Decretales dñi pape Gregorii noni accurata diligentia nuper emendate: summoq; studio elaborate: cũ multiplicibꝰ tabulis et repertoriis ad materias quascũq; prõptissime inueniẽdas aptissimis. Annexe sunt insuper locupletes concordantie, innumere quoq; allegationũ mende deterse conspiciuntur.

Quinq; libri Decretaliũ totidẽ vocabulis explicantur.

Judex: Judicium: Clerus: Spõsalia: Crimen.

Decretalium copiosum argumentum.

Diuisiones glosarum ex Johannis andree nouella deprompte.
Ex parte.iij.de rescrip.cū paucis alijs referat q̄ntū opis casus lrales afferant.
Concordantie cum litteris sacris characteribus textualibus impresse.
Repertorium peculiare ex glosarum materijs ingeniose colligitur.
Emendationem textualium diuisionum ostendit.c.statuimus.de regula.
Tabula bolognini decreta secundum rubricas decretalium citans.
Arbor duplex honeste figurata ꝛ aptis locis sita patet.folio.cccc.xij.
Librorum quinqȝ/tituli per ordinem alphabeti.
Extabant glose olim secte/quas nunc vnitas varijs sub capitib⁹ inuenies.
Summaria panormitani hic vbiqȝ supra textum reperiuntur.

Capitulorum omnium index accommodus/et artificiosus.
Omnes rubrice decretaliū Sexti ꝛ Clemētinarum versib⁹ paucis colligūtur.
Rubrica quelibet post aptam sui continuationem cōcordātes canones citat.
Registrū verum ex Innocētio in multorū capitum glosemate insertū videbis
Ex glosis adiūctis quid vtilitatis sit allatum:enodat multiplex capitulum.
Castigationem textualem exhibet.c.qm̄.de proba.cum plerisqȝ alijs.
Tanguntur glosarum principales materie in earum marginibus.
Ex titulorū transpositione capitula eadē pri⁹ confusa:hic recto sunt ordine.

Decretales correcte.
A viris sane mentis
Inuenientur recte
Rubris sub elementis.

Gregorij noni vita
Supradictis est addita.

¶ Gregorii noni Romani Presulis vita si Platyne creditur. Qui Raymundi barchinonensis capellani ꝛ penitentiarij sui auxilio decretales compilauit.

GRegorius nonus/ natione hernicus: patria Anagninus/e familia comitum
Innocentij tertij nepos: apud Septizodium pontifex creatus: Federicum
statim monuit sub anathematis pena: vt primo quoqꝫ tempore in Asiam cum
exercitu proficisceretur/ recuperande hierosolyme causa. Promisit quidem
Federicus se id facturum/ atqꝫ omnibus cruce signatis mandauit: vt Brun=
dusij ad certam diem cū armis adessent. Venerat eo magna multitudo: preci
pue vero e Germania Lantgrauius Hassie: qui Brundusij vna cum magna
parte militū moritur: dum Federicus egritudinem simulans in Sicilia se cōtinet. Hec autem
fraus ita aperte deprehensa est: vt constet ipsum Federicum cognita Lantgrauij morte/eo ce
lerrime adnauigasse: omnemqꝫ eius supellectilem diripuisse. Non destitit tamen fingere sibi
in animo esse in Asiam traijcere/eo enim post rapinam nauigationē direxit/omnibus qui tum
aderant subsequi iussis: licet non ita multo post (vt ipse dicebat) procellis agitatus/ Brundu=
sium redierit. Hac autem fama percitus Joannes rex hierosolymitanus: cum Berengaria
vxore/ pōtifici rem gratam facturus: bononiam venit/ Venetorum nauigio in Asiam traiectu
rus. Verum pontifex cognita Federici fraude: ne Joanni re infecta abire liceret: eū et hexar=
chatus Rauēnatis gubernatorem instituit: ꝛ Honorij tertij sententiam in Federicum latam/
cōfirmauit. Grauioraqꝫ in eum molitus fuisset: ni maurorum impetū reformidasset classe. tum
potentū: quos tandē Ferdinandus Aragonum rex/ tanta clade superauit: vt breui maiorica
insula vna ex balearibus/et Valentia vrbe potitus/ pulsis Sarracenis: incolas locorum susci=
pere christianos ritus impulerit. Nauigauit tandem Federicus amicorum precibus: et minis
pontificis fessus/in Cyprum vsqꝫ: vt christianis in Asia bellantibus (quos sepe deceperat) ali
quam spem daret. At vero dum inde Soldani vires explorat: Raynaldus eius prefectus quē
in Sicilia dimiserat in pontificem mouens: multa picentini agri oppida occupat. Erat tum
Perusij pontifex Assisium petiturus: vt que de Francisco viro sanctissimo miracula audierat/
presens cognosceret. quam ob rem eum re quemadmodum audierat comperta: in sanctorum
numerum statim retulit/ magno christianorum conuentu ob eam rem habito. Dum hec a pon
tifice agerentur: alter Federici satelles/ Fulgineum per factionem occupat: vnde paulopost
armis bene cum ecclesia dei sentientium/ depellitur. Instabat litteris et nuncijs Federicus
aconem iam profectus: vt a pontifice absolueretur: ꝙ diceret se deinceps in eius potestate fu=
turum. Verum pontifex cognita hominis fraude: et christianos milites in Asia dimicantes
admonet: vt sibi a Federici insidijs caueant/ aliquid noui semper machinans in hominū perni
ciem: et Joannem hierosolymitanum regem: comparato exercitu/ in Raynaldū mittit: Pice=
num agrum rapinis ꝛ incēdijs vexantē. Alijs vero copijs quibus cardinalem colūnam prefe=
cerat e sancto Germano prefectū Federici deijciēs: cum sarracenis mercede cōductis: omnia
ab eo saltu capuam vsqꝫ pertinentia/in deditionē breui recepit. Hac autē calamitate moti/ qui
in vmbria et picentibus Federici nomine militabant: relictis que occupauerant in regnū/ tre=
pide redeunt. Interim vero Federicus Brundusium rediens: pacis admodum cupidus vltro
pontificem rogat vt in gratiā recipiatur/ imperatorqꝫ appelletur: ac pro regno Sicilie verus
ecclesie feudatarius. Qd quidem non prius impetrauit: ꝙ vncias auri cētum et viginti milia/
ecclesie romane oblata dāna persoluisset: ipseqꝫ pro ea re supplicatum ad pontificē Anagniā
venisset. Cum autem Gregorius ad omnia intentus: vt bonum pastorem decebat/ Perusino=
rum res ab exulibus perturbatas eo prefectus componere studiosus esset: statim Rome tan=
ta seditio orta est et heresis/ quanta nunqꝫ antea: Hannibale ex gente Annibala cum quibuf=
dam sacerdotibus male sentiente: quo quidem auctore populus Romanus vsus/ in ecclesiam
dei coniurauerat. Sed hunc diuina vltio cito compescuit: nam et Tyberis supra modū inun=
dans/ multa damna mortalibus intulit: et tanta peste laboratum est: vt decimus quisqꝫ/ vix
superfuerit. Pontifex tamen mira clementia vsus/ Romam veniens: populo romano igno=
uit/ pulso e senatorio ordine hannibale: conuictis de heresi sacerdotibus errorem fassis ac sa=
niorem opinionem subire iussis. Ad ornandam vero vrbem deinde conuersus et veteres cloa=
cas eliminatas restituit/et nouas extruxit. vrbis dignitati ꝛ valitudini vno tēpore consulens.

Frāci sci diui canoni=zatio.

Dñici scti ca noni= zatio.

Ab vrbe deinde abiens valitudinis gratia ⁊ Reate (vt quidã volunt) beatũ dominicũ princi=
pem ordinis predicatorum: et Spoleti Antonium Vlyxipona oriũdum / Pataui mortuum:
secundum a Francisco ordinis minorum auctore in sanctis retulit. Anagniam deinde rediẽs:
omnia circunquaqꝫ posita muniuit. Romanorũ contumaciã veritus: quorum Senatus more
veterũ legem rogauerat: populusqꝫ sciuerat vt omnia oppida circa vrbem posita: romanis ve
ctigal penderent. Non est tamen veritus pontifex / dissuadentibus cardinalibus Romã pro=
ficisci: quo romanos ad sanitatem reduceret tum monendo tum castigando. Verũ cum nihil
proficeret Reate se contulit: quo ⁊ Federicus imperator collocuti simul de rebus agendis / in
hanc statim sententiam venere: vt primo quoqꝫ tempore Romanos / cõiunctis copijs adorirẽ
tur. Decepit tum quidem pontificem: vt antea semper Federicus / nanqꝫ in germaniã abiens:
militibus suis mãdauit: vt Romanis rebus in omnibus obtẽperarent. Hac itaqꝫ perfidia põ=
tifex motus: Germanis militibus ad castra sua confugientibus / magnũ proposuit premium.
qua re tanta multitudo confluxit: vt postea Romani aperto marte cum ecclesie copijs cõgre=
dinusqꝫ sint ausi. Recuperato igitur et patrimonio sancti Petri / et agro Sabino: spretisqꝫ
Soldani legatis / qui suppliciter pacem petebant: multos ex Francisci ⁊ Dominici fratribus
per Europam misit: qui predicatione christianos ad arma contra Sarracenos concitarent /
quorũ opera tanta multitudo militum breui comparata est / quanta nunqꝫ antea. Interim vo
dum tanto exercitui dux idoneus quereretur: Helisabeth regis Vngarie filiã: mulierem opti=
mam / ac miraculis claram: pontifex in sanctas retulit. Theobaldus autem Nauarre rex: et
Aimericus Montisfortis: Henricusqꝫ Bari / ac Campanie comes: iter per Germaniã et Vn=
gariã cum magnis copijs facientes Constãtinopolim primo mox traiecto Bosphoro Ptolo=
maidam peruenere / longe ac late omnia populantes. Verũ non ita multo post superueniente
magna hostiũ multitudine: cũ se cedendo biduo defendissent / cũ optimo quoqꝫ milite cadunt.
Atqꝫ hoc modo expeditio magno conatu inchoata / breui resedit: imperitia ducum. Ponti=
fex aũt tantam calamitatẽ egre ferẽs: Romam persuadentibus romanis ⁊ obsecrantibus re=
dire instituerat: faciendarũ supplicationũ causa ad placãdam dei iram / si quã ex peccatis ho
minum conceperat. Quominus autẽ id faceret vetitus a Petro Fregepane: qui partes impe
ratoris sequebatur: Perusia Viterbium se contulit. Iturus contra imperatorẽ armato milite
quẽ intellexerat trãspadanam Italiam iam tum attigisse / ac contra ius fasqꝫ socias ciuitates
oppugnare: iam fessas calamitate / alia super aliam ab Eccelino Patauino tyranno accepta.
Ecelinus.n. cognomento romano cuius auus theutonicus sub Othone tertio / in Italia or=
dines duxerat: copias a Federico.ij. accipiens magnam tyrannidem in transpadana Italia
sibi comparauit: redactis in potestatem suam Taruisio / Patauio / Vincentia / Verona / Brixia:
Federicus itaqꝫ aui federa nequaqꝫ obseruans. Mediolanẽses ⁊ socias ciuitates / apud nouã
curtem (Ita enim locus vbi pugnatum est appellabatur) ingenti clade superatos trucidat:
Hãc ob rem pontifex omissa deinceps spe rei bene gerende: ob illatum socijs incommodum /
redire ad vrbem instituit: Ioanne Cincio vrbis senatore contradicente: cuius audaciam Ia=
cobus Cappocius romanus ciuis infringens / pontificem magnifice ac splendide suscepit.
Hic est ille Iacobus: cuius nomen adhuc legitur in tabernaculo / opere musiuo sua impensa
extructo in sancta Maria ad presepe / qua in basilica Petrus quoqꝫ Cappocius sepultus est /
sancte romane ecclesie Cardinalis qui Federicum imperatorem scismaticum persecutus est:
quiqꝫ et hospitale sancti Antonij / non longe ab eadem basilica: et perusij Gymnasium qđ sa=
pientiã vocant sua impensa extruxit. Gregorius autem pacata vrbe et Federicum iterum
anathemate notat / ac imperio priuat. et legatos Genuensium ac Venetorum / iam ad arma
spectantium componende rei causa ad se vocat. Hisqꝫ rationibus inter vtrũqꝫ populum fede
ra componit. ne alter sine altero cũ imperatore Cõstãtinopolitano fedus ineat: vtqꝫ bella ge=
renda vtriqꝫ communia essent: et signa vtriusqꝫ vicissim ferrent. Illis aũt qui hec federa in no
num inita annum rupissent: interdictum sibi a sacris anathematis vinculo scirent. Baldui=
nus autem qui mortuo Ioanne biẽnio Constantinopolitanum tenuerat imperiũ: cum egre se
ab hostibus inopia erarij tutaretur: et filium pignori mercatoribus Venetis ob es mutuo
acceptum dedit: et ex edibus sacris ablatum plumbum: ac item lanceam illam spongiamqꝫ /
qua Christus saluator noster hinc potus est / hinc vulnus accepit: Venetis pecuniosis vendi=
dit. Federicus autem Venetis admodum infensus ꝙ Gregorij partes tuerentur / eos tum

paludibus conclusos vehementer oppressit: ac maximis calamitatibus afflixit. Interim vero conspirantibus omnibus transpadanis ciuitatibus: duce Gregorio montelongo Bononiensis ciuitatis legato: Ferraria que ab ecclesia romana ad imperatorem defecerat/ capitur. Salinguerra viro fortissimo eam acerrime aliquādiu defendēte. Capta autem Azoni Estensi qui bello interfuerat/ ecclesie nomine gubernanda cōmittitur. Salutis nostre Anno millesimo.cc.xc.xl. At vero imperator qui tum Pisis erat: cum non satis sibi constaret/ qui partes suas qui ve pontificis sequerentur: ciuitates Italie in duas factiones tum primum diuisit: nā qui pontifici fauebant/ Guelphi: qui ve imperatori/ Gibellini appellati sunt. Hec quidem teterrimarum factionum nomina/ ad perniciem humani generis inuenta: primum apud Pistorienses audita sunt: cum cancellarij Panzaticos gibellinos ab vrbe eiecissent: cumqꝫ alteri factioni guelph: alteri gibel' theutonici fratres fauerēt: vnde tante perniciei nomina indita sunt. Florentini preterea nobiles suos Pisanis gibellinarum partium fauentes in exilium eijciunt: pellunt et guelphos vicissim ab vrbe sua Aretini et senenses. Quorum exempla multe ciuitates Italie secute: bella plusqꝫ ciuilia inter se cōmisere. Hinc multe ciuitates a pontifice desciuere/ tum in Umbria/ tum in Hetruria: precipue autem Uiterbienses. Defecissent etiam romani ciues ni pontifex delatis per vrbem supplicando apostolorum capitibus/ populum ad commiserationem mouisset: habita etiam in basilica sancti Petri oratione dignissima/ qua tumultuantes ita in sententiam suā traxit: vt eos impulerit pro ecclesia dei crucem ⁊ arma suscipere. Hi postea venientem hostili agmine ad vrbis menia: Federicum armis submouere. Qui indignabundus captiuū quēqꝫ varijs cruciatibus necans in Samniū concessit. Beneuētum vi captum diripuit: ac menia circūquaqꝫ euertit. Iterum autē ad vrbem rediēs via latina hostili animo: Cassinense monasterium spoliat/ eiectis inde monachis. Soraqꝫ quendā Sannitium ciuitatem ad liris fluuij caput sitam: ferro/ flammaqꝫ vastat. Templariorū bona vbiqꝫ diripit. Sarracenos vero adeo dilexit: vt eorum opera pre ceteris in bello vteretur: magistratusqꝫ eis ac propriam vrbem cōcesserit: que nostris quoqꝫ temporibus Nuceria Sarracenorū vocatur. Fratrem preterea regis Tunisij panhormi baptismum petentem ne id faceret verbis deterruit. Rauennam autem repentino incursu petitam/ in potestatem suam redegit. Hanc ob rem Gregorius concilium apud lateranum indixit: in quo de abrogādo Federico ratio haberetur. Uerum Federicus terra mariqꝫ vias preclusit: ⁊ quosdam Cardinales ac ꝑlatos de via ⁊ nauigatione captos adiuuantibus Pisanis in carcerem coniecit. Qua ex re tantum dolorē Gregorius cepit: vt non diu superuixerit. Moritur enim pontificatus sui Anno. xiiij. mense tertio: cum paulo ante solis eclypsis tanta apparuisset quāta nunqꝫ antea. Raymundum autē Barchinonensem quo coadiutore in compilando libro Decretalium Gregorius vsus est: ita quidā tum laudant vt maiore commendatione laudari nemo possit.

Gregorij noni obit⁹.

¶ Finis vite et gestorum Gregorij noni scd'm Platyne descriptionem in vita pontificum.

¶ Operis huius in Parisiensi academia impressi breuis commendatio.

Omnis disciplina (vt ait. M. Fabius Quintilianus) memoria constat: Frustraqꝫ docemur si quicquid audiuimus: preterfluat: Inanis quoqꝫ est omnis diligentia lectionis: nisi ea que lecta sunt/ memoria ipsa veluti spiritu contineantur. Unde ⁊ Seneca: Plus inquit solet prodesse: si pauca sapientie precepta teneas: si illa in promptu ⁊ in vsu sint tibi: ꝙ si multa quidē didiceris: sed illa non habeas ad manum. Magis autem necessaria huius memorie virtus iis esse videtur: qui iuribus ac legibus siue discendo: siue docendo/ siue causas agendo studium ⁊ laborem impendunt. Canones nanqꝫ decretales: leges: constitutiones: facta: dicta atqꝫ responsa: que veluti quasdā copias quibus abundare: quasqꝫ in promptu semper multa acturos habere oportet: eadem illa vis ipsis presentat. Unde et non immerito apud oratores: thesaurus eloquentie hec virtus nuncupatur. Porro ad hanc memoriam facilius assequendam: tribus precipue iuuamur: videlꝫ lectionis frequentia: lectorum intelligentia: et intellectorum retinentia. Quorum primum sine ceteris inutile est. Scđm etiam absqꝫ tertio parum prodest. Primum prouocant duo: scilꝫ affectus ad ea que legenda sunt: et librorum legendorum nitida/ ordinata: et emendata conscriptio. Secundo duo conducunt: videlꝫ ordinata dispositio: ⁊ summaria breuisqꝫ singulorum capitum expositio. Ad tertium inducunt nos ea que supra commemorata sunt: cum assidua lectione atqꝫ meditatione. Que omnia ⁊ ꝙ accurate circa impressionem huius operis vel obseruata sint vel assequi possint: studiosus contestabitur lector. Nam qui legēdis iuribus afficitur: vix ex omnibus decretalibus ante has impressis ita diligenter emendatas ac tam polite et pulchre perfectas reperiet. Premissi sunt etiam cum rubro singulis capitibus casus summarii: clare exponentes ea que in ipsis continentur. Addite sunt quoqꝫ in marginibus ex sacris litteris concordantie: quibus in decretalibus conscripta roborantur. Quo deniqꝫ lectorum et intellectorum facilis retinētia ac memoria haberi possit: prius expressa ordinatio plurimū cōfert. Assiduitatēqꝫ huius legēdi operis paruitas: facilisqꝫ contrectatio ac reuolutio: non tediosam reddit. Ac postremo frequentem meditationem summaria prenotatio: cum ipsa lectione plurimum adiuuat. Agite igitur optimi iurium amatores qui vobis et aliis prodesse cupitis: hoc opus decretalium tanta preeminentia ornatum et perfectum: vobis comparate: vt eo ad laudem altissimi/ aliorumqꝫ vtilitatem vtentes: mercedem eterne felicitatis consequi valeatis.

Mēoria ꝑ tria adiuuat.

¶ Tetrastichon correctoris.

Qui decretales plene scrutabitur istas:
 Dogmata comperiet: tramite multa breui.
Exagites textus: glosarum limina pulses:
 Illic innumere conspicientur opes.

Opusculi presentis metrica commendatio.

Vos impressa (velim) quecunq; volumina iuris/
Cedite. non par est/ vestra ⁊ mea causa: locum quo
Liberius prodire queam date: cedite cuncta/
Et sinite huc iuuenum aspectus/ oculosq; venire:
Judicioq; graui/ nostrum pensare decorem.
Quid sim: quid ve feram: quot commoda grandia paruo
Colligere ex nostro potis est quicunq; libello.
Si quas pontifices: si quas ecclesia Christi
Leges instituit: si quid decreuerit olim:
Seruariq; suo iussu preceperit vsq;:
Hoc decretalis liber hic tibi monstrat abunde.
Qui tibi continuat rubrum/ casumq; figurat/
Diuidit/ ⁊ partes capitum distinguit apertas:
Ordinis atq; quote poteris reperire registra.
Huc ades o iuuenis cui põtificalia forte
Jura placent: pondus facile est tibi ferre minutum:
Ferre inq; manicis: nec te labor ille grauabit.
Inq; scholis tecum potes hunc seruare diurnis:
Commoda ⁊ ex illo capere haud taxanda libello.
Perlege cuncta velim: scio te/ me vera fateri
Dicturum: ⁊ grates habiturum proinde decentes.

Materia quinq; librorum compilationis Gregoriane: quinq; carminibus subiectis elucidatur.

Prima ministros dat/ ⁊ ritus officiorum.
Altera dat testes: ⁊ cetera iudiciorum.
Tertia de rebus/ ⁊ vita presbyterorum.
Quarta docet quales sint nexus coniugiorum.
Ultima de vitijs: ⁊ penis tractat eorum.

Deo gratias.

Autoris geminum primo lege grammate nomen.

Indyta pontificum legitans decreta ſacrorum:
Ocia nunc felix dulcia lector habes.
Helleſpontiacis mergi deberet in vndis:
Auſus tam nitidum carpere liuor opus.
Nil facit ad terſos cumulata pecunia libros:
Nulla tenet ſimiles bibliotheca notas.
Ercipuum torua ſi ſpectes fronte volumen:
Secula per cuncta viuito lucis egens.

Cecas ſub latebras que ſunt vitiata recōdens:
Huc oculos iuuenis porrige docte tuos.
Anceps/aut trūcū nihil iſta volumina geſtant.
Peligno credas ſingula digna ſtilo.
Perualido Thelmāne ſagax munimine fultus:
Umbo peregrina conteret arma tuus.
Iamqȝ videbūtur tectis pendentia ſummis:
Sumpta tua nuper clara trophea manu.

Intentio auctoris: et multa alia sunt in principio decretaliu notanda.

Gregorius. ¶ In huius libri principio quinque vel sex precipue sunt prenotada. videlicet que sit intentio: que materia: que utilitas: cui parti philosophie supponatur: quis modus agendi: et quis libri titulus.

¶ Intentio domini Gregorij in hac presenti compilatione fuit diversas constitutiones et decretales epistolas predecessorum suorum in diversa dispersas volumina seu compilationes: que difficultatem studentibus ingerebant in unam compilationem (resecatis superfluis) ad utilitatem legentium ac studentium reducere: prout in eiusdem domini Gregorij constitutione evidentius declaratur.

¶ Materia in hoc opere sunt ipse constitutiones et decretales epistole sub singulis titulis collocate.

¶ Utilitas est ut his lectis et intellectis sciamus discernere inter equum et iniquum: et unicuique reddere quod suum est: † et in hoc iustitia consistit. ut insti. de iusti. et iur. in prin. et xij. q. ij. cum devotissimam.

† Concor. tex. in l. iustitia. ff. de iusti. et iure.

¶ Supponitur ethice .i. morali scientie: sicut et alij libri iuris. unde etiam dicit imperator. legibus nostris hominum mores intendimus corrigere. C. de secun. nup. l. j.

¶ Modus agendi talis est. Dividit enim opus suum in quinque partes. In prima parte tractat de summa trinitate et fide catholica: et de constitutionibus: de rescriptis: de iudicibus et eorum officijs. In secunda parte tractat de iudicijs et cooperantibus ad iudicia. In tertia parte tractat de vita et honestate clericorum: et rebus eorum et ecclesiarum. In quarta de sponsalibus et matrimonijs: et impedimentis eorum. In quinta de accusationibus et criminibus et penis eorum. Et sic terminat tractatum suum ipsum dividens in quinque partes ad similitudinem quinque sensuum corporis quos quilibet qui iudicat habere debet: aliter non est idoneus iudex. Sic enim omnis copula coniugalis restricta est usque ad quartum gradum ad similitudinem quattuor humorum vel elementorum corporis humani. ut .j. de consang. et affi. non debet § prohibitio. Unde versus. Prima ministros dat: et ritus officiorum. Altera dat testes: et cetera iudiciorum. Tertia de rebus et vita presbyterorum. Quarta docet quales sint nexus coniugiorum. Ultima de vitijs: et penis tractat eorum. Vel sic et brevius. Iudex/ iudicium/ clerus sponsalia crimen. Dicens Gregorius episcopus servus servorum dei. etc. titulum huius libri ponit.

Versus.

Divisio. a ¶ Gregorius. Dividitur in duas partes principales. In prima ponitur salutatio. In secunda exordium ibi. Rex pacificus. Prima subdividitur: quia primo ponit quis scribit. secundo quibus scribit. ibi. dilectis. tertio salutat et benedicit ibi. Salutem

b ¶ Servus. Sic etiam imperator appellat se servum. C. de offi. pre. preto. aphri. l. j. circa prin. Vel dic quod dicit ex humilitate: quia qui maior est vestrum: fiat sicut minister vester. ix. q. iij. nullus primas. Matthei. xx. Luce xxij. et Marci. c. x. Vel servus dicitur: quia sicut per servum acquiritur domino. insti. per quas perso. nobis acqui. circa prin.: ita etiam per dominum papam cuilibet ecclesie potest acquiri. j. de censi. cum instantia. in particula que decisa est de principio. j. ut lit. pen. ecclesia. ij. sic per imperatorem acquiritur hominibus. in auth. consti. que digni. libe. a pa. po. § illud quoque. coll. vj. et noctes ducit insomnes ut subiecti sub omni quiete consistant. in auth. ut iudices sine quoquo suffrag. in prin. col. ij. et dicit imperator. voluntarios labores appetimus: ut quietem alijs preparemus. in auth. ut divi. iussi. subscripte. habe. gloriosi. questo. in prin. colla. viij. et j. de resti. spo. ca. frequens lib. vj.

Papa quare dicitur servus

Princeps vigilat ut subditi quiescant

Decretalium Gregorij pape .ix. compilatio multis utilibus et ferme necessarijs additionibus examussim castigata.

Gregorius[a] episcopus servus[b] servorum dei Dilectis filiis[c] doctoribus et scholaribus universis Bononie[d] commorantibus Salutem[e] et apostolicam benedictionem.

Rex[f] pacificus[g] pia miseratione disposuit[h] sibi subditos[i] fore pudicos[k]

c ¶ Filiis. Bene dicit filiis: quia solummodo patriarchas/ archiepiscopos/ et episcopos fratres appellat omnes alios filios. j. de cri. fal. si. quam gravi.

‡ Concor. tex. in l. generalis § cum C. de episc. et cle. no. Bar. in l. fi. ff. de colla. plenius in auth. habita. C. ne filius pro pa.

d ¶ Bononie commorantibus. Et ita non in castris: quia si in castris studeant: beneficia ex privilegijs sibi concessa occasione studij habere non debent. j. de cle. non resi. tue fraternitatis. ‡ Preterea ex quo dicit bononie: non vult quod alijs mittantur alibi studentibus. et sic non tenentur recipere hanc compilationem: quia littere pape non extenduntur ad alios quam ad eos quibus mittuntur vel pertinent in eis ar. j. de offi. dele. p. et g. gratum. et c. cum olim. Sed non est ita. omnes enim tenentur ad observationem huius compilationis: sed propter studium quod est Bononie communius et generalius precipue in utroque iure: et ibi quasi de omnibus partibus mundi sunt studentes: ideo potius bononie dirigunt. et ita omnes tenentur hanc compilationem observare que nec possent nec debent singulorum auribus intimari. xvj. di. quod dicitis. et j. de postu. pla. ad hec. Et constitutio principis post duos menses a tempore publicationis omnes astringit. in auth. ut facte no. consti. circa princi. col. v. et j. de sen. exco. noverit.

Decretales gregorij ab omnibus debent recipi.

e ¶ Salutem. Per talem salutationem non tollitur excommunicatio si aliqui scholares vel magistri essent excommunicati tempore publicationis. j. de sen. ex. si aliquando. ubi de hoc. Ber.

Rex pacificus. ¶ Primo ponit exordium in quo concludit finale intentum iuris generalis. Secundo narratio ne in qua ostendit finale intentum huius compilationis seu iuris particularis: ibi Sane. Tertio conclusionem ibi. Volentes Prima subdividitur: quia primo ponit finem viatoris .i. hominis ad quem a deo dispositus est. Secundo causam deviationis ab hoc fine ibi. sed effrenata. Tertio ut ad debitum finem viator deducatur: concludit legem necessariam et ostendit tres virtutes ac proprietates legis ibi: ideo lex proditur.

Divisio

f ¶ Rex. Alibi appellatur imperator. xj. q. iij. iulianus.

¶ Glo. se. reci. per modum questionis quare dicatur pacificus. etc.

g ¶ Pacificus. Qui ut pacem doceret venit in mundum xxiij. q. j. nisi bella. regnum tamen eius non est de hoc mundo. ea. causa. q. iij. § j. et in euan. Io. c. xviij. T. 3.

¶ Glo. seq. exprimit modum dispositionis qua reguntur subditi.

h ¶ Disposuit. s. per providentiam et predestinationem non necessitatem: quia vasis ire. etc. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. de pe. di. iiij. § sic itaque. et in precedentibus et sequentibus. §.

i ¶ Sibi subditos. i. [illegible] si etiam peccant contra domino dicuntur peccare. de pe. di. j. et venit. quod etiam si peccant nihilominus salvabuntur. de pe. di. iiij. § sic itaque. Contra primum dictum est de pe. di. iiij. § hanc societatem

k ¶ Pudicos. i. castos. sic et imperator subditos suos castitatem servare hortatur. unde dicitur: castitas sola est que cum fiducia possibilis est deo animas putare. in auth. de leno

† Concor. tex. in l. quia preteri te. cum no. C. de se. nup. Bar. in l. mulier. §. quia propo nebatur ff. ad turpi.

nibus. §. sancim⁹. col. iij. q̄ suaderi pōt: ipari ḣo nō pōt xxxij. q. j. integritas. Un̄ debem⁹ eē pudici: q: ipudic⁹ ocul⁹ ipudici cordis est nūcius. xxxij. q. v. nec solo.

a ¶ Pacificos. i. pacē custodiētes. vn̄ et dī. bti pacifici: qm̄ filij dī vocabūt. xxxiij. q. j. noli. ⁊ mat. v. c. C. 3.

b ¶ Modestos Id est tempera tos: q̄a quilibet dʒ hr̄e in se tēpe rātiā vt sciat ser uare misericor diā ⁊ rigorē: vel simul vtrunq̄. xlv. distin. disci plina. Ber.

c ¶ Cupiditas Que ē radix oīū maloꝝ. xlvij. di. bonorū. in autē. vt iudices sine q̄ quo suffra. §. co gitatio. colla. ij. ⁊ hoc idē innuit de pe. dis. ij. §. q: radix olm. post illū. §. ex premissis. Ber.

Cupiditas ē radix oīū malorum.

pacificos^a: et modestos^b. ¶ Sed effrenata cupiditas^c sui pdiga^d: pacis emula: mr̄ litium: materia iurgiorū: tot q̄ttum: noua litigia^e gn̄at: vt nisi iusticia^f conat⁹ eius sua virtute repmeret/ et questiōes ipsius implicatas explicaret: ius humani federis litigatorum abusus extingueret: et (dato libello^g repudij) concordia extra mundi termios exularet. ¶ Ideoq̄ lex pditur^h: vt appetitus noxius sub iuris regula limitetur^i: per quā generus humanum vt honeste^k viuat/ alterum^l non ledat/ ius^m suum vnicuiq̄ tribuat: informatur. ¶ Sane^n diuersas cōstitutiones^o ⁊ decretales epistolas pdecessorum nostroꝝ in diuersa sparsas volumina quarū alique pter nimiā similitudinem^p et quedā pter cōtrarietatē^q nonnulle etiam pter sui plixitatem cōfusionem inducere videbātur. alique ḣo vagabātur^r extra volumina supradicta: q̄ tanq̄ incerte frequēter in iudicijs vacillabāt. ¶ Ad cōmunē ⁊ maxime studentium vtilitatem. ¶ Per dilectū^s filium fratrem Raymundū capellanum ⁊ pe

h ¶ Lex pditur vt humana coerceatur audacia et tuta sit inter improbos innocentia. iiij. dis. facte sunt autem. nam per leges nemo bene facere cogitur: sed male agere phibet. xxiij. q. v. ad fidem.

i ¶ Limitet. Limes est agroꝝ discretio. ⁊ Un̄ vlus. Limes erat positr̄ lītē vt discerneret agri. j. ḋ ḣo. sig. forus.

Limes Uersus

¶ Glo. seq. recl. obijciendo.

k ¶ Honeste vi uat. ⁊c. Hec sunt tria precepta legis de quib⁹ ḣa bes. ff. de iusti. ⁊ iur. l. iusticia. §. j. ⁊ insti. e. ti. §. iuris pcepta. ⁊ sic sunt itelligenda honeste viuere q̄tū ad se: in hi⁹ sez q̄ nobiscū agim⁹: q̄ hōestas circa matrimoniū ɔsideratr̄. ff. de ritu nup. l. sp. xxxj. dist. nicena et circa mores. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. l. scire. §. pe. ⁊ §. vlti. B.

¶ Con. cor. tex. in §. ʒ si ab. in sti. qui. mo. ius pa. sol. et. C. si num reg. l. pe. ⁊ de hui⁹ significa to. vide p Bal. i l. j. ff. de offi. p. p. vt. ti. l. j. et i. l. empti. ff. ḋ ac. emp.

d ¶ Sui pdiga. Q: nō soluʒ rerū: sʒ ēt fame q̄s pdigus ē: vt hr̄. C. de his q̄ poten. no. l. j. in fi. ⁊ j. de accu. c. platoꝝ excessus: ⁊ talis crudelis est q̄ famā suā negligit. xij. q. j. nolo. et ḣe: q: oīs etas ab adolescētia pna est i malū. xij. q. j. ois etas. ⁊ ois creatura sub vicio ē. de pe. di. ij. §. charitas. ad fi. et hūana natura quodāmō labit̄ ad delicta. in aut. de monachis. §. si q̄s igit̄. col. j. ⁊ pcliuius est hoim cursus ad voluptatem. et natura est imitatrix vicioꝝ. xx. q. iij. pcliuius. vn̄ claudianus. Procliuior vsus in peiora dat̄. Sed in eo qḋ dicit pdiga vr̄ ɔ̄ria lr̄a ista: q: pmo dixit cupiditas: q: q̄ est cupidus nō est pdigus. Sic intellige cupiditas refert̄ q̄tū ad retētionē tpaliū: pdigalitas q̄tū ad euacuationē virtutū: q: vnum expellit aliud. xxxij. q. j. cū renunciatur. Ber.

Etas q̄ libʒ ad malum pna est

Opponit de ɔ̄rietate littere.

e ¶ Noua litigia. Hoc ideo dicit: q: humana natura pna ē ad dissentiēdū. j. de ɔces. pben. q: diuersitatē. et. ff. ad trebel. q: poterat. ⁊ de cōse. di. iiij. sicut in sacramentis. ⁊. ff. de arbi. itē si vn⁹. §. vl. et semp nouas deproperat edere formas. C. de ve. iu. enu. l. ij. §. sʒ q̄a diuine. Et natura introductū est vt plura sint negocia q̄ vocabula. ff. de prescript. ḣb. natura. vn̄ dī imperator q natura nouitates q̄tidie nitit̄ inuenire. vt in aut. q̄bus modis natu. fil. effici. legit. ⁊ sui. §. fi q̄s vero. col. vj. Et ideo nouis morbis noua cōuenit antidota pparari. j. de iura calū. ceterū. Et varia exprimenta morboꝝ varia nos cogūt remedia inuenire. l. dis. vt cōstitueretur. Et qḋ medicamēta morbis exhibent: hoc iura negocijs. in auten. hec constitutio q̄ innouat cōstitutionē in prin. col. viij. Et q̄ de nouo emergūt nouo auxilio indigent. ff. de inter. act. de etate. §. ex cā. ⁊ ff. vt in pos. lega. l. plane. ⁊ ff. de ven. inspi. l. j. in prin. et. j. de offi. deleg. insinuante. ⁊. j. de excep. pastoralis. ⁊ j. de testi. presentium. ⁊ c. penul.

Homines pni sūt ad dissentiendum.

f ¶ Justicia. Que ab alijs virtutibus augeri et ad maius apparere desiderat. in auten. de referenda. §. propterea. colla. ij.

g ¶ Libello repudij. Quē olī marit⁹ dabat vxori. j. ḋ diuor. gaudem⁹. in fi. ⁊. ff. de diuor. l. ij. §. in repudijs.

l ¶ Alterū nō ledat. In his. s. q̄ circa alios agimus vn̄ illud. Qḋ tibi non vis fieri: alijs nō facias. in pnci. decretoꝝ. di. j. hūanū gen⁹. ⁊. j. de ma. ⁊ obe. c. dilecti.

m ¶ Jus suū vnicuiq̄ tribuat. Siue sit pena afficiendus siue pmio remunerādus. di. iij. c. fi. ⁊. j. tit. pxi. ea. firmiter. §. j. in. fi. Et per hoc dī seruire deo/ sibi/ et primo. et summū bonū in vita est iusticiam colere: et ius suū vnicuiq̄ tribuere. xij. q. ij. cum deuotissimaʒ. Et p hoc qḋ dī vnicuiq̄/ datur intelligi qualiter debeat se habere erga superiorem/ parem et subditum

¶ Con. cor. tex. in l. j. de no. co. ɔpo. ⁊ l. ij. §. si quid aūt i tā ta. C. ḋ vete. iu. re enu.

n ¶ Sane ⁊c. Ista secūda pars in qua ponit̄ narratio subdiuidit̄ q: p̄mo ponit euētū circa ɔstitutiōes ecclesiasticas correctioni summittēdas. et ponit̄ materiā ⁊ cām impulsiuā hui⁹ cōpilationis. Secūdo concludit cām finalem ibi: ad coem. Tertio cām coadiuuatiuam ibi: p dilectū. Quarto formalem ibi: resecatis. Et hec diuisio sufficit p summario. Ab. si.

Subdiuisio

o ¶ Constitutiones. Constitutio est quā pnceps fecit pprio motu. Decretalis epl̄a est q̄ rndet ad consultationē. j. de sen. exco. c. si ɔcubine.

Constitutio. Decretalis epl̄a.

p ¶ Similitudinē. Ideo dicit imperator ⁊ eādē cau sam assumit. C. de no. co. ɔpo. in iij. ɔsti. in pnci.

q ¶ Contrarietatē. Et ideo compilatio antiqua nō fuit legitime ordinata: q: nulla ɔ̄rietas dʒ esse in iure. C. de vet. iu. enu. l. tanta. §. ɔ̄rium. ideo in presenti ɔpilatione nullum dʒ ɔ̄rium reperiri.

r ¶ Uagabantur. Quas videbitis per titulos collocatas: iste non erant in antiqua cōpilatione et sunt iste. j. de ser. non ordi. miramur. j. de biga. a nobis. et ita de alijs.

s ¶ Per dilectū filiū fratrē Raymūdum. Et recte ⁊ ordiate. debēt eīn taliter ɔpilari decretales: vt ordo temporū ipsaꝝ ex illaꝝ ɔpositione et dispositione clarescat pm⁹ in pmo loco posterioribus in secūdo ponēdis. vt. C. de no. co. ɔpo. in prima consti. in prin. quod quidē seruat̄ in p̄senti cōpilatione: sed in antiq̄ non. Et qui eas ɔponunt: nō solum debent esse gloriosi de

ctrina legū:sed experientia rerū:vt.C.eo.titu.cōsti.ij. que est.de iusti.co.cō.vnde per ordinationē istius cōpilationis sciens/quis illorū quorū tēpore constitutiones cōcilia decretales edita sunt:precessit.

Papa derogare pōt ɔstōnibus p̄decessorū suorum.

a ¶ Resecatis. Pōt ergo dñs papa derogare cōstitutionib⁹ p̄decessoꝝ suoꝝ:nō obstāte ꝙ par ī parē non hȝ iperiū. ff. ð arbi. l. nam magistrat⁹. ⁊ est ratio: qꝛ eadē ꝑsona cēseť cū eo cui succedit:⁊ nemo pōt sibi hāc legē iponere: ne liceat sibi a p̄ma voluntate discedere. ff. ð leg.iij. l.si quis.in prin.

nitentiariarum nostrum:illas in vnū volumen. (¶ Resecatis[a] superfluis) prouidimus redigendas: adijcientes constitutiones nostras: et decretales epistolas: per quas nonnulla que in prioribus erant dubia: declarātur[b]. ¶ Volentes igiť vt hac tantū cōpilatione vniuersi vtantur in iudicijs[c] et in

b ¶ Declarantur.ī.de regu.statuimus.que exponit illam/consuli.

¶ Glo.seq.obijcit/soluit/opponit/ ⁊ oppositioni respōdet.demū principali obiectioni dat secundā solutionē vlti.format ⁊ soluit duas questiones.

c ¶ In iudicijs. Sic ergo videť ꝙ omnib⁹ decretalibus istis vti possumus in iudicijs: qꝛ indefinita equipollet vniuersali.xix.di.si romanoꝝ.⁊.ī.de priuileg.qꝛ circa.⁊.ff.de seruī.si cui.ff.de ser.vrba.predi.l. si serui tuis.⁊ ita nō est hic aliqua indulgētia siue dispensatio qd falsum est immo multe sunt:⁊ indulgētia nō debet trahi ad cōsequentiā.vij.q.i.petisti.⁊ insti.de iu.na.§. plane. Dicas ꝙ ꝓpter vnā decretalem vel duas aut plures nec plus nec minus est. et est si.de cōse. dist.ij. reuera. vbi dicit qd oēs illi qui māducauerunt de māna illo qd pluit filijs israel in deserto mortui sunt. ⁊ tamen caleph ⁊ iosue nō fuerūt mortui in deserto:immo intrauerūt terrā ꝓmissionis.lxxvj. dist. ieiuniū. et ita modicū qd nō nocet nā modica res nō inducit symoniā.ī.de symo.⁊ si qstiones. Arg. cōtra. qꝛ pro modica re dať actio furti.xiiij.q.vlti.c.vlti.‡ ⁊ ꝓ sex solidis tm̄ cōmittiť symonia.ī.de symo.ex tue fraternitatis. et ꝓ vna gallina cōmittiť furtū.insti.de rerū di.§.gallinarū. So.dic ꝙ in talibus:affectus ⁊ intētio committentis cōsideratur. Uel dicas qd dicit in scholis referť ad decretales illas que cōtinent indulgentiā siue dispensationem:qꝛ ille debēt legi in scholis: vt ꝑ doctrinā sciať vbi ⁊ quādo sit dispensandū. Que ꝟo ius cōmune continent referuntur ad vtrūqꝫ:qꝛ illis vtamur in iudicijs ⁊ in scholis. Si ꝟo decretalis aliqua decetero inueniatur extra compilationē istam quid fiet: tene qd dicit.ī. de fide instru.c.pastoralis. Hic precepit papa vt tātū hac cōpilatione vniuersi vtantur. Quid erit si aliqui vellent vti ⁊ legere priorem: dico ꝙ illi essent excōmunicandi:quia faciūt contra mandatum principis.ī. de maio.⁊ obe.si quis.⁊.xxv.q.i. generali.

‡ Concor.tex. ī.l.si abducta. cū gl.fi. et ibi Cy.C. de fur. meli⁹ i l.sȝ nec ff. de cō di.fur.

Decretales dispensationē ɔtinentes sūt legēde.

¶ Rubrica. De summa trinitate et fide catholica.

¶ Qm̄ oīe qd nō est ex fide peccatū est.xxviij.q.i.§.i. ad roma.xiiij.⁊.ī.de prescrip.qm̄ omne. et ordo nostre reparationis a fide sumpsit exordium: ideo de fide catholica primo est agēdum. Et qꝛ in fide primo instrui debemus vt sic ad baptismū creduli veniamus.de cōse.dist.iiij.ante baptismū. Uidēdum est ergo quid sit fides prout hic accipitur: et quot modis accipiatur fides: et quot sint species fidei: ⁊ quot articuli: quod premium credentium: ⁊ que sit pena non credentium.

¶ Fides eni multis modis dicitur. Dicitur fides qnqꝫ idem qd sacramentum baptismi.xlv.dist.de iudeis. ⁊.ī. de baptis. et eius effec.debitū. Itē dicit fides castitas thori.xxvij.q.ij.cōiuges. ⁊.ī.de iureiur.quēadmodū.⁊ est vnū de trib⁹ bonis matrimonij.ex.causa ⁊ qstione. omne itaqꝫ. Itē dicit fides securitas siue pactū q̄ etiā hosti seruanda est.xxiij. q.i.noli. Item dicit fides qnqꝫ cōscientia.ī. de resti.spo.litteras.⁊.ī.ð p̄scrip. quoniā oīe qd non est ex fide.i. cōscientia. de pe. dis.iii.querat.§. itē illud ambrosij. Item dicitur fides credulitas ꝑ̄ quam credimus id qd nō videmus.

Fides dicitur multis modis.

† Concor.tex. i.l.si qs michi bōa.§. iussum ff. de acqui. here.di.

scholis: districtius prohibemus ne quis presumat aliam facere absqꝫ auctoritate sedis apostolice speciali. †

¶ De summa trinitate et fide catholica.

Inno.iij. in cōcilio generali.

¶ Tractat de trinitate ⁊ ipsi⁹ operibus: de fide et articulis fidei. Capitulum primum.

demus. Fides eni est de re non visa. de pe.dist.iiij.in domo.vnde etiam dicitur: fides non habet meritū cui humana ratio prebet experimentum. Item dicitur fides promissio.insti.de rerū di.§.vēdite. Item alio modo dicitur fides collectio articuloꝝ: vt hic.⁊.xxiiij.q.i. hec est fides. Preterea ⁊ in psalmo dr̄. Hec est fides catholica quā nisi ⁊c̄. Itē dicitur fides equitas in actionibus considerata.insti.de actio.§. actionū autē quedam sunt bone fidei quedam stricti iuris. Fides vero sic describiť ab ap̄lo in ep̄la ad hebreos. prout hic sumitur. Fides est substantia rerū sperandarū argumentum nō apparentiū. Et dicitur substātia sperādarum rerum:quia sperare debemus qd dictū est a ꝓphetis esse futurū. Argumētum nō apparentiū dicitur: quia per prophetias iam cōpletas debemus habere argumentū.i.probationē nō apparentē de futuris complēdis:scilȝ de die iudicij ⁊ de fine mundi. Sed videtur ꝙ diffinitio ista non sit bona: qꝛ vera diffinitio cōuertibilis debet esse cū suo diffinito. sed hec nō est cōuertibilis:quia spes similiter est substātia sperādarum rerū. vnde videtur inferēdū ꝙ fides est spes: qd est falsum. Item hec diffinitio videtur tantū loqui de futuris: cū fides sit tā de presentibus ꝙ̄ de preteritis et futuris: eo ꝙ habet se ad oīa. ad preterita: qꝛ credēdum est xp̄m fuisse natū ⁊ passum. ad p̄sentia: qꝛ credēdū est ꝙ ipse sit qui in altari quotidie cōficitur. ⁊ ad futura: qꝛ credere debemus ipsum venturū et iudicaturū viuos ⁊ mortuos. ⁊ ita videtur esse insufficiēs ista diffinitio. Et licet diuersa tēpora cōprehendat: vna tn̄ fides esse videtur. Unde satis pōt dici ꝙ non est vera diffinitio: sed quedā notificatio fidei ab apostolo dicta. Potest autem magistraliter diffiniri. Fides est volūtaria certitudo absentium infra scientiā ⁊ supra opinionem cōstituta. Scientia enim habet cognitionem: fides vero non. Unde dicit Augustinus. Fides est credere quod non vides. de peni. distin.iiij.in domo.

Fidei descriptio.

Fides se habȝ ad oīa tēpora.

Fidei magistralis diffinitio.

¶ Species aūt fidei sunt due. vna est formata: quam habent boni [illegible]. Et est alia informis: quā habēt mali [illegible] existētes in mortali peccato: et fides eorum caret forma. Prima est virtus a qua dicuntur fideles quicunqꝫ baptizantur. de cōse. dist.iiij. qd apud. ⁊ talis fides dicitur informata charitate. Unde sic pōt diffiniri. Fides est charitas qua quis credit qd diligit. Charitas dignior est penes quā cōsistit omne meritū: ⁊ est sono viuus cui nō communicat alienus scilȝ a fide.ī.de regu.licet.in fi. ⁊ de peni.dis.i. omnis q̄ nō diligit.§. itē vt christ⁹ ait. vn̄ dicitur fides

Fides est formata ⁊ informata.

Fidei formate diffinitio.

nostra est virt⁹ quā charitas comitat. Vñ dicit Augustin⁹. Fides que per dilectionē operatur est fundamētū omniū virtutū. j. q. j. cū paulus. Et apostol⁹ ita diffinit. Hec est fides q̄ per dilectionē operat. de pe. di. ij. §. itē sine charitate. ⁊ nō ea q̄ demonū est: qua credunt ⁊ contremiscunt.

De fide iformata charitate dicit abachuc propheta. Iust⁹ mē te et fide viuit. Fides nostra ē eadē in substantia cū fide antiquoꝝ. vt dictū ē quod ꝓbat euāgeliū. Turbe aūt q̄ ṗcedebāt ⁊ q̄ sequebātur clamabāt dicentes: osanna filio dauid. Distāt tñ in qualitate qꝛ qđ ipsi credebāt de futuro: nos credimus de preterito: scilʒ chrīstū natum et passum.

Firmiter[a] credim⁹[b] et simpliciter[c] ꝯfitemur q̄ vnus[d] solus est verus[e] de⁹ eternus[f]: immensus[g] ⁊ incōmutabilis[h]: incomprehensibilis[i]: omnipotens[k]: ⁊ ineffabilis[l]: pater et filius et spiritussanctus. tres quidem persone: sed vna essentia: † substātia seu natura simplex[m] omnino. pater a nullo: filius a patre solo: ac spiritussanctus pariter ab vtroqꝫ: absqꝫ initio

Principales aūt articuli fidei nostre sunt septē: fm q̄ septē sunt dona spūs sancti: quos quilibet christianus scire tenetur. clerici explicite: [deleted] ⁊ credere sicut tenet ecclesia. ⁊ sunt hi. Incarnatio siue natiuitas: baptismus: ⁊ passio xp̄i siue mors eius: descensus ad inferos: resurrectio: ascēsus in celum: aduētus eius in iudiciū: de quibus habes in prima cōstitutione. Firmiter: ꝓ quib⁹ Ioānes in apocalipsi legit se vidisse vbi dr̄. Uidi librū signatū septē sigillis fortiā in pmentibus in celo ⁊ in terra ⁊ apud inferos: ⁊ nemo fuit dignus aperire librū nisi leo de tribu iuda. Et isti septē articuli patēt in his versibus. Nascitur. abluit. patitur. descēdit ad ima. Surrexit. scandit. veniet discernere cūcta. Scđm quosdā theologos sunt. xij. articuli fidei ꝓpter. xij. apl̄os qui eadē hora instinctu spiritus sancti symbolū cōposuerūt. Unde dr̄ symbolū a sin qđ est simul ⁊ bolus qđ est morsellus. qꝛ vnusquisqꝫ aplōꝝ suū morsellū. i. partē suā apposuit. Et est aliud symbolū maius: qđ cātat in missa in [deleted] synodo facū ꝓpter grecos q̄ nō credebāt q̄ spūssanctus ꝓcederet ab vtroqꝫ. de cōse. dist. v. c. vlti. ⁊ penul. Et est tertiū symbolū athanasij. Quicūqꝫ vult. qđ cantat in prima. Istud appellari pōt quartū symbolum: ⁊ ita sunt modo quattuor sicut quattuor euāgeliste: sed verius est q̄ articuli veri tm̄ sunt. vij. d’qb⁹ dictū est. Premiū ꝯo credētiū est vita eterna. Pena ꝯo nō credētium est gehenna perpetua. iuxta illud. Hec est fides catholica: quā nisi qsqꝫ fideliter firmiterqꝫ crediderit: saluus esse nō poterit: ⁊ qui crediderit et baptizat⁹ fuerit saluus erit. j. de baptis. ⁊ eius effectu. maiores. † Ber.

De hac materia habes de ꝯse. dis. iij. c. vlti. de cōse. dis. v. c. penul. ⁊ vlti. xxiiij. dist. ꝓ toto. xxiij. dist. q̄ eps.

Firmiter. Nō solet summari sed ꝓ summario diuiditur in duas partes principales. Secūda ibi. Una vero. Primo tractat de summa trinitate ⁊ eius operibus: de fide catholica et articulis fidei. Scđa pars principalis tractat de sacramentis.

a Firmiter. Hoc ideo dicit: qꝛ ordo fidei nostre ꝓbari non potest: ⁊ quia vbi ratio deficit fides supplet. de conse. dist. ij. reuera. in fi. vt quod sermo sonat affectus sentiat. i. fides. de conse. dist. viii. c. viii. ⁊ de cōse. dist. iiij. nil est aliud. argu. quia fides est de re non visa. de peni. dist. iij. in domo. in fine.

b Credimus. Hoc ideo dicit: quia dubius in fide infidelis est. j. de here. dubius. ⁊ arg. xxij. q. j. omne qđ in fi. Et est simile de accusato cōtra quē nichil est probatum: et sic remanet dubius quando se non purgat. Et quia fides est exordium nostre reparationis: ideo prius de ea premittit: quia prius homo debet instrui in fide. de cōse. dist. iiij. ante baptismū ⁊ c. ante. xx.

Glosa sequēs dat tria silla et submittit gen⁹.

c Simpliciter. Fides enim simplicibus verbis est ꝓponenda. xxiiij. distin. qui eps. ⁊ xxiij. dist. quādo. Sic et testimonium debet esse purū. iij. q. ix. pura. Et simplex debet esse cōstitutio: similiter et lex. iiij. distin. erit aūt. Sic et quelibet scriptura si obscure loquatur pro nō scripta habetur. ff. de his que pro nō scrip. ha. l. j. Sic et testimoniū obscurum non valet. j. de ꝓba. in presentia. et. j. de testi. cum clamor. et. ff. de interroga. actio. de etate. §. nichil interest. Et generaliter nunqꝫ per extranea verba res est proponenda sed per vsitata. argu. xxxvij. dist. relatum. Ioan.

d Unus. Hoc dictū fuit ad differentiam plurium planetarū: quos quidem colebant tanqꝫ deos.

e Uerus. Dictus est ad differentiam fictorum.

f Eternus. Hoc ideo dicit: qꝛ misericordie dei nec mensuras possumus ponere nec tempora diffinire. de peni. dist. j. multiplex. ⁊. xxvj. q. vj. his qui.

g Immensus. id est sine mēsura. vnde dicitur infra omnia non inclusus: extra omnia non exclusus: supra omnia non elatus.

h Incōmutabilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. et tñ dat cuncta moueri. vnde Boetius. Stabilisqꝫ manēs dat cuncta moueri ⁊c. sepe tamen mutat sententiam suam. vt ibi dicitur. ⁊. c. vnusquisqꝫ. in fi.

i Incomprehēsibilis. Unde in veteri lege dicitur. Bestia q̄ montē tetigerit lapidabitur. ⁊ illud Accedet homo ad cor altū: ⁊ exaltabitur deus ab eo: ⁊ illud. O altitudo diuitiarū sapiētie ⁊ sciētie dei q̄ incomprehēsibilia sunt opera eius: ⁊ inuestigabiles vie eius.

k Omnipotēs. Quia oīa pōt que decēt eius potētiam: et q̄ posse est aliquid posse. vnde peccare nō pōt: qꝛ peccare non est aliquid posse: vt ait Augustin⁹. imo est aliquid nō posse. vt de peni. dist. ij. §. charitas.

l Ineffabilis. Unde illud. Sapiētiam eius quis enarrabit: quasi diceret nullus.

Glosa sequēs tractat de triplici compositione ⁊ dat simile in anima.

m Simplex oīno. Nota q̄ multiplex est cōpositio. Est enim proprie cōpositio partis ad partes: vt in rebus corporalibus. Item est compositio ꝓprietatis ad subiectum: vt rationabilitas in anima. Itē forme ad substantiā ⁊ substantie ad formā: nulla istarū cōpositionum cadit in deū: ⁊ ideo dicitur simplex omnino. i. in quolibet sensu compositionis. Et pone quasi simile in anima: cuius substantia simplex est et tamē tria reperiuntur in anima. Intellectus qui preconcipit: ratio que discernit: et memoria que cōseruat. Intellect⁹ precōcipiens patri primo operanti cōparatur. Ratio discernēs cōparatur filio qui est sapiētia patris disponens omnia in celo ⁊ in terra. Memoria cōseruans cōparatur spiritu sancto qui omnia bona corroborat et cōfirmat. Sicut ista tria idē sunt in substantia cū sin

Marginalia: Articuli fidei septem sunt. — Uisus. — Symbolum vñ dr̄. — Symbolū ē triplex. — Premium credentiū. — † Concor. tex. in. l. inter claras. circa mediū. C. eo. tit. — Fides supplet vbi rō deficit. — † Silli⁹ ē in effectu tex. l. l. nullus heretici. C. e. tit. — Obscuritas ē fugienda. — Boeti⁹. — Peccare nō ē aliqđ posse. — Cōpositio est multiplex. — Anime tria insunt.

semp ac sine fine pater generans: filius nascens: et spūssanctus pcedens: consubstantiales ⁊ coequales: ⁊ coomnipotentes[a] ⁊ coeterni[b]: vnū vniuersorum principiuz: creator oim visibilium ⁊ inuisibilium spiritualiū ⁊ corporalium: qui sua oipotēti virtute simul[c] ab initio tpis vtranqz de nichilo condidit creaturā spiritualez et corporalē: angelicā videlicet et mundanam: ac deinde humanam[d] quasi cōmunē[e] ex spiritu et corpore constitutā. Dyabolus[f] enim ⁊ alij demones[g] a deo quidē natura creati[h] sunt boni: sed ipsi p se[i] facti sunt mali. Homo vero dyaboli[k] suggestione peccauit.

¶ Hec scā trinitas fm communem essentiam indiuidua: et fm personales pprietates discreta: primo per Moysen et sanctos prophetas: aliosqz famulos suos: ⁊ iuxta ordinatissimā[l] dispositionem temporū doctrinaz humano generi tribuit salutarem. ¶ Et tādē vnigenit⁹ dei fili⁹ Jesus xps a tota[m] trinitate cōmuniter icarnatus[n] ex maria semp virgine spiritus sancti cooperatione conceptus verus homo factus: ex anima rationali et hūana carne cōposit⁹: ⁊ vna[o] in duab⁹ naturis psona: viaz vite manifestius demonstrauit. Qui cū fm diuinitatez sit immortalis et impassibilis[p]: idez ipse fm humanitatem factus est mortalis ⁊ passibilis. Qui etiaz pro salute humani generis i ligno crucis passus et mortuus[q] descendit[r] ad iferos: resurrexit[s] a mortuis: et ascendit[t] in celum: sed descendit i anima: et resurrexit i carne: ascenditqz pariter i vtroqz venturus[v] in finem seculi iu-

sic ⁊ tres psone pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanctus idē sunt i sba.

a ¶ Cooipotentes. Ut in symbolo athanasij. sed tn̄ non tres oipotentes sed vnus omnipotens.

¶ Glo. ista signat cōtrarium et soluit.

b ¶ Coeterni. Sed ꝯ videtur in dicto symbolo vbi dicit ⁊ tn̄ nō tres etni: sz vn⁹ etn⁹. Sol. hic ponūt adiectiue iste dictiones ibi autē substātiue. hec est differētia: ħ designat psonas ibi essentiā: sz tote tres psone coeterne sibi sūt et coequales.

c ¶ Simul. vn̄ salomō. qui manet inetnū/creauit oia sil. Unde in Gen. In pncipio creauit de⁹ celū et terrā. qd simul factū fuit sz simul dici nō potuit.

d ¶ Humanā. Quia prima die angelos creauit et sexta die creauit homines.

e ¶ Quasi cōmunē. i. mediaz inter angelicā ⁊ mūdanā. vel cōmunē id est vtriqz cōformē: quia in pluribus conformat se cum angelis. s. in ratione ⁊ discretione: ⁊ in multis cum inferioribus creaturis: qr sentiuimus cū illis et in pluribus alijs.

f ¶ Dyabolus. Dicitur criminator: et est grecū vocabulū. diriuatur autem a dya quod est duo: et bol⁹ qd est morsellus: qr duos bolos tm̄ de corpore et anima querit facere.

g ¶ Demones. Demon interpretat sciens. Et ē ar. ex hac lr̄a q de bono pcedat malū: qd est falsuz: vt ħ exponit: qr angelus non habuit remediū sicut homo: qr hō peccauit p suggestionem: angelus p se sine alterius suggestione: vt dicit lr̄a sequens.

¶ Glo. seq. querit arg. negatiue soluit cōtrariuz ⁊ argumento respondet.

h ¶ Creati sunt boni. Nunquid est idē de hoie? Ur q nō p hoc q dicit aplus. Eram⁹ eni natura filij ire sicut ⁊ ceteri a qua null⁹ liberat nisi p fidē. de ꝯse. di. iiij. firmissime. Dicas q hō ab initio bon⁹ creat⁹ fuit sicut ⁊ angeli ⁊ in charitate. vt de pe. dis. ij. §. romāos vsi. adam vo. ⁊ c. seq. ⁊ c. pnceps. vn̄ q hō creat⁹ fuit immortalis. de ꝯse. dis. iiij. placuit igit. vsus fi. distin. Et auctoritas pdicta sic dz intelligi. eramus eni natura filij ire. i. eram⁹ digni pena eterna. siue debitores ire. i. pene eterne. natura. i. inseparabili vicio. s. originali peccato. Originale eni peccatū ita inheret hūano generi sicut si eēt ei naturale: qr sicut natura nos non deserit dum sumus: ita nec originale peccatū sed tamē post baptismū nō nocet. de ꝯse. di. iiij. c. ij.

i ¶ Per se. i. ex proprio defectu.

k ¶ Dyaboli suggestione. Et ideo magis puniēd⁹ est dyabolus qz ipse faciens. lxxxvj. di. tāta. nec illud excusat dyabolū: si homo illud al's factur⁹ esset. ff. de ser. cor. l. j. §. qui igit. lz videret q sola tm̄ hortatione non debet teneri non eni qui ex hortat mādato ris opa fungit. ff. de his q no. in fa. l. ob hec vba. in fi. Nec id excusat hoiem q cōsilio alterius fecit: qa debuit ⁊ potuit explorare apd semetipz an expediret ei tale ꝯsiliū. ff. mā da. l. ij. i fine. ⁊ si dubitabat potuit cōsulere: peritiores qre ipu tat alicui. ff. de iur. et fa. igno. l. regula. §. ij. ⁊ ff. de bono. pos. in bonorū. in fi. et xxxvij. dist. §. vi. Johan.

¶ Glosa ista declarat triplicem legem sub triplici tempore.

l ¶ Ordinatissimā dispositionem tēpoꝝ. Hec fuit dispositio: qa tria fuerunt tpa. tps ante legē: tempus sub lege ⁊ tempus gratie. In tpe ante legē habebāt hoies ius naturale quo regebant: qd ꝯsistebat in his duob⁹ pceptis contentis his vsib⁹. Qd tibi vis fieri michi fac: qd nō tibi/noli. Sic potes in terris viuere iure poli. di. j. in pnci. In tpe sub lege regebant decalogo moysi dato a deo et tunc ꝯtingebant oia in figura q cōpleta fuerūt tēpore grē qn̄ dei filius nos docuit precepta euāgelica quibus hodie regimur: in quo scripture fuerūt ꝯplete. et hic est ordo de quo hic dicit.

m ¶ A tota trinitate. Hoc ideo dicit qr insepabilia sunt opera trinitatis. de ꝯsecra. dist. iij. c. vlti. in fi. et xxviij. q. j. sic ei neqz. circa princi. p vnam colum. Nec pōt filius a se facere quicqz nisi qd viderit patrem facientem. de. conse. di. v. saluator. in fine.

n ¶ Incarnat⁹. Hic explicat pmus articulus fidei.

o ¶ Una. Hoc fuit figuratū in archa Noe vbi fuit redemptio sanctorum per duas naturas quo ad opinionem et veritatem.

p ¶ Impassibilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. ⁊ habetur figura his vsibus. Nil ysaac patit aries fit victima xpo. Nec deitas patit cū moriat homo. xxij. q. ij. §. abraham. ⁊ c. seq.

q ¶ Mortu⁹. Hic explicat terti⁹ articul⁹ fidei.

r ¶ Descēdit ad inferos. Quartus articulus.

s ¶ Resurrexit a mortis. Quītus articul⁹.

t ¶ Ascēdit in celū. Hic est sext⁹ articul⁹.

v ¶ Venturus. Septim⁹ articul⁹.

Creata sunt omnia simul.

dyabolus.

Demō

Expōit aplum

Sil'e l. Linē artifices. ff. de solu.

Peccās alteri⁹ cōsilio nō excusat.

Silēz ꝯferme l termi nus tex tū hēs. C. e. ti. i l. inter claras. §. oēs vo. v. et qn̄ vni genit⁹ fili⁹. ⁊c.

Trinitatis opera sunt inseparabilia.

versus

a ¶ Nunc gestant. Unde apl's. hoc mortale induet immortalitatem.
b ¶ Una rc. Hec est secūda pars principalis in qua tractat de sacramentis. Et primo de sacramento eucharistie interserens de sacramēto ordinis. Scdo de sacramento baptismi: ibi: sacramētum. Tertio d sacramēto penitentie. ibi: r si post. Quarto de sacramento coniugij ibi: non solum. Ab. si.
c ¶ Extra quā. xxiiij. q. j. qsi vetus.
d ¶ Est sacrificiū. De cōsecra. dist. ij. nec moyses. vñ dr Rex sedet in cena turba cinct⁹ duodena. Se tenet in manib⁹: se cibat ipse cib⁹. Dicit Augustin⁹. De carne beate marie carnem accepit: r eandē carnē ad manducādū dedit ad salutē. d 9se. di. ij. accesserūt iudei r hoc fuit significatū in psona dauid d quo dr. Ferebatur Dauid manib⁹ suis vt ibi dr. Ber.
e ¶ Sub speciebus panis r vini hoc ex causa statutū fuit vt in alia forma sumeret ppt horrorē vñ vr. Nisi quis manducauerit corp⁹ meū r biberit sanguinē meū. rc. audito hoc verbo scandalizati sunt discipuli r dixerūt durus est hic sermo. de 9se. dist. ij prima. de hoc sacramento traditur. j. d cele. miss. cum marthe.
f ¶ Scdm claues eccle. Nota hic q nō pōt cōficere corp⁹ xpi nisi fuerit ordinatus in forma ecclesie
g ¶ Sacramētū vo baptismi. Hic est scds articul⁹ q vltimo ponit et hic exprimit forma baptismi quam seruat eccla. de 9se. di. iiij. firmissime. et. j. de baptis. r eius effectu. c. maiores.
h ¶ A quocūqz. A qcūqz q baptism⁹ conferatur in forma eccle ratū est. vt. j. q. j. q quidā. r de 9se. di. iiij a quodam. r. c. roman⁹. xxiiij. q. j. §. sed istud.
¶ Glo. seq. psequitur triplicē hoim statum.
i ¶ Coniugati. No. q tres sunt ordines in ecclesia dei r. s. virgīes 9tinētes r 9iugati. xps em pl⁹ amat vgines q alios: qa sponte tribuunt qd sibi nō fuerat iperatū: 9tinētes etiā pl⁹ deo placēt q cōiugati: q: non expedit homini ad regna celestia tendēti accipere vxorem. vt xxxiij. q. v. tunc saluabitur. r ea sūt i nřis officijs gratiora q cū liceret nō ipēderet tñ cā dilectiōis ipēdim⁹. xxviij. q. j. iam nunc.

versus

Xps se ipm cōicauit

Ordo triplex est in ecclesia dei.

r Adde q sz ca. no. do. plū. ix. ds. Jo. an. in p fa. vj. i glo. i v. eps. et xxj. dis. ca. de roens merat.

dicaturus viuos et mortuos et redditur⁹ singulis sm opa sua: tam reprobis q electis. qui oēs cum suis proprijs resurgent corporibus que nunc gestant[a] vt recipiant sm opera sua siue bona fuerint siue mala: illi cum dyabolo penaz perpetuam: r isti cum christo gloriam sempiternam.

¶ Tractat hic de sacramentis ecclesiasticis. Ab.

¶ Una[b] vero est fidelium vniuersalis ecclesia: extra[c] quam nullus omnino saluatur. In qua idem ipse sacerdos est sacrificiū[d] Jesus xps: cuius corpus r sanguis in sacramento altaris sub speciebus[e] panis et vini veraciter continentur transsubstātiatis pane in corpus r vino in sanguinē potestate diuina: vt ad perficiendū mysteriū vnitatis: accipiamus ipsi de suo: qd accepit ipse de nostro. ¶ Et hoc vtiqz sacramentū nemo potest conficere nisi sacerdos: q rite fuerit ordinatus secundum claues[f] ecclesie quas ipse concessit apostolis eorumqz successoribus iesus xps. ¶ Sacramētum[g] vero baptismi: quod ad dei inuocationē et indiuidue trinitatis: videlicet patris et filij r spiritussancti consecratur in aqua tam paruulis q adultis i forma ecclesie a quocunqz[h] rite collatum proficit ad salutem. ¶ Et si post susceptionē baptismi quisqz prolapsus fuerit i pctm: r per verā potest semp penitētiam reparari. ¶ Nō solū aūt virgines et continentes: verūetiā cōiugati[i] per rectam fidem r operationem bonā placētes deo ad eternam merentur beatitudinem peruenire.

Idem in eodem.

¶ Pater et filius et spiritus sanctus: vera vnione non collectiua seu similitudinaria sunt vna essentia substantia seu natura: q substantia nō est generans nec genita nec pcedens quia illi actus non attribuuntur substātie sed psonis: nec per hoc in trinitate concluditur quaternitas. Cōtrarium sentiētes vt heretici sunt censendi nisi ab errore resipiscāt et correctioni apostolice sedis se supponant.

Capitulum. ij.

Damnamus ergo r reprobamus libellū seu tractatum quam abbas Joachim edidit contra magistrū Petruz lombardū de vnitate seu essentia trinitatis appellans ipm hereticū et insanū p eo q in suis dixit sententijs: qm qdā summa res est pater et fili⁹ et spūssanct⁹: et illa nō est generans[k] neqz genita: neqz pcedens: vnde asserit[l] q ille[m] nō tā trinitatē q quaternitatem astruebat in deo: videlicet tres personas: et illam communē essentiā quasi quartam: manifeste p̄testās q nulla res est que sit pater r filius et spiritus sanctus: nec est essentia nec substantia: nec natura: q̄uis concedat q pater

r Con cor. c. q tua c. pōderet. ca. 9tuma ces. l. di sti. ffa. no. bar l. l. d ea mēte. ff de fur.

diuisio

Damnam⁹. ¶ hec decretalis diuidit i duas ptes principales. In pria reprobat doctrinā abbatis Joachim. In secunda ibi: reprobamus: dānat illā Almarici. pma ps facit dnqz. q: primo reprobat doctrinā abbatis ioachi q magistrum sniarū quā psequit exprimēdo motiua r rōnes ipius. Secūdo ibi: nos autē. approbat sententiā magri quā dānat ioachim. Tertio ibi: cū q respōdet auctoritati q pricipalit mouebat Joachim. Quarto ibi: si qs. dānat tenētes opinionem ioachim. Quito ibi: i nullo. pstatur p monasterio cui prefuit Joachim.
k ¶ Non est generans. Adiectiue tenet. s. non generat licet sit persona generans.
l ¶ Asserit. s. Joachim.
m ¶ Ille. s. Petrus.

et filius ⁊ spiritussanctus sunt vna essentia: vna substantia: vnaqꝫ natura. verum vnitatē huiusmodi non veram et propriam sed quasi collectiuam ⁊ similitudinariam esse fatetur. quemadmodum dicũtur multi homines vnus populus: et multi fideles vna ecclesia: iuxta illud. Multitudinis credentiũ erat cor vnum et anima vna: et qui adheret deo: vnus spiritus est cum illo. Item ille[a] qui plantat ⁊ qui rigat[b] vnum sunt. et omnes vnum corpus[c] sumus in christo. Rursus in libro Regum. Populus meus et populus tuus vnum sunt. Ad hanc autem suam sententiam astruendam: illud potissimum verbũ inducit: qđ christus de fidelib⁹ inquit in euangelio. Volo pater vt sint vnũ[d] in nobis: sicut et nos vnum[e] sumus: vt sint consummati in vnum. Nō enim[f] (vt ait[g]) fideles christi sunt vnũ id est quedam vna res que communis sit omnib⁹: sed hoc modo sunt vnum id est vna ecclesia propter catholice fidei vnitatem: ⁊ tandem vnum regnum propter vnionē indissolubilis charitatis quemadmodum in canonica Joannis apostoli epistola legitur. Quia tres sunt qui testimonium dant in celo: pater[h] et filius et spiritussanctus et hi tres vnũ[i] sunt. Statimqꝫ subiũgitur. Et tres sunt qui testimonium dant in terra[k] spiritus[l] aqua et sanguis[m] et hi tres vnum[n] sunt: sicut in quibusdam codicibus inuenitur. ¶ Nos autē sacro approbante concilio: credimus ⁊ cōfitemur cũ petro: ꝙ vna quedam summa res est: incomprehensibilis quidem et ineffabilis: que veraciter est pater et filius: et spiritussanctus: tres simul persone ac sigillatim quelibet earũdem et ideo in deo solummodo trinitas est non quaternitas: quia quelibet trium personarum est illa res videlꝫ substantia / essentia / seu natura diuina: que sola est vniuersorum principiũ: preter quod aliud inueniri non potest. et illa res non est generans[o]: neqꝫ genita[p] nec procedens: sed est pater qui generat: et filius qui gignitur: et spiritussanctus qui procedit. vt distinctiones sint in personis: et vnitas in natura[q]. Licet igitur alius sit pater[r]: alius filius: alius spiritussanctus: non tamen aliud

a ¶ Ille qui plantat. Scilꝫ predicando.
b ¶ Et qui rigat. Baptizādo in ep'la ad corinthios.
c ¶ Unũ corpus. Unione charitatis et spiritu. de cōsecra. dist. iiij. queris a me.
d ¶ Ut sint vnum .i. eiusdem voluntatis.
e ¶ Nos vnũ Scilꝫ vnione nature.
f ¶ Non enim. Hic respōdet cēsiliũ auctoritatibus. Joachim.
g ¶ Ait. Scilꝫ Joachim.
¶ Glosa seq. ponit triplex testimoniũ personarum trinitatis.
h ¶ Pater ⁊ filius ⁊ spũsſctũs. Pater dedit testimoniũ deitatis qñ dixit. Hic est filius me⁹ dilectus in quo mihi bñ complacuit. ipm audite. Filius dedit testimoniũ deitatis qñ in monte trans figuratus potentiam deitatis et speciem eterne beatitudinis ostendit. Spiritussanct⁹ dedit testimoniũ qñ sup baptizatũ in specie columbe redeuit: vel qñ ad inuocationē nois xpi corda credentiũ impleuit.
i ¶ Et hi tres vnum. id est indifferentes quo ad dandam gratiam. Uel vnũ .i. vnius substātie vel essentie.
k ¶ In terra. Scilꝫ ꝙ christus fuit homo. ꝗ. de cele. mis. in quadam.
l ¶ Spiritus. Id est humana anima quam emisit in passione.
m ¶ Aqua ⁊ sanguis. Que fluxerũt de latere christi vt in decre. predi. in quadam. et fuit vera aqua ⁊ non aquaticus humor: vt quidam heretici mentiuntur.
n ¶ Et hi tres vnum sunt. Non natura eiusdē substantie: sed cooperatione eiusdem mysterij. Quia spiritus per adoptionem nos filios dei fecit. Aqua fecit nos filios dei per ablutionem baptismi. Sanguis per redemptionem gratie.
o ¶ Non est generans .i. non generat sed est persona generans
¶ Glo. seq. distinguit triplicē speciē noim in diuinis.
p ¶ Neqꝫ genita. Nota ad intelligentiam personarum in trinitate ꝙ nominũ quedam sunt essentialia. quedam personalia. quedam notionalia. Essentialia sunt que in singulari numero dicũtur congrue de tribus personis sigillatim vt deus bonus / deus iustus / eternus omnipotens et similia. in plurali vero numero incongrue dicuntur iuxta illud athanasii: et non tres dij sed vnus est deus. Personalia sunt que supponunt personam et in singulari numero tātum: vt pater et filius ⁊ spiritussanct⁹. Notionalia sunt ꝗ notāt distinctionem in personis vt generans genita et procedens. Ista notionalia cũ veniũt adiectiue dicuntur tantũ de personis et non de essentia: sꝫ quādo tenentur substantiue tunc dicuntur tam de essentia ꝗ̄ de p̄sonis vnde hec propositio simpliciter est vera: pater est generans siue hec dictio generās teneatur adiectiue siue substantiue. Si autem dicatur substantia diuina est generans si hec dictio generans teneatur adiectiue / falsa est: ꝗ vellet notare distinctionē in diuina essentia. si teneatur substātiue vera est: quia tunc est sensus. substantia diuina est generans: id est persona que generat. Unde nomina ista generans / genita / et procedens / adiuncta nominibus personarum distinctionem notant personarum. iuncta vero cum nominibus istis substantia / natura / seu essentia diuina tenentur substantiue: et notant essentiam tantum.
q ¶ Natura. hec est illa summa res quam dixit magister petrus.
¶ Glosa sequens ponit quomodo in diuinis distinctiua nomina tripliciter iunguntur.
r ¶ Alius sit pater / ali⁹ filius. Distinctiua siue partitiua nomina vt vn⁹ / aliquis / ali⁹ / duo et similia aliquando significant essentiã: aliquando non. Nomina partitiua iūcta cum nominibus personalibus et non

Xpi deitas triplici testimonio cōprobata est.

iij. Regum. xxij.

Joā. xvij.

Trinitatis nomina sunt triplicia.

j. Jo. v.

Nota partitiua l trinitate q̄nqꝫ d̄notāt cēntiā q̄nqꝫ n̄.

essentialibus in masculino et feminino genere notāt distinctionē in personis: pater est vnus: filiꝰ est alius: pater et filius sunt duo. Iuncta vero nominibꝰ essentialibus: ita ꝙ eis innitantur essentiam notant: vt pater est vnus deus: pater et filius sunt vna essentia. In neutro vero genere tantū essentiam notant pater et filius sunt vnum id est vna res. ꝛ ideo optime dicit aliꝰ pater alius filius, id est alia est persona pr̄is et alia persona filij non tamē aliud: immo idem sunt in substantia: vt iā patet.

a ¶ Orthodoxam. id est rectā ab orthos quod est rectum: ꝛ doxa qđ est gloria: quasi recte gloriosa. Hostien.

b ¶ Ei dedit. Vñ augustinus nichil habet filius qđ non nascēdo a patre acceperit.

c ¶ Simplex omino. De hoc dicas. vt. ş. c. pri.

d ¶ Procedēs. Sez per inspirationē. de consec. dist. viii. ca. pe. in fine.

e ¶ Cum ergo veritas. Dicit respondendo auctoritati predicte volo pater ꝛc̄. et eam exponit quam inducebat pro se Ioachim et exponit qualiter intelligatur hoc verbum vnum et ꝑ hoc etiam alijs auctoritatibꝰ respondetur.

f ¶ Orat. In euangelio Ioannis.

g ¶ Vnum in nobis. id est vniti nobis vnione spiritus.

h ¶ Vnum sumus. Hic in alia significatione accipitur hoc nomen vnum id est vnione substantie seu nature: vt .i. sequitur.

i ¶ In gratia. Id est per gratiam.

Ortho- doxa.

Ioā. xvij.

Mat. v.

sed id quod est pater: est filius et spiritussanctus idem omnino vt secūdum orthodoxam[a] et catholicam fidem cōsubstātiales esse credātur. Pater enī ab eterno filiū generando suā substantiam eiꝰ[b] dedit iuxta qđ ipse testatur. Pater quod dedit michi maius omnibus est. Ac dici non potest ꝙ partem substātie sue illi dederit/ ꝛ partem ipse sibi retinuerit: cū substantia patris indiuisibilis sit: vt pote simplex[c] omino. Sed nec dici potest ꝙ pater in filiū trāstulerit suam substantiam generando: quasi sic dederit eā filio ꝙ nō retinuerit ipsam sibi: alioquin desijsset esse substātia. Patet ergo ꝙ sine vlla diminutione: filius nascendo substantiam patris accepit: et ita pater et filius habent eandem substantiam. et sic eadem res est pater et filius: necnon et spiritussanctus ab vtroqꝫ ꝑcedens[d]. ¶ Cum ergo veritas[e] pro fidelibus suis orat[f] ad patrem. Volo (inquiens) vt ipsi sint vnum[g] in nobis: sicut et nos vnum[h] sumus: hoc nomen vnū pro fidelibus quidem accipitur: vt intelligatur vnio charitatis in gratia[i] pro personis vero diuinis vt attēdatur idētitatis vnitas in natura: quemadmodum alibi veritas ait. Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est: ac si diceret manifestius: estote perfecti perfectione gratie: sicut pater vester celestis perfectus est perfectione nature: vtraqꝫ videlꝫ suo modo: quia inter creatorem et creaturam non potest tanta similitudo notari: quin inter eos maior sit dissimilitudo notanda. ¶ Si quis igitur sententiam vel doctrinam prefati Ioachim in hac parte defendere vel approbare presumpserit: tanqꝫ hereticus ab omnibus euitetur. ¶ In nullo tamen propter hoc florentino[k] monasterio (cuius ipse Ioachim existit institutor) volumus derogari: quoniam ibi et regularis est institutio: et obseruantia salutaris: maxime cum ipse Ioachim omnia scripta sua nobis assignari mandauerit apostolice sedis iudicio approbanda: seu etiam corrigenda[l] dictans epistolam quam propria manu subscripsit: in qua firmiter confitetur se illam fidem tenere quam romana tenet ecclesia: que (disponente domino) cunctorum fidelium mater est et magistra. ¶ Reprobamus etiam et condemnamus peruersissimū dogma impij Almarici cuiꝰ mētem sic pater mendacij excecauit: vt eius doctrina non tam heretica ꝙ̄ insana sit cēsenda.

¶ De constitutionibus.

Ex concilio meldensi.

¶ Iuris canonici statuta omnes ligant et eorum ritu tam in pronunciando ꝙ̄ in decidēdo iudicia sunt regulanda.

Capitulum primum.

k ¶ Florētino monasterio. Nota ꝙ si auctor reprobatur eiꝰ scripta sunt reprobāda ş. j. de here. fraternitatis: immo et si bona essent reprobarenť rōne auctoris: qꝛ non licet ei hoc facere. xcvj. dist. bene quidē. hic ṗo lꝫ auctor nō reprobeť: qꝛ cōfitetur se seruare fidem catholicā tñ scripta sua/ qꝛ malā habebant sentētiā/ reprobanť.

l ¶ Corrigēda. Et ideo qꝛ paratus fuit corrigi ꝛ se correxit vt sequitur nō debet dici hereticus: licet qnqꝫ errasset in fide. xxiiij. q. j. hec est fides. et qō. iij. dicit apostolus.

¶ Rubrica. De constitutionibꝰ.

¶ Hec rubrica pōt ad ṗcedētia ꝛ seqūtia sic cōtinuari. Tractaturꝰ auctor ð iure ṗmisit ð summa trinitate et fide catholica ꝑ sui opis fundamēto: qꝛ vbi fundamentū deficit nihil supedificari pōt. j. q. j. cum paulꝰ. Et qꝛ omne ius cōstat ex scripto ꝛ nō scripto. insti. de iure natu. gē. et ci. §. cōstat. ꝛ. j. di. §. cū itaqꝫ. Ius autē scriptū est certiꝰ et nobiliꝰ: ꝛ ideo auctor premisit ð iure scripto. s. de cōstitutionibꝰ: ꝛ postea de iure non scripto. s. de consuetudine. Abbas.

¶ De prima parte, huius rubrice tractať in. j. dist. vsqꝫ ad. vij. inclusiue. et i. ix. dist. vsqꝫ ad. x. exclusiue. et in xij. ꝛ. xix. ꝛ. xx. ꝛ xxix. ꝛ. xxx. ꝛ. xxxviij. distinc. per totum. et. j. qōe vij. §. nisi rigor vsqꝫ ad. §. breuiter. ꝛ. lxxvj. distin. Ieiunium. ij. in fine. ¶ De secunda parte videlꝫ de concilijs tractatur. xv. distin. vsqꝫ ad. xx. distin. exclusiue. de vtraqꝫ parte habetur. xvj. distin.

† Facit ş. ca. sācta ro. eccl̄ia. §. iam nunc subijciēdum ṗo. item rufinꝰ. ꝛ ṗsi. ꝙ ṗo. xv. dis. ꝛ. j. qōe. j. c. nonne. no. per Bar. in l. j. ff. si cer. pe. insti. de an. tu. §. tutor autē

Sũmarium. diuisio

Canonũ statuta. ¶ Cõstitutiones canonũ ab omnibus sunt seruãde. Jo.an. Primo statuit. Secundo confirmando declarat ibi. Et nemo. Abbas sicu.

Canones sũt multiplices.

a ¶ Canonũ. Generaliũ.s.qꝛ quidã canones sunt ꝑsonales. quidã locales.lxiij.di. cũ lõge.j.d elec.nihil. quidã causales: quidã temporales:vt.xxix. dist. c.sciendum.

‡ Quid appelletur canõ.no. doc.l.l. priuilegia.C. d sacro san. ec. glo. l.c. j.iij. di.

b ¶ Statuta. Non abrogata vel per cõtrariũ canonẽ: vel ꝑ cõsuetudinem:illa enĩ seruãda non sunt.xxvj.distin. c.j.ꝛ.xxxvj.q.vl. c.vlti. Et dic statuta continẽtia precepta vel ꝓhibitiões. alr̃ si de cõsilio loquerẽtur nõ obligarent.xiiij.q.j.qd precipitur.iiij.distin-§.hec et si legibus.

Canonũ[a] statuta[b] custodiantur[c] ab omnibus[d]. ‡ ¶ Et nemo in actionib[9e] vel iudicijs[f] ecclesiasticis suo sensu[g]:sed eorum auctoritate ducatur.

Gregorius in registro.

¶ Cõstitutio respicit futura: et non preterita. Caplm.ij.

Cognoscentes: ꝛ infra. ¶ Rem que culpa[h] caret in damnum vocari non cõuenit. ¶ Quotiens vero nouum quid statuit: ita solet futuris[i] formam imponere: vt dispendijs[k] preterita non commendet[l]. ¶ Ne detrimentum ante prohibitionem[m] possint ignorantes incurrere: ‡ quod eos postmodum dignum est vetitos sustinere.

Augustinus super illud epistole ad hebreos.

¶ Potestas legem condendi ꝛ mutandi est penes vicarium christi. Et quod de vno cõnexorũ statuitur ad aliud connexum extẽditur. Ab.sic.

Translato[n] (Cpm.iij.

c ¶ Custodiantur.j.qd.vij.si quis omne.xix. dist.si romanorum.ꝛ.j.co.ca.vlti.

d ¶ Ab olb9. Sic ꝛ leges ab olb9 sunt seruãde:vt.C. de legi.ꝛ cõsti.l.leges. ꝛ.C.de iur.ꝛ fac.igno. ꝯstitutiones. Et dic ab olbus.s.subditis. Nã papa et imꝑator legib9 nõ ꝯstringunt. ff.d leg.ꝑnceps.ꝛ.ix.q.iij. cũcta tñ legib9 se velle viuere ꝓfitent.C.d leg.digna vox.et C.de testa.ex imꝑfecto.ꝛ.ff.de leg.iij.ex imꝑfecto.ꝛ in sti.q.mo.test.infir-§.vlti.ꝛ.ij.q.vij.nos si,incõpetẽter

e ¶ In actionibus. Scilꝫ ciuilibus.

f ¶ Uel iudicijs. s.criminalib9: qꝛ iudiciũ aliud criminale.aliud ciuile.j.qui fi.sint legi.per venerabilem Nec est necesse proponere actionẽ.j. de iudi. dilecti. si tñ quis ꝓponit ineptam succũbit:sed aptã põt postea ꝓponere: vt.j.de iudi.c.examinata. vbi de hoc.‡

‡ Concor.tex. in.l.si a te-§.j. ff. d except. rei iudi. fa.l. si se non obtulit ff. de re iudi.

g ¶ Suo sensu. Scꝫ malo.ꝛ est si.iij.q.ix.pura.et.j. eo. ne innitaris. qñq3 enĩ suo sensu vti debet iudex in iudicãdo ꝓprie accepto vocabulo.ff.de arbi.qualẽ.et in aut.de iureiur. qd pre.ab his qui administra. reci. circa princi.col.ij.ꝛ.j.de renun.in presentia.dũ tamen ₰m leges ꝛ iura ꝓnunciet.in aut.de iudi-§.quia vero. ver.ois iudex.alr̃ est-§.coll'.vj.in aut.de defen.ciui-§. iusiurandum.coll'.iij.et.iij.q.vij.iudicet.et.xx.dist.de libellis.ꝛ.xxxvij.distin.relatum.ꝛ insti.de offi.iudi.in prin.ꝛ.C.de sen.ꝛ inter.om.iudi.l.nemo.

Cognoscentes. ¶ Diuidit in tres ptes. In prima ponit regula ex qua sumit ratio. In scda statutum ibi:quotiẽs. In tertia declarando applicat ad factũ rõnem q̃ sumit ex regula ibi. Ne detrimentũ. Ab.

¶ Glosa seq. adiuuat textũ.arg.alle. duos canones: in contrarium.alleg.iij.dupl'r soluit ꝛ remittit.

h ¶ Culpa caret. Qꝛ qd legitime factũ est penã non meret.C.de adul.gracchus.et pctã suos debẽt tenere auctores.C.de pe.l.sancimus. ꝛ.j.de his que fi. a ma. par.ca.quesiuit. et.j.de sen.excõ.romana. in fi.lib.vj. Et ita est hic arg. expssum ꝙ nemo priuatur iure suo sine culpa.lvj.dis. satis puersum.xvj.q.vlt.inuẽtũ.de desꝑ.spo.cõgrẽte. Arg.ꝯ.xxij.di.renouãtes. ꝛ.xxxiiij.

dist.si cui9 vxorẽ.ꝛ.c.seq.ꝛ.xxvij.q.ij.multorꝫ.j. de cle. cõiug.sane. Sol. Prima rubrica regulariter vera est. ꝯtra casualia sunt. Uel dicas ꝙ licet qñq3 q̃s priuetur iure suo sine culpa: non tñ fit istud sine causa.j. vt lite non contesta.qm frequenter-§.si ṽo. et causam facile est videre in contrarijs signatis In sex casib9 priuatur aliq̃s iure suo sine culpa sua. vnde ṽsus. Pauptas/odiũ/ vitium/ fauor/ꝛ scel9/ordo. Personas spoliant ꝛ loca iure suo. Ista notãtur in dicto.c. renouãtes.ꝛ.j. de priui. leg.antiqua.vbi de hoc.

ṽsus.

i ¶ Futuris. Sic ergo constitutio respicit tãtum futura ꝛ nõ preterita: vt.j.e. ca. vlti. vbi dicemus de hoc.

‡ Concor.tex. cũ glo.l ṽ. igno rãti. in l.cũ de indebito.ff.de pba.et i.l. lege .9.cũ q̃dam.et ibi bar. et Bal. ff. ad.l. cor. de sicca.

k ¶ Dispẽdijs.id est dãnis siue retractationibus.

l ¶ Non commendet.id est non puniat.

¶ Glosa seq.arguit allegans duos canones: ꝛ vnum allegat in contrarium et soluit.

m ¶ Ante prohibitionẽ.arg.neminẽ ligari constitutione anteq3 ad ipsum perueniat:vt.xxxij. q.iiij. dixit sarra.ꝛ.lxxxij.dist. ꝓposuisti. Arg.contra.xvj.dist. qd dicitis. Sed nõ est cõtra.qꝛ ex quo publice ꝓmulgata est ꝛ publicata,omnes tenẽtur ad ipsius obseruantiã: ꝛ omnes ligat post duos mẽses a publicationis tempore elapsos.in aut. vt facte noue constitu.circa prin. colla.vt.j.de sen.excõi.nouerit.j.ne cleri.vel monachi. non magnopere.ꝛ.c.super specula. Nec est necesse vt singulorum auribus inculcetur: vt in dicto ca. qd dicitis.ꝛ.j.de postula. prela.ad hec. nisi probaret se extra ꝓuinciam tunc fuisse vel alr̃ impeditum. Arg.est expressum.j.qui ma.accu.possunt.c.cum in tua.

Constitutio ligat p9 duos mẽses a publi catiõe.

Translato. ¶ Qd de vno connexorꝫ statuitur ad aliud cõnexum extẽdit:hoc dicit Jo. an. Primo ponit verba apl'i. Scdo augustini illa exponentis:ibi: Qꝛ enĩ. Casus ₰m panor. sic poni dꝫ vt couentat titulo. Fuit quesitũ a Gregorio auctore hui9 cõpilationis an cõstitutio seu lex deberet intelligi in ꝓprijs terminis tñ:an debeat extẽdi ad alios casus ꝛ papa r̃ndet: ꝙ debet extẽdi ad cõnexa ꝛ silia.ad hoc ꝓbandũ inducit auctoritatẽ apl'i:qui ex trãslatione sacerdotij intulit per consequentiam ad translationem legis. Ab.si.

Per sacerdotiũ ₰m Panor. itelligi põt oẽ sacr̃m vel sacrum q̃ confert gratia.

¶ Trãslato. Quidã hebrei licet facti essent xp̃iani legem tñ seruare volebãt q̃ dicebat sabbatũ custodiri ꝛ circũcisionẽ esse seruandã q̃ hodie ad l'rãm seruari nõ debet.hos reprehẽdit apl's dicẽs ꝙ postq3 sacerdotiũ translatum est ad xp̃ianos:necesse est vt legis translatio fiat.ꝛ Augu.sup illo loco probat ꝙ hoc facere non debent:qꝛ lex ꝛ sacerdotium simul data fuerunt: ꝛ ab eodẽ ꝛ sub eadẽ ꝓmissione:et ideo simul seruanda: qꝛ quod de vno dicitur: necesse est de altero intelligi.

n ¶ Translato. In petrũ. s.ꝑ illa verba pasce oues meas.j.de elec.significasti. vel ₰m alios ꝑ illa ṽba. ite docete.ꝛc̃.de cõse. distin.iiij.proprie. trãslata est ergo

Sacerdotiũ ꝑ q̃ ṽba

lex: ⁊ ita legis obseruatio nõ est apud iudeos: sȝ apud petrũ ⁊ suos successores. Et ꝙ translatũ fuit sacerdotium a christo in petrũ probatur .xxj. dist. c. in nouo.

a ¶ Sacerdotio. supple leuitico vt cesset obiectio ꝙ pôt fieri de melchisedech: qui ꝓcessit legẽ ꝑ q̈ngentos annos: qđ innuitur ex lr̃a sequẽti: qꝛ sacerdotiũ simul fuit datuȝ cũ lege: verũ est supple leuiticũ.

b ¶ Quia eñ. Sunt verba augustini exponentis predicta verba apostoli.

¶ Glosa seq. recita. ꝑ obiectionem ⁊ soluit.

c ¶ Simul. Qꝛ in monte synay eodẽ tpe contulit dñs moysi legẽ ⁊ sacerdotiũ. Postq̃ ergo iã trãslatum est sacerdotiũ ad christianos: ergo et lex trãsferri dȝ.

d ¶ Sub eadẽ spõsione. Quia postq̃ dñs dedit legẽ filijs israel dixit eis: audi israel mãdata mea ⁊ ea cõserua in corde tuo: ⁊ si feceris dabo tibi terrã fluẽtẽ lac ⁊ mel: ⁊ tũc ipsi ꝓmiserũt seruare legem et sacerdotiũ: ⁊ ideo dicit sub eadẽ sponsione. Hic attẽde: qꝛ dñs in veteri testamento tp̃alia semp ꝓmittebat: in nouo vero ꝓmittit eterna: vt/ centuplũ accipietis et vitam eternam possidebitis ⁊c̃. j. de cele. missa. cũ marthe.

¶ Glosa seq. arguit et allegat concordantias.

e ¶ Qđ de vno. Arg. ꝙ vbi est eadẽ ratio ibi debet esse idẽ ius. et ꝙ de similibus idẽ iudiciũ est habendũ. v. di. ad ei᷒ vero. ⁊ .iiij. di. deniq̃. ⁊ .xvj. q. vlti. ⁊ hoc dixi᷒mus. ⁊. j. q. iij. si qđ obiecerit. ⁊. j. de trãsla. inter corporalia. ⁊. j. ti. pri. inter ceteras. in fi. Et quotiẽs ex vna radice vitiũ nascit̃ cõsequẽs est vt vna lege tollat̃. C. de nup. si libertã. ⁊. j. q. j. sicut xp̃s. ⁊. xxij. q. ij. si quis ꝑ vetus. Et qđ dicit qđ de vno dicit̃. i. q̃ de vno cõstitutum est: ⁊ sic facit ad titulũ: al̃s non videtur facere.

Nam concupiscentiã. ¶ Cõstitutio certum quid prohibens omnia prohibet que sequuntur et illo. Joan. and. Primo ponitur dictum apostoli. Secũdo declaratio ibi. hoc enim. Abbas siculus.

¶ Glosa ista inchoat casum.

f ¶ Nã concupiscentiã. Legitur in ep̃la pauli ad roma. Peccatũ nõ cognoui nisi per legẽ. nã concupiscentiam nesciebã supple nisi lex diceret nõ concupisces. Augusti. exponit hic verba illa ap̃li. nam concupiscẽtiam nesciebam. dicens: qꝛ hoc elegit apostolus.

g ¶ Nesciebã. Esse peccatũ cõcupiscere: vel tã grane ſm aliam expositionem. Apostolus anteq̃ vidisset legem non credebat esse peccatum concupiscere rem alterius sed postq̃ inuenit in lege: non cõcupisces credidit esse peccatum.

h ¶ Hoc eñ. Verba sunt Augu. vsq̃ in fi. Et dic hoc sȝ nescire cõcupiscentiã vel remouẽdam a se. Uel hoc id est peccatum: ita exponit Aug. Si intelligas de cõcupiscẽtia carnis tñ falsum esset cũ ap̃ls haberet concupiscentiã ⁊ stimulũ carnis. vnde dixit. Uideo aliam legẽ in mẽbris meis repugnantẽ legi mentis mee captiuantẽ me in corpore peccati. xxxij. q. v. si paulus.

i ¶ Generale. Sȝ vitiũ concupiscẽtie qđ est gñale. ad oĩa vitia.

¶ Glo. ista arg. alle. v. iura.

k ¶ Unde oĩa mala. Ar. ꝙ vno ꝓhibito oĩa prohibent̃ q̃ sequuntur ex illo. xiij. qõe. v. penale. et iiij. dis. deniq̃. ⁊ .j. de fi. instru. inter dilectos. ad fi. C. de reb. alie. nõ aliẽnandis. l. vlti. ⁊. C. de leg. nõ dubium.

l ¶ Oriunt̃. i. oriri possunt: et cõprehẽdit gña singulorũ ⁊ nõ singula generũ. l. non est aliqđ genus mali: qđ q̃ ꝙ nõ possit oriri ex ɔcupiscentia. Et sic intelligit̃ xlvij. di. bonorũ. vbi dꝛ ꝙ cupiditas est radix oĩm malorũ: vbi sil'r cõprehẽdit gña singulorũ ⁊ nõ singla generũ. ⁊ de pe. di. ij. qꝛ radix. Et eodẽ mõ intelligit̃ illđ qđ dicit ipator ꝙ auaricia est mr̃ oĩm malorũ. i. auc. vt iudi. sine q̃. suf. §. cogitatio. ꝟ. fi. col. ij. Et ex hoc gñali vitio cõcupiscẽtia oĩa mala. i. septẽ pncipalia vitia pñt oriri. s. supbia. ira: inuidia: accidia: auaricia: gula: luxuria. et iđ dicit Aug. cũ ap̃lo ꝙ bona sit lex: q̃ dũ hoc ⁊c̃. nõ tñ ꝓpter hoc singula vitia cuiuslibet gñis: vtputa interficere hoĩem/ piuriũ ⁊ sil'ia oriunt̃ ex ɔcupiscẽtia. Uel expone ꝙ dicit oriunt̃. i. orta sunt: pñs ꝓ p̃terito. ita exponit̃. ff. đ ꝟb. sig. verbũ erit. ꝓpter ɔcupiscẽtiã eñ primi parentis oĩa mala orta sunt. si eñ nõ cõcupiuisset nõ peccauissemus. v. dist. ad ei᷒ ꝟo concubitũ. in fi. Uñ Greg. Caro nos leta traxit ad culpã: afflicta reducit ad veniam: ⁊ sic non esset necesse cõprehendere gña singulorũ ⁊c̃.

m ¶ Lex. i. cõstitutio vt in prin. decre. lex est cõstitutio. ꝟ dist. j. ⁊ dist. ij. c. j. ⁊ sic facit ad titulum.

n ¶ Dum hoc. Sciȝ generale vitiũ concupiscentie: qđ est generale ad omnia vitia.

sacerdotio[a] necesse est vt legis translatio fiat. ¶ Quia eñ[b] simul[c] ⁊ ab eodem ⁊ sub eadem sponsione[d] vtraq̃ data sunt: quod de vno[e] dicitur: necesse est vt de altero intelligatur. ꝟ

Idẽ sup ep̃la ad romanos.

¶ Omne ꝓhibitũ a lege peccatũ est: ⁊ omne illud quod sequitur ex eo. h. d. Capl̃m. iiij.

Nam concupiscentiam[f] nesciebam[g] ⁊c̃. ¶ Hoc eñ[h] elegit ap̃ls gñale[i] vnde[k] omnia mala oriũtur[l]. ‡ Bona est ergo lex[m] que (dũ hoc[n] prohibet) oĩa mala prohibet.

Hieronymus in parabolis.

¶ Constitutiones decretorũ singularib᷒ sunt opinionibus preferende. Capitulum. v.

Ne innitaris[o] prudẽtie[p] tue. ¶ Prudentie[q] sue innititur qui ea que sibi agẽda vel dicenda videtur: patrum decretis[r] preponit[s].

Innocẽ. iij. senoñ. archiepiscopo: et episcopo treceñ.

¶ Non valet constitutio collegij in dãnum aliquorum ⁊ cõmodũ aliorũ cessante rõnabili cã. Uel sic. Absq̃ rõnabili cã nõ potest maior pars capituli tollere consuetudinẽ: vtilitatẽ priuatã nutriẽdo. Capl̃m. vj.

Cum oẽs: ⁊ infra. Ad audiẽtiã nostrã peruenit ꝙ treceñ. canonici nouum fecerunt in treceñ. ecclesia con-

Ne innitaris. Diuiditur qꝛ primo ponũtur verba Salomonis. Secũdo verba Hieronymi ⁊ Augustini exponentium illa ibi. Prudentie. Abbas sicu.

¶ Glosa ista inchoat casum.

o ¶ Ne innitaris. In parabolis salomonis ponunt̃ ꝟba ista. Fili mi habe fiduciã in dño ex toto corde tuo ne innitaris prudẽtie tue ne sis sapiẽs apud temetipsũ. hier. expõit h̃ ꝑticulã illã ne innitaris prudẽtie tue ⁊c̃.

p ¶ Prudentie tue. Uerba sunt hiero. vsq̃ in finẽ.

q ¶ Prudẽtie tue. In malo. ⁊ est si. vij. q. j. sciẽdum. ⁊. iij. q. ix. pura. ⁊. š. eo. titu. canonum.

r ¶ Decretis. i. ɔstitutionib᷒. ⁊ ita ptinet ad titulũ.

s ¶ Preponit. Nõ ħ sũt postponẽda decre. q̃ hiero. ita cõmẽdat qđ etiã fieri nõ dȝ. xxxij. dist. relatũ.

Cum oẽs. ¶ Cõter sic sũmat̃. Cõstitutio canoni-

Marginalia: translatũ fuit. — melchisedech ꝓcessit legem. — ꝟ Concor. tex. in. l. nõ pñt. ff. de legi. ⁊ i. l. cõuenicula. ⁊ ibi Bal. C. de epis. ⁊ cleri. — ‡ Concor. cũ hoc tex. et sua gl. tex. i. l. nulli. C. de epis. et cleri. — Eterna promittunt̃ in lege noua. — Jus idẽ sibi statuatur vbi est eadẽ rõ. — Sũmarum. diuisio — Nesciebã ⁊ sic nec reprobandã censebam. Jo. an. — Concupiscentia producit oĩa mala. — ꝟ Concor. tex. in auc. đ nupt. §. deportatio. col. iiij. — hec decretalis

fuit pri ma in tertia copula tione et seqbat sub in fra si ta⁹ vnu corp⁹ i spo.

ta que nō est omnib⁹ cōmunis ꝛ per quā tollit̄ eccl'ie cōsuetudo antiqua non valet. Et duo facit. nā in pri ma pte ponit duo statuta successiue facta. In secūda parte duplici rōne preallegata ambo statuta cassari mandat. Secunda ibi: cum igitur. Ab. si.

sentire vt collegiū non tanq̄ singuli. arg. j. e. cum. ad. ferrarien. ꝛ. j. de elec. in genesi.

b ¶ Quod quisq̄. ff. quod quisq̄ iur. l. j. ꝛ di. j. in pri cipio decretorum.

c ¶ Patere legē. Dicit Augu. tales sum in scriptis aliorum quales vo lo esse intellecto res meorum. ix. di. neq̄ quorūlibet. Nec debēt alijs legem ipone quā ipsi negligūt ob seruare. j. de pre ben. p illorum. ¶ Glo. se. notat et remittit.

¶ Glo. se. obij. ꝛ soluit. ꝯtra solu. vnā. l. alle. scdo grit alle. p ꝛ sol uit distinguēdo inf cōione colle giatorum ꝛ singu larū et inter ne cessaria et volū taria.

a ¶ Cōstitutū Sed nōne cano nici ista trecē. po terāt hec et alia statuere alijs ir requisitis etiam i preiudiciū suc cessorū: cū istud videret esse ius ꝯmune ꝙ absen tes nichil perci piāt. j. ō cle. non resi. inē q̄rtuor. ꝛ. c. vl. j. de ap. p uenit. imo vr̄ ꝙ sic. ar. x. q. ij. hoc ius porrectū. et ff. de pac. rescri ptum. ꝛ. vij. q. j. fact⁹ est. Sꝫ hoc ideo non valuit qr in preiudiciū

stitutum[a] vt eis tā in p̄sentia q̄ i absentia redit⁹ suos ex in tegro percepturis: q̄ in eadem ecclesia post illā cōstitutionem fuerūt vel decetero fuerint in stituti reditus in absentia nō percipiūt: sꝫ tūc solū cū fuerit residētes. cū s̄m treceñ. eccle sie ꝯsuetudinē oēs in hoc con sueuerunt esse pares. ¶ Sta tuerūt etiā vt cū singulis pre bēdis annexe sint vinee: ipsis suas dum vixerint possidenti bus: vinee decedentiū ad suc cessores nō transeant: sed ꝓ uētus earū inter singulos di uidantur. ¶ Cum igitur quod quisq̄[b] iuris in alterum statuit ipse debeat vti eo. Et sapien tis dicat auctoritas Patere legē[c] quā tuipse tuler̄s. ꝛ Mā damus quatenus antiquos canonicos unioribus. et iu

niores in pceptionē fructuum tam p̄bendarum q̄ vinearū coe quetis[d] antiquis s̄m priorem consuetudinē[e] vsq̄ ad temp⁹ p̄dicte constitutionis seruatā vel s̄m rōnabilē institutionem in posterum obseruādam.

I dem tridentino epo.

¶ Constitutio laicorum eccle siam seu eius bona non astrin git. Capitulum. vij.

Q Ue in ecclesiarum: ꝛ infra. Sane puenit ad audiē tiam nostrā ꝙ ciues teruisini constituerunt[f] vt si quis se ad inopiā[g] vergere probabiliter allegauerit: alienandi[h] feudū qd ab eccl'ia vel alijs tenet: li berā habeat facultatem ꝛ infra ¶ Volētes igit̄ eccl'iarum indē nitati cōsulere: constitutionem huiusmodi ꝛ venditiones feu dorū ecclesiasticorum factas

d ¶ Coequet̄. Sic ꝙ oēs pares debēt eē b̄n̄ficijs. j. e. cum. ad. De hac materia no ta. j. ō ma. ꝛ obe. statuimus. ¶ Glo. se. notat ꝙ ex ꝯsuetu. ꝛc.

e ¶ Cōsuetudi nē. Nota h̄ arg. optimū ꝙ in ab sentia pōt qs p cipere b̄n̄ficiū si ne petō si cōsue tudo sit: sec⁹ ē ō iur. cōi vt. j. ō cle ri. nō resi. qr nōnulli. ꝛ. c. relatū

Q Ue i eccle. In p̄ma parte ponit̄ ꝯstitutio. in secūda eius cassatio. Secun da ibi: volentes igitur. Ab. si.

diuisio

alliorum ꝛ malo zelo contra consuetudinē eccl'ie hoc fe cerunt. j. eo. ex pte. Et transgressor consuetudinis vt trāsgressor legis puniend⁹ ē. xj. di. in his. Et statutū siue cōstitutio dꝫ esse iusta ꝛ honesta ꝛ cōis oib⁹. iiij. di. erit aūt. ꝛ qr cōstitutio ista nō erat gñalis nec com munis oib⁹: adeo nō valuit. ꝛc. ꝛ cū ipi canonici intel ligant̄ quasi vnū corp⁹ et idē collegiū non dꝫ duplici iure cēseri. xij. q. ij. cognouim⁹. ꝛ. j. de deci. cū in tua. Et incōueniēs aliud sequeret̄ ꝙ successores min⁹ ha berēt q̄ p̄decessores: ꝛ sic nō esset vera successio i ius alteri⁹. ff. de re iudi. hereditas. ꝛ. ff. de acq. pos. cū he redes. Ista ꝯstitutio nō valuit: qr sine epi ꝯsensu fctā fuit. j. de ꝯsue. cū ꝯsuetudinis circa fine. Arg. ꝯ. ff. de col. l. vlti. vbi fit collatio bonorum natis. sꝫ nō illis q̄ sūt nasci turi. Sed nunq̄d est verū gñalit̄ qd maior pars capl'i facit totū capl'm facē itelligit̄? qd vr̄. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. cū in cunctis. Dicas ꝙ si aliq̄d est cōe pluribus nō vt collegiatis sꝫ vt singulis qd fit a maio ri pte illorum nihil valꝫ nisi oēs ꝯsentiāt. ff. ō ser. rusti. p̄ di. p fundū. nisi rē ꝯcedat in naturalem vsum qd pōt facere vn⁹ etiā inuitis socijs ꝛ ꝯdicentib⁹. insti. de re rū diui. ꝯ. religiosum. ꝟ. in cōe ꝓ sepulchrū. ꝛ nisi i ca su. j. de iure patro. postulasti. ꝛ. c. qm̄ in q̄busdam. Si vero sint plures vt collegiū/ distingue: si aliqua faciē da sunt ex necessitate: vt alienatiōes: electiōes: ꝛ sic sis sufficit ꝙ maior ps facit. j. de his q̄ fi. a ma. pte capi. cū in cūctis. dū tn̄ alij absentes vocent̄. j. de elec. ꝙ si cut. ꝛ. c. venerabilē. In alijs q̄ ex necessitate non fiūt qualia erāt ista q̄ isti faciebāt nichil pōt fieri nisi oēs consentiāt: vt hic ꝛ in p̄dicta. l. p fundū. ꝛ debent con

f ¶ Constituerunt. Qd̄ eis licuit tā iure fori q̄ iure poli. Et vocat̄ ius ciuile qd quisq̄ populus sibi cōsti tuit. insti. de iure natu. ꝯ. j. ꝛ distinc. j. ius ciuile. Scd ex hoc statuto nullū preiudiciū eccl'ie gñat̄: ‡ vt hic. et xcvj. di. bene quidē. etiā si in vtilitatē eccl'ie redunda ret si auctoritas pape non interueniret: vt in. c. bene quidē. ꝛ. j. e. ecclesia sancte marie. ꝛ. x. di. c. j. ꝛ. j. de sen ten. et re iudi. cum causam.

g ¶ Ad inopiam. Si culpa sua eget indignum ē ei subueniri. ff. ō posi. bona fides. ar. opti. ad hoc. lxxxvj distin. non satis. vel si suo vicio incidit in egestatem. et est si. j. de consue. ex parte.

¶ Glo. se. tractat de alienatione feudi in feudatione et datione in dotē. dat sile de vsuario et emphiteota: i fine reci. p. q. an vasallus inuito dño feudo renūciet tenet ꝙ nō. alleg. vnā. l. in ꝯrū.

h ¶ Alienādi. Qui feudū alienat cadit a iure feu di: et dominus illud alij concedere potest. j. de feu. c. ij ꝛ in libro feudo. i titu. de aliena. feu. constitu. si dictus si clietulus. ꝛ in constitu. Lotharij impialis. nec feu dū dari potest in dotem. j. de donationi. iter vi. ꝛ vro. nuper. Nec vsuarius pōt vsum vendere irrequisito dño. vt insti. de vsu ꝛ ha. in prin. Nec emphiteota po test vendere melioratiōes suas dño irrequisito. qd si fecerit/ dñs illud pōt reuocare. C. ō iure emphiteo. l. vlti. j. de loca. potuit. sed facta denunciatiōe dño si di xerit se nolle emere: vel si a denunciatione duorum mē

‡ Con cor. tex t⁹. i au tē. cas sa. ꝛ ibi Cy. C. ō sacro san. ec. Idē i. l. fi. C. de inter. ma. inf tu. et pu. ꝛ in fi. de nup. in glo. j.

Feuda tarius/ vsua ri⁹ em phite o ta an possint allēare

sine legitimo ecclasticarū p̄sonarū assensu^a vires decernimus non habere. Idem.

Dignitas sublata de ecclesia per statutū capituli confirmatum per papam vlterius nō censet vacare nisi per contrarium actū statutum fuerit reuocatum.

Capitulum .viii.

Cum accessissent ad ap. sedem archi. tulleñ. et B. tulleñ. capituli procurator archi. pposuit memorat^9: q̄ cum olim quidā tulleñ. canonici nr̄is auribus itimassent q̄ primiceriat^9 in tullensi ecclesia tanto tp̄e vacauisset^b q̄ ad manus nostras illius personatus esset donatio deuoluta: et infra. Fuit insuper ex parte capituli allegatum q̄ de cōmuni assensu canonicorū tullēsium fuerit constitutuz^c ne primiceriat^9 dignitas esset vlterius in ecclesia memorata: inter canōicos ipsos primiceriat^9 prouentibus et possessionibus distributis et infra. Propter quod euidenter apparet q̄ primiceriatus ipse tanto tempore non vacauerit: sicut nobis fuerat falsa insinuatione suggestum et infra. Quocirca mandamus quatenus si vobis constiterit tulleñ. canonicos ne vlterius in Tullensi ecclesia primiceriatus esset officium cōmuniter statuisse ac statutum ipsum auctoritate sedis apostolice fuisse postmodum (sicut dicit) confirmatū^d: vos illud faciatis in suo robore permanere: nisi postea dicti canonici contrauenerint^e: aliquem vide-

siū spaciū sit el apsum: pōt vendere cui vult: dūmō nō vēdat psonis ,phibitis. j. de loca. et ,duc. potuit. decr. greg. est vt l p̄di. l. Renūciare aūt feudo vasallus nō pōt inuito dño: cū ei^9 fauore introductū sit vt vasallū habeat. ar. C. de ac. et ob. sicut in initio. Ar. ,z. ff. d ope. lib. interdum †

Glo. se. reci. g questionē an cōsensus sufficiat.

a Persona rū assensu. Nō tamē sufficeret omniū cōsensus i hoc casu: quia alienatio fctā d cōsensu omniuz citra formam d-bitam nulla est. xii. q. ii. sine exceptione. et x. q. ii. hoc ius porrectū. et C. d sacro san. eccle. autē. iubemus. l sine et. j. de re. eccl. nō alienan. duduz. lib. vi. sed si cōis forma suata esset teneret vēditio. j. d his q̄ fi. a p̄la. sine ,s̄ē. ca. c. cū nos. sz si lesa esset ecclia restituitur in integrum. j. de in integ. restitu. requisiuit. et. j. de emptio. et vendi. cum dilecti.

† Adde q̄ ista l. interdū non bñ facit p opi. gl. qz loq̄t de opis pniis sis p libertu z facit meli^9 l l. soluēdo. ff. d nego. gest. et l. ipta lē de p hi. feu. alie. p frc. col. x. et ibi Bal.

Cum accessissent. Diuidit in tres ptes. In prima ponit allegatio p primicerio. In scda pro capitulo ibi. Fuit. In tertia diffinitiua commissio ibi: Quocirca. Ab. si.

divisio

b Uacauisset. Nulla iusta cā ipediēte: al's nō curreret tp̄s. j. de ,cess. p̄bē. vel ec. nō va. c. qz diuersitatē. ar. ad hoc. xxviii. di. d syracusane. et. ii. q. vi. anteriorz. §. ad hoc. Et si papa interdicat aliquibus ne eligant sine suo mandato spāli: tp̄s. s. triū mēsium statutum a canone eis currit: nisi infra id tp̄s postulauerint licentiam eligendi. j. de elec. c. vlti. Grego.

c Constitutum. Ac ipsum statutum per sedē apostolicam confirmatum fuerat.

Glo. seq. querit allegans negatiue. ponit opi. Joh. et vacillando soluit. Et hic congrue respon. vlti. glose que obijcit et soluit. In fi. ponit triplicē effectū cōfirmationis ex certa scientia.

d Cōfirmatū. Sed nūquid canonici p se possunt minuere p̄bendas: vel dignitates tollere sine licentia dñi pape? Uidetur q̄ non. qz nec augere possunt. j. de cōsuetudi. cum olim. et de vita et honesta. cleri. qm̄ vt ait. xxii. distinc. c. j. quia honor ecclesie potius debet augeri q̄z minui. j. eo. ex parte. vbi est expressum q̄ nō et de cōsecra. di. j. vasa. et. j. de v̄bo. signi. c. vlt. Et quia tēporib^9 nostris potius addi cupimus q̄z minui. xxv. q. j. q̄ ad ppetuā. et. q. ij. quecunq̄z. Un̄ nec ep̄us potest omittere qn̄ statuat archipbr̄m: quasi ipse solus sufficiat. j. de offi. archip̄s. ca. vi. et meli^9 est qualēcūq̄z eligere q̄z ordinem plenum non esse. ff. de decu. generali

ter. §. penul. Ad hoc dixit Johan. q̄ ex causa possunt minuere: vt. j. de insti. c. j. et c. auctoritate. et. j. e. c. pxi. et de auctoritate ep̄i. xxi. di. in nouo testamento. Et q̄ possunt vnā dignitatē tollere vel diminuere vl' mutare p̄bendas / pbat. xvi. q. j. precipimus. et. j. de excessi. p̄la. sicut vnire. et. ff. cōi. p̄d. si de duas. §. j. et. ff. de nego. gest. cū ali cui. j. de p̄bē. vacāte. et. lxiii. dist. §. ver. et. lxviii. dis. q̄rū vices. et c. corepi. et i p̄di. decre. hon. j. e. ex pte. vbi dicit. lz nō sint ei^9 reddit^9 diminuti. et ita videt q̄ potuissent si fuissēt diminuti. Jo. Sz verius credo q̄ non possint sine auctoritate pape ne q̄nq̄z i fraudē hoc facerent et cām subijcerēt cū nō esset et hoc idem dicit de cōsensu ep̄i argu. optimū. j. de verbo. signi. c. vlti. Quod g̃ inutile fuit hic cōfirmauit auctoritas domini pape ex certa scientia argu. xvi. q. j. ca. vl. sicut et datur actio ex nudo pacto si muetur auctoritate legis vel principis. ff. de pactis. l. legitima. vel tene vt dicit Johan. q̄ possunt iusta ex causa. al's nō. arg. j. c. pxi. versi. nisi in tantū. a contrario. Dignitatem tamen non credo q̄ possint creare vel supprimere sine auctoritate pape vt hic dicit: nec diminuere numerum iuramento firmatum cui cōfirmatio se. apostoli. accesserit huiusmodi clausula adiecta scz q̄ si secus fieret non valeret. j. de preben. dilecto. a cōtrario. Nota q̄ confirmatio sine constitutio dñi pape valet vt cōfirmet infirmū. ij. q. j. in primis. et iii. q. vi. hoc quippe. Confirmat etiam et supplet defectum solemnitatis omisse. j. de transactioni. c. j. Item valet vt de beneficio illo quod ex certa scientia cōfirmatur postea directe an licite sit acquisitum / an nō: sine nouo mādato non cognoscatur. j. de cōfirma. vti. vel inuti. ca. ij. si vero sub hac forma confirmat. scilicet confirmamus sicut iuste possides. talis confirmatio modicum operatur vel nihil. j. de confirmati. vti. vel inuti. capitu. j. de qua confirmatione habes. j. de concessio preben. et ecclesi. non vacan. ca. quia diuersitatem.

Prebēde p canōicos minui nō pñt.

Confirmatio pape ē duplex

Glosa sequens arguit pro vnico actu. &c. allegans vi. iura ad contrariuz allegans. iiij. demuz ponit. iiij. opinio. Uincen. Johā. et aliorum. Tan. quarum quelibet distinguit.

e Contrauenerint. Uidetur q̄ priuilegium vnico actu perditur: vt hic: et. j. c. pxi. et. j. de p̄ben. c. p illorz. et. xj. q. iij. priuilegium. C. de iure do. impe. l. ij. et. iiij. et. C. d his qui p me. iudi. nō ap. l. is qui. et. C. de pace.

Priuilegium an vnico actu pdatur

inter emp. et ven. commissorie. Arg. ꝯ delictū psone rē. xvj. q. vj. si episcopū. j. de arbi. cū tempore. j. de priuile. accedētibus. ꝛ. c. si de terra. Un. distinguit: aut datur priuilegiū ad faciendū aut ad nō faciendum. si datur ad faciendū ꝛ is qui impetrauit spacio decē annoꝝ nō vtitur eo pdit illud. ff. de nūdi. l. j. Si vo daf ad nō faciēdū si papa reseruauit sibi aliqd iuris in eo: nō potest tali priuilegio renūciari ꝑpsse. j. de arbi. cū tempore sed' si nichil sibi reseruauit: puta qꝛ dedit priuilegiū de nō dandis decimis: tūc nō perdif nisi legitimo tpe scꝫ si qdraginta annoꝝ spacio fecerit ꝯ priuilegiuꝫ decimas soluendo. j. de priuileg. accedentibus. ꝛ ca. si de terra. et vij. q. j. ꝗ pericu losum. Sed ibi sufficit ꝙ semel renūciet: scꝫ circa beneficia. Si datur ad excipiendū: perpetuū est. qꝛ que temporalia sunt ad agendū: perpetua sunt ad excipiēdū. ff. de dol. except. pure. §. vlti. qđ est verum si nemo agat. sed si agat ꝛ nō excipit cōtra agentē perdif priuilegiū. ff. de pcura. pōponius. §. ratihabitionis. ꝛ. ff. de codi. inde. si is qui. Joan. dixit ꝙ si ille q̄ impetrauit priuilegiū: directe obuiat priuilegio: pdit illud vnico actu tm̄: vt hic. et. j. c. pxi. ꝛ. j. de pbendis. pꝑ illoꝝ sec' si nō seruat illud vel si nō tuef se illo: tūc em̄ pdit legitimo tpe. j. de priuile. accedētibus. ꝛ. c. si de terra. magis em̄ delinqt qui directe venit cōtra priuilegiū ꝗ ille qui nō vtitur illo. arg. ad hoc. lxxxiij. di. quisquis. ꝛ. j. de sen. excō. cōtingit. ij. Alij distinguūt an priuilegiū sit onerosum et tūc vnico actu tollif. an sit fauorabile: et tūc nō perdif vnico actu. T. melius videf dicere si priuilegiū datū est fauore psone seu psonarū quale fuit hic: et in silib' cōcordā. pdif vnico actu. Si datū est fauore ecclesie si ue intuitu religionis vt sunt priuilegia de nō soluēdis decimis ꝛ silib': nō tollif nisi legitimo tpe: vt dictū est. Et hec opinio Tan. habef his silib'. Priuat te priuilegio cōtrarius actus. Si personale sit. si patet esse reale. Tūc nō perdetur nisi prescripsisse pbetur. Melius videf dicendū ꝙ sicut sunt diuersa priuilegia in diuersis casibus cōcessa quodlibet priuilegiū locū habet in suo casu: † sicut vides in pscriptionib'. qui diuersa tēpora requirunt. Dic vt. j. de deci. suggestum.

¶ Glosa seq. obijcit et soluit.

a ¶ Eligēdo. Videf ꝙ talis electio nō deberet valere: qꝛ noua dignitas sine licētia pape cōstitui non pōt. j. de cōsue. cū olim. xxij. dist. c. j. sed hec electio videtur de nouo esse creata ꝛ sine licētia pape nō dicif noua dignitas. Sed ex ꝯsequētia antique dignitatis possunt eam resumere. arg. ad hoc. j. de sen. c. ij. et. j. de iudeis.

licet in primicerium eligēdo[a] Idem eiugień. episcopo.

¶ Non obstante certo canonicorum numero etiā per papā confirmato prouidendū est receptis vltra numerū de superexcrescentibus fructib': maxime si volūtarie per canonicos fuerint recepti. Capitulum. ix.

Cum. M. ferrariensis: ꝛ infra. Dictus. M. p se ac quattuor socijs[b] suis proposuit ꝙ ferrarień. canonici vt eo[c] amplius suos reditus augmentarent: quo[d] prouentus ecclesie: qui diuidi consueuerant: inter plures: in vsus cederent paucorum. xiiij. prebēdas tantum (preter id quod mense communiter deputarunt) in eadem ecclesia contra antiquā cōsuetudinem[e] statuerunt. Postmodū vero contra constitutionē ipsam volūtarie venientes dictos. v. in canonicos receperunt. nullis prebēdis assignatis eisdem. Et licet eorum reditus non modicum fuerint augmentati: nondum tamen eis voluerūt ex superexcrescentibus redditib' prouidere[f]. ¶ Uerum ex aduerso fuit propositum. ꝙ. xiiij. prebēdarum numero in ferrarień. ecclesia instituto: et apostolice protectionis presidio roborato: cum vna in eadem ecclesia prebēda vacasset: ad quorūdam instantiā duos ad eā.[g] et postmodum ad preces epī scopi dictum. M. et quēdam alium[h] sine preiudicio[i] † dicte

cōsuluit. ꝛ. ff. de no. ope. nūcia. l. j. §. si qs edificiū. Ber.

Cum. M. ferrariensis. ¶ habet materiā pluxam ꝛ subtilē. ꝛ. h. d. Si capitulū cōtra suā cōstitutionē de certo canonicoꝝ numero aliquos recipit in canonicos: de superexcrescētibus fructib' eis puidere tenef Jo. an. Diuidif in tres partes. In prima ponif allegatio p. M. ꝛ socijs. In scda pro capitulo ibi Uerum. In tertia diffinitio ibi. Mādam'. Ab.

¶ Glo. se. reci. p q. an sine māda to iste. M. rē.

b ¶ Socijs. Et licet. M. haberet mandatū: tñ sine mandato p socijs absentib' agere posset cū essent consortes eiusdem litis: qꝛ agebāt vt eis fieret communicatio de fructibus superexcrescentib': tamē cauere debet de rato vt. C. de cōsortibus. e. lib. l. ij. et est speciale: al's nō admittif ad agendū sine mādato: nisi esset cōiūcta psona. ff. de pcura. sed ꝛ he psone. et. j. titu. pxi. nonnl li. Et in alio est hoc speciale: quia post lit. contesta. datur cautio. qđ est contra id qđ legitur. ff. de pcu. pomponius. §. ratihabitionis. Sed illa lex pompo. loquif qñ per procuratorem lis est contestata. Un. Sed non credo ꝙ ista sit talis causa. quia quilibet agere poterat pro se ꝛ sine alijs. et iste. M. habebat mandatū ab alijs: al's non fuisset admissus pro eis. Ber.

c ¶ Eo. id est intantum.

d ¶ Quo. Id est inquantum.

e ¶ Cōsuetudinē. Hoc nō multū noceret dūmodo ex cā hoc facerēt. vt dictū est. s. c. pxi. arg. ff. de decre. ab or. fa. ꝙ semel. ꝛ in aut. vt deter. sit nu. cleri. colla. j. §. si. ver. non em̄ rē. ꝛ. j. de insti. c. j. ꝛ. c. auctoritate.

f ¶ Prouidere. Subaudi. ꝙ ille. M. cum socijs suis petebat ex illis fructibus superexcrescentib' sibi prebendas assignari.

g ¶ Duos ad eā. Si hoc esset verū talis receptio nō valebat. j. de prebē. maiorib'. ꝛ. c. tue. Sed pbata non fuit hec forma. sed hoc obijcere nō poterāt: qꝛ fatebantur se fecisse cōtra ꝯstitutionē turon. cōcilij. j. de pben. maiorib'. quare nō essent audiēdi. de cōces. pben. ꝛ cc. nō va. cū sup qstione. ꝛ sic repellūtur suā turpitudinē allegantes. j. de dona. inter dilectos. † Uel dic ad eā. i. ea vacante elegerūt duos simpliciter in canonicos.

h ¶ Aliū. De quinto non fit hic mentio: qꝛ forte capitulum non confitebatur illum elegisse.

¶ Glo. seq. notat protesta. non prodesse. alle. iij. iura in contrarium alleg. v. ꝛ dupliciter soluit.

i ¶ Sine piudicio. Hic ergo non pdest prestatio qđ est verū qñ est ꝯtra substantiā facti vel rei sup qua fit vt si prestatus fuisset cū reciperet aliquē in canonicū:

Marginalia: nitanus exuli. ff. ð mi no. — diuisio — Mādatū an p sine mandato p alio ad mitti possit. — † Concor. cuꝫ ho' tex. iuncta sua gl. tex. l. l. antiq aliter. ff. qđ vi aut clā — Visio. — † Concor. tex. l. l. si cū actū. ff. de neg. gest. ꝛ l. l. si. ff. ð calū. et l. pap. — † Concor. lex transactiōe. C de trāsac. et. l. mercalē. C. de condi. ob tur. cau. — Protestatio an psit

vt nō haberet prebendā que substantia est negocij. q2 qui receptus est in canonicū nō debet carere prebēda. vt .j. de prebē. relatum. Si vō protestetur sic: q ea que dicit nō dicit animo contestādi litem talis bene valet. Joan. .j. de ap. sollicitudinē. ꝛ .j. de censi. olim cām. ꝛ .ff. de cōdi. inde. qd quis sciēs. Arg. cōtra .j. qd met⁹ cau. perlatum. ꝛ xvj. q. ij. lotharius. .ff. qui. mo. pig. vl' hypo. sol uu. si debitor .§. j. de in integ. re sti. cū venissent. ꝛ .j. de electio. cu mana. circa finē Sol. ibi ꝓtestatio nō valet vbi ꝓtestans ꝑ contrarium factū di recte obuiat sue protestationi. vt in dictis decret. sollicitudinē. et c. olim causam. nisi hoc faceret iusta de causa: vt in. c. perlatū. Et qn̄qz ꝓtestatio plus prodest q̄ appellatio. C. de fil. fami. l. ij. lib. x. Ideo pōt dici q ꝓtestatio profuit cū ipsi prebēdas cōsuetas integre percipiūt etiā si isti .v. de reditibus excrescētib⁹ non percipiūt tantū q̄tum antiqui: sed tamē preiudicium fit eis quātum ad communem mensam.

recipiēdo. Et tot ponēdi sunt in ecclesijs quot ex earū fructibus possunt cōmode sustētari: vt .j. de insti. c. j. q2 bn̄ poterāt eis ꝓuidere de cōibus reditibus nec distinguitur hic qualiter reditus augmētētur nec refert ex quo augmētati sunt: vndecūqz ꝓcesserint. vt .j. de sb. signi. ca. fina.

cōstitutionis in canonicos receperūt[a] ita q ipsi canonici de canonia nihil[b] perciperēt: donec primi duo essent ꝓbendas integre assecuti. ¶ Cūqz per canonicorum industriam[c] fuerit procuratum vt ex possessionibus quas ecclesia tempore lōgo possedit: plures eis redit⁹ soluerentur: superexcrescētes cōmuni mēse (que minus suffi ciens fuerat) deputauerunt: quos dicti .v. sibi postmodum petierunt contra capituli con stitutionem in beneficiū assignari: ꝛ infra. ¶ Mandamus quatenus cum in constitutione predicta ꝛ cōfirmatione se. apo. vel fuerit vel esse debuerit (sicut consueuit) expressum: nisi in tantum excresceret ec-

clesie facultates q pluribus pos sent sufficere[d] cōpetēter: ꝛ ijdē canonici in derogationem sue constitutionis: ad vacaturas prebendas[e] quattuor receperunt vltra[f] numerum cōstitutum: antiquis canonicis prebēdas cum integritate[g] percipiētibus consuetas: superexcrescētibus reditus predictis canonicis facias assignari: ita q si ex eis pares potuerint cum alijs sortiri prebēdas: qd superfuerit in communes canonicorum vsus (sicut prius statuerāt) siue aliter prout melius videbitur cōuertatur. Reuocatis in irritū: quecūqz ab alterutra partiū in ꝑiudiciū alteri⁹ post motā[h] questionem coram epō ferra. circa prebēdas[i] vel

d ¶ Possent sufficere. Argu. cōditionē subintelligendam. vt xxj. q. ij. beatus .ff. q satisda. cog. l. vlti. .j. e. de iure tur. quemadmodū. vbi de hoc. ꝛ .j. de rescrip. c. ij. ¶ Glosa ista ponit opi. quā reprobat.

e ¶ Ad vacaturas ꝓbendas. Per hoc qd dicit ad vacaturas dicūt quidā vt papa Innoc. iiij. q hec decretalis cōtinet dispēsatione ꝛ non ius cōe Sed nō est verū immo ꝯtinet ius cōe: cū ex ꝯfessione vtriusqz partis constet illos fuisse receptos l

¶ Glosa ista distinguit canoniam a prebenda.

a ¶ Receperūt. Vn̄ eis ꝓuidere debebāt .j. de ꝓben. relatū. ꝛ c. dilect⁹. ꝛ .j. de cōces. ꝓben. cū sup q̄stione. Et nota q aliud est canonia: ꝛ aliud ꝓbēda. Canonia est ius qd ꝓuenit ex electiōe ꝛ receptione in fratrē vt hic. Prebēda est q̄ ꝓcedit ex institutiōe ꝛ officio: q2 ex quo quis facit officiū: debet percipere bn̄ficiū. Vn̄ et laic⁹ vt dicit Vin. pōt habere ꝓbendā ꝛ potest esse ꝓbendari⁹ ꝛ sed nō pōt esse canonicus .j. de insti. in eccl'ia. Nota q oīs canonic⁹ d3 habere ꝓbendā: sed nō conuertit. sola enī ꝑceptio salarij non facit decurionē .ff. de decu. sola salarij. nec quicūqz habet canoniā h3 vocē in capitulo vt puer .j. de eta. ꝛ qua. et ratione .ff. de decu. l. spurij.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

b ¶ Nihil perciperēt. Videtur q hoc fuerit symonia cū .j. de preben. dilect⁹ fili⁹. T. Dic q si intellexissent ꝛ actū esset inter ptes q nichil oīno perciperēt symoniacū fuisset: s3 itelligebāt q tm̄ de ꝓbēdis diuisis nihil perciperēt ꝛ h⁹ pt3 ex eo q dicit .j. antiqs canonic(s) suas ꝓbēdas ꝛc. ꝛ canonici nullū pactū cū aliq̄ fecerūt: s3 simplr elegerūt illos: ꝛ ita de prebēdis diuisis nihil perciperēt.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

c ¶ Industriam. Hec videbatur bona allegatio: q2 si per ipsoꝝ industriā reditus sunt augmētati non debet cōpelli illos cōicare alijs. C. de alluui. l. iij. ꝛ .j. de in integ. resti. requisiuit. in fi. ꝛ .ff. de rei vē. ceterū. ꝛ nemo cōpellit ad cōmunionē .ff. de condi. inde. si non sortem .§. si centū .ff. pro socio. l. qui admittitur. Papa tn̄ non admisit illā allegationē. quia preiudicauerūt sibi cos

fratres ꝛ ad ius canonie. Sed hoc non est contra ius: q aliquis recipiatur in canonicū et expectet prebēdā: sed nullū percipere bn̄ficium si percipi posit est cōtra ius .j. de prebē. dilectus .j. ꝛ c. relatū: q2 aliud est canonia: aliud prebēda vt dictum est .§. eo. ca. et ideo papa mandat eis dari superexcrescentes reditus.

¶ Glosa seq. querit et soluit.

f ¶ Vltra numerū. Hic pōt queri: vtrū isti qui quotidie recipiūtur vltra numerū habeāt vocē in electione epoꝝ vel alioꝝ prelatoꝝ: Dico standū esse cōsuetudini: s3 si nulla sit cōsuetudo adhuc nō credo q debeāt vocari ad hmōi tractatus vel electiones cū nondum habeāt plenū ius nec etiam possessionem.

¶ Glosa seq. querit ꝛ dupliciter soluit.

g ¶ Cum integritate. Sed cū canonici isti voluntarie receperūt .iiij. vltra numerū cōstitutū auctoritate ꝓpria ꝯ suā ꝯstitutionē quare nō cōpelluntur cōicare suos reditus illis: vt sint oēs equales: cū renūciare videātur suo priuilegio .§. c. ꝓxi. Pōt rn̄deri: q ipsi hoc non petiuerūt. vt in lr̄a pt3. ꝛ cōdēnatio nō d3 fieri: nisi quaten⁹ petitū est: vt .j. de or. cog. cum dilectus. Vel dicas q si etiā petitū fuisset non debebant condēnari: q2 non fuerūt recepti vltra numerū prebendarū: licet vltra canonicoꝝ numerum: vt satis apparet in littera ipsa vt dicitur .§. eo. in notula per hoc.

¶ Glosa ista notat et soluit contrarium.

h ¶ Post motā questionē. No. q quicquid in preiudicium alterius partis lite pendente fit: debet in irritum reuocari .j. vt lit. pē. ecclesia sancte Marie: ꝛ .j. de despon. impu. ad dissoluēdum. in fi. et .C. de rei ven. si fundū. ꝛ l. certum. xj. q. j. q2 res. Arg. cōtra .j. de resti. in integrum cum venissent. in fine.

i ¶ Circa ꝓbendas. Ut aliqua ꝓbenda de antiquis

Eccl'ia tot habeat ministros q̄t cōmode pōt sustentari.

Canonia.

Prebēda.

Laic⁹ pōt esse ꝓbēdarius.

ꝓ Contra. l. l. obseruare .§. anteqz .ff. d of. ꝓcō. ꝛ i. l. itē eorū .§. j. .ff. d aq̄ plu. ar.

vacauit lite pen. et illa forte sit alij assignata. Uel si aliqs possessiões illas quas petebāt sibi in beneficijs occupauit: totum debet in irritum reuocari.

Summarium. Ecclesia sancte marie. Famosa est hec decre. Et cōiter sic summat. Cause ecclia℞ p ↄstitutio nes laico℞ diffiniri non debēt.

diuisio. Diuidit̃ principaliter i duas partes. In pͥma ponit̃ duplex dif finitionis motiuū. In scđa diffinitio ibi: qđ a senatore. Ab.

Casus. a Ecclia scte marie. Pone casum vt meli⁹ intelligas. Causa erat iter J. de archea: ⁊ eccliaꝫ sancte Marie i via lata sup quibusdā possessionib⁹ corā iudice delegato a ro. senatore lata fuit sentētia ꝫ Jo. d archea. q appellauit ad senatorē ro. q erat iudex appellatōis ⁊ dictas possessiones trāstulit i monasteriū scti siluestri. vnđ occasione cuiusdā statuti qđ erat rome: vt si qs li. pen. trāsferret i aliū adiudicaretur petenti. senator dictis possessionib⁹ monasteriū spoliauit ⁊ in eccliam sancte marie trāstulit ⁊ possessionē tradidit corporalē. cā delata est ad papā: papa đ vt habes in lr̃a huius decret.

Concor. tex. in. l. q i ecclia℞. ff. de cō sti. ⁊ in auten. cassa. C đ sacro san. ec. Bar. in l. omnes ppl'i. ff. đ iusti. et iur.

b Laicis etiā religiosis. Sic ergo laici de reb⁹ ecclesie nihil disponere possunt: siue in tēporalib⁹ siue i spūalibus vt hic. ⁊. xcvi. dist. bñ quidē. vñ hec decret. sumpta fuit vt. j. de re. eccle. non alie. cū laicis. qꝛ ius spūale: puta ius eligendi in eccl'a collegiata: etiā si sit patronus: nō cadit in laicū. j. de elec. sacrosancta. ⁊. c. messana. non obstante aliq consuetudine: vt ibi dicit Grego. Nec de re spūali ↄpromitti pōt in laicum. j. de arbi. cōtingit. nec iudicare de rebus eccl'ie possunt. j. de iudi. decernimus.

Laici đ rebus eccl'e nihil pōt dispo- nere.

c Personis ecclesiastic'. Arg. q eodem iure cēseri debet bona clerico℞ ⁊ ecclia℞. vt. j. de vita ⁊ hone. cleri. c. vlti. vbi de hoc.

d Ab ecclia fuerit approbatū. Sic ꝫ qđ al's est infirmū cōfirmatio pape facit firmū. j. de trāslac. c. j. De hoc dictū fuit. ꝫ. eo. tit. cum accessissent.

e Statutū. xcvj. di. bene quidem.

f Predijs rusticis vel vrbanis. Rusticū pdiū appellat̃ qđ est sine aliq edificio. Urbanū pdiū vbi factū est edificiū: vt domus. vt. ff. cō. pre. vr. ⁊ ru. l. j. ⁊. ff. de seruit. rusti. pre. l. j. ⁊ p totū. ⁊. ff. de ser. vr. pre. p totū.

Predis rusticū et vrbanum.

g Ministerijs. i. vasis vel instrumentis.

h Ornament'. vt pallijs ⁊ ↄsilib⁹ qb⁹ ornat̃ eccl'a

Glo. seq. exponit ⁊ obijcit.

i Nō ↄuenti. Bñ dicit nō ↄuēti. qꝛ ↄuētio siue citatio est pͥncipiū siue fundamētū ordis iudiciarij. Pͥo eim est qs citād⁹ vt. j. đ ma. ⁊ obe. iter q̄ttuor. et. j. đ pba. qm ꝫ fal sam. vbi ↄsilia p ordinē ponūt̃ citatōes ⁊ dilationes. ⁊c. p cōuentionem ppetuat̃ iurisdictio delegati. j. đ offi. dele. qr̄ū. Sꝫ vr̄ q potuit pcedere altera parte absente cū esset iudex appellationis. j. đ ap. sepe. ⁊. c. inēposita. et ij. q. vj. ei qui appellat. ⁊ dicit lex q qsi puilegiuꝫ est illi⁹ q cognoscit đ appellatione pcedere altera pte absēte. C. de tēp. ap. l. vlt. Ꝭ. illud. Sꝫ nō ē ita. semp eīm qs dꝫ citari qcunqꝫ sit cā. etiā in cā appellatiōis. j. đ appella. p tuas. imo nō vꝫ sentētia vbi perēptoriū edictū nō venit ad absentis noticiam vel ad ei⁹ domiciliū. ff. que senten. sine appell'. re. l. j. Ꝭ. item cuꝫ ex edicto. Et Joh. de archea corā iudice appellationis erat nec defendebat monasteriū: qꝛ dicebat q non possidebat.

Citatō est principium ordinis iudicia rij.

Iudex appellatiōis an possit pcedere altera pte absēte.

Concor. tex. in. l. p inde. ff ad. l. aq̄l. et C. de cō fes. l. fi.

k Nec ↄfessi vel cōuicti. Et hoc verū est: qꝛ nemo iudicād⁹ est nisi cōuict⁹ vel spōte cōfessus. Ꝭ qđ si fiat s̄nia nulla est. vt. ij. q. j. nos in quēꝙ. p decre. quā habes. j. vt lit. pen. eccl'a. intelligas finē isti⁹ capli.

posessiones fuerit innouata.

Idem abbati et conuentui sancti Siluestri.

Statutū generale laico℞ ad ecclesias vel ecclesiasticas psonas: vel earum bona in earum preiudicium nō extenditur: nec speciale etiaꝫ si earuꝫ cōmodum ⁊ fauorem concernat. Hoc dicit quo ad intellectum. Ab. Capitulum .x.

Ecclesia[a] sancte marie: et infra. Nos attendentes q laicis etiam religiosis[b] sup ecclesijs ⁊ personis[c] ecclesiasticis nulla sit attributa facultas: q̄s obsequēdi manet necessitas nō auctoritas imperādi: a quib⁹ si qđ motu ꝓprio statutū fuerit quod ecclesiarū etiā respiciat commodum ⁊ fauorem: nullius firmitatis existit: ꝟ nisi ab ecclesia[d] fuerit approbatuꝫ. Unde statutū[e] Basilij de nō alienādis predijs rusticis[f]: vel vrbanis ministerijs[g] et ornamētis[h] ecclesiarū: illa reprobatum fuit potissima ratiōe: q auctoritate non fuit ro. pon. roboratuꝫ. Quod a senatore factū fuerat i pͥudiciū monasterij non cōuenti[i]: nec cōfessi[k] vel cōuicti in irritū reuocātes: easdeꝫ possessiones restituendas sibi sententialiter diffinimus.

Idem vniuersis doctoribus parisijs commorantibus.

Pena simpliciter apposita propter contumaciam in dubio intelligitur temporalis et nō ppetua. Capitulum .xi.

Ex litteris vestre deuotiōis accepimus: ⁊ ifra Licet a nobis fide[l] pͥstita fuerit cōstitutū vt si qs magistrorū ordinationi vniuersitatis ipso℞ duceret resistendū: et primo: scđo: tertio[m] ve cōmonitus infra triduum[n] vniuersitati parere cōtemneret magistrorum extūc beneficio societatis eo℞ i magistratib⁹ priuaret et ob hoc magister G. fuit eo℞ cōmunione priuat⁹. Quia tñ cōstitutum nō fuit

Ex lr̃is. Pena puatōis a cōione q pp ↄtumaciā ex ↄstōne ifert̃: tp̄alis ē ⁊ nō ppetua. Jo. an. Pͥia pō ponit statutū ⁊ factū ex q surgit dubitatio. Scđo dubitatōeꝫ soluit duas rōes iducēs. scđa ibi: qꝛ tñ. ab.

Ista decreta. erat i titu. đ iureiu. in lr̃a cōpilatione.

l Fide. i. iuramento.

m Tertio. Hec est eīm legitima ⁊ canonica citatio siue admonitio trina. s. xxxiij. qđ. iij. de illicita. xvj. q. vij. oēs decime. ⁊. xvij. q. iiij. de pbro℞. qꝛ vindictā spēdꝫ pcedere monitio. xij. q. ij. indigne. j. de vi. ⁊ ho. cle. c. vlt. ⁊. j. de sen. excō. ↄtingit. ij. ⁊. c. sacro.

n Infra triduū. Nimis breuis fuit terminus: qꝛ nō poterat deliberare ad plenū. ⁊ iō potuit in ꝓmptū incidisse piculū. ij. q. vj. anterio℞. vbi olim triduum dabat̃ ad appellādū. vñ dati fuerūt postea decē dies vel saltē terminū decē dierū statuissent: qꝛ illud tp̄us modicū appellat̃. ff. 'cōsti. pecu. pmissor. Ꝭ. i. et pp breuem terminū pōt appellari. j. de dila. c. j.

¶ Glo.se.ponit opi. Innoce. p qua allegat .v. iura. al leg. in contrarium et soluit.

a ¶ Imppetuũ. Dicit h Innoce. tertiꝰ q aliud est aliquẽ simpl'r excludere: aliud imppetuũ excludere. s. xxxiij. q. iiij. nõ ops. ij. z si. j. q. j. sũt nõnulli. z .j. ð dona. pastoralis.

cũ dilecta. z .j. de cces. pben. q diuersitatẽ. z .j. de puil. ex pte. q q ɔfirmat nõ donat. j. de fi. instru. inter dilectos. p tales ɔfirmatiões non intelligit papa iuri alicuiꝰ derogare. j. de offi. ordi. licet. q inde non dz nasci iniuria vñ iura oriunt. j. de accu. qualiter et qñ. j. z .C. vñ vi. meminerit. Qñ valz ɔfirmatio pape z qñ nõ dictũ ẽ. s. e. cum accessisset. z .j. de ɔfir. vti. vl' inuti. c. j. z .ij. ‡ Et obtẽta fuit ista cõfirmatio tacita ɔditate ð ãnq̃ statuto: z q faculitates ecc'ie non essent diminute.

Excludẽ simpliciter z excludẽ imppetuũ an differant.

sic. ff. p so. coire societatẽ. z .l. iij. Arg. cõtra. l. di. ca. j. in fine. ibi: non statuta ppetua: sed tpaliter dilata intelliguntur. z .C. de pe. seruꝰ. ex quo em nõ est tpus diffinitum de quolibet tpe itelligit. j. q. j. eos. z. ff. de euic. si rẽ. §. vlti. z .j. de priuile. q circa. vbi ḃbum simpliciter positũ ad futura tẽpora trahit z gñaliter itelligitur. Itez inuenio q idem est ppetuo remouere q simpliciter remoueré. vt. j. q. j. repe riuntur. in fi. et lxxix. dis. si quis ex epis. x. q. j. q sacerdotes. xxvij. qõ. j. de viduis. Iohã. z .j. de cohabi. cle. z mulie.

‡ Adde q excõicatꝰ ex sola satisfactione nõ absoluitur. sed etiã requirit absolutio vt ẽ i gl. sin. in §. vi debat. i. c. duo xcvj. di stin.

vt imppetuũ huiusmodi priuatio pduraret: cum taz iuris canonici[b] q̃z nostri moris existat: vt is q ppter cõtumaciã cõione priuat: cũ satisfactione congruam exhibuerit restitutionem obtineat: z mandamꝰ quatenus supradictum magistrũ statutis vestris nunc humilit' parere curãtez: ad cõionis vr̃e cõsortiũ in magistralibus admittatis[c]. H onor. iij. epo et cãtori cabilonen.

¶ Non possunt canonici sine causa restringere numerũ canonicorum seu prebendarum. Ab. Capitulum. xij.

E X parte epi Eduensis fuit ppositum q canonici eduen. ppriis cõmodis inhiantes[d]: pbendarũ numeruz ab antiquo in ecclesia eduensi statutum (licet nõ sint eius diminuti[e] reditꝰ) restrinxerunt:

et infra. ¶ Nolẽtes igit diuini numinis minui cultum sed potius augmentari: mandamꝰ quatenꝰ antiquũ numerũ faciẽtes auctoritate nostra seruari: prebẽdas quas a tpe vltimi statuti inueneritis vacasse in eccl'ia memorata (nõ obstante aliqua constitutiõe sup hoc a canonicis ipsis facta: vl' cõfirmatione[f] a nobis ab eisdem obtẽta) psonis idoneis[g] cum cõsilio[h] epi conferatis. G regor. ix. archipbro sancte marie maioris de vrbe.

¶ Cõstitutio futura respiciat/ et nõ preterita: nisi in ea de pteritis caueatur. Capi. xiij.

Q Uoniã ɔstitutio ap. se. oẽs astringit[i]: et nichil debet obscurũ vel ambiguũ[k] cõtinere: Declaramus[l] constitutionẽ[m] quã nuper super preferendis[n] in perceptione

ma cõsl' nichil noui dat.

‡ Adde meliorẽ glo. iuris in ca. ff. in ver. auctorita te. xvij. q. iiij.

g ¶ Personis idoneis. hoc sp subintelligit. j. ð elec. cãz q. talibꝰ eñ bñficia sunt ɔferẽda: alr' puniunt dãtes z recipiẽtes. j. ð elec. nihil ẽ. z .j. ð preben. graue.

h ¶ Cũ ɔsilio ð hoc tradit. j. ð ele. ne p ðfectu z .c. cũ in veteri.

Q Uoniã cõ. ¶ Diuidit q pmo põit cãz ɔstõnis declarãde. scðo declaratione ibi: Declaramus. tertio declarationis rõnẽ ibi. cũ leges. Ab. si.

Diuisio

clericus. Sed circa talia cõsideranda est natura siue causa cuiuscũq negocij. hic em punitur p ɔtumacia et non pro crimine z ɔtumacia sepe purgatur: vt facile est videre in multis.

b ¶ Cũ tam iuris canonici. j. de sen. excõi. p tuas. et j. de ḃbo. sig. cum olim. et. c. ex parte. ibi est exẽplum de contumacia et crimine.

¶ Glo. seq. reci. per. questionem.

c ¶ Admittatis. Non obstãte illo mãdato si qd medio tpe deliquisset posset repelli. j. de testi. cog. pterea arg. ff. de trãsac. cum aquiliana.

Sũmarium. Diuisio

E X parte. ¶ Non valz statutũ per qð diuinꝰ cultus sine causa diminuit: etiam si sup hoc intercesserit in forma cõi pape ɔfirmatio. Io. an.

¶ Primo narrat factũ corrigendũ. In secunda corrigit. Secunda ibi. nolentes.

d ¶ Proprijs ɔmodis inhiãtes. i. cupiditati intendẽtes. viciũ denotat. s. ð. e. cũ oẽs. z. ð. e. cũ. M. ferra.

Canõicoꝝ numerꝰ diminui põt minutis fructibus.

¶ Glo. se. ifert a ɔrio z remittit. i. si. alleg. ɔriũ.

e ¶ Diminuti. Secus si essent diminuti: q tunc videt q auctoritate epi põt diminuere numerũ. ar. j. de vi. z ho. cle. qñ vt alt. sicut augmentatis facultatibꝰ plures possunt institui etiaz vltra numerũ statutũ. ð eo. cũ M. ar. j. de censi. quãto. z. xxj. dis. in nouo. z .C. ð epis. z cle. in ecclesijs. de hoc dictũ est. ð. eo. cũ accessissent. dic vt ibi. Ar. ɔtra. j. de verb. sig. c. vlti.

¶ Glo. se. re. p. q. de q ɔfirmatione loquat littera.

Cõfirmatio i forma

f ¶ Confirmatione. Sð forma cõi ipetrata: q talis confirmatio nihil noui tribuit. j. de ɔfir. vti. vel inuti.

i ¶ Oẽs astringit. Cũ sit iudex ordinariꝰ oĩm xpianoꝝ: z mater oĩm eccl'iaꝝ. vt. ix. q. iij. cũcta p mundũ. et si etiã aliqd graue pcipiat/ faciẽdũ est. xix. dis. i memoria. z .c. di. ð more. Et dic oẽs. s. de sua iurisditione qñ ptãtes distincte sunt. x. dis. qñ. z .j. de ap. duobus nisi forte rõne peccati. j. de iudi. nouit. ar. z oẽs dignitates cuiuscũq ordinis eccl'ia romana ɔstituit. xxij. dis. oẽs idẽ est in sñia pape: quia sicut ipe iudicat aliĩ iudicare debent. j. de re iudi. c. in causis.

k ¶ Ambiguũ. Lex em siue ɔstitutio dz esse honesta et iusta: z nullã obscuritatẽ ɔtinere dz: et talis vt tradit. iiij. dis. erit aũt. ne p obscurã ɔstõnẽ in laqueũ incidamꝰ. nemini em debemus laqueũ inijcere. xxvij. q. j. de viduis. nec dz nos inducere p legẽ obscurã vel dubiã ad id a quo nos cohibere dz. ar. j. de na. ex libe. ven. c. vno. et qui me defendere dz non debet me impugnare. ff. si ser. ven. altius.

Legis qualitates.

l ¶ Declaramꝰ. Bene dicit declaramꝰ: q nullꝰ aliꝰ posset eam declarare siue iterptari: q ad eũ ptinet interpretatio ad quẽ ptinet ɔstituere. j. de sen. excõi. inter alia. z .xj. q. j. §. et his oĩbus. z .C. de leg. l. j. z vlti. et. ff. de pto. stipu. in ptoijs. Et si sup priuilegia apostolica se. questio oriat: non vult papa de ipsis per alios iudicari. j. de iudi. cum venissent.

m ¶ Constõnẽ. Quã habes. j. de ma. z obe. statuimꝰ.

¶ Glo. hec remittit cũ seq. ad decre. statuimꝰ.

n ¶ Preferẽdis. An plꝰ debeãt maiores minoribus percipere/ dicemus sup illa constitutione statuimus.

a ¶ Cōsuetis seruitijs. Quid debeāt minores maiorib⁹ tractaī tā in textu ꝙ̄ in glo.xciij.di.c.a subdiacono. ⁊ de hoc etiā dicem⁹ in illa ɔstitutiōe. statuim⁹
b ¶ Futura. Nota ꝙ ɔstitutionē respicere futura tm̄ ⁊ nō p̄terita: sic.ī.e.cognoscētes.arg.xxxj.dis. añ triēniū.⁊.lxxxij.

Notat ⁊ duos cas⁹ excipit.

di. ꝓposuisti. nisi sit cōstitutio iuris naturalis que etiā respicit p̄terita.ī.de vsu. cū tu. vel nisi dicaī i ip̄a cōstitutione ꝙ ad p̄terita trahaī.x.q.j.sic quidā.⁊.ī.ð elec.cū in cūctis ⸿.hec sane.⁊.C de leg. leges et. et hic in fine vbi dicit nisi de preteritis ⁊c̄.⁊.ī.de rescrip.ad audientiam nostraȝ.

¶ Rubrica ð rescriptis.

Continuatio

¶ Viso de cōstitutiōib⁹. Qꝛ parū ē iura ɔdere: nisi sint ministri ꝗ ea exequātur. vt in.c. comissa. de elec.li.vj. et l c. vbi ꝑiculū ⸿.

portiōis maiorib⁹.s. ⁊ cōsuetꝫ seruitijs[a] a miorib⁹ exhibēdis edidim⁹: nō ad preterita sꝫ ad futura[b] tātum extēdi. ¶ Cū leges ⁊ cōstitutiōes futurꝫ certū sit dare formā negocijs: nō ad p̄terita fctā trahi: nisi noiatiꝫ i eis de preteritꝫ caueaī. ¶ De rescriptis. Alexā.iij. Senoñ. archiep̄o. ¶ Priuilegio gñali secūdū ius cōe obtento obstat rescriptū spāle etiā de eo mentionē nō faciēs.h.d.secūdū intellectū magis cōem. Cap.j.

Sicut romana et infra. ¶ Quesitum est a nobis ex pte tua: si alicuius cā delegatis iudici-

bus: sublato remedio appellationis cōmittiī: ⁊ ex lr̄is ap. altera pars munita: quib⁹ et generaliter est indultum: vt libere[c] sibi liceat appellare: in vocem appellationis prorūperit an eius in eadem causa debeat appellationi deferri.

¶ Inquisitioni. t.t.r. ꝙ ei⁹ in hac parte appellatio nō debꝫ admitti: postꝙ̄ est causa iudicibus ap.re. cōmissa. ¶ Quia speciale[d] mandatum[e] derogat generali.⁋

Idem cātuariēsi. archiep̄o.

¶ In rescripto ap̄lico subintelligitur clausula si preces veritate nitātur. Et si rescriptuȝ prohibet cause cognitionē est de falsitate suspectum.

Capitulum.ij.

valēt scd̄e lr̄e: qꝛ sp̄ale derogat gñali. ⁊ ita siue dicas ꝙ lr̄e secūde fuissent priuilegiū siue rescriptū fm̄ ius cōe nō pōt stare hec solutio: ꝙ necesse est dicere ꝙ iste ꝗ ipetrauit vt gñaliī possit appellare ipetrauit scd̄m ius cōe vt verū sit ꝙ speciale derogat gñali. Pōt ꝙ dici ꝙ ꝑsona ista impetrans talis erat: que ꝓpter delictū ⁊ culpaȝ suā non poterat appellare: qꝛ fuerat ei interdictum appellare vnde ius cōe ex indulgētia reddiī ei.⁊ est si. C. de inoffi. test. si qñ. ⁊ sic debꝫ intelligi vt potius res valeat ꝙ̄ pereat: vt.ī.de priuileg.in his.⁊.ī. de vb.sig.abbate.ff.ð reb.dub. quotiens.ij. Si ergo talis indulgētia emanauerit: vt libere possit appellare nichil aliud videī principem cōcedere nisi vt habeat consuetā ⁊ legitimā appellādi potestatē vt dicit lex p̄dicta/si qñ. ⁊ sic nullū ꝑiuditiun. Uel pōt dici ꝙ solū ius cōe indulgeī huic ad cautelā: qꝛ solet plus timeri ⁊c̄.xxiij.dist. ꝙ̄ꝙ̄. ⁊.ī.de iure iu.⁊ si xp̄s.⁊.ī.de ꝓcura. qꝛ in causis.ī.de here.si aduersus. Et si hodie talis indulgentia cōcederet dicerē ꝙ liceret ei appellare etiā si grauareī: nisi exp̄meretur causa indulgentie ibi.

in ⸿. re stitue re.ff.de mino.⁊ l. intra minores.cuȝ glo.i ⸿. appellare.c. ti.

⁋ Concor.textus.i.l. cū dela niones. ⸿.cui fundū. ⁊ ⸿.se ꝗn.ff.ð fun.instru. et l.Fuis cū vulga.ff.ð leg. iij.

ꝑterea.eo.tit.⁊ lib. Ideo post rubricā p̄dictā auctor intēdit tractare de ministris iuris. Et qꝛ vt plurimū danī ꝑ rescripta. iō premittit hanc rubricā. Ab.sic.
¶ De hac materia tractaī.xxv.q.ij.per totum.

diuisio

Sicut romana. ¶ Primo poniī decisūȝ ex ordiū. Scd̄o ɔsultatio ibi. Quesitū. Tertio respōsio ibi. Inꝗsitiōi. Quarto respōsionis ratio.ibi.Quia. Ab.
¶ Glo.hec obijcit ꝙ indulgētia est superflua.ponit opi.quā reprobat ꝑ fi.c.⁊ obiectiōi dupliciter respondet.
c ¶ Ut libere sibi liceat appellare. Ista indulgētia supflua videī ꝙ iure cōi liberū est appellare qñcūꝙ aliꝗs grauaī: alr̄s nō lꝫ añ sniam.ī.de appel. vt debit⁹ honor.olim idifferēter ⁊ libere licebat appellare nisi appellatio māifeste fuisset frustratoꝛia.ij.q.vj.ad romanam.⁊.ī.de appel.ꝑuenit.sed qd̄ de iure cōi cōpetit supfluū est p̄cib⁹ ipetrare.C.de thesau.l.j.lib.x.et ff.ad munici.l.j.ꝙ fuit supflua. Quidā dicunt ad hoc vt indulgētia ista valeat: ꝙ licitū est huic appellare vbiꝙ vbi ius inhibet appellare.puta ꝓpī ɔtumaciam: qꝛ contumax nō audiī appellās.xxiiij.q.iij.ð illicita.ꝙ ⁊ aliꝗs tales cas⁹ iuenies.ij.q.vj.⸿.diffinitiua sub illo ⸿.sunt etiā quoꝝ. Sꝫ ista solutio stare nō potest qꝛ dicitur hic in fi.speciale derogat generali: qꝛ ibi ista indulgentia concessa fuit contra ius cōe: quia priuilegium dicitur quasi lex priuata.iij.dist.priuilegia.sed priuilegiū nō tolliī ꝑ ius cōe: nisi de ip̄o priuilegio mentio fiat.arg.ī.c.ti.cū ordinē. ⁊ p̄uilegiū non tolliī ꝑ aliud priuilegium nisi fiat mētio in secūdo de primo.ī.de p̄scrip. veniēs. sed ille ꝗ impetrauit causā cōmitti fm̄ ius cōe impetrauit appellatiōe remota nec fecit mentionem de priuilegio ptis aduerse: et tñ

⁋ Concor.textus i ⸿. audiēt ī autē. ð iudi. colla. vj.et.l. non solū.iuncta gl.

d ¶ Qꝛ speciale.ī.de offi.lega.studuisti.⁊.ī.e.pastoralis.
¶ Glo.seq.circa reuocationē distinguit inī rescripta ad causas principales: ad causas appellationū: priuilegia ⁊ litteras beneficiales.
e ¶ Mādatū. Circa reuocationē scriptoꝝ siue litterarū dñi pape ita distīgue: ⁊ primo circa rescripta ꝗ impetranī de iure cōi ad lites contentiosas. Si primū rescriptū sit gñale/scd̄m spāle ab aduersario impetratū: secundum valet nō primū: ita tñ ꝙ specificatio gñalitatis nondū sit facta: vt hic.⁊.ī.e.pastoralis siue fiat mentio in scd̄o de primo siue non. qꝛ speciale mandatū ⁊c̄. Et si primū sit speciale et secundū gñale idem iuris est.s.ꝙ spāle valet.ī.eo.abbatē. Si vero primum est speciale ⁊ secundum speciale. si secundū expressam facit mentionem de primo: tunc valet secundum ⁊ non primum.ī.eo.ceterum.⁊.ī. de re iudi. inter monasterium.ī.de off.dele.coram.⁊.c.proximo alr̄s si non facit mentionem valeret primū ⁊ nō secundū ꝑ iura ꝑprime dicta: ⁊ hoc intellige in negocijs iaȝ ceptis citatiōe iam facta. ⁊ de hoc nota.ī.de appel. vt debitus.in fine illi⁹ not. ⁊ si. ⁊ in illa no. sed nunquid. Scd̄o nec primū nec secundū est iudici presentatum ⁊ bñ potuit p̄ntari tūc valet illud qd̄ p̄mo iudici extitit presentatū secuta citatione ⁊ ita alter pōt ꝑuenire primū impetrantē licet in secundo non fiat mētio de

Rescriptoꝝ reuocatio.

Quid vero si valeat et expiret rescriptum. no. glo. i. c. ceterum. i. h. exceptam et ibi Jo. an. j. eo.

primo. j. de appel. vt debit'. hec est opi. pape Inno. tertij. Si vero primus impetrans nõ potuit suas lrãs iudici pñtare valebũt vsqȝ ad annũ: ⁊ in hoc casu possumus adhuc seruare illa iura. j. e. si autẽ. ⁊ ca. plerũqȝ. dũ tamẽ hoc fuerit publice ꝓtestatus cũ ꝑ eũ non steterit q̃ minus suis lrĩs vteret̃. j. de offi. ordi. pastoralis. in fi. ⁊ optime habes ꝙ ꝓtestatio sit ꝑmittenda necessario vbi currit tempus: nisi ꝓtestatio ꝓcedat. j. de appel. c. vl. ⁊. j. de elec. c. vlt.

Ex parte conuẽtuũ. epi nr̃is est auribus intimatũ: ꝙ cũ de cã q̃ inter. G. ⁊. F. clericos vertit̃ sup p̃benda de nouali: cognoscens legitime eidez. F. scd̃m tenorẽ lrãz nr̃arũ cõtinẽtiuz: ꝙ si cõstaret ipz

F. de piurio eẽ cõuictũ: ⁊ ppetuo⁹ illi renunciasse prebende amoueret̃ ab ea: eo cognito et probato p̃bendã abiudicasset eãdẽ: ipe in vocẽ appellatiõis prupit: ⁊ ad te ꝙ ei prebẽdam precise ⁊ absqȝ cause cognitõe

⁊. xvj. q. iij. §. potest. h. ie asit. als si fuerit ꝓtestat⁹ valent secunde: si iudici exhibeant̃ ⁊ procedat saltez ad citationem. sed si exhibuit primas iudici: et citauit: nec potuit postea habere copiam iudicis infra annũ idez est dicẽdum ꝙ expectari debet per annũ postea vero valent secunde: nec amplius expectari debẽt iudices primi ne lites fiãt penitus immortales. ⁊ qȝ fit ꝑiudiciũ ei q̃ nõ possidet in expectatione. Uel satis posset dici ꝙ illa duo iura. si autẽ. ⁊. c. plerũqȝ. trahãtur ad illã ꝯstitutionem vt debitus. hec est sñia pape sup decre. ceterz. j. c. vt finis litib⁹ citi⁹ iponãt. j. de dolo et cõtu. finẽ. ⁊. c. venerabilis. ⁊. C. de iudi. ꝓperandũ in prin. In lrĩs q̃ impetrant̃ ad appellationẽ: stãdũ est illis iurib⁹. j. de appel. sepe. ⁊ ca. oblate. ⁊. j. de confirma. vti. vel inuti. bone. ⁊ in alijs cõstitutiõib⁹ ꝓmulgatis sup appellationib⁹. Sup p̃uilegijs ita dicas ꝙ si scd̃m p̃uilegiũ nõ faciat mentionẽ de primo. semꝑ valet primũ ⁊ nõ secũdũ. j. de rescrip. veniẽs. hoc planũ est. Si vero rescriptũ simpliciter cõe impetrat̃ ꝯtra p̃uilegiũ siue ꝯtra p̃uilegiatas ꝑsonas nõ valet rescriptũ nisi mẽtionẽ faciat de p̃uilegio: qȝ tacita veritate obtentũ est: ita loquit̃. j. eo. ti. cũ ordinẽ. † Si autez primũ rescriptũ sit impetratũ de cõi ꝯsensu ptiũ: ⁊ altera alijs iudicib⁹ impetrauit causam cõmitti tacito de illo ꝯsensu. ⁊ in secũdis fiat mẽtio de p̃mis non valent secũde: imo in expẽsis ꝯdẽnari debet p̃mo impetrãti. j. eo. ti. ceterum. j. de re iudi. inter monasterium et. j. de offi. deleg. corã. In bñficijs ipetrãdis si diuerse lr̃e a diuersis ꝯ aliquã ecclĩam ipetrent̃ nec in secũdis fiat mẽtio de primis: ille solũmodo valent: et ille illud beneficiũ obtinebit qui primo suas lrãs p̃sentauit. j. eo. tit. caplm̃ sctẽ crucis. ⁊. j. eo. abbatem. ad hoc facit. j. de appel. vt debitus. alij vero dicũt ꝯtrarium. Si vero in secũdis fiat mentio de primis: seruabit̃ forma lrãrũ secũdarũ. ar. j. eo. cũ dilecta. Si vero alius litteras plures ipetrat ꝓ bñficijs plurib⁹ obtinendis i pluribus ecclesijs: ⁊ in alijs non fit mẽtio de primis: non valẽt secũde si iã receptus est ꝑ primas: nisi secũde expressam faciant mentionem de sua receptione. vt. j. eo. in decre. grego. in nr̃a. Item si impetrauerit primas ⁊ ex eis obtinuit aliquas pẽsiones renũciando bñficio lrãz: si alias postea impetrauerit hoc tacito non valent. j. eo. ad audientiã. ij. Illa decr̃. j. de filu. pbr̃o. et tua. nõ ꝯdicit his q̃ dicta sũt: qȝ ibi prime littere continebant indulgentiam vt ille posset dispensare cum filijs sacerdotũ. secũde cõtinebãt grãm sꝫ d̃ iure. ⁊ prime erãt gñales ⁊ qd̃ ꝑ eas factũ erat nõ reuocat̃ ꝑ scd̃as: qȝ veritate tacita impetrate fuerãt: qȝ tacuit ille dispẽsationẽ factã cuz illis filijs pbr̃orum. Si aũt impetrasset cõtra alios cum quibus nondum

3 Priuilegium vnũ an reuocet aliud

4

† De materia p̃uilegiorum si vis ample videre ꝑ his soluendis vide gl. xxv. q. ij. i sum ma. et i c. j. d̃ re scrip. doc. i. c. veniẽs. d̃ p̃scrip.

5

fuerat dispẽsatũ: bene valuissent lr̃e ille. Item illa. j. de offi. dele. ex ꝑte/ nõ ꝯdicit. qȝ ⁊ ibi vtrũqȝ fuit spãle rescriptũ: ⁊ qȝ primũ prius fuit ibi p̃ntatũ: ⁊ iõ non valuit secundum: qȝ nõ fecit mẽtionem de primo. vel qȝ de beneficijs loquit̃/ trahit̃ ad illã. j. eo. tit. capitulum sancte crucis. qȝ papa non intẽdit aliquos grauare in receptione duorum vt. j. eo. tit. mandatum. ⁊. c. lr̃is. ⁊. c. abbatẽ. Super hoc dic ꝓut notatur in ca. illo. caplꝫ sctẽ crucis. Dicebat autem. G. ꝙ in lr̃is iusticie sola cõsiderat̃ representatio vt in capi. vt debitus. de appel. j. eo. caplm̃ sctẽ crucis sed in his litteris beneficiorum cõsideranda erat data. j. eo. cam te.

Ex parte cõuentuũ. ¶ Diuidit̃: qȝ in prima parte ponit̃ querela. In secũda prouisio. Secunda ibi: verum. Ab. si.

¶ Glo. seq. querit. alleg. pro/ ⁊ cõtra. ⁊ ponit opinio. ⁊ soluit distinguendo.

a ¶ Et perpetuo. Sed nunquid istorum altero ꝓbato potest eps ipsum remouere cum alterutruz sufficiat per se. j. de iureiur an. querelam. j. de fideiussori. peruenit. in fine. ⁊. vij. q. j. ꝗ periculosum. ⁊. j. de restitu. spolia. accepta. ita videtur per iura predicta. ⁊ xlviij. dist. cap. j. Sed contra videtur. forma enim cõmissionis exacta diligentia debet obseruari. j. e. cum dilecta. in fi. cum episcopus non sua sed delegantis auctoritate fungatur. ff. de offi. eius cui man. ẽ iuris. ⁊ si pretor. ⁊. j. de offi. deleg. sane. Et dicunt quidaz ꝙ vtrũqȝ ꝓbanduz est ꝓpter copulã per leges illas. ff. de verbo. obliga. si quis ita. ⁊ insti. de here. isti. §. permitt. Istud nõ credo: sed distinguo. Si ꝯiunctim duo mandant̃: quorum neutrũ per se sufficiat: sed si vtrũqȝ probetur sufficit ad remotionem. vtrunqȝ ꝓbandum est. arg. j. eo. olim. ita ꝙ incipias ibi a primo. s. a vicio falsitatis. ar. j. e. inter ceteras. si talis sit fili⁹ sacerdotis et in sacerdotio genitus: ista duo sufficiunt si ꝓbet̃. s. de constitutio. cum accessissent. Sed si alterum per se sufficiat ad remotionem alicuius sufficit si alterum probetur: licet copulatiue illa duo mandantur vt hic: ⁊ ꝯsimilia. j. eo. inter ceteras. Si cõiunctim mãdent̃: ⁊ coniunctiua ꝓ disiunctiua ponit̃: ⁊ ꝑ vel. ff. de verb. significatio. sepe. ⁊. l. coniunctione. et econuerso disiunctiua ponitur pro copulatiua. C. de verb. significatio. cum quidã. ⁊ de consecra. distin. ij. in calice. circa finẽ. ⁊ illa pluralitas resoluenda est in singularitatem. j. de preben. cum iãdudum. ⁊. j. de p̃uile. vt priuilegia. ⁊. j. de iudic. exhibita. ⁊. j. de appel. significauit. vbi de hoc. ⁊. ff. de cõdi. et demõ. falsa. in fine. ⁊. j. dist. omnes leges. i. omnis lex. Preterea eadem ratio que moueret legantẽ deberet mouere de legatũ. j. c. sup lr̃is. in fine. ‡ mirabile esset si remaneret in ecclia si ꝓbaret̃ periurus: licet nõ ꝓbaretur renunciatio vel econuerso: et certe nunqȝ fuit intentio domini pape vt vtrũqȝ necesse sit ꝓbare: cum tamen alterum ꝓbetur: ⁊ ita certe sufficit alterum probari: nisi papa exprimeret hoc expresse. Sed quod hic dicit ita propositũ fuit: ⁊ ita papa factum solummodo respexit sicut fuit ei propositum. ⁊ hoc innuit illa lr̃a eo cognito et ꝓbato: non dixit his cognitis ⁊ ꝓbatis

diuisio

Narrans ꝑtã. i. rescripto an debeat ola probare.

‡ Contra cor. gl. cũ tex. i. delegare. i. ꝓtestatio nẽ. ⁊ ibi bar. ff. de noua.

a ¶ Restitueres. Suggerendo forsitan domino pape q̄ sine ordine iuris eum spoliasset.
b ¶ Lr̄as reportauit. Nō fctā mētiōe ꝺ appellatōe
¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit.
c ¶ Conditio. Nota ergo cōditionem subintelligēdam etiam si nō apponat. xxij.q.ij.beat⁹.⁊.xxvij.q.ij.§.j.ver.beata maria.⁊.ff.q̄ satisda.cog.l.vl ti.j.de iureiurā.peruenit.⁊ cap.queadmodum.⁊.ff.de seruit.si cui.⁊.ff.de condi.insti.cum ser uus.⁊.ff.de sol.cū quis.j.respō.in fi.Arg.xxv.q.ij.vniuersa. Solu.in rescriptis semper subintelligitur.hec conditio: si p̄ces veritate nitantur: ita est etiā si nō apponat vt hic. In iuramētis ⁊ alijs huiusmodi pactionib⁹ subaudiūtur generales conditiones: vtputa si de⁹ voluerit: vt in.c.beat⁹.et ꝟ.beata maria. si res in eodē statu permāserit ⁊ similia.xvj.qō.j.in prochia.⁊.xxij.q.ij.ne quis arbitret.⁊ alie cōditiōes que ipo iure insunt.ff.ꝺ solu.cum quis.⁊ in decre.queadmodum ⁊ in predictis iuribus contraria loquuntur fm leges.secus fm canones.

† Concor.hic cū sua gl.tex.in.l.heredes mei §.cū ita.ff.ad trebel.

restitueres[a] litteras[b] nr̄as reportauit: ⁊ infra. Uerū qm̄ non credimus ita precise scripsisse et in hmōi litteris intelligenda est hec conditio[c]: etiā si nō apponatur: si preces veritate nitātur.† Manda.quate.inspectis litteris quas epo predicto direximus: si inuene ris q̄ scdm̄ predictū modum ei scripserimus: et in litteris quas prefatus.F.reportauit nō fuerit habita mētio prior litterarū / sententiam prefati episcopi confirmes: et sepeditum.F.cum litteris nostris quas tibi detulit ad presentiā[d] nostrā venire compellas.

Idem vintonien̄. episcopo.

¶ [struck through] rescripto per aduersarium impetrato non fiat mētio de primo: valet primū et non secundū: alr̄s valet secūdū. Et si primū fuit impetratū cōmuni cōsensu partiū non valet scdm̄ impetratum hoc tacito. Capitulum.iij.

Ceterum[e] si aliquis sup aliqua cā ab apo.se.impetrauerit[f] litteras: et aduersarius[g] eius eandem causam postmodū obtinuerit cōmitti alijs: de commissione priori nō habita mentione: priores[h] iudices ad decisionem cause possunt procedere: nec secunde littere obtinēt alicuius roboris firmitatem. Si ꝟo in secūdis litteris habeatur mētio de cōmissione priori predicta cā a prior exēpta[i] iudicio: cū eedem lr̄e non sint veritate tacita impetrate.‡ Uerū si de assensu partium cā cōmittitur: ⁊ pcessu tēporis vel etiam cōtinuo alterutra pars altera nesciente causam ipsam (tacita de commissione[k] priori) alij iudici obtinuerit delegari: nō immerito is qui tali dolo vel fraude aduersarium suum laborare[l] coegit: in expensis[m] condemnari debet eidem.

Idē eboracen̄.archiepisco.

¶ Si papa mandat in rescripto de duobus inquiri alternatiue ad certum effectū consequendum sufficit alterū probari. Capitulum.iiij.

Inter ceteras consulta[n]...

i ¶ Exempta iudicio. sic ptz q̄ rescriptum legitimum perdī tur per secundū faciens mentionē de primo. vt hic. Et p neglīgentiā impetrātis anno elapso.j.eo.ti.si autem ⁊ cap.plerunq̄. Item qn̄q̄ perditur per sollicitudinem preueniētis.j.ꝺ appella.vt debitus.j.de foro cōpe.ca.penl'. Item per fraudē illi⁹ qui duo paria litterarum obtinuit ad diuersos iudices: et vtitur vtrisq̄.j.c.ex tenore. Item mor te delegantis re integra.j.de offi.dele.gratum ⁊ ca.relatum.et ca.licz. Item ex noua cā emergēte.j.de offi.delega.insinuante. Item perditur ad tempus per excommunicationem.j.de officio delega.prudētiam.§.sexta ⁊.j.de exceptio.

Rescriptū perditur multiplicit.

‡ Concor.[...] l.j.C.[...] vt[...] publi[...] ⁊ ibi Bal. meli⁹ l.l.ij.co.titu.

de fide instru.diuerse.⁊.j.de fide instru.c.imputari.
¶ Glo.seq.signat cōtrarium ⁊ soluit ⁊ remittit.
h ¶ Priores. Contra.j.de offi.deleg.sane.j.So.hoc cum ad alios iudices impetratur. illud cum ad eosdem ⁊ ibi de hoc dicetur.

d ¶ Ad p̄sentiam. Hoc ideo mandat q2 false presumūtur lr̄e iste: q2 tantā continent iniquitatē.ar.C.de precibus impa.offe.quotiens.⁊.l.vniuersa. Et tales falsarij mitti debēt ad dn̄m papā puniēdi.xx.distin.in memoriam.⁊ de crimi.fal.c.ad falsariorum.B.

diuisio ¶ Ceterū si aliquis. ¶ Diuidit.q2 habet tria dicta que sunt tres regule in materia rescriptor. Secundum ibi.si vero.tertium ibi.verum si. Abb.sicu.

e ¶ Ceterū primā partē istius decr. intelligas fm illam.j.de appel.vt debitus. vt huiusmodi valeāt littere que primo iudicibus presentantur. Uel dic in littere que primo iudicibus habere: ⁊ ita tenet qō dicit prudicijs iam ceptis locū habere: ⁊ ita tenet qō dicit primo.vel quādo non potuit habere copiam iudicis cū protestatiōe. Et ceptum intelligo negocium p solā citationē ⁊ nō per solam presentationem vt notatur in decre.vt debitus.in glo.sed nunquid.

f ¶ Impetrauerit. Et earū auēte citatio facto sit.
g ¶ Et aduersari⁹. Secus est si ipe idem q2 si vsus fuerit vtrisq̄ neutre valebūt.j.e.c.ex tenore.⁊ arg.C.pia.libro.vj.

k ¶ De commissione. Idem intelligo si de cōmissione fecerit mentionem ⁊ tacuit q̄ de communi consensu fuerant impetrate.j.de offi.deleg.coram.⁊.j.de re iudi.inter monasterium.
¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit.
l ¶ Laborare. Sed in quo coegit eum laborare: cū per tales litteras cōueniri non posset vt dictum est? Respon.laborauit ad iudicē veniendo per secundas litteras vocat⁹ vt suum priuilegium allegaret.ff.de iudi.si quis ex aliena.ff.si quis in ius vocatus nō ierit.l.ij.vel ex quacūq̄ causa quod sine labore ⁊ expēsis fieri non potuit.B.
m ¶ In expensis. Et sic qui malitiose vel fraudulēter litteras impetrat puniri debet in expensis.sic.j.e.titu.ca.vlti.quia nonnulli.in decre.Grego.⁊ ibi dicemus de istis expensis ⁊ damnis.

n ¶ Inter ceteras. ¶ Ex disiunctiue narratis in rescripto sufficit impetranti alterum probare. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi. huic ergo. Abbas siculus.

Pars huius decre.est.j.de re iu.inf ce=teras.

a ¶ Sub disiunctione. Secus videtur si per copulatiuam. ẜ.e. ex parte. ibi dictum est de hoc.
b ¶ Occupauit. Forte intrusit semetipsum per manum laicalē: scilicet potentiam secularem. j. de electi. quisquis. ꝛ. xvj. q. vij. per laicos.

pōt. sed quādoqꝫ per impotentiā aliter contingit: vt in predicta. l. nō omnium. ꝛ. c. nabuchodonosor. Aut qꝛ nō interest nostra qualiscūqꝫ sit ratio illa vt in predictis capitulis nabuchodonosor. ꝛ. c. de tyriis.
k ¶ Patiēter sustinebimus. Argu. ꝙ non tenemur adimplere mandatū plati si cā reddatur. lxxv. di. qm̄ quidē. et. j. de prebē. cū teneamur.
l ¶ Si nō feceris. Nec immerito: qꝛ vbi etiā ꝑ consultationē rescribit impator non vult suā respōsionem sequēdā esse si qs non recte responsum putauerit. C. ꝺ sen. ꝛ interlo. omniū iudic. nemo. Nā et vrbanus nulla auctoritate dixit ꝓhibitū esse ꝙ vir ꝛ vxor nō pñt simul suscipe aliquē ꝺ sacro fonte. xxx. q. iiij. ca. vlti. qꝺ tamē ꝓhibitū erat. de conse. dis. iiij. nō plures. sed ideo dicit nō est ꝓhibitū ꝙ expresse non inueniebaꝰ: ꝙ vir ꝛ vxor non susciperent. sed implicite prohibitū erat per capitulū / non plures. Obediat ergo subditus quādoqꝫ etiam si causam nō reddat. xix. distinc. c. in memoriam.

¶ Glo. seq. arg. ꝙ in alternatiuis ꝛc. alle. contrariū ꝛ soluit.
c ¶ Quodcūqꝫ istoꝝ. ar. ꝙ si aliqs tenet ad alterū duoꝝ sub alternatiōe vl' sub disiūctiōe: qꝺ cūqꝫ voluerit pstare liberaꝰ. isti. ꝺ heredi. isti. §. penul. ꝛ. C. de ꝯdi. inde. l. penul. ꝛ. ff. ꝺ iure do. plerūqꝫ. §. pe. ꝛ. ff. ꝺ lega. ij. si ita. ꝛ. j. ꝺ preben. referēte ar. ẜ. isti. de leg. §. si gnalr. So. pma rubrica vera est nisi eligēs fuerit i mora. ff. de op. le. l. māci pioꝝ. ꝛ. ff. ꝺ leg. ij. statu libe. §. j. ꝛ. ff. de so. stichū j. rn̄. ff. ꝺ peti. here. itē veniūt. §. idē recte ait.
d ¶ Illi. s. clico

tiones tuas fuit propositū corā nobis quid tenere debeas cū aliqͥ sub disiūctiōe[a] mādātur ꝫ q̄rū vnū verū est: alterū falsum: vt puta si proponaꝰ ꝙ si talis sit sacerdotꝭ filiꝰ: ꝛ i sacerdotio genitꝰ: ꝗ prio in tali ecclia ministrauit: vel ꝙ illicite ecclīam occupauit[b] eandē. ¶ Hic ergo questioni talr. r. iudici quodcūqꝫ istoꝝ[c] constiterit, illi[d] ꝓbatā ecclīam adiudicari debere. Et idem in similibus[e] obseruandum est.

Idem rauēnati archiepisco.

¶ Is ad quē rescriptu pape dirigiꝰ dꝫ illi parere: vel causam rationabilem assignare: quare parere non pōt. Ca. v.

Si qñ[f] aliqͥ tue fraternitati dirigimꝰ[g] que aīm tuū exasparare videnꝰ turbari[g] nō debes: ꝛ ifra. ¶ Qualitatē negocij[h] ꝑ q̄ tibi scribiꝰ diligēter cōsiderās: aut mādatū nostrū reuerēter adimpleas: aut ꝑ lr̄as tuas q̄re adipleре nō possis rōnabilē[i] cām pretēdas. ¶ Qꝛ patiēter sustinebimꝰ[k] si nō feceris[l] qꝺ praua nobis fuerit isinuatiōe suggestū.

Idem cisterciē. fratribus.

¶ Cisterciē. sunt priuilegiati ꝙ nō pñt cōueniri ꝑ rescriptū pape: nisi in eo fiat mētio de eorum ordine. Capi. vj.

Cum ordinē cisterciē. pfessi: ꝛ ifra. Si cōtra vos sup decimis[m] vel alijs q̄ ordini vr̄o spāliter se. ap. idulsit: non facta mentione[n] cisterciē. ordinis littere fuerunt a se. apo. impetrate: per eas minime teneamini respondere.

Idem tornaceñ. episcopo.

¶ Si sede vacante scribitur

¶ Glo. se. no. de similibꝰ. ꝛc. alleg. iuj. concor.
e ¶ In similibus. No. ꝙ de similibꝰ simile dꝫ esse iudicium. C. de legi. leges. j. ꝛ. ff. de leg. l. non pñt. ꝛ. j. de transa. c. inter corporalia. ꝛ. j. de elec. dudum. ij.

Si qñ. Diuidiꝰ qꝛ primo ponit dictū. Scd̄o alternatiue instruit ibi qualitatē. tertio alteriꝰ partis alternatiue rō designaꝰ ibi. quia. Ab. si. Hostieñ. dicit ꝙ lr̄a p̄sens tria ꝯtinet. videlꝫ lr̄am exasperātē: benignā responsionē: ꝛ tolerantiam patientem.
f ¶ Si qñ. Pone casum per illā. j. c. cum adeo. ꝛ. j. de preben. cum teneamur. ꝛ. j. eo. ad aures.
g ¶ Turbari ñ ꝺbes. Qꝛ pr̄ filiū quē diligit corripit xxiij. q. v. nō putes. ꝛ. v. q. v. nō osculaꝰ. ꝛ. c. di. ẜ morē
h ¶ Qualitatē negocij. Qñqꝫ em̄ ꝑ nimiā importunitatē petentiū princeps nō ꝯcedēda ꝯcedit. C. de peti. bo. subla. l. j. li. x. ꝛ. j. de pur. ca. cū in iuuētute. et de sen. excō. si qñ. ꝛ sic est arg. ꝙ ca q̄ per sollicitudinē nimiā elicita sunt nō valent. viij. q. j. audacter. ꝛ. xxij. q. iiij. vnusquisqꝫ. ꝛ. ff. qui ꝛ a q̄. ma. li. non fi. priuatus.
¶ Glo. se. ar. alle. iij. iura in contrarium ꝛ soluit.
i ¶ Rōnabilē cām. Hic est ar. bonū de oibꝰ esse rationē reddēdā: ꝛ valet ad testes examinādos vt causam sui dicti reddāt: alr̄ valere nō videꝰ testis dictū. ij. q. j. in primis. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē in criminali. versi. itē sola. xxiij. qō. iij. si habes. ‡ ꝛ qꝺ rōne caret extirpare necesse ē. lxviij. di. corepi. ꝛ platus pararꝰ dꝫ etiā reddere rōnē omni poscēti. xxxvi. dis. §. ecce. ad fi. ꝛ. ff. de religi. ꝛ sum. fu. si qs. §. sed interdū. Arg. cōtra. xxij. q. iiij. nabuchodonosor. ꝛ. c. de tyrijs. ꝛ. ff. de legi. non omnium. Solu. verū est ꝙ de oibus rō reddi debet si

Cum ordinē cisterciē. ¶ Per rescriptum pape in quo nō fit mētio de ordine cisterciē. religiosi illius ordinis non tenentur respondere. h. d. Et primo ponit decisum exordium. Secundo dictum: ibi. si contra. Abbas siculus.
¶ Glosa se. reci. ꝑ. q. quid si sup re nō priuilegiata.
m ¶ Sup decimis. Secꝰ si cōueniātur sup aliqua re in qua nō sunt priuilegiati. vnde si ꝑ tales lr̄as cōuenirentur sup decimis possessionum post generale concilium acquisitarum: bene valerent littere: quia in illis iure cōmuni cum alijs censenꝰ. j. de deci. nup. quia super rebus in quibus priuilegiati sunt intelligitur quod hic dicitur: vt patet ex ipa littera. Preter hoc habēt adhuc aliud priuilegium. s. ꝙ per litteras ad iudicium trahi non possunt nisi de ipsorum ordine fecerint mētionem: ꝛ alij ꝓplures habēt simile priuilegium. non est tamen in isto corpore.
¶ Glo. sequens dat simile: prorogat obijcit ꝛ soluit.
n ¶ Non facta mētione. Suppressio em̄ dignitatis vel nominis vitiat rescriptum. j. eo. ad aures. ꝛ. j. e. se des. ẜ. de cōsti. cū accessissent. ‡ Et qꝺ de istis hic dicitur idē intelligo de oibus religiosis qui habent consimile priuilegiū: vt templarij ꝛ hospitalarij. j. de deci. ex parte. Sed nonne priuilegiū istorum est generale ad omnes cisterciē. ita quidem: ergo per istas speciales litteras debet eis derogari: qꝛ speciale ꝛc. ẜ. e. c. j.

Marginalia: ꝛ gl. in viij. stipulet. l. stipulatio ista. §. hec qꝫ. ff. ꝺ verbo. ob. melꝰ. l. ij. ff. ad exhiben. — ‡ Con. cor. ... si ita ... ad. ... ab. l. si ita qs. — Petentiū importunitas obtinet nō cōcedēda. — ‡ Concor. tex. tus. i. l. solā. ꝛ l. cām. C. ꝺ tes. — Sūmarium. diuisio — ‡ Concor. textus. in l. j. ꝛ ibi Cy. C. qñ ipe. iter vi. ꝛ pupi.

r.i.e. pastoralis. r.i. de off. lega. studuisti. r.ff. de reg. iu. in totū. ex his videt͛ q̄ speciales lr̄e derogēt priuilegijs generalibus. Sed non est verum: quia priuilegiū est lex p̄uata r ꝯ ius cōe. iij. dist. p̄uilegia. i. ꝺ ꝟbo. signi. abbate. ‡ cōmissio ista de dādis decimis ius cōmune cōtinet. r priuilegium nō tollitur per ius ꝯmune: nisi fiat mentio de priuilegio i ꝯmissiōe. Sed ideo nō valent lr̄e etiā speciales s̄m ius cōmune obtēte cōtra p̄uilegiū vt i. de re iudi. int͛ monasteriū. Sꝫ si sunt citati monachi debēt venire p̄uilegiūꝫ suuꝫ allegaturi ff. de iudic. si q̄s ex aliena. al's teneret s̄nia cōtra eos lata. i. ꝺ ap. si duobus.

Priuilegium. ‡ Con cor. tex. in. l. si qs. C. ꝺ inof. testa. fa. l. q̄ mutuā. ff. mandati.

capitulo gerenti vices ep̄i vt p̄bēdā alicui conferat: si creat͛ ep̄s nōdū executo mādato et ad eum spectet collatio prebendarum illud adimplere tenetur. h. d. s̄m lecturam communiter approbatam. Ab. si.

Capitulum. vij.

Eam te: et infra. ¶ Dudū siquidē āte tuā promotionē lr̄e a nobis (si bn̄ meminimus) emanarunt: quibus decano et eccl'ie[a] tibi commisse (te adhuc in eodeꝫ capitulo existente) mandatum dedim⁹ r p̄ceptū: vt. M. q̄ de gente iudeorū originē duxit: et diuina gr̄a fidē[b] xp̄i suscepit: in canonicū reciperent: r p̄bendam si bi conferre deberent: et infra. ¶ Ipsi vero (q: donatio[c] prebendarū ad te spectabat) preceptū nostruꝫ executioni non potuerūt mādare. ¶ Cū itaq̄ prescript⁹ M. te sup hoc ex pte nr̄a reqreret: respōdisti q̄ nullū inde mandatum recepe ras. r sic euꝫ a te infecto nego cio[d] remisisti. ¶ Qd̄ nullatenus fecisse deberes[e] si datam lr̄arū[f] diligētius attendisses: cum tp̄e quo lr̄e ipse date fuerunt de capitulo ipso esses: sicut q̄ eras archidiacon⁹ r canonic⁹ eiusdē eccl'ie: nec esses adhuc in ep̄m cōsecrat⁹: r ifra ¶ Pro eo vero q̄ iude⁹[g] extiterit: ipsum dedignari non debes. Lucius. iij. lincon̄. ep̄o.

¶ Non valet rescriptū impetratū ad beneficia si in eo tacetur dignitas impetrantis.

Capitulum. viij.

Ad aures nostras peruenit q̄ plerunq̄ decani/archidiaconi/precentores

E Am te. ¶ Si sede vacante scribit͛ capl'o vt p̄bēdā alicui ꝯferat ep̄i scop⁹ ꝺ nouo creat⁹ illud adimplere tenet͛. Jo. an. Diuidit͛ i q̄nq̄ ptes. In prima ponit mādatū. In scd'a excusationē capl'i ibi: ipi vero Tertio excusationē ep̄i ibi: cū itaq̄. In quarto illius excusationē reprobat ibi: qd̄ nullatenus. In quinto antipophorizat ibi: pro eo. Ab. si.

Hec de cre. v. cōtinet videlicet mandatum excusationem cautillationē/reprehēsionē r antipophorā.

a ¶ Eccl'ie tibi cōmisse. Scribebat͛ capl'o vacāte ecclesia.

b ¶ Fidē xp̄i suscepit. Hic p̄sumit papa ex subsequēti honesta cōuersatione vt ptꝫ in antiqua copilatione. i. de p̄sump. ex studijs. sicut econuerso ex p̄cedēti p̄sumit͛ p sequenti. i. de p̄sum. mādata. r. ij. q. i. in p̄mis. ꝟ. si vita et⁹ vel opinio talis antea nō extitit. in fi. l'xi di. miramur. in fi. ff. de suspec. tu. l. iij. ꝟ. queri pōt. r. C. de suscep. r archa. si aliquid. lib. x.

c ¶ Q: donatio. Bn̄ allegabāt q: nō habebāt potestatē cōferendi: sed ep̄s. Si tn̄ papa ꝯtulisset bn̄ficiū alicui: r mādaret vt ip̄m recipiāt. tūc bene valent lr̄e r ipꝫ recipe debent. Et ecōuerso. si collatio ptinet ad capitulū: non debet scribi episcopo.

¶ Glo. seq. rect. p. q. an tenet͛ ep̄s r̄c. r dupl'r soluit.

d ¶ Infecto negocio. Per lr̄as directas capl'o nō tenebat͛ ep̄s istū recipere de necessitate: ꝺ honestate tn̄ ip̄m recipe debebat. Sed de hoc rep̄hēdit: q: dicebat q̄ nō receperat inde mādatū. nec etiā p lr̄as istas plene colligitur q̄ ei teneatur beneficium conferre. Uel dic q̄ bene tenet͛ eū recipere r cōferre prebēdā vt apparet ex forma mādati. ꝫ. vbi dicit. in canonicū reciperent r prebendam conferrent. r p alia ꝟba. s. mandatum dedimus r preceptuꝫ. xiij. q. i. quod precepit i. de verb. signi. in his.

¶ Glo. seq. argu. cui dat silr: ꝯtra qd̄ alleg. ꝯriū. scd'o arg. r determinat. tertio arg. r alleg. contrarium.

qui manumittitur.

e ¶ Deberes. Ar. qd̄ q̄s cuꝫ alijs facere dꝫ: si facultas se obtulerit ip̄e solus facere dꝫ. sicut solus potest emēdare quod cuꝫ alijs malefecit. i. de iureiurā. sicut nr̄is. vbi de hoc. r. xxv. q. ix. qd̄ q̄s cōmisit. Arg. ꝯ. de de. ꝯiu. diuersis fallacijs. Et est ar. q̄ causa alicui delegata ipꝫ seq̄t͛: nec trāsit ad successores. Sꝫ cōtrariū veruꝫ est i. de offi. dlega. qm̄ abbas: et i. de off. ordīn. pastoralis ꝟ. pref ea. ‡ Itē arg. q̄ si aliquid māda tur capl'o: cuilibet de capitulo sigillatim intelligit͛ esse mādatū. qui illud implere possit. et si tūc illud facere non possit: illud debet facere cū potuerit: et ita cū ep̄s sit de capitulo tanq̄ caput. i. de conces. p̄ben. r eccle. nō vac. post electionem. in parte decisa. r. i. de his q̄ fi. ad pla. nouit. nō poterat dicere q̄ nō recepisset mandatum. Ar. ꝯtra. ij. q. ij.

‡ Con cor. tex. cū gl. in l. et⁹ q̄ i pui ca in ꝟsi. ignorasset. ibi bar. et doc. ff. ꝺ arbi. et glo. i ꝟ. pcipientes. ꝟ. si ꝟo r prece pta. in auf. vt nulli iu di. coll'. ix.

¶ Glo. seq. arguit datā attēdi. alle. xij. iura. in cōtrariū alle. v. r remittit. scd'o ar. q̄ dies edi debet r̄c. alle. iij. iura. in contrarium. alleg. ij. et soluit.

f ¶ Datam litterarum. Ad hoc semp consueuit notari hec decre. q̄ data litterarum semp consideranda est. vt. i. eo. constitutus. r. i. de senten. excōmuni. si aliquādo. Arg. contra q̄ presentatio litteraruꝫ r nō data consideranda est. i. e. cap. capitulum sancte crucis i. de cleri. non residenti. qualiter. r. i. de p̄ben. dilect⁹ ij. r ad idem. i. de vsu. quia frustra. r. i. de appel. vt debitus. Rationem istius contrarietatis dicemus sup illa decre. dilectus. ij. Item est hic arg. q̄ edendus sit dies et consul aduersario. argu. i. eo. si autem. et cap. plerunq̄. r. C. de contrahen. et committen. stipulat͛. optimam. Sed contra. ff. de eden. l. i. r. ij. r. ff. quēadmo. testamen. aperian. l. ij. ꝟ. diem autem. Sol. in editione litterarum domini pape facienda aduersario omnia ponenda sunt: quoniam littere sunt communes. Argu. i. de dilatio. preterea. et ea que cōmunia sunt/integraliter sunt edenda. i. de p̄batio. quoniam contra. r littere tradende sunt ad videndum. i. de fide instrumen. si scripturam autenticam. r ca. S. perpetuus vicarius. decre. Grego. r ibi dicemus de editione instrumentorum. ad idem argu. i. de offi. delega. cum in iure.

Data lr̄arum an sit spectāda.

g ¶ Judeus. Qm̄ de iudeis cōuersis eccl'ia fundata fuit. xxi. di. in nouo. xxij. q. iiij. recurrat.

Ad aures. ¶ Cōmunis est diuisio. scd'a ibi: consultationi. Ab. si.

a ¶ Lr̄as impetrātes. q̄ sine sp̄ali mandato dn̄i pa pe impetrate ad lites non valent. ī.eo. nōnulli. ⁊ ī.eo. ex parte decani. secus in hoc casu.

b ¶ Intentionis nr̄e. Hic ptꝫ dn̄m papā sic vnı ꝯce dere beneficiū: ꝙ aliū nō ledat vel grauet: saltē gra uit seu enormit. xxv.q.ij.ꝺ ecclesiasticis. ⁊.xj.q.iij. si qs non obediat. ⁊.ix.q.vij. nunc vero. et. ff. ne qd in loco publi. l.ij. §. merito. et §. si quis a prin. ⁊ ī. ꝺ of. ordi. licꝫ. ⁊ ī. de ꝯsue. c. cum olim.

c ¶ Supprimit. Puniri debet q̄ supprimit qꝺ tenet releuare. l. di. ex penitētib⁹ ff. ꝺ actio. emp. ⁊ ven. l. j. §. j.

d ¶ Uires nolumus obtinere. Et ita videt ꝙ lr̄e iste non valeant. Quid si obtineāt p lr̄as tales? dic sup hoc prout not. ī. eo. ad audientiā. ij. in glo. q̄ incipit sed queritur.

Querit ⁊ remittit.

vel alij ecclesiasticis prediti dignitatibus sup minorib⁹ bn̄ficijs lr̄as [a] impetrātes nomen supprimunt dignitatis sue et simplici nomīe se appellāt tanq̄ non habeāt aliquē persona tū: ⁊ infra. ¶ Cō. ⁊. t. r. ꝙ cū nō sit intentionis [b] nostre vt persone plurib⁹ reditib⁹ abūdantes p litteras nostras pauperes clericos sup minoribus beneficijs inquietēt: litteras (in quibus actor sue nomē dignitatis supprimit [c]) vires [d] nolumus obtinere.

Idem norwicen. episcopo.

¶ Ualet secundum rescriptū impetratū ab aduersario: licꝫ non faciat mentionem de primo: si primus impetrans dolo vel negligentia non fuit vsus illo. Capitulum. ix.

Si tamen aliqs auctoritate posteriorū lr̄arum p aduersariū in iudiciū tractus obiecerit litteras se priores habere de quib⁹ in posteriori bus mentio non habetur. ¶ Si eis dolo [e] vel negligentia vti postposuerit: excusari [f] non debet. ¶ Si autem [g] quia delegati iudicis copiam nequiuerit [h] habere: per posteriores litteras non poterit cōueniri.

Idē. ¶ Non valent rescripta per que incerti iudices dātur vel futura negocia committūtur. Capitulum. x.

Ad hec sumus: ⁊ infra. Significatū est nobis quosdā in prouincie tue ptibus tales (vt asserūt) de cācellaria nr̄a lr̄as recepisse: p quas eoꝝ omnia negocia [i] vni [k] iudicis vł plurium quos sibi elegerint [b] arbitrio cōmittuntur. sicqꝫ fit vt si aliquē pulsare voluerint examen ordinarij iudicis non

g ¶ Si autē. Repete eis vti postposuerit: quia delegati. ⁊ ē.

h ¶ Nequiuerit habere. Et ita est hic arg. ꝙ si per me nō stat: mihi nō est imputandū. ij.q.vj. anteriorꝫ §. ad hec. in aut. vt spō. lar. §. hec ꝺꝫ. vnde sumpt⁹ fuit. §. hic. ⁊. ff. ex q̄. cau. ma. sed ⁊ si. l. responso. Qualiter intelligat h̄ ista impotentia dicitur. ī. eo. ca. pit. j.

Ad hec sū. ¶ Diuiditur: qr in prima parte ponit̄ excessus. in scḋa p̄ unitio ibi. nos igitur. Ab.

diuisio.

¶ Glo. seq. notat generalitatem reprobari. all. vuj. iura. in cōtrarium alle. duo ⁊ soluit.

i ¶ Oia negocia. Nimia gn̄alitas hic reprobatur. ī. de do. ⁊ ꝯtuma. ex litteris. ⁊ ī. de appella. c. ij. ⁊ c. significāntib⁹. et. ī. e. se des. ⁊ ī. eo. tit. in decre. Innocen. iiij. c. cū in multis lib. vj. ⁊. ff. ꝺ iure fisci. ita fidel. ⁊. ff. de edē. l. j. §. edere. ⁊. ff. de infro. actio. ꝺ etate §. nichil. Arg. ꝯ. ff. de rei vē. q̄ de tota. §. incerta. et ff. cōi diui. ⁊ si nō oēs. §. si incertū. Prima ps vera est: et vltima in specialibus casibus loquitur.

Generalitas nimia reprobat.

diuisio ¶ Si autem. ¶ Diuidit quia primo ponitur thema ⁊ q̄stio. Scḋo solutio. ibi. si eis. et ibi distinguit. ⁊ scḋm membrū ibi. si autem. Ab.

¶ Glo. ista signat contrarium ⁊ soluit.

e ¶ Dolo vel negligētia. Dol⁹ ⁊ negligētia p̄sumūtur si steterit p annū ꝙ nō vtił lr̄is. ī. e. plerūqꝫ ⁊ ī. e. ex pte. si copiā iudicis hr̄e potuit. Sꝫ ꝯdicit lex. C. de diuer. rescrip. falso. q̄ dicit ꝙ rescripta ppetua sunt. Sed nō est ꝯ: qr hoc qꝺ dicit lex: intelligit̄ si aliꝺ rescriptuꝫ nō impetraret ꝯ p̄mū. al's semp valēt rescripta viuēte mandatore: ⁊ eo mortuo dūmodo facta sit citatio.

¶ Glo. ista signat contrarium ⁊ soluit.

f ¶ Excusari nō ꝺꝫ. i. nō poterit excipe .ppł culpam suā q̄min⁹ teneat̄ r̄ndere p scḋas lr̄as. Sꝫ ꝯ videtur. qr si scḋe lr̄e nō faciāt mentionē de primis: valēt prime: ꝙ poterit excipe. vt. ī. e. ceterū. preterea q̄ annua sunt ad agendū ppetua sunt ad excipiendū. ff. de doli except. pure. §. vl. ꝙ sp potuit iste excipe p p̄mas ex q̄ non faciūt mentionē scḋe de p̄mis. So. exceptionuꝫ qdā sunt ppetue: qdā tpales. Perpetua ꝺr illa q̄ ppetuo ꝯpetit q̄ncūqꝫ actor agit: vt exceptio doli: qr exceptio doli nō competit nisi qs agat. ff. ꝺ except. l. exceptio. ⁊ l. exceptiones. Tpales sunt ille q̄ nō semp cōpetunt ⁊ euitari pn̄t: vt in p̄dicta. l. exceptiōes. §. tpales. ⁊ talis est hec: qr expirauit āno elapso. ī. c. plerunqꝫ. ⁊ ī. de of. ordina. pastoral. in fi. arg. Preterea ista idimō nō habēt locū: sꝫ q̄ primo suas lr̄as presentat iudici ⁊ pcedit infra annū ille obtinet. ī. de appel. vt debitus. De hoc notatū est. ī. e. c. j. in fi. ⁊ in. c. ceterū. qualiter hoc intelligendum sit.

Exceptio ppetua.

Exceptio tpal'.

k ¶ Elegerint. Tan. ⁊ Uin. sic exponunt hoc vbuꝫ elegerint. i. elegerūt in curia existentes: vt sit preteriti tēporis coniunctiui modi. Quidā tn̄ voluerūt dicere ꝙ lr̄e iste i icertos iudices dirigebant̄ quos impetrator duceret exprimendos: dicentes hic generalem cōmissionem causarū posse fieri: dūmodo iudices certi essent. ī. e. sedes. ⁊ ca. pastoralis: sꝫ qr iudices erant incerti hic littere non valebant. Sꝫ dic ꝙ iudices electi erant certi ⁊ cōmissio generalis erat oīm negociorū qꝺ esse non debet: qr p eā absorberet̄ iurisdictio ordinarij. qꝺ fieri nō debet. arg. xj.q.j. p̄uenit. ⁊. ix.q.iij. nunc vero. C. de pre. impe. offe. l. ij. ⁊. iij. ⁊ ī. ꝺ of. lega. c. j. ⁊ ī. ꝺ malo. ⁊ obe. p tuas. Sicut generalis appellatio nō admittit̄. ī. de appella. ca. ij. sed sup grauamine pbabili ⁊ expresso est appellādū. ī. ꝺ appel. vt debit⁹. ⁊ cap. cum causaꝫ. quare littere tales non valebant. Lau. dicit. ⁊ melius est ꝯsentio: ꝙ hic iudices erāt incerti quos vellet eligere impetrator: qꝺ esse non debꝫ. Sicut pcurator incert⁹ esse nō ꝺꝫ. ff. de pcurato. l. ij. Nec tutor incert⁹ dari ꝺꝫ. ff. de testamē. tu. tutor in certus. ⁊ institu. ꝺ lega. §. tutor. Et arbiter similiter incert⁹ esse nō debet. ī. de arbi. innotuit. Et ꝯmissio generalis fuit omnium negociorū: quod est contra consuetudinem romane curie (cuius stilus debet atten-

Iudex pcurator tutor et arbiter debent esse certi

requirant: sed ad vnum iudicem/ vel plures delegatos sibi propicios/ et parti aduerse suspectos [a] super examinanda questione decurrant: ⁊ infra. ¶ Nos igitur huic morbo celeri [b] volentes obuiare remedio: mandamus quatenus si litteras tales in prouincia tua inueneris: eas carere viribus nostra auctoritate decernas.

Idem.

¶ Falsa latinitas vitiat rescriptum pape. h. d. Ioan. andree concord. Abbas siculus.

Capitulum. xi.

Ad audiẽtiam nostram te significante peruenit ꝙ. M. de sancto Stephano super absolutione sua litteras tibi (vt prima facie videbatur) apostolicas presentauit. ¶ Quibus (quoniam manifestum [c] continent in cõstructione peccatum) fidem te nolumus adhibere.

Clemens. iij.

¶ Contra secundum rescriptum nõ potest opponi de taciturnitate primi ĩpetrati per appellantem de sua appellatione non habita mentione. hoc dicit Ioannes andree. cõcor. Abbas siculus.

Capitulum. xij.

Ex parte. S. persone ecclesie de Tarento nobis innotuit: ꝙ cum capella de emptoñ. ad predictam ecclesiam de iure pertineat. M. diaconus qui iam dictam capellam detinet: capellanum ipsius ecclesie nomine ipsius S. in ea ministrantẽ post appellationem [d] a se [e] factã amouit. ¶ Quam cum esset. S. prosecutus [f]: et ad iudices litteras impetrasset: ipse. M. appellatio. suam prosequi nõ curauit. Cumqꝫ auctoritate iudicum in ius esset vocatus:

---

di. j. de cri. fal. c. graui.) ꝙ oẽs cause vni cõmittãtur: nisi sub illa forma q̃ traditur. j. eo. pastoralis. ⁊ illa generalitas restringitur vt tradit. j. eo. sedes. ⁊ in ca. cũ in multis. que est in decre. Innocẽ. iiij. eo. ti. lib. vj. tamen vniuersitas causarum bene cõmittitur. ff. de iudi. l. cum pretor ⁊. ff. quis a quo appel. l. j. §. j. Et illa fuit potior causa quare lr̃e non valebãt: q2 iudices erãt incerti quod littera videt̃ innuere: ꝙ ille eligeret quos vellet: quasi commissio gñalis oim negociorum. Et sic itellexit Lauren. ⁊ Dama. sicut ex predictis colligit̃. B. Satis tamen credo ꝙ si papa ex certa scientia tales litteras cõcederet valerẽt cum habeat plenitudinem potestatis saluo iure recusationis. j. de officio delegati. suspitionis.

Si ille l. i. ff. ⁊ melius l. l. pscriptiõe. C. si ꝯ fiscus vel pri. publi. ⁊ in l. falso. l. glo. j. ⁊ ibi Cy. C. de diuer. rescrip.

a ¶ Suspectos. Unde possent r̃cusari. De recusatione habes. j. de appellatiõibus. cum speciali. ⁊. j. d officio delegati. ca. suspitionis.

b ¶ Celeri. viij. distin. mala consuetudo. ⁊ resecande sunt putride carnes. xxiij. q. iij. resecãde. ‡ Unde versus. Principijs obsta: sero medicina paratur. Cũ mala per longas conualuere moras. B.

‡ Concor. textus l. l. j. C. de cõfes. ⁊ ibi bal. ⁊ i auẽ. igressi. cũ ibi no. C. d sacrosan. ec.

Ad audientiam. ¶ Diuiditur: quia primo ponitur dubitatio. scdo solutio ibi: quibus. Abbas. ¶ Glo. seq. dat simile. scilicet cõtrarium ⁊ dupliciter soluit: solutioni allegat contrarium.

c ¶ Manifestũ. Sic patet ꝙ vicium latinitatis viciat rescriptum. sic etiã si papa loquat̃ vni in plurali: aut si patriarchas vel episcopos filios appellauerit tales littere false sunt. j. de falsa. c. graui. Arg. cõtra ꝙ propter malam latinitatem non vicientur rescripta. ff. de statu homi. imperator pius. ibi enim dicitur ꝙ ꝓpter malam latinitatem non viciãtur. ⁊. ff. de manu. te. qui habebat. C. de lega. in legatis. ⁊. j. de fide instrumento. ex parte. Sol. vicium scribentis in testamẽtis ⁊ instrumẽtis non nocet: cũ aliis de veritate seu voluntate testatoris constet. C. de testamentis errore. ⁊. l. ambiguitates. Et idẽ esset de volũtate pape. dicẽdum si constaret de hoc. Sed verius videtur aliud esse in testamentis: ⁊ aliud in litteris pape. Testamẽtum enim cõmittitur tabellionibus cuius scripturam sine latinum nullus corrigit. vnde falsa latinitas non vitiat testamẽtum dummodo constet per ipsum de intẽtione testãtis: vt dicunt predicte leges. ⁊ propter fauorem testamentorum: quia nihil est qđ magis debeat hominibus ⁊c̃. C. de sacrosanc. eccle. l. j. Rescriptum domini pape p multas manus transit: ⁊ magna maturitate decoquit̃. xxxv. q. ix. apostolice. ⁊. j. eo. cum adeo ⁊ ita nullum vicium continere debet. supra eo. titu. ad hec. vnde contra illam presumptionem non est admittẽda ꝓbatio. Argumen. contra. ff. de officio presidis illicitas. §. veritas. Laurẽtius notauit ꝙ instrumẽta vel priuilegia propter falsum latinum non vicientur. argumẽ. de consecra. distinctio. iiij. si nõ sanctificantur. ⁊ capit. detulerunt. ⁊. ff. de manu. testam. qui habebat. De instrumentis tabellionum satis crederem illud. de priuilegijs romane curie non est verum. B.

Poni opini. Lau. quã determinat.

Ex parte. ¶ In prima pte narrat factum/ diffinitionem/ appellationem/ et spoliationem. In secunda vnius partis prosecutionem. ⁊ alterius negligentiã ibi. quam cum esset. In tertia finalem determinationem ibi: ideoqꝫ. Abbas siculus.

diuisio

d ¶ Post appellationem. Nõ dicitur hic super quo fuerit appellatum. forte posset dici ꝙ sententia lata fuit, cõtra. O. diaconum a qua ipse appellauit vel super alio articulo. vel forte citra aliquam sententiã sicut olim fiebat.

e ¶ A se. Scilicet. O. ⁊ ita non detulit sue ꝓprie appellationi: quod esse non debuit cum et appellationi aduersarij deferre debuisset. j. de appella. an sit. et capi. constitutus. ⁊. j. de elect. bone. Appellauerat forte ab ordinario coram quo trahebat capellanum. et super personam matricis ecclesie. Raro inuenies alibi (vt credo) ꝙ aliquis non detulit sue proprie appellationi. vnde iudex poterat procedere in causa: quia videtur appellationi renunciasse: quia pendẽte appellatione nihil est innouandum. ff. nil inno. appel. pen. den. l. vna. ⁊. j. de appel. an sit.

Pro ca su.

f ¶ Prosecutus. Litteras impetrando super restitutione ecclesie qua fuerat spoliatus post appellationem a spoliatore factam vt in causa procederetur nõ obstante appellatione frustratoria quod ex eo apparet: quia dictus. O. eam prosequi nõ curauit nomine ecclesie de Tarento: quia erat matrix ecclesia.

a ¶ Litteras. Forte significauit pape q̄ rector matricis ecclesie iniuriabat ei sup illa capella. ꝛ sic obtinuit lr̄as in forma cōmuni nulla mentione habita de appellatiōe: que etiā littere impedirent restitutionē .j. de resti. spo. ex conquestione cum suis similibus.

etiam post biēnium ꝓpter dolū ꝛ maliciā ipsius .O.

S Ciscitatus. ¶ Primo ponitur cōsultatio. secundo responsio ibi. nos vero. tertio quedam determinatio ibi. dummodo. quarto tacite questiōis solutio ibi: nec enim. Abbas siculus.

divisio

dixit se litteras[a] priores habere: de quibus nulla[b] mentio in posterioribus habebatur quas vsq̄ ad tertiam citationē suppressit: eisq̄ dolo vl' negligentia[c] vti postposuit quod ex diuturnitate temporis videbat̄: in quibus nulla mentio de ap. ab ipso facta fiebat: cum[d] biennium a tēpore ap. iam fuisset elapsum. ¶ Ideoq̄ mādamus quatenus si ita esse constiterit (reuocatis in statum pristinū oībus q̄[e] post ap. ipsius O. inueneritis attētata) ꝓscriptam capellā matrici ecclesie restituere pcuretis. p̄dictū. O. (si cū appellationē suā nō fuisse ꝓsecutum constiterit) memorato. S. in[f] expēsis necessariis condēnantes. ¶ Celestinus .iij.

¶ Rescripti quo scribit̄ pluribus cum clausula q̄ si nō oēs. ꝛc. intelligit̄ tam de impotentia facti q̄ȝ iuris. Capl. xiij.

S Ciscitatus es a nobis petitorio[g] destinato de qua īpotētia[h] illud intelligat̄ qđ in lr̄is nr̄is sepe consueuit apponi: vt si duo vel tres quibus lr̄e diriguntur: ipsis exequēdis simul interesse[i] nequerint: vnus aut plures q̄bus scribitur nichilominus exequātur. ¶ Nos ṽo ita sentimus q̄ tam de iure q̄ȝ de facto illa impotētia cēseatur de iure si aliquē illoꝝ seruū[k] vl' infamē[l] aut alio legitimo īpedimēto[m] detentū esse cōstiterit: de fctō si cōstite

b ¶ Nulla mētio. Et iō nō valebant .j. de appel. sepe. i fi. ar. q̄ q̄ appellat d̄ȝ facere mētionē de sua appellatione ꝛ aduersarius quodāmodo qui suā ap. ꝓsequit̄ vt hic dicit̄ et .j. de cōfir. vti. vel inuti. bone.

c ¶ Negligētia. sic. s. e. si aūtē. ꝛ .j. c. plerūq̄ ¶ Glo. ista obiicit ꝛ soluit.

d ¶ Cū biēniū. Qui eīn nō ꝓsequit̄ appellationē suā infra annū aut ex iusta cā infra bienniū fingit̄. nō appellasse. ꝛ rata manet snīa .j. de ap. cum sit romana ꝛ ideo iste. O. audiri nō debuit p̄textu sue appellationis. Sȝ videt̄ q̄ rector iste. S. rōne ꝯsimili audiri nō debuit ad ꝓsecutionē appellatiōis: cū actor ꝛ reus circa appellationē eodē iure vtant̄ .j. de mutu. pe. c. vlt. ꝛ hic dicit̄ ꝯtrariū. s. q̄ ille contra quē appellatum est audit̄ post biēnium: ꝛ nō ille q̄ appellauit. Qualiter ergo hoc itelligit̄? Dicas q̄ iste rector auditus fuit nō rōne sue appellationis: sed potius rōne spoliatiōis sup qua lr̄as ipetrauit. nō obstāte ap. vt no. s. in ver. ꝓsecutus. interdicta eīn ꝑpetua sunt q̄ntum ad rei ꝓsecutionē nō q̄ntū ad penā. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. in p̄n. ꝛ si de appellatione nihil dixerit: nihilominus audiet̄ petens restitutionē ecclesie ꝛ multo fortius q̄ȝ post ap. spoliauit aduersariū q̄ debuit deferre sue appellatiōi. Preterea fauore appellātis dat̄ annus aut bienniū ad ꝓsequēdā appellationē ꝛ nō fauore appellati. vn̄ appellans statim pōt ꝓsequi appellationē: si terminus ei prefixus est. sed appellans non statim .j. de ap. oblate

Appellatiōis ꝓsequēde tp̄s dat̄ fauore appellantis.

e ¶ Que post appellationē. Et ita q̄cq̄d sit post appellationē a se vel ab aduersario suo factum debet irritari .j. de offi. deleg. sup q̄stionum. in fi. ꝛ .j. de ap. bone. cum suis concor. ꝛ in hoc illa corrigit istam.

f ¶ In expēsis. Qui appellationē suā nō ꝓsequit̄ altero ꝓsequēte ꝯdēnari d̄ȝ in expēsis: vt hic. ꝛ .j. de ap. nicolao. ꝛ c. rep̄hensibilis. vel q̄ ꝓsequit ip̄am an̄ tp̄s statutū .j. de ap. sepe. Sed non videt q̄ iste. O. debuerit in expēsis ꝯdēnari cū appellatus ap. non fuerit ꝓsecutus infra biēniū: cū hoc idē ius seruādū sit appellāti ꝛ appellato: vt d̄ȝ in notula / qui enim. ꝛ nō oportebat ip̄m ꝓsequi appellationē: q̄ȝ ipso iure rata manet sententia lata cōtra ipsum. O. si qua lata fuerit. Pōt dici q̄ ideo condēnat̄: q̄ȝ p̄textu ap. iudex non ꝓcessit: ꝛ ille. O. post appellationē spoliauit capellanum: et sic intererat rectoris vt. O. condemnaret̄ sibi in expēsis

g ¶ Petitorio id est nuncio legitime ordiato: vel dic petitorio id est pcuratore ¶ Glo. sequens ponit q̄nq̄ species potētie. ꝛ d' illis ponit ṽsus

h ¶ Impotentia. Aliq̄s dicit̄ aliq̄d posse q̄nq̄ modis. vn̄ ṽsus Posse quidē rebus dāt ius / natura ptās. Officium / meritū sexus diuina volūtas. De potētia iuris habes. xxij. q. ij. facit homo. xxvij. q. ij. agathosa. in fi. De potētia nature habet .j. d' despō. ipu. puberes ꝛ c. a nobis. De ptāte officij habes .j. de ꝯsan. ꝛ affi. c. j. i fi. ꝛ xxj. dist. ꝯ. j. ar. ver. fi. vbi dicit̄ q̄ petrus pre oībus claues regni celoꝝ accepit. De potentia officij legit̄. xxj. di. inferior. et .j. de ma. et obe. cum inferior. De potētia meriti legit̄. iij. q. vij. ꝯ. tria. idē testatur ibi: cuius vita ꝛc. De potentia diuine voluntatis habetur de pe. dist. ij. ꝯ. charitas. sed hec potentia ad duo tm̄ extenditur scilicet facti ꝛ iuris.

Potentia est multiplex.

i ¶ Interesse nequiuerit. q̄ simul interesse debeāt habes .j. de offi. delega. prudentiam.

k ¶ Seruū. Q̄ȝ talis iudex eē nō pōt nisi cōi opinione ꝓ libero se gerat ꝛ habeatur: q̄ casu tenet eius snīa: etiā si post eā latā detegat̄ eū tp̄e snīe fuisse seruū. iij. q. vij. ꝯ. verū. ꝛ ff. d' offi. p̄to. barbarius. ꝛ C. d' testa. l. j.

Seruus nō pōt esse iudex.

l ¶ Infamē. Si pēdēte iudicio efficiat̄ infamis vl' suspectus: posset repelli .j. d' testi. co. p̄terea. ꝛ .j. d' offi. dele. insinuāte. q̄ȝ q̄ de nouo emergūt nouo idigēt auxilio. ff. d' iterro. ac. d' etate ꝯ. ex cā. Itē si medio tp̄e excōicet̄ sȝ eo absoluto resumit iurisditionē .j. de offi. deleg. prudentiā ꝯ. sexta. Idē credo si restituat̄ pristine fame p principē: q̄ȝ resumit iurisditionē. ij. q. iij. ꝯ. notādū. i fi. ꝛ C. de cura. fur. l. pe. secus si lata snīa detegatur iudicē fuisse infamē. iij. q. vij. ꝯ. tria. ṽ. verū. et ff. de offi. p̄to. barbarius. ꝛ C. de testa. l. j. secus in excōicatione. q̄ȝ sentētia publice excōicati nulla est .j. de re iudi. ad probandum. ꝛ .j. de excep. exceptionem.

Infamis an possit esse iudex.

m ¶ Impedimēto. Puta q̄ȝ est excōicatus vel illiteratus nec h̄ȝ ꝯsuetudinē cārū. q̄ȝ peritus d̄ȝ eē iudex: nec d̄ȝ q̄rere ab aliis q̄d cū loq̄ oporteat. in aut̄. de iudi. in p̄n. col. vj. ꝛ .j. d' ꝯsan. ꝛ affi. ex lr̄is. i fi. Tn̄ si illiteratus sit ꝛ habeat ꝯsuetudinē cārum siue peritiā iudicādi pōt ei cā cōmitti. C. de iudi. l. certi iuris. ar. C. de epīs ꝛ cle. parabolā. Et q̄dā ipedimenta ponunt̄. iij. q. vij. ꝯ. tria. Itē si ipedimētū sit ꝑpetuū nō p̄t cognoscere: qđ pōt eē multis modis: vt infirmitas surditas ꝛ silia.

Illiteratus nō pōt eē iudex.

rit cum casu mortis occumbere: aut inevitabilis necessitatis articulo impediri: quo minus valeat interesse. ¶ Dummodo is qui p necessitate presens esse non potest collegis suus canonice excusationē suā curet (si poterit) destinare[a]: vt alij coniudices vel executores nichilominus ad consummationem[b] iniuncti mandati procedant[c]. ¶ Nec enim ille qui tantummodo non vult interesse: hac impossibilitatis interpretatione valeat aliquatenus excusari.[d] † nisi forte sic in rescripto habeatur expressum si nō omnes interfuerint vel simul nequiuerint: aut noluerint interesse[e].

Innocē. iij. Elieñ. episcopo.

¶ In questione revocationis rescriptorū recurritur ad arbitros si iudices in cognitiōe sibi nō deferant: nec inuicem concordāt. h. d. vsq ad §. quoniam. Capitulum. xiiij.

Pastoralis officij: et infra. Preterea quesiuisti quando de reuocatione litterarum ambigitur[f] vtrū iudices priores an posteriores cognoscere debeant? et vtrū per secundas sint prime littere reuocate? ¶ Ad quod tamē. q nisi posteriores priorib[g] vel econuerso duxerint deferendum[g] simul vtriq cognoscant: ‡ et si forte nequiuerint simul in vnam sententiam cōcordare (qūuis plures[h] sint ex vna parte q ex altera) per ar-

a ¶ Destinare. Per lr̄as vl' p certū nunciū lr̄atorie destinatū. lxiiij. di. c. j. ij. ⁊ pe. ⁊. j. d offi. dele. prudētiā. j. rñ. ff. de reb⁹ coꝝ q sub tutel. vl' cura. l. magis. §. illd etiā qri pōt. ⁊ hec est canonica destinatio. Sz nūqd ille q iteresse nō pōt valet alijs delegare vices suas? de hoc dcit. j. de offi. deleg. coram.

b ¶ Ad ꝯsummationē. Ut. j. e. cum dilecta.

¶ Glosa ista q̄rit ⁊ remittit.

c ¶ Procedāt Qd qdē facere pñt: si in lr̄is cōmissiōis sit clausula illa: q si nō oēs: al's nō pñt pcedere. ar. j. d offi. deleg. cā̄m. matrimonij: ⁊ ē expssum. j. de of. dle. vno delegatorū. ⁊. e. ti. prudentiā. ⁊. ff. d arbi. itē si vnus §. pe. ⁊. l. sequenti.

† Concor. textus i. l. ide neraci⁹. §. fi. cū sua. gl. ff. ad. l. aqi. ⁊ l. cōcessiōib⁹. iuncta glo. ff. de iter ro. ac. diuisio

d ¶ Excusari Immo poti⁹ dz puniri. j. d of. dele. prudentiā §. adijcim⁹. ⁊ hoc casu alij pñt pcedere: qūuis nō videat impleta conditio. q nō oēs ⁊c. vt in pdicto ca. prudentiam §. adijcimus. ⁊ hoc verum est postq cōstiterit q nō vult interesse: ⁊ in hoc illa corrigit istam

e ¶ Interesse. Hodie etiā si non addatur hoc: si tamen non vult alij procedant: licet sit arguendus qui mandatum apostolicum exequi contemnit.

Pastoralis. ¶ Diuidit in duas ptes. vsq ad §. qm̄. Prio ponit ꝯsultatio. Scdo rñsio ibi. ad qd

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ rñ. iterū dupliciter obijcit: ponit tres solutiōes quas pbat. demum soluit ⁊ solutiōi opponit. vltimo dat finalē solu. finis reci. per qstionem.

f ¶ Ambigit. Sed quero qualiter possit dubitari de reuocatione lr̄arum: aut scde faciunt mentionē de primis: ⁊ tunc valēt scde: aut nō faciūt: ⁊ tūc valēt prime. S. e. ceterum. Rñ. neutra ps disiuncte pcedit est prima tollit p decre. j. de re iu. inter. ⁊ de do. ⁊ cōtu. ex lr̄is. ⁊ de confir. vti. bone. ⁊ de ap. sepe. ⁊. ca. oblate. secunda tollit p decre. j. eod. plerunq. In iudicijs nondum ceptis nō hz locum ista dist. ille em sole valent q primo iudici psentant citatione facta p ipsas. j. de fo. cope. pposuisti. j. de ap. vt debit⁹. ij. j. e. ca. capitulum sancte crucis. Itē qualiter primi iudices pñt deferre scdis vel scdi primis: cū vel pmi tm̄ vel scdi tm̄ sint iudices. ⁊ ita aut pmi aut scdi nullam hñt iurisdictionē. j. de offi. dele. ex lr̄is. in fi. ⁊. S. e. ti. ceterū. Itē qlr pñt primi vel scdi citare ptes: cum vtriq dubitent et nesciunt an sint iudices: immo rōne dubitatiōis neutri debēt esse iudices: sicut qñ dubitat de tutela duorum neuter est tutor. ff. d testa. tu. duo sunt titij. Propter hoc glosauerūt hic quidā: q de facto pōt dubitari nō de iure: vt si forte scdē lrē non exhibeant. j. de offi. dele. ex lr̄is. vl' qr dubitat an sit ann⁹ elapsus ab impetratione lr̄arū priorū. j. eo. plerunq. Sed hec solutio nō valet: qr ad qstionē facti nō daret papa responsionē iuris. ff. de sta. ho. l. idē erit. Alij dicūt etiā q potest esse dubitatio iuris: si data sit eadē in vtrisq lr̄is Illa decre. vt debitus: hoc determinat. ⁊. j. de foro cōpe. c. pe. ⁊ vlti. ⁊. j. eo. ca. capitulum sancte crucis. Sed certe fm dictum illorum neutre reuocant alias: cū neutre sint priores alijs: immo fm h⁹ neutri cognoscūt de tota cā. nā ambe littere dicunt scde vl' pme. ff. d bo. pos. fm ta. l. j. §. si qs in duobus Tertij dicūt q sic dubitari pōt d reuocatiōe: vt si secūde faciāt mentionē prioꝝ sz nō expssam. j. de do. ⁊ cōtu. ex lr̄is: ⁊ hoc nō est verum vt ptz ex illa decre. ex litteris. j. de do. et contu. Dici pōt hāc fuisse ratione huius decre. cuz diuerse sint lrē impetrate: iudices citāt partes: ⁊ cūm ps aduersa corā eis exhibet scdas lr̄as: ipi volunt cognoscere de reuocatione lr̄arum fm hoc qd contingit. j. de re iudi. inter monasteriū in parte decisa ab integra. Itē si scdi iudices citēt ptes: ⁊ cū exhibent corā eis pme lrē ipi volunt cognoscere an prime sint reuocate. sz qr p eodē negocio ptes nō sunt trahēde ad diuersos iudices. j. eo. ex tenore. ⁊. j. eo. c. vl. statuit hic vt iudices cōueniāt ad hoc faciendū vel vna ps deferat alij. qr ⁊ primi de hoc cognoscere pñt: cum corā eis obijciat talis exceptio: etiā ⁊ scdi. Et expone qñ de reuocatione ambigit. i. qñ in dubiū deducit de reuocatione lr̄arum. Sed huic solutiōi obstare videtur. j. e. cū cōtingat. ibi em nō ꝯueniūt ad cognoscēdū sed executor videt vtrasq lr̄as. Uñ potes adhuc melius dicere q bñ pōt iudex dubitare de reuocatione lr̄arum: lz scde expssam faciāt mētionē priorum. s. qñ obijcit scdas lr̄as impetratas esse p falsi suggestionē vel veri suppssionē. vt. S. eo. c. ceterū. ⁊ meli⁹. j. de off. deleg. corā. et. j. de re iu. inter monasteriū in integra. ⁊ hoc idē dixit Io. j. e. sup illa decre. cū cōtingat. ⁊ certe iste est verior intellect⁹: sed hec dubitatio de reuocatione lr̄arum nō hz locū in lr̄is appellatiōis ⁊ principalis cause: qr iudices appellationis de hoc cognoscere debēt. j. e. dilect⁹ fili⁹. Ioā. hec dubitatio locum hodie nō habet re integra. j. de ap. vt debitus. B.

‡ Concor. textus i. l. si qs ex aliena. ff. de iudi.

Nō decidēdi hui⁹ capituli.

Uera solutio.

¶ Glo. se. re. p. q. an i delatiōe sit necius ꝯsensus ptiū

g ¶ Deferendū. De ꝯsensu partiū. j. de of. dele. sup qstionū §. itētiōis. ⁊ §. nos aūt. cū corā vtrisq posset apponi exceptio vt dictū ē i pma notula. ⁊ ēt sine ꝯsensu ptiū possent si vellēt: sz hoestū ē qd d ꝯsēsu ptiū fiat

¶ Glo. seq. ponit p concor. viij. casus quibus non statur maiori parti. alleg. contraria ⁊ soluit.

h ¶ Plures. Hic non stat iudicio maioris ptis. j. de

iure patro. qm̄. sic est l cā eḡi. vi. q. iiij. c. j. J. d re iudi. nō pōt. ⁊ in iudicib⁹ delegatis a pncipe: vt videt. C. d ap. in offerendis. ibi: ita tm̄ si dissentirēt. ⁊. C. ꝗ bo. ce. pos. l. vl. ⁊ in re cōi. ff. cōi diui. sabinus. ⁊ in liberali cā C. de cōi ser. manu. l. j. §. j. ⁊ insti. de re. diui. §. religiosum. q: ibi fit qḋ religio vel natura rei requirit ⁊ dum ꝗs plus in ris hʒ l re. vt. C. de donatio. sanximus. §. ne aūt. Sʒ ɔtra. lxv. di. ca. j. ij. ⁊. iij. ff. d re iu. duo ex tribus. Sol. veruʒ est ⁊ ḡnale ꝙ iudicio maiorꝭ ptis stādū est. Sʒ q̄dā specialia hic signata sunt vbi hec regl'a nō obtinet. Sed in casu isto nō stat iudicio maioris ptis: q: forte l primus lr̄is sūt duo iudices: in scḋis tres vel plures. vn̄ cum illi tres equalē hn̄t iurisditionē cum illis duob⁹ q: isti tres loco vnius sunt / ⁊ illi duo similit loco vnius sciʒ dn̄i pape nō pualet snīa illorū triū: q: nō cēsent plures. Licet sec⁹ sit in creditorib⁹. qm̄ si par debitū sit hīcinde stat tn̄ maiori numero creditorū. vt. C. ꝗ bo. ce. pos. l. vlt. Itē alia rōne: q: si isti tres iudices iudicarēt ꝓ se suspecti essent: q: viderent ingerere opas suas. ff. de pcu. ꝗ oia. Si autē iudicarēt ꝯ se: viderent a se abducare iurisditionē ⁊ velle a se remouere qḋ esse nō dʒ. J. de offi. deleg. pastoralis. ⁊ ita dʒ iri ad arbitros. Sed si in primis ⁊ scḋis essent eq̄les iudices numero: satis posset dici ꝙ stabit iudicio maioris ptis: q: maior videtur mō iurisditio ⁊ potestas ab vna pte q̄ ab alia.

Maiori parti non semp statur.

† Adde ꝙ a tpe data te hʒ ptātē. glo. est in cle. j de pꝛocu. l ℞. recepti no. l. c. conq̄rēte. d re sti. spo.

Glosa sequens querit ⁊ soluit.

a ¶ Sopiat. Quid si arbitri adiudicēt iurisditionē eis q̄ nō hn̄t: nichilominus snīa illoꝝ iudicū tenebit: q: cū arbitri sniauerit ɔtra ius scriptū tenet eoꝝ snīa nisi fuerit appellatū. ‡ vt. ij. q. vi. §. diffinitiua. ⁊ hec est ratio. q: per vtrasq; litteras data fuit iurisditio.

‡ Concor. textus cū glosa. in auf. decernim⁹. l ℞. sacramēti. ⁊ ibi Cy. ⁊ bar. C d arbi.

¶ Qm̄ aūt. ¶ In hoc. §. pmo ponit cōsultatio. scḋo responsio ibi. nos igit. ⁊ ibi rn̄det primo scḋe q̄stioni: ex cui⁹ solutiōe isert ad decisionē prime: q: si penit⁹ eneruat iurisditio prioꝝ: ergo habebāt iurisditionē. Ab.

b ¶ Persone vel res. Qui rem petit debet rem certam petere. de hac materia dicemus. J. de libel. obl. c. penulti. vbi competentius ponitur.

c ¶ Spāles lr̄e. Impetrate ab aliq̄ illoꝝ ꝗ p clausulā ḡnalē poterāt ɔueniri ɔtra primū ipetrātē sup eadē cā. Sʒ qualit pōt ille ꝗ possidet ꝯ impetrātē impetrare sup eadē re: cū inter dictū possessoriū intētare nō possit cū ipe possideat. J. d iudi. examinata. ⁊ pter ea possidēti non dat rei vendicatio. insti. de ac. §. j. C. de ali. iudi. mu. cā fa. l. vnica. Dic ꝙ prim⁹ impetrās impetrauit vt ageret petitorio: scḋs impetrās impetrauit ne inq̄etaret sup possessione illi⁹ rei quā possidet. nā ⁊ alś datur actio possidenti ne inq̄etet ff. si ser. ven. l. si ꝗs forte. §. j. ⁊ l. sicut. §. sed querit. de hoc not. J. de iudi. examinata. i glo. si ita

Lr̄e an dē cā. possint

bitros communiter electos a partibus huiusmodi concertatio sopiatur[a].

¶ Per generalem clausulam positam in rescripto delegatus ante expressionem personarum vel rerum iurisditionem habet in habitu ⁊ nō in actu. Et speciales littere derogant litteris generalib⁹ super nō specificatis in eis quā q̄ de illis nullam faciant mentionem. hoc dicit.

¶ Qm̄ autem sub huiusmodi forma videlicʒ: causam quam talis aduersus talē et quosdā alios: super hoc ⁊ quibusdam alijs se habere proponit: tibi duximus cōmittendam: a nobis multotiens littere impetrantur: et sollicite quesiuisti an iudex ex delegatione huiusmodi āte psonarū vel rerū expressionem super personis vel reb⁹ exprimendis habeat potestatē: † adijciens vtrum si anteq̄ psone[b] vl' res expsse fuerint noiatim: super non expressis in commissione prioꝛ: sed generaliter comprehēsis speciales[c] lr̄e: que de prioꝛ cōmissione nullam faciant mentionem ad alios iudices a sede apostolica emanauerit: eū dem vigorē debeāt obtinere.

¶ Nos igitur ad hec duo. ta. respon. ꝙ cum generali p speciale[d] pculdubio deroget: † iurisditio per generales litteras attributa: per speciales quantum ad ea que specialiter exprimuntur: penitus eneruatur[e] licet de prioꝛibus non faciant mētionem. vnde superflua[f] relinquitur prima questio ⁊ si merito dici possit ꝙ donec iurisditio reuocetur: eam super rerum vel personarum articulis exprimēdis obtinet delegatus: sed anteq̄ exprimantur persone vel res: delegatus nequit iurisditionem[g]

d ¶ Per spāle. Hic ptʒ ꝙ si vnū rescriptū est generale / et scḋm speciale licet nō fiat mentio ḡnalis in speciali ꝑualet spāle. vt J. e. c. j. ⁊. J. d off. leg. studuisti. et ff. de re. iur. l toto. Contra. J. e. cum ordinē. vbi scḋm spāle non derogat ḡnali: q: nō facit mentionē illius. Rō ibi redditur: q: primū est puilegiū scḋm rescriptuʒ fuit ius cōe. sed ius cōe nō tollit puilegiuʒ: nisi mentionē faciat de illo puilegio.

impetrari a possidēte.

† Pro hoc est tex. i. l. i toto. ff. de re iu. bar to. in. l. meui⁹. ff. d le. ij. idē i l. j. i prī ci. ff. de no. op. nūcia.

e ¶ Eneruat. Facta citatiōe per lr̄as spāles anteq̄ per generales.

f ¶ Supflua. Hoc casu cū ḡnale mādatū reuocatuʒ est: q̄tū ad hanc cām spāliter ɔmissam. alś bona questio est ⁊ eā statim soluit: ibi. donec iurisditio ⁊c.

¶ Glosa sequens reci. p. q. an delegare ⁊ citare possit Arg. ꝙ non ⁊ deinum. arg. in contrarium ⁊ sol. demū obijcit querendo arguit ⁊ soluit.

g ¶ Iurisditionē. Habet ergo iurisditionē. licet nō habeat exercitium. ⁊ ita videt ꝙ non possit eā alij demādare. est em̄ absurdum alij demandare iurisditionē anteq̄ eā ipse nāciscat. ff. de offi. pcon. obseruare. §. vl. ⁊ sic videt similiter ꝙ nō possit citare ptes an expsionē rerum. v. q. ij. c. vlti. ideo em̄ citant partes ⁊ dātur inducie: vt quis deliberet. iij. q. iij. offeratur. sʒ in hoc casu non pōt deliberare. Arg. cōtra. J. de ap. significātibus. ⁊ insti. de ac. §. curare. ⁊. J. de restitu. spo. cū ad sedē. vbi petitur hospitale cum oibus pertinētijs suis. ⁊ potest ɔmittere: lʒ nō habeat exercitium. committet em̄ qḋ habet. Sʒ qualiter priores iudices priuant iurisditione: cum papa non intēdat eos priuare. Item nunquid eodem modo per mortē delegātis esset reuocata iurisditio q̄tum ad non expssas personas. arg. ꝙ non. C. de duo. re. l. vl. Est tamē animaduertendum: an reuocetur per mortem: an viua voce ff. de pcu. si defunctus. ⁊. l. sequen. Sed verum est ꝙ reuocatur per mortē q̄tum ad ea que expssa nō sunt J. de offi. deleg. gratum. ⁊. c. licet. ⁊. J. e. significauit. ‡

‡ Concor. textus cū gl. i ℞. tigrafis ⁊ ibi bar. et doc. i. l. et⁹ ꝗ in pulcia ff. si certū pe. ⁊ in auf. vt nul. iu. lice. in. §. si ho. cuʒ sua gl. coll. ix.

Diuisio

Sedes aplica. ¶ Diuidit. nã primo ponit ↄstitutionis cãm: scdo summittit ↄstitutionẽ ibi: nos igit᷑ i qua quattuor facit. nã primo statuit circa psonas. scdo circa mltitudinẽ ibi: sʒ nec. tertio circa res ibi. nec sup. quarto circa fraudulentã expressionem ibi: si qs vo. Ab.

a ¶ Liberalẽ. Vtpote que nõ claudit gremiũ redeũti. C. de sũma tri. l. viti. ad fi. ⁊ C. de epis. et cle. si qs i hoc. ⁊ xxiij. qo. iiij. duo ista. Sed in quo est liberal᷑ siue gratiaʒ facit: qr ad hoc tenet᷑ .j. ꝺ foro competen. licet in parte de cisa. immo quasi preceptũ euãgelij ẽ. sʒ vbi necessitas ibi nl̃la liberalitas. ff. ꝺ adimen. leg. ad rẽ legatã. Totũ dici potest gratia quicqd ipse facit: qr vniuerse vie dñi misericordia ⁊ veritas quia vbi iusticia seruatur: ibi misericordia adhibetur. xlv. distin. ca. disciplina.

Ecclesie gremium nulli clauditur.

b ¶ Et viliores. Et nõ inelegãter. nã Ab ioue principiũ muse. iouis omnia plena. Virgilius. et ratio ꝯ capite edẽda est. ff. de eden. argẽtari⁹ ꝟ. edicta actio qm principiũ potissima pars est cuiuscunqȝ rei. ff. de orig. iu. l. j. Et is qui maioris dignitatis est debet preponi. xvj. di. ysidorus. Et vbi legalis paternitas contrahitur: primo interrogatur pater qȝ filius. ff. de adop. l. ꝗ.

Virgilius.

¶ Glo. se. querit circa duo: ⁊ scdm dubiũ aperit p qttuor exempla. primum per se. demum soluit.

c ¶ Maiores ⁊ digniores. Sʒ quas personas dicemus maiores ⁊ digniores. nã inuenio ꝙ quilibet clericus dicitur habere dignitatem. iij. dist. deniqȝ. et j. questio. j. reperiuntur. in fi. Quandoqȝ enim mãcipia dicuntur habere dignitatem. ff. de vsufru. sʒ et si quid ꝟ. manciplor. Quandoqȝ potestates seculares dicunt᷑ hre dignitatem. xxiij. q. v. administratores. Quãqȝ enĩ decurionat⁹ dicitur dignitas. ff. ad. l. cor. de sic. l. penul. Item numquid illam maioritatem cõsiderabim⁹ de qua dicitur. lx. disti. multi. in fi. vel de qua dicit᷑. xxiiij. questione prima. qui contra pacem. vel de qua dicitur. distin. ij. lex est. vel de qua dr. ij. q. vij. querendũ. ⁊ c. criminatiões. vel illã de qua dicit᷑ ff. de gradibus. l. iuriscõsultus ꝟ. parentes. vel de q̃ dicitur. ff. de pac. maiorem. Respondeo maiores ⁊ digniores vocat hic notabiles personas: q̃ sub clausula generali comprehendi nõ possunt. ff. de iniur. itẽ apud labeonem ꝟ. hoc edictum. et tales debent esse que citius mouerent animum principis vel ad dãdum vel ad negandum rescriptum. Ratione enim maioritatis presumitur contra aliqueʒ. xxxj. q. ij. lotharius. ff. qd met. causa. non est verisimile. Itẽ quia circa iudicia defertur dignitati ⁊ persone. j. de offi. deleg. sane. ij. ⁊ ca. pastoralis. ⁊ scda questione. viij. quisquis. ⁊ xxiiij questione prima. qui contra pacem. et. xlv. dist. cum

Maiores ⁊ digniores q̃ dicantur

beatus. Videtur ergo ꝙ per generalem clausulã nõ possit ↄueniri sacerdos/ vel clericus cum ipe sit maior quolibet laico. vj. questione prima. beatus. ⁊ xcvj dist. duo sunt. ⁊ j. de ma. ⁊ obe. solite. ver. fecit deus. ⁊c. dummodo maior clericus speciali vocabulo non sit designatus: vel nominat⁹. ⁊ hoc etiam intuebitur iudex qui debeãt dici maiores vl᷑ miores et q̃ negocia debeant dici maiora vel miora. nõ enĩ certa vel certior dari posset doctrina. argu. xxiij. q. iiij. duo ista. Alias enim hoc nomen alijs bene includeret maiores personas. nam nomine populi continentur etiam senatores. plebis autem appellatione sine patricijs ⁊ senatorib⁹ ceteri ciues significant᷑. vt institu. de iur. na. ꝟ. plebiscitum. Nec semper hoc nomen alius facit positioneʒ lvj. dist. cenomanẽsem. arg. ff. de cõsti. pe. lege prima ꝟ. debitũ. ⁊ illud. suspẽsi sunt cũ eo duo alij latrones necȝ. Johan. an. Et est ratio: qr aliter ꝓcedit᷑ contra maiores/ ⁊ aliter contra minores. ⁊. xlv. di. cum beatus. ⁊. xxiiij. qõ. prima. qui contra pacem. Simile᷑ de hoc notatur. j. de iureiu. ca. cum quidam. in glo. q̃ incipit. sic patet ꝙ dignitas.

Alius nõ semper facit positionem

d ¶ Non intelligant᷑. Eoipso ꝙ digniores inueniũtur: intelliguntur in fraudem versari. ff. de iure fisci ita fidei. nam scdm distinctioneʒ rerum nomina sunt distinguenda. xxj. distin. cleros. et. C. de codicillis. si idem.

e ¶ Sʒ nec liceat. Prouidet hic papa ne diuerse ꝑsone litigatorꝝ vexationib⁹ afficiant᷑. arg. C. mãdati. per diuersas. in pri. ⁊ j. eo. nõnulli. intẽdit enĩ minuere lites. j. de do. ⁊ ↄtu. finẽ. ⁊ c. venerabilis.

¶ Glo. seq. arguit obijcit ⁊ soluit.

f ¶ Multitudinem. Arg. occasionem iuris ad iniquum compẽdium non trahi. C. de vsuca. pro empt᷑. l. vlt. ar. x. q. iij. ca. vlt. ⁊ j. e. nonnulli. Sed videt᷑ ꝙ cũ gñalitate nõ debet aliqua commissio impetrari. ar. ꝭ. e. ad hec. Sed hic ideo non valent littere ille. quia certi iudices non erant ibi dati: sed quos ipe duceret eligendos. Sed. T. aliter intelligit illud ca. ad hec. ꝭ. e. sed cõcordat huic dicto. Lau. vt ibi dici ⁊ oia negocia illis committebantur: quod erat iniquum: sed generalitas causarꝫ alias bene potest committi. ff. ꝺ iudi. l. cum pretor.

g ¶ Effrenatã. ff. de testib⁹. l. iij. in prin. ⁊ j. de testi. cũ cãm que. ⁊ effrenatã dicim⁹ vltra. xl. vt ibi. et. j. de cle. ex. mi. latores. Hodie vero ista generalitas siue mltitudo restricta est vsqȝ ad. iiij. in quadã decr. Innoc. quarti q̃ incipit cũ multis. j. eo. tit. lib. vj.

h ¶ Dolus. Sic. j. de do. ⁊ ↄtu. ex lr̃is. xxx. q. j. dictũ est. j. eo. cap. preter. et qui fraudem allegat siue doluʒ probare debet. de pbs. quotiens ꝟ. q̃ dolo. Sed q̃lr

huiusmodi exercere.

Idem Senonẽsi archiepõ.

¶ Per generalem clausulam quidam alij et res alie: multitudo effrenata nõ includitur: nec persone nec res maiores, expressis: sed pares vel minores.

Capitulum. xv.

Sedes apostolica consueuit exhibere se petentibus liberalem[a]: sed quidam eius gratia nequiter abutuntur. et infra. ¶ Nos igitur volentes eorum malicijs obuiare: decernimus vt cũ in commissionibus nostris minores et[b] viliores persone solummodo designantur: maiores[c] et digniores sub generali clausula non intelligantur[d] includi. ¶ Sed[e] nec liceat occasiõe generalitatis huiusmodi multitudineʒ[f] effrenatam[g] in iudicium euocare. ¶ Nec super maioribus et grauioribus negocijs audiãtur: qui de minoribus ⁊ leuioribus tantũ faciunt mentionem. ¶ Si quis vero aliquas personas expresserit: non vt velit cum eis[i] in iudicio experiri sed vt ad pares transire valeat vel minores (quia fraus et dolus[h] ei

constabit: quod noluit cum personis expressis in iudicio experiri sed vult descēdere ad minores vel equales? hoc ipso quod descēdit primo ad equales vel minores presumitur fraus et dolus: et ipse pōt excipere qui cōuenitur nisi statim vel ex officio possit cōueniat personam expressā vel nisi forsan copiā illius habere non possit: et hoc debz primo protestari aliter credo illum repellendū. alij dicunt contrarium.

tuo se impediunt. Sed iste quando impetrant ad diuersos non procedunt hodie: quia ille sole valent que primo iudicibus presentant. j. de appel. ut debitus. et hoc locum habet in his per quas nondū est processum. in alijs ante per quas processum est: vel presentatio facta est semper valent prime nisi secūde expressaz fecerint mentionem de primis de processu: et lite cōtestata. j. de re iudi. inter monasterium. et j. de off. deleg. corā. Quando que tamen valent secūde et non prime. et prime sunt in pendenti quousque cassetur vel firmetur sententia: licet in secundis non fiat mentio de primis. j. de cōfirma. vti. vel inuti. bone. Et generaliter sicut credo vbicunque possunt prime elidi per exceptionez valent secunde. licet non faciant mentionē de primis et nō prime quia sunt veritate tacita ipetrate. j. e. ex parte.

patrocinari non debent) tamquam mendax precator careat penitus impetratis.

byteto respondere: cum per alias ab alijs iudicibus fuisset citatus que auctoritate illarum non fuerant reuocate.

Idem. R. cantori et R. priori de monte leprosorum.

Nos igitur attēdētes fraudem presbyteri memorati: duas commissiones super eodez negocio [a] impetrantis: quarum altera non faciebat mentionem de reliqua (quia fraus et dolus alicui patrocinari nō debent) decernimus: vt ipse commodo careat [b] vtriusque.

divisio | Ex tenore. Cōis divisio. secūda ibi nos igit. Ab. si.

Gloss. se. in pluralitate rescriptorū distinguit duo membra in quorum quolibet subdistinguit. allegi. alia duo quorum in illis iterum subdistinguendo prosequitur.

Qui contra vnum super eodem ad diuersos iudices diuersa rescripta impetrat et citat vtitur perdit commodū vtriusque. Capitulum .xvj.

Ex tenore litterarum quas nobis destinastis intelleximus. R. sacerdotem de collonia. ad alios iudices super questione que inter ipsum et abbatem de becco vertitur litteras apostolicas impetrasse. quod cū partem citassent aduersam dictus presbyter corā eis noluit litigare: et infra. Cumque vos in cause cognitione procedere velletis abbas coram vobis proposuit: quod non tenebatur per directas ad vos līras presbytero...

Idem mediolan archiepo.

Non valet rescriptum ad beneficium impetratuz de beneficio impetrantis non faciens mentionem. Capit. xvij.

Cum adeo scripta sedis apostolice moderemur [c]: et infra. Scripsisti nobis quod cum. P. clericus in ecclesia modecensi sufficientez [d] sibi sit prebendam adeptus

Gloss. seq. obijcit et soluit.

a Negocio. Nota quod cū plures līre impetrātur sup eodē negocio: aut impetrant ab eodem aut a diuersis. Si ab eodē: aut ad iudices eosdē aut ad diuersos. Si vero aliquid ipetrat duo paria līrarū ad diuersos iudices in fraudē causa fatigādi aduersarium suum super eodez negocio et non ad cautelam: quia timebat perdere vnum rescriptū: vel quia timebat aliquos mori: neutre valent. vt hic. et j. eo. quia nonnulli. sed si ad cautelam vt dixi: valēt: si postquam cepit agere per alteras: reliquē non valent. et si attētaret perderet vtrasque vt dictū est. Si vero ad eosdem iudices: et discordant: in data valent prime nisi in secūdis fiat mētio de primis: quia nichil interest quod valent. Si vero eadē est forma et data et ad eosdē iudices eedez sunt littere: quia non nocet habere plures litteras ad cautelam: sicut potest quis habere plura testamenta eiusdem tenoris. ff. de testa. vnum testamentum. et. ff. de his que in testa. de. l. vlt. et ff. de bo. pos. sm tabu. l. j. §. si quis in duobus: nec est inconueniens plures iudices habere super eodem negocio quia illud habes. j. de offi. leg. cum non ignoretis. Si vero sunt diuerse et aduerse neutre valent. C. de fi. instru. scripture. et j. de fi. instru. iputari. Si aūt līre impetrātur a diuersis psonis scz ab actore et reo aut ad eosdē aut ad diuersos. Si ad eosdem et concordant in data et forma eedem sunt littere: vt dictum est. Si data ē eadem et forma contraria supersedeatur vtrisque donec consulatur superior. j. de offi. dele. sane. et hoc si vtraque pars litteras suas ostendat. Si actor tacet per annū: valent littere rei. j. eo. plerunque. Si vero impetrantur ad diuersos prime valent: nisi in secundis fiat mentio de primis. vt supra eodem. ceterum. si vero non apparent que sint prime vel secunde mu-

b Careat. Immo videtur quod etiam causaz perdere debet: sicut qui petit seruū in vno iudicio: si petat eundē in alio pdit cām. C. de asser. tol. l. j. §. vlt. quia vbi iudiciū cepit ibi debet accipere finē. ff. de iudi. vbi et primis iudicibus fieret iniuria. ff. de arbi. litigatores Tamen cām non pdit: sed sufficit quod pdat līas et in expensis cōdēnet. j. eo. tit. quia nonnulli. Sed illud de fauore libertatis dictum est. B.

divisio | Cum adeo. Cōis est diuisio. Secūda ibi: cū enim Abbas siculus.

c Moderemur. Et vere cū multa moderatione debēt fieri concedi. xxxv. q. ix. apostolice. vt nō possint rephendi. quādoque tamen ipsum fallit obliuio. xxiij. di. preterea. et xxx. q. iiij. quod autē. ibi obliti fuit vrban. cuz omnium habere memoriā et in nullo peccare potius est diuinitatis quam humanitatis. C. de vete. iu. enu. l. ij. §. si qd autē. Et nichil est in humana cōditione quod ppetuo stare possit. C. eo. tit. l. ij. §. sed quia diuine. Et testamentum in nulla parte sui simuliter debet esse viciosum. C. de edic. diui adri. tollen. l. vlt. sic et priuilegiū j. de fide instrumen. inter dilectos. et j. de priuile. cuz olim. in fine.

Gloss. se. rect. p. q. quod dicatur sufficiens prebenda.

d Sufficientē. Debet enim talis esse que sufficiat sibi et suis. l. dist. studeat. et quod aduenientes possit recipere et iura episcopalia persoluere. j. de prebendis. de monachis et j. de supplēda negligētia prelatorum. cap. sicut. In tali sufficientia debet haberi

Margin: Līas pluribus ipetrātis quas valeant et que nō. — Vide ad hoc s. ceter. et hoc ti. gl. in 'p. līris in c. pastoralis §. qm. j. de off. deleg. — Ad id ē ter. in l. j. et ibi Cy. C. de p. impe. ofe. doc. in c. super līris. j. eo.

ratio nobilitatis. xij. di. nõ cogant. & scientie. J. de pre ben. de multa. & dignitatis. ff. de va. & extraor. cog. l. j. §. in honorarijs. & ff. de vsufru. sed & si quis. §. j.
¶ Glosa sequens arguit negatiue soluit contrarium
a ¶ De pbẽda. Sed qd si esset modica & insufficiẽs tenet de illa facere mẽtionez? non videt. ar. a ɔtrario sensu. J. de pben. cum teneamur. Expeditũ est φ qualecunqz sit beneficiũ dz inde facere mentionem. Si eñ dicat se nullũ ecclesiasticũ bñficiuz assecutũ: et ipetrat rescriptũ nõ valet. J. e. si pponẽte: & ibi dicet de hoc. † Et qui hz plura beneficia hãc exceptionez opponere nõ potest. J. de except. cũ eccl'ia. Et licz papa pcise scribat exceptiões: tñ & iustas excusationes patienter admittit. J. eo. si qñ. et. J. de offi. dele. ex pte tua. ij. & J. de prebẽ. cũ teneamur nã qñqz scribit reb' aliter se habẽtib'. ar. ij. q. vj. §. biduũ. versus finẽ ver. rursus illud.

debet poni in termino peremptorio et post ipsum terminum peremptorium J. de in inte. resti. tum ex litteris. & J. de do. & cõtu. cum dilecti. quia tunc post perẽptorium edictum iudex cõminari debet se processurum. ff. de iudi. in peremptorio.

† Concor. ad hoc textus. l. l. vt gradatim. cũ ibi no. ff. d mu. et hono.

mirabaris φ pro receptiõe ipsius in eccl'ia de gronzola preposito & fratrib' eiusdẽ ecclesie litteras miserimus: cũ si litterarũ nostrarũ seriẽ attẽdisses: nihil inuenisses in eis quod debuisset tuum animũ offendisse. ¶ Cũ enim i lr̃is nec de prebenda[a] ipsius mẽtio haberetur: nec modecensis canonicus imo nec[b] cleric' diceretur in eis: & in litteris ipsis hec esset adiecta conditio: si[c] dign' existeret ad eccl'iasticũ beneficium obtinendum intelligere potuisses: qualiter littere ipse fuerant impetrate. Idem electo decano. et. R. canonico cameraceñ. ¶ Ordo rescripti interpretationem recipit a iure communi. Capi. xviij.

Causam q̃ inter premõstrateñ. & pramoñ. ecclesias super possessionib' de anapia vertitur. & ĩfra. ¶ Qui in litteris aiaduertim' fuisse incertũ φ si alterutra partiuz citata[d] legitime presentiã vestrã adire vel iudicio vr̃o parere cõtẽneret: vos pn̄tis partis probatiões recipe[e] & q̃ztũ[f] de iure poteritis in cause cognitiõe ac decisiõe procedere minime tardaretis. Nos volẽtes vt clausula illa q̃ztũ de iure poteritis: que añqz de probationũ receptiõe mentio fieret: fuerat inserẽda[g] clausulã illã de receptiõe probationuz precedat[h]. mãdam' quaten' ipsam intelligẽtes ibidẽ/in cã iuxta tenorẽ lr̃arũ procedere nõ tardetis. prouisuri vt si lr̃arũ auctoritate prior in eodez negocio legitime est pcessum firmũ & stabile pseueret: alioquin si occasione clausule memorate aliqd cõstiterit in alterius partis preiudiciũ attentatũ: id virib' decernim' caritur[?]ũ. mandãtes vt in decisione ipsi' negocij (sicut pmissum est) tã sup principali qz sup incidentibus[i] questionibus ap. re. canonice[k] procedatis.

Idem archiepisco. Senoñ. ¶ Nõ valet ipetratio in ecclesia numerata non facta de numero mẽtiõe si per eã frangit numer' canonicoꝝ lz nõ fran

g ¶ Fuerat inserẽda. Sed errore scribentis fuit postposita: sz error talis nõ nocet. C. d testa. error. & l. ambiguitates. vñ dic inserẽda. i. açsi inserta esset intelligẽda. videbatur eñ φ nõ respiceret precedẽtia. J. d appella. inquisitioni: sed non est verũ quia non est verisimile dñm papã totã iuris obseruatiõem tot laborib' ac multis vigilijs excogitatam vnico vbo tollere velle. C. de inoffi. testa. si quando. & J. de elect. ecclesia vestra. ij. et argu. J. de resti. spo. audita. & qui tutorẽ precipit confirmari: sm ius intelligitur precipere ff. de confirmã. tu. l. tutores.

Papa iuris seruantiã vel le tolle re non psumit

h ¶ Precedat Et ita quãdoqz clausula sequẽs determinat precedẽtia. & quãdoqz precedens sequentia prout iuris ordo expostulat & requirit. xxij. q. vij. apostolus. & J. de ap. secundo requiris. ff. de conditio. & demon. l. auia. quãdoqz sequens clausula respicit terminum proxime positum J. de dona. cum dilecti. in fi. & optime facit ad hãc materiam. ff. de leg. j. si seruus plurium. in fi. §. vlti. & vere procedere debet: quia per totum processum negocij de iure debet procedi. C. de ap. eos §. j. & precedentia quandoqz repetita intelliguntur. ff. de condi. & de mõ. l. auia. Item hic est argu. φ verba rescriptorum sm ius commune intelligẽda sunt. J. de offi. deleg. super questionum §. si vero duo. & J. eo. super litteris. & C. de inoffici. testa. si quando. Nec ordo scripture spectatur: sed poti' id quod de iure sumitur. ff. de solut. nec ordo. secus in priuilegijs. J. de deci. ad audientiã. in fine. & J. de priuile. ca. in his.

Bñficiatus sufficiẽter bñficiari nõ dz.

b ¶ Nec clericus. Si dicit se clericũ cũ nõ sit non valent littere. J. de transac. ex litteris. & qui nõ est clericus non reputatur idoneus: vt hic. nec potest in clericorum numero computari. J. de insti. ca. ij.

c ¶ Si dignus existeret. Cõditio ista sine omni expressiõe subintelligitur. J. de elec. causam que. sicut illa si preces veritate nitantur. J. e. ex parte. j. Sic patet φ qui habet sufficiens beneficium ad aliud beneficium reputatur indignus. J. de preben. super. & J. de cle. non resi. conquerente. cum ipe beneficio secundo seruire non possit: vt ibi.

diuisio

Causam que. ¶ Diuiditur: quia in prima parte ponitur partis conquestio: in secunda respõsio & iudicis instructio ibi: nos. Abbas siculus.

d ¶ Citata legitime. Id est tertio. J. de cleri. non resi. ex tue.

e ¶ Probationes recipere. Per quod videbatur φ possent recipere testes lite contestata. quod esse non debet vt. J. lit. non contestata. quoniam. et per totum ti. nisi in casibus contentis in ca. quoniam frequẽter & in casu quem habes. J. de offi. iudi. ca. ij.

f ¶ Quãtum de iure poteritis. Hec clausula semp

i ¶ Incidentibus. Ipso iure tam in principalibus qz in accessorijs vel incidentibus vel emergentib' remota est appellatio. J. de ap. c. vt debitus.

k ¶ Canonice. Id est sm iura canonica. de quibus supra. de consti. c. j.

Sũma rium. diuisio

Constitut⁹. ¶ Non valet rescriptũ executoriũ impetratũ sup prebẽda ⁊ canonicatu in q̃ nulla est facta mẽtio de statuto vel de certo canonicorũ numero iuramento firmato. Joan.an. Primo ponit impetrationẽ. Scd̃o exceptionẽ cõtra ipsam. Tertio distinctionis commissionem. scd̃a ibi. Uerũ. tertia ibi. Discretioni. Abbas siculus. ¶ Glosa ista q̃rit. ar. pro ⁊ contra ⁊ soluit. i fi. fortificat textũ: cui dicto obijcit ⁊ soluit.

a ¶ Et ipm̃ reciperẽt. Hic duo mãdant. primũ vt recipiãt illũ i canonicũ. scd̃m vt assignẽt ei p̃bẽdam si vacat vel q̃cito vacauerit. Nunqd̃ ḡ si nõ possunt assignare ei p̃bendam tenent eũ recipere in canonicũ saltẽ? Arg. q̄ sic. j. de prebẽ. dilectus. ⁊ infra de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti. Ar. H.j. d offi. dele. cũ sup abbatia. ff. q̄ cũ falso tuto. l. j. §. j. ⁊ l. ij. ar. quasi a cõtrario. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. qñq̃ plures. ⁊ ff. quẽadmodũ ser. amit. si cõem. ⁊ ff. de mino. etiã. §. j. ⁊ l. tutor. §. j. ar. p ⁊ ꝯtra inuenies. ix. dis. si aul sacrã. Finis aũt decre. videt̃ dicere q̄ non. ⁊ sm̃ hoc est vnũ mãdatũ ⁊ nõ duo: ⁊ hoc ideo dicit q̄ iuramẽtũ erat de certo numero canonicorũ. vñ ratione iuramẽti nõ poterãt augere numerũ. Duo l veritate mãdauit papa. s. vt eum reciperẽt in canonicũ: ⁊ eo recepto p̄uideretur ei: ⁊ eum recipe erat contra numerũ sacramẽto firmatũ: quare lr̃e nõ valebãt. Et cert⁹ numerus canonicorũ debet statui in eccl̃ia sm̃ facultates eccl̃ie. in aut. vt determinatus sit numerus cleri. col. j. j. de vi. ⁊ honesta. cleri. qm̃ vt ait. Et idẽ est si certus numerus statut⁹ sit in ecclesia: lz nõ sit iuratus/ aut p sedẽ aplicã confirmat⁹: q̄ nõ valẽt lr̃e: nisi dicatur nõ obstãte certo numero canonicorũ. Hic tñ videtur. arg. ꝯtra. in fi. vbi dicit si cõstiterit numerum. ⁊c. Sed potest dici q̄ hic de numero est facta mentio ⁊ non de iuramẽto/ nec de confirmatione pape.

b ¶ Uel proximo vacaturam. Quod solus papa potest: vt. j. de preben. per totum.

c ¶ Admittere. i. perficere.

d ¶ Precipiendo. Per executorias.

e ¶ Et de hoc. Scilz iuramẽto vel cõfirmatione: vt infra colligitur: vbi dicit numerũ canonicoꝝ qui nũc est in eadẽ eccl̃ia ⁊c. vt notat̃ in fi. illius no. hic duo.

f ¶ Mentionẽ. Hec allegatio nõ valet si venissent contra numerũ illũ aliquando propria auctoritate. j. de preben. pro illorum. s. de consti. cum accessissent.

g ¶ Et dictas litteras. Scilicet executorias.

¶ Glosa sequens obijcit: ⁊ ponit opi. Joan. ⁊ sol. scd̃o querit ⁊ sol. tertio arg. alle. contrarium ⁊ soluit. in fi. dat vnum simile.

h ¶ Juramento. Sed in omni tali iuramẽto semp intelligitur auctoritas maioris excepta vt hic innuit a contrario sensu. ⁊. ff. ad municipa. l. imperatores. ⁊ infra de iureiuran. venientes. ergo non facerẽt contra iuramẽtum si ad mãdatum dñi pape illũ reciperẽt. Item si talis ꝯditio iest iuramẽto nũq̃ ẽ necessaria dispensatio in tali iuramẽto: quia si displicet pape nõ est ligat⁹ tali iuramẽto. Joã. dicebat hanc cõditionem in iuramẽto non esse sed ideo dicitur auctoritas supe rioris excepta: quia non preiudicatur ei quin possit hoc facere. Ulterius videtur q̄ cõditio tacite subintelligatur in huiusmodi iuramẽtis. et hoc ideo q̄ sup re alteri⁹ vel q̄si iuramentum tale prestatur: ⁊ de re alterius p̄cise iurari non potest immo esset anceps periurium. ff. de in litem iuran. vt dicamus. ⁊ ff. rerum amo. marcellus. ⁊ ideo auctoritas domini pape in talibus intelligitur excepta tacite: licet non excipiatur expresse. simi. xxij. q. ij. beatus ⁊ j. de iureiuran. quemadmodũ. circa princi. quare si papa mandat aliquẽ recipi in canonicum non obstãte tali iuramento: tunc licite eum recipiunt: quia sic apparet q̄ papa iuramẽtum factum quasi de re sua non vult ratum habere cum administratio sola commissa est capitulo ⁊ non dominium collatum ⁊ hoc iuramentũ seruare tenent̃ canonici q̄ntum in se est: nisi papa contrarium mandet: ⁊ ideo non valuerunt littere taliter impetrate: in quibus de iuramento mentio nõ fiebat. Sed quid si iurassent ante presentationem et post datam? tunc non obstaret iuramentum. quia data respicitur: vt dicitur hic. ⁊ s. eo. eã te. Preterea aliud videtur hic q̄ canonia sola siue prebẽda augeret numerum canonicorũ: q̄ si non augeret numerum: iuramentum non obstaret quin possint ipm̃ recipere. s. s. de consti. cum. M. Ferrarien. Item argu. q̄ canonia potest esse sine p̄uentibus. ar. j. de preben. relatũ. Sed contra. j. q. iij. si quis obiecerit. Sed ibi appellant̃ res corporales iura ex quibus res ipse corporales p̄cipiunt̃. Et sicut debet fieri mẽtio de iuramento vt hic dicit: sic etiam de pactis si qua in aliquo contractu interueniãt debet fieri mentio: alias nõ valet priuilegium. j. de deci. ex multiplici.

i ¶ Impetrasset. Hic cõsideratur tp̃s date. Itẽ nõ dicit ante monitorias: ⁊ sic est ar. q̄ p monitorias ius non acquirit alias dixisset ante monitorias. de hac materia satis habet̃. j. de renuncia. ca. veniens. B.

k ¶ Irritum. Et ita ea q̃ fiũt per lr̃as surreptitias

gatur numerus prebendarũ et processus inde fact⁹ est nullus. h. d. quo ad intellectum. Panor. Capitulum. xx.

Constitutus apud se. ap. P. clericus proposuit q̄ cũ. L. prede. noster decano ⁊ capi. bituricensi dederit in mandatis vt ipsum reciperent[a] in canonicum ⁊ in fratrem: ⁊ prebendam ei conferrent si qua tunc in eorum vacaret ecclesia: vl' proximo[b] vacaturam: et ipsi cum mandatum eius admittere[c] non curassent: eis precipiendo[d] mandauit: vt quod mandauerat adimplerent sibi super hoc executoribus deputatis: ⁊. j. ¶ Uerum pars aduersa respondit q̄ cum in bituricen. ecclesia cert⁹ esset numerus canonicorũ institutus firmatus iureiurando ⁊ per roma. pontificem cõfirmatus et de hoc[e] memoratus. P. nõ fecisset in litteris suis mentionem[f]: intelligendum erat circumuenisse † prede. no. ⁊ dictas[g] litteras veritate tacita impetrasse: ⁊ infra. ¶ Dis. vestre mandamus quatenus si legitime vobis constiterit numerum canonicorum qui nunc est in eadem ecclesia: per decanum et capitulum eiusdem ecclesie iuramento[h] firmatum anteq̃ predictus clericus litteras executorias impetrasset[i] quicquid factũ est occasione litterarum ipsarum irritum[k] decernatis. alioquin ei facia

† Facit tex. p hoc. in l. cũ hi. §. si cũ lis. ff. d trãsac. ⁊ l. ij. §. s3 et si q̄s. ff. de carbo. edicto.

non valent. de hoc dicemus. J. eo. ca. ad audientiā.
a ¶ Prebendā. Et in canonicū recipi: ista sunt connexa. j. q. iij. quis obiecerit.

Summarium. ¶ Super litteris. ¶ Dolosa surreptio viciat rescriptū in totū. Si aūt processerit ex simplicitate vel ignorantia catenus viciat quatenus fuit causa cōcessionis.

Diuisio. Diuidit in tres partes. nā primo recitat casum super quo antiquitus erat opinio. Secundo illas per distinctionē bimēbrem ad concordiaz reducit ibi nos igitur. Tertio dat regularē doctrinā ibi: vt sic. Ab. sic.

¶ Glosa sequēs ponit quattuor similia.

b ¶ Diuersos. Nam quot sunt capita tot sentētie. de cōsecra. di. iiij. sicut i sacramētis. varie eīn sunt hominum volūtates ff. ad trebell'. q̄ poterat. z homines faciles sunt ad dissentiendū ff. de arbi. itez si vnus. §. pricipaliter. et diuersitatē corporū sepe diuersitas sequitur animoꝝ. J. de cōcessio. prebē. quia diuersitatem.

c ¶ Carere ol' cōmodo litterarum. xxv. q. ij. et si legibus.

tis in eadem ecclesia prebendam [a] (si qua vacat) sublato cuiuslibet appellationis obstaculo assignari. Idem. A. canonico pictaui.

¶ Difficile et famosum ca. et est clauis totius tituli. Et. h. d. in summa. Exprimens falsum vel tacens verū in rescripto si maliciose caret pfisus impetratis. Sed si per simplicitatē vel ignorantiā aut obtinuisset vero suppresso et expresso falso saltem litteras in forma communi: z delegatus procedit seruato iuris ordine z non speciali forma rescripti. secus si nullo modo litteras habuisset.

Capitulum. xx.

Super litteris que ab aliquibus ex malicia et a nonnullis ex ignorantia tacita veritate / vel suggesta falsitate impetrantur a nobis: diuersos [b] intelleximus diuersa sentire: alijs asserentibus eos debere prorsus carere [c] omni commodo litterarum: cum mendax precator carere debeat penitus impetratis alijs vero dicentibus q̄ et si forma carere debeant in litteris nostris expressa: nichilominus iuxta rigorem [d] iuris sit a delegato iudice in negocio procedendum. ¶ Nos igitur inter eos qui per fraudem vel maliciam: et illos qui per simplicitatem [e] vel ignorantiam litteras a nobis impetrant huiusmodi credimus discretionem [f] adhibendam: vt hi qui priori modo [g] falsitatem exprimunt vel supprimunt veritatem: in sue peruersitatis penam nullum ex illis litteris commodum consequantur: ita videlicet q̄ delegatus (postq̄ sibi super hoc facta fuerit [h] fides) nullatenus [i] de causa cognoscat. Inter alios autem qui posteriori [k] modo litteras impetrant duximus distinguenduz: que falsitas suggesta fuerit: vel que veritas sit suppressa. nam si talis expressa [l] sit falsitas vel veritas [m] occultata que quamuis fuisset tacita vel expressa: nos nichilominus (saltem in forma [n] communi) litteras dedissemus: delegatus non sequens formam in litteris ipsis appositam: secūdum ordinem iuris in causa procedat [o]. Si vero per huius modi falsitatis expressionem

et. l. et si legibus.
¶ Glosa seq. reci. per questionem.
g ¶ Priori modo. Scilicet per fraudem vel maliciam. et qui hanc fraudem allegat eam probare tenet ff. de probationi. quotiens. §. qui dolo † quia quilibz presumit bonus nisi probet malus. j. de scruti. ca. vno. et j. de presumptio. dudum.

† Vang. glo. dicūt esse singul. Inno. et Ab. hic ad hoc q̄ exprimens falsū vel tacens verū in īpetratiōe rescripti z presumit hoc prima frōte fecisse ex simplicitate z non ex dolo.

h ¶ Factā fuerit fides. si. xxv. q. ij. z si legibus z. §. si non cognitio. quia cuz dubium sit poterit de hoc cognoscere iudex: q2 ratione dubitationis fit quod alias nō fieret. ff. de libe. cau. ordinata z. ff. eo. titu. lite ordinata et ita qui fraudem allegat eam pbare debz vt dictū est.

i ¶ Nullatenus. Opposita exceptione legitima suspensa est iurisdictio iudicis circa principale causam. z si dubia ē: ꝺ hoc prius cognoscat: postea cognoscat iudex de fraude siue malicia de q̄ excipitur: nec distinguit i hoc casu q̄ falsitas sit expressa vel veritas occultata: sz sufficit q̄ per maliciā hoc fecerit: z sic intelligitur lex ista. xxv. q. ij. z si legib'. Sz qualiter pbat malicia? ‡ certe ex perspicuis indicijs: puta ex qualitate psone z ex forma rescripti. Ber.

‡ Adde ꝺ pba. malicie in. l. in fundo. ff. ꝺ rei vendi.

d ¶ Iuxta rigorē. xv. q. ij. prescriptione.
¶ Glo. seq. p simplicitate alle. viij. iura: z duo in contrarium z soluit.

e ¶ Simplicitatem. Simplicitati subuenit. de consecra. dist. ij. ca. iij. z. j. de rerū pmuta. cum vniuersoꝝ. Nec obest quod per simplicitatem omissuz est. vt. ff. de ven. inspi. l. j. §. vlt. Item imperitie parcitur. ff. ꝺ probatio. cum de indebito. §. si autem is. ff. de edēd. l. j. §. vlti. ff. qui satisda. cogan. de die. §. minori. C. qui admit. ad bo. posses. quicunq3. z. ff. si quis in ius voca. nō ierit. l. ij. §. si quis. Argu. cōtra. C. de in ius vocan. l. ij. C. de falsa mone. l. j. Dic vt in prima rubrica: quia rusticitati parcendum est. Contraria casualia sunt.

f ¶ Discretionem. Per hāc decre. cassate sunt oēs solutiones que recitabantur. xv. qōne. ij. preceptiōe C. si contra ius vel vtilitatem publicam. l. rescriptū.

k ¶ Posteriori modo. s. per simplicitatem vel ignorantiam.

l ¶ Expressa sit falsitas. Puta si dixerit se de possessione vi electū: cū non esset: nihilominus darentur ei alie lr̄e ex quo petit cām committi vel tacet se decanū et impetrat lr̄as sup vsuris vel super alia re propria ꝺ. e. ad aures.

m ¶ Ueritas occultata. Puta si occultauit q̄ ad arbitros itū erat: nec cā per eos potuit terminari. j. de testi. presentata. arg. C. si contra ius vel vti. l. j.

n ¶ In forma communi. Secundū istum modum intelliguntur iura illa. xxv. q. ij. prescriptione. z. l. predicta: z si legibus.

o ¶ Procedat. Secus si p maliciā falsitatē expres=

serit vel veritatē occultauerit: ⁊ ita aliquādo receditur a forma in rescripto data ⁊ reddit ad ius commune: vt. s. e. causam que.

¶ Glo. seq. ponit. xx. casus quibus expressio falsi vel taciturnitas veri viciat rescriptum.

Rescriptū viciatur multipliciter.

a ¶ Lr̄as ddissem⁹. Ex hoc p3 ꝙ simplicitas vl ignorātia nō ꝓdest circa huiusmodi lr̄as impetrandas immo ad hoc vt rescriptum teneat nihil debet supprimi ex his q̄ mouere possunt animum pricipis ad dandū rescriptum vel ad denegādū. Et primo quidē series facti est exprimēda. j. d cohabit. cle. ⁊ mulie. sup eo. Item processus cā. j. de re iu. di. inter monasterium. Item non valent littere si quis tacet snīaz latā. arg. j. de fi. instru. inter dilectos. C. sen. rescin. nō pos. l. vlt. Itē si tacuit nomen dignitatis sue. s. eo. ad aures. Itē si tacuit aliud bñficiū sufficiēs. s. e. cū adeo. siue etiā min⁹ sufficiēs. j. eo. si ꝓponēte. ⁊ j. de ꝓben. cū teneamur. Item si tacuit vicariā perpetuā. j. e. postulasti. Itē si tacuit pactuz ꝑcedēs siue ꝯpōnē. j. d deci. ex multiplici. Itē si tacuit statutū numerū canōicoꝝ iuramēto firmatū. s. eo. c. pri. ⁊ j. de prebē. pro illoꝝ. Itē si tacuit statutū ꝙ dignitas nō eēt vlteri⁹ in eccl'ia. s. de consti. cum accessissent. Itē si tacuit ꝑuilegiū. s. eo. cū ordinē. Item si tacuit dispēsationē. j. de fi. presb. ex tua. Itē si tacuit se regularē petēdo confirmationē. j. de confir. vti. vl' inuti. porrecta. Itē si dixit se clericū cum nō esset. j. d trāsact. ex lr̄is. Itē si tacuit ꝙ prebēda nō vacaret de facto. j. de ꝯces. prebē. cū nr̄is. ⁊ c. lr̄as. Item si tacuit exceptionē. j. de ꝓcu. in nostra. Itez si tacuit appellationē a se factā. s. e. ex ꝑte. vel factā ab aduersario. j. de confir. vti. vel inuti. bone. Item si tacuit ꝙ ali⁹ de mandato pape fuerit recept⁹. j. e. mādatū. ⁊ duobus. e. se. Itē si dixit se habuisse monitorias qd̄ fuit falsū ⁊ executorias impetrauit/ nō valent. j. e. ex insinuatione. Et gn̄aliter vbicunq3 talē veritatē tacuit vel talē falsitatē expressit: qua tacita vel expressa papa litteras non dedisset: rescriptum inutile fit.

Adde pcor. in l. mut⁹ cū glo. ij. ff. de ꝓcu. et ff. d pe. he. l. si possessor. et l. si qd possessor.

¶ Glo. se. dupliciter exponit illud forsan.

b ¶ Nisi forsan. Istud forsan nō est dubitatiuū: immo affirmatiue ponit: qz de hoc ipo cognoscere debz si preces veritate nitāt. ff. de iudi. si qs ex aliena et. j. de ap. cum parati. simile forsan habes. xxxiij. q. ij. admonere. ver. ingredere monasterium. j. de ꝓcu. tue. Uel ideo dicit forsan: qz si notoria esset exceptio stati posset cessare: ⁊ in hoc casu vbi notoriū est ꝙ aliquis non est iudex meus nec re nec gestu: vt si citet me qui est vltra mare nō teneor ire. arg. j. de accu. euidētia ⁊

Dic eē pro hoc bo. ter. i. c. accedēs. vt li. nō cōte. Jn no. i. c. cū ordinē. hoc ti.

vl' suppressionē etiā veritatis littere fuerint impetrate: qua tacita vel expressa nos nullas prorsus litteras dedissemus[a]: a delegato non est aliquaten⁹ procedendum: nisi[b] forsan hactenus vt partibus ad suā presentiā conuocatis: de precū q̄litate[c] cognoscat. Ut sic i vtroq3[d] casu eadem ratione que delegantem moueret: moueat etiam delegatum: et vbi delegans suas litteras denegaret: delegat⁹ etiam sue cognitionis officium nullatenus interponat. Idem abbati et cōuentui premonstra. ¶ In causa monasterij conuenitur abbas per rescriptum in quo nulla fit mentio de conuentu: nec propter hoc appellari potest: nisi abbatis et conuentus bona essent distincta omnino. Capitulum. xxi.

E Doceri postulasti a nobis: vtrum per lr̄as aduersus abbates nulla mentione habita de suis conuentib⁹ impetratas: teneantur abbates ipsi super causis que ad cōuentus pertinent et eosdem: de ipsis querelantibus respōdere. Ac licet inhibita sit appellatio per appellationis obiectum: possint ne respondeant se tueri. ¶ Super quo duximus respondendum: ꝙ (nisi alia causa rationabilis suffragetur) per appella. se tueri non possunt quomin⁹ debeāt[e]

ar. j. de iureiu. ad nr̄am. ij. C. de iuris. om. iu. in criminali. ⁊ iij. q. ij. si cp̄s. vīn de ista materia notat p Jo.

c ¶ De precuz qualitate. i. de veritate vel falsitate precum opposita contra impetrantem.

d ¶ In vtroq3 casu. Primus est cū tacita veritate vel falsitate expressa p simplicitatē papa litteras cōcedit in forma cōi: acsi esset veritas dicta vel falsitas tacita. Secūdus casus est cuz papa nullas lr̄as dedisset tacita falsitate ⁊ expressa veritate p simplicitatem.

E Doceri. ¶ Solet multū allegari. Diuidit qz p̄mo ponit duplex q̄stio. Scdo soluit ibi. sup quo. Tertio rō: ibi cū ex officio. Quarto exceptio/ ibi: nisi. Et hic nota vnum qd nescio alibi ꝙ inter abbatē ⁊ cōuentuz bona monasterij possunt esse diuersa vt aliqua pertineant ad mensam abbatis aliqua ad mēsam conuentus. Abbas sic.

diuisio

¶ Glo. seq. facit. iiij. primo ꝯsulit prelatū ꝯueniendū duplici de cā ⁊ dat site. scdo dicit platū sine caplo vel ecōtra nō agere vel defendere. distiguit triplicē spēz causaꝝ: quedā spectāt ad platū/ quedā ad capitulūz quedā cōiter ad vtrosq3. tertio recitet per. q. an subsequens consensus ⁊c. quarto querit ⁊ soluit.

diuisio glo.

e ¶ Debeant. Discrete agit q̄ abbatē ꝯuenit. nā si ꝯuētus ꝯueniret statim prelatū nōiaret in iudicio: et sic inducias obtineret. j. vt lit. non ꝯte. qm̄ frequēter §. ꝙ si sup. ⁊ C. vbi in rem ac. l. ij. qz sine licētia abbatis nec agere nec rn̄dere pōt ꝯuēt⁹ qn retractet' fni a. j. de iudi. cām. xvj. q. j. monachi. ⁊ q. iij. si sacerdos. sicut nec fili⁹ q̄diu est in ptāte pr̄is. C. de anna. excep. l. j. in fi. xvj. q. iij. si sacerdotes. ⁊ iō abbas primo ꝯueniendus est. Dico tn̄ ꝙ nullū collegiū ꝯuenit vel conuenit sine aucto. plati: ⁊ ecōuerso plat⁹ sine auctoritate capituli nec ꝯuenit nec cōuenit: sed per sindicuz actorē vel ꝓcuratorē ab ipo plato de cōsensu capl'i cōstitutum: ⁊ hoc cū negociū principaliter tangit p̄latuz. j. de ꝓcu. cap. j. ⁊ si negociū principaliter tāgit capl'z ab ipo cap. constituat de aucto. plati. j. de iudic. cām q̄. C. de epi. ⁊ cle. oēs §. ⁊ hoc nichilomin⁹. et hic. ⁊. ij. di. nō licet. in p̄n. Et hec locū habēt qn negocia capl'i ⁊ plati sunt discreta: vt dicit in fi. Si vo sunt cōia: prelatus de ꝯsensu capl'i cōstituit sindicū. Un vacāte sede nichil est innouādū. j. ne se. va. ca. j. ij. ⁊ iij. nec tūc currit prescriptio ꝯtra ecclīam. j. de p̄scrip. c. j. ⁊ c. de quarta. Et si forte capl'm agit nō sufficit subsequens cōsensus prelati: sicut nec sufficit subsequēs auctoritas tutoris. ff. de auc. tu. obligari §. vlt. ⁊ insti. eo. ti. §. tutor. Sed hec nō credo: sufficit enim si postea ac

cedat ꝯsensus ꝑlati: vel ecōuerso. ·J. de don. pastoralis. ꝛ .i. de his q̄ fi. a pla. sine ꝯsensu cap̄. cū nos. Et dt lex q̄ ꝯfirmat p̄dicta: q ꝙ nō pōt alienare: nō pōt rem i iudicium deducere. ff. de iure deli. ait pretor. Sed qd si lis oriat inter collegiū ꝛ ꝑlatum? Adeat supior: et ille dabit collegio curatorē ad litē ipsa; cuius officium cessabit lite finita. insti. d aucto. tuto. i fi. ꝛ ff. d tu. l. iij. §. si pupillus in fi.

¶ Glo. hec reci. per questionem

a ¶ Teneant. Et qdem tenent lz nō fiat mētio i rescripto. noie enim prelati ecclesie intelligit ꝑlati monasteriū ff. de annu. le. l. annua §. j. ꝛ ff. de ꝯdi. ꝛ demō. filiofamilias. et eccl'a ē in epō et ecōuerso. vij. q. j scire debes. ꝛ ff. de re. du. ciuib⁹ nō tñ nomie pre lati sp intelligit eccl'a. J. de testa. requisisti. ꝛ. xij. q. ij. illud. ꝛ. q. iij pontifices.

b ¶ Omnino discreta. Bñ dicit discreta. qr si sunt discreta oīno nō tenet respondere nisi de parte sua. qr rescripta nō extendunt ad res vel ad ꝑsonas in eis nō ꝯprehēsas: qm stricte intelligēda sunt. arg. d. eo. sedes. ꝛ .J. d offi. deleg. cū olim dilecti. ꝛ meli⁹. c. p. ꝛ. g. ꝛ lz sint omnino discreta: tñ nec ꝑlatus sine cōsensu capituli: nec capitulū sine consensu prelati hoc facere possunt: vt dictū est in ꝑma notula.

Rescripta sūt stricte intelligēda.

auctoritate litterarum huiusmodi legitime respondere.

¶ Cū ex officio suo teneant[a] cōgregationū suarū negocia procurare. ¶ Nisi forte abbatis ꝛ conuent⁹ negocia essent oīno discreta[b]. Idem archiepo ꝛ magro W. canōico mag.

¶ Processus factus per lras surreptitias irritat: sz factus contra formam rescripti irritus nūciatur. Capitulū. xxij.

Cum dilecta in xp̄o filia R. custos hdesien. eccl'ie ac pcurator G. montal sup electiōibus in eadē eccl'ia celebrat; litigauerint aliquādiu corā nobis et infra. ¶ Deprehēdimus litteras ad abbatē de remech et suos coniudices ipetratas[c] p surreptionē obtētas: cū in eis illi⁹ articuli videlicet de subtractorum resignatione fuerit preter consciētiaz nostram[d] cognitio demandata: qui in priorib⁹ litteris ad scholasticū hildesen. ꝛ cōiudices suos obtētis insertus fuerat: de quibus in secundis litteris mētio[e] non fiebat: ꝛ ideo qd ipsarū litterarū occasione dinoscat attētatum / duximus irritandū. ¶ Dictum insuper scholasticū ꝛ coniudices suos inuenimus minus ꝓuide processisse. Cū eñ in litteris nostris eisdē principaliter mandaret vt ad predictā ecclesiā ꝑsonaliter[f] accedentes / ꝑsone idonee administrationem committerēt abbatie: cui ad opus eius fieret hincinde resignatio subtractorū: ipsi formā mādati ap̄lici trāsponentes[g] illo capitulo pretermisso / de alijs[h] articulis inordinate plurimum cognouerant: propter qd ꝓcessum ipsoruz contra nostri formaz rescripti ac iuris[i] ordinem attentatum

Cum dilecta. ¶ Diuidit principalit in quattuor partes. In prima succincte tangit questionem. In secunda irritat ꝓcessum secundoꝝ iudicū ibi: deprehendim⁹. In tertia irritū decernit ꝓcessum primorum iudicū ibi: dictum. In quarta committit cām et mandat restitui spoliatos ibi: ideoq3. Ab. si.

De facto huius decre. loqtur. J. d re iud. ad ꝓbādum.

c ¶ Impetratas. Que false erant. vt. J. de exces. prela. inter dilectos §. preterea.

d ¶ Nostram. Et cancellarij vel alterius qui debebat requiri. J. de cri. fal. licet.

e ¶ Mentio nō fiebat. Et ideo scde lre nō valuerūt d. e. ceterū. nec qd p eas factum est: vt. J.

f ¶ Personaliter. No. casuz nouū cū mandat alicui vt ꝑsonalit negociū exequat: pōt alij cōmittere vices suas si ptes ꝯsentiāt: nisi in duob⁹ casib⁹. In cā matrimōis. Itē cū papa ꝓuideri mādat eccl'ie alicui de ꝑlatis ꝛ alijs ministris. J. de offi. deleg. qm ap̄lica §. is autē. Itē si qd dicit lex: si ꝓmisisti mihi p te facturū nauē vel aliqd ꝯsile: p aliū me nō ꝯsentiēte facere nō potes ꝓpter idustriā tuā quā elegi. ff. de solu. iter artifices.

Personaliter exequi debens an possit alij ꝯmittē.

¶ Glo. seq. notat ordinē scripture seruandū. alle. vi. iura. ꝛ tria in contrarium. ꝛ soluit distinguēdo. demū obijcit ꝛ querendo soluit.

g ¶ Transponētes. Nota in rescriptis ordinē scripture seruandū: vt hic. ꝛ. xliij. dist. sit rector. in fi. ꝛ. iij. q. vij. in grauibus. et. ij. q. j. in primis. ff. d vsu fru. qtiēs. Et ordo verboꝝ ostēdit ordinē ꝓcessuū. d ꝯsecra. di. ij. in xp̄o pře. ꝛ ff ad trebel. heredes. in fi. Argu. cōtra. d. eo. causam q. ꝛ ar. d. e. iter ceteras. ar. C. d ap. l. j. Sol. vbi aliqd principaliter mandat illud tanq̄ ꝑncipale: ꝛ ꝑmo tractandū ē. cetera vero secūdario tanq̄ accessoria subsequēter sūt expediēda sicut hic. Ubi vo plura ꝑncipalit cōmittunt non refert quot illoꝝ ꝑmo tractet nisi forsan vnū de natura suo precedat. vt i decre. d eo. cām. ꝛ ar. J. d cā pos. ꝛ ꝓꝑe. pastoralis. ꝛ. C. de rei ven. ordinarij. Et ideo cassatur. i. cassus ꝛ irritus nūciat hic processus iudicū: qr articulū principaliter ꝯmissum omiserunt de alijs inordinate plurimū cognoscendo vt dicit in lra ꝛ idē penit⁹ habeo. J. de offi. deleg. venerabilis. Sed quare nō ꝯfirmauit qd legitime factum fuit J. de ꝑben. dilect⁹. j. ꝛ. J. de arbi. cū tēpore. ꝛ. J. de ꝑuile. cum olim. ij. Rñ. qr nō seruauerūt formā sibi datam. et qr cū principale sit cassatum: accessoria etiam cassata intelligunt. J. de fide instr. inter dilectos. Alius fi. ꝛ ij. q. vj. §. si quis ex pluribus. Ber.

Ordo rescripti an debeat attendi.

h ¶ De alijs articulis. Scilicet de electione ꝛ pertinentijs suis.

¶ Glo. se. dupl'r exponit qd dicit lra de iuris ordine.

i ¶ Iuris ordinē. Iuris ordo exigit vt ꝑmo de spoliatione cognoscat q̄ de ꝓprietate. vt. iij. q. j. c. j. ꝛ. ij. q̄ si per totū. ꝛ. ij. q. ij. p totū. ꝛ. C. de rei ven. ordinarij. et C. de interdic. incerti iuris nō est. ꝛ ff. de iudi. si de vi et possessione. ꝛ. J. de resti. spo. ex conquestione. et questio spoliationis priuilegiata est. J. de ordine cogni. super spoliatione. Et quia isti iudices hunc ordinem nō seruauerunt: papa illorum processum irritauit: id est irritum esse ostendit. J. vt lite non contesta. accedens ꝑmo et precipue quia illa fuit forma mandati: et ita est de substātia iuris ordinarij ordo iste: et sic in duobus peccauerunt: quia contra formam sibi datam et contra ordinem iudiciarium. sic. J. de ꝯfir. vti. vel inutili. examinata. Sed hic videtur loqui de alio ordine

qui nō seruauerunt iudices in alijs articulis: vt ipsa lr̄a dicit. ꝛ qꝛ cōtra mādati formā fecerunt ꝛ ordinem iuris in alijs articulis non seruauerunt: papa ꝓcessū illorū denūciauit irritū ꝛ inanem. ꝛ sic in duobus peccauerūt nō seruādo formā rescripti: nec etiā seruādo ordinē iuris in alijs articulis: forte dimittēdo contestationē litis ꝛ sic duobus modis pōt intelligi qđ dicit iuris ordinem.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiectionem.

a ¶ Irritū. Et Ꝟ. dicit irritādū quia ibi ipso iure non erat irritus ꝓcessus sed irritādus ꝓpter litteras surreptitias. Ꝟ. e. sup litteris. hic ipso iure ꝓcessus null⁹ et ideo dicit irritum duabus de causis: q̄a cōtra formā. ꝛ contra iuris ordinē. vt ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝟ. itē sentētia citra solitum ordinem. ꝛc. ꝛ. j. de ꝯfir. vti. vl' inuti. examinata.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

b ¶ Restitutis. Sꝫ qualiter potest mōacha ꝑ tere restitutiōē? Dico qꝛ non habebāt abbatissam ꝛ ille spolia te erāt. ar. ff. de iudi. si longius. §. si filiusfamilias. vel qꝛ petit restitui nō tanq̄ monacha: sed quasi de corpore. sicut si collegium non habebat vnde soluat creditori soluent singuli non quasi singuli: sed quasi de corpore. ꝛ petit monachus partem vbi res monasterij diuidit. xviij. q. ij. in nullo. et etiā vbi recedit a collegio. xxvij. q. j. si quis rapuerit. ꝛ ibi monachus persequit. j. de sen. excō. parrochianos. Sed ibi non datur actio iniuriarū monacho: sed monasterio. et intentabit eam sindicus monasterij. sicut dñs agit ꝓ iniuria serui. insti. de iniur. §. si seruus.

Religiosus spoliatus pōt petere restōnē i absentia supioris.

irritū[a] decernim⁹ et inanem: ¶ Ideoqꝫ mandamus quatenus G. et quibusdam alijs sororibus ecclesie (sicut iustum fuerit) restitutis[b]: et forma mandati nostri exacta diligētia obseruata / in negocio ipso ratione preuia procedatis.

Idem.

¶ Valet secundū rescriptum licet de primo nō faciat mentionem quo vti noluit impetrans infra annum.

Capitulum. xxij.

Preterūqꝫ cōtingit q̄ aliqui nostris litteris impetratis illis vti multo tempore postponentes: tunc demū eas exhibent: cum aliarū auctoritate ab eis ꝯtra quos pumit⁹ litteras impetrarāt / ceperint conueniri: dicentes posteriores litteras non valere: vtpote nō faciētes de prioribus mentionē. ¶ Cum igitur non sit malicijs[c] hominū indulgendum: statuimus vt si quis nostras litteras impetrans infra annum[d] postq̄ copiam iudicum habuerit: et malicia vel negligentia[e] post posuerit vti eis auctoritate posteriorum litterarum valeat conueniri: licet in ipsis nulla de prioribus mentio habeatur.

Idem Rotho. archiepō.

¶ Si a delegato aliquid mandatur ordinario dꝫ humiliter exequi. Sꝫ si alius delegatus ꝑ alias litteras post executionem mādat contrarium vel si ante executionem innotuerit ordinario inter delegatum qui mandauit et alium contentionem esse de iurisdictione: faciet sibi vtrarūqꝫ litterarū copiaꝫ exhiberi: nō vt iurisdictionaliter cognoscat: sed vt se informet an per secundas reuocentur prime. et si prime reuocentur exequat secundū mandatum. Si autem non reuocentur / vel de hoc dubitet / non exequatur secundum mandatum donec contentio de iurisdictione terminetur. Ab.

Capitulum. xxiij.

Cum cōtingat et infra. Preterea cum quidaꝫ

diuisio

Preterūqꝫ cōtingit. ¶ Diuidit: qꝛ primo tāgit impetrantiū maliciā. Secūdo adhibet medicinam competentem ibi. cū igitur. Ab.

c ¶ Malicijs. Ꝟ. e. sedes. j. qui ma. ac. pos. significante. ꝛ. ff. de rei ven. in fundo.

¶ Glosa sequens dat primo. vj. concor. ad id quod h̄ dicitur ð spacio annali. demū querit: ponit quattuor opiniones ꝛ primā approbat. vltimo ponit suā nouā et remittit.

d ¶ Infra annū. Nota hic annalē p̄scriptionēꝫ. j. vt lite non ꝯtes. qm̄ frequent. j. rn̄. e. j. de offi. ordi. pastoralis. j. de offi. dele. querēti. ꝛ. xj. q. iij. rursus. ꝛ. c. quicunqꝫ. ꝛ. xx. q. ij. si puella. Sed querit q̄n incipiat currere iste annus?† Tūc cū incipit habere copiā agēdi: cū pńo habeat copiā iudicū. ff. de diuer. tēpo. ꝑ s̄cp. l. j. et. ij. q. vj. biduū. ꝛ. ff. de ſui. rust. ꝗdi. attilicin⁹. et si tunc negligēs fuerit: ipurat ei ex q̄ habuit tp̄s ꝓsequēdi suum ius: et hmōi negligētia late culpe cōparat. arg. C. si tu. nō ge. l. j. ꝛ. ij. xxiij. q. j. domin⁹ nr̄. Dicunt q̄dā q̄ incipit currere a tp̄e p̄sentationis lraꝝ factē iudici. j. ð appel. super eo. ij. Alij dicunt q̄ a tp̄e quo ꝯposuit sarcinulas suas et potuit aduocatū querere. ff. ex qb⁹ cau. ma. l. ab hostib⁹. §. sꝫ q̄ simpliciter. Quarti dicūt et male q̄ a tp̄e date litteraꝝ. Ꝟ. e. titu. eā te. et. c. cōstitut⁹. Qđ p̄mū ðt verum et vt dicit lr̄a ista. Hodie vero ista locū non habent sꝫ potior est conditio occupātis licet secunde littere non faciant mentionē de primis. j. de appel. vt debitus. ꝛ. j. eo. capitulū sancte crucis. de hoc tn̄ dictum est satis. Ꝟ. e. titu. c. j. qualiter intelligatur hoc ca. et illud. Ꝟ. e. si autem.

† Dic vel gl. Ꝟ si. mo dicū in l. pmisit. §. j. ff. de cō sti. pe. ꝛ i. l. nō est. in glo. restituit. ff. ex q̄. cau. ma.

¶ Glo. seq. querit ꝛ soluit.

e ¶ Vel negligentia. Sed quis ꝓbabit hanc negligentiā? Rñ. Transcursus anni ꝓbat hoc: nec alia interpellatio est facienda. j. de loca. ꝛ ꝯduc. potuit. nisi ille vellet ońdere ꝯtrium. sicut dicitur de anno appellationis. j. de ap. cū sit romana. Tñ ista nō operatur aliq̄d hodie: qꝛ ille obtinet q̄ prio lr̄as suas exhibet iudici vt dictum est: nisi primus copiam iudicis habere nō potuerit anteq̄ secundas lr̄as suas presentasset: tūc excusat. et hoc verum est si hoc publice fuerit ꝓtestatus: qꝛ iudicis copiā habere non potuit: et ita premissa ista ꝓtestatione secundus non poterit eum preuenire. j. de appel. si iustus metus.

Cum contingat. ¶ Quotidie practicatur ista decre. in executionibus gratiarū cum executores diuersorum mandant contraria capitulo seu ordinariolocī. raro autem practicat in terminis ꝓprijs sꝫ in executionibus causarum. Et. h. d. Instruitur ordi

Pars hui⁹ decre. ē ð eta. ꝛ q̄ li. ꝛ de offi. dele. cū cōtingat.

super aliquo litigantes ad diuersos iudices litteras impetrant: quorum quidam obtenti parte altera tibi mādant vt partem aduersam denuncies excommunicationis sententie subiacere alijs iudicibus postmodum tibi iniungentibus vt eandem denuncies absolutā: queris an vtrisq; an neutris vel alterutris saltem obedire debeas in hac parte. ¶ Super quo tue pruden. respondentes credimus distinguendum an cum primum mandatum recepisse dinosceris: tibi forsan innotuerit inter illos et alios super iurisditione discordiam suscitatam: an super hoc nichil [a] omnino sciuisti. Et quidem si super contentione huiusmodi nil tibi penitus innotescat cū primum mandatum recipere te contingit: illud debes humiliter executiōi mādare[b]. Sed si postea cōtrariū tibi ab alijs demādatur. tunc litterarum[c] ad vtrosq; a se. aposto. obtentarum copia postulata. quas tibi auctoritate presentium districte precipimus[d] exhiberi si ex ipsarum tenore deprehēderis euidenter: ita q non sit aliquatenus hesitandū[e] q littere que ad illos a quib' secūdū mādatū receperis īpetrate noscūtur: expresse reuocēt lr̄as alioꝝ. tu illud intrepidus

Diuisio

narius quid facere debeat cum a diuersis delegatis recipit mandata cōtraria. Primo ponit questio. Secūdo distinguens responsio ibi: super quo. Tertio duplex instructio ibi: ceterum. Abbas sicu.

¶ Glo. ista querit arguit negatiue et dupliciter soluit.

a ¶ Nihil omnino sciuisti. Nec per famam vel alio modo. j. de senté. excommunica. cum desideres. §. secun de questiōi. hoc enī dicimur scire quod ab alijs audiuim'. xxij. qō. v. hoc videt: sed qd si audiuit ab aliquo leuis opinionis nunquid hoc sufficit vt nō debeat parere mādato iudicis? Videtur q non. j. de spon. cum in tua. et xj. q. iij. in cunctis. et j. de testi. licet. Sed videtur q sic. quia in dubijs potius obediendum est. vt xxiij. q. j. quid culpatur. in fi. et j. de prescriptio. cum ex officij. Et illa est ratio quare executio sentētie differri non debet nisi incontinenti probetur exceptio j. de testi. veniens. ij. et j. de resti. spolia. litteras. Dico q non sufficit alioquin retardaret executionem sentētie: qui diceret se habere priores litteras que reuocate non essent: vel qui posteriores litteras diceret se habere q̄ reuocarent primas: et sic sequeretur q nullus iudex posset excommunicare vel absoluere vel ferre sententiam: si diceret aliquis ante prolationem sentētie causam illam alijs se commissam: et sic daretur occasio figmentis quod esse non debet. xxxij. q. j. dixit dominus insti. vi bono. rapto. §. sed nedum talia. et C. vnde vi. si quis in tantā. ff. ad car. l. j. §. si quis non. ff. de liti. l. j. immo probabilem causam debet habere ille qui recipit mādatum de diuersitate litterarū anteq̄ credat. xxiij. q. iiij. ꝗ magnum. et j. de cleri. excommunicat. mini. illud. ff. q cum falso tutore. l. ij. in fine. Uel dic q qualiscunq; notificatio sufficit in hoc casu: vt iudex nō debeat dici dubius. j. qōe. iiij. §. vltimo. in fine. versi. si quis dixerit hoc idolis et c. j. de spōsalibus. preterea. ij. ff. de petitione heredita. item veniunt. §. ex quo autē. et. ff. de administratione tutorum. quidam decedens. §. a quo. et hoc videtur innuere littera ista. nichil omnino sciuisti.

b ¶ Executioni mandare. Quod et fecit: scilz quia denunciauit partem illam excōicatam.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

c ¶ Tunc litterarū. Sed qualiter potest illud perpendi ex sola inspectione litterarum: nam licet secunde expressam faciant mētionem priorum iudicum et rerum contentarum in prioribus litteris: per hoc non constat primas litteras esse reuocatas cū possint esse impetrate per falsi suggestionem; et ita non reuocant primas. j. de offic. delega. coram. et j. eo. ex parte. circa principium. et j. de re iudica. inter monasterium. et arg. j. eo. ceterum. j. de dolo et contumacia. ex litteris. Ad hoc ergo vt executori nullatenus sit dubitādum oportet vt discat per assertionem partium: quia causarum merita partium assertione pandūtur: C. si per vim vel alio modo. l. vlti. j. de restitu. in integ. cū ex litteris. et sic videtur q aliquam possit exercere iurisditionem inter partes quod falsum est: vt dicit in fi. alias non poterit scire vtrū secunde reuocent primas. Et hoc verum est vt dicit Joan. q nūq̄ ex sola inspectione poterit scire: nisi aliquid intelligat de hoc ex partiū assertione: sed p hoc nullam habet iurisditionem inter partes. Sed hoc verum est si ille q habet priores litteras aliquid non obijciat contra secundas: al's iudex presumeret primas esse reuocatas: ex quo in secundis fit mentio expressa de primis. j. eo. ceterū. Si autem aliquid obijcit: statim executor debet supersedere: † q2 per negationem res fit dubia. C. qui. ad li. proclama. nō licet. l. iij. et in hoc casu intelligitur quod legitur. j. eo. pastoralis. vt ibi dicitur: scilz q tunc dubium est de reuocatione litterarum quādo fit mentio expressa: et iudicum et rerum sed ab aduersario obijcitur litteras impetratas esse per falsi suggestionē per decreta predictas. Item licet executor dubitet an debeat absoluere vel condemnare. non tamen secūdum regulam arriani pronior erit ad absoluendum ꝗ ad condemnandum. regulam illam habes. ff. de actio. et obliga. arrianus. et j. de proba. ex litteris. hoc ideo dicit quia non constat an ille iudex habeat iurisditionē. per hoc tamen non iudicat de iurisditione quorum sit iurisditio: sed tantum dicit se debere exequi mandatū vel non debere. j. eo. ex parte.

¶ Glosa ista querit et soluit.

d ¶ Precipimus. Sed quid si non exhibentur secunde? non exequetur secūdum mandatum si ad terminum prefixum non exhibeantur. vt. j. de excep. pastoralis. nam littere que non apparent non sunt. ff. de contrahen. emptio. in lege. et l. rutilia polla. de consecra. distin. j. solēnitates. non potest tamen cogere aduersarium ad exhibendum: quia non habet iurisditionem inter partes: vt dicit in fi. Nec etiam tenetur obedire mandato: nisi videat rescriptum. j. de offi. delega. cum in iure.

e ¶ Hesitandum. Videtur q executor non debeat petere copiam rescripti nisi vbi recipit contraria mandata: sed non est verum: vt dictum est in prothema notu.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

Executor an debeat parere delegato si ab alijs leuis opinionis audiuit suā iurisditionem esse reuocatā

Causarū merita presens potest vtraq; pādit.

† Uide de hoc tex. i. l. iure nostro. §. fi. et ibi Bar. ff. de test. tu.

a ¶ Secundo loco. Sed quare reuocatur qđ legitime factum est per primas litteras cōtra id qđ legitur .j. de resti. spo. audita. ꝰ. eo. causam que. Sed per istū executorem nichil reuocatur: sed denunciatur illi absoluti qui primo fuerant excommunicati.

b ¶ Constitutionis. ꝰ. eo. pastoralis.

c ¶ Et idipm̄. Ita vt nō exeqris mandatum: et iste .§. respicit proximum .§.

d ¶ Iudicare hic fallit illa regula. ff. de iudi. de qua re.

O Lim ex lit. ¶ Diuiditur. Primo ponitur consultatio. Secundo rñsio ibi: nos igit. Uel sm̄ Hostiē. diuiditur i tres partes. Nā primo ponit relationem priorum iudicum. Secūdo ibi. Nos igitur. cōmissionē factam secūdis iudicibus. tertio ibi. Uerū. dubitationē emergētem. Abbas sic.

e ¶ Per interpositā personā. Quod pōt fieri .j. de preben. accedens.

¶ Glo. ista. red. p q̄stionē an potuit fieri sequestratio ꝛc.

f ¶ Seqstrari Qđ de iure fieri non debuit. nisi causa subesset .j. de sequestra. ad hoc. ꝛ duob⁹ ca. sequē. vbi ꝺ hoc in quibus duobus dicit̄ ꝙ quādo fructus dissipātur debet fieri sequestratio .j. C. de prohibi. sequestra. l. vna. ꝺ hoc nota. ij. q. vj. quotiens. ij. Sed in casu isto scꝫ ꝓpter contumaciā bene fit sequestratio: vt mitt⁹ agatur cō tro .j. de do. ꝛ cō-

exequaris qđ tibi secūdo[a] loco mādatur. Si vo ex līarum inspectione manifeste tibi constet: ꝙ lr̄e obtente: ad illos qui primū dedere mādatum per alias minime reuocent̄: ꝓ scđm mādatū nullaten⁹ exequaris ꝙ si super hoc tibi merito fuerit dubitādū: ad exequendum secundū mandatū te ꝓcedere nō oportet: donec iuxta cuiusdā nr̄e cōstitutionis[b] tenorē inter eos hmōi cōcertatio sopiatur. Et idipsum[c] facere debes si prio mādato recepto: et nōdū executioni mādato tibi forsan inotuerit ꝙ inter se sup iurisditione demādata ceperint disceptare. ¶ Ceterum in his oībus puram et prouidam te cōuenit intentionē habere: ne vel ad declinādum mādatum dubitare te dicas vbi dubitandū nō est vel etiā ad exequendū te asseras esse certum: vbi cert⁹ esse nō debes. Licet aūt ex his certa tibi det̄ doctrina: q̄liter in his te debeas hr̄e: nulla tñ tibi attribuat̄ ptās: vt inter delegatos aut partes de iurisditione debeas iudicare[d].

I dē mgr̄o. g. ꝛ. p. ꝺ firmisca.

Cū in rescripto plura narrant̄ diuersos effectus operātia non sufficit impetrāti alterum solū ꝓbare ad vtrūqꝫ effectum cōsequēdū. Capl'm. xxv.

Olim ex lr̄is scti nichasij remeñ. sargineñ. et vallis regie abbatum fuit nostris aurib⁹ intimatū ꝙ cū ad eos semel ꝛ iterū a nobis lr̄e ꝓcessissent sup eo ꝙ. P. cleric⁹ scti remigij parrochiam de salice quā. B. de diuo p[e] interpositā ꝑsonā sibi collectā fuisse ꝓposuit detinebat: ipsi ptes semel scđo ꝛ tertio citauerunt: et dictū. P. (q̄ citat⁹ pluries cōparere noluit ꝑ se vel per responsalē aliquā corā eis) excōicationis vinculo innodātes / fecerūt fruct⁹ ipsius parrochie sequestrari[f]. Cūqꝫ postmodū idē. P. accedens ad eos se iuri promiserit pariturum: ac obtinuerit se absolui: ipsi absolutionis lr̄as concedentes: diem ei assignauerūt ꝛ locū: quibus corā eis qđ ꝓmiserat adimpleret q̄ diē ꝛ locū ex lr̄is illis radēs in locū rasure rescripsit ꝙ ipsi ei sequestratos fruct⁹ assignari mādabāt. qđ corā duobus eoꝝ tādē tertio sui absentiā excusante per lr̄as) est confessus. ¶ Nos igitur cū tante temeritatis excessus falsitatis scrupulo nō careret: vobis dedimus in mandatis: vt si esset ita: ipsi presumptori sup dicta parrochia perpetuū silētium imponentes. prefato. B. de diuo assignaretis eandem cum fructib⁹ sequestratis. ¶ Uerū sicut vos ꝑ vr̄as nobis lr̄as intimastis cū dictus. B. rasurā prefatam corā vobis ꝑ testes idoneos probauisset: ꝛ ob hoc postulasset sibi dictā ecclesiā assignari: vos vtrum clausula illa si esset ita de oīb⁹ superioribus an de articulo tm̄ rasure deberet intelligi dubitastis. Nos igit̄ rn̄demus ꝙ clausula illa ad oīa[g] debet superiora referri ad hoc vt ipsi. B. prefata ecclīa cōferat̄. Quia licꝫ vitiū falsitatis ad imponēdū ei ꝑpetuū silentiū super ecclesia ipsa sufficiat qui falsitatē hmōi ꝑpetrauit: non tamē ꝓpter hoc eadem ecclesia est aduersario assignanda: nisi super alijs facta fuerit plena fides.

I dem episcopo Imoleñ.

su. ex litteris. ꝓ sed in casu isto non dicitur proprie sequestratio prout traditur .j. de sequest. per totum: quia ibi non fit sequestratio propter contumaciam.

¶ Glosa seq. signat cōtrariū ꝛ remittit: vel arguit. allegat duo iura: ꝛ quattuor allegat in contrarium.

g ¶ Ad oīa. videtur ꝙ ꝑ hanc clausulam si est ita vel per hanc si premissa vera sunt teneat̄ impetrator probare oīa premissa esse vera: licꝫ aliquod ex premissis sufficeret ad ꝓpositū probandum. sic. ꝰ. eo. ex parte cōuentus. ff. ꝺ excu. tuto. q̄ testamēto. nam nisi qs plene ꝓbet suā intentionem succūbit. C. de rei ven. l. vlt. fines eñ mādati diligēter sunt obseruādi. ꝰ. eo. cū dilecta. ꝛ ipse tet sibi q̄ plura narrauit: quorū vnū sufficeret ꝑ se. Arg. cōtra ꝙ sufficit vnum ꝓbare. ff. de cōditio. ꝛ dmō. falsa in fi. ꝛ. ff. de ꝯdi. insti. l. ij. §. viti. ff. de manumis. te. si ita .j. de preb. cum iamdudū. Dic vt dixi ꝰ. eo. ex pte. Itē arg. est hic ꝙ sequens clausula respicit oīa premissa .j. ꝺ app. secūdo requiris. ꝛ ca. inquisitioni. Ar. ꝰ .j. de dona. cū dilecti. vbi nō respicit oīa superiora clausula illa de foresta sed proximam donationem ꝛ inferiorem. iij. q. v. constituimus. et de consecra. dist. ij. cū omne. in prin. Sed melius est ꝙ ad omnia referatur. et sic facit pro alia parte. ff. de in rem verso. si pro parte §. penul.

ꝓ Concor. tex. in .l. arrianꝰ. ff ꝺ act. ꝛ obli. ꝛ i l. fauorabiliores. ff. de reg. iur.

ꝓ Concor. tex. l. l. licet ff. de lega. j. facit. l. sciant cūcti. C. si ser. vel li.

Impetrator rescripti an teneatur ꝓbare oīa esse vera ꝓpt clausulā si est ita.

¶ Non valet rescriptum super restitutione beneficij impetratum quod de causa excommunicationis et amotionis impetrantis non facit mentionem.

Capitulum.xxvi.

Dilectus filius abbas sancti stephani bononien. per suas nobis litteras intimauit ꝙ cum ipse cui visitationis officium in ciuitate ac dio. bonon. cōmisimus. B. & A. presbyteros ab ecclesijs suis propter eorum graues & manifestos excessus duxerit amouendos: ijdem super restitutiōe sua nostras ad te in communi forma litteras impetrarunt: de amotionis sue causa[a] et excōmunicationis[b] qua tenentur astricti nullam faciētes penitus mentionem ¶ Nos igitur. f. t. mandamus quatenus si est ita: lr̄as ipsas tanꝙ per veri suppressionem obtētas virib⁹ carere[c] decernas. I dē ep̄o veratisamen.

¶ Per litteras iustitie nō tenetur ep̄s prouidere habenti perpetuam vicariam vel sufficiens patrimoniū. Nec valent littere gratie ad bn̄ficiuz obtinendum in quibus impetrans tacuit perpetuam vicariā. h. d. cōprehēdendo vtrūꝗ intellectū. Capitulum.xxvij.

Postulasti p sedez apostolicam edoceri: vtruz alicuius ecclesie ppetuo vicario de prouētibus vicarie bonisꝙ paternis habenti vnde valeat commode sustentari: tenearis per illā formam communem: cum sm⁹ apostolum: in ecclesiastico beneficio prouidere. ¶ Ad quod sic duximus respondendum ꝙ cum per formam predictam necessitatibus pauperum clericorum qui nullum sunt ecclesiasticum beneficium[e] assecuti sedes apo. duxerit succurrēduz ppetuus vicarius (nisi de vicaria fecerit mentionem) cōmodum reportare non debet de hmōi lr̄is: vtpote veritate tacita impetrat.‡ ¶ Non enī carere beneficio debet dici: cui cōpetenter[f] de ppetue vicarie ꝓuentibus[g] est ꝓuisum

diuisio Dilectus. ¶ Diuidit: qz i prima ponit facti narratio. In scd̄a iudicū instructio ibi: nos igit. Ab.

¶ Glo. ista notat causam exprimendam.

a ¶ Causa. Nota ꝙ nō sufficit narrare seriez facti in lr̄is pape: nisi causa facti adijciat. arg. xxiij. q. viij. occidit. j. ð testi. cū causam. & cā facti potius querēda est ꝙ ipsum factuz. xv. q. vj. ca. j. in fi. & ff. de fur. versū. & J. de accu. cū dilect⁹. C. ð adop. l. iij. & etiam mod⁹ facti. C. de trāsac. vt responsum.

¶ Glosa sequēs notat rescriptū impetratum ab excōicato nō valere & reddit triplicem causam.

b ¶ Excōmunicationis. Hic habes ꝙ si excōmunicat⁹ impetrat litteras vel rescriptū tacēs de sua excōmunicatione ꝙ nō valēt littere: tū quia tacuit processum iudicis. J. de re iudi. inter. tum quia tacuit vicium suū tum ideo quia ingessit se cōmunioni hoim propter qð puniendus est. j. de cle. excōi. mi. illud. et. xj. q. iij. placuit. vn̄ incouenieēs eēt ꝙ ex eodem facto consequeretur penā et cōmodum. ff. de nego. gest. l. siue. xvj. q. j. legi. Contra. J. de excep. significauerunt. & c. venerabilem. vbi dicitur ꝙ excōmunicati nō repellunt a prosecutione appellationis: sz isti pbr̄i erant rei: ergo non deberent repelli. de hoc dicemus. j. de exceptio. venerabilem. & c. significauerunt Sed pro nunc dic breuiter ꝙ isti nō erāt rei: sed actores qui petierunt restitui nec appellauerant in quo casu loquuntur contraria. et sic est argum̄. ꝙ questio spoliationis non sit priuilegiata. An littere ab excōmunicato impetrate valeant eo absoluto? ‡ Dic sup hoc prout nota. J. de excep. pia. lib. vj. in glo. que incipit. Sed mirum.

‡ Cas⁹ ē ð hoc i termīs i. c. j. de rescrip. lib. vj. nota. i cap. cōsulti. ð pcu. et ð iudi. intellexi mus.

¶ Glo. seq. no. causam exprimendam in prin. specialiter de excōicationis causa ꝓsequitur.

c ¶ Viribus carere. vt. S. eo. cū dilecta. Et sic videt ꝙ si aliqd factum sit p lr̄as surrepticias illud debeat reuocari. De hac materia plenī⁹ dicet. j. e. ad audientiā. Et dic carere: si ꝯstiterit de istis exceptionib⁹. s. ꝙ non fecerint mentionē de causa sue remotionis et excommunicationis qua tenebātur astricti. Et merito de causa excōicationis tenebant facere mentionē qa qui petit absolui ab excōicatione tenentur exprimere causam excōicationis sue: al's nō valent littere impetrate super absolutione. vel si aliam causam exprimeret ꝙ illam pro qua fuit excōmunicatus. J. de offi. ordi. ex parte et J. de fide instru. ꝙ sup his. In illa decret. ex pte. notat de hoc in glosa que icipit. ex eo. & J. de senten. excōi. cū pro causa. i glo. q incipit. istud tamē. Et i hoc casu nō valent littere ipetrate ab excōmunicato tacito de cā excōicationis sec⁹ si aliquis ipetrat litteras ad agēdū contra aduersarium tacens de sua excommunicatione qz tunc valēt littere eo absoluto. J. de excep. pia. lib. vj. vbi de hoc i glosa que incipit. sz mirū. Alia etiaz de causa nō valuerūt huiusmodi littere qz non fecerunt mētionē ꝙ p sentētiaz spoliati fuissent propter suos excessus a qua nō fuit appellatuz C. sen. rescin. nō pos. impetrata. & ita duabus de causis nō valuerunt lr̄e istoꝝ pbr̄orum. Olim consueuit decre. ista allegari ad probandū ꝙ lr̄e impetrate ab excōicato ad agendū non valebant: sed hoc nō ꝓbat per hanc decre. q̄ non loquitur in tali casu. B.

‡ Adde tex. in ca. dudū. de elec. et i ca. ij. de fi. pres. lib. vj.

diuisio Postulasti. ¶ Diuidit. qz primo ponit q̄stio. scd̄o solutio ibi: ad qð: tertio ratio ibi: non enim. Ab.

d ¶ Cū sm aplm. Quā habes. J. de p̄ben. cū sm.

e ¶ Beneficiū. Noie beneficij intelligitur vicaria siue prebenda siue aliud beneficium. j. q. iij. ex multis et. J. de verb. signi. tua nos.

f ¶ Cōpetenter. Illud cōpetēter intelligas sm modum illius decre. de monachis. j. de preben. de hoc dictum fuit. S. eo. cum adeo. dic vt ibi.

g ¶ Prouētib⁹. De duob⁹ q̄rebat. s. de paterna hereditate & de bn̄ficio vicarie sed de bn̄ficio tm̄ r̄ndet: q̄ licet nō faciat mētionem de paterna hereditate/tenēt lr̄e: qz vnū negādo alterū ꝯfitet. j. de p̄sump. nōne Sed videt ꝙ talis indigne petit bn̄ficiū eccl̄iasticuz. xvj. q. j. qm̄ qcquid. & xij. q. j. illi aūt. & iudiciū sibi mā ducat & bibit. j. q. ij. clericos. & c. seq. Item qz ordinatus est ad certū titulū/ꝗ ad titulū sui p̄rimonij est or=

Rescriptū ad bn̄ficia valet lz p̄rimoniū taceatur.

dinatus. j. de p̄ben. tuis. Sed nō est verū q̄ de hereditate principaliter quereret: sed de vicaria hoc additō q̄ habeat bona paterna similiter. Sed quid si modicū habet beneficium: nunquid tenetur facere mentionem de illo? Tenetur q̄dē. j. eo. ti. pponente. vbi dicetur de hoc.

bent iudices ad locum ire: al's fieret fraus cōstitutioni huic. argu. ad hoc. ff. de eden. p̄tor ait. in fine. Sed videtur q̄ non valent littere quia sunt impetrate tacita veritate tali quā si dixisset/ litteras non habuisset. s. e. super litteris. ergo non debent valere: quia eadem equitas q̄ mouet delegātem/ mouere d3 delegatū: vt dicit illa decre. sup litteris. in fi. Sed eadem ratiōe videtur q̄ valeāt: quia si dixisset q̄ non traheret ille aduersarium vltra duas dietas: litteras habuisset. ergo debēt valere: et bene valent vt dictū est: quia iste purgat vicium et remouet exceptionē que posset opponi quare non valent: q2 littere non sunt nulle ipso iure: sed per exceptionem annullātur: arg. j. de vsur. q2 frustra.

Nonnulli. ¶ Istō p̄ncipiū vsq3 ad §. sunt et alij: diuiditur i tres partes. Nam p̄mo ponit abusum i petrātium iudices remotos. se cūdo puidet ibi cum autem. tertio excipit ibi: nisi. Ab. si.

divisio

a ¶ Abutentes. Id est malo modo vtētes. sic. j. eo. q2 nōnulli. et. s. eo. sedes.

b ¶ Ad remotos. Nota q̄ dicit remotus q̄ ē vltra duas dietas extra diocesim. et facit ad hoc. j. de electio. cū inter vniuersas. et. ca. nichil est. †

c ¶ Iuris obseruātia. Quia non debēt inde nasci iniurie vn de iura oriūtur. j. de accu. qualiter et q̄n. j. C. vn. vi. meminerint.

† Con. cor. tex. in. l. j. C. d' dila. cum ibi no. et. l. j. C. de pe. et i glo. in §. quez loci. in c. null⁹ d' tēpo. ordi. lib. vj.

Et pro habente beneficij sufficientis subsidium: et certa scientia super obtinendo alio beneficio de leui non scribimus: quin faciamus de primo in nostris litteris mentionem.

Idem in concilio generali.

¶ Per litteras apostolicas de hac constitutione mentionem non facientes non potest quis trahi vltra duas dietas extra suam diocesim: nisi de consensu partium littere fuerint impetrate. h. d. vsq3 ad §. sunt et alij.

Capitulum. xxviij.

Nonnulli gratia se. ap. abutentes[a] lr̄as eius ad[b] remotos iudices impetrare nituntur vt reus fatigatus laboribus et expensis: liti cedere vel importunitatē actoris redimere cōpellat. ¶ Cū autem per iudicium iniurijs aditus patere nō debeat: q̄s iuris[c] obseruantia interdicit: statuimus ne quis vltra duas dietas[d] extra suam diocesim p litteras apostolicas ad iudiciū trahi[e] possit. ¶ Nisi de assensu partium fuerint impetrate: vel expressam de hac cōstitutione fecerint mentionem[f].

¶ Non valent littere ad lites impetrate sine speciali mādato dn̄i: nisi impetrent per coniunctam personam.

¶ Sunt et alij qui se ad nouū genus mercimonij[g] conuertentes: vt vel sopitas possint suscitare[h] querelas: vel nouas immittere questiones: fingunt causas super quibus a sede aposto. litteras impetrant absq3 dominorum mandato: quas vel reo: ne propter eas laborum vel expensarum dispendio molestetur: aut actori: vt per ipsas aduersarium indebita molestatione fatiget: venales exponunt. ¶ Cum autem lites

e ¶ Trahi possit. Non dicit q̄ lr̄e non valeant sed ne trahat p eas vltra duas dietas.

¶ Glo. seq. rectetur p solu. contrarij.

Si. s. in. j. constitutione Grego.

¶ Glo. seq. querit arg. p vulgaribus et sic soluit. scdo querit: soluit: ɔtra solutionem obijcit.

d ¶ Ultra duas dietas. Nūquid hoc intelligitur de vulgarib⁹ dietis que habent̄ sm̄ ɔsuetudinē regiōis aut de legalibus sm̄ q̄ viginti miliaria cōputant̄. p dieta. ff. de verbo. significatio. l. iij. et. ff. si quis cau. l. vicena: Uidetur q̄ de vulgarib⁹: quia nomina ex cōmuni vsu intelligenda sunt. j. de spon. ex litteris. j. nō enim ex opinionibus singulorū: sed ex communi vsu nomina exaudiri debent. ff. de sup. lega. l. labeo. et cōsuetudo est optima legū interpres. j. de cōsuetu. cum dilectus. et. ff. de leg. si de interpretatione. et plus statur vsui q̄s significationi vocis. ff. de leg. iij. nō aliter. immo vsui statur contra naturam vocis. ff. de lega. iij. vxori. in prin. De hac materia multa argumenta notantur. xij. distin. illud. Et dicas q̄ de vulgaribus dietis istud est intelligendū: quia lex debet conuenire cōsuetudini regionis. iiij. distinc. erit aūt lex. Sed pone q̄ aliquis impetraret litteras vltra duas dietas non facta constitutionis istius mētione: sed si iudices citant ad locū vltra duas dietas non remotū a sua diocesi ip̄m reū: nunquid ire tenetur? Credo q̄ sic p hoc q̄ dicit vltra duas dietas/ non trahat̄. et. est expressum. j. de excep. olim. sed in expensis actoris de

Diete sunt et vulgares et legales.

q̄stio notabilis

f ¶ Fecerint mentionē. Ut si ita dicatur non obstāte tali constitutione. Et sic patet ex hoc loco q̄ rescriptum debet facere mentionē de constitutione ad hoc vt ei p̄iudicet. argum̄. j. de eta. et qualit. eam te. sic debet etiam facere mentionem de priuilegio. s. eo. cum ordinē. Nec habet locū illa regula. speciale derogat generali: licet non faciat mentionem de illo. s. e. ca. j. et. c. pastoralis. sed hic rescriptū speciale non derogat generali constitutioni. et illa est causa: quia constitutio illa continet ius cōmune: sed ius cōmune non tollitur per rescriptū: cū rescriptū concedi debeat sm̄ ius cōmune et nō contra. xxv. q. ij. rescripta. et ideo necesse est vt semper rescriptum impetratū vltra duas dietas faciat mentionem de constitutione: q2 papa ignorat locorum distantiam.

Rescriptū ɔ ius cōe cōcedi nō d3.

¶ Sunt et alij. ¶ Iste §. in tres ptes diuidit̄. In p̄ma parte ponit abusum impetrātiū. In scđa phibet ibi. Cum autem. In tertia excipit ibi. Nisi. Ab.

diuisio

g ¶ Mercimonij. Si. j. eo. q2 nōnulli. vbi aliqui tradunt litteras alij eiusdem nominis.

h ¶ Suscitare. Per rescriptum principis lites sopite suscitari non debent. C. de transac. l. causas vel lites immo tales a limine iudiciorum debent expelli q̄ volunt lites sopitas suscitare. C. sen. rescin. nō pos. l. vlti. et. s. eo. dilectus.

a ¶ Lites restringende. Sic de pe. dist. i. pene. ff. de libe. et posthu. cũ quidam. ff. si cer. peta. quidam. et sic videtur q in rescriptis verba potius sunt restringenda q̃ amplianda. i. de offi. deleg. cum olim abbas. in fi. et c. p. et g. nisi indulgeant beneficia. i. de dona. cũ dilecti. in fi. et i. de vbo. signi. olim tibi.

¶ Glo. se. notat q gñalis pcurator nõ impetrat. inducit. v. sillã. scdo obijcit ad hoc et soluit. tertio querit. arg. p. et soluit. quarto querit ds pro bet. arg. q impetrans ponit opi. Jo. distinguẽtẽ. in forma verborum qualitatẽ cause. in fi. ponit quid de litteris gratiosis. et obseruantia curie.

restringende[a] sint potius q̃ laxande: hac generali constitutione sancimus vt si aliquis sub per aliqua questione decetero sine speciali[b] mãdato domini litteras apo. impetrare p̃sumpserit et lr̃e ille non valeant et ipse tanq̃ falsarius puniatur. ¶ Nisi forte de illis personis extiterit a quibus non debet exigi[c] de iure mandatum.

Honorius. iij. cantuarieñ. archiepo et coniudicibus suis.

¶ Si occasione duorũ rescriptorũ vnius. s. in causa principali alterius in causa appellationis contenditur: non iudex super principali: sed deputatus super appellatione cognoscere debet de validitate appellationis. Capitulum. xxix.

Dilectus filius. J. sarracenus cleric[9] exposuit coram nobis: q cum Jordan[9] clericus Dumelieñ. ipsum super ecclesia sancti nicolai dumelieñ. coram nobis auctoritate litterarũ nostrarum traxisset in causam. ex parte ipsi[9] J. fuit excipiẽdo propositum q auctoritate ipsarũ litterarũ non poterat conueniri et eo q

vel pcurator debet pbare mandatũ vel cauere de rato. C. de pcura. l. i. Preterea nonne iubetur cum autẽtico exhiberi libellus porrectus pape. lxxxi. dist. maximianus. arg. vii. q. i. presentiũ. sed ad quid nisi ad hoc vt sciatur hoc scilz per quem fuerit impetratum. nam forte per excommunicatum sunt impetrate: q̃ nõ valent. arg. i. de pba. post cessionem. s. eod. dilectus. de hoc dic vt in decre. pia. de excep. lib. vi. Nec obstat si dicatur q instrumẽtum apparet nõ viciatum ergo standũ est ei donec contrarium probetur. C. de edic. diui adria. tol. l. vlti. hic enim nõ impugnatur scriptura q̃n vera sit bulla et verus sit actor: sed tm̃ de mandato

b ¶ Sine speciali mandato. Sic ergo generalis procurator non sufficit ad impetrandum litteras qd est bene notabile. Sicut requiritur specialis pcurator in transactione. C. de transact. transactionis placitũ. et i. de arbi. per tuas. Et in integrum restitutione petẽda. ff. de mi. illud. §. si talis. et i. de resti. in integ. corã. Et in delatione iuramenti: quia pcurator nõ debet deferre iuramentũ alteri parti. ff. de iureiuran. iusiurandum. §. pcurator. Sic per procuratorẽ generalẽ nõ potest fieri acceptilatio: nisi habeat speciale mandatũ. ff. de acceptila. l. iii. Sed nõne ratihabitio sufficit ad hoc vt littere valeãt seu valere incipiant que prius non valebant? q videtur. ff. de iudi. licet verũ. et ratihabitio retrotrahitur. ff. de pigno. si fundus. §. si nescientem. et i. de clande. despon. qd nobis. et i. de elec. q sicut. Itẽ littere que primo nõ valẽt: postea cõualescũt. i. de fo. cõpe. licet. et c. ex tenore. Ad hoc respõdeo q licet pcuratio que nulla est possit ratificari non tamẽ valẽt littere iste aduersario contradicente. i. eo. ex parte. pter rationem que in littera ipa redditur: q: lites restringende sunt et c. Sed nunquid littere iste sunt nulle ipso iure? videt q sic: quia tanq̃ falsari[9] puniũtur. et sic iste lr̃e false sunt: sicut sententia venalis nulla est. ij. q. vi. §. diffinitiua. ff. si. venales. et i. de vi. et hone. cle. cũ ab omni. in fi. Dico q p exceptionẽ sunt annullande. in vtroq casu istius capituli si reus nichil obijceret valerẽt. Sed quis debet pbare q sine mandato sunt impetrate. an ille qui excipit q nõ sunt impetrate per pcuratorem an dñs qui vtitur illis? Uidetur q dñs qui vtitur illis litteris: et exhibet eas debeat probare mãdatũ: quia executor nõ tenetur obedire mandato iudicis nisi primo probetur mandatũ. i. de offi. deleg. cum in iure. s. e. cum ptingat. Qualiter enim possit reus pbare q non essent impetrate per pcuratorem cum sit pura negatiua. et negantis factum per rerum naturam nulla est probatio. i. de elec. bone. et vi. q. v. §. actor qd asseuerat. Preterea licet aliquis ostendat instrumenta ecclesie: non tamen ei creditur nisi caueat de rato. i. de offi. deleg. coram. in prima. Et generaliter traditur q quotiens de mãdato dubitat:

Procuratori casib[9] certis mandatũ speciale dz habere

Lr̃e ad lites cũ non valeant sine mãdato dr hoc probabit.

impetrãtis dubitatur. Ad hoc dicit Jo. q si ita contineatur in rescripto et cõquestus est talis pcurator de tali: tunc nõ est necesse probare mandatum: quia per litteras illas satis apparet de mandato: ex quo papa appellat eum pcuratorem: quia cõstat q vidit mãdatum. Sed si cõtinetur in litteris: significauit nobis talis vel cõquestus est nobis cum ille nõ fuerit in curia: sed alius qui dicit se fuisse procuratorem legitime cõstitutum: tũc tenetur pbare mandatum: quia plerique fingũt se esse alios. et sub nomine aliorũ litteras impetrãt. et nisi doceat de mãdato nõ debet audiri vt hic dicitur. In causa appellationis dicebat ipse Joan. q nõ tenetur pbare mãdatum: quia non est credendum q aliquis negligat ius in prosequẽdo appellationẽ qui alias diligẽs est. arg. C. qui et aduer. quos. l. i. Si autẽ per simplicẽ querelã sint littere impetrate necesse est semper probare mãdatum. Constitutio ista non bene seruabatur: nec admittebãt iudices talẽ exceptionem sed certe bene debet admitti: quia non valent littere: nisi sint impetrate per procuratorem. et hoc probatur in decreta. Grego. i. eod. titu. ex parte. vt ibi diximus. Secus credo in litteris super beneficijs obtinẽdis: q: ibi nõ exigitur mãdatum: cum super nulla lite impetrãtur: sed de gratia tãtum concedantur: rescripta ad lites tam ortas et nõ futuras impetrantur. i. eod. titu. ca. vlti. Curia romana nõ consueuit hanc exceptionẽ de mandato admittere. nec nos admittere debemus. et si propter hoc appellaretur non darentur littere super tali appellatione.

¶ Ut. i. c. pri. et iii. l. pe. ff. q̃ sa. tis. cog. et i. l. ij. ff. de vbo. sig.

Lr̃e ad beneficia sine mandato ipetrari pñt.

c ¶ Nõ debet exigi. Que sint ille persone habes. ff. de procura. sed et he.

Dilectus filius. ¶ Cum agitur actione reali competatio dictarum fit a fine diocesis[1] loci vbi sita est res. Et de meritis appellationis non iudex cause principalis: sed cui commissa est appellatio cognoscere debet: ita communiter summãt doctores. Sed profecto pars prima summarij nullo modo probatur in tex. nec puto eam verã in se. nã in textu solum diffinitur quis cognoscere debeat de meritis appellationis.

diuisio

Et venit hoc ad limitandum. c. pastoralis. ḃ. eo. Diui ditur in duas partes. In prima ponitur querela ap pellantis. In secuda prouidet ibi. quocirca. Abbas.

a ¶ Concilij generalis. ḃ. c. proximo.

¶ Glo. seq. notat ꝙ habere ecclesiā vel prebendā ⁊c. tractans vbi di catur q̇s habere domicilium.

Domicilium vbi dr̄ haberi

b ¶ Domicilīū. Ex hoc vide tur ꝙ lꝫ aliquis habeat preben dam vel ecclesiā alibi ꝙ ꝓpterea non habeat ibi domicilium. nā sola possessio do mus que in ciui tate alia compa ratur non facit domiciliū. ff. ad municipa. l. liber tus. §. sola verū tamen bn̄ potest quis habere do miciliū in pluri bus locis dūmo do se l vtroq; eq̄ lr̄ collocasse vi deat. ff. ad mu nicipa. l. assum p: io. §. iuris pru dentibus. ⁊. j. de fo. cōpe. ex parte B. al's dicit̄ ibi habere domici liū vbi maiorem partē rerū suarꝫ possidet ⁊ assidue conuersat̄ et ibi debet respōdere. C. vbi sena. vel clar. l. senatores vel etiam vbi vēdit emit cōtrahit ⁊ festos dies celebrat. ff. ad municip. eius. §. fina. ratione vero rei de qua agitur pōt cōueniri. j. de foro compe. sane. C. vbi in rem act. l. fina. ⁊ ex hoc forū sortitur. j. de foro compe. c. vlti. ibi numerant̄ plura ex quibus sortitur quis forū. Et sic patet ꝙ diete iste sem per sunt computande respectu diocesis vbi est res de qua quis cōuenitur. j. de foro cōpeten. ex parte. b. licet infra illas habeat beneficiū vel quandoq; inueniatur vt hic dicitur. Sed in personali actione secus: quia po test conueniri vbicunq; habet domicilium.

vltra duas dietas a dioce. vbi predicta ecclesia erat contra statuta concilij[a] generalis: de quo in eisdem litteris non fie bat mentio: distabatis. Et q2 huiusmodi exceptionem ad mittere denegantes procede batis in causa pro eo ꝙ idē. I. in rophen. diocesi bn̄ficia obti net: quasi ex hoc domicilium[b] intelligeretur habere: ipse ad nostram audientiam appella uit: et infra. ¶ Cūq; idem. I. appellationem interpositam prosecut᷒ ad eboracen. archi episcopum et eius collegas su per premissis litteras impe trasset: vos, i causa ipsa nichilo minus procedentes eisdem iu dicibus ne in commisso sibi ꝓ cedant negocio inhibetis[c]. ¶ Quocirca mādamus qua tenus si est ita/ cause superse deatis eidē: cum non vos: sed[d] dicti iudices cognoscere ha beant ad quos iurisditio de beat pertinere. ✝

Idem episcopo et archiepi scopo Regionen̄.

¶ Si plures impetrāt in eadē ecclesia: statur date vt primus impetrans preferatur ⁊ solus admittatur. Ita communiter summant docto. Et procedit istud summarium s̄m opinio nem cōem que hodie inualuit propter iura noua. Cap. xxx.

Capitulum✝ sancte cru cis cameracen̄. exhibi ta nobis petitione monstrauit ꝙ Calimaco clerico super pre bendali beneficio in eorum ec clesia obtinendo litteras no stras ad eos pri[e] monitorias: ⁊ demum preceptorias impe trante. B. clericus contra eos super cōsimili[f] beneficio in ea dem sibi ecclesia conferēdo ad

c ¶ Inhibetis. Et male. quia postq̄ causa appella tionis est commissa ex certa scientia/ iurisditio priorū iudicum est suspensa. j. de offi. deleg. pastoralis. §. pre terea. Sed iudex appellationis potest inhibere iudici a quo appellatum est/ ne in eadem causa ꝓcedat. j. de offi. ordina. romana. ꝟsı. similiter. §. a quibus. et. j. de appel. romana. §. si autem. lib. vj.

d ¶ Sed dicti iudices. Nam iudices appellationis debent cognoscere an sit legitime appellatū. ⁊ si legiti ma est appellatio ipsi cognoscāt: alias remittant par tes ad priores iudices in expensis condēnando appel lantem. j. de appel. vt debitus. ⁊. c. cum speciali. Et ita quādo iudices ad appellationem dati sunt semper de bent cognoscere de huiusmodi iurisditione nec conue nire cū prioribus: sicut qn̄q; vidi fieri. illud eīn habet locum quādo diuersi iudices cōtendunt se habere iu risditionem principaliter. ḃ. eo. pastoralis. B.

diuisio

Capitulum. ¶ Diuiditur. nam in prima ponitur facti narratio perplexitatem conquerentis con tinens. In secunda diffinitionis commissio illam tol lens. secunda ibi. quocirca. Abbas sicu.

e ¶ Prius. Et ita qui preuenit aliū ille obtinet. j. de ap. vt debitus. ⁊. j. eod. abbate. ⁊ est ll. ff. de pen ra. pluribus. ⁊. j. de ꝓcura. nō in iuste. vbi potior est cōditio occu pantis. ⁊ ll. ff. de verbo. obl. ga. li tus. Sed vide tur ꝙ ille ꝓ quo fuit lata senten tia primo debe ret obtinere: nō ille q̇ primo pre sentauit rescri ptū sicut si quis a pluribus con uenitur ex no xa eiusdē serui non ei qui primo egit: sed ei q̇ ad sentētiam primo peruenit debet dari. ff. de noxa. si quis a multis sic etiā in actio ne. de pecunia. ff. de pecu. li vero adhuc. For te idē posset di ci hic. ille eīn ob tinuisset q̇ primo receptus fuisset. arg. de prebē. dilectus. ij. sed hic neu ter ad sententiā venit. hic possunt assignari multa cō traria. j. de offic. deleg. ex parte. j. ⁊. ḃ. eo. titu. ceterū. ⁊ multa consimilia. Sed iura illa hodie correcta sunt ꝑ id quod habes. j. de appellatio. vt debitus. et per id quod dicit hic. De hac materia dicas vt dixi. ḃ. eo. c. j. Sed illa decreta. ex parte. j. de officio delega. loquitur in alio casu: cum iam littere sunt primo presentate an te presentationem secundarum: ⁊ ita concordant cum ista. Alij dicunt et forte bene ꝙ prime littere valent et non secunde: quia de primis non faciunt mentionem si non fuit negligens in prosequendo ius suum: et hoc constat licet prius presententur secunde dum tamen non recipiatur secundus ante presentationem prioris: et ita cessant contraria. Sed si primus non consequa tur ius suum dolo vel negligētia cum prosequi possit valebunt secunde: licet de primis non faciant mentio nem: secus in rescriptis ad lites obtentis: vbi per sol licitudinem presentantis perditur primum rescriptū: licet de secundo non faciat mentionem. j. de appella tioni. vt debitus. ibi enim remanet ius saluum vtriq; impetranti.

✝ Adde text. in aut. de appel. §. illud etiam. coll. iiij ⁊ in. l. j. ff. ḋ appel.

‡ Adde ꝙ ista dictio/ capitm/ ponit̄ ꝓ colle gio. sic c. ad hec. c. inter alia. et c. qd̄ in dubijs de sens ten. ex cōi. vbi ḋ equi uoca tiōe hu ius dic. capitm agitur.

¶ Glosa ista reci. per oblec. ⁊ sol.

f ¶ Consimili. Ergo nō super eodem beneficio: sed diuersis: al's non diceret consimili. quia si cōsimile er go aliud et non idem. vterq; istorum impetrauerat vt ei prouideretur in beneficio prebēdali. sed non super vno sed ita simpliciter: q2 nichil est idem cui simile est. argu. ff. si mensor. fal. mo. dix. l. j. §. hec actio.

¶ Glosa ista obijcit et remittit.

a ¶ Mētione nō habita. Per hoc videbaṫ q̄ lr̄e non valeāt. ṡ. eo. ceterū. ⁊ j. de offi. deleg. ex parte. ij. Sed prime ibi tā fuerūt presentate ante presentationē secūdarum. ⁊ sic non contradicit sed concordat huic no. Et etiam nō obstat ca. ceterum.

¶ Glosa ista arguit ⁊ remittit.

b ¶ Post appellationē. Unde videṫ q̄ sentētia postea lata non tenuit. j. de senten. excō. per tuas. Sed cōtra dicit j. vbi dicis sentētias prefatas relaxetis. sꝫ ibi dicetur ratio q̄re tenuit sentētia. Uel intellige q̄ ex iuxta cā appellatum est: quia forte litteras alterius receperāt vel aliā iustam cām allegauerūt: ⁊ sic nō tenuit s̄nia. Uel dicas vt in vltima notu.

¶ Glosa ista alleg. v. cōcor. obijcit et soluit.

c ¶ Suspēsionis. Ar. q̄ suspēsus pōt amplꝰ suspēdi sicut excōicatus potest excōicari. xj. q. iij. engeltrudā. ⁊ xj. q. iij. excellentissimus. xij. q. ij. de viro. ⁊ j. de iude. ⁊ sarra. ita quorūdā. in fi. ibi de hoc.

d ¶ S̄nias. Scꝫ excōicationis ⁊ suspēsionis latas.

¶ Glosa ista obijcit et tripliciter soluit.

e ¶ Relaxetis. Ex hoc patet q̄ s̄nia suspēsionis post appel. lata tenuerit. Sed videtur q̄ appellatio tenuit ex eo q̄ et tm̄ qui lr̄as primo p̄sentauit ꝑuidere deberet ⁊ illi qui scdo presentauit lr̄as suas: cōtra quē fuit appellatū. dicas q̄ ideo tenuit s̄nia non obstāte ap. q̄ nodum ꝑuiderant alicui illoꝝ ⁊ in lr̄is cōtinebatur si aliū ad mandatū nostrū nō recepistis: hec em̄ clausula nisi de mādato nostro eadem ecclesia in receptione alterius fuerat grauata erat in vtrisqꝫ lr̄is inserta. vt patet in integra. sed ipsi nō receperāt adhuc vnde nō tenuit appel. cū nōdum cōpeteret eis exceptio. Uel dicas si vis p̄dictas s̄nias relaxetis ad cautelam q̄tum ad illā sententiā que lata fuit post appel. que legitima fuit q̄tum ad alias latas pro calumacio vbi appellatio no precessit teneṫ ꝓprie illud verbū relaxetis. Et sic ꝓprie ⁊ improprie simul illud teneṫ. si. xxviij. dist. p̄sbyterū. ⁊ c. prioribꝰ. lxiij. dist. in synodo. ❡ Quid si p̄sentatione ꝑ aliquē illoꝝ facta ipsi. ca. alij iudices post appel. excōicauerunt videtur q̄ teneat appellatio: q̄ ex quo alius preuenerat ius habebat. vnde si capitulū appellauit cōtra scdo presentantē bn̄ videṫ tenere appellatio: q̄ ei debēt ꝑuidere q̄ primo p̄sentauit: vt hic.

❡ Con. ca. tex. l. l. j. §. q̄ mandatū. ff. d offi. eiꝰ cui mā. ē iuris.

J. archi. tor. et eiꝰ collegas de predictis litteris non habita mētione[a] executorias a nobis litteras impetrauit: qui post appellationē[b] ad nos interpositam in eos suspensionis[c] ⁊ excōicationis sentētias protulerunt: ac dictꝰ. C. super executione mandati pro eo facti: ad alios obtinuit scripta nostra qui tulerunt suspēsionis et excōmunicationis sententias in eosdem. ¶ Quocirca mandamus: quatenus eo recepto in canonicū ⁊ in fratrem: assignatoqꝫ sibi beneficio prebendali qui ad eos prius mandatum ap. reportauit prefatas sententias[d] iuxta formam ecclesie relaxetis[e] alteri super prebendali beneficio in eadem ecclesia silentium imponentes.

Idem Bituricen̄. archiepi. aposto. se. lega.

❡ Si habens lr̄as pape ad beneficium eis ꝓpter annuā pensionē renūciat: nō valent littere beneficiales per eū hoc tacito impetrate. Capitulū. xxxi.

AD audiētiam nostram peruenit q̄ quidā clerici obtentis a se. ap. litteris sup prouisione sua in aliquibus ecclesijs tibi subiectis recipientes ab eis annuas pensiones[f] seu alia bn̄ficia: ab eorū impetitione desistunt renūciantes[g] beneficio litterarum: et infra. ¶ F. t. mandamus quatenus eos qui post litteras taliter vēditas: alias (de illis mentione non[h] habita) impetrabunt de cetero vel hactenus impetrauerint: carere decernes commodo earūdem: ⁊ ecclesias nō permittas earū occasione vexari: reuocando in[i] irritum si quid earum pretextu inueneris esse factum.

Gre. ix. mediolan̄. archiepō.

❡ Receptus per litteras apostolicas licet prebendam expe

dicit: ⁊ ideo absolutio ad cautelā fieri debet. Sed non credo q̄ quotiēs aliqui absoluūtur ad cautelam illud exprimiṫ. j. de ap. ad p̄sentiā. j. de testi. veniēs. in fi. vn̄ prima ratio verior videṫ. vel intelligiṫ tm̄ de sentētijs illorū a quibus nō est appellatū. ⁊ sic planū est.

Absolutio ad cautelam nō fit nisi hoc exprimaṫ

¶ Ad audientiā nostrā. ¶ Diuiditur q̄ in prima poniṫ facti narratio. In secūda ꝓuisio ibi: fraternitati. Abbas.

f ¶ Pēsiones. Hmōi pēsiones q̄ in fraudē fiūt de ꝓuētibus ecclesiarum prohibite sunt in cōcilio generali. j. de prebē. extirpande. in fi. j. de collu. audiuimus. ❡

¶ Glo. ista querit ar. ꝓ. vacillādo soluit Zenzē.

g ¶ Renunciātes. Sed nunqd cōtinet symoniā hmōi renunciatio? videṫ q̄ sic cū ex lr̄is habet ius ad petendū bn̄ficiū sp̄uale et in talibꝰ ois pactio ⁊ cōditio cessare debeat. j. de pac. c. vlti. ⁊ j. q. ij. q̄ppio. Posset dici q̄ nō est symonia: quia ea que precipiunṫ a iure licite deducūtur in pactū: etiā in spiritualibus. j. de elect. significasti. et. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊ istud est de iure q̄ renunciet litteris si vult habere beneficiū: sed si habet etiā beneficiū posset deduci in pactū q̄ ei renunciaret si vellet aliquod aliud beneficiū obtinere: q̄ vtrūqꝫ habere simul nō potest. j. de prebē. cū nō ignores. Et s̄m hoc expone venditas. i. cū tali pacto renunciatas. Uel pōt dici q̄ symonia fuit q̄ꝺ hoc nō negatur. Uel dic q̄ non fuit symonia ꝓpter hoc cōmissa q̄ꝺ est equitas. cū nullum ius speciale habuerit per illas litteras.

h ¶ Mētione nō habita. Et ideo nō valent. j. eo. ca. priori. ⁊ ṡ. eo. ti. ad aures. ⁊ c. cum adeo.

¶ Glosa seq. primo querit de reuocatione ꝓcessus facti per rescriptum surreptitiū. scdo alleg. pro. inducēs tria ca. ⁊ rationē quā fortificat. Soluit etiam obstaculum ⁊ inducit tria similia: tertio alle. iiij. in contrariū. quarto ponit opi. Joan. quinto sol. disting. inter rescripta ad lites et ad beneficia.

i ¶ In irritū. Sed queritur an generaliter sit verū q̄ quicquid fit per litteras tales surreptitias debeat reuocari? hoc manifeste probatur in caplo isto. et est si. eo. cū dilecta. ⁊ c. cōstitutus. ⁊ hoc ideo q̄ per litteras tales iurisditio nō videtur dari. j. de offi. vica. sua nobis. ⁊ xxxv. q. ix. veniam. ⁊ c. sententiam. ⁊ reuocatur etiā altera parte absente. vt j. de sen. ⁊ re iudi. cum detur.

S̄nia ꝑ lr̄as surreptitias lata an valeat et vtrū ex ipsis iurisditio

olim. τ .ff. de iudi. si pretor. §. marcellus. Nec obstat si dicas q̄ post sententiam non admittatur exceptio. iij. q. vi. §. exceptio. τ .j. de re iudi. inter. † Sed illud nō habet locum in exceptionibus in quibus agitur de falso .j. de procura. in nostra. τ .j. de ꝓbatio. licet. cum enim ꝑ tales litteras nō receperint iurisditionē quicquid per eas factum est non tenet. τ est ii. quia replicatio omissa ante sententiā ex causa probabili post sententiā proponit. .ff. quādo act. de pecu. est annalis. §. quesitum. als cit. §. primo. i. multo fortius exceptō. ad idem facit .j. de re iudica. ad probādum. arg. .j. de despon. impub. ad dissoluēdum. in fi. sed illa decret. aliter intelligitur. Cōtra videtur q̄ per tales lr̄as detur iurisditio: licet possint elidi per exceptionem. vt .s. eodē. nōnulli. dictum est. arg. .ff. de bono. posses. sm̄ tabulas. l. pe. §. testamēto. vnde non potest dici retro iudicium nullum fuisse. vnde si aliquis sciuit sibi competere exceptionē τ non excipit sibi imputet si nesciuit preterita exceptiōis post reperte sentētia non retractetur .j. de re iudica. inter. τ ca. suborta. Item libertas per falsos codicillos data non reuocatur. .ff. de manu. testa. cum ex falsis. τ legata prestantur licet testamētum sit falsum. .ff. de here. insti. l. vlti. Circa istam materiā dicebat Joan. q̄ sententia lata per tales litteras tenet nisi releuetur per appellationem vel supplicationē: sed retractanda est per in integrum restitutionem. vel si vis dicere q̄ per tales litteras nulla datur iurisditio non est necessaria restitutio: q2 ipso iure nulla est sentētia .j. de offi. vica. sua nobis. Tu dicas q̄ tales littere nō sunt irrite ipso iure. sed possunt annullari per exceptionem. vnde si a principio huiusmodi exceptio ꝓponat: si aliquid fiat contra totum reuocatur. τ sic loquitur .s. eo. constitutus. τ .c. cum dilecta. Si autem per consensum partiū tacitū vel expressum procedatur τ detur sententia: tenet quidem et valet cum sit lata a iudice suo nec contra ius constitutionis. vt .ij. q. vi. §. diffinitiua. τ .j. de re iudica. cū inter vos. nisi fuerit appellatū vel supplicatum. xxxv. q. ix. veniam. τ .c. sententiam. τ .C. de preci. imperato. offerē. aut. que supplicatio. Et in causa appellatio. vel supplicationis potest opponere de surreptione. τ si ostendit se ignorasse bene auditur: et poterit hoc ꝓbare per iuramentum. quia hoc aliter de facili probare non posset .j. de testibus presentium. et .j. de except. pastoralis. τ hoc intelligo hic si eis ignorantibus de prioribus litteris receperunt istos per litteras secūdas. Argu. ad hoc .j. de prebendis dilecto. Uel potest dici q̄ aliud sit in beneficijs ‡ quia beneficium non potest possideri nisi canonice habeatur .j. de insti. ex frequētibus. sed isti per fraudē obtinuerunt: τ ideo iniuste. et si primam ecclesiam habuissent quo ad titulum secundam habere non poterant nisi dispensatiue .j. de elect. dudum. decreta. Grego. et ideo necessaria fuit scientia pape in impetratione litterarum talium .j. ca. proxi. quia papa pro aliquo beneficiato non scribit ex certa scientia quin faciat mentionem de primo beneficio. .s. eo. postulasti. i alijs bene tenent ea que fiunt per tales litteras: ex quo tacite vel expresse approbātur littere .j. de offic. delega. ex parte. ij. nec eo preterito posset appellari.

† Concor. ex. cū glo. i. l. penul. prorias. C. sen. res. non pos. et i. l. offm̄. ff. ð rei ven.

† Adde si. i. l. j. §. sed τ si qs. ff. de car. edict. τ ff. de li. cau. l. ordinata.

‡ Hanc glo. dicūt esse singu.

Inno. i ca. ad aures. .s. eo. et ab. hic ad hoc q̄ licet snia in bn̄ficialibus trāseat in rē iu di. ꝓ pte tn̄ ptis vel alius agere ꝓeū q̄ iniuste eā obtinuit ꝑ viā denunciationis euāgelice.

Cecet ꝑ alias litteras hoc supprimentes in alia ecclesia recipi non debet hoc dicit inherendo verbis littere. Capi. xxvj.

In nostra ꝓposuisti presentia q̄ nonnulli clerici a se. aposto. plures litteras: nō tamen alias de alijs mentionem[a] faciētes impetrant fraudulenter q̄ in pluribus ecclesijs admittantur sicq3 aliquādo in alijs recepti: licet nondū in eis ecclesiasticū beneficiū[b] sint assecuti: alias ecclesias super receptione sua nichilominus impetunt et molestant: † τ infra. Mādamus quatenus eos clericos ecclesijs in quibus recepti sunt faciēs esse contētos: nō permittas alias ab eis occasione litterarū huiusmodi molestari. Nisi de receptiōe forte sua expressam fecerint mentionem.

Idem episcopo siluanetēsi. et abba.

Nō valet rescriptū qđ procurator reuocat⁹ τ de hoc certificatus extra iudicium impetrauit: secus tamē si in iudicio: dūmodo reuocatio ad noticiā aduersarij vel iudicis nō puenit. h. d. sm̄ lecturā magis cōmunem τ littere conuenientē.

In nostra. Decret. ista intelligi potest duobus modis. primo ð his qui simul impetrant binas litteras et hoc amicatur principio. Alio modo de his qui iam recepti ꝑ primas impetrant secundas litteras τ hoc amicatur fini. Et sm̄ intellectum quem tenet hic Joan. cal. τ dn̄s Flo. potest sic summari. Suppressio iuris ad rem vitiat rescriptum beneficiale. h. d. In hac decre. primo ponitur facti narratio. ex qua resultat questio. secūdo ibi. Mandamus ponitur mandatum. tertio ibi. Nisi de receptione ponitur exceptio.

Glosa ista querit et soluit.

a Mentionem. Et ideo videtur q̄ secunde valere non debeant. .s. c. pxi. τ .s. eo. ceterum. τ .c. ex parte. ij. τ .j. de offi. deleg. ex parte. ij. sed in pēdenti est que valeant si ante presentationē primarum secūde fuerint impetrate: tunc enim valebunt que prius fuerint presentate. vt .s. eo. ii. capitulum. τ .j. de appellatio. vt debitus. postq̄ vero receptus esset per primas nō valerēt secunde. vt .j. sequitur. Preterea q2 papa nō intendit ei prouidere in pluribus beneficijs: nisi in secūdis litteris mentio fiat de primis .j. eod. ca. si proponentes etiam si modicum esset beneficium primū .j. de prebē. cū teneamur. Sed quid dices si prime littere annullate sint per exceptionem nūquid valēt secunde licet de primis non faciant mentionē? Dico q̄ valent secunde si nondum essent presentate: quia potius ad cautelā impetrate videntur. vt si non possit beneficium consequi per primas/ vteretur secūdis: sicut cōsueuit dici in rescriptis. .s. eo. ex tenore et verba cum effectu intelligūtur .j. de cleri. non residē. relatum. vnde cum nichil obtinuerit per prima valēt secūde: quia hec fuit intentio pape vt per litteras suas beneficium consequeretur: τ hoc satis innuitur ex eo qđ dicit: eos facias esse contentos ecclesijs in quibus recepti sunt.

Glosa seq. obijcit et soluit.

b Beneficium sint assecuti. Si enim nōdum sunt ecclesiasticū beneficiū assecuti quare non valēt littere iste secūde? quia qui beneficiū ecclesiasticū non est cōsecutus potest pro beneficio litteras impetrare. .s. eodem. cum adeo. τ .j. si proponente. Respondeo licet beneficium nondum sit assecut⁹ tamen ius canonice per

quod i breui beneficiū est habiturus ex dñi pape mā dato est consecutus: ꝛ ꝓ bñficiato iam reputat̄. vnde de hoc in suis litteris tenebatur facere mentionem: si iam erat receptus.

Ex pte decani. Sic summa fm intellectum satis notabilez.

Sūma rium. ¶ Quicquid ꝓcurator reuocatus ꝛ de hoc certificatus in iudicio facit in fauorē domini nō tenet licet reuocatio ad noticiam iudicis vl̄ aduersarij non peruenit: sec⁹ si illud tendit ad cōmodum aduersarij h.d. ¶ In pͥma ponit̄ facti narratio. In secunda iudicū instructio ibi: quia ꝓpo. Abbas. si

Diuisio

Capitulum.xxiij

Ex parte decani ꝛ capituli Laudun̄. fuit propositum ꝙ cum ipsi auctoritate se. apost. indulgentie[a] in nobilem virum Johan. excommunicationis sententiā protulissent: procuratoribus partiū propter hoc ad se. apo. accedētibus: et lite super diuersis articulis[b] cōtestata[c]: nos causam vobis cōmisimus terminādam hoc adiecto vt non obstarent littere preter assensum[d] partium impetrate[e]. Dictus autem nobilis citat⁹ proposuit ꝙ per illas litteras procedendum non erat: ex eo ꝙ V. qui easdem litteras impetrauerat: falsus extiterat procurator[f]: cum ipse ante impetrationem litterarum ipsarū propter[g] suspitionem quam contra eundem conceperat: mandatum sibi traditum reuocasset. Eis igitur proponentibus ex aduerso: ꝙ ad nos vel ad ipsos huiusmodi reuocatio non peruenit: vos ꝙ deberetis per litteras ip̄as procedere per quandam interlocutoriam protulistis.‡ Petente itaq3 procuratore ipsorum vt inspiceretis pre-

Casus satis intricatū facilez reddēs

¶ Casus. Canonici Laudunen̄. habebāt priuilegiū a roma. pō. vt possent excōicare oēs sibi iniurias inferentes / vel sua bona detinētes. rōne cuius quidā Johā. nobilis ab ipsis fuit excōicatus. Sed appellauit ad papam. Procuratores vtriusq3 partis missi sunt ad papam. Dum ibi essent ꝛ examinaret̄ negocium: Iste Johā. habuit suū procuratorē suspectum: q2 forte erat amicus canonicorū: vel canonici aliquid ei promiserant: vel habebat filiū cui canonici ꝓmiserāt dare aliquā capellā vel beneficium. Reuocauit igitur suū ꝓcuratorē ꝛ misit ad eū suas l̄ras reuocatorias. ille procurator suus celauit hmōi litteras: ꝛ nō manifestauit neq3 iudici. s. pape: nec parti aduerse. s. ꝓcuratori istoꝝ canonicoꝝ. Ambo ꝓcuratores cōsiderantes ꝙ negocium nō posset ꝯmode discuti i curia romana: q2 difficile fuisset illic cōuocare testes: vel ꝓpter nimios calores in vrbe romana existentes: voluerūt impetrare et de facto impetrauerunt litteras ad vnuz episcopum ꝛ vnū abbatē in picardia. Erat aūt reuocat⁹ vt diximus ꝓcurator istius Johan. Presentauerunt litteras iudicib⁹ quibus ꝯmittebat̄ causa. iudices citauerunt partes. s. canonicos ꝛ istum Johā. Excepit Johan. ꝙ virtute istarū litterarū nō poterat conueniri: cū essent impetrate a suo ꝓcuratore reuocato. Et dixit. Ego credo ꝓcuratori meo per suum iuramentuz si fuerit reuocatus an non. Riderunt ad hoc canonici ꝙ illa reuocatio nō ꝑuenerat ad noticiā eoꝝ vl̄ saltē eoꝝ ꝓcuratoris. nec etiā ad noticiā iudicis. s. pape ratione cuius⁹ non valebat. Judices interlocuti sunt ꝙ hoc non obstāte ꝓcederent. Ille Joh. non ꝓappellauit a sententia: sed vidēs hoc obstupuit et dixit. Post ꝙ reuocatio facta per me non tenuit: ego prouidebo michi. Ecce quid fecit obtētis dilationibus ad faciendum negociū suū dixit suo ꝓcuratori quez iam reuocauerat. Oportet te ire romā celeriter et impetrabis michi litteras alias directas ad istos iudices. Bñ dixit ꝓcurator fiat. iuit: obtinuit: ꝛ rediit: ꝛ apportauit litteras facientes mētionem de primis ꝑ quas inter alia mandabat̄ vt isti duo iudices: eps ꝛ abbas examinarent ꝓcessum vsq3 ad sententiā exclusiue: ꝛ pro sñia diffinienda remitterent ad roma. pontifi. Fuerunt presentate iudicib⁹ iste littere vt ꝓcederent fm eas ꝛ nō fm priores. Pars canonicoꝝ se opposuit contra huiusmodi litteras: et dicebant ꝙ nō valebant: q2 erāt impetrate a ꝓcuratore reuocato: quod ipsemet Joh. iā in iudicio cōfessus erat: ꝛ etiā ex͂ iudiciū erāt impetrate: q2 iudiciū (vt patet supra) erat in picardia corā illis duob⁹ et fuerūt impetrate in curia romana: et sic extra iudiciū. Dicebat iste Johā. Vos noluistis admittere reuocationez quo ad alias l̄ras sz bene quo ad istas. ego nihil cognosco i hoc. Dicūt ei. in primis reuocatio non fuit nobis nota: bene aūt in secundis q2 tu ipse confessus es in iudicio te reuocasse tuū ꝓcuratorem. Sup hoc consultus papa dicit ꝙ iudices ꝓcedant fm priores ꝛ nō fm posteriores ip̄etratas ꝑ procuratorem istius Jo. iā reuocatū. Iste est casus ad lōgum clarus ꝛ fecilis fm dñm Nicolaum dorigny doctorē in iure pōtificio: ꝛ cōciliarium parlamētecū.

‡ Addetex. cuz glo. i ꝟ. decipuētur. in auten. habita C. ne fi. pro pa.

a ¶ Indulgentie. Forte ꝯcessum fuerat capitulo Laudunen̄. vt si quis in eoꝝ manifestā offensam incideret ꝙ illū possent excōmunicare. Similem indulgentiam habes .j. de verbo. signi. ex parte ibi concessum erat canonicis carnoten̄. ꝙ nemini licitum esset absoluere excōicatos ꝑ eccl'a carnoten̄. nisi satisfactione premissa ꝓ emenda.

b ¶ Articulis. q̇ fuerunt alij articuli non habem⁹.

c ¶ Cōtestata. ꝑ ꝓcuratores datos ad totā litem.

d ¶ Preter assensum partiū. Hoc solo nō valebant littere posterius impetrate preter consensum partiū etiam si mandatum procuratoris non fuerit reuocatum. .j. eo. ceterum. hoc tamen non fuit allegatum. vl̄ intellige de alijs litteris ad alios iudices prius impetratis: ꝛ ita planum est.

e ¶ Impetrate. i. impetrande vt cōso. glo. B.

Procurator dr̄ falsꝰ dupl'r.

f ¶ Procurator. Not. ꝙ qñq3 dicit̄ falsus ꝓcurator qui nunq3 fuit. ꝛ talis nec dñm obligat nec soluentem sibi talis ꝓcurator liberat: nisi dñs ratū habeat. ar. .j. de offi. deleg. cū olim. ꝛ .j. eo. ti. coram. ff. de iudi. l3. ff de condi. cau. da. si procuratori falso. Dicitur etiam falsus ꝓcurator qui fuit ꝛ nō est: vt hic ꝛ iste liberat soluentē sibi ꝓ dño ignorante: sed dñm non obligat. ff. si cer. peta. eius qui in ꝓuincia. ꝛ. ff. de solu. si quis seruo. De exceptione aūt ꝓcuratoria notabitur .j. de procura. in nostra presentia.

¶ Glo. seq. distinguit in reuocatione ꝓcuratoris an fiat ante litē contest. vel post. et an ꝓcurator ꝯsentiat vel resistat. ꝛ ex hoc obijcit ꝛ soluit.

Procurator ꝓpter suspitōez ꝛuocat̄

g ¶ Propter suspitionē. Sic .j. de ꝓcura. in nostra. Propter suspitionē pōt ꝓcurator non solū ante sz etiā

dictã indulgentiaʒ: pcurator ipsius nobilis ex aduerso respondit q nõ erat per iam dictas litteras procedenduʒ exhibens alias quasdam posterius impetratas inter alia cõtinentes: vt (si de partium voluntate procederet) causam terminaretis eandem: alioquin ipsam sufficienter instructam remitteretis ad se. apostolo. examen cum indulgentia memorata: quas litteras ipsi ex eo non [a] valere dicebant: quia per eundem A. et post reuocationem mandati fuerant impetrate. ¶ Quia vero iuxta generalis statuta cõcilij aposto. littere quas sine [b] speciali mandato domini qs impetrat valere non debent: nisi sit de illis personis [c] a quibus non est exigendum de iure mandatum: mandamus

post lit. contesta. reuocari. ff. de pcurato. iteʒ si suspectus. puta si affinitate aliqua aduersario coniungat. ff. e. aut affinitate. aut si familiaris fiat aduersario. j. de offi. deleg. insinuante. ꝛ quotiens noua cã superuenit. ff. e. si post datũ. ꝛ hoc post lit. ꝯtesta. sʒ cã cognita. ff. e. post litẽ. et. l. q̃ ois. et hoc verũ est si pcurator contradicat secus si consentit qa tunc sine cause cognitiõe remouet. j. de pcura. auditis. ꝛ ãte litẽ cõtestatã nulla cã interueniẽte. ff. eo. añ litẽ. Quare ergo nõ reuocatur qcquid factum fuit per talem pcuratorẽ? Ratio satis est in euidenti: quia huiusmodi reuocatio non peruenit ad aduersarium vel ad iudicem vt ex aduerso ppo nebatur: vt. j. sequitur. et ideo quicquid cũ ipso factũ est valʒ: quousqʒ reuocatio sit nota aduersario vel iudici. j. de pcura. mãdato: † nec ille pbauit q reuocatio mãdati ad aduersariũ vel iudicẽ puenisset: ꝛ ideo recte interlocuti sunt iudices se debere p hmõi lr̃as pcedere: ꝛ ille nobilis sup hoc acquieuit interlocutioni ostẽdendo alias lr̃as ipetratas p eundẽ pcuratorẽ, q̃ nõ valent: si reuocatio ad ipsum pcuratorem puenit. Ad hoc em̃ vt reuocatio teneat necesse est vt ad aduersariũ vel ad iudicẽ pueniat. j. de pcu. mandato. ꝛ ibi dicemus de hoc. ꝛ hoc in iudicio: sec⁹ extra iudiciũ vbi sufficit q reuocatio pueniat ad pcuratorẽ ꝛ post ea nõ valet qđ facit in p̃iudiciũ dñi: sed bñ valet qđ facit ante q̃ꝫ reuocatio ad eũ pueniat: vt. j. colligit ꝯ si. si reuocatio. ꝛc. ff. mãda. si mandassem.

† Concor. tex. in. l. si pcurator. cuʒ ibi not. ff. de pcu. et. l. sed etsi mãdassem. et l. his pcedẽte. ff. de iniius vo.

¶ Glosa seq. allegat. v. concor. et duo contraria. Iteʒ obijcit et soluit.

a ¶ Non valere dicebãt. Et merito qꝛ ipse nobilis hanc allegationẽ cõtra aduersarios allegabat: ergo cõtra se illam recipere tenebat. xix. dist. si romanorũ. ꝛ. iiij. q. iij. si qs testib⁹. ꝛ. ix. dis. neqꝫ quorũlibet. ꝛ. iij. q. viij. cui⁹ in agendo. et. j. de censi. cũ olim. Arg. contra. xxvij. dist. si quid veri. et distin. x. lege. Et ita ex ppria cõfessione probat secundas lr̃as non valere cui confessioni standũ videt: sed non est verũ nisi reuocatio mandati ad procuratorẽ peruenerit: vt. j. sequit. et. ff. manda. si mandassem. arg. q nõ sufficit reuocare mandatũ nisi reuocatio perueniat ad procuratorẽ vt patet hic. ꝛ in. l. predic. si mandassem. et ita potest habere ratas litteras anteq̃ꝫ reuocatio pueniat ad pcuratorem: licet confiteatur se reuocasse mãdatum: non tamen cõfitetur reuocationẽ peruenisse ad procuratorem. vnde debet illud pbare: vt. j. dicit. Et ita patet q prime etiam non debeant valere si probetur q reuocatio ad procuratorem peruenisset: ꝛ tamẽ dicitur. j. q valent. sed hoc ideo est: quia reuocatio non peruenit ad iudicem vel aduersarium. j. de procura. mandato. ꝛ dicitur de hoc. s. eo. in isto capitu. ꝛ aliud est in iudicio. et aliud extra: vt dictum est. s. eo. nonnulli. §. sunt ꝛ alij.

¶ Glosa sequens notat: querit ꝛ remittit: questionis dubium aperit. sol. ponit opinio. Johan. item Uincẽ. et obseruantiam curie.

b ¶ Sine speciali. i. expsso sm Uincen. Et ita patet hic q non valent littere sine speciali mãdato: licet cõstitutio illa. s. eo. nõnulli. male obseruetur vt dictum fuit ibi: et sic confirmatur hic tenor illius constitutionis. Sed qualiter pbabit quis litteras ipetratas de mãdato dñi? de hoc dictũ est in illa cõstitutione. nonnulli. Si qs constituat aliquẽ pcuratorẽ suũ ad impetrandũ sufficit ostẽdere q sibi dedit mãdatũ ad impetrandũ. Sed adhuc non videtur sufficere: qꝛ p hoc non cõstat q ille impetrauerit. nam alius potuit eas impetrare: et sic non sufficit ostendere tale mandatum: quia illud nõ probat impetrationem: qꝛ non pbat hoc eẽ quod ab hoc cõtingit abesse. j. de transla. inter corporalia. ꝛ. C. vnde cognati. l. nõ hoc. ꝛ sic videtur adhuc q necesse sit pbare q ille pcurator tales lr̃as ipetrauit qđ erit difficile pbare. qd ergo erit? Dico q necesse ẽ q ostẽdat siue pbet mandatũ et q probet se ab illo recepisse litteras cui mandauit siue ab alio pro ipso. et cõsulo q tam de mandato q̃ꝫ de receptione litterarũ ab illo procuratore fiat publicum instrumẽtum ad faciẽdum fidem in iudicio si ei obijciatur. Et hoc credo verum tam in causa appellationis q̃ꝫ in litteris que impetrantur per simplicem querelam: licet Johã. dixerit q non est ita in causa appellationis: quia ita bene possunt lites finite per sententiam suscitari per tales litteras impetratas sine mandato vt p alias. acquiesceret enim forte sententie si litteras non haberet: et sic generaliter intelligo constitutionem. Hec decretalis ꝛ illa. s. eo. nonnulli. de iure sic intelligũtur: tamẽ satis credo sufficere iuramentum impetrantis cum vno teste ad faciendum fidem super impetratione litterarum ex quo constat de mandato. j. de procurato. ex insinuatione. Uincen. dicit q generalis procurator sufficit ad hoc quod est contra istã litteram ꝛ contra. l. ff. de offi. eius cui manda. est iurisdi. l. j. sed ipse exponit speciali. i. expresso. quod non videtur verum quia in generali procuratione nihil de impetratione exprimitur: ꝛ hoc dicit per legem que potius contradicit. ff. de procurato. procurator totorum. Sed si haberet generalem procurationem ad lites ꝛ liberã administrationem: satis credo q possit lr̃as impetrare vt. ff. de pcuratori. pcurator cui. j. de pcura. petitio. sed si haberet mandatũ generale ad negocia tm̃ non credo q possit lr̃as impetrare ad lites: qꝛ vt hic dicitur speciale mandatũ exigitur in hoc casu. arg. l. predic. pcurator totorum. Curia tamen non seruat hoc quod hic et in concilio dicitur. nec daret litteras propter hoc appellanti.

Lr̃e qualiter probãt de mandato dñi ipetrate.

c ¶ Personis. Puta liberi/ parentes/ fratres/ ꝛ affines/ ꝛ liberti. ff. de pcurato. sed ꝛ he persone. ꝛ qꝛ agere possunt pro talibus cõiunctis personis dum tamẽ cõtraria voluntas non appareat. ff. de pcurato. põponius. §. vltimo.

¶ Glosa seq. querit et soluit. ponit opi. Innocen.

a ¶ Si reuocatio. Sed quis probabit reuocationem peruenisse ad procuratorem? In casu isto capitulum lauduñ. debet probare hoc. alias regulare est q actor semper debet probare mandatum: vt dixi. s. eo. c. nonnulli. Papa tamen contrarium dicit q reus debet probare q non sint impetrate per procuratorem: quia non est presumendum q suam pecuniam iacet et ita propter presumptionem transfertur probatio in reum.

¶ Glo. se. notat quest. arg. negatiue soluit Ziuum.

b ¶ Mandatum dñs reuocauit. Et ita idem est si mandatum fuerit reuocatum: ac si non habuisset mandatum. immo plus quia contra voluntatem dñi quare littere non valent. Et ita patet hic ex littera sequenti ratihabitio in tali casu locum non habet aduersario contradicente. Item si procurator mandauit hanc impetrationem alij: numquid valebunt littere impetrate per illum? videtur q non: quia procurator ante lit. contest. alium procuratorem dare non pot. C. de procura. neq tutores. et l. nulla dubitatio. Tu dicas q bene valent littere ille impetrate per illum cui procurator mandauit. Et quod dicitur procura. ante lit. contest. non pot alium procu. constituere. istud verum est ad agendum: sed ad negocia procurator datus/ alij demandare pot. ff. man. si procuratorem. §. j. et ff. de neg. gest. si quis mandato. et talis procurator bene committitur in curia. Et consueuit dici in procuratione do tibi potestatem vt alium possis (si necesse fuerit) constituere procuratorem.

Procurator an possit dare procuratorem.

diuisio

S Ignificante. ¶ Diuiditur. quia primo ponitur appellantis narratio. Secundo appellationis commissio ibi. Ideoq. Abbas sicu.

¶ Glosa seq. obijcit per sex rationes et soluit.

c ¶ Non de remen. Sed videtur q hoc sibi obesse non debuit: quia et si hoc dixisset nichilominus litteras habuisset. s. eo. sup litteris. quia ex quo de corpore constat extrinseca non nocent: licet omnia non exprimantur. j. de consangui. et affi. tuas nos. et ff. de rei ven. si in rem. in fi. Et certum dicitur siue proprio nomine siue demonstratione que vicem proprij nominis obtinet designetur: aut etiam digito ostendatur. ff. si cer. pe. certum est. et ff. de rei ven. si in rem. in fi. Sed iste personaliter ostenditur: ergo videtur q sit per litteras tales audiendus. Preterea non debet ei talis error obesse cum constet de errore. C. de iur. et fac. igno. error facti. Preterea falsa causa non perimit legatum: sine falsa demonstratio. C. de fal. causa. adie. l. ij. ff. de condi. et demo. falsa demonstratio. et. j. de conuer. coniu. ex parte. ij. nec mendacium obligantis impedit obligationem. j. de conuer. coniug. veniens.

Certum quid sit.

quatenus si^a reuocatio mandati ad procuratorem peruenit: cum minus valere debeant littere: que impetrantur ab illo a quo mandatum dominus^b reuocauit: in negocio iuxta priorum continentiam litterarum non obstantibus posterioribus procedatis.

I dem decano et magistro. G. canonico Leodien.

¶ Rescriptum impetratum contra hominem alicuius diocesis non extenditur ad hominem eiusdem nominis alterius diocesis. Capitulum. xxxiiij.

S Ignificante. V. nos noueritis accepisse. q cum R. contra. V. remen. dioce. super quibusdam pannis ad iudices litteras impetrasset. idem V. excipiendo proposuit: q cum idem non^c de remen. sed de leodien. dioce. existeret: per huiusmodi litteras (cum de dioce. leodien. non facerent aliquam mentionem) conueniri de iure non poterat: nec debebat. Et quia exceptionem huiusmodi admittere denegarunt: nostram audientiam appellauit. ¶ Ideoq mandamus quatenus si est ita: reuocato in irritum et c.

I dem priori sancti Laudi. et succentori rothomagen.

¶ Per rescriptum impetratum contra homines diocesis non possunt conueniri homines ciuitatis. Capitulum. xxxv.

R Odulphus clericus rector ecclesie sancti christofo. de ciuitate sagiensi sua nobis insinuatione monstrauit q cum magister. R. eum per quasdam litteras contra episcopum sagien. et quosdam alios sagien^d. dioce. super reditibus et

Sed ista non procedunt quia ratio illius decre. sup litteras. non habet locum vbiq. Numquid si titius appellet se seium in litteris: valebunt littere? quia si hoc dixisset pape nichilominus litteras habuisset: non prodest eis talis ignorantia siue error immo nocet: quia littere non valebunt. vt hic dicit et quia non cadit in iurisdictionem istius delegati: quia papa non intendit dare iurisdictionem nisi in hominem remen. dioce. et preterea inconueniens videretur si tales littere hic deberent valere huic: quia sic videretur incerte. quia V. alius dioce. remen. per illas litteras posset conueniri. et ita vna clausula que certa et determinata videretur/ posset trahi ad plures personas quod esse non debet quia generalitas in huiusmodi litteris reprobatur. s. eod. ad hec. et quia rescripta stricti iuris sunt. j. de offi. de leg. p. et g. et restringende sunt lites potius q laxande. s. eo. nonnulli. ‡ et ratio illius decre. sup litteris. tunc habet locum quando ex eo quod dictum est vel tacitum papa citius mouetur ad dandum vel denegandum rescriptum. j. eo. ex insinuatione. et c. si proponente. et s. eo. cum adeo. Sed hic non est ita.

† Con. cor. tex. l. l. a procedente et ibi bar. C. de dila.

‡ Con. cor. tex. in. l. cum quidam. ff. de li. et post. hu.

R Odulphus. ¶ Diuiditur. vt proxi. decre. secunda ibi. Ideoq. Abbas sicu.

¶ Glo. seq. notat et instruit medium rectietur per questionem quid si dicatur episcopus sagien. et quidam alij arg. solos ciuitatenses includi. soluit contrarium et idem si diceretur quidam alij subditi ipsius et c.

d ¶ Sagien. diocesis. Per hoc patet expresse q aliud est dicere: et alios comprehendit clericus diocesanus et alios clericus ciuitatensis. j. de verbo. significa. cum clerici placentini. et ita dicendo quidam bononien. dioce. nullus ciuis poterit conueniri. et ideo in clausula illa: et quidam alij debet poni et dici sic. et quidam alij ciuitatis et diocesis bononi. et sic tam de ciuitate q de diocesi per illam clausulam poterunt conueniri: quia ciuitas et dioce. diuersi sunt. licet sub vna iurisdictione sine vno episcopo. j. de censi. venerabilis. et est simile quia licet episcopus sit in ecclesia et ecclesia in episcopo. vt vij. q. j. scire. tamen quandoq nomine episcopi non designatur ecclesia licet ipse sit caput ecclesie. j. de testa. requisisti. Si dixisset sagien. episcopus et quidam alij: tunc per clausulam quidam alij videtur q tantum illi de ciuitate conueniri debeant: quia determinatio precedens scilz sagiensis intelligitur repetita: et est sensus quidam alij: sagien. vt. xxxij. q. vij. apostolus. et ff. de verbo. oblig. ticia. §. j. immo et de dioce. possunt conue

niri.j.eo.significauit: quia clausula illa vaga est ⁊ generalis sed nō extra diocesim: vt.§.eo. pastoralis.§.j. Si dicas: et quidam alij sagiensis dioce. modo clausula illa quidam alij restringitur per determinationem sequentē ad illos de dioce. tantum: alioquin non esset differentia inter ista nomina bonorum. et diocesanus. sed constat q̄ diuersa sunt ⁊ diuersa significant. nō enim sunt sinonima. vnde bona fuit appellatio rectoris q̄ erat de ciuitate. Si sic diceretur episcop⁹ sagieñ. ⁊ quidam alij iurisdictionis ipsi⁹ vel quidam alij subditi ipsi⁹ tūc per clausulā illā quidam alij possent cōueniri tā de ciuitate q̄ de diocesi: quia talis clausula generalis ad omnes interi⁹ ⁊ exterius extenditur. Itē ex alia causa non poterat cōueniri per litteras illas: q: minora negocia ibi exprimebantur. vnde per generalem clausulam super maioribus non poterat conueniri. §. eo. sedes. sed hanc exceptionem nō opposuit. B. Sed pone q̄ non opposuisset illam exceptionem nec illam de maiori negocio: et sic iudex processisset ad sententiam condemnationis: nunquid valuisset sententia? videtur q̄ sic: quia huiusmodi exceptiones dilatorie videntur. Sed cōtra credo quia per hanc clausulam et quosdam alios sagieñ. dioce. datur iurisditio tantum in diocesanis et non in ciuitate. et per hanc clausulam in rebus alijs datur iurisditio super maioribus negocijs. §. eod. sedes. vnde talis sententia non tenet deficiente iurisditione nec etiam credo posse prorogari iurisditionem in primo casu. vt.j. de offi. delega. p. ⁊ §. nec in alio quia consensus priuatorum eum iudicem nō facit qui nulli preest iurisditioni. C. de iurisdi. om. iudi. l. priuatorum.

† Inferio q̄ appellatione dioce sis non comprehendit ciuitas concor. tex. i. c. vnico. cū glo. ō re. p. li. vj. ⁊ i c. cum eps. de offi. ordi. li. vj.

rebus alijs impetratas a nobis corā iudicibus super eadē ecclesia per generalē clausulam: quidam alij conuenisset: idem rector proposuit excipiendo: q̄ cum esset de ciuitate sagiensi: et sub eadem clausula nullus de ciuitate ipsa intelligitur inclusus † conueniri non poterat per eādem. Et quia dicti iudices exceptionē huiusmodi recusarunt admittere: nostram audientiam appellauit. ¶ Ideoq; mandamus quatenus si est ita: reuocetis in irritum ⁊c.

Idem abbati sancti Jacobi.

¶ Si conueniendus per clausulam moriatur re integra successor conueniri non potest.

Capitulum.xxxvj.

Significauit nobis comitissa namuteñ. q̄ cū mortuo comite fratre suo: ipsa in ei⁹ successerit comitatu. G. ⁊. B. per quasdā litteras apostolicas cōtra tulleñ. episcopū ⁊ quosdam alios clericos ⁊ laicos impetratas: eam corā iudicibus ad quos obtente fuerāt: super quadā summa pecunie quam eidem fratri suo se mutuasse dicebant per illā generalem clausulam: quidam alij (q: in predicto comitatu successerat) conuenerunt. excipiēte itaq; procuratore suo: q̄ cū adhuc frater eiusdē mulieris viueret[a] quādo eedem littere impetrate fuerunt: nec p̄ ipsas dum viueret[b] fuerat ad iudicium euocatus earum auctoritate non poterat cōueniri. Et quia iudices exceptionem nō admittebant ipsius: nostram audientiam appellauit: et infra. ¶ Ideoq; mandam⁹ quatenus si est ita reuocato in irritum. ⁊c.

Idem abbati sc̄ti Victoris.

¶ Non valent littere executorie in quibus impetrās falso dixit monitorias precessisse.

Capitulum.xxxvij.

cessores illorum contra quos fuerant impetrata. vel qui per ea poterant conueniri. et ita morte illius contra quem impetratur finitur mandatum: sicut ⁊ morte mandantis.j. de offi. deleg. relatum. ⁊. c. gratum. et c. licet. ⁊.j. de offi. delega. ca. vlti. ⁊ sic eodem modo finitur morte impetrantis: ita q̄ nō trāsit ad successores saltē re integra. et hoc ideo cōtingit. q: rescripta personalia sūt nec ad personas vel ad res alias q̄ que continentur ibi extendūtur.j. de offic. deleg. cum olim. ⁊. c. p. et. §. ⁊ hoc probat hic manifeste. Arg. cōtra.j. de iudi. quia. U. et.j. de aliena. mutan. iu. c. j. ⁊. §. ⁊.j. de concef. preben. proposuit. Sed verū est q̄ re integra finiuntur huiusmodi rescripta. vt hic dicitur. Et est hic argu. q̄ data litterarum est considerāda. §. eo. eam te. ⁊ constitutus. Contra.j. de preben. dilectus. ij. vbi de hoc. ⁊ in ea. eam te. Item signatur contra.j. de fo. compe. dilecti filij. ibi cōuenitur successor per litteras impetratas contra predecessorem. Sed hic conueniebatur successor et antecessor per clausulam generalem. et ideo re integra finitur hic tale mandatum sed ibi: scilz in contrario littere impetrate specialiter fuerunt contra predecessorem. et finguntur vna persona antecessor et successor. quia contra dignitatem impetrate intelliguntur que non moritur.j. de offi. delega. qm̄ abbas. Sed si dictū fuisset cōtra episcopū tulleñ. ⁊ comitem namuteñ. tunc comitissa poterit conueniri: quia cōtra comitatum littere impetrantur. et sic poterat quicūq; succederet in comitatu illo sicut in. c. dilecti. Uel dic q̄ in. c. dilecti predecessor fuit citatus. ⁊ sic planum est ⁊ nullum contrarium. sed non colligitur et ca. dilecti: q̄ antecessor fuerit citatus.

Dignitas nō morit.

† Concor. tex. in. l. qs principi. ff. l. sequēti. ⁊ ibi bar. ff. de lega. ij. et in. l. annua. §. ij. ff. de annu. leg.

diuisio Significauit. ¶ Diuiditur vt proxima precedēs. secunda ibi. Ideoq;. Abbas sicu.

¶ Glo. seq. notat rescripta re integra ⁊c. dat duo similia ⁊ rationē subdit. alle. tria iura in cōtrariū ⁊ soluit. scdo arg. q̄ data ⁊c. signat contrariū ⁊ remittit. tertio obijcit de decre. dilecti. ⁊ dupliciter soluit.

a ¶ Uiueret. Iste comes dum viuebat poterat per litteras illas conueniri. sed eo mortuo successor eius non potest. Et sic patet expresse per decreta. istam q̄ rescripta saltem re integra non extenduntur ad suc-

¶ Glosa seq. arguit a cōtrario ⁊ illud approbat.

b ¶ Dū viueret. Et sic videt q̄ si citatus fuisset frater illi⁹ comitisse ꝑpetuatū fuisset rescriptū ꝯ successores illi⁹ ꝯ quē impetrat: ⁊ eadē rōne et ipetrātē: sicut perpetuat p̄ citationē quantū ad morte delegātis: vt post decessum valeat delegātis: vt in predictis decre. de offi. delega. gratum. ⁊ licet. arg.j. de appella. vt debitus. §. eod. ca. capitulum sancte crucis † nā video q̄ alia que non transeunt ad successores post conuentionem transeunt. arg.j. de dona. c. vlti. a contrario sen-

su. argu. et. C. de reuo. dona. l. s. in fi. et in querela inof ficiosi testamenti. C. de inoffi. testa. si pater. et. l. si qs filium. et melius. ff. de inoffi. testa. posthumus. §. vlti. et. C. de noua. si delegato. et iudicio cepto negocium transit ad heredes. C. de iura. calu. aut. principales. Sat; credo q si ille fuisset ad iudicium euocat' ppetuate essent lre: vt successores impetrantis possent agere post ea per illas et contra reum et successores ipsius: vt hic innuit satis expresse cum dicit nec per litteras ipsas fuit ad iudiciu euocatus et postea dicit si ita est. vnde illa clausula respicit omnia supra dicta. scilicet q eo viuente fuerunt impetrate nec fuit ad iudicium euocatus: et est simile. s. e. olim. vbi clausula ista si ita e / respicit omnia superiora.

Ex insinuatione episcopi Ambianen. accepimus q I. clericus super eius prouisione ad ipsum preceptorias: et postmodu ad vos executorias contra eum litteras impetrauit: et infra.

Quocirca mandamus quatenus (si nulle monitorie super hoc precesserint) executorijs supersedeatis eisdem dummodo eedem executorie de monitorijs[a] fecerint mentionem. alioquin in executionis negocio iuxta directum ad vos pro ipso mandatum: ratione preuia procedatis.

Idem Nouien. episcopo.

Cessantib' clausulis in dubio papa non intendit grauare eundem collatorem super prouisione duorum; ideo secudus impetrans repellitur siue primus expectet siue sit iam gratiam cosecutus. h. d. fm intellectum glo.

Capitulum. xxxviij.

Mandatu[b] apostolicum ad te directum vt magistrum. S. faceres in canonicum recipi et in fratrem Nouien. ecclesie: si pro alio ibide non scripsimus † qui huiusmodi gratiam prosequatur: alio iam beneficium per nostras litteras obtinente: prosequi non teneris. Cum super receptione[c] duorum grauandi ecclesiam antedictam non fuit[d] intentio mandatoris.

Idem.

Ecclesia in qua papa primus dedit monitorias: et secundus executorias: per primum non per secundum intelligitur grauata.

Capitulum. xxxix.

Glo. seq. obijcit et soluit.

b Mandatum. Uidetur fatua hec questio cu diceretur in litteris. si pro alio non scripsimus q huiusmodi gratiam psequatur. dubium potuit esse ex eo q dicit. qui huiusmodi gratiam psequatur: quis iam receperat aliud de mandatu pape: et sic non prosequebatur. im mo iam profecus erat illa gratiam: ex quo credebat ex verbo illo psequatur q non competeret ei exceptio cu iam esset receptu': multo fortius competebat: vt hic patet et competit hec exceptio recepto ma dato si postea p alio mandetur: licet primus adhuc non sit receptus. j. eo. abbatem. qui. et. s. e. cap. capitulum sancte crucis. se cus si esset repulsus.

† Adde q rscriptum aplicu dr esse falsum si desit ista clausula / si p. et c. no. l ca. duob'. d re scrip. e. ti. li. vj.

Glosa sequens ponit duas opiniones et prima approbat.

Ex insinuatione epi.

Diuisio

Diuiditur in duas partes. in primo ponitur partis decisa querela. secundo prouisio ibi. quocirca. Ab. siculus.

Glo. sequens reddit causa textus. ponit stilum curie et arguit.

a De monitorijs. Sic patet q executorie non valent facietes mentione de monitorijs: vbi monitorie non precesserint: quia veritate tacita sunt obtente et falsitate expressa vt facilius litteras executorias obtineret tali: q si tacuisset veritatem exprimendo executorias non habuisset. sic. s. eo. super litteris. Item si tacuisset alium de mandato pape fuisse receptum no valuisset rescriptu. j. eo. mandatum. et. c. abbatem. que em sint exprimeda in beneficijs impetrandis: dicetur. j. eo. c. si pponete. Quandoq tamen executorie prima vice conceduntur. s. eo. c. capitulum sancte crucis. sed illud de speciali gratia. Sed ordo et consuetudo curie est q primo monitorie. secundo preceptorie vltimo executorie conceduntur. s. eo. constitutus. Et est hic arg. q si quis in aliquo instrumeto faciat mentionem alterius instrumenti no creditur ei nisi exhibeat primu. C. de eden. aut. si quis. et. j. de fide instru. c. j. et. j. de offi. dele. cum in iure.

Lre triplices ex ordine curie pceduntur.

Suma rium.

Mandatum apostolicum. Non intendit papa eundem collatorem grauare de duobus vbi p secundo scribit cu clausula. si pro alio non est scriptum qui huiusmodi gratiam psequat: etia primo tempore date vel psentatiois secudi gratia assecuto.

Diuisio.

In prima ponit dictum. in secunda eius rationem ibi: cum super. Ab. si.

c Super receptione duoru.

Et ita habes hic et. j. c. proxi. et. c. abbatem. q papa non intendit aliquos grauare super receptione duorum: quare si scribit pro aliquo recipiendo in aliqua ecclesia. licet clausula illa si pro alio non scripsimus / non sit ibi: tamen subintelligitur: sicut illa: si persona idonea est. j. de elec. causam que. et sicut illa si preces veritate nitantur. s. eo. ca. ij. quia non est intentio pape grauare aliquos in receptione plurium: vt dicit hic. Alij dicunt contrarium: q in fauorem ecclesie ponitur illa clausula / si pro alio no scripsimus. q si non apponatur nihilominus tenentur eum recipere pro quo secundo madatur. Sed ista littera (vt michi videtur) contradicit: et papa consueuit illam exceptionem remouere dicendo: non obstante si pro alio vel alijs scripsimus: sicut dicit non obstante certo canonicoru numero iuramento firmato: vel quacunq alia firmitate vallato: et fm illos frustra apponitur non obstante si pro alio.

Glosa ista arguit.

d Non fuit intentio. Argu. q papa per suas litteras non vult alicui graue preiudicium inferre. simile. j. de offi. delega. super eo. et. j. de offi. ordina. licet et. j. de auctori. et vsu palli. ex tuarum. et. ix. q. iij. nunc vero. et. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. si quis a principe. et §. merito. et. j. de consuetudi. cu olim. in fine. Item intentio mandantis consideranda est. j. de preben. cu causam. et. c. vlti. et. j. de procuratori. petitio. ‡ et eadem ratio que mouet delegantem / mouere debet delegatum. s. eo. super litteras.

‡ Concor. tex t' i. l. ta lis scriptura. ff. de le ga. j.

diuisio Litteris. ¶ Diuidit: qz pmo ponit mandatū qd exequi iubet. scdo tollit exceptionē ibi: nō obstāte. tertio exprimit cām ibi: cum factum. Ab.

¶ Glo. seq. arguit ꝛ remittit.

a ¶ Monitorias. Arg. ꝙ per monitorias ius acquiritur: quod non est verū: nec etiā ꝑ preceptorias / vel etiam executorias. sed officium iudicis implorat vt recipiatur. de hoc no. j. de renūcia. c. veniens. in no. ḡ incipit arg. ꝙ per litteras.

¶ Glo. seq. prio arguit. secunda pars recitetur ꝑ questionē quid si ad mandatū legati. ꝛc.

b ¶ Cum factū predecessorꝫ. Nota arg. ꝙ successor tenetur adimplere factū ꝑdecessorꝫ suū. xij. q. v. qz iohānes. ꝛ xvj. q. vj. illud. Sic ꝛ mandatū seu preceptū factū predecessorꝫ successor tenetur adimplere. xviij. q. ij. dudū. Sic etiā patz ex hac decre. ꝙ si aliquis sit receptus ad mādatū legati vl' predecessoris

mandatum scdo impetratum non derogat speciali pmo impetrato. de hac materia dictum est supra eodē capitulo primo.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ q. an executor datus per formā istā facias prouideri. ꝛc.

Litteris apostolicꝭ ad vos directis vt. G. clericum reciperetis in canonicum et in fratrē: nisi pro alio fuisset per nos ecclesia vestra grauata: mādatum nostrum vos exequi volumus et mandamus. ¶ Non obstāte ꝙ T. subdiaco. ꝑ nostras litteras executorias recepistis: qui a bone memorie. H. pre. nostro mōitorias[a] ipetrauit. ¶ Cuz[b] factum predeces. nostri poti9 ꝗ̄ nostrum fuerimus prosecuti.

Idem.

¶ Diocesanus cui scribitur vt in diocesi sua vbi pro alio scriptum non est prouideat vel faciat prouideri: non potest id exequi circa beneficium spectans ad collationem alteri9 tam pro alio grauati.

Capitulum. xl.

Abbatem qui mandatū apostolicū iā[c] recepit. vt. S. clerico in aliqua ecclesiarum sui monasterij prouideret: et per litteras[d] generales ad diocesanum episcopum obtentas vt in dioc. sua vbi pro alio scriptum non esset: faceret prouideri[e] cogi iuris ratio non permittit: nec super conferendis ecclesijs aut bñficijs aggrauari: etiam si facultatem habeat diocesanus per easdem litteras prouidendi[f].

Idem.

¶ Per rescriptum directum excommunicatori vt absoluat excommunicatum: si contra concilium eum excommunicauit datis executoribus qui eo non parente exequantur: nō excommunicatori sed executoribus cognitio demādatur.

Capitulum. xli.

Ab excōmunicato qui contra statuta concilij[g] generalis asserit se ligatum litteris ad excommunicatorem[h] obtētis: vt si est ita

e ¶ Faceret ꝑuideri. Per hāc formaz non potest facere ꝑuideri in aliqua ꝑlatura. j. de preben. c. vl. nisi h9 spāliter exp̄mat in lr̄is vt hic dicit in fi. hui9. c. Per istā formaz facias ꝑuideri: executor cui hoc ius mandat pōt solūmodo excōicare ꝯdicentes sibi: sz nō pōt eū instituere vel in possessionē mittere. Contrariū tn̄ videt. j. de preben. ꝑ illorū. sed nō ꝯdicit ꝛ intellige ꝑut ibi notat. Sz ꝑ formā istā mādam9 tibi ꝙ prouideas tali in aliq ecclesiaꝝ tuaꝝ: pōt illū ponere in possessiōe / iuestire / ac excōicare ꝯdictores: nisi rōnabile aliqd ostēdatur fm ꝙ dicit h̄ in fi. ꝑtātem habeat ꝑuidēdi: ꝛ

Prouideas et ꝑuideri facias dif ferunt.

per hoc nō fit ꝑiudiciū successori: nec intelligit eccl'ia grauata in eo casu. ꝛ sicut clausula illa si ad mandatum pape alium non recepistis habet tātū locū in eo qui mādat: nec habet exceptionem si ad mandatum predecessoris vel legati aliū recepit. sed etiam in legato ipsius mandantis videtur cōtrarium: quia auctoritate pape qui delegauit factū est. et qui per aliū facit per seipum facere videtur. ff. d' admi. tuto. ita tn̄ ꝯ gessisse. ꝛ. j. de sen. excō. mulieres. Et hoc sit factū de speciali mandato: locum haberet exceptio: sed de generali non videtur.

ita vtraqꝫ formarū istarū exp̄mit l. c. isto. abbatē. ꝛ de hoc no. j. de ꝯces. ꝑbē. cū nr̄is. ꝛ. j. de ꝑben. ca. vlti.

f ¶ Prouidēdi. Cū dr̄ in lr̄is auctē nr̄a ꝑuideat in aliqua eccle. tūc diocesis etiā si curā habeat aiaꝝ.

Ab excōicato. ¶ Diuidit: qz pmo ponit factuz ex quo resultat questio. secūda ibi: nō excōicatori. ponitur solutio. tertio in solutione interseritur ratio ibi: qui de facto. Ab. si.

g ¶ Concilij. generalis. j. de sen. excō. sacro.

¶ Glo. seq. obijcit ꝛ r̄ndet. querit ꝛ soluit. arguit ꝛ remittit et iudicem instruit.

diuisio

diuisio Abbatem. ¶ Cōmode nō pōt ista decre. diuidi cū vnico ꝯstructu ꝯtineat: pōt tn̄ quo ad itellectuz sic diuidi. qz pmo ponit thema ex quo resultat tacita q̄stio. scda ibi: cogi. ponit ei9 solutio. Be. capra.

c ¶ Jam recepit. Uide qd dicit. ḡ mādatū ap'licum iam recepit nō dixit ḡ iam ꝑuiderit. ꝛ sic ptz ꝙ ḡ primo suū mandatū representat / ille dz bñficiū obtinere vt. s. e. capitulū sancte crucis. ꝛ. j. de ap. vt debitus. ꝛ sic tenebat abbas isti ꝑuidere. s. clerico: dū tn̄ alij de mādato eiusdē nō ꝑuiderit: nec eps ꝑ lr̄as illas gñales pōt cogere abbatē: vt dicit super ecclijs vel beneficijs conferendis. Ista tria capitula superius ꝑxima idem videntur dicere: tamen differunt.

d ¶ Per litteras generales. Hic habes ꝙ generale

h ¶ Ad excōicatorē. Sed quare remittit ad ipsum cū iam inique ꝑcesserit ꝯ ipm: et ideo suspect9 est ei? Ad hoc dicas ꝙ hec est forma et cōsuetudo eccl'ie ꝙ si aliquis cōqueritur se excōicatū iniuste fuisse sine cōtra debitā formam concilij generalis. si periculū non est in mora remittit absoluendus ad suū excōicatorē. j. de sen. excō. sacro. ꝛ in hoc deferet ipsi excōicatori: vt factum suum ipse corrigat ḡ veritatē ignorare in pro. ꝑuio facto nō dz: vt hic dicit. j. de offi. or. ad reprimendam. ꝛ forte ad verecūdiam suā vt suum ꝑprium factum corrigat et emendet. qd ddē pōt. j. de accu. qualiter ꝛ qñ. ꝛ. j. de elec. nosti. ꝛ. xxxv. q. ix. ꝙ ds. Sed potius parcit ei ex eo ꝙ ipemet absoluet. maius esset ei opprobiū si ali9 factū suū corrigeret: nec dz etiā ex-

Excōicat9 an sit sp. ꝑ absolutiōe remittendus ad suū excōicatorem.

pectaret ut ab aliis corrigat. i aut. d nup. i fi. col. iiij. et ideo dicit lz in hoc deferat eidē. Et qr p simplicē querimoniā retulit hec ad superiorē et nō p appellationem remittit ad excōicatorē. si eni appellasset non remitteretur ad excōicatorē. j. de sen. excō. p tuas. nisi vellet superior ei facere grā: vt i. d. c. per tuas. et hoc i ordinario. sec9 i delegato qñ ab ipso appellatur tūc nō remittit ad delegatum. Sz dic de cā pncipali. nūqd ipse idem pōt cognoscere d hoc? Ita quidē et ex q nō appellauit: sbuit ei appellare et sic esset exēpt9 i totū. ar. j. de ap. ad hec. et c. ppo

sine difficultate absoluat eundē: et aliis deputatis iudicib9 q eo nō parēte mādatum apostolicum exequant. ¶ Nō excōicatoꝝ (q de facto suo i hoc cert9 esse debet) licz in hoc deferatur eidē: sz illus cognitio demādat. I dē. ¶ Si ipetrās rescriptū ad beneficiū dixit se nō beneficiatum cū tamen haberet bñficiū: licet exiguū: nō valet rescriptū. Capl̄m. xlij.

de illo faciat mentionē nō valet ipetratio scdi. Et diuidit ista decr. in. ij. ptes. Jn pma qstio. i scda solutio ¶ Glo. seq. obijcit, pbās sex modis nō curandū de modico: et rñdet p quattuor rōnes demū querit. solut. alle. duo iura in contrarium. [ibi. illd. Ab. diuisio

Si pponente aliq nōdū se bñficiū ecclesiasticū assecutū sup pуisione ipsius: licet min9 cōpetēs obtinētis rescriptū aplicum de hoc mētionē non faciens impetret. ¶ Illud veluti fraudulenter obtentū dicimus non valere. Idem episcopo parisiensi.

¶ Abutentes rescripto aplico in casibus hic enumeratis priuātur cōmodo rescripti: et

e ¶ Min9 competēs. Sz videt q hoc obesse nō debeat: qr hmōi modica non nocēt. modica eni reo nō inducit simoniam. j. de simo. et si questiones. et. j. q. i. iudices. et modicum damnū de facili tolerat. xij. q. ij. bone rei. et modica potest epūs alienare. xij. q. ij terrulas: nec p modico restitu-

Bñficij et modici an sit mentio facienda in rescripto

suit. Et ita suspēsus vel excōicat9 minori excōicatione pōt absoluere excōicatū. j. de sē. ex. sacro § et suspēsus suspēsū. j. d sen. ex. duob9. vbi de hoc. Si vo iudex iste cert9 ē q iuste pcessit nō absoluet illū: qr delegat9 cū de hoc ꝯstiterit remitteret illū ad suū excōicatorez vt eius mādato pareat. Quid de pncipali qstiōe? dic vt in vltimo. no. dicitur.

§ Concor. bal. i. l. si is q. C. si pe. appel. mors inter. qui pōt. ℣. anathematis. et Spe. in ti. de sen. pro la. § vt aūt. ℣. illd aūt scias.

a ¶ Sine difficultate. Juramēti vl' alicui9 mādati
b ¶ Exequant. Jsti nō pñt ab- [aut cautiōis.
soluere illum nisi post tminū elapsū assigtū ipi excōicatori: alr nō teneret absolutio: sic. j. de ap. vt debit9.
c ¶ De facto suo in hoc cert9 esse dz. Et sic videt q nō lz alicui factū pprij ignorare. et hoc verū est: nisi habuerit pbabilē cām ignorātie. xxiij. q. ij. i lectū. ar. j. q. j. si qs a simoniacis. alr ignorātia pprij facti non excusat. qr nō est verisile q qs ignoret vires patrimonij sui. C. de rescin. ven. qsqs. et hic. Sz in facto alieno tolerabilis est error vel ignorātia. ff. p suo. l. vl. et hoc verū est si pbabilis est. sz crassa et supina ignorantia in facto alieno nō excusat. xvj. di. q dicitis. et. xij. q. ij. q et humanis. et. j. de postu. pla. c. j. in talib9 nō reqrit q sit nimis diligēs et curiosus: nec nimis negligēs. ff de iur. et fac. igno. nec supina. De hac matia no. j. q. iij. § notandū. Argu. est hic q in notorijs nulle sunt partes iudicis: nisi qtum ad sententiam.
d ¶ Cognitio. Tn añqz cognoscat vtrū iuste vel iniuste sit excōicat9 dz absolui: si hoc petierit pstita cautiōe et iuramēto q pebit mād at ecclie. j. d of. dele. cū ꝯtigat. et postea isti delegati cogñscēt vtrū fuerit excōicat9 ꝯ statuta ꝯcilij gnal: et si iuenerit q iuste fuerit excōicat9: aut suata fuerit forma ꝯcilij: remittēt illū ad suū excōicatorē: vt eius mādato pareat sup cā p q fuerit excōicat9. j. d of. dele. prudētiā. ℣s'. fi. Et hoc qd diximus dz stati absolui añqz cognoscat. verū ē nisi aduersari9 obijciat q nō dz stati absolui: qr fuerit excōicatus p manifesta offensa: vel qr nō paret rei iudicate. ff. de rei vē. q restituere. et. j. de offi. dele. querenti. q pbato nō absoluet nisi satisfaciat. j. d vbo. signi. ex pte. et c. seq. et. j. de sen. excō. solet in decr. noua. lib. vj. Si vo iuenerint q iuste fuerit excōicat9: tūc delegati isti cognoscēt de cā illa pro qua fuit excōicatus.

Glo. se. reci. p q. s. qd sit offm delegatoꝝ qui b9 scribitur.

Si pponēte. ¶ Hodie dicēdū est vt clari9 habet in. c. si motu pprio. de pbē. li. vj. vbi indistincte decidit q qualecūqz beneficiū habeat impetrās nisi

tio datur. ff. de in inte. resti. scio. et p modico nec plus nec min9. de ꝯse. di. ij. reuera. nec p modico dat actio de dolo. ff. de do. si oleū. in fi. Sed ꝯrū videt qr fraudulenter tacuisse videtur vt citi9 lrās impetret. et que in fraudē fiūt iputant. s. e. sup lris. Preterea iste recipiendo modicū bñficiū sibi pиudicauit. vñ querat sibi victū ex artificio suo. xcj. di. clericus victū. qr ex q semel placuit ampli9 displicere nō pōt. xxxiij. q. v. horrendus. et vnusquisqz in ea vocatione maneat in qua vocat9 est. lxx. di. sctoꝝ. et exēplo apli faciat dicentis. Ad oia q op9 mihi erāt ministrauerūt man9 iste. xxj. q. j. c. j. imo nō ē aliqs istituēdus nisi tm sibi assignet q sibi pudderet et epalia iura psoluere possit. j. de preben. de monachis. Planū ē q tenet inde facere mentionē: alr nō valeret lre. et sic soluit hic qstio ista q ponebat. j. de pben. cū teneamur. Sed aduerte qd dicit in pncipio. si aliq pponēte se nullū bñficiū ecclasticū assecutū. si ita q modicū habens bñficiū significet pape: sine dubio mentit. et ideo nullum cōmodū dz hre d lris. s. e. sup lris. qr i fraudē tacet modicū bñficiū § Sed si aliqs diceret ita dño pape Supplicat sctitati vr̄e talis paup cleric9 vt in tali eccl'a bñficiū ꝯferre dignemini: nunqd valēt tales lre? qr tacuit de modico bñficio: et tn vez dixit qr paup est i veritate. Jsta forma nō videt ꝯdicere huic decre. qr nō dicit se habere vel nō hre bñficiū. Dici pōt adhuc q nō valēt qr semper videt tacere in fraudē bñficiū: licz modicū: vt cuius lrās obtineat simplr se pauperē clericū appellādo: qr p hoc intelligit papa q nullū habeat bñficium Quidā dicūt q bene valēt: qr nō dicit se nullū: sz pauper bñficiū habere. j. de preben. dilect9 filius. g. et bñ dicūt q nō est necesse q de modico teneat facere mentionem. s. eo. postulasti.
¶ Glo. seq. ponit. ix. ꝯditiones subintellectas in litteris beneficialibus: et ponit versus.
f ¶ De hoc mētionē. Nota § q q habet modicū bñficiū nihilomin9 tenet inde facere mentionē. et multe ꝯditiōes alie subintelligunt sine qb9 lre nō valēt. Si est cleric9. j. de trāsac. ex lris. Itē si non habeat aliud bñficiū. s. e. cū adeo. Itē si vult residere in ecclesia. j. d cleri. nō resi. relatū. Itē si ē dign9. s. e. cū adeo. et. j. de elec. c. causam q. Itē si ecclia tot pōt sufficere. j. de insti. ca. j. et c. auctoritate. et de vi. et hone. cle. qm. et s de ꝯstitu. cū M. fert. Item si de terra illa est oriūdus.

§ Ter. e cū op. ti. gl. in ℣. alteri. i cle. j. de p. ter. i. c. duduz d elec.

Bñficij ipetrator multa exprimere debet.

lrui.di.hortamur.ꝛ.C.de epi.ꝛ cleri.in ecclesijs.ꝛ.j.đ cle.peregri.te nobis. Sꝫ si ꝑpetuā vicariā q̄ sufficiat sibi.ꝫ.e.postulasti. Itē si ad mandatū pape aliꝰ sit receptꝰ.ꝫ.e.tribꝰ primis.c.vł si quā aliā iustā habeat excusationē.ꝫ.e.si qñ. vñ potes notare ṽsus. Clericꝰ indigena: dignꝰ paup: residēsq. Redditus vt pateat: scripta sunt ista notanda.

Versꝰ.

Quia nonnulli di. ¶ Septem spēs fraudis ponunt in hac decr̄. quarū tres ꝯmittuntur i ipetrādo ꝛ q̄ttuor in abutēdo pena ꝯo cōis est omnibus videlicꝫ priuat cōmodo litterarū ꝛ ꝯdēnat i expēsis.ꝛ hoc sufficit ꝓ summario et diuisiōe ſm Johan.an.

condēnantur in sumptibus et damnis aduersario.

¶ Capitulum.xlvj.

Quia nonnulli diuersis modis lr̄is aplic' abutunt: statuimꝰ vt q̇cūq꞉ obtentas sub nomine[a] suo lr̄as alijs eiusdez nois[b] tradunt: q̇ quos volūt fatigāt indebite per easdem.ꝛ q̇ eas tali modo recipiunt: quiq꞉ illos cōtra quos nichil habēt q̄stiōis[c] faciūt in iudicium euocari aut lr̄as ipsas ad futuras[d] trahūt cōtrouersias: q̄ nōdum fuerāt tp̄e impetrationis extorte: seu queniq꞉ sup vno[e] negocio vel etiā maliciose sup pluribꝰ ꝑsonalibꝰ[f] actionibus: q̄ sub vno iudice possent tractari cōmodiꝰ: per varias lr̄as[g] corā diuersis iudicibꝰ trahūt: vt laboribus fatigatꝰ et sumptibꝰ vel cōpellatur cōponere: vel cedere iuri suo: aut reꝰ actorē: eodem tp̄e ad diuersa loca[h] vel indeterminate[i] ad villā q̄ cōe cū pluribus eiusdem ꝓuincie villis hꝫ vocabulum: citari ꝓcurat: vt dum nō cōparuerit: excōicet q̄si cōtumax: et sic eū a sua intētione repellat: earundē lr̄arū cōmodo careāt: et aduersarijs in moderatis expensis ac

a ¶ Sub noie suo. Sꝫ vicia in hoc capitulo rep̄hendunt̄ur. Pͥo rep̄hendūtur illi q̄ lr̄as suo noie ipetrantes alijs eiusdē nois tradūt. Et q̄ eas tali modo recipiūt. Itē ꝛ illi q̄ trahunt ad iudiciū illos ꝯ quos nil habēt q̄stionis. Et q̄ lr̄as ad futura extendūt negocia q̄ nondū erant tp̄e impetrati rescripti exorta. Itē qui sup vno negocio trahūt reū ad diuersos iudices vel etiā trahūt reū sup plibꝰ ꝑsonalibꝰ actiōibꝰ corā diuersis delegatis: q̄ sub vno iudice ꝯmodiꝰ tractarentur.† Itē ꝛ reus q̄ eodez tp̄e trahit actorē ad diuersa loca vel indeterminate ad villā q̄ hꝫ cōe nomen cū pluribꝰ villis.oēs iste ꝑsone q̄ maliciaz istā exercent carere debent cōmodo litterarū ꝛ in expensis sunt puniende.ꝛ hec dicit decre.

Pro casu.

† Tex. ē i.l.j.C si ꝯ ius vel vti. pu. et ibi bal. idē i.l. j.C. quā. li. pu.da. ꝛ i.c. dispēdia. e.titu. lib.vj.

b ¶ Eiusdē nois. Tali malicie obuiādū est ꝛ pōt đ facili obuiari vt ꝓpꝛiū nomē cū cognoie in lr̄is apponatur: ꝛ hmōi gn̄alitas nois r̄moueat̄. ita ꝙ đ ꝑsona contēta in lr̄is cōstet.ar.ff.si cer.pe.certū. Et tā isti q̄ lr̄as tradunt q̄ꝫ qui modo tali recipiūt eodem reatu criminis inuoluūtur. si.j.de resti. spol'. sepe ꝯtingit.ꝛ.j. de aliena.iu.mu.cā fac.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.j.de iudi. qꝛ gu.

c ¶ Questiōis. Et isti q̄dē recte puniunt̄ q̄ calūniose trahūt alios ad iudiciū: qꝛ debēt expelli ꝛ i expēsis ꝯdēnari.j.de pe.calūniā.ꝛ.ff.đ iud.eū quez temere.j. de.do.ꝛ ꝯtu.c.actoꝛ.in decre.noua Inno.iiij.li.vj.

¶ Glo.seq.obijcit.scđo coadiuuat textū ꝑ sex rōnes.

d ¶ Ad futuras trahūt cōtrouersias. Sꝫ vr̄ ꝙ hoc quidē fieri possit: qꝛ rei q̄ nondū est pōt constitui seruitꝰ.ff.de ser.vr.p̄d.si fuitꝰ.§.futuro edificio.et.ff.si ser.vē.l.vl.ff.de ꝑ.ru.p̄.labeo. Sꝫ ꝯ res q̄ nōdū est accusari nō pōt.j.de despō.ipu.ad dissoluēdū. ꝛ id de q̄ agendū est p̄mo in rex natura dꝫ esse.ff.đ iu.codical. quidā referunt.§.j.ꝛ collegio qđ nōdū est nō datur p̄uilegium.j.de eccle.edifi.ad audientiā.ij. predio qđ nondūz est ꝛc̄.cōtra p̄dio.l.j.nec pōt dici verum quod nunq꞉ fuit.de pe.di.ij.in fi.preterea decretū ip̄o iure nullū est qđ est datū de ea re q̄ adhuc in cōtrouersia nō est.ff.qđ cuiusq꞉ vniuer.no.itē coꝝ.§.si decuriōes. Ergo recte dicit ꝙ rescp̄ta ad futura negocia nō tra-

Rescripta ad futuras lites nō trahūt

buntur.qđ verū est ꝑ iura p̄dicta in ꝯtrariū signata.ꝛ argu.bonum.ff.de au.ꝛ ar.leg.l.si ita.

e ¶ Sup vno negocio. Hoc planū est: qꝛ dꝫ commodo carere vtriusq꞉ rescripti.ꝫ.e.ex tenore. ꝛ in expensis puniri: vt hic i fi.dicit.immo videt̄ ꝙ debeat cām ꝑdere sicut ille q̄ petit seruū in diuersis iudicijs perdit cām.C.đ asser.tollē.l.j.§.vlti.qꝛ vbi cepit iudiciū ibi debꝫ finiri.j.de fo.cōpe.c.ꝓposuisti.ꝛ.ff.đ iudi.l.vl.

f ¶ Personalibus actionibus Et in hoc obuiādū est eorū malicijs.qꝛ malicijs hoim non est indulgēdū.ꝫ.e.sedes.ff.de rei vē.in fundo. Et malicia satis apparet si illū quē ꝑ talibꝰ actionibꝰ ꝯmodiꝰ pōt trahere corā vno si trahit illū ad diuersos iudices: qꝛ quasi vnū negociū ē.ꝛ ꝑinde habet̄ ac si sup eodē negocio traheret illuz ad diuersos iudices: imo vr̄ ꝙ oēs illas ꝑsonales actiones possit ꝓponere i eodē libello.C.de ina.excep.l.vl.sꝫ etiā ꝓcessus ꝑ tales lr̄as habitꝰ nō valet: vt i decr̄.Inno.iiij.c.dispēdia.e.ti.li.vj.secꝰ i realibꝰ vt no.i dicto.c.dispēdia.

¶ Glo.seq.recitetur ꝑ.q.

g ¶ Per varias lr̄as. Secꝰ si corā ordinario: qꝛ si ꝑ vna ꝑsonali actōe ꝯueniat̄ corā delegato: ꝑ alia ꝑsonali poterit ꝯueniri corā ordinario vt vr̄. Alij ꝯriū dicūt. Sed si corā plibꝰ ordinarijs q̄s trahat̄: idē credo qđ in delegatis. Et idē videt̄ si corā delegato ꝛ ordinario trahatur.qꝛ eadem causa videtur.

¶ Glo.seq.arg.signat ꝯrium ꝛ soluit.

h ¶ Ad diuersa loca. Per hoc qđ dꝛ ad diuersa loca videt̄ ꝙ possit reus trahere actorem ad vnū locū certū ꝛ determinatū: qđ vr̄ hic innui: ꝛ ꝙ possit. habes.ꝫ.e.pastoral̄.ij.rn̄.ꝛ.j.de of.đle.prudētia.§.vl. Sꝫ ꝯ.C. de sen.ꝛ iter.o.iu.auc̄.ꝛ ꝯseq̄nter. vbi dꝛ ꝙ reꝰ actorē ad iudicē aliū trahere nō dꝫ sꝫ corā eodē: nisi tūc demū lite finita. Rñ.ꝙ reus bn̄ pōt trahere actorem ad iudicē aliū pendēte ꝑoꝛi iudicio: vt dicunt iura p̄dicta: ꝛ hoc idē innuit dū dicit ad loca diuersa quasi ad vnū nō ꝓhiberet̄: sed actoꝛ hꝫ exceptionē ne recōueniat̄ a reo corā alio iudice nisi lite finita: ꝛ nisi admittat̄ talis exceptio tenebit appellatio si interponat̄ ꝑ auc̄.p̄dictā.et ita ꝑ exceptionē suspēdunt̄ lr̄e rei vsq꞉ ad litē finitā. ꝛ si nō excipiatur bn̄ pōt ꝓcedere ꝯ illū actorē. Dic sup hoc vt dicit illa decre. Inno.iiij.j.e.ti. dispendia.li.vj.ꝛ.j.de mu.pe.ca.ij.

Reꝰ an possit iudicio pēdēti actorez ad aliū iudicez trahē.

i ¶ Vel indeteriate. Qđ eē nō dꝫ: qꝛ certꝰ locus ꝓuidēdꝰ ē: alr̄s itelligeretur de illo loco vbi iudicare ꝯsueuit.ff.de iudi.si locꝰ.ff.đ arbi.si cū dies.§.si arbit̄.ar. C.quō ꝛ qñ iu.sen.ꝓ.dꝫ.l.si vt proponis.gn̄alitas eñ parit obscuritatē.ff.đ iure fisc. ita fidei.qꝛ đliberare nō pōt.j.de ap.significātibꝰ. ꝛ nimia gn̄alitas reprobat̄.j.đ do.ꝛ ꝯtu.ex lr̄is. ꝛ ꝑinde est acsi nullū locū statuisset.ar.ff.de iterro.actio. đ etate.§.nihil.ꝛ vagari

nō lz cū alteri⁹ dāno.ff.de liti.ptoꝛ edixit.ꝛ l tali casu teneret appell'o sicut ibi.ꝛ.j.ð ap.significātib⁹.ꝛ.j.de li.ob.c.vl.ꝛ vbi i aliq̃ loco nois eiusdē hr̄et hitationē nō i alijs:tūc dꝫ itelligi de illo loco vbi q̄nq̄ꝫ habitat.
¶ Glo.seq.alle.tres ꝯcoꝛ.q̄rit obijciēdo.ponit opini. solnit. solu. oppo.ꝛ respon.

a ¶ Expensis ac dānis. Et merito dꝫ iſtoꝝ malicia puniri i expēsis ꝛ dānis alteri pti.ſi.§.e.c.ceterū.ꝛ.j.ð do.ꝛ ꝯtu.ex l'ris.j.ð ap. vt debitus. Sed q̄s puniet eos cū iſti nō habeāt iurisditionē ꝛ nō pñt illos punire?oꝛdinari⁹ non pōt illos punire q: in hoc nullā hꝫ iurisditionē. Quidā dicūt q̄ oꝛdinari⁹ iſtos punire dꝫ. Michi videt̃ q̄ iſti ydē iudices penā iſtā debēt iponere sup expēsis ꝛ dānis ꝛ i hoc saltē habēt iurisditionēꝫ vt de ꝑcū veritate cognoscāt:ꝛ penā imponāt.vt hic videt̃.ꝛ eodē mō intelligit.§.e.ceterū.vbi est argu.q̄ scði iudices debēt hāc penā iponere.ad hoc ē opti.ar.§.e.sup l'ris.i fi.et j.de ap. vt debit⁹.ꝛ ſi hoc non fecerint iudices dūmō petitū fuerit ab eis de sua sub̄a illud detrunctū restituere ꝯpellunt̃.C.de iudi.sancim⁹.ꝛ poterūt iſti iudices ꝯueniri corā oꝛdinario vl' delegato ꝯditiōe ex illa l.sancim⁹. Sꝫ q̄ iſti iudices:q̄b⁹ hmōi l'rē diriguntur nō possint vt̃ p decre.ꝑdictā ex l'ris.j.de do.ꝛ ꝯtu. vbi primi iudices ꝯdēnāt ꝛ nō scði. Sꝫ illð iō fuit:q: corā primis iudicib⁹ obijciebat̃ de scðis l'ris ab altera pte ipetratis nō faciētib⁹ expssam de ꝑoꝛib⁹ mētionē. vñ primi iudices ꝯsuluerūt papā q̄d iuris esset: ꝛ ip̄e r̄ndet put ptꝫ i l'ra.f.q̄ ipi ꝑmi iudices ꝯdēnāt ptē alterā in expēsis ppt̃ dolū suū: al's scðe deberēt iponere penā illā ſi corā ip̄is fuisset exceptū de ꝑmis ꝛ remittere ptes ad ꝑmos vt sic illi iudices penā iſtā imponāt corā quib⁹ excipit:vel q: in l'ris scðis ꝯtinet̃ q̄ ꝑmi hoc faciant.al's scði debēt ꝯdēnare:q: ſi diceret q̄ iſti iudices q̄b⁹ l'rē hmōi diriguntur hoc facere non possent:per hoc lites ex litib⁹ oriret̃:q: p eisdē expēsis opoꝛteret eos iterū litigare vñ tutius est ꝛ meli⁹ q̄ hoc faciant vt per hoc malicijs iſtoꝝ per penā hmōi obuietur.

Delegat⁹ cognoscēs rescriptū nō valere ꝑt illð annullando actorem in expensis condēnare.

dānis[a] q̄ ꝓpter hoc eos ꝑtulisse constiterit condēnentur.

¶ De consuetudine.

Gregoꝛ.ex registro. ¶ Cōsuetudo iferēs grauamē ecclijs dꝫ iudicis officio tolli.h.d.ꝺm intellectū magis singl'arē. C.j.

Consuetudines[b] q̄ ecclesijs grauamē inducere dinoscūtur.nostra nos decet consideratione remittere. Innocē.iij. archie.ꝛ cap̄.lugdunen.

¶ Ex cōsuetudine pōt introduci actus siue solennitas per quā sine apprehensione reali trāsfertur possessio rei absentis. hoc dicit ꝛ est casus singularis ꝺm Ab.sicu. Cap.ij.

Ex l'ris:ꝛ ifra. Si ꝟo aliq̄s possessiōes aliquas claustr̄ vel alijs religiosis[c] locis:i bona valitudine vel vltima volūtate p suoꝝ vult remedio pctōꝝ cōferre: hāc cōferendi formā eē ꝓponis q̄ i hmōi donatiōib⁹ modicū terre consueuit i manu accipe: vl' in extremitate pallij qð manu prelati ecclie sustinet̃ aut sup altare ponendū sub testimonio vidētiū ꝛ audientiū sub dicta forma q̄ scotatio vulgarit̃ appellat̃ ꝛ infra ¶ Di.v.mandamus q̄ten⁹ donationes coꝝ q̄ sub obtētu cōsuetudinis[d] claustris ecclijs vl' q̄buslibet locis religiosis pie conferunt̃: ✝ vel etiā sunt collata.faciatis irreuocabilit̃ obseruari: cū hmōi signum[e] qð scotatio dicit̃ non

gitur de onerosa ꝯsuetudine:ꝛ q̄ multū ledit. ꝛ est radicitus extirpāda.viij.di.mala.ꝛ.vij.q.ij. bone rei.ꝛ xij.di.oia.nā ꝯsuetudo dꝫ esse rōnabilis ꝛ nō ꝯvulitatē ecclie.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.cū i cūctis.ꝛ.j.de re iudi.cū cām.ꝛ.j.e.ad audientiā.ꝛ.j.e.cū venerabilis. q̄ñ aūt cōsuetudo preualeat iuri ꝛ q̄ñ non dicetur.j.eo.c.vlti.

c Ex litteris. ¶ Ualꝫ cōsuetudo ꝑ quā ecclia acq̄rit dominium ꝛ possessionē rei sine solēnitate legali. Joā.an. Diuiditur in duas partes. nā in pꝛima ponit̃ ꝯsultatio. i scða ibi.discretioni: respōsio sine mandatum.

Sūmarium.

diuisio

c ¶ Religiosis In his em̄ q̄ religiosis locis relinquūtur nō requirit̃ solēnitas testamentoꝝ.j.de testa.cum esses. et ca.seque. ꝺm canonicam equitatem et fauorē religionis.

✝ Concoꝛ.textus i.l.oia puilegia.et ibi barto. C.ð sacrosan.ec.

d ¶ Cōsuetudinis ꝑdicte que laudabilis est.vnde est seruanda.j.de simo.ad apostolicā.ex quo eque puniri debet trāsgressoꝛ laudabilis cōsuetudinis:sicut transgressoꝛ legis.xj.distin.in his.huiusmodi donatio valeret.etiā ſi consuetudo super hoc non esset.

Cōsuetudinē violās vt trāsgressoꝛ legi puniri dꝫ.

¶ Glosa sequens ponit q̄ttuoꝛ similia. scðo ponit.v. modos quibus possessio rei sine ipsius apprehensione transfertur:ꝛ ponit de his versus.

e ¶ Signū. Sicuti annulus signū est inuestiture.j.de his q̄ fi.a maio.par.ca.ex oꝛe. Et inuestitura est signū tradite possessiōis.j.de dona.p tuas. Itē annul⁹ est signū matrimonij.j.de ꝑsump.illð.ꝛ.xxx.q.v.femine.✝ Sic etiā restitutio instrumētoꝝ est signū renunciationis.j.de renuncia.fane.ꝛ.j.de pac.cū pꝛidē.ꝛ.C. q̄ res pigno.ob.pos.l.ij.ꝛ meli⁹.ff.de pac.l.labeo.sec⁹ est ſi restituat pign⁹.ff.e.ti.l.post q̄.Sic etiā reo non apphendit̃:ꝛ tn̄ possessio trāsfert̃ vt p claues.ff. de cōtrahē.empt.clauib⁹. Itē p instrumētum fit donatio. C.de dona.l.j. Uisu etiam transfert̃ possessio.ff.de acqui.pos.q̄ meo.§.venditoꝛē. Itē ſi rē meam penes te depositam tibi vendidisti.insti.de re.diui.§.interdū Itē cum quis etiam rē suam vult possidere noie alterius.ff.de rei ven.quedam. Nec etiam semꝑ in acquirenda possessione necessari⁹ est actus coꝛpoꝛalis. vnde sufficit affectus aliquo actu interueniēte.ff.de acqui.pos.l.j.§.penul.ꝛ hic licet lex dicat q̄ possessio acquiritur coꝛpoꝛe ꝛ aīo non altero tm̄.C.eo.titu.licet. ita q̄ rei apphensio per se vel per alterum ſit necessaria.ff.ð acqui.pos.quēadmodum.ꝛ.l.qui vniuersas. Hoc tamen scias q̄ licet ecclesia non apphendat possessionē rei sibi collate:dñium tamē nichilomin⁹ adipiscitur quod nō est in priuato.C.de rei ven.seruū.et

✝ Concoꝛ.textus i.l.ſi cōcubina cū glo.i ꝟ.probat. ff.de con.

Possessio sepe trāsfert̃ sine apphēsiōe.

Continuatio

¶ Rubrica. De consuetudine. ¶ Continuat̃:q: visum est supra de iure scripto qð cōsistit in cōstitutiōib⁹ et in rescriptis merito subijcit̃ de iure nō scripto qð consistit in consuetudinibus. Abbas siculus.

Sūmarium.

Consuetudines.a ¶ Cōsuetudo iferēs grauamen ecclesijs vel eis grauosa nō tenet hoc di.ꝺm cōmunem intellectum. Et non diuiditur. Abbas siculus.

b ¶ Cōsuetudines. hoc capitulū itelli

versus C. de sacrosan. ec. vt inf diuinū. vñ ꝯsus. Usu siue rei mutuate venditione. Claub⁹ ꝛ chartis mea si conduco scienter. Quāuis non aliter detur possessio transit.

Sūmarium.

AD audientiā nostrā. ¶ Non valet consuetudo vt sñia a nō suo iudice lata teneat. Jo. an. Cōis diuisio. scđa ibi. Nos igit. Ab.

a ¶ Insipiētibus. i. minus sapientibus. Nec istud est incōueniēs q: q̄nq; reuelat minori q̄d maior nescit. C. de offi. rect. prouin. l. potioris. xxv. di. esto subiect⁹. i fi. xxiij. q. iij. si habes. B.

¶ Glo. seq. red. per obiectionē.

b ¶ Queritur Nō ꝓhibet hic q̄n a plurib⁹ requirat q: facili⁹ inuenit q̄d a pluribus ꝛ sapiētib⁹ queritur. xx. di. de quibus. et C. de fideicō. l. vlt. ad fi. q̄m illitterati q̄nq; habēt causaruʒ peritiā. C. d iudi. certi iuris ꝛ l auf. d iudi. §. q: ꝯo. col. vj. sed hoc solum reprobat h: q coꝝ responsum ꝑ sñia teneat: cum alȝ sñia a nō suo iudice lata sit nulla. C. si a nō ꝯpe. iudi. l. vl. ꝛ. j. de iudi. c. at si clerici.

tam facte donatiōis q̄ɜ traditę possessionis sit euidens argumentum. Idē epo Picta.

¶ Non valet cōsuetudo vt in causis ecclasticis dictū ꝑiti ꝓ sententia teneat. Capi. iij.

AD audientiā nr̄am nouerit peruenisse q i tua dioc. etiā in causis ecclasticis cōsuetudo min⁹ rōnabil' h̄eat q cū aliq̄ cā tractat ibidem / ꝛ allegatiōib⁹ et q̄relis vtriusq; ptis auditis: a ꝑitibus lr̄atis ꝛ illr̄atis / sapiētib⁹ ꝛ insipiētibus[a] q̄d iuris sit q̄rit[b]: ꝛ q̄d illi dictauerit vl' aliq̄s eorū (ꝑsentiū cōsilio requisito) ꝓ sñia teneat. ¶ Nos igit attēdentes q cōsuetudo q̄ canonicis[c] obuiat istitutis / nulli⁹ dʒ eē momēti: cū sñia a non suo iudice[d] lata nullā obtineat firmitatē: vt in causis ecclasticis subiectoꝝ tuorū postq̄ɜ tibi de meritis eorū constiterit sñiam ꝓferre valeas: sicut ordo postulat rōnis: auctoritate tibi presentiū ꝑmissa cōsuetudine nō obstāte) concedim⁹ facultatē. Idem. R. vicario nr̄o apud constantinopolum constituto.

¶ Cōsuetudo non pōt operari vt clericus eps possit exercere ea q̄ sunt reseruata ordini ep̄ali. ꝛ est casus no. Ab. c. iiij.

QUanto de benignitate ꝛ infra. Peruenit ad audientiā nostrā: q quidam simplices sacerdotes apd cōstātino. ca sacra ꝑsumūt fidelibus exhibere: q̄ ab aplorū tpe fuerūt solis pōtificib⁹ reseruata[e]: vt est sacrm cōfirmationis q̄d crismando renatos soli debēt epi ꝑ man⁹ ipositionē cōferre ad excusandas[f] excusationes in petis solā cōsuetudinē[g] pretēdētes: ꝛ infra. ¶ Dis. t. mandam⁹ q̄tenus oīb⁹ pbr̄is districte prohibeas ne talia decetero sua temeritate ꝑsumant: q̄ lʒ nō sint a fidelib⁹ cōtēnēda: tutius tamē est ea sine piculo ex necessitate[h] (q̄ legē nō hʒ) ✝

dalā de sp̄ali indulgētia: ꝛ isti sacerdotes nihil ꝯferebāt vt dicit in fi. ic: q: hoc ex delegatione pape non faciebāt. ꝛ iō ꝑ nō dato habet q̄d ab alio donat q̄ de iure donare nō pōt. j. de iur. pa. q̄d aūt ꝯsulis. in fi. ꝛ. j. q. vij. dalbertū. ꝛ. C. de legi. nō dubiū. Arg. ȝ. j. de sacra. non ite. pastoralis. Sed ibi collatuȝ fuit sacramētū ab eo q̄ potuit: sed mādat solūmō suppleri q̄d fuerat ptermissum. Sȝ nūq̄d papa posset hoc delegare sacerdotibus? Uidet q sic p illud capl̄m: peruenit. al's Grego. decepisset eos. Dicūt q̄d. iā q papa pōt hoc delegare. etiā laico: q: ipse hʒ plenitudinē ptāris. j. de cōces. pbē. ꝓposuit. Dico q papa pōt hoc delegare simplici sacerdoti ꝛ nō laico sicut credo: ꝛ sic ex tali delegatione ꝛ in adminiculo habiti sacramenti pōt ꝯferre q̄d hʒ imo q̄libet clericus hoc facere pōt q: ꝯo non hʒ nō pōt conferre ✝ arg. predictoꝝ capitulorꝫ q ar

la. C. si a nō ꝯpe. iudi. l. vl. ꝛ. j. de iudi. c. at si clerici.

c ¶ Canonicis. Et sic nō valet ꝯsuetudo ꝯtra canonicā consti. j. de offi. archi. cū satis. j. de re iudi. cū causa. ꝛ q̄ grauamē inducit. ȝ. e. c. j. Arg. ȝ. j. de cā pos. cū ecclesia sutrina. ꝛ. ff. de admini. tu. sine herede. §. pe. Ista contrarietas expedietur. j. ca. pe. ꝛ vl.

¶ Glo. seq. alleg. v. cōcor. ponit duos casus exceptos ꝛ secundum moderatur.

d ¶ Judice. sic. ij. q. j. in primis. j. d iudi. ac si clerici. j. de parro. nullus. ꝛ. C. si a non ꝯpe. iudi. l. ij. ꝛ. iij. Et hoc verū est nisi in cā recōuētionis: vt. iij. q. viij. §. cuius in agēdo. vel nisi ex certa sciētia aliq̄s ꝯsentiat in iudicē non suū. ff. de iurisdi. om. iu. si ꝑ errorē. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. vel nisi vocat⁹ venire ꝯtēnat. j. de ap. si duobus. Sed hoc non hʒ locū in clericis q̄ non pñt in aliū iudicē ꝯsentire sine licētia sui plati vl' iudicis. j. de fo. compe. si diligenti. ꝛ. c. significasti. ✝ vbi de hoc dicit.

✝ Concor. textus in auc. cassa. ꝛ ibi bal. C. de sacrosā. ec. ꝛ in autē. statuimus. C d epis. ꝛ cle. ꝛ l. §. clerici⁹. de pa. te. col. x.

QUāto. ¶ Nō valet cōsuetudo ꝑmittēs pbr̄is vt crismēt. Et sunt due ptes. In pma ꝑsumptuosa ꝯsuetudo. In scđa ipi⁹ reprobatio ibi. discretiōi. Ab.

¶ Glo. se. alle. tres ꝯcor. scđo signat successiue. ij. contraria ꝛ soluit. tertio querit. alleg. ꝓponit opi. ꝛ sol.

e ¶ Reseruata. De ꝯse. di. v. man⁹. ꝛ. c. d his. lxviij. di. q̄uis corepi. Ar. ȝ. xcv. dis. peruenit. vbi pbr̄i crismabāt in frōte. ʒ illud ad tp̄s grego. ꝯcessit ꝓpter scan

tē. ꝛ. c. dalbertū. Sed si papa ꝓhiberet sacerdotē crismare post ꝓhibitionē suā nihil ꝯferret si postea c[...] maret. Epi ꝯo licet ipsi pñt crismare. non pñt ali[...] ferioríb⁹ demādare q̄ ex officio facere non pñt: [...] epi vel archiepi pñt hoc facere in dio. alterius [...] ipsius licētia. Epi eni ea q̄ sunt iurisditionis: [...] iudicare / excōicare / ꝛ similia cōmittere poss[...] etiā non habētibus iurisditionē. ea vero q̄ [...] nis ep̄alis auctoritatis nō pñt demādare [...] legare aliis q̄ sunt inferioris gradus. j. de [...] alta. aqua. arg. huius decre. videt q pa[...] hoc delegare simplici sacerdoti: sed [...] legibus. ff. de legi. princeps. [...] committere simplici sacerdot[...]

f ¶ Ad excusandas. xvj. q[...]

g ¶ Cōsuetudinē. Et n[...] Cōposito lacte fetēti q̄so[...] crimē per tēporis vsu[...] non est ꝑscriptibilis [...] du. in ma. quā pol[...] flagitia. ꝛ nō deb[...] ti continuatio[...]

¶ Ista glo[...]

h ¶ E[...] nitas c[...]

latinis pauci epi et pbri latini erāt ibi q̄ hoc facerēt: et
tō isti sacerdotes hoc faciebāt. et greci nō crismabant
in frōte: et in multis alijs discordabāt a romana eccl'a
a cui⁹ obediētia se subtraxerāt. j. de maio. et obe. inter
quattuor. et j. de bap. et eius effe. licz grecos.

matio pape accedat. s. de ɔsti. cū accessissent.
¶ Glo. seq. in pn. et in fine tractat an noua dignitas
creari possit sine pape licentia etc. in medio signat cō
traria et soluit.
e ¶ Concessim⁹. per hoc videtur q̄ noua dignitas

¶ Ista glo. reci
tet p obiectiōes
a ¶ Omittere
Sic em̄ de corpe
xpi fieri debet.
xxiiij. q. j. cepit.
sz i baptismo qd
est ianua oim sa
cramētoꝝ secus
est. meli⁹ est em̄
ab heretico illd
recipe q̄ sine il
lo decedere. dū tn̄
in forma eccl'e
cōferaꝝ. xxiiij. q.
j. si quem forte.
et. s. de summa
tri. et fide catho.
ca. j. in fi.

omittere[a]: q̄z vt ab his quibus
ea cōferre nō lz: ex temeritate
(q̄ lege damnaꝝ) non sine gra
ui piculo inanit cōferanꝝ: cuz
vmbra q̄dā ondatur in opere:
veritas aūt subeat in effectu.

I dē decāo et cap. cenomañ. ¶ Non valet cōsuetudo p quā
interdicti sententia violatur.
Capitulum. v.

Cum inter vos ex vna
pte et canonicos sancti
petri de curia ex altera/ super
ea q̄ dicti canonici generale i
terdictū[b] ab epo vr̄o vel a vo
bis in ciuitate cenomañ. posi
tū non seruabāt. q̄stio verteba
tur: et infra. ¶ Procurator /vo
ipsoꝝ pposuit q̄ ipa eccl'a
sc̄i petri a pma fundatione
libera extitit et exempta: et de
cōsuetudine[c] in gn̄ali etiam in
terdicto licitū erat eis pulsatꝭ
campanis alta voce (interdi
ctis et excōicatis exclusis) diui
na officia celebrare. ¶ Nos
igiꝝ cognito q̄ ex tali consue
tudine: si qua foret disrumpe
retur neruus eccl'astice disci
pline: ipam de cōsensu fratruz
nostroꝝ duximus irritandā: †

I dē epo helieñ. ¶ In attri
buēdis officijs noue dignita
tati seruatur consuetudo vici
narum ciuitatum: que si diuer
sa fuerit: seruabitur magis ra
tionabilis et alij nō preiudicās.
Capitulum. vj.

Cum olim londoñ. eps
nr̄is aurib⁹ intimasset:
q̄ in sua eccl'a pposuerat sta
tuere[d] pcentorē: nos ei⁹ preci
bus inclinati ei licentiā cōces
simus[e] pcētorē hmōi ordinādi
dūmō in cōferēdis sibi reddi
tib⁹ nulli inferreꝝ pīudicium[f]
statuētes vt precentor taliter
institut⁹ in sessionib⁹[g]/ pcessio
nibus/ et alijs: illā haberet i lō
do. eccl'a dignitatē quam ha
bent alij precentores in alijs
ecclesijs anglicanis: et infra.
¶ Quocirca mādamus qua
ten⁹ si sm̄ diuersas consuetu
dines ‡ locorum diuersas ha
bere noueris pcentores in an
glicanis[h] eccl'ijs dignitates: iā
dictū pcētorē illā[i] habere faci
as in lōdo. eccl'a dignitatem
eaqꝫ manere cōtentū: quā (ra
tionabilib⁹ et approbatis con
suetudinibus ecclesie saluis)

in eccl'a ɔstitui
nō pt sine licētia
pape. xxij. di. c. j
et. C. d of. prefe.
pto. apud. l. q̄s
gras. §. optam⁹
s vt oēs iudices
sm̄ voluntatē et
timorē dei et no
strā electionē et
ordiationē etc. et
h⁹ lō q̄ si vna di
gnitas ɔstituiꝝ
opꝫ q̄ alia minu
atur. ar. xcix. di.
nullus. et c. se. sz
hoc nō est veruz
ar. j. d ec. edi. ad
audiētiā. ij. et xij
q. ij. bōe rei. et ff.
d ope. pub. op⁹.
item daꝝ puile
giū dignitati. sz
nō est ɔ illd. j. de
ec. edi. ad audiē
tiā. ij. et s. de re
scrip. c. vlt. sicut
nec seruitus da
tur pdio qd non
dū e. ff. cōia pd.
l. j. Ar. ɔ. ff. de s.
ru. p. labeo. et ff.
de ser. vr. p. si s
nitus. §. futuro
Sed nō pcedūt
ista: q̄ nō datur
puilegiū digni
tati q̄ nondū est
sed dat papa au
ctoritatē ɔstitu
endi dignitatez
eccl'e lōdoneñ.

Cum inter. ¶ Diuidi
tur in tres ptes
In pma ponit q̄
rela. In scda ex
ceptio ibi: pcu
rator. In tertia
snia ibi: nos igiꝝ
b ¶ Interdictū.
Qd dicaꝝ gn̄ale
interdictū habe
tur d vb. sig. cuz
in partibus.
¶ Glo. seq. dat
duas ɔcor. indu
cit duo siña. itez
exqsite duo alia
subiūgit. alle. v.
tura in ɔtrariuz
et soluit.
c ¶ De cōsue
tudine. Nota q̄
nec pscptio nec
ɔsuetudo prodest in hoc casu: vt hic dicit. et est si. j. de
elec. cum causam. et j. eo. cum venerabilis. nec ɔ obe
dientiā. et. xviij. q. ij. abbatibus. et j. de pscrip. cū nō li
ceat. nec ɔ pcurationē q̄ ratōe visitationis debetur
j. de pscrip. cuz ex officij. sicut nec valet transactio in
hoc casu et hmōi spūalibus. j. d trāsac. pterea. nec per
mutatio rei spūalis pōt fieri cū tpali. j. de rerꝝ pmu. ex
hibita. ar. ɔ. j. de puile. cū olim. ij. et j. de capel. mo. di
lectus. j. de cēsi. sopite. et j. de pscrip. de q̄rta. et c. audi
tis nō sunt ɔtria: ibi nō pscribiꝝ ɔ obediētiā. nisi tanto
tpe fuisset sub dn̄io pape vel alteri⁹ eccl'e: et tūc non
dicitur pscribere sed potius pscribi: et pterea illa de
quarta: et illa auditis. nichil dicūt de audiētia: sed in
alijs articulis et casib⁹ loquūtur. Et sic ptz q̄ vbicun
q̄ fit aliqd ɔ ecclesiasticā disciplinā siue neruū eccle
siē non habet locū prescriptio.

Cum olim. ¶ Diuiditur in duas ptes. In pma
ponit ɔsultatio in scda ibi. quocirca/ responsio.
d ¶ Statuere. Et sic onerasam dignitatez pōt eps
remouere de eccl'a sua cū suis canonicis: dū tn̄ cōsu

Inno. iiij. dixit in apparatu suo q̄ epus capitulo suo
pōt nouā dignitatē ɔstituere. ɔtrarium credo.
f ¶ Preiudiciū. Intelligas enorme: q̄ p modico nō
dimitteret. ar. xij. q. ij. bone rei. et j. d don. c. aplicc. sz
meli⁹ vt sonat lr̄a: q̄ ille ɔcordātie intelliguꝝ d reb⁹
epalib⁹: et hic ipe eps modicū dānū pōt pati vt aliqd
ɔferat dignitati. alij nō cōpelluꝝ dare de suo: nisi tu
sta cā interuenirret ɔstituendi illā dignitatē.
g ¶ In sessionib⁹. Hoc lō dicit q̄ sm̄ dignitatē suā
honorād⁹ ē aliqs in sede. j. d ma. et obe. statuim⁹. xvij.
dis. c. vi. et in subscriptiōib⁹. ff. d al. scri. l. j. et vi. vt i sentē
tijs ferēdis. ff. de decu. spurij. et i alijs suffragijs. ar.
h ¶ In anglicanis eccl'ijs. Hoc ē [xxv. di. pleriq̄.]
cū eadē ɔsuetudo erat i alijs eccl'ijs anglicanis illa s
uareꝝ. ar. j. d elec. cū eccl'a. Sibo diuerse essent ɔsue
tudines: ɔsuetudo metropolitane eccl'e seruāda est
xij. di. de his. Uel qd veri⁹ est q̄ meli⁹ suari posset si
ne pīudicio aliaꝝ: vt dicit in fi. ar. xij. di. nouit.
i ¶ Illā. Sz videꝝ q̄ minorē ex q̄ ita distincte dicit
ar. ff. de leg. iij. nūmis. j. d cēsi. ex pte: imo videꝝ d me

Diuisio

Dignitas noua an i eccl'a possit creari sine papa.

†; Concor. textus. i. l. oēs iudices cū glo. j C. de decu. li. x. et in §. j in glo. mag. i aute. vt nul. iu. col. ix.

‡ Adde q̄ ɔsuetudies sunt varie/ q̄ debeat suari. Inno. i c. j. s. e. Archi. viij. di. q̄ ɔ. et. xij. di. illa. et ibi not.

Diuisio

dioceri.ff.de edil.edic.sciendu.§.illud.et.l.pced.in fi.
¶ Glo.se.elicit tria argu.ad primu inducit tria iura ad secundu quinqz.ad tertiu tria.
a ¶ Sine preiudicio alieno. Arg.q lz priuilegij verba gnalit loquunt: no tn sut interptada i preiudiciu alioruz .j.de trasac.licet in fi.et.j.de of.ordi.licz.et.j.d au.et vsu pal.ex tuaru. Itez ar.q in dubio: recurrit ad consuetudinez vicinaz eccl'iaz .j.d cog.spi.sup eo.et.j.d cesi.sup eo.vbi de hoc di expsse.ff.de fun.instru.l.cu de lanionis.§.asinam molendinaria. l fi.ff.de reg.iu. sp in stipulatioi b9.et.ij.di.nouit Itē arg.q in obscuris sp interp tatio ita dz fieri vt n'li sit captio sa.ff.de reg.iur. quies.et.j.e.cu di lectus.arg.iuj. d.s erit aut lex.

b ¶ Cosuetudo. Ab's tn osuetudo attedit in electionib9.ar.xij.di.nos osuetudine.et.j.de cleri.coniug.cuz olim.et.j.de ca pos.et ppie.cu eccl'ia.et.xiij.q.j.pudenda.et.ff.de decu.non tantum.

Cum dilectus. ¶ Diuidit in duas ptes pncipales. Prima narrat duplice qsti one electiois cu ptiu allegatioi bus. Scda ibi: quia nobis: vna diffinit et altera diffiniedam co mittit. Ab.si.

sine[a] preiudicio alieno poterit obtinere. Idem conuentui corbien.monasterij. ¶ No potest induci ex consuetudine vt quis possit dimittere dignitatem sine superioris licetia: vel possit elect9 administrare no habita confirmatione a superiore. Capitulum.vij.

Cum venerabilis frater[1] noster episcopus Hostien.et. R. sancte crucis presbyter cardi.in partib9 alemanie legationis officio fungerentur: inuenerut abbate de monasterio hermion.qd ad ro.eccle.noscit pertinere/nullo mediate/ad monasteriu corbien. qd est etiam ro.eccle. speciale temeritate propria migrasse[b] licetia illud deseredi vel cofirmatione a nobis vel ab ipis q vices nostras in illis partibus nunc gerebat: nec habita nec petita: et infra. ¶ Postmoduz autem nucij eius ad defensionem ipsius generale illius terre cosuetudinem[c] allegarunt. ¶ Cu igit hec non ta cosuetudo[d] q corruptela merito sit censenda que profecto sacris est canonibus inimica: ipsam

madamus de cetero no seruari. Idem decano sales herbien. archidi.et magro. P. penetel. cano.pisano. ¶ De cosuetudine potest induci q vna eccl'ia de gremio alteri9 teneat sibi platu eligere. Et cosuetudo e optima legu interpres. Ca.viij.

Cum dilect9[e] filius Gu. andren.ecclesie monachus: q pro clerico eiusdem[f] ecclesie se gerebat.et G.procurator monasterij Karosen.super iure eligendi abbatem in andren.monasterio: et eiusdem electione in nostra psentia ad inuice litigaret: idem Gu.electione sua a fratrib9 andren. ecclesie cocorditer celebrataz auctoritate aplica petijt confirmari.asserens tam de iure[g] coi q priuilegio speciali: eis ab Alex.papa cocesso: et a nobis postmodum cofirmato: liberam eligedi[h] auctoritate ad eosde fratres tmmodo pertinere: et infra. ¶ Dictus vero pcurator proposuit ex aduerso: q cum olim ad petitionem patronoz eccle a morien.epo fuerit constitutum[i] q si prelatus locus diuino munere adeo

Summarium. Cum venerabilis. ¶ No valz osuetudo p qua platus sine supioris licetia pt dimittere platura: et si vellet trasire ad alia dignitate.h.d.Joh.an.

diuisio ¶ Diuidit: q: pmo poit temeraria traslatio. in scda traslati excusatio ibi: postmodu. In tertia excusationis reprobatio ibi: cum igitur. Ab.

¶ Glosa seq.obijcit et soluit.

b ¶ Migrasse. Sicut abbas subiect9 epo no dz sine lnia epi renuciare.xviij.q.ij.abbas.nec et alij clerici vt.j.de renu.admonet.sic abbas subiect9 tm pape renunciare no pot sine ipius lnia: et si sit insufficies.j.d renu.ca.vlt.greg. Sz vr q eet vtraqz puadus.vij.q.j si qs eps.et.j.de trasla.quato. Utru tolerat9 fuerit vel

Opposito. repulsus ab vtraqz hic no dicit: sed forte pter osuetudine fuit toleratus.s.j.de elec.qd sicut.§.sup eo.

c ¶ Consuetudine.q forte fuit q statz cu sint electi sine aliq ofirmatione administrat et renuciat et trasferunt ad alias dignitates sine licetia pape.qd ee no dz .j.de elec.qualit.et.j.de renu.c.vlt.ex gnali dispesatione plati q subsut tm dno pape nullo medio stati postq sunt in cocordia electi administrat q sunt valde remoti.j.de elec.nichil est.ratio quare hoc fiat reddit s.ne ecclesia interim patiatur tam in temporalib9 q in spiritualibus lesionem.

di uisio ? Ad ide est tex.i.l. re non nouam iuncta glo.C. d iudi. et ibi Cy.et Bar.et Bal.et i l.ij.C.q sit lon. osue.

e ¶ Dilectus filius9 Guilemus Cuz ageret gu. iste sup iure eligedi abbate: habebat mandatu a caplo et va.eccl'e.sed qtum ad petedā ofirmatioez electoiosue agebat ex psoa sua iure suo sibi acqsito p electione.sic.j.de i ite. fst.c.ij.l no.et sic vr.vbi d hoc.B.

f ¶ Eiusde sez hns mandatu a monasterio vt posset age p electoe

g ¶ De iure. xviij.q.ij.abbates.et.j.e.abbate. et.c.q sit.et.xvi. q.vi.c.vi.j.de ca pos.et ppie.cuz ecclesia.

h ¶ Eligendi. Lex dicit q monachi debent iurare elige abbate que sciut fide rectu: vita castu et q monasterio valeat vtilit puidere.in auc.de san.epis.§.iubemus igit abbate.coll.ix.qd hodie no seruat: sz fm formaz illius ostitutionis.j.de elec.q: pter.eligere debet.

¶ Glo.seq.quere do tractat an clericis inuitis possit eps statuere q eligat aliunde.ponit solutione quaz in fine determinat.

i ¶ Constitutu. Lz eps possit subijcere vna ecclesiaz alteri: vt.j.d excessi.pla.sicut vniure.no tn credo q possit statuere q vna eccl'ia eligat de alia clericis inuitis quia hoc esset 3 ius coe.vt.xvij.q.vlt.ca.vlt.et.xviij. q.ij.abbate.et.j.de iure p fo.nobis.q: pacto priuatoru ius publicu non tollit.j.de foro ope.si diligeti.j.de testa.requisisti. Nec aliqs ius publicuz remittere pt aliquibus cautionib9: nec mutare formaz antiquit9 cofititutā.ff.de admi.tu.quida decedes.et ideo papa postea interptat statutu: tn ius istud pscribi pot: vt qs teneat eligere de certo loco: vt hic pz.et.j.d vb.sig.abbate.et sic pz q min9 iust9 titul9 dat cam pscribendi.j. d emp.et ve.queuit.ff.p emp.quod vulgo.ff.p leg.l.

pro legato.z.l.vl.z vere videt iniust⁹:q: ep̄s non pōt tollere ius vni⁹ eccl̄ie et dare alteri.j.de re.eccle.non alie.c.j. † sz ex tali titulo potuit bona fi.de mōasteriū karosen̄.p̄scribere vt alij monachi eligerēt de monasterio karosen̄.z ep̄s solūmodo ↄcessit monasterio karosen̄. qđ suum erat.s.confirmationē electionis et ita cessante p̄scriptiōe solam ↄfirmationē habēt vt p̄bat per interp̄etationē pape. vt.j.ptz. satz tn̄ credo q̄ i ipsa fundatione possit ep̄s cū capitulo ↄstituere de volūtate p̄ro ni q̄ illa eccl̄a esset alteri subiecta: et q̄ clerici instituēdi semp eligerēt sibi prelatum de maiori eccl̄ia. z q̄ dicit supra q̄ ep̄s non pōt facere q̄ vna eccl̄ia eligat sibi p̄latum de ecclesia alia.hoc itellige qn̄ eccl̄ie sunt iā institute z dotate: et ab inuicē distincte z separate:quia illud esset contra ius commune.j.de ex.p̄la.ad hoc.

† Concor.textus cū ibi no.l.c.ↄsti tut⁹.ð reli. domi.vbi de hoc vide plene.

pullularet vt prior aut abbas cōstitueretur ibidem: electio[a] eius penes fratres eiusdē loci et capl̄m karosen̄.penderet:z obtētu hmōi statuti sic fuerit longe retroactis temporibus obseruatū vt monasterio andreñ. vacāte.andreñ. fratres in karosen̄. capitulo aliquem de gremio monasterij karosen̄.sibi eligerēt in abbatē electio predicti G.u. tam contra statuti tenorē: q̄z etiam cōtra consuetudinē approbatā(que optima est legum interpres[b]) min⁹ canonice attentata:merito cassari debebat: et infra. ¶ Qr nobis cōstitit electionē ipsam a suspēsis[c] et de suspēso etiā celebratā: eā iustitia cassauimus[d] exigēte. Ceterū cū supradictū statutum ita sane posset itelligi: q̄ p illud nec iuri[e] cōi nec priuilegio derogeť vt videlicet ad sepedictos fratres electio spectet abbatis: z ad karosen̄. capl̄m confirmatio. Mandamus quatenus si ex parte karosen̄. cenobij talis fuerit consuetudo p̄bata q̄

a ¶ Electio. hic sumit electio eq̄uoce pro confirmatione z p electione. vt.j.patet.z hoc verum est si consuetudo non p̄betur:sed si p̄betur p̄prie tenetur. B.

b ¶ Interpres.ff.de le.z cō.prin.si de interp̄tatiōe z.j.de sepul.certificari.z tacito ↄsensu p desuetudinē lex abrogatur.ff.de legi.in quibus.in fi.

¶ Glo.seq.primo poni quattuor que non potest suspensus.secundo querit. ponit duas opi. questionem declarat.z secundam opi.approbat.

c ¶ A suspensis. Suspēsus em̄ non pōt eligere nec eligi vt hic.z.j.de elec.cū inter. R.seniorē.z.j.de eta.z quali.cū bone.z.j.ð cle.ex.mi.postulasti. nec postulari pōt q̄ nō seruauit interdictum.j.ti.p̄xi.c.j. in fi.nec bn̄ficia ↄferre.j.di concess.p̄ben.q: diuersitatē. Sz nō ne iudicare z p̄bendas dare est iurisditionis:vtz.j. de elec.nosti.z excōicare.j.de elec. trāsmissam. Nunquid suspēsus potest hmōi iurisditionē exercere? Dicunt quidā q̄ ep̄s suspēsus pōt excōicare z prebēdas dare:z respōdet illi decre.q: diuersitatem: q̄ ille ep̄s erat ab officio suspēsus z a iurisditione. Sed dicūt q̄ canonicus suspēsus eligere non potest q: cum sit suspēsus nihil officij retinet:secus est in p̄lato. sed cōtra istos ē.xxiiij.q.j.audiuim⁹. Alij dicūt et meli⁹:q̄ ep̄s suspēsus nō pōt excōicare nec iterdicere:nec dare prebēdas.j.ð exces.p̄la.ca.vl.ar.ↄtrarius hoc potuerit post cōfirmationem:licet adhuc nō sit consecrat⁹. Nō illa videtur: q: plus aufert ei suspēsio q̄z ↄtulerit cōsecratio vt dici cōsueuit:plus tollit negatio q̄z ponit affirmatio.nā elect⁹z ↄfirmat⁹ multa potest ex his q̄ pertinent ad officiū ep̄ale que perdit p suspēsionē:q: cōsecratio nō multum addit.j.de transla. inter corporalia. Et est simile sicut marit⁹ post matrimonium consummatum non pōt intrare religionē: sed ante pōt.j. de cōuer.cōiu.ex publico. sic ep̄s confirmat⁹ non pōt aliqua q̄ tn̄ potest ↄsecrat⁹. Sicut videas in alio simili: ep̄s in archiep̄m elect⁹ non pōt ante receptionē pallij tanq̄z archiep̄s clericos ordinare qđ tn̄ pōt anteq̄z sit elect⁹ in archiep̄m q: hoc nō facit vt ep̄s sed vt archiep̄s.j.de elec.q̄ sicut.§.p̄terea. Preterea bn̄ficiū concedere z etiā hr̄e posse ↄpetit rōne ordinis z est ei⁹ accessorium.j.q.iij.si q̄s obiecerit.z cui interdicit vnū z reliquum.lxxxj.di.si quis sacerdotum.et.c.eos d. Preterea de hac suspensione fuit obiectum z probatū ex eo q̄ dicit q̄ nobis cōstitit zc̄. et licet obiectum a prīibus nō fuerit iudex tn̄ qui dz electionē confirmare ex officio suo debet inquirere ð hmōi.j.ð elec.nihil est. Et hec q̄ dicunt ħ de his suspēsis itelligūtur de suspensis ab hoie et etiā a canone. Si vero alíq̄s esset suspēsus a canone:puta participādo excōicatis ille talis bene pōt eligere z alia facere q̄ sunt iurisditiōis:sed eligi sciēter non pōt.hec p̄bātur.j.de cleri.excōi.mini.si celebrat:q: miti⁹ agitur cū lege q̄z cum ministro legis.ff.de arbi.celsus. Satis posset dici q̄ suspēsus posset excōicare: q: pōt absoluere excōicatum.ß.de rescrip.ab excōicato.j.de sen.excō.sacro. z.c.duob⁹.z q̄ pōt absoluere pōt ligare et econtra:cū non sit priuat⁹ a cōione fideliū quare non posset priuare aliū: z hoc dico de eo q̄ non est suspēsus a iurisditione vt suspēsus a canone sola participatione. Jo.et Lau.ↄcedunt q̄ suspēsus ab officio tm̄ pōt excōicare z p̄bēdas dare z intelligunt illā decre. q: diuersitatē cū erat suspēsus ab officio z iurisditiōe. Ego autē nō credo q̄ suspēsus ab hoie possit dare prebēdas vt hic dr̄.lz Lau.z Jo.ↄcedāt q̄ possit excōicare et p̄bēdas dare. Arg.ↄ posset induci p̄dicte decre. si celebrat.q̄ tn̄ intelligiť de excōicatiōe minori. melior em̄ est opi. scđa:q: sicut excōicat⁹ aliū excōicare nō pōt. xxiiij.q.j.audiuimus.ita eadē ratione nec suspensus ab hoie alium potest suspēdere.j.de exces.p̄la.c.vl.argu. B.

d ¶ Cassauimus. Jd est cassam nunciauimus.j. vt lite non contest.accedens.

e ¶ Nec iuri communi. Similē interp̄tationē habes.j.de fi.instru.inter dilectos.ver.ceterū.vbi enim aliq̄d a iure cōi discrepare videť reducēdū est ad ius cōe si potest fieri ne pereat:q: promptū est leges legibus concordare.C.de inof.do.l.vna.z Augu. concordat euāgelistas.de pe.di.periculose.z etiā testes debent ad ↄcordiā reduci ne de piurio notenť.j.de testi.cum tu.sic em̄ faciēda est interp̄tatio vt nulli sit onerosa z s̄m ius.ß.ti.p̄xi.cāni que.z.j.de priui.ex ore.et ß.c.cū olim. Jtē s̄m q̄ minus est captiosa.ff. de re iu. quotiens.in fi.ti.z hoc ita verū est q̄ ad ius cōe reducatur si v̄ba illo patiunť vt hic.ver.electio ei⁹ penes f̄res eiusdē loci.z capl̄m karosen̄.zc̄. nā a v̄bis priuilegij nō est recedēdū vbi certa sunt.j.de p̄iu.porro.et.j. de deci.ad audiētiā: vbi em̄ verba nō sunt ambigua: nō est locus interp̄tatiōi.ff.de leg.iij. ille aut ille. sed vbi sunt dubia necessaria est interpretatio.

Suspēsus episcopus an possit p̄bēdas dare / excōicare zc̄.

Suspēsus a canone bn̄ pōt eligere.

d iiij

a ¶ Preiudicet. Prescripta videlz qñ alia non pro dest. ĩ. de cã pos. cum eccl'ia. q̃ ꝯsuetudo iuri p̃iudicet/ ꝯ que non dicetur. ĩ. e. c. vlti. ꝛ. viij. distin. c. frustra.

diuisio ¶ Um ꝯsuetudinis. ¶ Terti⁹ est notabilis ꝛ multum allegabilis. In quo primo ponit duplex ratio determinandi. scḋo ibi. auctoritate / ponit determinatio q̃ primo prouidet circa futura. secunda ibi. si q̃s. circa preterita.

b ¶ Cũ ꝯsuetudinis. C. q̃ sit longa consuetudo. l. ij. et. ĩ. eo. c. vi. ꝛ ibi exponitur. ꝛ. xj. di. consuetudinis.

¶ Glo. ista obijcit ꝛ soluit.

c ¶ Consensu. Bene dicit ꝯsensu: q: sine ipsius cõsensu obtento hoc facere non pñt. Sed videt ꝙ non teneãtur habere ꝯsensuz dũmodo cõsiliũ et tractatum cũ eo habeant. ar. ĩ. de arbit. cum olim. Sz hoc nõ est verũ: q: illõ obtiet ex forma arbitrij: imo epi scop⁹ ꝛ canonici vnum corpus ꝛ vnum collegiuz sunt: ita ꝙ ipse caput et ipsi canonici mẽbra. ĩ. ḋ his q̃ fi. a pre. nouit. ꝛ est exp̃ssum ꝙ si aliquibus mandet vt cum consilio aliquorũ aliquid faciãt: eorum consilium expectare tenentur: nec sufficit tantum ꝙ requiratur. ĩ. de elec. cum in veteri lege.

d ¶ Uel nouas. Nouitates eñ sine causa inducende non sunt: q: lex dicit ꝙ in rebus nouis constituendis euidẽs debet esse vtilitas. ff. de legi. et cõsti. prin. in rebus. argu. ḋ. de ꝯsti. cognoscentes. ꝛ rep̃hendun tur qui nouitates inducunt. xj. di. quis nesciat.

diuisio ¶ Ex parte. ¶ Diuiditur in duas ptes. Primo recitat duas cõsuetudines irrationabiles: quas secundo reprobat. ibi tenore.

Indigena. e ¶ Indigena. Id est inde genitus.

¶ Glo. seq. instruit quis p̃digus. ꝛc. ꝛ ponit versus.

f ¶ Prodigalitatis vicio. Qḋ se eẽ v̓tutẽ sepe mẽtitur. xlj. dis. sepe. Prodigus est q̃ dat dãda ꝛ nõ dãda. Auarus q̃ tenet tenẽda ꝛ nõ tenẽda. Largus mediũ tenet inter vtrunq;. vñ v̓sus. Prodigus est animi vicio retinẽda ꝓfundẽs. Qui retinet cupide qḋ ꝛ es de poscit auarus. Largus qui sumptũ facit ex ratiõe libẽter. Sed non videt ꝙ huic sit subueniẽdum: quia

Prodigus. Auar⁹ Larg⁹

culpa sua ꝛ vicio incidit in egestatẽ. ff. qḋ me. cau. l. si mulier. lxxxvj. di. non satis. ꝛ dignũ est vt male merẽti egestate laborent. ff. depositi. bona fides. taliter ei non fuerat subueniendũ huic ratione p̃missa: ꝛ cũ alterius lesione: sed elemosinã dare possum⁹ ne pereat lxxxvj. distictio. pasce fame morientem ꝛc.

g ¶ Incuria. Id est negligentia. et ideo ei nõ est subueniẽdũ: q: vigilantib⁹ ꝛ non negligẽtib⁹ iura subueniũt. ĩ. de rerũ pmut. cum vniuersoꝝ. ꝛ. ĩ. ḋ doñ. iter dilectos. ff. ad vel lei. l. ij. §. vba. q: stultis non ꝯsueuit subueniri. sz errantib⁹. ff. de iur̃ ꝛ facti ignoran. l. pe. §. si quis. ꝛ. C. si mĩ: fema. dix. si ts. et vtilius esurienti panis tollitur q̃ si secur⁹ de cibo iusticiã negligat. v. q. v. non ois. ꝛ. xxiij. qḋ. iij. nimiũ sunt inquieti. et ideo talis cõsuetudo merito reprobatur.

Uigilãtib⁹ iura subueniũt

h ¶ Alienat. Qḋ de iure fieri non debet. ff. de fundo do. fund⁹ ꝛ. l. lex iulia. nec etiam ꝓpter delictũ mariti bona mulier̃ sunt distrahenda. C. ne vxor ꝓ ma. l. j. ij. ꝛ. iij. C. ad le. iuliã. de vi p̃u. l. j. ꝛ. ĩ. de pig. et litteris. In casu tñ q̃nq; distrahũtur bona mulieris p̓ viro: vt in cã pruinpilariũ bona mulieris ꝓ marito obnoxia sunt fisco si oia bona mariti exhausta sunt. C. in quib⁹ ca. pig. ta. contra. l. satis. Nec valet alienatio fundi dotalis: etiã si mulier consentiat. C. ad velle. aut. siue a me. ꝛ in aut. vt immobilia ante nup. do. §. si ꝓpt. col. v. Sed si iurauerit non ꝯueniri tenet venditio. ĩ. de iureiu. cum cõtingat. si sine vi et dolo p̃stitum sit iuramentũ sponte. Constãte etiã matrimonio in tali casu cũ incipit vergere ad inopiã mulier põt repetere dotẽ. C. ḋ iure do. l reb⁹. ꝛ. l. vbi.

Mulieris bona quãdoq; sunt ꝓ marito obligata.

Dotalis fundus an possit alienari.

i ¶ Bonis. Et etiã dotẽ suã ꝓpter adulteriũ p̃dere deb3. C. de iure do. si dotẽ. ꝛ. C. ad le. iul. ḋ adul. libertatem. ꝛ. ĩ. de dona. inter vi. ꝛ vxo. plerũq;. vbi de hoc.

k ¶ Obseruãdas. Iuri contrarias vt dictũ est per primam consuetudinem inuitabant viri ad dissipandum bona sua: per alteram mulieres proniores erãt ad committendum adulterium. arg. ff. de pac. do. cõuenire. talis compensatio non est admittenda.

iuri cõi p̃iudicet[a]: in hac parte vos ḟm illã decernatis electionẽ andreñ. abbatis decetero faciendã. alioq̃n andreñ. monachis ius eligendi abbatem adiudicare curetis: vt sic decetero liberam habeant facultatem vl' de gremio eccl'ie sue: vel etiam aliũde ꝓ electionem canonicã eligendi ꝑsonã idoneã in abbatem / p̃sentãdam karoseñ. capl'o: vt ab eo (si fuerit canonica) cõfirmet̃. Hono. iij. parisieñ. capl'o.

¶ Capitulũ sine episcopo statuta seu cõsuetudines nouas facere vel antiquas immutare non potest. Capitulũ. ix.

Cum consuetudinis[b] vsusq; longeui non sit leuis auctoritas. Et plerunq; discordiã pariant nouitates. ¶ Auctoritate vobis p̃sentium inhibemus ne absq; epi vestri consensu[c] immutetis ecclesie vestre constitutiones et consuetudines approbatas: vel[d] nouas etiam inducatis. ¶ Si quas forte fecistis: irritas decernentes. Idem matori ꝛ burgeñ. de rupella.

¶ Non valet consuetudo per quam quis inducitur ad peccandum vel bona ꝓpria dissipandum. Capitulum. x.

Ex parte vestra fuit propositum ꝙ cũ in patria vestra seruate sint hactenus due cõsuetudines abusiue: ꝙ si indigena[e] vel extraneus ꝓdigalitatis[f] vicio vl' incuria[g] seu quocũq; casu alio dissipauerit vl' amiserit bona sua: bona vxoris sue tam mobilia q̃ immobilia pro sue voluntatis libito alienat[h]: ꝛ ĩfra. ¶ Et ꝙ si vir ducat vxorẽ que fide cõiugij violata committat adulterium: nichilomin⁹ ipsa medietatem omniũ bonoꝛũ q̃ fuerit vir adept⁹ impudẽter exigit ꝛ improbe apprehendit: q̃ poti⁹ priuãda esset omnibus viri bonis[i]: et ĩfra. ¶ Tenore p̃sentiũ declaram⁹ vos nõ teneri ad hmõi consuetudines obseruãdas[k]. Gregorius. ix.

¶ Consuetudo non derogat iuri naturali seu diuino cuius transgressio peccatũ inducit: nec positiuo nisi sit rationabilis ꝛ p̃scripta. Capl'm. xj.

Cum tanto. Habet materiam amplam et multum subtilem. Et habet duo dicta. secundum ibi: licet. et quelibet pars potest subdiuidi. Abbas siculus.

a Diutius.j.de simonia.cum in ecclesie.et.j.de eo qui du.in matri.quam polluit.ca.cum haberet.

Glo.se.reci.p questionem de q iure naturali loquit lra: et rndet q de illo qd consistit in preceptis etc.

b Naturali iuri. Quod imobile perseuerat.v. dist.§.ius naturale.xxv.que.j. sunt quidam: et hoc verum est quantum ad precepta vel prohibitiones que moralia sunt. et non mutant: vt non occides: non furtum facies: honora patrem etc.vj.di.§.his itaque.et naturalia quedem iura immutabilia sunt: ciuilia vero mutabilia.insti. de iu.na.§.sz naturalia.j.de con.san.et affi.non dz: et ideo nulla consuetudo preualet contra ius naturale etiam si omnes homines de mundo contra facerent.xxxij.q.vij.flagitia. cuius ignorantia neminem excusat.j.q.iiij.§.notandum.et ibi nihil interest in vicio decipere vel decipi.xvj.q.j.si cupis.et de ignorantia dicitur q qui ignorat ignorabitur.xxxvij.dis.§.vt itaque. De ignorantia iuris naturalis et ciuilis tractatur in summa.j.q.iiij.§.notandum: et ibi recurrendum est.

Gl.se.querit obijciendo p insolubili.ponit primo opi.quam reprobat.secundo secundam quam etiam reprobat. tertio soluit

c Non sit vilis auctoritas. Sz querit de qua consuetudine hic intellexerit Greg. si dicis de bona consuetudine illam nulla ratio siue ius vincit.imo equiparatur ei.xj.dis. in his.si de mala.de illa non pot dici q non sit vilis. Super hoc dicunt quidam q principium istius §.dz intelligi de bona consuetudine: et finis de mala.et ita diuersimode intelligunt: sz hec non fuit intentio legis vnius §.iste sumitur.C. que sit long.consue.l.ij.et ideo inepte dicunt. Alij p maiori parte exponunt lram istam.non tamen est adeo valitura vt iuri positiuo debeat preiudicium generare: supplent generaliter non preiudicat iuri: sz in eo loco preiudicat iuri vbi consuetudo seruatur: et iste intellectus planus et facilis est. sz de hoc nulla dubitatio est q consuetudo vnius loci iuri positiuo generaliter preiudicet omnibus locis: et ideo sic dz intelligi lex illa quam habes.xj.di.consuetudinis.cuius particularis consuetudo non est vilis: non tamen preiudicat iuri positiuo.nisi fuerit rationabilis et legitime sit prescripta: et hec expositio reprobat duas primas expositiones vel opiniones quas facit hic greg.in fi.et sic intellige.xj.di. consuetudinis.

Glo.se.querit et sol.et solutionis ponit quattuor exempla. finis recitet p aliam questionem quam soluit.alle.ix. iura.

d Rationabilis. Et quam consuetudinem dices rationabilem. Illam dico rationabilem quam non improbant iura.j.de cau. pos.cum ecclesia.et.§.e.cum dilectus.et.j.de ver.sig. abbate. vt si quis admittantur aliqui ad electionem ad quos non pertinet de iure communi et de alio collegio: ista consuetudo non improbatur a iure vt dicunt iura predicta: et illa est rationabilis q tamen capitulum eligat canonicos sibi et alios inferiores prelatos irrequisito epo.j.de elec.cum ecclesia vulterrana vel eps solus hoc facit.j.de his que fi.a pla.sine consen.ca.ea noscitur.lz de iure vnum corpus sint.j.de his que fi.a pla.sine con.ca.nouit. et de iure communi deberet fieri ab omnibus communiter ab epo et canonicis vt quandoque fit.j.de conces.preben.postulastis. Et illam dicerem rationabilem q absentes non vocentur ad electionem vt in multis locis contingit: vt in tuscia et in multis ecclesijs et huiusmodi consuetudines legitime prescribuntur: vt patet p predicta exempla. Illam dico generaliter rationabilem que non obuiat canonicis institutis. Irrationabilis est que improbatur a iure qualis est illa.j.de institu. ex frequentibus.§.eo.cum venerabilis.et.§.e.pri. et onerosa consuetudo: vt.§.eo.c.j.et.§.eo. cum inter vos.et.j.de re iudi.cum causa.et generaliter vbi aliquid fit contra neruum ecclesiastice discipline siue libertatem.j.de elec. cum terra.et ca.sacrosancta et.c.massana. De hac materia habes plene.viij.distin.frustra.

Cum tanto sint grauiora peccata quanto diutius infelicem animam detinent alligatam: nemo sane mentis intelligit naturali iuri[b] cuius transgressio periculum salutis inducit: quacunque consuetudine (que dicenda est verius in hac parte corruptela) posse aliquatenus derogari. Licet etiam longeue consuetudinis non sit vilis[c] auctoritas: non tamen est vsque adeo valitura: vt vel iuri positiuo debeat preiudicium generare: nisi fuerit rationabilis[d] et legitime[e] sit prescripta.

Glo.seq.primo ponit.ix. que requiruntur vt consuetu. iuri preiudicet.ab hoc recedere videtur in fi. glo. secundo querit glo.que sit differentia etc.et primo ponit vnam differentiam contra quam alleg.et remittit.secundo ponit aliam quam approbat.tertio ponit duas alias.

e Legitime sit prescripta. Spacio.xl.annorum.j.de causa pos.cum ecclesia.et.j.de prescrip.auditis.de hoc potestis habere multa iura.ea enim solum locum habent in rebus ecclesiasticis.xvj.q.iij.§.quas actiones. Ad hoc ergo vt consuetudo iure communi preiudicet requiritur primo q rationabilis sit: et q sit prescripta.vt hic.et.c.cum ecclesia. Item q ex certa scientia et non p errorem sit inducta.ff.de legi. quod non ratione.et sciente illo qui pot ius condere.ff. de legi. de quibus in fi.et q sit tale ius q possit prescribi nam quedam sunt que non possunt prescribi saltem a laicis.j.de prescrip.causam que.et.c.cum ex officij.et.c.cum non liceat.et q non sit contra ius naturale.xxxij.que.vij.flagitia.vel saltem q sit obtenta in contradictorio iudicio.ff. de leg. cum de consuetudine.et.j.de verb.signi.abbate. Item requiritur q sis visus illa consuetudine siue vicibus illis quibus visus es eo animo vt intendas siue credas te ius habere: vt in posterum id facias.ff.de iti.actuque priua.l.j.§.iulianus recte ait.et.l.vlti.alio non prodest vt ibi dicitur. et sic sole vices non inducunt consuetudinem quia non exemplis sed legibus iudicandum est.C.de sen.et interlo.om. iudi.nemo.sed secundum consuetudinem talem bene iudicatur vt dictum est.ff.de leg.nam imperator. Item requiritur q maior pars populi vsa sit ea consuetudine ad hoc vt secundum illam iudicet: quia sicut minor pars populi non posset inducere legem: ita nec consuetudinem. Item et illa consuetudo preiudicat iuri: cuius non extat memoria hominum.iiij.q.vj.hoc quippe.et.j.de verb.signi.super quibusdam.§.j.et.ff.de aqua quoti.et esti.hoc iure.§.ductus aque.et.ff.de aqua plu.ar.in sum.§.idem labeo.et ff.de proba.si arbiter.et sic videtur q difficile sit probare consuetudinem et prescriptionem. Sed quam differentiam facis inter consuetudinem et prescriptionem? Illa potest assignari vt quidam dicunt q vbi consuetudo pretenditur admitti posset probatio in contrarium vt probetur indebitum fuisse quod consueuit percipi. Arg.contra.C.de agri.et censi. libris.lib.xj.sed vbi prescriptio est non admittitur probatio in contrarium ad probandum indebitum fuisse. Arg.a contrario .j.de prescrip.si diligenti.vbi dicitur q bona fides et iustus titulus requirunt: et ibi dicitur quando exigitur titulus et quando non.C. de pig.ac.nec creditores. Item qui petit aliquid sibi deberi vel fieri ex consuetudine debet allegare causam petendi: et tunc sufficit probare solum tempus licet non

Marginalia: Concor.textus i.l.si id quod dns.ff.de condi.inde. — Ignorans ignorabitur. — Consuetudo rationabil. — Consuetudo non preiudicat iuri communi nisi multa concurrant. — Consuetudo et prescriptio multipliciter differt.

pbet cãm: ⁊ tũc non admittit .pbatio in ꝯtrarium. et scdm hoc non videt differẽtia inter consuetudinẽ ⁊ pscriptionẽ qꝛ in pscriptione qñqꝫ probat titul⁹ ita dicunt quidã quare solum tẽpus non est causa inducẽde obligationis sicut nec tollẽde. ff. de actio. et oblig. obligationẽ .§. placet. ⁊ hec opinio magis placet scdm Joan. Alij dicunt ꝙ sola ꝯsuetudo sufficit etiã sine cã. argu. ĩ. de causa pos. cũ ecclesia vbi de hoc. vbi vero aliquis est in possessione pcipiẽdi aliquid ⁊ ei questio mouetur tuendus est in possessione quousqꝫ pbetur contrarium scilꝫ indebitum quia possidet ratione consuetudinis. xvi. q. iij. volum⁹: nisi vi precario seu clã possideat tunc q̃ dedit sua auctoritate potest reuocare. vt. x. qõ. iij. quia cognouim⁹ ĩ. de insti. cum venissent. Item in alio potest esse differentia inter ꝯsuetudinem ⁊ prescriptionem. qꝛ consuetudo quandoqꝫ debet esse obtenta contradictorio iudicio populi: prescriptio vero nõ Item quia in cõsuetudine requirit ꝙ maior pars populi vtatur illa: vt dictum est: in prescriptionib⁹ non requiritur. Sic ergo intellige consuetudinis non est vilis auctoritas: tamen non vincit ius positiuum illa particularis consuetudo: in eo loco vbi est consuetudo: nisi fuerit rationabilis ⁊ legitime sit prescripta tunc bene vincit ius: ⁊ ei preiudicat concurrentibus predictis in ea prescriptione. sed secundum hanc decretalem satis sufficere videtur si consuetudo solummodo sit rationabilis ⁊ prescripta. B.

¶ Rubrica. De postulatione prelatorum. ¶ Viso de iure scripto ⁊ non scripto: quia parum est iura condere nisi sint ministri qui eadẽ iura tueantur. vt in. l. ij. ff. de ori. iu. §. post originem. ⁊ in. c. vbi periculum. §. preterea. de electione. lib. vj. ideo de ipsis ministris ⁊ eorum assumptione merito erit videndũ. Et quoniã assumitur altero ex tribus modis. s. post postulationem electionem ⁊ translationem. ideo de oibus istis trib⁹ infra subijcit. Et quia postulatio innititur gratie premittit titulum de postu. prelatorum. Quid autem sit postulatio vide per glosam. c. vnico. eo. ti. lib. vj. Ab. sic.

diuisio A D hec. Diuiditur in sex ptes. Nã in prima ponit iniusta postulatio. In secunda ibi. postulationem: postulantium petitio In tertia ibi. verũ: petitionis impugnatio. In quarta ibi: qḋ nec excusationũ reiectio. In quinta ibi: nos igitur. postalationis cassatio. In sexta ibi. licet. gratiosa eligendi vel postulandi permissio. Ab. sic.

a ¶ Appellatũ. Que appellatio non tenet nisi cã iusta fuerit allegata. ĩ. de elec. cum nobis. in prin. ⁊ ĩ. de appel. vt debitus.

¶ Glosa ista argu. alleg. iiij. ĩ ra. alle. duas. ll. in contrarium ⁊ remittit.

b ¶ Nõ negauit. Per hoc videtur ꝙ ꝯfessio pcuratoris dño preiudicet. ĩ. de capellis mona. cho. dilectus. et de re iu. suborta sicut ⁊ confessio aduocati. ĩ. de cẽsi. cum olim. ⁊ ĩ. de ap. cum cãm Contra. ff. de interroga. actio. §. si sine. alias est. l. ille. §. si defen. sor. ⁊. ff. de ꝯfes. sis. certũ. §. pe. nult. Quando confessio procuratoris siue factũ preiudicet ipsi dño dicetur. ĩ. de cã pos. cum olim. et ĩ. vt lite non contest. c. j. vbi ponitur hec materia.

† Concor. textus i. l. aurelius. §. idem q̃rit. et ibi bar to. ff. ḋ liber. lega.

¶ De postulatione prelatorũ

Innocen. iij. decano ⁊ capitulo senoñ.

¶ Impostulabilis est qui violat interdictum. hoc dicit quo ad titulum. habet enim multa alia dicta que non faciunt ad titulum. ¶ Capitulũ. j.

AD hec in beato petro: ⁊ infra. Cũqꝫ de facili nõ possetis in vnuz locum ⁊ propositũ conuenire: sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatũ[a]: tandẽ conuenientes in vnum altissiodoreñ. episcopum in archiepiscopum postulastis. Postulationem vestrã per magistrũ. R. precentorẽ vestrũ et per abbatem sancti Petri exponentes et petentes vt faciẽde translationi pium preberemus assensum. ¶ Verum quoniam antequam idem magister ad sedem apost. accessisset: nobis quasi pro certo constabat ꝙ idẽ episcopus interdicti sententiam non seruasset: quod etiã idem magister non negauit[b] in fratrum nostrorum presentia requisitus a nobis: in ipsius epi excusationem allegãs[c] ꝙ sententiam latam seruare nullatenus tenebatur: que ad eius noticiam nec per litteras nostras nec per cardi. tunc apostolice se. leg. qui eandem sententiam promulgarat: nec per deputati ad hoc executoris mãdatum vel litteras peruenisset ⁊ et infra. Quod nec sufficit: immo nec proficit ad excusationem predicti episcopi: cũ cardinalis idem sententiam interdicti presentibus multis solenniter ac publice[d] promulgauit: et eadem interdicti sententia in regno Francorum iam a multis publice ce-

¶ Glo. seq. obijcit per tres rationes ⁊ soluit.

c ¶ Allegans. Hec allegatio bona videbatur: quia quilibet pñsumitur ignorans. nisi probetur sciẽs. ff. de proba. verius. ⁊ decretum non ligat ignorãtes. ff. de decre. ab or. fa. l. vl. ⁊. lxxxij. distin. ꝓposuisti. circa fi. ⁊ arg. ĩ. de consti. cognoscẽtes. immo non sufficit denunciare pcuratori. ff. de pe. here. item veniũt. §. penultam. Sed non est ita quia cum publice sentẽtia illa fuerit promulgata: eam ignorare non potest neqꝫ debet ⁊ presumitur eam scire. xij. q. ij. qui ⁊ humanis. et xvj. dis. ꝙ dicitis. ar. ff. de insti. ac. sed ⁊ si pupillus. §. prescribere. ⁊ ar. ĩ. de pñsumpt. qꝛto. Ubi em allegatur ignorãtia circa ea q̃ pleriqꝫ sciunt ⁊ que publice fiunt nõ credit ei nisi hoc probetur. ĩ. de elec. innotuit. ver. nec pbare cogim⁹ ⁊c. ĩ. qui ma. ac. pos. cũ in tua. ⁊. ĩ. ḋ sentẽ. excõ. si vero. xxxiij. q. ij. in lectũ. † Sed vbi circa ignota allegatur ignorantia non cogitur probare ignorantiam. ff. de admi. tu. hoc autem.

Ignorantia an pñsumatur

¶ Glo. seq. alle. iiij. concor. ex quibus in fi. concludit in medio soluit vnam le. contrariam.

d ¶ Publice ꝓmulgauit. Sufficit edicta ꝓponi in publico. ⁊ si ad citatũ non puenerit. arg. de do. ⁊ cõtu. causam que. arg. ff. de dã. infec. l. iiij. §. totiẽs. ⁊. C. de an. excep. vt perfectius. ⁊. C. de iudi. ꝓperandũ. §. et si quidẽ. Nec obstat. ff. que sen. si. ap. rescin. l. j. §. itẽ cum eo. qꝛ ibi edictum nõ fuit solenniter propositum.

† Concor. textus cũ glo. j. l. regula. ff. ḋ iur. et facti igno. ⁊ in. l. fꝫ addeo. §. j. cũ glo. ff. loca.

perit obseruari: nec sit necessa rium cum constitutio solenniter[a] editur aut publice promulgatur: ipsius notitiam singulorum auribus per speciale mandatum vel litteras inculcare: sed id solum sufficit: vt ad eius obseruantiam teneatur qui nouerit eam solenniter editam aut publice promulgatam. Cum et contra quosdam qui sardicen. concilium non seruabant: tanquam illud non habuerint aut perceperint: canonica[b] tradat auctoritas quod eis non facile facultas credendi tribuatur: cum idem penes illos in suis regionibus actum fuerit et receptum. Nec valet quod in altissiodoren. dio. dictus rex terram[c] propriam dicitur non habere: cum nos terram totam regis ipsius subiici mandauerimus interdicto. et cardina. nostrum interpretatus[d] mandatum in terram illam sententiam promulgauerit. que regi tunc temporis adherebat: et infra. Sed inde liquido constat sepedictum episcopum suffici enter excusari non posse: quod suam metropo.[e] ecclesiam generalis interdicti sententiam et recepisse nouerit et seruare: et infra. Nos igitur qui secundum apostolum prompti sumus in obedientiam[f] omnem vlcisci[g] eiusdem christi altissio. inobedientiam attendentes: ne nil obedientia[h] prodesse videretur humilibus: si contemptus[i] contumacibus non obesset: cum iuxta canonicas[k] sanctiones quedam sint culpe: in quibus culpa est relaxare vindictam: postulationem huiusmodi non propter postulantem ecclesiam: sed propter postulatam personam[l] repulimus vt indignam. Licet autem ex eo quod hominem qui vestro non conueniebat proposito postulastis: cum vos interdicti sententiam seruaretis: et ipse eam contemneret obseruare: permissa vobis facile abusi fueritis potestate: ac ideo vos ea non immerito priuare[m] possemus: de solita tamen benignitate concedimus: vt vobis

et ideo non excusatur nisi probaretur contrarium. vt dixi in glosa. hec allegatio. immo videtur sufficere quod per solam famam ad ipsum peruenerit. infra de sente. excomuni. cum desideres. §. secunde questioni. Et si dubitaretur quia solummodo per famam intellexit: in tali dubio debuit potius seruare sententiam interdicti quam ecclesiastica sacramenta postea pertractare. infra de cleri. excommu. mini. illud.

a ¶ Solenniter edit. Ut expresse legitur in auc. vt fac. no. consti. circa princi. colla. v. vbi dicitur quod post duos menses nullus habet excusationem si vellet ignorantiam allegare: nisi vt dicitur in illa glosa. hec allegatio.

b ¶ Canonica xvi. distinctio. quod dictis.

c ¶ Terram propriam. Bona videtur fuisse allegatio hec: et mala interpretatio cardinalis: quia cum dicimus seruum suum/ vel ipsius domino damus actionem. et cum dicimus in alterius locum de domino intelligendum est. ff. de religio. et sump. fune. l. ij. §. in locum. hic tamen large fit interpretatio ad omnes terras que tunc regi adherebant prestando auxilium. et est simile. ff. de verbo. signi. liber homo. sicut excommunicatio extenditur ad illos qui prestant auxilium excommunicato. infra de senten. excomuni. nup. et ca. si concubine. vel quia terra illa erat de iurisdictione ipsius: licet proprietas regis non esset et ideo regnum totum propter contumaciam suam fuit suppositum interdicto. infra de offi. deleg. sane. et infra de sponsa. non est nobis. et infra de iudi. nobis.

¶ Glo. seq. alle. iiij. iura in contrarium soluit distinguendo quadruplicem interpretationem.

d ¶ Interpretatus. Not. quod legatus interpretatur mandatum domini pape. Argum. contra. infra de senten. excom. inter alia. et xi. q. i. §. et his omnibus. et C. de legi. l. vltima. et infra de iudi. cum venissent. de hoc ibi sol. Unde nota quod quedam interpretatio est generalis et necessaria et redigenda in scriptis: vt principis: vt dicunt iura hic signata in contrarium. Alia est generalis et necessaria: sed non est in scriptis redigenda: vt consuetudinis. ff. de legi. si de interpretatione. supra titulo primo. cum dilectus. et hic similiter. Alia non est generalis sed necessaria et in scriptis redigenda: vt iudicis. ff. de legi. non possunt. et argum. legis. nam vt ait. Quod possit iudex interpretari sententiam suam: est argu. ff. de re iudica. paulus. vbi potest supplere quod deest sententie: sic et interpretari: sicut pretor potest. ff. de preto. sti. in pretoriis. Et est alia que nec est generalis nec necessaria: nec redigenda in scriptis: vt magistrorum. C. de profes. vt. constan. l. vna lib. xii. Interpretatio principis ius facit quo ad omnes. supra de consti. ca. fi.

e ¶ Metropolitanam. xij. dis. de his.

f ¶ Inobedientiam. xxiij. q. vi. capi. i.

g ¶ Ulcisci. Immo potius deberet parcere cui sanctitas ignoscendi gloriam de relinquit. C. de epis. et cleri. si quis in hoc genus. vnde dictum fuit de cesare. Qui vicis semper vt victis parcere possis. Parcere prostratis scit nobilis ira leonis.

h ¶ Obedientia. ij. q. v. presto.

i ¶ Contemptus. Nam facultas venie incentiuum tribuit delinquendi. xxiij. q. iij. est iniusta. et infra de vita et ho. cleri. vt clericorum.

k ¶ Canonicas sanctiones. xxviij. di. quia sunt culpe et quia maleficia impunita remanere non debent. infra de senten. excomuni. vt fame. et ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. et ff. de sol. stichum. §. i.

l ¶ Personam. Et hoc ideo quia vicium fuit materie et non artificis. ff. ad. l. aql. si seruus. §. si calicem. Et ita habes hic quod qui non seruat interdictum: ineligibilis est nec potest postulari. Et posset dici quod est irregularis et suspensus ideo nec eligere debet/ nec excommunicare/ nec beneficium conferre potest: quia claues ecclesie contemnit. infra de excessi. prela. ca. vlt. vbi est hoc expressum.

m ¶ Priuare. Ergo fuit constitutum in concilio lateranensi. infra de electio. cum in cunctis. vt qui scienter indignum elegerint: eligendi ea vice potestate nouerint se priuatos. et ad postulationem extenditur. vt h. et infra de electio. bone memorie. in fine. et hoc ideo est: quia per postulationem peruenitur ad electionem. ar. supra de consti. nam concupiscentia. et ff. de spo. oratio. secus tamen est cum postulatur illegitimus: vt dispensetur cum eo vel legitimetur. lvi. dist. cenomanensem. et infra de elec. innotuit.

Terr. Con. cor. textus l. l. si cum dies. §. si arbiter ff. de arb. et l. iij. §. ibidem ff. ad ex hi.

lxxi. di. hortamur. ꝛ. C. de epi. ꝛ cleri. in ecclesijs. ꝛ. j. d cle. peregri. te nobis. Sz si ꝑpetuā vicariā q̄ sufficiat sibi. s. e. postulasti. Itē si ad mandatū pape ali⁹ sit re cept⁹. s. e. trib⁹ primis. c. vl' si quā aliā iustā habeat excusationē. s. e. li qñ. vñ potes notare v̄sus. Cleric⁹ indigena: dign⁹ paup: residēs ꝑ. Redditus vt pateat: scripti sunt ista notanda.

Uers⁹.

Quia nonnulli di. ¶ Septem spēs fraudis ponunt in hac decr. quarū tres ɔmittuntur i ipetrādo ꝛ q̄ttuor in abutēdo pena ꝟo cōis est omnibus videlicz priuat cōmodo litterarū ꝛ ɔdēnat i expēsis. ꝛ hoc sufficiat ꝓ summario et diuisiōe s'm Johan. an.

a ¶ Sub noie suo. Sz vicia in hoc capitulo rephenduntur. Pmo rephendūtur illi q̄ lrās suo noie ipetrantes alijs eiusdē nois tradūt. Et q̄ eas tali modo recipiūt. Itē ꝛ illi q̄ trahunt ad iudiciū illos ꝯ quos nil habēt q̄stionis. Et q̄ lrās ad futura extendūt negocia q̄ nondū erant tpe impetrati rescripti exorta. Itē qui sup vno negocio trahūt reū ad diuersos iudices vel etiā trahūt reū sup plib⁹ psonalib⁹ actiōib⁹ corā diuersis delegatis: q̄ sub vno iudice ɔmodi⁹ tractarentur. † Itē ꝛ reus q̄ codez tpe trahit actorē ad diuersa loca vel indetermiate ad villā q̄ hz cōe nomen cū plurib⁹ villis. oēs iste psone q̄ maliciaz istā exercent carere debent cōmodo litterarū ꝛ in expensis sunt puniende. ꝛ hec dicit decre.

Pro casu.

b ¶ Eiusdē nois. Tali malicie obuiādū est ꝛ pōt d facili obuiari vt ꝓpriū nomē cū cognoie in lrīs apponatur: ꝛ hmōi gñalitas nois ꝛmoueat. ita q̄ d psona contēta in lrīs cōstet. ar. ff. si cer. pe. certū. Et tā illi q̄ lrās tradunt q̄ qui modo tali recipiūt eodem reatu criminis inuoluūtur. si. j. de resti. spol. sepe ɔtingit. ꝛ. j. de aliena. iu. mu. cā fac. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. j. de iudi. qꝛ gu.

† Ter. ē i. l. j. C si ꝯ ius vel vti. pu. et ibi bal. idē i. l. j. C. quā. li. pri. da. ꝛ i. c. dispēdia. e. titu. lib. vj.

c ¶ Questiōis. Et isti q̄d̄ recte puniunt q̄ calūniose trahūt alios ad iudiciū: qꝛ debēt expelli ꝛ i expēsis ɔdēnari. j. de pe. calūniā. ꝛ. ff. d iud. eū quez temere. j. de. do. ꝛ ɔtu. c. actor. in decre. noua Inno. iiij. li. vj.

¶ Glo. seq. obijcit. scdo coadiuuat tertiū ꝑ sex rōnes.

d ¶ Ad futuras trahūt cōtrouersias. Sz vr̄ q̄ hoc quidē fieri possit: qꝛ rei q̄ nondū est pōt constitui seruit⁹. ff. de ser. vr. p̄d. si fuit⁹. §. futuro edificio. et. ff. si ser. vē. l. vl. ff. de p. ru. p̄. labeo. Sz ꝯ res q̄ nōdū est accusari nō pōt. j. de despō. ipu. ad dissoluēdū. ꝛ id de q̄ agendū est pmo in rez natura dz esse. ff. d iu. codical. quidā referunt. §. j. ꝛ collegio qđ nōdū est nō datur ꝑuilegium. j. de eccle. edifi. ad audientiā. ij. predio qđ nondūz est ꝛc. cōtra p̄dio. l. j. nec pōt dici verum quod nunq̄ fuit. de pe. di. ij. in fi. preterea decretū ipo iure nullū est qđ est datū de ea re q̄ adhuc in cōtrouersia nō est. ff. qđ cuiusq̄ vniuer. no. vel cor. §. si decuriōes. Ergo recte dicat q̄ rescpta ad futura negocia nō tra-

Rescripta ad futuras lites nō trahūt

condēnantur in sumptibus et damnis aduersario.

Capitulum. xliij.

Quia nonnulli diuersis modis lrīs aplic; abutunt: statuim⁹ vt q̄cūq̄ obtentas sub nomine[a] suo lrās alijs eiusdez nois[b] tradunt: q̄ quos volūt fatigāt indebite per easdem. ꝛ q̄ eas tali modo recipiūt: quicq̄ illos cōtra quos nichil habēt q̄stiōis[c] faciūt in iudicium euocari aut lrās ipsas ad futuras[d] trahūt cōtrouersias: q̄ nōdum fuerāt tpe impetrationis exorte: seu quenq̄ sup vno[e] negocio vel etiā malicióse sup plurib⁹ psonalib⁹[f] actionibus: q̄ sub vno iudice possent tractari cōmodi⁹: per varias lrās[g] corā diuersis iudicib⁹ trahūt: vt laboribus fatigat⁹ et sumptib⁹ vel cōpellatur cōponere: vel cedere iuri suo: aut re⁹ actorē: eodem tpe ad diuersa loca[h] vel indeterminate[i] ad villā q̄ cōe cū pluribus eiusdem ꝓuincie villis hz vocabulum: citari ꝓcurat: vt dum nō cōparuerit: excōicet q̄si cōtumax: et sic eū a sua intētione repellat: earundē lrārū cōmodo careāt: et aduersarijs in moderatis expensis ac

buntur. qđ verū est ꝑ iura p̄dicta in ɔtrariū signata. ꝛ argu. bonum. ff. de au. ꝛ ar. leg. l. si ita.

e ¶ Sup vno negocio. hoc planū est: qꝛ dz commodo carere vtriusq̄ rescripti. s. e. ex tenore. ꝛ in expensis puniri: vt hic i fi. dicit. immo videt q̄ debeat cām ꝑdere sicut ille q̄ petit seruū in diuersis iudicijs perdit cām. C. d asser. tollē. l. j. §. viti. qꝛ vbi cepit iudiciū ibi debz finiri. j. de fo. cōpe. c. ꝓposuisti. ꝛ. ff. d iudi. l. vl.

f ¶ Personalibus actionibus Et in hoc obuiādū est eorū malicijs. qꝛ malicijs hoim non est indulgēdū. s. c. sedes. ff. de rei vē. in fundo. Et malicia satis apparet si illū que ꝑ talib⁹ actionib⁹ ɔmodi⁹ pōt trahere corā vno si trahit illū ad diuersos iudices: qꝛ quasi vnū negociū ē. ꝛ pinde habet ac si sup eodē negocio traheret illuz ad diuersos iudices: imo vr̄ q̄ oēs illas psonales actiones possit ꝓponere i eodē libello. C. de āna. excep. l. vl. sz etiā ꝓcessus ꝑ tales lrās habit⁹ nō valet: vt i decr̄. Inno. iiij. c. dispēdia. e. ti. li. vj. sec⁹ i realib⁹ vt no. i dicto. c. dispēdia.

¶ Glo. seq. recitetur ꝑ. q.

g ¶ Per varias lrās. Sec⁹ si corā ordinario: qꝛ si ꝓ vna psonali actōe ɔueniat corā delegato: ꝓ alia psonali poterit ɔueniri corā ordinario vt vr̄. Aly ɔtriū dicūt. Sed si corā plib⁹ ordinarijs ꝗs trahat: idē credo qđ in delegatis. Et idē videt si corā delegato ꝛ ordinario trahatur. qꝛ eadem causa videtur.

¶ Glo. seq. arg. signat ɔtrium ꝛ soluit.

h ¶ Ad diuersa loca. Per hoc qđ dꝛ ad diuersa loca videt q̄ possit reus trahere actorem ad vnū locū certū ꝛ determinatū: qđ vr̄ hic innui: ꝛ q̄ possit. habes. s. e. pastoral. ij. rñ. ꝛ. j. de of. dle. prudētia. §. vl. Sz ꝯ. C. de sen. ꝛ iter. o. iu. auc. ꝛ ɔseqnter. vbi dꝛ q̄ re⁹ actorē ad iudicē aliū trahere nō dz sz corā eodē: nisi tūc demū lite finita. Rñ. q̄ reus bn̄ pōt trahere actorem ad iudicē aliū pendēte pori iudicio: vt dicunt iura p̄dicta: ꝛ hoc idē innuit dū dicit ad loca diuersa quasi ad vnū nō ꝓhiberet: sed actor hz exceptionē ne recōueniat a reo corā alio iudice nisi lite finita: ꝛ nisi admittat talis exceptio tenebit appellatio si interponat ꝑ auc. p̄dictā. et ita ꝑ exceptionē suspēdunt lrē rei vsq̄ adlitē finitā. ꝛ si nō excipiatur bn̄ pōt ꝓcedere ꝯ illū actorē. Dic sup hoc vt dicit illa decre. Inno. iiij. j. e. ti. dispendia. li. vj. ꝛ. j. de mu. pe. ca. ij.

Reus an possit iudicio pēdēte actorez ad aliū iudicez trahē.

i ¶ Uel indeteriate. Qđ eē nō dꝫ: qꝛ cert⁹ locus, pul dēd⁹ ē: al's itelligeretur de illo loco vbi iudicare ɔsueuit. ff. de iudi. si loc⁹. ff. d arbi. si cū dies. §. si arbit. ar. C. quō ꝛ qñ iu. sen. ꝓ. dz. l. si vt proponis. gñalitas eni parit obscuritatē. ff. d iure fisc. ita fidei. qꝛ dliberare nō pōt. j. de ap. significātib⁹. ꝛ nimia gñalitas reprobat. j. d do. ꝛ ɔtu. ex lrīs. ꝛ pinde est acsi nullū locū statuisset. ar. ff. de iterro. actio. d etate. §. nihil. ꝛ vagari

nō lz cū alteri⁹ dāno.ff.de liu.ꝑtoꝛ edicit.⁊ l tali casu teneret appellō sicut ibi.⁊.j.ð ap.significātib⁹.⁊.j. de li.ob.c.vl.⁊ vbi i aliq̄ loco nois eiusdē hr̄et hitationē nō i aliis:tūc dz itelligi de illo loco vbi q̄nq̄ȝ habitat.

¶ Glo.seq.alle.tres ꝯcoꝛ.q̄rit obijciēdo.ponit opini. soluit. solu. oppo.⁊ respon.

a ¶ Expensis ac dānis. Et merito dz istoꝝ malicia puniri i expēsis ⁊ dānis alteri pti.si.ß.e.c.ceterū.⁊.j.ð do.⁊ ꝯtu.ex lr̄is.j.ð ap. vt debitus. Sed q̄s puniet eos cū isti nō habeāt iurisditionē ⁊ nō pn̄t illos punire:ꝰ oꝛdinari⁹ non pōt illos punire q: in hoc nullā hz iurisditionē. Quidā dicūt q̄ oꝛdinari⁹ istos punire dz. Michi videt q̄ isti ijdē iudices penā istā debēt iponere sup expēsis ⁊ dānis ⁊ l hoc saltē habēt iurisditionē vt de ꝓcū veritate cognoscāt:⁊ penā imponāt.vt hic videt̃.⁊ eodē mō intelligit.ß.e.ceterū.vbi est argu.q̄ scdi iudices debēt hāc penā iponere.ad hoc ē opti.ar.ß.e.sup lr̄is.i fi.et .j.de ap. vt debit⁹.⁊ si hoc non fecerint iudices dūmō petitū fuerit ab eis de sua sub̄a illud detrunctū restituere ꝯpellunt̃.C.de iudi.sancim⁹.⁊ poterūt isti iudices ꝯueniri corā oꝛdinario vl' delegato ꝯditiōe ex illa l.sancim⁹.Sz q̄ isti iudices:q̄b⁹ hmōi lr̄e diriguntur nō possint vr̄ p decre.ꝑdictā ex lr̄is.j.de do.⁊ ꝯtu. vbi primi iudices ꝯdēnāt ⁊ nō scdi. Sz illð iō fuit:q: corā primis iudicib⁹ obijciebat̃ de scdis lr̄is ab altera pte ipetratis nō faciētib⁹ exp̄ssam de p̄oꝛib⁹ mētionē. vn̄ primi iudices ꝯsuluerūt papā q̄d iuris esset: ⁊ ip̄e rn̄det put ptz i lr̄a.s.q̄ ip̄i ꝑmi iudices ꝯdēnāt ptē alterā in expēsis ꝓpt dolū suū: alr̄s scdi deberēt iponere penā illā si corā ip̄is fuisset exceptū de ꝑmis ⁊ remittere ptes ad ꝑmos vt sic illi iudices penā istā imponāt corā quib⁹ excipit:vel q: in lr̄is scdis ꝯtinet̃ q̄ ꝑmi hoc faciant.alr̄s scdi debēt ꝯdēnare:q: si diceret q̄ isti iudices q̄b⁹ lr̄e hmōi dirigunt̃ hoc facere non possent:per hoc lites ex litib⁹ ourēt:q: ꝓ eisdē expēsis opoꝛteret eos iterū litigare vn̄ tutius est ⁊ meli⁹ q̄ hoc faciant vt per hoc malicijs istorū per penā hmōi obuietur.

Delegat⁹ cognoscēs rescriptū nō valere ꝑt illð annullando actorem in expensis condēnare.

Continuatio

¶ Rubrica. De consuetudine. ¶ Continuat̃:q: visum est supra de iure scripto qð cōsistit in cōstitutiōib⁹ et in rescriptis merito subijcit̃ de iure nō scripto qð consistit in consuetudinibus. Abbas siculus.

Sūmarium.

C Onsuetudines. ¶ Cōsuetudo iferēs grauamen ecclesijs vel eis grauosa nō tenet hoc di.ꝯm cōmunem intellectum. Et non diuiditur. Abbas siculus.

b ¶ Cōsuetudines. hoc capitulū itelligitur de onerosa ꝯsuetudine:⁊ q̄ multū ledit.⁊ est radicitus extirpāda.viij.di.mala.⁊.vij.q.ij. bone rei.⁊ xij.di.oīa.nā ꝯsuetudo dz esse rōnabilis ⁊ nō ꝯ̄ vtilitate eccl'ie.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.cū i cūctis.⁊.j.de re iudi.cū cām.⁊.j.e.ad audientiā.⁊.j.e.cū venerabilis. q̄n aūt cōsuetudo preualeat iuri ⁊ q̄n non dicetur.j.eo.c.vlti.

dānis^a q̄ ꝓpter hoc eos ꝯtulisse consiterit condēnentur.

¶ De consuetudine.

Gregorius.ex registro. ¶ Cōsuetudo iferēs grauamē eccl'ijs dz iudicis officio tolli.h.d. ꝯm intellectū magis singl'arē. C.j.

C Onsuetudines^b q̄ ecclesijs grauamē inducere dinoscūtur.nostra nos decet consideratione remittere. Innocē.iij. archie.⁊ cap̄.lugdunen̄.

¶ Ex cōsuetudine pōt introduci actus siue solennitas per quā sine apprehensione reali trāsfertur possessio rei absentis. hoc dicit ⁊ est casus singularis ꝯm Ab.sicu. Cap.ij.

E X lr̄is:⁊ ifra. Si ṽo aliq̄s possessiōes aliquas claustris vel alijs religiosis^c locis:i bona valitudine vel vltima volūtate ꝓ suoꝝ vult remedio pctōꝝ cōferre: hāc cōferēdi formā eē ꝓponis q̄ i hmōi donatiōib⁹ modicū terre consueuit i manu accipe: vl' in extremitate pallij qð manu prelati eccl'ie sustinet̃ aut sup altare ponendū sub testimonio vidētiū ⁊ audientiū sub dicta forma q̄ scotatio vulgarit' appellat̃ ⁊ infra. ¶ Di.v. mandamus q̄ten⁹ donationes eoꝝ q̄ sub obtētu cōsuetudinis^d claustris eccl'ijs vl' q̄buslibet locis religiosis pie conferunt̃: † vel etiā sunt collata. faciatis irreuocabilit' obseruari: cū hmōi signum^e qð scotatio dicit̃ non

E X litteris. ¶ Valz cōsuetudo ꝑ quaz eccl'ia acq̄rit dominium ⁊ possessionē rei sine solēnitate legali. Joā.an. Diuiditur in duas partes. nā in prima ponit̃ ꝯsultatio. i scða ibi.discretioni: respōsio siue mandatum.

Sūmarium.

diuisio

c ¶ Religiosis. In his eīm q̄ religiosis locis relinquūtur nō requirit̃ solēnitas testamentorū.j.de testa.cum esses. et ca.seque. ꝯm canonicam equitatem et fauorē religionis.

d ¶ Cōsuetudinis ꝑdicte que laudabilis est.vnde est seruanda.j.de simo.ad apostolicā.ex quo eque puniri debet trāsgressoꝛ laudabilis cōsuetudinis:sicut transgressoꝛ legis.xj.distin.in his.huiusmodi donatio valeret.etiā si consuetudo super hoc non esset.

† Concoꝛ.textus i.l.oia priuilegia.et ibi barto.C.ð sacrosan.ec.

Cōsuetudinē violās vt trāsgressoꝛ legi puniri dz.

¶ Glosa sequens ponit q̄ttuoꝛ similia.scðo ponit.v. modos quibus possessio rei sine ipsius apprehensione transfertur:⁊ ponit de his versus.

e ¶ Signū. Sicuti annulus signū est inuestiture.j.de his q̄ fi.a maio.par.ca.ex oꝛe. Et inuestitura est signū tradite possessiōis.j.de dona.p tuas. Itē annul⁹ est signū matrimonij.j.de ꝑsump.illð.⁊.xxx.q.v.femine.‡ Sic etiā restitutio instrumētoꝝ est signū renunciationis.j.de renuncia.sane.⁊.j.de pac.cū pridē.⁊.C. q̄ res pigno.ob.pos.l.ij.⁊ meli⁹.ff.de pac.l.labeo.sec⁹ est si restituat pign⁹.ff.e.ti.l.postq̄. Sic etiā res non app̄hendit̃:⁊ tn̄ possessio trāsfert̃ vt p claues.ff. de cōtrahē.empt.clauib⁹. Itē ꝑ instrumētum fit donatio. C.de dona.l.j. Visu etiam transfert̃ possessio.ff.de acqui.pos.q̄ meo.§.venditoꝛē. Itē si rē meam penes te depositam tibi vendidisti.insti.de re.diui.§.interdū. Itē cum quis etiam rē suam vult possidere noie alterius.ff.de rei ven.quedam. Nec etiam semꝑ in acquirenda possessione necessari⁹ est actus coꝛpoꝛalis. vnde sufficit affectus aliquo actu interueniente.ff.de acqui.pos.l.j.§.penul.⁊ hic licet lex dicat q̄ possessio acquiritur coꝛpoꝛe ⁊ aīo non altero tm̄.C.co.titu.licet. ita q̄ rei app̄hensio per se vel per alterum sit necessaria.ff.ð acqui.pos.quēadmodum.⁊.l.qui vniuersas. Hoc tamen scias q̄ licet ecclesia non app̄hendat possessionē rei sibi collate:dn̄ium tamē nichilominus adiudicatur quod nō est in priuato.C.de rei ven.seruū.et

‡ Concoꝛ.textus i.l. si cōcubina cū glo.i ṽ.probat. ff. de con.

Possessio sepe trāsfert̃ sine app̄hēsiōe.

versus C.de sacrosan.ec. vt int diuinū. vñ versus. Visu siue rei mutuate vēditione. Clauib⁹ ꝛ chartis mea ſi cōduco scienter. Quāuis non aliter detur possessio transit.

Sūmarium. AD audientiā nostrā. ¶ Non valet consuetudo vt snia a nō suo iudice lata teneat. Jo.an. Cōis diuisio. scḋa ibi. Nos igit. Ab.

dalā de ſpāli indulgētia: ꝛ isti sacerdotes nihil ꝯferre bāt vt dicit in fi.ic: q: hoc ex delegatione pape non faciebāt. ꝛ iō ꝓ nō dato habet qḋ ab alio donat ꝗ de iure donare nō pōt. ī.de iur.pa. qḋ aūt ꝯsulis. in fi. ꝛ.ī.q vij.dalbertū. ꝛ C.de legi. nō dubiū. Arg. ꝫ.ī.de sacra. non ite. pastoralis. Sed ibi collatuȝ fuit sacramētū ab eo ꝗ potuit: sed mādat solūmō suppleri qḋ fuerat pretermissum. Sȝ nūqd papa posset hoc delegare sacerdotibus? Videt ꝙ sic ꝑ illud capl'm: puenit. al's Grego. decepisset eos. Dicūt ꝗ.iā ꝙ papa pōt hoc delegare. etiā laico: q: ipse hȝ plenitudinē ptātis.ī.de cōces.pbē. ppōsuit. Dico ꝙ papa pōt hoc delegare simplici sacerdoti ꝛ nō laico sicut credo: ꝛ sic ex tali delegatione ꝛ in adminiculo habiti sacramenti pōt ꝯferre ꝗcqd hȝ: imo ꝗlibet clericus hoc facere pōt ꝗ ꝓo non hȝ nō pōt conferre arg. predictorū capitulorū ꝙ au

tam facte donatiōis ꝙ̄ tradite possessionis sit euidens argumentum. Idē epo Picta.

¶ Non valet cōsuetudo vt in causis ecclīasticis dictū ꝑsōn ꝓ sententia teneat. Capi.iij.

AD audientiā nr̄am noueris puenisse ꝙ i tua dioc. etiā in causis ecclīasticis cōsuetudo min⁹ rōnabil' hēat ꝙ cū aliq cā tractat ibidem/ ꝛ allegatiōib⁹ et q̄relis vtriusq ptis auditis: a pñtibus lr̄atis ꝛ illr̄atis/ sapiētib⁹ ꝛ insipiētibus[a] qḋ iuris sit q̄rit[b]: ꝛ qḋ illi dictauerit vl' aliqs eorū (ꝓsentiū cōsilio requisito) ꝓ snia teneat. ¶ Nos igit attēdentes ꝙ cōsuetudo ꝗ canonicis[c] obuiat istitutis/ nulli⁹ dȝ eē momēti: cū snia a non suo iudice[d] lata nullā obtineat firmitatē: vt in causis ecclīasticis subiectorū tuorū postq̄ tibi de meritis eorū constiterit sniam ꝓferre valeas: sicut ordo postulat rōnis: auctoritate tibi presentiū ꝓmissa cōsuetudine nō obstāte/ concedum⁹ facultatē. Idem. R. vicario nr̄o apud constantinopolim constituto.

¶ Cōsuetudo non pōt opari vt clericus eps possit exercere ea ꝗ sunt reseruata ordini epali. ꝛ est casus no. Ab.c.iiij.

QUanto de benignitate ꝛ ifra. Peruenit ad audientiā nostrā: ꝙ quidam simplices sacerdotes apḋ cōstātinopolim ea sacra ꝓsumūt fidelibus exhibere: ꝗ ab aplorū tpe fuerūt solis pōtificib⁹ reseruata[e]: vt est sacrm̄ cōfirmationis qḋ crismando renatos soli debēt epi ꝑ man⁹ īpositionē cōferre ad excusandas[f] excusationes in pctis solā cōsuetudinē[g] pretēdētes: ꝛ ifra. ¶ Dis. t. mandam⁹ q̄tenus oīb⁹ pbr̄is districte prohibeas ne talia decetero sua temeritate ꝓsumant: ꝗ lȝ nō sint a fidelib⁹ cōtēnēda: tutius tamē est ea sine piculo ex necessitate[h] (ꝗ legē nō hȝ) †

a ¶ Insipiētibus.i. minus sapientibus. Nec istud est incōueniēs q: qnq̄ reuelat minori qḋ maior nescit. C. de offi. rect. prouin. l. potioris. xx.v.di. esto subiect⁹. i fi. xxiij. q iij. si habes. B. ¶ Glo. seq. reci. per obiectionē.

b ¶ Queritur Nō phibet hic qn a plurib⁹ requirat q: faciliꝰ inuenit qḋ a plurib⁹ ꝛ sapiētib⁹ querit. xx.di. de quibus. et. C. de fideicō. l. vlt. ad fi. qm̄ illitterati qnq̄ habēt causaruȝ peritiā. C. ḋ iudi. certi iuris ꝛ i auf. ḋ iudi. §. q: ꝓo. col. vj. sed hoc solum reprobat hic ꝙ eorū responsum ꝓ snia teneat: cum al's snia a nō suo iudice lata sit nulla. C. si a nō ꝯpe. iudi. l. vl. ꝛ.ī. de iudi. c. at si clerici.

c ¶ Canonicis. Et sic nō valet ꝯsuetudo ꝯtra canonicā consti. ī. de offi. archi. cū satis. ī. de re iudi. cū causa. ꝛ ꝗ grauamē inducit. ꝫ. e. c. j. Arg. ꝫ. ī. de cā pos. cū ecclesia sutrina. ꝛ ff. de admini. tu. sine herede. §. pe. Ista contrarietas expedietur. ī. ca. pe. ꝛ vl. ¶ Glo. seq. alleg. v. cōcor. ponit duos casus exceptos ꝛ secundum moderatur.

d ¶ Judice. sic. ij. q. j. in primis. ī. ḋ iudi. ac si clerici. ꝛ C. si a non ꝯpe. iudi. l. j. ꝛ. iij. Et ī. de parro. nullus. ꝛ. C. si a non ꝯpe. iudi. l. ij. ꝛ. iij. Et hoc verū est nisi in cā recōuētionis: vt. iij. q. viij. §. cū tus in agēdo. vel nisi ex certa sciētia aliqs ꝯsentiat in iudicē non suū. ff. de iurisdi. om. iu. si ꝑ errorē. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. vel nisi vocat⁹ venire ꝯtēnat. ī. de ap. si duobus. Sed hoc non hȝ locū in clericis ꝗ non pñt in aliū iudicē ꝯsentire sine licētia sui plati vl' iudicis. ī. de fo. compe. si diligenti. ꝛ. c. significasti. † vbi de hoc dicit.

† Concor. tex tus in aut. cassa. ꝛ ibi bal. C. de sacrosā. ec. ꝛ in auten. statuimus. C ḋ epis. ꝛ cle. ꝛ l. §. clericꝰ. de pa. te. col. x.

QUāto. ¶ Nō valet cōsuetudo pmittēs pbr̄is vt crismēt. Et sunt due ptes. In pma ꝓsumptuosa ꝯsuetudo. In scḋa ipi⁹ reprobatio ibi. discretioni. Ab. ¶ Glo. se. alle. tres ꝯcor. scḋo sīgnat successiue. ij. contraria ꝛ soluit. tertio querit. alleg. ꝓponit opi. ꝛ sol.

e ¶ Reseruata. De ꝯse. di. v. man⁹. ꝛ. c. ḋ his. lxvij. di. Quis corepi. Ar. ꝫ. xcv. dis. puenit. vbi pbr̄i crismabāt in frōte. ſȝ illud ad tps grego. ꝯcessit ꝓpter scandalū. ꝛ. c. dalbertū. Sed si papa phiberet sacerdote crismare post phibitionē suā nihil ꝯferret si postea crismaret. Epi ꝓo licet ipsi pñt crismare. non pñt aliis iniungere: ſȝ aliis inferiorib⁹ demādare ꝗ ex officio facere non pñt: ſȝ alij epi vel archiepi pñt hoc facere in dio. alterius epi de ipsius licētia. Epi em̄ ea ꝗ s unt iurisditionis: vt puta iudicare/ excōicare/ ꝛ similia cōmittere possunt aliis etiā non habētibus iurisditionē. ea vero ꝗ sunt ordinis epalis auctoritatis nō pñt demādare aut etiā delegare aliis ꝗ sunt inferioris gradus. ī. de cōse. ec. vel alta. aqua. arg. huius decre. videt ꝙ papa nō possit hoc delegare simplici sacerdoti: sed papa nō subiicit legibus. ff. de legi. princeps. ix. q. iij. cuncta. vnde pōt committere simplici sacerdoti: vt in. d. c. peruenit.

† Concor. textus i. l. vnica. ff. de cōsue. ꝛ i l. nō solū. §. fi. ff. de excu. tu. Epi q̄dā cōmittere nō pñt ꝓso inegra dus in feriorıs.

f ¶ Ad excusandas. xvi. q. j. c. predicator.

g ¶ Cōsuetudinē. Et male. vñ dicit. M. zamorēsi. versus Cōposito lacte fetēti qso ciba te. Qui putes exclusuȝ crimē per tēporis vsum. ꝛ hoc verū est vbi cōsuetudo non est ꝓscriptibilis. ī. de simo. non satis. ꝛ. ī. de eo qui du. in ma. quā pol. per adul. cū haberet. xxxij. qō. vij. flagitia. ꝛ nō debet esse melior ꝯditio furis ꝓpter sui continuationē. ff. de fur. inficiando. §. infamis. ¶ Ista glo. recitetur per questionem.

h ¶ Ex necessitate. In hoc fuit necessitas: q: cum ciuitas cōstātinopolitana capta esset a venetis ꝛ aliis

latinis pauci epi et pbri latini erant ibi q hoc facerent: et tn isti sacerdotes hoc faciebant. et greci no crismabant in fronte: et in multis alijs discordabant a romana eccl'ia a cui9 obedientia se subtraxerant. j. de maio. et obe. inter quattuor. et j. de bap. et eius effe. licz grecos.

a ¶ Ista glo. recitat p obiectiões a ¶ Omittere. Sic enim d corpe xpi fieri debet. xxiiij. q. j. cepit. sz i baptismo qd est ianua oim sacramentor secus est. meli9 est enim ab heretico illd recipe qz sine illo decedere. dutn in forma eccl'ie conferat. xxiiij. q. j. si quem forte. et. j. de summa tri. et fide catho. ca. j. in fi.

omittere^a: qz vt ab his quibus ea conferre non lz: ex temeritate (q lege damnat) non sine grauj piculo inanit' conferant: cuz vmbra qda ondatur in opere: veritas aut subeat in effectu.

I dē decāo et cap. cenomañ. ¶ Non valet cosuetudo p qua interdicti sententia violatur. Capitulum. v.

Cum inter vos et vna pte et canonicos sancti petri de curia ex altera/ super ea q dicti canonici generale interdictu^b ab epo vro vel a vobis in ciuitate cenomañ. positu non seruabant. qstio verteba tur: et infra. ¶ Procurator vo ipsorum pposuit q ipa eccl'ia scti petri a prima fundatione libera extitit et exempta: et de cosuetudine^c in gnali etiam interdicto licitu erat eis pulsat campanis alta voce (interdictis et excoicatis exclusis) diuina officia celebrare. ¶ Nos igit cognito q ex tali consuetudine: si qua foret disrumperetur neruus eccl'iastice disciplinę: ipam de cosensu fratruz nostror duximus irritanda: et

Cum inter. ¶ Diuiditur in tres ptes In pma ponit q rela. In scda exceptio ibi: pcurator. In tertia snia ibi: nos igit

divisio

b ¶ Interdictu. Qd dicat gnale interdictu habet tur d vb. sig. cuz in partibus. ¶ Glo. seq. dat duas pcor. inducit duo siña. itez ex qsite duo alia subiugit. alle. v. tura in otrariu et soluit.

c ¶ De cosuetudine. Nota q nec pscptio nec osuetudo prodest in hoc casu: vt hic dicit. et est si. j. de elec. cum causam. et j. eo. cum venerabilis. nec 3 obedientia. et xviij. q. ij. abbatibus. et j. de pscrip. cu no liceat. nec 3 pcurationē q ratiōe visitationis debetur j. de pscrip. cuz ex officij. sicut nec valet transactio in hoc casu et hmoi spualibus. j. d trāsac. pteres. nec per mutatio rei spualis pot fieri cu tpali. j. de rer pmu. exhibita. ar. 3. j. de piule. cu olim. ij. et j. de capel. mo. dilectus. j. de cess. sopite. et j. de pscrip. de qrta. et c. auditis no sunt 3ria. ibi no pscribit 3 obedientia. nisi tanto tpe fuisset sub dño pape vel alteri9 eccl'ie: et tuc non dicitur pscribere sed potius pscribi: et ptera illa de quarta: et illa auditis. nichil dicut de audientia: sed in alijs articulis et casib9 loquutur. Et sic ptz q vbicun q fit alid 3 ecclesiastica disciplina sine neruu eccle sie non habet locu prescriptio.

3; Con cor. tex tus. i. l. oēs iudices cu glo. j C. de de cu. li. x. et in §. j in glo. mag. l autē. vt nul. iu. col. ix.

divisio

Cum olim. ¶ Diuiditur in duas ptes. In pma ponit osultatio in scda ibi. quocirca/ responsio.

d ¶ Statuere. Et sic onerasam dignitatez pot epus remouere de eccl'ia sua cu suis canonicis: du tn cofirmatio pape accedat. j. de osti. cu accessissent. ¶ Glo. seq. in pn. et in fine tractat an noua dignitas creari possit sine pape licentia et c. in medio signat cotraria et soluit.

e ¶ Concessim9. per hoc videtur q noua dignitas in eccl'ia ostitui no pt sine licētia pape. xxij. di. c. j et. C. d of. prefe. pto. aphuc. l. qs gras. §. opt ain9 gvt oes iudices fm voluntatē et timorē dei et nostra electionē et ordiationē et c. et h9 io qr si vna dignitas ostituit op3 q alia minuatur. ar. xix. di. nullus. et c. se. sz hoc no est veruz ar. j. d ec. edi. ad audiētia. ij. et xij q. ij. doe rei. et ff. d ope. pub. op9. item dat priuilegiu dignitati. sz no est 3 illd. j. de ec. edi. ad audiētia. ij. et j. de rescrip. c. vlt. sicut nec seruitus datur pdio qd non du e. ff. coia pd. l. j. Ar. 3. ff. de s. ru. p. labeo. et ff. de ser. vr. p. si s. uitus. §. futuro Sed no pcedut ista: qr no datur priuilegiu dignitati q nondu est sed dat papa auctoritatē ostituendi dignitatez eccl'ie lodoneñ.

Dignitas noua an i eccl'ia possit creari sine papa.

I dē epo helieñ. ¶ In attribuēdis officijs noue dignitati seruatur consuetudo vicinarum ciuitatum: que si diuersa fuerit: seruabitur magis rationabilis et alij no preiudicās Capitulum. vj.

Cum olim londoñ. eps nris aurib9 intimasset: q in sua eccl'ia pposuerat statuere^d pcentorē: nos ei9 precibus inclinati ei licentia cocessimus^e pcetorē hmoi ordināndi dumō in coferēdis sibi redditib9 nulli inferret piudicium^f statuētes vt precentor taliter institut9 in sessionib9^g/ pcessionibus/ et alijs: illa haberet i lōdo. eccl'ia dignitatē quam habent alij precentores in alijs ecclesijs anglicanis: et infra. ¶ Quocirca mādamus quaten9 si fm diuersas consuetudines ‡ locorum diuersas habere noueris pcentores in anglicanis^h ecclijs dignitates: iā dictu pcētorē illa^i habere facias in lōdo. eccl'ia dignitatem eaqz manere cōtentu: qua (rationabilib9 et approbatis consuetudinibus ecclesie saluis)

‡ Adde qñ osuetudies sunt varie/ q d' beat suari. Inno. l c. j. 3. e. Archi. viij. di. q 3. et. xij. di. il la. et ibi not.

Inno. iiij. dixit in apparatu suo q epus capitulo suo pot noua dignitatē ostituere. otrarium credo.

f ¶ Preiudiciu. Intelligas enorme: qr pmodico no dimitteret. ar. xij. q. ij. bone rei. et j. d don. c. aplice. sz meli9 vt sonat lra: qr ille pcordātie intelligunt d reb9 epalib9: et hic ipe eps modicu dānu pot pati vt alidd oferat dignitati. alij no copellunt dare de suo: nisi ita ca interueniret ostituendi illa dignitatē.

g ¶ In sessionib9. Hoc io dicit qr fm dignitatē su honorād9 e alids in sede. j. d ma. et obe. statuim9. xvij. dis. c. vl. et in subscriptiōib9. ff. d al. scri. l. j. et vl. vt isentētijs ferēdis. ff. de decu. spurij. et i alijs suffragijs. ar. xxv. di. plectē.

h ¶ In anglicanis ecclijs. Hoc ē cu eadē osuetudo erat i alijs eccl ijs anglicanis illa suaret. ar. j. d elec. cu eccl'ia. Si vo diuerse essent osuetudines: osuetudo metropolitane eccl'ie seruāda est. xij. di. de his. Uel qd veri9 est q meli9 suari posset sine piudicio altar: vt dicit in fi. ar. xij. di. nouit.

i ¶ Illa. Sz videt q minorē ex q ita idistīcte dicit ar. ff. de leg. iij. nūmis. j. d cess. ex pte: imo videt d me

dioceri.ff.de edil.edic.sciendū.§.illud.⁊.l.pceō.in fi.
¶Glo.se.elicit tria argu.ad primū inducit tria iura ad secundū quinqꝫ.ad tertiū tria.

a ¶Sine piudicio alieno. Arg.ꝙ lꝫ priuilegiū ꝟba gn̄alit̄ loquunt̄: nō tñ sūt intꝑtāda i piudiciū aliorꝫ .j.de trāsac.licet in fi.⁊.j.de of.or di.licꝫ.⁊.j.ꝺ au.⁊ vsu pal.ex tua rū. Itēz ar.ꝙ in dubio: recurrit̄ ad ꝯsuetudinēz vicinaꝝ eccl'iaꝝ .j.ꝺ cog.spi. sup eo.⁊.j.ꝺ cēsi. sup eo.vbi de hoc di exp̄sse.ff.de fun. instru.l.cū de la nōis.§.asinam molendinariā. l fi.ff.de reg.iu. sꝑ in stipulatōi b⁹.⁊.ij.di.nouit Itē arg.ꝙ in ob scuris sꝑ interꝑ tatio ita dꝫ fieri vt nl'li sit captio sa.ff.de reg.iur. q̄rēs.⁊.j.e.cū di lectus.arg.iiij. ꝺ.s.erit aūt lex.

Sūmarium. ¶Cum venerabilis. ¶Nō valꝫ ꝯsuetudo ꝑ quā platus sine supior̄ licētia pōt dimittere platurā: et si vellet trāsire ad aliā dignitatē.h.ꝺ.Joh.an.

diuisio ¶Diuidit: q: pmo pōit temeraria trāslatio. in scd'a trāslati excusatio ibi: postmodū. In tertia excusationis reprobatio ibi: cum igitur. Ab.

¶Glosa seq.obijcit ⁊ soluit.

sine[a] preiudicio alieno poterit obtinere. Idem conuentui corbień.monasterij. ¶ Nō potest induci ex consuetudine vt quis possit dimittere dignitatem sine superioris licētia: vel possit elect⁹ administrare nō habita confirmatione a superiore. Capitulum.vij.

Cum venerabilis frater noster episcopus Hostień.et. R. sancte crucis presbyter cardi.in partib⁹ alemanie legationis officio fungerentur: inuenerūt abbatē de monasterio hermioń.qꝺ ad ro.eccle.noscit̄ pertinere, nullo mediāte, ad monasteriū corbień. qꝺ est etiam ro.eccle. speciale temeritate propria migrasse[b] licētia illud deserēdi vel cōfirmatione a nobis vel ab ipis q̄ vices nostras in illis partibus nunc gerebāt: nec habita nec petita: ⁊ infra. ¶Postmoduꝫ autem nūcij eius ad defensionem ipsius generalē illius terre cōsuetudinem[c] allegarunt. ¶Cū igit̄ hec non tā cōsuetudo[d] q̄ꝫ corruptela merito sit censenda que profecto sacris est canonibus inimica: ipsam mādamus de cetero nō fuari.† Idem decano saleś herbień. archidi.⁊ magr̄o. P. penetel. cano.pisano. ¶ De cōsuetudine potest induci ꝙ vna eccl'ia de gremio alteri⁹ teneat̄ sibi platū eligere. Et cōsuetudo ē optima legū interꝑs. Ca.viij.

Cum dilect⁹[e] filius Gu. andreń.ecclesie monachus: q̄ pro clerico eiusdem[f] ecclesie se gerebat.⁊.G.procurator monasterij karoseń.super iure eligendi abbatem in andreń.monasterio: et eiusdem electione in nostra p̄sentia ad inuicē litigarēt: idem Gu.electionē suā a fratrib⁹ andreń. ecclesie cōcorditer celebrataꝫ auctoritate ap̄lica petijt confirmari.asserens tam de iure[g] cōi q̄ꝫ priuilegio speciali: eis ab Alex.papa cōcesso: et a nobis postmodum cōfirmato: liberam eligēdi[h] auctoritatē ad eosdē fratres tm̄modo pertinere: et infra. ¶ Dictus vero pcurator proposuit ex aduerso: ꝙ cum olim ad petitionem patronoꝝ eccl'e a morień.epo fuerit constitutum[i] ꝙ si prefatus locus diuio munere adeo valeat vtilit̄ pruidere.in auc̄.de san.epis.§.iubemus igit̄ abbatē.coll'.ix.qꝺ hodie nō seruat̄: sꝫ ꝺm formaꝫ illius ꝯstitutionis.j.de elec.q: ꝑpter.eligere debēt.

b ¶Migrasse. Sicut abbas subiect⁹ epō nō dꝫ sine lnia epi renūciare.xviij.q.ij.abbas.nec ēt alij clerici vt.j.de renū.admonet.sic abbas subiect⁹ tm̄ pape renunciare nō pōt sine ipius lnia: ēt si sit insufficiēs.j.ꝺ renū.ca.vlt.greg. Sꝫ vr̄ ꝙ eēt vtraqꝫ puādus.vij.q.j si q̄s epūs.⁊.j.de trāsla.quāto. Utrū tolerat⁹ fuerit vel repulsus ab vtraqꝫ hic nō dicit: sed forte ꝑpter ꝯsuetudinē fuit toleratus.si.j.de elect.qꝺ sicut.§.sup eo.

Opposițio.

c ¶Consuetudinē.q̄ forte fuit ꝙ statiꝫ cū sint electi sine aliq̄ ꝯfirmatione administrāt ⁊ renūciāt ⁊ trāseunt ad alias dignitates siue licētia pape.qꝺ eē nō dꝫ .j.de elec.qualit̄.⁊.j.de renū.c.vlt.ex gn̄ali dispēsatione platī q̄ subsūt tm̄ dn̄o pape nullo medio stati postq̄ꝫ sunt in cōcordia electi administrāt q̄ sunt valde remoti.j.de elec.nihil est.ratio quare hoc fiat reddit̄ s.ne ecclesia interim patiatur tam in temporalib⁹ q̄ꝫ in spiritualibus lesionem.

d ¶Cōsuetudo. Als tñ ꝯsuetudo attēdit̄ in electionib⁹.ar.xij.di.nos ꝯsuetudinē.⁊.j.de cleri.cōiug.cuꝫ olim.⁊.j.de cā pos.⁊ ꝑpr̄e.cū eccl'ia.⁊.xxiij.q.j.pudenda.⁊.ff.de decu.non tantum.

Cum dilectus. ¶Diuidit̄ in duas ptes pncipales. Prima narrat duplicē q̄stionē electiōis cū ptiū allegatiōibus. Scd'a ibi: quia nobis: vnā diffinit et alterā diffiniēdam cōmittit. Ab.si.

di uisio

e ¶Dilectus fili⁹ Guillemus Cuꝫ ageret gu. iste sup iure eligēdi abbatē: habebat mandatū a caplō ⁊ va.eccl'.sed q̄ꝫtum ad petēdā ꝯfirmatōēz electōis sue agebat ex ꝑsōa sua iure suo sibi acq̄sito ꝑ electionē.sic .j.de i ite. rst.c.ij.i no.⁊ sic vr̄.vbi ꝺ hoc.B.

f ¶Eiusdē scꝫ hūs mandatū a mōasterio vt posset agē ꝑ electōē

g ¶De iure. xviij.q.ij.abbatē.⁊.j.e.abbatē.⁊.c.q̄ꝫ sit.⁊.xvi. q.vi.c.vl.j.de cā pos.⁊ ꝑpue.cuꝫ ecclesia.

h ¶Eligendi. Lex dicit ꝙ monachi debent iurare eligē abbatē quē sciūt fide rectū: vita castū et q̄ monasterio

† Ad idē est tex.i.l. rē non nouans iuncta glo.C. ꝺ iudi. et ibi Cy.et Bar.et Bal.⁊ l.ij.C.q̄ sit lon. ꝯsue.

¶Glo.seq.querēdo tractat an clericis inuitis possit epūs statuere ꝙ eligāt aliunde.ponit solutionē quaꝫ in fine determinat.

i ¶Cōstitutū. Lꝫ epūs possit subijcere vnā ecclesiaꝫ alteri: vt.j.ꝺ excessi.pla.sicut vnire.nō tñ credo ꝙ possit statuere ꝙ vna eccl'ia eligat de alia clericis inuitis quia hoc esset ꝯ ius cōe.vt.xvij.q.vlt.ca.vlt.⁊.xviij. q.ij.abbatē.⁊.j.de iure ꝑ fo.nobis.q: pacto priuatorū ius publicū non tollit̄.j.de foro ꝯpe.si diligēti.j.de testa.requisisti. Nec aliq̄s ius publicuꝫ remittere pōt aliquibus cautionib⁹: nec mutare formaꝫ antiquit⁹ cōstitutā.ff.de admi.tu.quidā decedēs.⁊ ideo papa postea intꝑtat̄ statutū: tñ ius istud pscribi pōt: vt q̄s teneat̄ eligere de certo loco: vt hic pꝫ.⁊.j.ꝺ ꝟb.sig.abbate.⁊ sic pꝫ ꝙ min⁹ iust⁹ titul⁹ dat cām pscribendi.j. ꝺ emp.⁊ ve.puenit.ff.ꝑ emp.quod vulgo.ff.ꝑ leg.l.

pro legato.c.l.vl.c vere videt iniust⁹: q2 eps non pot tollere ius vni⁹ ecclie et dare alteri.j.de re.eccle.non alie.c.j. ¶ Sz ex tali titulo potuit bona fi. le mōasteriū karofen. pscribere vt alij monachi eligerēt de monasterio karofen. c eps solummodo concessit monasterio karofen. qd suum erat.s.confirmationē electionis et ita cessante pscriptiōe solam ɔfirmationē habet vt pbat per interpretationē pape. vt.j.ptz. satz tn credo q i ipsa fundatione possit eps cū capitulo ɔstituere de volūtate pro ut q illa eccl'a esset alteri subiecta: et q clerici instituēdi semp eligerēt sibi prelatum de maiori ecclia. c q dicit supra q eps non pot facere q vna ecclia eligat sibi platum de ecclesia alia. hoc itellige qn eccl'e sunt ita institute c dotate: et ab inuicē distincte c separate: quia illud esset contra ius commune.j.de ex.prela.ad hoc.

¶ Con. cor. textus cū ibi no. l.c. ɔstitut⁹. s reli. do mi. vbi de hoc vide plene.

pullularet vt prior aut abbas cōstitueretur ibidem: electio^a eius penes fratres eiusdē loci et capl'm karofen. penderet: c obtētu hmōi statuti sic fuerit longe retroactis temporibus obseruatū vt monasterio andreñ. vacāte. andreñ. fratres in karofen. capitulo aliquem de gremio monasterij karofen. sibi eligerēt in abbatē electio predicti G. tam contra statuti tenorē: q etiam cōtra consuetudinē approbatā (que optima est legum interpres^b) min⁹ canonice attentata: merito cassari debebat: et infra. ¶ Qr nobis cōstitit electionē ipsam a suspēsis^c et de suspēso etiā celebratā: eā iusticia cassauimus^d exigēte. Ceterū cū supradictū statutum ita sane posset itelligi: q p illud nec iuri^e cōi nec priuilegio derogetur vt videlicet ad sepedictos fratres electio spectet abbatis: c ad karofen. capl'm confirmatio. Mandamus quatenus si ex parte karofen. cenobij talis fuerit consuetudo pbata q

tanq archieps clericos ordinare qd tn pot anteq sit elect⁹ in archiepm q2 hoc nō facit vt eps sed vt archieps.j.de elec.q sicut.§.pterea. Preterea bñficiū concedere c etiā hre posse ɔpetit rōne ordinis c est et⁹ accessorium.j.q.iij.si qs obiecerit. c cui interdicit vnū c reliquum.lxxxj.di.si quis sacerdotum.et.c.eos q. Preterea de hac suspensione fuit obiectum c pbatū ex eo q dicit q nobis cōstitit c. et licet obiectum a ptibus nō fuerit iuder tn qui dz electionē confirmare ex officio suo debet inqrere s hmōi.j. s elec.nichil est. Et hec q dicunt s de his suspēsis itelligūtur de suspensis ab hoie et etiā a canone. Si vero alidis esset suspēsus a canone: puta participādo excōicatis ille talis bene pot eligere c alia facere q sunt iurisdictiōis: sed eligi sciēter non pot. hec pbatur.j.de cleri.excō.mini.si celebrat: q2 initi⁹ agitur cū lege q cum ministro legis.ff.de arbi.celsus. Satis posset dici q suspēsus posset excōicare: q2 pot absoluere excōicatum.s.de rescrip.ab arcōicato.j.de sen.excō.sacro. c.c.duob⁹. c q pot absoluere pot ligare et econtra: cū non sit priuat⁹ a cōione fideliū quare non posset priuare aliū: c hoc dico de eo q non est suspēsus a iurisdictione vt suspēsus a canone sola participatione. Jo. et Lau. ɔcedunt q suspēsus ab officio tm pot excōicare c pbēdas dare c intelligunt illā decre. q2 diuersitatē cū erat suspēsus ab officio c iurisdictiōe. Ego autē nō credo q suspēsus ab hoie possit dare prebēdas vt hic dr. lz Lau. c Jo. ɔcedāt q possit excōicare et pbēdas dare. Arg. s posset induci pdicte decre. si celebrat. q tn intelligit de excōicatiōe minori. melior eñ est opi. scda: q2 sicut excōicat⁹ aliū excōicare nō pot. xxiiij.q. j.audiuimus. ita eadē ratione nec suspensus ab hoie alium potest suspēdere.j.de exces.pla.c.vl.argu. B.

Suspē sus a canone bñ pot eligere.

a ¶ Electio. hic sumit electio eqiuoce pro confirmatione c p electione. vt.j.patet. c hoc verum est si consuetudo non pbetur: sed si pbetur, pprie tenetur. B.

b ¶ Interpres.ff.de le.c cō.prin.si de interptatiōe c.j.de sepul.certificari.c tacito ɔsensu p desuetudinē lex abrogatur.ff.de legi.in quibus.in fi.

¶ Glo.seq. primo ponit quattuor que non potest suspensus. secundo querit. ponit duas opi. questionem declarat. c secundam opi. approbat.

c ¶ A suspensis. Suspēsus eñ non pot eligere nec eligi vt hic.c.j.de elec.cū inter. R.seniorē.c.j.de eta.c quali.cū bone.c.j. s cle.ex.mi.postulasti. nec postulari pot q nō seruauit interdictum.j.ti.pri.c.j. in fi. nec bñficia ɔferre.j.di concess.pben.q2 diuersitatē. Sz nō ne iudicare c pbendas dare est iurisditionis? vtiqz.j. de elec.nosti. c excōicare.j.de elec. trāsmissam. Nunquid suspēsus potest hmōi iurisditionē exercere? Dicunt quidā q eps suspēsus pot excōicare c prebēdas dare: c respōdet illi decre. q2 diuersitatem: q ille eps erat ab officio suspēsus c a iurisditione. Sed dicūt q canonicus suspēsus eligere non potest q2 cum sit suspēsus nihil officij retinet: secus est in plato. sed cōtra istos e.xxiiij.q.j.audiuim⁹. Alij dicūt et meli⁹: q eps suspēsus nō pot excōicare nec iterdicere: nec dare prebēdas.j.s exces.pla.ca.vl.ar.q huis hoc potuerit post cōfirmationem: licet adhuc nō sit consecrat⁹. Rō illa videtur: q2 plus aufert ei suspēsio q ɔtulerit cōsecratio vt dici cōsueuit: plus tollit negatio q ponit affirmatio. nā elect⁹ c ɔfirmat⁹ multa potest ex his q pertinent ad officiū epale que perdit p suspēsionē: q2 cōsecratio nō multum addit.j.de transla. inter corporalia. Et est simile sicut marit⁹ post matrimonium consummatum non pot intrare religionē: sed ante pot.j. de cōuer.cōiu.ex publico. sic eps confirmat⁹ non pot aliqua q tn potest ɔsecrat⁹. Sicut videas in alio sibi: eps in archiepm elect⁹ non pot ante receptionē pallij

Suspē sus epi scopus an possit pbē das dare / excōicare c.

d ¶ Cassauimus. Id est cassam nunciauimus.j. vt lite non contest.accedens.

e ¶ Nec iuri communi. Similē interptationē habes.j.de fi.instru.inter dilectos.ver.ceterū. vbi enim aliqd a iure cōi discrepare videt reducēdū est ad ius cōe si potest fieri ne pereat: q2 promptū est leges legibus concordare. C.de inof.do.l.vna. c Augu. concordat euāgelistas.de pe.di.periculose. c etiā testes debent ad ɔcordiā reduci ne de piurio notent.j.de testi. cum tu. sic eñ faciēda est interptatio vt nulli sit onerosa c fm ius.s.ti.pri.cāni que.c.j.de priui.ex ore.et s.e.cū olim. Itē fm q minus est captiosa.ff. de re iu. quotiens.in fi.ti. c hoc ita verū est q ad ius cōe reducatur si vba illa patiunt vt hic.ver.electio et⁹ penes fres eiusdē loci. c capl'm karofen. c. nā a vbis priuegij nō est recedēdū vbi certa sunt.j.de priu.porro.et.j. de deci.ad audiētiā: vbi eñ verba nō sunt ambigua nō est locus interptatiōi.ff.de leg.iij. ille aut ille. sed vbi sunt dubia necessaria est interpretatio.

a ¶ Preiudicet. Prescripta videlz qm alia non prodest. j. de cã pos. cum eccl'a. q̃ ɔsuetudo iuri p̃iudicet / et que non dicetur. j. e. c. vlti. et. viij. distin. c. frustra.

divisio ¶ Cum ɔsuetudinis. ¶ Tex⁹ est notabilis et multum allegabilis. In quo primo ponit duplex ratio determinan di. scdo ibi. auctoritate / ponit determinatio q̃ primo prouidet circa futura. secunda ibi. si q̃s. circa preterita.

b ¶ Cũ ɔsuetudinis. C. q̃ sit longa consuetudo. l. ij. et. j. eo. c. vl. et ibi exponitur. et. xj. di. consuetudinis.

¶ Glo. ista obijcit et soluit.

c ¶ Consensu Bene dicit ɔsensu: qr sine ipsius ɔ̃sensu obtento hoc facere non p̃nt. Sed videt q̃ non teneãtur habere ɔsensuz dũmodo cõsiliũ et tractatum cũ eo habeant. ar. j. de arbit. cum olim. Sz hoc nõ est verũ: qr illũ obtiet ex forma arbitrij: imo epi scop⁹ et canonici vnum corpus et vnum collegiuz sunt: ita q̃ ipse caput et ipsi canonici mẽbra. j. d his q̃ fi. a pre. nouit. et est exp̃s sum q̃ si aliquibus mandet vt cum consilio aliquorũ aliquid faciãt: eorum consilium expectare tenentur: nec sufficit tantum q̃ requiratur. j. de elec. cum in veteri lege.

d ¶ Uel nouas. Nouitates em̃ sine causa inducende non sunt: qr lex dicit q̃ in rebus nouis constituendis euidẽs debet esse vtilitas. ff. de legi. et cõsti. prin. in rebus. argu. j. de ɔsti. cognoscentes. et rep̃hendun tur qui nouitates inducunt. xj. di. quis nesciat.

divisio ¶ Ex parte. ¶ Diuiditur in duas p̃tes. Primo recitat duas cõsuetudines irrationabiles: quas secundo reprobat. ibi tenore.

Indigena. e ¶ Indigena. Id est inde genitus.

¶ Glo. seq. instruit quis p̃digus. et c. et ponit versus.

f ¶ Prodigalitatis vicio. Q̃d se ex v̓tute sepe mẽtitur. xli. dis. sepe. Prodigus est q̃ dat dãda et nõ dãda. Auarus q̃ tenet tenẽda et nõ tenẽda. Largus mediũ tenet inter vtrunq̃. vñ v̓sus. Prodigus est animi vitio retinẽda p̃fundẽs. Qui retinet cupide q̃d et es debet auarus. Largus qui sumptũ facit ex ratiõe licẽter. Sed non videt q̃ huic sit subueniẽdum: quia culpa sua et vicio incidit in egestatẽ. ff. q̃d me. cau. l. si mulier. lxxxvj. di. non satis. et dignũ est vt male meriti egestate laborent. ff. depositi. bona fides. taliter et non fuerat subueniendũ huic ratione p̃missa: et cũ alterius lesione: sed elemosinã dare possum⁹ ne pereat lxxxvj. distinctio. pasce fame morientem et c.

Prodigus. Auar⁹ Larg⁹

g ¶ Incuria. Id est negligentia. et ideo ei nõ est subueniẽdũ: qr vigilantib⁹ et non negligẽtib⁹ iura subueniũt. j. de rerũ p̃mut. cum vniuersoꝝ. et. j. d doñ. iter vi. lectos. ff. ad vel lei. l. ij. §. v̓ba. qr stultis non ɔsueuit subueniri. sz errantib⁹. ff. de iur. et facti ignoran. l. pe. §. si q̃s ius. et. C. si mĩ: femina. dix. si ius. et vtilius esurienti panis tollitur q̃ si secur⁹ de cibo iusticiã negligat. v. q. v. non ois. et. xxiij. q̃. iij. nimiũ sunt inquieti et ideo talis cõsuetudo merito reprobatur.

Uigilãtib⁹ iura subueniũt

h ¶ Alienat. Q̃d de iure fieri non debet. ff. de fundo do. fund⁹. et. l. lex iulia. nec etiam p̃pter delictũ mariti bona mulier(is) sunt distrahenda. C. ne vxor p̃ ma. l. j. ij. et. iij. C. ad le. iuliã. de vi pu. l. j. et. j. de pig. ex litteris. In casu tñ q̃nq̃ distrahũtur bona mulieris p̃ viro: vt in cã primipilarij bona mulieris p̃ marito obnoxia sunt fisco si oia bona mariti exhausta sunt. C. in quib⁹ ca. pig. ta. contra. l. satis. Nec valet alienatio fundi dotalis: etiã si mulier consentiat. C. ad velle. auẽ. siue a me. et in auẽ. vt immobilia ante nup. do. §. si p̃ric. col. v. Sed si iurauerit non ɔueniret tenet venditio. j. de iureiu. cum cõtingat. si sine vi et dolo p̃stitum sit iuramentũ sponte. Constãte etiã matrimonio in tali casu cũ incipit vergere ad inopiã mulier põt repetere dotẽ. C. d iure do. l reb⁹. et. l. vbi.

Mulieris bona quã doq̃ sunt p̃ marito obligata.

Dotalis fundus an possit alienari.

i ¶ Bonis. Et etiã dotẽ suã p̃pter adulteriũ p̃dere deb3. C. de iure do. si dotẽ. et. C. ad le. iul. d adul. libertatem. et. j. de dona. inter vi. et vxo. plerũq̃. vbi de hoc.

k ¶ Obseruãdas. Iuri contrarias vt dictũ est per primam consuetudinem inuitabant viri ad dissipandum bona sua: per alteram mulieres p̃niores erãt ad committendum adulterium. arg. ff. de pac. do. cõuenire. talis compensatio non est admittenda.

---

iuri cõi p̃iudicet[a]: in hac parte vos p̃m illã decernatis electionẽ andreñ. abbatis decetero faciendã. alioq̃n andreñ. monachis ius eligendi abbatem adiudicare curetis: vt sic decetero liberam habeant facultatem vl' de gremio eccl'ie sue: vel etiam aliũde p̃ electionem canonicã eligendi p̃sonã idoneã in abbatem / presentãdam karofeñ. capl'o: vt ab eo (si fuerit canonica) cõfirmet.

Hono. iij. parisiensi capl'o.

¶ Capitulũ sine episcopo statuta seu cõsuetudines nouas facere vel antiquas immutare non potest. Capitulũ. ix.

Cum consuetudinis[b] vsusq̃ longeui non sit leuis auctoritas. Et plerunq̃ discordiã pariant nouitates. ¶ Auctoritate vobis presentium inhibemus ne absq̃ epi vestri consensu[c] immutetis ecclesie vestre constitutiones et consuetudines approbatas: vel[d] nouas etiam inducatis. ¶ Si quas forte fecistis: irritas decernentes. Idem maiori et burgeñ. de rupella.

¶ Non valet consuetudo per quam quis inducitur ad peccandum vel bona p̃pria dissipandum. Capitulum. x.

Ex parte vestra fuit propositum q̃ cũ in patria vestra seruate sint hactenus due cõsuetudines abusiue: q̃ si indigena[e] vel extraneus p̃digalitatis[f] vicio vl' incuria[g] seu quocũq̃ casu alio dissipauerit vl' amiserit bona sua: bona vxoris sue tam mobilia q̃ immobilia pro sue voluntatis libito alienat[h]: et ĩfra. ¶ Et q̃ si vir ducat vxorẽ que fide cõiugij violata committat adulterium: nichilomin⁹ ipsa medietatem omniũ bonorũ q̃ fuerit vir adept⁹ impudẽter exigit et improbe apprehendit: q̃ poti⁹ priuãda esset omnibus viri bonis[i]: et ĩfra. ¶ Tenore p̃sentiũ declaram⁹ vos nõ teneri ad hmõi consuetudines obseruãdas[k]. Gregorius. ix.

¶ Consuetudo non derogat iuri naturali seu diuino cuius transgressio peccatũ inducit: nec positiuo nisi sit rationabilis et p̃scripta. Capitm. xj.

Cum tanto sint grauiora peccatã quanto diutius infelicē aīam detinent alligatam: nemo sane mentis intelligit naturali iuri[b] cuius transgressio periculū salutis inducit: quacūq̧ cõsuetudine (que dicenda est verius in hac parte corruptela) posse aliquatenus derogari. ¶ Licet etiam longeue cõsuetudinis non sit vilis[c] auctoritas: nõ tamē est vsq̧adeo valitura: vt vel iuri positiuo debeat preiudiciū generare: nisi fuerit rationabilis[d] et legitime[e] sit prescripta.

Cum tanto. ¶ Habet materiam amplam ꝛ multum subtilē. Et habet duo dicta. scdm ibi: licet. ꝛ quelibet pars potest subdiuidi. Abbas siculus.

a ¶ Diutius. j. de simonia. cum in ecclesie. ꝛ. j. de eo qui du. in matri. quam polluit. ca. cum haberet.

¶ Glo. se. reci. ꝑ q̄stionē de q̄ iure naturali loq̄t lr̄a: ꝛ rn̄det q̄ de illo qđ ɔsistit in preceptis ꝛc̄.

b ¶ Naturali iuri. Qđ imobile perseuerat. v. dist. §. ius naturale. xxv. q̄. j. sunt quidā: † et hoc verū est q̄ntum ad p̄cepta vel ꝓhibitiones que moralia sunt. et nõ mutant: vt nõ occides: nõ furtū facies: honora patrē ꝛc̄. vj. di. §. his itaq̧. ꝛ naturalia q̄dem iura imutabilia sunt: ciuilia ꝟo mutabilia. insti. de iu. na. §. sꝫ naturalia. j. de ɔsan. ꝛ affi. non dꝫ: ꝛ iõ nulla consuetudo p̄ualet ɔ̄ ius naturale etiā si oēs hoīes de mundo contra facerēt. xxxij. q. vij. flagitia. cui[9] ignorātia neminē excusat. j. q. iiij. §. notandū. ꝛ ibi nihil interest in vicio decipere vel decipi. xvj. q. j. si cupis. ꝛ de ignorātia dicit̃ q̄ q̄ ignorat ignorabit̃. xxxvij. dis. §. vt itaq̧. De ignorantia iuris naturalis ꝛ ciuilis tractatur in summa. j. q. iiij. §. notandum: et ibi recurrendum est.

† Concor. textus i. l. si id qđ dñs. ff. de ɔdi. inde.

Ignorans ignorabitur.

¶ Gl. se. q̄rit obiiciēdo ꝑ isolubili. ponit p̄o opi. quā reprobat. scđo scđam quā etiā reprobat. tertio soluit

c ¶ Nõ sit vilis auctoritas. Sꝫ q̄rit̃ de qua ɔsuetudine hic intellexit Greg. si dicis de bona cõsuetudine illā nulla ratio siue ius vincit. imo cōparat̃ ei. xj. dis. in his. si de mala. de illa nõ põt dici q̄ nõ sit vilis. Super hoc dicūt q̄dā q̄ principiū isti[9] §. dꝫ itelligi de bona ɔsuetudine: ꝛ finis de mala. ꝛ ita diuersimode intelligūt: sꝫ hec nõ fuit intētio legis vn̄. §. iste sumit̃. C. q̄ sit lõg. cõsue. l. ij. ꝛ iõ inepte dicūt. Alij ꝓ maiori pte exponūt lr̄am istā. nõ tñ est adeo valitura vt iuri positiuo debeat p̄iudiciū gn̄are: supplent gn̄alit̃ nõ p̄iudicat iuri: sꝫ in eo loco p̄iudicat iuri vbi ɔsuetudo seruat̃: ꝛ iste intellect[9] plan[9] ꝛ facilis est. sꝫ de hoc nulla dubitatio est q̄ ɔsuetudo vni[9] loci iuri positiuo gn̄aliter p̄iudicet oib[9] locis: ꝛ iõ sic dꝫ intelligi lex illa quā habes. xj. di. cõsuetudinis. q̄uis particularis ɔsuetudo non ē vilis: nõ tñ p̄iudicat iuri positiuo. nisi fuerit rõnabilis ꝛ legitime sit prescripta: ꝛ hec expositio reprobat duas primas expositiones vel opiniones q̄s facit hic greg. in fi. ꝛ sic intellige. xj. di. cõsuetudinis.

¶ Glo. se. q̄rit ꝛ sol. ꝛ solutionis ponit q̄ttuor exēpla. finis recitet̃ ꝑ aliā questionē quā soluit. alle. ix. iura.

d ¶ Rõnabilis. Et quam ɔsuetudinē dices rõnabilē? Illā dico rõnabilem quā non iprobant iura. j. de cā pos. cū eccl̃ia. ꝛ. s̄. c. cū dilect[9]. ꝛ. j. de ver. sig. abbate. vt si q̄n q̧ admittant̃ aliq̄ ad electionē ad quos nõ ptinet de iure cõi ꝛ de alio collegio: ista consuetudo non improbat̃ a iure vt dicūt iura p̄dicta: ꝛ illa est rõnabilis q̄ tm̄ capl̄m eligat canonicos sibi et alios inferiores p̄latos irrequisito ep̄o. j. de elec. cum eccl̃ia vulterana vel ep̄s solus hoc facit. j. de his que fi. a p̄la. sine consen. ca. ea noscitur. lꝫ de iure vnum corp[9] sint. j. de his q̄ fi. a p̄la. sine ɔsē. ca. nouit. ꝛ de iure cõi deberet fieri ab oibus cõiter ab ep̄o ꝛ canonicis vt quandoq̧ fit. j. de cõces. p̄ben. postulastis. Et illā dicerem rationabilem q̄ absentes non vocētur ad electionem vt in multis locis contingit: vt in tuscia ꝛ in multis eccl̃ijs ꝛ hmōi ɔsuetudines legitime p̄scribuntur: vt patet ꝑ predicta exempla. Illam dico gn̄aliter rationabilem que non obuiat canonicis institutis. Irrationabilis est q̄ improbatur a iure qualis est illa. j. de institu. ex frequētibus. s̄. eo. cum venerabilis. ꝛ. s̄. c. ꝑxi. et onerosa ɔsuetudo: vt. s̄. eo. c. j. ꝛ. s̄. eo. cum inter vos. ꝛ. j. de re iudi. cū cā. ꝛ generaliter vbi aliq̄d fit cõtra neruum eccl̃iastice discipline siue libertatē. j. de elec. cum terra. ꝛ ca. sacrosancta ꝛ. c. massana. De hac materia habes plene. viij. distin. frustra.

Cõsuetudo rationabil̃.

¶ Glo. seq. p̄mo ponit. ix. q̄ requirunt̃ vt consuetu. iuri p̄iudicet. ab hoc recedere videt̃. in fi. glo. secūdo querit glo. que sit differentia ꝛc̄. ꝛ p̄mo ponit vnam differētiam contra quam alleg. ꝛ remittit. scđo ponit aliam quam approbat. tertio ponit duas alias.

e ¶ Legitime sit p̄scripta. Spacio. xl. annoꝝ. j. de causa pos. cum eccl̃ia. ꝛ. j. de p̄scrip. auditis. de hoc potestis hr̄e multa iura. ea em̄ solū locū habēt in rebus eccl̃iasticis. xvj. q. iij. §. quas actiões. Ad hoc ergo vt consuetudo iure cõi p̄iudicet req̄ritur p̄mo q̄ rõnabilis sit: ꝛ q̄ sit p̄scripta. vt hic. ꝛ. c. cum eccl̃ia. Itē q̄ ex certa sciētia ꝛ non ꝑ errorē sit iducta. ff. de legi. qđ non ratione. ꝛ sciēte illo q̄ põt ius condere. ff. de legi. de quib[9] in fi. ꝛ q̄ sit tale ius q̄ possit p̄scribi nā quedā sunt q̄ nõ pn̄t p̄scribi saltē a laicis. j. de p̄scrip. causam q̄. ꝛ. c. cum ex officij. ꝛ. c. cum non licet. ꝛ q̄ non sit contra ius naturale. xxxij. q̄. vij. flagitia. vel saltē q̄ sit obtēta in contradictorio iudicio. ff. de leg. cum de consuetudine. ꝛ. j. de verb. signi. abbate. Itē requirit̃ q̄ sis vsus illa ɔsuetudine siue vicib[9] illis q̄bus vsus es eo aīo vt intendas siue credas te ius habere: vt in posterum id facias. ff. de iti. actuq̧ p̄ua. l. j. §. iulianus recte ait. ꝛ. l. vlti. aľs non ꝓdest vt ibi dicitur. et sic sole vices non inducunt consuetudinē q̄ non exēplis sed legibus iudicādū est. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. nemo. sed secundū consuetudinē talē bene iudicatur vt dictum est. ff. de leg. nam imperator. Itē requiritur q̄ maior pars populi vsa sit ea cõsuetudine ad hoc vt scđm illā iudicet: q̄ sicut minor ps populi non posset inducere legē: ita nec ɔsuetudinē. Item et illa cõsuetudo p̄iudicat iuri: cui[9] non extat memoria hoīm. iiij. q. vj. hoc q̄ppe. ꝛ. j. de verb. signi. super quibusdam. §. j. ꝛ. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. hoc iure. §. ductus aque. ꝛ. ff. de aqua plu. ar. in sum. §. idē labeo. ꝛ ff. de proba. si arbiter. ꝛ sic videt̃ q̄ difficile sit ꝓbare consuetudinē ꝛ p̄scriptionē. Sed quā differētiam facis inter consuetudinē ꝛ p̄scriptionē? Illa potest assignari vt q̄dam dicūt q̄ vbi ɔsuetudo p̄tendit̃ admitti posset ꝓbatio in contrariū vt ꝓbet̃ indebitum fuisse qđ consueuit pcipi. Arg. ɔtra. C. de agri. ꝛ cēsi. libus. lib. xj. sed vbi p̄scriptio est non admittit̃ ꝓbatio in ɔtrariū ad ꝓbandū indebitū fuisse. Arg. a ɔtrario. j. de p̄scrip. si diligēti. vbi dr̄ q̄ bona fides ꝛ iustus titulus requirunt̃: ꝛ ibi dr̄ q̄n exigit̃ titulus ꝛ q̄n nõ. C. de pig. ac. nec creditores. Item qui petit aliquid sibi deberi vel fieri ex ɔsuetudine debet allegare causam petendi: et tunc sufficit ꝓbare solum tempus licet nõ

Cõsuetudo nõ p̄iudicat iuri cõi nisi m̃lta concurrāt

Cõsuetudo ꝛ p̄scriptio multiplicit̃ differt.

pbet cõm: ⁊ tũc non admittit ꝓbatio in ↄtrarium. et scd̃m hoc non videt̃ differẽtia inter consuetudinẽ ⁊ p̃scriptionẽ q: in p̃scriptione q̃nq; probat̃ titul⁹ ita dicunt quidã quare solum tẽpus non est causa inducẽde obligationis sicut nec tollẽde.ff.de actio.et oblig. obligationẽ §. placet. ⁊ hec opinio magis placet scd̃m Joan. Alij dicunt q̃ sola ↄsuetudo sufficit etiã sine cã. argu.j.de causa pos. cũ ecclesia vbi de hoc. vbi vero aliquis est in possessione percipiẽdi aliquid ⁊ ei questio mouetur tuendus est in possessione quousq; ꝓbetur contrarium scilz indebitum quia possidet ratione consuetudinis.xvi.q.iij. volum⁹: nisi vt precario seu clã possideat tunc q̃ dedit sua auctoritate potest reuocare.vt.x.qõ.iij. quia cognoui⁹.j.de insti. cum venissent. Item in alio potest esse differentia inter ↄsuetudinem ⁊ prescriptionem. q: consuetudo quandoq; debet esse obtenta contradictorio iudicio populi: prescriptio vero nõ. Item quia in cõsuetudine requirit q̃ maior pars populi vtatur illa: vt dictum est: in prescriptionib⁹ non requiritur. Sic ergo intellige consuetudinis non est vilis auctoritas: tamen non vincit ius positiuum illa particularis consuetudo: in eo loco vbi est consuetudo: nisi fuerit rationabilis ⁊ legitime sit prescripta tunc bene vincit ius: ⁊ ei preiudicat concurrentibus predictis in ea prescriptione. sed secundum hanc decretalem satis sufficere videtur si consuetudo solummodo sit rationabilis ⁊ prescripta. B.

❡ Rubrica. De postulatione prelatorum. ❡ Viso de iure scripto ⁊ non scripto: quia parum est iura condere nisi sint ministri qui eadẽ iura tueantur. vt in.l.ij. ff.de ori.iu.§.post originem. ⁊ in.c. vbi periculum.§. preterea. de electione.lib.vj. ideo de ipsis ministris ⁊ eorum assumptione merito erit videndũ. Et quoniã assumitur alter ex tribus modis.s. post postulationem electionem ⁊ translationem. ideo de oĩbus istis trib⁹ infra subijcit. Et quia postulatio innititur gratie premittit titulum de postu. prelatorum. Quid autem sit postulatio vide per glosam.c.vni. eo.ti.lib.vj. Ab.sic.

diuisio — AD hec. Diuiditur in sex ptes. Nã in prima ponit iniusta postulatio. In secunda ibi. postulationem: postulantium petitio. In tertia ibi. verũ: petitionis impugnatio. In quarta ibi: q̃s nec excusationũ reiectio. In quinta ibi: nos igitur. postulationis cassatio. In sexta ibi. licet. gratiosa eligendi vel postulandi permissio. Ab. sicu.

❡ De postulatione prelatorũ

Innocen.iij. decano ⁊ capitulo senoñ.

❡ Impostulabilis est qui violat interdictum. hoc dicit quo ad titulum. habet enim multa alia dicta que non faciunt ad titulum. Capitulũ.j.

AD hec in beato petro: ⁊ infra. Cũq; de facili nõ possetis in vnum locum ⁊ propositũ conuenire: sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatũ[a]: tandẽ conuenientes in vnum altissiodorẽ. episcopum in archiepiscopum postulastis. Postulationem vestrã per magistrũ. B. precentorẽ vestrũ et per abbatem sancti Petri exponentes et petentes vt faciẽde translationi pñm preberemus assensum. ❡ Uerum quoniam anteq; idem magister ad sedem apost. accessisset: nobis quasi pro certo constabat q̃ idẽ episcopus interdicti sententiam non seruasset: quod etiã idem magister non negauit[b] in fratrum nostrorum presentia requisitus a nobis: in ipsius epi excusationem allegãs[c] q̃ sententiam latam seruare nullatenus tenebatur: que ad eius noticiam nec per litteras nostras nec per cardi. tunc apo sto.se.leg. qui eandem sententiam promulgarat: nec per deputati ad hoc executoris mãdatum vel litteras peruenisset † et infra. Quod nec sufficit: immo nec proficit ad excusationem predicti episcopi: cũ cardinalis idem sententiam interdicti presentibus multis solenniter ac publice[d] promulgauit: et eadem interdicti sententia in regno Francorum iam a multis publice ce

a ❡ Appellatũ. Que appellatio non tenet nisi cã in sta fuerit allegata.j.de elec.cum nobis.in prin. ⁊.j.ḋ appel. vt debitus. ❡ Glosa ista argu. alleg.iiij. iura. alle.duas.ll. in contrarium ⁊ remittit.

b ❡ Nõ negauit. Per hoc videtur q̃ ↄfessio ꝓcuratoris dño preiudicet.j.de capellis monacho.dilectus. et de re iu.suborta sicut ⁊ confessio aduocati.j.de cẽ si.cum olim.⁊.j. de ap.cum cãm. Contra.ff.de interroga. actio. si sine.alias est. l.ille.§.si defenso.⁊.ff.de ↄfessis. certũ.§.penulti. Quando confessio procuratoris siue factum preiudicet ipsi dño dicetur.j.de cã pos.cum olim.et.j. vt lite non contest.c.j. vbi ponitur hec materia.

† Concor.textus.l. aurelius §. idem q̃sijt.et ibi b ar to.ff.ḋ liber. lega.

❡ Glo.seq. obijcit per tres rationes ⁊ soluit.

c ❡ Allegans. Hec allegatio bona videbatur: quia quilibet p̃sumitur ignorans. nisi probetur sciẽs.ff.de proba. verius. ⁊ decretum non ligat ignorãtes.ff.de decre.ab or.fa.l.vl. ⁊.lxxxij.distin. ꝓposuisti. circa fi. ⁊ arg.j.de consti.cognoscẽtes. immo non sufficit denunciare ꝓcuratori.ff.de pe.here.item veniũt.§.petitam. Sed non est ita quia cum publice sentẽtia illa fuerit promulgata: eam ignorare non potest neq; debet ⁊ presumitur eam scire.xj.q.ij.qui ⁊ humanis.et xvi.dis.q̃ dicitis.ar.ff.de insti.ac.sed ⁊ si pupillus.§. prescribere. ⁊ ar.j.de p̃sumpt.q̃to. Ubi em̃ allegatur ignorãtia circa ea q̃ plerisq; sciunt ⁊ que publice fiũt nõ credit̃ ei nisi hoc probetur.j.de elec. innotuit. ver. nec ꝓbare cogim⁹ ⁊c.j.qui ma.ac.pos.cũ in tua. ⁊.j.ḋ sente.excõ.si vero.xxxiij.q.ij.in lectũ. ‡ Sed vbi circa ignota allegatur ignorantia non cogitur probare ignorantiam.ff.de admi.tu.hoc autem.

Ignorantia an p̃sumatur

‡ Concor.textus cũ glo.j.i l. regula.ff.ḋ iur.et facti igno. ⁊ in.l.si addes §.j.cũ glo.ff. loca.

❡ Glo.seq.alle.iiij.concor.et quibus in fi. concludit in medio soluit vnam le.contrariam.

d ❡ Publice ꝓmulgauit. Sufficit edicta ꝓponi in publico. ⁊ si ad citatũ non ꝑueniãt.arg.de do.⁊ cõtu. causam que.arg.ff.de dã.infec.l.iiij.§.totiẽs. ⁊.C. de an.excep.vt perfectius. ⁊.C.de iudi.ꝓperandũ §. et si quidẽ. Nec obstat.ff.que sen.si.ap.rescin.l.j.§.itẽ cum eo.q: ibi edictum nõ fuit solenniter propositum

perit observari: nec sit necessarium cum constitutio solenniter[a] editur aut publice ꝓmulgatur: ipsius notitiam singulorum auribus ꝑ speciale mādatum vel litteras inculcare: sed id solum sufficit: vt ad ei⁹ observātiam teneatur qui noverit eam solenniter editam aut publice promulgatam. ¶ Cum et contra quosdam qui sardiceñ. concilium non servabant: tanq̄ illud non habuerint aut perceperint: canonica[b] tradat auctoritas q̄ eis nō facile facultas credēdi tribuitur: cum idez penes illos in suis regionibus actum fuerit et receptum. Nec valet q̄ in altissiodoreñ. dio. dictus rex terram[c] propriam dicitur nō habere: cum nos terram totā regis ipsius subijci mandaverimus interdicto. et cardinalis nostrum interpretatus[d] mandatum in terram illam sententiam promulgaverit. que regi tūc temporis adherebat: ꝛ infra. Sed inde liquido constat sepedictum episcopum sufficienter excusari non posse: q̄ suam metropo.[e] ecclesiam generalis interdicti sententiā ꝛ recepisse noverit et servare: ꝛ infra. ¶ Nos igitur qui ſm apostolum prompti sumus in obedientiam[f] omnem vlcisci[g] eiusdem epi altissio. inobedientiā attendentes: ne nil obedientia[h] prodesse videretur humilibus: si cōtemptus[i] contumacibus non obesset: cum iuxta canonicas[k] sanctiones quedā sint culpe: in q̄b⁹ culpa est relaxare vindictam: postulationem huiusmodi nō ꝓpter postulātem ecclesiam: sed propter postulatam personam[l] repulimus vt indignaz. ¶ Licet autem ex eo q̄ hominem qui vestro non conveniebat proposito postulastis: cum vos interdicti sententiam servaretis: et ipse eam contemneret observare: permissa vobis facile abusi fueritis potestate: ac ideo vos ea non immerito privare[m] possemus: de solita tamen benignitate concedimus: vt vobis

et ideo non excusat nisi probaret contrariū. vt dici l glosa. hec allegatio. immo videtur sufficere q̄ per solam famam ad ipm pervenerit. j. de sentē. excomuni. cum desideres. §. secunde questioni. Et si dubitaret quia solūmodo per famā intellexit: in tali dubio debuit potius servare sentētiam interdicti q̄ ecclesiastica sacramenta postea ꝑtractare. j. d cleri. excommu. mini. illud.

a ¶ Solemniter edit. Ut expresse legitur in auē. vt fac. no. ꝯstitu. circa ṗnci. colla. v. vbi dicitur q̄ post duos mēses null⁹ habet excusationē si vellet ignorātiā allegare: nisi vt dicit in illa glosa. hec allegatio.

b ¶ Canonica xvj. distictio. q̄ dictis.

c ¶ Terrā ꝓpriā. Bona videtur fuisse allegatio hec: et mala interp̄tatio cardinalis: q2 cū dicimus servū suum/ vel ipsi⁹ domio dam⁹ actionē. et cum dicimus in alterius locum de domino intelligendū est. ff. de religio. ꝛ sump. fune. l. ij. §. in locū. hic tm large fit interp̄tatio ad oēs terras q̄ tunc regi adherebāt p2estādo auxiliū. ꝛ est simile. ff. de verbo. signi. liber homo. sicut excōicatio extendit ad illos q ꝑstāt auxiliū excommunicato. j. de senten. excōmuni. nup. et ca. si concubine. vel quia terra illa erat de iurisditione ipsius: licet proprietas regis nō esset et ideo regnum totū propter cōtumaciā suam fuit suppositū interdicto. j. de offi. deleg. sane. ꝛ. j. de spōsa. nō est nobis. ꝛ. j. de iudi. nobis.

¶ Glo. seq. alle. iiij. iura in cōtrariū soluit distinguēdo quadruplicē interpretationem.

d ¶ Interpretatus. Not. q̄ legatus interpretatur mandatum domini pape. Argum. cōtra. j. de senten. excom. inter alia. ꝛ. xj. q. j. §. et his omnib⁹. ꝛ. C. de legi. l. vltima. ꝛ. j. de iudi. cum venissent. de hoc ibi sol. Unde nota q̄ quedam interpretatio est generalis et necessaria ꝛ redigēda in scriptis: vt ṗncipis: vt dicūt iura hic signata in contrarium. Alia est generalis ꝛ necessaria: sed nō est in scriptis redigenda: vt consuetudinis. ff. de legi. si de interpretatione. §. titulo primo. cum dilectus. ꝛ hic similiter. Alia nō est generalis sed necessaria ꝛ in scriptis redigēda: vt iudicis. ff. de legi. non possunt. ꝛ argum. legis. nam vt ait. Quod possit iudex interpretari sententiam suā: est argu. ff. de re iudica. paulus. vbi potest supplere q̄ desūt sentētie: sic ꝛ interpretari: sicut ꝑtor potest. ff. de preto. sti. in pretorijs. Et est alia q̄ nec est general' nec necessaria: nec redigēda in scriptis: vt magistrorum. C. de ꝓfes. vr. cōstan. l. vna lib. xij. Interp̄tatio principis facit quo ad omnes. §. de cōsti. ca. fi.

e ¶ Metropolitanam. xij. dis. de his.

f ¶ Inobediētiam. xxiij. q. vj. capi. j.

g ¶ Ulcisci. Immo poti⁹ deberet ꝑcere cui sanctitas ignoscendi gloriā dereliq̄t. C. d epis. ꝛ cleri. si quis in hoc genus. vnde dictū fuit de cesare. Qui vicis semper vt victis parcere possis. Parcere ꝓstratis scit nobil' ira leonis.

h ¶ Obedientia. ij. q. v. ꝯsto.

i ¶ Cōtēptus. Nā facilitas venie incētiuū tribuit delinquēdi. xxiij. q. iij. est iniusta. ꝛ. j. de vita ꝛ ho. cleri. vt clericorum ‡.

‡ Concor. textus l. l. si cū dies. §. si arbiter ff. de arb. ꝛ l. iij. §. ibidem ff. ad exhi.

k ¶ Canonicas sanctiones. xxviij. di. q2 sunt culpe. ꝛ q2 maleficia impunita remanere nō debēt. j. de senten. excōmuni. vt fame. ꝛ. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ꝛ. ff. de sol'. stichum. §. j.

l ¶ Personā. Et hoc iō q2 viciū fuit materie ꝛ nō artificis. ff. ad. l. aq̄l. si servus. §. si calicē. Et ita habes hic q̄ q nō servat interdictuz: ineligibilis est nec pōt postulari. Et posset dici q̄ est irregularis ꝛ suspēsus ideo nec eligere debet/ nec excōicare/ nec bn̄ficiū conferre pōt: q2 claves eccl'ie cōtemnit. j. d excessi. prela. ca. vlt. vbi est hoc expressum.

m ¶ Privare. Ergo fuit cōstitutū in cōcilio lateraneñ. j. de electio. cū in cūctis. vt qui scienter indignuz elegerint: eligendi ea vice potestate noverint se ꝑuatos. ꝛ ad postulationē extēdit. vt h. ꝛ. j. de electio. bone memorie. in fine. ꝛ hoc ideo est: q2 per postulationē pervenit ad electionē. ar. §. de ꝯstitu. nā ꝯcupiscētiā. ꝛ. ff. de spō. oratio. secus tm̄ est cū postulat illegitimus: vt dispenset cū eo vel legitimetur. lvj. dist. cenomanensem. ꝛ. j. de elec. innotuit.

divisio

Grati. ¶ Cōtinuatur hoc.c.ad pcedēs. tractat enī de illa materia. Dividitur in duas ptes naz in prima ponitur relatio legati ptinēs pcessum canonicoꝝ ⁊ ipsius legati. In scda ibi: nos igitur. approbatur pcessus ipsius legati. Ab.

secratus.lxvi.di.potro.vbi forma consecrationis traditur.sed ad illa sola q̄ solus facere potest nō vocabit alios. Et illa decreta.bone.nō ɔtradicit:quia cū prima electio nō esset nulla ipo iure:imo ille.h.qui solus eli git secundo eam poterat confirmare:vt.j.de electio.

a ¶ Cassata.s. ca.pxori.
b ¶ Cassataz i.nō admissam.
c ¶ Niteretur postulādo eun dē altissiodor. ⁊ male: qꝛ ex quo alicuius electio vel postulatio cassatur vitio psone:nō est assumendus ad eandem.j.ð electio. super eo.
¶ Glo.ista q̄rit. ar. pponit opi. Joh.demum sol uit ⁊ alleg.in ɔrium respondet
d ¶ Pauciores dic ptꝫ q̄ si maior pars delinqt in electiōe eligē do vel postulando indignū:electio devoluitur ad alios licꝫ numero pauciores j.ð elec. bone.ij ⁊.c.cū i cūctis.⁊ c.cū vintonieñ. Sed quid si omnes delinquunt preter vnū nunquid ille vn⁹ poterit eligere? Videt q̄ sic.qꝛ vni

per postulationem seu electionem canonicā de persona congrua consulatis.

I dē hostieñ.epō.apo.se.le.

¶ Qui postulationem cassatam vicio persone innouat:est eligendi ⁊ postulandi potestate priuatus. Capitulū.ij.

Grati gerim⁹:⁊ ifra. Accepimꝰ ex lrīs tuis q̄ canonicis ienon. quoꝝ postulatio nostra fuit auctoritate cassata[a] licet cassationis litteras suppressissent in fraudem : vt canonice ad electionez procederent mandauisti : et infra. Cumqꝫ plures eorum postulationem cassatam[b] a nobis innouare denuo niterent[c]:quidam vero episcopum cameraceñ.in archiepiscopū postulauerunt:tu intelligens eos qui cassationem nostram quodāmodo reuocare volebant:eligendi priuilegium amisisse.qꝛ concessa sibi ex apostolice sedis benignitate abuterentur temere potestate : ac ideo ad

alios licꝫ pauciores[d] numero q̄ꝫtum tamen ad hoc pertinet consilio saniores: eligendi vel postulandi devolutā esse licētiaꝫ:predictum cameraceñ. ad eorum instantiam in pastorez auctoritate fretus apo. prouidisti[e]. ¶ Nos igitur a sollicitudine cameraceñ. eccl'ie ipsum reddidimus absolutū:quod a te de mandato nr̄o factum est auctoritate apo.cōfirmantes

I dē clericis raueñ.ecclesie.

¶ Postulatio per quam priuata vel minor vtilitas cōmuni vl' maiori prefertur:vel que fit a minori q̄ꝫ a tertia parte collegij admitti non debet. Capitulū.iij.

Bone memorie. Gu.archiepo vr̄o viam vniuerse carnis ingresso:q̄dam vr̄m sancte praxedis pbr̄ꝫ cardina.quidā vero immoleñ. episcopum postulauerūt:⁊ ifra. ¶ Nos igit auditꝫ q̄ de facto ⁊ de iure fuerant allegata:pleni⁹ etiaꝫ pro vtralibet partium curauim⁹[f]

q̄ sicut.nō debuit procedere ad secundā:nisi prima cassata.qð si fecisset:debebat postea solus eligere: vt videtur ppt culpā illoꝝ Sed in casu illo dicit Johan . q̄ non devoluitur potestas eligendi ad ɔtemptuꝫ sed tunc quādo eligūt indignuꝫ Satꝫ potest dici q̄ propter talem contemptū nō devolui̇t ius eligendi ad contemptum: qꝛ nō tantū peccāt illi qui ɔtemnūt q̄ꝫ tū illi qui eligūt idignū.ꝫ ⁊ sufficit q̄ cassel electio:quia nō est nulla:in quo casu tantū priuati sunt.j.titu. proxi.cū in cunctis. Sed debēt tunc priuari p sententiam sicut quando peccaᷓ in forma.j.titu.proxi. quia pter.⁊ in c.bone. Alia iura

Adde q̄ eligēs idignū vl' scieter facit.ff. de ɔfir. l.si patron⁹ p Bar.

Electio an possit per vnū fieri.

uersitas remanet in vno siue ius vniuersitat'.ff.qð cuiusqꝫ vniuersi.sicut municipij.in fi.⁊.lxv.di.si forte.⁊ dicit lex hominib⁹ coactis: sic accipe debem⁹ vt siue vnus solus vim fecerit siue etiam hominib⁹ coactis:q̄ꝫtum enim ad verba non refert an solus vim faciat:an hominibus coadunatis:qꝛ adhuc nō deficiunt vba.ff. vi bo.rap.pretor ait.§.hoies.sic siue vnus solus sit siue plures:ille potest eligere. Johā. dicit q̄ vnus solus non pōt eligere:⁊ in eo solo non pōt ius illud retineri.ar.inducit ad hoc.j.ð elect.c.j.⁊.x. q. iij. vnio.⁊.ff.de vbo.signi.neratius.qꝛ cū duo siue tres faciāt collegiū q̄ debēt sibi eligere prelatum:non pōt hoc esse in vno cū iā desinat esse collegium:sicut grex desinit esse si vnum tantum animal remansit de grege.ff.de lega.j.si grege.et ad hoc inducit etiam. xlv. distinctione si forte.quia si vn⁹ solus episcopus remaneret in prouincia: debet ipse alios conuocare ad cōsecrandum electū: vt.j. de elec.bone.ij. Tu dicas q̄ vnus solus potest eligere : et ius eligēdi remanet in vno solo per iura primo inducta. Et iura que inducit Johan.non contradicunt. Primo illud ca.si forte. non contradicit:quia ipse solus non potest aliquem consecrare:immo ad minus debent esse tres:⁊ est de substantia consecrationis : ita q̄ alias non esset con

Eligendi ptās in vno solo remanere pōt.

ra q̄ dicūt q̄ desinit esse collegiū non ɔtradicunt:qꝛ licet collegium desinit esse collegium omnib⁹ mortuis preter vnū:nihilominus ius collegij siue vniuersitatis remanet in illo p.l.sicut municipij.§.vlt.⁊ hoc idē dicunt. Lau. Vin.⁊ Tan.
e ¶ Prouidisti. De nostro speciali mādato:al's nō posset illū transferre.j.de offi.lega.c.nisi specialis. et ca.qð trāslationē.⁊ ideo bene dicit. pvidisti . nō eniꝫ debuit dicere confirmamus:qꝛ nichil est qð ɔfirmaret:cū p postulationē nullū ius acquirit.j.e.c.pe. Sꝫ debet dicere superior:postulationē admittimus:vel postulationem vestram non duximus admittendaꝫ j.eo.ca.proxi.⁊.s.eo.ca.proxi.

divisio

Bone memorie. ¶ Dividit i tres ptes. In prima ponit duas discordes postulatōes.i scda ibi nos igit: vtrāqꝫ repellit cām exprimēs.in tertia ibi:mādātes:monet nouam prouisionē fieri. Ab.
¶ Glo.seq.recitetur p.q.an iudex de facto supplere debeat. Et ponit duas opi.et primaꝫ approbat respōdēs ad.l.contrariam.
f ¶ Curauim⁹ allegare . Sic ꝫ ptꝫ q̄ iudex potest supplere q̄ aduocat⁹ omisit sicut papa hic supplet:et C.vt q̄ desunt aduo.iu.sup.l.vna.⁊ de iure dꝫ suppleret non de facto:nisi tale sit factū quod iā sit ei notū

allegare: considerauimus vero q eiusdem cardina. presentia vtilior sit non solum romane sed etiam ecclesie generali [a] tam apud apo. se. q apud ecclesiã rauen. vñ nõ immerito preferẽtes speciali vtilitati cõmunẽ [b]: & minori maiorẽ: predictũ cardinalem postulationi vestre nõ duximus concedẽdum. Attẽdentes autem ex altera parte: q predictus episcopus a minori q a tertia pte fuerit postulatus & q apostolica se. postulationes huiusmodi non consueuerit in tãta [c] diuisione ac contradictione recipere: cum etiam quando aliquis ab alijs vnanimiter postulatur: ad admittendam postulationem eorũ: nõ tam ex iusticia q gratia [d] moueatur: postulationẽ ipsius non duximus admittendã. ¶ Mandãtes quatenus cum his qui vocẽ [e] in electione habere noscũtur: per electionem: postulationem seu nominationem [f] canonicam in personam idoneam cõuenire curetis. I dẽ preposito & ca. strigoñ.

¶ Archieps in archiepm postulatur. Et ex quo postulatio presentata est pape: nõ possunt postulantes ab ea recedere: sed debet superioris iudicium expectari. h. d. quo ad titulum. Capitulum. iiij.

Iudex pt supplere d iure s; non de facto.

vt iudici put dicit dñs azo. Alij et dicunt sicut pla. q etiã de facto: & inducũt ad hoc. ff. de pe. here. l. vlti. Sz primũ verius est: q de tali facto supplere tñ debet: qd est ei notũ tanq iudici. arg. C. de ap. l. vi. in fi. j. rñ. et est arg. insti. de ac. § si iniu. ff. de edil. edict. bouẽ §. aliqñ. Et debet supplere vt iudex sedẽdo & nõ stando ne aduocati officium sumat. C. de postulã. quisqs inducẽdo legẽ vl' decretum vl' decretalẽ. Inuenio q quãdoq iudex supplet altera pte absente. C. de tẽp. ap. l. ij. § vi. & C. de ap. l. vlt. in prin. sed vtra q parte presente supplere non debet nisi in casu ppter publicam vtilitatẽ repellendo militẽ a procuratione: etiam tacẽte altera pte. ff. de procura. filiusfamilias § veterani & C. de pcu. militem. Et lex quã inducit pla. ff. de pe. here. l. vi. nõ obstat quia potius cõsulitur illi iudicis officio q iure ordinario. Et est simile ei qd dixi de milite. nam iudex ex officio suo si scit aliquẽ excõicatum publice ipsum debet repellere ab agendo etiam si ab aduersario nõ excipiatur. j. de excep. exceptionem. et sic officio iudicis consulitur aduersario sicut in lege. de peti. here. l. vlti. & hic papa supplet ex officio suo. & j. de electi. cum nobis olim. vbi de hoc dicitur. quare hoc casu officium iudicis locum habet.

a ¶ Generali. Argu. q papa & cardinales curam & sollicitudinem gerãt p statu ecclesie generalis. & imperator vt subiecti quiete viuant noctes ducit insomnes. in auctentica vt iudi. sine quoquo suffra. in princi. col. ij. & idem dicit voluntarios labores appetimus: vt quietem alijs preparemus. in aut. vt diuine iussi. subscript. ha. glo. questo. in prin. col. viij. j. de restitu. spo. frequens. & de excep. c. vi.

¶ Glo. se. alle. iiij. cõcor. & soluit. iiij. iura. contraria.

b ¶ Communẽ. Et ita publica vtilitas preferẽ priuate. vij. q. j. scias. & ff. pro socio. actione § labeo. & C de cadu. tollen. l. vna § pe. & in aut. de resti. & ea q parit § ea eñ que cõiter. col. iiij. & hoc verũ est cũ in cõmuni vtilitate priuata includitur sicut fit in prelatura. als quilibet debet propriam vtilitatẽ preferre cõmuni. arg. ix. q. ij. due sunt inquit. & xxiij. q. v. si nõ licet. arg. C. de serui. pses. & ff. de arbi. licet autem.

¶ Glosa sequens obijcit & soluit.

c ¶ In tanta diuisione. Ad hoc enim vt postulatio preiudicet electioni requiritur vt numerus postulantium sit duplo maior numero eligẽtium. j. de elec. scriptum est de hoc tamen dicas sm q nota. j. titu. proxi. scriptum in glosa q incipit: hic dicit papa. Uidetur tñ q minima pars eligentium deberet preferri multis postulãtibus: qz postulãtes soli gratie nitunẽ: vt hic

Postulatio gñaq p ferẽ electioni.

Sed eligẽtes iure cõmuni iuuanẽ similiter & electus sed hoc non est verum. nã patronus laicus in psentando soli gratie nititur. xvj. q. ij. si. quis epozum. & tñ iniuria fit presentato si nõ admittaẽ. xvj. q. vij. decernimus. & j. de iurepa. pastoralis. gratia ergo fit postulato si admittaẽ iniuria si repellatur. ff. d aqua quotidi. & esti. l. prima § pe. vnde nõ solum postulato: sed postulãtibus fit iniuria si postulatus est idoneus et repellitur. ff. q satisda. cogũ. l. si vero. in fine. Alia rõ põt melior assignari q huiusmodi videatur: licet eligentes nitãtur iuri et postulantes gratie nõ debẽt preferre electores: ex q sunt minima pars capituli. qz nunq tenet electio nisi fiat a maiori parte capituli. j. de elec. eccla vestra. & c. cumana. ita tñ q maior pars non peccet: vt ex hoc ipso iure priuetur: qz tunc valet electio minoris partis capi. s. ca. pxi.

¶ Gl. se. reci. p. q. q iure petaẽ postulatiõis admissio.

d ¶ Quã gra. Hoc ideo dixit qz p hmõi postulationẽ siue grãm ius nõ acquiriẽ postulato. j. e. ti. ca. pe. & ideo qz grã est non ɔpellit prelatus cõcedere postulatũ lxiij. distin. lrãs. in aut. de san. epis § nullus. col. ix. si tñ iusta cã exigit dz cõpelli p supiorẽ vt illũ concedat. j. de iurepa. nullus. Itẽ indirecte quodãmodo ɔpellit illum cõcedere si est idoneus qz teneẽ ei puidere in consimili bñficio. j. de iurepa. pastoralis. Itẽ idem superior istum põt ɔcedere vel repellere: qz nõ teneẽ ei facere grãm nisi velit. qz nemo inuitus de suo cogiẽ facere bñficium. x. q. ij. precarie. † non igit qcquid iudicis potestati pmittitur iuris necessitati subijcitur. ff. de iu. non quicqd. ar. j. de offi. deleg. consuluit. Sic ergo patet q in hmõi postulationibus implorandum est officium iudicis & nõ iuris actione agẽdum est. vt. s. co. ad hec. ver. fi. & j. de in integ. resti. p totum. & insti. de offi. iudi. p totum. Iudicis eñ officium pponitur pro actione cum deficit actio. j. de offi. iu. cap. iudicis officium. sed nõ pprie imploraẽ iudicis officiũ in casu isto: sed potius grãm debet implorare a superiore. B.

† Concor. textus i. l. ij. ff. de cõdi. et de. l. si proni. § sed nec illo ff. ad trebel.

e ¶ Qui vocẽ. Hoc ideo dicit qz forte erant aliq eligẽdi ptãte priuati. j. de elec. cum vintonieñ. vl' qz oẽs sunt vocãdi qui ius habẽt eligẽdi. j. de elec. q sicut.

f ¶ Noiationem. Nominatio canonica potest dici qñ oẽs cõcordãt in aliquo ineligibili assumẽdo & vadunt ad eũ a quo petẽdus est ɔsensus: & requirũt eius cõsensum: vt cũ ipo dispenset. Et hec potest dici noiatio canonica: q non põt dici postulatio pprie: qz postulatio solẽniter dz fieri qz talis noiatio satis similis est postulatiõi immo quasi idem est. vnde dicit postulationẽ seu noiationem. habes de hac nominatiõe. xvj.

Noiatio canonica

q.vi.q̄ sanctoꝝ.ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.nota. Joan.

divisio

Bone memorie. ¶ Diuidit̃ hec decre.in.vj.ptes. In prima ponit̃ postulatiōis admittēde petitio ꝯ eā exceptio ꝛ replicatio. In scd̃a aplica trimembris ꝓuisio ibi: nūcijs, vsqꝫ ad.§.ceterum. In tertia temeraria ꝛ iniusta postulatio ꝛ eiꝰ repulsio ꝓuisiōis faciēde monitio ꝛ eiusdē ꝯminatoria reterṫio vsqꝫ ibi: veruꝫ. In q̄rta suffraganeoꝝ ad cōcordiā reuocatio: canonicoꝝ dissentio: duplicis postulatōis iniusta inouatio vsqꝫ ibi: nec obstabat. In quīta ponit̃ tacite obiectōis rn̄sio vsqꝫ ibi: intelleximus. In sexta ponit̃ diffinitiua ꝓuisio archiep̄ alio trāslatio ac palliū vtēdi ꝓuisio. Ab.

Add de qñ dicat̃ aliqd fieri vnanimiter. glo.in cle.ne romani.i ℟.ceterꝰ. et in ℟.cō cordit̃. ꝺ elec. ꝛ ibi doct. ꝑ mo.i.c. cū nobis oli co.tit.

a ¶ Cōtulissetis vnanimiter. ꝗp̄m postulādo

b ¶ Eis contēptis. Et ideo cassanda erat electio.si verū dicebāt.ꝗ.de cā poss. cū eccl'a.ꝛ.lxiij. di.obeūtibus. ꝛ ꝗ.de electio.ꝙ sicut.ꝛ.c.venerabilē.ꝛ.c.bone.ij ¶ Glo.circa vocatos de gratia tria dicit et dat consilium.

c ¶ De gratia Si hoc eēt ꝙ de grā vocati eēnt nec ius nec aliqꝺ ꝯmodū sibi acq̄situ̇ fuisset .ꝗ. de ver. sig.abbate.ꝛ.x.q.iij.qꝛ cognouimꝰ.ꝛ.C.de seruit.l.j.et ff.de aqua q̄ti.ꝛ esti.l.j.rn̄.j.vn̄ ip̄e q̇ dedit pōt reuocare ꝛ illos vlteriꝰ nō admittē.vt.x.q.iij.qꝛ cognouimꝰ ꝛ.C.de agri.ꝛ cēsi.l.intibꝰ.lib.xj.ff. de aqua q̄ti.ꝛ esti. l.j.§.aristo.ꝛ.§.trebatiꝰ. Nec tali dat̃ restitutio qꝛ nō dr̄ spoliatꝰ cū nō possederit: sicut ille q̇ sub cōditione possidet.ꝗ.ꝺ resti spo.olim cām. Cōsulo tn̄ alicui faciēti grām vt hoc ꝓtestet̃ nec p̄sumat sibi ius creare in posterū.vt.vij.q.j.pōtifices.ꝛ.ꝗ.ꝺ iure pa.ex lr̄is.ꝛ.c. ꝯsultationibꝰ.ar.ꝗ.ti.pri.cumana. Preterea q̇ nō est de collegio ꝛ dicit se debere interesse electiōi dꝫ exprimere q̇ iure debeat iteresse.ꝗ.de elec.ꝯstitutis. vn̄ isti satis videbant excludēdi in prioribus.ꝗ.e.postulatio

d ¶ Certiores. De modo postulādi ꝛ de p̄sona postulata an sit idonea dicit̃.ꝗ.de elec.nihil est.vbi dicit̃ ꝙ de idoneitate persone sit querendum.

¶ Glo.sequēs argu.ad duo de diffidentia ꝛ vtrunqꝫ declarat distinguendo.

Bone memorie. Gu. archiep̄o vestro viā vniuerse carnis ingresso: cū in coloceñ. archiep̄m postulādum a nobis contulissetis[a] vnanimiter vota vestra: ꝛ suffraganei strigoñ.ecclesie quinqꝫ ecclesieñ. ep̄s videlicet et quidā alij postulationi vestre se opponere curauerunt: asserentes ꝙ eis contemptis[b] qui ius habebant eligendi vobiscum postulatio eadem fuerat attētata: licet vestri nuncij proponerēt ex aduerso ꝙ super preficiēdo vobis pōtifice de gratia[c] multotiens suffraganeorum fuerat requisitus assensus: sed ipsi vobis consiliū denegauerunt. ¶ Nuncijs igitur in nostra presentia constitutis: ꝛ proponentibus aduersarijs quedam alia contra postulationis vestre processum: quia nobis de propositis non constabat ita duximus prouidēdum: vt si suffraganeis persistentibus in contradictione sua: vos postulatiōi vestre velletis instare / per ꝓcuratores idoneos ad sedē apost. veniretis. Si autem illi a contradictione sua cessarent: ꝛ vos instaretis proposito vestro: ad presentiam nostram mitteretis personas idoneas que super his que oportuna forent nos redderēt certiores[d]. Quod si contradicētibus ep̄is memoratis vos contingeret de iure vestro diffidere[e]: aliam personam idoneam prouideretis vobis canonice in pastorem. ¶ Ceterum quidā vestrum a postulatione vestra quam nobis presentaueratis cōiter temere[f] recedentes: alijs persistentibus in eadem: predictū q̄nqꝫ ecclesieñ.ep̄m. in archiep̄m postulauerunt: ꝛ infra. Nos igit̃ postulationē ipsam quā inuenimꝰ in multa discordia: nō solum suffraganeorū: verū etiā canonicoꝝ strigoñ. ecclesie: ac cōtra formā mandati[g] nostri temere celebratā nō duximus admittēdam: sed vobis dedimus in mandatis: vt ad prouidendum vobis pastorē idoneuꝫ per electionem canonicam vel postulatiōem cōcordem (requisito suffraganeorū assensu: si esset de antiqua ꝛ approbata consuetudine[h] requirendus) ꝓcedere curaretis. alioquin[i] nosipsi pro=

e ¶ Diffidere. Ar.ꝙ si p̄latꝰ diffidat de iure suo dꝫ dimittere rē quā tenet.ꝗ.ꝺ simo.ꝑ tuas.i fi.lxiij.dis.generalis.in fi.qꝛ bonā fidē agnoscere dꝫ.ff.mādati.quiptus mutiꝰ.j.rn̄. Sed hoc verū est si de iure ꝓprio diffidat: qꝺ tn̄ suaꝫ tāgit p̄sonam: sꝫ si diffidit ꝺ iure eccl'e cōstituat aliū defensorem noie eccl'e. Ar. ff.de nego.gest. at qui natura. §.cū me absente. Et no.ꝙ diffidētia iuris permittit variare vbi nō est ius alteri acq̄situꝫ. vt ℟.ꝛ.ꝗ.ca.pri.ꝛ.ꝗ. de elect.ꝙ sicut. nisi p̄sentatio iā facta esset superiori.vt.ꝗ.e.c.ꝛ.ꝗ.de elec.ꝙ sicut. sed hic poterat variare de licentia pa.alꝰ nō: cū postulatio iā esset p̄sentata.vt.ꝗ.sequit̃: vel nisi iā publicatio scrutinij fuerit fctā. ꝗ.de elec.publicato. Si ℟o ius est alteri acquisitum lꝫ diffidāt variare nō pn̄t i eiꝰ p̄iudiciū.ꝗ. ꝺ elec.cū int̃ canonicos.i fi. qꝛ nemo pōt mutare ꝯsiliū suū i alteriꝰ p̄iudiciū.ff.ꝺ re.iur.nemo. ¶ Glo.se.soluit contrarium.

f ¶ Temere. Iō dicit temere: qꝛ alij appellauerāt ꝛ p̄seuerauerant in ꝓposito suo. nec poterāt variare etiā si alij non appellassent.cū iā postulationē suā cōiter factā p̄sentauerāt dn̄o pape approbandā vel improbandā ꝛ ideo temere faciebāt alꝰ possent variare: vt videt̃ cū ꝑ hmōi postulationē nullū ius sit alicui acq̄situm.ꝗ.e. pri.nisi iā publicato scrutinio vellent etiā mutare suā postulationē qꝛ nec tunc variare pn̄t.ꝗ.de elect.publicato. vt dixi in p̄ma notula: nec est ꝯ.lxiij.di.q̄sto. qm̄ ibi elegerāt idignū vel ibi nō erāt due ptes ca.ad faciendam electionem.

g ¶ Cōtra formā mādati. ꝛ iō nō valuit. ꝗ.ꝺ rescrip. cū dilecta.ff.māda.diligēter.ꝛ.ꝗ. de elec.cū i veteri.l.

h ¶ Cōsuetudine. Idē esset ac si essent in q̄si possessione.ꝗ.ꝺ iurepa.ꝯsultatiōibꝰ.ꝛ.ꝗ.de cā pos.cū eccl'a: ꝛ ꝗ.vt lit.pē.c.j.ij.iij.ꝛ.iiij. Uel ideo dicit hoc.qꝛ ex quo nō sunt ꝺ caplo dꝫ apparere an habeāt ius eligēdi: ꝛ dicere quo iure sunt admittendi.ꝗ.de elec. ꝯstitutis.

i ¶ Alioquin.i.si nō ꝓuiderēt īfra terminū p̄fixū

a ¶ Uiduate. Si canonici negligūt sibi eligere epm infra tres mēses seu mōachi abbatē trāsfert ptās eli gēdi ad primū supiorē. j. ð elec. ne p defectu. l aliis i feriorib⁹ platuris siue bñficiis ifra. vj. mēses. j. ð con ces. pbē. nulla. ¶ Glo. seq. obiicit et soluit.

b ¶ Antequā. Si nōdū receperāt scðas lr̄as nō debuit cassari qð legitie factuz erat. j. ð rescr. spol. audita. ⁊ ff. mā. si mādasset. ⁊ j. de rescr. ex pte ðcani. Quare ḡ dicit. i fi. ⁊ si neutra eēt postulatio admittēda? So. forte hoc iō dicit qꝛ vtraqꝫ postulatio i discordia fctā fuit ⁊ postulationes facte i discordia nō cōsueuert admitti. s. c. prio. Ista rō nō valz. qꝛ pria fctā ðr i ↄcordia: lz diuersis tpib⁹ ↄsentirēt vt dicit in fi. et illa lr̄a sic dꝫ exponi. Et si neutra earū approbāda eēt postulatō. i. cuius neutrā approbar̄ tenerenur: qꝛ cuz grā imitanr̄ postulatiōes potius ꝙ iure / nō tenebat facere grāz nisi vellz vt. s. e. c. pri. vl̄ dato ꝙ neutra eēt fctā in cōcordia neutra esset approbanda.

c ¶ Intelligētes. Et male qꝛ illi non negligebāt ius suū: sz i sistebant sue postulatiōi vt illā facerēt ↄcordez iuxta pmū mandatū pape. B.

d ¶ Propriis. Quare variare non poterant. j. ð electio. publicato.

e ¶ Illuderēt. Qð esse nō dꝫ. j. de offi. lega. lz cū hoc ludibriū esset. vt. C. de bo. q̄ li. l. vl. §. vbi. ⁊ lxj. di. nullus. ⁊ ē si. vj. q. iij. deniqꝫ suffredus. C. ð rela. l. j. Et si dixerit se velle referre: vlteri⁹ se intromittere non debēt. j. de appel. intimasti. sic ⁊ i postulatiōe p̄sentata supiori: qꝛ qūtū ad se illā approbauerūt p p̄sentationez. j. de elec. cum inter canonicos. in fi. ‡

‡ Adde ꝙ pôt a postu-

f. ¶ Approbanda. De iuris rigore cum esset in discordia facta.

g ¶ Alienū. lxxj. di. hortamur. C. ð epi. ⁊ cle. l ecclīis ⁊. ff. ð tu. ⁊ cu. da. ab his. l. diu⁹. nec ob. j. de cle. peg. c. vl. nec obstat. j. de insti. ad decorē. qꝛ illi erāt oēs extranei. ⁊ qua rōne illi veneti istituebar̄ eadē rōne ⁊ alii: dūmō aliud impedimentū non obstet.

h ¶ Honesti⁹. Nā de minori ad mai⁹ aliqs ē pmouēdus. xciij. di. legim⁹. i fi. et ff. ð mune. ⁊ ho. vt gdatim. ⁊ sic poti⁹ ð pari ad parē ꝙ ð maiori ad minorez. j. de trāsla. ca. vl. ¶ Glo. se. arguit ⁊ signat ↄtriū.

i ¶ Diuersis. Arg. ꝙ si oēs canōici successiue cōueniāt i aliquē ꝙ ex tali ↄsensu ius illi acqrit. j. ð elec. ꝙ sicut. ff de fun. ru. pdi. p fūdū. Sz ↄ vī. ij. q. vj. §. noiationes. sub illo §. ē qnqꝫ. ⁊ j. de elec. qꝛ ppter. in fi. ⁊ c. in genesi. ¶ Gl. se. obiicit et soluit. secūdo querit ⁊ soluit.

k ¶ Pallium. Sz q̄re dꝫ ei mitter̄ palliū? nōne hꝫ ipe suū ꝙ psonā seqr̄: ⁊ cuz ea sepelier̄. j. ð vsu pal. ad hoc. Respondeo palliuz datur psone: sed cōtemplatiōe loci. vnde nō vtit̄ illo extra eccl'az suā siue puīciā. j. de vsu pal. cuz sup. ⁊ c. ex tuarū. ⁊ ꝙ palliū respiciat locū patet i archiepō qui renunciat loco archiepali q̄ pdit vsum pallii. j. de renūcia. ad supplicatione. Sz nūqd successor isti⁹ q̄ trāsfert̄ ad ecclīam eo ipso ꝙ ↄfirmar̄ vtetur pallio qð ibi inuenier̄? nō / sine licentia speciali dñi pape. ⁊ iniuriā faceret ei si denegat priuilegiū qð predecessor ei⁹ habuit. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. pe. B.

P Ostulationem. ¶ Postulatio depēdet a gratia Et potest diuidi in duas partes: qꝛ in prima ponitur decisa facti narratio. in secunda ibi. licz / prouisio. Abbas siculus.

uideremus ecclesie viduate[a]. ¶ Uerū anteꝙ[b] ad vos nr̄e lr̄e puenissent innitētes mādato priori: suffraganeos pref quinqꝫ ecclesien. ad cōcordiā reuocastis ⁊ ifra. Post hec mandato nr̄o recepto hi q̄ i. colocen. cōuenerāt ab eius postulatione recedere noluerūt: sz innouauerūt eandem: reuersis ad eos quibusdam canonicis: qui in partē alterā declinarant: et infra. Ceteri vero q̄ qnqꝫ ecclesien. epm postularēt cōuenientes in vnū: ceteros canonicos ad capl'm cōuocarūt ad postulationē cōcordē vel electionez canonicā iuxta mandatū apostolicū pcedere cupientes. sed illis nolentibus cōuenire: itelligentes[c] penes se tm̄ remāsisse facultatē liberam eligēdi qꝛ reliqui ius suū prosequi negligebant predictā quinqꝫ ecclesien. denuo postularūt. ⁊ infra. ¶ Nec obstabat eorum discordia q̄ aliū postularūt: cum prius in postulatione archiepi supradicti conuenissetis pariter vniuersi: ⁊ cōsensuz vr̄m annotatum litteris ⁊ subscriptiōib⁹ propriis[d] roboratū petiissetis a nobis p cōes nūcios cōfirmari: nosqꝫ vestram recepissemus postulationem diiudicandam si suffraganei forsitan in cōtradictione persisterent. vel (si cōsentirent aut etiam cederent) approbādā. Si ei postꝙ postulatio subscriptionib⁹ postulātiū roborar̄ ⁊ p̄sentar̄ ro. pon. approbāda posset ab ea recedere postulātes: nobis freqnt̄ illuderēt[e] ⁊ iudiciū nr̄z ex eorū pēdere arbitrio videret̄. ⁊ ifra ¶ Intelleximus itaqꝫ ꝙ ⁊ si eēt neutra postulatio approbanda[f] iuxta tenorem tm̄ posterioris rescripti ad nos decetero strigon. ecclīe puisio ptineret. Quia vero nō plenā de psonis illi⁹ regni noticiā habebam⁹: ideoqꝫ nō poteram⁹ salua cōsciā eidē ecclīe i alia psona q̄ de regno vngarie originē duceret congrue puidere: nec vellem⁹ ei pficere alienū[g] ꝙuis honestius[h] videretur si suffraganeus ad metro. suū accederet ꝙ archieps ad metropoli trāsferretur partē tm̄ elegim⁹ potiorē Et eūdē archiepm i quē oēs ꝙ cōsensus i electiōe vl̄ postulatione pastoris reqrit̄ licz diuersis[i] tpib⁹ cōuenerāt: a vinculo q̄ tenebar̄ colocen. ecclīe absoluētes ad metropoli strigon. trāsferim⁹ ⁊ ei licētiā tribuim⁹ trāseūdi: pallium[k] ei ad nomē ⁊ vsū eiusdē ecclīe trāsmissuri. Idē caplo strigon.

¶ Postulatio cōtra quā agit̄ de contēpto pōt sine piudicio alicuius relici. potest tamē de speciali gratia admitti. h. d.

Capitulum. v.

P Ostulationē quā celebrastis: et ifra. ¶ Licet

latione recedi l uito postula. ð lice. superior no. hic ino. et l ca. ŝ. et doc. i. c. in causis. cuz glo. in ver. electionē. de elec.

ergo per postulationē huiusmodi nullum[a] ius sit alicui acquisitum: ideoq₃ sine preiudicio alicuius postulationē potuissemus repellere memoratam: vt tamē vobis de speciali gratia consulamus: ita duximus prouidendū: q̄ per ꝓcuratores idoneos[b] ad oīa sufficienter instructos: nostro vos conspectui p̄sentetis. quatenus (vtraq₃ parte p̄sente[c]) qđ iustum fuerit decernamus.

Hono. iij. ca. carolitano.

Eps non est eligendus ad aliam dignitatem: sed postulandus. Capitulum. vj.

Et si vnanimiter vota vestra concurrerint ad sutrieñ. episcopū in ecclesie vestre archiepiscopum eligendū cum sue alligatus ecclesie liberum non habeat sine nostra ꝑmissione[d] volatum: electionē₃ de ipso factam tanq₃ cōtra canones minus licite attentatā: de fratrum nostrorum cōsilio duximus irritandam: cū eligi nullo iure potuerit sed potius postulari.

De electiōe ₇ electi potestate. Lucius papa.

Ecclesie collegiate non debet prouideri de prelato per collationem seu prouisionem sed per electionem canonicā₃ fiendam per ipsum collegium h. d. Abbas siculus.

Capitulum primum.

Questerit ₇ soluit.

a Nullum. Et ideo possunt ab ea recedere postulātes: nisi iam sit presentata supiori. s. ca. p̄xi. vel nisi publicatio scrutinij iam sit facta. tūc non p̄nt ab ea recedere. j. de elec. publicatio. Et lic₃ nō possint a postulatiōe recedē: nullū tamē ius adhuc acquisitū est postulato: quo possit petere iure actionis confirmationē: sed totū depēdet ab arbitrio supioris. ₇ licet gratiam solā debeat petere: tamē iniuriam ei facere videt̄ si non admittit̄. per legē ff. de aqua q̄n. ₇ estiua. l. j. §. pe. et non acquirit̄ per noīationem ius nominato. j. de elec. q̄ sicut. i prin. vñ nō p̄nt ab ea recedere: vt ibi d̄r. S₃ nūquid patronus pōt aliū presentare primo p̄sentato nōdum admisso ꝑ ep̄m: nō debet illud facere. t̄n si secundum presentauerit ₇ admittat̄ scđs obtinebit cū distinctione decretaliū quas habes. j. de iurepa. cum autē. ₇ c. q̄ autē. ₇ c. pastoralis.

b Idoneos. Qui sciant ₇ possint reddere rationē xvij. di. multis. ₇ j. de procu. ca. j.

c Presente. Quia causa ₇ merita partiū assertione panduntur. C. si per vim vel alio modo. l. ij. ₇ j. de restit. in inte. cum ex litteris.

diuisio

Et si vnanimiter. Diuidit̄ quo ad mentē. nā primo recitat factū. scđo cassat electionē ₇ rationem summittit.

Glo. seq. rationē reddit: scđo ponit alios qu attuor postulandos. sc₃ patiētes defectum ordinis etatis natalīū ₇ laicos. de alienigenis tenet ꝯtrariū finis recitetur ꝑ. q. an valeat postulatio de eligibili.

d Sine nr̄a ꝑmissione. Sic. j. de renū. nisi cū p̄de₃ in fi. ₇ j. de transla. inter corporalia. vsi. sicut aūt. ₇ iō sine licētia pape trāsire nō debet: q₂ est alteri matrimonialiter alligat᷒. vt hic dicit. et in illa decre. inter corpalia. ₇ tale vinculum dissolui nō pōt: nisi auctoritate diuina. i. auctoritate illius quē ꝯstat eē vicarium iesu xp̄i. vt in. d. c. inf̄ corpalia. Et ita p₃ q̄ cum non possit consentire nō pōt eligi: s₃ t̄n d₃ postulari a papa. s. e. bone memorie. in p̄ncipio. ₇ vt hic d̄r. Idē est dicendū de quolibet q̄ est in minorib᷒ ordinib᷒ cōstitutus. ₇ q̄ nō sit etatis legitime. j. de elec. dudū. j. et. j. de eta. ₇ qua. p̄terea. q₂ hmōi ꝑsone inhabiles sunt ad eligendū: q₂ cum nō habēt ea propter q̄ eliguntur merita eligi non possunt. simile. j. de ele. excom. mi. si celebrat. Ideo postulari debent ab eo qui p̄tātem habet dispensandi cum illis. Idē est dicendū de his q̄ alias nō sunt idonei: vt illi qui nō sūt legitime nati. j. đ elec. innotuit. in fi. Sed idē videt de q̄cūq₃ clerico q̄ ꝓmoueri debet ad aliam ecclesiam ₇ precipue de alio episcopatu: q₂ ex toto ꝯsentire nō pōt: nec ecclīam dimittere sine licentia sui ep̄i. vt. vij. q. j. eos. ₇ cap. si quis presbyter. ₇ j. de renū. admonet. ₇ sic oēs postulandi sūt ₇ pauci eligēdi. Dico q̄ illi q̄ idonei ₇ legitimi sūt ad eligendum / debent eligi. ₇ possunt ad quācūq₃ ecclesiam siue in sua siue in aliena. j. de elec. cum inter canōicos. ibi electus fuit de aliena eccl̄ia. Et idē credo seruandū in postulatione et si postulatio facta sit in ꝯcordia vel a duab᷒ partibus: idem credo. ₇ si a longe maiori ₇ presentata superiori: vel etiam publicatio scrutinij facta sit non possunt ab ea recedere postulātes. s. eo. bone memorie. ij. et. j. de elec. publicato. licet nullum sit ius acquisitū postulato vt ex hoc possit agere sed potest petere gratiā a superiori. et q̄uis omnes clerici astricti sint ne possint dimittere ecclesias sine consensu episcoporū nichilominus eligi possunt: quia non est tanta coniunctio inter eos ₇ eorū₃ ecclesias sicut inter episcopum ₇ ecclesiā cui est matrimoniali aliter alligatus. j. đ testa. requisisti. sed illud vinculum non est in alijs inferiorib᷒ prelatis. Et idē videtur de abbatibus qui tantum subsunt dño pape qđ de ep̄is. s. q̄ sine licentia pape vel ipsius legati recedere non possunt. s. de consue. cu₃ venerabilis. dic tamen q̄ tales abbates etiam exempti sunt eligendi ca. si abbatem: de elec. in. vj. Et laicus eodem modo est postulandus. De hac materia dicitur. lxj. disti. §. sed aliud est. Nota q̄ sicut postulādus nō d₃ eligi: ita ₇ eligendus nō debet postulari: q₂ non ꝯsentiunt postulantes in illum vt in sponsum ꝑ postulationem Uel satis potest dici q̄ valet talis postulatio: q₂ forte dubitatur vtrum sit eligēdus vel postulādus: et ita ꝯsentiūt in illū acsi eligeret̄. Et si dicūt eligim᷒ ₇ postulam᷒ s̄m q̄ de iure melius pōt: b̄n valet qđ agit̄: siue sit eligēdus siue postulādus: al's nō valet si eligēdus simpliciter postularet̄ q₂ q̄uis eligibilis sit nō eligit̄: sed postulat̄. Pōt dici qđ potuit noluit: ₇ qđ voluit nō potuit adiplere: q₂ vox illđ nō significat. ff. đ re. du. in ambiguo. ₇ nullū ius est acquisitū postulato: ₇ superior potest illū admittere aut repellere. Uide ca. j. eo. ti. lib. vj.

Postulatio et non electio de certis ꝑsonis ē faciēda

Clerici ēt astricti ecclesijs sunt eligēdi et non postulādi

Continuat titulū dupl'r.

Rubric. De electiōe. Q₂ postulatio est preābula electioni: fit eīm vt ꝑ eā sublato impedimento efficiat̄ quis habilis ad eligendū: merito post rubricā precedentē subijcit̄ ista de electiōe. Uel sic. Supra visu₃ ē de vno mō ꝑ quē ꝓuidet̄ ecclie ꝑ viā grē: nūc subijcit aliū modū ꝑ quē ꝓuidet̄ ꝑ viam iuris: q₂ postulatio innitit̄ grē. electio iuri: Et q₂ in tractatu electiōis potest dubitari đ p̄tāte electi: ideo ne auctor h̄ret materiam ponendi rubricā sp̄ālē₃: subijcit etiam de electi

potestate. Abbas siculus.

¶ De hac materia tractaẜ. lx. ꝛ. lxi. ꝛ. lxii. ꝛ. lxiii. ꝛ. lxix disti. ꝛ. j. q. vj. ꝛ. viij. q. j. ꝛ. q. iij. per totum.

sul. l. nam ad ea.

h ¶ Penituerit. Qꝛ venia nõ datur nisi contrito et correcto. xxiiij. qõ. ij. legaẜ. Et quõ gaudebis te fuisse correctum nisi doleas te fuisse ꝑuersum. xxiiij. qõ. vij. quẽadmodũ. l. dist. penitentes.

Sũmarium. Nullus. ¶ Congregatio ecclesiaꝝ seu collegiũ ecclesiasticũ debet sibi ꝑlatũ eligere. ꝛ aliũ ecclesiã expellẽdus est. h. d. ẜm oẽs. ¶ Primo ꝓhibet. scđo ꝯtra factũ viciat ibi: si vero. Ab. si.

divisio

a ¶ Duo. No. ꝙ duo faciũt cõgregationẽ: vt hic. tres collegium. vt. ff. đ vb. sig. nerati⁹. retinet tñ i vno ius collegij. ff. quod cui. vniuer. sicut. §. vlt. ꝛ. x. homines faciũt populum. x. qõ. iij. vnis. et pñs ꝙ x. aut. xv. turbã. ff. vi. bo. rap. pretor ait. §. j. et qtuor vel quinqꝫ porci vel decem oues faciũt gregẽ. ff. de abigeis oues. Et ꝙ dicit duo faciunt congregationẽ hoc itelligo vbi mortuo prelato plures remanẽt in cõgregatiõe ad min⁹ duo vł tres per id quod sequitur in littera.

Cõgregatio. Collegium.

Nullus in ecclesia vbi duo[a] vel tres fuerint in cõgregatiõe[b] nisi eorũ electiõe[c] canonica ꝑsbyter eligaẜ: ꝛ infra. ¶ Si vero aliter[d] qs ecclesiam adeptus fuerit (eo ꝙ ꝑ cupiditatẽ illaꝫ acqsierit atqꝫ cõtra canonice regule disciplinam egerit) expellaẜ. Ex ꝯcilio Sardiceñ.

¶ Electus ad clamorẽ ppł'i non debet per superiorẽ confirmari. Capitulum. ij.

Osius episcopus dixit. Si qs ita temerari⁹ extiterit vt talẽ excusationeꝫ afferẽs asseueret ꝙ litteras populi[e] accepit cũ sit manifestuꝫ potuisse plures eoꝝ qui sinceram[f] fidem non habent premio et mercede corrumpi[g] vt clamarent in ecclesia ꝛ ipsum petere viderentur: oĩno fraudes has damnãdas esse arbitror: ita vt nec laicã in fine cõmunionẽ (nisi de hoc penituerit[h]) talis accipiat. Si ꝟo oĩbus placet statuite. ¶ Synodus respõdit placet. Gregori⁹. iij.

¶ Electio canonica cõfirmanda est: dꝫ tñ superior ante confirmationeꝫ inqrere de cõuersatione et vita electi vbi fuit conuersatus. Capitulum. iij.

Postꝙ ꝛ infra. Confirmationẽ petentiũ desideria (si nihil ẽ qđ electũ impediat) ipleãẜ[i]. ¶ Cui⁹ vita vel actus (qꝛ meli⁹ possunt vbi est conuersatus[k] agnosci) inquiranẜ ibidem. Paschalis panormitano archiepõ.

¶ Electo in archiepm sedes aplica pallium nõ tradet: nisi primo ꝑstet fidelitatis ꝛ obedientie Iuramentum. Ca. iiij.

Significasti reges et regni maiores admiratione permotos: ꝙ palliuꝫ tibi ab apochrisarijs[l] nr̃is tali ꝯditione[m]

Post ꝙ. ¶ Diuiditur. qꝛ ꝑmo ponit vnũ dictũ. secundo aliud ibi: cuius. Ab.

divisio

i ¶ Impleanẜ lxv. dist. ne ꝑsona. ꝛ. j. de electõ. cũ inter vniuersas. c. nihil est. ꝛ. §. vltimo.

k ¶ Conuersatus. Nota ꝙ ibi faciẽda est inqsitio vbi qs ꝯuersaẜ: qꝛ nor⁹ ẽ ibi. siẽ. xxij. di. illud Arg. j. de ꝑsum. quosdã. ꝛ. xxiij. q. j. pudenda. et xlvij. dist. de petro. ꝛ. j. e. scriptũ est. ꝛ ꝙ aliquem purgãt debent notã habẽ ipsi⁹ cõuersatione. j. đ purg. ca. cũ. p. mãconella. ꝛ ca. cũ dilectus. aliꝰ nõ posset de ipsi⁹ vita constare.

Significa. ¶ Pertinet istud. c. ad secũdã partẽ rubrice. Primo ponit admirationẽ quã confundit. secũdo duplex admirãdi motiuum cui rñdet. tertio cõcludit. secũda ibi: aliũt omne. tertia ibi. cum igitur. Ab. si.

divisio

b ¶ In cõgregatione. Tunc eñ conuẽt⁹ est electio. j. de iu. pa. nobis. ꝛ. xvi. q. vi. congregatio. secus si essent ibi plures nõ tanꝙ collegiũ. tũc eñ soli⁹ patroni est electio. j. de iu. pa. postulasti.

c ¶ Nisi eoꝝ electiõe. Ergo nõ vnius. ꝛ ita patet ꝙ vbi tñ est sacerdos ꝛ clericus / ibi non dꝛ cõgregatio / vel collegiũ. Ber.

d ¶ Aliter: ꝗ per canonicam electionem.

Sũmarium. divisio. Osius epũs. ¶ Populus nõ dꝫ epm vel aliũ prelatum eligere. h. d. ¶ Primo ponẜ narratio. scđo approbatio ibi synodus. Ab.

e ¶ Populi. No. ꝙ ad clamorẽ ppł'i nullus est eligẽdus: qꝛ sepe aut gratia hoc faciũt aut ꝑciũ inde recipiunt. vt. viij. q. j. si ergo. qꝛ ppł'us sequẽdus nõ est: sꝫ docendus. lxij. distin. docẽdus. ꝛ. lxj. di. miramur. Et vane voces populi non sunt audiende. C. de pe. decurionũ filij. ꝛ arg. ad hoc. ff. de appel. si constat.

† Concor. l. ꝗ tiẽs. ff. de re. du. ꝛ. l. cũ in testamento. ꝛ. ff. de reg. iu. l. sp i stipulationib⁹

f ¶ Sinceram. charitate informatam.

¶ Glo. se. alle. ꝯcor. ꝛ vnũ ꝯtrariũ ꝛ soluit.

g ¶ Corrũpi. Nota hic dubia in deteriorẽ partem interptari. j. de cleri. nõ resi. c. j. Arg. cõtra. j. đ reg. iu. estote. Hoc ideo fit: qꝛ frequentius laici hoc faciũt: et iura ad ea q̃ freq̃nti⁹ eueniũt adaptanẜ. † xxviij. dist. de syracusane. ꝛ. lxiij. dist. nosse. ꝛ. ff. de leg. ꝛ sena. cõsul. l. nam ad ea.

l ¶ Apochrisarijs. Apochrisarij dñr nũcij dñi pape q̃si secretarij. nam chrisis qñqꝫ dꝛ secretũ: qñqꝫ auruꝫ qñqꝫ iudiciũ. ꝟ. Aurũ iudiciũ secretũ dat tibi chrisis.

Apochrisarius. Chrisis

¶ Glo. seq. signat ꝯtrarium ꝛ tripłr soluit.

m ¶ Cõditione. Signaẜ ꝯ. j. q. ij. ꝙꝓpio. sol. conditio ista nõ est reprobãda: nec symoniã inducit. j. de pact. pactiones. sꝫ ondit palliũ non aliter esse tradendũ. sicut hec adiectio si satisdederis cũ ꝑses ꝓuincie tutorẽ facit: nõ hꝫ ꝯditionẽ sꝫ ꝯmouet tutelã nõ aliẜ ꝯmittẽdã. ff. de tu. re. muto. §. j. qꝛ tutor sub ꝯditione dari nõ põt: qꝛ act⁹ legitimi ꝯditionẽ nõ recipiũt. ff. de re. iur. actus. sꝫ posset institui sub conditione a testatore. insti. qui mo. tu. fi. §. sed ꝛ si. ꝛ tacite conditiones nõ faciũt legatũ ꝯditionale. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. ꝯditiões. vel refert a quo apponaẜ ꝯditio: qꝛ si a supiore nõ ẽ symonia. Uel põt dici et melius ꝙ ius cõe est qđ hic exigiẜ xviij. q. ij. eleutheri⁹. ꝛ hoc on⁹ annexũ est dignitati. j. đ prebẽ. significatũ. ꝛ. xxviij. di. diaconi. Et nota ꝙ superior põt apponere ꝯditionẽ ante subditi ꝯfirmationẽ. xxxiij. di. ꝙꝙ. ꝛ. xxviij. di. de syracusane. sꝫ inferior nõ põt: nisi post electionem. viij. q. iij. artaldus. et vbi onus rei exprimiẜ nõ est symoniacũ. j. de ꝑben. signifi

catū. ꝛ ꝑterea conditiões q̄ ipo iure insunt bene appo nunt̃ ꝛ exꝓmunt̃ sine aliquo vicio. de q̄bus traditur .J. de iureiu. quēadmodū. ꝛ .S. de rescrip. c. ij.
℄ Glo. ista obijcit ꝛ dupliciter soluit.
a ℄ Oblatū. Sic .j. de symo. ꝛ si qões. Sꝫ q̄re papa offert ei palliū cū palliū non sit dādū nisi fortit̃ postulanti vt. c. dis. prisca. sicuti ꝛ in lr̃is dimisso rijs ep̄i. lxxij. di. ep̄us. sicuti nec apl̄i dari debēt nisi petant̃ instā ter. ij. q. vj. post appellationē. et .J. de appel. cor di. li. vj. ꝛ d̄ ꝑest parcissime debꝫ ꝯiucatū dare. ff. d̄ re mi. l. officiū sed h̄ ꝛ i illa: et si questiões/dicē dū est ꝙ nuncij ipsius pri⁹ instā ter petierant vt pꝫ. i si. c. ꝛ papa eis p nūcios su os palliū dstina uit: vl̄ voluit eis grām facē sine aliqua postula tiõe sicut videt̃ .S. d postu. bone ij. in fine.
b ℄ Pasce o ues meas. Per hec verba elegit eū de⁹ i platū: et p hec facit ad ti tulū: ꝛ ptinet ad scdam partē ru brice: qꝛ per pal liū tradit̃ põnfi calis officij ples nitudo. j. e. ꝙ sic
c ℄ Statutū. Supple ꝯtrium.

qđ .J. de iudi. nouit. ꝑ fama. ij. q. v. pbr̃ si a plebe. ꝛ. c. si mala fama. ꝛ .j. d̄ purga. ca. ꝑ totū titu. ꝛ .j. de cohabi. de. ꝛ mu. sua. in fi. ꝑ dāno dato iurat̃. ij. q. j. i primis. ꝛ C. vñ vi. si qñ. in istis sex casib⁹ licite iuratur. vñ ꝟsus
Pax/ ꝛ fama/ fides/ reuerentia/ cautio dāni. Defect⁹ veri/ sibi poscūt magna caueri.

oblatū[a] fuerit: si sacramentuꝫ qđ a nobis scriptū detulerāt exhiberes. ꝛ infra. Mirent̃ in hac causa dñm nostrum iesuꝫ xp̄m: qui cū ouiū suarū curaꝫ petro cõmitteret conditioneꝫ posuit dicens. Si diligis me pasce[b] oues meas. Si cõscien tiarū factoꝛ et cognitoꝛ secre toꝛuꝫ: cõditione hac vsus est: nec semel tm̄ sed et secundo ꝛ vsq; ad contristationem: qua nos sollicitudine opoꝛtet tan tā ecclesie prelationē impone re fratribus: quoꝛum cõscien tias non videmus. ℄ Aiunt oīe iusiurādū a dño in euan gelio eē ꝓhibitū: nec ab apo stolis post dñm: nec in conci lijs inuenire posse statutum[c]. Quid ē ergo quod dñs subse quenter ait. Quod amplius[d] est/ a malo est. hoc ei[e] amplius vt exigamus/ malum[f] nos il lo[g] ꝑmittente cõpellit[h]. Nõ ne maluꝫ est ab ecclie vnitate et a sedis apostolice obedien tia resilire: ꝛ contra canonum statuta ꝓꝛūpere: quod multi etiam post sacramentū presti tum presumpserunt. et infra. ℄ Hoc nimirū malo[i] ac neces sitate compellimur iuramen tū ꝑ fide[k] ꝑ obedientia[l] ꝑ vni tate[m] requirere. Aiunt[n] in cõ cilijs statutum non inueniri[o] quasi romane ecclie legē con cilia vlla ꝑfixerint: cū oīa con cilia p ro. ecclie auctoritateꝫ[p] ꝛ facta sint et robur acceperīt et in eoꝛū statutis romani põ tificis patēter excipiatur[q] au ctoritas: ꝛ et infra. ℄ Cū igit̃ a sede. apo. vestre insignia di gnitatis exigitis: q̄ a beati pe tri tantū coꝛpe[r] assumūtur iu stum est[f] vt vos q̄q; sedi apo. subiectionis debite signa sol uatis q̄ vos cum beato petro tanq̄ membra de mēbro ha bere: et catholici capitis vni tatem seruare declarent.

Alexan. iij. p. pbr̄o cardina li aposto. se. legato.

℄ Si scismaticus ad vnioneꝫ ecclie reuersus eligit̃ in ep̄um electio nõ tenet: sed ex dispen satione põt cõfirmari. Ca. v.

Quia diligētia tua requisi uit an electioneꝫ electi qui abiurato scismate[t] ad vni tatem ecclesie redijt: debeas confirmare. ℄ Durim⁹ respõ dendū ꝙ si a scismatico nullū oꝛdinē susceperit[v]. ꝛ eius ele ctio fm̄ rectitudinem canonū fue

n ℄ Aiunt in concilijs. Secū da opinio.
o ℄ Nõ inueni ri. Ut iurctur.
p ℄ Auctorita te. xvij. di. ꝑ totū
q ℄ Excipiat̃ auctoritas. iij. q vij. dudū. ꝛ in. c. ꝑegrina. ꝛ in iu ramēto auctori tas pape sp̄ itel ligit excepta. S. de rescrip. cõsti tut⁹. ꝛ .j. de iure iur. veniētes. et ff. ad munici. l. i. peratores.
℄ Glo. seq. que rit et soluit.
r ℄ Coꝛpore assumūt̃. s. q̄e assumit̃ d̄ coꝛpo re bt̄i petri. sic i telligit̃ ꝙ de coꝛ poꝛe bt̄i petri ꝛ palliū bñdicit̃ ꝛ cõsecrat̃ a papa sup altare bt̄i pe tri ꝛ ibi ponit̃ et ille q̄ dꝫ vti pal lio recepit ipꝫ d̄ altari si ē p̄ns vl̄ al⁹ ꝑ ipo si ē ab sēs. ꝛ sic assumit̃ d̄ coꝛpe bt̄i petri
℄ Glo. se. arg. ꝛ alleg. duo ꝯria.
f ℄ Iustū est. ar. ꝙ frustra pe tit ꝙ biti q̄ qđ dꝫ nõ ip̄edit. J. de mu. pe. c. j. et. ij. C. de sen. ꝛ inter. om. iu. cū papinian⁹. ꝛ. iij. q. viij. cui⁹ i agēdo. xcv. di. esto sub iectus. Arg. ꝯ. C. deposi. l. pe. ꝛ .j. de deposi. c. ij.

d ℄ Amplius. i. iuramentum
e ℄ Ei. i. qꝛ. ꝛ venit expositiue. S. de cõsti. trāslato.
f ℄ Malū. i. icredulitas siue malicia vt postea seq̄t̃ Sic etiā exponit̃ malū ꝑ icredulitate. xxij. q. j. c. j.
g ℄ Illo. i. chꝛisto.
h ℄ Cõpellit. oꝛdo ē. Malū cõpellit nos vt exigam⁹ hoc amplius illo ꝑmittente. xxij. q. j. c. ij.
i ℄ Malo. xxij. q. j. ita ergo. in fi. ij. q. v. si qs pbr̃. et .J. de iureiur. ꝛ si xp̄s.
k ℄ Pro fide. Retinēda quā suscepit suspect⁹ est in fide. de ꝯse. di. ij. ego berengari⁹. ꝛ .j. de here. ad abolē dam. ꝛ. c. excõicam⁹. ꝛ. q. vij. quotiens.
l ℄ Pro obedientia. exhibenda. xxxiij. di. q̄ꝗ. ꝛ .J. de iureiur. nullus.
℄ Glo. se. ponit sex casus q̄b⁹ licite iurat̃. ꝛ ponit ꝟsus
m ℄ Pro vnitate. s. seruanda vt scismatici q̄ scindūt se ab vnitate ecclesie. al's ꝑ veritate. s. habēda seu in quirenda. xxiij. q. ij. q̄ꝗ. ꝑ pace iuratur. xxij. q. j. oīne

Quia diligētia. ℄ Diuidit̃. qꝛ i p̄ma ponit̃ q̄stio iuris. i scda rñsio ibi: durim⁹. q̄ tria facit. Primo cõfirmari gratione ꝑmittit si tria cõcurrāt. scdo de cõ secratione ꝓuidet ibi: mandātes tertio ꝓꝛestat̃ ibi: salua. Abbas. si.
t ℄ Scismate. Octauiani q̄ ꝯ alexādrū erat. et aqle gien. pr̄iarcha tūc scismatic⁹ erat. vñ dicit. facias euꝫ ꝯsecrari a suffraganeis saluare. Scisma ei iterpretat̃ diuisio siue scissura. ꝛ est grecū nomen. Uñ scissura i vnitate ecclie eē nõ ꝑt. ꝛ q̄ scismatici sūt ab eo q̄ ē vnū se diuidūt: quare sp̄m sctm̄ non habent. xxiij. q. j. scis ma. inde est ꝙ vestis dñi q̄ vnitatē significabat remā sit indiuisa. xvj. q. vlt. sicut dñi vestimentum.
℄ Glo sa ista in fine soluit contrararium.
v ℄ Susceperit. Quia si oꝛdinē suscepisset careret

Mat. xvj.

Mat. v.

ꝗ Con cor. tex t⁹ i au ct. vt iu di. si. quo. suf. ꝯ. ꝯsidera ntu⁹. i glo. illi cato.

ꝗ Hic ē tex. no. ꝛ q̄n. ꝙ ꝯalia h̄ sunt ꝯ papam Est me lioꝛ tex t⁹. ix. q. iij. alio rū. ꝛ ne mo.

Iura mētū i certi ca sib⁹ lici te ꝑsta tur.

versus

diuisio

scisma

effectu. et repelleret a dignitatem nisi pbaret se cū ordinaret ordinatorē nesciuisse damnatū. j. de scisma. c. j. et ix. q. j. ordinatiōes. sic et q ordinat a symoniaco. j. q. j. si qs a symoniacis. et cū talib⁹ qnqz dispensat vt hic. et. j. de scisma. c. ij. et. c. si qs a symoniacis. sed si sciuisset nō dispēsaretur vt ibi dicatur in. c. si qs. et sic scismatici nō pmouētur sine dispensatione vt hic dicit: al's esset contra. lxj. dist. nos consuetudinem.

f ¶ zizaniam. Syllaba antepe. longa. vnde versus. Neue superueniens zizania seminet hostis. Frontibus imprimitur vnctio sacra dei.

g ¶ Exceptione. Et sic nulla exceptio potest opponi sibi nisi de heresi. xl. distin. si papa. al's est qtumcūqz precise etiā ipse papa scribat: legitima exceptio est admittēda. j. de offi. deleg. ex parte. ij. et. s. de rescrip. si quādo et arg. c. cū adeo. eod. titu. et. j. de prebē. cū teneamur. et est specia le in papa vt nulla exceptio admittatur.

a ¶ Justicia. Qz per talē cōsecrationē non fit preiudiciū aquilegieñ. ecclesie in posterum.

¶ Glo. ista elicit duo argumenta ad primū alleg. quattuor cōcor. et sex ad secundū ad quod signat duo ꝯra et sol.

b ¶ Reuerentia. Quia consecrat⁹ nichilominus debebit facere obediētiam patriarche cum redierit ad catholicā vnitatē. et arg. q protestatio necessaria est in hmōi. Sic vij. q. j. pōtifices et. xxiij. dis. pbri. et. ix. q. iij. saluo. et hmōi protestatio semp necessaria est. vt. j. de iure pa. ex litteris. Itē est arg. q excōicati vel suspēsi ola iura recuperant post absolutionē. xv. q. vj. nos sanctoꝝ. et. c. iuratos. et. iij. q. iiij. beatus. et. iij. q. j. c. j. et xxxij. q. v. preceptū. in fi. et. vj. q. j. illi qui. Arg. contra. ij. q. iij. §. hinc colligitur. et. iij. q̄. iiij. consanguineoꝝ. in fi. sol. prima pars vera est. et etiā fama restituitur si infamia canonica tm̄ sit irrogata. arg. vj. q. j. illi qui.

rit celebrata: eam (dummodo alia non impediant) dispensatiue permittimus confirmari. ¶ Mandantes vt eū facias a catholicis epis suffraganeis aqlegieñ. eccle in episcopum ordinari. ¶ Salua debita iusticia[a] et reuerentia[b] eiusdem ecclesie: cum ad catholicam redierit vnitatem. Idem.

¶ Electus in romanū pontificem: a duabus partibus cardinalium: nulla exceptione obstāte est papa. Elect⁹ aūt a minori numero gerēs se p papa incidit vna cū sibi adherētib⁹ in penas hic cōtentas. Ca. vj.

Licet de vitāda discordia in electione ro. pontificis manifesta satis a pred. no. constituta[c] manauerint: qz tm̄ sepe post illa p improbe ambitionis audaciā grauē passa est eccl'ia scissurā: nos etiā ad malū euitandū[d] hoc de cōcilio fratrū nr̄oꝝ: et sacri approbatione concilij aliqd decreuim⁹ adiūgēdū. ¶ Statuim⁹ ergo vt si forte (inimico[e] hoie supersemināte zizaniā[f]) inter cardinales de substituendo summo pōtifice: nō poterit esse plena cōcordia: et duabus partibus cōcordantib⁹: pars tertia concordare noluerit: aut sibi aliū psumpserit nomiare: ille absqz vlla exceptione[g] ab vniuersali eccl'ia ro. pontifex habeat: q a duab⁹ partib⁹ electus fuerit et receptus. Si qs autē de tertie partis noiatione ꝯfisus (qz de ratione esse nō pōt) sibi nomē epi vsurpauerit: tā ipse qz hi q eū receperint excōicationi subiaceāt: et toti⁹ sacri ordinis priuatiōe mulctent: ita vt viatici etiā eis (nisi tm̄ in vltimis) cōio denegeť: et si nō resipuerint: cū datha et abiron (qs[h] terra viuos absorbuit) accipiant portionē. Preterea si a paucioribus qz a duab⁹[i] partib⁹ aliqs elect⁹ fuerit: ad aplat⁹ officiū (nisi maior ꝯcordia intercesserit) nullaten⁹[k] assumať: et p̄dicte pene subiaceat/ si humiliter noluerit abstinere. ¶ Ex hoc tm̄ nullū canonicis ꝯstōnibus et aliis eccl'iis p̄iudiciū generet i qb⁹ maioris[l] et sanioris partis dz snia p̄ualere: qz qđ i eis in dubiū venerit: superioris poterit iudicio diffiniri. In roma. ñ eccl'ia speciale[m] aliqd

h ¶ Quos. vij. q. j. denique.

¶ Glo. ista querit argu. pro. sol uit cōtrarium.

i ¶ A duabus partibus. Nunquid ille qui eligitur computabitur inter duas partes? videtur q sic. j. eod. titu. cū in iure. et. ff. qđ cuiusqz vniuer. plane. dic q non vt no. j. eod. cum in iure. et. j. de sortilegi. c. iij. j. eod. cumana. tamen quod dicitur in hac decreta. de duab⁹ partibus hodie aliquando non seruant cardinales / aliquando obseruant. Et q possint facere cōtra hoc cum necessitas est in causa: que legem non habet habes. s. de consue. quanto.

Nue. xvj. c.

divisio

Licet. ¶ Cōtinet tres ptes. In prīa ponit cōstitutionis ea. In scđa cōstitutio. In tertia quedā protestatio. scđa ibi: statuimus: tertia ibi: ex hoc. Ab. sic.

c ¶ Constituta. lxxix. dist. si quis papa. et. xxiij. dist. in noie dn̄i. vide. c. vbi periculum. eo. titu. lib. vj.

¶ Glosa ista arguit et signat contrarium.

d ¶ Euitandū. arg. ad cautelā futurorum aliquid faciendū. xxiij. dist. in noie dn̄i. et. j. q. vij. cōueniētibus et. j. de ser. non ordi. c. j. et. ff. si ser. ven. harum. et. l. legi. Arg. cōtra. ff. de vsu. l. j.

Diabolus dict⁹ est hō.

e ¶ Inimico hoie. Id est diabolo. et diabolus dictus est homo ab euētu: qz deducit hoiem: sicut imperator dictus est aphricanus ab euentu: qz deuicit aphricam

¶ Glosa sequens querit et soluit.

k ¶ Nullatenus. Quid ergo fiet si nullo modo due partes cōsentiant: tunc brachiū seculare se interponere debet. arg. xvij. dist. nec licuit. et. xxiij. q. v. de liguribus: ita vt cardinales includantur in aliquo loco de quo exire non valeāt donec cōsenserint: ita dicitur factum fuisse in electione honorij. iij. apud perusium. et idem fuit factum post mortē Gregorij. ix. et in electione Celestini. et Inno. iiij. tēporibus nostris: tamen de iure id faciendum non est. Uide ca. vbi periculum. §. preterea. vbi opinio glo. est approbata.

Cardinales pn̄t cōpelli ad papam eligendum.

l ¶ Maioris. In aliis enim electionib⁹ valet quod fit a maiori parte capituli dum tamen seruetur vna de formis illis. j. eo. quia propter.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

m ¶ Speciale. Sed non videť qz in aliis obtinet qđ hic dicit de duab⁹ partibus: quia nō obtinet qđ fit ab

e ij

ordine decurionū nisi due ptes cōsentiāt. ff. de decre. ab or. fa. l. iij. ꝛ ff. qd cuiusqꝫ vniuer. plane nō ꝯdicunt illa iura. q2 nō dr̄ ꝙ due ptes debeāt ꝯsentire. sed ꝙ debeāt esse psentes. ꝛ ita est speciale: vel est speciale habito respectu ad alias electiōes inferioꝝ platorum et hoc innuit littera sequens.

a ¶ Recursus. Et ideo dum eligit confirmatur: et statim hꝫ plenā et liberā administrationē. xxiij. dist. in noie dn̄i.

¶ Cum i cūctis. Diuidit istud princi. vsqꝫ ad §. cū vero. in tres ptes. nā primo ponit vna rō statuēdi. secūdo alia ibi ea propt. tertio statutum ibi: psenti. Abbas.

b ¶ Etatis maturitas. hec tria scilꝫ etas / grauitas moꝝ / ꝛ lr̄arum scientia in psona electi debēt inquiri. j. eo. cum nobis olim argu. lxxviij. di. pbr̄. ꝛ xxxviij. di. sim. ꝙ ipis ꝛ alia etiā. s. ꝙ sit de legitimo mr̄imonio natus. j. eod. ca. et ꝙ sit in sacris ordinib9. j. e. dudū. ꝛ j. de eta. ꝛ qualita. c. ꝓterea.

ꝯstituitur: q2 nō poterit ad superiorem recursus[a] haberi.

Idem in concilio lateranen̄.

¶ Electio ad epatum fieri dꝫ de digno sciētia moꝝ ꝛ etate: ꝛ ꝙ habeat tricesimū annū completū: ꝛ sit de legitimo matrimonio nat9. h. d. vsqꝫ ad §. cum vero. Capitulum. vij.

Cum in cūctis sacris ordinibus et ecclesiasticis ministerijs sint etatis[b] maturitas / grauitas[c] moꝝ et lr̄aꝝ[d] sciētia inquirenda: multo[e] fortius in epo hec opꝫ inqri: ꝙ qui ad curā alioꝝ positus: in seipo dꝫ oñdere qualiter alios in domo dei oporteat conuersari.

¶ Ea propter: ne qd de qbusdā ꝓ necessitate tpis factū est: trahat a posteris in exēplum.

¶ Presenti decreto statuim9 vt null9 in epm eligat: nisi qui iā. xxx. annū etatis exegerit[f] ꝛ de legitimo matrimonio[g] sit nat9: qui etiā vita ꝛ sciētia cōmendabilis demonstretur.

¶ Beneficia electi in epm vacant per cōfirmationem adeptionē possessionis ꝛ cōsecrationē secutam: vel postqꝫ prefixū tempus ad petendā consecrationem lapsum fuerit. h. d. vsqꝫ ad §. inferiora. Ab. sicu.

¶ Cū vero electus fuerit: ꝛ cōfirmationē[h] electionis acceperit et ecclesiasticoꝝ bonorum administrationē[i] habuerit decurso tēpore[k] de consecrādis[l] epis a canonibus diffinito: is ad quē spectāt[m] beneficia que habebat de illis disponendi liberam habeat facultatem.

¶ In dignitatibus et officijs citra epatum ac curatis bnficijs dꝫ assumēdus. xxv. annū attigisse: ꝛ al's esse idoneus scientia et moribus: et si nō est in ordine reqsito: dꝫ se facere promoueri in proximis tēporibus

c ¶ Grauitas moꝝ. Quia incompositio corporis inequalitatem indicat mentis. xlj. distin. in fi. dist. vbi de cathilina dicitur.

d ¶ Litterarū scientia. Propter defectū eni scientie repellitur quis ab epatu etiā iam ꝓmotus. j. de eta. et quali. c. vlti. vbi legitur de quodā epo qui nunqꝫ audiuit grāmaticam. j. eo. congregato. ꝛ xxxviij. dist. oēs. ꝛ j. de renū. c. nisi cum pridem. §. pro defectu.

¶ Glosa seq. instruit quomodo arg. a minori sumitur affirmando et a maiori negando.

e ¶ Multo forti9. Q2 vilissim9 cōputādus est q̄ pcellit dignitate nisi pcellat alios sciētia ꝛ scitate. j. q. j. vilissim9. ꝛ. j. q. vij. cōuenientibus. ꝛ in aut. de san. epis §. damus. col. ix. Itē arg. est a minori ꝛ sumit ƀm hāc regulam affirmādo. Si id de q̄ min9 videt inesse inest ꝛ id de quo magis. xxxviij. di. si in laicis. ꝛ. iij. q. iij. de iudicijs. ꝛ. lix. dist. si officia. ꝛ xxxiiij. q. ij. cū ꝓ bellicam. ꝛ xxij. q. ij. nō estimemus. Itē arg. a maiori sumit hic negando ƀm hanc regulā. Si id de q̄ magis videt inesse nō inest nec id de quo minus. Sic paul9 videt fortior eustochio: sed nō est. ergo nec ipsa. xxxij. q. v. si paulus. vij. q. j. si ergo. ꝛ. vj. q. j. imitare. ꝛ. xl. dist. quelibet.

¶ Glosa seq. obijcit et dupliciter soluit. demum ponit de materia distinctionem bimembrem.

f ¶ Exegerit. Sed videt ꝙ sufficiat si iā inchoauerit. ff. de mu. ꝛ ho. ad rēpublicam sed aliud in secularibus dignitatibus vt ibi: ꝛ aliud in spiritualib9. Et pōt dici ꝙ est speciale in epo. Unde in alijs inferioribus dignitatibus sufficit attingere annū legitimū: vt. j. dicit ibi. nisi q̄ iam. xxv. an. attigerit. sed ille q̄ eligit in epm dꝫ esse. xxx. annoꝝ. in aut. de sanc. episco. §. clericos. coll. ix. ꝛ. lxxvij. dist. quicūqꝫ. ꝙ Uel distingue qñqꝫ fauor tm̄ ꝯtitur in causa vt in vsucapione: et tunc sufficit incipere diē. ff. de diuer. tēpo. ꝛ pscrip. in vsucapiōe qñqꝫ odiū vt in pscriptione. xxx. annoꝝ: ꝛ tunc opꝫ impleri. ff. d act. ꝛ oblig. in oībus qñ qꝫ vtrunqꝫ. et tūc tēpus de momēto in momentum cōputatur. ff. de mino. l. iij. §. minorem. et lxxvij. dist. c. subdiaconus.

ꝙ Con. cor. tex. in. j. nō puta. bā. ff. d cōdi. et demō. ꝛ. C. qñ di. le. ce. l. huius bis.

g ¶ Matrimonio. Et illud est quartum qd requirit in epo et i qlibet alio q̄ promouetur ad honorē. j. d fi. pſby. ca. vt filij. vel ad regimen animarū. j. d fi. presby. ca. pe. ꝛ vlti.

h ¶ Cōfirmationem. Bene dicit confirmationem. q2 ante cōfirmationem nichil debet attingere in administratione: alioquin repelleretur. j. eo. qualiter. ꝛ. c. nichil est. ꝛ j. de preben. cum iamdudum.

i ¶ Administrationem. Nam aliquādo cōtingit ꝙ statim non nanciscitur possessionē. xcij. dist. si qui epi. ꝛ. c. prece. ꝛ tunc non debent conferri.

¶ Glosa seq. reci. per. q. infra qd tempus ꝛc.

k ¶ Tēpore. Qd videtur esse sex mensiū: quia infra tres mēses a die vacationis debet eligi. l. dist. postqꝫ. ꝛ j. eo. titu. ne ꝓ defectu. ꝛ infra alios tres mēses debet consecrari. c. dist. qm̄ quidā. Sed verius est ꝙ illud tēpus est tantū trium mensium post confirmationē: vt ex eodem capitulo colligitur quod etiā est expressum. lxxv. dist. §. ij. ꝛ. c. ij. in fi. nisi necessitas eum impedierit petere cōsecrationem: quia tunc non curreret ei tēpus. vt in di. c. quoniā quidam. ꝛ. lxxv. dist. c. j. al's obtinet quod hic dicitur. vt. xvj. q. j. ne ꝓ cuiuslibet. quia cum sit in mora petendi consecrationem: mora sibi debet imputari: et debet etiam ab illa dignitate repelli. vt in dicto. c. quoniam quidam. De istis temporibus ad eligendū electionē putandum ꝛc. vide glo. magistralē in. c. si electio. eo. ti. lib. vj.

¶ Glo. ista signat contrarium et remittit.

l ¶ De consecrandis. Arg. ꝯtra. j. de cōces. pbē. post electionē. in pun. vbi soluitur.

¶ Glo. seq. reci. ꝓ duas. q. s. q̄ sit ratio q̄re expectatur ꝯsecratio. ꝛ quid si infra tps fuerit ꝯsecratus.

m ¶ Ad quē spectāt. Ante eni cōsecrationē nō dicit

Marginalia: diuisio; ꝙ Ter. c. ij. q. vij. non oms. et d. ꝛ. c. q̄ bus. ꝛ i cle. j. de pena. ꝛ i prohe. grego. Filijs.; Argumentū a minori.

als monitus non parens pri=uat bñficio: nō obstāte appel=latione: nisi ex causa legitima excuset. h. d. vsq3 ad §. Cleri=ci. Ab. ¶ Inferiora etiam mi=nisteria: vtputa decanatū: ar=chidiaconatū: et alia q̄ curā animarū habent annexā: nul=lus oīno suscipiat: sed nec par=rochialis ecclie regimē nisi q̄ iam. xxv. annuȝ etatis attige=rit: et scientia et morib⁹ cōmē=dādus existat. Cum autē as=sumptus fuerit: si archidi. in diaconū: et decan⁹ et reliq̄ ad moniti nō fuerint p̄sbro a ca=nonibus tpe in pbr̄os ordi=nati: et ab isto remoueant offi=cio: et aliis conferant: qui et ve=lint et possint illud cōuenien=ter iplere. Nec psit eis appel=latiōis refugiū: si forte i cōsti=tutiōis istius trāsgressionē p̄ appellationē voluerint se tue=ri. Hoc sane non solū de pmo=uēdis: sȝ etiā de his q̄ iam p̄=moti sunt: si canones nō ob=sistāt: precipimus obseruari. ¶ Eligētes indignū ɔtra for=mā hui⁹ ca. priuati sunt p̄ pria vice ptāte eligēdi. et idem in collatore: et defectum capituli supplet epūs: et ecōuerso. et si capituluȝ negligit: fit deuolu=tio ad metropolitanū. h. d. vs=q3 ad finem. ¶ Clerici sane si cōtra formā istaȝ quēq3 elege=rit et eligēdi tūc ptāte priua=tos: et ab ecclesiasticis benefi=ciis triennio nouerit se suspē=sos. dignū est eñ: vt q̄s dei ti=mor a malo nō reuocat: eccle=siastice saltē coerceat seueri=tas discipline. ¶ Epus autē si contra hec fecerit: aut con=senserit fieri: in conferendis

¶ Tex. cū gl. hoc ti. trāsmis sam. et c. nosti. glo. in cle. si q̄s suaden te i pn. de pe.

pleno iure habere ecclīam? cū adhuc tpe cōsecratio=nis possit excipi ɔtra ipsum. j. de accu. sup his. merito debet expectari vsq3 ad tps ɔsecrationis. postea vero possunt cōferri bñficia q̄ habuerat: et hoc cum fuerit negligēs et in mora: vt dictū est. et sic an cōsecrationē nō dicitur eccle=siam habere: qr habere est cum effectu habere. ff. de ver. sig. no=mē filiarū. §. ha=bere. tñ dicitur marit⁹ ecclesie vt sine lnia pa=pe eam dimitte=re nō possit. j. de trāsla. inter cor=poralia. Sed si ante tpus predi=ctum cōsecratio=nem receperit/ stati possunt cō=ferri bñficia po=ra: q̄a plene dici=tur translatus. xxi. q. ij. si q̄s iā trāslatus. et. xvj. q. j. ne p̄ cuiusli=bet, nec pōt re=pelli a ɔsecratio=ne nisi p̄ accusa=tionē directā. vt j. de accu. super his. et c. qualit. et qñ. In aliis di=gnitatib⁹ iferio=rib⁹ secus est: qr qui hȝ curā aiarum si eligat ad cōsimilē habita ɔfir=matione et administratiōe ipso iure vacat p̄ma. vt. j. eo. dudū. ij. et j. de p̄ben. de multa. Si primū bñficium nō habeat curā aiarū sed secūdum: tūc primū ipso iu=re vacat: sed non de facto si semp retineat primū. j. de concef. p̄ben. lr̄as. et c. cū nostris.

¶ Glo. se. notat q̄ archidi. habeat curā animarum. si=gnat contrarium et soluit.

Archi=diaco=nus an habeat curam aiaruȝ

a ¶ Archidiaconatū. Sic videt q̄ archidiaconus habeat curā aiaȝ: sed nō principaliter. arg. xvj. q. vij. c. null⁹. j. ar. j. de offi. archidi. cū satis. vbi de hoc. Et est verū q̄ archidiacon⁹ q̄ habet inquirere et visitare prochiā suā curā habeat animarū. vñ si recipiat aliā prelationē curam animaruȝ habentē ipso iure vacat archidiaconat⁹ vt est expressum. j. e. c. dudū. ij. et j. de preben. de multa. et pōt excōicare et suspendere. j. de co q̄ fur. or. rece. c. j. et etiā alij prelati vt ibi dicit. Sed vi=det. j. xvj. q. ij. visis. xxiij. q. iij. corripiant. vbi dicit q̄ anathema est mucro epi. archidiaconi/ vel alij p̄lati nō possunt excōicare cū solēnitate illa de qua tradit. xi. q. iij. debent. et c. cū aliquis. vt capitula illa intelli=gantur et loquant de illa solennitate.

¶ Glo. ista obijcit et soluit.

b ¶ Attigerit. Dispensatiue tñ pōt: lȝ sit in minori etate. j. de eta. et quali. p̄terea. vt quidā dicunt. de hoc dicet. j. cū dilect⁹. sed ɔtra. lxxviij. dis. si triginta. et ca. p̄sbyter. vbi dicit q̄ ante. xxx. annū pbr̄ ordinari non debet. et hic dicit q̄ statim deberet post. xxv. annū. qr tales p̄lati debēt esse pbr̄i. xxj. q. ij. sicut. arg. j. de eta. et q̄lita. p̄terea. Satis potest dici q̄ hodie statur huic ca. sm no. in. c. illo. si triginta. Uel expone pbr̄. i. epus et sic concor. huic. ca.

c ¶ A canonibus. Hic fit mentio de illis canonibus lxxv. dist. quasi per totum. et j. de tempo. ordi. c. j. ij. et iij. et quia post confirmationē debēt ordinari in pri=mis quattuor tē=poribus: vel sal=tem vsq3 ad sex menses: nec cre=do q̄ loquat de illis canonibus lxxvij. disti. qui=cunq3. ibi post diaconatum sta=tur per quinquē=niū ad sacerdo=tiū recipiēdum: quia non credo tantum expectā=dum: immo de illo. lxxvij. disti. ca. vltimo.

¶ Glosa ista si=gnat cōtrarium et soluit.

d ¶ Remoueā=tur. Signat con=tra hoc. lxxiiij. distin. consuluit So. cum iste su=sceperit alteruȝ connexorum te=net ad reliquuȝ secus in aliis cle=ricis qui p̄ sub=tractionē bene=ficiorum sunt cō=pellendi ad ordines qñ necessitas vel vtilitas subest. j. de eta. et quali. C. queris.

¶ Con=cor. tex=t⁹ i. l. p̄=uilegia C. de sa=crosan. eccle. et c. j. d̄ cō=sti.

¶ Con=cor. tex=tus i. l. capita=liū §. famo=sos. ff. de pe. l. bona fi=des. ff. depo.

e ¶ Uelint et possint. Ais sola voluntas non sufficit vbi est opus facto. j. de eo q̄ mit. i pos. constitutis.

¶ Glo. ista reci. p̄ obiectionē et solutionem.

f ¶ Promouendis. Habes hic q̄ constitutio trahit ad p̄terita. de hoc dictū est. j. de cōsti. c. vlti. et hec est ratio quare trahit ad p̄terita: qr sine aliqua cōstitu=tione ad hoc tenent p̄ alia iura antiqua.

g ¶ Promoti. Id est electi et confirmati sed nō sunt ordinati.

Benefi=cio dȝ p̄=uari q̄ culpa sua nō pōt or=dinari.

h ¶ Si canones non obsistant. Contra. j. de eta. et quali. v̄ abbates. sic solue. Hoc intelligit de tali q̄ si=ne culpa sua factus est talis q̄ ordinem recipere non pōt sm canones. Unde pp̄ter hoc non debȝ remoueri lȝ ordinē nō possit recipere: qr non est addenda afflic=tis afflictio. j. de cle. egro. ex pte. et. vij. q. j. cū pcussio. et illud intelligit de tali qui culpa sua factus est irre=gularis: et ideo remouetur.

i ¶ Tūc. i. illa vice tm̄. j. eo. cum vinton.

k ¶ Priuatos. ipso iure. j. eo. innotuit.

l ¶ Beneficiis. Non officiis. quis enim officiaret tunc ecclesiam?

m ¶ Coerceat. si. lxij. di. docendus. et. lxxxij. dist. plu=ries. in fi. et. C. de emenda. pp̄in. l. vna. et belli pestis i=terimat: quos delinquentes ad rectitudinis viam dei precepta non reuocant. xxiij. q. iiij. si quis. in fine.

n ¶ Fecerit. Cum ad eum pertinet collatio benefi=ciorum.

o ¶ Conferendis. Ea vice cum ad epm̄ pertinet col=

latio beneficij vel ꝯfirmando primũ successorẽ: et hoc cũ ad alios pertinet collatio: et insup a perceptiõe ꝓprij bñficij suspendat. j. eo. ti. c. nihil est.

a ¶ Capitulum. Et ita habes ꝙ mior supplet negligentiã maiorum: ꝛ econuerso. j. de conces. preben. nulla ꝛ. c. qꝛ diuersita tẽ. ꝛ. ix. q. iij. cum simus. lxv. dist. c. vlti. lxxxix. di. c. ij. et maior negligẽtiam minoris: sed illud est ordinariũ. vt in c. cum simus.

turan. qui per salutẽ. In casu isto non poterit amplius eligere: qꝛ functus est officio suo. j. de offi. deleg. l. litteris. ꝛ. ff. de re iudi. paulus. qꝛ semel functus est officio suo siue bene siue male. vt ibi. ꝫ. e. c. pri. ꝛ. j. e. innotuit. ꝛ. c. in causis. ꝛ. j. de offi. dele. in litteris.

predictis officijs ꝛ beneficijs potestatẽ amittat: et per capitulum[a] aut per metropolitanum (si capitulũ cõcordare nequiuerit) ordinetur.

Idem rauennati archiepõ.

¶ Compromittentes sup electione tenentur recipere electum a compromissario si est idoneus. Capitulum. viij.

Causam que inter moniales sancte margarete: et infra. ¶ Si sorores in epm electionẽ cõtulerint[b] ꝓmittentes[c] ꝙ illam quam eis puideret[d] reciperent: ipsam quam puiderit facias ab eis (si tñ[e] existat idonea) ꝑ in suã recipi[f] abbatissam.

Idem vigor. episcopo.

¶ Electi ante confirmationem beneficia cõferre vel aliter administrare nõ põt. Capi. ix.

Nosti quõ ligoneñ. electus cõcedendi[g] honores vel pbẽdas aut alĩs disponẽdi de rebus ecclesie (cũ sua non sit electio cõfirmata[h]) nõ habeat facultatem[i]: et infra.

¶ Mandamus igitur quatenus ei auctoritate nostra precipias: vt cõcessionẽ si quam fecit de predictis[k] studeat reuocare[l]. Idem.

¶ Electio facta post appellationem ꝛ prima non cassata ꝛ contra priuilegia ecclesie cassanda est. Capitulum. x.

Causam q̃. ¶ Cõmunis ẽ diuisio. secũda ibi: si sorores. Ab. si.

b ¶ Cõtulerit. Illud quidẽ recte põt fieri ꝛ est vna ð formis cõcilij generalis. j. e. qꝛ ppt. ꝛ est si. ff. qð cuius. vni. uẽ eorũ. §. si decuriones. ꝛ etiã extra collegium põt cõpromitti: qꝛ epũs nõ est de collegio licet sit caput. j. de testa. requisisti. ver. non est tanta cõlo inter epm ꝛ monasteria.

c ¶ Promittentes. Si. j. de renũ. post translationẽ.

¶ Glosa ista querit ꝛ remittit.

d ¶ Prouideret. Quid dices: nũquid possunt reuocare talẽ collationẽ factã epõ anteꝗ̃ ipse puiderit: nõ videt̃. j. eo. in causis. vbi dicit̃ de hoc.

¶ Glo. se. ar. alle. xj. iura. ꝛ. vj. alle. in ꝯriũ ꝛ soluit.

e ¶ Si tñ existat idonea. Arg. est hic ꝙ cũ aliqd generaliter ꝯmittit̃ arbitrio alicui⁹ nõ valet: nisi legitime factũ sit. j. de iureiur. quintaualles. ꝛ. c. veniẽs. ff. de ritu nup. ꝗ̃ꝗ̃. ff. ꝓ socio. vñ si nerue. et l aut̃. de here. et fal. §. his igit̃. col. j. ꝛ. ff. ne quid in loco pub. l. ij. §. si quis a principe. ꝛ. ff. de ope. lib. si libert⁹. C. de inoffi. testa. si qñ. j. de offi. deleg. ex parte. ꝛ. xvj. q. j. ꝛ tẽporis ꝛ. c. postꝗ̃. Arg. ꝯ. xxxij. q. vlti. c. vlti. ꝛ. ij. q. vj. §. arbitrarij. ꝛ. j. de iureiur. si vero. ꝛ. ff. de reg. iur. ꝗ̃squis. ꝛ. ff de dã. infec. q̃ bona. §. cũ inter. et. xxiij. q. iiij. displicet tibi. in pñ. So. si arbiter est cõpromissari⁹/ eius arbitrio standum est siue eqnũ siue iniquũ. ff. de arbi. diẽ. §. stari. nisi ꝯtra ius scriptũ vel ꝯtra formã ꝯpromissi sit latũ qꝛ tũc nõ tenet. ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝛ. j. de cõsir. vti. vel inuti. examinata. ꝛ. ff. de arbi. si cũ dies. §. cõpromissio. ꝛ. C. que sen. sine appel. re. l. j. Si vero tã ꝗ̃ vir bonus arbitrari debet: tunc nõ valet dictũ suũ nisi sit equũ. vt in. d. c. veniens. ꝛ quintaualles. et. ff. pro socio si societatem. ꝛ. l. seq.

¶ Glo. se. q̃rit alleg. ꝓ. quadrupl̃r: sꝫ dupliciẽ soluit.

f ¶ Recipi. Sed qd si elegerit malã: nũqd aliã epõ poterit eligere: vel etiã si electa noluerit consentire? ar. ꝙ sic. j. e. cũ terra. ꝛ cũ optauit acceptũ põt iterũ optare viuũ. ff. de op. leg. l. ij. ꝛ reproba electio nulla ẽ. vij. q. j. fact⁹ est. ꝛ. ff. de pig. actio. eleganter. §. qui reprobos. ff. ad vellei. ꝗ̃uis. §. si cũ venerit. Item qui iurauit aliter ꝗ̃ ei delatũ est iterũ iurare debet. ff. de iure

Nosti quõ. ¶ Diuiditur. qꝛ primo ponit ius ex quo infert mandatum ibi: mandamus. Abbas sic.

¶ Glo. se. reci. ꝓ obiectionem.

g ¶ Cõcedendi. Quod si faceret deberet repelli. j. eo. qualiter. ꝛ. j. de prebẽ. cum iamdudũ. in fi. nisi in casu. j. eo. nihil est. §. vlti. et illð dispẽsatiue fit: ne iterim ecclesia patiatur detrimẽtum in temporalibus vel in spiritualib⁹: vt ibi dicitur: sed hic papa voluit parcere huic electo quia põt ipsum repellere ꝛ facere sibi gratiã.

h ¶ Cõfirmata. Per confirmationẽ acquirit plenã administrationẽ: et vinculũ coniugale cõtractũ est. j. de transla. inter corporalia.

i ¶ Facultatẽ. Immo priuari deberet. j. e. qualit̃.

k ¶ De pdictis. Ista decre. ꝯtinet grãm in eo ꝙ nõ fuit punit⁹. cõtinet ius in eo ꝙ dicit̃ ꝙ nõ hꝫ facultatẽ disponendi ante confirmationem.

¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit. scdo ar. ꝙ ꝯ factũ suũ. ꝛc. alleg. iiij. iura ꝓ. ꝛ. iiij. ꝯ. ꝛ soluit distinguendo.

l ¶ Reuocare. Sed quid est qð dicit ꝙ studeat reuocare? qꝛ talis traditio nulla est qꝛ pro nõ dato habet̃ qð ab illo donatur qui de iure donare nõ põt. j. de iure patro. qð aũt in fi. sed talis reuocatio potius erat de facto ꝗ̃ de iure: sicut donatio ð facto tñ fuit ne ex tali facto crederet ius habere ꝛ ne credat̃ hoc sibi licere. Item arg. ꝙ aliquis põt contra factũ suum venire xij. q. j. certe. lv. distin. penitentes. xxxv. q. ix. qð quis commisit. C. de cuic. si tibi liberam. Arg. ꝯ. xvij. q. iiij. sunt qui opes. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ff. ð ser. rusti. pre. per fundum. j. de cleri. coniu. diuersis. Sol. in sententijs iterlocutorijs iudex põt mutare vel reuocare suã interlocutoriam. ff. de re iudi. quod iussit. j. de ap. cum cessante. Circa negocia distingue. si ex mutatiõe nulli fit preiudiciũ licitũ est mutare: vbi ex mutatione alteri fit pudiciũ adhuc re integra licitũ est mutare. ff de iurisdi. om. iu. si ꝯuenerit. re nõ integra nõ põt. ff. de reg. iur. nemo. nisi fauor aliud inducat. C. de libe. cau. interrogata. Et ẽ sile in reuocatiõe snie spũalis vel corpalis matrimonij vbi decipit̃ eccl'ia. xxxv. q. ix. sẽtẽtiam. ꝛ meli⁹. §. his ita rñdet̃. ꝛ. j. de re iudi. lator. ꝛ. c. ꝯsanguinei. ꝛ iõ põt ꝯuenire: quia administratio est ei interdicta. ꝛ sic replicaret de administratione si ei obijciat̃ ꝙ ꝯ factũ suũ venire nõ possit. ff. de iureiu. l. iusiurandum. j. rñso. ꝛ. l. seq. Ber.

ꝯ Concor. tex. in. l. si pcuratot. ff. ð ꝯdi. ide bi. nam dantes alicui ptãtem vident̃ intellexisse de idoneo

Considerauimus ꝙ electio Ioānis Frōtini post appel.[a] τ cōtra tenorē priuilegiorū[b] eccl'ie vr̄e fuerit celebrata. perpēdimus etiā ꝙ electio B. post illā q̄lemcūqȝ electionē nō cassatam: necnon τ post ap[c]. (p quā ad suū statum oīa debēt reduci) fc̄tā fuit: τ infra. ¶ Quapropter vtriusqȝ electionē oīno cassamus: τ vobis in aliā personā idoneā τ honestā cōueniēdi liberā tribuim' facultatē: ita ꝙ vtriqȝ p̄dictorū fama[d] sua non min' integre ꝯseruet̄: τ ꝙ in alijs eccl'ijs possint (si de' grām dederit) ꝓmoueri. Uobis autem liceat p̄ter istā eccl'ie vr̄e ordinationē[e] in eorū alterꝫ conuenire. Idem.

¶ Metropolitanus cōfirmatus licet nondū receperit pallium potest suū suffraganeum consecrari facere. Capl'm. xi.

Suffraganeis alicuius metropolitani: ad mandatū ipsius post cōfirmationē electionis sue: etiam si palliū[f] nō receperit: licitum est electū qui ad eius iurisditionē pertinet consecrare. Clemens. iij.

¶ Is cuius electio fuit cassata non vicio ꝑsone: sed electionis modo iterū elegi pōt: sec' si vicio persone. Capitulū. xij.

Super eo vo qḋ q̄rere voluisti: si alicui' electione cassata: idē ad alterius ecclesie regimen electus fuerit: an eius electio debeat ꝯfirmari? ¶ Hoc tuā volum' discretionem tenere: ꝙ si prior electio nō vicio ꝑsone[g] sed mō electionis cassat̄: ꝓmotionē ei' fieri in eadē etiā eccl'ia. ¶ Nisi forte symoniace[h] prauitatis aliqḋ intercessisse ꝯstiterit † non debeat ipedire. Celestin'. iij.

¶ Non ꝓfessus pōt postulari in abbatem si ex aliq̄ bona cā fiat talis postulatio. h. di. f'm lecturam que est magis singularis. Capitulum. xiij.

Cum monasterium de pellicia in tuo sitū episcopatu ad eā dissolutionē deuenerit (sicut tuarū lr̄arū insinuatio patefecit) ꝙ fr̄es eiusdē dom' obseruantiā religionis et ordinē abiecerūt[i] τ ifra

diuisio ¶ Considerauim'. ¶ Diuidit̄. nā premittit causam cassationū. scḋo vtrāqȝ electionē cassat ibi. quapropt̄. tertio mādat eccl'ie ꝓuideri ibi. vobis aūt. Ab.

a ¶ Post appel. Appellare ne fiat electio non valet. sed ne fiat nisi canonica tūc bn̄ valet. ȷ. e. cū nobis. τ intellige ꝙ allegata fuit aliqua ꝓbabilis cā: qr si sine appelletur in iudicio vl' extra appellationis cā exprimenda est. vt i decre. Innocen. iij. cordi nobis. ḋ ap. lib. vj.

b ¶ Priuilegiorum. Que essent ista ꝓuilegia nō habemus. h.

¶ Glosa seq. signat. ij. iura in cōtrarium τ sol.

c ¶ Appellationē. ȷ. e. bone. j. τ. ȷ. de ap. cōstitutis. ꝫ in illis tenuit electio scḋo loco facta: τ post alteri' ꝑtis appellationē i illa ꝯstitutis. tenuit electio scḋa: qr prima ipso iure nulla fuit. h̄ vo prima non fuit nulla: sed annullāda in decre. illa bone. prīa nō tenuit tribus de causis: vt ibi dicit̄. De hac materia dicet̄. ȷ. eo. auditis.

¶ Glo. se. Arg. alle. i ꝯtriū τ sol.

d ¶ Fama. arg. infamiā nō comitari depositū. ff. de re mili. qui cū viro. §. nō oīs. τ. §. exauctoratus. Arg. cōtra. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. ignominie. Sol. est. ȷ. e. super eo. qr non fuit cassata vitio persone.

¶ Glosa seq. ponit lecturam quam reprobat.

e ¶ Ordinationē. Dicūt quidā p̄ter istā q̄ nunc cassata est ꝙ iterū possunt alterū eligere si volūt. ȷ. e. sup eo sed hoc non credo qr ꝓpter scandalū noluit papa ꝙ in illa vacatione aliq̄s eorū promoueretur. hodie tn̄ alia dȝ esse forma in electionibus faciendis. ȷ. e. qr ꝓpter.

Sūmarium. Incipe' constructū: ibi licitū ē suffraganeis τc̄.

Suffraganeis. ¶ Ista decre. facit ad scḋaȝ ꝑtē rubrice. τ. h. d. Metropolitan' ꝯfirmat' et ꝯsecrat' nō pōt pallio nō recepto suffraganeū suū ꝯsecrare: sed pōt mandare alijs suffraganeis vt illū cōsecrēt. Ab. si.

¶ Glosa seq. obijcit opi. ponit quam primo improbat. scḋo defendit. in fi. remittit. Io. and.

f ¶ Palliū. Sed ꝫ vr̄. qr ꝓpter palliū nōdū receptū cōsecratio epoꝝ differret̄. c. di. qm̄. vbi de hoc: qr ante palliū receptū nō pōt cōsecrare ꝑginces / ordīes celebrare / vel epos ꝯsecrare. ȷ. e. qḋ sicut. ad idē facit. ȷ. eo. trāsmissam. ꝓpter hoc dicūt q̄dā ꝙ hec nō est decr̄. lȝ fuit quedā ꝓuisio. tn̄ pōt tollerari. τ vr̄ subesse q̄dā cōtrac vt cū nōdū sit in mora petēdi palliū: vt hoc habeat locū qḋ nō vr̄: qr in traditiōe pallij plenitudo cōfert̄ pōtificalis officij. ȷ. de vsu pal. nisi ꝑsōlis. Uñ τ cum ꝑ se hoc facere nō possit: neqȝ auctē alijs faciēdi p̄stare pōt: et est opti. ar. ȷ. de ꝯse. eccl. vel alta. aqua. τ ar. ff. ad se. cōsul. ma. filiū habeo. Dic ergo h̄ vt dixi. ȷ. ḋ trāslā. cū ex illo. B.

Super eo. Ista decre. quotidie allegatur. in q̄ p'lo ponit̄ qō. scḋo solutio ibi. hoc tuam In q̄ duo facit. nā primo rn̄dēdo distinguit. secūdo excipit ibi. nisi. Abbas.

diuisio

¶ Glo. se. exēplificat. arg. obijcit τ dupl'r soluit.

g ¶ Non vitio ꝑsone. puta ꝓpt aliquā irregularitatē: qr erat illegitim' vl' ꝓpt crimē qḋ ei fuit obiectū τ ꝓbatū qḋ si esset probatum nō pōt eligi nec in illa nec in alia eccl'ia cū sit inelígibilis. Et pōt hic colligi argu. ꝙ crimen in modū exceptionis probatū ꝑiu dicet ei in electione alia. sed hoc esset penā imponere ordinarīaꝫ qḋ fieri non dȝ. ȷ. de or. cog. cū dilectus. in fi. τ. ȷ. de excep. deniqȝ. ff. de his q̄ no. infa. luci' Dicas ꝙ si ꝑ hoc grauata fuit: et est ipsi' opinio pōt et debet repelli. ȷ. de testa. testimoniū. c. grego. est. vbi casus iste ponit̄. τ arg. ij. q. j. p̄sbyter. τ. c. si mala fama. τ lxxxj. dist. tantis. τ. ȷ. de accu. oīnp̄s. vel repellit̄ in alia electione: cū crimē obiectū ꝓbatum in modū receptionis electionē de qua agit̄ ꝯtingebat. ȷ. de excep. deniqȝ. τ. ȷ. de cōfes. c. ij. sed si modo electionis tūc nō impedit̄ in alia electione vt hic dicit. τ. s̄. e. cōsiderauimus.

† Adde glo. i. l. vnica. § ver. ꝫ hanc. l. ff. ad. l. iul. de ambi. Et glo. et bar. l. i. barbarius. ff. ḋ offi. pretorum.

¶ Glosa seq. signat contrarium et soluit.

h ¶ Symoniace. j. q. j. c. j. Arg. contra. ȷ. de symo. de regularibus. τ. j. q. v. c. j. qḋ hic dicitur ius est commune. qḋ ibi dicitur dispensatio. Ber.

Cum monasteriū. ¶ Monachus vni' monasterij pōt eligi in abbatē alteri' monasterij. h. d. f'm lecturam. cōiorē f'm quā parū vtilitatis affert hec decre. cū ꝓferti hodie sit clari' ꝓuisuȝ i cle. j. de electiōe. Et diuidit̄ qr p'lo pōit̄ petitio. scḋo ꝯfirmatio ibi nos aūt. ab.

Petēs in hoc caplo narrat iij. videlȝ statū monasterij q̄litatem electi et suū assensum

i ¶ Abiecerunt. Unde deberēt expelli. ȷ. ne cleri. vel mona. relatum. Ber.

¶ Glosa seq. obijcit ꝙ heremita τc̄. τ soluit demū querit obijciendo. et dupliciter soluit.

In quēdā q̄ cū fratribus suis in heremo[a] est laudabiliter cō uersatus: boni testimonij virū vnanimiter cōsenserunt: eum in abbatē totis desiderijs postulantes[b]. Tu vero postulationi eoꝝ prebuisti assensum ꝛ postulasti eādem ordinationē a se. apost. confirmari. Nos aūt ipsam sicut facta est canonice confirmamus[c]. I dem.

¶ Electio debet esse in libertate eligētium: nec valet contraria cōsuetudo. Capi. xiiij.

Cum terra[d] que funiculus[e] hereditatis dīni cēsebatur: et infra. ¶ Sicut ex quarūdam lraꝝ tenore accepimus quidam in electionibus praue cōsuetudinis[f] morbus irrepsit: vt cū alicuius prelati electio dꝫ celebrari: cōuētus ‡ ad quē pertinere dinoscitur: duas ꝑsonas noiet: latēter auribꝰ patriarche vel principis exprimēdas: vt sic alterius eligēde vel totius electionis penitus irritande idem patriarcha vel princeps plenariā habeat facultatem. ¶ Quia igitur hoc redūdat in grauē perniciem ecclesiastice libertatis prescriptā consuetudinis prauitatē sancimus penitus abolendam. ‡ ¶ Statuētes vt forma electionis canonice/ in omnibus conuentualibus[g] ecclesijs obseruetur: videlꝫ vt cum debet ecclesie consuli pastoralis regimine destitute: electores in vnum locum (in quo[h] fuerit electio celebranda) conueniant: et inuocata spiritus sancti gratia: personam nominent q̄ si in persona fuerit vel in electionis modo peccatum: tandiu in electione diligentiā[i] inquisitionis apponāt: donec vacāti ecclesie de persona idonea valeant ꝓuidere. ¶ Quo facto: non prohibemus: quin regis seu patriarche (qui pro tēpore fuerit) requirat̄ assensus: sed propter hoc ipsam electionē nolumꝰ īpediri. I dē.

¶ Per confirmationem ele=

a ¶ In heremo. Et ita videt̄ q̄ erat monachꝰ: licet dicat̄ in heremo: al's nō posset eligi: sed postulari. j. eo. cū cāin. ꝛ. c. cū magistrū. ꝛ. c. officij. ꝛ eiusdē religionis vel maioris dꝫ esse: q꞉ nō est licitū descēdere sed ascendere. † j. de trāsla. licet. ꝛ. xcij. dis. legimus. in fi. iuxta illud. Et ambulabūt de virtute in virtutē ꝛc̄. de pe. dist. ij. dū san. ctam ecclesiam. Sed si itelligas q̄ iste fuit heremita: tūc abbas esse nō pōt: q꞉ heremita ꝓpriū hꝫ arg. xix. q̄. iij. §. ecōtra paulus. sed monachꝰ ꝓpriū habere non pōt. j. ꝺ statu mona. cū ad monasteriū. in fi. Credo q̄ iste fuit de heremo quod sic appellatur ꝛ est in tuscia: et sunt albi mōachi: qui subsunt camādulēses et illi de sancto damiano iuxta pontē ferreum.

b ¶ Postulantes. Sed quare dicit postulātes nōne poterat eligi: Dicas q̄ priinū monasteriū de pellicea erat alterius ordinis vel ille monachꝰ erat in minoribꝰ ordinibꝰ: et ideo debuit postulari vt dictū est. s. de postu. prela. ca. vlti. vñ dicit in fi. sicut canonice facta est. vñ videtur q̄ cōpetentius poneretur in titu. precedēti. Sed lꝫ dicatur postulantes: non tñ credo q̄ fuerit simplex postulatio sed electio: ꝛ hoc satis innuit̄ ex eo q̄ dicit eādem ordinationem postulasti a se. apo. cōfirmari: ex eo q̄ papa dicit: nos eā cōfirmamus. Si eñ fuisset simplex postulatio papa non dixisset cōfirmamus sed dixisset ipsam admittimus vel nō approbamꝰ. s. titu. proxi. bone. j. ꝛ. c. bone. ij. ꝛ sic bene ponitur hic.

c ¶ Cōfirmamꝰ. Sed nūquid sufficit in hac dispēsatione consensus soliꝰ epi: ꝛ ita. sed ad cautelā cōfirmat̄. iste eñ dubitabat an posset hoc facere. ꝛ iō papa rñdē do cōfirmat factū ipsiꝰ: al's ipse papa dixisset ꝛ nos postulationē admittimꝰ: sed ipe solū cōfirmat factū epi. Uel ideo q꞉ forsitā suberat dñio pape nullo medio. argu. ad hoc. lviij. dist. c. j. et. ij. sed ista lr̄a videt̄ ꝯdicere ibi. tu vero postulationi ꝛc̄. dic vt. s. dictum est.

¶ Glosa ista querit ꝛ dupl'r soluit: ꝛ secūdā improbat.

Cum terra. Nō valet cōsuetudo ꝑ quā collegium ad alterius voluntatē tenet̄ sibi eligere prelatū. h. d. Et diuidit̄. primo ponit̄ decisum exordiū. secundo narratio ibi. sicut. tertio ꝓuisio ibi. q꞉ igit̄. Et ibi tria facit. primo cām reddēs dānat cōsuetudinem. secūdo statuit ꝛ statutū declarat ibi. statuētes. tertio ꝑmittit ꝛ permissionem determinat ibi: quo facto. Ab. sicu.

d ¶ Terra. Scilꝫ hierosolymitana.

e ¶ Funiculus. id est portio.

f ¶ Cōsuetudinis. No. cōsuetudinē cōtra libertatē ecclīe nō valere de hoc dicit̄. s. ꝺ ꝯsue. c. j. ꝛ. c. vlt.

g ¶ Cōuētualibꝰ. Ideo dicit cōuentualibꝰ q꞉ vbi est vnicꝰ sacerdos patronꝰ dꝫ eligere. j. ꝺ iure patro. nobis. ꝛ. xvi. q. vlti. decernimus.

h ¶ In quo. s. in ecclīa cui preesse dꝫ in capitulo ſm cōsuetudinem loci illius si cōmode fieri potest al's vbi melius obtulerit se facultas. xxiij. dist. in noīe dñi. xij. q. ij. preceptū ꝛ. j. eo. q̄ sicut.

¶ Glo. se. obijcit ponit q̄stuor solutiōes ꝛ approbat vltimam.

i ¶ Diligētiā. Hic sumit̄. arg. q̄ eligentes pñt aliū eligere pria electione non reprobata ꝑ superiorē. sed contra. s. eo. cū in cūctis. ꝛ. j. eo. innotuit. s. eo. consideramus. j. de cōces. prebē. c. post electionē. qđ hic dr̄ sic pōt intelligi diligētiā inquisitionis apponāt ꝛc̄. nō aliū eligēdo statim: sed q̄rēdo aliquē idoneū quē eligant alio reprobato: ꝛ hoc intelligitur post reprobationem alterius. vel cū ea cōditione eligūt si primus non obtinuerit. arg. lxxxv. dist. archi. florentinū. Et scđa exspirabit prima obtinente sicut fit in substitutione. C. de impu. ꝛ alijs substi. post aditā. arg. ad hoc. lxj. dist. studij. Et loquit̄ de ignorātibus vitiū electi ꝛ diligētiā adhibentibus: al's priuarent̄ ipso iure ptāte eligendi. s. e. cū in cūctis. ꝛ. s. e. innotuit. ꝛ ita scripsit hic. Lau. Hodie hoc nō valet electio ꝑ vota cōditionalia: vt in decre. Innocētij. j. eo. q̄ incipit in electionibus. Sed videt̄ ex ipsa lr̄a q̄ alius sit intellectus. Et lr̄a sic exponit̄ q̄ in persona scꝫ eligēda de qua inter electores fit mentio ad eligendum: nominato ante electionē factā: vel in electionis modo: quia forte nō intersunt oēs qui debēt interesse: vel nō seruatur forma scđm antiqua vel scđm noua iura in ecclesijs cathedralibus et abbatijs quā habes. j. eo. quia ꝓpter. tandiu in electione facta seu faciēda sit ue in tractatu electionis ꝛ sic tādiu deliberent ꝛ inquirant de persona idonea quousq̄ ipsum inueniant. et tūc demum ipsum eligant. et sic satis plane sonat etiā littera. Hodie vero videretur seruāda forma etiam in

† Facit tex. i. b. fin. §. j. C. ꝺ cura. fu.

‡ Infero ex hꝰ text. q̄ ista nomina ꝯuentꝰ ꝛ capitꝫ sūt sinonima.

tex. est i c. ecclīa sctē marie. s. ꝺ cōsti. et xv. dis. capi. j.

diuisio

‡ Cōtra cōꝯ. aurē. cassa ꝛ irrita. C. ꝺ sacrosan. eccle.

Electio cōditionalis nō valꝫ.

cōuentualib⁹ ecclesijs oībus que tradit̄. j. eo. q. ppter licet videat̄ loqui de cathedralib⁹ ex verbis illis ecclesie viduate: qꝛ ille sole dicūtur viduate: qꝛ ibi dr̄ vinculū cōiugale ꝯtum: in alijs inferioribus nō ita: sed tn̄ hodie extendit̄ ad oēs lꝫ improprie dicantur viduate: tn̄ quo ad multa vi duate dicunt̄ ex quo prelatū non habet qui possit negocia illorum procurare. Et ꝙ sic littera exponenda sit: patet ex eo ꝙ dicit pso nā nominet: qꝛ p nominationē no fit electio.

Eccle cathedrales tātum morte plati viduate dicunt̄.

Sūmarium.

¶ Rāsmissā. ¶ Pertiet ista decre. ad secūdam partē rubrice. scilꝫ de electi ptāte. i. h. d. Elect⁹ confirmatus nō consecratus pōt exercere ea q̄ sunt iurisdictionis nō autem ea que sunt ordinis epalis. Joā. and. Et diuidit̄: qꝛ in prima ponitur consultatio: ibi. scđa responsio. ibi respondemus. Ab. sicu.

diuisio

a ¶ Mercimonia. Q̄ nō licꝫ: et aute clericatum bn̄ licebat. lxxviij. dist. fornicari. et xxxj. dist. lex continentie.

† Concor. tex. in auf. vt hi q. obli. §. q̄nqꝫ. coll. vj.

b ¶ Postposito. Unde ipso facto priuilegium clericale perdere debent: nec ab ecclesia debent defendi. j. de vita et hone. cleri. c. vlti. qꝛ indignū est illis ab ecclesia subueniri p quos constat scandalum in ecclesia generari. j. ne cle. vel mona. c. sacerdotibus et hoc est verū post admonitionem: vt. j. de vita et hone. cleri. c. vlti. et. j. de senten. excom. in audientia. et in parte decisa premittitur de admonitione.

¶ Glosa ista exprimit quedā que sunt ordinis / et quedam que sunt iurisditionis.

c ¶ De talibus. Scilꝫ pertinētibus ad iurisditionē: puta sicut est iudicare / excōmunicare / corrigere / iuramenta recipere a vasallis / confirmare / inuestire / beneficia conferre et cōsimilia que cōsistunt in iurisditione. S. eo. nosti. j. de transla. c. j. hec omnia in cōfirmatione consequitur electus. ea vero que sunt ordinis sicut est clericos ordinare crisma conficere depositio clericorū bñdicere virgines et ecclesias et altaria consecrare et similia cōferuntur in cōsecratione epali. j. eo. ꝙ sicut. §. preterea. et. lxviij. dist. q̄uis corepi. et arg. j. de transla. inter corporalia. qꝛ ante consecrationē quasi vidua dicitur ecclesia propter hmōi: vt ibi dicit̄. et sic iure cōi poterat illos clericos corrigere ac punire. Ber.

ctionis nō trāsfertur potestas exercendi ea que sunt ordinis illa enim transferuntur per cōsecrationē. Ab. Capitulū. xv.

Transmissam: et infra. Quesiuisti quid faciendum sit tibi super eo ꝙ clerici tue dioce. cum pro suis excessibus suspēsionis vel interdicti: vel excōmunicationis sententia percellūtur: paruipēdētes eā: dimittūt ecclesias et trāsferunt se ad mercimonia[a] laicorum. nōnulli quoqꝫ ipsorū (habitu clericali postposito[b]) vestes induūt laicales: et sicut laici mercatores se turpib⁹ questibus implicātes: cōsimilium sibi laicorū manus associāt: et correctionē ecclesiasticam per contemptū eludunt / dicentes ꝙ potestatem nō habeas eos (nisi tibi specialiter apo. se. indulserit) corrigendi: et infra. ¶ Respōdemus igit̄ ꝙ ex quo electionis tue cōfirmationem accepisti: de talib[c] et cōsimilibus (preter ea que maioris inquisitionis discussionē exigūt: et ministeriū cōsecrationis desiderāt) qđ iustū est: et ecclesia stice conuenit vtilitati: statuēdi habeas liberam facultatē. Inno. iij. de cella sancti petri et mitunen. abbatibus.

¶ Qui electioni de se facte renūciat appellare nequit ad impediēdam electionē alterius. Et electio que est a suspensis celebrata nō tenet. Capi. xvj.

Cum inter. R. seniorē et R. iuniorē sup abbatia scaphusen. questio verteret̄. et infra. Bo. me. Ce. pre. n. predictum. R. seniorem: sententiam cum instantia postulātem: ad componendū coegit[d] inuitū: et sic abbatie renunciās: de manu eius custodiā et prioratum recepit ab eo dū viueret[e] possidendos. Cui ordinationi licet consentiret inuitus[f] domū tn̄ reuersus (aduersarijs compositionem ipsam nolētibus obseruare) non potuit que concessa sunt obtinere[g]: et infra. ¶ Nos attēdētes ꝙ ex cōsensu[h] compositionis recepte ius

¶ Cum inter. ¶ Pmo narrat factū. scđo diffinit articulū de q̄ cōstabat ibi. nos attēdentes. tertio ibi. sane illud. de q̄ nō cōstabat diffiniēdum cōmittit. Ab.

d ¶ Coegit. Qꝛ ius eiusdē forsitā magis vacillabat ꝙ alteri⁹ partis nec poterat sine magnis sumptib⁹ finē imponere liti immo certe ipse idē si dubitaret vel diffideret de iure suo debebat renūciare liti. j. de postula. bone. et. j. de symo. p tuas. nec dolum facit qui rem deserit vt litē effugiat. ff. de ali. iudi. mu. cā fac. itē si. §. j. vel coegit ppter bonum pacis. j. de spon. ex litteris. et credo ꝙ non fuit absoluta coactio sed conditionalis.

diuisio hec decre. fuit pria in tertia cōpilatione in titu.

e ¶ Dū viueret. Lꝫ em̄ priorat⁹ nō sint monachis cōfirmādi. j. de cōfir. vti. vel inuti. porrecta. si tamen electi canonice fuerint: non sunt remouēdi sine causa. j. de statu mona. monachi. de hoc no. in illa decreta. porrecta.

f ¶ Inuitus. Et sic factus est volēs qꝛ coacta volūtas est voluntas. xv. q. j. merito. xxiij. q. iiij. displicet.

g ¶ Obtinere. Jmmo prout in integra continetur ipsum. R. seniorē verberauerūt propter quod fuerūt interdicti a quodā cardinali: vt in littera continetur. ipse vero. R. nichilominus appellauit ne eligerēt et tamen elegerūt aduersariū suū. scilꝫ. R. iuniorē qui fuit ab epo loci benedictus. ideo appellatio eius nō tenuit quia renunciauerat iuri suo.

¶ Glosa seq. obijcit ponit opi. quā reprobat et soluit et ad duas decre. contrarias respondet.

h ¶ Qđ ex cōsensu. Sed nōne eoipso ꝙ alij nō seruabāt cōpositionem poterat redire iste ad ius suū pristinū? † ita videt̄. j. de pac. cū p ide. et. j. de renun. sane. et. j. de iureiurē. c. iij. et. ff. de cōdi. cā da. causa nō se. si quis accepto tulerit: et si fili⁹ impugnat testamentū patris in quo mater est instituta heres restituit̄ matri actio de dote q̄ cōfusa erat p additionē hereditatis. C. de in offi. test. si marit⁹ et si mulier iuuet̄ velleiano restituet̄ actio creditori in antiquū debitorē. ff. ad velleia. si mulier. preterea simplici pacto nō tollit̄ actio prima. C. de trāsac. siue. nec dꝫ ei fides fuari qꝛ ꝯ pacta versat̄: nisi cū actio est odiosa. C. de trāsac. cū mota. et nisi in criminibus. C. ad turpil. q̄uis. sic ergo videt̄ ꝙ sua itererat

† Concor. tex. l. l. si diuersa. C. de trāsac. et l. l. cū pcibus C. de p̄script. xxx. vel xl. āno.

appellare. vt. ij. q. vj. nō solēt. Uel si actio sublata fuit saltē dāda fuit actio de dolo. C. de dolo. cū ꝓponas. potest dici ꝙ actū fuit inter partes vt si altera pars resiliret a pacto soluta pena ei staret. ff. de trāsactio. et q̄ fidem. sed hoc nō credo. nec hic colligit̄. Uñ dicas ꝙ vbi cōpositio intercedit ꝛ pure renūciat aliquis iuri suo postea non audit ‡ vt hic. et .j. de renū. in presentia. ꝛ. vij. q. j. ꝗ̄ periculosum. et remittētibus actiōes suas nō est dand⁹ regressus ad eas. ff. de edil. edic. q̄ritur .§. si vēditor. Et notat ꝙ q̄ renunciat sp̄uali iuri siue bñficio / pure ꝛ sine aliquo pacto debet renunciare: al's symoniacū esset qꝛ nō habet ibi locum renunciatio sub modo vel sub cōditiōe et inde est ꝙ nō pōt redire ad primum ius sed in trāsac. vel in pacto sec⁹ est cū ibi admittat̄ talis cōtract⁹ do vt des: facio vt facias: vel facio vt des. qđ locū nō habet in spirituali bñficio. .j. de trāsac. super eo. Si dicas quare nō fuit iste. R. auditus super priori beneficio sicut ibi. .j. de pac. cū pridē. ꝛ. .j. de renuncia. sane. rñdeo qꝛ iste nō habebat actionē ad agendum ꝛ nemo sine actione experitur. ff. de neg. gest. si pupillum .§. videamus. tñ qꝛ pure renunciauit vt dictū est: tum quia recipiendo custodiā et prioratū etiā iuri suo in totū renunciauit. ꝛ quia ipse iudicis officium nō implorauit sicut in illis. c. cum pridem. ꝛ. c. sane. propter qđ auditi fuerunt ꝛ restituti ad agendum.

d ¶ Premisimus. De suspēsione et interdicto a cardinali posito.

e ¶ Preiudicat. Sed qꝛ nescim⁹ vtrū istorum alteri preiudicet iō absoluim⁹ reū. qꝛ in reb⁹ dubijs prōptiores debem⁹ esse ad absoluēdū ꝙ̄ ad cōdemnandū. .j. de ꝓbatio. ex litteris. et .j. de fi. instru. inter dilectos. l ii. ‡ hic secus factū fuit.

‡ Con cor. l. nichil. ff. de iof. testa. ꝛ l. prior. ff. de ex cu. mune.

Renunciatio dꝫ esse pura.

(si qđ sibi competierat). R. senior amisisset: ac ꝑ hoc ne monachi ad electionem procederent: de iure minime appellare potuissent cum nisi quoꝝ interest audiri nō soleāt appellātes ap. illam dicimus legitimam non fuisse: vnde per eam electio non potuit impediri. ¶ Sane ꝗ̄uis prepositus[a] et capitulū cōstantien. de interdicto qđ cardi. posuerat i suis litteris inseruerint: quia tamē per id quod. R. iunior diocesanus episcopus[b] munus benedictionis impēdit[c] et videtur quod premisimus[d] obuiare: vnde vel scriptura facto vel factum scripture preiudicat[e] nec probatum fuit (licet obiectū) ꝙ ab interdictis electio fuerit celebrata: ipsam nō potuimus irritare: et infra. Ideoq̄ causam ipsam vobis duximus cōmittendam: vt si constiterit ꝙ electio fuerit facta a suspēsis[f] ea omnino cassata[g] ipsi monasterio (post satisfactionem cōdignam: suspēsionis et interdicti sentētia relaxata) de persona idonea consulatur[h].

Idem capi. penuen.

¶ Si electus non habet sufficientem sciētiam vel ante confirmationem administrat ei⁹ electio cassari debet. C. xvij.

Qualiter post obitum: et infra. ¶ Uerū quoniā electus a vobis ante cōfirmationem administrationi[i] episcopatus se irreuerenter immiscuit: recipiendo tam a clericis ꝙ̄ a laicis iuramenta: non attendens ꝙ secūdum apostolum. Nemo debet sibi honorē assumere: ‡ sed qui vocatur a deo tanꝙ̄ Aaron: precipue qꝛ nec donum scientie pontificalis conueniens[k] fuerat assecutus ¶ Postꝙ̄ nobis presentasti eundem: sufficienti examinatione premissa: electionem de ipso factam duximus irritandam: quicquid[l] ex ea et ob eā

f ¶ A suspensis. s. de consue. cū dilectus. vbi de hoc satis dictum est.

g ¶ Cassata. i. cassa nunciata: qꝛ suspēsi eligere non possunt.

h ¶ Consulatur. Intellige ꝙ ꝑ capitulū fiat electio. ex q̄ non dicit per quos si eūi papa voluisset monasterio ꝑ alios prouideri illud mandasset sicut fieri cōsueuit. Uñ mandat illos prio absolui a sentētijs suspēsiōis vt postea eligere possint ꝛ sic sunt restituti ad eligendū: al's esset secus. ꝛ. R. seniori restituti fuerūt custodia ꝛ prioratus vt cōtinet̄ in integra.

‡ Con cor. tex. in. l. ar rianus ff. d ac. ꝛ obli. ꝛ in. l. re spicien dū. ff. d pe.

Heb. v.

‡ Adde ꝙ ambiciose petens dignitatē secu. vel ecclesiasticam punit̄ i cētum aureis: et est infamis. text. est l. i. vbi s ca. ff. ad. l. iu liā. de ambi. ꝛ in. l. ij. ꝛ ibi Bartol. ff. d inter. act.

Qualiter. ¶ Primo ponitur decisum exordiū. secundo factum ibi: verū. tertio electionis cassatio ibi postꝙ̄. Abbas.

¶ Glo. seq. alle. duas cōcor. ꝛ duo cōtraria ꝛ soluit demum ponit opi. Lau. tamen cōsuluit non teneri.

a ¶ Prepositus ꝛ capitulū. Quibus forte negocium cōmissum fuerat: quorū litteris creditur. xix. q. iij. statuimus. ꝛ. lxxiij. dist. in noie patris ꝛ filij. in fine.

b ¶ Episcopus. Hic concurrūt due presumptiones: scꝫ factū epi. ꝛ scriptura prepositi et capituli. ꝛ factum legati. facto epi creditur. .j. de re iudi. sicut. ꝛ. .j. de renūcia. in p̄sentia. et. ij. q. ij. hoc etiā placuit. Unde non est verisimile ꝙ etiā suspensum et a suspensis electū bñdiceret vel cōfirmaret. In contrariū presumitur ex litteris prepositi ꝛ capituli quib⁹ etiā credit̄ ꝑ iura p̄dicta et ita circa idē factū q̄nꝙ̄ habent̄ varie p̄sumptiones. lvij. dist. si q̄s in egritudine. ꝛ. ff. de in integ. resti. diu⁹. ꝛ arg. .j. de p̄sum. l̄ras. ibi tñ vna prepōderat alteri. hic neutra: ꝛ iō papa mādat inquiri de illo interdicto.

c ¶ Impendit. Quare presumitur ꝙ electio illius fuit canonica.

i ¶ Administrationi. Sic. .j. de p̄ben. cū iā dudū. ꝛ. .j. eo. bone memorie. Sed ꝫ. .j. e. ꝙ sicut. ꝛ. nichil est .§. vlt. hoc ius cōe. illud dispēsatio: vt ibi ptꝫ: ita tñ ꝙ de reb⁹ tp̄alibus nichil penit⁹ alienēt. Et iō illud introductū fuit. qꝛ si nimia subtilitate circa hoc vteremur subtilitas in pnicié eccl'ie verteret̄. C. ad trebel. l. pe. Et dixit hic Lau. ꝙ si elect⁹ ante cōfirmationē aliq̄d disposuit de rebus eccl'ie vt salue essent: qꝛ erant periture ꝛ hoc nō fecit tanꝙ̄ prelat⁹ sed tāꝙ̄ simplex canonicus: non videt̄ ob hoc administrasse ꝛ ei nō dꝫ nocere. ff. de acq. here. ꝓ herede. et. C. de tu. q̄ non satis. tutor. ꝛ. l. in dubium. cautius tñ faciet si abstineat si est aliq̄s alius q̄ hoc facere possit: qꝛ etiā qui minimā particulam de hereditate attigerit administrasse videtur. ff. de acqui. here. si seruum .§. si quis seruus. ꝓpter hoc cassata est hec electio. ꝛ qꝛ non erat conuenientis scientie.

k ¶ Cōueniēs. Bñ dixit cōueniēs: qꝛ sufficit ꝙ sit cōuenientis sciētie lꝫ nō sit eminētis. .j. eo. cū nobis olim.

¶ Glosa seq. alleg. tres cōcor. ꝛ duo cōtraria: ꝛ soluit.

l ¶ Quicquid ex ea. C. de lega. non dubium. xij. q. ij.

alienationes.xx.distin.ca. vlti. Arg.contra.iii.q.vii §.tria.ꝛ.§.verum.et.j.de iure patrona. consultatio-nibus.hoc intelligitur cum credatur ius habere pa-tronatus secus ibi.

Summarium.

Cum inter vniuersas. ¶ Qui vocant ad electio-nem cano-

curat ne ad eũ citatio veniat.qꝛ latitat.ar.ff.de exhi. si dictũ.§.si p̄sentẽ.ꝛ.j.vt lit.no cõtest.qñ frequẽter. §.j.credo tñ ꝙ vocãdi sunt dũmodo sint i tali loco vñ sunt vocandi licet sciant ecclesiã vacare.

¶ Glo.se.alle.concor.ꝛ signat cõtrariũ.

nicum non vocã dum/illuz expe ctare tenẽt: nisi per papam ab-soluatur ꝛ peri-culũ sit in mora h.d.ſm lecturã glo. ¶ Primo de cise põit suppli-catione capituli quam iustificat secundo causaz reddens illã ad mittit et capitu lum istruit ibi: qꝛ vero. Ab.

factum est denũciantes penitus non tenere.

Idem capitulo Capuano.

¶ Si vocantur ad electionez non vocandi: valet electio fu-cta eis nõ expectatis. h.d. ſm lecturam communem.

Capitulum.xviii.

Cum iter vniuersas me tropoli.ꝛ ĩfra. ¶ Intel leximus autem per Johã. et F.canonicos vestros: per lit-teras quas ad sedem aposto licam detulerunt: ꝙ ad deca-num[a] et alios ꝯcanonicos ve-stros panormi manentes: (cũ ex eorũ parte fuisset vobis p litteras intimatum: vt sic tra-ctaretis super electione sub-stituendi pastorem ꝙ nullum deberetis in eorum absentia noiare[b]) quẽdã sociũ vestrum cũ litteris destinastis.xij.die rum[c] terminum assignantes infra quem post receptionem litterarũ vestrarum iter arri-perent redeundi: cũ nulla eccle-siastica cõsuetudo non exigat vt ad electionem pastoris ca-nonici tam remoti[d] vocentur: et illi p̄cipue q̄ lõge anteq̄ȝ vos metropolitani vestri obitum presentialiter cognouerunt[e]: quorũ aliqui post eius deces-sum ad capuanam ecclesiam sunt reuersi[f]. ¶ Quia vero mo-ra longior est in electionibus valde suspecta: imo sepe dam nosa: mãdamus quatenus in uocata spiritussancti grã pso-nam idoneã p electionẽ cano nicaz concorditer assumatis[g] ad regimẽ capuane eccl'ie/ cõ sequenter ad audientiam no-stram nũcios idoneos trans-missuri: p quos a nobis vice regia[h] postuletis assensum: et apo.confirmationis gratiam requiratis. Idem archiep̄o et capitulo Capuano.

¶ Non debet inspici an post appellationem sed an contra

a ¶ Ad deca-nũ. Nota ꝙ ab-sente decano po test electio fieri licet sit honora-bilior pars capi tuli.j.de cõcessi. p̄ben.c.post ele-ctionem in par-te decisa.

b ¶ Nomina re. Et male mã-dauerunt: vt se-quitur: quia eos expectare nõ te nẽtur: vt.j. dicit quia periculosa est mora.

c ¶ Dierũ.xx. milliaribus p dieta ꝯputatis.ff.de verb.sig.l.iii.ꝛ.ff. si quis cautio.l.j.ꝛ.s.d rescrip.nõnulli.vbi de hoc sa-tis dictum est.

¶ Glo.seq.arg.ad q.de q̄ remoto.ꝛc.

d ¶ Remoti. A q̄ remoto loco absentes vocãdi sint colligit̃ ex trib⁹: qꝛ vocant̃ tam a remoto loco q̄tũ est a mediolano vsq̄ ad genuã.lxiii.di.q̄to.sed nõ debẽt vocari tam a remoto loco q̄tum est a capua vsq̄ ad palermũ: vt hic dr.ꝛ qꝛ vocãdi sunt vbi sine periculo vocari p̄nt.j.e.ꝙ sicut.§.si aũt.sed vr̃ ꝙ oẽs q̄ sunt in eadẽ ꝓuĩcia sint vocãdi cũ illi p̄ñtes dicant̃.C.de pre scrip.lõgi.tẽp.l.vlti.ꝛ.j.e.corã.al's nõ valet qd faciũt p̄sentes.j.eo.ꝙ sicut ꝛ.c.bone me.ii. Qd oẽs de ꝓuin-cia sint vocãdi/habes.j.e.ingenen. In hmõi vocatio nibus ꝓ electionib⁹ faciendis credo ꝙ standũ sit po-tius cõsuetudini: vt dr in illa decre.i genesi q̄ dicit ꝙ de toto regno francie vocant̃ ad electiones de ꝯsuetu dine gn̄ali in alijs negocijs eccl'ie sufficiat qd facit ma ior pars p̄sentiũ.x.q.ij. hoc ius. dũmõ maior pars si-ne due siue tres sint p̄ñtes.ff.qd cuiusq̄ vni.plane ꝛ l.nulli.nec vocant̃ absentes in talibus: vt ibi.hoc ius

¶ Glo se.reci.p q.an sciẽtes eccl'iam vacare.ꝛc.

e ¶ Cognouerũt. vñ vocari nõ debuerunt. qꝛ si sciuit certiorari nõ debuit.ff.de ac.emp.ꝛ ven.l.j.i fi.vñ ita tam debebãt venire ad tractãdũ de cõi vtilitate.C.de decu.curiales.l.ii.x. Itẽ nec est ille expectãdus q̄ ꝓ-

f ¶ Reuersi. Sicut quidam sunt reuersi sic alij poterunt re dire.xxiii.q.iiii. displicet. circa p̄n. Ar.ꝫ.ff.d ar bi.si cuz dies.§. penul.

¶ Glo. seq. q̄rit alle.p ꝛ ꝫ.ponit opi.Jo.ꝛ soluit distinguendo.

g ¶ Assumatis. Alijs absentib⁹ ꝛ tñ miserãt p il lis vt ad faciẽdã electionẽ cũ eis venirẽt. Sz po-ne ꝙ nõ habuis-sent isti mãdatũ a papa ad eligẽ dũ nũquid pote rãt isti eligẽ an-te t̃minũ p̄fixuz illis absentibus q̄s vocauerant: Videt̃ ꝙ sic.ar. hui⁹ ca.qꝛ nõ te nebãt̃ vocare il los.vñ p̄nt mu-tare volũtatẽ si ne alioꝝ p̄iudi-cio.ff.de reg.iu. nemo.a ꝯtio sen su cũ eoꝝ nõ ĩte sit.ff.de ꝯdi.ob cãm da.si pecuniã.ꝛ.ff.locati.l.pe.ꝛ.j. de ꝺposito.c.ii.§.ii.ꝛ.ff.depos.l.j.§.pe.et.j.d p̄ca.c.fi. ꝛ.j.d isti.cũ venissent. Preterea hoc faciebãt de grã q̄ p̄nt illã reuocare qñcũq̄ volũt.s.de postu.bone me. qꝛ ius nõ videt̃ acq̄situ.j.d v̄b.sig.abbate.ꝛ.x.q.iii.qꝛ cognouim⁹. Sz ꝫ videt̃: qꝛ ex q̄ admiserũt illos vocã do ad electionẽ: iã nõ p̄nt reuocare.j.e.cũ vintonien. ꝛ.j.de his q̄ fi.a p̄la.c.vlti.vbi de hoc.ꝛ.ff.de ser.ru.p̄-dio.p fundũ.ex eo ꝙ nolũt ꝓcedere ad electionẽ sine illis: cõfitent̃ se hoc nõ posse facẽ eis exclusis.j.de offi-cio deleg.cũ sup.ꝛ res de facili ad suã naturã reuer-tit̃.ff.de pac.si vn⁹.§.ꝙ si nõ totũ. Preterea grã con-cessa semel intẽpestiue reuocari non põt.j.de cõmo.c. vnico.ff.de cõmoda.c.incõmodato.§.sicut cũ nõ deci pi sed adiuuari beneficijs nos oporteat: vt i ꝓhemio institutionum. In casu isto dixit Jo.ꝙ bñ p̄nt eligere cũ eos vocare nõ tenerent̃. Michi videt̃ ꝙ ex quo illos voca uerũt: tenent̃ illos expectare vsq̄ ad terminũ statu-tum: † ꝛ hoc dico dũmodo ex tali expectatione p̄iudi-cium eccl'ie nõ cõtingat vel damnũ aut periculũ. Si vero mora periculum induceret: nõ obstante nũc illa vocatione p̄nt eligere.ꝛ hoc vr̃ sonare l'ra illi⁹ ca.ibi: qꝛ vero mora.ꝛc. Et ꝙ isti ꝓcesserunt in cap'lo presen ti hoc fuit: qꝛ papa eis mandauit.ꝛ qꝛ periculũ time-batur vel imminebat ex mora.

h ¶ Regia. Si.j.de foro compe.licet.sed ex tali as-

Diuisio

Absentes an sint ad electionem vocandi.

Canonici vocãtes nõ vocandos an possunt illis nõ expectatis eligere

† Tex. est in.l. gn̄alit. cuz ibi. no.ff. d iniusvo.

sensu administrare non posset: quia non consentit in eum tanq̈ papa: sed tanq̈ rex. sic .j. eo. ꝙ sicut .§. preterea. et .xxiij. q. iiij. si ecclesia. in fi. ⁊ .ff. de adop. si pater .§. qui duos. Et sic duplex cōsensus exigitur. .s̄. eo. cum terra. ⁊ .j. eo. sacrosancta.

tione sed moratoria cunctatione. ar. ff. de admini. tuto. tutor qui .§. j. ⁊ .j. de offi. delega. consuluit. Hoc non credo: immo dico ꝙ si maior ⁊ sanior pars vult procedere ad electionem† potest vt prouideat eccl'e vidua te. s̄. c. pxi. si vocauerint alios p̄sentes vel absentes

Eligere possunt p̄sentes alijs nolentibus venire.

Cum nob̄. a. Diuiditur. primo ponitur allegatio cōtra electuz. scd̄o ibi: sed contra allegatio pro electo: t̄tio ibi: his igit. ipsius examiatio. quarto ibi: nos ꝓcurationis cōmissio. Abbas sic.

diuisio

Appellatio et noui ope. nūcia differunt.

a. Innouari. Hic allegādo dicit: quia non extendit appellatio nisi ad ea q̄ il legitime fiunt: ⁊ illa sola cassat arg. .j. de restitu. spo. audita. ⁊ .s̄. d̄ rescriptis causam. secus est in denunciatōe noui opis. .j. de no. ope. nūcia. ca. j. et .ij.

b. Nulla. Talis em̄ appellatio non valet ne id fiat quod edicto perpetuo canet. .xxv. q. j. que ad ꝑpetuā. ff. de ap. reci. vel non l. vlti. qm̄ publice vtilitatis interest vt fiat electio. ff. de noui ope. nūcia. de pupillo .§. si q̄s riuos: ⁊ .j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex orc. in fi. ⁊ .s̄. e. cū inter. R.

fuerit electio celebrata. Et penes vocantes quibus compe tit vocandi potestas: remanet ius eligendi si vocati venire cōtemnunt. Et ad officiū confirmatoris spectat examinare electum etiam nemine opponente. Et nisi electus doceatur legitime etatis et litterature habetur pro non legitime electo. Capitulum .xix.

Cum nobis olim de obitu: ⁊ īfra. Cū aūt ꝯstaret interpositā fuisse ap. ne fieret electio nisi canonica: videri poterat ꝙ post eam medio tempore nichil debuit innouari[a] vnde talis electio iudicanda erat irrita ⁊ inanis: vtpote post ap. canonice interpositā attentata. Sed contra cuz appellatum fuisset nō vt nulla[b] electio fieret: sed vt fieret canonica si factū electiōis canonice fuerit subscriptum nō vtiq̈ cōtra formam ap. hmōi sed magis s̄m eam videbatur esse ꝓcessum. et ideo licet post ap. nō tn̄ cōtra eandē fuit electio celebrata: ꝑpter qd̄ non erat aliquaten⁹ irritanda: ⁊ infra. Itē cū post ap. emissam[c] archidia. cum suis fautoribus chorū exijsset ⁊ vos illos vt īteressent electioni faciēde vobiscum curassetis sollicite reuocare[d] (qm̄ ad electionem faciendam accedere noluerūt) alienos[e] se fecisse videnť: ꝑpt qd̄ electioni a vobis iuxta formā mandati apo. cōcorditer celebrate: de iure nō posse cōtradicere videbātur: ⁊ infra. His igitur ⁊ alijs allegat̄: q̄q̈ cōtra ꝑsonā illi⁹ quā elegistis nihil dictū fuerit vel obiectū: q̄a tn̄ (iuxta verbū apl'i dicentis. nemini cito manuz[f] imponas) debemus attendere diligenter ad ea que circa ꝑsonā inq̄renda fuerāt duximus ex officio[g] nostro (sicut decuit ꝓcedendū: ⁊ infra. Illius quoq̈ l'rature[h]: licet non

statuto eis termino cōpetenti infra quē conuenienter possint venire. ⁊ si nō venerit ⁊ assignauerit iustā causam quare nō veniāt: alij possūt postea ad electionē ꝓcedere q̄a vel debet venire vel iusta de causa impeditus cōstituere aliquez de collegio ꝓcuratorē cui vices suas ꝯmittat. .j. eo. q̄z propter. ⁊ est ratio: q̄z mora in talibus est ꝑiculosa valde. .s̄. e. c. pxi. ⁊ .j. vt lite non contest. qm̄ .§. j. ⁊ preterea quod a maiori parte capituli fit debet valere nisi minor aliquid ostenderit rationabile. .j. de his que fiunt a ma. par. capi. cū in cunctis. ⁊ sic etiam obseruať et hoc idem dicitur hic.

† Adde ꝯcor. in l. nulli. ⁊ plane ⁊ noiationuz. C. d̄ decu. li. x.

j. Timo. v.

c. Emissam. Ab archidiacono ⁊ cōplicib⁹ suis qui appellabāt eo ꝙ quidā volebāt extra grēmiū eccl'ie eligere. dicebat em̄ archid̄. ꝙ q̄diu inueniebať idone⁹ in ecclesia non debebant eligere de aliena: et ideo appellauit ne fieret nisi canonica.

Glo. ista q̄rit alleg. ꝓ ⁊ ꝯ. ponit opi. Jo. ⁊ soluit.

d. Reuocare. Nunquid eoipso ꝙ admoniti nolūt redire q̄ p̄ntes sunt p̄nt eligere? Videť ꝙ sic. ar. hic. et .j. eo. ꝙ sicut .§. si aūt. ⁊ ar. .s̄. de postu. bone memorie. et .j. de testi. i noie d̄ni. .lxv. di. si forte. .j. d̄ offi. deleg. cū sup. maxime cū mora in talib⁹ sit suspecta. .s̄. e. c. pxi. et arg. ff. de admi. tu. tutor q̄ .§. j. et ibi vn⁹ tutor aliuz nō expectat. ⁊ .j. vt lite nō ꝯtes. qm̄ frequenť .§. j. ar. C. de diui. tu. l. j. in fi. ecōtra vr̄ ꝙ teneanť expectare vsq̈ ad finē triū mēsiū. ar. ij. q. vj. appellantē. .j. de offi. delega. consuluit. ⁊ .xvj. q. iiij. placuit sepe. vocandi em̄ sūt ad electionē. .lxiij. di. plebs. ⁊ re⁹ absens deb; expectare vsq̈ ad finē triennij. C. de iudi. ꝓperandū .§. huiusmodi aūt scientia. ⁊ ar. ff. de excu. tu. non tantum. et ff. de ver. obli. insulā. ⁊ ita expectabunt vsq̈ ad finez quousq̈ eligere possint. Dicit Jo. ꝙ p̄sentes ꝓcedere possunt circa finem triū mensiū non ꝑcipiti festina

e. Alienos. Ex quo nolunt venire vocati pōt ꝓcedi sine illis vt dictum est. arg. .j. de offi. deleg. prudentiam .§. adijcimus.

f. Manum. .lxxviij. distinctio. quid est cito. ⁊ .lxxviij. distin .§. j.

Glo. se. ar. de facto suppleri. ⁊c. ⁊ remittit ponens h̄ specialitatis causam ⁊ dat simile.

g. Ex officio. Nota hic arg. ꝙ iudex potest supplere etiam de facto quia papa supplet hic de facto quādo in causis iudex debeat supplere et qualiter dictuz est. .s̄. de postu. bone memorie. j. sed in isto casu illud teneas: quia et si nichil obijciatur electo: ille qui confirmat electionem debet inq̄rere de modo electionis an sit canonice facta. de persona etiā electi an sit idonea. .j. e. venerabilē. alr̄s si cōfirmaret indignū ipse puniretť ⁊ ꝓmotus debet repelli. .j. eo. titu. nichil est. ⁊ de omnib⁹ talib⁹ debet ex officio suo inquirere cum sua intersit ne puniatur. Item et si in alio casu ex officio suo iudex supplet etiam de facto. .j. de exceptioni. exceptionem. in fine. ⁊ .c. pia. et quos prohibet pretor in totum prohibet etiam si non apponať. ff. de postu. q̄s ꝓhibet. et in alio casu. ff. de peti. heredi. l. vlti. secūdum opinionem ꝑla.

h. Litterature. In ꝑlato req̄riť nō solū litteratura: sed etiā ꝙ sit sollicitus et prudēs in t̄palib⁹. .xxxix.

di. Petrus. Que sciētia exigat in epo habet. xxiij. dist. q̄ epos. t. xxxviij. dis. q̄ ipsis. t. c. oēs psallētes. tn̄ cōuenies sciētia tolerat in ipo. hoc dicit. t arg. ad hoc. ff. de edil. edic. sciēdū. §. illud. t. l. si qs vēditor. §. vēditor.

a ❡ Eminētis. Eminēs sciētia bn̄ est desiderāda in plato: † t competēs tolerāda qz multa sciētia inflat: sed eius imperfectum supplet pfectio charitatis. j. de renūcia. nisi cum pridem. §. pro defectu.

† Concor. tex. in. §. ecce. xxxvj. dis. t c. fi. de eta. t q̄lita.

eminētis[a] tamen cōuenientis: electus existit. vt pro defectu sciētie (sicut plenius intelleximus ab his qui eū melius cognouerunt) ab electione nō deberet excludi. De legitima tamē etate scire plene nō potuimus veritatē quia cū a multis eiuis etatis existeret curauerimus indagare: a nemine vnq̄ audiuimus q annū etatis. xxx. attigisset: et infra. ❡ Nos ecclesie pariter et persone prouidere volētes t tam rationes[b] q̄ canones[c] obseruare: qz ppositū vestrū prouidū intelleximus: t ideo ppter vrgentē necessitatem ‡ et euidentem vtilitatē ecclesie capuane (quam in hac parte potius approbamus) volumus ipsum firmiter perdurare: prefatū subditū nostrum vobis in pcuratorem[d] cōcedimus: liberā[e] administrationē et (tam in temporalibus q̄ in spiritualibus) committentes.

Idem cantuariēsi archiepo.

❡ Illegitimus potest postulari non autem eligi. et electores nisi pbauerint illū ignorāter elegisse incidunt in penas lateran. cōcilij. Capitulū. xx.

Innotuit nobis q vigoriensi ecclesia destituta pastore prior t cōuētus eiusdē: magistrum. W. archidia. eboracen. in episcopū elegerūt: cuius cōfirmationē vsq̄ in aduētum ipsius (q̄ absens eligebat t inscius) distulisti[f]. qui tandem spōtanea tibi t secreta confessione mōstrauit: q conscientia eius aliquātisper ex natalibus esset lesa: t infra. Cuius electionē capitulū petijt per sedē apostolicā confirmari: presentato nobis electionis decreto[g] subscriptionibus eligentiū roborato. Quidā aūt suffraganeorum tuorum asseruerūt eū fuisse filium cuiusdam militis. et ab eo ex quadā ingenua[h] t nō cōiugata[i] susceptū. Idē quoq̄ magister adiecit: q nunq̄ pater eius habuerat vxorē sed matris eius virginitatis florem preripuit quasi furtim. et ifra. ❡ Quāuis aūt canō laterané

b ❡ Rationes. Ideo dicit rationes quia voluit seruare vrgentē necessitatem et euidentem vtilitatē ecclesie capuane.

c ❡ Canones. Ideo dicit canones qz nō potuit sibi constare de etate. xxx. annorum q̄ debet esse in quolibet epo ordinādo. s. eo. titu. cū in cūctis sed videt q electio valere nō debet reputa facta de hoie non plene etatis l. c. cum in cunctis. Sol. nichil fuit obiectum electo vt dicit. s. nec iudex dz cognoscere nisi d his que in iudicio deducūtur. Vel dic q hec decre. nō continet ius in eo q iste cōfirmatur sed est quedā prouisio: qd patet ex eo q dicit: nos ecclesie pariter t persone puidere volētes tc.

‡ Concor. tex. in. l. nūciatio. ff. d no. ope. nū cia. t. l. iubemus nullam nauem cū. l. seque. C. d sacro san. ec.

❡ Glosa seq. querit t soluit. ponit opi. Inno.

d ❡ Procuratorem. Nūquid per talia verba confirmat electionē? Credo q sic: suspēdit tn̄ cōsecrationem vsq̄ ad legitimā etatē. Innocē. papa. iiij. dicit q non t cū fuerit in etate legitima debet eligi in archiepm: et papa dispēsat cū ipso qz cū nō esset etatis legitime papa ipsum cōcessit in pcuratorē ecclesie capuane: ac si esset simpliciter postulatus: alis electionē ipsius denunciasset irritā t inanē t canonici essent eligēdi potestate ea vice priuati. s. eo. titu. cū in cunctis. t. j. e. c. pxi. si scienter eum elegissent.

e ❡ Liberam. Per illud verbum non datur ei potestas male administrandi. xxj. qō. j. relatio. ‡ arg. C. de inoffi. testa. si qn. t. j. e. ecclesia vestra. ad fi. Et licz prelatus procurator dicatur. xij. q. j. §. vlti. t. c. vlti. j. de donatio. fraternitatem. tamen donare pōt si cōsuetudo est. j. de donatio. ceterum. t. ff. de dona. filiusfamilias considerata consuetudine loci t quantitate doni. vt in ca. predicto. ceterum. t. ff. quod vi aut clam. l. prohibere. §. non tantum.

‡ Concor. tex. in. l. j. et ibi bar. ff. de offi. pcu. t in. l. filius. ff. d dona.

Innotuit. ❡ Illegitimus eligi non pōt licet postulari possit. Et si eligat electio est nulla ipso iure. Et diuidit. qz primo ponit factū t electio de inhabili. scdo allegatio pro dispensatione ibi: q̄uis. tertio electionis cassatio ibi: habito ergo. Abbas.

f ❡ Distulisti. Et merito quia nec eius electionem confirmare poterat: nisi primo ipse cōsentiret electioni sue. j. eo. c. primo. et j. de trāsla. licet. t qz debz examinari. j. eo. nichil.

❡ Glosa seq. tractat qd cōtineat decretū: et an sit de substantia.

g ❡ Decreto. Decretū dz cōtinere totam seriē t formā electionis: nomina eligentiū et eorum cōsensum t subscriptiōes cuiuslibet in hūc modum. Ego talis canonicus talis ecclesie huic electioni interfui t cōsensi: et ppria manu subscripsi si scit prescribere alioquin alius pro ipso t nomine illius t de ipsius mādato subscribere debet. j. de sen. et re iudi. cū inter vos. Et nomen electi debet cōtinere et ad quā dignitatē est electus: t q scriptura illa sit facta per publicā manū vel per duos idoneos viros. j. de proba. quoniā cōtra falsam t sigillum capituli apponatur. Et hodie etiā debet cōtinere inquisitionē t volūtates singulorum t publicationes t collationem t electionem ita q per tale decretū appareat formam seruatā fuisse. Et illud decretū fm quosdam nō est de substātia electionis. hodie ho ita est de substantia q si nō fiat publicatio volūtatū t inquisitio: t collatio t electio subsequēter incōtinēti: cassatur electio. j. eo. cumana ecclesia. t. c. cum post petitam.

Decretū electionis qd cōtinere dz

h ❡ Ingenua. Ingenuus is est qui statim vt nascitur liber est. insti. de inge. in princi.

Ingenuus.

❡ Glo. seq. querit ar. negatiue: sed contrarium soluit.

i ❡ Cōiugata. Si enim fuisset cōiugata filius esset spurius: nec posset legitimari per matrimoniū sequēs. j. qui filii sint legi. tanta. ‡ Quid si cōtraxisset postea cū ea nūquid iste posset eligi tanq̄ de legitimo matrimonio natus. s. e. cū in cunctis. nec pdest q reo deueniat ad eū casum tc. Tēpus enī natiuitatis videtur cōsiderari debere sicut tēpus electionis. j. e. dudum. t arg. xxx. q. v. qualis. vt ibi in virginitate desponsata: t hoc ita pōt dici. Dico q bn̄ pōt eligi: qz matrimoniū

‡ Concor. tex. in. l. generaliter. §. pe. ff. d decu.

† Adde text. i. l. j. et ibi bar. C. si nup. et rescrip. pe. et in c. debitū. ō bi ga. in glo.

sequēs † oia precedētia purgat: et ille tanq̄ legitimus est habēdus. j. qui fi. sint legi. tāta. idē dicitur in capitulo qualis. quia verba sunt intelligenda cū effectu. j. de cleri non resi. relatum.

a ¶ Lateraneñ. concilij. s̄. eo. cum in cunctis.

¶ Glo. se. recitetur p. q. au. c. cū in cūctis et c. arg. q̄ sic ponit opi. Tan. q̄ disting. quā i altero mēbro reprobat et līe contrarie respondet.

b ¶ Nullā eē. Sic ergo ptz ex eo q̄ dicit innuit nullam esse: et ex eo q̄ dicit inferius electionem ipsam pdicti canonis auctē cassatā q̄ canō ille. s̄. eo. cū in cūctis est canō late sententie: et j. eodē cū vinto niēsis. Dixit. Tan. q̄ talis electio est nulla: et in hoc est canō late snie: sꝫ quātū ad aliā penaꝫ que imponit eligētibus nō est late snie sed ferende et ad hoc inducit. j. eo. quisqs. et c. qr propter. sed hoc nō dico immo q̄ ad oia canon est late snie: sꝫ huic ꝯdicit qđ dicit inferi⁹ nec penā infligimus et c. id est nolum⁹ esse inflictam: qr parcimus eis: et hoc est qđ premisit parcētes non modicū et c. et illa duo ca. qr ppter et c. quisqs. i alio casu loquunt: vt ibi dicemus. B.

c ¶ In parem. Sic. xxj. di. inferior. et. ff. de arbi. nā magistratus. et. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum. nisi se subijciat ei: vt. ff. de iur. om. iudi. est receptum. et ij. q. vij. nos si incōpetenter. nisi ratione legationis. xciij. dist. precipimus. vel delegationis. j. de offi. delega. sane.

d ¶ In scholis. Multū em̄ opat noticia scholastica sicut et militaris. ff. ō castrē. pe. miles em̄. et l. si forte. i fi.

e ¶ Reatum. i. defectū siue impedimētum: quia et si non sit nota delicti est nota tamē defectus impediens tia promouendum. j. de pur. ca. accedens.

f ¶ Permissam. Et sic ptz q̄ illegitim⁹ pōt postulari. de hoc dictum est. s̄. de postula. c. vlti. sed nō al's indignus puta suspēsus vel qui suspēsionē nō seruauit. s̄. de postu. ca. j.

sis cōcilij[a] ab alexā. prede. no. edit⁹: nō legitie genitos adeo persequat: q̄ electionē talium innuit nullā esse[b]: nobis tn̄ per eū adēpta non fuit dispensandi facultas: cū ea nō fuerit prohibentis intētio: qui successoribus suis nullum potuit in hac parte preiudicium generare: pari post eum (immo eadem) potestate functuris: cum non habeat imperiū par in parē[c]: et infra. ¶ Multa em̄ in hoc casu dispēsationem inducere videbantur: litterarum scientia: morū honestas: vite virtus: et fama persone multipliciter a q̄busdā etiā ex fratrib⁹ nr̄is (q̄ eum in scholis[d] cognouerant) approbāte. faciebant etiā hec ad id nō modicū: concors capituli vigorieñ. electio: petitio populi: assensus principis: votum tuū: suffraganeoꝝ suffragia et humilis deuotio cōfitentis: q̄ spōte ac humiliter suum maluit confiteri reatū[e]: q̄s lesa cōsciētia thronum cōscēderet pastoralē. ¶ Habito ergo sup hoc diligēti tractatu: intelligētes vigori. caplm eūdem magistrū nō humiliter postulasse sed improuide potius elegisse (cum ad obtinendū dispēsationis bñficiū procedendū fuisset non per electionem inhibitā: sed p postulationē pmissam[f]) electionem ipsam: predicti canonis auctoritate cassatā: denūciamus irritam et inanem: parcentes non modicū vigorieñ. capitulo: q̄ eis nec penā infligimus expressam in canone supradicto. nec probare cogimus ignorantiam[g] quā allegant. Et q̄uis post cassationē huiusmodi nobis fuerit supplicatum: vt dignaremur cum eo misericorditer dispensare: supplicationē huiusmodi que nomine capituli non fiebat (cum non ad postulādam dispensationem: sed ad petendam[h] confirmationem ipsius fuerint nūcij destinati) ad presens non duximus admittēdam: decernentes irritum et inane quicquid super ordinatione ipsius episcopatus: ante susceptionem[i] litterarū nostrarum fuerit attentatum. Quod si vigorieñ. capitulum eūdem magistrum (ppter prerogatiuā meritorum ipsius) duxerit postulandum: postulationem apud se. apo. presentare[k] procuret.

I dē genuē. archiepiscopo et placentino et bobien. epis.

¶ Nō possunt electores in preiudicium electi compromittere. sed si consenserit electioni sue vel consentire velit nō obstante laudo in contrarium lato est cōfirmandus si aliud canonicum sibi non obsistat licet non sit de gremio illius ecclesie: quātumcunq̄ ob causam a maiori parte fuerit appellatū. et in hoc vltimo est iste textus multum nota. Capitulū. xxi.

Cum inter canonicos Saoneñ. super electione pontificis questio verteretur: ad sedem apostolicam

g ¶ Ignorantiā. Ignorantia crassa et supina non excusat. j. de eo qui renū. epi. c. j. vñ pbare debebant isti ignorantiā quā allegabāt vt hic dr̄. xxxvij. di. pposuisti. † crassa fuit istoꝝ ignorātia: quia improuide ipm elegerūt nō requirentes de ei⁹ psona ab his p q̄s certificari potuerūt. xxvij. di. §. vlti. et j. de re. iu. ca. pe. et ff. de iur. et fac. igno. l. regula. et io debebāt pbare diligētiā adhibitā et sic pbarēt ignorantiā. hāc ignorantiā poterant pbare p iuramētū. j. de test. presentiū. et j. de excep. pastoralis. ar. bo. j. de seru. ca. vnico.

h ¶ Ad petendam. Al's si fuissent missi ad eligēdū simplr̄ bene potuissent postulasse. j. eod. in causis.

¶ Glo. seq. dicit hic solui q̄stio. in q̄ alle. p et cōtra.

i ¶ Susceptionem. Per hoc videt solui qđ. do. qua q̄rit si epo deposito canonici eligūt aliū antequā recipiāt litteras pape in q̄bus restituit depositus. arg. est hic p restituto.

Ignorantia crassa non excusat.

† Con. lex cū de in debito. in glo. i v̄. igno rāti. ff. ō pba. bart. et glo. i. l. si cui. §. j. ff. de accu. in glo. in fi. doceat.

k ¶ Presentare. Sic patet q̄ metropolitanus non potest cū illegitimo dispensare. ex quo illū sibi precipit psentari. arg. cōtra. j. de cōr. vitia. cū de tua. B. vij. q. vlti. c. vlti. C. de mā. prin. l. vna. j. de preben. inter cetera. Arg. cōtra. vij. q. j. eos qui. ff. de decu. l. ij. j. de renū. ex transmissa. et C. de nup. neq̄.

Cum iter canonicos. ¶ Elect⁹ a maiori parte capi

Summarium.

nulli si est idoneus et consenserit vel consentire velit (etiam si non sit de gremio ecclesie) refutari non pot. ¶ Diuiditur. nam primo factum et partium allegationes ponit. secundo ibi: discretioni diffiniendum committit. Ab. si.

divisio

¶ Glo seq. notat ibi esse capitulum vbi est maior pars. &c.

a ¶ Capituli. No. quod licet dissensio sit inter canonicos et quidam agant contra alios vbi dicitur esse capitulum vbi est maior pars et possunt constituere procuratorem: et ille dicetur capituli procurator. et i constituendo talem procuratorem non requiruntur singuli de capitulo: sed tamen illi qui sunt maior pars alias committeretur falsum si singulorum nomina ibi ponerentur alijs ignorantibus. j. de his que fi. a pre. sine consen. ca. c. quanto. et iste procurator habebit expensas de capitulo: immo de bonis episcopatus in negocio electionis. vt. j. eo. vt preterite. et de procura. cum pro causa.

prevalet electio de propria ecclesia a minori parte facta etiam a duobus. ar. predictorum decretorum. et. lxiij. di. literas. et C de epis. et cleri. in ecclesijs. et. j. de cleri. pegri. c. vlti. et. vij. q. j. denique. et quod dicit hic est allegatio: sed ideo hoc obtinuit electio de aliena ecclesia: quia minor pars vnum elegit. sed ob stat. j. eo. in causis. et illud dicunt propter formam mandati preualeret postulatio de aliena ecclesia electioni de propria. Tan. dicit et melius vt michi videtur quod electio facta a maiori et saniori parte capituli preualet vndecunque siue de sua ecclesia eligant siue de alia dummodo aliud canonicum non obstat. et hoc satis bene colligitur in hac decretali. quia propter rationem illam quam hic allegabat. S. subdiaconus friuolam reputauit: et inhe

Electio facta a maiori parte et ex gremio valet.

S. subdi. saonen. et J. procurator capituli[a] accesserit: et infra. Proposuit autem procurator predictus quod singuli requisiti communi assensu in Hasten. prepositum (excepto predicto subdiacono.) conuenerunt: qui in sua duricia permanente: aliorum consensus redactus fuit in scriptum publicum consequenter. Ceterum pro parte altera fuit propositum ex aduerso: quod cum septem essent canonici saonen. in capitulo se receperunt de futura electione pontificis tractaturi. sed archidiacono. archipresbytero et preposito dictum Hasten. prepositum nominantibus fuit a prefato S. obuiatum asserente ipsum morbo epilentico[b] laborare: pro quo alia vice tanquam inhabilis fuerat recusatus[c]. nec ad aliam[d] ecclesiam debere fieri transitum: donec reperiretur idoneus in ecclesia saonen. et infra. Post hoc archipresbyter pro parte altera de rato (vt dicebant) litteris premunitus. ipse vero S. pro parte sua in mediolanen. archiepiscopum compromittere curauerunt: et qui magistrum G. modicen. canonicum: eis dedit in episcopum: et confirmauit[e]. et infra. ¶ Di. v. mandamus: quatenus cum constet electionem de preposito memorato a maiori et saniori parte capituli celebratam fuisse: publicatam etiam ret illi soli de morbo epilentico: vt. j. dicitur non obstante appellatione si que ex alijs superius memoratis causis cum eas friuolas. &c. et. s. e. licet in fine. et optime facit. j. eo. quia propter. vbi dicit Is eligatur in quem maior et sanior pars &c. non distinguendo de quacunque ecclesia. et. c. in genesi. et. c. ecclesia vestra. vbi dicitur quod electio debet fieri a maiori parte capituli. Quid respondebis illis capitulis. lxj. distin. nullus. et. c. obitum. et illi capi. florentinum? Dicas quod verum est quod ita deberet fieri: et honestum esset et de iure est si tamen aliter facit valet: quia in hoc renunciauit iuri suo quod in fauorem ipsorum fuerat introductum. nam et optimus eligendus est et melior. lxiij. di. metropolitano. et. xxv. dis. §. nunc autem. et. viij. q. j. licet ergo tamen toleratur dummodo sit sufficiens. s. eo. cum nobis olim. et. j. eo. cum dilecti. vbi multi meliores erant in ecclesia et sufficit ne malus eligatur. xvj. q. vlti. monasterium.

¶ Adde si. ter. l. c. coniungit et ibi Inno. hoc ti. spe. i ti. de arbi. §. restat. v. ite de sinia. et v. sed nunquid clericus.

¶ Adde quod epilenticus non debet promoueri ad sacerdotium. ter. e. vij. q. j. i summa.

b ¶ Epilentico. De quibus habes. xxxiij. di. maritum. et. c. cleri. et. c. communiter diffinimus.

¶ Glo se. reci. pro contrarium de decre. cum dilectus.

c ¶ Recusatus. Per hoc videtur quod crimen in modum exceptionis probatum in vno iudicio preiudicet in alio. ar. s. e. super eo. et. iij. q. j. prohibentur. licet enim crimen in modum exceptionis probatum non infamet. j. de ordi. cog. cum dilectus. in fi. tamen grauat eius opinionem. vnde inhonestum est admittere talem. ff. de decu. eos. et. C. de adul. et si libidine. In causa vero criminali bene repelletur testis a testimonio si in alio iudicio esset repulsus. Probato enim crimine in modum exceptionis de quo grauata est eius opinio. j. de testi. testimonium. sed adhuc probandum est ipsum morbo epilentico laborare: quia non constabat illum sic fuisse repulsum per illam allegationem. sed si de hoc constaret non deberet amplius eligi. arg. de postu. gratum. vbi cassatur electio illius seu postulatio secundo facta que primo cassata fuit propter vicium persone. et. s. eo. super eo.

¶ Glo. se. querit ponit opi. Lau. secundo Vincen. et Johan. tertio Tan. quam approbat. et contrarijs respondet.

d ¶ Aliam. Hic sumitur ar. quod non est electio facienda de aliena ecclesia quamdiu repitur idoneus in eadem. Sed pone quod maior pars capituli et sanior eligat de alia ecclesia et minor de ecclesia sua: quis illarum preualet? In hac questione dixit Lau. quod si due partes capituli eligunt de aliena ecclesia: tenet electio: quia due partes vicem totius capituli obtinent. s. e. licet de euitanda. et. j. e. scriptum est in apocali. vbi postulatio facta a duabus partibus preferitur electioni facta a minori parte. quia si due partes capituli non sunt in ecclesia non videtur capitulum esse. ff. de decre. ab or. fa. iij. et. ff. quod cuiusque vniuer. plane sed si non essent due partes: licet esset maior pars et eligat de aliena ecclesia non valet electio: si minor pars eligat de sua ecclesia. et sic intelligit illa iura. lxj. di. obitum. et. c. nullus. an. nitio. lxxxv. dis. florentinum. Vin. et Jo. dixerunt quod semper

e ¶ Confirmauit. Sed nonne eo ipso quod elegit confirmasse videtur. vt. lxiij. distinc. in synodo. et. ff. de auc. tuto. l. j. sed non est verum. j. de fide instru. inter dilectos. ver. ceterum. et. s. eo. cum inter vniuersas. in fi. quoniam tanquam arbiter elegit. et tanquam archiepiscopus confirmauit. arg. ff. quando appel. sit. l. j. §. solet. sic. j. e. quod sicut. §. preterea. j. de conces. preben. postulasti. Sed nunquid potest irritare propriam electionem si tempore consecrationis vel confirmationis probetur ei crimen in modum exceptionis? argu. quod non: quia cum ipsam electionem teneatur defendere eam non debet impugnare. ar. j. de na. ex lib. ven. c. vno. et. j. de cleri. coniuga. diuersis fallacijs. ar. ff. de condi. inde. frater a fratre. et. ff. si serui. ven. alius. Sed non est ita quia tanquam alius confirmat et tanquam alius eligit. ar. iij. q. vij. §. tria. ver. item si contra patrem pupilli. et de hoc dixi plura argu. s. eo. cum inter vniuersas.

Glo.seq.arguit ꝛ illud reprobat.
a Et subscriptam. Arg. colligitur hic a contrario ꝙ ante subscriptionem possent recedere electores ab electione. ar.j.de cen.olim.ꝛ.j.q.vij.saluberrimum.et lxiij.dist.quanto. sed non est verum: quia postꝙ electus est aliquis non possunt electores mutare ꝓpositū suū dūmodo ipe elect⁹ velit consentire vt.j.dicitur.imo etiā ante electionem factā facta publicatiōe scrutinij variare nequeunt electores.j.e.publicato.ar.j.e.l causis ꝛ.ff.d ser.ru.p. p fundū.ꝛ.ff.d re.iu.nemo.immo si nollēt illū eligē in quē maior et sanior ps ꝯsentit deberēt p supiorē ꝯpelli .j.co.publicato. qz illū tenenī eligere ex q̄ tam sic ꝓcessum est.j.e.quia propter.

Glo.se.signat ꝯriū et soluit.
b Cōiugale. Sz ibitate ꝯtractū nō est viculū cōiugale per cōsēsū eligētiū et electi añ ꝯfirmationē.j.titu.pxi.int corpalia.h.vñ cū nō sit ꝛc.ꝛ j.vt lit.nō ꝯtest. qm̄.§.si ho.ipn. Et iō dicit q̄ si qs posset renūciar sine licētia ante ꝯfirmationē pape.ar.p̄dicte de cre.int corpalia vt ibi no.ver.sicut aūt.sz hoc iō dicit qz non pūt ab ea recedere: ꝛ qz vinculū illō inicatū est: ideo quasi ꝯtractū.j.titu.pxi.c.vlt.

c Ex alijs causis.s.qz erat de aliena ecclesia et in eadem erant idonei.

Glo.ista signat cōtrariū ꝛ soluit.

d Resilire. Cōtra.s.de postu.bone.sz aliud est in postulatione ꝛ aliud in electiōe per quam ius acquiritur.viij.q.ij.dilectissimi. Et per postulationem eius nō acquiritur.s.de postu.c.penul.immo potest dici ꝙ idem est vt si postulatio sit publice facta in scrutinio vel supiori presentata non possunt ab ea recedere.s. de postula.bone.vt dixi.s.de postu.c.vlti.et penulti.

e Cōpromiserint. Maxime supple.qz idē est acsi ꝯmisissent: vt dicitur.s.qz siue compromiserint siue non: possunt mutare consensum suum vt dictum est.

f Volēte. Ut volūtas impleatur necesse est qz vbi est op⁹ facto voluntas nō sufficit.j.de eo q̄ mit.in pos.cā rei ser.cōstitutis.ꝛ.j.de biga.nuper.†

et subscriptam[a]: si dictus prepositus eidem electioni consenserit: vt per mutuū consensum eligentium et electi quasi conjugale[b] vinculum spiritualiter sit contractum: nisi sufficienter sit ostensum eundem morbo epilentico laborare (super quo contra ipz dicitur appellatū) vos non obstante appellationis obiectu si qua ex alijs[c] causis superi⁹ memoratis proponitur interposita: (cum eas friuolas reputemus) electionem confirmetis ipsius: non obstante ꝙ post talem electionem a prefato archiepiscopo proponitur esse factū: etiam si a partibus in eum fuerit compromissum: cum electores a tali electione sic resilire[d] nequiuerint. Quod si electores illius nō compromiserint[e] in archiepiscopum memoratum: etiā si dictus prepositus nondum electioni de se facte consenserit: eo tamen consentire volēte[f] (dummodo a morbo sit immunis obiecto) vos electionem ipsius nichilominus confirmetis. Idem prenestino epo apo.se.leg.

Electus a maiori et saniori parte capli: si ē et erat idone⁹ tēpore electionis cōfirmabit: si aūt erat indignus in ordinibus: scientia: vel etate: et fuit scienter electus: electus a minori parte si est dign⁹ cōfirmabit.h.d. Capl'm.xxij.

Dudum ad audientiam nostram questiōē perlata: ꝙ vacante prepositura colonieñ.ecclesie: in duo se vota eligentium diuisissent causam iudicibus duximus committendam ꝛ infra. Ipsi vero partes ad suam presentiaz cōuocarūt: receperunt testes examinauerūt eligētiū ꝯscientias[g]: audierūt allegationes vtrinqz. Et qm̄ preposit⁹ sancti georgij eorum sentētie se asseruit nolle stare processum ad se.apostolo.destinarunt[h]. et infra. Cūqz nuncij prepositi sanctorum apostolorum statuto termino ad presentiam nostram accessissent: prepositus sancti georgij nec venit: nec pro se misit idoneum responsalem: et infra. Gestis igitur iudicum diligenter inspectis: inuenimus: ꝙ ꝓ preposito sanctorum apostolorū auctoritas: pro preposito vero sancti georgij numer⁹[i] eligentium faciebat: cum prim⁹ a.xiij.tum personis tum canonicis: qui alios dignitate[k] etate: et tempore[l] † precedebant: secundus vero a.xxiiij. fuisset electus. et infra. Cū autem allegationes pro eodem preposito sancti georgij coram iudicib⁹ ipis ꝓposite: nobis nō fuerint presentate[m]

Glo.

g Conscientias. No.ꝯscientias eligētiū examinādas sicut ꝯscia accusatoris ij.q.vij.si q̄ sunt.

h Destiarūt. Qm̄ ita mandauit papa ꝙ si altera partiū nollet ꝙ ipi iudices cām terminarēt cām istructā remitterēt ad ipz alās nō fuisset eis licitū recusare.

i Numerus. Ex eo ꝙ h̄ dicit in fine colligit ꝙ numer⁹ ꝓfertur auctoritati.j.de ap.ꝯstitutis.nō eni ꝓferenda est dignitas nisi cū numer⁹ est par: vel i modicū excedit.ff.de pac. maiorē.et.j.e.ecclia vestra.ibi numerus non ꝓfuit.j.de testi.in nostra.ꝛ de hoc dicimus in illa decreta.ecclesia vestra.

k Dignitate. Ecce in quibus cōsistit auctoritas xxiij.distin.c.j.

l Et tēpore. Quia ante ordinati fuerūt vel instituti in ecclesia.j.de ma.ꝛ obe.c.j.

m Presentate. Et sic non remiserunt cām sufficiēter instructā: ꝛ ideo male fecerūt qz cām instructā remittere debuerūt.vt.C.de ap.ne causas.j.de ap.cōstitutis.C.de rela.l.j.et.ij.

Dudum. Prima pars ponit ꝯmissionē pu⁹ factā. scd'a ibi: ipsi ho. ponit iudiciū ꝓcessuz. tertia ibi cūqz. ponit vni⁹ ptis ꝯparitionē ꝛ alteri⁹ ꝯtumaciā. qrta ibi. gestis.examiat ꝓcessum.non plene remissum ob quā cāz sub certa forma diffiniēdū ꝯmittit. Ab.

† Concor. tex⁹ i.l.y.§.si.ff. qd' qs iu.ꝛ i.l.j.§.q̄dā popo.ff de do.

‡ Hic tex. qui dic ad hoc allegatū soci⁹ dignitate etate et receptionis tpe sociū ꝓcedit. Cōcor. glo.i ho.q̄ maiores.i.e. lex.ij. distinc.

a ¶ Sare. sic. s. eo. significasti.
¶ Glo. seq. recitet per contrarium z solutionē.
b ¶ Procedendū. Procedit tñ ꝯ contumacē in cau sa appellatiōis. j. de ap. sepe. z C. de temp. ap. l. vi. §. il lud. Sed hec non fuit causa appellationis.
¶ Glo. se. notat tps electiōis z ē. alle. iij. iura i ꝯ triū alle. duo. et soluit. demū po nit brocar. de li tio spectādo. alle. p initio sex ca. z. xj. li. p fine. iij can. z. vj. leges. denuum soluit.
c ¶ Electiōis tpe. Ista tria p̄ cipue reqrunt i epo. s. e. cū i cun ctis. Et no. q in hmōi electiōib tēpus electiōis spectat: an sint tunc idonei. j. de eta. z quali. cū bone. z. j. d cleri. excō. mini. postu lasti. ar. j. e. audi tis. Arg. ꝯ. s. de postul. bone. j. e. q sicut. §. si aut. Sol. tps electio nis dꝫ spectari: z si tunc nō tenu it electio ipo iu re non pōt tra ctu tpis cōuale scere vt in pmis zcor. z. xvj. q. iij. §. pōt. h. q ab ii tio z ē. si vero ab initio nō erat nul la ipo iure: sed p exceptionē poterat tractari tūc tractu tpis pōt rata haberi: z sic loquunt ꝯria. Itē ar. est hic iitiū spectā dū. j. q. j. pncipat. z. xvj. q. iij. si sacerdotes. z. lv. di. p̄. cepta. z. j. de pbat. post cessionē. z. ff. d ori. iu. l. j. ff. de re. iur. qd ab initio. ff. d mino. deniqꝫ. §. j. ff. d pub. iu. ts q. ff. de iuris. om. iu. cū qdā. z. j. de fo. ꝯpe. pposuisti z. s. de rescp. eam te. ff. manda. si pcurator. j. rn̄. ff. ad mace. si tñ. z. ff. de penis. l. j. z. C. de testa. l. j. z. ff. d va. ca. mu. l. ij. §. munera. z. ff. de pecu. lꝫ. §. si fili. in fine Ar. ꝯ. s. fine spectādū. j. de testi. cog. c. pterea. j. de de spō. ipu. accessit. z. c. lfas. ff. de ritu nup. si qs. ff. d iu re fisci. nō intelligit. §. si quis palā. ff. de iud. cū furio sus. ff. de statu ho. liber hō. insti. de lge. §. sufficit. z p vtraqꝫ parte. ff. cōia. p. receptū ē. Sol. vex est initiū fore spectādū in ꝯtrib vel qsi z in delict vel qsi. in oi eīn negocio et q actio oriri pōt z in decretis z ꝯstitu tionib nisi ppt fauorē aliō ꝯtingat sicut in mrunōio vel libertate vt ptꝫ p ꝯcor. prime positas. Illō quod dꝫ finē spectādū hꝫ locū cū qrit an id dedit vel nō de dit seu qn̄ dedisse videt. vel qn̄ possidet vel restituit siue cū capere potuit. in aut. de nup. §. qꝫ hactenꝰ colla. iiij. z. ff. d ali. z ci. le. l. mela. inspicit eīn tps quo capax est. ff. de iure fis. nō intelligit. §. si quis palā. et

Ad id est tex. l. l. j. iū cta gl. in ver. i ꝯcilio q ē pma C. q et aduer. quos.

Initiū spectā dū est.

Finis spectā dus est

pter qd non potuimꝰ scire[a] p nos qd obiecerint / vel qd re spōderint ad obiecta: sicqꝫ cā remissa non fuit sufficienter i̅ structa: ad diffinitiuam sniam non duximꝰ pcedendū[b] sed de cisionē cause ipsius iudicibus cōmisimꝰ. sub hac forma: vt vl si notoriū esset: z vl p ea q iam dicta erāt: cōstaret q p̄posit scti georgij electionis[c] tpe pa teret vel in ordinibꝰ: vel i sciē tia vel in etate defectū: qui eū iuxta canonum sanctiones im pediret ad hmōi officium pro moueri: ei (non obstante ipsiꝰ absentia corpali[e]) silentiū im ponentes / p̄posito sctōrū apo stolorū prepositurā adiudica rēt eādē. alioqn / cū in eū nō so lū plures sed due pene partes conuenerint: et impedimentis[f] cessantibus appareat q eum bono zelo elegerint) prepositi sanctorum apostolorum ele ctione cassata / electionem cō firmarent ipsius: z ei facerent tanqꝫ preposito responderi.

Idem canonicis magunti.

si ago ꝯ te z nō cōpetit mihi ius si tpe snie ꝯpetit seq tur ꝯdēnatio. ff. de pecu. qsitū. ff. de rei ven. si nautez. §. j. ff. depositi. l. j. §. non tantum.
d ¶ In ordinibꝰ. Talis electio nulla est: z deuolui tur ptās eligēdi ad alios lꝫ pauciores: vt h ptꝫ expsse: z hoc itelligē qn̄ ex certa scia eligit: alr nō essent puati si pro barent ignoran tiā z ita ista tria z quodlibet illo rū reddūt electi onem nullam.

¶ Recipientes postulatiū ad ecclesiā tanqꝫ institutū vel ad ministratorē añ admissionem postulationis a supiore factā priuati sunt ptāte eligendi: et ad alios lꝫ pauciores deuolu tur potestas eligendi. z si oēs priuati sunt deuoluitur ad pa pā in ecclesijs cathedralibus. h. d. sm principaliorē intelle ctū q magis cōgruit littere.

Capitulum. xxiij.

Bone memorie magun tiñ. archiepo viam vni uerse carnis ingresso: et qbus dā petētibꝰ vuarmatieñ. epm qbusdā vero archiepm vestrū tunc p̄positū scti petri magun tiñ. sibi eligentibꝰ in pastorem p̄nestio epo a sede apo. legato dedimus in mandatis: vt si eū dē epm quo ad tpalia vel spiri tualia recepisse cōstaret[g] eccle siam maguntiñ. vl ministrasse in tpalibꝰ aut spūalibꝰ in eadē postulationez factā de ipo nū ciaret[h] irritā: z infra. Deinde inquireret de ipsius electione archiepi vitatem: et si ei de vi[i]

¶ Glo. se. signat ꝯrium z soluit.
e ¶ Corpora li. Sic. j. de re iu di. cū oli. z bn̄ pt pcedi ꝯ absētē i isto casu etiā lr̄e non ꝯtestata. j. vt lite nō ꝯtes. qm̄ frequent. §. porro. Ar. ꝯ. j. d dolo z ꝯtu. cum oli. vbi expecta tur p annū: sꝫ il lud in eo qui ap pellauit: illō qd dixi qd pōt pce di ꝯ absentē le gitie eo citato i telligas. j. de ap pel. per tuas.
f ¶ Impedimē tis. Propositi ꝯ tpm i etate / i or dinibꝰ / i sciētia / in litteratura.

Bone me morie. ¶ Qui p impres sionē laicoꝝ ali quē postularūt ipo iure sunt priuati ptāte eligēdi. h. d. sm intellectū q multū placet Innoc. hec tñ lectura nō multū ꝯuenit huic lr̄e sꝫ allegatiōi ꝯtēte in antiq. Idē legit sm eundē Inno. alio mō sm quē. h. d. Qui post z cōtra appellationē legitimā aliquem postula runt ipo facto sunt priuati potestate eligēdi: z ad ali os licet pauciores potestas deuoluit. hec etiā lectu ra nō multū ꝯgruit lr̄e: sꝫ magis elicit ex antiq. Diui ditur principaliter in quattuor partes. In prima po nit factū: z sub certa forma facti cōmissio. In scda ibi licꝫ aūt / pcessus factꝰ iuxta dic: ā formā. In tertia ibi contra vero / oppositio cōtra pcessum legati: z rn̄sio In quarta ibi: nos igit / motus principis z ꝯfirmatio processus. Ab. sic.

Sūma rium.

Diuisio

g ¶ Constaret. Nā si hoc esset de iure cōi debuit p dere primam z scdam. xxij. q. j. epūs. z. ca. si epūs z. j. de transla. quanto.
h ¶ Nūciaret. si. s. e. qlit. z. j. de pbē. cū tā dudum.
i ¶ De vi. i. violēta impssione inferenda. sic. j. e. cuꝫ vintoniēn. vt no. in casu: sed ibi fuit illata.
¶ Glo. sequens recitet p questionē: an vocatꝰ ad ele ctionē qui iuste timet venire / teneat ꝯmittere: z soluit tenuit q sic. In additione distiguit inter impedimē

tum proprium et commune.

a ¶ Metuebāt. Si citati non poterāt venire ad ecclesiā cathedralē debebāt ɔstituere ꝓcuratores q̄ vice fungerent illoꝝ. ī. e. q̄ꝛ ꝓpter. et sic videt q̄ nō valuisset eorū appellatio q̄n minꝰ alij procedere potuissent Nō credo q̄ hodie valeret talis appellatio quia et quo maior ps citat maiorē si iusta cā īpedita venire nō pñt / ɔstituere debēt ꝓcuratorē. ī. e. tit. q̄ꝛ ꝓpt. aliās credo q̄ electō maioꝝ partis p̄sentis valeret p eādē constitutionē / q̄ꝛ ꝓpter. Si aūt maior ps canonicorū iusta ꝺ cā eēt absens nec posset venire ad ecclesiā in q̄ dꝫ electio celebrari et sintinloco i quo debēt ad electionez vocari satis credo q̄ minor ps debet ire ad maiorem si potest: et econuerso aliās ad locū communez conueniant oēs: vel constituāt ꝓcuratores si ire nō possint. ī. e. q̄ꝛ. xxiij. dist. in nomine dñi. Usus ē. vbi dꝛ: q̄ si electio pape in vrbe romana fieri nō potest exeant ad locū idoneū. ſꝫ in casu huius decre. aliud erat impedimentū in q̄ absentes nō debeant ire: nec dare ꝓcuratores: timebāt eīm vim sibi fieri in electiōe. i. violentā impssionē: et sic nō habuissent liberā ptātem eligēdi: nec eoꝝ ꝓcuratores: et iō tenuit eoꝝ appellatio ꝓpt iustū metū impssiōis: et ita solus talis timor suffi cit lꝫ impssio secuta nō sit: vn̄ de hoc mādauit papa inquiri. ar. op. ff. locati. hitatores. §. vi. et. l. itē q̄rit. §. exercitꝰ. aliās aūt nō debebāt ire. vel si aliud iustū impedimētū habebāt cōstituere ꝓcuratores aliās ꝓcedere debēt ad electionē exꝰ q̄ vocati erāt p illā ɔstōnē: q̄ꝛ ꝓpter. In spūalibꝰ sicut i carnali mr̄monio dꝫ eē liber ɔsensus. aliās nūlꝰ esset ɔsensus. ī. ꝺ spō. cū locū. Maguntini fauebant philippo p cuiꝰ potentiā vuarmatiensis epūs fuit postulatꝰ et intrusus. ꝓpositꝰ iste fauebat Ottoni / q̄ electi erāt in discordia: vn̄ timebāt ipē et sui q̄ nō possent liberū habere ɔsensum in electione. vn̄ appellauerūt ex illa cā q̄ iusta fuit vn̄ in locū securū vtriq̄ parti conuenire debebant. Ber.

b ¶ Constaret. Aliās nō valuisset appellatio: vl' posset suppleri maxime si vocati non fuissent.

c ¶ Exceptiōe. ī. ꝺ ap. an sit. et. c. ɔstitut. et. ī. ꝺ vsu. q̄ꝛ frustra. ff. de mino. auxiliū. et. xvij. q. iiij. frat nr̄. xvij. q. j. de viro.

¶ Glo. se. signat ɔtrū et remittit.

d ¶ Licētiā. Un̄ puādi sunt ptāte eligendi illa vice ī. de transla. quāto. que pōt assignari ɔ id q̄d hic ipso iure fuerunt priuati ptāte eligendi. vn̄ tenuit electio

Electō ni neq̄ eius inf esse an teneat ꝓcura torē cō stituer.

† Concor. textus i. l. auxiliū et ff. ꝺ mino. et in l. ſi. §. sin ꝟo postq̄. C. ꝺ iu. deli.

quā ipse et sui metuebant[a] constaret[b]: (eo nō obstante q̄ post ap. ad nos interpositam fuerat in ipius electiōe processuz cum alij qui appellationi ad nos interposite ne sine ipso ac socijs eius haberēt in electiōe ꝓcessum non duxerint deferēdum vti cōtra ipsum hac exceptione[c] non possent: q̄ꝛ frustra legis auxiliū inuocat qui committit in legem. † vnde nec ab eis posse obijci videbat' q̄ idē esset a paucioribus ſm eorum assertionem electus: cum ipsi ap. ad nos legitime interpositam cōtēnētes / et preter licētiā[d] nostram recipientes epm̄ memoratum: reddiderint se indignos) electionē archiepi confirmaret[e] et infra. ¶ Licet autē essent notoria que cōtra dictū vuarmati. epm̄ et eius fautores fuerāt obiecta: p̄dictus

tū legatꝰ ad maiorem cautelā multos testes recepit[f] ex ipsiꝰ archiepi parte ꝓductos. vnde ipē iuxta mandati nostri tenorē ꝓcedens postulationem factā de vuarmati. cassauit[g]: et electionem archiepi memorati (q̄uis a paucissimis[h] celebratam) curauit auctoritate apo. confirmare: ipsumq̄ ordinauit in pbr̄m: et tandez in archiepm̄ cōsecrauit: et īfra. ¶ Contra vero legati processum hoc facere videbatur: q̄ non citatis vuarmati. epō et eiꝰ fautoribus processisset. Porro excessus notoriꝰ[i] examinatione nō indiget: ‡ et pro his q̄ a iudice sunt acta: presumit[k] q̄ oīa rite fuerunt celebrata: q̄uis[l] et q̄ citati non fuerint: non posset de facili cōprobari: q̄ꝛ negātio factū[m] p reruz naturā[n] nulla est directa ꝓbatio: cum et si quilitit ei q̄ admistrauit et cepit ecclīā pter auc̄tatē apo.

postea facta: sed ibi dicit papa. suspēdimꝰ. Ibi soluit.

e ¶ Confirmaret. q̄ si eccłia magūti. tali mō nō recepisset: tūc legat us de vtraq̄ inquireret: et causam instructā ad sedem apo. remitteret.

f ¶ Recepit. et ita q̄nq̄ ꝓbat' et examinat' q̄d notorium est. ar. xxiiij. q. j. pudēda. i fi. et. xj. q. iij. eorū q̄ accusant: q̄m lꝫ aliq̄d māifestuz sit: eiꝰ tn̄ inspratio nō ē negligēda. ff. de vē. ispi. l. j. §. nihil. q̄uis nihil tā indubitatū ē q̄n recipiat quādā sollicitā dubitationē. in auc̄. de tabel. circa mediū ɔstitutiōis col. vj. et ita potiꝰ recipiūtur h̄ testes ad cautelā q̄ de iurio nc̄citate. vel q̄ꝛ ex supabūdāti aliq̄d ꝓbat'. ff. de manu. cām. l. pn̄. q̄ꝛ si trāsiuit nō potuit eē nō notoriū. ī. ꝺ trāsi. ꝟo. §. la. q̄to. vel forsā q̄ p rei. q̄ꝛ sibi non erat notorium.

g ¶ Cassauit. i. reprobauit vl' irritā nūciauit: vt pꝫ. ī. q̄ꝛ cōstitit ei et in sedis.

‡ Concor. textus i. l. si ꝟo. §. cū glo. ł ꝟ. eu: dētulime. ff. q̄ satis. cog. et ī. l. ea q̄. dē. C. ꝺ accu.

h ¶ A paucissimis. Sic. ī. ꝺ postu. gratū.

i ¶ Notorius. Ut. ij. q. j. de manifesta. et. ī. de accu. sa. euidentia.

¶ Glo. seq. recitet' p ɔtrariū de decre. q̄m contra.

k ¶ Presumit'. Sic. ī. de renū. in p̄sentia. et. ī. de re. iudi. sicut. ī. ꝺ ꝓba. post cessionē. et. ij. q. v. hoc et placuit ff. de publi. quecūq̄. Sꝫ hodie nō p̄sumit' p iudicis ꝓcessu in preiudiciū alterius nisi quatenus constiterit legitimis documentis. ī. de ꝓba. q̄m contra.

l ¶ Quāuis. i. q̄ꝛ sic ponitur. ī. de iureiu. quēadmodum. ꝟ. q̄uis interdum et c̄.

m ¶ Negātis factū. sic. ī. de renū. sup hoc. et. ī. de ꝓba. q̄m ɔ falsam. vj. q. vl. actor vel accusator.

¶ Glo. se. pmo dupl' exponit textū. scdo distiguit triplicē negatiuā: et in pma dupliciter subdistinguit.

n ¶ Per rerū naturā. i. ſm cursum causaꝝ. C. ꝺ re. cre. in bone. vel p rerū naturā. i. ſm naturalē ꝓbationē. i. p cām reꝝ: q̄m ea q̄ nō sūt nō ꝓbant' p aliquā cāz Eius eīm q̄d nō ē: nulla est cā. Nō eīm rō p̄uisq̄ p̄sona querēda est. ff. de iure codi. q̄dā referūt. §. j. ſꝫ ea que sunt ꝓbāt'. Ul' dic p rez. i. causaꝝ. naturā. i. ɔsuetudinē. ɔsuetudo eīm est altera natura. q. d. ſm solitū cursuz causaꝝ negatiua nō pōt ꝓbari. De hac negatiua no. q̄ tribꝰ modis dr̄. Est ei negatiua facti / iuris / et q̄litat'. Negatiua facti duplex est: pura et simplex que non habēt determiationē loci vel tpis vel alteriꝰ rei. Et hec negatiua pura et simplex probari non potest directe vel indirecte. vt si aliquis dicat se nunq̄ fuisse

Negatiua est triplex

Negatiua facti duplex

bet de se posset asserere: q̄ ad eū citatio minime puenisset ‡ singuli tñ vestrū essent in suo testimonio singulares [a]. Ad ip̄m quoq; legatum (si voluissent) secure,[b] potuissent procuratorem idoneū destinare: sicut nūciū[c] destinarēt: ⁊ infra. ¶ Nos igit̃ ⁊ si ppter auctoritatem iudiciariā p̄sumamus pro his que acta sunt a legato illi tamē plus innitimur rationi q̄ aduersarij archiepiscopi ex tribus causis [d] predictis

se citatū vl' si q̄s dicat se nō ɔtraxisse cū berta: ⁊ d tali negatiua loquit̃ h̄ ⁊.vj.q.vi.c.accusator qd asseuerat vñ on⁹ pbādi trāsfert ad aduersariū hoc id q: negationis nō sunt cause vt dixi. Si aūt adijciat̃ tp̄s vel locus vel aliqd cōsimile. tūc pōt pbari idirecte. vt.j. de te-sti. ex tenore. et ca. series. ⁊ C. d Zhen. et cōmit. stipu. optimam vt si exhibeat instrumētū i q̄ stipulatio teneat̃ factā tali die ⁊ loco vt in p̄dictis turib⁹. Non ob. qd dr̃.j. de pba. tertio.⁊.j. de te-sti.tā lr̃is. in fi. q: ibi nō pbat̃ directe vel indirecte sȝ p̄sumptiue. Itē negatiua fcti pbat̃ cū habeat i se implicitā affirmatiuā: vt si dicat̃: ego nō sponte renūciaui.q.d.coact⁹ renunciaui. ⁊ hoc dȝ pbari ab eo q̄ hoc negat.j.de renū.sup hoc. Itē negatiua iuris bñ pbat̃ vt si negas emācipationē recte factā: hoc ip̄m pbare debes.⁊.de pba.ab ea pte.§.j.q: q̄ negat aliqd iuste factū/dicit illud iniuste factū. vñ illud pbare debet. Negatiua qualitatis dr̃ illa/iste nō est idone⁹.hic negatur qualitas.⁊ hic non est legitim⁹. iste nō est diligēs/nō est soluēdo. hoc pōt ⁊ dȝ pbari ab eo q̄ hoc dicit. q: quilibet p̄sumitur idoneus nisi pbet ɔtrariū.j. de p̄sumpt. dudum.⁊.j. de seru. in or. fa. c. vno.⁊.ff. de leg.ij.cū quidā.⁊.l.cū pater §.rogo.⁊.C. de inoffi.testa.omni modo. Arg. ɔtra.C. de pba. ex persona.

‡ Concor. textus i.l. si q̄s de curio. ⁊ ibi Cy. C. de fal-si.

Negatiua iuris.

¶ Glosa seq̄ns declarat textum p locum a diuisiōe. querit. arguit p. soluit ɔtrarium. Iterum q̄rit et soluit. Tertio querit. alle. negatiue. ⁊ soluit.

a ¶ Singulares. Et sic esset insufficiēs testimoniū illoꝝ.j.e.cum dilect⁹.⁊.j.de accu. cū dilect⁹. in fi. ‡ Si aūt vn⁹ iuraret de facto alteri⁹ subiret anceps periuriū qd esse nō dȝ.ff.de in li.iurā. videam⁹.ff.re. amo. marcell⁹. nisi forte sic iuraret. Ego iuro q̄ ille nō fuit citat⁹ q̄ ego sciā.si.j.de pur.ca.q̄tiens.in fi.sic.viij.q.iij.artaldus.i aut̃.de here.⁊ fal.§.si vo absint.col.j. est sub.§.sancim⁹. vbi dr̃ q̄ testes iurēt q̄ nō sint conscij alicu⁹ malignitatis facte ab herede hoc est dicere q̄ ipsi sciāt. Sic ptȝ q̄ nullus pōt pbare se nō fuisse citatū: sȝ illi incūbit pbatio q̄ dicit aliquē fuisse citatum nō ei q̄ negat: legat⁹ eñ eos citauit. qd apparet ex eo q̄ ad legatū nūciū destinarūt: ⁊ ex eo q̄ dicit oia p̄sumunt̃ illegitime acta: al's ei incūbit pbatio qui dicit aduersariū fuisse citatū nō ei qui negat. Sȝ nūquid capl'm erat excusatum si q̄libet de caplo iuret se non fuisse citatū? Videt̃ q̄ sic. Negatiua eñ pbat̃ p iuramentum ipsi⁹ negātis.ff.de iure.l.iij.§.q̄cunq;.⁊.j.de testi.p̄sennum.li.vj.⁊ lȝ sit pbatū de capitulo: non tñ singuli pbant de se. sed talis pbatio nō releuaret capitulū. Sed qualiter pbabit capl'm citatū? Dico q̄ p hoc q̄ lr̃e citationis dirigunt p̄lato ⁊ aliquib⁹ maioribus de capitulo. argu. s. de postula. ad hoc. xlviij. distin. comessationes. in fi. ⁊.j. de simo. veniens. institu. de iure natu. §.senat⁹.⁊.de ɔdi.⁊ demon. municipib⁹ arg.j.de pcu.c.vlti. vel si nō habet̃ illoꝝ copia sufficit legi lr̃as publice in caplo siue i claustro p̄sentib⁹ qui inueniuntur.j.de dolo ⁊ contu. causam que.⁊ cap. vltimo.⁊.j.de cleri. non residen. ex tue. et interrogandi sunt vicini siue parrochiani: si volunt defendere. ff. ex qui.cau.ma.l.ergo.⁊.ff.de libe.agnos.l.j.ff. de dā. infec.l.iiij.§.pretor. Sed si littere p̄sentent̃ prelato

‡ Concor. textus i.l. ob crimen.§. fi. ff. de testi.

⁊ aliquibus de maioribus vel soli prelato: ⁊ ip̄e occultauerit litteras nec presentauerit eas ca. ⁊ nō vadat vel mittat ad iudicē. ⁊ sic iudex reputās capl'm cōtumax totū capl'm suspēdat vel excōicet: nunqd illi qui nichil sciuerūt sunt excōicati? Videt̃ q̄ non. nā ppter contumaciā pcuratorij dñs nō punit̃. ff. si quis ius dicē. nō ob. l.j.§.si procurator.⁊.j. vt lit. nō ɔte.c.j.in fi. vbi innuitur a ɔtrario sensu q̄ propter cōtumaciā pcuratoris dñs excōicari nō potest si dñs ignorauerit. Sed hoc tutius videt̃ q̄ capitulum petat absolutionē: q: p̄sumptio nō modica est contra ipsum capl'm nisi capl'm doceret se nesciuisse: sed non de facili posset hoc pbare. argu. q̄ posset.j.de pba.tertio.⁊.c.vlti. arg. q̄ capl'm sit excōicatum. argu.j.de sen.excō.c.romana.§.vlti.lib.vj. Ber.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

b ¶ Secure. Alioquin si non potuisset ire securus: poterat legitime appellare ab eo: nisi securū locū eidē puidisset.j.de ap.ex pte.⁊.j.vt lit.nō ɔte.accedens. sed hoc fuit falsum vt dicit: ⁊ si hoc eēt tñ potuit mittere pcuratorē: sicut misit nunciū.j.de ap.ɔstitutus.⁊ hic. Sȝ nunqd tenet̃ q̄s mittere pcuratorē q̄n ip̄e ire nō pōt puta q: sibi loc⁹ est suspect⁹ vel al's impedit⁹? nō credo: q: nemo ɔpellit̃ mittere pcuratorē p̄cipue in magnis causis vt erat ista vt.j.de pcu.q̄relam. vbi de hoc sed mittere debet qui pponat exceptionē: al's teneret excōicatio p contumaciā.j.de ap. si duobus.

¶ Glosa sequens notat ⁊ signat contrarium.

c ¶ Nunciū. Nota simplicē nūciū nō audiri. ‡ arg. de pcurato. alio quidē.⁊.j.de dolo ⁊ contu.cū dilecti. Ar.ɔ.isti.p quas pso.nobis acq̄.§.j.⁊.ff. depositi.l.j.§.si te rogauero.⁊.j.de offi.delega. prudentiam.

‡ Ad ⁊ de q̄ debēt cōcurrere vt eis credat̃ p l.si q̄s decurio.C. de fal.

¶ Glosa sequens principium ⁊ finem exponit dupliciter quod dicit de tribus causis. itē miscet duo ɔtraria ⁊ soluit opinio interserens q̄ hoc capitulum contineat gratiam. quod reprobat.

d ¶ Causis. Scilȝ q: nō detulerunt appellationi ⁊ q: indignum sine licētia pape receperunt: ⁊ q: citati non venerunt: ⁊ etiā q: idē ep̄s sine licētia pape trāsiuit. Contra.s.eo.considerauim⁹.cōtra.j.eo. auditis vbi vtraq; cassat̃: q: facte fuerunt electiones post appellationē ⁊ prima nō cassata facta fuit secunda. idē debuit hic fieri. quia vtraq; post appellationē facta fuit. Preterea ⁊ ecōtra opponitur eo ipso q̄ primi postulauerūt post appellationem sine alijs non fuerūt ipsi priuati potestate eligendi: q: alij poterant consentire ⁊ renunciare appellatiōi.s.de postulatio.bone.ij.⁊ in predictis decretalibus. considerauimus.⁊ ea.auditis. ergo secunda electio debuit hic etiam cassari: cum prima postulatio non fuerit nulla ipso iure. Sol. per talem postulationem factam post appellationem nullum ius fuit acquisitum vel gratia quam petere posset: ⁊ postulātes poterant resilire a tali postulatione/ cum nondū esset p̄sentata superiori.s. de postulatione.bone memorie. Et sic habebant adhuc potestatem eligendi: et poterant cum alijs eligere si voluissent: sed postea cum receperunt eum sine licentia pape in cōtemptū ipsius cū non possent/ tunc primo amiserant potestatē eligēdi ⁊ magis deliquerūt

se vsqȝadeo reddiderunt indignos/ q̄ cōtra eū nō debebāt audiri. vnde qd̄ de ipso factū fuerat nō poterat impediri p eos. quinetiā si electores eiusdē parit̄ deliqissent: vt se reddidissent idignos: ad nos[a] deuoluta fuisset hac vice[b] ordinatio eccl̄ie maguntiñ. quare dictū archiep̄m sine iuris iniuria potuissem⁹ eidē eccl̄ie preficere in pastorē. Sup his vero habito diligenti tractatu: cassationem postulationis facte de vuarmatieñ. ep̄o ratā habemus electionem memorati archiep̄i confirmantes[c].

I dē clericis sancte agathe.

¶ Sufficit electo ad obtinendum docere eligentem fuisse in quasi possessione tēpore electionis licet non probet q̄ proprietas iuris eligēdi ad illum pertineret. Capi. xxiiij.

Querelam quā .G. tituli sancti Vitalis pbr̄ cardi. per economum eccl̄ie vr̄e cuius idem cardi. est gubernator contra. P. pbr̄m eccl̄ie sancti saluatoris: super eccl̄ia ip̄a proposuit. C. papa. p. n. nobis in minori officio cōstitutis audiēdam cōmisit[d]. ¶ Petebat igitur econom⁹ prefatum. P. ab eccl̄ia sancti saluatoris (quā in p̄iudicium vr̄e eccl̄ie ac iniuriam cardi. p̄dicti occupare p̄sumpserat) remoueri: cū ip̄a eccl̄ia ptineat ad sancte agathe eccl̄iam pleno iure. petēs[e]

q̄ si indignū sciēter eligerent: ⁊ plus est ipso facto delinq̄re q̄ v̄bo: ⁊ pl⁹ est cōtēnere legē viua q̄ mortuā † vt ptȝ in integra: ⁊ sic penes illos remāsit ius eligēdi q̄uis essent numero paucissimi. ā. d̄ postula. gratū. ⁊ appellationē nō possunt opponere: cū ipsi ꝯ appellationē deliqrint: ⁊ ꝯtumaces fuerint. ⁊ ita ex tribus causis p̄dictis se fecerūt indignos. Sed ex vna p̄cipue amiserunt ptātē eligēdi recipiendo illū sine licentia pape: alr̄s si n̄ recepissent illū nō amisissent potestatē eligēdi: vt patet in integra. Quidam dicere voluerūt q̄ hec decre. continet gr̄am. sȝ forsan hoc dicunt q̄ intelligūt hāc decreta. q̄ hec electio facta fuisset anteq̄ maguntini recepissent vuarmatieñ. vt administrasset: ⁊ si h⁹ fuisset (qd̄ nō est verū) gr̄am ꝯtineret. Uel dic ex trib⁹: p̄sumptione. s. pastorali dignitate p̄ditū cōtra formā canonicā nō solū eligere: sed etiā recipe p̄sumpserūt. Cōtēptu. q̄ postq̄ pcurator eorū n̄ras lr̄as reportauit: quib⁹ mādabat q̄ si vuarmatieñ. ep̄s in tpalibus ⁊ sp̄ualibus ministrasset ipsi⁹ cassaret electio ipsi postmodū ꝯsi electo suo: sicut ex eoꝝ lr̄is apparet: quib⁹ eū electū suum noiat/ temere paruerūt. Et blasphemia q̄ legatū n̄rm ꝯitū in eis fuit infamātes eum fuisse corruptum pecunia sunt mentiti. Hec lr̄a est in registro: ⁊ sic ex tribus causis reddiderūt se indignos. vñ non debēt audiri. ā. eo. ꝯsiderauimus. vt sequitur in glo.

¶ Glo. ista recitet̄ per opi. Lau. ⁊ cōtrariā Tan. quā approbat. in additione distinguit inter ecclesias cathedrales ⁊ alias. itē an pp̄ter negligentiā an ex delicto priuentur. In fine ponit opi. contrariam.

a ¶ Ad nos. Dixit Lau. q̄ cū simul oēs delinquūt eligendo indignū tunc tm̄ transfertur potestas eligēdi ad supiorē. ‡ Si vero secundi post electionē priorū similiter eligāt indignum/ reuertit̄ ptās eligendi ad priores: ⁊ facit p eo qd̄ dicit in lr̄a pariter. ⁊. j. eo. cum vintonieñ. Sed. T. dicit nō esse verū: imo siue simul siue separatim deliqrunt trāsfertur potestas eligēdi ad superiorē sicut hic dicit. Et illud aduerbium pariter nō notat idētitatē tp̄is ad peccādum qd̄ exigatur vt simul delinquant: sed vicij similitudinē. Et illa decretalis cū vintonieñ. nō facit p eo q̄ ibi tm̄ vna pars peccauerat eligendo indignum hoiem illegitime natum pp̄ter qd̄ ius eligēdi ad alios fuit deuolutū. ⁊ illi licet quodāmodo deliqrunt eligēdo p impressionē: non amiserunt ius eligendi: ⁊ tunc primi ⁊ secundi simul postea debent eligere: vt ibi dicit̄. Sȝ vbi vtraq̄ pars peccat eligendo indignū in electione ep̄orum ⁊ eorum superiorum siue eodē tp̄e siue diuersis peccēt

semper trāsfertur eligēdi potestas ad dn̄m papam: vt hec lr̄a dicit. sic. j. de concel. p̄ben. q̄ diuersitatē. et nō reuertit ad priores: sicut dixit Lau. ⁊ eodē modo intellige. ā. e. ti. c. cum in cunctis. §. clerici. qd̄ dȝ intelligi. s̄m istā vt ad papā eligēdi potestas trāsferatur: secus est cū clerici sunt neglígētes in eligendo: q̄ tūc deuoluet eligēdi ptās ad pximū supiorē. j. e. ne p defectu. In electionibus v̄o inferiorū prelatorū cū eligit̄ vel confirmatur indign⁹ seruari dȝ quod dr̄. ā. e. cū in cunctis. §. vi. ⁊. j. eo. nihil. Sed in casu negligētie seruat̄ qd̄ dr̄. j. d̄ cōcess. p̄ben. nulla. exceptis abbatijs vbi dantur tres mēses tantū: vt dicit decr̄. illa ne pro defectu. Et q̄ capi. cū in cunctis debeat sic itelligi: ex eo ptȝ q̄ papa in ca. cum in cunctis. §. clerici non dicit ad quē deuoluat̄ eligendi ptās. vñ dȝ intelligi q̄ ad ip̄m dȝ deuolui cū in inferioribus dignitatib⁹ dixit ad quos deuoluat ptās eligēdi: cū eligit̄ vel ꝯfirmat̄ indign⁹. vt eo. c. §. vi. vt qd̄ de minorib⁹ cōcessit/ de maiorib⁹ phibuisse videat̄. Alij dicunt q̄ ad pximū superiorē deuoluit̄ ptās eligēdi: vt hic nō erat supior nisi papa: et idē dicunt in casu negligentie vt dicit. c. ne p defectu.

b ¶ Hac vice. Hoc ideo dicit: q̄ q̄ male eligunt non puniuntur nisi semel tantum. j. eo. ti. auditis.

c ¶ Confirmātes. Inno. dicit q̄ debuit dicere duximus ꝯfirmādā. s. quondā s̄m q̄ in penul. glo. ibi not. Additio.

Querelā. ¶ Primo ponit̄ facti narratio. Secundo cause diffinitio ibi. nos igit̄. Prima pars facit tria. primo narrat cause ꝯmissionē. secundo duplicē actoris petitionē. tertio rei respōsionē. Scd̄a duo facit. nam primo diffinit primū articulum cū expōsitione cause ⁊ quadam determinatione. secundo diffinit scd̄m articulum cum eadē determinatione. Ab. si.

¶ Glo. ista ar. ad. q. dn̄icalē. alle. ij. ꝯria ⁊ soluit.

d ¶ Cōmisit. Argu. ad q̄stionē dn̄icalem: q̄ si ille a quo appellatur efficitur eiusdem iurisditionis cuius est ille ad quē appellatur: q̄ nihilominus pōt de causa cognoscere. ff. de iudi. si is qui rome. Arg. cōtra. ff. de iudi. iudicium. ⁊. l. multū. ⁊. l. iulianus. Tn̄ honesti⁹ est q̄ causam deleget. imo videtur q̄ teneat̄ causam illam delegare. ff. de iurisdi. om. iudi. l. pretor.

¶ Glosa sequens ar. ⁊ alle. v. iura. secundo opi. de cōtrarietate petitionis ⁊ soluit.

e ¶ Petēs. Et ita ptȝ q̄ due actiones simul pponi possunt in eodē libello. j. de capel. mo. dilectus. et. j. de causa pos. cum ecclesia. ⁊. c. se. ⁊. ff. fami. her. heredes §. de plurib⁹. ⁊. ff. de ac. empt. ⁊. ven. nō est nouū. ⁊. l. seq. Sed videtur q̄ iste economus non fuisset audiē- Actionū cumulus admittitur.

† Tex. ē i. l. si pupilli §. j. ff. d edē. ⁊ in. l. p̄tor. in prin.

‡ Not. bar. in l. cum quidā. ij. ff. de leg. ij. ⁊ hr̄t ca. dudū. hoc ti.

pensionẽ.xvj.deñ.papieñ.debitã ecclesie sctẽ agathe: ꝑ eadẽ ecclesia de thermis sibi restitui:de nouo subtractam.

¶ Predict⁹ vero P. respõdebat:ꝙ ipe nullam iniuriã irrogauerat cardiali:nec in preiudiciuꝫ ecclie vestre receperat dictã ecclesiam:cũ hec ad illã nullo iure ꝑtineat:nec aliquaꝫ sibi reddere pẽsionẽ debebat sꝫ ipe ꝑ electionem populi: ad quẽ de antiqua cõsuetudine[a] ꝑtinet electio:a cardinali sctẽ susanne(cui eadẽ ecclia tanq̃ capella suo titulo in spũalibus est subiecta)canonice fuerat institutus:⁊ infra. ¶ Nos igitur rõnib⁹ vtriusq̃ ꝑtis audit):dictũ P.ab ĩpetitione economi[b] vestri:sup electione ac institutione de se facta in ecclia scti saluatoris absoluim⁹ et super his prefato economo silentiũ duximu⁹ imponẽdũ:cũ nobis cõstiterit:ꝙ ppl's in q̃si possessione presentãdi clericũ' existebat:qñ ipm pbr̃m ad illam ele elegit: ⁊ ecclia eadem spectat ad ti.sctẽ susanne in spũalibus pleno iure.salua q̃stione super iure[c] patronat⁹ inter eccliam vestrã et populũ sepedicte ecclesie scti saluatoris. ¶ Quia ꝟo fuit liquide cõprobatuꝫ:ꝙ pensio.xvj.deñ.papieñ.monete:fuerit clericis eccliẽ vr̃e pro ecclia scti saluatoris de thermis annuatim per multa tꝑa[d] ꝑsoluta:sꝫ de nouo subtracta: vos in eundem statum[e] percipiendi huiusmodi de ecclesia scti saluatoris de thermis ecclesiã vestrã decernim⁹ reducendam:⁊ ad solutionẽ pensionis subtracte condemnamus pbr̃m antedictũ:salua questione proprietatis inter ecclesias memoratas. Idem. ¶ Eligentes scienter indignum pri

duo.q: videbat contrari⁹ in sua petitiõe.petebat eñ illum petrum remoueri ab ecclesia ab eodem petẽs pensionẽ sibi restitui.ista duo ꝯria videntur ꝙ remoueatur et pensionẽ soluat.si eñ cõdemnaretur vt remoueretur de ecclesia qualiter ꝯdẽnaretur ad pẽsionem prestãdaꝫ? Sic eñ condemnaretur qui nõ est prelatus: vnde snia illa nõ ꝑiudicat ecclie:sꝫ cõtraria petens nõ audit.j.ð ap. sollicitudinẽ.et xxiij.q.vij.ꝙ autem.lxxiij.dist.gesta.C.de mune.pa.professione tua.lib.x.j.ð iudi.examinata. Dico ꝙ illa non obstãt.lꝫ eñ petat remoueri:interim tñ tãq̃ legitim⁹ admistrator est habẽdus viij.q.iiij.nõne et accusato reo ꝑt solui qð debetur ei.ff.de solu. reo.⁊ econuerso a reo accusato ꝑt peti qð dꝫ.ff.eo.sꝫ nec illud.⁊ si tibi legat⁹ sit vsufruct⁹ tributa ꝑstare debes ff.ð vsufru.vsufructu relicto.⁊ l.si pẽdẽtes.§.vlt.⁊ q: iste sic agebat ⁊c̃.ff.ad macedo.l.iij.⁊.j.de offi.dele.coram.⁊ si remoueret[ur] nichilominus cõdemnaret[ur] ad solutionẽ pẽsionis noie ecclie ⁊ teneret talis cõdemnatio.nã sicut ꝯdẽnat[ur] suo noie ita posset cõdẽnari noie ecclie.ar.xvj.q.iij.volum⁹.⁊.j.vt lite pen.quasi per totum.

a ¶ Cõsuetudine. Que ꝓuenit ex iure patronat⁹ q̃ dat ius eligendi.j.de cã pos.cũ ecclia.⁊.j.de his q̃ fi.a prela.sine ꝯsensu ca.c.ea noscitur.

¶ Glo.seq.notat ꝙ in ꝑsonã ꝓcuratoris ⁊c̃.inducit iiij.iura ⁊ rationẽ.alle.cõtrariũ et soluit subdens circa ꝑnci.tres opi.demũ dat tutũ consilium.

b ¶ Economi vestri. Uidet[ur] ergo ꝙ cõcipienda sũt verba sentẽtie in persona procuratoris vel sindici nõ principalis persone.j.de cen.olim.et.j.de capell. mo. dilectus.C.de sen.⁊ interlo.l.j.ff.ð nego.gest.liberto §.vlt. Si eñ dñs deberet cõdẽnari:q̃re ergo ꝓcurator caueret de iudicato soluendo? Ar.ꝯ.j.de ꝓba.licꝫ sꝫ ibi ꝯdẽnat[ur] cõe fauẽtie in ꝑsonã ꝓcuratoris:q: in eo dat[ur] actio iudicati.ff.de re iudi.si nõ obtulerit:⁊ ideo necessario dñs.s.cõe fauẽtie cõdẽnat[ur]. Uel dicas ĩ spiritualib⁹ causis in ꝑsona dñi debeat fieri ꝯdẽnatio ĩ causis mr̃imonialib⁹ ⁊ criminalib⁹.j.de ꝓcu.tue frat[er]nitatis.ar.C.ð iureiu.l.vl.sꝫ dñs.M.dicit ꝙ tũc ꝓcurator est ꝯdẽnãd⁹:qñ dñs nunq̃ cõparuit in iudicio q: dñs litis fact⁹ est:alioqñ dñs ꝯdẽnabit[ur] ⁊ nõ ꝓcurator.C.ð sen.⁊ inf.o.iu.l.j.q: tũc nõ fuit ꝓcurator dñs litis:qñ post li.ꝯtest.datur ꝓcurator.⁊ ar.ad hoc.ff.

de his q̃ no.isa.furti.§.si ds dño.Jo.B.⁊.T. dicunt ꝙ siue ab initio siue ex postfacto ꝓcurator interuenit in personam ꝓcuratoris formãda est sententia.C.de ꝓcur.nihil arbitramur.⁊.ff.de nego.gest.liberto.§.vlt.⁊.ff.de ꝓcu.qui ꝓprio.in prin.⁊.l.licet in popularib⁹.in fi. vt autem nõ incidas in aliquod periculũ vel dubiũ: formare debes sniam in personam vtriusq̃ scꝫ domini ⁊ procuratoris sui sic talem procuratorem talis ⁊ ipm dominũ cõdemno vl' absoluo:⁊ ita saluabis vtrãq̃ opinionem: ⁊ ita seruat[ur].ar.j.de fide istru.int[er] dilectos.in fi.

¶ Glo.sequens signat ꝯtrariuꝫ et soluit.

c ¶ Super iure. Sed nonne petitoriũ ⁊ possessoriũ deducta sũt in iudiciũ: quare ergo nõ fit cõdẽnatio sup iure patronatus? ita videt[ur] ĩ ꝟbis illis vbi responsum fuit cuꝫ hec capella ad illaꝫ nullo iure pertineat ⁊c̃.sic.j.de causa posses.cum ecclia.⁊.c.seq.⁊.ca. cum dilectus.sed hoc hodie ideo est:q: populus non fuit in iudicio:⁊ eã q̃ sunt inter presbyterum facta et cardinalem sancti vitalis nõ preiudicant populo: q: res inter alios acta ⁊c̃.j.de fide istru. inter dilectos. ff.de re iudi.sepe.⁊.j.de re iudi.cap.cũ super controuersia.⁊.c.pe.⁊ est notabile qð hic dicit[ur] vt si electus impugnetur ꝙ sit electus a non dño/sufficit ei ꝓbare ꝙ eligẽs erat in quasi possessiõe eligendi licet alt[er] obtineat postmodũ in petitorio.j.de iure patro.cõsultationibus.⁊.c.cũ ꝓpter discordias. vñ institut⁹ ad representationem populi non perdet ecclesiam.sꝫ si altera ecclesia euincat:postea iuspatronatus debet ab ea iterũ presentari:vt per hoc sit in quasi possessione iuris sui.s.patronatus.j.de iurepa.si vero.⁊.c.cũ propter discordias.

d ¶ Tempora.j.de cens.peruenit.contra.sed illud in petitorio:hoc in possessorio.

¶ Glo.seq.allegat.l.in contrariuꝫ quam dupliciter soluit.

e ¶ Statũ. Et de iure:q: conductor lite pendẽte dꝫ soluere pẽsionẽ.xvj.q.iiij.volumus.⁊.j.vt lite pẽ.q̃si ꝑ totũ.⁊.C.locati.si q̃s conductionis. Ar.C.de agri.⁊ cen.litib⁹.lib.xj.vbi dicitur ꝙ lite pendente colon⁹ denegat domino possessionem:nisi diutius eã soluisset. Sed ibi dñs agebat petitorio ⁊ nõ possessorio. Ul' ibi nolebat colonus restituere pensioneꝫ:q: dicebat ꝙ ille non erat dominus qui ab initio dederat ei rem

¶ Concor.textus i.l.ij.⁊ ibi Bal.C.q̃ sit lõ.ꝯsue.et in aut.hoc ius porrectũ.C.ð sacro sã.eccl.gl.in.l.rẽ non nouam C.de iudi.

Snia an sit ĩ ꝑsonaꝫ ꝓcuratoris cõcipiẽda

₰ Con= cor. ter tus cū not. i. l. j. C. de phi. se= qs. ⁊ i. l. impato res. §. fi. et ibi bar. ff. de ap. Casus ita lio.

⁊ tunc sequestratio fit. ₰ nisi lōgo tpe soluisset: vt ibi dicitur. ⁊ est speciale.

Cum vintoñ. Diuidit principalit in tres partes: qr in prima ponit vota eligentiū diuisa ⁊ allegationes vnius partis. In secunda ibi: illi vero. ponit allegatiões alteri⁹ ptis. In tria ibi: nos igit ponit sententiā. Ab. sic.

a Cū vitoñ. Casus. Uacāte ecclia vinto. archidiacon⁹ cū suis seqcib⁹ elegit salubrieñ. decanū illegitime natum scienter. prior et complices sui elegerūt precentorē lincoñ. Proisi duabus electionib⁹ partes iuerunt ad curiam. Papa auditis pbationibus vtriusq electionis iuenit vtrāq electionē cōtra formam canonicā attētatā. prima

priuati: vt. s. e. innotuit. B.

e Promeruit. Hec fuisset bona allegatio si eā pbassent.

f Qr isti. s. prior ⁊ complices eius qui nō peccauerūt eligendo precentorem.

Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

g Admiserant. No. qꝺ semel approbatū ē reprobare nō possunt. ff. de nego. gest. pomponius. ff. ꝺ adul. si vxor. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. ꝺ e. cū inter canonicos. ⁊. xxxj. q. v. horrendus. ⁊ sic illos admittēdo sibi preiudicauerūt: ⁊ iuosu um admiserunt quo poterant illos repellere ea vice: ⁊ sic ptesta tio sua nō pfuit contrariū faciēdo. sic. s. de consitu. cū. M. ferrar. Preterea q̄re eos admiserunt

uati sunt potestate eligendi in electione que primo occurrit facienda. Capl'm. xxv.

Cum vintoñ.[a] ecclesia pastore vacaret archidia. cum suis fautoribus salubriē. decanū: prior vero ⁊ complices ei⁹ pcentorē lincoñ. in epm elegerūt: ⁊ infra. Lʒ igit oēs in cōi de faciēda electiōe tractauerint[b]: qr tñ nequierūt eē concordes[c] infecto negocio ad nos habuere recursū. ⁊ hi q̄dē q̄ precētorē elegerāt asserebant q illi q̄ decanum elegerant eligendi erant potestate priuati: p illa maxime causa q hoiem illegitime natū scienter[d] eligere presumpserūt. vñ

fm lateraň. cōciliū: ⁊ eligendi hac vice pdiderāt ptātē: et p triēnium eccl'iasticis bñficijs carere debebāt. Illi vo taliter rñdebāt: q lʒ is quē elegerant fuisset min⁹ legitime natus: p grāꝫ tñ apo. se. legitimari promeruit[e]: ⁊ hoc asserebāt se legitime pbaturos. Nos igitur attendētes q isti[f] post primā electionē admiserant[g] illos[h] ad celebrandam scdam: ⁊ q decretum concilij memorati: decreuit hmōi psumptores vna vice dūtaxat eligendi potestate priuatos: ₰ qm electio quā coram nobis celebrare volebāt: non iā scda sed tertia cōcurrebat[k]: ad eligēdum

electio archidiaconi de salubrieñ. decano p inordinatam presumptionem facta fuit de homine. s. illegitie nato. secunda de pcentore lincoñ. p violentā impressionē. vñ papa habito fratrū concilio vtrāq cassauit postea vero aliquot diebus elapsis pars illa que precentorē elegerat. ad dominū papam accedens quoddam exhibuit instrumentū signatū cum sigillo cōuentus: in qua continebat q vintoñ. cōuēt⁹ vices suas cōmiserat priori ⁊ quibusdā fratrib⁹ sup electiōe faciēda in psentia dñi pape. vñ petebat prior ⁊ sui licentiā eligēdi. papa illud instrumentū fecit exhiberi alteri parti qꝺ ab oib⁹ extitit approbatū. papa quesiuit ab illo priore, ⁊ socijs vtrū vellēt admittere alios ad electionē celebrandā. ⁊ ipi respōderūt q saluis exceptionibus quas contra illos habebant admittere volebant. ⁊ sic ptestatione pmissa oēs simul in cōi fuerūt ad tractandū de electione: sʒ nō potuerūt cōcordare de alia persona eligēda cōiter: ⁊ sic ifecto negocio habuerunt recursum ad papā: ⁊ illi q̄ precētorem elegerunt dicebāt illos q̄ salubrieñ. decanū elegerant iure eligēdi ipo iure priuatos: qr hoiem illegitime natuꝫ sciēter elegerāt. vñ fm cōciliū lateraň. eligēdi ptātem perdiderāt: ⁊ bñficijs eccl'iasticis p trienniuꝫ carere debebāt petētes a papa vt sup hoc infloqui dignaretur. Alij vo rñderūt q ille decan⁹ salubrieñ. p apo. se. legitimari pmeruit. Dñs papa sup hoc cōsiderans q prior ⁊ sui post pmā electionē suā admiserant alios ad celebrādā scdam. ⁊ lateraň. cōciliū vna vice tm punit hmōi psumptores: interloquēdo pnūciauit illos esse admittendos. quia electio quā modo facere volebāt nō tam scda erat: sed potius tertia concurrebat.

b Tractauerint. Post illas duas cassatas.

c Cōcordes. De psona sumēda: cōcordes tñ erant de electiōe facienda: vt postea sequitur.

d Scienter. Quoniam si ignorāter tunc nō sunt

eū essent suspensi ipso facto auctoritate concilij lateraneñ. s. e. ti. cū in cūctis. cuꝫ si elegissent eoꝝ electio debuit cassari. s. de cōsue. cū dilectus. ⁊. j. de cleri. excō. mi. postulasti. Dicas q illi q̄ eligūt idignū puati sūt q̄tum ad alios q̄ nō peccauerūt: sed q̄tū ad se nō est potestas eligēdi ligata: q̄n bene possint eligere: si ab alijs admittant. Sicut ptās celebrādi in clerico peregrino non est ligata q̄tum ad se: sed q̄tum ad alios qr celebraret si pmitteret. j. ꝺ cleri. peregrinā. tuc. sic in monacho qui publice celebrare non potest: tamen non est suspensus: qr si inuitaretur a populo ⁊ pmitteretur ab epo, posset celebrare. xvj. q. j. §. ecce in hoc Et licet isti sint suspensi beneficio: non impediuntur eligere: quia talis suspēsio nō repellit eos ab electione: nec etiam a diuinis officijs. vnde omnia negocia tam spiritualia q̄ temporalia possunt exercere ⁊ tempore talis suspensionis deberent etiam officiare: qr in penam talis suspensio introducta est. tamen modicam sustentationem debent tunc habere ne ex toto egeant.

h Illos. Scilicet qui elegerant decanum nō legitime natum.

i Celebrare. Cū haberēt mādatū a caplo. vt dixi in casu fm quod patet in integra: al's non possent eligere. s. e. ti. innotuit.

Glo. seq. querit ⁊ dupl'r soluit. ꝫ primā solutionem quā approbat obijcit ⁊ respondet.

k Tertia concurrebat. Sʒ quo respectu dicitur tertia? Potest dici q prima electio fuit illa decani nō legitime nati. secūda fuit precētoris que nō impediebatur p primā: cū illi qui elegerant decanū essent eligendi potestate priuati ita q non poterant obijcere aliquid contra secundam in quo tantum puniuntur quia in prima que faciēda occurrit post illam in qua delinquunt priuati sunt tantum potestate eligēdi et

₰ Concor. l. ij. cū dic. Bar. ff. ꝺ excu. mu. ⁊ l. l. y. ⁊. l. fui. ff. de op. lega. Cy. in vij. q. C de ꝫ. empt. l. fi.

Eligentes idignū nō sunt q̄tum ad se, puati.

illos cẽsuimus admittendos[a]

I dẽ abbati cistercieñ. R. et P. monachis montis frigidi.

¶ Eligens scienter indignu in epm est ob hoc suspẽsus a beneficiis ecclesie p triennium: nec põt interim ad dignitatẽ illi⁹ eligi vel assumi. Ca. xxvi.

Per inq̃sitionẽ quã de mãdato nr̃o fecistis super statu epatus[b] et epi tholosañ. pspicaciter intelleximus: q Mascaron cãcellari⁹ iuratus asseruit se sciuisse pro certo. R. oli tholosañ. epm: et amicos[c] ipsius ante suam electionẽ habuisse colloquiũ[d] cũ quibusdã canonicis noiatim expssis: eosq sollicitasse[e] pcib⁹ vt ipsum eligerẽt in epm: seq vidisse pariter et audiuisse qñ pdict⁹ eps recognouit[f] in quo rũdã canonicorũ presentia se canonicis illis q̃ aduersati fuerant sue prime electioni iuras se: credẽs pro certo q iuramẽtum illud illicitũ fuit et prestitũ. vt idẽ. R. eligeret ex pacto et q ipsemet post electionẽ ipsius cassatam: domum episcopalẽ ei⁹ noie detinebat[g] recipiens quosdam reditus et prouẽtus quos de ipsius consciẽtia et consensu in eiusdem negociis expendebat. ¶ Cũ igitur talem[h] scienter[i] in episcopũ eligẽdo (sicut ipse suo iuramẽto firmauit) eccl'iasticis bñ

non in tertia. sed secunda fuit hic cassata et ita ius eligendi deuolutũ fuit ad omnes. vnde modo tertia cõcurrebat facienda a qua illi non repellebãtur immo admittebantur auctoritate pdicti canonis. et iste videtur bonus intellectus. Et sic ex duabus causis isti qui primo peccauerunt debebãt admitti ex eo q ista tertia cõcurrebat: vt dictum est et ex eo q alia admiserãt illos ad tractãdũ de electione: ex eo em̃ solo admitterent ad secundã, in qua nõ deberent admitti: q: postq res iã nõ est integra nõ possunt illos repellere. j. e. i causis. et res de facili ad suã naturã reuertetur. ff. d pact. si vn⁹. §. q si nõ totũ. et. ff. d iusti. et iu. l. penul. et etiã si non admisissent illos debebant nihilominus admitti: et sic vtroq casu debẽt admitti. Et hoc satis colligitur ex littera. Sed obuiat huic intellectui littera ista. Isti post primam admiserant illos ad celebrandum secundã sed hoc exponitur in fi. Alii volũt dicere prima dicitur electio precentoris que fuit cassata. secunda electio appellatur tractatus in quo fuerunt admissi: et pro vna electione reputatur. quia si nõ admisissent illos poterant soli pcedere ad electionem. et p istis fac. t. opti. quod dicit in littera: isti post primã admiserant illos ad celebrandum secundam et econtra. et ita intellexit Tan. et bene concordat littere. et dicebat Tan. q electio decani et electio precentoris reputabãtur pro vna electione quia simul facte fuerũt vt dicebat: sed hoc est falsum: immo in diuersis tẽporibus facte fuerũt vt patet in integra. scd̃m quod dicitur in casu et electio decani appellatur prima. et electio pcentoris fuit secunda et hec que modo imminet facienda dicitur tertia respectu illarum. et quod dicitur isti post primã. i. post secundã que dicit prima respectu istius que imminet facienda et quia alia nulla fuit. et qd̃ nullum est nec primum nec secundũ dici potest etiã verũ est q post primã de decano que in veritate fuit admiserunt illos: sed nõ ad secundã factã de precentore: et qd̃ dicit ad celebrandã secundã. s. respectu sue: que cassata fuit: et q dicit tertia cõcurrebat: et vere tertia respectu duarum: que cassate fuerũt. et sic prior intellectus potior videtur. B

¶ Glosa sequens signat contrarium de decreta. cum super. et soluit.

a ¶ Admittendos. Arg. contra. j. de offi. delega. cũ super abbatia. vbi index qui priuat⁹ erat iurisditione non potuit postea associari ad iudicãdum. alia ratio est in iudicibus. vbi enim non potest vnus procedere cũ alio qui iurisditionẽ nõ habet: nec potest is q̃ habet iurisditionem ei dare iurisditionem: vel cũ sibi associare: q̃ qñ iã ex toto desijt esse iudex: et si hoc faceret a non suo iudice diceretur factũ: et ideo quicq̃d simul faciunt non tenet pfitendo p psequẽs se non posse procedere solum et ita ille q̃ habebat iurisditionem perdit illam: vt dicit illa decreta. cum super. In eligẽtibus secus est: quia licz illi qui possunt eligere admittant illos qui priuati erãt p culpã suã non pdũt ipsi ius eligendi: quia possunt renunciare iuri suo: nec illi sunt priuati per petuo: sz vna vice tãtum: vnde possunt parcere illis si volũt: sed in iudicibus nõ est ita.

Per inquisitionem.

¶ Primo ponit confessionẽ prepositi ex qua infert. Scd̃o ipsi⁹ indignam promotiõem ibi. cũ igitur. Tertio mandat ipsum amoueri ibi. quocirca. Abbas siculus.

b ¶ Epatus. Cum agit de statu eccl'ie recipiunt testes tã contra platũ q̃z ptra oẽs de eccl'ia. j. de accusa. qualiter et quãdo. etiã lite non cõtest. si per contumaciã se absentãt. j. vt lite nõ contesta. qm̃ frequenter. §. sunt et alij. sed conspiratores contra illum contra quẽ conspirauerunt admittẽdi non sunt: sed super statu ecclesie admittuntur. j. de re iudi. cum. J. et. A.

c ¶ Amicos. Sec⁹ si inimici fuissent. j. d simo. sicut.

d ¶ Colloquium. hoc sufficeret ad ipsius remotionem. xl. distinc. multi. et desiderantibus episcopatus est auferendus. viij. q. j. in scripturis.

e ¶ Sollicitasse. Et hoc idẽ nocere debuit. j. q. vj. sicut is qui. et. C. de epi. et cle. si quẽquã. et hoc ipso suspectus est q se ingerit. ff. de pcu. que oia. et pces huiusmodi importune inducere videntur simoniam. j. q. j. sunt nonnulli. et. c. ordinationes.

f ¶ Recognouit. Talis recognitio siue pfessio licet fieret extra ius piudicat confitenti. maxime si publice fiat. ar. de exces. pla. q̃s sit graue. et ar. xxij. q. v. hoc videtur et recognitio debiti pscriptionem interrũpit. C. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. §. sed si q̃s debitori et in alio casu. iij. q. ix. §. sed si debitum scriptum sit.

g ¶ Detinebat. Et male: dilapidabat enim. argu. q sicut non suo ita nec alieno nomine facere debuit. lxxj. distin. sicut non suo.

h ¶ Talem. Scilicet simoniacum et ambitiosum: vt patet ex ipsa littera.

i ¶ Scienter. Qz audiuit ab ipso et sciuit de sollicitatione pcũ vt dictũ est. et illud dicim⁹ scire qd̃ ab alijs audiuim⁹. vt dicit. xxij. q. v. hoc videtur. vt dictũ est.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem an accusatus puuetur preteritis. ponit opi. Inno. et decreta. quam alle. respondet. secundo fortificat textum. tertio obijcit et soluit. quarto notat dans duo simlia.

‡ Con. cor. no. in. l. nemo põt ff. d offi. or. et l. c. qd̃ sedẽ. in glo. j. d offi. or. spe. l ti tu. de iuris. di. om. iu. ver. notandum quoq.

diuisio

a ¶ Se indignū. Ad min⁹ p trienium. j. e. cū in cunctis. j. c. pri. Immo ppetuo pteritis bñficijs priuari dz vt dixit Inno. iiij. si criminaliter cōtra eū agereē ⁊ inducit ad hoc. j. de cōfes. cū sup. Sed ille plus peccauit q̄ iste. vñ nō pbat cū dicit de isto ⁊ iō ppter hmōi suspēsionē pmoueri non debuit ad honores. j. de cōsuetudi. cū dilect⁹. ⁊ j. de eta. ⁊ quali. cū bone q: vilib⁹ psonis nō sunt pcedēdi honores. j. de excess. pla. inter dilectos. ⁊ C. de dignitati. neq̄ famosis. li. xij. ⁊ C de ifami. l. vna. li. x. ⁊ lxxxi. dist. tātis daniel. j. de accu. oipotēs. j. de testi. testimoniū. C. de pcur. reū. ff. de mu. et ho. re⁹. §. cum q̄ quē. ⁊ iō iste mascaron tāq̄ indign⁹ dz remoueri: q̄ fuit pscī⁹ simonie: et simoniacū sciēter elegit. ⁊ iō bñficijs ecclasticis se reddidit idignū: vt hic dicit. † Sed q̄re punit⁹ fuit iste mascarō? nā testis fuit: ⁊ iō q̄ j. de ordi. cog. cū dilect⁹. in fi. ⁊ j. de excep. deniq̄ ff. q̄ po. i pigno. ha. claudi⁹. et. j. de fide istru. iter dilectos. j. de re iudi. cū sup pstro uersia. et. C. res inē alios ac. p totū. Sol. res ista nō fuit acta iter alios imo inqsitio facta fuit tā in capite q̄ i mēbris vt dixi. ⁊ cōtra eū ⁊ alios. vñ si pfessus fuit cōtra se in iure ei pīudicare debuit. ⁊ confessus in iure p iudicato habeē. j. de confes. cum sup. Si aliquis inducatur testis in cā alterius ⁊ in modum exceptiōis pbetur crimen testis: non punitur nisi q: a testimonio repellitur nec infamiā incurrit ⁊ sic loquuntur contraria prime signata. Et no. p hanc decre. q̄ suspēsus a bñficio eligi nō pōt ad bñficium vel dignitatē: dū manet in suspēsione. sicut nec suspensus ab officio. j. de consue. cū dilect⁹. ⁊ qui non seruauit interdictum. j. de postu. ad hoc. ⁊ j. de exces. prela. ca. vlti.

† Concor. gl. magna de renū. post trāslationē.

‡ Concor. tex tus i. l. ex fctō. §. rerū cū not. ff. de here. isti. ⁊ l. j. §. q̄tidiana. ff. de aq̄ q̄tidi. ⁊ esti.

ficijs reddiderit se indignuz[a] graue gerim⁹ et molestum: q̄ tholosañ. pposito in epm conuennarū electo. idem Mascaron in ppositū dr̄ substitutus ¶ Quocirca mādam⁹ q̄ten⁹ eūdē ab officio ppositure penit⁹ amouentes: faciatis virū idoneū ad officiū illud assumi

Idem priori sancti frigidiani S. ⁊ G. canoni. lucañ.

¶ Si nō pfessus eligiē ad regimen eccl'ie regularis cassaē electio. cōsuetudine in cōtrarium non obstāte. Ca. xxvij.

Cum causam que inter Bonū pbr̄m ⁊ Brunū canonicum sancti Petri lucañ. vertiē: super eo q̄ dictus pbr̄ Bon⁹: a maiori parte canonicorū eiusdē eccl'ie predicto. B. ⁊ q̄dā alio cōtradicētibus in priorē (sicut dr̄) est electus olim vobis duximus cōmittendam: ⁊ infra. Quāuis autē multi priores continue ‡ vnus post alium in ipsa eccl'ia per[b] multa ⁊ longa tēpora fuerint non pfessi: q: tñ prefatus pbr̄. B. non est pfessus obseruantiā regularem dubitatis[c] et merito nobis procedere inconsultis. ¶ Quia igitur non debemus attēdere solūmodo quid factum sit: sed poti⁹ quid sit faciendū. Con. v. t. re. q̄ cū sm legem diuinam: non sit in‑boue arandum et asino[d] nec quisq̄ debeat vestem induere de lana linoq̄ cōtextā irritetis[e] electionē pdictā: ⁊ cōpellatis pfatū pbr̄m aliosq̄ clericos nō professos: vt vel beati aug. regulā i eadē eccl'ia cōstitutā pfiteantur et seruēt: aut ipsam ecclesiā oino dimittāt.

Idē. J. ti. scti stephani in celio monte pbr̄o cardi. apo. se. lega.

¶ Noiatio vel appellatio ei⁹ cui⁹ nō interest electionē nō ipedit: s; si vocād⁹ cōtēniē eo pseq̄nte cōtēptū: cassaē electio ēt cōfirmata: et pōt pseq̄ui nisi cōsenserit electioni: q̄d pōt etiā et postfacto. h. d. vsq̄ ad §. sup ea. Cap. xxviij.

Quod sicut ex lr̄is tuis: ⁊ infra. Uerū cū ex prima electiōe q̄ fctā ē de trib⁹ dicēda vr̄ potius noiatio: nichil iuris[f] acq̄sitū fuerit noiatis: licite pcedi potuit ad electionē regulariē celebrādā: psertim in eccl'ia armachana: cū iuxta cōstōes[g] canōicas: si fieri pōt in cathedrali eccl'ia electa debeat celebrari. Nec appellatio interposita electiōem illā potuit ipedire[h] cū in ea nichil attentatū fuerit in pīudicium regie dignitatis: quia non simplex noiatio s; solēnis electio dz principi pñtari: vt postulationi prestet assensum: et si se‑

imuat. j. de pſue. ad nr̄am. ⁊. c. cū inē vos. q: q̄d nō sic factū: s; faciēdū psiderādū est. ff. de of. psi. l; l; ⁊. ff. de iusti. ⁊ iu. l. pe. xxiij. di. legim⁹. ⁊ negligētia epī hoc accidit. j. de testa. q: ingrediētib⁹. ⁊ dispar pfessio in ecclesia esse nō dz. xvj. q. j. pbr̄os. ⁊. q. vij. in noua.

c ¶ Dubitatis. Simile. j. de rescrip. cum contingat.

d ¶ Asino. id est hoies diuerse pfessiōis i vno officio nō sociabis. sic exponiē. xvj. q. vij. in noua actiōe. vnde vsus. Nemo boues asinis curuo cōiūgat aratro. Nec gestet vestem lino lana quoq̄ textā.

e ¶ Irritetis. Et merito q: cōtra ius cōe fctā est. xviij. q. ij. abbatē. ⁊. c. q̄ sit. ⁊ q̄ istud ius cōe nō pscribiē vllo tpe vt hic dicit ‡ q̄uis p multa ⁊ lōga tpa ⁊c. ⁊ simile casum habes. j. eo. ti. cum in magistrum.

Quod sicut ¶ Diuiditur hec decr. pncipaliē i. iij. ptes scda ibi i §. sup eo. tertia ibi. in v̄. q̄ autē. hec pria ps pmo ponit tria q̄ obijciebanē q̄ formam electiōis ⁊ pertinet ad pmā ptē rubrice. Potes colligere modū monendi casum lr̄alē. nā fctā electiōe de q̄dā promouēdo i epm i eccl'ia armachana. secuta illi⁹ pfirmatiōe ⁊ psecratiōe instabāt aliq̄: vt iste archiepS deberet deijci. ad cui⁹ deiectionē allegabāt tria q̄ psonā. papa audit; allegatiōib⁹ vtriusq̄ partis decreuit ⁊ mādauit vt in lr̄a continetur. Ab.

versus

‡ Concor. textus cū gl. i v̄. cessabit. i. l. auri. liū. ff. de mino.

diuisio

Casus

f ¶ Iuris. Ex tali simplici noiatione nullū ius acq̄ritur nominato. vt. ij. q. vj. ver. noiationes. sed ex illa nominatione q̄ in scrutinio ipso publicato ius acquiritur nominato in scrutinio. j. e. publicato.

g ¶ Constitutiones. xxiij. distin. in nomine dñi. et j. de ap. qua frōte. ⁊ etiam cause spirituales in eccl'ia sunt tractande. ij. q. ij. preceptum. ⁊ xxiij. q. viij. pueniorꝰ. ver. sed etiam in consistorio. ⁊c.

h ¶ Impedire. Et merito q: laici nō debēt iteresse

Distinguit duplicē noiationē.

diuisio Cum causam. Cōmunis diuisio. Scda ibi. quia.

b ¶ Per multa ⁊ longa tpa. Consuetudo in hoc nō

electioni.§.e.cū terra. immo ius eligēdi non cadit in laicū in collegiata eccl'ia etiā si esset patron⁹.j.eo. sacrosancta nō obstāte aliq̄ ꝯsuetudine.j.e.massana.sʒ electio facta phitari dʒ patrono vt suum pstet assensum. §.e.cum terra.ꝛ.c.cum inter vniuersas.ꝛ.j.eo.titu.c. sacrosancta.

gest.si ego. Itē pōt dici vt Joan.dicit: q̄ si p̄sentes eligunt ꝛ spē sue electionis ponunt in absentib⁹ sperantes ipos ratum habituros: q꞉ tunc demū p ratihabitione pōt ꝯfirmari factū p̄sentiū: sed si statim p̄sentes per suā electionē intendant ius dare electo: tunc non potest ratificari prelatorum electio vt.ix.q̄.iij.lugdun.ff.de sol.si q̄s offerēti.q̄ nō credo: immo qualiter cūq̄ eligāt possent absentes ratā h̄re electionē: dū tn̄ nō sit nulla ipso iure.j.c.pxi. Itē pone q̄ illi q̄ contēpti sunt mortui sunt nūquid subditorū cōsensus exigit? Uincen. dixit q̄ non nisi essent p̄lati qui aliis succedūt in onere ac honore † .j.ð of. dele. qm̄ abbas ꝛ.j.de offi.or. pastoralis.in canonico secus.ar.j.de testi.requisisti.in fi.

† hanc glo.dicit hic Ab. esse sing. ad hoc q̄ p iuria p̄lato vt p̄lato illata pt agere successor i p̄latura

a ¶Sine periculo. Et sic ptʒ q̄ si periculū est etiam in vocādo siue in mora: alij ad electionē pcedere debēt eis nō vocatis.§.e.cū inter vniuersas. ar.j.ð sen.exc.sacro. ¶Gl.se. signat contrarium.

b ¶Nequiuerint. Ar.ꝯ.§.e.bone.versi.si cōstaret de vi.ꝛc.

c ¶Noluerit Si noluerit alienos se fecisse vident.§.e.cū nobis olim.ꝛ.j.eo. eccl'ia vestra. ¶Gl.se. signat ꝯtrarium ꝛ soluit.

cus aliq̄n p vsurpationē aliq̄ faciant abusiue. Si aūt miridiū.ep̄s et abbas mellifontis q̄ itéresse nō debuerāt: nō; cōtēpti fuerunt sed ad electionē vocati (si tn̄ sine periculo[a] potuerunt cōuocari) siue nequiuerint[b] siue noluerit[c] ad electionē celebrādā accedere: ipsorū absentia non potuit electionē impedire: et infra. Q̄ð si eos vocatos[d] non fuisse cōstiterit sed contemptos: infirmanda erit electio penit⁹ taliter celebrata. nisi postea ppter bonū pacis curauerint consentire[e].

¶ Ep̄s dū celebrat missa consecrationis sue: vel archiep̄s ante receptum pallium ordines conferre non debet.h.d. vsq̄ ad ver. Quod autem.

¶ Sup eo[f] autē q̄ in die cōsecratiōis sue anteq̄ missarum solēnia finirētur: accolitū ordinauit: p tali excessu cū correpias ꝛ castiges: cum solus ro. pon. (q̄ ante hymnū angelicū consecratur: ꝛ postmodū ipse missarū solēnia incipit: ꝛ perficit consecratus) in die consecratiōis sue valeat ordines celebrare. Ceteri ꝟo q̄ inter epistolā ꝛ euangeliū cōsecrātur: q꞉ cōsecrati cōcelebrāt principaliter celebranti: ne diuidatur[g] mysteriū vnitatis non de

d ¶Uocatos. Presumit̄ q̄s non vocat⁹: nisi hoc probetur vt hic ptʒ.ꝛ.iiij.q.v.quisq̄s.lxxij.dist.proposuisti. Argu.ꝯtra.§.e.bone.ꝟsus fi. q꞉ nuncio credit̄ an aliq̄s sit vocat⁹.ff.ð re.e.qui sub tu. vel cu. magis.§. illud.j.de ap.cum parati. Dico q̄ si q̄s negat se fuisse vocatū aduersario incūbit̄ pbatio vt hic innuit.ꝛ.j.ð pba.qm̄ cōtra.de hoc dictum est.§.e.bone. ¶Ex hac dissoluta glo.se.founa tres oppositiōes ꝛ duas.q. opponit̄ q̄ ꝯtempt⁹ ratificare non pōt: q꞉ q̄ð nō valet. ꝛc.scðo q̄ð nō pōt: q꞉ suo noīe nō ē gestū q̄ð i sp̄ualib⁹ ꝛc.ponit opi. Jo.quā reprobat. tertio q꞉ cogit̄ h̄re ratum cū sit vtiliter gestū soluit q̄ remittere non tenet̄. ꝛc.q̄rto q̄rit̄ an instāte ꝯtēpto eligēs resilire possit.al leg. p ꝛ contra.quinto an contēpto mortuo requirat̄ consensus substitutorum. ponit solutionem Uincen.

e ¶Consentire. Sic ptʒ q̄ electio q̄ nō valet p ratihabitionē pōt ꝯfirmari.xvj.q.j.qm̄ quicq̄d. ꝛ.j. ð his q̄ fi.a p̄la.sine ꝯsen.ca.cum vos.ꝛ cū in ap̄lica.j. de dona.pastoralis.ꝛ.j.de iurepa.cura.ꝛ.j.de trāsac.cōtingit. Sed ꝯtra.j.eo.auditis.ꝛ.j.de iurepat.illud.ꝛ.xvi q.iij.§.potest.ꝟsi.q̄ð ab initio.ff.de re.iudi.q̄ð ab initio. Sed nōne absentes cogi debēt ratam habere electionē cum in hoc negociū eccl'ie vtiliter gestū sit.ff.ð nego.gest.pōpon⁹.cū absentes id facere tenerent.ff de ritu nup.si fili⁹. Sed dic q̄ iniuria facta est absentib⁹ ꝛ illā nō tenent̄ remittere sine satisfactione.xxiij q.iiij.si illic.xc.di.si q̄s ꝯtristat⁹. Itē si cogerent ꝯsentire p̄sentib⁹ iā non haberēt liberū arbitrium: ꝛ sic inuitis daret̄ ep̄s q̄ð esse nō dʒ.lxj.di.nullus. Itē patet hic q̄ circa sp̄ualia possum h̄re ratū q̄ð meo noīe non est gestū.ix.q.iij.lugdun.ꝛ.j.ð iurepat.cura.ꝛ.ij. q.j. in primis.ꝛ.iij.q.vj.hoc q̄ppe. Sed nunq̄d in hoc casu possent p̄mi electores resilire: cū absentes nolūt cōsentire? q̄ð videt̄ cum diffidāt de iure suo.§. ð postu. bone.lxiij.di.q̄rto. Sed ꝯtra videt̄.§.e.cū inter canonicos.in fi.ꝛ.viij.q.ij.dilectissimi.ff.ð seru.ru. p̄dio. per fundū.ff.de opti.leg.si tibi.§.vnius.ꝛ.ff. ð nego.

Electiō inualida an possit p ratihabitionē ꝯfirmari.

f ¶Super eo. Iste.§. diuidit̄ in tres partes: q꞉ ponit alia tria q̄ obijciebant contra personā promoti cōprehenso.§.fi.partes satis patent in littera. ¶Glo.seq.recitet per.q.an missa sit de substantia cōsecrationis: ꝛ an vn⁹ possit consecrare ꝛ alter missam dicere. In fi.signat contrarium ꝛ soluit.

g ¶Diuidat̄. Sed qualiter diuidatur exēplum habes.xxiij.di.quorūdā.ita ep̄s q̄ ꝯsecrat̄ cōcelebrat. i. simul celebrat suo consecratori qui principaliter celebrat.ꝛ ideo tunc nō dʒ dimittere officiū illð q̄ð ipse inceperit cū cōsecratore suo ꝛ alios ordinare: q꞉ sic diuideret̄ mysteriū illi⁹ misse: in qua ꝯsecrat̄ q̄ð fieri non debet ꝛ toti misse debet interesse. Et ita videt̄ esse de substantia ꝯsecrationis ipsa missa hac rōne: q꞉ consecrationes ep̄orum/eccl'iarū ꝛ cōfectio chrismatis debēt fieri cū missa.j.de cele.mis.te referēte.et de conse. di.j.oēs basilice.ꝛ vno ꝯtextu sine aliquo interuallo: ꝛ ille q̄ ꝯsecrat dʒ missam celebrare: ꝛ ita officiū illud totū cōtinuū dʒ fieri sine interpositione vel mutatione aliqua p̄sonaꝝ nisi magna necessitas casualiter superueniret.vij.q.j.nihil.ꝛ.c.illud.q꞉ sic ordinauit ecclesia romana ꝛ obseruat: ꝛ idem fit ꝛ obseruat̄ in collatione sacroꝝ ordinū. Ex hac cōsideratione videt̄ q̄ missa sit de substātia consecrationis. Cōtrariū tn̄ consueuit dici: ꝛ verū est q̄ missa non est de substātia ꝯsecrationis: q꞉ diuersa sunt ꝯsecratio ꝛ missa: sed ppter virtutē ꝛ reuerētiā sacramētoꝝ ꝛ ordinū statuit ecclesia q̄ q̄n talia celebrant̄ semp cū missa celebrent̄. ꝯ est no.lxxviij.dis.i veteri.tn̄ si hmōi solēnitates nō seruarent̄ nihilomin⁹ valerēt ꝯsecrationes ꝛ ordinū collatiōes clericorum: sed q̄ cōtra facerēt punirent̄ ordinātes: ꝛ ordinati. q꞉ ꝯtra ordinationē eccl'ie ꝛ ꝯ illud q̄ð eccl'ia seruat fecerūt. Sed q̄ illi q̄ faciūt ꝯtra ordinationē eccl'ie puniant̄: habetis de tēpo.or.sane. ꝛ.c. lite.ꝛ.c.vel nō est ꝯpos.ꝛ duob⁹ ca. ibidē sequentib⁹ oēs eñ tenentur seruare q̄ð eccl'ia romana obseruat

.ii. de sacra vnc.c.vnico.in fi. et q̄ omissa sunt in pmissis debēt suppleri. vt in pn.ca.de sacra vnc.et i ti.se.c.j. et ca.pbri. Hug.dixit q̄ si vn⁹ ꝯsecrat.et alter missam di cat ꝯsecrat⁹ erit:sed fieri non dꝫ. De hac materia no. lxxv.di.ordinatiões epoꝝ. De hoc qd dixit Hug.q̄si tū fuit a me ber nardo parmē. canōico bonoñ. capellano domi ni pape i ꝯsecra tiōe bonoñ. epi: vtrū archieps posset cōsecrare et alius missam cantare?respon sum fuit q̄ illud fieri nō debebat cū illud esset cō tra ordinationē eccl'ie vt.s.dicit et nunq̄ audiui nec legi q̄ h⁹ ali quando factum fuerit: et hac de cā ponit hic hec additio. B. Sꝫ finita illa missa si aliā postea ce lebraret: bñ pos set ordines cele brare:si necessi tas esset. vñ di cit tūc: q̄si dicat finita illa missa posset prius pal lio recepto: qꝛ mysterium diui di nō dꝫ. xxiij.di stin. quorundā. Ar.ꝭ.vij.q.j. ni hil.et c.illud.sed illud ex necessitate:q̄ legē non habet s.de ꝯsue.quanto.de conse.dist.j.solennitates.

Nota.

bent tunc ordines celebrare. Preterea cū non liceat archi epo sine pallio^a cōuocare cōci liū:cōficere chrisma:dedicare basilicas:ordinare clericos: et epos consecrare:multum pro fecto p̄sumit q̄ anq̄ impetret palliū clericos ordinare festi nat : cum id nō tanq̄ simplex eps:sed tanq̄^b archieps face re videat. ¶ Iste ver.nō sum mat:tū ppt' diuersitatē lectu rarū:tum qꝛ nō facit ad titulū Ab.sic. ¶ Qd autē tabulā ar gentea dicit vēdidisse(dūmo do ecclesiam armachanā red dat indēnē) equanimiter po teris preterire^c cum id de cle ri et populi pcessit voluntate.

I dem Tole.episcopo et sa goñ.et de ardeñ.abba.

¶ Electio p minorē partē ca pituli facta non tenet:nec per subsequentē consensum ratifi cari potest.h.d.ſm communē intellectum. Capi.xxix.

A Uditis et itellectis me ritis cause de duabus electionib⁹ celebratis i eccl'ia baioceñ.vnā^b de Gu.archi. et alterā de. R. subdia. iuenim⁹ vtrāq̄ cōtra formā canonicā attentatā. Cū em inq̄sitis vo luntatib⁹ singuloꝝ decan⁹ cū paucioribus:i ipm. R.^c et cātor cū plurib⁹ in dictū. G. archi dia^f. cōuenissent^g:solo cātore postmodū quēdā aliū videlꝫ magistrum. R.de algedys no minate ad.n.fuit audi.appel latum^h ne decan⁹ q̄ primā in electione vocē habebat † ad electionē pcederet sine cōsen su toti⁹ capl'i vel maioris et sa nioris partis ipsius. Ipse ve ro decan⁹ non habito cōsensu maioris partis capl'i sed lōge minoris subito in electionē p rupit^i:appellāo ne quis cōtra ipsam aliqd attentaret: q̄uis asseueret q̄ electiōi^k facte plu res alij consenserunt.cū tamē

causa.l.si cū exceptione ꝭ.satis.et.C.de his qui.vt in l.ma dig.l.alia.ff.de inoffi.testa.papinian⁹ ꝭ.meminisse. ff.de alie.mu.iudi.cau.fac.ex hoc edicto ꝭ.pe. Arg. contra.ff.vi bo.rap.non pdest.vbi non pdest raptor ri rē restituere ad cuitādā penā.ff.de fur. qui ea mē te.et.ff.deposi.l.j.ꝭ.si rē deposi tā. Sed obijcit. iste est suspect⁹ et satisfactio non mutat maliuo lum animū tuto ris.instit. de su spe.tuto.i fi. Sꝫ iste non erat su spectus al's:et ex causa ppter mā datū clerici et po puli. xij.q.ij. de rebus. Io. Sed ibi maior p̄stitit auctoritatē hic fuit iste maior q̄ delidt iuuino ipe facē non debuit qd alios facere ipsum phibere oportuit.xvj. q. j.nemo.et ca.in canonibus.et.ff. si ser.ven. alti⁹. ff. de cōdi. inde. frater a fratre. Dicūt quidā q̄ hic pōt in casu isto et consimili pena purgari q̄ nō remoueatur ab eccl'ia nec de ponat. Contra

magna.C. de ꝯtra. et ꝯmitt. si.cū glo.fi. et ibi Cy.fa. C.de ꝓ bo.sig. l.sanci mus.et glo.ex purgari.

riū dico:q̄ licet reddat ecclesiā indēnem: pptereа nō euadit penā depositionis:sed euadit solūmodo penā excōicationis.vt.xij.q.ij.monemus.et.c.diaconi.et.c. statuim⁹. Et hoc etiā dico p iura prius dicta. hoc p batur p decre. Grego.j.de sol.si quorundam. vbi dici tur qui obligat ecclesiā. suspensus est ab administra tione spiritualiū et tēporaliū ipso iure. Et ita intelligi tur.c.illud si quis p̄sbyteroꝝ:qꝛ p restitutionē solum modo euadit penā excōicationis : et qd hic dicit dispē satio fuit et gratia.et hoc innuūt illa verba equanimi ter poteris pterire: et ita fuit solūmodo quedā tolerā tia. Huic adminiculū p̄stitit quod dicit cleri et populi assensu.ca.illud quod quis ꝯmisit.loquitur similiter de misericordia de eo qui toleratur in officio suo : vt ex littera ipsius ca.patet ad hoc prestat bonum arg. ff.depositi.l.j.ꝭ.si in rem.

a ¶ Sine pallio. Qꝛ in pallio plenitudo pōtificalis officij cōfert.j.de vsu pal.nisi.et ideo an pallium talia facere nō potest. Alij tamē dicunt q̄ potest alij demā dare.s.c.suffraganeis:quia cōsecrare est ordinis epi scopalis.sed episcopalia ante pallium acceptū exerce re non potest vnde alijs inferioris ordinis hoc demā dare non valet.ar.op.infra de consecra.eccle. vel al ta.equa.a. Et arg.s.eo.trāsmissam.sed suffraganei sui ad mandatum ipsius possunt alium suum suffraga neum consecrare.s.e.ca.suffraganeis.

b ¶ Tanq̄. Et ita quedā facit quis tanq̄ alius. vt xxiij.q.iij.si ecclesia.in fi.et.ff.de adop. si pater.ꝭ.qui duos.et.l.si cōsul.et.j.qui fi.sunt legi. per venerabilē. vbi de hoc qꝛ nullius ecclesie erat eps tanq̄ archieps non poterat:quia nondum recepit pallium.

† Concor.textus i.l. aliqñ. ff.d of. pcō. et in.l.nō solū.cū vul. ff. d excu. tu.

¶ Glo.seq.notat p restitutionē purgari penā. alle.v c.et.v.ll.princ legis cām exprimēs.ad ꝯtrariū alle.iij c.et.v.ll.prima eā exprimit.item obijcit.dat solutionē Io an.cui respondet.ponit opi.demum soluit.

c ¶ Preterire. Et ita h' purgat pena criminis p re stitutionē.j.de re.eccl'e.nō alie.si qs pbroꝝm.xxxv.q. j. si qs ꝯmisit.et.xij.q.ij.si qs q̄libet.si.j.de loca. et co te.qd qs ꝯmisit.et.xij.q.ij.si qs q̄libet.si.j.de loca. et co duc.pter.et.c.potuit.et sicut si aliqs ante accusatio nē recedit ab incestuosa cōiunctione: sine pena est.ff. de adulte.si adulteriū.ꝭ.idē ipatores.sic.ff.qd me.

† Concor.textus in.

† Concor. gl. sing.in capi.a colla tiōe in ꝓ.pla tus.de appel. li.vj.

A Uditis. ¶ Prima pars diffinitionis cām ponit. Secunda diffinit ibi:nos igitur. Ab.

Diuisio

b ¶ Unā de Gu. Innocē.dicit q̄ in registro sic erat vnā de. R.archi.et alterā de magro. R. subdiacono.

Additio.

e ¶ Ipsum. R. Non erat in antiqua.
f ¶ Archidia. Olim ꝓbū istud dictū nō erat hic. B.
g ¶ Conuenissent. Nominando non eligendo.
h ¶ Appellatum. A cantore et suis in electione.
i ¶ Prorupit. Eligendo Gu.archidiaconum:et re cedendo a nominatione. R.subdiaconi.
k ¶ Electioni. Facte a decano.

¶ Glo. seq. obijcit soluit et remittit.

a ¶ Ex postfacto. Hic videt q electio q̃ nulla ẽ ipso iure impediat secũdã: ꝛ q: dicit electio que fuit irrita ipso iure ꝛc. qr vtraq̃ ħ cassat vñ cõtradicit. ß. eo. bone. ꝛ. j. de ap. cõstitutis. ꝛ. j. eo. cõgregato. in quib⁹ secunda tenet: q: prima fuit nulla ipso iure. Sz dicas q electio illa nõ erat nulla ipso iure. immo poterat rata haberi: nec erat euidẽs ipaz nõ tenere. Et h̃ba ista scʒ irrita ipso iure non tenentur proprie: vnde expone irrita ipõ iure. i. irritãda de iure. et hec expositio ꝓbatur p fi. cap. vbi dicit vtraq̃ electionez duxim⁹ irritandã: ꝛ sic nulla ꝯtrarietas. ꝛ loquitur l eodẽ casu. hec decr. cũ illa ß. e. consideraui⁹. Et nõ innuitur hic q ratihabitio non possit habere locum in electionib⁹: q: bñ hʒ locũ: vt. ß. eo. qð sicut. ꝛ ca. licz lxiij. di. q̃to. j. de iurepa. cura. ꝛ. ß. de postu. bone. sed hic nõ põt habere locũ ratihabitio q̃diu appellatio pẽdet. Et ei non renũciat in totum: q: contraria sunt consentire ꝛ nolle recedere ab appellatione. fi. j. ð ap pel. sollicitudinem. vnde dicit maxime ap. pen. q. d. si voluit renunciare appellationi ꝛ cõsentire potest cõualescere. ꝛ maxime ꝓ tantũ ponitur. ꝛ quod dicit ex postfacto ꝛc. allegatio fuit ptis aduerse: nec ponunt illa verba ex postfacto. et hoc videt per fi. vbi diceba tur. Nos igitur his ꝛ alijs auditis que corã nobis al legata fuerunt. Uel dic prout dicitur in vltima notu la. in fine.

dudũ. sı̃ ħo ex interuallo fiat scðа: tũc hʒ locũ distinctio aut pma ẽ aliq̃ lʒ posset elidi p exceptionẽ: aut nulla ipso iure. Si em euidẽs ẽ pmã nõ tenere ipso iure: puta cũ eligitur q̃ ẽ ieligibilis. ß. e. cũ vitoñ. j. ð ap. cõstitutꝭ. ꝛ. j. e. venerabile. ꝛ. j. e. c. ꝯgregato. vbi tenet secũda a paucioꝝ b⁹ facta tũc prima nõ ꝯstat ipedimẽtũ scðe Sz si dubiũ ẽ an teneat pma. quia aliq̃ cã allegat q̃re possʒ tenere tunc prima prestat ipedimẽtũ scðe: nec dʒ fieri scða prima non cassata. ß. e. con

ex postfacto[a] nequerit cõualescere: qð ab initio nõ valebat. qm̃ electio q̃ fuerat irrita ipso iure: per subsequentẽ consensum (maxime[b] appellatiõe pẽdente) non poterat esse rata. † Eis ergo ad ꝓpria recedentibus: cãtoꝛ ꝛ alij q̃ remãserant in caplõ: post illaz electionem nondũ cassatam[c] ꝛ ap. ad nos interpositã: a noiatione[d] dicti arch. recedentes de nouo ꝑfatũ subdiaco. eligere ꝑsumpserunt. ¶ Nos igitur electionez vtraq̃ duximus irritandam[e] Idem grandisilue et belle

siderauimus. Sed hic videt ꝯ ex eo q dicit. ß. cuz tñ ex postfacto ꝛc. q electio q̃ nulla est ipõ iure impediat scðam. Pria em̃ a paucioꝛib⁹: ꝛ post ap. facta fuit vñ videbat nulla. Et sic pdit dñium p id qð nullũ est j. de renũ. † qð i dubijs. Sicut vides q ab accusatione q̃ nulla est: nõ põt qs discedere: nisi iudicis auctoritate. ff. ad turpili. l. j. §. accusationẽ. sic ƀm testamẽtum factum sub ꝯditione q̃ nunq̃ erit: dũ tñ eẽ possit rũpit pumũ. ff. de iniusto rup. testa. cũ i scðo. i fine. et primũ matrimoniũ qð nullũ est ipedit scðm. j. ð spon. ad audientiã. sic manumissio q̃ nulla est ꝯstat impedimẽtũ vsucapiẽdi. ff. de vsucapio. ꝓ donato. l. q̃. ꝓ donato. sic accusatio q̃ nulla est impedit sequens matrimoniũ. j. de despõ. ipu. ad dissoluẽdũ. in fi. In stipulatione aliud est: q: si pma stipulatio nõ valet q̃ põt elidi p exceptionẽ teneat scða. ff. de ṽbo. obli. dari stipuler Quidam tñ distinguũt: q electio q̃nq̃ nulla est iure actiõis ꝛ nõ iure exceptiõis: qm̃ ex eo nõ põt peti ꝯfirmatio. vt hic. ꝛ. ß. e. ꝯsiderauim⁹. vbi prima nõ tenet ꝛ tñ ipedit scðam: ꝛ hec q̃nq̃ est nulla iure exceptiõis ꝛ actiõis: vt illa q̃ facta est ab excõicatis. siue de psona indigna: q: ex ea nõ põt excipi vt alia impediat. j. de ap. ꝯstitutis. ꝛ fi. ß. e. bone. sicut aliq̃ s q̃nq̃ ꝯsequit sumpt⁹ p retẽtionẽ q̃s nõ possʒ ꝯsec̃ p actionẽ. ff. ð cõdi. inde. si in area. i fi. isti. de re. di. §. certe. ff. ð ꝯpen. etiã. Sz q̃ est rõ q̃re in casu hui⁹ decre. electio q̃ ẽ ipo iure irrita ipedit scðam ita q non valet scða. ꝛ in contrarijs. ꝛ. j. e. scriptũ. j. e. congregato. ꝛ. ß. e. cũ in cunctis. ꝛ ca. bone. ꝛ. e. cũ vintoñ. ꝛ. j. de appel. ꝯstitutis. electio q̃ est ipõ iure irrita. nõ ꝯstat ipedimentũ scðe. Rõ ẽ hec. Licz em̃ in casu hui⁹ decre. prima electio sit nulla: eligẽtes tñ nõ sunt ipõ iure eligẽdi ptãte puati: nec electio ꝓpt hoc deuoluit ad alios: ꝛ iõ cãtoꝛ et sui non debebat eligere sine decano ꝛ suis socijs: ꝛ q: elegerũt decano ꝛ suis socijs nõ vocatis post appellationẽ pria nõ cassata ꝛ ex interuallo cassat vtraq̃ electio ꝛ vtraq̃ ps peccauit in forma siue in mõ eligẽdi. sʒ in ꝯrijs electio est ipõ iure nulla. ꝛ eligẽtes sũt ipõ iure eligendi ptãte priuati: ꝛ ius eligẽdi deuoluitur ad alios etiam pauciores. ß. de postul. gratũ. ꝛ. ß. e. bone. ꝛ ideo tenet electio cum sit facta ab illis penes q̃s ius deuoluit eligendi. ꝛ ista duo ꝯcurrere debent ad hoc vt teneat secũda electio. plus enim peccãt eligendo indignum q̃ peccando in formam: et iõ plus puniunt. Et est sile: q: q̃ peccat hodie ꝯ formã illaz. j. eo. q: ꝓpter: nõ sunt puati eligẽdi ptãte sed puandi sed q̃ peccãt eligẽdo indignũ sunt ipõ iure priuati: sı̃ ħo vtraq̃ ps peccat in forma vtraq̃ cassat. vt. ß. e. cõsiderauim⁹: et hec ꝛ in consimilib⁹. sed si vtraq̃ pars

b ¶ Maxime. Proprie ponit. q: idẽ esset circa ap. ꝛ in antiqua non erat hoc aduerbium.

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ soluit.

c ¶ Cassatã. De facto intellige cuz nulla fuerit: q: quod nõ est. cassari non põt. sic. j. de rebus eccle. alie. vel nõ. si q̃s pbroñ. Itẽ qð dicit i fi. irritandã ꝯdicit lr̃e superioꝛi: vbi dicit q electio q̃ fuerat irrita ipõ iure ergo nõ poterat irritari si nulla ẽ. Dic q verbũ istud irritandã q̃tũ ad pmã electionẽ ponit improprie. i. irritã. q̃tũ ad scðam ponit ꝓprie. si. rx vi. di. pbr̃m. q: scða nõ erat nulla: sʒ p exceptionẽ fuit cassata. ꝛ si decanus ꝛ sui consensissent electioni secũde: confirmata fuisset: vt dicit in fine vltime notule.

d ¶ A noiatione ꝛc. Aduerte q ƀm Inno. sic l registro habet. a noiatione dicti Gu. archi. recedẽtes de nouo magistrũ. R. subdiaconũ cũ esset subdiaconus eligere presumpserunt.

¶ Glo. seq. distinguit q due electiões aut fiũt vno cõtextu aut ex interuallo. secundo casu aut prima est annullanda aut nulla. ꝛ si nulla: aut istud est euidens aut dubiũ. ꝛ opponit q etiã nulla impediat secundã inducẽs sex similia. ponit opi. distinguẽtẽ nullitatez iuris vel executionis vel tantũ actiõis querit demũ de ratiõe diuersitatis q̃ est solutio ꝯtrarij ꝛ distiguit an primi qui fecerunt electionẽ nullã sint etiã puati potestate eligendi: necne. In fine querit arguit pro/ et contra/ et soluit.

e ¶ Irritãdã. No. q vbi plures electiões ꝯcurrũt q̃ fiunt incõtinenti neutra ipedit aliã: vel ꝑualet aliq̃ q̃ poꝛ fit: sʒ ꝑualet illa q̃ maioꝛib⁹ iuuat meritis ꝛ plurimoꝝ approbat assensu. lxiij. di. c. vl. ꝛ. e. eccl'a. ß. eo.

Marginalia: † Concoꝛ. textus i. l. si tibi. ꝛ §. si pact⁹. ff. ð pactis. ꝛ i. l. qð ab initio ff. de re iudi. — Ratihabitio locũ hʒ in electiõibus. — Additio ex Inno. — Electõnibus ꝑibus ꝯcurrẽ — tib⁹ an vna impediat aliam. — † Concordat bar. i. l. si q̃s vi. §. differentiã. ff de acq. pos. — Rõ decidẽdi.

peccat in materia. trãsfert ptãs eligẽdi ad superiorẽ. ṡ.eo.bone.in fi.hodie tñ seruari dz forma illi⁹ decr.ĩ. eo.q2 ppter. Sz si cantor ⁊ sui vocassent decanũ ⁊ suos ad electionẽ: ⁊ illi etiã noluissẽt venire: tunc nunquid eorũ valuisset electio? Uidet̃ q sic.ṡ.e.cũ nobis oli.⁊ ca.q sicut ⸿.si aũt. Arg.ↄ ṡ.eo.ↄsiderauimus. Credo q si decan⁹ et sui q̃ ↄtẽpti fuerũt in scd̃a electõe a cãtore et suis consensissent electioni cantoris: valuisset secũda. ṡ eo.q sicut. cum nullũ ius acq̃situ fuisset electo per primam electionẽ/ q̃ nulla erat ipo iure: vt dr̃. ṡ. vñ ab eo poterat r̃cedi sine iuiuria alicui⁹ hodie tñ dz seruari forma illa. q̃ tradetur ĩ.eo. quia propter.

In causis. ¶ Diuidit̃ pncipalit̃ i tres ptes. In p̃ia ponit postulatiõ petitionẽ. In secũda: ibi: nũcij vero. ponit electi allegationẽ. In tertia ibi: q2 vero: partim negociũ diffinit: ⁊ ptum diffiniendũ committit. Ab.

a ¶ Prestito. secũdũ q lex dicit in aut.ð san. epi.⸿.iubemus igitur abbatem col.ix.

b ¶ Idonea. Hec clausula sẽper subintelligitur: ⁊ si non apponat.ṡ.e.causam q̃.⁊.ṡ.de rescrip.cũ adeo.

pertice abbatibus.

¶ Potestas data cõpromissarijs ad eligendũ prelatũ re nõ integra reuocari nõ potest et desinit res esse integra postq̃ cõpromissarij ceperũt habere tractatum. Capitulũ.xxx.

In causis: ⁊ ifra. ¶ Cũ capitulum tholosañ. ecclesie ad tractandũ de electione epi conuenissent: duos elegerũt. vt.v.de eodẽ capitulo eligerent electores: ⁊ q̃ p̃stito[a] iuramẽto de substituendi pontificis electiõe tractarent: ⁊ a singulis de capitulo statutum est ⁊ cõcessum: vt ille quem illi cõcordit̃ vel tres ex illis eligerent: ab eis (si psona esset idonea[b]) p epo sine contradictione aliq̃ haberet̃: ⁊ infra. Postmodum vero cum a predictis duob⁹.v.electores electi fuissent. ⁊ ad tractãdũ de electione secessissent in partẽ: ⁊ non possent oẽs in vnã pariter cõcordare personam: tres ex eis conuenerunt in epm cõuennarum: ⁊ deinde electionẽ[c] quã de postulando epo fecerãt: capitulo publicarunt: ac reliqui duo subsequẽter tertia die cũ paucis de capitulo reliq̃s absentibus elegerunt archidiaagenñ. ⁊ infra. ¶ Nũcij vero predicti archidiaconi ecõtrario respõderunt: q cum predicti.v.electores seorsum de electione tractantes inter se dissiderent: ita q cõtentiose voces eorũ a fratribus q̃ remãserãt i caplo audite fuissẽt: capitulũ ipsos ppter hmõi contentiones suspectos habẽtes: ad eos duos de canonicis destinarũt per quos inhibuerunt eis ex pte nr̃a ne vlteri⁹ in facto procederẽt: et ita ptãtẽ[d] eligẽdi quã eis cõmiserãt/ reuocarũt mandantes eis: vt redirent ad capitulũ et pariter cum alijs fratribus de electione tractarẽt. ⁊ hmõi reuocatiõi duo ex ipis electoribus adhibentes cõsensum: reliquis tribus nõ cõtradicentib⁹ ad ipm caplm sunt reuersi: sed alij tres vsq3 ad fores capli subsecuti ab eis postmodum dissesserunt. Capitulum vero cũ tota die illa ipoꝝ p̃sentiã expectasset: subsequẽti die cãpanã[e] pulsari fecerũt sicut moris est ad caplz cõgregãdũ: et p̃dictis trib⁹ cũ paucis cõplicib⁹ suis sese contumacit̃ absentantibus: prior cũ maiori ⁊ saniori parte capli elegit i epm archidi. supradictũ: et infra. ¶ Quia vero postulatio[f] de epo cõuẽnaꝝ q̃ precesserat facta erat p eos: in q̃s totũ capitulum eligendi transtulerat ptãtem: ppt̃ qð vnanimit̃ de cõsensu toti⁹ capli intelligitur esse facta: quã (cũ res non esset integra[g]: quia in tractatu iam

notuit.in fi. ff. ð pcu.in mãdato ⁊.C. de transac. trãsactiõis. l fi. et.ff.ð mio.illð. ⸿.si tal̃.⁊. ff. de pcu.põpoiu⁹. ⁊ ff.de iureiu.iniurãdũ ⸿. pcurator. Sol̃.pma rubrica vera: q2 talia pparatoria ẽt ↄiũcta sũt principali negocio: q2 per postulationẽ veniũ⁹ ad electionẽ vel ad ei⁹ effectũ.ff. de sponsali.oro. ↄria casualia s̃t. ¶ Glo.seq.recitet̃.p.q.an ptãs ↄpromissarioꝝ possit reuocari ⁊ pmo probat q possit re integra inducens.iiij. secũdo q nõ possit inducẽs q̃nq3 tertio q ẽt re nõ integra reuocari possit inducens ij. q̃rto q re non integra nõ possit. quinto ponit opinio. quã appro.vi.opi. quã non approbat.

g ¶ Cũ res nõ esset integra. Ergo si res ẽẽt integra possẽt reuocare: vt h̃.ar.ad instar mandati qð re integra reuocari põt. isti. man.⸿.recte.cũ nichil infsit mãdatarij.ff. de cõdit.ob cãz da. si pcũ.⁊.l. si pecuniã.⁊.l.dedi.l pn.⁊ l societate. ff. p socio. vez.⸿.vi.⁊ l deposito.ff.depositi.l.j.⸿.pe.⁊.ĩ.ð deposi.bona fides In ↄriũ vr̃ q re itegra nõ possit reuocari tal̃ ptãs nisi placeret vtriq3 pti sic fit i vẽditiõe.C.ð ac.⁊ obli.sicut in initio cũ gr̃a vtriusq3 tal̃ ↄct⁹ fact⁹ sit: vt ibi.nã ex q̃ semel ↄsenserũt ⁊ ↄtuleñt ius i ipos.⁊ illi receperĩt ⁊ ẽt iurauerĩt: mutare nõ pñt nec reuocare. vt.ĩ.ð of.dele. sup qõnũ.⸿.porro. ⁊ qð semel placuit ãpli⁹ displicere nõ põt.xxxij.q.v.horrẽdus.⁊.viij. q.ij. dilectissimi. ⁊ ṡ.eo.cum inter canonicos. versus fi.preterea. hic fuit quedã ↄcessio siue donatio iuris: sed perfecta dona

c ¶ Electionẽ. Nota mirabilẽ significationẽ hui⁹ termini electio hoc fuit dicere suã postulationẽ capitulo publicauerĩt. ar.ĩ.de renũ.post translationem.

d ¶ Potestatẽ. Hic ↄfessus fuit de intẽtione aduersarij: ⁊ sic fundauit intentionẽ aduersarij.

e ¶ Cãpanã.ĩ.ð offi.custo.c.j.⁊.ij.di.j.ius militare ¶ Glo.se.recitet̃ p questionẽ an dat⁹ ad eligẽdũ postulet. ar. q sic p hoc ca. inducẽs.vij. alia iura.ad cõtrariũ inducit sex. soluit ⁊ contrarijs respondet.

f ¶ Postulatio. Hic hẽs q q̃ dati erãt ad eligẽdũ psit postulare ⁊ de alia eccl̃ia. sic.ĩ.de renun. cũ post trãslationẽ. Et q̃ cũ capitulũ nihil excipit i illa ptãte ola intelligũt ↄcessa p q̃ puenit̃ ad illð: ⁊ q̃cq̃d ipi possent facere. ar.ṡ.de ↄsti.ex litis.⁊.ĩ.de puil.q2 circa.ff. de pcu.ad legatũ.⁊.l.ad rẽ mobilẽ. Et arg.ad h⁹.ff. iud.sol.iã tñ.⸿.in hac.⁊.ff.man.l.vi.in fi. Ar.ↄ.ṡ.e.i

Postulari pñt q̃ dati sunt ad eligendum.

Istud ter. dicit hic Ab. ẽẽ sing. ad hoc q capitulũ nõ solũ pt cõpromittẽ i certos de electione. sed etiã põt eis dare licẽtiam substituendi alios.

Eligendi ptãs aliq̃b⁹ cõcessa an reuocari possit.

Cõpromissarioꝝ potestas ad eligendũ an possit reuocari.

processerãt electores) capitulum minime potuit reuocare: electionem ipsius archidi. decernimus irritandã. Quocirca mandamus quaten⁹ si personam ipsius epi vtilem ꝛ necessariam inueneritis ad regimen ecclesie tholosane: et idoneã tam sciẽtia lr̃arum q̃z sue conuersationis exẽplo: ad hereticorum pfidiam[a] de tholosañ. diocesi extirpãdam: ꝗ que ibi per negligẽtiam presulum miserabiliter et damnabiliter hactenus pullulauit: transeũdi ad ecclesiam tholosanam propter vrgentem necessitatem et eorundem vtilitatem ei licentiam tribuatis.[b] I dẽ episcopo florentino. ¶ De cõsuetudine potest canonicorũ electio ad solum capitulũ pertinere. hoc dicit. ꝛ solet quotidie allegari. Capi.xxxi.

Cum ecclesia vulterana debito canonicorũ obsequio longo[c] fuisset tẽpore destituta: vulteran⁹ episcopus volẽs ministrorum defectum in eadem ecclesia restaurare: canonicos quosdam elegit: et instituit in eadem: quos canonici recipere noluerũt: asserentesq; talis electio fuerat in eorum preiudicium attẽtata: ꝛ infra. ¶ Mãdamus quatenus sup primo articulo petitionis episcopi in quo postulauit[d] a te: vt canonicos ab iniuria quam ei super electione canonicorum vulterañ. ecclesie inferunt ꝓhiberes: ab impetitione ipsi⁹ dictos canonicos absoluere non postponas: qꝛ nõ videtur iniuriã[e] facere qui vtitꝰ iure suo: cũ per testes lon

tio non reuocatꝰ. C. de dona. sine. C. de trãsac. ꝯuis. ꝛ C. de reuo. dona. si donationẽ. ꝛ. C. de dona. q̃ sub modo pfecta: ꝛ dixit dñs nõ auferã a te qđ tibi dedi. xxij q. ij. nõ em̃. ꝛ remittẽtib⁹ actiones suas nõ est ampli⁹ regressus ad eas. ff. đ edil. edic. l. queritꝰ. §. si vẽditor. et cõmodatũ ad vsum ꝯpletũ nõ reuocatꝰ. j. de cõmo. c. vno. et. ff. eo. ti. in ꝯmodato. §. sicut. Et sic non videtꝰ ꝙ ista iura ꝙ reuocatio posset fieri eis inuitis. cum gratia vtrorũq; hoc sit factũ: et intersit ꝓstorum nõ reuocari ius illud ab eis cuz mõ possent eligere quẽ volũt: postea h̄o non. In contrariũ videt ꝙ etiã re nõ integra pñt reuocare vsq; ad lit. ꝯtest. qꝛ vsq; ad lit. ꝯtest. pñt reuocare mãdatũ ꝓcuratorũ. ff. de ꝓcur. ante litẽ ꝛ etiã post si suspect⁹ sit. ff. e. tit. post litẽ. ꝛ. l. itẽ si suspect⁹. et l. q̃ oia. sed isti nõ suspecti videbanꝰ: cũ essent in clamorib⁹ ꝛ discordia. vt. j. de ꝓcu. ex insinuatiõe. ꝛ. c. in nr̃a. ꝛ. c. mãdato. et iudiciũ soluitꝰ vetãte eo q̃ iudicare iussit. ff. de iudi. iudiciũ. ff. de arbi. sed si seruũ. in fi. Cõtra ꝓbo ꝙ re non integra nõ possint reuocare. j. de iudi. c. j. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. si ꝯuenerit. ꝛ hic in fi. Quid ergo dicim⁹ Satis ꝓbabiliter posset dici: ꝙ talis ptãs data reuocari nõ possit siue res sit integra siue nõ. ꝛ hic supple maxime: qꝛ nõ est hoc purũ mãdatũ: imo cessio iuris siue donatio vt dictũ est. Et Jo. huic opinioni ꝯsentire videtꝰ. ꝛ ad hoc optime facit. s. eo. cãm que. Alij dicũt ꝙ re integra pñt reuocare vt hic innuitꝰ a ꝯtrio sensu. Et ar. optime: qꝛ non dicitꝰ durare talis ptãs: nisi cũ pmissa durat. ff. ꝙ cuiusq; vniuer. itẽ eorꝝ. §. j. i fi.

Concor. textus i. l. dãnato. C. đ here. ꝛ i. l. mathematicos. cũ not. C. đ epi sco. audien.

Rñsio.

a ¶ Perfidiam. hoc ideo quia si esset remissus ꝛ negligens ad hereticos extirpandos debet remoueri. j. de here. excommunicamus. in fi.

b ¶ Tribuatis. Ex hac decꝰ. bñ colligitꝰ: ꝙ ius acqreꝰ postulato post publicationẽ postulationis. in hoc scilꝫ acqritꝰ ꝙ postulãtes ab ea recedere nõ pñt: sicut nec ab electione post publicationẽ scrutinij. j. e. publicato. Et idẽ credo publicata postulatiõe. vt dixi. s. đ postu. c. vi. ꝛ pe. Sꝫ ꝯuũ põt assignari. s. de postu. bone. vbi vr̃ ꝙ postulãtes pñt recedẽ a postulatiõe anq̃ sit pñtata supiori. sed hic nõ poterãt recedere: qꝛ promiserãt illũ hr̃e ꝓ epo: quẽ illi eligerent in epm̃ et ita non poterant venire contra promissionem suam.

divisio ¶ Cum ecclesia vulterana. ¶ Primo ponitꝰ consultatio. Secundo responsio ibi: mandamus. ꝛc.

c ¶ Lõgo. Per hoc videbaꝰ ꝙ epũs posset supplere negligẽtiã canonicorꝝ: etiã si alias eligere non posset. j. de ꝯces. pben. nulla. ꝛ. s. e. cũ in cũctis. in fi. Sed hic nõ poterat talitꝰ supplere qꝛ nõ erãt distincte pbende. j. de cõces. pben. ex pte. ꝛ si distincte esset: adhuc non posset cũ ipse sitꝰ negligẽs fuisset. vñ ptãs translata erat ad supiorẽ: nec morã poterãt purgare. j. de sup. neg. pla. lꝫ. ꝛ duob⁹. c. se. ꝛ hoc ex eo ꝙ dicit longo tpe.

Obijcit ꝛ soluit.

¶ Si. se. obijcit. alle. ꝯtra obiec. et soluit ꝯ solutionẽ alleg. tria iura qb⁹ rñdet.

d ¶ Postulauit. Et videtꝰ ꝙ bene postulauerit qꝛ sol⁹ epũs debet dare prebendas. ar. xxj. dist. i nouo. ꝛ. xvj. q. vij. null⁹. ar. xxj dist. §. j. qꝛ moyses ex pcepto domini Aaron in summũ põtificẽ ꝛ filios ei⁹ in minores sacerdotes elegit: ꝗ vt ibi dicit ꝛ videtꝰ expꝛssum in aut. vt deter. sit nu. cleri. coll. j. i pn. ar. ꝯtra. j. de his que fi. a pla. sine ꝯsen. ca. in. vj. ca. primis. qꝛ hmõi ecclesiastica debẽt facere de consensu capituli: vt ibi dicitur. ꝛ cũ quib⁹ est in ministerio cũ his disponat. xciij dis. diaconi. pterea ex eo ꝙ dicit in fine. si consuetudo est ꝙ canonici eligãt irrequisito epo: patet ꝙ de iure cõi simul debeãt eligere: sicut ꝛ alia negocia simul facere debẽt: cũ epũs sit caput capituli ꝛ canonici membra. j. de his q̃ fi. a pla. sine consen. capli. nouit. ꝛ cap. quãto. ꝛ ꝙ simul eligere debeãt: habes. j. de ꝯces. prebẽ. postulastis. dico ꝙ de iure cõi simul ad epm̃ et capitulũ ptinet collatio bñficiorũ: ꝑ iura ꝓxime dicta. j. de iurepa. nobis. ꝛ hic in fine. satis patet ita esse. sꝫ cõsuetudo in plurib⁹ eccliis derogat huic iuri. vt hic in fi. hui⁹ decre. ꝛ. j. de cã poss. cũ eccl'ia. ꝛ. j. de ver. signi. abbate. ꝛ. s. de consue. cũ dilectus. ꝛ. xxiij. q. j. pudenda. ꝛ. j. de his q̃ fi. a prela. sine consen. capi. ea noscitꝰ. ꝛ cõsuetudo reddit aliquẽ inhabilem ad eligendum. j. de cleri. coniug. cum olim. ꝛ. xij. distin. nos consuetudinem. ꝛ. ff. de decu. non tantũ. Arg. contra. s. eo. tit. cum terra. ꝛ ca. cum causam. ꝛ. s. de cõsue. cũ venerabilis. ꝛ. c. cũ inter. sed illa consuetudo non est rationabilis: immo est cõtra decus ecclesie: ꝛ ideo nõ est prescriptibilis. s. de consue. ca. vlti.

Concor. textus in xcv. di. esto. et de pe. di. iij. c. pma consolatio. §. itẽ opponitur.

e ¶ Iniuriã. Si. ff. de iniur. iniuriarũ. §. j. ꝛ. ff. de pe. here. illud. j. rñso. i fi. ꝛ. j. de ap. bone. ꝛ. xiij. q. j. qđ debetur. ꝛ. q. v. nõ sane. qꝛ ꝛ si noceat alij: ita vt auferat ei ꝯsueta ꝯmoda: dũ tñ nõ faciat aio nocendi nõ dicitꝰ facere iniuriã. ff. de aqua plu. arcen. si in meo. ꝛ. ff. de dam. infec. proculus. ꝛ. xv. q. j. illud. ff. de serui. vrba. pre. cum eo. xxiij. q. ij. cap. vlti. secus si faceret animo

nocendi.ff.de reg.iu.domũ.ff.de dam.infec.qui vas.
ff.si ser.ven.sicut.§.aristo.
a ¶ Melius. Et ideo p̄ualere debet.j. de pba.lz. sed
si equaliter pbatũ sit cõiter pferat: cũ de iure cõi hoc
sit faciendũ vt dictũ est in notula: ⁊ videtur q: res ad
suum statum sic
reuertit. arg. s.
de consue. cũ di-
lect⁹.⁊.ff.d pac.
si vn⁹.§. q si in
totum. al's esset
sentẽtiandũ pro
possessore .j. de
pba.ex lris.j.de
fide instru. iter
dilectos. in fi. et
insti. de interdi.
§.cõmodũ. nisi
in tribus casib⁹
.j.de proba.c. ex
litteris.

Pro ca- b ¶ Articulo.
sa. Eadẽ videt̃ pe-
titio cum prima
Sed dic q p̄ma
erat ne repelle-
rent canonicos
ab ep̄o instituto
scd̃a erat: vt ipo
sterũ nõ impedi
rent eum elige-
re ⁊ lz obtineret
in primo: nõ ob-
tineret propter
hoc in scd̃o arg.
s.e.querelã.sed
in scd̃o articulo
agebat petito-
rio: vt patet ex
ipsa littera.
c ¶ Notoriũ.
id est manifestũ
ret euidẽtia vel
alijs duob⁹ mo-
dis † de q̃b⁹ tri-
bus modis ha-
bes.j. d cohabi.
cle.⁊ mu.c. vlti.
⁊.ff.de leg. si de
interp̄tatione.

† Ad- de me- liorem gl.iur. in.l.ca nes. in gl.pe. C.d ap- pel. Diuisio

ge melius [a] sit probatũ: q ca-
nonici supradicti hoc iure vsi
fuerint anteq̃ episcopus me-
moratus. In secũdo quoq̃ ar
ticulo [b] quo idẽ petebat ep̄s:
vt dicti canonici ep̄m ip̄m iu-
re electionis vti libere peterẽ
tur: absoluere studeas cano-
nicos sepedictos: maxime si
sit notorium [c] q in thuscia ge-
neralis consuetudo seruetur:
vt in cathedralibus ecclesijs
soluz capitulũ irrequisito epi
scopo eligendi canonicos ha-
beat facultatẽ. Idem abbati
sancti victoris ⁊ decano Pa-
risiensi. ⁊ magistro. R. decor-
toñ. canonico mourieñ.

¶ Cõpromittentes tenentur
recipere electũ a cõpromissa-
rijs si sit dign⁹ nisi contra for
mã compromissi eũ appareat
electum. Capitulum.xxxi.

Cum dilectus filius ar-
chidiacon⁹ mourieñ.
nobis intimasset: ⁊ infra. Ec-
clesia mourieñ. epi solatio de-
stituta / canonici eiusdem de
pastoris substitutione tractã
tes in tres canonicos mouñ.
potestatẽ eligẽdi ep̄m vnani-
miter cõtulerũt: promittẽtes
vt illũ reciperent in pastorem
quẽ de gremio [d] ipsius eccl'ie
ducerẽt eligẽdum: qui exami
natis [e] voluntatibus singulo-
rũ archi. eiusdẽ eccl'ie in ep̄m
elegerit. metropolitan⁹ quoq̃
tam electionẽ: et electi p̄sonã
examinans q̃ etiã sup ipsius
etate (de cuius defectu fuerat
ab aliquibus deputatũ) inqui
rẽs sollicite veritatẽ: p sniam
declarando electũ ip̄m minime
sustinere in etate [f] defectũ: ele
ctionẽ factã de ip̄o solenniter
cõfirmauit: ⁊ ĩfra. ¶ Verũ. B
q̃ cõtra electũ venerat memo
ratum: pposuit ex aduerso: q
cũ supradictis tribus sub hac
forma fuerat eligendi cõcessa
ptãs: vt capl'm eũ recipere te
neret̃: quẽ illi tres ab oib⁹ vel
maiori ⁊ saniori parte de gre-
mio ipsius eccl'ie noiatũ elige
rẽt in pastorem: electores ipsi
terminos [g] ptãtis sibi tradite
nõ seruãtes: p̄dictũ archi. eli-
gere p̄sumpserunt: quẽ pauci
de capitulo noiarãt: vñ cano-
nici mouñ. postmodum admi
rantes qualr archi. elect⁹ fue
rat memorat⁹: cũ plẽs essent
in eadem eccl'ia digniores [h] ce
perunt fere oẽs publice pfite
ri: q nullaten⁹ archi. noiarãt
et reputantes se in hac parte
delusos. qd̃ sup hoc factũ fue-
rat nr̃o curauerunt apostola-
tui referare [i]: ⁊ ĩfra. ¶ Nos ve

ip̄m nõ pati defectũ: et si minor fuisset debuit cassare
electionẽ. s.e. dudũ. sz dispẽsare nõ põt nisi solus pa-
pa. Sed nunq̃d ep̄i pñt dispẽsare vt minor pmoueat̃
ad honores? Videt̃ q nõ p id qd̃ habes. s.co. cum in
cunctis. §. inferiores. ⁊.j. de eta. ⁊ qualita. eam te. ibi
precipit papa q
null⁹ pmoueat̃:
nisi sit etatis le-
gitime.j.e. nihil
est: vbi punitur
grauit̃ q̃ hoc fa-
cit. Et sic huius-
modi dispẽsatio
illis prohibetur
Dicũt quidã q
ep̄i possunt dis-
pensare in etate
arg. ad hoc.j.de
etate ⁊ qualita.
preterea. ⁊.c. in
decorum. Cre-
do q nõ possunt
dispẽsare in hoc
contra cõcilium
licz de facto hoc
faciunt quando
q̃. Et est simile:
quia cum illegi
timo dispensare
non pñt vt pro-
moueat̃ ad ho-
nores.j.d fi. pre-
sby.c. vlti. ⁊ pe.
vbi dicitur q cũ
illegitime natis
solus papa dis-
pensat: q illi p-
hibeãtur ab ho
noribus dicitur
in cõcilio picta.
.j.de fi. presbyt.
c.j. Qua eñ ra-
tione ep̄i nõ pos
sunt cõtra illud
concilium dispẽ
sare: eadem ra-
tione dico q nõ
possunt dispen-
sare contra con-
ciliũ Lateraň. ⁊
cõtra concilium
generale.j.e. ni-
hil. vbi puniuntur qui hoc faciũt: quod est magis ce
lebre cõcilium in quo pħibetur ne minores ad digni
tates pmoueantur. s.eo. cum in cunctis. in prin. §. in
feriora. ⁊ ideo stabimus illis concilijs ⁊ legibus pre-
dictis ex quo nõ inuenio cõcessum p canones q mino
res iudices possunt dare veniam etatis.j.de no. ope.
nun. intelleximus. vbi enim iura canonica non cõtra
dicunt legibus: immo concordant: illis stabo.

Epi in etate nõ pñt dispensare.

Cum dile-
ctus fili⁹.
¶ Tres habet ptes. In prima ponitur allegatio pro
electo. In secunda ibi verũ. allegatio cõtra electum.
In tertia ibi: nos vero. diffinitionis cõmissio. Ab. si.
d ¶ De gremio. Sz si hoc in illa trãslatiõe ptãtis nõ
fuisset expssum: poterãt eligẽ vñcũq̃ vellẽt. s.e. in cau
sis. Quid iuris sit sup hoc dictũ est. s.e. cũ iter cano.
e ¶ Examinatis. Ad hoc nõ tenebatur fm hãc for
mam nec fuerunt ista vota redacta in scriptis.
¶ Glo.se.p̄mo pbat iudicẽ q̃ in etate nõ dispensat de
illa iudicare posse. scd̃o qrit an ep̄i in ea dispẽsent. ar
gu. q nõ. ponit opi. contrariam. soluit negatiue.
f ¶ In etate. Põt eñ minor iudex examiare de eta
te: an sit dignus venia etatis ⁊ docere poterit sup hoc
principẽ. C. de his q̃ ve. eta. ipe. l. ij. nõ tñ in etate. dis-
pensare põt. C.eo. titu. l. iij. sed bene potuit iudicare

Cõpro- missa- ri⁹ põt eligere extra gre- mium.

g ¶ Terminos. Si h⁹ verũ fuisset nihil valuisset eo
rũ electio. s. de rescp̄. cũ dilecta. ⁊.ff. mãdati. diligens
h ¶ Digniores. Quib⁹ dignior loc⁹ debet̃. viij.q.j.
illd̃ ⁊. lxiij. dt. metropolitão. ⁊. lxj. dt. miramur. ad fi. †
Et is grad⁹ ceteros ãtecedit: quẽ labor pluries vel sti
pẽdis meliora fecerit anteire. C. de of. ma. of. l. nemo
i ¶ Referare. Scilz denũciãdo per se vel per alios

† Con- cor.l. senato res.ff. d sena. ⁊.l.ma iorẽ.ff. d pac. ⁊.l.nec honor. C.d ep̄i sco.et cleri.

a ¶ Surreptionis. Sic.j̄.de re iudi.cum olim.
¶ Glo.seq.notat q̄ in spūalibus excipiens rc̄.
b ¶ Iuramēto. Sic ḡ in causa spūali prestat excipiens iuramentū calūnie: siue q̄ maliciose hoc nō ppo nit. sic.j̄.de testi.cōstitutis.r.c.p̄ntū.r.j̄.de testi. spo. lfas.r.j̄.de exce. pastoralis. lz di recte agēr nō p̄stet hmōi iuramētū: vt.j̄.de iura.calū.lfas. et hoc fuit ratione p̄sumptionis. P̄sumunt eīn q̄ maliciose excipiant ex quo tot p̄sumptiões sūt p electo: q̄ r bz leges p̄stat iuramtū q̄nq̄ i exceptiōib⁹: lz a p̄ncipio p̄stet sup tota lite. l auc. de test.§.si ṽo.col. vij.j̄.de testi. vltra tertiaz. Uel dic q̄ licet cā sit sup re spūali: q̄ etiam directe agens p̄stabit iuramētū calūnie vt si agaf ad restitutionem rei spūalis.j̄. de testi. spo . lfas. qt sic nō agif spūaliť. Itez si agaf spūaliť iuramētū d̄ ṽitate dicēda p̄staf.j̄.e.dudū.r.j̄. de iureiurā. ex lfis. Sz ibi i cā ecclīastica iuraf de ṽitate dicenda.

ro attēdentes: q: res pniciosa esset exēplo: si p surreptionis[a] astutiā q̄s ascēderet ad apicez dignitatis: ita duximus prouidendū: vt p̄stito a cōtradictorib⁹ iuramēto[b]: q̄ ipi maliciose contra p̄fatū electū nō mouerant questionē hmōi predicti tres electores iuramēti vinculo astringanť dicere veritatem: quot ex canonicis examinationis tempore in prefatuz archidia.cōueneriť. Et si tres[c] simul: aut duo saltem ex ipis iurati dixerint maiorē canonicorū partē in ipm archi.cōuenisse: vos cōtradictoribus silētium imponatis: cum contra hoc eoꝝ esset pbatio[d] isufficiens: eo q̄ singuli essent in suis testimonijs singulares. Si vero p eorum dispositiones constiterit sepedictum archi. extitisse a paucioribus nominatū tunc[e] si fuerit sufficienter ostēsum[f] q̄ illum de gremio ecclesie fm formam sibi traditam debebant eligere: in quem omnes vel maior et sanior pars capituli conueniret: vos electionem ipsius archidia. omnino cassetis[g] alioquin quod de ipso factum est ratum habentes cōtradictores ab eius impetitione per censu. eccle. compescatis: prefatum. B. p̄benda moruneñ. ecclesie spoliantes: qui se ad hanc penam (si forsan in probatione deficeret) obligauit[h]. Non obstante q̄ super etatis defectu obiectum est contra illuz: cum idē canonicus huic obiectioni nō multum insliterit: et sup hoc a metropolita. fuerit iudicatum[i]: cuius sententia in rem transijt iudicatam: cum infra decendium[k] non fuerit pro-

¶ Glo.seq.querit opponendo r dupliř soluit.
c ¶ Et si tres. Istis eīn credif quasi duob⁹ testibus Sz nunqd fuerūt isti testes in ppa cā vel quasi: nō sz sup eo qd factū est corā ipis de facto alieno. ar. C.de fideicō.l.vl.r insti.de testa.ordi.§.legatarijs. nā iudici credif de his q̄ corā ipo aguntur.xviij.di.de cōcilijs ar.multo forti⁹ istis q̄ toti negocio interfuerūt. arg. C.de adul.l.in adulterij.C.ad.l.cor.d̄ sicca.l. fi. Sed nō est veꝝ q̄ iudicib⁹ cred af: nisi q̄ten⁹ rc̄.j̄.d̄ pbaf. qm̄ ȝ.vn̄ meli⁹ videf lz isti suspecti essent et de facto suo quodāmodo dicāt admittiť eoꝝ testimoniū i defectū pbationis.ar.C.d̄ here.l.vit.in fi.r.iij.q.iij.§. itē in criminali.ver.itē fm.ij.rn̄.r ad hoc facit qd̄ dicit.j̄.ita duximus prouidendum rc̄.
¶ Glo.seq.querit etiam opponēdo.
d ¶ Probatio. Sz videf q̄ isti canonici debuerunt audiri ad hoc pbandū: q: talis negatiua nos nō p̄sim⁹ pōt pbari.j̄.de pba.tertio.r negatiua indirecte pbari pōt.j̄.d̄ testi. ex tenore † De hac materia dictū ē d̄.e.bone. Sz h̄ iō nō sūt admissi ad pbādū q: examinatio illa facta fuit secrete r sigillati: vn̄ quilibet eoꝝ esset singularis: q: nō posset dicere nisi de se.sic.j̄. de accu.cū dilecti.in fi.q: singularis testis nō pbat: sz si publice facta fuisset illa examinatio: siue noīatio tunc pbari posset saltē indirecte: vt.j̄.de pbatio.tertio.
e ¶ Tūc. Audiati qd vtraq̄ ps pposuerit ad pbandū formā fm quā eligēdi ptāo trib⁹ d̄r cōmissa fuisse siue cōcessa rc̄.hec lfa est in antiq̄ decretali.Ber.
¶ Glo.seq.querit r soluit.
f ¶ Ostēsum. Qualiť cōpellunf canonici pbare formā traditā illis electorib⁹ r nō archidiacon⁹ hoc pōt eē duab⁹ de causis. Quaꝝ prima ē p̄sumptio: q̄ multū faciebat p eo videlz q̄ iā erat elect⁹ r ↄfirmatus. Scd̄a pz in fi. d̄cr. vbi q: ad hoc se obligauit ille: sicut dicit: q̄ ad hāc penaz se obligauit.
g ¶ Cassetis. Id est nullaz pnuncietis.
¶ Glo.se. ponit i pn̄.et fi.q̄ pena olim r q̄ hodie.
h ¶ Obligauit Alioqn si se non obligasset pena esset in arbitrio iudicis.cū certa pena h̄ statuta non sit.ff.d̄ iure deli.l.j.j̄.d̄ accu. sup his.r.j̄.d̄ of. deleg.de causis Sic habes h̄ q̄ aliqs obligat se sub pena bñficij sui.j̄. de falsa.c. vl. Itez obligaf aliquis sub pena ordis vel anathemats. j.q. vij.quotiēs cordis.r de ↄse.dist.ij.ego berengarius. Item r sub alia pena pecuniaria.xxiij.di.q̄cq̄s.r.xxv q.ij.quecūq̄.r.j̄.de arbi.dilecti. Argu. ȝ q̄ sub pena beneficij nō possit aliqs obligari.C.que res pig.obli. pos.spem eoꝝ premioꝝ. Hodie vero certa pena statuta est cōtra illos qui se opponūt cōtra electos siue impugnāt electionem.j̄.eo.c.j.in cōsilio lugduñ. Inno.iiij.lib.vj.
i ¶ Iudicatū. Sed nunquid obstabit alijs hec snia volentib⁹ agere cōtra electū sicut videmus circa crimina et populares actiões.j̄.de accu.de his.r.xxiiij. q.iij.sic illic.r.ff.de pcuratori.nō cogendum.§.q̄ ita ff.de popula.actio.l.iij. nec enim de delicto vni⁹ hominis sepe est querendū.ff.nau.cau.sta.l.licz. videf tamē q̄ illis solū qui presentes fuerint: debeat preiudicari.ij.q.v.habet hoc.r.c.mennā.j̄.d̄ accu.veniēs. sicut est in ciuilib⁹ actionib⁹.j̄.de fide instrumētoꝝ inter dilectos.ibi res inter alios acta.rc̄. Ad hoc dicas q̄ absolutio in popularibus actiōib⁹ preiudicat omnibus etiā absentibus nisi in duobus casib⁹. Un⁹ est si quis iniuriā suā psequif r pbet se ignorasse accusationē ab alio institutā.ff.de accu.si cuiq̄.§.j. Secundus cū vult docere de collusione prioris accusatoris.ff.de preuari.l.iij.ff.de iureiurā.l.cuz qui.§.in popularibus.
¶ Glo.seq.notat q̄ interlocutoria rc̄.r remittit.
k ¶ Infra decēdiū. Per hoc pz q̄ inf locutoria snia trāsit in rē iudicatā sicut r diffinitiua.j̄.de testi.significauerūt: † nō tn̄ q̄ ad hoc trāsit in rē etiam iudicatā

Iuramētum calūnie p̄staf i causis spūalibus.

† Concor.ter. in.l. cū falso.C de iu. r fa.tg̃. r in.l. ob crimē. al's ob carmē. ff. d̄ testi.

Obligatio p̄t fieri sub pena bñficij.

† Concor.l.j. §. hoc interdictū.cuz glo.j.et ibi bar. ff. d̄ iti. actuq̄ p̄.et in l. errores. cū glo.inf cessisse. C.de error. ad=uo.

† Concord.§. ad hec. in auf. vt spō. lar.col. ix.et.§. si ṽo. d̄ here.et fal.col. j.r i ca. cum cessante.d̄ ap.qd̄ vem est q̄ ad partes.

quia iudex etiam post decem dies possit reuocare. j. de ap. cum cessante. ff. de re iu. quod iussit. de hoc dicetur super illa constitutione: cum cessante. j. de appel.

Cum in iure peritus. Hoc capit. legitur variis modis: sed inherendo verbis littere illuminatur ut in rubro. Vel aliter secundum intellectum intrinsecum. Si electio fit ex forma compromissi: electus consentiendo electioni de se facte a media parte eligentium auget numerum et electionem perficit. Et est casus singularis secundum istum intellectum. In prima ponit decisum exordium notans querentem. In secunda consultatio ex compromisso super duplici electione. In tertia consultationis responsio: cum duplici determinatione. Secunda ibi. primus tue consultationis. Tertia ibi: super quo. Abbas.

Glo. se. ponit opi. dicentium quod compromissarius et c. quam reprobat. secunda ps recitet p. q. quod si unus solus esset compromissarius et solus negatiue. ponit opinionem contrariam quam improbat.

generali sermone persona loquens non comprehendit. C. de solu. inquisitio. ff. de edi. et demon. l. qui heredi. §. vlt. de hoc dicitur. j. de iureiuran. petitio.

Glo. seq. querit et distinguit. soluit. demum dicit ca. correctum.

Summarium. Diuisio.

uocatione legitima suspensa.

Idem episcopo Baiocen.

Si ex septem compromissariis tres eligunt quartum et ille consentit. et est idoneus confirmabitur electio.

Capitulum. xxiiij.

Cum in iure peritus existas: et infra. Primus tue consultationis articulus continebat quod cuiusdam decano ecclesie defuncto: eiusdem loci capitulum sub hac forma in vij. ex ipsis canonicis compromisit: vt illum quem ex se^a vel aliis de gremio ipsius ecclesie omnes pariter: vel maior eorum pars nominaret: idem capitulum reciperet in decanum. Unde cum vnus ex illis. vij. a tribus ipsorum: et alius qui non erat de numero eorundem a tribus aliis in decanum fuerint nominati: requisisti vter eorum assumi debeat in decanum. Super quo taliter respondemus: quod is qui de numero. vij. a tribus eorum dinoscitur nominatus: iuxta compromissi tenorem debet in decanum assumi: dummodo electioni de se facte consentiat^b et aliquod canonicum non obsistat.

Idem duci Caringie.

Electio imperatoris spectat ad principes germanos tres prelatos et quattuor laicos: et electio facta per eorum maiorem partem ceteris non contemptis tenet. Et ad papam pertinet electum examinare/ approbare et inungere / consecrare / et coronare si est dignus: vel reiicere si est indignus: vt quia sacrilegus: excommunicatus/ tyrannus/ fatuus et hereticus / paganus/. periurus/ vel ecclesie persecutor. Et electoribus nolentibus eligere: papa supplet. Et data paritate vocum eligentium nec accedente maiori concordia papa potest gratificare cui vult. h. d. notabi. iste textus.

Capitulum. xxiiij.

Venerabilem: et infra. Inter cetera vero quidam principes hac precipue obiectione sunt vsi: dicentes quod apostolice sedis legatus aut electoris gessit: aut

b Consentiat. Quia si vult consentire tunc per sona sua computatur inter eligentes. ar. ff. quod cuiusque vniuer. l. plane. Arg. ff. de adop. l. si con sul. et sic quattuor intelliguntur: et ita maior ps capituli. Quid si consensit in alium? Respondeo si consensus tal. facit cum aliis maiorem partem in se non potest postea consentire: nec mutare consilium in alterius preiudiciu. ff. de reg. iur. l. nemo. Si vero consensit in talem in quem minor pars consensit: tunc potest mutare: quia talis consensus illi non prodest. Hodie non consummatur persona electa inter eligentes. j. e. cum ana et ca. q. propter nec dicere valeare talem electionem si modo fieret: quia non est electus a maiori pte capituli.

Concor. textus i. l. plane. cum glo. i §. pot. ff. quod cuiusque vni. et l. si vno ff. de in di. ad.

Hunc tex. dicunt Jo. and. in regula. i toto. de regu. iur. et Ab. hic esse singu. ad hoc quod elect. consentiendo electioni de se facte a media pte eligentium auget numerum et electionem perficit.

a Ex se vel aliis. Dicunt quidam quod licet hoc non fuisset expressum de iure. tamen vnum de se eligere poterant. vt ar. viij. q. j. in scripturis. §. ecce mitte me, et c. ff. de tuto. et cu. datis ab his. l. vbi absunt. Sed hoc non credo: quia a seipso videtur electus et hic tenuit electio propter formam compromissi: vt dicit in fi. iuxta compromissi tenorem et c. sic. j. de sorti. ca. vlti. vbi de hoc. et hoc quod dico optime probat lex. ff. de contrahen. empt. et ven. licet. et l. si in emptione. in fine. Sed si vni tantum collata est potestas: non posset se eligere. j. de iurepatro. per nostras. et. j. de insti. cum ad nostram. et. ff. de tuto. et cura. da. l. pretor. et. xxxiij. q. j. didicimus. et quia nemo debet oriri a seipso. viij. q. j. in scripturis. Dicunt quidam quod si iurasset eligere meliorem: et ipse esset melior tunc posset eligere se. sed tamen inconueniens esset et inhonestum quod se eligeret: sic ambitiosus videretur: et ideo repellendus per illud ca. in scripturis. et fatuus esset potius debet renunciare tali potestati: et qui sic iuraret: si credit se meliorem vt se eligat. Uel dic quod tunc ipse intelligitur exceptus: quia in generali

Venerabilem. Electus in imperatorem a maiori parte illorum ad quos spectat electio: si fuerit idoneus per papam confirmabitur vel potius approbabitur. Jo. an. Diuiditur. nam primo ponit reprehensionem legati. In secunda ibi: verum captando beniuolentiam principum ipsorum ius et potestatem declarat. In tertia ibi: obiectioni respondet ad id quod obiiciebatur contra legatum. In quarta ibi: eos igitur/ monet principes vt adhereant ottoni: et recedant a philippo et quod hec facere debeant/ probat quattuor rationibus. In quinta ibi nobilitatem hoc specialiter mandat duci in suprascriptione nominato. Ab.

Casus. Ut melius littera intelligatur: prenotandum est. Fredericus imperator habuit duos filios Henricum et Philippum. Mortuo Frederico successit ei Henricus eius filius in imperio. Hoc facto Henricus imperator procurauit quod principes alemanie elegerunt in regem in imperatorem promouendum post mortem ipsius Henrici Fredericum filium istius Henrici imperatoris. Et sic fuit electus Philippus frater Henrici/ et alii principes iurauerunt dicto

Summarium. Diuisio.

frederico fidelitatē tanꝗ̄ regi. Qui Fredericus post modū ꝓmot⁹ in impatorē fuit depositus ꝑ Inno.iiij in cōcilio lugdun. postmodum vero mortuo Henrico imperatore fratre Philippi ac patre dicti Frederici principes i discordia elegerūt. qdā eligerūt Ottonē. quidam vero dictum Philippū fratrē Henrici. Cū ergo electiones sic iste in discordia facte fuissent papa misit quēdā legatuȝ i alemaniā vt alterā electionē ꝑdictarū quā canonicā inuenıret cōfirmaret. Legatus ꝟo diligēti examinatione ꝑmissa in dictis electionib⁹/electionē Ottonis cōfirmauit electione alteri⁹ reprobata ꝓpt̄ qḋ ꝑncipes illi qui Philippū elegerūt cōquerebāt̄ de fctō legati: et miserūt nūcios suos cū litteris suis ad papā. et inter cetera ꝑncipes hac obiectiōe vsi sunt dicētes. Legatus iste aut elector͛ aut cognitoris gessit ꝑsonā ⁊c. prosequere vt i textu.

a ❡ Cognitoris. In reprobādo Philippū et approbādo Ottonem.

b ❡ Messem. vi.q.iii.c.j.⁊.ij. ꝺ parrochi.c.nullus. Ber.

c ❡ Absente altera. Qḋ non debuit fieri.ij.de testi.in noīe dñi.⁊.iij.q.ix.q̄si ꝑ totū.

d ❡ Karoli. Cui etiam ius patriciatus siue dignitas collata est.lxiij.di.adrianus.

❡ Glo.seq.ponit hystoriam.

e ❡ Trāstulit. Legit̄ in cronicis ꝙ cū eccl'ia romana opp̄meret̄ ab Aistulpho rege lōbardoꝝ: petijt auxiliū a Cōstātino ⁊ a Leone filio ei⁹ imperatorib⁹ cōstātinopolita. ⁊ cū nollent patrocinari eccl'ie romane Stephan⁹ papa secūdus natiōe roman⁹ trāstulit imperiū ad karolū magnū q̄ fuit fili⁹ Pipini: quē zacharias ꝑdecessor ei⁹ substituerat Lodouico regi francoꝝ quē deposuerat. de quo legit̄.xv.q.vj.alius. Et translatio illa facta est anno dñi septingentesimosexagesimo sexto. qui karolus coronat⁹ est a Leone papa.iij. elapsis post hoc quindecim annis.

f ❡ Glo.seq.recitetur per obiectionem.

f ❡ Transtulit in germanos. Sic ꝙ̄ regnū mundi translatū est ad theutonicos. nam ipsi habent regnū romane eccl'ie. de cōse.di.x. in die. et sic patet ꝙ imperiū nō est apud grecos: lȝ largo noīe appelletur impator.ij.ꝺ'mato.⁊ obe.solite. sicut ⁊ rex scacoꝝ dicit̄ rex qm̄ extra ecclesiam nō est imperiuȝ. xxiiij.q.j.§.lȝ illud. Est autē imperator ille sup oēs reges.vij.q.j.in apibus.⁊ oēs natiōes sūt sub eo.xj.q.j.§.sed si quis. ꝟsi. volumus. Ipse eñ est princeps mūdi et dñs.ff.ad.l.rho.de iac. deprecatio.⁊ ēt iudei sub eo sūt. C.ꝺ iudeis.l.iudei.⁊ oēs prīncipes.lxiij.di.adrianus.⁊ oia sūt i ptāte īpatoris.viij.di.q̄ iure.et xxiij.q.viij.conuenior.C.ꝺ quadrie.ꝑscript.bñ a zenone.

g ❡ Examinatio.lxxviij.dist. quid est.

❡ Glo.seq.reci.ꝑ obiectionem.

h ❡ Sacrilegum. No.ꝙ sacrilegiuȝ ipedit ꝓmouēdū.nā ⁊ familia sacrilegi repellit̄ a sacramētis eccl'ie.xvij.q.iiij.miror ⁊ ab alijs legitimis actibus.iij.q.iiij.nulli. et sacrilegium inter magna crimina connumeratur.xvj.q.iij.quod autem.

i ❡ Eligentiū. Qr de meritis siue studijs eligentiū nō cognouit: sed de qualitate electoꝝ ꝓnunciauit.

k ❡ Quīs.i.qr vel ꝓprie tenet̄. et qḋ dicit supra nō tam ꝓpter studia eligentiū.⁊c.i.nō ꝓpt̄ studiū eligētiū: lȝ ꝓpter merita electoꝝ ꝑsonā ducis denūciauit indignā: ⁊ ꝑsonā regis idoneā. sic.s.de postu.c.j.ꝟ.fi. vñ bñ sequit̄: q̄uis plēs.⁊c.⁊ sic nō gessit cognitoris ꝑsonā: qr retulit se tm̄ ad merita electoꝝ nō ad studia eligētiū q̄uis potuerūt se referre: vt.ij.sequitur vel pñs ꝟba teneri ꝓprie. ⁊ q̄uis ponit̄ ꝑ qr vt ꝑdixi. sed superior lr̄a.s.cū neutri⁹ electio.⁊c. vr̄ ꝯtraria.

l ❡ Cōtradictio.ij.eo.bone.

cognitoris[a] ꝑsonā. Si electoris: i messem[b] alienaȝ miserat falcē suā: ⁊ electiōi se ingerēs principū derogauerat dignitati. Si cognitoris: absente altera[c] partiū videt̄ ꝑperā ꝓcessisse cū citata non fuerit et ideo nō debuit cōtumax iudicari ⁊ ⁊.j. ❡ Veruȝ illis principib⁹ ius et ptātē eligēdi regē in impatorē postmodū ꝓmouēdum recognoscimus vt debem⁹: ad q̄s de iure ac antiqua cōsuetudine noscitur ptinere ꝑsertim cū ad eos ius et ptās hmōi ab ap̄lica sede peruenerit: q̄ romanū imperium in ꝑsonaȝ magnifici karoli[d] a grecis trāstulit[e] i germanos[f]. Sed ⁊ principes recognoscere debēt: et vtiqꝫ recognoscūt sicut ijdē i nostra recognouere p̄ntia: ꝙ ius et auctoritas examinādi ꝑsonā electā in regē: et ꝓmouendā ad imperiū ad nos spectat: qui eū inungimus/consecramus/⁊ coronamus. Est eñ regulariter ⁊ generaliter obseruatū vt ad cuȝ examinatio[g] persone ptineat/ ad quē impositio manus spectat. Nūquid eñ si principes non solū in discordia lȝ etiam in concordia sacrilegū[h] quemcūqꝫ vel excōicatū in regē tyrannum/vel fatuū/hereticuȝ eligerent: aut paganum nos inungere/consecrare/ac coronare hominem hmōi debere mus? absit oīno. ❡ Obiectioni ergo principū r̄ndentes asserimus ꝙ legatus noster approbando regē/et reprobādo ducē nec electoris gessit ꝑsonā vt pote q̄ nec fecit aliquem eligi: nec elegit. nec cognitoris: cuȝ neutri⁹ electionē quo ad factū eligentiū[i] cōfirmandā duxerit: aut etiā infirmandā. Exercuit aūt denunciatoris officium: qr personā ducis eiusdē indignā et personā regis denunciauit idoneaȝ quo ad imperiū obtinendū: nō taȝ ꝓpter studia eligentiū q̄ꝫ propter merita electorum: q̄uis[k] plures ex illis: qui eligendi regem in imperatorem promouendū de iure ac de consuetudine obtinēt potestatem: consensisse perhibeātur in ipsum regem: ⁊ ex eo ꝙ fautores ducis absentibus alijs et cōtemptis ipsum eligere presumpserunt: pateat ergo ꝑperam ꝓcessisse: cum electiōi plus contemptor⁹ vnius q̄ꝫ cōtradictio[l] multoꝝ obsistat: et īfra. Nos vtiqꝫ nō ducem sed reliquum reputam⁹ ⁊ nominam⁹ regeȝ iusticia exigente. ⁊ infra. Qḋ aūt cū in electiōe vota princi-

Conco.tex.l.ipro peran dū.§.finautē C.ꝺ iu. et ibi Cy.l.l. ꝑsentaneū.ꝑ Bar.C. quō et qñ iu.

Imperiuȝ ad quos ē trāslatum.

¶ Glo.seq.obijcit et soluit.

a ¶ Fauere. Si fauet: q̃ nõ dz et iudex.xi.q.iij.qt= tuor.r.c.se. Sed dic q in dubio põt fauere cui vult.ff de leg.ij.si ds fui.§.si int̃ duos.ff.d bo.aucto.iu.pos. in venditiõe.§.vl.ff.ad sil.si qs i grau.§.si cũ oẽs.Ut põt cogere ptes ad ɔcordiã isti.d satisda.tu.sin autẽ.r.j.de offi. delega.ca.suspi tionis.§.ab ipo et.s.e.cũ iter.r. tunc demũ dz fa uere: cuz merita electoꝝ et eligen tiũ paria sũt.ar= gu.j.d iurepro= ↄiũ in qbusdam r.lxviij.di.si for te.vl cũ ptãs eli gẽdi deuoluta ẽ ad ipm.s.e.bõe circa fi.

b ¶ Carebit. Aduocat⁹ eccle sie non potest eẽ patron⁹ ecclesie sed ɔparat tuto ri: qui datur pu pillo vt eũ defen dat a vexationi bus alioꝝ.et ap= pellat honora= rius/vel noticie grã datus vt alij os cõtutores in struat.ff.de solu tioni.qd si forte nec cõputat ta= lis tutela in nũe ro triũ tutelarũ sz est cã honoris hñt.ff.d ri.nup. § quis tutor.

¶ Glo.seq.alle.i.et duo iura i cõ trarium.

c ¶ Lothari⁹. Hic est exẽplum de quo pmisit.s. iure patet pariter et exẽplo.et ita ab exẽplo principũ ẽ argumẽtãdũ.isti.de iure natu.§.sz et qd pñcipi. Ar.j C.de sen.et interlo.om.iu.nemo.r.s.e.cũ in cunctis.

d ¶ Cõmõẽdãdos.s.p nuncios suos.

e ¶ Publica. Nota q excõicatio dz esse publica ad hoc vt aliqs repellat a ɔsecutiõe iuris sui.j.de excep. exceptionẽ.r.e.pia.oꝫ suis ɔcor. vñ qcqd interi facit quousqz ad ipm perueniat excõicatio tenet et valet.j. de cle.excõ.mi.aplice.r.j.de re iudi.ad pbandũ.

f ¶ Periuriũ. Quiqz piuriũ nõ repellit.j.de iureiu.si cut nr̃is. Sz intellige ibi piuriũ i.temerariũ iuramẽ= tũ. Periuri eñ nõ solũ nõ dñt pmoueri ad honores sz etiã si pmoti sunt debent repelli.j.d iurein.q̃relã.† In= lmo si pmoti sunt debẽt repelli: vt ibi no.j.de fideius.puenit.in fi. fames eñ sunt.

g ¶ Progenitores. In filijs eñ pñt criminis exẽpla metuũt.vj.q.j.§.verũ.et.l.i.ilia.si qs cũ militib⁹.vñ i⁹ Sepe solet similis filius esse patri.

pũ diuidunt : post admonitio nẽ et expectationẽ alteri par= tiũ fauere[a] possim⁹. maxime postq̃ a nobis vnctio: ɔsecra tio: et coronatio postulant: iu= re patet parit̃ et exẽplo. Nun quid eñ si pñcipes admoniti et expectati: vel nõ potuerunt vel noluerũt i vnũ ppositũ cõ uenire sedes apl̃ica aduocato et defensore carebit[b]: eorũqz culpa ipi redũdabit in penaz. Sciunt aũt pñcipes q cũ Lo thari⁹[c] et Corrard⁹ in discor= dia fuissent electi: Ro.ponti. Lotharũ coronauit: et impe= riũ obtinuit coronatus: eodez Corrardo tũc demum ad ei⁹ grãz redeunte. ¶ Eos igitur duxim⁹ cõmonẽdos[d] vt a pfa to duce iusto quidem a nobis iudicio reprobato recedant et pfato regi nõ abnuãt adhere re: nisi tũc demũ cõtra psonaz vl factũ legitimũ: quid ab eis obiectũ fuerit et ostensum: et in= fra. Sunt eñ notoria impedi menta ducis. s. excõicatio pu= blica[e] periuriũ[f] manifestum: et psecutio diuulgata quã pge= nitores[g] ei⁹ et ipe psumpserũt in apl̃icã sedẽ et alias ecclias exercere. Fuit qqz a pre.n.ex= cõicationis vinculo innodat⁹[h] quod postmodũ recognouit: dux p nunciũ suũ absolutiõis bñficiũ postulauit[i] vnde patz q ipe fuit excõicatus electus[k] et ĩfra. Idem etiã ɔtra ppriũ iuramentum[l] sup q̃ nec cõsiliũ a se.apo. requisiuit: ambitiõis vicio regnũ sibi vsurpare pre= sumpsit: cuz sup illo iuramẽto prius romana ecclia ɔsuli de= buisset. Nec valet ad plenam excusationẽ ipi⁹: si iuramen= tum illud dicatur illicitũ[m] cuz nihilomin⁹ sup eo nos pri⁹ cõ sulere debuisset q̃ cõtra ipiuz ppria temeritate venire[n] pre sertĩ illo exẽplo: q cum gabao nite[o] a filijs isrl̃ p fraudez sur ripuerit iuramẽta: ipi tñ co= gnita fraude cõtra illud veni= re temere noluerũt. Utrũ aũt pdictũ iuramẽtũ sit licitũ vel il= licitũ: et iõ suãdũ: an nõ suan= dũ extiterit: nemo sane mẽtis ignorat ad nr̃m iudiciũ ptinẽ et ĩfra. Insup si pdict⁹ dux im periũ obtineret: libertas prin cipũ i electiõe periret: et impe= riũ obtinẽdi decetero ceteris fiducia tolleret. naz si put olĩ frater dicti ducis pri eoꝝ: sic dux ipse fratri suo succederet videret impiũ nõ ex electiõe/ sed ex successione[p] deberi et i

h ¶ Innodatus. ppt̃ inuasionẽ et deuastationez patrimonij beati petri: qui in tuscia morabat.

i ¶ Postulauit. No.h.corpo q qs petit absolui: p cõ sequẽs se ɔfitet excõicatũ: nisi ad cautelã fit. qr bona rum mentiũ.v.distin.ad eius ꝓo concubitũ. ‡

k ¶ Elect⁹. vñ ipso iure nulla fuit electio.j.de ap.cõstitutis.et s.e.cum inter.r. et.s.de consue. cum dilectus.

l ¶ Iuramentũ. Qd fecerat frederico regi si cilie nepoti suo tãqz imperatori futuro: dum ad huc Henric⁹ im perator frat̃ ei⁹ dicti pueri pãs viueret.

¶ Glo.seq.obijcit et soluit.

m ¶ Illicitum. Quia fuit de suc= cessione viuẽtis C.d pac.l.pactũ tñ h volũtas ac= cessit viuẽtis vñ videt tenere.C. e.l.vl.sz illa loqu tur in hereditaria successiõe q̃ i impio locuz hre nõ põt nec etiaz i bñficijs ecclasticis locũ habz. j.de ɔces.prebe. nulla.j.de deci. ad hoc.et.j.d iur pa.ɔsuluit.B.

¶ Glo.se.recite tur p obiec.§.vl tim.j.rc.

n ¶ Uenire. Ta li mõ sicut fecit scz vsurpãdo re gnũ.nã alĩs cum fuerit illicitũ p pria auctoritate potuit venire ɔ nõ obediẽdo illi tan= q̃ regi/aut impatori.xxij.q.iiij.§.ecce.B.† Nec expe ctari debuit superioris auctoritas.ff.de cõdi.insti.l.que sub cõditione.§.vlt.qr qd necessario destruendum ẽ: nõ est necessaria superioris auctoritas in destructione illius.ff.de leg.iij.fideicõmissa.§.si qs illicite. Sed si esset dubiũ an valeret tunc adiri dz superior: alĩs aũt semp seruandum est iuramẽtũ: dummodo sine interi tu salutis eterne seruari possit.j.de iureiurãdo.si ve= ro.si sponte sit prestitum et sine dolo.j.de iureiu.cum contingat. Bernardus.

o ¶ Gabaonite. Hanc hystoriam habes.xxij.q.iiij. inter.§.sed cũ his.et.c.innocens.

p ¶ Ex successione. Tres successiones continue vi dentur ius successionis inducere: immo due: qr bin⁹ actus inducit consuetudinẽ.arg.xxv.q.ij.ita nos. et C.de epis.audien.nemo.

‡ Concor.l.si. cũ decrẽ Bal.C. d ige.et ma.et i l.absolutionẽ C.de re iudi.

Illicitũ iurãgi põt sine superioris aucte.

† Concor.tex⁹ i.l.illicitas.§.i.ff. de offi. presi.

Cõsuetudo bino actu inducit.

† Concor.tex⁹ i.l.q.ties.in §.puatos.C. de dig. lib.xij. et.l.testiũ.§. lege iu lia.i gl. ipube res.ff. d testi.

a ¶ De domo. Immo de alia tribu eligi debet. viij. q. j. moyses.
¶ Glosa seq. textū fortificat. scd'o arg. alle. iiij. iura.
b ¶ Obseruari. Etiā si ei iā coronato iurasset post reprobationē legitimā ei nō teneret in aliā rōne iuramenti. xv. q̄. vi. alius. et j. de trāsla. ep̄o. circa finem. Item ar. q̄ destructo principali et accessoriū. ff. eo. qualiter. C. de vsur. l. eos. et C. depositi. si opposita pecunia. et ff. de rei vē. l. ex diuerso.

tim solutionem corrigit.
b ¶ Expectare. Sed nōne electio q̄ fit cōtēptis illis qui debēt interesse ipso iure est irrita? vt. ff. e. c. q̄ sicut. et c. venerabilē. et j. de arbi. cū olim. et. lxiij. di. obeuntibus. ergo ea nō obstante pōt attētari scd'a electio. j. de appel. cōstitutus. Cū em̄ a iure sit reprobata talis electio: nō est necesse iudicē adire pro ea cassanda. ff. de cōdi. insti. l. q̄ sub conditione. §. vi. Preterea cū vniuersitas delinqt in eligendo electio d3 duolui ad eū qui non deliquit. ff. e. bone. et. ff. de postu. bone. Dico q̄ electio archipbr̄i non fuit nulla ipso iure: sz potius anullanda: et iō debuit expectari cassatio superioris antequā processus fieret ad scd'am vñ et si vnus habuisset ius eligendi delinqt in hoc q̄ voluit simul esse actor et iudex ꝑmisse electionis. j. de concess. pbē. post electionē. in pte decisa. Et l3 illi deliqrūt in eligēdo: nō tn̄ illis ius deuolut ad vnū et hoc fm Io. an. dicit q̄ vnus nō cōstituit vniuersitatē: et inducit ar. hic. c. et. lxv. dis. si forte. et. ff. de le. j. si grege. l3 ius vniuersitatis dicat̄ stare i vno. ff. q̄ cuiusqʒ vniuersi. sicut. in fi. p quā. l. nos dicim⁹ q̄ et si iste nō elegisset poterat post cassationē eligere si h⁹ postulasset. et hoc innuit lr̄a ista cū dicit ibi nostrū. debuit expectare iudiciū: anteq̄ꝫ procedere ad scd'a3. Et si electio pma nulla fuisset ipso iure: q̄ elect⁹ eēt indign⁹ tūc ipse sol⁹ potuisset. ff. eo. bone. et. ff. de postu. gratū. et j. e. scriptū est: sz hec nō fuit nulla: imo ipse poterat eā ɔfirmare si ɔsensisset. ff. e. c. q̄ sicut. Io. dicit q̄ nō duoluit ius eligēdi ad alios nisi q̄n eligit psona ieligibilis. j. e. scriptū. i fi. et. ff. de postu. gratū. et. ff. e. bone memorie. Secus q̄n electio nō est nulla ipso iure: videlʒ vbi aliq̄s est ɔtēpt⁹ tūc nō ipso iure sʒ p sn̄iam ius eligēdi d3 deuolui ad alios: vl' si nō seruat̄ forma illi⁹ ɔstōnis. j. e. q̄ ppter tūc illi sunt puādi p sn̄iam: vt. j. e. q̄ ppter. et. e. cumana. an ius vniuersitatis remaneat in vno: dictū fuit. ff. de postu. gratū. et ibi recurrēdū est. Quāq̄ꝫ tn̄ electio est irrita ipso iure: nō impedit scd'am. ff. e. auditis. nec tūc eligendi ius deuoluit ad alios. Unde scd'a ele-

preiudiciū principū redundaret: si non nisi de domo[a] ducis predicti videret aliquis ad imperium assumendus: et infra. ¶ Nobilitatē ergo tuā monētes p aplica scripta mā. quatenus a prefato duce recedas oino: nō obstāte iuramento. si q̄d ei rōne regni fecisti: cū (eo quantū ad obtinēdū imperiū reprobato) iuramentum hm̄oi non debeat obseruari[b]. ✝ Idem.

¶ Absentes ad electionem de prouincia sunt vocādi. confirmatur electio maioris et sanioris partis. Capitulum. xxxv.

Q Uā dile. fi. ti. scte pudentiane pb'ro cardi. et infra. ¶ Si vero vtriusqʒ partis fuerit cassata electio: vos (fratrib⁹ oīb⁹ q̄ fuerint i prouincia[c] cōuocatis) q̄ maiori et saniori parti eoꝝ sup p̄dictis viderit̄ cōplacere: p cen. eccle. faciatis firmiter obseruari. Idē parmen. ep̄o. et eius cōiudicibus.

¶ Cassatur electio partis maioris facta contempta minori parte etiam si est vnus solus, non tamen ius eligendi deuoluitur ad minorē. h. d. fm intellectum cōmunem. Ca. xxxvi.

B One memorie. S. cremonen. episcopo in extremis agente: cum de conualescentia desperaretur ipsius: cremonen. capitulū. lh. canonicū suū regij disciplinis scholasticis insistētem: ad certum terminum in vigilia penthecostes pro futuri electione pontificis citari fecerunt: ✝ et infra. ¶ Cōstituto autem dicto. lh. pro sua electione et dilecto fi. n. I. p electione archipresbyteri coram nobis: electionē ab ipso. lh. post electionem archipresbyteri non cassatā licet de viro multe litterature: honeste vite: et clare fame: nō tamē sine multa temeritate presumptam: cum de priori nostrum deberet expectare[d] iudicium: antequā procederet ad secundam: duximus irritandam in penam interdicētes eidem cōtradictionis vocem in primo consensu capitulo permanēte. ¶ Electionem aūt archipbr̄i (cuius laudabile testimonium phibeat de ipso) iusticia exigēte cassauim⁹: tū q̄ corpore dicti ep̄i nondum tradito sepulture habuerūt de ipsā electio-

Q Uā dilec. ¶ In pria ponit̄ decisa narratio. In scd'a prouisio. ibi. Si vero. Et pone casum. Quod celebratis duabus electionib⁹ i discordia papa cōmisit illas decidendas put de iure fuerit: et si cōtigerit vtrāqʒ cassari: papa mandauit electionē celebrari de nouo: put habetur in littera. Abb. sic.
¶ Glo. seq. no. illos et solos vocādos etc. remittit et determinat.
c ¶ In prouincia. Hic videt̄ expressum: q̄ oēs illi et soli q̄ sunt i prouincia vocādi sunt ad electionē et p hoc vr̄ sic intelligēdū si sūt in prouincia. j. eo. q̄ ppter. de hac materia no. vij. q. j. factus est. et q̄d dicit in prouincia sic est intelligēdū si sunt in prouincia ita propinqui q̄ cōmode sint vocādi: quia si prouincia esset multū lata et lōga nō debēt vocari: q̄ periculū est i mora. ff. eo. cū inter vniuersas. et eodē mō si esset extra prouinciā et ppinqu⁹ tūc vocādus esset. j. e. c. pri. vbi fuit vocat⁹ q̄ extra prouinciam erat. regiū em̄ et cremona diuersaꝝ sunt prouinciaꝝ. Et ita nec dico vocādos oēs de prouincia. nisi q̄ commode pn̄t vocari nisi cōsuetudo sit q̄ oēs vocent̄. j. e. in genesi. nec dico q̄ tm̄ de prouincia sunt vocādi per capitulū sequēs. In talibus em̄ vocationib⁹ potius stat̄ cōsuetudini vt absentes vocentur iuxta ɔsuetudinē vniuscuiusqʒ eccl'ie et hec cōsuetudo erat q̄ oēs de prouincia vocarent̄. vt est. j. e. i genesi. B.

B One meorie. ¶ In pria ponit̄ decisa facti narratio. In scd'a diffini. ibi: ɔstituto. In q̄ duo facit pmo cassat electiōe3 scd'a3 exprimēs q̄re. scd'o ibi: electiōe3 cassat etiā pmā exprimēs q̄re et ponēs anapophorā. Ab.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit. et in additione par-

Diuisio

✝ Concor. tex. cū glo. i aut. ius iuran. q̄d pre-sta. in pn. et in aut. sacramēta. C. si aduer. ven.

Absentes a q̄s remoto loco sūt vocādi ad electionē.

Diuisio

Electio aliq̄b⁹ cōtēpt̄s fctā nō ē nulla

✝ Adde fi. textū cū not. i l. j. et fi. p Ru. C. de stu. li. be. ar. vtō mā da. in trac. de elect. in titu. de cita.

ctio ibi nō tenuit vt ibi notaf. l ſi. vltime notule. q̄r eli gētes nō ſunt ipſo iure pūati. ⁊ qđ dicit q vbi aliqs eſt ɔtēpt⁹: nō ipſo iure ſed p ſniam ius eligēdi d3 ad cōtē ptū deuolui/ intelligo p ſniam pape tm̄. arg. iſti⁹ lr̄e cū de priori noſtrū deberet expectari iudiciū: anteq̄ꝫ pce dat ad ſecundā.

quilibet monachus in clericali officio videtur inſtru ctus: ſed clericus ſecularis non in monachali.

c ¶ Nullā ſpem. pincipalē. viij. qđ. j. ſunt in eccl'ia. ſed in ſecūdario licitū eſt alicui ſperare honores eccle ſiaſticos. lxj. di. qđ pderit. ⁊ lix. di. ſi officia. lxxiij. diſ.

Ubi eſt certa pe na ſtatuta ē alia nō eſt iponēda: niſi p eū q̄ h3 po teſtatis plenitu dinē. qđ ſatis in nuit hec lr̄a. ſuf ficit em̄ vt caſſef electio: vbi quis pſequit contem ptū ſuum. Ber.

¶ Glo. ſe. recite tur per obiectio nē ⁊ ſolutionē.

a ¶ Tractatū No. q caſſaf ele ctio de q̄ eſt ha bitus tractatus ante ſepulturā mortui. lxxix. di. null⁹. ij. Sed p pter hoc ſolū nō fuiſſet caſſata: ſ3 aſſumit hic pa pa q̄ſi nō cām vt cām: ſed cōtēpt⁹ fuit cā caſſatio nis. nā mortuo viro ſoluta eſt vxor a lege ma trimonij: vt. j. de ſe cū. nup. c. vlt. et pe. ⁊ vij. qđ. j. ſic cut alteri⁹ vxoꝛ. Ber.

b ¶ Multoꝝ. ſ. e. q ſicut. ⁊ c. venerabilem.

¶ Gloſa. ſeq. ar guit ⁊ remittit.

¶ Tex. eſt in. l. fine cā. ff. d car bo. edi. ⁊ in. l. j. in fi. ff. ad mu ni.

ne tractatū^a cōtra canonicas ſanctiones: tū q̄r inuentus eſt ll. fuiſſe cōtēptus licet vn⁹ ſo lus extiterit: cū plus in talib⁹ conſueuerit contēptus vnius obeſſe q̄ꝫ multoꝝ^b cōtradictio in preſenti. Nec pdicta^c d3 dici citatio valuiſſe. quia cum epi mortē preuenerūt: temeraria nimis extitit: et ideo non po tuit arcere citatum. Idem.

¶ Nō monach⁹ in platū regu larē eligi nō pōt. Cap. xxxvij.

Cum ad noſtrā noticiā perueniſſet q. ll. qui ſe p abbate lexouiē. gerebat: nō fuit ante monach⁹^d q̄ꝫ electus. ¶ Nos attendentes q contra regulares traditiōes illud fue rat attentatum: cum nullam ſpem^e vel pmiſſionem habēs: vt abbas fiat debeat mōacha ri: electionem de ipſo factam curauimus irritare^f.

Idem magiſtro ca. pbr̄o car dinali ſedis apoſtolice legato.

¶ In abbatem eligi non po teſt niſi inſtruct⁹ in regula mo nachali. Capitulum. xxxviij.

Officij tui: et infra. Sane nobis tuis litteris inti maſti: q cū monaſteriū quod dam poſitū in medio nationis peruerſe paſtoꝛe careret: mo nachi de electiōe abbatis tra ctantes: cū non poſſent ſui oꝛ dinis idoneam inuenire perſo nā: in quēdam virū nobilē ocu los direxerūt: p quē poterant meli⁹ defenſari. et patrē adie runt ipſius humiliter poſtulā tes q filium ſuum induceret: vt habitum ſuſciperet mona chalē: nullam patri de ipſius pmotione fiduciam tribuen tes: et pater ad hoc inducit fi liū puidū ⁊ diſcretū q̄ effectus monachus fuit in abbatē ele ctus cui⁹ electio extitit p recto rē meſſan. aplice ſedis legatū q̄ oībus predictis interfuit cō firmata. Cum aūt idem ſit pa ratus purgare ſe: q nulla fuit ad hoc ambitione induct⁹ po ſtulas edoceri vtrum dict⁹ le gatus electionem confirmare vel diſpēſare potuit: vel qđ fa ctum eſt ſtare poſſit: et vtrum electione caſſata iterū valeat eligi in abbatem. ¶ Nos autē cōſul. tue. f. reſpōdemus q cū ex his que incontinenti^g ſub

pſuluit. ⁊ verba iſta habes. xvj. q. vij. per laicos.

f ¶ Irritare. Id eſt irritā nū ciare. j. eo. c. pxi.

Officij tui. ¶ Cōtra di uiſio. ſecūda ibi. Nos aūt. Ab.

¶ Glo. iſta coad iuuat textum. al le. iiij. iura. ſcđo obijcit et ſoluit. tertio querit ar guit p. et ſoluit cōtra. quarto q̄ rit obijciendo et ſoluit.

g ¶ Incōtinēti. Preſumit ali qđ ex eo q incon tinenti eſt ſubſe cutū. xxxj. q. j. ſi qs. ⁊ l. di. ſi qua femina. q̄ em̄ in continenti fiunt ineſſe videnf. ff. ſi certū peta. lec ta eſt. q̄r ex hoc pſumit q turpi ter ⁊ cū ɔditio ne ſit elect⁹: qđ eſſe nō d3. j. q. ij. ꝑpio. S3 ſi hoc ratio eſt q̄re cle ricus non poſſet eligi in abbatē: q̄r nō eſt inſtru ctus i regl'a mo nachali: ſic eadē

ratione monachus non debet eligi in epm vel prelatū alicuius eccleſie ſecularis: cum ipſe non nouerit regu las clericoꝝ vt poſſit prefici eccleſijs. xvj. q. j. ſic viue. ⁊ ca. ſi clericatus. quod eſſet verū ſi omnino ignorarent. Sed bene eliguntur monachi et regulares ad ſecula res prelationes propter officium predicandi: qđ pmiſ legiatum eſt. j. de ſta. regu. q dei timorem. et. j. de vo. ⁊ vo. redē. per tuas. ⁊ xviij. q. j. ſtatutum. ⁊ lviij. diſtin. ca. j. ⁊ ij. Sed qđ ſi perit⁹ eſſet ſecularis cleric⁹ in regu la monachoꝝ: poſſet ne tunc eligi in abbatē? videf q ſic: q̄r ratio cōſtitutionis in eo ceſſat. lxj. di. §. his omni bus. ſicut monach⁹ peritus in regula clericali poteſt eligi in epm per predicta capitula. Sed nō eſt ita quia et ſi ſcit regulam: non tamen eſt expertus in ea. Nam graue eſt inexpertos diuinis obſequijs applicare. xix. q. iij. monaſterij. Sed quare non potuit iſte poſtulari in abbatem: cum laicus neſciens regulas clericales poſſit etiam in epiſcopum poſtulari. lxj. diſtinc. oīus. poſtea per tres menſes diſcere poteſt regulas clerica les. in auf. de ſan. epiſco §. damus. colla. ix. Item he remita poſtulatur in abbatē. ſ. eo. cū ad monaſteriū.

Honores ſperare poſſumus.

diuiſio

e ¶ Nec predicta. Rn̄ſio tacite q̄onis. Diceret aliqs dn̄o pape ille. h. fuit citatus. ⁊ ille reſpōdit: citatio nō fuit legitima. Et ſic eſt arg. q ſi aliquis citetur nō le gitime ſi aliquid fiat cōtra abſentem nō valet. Sn̄ale em̄ eſt q ad citationē q̄ reprobaf a iure: nō tenef veni re citatus etiā vt alleget priuilegium de hoc no. p Jo. iij. q. ij. ſi epūs. ⁊ j. de dolo ⁊ cōtu. dilect⁹. vbi de hoc.

Cum ad noſtram. ¶ Primo ponit factum. Secun do illud caſſat ibi. Nos. Abbas.

¶ Glo. ſeq. alleg. duas cōcoꝛ. Signat vnum cōtrariū ⁊ ſoluit ponit dictum cui ſignat contrarium.

d ¶ Monach⁹. Hic habes expſſe: q cleric⁹ ſecularis nō pōt eligi in abbatē. ad idē facit. ſ. eo. cū cām. ⁊ j. eo. c. cū in magiſtrū. Ar. ɔ. xvj. q. j. pbr̄os. Sed nō eſt ɔ: q̄r illi pbr̄i erāt monachi. ⁊ ita poterāt eligi in abbates ⁊ ibi ſoluit ɔtrū. Et ſunt monachi melioris cōditionis q̄ꝫ clerici: q̄r clerici eos eligūt ad ſua officia. lviij. diſt. c. j. ⁊. ij. ⁊ xviij. q. j. c. j. vbi eſt hoc expreſſum ſed ibi non eli gunt clericos ad ſuas dignitates. arg. ɔtra. xxviij. q. j. oēs. ⁊ ij. q. vij. ſicut ſacerdotes. Et hoc ideo: q̄r quili bet monachus clericus eſt: ſed nō cōuertitur. ppterea

Cleric⁹ ſeclaris etiā peritus in regula mona chalis abbatē nequit eligi.

Dic q non fuit heremita: sz de monasterio qd erat in heremo. Et eadẽ est ratio: qr si laicus est peritus: nõ est necessaria in eo probatio habitus clericalis. Sed omnia ista nõ ꝓsunt: quia quãtũcunq sit laicus peritus in regula monachali et expert' et probatus in ea nunq pot eligi vel postulari in abbatem propter rationẽ que hic redditur. et qr eius dem professiõis debent esse qui eligũt et qui eliguntur ne quasi in boue et asino videretur arari qr quasi simul et semel esset laic' et abbas. Et da presumptio ambitionis maxia est: qr alias non fieret forsan monachus. Et ambitio bene repellit quẽlibet a dignitatibus. vij q.j.i scriptur. quia non ambitione / sed labore ad augmentũ honoris vnũquẽq conuenit peruenire. C. de re mili. cõtra publicam vtilitatẽ lib. xij. et ambitus notari solẽt lxj. distin. miramur. in fi.

a Competẽter. per tres mẽses. ar. j. de eta. et quali. preterea et in autenti. de san. episco. §. dominus. collati. ix. Uel al's competenter. i. per annum scdm quosdam. et inducũt pro se. lxxviij. distin. monachus nouitus.

Con cor. tex. in. c. mi serũ. lxj di. me li'. i. c. sacerdotes. glix. di. et in. l. § lẽ. §. iulian'. ff. d arbi.

Ambitio repellit a dignitate.

Con cor. tex t' i. l. fi. ff. ad. l. iul. de ambi. nisi tñ l papa. no. Jo. an. in c. cũ pri dẽ. de pac.

secuta sunt ostendatur: q talis taliter non possit eligi in abbatẽ: maxime ꝑ eo q anteq esset discipulus voluit esse magr: electionẽ illã irritã esse decreuimus et inanẽ. Uer postq fuerit in regula competenter er' instructus (si vigẽs necessitas et euidens vtilitas ipsius monasterij postulauerit) purgatione recepta poterit in abbatem assumi: ne monasterium opprimatur icursib' malignorum. I dẽ

Electio al's canonica confirmatur licet quidam eligẽtium essent minori excõ nunicatiõne ligati. Capitulum. xxxix.

Lla quotidiana instantia: et infra. Ut ꝑ certo didicim' electionẽ canonicam[b] extitisse: ipsam auctoritate aplica duxim' cõfirmãdam supplẽtes[c] de plenitudine ptãtis si quis i ea ex eo fuisset defectus: q quidam interfuerũt electioni eiusdẽ q et sola pticipatione in simplicis[d] excõicatiõis laqueũ inciderunt. I dẽ magro Mario notario nro.

Si postulatio cum electiõe concurrit et numerus postulãtium est duplo maior et postulatus est idoneus: postulatio admittitur reiecta electione Si ꝟo indignus et hoc maior pars postulantiũ ignorauerit postulatio et electio reprobantur. Si ꝟo sciebãt et elect' est idone': confirmatur electio et idem si numerus postulantiũ nõ est duplo maior. h. d. intelligendo ẽm q continet ius cõmune. Capitulum. xl.

Criptum est in apocalipsi iohannis q in medio et in circuitu sedis erant qttuor aĩalia: et ifra. Sane ad hanc eccliam. s. constantinopolitanã duo aĩalia suntvocata. vtinam plena ocul: et alas hñtia senas: videlz eradiensis archieps: et pleban' scti pauli de venetijs: sicut ꝑ procuratores tam postulãtium archiepm q eligentiũ plebanũ fuit ꝑpositũ coram nobis et ifra. Uerum qr de his q per assertionẽ ptium i iudiciũ deducta fuerant: nobis nõ potuit fieri plena fides: cũius sup his que de nũero dicta sunt postulantiũ: ꝑ quoddã instrumẽtũ publicũ: necnõ cõfessionem ꝓcuratoris aduerse partis i iudicio factã: sz postea reuocatam[e] pars altera[f] assereret suam intẽtionem esse fundatã: causam discretioni. t. duxim' ꝯmittendã. Per ap. scrip. mãdãtes qten' sup his et alijs iquiras diligentissime ꝟitatẽ: de merito electi[g] et postulati apud

isti pñt vti iure suo in eligẽdo et in alijs negocijs ecclesie tẽporalib' et spũalib'. Ar. J. §. e. cũ inter. r. et §. d cõ sue. cũ dilect'. vbi dr q suspẽsi nec eligẽ nec eligi pñt. So. hic. et in. c. si celebrat. itelligit de suspẽsione canonis: ꝯtraria de suspẽsione iudicis. et mun' agit cum lege q cum ministro legis. ff. de arbi. l. celsus.

c Supplentes. hec suppletio ex superabũdanti non ex necessitate hic fit ex eo q obiectũ fuit d tali excõicatione q repellit ab electiõe ꝑ decre. ꝑdict. si celebrat.

d Simplicis excõicatiõis hic potest sumi argumẽtũ q vti le nõ viciat ꝑ inutile. j. e. c. pr. l fi. ꝟ. nisi forsam. rc.

Criptum. Uz materiã subtilem et difficilẽ intin q gl. et aliq dixerit ex eã hoc ca. ptinere pot' quandã ꝓuisionẽ papalẽ q ius cõe. iste tñ intellect' cõmuniter nõ tenet: quia ẽm cũ hec decretalis esset hic superflua z id qd habet i ꝓhemio. §. Diuidit pncipalr in qttuor ptes. In pma ponit exordũ decisum. In secũda ibi sane. narrat factũ electiõis et postulatiõis. In tertia ibi: verũ qr. põit ꝯmissionis cãm In quarta ibi: ꝑ aplica ponit cõmissionis formã.

Apo ca. iiij.

Con cor. et meli'. de cle. excõi. mi. si celebrat. et. ix. q. j nos in hoiem. et ibi glo. ij. eligit.

diuisio

diuisio Lla quotidiana. In prima ponitur electionis decisa narratio. In secunda ipsius confirmatio ibi. quia pro certo. Abbas si.

Glo. se. distinguit electionẽ actiuã et passiuã et reddit causam vtriusq. signat ꝯrium et soluit.

b Canonicã. No. q lz aliq sint excõicati minori excõicatiõe tñ eligere pñt. et talis electio dr canonica: vt h habes. sed talis sciẽter eligi nõ põt ꝑ eo q eligit ad ea a qb' est ipe remot'. j. d excep. a nobis. et hoc est hodie expssum. j. de cle. ex. mi. si celebrat. nec incurrit irregularitatẽ si celebrat. peccãt tñ tales celebrãdo: vt ibi dicit. sed criminosi a prosecutione sui iuris non repellunt nisi sint excõicati maiori excõicatiõe. et ita.

Excõicat' mi nori pt eligẽ: sz nõ eligi

Et hec vltima ps subdiuidit. qr pmo ponit ꝓcessum quẽ faciet delegat' ptib' inuitis. Scdo ibi. et si ptes. ponit diffinitionẽ quã faciet si partes ꝯsentiãt quattuor casus declarãdo. secundus est ibi: q si. terti' ibi. si vero. quartus ibi. nisi. Ab.

e Reuocatã. Sine aliquo interuallo: sicut testis qui põt corrigere dictũ suum incontinenti. j. de testi. cogen. preterea. An factum procuratoris preiudicet dño dicit. j. vt lit. nõ contest. c. j. et c. accedens. et j. de cã pos. cũ olim. et j. de cen. olim.

f Altera. s. postulantiũ archiepm.

g Electi et postulati. Sic. §. e. venerabilẽ. Sed ibi: ad studia eligẽtiũ. nõ retulit se legat' cũius potuerit

Con cor. i. l. si postulauerit et ibi bar. §. j ff. de adul. et l. repeti. ff. de qstio.

venetias vbi nati [a] fuerunt et diutius cōuersati. De studijs autē eligētium et postulantiū et oībus gñalit' que cām pñt i struere: apud constantinopolim vbi huiusmodi postulatio et electio celebrate fuerunt. ¶ Et si partes consenserit [b] ꝓcedas hoc mō: vt si cōstiterit de mutuo [c] ꝯuenisse consensu ꝙ ad electionem patriarche. vij. admitterētur prepositi: siue per seipsos siue per alios [d]: ⁊ duo [e] alij ex ꝑte vniuersitatis ꝓ ceteris cōuētualiū ecclīarū prelatis: totiq; tūc tp̄is [f] cōuentuales ecclīas habuisse prelatos: ꝙ cū. vij. ꝑpositis. et. ix. canonicis q̄s qdē canonicos cōstat in postulatiōe p̄fati archiepī cōuenisse: duplo maiorem facerēt numerum q̄. xvj. electores plebani: tu vice nostra postulationem admittas: nisi probatum fuerit postulato aliquid obuiare de canonicis institutis [g] qd̄ ꝓmotionem ipsi' debeat impedire: ac (plebani electione cassata) ipsum archiepūm absoluas a vinculo quo eradien. ecclīe tenet': cōcedendo ipm̄ cōstantinopolitane ecclesie in pastorem. ¶ Quod) si ad faciendū duplo maiorem [h] numerum simul oēs predicti minime sufficerēt: siue dign'/ siue indignus fuerit postulatus: tu (postulatione repulsa) electionem plebani auctoritate nostra confirmes [i]: dummodo nihil obsistat eidem qd̄ ipum tanto ꝑsulatu reddat indignum. ¶ Si vero numer' postulantium inuentus fuerit duplo maior [k] quemadmodum predictum est: et perso-

a ¶ Vbi nati. Qr ibi melius pt inquiri. s. e. postq̄. ⁊ j. de ꝑsump. quosdam. ⁊. xxiij. di. illud.

b ¶ Consenserit. s. vt notari' iste diffiniat s̄m ꝙ in feri' cōtinet': ⁊ in isto ꝯsensu necessari' est ꝯsensus eleci ⁊ postulati: alr̄s nō pñt ꝑtes recedere a iure. s. e. cū tnt canonicos.

ad panciores: quod tūc demū locū hebet cum maior pars sciēter postulat vel eligit indignū: vt i si. decre. dr. Et iō ꝯ. j. e. cumana. ⁊ in. c. ecclīa. ⁊. c. i. genesi. i quibus dr ꝙ electio nō valet nisi sit facta a maiori parte capli. ⁊ hic ꝯfirmat' facta cū longe minori ꝑte. Propt' hec et alia q̄ hic dicunt' dicunt q̄dā ꝙ hec decreta. ius cōe nō cōtinet: s₃ fuit quedā ꝓuisio de cōsensu partiū. ⁊ hoc videt' ꝓba illa superius si ꝑtes ꝯsenserint hoc mō ꝓcedas et ex eo ꝙ papa admittit hic postulatione in discordia factā cū ꝑ eā nullam ius acquirit' postulato. s. d postu. c. pe. ⁊ qr nō consueuit admittere tales postulationes i tanta discordia. s. de postu. bone. Et ita in his duob' cōtinet gratiā qd̄ fatis pōt cōcedi. Et ita videt' ꝙ vtraq; ꝑs renūciet iuri suo. ⁊ ꝙ dicit de cōsensu ꝑtiū taliter ꝓcedat' vt. s. dr in verbis ꝑmissis si partes consenserint. ⁊c. alr̄s si ꝯdicerent nō taliter ꝓcessissent: sed facta inq̄sitione sup his de q̄bus premittit: cām instructā remisissent ad papā. h' ꝓbat'. s. e. bone. in ꝑte decisa. s₃ vbi due ꝑtes postulāt aliquē l₃ ius nō acq̄rat' postulato vt agere possit: tn̄ pōt petere grām: et iniuria fit ei si nō fiat illi grā. arg. ff. de aq̄ quoti. ⁊ esti. l. j. §. ꝑmitt'. de hoc no. s. de postu. gratū. ⁊. c. pe. ⁊ vlti. Et idē crederē si maior pars postulat ꝙ grām deberet habere. Et qd̄ dicit de duabus ꝑtibus nō credo necessariū: sed quedā prouisio fuit hic: vt dictū est: qr siue maior ꝑs et sanior siue due ꝑtes siue oēs totū depēdet a superiore. sed qd̄ in fine dicitur ius est.

c ¶ De mutuo hoc ideo dicit qr pars eligētium hoc negabat: iō papa mādat inquiri cū de iure cōi interesse dbuerit. j. d cā pos. cū ecclesia. B.

d ¶ Per alios Qualr' q̄s ꝑ aliū h' facere possit habes. j. e. quia ꝓpter. §. illd̄. s₃ ibi de iure cōi h d mutuo ꝯsensu

e ¶ Duo. Isti duo habebāt vocē pro. xij. prelatis singularit' ꝓ quolibet.

¶ Glo. seq. exponit lr̄am. exposi tioni signat contrariū ⁊ ꝯtrario acquiescit.

f ¶ Tēporis. hoc ideo dicit: qr si tūc aliqua ꝯuentual' ecclīa vacasset pro ea

Prescriptio dormit ꝯ ecclesiā ipsa vacāte

null' potuisset admitti sede vacāte. qr tūc nō est q̄ iura illi' tueat' vel eis possit vti. j. ne sede vacā. c. j. ⁊. ij. ⁊ j. de ꝑscrip. de quarta. tūc eñ dormit ius ecclīe ita ꝙ nō currit ꝑscriptio. j. de ꝑscrip. auditis. ⁊. c. j. ⁊. c. de q̄rta. nec ad caplm ius illd̄ deuoluit'. j. ne se. vacā. ca. ij. Ar. ꝯ. j. de ma. ⁊ obe. his q̄. ⁊. c. cū olim. quib' forte staretur in casu isto: qr diuersi sunt isti casus a ꝑcedentibus: sed hec lr̄a infert cōtrariū.

g ¶ Institutis. Que habes. j. eo. ti. nihil est.

h ¶ Maiorē. hic hēs ꝙ electio sēp ꝑualet postulationi s̄m illos qui dicunt ꝙ hec est iuris diffinitio nisi due ꝑtes sint in postulatiōe. de hac materia dictū est s. de postu. bone memorie. ⁊ iō statur hic iudicio duarū partiū: qr qd̄ due ꝑtes faciūt: totū capitulū facere videt'. ⁊. ff. qd̄ cuiusq; vniuer. plane. ⁊ s̄m hāc decre. intelligit' qd̄ dicit decr̄. s. d postu. bone. ꝙ postulatio in discordia nō ꝯsueuit admitti. hoc intellige ꝓut dr in no. seq. Itē no. hic ꝙ cū in electiōe lōge maior nūerus est ex vna parte q̄ ex alia: non habet' respect' ad meritū ꝑsone dū tn̄ sit cōueniēs ille q̄ est elect' a maiori ꝑte nec ad zelū eligentiū. ar. s. eo. dudū ⁊. j. de ap. ꝯstitut'. sed si nūerus in modicū excedat tūc recurrit' ad merita ⁊ ad zelū ⁊ ꝑferunt' nūero. ar. s. de testi. in nr̄a. et est exēplum. j. e: eccl'a vr̄a. vbi de hoc.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit recitā. opi. quā approbat.

i ¶ Cōfirmes. hic dicit papa electionē a minori ꝑte capli factā ꝯfirmari: ⁊ tn̄ ꝑs alia nō ē eligēdi ptāte ꝑuata: qr nō postulauerat indignam personā. ⁊ d iure licite poterāt postulare sicut ⁊ eligere: ⁊ ita postulando non peccant. ergo ius eligendi non fuit deuolutū

¶ Glo. se. ar. a ꝯrio: soluit et determinat.

k ¶ Maior. Et ita videt' a ꝯrio ꝙ si minor ꝑs capli sciuisset illū eē idignū alij nō punirent' ꝓp hoc. ⁊ ita ē hic ar. ꝙ vtile nō viciat' ꝑ inutile. sic ⁊. s. e. ꝑti. Et ē notabile illud ꝙ culpa ⁊ dolus minoris ꝑtis nō nocet: nec ea q̄ fiūt a minori ꝑte irritant' ꝓp hoc: ⁊ isti soli ꝑuati essent ipo iure eligendi in ꝓxima electiōe si alij non elegissent. s. e. cū in cunctis. ⁊ hic. ⁊ alij admitterent: dū tn̄ ꝓbarēt ignorātiā. s. eo. innotuit. Et si maior pars ignorasset illū indignū: vtraq; ꝑs debz reprobari a ꝯrio. vt dr. s. ⁊ qd̄ dr hic ꝙ electio facta a minori ꝑte cōfirmet' q̄n maior ꝑs postulātiū sciēter eligit indignū intelligit' q̄n vno ꝯtextu fiūt postulatio ⁊ electio seu electiōes: vt h ꝯtingit. sec' si ex interuallo: tūc eñ illi soli q̄ sciēter postulāt vel eligūt indignū: sunt eligēdi seu postulādi ptāte ꝑuati. ⁊ illi q̄ ignorant' postulauerūt seu elegerūt indignū debēt ab alijs ad electionem ad-

na postulata[a] repta fuerit indigna: tu tā postulationem q̄ electionē nō differas reprobare. ❡ Nisi forsan oēs aut maior pars postulantiū presumptione[b] dānabili postulauerit scient' īdignū: ⁊ vt hac vice merito debeāt eligendi seu postulādi ptāte priuari[c]. Et hoc q̄z casu electionē confirmes[d] si eā de psona idonea constiterit celebratā. Idē in concil. gn̄ali.

❡ Si illi ad quos spectat electio negligunt eligere prelatū cathedralis vel reglaris eccle sie ifra tres mēses: primus superior ecclesiā ordinabit. qđ si infra tres alios mēses nō fecerit canonice punietur. Ca. xli.

Ne pro defectu pastoris gregē dn̄icum lup⁹ rapax inuadat: ⁊ aut in facultatibus suis eccl'ia viduata graue dispendiū patiat': volentes in hoc etiam occurrere periculis aīaꝝ et eccl'iaꝝ indēnitatibus puidere. ❡ Statuim⁹: vt vltra tres mēses cathedralis[e] ecclesia vel regl'aris[f] prelato nō vacet. Infra q̄s (iusto impedimēto[g] cessante) si electio celebrata nō fuerit: qui eligere debuerāt / eligēdi ptāte careant ea vice[h]. ❡ Ac ipsa eligēdi potestas ad eū q̄ proximo preesse dinoscit' deuoluat'[i]. ❡ Is vero ad quem fuerit deuoluta ptās deū pre oculis habēs nō differat vltra tres mēses cū concilio[k] capl'i sui et alioꝝ virorum prudentium viduatam ecclesiā de persona idonea ipsius[l]

miiti. al's deberet electio cassari propter cōtemptum: vt dicitur. §. in eadem notula.

a ❡ Postulata. supple ignoranter.

❡ Glosa seq. soluit et obijcit.

b ❡ Presumptiōe. Id est ex certa scia. §. e. innotuit. Sz q̄liter potuit esse dignus iste postulat⁹ archiep̄atu ⁊ indign⁹ patriarchatu et q̄ iudicatus fuit dign⁹ a papa vl' a suo ptriarcha q̄n confirmauit eū quare denuo inquiri iubet de moub⁹ suis contra illud. xvij. q. iiij. §. qui autē. ⁊ C. de cri. fal. l. ij. ⁊. j. de eta. ⁊ qualita. accepim⁹? Dico q̄ licet q̄s reputet' dignus ad vnā dignitatem ppterea nō est dign⁹ ad maiorē. Iz eni dispēsetur cuz aliquo in minori dignitate: nō tn̄ dispēsatur ad maiorē. xij. di. nos cōsuetudinem.

❡ Glo. seq. recitetur per cōtrariū et dupliciter soluit.

c ❡ Priuari. Istud referas ad factum: cum sint ipso iure priuati. §. e. cum in cunctis. illi. s. qui scienter hoc fecerunt. Uel dic. i. nunciati priuati.

d ❡ Confirmes. Cum sit facta a maiori parte illoꝝ qui habebant ius eligendi.

Diuisio. Ne pro defectu. ❡ Primo ponitur constitutionis causa. Secūdo ibi: statuimus. cōstitutio: que cōstitutio quattuor facit. nā primo statuit tēpus electioni. Secūdo priuat negligētes ibi: infra quos. Tertio ad superiorem deuoluit ibi. ac ipsa. Quarto punit superiorem si negligit ibi. is vero. Abbas.

e ❡ Cathedralis. Quātū ad hoc nichil addit': q̄z idē erat s'm antiqua iura. l. di. postq̄z. ⁊. lxiij. dis. obeūtib⁹. ⁊ alij tres dant' ad ꝯsecrationē petēdā. c. di. q̄m quidē.

f ❡ Regularis. Et sic ptz ex hac ꝯstitutione q̄ canon lateran. cōcilij. j. de ꝯces. prebē. nulla. hodie nō extēdit' ad regulares prelaturas: q̄z hic equiparantur ep̄atus ⁊ prelature regulares. sile. xvj. q. vi. si quis deinceps.

g ❡ Impedimēto. Et ita non currit prescriptio ꝯtra canonicos: si iusta cā interueniēte non eligant. xxviij. dist. de syracusane. ⁊. lxj. di. bn̄ nouit. ⁊. j. de ꝯces. pben. q̄z diuersitatē. C. de inoffi. testa. l. ꝫ maiores. ff. qui. ex cau. ma. l. q̄ quidā. ⁊. l. seq. ⁊. l. ait pretor. Sed si papa interdiceret electionē: non minus currit eis tēpus nisi petant licentiā eligēdi infra tēpus statutū. j. eo. c. vlti. Sed nūquid est hic necessaria ptestatio: q̄ nō possint eligere infra tres mēses? qđ videtur. j. de offi. ordi. pastoralis. in fi. ⁊. j. de appel. si iustus metus. nō credo q̄ necessaria sit in casu isto protestatio: quia debēt petere licentiam. ⁊ si non petant sunt in mora: vt ibi dicit.

h ❡ Ea vice. Id est in prima electione: que si cassaretur: vel si nollet venire: vel si eligeret' indign⁹ statim recuperarent ius suum. §. eo. cum vintonien.

i ❡ Deuoluatur. Olim nō deuoluebatur ad primū superiorē. j. de cōces. prebē. dilectus. sed ad papā in episcopatibus. et sic reducit' ad ius cōe aliarū dignitatū: vt sicut ibi post sex mēses. ita hic vt post tres deuoluatur ad proximū superiorē. j. de cōcessi. preben. ca. nulla.

❡ Glo. seq. querit ar. p et cōtra ⁊ dupl'r soluit.

k ❡ Consilio. Sed nunq̄d tenetur semp h're cōsiliū capl'i sui. vt al's nō valeat electio nisi habito consilio capituli et assensu? videtur q̄ sine illis eligere non possit: sicut nec alia negocia debet facere sine illis. j. de his que fiūt a prela. sine consensu capl'i. nouit. ⁊. c. q̄sto. ⁊ quasi per totum arg. j. eo. cum in veteri. vbi cassatur electio quia nō fuit expectatum responsum coꝝ: de quoꝝ consilio debuit fieri electio. ⁊. lxiij. distin. obeūtibus. ⁊. xv. q. vij. ep̄s nullius. Sed contra sufficit eni petere consiliū. j. de arbi. cum olim. ⁊ ex cōsilio nemo obligatur. xiiij. q. j. qđ precipit'. Credo q̄ hoc facere possit per iura predicta. Uel dic q̄ sufficit tantū requirere consiliū capituli in isto casu: et de honestate cum ad ipsum solū deuoluatur electio: ⁊ non ad capitulum. consilium vero aliorum nō inducit necessitatem. sed de honestate requiritur.

❡ Glo. seq. successiue ponit tres obie. ⁊ solutio. ipsaꝝ.

l ❡ Ipsi⁹. Sc; vacātis. hic precipit' vt de eadē eccl'ia eligāt. Sed nōne ad metropolitanū deuoluit' idē ius qđ habuit capl'm? sed capl'm potuit eligere vtcūq̄ vellet. §. eo. cū inter canonicos. ⁊. c. cū nobis. ⁊. c. in causis ergo ⁊ metropolitanus? Dico q̄ primo debet inquirere personas ecclesie vacātis: et eligere de gremio ipsi⁹ ecclesie: ⁊ illud debuit fieri per illa iura. lxj. dist. c. obitum. ⁊. c. nullus. ⁊. xviij. q. ij. q̄z sit. sed si hoc non fecerit nihilominus valebit electio. nam multa fieri nō debent facta tn̄ manent. xxvij. q. j. nuptiarū. ⁊. xxvij. dis. si vir. ‡ ⁊ nusq̄ inuenies q̄ ppter hoc cassetur electio. De hac materia tractatur. §. eo. cū inter canonicos. Sed quare dicit' hic: q̄ metropolitan⁹ eligat de eadē eccl'ia: cū ipsi pdiderint ius eligēdi? Rn̄. ipsi pdiderūt ius eligēdi actiue. i. q̄z ipsi nō pn̄t eligere: sed nō passiue: q̄z bn̄ possunt eligi. ⁊ satis puniunt' in hoc ⁊ non debēt ppter hoc dupliciter puniri: q̄z pene restringende sunt. de pe. dist. j. §. pene. hic habes q̄ q̄ eligere nō possunt eligi possunt. Sed contra: aliqui possunt eligere: sed non eligi. j. de cle. excom. mi. si celebrat. hic puiuat negligētia eos de potestate eligēdi ibi non. Et ibi ideo non possunt eligi: q̄z non habent id ppter quod eligūtur hic bene habent executionem sacramentorum.

† Ad idez est tex. cū not. l. i. j. §. postulasti ff. de postu.

‡ Concor. tex. in. c. j. de sum. trini. et significasti. §. hoc ti.

‡ Concor. lex non dubiū. C. de legi. ⁊. l. pre furioso ff. q̄ sūt sui vel alie. iu.

quidē ecclesie vel alteriꝰ si di=gna nō repiat in illa canonice ordinare. si canonicā voluerit effugere vltionē. [1] dē i eodē.

¶ Per aliquā de tribꝰ formis hic cōtētis. s. scrutinij: cōpromisi ⁊ inspirationis pcedi debet ad electionē in eccl' cathedralibꝰ: aliter electio celebrata nō valet. Et cōtra faciētes priuādi sūt ea vice ptāte eligēdi. ij. d. vsqȝ ad §. illud. C. xlij.

Quia pter diuersas electionum formas quas quidā inuenire conant: ⁊ mul=ta impedimēta puenīūt et magna pericula imminēt eccl'ijs[a] viduatis. ¶ Statumꝰ vt cum electio fuerit celebrāda: p̄sen=tibus oibus q̄ debēt[b] et volūt[c] ⁊ possunt commode[d] interesse: assumant tres de collegio[e] fide digni q̄ secrete[f] ⁊ sigillatim vota cunctoꝝ diligēter exqui=rāt: ⁊ i scriptis redacta[g] mox[h] publicēt[i] in cōi: nulli psus appellationis obstaculo interie=cto: vt is collatiōe[k] habita eligat in quē oēs vel maior et sa=nior[l] pars capituli consentit.

divisio

Quia pter. ¶ Hec decretalis est multū famosa ⁊ principalis in titulo. Diuidit principaliter in duas partes. In prima ponit cōstitutionis cā. In scda cōstitutio ibi: statuimꝰ. ⁊ hec secunda pars subdiuidit in tres ptes. Nā tria ponit principaliter statuta. scda ps ibi: illud. tertia ibi: electiōes. Et iterū illa secūda statuumꝰ: subdiuiditur in quinqȝ partes. Nā primo ponit formaȝ scrutinij in electionibꝰ celebrādis. Scdo cōpromissi. Tertio cassat electiones aliī factas. Quarto excipit: in qua exceptione includit formā diuine inspirationis. Quinto eligētes, cōtra formas supradictas mādat puniri. Secunda ibi: vel saltē. Tertia ibi: aliter. Quarta ibi: nisi. Quinta ibi: qui vero. Abbas sicu.

¶ Glo. seq. Querit ar. negatiue ponit opi. ad illā partem ⁊ sol. cōtrariū. finis recitet per aliā questionem.

a ¶ Ecclesijs viduatis. Per hoc videtur ꝙ loquitur tantū de electionibꝰ p̄latorū. i. epoꝝ nō canonicorum. Sed nunqd extēdimꝰ istā cōstitutionē ad oēs dignitates etiā ad nō cathedrales: ⁊ ad plebanatꝰ et ad alias dignitates: q̄ prelatos habent in ecclesijs collegiatis? Nō videt: cū eccl'ie pter illas dignitates non dicantur viduate cū habeāt epm: satis pōt dici ꝙ nō extēditur ad alias dignitates sed tantū ad epatus ⁊ regulares prelaturas. vt. s. eo. ne p defectu. tn̄ de facto bene extēditur ad alias dignitates ⁊ etiā de iure bn̄ pōt intelligi cōstitutio ista de illis prelatis q̄ habent iurisdictionē generalē in ecclesijs collegiatis: qr tales prelati sponsi quodāmodo appellantur. xxj. q. ij. sicut in vnaquaqȝ. sed non debet intelligi de dignitatibus seu personatibus in ecclesijs cathedralibus. qr in vacatione illarum dignitatum nō dicitur ecclesia viduata cū habeat epm qui solus est ibi maritus. Ber.

b ¶ Qui debent. Hoc ideo dicit: quia omnes qui habent ius in electione sunt vocādi. s. eo. ꝙ sicut. Et qui sunt in quieta possessione eligendi simul sunt vocandi. s. eo. ꝙ sicut. c. coram. ⁊ c. bone. ⁊ de cōsuetu. si qua est. j. de causa pos. cum ecclesia.

c ¶ Qui volunt. Bene dicit qui volunt: qr si quis nō vult interesse electioni: alij procedere possunt sine illo postq̄ȝ constiterit. s. eo. ꝙ sicut. ⁊ c. cū nobis. ⁊ arg. j. e. ecclesia vestra. vbi de hoc dicitur. et sic omnes vocādi sunt qui commode possunt vocari. qui sunt vocādi dictum est. s. eo. coram. ⁊. j. eo. in genesi.

Concor. de cau. pos. ⁊ p prie. cū ecclesia sutrina ⁊. c. j. s. hoc ti.

d ¶ Cōmode. Hoc ideo dicit: qr si cōmode ⁊ sine periculo vocari nō possunt: nō sunt vocādi. s. e. ꝙ sicut. §. j.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

e ¶ De collegio. Per hoc videtur dari occasio discordie: qr faciliꝰ possent ipsi cōcordare in vnā psonā quā assumāt in prelatū q̄ȝ in istos tres. ⁊ si discordāt canonici in eligēdo istos tres: eque inqret de meritis ⁊ zelo eligentiū: sicut in electione epi. Dico ꝙ in istis inqsitoribus non requirit illa examinatio: qr ipsi non eligunt sed inquirūt vota fratrū. ⁊ hoc pōt fieri p quoslibet de caplo: dū tn̄ sint viri digni: ⁊ cā inqsitionis secrete fiat qr q̄dā forte timore vel fauore timent aliquē nolare in publico quē nomināt in secreto: et libere nominat quē vult. Libera enī dȝ esse voluntas in eligendo. viij. q. ij. dilectissimi. et. s. e. c. bone. et. j. ca. pro n. sicut in mrimonio carnali. j. de spō. cū locū. et p̄terea p hoc obuiat malicijs quorūdaȝ q̄ statim eligebāt et appellabāt ne alij eligerent. s. eo. consideranti⁊mus p istā cōstitutionē malicijs ⁊ cauillationibꝰ taliū obuiatur.

f ¶ Secrete. Sicut testes i secreto deponere debēt vt liberiꝰ dicāt veritatē: al's nō valet dictum testis. j. de testibꝰ: venerabili. ⁊. C. de testi. nullum. ⁊. j. de accu. inqsitionis. §. iij. al's non valet nisi fiat secrete.

g ¶ Redacta. Per ipsos scrutatores vel p tabellionem. ⁊ ꝙ dicit secreto capitulū tātum excluditur. ⁊ nō persone necessarie.

h ¶ Mox. i. incontinenti nullo actu 9trio intermedio post vota q̄sita ⁊ vno cōtextu: sicut testamētū. ff. de testa. heredes palā. i si. optime ponit sensum istiꝰ dictionis mox. j. e. cū post petitā. vbi cassat electio: qr statim post collationē celebrata nō fuit. ar. j. de testi. cogē. preterea. q̄nqȝ mox aliter accipit. i. statim cū quodā tēperamēto. x. dierū. ff. de consti. pecu. pmissor. ⁊ mox q̄nqȝ dr̄ ad annū. xx. qō. ij. si in q̄libet. ⁊. c. puella. ⁊ cū quodā tēperamento sine spacio. ff. d solu. qō dicimus. ff. ad. l. fal. l. j. §. si ita. Itē q̄nqȝ cū primū potuit. ff. ad tertul. l. ij. in. §. item cōfestim: ⁊ illico. i. vsqȝ ad triduū. C. de iudi. cū specialis. ⁊. C. de errore aduo. l. vltima.

Mox quō capitur.

i ¶ Publicēt. Postq̄ȝ publicationē variare nequeūt electores. j. e. publicato ⁊ ideo locum nō habet appellatio. imo cōpellēdi sunt ad electionē: vt. j. eo. publicato.

k ¶ Collatione. Scȝ numeri ad numerū: vt sciatur in quē maior pars cōsentit: ⁊ zeli ad zelum: ⁊ meriti ad meritū: et numeri ad numerū dȝ fieri collatio. hec enī est de forma electionis: qn̄ duo electi sunt. al's qn̄ vnꝰ ⁊ sic nō est necesse. ⁊ sic tria 9ferunt: nūerus ad nūerū: meritū ad meritū: ⁊ zelus ad zelū. j. e. in genesi. ⁊. c. ecclesia vestra. ⁊ ibi de hoc tractatur. et. s. e. venerabilē.

¶ Glo. seq. reci. per. q. scȝ que sunt substātialia huius forme: ⁊ nūquid vocatio absentiū/numerus triū scrutatorum/et esse de collegio sint de substantia.

l ¶ Sanior. Dic vt. j. e. ecclesia vestra. Circa formā istā q̄dā ita sunt exacta diligētia obseruāda: vt si 9tra factū fuerit electio aliqn̄ est irrita. j. e. eccl'ia vr̄a. ⁊. c. in genesi. aliqn̄ est irritāda. j. e. cū post petitā. et. c. cumana. i vtroqȝ tn̄ casu nō valet: vt hic dr̄ in ver. aliter ⁊c. Ista quidē sunt de substātia electionis siue forma: vt secreto ⁊ sigillatim inqsitio fiat publicatio in cōi collatio ⁊ cōis electio incōtinēti nullo actu contrario intermisso vnū post aliud faciēdo ⁊ hec pbant. §. eo. cū post

Electōbȝ q̄dā substātialia sine q̄bus nō valet.

¶ Uel saltē eligēdi ptās aliq̄bus viris[a] idoneis cōmittat̃: q̄ vice[b] oim eccl'ie viduate proui deāt de pastore. † ¶ Aliter ele ctio fctā nō valeat. ¶ Nisi for te cōiter esset ab oib⁹ q̄si p īspi ratione absq̧ vitio celebrata. ¶ Qui ṽo cōtra p̄scriptas for mas eligere attentauerint: eli gendi ea vice ptāte puuētur[c].

¶ Interdicit pcuratorem in electionis negocio constitui ni si concurrant hic contēta vsq̧ ad § electiones.h.d. Abbas.

¶ Illud aūt penit⁹ interdici mus: ne q̄s i electiōis negocio pcuratorē ꝯstituat: nisi sit ab sens i eo loco[d] de q̄ debeat ad uocari iustoq̧ impedimēto de tentus venire[e] nō possit: sup q̄ si opus fuerit fidē faciat iura mēto ꝛ tūc si voluerit vni com mittat d̃ ip̄o collegio vicē suā.

¶ Precipit electiones solēni ter publicari: et clandestinas reprobari.h.d. vsq̧ ad fi. tit.

¶ Electiōes q̄q̧ clādestinas[f] reprobam⁹: ꝯstatuētes: vt q̄cito electio fuerit celebrata: solē niter publicet̃. I. dē in eodem.

¶ Cōsentiens electioni de se facte p abusum ptātis sclaris efficit̃ ineligibilis ad dignita tem: ꝛ electio est nulla. Eligen tes autē a bñficijs p triēnium suspendunt̃: et tunc sunt priua

petitā.ꝛ.c.cumana.l fi.ꝛ.c.in genesi. ꝛ vota in scriptis redacta: vt appareat p scripturā de ꝯsensu cuiuslibet: vt si vellet mutare ei scriptū obuiet.j.q.vij. saluberri mū: ꝛ.xxvij.q.j.oēs femine.ꝛ.xx.q.j.vidua. Et ꝙ quili bet sit vocādus q̄ cōmode vocari possit non credo esse de substātia ele ctiōis: vt ppter ea cassef electio: dūmodo ꝯtēpt⁹ postea cōsentiat electiōi facte. §.e. ꝙ sicut ꝙ tres tātū debeāt esse inquisitores: nō credo esse de sub stātia dūmō tot sint iquisitores ꝙ fraus fieri nō possit.arg.§.eo. cū dilecti: q: qui plus facit nō vi def facere. Con tra.ff. de ser. vi. predi. si arborē. ꝛ sup̃flua nō vi tiant.necessaria ṽo p̄termissa di minuūt ꝯctū. C. d̃ test. l.testamē tū.ꝛ.ff.de sup.le ga.l.legata.in prin.ꝛ.l.labeo. Nec credo esse d̃ substā tia: ꝙ sint de eodē collegio: q: in electionib⁹ cōsilio reli giosoꝝ viroꝝ inq̄ri debet.lxiij.dist.obeūtibus.et.§.c. pri.dūmodo nō sint laici.j.e.massana.ꝛ.c.sacrosctā.

¶ Glosa ista recitetur per duas questiones.

a ¶ Uiris. Et isti possunt esse alij a capl'o dūmodo viri religiosi: †nec ipsi eximunt̃ de capl'o. q: bñ pos sunt potestatē suā dare alijs.§.eo.causam que. ꝛ licet dicatur aliquib⁹. vni tñ cōmitti pōt: vt in predicta de cre.causam que.quia nō est illud de forma immo me lius pōt expediri per vnum q̄ per plures.s.duos: quia tunc res fere sine exitu est. ff.de arbi. item si vnus §. vlti. Arg.cōtra.j.de offi.deleg.prudentiam. vide.ca.si compromissarius.eo.titu.lib.vj.

¶ Glo.se.q̄rit ar.soluit ponit opi.ꝯtiā quā reprobat.

b ¶ Uice oim. Sed nunq̄d maior pars posset sequi istā formā alijs ꝯdicentib⁹: videtur ꝙ sic: q: qd̃ maior pars facit: totū capl'm facere videt̃: ꝛ firmitatē dȝ sor tiri: nisi rōnabilis cā a paucioꝛib⁹ ostēdat̃.j.de his q̄ fi. a ma.parte ca.cū in cūctis. Satis videt̃ equū: ꝛ sic vi tiatur discordia: ꝛ facili⁹ consulit̃ eccl'ie isto modo q̄ p scrutiniū. Sed lr̃a ista ꝯdicit: vbi dicit vice oim. ꝛ ꝙ di cit aliter electio facta non valet. Et alia pōt rō esse: q: cū q̄libet habeat vocem in electione nō dȝ priuari iure suo: nec aliq̄s dȝ cōpelli ius suū dare alij. C. de contra hen.emp.inuitū.ꝛ.l.in vendēdis.sicut ꝛ emptio volū taria est.ff.fami.hercis. si pignori § vlti. Alij dicūt ꝙ maior pars bñ pōt ptātem eligēdi committere minori parte ꝯdicente: qd̃ michi nō videtur: quia nō seruatur forma scd̃a: cū ꝛ illa debet seruari sicut ꝛ alie due.

¶ Glosa ista signat contrarium et remittit.

c ¶ Priuētur. Per sniam nō ipso iure.j.e.cumana.in fine. vnde signat̃ cōtra.§.eo.cū in cūctis. vbi ipso iure priuari sunt. de hoc dic vt dixi.j.eo.cumana.in fine.

d ¶ In eo loco. De hoc dixi.§.eo.coram.

¶ Glo.seq.obijcit ꝛ soluit.scd̃o arg.ad opi. ꝛ remittit.

Tertia pars recitet̃ p duas.q. an canonic⁹ pcurator absentis habeat duas voces. ꝛ an constituens habeat necesse iurare. In fi.querit.arg.pro.et soluit.

e ¶ Uenire nō possit. Si venire nō pōt quare citat̃? nō videt̃ citādus. vñ alij eligere pñt: sed hoc nō est ve rū: q: citādi sunt semp absentes: ex quo pñt cōmode ci tari: siue venire pñs siue non: et q: hoc ipsum du bium posset esse presentib⁹.§.eo. ꝙ sicut. † Et in telligo illū veni re nō posse: q̄ p pter timorē non pōt venire ad lo cū.§.e. bone me moue. Sȝ in ca su illius.c.bone. nō tenet̃ cōmit tere vices suas. vt no. ibi in glo. que incipit/si ci tari. vel propter infirmitatē.v.q. iij.si egrotās. vl' si vocet̃ ad ma ius tribunal. ff. de re iudi. cōtra pupillū. et tō cū iusta cā sit impe ditus: iure suo priuari sine culpa sua nō debet: vt.j.vt lit.nō cōtesta.q̄m frequēter § ij. vñ qd̃ p se nō pōt per aliū exequat̃.ff.de pcu.l.j.sicut i iudice.j.de offi. dele. si p debilitate.ꝛ.c.pastoralis.in fi. Et est arg.op. ꝯtra illos q̄ dicunt: ꝙ si plures iudices sunt cū illa clausula: ꝙ si nō oēs ꝛc̃. ꝙ ille qui non pōt interesse: lȝ cōmittere possit vices suas: socij nō tenent̃ ip̄m admittere: q: ex tat ꝯditio qd̃ falsum est. hic nō pōt interesse: ꝛ tñ alij te nent̃ pcuratorē illi⁹ admittere. de illa materia dr̃.j.de offi.deleg.corā. Et iste pcurator cū sit de capl'o habe bit duplicē vocē.j.e.cōgregato. ꝛ arg.j.de re iudi. cum olim.ar.§.e.scriptū. Nec credo ꝙ multū expediat: ꝙ iste q̄ dat pcuratorē debeat iuramētum p̄stare: sed io dicit si opus est fidē faciat iuramēto ꝙ si p̄sentes nol lēt ei credere sup impedimēto q̄ detinet̃: nec aliter ad mittere velint pcuratorē: q̄ nō haberet verisimilē pre sumptionē: tūc dȝ iurare: ꝙ impedit⁹ venire nō possit: tūc tenētur illū admittere. Sed q̄d si nullus vellet de capl'o recipere vicē suā: nunquid posset alij cōmittere qui nō esset de collegio? videt̃ ꝙ sic: q: p hāc litterā cō stat ꝙ ipse dȝ interesse p se vel p aliū. ꝛ ita si null⁹ vult recipere vicē suā: pōt alicui viro religioso clerico com mittere vicē suā: al's nō valet electio si eligerent: ꝛ hoc nō credo esse cōtra substantiā si aliū admittāt qui non sit de collegio: q: ꝛ viri religiosi vocādi sunt ad electio nē ꝛ de eoꝝ cōsilio est faciēda. ita ꝙ non valet al's ele ctio.lxiij. dist. obeūtibus. Tñ non credo ꝙ hodie cano nici ad hoc teneant̃ nisi velint. ꝛ illud.c. obeūtibus nō tenet nisi quo ad honestatē. canonici tñ tenent̃ recipe re illū cui cōmiserit vices suas auc̃te canonis. Arg.cō tra.de rescrip.cū contingat.ꝛ.j.de ap.cū speciali. Uel si nolint recipere: pōt exprimere suā voluntatē per litte ras suas: ꝛ volūtas illa cū alijs publicetur. et sic extra capitulū non cōmittat. Ista opinio est hodie reproba ta.per c.si quis iusto § fi.eo.titu.lib.vj.

f ¶ Clādestinas. Illa electio dr̃ clādestina q̄ fit sin gulariter ꝛ occulte per occulta cōuenticula.lxxix.di.

† Concor.c.in causis. ꝛ q̄d no ta. do. anto. hoc ti.

† Concor.tex. in gene si. cum olim.e. ti. ꝛ spe cu. in ti tu.de elec.§.j

† Concor.tex. in. l. nō dubium C. de le ga.et glo.i.c. vnico. vt eccl'. be. l. ṽ. d̃ occul tis.

† Concor.ca. sciāt cū cti.e.ti tu.li.vj ꝛ.ca.et eo.cum glo. in ver.cō uersi. ꝛ c.fi.eo. titu.

Electio p cōpro missum fieri ne q̄t nisi oēs con sentiāt.

Delegat⁹ q̄ iteresse nō pōt dare pt subdelegatū quem college tenent̃ admittere.

Con. c. ij. ꝑ ꝛ q̃diu publicatio facta non est dicit̃ clãdestina vt hic in fi. ꝛ q̃cito facta est debet publicari: al's nõ valet vt dictum est. ꝛ .j. vt eccle. bene. vt nostrum.

Quisq̃s. Sunt due partes. In prima punit electum cõsentientẽ. in scd'a punit eligẽtes ꝛ electionẽ vitiat ibi: qui vero. Ab. sicu.

a Abusum. Ut laic' princeps vel ptãs intersit electionib'. et talis nõ est vsus ꝫ abusus. vt. ꝫ. c. cũ terra. ꝛ. c. q̃ sicut. ꝛ cõtra ecclesiasticã libertatem vt ibi dicit. et hoc intellige cũ clerici sponte laicos admittũt. Sec' si per vim vel impulsionẽ eligerent: quia tunc non puniũtur. ꝫ. eo. cũ vintonien. Ber.

b Libertatẽ. Nã si admitterent laici siue hm̃oi potestates sibi ius in posterũ: et sic periret libertas ecclesie: qꝛ in electionib' liberum dꝫ esse arbitrium cuiuslibet viij. q. ij. dilectissimi. sicut in mr̃imonio carnali. j. de spon. cũ locũ. et ideo talis electio nulla est que fit ꝯtra libertatẽ eccl'ie. j. eo. sacrosancta. ꝛ. c. massana. ꝛ. ꝫ. eo. cum terra. ꝛ ita laici omnino excludendi sunt in collegiatis ecclesijs.

Glosa sequens recitetur per. q. an ipso iure ꝛc. arg. pro et contra. et soluit. In fi. querit an dispẽset episcopus. et soluit q̃ sic.

c Fiat. Per hoc q̃ dicit fiat: qd' futuri tẽporis est: videtur q̃ nõ ipso iure sed per sniam debeat suspẽdi. ꝛ facit ad hoc. j. de iurepa. preterea. videtur tñ q̃ ipso iure per id qd' sequitur non absq̃ dispensatione ꝛc. ꝛ est verum q̃ ipso iure fit indignus. et ad hoc facit. xvj. q. vij. si quis deinceps. ꝛ. ꝫ. e. ne pro defectu. vñ. careant ea vice. sed ibi suspẽsio durat quousq̃ dignitatẽ taliter adeptã dimiserit et qui sic suspensus est sicut p suũ factũ suspẽditur: ita p actũ contrariũ restituit̃. xv. q. vj. nos sanctoꝝ. ꝛ. lxxxj. dist. si quis presbyter. ꝛ. c. si quis amnodo. Sed nũquid ep̃s põt dispẽsare cũ talibus: credo q̃ sic. et eo em̃ q̃ cõditor canonis hic nõ reseruauit sibi dispẽsationẽ: alijs cõcessisse videtur. j. de sen. excõ. nuper. ꝛ. j. de prebẽ. de multa. in fi. ꝛ. c. graue in fi. et hoc minus es ab adulterio in quo põt episcopus dispensare. j. de iudi. at si clerici.

d Irritam. Sic. ꝫ. e. cũ in cunctis. vbi electio ipso iure irrita est. que fit de persona indigna.

Glo. seq. recitetur etiam per. q. an per sententiã ꝛc. ar. p. ꝛ cõtra. ponit opi. ꝛ soluit q̃ per sententiam.

e Suspendantur. Per sniam sic. j. e. cumana. in fi. sic intelligit̃. ꝫ. e. qꝛ ꝓpter. cõtra. ꝫ. eo. cũ in cũctis. vbi ipso iure beneficijs ecclesiasticis sunt priuati. Quidã dicũt q̃ standũ est huic ꝛ nõ illi et in alio etiã corrigit̃ ille canon ibi eligẽdi ptãte priuatos p. c. pri. qꝛ ꝓpter. diuersitas ist' vñ ibi q̃tũ ad electionẽ habet̃. j. e. cumana. in fi. sed q̃ dicit ab officijs et beneficijs priuent̃. hoc est verũ q̃ p sniam priuãdi sunt: ꝛ illud ca. cũ in cunctis: nõ corrigit̃. vñ ipso iure priuati sunt beneficijs p triennium ꝛ hõ diuersitatis hec est: hic priuãtur officijs ꝛ bñficijs: ꝛ sic i duobus puniuntur: qꝛ plus peccãt. ꝛ ibi priuati sunt i beneficijs tm̃ qꝛ minus peccant ibi q̃ hic: vt sic quedã cõpensatio sit hincinde. Uel veri' diuersi sunt isti casus: ꝛ in diuerso casu loquũtur. ꝛ iõ diuerse pene. Hic maior pena imponitur q̃ ibi: quia plus offendit qui cõtra ecclesiasticã libertatẽ aliquid facit: sed ibi eligitur persona indigna.

Quisquis electioni de se facte p secularis ptãtis ... Cap'm. xliij.

Quisquis electioni de se facte p secularis ptãtis abusum[a] cõsentire p̃sumpserit cõtra canonicã libertatem[b] et electionis commodo careat et ineligibilis fiat[c]: nec absq̃ dispẽsatione ad aliquã valeat eligi dignitatẽ. Qui vero electionẽ hm̃oi quam ipso iure irritam[d] esse cẽsemus: p̃sumpserint celebrare: et ab officijs ꝛ beneficijs penitus suspẽdantur[e] per trienniũ eligẽdi tũc[f] ptãte priuati[g]. Idem in eodem.

Si prelat' per negligentiã cõfirmauit indignũ electũ ad regimẽ aiaꝝ pdit ptãtẽ cõfirmãdi: primũ successorẽ: ꝛ a perceptione ꝓprij bñficij suspendit̃ etiã ꝓmot' deijcit̃. Si vo per maliciã hoc fecit graui' punit̃. Electi vo immediate subiecti pape per se aut p personas instructas debẽt adire papam ꝛ petere confirmationem. Et si sunt electi in cõcordia ꝛ valde remoti: videlꝫ vltra italiã constituti: interim administrant: ita tñ q̃ nil alienent: bñdicuntur autẽ ꝛ consecrantur prout consueuerũt. Capitulũ. xliiij.

Nihil est qd' ecclesie dei magis officiat q̃ q̃ idigni assumãtur prelati ad regimen aiarum. Uolentes igit̃ huic morbo adhibere necessariam medelã irrefragabili cõstitutione sancim': q̃tenus cũ q̃sq̃ ad regimẽ aiarum fuerit elect': is ad quẽ ptinet ipsius cõfirmatio diligenter examinet[h] ꝛ electiõis ꝓcessum/ ꝛ psonã electi: vt cum oĩa rite cõcurrerint: mun' ei cõfirmationis impẽdat. qꝛ si secus fuerit incaute p̃sumptũ: nõ solũ deijciẽdus est indigne[i] promotus. ꝑ

Glo. seq. ponit duas lecturas. ꝛ primã reprobat.

f Tũc. Id est ea vice. sic. ꝫ. eo. cũ in cũctis. sed si in illo triennio quo suspensi sunt iterũ vacaret: videtur p illã expositionẽ q̃ canonici possent eligere: ꝛ ita suspẽsi eligẽt: sed hoc esse nõ põt. ꝫ. eo. cum inter. R. et ideo istud tunc respicit totũ trienniũ ꝛ hoc intellige qñ oẽs delinquũt sed si aliqui nõ deliquissent ipsi eligerẽt. ꝫ. eo. scriptum est. in fi. ꝛ. c. cum in cunctis. B.

Glosa ista signat contrarium et soluit.

g Priuati. ꝫ. eo. ca. pri. contra. vbi priuãtur. per sentẽtiam idẽ est: qꝛ plus isti q̃ illi vt dictũ est: ꝛ iõ hic ipso iure ibi non: ꝛ in diuerso casu loquũtur.

Nihil est. Diuiditur tota decre. in duas partes. primo ponit̃ cõstitutionis causa. In secunda cõstitutio ibi: volẽtes igit̃ al's ibi irrefragabili. Constitutio vo habet tres partes. prima ꝓuidet circa confirmationes eoꝝ qui eligunt̃ ad curã animaꝝ. Scd'a ibi: ep̃i/ ꝓuidet circa ꝓmouẽdos ad dignitates et ordines sacros. Tertia ibi: ceterũ circa cõfirmationẽ ꝛ priuilegium exemptoꝝ. Adhuc prima ꝛ vltima possent subdiuidi qd' per te videas. Panor. post Io. and.

h Examinet. Ad illũ em̃ pertinet examinatio: ad quẽ pertinet confirmatio ꝛ ex officio suo debet examinare personam electi et formã electionis: etiam si non obijciatur aliquid electo. ꝫ. e. cũ nobis olim. ꝛ. c. venerabilem. ver. est em̃ gñaliter. ꝛc. lxxxij. dist. quid est cito. j. de here. cũ ex iniũcto. quia eius interest ne puniatur si promoueret indignum: vt. j. eo. sequitur.

i Indigne. Sic. lxxj. distin. tantis.

Con. cor. tex. in. l. j. ꝫ. mittãt. ff. d' vẽ. inspi. et l. l. vxores. ff. d' repu.

Electio qñ dicit̃ fieri p abusũ ptãtis secular.

Scd'a ps huius gl. recitet̃ p Inn. decre. cũ vintonien.

Con. cor. tex. l. l. si cõstat. et ibi bar. ff. d' appel. ꝛ in c. cũ super. in glo. j. de cau. pos. ꝛ p prie.

Diuisio

a ¶ Sciẽtie. Que ĩpedit pmouendũ.j.e.cõgregato et deijcit iam pmotũ.j.de eta.ꝛ quali.c.vlti.

b ¶ Etatis.§.eo.cũ in cunctis.ꝛ ita exp̃sse ptꝫ hic ꝙ epi in etate dispẽsare nõ pñt.de hoc dixi.§.c.cum dilecti.in glo.ſꝫ nũquid.cũ puniant̃ si hoc fecerit:alr̃ non deberẽt puniri/ q: qd̃ legitie factũ est penã non meret̃.C.ad le.iu.de adul.grac cus.

a roma:equaliter tñ oẽs dicunt̃ remoti:q̃ vltra duas dietas ex̃ diocesim suam distãt.§.de rescrip.nõnulli. Sed istud verũ est q̃ ad iudicia.sed q̃tũ ad hunc casum q̃ distant p duas ꝛ dimidiã vel tres aut parũ pl⁹ nõ credo ꝙ debeãt hr̃e illud bñficiũ:q: modica distãtia est: tñ cõsuetudini stet̃.ꝛ ita aliq̃d statuit̃ ppter distãtiã qd̃ alr̃ nõ fieret:sic lxiij.dis.cũ lõge.et.j.de do.ꝛ contu.cũ olim.

veŗũetiã idigne pmouẽs puniendus. Ipm q̃q3 decernim⁹ hac aiaduersiõe puniri: vt cũ de ipsius cõstiterit negligẽtia maxime si hoiez insufficientis sciẽtie[a] vel inhoneste vite vel etatis[b] illegitime approbauerit nõ solũ cõfirmãdi primum successorez illi⁹ careat potestate[c] veŗũetiã(ne aliq̃ casu penã effugiat)a pceptiõe ppij bñficij suspẽdat̃[d] quousq3 (si equũ fuerit)indulgẽtiã valeat pmereri. Si vo cõuict⁹ fuerit ĩ hoc p maliciam excessisse: grauiori[e] subiaceat vltioni. ¶ Epi q̃q3 tales ad sacros ordines et ecclesiasticas dignitates pmouere pcurẽt q̃ cõmissũ sibi officiũ digne valeãt adiplere si et ipsi canonicã[f] cupiũt effugere vltionẽ. ¶ Ceterũ q̃ ad romanũ[g] ptinẽt imediate põtificez ad pcipiẽdã sui cõfirmatione officij:ei⁹ se cõspectui(si cõmode fieri põt)psonalit̃ repñtẽt aut psonas transmittant idoneas:p q̃s diligẽs inq̃sitio sup electiõib⁹ ꝛ electis possit hñi: vt sic demũ p ipsi⁹ circũspectionẽ cõsilij sui plenitudinez officij assequant̃:cũ eis nihil obstiterit de canonicis ĩstitutis. Ita ꝙ iteri valde remoti/ videlꝫ vltra italiã[h] cõstituti:si electi fuerint in cõcordia dispẽsatiue pp necessitates ecclesiarũ et vtilitates:ĩ sp̃ualib⁹ ꝛ tẽporalib⁹ admistrẽt[i]: sic tñ vt de reb⁹ ecclasiasticis nihil penitus alienẽt. Munus vo bñdictiõis seu cõsecrationis recipiãt sicut hacten⁹ recipere consueuerunt. Honorius.iij. caplo constantinopolita. ¶ Exp̃cse necessarie q̃s fecit caplum p electiõe plati de bonis plature dñt fieri vel reddi. Ca.xlv.

c ¶ Ptãte.ipo iure.§.e.ti.ne p defectu.ꝛ.c.cũ ĩ cunctis.in fi.L.

¶ Glo.se.pmittit duos spẽs penaꝝ.signat contrariũ ꝛ soluit.

d ¶ Suspẽdat̃. Varie pene statuũtur a canonib⁹ circa illos q̃ illicite pmouẽt indignos ꝛ illos q̃ illicite pmouẽt. Quãq3 priuãtur ptãte conferẽdi illũ ordinẽ quez illicite cõtulerũt vt.j.q.j.si q̃ epi.ꝛ.j.de tẽpo.ordinatio.litteras. xxxvi.di.is q̃ ecclesiasticis.ꝛ ordinat⁹ remouet̃ a clero.l.dist.ex penitẽtib⁹.quãq3 suspẽdit̃ a celebratiõe misse p annũ.lv.di.null⁹.quãq3 deponit̃.lxiij.dis.c.vl.vbi eps ordinat⁹ pret̃ scientiã archiepi deponit̃.lj.di.c.j:ꝛ hic statuit̃ pena circa illos q̃ pmouẽt indignos:q̃ debẽt suspẽdi vt hic dicit p sniaz a supiore cũ hoc ad ipm puenerit. Huic assignatur §.j.de pbẽ.graue.ibi em nõ punit̃ q̃ pmouet indignos nisi post primã ꝛ secũdã correctionẽ:ꝛ hoc statim sine aliqua admonitione. Itẽ h̃ ordinati siue pmoti remouent̃ ibi non. Dicas ꝙ in alio casu hic:et in alio ibi.hic loquit̃ de his qui pmouẽtur ad dignitates et ad regimẽ aiaꝝ vt dicit in pn.et q: plus peccãt pl⁹ puniunt̃ sine aliqua admonitione:q: ꝛ porte dignitatis psonis vilib⁹ patere nõ debẽt.j.de exces.pla.inter dilectos.ꝛ.j.de iureiur.querelã.ꝛ.C.de ĩfa.l.vna.li.x.ꝛ.C de digni.neq3 famosis.lib.xij.ibi loquit̃ d̃ bñficijs simplicibus vbi nõ requirit̃ tãta maturitas:ꝛ ideo hꝫ ibi locũ correctio:q: in pmotione illoꝝ nõ est tale periculum.vñ illi nõ remouent̃ sed isti sic:ꝛ ita cõtra nõ est q: diuersitas ĩdictionẽ impedit.sicut dicit̃ diuersum tẽpus impedit contradictionem.

e ¶ Grauiori. Ad arbitriũ iudicis:cũ hoc nõ determinet̃.j.de offi.deleg.de causis.j.de accu.super his.ꝛ magis puniẽda ẽ malicia q̃ negligentia.j.de falsa.ad.falsariorum.

f ¶ Canonicam.§.e.cum in cunctis.in fi.

g ¶ Ad romanum. Siue sint abbates.§.de cõsue.cũ venerabilis.siue epi.

¶ Glo.se reci.p q.q̃d de vicinis.lꝫ extra italiã.

h ¶ Vltra italiã. Licet fines italie nõ vbiq3 distent

i ¶ Admistrẽt. In duob⁹ casib⁹ ex sola electione habet̃ ius administrãdi. I his videlicet qui subsũt nullo medio romano põtifici:vt hic et in romano pontifice.xxiij.distic.in nole dñi. Sed quid si suffraganeus est valde remot⁹ a suo metropolitano:nũquid eodem mõ põt ministrare:? vr̃ ꝙ sic cũ eadẽ cã subsit:§ vr̃ ꝙ idẽ ius.§.de con sti.trãslato.ꝛ.c.nã cõcupia.ꝛ.j.de transla.inter corporalia.et.j.de cõfir.vti.vel inuti.cũ dilecta.et si nimia subtilitate vtamur res ecc̃iaꝝ depereunt.C.de ver.sig.cũ quidã.circa fi.et.C.ad trebel.l.pe.sed § videt̃: q: cũ illud etiam dispensatiue sit dictũ talis dispensatio ad sĩlia nõ ptendit̃.j.de re iudi.in causis.ꝛ.l vij.di.cenomañ.nec recusat h̃ verũ piculũ.j.de ma.et obe.illud. Sed pone ꝙ talis plat⁹ tpe cõfirmatiõis sue repit tur min⁹ idone⁹:ꝛ sic repellit̃:nunq̃d ea q̃ in medio tẽpore fecit sunt cassanda:? vr̃ ꝙ sic.j.de here.fraternitatis.ꝛ.xij.q.ij.alienatiões.ꝛ.xiij.di.c.vlẽ.ꝛ si pncipale cassat̃:ꝛ oia q̃ secuta sũt ex eo vl̃ ob id.C.d̃ legi.nõ dubiũ.ꝛ.j.de fi.istru.inter dilectos.ſꝫ cõtrariũ verũ ẽ i hoc casu.q: fuit in q̃ta administratiõe ꝛ ĩ q̃si possessiõe prelatiõis de licẽtia pape:ꝛ p plato habit⁹ ẽ.vñ oia q̃ fecit medio tpe rata sũt q̃ potat facere:ꝛ arg.j.d̃ iurepa.ex lr̃is.ꝛ.cõsultatiõib⁹.ꝛ.§.e.querelã.iij.q.vij.§.verũ.ꝛ ff.de peti.pcuratorẽ.in fi.ꝛ.C.de testa.l.j.q̃ facere poterat:iõ dixi q: de reb⁹ ecc̃ie alienare nõ posset:q: illd̃ ei phibet̃ vt hic dicit̃.sed circa sp̃ualia valꝫ q̃cq̃d fecit:ꝛ etiã in tpalib⁹ bñ administrãdo emẽdo recipiendo ad vtilitatem ecc̃ie nõ dãdo.ar.ff.si cer.pe.ei⁹ q̃ in pricia.ꝛ.j.q.j.si q̃s a simoniacis.ꝛ hoc cõfirmat lr̃a h̃ in fi.sed si q̃s intrusus acq̃rat ecc̃ie:nunq̃d ꝛ illd̃ cassabit̃ cũ ipo:? vr̃ ꝙ sic p iura prius dicta.ꝛ q: cõmodũ cũ icõmodo dꝫ cõpẽsari.ff.d̃ nego.ges.si negociũ.credo

¶ Concor.tex t⁹ in.l.suos.C ad.l.iuli.de vi.pub.et l.l.nẽq3 deinceps.ad fi.C de epis.audi.

¶ Adde op.glo.in.l.iurãdi qd̃ ex cõductiõe.§.pupill⁹.in ff.nõ cõpetit.ff de iure iur.ꝛ.l.q̃ ne.p.ff.d̃ re.eo.q̃ sꝫ tu.vel cura.sunt.

q᷒ nõ cassabunt: nisi ea q̃ ꝑperã facta sunt in ꝑiudiciũ eccl'ie: sȝ vtilia remanebũt penes eccl'iam: q: cũ i fauorẽ eccl'ie talia cassent in lesionẽ ei⁹ nõ debet retorq̃ri: ff. de leg. q᷒ fauore. ⁊. ff. de minori. si iudex.

diuisio — Vt p̃terite. ❡ Prio põit dictũ qđ scđo determinat ibi dũ mõ. Ab.

❡ Glo. se. reci. p triplicẽ q. scȝ q̃d de expẽsis in electiõib⁹ iferiorũ ꝑlatoꝶ. scđa q̃les expense debeant: ⁊ dicit q᷒ necessarie moderate: ⁊ q̃ ꝓbabiliter expedire credebant. tertia quid si duo sunt electi ponit opi. et soluit.

Vt p̃terite: et ĩfra. Presentiũ auctoritate statuimus vt expense necessarie[a] quas capl'm ꝯstantinopolitanuȝ vel ei⁹ nũcij vacãte sede ꝓ electiõis[b] negocio fecerint de bonis patriarchat⁹ fiãt totaliter vl' reddant. ❡ Dũmõ ipi bona decedẽtis p̃triarche non occupent[c] vel vsurpent.

Idem electo lugduneñ.

❡ Electio post collationes et interuallo celebrata: nõ valet h. d. s̃m opinionem magis cõmunem. Capitulum. xlvi.

Cum post petitã[d] instanter ⁊ demum obtẽtam quondaȝ lugduneñ. archiepi cessionem vota canonicorum lugduñ. in te tunc ipsoruȝ prepositum concorditer conuenissent. ❡ Quia tandem examinato (sicut decuit) processu electionis tue inuenim⁹ eam post publicationẽ ꝯsensuũ et collationis tractatũ: aliq̃ȝ diu fuisse ꝓtractã:[e] assensuq̃ȝ tuũ p̃uiusq̃ȝ elect⁹ fueris requisitũ[f] electionem eãdẽ (ex ipsi⁹ duntaxat inordinato[g] ꝓcessu) iusticia cassauimus exigente.

Idẽ eboraceñ. p̃uori: ⁊ magistro Guido de canopo.

❡ Monachus vni⁹ monasterij alterius factus abbas: in electione abbatis p̃orls monasterij vocẽ non hȝ: etiã si tale ius ab abbate et monachis p̃oris monasterij sibi fuit reseruatum. Capitulum. xlvij.

Constitut⁹ in presentia nostra procuratoribus scti taurini eboraceñ. et sancti leofredi de cruce abbatũ: et infra. ❡ Cum autẽ procuratores ipsoꝶ abbatum iussi essent ex-

Expẽse electionũ a q̃b⁹ possunt repeti.

a ❡ Expẽse necessarie. Sic pȝ q᷒ si capl'm fecit expẽsas vacãte eccl'ia ꝓ negocio electionis ꝓmouende: aut etiã pro electiõe epi confirmãda: vel al's totũ p̃nt repetẽ ab epo idẽ intelligo ꝓ electione alterius ꝑlati: q: hincinde eadẽ ratio ⁊ idẽ ius. C. ad. l. fal. l. vl. C. de inoffi. do. ꝑcib⁹. C. de libe. p̃te. l. j. ⁊ iste expẽse necessarie dñt esse ⁊ moderate quas fecerũt occasiõe isti⁹ electiõis: vt hic dicit ⁊. j. de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti. ⁊. j. de eo q̃ mit. i pos. cum venissent. in fi. nec debẽt excedere ꝓbabileȝ modũ. ff. de dã. infec. inter quas. §. vlt. cũ. l. se. nec delicate. q: nec delicat⁹ debitor nec onerosus creditor ẽ audiẽdus. ff. ð pig. ac. si seruos. Et dñr expense necessarie sine quibus negociũ expediri nõ p̃t: vel sine q̃b⁹ res efficiat deterior. ff. de ipen. in re do. fa. l. j. §. iij. et iiij. ⁊. ff. de vb. sig. impẽse. ⁊ sufficit si credat expedire lȝ nõ expediat. ff. de bo. auc. iudi. pos. p̃tor. §. ij. Et cũ ipsi canonici vtilitatẽ p̃triarche ꝓcurauerũt: dignum est vt suũ stipẽdiũ cõsequant. xij. q. iiij. quicũq̃. q: illi de suo facere nõ tenebant: q: nẽo cogit inuit⁹ de suo facere bñficiũ. x. q. ij. p̃carie. † ⁊ vtilit' negociũ suũ gestũ est. ff. de nego. gest. põponius. in fi. cũ. l. seq. sed an vltro. Sed q̃d si duo i discordia electi eẽnt? Dicũt q̃dã q᷒ tũc nõ repetẽt expẽsas. Idẽ credo dicẽdũ qđ ð vno dũmõ maior ps capl'i certet ꝓ electo ⁊ obtineat: quia idẽ est ac si totũ capl'm: q̃re eodẽ mõ nõ solueret illi cõfirmat⁹ expẽsas nõ video. eadẽ rõ est hic.

Expẽse necessarie.

† Concor. tex⁹ l. l. fi. C. ð nego. ge. ⁊ l. l. filio⁹. §. in uit⁹. ff. ð ꝓcu.

❡ Glo. se. reci. p q. q̃d si ꝓ suis negocijs iuissent.

b ❡ Pro electionis negocio. Illas autẽ tm̃ soluent quas ꝓpter hoc fecerũt. j. de eo qui mit. in pos. cũ venissent. in fi. ⁊. j. de ꝓcu. cũ ꝓ cã. ⁊ ꝓpter hoc negociũ iuerũt. al's si ꝓ suis negocijs iuissent vel misissent: lȝ tractassent p̃dictũ negociũ nõ haberent expẽsas. j. de ꝓcura. cũ ꝓ causa. nisi quatenus plus expendissent ꝓpter lõgiorẽ morã. ff. famil. hercis. ex parte. in p̃n. ff. de nego. gest. si communes.

c ❡ Occupẽt. Tunc eñi q̃ iuo sibi dicũt in reb⁹ occupãris: debẽt cadere a iure suo. ff. qđ me. cã. extat edictũ. ⁊. ff. ad le. iul. ð vi p̃ua. creditores. ⁊. xvj. q. vj. placuit. imo tenent bona decedẽtis ꝯseruare futuro successori. xij. q. ij. hec hui⁹ placiti. et. c. cũ ñ liceat. j. ð offi. or. cũ vos. sȝ si occupẽt bona: tũc sufficit qđ h̃nt.

diuisio — Cum post. ❡ Primo narrat factũ electiõis quaȝ scđo cassat ibi: q: tandem. Ab. si.

❡ Glo. se. ponit q̃ruor sĩlia circa instantiam.

d ❡ Petitã instanter. Peti dȝ instãter anteq̃ȝ admittatur: sicut ⁊ palliũ. c. dis. pri sca. sicut ⁊ libelli dimissorij. ij. q. vj. post appellationem. j. de appo. cordi. lib. vj. ⁊. ff de libel. dimis. l. vna. Itẽ ⁊ spõsa nõ debet statim tradi vt carior sit dilata. xxvij. q. ij. institutũ. † Itẽ remissio peccatorũ de peni. di. j. importuna ⁊ ea obtenta necesse habet cedere. j. de renũ. quidã.

† Concor. tex⁹ i aũtẽ. ð here. et fal. §. ordinatũ. col. j ⁊. vij. q. j. nichil

† Concor. tex⁹ i. l. olno. ff. ð spõ. ⁊ i l. ꝓcuratores. §. iij. ⁊ ibi Bar. ff. ad ma.

❡ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

e ❡ Protractã. Sed vr̃ q᷒ ꝑ talẽ ꝓrogationẽ nõ dȝ cassari. q: nõ oẽ qđ differendi cã fit adnumerandum est more. ff. ð vsur. sciẽdũ. ⁊ qđ differt nõ aufert. xxxij. q. ij. ancillã. imo maturiori ꝯsilio p̃ficit. ð pe. di. vij. c. j. ideo nõ dñt differre: q: ampli⁹ deliberare nõ p̃nt: cũ etiã mutare nequeãt vota sua. j. e. publicato. Et ideo incõtinẽti electio fieri deberet anq̃ȝ ad alia diuertant vno eñi ꝯtextu totũ fieri dȝ. s̃. e. q: ꝓpt. ⁊. ff. de testa. heredes palã. in fi. De hoc di. s̃. e. auditis.

❡ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

f ❡ Requisitũ. Sȝ nunq̃d sola requisitio sufficeret ad cassationẽ: nõ vr̃. q: in fraudẽ posset ab aliq̃ emulo ꝓcurari. si. j. de symo. sicut. ⁊ iõ nõ vr̃ ipedire sola requisitio. sȝ si cõsentiat: tũc sufficit ad cassandũ ꝓpt ambitionẽ. ⁊ si. s̃. e. officij. ⁊. c. cũ ad nr̃am. ⁊. j. q. vj. sicut his et. C. de epis. ⁊ cle. si quẽq̃ȝ. ⁊ nõ ambitiõe sȝ labore ad dignitatẽ cõuenit peruenire. C. de re mi. ꝯtra publicaȝ. lib. xij. et ita vtrũq̃ istoꝶ reddit formã inutilẽ. hic requisit⁹ consentiit: et ista fuit causa quare cassata fuit electio. si vero dissentiat nõ est eligendus.

g ❡ Inordinato. Q: ex his que inordinate fuerunt facta: nõ põt aliquid ordinabiliter agi. j. de accu. qualiter ⁊ q̃n. sic. s̃. de rescrip. cũ dilecta. Et qualiter forma seruari debeat dictum est. s̃. e. q: ꝓpter.

diuisio — Constitutus. ❡ Primo ponit petitionem actoris. Scđo expressionẽ cause. Tertio sententiã contra actores ꝓpter causam ineptã. Secunda ibi: cũ autem. Tertia ibi: nos autem. Ab. si.

¶ Glosa seq. obijcit et soluit. Joan.

a ¶ Quo iure. Isti abbates petebāt electionem fiscañ. abbatis cassari: in qua dicebāt se fuisse cōtēptos: et sic cū dicerēt se fuisse in q̄si possessione eligēdi videt̄ q iniquę sit actū cū illis: q: possessor nō tenet̄ dicere titulū sue posses sionis. C. de peti. here. cogi. et. ij. q. v. §. j. nō ē ita. q: isti tpe petitio nis sue expulsi erāt de possessio ne iuris: quod se hr̃e credebāt: q: q̄n̄q̄ forte ha buerunt vocē in capitulo fiscañ. Et iō q: eis cōtē ptis facta erat electio: petebāt illā cassari. sic. j. de cā possessiōis. cū ecclia. Cū em peterēt illā cas sari: et ad eos de iure cōi non ptinet electio merito debebāt expri mere q̄ iure hoc petebāt: q: sine actione vl' cā nemo experit̄. C. de edic. diui adria. tol. l. fi. ff. de neg. gest. si pupilli. §. vi. et ff. de admi. tuto. quotiēs. §. trē si tpale. quia ineptā actionē si ue cām exposue rūt imponit̄ eis silentiū. j. de iudicijs examinata: q: in diuersis monasterijs non pōt q̄s esse monachus. ergo nec vocē hr̃e. j. de relig. domi. c. vi. in fi. Sed si allegassent solūmō ɔ̄suetudinē noīe ecclesiaꝝ suaꝝ et ,pbauissent se in q̄si possessiōe fuisse. tūc cassata fuisset electio j. de cā pos. cū ecclia. sed noīe suo nō poterāt allegare cōsuetudinē. Et sic no. q q̄ nō est de collegio si electionē petit cassari dz assignare cām sue petitionis et idoneā. alr̃ repellit̄ vt hic habes. Item idē est si ante electionem dicat se debere interesse: et ab illis de collegio hoc negat̄ ,ptestatione premissa: vt si docuerit de iure suo valeat vox eius pn̄t ,pcedere oēs ad electionē: et in hoc casu necesse est docere de iure suo et sola possessio in hoc casu nō ,pdest. j. eo. cumana. hic em̄ agit̄ cōfessoria et negatoria. de hoc dr̃. j. de cā pos. cū ecclesia.

Electionē ineptā ,ponēti silentiū est iponendū.

b ¶ Vocē in caplo. Isti abbates erant monachi monasterij fiscañ. q̄n assumpti fuerūt in abbates: et tūc cōuētus reseruauit illis fraternitatē. et q haberent vocē in caplo fiscañ. et ita hoc ptextu se credebāt debere vocari ad electionē abbatis. sic ɔ̄sueuerunt facere multi monachi vt quasi sint de collegio vtriusq̄ monasterij vt sic possint eligi si cōueniāt vt de collegio eadem fiat electio. Istud hodie reprobat̄. nullus em̄ pōt esse monachus in plurib' monasterijs: nec abbas pōt preesse diuersis monasterijs. j. de relig. do. ne nimia. §. fina. et ideo cā allegata ab istis abbatib' nulla fuit: si aptam causam etiā postq̄ causa illa fuit repulsa allegassent

primere: quo iure[a] ipi abbates deberent electioni abbatis fiscañ. mōasterij interesse rñderūt: q olim cū assumerētur in suoꝝ monasterioꝝ abbates fuit specialiter indultū eis ab abbate et cōuentu monasterij fiscañ. vt haberēt vocē[b] in capitulo eoꝝdē. ¶ Nos aūt rōnē hmōi friuolā reputātes: super hoc perpetuū silentiū imponimus abbatibus supradictis.

Idem rothomageñ. caplo.

¶ Electio debet fieri verbo et de illo in quem consenserit maior pars capituli: et non respectu aliarū partiū. Capi. xlviij.

Ecclesia vestra destituta pastore et votis vr̃is cū de futura p̄lati habendis successione tractatū in diuersa diuisis[c] quidā in thomā quidam in cancellarium: et quidā singulares in singulares ,psonas eiusdē ecclie consensissent: ¶ Verū cum sup his in nostra et nostroꝝ fratrum presentia multa fuisset hincinde ,pposita: inuenimus q illi qui sua in Thomā desideria dirigebāt[d] licet maiorē partē facerēt partiū cōparatione minoꝝ: tamen non tñ ad maiorem partē capituli peruenerūt. Cōsiderauim' nichilominus q post publicationē cōsensuū et collationis tractatū ad electionē nullus habitus est processus[e]: q̄uis deportationis solēnitas: etiam post appellationē[f] legitimam fuerit subsecuta. quam pro electione nec deceret: nec etiā expediret haberi. ¶ Unde qd̄ factum est de. T. predicto cassauimus[g]: petitione consentientiū in cācellariū nō admissa[h].

Gregorius nonus.

¶ Non professus in abbatem eligi non potest. Caplm. xlix.

Cum in magistrum assumi non debeat: qui formam discipuli[i] nō assumpsit:

bñ debuissent audiri p predictā decre. examinata. et. j. de do. inter dilectos. et. ff. de excep. rei iu. et an eadem. et. j. de causa pos. cū ecclesia. et. j. de iu. examinata.

Ecclesia vestra. ¶ Casus huius decre. no. est et quotidie allegatur. Primo ponitur ,ppositio negocij. Secundo ipsius examinatio ibi: verū. tertio sententia ibi. vnde. Ab sicu.

c ¶ Diuisis. Pone q cuꝫ. xij. canonici essent. v. nominauerūt Thomā. iiij. cācellarium et tres alij alios tres.

¶ Glosa sequēs obijcit et soluit.

d ¶ Dirigebāt. Cōsentiendo in ipsum et nolando ipsum. Sed vr̃ q sufficiebat ex quo thomas habebat maiorē partē q̄ aliquis alioꝝ. arg. ff. de vbo. sig. maiorē vbi dr̃ q̄s possedisse maiorē partem anni: et non tñ possedit nisi duob' mēsibus. illud verū est q maiorē partem toti' capituli dz hr̃e elect' ad h' vt sua electio cōfirmet̄ etiā p antiqua iura. j. de his que fi. a ma. par. capi. cū in cūctis. et. lvj. dist. apostolica. et. s. eo. quia propter.

Adde glo. l. l. nulli. et l. l. plane. ff. qd̄ cuiusq̄ vni. fa. l. quod maior. ff. ad muni.

¶ Glo. ista reci. per obie. q ipso facto possessio apprehenditur et appellatur.

e ¶ Processus. Et ideo nō valuit etiā si maior pars capl'i cōsensisset in illū. j. eo. in genesi. Et ita qd̄ pcipuū est hic deficit. s. electio et talis deportatio non obtinet vicē electionis. et ita p aliū actum fieri non pōt electio: licet possessio tradita videat̄: q̄uis possessio nō apprehendat̄. arg. s. de cōsue. ex lr̃is. et. ff. de acq̄. pos. q meo. §. si p vēditorē. Sicut appellat q̄s ipso facto. j. de appel. dilecti. et. c. vt nostrū. Ista em̄ principalia et precipua necessaria sunt: sine quibus electio non valet collatio: publicatio inq̄sitio: et incōtinenti electio et scriptura. s. e. quia ,ppter. et. j. e. cumana. et. c. in genesi.

f ¶ Appellationem. Que locum non habet: publicato scrutinio cum mutare nequeant volūtatem. j. eo. publicato. s. e. quia propter.

g ¶ Cassauimus. Id est cassum et irritum ostendimus. sic. j. eo. in genesi.

h ¶ Nō admissa. Et eadē causa q: nō fuit electus. et q: minorē partem habebat q̄ thomas.

Cum in magistrū. ¶ Primo recitat factuꝫ. Scdo prouidet ibi: mandamus. Abbas sicu.

diuisio

i ¶ Discipuli. Et merito quia primo debet quis esse discipulus q̄ magister. lix. dist. ordinatos. et. lxj. dist. miserum. et. xvj. q. j. si clericus.

a ¶ Preficiendus. Sic.j.de eta. ꝛ quali. indecorum. qui enim sub tutela debet esse: sub se aliū habere non debet.C.de legi.tut.l.vlti.ꝛ qui sub alio est: alium sub se habere non debet.ff.de adul.sic euenict.ꝛ.ff.ad macedo.filium habeo.ꝛ.j.q.j.estote. hic ꝓtestatio.vt ptꝫ in fi.alias si ꝓtestatio non p̄cessisset bn̄ habuissent vocē in electione cū essent in q̄si possessione.j.de cau.pos.cū eccl'ia.ꝛ.c.cū olim.ꝛ.j.de iurepa.cōsultationib⁹.ꝛ.s̄.eo.q̄relā.ꝛ etiā si nō essent in quasi possessione valuisset eoꝝ vox:ex quo spōte admiserit illos.s̄.eod.scriptū. Et id̄o qꝛ hic negabaſ ab initio illos debere interesse nec admittebāt illos sine ꝓtestatione ꝛ totuꝫ ius eoꝝ in iudiciū deductū fuit: vox illorum nō valuit: nec ꝓ fuit ꝙ interfuerunt duab⁹ electionib⁹: qꝛ prescriptionē legitimā non ꝓbauerūt. Et est si.j.de cā pos.cum ecclesia. vbi totū ius capellanoꝝ deductū fuit in iudiciū. culpa tn̄ illorū ꝛ post factā electionē.sed isti inuiti hoc fecerūt compulsi ab aduersarijs qui negabant illos ius habere: ꝛ est multum notabile hoc.

nec sit preficiendus[a] qui subesse nō nouit: nos intellecto ꝑte ꝙ in quibusdā regularibus domibus iure tibi diocesano subiectis: sunt q̄dā in abbates nō professi ordinē regularem assumpti. ¶ Mādam⁹ q̄tenus cū abbates tales esse non debeāt: q̄ ꝑ ꝓfessionē[b] monachi ꝛ regulares canonici non fuerint: ad amotionē[c] eoꝝ q̄s tales inueneris (sublato appellationis impedimento) ꝓcedas.

Idem cumaneñ.capitulo.

¶ Electio facta a non maiori parte capituli et omissa collatione nō valet. Capitulum.l.

Cumana eccl'a pastoris solatio destituta: ꝛ congregatis die ad celebrādā electionē p̄fixa: qui p̄sentes[d] erāt de cumanis canonicis: ac tribus abbatib⁹[e] q̄ vocem in electione h̄re noscūtur: capellani et clerici ciuitatis electioni se debere interesse dicentes sub hmōi ꝓtestatione[f] admissi fuerunt: ꝙ vox eoꝝ qui non deberēt interesse de iure vel de consuetudine[g] non valeret. Tādē premisso iuxta formam cōcilij generalis scrutinio.vij. de canonicis vn⁹ abbatū.xj. capellani.ꝛ.ix.clerici in eiusdē ecclesie archipbr̄m cōuenerunt.ix. canonicis vno de abbatibus vno capellano.ꝛ.xj.clericis in ipsius ecclesie archidiaconum dirigentibus vota sua.ꝛ infra. ¶ Cum.xviij.fuerint canonici.tres abbates. xx. clerici. et xiiij.capellani: neutrā electionem comperimus ad maiorē[h] partem totius capituli peruenisse: nec probatum fuerat ꝙ clerici admitti debuerint: ꝑnec ꝙ capellani admissi fuerint de consuetudine vel de iure. Nā ꝛ si capellani electionibus episcoporum interfuerint: et scru

b ¶ Professionē. ꝓfessio enī sola monachū facit ꝛ nō habitus.j.de regula. porrectum.ꝛ.ca. ad apostolicam. et hmōi ꝓfessionē in scriptis facere debent.vt.xx. q.j.vidua.xxvij. q.j.oēs femine: vt si reclamare voluerit obuiet eis ꝓpria professio ꝑ scripturam fctā.j.q.vij. saluberrimū.arg.C. de nō nu.pe.generaliter.ꝛ.ij.q.j.legū.ꝛ.j.de proba.per tuas.

c ¶ Ad amotionē. Qꝛ in vno eodemq̄ officio dispar nō debet esse ꝓfessio.xvj. q.vj.in noua. et cōsuetudo nō ꝓdest in hoc.s̄.e. cum cām que.in qua idem dr̄.ꝛ.j. de testa. quia ingredientibus.et in hoc casu idē iudiciū est habendū de monachis ꝛ canonicis regularibus: qꝛ non differunt nisi quia deseruiūt regule latiori.j.de sta.regu.ꝙ dei timorem. ꝑ

g ¶ Cōsuetudine. Clerici et capellani et etiā abbates de iure cōi in electione esse nō debēt: cū ad capitulū tantū spectet electio.xvj.q.vlti.congregatio.et xviij.q.ij.abbatē. ꝛ.s̄.c.j.et.j.de iurepa.a nobis.sed de cōsuetudine possunt.j.de cā pos.cum ecclesia.

¶ Cumana ecclesia. ¶ Prima pars narrat factum electionū. Scd̄a ibi: cum.xviij. ipsas electiones irritat exprimēs causam quare ꝛ electores punit.

¶ Glosa ista arguit et remittit.

d ¶ P̄ntes. Per hoc vr̄ ꝙ absentes nō debeāt vocari ad electionē.ar.vij.q.j.fact⁹.ꝛ.x.q.ij.hoc ius porrectū sup hac vacatiōe staſ cōsuetudini: vt dixi.s̄.eo.cora.

e ¶ Abbatibus. De quibus cōstabat ꝑ speciale priuilegiū vel per consuetudinē.s̄.de consue.cū dilectus.ꝛ.s̄.e.ꝙ sicut.sed de clericis et capellanis in dubiū reuocabatur. ꝛ ideo sub protestatione admissi fuerunt: ꝛ ideo qui de capitulo nō sunt ꝛ dicūt se interesse debere in electione/debent dicere quo iure hoc dicant.s̄.eo.constitutus.hic allegabatur consuetudo.

¶ Glosa seq. Arg. pro protestatione. alleg. x. iura in contrariū.alleg.iiij.ꝛ soluit.

f ¶ Protestatiōe. Cui cōsenserūt clerici et capellani: al's nō p̄iudicaret eis ꝓtestatio.sic ḡ protestatio valet sic.j.qd̄ me.cā.perlatū.ꝛ.xxxj.q.ij.lothari⁹. ꝛ.ff.q̄.mo.pig.vel hypo.sol.si debitor.§.j.ꝛ.vij.q.j.pontifices.et xxiiij.di.pbr̄i.xxviij.dis.diaconi.ꝛ.j.de offi.or.pastoralis.ꝛ.j.de ap.c.yl.ꝛ.xvj.q.iij.§.pōt.ꝛ.ff.de neg.ges.nēsenius. In p̄riū vr̄: ꝙ ꝓtestatio ista non debeat ꝓdesse s̄.de consti.cū.M.ferra.ꝛ.j.de ap.sollicitudinē.et.j.de cess.olim cām.et.ff.de cōdi.inde.ꝙ dis'cicē.sed valuit

¶ Glo.se.cōputādo ꝓbat ꝙ vox electi nō auget nūeꝝ.

h ¶ Ad maiorē ptē. Sic.s̄.e.eccl'a vr̄a.ꝛ.j.e.in Genesi.qꝛ cū clerici ꝛ capellani nichil ꝓbauerūt vox eoꝝ nulla fuit: ꝛ sic remāserūt septē canonici ex vna parte ꝛ vnus abbas et ita octo.ex alia pte.ix.canonici et vn⁹ abbas ꝛ ita decē: qꝛ totū capl'm cū abbatibus q̄ ius habebāt viginti vn⁹ erāt.qꝛ canonici erāt.xviij.ꝛ sic nulla electio ꝑuenit ad maiorē partē illoꝝ: qui vocē habebāt: ꝛ sic cassaſ vtraq̄ electio. Uel si vis intelligere maiorē ptē respectu capituli tm̄/ adhuc idē est. Sic patet ꝙ cōsensus electi nō cōputaſ inter eligētes.qꝛ si sic cōputaretur vna ps fuisset maior/ etiā quo ad totū capl'm scꝫ pars archidiaconi: q̄ habuit nouem. ꝛ ipse fuit decimus: ꝛ sic extat maior pars capituli: ꝛ tn̄ nō valuit electio sua.ꝙ ꝑsona electi nō auget numerū eligētiū eiusdē ter ꝓbaſ ꝑ cōstitutionē illā.s̄. e.qꝛ ꝓpter. qꝛ anteq̄ ꝗs eligaſ.oportet ꝙ in scrutinio maior ps capl'i cōsentiat in aliquē: vt ibi dr̄.ꝛ.s̄.eo.eccl'ia vestra. vt hic.ꝛ.j.eo.in genesi.et ita cū nondū sit elect⁹ nec etiā sciant in quē cōsenserit maior pars: nō pōt augere numerum. Sic ergo ptꝫ ex illa ꝯstitutione: qꝛ ꝓpter.ꝛ.c.eccl'ia.ꝙ ꝑsona electa: nō dꝫ cōputari inter eligentes. ꝛ qd̄ dicit s̄.eo.cum in iure obtinet ex forma cōpꝛomissi: vt ibi dr̄ pꝫ.ꝛ hoc dicitur in littera: nec hoc credo ꝙ talis electio

ꝑ Adde pro hoc Jo. an. i.c. auaricie.j. de p̄bē. tex.j.q.j. nullus.ij.

ꝑ Con cor. de. vt hi q̄. de eta. ꝛ qu.ꝛl c.et eo. s̄. de rescrip.

Electi vox nō auget nūeꝝ.

tatores dederint voluntatuꝫ nõ[a] tñ iquisita vota sua fuisse vel eos aliquos elegisse ꝓbatur. sed et si inq̃sita fuissent vota vel ipsi aliquos elegissent: ꝑ hoc tñ non cõstitit, id eis de iure[b] cõpetere: vel ex cõsuetudine iã[c] ꝑscripta. Uñ nos electiões ipsas presumptas etiã cõtra[d] formã ꝯcil. ge. cũ collatio in cõi omissa fuerit q̃ post publicationem scrutinij fieri debuisset: de. f. n. cõ. snialit̃ duximꝰ irritãdas: electores hac vice eligẽdi ptãte priuãtes[e].

Idem abbati cluniaceñ.

Per ꝯpositionẽ factam cuꝫ prelato ꝛ capl̃o nõ põt ius eligẽdi cõpetere laico etiaꝫ pꝛ̃ono i eccl̃ia collegiata. Cap. ij.

Sacrosctã ro. ec. ꝛ infra. Sane proposuisti in nr̃a p̃ntia ꝙ super ordinatiõe prioris mõasterij scti pãcratij ad cluniaceñ. eccle. ꝑtinentis cũ comite de valernia patrono ipius quidã p̃de. tuꝰ de ꝯsẽsu capl̃i sui cõpositionẽ quandã iniuit iuri[f] ꝯtrariã: ꝛ eccl̃ie ipi dãnosam videlꝫ vt i optõe sit ipius comitis assumere ad prioratũ dicti monasterij (cluniaceñ. ꝛ ꝺ charitate priorib' dũtaxat exceptꝭ) vnũ de duobus meliorib' totiꝰ clunia. ordis q̃s abbas duxerit noiandos ꝛ. j. Attẽdẽtes itaq3 ꝙ ius eligẽdi i collegiata ec. non cadit in laicũ[g] et iõ id eẽt ꝑniciosum exẽplo: ꝛ redũdaret i dispẽdium eccl̃iastice libertatis:[h] volumus vt dictũ prioratum libere possis (nõ obstante ꝯpositiõe ipsa) sicut alios prioratꝰ tibi subditos ordiare: denunciando ordinationẽ factã patrono vt suũ si voluerit honestum impartiatur assensuꝫ.

Ideꝫ decano et capl̃o scti iohãnis et scti stephani bisũtiñ.

valeret hodie: ꝛ ita est de forma electiõis ꝙ maior ꝛ sanior ps totiꝰ capl̃i ꝯsentiat in aliquẽ in ipo scrutinio.

a Nõ tñ inq̃sita. Et ita nõ sufficit dare inq̃sitores nisi vota eoꝝ inquirant̃ sꝫ alterꝝ ꝑ se sufficeret. s. inq̃sitio votoꝝ. ꝺ. e. qꝛ ꝓpter. opus est hic facto: ꝛ ideo non sufficit alterũ. j. de eo qui mit. in pos. constitutus.

b De iure cõpetere. Qꝺ dicit de iure vel ex cõsuetudie vel ponit̃ p. i. qꝛ ꝺ ꝯsuetudine prescripta debẽt iteresse sꝫ nõ ꝺ iure cõi: vl̃ ꝓpe p̃t istud teneri. vl̃. i. ex ꝑuilegio sibi ꝯcesso a papa. s. j. ꝺ his q̃ fiunt a pla. ea nosciatur.

c Iam ꝑscripta. Sic pꝫ ꝙ sola possessio non dat nec creat ius nisi sit ꝑscripta. j. de cau. pos. cũ eccl̃a. † ꝛ sic ꝯsuetudo nõ valet nisi sit ꝑscripta et rõnabilis. ꝺ. de cõsue. cũ dilectꝰ et. c. vl. sic ꝛ possessio sola nõ facit aliquẽ decurionẽ. ff. ꝺ decu. herennius. ꝛ sic possessio non facit aliquẽ clericũ sine canonica institutione. j. de ꝑbẽ. dilecto. ꝛ. j. de insti. ex frequẽtibꝰ. arg. C. de libe. cau. non idcirco. ꝛ. ff. de decu. herennius.

d Cõtra formã. Ex sic pꝫ ꝙ forma q̃ tradit̃. ꝺ. e. qꝛ propter. sit de subã electionis: q̃ ad quedam q̃ ibi ponunt̃: vt ibi dixīmꝰ: ꝛ est veruꝫ s̃m ꝙ hic dicit. Ex quo eñi forma ista attentat̃ diligenter seruanda est: ita ꝙ qui cõtra facit punit̃: vt hic dicit. inq̃sitio / publicatio collatio sunt de subã: vt si omittant̃ / cassatur electio: et incõtinẽti dꝫ fieri electio. al's si ꝓtrahat̃ nõ valet. ꝺ. eo. cũ post petitã. et sic electiones cassate fuerunt duplici de causa: qꝛ neutra facta fuit a maiori ꝑte capituli: et quia forma seruata non fuit.

Glo. seq. signat contrarium. ponit opi. quam reprobat. demum soluit.

e Priuãtes. Et ita q̃ facit ꝯ formã illã. ꝺ. e. qꝛ propter priuari dꝫ ꝑ sniam ꝛ nõ ipo iure: vt dicit illa constitutio. ꝟ. q̃ ꝯ. ꝛc. vñ signat̃ ꝯ. ꝺ. eo. cum. in cunctis. et c. innotuit. ꝟ. q̃ ꝯ istã formã. ꝛc. ibi sunt ipo iure priuati. Uñ quidã dicũt ꝙ illa ꝯstitutio / qꝛ ꝓpter. corrigit illum canonẽ cum in cunctis. in hoc ꝙ illi hodie non sunt priuati ipo iure: sꝫ priuãdi ꝑ sniam ꝓut hic factuꝫ fuit vt dicit̃ in illa ꝯstõne qꝛ ꝓpter. Istud nõ credo: imo vtraq3 ꝯstõ locũ suũ obtinet: et in suo casu loquit̃. Illa decre. cũ in cunctis. loquit̃ cũ q̃s ex certa scia eligit indignã ꝑsonã: vñ ipo iure sunt priuati ptãte eligẽdi. ꝺ. e. rescriptũ est. in fi. ꝛ bñficijs eccl̃iasticis ꝑ triẽniũ: vñ dico ꝙ si forma istiꝰ ꝯstõnis / qꝛ ꝓpter. ꝑ omia seruaretur: ꝛ veniret̃ ꝯ illã constõnem cũ in cũctis: nichilominus essent priuati s̃m tenorẽ illiꝰ canonis. j. e. cõgregato. aliud est peccare ꝯ formã illiꝰ capi. cum in cunctis. ꝛ aliud ꝯ illã ꝯstõnem qꝛ ꝓpter. qꝛ plus peccant eligendo indignas ꝑsonas: q̃ȝ faciendo ꝯ formã istius ꝯstõnis. qꝛ ꝓpt̃. Ibi eñi nõ peccãt in ꝑsonã aliquam. ꝛ ideo maior pẽa i vno q̃ȝ i alio. ꝛ ipo iure i vno. ꝛ ꝑ sentẽtiã i alio. et sic vtraq3 cõstõ remanet i suo statu quia diuerse forme sunt.

Sacrosctã. Prio narrat iniustã compositionẽ: quaꝫ scꝺo reuocat ibi attẽdentes. Ab.

f Iuri ꝯtriã. Et iõ non tenuit. s. ꝺ. e. cũ terra. vbi noiabantur due ꝑsone auribꝰ principis vel ꝑ̃triarche sic. j. de trãsac. ꝺ cetero. cũ sit fctã ꝺ re spũali cũ laico quam ipe obtinẽ nõ p̃t sic. j. ꝺ prescript. cãm q̃. et. xvj. q. vij. c. j. sicut nec pactio ꝓ spũalibus adipiscẽdis valet. j. de pac. pactiones. ꝛ. c. cũ clerici. ad hꝰ facit. j. ꝺ collu. audiuimꝰ. ꝛ spũalia iudicio laicoꝝ disponi non debẽt. j. ꝺ iudi. decernimꝰ. nec laicus i spũalibꝰ arbiꝫ esse põt. j. de arbi. cõtingit. ideoq3 hmõi cõpositio fuit iuri ꝯtraria. Itẽ dãnosa fuit ipi monasterio ꝛ ideo improbãda. j. de in integ. resti. requisiuit. ꝛ si de iure fuit ex quo dãnosa fuit dꝫ reuocari saltẽ ꝑ in integrum restitutionẽ dicit p̃dicta decre. requisiuit.

Glo. se. alle. ꝯ ꝯsuetudinẽ bononieñ. Signat ꝯtriuꝫ qꝺ dupl'r soluit ꝛ remittit. Io. an.

g In laicũ. Sic pꝫ ex hac decre. ꝛ ex illa. j. eo. massana. ꝙ ius eligendi nõ cadit in laicos etiã p̃onos in eccl̃ia collegiata: † ita hic tollit̃ ꝯsuetudo bonoñ. qui eligunt capellanos in capella: q̃ etiã nõ sunt p̃oni: sꝫ parrochiani. ꝛ q̃ p̃oni sunt eligunt cũ clericis ꝑlatuꝫ in collegiata eccl̃ia. Arg. ꝯ. j. de iurepa. nobis. ibi innuitur ꝙ p̃onꝰ hꝫ vocẽ eligendi in eccl̃ia collegiata. Sic eñi corrigit̃ illa decre. ꝛ oĩa alia iura q̃ idẽ dicere videntur: et sic stabimus huic vt Tã. dicebat. Sed electio facta dꝫ p̃ñtari p̃ono vt hic dicit: vt suũ ꝑ̃stet assensum. sic. ꝺ. eo. cũ terra. et. c. ꝙ sicut. Uel intelligas illã decre. nobis. cũ eccl̃iastica ꝑsona obtinet ius p̃onatꝰ et sic non ꝯdicit: lꝫ gñal'r loquat̃ nõ distinguẽdo iter laicũ p̃onum ꝛ clericũ: dic vt ibi no.

h Libertatis. Que eñi in p̃iudiciũ libertatis ecclesiastice tentant̃: firmitatẽ sortiri nõ debẽt. ꝺ. de cõsti. q̃ in eccl̃a ꝑ. ꝛ. ꝺ. e. cũ terra. ꝛ. xcvj. di. bñ q̃dẽ. ꝛ. ꝺ. e. q̃squis. vbi laici ꝓhibent̃ ab hmõi electionibus.

† Con. cor. tex. l. i. ñ dubiũ. cũ no. C. ꝺ legi. et xxv. q. ij. ipia. ll.

† Concor. textus cuꝫ glo. j. in l. ob maritorum. C. ne vxor ꝓ ma. ꝛ l. l. stipulationem ꝯ. hi q̃. ꝯ. ff. de vb. sig.

Eligendi ius non cadit i laicum.

† Concor. textꝰ. lxiij. di. nulliꝰ. et. c. valẽtinianus

diuisio Cum in ve. ¶ Primo ponit electionis formā. scdo cause ɔmissionē ⁊ decisam iudicū relationē. ibi. relato ꝗ. tertio cause diffinitionē ibi. cū aūt. Ab. si.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

a ¶ Socioꝝ. Et sic requisiuerūt consilium duoꝝ tm̄ vnde nō vident seruare manda tū. qđ ddez exa cta diligētia est obseruandūz. ꝗ. de rescrip. cū di lecta. ꝗ. ꝺ offi. de lecta. ꝗ. ꝺ offi. de leg. venerabilis sed licet non re quirerent ɔsiliū tertij quē elige re volebant non dicunt fecisse cō tra formam mā dati nec preter formā. qꝛ ipsum eligendo illo cō sentiente cōsiliū ipsius reqrūt et obtinēt. ar. ꝗ. e. cum i iure. et. ff. qđ cuiusqꝫ vni uer. plane.

b ¶ Ipsoꝝ. s. duoꝝ. ⁊ nō illi⁹ qui electus fuit qꝛ ille nō debuit reqri cū hoc ipso cassaret. vt. ꝗ. e. cū post petitam ꝺ hoc dicit. ꝗ. e. cumana.

¶ Glo. se. notat ⁊ dat sīlē. querit et soluit. solutio ni obijcit et re spondet.

c ¶ In tracta tu. hic patet ꝙ tractatus dꝫ ha beri añ electio nē ⁊ collationē adinuicē: al's quō eligerēt nisi pmo de aliquo eligēdo tractarēt. ꝗ. e. cū terra. ⁊. ꝗ. e. qꝛ ꝓpter et. ꝗ. de arbi. cū olim. sicut in carnali matrimonio tra ctact⁹ pcedere dꝫ: ⁊ ideo si isti nō fuerūt reqsiti in tra ctatu electiōis cassat electio. Sꝫ quid si cōciliarij dis cordarent ab istis electorib⁹: nunquid valebit electio ipso iure: certe et ipsa lr̄a satis innuit ꝙ si reqratur ipsoꝝ ɔsiliū ipo tractatu ɔpetēti tpe anteqꝫ cōueniāt in aliquē: ⁊ cōferāt adinuicē de psona eligēda siue cō cordēt ꝙ valeat eoꝝ electio: qꝛ p hanc formā nō impo nit necessitas vt ɔsiliū eoꝝ sequi teneant: vel nō vide ret hr̄e ptātem eligēdi cū talis ptās penderet ab il loꝝ arbitrio. ad hoc facit opti. ar. ꝗ. de arbi. cū olim. et ex cōsilio nemo ad id obligat. xiiij. q. i. dsdo. ar. iiij. di. deniqꝫ. in fi. ar. Sed circa finē vbi dī ꝙ nec expectatū fuit eoꝝ rn̄sum vr̄ ɔdicere huic dicto. sed dic ꝙ nō cō tradicit: qꝛ rn̄sum eoꝝ semp est expectandum: al's de lusoriū videret tale ɔsiliū petere.

¶ Glo. seq. dat sīlē cui signat ɔtrariū.

d ¶ Reqsitum. Et ꝺ ꝓ nō reqsitis habent: sicut se ro appellat q tpe cōpetēti nō ꝓuocat. ij. q. vj. biduuz.

¶ Si ꝑ papā mādat ꝓntibus eligere ꝙ eligāt cū cōsilio ali quoꝝ: alioquin cōsiliarij pul deant: eligētes debēt ɔsiliū reqrere in tractatu electionis et cōgruo tēpore expectare re sponsum: al's electio nō tenet

Capitulum. iij.

Cum in veteri lege: ⁊ in fra. ¶ Porro iāduduz vobis dedimus i mādatis: vt īfra. xl. dies post susceptionez lr̄aꝝ nr̄aꝝ cū cōsilio sancti be nigni et monsbūdi abbatū et fratris S. de ordine predica torum eligeretis personā ido neaz canonice in pastorē alio quin dicti consiliarij vobis de archiepo prouiderēt. Uerum die ad eligendum pfixa. vj. ex vobis potestatem eligēdi de dictis vsqꝫ ad consumptionez cuiusdam cādele: que ibidem accēsa extitit duraturā. Tan dem cū electores hm̄oi cōue nissent in predictum abbatez sancti benigni: et super hoc so ciorum[a] eius consilium requi sissent: proponēte vno ex illis ꝙ deliberato consilio respon derent. ⁊ differentibus eis fe stinanter dare responsum pre fati electores (cū candela ipsa deficeret) non expectato ipso rum[b] consilio dictum abbatez in bisuntineñ. archiepiscopū elegerunt. et infra. ¶ Relato ergo ad apostoli. se. negocio archiepo vienneñ. et abbati de firmitate mūxumus: vt si cōstaret ab eisdē electorib⁹ de electione tractatum fuisse habitum et i tractatu[c] electio nis pdictoꝝ cōsiliū reqsituz[d] electionem ipsius abbatis (si persona esset idonea) confir marent. Qđ si in tractatu ele ctionis non fuisset illoꝝ consi liū reqsitū: licet postea requi situm fuerit non competenti tpe: ⁊ nec etiam expectatum[e] respōsum ipsorū: aut nō esset idone⁹ idem abbas: quod de ipso factum erat: tanqꝫ inuali dum irritarent: ⁊ infra. ¶ Cū aūt cōpertū nō fuerit cōpetē ti tpe reqsitū cōsiliū de psona predicti abbatis: et qñ extitit reqsitū non fuit expectatū re spōsum nisi modico tpe: nec

ver. siquidem. Et est simile qđ dicit lex. si ɔmisisset fa cere insulā infra certū tpꝰ: ⁊ tantū tēpus trāsierit ꝙ ammodo infra tēpus statutū fieri nō potest: licet to tū tpꝰ nō trāsierit: possum agere ɔ te: qꝛ perinde est acsi totū tpꝰ transierit. ff. de verbo. obli. si ita stipu latus essem. ⁊. l. cum stipulatus et. l. hoc iure. ar gu. cōtra. ff. e. si insulā. ⁊ illud di citur tempus cō petens: quo deli berare congrue poterāt. ꝗ. de offi deleg. cōsuluit. Et tarde fuerūt requisiti. Sicut ecōuerso tēpestī ua citatio nō te net. ꝗ. e. bōe me morie. ar.

¶ Glosa. seq. si gnat ɔriū ⁊ sol uit. scd̄a ps reci tet p q. dđ si cuz assensu ⁊c.

e ¶ Expecta tum. Et sic vide tur ꝙ nō sufficit cōsiliū tantū pe tere: sꝫ expectā dū est consilia rioꝝ responsum et sine ipsoꝝ cō silio rn̄so nō va let electio. Sed cōtra. ꝗ. de arbi. ca. cū olim. vbi cōsiliū tātuz re quirit: sed assen sus nō exigitur ⁊ illud generale est ⁊ obtinet ra tione arbitrij: et sufficit licētiam petere: licet non obtineat. ꝗ. de regula. ⁊ trāse. ad reli. licꝫ. Itē tutor cōsiliū matris pōt omittere: lꝫ testator hoc mandaue rit. ff. de admi. tu. quidā. ɔ. papinian⁹ et ptor nōnūꝗ a volūtate patris recedit. ff. vbi pup. edu. de. l. j. ⁊ ita videt ꝙ sufficiat reqrere cōsiliū tm̄ et nō respōsum at tendere. hic nō valet qđ faciūt: nisi eoꝝ cōsilium ha bitū sit in tractatu electionis. vt. lxiij. di. obeuntibus ⁊. xv. q. vij. epus nullus. ⁊. xij. q. ij. sine exceptiōe. ꝗ. e. ne ꝓ defectu. vbi de hoc. Sed si mandatum fuisset ꝙ cū eoꝝ ɔsilio ⁊ assensu obtento: tunc non valeret ele ctio: nisi sequerent voluntatē ɔsiliarioꝝ. et talis po testas nō est libera: qꝛ non possunt eligere quē volūt: et tunc non astringunt ad aliquā formā: sed omnib⁹ ptibus reqrunt electores siue canonici ɔsiliū ɔsilia rioꝝ ⁊ sm̄ eoꝝ cōsiliū et respōsum eligāt omnes vel vnus vice omniū de ipoꝝ mādato. sic fuit factum in electione p manū nepotis dn̄i pa. vbi talis forma da ta fuit caplo. si capitulū bisuntin. voluisset i casu isto eligere p formā scrutinij tunc ante scrutiniū cōmuni ter omnib⁹ psentib⁹ tractare debebant de electione cū consiliarijs ⁊ requirere eos ⁊ audire consiliū eoꝝ

Concor. tex. in. l. quidā de cedēs. ɔ. pō ponius ff. de adul. ⁊ i. l. j. ɔ. si ptes. ff. ꝺ ex ercito. actio.

Concor. tex. i. l. qui h⁹ āno. ⁊. l. cū d. ff. i de vb. ob. ⁊ isti. ꝺ inu. sti. ɔ. pe.

Concor. tex t⁹. i. l. in sacris. et in. l. hac le ge. C. ꝺ pri. sa crorum scri. li. xij.

Et postea ꝓcedere ad scrutiniũ et eligere quẽ vellẽt ꝗ etiã post scrutiniũ requirãt consiliũ illoꝝ ⁊ postmodum eligant seruata forma scrutinij. B.

¶ Glo.seq.arg.alle.iij.iura.

a ¶ Alijs imputari. Imputẽt sibi qꝛ tm̃ se artauerũt. Et est ar. ꝙ negligẽtia vnius alij obesse nõ dꝫ Iniquũ ẽ ei aliquẽ alterius odio ꝑgrauari. C. ꝺ iꝺ offi.test. si quis et pena suos debet tenere actores.j.de his que fi.a ma.par.ca.ca.q̃siuit.⁊.C.ꝺ pe.l.sancimus.

tus oĩ poscẽti reddere rõnẽ.ca.dis.§.ecce.ad fi. qꝛ cũ ip̃e debeat alios docere: nõ dꝫ tunc discere.in auẽ.de san.epis.§.dain⁹.col.ix.⁊ nos cũ ep̃i sumus alioꝝ doctrina nõ indigem⁹.j.q.vij.conuenientibus.

¶ Glo.seq.reci.p.q.q̃re hec electio irrita ⁊ reliq̃ ꝯfirmãda: et arguit contra opi.

debeat alijs[a] imputari ꝙ intm̃ illi sibi tp̃o artarãt[b] ꝯ electiõeꝫ abbatis ipsius nõ ꝑsone: sꝫ electiõis vicio duxim⁹ irritandã.

Idem ep̃o siluanecteñ.

¶ Si maior ps capl̃i scienter eligit indignũ valet electio de digno a minori pte etiã ex eodẽ scrutinio fctã. h.d. ꝺm veriorẽ intellectũ ⁊ itrisecũ. C.liij.

Congregato Niuerñ. capitulo ad electioneꝫ futuri pastoris.xiij.in decanũ: et.xxiij.cõputato ꝓcuratore[c] cuiusdã absentis: in cantorem ipsius ecclesie cõuenerunt qui cũ plres in eũ et pauciores i aliũ sua desideria direxissent a pte sua elect[d] extitit in pastorem eccl̃ie niuerneñ. Postmodum[e] credente parte decani ꝙ alij plurimũ deliquissent eligẽdo ꝑsonã sciẽtie lr̃alis exptem ꝓpter qꝺ illis ꝺm statuta lateraň.concilij[f] ip̃o iure eligendi ptãte priuatis: ptãs eligendi ad eos extitit deuoluta: ꝯ decanũ ip̃m q̃ in eũ sua vota direxerãt/in suum ep̃m elegerunt ad se.apo.appellantes: ⁊ ĩfra. Reliq̃s petentib⁹: vt irritare decani electioneꝫ attentatam a paucioribus: ⁊ post aliã non cassatã: ac cõfirmare reliquaꝫ veluti canonice celebratam a plurib⁹ de persona idonea dignaremur. ¶ Nos igit̃ mãdamus quatenus si dictus cãtor defectum in lr̃atura[g] nõ patit̃: ⁊ al̃s est idoneus ad regimen pastorale: ipsius electionẽ procures auctoritate nostra (infirmata reliqua) cõfirmare. Alioquin (ipsius cantoris electiõe irrita[h] nũciata) prenominatuꝫ decanũ (si nihil ei de canonicꝭ obstiterit statutis) eadẽ auctoritate ꝑficias eccl̃e memorate

Idem siluanecteñ.ep̃o.⁊ Jo. de monte mirabili archidi. et succentori Parisieñ.

¶ Habens plures dignitates vel plura beneficia curata sine dispensatione pape ineligibilis est. hoc dicit quo ad titulum. Capitulum.liiij.

Vdũ ecclesia rothomageñ. pastoris solacio destituta/cõtra electionẽ q̃ in eadem ecclesia fuerat celebrata[i] R. archiꝺ. ⁊ q̃dã alij eiusdẽ ecclesie canonici ad se.apo.accesserunt. Dicto vero archi. pro se ac pte sua: ⁊.G. archidia. ꝓ ꝓcuratore illoꝝ[k] q̃ electioneꝫ celebrauerãt i nr̃a p̃ntia cõstitutis: int̃ alia q̃ cõtra[l] electum obiecta fuerãt archi. ꝓposuit memorat⁹ ꝙ idem elect⁹ post generale concilium archidiaconatum ambianeñ. adeptus ipsum cum pluribus parrochialibus ecclesijs quas ante idem concilium obtinuerat: retinere presumpsit: eoq̃ dimisso retinuit eccl̃as memoratas

¶ Glo.seq.indu cit simile.

b ¶ Artarãt. Sic iudex cui⁹ iurisditio expirat i terio nõ debet ita se artare sed ea hora ꝓcedat qua possit ꝑficere qꝺ icũbit ꝗñ noctis tenebras ⁊c̃.j. ꝺ offi. deleg.ꝯsuluit. ⁊ ff.de fer. pridie. ⁊.l.more romão

Congregato. ¶ Elect⁹ a maiori pte capituli si ẽ idoneus confirmat̃ al̃s ꝯfirmat̃ electio fctã a minori parte de digno. h.d. et hec summatio est multũ generat̃. ¶ Primo ponitur duplex electio ⁊ sic per vtrã ꝑ ptiuꝫ allegatiões. Secũdo ibi: nos igitur. diffinitiõis cõmissio. Ab. si.

c ¶ Procuratore. ꝫ.e.qꝛ ꝓpt ⁊.c.scptũ.⁊.ff.ꝺ admi.tu ita autẽ.§.gessisse.

d ¶ Elect⁹. ꝑuata forma scrutinij i vtraq̃ electiõe.

e ¶ Postmodũ. Anteq̃ diuerterẽt ad aliũ actũ: ne sit contra.ꝫ.e.cum post petitam.

f ¶ Lateraneñ. concilij.ꝫ.e.cum in cunctis.

g ¶ In lr̃atura. Et ita defect⁹ sciẽ facit aliquẽ ineligibilẽ.ꝫ.e.cũ in cunctis. ⁊ nõ solũ ipedit ꝓmouẽdũ: sꝫ deijcit iã ꝓmotũ.j.ꝺ etas.⁊ q̃.c.vl. ⁊ defect⁹ sciẽ inducit renũciationẽ.j.ꝺ renũ.nisi cũ ꝑdẽ.§.ꝓ defectu. et qꝛ nõ sit eminẽtꝭ sciẽ: saltẽ sit sufficiẽtꝭ.ꝫ.eo.cũ nobis oli. ⁊ nõ solũ dꝫ hr̃e sciam sacraꝝ lr̃arũ: sꝫ etiã scl̃ariũ negocioꝝ.xxxvj.di.§.i.⁊.c.qui eccl̃iasticꝭ: vt sit paratus

b ¶ Irrita. Ipso iure.ꝫ.co. cũ in cũctis. cuꝫ indignã ꝑsonaꝫ elegerunt. vñ eligẽdi ptãs remãsit penes alios: q̃uis numero pauciores: cũ p̃mi eligẽdo taleꝫ reddiderint se indignos.ꝫ.de postu.c.ij. vñ cõfirmat̃ h̃ electio a minori pte celebrata: nõ obstãte priori electõe: ⁊ ita electio q̃ nulla ẽ: nõ ꝑstat ipedimẽtũ scꝺe.si.ꝫ.e.scptũ ẽ.in fi.et ꝺ hoc dictũ ẽ.ꝫ.eo.auditꝭ. Et ꝑ hãc ꝺcre.expsse reprobat̃ dictũ illoꝝ q̃ dicunt ꝙ canon ille cuꝫ in cunctis.nõ ẽ hodie late sñie: sed ferẽde: vt dixi.ꝫ e.cumana. in fi.

Dudum. ¶ Diuiditur ꝑncipalit̃ in tres ptes. In p̃ma ponunt̃ narrationes ptiũ corã papa In secũda ibi: nos igit̃. ꝯmissio ⁊ ꝓcess⁹ iudiciꝫ. In t̃tia ibi: lꝫ aũt ꝓcess⁹ pape. Ab.

i ¶ Celebrata De decano eiusdẽ eccl̃ie qui primo fuerat archidiacon⁹ ambianensis.

k ¶ Illoꝝ. No.ꝙ eligẽtes p̃nt petere ꝯfirmationẽ sue electionis: ꝯ sed hoc intelligo de ꝯsensu electi esse faciẽdũ: al̃s non.ꝫ.e.innotuit.

l ¶ Cõtra electũ. No.ꝙ q̃ opponit in formã electionis ⁊ nõ ꝓbauerit qꝺ opponit: ꝯdẽnari dꝫ alteri pti i expẽsis. Quĩi̇̃o deficit a ꝓbatiõe ei⁹ qꝺ obijcit in ꝑsonã a bñficijs eccl̃iasticꝭ ꝑ triẽniũ nouerit se suspẽsum ad q̃ si ĩfra tp̃s se igesserit.ip̃o iure illis ꝑpetuo est p̃uatus nullã sp̃e de mia hitur⁹: nisi ꝓbauerit euidenter ꝙ ꝓbabil̃ ⁊ sufficiẽs cã ip̃m a calũnia excusauerit: vt hec statuit̃ i decr̃. Inno.iij.e.ti.c.j.q̃ĩcipit statuim⁹

ꝯ Concor. text⁹ i.l.ij.§.sed si q.ff. si quis cau.

Sũmarium.

ꝯ Concor.cuꝫ h⁹ tex. c.cũ vl. tonieñ sis ⁊ bone.cuꝫ glo.pe. et.c.qꝛ ꝓpter. cu not. ꝫ.h⁹ ti.

dimissio

ꝯ Adde.no. ꝑ bar. i l.si qs. C.ꝺ decu.li.x. ⁊ gl.vl. i.c. examinata. j.ꝺ confir. vti.vl'inu.

h

a ¶ In eodē concilio .j. de pbēn. de multa. cuius vba hic īferius ponuntur.
b ¶ Cupiditatis vitiū .j. de cleri. nō resi. qr nōnulli .j. de pbēn. cū tamdudū. z. c. qr intm. vn̄ in lateranen̄. cōciliū z consiliū gn̄ale beneficia hmōi retinebat.

prelati siue pīla p illū imposita? Nō videt: qr nullā ptātem habet ligandi vel soluēdi: sicut nō valet sn̄ia a non suo iudice lata .j. de iudic. at si clerici. et si sic gi bant. In casu isto nō credo q periret: non qr ille hoc posset sz ppt fidē quā habebāt ī sacramēto cū crede rent illū adhuc esse suum prelatum: z ita sola fi de saluātur .j. de bap. z eius effe. debitum. z .j. de pbrō non bapt. apostolicā. z de ꝯse. dis. iiij. baptismu vicem.

¶ Gl. se. alle. iij. ꝯcor. iduci. iiij. similia.
c ¶ Reprobat. Sic pz q nō debes facere id ad q alios debuerās phibere .j. de na. ex lib. vē. c. vno. z. ff. de ꝯdi. ide. ff a fre. z. ff. si. ser. vē. alri. z qd ds ds exigē ab aliis: iniō fortiꝰ a seipo. ff. de nego. gest. si pupilli. §. videamꝰ. z. ff de fideius. tutor datꝰ. nec pt esse hortator viduitatis q ꝯiugia fre qntauerit. xxvj. dis. vna tm̄. nec pōt de medio ec clie malū aufer re: q i sile delictū corruerit. xxv. dist. pmū. Et qd aduersus aliū p̄stare debuit tutor pupillo suo id aduersꝰ se p̄stare debuit. ff. de admi. tu. quotiens. §. ij. et. xlij. di. §. j. in princi.
d ¶ Iure .j. de prebē. de mlta.

Vñ cum in eodē^a cōcilio sit sta tutū vt quicūq receperit ali qd bn̄ficiū curā aiarū habens ānexā: si pꝰ tale bn̄ficiū obti nebat: eo sit ipō iure puiatus z si forte illud retinere cōtēde rit: et alio spoliet: pdictus elec tꝰ cōtra hmōi veniēs statuta trāsgressiōis notā: necnon cu piditatis^b vitiū qd in alijs re probare^c debuerat: ex plurali tate bn̄ficiorū incurrit. Et re tinendo bn̄ficia q nōn specta bant ad ipm: cū post receptio nē alterius priora bn̄ficia va cauerint ipso iure^d rē cōtracta uit p cōseqns alienā^e: z sic fur tū^f cōmisit quodāmō vel rapi nā. In sue qq salutis z multa rū aiaꝝ dispēdium predictas prochiales ecclias retinebat cū earū cura q iā priuatꝰ fue rat ipso iure: ad cuꝫ nullatenꝰ ptineret: et sic p ipm eedē aie dānabilit sūt decepte^g. ¶ Ue rū pcurator eoꝝ qui elegerāt ipm: etsi pluralitatē bn̄ficiorū huiusmodi coram nobis profi teretur in iure: per concessio nē^h tamē rothomagen̄. archi epi nobis exhibitam: eundem electū nisus est multipliciter excusare. ¶ Nos igit dictam excusationē vtpote friuolam nullatenꝰ admittētes: z vobis dedimꝰ in mandatis vt si con staret q idē post receptum ar chidiaconatū predictum curā aiaꝝ habentem: prefatas par rochiales ecclesias electiōis^i tpe retineret: nec ostēderet se cū per se. apo.^k sup hoc dispen satū: electionem illius auctori tate apost. cassaretis. z infra. Partibus ergo ppter hoc in vr̄a psentia constitutis: pstito qq iuramento de veritate di cenda: et factis positionibꝰ et respōsionibꝰ hicinde: tandem eodem decano^l pretextu quo rūdam grauaminū ad nostrā audientiam appellante: vos electionem hmōi irritantes ei dē ecclie de cenomanen̄. epo

h ¶ Per ꝯces sionē. An ꝯciliū gn̄ale .j. de pbē. de mlta. poterāt epi de talibꝰ di spēsare p illo de cre. lxx. di. sctōꝝ sz postea nō. z io non pfuit huic ꝯcessio fctā post illud ꝯciliū. B.

ꝯ Con cor. tex tus. i. l. liber to. §. si. ff. de neg. gest.

¶ Glo. se. notat tps electiōis spe ctādū z dat duo silia. demū qrit arg. pr ꝯ. soluit z remittit.
i ¶ Electionis tpe. Not. tps e lectiōis spectan dū. s. e. dudum vbi de hoc. z ita si tūc nō habuis set nō iputaret ei: cū iā purgatꝰ eēt p restitutio nē. Sic z q in cri

e ¶ Alienā. sic. ff. de pecu. pōponiꝰ. z. C. vn̄ vi. l. vlt.
¶ Glosa seq. dicit quid sit furtum: opponit q hic non cadit furtum z soluit.
f ¶ Furtū. Si. vij. q. j. non fure. Furtū ꝯmittit q rē alienā iuito dn̄o ꝯtrectat. insti. de obliga. q ex delic. na scū. §. furtū aūt. Et dr furtū ꝯtrectatio rei aliene fraudulosa. vt isti. eo. ti. i pnci. vt iste q rē alienā sciēter tene bat. z iō nō excusat. Si eīn ds rē ꝯtrectauerit alienā cre dēs eē suā nō ꝯmittit rapinā vel furtū. isti. vi bo. rap. §. qr tm̄. itē nec excusat hic ēt si credat dn̄m pmissuꝫ cū exigatur expssa dispēsatio apo. se. vt .j. seqtur. z .j. de pben. de multa. Sz in furto excusatur si credat dn̄m pmissuꝫ. isti. de obli. q ex quasi. delic. nasc. §. placuit. sz qd dicit furtū vel rapinā hoc non ē veꝝ: qr furtū nō ꝯmittit in re imobili. isti. de vsucapi. §. q aūt. nec de l corpali qualis erat hic. ff. de acq. re. do. seruus. §. in corporales. Sz hic ista vba iproprie dicūtur. z iste po tiꝰ dr inuasor: sic exponit. vij. q. j. non furē z latronē. i. inuasorē. Et hoc etiā exponit cū dicit quodāmodo.
¶ Glo. seq. causam reddit qrit arguit z soluit.
g ¶ Decepte. Qr cū desierit eē platꝰ eoꝝ: nil pote statis hēbat i eis vn̄ non posat illas aias soluere vel ligare .j. de peni. z re. ois vtriusq. z de peni. distin. vj. placuit. Sed nunqd valebit illas absolutio illiꝰ talis

Furti ꝯmissio
Furtū

mine detinet repellitur a testionio. sz si iā emēdatꝰ ē admittitur .j. de testi. testioniū. cū districtōe illiꝰ capli z ita repellit vt idignꝰ: qr nō erat capax tūc. ff. de iure fisci. non itelligitur. §. si ds palā. Sic ēt ꝯsiderat tps ꝯtractꝰ an ecclia decepta fuerit vel lesa vltra dimidium iusti pciꝫ .j. de emp. z vē. cū dilecti. z. ff. de euic. ex mille. §. j. C. de resci. vē. si volūtate. sz si medio tpe dimitte ret illas prochiales ecclias nūquid pdesset ei: vt sic reputaretur dignꝰ? vr̄ q sic: qr si tpe lit. ꝯtest. nō ꝯpe tit mihi ius ꝯ te: qr tūc nō possides z tpe sn̄ie tu possi deas: seqt ꝯdēnatio. ff. de rei vē. si aūt. §. j. ff. de peti. here. si q tpe. z. ff. de pecu. qsitū. r̄nso. j. z. ff. deposi. l. j. §. non tm̄. z merito cū res pueniat ad eū casū a q po tuit efficax hr̄e pnncipiū .j. de ꝯuer. coniu. placet. Sz ꝯ ipso sui pncipio inhabilis erat. qr itus ortus occidit j. q. j. quibusdā. z talis ꝯtrꝰ non sumpsit initiū ab ori gine equitatis. xvj. q. iij. si sacerdotes. Ueꝝ est q nō pdesset dimittere hmōi bn̄ficia: vt p hoc confirmare tur electio sua. De hac materia qn̄ considerandū est principium vel finis. no. s. eo. c. dudum.
k ¶ Per se. apo. dispensatū .j. de pbē. de multa. z sic euacuatur opi. Ioh. qui notauit ibi q epi adhuc pos sunt in talibus dispensare.
l ¶ Eodem decano. s. electo q decanus erat eiusdē ecclesie. post dimissum archidiaconatū ambianen̄.

prouidistis: et infra. ¶ Licet aūt positiōes † ꝛ respōsiones super pluribus articulis facte fuerint corā vobis: quia tamē contestationē litis non inuenimus esse factam (cum nō per positiones ꝛ responsiōes ad eas factas sed per petitionē in iure ꝓpositā et rñsionē [a] factā cōte. li. fiat.) ‡ eūdē ꝓcessum de fratrum. n. cōsilio: irritū [b] duxim⁹ nunciādum. Tandē archidiacon⁹ electionē ex premissa causa petit irritari [c]: electo [d] respondente ṗdicto ꝙ non erat eius electio irritāda Lite vero coram nobis legitime contestata: ṗstitoq; de veritate [e] dicēda a partibus iuramento: idem electus ꝛ si cōfiteret [f] se dicta bñficia electionis tēpore tenuisse: tñ excusare se super hoc nichilominus nitebatur: quia videlicet dictum archidiaconatū non credebat curam animarum habere. Sed cum in iure confessus fuerit ꝙ archidia. ambianeñ. de consuetudine suspendit [g]: excōmunicat: et absoluit

¶ Glo. seq. querit an p confessionē fiat cōtestatio. argu. contra. ꝛ soluit pro. distinguendo tamen.

a ¶ Rñsionē. Sꝫ pone ꝙ re⁹ ꝯfiteat quod petit ab actore. nunqd p cōfessionē fit lit. ꝯtestatio? vr ꝙ non. q: dixit lex p narrationē ꝓpositā ꝛ ꝯdictionē obiectā fit litꝭ ꝯtestatio. C. de iudi. rē nō nouā. §. proni. ꝛ alibi dr lis cōtestata cū iudex p narrationē cām audire cepit. C. de li. ꝯtes. l. vna ꝛ ita ꝙ dixit simplicit per narrationē determinat p illā. l. rē nō nouā q̄ ē posterior ꝛ ita vr ꝙ fiat cōtesta. litis tñ p cōtradictionē ꝛ nō p ꝯfessionem Dicas ꝙ si libellus dat⁹ est aduersario ꝛ ꝓposita narratione actoris aduersario ipse ꝯfiteat̃ aio ꝯtestādi litē: tūc lis est ꝯtestata: et ex tali ꝯfessiōe dānat̃. ff. de ꝯfes. iulian⁹. ꝛ ita sñia diffinitiua fert̃ ꝯ reū. Sꝫ si nō sit dat⁹ libell⁹ ꝛ re⁹ ꝯfiteatur in iudicio: tūc nō dr fieri li. ꝯtes. nec fert̃ sñia diffinitiua sꝫ iudex ṗcepit reo vt soluat ad certū tps. ff. d iudi. si debitor: ꝛ tale ṗceptū nō appellat̃ sñia: sꝫ simplicit̃ dr ṗceptū: et ita seruat̃. Est ꝗ verū: ꝙ oblato libello aduersario: ꝛ postea ꝓposita petitiōe actoris in iudicio siue reus neget siue ꝯfiteat̃ litē ꝯtestādo: litꝭ ꝯtes. est facta. ‡ Et hoc satis habet̃ p hoc ꝙ dicit: ꝙ p narrationē ꝛ rñsionē ꝯtestatio litis fiat nō distinguē do cōfitēdo vel negādo: ꝛ ēt ipsa significatio vbi hoc ꝓbat satis. Cōtestari. i. simul testari. ꝛ ita reus q̄ confitetur cum actore simul testatur super re petita. B.

† Concor. textus l. i. heres. ꝛ se. ff. de pet. he. ꝛ in l. gall⁹ §. ꝛ q̄ si tm. ff d lib. et posth.

‡ Concor. textus l. i. defensor. §. q̄ iterrogat⁹. ff de int. ac. ꝛ in l. i. C. d di. rescrip.

‡ Concor. textus l. i. §. preterea. ff. d iti. actuq; ꝓua. et l. i. §. et ibi Cynus. C. d alie. iu. mu. cā fac.

b ¶ Irritū duxim⁹. Sic ptꝫ manifeste ꝙ litꝭ ꝯtestatio est de sbā ordinis iudiciarij: ꝛ nihil valet sñia vel testis receptio illa omissa. j. vt lit. nō ꝯte. accedēs. ꝛ c. ad hoc. ꝛ hic. ꝛ ita p positiōes et rñsiones ad eas non fit lit. ꝯtest. j. d lit. ꝯtest. c. vno. ꝛ C. d iudi. rē nō nouā.

c ¶ Irritari. Hic agebat̃ ꝯ electū: vt ei⁹ electio cassaret̃ ex cā ṗdicta. s. i. c. j. d iudi. exhibita. ꝛ eadē cā possent ipsi idē excipe ꝯ electū: si peteret electionē suā cōfirmari. j. d excep. dilecti. ꝛ sic ex eadē cā cōpetit actio ꝛ exceptio: diuerso tñ iudicio qd nō ꝯtingit in alijs iudicijs: cum exceptio sit actionis exclusio. ff. de excep. l. ij. ꝛ idem est effectus quocunq; modo ꝓcedatur. B.

d ¶ Electo respōdēte. Hic ergo patet qualiter litis cōtestatio fiat: q: p petitionē in libello petitā ꝛ respōsionē directe factā ad ipsum: vt hic patet. sicut etiam traditur. C. de lit. contest. l. vna. ꝛ j. de lit. contest. ca. vno. C. de iudi. rem non nouam. §. patroni.

¶ Glo. seq. no. querit. argu. contra. Iterum querit ꝛ soluit. Alle. in fi. ius nouum.

e ¶ De ṽitate dicēda. Notat ꝗ ius nouū: lꝫ rō esset antiqua: ꝛ sic etiā obseruat̃ ꝙ in causis spūalib⁹ iuramētū de ṽitate dicēda tm̄ ṗstat̃ ꝛ non de calūnia. j. de iura. calū. lr̃as. Sꝫ nunqd hmōi iuramētū dꝫ exigi a prelato: qñ litigat̃ per sindicū noie collegij? in causis spūalibus nō videt̃. q: illud iuramentū debet ṗstare sindicus: qui videtur dñs litis fact⁹ per cōtestationē sicut ṗstat iuramentum de calūnia. j. de iura. calū. in ꝑtractandis. ꝛ c. seq. ꝛ c. cū in cā. ꝛ idē dico in hoc iuramēto qd in iuramento de calūnia vt q̄ illud ṗstare nō vult actor cadat ab actione instituta. ꝛ re⁹ ꝓ cōfesso habeat̃. de iura. calū. cū in cā. et. C. e. tit. l. vl. §. ꝙ si actor. Iuramentū illd de ṽitate dicēda qdā exigūt a plato licet prestitū sit a syndico: ꝛ in spūalibus ꝛ in ciuilib⁹ causis vt plat⁹. dicat idē ṽitatē d cā illa. Sꝫ q̄ iure hoc faciāt nō vidi ius sup hoc sꝫ ex q̄dā equitate hoc dicūt que posset continere qñq; iniquitatē q: posset corrūpi plat⁹. Sꝫ nūqd crederet̃ confessioni plati vt p talē ꝯfessionē ꝯdēnaret̃ eccl'ia si iam fundasset eccl'a intētionem suā nunqd preualeret ꝯfessio plati cōtra ecclesiā facta? Certe nō. ar. op. xxv. q. ij. postea vero q̄ꝫ. q: factū plati non dꝫ ecclesie sic imputari. xvj. qd. v. si epm. ꝛ j. de excep. cum venerabilis. Qui tale iuramētū exigūt dicūt ꝙ ꝯfessio prelati sola nō ṗiudicaret eccl'ie: sed cū alijs adminiculis ṗiudicaret: vt si altera ps semiplene ꝓbasset ita ꝙ nō sufficeret ad condēnandū. tunc ꝯfessio plati complet ꝓbationē. Sed nō credo ꝙ deberet talis exigi confessio nisi forsan cū prelat⁹ deberet rñdere de eo qd ipse fecit: sicut seruus qñq; interrogat̃ de facto suo. iiij. q. iij. §. itē serui neq;. ꝛ C. de q̄stionib⁹. interrogari. nec tūc dicerē ꝙ ꝯfessio illa ṗiudicet eccl'ie q: delictū psone ꝛc̄. nisi id fecisset de mādato capl'i: vel ratum postmodum habuisset. ꝛ hoc ꝓbat decre. illa ṗsentiū. que hic inferi⁹ allegat̃. licet ꝯsuetudo se habeat in ꝯtrarium hodie vero habem⁹ quandā decretalē sup hoc q̄ dicit ꝙ platus noie suo ꝛ in aiam capl'i vel maioris partis ṗstat hoc iuramentum de veritate dicenda. et sic deberet respondere veritatē quā ipse scit et intelligit per eos in quoꝝ aias iurauit: ꝛ incipit. ṗsentium tibi auctoritate: ꝛ mittit̃ cuidā archiepo. et est modo sub ti. de testi. lib. vj. Et ita confessio solius prelati nō preiudicat ecclesie: ꝛ ita non debet exigi. Ber.

Iuramētū d veritate non dꝫ platus ṗstare.

f ¶ Cōfiteret̃. Et ideo ꝓ conuicto debet haberi: cū sua excusatio non valeret: q: ꝯfessos in iure ꝓ iudicatis haberi placet. C. de confess. l. vna. ꝛ j. de confessis. cum sup. ꝛ c. ex parte. tñ si q̄s ꝓbat se errasse non nocet cōfessio. j. de confes. ca. vl. ꝛ C. de iu. ꝛ fac. igno. error facti. De hac materia tractat̃ plene. j. de confes. c. vlti. ꝛ j. de iudi. ca. at si clerici.

Confessio non nocet errāti.

¶ Glo. se. ar. a ꝯtrio alle. iij. iura. ꝛ ar. fortificat p vnā decre. scdo ꝯtra arg. alleg. iiij. iura. tertio soluit.

g ¶ Suspēdit. Innuit ꝙ secus sit de iure cōmuni. q. d. archidiacon⁹ ea que sequuntur facere nō debuerat de iure communi. sed de cōsuetudine. j. de offi. archidia. ad hoc. j. de excess. prela. ad hec. Item ꝙ nō de iure communi hoc faciant est argu. xvj. q. vij. nullus omnino. immo videtur de iure communi ꝙ consuetudo non psit. j. de offi. archi. cum satis. Immo cōtrariū

Litis cōtestatio q̄liter fit.

Archidiaconus an habeat curā aiarū.

videt q de iure cōi hec spectēt ad archidiaconū. xxv. di. pserctis. lxiij. di. si i plebib. j. de offi. archi. c. ad hec. & c. vt nfm. Quid est ḡ tenendū de iure cōi? Videt q hec ptineāt ad archidiaconū p iura ,prima. Sed consuetudo seruat in talib. † De hac materia dicet. j. de offi. archidi. ad hec. et eo ipso q archidiaconus vl alius prelat hoc exercet: intelligere potes q curam habet animarum annexā.

a ¶ Idē d psonatib. j. de prebē. de multa. §. vi. & est ar. q de similibus idē dz esse iudicium. j. de trāsac. inter corporalia. et. s. de rescrip. inter cetera. in fi. Sicut enim equitatis ratio similia iura suadere videtur. C. ad. l. fal. l. vl. ff. ad. l. aql. illud. & C. de cōsti. pecu. l. vlti. & j. de confir. vti. vel inuti. cū dilecta. & s. de cōsti. nā ɔcupiscētiā. & quotiens ex vna radice vitiū nascit consequens est vt eadem lege tollatur. C. de nup. si libertam.

† Consor. tertius i. l. obsuare. §. anq. ff de offi. p. et. l. itē eor §. j. ff. qd cuiusqz vni.

clerico de iure cōi lz hr̄e duas ecclias. vel ḡ ad titulū clericat: vel quo ad titulū canonicat vl ordinatiōis vel plationis vl dignitatis. vt. lxx. di. sctōx. & hic vbi dicit q nullus pōt hr̄e plures prochiales ecclias vel dignitates cū idē iudiciū de hmōi sit habendū vt hic dicit. & j. de pbē. de multa. & xxi. q. j. c. j. & lxxx. di. sin. epi. & vij. q. j. in apib. & xxj. q. j. clericus ab instāti. nā lz hr̄e plures ecclias ē genus negociationis vt in pdicto ca. cleric ab instāti: qz etc. ... re nō pōt. j. de pbē. qz itārū. et. j. de cle. nō resi. qz nonnulli. & ḡ ad vtrūqz festinat neutrū bn pagit xvj. q. j. pbros. Itē sicut vxore viuente nullus aliā pōt hr̄e: sic nec cleric scdaz ecclīam pōt hr̄e vij. q. j. sicut alteri & sic accipit titulus i decre. pdicta. & i decretis pdictis.

Ecclesias plures nullus de iure tenebit.

pbros & priores: & parrochiales eccl'. iterdicat necnō archidia. visitat et inqrit/ ḡ viderit inqrēda: & pcurationes rōne visitationis recipit: euidēter apparet: q curā hz aiarū ānexā quā si etiā nō hr̄et/ negare nō pōt: qn psonat existat: cū idē de psonatib qd & de bn̄ficijs curā aiarū hn̄tib iudiciū sit habēdū [b]. Insup indulgētiam quā sup hoc asserit se hr̄e: inualidā reputauim. cū in ea falsitatem suggesserit: & suppssserit vitatē ḡ tacita vel expressa [c] ipsam nullaten habuisset. Suggessit eī q pdictas prochiales eccle. anteqz fuisset i archidia. assumpt canonice fuerat assecut: cū nullus potuerit plures prochiales ec. obtinere: nisi vna pēderet [d] ex altera: vl vnā intitulatā [e] & alterā cōmēdatā hr̄et vn cū idē vtrāqz illax intitulatā hr̄et ipsas nequiuit canonice habuisse. Itē suggerēs q reddit psonat [f] sui erant tenues & exiles: suppssit q alios reditus in plurib ec. noscit obtinere. Suppssit etiā q plures parrochiales ecclīas cum plurib alijs bn̄ficijs in diuersis eccle. obtineret: cum intentionis nostre non fuerit secum in tot beneficijs (presertim habentibus curam animarum) dispensare: nec intētionis nostre fuerit aliquid ei de nouo concedere: sed vt per indulgētiam posset habita licite retinere [g]: & infra. Tandem cum

b ¶ Habēdum. Potest hic dici pūt dicitur. xvij. q. iiij. vxor felicis. ver. sic est ad singula. &c.

c ¶ Expssa. s. de rescrip. sup lris. multa exēpla potes hr̄e. s. de rescrip. cū adeo. & c. cōstitut. j. de offi. de leg. corā. j. de re iudi. inter monasteriū: et sic idē iuris est in indulgētijs siue confirmationib sicut in rescriptis: vt hic ptz & in priuilegijs. j. de deci. ex multiplici vt nō valeāt vitate tacita impetrata. Ad hoc vt ɔfirmatio valeat necesse est q papa ex certa sciētia cōfirmet ola bn̄ficia als nō valet. vt hic patet. & j. de ɔsan. & affi. c. qz circa. j. de ɔces. preben. qz diuersitatem.

d ¶ Pēderet. De hoc no. j. de eta. & quali. eam te.

¶ Glo. se. ponit qnqz modos qb dr titul. scdo ponit regulā & quinqz casus exceptos. tertio qrit & soluit.

Titul quinqz modis dicitur

e ¶ Intitulatā. No. ḡ q null pōt hr̄e duas ecclias intitulatas. vt hoc meli intelligas videas primo qd sit titulus. Titul qnqz dr signū. vt. xvj. q. vj. ɔsuetudo. Et dr titul ois cā acqrendi dominij: vt titulus p emptore/ p donato/ pro herede/ p suo/ pro dote/ p legato/ p derelicto. vn dr: q in pscriptionib ecclesiasticis bona fides & iust titulus exigunt. j. de pscri. si diligēti. & ḡ aliquē talē hz titulum: hz cām pscribendi. Itē dr titul ipsa ecclia: vt titulus sancti petri. vn singuli tm̄ clerici p singulos tm̄ titulos sunt ponendi. i. ecclias. lxx. di. epi. vn in ordinatiōib qn vocant clerici: dr talis ad titulū talis plebis. Itē titulus dr clericat vel canonicat in aliqua ecclia. vn dr intitulari. i. inclericari vel incanonicari. Et dr titulus qlibet ordo eccliastic: & qlibet dignitas vel platio vn dr qs intitulari in aliqua ecclesia. i. ordinari vel pfici. lxx. distin. sanctorum. Est ergo regulariter verū: q nulli

Ista quidē sunt regularit va. Tn in casib pōt qs hr̄e plures ecclias. primo vbi vna pēdet ab altera: vt hic. & j. de eta. & quali. eā te. & j. de pbē. extirpande §. j. Itē si hz vnā intitulatā & aliā ɔmendatā. vt hic. & xxj. q. j. ḡ plures. Itē pp pauptatē ecclīarū. x. q. iij. vnio. et. j. de eta. & quali. eā te. Itē olim pp penuriā clericorū. xxj. q. j. c. j. in fi. Itē p dispēsationē dn̄i pape. j. de pben. de multa. & hodie in talib epi dispēsare nō pn̄t vt etiā dicit illa decre. de multa. sz in illa quā qs hz cōmēdatā nō dr platus esse: vn vsus. Pauptas pēdēs: defectus: gr̄a: seruās. Ecclias retinere duas dat quodlibet hox. Hec vera sunt in platuris & dignitatibus. Quid dicem de alijs clericis: nūqd pn̄t esse clerici in plurib ecclijs & ibi hr̄e pbendas: de iure cōi pōt dici q in plurib ecclijs ititulari nō pn̄t: nisi essent tenues in substātia. vt dictū est de platuris sz p dispēsationē epox bn̄ pn̄t: qz epi dispēsatio cū talib clericis nō est phibita: immo tacite videt cōcessa: p ɔtiam cōsuetudinē quā scit papa & tolerat: sic & ipso facto derogatū est illi decre. lxx. di. sanctox. Sed in diuersis epatib necessaria est vtriusqz epi dispensatio Sed hic videt pmitti q clerici possunt hr̄e titulū in plurib ecclesijs qz nō phibet hic nisi de parrochialib: & sic per ɔtrarium sensum permittit clericis habere plures canonias. Sed credo q si primum beneficiū sit sufficiens q secundum non possit habere nisi dispensatiue.

Beneficia pla qnqz licite obtinent.

versus

Prebēdas plures cū epi dispensatiōe pōt qs hr̄e.

f ¶ Personat. i. decanat sup quo ipetrauit indulgētiā vt ipm cū pdictis prochialib ecclijs retineret: vel forte loquit de archidiaconatu: vt illos retineret cum archidiaconatu. j. de consan. & affi. quia circa.

¶ Glosa seq. notat & dat simile.

g ¶ Retinere. Not. q qui habet plura bn̄ficia quorum alterum per se sufficeret: non potest sine morta-

li petõ retinere aliö. ſ; diſpẽſatio reddit licitũ qð erat illicitũ ſicut vides ſiꝛe: ꝯſuetudo facit ꝙ i abſentia licite poſſit bñficiũ ꝑcipi. ß. de ꝯſti. cum omnes.

a Si qð. Q: non videbaꝛ cõpetere: iõ ceſſit ſpõtanea voluntate. ſi. j. de ſimo. ꝑ tuas. quaſi male ꝯſciuꝰ ſibi ceſſit.

gulos diuidi nõ dꝫ: ſicut cũ vna actio cõis eſt oibꝰ et pluribꝰ nõ dꝫ diuidi ꝑ ſingulos: ſed tota ſimul i iudiciũ venit vel venire debet. ff. ð iuriſ. om. iu. ſi idẽ. §. ſi vna actio. ⁊ ar. ad hoc. ff. de ſer. ru. ꝑdi. ſi vnꝰ ex ſocijs Arg. ꝯ. ff. de ſer. ru. ꝑdi. ꝑ fundũ. vbi ius cõe eũdi per fundũ cõem pluribꝰ põt mihi ſeparati cõcedi et cũ oẽs ceſſerint ius habeo eũdi. ⁊ ff. ꝯmu. ꝑdio. ſceptũ. ⁊ l. ſi ꝗ ꝫ duas. §. item ſi duo. et. ff. de aq̃ plu. arcẽ. ſi autẽ ⁊ diuerſis tꝑibꝰ pñt aliq̃ ꝯſẽtire electiõi. ß. ð poſtu. bõe. l ſi. ⁊ ß. ca. ꝙ ſicut.

diuiſio

a **IN geneſi.** ¶ Sũt due partes. pma ponit tres caſſationis cauſas. Secunda caſſat ibi nos his. pria cã vſqꝫ ibi: nec plene. ſcða vſqꝫ ibi: nec etiã. ⁊ abũdeꝛ tas. Ab. ſi. et aduerte qꝛ totũ legiꝛ ſuſpẽſiue. vſqꝫ ad finem.

b ¶ Concilio. ß. e. tit. c. q: ꝓpꝛ.

c ¶ Collatiõe Que ſi nõ fiat ñ tenet electio. ß. e. cumana. in ſi.

d ¶ Partium ꝯparatiõe. Sic ß. e. eccl'ia vr̃a. ⁊ c. cumana.

e ¶ Ad zelum Sic ptꝫ ꝙ in electiõibus hodie ꝯſideraꝛ zelꝰ et merita electorũ cõſiderant et dignitas eligẽtiũ vt ex oibus iſtis maioꝛ et ſanioꝛ ꝑs cẽſeaꝛ. j. e. eccleſia vr̃a. et ita non ſemꝑ ſtãdũ eſt nũero: vt. j. e. eccl'ia. in ſi. et j. de reſti. in noſtra. Illa eñi maioꝛ ꝑs ⁊ ſanioꝛ cẽſeꝛ q̃ ẽ iuſtioꝛ ⁊ maioꝛi rõne nitiꝛ ⁊ equitate. xl. diſtin. multi in ſi. ⁊ ff. de pac. maioꝛem.

Electõ q̃liꝛ ðr fieri a maioꝛi ⁊ ſanioꝛi ꝑte.

non reſtaret niſi ꝓferenda ſententia. idem tam iuri (ſi quod[a] ei competere videbaꝛ) q̃ꝫ liti ceſſit ſpõtanea voluntate: cuius ceſſionẽ duximus admittendam. **I**dem.

¶ Irrita eſt electio quã collatio nõ p̃ceſſit vel q̃ facta nõ eſt a maioꝛi ꝑte capl'i vel q̃ nõ fuit cõis. Caplm. lv.

IN geneſi legiꝛ: et infra. Cũ i cõſilio[b] caueaꝛ vt is collatione[c] habita eligaꝛ: i quẽ oẽs vel maioꝛ et ſanioꝛ ꝑs capituli[e] conſentit: ⁊ in G u. maioꝛ ꝑs totiꝰ capl'i nõ cõſenſerit: q̃ꝫq̃ꝫ maiorẽ partẽ habuit partiũ[d] cõparatione minoꝛũ. ¶ Nec plene numeri ad numerũ/ qꝛ vtrum G. ⁊ M. de quibus aduerſarij referunt queſtionẽ in electione vocẽ habuerint tractatũ non extitit nec diſcuſſũ nec zeli ad zelũ[e] nec meriti ad meritum collatio facta fuerit. ¶ Nec etiã electio cõiter[f] celebrata: qm̃ licꝫ in eundem G u. ſingulariter ſinguli conſenſiſſent: nõ tamẽ debuit ſubſequi ſingularis electio ſed cõis ne vel idẽ repeti[g] videreꝛ: vel ex hoc ſequeretur abſurditas: vt tot eſſent electiones quot eſſent numero eligẽtes. Nec ex ſingularibus[h] vel particularibus cõſenſibꝰ appereret vniuerſalis electio vel cõis: licꝫ q̃libꝫ ſingularis veritatẽ exprimat ſue ꝑtis. quẽadmodũ ex ſingularibꝰ ꝓpoſitionibꝰ licet veris vniuerſalis propoſitio nõ apparet: † niſi ꝑ ſignum vniuerſale forſitan expꝛimaꝛ nec p̃miſſi duo[i] canonici poterãt ſic excludi: cũ pꝛimꝰ[k] exiſteret in canonicatus poſſeſſione[l] vel q̃ſi ‡ habendo ſtallum in choꝛo: locum in capl'o legendo ⁊ cantãdo vt canonicꝰ: ⁊ ad tractatus ac electiões dignitatum ⁊ ꝑſonatuũ q̃ occurrerunt ꝓ tꝑe faciẽde tãq̃ꝫ canonicꝰ ſit vocatus: q̃ꝫq̃ꝫ hac vice fuerit cum ꝓteſtatione admiſſus. ſcðs vero eſſet in tali loco de q̃ fuerat ad electiõẽ vocandꝰ: cũ de toto regno francie vocẽtur abſentes de conſuetudine[m] ec-

¶ Glo. ſeq. rectꝛ tet ꝑ obiec. ⁊ ſolutionẽ ⁊ remiſſionem.

i ¶ Nec p̃miſſi duo. De quibus nihil diſcuſſũ fuit: ⁊ ita nec papa debuit aliquid dicere eis: cũ de qua re cognouerit iudex de ea tm̃ debeat iudicare. j. de cã poſſeſ. et ꝓpꝛie. cum ſup. ⁊ ff. de iudi. de qua re. ſed ip̃e hoc ſupplet ex officio ſuo. Quando iudex ſupplere debeat dictũ eſt. ß de poſtu. bone. Et hoc p̃cipue debet inq̃rere an forma ſit ſeruata ⁊ an ꝑſona ſit digna etiã ſi nihil dicaꝛ. de hoc dixi. ß. eo. cũ nobis. ⁊ c. venerabilem.

† Concoꝛ. textus l. l. q̃ habebat. ff. ð le. iij. ⁊ l. ſi pluribꝰ et ibi Bar. ff. de leg. iij.

‡ Concoꝛ. textus l. l. certuꝫ. C. ð rei ven.

f ¶ Cõiter. In cõi eñi ⁊ publice dꝫ electio celebrari ⁊ nõ ſingulariꝛ vel clãdeſtine. ß. e. qꝛ ꝓpꝛ. i ſi. ⁊ hic eſt expreſſum qualiter fieri debeat.

g ¶ Repeti. Sic videreꝛ idẽ repeti: qꝛ in ſcrutinio publicato quilibet ꝑ ſe ꝯſentit ſingulariter ⁊ ſolus: ſi poſtea publicato ſcrutinio q̃libet ꝑ ſe eligeret. vel ſi q̃libet ꝑ ſe ſeparatim elegerit idẽ repeti videreꝛ: qð cẽ non debet: vt ſequiꝛ: vt tot eſſent electiones.

¶ Glo. ſeq. inducit duo ſimilia de teſtibꝰ ſingularibꝰ ⁊ de actione cõi pluribus. ſ. ꝯtrariũ de. l. per funduꝫ. cum ſimilibus de decre. bone.

h ¶ Nec ex ſingularibꝰ. Cõſenſus eligentiũ oẽs ſimul adinuicẽ cõuenire debẽt: ⁊ ſimul expꝛimi ꝑ vnuꝫ vel per plures vel ſimul omnes. ß. e. qꝛ ꝓpter. et. ß. c. bone meõꝛie. vbi nõ crediꝛ teſtibꝰ q̃ ſunt i ſuis teſtionijs ſingulares. ⁊ c. cũ dilecti. ⁊ j. de accu. cuꝫ dilecti. Nec voces coꝝ tanq̃ꝫ plurium admittunꝛ qð diuerſis temporꝫ ſimul interfuiſſe ꝓhibuit. iij. q. ix. nihilominus: ſimul eñi teſtes in vnũ cõcoꝛdare debẽt: ſicut etiã electores in vnũ. cũ ius eligendi cõe ſit oibꝰ ꝑ ſin

k ¶ Pꝛimus. ſ. guillermus.

¶ Glo. ſeq. ſignat contrarium ⁊ ſoluit.

l ¶ Poſſeſſione vel quaſi. vñ ab electiõe excludi nõ debuit ſed vocari. j. ð cã poſ. cũ eccl'ia. ⁊ põt eligere et valet talis electio etiã ſi ius in veritate nõ haberet dũmodo poſſideat quiete: qꝛ credat hr̃e ius: vt. ß. e. querelã. ⁊ j. ð cã poſ. cum olim. ⁊ j. de iu. p̃ro. ꝯſultatiõibꝰ ſi tm̃ ab initio anteq̃ꝫ fiat electio negatuꝫ fuerit illos habere ius in electiõe: ⁊ admittanꝛ ſub ꝓteſtatiõe vt vox eoꝝ valeat ſi ð iure debeat valere. nec valebit vox eorũ niſi ꝯſtiterit eos ius hr̃e. vñ talis poſſeſſio nõ p̃odeſt. ß. eo. cumana. vñ ꝯtradicit ei. qð hic dicit nõ eſt ꝯ: qꝛ nõ facit hic diſcuſſum an debeat intereſſe vel non ⁊ ita remanſit adhuc in ſua quaſi poſſeſſiõe: ⁊ ita pꝛoteſtatio hic nõ fuit neceſſaria rõne p̃miſſa. Preterea aliud eſt hic qꝛ iſte ius cõe ꝓ ſe habebat: qꝛ canonicꝰ erat: ille vero non.

¶ Glo. ſeq. opi. ponit quam repꝛobat.

m ¶ De ꝯſuetudine. Sic videꝛ ꝙ in talibꝰ potiꝰ ſtãdum ſit ꝯſuetudini q̃ꝫ alicui iuri. Quidã dicũt ꝙ oẽs

de pruincia vocādi sunt ⁊ soli ad electionē. ar. illi⁹ de ere. s. e. corā. q̄ cōis dz esse electio: vt ibi notat̄. ꝺ hoc verius credo vt cōsuetudini stetur: vt ibi dixi.
a ¶ Formā. Arg. ꝙ forma mādati exacta diligen= tia est obseruāda. s. de rescrip. cū dilecta. j. de offi. de= le. venerabilis. et q̄ ꝯ facit nihil fecisse putet: vt ibi. et. s. eo. q. ꝑ pter. ⁊ ca. cuma na. ꝑ hoc ⁊ p illō qd̄ di in cap. illo cumana. ⁊ c. cū in veteri. et. j. de offi. dle. venera bilis. patet qua lit̄ illa ꝯstitutio q. ꝑpter. sit itel ligēda. et ꝑ hoc qd̄ habebis. j. e. ecclesia.
b ¶ Irritā. sic intellige. s. e. ec clesia vrā. B.

dientiā. ⁊. s. e. cūm q̄. ⁊. j. q. iij. si qs ꝓbēdas. ⁊ q: nō est rationabilis nō pōt prescribi. s. de ꝯsue. c. vlt. ✝
Ecclesia vrā. ¶ Nō sufficit ad validitatē electiōis ꝙ sit facta a maiori pte capli: sꝫ reqrit ꝙ illa ps sit sanior. h. d. Et est casus notabil' ⁊ sp mēti tenēdus.

Diuidit̄. nā p̄mo pōit̄ duplex electio. scđo alle gatio ꝑ vno elec= tor ibi: tandē. Tertio pro alio ibi. ps ꝓ. Qrto diffinitio ibi nos ergo. Ab. si.
c ¶ Interesse. Si noluit iesse sic vr̄ iuri suo renū ciasse: vnde sine ipo alij ꝓcedere potuerūt. s. e. qd̄ sicut. ⁊. j. de offi. dle. prudētiā. §. adijcim⁹. ⁊. s. e. q: ꝑpt. ⁊. s. e. cū nobis. nec ipsi⁹ absentia electio nē habuit retar dare. C. ꝺ decur. noiationum. vr̄ dic si noluit int̄= esse ad terminū statuēdū: i q̄ de= beat electō fieri nō renūciauit ꝑ pt h⁹ q̄ min⁹ vel let interesse electi oni: ⁊ itellige ex insta cā absens. erat. B.

ecclesie gallicane. ¶ Nos his plenius intellectis de con. f. n. ꝑ missam electionē: vtpote con tra formā^a cōcilij attētatā de= cernimus irritam^b et inanem.

Idem capi. massano.

¶ Nō valet electio pontificis ꝑ laicos ⁊ canonicos fctā etiā si hoc habeat cōsuetudo. h. d. Et q̄tidie solet allegari. c. lvj.

Massana ecclesia pasto= re vacāte: ⁊ infra. Edi= cto perpetuo ꝓhibemus ne ꝑ laicos^c cum canonicis pontifi cis electio p̄sumat̄. ¶ Que si forte p̄sumpta fuerit nullā ob tineat firmitatem. ¶ Non ob= stante contraria consuetudie^d que dici dz poti⁹ corruptela. ✝

Idem capi. cathalaneñ.

¶ Non sufficit ad cōfirmatio= nem electiōis ꝙ sit facta a ma iori parte capituli: nisi etiā illa pars sit sanior. Capl'm. lvij.

Ecclesia vestra destitu= ta pastore conuenietes in vnū (absente. Gu. qui tunc noluit interesse^e) ad celebran= dam electionem terminū sta= tuistis. Veniēte ꝓ termino ⁊ Gu. dicto (cum absens existe= ret) nō vocato^f premisso iuxta formā concilij gene. scrutinio

xiiij. magistrū. G. pbr̄m cardi nalem canonicum vestrum. et xvj. R. remeñ. canonicum ele gerunt: prefato. Gu. postmo= dum electioni eiusdē. R. suum prebente cōsensum. Tandem ꝓcuratorib⁹ vtriusqꝫ ptis i. n. ꝑ. cōstitutis allegabat̄ pro ele ctione dicti. R. ꝙ cum in. iiij. excederet aliam: computato Gu. predicto: maiorē capituli partē habebat: et ꝑ hoc debe= bat ps sua sanior reputari cuz vbi maior numerus est zelus melior presumatur. ✝ ¶ Pars vero altera electionē eandem multiplicit̄ impugnabat: ꝓpo nens prenoiatum. R. in etate^g pati defectū: nec esse sufficien= tis^h scie ad ecclam supradictā cum etatis mature: ⁊ emunen= tis scie prefat⁹ cardinalis exi= stat: ⁊ cum electores cardinal' alios meritis et auctoritate ꝑ cellerent: habito presertim re= spectu ad personaz electā: me liorē zelū eos habuisse consta bat. Dicebat̄^i ꝑterea ꝙ cōses⁹ dicti Gu. (quē ps eiusdem. R. cōfitebat̄ fuisse contēptū asse= rente pte reliq̄ caplꝫ poti⁹ con tēptū ab ipo fuisse) cū non fue rit cōcēsus ꝑsht⁹ in scrutinio

c ¶ Hec decr. tria facit. p̄mo ꝓhi= bet scđo decreta. ponit. tertio dā= nat ꝯriā ꝯsuetu dinē. scđa ibi: q̄= si. tertia ibi: non obstante. Ab.
a ¶ Glo. se. fortifi cat textum. scđo arg. ad dīocar. vtile victari ꝑ in utile. al't. v. iura ad hāc ptē. ⁊. v. ad contrariam.
c ¶ Per laicos Q: ius eligēdi i collegiata eccl'a nō cadit in laicū. s. e. sacrosancta hmōi em̄ mere spūalia in laicis possideri nō pñt xvj. q. vij. c. j. ⁊. j. de ꝑ sch. cāꝫ q̄. cū ꝺ eccl'iasticis digni tatib⁹ nulla sit ei attributa disponēdi facltas. xvj. q. vij. laicis. qs obseq̄ndi manet necessitas non auctori tas iperādi. vt ea. cā. ⁊. q. c. nō placuit. ⁊. xcv. dist. bn̄ q̄dē. qd̄ si attētare voluerit tanq̄ sacrilegus iudicet̄. vt ea. cā. ⁊. ea. q. si qs ꝑncipū. ⁊ ꝑ laicos null' eccl'iam teneat. vt. e. q. ꝑ laicos. ⁊ talis electio nulla est. s. eo. q̄sqs. immo sūt excōicādi. vt. e. q. si qs deinceps. ⁊ duo bus ca. seq. Itē h̄ hēs ꝙ vtile viciat̄ ꝑ inutile sic. j. de of fi. dele. cū sup abbatia. ff. ꝺ arbi. pedi⁹. ⁊. ix. di. si ad sa cras. ⁊. iiij. q. ix. pura ⁊ simplex. vt. q. j. sciēdū. Ar. s. s. e. illa. ⁊. j. de cle. ex. mi. si celebrat. ⁊. j. de prebē. dile= ctus: ⁊. vij. q. ij. si quos. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera.
¶ Glo. se. exprimit quare no valeat consuetudo.
d ¶ De ꝯsuetudine. Cū tal' ꝯsuetudo sit ꝯ eccl'iasti cam libertatē. s. e. sacrosctā. ⁊ ca. cū terra. ⁊. s. e. q̄sqs ⁊. j. de re iudi. cū cā. ⁊ nulla tpis longinq̄tate defendi tur. s. de ꝯsue. cū inter. ⁊. c. cū venerabilis. ⁊. c. ad au

sup ⁊ aliq̄ negato / ola negāt̄ q̄ sequūt̄ ex illo. s. ꝺ ꝯsti. nā ꝯcupiscētiā. ⁊ q̄ scit certiorari n̄ debuit. ff. ꝺ ac. ēpt. ⁊ vē. l. j. i fi. s. e. cū inf. ⁊ scienti ꝑtor nō subuenit: sꝫ igno rāti. ff. qd̄ cū fal. tu. l. ij. i fi. ipe ei decepit. scieti ei ⁊ vo= lēti nō fit iuria siue dol⁹. C. ꝺ trāsac. cū donatōis. Ul dic ꝙ debeat vocari vt ad terminū statutū veniret ad electionē celebrādā: ⁊ q: nō fuit vocat⁹ cōtēpt⁹ videt̄: vn̄ debebāt cassari electiōes nisi postea ꝯsensisset si ꝑ secut⁹ fuisset cōtēptū. s. e. ꝙ sicut: q: lꝫ tūc noluerit in teresse: non tñ renūciauit ꝑpter hoc quomin⁹ vellet interesse: vt dicitur in fine prime notule. Ber.
g ¶ In etate. Si h⁹ esset ꝟꝝ electio nulla fuissꝫ. s. e. cū i cūct. sꝫ hoc nō fuit ꝟꝝ. vt ps. j. i fi. c. i ꝟsi. ñ psone.
h ¶ Sufficiētis. Et ex hoc reddit̄ electio nulla. vn̄ electio alter⁹ ptis: et lōge minoris valet. vt. s. e. ꝯgrega= to. ⁊. e. cū i cūct. al's si esset sufficiēt' scie: lꝫ nō eminen tis. tolerare. s. e. cū nobis. ꝺ hoc dicit̄. s. e. ꝯgregato
i ¶ Dicebatur. A parte electorum cardi.

divisio

✝ Con= cor. l. oēs iu= dices. cū not. C. de de cu. li. x. i glo. j. ⁊ i auc. vt nulli iu. §. j. i glo. ma gna. col. ix.

Laic⁹ i eccl'a collegi ata eli= gere nō pōt.

✝ Con cor. tex tus cuꝫ glo. i. l. itē cor. i ꝟ. vel ꝑ id est ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. ⁊ i ꝯ sti. de iu. na. §. ex nō scri= pto. cū glo. iꝟ. unitāt.

✝ Con= cor. tex tus i. l. ita sti= pulat⁹. ⁊ §. cre= dēdū ⁊. ff. de ꝟ. obli.

sed post electionem accesserit adijcere[a] nil valebat[b]: ꝛ infra Deniqȝ[c] statutũ gene. concil. qđ electionem decernit inualidã: cũ cõtra eiusdẽ cõcilij formã in electiõe peccatꝰ: † nõ dꝫ ad cõtemptũ et alia q̃ nõ sunt de forma referri. vñ qđ tibi dicit ꝙ aliter electio celebrata non valeat: ea respicit tñ que attentant cõtra formã cõcilij memorati: nõ aũt alia q̃ ponũtur ibidẽ: sicut[d] est istud ꝙ presentibus oĩbus qui debent volũt et possunt cõmode interesse: haberi debeat in electione ꝓcessus: nec cetera q̃ super hoc alibi statuta noscunt vno verbo videantur euerti. Neqȝ enim credẽdum est roma. põti. (qui iura tuetur) quod alꝭ excogitatum est multis vigilijs[e] et inuentũ: ‡ vno verbo[f] subuertere voluisse. ¶ Nos ergo que hincinde fuere proposita plenius intellectis (cũ ex lateranensi[g] concilio in ordinationibus ecclesiarum maior et sanior pars capituli exigatur: et statutum generalis concilij contineat inter cetera vt is eligatur in quem omnes vel maior et sanior ps cõsentit) electionem dicti. B. nõ persone: sed potius electionis vitio † (cum maior et sanior pars non consenserit[h] in eundem) de fratrum nostrorum consilio duximus sententialiter irritandam. Idem.

¶ Glo. sequens querit. ar. negatiue ꝛ affirmatiue: et soluit negatiue. Iterum querit ꝛ soluit.

a ¶ Adijcere. Iste dixit se nolle itéresse: vt dictũ est in pñ. nunqđ ꝯsensus istiꝰ post electionẽ pstitꝰ ꝯputãdus ẽ: dato ꝙ ps sua eẽt eq̃lis alteri dignitate ꝛ electꝰ sit idoneꝰ? vꝫ ꝙ non: q͛ semel renunciauit iuri suo ꝙ vlteriꝰ ad id redire nõ põt Esau eñ primatus suos postmodũ recipe nõ potuit: q͛ semel cessit. vt. vij. q. j. ꝙ ꝑiculosum. et remittentibꝰ actiones suas nõ est ampliꝰ dãdꝰ regressus ad eas ff. de edil. edi. q̃ritur. §. si vendi tor. ꝛ. xxiij. q. iiij. si illic. ꝛ dicit lex qui semel noluit petere bonoꝝ possessionẽ: perdit ius eius. vbi eñ noluit cepit ius eiꝰ ꝑtinere ad alios. ff. ď suc ce. edic. l. j. §. tutor: et qñ semel potuit noluit ꝛ qñ voluit adimplere nõ potuit. j. ď of. dele. cũ sup. ꝛ ꝑcipue. cũ res iã nõ esset integra. ꝫ. e. in causis. ꝛ sic ad ius suũ ãpliꝰ redire non põt. ex q̃ remisit ius suũ alijs nõ p̃t vlteriꝰ se intromittẽ sicut iudex q̃ refert cãm ad supiorẽ. j. ď of. dele. lꝫ. ꝛ sic tñ dicat se velle referre nõ põt se vlteriꝰ itromittere. j. de appel. intimasti. Sꝫ ꝯ vꝫ: ꝙ adhuc valeat eiꝰ ꝯsensus q͛ licitũ ẽ eis penitere. arg. ij. q. vj. §. si q̃s libellos: ne iuste penitudinis hũanitas auferat: et iudex põt mutare suã interlocutoriã nõ obstãte appellatõe. j. de ap. cũ cessante. ꝛ. ff. de re. iudi. qđ iussit. ꝛ magne sapiẽtie ẽ hominẽ reuocare ꝙ male locutꝰ ẽ. xxij. q. iiij. magne. Nõ credo ꝙ vox sua sit ꝯputãda. cũ nõ fuerit i scrutinio: et q̃ dixit se nolle iteresse ꝛ se absentauit q̃usqȝ electio sit celebrata: lꝫ vocari debuerit: vt dꝛ i fi. scõe notule ꝛ q͛ ꝯsensit electõi. R. nõ p̃t. ꝓpter q̃ ꝯtẽptũ. Si ṽo añ electionẽ factã ꝛ scrutiniũ reuersus fuisset: bñ admitteret. q͛ res itegra ẽ. sic̃. ff. ď minori. §. sceuola. Si ṽo facto scrutinio ꝛ añ electionẽ reuertat: iterũ dꝫ fieri scrutiniũ si vellet ꝯdicẽ ꝛ ꝓpter q̃ ꝯtẽptũ: si erat i loco vñ vocari ďbebat: alꝭ nõ. Itẽ q̃d si aliq̃s erat absens i loco ď q̃ nõ debebat vocari ꝛ tãdẽ post factã electionẽ siue scrutiniũ q̃si casu supuenit: nũq̃d sit ꝯsẽtiat alteri electiõi valebit ꝯsensus talis vt ꝑ talẽ ꝯsensum ꝑualeat electio? Nõ credo ꝙ taliꝰ ꝯsensus debeat ꝯputari: q͛ nec electionẽ posset ipugnare eo ꝙ nõ fuit vocatꝰ tpe electiõis faciẽde publicato scrutinio. Dico spectãdũ q̃s habuerit maiorẽ ptẽ sicut ꝯsiderat an fuerit tunc electꝰ idoneꝰ. ꝫ. eo. dudũ. alꝭ posset ꝯtingere vt q̃ tpe electionis hr̃et ius. postea ꝑderet illud ꝑ alios supueniẽtes q̃ vocãdi nõ erãt ꝛ hoc ꝑ ꝯstitutionẽ: q͛ ꝓpter.

b ¶ Valebat. Et si. R. contemptus fuisset electionẽ impugnare non posse tanqȝ contemptus: ex quo consensit electioni ꝛ numerum eligentium non auget.

c ¶ Deniqȝ. Allegatio pro magistro.

¶ Gl. se. reci. ꝑ. q. an vocatio absentiũ sit de substãtia

d ¶ Sicut est illud. Non credo ꝙ istud sit de forma electionis vt si aliqui nõ vocent qui vocãdi sunt: nec ꝓpter hoc cassabitur electio: dũmodo ipsi postea consentiãt. ꝫ. eo. qđ sicut. ꝛ. ꝫ. de postu. bone. in fi. q̃ sunt illa q̃ sunt de substãtia dicit. ꝫ. e. q͛ ꝓpter q̃ nõ sunt de substãtia collige. ꝫ. e. cumana. in fi. ꝛ. c. in genesi.

e ¶ Vigilijs. q͛ noctes ducit insomnes vt subiecti q̃ete viuãt. in aut. vt iudi. sine quoq̃ suffra. § pñ. col. ij. ꝛ dicit impator volũtarios labores appetimꝰ vt quietẽ alijs preparemus. i aut. vt diuine iussio. subscrip. ha. glo. q̃sito. i pñ. col. viij. ꝛ. j. de restit. spo. frequens.

f ¶ Verbo. C. de inoffi. testa. si qñ. ar. ꝫ. de rescrip. cãm que inter. ꝑ.

g ¶ Ex lateranẽ. cõcilio. j. de his que fi. a ma. par. ca. cum in cunctis.

¶ Glo. seq. tria ꝓsequitur que in electionibus attenduntur demum format vnã principalem et duas vel quattuor incidentes questiones ꝛ illas soluit.

h ¶ Nõ ꝯsenserit. Ex hac decre. ptꝫ ꝙ non semꝑ stãdum est numero in electionibꝰ. Et ideo not. ꝙ plura considerãda sunt in electione. Auctoritas zelus ꝛ numerꝰ. Auctoritas ꝯsiderat in dignitatibus ꝛ meritis vite: zelus ꝯsistit in aĩo vt sine carnali amore eligãt: sed ꝟm meritum vite ꝑsone sunt eligẽde. viij. q. j. si ergo. ꝛ. j. vt eccle. bñfi. vt nr̃m. De numero ptꝫ. dicas ꝙ ꝟm ista tria debet fieri collatio zeli ad zelũ: meriti ad meritum: numeri ad numerũ: habito respectu ad dignitatẽ. vt hoc. ꝛ. ꝫ. eo. in genesi. Si eñ ex vna pte sit dignitas ꝛ zelus melior tã respectu eligentiũ ꝙ electi et ex alia pte maior numerꝰ ꝑualebit dignitas cum zelo ipsi numero. vt hic habes. ar. j. de test. in presentia. q͛ hic erat maior numerꝰ ab vna parte: nec tñ statur numero ꝛ hoc intelligo dũmodo numerus non excedat multum: alꝭ staretur numero. dũ tamen electꝰ esset sufficiẽs. ꝫ. eo. dudum. j. j. de ap. constitutꝰ. ‡ sed hic maior ꝛ sanior pars censet: licet numerꝰ sit maior ex alia parte. nã illa pars dicit maior ꝛ sanior q̃ maiori zelo et maiori pietate mouetur. xl. dist. multi. in fi. ꝛ. ix. di. sana quippe. ꝛ ar. viij. q. j. si ergo. ꝛ. ff. de pac. maiorẽ. Si vero ex vtraqȝ parte par meritum sit: stãdum est numero licet ex alia pte sit auctoritas. ar. C. qui bo. ce. pos. l. vl. §. ij. ꝛ sic zelus ꝛ numerus preferũtur auctoritati in hoc casu. Sed q̃d esset si par est zelus in meritis eligẽtium numerus ꝛ auctoritas hincinde? recurrendũ est tunc ad meritũ electi. lxiij. dist. si forte. et. c. vlti. vbi de hoc. Sed si oĩa sint hincinde

Esau ꝯmatꝰ suos recuperare nõ põt.

† Concor. textus l. c. j. ꝫ. de ꝯsti. et c. q̃uis ꝛ proui da. eo. ti. li. vj

Verbũ malũ reuocare sapiẽtis est.

‡ Concor. textus in §. q̃rũ insti. in ꝓe. ꝛ i aut. vt iudi. si. quo. suf. in pñ. col.

† Concor. textus l. l. nulli. ꝛ l. l. plane. ff. qđ cuiusqȝ vni. fa. no. per bar. in l. oẽs populi ff. de iu. sti. ꝛ iure.

Eligentes merita cõsiderare opꝫ.

‡ Concor. textus l. l. qđ maior. ff. ad muni. ꝛ. l. noiationũ. C. ď de cu. li. x.

equalia: neutra electio valebit de iure qꝛ neutra fctā est a maiori pte capli. ꝟ. e. cumana. ꝛ. c. eccl'ia vr̄a. ꝛ. c. in genesi. ꝛ sic vtraqꝫ est cassanda. In casu isto nō credere illos priuādos. qꝛ nō videtur facere ꝯtra formā ita directe vn̄ iterū eligāt. arg. lxxix. di. si duo. Si iterū taliter eligāt tūc priuenꝰ iure eligendi: supior tn̄ pōt facē gratiā cui vult. ar. ꝟ. de pro. ca. j. ꝛ. ff. ad sillei. si qs in gui ꝟ. si cū oēs. ꝛ. ff. de religi. et sump. fu. l. vlti. in prin. et. ꝟ. e. c. venerabilem.

Publicato scrutinio. Breue ē. Primo ponit dictū. scōo rōnē vel potius aliud dictū ibi: cū sit. tertio aliud dictū ibi: ad qd. Ab. sicu.

Nunc ter. dicit hic ab. eē singu. ad hoc qꝫ p ost publicatiōnē votoꝝ variare non lꝫ.

licet p postulationē ius nō sit postulato acqsitum ratiōe pdicta. ꝛ de hoc dictū est. ꝟ. de postu. c. vl. ꝛ pe. ꝛ in hoc casu valet electio: lꝫ nō fiat icōtinēti: qꝛ fraus ꝛ dolus eoꝝ non debet obesse nolato: ꝛ ita non contradicunt. ꝟ. e. qꝛ ppter. ꝛ. c. cum post petitam.

Con cor. textus i. l. si frau dē. C. ꝟ le. ꝛ i. l. j. ꝛ. l. ex dolo. ff de donā.

Publicato scrutinio nō possunt electores variare: sed cōpelli debent ad collationem ꝛ electionem. Capl'm. lviij.

Publicato scrutinio[a] variare[b] nequeunt electores. Cum sit facienda collatio: et electio celebranda. Ad quod per superiorem si oportuerit: cōpellanꝰ[c]. Idē.

Cassata electione propter simoniā etiā sine culpa electi nō dispēsat epūs ea vice cū cassato: secus si elect' libere resignauit. h. d. scōm intellectum glose secunde in fine. Ca. lix.

Si alicuius electionem ppter simoniā eo ignorante ac ratum[a] non habente cōmissam: contigerit reprobari cum eo sup plātione ad quā taliter fuerat elect' illa vice[b] nō potest episcop' dispēsare. Quāuis circa eū qui ignoranter recipit simplex beneficiū per simoniacā prauitatē post liberam resignationē epi dispēsatio toleretur. Idem. Electorib' impeditis currit tempus si possunt impedi-

Si alicuius. Inherēdo vbis lr̄e sum ma sic. Cassata electiōe plati ppter simoniā sine vitio electi cōmissaꝫ: nō dispēsat epūs ea vice cū cassato sup illa platione: sꝫ in simplici bnficio sup q̄ dispensat si libere resignauit. h. d. ꝛ hꝫ duo dicta. scōm ibi: qūuis. Ab.

diuisio

b Ratū non habente. Al's si postea ꝯsentiret idē esset acsi ab initio pcurasset. ꝟ. de simo. sicut. Sic em̄ ratihabitio i maleficiis retrotrahiꝰ ꝛ mādato ꝯparatur. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. ꝟ. quotiēs. ꝛ. ꝟ. de rest. spo. cum ad sedē. in fi. ꝛ. ij. q. j. notū. in fi. nec refert vtrum añ vel post dederit vel pmiserit. j. q. j. eos. in fi. accipe em̄ est qn̄cunqꝫ accipe vt ibi. ꝛ. j. q. iij. si qs obiecerit. in fi. ꝛ. c. si qs. ꝛ sic qd meo noie gestum nō est ratū hr̄e possum. ff. de neg. ge. si pupilli ꝟ. trē qrit. ꝛ. ix. q. ij. lugdunēsis. ꝛ ita habes qꝫ ignorantia excusat ipm̄: vt possit cū eo postea dispēsari. j. q. j. psentium. ꝟ. de renū. post trāslationē. ꝛ ita habes. ꝟ. de simo. ex insinuatione. vbi capitulum dispensat.

Con cor. l. nichil ꝟ. sicut si li'. ff. de inoffi. testa.

a Scrutinio Quid sit scrutinium: habes. ꝟ. eo. quia propter.

Glo. se. obijcit ꝛ soluit. Finis iterū obijcit ꝛ soluit.

b Variare. Sed qre non pn̄t variare: cū tn̄ nōdū sit elect': imo necessaria est subseqnter electio: al's nō valeret electio. ꝟ. e. i genesi. ꝛ. c. eccl'ia vr̄a. ꝛ ita videꝰ qꝫ pn̄t variare cū non videaꝰ adhuc ius acqsitū: ideo non pn̄t variare: qꝛ iā res non est integra. ꝟ. e. in causis. ꝛ. c. eccl'ia vr̄a. ꝛ nemo pōt mutare cōsiliū in alterius piudiciū. ff. de re. iur. nemo. ꝛ talis mutatio posset esse dānosa ecclie: qꝛ sic ptraheret electio et mora esset piculosa. ꝟ. e. cum inter vniuersas. ꝛ. ꝟ. vt lit. non ꝯte. qm̄ frequēter ꝟ. porro. ꝛ sic p hmōi publicationē electio iam initiatā quodā mō vr̄: sicut p citationē negociū est qsi ceptū. ꝟ. de of. deleg. gratū. et. ꝟ. de fo. ꝯpe. pposuisti. Et ē si. si qs mihi cesserit seruitutē ipe qdē postea mutare nō pōt: lꝫ ex toto michi ius non sit acqsitum nisi cū oēs cesserint. ff. de ser. ru. pdi. p fundū. ꝛ ita hic: lꝫ p talē consensum ꝛ publicationē non sit ius acqsitum plenū variare nō pn̄t: imo p supiorem eligere ꝯpelluntꝰ vt hic dicit. Sed ꝯtra. ꝟ. de trasla. lꝫ ibi dꝰ qꝫ in electione initiaꝰ spūale matrimoniū. ꝛ p hoc videt qꝫ antea possit mutari voluntas: sꝫ ibi vere initiatur in electione. sed hic pro tanto videtur initiari: qꝛ variare nequeunt electores ratione predicta.

Glo. seq. primo fortificat textum. secunda pars recitetur p. q. Finis per contrarium ꝛ solutionem.

c Cōpellanꝰ. Qꝛ ex q̄ qsi ceptū negociū est p ꝯsensum pstitū in scrutinio necesse ē ꝯsummare. et est sic̄ q̄ em̄ mādatū suscepit necesse est ꝯsummare. ff. ꝯmo. l. in cōmodato ꝟ. sicut. ꝛ. ff. māda ꝟ. si qs alicui ꝟ. qui mādatū. adiuuari em̄ bn̄ficijs nō decipi nos oportet vt in dis. l. in cōmodato ꝟ. sicut. i fi. ꝛ. ꝟ. de ꝯmo. c. vno. ꝛ qd semel placuit ampli' displicere nō pōt. xxxij. q. v. horrēdus. ꝟ. de despon. impu. de illis. ff. de nego. gest. pomponi'. ꝛ q̄ simpliciter pmittunꝰ sine cōditiōe soluanꝰ. xxxij. q. vi. c. vl. ꝛ q̄ non cepit deliberet. q̄ ingressa est pseueret. xxvij. q. j. nuptiaꝝ. ideoqꝫ merito sunt cōpellēdi pficere qd ceperunt. Idē credo in postulatione vt postqꝫ fuerit publicatum scrutiniū ab ea recedere pn̄t: immo tenentur illam porrigere superiori

Glo. se. in prin. dat sic̄ ꝛ soluit ꝯrium qꝫ sine culpa ꝛc. scōo signat ꝯrium de ca. pn̄tiū. ꝛ tripliciter soluit. tertio signat cōtrarium de decreta. nobis. ꝛ remittit. quarto format vnum quare ꝛ dupliciter soluit.

e Illa vice. Ut sic p factū illoꝝ puniaꝰ illa vice: sicut illi q̄ delinquunt in forma electionis / vel eligēdo indignum priuanꝰ iure eligēdi ea vice. ꝛ puniꝰ elect' et' electio nō valet ꝛ cassaꝰ: vel in psona electi puniūtur electores in electione illa vice tm̄. ꝟ. e. cum in cunctis. ꝛ. c. qꝛ ppter. ꝛ. c. cumana. Et sic aliqs puniꝰ sine culpa. cā tn̄ subest ppter prauitatē vitij qd purgabitur p intermediā psonā. si. ꝟ. de filijs presby. ex transmissa. ꝛ qꝛ ex his q̄ incontinenti fiunt psumptio nascitur. ꝟ. eo. officij. ꝛ q̄ incontinenti fiunt inesse videtur. ff. si cer. pe. lecta est. ꝛ ex vicinitate ꝯsortum trahiꝰ de pe. di. j. sed ꝛ continuo. ꝛ etiā ꝯmodū. insti. de re. di. ꝟ. insula. Sed huic qd dicit illa vice nō pōt epūs dispēsare manifeste ꝯtradicit. j. q. v. c. psentium. qd loquiꝰ in eodē casu in platione. s. ꝛ tn̄ dicit qꝫ epūs post renūciationē pōt iterum ad curā regiminis illum assumere. Potest dici qꝫ ibi miti' ꝛ benignius agitur qꝛ vltroneus supplicauit vt deponereꝰ. ꝛ cum talib' miti' agitur: qꝫ cū conuictis. l. di. pbr̄m. sed iste shiani expectauit. vn̄ notorium est qꝫ tali mō fuit electus. ꝟ. de coha. cle. ꝛ mu. c. vlti. sed in. c. psentium nō fuit notoriū: ꝛ iō statum ibi dispēsatur ꝛ non hic. ꝛ iō hic plus punitur: vel forsan stādum est hodie huic ppter rōnes supert' dictas. Vel dic qꝫ diuersi sunt casus ꝛ ideo nō ꝯtradicit. Illud ca. psentium: loquiꝰ de ipso q̄ inuit' ordinē

Elect' ppter eligentes punitur.

suscepit p simoniā ab alio cōmissam eo ignorāte ⁊ nō de dignitate. c. istud loquit de eo q̄ eligit ad dignitatē p simoniam eo ignorāte cui⁹ electio p sniam fuit reprobata. vñ. eps nō pōt statum cū eo dispēsare ad eandē dignitatē sȝ in. c. pñtiū. pōt dispēsare eps vt eligat ad curā regiminis ad quā non fuerat electus ⁊ sic ē diuersitas nō ꝯrietas. Ar. cōtra. ī. de simo. nobis. vbi cū tali nō pōt eps dispēsare. so. vt ibi Sȝ ōre sec⁹ i bñficio simplici: in q̄ stati eps pt dispēsare post liberā resignationē ꝙ in platiōe: vt dicit i fine: q: circa maiora cau: ti⁹ est agēdū: q: ibi nō das sȝ acciptis. xlij. distinc. quiescam⁹: et de tāta re segni⁹ nō est agēdū. vij. q. ij. c. vi. ⁊ integritas presidentiū salus est subditoꝝ. lxi. di. miramur. circa prin.

mētum tollere. Capitulū. lx.

His quib⁹ interdicitur: vt absq; superioris licētia eligere non presumāt: tempus statutum [a] a canone currit [b] ex quo in mora fuerint licentiam hmōi postulandi.

De translatione epi. Innno. iij. antiocheno priarche.

Priarcha qui confirmatū in archiepm transfert ad sedē epalē. ab epoꝝ confirmatiōe suspenditur. Jo. an. Capi. j.

Cum ex illo gñali priuilegio [c] qḋ beato petro ⁊ p eū eccłie ro. dñs noster indulsit canonica postmodū manauerit instituta [d] continentia maiores eccłie causas ad apost. se. pferēdas: ac p hoc trāslationes [e] epoꝝ ac sediū mutatiōes [f] ad summum apłice sedis antistitē de iure ptineāt [g]: nec sup his quicꝙ preter ei⁹ assensum debeat īmutari. Miramur q. L. apanie. electum in tripolitanam ecclesiam transtulisti et nouo quodam mutationis genere paruificasti maiorē: et magnū quodāmodo minorasti epare archiepm immo potius dearchiepare presumēs. Licet em dict⁹. L. nōdum fuisset in archiepm consecratus cōfirmatiōis tñ mun⁹ receperat ⁊ archiepalia (quātum

actionē mouēdā. ff. de diuer. ⁊ tēpo. pscrip. l. j. ⁊ et qui appellare nō pōt iusta de cā currit tps appellatiōis: nisi hoc corā publicis psonis fuerit ptestat⁹ aliter negligētia obesset ei nō obstāte illa clausula. ī. ō ap. si iustus met⁹. sic. ī. ō of. or. pastoral. Et ita in mora sunt q̄ dȝ eis obesse. nā mora nocet. ff. ō vsur. mora. ⁊ nō pōt purgari in isto casu. ī. ō sup plē. neg. pla. licȝ ⁊. c. seq. Contra mora pt purgari: q: si pmitto ti bi stichū et offero tibi illuȝ post morā purgatur mora. ff. de vbo. ob. interdum. §. vi. ff. si ꝗs cau. ⁊ si post tres. itē si ego fui in mora agēdi tecū ⁊ iterim mortua fuē aialia michi subtracta: mihi mora nō nocet. ff. ō vi et vi. ar. l. pe. Sȝ verū ē q: in hoc casu nocet mora nec pt purgari cum ius nō habeāt eligēdi nulla eēt talis electio: sicut nulla ē snia illi⁹ q̄ amisit iurisditionē. ī. ō of. dele. cū sup. ‡ Loquit. c. isto cū ō ꝯsuetudie alicu⁹ loci eligere nō pñt: nisi pmo lnia impetrata a supiore ar. ī. e. cū inter vniuersas. Uel intellige cū supioꝛ qui hȝ ptātem interdicit ne sine ipsius spāli mandato ad electionē pcedāt: sicut sepe facit papa vel ei⁹ legat⁹.

⁊ dicit lex vbi mai⁹ periculū intēdit magis est ꝯsulēdū. ff. de carbo. edic. l. j. §. ij. vñ pmū locū in empta ecclesia hr̄e non dȝ. s. administrationē. sed simpler bñficiū pōt. j. q. v. ꝗcunꝗ. in fi. ⁊ facili⁹ dispēsat in bñficio ꝙ in administratione vel in ordine. alia rō est hic spōte renunciauit. ibi p sniam reprobat electio. forte idē dici posset q: eps posset cū isto electo dispēsare si stati ah motā ꝗstionē renunciaret spōte: audito q: talr eēt elect⁹: ⁊ in hoc non phibet hic put dr. et. ī. de renun. post trāslationē. in glo. que incipit. q: ergo. ad fi. Itē arg. contra. ī. de simo. nobis fuit. sol. vt ibi.

q: trāslatū ē ad supiorē. vñ si eligeret

His quibus. Breue est ⁊ ideo nō diuidit. Ab.

a Tps statutū a canone. Duob⁹ modis intelligit hoc. s. q: in ecclijs cathedralib⁹ ⁊ regłarib⁹ dātur tres mēses. ī. e. ne p defectu. i minorib⁹ dignitatibus siue bñficijs dant sex mēses. ī. de ꝯces. pbē. nulla. Glo. seq. obijcit ⁊ soluit solutioni obijcit ⁊ respōdet in fi. ponit duos intellectus capituli.

b Currit. Sed mirū vr̄ dicere lr̄a ista. q: tps currit illis q̄ agere nō pñt vñ ꝯtra plura signant. ī. de concess. pbē. q: diuersitatē. et. ī. ne se. va. p totū. ⁊. ī. de prescrip. placuit. ⁊. c. de quarta. itē tpe scismatis non currit. ī. de pscrip. cum nobis olim. itē filiofamilias non currit tps. sȝ isti loco filijfamil. habent: q: sunt in potestate supioris. vñ non dȝ eis currere pscriptio. C. de an. exce. l. j. §. vl. C. de bo. ma. l. j. in fi. Rō pōt esse q: lȝ interdicta sit eis electio non debent ipsi pꝑterea ius suum negligere ⁊ puisionē eccłie sed diligētes debēt esse ⁊ petere licētiā infra tps q: negligentib⁹ iura nō subueniunt. ff. ex qui. cau. ma. non em. et negligentie ignosci non debet. ff. de eden. l. veluti. in prin. nec stultis solet succurri sed errātibus ⁊. ff. de iur. ⁊ fac. ignoran. l. regula. §. si quis ius. in fi. ⁊ et etiā qui valitudine impeditur: tēpus currit si nō mādauerit p aliū

Rubrica. De trāslatione epi. Uiso de quibusdā modis quibus prouidetur ecclesijs: restat videre de trāslatione epoꝝ per quā eis etiā prouidetur. De materia rubrice habetur. vij. q. j. per totum.

De hac materia tractat. vij. di. ⁊. xxj. q. ij. per totū.

Cum ex illo. Continet quattuoꝛ partes Prima pbat trāslationes epoꝝ soli pape cōpetere. Scdo narrat reprehensibile factū patriarche ibi: miramur. Tertia ibi. licet: respondet tacite questioni. Quarta ibi. Ne igitur: penam imponit. Joan. an.

Glo. seq. ponit differētiā inter imperiū ⁊ papatum

c Priuilegio. Qḋ videlȝ ptulit eā cunctis ecclijs xxj. di. i nouo. ⁊. c. ꝗuis. ⁊ i h⁰ differt a papatu iperiū q: impatoꝛ hȝ suā iurisditionē a pplo. insti. ō iur. na. §. sed q: pn. ⁊. C. de ve. iu. enu. l. j. §. cū em. in auc. quō opȝ epos. vbi dr̄ q: ab eodē principio sunt: sȝ romana eccłia voce dñi tm̄ plata est vt hic. ⁊. xxj. di. ꝗuis.

d Instituta ꝯtinētia. Q: qstio religionis ⁊ fidei ad petrū tm̄ referēda est. xij. dist. pceptis. ⁊. xxiiij. q. j. quotiēs. ⁊. xvj. q. j. frater noster. ⁊. xxiij. q. vi. ꝯuenioꝛ

e Trāslationes. Et depositiones. iij. q. vj. ꝗuis. ⁊. c. dudum. ⁊. ī. c. pxi. ⁊. vij. q. j. mutationes.

f Mutationes. vij. q. j. temporis qualitas.

Glo. seq. ponit versus de casibus reseruatis.

g Pertineāt. Que sunt illa q̄ ad solū papā pertineant his versib⁹ cōphende. Restituit papa solus

---

Margin notes:

Mora an possit purgari.

‡ Concor. textus l. l. eū qui ita. §. fina. cū glosa mag. ⁊ ibi barto. ff. ō h. obł.

‡ Concor. textus in §. ita: q. ⁊ ibi bal. in pri. cōstituti. ffoꝝ. ⁊ in ru. ⁊ nig. C. si a nō cōpe. iudi.

Tēp⁹ ad puidendū ecclijs est diuersuȝ

diuisio

‡ Concor. l. seruus ff. qō vi aut clā. ⁊. l. seru⁹. ⁊. c. pe. ī. ō cōsue. ⁊ ō pbē. eū ꝗ. li. vj.

deponit τ ipe. Diuidit/ac vnit/eximit: atq; pbat. Articulos soluit sinodumq; facit generalē. Trāsfert: et mutat: appellat nullus ab illo. De singulis istis habebis conco: .j. de excel. pla. sicut vnire. τ .j. de offi. dele. q translationem. in glo. hec sunt.

vnius est met⁹ alteri⁹. ij. q. vij. quapropter. τ .j. de sta. regu. ea q̄. Item punit quis in eo in quo deliquit .j. de tempo. ordi. litteras. τ .j. eo. quanto.

Inter corpalia. ¶ Diuidit in duas ptes pncipales. In pma exordiū. In scda narratio ibi sane. τ ibi dz incipi casus in terminus. Et prima subdiuidit i tres. Pma pbat ɔiugiū spūale dissolui nō posse nisi per papā. Scda ibi: sicut aūt probat vinculū spūalis ɔiugij eē int electū cōfirmatū lz ɔsecrat⁹ nō sit: τ ei⁹ ecclīam. Tertia ibi: sed neq;. soluit cuiusdam canonis contrarietatē. Jo. an.

diuisio

¶ Glosa ista ponit opiñ. q̄ soluit cōtrariū: ɔ quā textum coadiuuās signat contrarium. ponit duas opi. quaꝝ primam repetit deinde soluit.

ei licuit) ministrarat: sicut nobis ipsi⁹ relatiōe innotuit: q̄ se valinē. epm asseruit cōfirmasse[a]. ¶ Ne igit ppetrandi silia ceteris[b] audacia tribuatur te ab epoꝝ cōfirmatione duxim⁹ suspēdēdū. † I dē deca no τ caplo ādega. ¶ Electos in epos τ cōfirmatos trāsferre pōt solus papa. Cap. ij.

Inter corpalia et spūalia eā cognouim⁹ differētiā q corpalia facili⁹[c] destruunt q̄ cōstruant. spūalia[d] ꝟo facili⁹ cōstruunt q̄ destruantur[e]. vñ iuxta canonicas sanctiones eps solus[f] honorē dare pōt: solus auferre non pōt. Epi quoq; a metropolitanis[g] suis mun⁹ cōsecrationis accipiūt: q̄ tñ nō pñt nisi p ro. ponti.[h] cōdēnari. Cū ergo forti⁹[i] sit spūale vinculū q̄ carnale dubitari non dz: qn oipotens de⁹ spūale coniugiū qd est inter epm τ ecclīam suo tñ iudicio reseruauerit dissoluēdū: q̄ dissolutionē etiā carnalis cōiugij (qd est inter virū τ feminā) suo tñ iudicio reseruauit. pcipiens: vt quos de⁹ coniunxit hō nō separet.[k] ‡ Nō enim[l] hūana: sz poti⁹ diuina[m] ptāte cōiugiū spūale dissoluit: cū p translationē dispositionē aut cessionē auct. ro. pō. (quē constat esse vicariū[n] iesu xpi) eps ab eccl̄ia remouet. τ ideo tria hec q̄ pmisim⁹ nō tā cōstōe canōica q̄ istitutiōe diuina soli sunt ro. pō. reseruata. ‡ ¶ Sicut aūt eps cōsecrat⁹ sine licētia ro. pōt. suā non dz ecclīam derelinqre: sic τ electus cōfir-

a ¶ Cōfirmasse. Scdm quosdā factū narrat q: añ palliū receptū nō pōt cōfirmare: q: i pallio plenitudo pōtificał officij confert .j. đ vsu pal. nisi spālis. arg. ṡ. de ele. q sicut circa fi. Arg. cōtra. ṡ. de ele. suffraganeis. Dicūt quidā q illa nō tenet. alij dicūt q cōfirmare pōt τ oia alia facere q̄ sunt iurisdictiōis vt ħ. τ. ṡ đ ele. trāsmissaꝫ τ. c. nosti. q: in ɔfirmatione consequit oia q̄ sunt iurisdictionis: τ ɔfirmare iurisditionis est: q: eo cōfirmato pōt ɔferre bñficia. ṡ. de elec nosti. ẜ eadē rōne ɔfirmare. q: caplm vacāte sede cōfirmat .j. de ma. τ obe. cum olim. τ. c. is q̄. ar. vł ɔprouinciales epi. lxiij. di. q: p ambitiōes. ar .j. de here. ad abolēdā. §. τ qm. τ ar .j. de cōcess. pbē. nulla. multo forti⁹ elect⁹ ɔfirmat⁹: sz videt q tunc ad papā spectet ɔfirmatio. c. dist. qm. τ .j. de concess. pben. q: diuersitatē. illđ est verū q elect⁹ in archiepm ɔfirmat⁹ oia q̄ sunt iurisditionis pōt τ nō q̄ sunt ordinis: vñ lz possit ɔfirmare electos: illos tñ ɔsecrare nō pōt añ palliū acceptū. ṡ. de elec. q sicut .j. đ cōse. ec. vel alta. aq̄. τ illā decr. suffraganeis: qdā volūt intelligere. qñ nō est in mora. τ illā q sicut. qñ est in mora petēdi palliū. Alij dicūt q illa decre. suffraganeis nō tenet. Et tu dicas τ credo veri⁹ q decre. illa suffraganeis teneat: τ q elect⁹ in archiepm ɔfirmat⁹ pōt cōfirmare suffraganeos suos vt hic innuit: ‡ τ pōt mādare suffraganeis suis vt electū debeāt ɔsecrare: lz ipse hoc facere nō possit. video enī q ipse nō pōt clericū ordinare: τ tñ pt mādare alicui epo vt ordinet: hoc idē faciunt abbates exēpti de clericis suis: q: faciūt illos ordinari p epos: quos ipsi nō ordināt sine licētia eoꝝ plaroꝝ. multo forti⁹ elect⁹ talis pōt mādare hoc suffraganeis: τ hec est rō: q: p hāc demandationē cōmittit: cū ipi epi ex ordine τ cōsecratione quā hñt facere pñt nec deest illis: nisi q ɔsecrādus non est de sua iurisditione. nec seqtur hoc facere non potest: ergo non pōt alijs mādare. instantiā habes in abbatib⁹ exemptis τ in electis confirmatis. arg. vij. q. j. pontifices. ¶ Glosa ista arg. dno.

b ¶ Ceteris audacia. Sic .j. eo. qñto. arg. q pena

‡ Concor. cū hoc tex. iuncta glo. l. j. C. ad l. iul. repe. τ in fi. đ excep. §. hodie.

‡ Concor. tex tus i. l. si qs cū no. per bar. C. đ decu ri. li. x. τ. c. idē nitati bus. §. si ꝟo đ elec. libro. vj.

c ¶ Facilius. hoc ē gñale. nā τ peculiū facili⁹ reuocat q̄ cōstituat. ff. de pecu. nō statī. τ possessio facili⁹ amittit: q: solo aio: q̄ acqrat: q: ibi necessari⁹ est act⁹ corporalis. ff. de acqui. pos. possideri. §. in admittēda ¶ Glosa ista obijcit τ soluit.

‡ Concor. lex cū q̄. C. ad leg. iul. de adul.

‡ Concor. ca. q̄uis de ele. li. vj. et vt debitus .j. đ appel. ad fi.

¶ Glo. se. ponit duo exempla.

d ¶ Spūalia. Tñ spūalia nisi legaliter ɔseruentur de facili destruunt. xl. di. sicut. sed illud itelligas quo ad destructionē virtutū qd fit p pctm. vñ dicit q̄ peccat in vno factus est oim reus .j. de re. iu. defleat. τ qd dicit hic referas ad sacramenta huiusmodi. s. ordinationes consecrationes dispositiones τ similia τc̄.

e ¶ Destruant. Vñ lex dicit: q difficilior est dissolutio mrimonij q̄ ɔiunctio. C. de repu. ɔsensu. in pn.

f ¶ Solus. xv. q. vij. c. vlti.

g ¶ A metropolitanis. lxiij. di. cap. j. ij. τ. iij.

h ¶ Ro. pō. Ut. iij. q. vj. q̄uis dudū. et. ṡ. c. primo.

¶ Glosa ista recitetur p obiectionem τ solutionem.

i ¶ Forti⁹. i. digni⁹ q̄ carnale i ꝟitate forti⁹ est: q: dissolui nō pōt etiā si interueniat ɔsensus pape τ ipsoꝝ ɔiugū: imo manēt ɔiuges separatim. s. ppter fornicationē. xxxij. q. vij. c. j. τ. ij. τ .j. de iureiu. tua nos. et durat vsq; ad mortem. vij. q. j. sicut alteri⁹ .j. de sepul. de vxore. nisi in casu añ carnalē copulā .j. de ɔuer. ɔiug. ex publico. spūale ꝟo ɔiugiū i multis dissoluit casib⁹ trāslatione/renunciatione τ dispositione auctoritate pape. vt. ṡ. c. pxi. τ ideo minus est forte sed dignius.

k ¶ homo non separet. xxxij. q. ij. an q in subditis τ ea. quos deus.

l ¶ Nō enī. Rñsio tacite q̄stionis. Diceret aliquis quotidie dissoluunt. τ ipse respondet. non enim τc̄.

m ¶ Diuina. Et sic qd fit auctoritate pape dicit fieri auctoritate dei: τ est verū si iusta causa hoc faciat. xxiij. q. j. quodcunq;. τ. q. iij. si quis nō recto iudicio.

n ¶ Vicariū. Et in successorem piscatoris. xxiij. q. j. qm̄ pet⁹. τ eps dr etiā vicari⁹ xpi. xxxiij. q. v. mulierē

matus[a]: cū nō debeat in dubium reuocari: qn post[b] electionē τ confirmationē canonicā inter psonas eligentiū et electi coniugiū sit spirituale contractum. cui[b] pfecto ep̄alis dignitas nihil addit[c]: cum quis ep̄ali predit[9] dignitate nullius[d] tamen ecclesie possit esse ep̄s. queadmodum de illo contingit qui oneri pontificali renunciat nō honori[e]. Unde cū non sit maius vinculum ep̄i ad ecclesiā q̄ electi: maxime cum fuerit cōfirmatus immo idem penitus τ non aliud: idē iur[f] obtinet in vtroq;. Sicut ergo ep̄oꝝ translatio depositio et cessio: sic et electorū[g] post[h] confirmationē (sp̄ualis coniugij rōne) soli est ro. pon. reseruata. licȝ vsq; ad tp̄a ista qđ cautum fuerat de ep̄is expressum non fuerat de electis ꝑpter expssam tn̄ similitudinem[i] vel identitatē potius nemini poterat videri dubiū subtiliter intuenti: cum de similibus idē iudicium sit habendū. ¶ Sed neq;[k] istud qđ in canone legitur de electo vt si vltra sex menses[l] p suā negligentiā retinuerit ecclesiam viduatā: nec ibi: nec alibi: donum consecrationis accipiat: imo metropolitani sui cedat iudicio: τ aliter intelligentib[9] poterat suffragari cū nō intelligat ecclia viduata quasi spōsum non habeat: sed q: spōsus eius nōduȝ sit consecratus adhuc quo ad quedā[m] quasi viri maneat solatio destituta. Sicut (iuxta cōem modū loquendi) illa dr̄ ecclia viduata: que licet ep̄m habeat inutileȝ[n]: tn̄ phibetur hr̄e. Nec qđ de cessione subseqtur τ statutum fuit ad penam trahi dȝ ad grām[o] vt sicut metropolitani iudicio elect[9] deijcitur: ita etiā ad aliā ecclesiaȝ possit transferri: presertim cū nec sine aucto.[p] ro. pō. fiat cessio vel deiectio memorata: q̄ vt hec possent ex illo canone metropolitanis indulsit. Unde si circa translationē idē fieri voluisset: qđ de cessione dixerat de translatione poterat exp̄ssisse. τ qđ nō est sctōrū patrū decreto sancitū: supstitiosis[q] nō est adinuētionib[9] presumendū: p̄sertim cū nonnunq̄ intelligat phibitū: qđ nō inuenitur[r] concessum. ¶ Sane qm̄ turoñ. archiep̄s electum abriceñ. p metropo. suū cōfirmatū in eccliam vestram (preter au cto. se. apo.) transferre p̄sūpsit τ in ep̄m cōsecrare: que rothomageñ. archiep̄s citra mādatum nr̄m absoluit: et ei licētiā tribuit transeundi: p̄dictos archiep̄os a cōsecratiōe τ cōfirmatione pontificū. ep̄m vero ab executiōe pontificalis officij bituriceñ. archiep̄s iuxta mandati nr̄i tenorē suspendit.

Glossa:

τ successores sunt ep̄i alioꝝ apl'oꝝ. lxviij. di. q̄ꝛ vices.

a ¶ Confirmat[9]. Añ ergo cōfirmationē pot qđ verū est. adhuc tn̄ habet tenue ius cū posset repelli per exceptionē. ·j· de accu. super his.

b ¶ Cui. s. coniugio spirituali.

c ¶ Nichil addit. Cōsummat tn̄ i ɔsecratiōe illud matrimoni uni. ·j· co. licet.

d ¶ Nulli[9] tn̄. Ergo non pbat hoc eē quod ab hoc ɔtingit abesse. C. de pba. neq; naturales τ. C. vñ cognati nō hoc. τ ·j· de re sti. spo. cū ad sedē. i fi. ar. ·j· de te sti. cū tu. et. xxxviij. di. q̄ in ip̄is.

e ¶ Nō honori. ·j· đ o:. ab ep̄o q̄ renun. epi. c. j.

f ¶ Idē iuris obtinet i vtroq;. Q: de similib[9] simile debȝ esse iudicium. ·s· de electi. dudum. si nis ei equiratȝ rō si milia iura suadere dȝ. C. ad. l. fal. l. vl. ·j· đ cōfir ma. vti. vl' inu. cum dilecta.

g ¶ Sic et electoꝝ. Qđ dictū erat de ep̄is ꝓrogatur ad electos ɔfirmatos sicut qđ dicit de vxoř ꝓrogat ad spōsam. ff. de iure doti. si spōsa. ff. đ fū. dota. lex iulia. C. đ bo. q̄ libe. nō sine. i fi. ·j· de iureiur. queadmodū. arg. C q̄ po. i pig. ha. l. vlti. in fi.

h ¶ Post. ·s· añ ɔfirmatione pt. ¶ Gl'. se. ar. i ·J·rri tis alle. duo iura

i ¶ Similitudinē. Arg. q̄ de similib[9] simile dȝ esse iudiciū. Ar. ɔtra. xxviij. q. j. sic eni. ⁊ pinde. τ. xxvij. q. j. nuptiarum. circa medium.

k ¶ Neq; istud. Hic rñdet tacite q̄stiōi q̄ possȝ fieri ꝑ ca. c. dist. qm̄ quidā. q: ibi dicit q̄ ecclia q̄ habet electū cōfirmatū appellat vidua: τ ille cedit iudicio metropolitani: et hic dicit q̄ nō sine lr̄a pape. Papa rñdet huic obiectiōi: q: nō videt vidua: nisi quo ad quedam. Item nec obstat illud qđ de cessione subsequitur quia illud statutum fuit ad penam.

l ¶ Sex menses. Melius diceret si vltra quinq;: q: de quinq; mensib[9] dr̄ in canone illo. cui[9] snīa h̄ ponit.

m ¶ Ad qdā. Illa. s. q̄ ministeriū cōsecratiōis desiderant. ·s· de elec. transmissam.

n ¶ Inutilē. In alijs etiā mortuus reputat. pbat etiā de pe. dis. j. hoc idē pbatur ver. scindere. τ q̄ inhabilis est ad agēdū null[9] dicitur. ff. qđ cuiusq; vni. l. j. ·§· pe. τ ff. q̄ satisda. cog. l. iiij. τ vl. τ. ff. ad vellei. q̄uis ·§· si conuerterit.

o ¶ Ad grām. Ar. ff. de excep. rei iud. euidenti pena ei nō dȝ tribuere alicui immunitatē. ff. de insdic. τ releg. l. relegatoꝝ. ·§· vl. τ. l. seq. nec econuerso grā dȝ trahi ad penā. C. đ leg. qđ fauor. et qđ ꝓuisum ē ad conco: diā trahi nō debet ad noxā. xlv. dis. licet.

p ¶ Auctoritate roma. pon. s. generali.

q ¶ Supstitiosis. ij. q. v. consuluisti: τ qđ apostol[9] diffiniuit nec nos diffinire debem[9]. xxxi. q. j. q̄ si dormierit ¶ Glo. se. ar. ale. viij. iura in ·J·rium alle. vij. et vnā solu. iterserit. In fi. soluit distinguēdo

r ¶ Non inuenit. Ar. qđ nō ē ɔcessū intelligit phibitū. ff. đ col le. illi. l. j. i pn. ff. de dona. fili[9]. et xviij. q. ij. hoc tn̄ τ. ix. q. iij. ɔqst[9]. xxxij. dis. de illo clericos. τ. xl. di. si euāgelica. ff. qđ. cuius. vni. nulli. ff. đ postu. l. j. ·§·. ait ptor. regl'a ista locū hȝ i iudicijs stricti iuris: q: qcq̄d astringēdo obligatiōis cā dictū ē ni si id ꝟbis exp̄mat / omissū itelligit. ff. de ꝟb. ob. q̄ qđ τ i arbitrijs id locū hȝ. ·j· de arbi. cū dilect[9]. ff. đ arbi. si cū dies ·§· plenū. τ. l. qđ tn̄. in fi. τ i puilegijs. ·j· de deci ad audientiā. τ. ·j· e. lȝ. τ ·j· de ꝓui. si de terra. sec[9] ē in iudicijs bone fidei. Hic sumit ɔtrū. ar. oīa ɔcessa intelligunt q̄ nō sunt exp̄sse phibita: τ hȝ locū i iudicijs bone fidei, ꝓut sequit: q: ibi oīa intelliguntur venire in

Marginalia:

Concor. tex tus i. l. librorū ·§· qđ tn̄ cassi us. ff. đ leg. iij. et. l. cū delanis onis. ·§· asinā moledinariā. ff. đ fun. instru. le.

Argumentū Concessū intelligitur qđ exp̄sse nō ꝓhibet.

Et q̄uis iidē archiepi tanq̄ᵃ maiores plus excesserint in p̄missis ‡ prefat⁹ vo ep̄s min⁹ vtpote illorū tāq̄ maiorū errorē secutus: nos tā intellecta eorū cōfessione spōtanea ⁊ supplicatione deuota veniam errori dedimus: quia non ex malignitate sed ex simplicitateᵇ peccauerūt. ‡ Et qm̄ prefatus ep̄s q̄ min⁹ peccauerat seuerius fuerat castigatus: reatum suū recognoscēs humilit' ⁊ deuote: ac misericordiam postulans ⁊ iudiciū nō req̄rens: nos intuētes q̄ lz sibi mun⁹ consecrationis impēsum nec prioris ecclesie ip̄m pontificē fecerit: nec secūde cum ad primā non fuerit cōsecrat⁹: ⁊ ad secundā (prior viculo pdurāteᶜ) nō potueritᵈ canonice cōsecrari: adhuc cōiugaliter alteri alligat⁹ ei tam a vinculo prioris ecclesie q̄ a pena suspēsionis penitus absoluto de benignitate se. apo. duximus cōcedendum vt prior consensu hacten⁹ perdurante. andegauen. ecclesiā studeat gubernare. I dē ep̄o et petro scho. Maguntī.

Episcopus q propria auctoritate d sua ecclesia se trāsfert ad aliam: carebit vtraq̄. C. iij

Quanto personāᵉ hildesen. epi: ⁊ infra. Ipe vero relicta hildesen. ecclesia ab herbipolen. ecclesiam auctoritate propria se trāstulit. Nō attendens q̄ veritas in euangelio ptestat. Quos deus cōiunxitᶠ homo nō separet. ⁊ potestatem trāsferēdi pontificis ita sibi rtinuit dn̄s ⁊ magister: q̄ soli btō Petro vicario suo: ⁊ per ip̄m successorib⁹ suis speciali priuilegio tribuit et concessit: sicut testatur ātiquitasᵍ cui decreta patrum sanxerunt reuerentiamʰ exhibendā et euidenter asserunt sacrorū canonum sanctiones. nō enim homo sed deus separat quos ro. pon. (q̄ nō puri hoisⁱ sed veri deiᵏ vicem gerit in terris) ecclesiarum necessitate vel vtilitate pensata / nō humana sed diuina potius auctoritate dissoluit: ⁊ infra. Ne autē facti puersitas transeat p̄sumptorib⁹ i exēplūˡ (q̄ qdē si verū est nō p̄t nō eē notoriūᵐ) sibi p̄cipim⁹ vt admīstrationē herbipo. eccl̄ie penit⁹ derelinq̄t: ⁊ infra. Ceterū qm̄ herbipo. eccl̄ie canonici vota sua in ip̄m pror

iudiciū nisi expsse phibeant. j. d cā posses. cū ecclesia. ⁊ ff. de iudi. solem⁹. ff. deposi. iuci⁹. sec⁹ i bn̄ficiis q̄ latissime sunt interp̄tāda. j. de vb. sig. olim. ⁊ j. de do. cū dilect⁹. in fi. ⁊ sec⁹ in absolutionib⁹. j. d sen. excōi. nup. Arg. ⁊. q̄ illa. s. itelligunt ɔcessa q̄ expsse nō inueniūtur phibita. xxx q. iij. illo. ⁊ q. iiij dispūalē. et. xvj. q. j. sunt nōnulli ⁊ ff. de pcu. mutus. §. j. ⁊ v. dis. ad ei⁹. ⁊ ff. de testa. l. j. ⁊. xxviij. q. j. iā nūc. i vbo illo: ⁊ hoc nō vetat dn̄s. Super hoc ɔsueuit dici vbi ɔstitutio ṗmulgata fuit affirmatiue: intelligit ɔcessum nisi reperiat phibitū: ptz exēplū xxxj. q. j. de⁹ masculū. et ca. seq. q̄ si dormierit. Si vo negatiue fuerit expsse ṗmulgata / semp intelligit phibitū. maxime vbi fuerit eadem rō nisi inueniat cōcessuz. exēplū pz xxiij. q. v. si nō liceret. nā cuncta licerent nisi iura vetarent.

a Tāq̄ maiores. xl. dist. hō xp̄ian⁹. ⁊ ff. d remili. oē §. q̄ manus iuxta illud. Omne animi vicium tanto ɔspecti⁹ in se Crimē hz q̄to maior q̄ peccat habetur

b Ex simplicitate. Simplicitati eni parcendū est. lxxxvj. dis. tāta nequitia. ⁊ j. de rer pmuta. cū vniuersorū. ‡ vbi plures concordantie sunt ad hoc.

c Perdurante. i. si adhuc durant in suo sensu. si. lxiij. di. q̄to. ⁊ s. d elec. bone memo. cremon. ⁊ q̄ h dicit de gr̄a solūmodo dr. q̄ ille debuit vtraq̄ p̄uari sz q̄ ex simplicitate hoc ɔtigit pepcit illi. sic. j. de re. permu. cū vniuersorū. ⁊ caplm q̄ ip̄m recipit p̄uari debuit ea vice eligēdi ptāte: si papa eū repulisset vel cum eo non dispensasset. j. e. c. proxi.

Glo. se. alle. iiij. concor. ⁊ vnum contrariū.

d Non potuerit. Et ita q̄ voluit nō potuit. ⁊ q̄ potuit noluit. j. de offi. deleg. cū sup. ⁊ C. si q̄s sibi vel alteri. multū. ⁊ C. de iure do. si genero. ⁊ ff. de here. instit. quotiēs. Arg. contra. C. de insht. sub cōdi. fac. l. si testamentum.

Quāto. Prio narrat factū. scdo aggrauat ibi: nō attēdētes. tertio punit ibi. ne aut. Joan. an.

e Quanto personam. Hoc ca. ⁊ ca. seq. ⁊ illud. c. j. de maio. ⁊ obe. humilis. ⁊ de cle. exc. mini. illud. d eadē materia loquuntur.

f Coniunxit. xxxij. q. ij. quos deus. ⁊ ca. an q̄. et xxx. q. j. ad limina.

g Antiquitas. Sic. xxv. q. j. ɔtra statuta. ⁊ ix. q. iij. ɔquest⁹ ⁊ antiq̄tas venerāda est. ij. q. vj. anteriorū. §. illud. ⁊ ff. d iure immu. l. semper mos eni retinēdus est fidelissime vetustatis. C. de testamen. testamenta.

h Reuerentiam. Tāq̄ iuri scripto. xj. disti. ecclesiasticarū. ⁊ c. catholica. et j. de cā pos. cum ecclesia.

i Puri hominis. veri tamen hominis q̄ etiā aliud est fm q̄ homo. j. de heretici. cū xp̄s. et ē verus deus et verus homo. s. de sum. tri. ⁊ fi. catho. ca. j.

k Veri dei vicem. Unde dr hr̄e celeste arbitrium. C. d sum. trini. l. j. i fi. ⁊ iō etiā naturā rer inmutat substātialia vni⁹ rei applicādo alii. ar. C. cōmu. de leg. l. ij. ⁊ d nullo potest aliquid facere. C. de rei vxo. actio. l. vna. in p̄n. ⁊ de ɔse. dist. ij. reuera. ⁊ sniam que nulla est facit aliquā. iij. q. vj. hic quippe. quia in his que vult ei est pro ratione volūtas. institu. de iure naturali. §. sed q̄ principi. nec est qui ei dicat: cur ita facis. de peni. disti. iij. §. ex psona. al's est. c. q̄uis. ip̄e ei pōt supra ius dispensare. j. d ɔcef. p̄ben. pposuit. Idē de iniustitia potest facere iustitiam corrigendo iura et mutando. j. de appel. vt debitus. ⁊ j. de cōsan. ⁊ affi. non debet. et plenitudinem obtinet potestatis. ij. q. vj. vt decetero.

l Exēplū. Quia facilitas venie p̄bet incētiuū ⁊c. xxxiij. q. iiij. est iniusta. et si ea que male vsurpantur omittim⁹: excessus viā aliis aperim⁹. xxxv. q. ix. loci. ⁊. xciij. di. puenit. ⁊ C. de indt. vidu. l. ij. in fi. ppagat eni viciū nisi p coertionē discipline subsequat correctio. xxj. q. ij. placuit. in fine.

m Notoriū. Notoriū ē q̄ trāsiuit: sz q̄ sine licētia trāsiuit nō est notoriū. s. j. de cle. excō. mini. illud.

‡ Concor. l. in pb̄ris. C. de episc. ⁊ cle. ⁊ ff de pe. l. moris. §. iste fere.

‡ Concor. l. iij §. fi. ff. d li. cā. ⁊ no. in l. plagij C. ad l. fal. de plagi.

Iuuenalis.

‡ Concor. l. j. ff. d do. ⁊ ff. de suspec. tuto. l. tutor.

diuisio

Mat. xix.

‡ Concor. textus l. l. capitulū. §. pe. ff. d pe. ⁊ l. l. si q̄s in suo. C. de iof. test.

Papa de nihilo aliqd facere pōt.

Notorium.

a ¶ Illicite. Ipsum recipiēdo sine licentia pape. sic ē. titu. pro xi. bone. non postulando.
b ¶ In quo peccauerūt. Sic ē. c. pri. j. de tēpo. or di. litteras. z j. de offi. deleg. cum olim.
¶ Glo. seq. alleg. ɔcor. signat contrarium z soluit.

de spon. ofo. p ɔsensum alor ɔtrahit z efficit ratū ita q nūq postea separant nisi ante carnalē copulā cā sa religiōis. j. de ɔuer. coniug. ex publico. p coniūctio nē corporum consummatur. j. de diuor. gsto.
h ¶ Maiorē. Qr gradatim ɔferunt honores. ff. de mu. z ho. vi gradatim. z q pmo uentur de mino ri ad mai pmo ueri debēt. xciij. di. legim. in fi.

c ¶ Suspēdimus. Per sententiā. z sic non ipso iure. sic. ē. eo. de elec. cumana. in fi. sic ar. ɔ. ē. tit. proxi. bone. vbi videt q ipso iure sunt puati. et io expone suspēdimus. i. suspensos denūciam.
d ¶ Debebat sua auēte: imo l ea vocatiōe in q vocat erat debuit fm apostolū pmanere. vt xxj. q. j. clericus
e ¶ Canōicas vij. q. j. si qs epūs
f ¶ Maiorem Maxime q idē si ad parem vel minorem. Ber.

Licet intātū. Primo ponit dictum. secūdo recitat factum. tertio respōdet cuidā obiectioni. scda ibi hoc autē. tertia ibi: nec illa.

sus illicite [a] cōtulerunt: volentes (sicut dignū est) vt in eo puniant in quo peccauerūt [b] eligēdi eos hac vice suspēdimus [c] ptāte. z infra. Qr vero hildesen. ecclesiā cui fuerat alligatus: vñ (fm apl'm) solutionem qrere non debebat [d] nimis improbe dereliqt: ne ad ipam redeat vlterius districtius phibem. cum fm traditiones canonicas [e] q ad maiorē [f] se plebē transtulerit: a cathedra repelli debeat aliena: et carere propria: vt nec illis presideat qs p supbiā spreuit: nec illis quos p auariciam cōcupiuit.

Idem bāber. epo et scholastico magun. ¶ Solus papa trāsfert epos. et indulgentia per eum super tali translatione concessa ad litteram seruāda est. Capitulum. iiij.

Licet intātū [g]: et infra. Sicut legitimi matrimonij vinculū qd est inter virum z vxorē hō dissoluere nequit: dño dicente in euāgelio. Quos de cōiunxit hō non separet: sic z spūale fed cōiugij qd est inter epm z ecclesiā: qd in electiōe initiatū: ratū in cōfirmatiōe/ z i cōsecratiōe itelligit cōsummatū sine illi auctoritate solui nō pt: q successor est petri z vicari iesu xpi. ¶ Hoc autē. C. quodā hildesen. eps non attēdēs ad herbipolen. eccliam ppria temeritate trāsiuit: z ifra. ¶ Nec illa p. n. indulgētia presumptionē excusat ipsi sz ambitionē accusat. cū in ea sit exp̄ssum q si ad maiorē [h] vocaret forsitā dignitatē: eā sibi liceret assumere: dum tñ nihil ei de statutis canonicis obuiaret. vñ lz forsitā aliqb videat [i] vt indulgētie occasione ipsi ad dignitatem possit trāsire maiorē: ad parē [k] tñ ipsi trāsire non licuit cū in maiori dignitate pter maiorē vtilitatē facili soleat dispēsari. Preterea cū postulatio sicut et electio examinari soleat diligenter: z tenor illius indulgētie nō solū videatur postulatiōis examinationē sed persone etiā reseruare subiungēs dūmō nichil de canonicis obuiet istitutis: anq p eum postulatio [l] examinata fuisset cui fuerat faciēda: nulla ratione debuerat transisse.

diuisio

g ¶ Licet intātum. fm q verba ista sonare videntur: colligit q qs possit hre pncipiū mrimonij sine medio z sine fine. Sed ɔ dicit ambrosius dicēs q sacramētū mrimonij aut plenū est aut nullū est: qr matrimoniū spūale est res iduidua z simplex: sicut z carnale mrimoniū: qd est ɔiunctio maris z femine indiuiduā vite retinēs ɔsuetudinē. j. de psump. c. illud. z xxvij. q. ij. §. j. z isti. d patria ptāte. §. ij. Rñ. ista verba pnt referri ad solēnitatē poti q ad substātiā mrimonij. Uel dicas q p tanto dr initiatū: qr post electionē ab ea non pnt recedere electores. ē. de elec. cū inter canonicos. imo hodie etiā ante electionē publicato tñ scrutinio variare nō pnt. ē. de ele. publicato. z postea p ɔsensum electi pficit: z in ɔfirmatiōe fit ratū: ita q ampli p se renūciare nō pōt. ē. e. inter corporalia. z in ɔsecratiōe ɔsummatū intelligit z hoc tñ quo ad illa q ministeriū ɔsecrationis desiderāt. ar. ē. de elec. trāsmissam. sed q ad vinculū ɔiugale cōsecratio nihil opatur. ē. e. int corpalia. sic z in carnali mrimonio ista pnt cōsiderari per spōsalia: q sunt futurarū nuptiarū pmissio. xxx. q. v. nostrates. z quodāmodo videt initiari. qr p illa ad mrimonium puenit. ff.

Mat. xix.

Matrimonij diffinitio.

§ Concor. textus i. l. ofo. z i l. oino. ff. de spon.

¶ Honores gradatim cōferant

i ¶ Uideatur Si alicui videri possit sz nulli potest videri ē nec huic sic. viij. q. j. moyses. z argu. xxv. q. v. ad sedē ver. hic ē cuigilēt: z acie mētis si pnt intendāt. q. d. non pnt. et. xxiij. q. iij. si habeo. ver. si inueniuntur idonei zc. sed augu. dicit se nescire: vt lz forsitā hoc videat alicbus q possit transire: nō tñ est verum cū persona pri sit examinanda sicut postulatio prout sequitur. ¶ Glo. sequens obijcit z soluit.
k ¶ Ad parē. Sed nōne cōcesso qd maius est videtur concedi qd min est. j. de deci. ex pte. xvj. qōe. ij. visis. j. de do. pastoralis z Sed dic q min est transire ad maiorē q ad parem vel minorē: qr min est contra ius cōe: vnde magis est dispensabile trāsire ad maiorē q ad parē vel minorē propter maiorē vtilitatem vt hic dicit.
¶ Glosa ista obijcit z soluit. secundo querit opponendo z dupliciter soluit.
l ¶ Postulatio. Sz qre hec vba puilegij siue idulgētie nō iterptat papa largissime. vt. j. de vb. sig. olī Rñ. q forma vbor hoc nō patit. sic. j. de pui. si de terra. z ē. de ɔsue. cū dilect. Itē qr p talē indulgētiā noluit subuertere ɔsuetā examiatiōnē postulatiōis. ar. C. de inof. testa. si qñ. z ē. de elec. ecclia vra. Sed quero quā vtilitatē ɔsecut fuit iste p illā indulgentiā: si ue p istā interptationē quā hic facit papa: cū poti interptatio fieri debeat vt res valeat q pereat. j. de vb. sig. abbate. §. si vn eligit. ff. de re. du. quotiēs. z j. de priui. i his. ar. op. z qd hic dr sine puilegio tali ħ fieri nō potuisset z priuilegiū aliqd adijcere dz iuri cōi. ff. ad municipa. l. j. et. ff. de le. si qñ. potius eni adiuuari beneficio nos oportet q decipi. j. de cōmo. c. vnico. et

ff. cōmo. in ꝯmodato. §. sicut in fi. Rñ. iō attenuat vires hmōi ꝑuilegii: qꝛ ꝑ ambitionē obtētū fuit. vt. j. q. j. ꝓncipat⁹. ꝛ. C. ꝺ sena. ꝯsul. l. vna. ex eo cū ꝙ aliq̄ i ꝫ iura obtinet ꝑsumit ābitiose obtentū. ff. ad muni. l. iij. in pn. Ul' dic ꝙ sup examinatiōe non dabat ei aliq̄ indulgētia: prout ptꝫ ex ꝟbis isti⁹ indulgētie. ꝟsi. dum tn̄ ei nichil obstaret ꝛc̄. et. j. vbi dicit. ꝛ tenor illi⁹ ꝛc̄. sꝫ in hoc valebat ei idulgētia: vt si vocaret ad maiorem dignitatē poterat cōsentire: vt ꝑ mutuū consensum illi⁹ ꝛ postulātiū initiatum esset spūale cōiugiū qꝺ nō eēt si indulgentiā nō haberet: qꝛ ꝯsentire nō posset. ꝫ. e. inter corpalia ad finē. si eīn seruasset indulgentiam ꝛ vocatus fuisset ad maiorē dignitatē: tūc ad illam potuisset trāsire nulla alia licētia petita. qui eīn nō seruat priuilegiū ꝑdit illud. ꝫ. ꝺ cōsti. cum accessissent. cū suis concor.‡ ꝛ ꝑuilegiū siue indulgētia: ita ē suāda ꝑm ꝙ in ea ꝯtinet. j. de ꝑuil. porro. sꝫ iste voluit āplia re indulgētiam trāseūdo ad parē ꝛ sine examinatiōe: ꝛ iō nō ꝓfuit ei: nec etiā ad minorē sine examinatiōe vt ptꝫ ex tenore indulgētie. B.

missarū solēnia. c. di. ꝫ morē. ꝛ certis dieb⁹. j. e. ad honorē. qui continentur in priuilegio suo. j. eo. ti. cap. fi.

A ꝺ hoc. Sunt due partes. secunda ibi: inquisitioni. Joan. and.

d Cōmodes. Et ita qꝛ palliū ꝑsonale est aliis cōmodari non pōt immo nec i alia ꝓuincia pōt vti eo sine licētia illius cui⁹ est prouīcia ēt si priuilegiū habeat. j. e. ex tuarū. ea cū q̄ inherēt personis: cum ꝑsonis extigunt. ar. j. ꝺ offi. dele. qm̄ ab bas. ꝛ. c. p. et. g. ff. ꝺ re. iu. ꝑuilegiū isti. ꝺ iu. na. §. sꝫ qꝺ ꝑncipi. ꝛ. viij. q. j. petisti

e Sepeliri. De cōse. dis. j. nemo clericus. cōtra hoc spāle est de vestimētis sacerdotalib⁹ spiritualibus et de pallio. ꝛ sic non ob. ff. de relig. et sump. fu. et si q̄s §. funeri. vbi ornamēta ꝛ anuli ꝓhibentur cum cadauerib⁹ poni vel sepeliri ne forte ꝓpterea effodiant. ꝛ. c. nemo. loquit ꝺ laico q̄ nō dꝫ inuolui vestib⁹ sacris secus de clericis

N Isi spālis. Facit ad prima ptē rubrice ꝛ prima decisa factū narrat. scꝺa factuꝫ aggrauat. ibi sane: tertia cōcludit ibi: tu ergo. quarta commat ibi: qm̄. Jo. an.

De auctoritate ꝛ vsu pallii.

Clemēs. iij. Intra quālibet ecclesiā ꝓuincie sue archiepiscop⁹ pallio vti potest: sed extra non potest. Caplm̄. i.

Cum sup^a aliq̄ re: et infra. Quesiuisti q̄mō intelligatur qꝺ in forma traditionis pallii cōtinet videlꝫ tradim⁹ tibi palliū vt eo infra ecclesiā tuā vtaris. Qꝺ ita intelligit videlꝫ infra quālibet^b ecclesiā ꝓuincie tibi cōmisse. † Si ꝟo te sacris indutū vestib⁹ ecclesiā processionaliter vel alio modo exire cōtigerit tūc tuo pallio^c minime vti debes. Celestinus. iij.

Archiepꝰs alteri archiepiscopo pallium suū accommodare non potest. Capi. ij.

Ad hoc. qꝛ quesitū est a nobis ex pte tua vtrū liceat tibi pallium tuū metropolitano alij cōmodare: et infra. Inquisi. t. t. respondemus ꝙ nō videtur esse conueniēs vt palliū tuum alicui cōmodes^d ‡ cū palliū personam nō trāseat: sed quisq꜡ cū eo debeat (sicut tua nouit discretio) sepeliri^e. Innocen. iij. C. presbytero cardi. apost. se. lega.

Per palliū confertur plenitudo pontificalis officij ꝛ nomen archiepiscopale. Ca. iij.

Nisi specialis dilectio illa. et infra. Sane si postulatio troianen̄. epi ad panormitanam ecclesiam fuisset ꝑ nos etiā approbata: non tn̄ deberet se archiepm̄ appellare priusq꜡ a nobis pallium suscepisset: in quo pōtificalis officij plenitudo cū archiepālis nois^f appellatione confertur. Tu ergo qꝺ factū est sic studeas palliare^g: vt id i cōfusionē tuā ꝛ sedis apo. opprobriū nō redundet. Qm̄ si oporteat vt nos vel tu ex hoc negocio cōfundamur: eligem⁹^h poti⁹ te cōfundi q꜡ ledam⁹ sedis apostolice dignitatem. Idē.

Romanus pōtifex semꝑ et vbiq꜡ vtit pallio: alij in eccl'ijs suis ꝛ certis dieb⁹ tm̄. C. iiij.

Ad honorē^i dei: et infra. Sane solus ro. pon.

Rubrica. De auctoritate ꝛ vsu pallij. Uisum est ꝫ. de postulatis electis ꝛ trāslatis. sꝫ qꝛ ꝑ hos modos assumptos vti pallio decet: si eccl'ijs ad quas assumūtur dignitas pallij debeatur. ideo subijcitur hec rubrica. Joan. an. De hac materia tractatur. c. dist. per totum. xxv. q. ij. in galliarum.

Cum sup. Sūt due ptes. in prima ponit ꝯsultatio. i scꝺa rñsio. scꝺa ibi: qꝺ ita. Jo.

a Cum sup ecclesiam. Uerba ista habes. c. distin. palliuum.

Glo. seq. signat contrarium ꝛ soluit.

b Quālibet. Signat ꝫ. j. ꝺ ꝟb. sig. cū clerici. sol. ibi placētina eccl'a stricte accipitur ꝓ cathedrali tm̄. hic large ꝓ q̄libet eccl'ia sue ꝓuincie. rō pōt esse: qꝛ ꝑ hāc interptationē nulli fit ꝑiudiciū sꝫ ꝑ illā posset ꝑiudicari vasallis eccl'ie ꝛ cito possent incurrere periuriū.

c Pallio. Per qꝺ significat plenitudo pōtificalis officij. j. e. cū sis. ꝛ. j. e. nisi. ꝛ eo vtendū est tantū intra

f Nominis. Et ita licet cōsecrat⁹ sit in epm̄ nō est appellandus archiepꝰs ante pallij receptionem.

g Palliare. Palliare dꝫ q̄s qꝺ malefecit ꝛ reuocare ꝯgruent si pōt ne vilescat ei⁹ auc̄s. j. de accu. q̄liter ꝛ q̄n̄. ꝛ. j. de appel. cum cessante. ff. de re iu. qꝺ iussit.

Glosa ista signat contrarium ꝛ soluit.

h Eligem⁹. Poti⁹ tenemur nos magis diligere q꜡ aliū. nā q̄sq꜡ regulā diligēdi ꝓrimū a semetipso accipit. xxiij. q. v. si nō lꝫ. ꝛ agris tuis sitiētib⁹ alij irrigandi nō sunt. C. de ser. ꝑses. lxxiij. dis. qꝛ ꝑ ambitiones. et C. vt nemo priuat⁹. l. ij. ꝛ q̄libet sibi ꝑmo faciat elemosinā deinde ꝓrimo. de pe. dis. iij. sane cauēdū. vn̄ etiā mihi possuꝫ ꝯsulere. cū dāno alteri⁹. ff. ad. l. acq̄l. si q̄s fumo. in fi. Arg. ꝫ. xxij. q. ij. primū. ꝛ. xj. q. iij. si q̄s ꝟo.

Ad honorē. Duo sunt dicta. scꝺm ibi alij. Et diuersitatis causam reddit ibi: qm̄. Joan. and.

Glo. seq. ponit formam traditionis pallij.

i Ad honorē. Sub hac forma ꝟbor̄ tradit palliū

† Facit tex. i. l. I tradi tiōib⁹. C. de pac.

‡ Con cor. lex here des. C. ad vel. ꝛ. l. j. cū gl. fi. C de pri uil. do. ꝛ. l. for didor̄. C. ꝺ ex cusa. mu. li. x.

Continuatio

Diuisio

Diuisio

Diuisio

‡ Con cor. l. i l. perso nale. ff so. ma truno.

Palliū sub q̄ forma ꝓborū tradit.

Ad honorē dei oīpotētis ꝛ btē marie ꝟginis: ꝛ btōꝝ petri ꝛ pauli aptoꝝ ꝛ dn̄i pape greg. ꝛ eccl'e romane ꝛ ecclesie tibi ꝯmisse tradimus tibi palliū de corpore bti petri sumptū i plenitudinē pōtificalis dignitatis: vt vtaris eo intra ecclesiā tuā certis dieb⁹ q̄ exprimunt in puilegijs eccl'ie tue concessis a ro. eccle. ĩ. e. c. vi. ꝛ sūt hi. natiuitas domini. festiuitates sci stephani ꝛ scti Joānis: in circūcisiōe: in epyphania: in ramis palmaꝝ: i cena dn̄i: in sabbato sancto. trib⁹ dieb⁹ r̄surrectionis ꝛ pēthecostes: in festiuitate sancti Johannis bapti. ꝛ oim aplōrū: in trib⁹ festiuitatib⁹ btē marie: in cōmemoratione oim sctōꝝ: in dedicatione eccl'iarū: i ꝑncipalib⁹ festiuitatibus eccl'e tue: in ordiationib⁹ clericoꝝ: et in consecrationibus epoꝝ in die ānuersarij sue cōsecrationis. ꝛ arg. ad hoc. ĩ. de fer. c. vl. ꝛ de ꝯsecra. di. iij. pronūciandum.

Pallio vtēduꝫ ē certis dieb⁹.

personale. q꜕ cū ꝑsona sepelitur. ŝ. e. ad hoc. ꝛ ꝑ pte locale: q꜕ non trāsfertur cū ꝑsona ad aliū archiepatum: sed remanet ibi. ŝ. de postu. bone. ij. in fine.

f Corruptela. Sed vr̄ ꝙ non sit corruptela et ꝙ sit tolerādum. ff. de offi. ꝓcon. l. j. vbi ꝓconsul vtitur suis isignijs vbi ꝙ postq̄ꝫ egreditur vrbem.

Obijcit

in missarū solennijs pallio sēꝑ vtaṫ: ꝛ vbiqꝫ. qm̄ assūpt⁹ est in plenitudinem eccl'iastice ptā tis: que ꝑ palliū significatur. ❡ Alij aūt eo nec sēꝑ nec vbiqꝫ: sꝫ in eccl'ia[a] sua in q̄ iurisdictionē ecclesiasticā acceperunt certis debēt vti dieb⁹. ❡ Nam vocati sunt in ptē sollicitudinis[b]: nō i plenitudinē ptātis.

Idē cōpostellano archiepō.

❡ Archiepūs extra suā ꝓuinciā pallio vti non pōt etiam si hoc habeat cōsuetudo. Ca. v.

Ex tuaꝝ tenore litteraꝝ accepim⁹: ꝙ cum fuerit in cōcessione pallij tibi dictū: vt ipso infra[c] eccl'iā tuā vtereris: et tibi ꝓ ecclesie tue negocijs frequēter extra tuā ꝓuinciā commorāti verecundū sit absqꝫ pallio[d] ministrare (cum cōsuetudo[e] sit in hispania generalis ꝙ archiepi extra suas ꝓuincias pallio indifferenter vtāṫ) vt extra tuā ꝓuiciaꝫ vti pallio valeas indulgeri tibi a se. apo. postulasti ❡ Lꝫ autē talis cōsuetudo dicēda sit poti⁹ corruptela[f] †: nos tn̄ de speciali gr̄a indulgem⁹[g] tibi vt si necessitate aliqua ꝑpedit⁹ ad eccl'iam tibi subiectam accedere forte nequeris ꝓ cōsecrandis suffraganeis tuis vel clericis ordinandis: ꝛ ad ecclesiā alienā ꝓpter[h] hoc te cōtigerit declinare (dū mō is ad quem ecclesia pertinet id ꝑmittat[i]) vtendi pallio[k] in iā dictis casibus[l] liberā hēas facultatem.

Idē. ❡ In q̄libet ecclesia sue ꝓuincie ꝑmissis diebus archiepūs missam celebrās vti potest pallio. Capl'm. vi.

Cum sis: ꝛ infra. ❡ Ubicūqꝫ[m] fueris i missarū celebrationib⁹ cōstitut⁹: dieb⁹ solēnibus vsum pallij (ꝑ qḋ plenitudo pōtificij designaṫ) poꝛis liberius exercere. Honorius. iij. archiepiscopo. Tri.

❡ Sine pallio et sandalijs pōt archiepūs celebrare. Cap. vii.

Quia nos: et īfra. ❡ In q̄si. t. t. r. ꝙ tam i tua q̄ꝫ in aliena[n] diocesi potes sine pallio ꝛ sandalijs celebrare: q̄ vtiqꝫ in tua dioce. non debes sēꝑ celebrare cum pallio. sꝫ dieb⁹ illis dūtaxat q̄ in eccl'ie tue puilegijs[o] sunt expressi.

❡ Gl'. se. expōit l'ram: dat duo similia et signat contrarium.

a ❡ In eccl'ia sua. i. itra qualibet ecclesiam sue ꝓuincie. ŝ. eo. ti. c. j. sꝫ extra eccl'iaꝫ in ꝓcessione vti nō dꝫ. ŝ. e. ti. c. j. ꝛ sic miles post finitā militiā cum cingulo non ibit. C. de ꝑpo. sac. scri. l. vlt. lib. xij. ꝓconsul. non vtiṫ isignijs suis ꝑusq̄ꝫ intret ꝓuinciā. ff. de offi. ꝓcon. l. j. si. est. de vsufructuario qui serica veste non potest vti nisi in cena. ff. de vsufruc. sed ꝛ sicut. §. ij. Arg. contra. ĩ. vt lite pen. a memoria.

† Concor. textus. i. l. oēs iudices. cū gl. j. C. d' decu. li. x. ꝛ i auc. vt nulli iu. §. j. in glo. magna coll'. ix.

b ❡ Sollicitudinis. ij. q. vj. qui se.

Ex tuaꝝ. ❡ Sūt due ptes. in ꝑma gr̄e petitio petentis motiuum continēs. in scd'a petitionis limitata exauditio motiuū reprobans. scd'a ibi: licet.

c ❡ Infra ecclesiā. i. infra qualibet ecclesiam ꝓuincie tue. ŝ. eo. ca. j.

d ❡ Pallio. Rōnabili tn̄ cā pōt vti vbiqꝫ. xxxvj. di. §. ecce. sic videtur ꝙ infula possit vti vbiqꝫ. xxj. di. cleros ꝛ clericos. videtur ꝙ vbiqꝫ. ĩ. eo. cum sis.

e ❡ Cōsuetudo. Et mala. ꝛ est rō: q꜕ sicut palliū fortiter postulāti daṫ. vt. c. di. ꝑsca. ita datū fortiṫ custoditur. ꝛ si transferat se ad aliā sedē nō tn̄ cū eo palliū trāsferṫ. ŝ. de postu. bone. ij. in fi. vn̄ ꝓ pte est bn̄ficiū

g ❡ Indulgemus. Hoc ideo dicit: q꜕ non est licituꝫ alicui celebrare vel ꝑdicare i alia ꝓuicia nisi ad h⁹ fuerit iuitat⁹. vij. q. j. episcopi vl' pbr̄i ꝛ. ix. q. ij. nullus primas. ꝛ. vj. q. iij. scriptum.

Reddit rōnem.

h ❡ Propṫ hoc. i. pro eccl'ijs consecrandis. et clericis ordinādis

i ❡ Permittat. No. ꝙ papa lꝫ alicui det priuilegiū. nō vult tamē ꝙ vtaṫ eo in preiudicium alicuius. sic. ĩ. d' offi. or. lꝫ. ꝛ. ŝ. d' translaṫ. licet. †

† Concordat l. vbicūqꝫ. cum gl. ꝛ ibi bar. ff. de fide inſ. ꝛ in l. si dubiteṫ. §. ita demū. eo. tit.

k ❡ Pallio. tuo scilicet ꝛ nō illi⁹ ad cui⁹ ꝓuinciā declinas. cuꝫ sit personale. ŝ. eo. ad hoc.

l ❡ Casib⁹. Duob⁹ premissis non alijs. qḋ enim in quibusdam permittiṫ in alijs prohibetur. ar. ff. d' iud. cum pretor.

Cum sis. ❡ In prima decisa consultatio. in secūda responsio ibi: vbicunqꝫ.

diuisio

❡ Glo. seq. obijcit ꝛ dupliciter soluit.

m ❡ Ubicūqꝫ. Hic videṫ ex eo ꝙ dicit vbicūqꝫ ꝙ etiā extra ꝓuinciā archiepūs pallio possit vti: sicut procōsul. ff. de offi. ꝓcon. l. j. sed contra. ŝ. e. c. j. ꝛ. c. ex tuarū sꝫ qḋ dicit vbicūqꝫ restringe. i. intra qualibꝫ ecclesiā tue ꝓuincie. ŝ. c. j. vel vbicūqꝫ si habeat ꝑuilegiuꝫ ad hoc ꝛ ille ad cui⁹ ꝓuinciā vel dioce. transit id permittat. ŝ. e. ex tuarum. ꝛ sic planum est.

Quia nos. ❡ In ꝑma decisa ꝯsultatio. In secunda responsio ibi: inquisitioni.

diuisio

n ❡ In aliena. De licētia diocesani epi: al's non: q꜕ non dꝫ ponere manum in messem alienā. vt. vj. q. iij. scriptū est. ꝛ. ix. q. ij. nullus ꝑmas. priuatim tn̄ posset sine licentia. ĩ. de cleri. ꝑeg. tue. diocesanus debet illum inuitare. vij. q. j. epi. vel pbr̄i.

o ❡ Priuilegijs. Qui precise sunt dies illi nescim⁹ nisi sint illi qui enumerati sunt. ŝ. eo. ad honorē. ꝛ. ĩ. de ferijs conquestus.

a ¶ Quarta. Satis soluta est p hãc rñsionē: qr respicere dz p̄uilegiū suū: τ si ibi ɔtinet q possit celebrare cū pallio p defūctis ita obseruat ƀm q ibi ɔtinet. s.i.j. de pri. si de terra. τ melius in c. porro.

¶ Rub. De renūciatiōe. Qr ea q̄ postulatiōe electiōe vel translatione acqrūt, plerūq renūciatiōe perdunt: iō post p̄cedentes ponit hec rubrica.

¶ De hac materia tractat. vij. q.j. τ q.ij. τ xvij q.j. τ xxj. q.ij.

divisio L Itteras. ¶ In pma ponit decisa supplicatio. secūda ibi: si tuaz. ipsi⁹ repulsio. in tertia ibi: monem⁹ conclusio. Jo. an.

¶ Gl. seq. tertiū determinat τ remittit.

b ¶ Senectutem. Non enim quelibz senect⁹ facit vt qs possit petere cessionē: sed ea sola q̄ holez reddit p̄fus ieptū. j.e. ni. si. §. debilitas. ppter qs cās possit qs renūciare tradit. j.e. nisi. τ j. eo. post translationem.

¶ Glo. se. textū fortificat.

c ¶ Insufficiētiā. Hec ē iusta cā ad renūciandū qr defect⁹ scientie nō solū ipedit p̄mouēdum j. de elec. cōgregato. immo deijcit iā p̄motū. j. de eta. τ quali. c. vlt. τ de hoc habebis. j. eo. nisi.

d ¶ Noue. Sic eni iudex poti⁹ debet cām differre q̄ eā nouo iudici delegare. ff. de vaca. mu. pretor. §. vlt. ar. xix. q. iij. monasterijs.

¶ Glosa seq. dat similia.

e ¶ Militie. Si. vij. q. j. sciscitaris. nō ei solui debēt milites nisi cōpletis stipēdijs. C. de his q̄ nō exple. sti pen. l. ij. li. x. τ nil credit eē actum τc. C. de his q. vt in dig. l. pe. in fi. τ frustra velocit currit q̄ priusq̄ ad metas pueniat deficit. de pe. di. iij. incassum. arg. vij. q. j nihil. τ magis delict q̄ interceptā cām dimittit q̄ qui nunq̄ ad cām venit. i auc. de legiti. §. oēm. colla. viij τ q̄ ponit principiū totū supplere debet vsq ad fi. de ɔse. dist. j. nullus episcopus. ℟. B.

‡ Concor. textus i. l. q̄uis. τ ibi bar to. ff. d fur.

C Um inter. p. ¶ Casus. Iste. p. ipetrauit lr̄as et subiecit se mie capli renūciando τ abiurādo litteras: τ maior pars cum recepit/ minor ɔtradicat ƀm hostien. Prima ps decisa narrat factū. scd̄a ibi: iōq dat iudicium. Joh. an. diuisio

f ¶ Juramentū. Iste. P. abiurauit bñficiū suū q̄ d cetero ipz nō repeteret: sed nō iurauit q nō recipet si iterum eligeret j. quod me. cā. ad audientiam Juramentū nō extēditur ad ea de quib⁹ non fuit cogitatū in iuramento: et que tūc nō extāt. j. d iurur. cleric⁹. sicut nec rescripta extēdūtur ad litteras q̄ nō extabāt tpe iperrati rescripti. s. de rescri ptis. c. vi. τ trāsactio nō extēdit ad ea de qb⁹ nō fuit dictū vel cogitatū. C. d trāsac. si de certa. C. de iud. l. z. vñ nō ob. in alijs. τ sic isti. P. nō ob. iuramentū cū non agat ex pria sua receptiōe: sed ex nouo iure post iuramētū p̄stitū acq̄sito de ɔsensu maioris τ sanioris ptis capli qr alia est mō cā petendi. ff. de exceps. rei iudi. et an eadē. ff. d iu. sti. ac. l. hēbat. τ j. d cā pos. c. vlt.

g ¶ Maioris et sanior. Et sic standū ē maiori pti. lxv. dis. sane τ. xix. di. in canonic. τ. ff. ad municipa. qd̄ maior. qd̄ iuris sit ƀuandū. de hoc no. s. de elec. c. ecclia vestra. in fi.

‡ Concor. l. nl li. cū se. ff. qd̄ cu iusq vni. τ. l. noiatio nū. C. d decu. li. x.

Sicq soluta est quarta [a] q̄stio qua q̄siuisti an tibi sit licitum pro defunctis cum pallio celebrare.

¶ De renunciatione.

A lexan. iij. Londoneñ. epo.

¶ Non datur licentia cedēdi epo q̄ ppter senectutē vult cedere si necessarius vl vtilis sit ecclesie sue. Capitulum. j.

L Itteras tuas τ infra. Si tuam aut senectutem [b] aut insufficientiaz [c] forte considerās te tāq̄ immeritum postulas relaxari scito nos credere q tuti⁹ sit hoc tpe si commissa tibi ecclia sub vmbra tui nominis gubernet q̄ si alteri noue [d] incognite psone gubernāda in tāto discrimie commutatur: maxime qr in te vigor deuotionis et fidei (etiā corpore senescente) non deficit: sed vigēte deorsum cōditione corpea/ feruor spūs in sublimiora conscendit. τ infra ¶ Monem⁹ te igit vt sup hoc dieb⁹ istis nulla te facias iportunitate molestū: qr indecens omnino pbat pu⁹ soluere militie [e] cigulū q̄ cedat victori aduersitas preliorum. I dem ab bati dolen. τ priori de art.

¶ Qui abiurat beneficiu licite pōt illud (si denuo eligatur) obtinere. Capl̄m. ij.

C Um inter. P. gaufridi et quosdā alios canonicos facti. J. sup spūali bñficio s. stallo i choro τ loco in caplo questio fuisset diutius agitata τ infra. ¶ Iōq māda. q̄tenus si p̄fatū. P. inuenerit de cōsensu maioris ptis capli fuisse de predicto bñficio aucto. apo. inuestitū: eū faciatis bñficiū ipz pacifice possidere: nō eni videtur nobis ipedimentū afferre iuramentū [f] qd̄ de eodē nō petendo vlterius pponit p̄stitisse: si cōsensus maioris [g] τ sanioris ptis canonicoꝝ eccl̄ie intercessit [h]. ‡ I dē epo verulano.

¶ Qui renunciauit beneficio suo illō repetere nō pōt. C. iij.

E X transmissa relatione abbatis [i] scti. A. de cepe rano nr̄is est auribus intimatum q. P. rubeus cleric⁹ dum infirmitate [k] laboraret: apud monasterium scti saluatoris sibi petijt habitum monasticuz indulgeri: q̄ recupata postmodū sanitate ad monasterium illud grā cōplēdi votū [l] accessit τ ibidem moram aliquantulā

h ¶ Intercessit. sup. post suā renūciatiōnē. Iste p. post suā renūciatiōne obtinuit lr̄as a papa vt reciperet in ecclia illa. sic iste inuestitus fuit de bñficio illo auctoritate pape τ de ɔsensu maioris partis: τ sic ps minor nō potest obijcere iuramentum. B.

E X transmissa. ¶ Prima ps ponit querelā. scd̄a pudet ibi: verū quoniā. Jo. an. diuisio

i ¶ Abbatis. i. prelati: qr ecclesia secularis est τ nō regularis. τ est nomē dignitatis. τ iste. p. rube⁹ erat ibi canonicus.

k ¶ Infirmitate. Iuxta illud. Dū fero lāguorem/ fero religionis amorem: Expers languoris/ non sum memor huius amoris. Vers⁹.

¶ Glo. seq. signat contrariū τ dupliciter soluit.

l ¶ Votū. Nō q emisisset votū: sed q amittere ppo-

faciens ea q̃ p̃dicte eccl'ie ſcti A. cõtulerat: ſibi fecit reſtitui nunc autẽ mutato aĩo laboꝛat vt reſtituat̃ in eccleſia ſupradicta. Uerũ qm̃ iam dicta eccleſia ab eo ſoluta dinoſcit̃ ex q̃ ea que ſibi contulerat ad petitionẽ ſuã reſignauit[a] eidẽ mãdamus quatenus (ſi res ita ſe habz) p̃dictum abbatem et ſocios ei⁹ ad receptionẽ p̃. nulla ratiõe cõpellas iuitos. nec a populo ceparano compelli permittas. hoꝛtari tñ eos poteris vt illuz nõ tanq̃ vnũ de eccl'ia: ſed quaſi de nouo recipiant in ſociũ ⁊ in fratrẽ.

I dẽ ep̃o toꝛnacẽ. ¶ Beneficiatus ſine licẽtia p̃lati ſui beneficio renũciare non poteſt.

Capitulum quartum.

Admonet: ⁊ infra. Uniuerſis pſonis tui ep̃atus ſub diſtrictione ꝓhibeas ne eccl'ias tue dioce. ad oꝛdinationem tuã ꝑtinẽtes abſq; aſſenſu tuo intrare[b] audeant aut detinere/aut te dimittere inconſulto[c]. ¶ Q̃ ſi quis contra ꝓhibitionẽ tuã venire preſumpſerit: in eũ canonicã exerceas vltionẽ. ¶ Clemẽs. iij.

¶ Contra petẽtẽ bñficiũ admittit̃ ſpõtanee abiurationis exceptio etiam cã renũciationis nõ adiecta: contra quam actoꝛ replicare poterit q non ſpõte renũciauit. ⁊ q̃ meli⁹ ꝓbauerit/obtinebit. Cõm. v.

Super hoc[d] q ſciſcitaris vtrum eccl'iaſtica beneficia repoſcentibus[e] obiecta ſpontanee abiurationis exceptio ſine cauſe[f] cognitione ſit admittenda: et an actoꝛis q ſponte non renunciauit/an rei de ſpontanea renũciatiõe debeant probationes admitti. ¶ Sic tue experientie reſpõdem⁹ q nulla rõ hoc veriſile[g] reddit vt q̃ſq; bñficiũ multis forte expenſis ⁊ laboꝛib⁹ acq̃ſitũ quo ſuſtentari bz: facile ſine magna cã ſuã ſponte reſignet ideoq; ſuperuacuum eſſe non credim⁹: cãm reſignationis[h]

nebat. J. de regu. ꝯſulti. Ar. ꝯ. J. de regu. ſup eo. Nõ ē ꝯ ibi. habit⁹ fuit ad ꝓfeſſionẽ: hic ad ꝓbationẽ tñ. vel q nullũ habitũ ſuſcepit. et ſi ſuſcepiſſet. nõ obſtat naz habitus ſolus ſine ꝓfeſſione non facit monachũ. J. de regu. poꝛrectum. ⁊ J. qui cleri. vel vouen. c. cõſuluit.

¶ Glo. ſeq. obijcit ⁊ triplicit̃ ſoluit ⁊ remittit.

a ¶ Reſignauit. Sz qualiter bona illa ſibi reſtituta fuerũt: ex q̃ ei ſemel fuerũt acq̃ſita eccl'e nõ debẽt ei amplius reſtitui. xij. q. ij. nulli. xvij. q. iiij ſũt q̃ opes. Rñ. iure poli nõ iuſ fori. xxviij. q. iiij quicũq;. ar. J. de dona. inter vi. ⁊ vxo. mulieres. ⁊ i aut. de mõa. §. ſi vo. col. j. Uel de facto fuit hoc potius q̃ de iure ſi trãſiuerũt in ꝓprietatẽ eccl'e. Uel foꝛſan ſub ꝯditiõe ꝯtulerat illa bona ſi ibi ꝑpetuo remaneret deberet. De hac materia notat̃. J. de cle. cõiuga. c. q ad te.

Admonet. ¶ Primo ponit ꝓhibitionem. ſcdo ipſius tranſgreſſionez puniri p̃cipit ibi q ſi q̃s. Jo. an.

b ¶ Intrare. xvj. q. vij. nullus oĩno. J. de iure pſona. cura paſtoꝛalis. al's niſi talia beneficia dimiſerint ſũt excõicandi vſq; ad debitam ſatiſfactionem. J. de inſti. ex frequentibus.

¶ Glo. ſeq. alle. duas ꝯcoꝛ. tractat q̃d de inferioꝛibus p̃latis. exponit qd dicit finis ca. de canonica vltione dt quid ſi p̃latus ratificet ⁊ q̃d de tranſitu ad religionẽ demũ. ar. ꝓ opi. Uin. quã repꝛobat.

c ¶ Incõſulto dimittere. Ut. vij. q. j. ep̃s. de loco. J. de ꝑbe. cũ et plãtare. §. in eccl'ijs. idẽ eſt in clericis alioꝝ p̃latoꝝ vt abbatũ ⁊ ꝯſiſtũ ſine quoꝝ ꝯſenſu eccl'as non debent dimittere. lxiij. di. c. j. ⁊. ij. ⁊. liiij. di. c. j. qd ſi fecerint pñt reuocari. ⁊ niſi admoniti redierint ſũt excõicandi. vij. q. j. ſi q̃s vo. ⁊. c. ſeq. ⁊ hec eſt canonica vltio vt dt hic in fi. ⁊ ſi p̃lat⁹ ſu⁹ tranſitum ratum hr̃e noluerit põt illa eccl'ia oꝛdinari ꝑ illũ ad quẽ ſpectat J. eo. qd in dubijs. ⁊ ꝯ in fi. ad religionẽ tñ trãſire pñt xix. q. ij. due ſunt. et etiaz regulares petita lnia q̃uis nõ obtenta. J. de reg. lz. Itẽ arg. eſt ex hac lr̃a q vn⁹ p̃lat⁹ nõ poſſit ad aliã p̃laturam eligi in alia eccl'ia vel etiã canonicus: ſz tñ poſtulari: qm̃ p̃lat⁹ ille vel clericus. hz facultatẽ recedẽdi ab eccl'ia ſua ſine lnia ep̃i ſui. vñ ei⁹ ꝯſenſus illegitim⁹ eſt: q cõcedebat Uin. et ſi ep̃s malicioſe eũ nõ vult cõcedere cogẽdus eſt ꝑ ſuperioꝛẽ. arg. J. de iure pa. null⁹. ⁊ ſm eũ hz locũ electio tñ in clericis eiuſdẽ eccl'ie. nos hoc non dicim⁹: immo cleric⁹ alteri⁹ eccl'ie bñ põt eligi ad aliã eccl'iam dummõ al's ſit idone⁹ ⁊ in eodẽ ep̃atu ⁊ in alio ⁊ tenet electio. J. de elec. cũ inter canonicos. vbi d hoc. iploꝛãda eſt tñ licẽtia ſui ep̃i. ⁊ ſi denegaret eã ꝯpelleret̃ ꝑ ſupioꝛẽ ꝗ ſi malicioſe hoc faceret ꝑ decre. nullus. j. de iurepa.

Super hoc. ¶ Cõis diuiſio. Scda ibi. ſic tue. ⁊ hz varias lecturas.

d ¶ Sup hoc. Caſus. Quidaz petebat bñficiũ ſuũ de quo fuerat canonice inſtitutus. obijciebat̃ ei in moduz exceptiõis q nõ poterat repetere ipm̃ q̃uis ad ipz pertinuerit. qꝛ dũ dete poſſidebat illud ſpõte abiurauerat. Replicabat actoꝛ q nõ ſpõte renũciauerat: et hoc vterq; ꝓbare volebat. Dubitat̃ an exceptio ſpõtanee abiurationis obiecta nulla cã reſignationis aſſignata ſit admittẽda. ⁊ dato q ſit admittẽda q̃rit̃ an teſtes actoꝛis q̃ dicũt q non ſponte renunciauit ꝑius ſint admittẽdi: an teſtes rei qui dicunt q ſpõte foꝛte renũciauit: rñ. papa q nõ eſt veriſile q aliq̃s renũciet bñficio ſuo ſpõte multi laboꝛib⁹ acq̃ſito ſine magna cã: tñ teſtes ſup ſpõtanea renũciatiõe ſunt recipiẽdi. nec eſt ſupuacuũ ſi iudex inquirat cãz renũciationis ſi voluerit al's nõ tenet̃. ⁊ ſi inuenerit illã ꝓbabilem. i. nõ vi vel metu. ⁊c. admittit eã ⁊ iponet̃ ſilentiũ actoꝛi: niſi ipſe replicãdo ꝓbauerit q ſpõte non renunciauit. In fin. rñdet q̃ſi tacite q̃ſtioni. ⁊ quõ põt hoc eẽ cũ illa ſit negatiua. ſ. q ſpõte nõ renũciauit. et ipſe rñ. q lz videatur negatiua tñ talis negatiua hz i ſe implicitẽ affirmatiuã. ſ. q coact⁹ renũciauit. et iõ ſup illa aſſertiõe iplicita ꝓbationes actoꝛis ſunt admittẽde ⁊ ſnia ꝓferenda ꝓ eo q̃ melius ꝓbauerit.

e ¶ Repoſcentibus. i. petentibus.

f ¶ Sine cãe. i. ſine adiectione iuſte cãe renũciatõis

g ¶ Ueriſile. ꝯ iſtã p̃ſumptionẽ bñ admittit̃ ꝓbatõ in ꝯriũ: vt J. dr in rñſione. j. de p̃ſump. qꝛ veriſile.

¶ Glo. ſe. p̃io dt valere renũciationẽ ſine cã. ſcdo ad textũ ſignat ꝯriũ. ponit opi. ⁊ ſolutionẽ.

h ¶ Reſignationis. Licet nõ ſit allegata ab ipſo reo forte ideo renũciauit qꝛ habebat plura beneficia. J. de ꝑben. c. referẽte. vel qꝛ ſymoniace fuerat adept⁹ illũ

ꝗ Expone hoc cũ doc. iure poli. de eq̃tate. et iure foꝛi. i. de rigoꝛe.

diuiſio

Prelat⁹ an debeat eligi vl' poſtulari ad aliã p̃laturã.

ꝗ Adde q̃s ſit ſupioꝛ no. i. c. dilect⁹. J. de of. dele. et c. ꝯſtitut⁹. J. de reli. do.

Caſus

.i.d psump. nõ est verisile. maxime dico: qz idẽ esset si nullã causam allegasset. z hic nõ dr q reus cãz allegauit: sed iudex hic qsiuit: qz sufficit allegare spõtaneã renũciatiationẽ sine aliq causa. nec tenet etiã allegare cãm nec iudex tenet inquirere causam. et hoc no. cũ dicit .j. ideo q supuacuũ eẽ zc. q. d. si vult põt i quirere: alr nõ tenet: qz sufficit q spõte renũciauit .j. ca. primo. Quidã signãt z .j. d resti. spo. sollicite ibi nõ recipiũt testes illi q allegabat spõtaneã abiurationẽ ante restitutionẽ. z hic recipiunt ãte z post restitutionem.

Glo. seq. ar. a Zrio: illud argumentũ reprobat.

d Pecunie. Que p expẽsis etiã i talib non debet dari .j. de pac. cũ pudẽ. z .j. de rerũ pmu. ad questionez ex eo q dicit non interuentu pecunie videt a Zrio sensu: qz si interuentu pecunie renunciasset q talis renũciatio nõ tenuisset: z sic restitueret ei eccl'ia: sed hoc falsũ est: qz lz renũciatio nõ teneat: tñ puari dz iste: qz symoniace renũciauit pecuniã recipiẽdo p rẽ spũali. z iõ pt suppleri maxime si restitueret i casu isto de grã solã hoc fieret.

e Promissione. i casu isto bñ

† Concor. .l. si mulier ff. re. amo. et .l. sz z si qd. §. nec distinguimus. ff. d vsuf.

diligent inquiri. † quã si forte pbabilẽ. id ẽ nõ vi[a] nec metu[b] nec oppssione[c]: nec interuẽtu pecunie[d] nec pmissione[e] extortã iudex inuenerit maxime si nõ interuenerit iuramẽtũ qd vix fieri de voluntate propria credit: qd fere sp a malo[f] est (nisi replicatio canonica[g] fuerit opposita[h]) admittere[i] non postponas. Porro lz negãtis[k] factum per rerum naturam nulla sit pbatio: † eius tamen qui spontaneam renunciationem negat:[l] (cum implicite et quodãmodo replicando inficietur[m] super assertione sua habito ad dignitatem[n] et opinionem respectu) probatiões credimus admittẽdas. Idem.

† Concor. lex post rẽ. cũ glo. ff. de trãsac. z .l. j. ff. q sen. si. appel. re.

Ita soluebãt quidã. Hic non allegabatur q spoliatus renunciauerit: si hoc fecisset non admitterent pbationes z esi: vt ibi: sed vbi cessit nõ spoliatus: lz psumat p eo q inuitus hoc fecerit: auditur tñ aduersari volẽs pbare spontaneã abiurationem qua pbata si iterũ actor vult replicare q non sponte bene audit. Ad hoc vt nullũ sit zriũ ita dicas q hec et illa. sollicite. i diuersis casib loquunt: nec se tãgũt qui eñ p metũ vel p vim renũciat bñficio vel iuri suo tenet quãtũ renũciatio: qz hoc voluit lz coactus. z sic pditur dñiũm ex toto: qz coacta volũtas / volũtas est. xv. q. j. merito. z ff. qd me. cau. si mulier. §. si metũ. et l. metũ aũt. §. sed q ptor z sic hz locũ in hoc casu actio q metus cã. que appellat actio ptoria. ff. eo. ti. z si mulier. §. sed metu. et in hoc casu loquit hec decre. nec talis pprie dr spoliatus. vnde non põt petere restitutionẽ cũ nõ fuerit spoliatus: immo tradidit dñiũ lz p metũ vt dictũ est: sed datur illi actio ptoria qd metus cã. Et hic agebat actiõe in rẽ simpliciter petẽdo ecclesiã suã: sed opponebatur sibi spõtanea abiuratio: quãdo res petita tradita est per metũ: agitur actione in rem et in psonã: z si pmissio tm p metu facta est: z agit vt res tradat: hz exceptionẽ q me. cau. ff. q me. cau. metũ. §. sed qd ptor. sed spoliat remanet dñs vel quasi. z pdit solã possessionẽ: z in hoc casu hz locũ actio vnde vi. siue interdictũ possessoriũ. z in casu loquit illa decre. sollicite. z ibi renunciauit spoliatus. z sm hoc nulla exceptio põt opponi: que tãgat dñiũ eius qui petit restitui: qz qstio spoliationis pulegiata est .j. de ordi. cog. sup spoliatione. nec põt referri spoliato qstio ppetatis q nõ habebat ius / vel q nõ sit canonice institutus .j. de resti. spo. itẽ cũ qu. z .c. in lr'is. z .c. ex cõqstiõe z ideo in casu ca. sollicite. nõ audit q refert questionem q spõte renũciauit siue abiurauit: quia illa duo simul stare nõ pñt q vnus petat restitui z aduersari agat de pprietate: hoc esset z ordinem iuris. C. de rei. ven. ordinarij. sed hic petebat ecclĩam agendo reali actione simplr. vñ aduersari pt obijcẽ exceptionẽ pempto riã z docere de iure suo: z actor pt replicare. z sic vterq dz docere de sua intentione sm q hic fit: vt dicit in fine. z in fine apparebit qs melius pbauerit: z ita plana est que consueuit difficilis reputari.

Renunciatio bñficij facta p vi / an teneat.

a Non vi. sed sponte.

b Metu. Et tñ metus ptinet in se vim. z ideo supplue dr non vi. ff. qd me. cau. l. ij.

c Oppressione. C. qd me. cau. si per impressionem.

ne. i casu isto bñ restitueretur pter dolũ aduersarij. si. j. eo. sane.

f Malo. s. non credẽtis. xxij. q. j. ita ergo. z .j. de iureiuran. z si christus.

g Canonica. s. vt actor neget se sponte renũciasse.

h Opposita z pbata supple: vt seqtur i. §. porro.

i Admittere. Cũ effectu maxime si pbauit reus iustam causam recusationis obtinebit nisi actor per replicationẽ repellat exceptionẽ. z hoc est qd sequit. nisi replicatio.

k Negantis. De hac negatiua dictum est .s. de elec. bone. dic vt ibi.

l Negat. Est eñ quoddã factũ pgnãs qd induxit in se affirmatiuã. ‡ qz hec ppositio nõ sponte renũciauit includit in se hãc affirmatiuã coactus renunciauit. et hanc pbat actor in sua replicatione. si. C. de codicil. nec codicillos. z .j. de succes. ab intesta. cum dilectus. z .iij. q. ix. indicas.

m Inficiet. i. neget spontaneam renunciationez.

Glo. seq. no. z dat simile. secdo arg. p z z. remittit et opi. ponit q dat aliam lecturam.

n Ad dignitatẽ. s. testiũ. z sic nõ semp stat numero testiũ: immo cõsiderari debet dignitas testium et alia de quibus habes .iiij. q. iij. si testes. cũ duob ca. seq. z .j. de testi. in nostra. sic z in electiõib. s. de elect. ecclesia vestra. vbi de hoc. et sic obtinebit qui melius pbabit de sua intẽtiõe. Sed qualiter pnunciabit hic iudex / nunquid debet pnũciare q sponte renũciauit vel q nõ spõte renũciauit: videt q sic: quia super his inducunt testes: sed hoc nõ vltimo vr q iudex pnunciari debeat super principali questione que est de renunciatione ecclesie. De hac materia an debeat iudex pnunciare super incidenti vel nõ dicetur .j. de ordi. cogni. intelleximus. Aliũ intelligũt hanc litteram habito respectu ad dignitatem. s. partium: qz si ille q dicit q metu renunciauit / esset homo pclare dignitatis opinionis psumptio esset contra illum qui dicit et non sponte renunciauit. ff. quod me. cau. non est. z ideo magis aperte pbationes requirunt ab ipso: vt in .l. illa dr. et nichilominus habendus est respectus ad dignitatem et opinionem testium: vt dictum est. Si enim ille qui obijcit q sponte renunciauit habeat meliores testes ei stabitur non obstante dignitate alterius. arg. illius decre. quia verisimile .j. de psump. et hoc. ver. nulla ratio. zc. ‡ z tñ recipiuntur probationes q spõte renunciauit. In casu isto posset dici iure nouo: q exceptio hec abiurationis sponte facte per

‡ Concor. tex .l. j. fuccurrit. ff. ex de b cau. ma.

Testiũ dignitas est cõsideranda.

‡ Concor. tex .i. l. te stiũ. cũ gl. ff. de testi. z l. ad testiũ. §. cõditionẽ. ff. d testa. p Bar.

iuramentum lite cōtestata impediat super principali questione cum negocium per iuramētum sit finit um .j. de lit. cōtest. c. vno. z .j. de cele. mis. cū marthe. ve l hic reus de plano cōfitebatur q̄ beneficium illud qd̄ petebat actor ad ipsum actorem pertinuit sed sponte illud renūciauerat: et sic non fuit alia cōtestatio necessaria. hec Ber.

¶ Qui sponte renūciauit electioni de se facte sup ipsa vlterius audiri nō debet. Cap̄. vj.

In presentia[a] nostra. et infra. Licet igit̄ iudex nō semp ad vnā speciem[b] pbationis applicet mētem suā: sed ex cōfessionibus / depositionibus / allegationibus: et alijs que in eius presentia preponūtur: formet animi sui motum: et tanta sit iudicialis auctoritas vt semper pro ipso presumi[c] debeat: donec cōtra ipsum aliquid legitime cōprobetur. quare si tu coram dulmeñ. episcopo et eius conudicibus nichil penitus probauisses: standum[d] tamen sentētie fuerat nisi aduersarius eam ostenderet irritandā. ¶ Quia tamē preter ista cōstitit de ipsius renūciatione spōtanea per quasdā episcoporum litteras[e] et confessionem[f] ipsius nos ei super eadem abbatia silentium duximus imponendum.

Celestinus tertius.

¶ Qui renūciauit litteris beneficialibus non ideo institutioni iā facte renunciare videtur. Capitulum. vij.

Sane dilecto filio nostro J. presbytero cardina. tunc apostolice sedis legato nos meminimus iniūxisse: vt H. subdiaconum canonicū in pictauēsi ecclesia instituere p curaret: qui mandatis nostris obtemperās ibidem instituit[g] in canonicum subdiaconum memoratum. et infra. Postmodum idem. H. quorūdam vestrum ductus consilio[h] litteras suas vobis reddēs[i] vestre misericordie se subiecit: z īfra.

diuisio

In psentia. ¶ Prio ponit generalē causam cōfirmationis sentētie. secūdo specialē. ibi: qr tamē. Jo. an.

Casus Falis.

a ¶ In pñtia. Casus. Duo electi fuerunt ad quādā abbatiā R. et quidā ali9 causa commissa fuit iudicib9 vel per ordinarium tractabat̄ causa fuit lata sententia cōtra ipsum. R. et alteri fuit adiudicata abbatia. et ipse. R. appellauit. causa appellationis cōmissa fuit epo dulmeñ. et eius conudici coram quibus dicebat R. sentētiā non valere: quia in sententia non exprimebatur quare cōtra ipsum lata fuisset et propterea pars aduersa probare debebat sententiam iustam fuisse. In cōtrarium respondebatur q̄ ista non sunt necessaria. presumendum erat pro sententia iudicis. demū causa ista delata est ad dñm papā: papa vero auditis hincinde ppositis dicit q̄ iudex nō semp debet animū suū applicare ad vnam speciē pbationis: sed omnia debet cōsiderare que fiunt in ei9 presentia: et ex his informare debet motum animi sui et formare sententiam z p sententia semp presumit̄ donec in contrariū aliqd ostēdatur pp̄ter iudicis auctoritatem: sed si nihil probatū fuisset coram episcoho dulmensi et suo conudice stādum est sententie nisi iste. R. eam ostēderet irritandam tamē qr cōstitit dño pape per litteras quorūdam episcoporum per canfessionem ipsius. R. de ipsius renūciatione spontanea imponit ei silentium super dicta abbatia: z intellige q̄ renūciatio facta fuit ante electionem aduersarū ipsius. R. ad hoc vt renūciatio aliquid operetur. sic. s. de elec. cū inter. R. j. de his que fiunt a maio. par. ca. ex ore. arg. j. de arbi. ex parte. z hoc secundū vnum casum: secus secundā alium puta ipse se opposuit nulla alia electione facta.

b ¶ Ad vnam speciem. Sic. ff. de testi. ob carmen. §. vlti. z. iiij. q. iij. si testes. §. in criminali. z .j. de re iudica. causam.

c ¶ Presumi. Sic. j. de re iudi. sicut. z. c. cū inter vos z. ff. de reg. iur. res iudicata.

¶ Glosa sequens arguit contra Joannem: et respondet legi quam inducit.

d ¶ Stādum. Hic est argu. cōtra Joan. qui dicebat q̄ in causa appellationis victor necesse habebat probare sententiā recte latā fuisse. z hoc per aut. C. de his qui ingrediūtur ad appellādum. §. illud. vbi dicitur q̄ victores nō aliter potiētur sententijs: q̄ si eas recte latas monstrauerint. Sed dicendum est q̄ semp statur sententie nisi probetur q̄ iniusta sit. C. de ap. q̄ ad ciuilia. z. C. vt cause pubertati adsit tutor. l. vna. argu. detegere em̄ debet iniquitatem sentētie. ff. si pēden. appella. l. j. §. j. et docere debet se iuste appellasse. j. de appella. cum in ecclesia. Quid ergo respondebis auctoritati: dicas de hoc ipso q̄ non reprobatur probat eam iustā. C. qui mili. non pos. super serius. li. xij. Si ho quis diceret sententiam iniustam ratione pcessus: quia diceret litē nō fuisse contestatam vel ordo iudiciarius nō fuit seruatus in alijs: tunc necesse habet docere sentētiam iustam per ipsum processum. j. de proba. quoniam cōtra. dic vt ibi no. in fi. vlti. no.

e ¶ Litteras. Quibus standum est quandoq3. j. de proba. post cessionem. z. xij. q. iij. cure. †

f ¶ Confessionem. Et hoc solum sufficit quia confessos in iure pro conuictis haberi placet. C. de cōfes. l. j. z. j. de confes. cum super. z ca. vlti.

† Concor. l. instrumēta. et. l. pbationes. C. d pba. et. l. si qs i h9 genus C. de epis. et cleri.

Sane dilecto. In prima ponitur subdiaconi querela. in secūda prouisio ibi: quia vero. Joan. an.

g ¶ Instituit. Et canonicos suspendit: vt patet in integra.

h ¶ Ductus consilio. Dato forte in fraudem et sui lucri causa vnde erat in dolo. ff. de dolo. si cum scires: et ex concilio fraudulento obligabantur. ff. de regu. iur. concilij non fraudulenti vnde habuit cōtra illos actionem de dolo tamen apud se debuit explorare: an ei expediret tale concilium. ff. manda. l. ij. in fi. quia non tenebatur sequi tale concilium. xiiij. qōne. j. quod precipitur. vnde videtur q̄ non teneantur: sed tenentur si hoc constaret. et si vellet allegare hoc illud deberet probare. ff. de proba. quotiēs. §. qui dolo. sed hic presumitur dolus. vnde ipsum recipere compelluntur.

¶ Glosa ista per vnum capitulum. et. iiij. similia probat q̄ tradendo litteras videtur renūciasse. alleg. cōtrarium et ibi remittit.

a ¶ Reddens. Et sic tradendo litteras renunciauit iuri suo. sic. j. de pac. cum pudem. z donatis et traditis

instramētis mācipioꝝ: mācipia ipsa donata intelligū tur. C. de dona. l. j. ꝛ qui cyrographum legauit ꝛ actio nes q̄ ꝯtinent ibi legauit. ff. de leg. iij. qui cyrographū ꝛ q̄ obligauit instrumēta agroꝝ suoꝝ de agris ipsis co gitasse intelligit. C. q̄ reo pig. oblig. pos. l. ij. ꝛ si restitui tibi cautionē pi= gnoꝝ ius pigno ris remisisse vi= deor. C. de remis. pig. creduricē. ꝛ ff. de pac. l. ij. se= cus est si resti= tuo tibi pignus: q꞉ nichilominus possuz petere de bitū. ff. de pact. l. iij. ratio diuer= sitatis est q꞉ in altero vtilitas i altero nō. Arg. contra .j. eo. ve= niēs. sol. ibi.

¶ Qꝛ ꝟo vn̄ miam debuit im petrare: inde cogit̄ dispendiū sustinere[a] māda. q̄te. (hoc non obstāte) ipsum in fratrē et ca= nonicum admittatis[b]. Inno. iij. Nidrosi. archiepō. ¶ Renū ciatio bn̄ficij facta in manib⁹ laici nō tenet: renunciās tn̄ est bn̄ficio spoliādus. Capi. viij.

Quod in dubijs: et infra. ¶ Ilis: preterea q̄ benefi ciū ecclīasticū sibi collatū spō= te in manū laicam[c] resignātes illud denuo a laico susceperūt: eodē sunt beneficio spoliādi: ꝑ lꝫ resignatio taliū facta laico nullā obtineat firmitatem.

Idem Ebora. archiepō.

¶ Papa concedit licentiā ce= dēdi episcopo qui sine mortis

¶ Glo. seq. alle. vnā concoꝛ. ꝛ co= adiuuat textum scd̄o obijcit ꝛ du pliciter soluit.

ꝑ Con= coꝛ. lex q̄ro .§. si vēdi= toꝛ. ff. d edili. edic. et l. herē= ni⁹. ff. d euic.

a ¶ Sustinere .j. de fideius. per uenit. et sic red= debāt mala pro bonis: ꝛ hec quib dē maloꝝ sunt. vnde eis nocet. xxiiij. q. iij. sex sunt differentie. ꝛ exhibi tio sue reuerētie siue honoꝛ impēsus nō dꝫ ei esse dam nosus. ff. de fur. si seruus cōis .§. ꝙ aūt. ꝛ. ff. quēadmo. test. aper. sed si q̄s. ꝛ ideo q꞉ fuit deceptus ꝓmissioni= bus ei subuenitur. s̄. eo. sup hoc. nā deceptis ꝛ non de cipiētibus iura subueniūt. ff. ad velle. l. ij. §. j. ꝛ. j. de re. permu. cū vniuersoꝝ et. j. de dona. inter dilectos. ꝛ. C. si mi. se maio. dixe. l. ij. sed qualiter iste audit̄ cū nullum ius habeat. ꝛ nemo sine actione experit̄. ff. de neg. ges. si pupilli. §. vlti. verum est ꝙ nullum ius habet: sed q꞉ iste implorauit officiū iudicis admittit̄ contra eos qui eum taliter deceperūt: q꞉ cum deficit actio officiū iudi cis est implorandum. j. de offi. iudi. c. iudicis officium. ꝛ. ff. de mino. in causa. si. habes. j. de pac. cum pridem. ꝛ ibi officiū iudicis implorauit: alr̄ nō audiretur. arg. s̄. de elec. cū inter. r. seniorē. Sed pōt dici ꝙ per restitu tionem hm̄ōi litterarū nō renūciauit institutioni quā habuit a legato auctoritate se. apo. quia non renūcia= uit facto legati per talē restitutionē subijciēdo se eoꝝ misericordie: ita de iure fuit auditus. B.

b ¶ Admittatis. Dans executoribus super hoc: vt patet in integra.

Quod n dubijs. Propter breuitatem non diuidi= tur. Et pars huius habetur. j. de conse. eccle. vel alta. ꝛ de pe. quod in dubijs. Joan. and.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an renūciatio valeat. ar. ꝙ nō. sol. ꝙ valet quo ad eū. alle. vnā. l. in cōtrariū. scd̄a per. qō. an sit suspensus ꝛc̄. arg. ꝙ sic alle. in 3tiam ꝛ illud sol= uit. ponit opi. Joan. ꝛ contrariam quam approbat.

c ¶ In manum laicā resignantes. Nō videtur ꝙ ta lis renūciatio teneat nisi fiat in manus eius a quo be= neficium recepit. vj. q. iij. denicꝫ. xviij. q. ij. abbas. et in aut. de defen. ciuita. §. ꝙ interim. col. iij. et. ff. de ori. iu. l. ij. §. et cum placuisset. et arg. xvij. q. ij. gonsaldus.

et op. arg. C. de defen. ciui. l. vlti. ꝛ. s̄. eo. admonet. et hic i fi. Sol. verū est ꝙ quantū ad ecclīas vel quātum ad superiorē talis renūciatio nō tenet qm̄ eccl̄ia vel su perioꝛ potest illū repetere si vult. vij. q. j. nō oportet. et etiā superioꝛ. xxxiij. q. v. mulier. Sed ipse non pōt eam repetere et ita q̄ ad se tenet pa= ctum q꞉ ꝛ si inu= tilis sit talis re= nunciatio tn̄ ha bet in se pactum pactum ne repe tat: sicut accepti latio inutilis. ff. de pac. si vn⁹ .§. penulti. et. ff. de acceptil. si acce= ptilatum. et. vij. q. j. eos. Arg. cō= tra. ff. de accep. an inutilis. in pn̄. ꝛ q꞉ postea rece= pit de manu lai= ci suspensus est. xvj. qō. vlti. si q̄s deinceps. ꝛ. c. se. immo plus dicit conciliū genera= le qui consentit electioni de se fa cte per secularis potestatis abu= sum: ineligibilis efficit̄. ff. de elec. q̄squis. Arg. cōtra. de iurepa. preterea. sed expone verbū illud cōione ꝑuetur. s. fideliū. cum iam sit priuat⁹ cōione sacramentoꝝ recipiēdo ecclesiā de manu laici. Joan. hic dicebat ꝙ clericus qui sic recē pit bn̄ficiū de manu laici: suspensus erat ipso iure. per ca. si quis deinceps. q̄ satis posset dici. sed decre. pre= dicta preterea cōtradicit vt dictū est. ꝛ. c. quisquis. cō= siliū generale aliā penā imponit. q꞉ efficit̄ ineligibilis. ꝛ ideo meli⁹ videt̄ dicendū ꝙ illa iura. xvj. qō. vij. si q̄s deinceps. ꝛ. c. seq. que dicunt ꝙ clerici qui faciunt hoc sunt suspēsi ꝛ laici sunt excōicati qui clericos instituūt non tenēt in hoc vt ipso iure penā imponāt. sed hodie laici sunt excōicandi et clerici qui recipiunt beneficia suspendendi ꝛ ineligibiles fiunt per iura illa. j. de iure pa. preterea. ꝛ. s̄. e. de elec. quisquis.

ꝑ Con= coꝛ. tex. l. i. item meta. ꝟsic. si putat̄. ff. ad le gē. aq̄l. ꝛ. l. si vt certo .§. q̄ntū ff. com= mo.

periculo in ecclesia sua mora= ri non potest. Capitulum. ix.

Ad supplicationem Ra gusien. archiepi/ eum a cura qua tenebat̄ ecclesie ra= gusien. duximus absoluendū eo ꝙ ibi nō poterat secure mo= rari[d]: ꝛ si accessum haberet ad illā mortis sibi periculū imine bat. ꝑ et infra. ¶ Ne ꝟo idē in vituperiū ministerij nr̄i/ defe= ctū[e] in reb⁹ tp̄alibus patiatur: mādamus quaten⁹ beneficiū (qd̄ de liberalitate regia ac cō cessiōe tua: in ep̄atu carleoli: ꝛ ecclesia de malebron est illi col latum) ad sustētationē[f] confer ues ipsius. ¶ Cui cōcessimus vt in ipso episcopatu absqꝫ vsu pallij[g] officium ep̄ale valeat

Ad supplicationē. ¶ Prima recitat admissionem renūciationis ꝛ eius causam. Scd̄a ibi: ne vero. causam mandati ꝛ ipsum mandatū. tertia ibi: cui. con cessionem illi factā ꝛ ipsius moderationē. Jo. and. diuisio

d ¶ Morari. Forsitā propter intemperiem aeris. lxxiiij. dist. quorūdam vel quia habebat capitales ini= micos. s̄. de elect. bone.

e ¶ Defectum. Simile. xxiij. di. diaconi. ver. mendi cat infel. r. ꝛc̄.

f ¶ Ad sustentationē. Huic ꝓuidendū est in bn̄ficio quē non crimen sed causa necessitatis abducit. vij. q. j. q̄uis triste. sed male merit⁹ publica necessitate labora= re debet. ff. deposi. bona fides. ꝛ merito huic ꝓuidēdū est: q꞉ deposito subuenit̄ in necessarijs. l. dist. studeat. erit autē iste tanq̄ plebanus ecclesie hm̄ōi.

¶ Glosa ista signat contrarium.

g ¶ Usu pallij. Arg. contra. C. quēadmo. ciuilia mu ne. indi. l. iij. li. x. qm̄ maioꝛib⁹ honoꝛib⁹ functos nō li= cet descēdere ad minores vt dicit lex ꝑdicta. ꝛ arg. ad

ide in. xcij. dis. legimus. n si. et §. de trasla. licet.

divisio

Nisi cum pridē. &c. ¶ Sunt quattuor principales partes. Prima reprobat has duas causas cedē di. s. zelū melioris vite et humilitatē. Scd'a ibi. tueri. ponit sex causas ex quib' epi pnt petere liciam ceden di. Tertia ibi. verū. reprobat alias causas ce dēdi: vt ociū/ la borē/ inspiratōez et his silēs pbās id auctoritatib' et rñdens ad id qđ opponi pos set de martha. Quarta ɔcludit ibi monemus. Itē scđa subdi uidit i sex q̄ fact le patet. Jo. an.

a ¶ Promittis. Quasi credēs q cedēdo placeas deo.

b ¶ Sāctificato. s. hieremia.

c ¶ Ministeriū. Qđ puilegiatum est. j. de sta. mona. q dei timorē.

d ¶ Cum ille. Scz hieremias qui predicatio nis recusabat of ficiū: et tñ postea recepit. viij. q. j. in scripturis.

e ¶ Cuius. scz verbi dei.

f ¶ Forsitan. Istō forsitan nō videt poni du bitatiue sz affir matiue. si. xxxiij q. ij. admonere. et j. ō pcura. tue et de pe. dist. j. sobrē. et ff. de rei ven. item si. §. j. et ver ba sequentia hoc innuunt. et §. de rescrip. super litte ris. ver. nisi forsitan.

¶ Glo. seq. arg. et opponit. ponit solutionem ɔsonam argumento. ponit ɔrriam Jo. et Tan. cui obijcit et sol uit partim approbando. Itē qrit et soluit.

g ¶ Sed dūtaxat. Ex isto loco colligit q p nullo cri mine pōt epus renūciare sine licētia pape q̄tūcunq grauī. Sup hoc dicūt qdā q nullus criminosus: null' irregularis pōt renūciare sine licētia pape. ar. j. c. pro xi. ibi. vñ quidā. et vj. q. iij. deniq. et ff. de admini. tu. l. tutores. §. q se. etiā si talis sit q titulū nō habeat vt sy moniacus et itrusus i morte: tñ pp necessitatē possent renūciare. arg. illi'. c. xvij. q. iiij. si qs suadēte. Tan. et Jo. dicūt q symoniacus et itrusus nō habēt titulum: sed fures et iuasores sunt. j. q. j. ordinationes. et ix. q. j. ordinationes. et ideo q̄to plus rē tenēt tāto plus pec cant et fur semper est in mora. ff. de condi. fur. si pro fure. §. pe. arg. qa nō remittit peccatum. &c. xiiij. q. vj. si res aliena. vñ dicunt q renunciare possunt sine licē tia pape: qr ipsi ad hoc tenent canonis auctoritate. j. q. j. si qs neqz. In alijs q titulū habent secus est ibi ne cessaria est licentia pape: vt hic dicit. ar. j. c. pxi. §. rur sus. et seq. Sed littera ista ɔdicit. s. non cuiuslibet sed illius dūtaxat cui' executio post pactā pniam ipedi tur: sed hec duo crimina talia sūt et sic videt q hic sit petēda licen tia: qz lz titulū n̄ habeāt: symōia cus tamē videt habere titulum cū per electionē habuerit ecclīā quo ad cōez opi nionez habet ti tulū cūz occulta fuerit symonia. vñ saltē ppt hoc tenet licētiā pe tere: et cā potest subesse: qz si be ne administra uerit papa ō fa cili dispēsabit cū eo. ar. j. eo. c. §. p sone vero. Satis posset hic dici q intrusus omino debet cedere qa nec q̄tū ad opi nionē nec q̄tum ad veritatem ti tulum hz. Que ergo sunt crimi na q̄ post pera ctā penitētiam impediunt exe cutionem ordi nis? dic q symo nia est vnū de il lis. j. q. j. erga sy moniacos. j. ō sy mo. tāta. Item homicidiuz. j. de tēpo. ordi. c. vlt. et. l. di. miror. et de his duobus criminibus habemus expsse. j. de accu. inquisitiōis in pn. Item sm. Johan. omne peccatū quod ipo iure irrogat infamiā. iij. q. vij infames. §. porro. quia lz culpa per penitentiam tol latur: infamia tamen non abolet. ij. q. iij. §. hinc col ligit. de hoc no. j. de tempo. ordina. ex tenore. ‡ in istis enim criminibus que post penitentiam impediunt ex ecutionem ordinis/ aut beneficij retentionem debet episcopus petere licentiam cedendi: quia penitere non potest nisi renunciet. In alijs vero criminib' de quibus potest penitere remanendo in officio suo: nō tenetur petere cessionem. argu. illius decre. j. de tem po. ordina. c. vltimo.

h ¶ Culpe. Hoc est contra illos qui dicunt oēe cri men inducere irregularitatem.

i ¶ Pauci. Quia res pene ɔ naturam est q quis sit sine peccato. xxv. di. §. nūc autem. lxxxj. di. apls. in si. si. j. de pben. c. pe.

k ¶ Impotens. Talis eñ morbus dicit sonticus/ qz cuiuscūq rei agende ipedimento est. ff. de re iudi.

† Concor. ex t'cū gl. in ɔ. archiepi. l. c. cum aplis. ō celi. li. vj. et i sūma. de pe. et remis. §. cui ɔsitēdum verū. sz nunqd archieps. p hosti.

exercere: tibi tanq̄ metropolitano reuerētiā et obediētiā ipēsur'. † I dē epo arelateñ.

¶ Ponit sex causas ex quib' epi possunt petere: et papa cōsueuit concedere cedendi licētiam: qui sex casus his ɔsib' comprehendi possunt.

Debilis/ ignarus/ male conscius/ irregularis.
Quē mala plebs odit: dans scādala cedere possit. Ca. x.

Nisi cū pridem: et infra ¶ Si in hmōi cessione frugē tibi melioris vite pmittis[a] scire te debes nō esse sctificato[b] in vtero sanctiorem: et ideo nō oportet te predicationis iam suscepte deserere ministeriū[c] cū[d] ille cui'[e] fieri baiulus recusabat: tandem predicādum receperit verbū dei. q si forsan[f] humilitatis cā de culmine q̄ris pōtificali descendere: eoipso humilitatis videris erigere male verticem q te nimis in resignandi pposito exhibes ptinacē: qz tūc in te verā hūilitatē custodies cūz et p eā locū sublimē fugies: et per obediētiā nō dimittes. ¶ Intueri te itaq volumus: q hec sunt illa p q̄ cedendi eps licentiā pōt postulare: cōscia crīs: debilitas corpis: defect' scie: malicia plebis: ɔue scādaluz: irregularitasq psone. sz i his omib' est obseruāda cautela. Propter ɔsciam ei cris cedēdi pōt licētia postulari: et forsitā non cuiuslz/ sed dūtaxat[g] illi' ppter qđ ipius officij executio post pactā pniam ipeditur cūz si oēs q̄s arguit cōscia cuiuslibz culpe[h] cederēt pauci[i] vł nisi i illo misterio rmāerēt. et ifra. ¶ Alia ɔo cā ē debilitas corpis: q̄ vel ex infirmitate vel ex senectute † pcedit nec tñ ois/ sz illa solummō p quā ipotens[k] redditur ad exequēdū officiū pastorale. nam si p q̄libet corporali debilitate suscepte seruitutis officiū posset deseri: frustra fateret se apostol' i suis ifirmitatib' gloriari. cū ineidū nō pl' hortet senilis debilitas aliquē cedē: q̄ moralis maturitas (q̄ i senib' eē solet) ipm in suo suadet officio pmanere: pralib' eñ de se dicit aplus. Cū infirmor tūc

† Adde qs dicatur senex. no. i. l. si pr. §. in arrogatiōi: b'. ff. ō adop. et l. iusti. ff. de testi.

‡ Concor. l. j. et vl. C. de sen. pas. cū ibi no. et l. j. §. ō q̄. ff. de pesti.

Symoniacus habeat titulum

questum .z.ff.de verb.sig.l.morbus.
a ¶ Infirmitas. Qz feruor spūs ad sublimiora ɔscē
b ¶ Plerūqz. Nisi esset talis scia [dit.Ʒ.e.lras.
quā cito addiscere pōt: ad qd̄ sp̄ tenet̄ ep̄s.xxxviij.di.
c.vlt. vñ dicat iuriscōsultus.si vnū pedē tenerē i sepul
chro adhuc ad= discē velle.ff.de fideicō.lib.apd̄ iulianū.xxiij.q. iij.si habes.naz ab āniculo puero dicit se velle addiscere.vt.e.c habetur.
c ¶ Spiritualiū.xxxviij.dist. per totū.
d ¶ Tp̄alium lxxxvj.di.fratrē nr̄m.z.xxix.di. petr⁹.xxxvj.dis. .Ꞩ.i.z merito necessaria ē scietia spūaliū z tp̄aliū qz i his alios docere dz ep̄s: et iō aliorū doctrina indigere non dz j.q.vij.ɔuenietib⁹.z in auc.d sā ctis.epis.Ꞩ.dam⁹.colla.ix.
e ¶ In vtrisqz scz tēporalibus z spiritualibus.
f ¶ Sciētiā repulisti.xxxviij. dis.omnes psallentes.in fi.
g ¶ Tolerāda .3.d ele.cuz nobis oli.z.j.de prebē. venerabilis.
h ¶ Plebis.si. vij.q.j.Ꞩ.h⁹ tūc seruādū.z.c.vl.
i ¶ Quo.Id est quantū.
k ¶ Eo.Id est intantum.
l ¶ Liguā tuā adherērē faciā palato tuo.i.tacē.
m ¶ Dom⁹exasperās ē. Populus.s.israeliticus
n ¶ Culpa.sub ditorū.s.
o ¶ Fugit.xxiij q.iiij.tres psoas
p ¶ Vtilit. Qñqz eñ dormire dz seueritas disciplīe xxiij.q.iiij.ne admisso.z.c.nō pōt.z.xj.q.iij.qñqz.
q ¶ Elicit. Vt.iiij.di. deniqz.z alibi.noli esse nimis iustus: qz iustus qñqz in iustitia sua pit.ij.q.vij.Ꞩ.de his.z de pe.di.j.serpens.Vñ v⁹. Qui nimis emungit solet extorquere cruorē. Et violēta facit correctio deteriorez. Sz moderata sat; correctio gignit amorem.

ij.co= ri.xij.

Con= cor.tex autem. d iudi. Ꞩ.j.col la.ix.et l.si qs. Ꞩ.phi= beut.ff de edē.

Osee iiij.

j.cor. viij.

Con= cor.l.sz iulian⁹ Ꞩ.qd dr.ff. ad ma= ce.et l.ex plu rib⁹.ff. d reg. iur.

Eze= chi.v.

Actu. xiij.

Jo.x.

Vers⁹.

fortior sum: qz nōnūqz corporis infirmitas[a] fortitudinem cordis augmentat. ¶ Pro defectu quoqz scie plerūqz[b] pōt q̇s petere cessionē: qz cum ip̄a circa spūaliū[c] administrationez sit potissimū necessaria: et circa curā tp̄aliū[d] ɔportuna z p̄sul q̇ cōmissam sibi dz ecclesiā regere in vtrisqz[e] salubriter ei renūciat si sciam (in qua ip̄am regat) ignorat. Tu em̄ (inquit dn̄s) sciam repulisti[f]. et ego te repellam: ne sacerdotio fungaris mihi. q̄zq̄z et si desiderāda sit eminens scia i pastore: i eo tñ sit competēs tolerāda[g]: q̇a s̄m ap̄lm. Sciētia inflat: z charitas autē edificat/ z iō impfectuz scie pōt supplere pfectio charitatis. ¶ Propt̄ maliciā autē plebis[h] cogit̄ iterdū prelatus ab ipsi⁹ regimie declinare qñ plebs adeo dure ceruicis existit vt pficere nequeat apud ipsam: sed ppt̄ eius duriciaz quo[i] magis satagit: eo[k] magis iusto iudicio deficere permittatur: dicente domino per pphetā. Linguam[l] tuam adherere faciam palato tuo: quia domus exasperans[m] est et apostoli legūtur dixisse iudeis. Ecce cōuertimur ad gētes qz verbi dei vos indignos fecistis. Non tamen pro qualibet culpa[n] pastor debet gregez deserere ne mercennario cōparet̄. qui videt lupū veniētem/ et dimittit oues/ z fugit[o] sed de superioris licentia: tūc demū pōt non tā timide fugere: q̄z prouide declinare. cum oues cōuertunt̄ in lupos: et q̇ debuerant humiliter obedire tā irreuocabiliter cōtradicūt/ cū et si tales sint grauiter pro crimine puniendi: sunt tñ pro tempore vtiliter[p] tolerandi: qz sanguinez elicit[q] qui nimis emungit. ¶ Pro graui quoqz scandalo euitando (cum aliter sedari non pōt) licet ep̄o petere cessionez ne plus temporalem honorez q̄z eternā videat̄ affectare salutem: memor illius qd̄ dicit ap̄ls. Si esca[r] scandalizauerit fratrē meum non māducabo carnē in eternum. Sz inter scādalū z scādalum est subtiliter distinguendum[s] sicut dn̄s ipse distīxit: cui cum dixissent ap̄li. Scis qz pharisei audito hoc v̄bo[t] scādalizātur. rñdit sinite[v] illos ceci sunt et duces cecorū. Alibi v̄o dixit. Qui scādalizauerit vnum de pusillis istis q̇ i me credunt expedit ei vt suspendat̄ mola asinaria in collo ei⁹: z demergat̄ in pfundū maris. Persone v̄o irregularitas (vt si forte sit bigamus vel vidue marit⁹) est cā ppt̄ quā petē pōt licētiā aliqs resignādi: attestante ap̄lo q̇ dicit. Op3 ep̄z eē vni⁹ vxoris virū[x]. Nō tñ ppt̄ qualibet irregularitatez pſōe dz ei q̇ regl̄r[y] ministrauit cedēdi licētia indulgeri: vt pote si d legitimo m̄rimonio nō sit nat⁹: qz lz irregularitatem hm̄ōi non

r ¶ Esca.j.de noui ope.nun.cū ex iniūcto.
¶ Glo.seq.circa scādalū distinguit triplicē v̄itatem z in vltima subdistinguit.
s ¶ Distinguendū. Prout Grego distinguit sup ezechielem.omel.vij.vtrū scādalum sine peccato vitare possum⁹ an nō. nā inq̄tū possum⁹ sine pc̄ō scādala vitare debem⁹: alioqn vtili⁹ scādalū nasci pmittit q̄z v̄itas relinquat .j.d re. iur.q̇ scādalizauerit. V̄itas eniz bone vite vel iustitie nūq̄z deserēda ē. V̄itas disciplineqñqz.tūc aūt dz deseri. V̄itas disciplie qñ multitudo peccātiū ē in cā: nō tñ volūt defendet̄ malū qd̄ faciūt. ar.xliiij.dist.comessatiões. vbi de h⁹.z.l.dis.vt ɔstitueret̄.z.j.d de.excō.mini.latores. Si v̄o defēdere volūt malū qd̄ faciūt z excusare illd̄ q̄si exaucte tūc multitudini pcēdū n̄ ē ppt̄ scādalū. de pe.di.vj.c.j.i fi. ar.lxxxj.distin. plurimos.z.vij. q.j.Ꞩ.cū aūt.v̄sl. ferrū q̄ppe.d h⁹ dz.j.de tēpo.or. ca.sane.i tertia notula.
t ¶ Hoc verbo Sez non oē qd̄ i os intrat: sed qd̄ ex ore pcedit coiqnat hoiem tūc dixerūt ap̄li. Scis qz pharisei quorū religio est i cibis discernēdis audito hoc v̄bo zc. vsqz ibi.vt.pj q.iij.iter verba.
v ¶ Sinite. q̄si nō est curandū de scādalo eoz.

x ¶ Virū.s.monogamū.z in decre.in tractatu ordinandorū in pluribus locis.
y ¶ Regulariter. Nā cum irregularis sit regulariter ministrare nō pōt. Ex his enim que inordinate sunt acta non potest aliquid ordinabiliter fieri.j.de accusa.qualiter et quando: sed dic regulariter.i.laudabiliter et vtiliter.

V̄itas est triplex.

Puer. xix.

j.cor. viij.

Mat. xv.

Mat. xviij.

Con= cor.tex. l.āt fcā Ꞩ.fi.ff. de pe. j.thi= mo.iij

Possi= mus qd de iure possumus.

a ¶ Nō potuerit. i. nō debuerit d iure tpe sue examinationis ꝛ sic est arg. ꝙ illud dicatur posse qd de iure possum⁹. xij. q. ij. faciat. ꝛ ar. s. de rescrip. scicitat⁹. sed debuit cōfiteri saltē in secreto. s. de elec. c. innotuit.

b ¶ Culpa. In culpa fuit qꝛ non manifestauit impedimentū tpe sue pmotōis vn̄ ipo ni dz sibi pnia cū dispēsat cū eo vt sequēs lra dicit: th̄ si culpa talis ꝛ cā. s. irregularitas occulta est dispēsat cū ipso ꝑpter vtilitatē ipsius ecclesie.

¶ Glo. seq. ar. et allegat Iouium.

c ¶ Latet. Ar. ꝓ opi. illoꝝ q dicūt ꝙ pctā latentia faciāt hoies irreglāres. l. di. sacerdos. ꝛ c. sacerdotes a suo sensu. ꝛ c. de his ꝟo. ar. xxxiij. dis. habuisse. ꝛ ar. s. xxxij. q. vij. xpiana. Sol. in foro seculari non habēt vindictā: sed in foro aie sic.

d ¶ Et cā. Si ipa irregĺaritas occulta est dispēsat cū ipo ꝑpter vtilitatē ipsius ecclesie. Ber.

e ¶ zelotes. i. zelās et vlciscēs pctā vel exactor castitatis. j. q. iij. saluator. §. eē. et xxxiij. q. ij. §. j.

f ¶ Patet. A cōtrario sensu.

g ¶ Māzeres Sicut legit i hystorijs in rubrica qbus nō est fas ecclesiā dei introire. Mazer. poīe dicit de scorto nat⁹. Spuri⁹ de ꝯcubina. Noth⁹ de adulterio nat⁹: sic dr̄ notha febris q affligit sicut qrtana. ꝛ th̄ nō est ꝟa qrtana: sic noth⁹ qꝛ vr̄ ver⁹ fili⁹ sed nō est. Et oēs talles illegitimi ab honorib⁹ repellunt. s. de elec. cū in cūctis. ꝛ. s. de elec. innotuit. ꝛ. j. de fi. psby. c. j. ꝛ vlti. ‡ Naturalis dr̄ natus de concubina q̄ tenet in domo qsi loco vxoris vnica. et talis in bonis patris ab intestato succedit in duas vncias p̄ne substatie: si alij filij nō extet: nec coiūx legitima. C. d na tu. li. aut. lꝫ pr̄i. ꝛ in bonis mr̄is succedit cū legitimis filijs. C. de sena. ꝯsul. orh. si qua. §. vlti. Un de talibus reperiunt isti ꝟsus. Manzerib⁹ scortū: sed mecha nothis dedit ortum. Ut segres a spica: sic spuri⁹ ē ab amica. Sunt naturales: qui nobis sunt speciales.

h ¶ Omittam⁹. Et tñ statim subiūgit d illo ꝛc̄. ꝛ est color rethoric⁹ q dr̄ pceccupatio. si. viij. q. j. moyses. i fi.

i ¶ Ociositas. Iuxta illud. Ocia si tollas: periere cupidinis arcus. ꝛ alibi. Querit egist⁹ qre sit fact⁹ adulteri In ꝓptu cā est: desidiosus erat. Et dicit hiero. ad monachū. Semp facito aliqd boni operis: vt te diabolus inueniat occupatū. de cōse. distin. v. nunq̄.

k ¶ Spōsam. s. d trāsl. iter corpalia. ꝛ. ff. so. ma. si cū dotē. §. si marit⁹ et expone. sponsam. i. ecclesiam militantem.

¶ Glo. se. ponit triplicē lecturā.

l ¶ Defigēdo manū. ꝟba sunt salomonis i pabolis loquentis d fideiussore qui obligauit se apd exneū. i. apd creditorē q ē extrane⁹. i. ali⁹ a fideiuss. ꝛ reo pncipali. sic eps defigēdo manū. i. ꝑ manualē obediētiā obligauit se pro oib⁹ suis apud extraneū. i. creditorem. i. apud deū q sibi credidit gregē suum: mediāte suo metropolitano: cui obedientiā fecit manualē: eps el tenetur reddere rōnē deo ꝑ aiabus sibi ꝯmissis: si male custodierit oues suas. j. de reg. iu. c. pen. Et expone apud extneum. i. apud aliū. qꝛ deus est ali⁹ ob hoie in eo ꝙ de⁹: qꝛ de⁹ est creator et hō est creatura. Ul' dic ꝙ de⁹ extrane⁹ est a qcūq̄ xpiano et tñ qlibet xpianus est ei⁹ fili⁹. fili⁹ eni dicit esse in ptāte p̄ris qusq̄ est emācipat⁹ eo emācipato dr̄ extrane⁹ sicut qlibet ali⁹ ꝛ tñ est eius fili⁹ ‡ ita de⁹ emācipauit hoiem cū dedit ei liberū arbitriū faciēdi quodlibet bonū vel malū. ꝛ ita dictus est extraneus.

potuerit[a] subticere: si tñ et culpa[b] latet[c]: ꝛ cā[d]: cū eo q laudabilit suū ipleuit offm̄ (iniuncta sibi pnia cōpetenti) pōt nō minus vtilr ꝙ̄ misericordit dispēsari. Ego sū (inqt de⁹) zelotes[e] vindicās pctā prm̄ in filios: et vsq̄ i tertiā ꝛ qrtā gn̄ationem in his q oderunt me. i. in illis q ꝯtra me prnum odiū imitant. vn̄ ptz[f] ꝙ illis q prna vitia nō sequūt: ꝓprie pn̄t in talib⁹ suffragari ꝟtutes: illo discretiōis adhibito moderamie: vt inter notos / ꝛ māzeres[g]: naturales et spurios distinguat. et infra. ¶ Uerū si ꝑpt alias cās cessionē affectes nō est i hoc tibi postulāti fauēdū: cū hmōi postulatio videat non esse discreta: qm̄ (vt id tāq̄ notissimū omittam[h]) ꝙ ociositas[i] ꝛ voluptas arma sunt hostis antiq ad miseras aias captiuādas) ‡ ꝑpt laboris angustias: aut psecutionis incursus. nō debes deserere spōsā[k] tuā: cui defigēdo[l] manū, apud extraneum te fide media copulasti: sciēs ꝙ beati sunt isti q psecutionē patiūtur ꝑpter iusticiā: qm̄ cū probati fuerint accipient coronā vite: quā repromisit de⁹ diligētib⁹ se. Sed dices Spūs[m] vbi vult spirat: et nescis vn̄ veniat / aut q vadat: et ideo nō est q possit vias[n] illi⁹ spūs pscrutari. q ꝟo spū dei agunt nō sūt sub lege[o]: qm̄ vbi spūs dei / ibi libertas: qre si cedendi tibi lnia data ab hoie nō fuerit: nichilomin⁹ tñ cedes: qꝛ data est tibi libertas cedēdi a deo. Certe desipis si sic sapis: nā quō spū dei agit q cōtra spm̄ dei agit. si eni vera sunt q pmisim⁹ (imo qꝛ indubitāter[p] sūt ꝟa) pculdubio cōtra spm̄ dei agit q aliqd cōtra veritatē attētat. ‡ qm̄ ipe est spūs ꝟitatis. Porro si dicas ꝙ forsan alia est cā latēs ꝑpter quā cedēdi volūtas tibi celit⁹ inspirat: et nos siquidē rn̄dem⁹: tu quō scis ꝙ talis inspiratio sit celestis: nonne recolis qd ille gliosus pōtifex[q] dixit: cum cepisset viribus corporis repēte destitui. Dn̄e si adhuc populo tuo sum necessari⁹ non recuso laborē: fiat volūtas tua illi⁹[r] exēplū secutus: q dixit. Cupio dissolui et esse cū xpo: manere aūt i carne necessariū est ꝑpt vos: ꝛ ifra. Quippe si quanto cūq̄ virtutū flore[s] refulgeas: ꝛ in te non habeas charitatē:

m ¶ Spūs vbi vult spirat. vn̄ d eo dr̄. Tu spiras vbi vis: tua munera diuidis vt vis. Scis cui des qd vis

n ¶ Uias. qꝛ nō sūt i hoie vie [ipsū vis: tpe quo. ei⁹. xl vij. di. §. necesse est. in fi.

o ¶ Sub lege. xix. q. ij. due sunt. ꝛ. j. de regu. licet.

p ¶ Indubitāter. Quia nephas est dicere ꝙ scriptura mentiatur. xxij. q. v. quid ergo.

q ¶ Pontifex. beatus martinus.

r ¶ Illius. scilꝫ beati pauli apostoli.

s ¶ Flore. i. opib⁹ ꝟtutū qꝛ ꝟtutē null⁹ pōt hr̄e sine charitate: qm̄ q hꝫ vnā ꝟtutē in actu hꝫ oēs: et q caret vna caret oib⁹. xxiij. q. j. vbi sana. xxxij. q. j. cū renūciatur. de pe. dist. ij. si eni iudi. j. de reg. iur. deste at pctōr.

Exo. xx. | Ecci. xxxij. | ‡ Concor. de ꝯse. dis. v. nūq̄. ꝛ. xxij. q. iv. q̄ tiens. | Mat. v. | ‡ Concor. tex. l. l. gnaliter. §. pe. ff. d becu. | Ocium est fugiendum | Ioā. iij. | ‡ Concor. tex. xxv. q. j. violatores. ꝛ d pe. dist. ij. qren= dū. ꝛ c. pōt discursus | Ioā. v. | Eps de quibus deo reddet rationē. | De⁹ ab hoie est exneus | Philip. j. | ‡ Concor. tex. l. l. qn= etiā. in fi. de ritu nup. ꝛ in. l. si duob⁹. C. d bo. pos. cō. tab.

a ¶ Nichil. Iuxta illud apl'i: si tradidero corp' meū: ita vt ardeā: charitatē aūt nō habeā: nichil michi prodest. de cōse. dist. iiij. soler. de pe. dist. ij. si qs aūt. ad fi.
b ¶ Propter hanc. scilz charitatem.
c ¶ Multis. vt. vij. q. j. ibi.
d ¶ Pl'. xxiij. q. iiij. quis nos.
e ¶ Effectus. iuxta illud. Nō est in medico sp releuet vt eger. et qnqz est vitiū materie nō artificis. j. de loca. et cōducto. pp̄ter. ff. ad. l. aqliā. si seru'. §. si calicē. z. xliiij. dis. ephe sijs. nec euētus mortalitatis medico qui diligēs fuit imputari dz ff. de offi. psi. illicitas. §. sicuti. et sufficit diligētiā adhibere quam pōt. xlvij. dist. c. vlti. z si negociū nō habeat effectū sufficit si sit vtiliter ceptū. ff. de nego. ges. sed an vltro. §. j. licet secus sit in negocijs pupilli. ff. e. titu. si pupilli. in prin. z. l. litis.
f ¶ Maria. de qua dicit. Maria vile forū vas septē demoniorū. plorās immodice fit apostola d meretrice.
g ¶ Illa. Scilz vita cōteplatiua.
h ¶ Secura. Ergo poti' amplectenda: nā tenere certum z dimittere incertū debem'. d peni. di. vij. c. vlti. ff. d ritu. nup. adoptiuus. §. j. sz vtraqz est certa.
i ¶ Ista. Scz actiua vita.
k ¶ Lie. Lia lippa erat oculis q quattuor filios genuit ex iacob: sed rachel duos tm̄. s. ioseph z beniamin.

Psus. — j. Co. xv. — Sap. x. — Lu. x. — Gen. xxix. — Exo. xxiiij. — [*] Concor. l. in emptione. cum glo. j. b. refert. ff. d edi li. edic. et. l. iu stissime in gl. j. co. ti.

nihil' te cōprobaris h̄re. nulla siqdē maior poterit esse charitas q̄ vt aiam suā ponat qs p amicis suis. cū aūt pp̄ter[b] hāc te deceat aiam tuā p subditis tuis ponere nulla occasiōe dū mō pficere illis possis: z si non oībus tn̄ multis[c] ab eorū regimine te ꝯuenit excusare: qm̄ si laboris cām p̄tēdis exēplū te apl'i subleuabit qui suadet tibi laborē h̄mōi non refugere: dū se asserit p cōi salure pl'[d] ceteris laborasse: qz lz nō semp sequitur laborē effectus[e] nichilominus tn̄ ipse labor est meritori' apud deū. iuxta qd legit. Reddet de' mercedē laborꝫ sctōꝝ suorꝫ: et infra. Nec putes q iō martha malā ptē elegerit. que circa pluria satagebat: qz maria[f] optimā ptē elegit: q̄ nō auferet ab ea: qm̄ lz illa[g] sit magis secura[h] ista[i] tn̄ ē magis fructifera z licz illa sit magis suauis: hec tn̄ magis vtilis: cū i fecūditate sobolis lippitudo lie[k] rachel pulchritudini sit plata. q̄uis sis in vnū z ꝯtēplatiuus esse valeas: z actiu' legislatoris[l] exēplo q̄ nūc ascēdebat in montē vt ibi gl'iam dn̄i cū maiori cerneret libertate. nūc vo descēdebat in castra: vt cū vtilitate maiori necessitatib' populi pruideret z q̄propter[m] facilius idulgere vt ascēdat monachus ad p̄sulatū[n] q̄ presul ad monachatū descēdat: z infra. ¶ Monem' itaqz vt laborem pastoralis regiminis nō recuses: ne fortassis ad pedes suos cū maria sperneret te accipe qui sibi apud te diuertēti[o] ꝑire uisses cū martha sollicita ministrare: z ifra. Cū vo in postulādo cedendi licentiā institisti: tibi te dutim' relinquēdū: vt distinctis causis ꝑp̄t qs cedere oporteat si pp̄ter aliquā cām vtilē z honestā in h̄mōi ꝑposito pseueres de licētia' nr̄a cedas. alioqn cedendi licentiam auctē apo. tibi scias esse penitus interdictā: qm̄ si pēnas habeas: q̄bus satagas i solitudinē aduolare / ita tn̄ stricte sunt nexib' p̄ceptoꝝ: vt liberū non habeas absqz nostra pmissione volatū. I de ep̄o fauētino in archiep̄ꝫ rauēnateñ. electo.

¶ Ep̄s qui propter crimen renunciauit ep̄atui: et ad religionem trāsiuit: ad episcopatum reassumi nō pōt: secus si renūciauit pp̄ter psecutionē: infirmitatē: defectū scientie: symoniā ipso ignorante cōmissam: vel aliā similē causam. Ca. xi.

Post translationē tuam ad ecc'iam rauēnateñ. cū p̄posit' z canōici fauentiñ. in. I. eorꝫ canonicū liberā[q] eligēdi auctē tem' vnanimiter ꝯtulissent: [*] ipse. I. scti fridiani lucañ. canonicū olim ep̄m sarnateñ. in fauētineñ. ep̄m postulādū[r] elegit. Porro a scti fridiani priore[s] sup hoc reqsito z obtēto ꝯsensu: [*] p̄posit' z alij postulationē eādem approbari a nobis h̄uilr petierūt. ¶ Verū postulatiōi h̄mōi videbat cōcilij ꝯstātinopol'.[t] capl'ꝫ obuiare in q statutū est: vt quicunqz de pōtificali dignitate ad mona-

p ¶ De licentia. Qui petit licentiam z obtinet compelli debet vt cedat. j. eo. quidam.

Post trāslationē. Sunt tres ptes. P'ia ponit postulationē z postulantiū petitionē. Scd'a ibi: verū. canonē postulatiōi z petitiōi ꝯuū quē interptat ponēdo casus: q̄b' canō obsistit z q̄bus nō. Tertia ibi: cū ergo committit postulationē certis casibus admittēdā: z in alijs repellēdam. Io. and.

q ¶ Liberam. Et iō potuit eligere vnicuiqz. Et no. q q pōt elige re pōt postulare. j. de elec. in causis sed nō econtrario. arg. ff. de ritu nupt. gn̄ali. hic expsse habet q vnu pōt cōmittiri ptās eligendi. s. j. d ele. cāꝫ q.
¶ Glo. se. reci. p q. q̄re iste postulatus fuit. duas cās reddit z primam reprobat.
r ¶ Postulandū elegit. Simpliciter eligi nō potuerat: quia erat d alia ecclesia. lxiij. dis. lr̄as z. lxij. di. fraternitatē. sed in postulādū eligi potest. lxiij. di. valētinianus: qz ep̄s fuerat: et iō non eligi sz postulari dz. et hec fuit cā q̄re fuit postulatus z nō illa qz d alia eccl'ia vt dicit Io. de hoc d s. de elect. cū inter canonicos.
¶ Glo. ista reci. p questio. an solus prior zc.
s ¶ Priore. Et a capl'o qz solus prior non posset psonā alienare. arg. xij. q. ij. sine exceptiōe. z. xix. q. iij. statuimus: eū maior sit alienatio psone q̄ rerū. xij. q. j. scipimus. si aūt nollet dare ip̄m cōpelli dz p supiorē. j. de iure pa. nullus. nisi iustā habeāt causam nō dādi tūc compelli non debent. lxxij. dist. litteras. z. lxxj. dist. c. j. z. ij.
t ¶ Concilij constantinopoli. vij. qō. j. hoc aequaꝫ.

Diuisio — Notat q dat' vt eligat zc. — [*] Concor. lex illē. §. j. C. qd cumqz vni. et l auf. de q̄sto. §. j col. vij. — [*] Concor. lex ob es. C. d ac. z obli. z Spe. in ti. de feu. §. q. v. iiij.

l ¶ Legislatores. Scz moysi. xxxvj. dist. si qs vult.
m ¶ Quapropter. i. propter quam causam.
n ¶ Ad presulatū. xviij. q. j. c. vno. z. vij. q. iij. c. ij.
o ¶ Diuertenti. id est accedenti.

a ¶ Ex quattuor. Et sunt hec sez nicenũ. cõstãtino. ephesinũ primum. ⁊ calcedoñ. xv. dist. sicut.
¶ Glosa sequẽs ponit brocar. alle. vj. iura pro. et duo contra. ⁊ tripliciter soluit.
b ¶ Cessante. Argu. est hic q cessante causa cesset effectus. vt. j. q. vij. q pro remedio. ⁊. j. q. j. qđ ꝑ necessitate. ⁊. l v. dist. ꝑscis. et. lxj. dist. §. his olbus ⁊. c. neophitus. J. de ap. cũ cessante. ‡ Arg. contra xxxj. qđe. j. dicit dñs. ⁊. xxv. qđ. ij. due sunt. Sol. si propter cãm fiat dispẽsatio vł ali quod consimile cessante cã cessat qđ factũ est ex causa vł'i pri mis ca. si ꝟo ius cõmune statuitur ex causa licz causa cesset etiã remanet ius qđ statutuz fuit ex illa cã. ff. de postu. l. j. §. serũ. vt in cõtrarijs vel sic licet causa impulsiua cessat remanet ius qđ ex ea statutũ est cõ tra. xxxij. q. j. dixit dñs. Si finalis est cã: qꝫdiu durat causa durat qđ ex ea causa statutũ est vł qđ ex illã cã fit. ea vero cessante cessat cõstitutuz ex illa cã. cõtra. xxxij. q. vij. c. ff. vel cessat qđ ex cã constitutũ est: qñ in cõstitutione dictũ est. q causa cessante cessat constitutio: vt in primis cõcor.

de elec. sup eo. ⁊. j. q. j. q quidã. ⁊. J. de simo. nobis fuit. Sed ꝫ vr̃ q possit cum simoniacis dispẽsari. vt. j. q. v. quicũqꝫ. ⁊. c. ꝑsentiũ. ⁊. J. de simo. de simoniace. et. ꝭ. de elec. si alicui⁹. Sol. vin. dicit q talis ꝺ iure nõ põt eligi siue postulari: sed dispẽsatiue ꝺz postulari. Alij dicũt q si cõmissa fuit simonia in ordie nullus põt cũ eo dispensare: vt. j. q. j. erga. ⁊. c. qđ quidaz. nec etiã dñs papa: vt dicũt. qꝛ caracterẽ hꝫ vitiosum cui renũciare nõ pt ⁊ iõ non purgaꝛ vitium istud. vt xiiij. qđ. vj. si res aliena. Sꝫ hꝰ nõ credo immo põt papa bñ dispẽsare cũ simoniacis q caracterẽ hñt vitiosum q scienter simoniã com miserunt. J. de simo. c. pe. sꝫ inferiores ꝑlati non pñt dispẽsare cũ sciẽte sꝫ papa: et hoc iõ qꝛ bñ purgaꝛ vitium furti re furtia apđ furẽ remanẽte de volũtate dñi. ff. de vsuca. si fur. l ꝑn. ⁊. j. q. j. qđ q dã. ꝟ. si forte multue caracterem tẽ. idẽ in violẽto detẽtore. ff. ꝺ ꝑ ca. certe. §. iulianus. Sꝫ cũ simonia commissa est ignorãte illo cui acq̃situ est bñficiũ vł q ordinẽ vel dignitatẽ adept⁹ est ignorãter pñt epi dispẽsare post liberã resignationem Sꝫ i hoc distingue si bñficiũ etiã simplex eo mõ ẽ adept⁹ statim post resignationẽ põt resumi ad illđ dispẽsatiue: vt. ꝭ. de elec. si alicui⁹. in fi. ⁊ capłm etiã tũc dispẽsat. ⁊. j. de simo. ex insinuatione. In illo q dignitatẽ sic est adept⁹ distingue si spõte resignet petẽs hũiliter resignationẽ admitti. statim põt ep̃s dispẽsare cũ illo ⁊ an eandẽ ꝑlaturã. ar. j. q. v. pñtiũ. vbi dispensaꝛ in dignitate assumẽda cũ eo qui sponte renunciauit ordini ignorãter recepto. ‡ ꝛ ar. illi⁹. c. q̃cũqꝫ. circa pn. tñ loq̃ꝛ de dispẽsatione pape. Et ar. illi⁹ decre. si alicui⁹ a ꝫtio sensu. Si ꝟo de hoc ꝯtendit in iudicio ⁊ electio sua reprobata fuerit qꝛ simoniace fuit facta lꝫ eo ignorãte: tũc ep̃s illa vice ⁊ in sua vacatione cũ eo nõ poterit dispẽsare: sed postea. sic. ꝭ. de elec. si alicui⁹. in principio ⁊ ita tene ss circa hm̃oi dispensationẽ simoniacorum.

choꝝ vitã ⁊ pnie locũ descẽderit: nequaqꝫ vlterius ad põtificatũ resurgat. vñ contra dictũ cõciliũ: cũ sit vnum ex q̃ttuoꝛ[a] principalib⁹: q̃ sicut quattuor euangelia ecclia catholica venerat, nullatenus videbaꝛ eorũ postulatio admittenda. Ceterũ spãles q̃dã casus inueniũtur: in q̃bus (ꝑdicto cõcilio nõ obstãte) is q vitã monachalẽ elegit: rursum licite potest ad ep̃atum assumi. si eñ q̃sqꝫ ꝑsecutionis rabie seuiẽte / vel prepediẽte inualitudie corpis cũ ꝑficere neq̃at in regie pastorali: de superioris auctoritate ad monasticã vitã descẽdat ꝑsecutiõis vel egritudis ĩpedimẽto cessante[b] ad ep̃alem poterit resurgere dignitatẽ. Itẽ si q̃s ꝑpter lr̃ature defectũ (ne tãqꝫ cec⁹ ceco[c] ducatũ ꝑbeat) ‡ locũ regiminis auc͞te apo. deserendo[d] ad ociũ se cõtulerit monachale: ac ꝑ exercitiũ lectionis / sciẽtie repperit margaritã: ꝑculdubio poterit denuo vocat⁹ a dño cathedrã reascẽdere pastoralẽ. Rursus si q̃s cupiditate parẽtũ[e] (eo tñ penitus ignorãte) fuerit ep̃atum adept⁹: et hoc cõpto ep̃atũ ꝺ lnia supioris dimittẽs[f] obsuantiã elegerit reglarẽ: ⁊ si ad ep̃atũ eũdẽ redire postmodũ neq̃at[g] iuxta canõicas sanctiões: ad aliũ tñ poterit licite reassumi. q̃sqꝫ aũt i his et ꝯsilib⁹ casib⁹ is q ep̃atu dimisso monasticã vitã elegit: resurgẽ valeat ad offm̃ pastoralẽ: nichil tñ i his ꝯtra ꝑscriptũ itelligiꝛ ꝯciliũ attẽtari: qđ in eo loq̃ꝛ[h] casu: cũ propꝛ aliqđ crimẽ ep̃atũ q̃s deserẽs: ad vitã monasticã pnie cã descẽdit Vñ q̃dã in eo casu loq̃ dixerũt capłm supradictũ: cũ q̃s ꝑ crimine de q̃ ꝯuict⁹ fuerat. vel cõfessus ab ep̃ali dignitate depositus: in monasterio extitit ad pniam agẽdã iclusus: vł cũ aliq̃s ꝑpter graue crimen ꝑ quo ep̃atum retinẽs pniam digne agere nõ valebat[i] cedẽdi obtẽta lnia vitã monachalẽ elegit. Alijs asserẽtibus sic intelligẽdũ esse capłm añdictũ: vt ꝑ se resurgere nequeat. i. repetere quasi debituz quod tali modo

c ¶ Ceco. vñ ꝟsus. Si cecus cecũ conaꝛ ducere secũ In foueam ductor primus cadit inde secutor.
d ¶ Deserendo. ꝭ. c. proxi. §. pro defectu.
e ¶ Parentum. Data pecunia vel promissa. j. q. v. quecunqꝫ. ⁊. c. presentium.
f ¶ Dimittẽs. Statim cũ illũ sciuit primo petita et obtẽta licẽtia a dño papa vt hic dicit. ⁊ sic nõ põt renũciare sine licẽtia pape q̃uis simoniacus. al's ratihabitio retro sibi ꝑiudicat. j. de simo. sicut. vel intra breue tempus. j. q. j. cõstat. ⁊. J. de reg. c. ij. qđ in maleficijs verum est. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. quotiẽs. xxxiij. qđ. ij. si virgo. C. de transac. q̃uis. ⁊. C. quõ ⁊ qñ iudi. ab eo.
¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. an dispẽsari possit cũ simoniaco ⁊ simoniace ꝑmoto. alle. v. iura q nõ. ⁊ quattuor in contrariũ. ponit opi. vin. ⁊ demũ aliorũ qui distinguũt simoniacũ in ordine ⁊ in bñficio. ⁊ simoniacum et simoniace promotũ ⁊ sponte cedentẽ ⁊ litigantem.
g ¶ Nequeat. Qꝛ erga simoniacos nulla mia ẽ adhibẽda. j. q. j. erga simoniacos. et. vij. q. j. ꝑsentiũ. et. ꝭ.

h ¶ Loquiꝛ. Hec interpretatio tenẽda est sup. c. illo. vij. q. j. hoc nequaqꝫ. exclusis opinionibus ibi notatis.
i ¶ Non valebat. j. qđ. j. si quis neqꝫ. Ex hoc colligo q simoniacus sine licentia dñi pape renunciare nõ potest. de hoc nota. ꝭ. c. proxi. §. j.

Cã cessãte cessat effect⁹ dupl'r exponi pt

‡ Concor. tex. l. l. si pr C. ꝺ he. insti. et in. l. generaliter. C. ꝺ episc. et cleri.

‡ Concor. tex. l. l. ij. cũ glo. l. ꝟ. venit. ⁊ ibi bar. ff. de decu.

Versus.

Simoniaci

an possint dispẽsari

Furtũ põt purgari re apđ furẽ manẽte.

‡ Concor. lex mater §. fi. ff. ꝺ inof. test. et l. si cum te. ff. de pac.

a ¶ Dimisit. vij. q. j. ꝙ periculosum.
b ¶ Locū tm̄. j. de ordi. ab epo q̄ renūcia. epi. c. vno.
c ¶ Ordinem. Id est ordinis executionem quia caracteri nemo possēt renunciare.
d ¶ Ex pmissis causis. Quattuor de qb⁹ dictū est. s. in lr̄a scilz ꝑpter populi ꝑsecutionē vel corporis īfirmitatē / defectū sciētie vel ꝑpter simoniā ab alijs eo ignorante cōmissam cuz q̄s renūciat propter aliquā cām talē non ꝓhibet iterum postulari ad dignitatez ep̄alē vt h̄ dicit.
¶ Glo. seq. duo querit et soluit.
e ¶ Ordini. i. ordinis executioni. Sed qd si renūciasset ordini adhuc potest reassumi de licētia pape: nūquid reconsecrabitur? non q2 caracterē retinuit. j. q̄oe. j. qd̄ qdā. ꝟ. si forte militie. xxxij. q. vij. licite. et io sola executio sibi deest: quā reassumit de licentia pape.
f ¶ Alioquin. Id est si nō renūciauit ex aliq̄ de predictis causis q̄ sūt sine pctō: sꝫ ex alia ꝑpter peccatum.
¶ Glo. seq. red. per questionē.
g ¶ Durum. Nō tm̄ impossibile q2 bn̄ dispēsat dn̄s papa cōtra quattuor cōcilia ꝛ cōtra aplm: dum tn̄ nihil statuat cōtra fidē. xxv. q. j. sunt quidā. arg. xxxiij. dist. lector. lxxxj. di. pbr̄. qd̄ autem legitur. xv. dist. sicut. de articulis fidei intelligit.

¶ Concor. lex iubem⁹ cū glo. i ꝟsi. promissa. C. de sacrosan. eccle.

l lr̄a. In hm̄ōi cōpulsiōe ꝯsiderat papa ꝯmodū eccle vł ꝓpriā salutē petētꝫ: q̄ꝝ neutrū vult īpediri: ꝛ iō ꝯpellit.

Veniēs. ¶ Pria ps ponit appellationē impetrantis ꝛ ei⁹ cām. Scd̄a ipsi⁹ ꝓsecutionē ꝛ auditoris dati sententiā. Tertia ipsi⁹ sentētie ꝯfirmationē. Secūda ibi ad quā. Tertia ibi: nos igitur. Jo. and.

divisio

k ¶ Negāte. Et sic ꝑ negatio nē facta fuit res dubia. C. q. ad li. pcia. nō lꝫ. l. iij. ꝛ sic ꝑ narrationē ꝛ misionē litis cōtestatio fcā fuit. j. de lit. cōtesta. ca. vno. et. s. de elec. dudum.

¶ Concor. l. ꝭ etsi. ꝟ. j. ff. ad. l. aql. ꝛ. l. j. ꝟ. sciē. duz. ff. de edi. edi.

¶ Glo. se. fortificat textū et dat sīle obijcit et soluit. in fi. alleg. ꝑ simili. c. sane. et ponit dissolutionē ꝛ ipsius duas lecturas.

¶ Concor. l. j. ꝟ. pter ea. ff. ꝭ itine. actu. ꝓ. ꝛ. l. j. et ibi Cy. C. de aliē. iu= di. mu. cau. fa.

l ¶ Cōmisisse. Et sic cōmisit se gr̄e capl'i tm̄ sed in ꝟitate nō erat ꝓbatuz: q ꝑ hoc lr̄is renūciasset q̄re ꝑhoꝝ snīa retractat: q2 ꝛ si verū esset q se coꝝ gr̄e ꝯmisisset nō videt renūciasse lr̄is nisi expresse lr̄as ipsas restituisset. s. e. c. sane. ꝛ. j. de pac. cū pridem. ꝛ si cōmisit se illoꝝ gr̄e ꝛ ipi nullā gr̄aꝫ facie bant poterat vti iure suo. Et est simile: licet eam⁹ ad arbitros. i cā appellatiōis proꝑterea nō renūcio appellatiōi: immo postea possum ꝓsequi appellationē: nec mihi currit tp̄s interim. C. de tēp. ap. auf. si tn̄. nec inde dꝫ dānū sustinere vn̄ meruit gr̄am reportare. s. eo. sane. ꝛ. j. de fideiuſ. ꝑuenit. ꝛ. j. de pac. cū pdē. Sed ꝯ videt q tacite videt renūciasse lr̄is suis. j. de offi. dele. gratū. et. j. de testi. cū venissent. ꝛ. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ordine. ꝛ. j. de pben. ꝑ illoꝝ. ꝛ. C. de iure do. l. ij. ff. de lege cōmis. post diē. ꝛ nichil refert an alterū ex eq̄pollētib⁹ q̄s faciat. ff. de re iudi. l summa. ꝛ. ff. de arbi. qd tn̄. ꝟ. j. ꝛ de ꝟb. sig. in his. Dic q ꝑ hoc nō renūciauit ꝑ prima lcāa: ꝛ q2 cassata fuit illa snīa. sīle videtur. s. eo. sane. sed ibi plus fecit tradēdo lr̄as aduersarijs: quare iuri suo renūciauit. hic non tradidit lr̄as licet cōmiserit se gratie aduersarij. Unde ibi audit⁹ fuit potius iudicis officio ꝙ iure actionis. hic ꝟo ipso iure: vel ibi audit=

Appellationi non renūciat q̄ ꝑ ea arbitros assumit.

dimisit^a ꝙ eligi possit: ꝓsertim si locū^b tm̄ ꝛ nō ordinē^c resignauit. ¶ Cū g̃ nobis cōstare nequerit: ob quā cām predictus. J. ep̄atui olim cesserit: mādam⁹ q̄ten⁹ si tibi ꝯstiterit q ꝑpt aliquā ex pmissis^d causis seu cōsilibus idē J. ep̄atui cesserit memorato: tu auctoritate nr̄a (dūmō necessitas vel vtilitas id exposcat) licentiā ei tribuas ascēdēdi ad regimē ecclesie fauentiñ. marie si ꝟitate subnitit: q dict⁹. J. loco tantū mō cesserit memorato: ꝛ nō ordini^e vel etiā dignitati: ꝛ tūc ei esset vehemētissime ꝓsumēdū q nō ꝑpt crimē aliqd̄ ab ipso cōmissuz: sꝫ cā pnie ad vitā mi gueritt regłarē: ꝓserti cū aplīca sedes: post cessionem multo min⁹ ꝙ antea pmisisset eidem tali crimie irretito: i pōtificali ordie ministrare. alioqn̄^f (cū durū^g nimis extiterit contra tam solēne ꝯciliū hm̄ōi postulationē admittē) ꝓposito ꝛ canonicis memoratꝭ iniūgas: vt aliā ꝑsonā sibi idoneā eligāt in pastorē. Idem in cōcilio gn̄ali.

¶ Qui petijt cedēdi liciam et q̄ illā obtinuit cedere cōpellit.

Quidā cedēdi^h Ca. xij. Qniam cū instātia postulātes / ea obtēta cedere preter mittūt. Sed cū in postulatiōe hm̄ōi: aut eccl'iaꝝ cōmoda q̄bus p̄sunt: aut salutē videant ꝓpriam attendisse (quoꝝ neutrū suasionibus aliquoꝝ q̄rentiū q̄ sua sunt: seu etiā leuitate q̄libet ꝛ nolum⁹ impedire) eos ad cedēdū decernim⁹ cōpellēdos^i. Hono. iij. maioris ecclesie decano ꝛ mgr̄o. R. cāt. scti dioñ. leodieñ.

¶ Non renunciat iuri suo q̄ gratie aduersarij se submittit. Capitulū. xiij.

Veniens ad apost. se. J. subdia. ꝓposuit: q cum bone me. J. papa. p. n. abbati de emenco: et maioris ecclesie ac scti pauli cantoribus treuer. suis dederit lr̄is in mandatis: vt si nichil canonicū obuiaret pbēdā i eccl'ia scti florētiñ. i cōfluētia: quā iacobus decanus ipsi⁹ eccl'ie resignauit: sublato ap. obstaculo assignarēt: et infra. Cūq3 iudices apl'icum vellēt adimplere mādatū: q̄dam se opposuerūt canonici eccl'ie memorate dicentes subdiaconū antedictū renunciasse iuri: qd̄ sibi ex ipsis lr̄is cōpetebat. Dicto igit subdia. hoc negante^k iā dicti canonici ad hoc probādū testes alīq̄s ꝓduxerūt: ꝑ q̄s cū videret ꝓbatum ipm se gratie capl'i commisisse^l: duo

divisio

Quidā cedendi. ¶ Prima pars ponit factū. Secūda corrigit cām reddēs ibi: sed cum. Jo. an.
h ¶ Cedēdi cū instātia. Ex eo q cū instātia ꝑseuerādo petūt presumit ꝯ eos magis. de pe. di. j. diuortiū. et C. ad velle. si mulier. in fi. sic etiā palliū cū instātia peti debet. c. dist. priscā. ꝛ. ff. de q̄stionibus. l. j. ꝟ. diuus. j.
¶ Glosa seq. obijcit et soluit.
i ¶ Cōpellēdos. No. q alīq̄s cogit renūciare obtēta licētia reuūciādi: tn̄ s̄m leges re integra recuperabuntur bona qb⁹ cessit. ff. de cessi. bo. his q̄. sꝫ hoc iō est: ne illudat papa. sic si postulatio ꝓhitat pape: nō pōt postea recedē ab ea. s. eo postu. bonē. rō q̄re cōpellat redditur

iudices [a] p̄dictoꝝ sententialiter decreuerūt: eūdē nō posse vti lr̄is supradictis: pro eo ꝙ idē aduersarij se grē ꝯmisisset per qđ visus est renūciasse [b] iuri sibi ex ipsis lr̄is ꝯpetenti. † At q̄ s̄nia idē appellās: in vigiliam epiphie terminū sue appellatiōis prefixit [c]. Ad quā cum venisset. P. de colle medio capellanū nr̄m super hoc sibi cōcessum auditorē. Sed cū eius aduersari9 non accesserit per duos menses ⁊ amplius expectatus: nec vllus cōpereret p eo sufficiens respōsalis: tādē quidā lr̄as hn̄s ad ꝯtradicēdū et impetrandū: corā eodē cōparuit: q cū ad tractandum cām min9 sufficiēs [d] crederet: idem auditor s̄niam predictoꝝ iudicū s̄nialiter (iusticia exigente) cassauit. Nos igitur ratā ⁊ firmā habemus capellani sententiam memorati.

Idem archiepō treuerē.

Si prelatus ab obedientia subditos absoluit: nō propter hoc p̄laturē renūciat. C. xiiij.

Licete coram nobis. f. t. lr̄e cōtinebāt ꝙ abbas sancti petri tullē. tibi humiliter est confessus: ꝙ cū adeo graui egritudine laboraret: ꝙ de vita desperaret [e] ipsius: ad cuiusdā emuli sui cōsiliū [f]: de q ipse (cum nō crederet eū emulum) cōfidebat monachos suos ab obedientia in qua sibi tenebātur absoluit: vocato diocesano epō: vt abbatiā in eius manib9 resignaret: quod tn̄ visus

---

ius fuit de iure: vt dicitur ibi: in fine vltime notule.

a Duo iudices. Et ꝑpter hoc solū etiā debuit cassari sententia cū nō appareat ꝙ tertius se excusasset vel ꝯmisisset eis vices suas. j. de offi. delega. cām matrimonij. ⁊ ff. de re iud. duo ex trib9. s; si se excusauit bñ potuerit ꝓcedē. j. đ offi. dele. prudentiā quod intellige si clausula illa ꝙ si nō omnes ⁊c. erat in litteris. s; ex alia causa fuit cassata s̄nia. ⁊ mādat iudicib9 istis vt prebēdā illā fa. cāit conferri vt dr̄ in integra. l fi. Glo. seq. arg. et argumentum determinat.

b Renūciasse iuri. Arg. ꝙ ꝑ lr̄as executorias acquiratur ius alicui impetrāti alis nō posset renunciari iuri ex ipsis litteris cōpetēti si nō acqreret ius: qa ei qđ nō est etiā renūciare nō pōt. Dicas ꝙ ꝑ lr̄as monitorias p̄ceptorias siue executorias: nullū ius acquirit: per quod ecclesia siue clerici contra quos ipetrātur lr̄e obligati sint impetrāti: nec aliquod ius habet in eccl̄ia ante receptionem: sed officiū executoꝝ iplorare pōt: vt mandatū aplicū exequant et ipsi mandatū tenētur adimplere: ⁊ huic officio bene posset renūciare restituendo litteras ⁊ renūciando litteris impetratis: ⁊ etiam impetrandis. quo facto executores vlterius non procederēt: et sic nec officium iudicis nec aliud per litteras illas implorare poterat: huic officio nō fuit renunciatum. s. e. sane. cū iam executor fuerit ꝓsecutus officium suum: sed litteras tantum restituit: quarū auctoritate fuerat restitutus: et inde non obfuit renūciatio lr̄arum. et ideo de iure fuit audit9. vt no. in fi. vlti. notule. Ber.

c Prefixit. Quod quidē bene potuit et iudex idem facere pōt ⁊ debet. j. de ap. oblate. ⁊ capi. sepe contingit. ⁊ terminū p̄fixit. vt tunc esset in curia vt sequitur ꝙ quandoqꝫ statuitur ad iter arripiendum: ⁊ tūc sufficit arripere iter in termino. j. de appel. peruenit. ⁊ in istis casibus littere ante terminos impetrate nō valent: vt dicit illa decre. oblate: ⁊ capi. sepe. terminus vero datus a lege est annus: vel ex iusta causa biennium. j. de ap. cū sit romana. et talis terminus bene potest preueniri. vt in. c. oblate.

Glo. se. signat ꝯriū ⁊ dat duas solutiōes.

d Minus sufficiēs. Sed non videtur ꝙ iste fuerit ꝯtumax ex quo misit nūcium ad impetrandū ⁊ cōtradicendū cum ipse non appellauerit: sed ille Jo. cōtra quē lata sententia fuit: ⁊ ideo non debuit sententia contra ipsum ferri: licet forsitan posset in expēsis condemnari. vnde contra. infra. de appellatio. Nicolao: vbi condemnatur appellans in expensis qui non fuerit ꝓsecutus: nisi quo ad impetrandum: ⁊ ibi non fuit ꝓcessum sup principali. Potest dici ꝙ in illa Nicolao hoc nō fuit petitū. Ille Nicolaus tm̄ petijt alterā partem in expensis cōdemnari: quia nō miserat sufficientem ꝓcuratorem: hic vero petijt vt procederetur ad sententiā infirmandam. Uel melius hic fuit lis ꝯtestata ⁊ sētētia diffinitiua lata: ⁊ iō cū statut9 esset terminus ad ꝓsequēdam appel. ⁊ altera ps non fuerit sufficiēter ꝓsecuta ad sententiā defendendā contumax debꝫ reputari ‡ siue sit ps appellata siue appellās qꝛ iudex appellationis altera parte absente debꝫ ꝓcedere ad cassandā vel cōfirmandā sententiā C. de tempo. ap. l. vlti. §. illud. ij. q. vj. §. appellatore. j. de ap. per tuas. vbi hoc est expressū: qꝛ non misit nunciū sufficientem sibi imputet. nec pōt dici ꝙ citata nō fuerit: qꝛ termin9 cōstitut9 ad appellationē prosequendam ab appellante vel iudice vicem obtinet peremptorij: vt eo elapso perinde ꝓcedatur acsi peremptorie sit citat9. j. de ap. sepe ꝯtingit. Et not. ꝙ hic appellat9 tenet mittere nunciū sufficientē ad appellationem ꝓsequendam si termin9 sit prefixus a iudice vel ab appellante: † et appellans eodem modo. alias finietur causa altero prosequēte legitime. ⁊ hoc est cū lis est cōtestata: et appellatur a diffinitiua sententia siue post lit. cōte. vt hic habes: al's in expensis punitur. vt dicit illa decre. Nicolao. quia ibi non fuit lis cōtestata. ⁊ appellatū fuit a grauamine. Unde non poterat procedi ad sentētiam altera parte absente: vnde punitur tantum in expensis quia non venit sufficienter instructus. Si vero appellatio ante lit. cōtestatam a iudice recepta nō fuit: nec ab aduersario approbata: tunc sufficit appellāti mittere procuratorem ad impetrandū ⁊ contradicendū. j. de ap. interposita. §. j. saluo eo quod dicitur. j. de ap. cordi. sed cū appellatur a s̄nia diffinitiua non refert vtrū appellatio approbetur ab aduersario vel iudice saluo eo qđ dicitur eē de appel. cordi. sed consideratur vtrū terminus sit p̄fixus a iudice: vel ab appellante: ⁊ tunc vtraqꝫ pars tenetur mittere sufficiētem procuratorem ad totam causam: vt hic patet. alias procedetur contra absentē tanqꝫ ꝯtumacem: vt hic patet. ⁊. j. de appel. interposita. vbi de hoc.

Licete coram. Cōis diuisio. Secūda ibi. nos aū diuisio tem. Johan. an.

e Desperaretur. Sic. j. de regula. et transeunti. si cut tenor.

f Cōsiliū. De quo tenebat ille emulus actiōe de

† Concor. tex. l. l. si qs in cō scribendo. cū ibi no. C. de pac.

‡ Concor. tex. in. l. cōsentaneū. et ibi bar. C. quōr qn̄ iu. ⁊ l. finita §. iulianus. ff. de dā. i. fec.

† Concor. tex. in. l. ꝑcipimus. cū no. C. đ ap. et l. j. §. ab eo. cum glo. mag. et ibi bar. ff. qui ⁊ a qui.

dolo si fraus inẽ cessit.ff.de reg.iur.cõsilij.⁊ ꝫ illũ põt agi de dolo quãsi et⁹ inẽ fuit id factũ nõ esse.ff.de dolo.arbitrio.§.dolo.⁊ hoc verũ est si fuisset soluendo. sed hoc nõ esset si vera renũciatio fuisset.vñ in eo casu debet restitui ad pristinũ ius.ff.de dolo.⁊ eleganter. §.penul.⁊.ff.de eo p quem factũ erit.l.vi.hic ista cessant.quia nõ fuit hic renũciatio cum effectu.

¶ Glo.se.fortificat tex.per simile.obijcit de tacita renũciatiõe p vnũ ca.id coadiuuans p quis simulia ⁊ soluit.

a ¶ Fecit. Et ideo volũtas talis nõ obfuit:q̃a nõ pcessit ad factũ siIe.volũtas nõ sufficit vbi opus est facto.ĩ.d eo q̃ mit.i pos. ses.causa rei ser.ca.j.⁊.ar.ĩ.de re iudi.cum aliquibus.‡ Sed ꝯtrarium videtur q̃ tacite videẽ iuri suo renunciaẽ se.ĩ.de his q̃ fi. a maio.par.ca.ex ore.vbi ip̃o fctõ videẽ renunciaẽ se sicut ip̃o fctõ deũ negam⁹.xj.q.iij.extimãt.ip̃o facto mẽtimur.xxij q.v.cauete.⁊ ip̃o facto appellamus.ĩ.de appella.dilecti.ca.vt nostrũ.et eo ip̃o q̃ quis salutat prelatum consentit in illũ quem non potest reprobare.lxiij.dist. cum adrianus.nec est opus scripto qui obedientiam suam ip̃o voluntarij aduentus ꝓbat officio.ĩ.de ma. et obe.legebaẽ.contrarium tamen verũ est:q̃ ꝓpter hoc non renunciauit.

¶ Hec glo.seq.arg.Johan.an.

b ¶ Promiserũt. Et sic videtur reassumpsisse obedientiã:a qua illos absoluerat:tali modo nõ poterat cũ esset prelatus eoꝝ sine licẽtia ep̃i sui.xviij.q.ij.abbas.⁊.c.pri.⁊.s.eo.admonet:cũ sit de substãtia regule ip̃a obedientia.ĩ.de ma.⁊ obe.cũ in ecclesijs. Item ar.q̃ re integra licitum est penitere.s.de elec.in causis.⁊.ff.de iurisdi.om.iu.si cõuenerit.

cõsilio saniori nõ fecit[a] et eidẽ abbati postmodum restituto sanitati vniuersi et singuli de cõuẽtu obediẽtiã ⁊ reuerẽtiã requisiti ab eo in cap̃lo ꝓmiserũt[b] ‡ et ĩfra. ¶ Nos ãt ex tali facto eundẽ abbatem suo resignasse regimini non videm⁹. ¶ reg.ix.agathẽ.⁊ vticẽ.ep̃is

¶ Abbas exẽpt⁹ sine licentia pape renũciare nõ põt. C.xv.

Dilecti filij conuentus monasterij sctĩ.G.immediate ad ro.ꝑtinentꝭ ecclesiã intimauerũt q̃ abbas corꝑ sentiens se insufficientẽ[c] oneri regiminis abbatie:cessit ĩ manibus[d] eorũdẽ:ip̃i quoq̃ .G. monachũ sancti victorꝭ elegerũt canonice in abbatem:⁊ infra. ¶ Cum igitur dictus abbas cedere[e] sine licentia nostra nequiuerit: nos tam̃ electionez[f] q̃ꝫ cessionem p̃dictas decernentes irritas ⁊ inanes. Mandamus quatenus abbatem ip̃sum loco suo restitui faciatis: quo integre restituto vice nostra recipiatis cessionẽ ip̃sius.

¶ De supplenda negligentia prelatorum

Alexã.iij.cisterciensib⁹.

¶ Si diocesan⁹ requisitus benedicere nolit cisterciensez abbatem: ip̃se monachos suos bñdicere põt. Capitulũ.j.

Statuimus preterea vt si ep̃us tertio cũ humilitate ac deuotione (sicut cõuenit) reqsitus substitutos[g] abbates vestros bñdicẽ[h] forte renuerit: eisdez abbatib⁹ liceat ꝓprios monachos bñdicere:⁊ alia[i] q̃

d ¶ In manib⁹. Qꝛ ad quem pertinet ꝯfirmatio ad ip̃m pertinere debet resignatio.xviij.q.ij.abbas.‡ ĩo talis renũciatio nõ tenuit. Arg.s.eo.q̃ in dubijs.sed q̃ntũ ad se bene tenuit:qꝛ nõ posset repetere.de hoc dictũ fuit.s.eo.q̃ in dubijs.tñ cõpellitur postea cedere sed hoc cõtingit ꝓpter isufficiẽtiam.

e ¶ Cedere. Nec ad aliã abbatiã se trãsferre.s.de ꝯfue.cũ venerabilis.

¶ Glo.seq.ĩfert dat siIe ⁊ arguit

f ¶ Electionẽ. Si nõ tenuit renũciatio:non tenuit electio. sic si aliq̃s nõ est legitie destitutus alius in locuz illius nõ fuit legitime institutus iij.q.vj.h⁹ quippe.⁊.j.d accusa. ad petitionẽ.si. lxxxj.dis. tantis daniel. et.vij.q. j.presentiũ. Itez argu.q̃ si principale non tenet nec id quod ex eo secutum est ĩ.de fi.instru.inter dilectos. et C. de legi. non dubium.

Dilecti filij. ¶ In prima parte ponitur cõuentus petitio in secũda ibi:cum igitur.ip̃i⁹ repulsio et negocij commissio. Jo.an.

c ¶ Insufficientẽ. Propẽ insufficientiam dꝫ remoueri.xviij.q.ij.si quis abbas. Itez ꝓpter negligentiã prelatus repellitur.j.q.j.§.ecce cum.et iudex similiẽ. C.de offi.prefec. orientis.l.iij.et sic bene debet admitti renunciatio si fiat debito modo propter insufficientiam.s.eo.ti.nisi.§.pro defectu.in fi.⁊ ca.post trãslationem.§.item.et papa hic admittit illam propter negligentiam.ĩ.de offi.custo.ca.j.⁊ magister propter insufficientiam debꝫ remoueri a docendo.C.de profes. et me.l.ij.lib.x.

¶ Rubrica. De supplenda negligentia prelatorũ.

¶ Viso de modis quibus prelati assumuntur:q̃a sepe in prelaturis negligenter res aguntur.xl.dis.an omnia.⁊ qđ negligitur supplendum est:et quod omittiẽ instaurandum.ideo ⁊c. Jo.an.

¶ De hac materia tractaẽ.lxxxiij.et.lxxxvj.distin.et ij.q.vij.negligere.

Statuimus. g ¶ Substitutos ⁊ cõfirmatos:qꝛ ante nichil facere vel disponere possunt.s.de elec.nosti.

¶ Glo.se.ar.alle.v.iura in ꝯtriũ al.vj.

h ¶ Bñdicere. Arg.q̃ aliquis põt dare quod non habet.C.de testa.manu.cũ constitutio.versus finem.arg.C.de iure emphi.l.vlti.ar.ad hoc.s.de elec.suffraganeis.⁊.ff.de acquirẽdo re.do.non est nouum.⁊.ff.de vsufru.quod nr̃m nõ est. Ar.contra.ĩ.de iure pa.quod autem.in fine.et.ĩ.de dona.inter vi.et vxo.nuper.⁊.ff.de reg.iur.nemo.⁊.ff.de acquiren.re.domi.traditio.⁊.j.q.vij.daibertũ.⁊.ff.d offi.ꝓcon.obseruare.in fine.

¶ Glo.seq.exẽplificat.obijcit ⁊ soluit et dat simile.

i ¶ Alia. Scilicet vt cõferant lectoratum in proprio monasterio.ĩ.de etate ⁊ quali.cum contingat.⁊ arg. lxix.distin.ca.j.si tamen presbyteri sint: vt ibi:cum et illa impositio manus non sit nisi quedam benedictio vt.j.q.j.manus. Sed qualiter possunt hoc facere ãte suam benedictionem? Dico q̃ [illegible] dominus papa hoc concedit per ip̃sam constitutionem ne ꝓpterea in spũalib⁹ vel alijs patianẽ monasteria

‡ Concor.l.q̃s uis.ff. de iure.yo.⁊.l. si penituerit. ff.de diuor.

‡ Concor.tex.t⁹.i.l.p̃ tor ait. ff.d no. ope.nũ cia.et ibi bar.

‡ Concor.gl. i ꝓ.nec ip̃a.l.l. ⁊ q̃.ff. d iuris. om.iudi.et Bar.in l.si q̃s. C.d decu.li.x.

Continuatio

detrimentū ꝑpter negligentiā epōrum. Similē indulgentiam habes. s. eo. de elec. nichil est. §. vlti.

Sicut nobis. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: nolentes. Joan. and.

a ¶ Nitunt. Qđ facere nō pñt. nā ad ꝓuatū cōmodū trahi nō debent q̄ ad cōem vtilitatē prefixa sunt xxv. q. j. q̄ ad perpetuā. et. j. đ offō archipresby. vt singule. † arg. ff. ꝓ socio. actiōe §. labeo. et. j. đ pbē. nulla ratio.

b ¶ Cōcessiōis. Concessio epi sine cōsensu capli vel maioris partis nō sufficit vt possit transferre ecclesiā vel fructus ipsi⁹ ad regulares. j. de dona. pastoralis. et j. de his q̄ fiūt a prela. sine cōsensu capli. cū nos.

c ¶ Destituūt. In ecclesijs que ad eos pleno iure nō spectāt instituere vł destituere nō possūt pbyteros sed illos debēt episcopis p̄sentare vt ipsi epi de cura plebis responde ant et monachis de reb⁹ tēalib⁹ exhibeāt rōnem. j. de prebē. in lateran. concilio. et. j. de priuile. cū et plantare. §. in ecclesijs. et. c. sane. et. c. statuēdum. sed si pleno iure ad eos ptineant tunc possūnt instituere et destituere. xvj. q. ij. c. j. et. j. de prescrip. cum olim. et. j. de priui. quoniā per confessionem.

† Concor. tex. l. l. actione §. labeo. ff. ꝓ so. et. l. l. iij. C. đ pumpt. lib. xij.

‡ Concor. tex. cū glo. l. l. societatē. ff. ꝓ socio et Bal. i l. accepta. C. de vsu.

ad officiū hmōi ptinent exercere: donec ipsi epi suam duritiā recogitēt: et abbates bñdicere nō recusent. Clemēs. iij.

¶ Regulares in suos vsus cōuertere nō pñt ecclias in q̄bus ius obtinēt patronatus. et si intra tēpus lateraā. ɔcilij qñ vacāt nō p̄ñtent rectores ad eas supior ordinabit easdē. Ca. ij.

Sicut nobis tua fraternitas intimauit: monachi q̄dā et canonici regulares: ecclias q̄ ad p̄sentationē eorū ꝑtinēt: in tuo epatu hñtes: ꝓprijs vsibus deputare nitunt[a] nec volūt ad eas cū vacauerit vocare ꝑsonas: qñ poti⁹ occasione cōcessionis[b] quorūdam epōrum: vicarios in eis ꝓ sua instituūt et destituunt[c] volūtate: admissos ita pensionibus[d] onerātes: ꝙ nec ecclesijs cōpetenter pñt in pauptate[e] nimia deseruire: nec epo in epalib⁹[f] rñdere: neq̄ hospitalitatē[g] (sicut cōuenit) trāseuntibus impartiri. ¶ Nolētes autē vt status ecclie debit⁹ et antiquus: ꝑ insolentiā[h] alicui⁹ subuertatur: mādam⁹ q̄tenus (nisi a iurisditione tua[i] exempte sint ecclesie supradicte) predictos[k] excessus studeas rōnabiliter emēdare. Et nisi p̄dicte ꝑsone infra tēpus lateraā. cōcilij[l] cōstitutū: ad vacātes ecclias tibi ꝑsonas idoneas p̄sentauerint: ex tūc tibi liceat (appellatione remota) in eisdē ordinare rectores: q̄ eis preesse nouerint et pdesse: ita tñ ꝙ ex hoc nullū patronis preiudiciū in posterum[m] generet. Innocen. iij.

¶ Supplet supior inferioris negligētiā in bñfi. cōferēdis: si tēpus lateraā. concilij lapsum sit. et collatio p inferiorē postea facta non valet. Capitu. iij.

Licet mgr[n]. M. et R. ꝓcurator. R. de sctō cadimundo: super archidiaconatu richemundie diutius litigauerint corā nobis: et infra. ¶ Ne igit ius nrm negligere videamur[o]: q̄ alios in sua iusticia cōfouemus: manda. q̄te. si vobis cōstiterit archidiaconatum richemūdie vacasse ꝑ annū (tpe semestri q̄ vel ad archiepm vł ad capłm donatio pertinebat nō a vacatiōe: sed a noticia[p] cōputato) cum ꝑ eo ꝙ ebora. archieps aliū supiorē non hʒ: ex tūc fuerat ad nos donatio deuoluta: vtriq̄ sup eo silentium īponatis[q]. Idē mgro. P. de castro nouo. et. R. monacho

et cleri. l. j. et. j. de immuni. eccle. ca. j.

h ¶ Per insolentiam. i. incuriā siue fatuitatem. aliꝰ insolentiam. i. superbiam. Joan. and.

i ¶ Tua. Q: tūc nichil habet epꝰ. j. de priui. cū et plātare. §. in ecclesijs. et. j. de prescrip. c. olim. et. j. de priuile. quoniam.

k ¶ Predictos excessus. Ergo si exempti sunt epꝰ illorū excessus punire non poterit. arg. xvj. q. j. frater noster alꝰ inutile esset illoꝝ priuilegiū q: priuilegia ita sunt seruāda ſʒ ꝙ cōtinetur in illis. j. de priuileg. porro. quid iuris sit de hac materia tractat. j. đ priuile. tuarum. et. c. cum et plantare. et. vj. q. iij. placuit.

‡ Adde qđ ipot ter ista clausula. i gl. et p doc. de pbē. p illoꝝ et đ offi. deleg. ex pte.

l ¶ Lateraā. concilij. j. de concess. prebē. nulla.

m ¶ In posterum. Per istam enim ordinationem non fit eis preiudicium i alia proxima presentatione: nisi hac vice tātum. arg. s. de elec. cum in cunctis. et nulla admonitio est hic necessaria. q: tēpus ipsos admonet. j. đ loca. et cō duc. c. vlti. et. C. de iure emphi. l. vlti. et. C. de ɔtrahenda et cōmit. stipu. magnam.

Licet mgr. ¶ Pria ps decise narrat fa ctum. Secūda dat iudices sub certa forma per quam ius suum papa tuetur ibi: ne igitur. Joan. and.

Diuisio

d ¶ P̄sionib⁹. Nouis. qđ nō lʒ. j. de cēsi. ꝓhibemus

e ¶ In paupertate. Magna: ꝙ nō possunt honeste deo seruire: q: cum ad vtrūq̄ festinant neutrum bene peragunt. xvj. q. j. pbros. et. C. de assesso. l. nemo.

f ¶ In epalibus. s. in ꝓcurationib⁹. x. q. iij. cauendū et. c. relatū. in cathedratico. vt. e. cā. q. iij. illud. si epus donet ecclesiā monachis: cathedraticū ibi debet hre. j. de dona. pastoralis. et tñ debēt sacerdotes monachorum habere vnde iura epalia soluere valeant: et hospitalitatem seruare: et vitam suam honeste habere. vt hic dicit. et. j. de preben. de monachis.

g ¶ Hospitalitatem. Tenentur eñ clerici ad illam hospitalitatem que continet officiū pietatis. xlij. dist. §. j. non ad illā que fit ex debito seruitutis. C. de episc.

n ¶ Licet magister. De archidia. isto habes. j. de cōcess. preben. post electionem.

¶ Glosa seq. arg. alleg. duo iura et remittit.

o ¶ Videamur. Quia ordinata charitas a seipso incipit. de pe. dist. iij. sane. argu. xxij. qō. v. si non licet. et s. de vsupal. nisi. vbi de hoc. ‡

¶ Glo. se. allegat vnā cōcor. signat contraria et soluit.

p ¶ A noticia. Sic ergo patet ꝙ tēpus istud currit a tēpore sciētie tñ. j. de cōcess. prebē. q: diuersitatē. in fi. Arg. tñ est ꝙ currit ab eo tpe quo scire potuit. vt. ff. de ordo in bo. pos. ser. l. vlti. Arg. contra. ff. de peti. here. itē veniunt. §. petitam. Qđ prius dictum est valet.

¶ Glosa seq. improbat opi. et soluit contrarium.

q ¶ Imponatis. Hic euacuatur opinio illorum qui

‡ Concor. lex p̄ses. C. đ fui. et aq. et. l. pupillū et ibi bart. ff. đ excu. tu.

‡ Con= cor. lex morā. cū glo. mag. ff. de vsufru. doc. i.l. qd te. ⁊ in.l. vi= nū.ff. si cer. pe.

dicunt ꝙ mora in electionibus possit purgari ‡ que cō sueuit notari.j. de cōces. prebē. nulla.nā hic fuit nulla electio: quia fuit facta post sex menses.j.eo. dilecto. et c.sequens non ob. quia illud fuit tolerantia, et sic pla= num est quod dicitur per totum titu. istum.

re videt.xvj.q.ō.vij.nullus oīno. Sed illud intelligas fm ea q̄ dicta sunt: ⁊ hāc cōsuetudinē approbat conci= liū lateran.j.de conces.prebē. nulla. vbi habet ꝙ qn̄qȝ ad capl'm spectat collatio prebende dignitatū: ⁊ cura animaꝝ: qn̄qȝ ad epm̄: et tunc vnus supplet negligen= tiam alterius vt in plu. ibi dicitur: et illud non potest intelligi nisi de cōsuetudine: de iure cōmuni nō.

fi. cum no.ff. de re. di.pru. na.bal. feu. c.j. de feu. cog. de col.x.

Litteras. a ℭ Cōis di= uisio. Secunda ibi: discretioni. Joan. and.

a ℭ Patientia. Ita de iure ta= lis ordinatio nō valebat.§.c.px. ⁊.j.c.pri.nā mul ta p patientiā to lerāt q̄si iudiciū veniret cassaret .j. de prebē.cū iā diudū.⁊ sic no. ꝙ sola patiētia dat hoc ius talibus institutis non ex illa institutione ertūc. sed ex nūc ex tali patientia sic.ff.de offi. pro cō.obseruare. in fi.si.ij.q.j.in pri= mis.Her.

Dilecto fi. ℭ Prima diuisio pars decise nar= rat factū. Scda ibi: qr nobis. dif= finit. tertia sub cōditiōe ꝯfirma tionem cōmittit ibi: mādamus.

ℭ Glo.se.reci. p q.qs eligat ad p bēdā vel bn̄ficia eccl'ie collegiate ⁊ dicit ꝙ p̄latus ⁊ capl'm nisi ha= beat aliud cōsue tudo cui statur. Signat contra= rium ⁊ soluit.

Electio ad qs spectat de iure

b ℭ Cōiter. De iure cōi cle= ctio spectat simi ad capl'z ⁊ epm̄:

fontis frigidi aposto. se. lega.

ℭ Sus ad quē spectat benefi cij collatio lapso tempore late ranen. concilij cōferat: non va let collatio nisi de misericor= dia toleretur. Capitulum.iiij.

Litteras vestre discre= tionis accepim⁹: qcum in quibusdā ecclesijs legationi vestre subiectis: quedā benefi cia et dignitates tanto tēpore vacauissent ꝙ tā prelati q̄ȝ ca= pitula secūdum tenorē latera= nen. cōcilij essent iure institue= di priuati: postq̄ȝ aduētus ve= ster innotuit: in beneficijs illis psonas min⁹ idoneas institue re presumpserunt: et infra.

ℭ Discretioni vestre manda= mus quaten⁹ si beneficia ⁊ di= gnitates noueritis psonis ido neis assignatas: eas de patien tia[a] pmittatis ab ipsis pacifi= ce possideri: alioqn personas amouentes prorsus ab ipsis: eas de personis idoneis: au= ctoritate nostra suffulti nō dif feratis quātotius ordinare.

Idem episcopo samor.

ℭ Is ad quem primo loco spe ctabat collatio beneficij lapso tempore lateranen. cōcilij cō= ferre non poterit. Capl'm.v.

Dilecto filio. P. ti. san= cti marcellini presbyte ro cardina. S. et. R. pcurato= rib⁹. P. ⁊. G. apud sedem apo stolicā cōstitutis: auditore cō= cesso. ⁊ infra. ℭ Cū nobis con stiterit a salamantino decano et ei⁹ sequacib⁹ post elapsum sex mensiū spaciū. infra qd̄ epo et capl'm (put cōiter[b] spectabat ad eos) pcedere ad electionē cātoris neglexerāt: electionē supradicti. P. minus canoni= ce celebratam eādem decerni mus irritā[c] et inanem ⁊ appel lationē a decano ⁊ suis fauto= ribus interpositā: factū archi= epi (ad quem iam erat eligēdi auctoritas deuoluta) nequi= uisse aliq̄ten⁹ ipedire. et infra.

ℭ Mandamus quatenus nisi dicto. G. aliquod canonicum obtinet: electionem de ipso fa= ctam sublato appel. obstaculo confirmetis.

ℭ De temporibus ordinatio= num ⁊ qualitate ordinādorū.

Alexander.iij.baton.epo.

ℭ Diebus dn̄icis vel sabba= to penthecostes: sacri ordines ab alio q̄ȝ a papa conferri non possunt. Capitulum primum.

Subdiaconos autē nulli ni= si romano[d] pō tifi.liceat die= bus domini= cis ordinare.

ℭ Quamuis

c ℭ Irritā. Et sic patet ꝙ mora in talib⁹ purga= ri nō pōt qr talis electio nulla est: vt hic dicit ꝙ hoc dictū est.§.eo. ti tu. licet. ⁊ in pri mo capitulo.

ℭ Rubrica. De tēporib⁹ ordina tionū ⁊ qualita= te ordinandorū.

ℭ Uiso de pmo= tione p̄latoꝝ tra ctādū est de ordi natione clerico= rū: ⁊ qr certis tē= porib⁹ ⁊ cū scru= tinio debēt fieri ideo ⁊c̄. Jo.an.

Conti nuatio.

ℭ De hac mate ria tractat. xxj. ⁊.xxiij.⁊.xxv. et l.⁊.lj.di. ⁊ i mul= tis alijs. et.ix.q. j.et.q.ij.⁊.xv. q. viij. per totum.

Subdiaco= nos autem ℭ Sunt tria di= cta. secundū ibi: ꝯtuis. tertiū ibi: sabbato. Jo.an.

diuisio

ℭ Glo.se.ar.ad Zuum alle. viij. sura et soluit.

d ℭ Romano. Et ita ptz ꝙ ab alijs attētari nō possunt que sibi tm̄ roma. eccle. reseruauit.ff.§.de trāsla.inter corporalia. ⁊ ca.j.et.§. de elec.ꝙ sicut.¶ super eo. Et est arg. ꝙ cōsuetudo ro= mane ecclesie ad cōsequētiā trahi nō debet ab alijs. ‡ Arg. cōtra.xij.dist.c.j.⁊.ij.de conse.dist.j.basilicas.C. de edifi.priua.cū dubitatur. ⁊ qd̄ rome fit spectādum est.ff.de offi.presi.sȝ licet. ⁊ secūdū ꝙ papa facit et nos facere debemus.j.de re iudi.in causis. et eadem ratio que mouet ipsum mouere debet alios iudices.§.de re scrip.super litteris. arg. optimum institu. de satisda. tuto.¶.vlti.in fi. Sol. que romana ecclesia seruat ⁊ do cet alios obseruare: ad illa obseruanda tenētur subdi ti et⁹. que vo in signum priuilegij sibi tm̄ seruauit nul= lus alius sine sua speciali licētia attentari debet. que sunt illa dicitur.j.de offi.leg.c.translationem.

‡ Con= cor. lex obser= uare.¶ anteq̄ȝ. ff. de of fi. pcō. et.l.idē q.ff. māda.

vt pōt hic colligi. ⁊.j.de conces.preben.postulastis. ⁊.j. de his que fi.a prela.sine cōsensu capituli ea noscitur. ⁊ iō cū oēs simul sunt negligētes transfertur eligendi potestas ad superiorem. vt hic. ⁊.c.postulastis. ⁊ sicut alia tractare debent cōiter.j. de his que fi.a prela. sine cōsensu capituli p totū. ita electio debet fieri cōiter ni= si cōsuetudo repugnet.§.de elec.cum ecclesia vultera na.in fi. vbi de hoc. ⁊ ita si capl'm per se confert bn̄ficia vel qn̄qȝ epc̄ p se illud tm̄ fit de cōsuetudine singulari vt.c.ea noscitur. sicut vides ꝙ in quibusdam locis eli= git capl'm: ⁊ in qibusdā locis eligit epo. vn̄ soli consue= tudini ascribendū est: ⁊ talis cōsuetudo rōnabilis est. ⁊ ideo pōt prescribi: ‡ de tali potes intelligere. ⁊ de cōsi milibus.§.de cōsue.c.vlti.in fi. huic qd̄ dixi cōtradice

‡ Con= cor.l.lex

¶ Glo.seq.signat cōtrariū ꝛ soluit.
a ¶ Uirgines.xx.q.j.deuotis.§.vbi dī ꝙ nō nisi in die epyphaniaꝝ.ꝛ in albis paschalibus et natalibus apl'oꝝ ꝟgines sunt velande.adde ibi ꝛ hoc qđ dicit̄ h̄ et hoc qđ ibi:ita alterum ꝑalterū suppletur.

Uirgines q̄ñ sunt velande.

ꝑ adul.cū haberet.§.de ꝯsue.c.vl.j.rñ.Sol.ꝯsuetudo siue multitudo excusat a pena tꝑali:† q̄ ꝓpter scāda- lū imponi nō pōt:sed a pena eterna nō excusat:immo amplius accusat vt dicit̄ Jria.ꝛ nō minus ardebunt qui cū multis ardebūt.ij.q.j.multi.in fi.Uel dic ꝙ cō- suetudo excusat in his q̄ sunt cōtra ius positiuū dū tñ sit rōnabilis ꝛ pscripta.§.de ꝯsue.c.vl.i fi. Jn his ꝟo q̄ sūt ꝯtra ius natura le nisi mō nec il la cōsuetudo ex cusat:vt ibidem j.respōso.

† Con- cor.l. aut fa- cta.§. fi.ff.de pe.

Sane super ¶ Cōis diuisio.Scđa ibi significam⁹.Jo. b ¶ Quattuor tꝑm.supple ꝛ ex sabbatu scti:et in sabbō hebdomade medie q̄dragesime.j.c. pxi.qꝛ tūc licet. c ¶ Ad sacros Ad minores pt dieb⁹ dñicis ꝛ a lijs dieb⁹ ꝛ solēnib⁹.j.c.pxi.tñ si sec⁹ fiat cara cterē recipiūt.j. c.cōsultationi. ¶ Glo.s.arguit alle.iiij.iura.de mū arg.dēriat ꝛ triplicē verita tē distinguit. d ¶ Multitudo.Arg.ꝙ multitudo dispensa tionē inducit.l. di.vt cōstituere tur.ꝛ.j.qđ.vij.q tiens.ij.ꝛ.xliij. di.c.comessatio nes.ꝛ.xxiij.qđ. iiij.nō pt.ꝟsus. Ob populū multum crimen per transit inultum Jn multitudine tñ illis nō parcit quos magis cā delicti esse cōstiterit.j.de cle.ex- cō.mi.latores.ꝛ

diuisio

Dispēsatio fit ꝓpter multitudinē

† Con- cor. tex t⁹ i.l.di gn⁹ iū- cta.gl. fi.C.de pig.a- ctio.ꝛ i auf.de dfē.ci. §.da ꝟo.cū gl.ij.ꝑ cipient col.ij.

cōsecrandi deo dicatas virgines[a] et minores ordines his dieb⁹ hēant licētiā celebrādi ¶ Sabbō q̄dez pentechostes non liceat alicui sacros ordines celebrare:cū in sequenti septimana (recepta spiritussancti gratia)celebrentur.

Idem episcopo herfordeñ.

¶ Non valet consuetudo ꝙ extra statuta tēpa sacri ordines conferant̄. Capitulū.ij.

Sane super eo qđ moris esse dixisti in ecclesijs quibusdā scotie ꝛ vallie in dedicationib⁹ eccl'iarū vel altariū extra ieiunia q̄ttuor[b] temporū:clericos ad sacros[c] ordines promouere. ¶ Significam⁹ ꝙ cōsuetudo illa (vtpote institutiōi eccl'iastice inimica)est penit⁹ iprobāda: et nisi multitudo[d] ꝛ āriqua[e] ꝯsuetudo terre eēt talit̄ ordinati non deberēt permitti in susceptis ordinib⁹ mīstrare.† nam apđ nos sic ordinati deponerent̄[f] ꝛ ordināres puuarent̄ auc̄te ordinādi

Idem eidem.

¶ Minores ordines conferri possunt diebus festis. Sacri ꝟo cōferri debēt in.iiij.tpib⁹.
vel sabbato sancto/vel sabbato de passione. Caplm.iij.

De eo autē qđ quesiuisti an liceat extra ieiunia.iiij.tpm: aliq̊s in ostiarios/lectores/exorcistas/vel acolitos/ aut etiam subdiaconos ꝓmouere. ¶ T.r.ꝙ licitū est ep̄is dñicis et alijs festiuis diebus:vnū aut duos[g] ad minores[h] ordines promouere Sed ad subdiaconatū nisi in quattuor tꝑibus aut sabbō[i] sctō:vel sabbō ante dñicā de passione:nulli ep̄orum p̄terq̄ ro.pō.lꝫ aliq̊s ordinare.

Idē

¶ Criminosus occultus moneri pōt ne ꝓmoueat̄ ad ordines:sꝫ ꝓhiberi nō dꝫ. c.iiij.

Ex tenore tuarū litterarum accepimus ꝙ.H. clericus adeo[k] deliquit: ꝙ si peccatū eius esset publicū degradaretur ab ordine quem suscepit et amplius non posset ad superiores ordines ꝓmoueri. ¶ Uerū qm̄ peccatū ipm fore occultū dixisti:mandamus quatenus penitētiam ei condignam imponas.ꝛ sua deas vt parte penitentie peracta/ordine suscepto vtat̄[l] q̄

f ¶ Deponerēt̄.ab executiōe et suspēsi habe- rent:cū tñ rece pissēt caracterē vt.j.e.c.pe.

De eo autē ¶ Cōmunis diuisio.Secūda ibi:tat'rñ demus.Jo.an. ¶ Glo.seq.q̄rit et soluit.

diuisio

g ¶ Aut duos Nūqd plures? vtiq̄:dūmō non videat̄ generalis ordinatio. ¶ Glo.se.reci.ꝑ q.an oīs minores.ꝛc.sol. h ¶ Ad minores.Et sic videt̄ ꝙ oēs miores ordines possit aliquis simul recipere ex eo ꝙ dicit pōt ꝓmouere vnū ad miores qꝛ indeterminate dixit ad minores de omnib⁹ pōt intelligi.xix.dis.si romanoꝝ.in fi.

ita ꝓpter scādalum aliquid omittit̄ impunitum.cum aliꝰ nō esset omittēdū:qđ fieri potest si veritas nō offenditur.q̄ triplex est.s.iustitie.j.de regu.iur.qui scandalizauerit.veritas doctrine siue disciplīne.xj.q.iij. qm̄ ergo.veritas bone vite.xxij.q.ij.primū.in pnci.et xxxij.q.v.ita ne.hec nunq̄ dimittēda est ꝓpter scandalu.xj.q.iij.inter verba.sed veritas iustitie et veritas doctrine siue discipli͂e q̄nq̄ omittit̄ ꝓpter scandalū:puta qñ multitudo est in causa:vt hic dicit̄.de hoc dicitur.§.de renun.nisi cū pridem.§.ꝑ graui quoq̄ Ueritas iustitie q̄ ad iudicē:doctrine siue disciplīne ad prelatum;bone vite ad quēlibet ꝑtinet.Uñ ꝟsus.
Est verū vite/doctrine/iustitieq̄.
Primū semꝑ habe duo ꝓpter scandala linque.

Uers⁹.

¶ Glo.seq.arguit/allegat duo iura:ꝛ tria allegat in contrarium:et dupliciter soluit.Jo.an.
e ¶ Antiqua.Arg.ꝙ cōsuetudo excusat in delictis. arg.xxxij.q.iiij.obijciunt.ꝛ.iiij.dist.deniq̄.Argu.§.j. de symo.nō satis.ꝛ ifra de eo q̄ dux.i matri.quā pol.

ꝯsuetudo an excuset a pctō.

J.de ꝑuile.qꝛ circa.qđ satis pōt cōcedi ꝛ de facto obtinet:vt hic.ꝛ.j.de eo q̄ fur.ordi.rece.cū.h.nisi cōsuetudo repugnet q̄ scandalū generaret.Cōsuetudo em̄ ea q̄ licita sunt reddit illicita.j.de cle.coniu.cū olim.ꝛ J.de cogna.spūi.super eo.‡
i ¶ Sabbato.Ut.lxxv.dis.ordinationes.ij.nō ergo die domini ca.j.eo.litteras.etiam continuato ieiunio vt quidam dicebant.

‡ Concor.l. rē si nouā.cū gl.C.de iudi.et ibi Cy. ꝛ i auf. h⁹ ius porrectū.C. de sacro.eccle.

Ex tenore. ¶ Cōmunis diuisio.Secunda ibi:verum quoniam.Jo.an.
k ¶ Adeo deliquit.Puta periurium vel adulteriū commisit.vt.j.eo.c.vl.
¶ Glo.seq.alleg.iij.ꝯcor.ꝛ in contrariū tria iura.ponit opi.quā reprobat.demū ponit opi.Hug.ꝛ Tan.q̄ dixerunt quattuor consideranda.
l ¶ Utatur.No.ergo quod dicit hic ꝙ criminosus acta penitentia pōt ꝓmoueri:ꝛ in susceptis ordinib⁹ ministrare.Ar.ad hoc.xxxiij.di.fraternitatis.l.di.q̄a

tua.ꝛ.c.dño.ꝛ.c.pōderet.ꝛ in pluribꝰ aliis. Arg.ↄtra xxv.di.primū.ꝛ.j.q.vij.si q̃s ocm.ꝛ.xlviij.di.quoniā. Sol.qdā dixerunt ꝙ si pmotꝰ non est/nullo mō debꝫ pmoueri p ea.prime dicta.hec fuit rigida opinio:qꝛ res pene ꝯ naturā est:vt aliqs sit sine peccato.xxv.di. ‑§.nūc aūt. Unde videt idē dicēdum circa pmotos ꝛ pmouēdos: facilꝰ tñ impedit pmouēdus q̃s deijciat iam pmotꝰ.xv.q.j.§.vlti. Circa pmotos Anto. ꝛ Tā.distiguūt ꝙ quattuoꝛ considerāda sunt. Primū scꝫ q̄titas criminis. vtrū videlꝫ sit enorme vl' mediocre ꝛ in hoc consideratur quātitas criminis. Secūdum est qualitas criminis vtrū scꝫ sit occultum vel manifestum

côtentus existēs ad supiores amplꝰ nō ascēdat: verūtñ qꝛ peccatū occultuꝫ[a] est:si pmoueri voluerit:cum non debeo aliqua ratione phibere[b].†

Lucíꝰ.iij.archiepō turoñ.

¶ Religiosus cōtra prohibitionem prelati sui ordinari nō debet. Capitulū.v.

Ad aures nr̃as puenit ꝙ religiosi qdam ad supiores desiderāt ordines promoueri sꝫ plati[c] eoꝝ desiderijs cōtra dicunt. Tue igit̃ q̄stioni.t.rñ. ꝙ honestiꝰ et tutiꝰ est subiectꝭ debitā ꝑpositis obedientiaꝫ[d] ipendendo in iferiori misterio deseruire:q̃s cū ꝑpositoꝝ scādalo[e] graduum appetere dignitatem.nec est in hac parte subiectorum desiderijs confouendū qm̃ esse[f] potest ꝙ plati eorū cōmissa secreta nouerit: ex quibꝰ ↄstat eis ꝙ salua conscientia nequeunt sublimari. Qꝛ non i sublimitate graduū sed i amplitudine charitatis acquirit̃ regnum[g] dei. Idem.

¶ Metropolitanus ab oibus suffraganeis ↄsecret̃. Suffraganeus vō a tribꝰ metropolitano iubente. Ca.vj.

Si archiepūs obierit: et alter fuerit ordinādꝰ[h] oēs epi

Ad aures. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi:tue. Jo.an.

c ¶ Prelati.i.abbates/vel priores regulares large sumpto vocabulo.j.de v̄bo.sig.q̄uis.

¶ Glo.se.alle.v.cōcor.ꝛ in ↄtrium.v.iura et soluit distinguens excōicationeꝫ a p̄cepto:ꝛ in p̄cepto distinguit an spectet ad eiꝰ officiū vel nō. Et primo casu subdiuidit an sit iustū vel iniustū vel dubitet.

d ¶ Obedientiā. Et ita pꝫ ꝙ miores suis platis obediētiam suare debēt.ar.c.di.contra morē.ꝛ.xix.di.i memoriā.ꝛ.viij.q.j sciendū.ff.de re mili.l.iij.§.i bello.xj.q.iij.absit. Arg.ↄ.quia nō est semp obediēdū.xij.di.non liceat.xv.q.vj.iuratos.xj.q̄.iij.nō semp.C.đ de cu.oēs.li.x.in fi. et.j.e.dilectꝰ. So.si platus excōicet siue iusta sit snia siue iniusta obediendū est snie.xj.q.iij.snia pastoris.et.c.si epūs forte.nisi in duobꝰ casibꝰ.j.de sen.excōi.p tuas. Itē p̄cepto plati si nō ptinet ad officiū suū qđ p̄cepit nō est obediēdū.ff.de reg.iur.factum a iudice.arg.vij.q.j.qꝛ frat. Si vō ptinet ad officium suū obediendū est: vt hic ꝛ in siībus qn̄ nō decipit̃ p̄cepto. Si vō p̄cipiat qđ omnino est malū:nō faciat ↄ ↄsciam:lꝫ iustū videatur plato.j.de resti.spo.lr̃as.seruato qđ dicitur.j.de sen.excōi.inquisitioni.si vō precipiat quod malum est:non obediendum est ei.xj.q.iij.q̄ resistit.ꝛ c.si dñs.ꝛ.c.iulianus.ꝛ.c.non semp. Si vero dubium sit preceptum propter bonum obedientie excusatur a peccato : licet in veritate sit malum.xxiij.q.j.quid culpatur.†

¶ Glo.sequens.arg.alle.v.iura.et tria in contrariuꝫ soluit et remittit.

e ¶ Scādalo. Arg.nichil cum scandalo faciendum esse.ar.liiij.di.gn̄alis.in fi.ꝛ.ij.di.c.j.xj.di.illa.xxviij.q.j.vxor.ꝛ.c.iam nunc. Arg.ↄ.j.de reg.iur.q̄ scandalizauerit.xj.q.iij.inter v̄ba.ꝛ.š.de renū.nisi cum pridē.§.pro graui q̄qꝫ. So.p vitando scandalo sepe cessat rigor ecclīastice snie:sed malum perpetrari nō debet.arg.xj.q.iij.quid ergo.de hoc dictū est.š.e.sane.ꝛ.iij.c.nisi cum pridem.§.p graui.

f ¶ Esse pōt. No.aliquid esse faciēdum vel omittēdū ad cautelā eoꝝ que fieri non possunt.xxxij.q.j.dixit dñs.ff.de nego.gest.diuortio.j.rñ.in fi.ff.de his q̄ eie.vel effu.si vero.§.pretor.ff.de dam.infec.qui bōa.§.si quis stipulatus.

g ¶ Regnū dei. Qꝛ apud deū nō gradus elegātior sed vite melioris actio ↄprobat̃.xxiij.q.iiij.sicut excellentiā.ꝛ ille maior dicit̃ in regno dei q̄ est iustior.xl.di.non loca.ꝛ.c.multi.in fi.‡

Si archiepūs.¶ Ponit duo dicta. Secundum ibi: reliqui vero. Jo.an.

h ¶ Ordinādus.i.consecrandus.nisi forte haberēt ius in electione.xciij.di.miratus sum.ꝛ tunc dic ordi‑

Tertiū est modus publicationis an sit videlꝫ publicū p opis euidentiā: vel p iudicis sniaꝫ: vel per spōtaneā cōfessionē in iudicio. Istis tribꝰ modis notoriū fit crimē.j.de coha.cleri.et mu.c.vl. Quartū est satisfactio penitētis: videlꝫ an egerit verā pniam vel simulataꝫ si crimē est enorme ꝛ manifestū vt simul ↄcurrāt q̄titas ꝛ q̄litas criminis deponit̃:nec vnq̄ restituit̃ post q̄ tācūqꝫ pniaꝫ.l.di.miror.si vō enorme ꝛ occultū:in eo casu monēdus ē vt abstineat ꝛ nō cogēdꝰ:qꝛ solū deū hꝫ vltorē:qꝛ latētia pctā vīdictā nō hn̄t.xxxij.q.v.xp̄iana.ꝛ acta pnia poterit officio suo vti: et ad maiores ordines ascendere: vt hic.et.j.de symo.ex tue.preter reos homicidij.j.e.q̄situ est.vbi exēplificātur crimina talia. Si vero mediocre fuit ꝛ occultū acta pnia vel p te eius poterit remanere in officio suo ꝛ ad maiores ordines pmoueri fortiꝰ q̃s i alio casu.l.di.de his vō.‡ Si mediocre ꝛ manifestū.si ↄuictꝰ est i iudicio vel timore pbationū ↄfessus in eo casu deponit̃.lxxxj.di.si quis clericus. Si vō publicū est p opis euidentiam vł spōtaneā cōfessionē:tūc acta pnia poterit cū eo misericordit̃ agi fm ꝙ visum fuerit epo:qn̄qꝫ plus vel minus.xv.q.vl.si q̃s pbr̃.l.di.pbr̃ꝫ.ꝛ hꝰ totū itelligas cū verā pniam egerint et nō simulatā:qꝛ si simulatā nō restitueret̃.l.di.vt constitueretur.

a ¶ Occultū. Et sic pbatione cessante vīdicte ratio ↄquiescit.xxxij.q.v.xp̄iana.ꝛ secretoꝝ deꝰ iudex ꝛ cognitor est.xxxij.di.erubescāt.ꝛ.ij.q.v.ↄsuluisti.ꝛ solū deū habent vltorē.C.de iureiu.iusiurandi.

¶ Glo.se.signat ↄtrium ꝛ tripliciter soluit.

b ¶ Prohibere.etiā si in crimine teneant̃ phibendi nō sunt:sed cōmonendi.j.e.c.vlti. Arg.ↄ.j.c.pxi. So. hic loquit̃ de seculari:ibi de regulari qui ppriam voluntatem nō habent.xiij.q.j.nō dicatis.ꝛ.c.nolo. Uel illō pp scādalū platoꝝ:hic nullū scandalū. Uel meliꝰ istud est cum quis petens ordines habet ius petendi rōne tituli quē hꝫ vel dignitatis:illō cū ius petēdi nō hꝫ.ꝛ ideo platus suus qui nouit secreta sua potest eū repellere.arg.j.de spon.preterea.ij.

† Concor.xxiij.dis. precipimus.et xxij.di stin. maritū

Criminis q̄titas et alia tria sūt circa pmotos consideranda.

‡ Concor. textus cuꝫ glo.in de. dudū.§. statuimus. đ sepul.

Obediētia an sit semp platis suāda.

† Concor.l.ij cū glo. §.i bello.ff.de re mili.

‡ Concor. textꝰ i auten.de mona. §.hinc nobis. col.j.et l.cum hermaphrodito.cum no.ff.đ sta. ho.

eiusdē ꝓuīcie ad sedem metropolitanam[a] cōueniāt: vt ab oibus[b] ordinet[c]. ¶ Reliqui vero comprouinciales epi (si necesse fuerit) ceteris consentientibus: a trib⁹ iussu archiepi poterūt ordinari. sed meli⁹[d] est si ipse cū oibus eum q̄ dignus ē elegerit[e] ⁊ cuncti pariter pontificem cōsecrauerint. ¶ Ex cōcilio arel. ¶ Dicit idē qḋ i precedenti. Cap. vii.

Nec epi sine metropolitani permissu[f]: nec metropolitanus sine tribus[g] vel duobus epis comprouincialib⁹ presumat epm ordinare[h]: ita vt alij epi cōprouinciales admoneātur eplis: vt se suo responso significent cōsensisse[i]. ¶ Quod si inter partes aliqua dubitatio fuerit: maiori[k] numero metropolitanus consentiat. ¶ Urbanus.iij. archie. pisano.

¶ Ordinat⁹ extra tpora suspēditur donec dispēset cū eo ⁊ ordināns puniтur. Cap. viij.

Cum quidam: ⁊ infra. ¶ Episcopum qui die quo non debuit ordines celebrauit: canonica[l] disciplia corrigere / ⁊ ordinatos a susceptis ordinibus tamdiu reddere debes exptes: donec apud nos[m] restitutionis grām consequātur. ¶ Celestin⁹.iij. hidroñ. archiepo. ¶ Greci a latinis ordinari non debent: nec ecōtra si in ritu ordinādi sunt diuersi. Capitulum.ix.

Cum sm regulas ecclesiasticas: ⁊ infra. ¶ Qui vero (sicut dicit) in partib⁹ calabrie: latini a grecis: ⁊ greci a latinis sm alterutrius institutionis obseruantiam[n] ordinātur: nolumus decetero cōmixtiones ⁊ consuetudines rituum in ordinib⁹ obseruari. † ¶ Inno.iij. abba. ⁊ cōuētui cariloci. ¶ Si monach⁹ vni⁹ ordinis i secundo ordine ad quem trāsiuit incipit sacerdotiū / ad primum ordinem rediēs in eo libere ministrabit. Capitulum.x.

Ex parte vestra: nostro fuit apo. reseratum: q̄ quidam monachus vester se ad nigros[o] monachos transferens: et habitum eorum assumens ad sacerdotij ordinez in ipso habitu est promotus vnde quia dubitastis vtrum in assumpto taliter ordine ministrare debeat. ¶ Mādam⁹

---

n ādus.i. eligendus: qr de ꝯsuetudine vocādi sunt.

a ¶ Metropolitanam. lxiij. di. metropolitano. ⁊ l.

b ¶ Ab oib⁹. No. qḋ oēs tāgit ab oib⁹ cōprobari dꝫ: qr in ꝯcedēdo haustū aque oēs debēt venire ad q̄s ius aq̄ spectat. ff. de aq̄ plu. ar. in ꝯcedēdo ⁊ de auc. prestā. l. vlt. ⁊ C. de cōi agro deser. quicunq̄. ij. i fi. lib. xi. ⁊ viij. q. j. licz ergo. ⁊. ff. de ad op. nā diu⁹. Dicas q̄ i tali casu oēs vocādi sūt ⁊ debent adesse si fieri pōt: ⁊ tunc sufficit q̄ maior ps cōsentiat. ff. ad muni. q̄ maior. ⁊ q̄ oēs suffraganei dbeāt ipsum ordinare legit. lxiij. dist. qr p ambitiōes. et hoc qḋ dixi q̄ maior pars sufficit locū hꝫ i collegijs: sec⁹ in priuat. s vt dictū ē. ꝯ. de ꝯsti. cū oēs

c ¶ Ordinet. i. eligat. cū habēt ius in electiōe vt dictū est. al's expone: ordinetur id est cōsecret.

d ¶ Meli⁹ est. Et sic videt q̄ lꝫ possit aliq̄d fieri p aliū ⁊ p inde habeat acsi p se. ff. quod cuiusq̄ vniuersi. itē eorū. §. j. ff. d admi. tut. ita tñ §. gessisse. meli⁹ tamen res expeditur per se q̄ per aliū. ar. ij. q. vij. accusatio.

e ¶ Elegerit. Cū nō habeat ius in electiōe vt dictū est. Al's expone elegerit. id est electū approbauerit.

Nec episcopi. ¶ Ponit duo dicta. Secundū ibi q̄ si. Johannes. — diuisio

f ¶ Permissu. Ita q̄ ipe sit p̄sens vel ali⁹ cui cōmiserit vices suas. j. de of. ordi. q̄ sedē. sic iudex iusta de cā pōt cōmittere alij vices suas. j. d offi. delega. pastoralis. §. rn. sic ⁊ predicatiōis officiū pōt ordinari⁹ alij cōmittere cū id per seipsum complere non possit. j. de offi. ordi. inter cetera. si. ff. de pcu. l. j.

¶ Glo. seq. soluit contrarium.

g ¶ Sine tribus. Inclusiue ⁊ sic nō est ꝯtra. lxiiij. dist. comprouinciales. Quidam intelligebāt olim litteram sicut sonat ⁊ male: quia sic videretur q̄ archiepiscopus minorem auctoritatez q̄ episcopus haberet: cum hoc possit fieri a trib⁹ episcopis iussu archiepiscopi. vt. s. capit. proximo. et ideo additum fuit i littera: vel duob⁹: quod nō erat in antiqua compilatione: ⁊ quod dicit tribus est de substātia cōsecrationis alias nō esset cōsecratus si essent pauciores. lxvj distinctione. porro. vbi traditur forma ꝯsecrationis ab apostolis.

h ¶ Ordinare. i. cōsecrare.

i ¶ Cōsensisse. lxiiij. dist. ca. j. ij. iij. et. iiij.

k ¶ Maiori. Añ maiori nūero sit standū vel non. no. s. d ele. eccl'ia vestra. ij.

Cum q̄dam ¶ Primo punit ordināte secundo ordinatum. po hui⁹ de iureiuran. cum quidam.

l ¶ Canonica Ut priuet potestate conferēdi ordines q̄s illicite cōtulit. s. e. sane. ⁊ j. e. litteras al's si pena statuta non esset ꝓ arbitrio superioris puniret. j. d offi. delega. de causis.

† Concor. gl. mag. i §. j. in auc. vt nul. iudi. coll. ix.

m ¶ Apd nos Et sic talis dispensatio soli pape reseruat. j. e. lras. qr ex eo q̄ dicit apd nos alijs abstulit potestatē. arg. j. de preben. de multa. in fi. vbi dicit per sedē apostolicā: ⁊ ita nō per alios. argu. j. de senten. excōmu. nuper. ⁊ j. de pbē. graue. in fi. ⁊ j. e. dilect⁹. in fi. ⁊ sic habes vnū casum in quo epi vel archiepiscopi dispensare non possunt. tamē dic. vt. j. eo. consultationi.

Cum secundū regulas ecclesiasticas.

n ¶ Obseruantiā. Clerici latini in partibus calabrie ordinabant a grecis epis sm institutionem grecorū extra quattuor tpa ordines ꝯferēdo. ⁊ econuerso greci a latinis: ⁊ ita permixti se ordinabāt adinicē. Et hic ꝓhibet q̄ latini de cetero ritū illoꝝ nō fuent. sꝫ in quattuor tpibus ordines cōferāt nō obstāte ꝯsuetudine antiq̄tus obtēta cū sit poti⁹ ꝯ ecclasticā institutionē. s. e. sane. Arg. ꝯ. j. e. qḋ trāslationem vbi tolerat talis mos. sed hodie talis mos reprobat vt decetero talis cōmixtio esse non debeat: sed vn⁹ sit epūs q̄ oibus presit. j. de offi. or. qm. in plerisq̄. — Casus

Ex parte. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: mādamus. — diuisio

o ¶ Ad nigros. Sed q̄ fuit dubitatio hmōi q̄

stionis iō dubitauit qr monach⁹ iste fuit apostata vñ nō debuit admitti ad legitimos act⁹. vt .iij. q. iiij. beatus. ⁊ ita vr̄ q abbas nō possit dispēsare cū eo: qr tpe q̄ recepit ordies suspēsus erat. ar. .j. de eta. ⁊ q̄lita. cū bone. ⁊ .j. de ele. ex. mi. postulastis. Argu. .Ꝫ. .Ꝭ. de elec. cū inter. R. Uel dic q nō est apostata nisi q̄ ad seculū redit. .j. de aposta. ca. .j. ⁊ .l. di. c. vl. q̄ñ ꝯ dñr apostate retro abeūtes. xxvj. q. vl. nō obseruet. Itē is apostata dr̄ q̄ recedit a fide. ij. q. vij. ñ pt.

periotis q̄ manū iposuit. ar. c. illi⁹. & ꝯse. di. ij. ca. vlt.

Litteras vr̄as. ¶ Prio narrat factū: qd scd̄o improbat. improbatiōis cām inferens ibi: in q̄ tertio punit facientes ibi: prefatum itaq.

f ¶ Uno die. hoc ꝫ solū reprehēdit hic q ordinem vnum vno die: ⁊ alteꝝ altero die ꝯtulit eidē eps. vñ collige q si die sabbati non potuit pfice ordinationē seqnti die dñico continuato ieiunio pōt eā quā incepit pfice. et vno die intelligūtur ordies collati fictiōe iuris. et sic loquitur. c. lxxv di. q a patrib⁹.

Apostata dr̄ triplicr.

a ¶ Libere. Si monasteriū ad qd trāsiuit fuit maioris religionis tūc nō peccauit. .j. de reg. licz ⁊ tūc de iure cōpōt in ordine suscepto libere ministrare: ⁊ h̄ ita videt fuisse. si vero minoris tunc peccauit mortaliter: ⁊ tunc cum eo est dispensandum: ⁊ aliter nō dz ministrare.

Quod trāslationem. ¶ In prima pte decisa ꝯsultatio. In scd̄a ibi: consultatiōi q̄ distiguit. ⁊ scd̄m mēbrū psequit ibi. si vo. Joan. an. Pars hui⁹ & offi. dele. qd transla tionē. Joan. an.

divisio

b ¶ Ordinat.

quatenus (nisi canonicum aliud obuiet) ipm monachum officiū sacerdotis libere[a] exequi pmittatis. Idē. C. pbr̄o cardi. ap. se. le. ¶ Si grecus epo latino subiect⁹ ordinat sine latini licētia a greco: interdicit sibi executio. Si vo de licētia tunc toleratur. Cap. xj.

Quod trāslationē pontificis ⁊ infra. ¶ Cō. t. t. r. q cū cleric⁹ grec⁹ epo latino subiectus: a greco pōtifice ordinat[b] (nisi de mādato vel licētia sui epi fiat) interdicēda est ei ordinis executio sic suscepti tanq̄ ab alieno pontifice sine mādato vel licentia sui epi ordinato. ¶ Si vero de mādato vel licētia[c] sui psul a greco pōtifice scd̄m morē grecorū fuerit ordinat⁹: licet culpādus sit eps latin⁹: qui clericos suos a greco facit antistite ordinari: q̄diu tñ talis mos ab ecclesia tolerat[b] ipediri non debet ab executione ordinum taliter susceptorū. Idem mutineñ epo ¶ Ordinatus a papa sine licētia pape ad supiores ordines non promouetur. Ca. xij.

Cum in distribuendis. ⁊ infra. Meminim⁹ a nobis fuisse suppliciter postulatū ⁊ clemēter indultū[c] vt qz prefat⁹. A. eccl̄ie romane subdiacon⁹ erat: mādarem⁹ ipsuz p bonoñ. epm pmoueri. Idē eidē et magro. P. subdiacono nr̄o. ¶ Duo sacri ordines non pñt cōferri eidē vno die vl duobus cōtinuato ieiunio. C. xiij.

Litteras vr̄as recepim⁹ sup inordinata ordinatione imoleñ. electi: quem bonoñ. eps precedēti sabbato in diaconum: ⁊ sequēti die dñico (cōtinuato ieiunio) in pbr̄m ordinauit. ¶ In q̄ q̄tum vterq deliq̄rit: euident intelligit qui prudenter attendit. Si enim vtrūq ordinē eodē die conferre illi nō licuit: pari nō licuit rone vnū ordinē vno die[f]: ⁊ aliū alt'o (ieiunio cōtinuato) cōferri: ⁊ cū ppt cōtinuationē[g] ieiunij fictione[h] canonica: siue mane diei dñice trahat ad sabbatū: siue vespa sabbati ad diem dominicaz referat: pfecto mane cū vespa seu vespa cum mane ad eūdē diez pertinere[i]

Slo. se. dat simile ⁊ alle. Ztiā

g ¶ Cōtinuatione. Cōtinuatio de duob⁹ facit vnū: et ꝯiūgit illa. ar. xvj. q. iij. .Ꝭ. pōt. ver. hic de pscriptiōib⁹. ⁊ .vij. q. j. illō. et c. nihil. sicuti cū bisext⁹ occurrit duo dies p vno computant. .j. de ver. sig. q̄stuit. ⁊ ff. de mino. deni q .Ꝭ. minorē. sed arg. cōtra. ff. de sta. li. cuz heres .Ꝭ. stichus.

h ¶ Fictione. Immo ⁊ sine fictiōe aliq̄ hñ vespa et mane ad vnā diē natura lem referuntur iuxta illud. ⁊ factū est vespe ⁊ mane dies vnus. ¶ Slo. se. recitet p. q. q̄ die sint ordines ꝯferēdi: soluit ponit opiñ. Hug. tractat demū de sabba. paschali: et ponit opinionē Uincen. quā non approbat.

¶ Cons. cor. tex. tus .i. l. illō .Ꝭ. si. ff. ad le. aq̄l.

¶ Cons. cor. l. j. cū gl. in .Ꝭ. sepa tim. ff. de vsu fru. ac. ⁊ istic. de leg. .Ꝭ. si ea dē. i gl. distinct.

Extra quattuor tpa sicut est in antiqua cōpilatione. et sic bene facit ad ti.

c ¶ De licētia. ix. q. iij. lugduñ. lxxj. dis. c. j. ij. ⁊ iij.

d ¶ Tolerat. Hec fuit cōparatiua pmissio. vt hic: nulla. Ar. .j. de pbē. cū iā dudū. forte ppter scādaluz et multitudinē falsa ꝯsuetudo tolerat. ar. .Ꝫ. eo. sane. et xxiij. q. iiij. nō pōt. Imo iste hodie nō tolerat. .j. de offi. or. qm̄ in plerisq. ⁊ .Ꝫ. e. cum secundum.

¶ Cons. cor. l. j. .Ꝭ. si. ff. de aq̄ plu. ar. ⁊ .l. idē q̄. ff. māda.

Cum in distribuendis. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ sol. ar. contrariū ⁊ soluit.

e ¶ Indultū. Sed nōne eps talē iudicat. .j. de ma. ⁊ obe. p tuas. pterea vr̄ q poti⁹ sit on⁹ q̄ honor. Dic q licet sit on⁹ i hoc: in mlt; tñ ē honor. qr nō pōt nisi plurib⁹ testib⁹ ꝯuinci. ij. q. iiij. psul. c. nullā. Itē nō pt cogi ab epo recipe ordies. ar. & ꝯse. di. v. c. vl. Itē qr maior honor et debet q̄ alijs. .j. & ma. ⁊ obe. p tuas. ⁊ ff. & al. seri. l. vl. Sed iste pōt iudicari ab epo suo vt dicit illa decre. p tuas. vñ .Ꝫ. ix. q. ij. null⁹ pmas: vbi dr̄ q̄ non pōt ordinare nō pōt iudicare ⁊ econuerso. Illud ordiariū est et regulare. hoc speciale est ppt excellētiā su-

Ordinatus a papa honorat et onerat

i ¶ Pertinere. Teneas ieiūctant q oēs ordines die sabbati ꝯferri debēt. .Ꝫ. e. c. j. ij. ⁊ iij. ⁊ lxxv. di. c. vl. pter epalē dignitatē q̄ die dñico tm̄ ꝯfert. lxxv. di. c. j. p ter minores ordines q̄ pñt ꝯferri dieb⁹ dñicis: et alijs solēnib⁹. .Ꝫ. e. c. ij. ⁊ iij. ⁊ subdiaconat⁹ ordo pōt ꝯferri die dñico a solo papa: vt. .Ꝫ. e. de eo. lz ꝫ die dñica ꝯtinuato ieiunio ꝯferant: sabbato tñ ꝯferri intelligunt et ideo ꝯtinuatio ieiunij necessaria ē. V. vo. dicit oēs ordines die dñica ꝯferēdos: ⁊ nō die sabbati: ⁊ idē dicit de baptismo. de cō. di. iiij. venerabilis. ⁊ c. se. arg. lxxv. di. q a patrib⁹. Si. sz post diē sabbati eiusdē noctis q̄ lucessit in prima sabbati exordia ꝯsecrandi eligant in quibus his qui cōsecrandi sunt ieiunijs et a ieiunātibus sacra bñdictio cōferatur. qd eiusdē obsuātie erit: si mane ipse die dñico ꝯtinuato sabbati ieiunio ordinatio celebretur: a quo tpe precedenti no

Ordines q̄bus dieb⁹ cōferendi sunt.

etis initia nō recedūt. ꝛ ſm opi. ei⁹ nō videt quare ſit cōtinuatio ieiunij neceſſaria: vt vna dies fingat ſabbatū ꝛ dñica. nā ſicut ordo ep̄alis pōt cōferri die dñica ſequē. ꝛ non exigitur ꝯtinuatio ieiunij / nec fingat dies ſabbati trahi ad dñicā: ita ſi quis ordinet mane dñica poſſet hoc facere ſine contínuatiōe ieiunij. Nota tn̄ ꝙ i ſabbato magno paſchali ñ celebrat ordo qꝛ nec miſſa cātatur. de cō ſe. diſtin. iij. ſabbato. Dicūt quidam ꝙ illi ordines qui celebrātur die dominica trahūtur ad ſabbatū et ideo fit ordinatio die ſabbati: qm̄ ſabbatū ſignificat requiē et ꝗ ordinatur trāſit ad requiē clericalē receſcit eīn a laboribus ſecularib⁹. Uincētius dicebat ſpāle de ſabbato paſchali: vt miſſa trahatur ad dñicā ſequē. ꝛ ordines ad ſabbatū: ſed hodie nō fit hoc in illo ſabbato. ꝛ ꝫ.e. de eo. vbi dr̄ ꝙ in ſabbato ſctō ordines cōferuntur: immo ita celebrat tūc miſſa ſicut in alijs ſabbatis ordinationū et ita ſeruatur de facto: ꝛ bene celebrātur ordines. ꝫ.e.ca. iij.

‡ Concor. l. ti cius. et ibi per bar. ff. ꝺ lib. et poſth. et in. l. hec verba. i ſi. ff. de ꝟb. ſig.

dicetur ✝ nā ſi ꝗtū ᵃ ad hunc neceſſitatis articulum pertinet: mane ad vnum diē et veſpera referatur ad alium cur eſſet continuatio ieiunij neceſſaria: cum et ſabbato ante cenā: ꝛ dominica ante prādium intelligant eſſe ieiunij. Prefatū itaq bonoñ. ep̄m (vt puniatur in quo deliquit ᵇ) a collatione ordinum diaconij. ſ. et preſbyterij: alterum vero ab executione officij ſacerdotalis tandiu volum⁹ manere ſuſpenſos: donec de illis aliter diſponamus. Honorius tertius epiſcopo et archi. legi.

¶ Ordinans puerum. xiij. annorum in diaconum ſuſpenditur a collatione ordinum: ꝛ ordinatus ab ipſius executione vſq ad etatem legitimam. Capitulum. xiiij.

Uel non eſt compos ſui ep̄s cōuentreñ. vel nimis videtur a ſe ſcientiam repuliſſe ᶜ qui. M. puerum latorē preſentium adhuc. xiij. annorum contra ſacrorum canonū inſtituta ᵈ inordinate in diaconum dicit ordinaſſe: in ludibriū ordinis clericalis ꝛ infra ¶ Diſ. v. mādamus quaten⁹ ſi rē inueneritis ita eſſe: predictum ep̄m a collatiōe ordinū ſuſpēdētes ᵉ: ip̄m vt eidē. M. quē ab executione officij diaco. vſq ad etatē ᶠ legitimā in iniuria ᵍ ſuſpēdim⁹ ordinātis: ꝓuideat in eccl̄aſtico bñficio cōpetenti ʰ ꝑ cēſu. eccle. cōpellatio. Idem leoñ. ꝛ ſal. ab.

¶ Ep̄s conferens eidem vna die plures ſacros ordīes etiā ſi de mandato metropolitani hoc fecerit ab ordinādi ꝑtāte ſuſpenditur. Capitulum. xv.

Dilectus fi. Gui. humilieñ. canonic⁹ nr̄o dudū ap̄latu reſeraūit: ꝙ humilieñ. eccl̄ia ſuo viduata paſtore: canonici ip̄m vnanimiter elegerunt ⁱ qui cū eſſet citra ſacros ordines cōſtitut⁹: archiep̄s caſſalē. metropoli. eorum epo treceñ. mandauit: vt eum vno et eodem die ad tres ᵏ ſacros ordines promoueret. qd̄ ille (non auſu ꝓprio ſed ipſius archiep̄i mandato) perfecit. ¶ Cum ergo nobis cōſtiterit ſupradictum ep̄m in plurib⁹ deliquiſſe: tum quia ſine mandato archiep̄i (vt ip̄e cōfeſſus extitit. ✝) ad huiuſmodi ordinationē inordinate proceſſit: tum qꝛ ſi de mādato archiep̄i cōſtaret: cum illi hmōi diſpenſ

e ¶ Suſpēdētes. Ut puniat i ꝗ peccauit. xij. q. ij. ꝗ ꝛ hūanis. ꝛ. c. de viro. ꝛ. xvj. q. j. reuertimini. ꝛ. ꝫ. c. pri. lr̄as. ‡ ꝛ punit h̄ in collatiōe oim ordinū. qꝛ in hoc tn̄ deliquit. ‡ Concor. tex tus i. l. ſi fugitiui. cū gl. i ꝟ. amputato. C de ſer. fugi.

in diaconū quis ante. xxv. annum ordinari nō debet. lxxvij. di. placuit. ꝛ. c. in ſingulis. ꝛ. c. quicunq.

f ¶ Etatē. Et ita lꝫ nō ſit i etate legitia: nichil omin⁹ recipit ordies: ſꝫ executio ſuſpēdit vſq ad legitimā etatē. ſi. j. de eta. ꝛ qlt. ex rōne. vbi ſuſpendit adminiſtratio talib⁹ cōceſſa vſq ad legitimā etatē. ſic et tp̄s nō ipedit ordinis collationē. j. c. ꝯſultationi. ꝛ. ꝫ. e. ſane. ꝛ c. cum quidam. ¶ Gloſa ſe. alle. duas ꝯcor. obijcit ꝛ ſoluit: ꝺmū ꝗrit ꝛ remittit.

g ¶ Injuriā. Si. lxxj. di. c. j. et xvj. q. vij. decernim⁹. ſꝫ ꝓpt factū plati iſte nō debuit in executione puniri. int quū ē eīn aliquē alteri⁹ odio pregrauari. C. ꝺ inoffi. teſt. ſi ꝗs in ſuo. et per ā ſuos debēt tenere auctores. j. ꝺ his ꝗ fi. a ma. par. ca. queſiuit. ꝛ. C. de pe. l. ſancim⁹. et nō dꝫ alteri ꝑ alterū iniq̄ ꝯditio afferri. ff. de re. iu. non dꝫ. ff. qd̄ vi aut clā. ne in ꝓtāte. ſꝫ hoc fuit qꝛ etas repugnat. Sed nunqd̄ teneret ad cōtinētiā iſte ꝗ infra annū diſcretiōis ſuſcipit ordines ſacros. De hoc notat de cle. per ſal. ꝑ. c. vno.

✝ Concor. tex tus cū glo. i. l. nō intelligitur ꝟ. tacite. i gl. in ver. maniſeſtiſſimus. ff. de iu. fiſ.

a ¶ Nā ſi ꝗtū Reſpōſio tacite q̄ſtionis: diceret aliqs: duo dies ſunt ꝛ ita nō vno die duos ordines ꝯtulit. ꝛ rñdet de facto ¶ Glo. ſequens reci. per obiec. ꝛ ſolutionem.

b ¶ Deliquit. immo in plurib⁹ punit eum ꝗ deliquit: qꝛ non peccauit diaconatum cōferendo: ꝛ tamē fuit punit⁹ in eo: ꝛ ideo plus punitur ordinator ꝗ ordinatus: qꝛ debuit eſſe prudentior. ‡ ꝛ qꝛ maior. arg. ꝫ. de tranſla. inter corporalia. ꝛ vt alij a ſimilibus arceantur. ꝛ eſt ſimile. j. ca. proxi.

‡ Concor. lex mouis. ꝟ. iſte fere. et l. aut fctā. ff. de pe.

Uel non eſt. Primo narrat factum: quod ſecūdo puniri precipit ibi: diſcretioni. Joan. an.

c ¶ Repuliſſe. Un̄ poſſet ei dici. et ego repellā te ne ſacerdotio fungaris michi. xxxix. di. oēs pſallētes. in fi. ꝛ. ꝫ. de renū. niſi cum pridem. ꝟ. pro defectu.

d ¶ Inſtituta. Que dicūt ꝙ an annū. xx. nullus dꝫ in ſubdiaconū ꝓmoueri. xxvij. di. in his. lxxvij. diſ. in ſingulis. ꝛ. c. ꝗcūq. ꝛ. c. ſubdiacon⁹. ergo multomin⁹

not. i. l. pſbyteri⁹. C. de epi. ꝛ cleri.

h ¶ Cōpetenti. ſ. ꝑſone qualitate inſpecta. arg. xlj. diſt. non cogātur. ff. de iure do. cū poſt diuortiū. ꝟ. gener. ꝛ. l. quero. ff. de admi. tu. cum plures. ꝟ. cū tutor. ꝛ. ff. de vſufru. ſed ꝛ ſi quid. ꝟ. j. Et ſcietia conſiderat. j. de prebē. de multa. ad hoc eīn tenetur ſi titulū non habet. j. de preben. cum ſcd̄m apoſtolum.

Dilectus filius. Prima pars ponit reprehenſibilem ordinationem. Secunda punit ordinātem ibi. cum ergo. Jo. an. diuiſio

¶ Gloſa ſequens ſoluit contrarium.

i ¶ Elegerūt. In poſtulādū. ſ. qꝛ ſi ſimplr̄ elect⁹ fuiſſet nō valuiſſet electio. ſi. ꝫ. de renū. poſt trāſlationē.

k ¶ Tres ſacros. Qd̄ nullo mō debet fieri: ſed vnus vno die dꝫ ꝯferri. ꝫ. e. lr̄as. ꝛ ideo punit. vt in fi.

¶ Glo. se. ar. alle. duo iura et vnū in fi[n]iū et remittit.
a ¶ Permissa. Ar. op. q[uod] epi i dispēsare nō pnt nisi in casib[us] sibi ɔcessis a iure q[uo]d q[ui]dā ɔcedūt. et facit p[ro] eis. j. de fil. p[re]sby. c. vl. et pe. Ar. j. de sen. excō. nup. i qua opi. sunt Lau. Joā. Uin. et T. q[ui] hoc tradit j. q[ui] iud. at si clerici. de hac materia no. l. dist. miror. et j. q. vij. §. nisi permissa imo phibita. ß. e. lrās. j. de eo q[ui] fur. or. rec. c. vl. et ita colligit. ar. p[re]dictū. Ul' dic q[uod] nō lz epo dispensare in his q[ue] ptinēt ad gnāle statū eccle: vt hic. et ß. e. sane. et ß. e. lras. In criminib[us] dispensare pnt nisi sit exp[re]sse phibitum.
¶ Glo. seq. alle. v. concor. et tria ɔtra. demū arg. et determinat.
b ¶ Obtempare. Hic habes q[uod] auc[tori]tas superioris nō excusat. xj. q. iij. q[ui]cunq[ue]. et c. q[ui] reb[us]. et. xj. q. iij. si dn̄s. et. xvj. q. j. l canonib[us]. et. q. vij. decimas. † Ar. j. lxiij. di. salonitane. xiiij. q. j. dixit dn̄s. et. xxviij. dis. diaconi. Itē est ar. q[uod] p[re]ceptū iniustum plati nō est adimplēdū. xj. q. iij. iulian[us]. si certū sit q[uod] est iniustū. secus si dubitatur. xxiij. q. j. q[ui]d culpat. in fi. et. ff. de re iu. nam ad ea.
c ¶ Periurij. Un̄ possz puari eccl'a et depōi. j. q[ui] iurein. qrelā. et j. e. ti. c. vl. cū i iudicio sit ɔfessus. et ɔfessus p[ro] ɔuicto hr̄. j. q[ui] ɔfes. cū sup. et C. e. ti. l. vna. sz ei pepercit
d ¶ Uariauit. Un̄ non erat ei credēdū. j. vt ec. bn̄. vt nr̄m. et j. de p[re]sumpt. lras. et. iiij. q. iij. §. itē in criminali. vel qui falso. ‡ vel varie. sic. j. de pe. super his.
e ¶ Nostram. Et sic solus papa sup hoc dispensat. de hoc dixi. ß. e. cum quidā. et melius. j. ca. pxi.
¶ Glo. ista. ar. q[uod] tp̄s rē. dat sīle de etate et baptismo.

---

satio a canone minime sit permissa[a] ipi obtēperare[b] non debuit in hac pte. tū etiā q[uia] reatum piurij[c] sepi[us] variauit[d] iurando pu[us] q[uod] archiep̄s id p[re]ceperat/ et postea q[uod] illud non mādauerat in iudicio confitēdo ipsum tādiu ab ordinandi suspēdimus ptāte: donec nostrā[e] meruerit grām obtinere

Grego. ix. archiep̄o baran̄.

¶ Ordinatus ad sacros extra tempora statuta ordinem recipit et post penitētiā cū eo dispensat ep̄s. Capl'm. xvj.

Consultationi. t. t. re. q[uod] eos qui extra tpa statuta sacros ordines receperunt caracterē[f] non est dubiū recepisse: quos pro transgressione huiusmodi/ pmo eis penitētia imposita competēti[g]/ sustinere poteris[h] in susceptis ordinibus ministrare. Idem.

¶ Occultus criminosus preter homicidā. post pniam in susceptis ministrat et ad superiores ascendit ante penitentiā monetur vt etiam in susceptis non ministret. Ca. xvij.

Quesitū est de sacerdotibus vel alijs clericis q[ui] per reatū adulterij/ piurij/ homicidij/ vel falsi testimonij bonū cōscie recte pdiderūt. et infra. ¶ R. q[uod] si pposita crimia ordine iudiciario cōprobata[i] vel al's notoria[k] nō fuerint: nō debēt hi/ preter reos homicidij[l] † post pniam in iam susceptis vel suscipiendis ordinib[us] ipediri: q[ui] (si nō penituerint[m]) monēdi sunt[n]/ et sub interminatione diuini iudicij obtestādi: vt in testimoniū sue dānationis[o] / in susceptis etiā ordi

---

et eo q[uod] dicit poter[is] sustinere. Un̄ signat. j. ß. e. cū q[ui]dā. et. c. lras. vbi dicit donec apd̄ nos. et ß. c. pr. i fi. Dicas q[uod] pnt auc̄te isti[us]. c. sibi ɔcessa. al's non vr̄ iure ordinario p[ro] iura p[re]dicta. et c. lras. Sz vr̄ q[uod] suo iure hoc facere pnt. q[uia] hic papa rn̄det ad ɔsultationē sz q[uia] cōsultatio i h[uius] solo fuit vtrū tales reciperēt caracterē q[uo]d sequit addit papa preter consultationē. Uel dic q[uod] bn̄ pōt epi scop[us] cū talibus dispēsare cū hic rn̄deat de iure. ar. ß. e. cū quidā. in pn̄. et ar. ß. de elec. q[uo]d sicut §. sup eo. et ɔtra intelligunt cū papa ex certa sciencia sibi reseruat dispensationē/ il lorū. vt magis alij terreantur: et ipsi puniātur.

Quesitū est. ¶ Cōis diuisio. Secunda ibi respondem[us] Joan. and.
i ¶ Cōprobata. Per testes vl' confessionem in iure factam.
k ¶ Notoria. Notoriū tribus modis videt crimē: p sn̄iam: p confessionē in iure factam: et p rei euidentiā. j. de coha. cle. et mulie. c. vl. ‡
¶ Glo. seq. notat homicidā rē. probat et remittit.
l ¶ Homicidij. Sic ptz q[uod] homicida q[ua]tūcūq[ue] occultus ēt post pactā pniam ministrare nō pōt. sic. j. q[ui] accu. inq[ui]sitiōis. j. rn̄. Un̄ dn̄s dicit dauid pphe post penitētiā nō edificabis mihi tēplū. q[uia] vir sanguinis es. j. q. vij. si q[ui]s oēm. et q[ui] ɔse. di. j. c. j. q[ui] h[uius] dictū e. ß. e. ex tenore. isti vo an̄ actā pniam mīstrare nō dn̄t: vt h[ic] vr̄ a ɔtrio sensu. imo pnt parte pnie pacta. ß. eo. ex tenore.
m ¶ Nō penituerint. Si vo nōdū pniam egerint et ideo vr̄ q[uod] nō sint pmittēdi in suis ordinib[us] mīstrare.
n ¶ Monēdi. Sed non compellendi cum sint occulta peccata ipsorum. ß. e. ex tenore: sed pmittendi sunt arbitrio suo. si. j. de iureiu. mulieri.
¶ Glo. seq. reci. per. q. an in occultis sit dispēsatio necessaria. alle. p[ro] et contra.
o ¶ Dānatiōis. Si. j. de simo. matthe[us]. in fi. et vere dānationis: nisi cū eis suus ep̄s post pactā pniam duxerit dispēsandum: q[uo]d quidē pōt. j. de iudi. at si clerici. et valde necessaria est dispēsatio in occultis: nō propter depositionē vitādā: q[uia] pp̄ter occulta pctā nō punit quis q[ui] vindictā nō hn̄t. xxxij. q. v. xpiana: ‡ sz vt licite suū officiū exequat q[uo]d alit non pōt. xxxij. dist. habuisse: q[uia] de eo sup q[ui] dispēsatū est postea accusari nō pōt. j. de fil. p[re]sby. ex tua. et j. q[ui] scisma. fraternitati. alio quin posset etiā post pactā pniam accusari. xxxij. q. ij. admonere. xv. q. v. p[re]sbyter. Arg. ɔtra. de pe. di. iiij diuina clemētia. et. xxxij. q. iiij. si illic. et. j. q. iiij. tā itaq[ue] sed verum est q[uod] accusari etiam posset. Ala.

Consultationi f ¶ Caracterē. et ita q[ui]cunq[ue] tpe ordines ɔferunt caract[er] imp[ri]mit: q[uia] tp̄s nō est q[ui] substātia ordinis. sic nec etas impedit caracterē. ß. e. vel nō est ɔpos. tn̄ q[uia] trāsgressor est canonis q[ui] recipit ordines extra tp̄s debitū punit vt h[ic]. q[uia] ei interdicit executio ordinis sic suscepti. ß. e. cū q[ui]dā. et q[ui] cōferunt puniunt q[uia] priuant ptāte ordinandi. ß. e. sane. Sic et baptism[us] a quocunq[ue] ɔferat in forma eccl'ie tenet: lz a iudeo vl' pagano. s[er]uis ab eo recipi nō debeat. ß. q[ui] summa tri. c. j. in fi. et de ɔse. di. iiij. a quodā. et c. romanus
g ¶ Cōpetenti. Primo eis suspensis ab executione ordinum. ß. e. cum quidā. et c. viri. vel non est ad arbitrium iudicis ex quo non est determinatum. j. de offi. deleg. de causis. et. ff. de iure deli. l. j. §. ait pretor.
¶ Glosa sequens signat contrarium. soluit. solutioni opponit. respondet et oppositioni acquiescit.
h ¶ Poteris. Et videt q[uod] epi pnt cū talib[us] dispēsare

---

† Concor. lex furti §. et ius su. ff. q[ui] his qui no. lfa. et. l. iuste. ff. q[ui] acqui. pos.
‡ Concor. l. sz etsi pupilli. §. ɔditio. in glo. ne fuerit. ff. q[ui] instito. et. ff. de nego. gest. l. pōponi[us] scribit in glo. p[ro]batis.
† Concor. gl. l. §. homicidiū. in auf. de pa. iura. fir. col. x. et in c. at clerici. j. de iu. di.
‡ Concor. lex hēdes palā. ff q[ui] test. et. l. caues. cū gl. pe. j. q[ui] appel.
‡ Concor. lex cū fratrē. cū no. per bal. C. de his q[ui] vt in dig. et l. di. c. q[ui] his. j.

a ¶ Non ministrēt. Si nō penituerint. Ergo si penituerint pñt ministrar e sine periculo dānatiōis. Et sic videt ꝯ Vin. qui dicit licite non ministrent etiam post pniam sine dispēsatiōe: vt dixi in proxima notu: la: saltē valet dispēsatio q̄tū ad accusatiōnē: al's suf: ficit pnia ī occultis: vt hic pz. B.

neus: nisi ꝓbet idoneus. C. de his q̄ ve. eta. ipe. l. ij. et C. de pba. et psona. ff. de magi. sue. l. j. §. si magistratus. ꝛ in dubio p̄sumit̄ q̄s excōicat⁹. j. de sen. excōmu. cū desideres. §. sebe q̄stioni. ꝛ p̄sumit̄ poti⁹ fornicatio q̄ matrimoniū. xxx. q. v. aliter. Sol. hoc generale est vt ibi periculū ale vertit̄ p̄su mit̄ in deteriorē partē. j. de spon sali. iuuenis. et lxviij. di. pbri. s; lȝ videat̄ deteri or: tñ melior ꝛ tu tior est. simile ꝺ ꝯse. dist. iiij. par uulos. al's circa iudicia poti⁹ p̄ sumitur iustum vel bonū q̄ ecō: uerso. lxxxvj. di. si quid. xj. q. iij. in cūctis. xxij. q. iiij. innocēs. ff. ꝺ pbat. ab ea parte.

barbarius. ff. ꝺ re milit. ꝛ in. l. a ctor. ꝑ C. de pro: bat.

Conti: nuatio

¶ Rubrica. De scrutinio ī or. fa. Dicto ꝺ ordināndis: q꞉ ordinandi examinandi sunt: io ꝛc̄. Joā. De hac materia tract. xxiij. di. ꝑ totū. ꝛ. xxiiij. di. qui ep̄s. lj. disti. q in ali: quo. ꝛ pte.

divisio

¶ Sūt due partes. In pria ponitur decisa consultatio. In secū da responsio ibi fruitati. In iȝ ꝑ mo ecclesie ro. morē inducit. se cundo r̄ndet. re spōsuȝ moderat̄ ꝛ moderatū declarat. Joh. an. ¶ Glo. seq. obij: cit ꝛ soluit.

b ¶ Et scit et testificat̄. Mirabilis est responsio ista. poti⁹ eīn dicere deberet se nullā habere sciam de eius di gnitate vel indi gnitate. r̄ndeo ex eo ꝙ videt il: lū electum a bo: nis quādā videtur habere noti ciam de dignita te ip̄ius: ꝛ ꝺ tali r̄ndet quia audi uit ab alijs. xxij. q. v. hoc videt̄.

c ¶ Cōsciētiā. Quia tunc edifi caret ad gehennā. j. de rest. spo. lras. j. de p̄scrip. q̄m oē. xxiij. q. j. §. ex his.

¶ Glo. ista ponēs brocardū. alle. ꝑ tria iura al. l ꝯtrū al. v. ꝛ soluit.

† Con: cor. tex tus i. ȷ. p̄senti. cū no. C ꝺ his q̄ ad eccl. confu.

nibus non ministrent[a].

¶ De scrutinio in ordine faciē do. Inno. iij.

¶ Ep̄s interrogatus in scru: tinio ep̄i ordinādi pōt respon: dere illū dignum si non nouit illum indignum. Cap. j.

Ex pte tua fuit propositum ꝛ infra. ¶ F. r. t. r. ꝙ cum aliquē in diaconum vel presbyterū ꝑmouemus: prior diaconorū q̄ nobis assistit dicit. Postulat sancta mater ecclesia hunc diaconū / vel subdiaconum ad onus presbyteratus / vel diaconat⁹ assumi: et nobis interrogantibus si eum cognouerit esse dignum: idem respondet / ꝙ (q̄tū humana fragilitas nosse sinit) et scit: ꝛ testificatur[b] illum ad huiusmodi onus officij esse dignū. Unde in tali responsione aliquem peccare nō credimus dummodo cōtra cō scientiam[c] nō loquatur: ꝛ quia non simpliciter illum asserit esse dignum: sed inq̄tum humana fragilitas nosce sinit: cum illum quem indignuȝ esse non nouit dignum debeat estimare[d]. Huiusmodi ergo respōsione secure vti poteris: nisi forte de indignitate tibi constiterit consecrandi. Si autem illū indignum esse cognoscis: metropolitano (priusq̄ ad huiusmodi scrutinium veniatur) secreto studeas nunciare vel intimare. Quis nos interrogationem hmōi: non in cōsecratiōe pontificis: sed in ordinatione diaconi vel pbr̄i faciamus.

¶ De ordinatis ab ep̄o q̄ renū ciauit episcopatui. Alexāder iij. ¶ Ep̄s qui renunciauit loco tm̄ ciuitatis / cōferre potest ordines sicut prius. Si vero ꝛ dignitate: cuȝ ordinato per eū ad minores vel ignoranter ad sacros / dispēsat episcopus suus cum ordinato vero scienter ad sacros non dispensat.

Capitulum. j.

Requisiuit a nobis. t. fra. vtrū clerici q̄ post renunciationem factam a predecessore tuo / ordines receperunt: in ipsis debeāt remanere. et infra. ¶ R. igit̄ distinguendo vtrum renunciauit loco tantum: an loco simul et dignitati. nam in primo casu ordines (sicut antea) rogatus ab episcopo aliquo: poterit de ratione conferre. In secundo vero casu distinguēdum putamus vtrum sacros contulerit aut minores. Si enim a tali ordines vsq̄[e] ad subdiaco. aliquis acceperit q꞉ et huiusmodi ordines a non episcopis[f] quandoq̄ conferūtur: et in illis deseruire poterit: et ad maiores (si idoneus fuerit) ꝑmoueri. Sane si ab eodē sacros ordines scienter quis receperit: quia indignuȝ se fecit: executioneȝ[g] officij nō habebit: vbi aūt non scienter ꝛ

te.

¶ Rubri. De ordinatis ab ep̄o. In tractatu ordinādoꝝ q̄ precedit ꝛ sequitur interponit̄ hec rubricella de ordinatis ab ep̄o. ꝛc̄. Gof. Jo. an.

Conti: nuatio

¶ De hac materia tractat̄. ix. q. j. per totum. ꝛ. j. q. j. vērū. ꝛ. q. vij daibertū. ꝛ. ꝭ. ꝺ tp̄i. or. ver. quid iuris de ordinatis ab ep̄o ꝛ ver. vtrum ordinat. Joan.

Requisiuit. ¶ Sūt due partes. In secū da ibi: responde mus. Respōsio distinguēs. Joan. an.

divisio

e ¶ Usq̄. Exclusiue vt ꝑbāt sequentia sic po nitur. ff. ꝺ his q̄ notan. infa. att pretor. quando q̄ ponitur inclu siue. xciij. dist. a subdiacono. ff. ꝺ sena. l. vlti. §. se natores.

Tractat de vsq̄.

‡ Con: cor. l. in debiti. C. ꝺ cō: di. inde. ꝛ. l. sȝ et si quis. §. fi. ff. si quis cau.

d ¶ Estimare. No. quēlibet p̄sumi dignū: nisi ꝓbet idign⁹. ‡ ꝛ de q̄libȝ p̄sumēdū ē bonū nisi ꝓbet̄ cō: trariū. j. de p̄sump. dudū. ff. de manu. testa. fuos. ꝛ. ff de leg. ij. cū pr̄. §. rogo. Sȝ ꝯ videt̄ q꞉ p̄sumit̄ non ido

‡ Con: cor. l. ñ ois. §. a

f ¶ A nō ep̄is. i. abbatibus. lxix. dis. q̄m videmus. ꝛ. j. tit. proxi. cum contingat.

g ¶ Executionē. Ergo suspēsus ē q̄ a suspēso recipit ordines. j. q. i. statuimus. ꝛ resignatio nō abstulit illi ordinem: sed executionem.

a ¶ Crassa. Tūc dr crassa ⁊ supina ignorantia. qñ aliqd publice fit vel corā populo. ⁊ hec nō excusat vt ff. de ver. sig. lata culpa.†

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

b ¶ Ignorantia. Sic. ī de ele. ex. mi. c. pe. ⁊ ita si pbabilis fuerit ignorātia cū eo poterit ꝑ epm dispēsari. j. e. pri. Sꝫ ꝯ pbabilis fcti ignorātia quemlibet ignorantē excusat ex toto. ff. ꝺ iur. ⁊ fa. ig. erro: ⁊. l. regła. ꝯ ħm̄ hoc nulla dispēsatio est necessaria. Rñ. in culpa fuit recipiendo ordines ab epo nō suo. ix q. ij. lugdunē. et tō nccīa ē dispēsatio: qz cum talis ordinator nō hēret executionē sui officij: eam alij conferre nō potuit. vt. j. q. j. statuim⁹. qz qꝺ nō hꝫ dare non pōt. j. q. vij. daibertum. Et pro non dato habetur: quod ab illo datur q̄ de iure dare non potest. J. de iurepa. qꝺ aūtē. in fi. ꝯ necessaria est dispensatio. ad hoc vt habeat executionem ordinis.

† Con. cor. l. scīētiā. ꝶ. pe. ff ad. l. ad. ⁊ in stitu. vi bo. rap. ꝶ. qz fi. textus cū glo. ⁊ no. in l. j. ff. ꝺ legi.

generale ad omnes qui habent prelationē. J. de ver. signi. ꝗuis.

g ¶ Fiant. Sic. ī. de elec. cum in cunctis.

¶ Glo. seq. alle. iu. iura in contrarium ⁊ soluit.

h ¶ Amittant. ī. de elec. cū in cunctis. ꝶ. hic sane. ꝯ de cler. egro. ca. j. cōtra. ff. ꝺ sta. ho. qui furē. cōtra. ff. de postu. l. j. ꝶ. casum. contra hoc intelligē quando per culpam suaꝫ ad talem statū peruenit ꝙ ꝓmoueri nō potest contraria vero quādo sine culpa. et tunc non dꝫ addi afflictus afflictio. J. ꝺ cle. egrotan. ca. j. ⁊ c. penul.

poterit (nisi crassa[a] ⁊ supia fuerit ignorantia[b]) discret⁹ pontifex dispensare. Gregorius ix.

¶ Breue est. Capl'm. ii.

Cum clericis qui ab excōicato[c] epo ignorantꝫ ordines receperūt ꝑ suos poterit episcopos[d] dispensari.

¶ De etate ⁊ q̄litate ⁊ ordine preficiendorum. Ex concilio pictaueñ. ¶ Nō sumat. Cap. j.

Ut abbates[e] decani ⁊ prepositi[f] qui presbyteri nō sūt pbri fiant[g]. Qui archidiaconatus tenent: diaconi. Qui vero archipresbyteratus: pbri. aut amittāt[h] honorem. Qꝺ si aliqua ista cā ꝓhibente: pbri aut dia coni esse non potuerint: prelationes amittant. Alexan. iij. cant. archiepiscopo.

¶ Eccia dispensatiue minori cōcessa non ꝑ laicos sed per clericos regi debet: donec ille perueniat ad etatē. Cap. ii.

Ex ratiōe et infra. ¶ Accepimus ꝙ cōuentrēñ. eps pueris[i] q̄ sunt infra decennū cōstituti: in archidiaconatu[k] R. archidiaco. cistreñ. ecclesias[l] plures cōcessit: q̄ nō ꝑ clericos sed ꝑ laicos disponūtur. ¶ Vñ qm̄ non debet hoc aliq̄tenus tolerari mādamus q̄ten⁹ predictum epm sup his corripias et clericis idoneis administrationes et custodiam prescriptarum ecclesiaruꝫ (donec predicti pueri[m] ad congruam[n] veniant etatem) laicis

Ex ratione. ¶ Sunt due partes. Prima ponit reprehensibile factuꝫ episcopi. Secūda illū corrigit ibi: vñ qm̄. que duo facit. Primo puidet circa ꝑterita. Scḋo circa futura cū pene ꝯminatione ⁊ decreti appositione ibi: eidē. ⁊ facit ad pmā ptē rubrice de etate pficiēdorum. Jo. an.

diuisio

¶ Glo. se. signat ꝯtrariū ⁊ dupliciter soluit. itē q̄rit. argu. affirmatiue ⁊ soluit negatiue.

Cum clericis. c ¶ Excōicato. Sic pꝫ ꝙ excōicat⁹ ꝯfert ordinē lꝫ extra ecclīam: ⁊ heretici etiā cōferāt ordinē. ix. q. j. ab excōicatis. ⁊ ca. ordinationes. Sed ꝯ eadē cā. q. j. c. j. vbi dr ꝙ nullo mō dr ꝯsecratio q̄ ab excōicatis est celebrata. Dic ꝙ ibi nō fuit ꝟuata forma eccl'ie. Uel dicas non dr ꝯsecratio: verꝫ est q̄tū ad executionē: qz qꝺ nō hñt dare nō pñt. vt. j. q. j. q ꝑfectorum. ⁊ c. vētū est. ⁊ c. j. de ꝯse. di. iiij. quꝺ Sꝫ nūqd pōt alios excōicare? vr ꝙ sic qz ꝯfert ordies qꝺ plus est vt vr: ꝯ pōt aliū excōicare: sed nō est ita. cū eni sit extra ecclīam: aliū eijcere extra ecclīam nō pt. xxiij. q. j. audiuim⁹. sec⁹ i ordie: qz lꝫ sit extra ecclīam caracterē tñ retinet: ⁊ illū pōt ꝯferre si eccl'ie forma ꝟuet.

¶ Glo. se. recitetur per contrarium.

d ¶ Epos. Et si epi dispēsant hic. sic. ix. q. j. ab excōicatis. ⁊ c. ordinatioēs: qz ignorātia eos excusat. si ꝟo scienter ordines recepissent nō dispensaret cū eis. vt c. ordinationes. sic. ī. eo. c. proxi. in fi.

¶ Rubri. de eta. ⁊ q̄li. Dicto de ordinādis dicēdū est de pficiendis. Et qz in pficiendis ꝯsideraꝫ etas ⁊ q̄litas ⁊ ordo: ideo ⁊c. Jo. an.

Conti nuatio

Ut abbates. a Decret. ista facit ad titulū de ordi. preficiēdorum. ⁊ ꝯcor. ī. e. queris. vel ad titu. de qualitate preficiendorum Jo. an.

e ¶ Ut abbates. Supple statuimus.

f ¶ Prepositi. Dignitas est per se q̄uis sit nomen

i ¶ Pueris. Puer dicit a septēnio vsq ad. xiiij. annū. J. de regu. ad nr̄am. ⁊ xx. q. j. c. j. ⁊ xxij. q. v. pueri. ⁊. j. q. j. pueri. ⁊ c. estote. ī. de tēpo. or. ‡ vel nō est compos. ⁊ puer dr q̄tū ad beneficiū obtinendū q̄ seruire non potest. J. de preben. super.

‡ Con. cor. textus. in j. ꝶ. pue ritiam. cū glo. ff. ꝺ po stu. ⁊ l. pueri. ⁊ l. illa ꝟba. ꝶ. j. ff. de ꝟ. sig.

k ¶ In archidiaconatu. Arg. ꝙ instituere nō pertinet ad archidiaconū. xvi. q. vij. nullus omo. ꝯ. J. de ꝑben. referente. super hoc statur cōsuetudini.

l ¶ Ecclesias. i. prelaturas ecclesiaꝝ qꝺ fieri nō debet. J. e. c. j. ⁊ ij. qui a pueri ad hoc non reputanꝫ idonei. J. de preben. sup inordinata. beneficia eni simpliciā in tali etate constitutis licite ꝯferunꝫ. lxxvij. di. i singulis. ⁊ ratiōe ordinis debēt habere titulum. lxx. dist. ca. j. et ita ratione ordinis ⁊ tituli beneficium potest habere. de hoc tamen dicas prout dr in ca. sup in ordinata. Ala.

m ¶ Predicti pueri. Impuberib⁹ dignitas dari nō debet. ff. de iure immu. l. ij. ꝶ. impuberes. ⁊. j. q. j. pueri. ⁊ c. estote.

¶ Glo. se. querit ⁊ arg. negatiue.

n ¶ Ad ꝯgruā. Idē dicit lex in eo q̄ se obligat pro filio suo decuriōe: qz teneꝫ quousq perueniat ad etatē ꝯgruā. ff. ad muni. luci⁹. ꝶ. impatores. Sꝫ pone ꝙ eps aliquē minorē facit archidiaconum habebit ne iste vocē in caplo sicuti si esset legitime etatis? Arg. ꝙ nō qz minores. xxv. an. decuriones facit: licet decurionū sportulas recipiāt: nō tamē interim suffragiū ferre possunt. ff. de decurio. spurij. ꝶ. minores. sicut nec minor factus miles debet sapientiū iura tractare. vt. C. de tes. mili. l. vlti.

¶ Glosa sequens primo soluit contrarium. secundo querit. arg. affirmatiue. soluit contrarium. solutioni obijcit ⁊ obiectioni respondet.

a ¶ Etatem. Dispensatiue tolerantur isti pueri. alis non deberent. S. de elect. cum in cunctis. ⁊ j. eo. cum te. Sed nunquid talis rector potest oia facere tanq̄ maior? videt̃ q̄ sic. ff. d re. iudi. quidam consulebant: qđ tñ non est verum. j. c. pxi. ⁊ C. de testa. mili. l. vlti. Sed nōne iste ex quo toleratur p dispensationem videtur veniā etatis impetrasse. vt. C. de his qui ve. etat. impe. l. eos? sed non est ita: qr licet quis veniā etatis impetret: nō tamē pōt alienare sine decreto: nec habet liberā administrationem vsq̄ ad etatem. xxv. an. vt in. l. predicta. eos.

I ¶ Ndecorū. ¶ Pria ponit exordium et causam mandati. Scđa mādatū. Tertia cōminationē irritationis ⁊ pene. scđa ibi: nolētes. ⁊ tertia ibi: scituri. Et facit ad rubricam de etate. Jo. an.

¶ Glo. se. recitetur p. q. an sacer ordo ⁊c̃. alle. v. ll. p. et. vj. in contrarium p quas tenebat Lau. q̄ non. ponit opi. contrariam quā probat duabus rationibus per locum a minori. ⁊ hanc approbat.

b ¶ Qui seipsos. Qui enī in platum eligitur. ⁊ si minor sit non debet esse sub patris potestate. arg. ff. ad trebel. nā quod ad ius. ⁊ ff. de adul. sic eueniet. et. C. de leg. tu. l. vl. insti. de excu. tu. § minores. ⁊ ff. ad mace. filium habeo. Argu. contra de adopt. per adoptionem. ⁊ ff. de his qui sunt sui vel alieni iu. filiusfa. ⁊ ff. de mu. ⁊ ho. l. ij. ⁊ ff. de iudi. cum pretor. in fi. vbi dicitur nihil interest an iudices in potestate an sui iuris sint ⁊ presbyter dr̃ in potestate patris esse. C. de epi. ⁊ cleri. auten. presbyteros. institu. qui. mo. ius pat. po. sol. § filiusfa. licet adipiscatur honores: remanet tamen in potestate patris per ista iura videtur q̄ sacer ordo non liberet a patria potestate. Lau. et alij dicūt q̄ qlibet sacer ordo liberat a pria ptāte: qm̄ liberat a dominica q̄ maior est. De epālt ordine habes. liiij. di stin. si seruus sciente. de sacerdotio ca. dis. ex antiq̄s. ⁊ c. ex frequens. de diacono dicitur q̄ pstando vicariū liberatur. eo. ca. ex antiquis. subdiaconus eodem iure vtit cum diacono. j. de ser. non or. miramur. et nulla dignitas secularis similis est sacerdotio. Ar. xcvj. distin. duo sunt. j. de maiorita. ⁊ obe. solite: ⁊ dignitas patriciatus soluit ius patrie potestatis: ergo multo fortius sacerdotium: ⁊ quilibet sacer ordo. ar. j. de sen tē. excom. cum voluntate § vlti. hoc credo verius.

¶ Glo. seq. ar. a contrario quod reprobat.

Concor. lex oēs. C. d his q ve. eta. ipe. ⁊ l. fi. C. de iurisdi. om. iu.

Ptās patria an tollatur p sacrū ordinē

amotis committas. ¶ Eidē epo prohibens ne decetero ecclesias (nisi personis que etatē[a] ⁊ scientiā habeant) regendas concedat. Quod si secus egerit: et debitā penam infligens: institutionē ⁊ concessionem ipsius omnino virib⁹ carere decernas. I dē cantua. archiepiscopo ⁊ eius suffra.

¶ Reginē ecclie minori. xiiij annor cōmitti nō dz. Ca. iij.

Indecorum est: vt hi debeant ecclesias regere qui non nouerunt gubernare seipos[b]: ⁊ cum ad ecclesiarum regimen tales persone sint admittende: que discretioni pre emineāt: et morum fulgeant honestate. ¶ Nolentes itaq̄ sustinere: vt paruulis ecclesie regimen committatur. Mandamus quatenus nemini infra[c] annum. xiiij. constituto: personatum cuiuslibet ecclesie cōcedere psumatis. ¶ Scituri p certo q̄ si contraire presumpseritis: quod inde feceritis irritabimus et inobediētiam vestram grauiter puniemus. I dē. ¶ Ad regimen ecclesiarum non debet institui indignus scientia morib⁹ vel etate: et qui habet duas ecclesias alteram dimittere cogitur: nisi causa subsit. Cap. iiij.

Cum te decet. et infra. Artius inhibemus. ne psonas q̄ in ecclesijs tui epat⁹ ad curā aiarum fuerint ordināde in ipsis instituas ne aliqua occasiōe vł etiā lr̃arū[d] nostrarum obtētu institui patiaris: q̄ sciētia moribus / ⁊ etate concilij[e] non congruāt institutis. ¶ Sed etiā habētes plres ecclias q̄ ex vna nō pendeāt[f]. tibi liceat ap. postposita cogere ad vnā ipsarū quam maluerint dimittēdam[g]: nisi ita fue

c ¶ Infra. xiiij. annū. Ex eo qđ phibet. j. xiiij. annū videt cōcedere q̄ post. xiiij. annū statim concedat. qr qđ de vno phibetur de alio cōceditur. ar. xxv. dist. qualis. sed non est ita: qr lz phibeatur ifra xiiij. annum. nō tñ cōcedit in. xv. vel. xvj. imo infra. xxv. annum phibetur. S. de elec. cū in cūctis et. j. capi. pxi § inferiora.

Cum te. ¶ Facit ad partē rubri. de eta. et qualita. Et sunt due partes scđa ibi sed etiam.

¶ Glo. se. reci. q obiectionē. scđo ar. ⁊ determiat.

d ¶ Litterarū supple. per etatis taciturnitatē ipetratarū: si eīn ex certa sciētia scriberet papa p minori ei⁹ mādato eēt obediendum: qr sacrilegij istar obtinet dubitare an is sit dign⁹ quē princeps eligit. xvij. q. iij § qui autē. ⁊ C. de cri. sacri. l. ij. preterea contra ius ⁊ contra publicam vtilitatē est tale rescriptum: ⁊ ideo non valet. C. de preci. impe. offe. rescripta. ar. S. de rescrip. ex parte. ⁊ j. d testi. causam que. Itē est hic argu. q̄ non est obediēdum semp mandato dñi pape ar. S. de rescrip. si quando. ⁊ ca. cum adeo. et. j. de here. ad abolendam. in fi. sed nō dicitur mādatum quādo ignoranter mandat.

e ¶ Cōcilij. Lateran. S. de elc. cū i cūctis § iferiora.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

f ¶ Pendeāt. Qualiter dicitur vna ecclesia pēdere ex alia pōt dici fm q̄ legitur. j. de reli. do. qr monasterij. ar. ff. de arbo. fur. ce. si gemina. ⁊ si aliqua parrochialis ecclesia subsit alij licet prelat⁹ maioris ecclesie duas ecclesias habere dicatur: tñ alius presbyter erit in subiecta. Item si ecclesia parrochialis in fundo suo aliam constituat nihil impedit vicarium in ea institui. ⁊ platū maioris ecclesie platum esse vtriusq̄ non tamē per se seruiet vtriq̄. nam dispensatione cōt vnus prelat⁹ diuersis preest ecclesijs in habēdo vnā cōmēdatam: ⁊ aliā intitulatā. lxx. distinc. sanctorum. Lau. hoc tñ intellige fm determinationem illarū decre. S. de elect. dudum. ⁊ j. de preben. de multa. Item in casu quem habes. j. de prebendis. extirpande potest quis habere plures ecclesias § qui vero.

Ecclia vna qualiter dicitur pendere ex altera.

g ¶ Dimittēdam. j. de preben. referente. ⁊ secundū illam decre. de multa intelligi debet.

Ad casum duos casus addit.

a ¶ Tenues. In casu isto pmittit papa pter paupertatē hr̃e plures eccl'ias. x. q. iij. vnio. Itē pter raritatē clericoꝝ. xxi. q. j. ca. j. in fi. Itē intitulatā vnā et aliā ꝯmendatā. xxi. q. j. ꝙ plures. §. de elec. dudū. vbi de hoc. Vñ v̄sus. Paupertas/ pēdens/ defectus gratia seruās. Eccl'ias retinere duas dat quodlibet horum.

J. de simo. ex tue. et c. mattheus. et j. q. j. sacerdotes.

c ¶ Compellendos. lxxiiij. distin. honoratus. et c. consuluit. et c. j. et ij.

f ¶ Cōtrariū. lxxiiij. di. si ꝙ clerici. et c. placuit. xxiij q. iiij. displicet. et j. q. vj. sicut. ar. viij. q. j. in scripturis

rint tenues[a] in substātia: ꝙ ꝓprios sacerdotes non possunt conueniēter habere. ¶ Idem

¶ Is qui nondū est in sacris sīalis est idoneus ad regimen parrochialis eccl'ie dispēsatiue potest assumi. Capl'm. v.

Reterea lȝ ad regimē parrochialis eccl'ie nō debeat aliquis (nisi subdiaconus[b] sit adminus) admitti. ¶ Dispensatiue tñ in minoribus ordinib⁹ cōstituti consueuerunt assumi. ¶ Dū tñ tales sint ꝙ infra breue[c] tēpus possint in pb̄ros ordinari. ¶ Idem

¶ Propter necessitatē et vtilitatē eccl'ie compellunt clerici ipsi⁹ recipe ordines suis bñficijs non annexos. Cap. vj.

Ueris a nobis ꝗd agendū sit de clericis tue iurisditionis cōmissis: ꝗ cū bñficijs ecclasticis multum abundēt a te commoniti nolunt ad maiores ordines ꝓmoueri: se tale ꝗd secreto cōmisisse dicētes qd eos salua cōscientia ordinare nō sinit[d]. ¶ Cū igitur sup hoc casu videātur sacri canones discordare (cū ꝗdā dicāt eos minime cōpellēdos[e]: alij vero cōtrariū[f] asseuerēt) ois contrarietatis vinculum presenti pagina enodamus.

¶ Statuētes vt si ꝓdicti clerici: pceptiōe maiorū ordinū (ꝓpter occulta sua pctā) se indignos esse fatentur[g] inferiores in eccl'ia: quoꝝ sit vita ꝓbabilis: preferantur eisdē. Et nisi forte illi ꝗ ordinari pro tam dicta cā recusant: in alijs eccl'ie seruitijs valde vtiles fuerint: auferātur eis bñficia: et alijs canonice conferant. ¶ Qd si ꝓ sola voluntate renuerint ordinari: et suaserit vtilitas[h] ecclesie: aut necessitas ipsos (dū mō idonei sint) ad maiores ordines recipiendos: ꝑ amissionē locoꝝ et bñficiorum subtractionē app. cessante cōpellas.

Clemens. iij. R. coloñ. cañ.

¶ Euēt⁹ mortalitatis ifirmi nō ipedit ꝓmoueri eius medicū peritū/ sollicitū et traditiones artis obseruātē. Ca. vij.

Ad aures nr̃as te significāte puenit: ꝙ cū i arte phisica eruditus: pluribus (iuxta ipsi⁹ artis traditionē) exhibuisti cū diligētia[i] medicinā licet pluries in cōtrarium successerit: et quibus putabas adhibere medelā: medicinis pceptis/ mortis periculum incurrerūt verū qz ad sacros ordines desideras ꝓmoueri: super eo nos consulere voluisti.

¶ Con. cor. textus cū gl. in. l. paupertas. ff. de excu. tu. et in l. non nulli. ff de ac.

Reterea. ¶ Pria ps ponit rigorē. secūda dispēsatione. tertia dispensatiōis terminationem. secūda ibi: dispēsatiue. Tertia ibi. dū tamē. Joan. an.

b ¶ Subdiacon⁹ Qui hodie pōt eligi in epm J. eo. a multis. et eodē priuilegio gaudet quo diacon⁹. j. de ser. nō oꝝ. miramur.

¶ Glo. se. recitet ꝑ questionē et solutionē. secūdo arguit que rit et remittit.

Tēp⁹ breue dicit diuersimode.

c ¶ Breue tēpus. Qñqȝ breue tps dr̄ qttuor mensium. C. de vsur. rei iudi. cos. ff. de iudi. si debitori. quandoqȝ decē dierū ff. de cōsti. pecu. ꝓmissoꝝ. §. j. qñqȝ duoꝝ mēsiū. C. de secū. nup. l. ij. qñqȝ. xxx. dierū. ff. de iti. actuqȝ priua. l. j. §. j. sed hic appellat breue tps ann⁹. In āno em̄ et dimidio pōt aliqs ꝓmoueri ad sacerdotium. lxxij. di. monachus nouitius. et hic dimittim⁹ dimidium annū propter minores ordines. Un. Item arg. ꝙ parū est vtrum aliqd fiat in presenti an in breui tpe. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de in integ. restit. diu⁹. ff. vt in pos. leg. l. si is a quo. sic ergo patet ꝙ epi possunt dispensare cum eo qui est in minoribus ordinibus. nunqd cum eo ꝗ est in minori etate: dicūt quidā ꝙ sic. argu. huiusmodi. c. De hoc no. §. de ele. cum dilecti. argu. ꝙ possit. §. eo. indecorum.

¶ Con. cor. l. vni. C. de offi. do. et in aut. de exhi. et intro. re. §. si. cū no. col. v.

Ueris a nobis. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi: cum igitur. que duo facit. Primo ponit cōtrarietatem canonū. quos secundo distinguendo cōcordat ibi: statuentes: et scdm membrum distinctiōis prosequitur: ibi ꝙ si. Joan. an.

d ¶ Non sinit. Sic. de tempo. or. c. vlti. et §. c. pxi. et

Distinguit significādo Triū et soluit.

g ¶ Fatētur. Aut isti cōmiserūt ista pctā occulta ante suā ꝓmotionem: aut post. si añ remouendi sunt: qz tēpore sue examinatiōis hoc non fuerunt confessi xxiiij. dist. c. vlti. et l. dist. ex penitēntibus. et lxxxj. di. si qs sine. et c. seq. sed si postea cōmiserunt illa pctā se fecerunt indignos: vnde sunt expellendi ex ꝗ sua culpa se fecerūt idignos arg. §. e. c. j. si tñ vtilitas ecclesie fuerit ꝙ non remoueātur: qz in alijs negocijs ecclesie sunt valde necessarij: et vtiles tolerant in ea: et ita sm hoc dispēsat cū eis ꝓpter vtilitatē. maxime cū peccata sunt occulta. Sed contra videt de tēpo. or. ex tenore et c. vlti. vbi criminosi tolerant qz pctā sunt occulta et hic pūniatur. Sed illi volunt et petunt promoueri acta pnia: et isti fatentur se indignos et nolūt ꝓmoueri si vellent promoueri acta penitentia admitterent preter reos homicidij vt dicitur in contrario.

h ¶ Utilitas. Ergo ꝓpter vtilitatē eccl'ie compellitur quis recipere ordines: et ꝓpter necessitatē. als est etiā puniēdus ꝑ subtractionē bñficiorum vt sequit. simile. §. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. et. lxxiiij. dist. consuluit. vbi eodem modo compelluntur: vt sic indirecte de nolentibus fiant volentes.

Ad aures. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi. tibi breuiter. Et meli⁹ fuisset hec decre. posita in rubrica. de tempo. or. et quali. ordi. Joan. an.

i ¶ Cū diligētia. Et iō nō videt imputandū si adhibuit diligētia quā potuit. l. di. hi qui arborē. et c. sepe et ideo si ꝓpter culpā suā casus fortuitus cōtingit ei nō imputat. j. de cōmo. c. vno. et j. de homi. c. vlti. et ff.

Casus fortuitus nō imputat sine culpa.

cōmo. l reb⁹. e. ff. de offi. ṗsi. illicitas. casus eñ fortuiti ṗuideri nō pñt: vt in ṗdictis ,primis cōcordantijs. τ absit vt nobis iputeť qđ ṗter voluntatē nr̄am contingit. xxiij. q. v. de occidendis. vñ ꝯsus. Nō est i medico semꝑ releueť vt eger. vt i ṗdic. l. illicitas §. sicuti

tis conferri possint vel literas ,p beneficio obtinendo impetrare: vt hic. τ interim beneficia ecclesiastica sunt deneganda. j. de ap. pastoralis.

g ¶ Postmoduz sunt adepti. Talia bñficia tenere nō possunt etiā si postea fuerint absoluti: qz tunc tp̄e obtēti bñficij inhabiles erant τ indigni: qz in talib⁹ principiū cōsiderādū est. s. de elec. dudū ad audiētiā. τ. j. q. j. principat⁹. xvj q. iij. si sacerdotes. Et est ar. ꝙ tp̄s ipetrati rescripti ꝯsiderandū est. puniendi ğ sunt q̄ suspēsi spūalia ṗsumūt tractare intātū ꝙ ep̄s cū talib⁹ dispēsare nō pt xj. q. iij. si qs episcop⁹. τ. j. de sen. exco. cum illoꝶ.

¶ Tibi breuiter respō. ꝙ si super ṗmissis cōsciētia [a] tua te remordeat [b] ad maiores ordines de nr̄o cōsilio [c] nō ascēdas Celesti. iij. ¶ Qui sterit ꝑ annū in suspensione priuať bñficio qđ pri⁹ habebat τ qđ interim acquisiuit. Capl'm. viij.

Cum bone me. Clemēs papa pre. n. J. buccarū τ quosdā alios barañ. clericos vocauisset: vt ad pn̄tiam ipsi⁹ accederent. H. archi. suo quē grauiter leserant [d] rn̄suri (quia venire iuxta mādatum aplicū cōtēpserūt) in eos fecit sentētiā suspēsionis ,pmulgari: in qua triēnio [e] ꝑmanētes: q̇dā ex ipsis suspēsi [f] aliud bñficiū ecclesiasticū sunt adepti. Et qz vtrū bñficia sic recepta possint rationabiliter retinere: nos cōsulere voluisti. ¶ Respondem⁹ ꝙ nō lz eis illa q̄ habuerūt bñficia: vl' que postmodum [g] sunt adepti: aliquaten⁹ retinere. Vñ baraneñ. archiep̄o dedim⁹ i mādatis: vt eos ,p tāta pertinacia τ cōtemptu aplico: ꝉ bñficijs q̄ habēt non differat spoliare [h]. Inno. iij.

¶ Subdiacon⁹ in episcopum eligi potest. Capitulum. ix.

A Multis multotiēs an subdiaconus in episcopū eligi valeat hesitať. ¶ Siquidē vrban⁹ papa prim⁹ decreuit vt nullus [i] in ep̄m nisi in sacris ordinibus religiose viuens inuētus fuerit, eligatur: sacros (inquit) ordines diaconatū dicim⁹ τ pb̄ratum. hos siquidē solos [k] primitiua ecclesia legitur habuisse. subdiaconos vo (qz etiā ipsi ministrant altarib⁹) oportunitate exigente concedimus in ep̄os eligi: si tamē preclare scientie ac religionis existāt. qđ ipsum nō sine ro. pō. vel metropolita [l]. licentia fieri permittimus. In quib⁹ [m] verbis innuiť qđ vrbanus ad statū primitiue ecclesie se referēs in quo subdiaconatus ordo sacer minime dicebatur: instituit vt de subdiacono (nisi vtilitatis causa: τ tūc etiā de permissione metropoli. vel ro. pon.) non posset electio celebrari. Uerum [n] cum hodie subdiaconat⁹ inter sacros ordines computetur: sicut Urban⁹ papa secundus sub his verbis expressit. Erubescāt [o]

a ¶ Cōsciētia. xxviij. di. habuisse. Qui em facit ꝯ ꝯsciētiā edificat ad gehennā. j. de resti. spoli. lr̄as. τ. j. de ṗscriptio. qm̄ omne. xxviij. qō. j §. ex his. j. de sent. excom. inq̄sitioni.

b ¶ Remordeat. Ut si forte imperite medicinā dedisset infirmis al's euētus mortalitatis nō est imputādus ei. vt. ff. de offi. ṗsi. illicitas §. sicuti. et. ff. ad. l. aq̇l. ꝯ actiōe §. vlti. ff. de vari. τ extraordina. cogni. medic⁹. vel si negligēs fuerit. qz dissoluta negligētia ,ppe dolū est. ff. manda. si fideiussor. j. responso.

c ¶ Consilio. Hoc est ꝯsilū reuerētie cui obediēdum est. vj. dist. testamētū. et. xiiij. q. j. q̇sq̇s τ. s. de simo. matheus. i fi. secus in consilio perfectionis. xiiij. q. j. q̇sq̇s. quale est illud. Si vis ꝑfectus esse vade τ vēde oīa que habes τ da pauperib⁹ Et de tali consilio pōt intelligi qđ dicitur in. c. quisq̇s in verbo illo: si consilio vti volueris.

Cum bone ¶ Sunt due partes. consultatio τ responsio. scđa ibi respondem⁹. Et facit ad partē rubrice de qualitate preficiendorum. Joan. an.

d ¶ Leserāt. Miles qui preposito man⁹ intulit capite puniatur: τ omnis contumacia aduersus ṗsidē vel ducē capite punitur. ff. de re mili. omne delictum §. j. τ. ij. τ qui resistit castigari volenti. ff. e. ti. milites §. irruens. τ iuxta diuinū oraculum ꝯtumacia parētis morte luitur. lxxxvj. dist. non satis. ver. ceterum. in fi. Et ꝙ hic dicit leserant intellige in rebus: qz si in persona iure fuissent excommunicati.

e ¶ Triēnio. Factū narrat. qz idē si ꝑ ānū. Jo. an.

f ¶ Suspēsi. Suspēsi eligere non possunt: nec etiā eligi. lx. q. iij. nos in hominem. τ. s. de consue. cum dilectus. s. de elec. cum inter. r. et. c. per inquisitionem. τ. j. de ap. constitutus. nec bñficia eis tēpore suspēsionis conferri possint vel literas ...

h ¶ Spoliare. Ex quo ꝑ annū et vltra qs stat i excōicatōe: priuari dz bñficio suo xj. q. iij. rursus. et excōicatus q̄ tractat spūalia deponi dz. j. de dolo τ cōtu. veritatis. Idē videť in suspenso. vt hic. Ber.

A Multis. ¶ Primo ponit questionem. Secundo allegat ꝓ τ ꝯ. ibi: siquidē. Tertio diffinit vel soluit ibi nos volētes. Jo. an.

i ¶ Nullus tenorem illi⁹ decreti. lx. dist. nullus in episcopum. vsq3 ibi: in quibus verbis.

¶ Glosa ista recitetur per. q.

k ¶ Solos. Supple sacros qz subdiaconatus bene fuit in primitiua ecclesia: sed non reputabatur sacer xxj. dist. in fi §. j. τ. xxv. distin. c. vlti.

l ¶ Metropolitani. Sic olim dispēsabat metropolitan⁹ cum ineligibili circa ep̄atum: sed cum illegitimo dispensare non pōt. s. de ele. innotuit: nec in etate C. de his q̄ ve. eta. impe. l. ij. τ. iij. sed cū his q̄ patiunť defectū in ordine satis videť ꝙ potest adhuc archiepiscopus dispēsare in archiep̄atu sicut olim poterat. arg. lx. dist. nullus in ep̄m. τ in alijs dignitatib⁹ inferioribus bene potest. s. e. ṗterea. ꝉ

m ¶ In quib⁹. Uerba ista sunt Inno. interṗtantis caplm Urbani q̄ locutus fuit sm̄ antiqua tempora.

n ¶ Uerum cū hodie. Nunc incipit allegare ꝙ subdiaconus eligi possit.

o ¶ Erubescant. xxxij. distin. erubescant.

ꝯ Con. cor. l. j. ff. si qs tus di. non obte. τ. ff. de postu. l. j. τ. xxx. di. si qs extra.

diuisio

Contumacia est capite puniēda.

Suspēsus nec eligit: nec eligitur.

diuisio

ꝉ Concor. lex iure gētiū. §. adeo. C. de pac. et l. legatū. τ. l. ad remobilē ff. de ꝓcu.

impij et ītelligāt iudicio spūs scti eos q̄ i sacris ordinib⁹ presbiteratu: diaconatu: subdiaconatu sunt positi (si caste nō vixerit) excludēdos ab oi eorūdem graduū dignitate. Et iterū. Nemo[a] ad sacrū ordinē pmittat accedere nisi aut virgo/aut probate castitatis existat: et q̄ vsq3 ad subdiaconatū vnicā ꝛ vginē habuit vxorē. Et ad silitudinem diaconi ꝛ pbri subdiacon⁹ d3 continētiā obsuare[b]: sicut et in sexta[c] synodo cōstitutū ē: vt si q̄s eorum q̄ ad clerū accedunt: nuptiali iur̄ mulieri[d] voluerit copulari: hoc ante subdiaconatus ordinē faciat. Et beatus Gregorius statuisse legit: vt nullū[e] facere subdia. p̄sumant epi: nisi q̄ se caste victurū promiserit. ⁋ ❡ Nos volētes sup hoc articulo disceptatōis materiam amputare: statuimus: vt subdiacon⁹ in epm valeat libere[f] eligi: sicut diaconus vł sacerdos. Idem. T. sancte crucis presbytero cardinali.

❡ Irregularis ꝛ in minorib⁹ potest dispensatiue in abbatē institui. Capitulum. x.

Quam in dn̄o diligētiā cōmendātes: quā sup monasterio scti quirici reformando dinosceris adhibere. ❡ Mādam⁹ quaten⁹ si nō potes eidē monasterio de psona idonea meli⁹ puidere: tu monachū illū quē lris tuis d̄ honestate ac idustria cōmēdasti p quē stat⁹ eiusdē loci credit reformādus (nullū p̄sus[g] habēs respectū ad petitionē illicitā: ⁊ quā q̄dā laici faciebant sed ex tūc dūtaxat puisionis officio) istituas i abbatē. Ita videlicet q̄ ad sacros ordines nō ascēdat[h]: cū istāte[i] necessitatis articulo possit in abbatē assumi etiā in minorib⁹ ordinibus cōstitut⁹. Et laici memorati nō sint cōsanguinitate vł affinitate cōiuncti monacho memorato. vt ex ipsorum petitione debeat contra eum aliqua sinistra suspitio suboriri. Idem Rothomagen. archiepo. ❡ Abbas si est pbr̄ et est benedict⁹ conferre pōt ordinē clericalē. Capitulum. xj.

Cum cōtingat interdū q̄ laici ad monasteria conuolātes a suis abbatib⁹ tōsurent reqsisti an clericat⁹ ordo in tonsura h⁹mōi conferat. Sup quo tibi. t. rn̄de. q̄ cum in. vij. synodo[k] sit statutum: vt lectores p man⁹ impositionē licentia sit vnicuiq3 abbati[l] in propio monasterio solūmodo faciēdi: dummodo ipsis ab epo (s̄m morem preficiendorū abbatum) man⁹ impositio facta noscatur: ꝛ constet eū existere sacerdotē: per pmam tonsuram iuxta formā ecclesie datam a talibus clericalis

a ❡ Nemo. xxxij. distinc. nemo.
b ❡ Obseruare. Ex quo oneratur dignū est vt honoretur. xvj. q. vj. de lapsis.
c ❡ Sexta synodo. xxxij. distin. Si quis eorum.
d ❡ Mulieri. xxvij. distin. vt nullum.
e ❡ Nullum. xxviij. di. null⁹ ꝛ. xxxij. dist. ante triennium.
f ❡ Libere. Extra q̄d fuit pri⁹ dispensatio hodie ē ius cōe: sic. s. de offi. lega. q̄ trāslatione. ꝛ ad subdiaconatu3 extēdit q̄d de superiorib⁹ dictū erat. si. s. d̄ trāslatio. int̄ corpalia. ꝛ. s. de ꝯsue. cū venerabilis. ꝛ eodē p̄uilegio gaudet subdiacon⁹ quo ꝛ diacon⁹. j. de ser. nō ordi. miramur.

Quā. ❡ Prima ps ponit exordiū. Secūda mādatum ibi: mandam⁹. ꝛ facit ad duas ptes rubrice. s. de qualitate ꝛ ordine. Joan. an. — *divisio*

❡ Glo. se. circa preces an simoniā īducāt distiguit proprias ꝛ alienas. In primo casu ponit opi. hug. ꝛ 3uā. In scd̄o subdistinguit an sint spūales an carnales ꝛ tūc ar. p idigno aut p dignos tūc aut habetur respectus ad illas aut nō.

⁋ Concor. l. ij cū no. p bart. ꝯ. ꝛ cū placuis set. ff. d̄ ori. iu. Ex q̄ infero sacerdotes vouere castitatē. vt. xxj. di. ꝯ. cā. ꝯ. ꝛ. c. sacerdotib⁹

g ❡ Nullū p̄sus. Nō em preces carnales d3 respicere q̄ē ordinator: s3 tātū merita ꝛ puidētiā ordinādi. j. q. j. q̄busdā. ꝛ. viij. q. j. moyses. ꝛ. c. si ergo. Et iō no. q̄ cū q̄s eligit vel ordinat/aut suis p̄cib⁹ interuenientib⁹ aut alienis. Si suis/dicūt q̄dā ꝛ hugo cū eis q̄ q̄ntūcūq3 sit idone⁹ simoniā ꝯmittit. arg. viij. q. j. i scripturis. ꝛ. j. q. vj. sicut is. ꝛ. q. j. ordinatiōes. et. j. de iurepat. p nr̄as. Istud credo si est indign⁹ s̄m q̄ dicit. T. s3 si dign⁹ est. pt etiā p̄ces porrigē superiori cū idiget: q3 tūc nō p̄sumit ambitiosus s3 pori⁹ pp̄ter necessitatē. al's pōt dici q̄ simonia eēt. ar. j. q. j. ꝯ. nō ita q̄rūdā. Et arg. j. d̄ simo. tua. Si p̄ces q̄s p se porrigat vt in p̄latum eligat: ambitiose sunt ꝛ illicite. j. q. j. nullus itaq3. Si vo p̄cibus alienis p̄mouetur: aut p̄ces sunt spūales aut carnales. Si sunt carnales ꝛ fiūt p indigno simonia ꝯmittit. j. q. j. in ordinationibus. q3 succedunt tales p̄ces loco p̄cij. j. q. j. sunt nōnulli. Si p digno: dūmodo superior nō h3 respectū ad preces sed ad meritū licite pn̄t admitti. vt. s. ꝛ. j. q. j. q̄busdā. Si vo sunt spūales admitti pn̄t nec inducūt simoniā. j. q. j. latorem.

Simonia an inducatur per p̄ces.

h ❡ Non ascēdat. Forte erat irregularis: ꝛ sic pōt q̄s eē abbas i minorib⁹ ordinib⁹ pp̄t necessitatē: al's nō valeret nā ꝛ diacon⁹ pōt eē abbas. l. dis. accedēs. ar. Immo ꝛ īfamis curā monasterij gerere pt vt ibi. Infamis eīm a cuilib⁹ muneribus nō excludit. C. d̄ his q̄ nō imple. stipē. sa. so. sunt. l. j. lib. x. nomē abbatis pori⁹ ē sollicitudīs q̄ ordinis vł honoris. xviij. q. c. ij. hoc tm̄. Ar. s. d̄. e. ca. j. ꝛ laic⁹ pt esse abbas cā necessitatis. xciij. dist. a subdiacono. ꝛ. xvj. q. j. generaliter. ar. tm̄. hoc q̄d dicit hic dispēsatiue itelligit: q3 abbas debet esse sacerdos: al's remouetur. s. eo. c. j.

⁋ Concor. tex tus i. l. vxou. ff. de vsu.

Infamis potest eē abbas

Abbas pōt eē laic⁹ cā necessitatis.

i ❡ Cū instāte. hic rn̄det tacite obiectioni q̄ posset ei fieri. Diceret em̄ aliquis quomō erit iste abbas cum nō possit ad ordines promoueri nec sacerdos fieri. Respon. Cū. i. q3 ꝛc̄.

Cum contingat. ❡ Cōis diuisio. Secūda ibi: super quo. Et principale dictū non facit ad titulū sed inquantum loquitur de preficiendo. Joan. an. — *diuisio*

k ❡ Synodo. lxix. distin. quoniam videmus.
❡ Glo. se. reci. p duas. q. an psalmistat⁹ sit ordo: et an p pbr̄m ꝯferri possit. In p̄ia ponit opi. quā reprobat
l ❡ Abbati. hoc idē pōt elect⁹ in abbatē ꝛ ꝯfirmatum: si epūs cū differat benedicere. vt. s. de sup. negli.

plato.statuim⁹. talis ordo appellat psalmistat⁹. th vbi agit ð singulis ordinib⁹: nihil agit ð h⁹. xxiij. di. illud. vñ qdā dixerūt nō eē ordinē: sꝫ eoꝝ opinio corrigit h. in fi. vbi dicit ꝙ p primā tōsurā clericalis ordo cōfert: ꝛ etiā pbꝛō hoc lꝫ. xxiij. disti. psalmista. vbi de hoc in sūma. h.

¶ Glo. fe. alle. vnā ꝯcor. ꝛ duo ꝯtraria. alle. etiā duo iura similia per casum cōuersum. demum querit. ponit opi. Jo. et contrariū soluit.

g ¶ Reputare. Not. ꝙ q̄ reputat dign⁹ i vna dignitate si postea eligitur ad alterā ēt tūc dign⁹ dꝫ reputari. sic. lxxiij. di. gesta. Ar. ꝫ. xij. di. nos ꝯsuetudinē. Et. ꝫ. de ele. scriptum est Ecōtra ꝟo q̄ deputat⁹ est indignus i vno officio dꝫ idign⁹ haberi in alio. ff. ð suspe. tut. l. i. iij. §. qrī pt. vbi dr ꝙ si aliqs male se habuit in tutela: deinde deē curator tāq̄ suspect⁹ remoueri debet. C. de suspec. et archa. si aliqd. li. x. Item qd dices si aliqs irregularis vel criminosus tolerat⁹ ē in officio sacerdotali nunqd si talis eligit ad dignitatē pt excipi ꝯ eū ab illis q̄ eū tollerauerūt in officio sacerdotali: v' videtur hic ꝙ non qꝛ q̄ euꝫ reputauerūt dignū ad ordinē ꝛ ad bñficiū reputabunt eū dignū. ar. ꝫ. ð accu. nulli. ꝫ. de sent. excō. in presentia. ꝛ. ff. ð libe. cā. q̄ sciēs. sicut nec vir accusare pōt mores vxoris q̄s prius probauit. ff. de adul. si vxor. in fi. hoc ꝯcedebat

a ¶ Ordo confert. Sꝫ nūqd q̄ tales ꝯcutiunt i ciduūt in canonē late snie? Dic ꝙ sic: qꝛ excisūt vt h. et qcūqꝫ clericū ꝯcutit excōicat⁹ ē vt. ꝫ. ð sen. exc. non dubiū.

Jntellexi- mus. ¶ Prio narrat factuꝫ ex q̄ scdo dubiū elicit ibi. ne igit̄ cui. ꝛtio rñdet ibi discretiōi. Et facit ad eā pte titu. ð q̄litate preficiēdorum. Jo.

b ¶ Jn canōe xx. q. iij. mandamus.

¶ Gl. fe. signat contrariū ꝛ quadruplicit̄ soluit

c ¶ Curā. Dic videt ꝙ si aliqs trāsit ad strictiorē religionē sine lnia poris vel abbatis ꝙ reuocādus sit ad porē ecclesiaꝫ. Sꝫ vr̄ obstare. ꝫ. de regu. lꝫ. Sꝫ pōt itelligi ꝙ hic dꝫ qꝛ ex leuitat̄ cā trāsit: put intelligi ꝯsueuit ille canon. xix. q. iij. mādam⁹. Ul' dicatur ꝙ iste fuerat tm̄ i habitu pbationis. Uel iste loc⁹ quē intrauerat fuerat laxioris religiōis q̄ pꝛior. Uel dic ꝙ si aliqs petita licētia lꝫ nō obtēta trāsit ad strictiorē regulā ꝙ tūc nō pōt reuerti ad priorem locū ꝛ ꝛ sic loquit̄ illa decre. licet. sꝫ si nullo mō petit licentiā: tunc redire cogetur put hic fecit.

Diuisio

¶ Con- cor. l. maiorā. cū glo. ꝛ mag. ff de vsu.

¶ Concor. l. j. §. si p doct. ff. de exer ci. ꝛ. ff. ð insti- to. l. sꝫ ꝛ si. §. condictio.

ordo cōfert^a. I de. ¶ Si canonic⁹ regularis fact⁹ mōachus iusta de cā ad canoniam reuersus/ibi postea preficiat̄: licite tenere poterit platurā. C. xij.

Intellexim⁹ ꝙ cū in monasterio tuo fueris laudabilit̄ cōuersat⁹: ad monasteriū scti innocētij talis ordinis accessisti: vbi cum aliquādiu in ipso ordine pmāsisses: demuꝫ ad cor reuersus de metropolitani et aliorum consilio ad priмā demū redire curasti: i qua tādē sub regularis obseruātie disciplia talit̄ deo ꝛ hoib⁹ placuisti ꝙ p tuorū exigentiā meritorū fratres tui p̄fecerunt te. vnanimiter in abbatē. ¶ Ne igitur occasiōe more quā in p̄scripto mōasterio cōtraxisti ꝛ (quasi cōsciētia tua te remordeat) in suscepte administratiōis cura tepescas: attendēs ꝙ cautuꝫ est in canone^b; ne qs canonicus regularis (nisi forte publice lapsus sit: quod absit) efficiat̄ monachus: et si factus fuerit: ad canonicatus ordinē reuertat̄: vitim⁹ i choro manēdo cucullā ad memoriā delaturus. ¶ Di. t. māda. qte. circa curā^c tibi cōmissaꝫ sollicitudinē exercē studeas idefessam. ꝛ talit̄ seqntia bona continuare prioꝛib⁹: ꝙ dignū a deo possis meritum expectare.

I de. ¶ Ordinat⁹ ad sacros sine titulo ab ordinatore iuste petit beneficiū. Ca. xiij.

Accepim⁹ te nr̄is auribus itimāte: ꝙ quidaꝫ clerici, q̄ ad sacros ordines sine titulo sunt pmoti: te ad ecclesiam bracareñ. sup bñficijs obtinēdis ifestāt ꝛ ifra. ¶ Licet igit̄ i ordinatiōib⁹ clericoꝝ illā tu ac predecessores tui diligentiā debueritis adhibere: vt minus idonei nō ordinarētur a vobis: ac ideo post pmotionē eoꝝ exceptionē^d nō poteris pretēdere contra illos: nisi forte postq̄ꝫ promoti fuerint reddiderit se indignos: ex sup abūdāti tm̄ (qm̄ scribere pro talibus nos oportet) facimus in lr̄is nr̄is apponi: vt si ordinatus p q̄ scribim⁹ idone⁹ habeatur: ꝛ ecclasiastico bñficio nō idignus ꝛ ei ab ordinatore vel successore ipi⁹ cōpetēs bñficiū tribuat̄: cū ꝛ si tecū de iure agere velimus: te possemus merito ad promissionem eorū cōpellēre: quos a te vl' p̄decessorib⁹ tuis ordinatos fuisse cōstaret eo^e presertim^f ꝙ ad obtinendū ecclesiasticū beneficiū eos debes idoneos reputare^g: quos

Accepim⁹. Cōis diuisio. Scdā ibi: lꝫ. Et facit ad scdam pte rubrice de q̄litate pficiēdoꝝ. Jo. an.

d ¶ Exceptionē. No. ꝙ q̄ ordinauit aliqueꝫ postea nō pōt ei irregularitatē aliquā vel crimē aliqð obijcere nisi ex cā supueniēte: sic nec elector ꝯ electū. viij. q. iij. dilectissimi. ꝛ est si. iiij. di. in istis. ꝛ. iij. q. iij. si qs testibus. ꝛ. ꝫ. de ꝯces. pben. cum sup questione in fi. sic xxviij. dis. diaconi. ꝛ. ꝫ. de cleri. ꝯiu. diuersis fallacijs.

e ¶ Eo. Jd est ideo.

f ¶ Presertim. Jd est certe.

Jo. sꝫ iudex ex officio suo pt iqrere de talib⁹. ij. q. vij. qredū. ff. de postu. qs ꝓhibet. ꝛ. ff. ð pe. he. l. vl. ꝛ. ff. ð adul. l. j. §. si publico. ꝛ. ꝫ. de excep. exceptionē: ꝛ qð supior debeat ð his inqrere habes expsse. ꝫ. de elec. nihil est. ꝛ in. c. venerabilē. Tm̄ ꝙ dicit Jo. ꝙ isti q̄ tolerauerūt in sacerdotio ipm nō pñt ei postea obijcere nō credo. qꝛ lꝫ tolerassēt eū in tali officio ꝓpterea nō debēt tolerare eū in maiori: nūqd si eligat̄ in epm vl' in maiorē p̄latū nō pñt ei obijcere aliqd? imo pñt: qꝛ licet sit dign⁹ in minori nō tm̄ in maiori dꝫ idoneus reputari. xij. di. nos ꝯsuetudinē. Et ar. ꝫ. de ele. sciptuꝫ est. accusare ipm pñt p. c. pdictū nulli. sed si pmoueatur ad dignitatē credo ꝙ pñt contra illū excipere.

¶ Glo. seq. litterā exponit: ꝛ notat aliquē sepius examinari. alle. iij. iura ꝛ duo in contrarium ꝛ soluit.

Excipi pōt ꝯ criminosū i vno officio tolleratū etiā ab his q̄ eū tolerauerunt: si ad maius pmoueatur.

¶ Concor. textus de offi. de le. l. cle. ꝛ. cū gl. ꝛ l cle. cum et quē. de ꝯces. pben. et gl. mādatū. ꝫ ð rescriptis.

Examinatus iterum examinatur.

a ¶ Examinari. Intelligo tñ q in eo casu ꝑmittal eṗo examiatio siue exceptio qñ nõ per se examinauit epo: sz ꝑ archidiaco. de of. archi. ad hoc. sic pz q alẜ ds sepe examinaẜ .j. de pbẽ. cũ sm apłm. 2. ij. q. v. mennã. 2. q. j. votũ. Ar. ꝯ .j. de of. le. lz. 2. ff. nau. cau. sta. l. licz. Sz vr q tñ mõ debeant examiari ð his que postea ꝯtigerũt ar. ꝯ. e. ca. j. imo bñ debẽt examinari ne idigni ꝓmoueãẜ 2 negligẽtia pouis examinatoris nõ dz ipedire, qmuis qraẜ an dign9 sit: et ad hoc teneẜ supior. ꝯ. ð elec. nichil est. 2. c. venerabilem. nec eñ põt ignorare prelat9 vitiuz subditi .j. de re iu. qñuis. ar. ꝯ. de elec. inotuit. C. de rescin. vẽ. qliqs. 2. ff. loca. sed addes ꝟ. j. 2. ff. de edil. edic. l. j ꝟ. cã. sz hoc ẽ verꝫ cũ eos examinat per se. secus si ꝑ alios. xxiiij. di. qñ. 2. j. de offi. archidia. c. ad hec.

† Ad idẽ est tex. cuz no. i. l. si cui fund9 ff. ð fũ. istruc. et. l. ulti cũ illo. ff. de vsufru. leg.

b ¶ In forma cõi .j. de pbẽ. cuz scdm apostolũ.

¶ Glo. seq. Notat qrit 2 soluit.

c ¶ In maiori ecclesia vel alijs Not. q ꝑ formã cõem: q mãdaẜ alicui vt prouideat alicui i aliq eccliaꝝ ciuitatis vł dioce. põt ꝓuideri i eccła cathedrali. vt bñ pz hic. 2 .j. de prebẽ. ꝓ illoꝝ. et. c. cũ scdz apłm: sz ꝑ formã illaz nõ posset ꝓuidere i. aliqua prelatura .j. ð pbẽ. c. vlt. qz ad platuras nõ extẽdiẜ intentio mandatoris

ad ordines suscepisti. Uñ grauiter sustinere non debes: sed nobis poti9 deuote inclinare teneris: si illos examinari[a] per alios facim9: qs sine examinatione nõ credimus ordinatos anteq̃ ad ꝓuisionẽ eorũ te cõpellere velimus. Mãdam9 igitur qten9 eis ꝓ quib9 te cõstiterit recipe nra mãdata i forma cõi[b]: i maiori ecclesia[c] vel alijs dioce. bracharẽ. ꝓuidere nõ tardes. † Exceptiões[d] autẽ si qs cõtra tales ꝓposueris: precipim9 audiẽdas. Idẽ in concilio gñali.

¶ Minus idoneus in sacerdotem promoueri: vel ad regimẽ aiarũ assumi nõ debet. Capitm. xiiij.

Cum sit ars artiũ[e] regimẽ aiaꝝ: districte ꝑcipim9 vt epi ꝓmouẽdos in sacerdotes diligẽter instruãt 2 informẽt: vel ꝑ seipos vel ꝑ alios[f] idoneos viros: sup diuinis officijs ecclesiasticisq̃ sacramentis: qliter ea rite valeant celebrare. ¶ Quoniã si de cetero rudes et ignaros ordiare presumpserint (qđ qdẽ facile poterit dep hendi[g]) 2 ordinatores: 2 ordiatos vltioni graui decernimus subiacere. Sãctius eñ est (maxime in ordinatiõe sacerdotũ) paucos bonos q̃ multos malos[h] habere ministros. qz si cecus cecũ ducit: ambo in foueã dilabunẜ. ‡ Honori9. iij. capit. bremẽ.

¶ Defect9 sciẽtie deijcit iam promotũ. Capitm. xv.

Quãuis multa ꝓposita fuerint contra epm calineñ. qz tñ cõfessus[i] ẽ corã nobis se nunq̃ de grãmatica didicisse. nec etiam legisse donatum[k]. et ꝑ euidentiã facti vsq̃ adeo de illiteratura et insufficientia sua cõstat: q cõtra deũ esset 2 canõicas sanctiões tñ in epm tolerare defectũ[l]: ipz a pontificalis officij executione 2 ab administratione calineñ. ecclesie penitus duxim9 amouendum.

¶ De sacra vnctione. Innocen. iij. ¶ Ecclesia grecorum in ordinationbus et consecrationib9 seruare debet vnctiones quas seruat ecclesia ro. Eps autem cum consecratur inungiẜ chrismate in

h ¶ Malos. Si. xxiij. dist. taleo. et dicit lex meli9 est pauca idonee effũdere q̃ inutilis multitudine hoies ꝑgrauari C. de vete. iu. enu. tanta ꝟ. cõtrariũ. 2 meli9 ẽ pauca agẽ caute q̃ multis periculose interesse. in autẽ. de tabelẜ. circa mediũ con sti. col. iiij. Et est ar. contra illos q multa inutilia allegant. de cõ. di. v. nõ mediocriẜ. 2. xxiij. q. j. odi et ꝑiculi: † qz multitudo onerosa nihil hz honesti. in autẽ. de referẽda. ad fi. col la. ij.

‡ Concor. gl. si filis in ꝟ. ãbo. i. l. qui duos. ff. de vulg. 2 pupil.

† Concor. l. j. ꝟ. pe. ff qđ cuiusƒ. vni. et l. elegãter ꝟ. fi nũ. ff. de do.

Quamuis. ¶ Facit ad rub. de qlitate 2 nõ diuidiẜ.

i ¶ Confessus Et iõ pro conuicto debet haberi .j. de confessis cum super. 2 ca. vlt. 2. C. de ꝯfes. l. vna.

k ¶ Donatũ. Et ideo grãmaticã ppło exponere nõ valebat. vñ in hoc rephẽdi nõ potuit sicut ille. lxxxvi. dist. cũ multa. vbi reprehẽditur q grãmaticam populo exponat.

Sz qđ si dicaẜ tñ ꝓuideas tali i aliq ecclia dioce. bonoñ. nũqd põt ꝓuidere in aliq eccliã ciuitatis. Uł si dicatur i aliq ecclia ciuitatis bonoñ. nũqd i ecclia diocesis? Dicas q nõ. qz ꝑ clausulã illã in aliq ecclia dioce. bonoñ. nõ cõprehendũtur ecclie ciuitatis vel econuerso. ꝯ. de rescrip. rodulphus.

d ¶ Exceptiões. Quãtũcũq̃ papa ꝑcise scribat exceptiones legitime admittẽde sunt .j. de of. deleg. ex pte. j. nisi dicatur q nulle debeant admitti. qđ nunq̃ de facili dicit: vt ibidẽ sz si enumerẽtur non obstante tali 2 de talib9 exceptiõib9: tũc ille nõ sunt admittende. arg. ff. si qs cau. sed 2 si ꝟ. quesitum.

Diuisio

Cum sit ars artiũ. ¶ Pertinet ad titulũ de qlitate: 2 diuisio ꝑ se pz. Scđa ibi: gm.

e ¶ Ars artiũ. Bñ dicit. qz aie sũt preciosiores olb9 alijs reb9 2 corporib9. xij. q. j. ꝑcipim9. 2. xxiij. q. iij. si habes. 2 .j. de peni. 2 remis. cum infirmitas. in fi.

f ¶ Per alios. Per clericos suos de latere suo missos. xxiiij. dist. quando.

g ¶ Dephẽdi. No. q eo ipo q ordinat9 apparet indign9 2 ordinãs similiẜ. vt. lxxxj. di. tãtis daniel. in fi.

l ¶ Defectũ. Tria eñ p̃cipue requirunẜ in epo: litterarũ scia/ etatis maturitas/ 2 grauitas moꝝ/ adde 2 qrtũ q sit de legitimo matrimonio nat9. ꝯ. de elec. cũ in cũctis. 2. ꝯ. e. c. cã te. Defect9 scie sufficit ad cedendũ. ꝯ. ð renũ. nisi cũ pridẽ ꝟ. ꝑ defectu. ꝯpetẽs tñ scia in epo toleraẜ. ꝯ. de elec. cũ nobis olim. 2. c. ꝑdicto. ut si cũ pridẽ ꝟ. pro defectu. ignominiosum est epo cum ipe deberet alios docere si tũc querat ab alijs edoceri. in autẽ. de san. epi ꝟ. dam9. col. ix. 2. j. q. vij. ꝯuenientib9. 2. q. j. vlulsim9. 2 q doctior est 2 sanctior eligẽd9 est. viij. q. j. licz ꝯ. 2 talis dz eligi cui9 cõparatiõe ceteri greꝫ dicantur. xv. dist. ꝟ. noie vero criminis.

Tria ꝑncipalit requirunẜ in epo.

¶ Rubrica. De sacra vnctione. ¶ Qz ex ordinãdis 2 preficiendis aliqui inunguntur. viso de illis: ð sacra vnctione videndum est. Jo. an.

Continuatio

¶ De hac materia tractatur. xcvj. dist. 2. xcv. ꝑ totũ. De scđa parte rubrice tractatur. lxxiij. 2. lxxv. dist. per totum.

divisio

Cum venisset. ¶ Diuidit in duas ptes pn cipales. In prima instruit ecclesiā greco rū circa materiā vnctionū. secunda respō det ad q̄stionē p̄ncipalē scdā ibi licet. Et prima pōt diuidi in tres principales. secū da ibi: scire. tertia ibi. monem᷒ Et in hac prima parte dicit se fecisse p tres episcopos suppleri qd̄ huic epo deerat. Joan. an.

a ¶ Cū venis.

Casus ¶ Casus Quidā eps̄ grecus ad apostolicā sedē accedēs confessus fuit domino pape q̄ in cō secratiōe sua sacrā non acceperat vnctionē vn̄ papa qd̄ illi deerat in eo fecit suppleri. scribit ꝗ papa sup hoc ↄstātinopo. patriarche ostēdēs q̄ due sunt species vnctiōis Exterior ꝛ interior. Exteriore inungit corpus Interiore cor: ꝛ vngit d̄s oleo ꝛ chrismate ostendēs q̄re de vno ꝗre de alio. Et quare eps̄ inungit in capite: et p̄nceps i humero: ꝛ q̄libet fidelis inungitur in scapulis ꝛ pectore oleo sctō ante baptismū ꝛ post baptismū inungit chrismate in vertice et frōte: ꝛ ostēdit q̄d significāt ista ꝛ a q̄b᷒ debēt ↄferri. Dicit etiā q̄ cōsecratur altare ꝛ calix exēplo btī Siluestri: auctoritate dn̄i q̄ p̄cepit Moysi vt faceret oleum vnctiōis de quo vngeret tabernaculum. Dicit etiā q̄ sacramētum vnctiōis aliud figurat in nouo testamēto q̄z in veteri. vn̄ non iudaizat eccl'ia vnctiōis celebrās sacramentū. sicut quidā mētiuntur qui diuinas non intelligunt scripturas. in fine dicit q̄ romanus pōtifex non vtit baculo pastorali: tum ꝓpter hystoriā: tū ꝓpter mysticā rationē: iste tn̄ patriarcha poterit vti baculo ad similitudinē aliorum pontificum.

Spēs vnctionis.

Jaco. v.

f. lo. iij

Capite ꝛ manibus qd̄ si fuerit p̄termissum per tres ep̄os est supplēdum. Capitulum. j.

Cum venisset[a] ad apostolicā se. bracareñ. eps̄ q̄ in consecratiōe sua sanctā nō acceperat vnctionē: qm̄ apud vos[b] non consueuerunt pōtifices cum cōsecrātur inūgi: nos qd̄ illi defuerat mandauimus in ipso suppleri[c] facientes caput eius ꝛ manus per albañ. ep̄m (assistentibus[d] ei duobus ep̄is s̄m morē ecclesiasticum) sacro chrismate deliniri: et infra. ¶ Scire te volum᷒ duas esse species vnctionis: exteriorem que materialis est ꝛ visibilis: ꝛ interiorem q̄ spiritualis est ꝛ inuisibilis. Exteriore visibiliter inungitur corpus interiori inuisibiliter inungitur cor[e]. De prima Jacob᷒ apostolus ait. Infirmatur[f] quis in vobis inducat pb̄ros eccl'ie: ꝛ orent sup eum vngentes eū oleo in nōie dn̄i: ꝛ oratio fidei saluabit ifirmū. De secunda Joan. apostolus ait. Vos vnctionē[g] quā accepistis ab eo: maneat in vobis: et nō necesse habetis vt aliqs doceat vos sz sicut vnctio vos docet: de omnib᷒ ita faciatis. Unctio visibilis ꝛ exterior signū est interioris ꝛ inuisibilis vnctionis. Unctio ꝑo inuisibilis ꝛ interior nō solū est signū sz etiā sacrm̄[h] q̄z si digne sumitur: vel agit[i] vel auget[k] absq̄z dubio qd̄ designat. Ad exhibēdū aūt exteriorē et visibilē vnctionē: bn̄dicit oleū qd̄ d̄r cathecuminoꝝ vl' infirmoꝝ: et conficit chrisma: qd̄ ex oleo fit et balsamo mystica[l] rōne. Per oleū em̄ nitor cōscie designat iuxta qd̄ legit[m]. Prudētes ꝟgines acceperūt oleū in vasis suis cū lāpadibus. Per balsamū odor fame exprimit ꝓpter qd̄ d̄r[n]. Sicut balsamū aromatizās odorē dedi. Hoc ergo chrismate vngi dz ep̄s: non tā in corpe q̄z in corde: vt et interi᷒ nitorē cōscie q̄tū ad deū: ꝛ exteri᷒ habeat odorem fame quo ad ꝓximum[o]. De nitore cōscie dicit apl's. Gloria nr̄a hec est: testimoniū cōscie nr̄e. nā ois gl'ia filie regis ab intus[p]. De odore fame idem apl's ait. Xp̄i bon᷒[q] odor[q] sum᷒ in oi loco: ꝛ aliis sum᷒ odor vite[r] in vitā: aliis odor mortis[f]

b ¶ Apud vos. Jd est apud grecos. scribit em̄ patriarche constantinopol.

c ¶ Suppleri. Ut. j. q. j. §. ecce qn̄ ab hereticis. ergo caute supplēdū est qd̄ incaute p̄termissum fuerat. j. ti. tu. pxi. c. j. ꝛ vlti. vnde nō dicit actum cū aliqd superest ad agendū. C. ad syllelianū. in ff. ꝛ vij. q. j. nihil.

d ¶ Assistentibus ei duobus. Qui in cōsecratione episcoporum ad minus tres episcopi debēt esse. lxvj. di. ca. porro. ꝛ. s. de tēpo. ordi. si archiepiscopus.

e ¶ Inungit cor. Immo aīa: sz hoc ideo dicit: q̄z anima sedē habet in corde principaliter: ‡ vel potius q̄z non fructificat vnctio in aīa nisi ex corde ꝛ voluntate ꝓcedat. Uincen.

‡ Con. cor. textus cū gl. i. l. si quis ꝗ cio. ff. d leg. ij

f ¶ Infirmat. xxv. distin. §. sed istud.

g ¶ Unctionē id est vnctio: figura est. āntithesis. cū casus ponitur ꝓ casu. si. xxv. di. c. vlti. et lxv. di. c. j. versi. ois sanctificatio id est oēm sctificatum. ꝛ. s. de iudi. cap. j. verbo/ quem id est qui.

Casus ꝓ casu ponit.

h ¶ Sacrz. si. de conse. dis. iiij. ca. j. et. s. de cele. mis. cū marthe. §. ex eo. in fine.

Mat. xxv.

i ¶ Agit. Salutem.

k ¶ Auget. Iuxta illud. super egros man᷒ imponent et bene habebunt. et vere auget sicut confirmatio. s. e. c. versi. q̄z p eam spiritus sanctus ad augmētum datur ꝛ robur ꝛc̄.

Eccl' xxiiij.

ij. Co riij. j.

l ¶ Mystica ratione. prout statim sequitur

m ¶ Legitur. In euāgelio sancti matthei.

ij. thi. ij.

n ¶ Dicitur. In lib. sapientie.

o ¶ Quo ad proximū. Ista duo necessaria sunt. xij. q. j. nolo. ꝛ. xj. q. iij. non sunt audiendi.

p ¶ Abintus. procedit supple.

q ¶ Bon᷒ odor. i. exēplū ꝛ imitatio aploꝝ. qm̄ apli p p̄dicationē ꝛ famā inuitabant hoies ad salutē: vbi ista habes. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. ꝛ dicit bon᷒ odor p̄dicatio bonoꝝ quā q̄dā ex charitate suscipiūt ꝛ inde isti in aia viuūt. vn̄ dicit aliis sum᷒ odor vite in vitā. s. eternā. aliȷ vilipēdūt ꝛ cōtēnunt p̄dicationem bonoꝝ. ꝛ isti de tali ↄtēptu mortē incurrūt aīe. vn̄ d̄r aliis sum᷒ odor mortis in mortē. s. eternā. ꝛ ita ex eodem bono odore aliȷ saluantur ꝛ aliȷ pereunt.

r ¶ Uite. id est dilectionis ꝛ bone opinionis ducentis eos in vitam. s. eternam.

f ¶ Mortis. i. inuidie et male opinionis ducentis eos in mortem. s. eternam.

in mortem. Debet eñ ep̄s bonum hr̄e testimonium: ꝛ ab his q̄ sunt int⁹: ꝛ ab his q̄ sunt foris[a] vt cortina[b] cortinā trahat: ꝛ q̄ audit/ dicat veni. Hoc vnguēto caput ꝛ man⁹ ep̄i consecranť. Per caput eñ mēs intelligiť: iuxta illud[c]. Unge caput tuum ꝛ faciē tuā laua. Per man⁹ opa intelliguntur: iuxta illud. Man⁹ mee distillauerunt mirrhā. Man⁹ igiť vngitur oleo pietatis vt ep̄s operetur bonum ad oēs: maxime autē ad domesticos fidei. caput autē vngitur balsamo charitatis: vt ep̄s diligat deum ex toto corde/ ꝛ ex tota aīa: ꝛ ex tota mēte sua. ꝛ proximum suū sicut seip̄m[d]. Caput inungiť ꝓpter auctoritatē: ꝛ dignitatē: ꝛ man⁹ ꝓpter ministerium ꝛ officiū. Caput eñ vngiť vt ostēdatur illi⁹[e] representare p̄sonā: de quo dr̄ ꝑ ꝓphetā. Sicut vnguētum in capite ꝛc̄. caput eñ viri[f] christ⁹ caput xp̄i deus: qui de se dicit: Sp̄us dn̄i sup me eo ꝙ vnxit me: euāgelizare paupib⁹ misit me. Man⁹ ep̄i inungūtur: vt ostendať accipe potestatē bn̄dicēdi ꝛ consecrādi. Un̄ cum eas consecrator inungit: cōsecrare[g] (inquit) ꝛ sanctificare digneris dn̄e man⁹ istas: ꝑ istā vnctionē ꝛ ꝑ benedictionem nostram: vt quecunq3 cōsecrauerint consecrentur: et quecunq3 benedixerint benedicantur in nomine domini.

Mat. vi. Cāti. v. Psal. cxxxij. j. Co. xj. Luce iiij.

Tractat de vnctiōe regum. ꝛ de differētijs in vnctione inter reges ꝛ pontifices. Panor.

Un̄ in veteri testamēto nō solū vngebať sacerdos: sed etiā rex et ꝓpheta: sicut in libro regum dn̄s p̄cepit Helie. Uade ꝛ reuertere in domū tuā ꝑ desertū in damascū. Cūq3 ꝑueneris illuc: vnges azahel in regē sup syria: ꝛ Jehu filium. Nāsi vnges in regē sup israel Heliseum autē filiū Saphat: q̄ est de Abel vnges ꝓphetā ꝓ te. Sed vbi[h] Jesus nazaren⁹ (quē vnxit[i] de⁹ spiritu sctō sicut habeť in actib⁹ aplo͛rum) vnct⁹ est oleo pietatis pre consortib⁹ suis: qui scd̄m apl̄m est caput eccl̄ie: q̄ est corpus ipsius principis: vnctio a capite ad brachium est trāslata: vt princeps extunc[k] non vngať in capite: sed in brachio: siue humero: vel in armo. in quibus principat⁹ cōgrue designatur: iuxta qd̄ legitur. Fact⁹ est principat⁹ sup humerū ei⁹ ꝛc̄. Ad qd̄ etiā significandum Samuel fecit poni armum ante Saul: cui dederat locum in capite an̄ eos q̄ fuerāt inuitati. Jn capite ꝟo pontificis sacramentalis est delinitio conseruata: qꝛ p̄sonā[l] capitis in pontificali officio rep̄sentat. Refert autē inter pōtificis ꝛ principis vnctionē: qꝛ caput pōtificis chrismate consecrať. brachiū ꝟo principis oleo delinitur vt ostendatur quāta sit differētia[m] inter auctoritatē pontificis ꝛ principis potestatem.

iiij. Regum. xix. Act. x. Ephesios. j. col. j. Esaie ix. j. Re. ix.

Tractat de christianorum omnium vnctione.

Qꝛ ꝟo xp̄s fecit nos in sanguine suo deo nr̄o regnū ꝛ sacerdotes (ꝓpter qd̄ apl̄s petrus ait. Uos estis genus electum: regale sacerdotiū) idcirco in nouo testamēto nō solu3 reges et sacerdotes vnguntur: sed etiā oēs xp̄iani bis an̄ baptismu3. s. oleo bn̄dicto primū in pectore: deinde inter scapulas et bis post baptismū. scil3 chrismate sancto primū in ꝟtice: demū in fronte[n]. Jn pectore[o] nāq3 baptizādus inungiť: vt ꝑ sancti sp̄us donū abijciat errorē ꝛ ignorātiā: ꝛ suscipiat fidē rectā qꝛ iustus ex fide viuit. Jnter scapulas: vt ꝑ sp̄us sancti gratiā excitiat negligētiam ꝛ torporē: et bonā operationem exerceat: qꝛ fides sine operibus mortua est: vt per fidei sacr̄m sit mundicia cogitationū in pectore: vt ꝑ opis exercitium sit fortitudo laborū. Jn scapulis quaten⁹ fides ꝑ dilectionē s̄m apl̄m operetur. Jn ꝟtice vero baptizat⁹ inungitur vt sit parat⁹ oī petēti de fide reddere[p] rationē: qꝛ ꝑ caput intelligitur mēs. iuxta qd̄ legitur. Oculi sapiētis in capite ei⁹. cui⁹ superior pars est rō: ꝛ iferior est sensualitas. vn̄ bn̄ ꝑ ꝟticē q̄ est supior ps capitis: intelligitur rō q̄ est supior pars mētis. Jn frōte vngitur baptizat⁹ vt libere cōfiteatur quod credit. Qꝛ corde creditur ad iusticiā. ore vero fit cōfessio ad salutem memor eius quod dn̄s ait. Qui me confes

Hebr. x. Abacuc. j. Ja. ij. Gal. v. Eccl. ij. Rom. x. mat. x. Mar. viij. Concor. l. pupilli ff. de excu. tu. ꝛ. l. p̄ses. C. de ser. et aq̄. apo. j. j. pe. ij.

a Foris. Si. viij. q. j. l3 ꝫ. ꝛ. lxiij. di. plebs diotrēsis ꝛ. c. nosti. ꝛ. c. vota ciuiū. ꝛ. c. vl. de ꝯse. di. j. iubemus.

b Ut cortina cortinam trahat. id est vt fidelis trahat infidelem. xviij. q. j. iam nunc

c Juxta illud euāgelij: vel dic iuxta illud in canticis canticorum.

d Sicut seip̄m. i. ad id qd̄ seipsum. hoc adverbium sicut/ non est sicutissimū: qꝛ ordinata charitas pri⁹ d3 incipere a seip̄o xiiij. q. v. si non licet. ꝓ vn̄ primo d3 q̄s facere elemosinā sibi deinde primo. de pe. disti. iij. sane cauēdum. C. de seruu. preses.

e Illi⁹. Jd est christi.

f Caput eñ viri. xxxiij. q. v. cum caput.

g Consecrare inq̄t. hec bn̄dictio dr̄ ab ep̄o dū cōsecrat manus p̄brōꝝ. ꝛ sic cōis est hec bn̄dictio ep̄orum ꝛ p̄brōrum. xvi. q. j. ꝫ. ecce.

h Ubi. id est postq̄.

i Unxit. mystica fuit ꝛ inuisibilis vnctio xp̄i. ij. q. vij. his q̄. qꝛ nec in regē: nec i sacerdotē fuit vnctus. vt. j. qō. vij. ꝫ. his ita respondetur.

k Extunc. i. ex tempore xp̄i.

l Personā capitis. i. xp̄i. q̄ est caput ecclie.

m Differentia. Qd̄ ostēdiť. xcvi. distin. duo sunt. ꝛ. j. de maio. ꝛ obe. solite.

n Jn fronte. Et de cōse. di. v. de his. ꝛ ca. nouissime. ꝛ. c. manus. Jn quibus habetur significatio istarū vnctionum.

o Jn pectore. De consecratio. distinc. iiij. deinde. et capi presbyteri.

p Reddere rationē. Ut. xxxvj. distic. ꝫ. ecce. ad fi.

sus fuerit corā hoībus [et]c. Ante baptismum ergo vngit̄ oleo bn̄dicto: [et] post baptismum chrismate sancto. q[uia] chrisma soli cōpetit christiano. Christus em̄ a chrismate dicitur: vel potius a christo dicit̄ chrisma nō sm̄ nois formā: sed sz fidei ratione. A christo vero christiani dicunt̄ tanq[uam] vncti deriuētur ab vncto: vt oēs concurrant in odorem illius vnguenti: cuius nomen oleum est effusum.

Christus. Chrisma. Christiani.

¶ Tractat de vnctione chrismat[is] post baptismum que dicitur confirmatio.

¶ Per frōt[is] chrismationē: man[us] impositio designatur: q[ue] alio noie d[icitu]r confirmatio: q[uia] per eaz sp̄ussanct[us] ad augmētū datur et robur: vn̄ cuz ceteras vnctiones simplex[a] sacerdos vel pbr̄ valeat exhibere: hanc[b] non nisi summ[us] sacerdos[c]. id est ep̄s debet conferre. q[uia] de solis apostolis legitur quorum vicarij[d] sunt ep̄i q[uod] p[er] manus impositionē sp̄msctm̄ dabāt: quéadmodū actuū apl'oz lectio manifestat. Cuz audissent (inquit) apl'i qui erāt hierosolymis q[uia] recepisset samaria verbum dei: miserūt ad eos petrū [et] ioannē. qui cū venissent orauerunt p[ro] ip[s]is vt acciperēt sp̄msctm̄: nondū em̄ in quē q[uam] illoruz venerat: sed baptizati tm̄ erant in noie dn̄i iesu: tunc imponebant manus super illos: [et] accipiebant spiritū sanctū. cuius aduēt[us] p[er] vnctionis ministerium designat̄ q[uia] colūba in qua[e] spiritussanctus super xp̄m in baptismo descendit: ad vesperum in cathaclismo[f] reuertēs[g] ramū retulit virentis oliue: cuius vtiq[ue] sacramentuz Dauid propheta prenoscēs: exhilarādā faciē in oleo predicauit.

Act. viij. Mat. iij. mar. j. Lu. iij. Genesis. viij. Psal. cviij.

¶ Tractat de cōsecratione altaris. Panor.

¶ Vngitur preterea sm̄ ecclesiasticum morē: cum cōsecratur altare: cum dedicat̄ templum cum benedicit̄ calix: non solum ex mandato legis diuine. verum etiam exemplo beati Siluestri. qui cum consecrabat altare: illud chrismate perūgebat. precepit enim dominus moysi vt faceret oleum vnctionis: de quo vngeret testimonij tabernaculum: [et] archam testamenti: mensamq[ue] cum vasis. Uerum vnctionis sacramentum aliud quidem[h] efficit et figurat: tam in nouo q[uam] in veteri testamento: vnde non iudaizat ecclesia: cum vnctionis celebrat sacramentum: sicut antiqui mentiuntur: qui neq[ue] scripturas/ neq[ue] dei nouere virtutem. ¶ Monemus igitur vt illum in ordinandis presbyteris: et consecrandis episcopis morem serues [et] facias obseruari: quem apost. sedes obseruat: et infra. Licet romanus pontifex non vtatur baculo pastorali[i] tum propter hystoriam[k]: tum propter mysticaz[l] rationem: tu tamen ad similitudinem aliorum pontificum poteris eo vti.

Exod. xxx.

¶ De sacramentis non iterandis.

Innocentius.iij.

¶ In ordinato in subdiaconū sine manuum impositione: et confirmato nō chrismatis / sz olei vnctione: non fiet iteratio sed supplebitur pretermissuz.

Capitulum primum.

a ¶ Simplex sacerdos. De [con]se. dist. iiij. pbr̄i.
b ¶ Hāc. Sez cōfirmationē in fronte soli ep̄i conferunt. [et] de [con]sue. q[uan]to. vbi de hoc. Ar. [con]tra. xcv. di. p[er]uenit vbi pbr̄i chrismabāt in frōte. Sol[ut]. ill[ud] [con]cessit. Greg. dispensatiue ad tempus propter scādalum. vt ibi expresse patet al's sacerdos nichil cōferret: vt in. c. quanto.
c ¶ Summus sacerdos. i. ep̄s ij. q. ō. vij. accusatio.
d ¶ Uicarij. lxviij. dist. quorum vices.
e ¶ In q[ua]. Simplex relatio ē h[ic] sicut ibi: mulier saluauit q[ue] damnauit. quoniam alia fuit columba q[ue] detulit ramum oliue in archa noe: [et] alia q[ue] descendit super xp̄m dū baptizaretur. T.
f ¶ In cathaclismo. Id est in generali diluuio sine tempore diluuij.
g ¶ Reuertens. Ad archam noe.
h ¶ Aliud quidē. Et sic colligit̄ hic q[uod] aliū ordinez habuit in substantia olim leuita [et] aliū hodie al's videtur etiā eccl'ia iudaizare in idētitate.
i ¶ Pastorali. De cōse. dist. j. nullus ep̄s. [et] xlv. di. disciplina. Ber.
k ¶ Propt[er] historiā. Martialis vnus de discipulis petri: quē posuit dn̄s inter discipulos: cū dixit nisi efficiamini sicut paruulus iste: nō intrabit[is] i regnū celoz [et]c. quē postea petrus cū alio ad predicādū misit in germania: q[ui] cū iret mortu[us] ē [et] redijt collega ad petrū: [et] petr[us] ait. Accipe baculū [et] tāgēs cū dic vt i noie dn̄i surgat [et] p̄dicet. [et] viuit. xl. die a t[em]pe mortis tetigit eū [et] resurrexit [et] p̄dicauit: [et] ita petrus remouit a se baculū [et] dedit subdit[is]. Designant̄ aūt p[er] baculū ea q[ue] his v[er]sib[us] cōprehēdunt̄: In baculi forma p̄sul dat̄ hec tibi norma. Attrahe p[er] p̄mū: medio rege: pūge p[er] imū Attrahe peccātes: rege iustos: pūge vagātes. Attrahe: sustēta: stimula: vaga/ morbida/ lēta. Vinc.

Baculi ep̄alis significatio.

l ¶ Mysticā rōnē. Q[uia] bacul[us] h[abe]z i summitate recurnationē q[ua]si ad trahēdū. q[uod] nō est necessariū i romano pontifice: q[uia] null[us] ab illo diuertere pōt: finalit̄: q[uia] eccl'ia nō pōt esse nulla. xxiij. q. j. pudēda. i fi. Uel q[uia] p[er] baculū designat̄ coertio siue castigatio: iō alij pōtifices recipiūt a suis superiorib[us] baculos: q[uia] ab hoie potestatē recipiūt. roman[us] pontifex non vtit̄ baculo: quia potestatē a solo deo recipit.

¶ De sacramentis non iterandis. ¶ Dicto de sacramēto vnctiōis. q[uia] sūt q̄dā sacra q[ue] nō iterant̄ ne p[er] iterationē fiat iniuria sacro pri[us] collato. iō [et]c. Qualit̄ āt de iniuria fieri sacro. vide glo. de apost. c. ij. de [con]se. dis. j. ostēdit. Ul q[uia] in sacramētis q[ue] iterant si vnctio fiat ut eis iterat̄ vnctio: al's nō ideo [et]c. De hac materia habes. lxviij. dist. eccl'ys [et]. q[uod] ergo. cum i se. j. q. vij. saluberrimū. in. fi. de cōse. distin. iiij. qui bis [et]c. Ioan. an.

divisio

Pastoralis. ¶ Due sūt ptes. Sc̄da ibi: ad quod. Et prima subdiuiditur. Sc̄da ibi: ꝛ si. Joan. an.
¶ Glo. ista recitet ꝓ obiec. ꝛ solutiones.
a ¶ Permitti. Ad hoc nō videt r̄ndere.

Presbyt. h ¶ Ordinant. man⁹ pb̄ri ꝛ dyacōi chrismat; liq̄re pungi nō debēt. xxiij. di. p̄terea.
i ¶ Impositionē. Sacerdotib⁹ ꝛ dyaconib⁹ man⁹ imponit. xxiij. di. q̄rūdā. ꝛ eoꝝ ꝯsecratio filijs ē. xvi. q. j. §. ecce euident. sꝫ differētia ē: qꝛ ep̄s ꝛ oēs pb̄ri q̄ ibi sunt sup caput ipius pb̄ri ordinandi man⁹ imponūt. xxiij. dis. pb̄r. cū ordinat. dyacono vero solus ep̄s manus super caput illius ponit. vt dis. ea. ca. dyacon⁹.

Ponit differētiam in manus impositione p̄sbytera li ꝛ dyaconali.

Pastoralis ꝛ li̇tra. ¶ Preterea nos cōsulere voluisti an permitti[a] debeat ministrare: q̄ sine impositione[b] manuū fuerit ad ordinē subdiaconatus assumptus: ¶ Et si confirmationis sacramentum in eo debeat iterari: q̄ per errorē fuit nō chrismate sed oleo delinit⁹. ¶ Ad qd̄ breuit̄ duxim⁹ r̄ndēdū: q̄ i talib⁹ nō est aliq̄d iterandū[c]: sed caute supplēdū[d] qd̄ incaute fuerat p̄termissum. Honorius iij. archiep̄o lōdoñ. et ei⁹ suffraganeis. ¶ Prohibet sepultos a schismaticis exhūari vestimēta cū q̄b⁹ celebrarūt iterū b̄ndici: ꝛ altaria in q̄b⁹ celebrarūt iterū cōsecrari. Ca. ij.

A Nobis hūilit̄ q̄siuisti q̄d fieri debeat de mortuoꝝ corpib⁹: q̄ t̄pe scismatici ꝛ ī probi vualdemarij: a scismaticis sunt sepulti. Et de indumentis sacerdotalibus cū quibus necnō de altaribus in quibus degradati pb̄ri celebrarūt ¶ Nos aūt inq̄sitioni v̄re breuiter r̄n. q̄ nō credim⁹ ob hoc dūtaxat sepultos hmōi exhumādos[e]. Aut debere indumēta talia iterū benedici[f]. Uel reconsecrari altaria[g] supradicta Grego. ix. archiep̄o lōdoñ.

¶ Si i ordiatiōe pb̄ri vel dyaconi manus impositio fuerit p̄termissa statutis t̄pib⁹ supplebitur. Capit. iij.

Presbyt̄ et dyacon⁹ cū ordinant̄[h]: man⁹ ipositionem[i] tactu corpali (ritu ab ap̄lis[k] introducto) recipiūt. qd̄ si omissum fuerit: nō ē aliq̄ten⁹ iterādū: sed statuto t̄pe ad hmōi ordines conferendos caute supplendū[l] qd̄ p errorē extitit pretermissum. ¶ Suspēsio[m] aūt manuū: dꝫ fieri cuꝫ oratio sup caput effunditur ordinandi.

¶ De filijs pb̄roꝝ ordinādis vel non. ¶ x conci. picta.

¶ Illegitimus no ordinatur nisi vt religiosus fiat: nec tūc p̄ficit̄. i. ad prelaturā nō habilitatur. Capitulum. j.

Ut filij[n] presbyteroꝝ: et ceteri ex fornicatione[o] nati ad sacros ordines non promoueant̄

ſꝫ q̄ anteq̄z suppleātur ista ministrare non dꝫ. lij. dist. sollicitudo: ꝛ satis videt̄ respōdere ex eo q̄ dicit l̄ra suppleri. quia nō dicitur actum cuꝫ aliq̄d supest ad agēdū. vij. q. j. illō. ꝛ. c. nihil. et C. ad sil. l. penl̄. in fine.
¶ Glo. seq. sic̄t. ꝯtrariū ꝛ solutit.
b ¶ Impositione. Quaꝫ solus ep̄us facere pōt diaconib⁹. xxiij. di. dyacon⁹. Sꝫ ī. xxiij. disti. subdyacon⁹. vbi dr̄ q̄ subdiaconus nō recipit man⁹ impositionē. sed illud ca. loq̄t de ipositiōe man⁹ ꝯsecratoria que nō dat̄ subdyacono: sꝫ hec ipositio man⁹ est q̄dā b̄ndictio. sic accipit̄. lxix. dis. quoniam. ꝛ. j. q. j. manus.
c ¶ Iterādū. Et sacramentū nō debet iterari ne sacramēto fiat iniuria. d ꝯse. dis. iiij. ostēdit̄. ꝛ j. q. j. qd̄ quidā.
d ¶ Supplendū. Sic. ī. c. proximo. circa prin. ꝛ. j. q. j. §. ecce. ꝛ. ī. e. presbyter.

Adde q̄ nec dr̄ factū qd̄ diu nō durat. l. si pro p̄re. §. ꝯsum. ff. de in rēver. glo. j. l. l. itē eo rum. §. qd̄ si dat⁹. ff qd̄ cu iusq̄ vni.

k ¶ Ab ap̄lis Ap̄li eñ cū de p̄cepto spiritussācti paulū et barnabā mitterent ad euāgeliū predicādū gētib⁹ man⁹ eis inposuerūt: ꝛ ideo ritu introducto ab apostolis pb̄ris ꝛ dyaconib⁹ manus iponit̄ vt dicit̄. lxxv. disti. q̄ die dn̄ico. sumit̄ ordinatio ep̄oꝝ siue consecratio ab ap̄lis. scilicet petro ꝛ iacobo ꝛ ioanne introducta est dantib⁹ formā successoribus. lxvj. di. porro.
l ¶ Supplendum. ī. e. pastoralis.
m ¶ Suspēsio Quando ep̄s incipit orationem ad benedicēdū sacerdotem: tūc pb̄ri omnes qui p̄io tangebant caput debēt eleuare manus ita q̄ non tangant caput ordinandi. qd̄ ex ipso facto melius patet qualiter debeat fieri q̄ aliquo iure exprimi. sic. ī. de dona. apostolice. quedam sunt que melius possunt intellectu percipi q̄ locutione exprimi. ff. de solu. ratum. ff. rē ra. haberi. quo eni̇ §. iulianus.

ꝫ Concor. l. q̄ test am to. ff. d excu. tuto. et de sētē. excō. a nobis ij. i glo. in ver. opinionem.

divisio

A Nobis. ¶ Sūt due ptes quaꝝ q̄libet subdiuidi pōt in tres. Sc̄da ibi: nos autem.
e ¶ Exhumandos. Propt̄ hoc corpa exhumari nō debent: quia illis non nocet talis sepultura: dummodo al̄s boni fuerint. ī. de sepult. sacris. ꝛ. xiij. q. ij. anime defunctorum.
¶ Glo. seq. recitetur per. q. ꝛ solutionem.
f ¶ Benedici indumenta. Propterea iterū benedici nō debēt. ex quo semel ꝯsecrata sūt. Et hec fuit dubitatio: qꝛ vestimentis eccl̄ie alij q̄ sacrati hoies vti non debent. de cōse. dist. j. vestimenta. sed vestimēta propterea non polluuntur.
g ¶ Altaria. Itēꝝ propter hoc recōsecrari non debēt. de ꝯse. dist. j. si motum. ꝛ. c. ecclesijs. qꝛ ꝓpter hoc nō sunt execrata sicut nec eccl̄ia: licꝫ polluat̄ sanguie de consecra. di. j. ecclesijs.

Continuatio

¶ Rubrica de filijs pb̄roꝝ. ¶ Uidimus de ordinandis: q̄ ex varijs causis impediūtur inter quos est vitium originis. ideo ꝛc. ¶ De ista materia habet̄. lvj dist. per totum. et repetitur in. vj.

divisio

Ut filij. ¶ Sūt due ptes. Sc̄da ibi. Sꝫ neq̄. non faciēs ad titulū. Prima pars duas prohibitiones ponit: ꝛ a prima vnum casum excipit. ibi: nisi. Joh. an.
n ¶ Ut filij. Statuimus.
o ¶ Ex fornicatiōe. Si. ī. de elect. cuꝫ in cūctis. ī. de ser. non ordi. consuluit. ꝛ. xxxv. q. iij. de incestis.

a ¶ Prelation. Sic. j. eo. c. vi. sine dispensatione sedis apostolice: vt ibi.
b ¶ Neqꝫ seruil. j. de ser. non ordi. cōsuluit.

diuisio A D presentiā nrām. ¶ Prima narrat surreptitiā impetrationem. Circa quam secunda dat iudicē ibi. ideoqꝫ.

m ¶ Innotuerit. Sed qualiter potuit ei innotescere? Rñ. si ipse fuit ei ꝯfessus qñ ipsū examinauit. xxij. q. v. hic videt. Uel dicas innotuit quoquo mō. ff. de admi. tu. q̄dā decedēs. §. vl. ꝛ si epūs hec sciebat non tenebat ei dicere: qꝛ q̄ sciuit certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. ꝛ vē. l. j. in fi. Sed qs pbabit inotuisse epi scopo? Ille q̄ dicit ꝛ allegat sciētiā debet ꝓbare ff. de pba. veri ꝛ. lxxxij. di. ꝓposuisti. sed p̄sumptio est ꝯtra epm̄ ꝙ ipse sciuerit q̄ eum examinauit vel fecit examinari. xxiij. disti. qñ episcopus. ꝛ presumitur ꝙ nihil omiserit de ꝯtingentib⁹. xj. q. iij. absit. ꝛ. s. de eta. et quali. accepimus. vnde videtur ꝙ ipē d̄beat probare se ignorasse si innotuit ponitur. s. de resc. cū ꝯtingat.

¶ Nisi aut monachi fiant: vel in ꝯgregatiōe canonica regulari viuētes. plationē[a] vero nullaten⁹ habeāt. ¶ Sꝫ neqꝫ fuit[b]: nisi a dn̄is suis libertati donent. ꝑ. G. lex. iij. lico. electo

¶ Illegitim⁹ fili⁹ sacerdotis qui hoc tacito p rescriptū apostolicū paternā ecclesiā impetrauit remouet ab illa. Ca. ij.

A D p̄sentiā nostrā accedens R. pbr̄: tacito[c] ꝙ esset fili⁹ sacerdotis: impetrauit a nobis: vt in ecclīa in qua pater eius ministrauit / existeret capellan⁹. ¶ Ideoqꝫ mandam⁹ quaten⁹ si tibi cōstiterit ꝙ memoratus R. sit in sacerdotio genitus: ꝛ ꝙ pater in eadē ecclīa ministrauit[d] (nō obstantib⁹[e] p̄dictis lr̄is nr̄is) ip̄m amoueas ab eadē. Idem.

¶ Nō pōt fili⁹ sacerdotis eccle prie p̄esse. b. d. cū se. Ca. iij.

P Resentiū auctoritate iubem⁹: vt filios sacerdotum in ecclesijs paternis[f] ministrare: vel eas qualibet occasione obtinere nullaten⁹ patiaris[g]: sed ipsos ab ecclesijs in quibus pr̄es eorū ministrasse noscunt: studeas penitus amouere. Idem vigorn. epo.

¶ Idē dicit. Ca. iiij.

C Onqrente nobis. M. clerico[h]: et infra. ¶ F. tue mādam⁹ quaten⁹ si publicum est et notorium[i] patrē R. clerici habuisse in predicta ecclesia personatum: filiū eius ibidem ministrare / aut eiusdem eccl'ie personatū habere nullatenus patiaris et si iam institutus est ibi: eum inde nō differas amouere[k].

Idem londoñ. epo.

¶ Epūs qui sciēter contulit filio sacerdotis paternam ecclesiā exinde eū remouere nō pōt Capitulum. v.

V Eniens ad p̄sentiā nostrā. R. cleric⁹ nobis ꝓposuit ꝙ cū illū ad capellā sancti. L. quā ei ꝯcessisti ipbr̄m ordinasses: ip̄m ea postea spoliasti, eo ꝙ pr̄ ei⁹ i p̄scripta ecclīa ministrauit[l]. ¶ Ideoqꝫ. f. t. mādam⁹ quatenus si tibi innotuerit[m] qñ eam sibi dedisti ꝙ pr̄ eius pbr̄ i dicta ecclesia ministrasset: ipsam ei restituas[n] ꝛ i pace dimittas: amoto alio si quem instituisti forsitan in eadem. ¶ Uel si hoc ignorās fecisti, ex quo ad ecclesiam ip̄am eū i pbr̄m ordinasti[o] eam sibi restitue.

c ¶ Tacito. et sō nō valuerunt lr̄e. s. de rescrip. sup lr̄is. ꝛ. xxv. q. ij. §. si legibus
d ¶ Ministrauit. Nullo mō / qꝛ si media psona interuenisset secus esset. j. c. ex trāsmissa. et. ca. ad extirpādas. extūc em̄ si fuisset legitim⁹ licite posset ibi ministrare ꝛ alibi. alīs nō. j. c. ca. fi.
e ¶ Nō obstātib⁹. Qꝛ ipetrate sunt tacita veritate. s. s. d̄ eta te ꝛ quali. eā te. secus si ex certa sciētia illū recipi mādasset. Et sic est arg. ꝙ nō est semp obediēdū lr̄is siue mādato pape. ar. s. de rescri. si qñ. ꝛ ca. p̄dicto. eā te. Itē est ar. hic ꝙ lr̄e ipetrate tacita veritate non conferunt iurisdictionem.
P Resentiū.
f ¶ In paternis. Idē iuris est de alijs. j. e. c. vlt. vnde supple maxime.
g ¶ Patiaris Nisi habeant illas per dispēsationē ap̄lice sedis. j. e. c. ex tua. ꝛ. c. pe. ꝛ vlt. Et idē est si sit ꝑpetu⁹ vicari⁹. j. e. cōstitut⁹ alīs expellant et alijs idoneis pferant. j. e. c. vlt. De hac materia dicet. j. e. c. vltimo.

¶ Con. cor. l. si qs alia. §. si cū lus haberet. ff. quē ad. ser. amit.

¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit.
n ¶ Restituas. Qꝛ qd̄ benigne cōtulit fraudis ꝯsilio nō debuit reuocare. ff. de edil. edic. ad res donatas. Uin. ꝛ de pe. di. j. ꝯtulit. bet. si. xxij. q. ij. nō em̄. ꝛ. xvj. q. ij. visis. Sed nōne pt̄ epūs ꝯ factū suū venire si est illicitū: ita videt. xxv. q. ix. ꝙ qs ꝯmisit. ꝛ. s. d̄ elec. nosti. ꝛ. j. de re. ec. nō alie. si qs pbFor. ꝛ. C. de euic. si tibi liberam. sed hoc p̄cipit in odiū epi q̄ talē sciēter eligit. si. j. de cleri. ꝯiu. diuersis fallacijs. ꝛ in hoc facit papa grām̄ huic sacerdoti: vt ille epūs decetero tales nō ꝓmoueat ꝛ cū ignorauerit ip̄m fuisse talē tolerat in eadem eccl'a de gratia. quousqꝫ prouideatur ei in alia ecclesia. et sic in p̄mo casu ꝓpt culpā epi dispēsat cū eo papa: in alio casu toleratur ad tempus.

¶ Con. cor. l. veri⁹. cū glo. ff. de pba. ꝛ. ff. de adnu. tu. l. hoc autem.

¶ Con. cor. l. ij. de iur. et facti igno. et l. si res obligata. ff. d̄ leg. j.

h ¶ C Onquerente. ¶ M. clerico. Qui p̄ntat⁹ erat a p̄mo eccl'e. ꝛ iste R. molestabat eū sup illa ecclesia in qua pr̄ ei⁹ nullo medio ministrauerat.
i ¶ Notoriū. Qualit' dicat aliq̄d notoriū eē: habes j. de coha. cle. ꝛ mu. c. vlt. qꝛ si ibi ministrauit non pōt esse nō notoriū. s. de trāsla. quanto.
k ¶ Amouere. Cū nō ostēdat dispēsationē apo. se. vt dictū est. s. c. pri. ꝛ idē hic dicas.

diuisio V Eniens. ¶ Sūt due ptes. Prima ponit q̄relā clerici. Scd̄a ibi. ideoqꝫ. ꝓcedet distinguēdo. secūdū membrū ibi. verū. Io. an.
l ¶ Ministrauit. Marie. j. e. c. vlt. ex q̄ nō est legitim⁹.
¶ Glo. se. q̄rit ꝛ dupl'r soluit. vel q̄rit ꝛ alle. p ꝛ ꝯ.

¶ Glo. se. signat ꝯtrū ꝛ soluit. Scd̄o q̄rit ꝛ soluit. ꝯ solutionem alleg. ꝛ rn̄det.
o ¶ Ordinasti. Ar. ꝯ. l. di. ex penitentib⁹. ꝛ. lxxxj. di. si qs sine. ꝯ hoc fit ex dispensatione: vt dixi. Nunquid interi est plat⁹: ita ꝛ habebit oia. ff. de bo. pos. l. ij. Sꝫ ꝯ vr̄ ꝙ nō sit plat⁹: plat'ra em̄ ad temp⁹ dari nō pōt. lv. di. precepta. sicut nec hereditas tpalis. ff. de adop. si tibi. ꝛ. ff. de here. institu. hereditas. ꝛ. ff. de reg. iur. actus legitimi. sicut nec libertas. ff. de manu. testam.

libertas.ff.de pe.quesitū.§.ij.sed hoc itelligit̄ fieri de mādato dñi pape:al's nō esset platus.

P Roposuit. ¶ Primo ponit clerici supplicatio.scdo gratiosa puisio ibi.ceterum.

¶ Glo.seq.alleg.iiij.iura.

a ¶ Carere. Et ita est h̄.arg.qd hz ordinē debe-at hr̄e bñficium lex.di.c.j.z.ij.et j.d pbē.eps.z.j.q.iij. si quis obiecerit.

¶ Glo.se.obijcit dat sol. P.scdaz per suppletionē Tertia Vincē.z lau. demū vacillat qs istoz sit prelatus.

b ¶ Cū assensu eiusdē. Sz q̄re reqrit̄ assens' illi' z nō pṫoni: z illo.lxxiij.di. pncipali.z.c.se. P.dixitq pron' eligit solū platū et iste subdiaconus erit plat'.z iō ꝯsens' ei' exigebat̄.j.de iure pa.postulasti vl' supple vt pṫoni cōsensus pncipalē.vl' dicas inclius q sacerdos erit platus: z vt dicebāt Lau. et Vi.z subdiaco- n' tolerat̄ ex dispēsatiōe.z iō cōsensus pṫoni dz reqri pncipal'r: ex pṫonus pntabit pbr̄z de assensu clerici z isti eq̄liter habebūt bōa ecclesie. Et hoc q dr̄ de isto R. potl' credo dictū ex dispēsatione q̄ de iure: qr ex eo q dicit indignū est vt ipse zc. qr sacerdos dz h̄re d iure admi-nistrationē. z s'm hoc satis vr̄ q cleric' sit plat' ex dispēsatione pape vt dicit P. z sacerdos erit seruitor ecclesie q inuit illa lr̄a q eccl'e seruiat. zc. qd satis vr̄: sz ex lr̄a potl' colligit̄ q pbr̄ sit platus q̄ cleric' ex eo qd dicit solus pbr̄. z ex eo q dicit sine ministri suffragio. Et est ar. q clerici pñt h̄re pbēdas distictas z diuisas

¶ Glo.seq.alleg.v.iura.

c ¶ Sol'. Ar. q eccl'a ðdicari nō dz nisi tm̄ assignet̄ eidē q duob' sufficiat.ar.vij.q.j.illud.z.lxxxj.di.i ol-bus.de ꝯse.di.j.hoc dz statui.z.c.nēo.z.j.q.ij.placuit.

tuas: donec in alia eccl'ia sibi prouideas vñ honeste valeat sustentari. I dē Oxoñ.epo.

¶ Oram ꝯtinet.et.h.v. Ex q̄ filius sacerdotis ēordiat' nō dz carere bñficio. Jo.an. Ca.vi.

P Roposuit nobis R. lator pñtiū: q cū ad eccl'esiam de sabel a dño fundi fuerit p̄sentat': tu curā aiarū noluisti sibi cōmittē: p eo q esset fili' sacerdotis. ¶ Ceteruz qr idignū est vt ipse postq̄ est in subdiaconū ordinat' oīno debeat eccl'iastici bñficij puisione carere[a] mandam' q̄ten' aliquē honestū pbr̄m cū assensu[b] eiusdez clerici iueniri studeas q eccl'e seruiat supradicte: ita q p̄fat' R. medietatē oim bñficioꝝ p̄dicte eccl'ie eidem in suo ordine suiēdo: pacifice debeat obtinē. Nō eni sol'[c] pbr̄ missaꝝ solēnia/ vl' alia diuina officia pōt sine ministri suffragio celebrare. I dē archiepo cātu.

¶ Fili' preesse pōt eccl'e cui pr̄ p̄fuit mediate. Ca. vij.

E X transmissa conquestiōe Gu. clerici percepim': q ad abbatis de castri presentationē i quodā bñficio eccl'e de ll. eum in pñti recipe distulisti eo q pat' eius in prefata eccl'ia mīstrauit: q̄ defuncto media'[d] itercessit persona cui predictū bñficiū ē collatū. ¶ Jdōqz mandam' q̄ten' si est ita: p̄noiatū Gu. ad p̄fatū bñficiū admittere nō postponas nō ideo min' obs'uato[e] apl'ici rescripti decreto: qd successionē[f] in eccl'ia dei hereditariam detestat̄. I dē vigoꝛ.epo.

¶ Fili' p̄esse pōt eccl'ie i q̄ pr̄ sine titulo ministrauit. C. viij.

C Onstitut' in pr̄e.n. G. cleric': supplici nobis insinuatione monstrauit: q cū capellaz de stoxtoñ canonice fuisset adept'. z eā plurib' annis pacifice possedisset R. miles tēm ea sine iudicio spoliauit[g]. Cūqz memorat' cleric' exide apud te deposuisset q̄relā: obiectū fuit ei q pr̄ su' i capella ministrauit eadē z isra. ¶ F. tue mandam': q̄ten' si tibi cōstiterit q idē cleric' a capella fuerit p̄dicta p potētiaz laicalē eiect'[h]: z q pr̄ ei' p̄fate capelle psona seu ppetuus[i]

¶ Ex trāsmissa. ¶ Primo ponit q̄relā. scdo puidet et soluit obstaculū. Scd'a ps ibi. idōqz. Jo. an.

¶ Glo.seq.no.nomē heredis. zc. alle. ij. iura in ꝯtrium alleg. iiij. et soluit.

d ¶ Media. Not. q nomen heredis primū significat nō vlteriorē sed nō semp: z sed in quibusdā speciebus. ff. de ver. sig. sciēdū. vero. C. de pe. l. honor. Arg. j. C. de here. isti. l. vl. vbi de q heres heredis testatoris est heres. z. C. de leg. in annalib'. ff. de ver. sig. heredis. ff. de lib. z posthu. l. j. So. regulare est vt p mul tas successiones accipiat̄ nomen heredis: vt in p̄dicta l. sciendū. z ꝯtraria sp̄alia sunt. et si iste Gu. fuit legitimus nulla dispēsatio est necessaria ex quo medius intercessit p sona vt dicit h̄ i si. et hic nō dr̄ q nō fuerit legitimus. Ber.

e ¶ Obseruato. i. nō ppt̄ hoc min' obseruat̄ decretū illd quo phibet̄ filij succedere in paternis eccl'ijs. vt. s. e. pñti. z i eccl'ia successio esse nō debet. viij. q. j. apostolica.

f ¶ Successionē. No. q hereditaria successio i filijs z etiaz i holb' eiusdē loci cōsiderat̄. j. de iure pa. ꝯsuluit. z. j. de isti. ad decorem. z. j. de de. ad hec.

C Onstitut'. ¶ Prima ponit questionē secūda puisionē ibi. fraternitati

g ¶ Spoliauit. Quod d iure fieri nō potuit. xvj. q. vij. laici. z. c. s. sanctorum. nec etiam i holbus clericorum laici habent potestatem. xxiij. q. viij. scire. z. xij. q. ij. ecclesiarū.

¶ Glo.seq.obijcit z soluit.

h ¶ Eiectus. Sed cū iste fuerit spoliatus debuit restitui simpl'r anteq̄ cognoscat̄ de iure suo. j. de resti. spo. in lr̄is. z. c. itē cū qs. z. c. ex ꝯq̄stiōe. Sed hoc iō fit q mandat papa īqri: qr non agebat ipse possessorio sz petitorio z possessorio. qd pz ex ipa lr̄a in principio: qr dicit se canonice institutum: et fuisse postmodū spoliatuz. z ideo de vtroqz mādat īqri. sic. j. de resti. spo. accepta. Al's si simpl'r petijsset restitutionē: restitut' fuisset sine cause principalis cognitione.

¶ Glo.seq.ponit duo dicta. ad secundum signat contrarium z remittit.

i ¶ Perpetuus vicarius. Nota q licet pater tēporalis vicarius fuit ibi nō videt̄ impedimētum prestare filio: qr cū pater nullum habuit titulū velius in re. cessat ius successionis. Jtem si pr̄ fuerit prelatus: pōt ibi esse canonic' filius si de legitimo matrimonio natus. j. eo ad hec. contrarium videt̄ dicere. j. eo. ad abolendam. et ibi de hoc dicetur.

hered'. ff. d p. sig. z. l. fi. C. de sepul. viola. z glo. in. l. j. i pn. ff de peti. here.

diuisio

† Adde c. discernimus. z ibi mo. d iudi. z i. c. romana. §. j. de fo. ꝯpe.

Spoliat' intētās possessoriū et petitorium nō ē ante ola restituend'.

† Con-col. l.

a ¶ Noie. Si pater ministrauit ibi noie filij patet q̄ fili⁹ erat prelat⁹: q2 is etiā possidet cui⁹ noie possidet. ff. de acqui.pos. qḋ meo.insti. de interdic.§. possidere .j.de resti.spolia.cū venisset.j.de prescrip.si diligēti.

b ¶ Perceptis. Uel etiā qui percipi potuerunt.j.de resti.spolia. gra nis.vbi de hoc.

quo papa mandat eos remoueri: ⁊ est versi.j.e.c.vlti.

¶ Glo.seq.notat dispensationē semel factam ⁊c̄.

g ¶ Irritari. Ergo dispēsatio semel facta nō est reuocāda ampli⁹ sicut nec iniurie remissio. xxiij.q.iiij. si illic⁊ iuxo bn̄ficiū decēs ē esse māsurū.in aut.ↄsti. que digni.li.a pa.po §.illud q̄q3.col. vij.de⁹ em dona sua multiplicat. de pe.di.j. ↄstuli bet.⁊.j.ḋ scisma. fraterni.

Casus lr̄alis.

Ex tua no. ¶ In pria ponit ↄsultatio. in scḋa rn̄sio.ibi sup quo. Jo.an.

¶ Casus. ¶ Archiepiscop⁹ eboracen̄. obtinuit indulgentiam a dn̄o papa vt posset dispēsare cū filijs sacerdotu3 vt remanere possent in ecclesijs q̄s patres eorū nullo medio habuerūt dūmodo essent bone vite et opinionis vel lōgo tp̄e eccl̄ias tenuissent. Archiep̄s dispensauit cum aliq̄bus taliū. Post ista3 dispēsationē quidam ad iudices impetrauerunt lr̄as a papa: vt si cōstaret predictos eē filios sacerdotū vel clericorū q̄ primo an illos eccl̄ias tenuerūt iponerēt illis silētiū. ⁊ ecclesias illas ip̄is impetrātib⁹ assignēt tacita veritate de premissa dispēsatiōe. Archiep̄s consuluit dn̄m papā vtrū p litteras illas dispensatio sua debeat reuocari. Rn̄det papa q̄ si p priores lr̄as cum aliquib⁹ dispēsauit dispēsationem illā nō vult p posteriores lr̄as irritari. In fine ꝓhibet papa clericos laice donationis intuitu in ecclesijs sine auctoritate ep̄i sui institui. ⁊ institutos precipit remoueri.

vicarius non fuerit (l3 in eadē noie[a] euisdē. G. q̄nq3 ministrauerit) ipsam sibi cū reditib⁹ ꝑceptis[b] restituere nō omittas.

Idem eboracen̄.archiep̄o.

¶ Sibi cui cōcessum ē a papa vt possit dispēsare cū filijs sacerdotum circa eccl̄ias paternas immediate tenēdas cū aliquo dispēsat ille p litteras iusticie postea cōtra eū impetratas remoueri nō poterit. C. ix.

Ex tua nobis parte est ꝓpositum. q̄ cū olim ad tuā cōsultationē[c] sup filijs sacerdotum: tales a nobis lr̄as recepisses: vt eos posses in ecclesijs quas patres eorū nullo mediāte possederāt sustinere: quos ꝓbate vite ⁊ sane cōuersationis cognosceres: vel q̄s lōgo tp̄e illas tenuisse cōstaret q̄dā ad iudices lr̄as impetrauerūt vt si constaret eos esse filios sacerdotū vel clericorū q̄ in primo ante eos[d] eccl̄ias tenuerunt: sup his imponat eis ap.cessante silētium: ⁊ eccl̄ias istas ip̄is[e] assignēt q̄nuis in eis se ostēdere nequeāt[f] p ep̄os institutos. ¶ Sup quo tibi.t.rn̄. q̄ si p priores lr̄as cū aliquib⁹ clericis dispēsasti dispensationem tuā posterio2 lr̄arū intuitu nolum⁹ irritari[g]. Alios ꝓo clericos laice donationis[h] intuitu in ecclesijs sine auctoritate pōti. sui institui: aut institutos remanere auctoritate apo. prohibem⁹.

Idē cantu. archiep̄o ⁊ eius suffraganeis.

¶ Si manifestū est q̄ filius in eccl̄ia immediate successit patri: sine aliqua testiū receptione ab illa remouebit. Capi.x.

Quoniā est sacris canonibus prohibitū. et infra. ¶ Precipim⁹ quaten⁹ si manifestū ⁊ publicū fuerit: patres i eccl̄ijs ꝑsonat⁹ gessisse: filios ab eisdē (si etiā eas adepti sūt) penit⁹ excludatis[i] nec ad ea3 gubernationē vlterius[k] assumātur. ¶ Nolum⁹ eñ vt cā in iudiciū deducat̄ vl' testes etiā admittant̄ si hoc manifestum[l] existat.

Idē cātua.archiep̄o.

¶ Filius etiam legitimus remouetur ab ecclesia in qua immediate successit patri vicario vel rectori. Capitulum.xi.

Ad extirpandas successiones: et infra. ¶ Fraternitati mandamus quaten⁹ si qui filij presbyterorū[m] prouincie tue: teneant ecclesias: in quib⁹ patres eo2 tanq̄3 ꝑsone vel vicarij[n] (nulla ꝑsona media[o]) mi

Con cor.i. f3 si vnus §.filio. ff. de in in.⁊ i.l. j.co.ti.

h ¶ Donationis.j.q.vij. si q̄s oēm.l h.imo suspēdi dn̄t clerici ⁊ cōrone ꝓuari q̄ eccl̄ias recipiūt de manib⁹ laicorū ⁊ laici sunt excōicādi.j.de iure pa. p̄terea cū ip̄i tale ius possidē nō p̄nt. ḋ. ḋ elec. sacrosā.⁊.c. massana. nisi i capella vbi p̄ron⁹ h3 tm̄ ius p̄ntādi.j. ḋ iure pa.a nob. c.q̄ cū autē. ⁊.c. cū aūt.⁊.c.pastoral'.⁊ nō ius ↄferendi.j. e.c. vlti.

Quoniam. ¶ Pria recitat factū. scḋa puidet. ibi: nolumus.

diuisio

i ¶ Excludatis.ḋ.e. p̄sentiū. ⁊.j.eo.ca.vlti.

k ¶ Ulterius. Et ita loquit̄ de illegitimis: et sic nec i p̄mis nec i alijs institui debēt: vt.j.e.c.vlti.

¶ Glo.se. notat q̄ i māifestis ⁊c̄. alle.iiij.ↄco2.i ḋriū.all'.iiij. iura.

c ¶ Cōsultationē. Improprie ponit̄: q2 eū rn̄det̄ consultatiōi tue cōe ostēdit̄ p rn̄sionē. ar.j.de vo. ⁊ vo. redēp. ex multa.⁊ iō expone ↄsultationē.i.supplicationē q2 indulgentiā cōtinet hec decre.et hoc pt3 ex eo q̄ dicit.j.dispēsasti: ⁊ dispēsationē. ⁊ ꝓbat̄ hoc.j.e.ca. pe.et vlti.nam papa tm̄ cū talibus dispēsat vt ibi dicitur.

Rn̄sio ad ↄsultatiōe3 facit ius cōe

d ¶ Eos. Scil3 cū quibus fueras dispensatum.

e ¶ Ipsis. impetrantibus.

f ¶ Nequeāt. hoc iō dicit: q2 de gr̄a ip̄i obtinuerūt lr̄as ꝓ istis eccl̄ijs obtinendis. Et ex hoc pt3 q̄ eccl̄ias licite retinere nō poterāt p solā concessionē ep̄orum ex

l ¶ Manifestū. Et ita habes q̄ in manifestis ⁊ notorijs ordo iudiciarius nō est obseruādus.ij.q.j. de manifesta.et.c.qui lotharius.j.de ap.cū sit romana. in fi. C.de accusa.ea quidem. Arg.cōtra.ij.q.j.deus omp̄s. ⁊.j.de diuo2.porro.⁊.ḋ. de elec.bone.

Notoriū non reqrit ordine3 iudiciarium.

Ad extirpādas succes. ¶ Prio ponit̄ decisa cōsultatio.scḋo respōsio.secūda ibi fraternitati.

¶ Glosa seq.rect.per.q.an prohibitio filiorum ⁊c̄.

m ¶ Filij pb̄rorum. Uel etiā nepotes vel inferiorum q̄libet quo2 est ius succedēdi. arg.insti. de here.qua. ⁊ dif.§.sui. In collateralib⁹ nō ꝓhibet̄.arg.j.de offi.de leg.ex parte.et q̄libet repellit̄ q̄ quasi iure successionis ecclesiā sibi vēdicare intēdit. q2 ibi nō habet locū successio.ḋ.e.ex transmissa.in fi.⁊. viij.q.j.apostolica.

n ¶ Uicarij. Perpetui.ff.ḋ.c.constitutus.

o ¶ Nulla persona media.ḋ. eodem ex transmissa.

a ℭ Amouere. Etiā si sint de legitimo matrimonio nati ne videatur locū habere successio. viij.q.j. aplica. secus si media persona intercessisset: q2 de iure cōi ibi z alibi possent prefici cum sint legitime nati.

Ad hec. ℭ Cōmunis diuisio. seba ibi: sciat.

ℭ Glo. se. signat cōtrariū.

b ℭ Legitimo .j.e. ad abolēdā. Arg. ꝯ ƺm vnaꝫ lec. ꝫ illud marime qđ est ibi tenet cōparatiue. al's illegitimi ...

nistrarunt eos (siue geniti sint in sacerdotio: siue nō) ab eisdē eccl'ijs nō differas amouere[a].

ℭ Clemēs .iij. cassel. archiepo.

ℭ Filij epi legitime nati pro moueri pōt ad ordines z in paterna eccl'ia bñficiari. Ca. xij.

Ad hec ex parte tua nostris aurib⁹ est relatū: z infra. ℭ Qđ a nobis fra. tua reqsiuit an a pōtificibus generati valeāt ad sacros ordines promoueri si scientia fuerint z morū honestate probabiles. ℭ Sciat fr. t. ꝙ si ex legitimo[b] sunt matrimonio procreati / nec aliud canonicum obuiat licite possunt ad sacros ordies ascēdere: et in eisdem ecclesijs in quibus presunt vel prefuerūt genitores eorum beneficium obtinere[c]. Idem.

ℭ Nō pōt filius esse vicarius illius ecclesie in qua pater primus fuit rector. Capl'm. xiij.

Michael pbr̄ de sctō germano transmissa nobis cōquestione mōstrauit: ꝙ cum eccl'ia scti. J. de coroñ. tue diocesis canonice sit adept⁹. M. filius antonij: qui primo ante ipsius ecclesie habuit personatum ad se vicariā ipsius asserit ptinere: z infra. ℭ Fra. tue mādam⁹ qtē⁹ si cōstiterit[d] tibi ipm̄. M. fuisse filiū antonij: qui eiusdē eccl'ie habuit proximo[e] personatum: ei sup eadem vicaria perpetuū silētium imponere nō postponas. Idem.

ℭ Illegitime genitus etiā de vxore siue dispēsatione ad ordines vel beneficia promoueri non potest. Capitulū. xiiij.

Litteras: z infra. ℭ In tellexim⁹ ꝙ. lla. in sacerdotio genit⁹ de vxore legitia[f] natus z concept⁹: affectauit a puericia mistrare dño i officio clericali. ℭ Uerum lꝫ a filijs[g] paterna incontinentia modis oibus ꝓpellēda noscatur: si tñ aliter dignus inuētus fuerit z permittimus ipm̄ ordinari[h] in clericū: z ad eccl'iasticū beneficium / vñ commode sustentari valeat / promoueri. Inno. iij.

ℭ Illegitim⁹ in eccl'ia paterna prebēdari nō debet. C. xv.

Cum decorē dom⁹ dei: z ifra. ℭ Filijs canonicoꝝ pbendas in eisdē ecclesijs ꝯferri nō sinatis: qꝝum sunt canonici p̄res eoꝝ. ℭ Cū indecorū sit: vt i altaris officio illegitimus[i] fili⁹ impudico p̄ri ministret: ꝑ in q̄ vnigenit⁹ dei fili⁹ eterno p̄ri ꝓ salute hūani gn̄is victimat[k]. Idē i ꝯcilio gnāli.

ℭ Si illegitimus marie filius spuri⁹ instituat i eccl'ia in qua institutus est pater institutio non valet: z instituēs a suis beneficijs suspendat. Capi. xvj.

…lib⁹ illegitim⁹: ꝫ in paterno bñficio siue dignitate succedē nō dꝫ. viij.q.j. aplica. z ꝯ.e. constitutus z ꝯ.e.c. pri. B.

Michael. ℭ Diuidit In p'ma fcti narratio. In secūda cause cōmissio. ibi fraternitati.

diuisio

ℭ Glo. seq. q̃rit et soluit ex solutione infert aliā q̃stionem quam soluit iterū ex solutione obijcit et respondet.

d ℭ Cōstiterit Sed quomō poterit hoc cōstare si ipe negauerit se filiū fuisse illi⁹? Rn̄. si natus fuit ex illa quaꝫ tenebat secū publice in domo ꝓ cōcubina presumitur esse filius illi⁹ sicut alias presumitur filius q2 natus est in mr̄monio q2 p̄r est quē nuptie demōstrāt. ff. de in ius vo. q2 mater. Et ita ꝓsumptiue talē dicim⁹ filiū quē talis cohabitatio filium demōstrat: q2 fuit in possessiōe filiatiōis. C. de suis z le. li. l. iij. Sꝫ si nō fuit nat⁹ ex tali qualr̄ ꝓbabit. Rn̄. ex eo ꝙ ille vocabat illū filiū z ille appellabat eū patrē: et cōiter habebat z noiabat fili⁹. j. de ꝓba. ꝑ tuas. z ex dilectione sola discernit qs cuius fili⁹ approbet. j. de ꝓsum. afferte. Sed videt ꝙ talis noiatio nō ꝓbet illum filiū q2 cōtrariam admittit probationem. C. de proba. non nudis. C. de test. neqꝫ ꝓfessio. ff. de inof. test. si institutā. §. j. Bñ stat noiationi ꝑ illā decre. ꝑ tuas. in fi. nisi expresse filium ꝓbaretur vt dicunt illa vltima iura.

Filiatio qualiter ꝓbatur.

e ℭ Proximo. ꝯ. eo. ad extirpandas.

Litteras. ℭ In p'ma ponit supplicatio. In secūda supplicationis admissio ibi: verum.

diuisio

f ℭ Legitima. Ducta ad sacros ordies susceptos ꝙ postea vti non licuit. xxxj. dis. āte triēniū. xxxij. di. placuit. q2 ꝑuꝯ fa cōtinētia sine castitate postea fuit ꝓmotus vñ postea vti vxore nō licuit. lxxvij. di. epōs bñdictionē. z xxxij. di. seriatim. j. de cleri. ꝯiug. lane. z j. de puer. ꝯiu. ꝯiugatus. z iō ꝯ iure ñ potuit ꝓmoueri

g ℭ Lꝫ a filijs. hic vult dicē licet a filijs zc. i. lꝫ filij sint repellendi ꝓpt paternā incōtinētiā tñ si al's boni zc.

ℭ Glo. seq. q̃rit. ar. ꝑ z ꝯ. z soluit

h ℭ Ordinari Sed nunquid ꝑ hoc dispensatur tñ cū eo i minorib⁹ ordinibus. Ar. ꝙ sic: q2 promissio in gn̄e me diocritatē respicit. ff. de au. z ar. leg. l. q̄ lacē. z. ff. ꝯ leg. j. legato. et C. cōia. de leg. l. vl. §. ꝫ si qs. z. ff. ꝯ leg. j. apud iulianū. §. socio. et C. de dona. si qs argētū. §. iiñ qꝫ. a siñ dispēsatio i genere respicere dꝫ tñ minoritatem. ar. ff. ꝯ leg. iij. nūmis. Arg. ꝯ. ꝯ. de trāsla. c. vlti. z. ff. de ꝯsti. prin. bñficiū. z j. de vbo. sig. olim. j. de dona. cū dilectus in fi. z op. ar. j. de simo. c. vlti. Sed tuti⁹ est tñ intelligere de minorib⁹: q2 sic papa sensisse videt z nos ita sentire debem⁹. ar. ꝯ. ꝯ rescrip. sup l'ris. i fi. z j. de pb. c. vl.

ꝑ Concor. no. ꝑ Bar. i l. gnālr §. cum aūt. C. ꝯ insti. et substi. sub condi. fac.

Cum decorē. ℭ Primo ponit vitium dictū. Secundo cām reddit ibi: cum indecorum. Pars huius decre. j. de vita z hone. cle. cum decorem.

diuisio

ℭ Glosa seq. signat contrariū de decre. prima.

i ℭ Illegitimus. Sed legitimi bñ possunt esse in ecclesijs in quib⁹ presunt patres eorū. ꝯ. eo. ad hec. Sed contra. j. e. c. pri. vbi legitimi ꝓhiberi vidētur ƺm vnā lecturam illius aduerbij maxime cui standum est.

k ℭ Uictimatur. ꝯ. de sum. trini. c. j. §. vna vera.

Ad abolendā. ¶ Primo ponit inhibitionis cām l pulsiuā. scdo inhibet. tertio decernit. quarto cōtra facientes puniri mādat. Partes patent. diuisio

a ¶ Filij. s. illegitimi.

¶ Glo. ista cū sequēti prosequit duas lecturas illi⁹ ad uerbij maxime.

b ¶ Uarie spurij. Si illud ad uerbiū maxime ponit p tm̄: tūc legitimi pn̄t isti tui: vt. ī. eo. ad hec. Si itelligat ppe/tunc nec legitimi sunt insti tuendi in ecclijs in qb⁹ sunt insti tuti pr̄es eorum multominus et spurij. qd sat; vr cita corrigit. ī. e. ad hec. de spurijs nisi dubitatio erat cum illi essent phibiti p multa alia iura vt. ī. e. c. j. ɀ. ī. de ser. nō ordi. ɔsuluit. et. ff. de pe. sanctio legū. sed dic vt in seq. notula dr̄. Ber.

c ¶ In secularibus. Et hoc idō dicit qz in regularib⁹ bñ pn̄t fil' esse monachi vel regulares canonici pr̄ et fili⁹: qz tales psone irregulares nō phibent itra re religionē. ī. e. c. j. ɀ. l. vj. di. vt filij. ɀ ita in secularib⁹ phibent tm̄ ex hoc vbo. Sz ex eo qd dicit inferi⁹/qd vo tales vt dictū est canonicare psumpserint: a suis bñficijs suspendant vr q loquat tm̄ in spurijs: qz cū illis epi dispēsare nō pn̄t. vt. ī. e. c. vl. p legitimis nō ita pu niēt: ɀ ita loquitur tm̄ de spurijs: ɀ fm hoc hec dictio maxime ponit p tm̄. i. illegitimi tm̄ phibent ɀ nō legitimi: lz glo. pcedēs videat ɔrium dicere. sed veri⁹ credo q de oib⁹ filijs itelligat: al's nichil adderet ista cōstitutio nisi hoc solū q tm̄ penā iponit hic ordinatoribus sz ɔriū est verū: qz ponit p tm̄. sed a ppria vbi significatione nō est recedendū: si res aliter salua eē pt ff. de leg. iij. nō aliter. ɀ. ī. de deci. ad audiētiā. ɀ. ī. de trāsla. inter corpalia. ɀ i re dubia meli⁹ est vbis edicti seruire. ff. de exer. l. j. §. si is q. ɀ ideo istud maxime tenet ppie: ɀ pōt itelligi respectu eoꝝ q nō sunt spurij sed al's illegitimi: vt sunt naturales. ɀ sic idē dicit qd ī. e. cū decorē. ɀ addit: qz pena hic statuit cōtra ordinatores. et sic non tollit. ī. eo. a. l hec.

¶ Glo ista arguit ɀ respondet.

d ¶ Nō valere. Ar. q epi nō pn̄t dispensare cū illegitimis in simplici bñficio: et ex eo q hic dr̄ decernim⁹ nō valere: ɀ q pena iponit ordinatorib⁹ taliū psonarū est arg. ī. eo. c. vl. vbi remouent illegitime pmoti sine dispēsatiōe pape hic ius cōe statuit: sz dispēsatio non phibet in alijs ecclijs in quib⁹ pr̄es nō sunt istituti. ɀ ita bñ pn̄t epi dispēsare cū illegitimis i simplici bñficio in alijs ecclijs nō paternis: sz in pr̄nis non pn̄t. eo eni ipo q phibet concil. de paē nis tm̄: dat intelligi q de alijs pcedat. ar. ī. e. c. si. ɀ. ī. e. ad hec. ɀ. c. cū decorē de hoc dic vt. ī. e. c. vlti. in notula. sic ergo. Ber.

Ad abolēdaz pessimam (q̄ in plribus inoleuit ecclesijs) corruptelā. ¶ Firmiṫ inhibemus: ne canonicorum filij[a] maxime[b] spurij canonici fiant in secularibus[c] ecclesijs i quib⁹ instituti sunt pr̄es eorū. Et si fuerit contra psūptū/decernim⁹ non valere[d]. ¶ Qui vo tales (vt dictuz est) canonicare psumpserint: a suis bñficijs suspendant. Hono. iij.

¶ Qu⁹ cū papa non dispēsat vt fili⁹ i ecclesia paterna imediate succedat. Capi. xvij.

Dilect⁹ fili⁹ G. pposit⁹ scte M. transmissa nobis petitiōe monstrauit q cuz Uergili⁹ pbr̄ quādam ecclīaz curā aiarū habētē quā nullo medio[e] habuit pr̄ ei⁹ obtieat iōm monuit vt resignaret eādem: sed idē asserēs q G. ure meñ. archiepus tūc apo. se. lega. dispēsauit cuz eo: id efficē contradicit. ¶ Quocirca mā. qte. nō obstante[f] dispēsatione aliqua q̄ a se. ap. nō manauerit. qd canonicū[g] fuerit (appellatiōe postposita) statuatis. Grego. ix. turoñ. archiepo.

¶ Illegitimus absq; dispēsatione pape ad dignitatem vel psonatū vel bñficiū curatum pmoueri non potest. C. xviij.

Nimis in tua prouincia ecclie deformat honestas. ex eo q filij sacerdotum ɀ alij nō legitime nati ad dignitates et psonat⁹ ɀ alia bñficia curā aiarū habētia sine dispēsatione sedis apo.[h] pmouent.

Dilect⁹ fili⁹. ¶ In pma facti narratio. in secūda ibi: quocirca. cause cōmissio. fm Jo. an. diuisio

e ¶ Nullo medio. Quare merito dz expelli. ī. eo. michael. ɀ. c. ad extirpādas. ɀ. c. ex tua. c. pn̄tiū. ɀ. c. ɔque rēte: etiā si legitimus fuisset.

¶ Glo. se. no. legatuz. ɀc. signat ɔriū ɀ soluit. dat lecturā a q̄ post modū recedit.

f ¶ Nō obstante. Sic pz expsse q legat⁹ dn̄i pape nō pōt cū tali bus dispēsare li cet habeat gñalē legatione. Sz vr. ī. de offi. lega. q trāslatōez vbi legat⁹ exercet ea q tm̄ sunt sedi apo. refuata. s. excōicatos ppter violētas manus in clericos absoluere. sz illō iā introductū est ex ɔsuetudine ɀ certa sciētia pape. et ita p inde ē acsi papa spālit ɔmitteret et ita p gñalē legationē nō trāsferūt ea q spālit tribuunt. ff. d offi. ei⁹. cui man. est iu. l. j. ɀ. ī. de offi. lega. q trāslationē. ɀ. ff. d pig. l. obligatiōe. vel forsitā iste legat⁹ erat tm̄ legat⁹ in puicia sua. ɀ isti legati q̄ non mittunt de latere dn̄i pape: vt. ī. de offi. lega. cū nō ignores. nō hn̄t tā largā legationē sicut illi q̄ mittunt a latē dn̄i pape. ī. d offi. leg. excōicatis. vñ satis posset dici q cardinales legati q̄ qsi ps corpis dn̄i pape itelligunt. vt. vj. q. j. §. si do ex militib⁹. pn̄t cū talib⁹ dispēsare: sz alij nō pn̄t vltra id qd spālit in eoꝝ pulegio cōtinet. ɀ qd illi habeant maiorē auctem ɀ ptātē ptz: qz psentib⁹ legati missis de latere dn̄i pape: isti nō debent tunc sue legationis officiū exercere. ī. de offi. lega. volētes. ɀ optime facit ad hoc. xciij. di. c. vl. et. xciiij. di. c. j. imo nec illi pn̄t dispensare sicut nec pn̄t dispēsare ɔ ɔsiliū lateranē. ī. de pbē. dilect⁹. ɀ hic: ɀ. c. pxi. ɀ. c. ad extirpādas.

Illegitimi an possint p legatū dispēsari.

¶ Glo. ista querit ɀ soluit.

g ¶ Canonicū. Sed qd erit canonicū? Rñ. vt ab ecclesia expellat: vt. ī. c. pxi. fili⁹ eni pr̄i in ecclia succedere nō dz. ī. e. psentiū. ɀ. c. cōquerente. ɀ. c. ad extirpandas. et in plurib⁹ ca. seq. post illud ca. psentiū. et viij. q. j. apostolica.

Nimis. ¶ Primo ponit abusum puincie quem secundo circa pterita corrigi iubet: ɀ in futurū p hibet ibi: quocirca. Jo. an. diuisio

¶ Glo seq. notat. scdo querit. arg. q sic. alleg. ꝗ. in cōtrariū. quibus respōdet. tertio iterū qrit. argu. pro et contra et soluit.

h ¶ Sedis aplice. Sic ꝫ patet apte per decretalem istā qd iuris sit de filijs pbroꝝ et alijs legitime natis qz nō possunt ad dignitates vel bñficia curā aiarum habentia pmoueri nisi p dispensationem sedis ape.

Pr̄ et filiꝰ pn̄t simul esse monachi.

stolice. sic. s. e. ex tua. z c. pri. et. s. e. ad obolendam. z si pmoti sint debēt expelli. Sz nunqd epi pnt dispēsa ri cū talib⁹ illegitime natis in simplici bñficio: z vt p- moueant ad sacros ordies sine aliq platiōe: vr q sic. eo ei ipo q phibet tñ illos a dignitatib⁹ z cura aīaz itelligit pmitte- re ō alijs iferio- rib⁹ bñficijs. qa qd ō vno phibe tur: de alio pmit tit. xxv. di. qlis. z j. ō his q fiūt a pre. sine cōsensu ca. cū aplica. in fi. pterea nō iue nit eis phibitū: g itelligit pmis- sum eis. j. ō re. p mu. ad qstiones et. xxx. q. iiij. qui spūalē. z sz vr p hibitū. s. e. c. j. et c. ad abolēdā. et j. ō ser. nō or. cō suluit. Sz pt di- ci q ibi ius cōe statuit sed dispē satio nō phibet Sz ꝯ hoc videt expssuz. s. e. lras vbi dispēsat pa pa cū tali ad cle ricatū ibi papa dispēsauit p hoc tñ alijs non phibet: qz hoc ab ipo fuit petitū z sic pz q illegitie nati de iu re cōi pmoueri nō pnt ad aliquē ordinē. Sz si in mo nasterijs vel regłarib⁹ eccłijs itrauerit: nūqd postea possunt pmoueri ad ordies vł ad dignitates de iure cōi: vel p dispēsationē: vr q de iure cōi. s. e. c. j. et. l vj. di. c. j. qz igressus religiōis oēm tollit irregularitatē. i auté. de mona. i pn. col. j. Sz ꝯ vr q nō tollat irregła- ritas p igressū religiōis. j. de aposta. ex lraz. z j. de pe. in qbusdā. Potest dici q postq̄ itrauerit religionē pnt pmoueri ad ordies sine aliqua dispēsatiōe: ad hono- res vo pmoueri nō debēt sine dispēsatiōe put h dicit et arg. s. e. c. j. v. platione vo. z c. et ita habes hic casū in quo cōis aufert dispensandi potestas.

Benefi ciū sim plex an possint illegiti mi obti nere ex epi dis- pēsatio ne.

Con- cor. l. si cut. §. j. ff. ad le gē aql. z ff. ad macc. l. sed iu lianus. in fi.

Quocirca mandam⁹ q̄tenus pdict: psonis a psonatibus z dignitatib⁹ et hmōi bñficijs prius amotis ea personis ido neis cōferri facias: p illos ad qs collationem ipsoz de iure nouer: pertiere. Et ne id dece tero psumat districti⁹ inhibe mus.

De seruis nō ordinandis z eoꝝ manumissione. Ex cōcilio toletano.

Seru⁹ an plenā manumissionē ordinari non debet. Cap'm. j.

Instruendi: z infra. Forte dicet ali- qs. Clericus fieri non per mittit nisi an clericatum inge nuitatis[a] dignitate potiatur Reuera ver dicit. Et id qd ifirmari vel vituperari pōt pca- ueri[b] dz. z E x codē.

Seru⁹ sine licētia dñi ordinat⁹ depo nit z dño restituit. Cap. ij.

De seruoꝝ ordinatiōe. z infra. Statutū est vt nullus episcopoz deinceps ad sacros[c] ordines eos pmoue- re presumat: nisi prius a do- minis libertatem fuerint con- secuti. Et si quilibet seruus fu giēs[d] dñm suum qualibet cal- liditate aut fraude ad grad⁹ peruenerit ecclesiasticos: de cretum est vt deponatur[e] et eius dominus eum recipiat.

De seruoz. Duo fa cit cōsilium. pri mo ponit statu- tū. Scdo cōtra factū irritat ibi: et si. Jo. an.

c Ad sacros Idez intelligas de inferioribus liiij. di. c. j. z c. q- cūq. z c. si qs ob ligat⁹. et. s. e. c. p. Glo. seq. reci- per q. coraz quo iudice. z c.

d Fugiens Iste fugiēs si de statu suo certa- re voluerit ad priorē iudicē a quo fugit remitti dz vt ibi cā status agat. C. vbi cau. sta. agi. deb. l. j. si vo est in possessione libertatis sub illo iudice vbi est ꝯuente- tur. C. e. l. iij. Hoc aūt debes intelligere q hec questio si dubitet an sit fugitiuus vel nō tractabit z finietur anteq̄ inchoet cā status. ff. de libe. cau. liber. §. sunt z alie. et. l. igitur. §. potest. si vero non est fugitiuus et vult pclamare in libertatem sequitur forum dñi. C. vbi causa status agi deb. l. iiij.

Glo. ista distiguit aut seru⁹ ordinat aut monachat pmo casu aut id fit sciēte dño aut ignorāte. z cum scit aut ꝯdicit/aut tacet. cū ignorat: aut ordinator vel pre sentator scit: aut nō. z cū nescit: aut ordiat⁹ ē ad mino res/aut ad sacros citra psbyteriū aut ad pbratū. Jo.

e Deponat. Quid iuris sit de seruis ordinatis. No. q si ordiat seru⁹ dño sciēte z ꝯdicēte seru⁹ rema net: et restituit dño etiā si sacerdos sit fact⁹ vt quidā dicūt. vt. liiij. di. ex ātiqs. Alij ꝯdicūt vt Jo. z Tan. Si vo sciēte z nō ꝯdicente dño: tunc stati liber ē. vt. liiij. dist. si seru⁹ sciēte. Si aūt dño ignorāte ordinet sz epo vel pñtatore sciēte q sit seru⁹. tūc ille efficitur liber z epūs vel pñtator tenet dare dño duos seruos eque bo nos. liiij. dis. si seru⁹ absente. Si nō habeat vñ soluat: restituet dño vt statim distinguit. Si vo dño ignorā- te z epo z pñtatore fuit ordinat⁹: si ꝯstitut⁹ est in mino ribus ordinibus: deponit z remanet suus. liiij. dis. ex antiqs. z c. frequēs. Diacon⁹ vo det vicariū p se aut si nō hz ipe reddat. liiij. dis. ex antiqs. Eodē puilegio subdiacon⁹ gaudet. s. e. miramur. ar. ad idē. ꝯ. de eta. et quali. a multis. Si vo est sacerdos statim liber est: sed amissione peculij sui mulctat: vt in. c. illo ex anti- qs. Vel si nō hz peculiū seruat dño i diuis officijs. liiij. di. frequēs. Si vo qs monach⁹ fact⁹ est: vsq ad trien- niū tm pōt eū repetere. vltra vo remanet monachus et liber. liiij. dis. si seruus sciente. T. z.

Conti- nuatio

Rub. De seruis nō ordinādis. Viso de ipedimeto originis: videndū erat de ipedimēto ꝯditōis psone De hac materia habet. liv. di. p totū. ad hoc. xij. q. ij. li- berti. vsq ad ca. aurū. Jo. an.

Instruendi. Primo ponit dictū. Secun do eius approbationez. Tertio ex eo dat instructionem. Scda ibi: reuera. Tertia ibi: z ideo. Jo. an. Glo seq. reci. p obiectionem.

a Ingenuitatis. Impropie tenetur illud vbuz z quia ingenuus est qui statim cum nascitur liber est. insti. de inge. in prin. vnde dic ingenuitatis. i. liberta- tis plene. qz qui ad clericatum pmouet prius plenaz libertatē ꝯsequi dz nullo a dño retento obsequio tem porali: alioquin promoueri ad clericatum non debet. liiij. distin. quicūq.

Glo. ista no. futura pcauēda. alle. iij. iura in ꝯriū.

b Precaueri. No. q futura sunt pcauenda. xxiij. di. in noie dñi. z. lxiij. di. cū adrian⁹. z. j. q. vij. ꝯuenien tibus. circa pnci. z exempla presentia nos cauere pre monēt in futurū. lxxxij. di. plurimos. in fi. z maior tri- sticia est de talib⁹ cū reuocant q̄ nascat gra de accitu id est vocatis. lj. di. pterea. z c. designata z eccła pro talib⁹ infamat. j. ti. pxi. c. vno. z sic ad cautelā futuro rū aliquid fit. xxviij. di. de syracusane. z preuidere qs debet qd contingere potest. ff. loca. §. j. Arg. ꝯtra q nō iputat alicui: si nō diuinauit. ff. ad. l. aquil. si pu tator. in fi. et. ff. māda. si fideius sor. §. si cū debi- tor. et. j. vt eccle. bñfi. vt nostrū.

Con- cor. l. si idē cuz eodem §. si. iuc. gl. ff. ō iu- ris. om. iudi. et l. j. ff. de iure iuran.

Con- cor. cuz tex. iuc. gl. l. si. C. ō pla gia. z. l. nrem. cū gl. ij. C. de p da.

Serui ordiati an sint dñis re stituen di.

Con- cor. tex. i aut. ō mona. i pn. z §. j. coll. j.

Ne famulis. ¶ Tria sunt dicta. Secundum ibi: quicquid. Tertium ibi: quibus. Jo. and.
¶ Glo. seq. signat cõtrariũ de duob⁹ canonib⁹ ⁊ soluit. Item signat contrarium de. l. ⁊ quadruplr̃ soluit.
a ¶ Nõ licebit. xij. q. ij. c. j. ⁊ ij. Contra hoc loquit̃ de libertis ecclesie hac ꝯditione manumissis illo intelligit̃ de his q̃ igenui sunt. Itẽ ꝯtra insti. de successio. liber ꝟ. sʒ nr̃a. Hic de reb⁹ acq̃sitis occasiõe eccl̃ie: ibi õ aliis. Uel hoc de manumissis ab ecclesia vt q̃cquid acq̃rãt ecclesijs intelligãtur acq̃rere illud a priuati. Uel isti nõ habeãt ꝯsanguineos. illi sic. xij. q. ij. epõ q̃ filios. ⁊ rõ est. xij. q. iij. põtifices. et. j. de testa. cum in officijs. hoc est de his q̃ intuitu ecclesie data sunt ⁊ ꝓ remedio animarũ defunctorũ vt ibi dicit̃. et in ca. pontifices Illud verius credo ꝙ hac conditione isti manumissi fuerũt. Si uo simpliciter libertati sunt donati tũc liberum est eis facere qd̃ volũt. j. eo. eo libẽtius.
b ¶ Ecclesiã. i. prelatũ: qr ei precipue tenent̃ cũ sit caput. j. de ꝟb. sig. cũ clerici. secus est de alijs singularib⁹ psonis. xij. q. ij. q̃ manumittit̃. ⁊ c. octaua distinctio. ⁊ c. epõ q̃ mancipiũ. sed ꝯ ecclesiã testificari nõ põt cum sit patrona: nisi ipsius edicti venia impetrata. C. de in ius vo. l. ij. ⁊ c. ꝑdicto q̃ manumittit̃. alr̃s in seruitutem redigũtur: vt dicit hic. ⁊ c. qui manumittitur.
c ¶ Promeruerunt. i. acceperunt. vel intellige proprie. quia ipsi libertatem meritis suis acceperunt. xij. q. ij. si quos de seruis.
¶ Glosa seq. alleg. contrarium et soluit.
Nullus. d ¶ Canonicas. Ar. ꝙ dñs posset retinere operas spũales in eo quẽ manumittit ad clericatũ. Ar. ꝯ. liiij. di. quicũq̃ illud intelligit̃ de obsequio tpali: qd̃ retinet̃ i eo q̃ manumittit̃ nõ ad ordines sed vt laicus remaneat: ⁊ istud de obsequio spũali. qd̃ nõ ꝓhibet̃: immo licitũ est. liiij. dist. frequẽs. in fi.
¶ Glosa seq. querit et soluit.
e ¶ Accusatus. Sed qualiter ꝯ istũ agitur ciuiliter an criminaliter? Si criminalr̃ ⁊ dñs nõ ꝓbet: qualiter puniet̃ dñs. Põt dici ꝙ accusatus non punit̃ ꝓprie: qr dñs nõ accusat sed pot⁹ agit: vt in seruitutẽ redigat. ar. C. de edẽ. q̃ accusare: vel si vis vt ꝓprie teneat̃ accusator punietur ꝓ motu iudicis si defecerit in probando ⁊ obligabit se ad extraordinariã penã. j. de accu. si per his. †

Ex eodẽ. ¶ Seruus ab ecclesia manumissus ordinari põt ⁊ quod acquirit/ post suum obitum erit ecclesie manumittentis quã si accusat vel cõtra eã testificatur: libertate ⁊ ordine priuatur. Capitulum. iij.

Ne famulis ecclesie constituere pbr̃os ⁊ diaconos ꝑ parrochias liceat: ita tñ vt antea manumissi statũ recipiant libertatis. ¶ Quicquid aũt talibus extiterit debitum aut q̃libet mõ collatũ eis in ꝑsonas extraneas trãsmittere nõ licebit[a]: sed oĩa ad ius ecclesie (a qua manumissi sunt) post eoꝝ obitũ debeant pertinere. ¶ Quibus (sicut ceteris ecclesie libertis) accusandi vel testificãdi aduersus ecclesiã[b] adit⁹ precludatur ad qd̃ si aspirauerint: nõ solũ libertatis beneficio careant: sed etiam honoris gradu: quẽ nõ dignitate nature: sed necessitate tp̃is promeruerũt[c]. Ex ꝯcil. apud alichi.

¶ Dominus in seruo quẽ manumittit põt spirituales operas retinere. Capitulum. iiij.

Nullus: ⁊ infra. ¶ Si qs de seruis suis quẽq̃ʒ donauerit libertati: et ipsum in presbyterum fecerit ordinari ille autẽ postea in superbiã elatus dño suo canonicas[d] horas psallere noluerit: accusatus[e] apud episcopum qui ordinauerit eum: degradetur[f]. Alex. iij. archiepõ turonen̄.

¶ Spurius vel serui ordinari non debent. Capitulum. v.

Consuluit: ⁊ infra. ¶ Consulta. t. t. rñ. ꝙ neq̃ʒ spurios[g] neq̃ʒ seruos[h] ordinare debes ⁊ si memor es in consecratione tibi dictum fuit: vide ne quẽlibet seruilis cõditionis ad ordines ꝓmouere presumas. Inno. iij. varen̄. episcopo.

¶ Manumissus ab ecclesia vt fiat clericus et ipsi ecclesie perpetuo seruiat in diuinis: ad aliam ecclesiam se transferre non potest: secus si pure fuerit manumissus. Uel sic: secus si fuerit manumissus vt seruiat. Joan. and. Capitulum. vj.

Eo libentius: et infra. Adiecisti aliã questionẽ: an illoꝝ filij q̃ ecclesie seruili conditione tenent̃: traditi a parẽtibus militie clericali: cũ suorũ conniuentia dominorũ[i]

¶ Glosa seq. signat cõtrarium circa quod ponit sex opi. et tertiam approbat.
f ¶ Degradet̃ liiij. dist. ex antiquis. et ca. frequẽs. ꝯ vbi dicit̃ ꝙ sacerdos factus remanet liber. sup hoc varij varia dixerũt Quidã dicũt ꝙ istud corrigit̃ ꝑ illa. Uel dic ꝙ illa continent ius cõe: hec specialia sunt in odiũ illorũ q̃ promoti sunt vt seruiant i diuinis officijs ar. j. eodẽ eo libẽtius. Melendus dixit ꝙ hoc dñs dixit in pacto vt redigeret in seruitutẽ nisi ministraret dominis suis diuina. B. dicit ꝙ intelligitur de suo platĩ Uel possʒ dici vt q̃dã dicunt ꝙ libertas ẽ res spiritualis ⁊ iõ põt venire in cõmutatione cũ alio spũali. j. de rerũ pmu. ad q̃stiões Hugo dicit ꝙ h⁹ ca. nõ tenet. Verior videt̃ opinio Melẽdi q̃ dicit ꝙ eo pacto vel ꝯditione liber factus fuit ⁊ ordinat⁹: vt seruiret dñis suis in diuinis alr̃s in seruitutẽ redigat̃. ⁊ facit ꝓ hoc. j. eo. libẽtius. ⁊ est arg. ꝙ si dño ignorãte seruus sacerdos fact⁹ fuerit. debet reddi dño: vt seruiat ei in diuinis. liiij. distin. frequẽs: ergo multo fortius debet ei seruire: vbi eo pacto ꝓmot⁹ est vt dixi: qr maior cõtumacia presumitur illi⁹: ⁊ sic ꝓpter cõtumaciã: ⁊ qr fidem ꝓmissam non seruat deponitur ⁊ redditur dño et nullo priuilegio clericali gaudebit vlterius quo ad dñm.
Consuluit. g ¶ Spurios. Spuri⁹ est cuius pater est vulgus. † et sic non põt ostẽdere patrẽ: vel si ostendit verecundiã ostendit: quẽ habere nõ licet ff. de sta. ho. vulgo. ⁊ isti illegitime nati promoueri nõ debent. ꝯ. de filijs presbyterorum. c. j. ⁊ vlti.
h ¶ Seruos. liiij. dist. c. j. ⁊ ꝯ. eo. titu. per totum.
Eo libentius. ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: in quo. Joan.
i ¶ Dominorum. liiij. dist. c. j. ij. ⁊ iij.

† Concor. l. q̃ crimen C. q̃ accu. non pos. gl. l. l. fi. C. õ accu.

† Concor. ter. l. l. fi. et ibi bar. ff. õ his q. vt in dig. et l auf. q. mo. na. effi. sui ꝟ. fin. ⁊ C. e. l. i.

¶ Glosa seq. signat cõtrarium et dupliciter soluit.
a ¶ Eo tenore. Arg. cõtra. j. q. ij. exemplo. et. §. eo. instruendi. et. j. de pac. c. viti. eo intuitu vel modo. nõ em̃ fuit conditio sed modus ad quem seruandum tenetur. §. eo. instruendi. et. j. de pac. c. si. arg. q nõ fuit cõditio. ff. de iure. muto. §. sub cõditione. et. j. de preben. si. significatũ. ff. de ma. testa. libertas. vel aliter: sicut spõsalia possunt cõtrahi sub cõditione vt quis fidẽ xp̃ianã recipiat. xxviij. q. j. non oportet vel vt corrigat vitã. j. de spõsa. inter opera: ita potest aliquem manumittere vt ordinem recipiat: vt hic. et. j. de condi. ap. c. ij. libertas em̃ res spiritualis est. et iõ põt venire in cõmutationem cũ alio spirituali vt hic. et. §. e. nullus. et. j. de re. pmuta. ad q̃stiones.
b ¶ Impẽdere. Jmmo si non impendunt redi guntur in seruitutẽ. xij. q. ij. diaconi. et c. octaua discussio et illud exaudias secundũ hoc et fm̃ distin. isti intelligas. §. e. nullus. vt ibi dictũ est.
c ¶ Ad aliam

vt in eadem ecclesia debeant deseruire assequẽtes propterea libertatem: post tempus ea relicta possint ad aliã se transferre: ¶ Jn quo credimus distinguendum: vtrum eo tenore[a] fuerint manumissi et oblati ordini clericali: q manumittenti ecclesie dum vixerint deberent impendere[b] famulatũ in obsequijs diuinorum: et tũc transferẽdi se ad aliam: est eis licentia deneganda. Uel manumissi extiterint absolute: et sicq libertatem habeant ad aliam[c] transeundi. Idem.

¶ Jus quod est de seruo facto diacono etiam de subdiacono debet intelligi. Cap. vij.

Miramur nõ modicum cum certum sit in cõstitutionibus antiquorum[d] quãdo serui in gradus ecclesiasticos ordinati debeant in seruitutem vel non debeant reuocari: et infra. ¶ De subdiaconali ordine: quia de eo non fit mẽtio[e] in patrum statutis: expresse videtur nobis q et is cũ diaconali gradu priuilegio gaudet eodem. Nam licet sacer ordo nõ reputaretur in ecclesia primitiua: tamen a cõstitutione Gregorij[f] atq Urbani[g] scd̃m moderna tempora sacer gradus esse minime dubitatur. G reg. ix. archi. neapo.

¶ Natus et patre seruo et libera matre liber est et licite promouetur. Capitulum viij.

Dilectus filius G. diaconus proposuit q. J. miles ea occasione q patrẽ ipsius hominem suum esse proponit (licet mater[h] sua ciuis debet imitari conditionem et libera esse noscatur) ne promoueatur in presbyterum impedire presumit. Quocirca mandamus quatenus si tibi constiterit de premissis: eundem militem ab huiusmodi impedimẽto cessare compescas.

¶ De obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non.

Ex concilio carthaginensi.

¶ Obligatus ratiociniis deposito onere et reddita ratione: ordinari potest prius vero non. Capitulum. j.

de licẽtia tñ epi: alio nõ esset q̃stio. Ex q̃ em̃ intitulati sunt in aliq̃ eccl̃ia debẽt i ea ppetuo remanere. lxx. dis. scd̃o. xxj. q. j. c. j. §. de renũ. admonet. et. j. de pac. c. viti.

diuisio ¶ Miramur. ¶ Primo decise narrat factum. Secũdo diffinit et soluit. Joan. and.
d ¶ Antiquorum. liij. di. antiq̃s. c. frequẽs. et c. q̃s aũt.
¶ Glosa seq. reci. per obiec. decre. ex antiquis.
e ¶ Mẽtio. Ut ptz in pdictis canonib. liij. di. ex antiquis: vbi nulla fit mẽtio de subdiacono expresse: sed de pbr̃o et diacono fit mẽtio expresse: de subdiacono et inferiorib. officijs fit mẽtio nõ expsse: sed gñalr fit de subdiacono mẽtio in. c. ex antiq̃s. ver. reliq̃ vo officia. Jlla clausula respicit oẽs post diaconũ. q. fm̃ antiqua iura subdiaconalis ordo nõ erat sacer: et iõ cõi iure censebat cũ inferiorib. ordinib. in primitiua eccl̃ia. lx. di. nullus in epm̃. et c. sec. in q̃bus ad honores puehi prohibent oẽs inferiores post diaconũ: et iõ olim subdiaconus si pmot. fuerat dño suo ignorãte reuocabat i seruitutẽ. hodie vo cũ diacono eodẽ priuilegio gaudet vt si eo ignorãte dño subdiacon. fiat vicariũ p se prestet aut si nõ habet ipse redatur. hic cauetur de diacono et idem iuris est de subdiacono per hanc decre.
f ¶ Gregorij. Constitutionem gregorij habes. xxxj. dist. ante triennium. et. xxviij. dist. nullum.
g ¶ Urbani. Scd̃i scilz: vt. xxxij. dist. erubescãt. et illa iura. lx. dist. hodie correcta sunt: q. hñ põt subdiaconus hodie eligi in epm̃. §. e. eta. et qua. a multis.

Dilectus. ¶ Prio ponit q̃relã. Secũdo sup ea dat iudicẽ. Scd̃a ibi: q̃circa. Jo. and. — diuisio
¶ Glo. se. obijcit p locũ a diuisione et sol. dupl.
h ¶ Mr̃ sua. Si iste nat. est de legitimo matrimonio 9dicit illõ decre. xxxij. q. iiij. liberi dicti sunt: vbi dicit q nat. de legitimo mr̃imonio deteriorẽ partẽ sequitur semper et hic dr̃ partus sequitur matrẽ. si aũt dicis q non fuit nat. de mr̃imonio tũc sequit cõditionẽ etiã matris vt ibi et hic videt idẽ sed fm̃ hoc nõ põt stare q̃d hic dicit q. si iste nõ est natus de matrimonio legitimo promoueri non põt ad sacros ordines. §. de fi. pbr̃orum ea. j. et hic dicit q in pbr̃m ordinet. Dico § q iste erat nat. de legitimo mr̃imonio et tñ sequit 9ditionẽ libere mr̃is. C. de rei vẽdi. partũ. et. ff. de li. cã. placuit. et etiã ancille sz ibi nõ ẽ mr̃imoniũ. vt. ff. de sta. ho. lex nature. et c. illõ intelligit fm̃ lõbardã cõsuetudinẽ: q̃ adhuc obseruat i multis regiõib. vt pt. sequat deteriorẽ 9ditionẽ nat. de mr̃imonio legitimo Sz lex romana aliud tenet vt part. sequat cõditionẽ mr̃is nat. de legitimo mr̃ionio: vt dicũt leges pdicte. Uel ca. illud liberi. põt reduci ad. ll. predictas vt dicas ibi deteriorẽ ptẽ sequat. i. debiliorẽ. s. femineã. nã sex. feminē. debilis ẽ et iõ iste cũ sit nat. liber ex libera mr̃e põt pmoueri nõ obstãte 9dictiõe militis pterea cũ iste iã esset diacon. poterat i libertate remãere dato vicario. et sic dñs ipm̃ ipedire nõ poterat. liij. di. ex antiq̃s.

Con. cor. lex. in. l. manumissiones. ff. de in sti. et iu. et. l. libe rũ. ff. de adop.

Con. cor. lex idẽ pomponius §. idẽ scribit. ff. de rei vẽ. et in sti. de in ge. §. j.

Part. secũdũ legẽ lõbardaz seqt̃ deteriorẽ cõditionem.

¶ Rub. De obligatis ad rõcinia ordinãdis vel non.
¶ Uiso de obnoxijs cõditione seruili: videdum est de obligatis ad rõcinia fm̃ goffredum. Et fm̃ eũ rõcinia redditiones sunt rationum et sunt rõnum redditiones quib. est q̃s obligat. ex administratione reipublice.
¶ De hac materia habet. lj. et. liij. et lvj. dist. per totũ et supra de tempo. ordi. ver. an obligati. Jo. an.

Continuatio Ratiocinia.

divisio

Magnus eps. ¶ Sunt tres partes. questio: ꝛ questionis rñsio: et rñsionis approbatio. scda ibi: gratus. tertia ibi: vniuersi.

¶ Iste prime due glo. sequentes exponũt quid sit procurator: actor: executor.

a ¶ Procuratores. Procurator dr q mãdato dñi aliena negocia l iudicio administrat. ff. de pcura. l. j. alius dr pcurator ad negocia dat9. ff. man. si remunerãdi. §. j. ꝛ specialis titulus est ille ad negocia: qr iste ad causas ille ad negocia actor ꝯstituitur a corpe vl' vniuersitate. ff. qð cuiuscꝫ vniuer. l. j. ꝛ dꝫ ꝯstitui ẽt cũ decreto ꝛ ad lites psentes nõ futuras. ff. eo. itẽ eorum. §. sed si ita.

Executores.

b ¶ Executores. Qui mãdata iudicum exequunt sicut sunt hmõi officiales dũ tñ seua precepta non exercuerint qr illi pmoueri non pñt. lj. dist. aliquãtos. ita q irregularitatẽ nõ cõtraxerunt.

Magnus episcopus Augu. dicit pcuratores[a] actores/ executores[b] seu curatores[c] pupillorum si debent ordinari.

¶ Gratus eps dixit. Si post deposita onera: ꝛ reddita rõcinia[d] act9 vite ipsoꝝ fuerint cõprobati in oĩbus: debẽt cũ laude dei (si postulati fuerint) honore munerari: si eñ añ libertatẽ[e] negocioꝝ vl' officioꝝ fuerint ordiati: eccl'ia infamatur[f]

¶ Uniuersi dixerunt. Recte statuit sanctitas vestra: iõqꝫ ista est nostra[g] sententia.

¶ De corpe viciat; ordinãdis vel nõ. Alexã. iij. ¶ Presbyter qui in duello digiti partẽ amisit ex dispensatione sui epi põt in suo ordie mĩstrare. C. j.

De pbro campanie: q duellum spõte obtulit ꝛ oblatũ suscepit[h] et in eo partẽ digiti amisit. Rñdemus q cum ipse nõ pdiderit tñ de digito quin sine scãdalo possit solẽniter celebrare: satis potes post pactã penitẽtiã cũ eo misericorditer agere. ‡ ꝛ pmittere ipm in suo ordine ministrare[i]: lꝫ eius excessus grauis admodũ extitisset. Idem cistercieñ. elect.

¶ Habens in oculo maculam que non inducit magnã deformitatem etiã ad cpatum poterit promoueri. Capitulum. ij.

Cum de tua electiõe qstio mota fuisset: ꝛ ifra: Tibi q i oculo maculã hẽas: ꝛ fili9 canõici[k] fuerĩ est obiectũ. ¶ Uñ cãt. archiepõ dedimus in mandatis: vt pro eo q canonici fili9 diceris: in pmotione

c ¶ Curatores. Melius dixisset tutores per hoc qð sequitur pupillorum. tutor enim datur pupillo infra xiiij. an. curator post. xiiij. vsqꝫ ad. xxv.

¶ Glo. seq. distinguit. aut retinet officiũ aut deponit. Primo casu aut obligatus est seculari persone aut ecclesiastice cũ deponit. aut ratiocinia sunt publica aut priuata. ꝛ sic priuata aut mouetur questio aut non. et si mouetur aut de dolo aut de culpa.

Rõcinia an impediãt aliquẽ pmoueri

d ¶ Rõcinia. Rõcinijs obligatus alicuius secularis psone nisi fuerit miserabilis cui obligat9 est ꝛ si in officio suo voluerit remanere pmoueri nõ dꝫ. arg. xxj. qõ. iij. c. j. ꝛ. ij. ⁊. ne cleri. vel mona. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. c. sed nec procurationes. si ṽo ecclesiastice persone vel miserabili fuerit obligatus etiã in officio suo perseuerãs poterit pmoueri si aliud non obsistat. arg. lxxxvj. dist. peruenit arg. xvj. q. vij. noua. lxxxix. di. indicatũ. Si ṽo administrationem deposuerit: cuiuscũqꝫ negocia gessit si ex ea obligatione remanet obligatus: si publica sint ratiocinia promoueri non debet ante redditã rationem. C. de epi. ꝛ cle. officiales. Si ṽo priuata: aut in ipsa pmotione mouetur sibi questio: aut nõ. si mouetur aut prius mota est: distinguitur: aut ꝯuenitur de dolo vel de culpa tñ. si de dolo vel perfidia: non debet ante finem litis promoueri. arg. lxxxj. distin. tantis daniel. ꝛ. xxiij. dist. illud. ꝛ. C. de pcu. reũ. ꝛ in hoc casu põt intelligi hoc ca. ꝛ tñ dꝫ taxari infra qð tẽpus decidatur cã. ar. ⁊. de clã. despõ. cũ inhibitio. ꝛ. ⁊. qui fi. sint legi. lator. ꝛ. j. q. j. quidã. C. de ingr. ꝛ manu. diffamari. ff. ð accu. cũ ticia. Si de culpa tantum cõuenitur pmoueri põt non obstãte reclamatione creditoris cũ lis suo marte currere possit vt prius: et etiã sub eodẽ iudice. ff. de iuris. om. iudi. cũ quedã. ꝛ. ⁊. de foro cõpe. pposuisti. si ṽo nec lis sibi mouetur nec mota est nõ obstãte obligatione pmouet: nisi manifestum sit ipsum de dolo teneri. tũc eñ eps ipsum ex officio suo repellẽ põt si cut quẽlibet criminosuꝫ. vj. q. j. infames. Ala.

e ¶ Ante libertatẽ. i. ante redditam rationẽ.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

f ¶ Infamat. Quia si phibente creditore fuerit promotus ad clericatũ: rñ. nõ deponet ppter hoc: sꝫ bona sua cedẽt ei in solutum: que si non sufficiant eps ei tenet qui abstulit ei occasionem negociãdi. lxxxviij. dist. fornicari. ꝛ expone infamatur. id est inde puniat. Uel dicas q non teneatur vltra id quod facere potest episcopus. ⁊. de solu. odoardus.

‡ Facit l. obseruandũ. ff. ð offi. psi. ꝛ l. di. põderet.

g ¶ Nostra. Nã oĩa nostra facimus: quibus auctoritatẽ impartimur. C. de ve. iu. enu. l. j. §. sed neqꝫ. ar. ⁊. de senten. excom. mulieres.

¶ Rubrica. De corpore viciatis. ¶ Uiso de impedimẽto obligationis ad ratiocinia: de impedimento corporis videndum est. Jo. an. ¶ De hac materia habetur l. distin. per totum. ꝛ. lxix. distin. per totum.

Continuatio.

De presbytero. ¶ Ponit factum de q rñdet illud aggrauans ibi: rñdemus. Jo. and.

diuisio

¶ Glo. seq. signat ꝯtium ꝛ dupl'r soluit.

h ¶ Suscepit. lj. distin. si quis post acceptum cõtra. Sol. qui duellum suscepit: licet impune possit occidere: non tamẽ habet affectum vel propositum occidendi: sed ius suũ defendendi non repellitur ab officio suo. Uel qð hic dr est dispensatio per illud verbũ misericorditer: ‡ ita tamẽ q homicidiũ vel membrorum truncatio non fuerit subsecuta: quia tunc dispensare non posset. ⁊. de cle. pug. in duel. c. j. sed de rigore iuris tales deponendi sunt vt ibi.

‡ Concor. lex imperialis. C. ð nup. et l. si. C. ð dona. inter vi. ꝛ vxo.

¶ Glosa seq. signat contrarium et soluit.

i ¶ Ministrare. ⁊. de cle. egro. presbyterũ. cõtra. hic nõ fuit debilitas vel deformitas: ibi fuit. sic. ⁊. e. c. vlti.

Cum de tua. Primo ponit duos obiectus contra electum. secũdo ibi: vnde. circa vtrũqꝫ prouidet. secunda ibi: de macula. Joan. and.

k ¶ Canonici. De concubinatu. et ideo contra ius commune. ⁊. de elec. cum in cunctis. vnde sequitur ex multa dispensatione.

a ¶ Cū cōcilio. Ergo isti suffraganei delegati essent. ar. J. di. studeat. sine quorū cōcilio sup macula illa nihil disponere dz. al's nō valeret. J. ð elec. cū i veteri.
¶ Glosa ista querit et soluit.
b ¶ Uisum fuerit. ita ꝙ idoneū sit et iustū qđ eis videbit. J. de elec. cām. ꝛ ff. loca. si in le. et ff. ð ope. lib. si libert⁹. Itē pone ꝙ habeat vnum oculū maiorē alio nūquid remouebit ꝓpt hoc? videt ꝙ nō ff. de edil. edic. ꝙ clauū. §. j. ꝛ h nō determinat qđ facere debeant. vn̄ arbitrio istoꝝ relinquitur. J. de offi. iu. deleg. de causis. et. ff. de iur. deli. l. j. §. j.

† Adde qđ ipoꝛ stēt hec verba / put tibi vide bit iustū. l. q. dā. ff. ð lega. ij. ꝛ. l. fidei iussoꝛ. §. si sit ff. de lega. iij.!

g ¶ Obsequiū. Sz l h⁹ displicuit: qꝛ nō ferro sz religiōe qrēda ē castitas. xxxij. q. v. tūc saluabit. in fi. ꝛ. J. c. pxi.
h ¶ Uirilia. Talē appellat lex morbosum. ff. ð edil. edi. sinautem. arg. lv. dist. si quis absciderit. et etiam homicida reputatur. lv. dist. qui partem.

tua ex multa dispēsatione procedat. ¶ De macula vo archiepō pdicto mādauimus: vt cū cōcilio[a] suffraganeoꝝ suorum qđ exinde visum fuerit[b] † exequat: in q tibi ex maxia dispēsatione curauim⁹ prouidere. Clemēs. iij. varie. episcopo.

¶ Sectus in cunabilis licite promouetur. Capitulum. iij.

Ex parte. B. mōachi petitoꝛū fuit nr̄o apl'atui p̄sentatū: ꝙ cū ipe i cunabulis sect⁹ fuerit: postmodū sub regula ꝛ abbate deuote deo militās: in diaconatus ordinē est pmotus: ꝛ infra. ¶ Sane cum secundū statuta niceni[c] cōcilij: illi ad clericat⁹ ordinē ꝓhibeātur accedere: et si etiā in clero fuerit debeāt cessare: q seipos sani absciderint[d] vel affectauerint vt ab alijs abscindant: nō credim⁹ ei ipedimētū afferre: qminus possit ꝓuehi q i cunabulis sectus fuit: qꝛ non videt hoc eo tpe affectasse q iudiciū[e] animi nō habebat. ¶ Presertim cū in canonib⁹ aplōꝝ[f] sit manifeste sancitū: ꝙ eunuch⁹ si p insidias hominū fact⁹ vel ita nat⁹ sit: aut etiā in persecutione sint ei amputata virilia: ꝛ dign⁹ est possit in epm pmoueri. Idē rauēna. archiepō.

¶ Sacerdos qui sine causa virilia sibi fecit abscindi credens inde mereri de dispensatione episcopi suum officium preter altaris ministeriū poterit exercere. Capitulum. iiij.

Significauit nobis. A. archipresbyter sctī stephani. ꝙ. B. p̄sbyter (credens se obsequiū[g] prestare deo) fecit sibi virilia[h] amputari: ꝛ infra. ¶ Quocirca mādamus quatenus si iā dictū p̄sbyterū al's deo dignū inueneris: et sacerdotale officium[i] absqꝫ altaris misterio: auctoritate nr̄a[k] fretus et tua: prout videris expedire concedas. Innocen. iij.

¶ Sacerdos qui ex iusta causa fecit sibi virilia abscindi pōt vt prius sacerdotale officium exercere. Capitulum. v.

Ex pte. M. pbri fuit propositū: ꝙ cū sibi sentiret lepre[l] periculū imminere: de cōsilio medici virilia fecit sibi abscindi vt posset a tā graui infirmitatis[m] vitio liberari: ꝛ infra. ¶ Qm̄ igit canones sanctoꝝ patrum hūc[n] a sacri altaris admistratione nō ꝓhibent mādam⁹ qten⁹ si est ita: ꝛ memoratus. M. est al's idone⁹: vt sui ministerij officiū exequat[o] liberā ei tribuas facultatem. Idem militeñ. epō. ¶ Mutilatus manu si pmot⁹ fuerit in

Ex parte. Prio ponit monachi petitio. scđo ibi: sane. responsio arguendo a ꝓhibitis. scđo a pmissis ibi: presertim Joan. and.
c ¶ Niceni cōcilij. lv. dist. si qs p egritudinē. et si qs a medicis.
¶ Glosa seq. recita. p. q. q est rō quare se abscindētes ꝛc. Jo. an.
d ¶ Absciderint. Ex idignatione. s. nulla cā superueniente. xxxiij. dist. martinū: qꝛ si ex cā superueniēte hoc fecit pita timore lepre nō imputatur. j. e. ex parte. et io isti ordinari ꝓhibentur q sani se absciderūt. qꝛ quasi homicide suiipsius iudicātur ꝛ dei conditioni inimici. l. dist. si qs absciderit: ꝛ qꝛ p̄sumit ꝙ omne turpe malū faceret q hoc in seipso ausus est attentare ff. de edil. edic. cū aūt. §. excipit. sed quare aliqs inijcit sibi man⁹: cū mēbroꝝ suoꝝ nemo sit dn̄s. ff. ad. l. aql. liber hō. religione em̄ et no ferro querenda est castitas. xxxij. q. v. tūc saluabitur. ad fi. ar. j. c. pxi. ꝛ ꝙ dicit affectauerint vt ab alijs ꝛc. intelligas cū effectu: qꝛ cogitationis penā nemo meretur. de pe. di. j. cogitationis.
e ¶ Judicium. Quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mo. l. j. ꝛ. iij. q. vij. §. tria.
f ¶ Apostolorum. lv. dist. eunuchus.
diuisio ¶ Significauit. ¶ In prima factum. in secunda conditionale mandatum. secunda ibi: quocirca.

¶ Glo. se. reci. p q. qđ sit sacerdotale officium.
i ¶ Officium. Sicut baptizare pniam dare ꝛ alia officia pter officium misse ꝛ alia sīlia q solis sacerdotib⁹ sunt cōcessa. xvj. qō. j. adijcim⁹. de ɔse. di. iiij. constat.
¶ Glo. se. reci. p questionem.
k ¶ Nr̄a ꝛ tua. Et ita dispensatio est: qꝛ deponi dz q iusto errore sugat⁹ seipm absciderit. lv. distin. si qs absciderit. ꝛ. c. q parte. xxxiij. di. maritū. nō em̄ licet alicui seuire i corpus suū cum nemo sit dn̄s mem broꝝ suoꝝ. ff. ad l. aqlā. liber hō. j. rn̄. ꝛ sic l hoc casu pōt dispēsare epō cū dicat auctoritate sua: qđ credo etiaꝫ sine aucte dn̄i pa. in alijs amissa.
diuisio Ex pte. M. ¶ In prima querela pbri in scđa ꝓuisio ibi: quoniam.
l ¶ Lepre. que expellit hominē a cohabitatione alioꝝ. xxxiij. qō. ij. hoc ipsum. ꝛ. J. de eccle. edifi. cū dicat apostolus. ꝛ J. de cleri. egro. tua nos.
¶ Glo. se. notat a ɔtrio. rōnem reddit sigt ɔtriū ꝛ soluit
m ¶ Infirmitatis. Sec⁹ si ex indignatiōe. lv. di. si qs absciderit. c. q pte. ꝛ. c. hi q se. vl' obtētu religionis. J. c. pxi. Et est rō: qꝛ eunuchos volūtarios diligit de⁹ ꝛ nō ex necessitate factos. xxxij. q. v. tūc saluabit. lv. di. si qs p egritudinē: qꝛ nemo ē dn̄s mēbroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. aql. liber hō. ꝛ. ff. de pecu. deposui. §. stichū. Ar. J. ff. de pecu. sed ꝛ si dānū. §. si ipse. hoc tn̄ et liceret ꝙ dn̄s serui ꝓpter hoc dānū nichil de peculio serui deducit. Uin.
n ¶ Hunc. Scilz q a dn̄s vel a medicis vel a barbaris sectus fuerit. lv. dist. si quis a medicis.
o ¶ Exequatur. Et ad superiores pmoueatur ordines. lv. dist. si quis a medicis. ꝛ de iure communi sine

aliqua dispensatione per iura predicta.

divisio. Expofuisti. Coio divisio. Scda ibi. nos igit. Jo. ¶ Glo. seq. reci. per. q. quid si amisisset digitos. quid si dentem.

a ¶ Manu. Idẽ esset si amisisset digitos ꝓpter q̄s ipediret ad frangendū euchariſtiā. j. ȯ cle. egro tā. pbrm. ⁊ ff. de edil. edi. si hois. Sec⁹ si nō ipediret p amissionẽ digiti. s. e. c. j. ĩ ꝓpt caretiā dẽtis non ipediret nec dr̃ morbos⁹. ff. de edil. edic. cū dens.

b ¶ Enormi. Sec⁹ si p mioꝛi. s. e. c. j. ⁊ ij.

c ¶ Defectu. i. irregularitate.

d ¶ Promoueri. Qr abbas dʒ eē sacerdos. vt s. ȯ eta. ⁊ q̄li. c. j. ¶ Glo. seq. allegat tres concoꝛ. q̄rit et q̄ōnis dubiuʒ aperit. pōit opi. Jo. ⁊ soluit contrarijs rñdẽdo.

e ¶ Tacuerit. Ordinādus eīn ipedimentū suū tenet̃ ꝓdẽ. l. dis. ex penitētib⁹. et lvj. di. qr simpl'r et. liiij. dis. si su⁹. Sed q̄re iste remoue t̃ ab abbatia. si dicis ꝓpt̃ irregl̃aritatẽ ꝯdicit. s. de eta ⁊ q̄li. tuā. ⁊ xvj. q. j. legi. ⁊ l. di. accedẽs. arg. Dixit Jo. q̄ poti⁹ remouet pp scādalū q̄ ꝓpt̃ irregl̃aritatem. qd nō credo: imo irregularitas sufficit ad remotionẽ. ⁊ qr hoc tacuit fraudulent̃. Et abbates de iure dbẽt ad ordinẽ ꝓmoueri. alr̃ si culpa sua ipediunt̃ repellunt̃. s. de eta. ⁊ q̄li. c. j. Et ca. illud accedẽs. non dicit q̄ ille sit abbas: sed sollicitudinẽ in monasterio dʒ hr̃e puta sindic⁹ vl' cellerari⁹ poti⁹ ad laborẽ q̄ ad honorẽ. Decre. illa tuā: q̄ vr̃ ꝯtra: loq̄tur ȯ dispẽsatōe pp necessitatẽ. q̄ abbas talis debeat eē sacerdos. est ar. s. de elec. ne ꝓ defectu ibi cōparat̃ regl'ar' cathedralis eccl'a. vñ vr̃ q̄ sit nomē honoris: ⁊ nihilomin⁹ oneris et laboris. vñ dicit Gre. oē eīn q̄ h̄ eminet plus afficit meroꝛib⁹ q̄ honoꝛibus gaudet. xiij. di. nerui.

divisio. Thomas. ¶ Primo ponit monachi casum. Scdo cōditionale mandatū ibi. quocirca. Jo. an.

f ¶ Defoꝛmitatē. Modica eīn defoꝛmitas nō impedit q̄lis hic fuit. s. e. c. j. si eīn magna esset defoꝛmitas vt totū digitū vel pollicẽ pdidisset nō ꝓmouet̃. j. ȯ cle. egro. pbr̃m. De hmōi defoꝛmitatib⁹ no. ad intelligentiā hmōi tituli: q̄ quidam sunt corpe viciati sponte q̄dam casu. si sponte distinguo. aut nulla iusta cā interueniente: ⁊ tūc ordinād⁹ repellit̃: ⁊ iā ordinat⁹ deiicit̃ lv. dist. q̄ ptē. ⁊ c. si q̄s a medic'. ⁊ xxxij. dis. maritum. aut iusta cā interueniẽte. et tunc non ꝓhibet̃ ab ordine puta timoꝛe lepre vl' aliqua ꝯsili cā. s. e. ex parte. ij. nisi generet defoꝛmitatẽ: qr tunc in omni casu repellit̃. ar. lv. di. latoꝛ. ⁊ c. si euāgelica. ⁊ s. eo. c. pri. si casu in magnis mēbris siue coꝛpulētia siue dignitate repellitur ⁊ deijcit̃ si defoꝛmitatẽ generet. lv. di. si euangelica. in paruis ho mēbris nō impeditur si defoꝛmitas modica sit: et sine culpa sua vt hic: ⁊ si ho cul pa sua talẽ modicā defoꝛmitatem incidit de mia etiā tolerat̃ s. e. c. j.

Corpe viciati sunt duplices.

abbatem ab abbatia deponit̃.
Capitulum. vj.

Exposuisti nobis q̄ predecessoꝛ tuus: H. in abbatē promouit nesciens q̄ ipa esset manu[a] altera mutilat[b]: ⁊ infra. ¶ Nos igit̃. f. t. t. rñ. q̄ cū ꝓ tam enoꝛmi[b] defectu[c] ad sacros nō possit oꝛdies ꝓmoueri[d]: ⁊ in ꝓmotione sua id tacuerit[e] fraudulent̃: ꝓ ab abbatie officio est nō imerito amouendus. Hono. iij. epo angolisin. ¶ Carens vngula pollicis dūmodo sit foꝛtis in pollice licite ad sacerdotium ꝓ mouetur. Capitulum. vij.

Thomas monachus ꝓposuit: q̄ cum in annis puerilib⁹ esset cōstitut⁹: q̄dam barra ferrea super dextre sue pollicem foꝛtuito casu cadens vngulā auulsit ab eo. ¶ Quocirca māda. q̄tenus si ad frangẽdū eucharistiaʒ sit i pollice ipso potēs: et aliud canonicuʒ nō obsistat: pp defoꝛmitatē[f] hmōi nō dimittas q̄n eum ad oꝛdinē ꝓmoueas sacerdotis.

¶ De bigamis nō oꝛdinādis. Ex concilio aurelian. ¶ Breue est. Ca. j.

Ut bigami[g] / penitentes[h]: vl' repudiatarum mariti: ad sac'dotiuʒ nō ascẽdāt[i].

Lucius. iij. spal'. archiepo. ¶ Cum bigamo qui oꝛdinat⁹ est ad sacros nō dispēsat̃ et oꝛdinatoꝛ priuabit̃ ꝑtāte oꝛdinandi nisi cum eo fuerit dispēsatum. Capitulum. ij.

Super eo q̄d tua fraternitas de bigamis[k] req̄siuit. ¶ Respondemus q̄ oꝛdinatoꝛes eoꝛum potestate et officio[l] oꝛdinandi: et oꝛdinati si ad sacros oꝛdies fuerint ꝓmoti: eis iō sunt priuādi: qr in bigamis[m] contra apostolum

¶ Con coꝛ. tex. in. l. si sine. C. ad velleia.

¶ Concoꝛ. l. si moꝛa. cū glo. ff. so. ma. et l. q. acti one. §. si. ff. ad le. aql.

¶ Rub. de bigamis nō oꝛdinā.

g ¶ Qr inter ceteras irregularitates bigamia nō modica reputat̃ iō. ⁊c. Jo. an. ¶ De hac materia hr̃. xxvj. dist. ⁊ xxxiiij. §. q̄d s. vsq̄ ad finē dis. ⁊ lxxvij. di. q̄sq̄s ⁊ xxvij. q. vlt. ꝑ totum. ⁊ repetit̃ in. vj. An. ȯ bu.

divisio. ¶ Ut bigami. Supple statuim⁹ pp istud vbū bigami et repudiatarū mariti solum facit ad titulum

h ¶ Penitētes Solēniter. i. di. ex penitentibus

i ¶ Nō ascẽdāt. Propt̃ defectū sacramēti. j. eo. c. debitum. vbi de hoc sacramento tradit̃.

Super eo. ¶ Primo recitat̃ ꝯsultatio. Scdo datur responsio ibi: respondemus. Jo. an.

k ¶ Bigamis. s. oꝛdinatis.

l ¶ Potestate ⁊ officio oꝛdinandi. i. priuādi sunt potestate ⁊ officio conferendi siles oꝛdines. sic. s. de tep. oꝛdi. lr̃as. ⁊ c. dilectus.

¶ Glo. seq. ponit. v. modos q̄bus q̄s dr̃ bigamus.

m ¶ In bigamis. Uere vel inēꝑtatiue. vñ dr̃ bigamus q̄ castitatẽ ꝓmissam violat. xxvij. q. j. quotquot. Itē q̄ ꝯtrit cū vidua vel coꝛrupta. xxxiij. di. maritum. et. j. e. debitū. ⁊ c. a nobis. Itē q̄ vnā de facto ⁊ alteraʒ de iure habuit diuersis tꝑib⁹. j. e. nuper. Itē qui scienter cognouit vxoꝛē adulterā. xxxiiij. di. si cuius. et. c. si laici. isti oēs bigami reputant̃ interꝑtatiue q̄tum ad legē ꝓmotionis. Quidā ho pp defectū sacramēti vt mariti viduarū ⁊ coꝛruptarū ⁊ q̄ sciēter cognouit vxoꝛē adulterā. Alij ho nō ꝓpter defectū sacramenti sed pp affectū intentionis cū ope subsecuto. vt. c. nup ⁊ c. a nobis. Itē ille vere dr̃ bigamus q̄ diuersis tēpoꝛibus successiue habuit vxoꝛes duas. xxvj. di. deinde et. c. acutius ⁊ isti non ꝓmouent̃ ꝓpt̃ sacramenti defectum. de quo dicet̃. j. eo. debitū.

Bigam⁹ q̄tuoꝛ modis q̄s dicitur

¶ Glo. seq. signat ꝯtrū de decret̃. lectoꝛ. ponit q̄tuoꝛ opiniones. demū soluit.

Bigami an dispensatiue possint promoueri.

a ¶ Dispēsare. Sed ɔtra .xxxiij. di. lector. ibi dispensatur vt bigam⁹ subdiacon⁹ fiat: sed ibi ostēdit M. q̄ liceat pape aut aliis epis. s. dispēsare cū bigamo vsq̄ ad subdiaconatū et nō supra qđ nō ē ɔ apl'm p hoc. c. phibitio apl'i est de diacono pbro ⁊ epo ⁊ nō de aliis/ qr subdiaconatus non erat ad huc sacer ordo. R. dixit q̄ Marcell⁹ papa retulit se ad statū primitiue ecclesie i q̄ subdiaconat⁹ nō erat sacer ordo. lx. dist. null⁹. Quidā dicebāt q̄ epi olim poterant dispensare cū bigamis in ordinibus maioribus hac ratione qr epi dispēsant cū criminosis .j. ḋ iudi. at si clerici. ⁊ tñ apl's phibuit criminosuȝ ordiari. xxv. di. §. nunc autem. nec tñ dicunt facere ɔ apl'ȝ ⁊ sic eadē ratione cū bigamo quoȝ opi. reprobat .j. e. nuper. ⁊ c. a nobis. H. dixit q̄ epi dispēsare nō poterāt cū bigamo vel viduarū marito. ar. l. dist. nō cōfidat cui⁹ opi. ɔfirmat p illa ca. nuper. ⁊ a nobis. Jo. voluit dicere q̄ papa nō posset. Qđ dicit. R. ⁊ h. verissimū vr: qr lȝ dispēset cū criminosis: non tñ seqtur q̄ cū bigamo. ⁊ illa est rō: quia criminosus p⁹ pactā pniam restitut⁹ videt in pstinū statū: et incipit eē qđ nō fuit. l. di. ferrum. ⁊ c. ponderet. ⁊ c. dño sancto. Et iō cū talib⁹ dispensatur. sed bigam⁹ nō phibet pmoueri pпter crimen: sed ppt sacramenti defectū. j. e. debitū. ⁊ xxvj. dis. acuti⁹. qr carnē suaȝ diuisit in plures ab vnitate recedendo. sȝ illō sacr̄m ampli⁹ restitui nō pōt p aliquā satisfactionem cū nō sit crimen. ⁊ hoc ɔsiderauit apl's cū dixit. nō bigamū et aliud cōsiderauit cū dixit. non criminosum/ qr in criminoso ɔsiderauit idignitatem psone p crimē etiā quo purgato nō phibuit dispensationē. Sed ille defectus sacramēti nō pōt purgari: nec baptism⁹ tollit illā irregularitatē. xxvj. dis. acuti⁹. ppter qđ videt q̄ papa nō possit dispēsare cū bigamo pпter eandem rationē: qr ppter dispensationē pape nō restituit sacramentū vnitatis cū nec posset. † nā cum de⁹ cetera possit: vginē tñ post ruinā suscitare nō pōt. xxxij. q. v. si paul⁹. ⁊ idē dicit impator. C. de rap. virgi. l. vna. circa prin. Jtē dispēsare nō pōt cū monacho vt pprium habeat vel ɔtinentiā abijciat. j. de sta. mona. cū ad monasteriū multominus videt dispensare posse cū bigamo vñ opi. R. bona ē. ⁊ lȝ h. dubitet vr tñ ɔsentire ne videatur diminui potētia pape: q̄ possit dispēsare cū bigamo. Tñ hoc qđ ḋ bigam⁹ in quocūq̄ ordine ordinet recipit ordinē. ar. l. di. quicūq̄ penitens. Per qđ ca. vr̄ q̄ cū bigamo dispensare possit. Sed illud tñ intelligit de minorib⁹ ordinibus.

b ¶ Sacros. Diaconatū ⁊ pbr̄atū qui duo tñ sacri fuerūt ḃm antiq̄ tpa. lx. dist. nullus. hodie idem est de subdiaconatu. ḃ. ḋ eta. et q̄li. a multis. ⁊ ḃ. de ser. nō or. mirramur. vbi dr̄ q̄ eodē puilegio gaudet cū diacono.

c ¶ In ordinatore. Cū quo pōt dispēsari. p hoc patȝ q̄ nō cū bigamo ordinato: vt remaneat in ordine/ vel vt pmoueat: qr qđ de vno cōcedit de altero denegat. xxv. di. qualis. ⁊ .j. de presump. nonne. §

¶ Bigam⁹ vxore viuente vel mortua nō ordinat. C. a. iij.

De bigamis pbr̄is ᵃ et viduarū maritis: idem sancim⁹ omnino: vt nec viuētibus vxoribus nec defunctis ᶜ ad diuinorū debeant celebrationē admitti: maxime cum a doctrina sit apostoli ⁊ institutionibus ecclesie alienum. dispēsare ᵃ nō licet: vt debeāt ad sacros ᵇ ordies promoueri: vel in eis si promoti fuerint remanere. In ordinatore ᶜ autē potest dispēsatio adhiberi: vt ordinandi potestate et officio non puuetur. Celesti. iij.

Inno. iij. ratispa. epo.

¶ Qui mortua vxore pmot⁹ ad sacros cū scđa de fcō ɔtraxit ⁊ cognouit bigamie penā icurrit lȝ bigam⁹ nō sit. C. iiij.

Nuper a nobis: et infra. ¶ Tertius ᶠ articulus videbatur habere non modicum questionis: qm̄ cuȝ in matrimonijs ɔtrahēdis ᵍ: nō iuris effectus ʰ: sȝ animi destinatio attendatur: vnde illum comitatur infamia q̄ duas ⁱ simul vxores hȝ: qđ parti ad factū ᵏ conuenit retorqueri. sicut i canone legit: de psbytero q̄ non legalibus ˡ nuptijs detinetur eadem censura tales ᵐ videntur ⁿ inter bigamos reputandi

ᵇ De bigamis pres byteris. De facto p⁹ bigamiaȝ ordinatis.

c ¶ Nec defūctis. Et ita illud impedimētū nō pōt purgari per mortē vxoris: qr nō mr̄imonij vīculū sȝ irregularitas ɔtracta ex carnis diuisiōe est impedimēto ⁊ illa nō tollit p mortē vel penitētiam. xxvj. di. vna et. c. acuti⁹. nec p baptismū: vt in capitulo pdicto.

Nup a no. ¶ Primo ad casum ppositum allegat pro vna pte. Scđo p ɔria. Tertio soluit. Secūda ibi: licet Tertia ibi: nos autem. Joh. an.

f ¶ Tertius. Alij duo soluunt. j. de sen. excō. nuper.

g ¶ Matrimonijs ɔhendis. Illicitis ⁊ phibitis.

¶ Glo. seq. alleg. ɔcor. quibus q̄nq̄ plus affectus cōsideratur: q̄nq̄ plus factū.

h ¶ Juris effect⁹. vt. C. de adul. eū qui. vbi sunt hec verbā. si eīm aliqs ɔhat nuptias cū ea cū qua nō pōt de iure ɔhere infamis est: lȝ nuptie nō habeant effectū. ff. de his q̄ no. infa. quid ergo. §. iij. q̄nq̄ magis cōsiderat effect⁹ q̄ affect⁹ vel q̄ factū ipm. de pe. di. j. §. hec aūt verba. ⁊ qr verba ipsa sunt cū effectu accipiēda. j. de cleri. nō resi. relatū. ff. de ɔdi. ⁊ demō. hec conditio. ⁊ j. de spōsali. c. vl. Q̄nq̄ magis ɔsiderat factū q̄ ius. j. de conces. pben. litteras ⁊ c. cū nostris. q̄nq̄ ɔsideratur plus iuris effectus. ff. de condi. insti. mulier. §. j. j. de sponsa. iuuenis.

i ¶ Duas simul vxores hȝ. C. de adul. eū qui.

k ¶ Ad factū. Quasi diceret de facto ɔtraxit cū secunda qr de iure non potuit. Duas eīm vxores simul hr̄e nō licuit nisi cui ex reuelatione diuina concessum fuit. j. de diuor. gaudemus.

l ¶ Nō legalib⁹ nuptijs. xxviij. di. pbr̄m.

m ¶ Tales. clerici. s. de q̄b⁹ p̄rio quesitū est.

¶ Glo. seq. alle. vij. ɔcor. ⁊ sex ɔria soluit.

n ¶ Videnī inter bigamos. Hic collige q̄ opinio pfert veritati. sic. j. de spōsa. iuuenis. ⁊ iij. q. vij. §. tr. ver. verūtamen si seruus. ⁊ C. de testa. l. j. et. xxij. q. ij. holes. ff. ad mace. l. iij. j. de offi. deleg. corā. et. j. de iure pa. ɔsultationibus. ⁊ ḃ. de electio. querelā. Sed ɔtra viij. di. veritate. lxxxj. di. quicūq̄. ⁊ j. qui fi. sint legi. p tuas. C. plus va. qđ agi. l. j. ij. ⁊ iij. So. verum est q̄ veritas prefertur opinioni: alias casualia sunt vt scilicȝ opinioni potius stetur q̄ veritati: vt in fauorem contrahentiū ⁊ odiū decipientiū. ff. ad mace. l. iij. vel in fauorē plis. j. qui fi. sint legi. l. cū inter ɔ. vl' in fauorem

Marginalia: § Concor. l. ex eo. ff. ḋ testi. et l. ɔstitū. §. idez rñ. ff. ḋ fun. instruc. — diuisio — § Concor. l. eū qui. §. simi lier. eū vulga. ff. de in in. ⁊ l. ɔuis. ff. de in ius vo. — § Concor. textus l. l. eū qui edes. ⁊ qđ ibi no. ff. ḋ vsuca. — Veritas opinioni pfert nisi i certis casib⁹.

testamento p. C. de testa. l. j. vel sm aut. iij. q. vij. §. tria. ver. verũm si seru⁹. Unde ꝟsus. Testamenta: fauor: odiũ: sentẽtia ples. Ex istis causis pfert opinio veris.
a ℂ Quãtũ in ipsis fuit. In maleficijs em̃ voluntas nõ exit⁹ spectaꝛ. ar. xix. di. c. vlti. ꝛ. ff. ad. l. cor. de sic. di

que facta est in vtero ꝟginali p incarnationẽ ꝟbi dei. ꝛ hoc designaꝛ p carnalẽ cõmixtionẽ viri ꝛ vxoris. ꝛ de hoc ibi fit mentio. reliquũ ꝟo designat conformitatẽ q̃ cõsistit in carne inter christũ et sanctã ecclesiã. Primũ est vnio volũtatis. scõm ẽ nature cõformitas. vt. xxvj.

uus. C. de ser. cor. si qs seruo.
b ℂ Tãq̃ʒ. hoc tanq̃ʒ non est expressiuũ ꝟitatis ʒ similitudinarium iuxta illud. Et cũ iniquis tanq̃ʒ ad latronem ꝛc̃.
c ℂ Cum bigamis. Not. ar. pp similitudinẽ facti aliquẽ numerari iter eos: ꝺ q̃rũ nũero ipe nõ est. xxvij. q. j. q̃rõt. et l. distin. si ille. ff. mã. l. vlti. in fi.
ℂ Glosa sequẽs signat cõtrariuʒ et soluit.
d ℂ Dispẽsari. Ar. ꝭ. j. de cle. cõiug. sane. Illa loquit ꝺ eo q̃ nũq̃ʒ habuit vxorẽ ʒ in sacro ordine contraxit. ꝛ iõ cũ tali dispẽsare potest. hic loqui vꝛ de eo q̃ primo in laicali habitu cõtraxit et postea factus sacerdos iterũ ꝯtraxit vñ bigamus reputaꝛ q̃tũ ad affectũ licet in ꝟitate non sit. ꝛ sic puniꝛ pper affectũ tñ cũ ope subsecuto: et nõ pper defectũ sacri. Defectus enim sacramenti vnitatis non est in isto: q: in veritate carnem suam non diuisit in plures.

ꝗ Con. cor. lex si in em ptionẽ. ff. ꝺ mi. et. l. si eq. ff. ꝺ leg. j.

Licʒ obuiet ex aduerso: q opinioni sit ꝟitas preferẽda: et q iuxta premissa: qui nullã vxorẽ habuit foret bigamus reputãdus qꝺ contingeret si qs de facto cõtraheret cũ diuersis/ quib⁹ de iure nõ posset matrimonialiter copulari. ℂ Nos aũt in hac q̃stione. t. rñ. q cum huiuscemodi clericis qui q̃tũ in ipsis[a] fuit secundas mulieres sibi matrimonialiter coniunxerunt: tanq̃ʒ[b] cũ bigamis[c] non liceat dispẽsari[d] licet in veritate bigami nõ existant: non pter sacri defectũ[e] sed pter affectum ꝛ intẽtionis cũ opere subsecuto. Idem met. epo.

ℂ Qui ꝯtraxit cũ ꝟgine licet pri⁹ ab alio fuerit desponsata/ bigamus nõ cẽsetur. Capi. v.

Debitum pastoralis officij: ꝛ infra. ℂ Fra. t. duxim⁹ rñdẽdũ q cũ duo sint in cõiugio[f] videlꝫ cõsensus aiorꝫ ꝛ cõmixtio corporꝫ: quorꝫ alterum[g] significat charitatẽ[h] que cõsistit in spũ inter deũ ꝛ iustã aiam: ad qꝺ ptinet illud qꝺ dicit apostol⁹. Qui adheret deo vn⁹ spũs est cũ eo: reliquũ[i] ꝟo designat cõformitatẽ[k] q consistit in carne inter xp̃m ꝛ ecclesiã: ad qꝺ ptinet illud qꝺ euãgelista testaꝛ. Uerbum caro factum est: ꝛ habitauit in nobis. pfecto cõiugiũ illud qꝺ nõ est cõmixtione corporũ ꝯsummatũ nõ ptinet ad illud ꝯiugium designãdũ: qꝺ iter xp̃ʒ ꝛ ecclesiã p incarnatiõis mysteriũ est ꝯtractũ. iuxta qꝺ Paul⁹ exponens illud qꝺ dixerat ꝓthoplastus[l]. Hoc nũc os ex ossib⁹ meis: ꝛ caro[m] de carne mea et pter hoc relinq̃t hõ patrẽ et matrẽ ꝛ adherebit vxori sue: ꝛ erũt duo in carne vna[n]: statim subiũgit hoc aũt dico magnũ sacramẽtum[o] in christo et ecclesia. Cum ergo pter sacramẽti defectũ: inhibitum sit ne

dis. acuti⁹. ꝺ ꝯse. dist. ij. in xp̃o pr. vbi habes de cõformitate nature diuine ꝛ hũane ꝛ nõ itelligas q ipse actus corporalis designet hoc sacr̃m: sed pter actũ cõsummatũ sacr̃m designaꝛ. Tertiũ sacramẽtũ est vnitas eccl̃ie ex omnib⁹ gẽtibus collecta et vni viro christo subiecta hoc sacr̃m designaꝛ p illũ cõiugatũ q̃ vnicũ tm̃ mr̃imoniũ hũauit. sed vbi scõm mr̃imoniũ ꝯhit: hoc tertiũ sacr̃m nõ hʒ locũ: q: recedit ab illa vnitate q̃ primo significabaꝛ p vnicũ mr̃imoniũ: q: in scõo matrimonio diuidit carnẽ suã in plures vñ vnitatẽ ammodo significare nõ põt. christ⁹ em̃ signat vnitatem ex oĩbus gẽtibus xp̃o subiectã. vt. c. acuti⁹: sed ex quo eccl̃ia xp̃o se cõiunxit ab eo nunq̃ʒ discessit. nec ipe ab ea. ergo bigam⁹ talẽ vnitatẽ significare non põt. et iõ pmoueri nõ põt pter defectũ isti⁹ tertij sacri. duo pma sacra hic exprimunꝛ vt dictũ est: sed hoc tertiũ nõ expssit in lr̃a nisi loquẽdo de ipso nõ imponẽdo aliqua ꝟba p que illud significet: nisi forsitã p illa ꝟba: nec illa est vnici: nec ille vnius vni⁹: p hoc tm̃ notaꝛ recessus ab vnitate ꝛ meli⁹. ꝭ. vbi dꝛ nec illa nec ipe diuisit carnẽ suã in plures. ꝛ sic in vnitate remãsit vterq̃ʒ: et ibi vbi deficit inter hmõi cõiuges cõmixtio carnalis nõ deest signaculũ hmõi sacri. scilꝫ vnitatis. vel per illa verba: hoc aũt dico magnũ sacr̃m inter xp̃m ꝛ eccl̃iam. sed de isto tertio sacro legiꝛ. xxvj. dis. acuti⁹. Sed in q̃ cõsistit significatio illi⁹ tertij sacri? Quidã dicũt q in ipso cõiugio. sed hoc est falsum: quia mortua vxore coniugiũ desinit. ꝛ sic nulla esset significatio. Item matrimoniũ non consummatum non significat hoc sacramentum. vt hic in fi. Est ergo dicendum: q in eo qui matrimonium vnicũ seruauit clerico facto ꝛ ordine suscepto est significatio istius tertij sacramẽti. nec est necesse q talis clericus sit vel fuerit cõiugatus: q: auctoritas apostoli oportet ordinandũ esse vnius vxoris virũ: intelligitur per negationẽ sic vni⁹ vxoris virũ. i. nõ plurium: immo qui nunq̃ʒ habuit vxorẽ liberius promouetur: quia ab vnitate non recessit sed in vnitate perманsit.

j. Cor. vj.

Jo. j.

Bigami q̃re nõ pñt ordiari

Ge. ij. ephe. v. Esdre iiij.

e ℂ Sacramenti defectum. De quo. ꝭ. eo. debitum.

diuisio Debitũ. ℂ Primo ponit rõnes. vltimo rñdet ibi: vnde iꝰ. Pars huius habetur. ꝭ. de bap. debitũ.
f ℂ In coniugio. Scilꝫ carnali copula cõsummato.
g ℂ Alterũ. Scilꝫ consensus animorum.
h ℂ Charitatẽ. i. dilectionem coniunctionum.
i ℂ Reliquum. i. cõmixtio corporum.
k ℂ Cõformitatem. i. cõiunctionem ꝛ vnitatem.
l ℂ Prothoplastus. i. adam primo plasmatus.
m ℂ Caro. xxxv. q. x. fraternitat⁹. ꝛ. ꝭ. ꝺ diuor. gaudem⁹.
n ℂ In carne vna. i. in carnali operatione ad vnam carnem procreandam.
ℂ Glo. seq. tractat de triplici significato matrimonij secundo querit de tertio in quo cõsistat. ponit opi. quã reprobat et soluit.
o ℂ Sacramentũ. Triplex sacr̃m designaꝛ in matrimonio carnali copula ꝯsummato. Primũ est vnio fidelis aie ad deũ p dilectionẽ ꝛ charitatẽ. ꝛ hec designaꝛ p ꝯiunctionẽ aiorꝫ in ipsa prima despõsatione dũ alter p mutuũ ꝯsensum ꝯsentit i alterũ. ꝛ ꝺ hoc sacro fit mẽtio ibi. alterũ significat charitatẽ q̃ ꝯsistit in spũ inter deũ et iustã aiam. Scõm est vnio humane nature ad deũ

a ¶ Vidue. Id est corrupte. quia licet fuisset vidua dum modo non corrupta non prohibetur vt hic dicit. ¶ Glo.seq.q̄rit.ponit duas opi.⁊ scd̄am approbat.
b ¶ Cognitā. Sic patet q̄ vxor ordinandi ad hoc vt ille posset ꝓmoueri virgo debuit esse.j.e.c. vlti. Sz q̄re exigit̄ maior castitas i vxore q̄ꝫ i viro? R̄n. q̄ꝛ maritus corrupte si cum ea vna caro efficiat̄ ꝓmoueri nō pōt. xxxiiij. di. ꝑcipim⁹. curādū. si cuius. si q̄s et si laici. ſꝫ ille q̄ habuit ꝯcubinā post vxorem vel ante promoueri pōt. vt. xxxiiij. dis. fraternitatꝭ. h. dixit q̄ vir signat eccl'iam q̄ in pte recessit a christo adulterādo recedēdo a fide ⁊ si i pte v̄go fuit ⁊ iō non deest signo sacri i viro c̄uis nō sit v̄go. vxor v̄o signat xp̄m qui nūq̄ꝫ eccl'iam diuisit: q̄ꝛ ipse est fons viu⁹: cui nō cōicat alien⁹. j. d̄ regu. lꝫ. i fi. d̄ pe. dis. j. §. itē vt xp̄o ait. Alij dicunt ⁊ vꝫ melius q̄ vir signat xp̄m q̄ prio copulauit sibi synagogā et postea copulauit sibi eccl'iam de gētib⁹. s. militātem in q̄ sunt boni et mali. ⁊ iō nō nocet si vir nō fuerit virgo. vxor v̄o signat ecclesiā triūphantē in qua nō est macula neq̄ꝫ ruga q̄ semp v̄go ꝑmāsit: saltē mēte. vñ apl's. Despondi eñ vos vni viro ⁊c̄. xxvij. q. j. nuptiarū. ⁊ ideo exigit̄ q̄ vxor carnē suā nō diuiserit i plures: q̄d si fecerit deest in ꝯiuge significatio tertij sacramēti vnitatꝭ. et ita illud tertiū sacr̄m exigit̄ tā ex parte viri q̄ꝫ ex parte vxoris vnde ep̄s vnius vxoris significat vnitatē ex oībus gētibus vni viro. i. xp̄o subiectā. xxvj. dist. acutius.

Castitas maior exigitur i vxore q̄ꝫ in viro.

† Adde q̄d sit fornicatio ⁊ cū q̄b⁹ cōmittat̄. xxxvj. q. j. illa ⁊. xxxij. q̄. vij. nō solū

bigam⁹ aut marit⁹ vidue[a] presumat ad sacros ordines promoueri: q̄m nec illa est vnica vnici: nec iste vnus vni⁹: profecto vbi deficit inter h̄mōi coniuges cōmixtio corporum. nō deest h̄mōi signaculum sacri. ¶ Vñ is q̄ mulierē ab alio viro ductā: sed minime cognitā[b] duxit vxorē (q̄ꝛ nec illa nec ip̄e carnē suā diuisit[c] in plures) ꝑpter hoc ip̄ediri nō dꝫ: q̄n possit ad sacerdotiū promoueri.

I. dē lug. archiep̄o apo. se. le.

¶ Qui plures habuit cōcubinas ex eo bigam⁹ nō est. C. vj.

Quia circa minima: ⁊ infra. Sane postulasti ꝑ se. apo. edoceri: si pb̄ri plures ꝯcubinas habētes bigami⁹ cēseant̄. ¶ Ad q̄d duxim⁹ r̄ndēdū: q̄ cū irregularitatē nō incurrerint bigamie. cū eis tāq̄ꝫ simplici fornicatiōe notatis: † q̄ ad executionē sacerdotalis officij poterꝭ dispēsare. I. dē.

¶ Subdiaconus qui cum vidua contraxit: et eam cognouit bigamie penam incurrit licet bigamus nō sit. Capi. vij.

A Nobis fuit: ⁊ infra. Ille aūt q̄ in subdiaconatus ordine cōstitutus de facto tm̄ (q̄ꝛ de iure non potuit) duxit viduā[e] in vxorē. ꝑfecto bigam⁹ nō existit. sed nec vidue pōt in v̄itate dici marit⁹: cum inter ip̄m ⁊ illā non fuerit vinculū maritale ꝯtractum: cū eo tn̄ contra doctrinā apl'i tanq̄ꝫ cū marito vidue dispēsare nō licet: nō ꝑpter sacramentū defectum sed affectum intentionis cum opere[f] subsecuto.

¶ De clericis peregrinis.

Alexā. iiij. cenoma. episcopo.

¶ Vltramarini ⁊ valde remoti ordiationē suā ꝓbare debēt ꝑ duos ep̄oꝝ sigilla. Caplm. j.

Tua nos duxit fra. consulendos: quid sit agendū de clericis: qui in remotis regionibus ordinati: l̄ras eorum ostēdunt: a quibus sibi ꝓponūt manus impositas: et vtrū ep̄oꝝ sigilla sint q̄ representant incertū existit. ¶ Tue igit̄ ꝯsul. r. tutius esse: vt in his statuta patrū veterū obseruent̄: q̄ꝫ nouum aliq̄d statuat̄: statutū[g] aūt est de trans-

vidue et corrupte: quare intelligo q̄d dic. c. q̄lis. q̄n ab alio corrupta est. ⁊. c. que ad idē possent induci. lxxvij. dist. quicūq̄ꝫ. ⁊. xxxiij. dist. curandū. ⁊. c. precipimus.

Quia circa. ¶ Diuidit̄. q̄ꝛ primo ponit̄ cōsultatio: scd̄o r̄nsio. Scd̄a ibi. ad q̄d. Et pars hui⁹ habet̄ .j. de priuil. quia circa. Io. and.

diuisio

¶ Glo. se. signat ꝯuium ⁊ sol. scd̄o notat q̄ luxuria ⁊c̄. signat ꝯuium ⁊ remittit.
d ¶ Bigami. s̄. eo. nup. Arg. ꝯ. sed ibi loquit̄ q̄n vtraq̄ꝫ fuit solenniter ducta tā q̄ꝫ vxor: hic vero non et ibi prima fuit vxor: secūda v̄o esse non potuit. Not. mirabile: q̄ pl⁹ h̄ꝫ hic luxuria q̄ꝫ castitas. arg. xxxiij. dist. fraternitatis. † Sꝫ ꝯdicit i auc. d̄ resti. et ea q̄ parit. i fi. coll'. iiij. ⁊ stulti nō debēt esse melioris cōditionis q̄ꝫ periti. xvj. q. j. legi ep'am. et. ff. q̄d vi aut clā. seru⁹. ⁊. ff. de fur. itaq̄ꝫ fullo §. j. rō huiusmodi reddit̄. s̄. c. proxi.
e ¶ A Nobis. ¶ Viduā: q̄ꝛ cū esset i sacro ordine constitut⁹ cū ea matrimoniū ꝯhere nō potuit. xxviij di. pb̄rm. et. s̄. e. nup. tn̄ lꝫ nō fuerit matrimoniū. q̄ꝛ tn̄ q̄ꝫtum in ipso fuit cū vidua contraxit cū eo dispēsari non pōt cōtra doctrinam apostoli. s̄. eo. sup eo. nō propter sacramenti defectū: sed propter voluntatē quā habuit cōtrahendi cū vidua nō cōtēta suis terminis cum ꝓcessit ad actū lꝫ nō habuisset effectū. sic. s̄. e. nup. ⁊ est hic ⁊ ibi ar. expssum q̄ voluntas nō cōtenta suis terminis punitur et ea que ibi etiā dicta sunt hic possent repeti cum similis causa sit quare hoc fiat. causa dicta est. s̄. eo. debitum.

Luxuria pl⁹ habet q̄ꝫ castitas.

† Concor. l. j. §. fi. ff. de edil. edic.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. alī. ꝑ. pōit opi. ꝯtiā quā reprobat.
c ¶ Diuisit. Sic. xxxiiij. dist. valētino. ꝑ q̄d soluebat̄ hec q̄ō. sic ꝯ considerām⁹ poti⁹ rōnē ⁊ cām q̄re hec fiat q̄ꝫ factū ip̄m. ⁊ ita is q̄ duxit vxorē a se primo corruptā pōt ꝓmoueri: q̄ꝛ rō ⁊ cā nō inuenit̄ in eo q̄re nō diuisit carnē suā in plures. Dicūt q̄dā q̄ talis ꝓmoueri nō dꝫ q̄ꝛ verū est q̄ est marit⁹ corrupte. ar. op. ꝑ eis. xxx. q̄. v. qualis. et. h. in hac opi. fuit. sufficit q̄ ita scriptū est ff. q̄ ⁊ a q̄bus manu. l. nō fi. ꝑ sp̄erit. ⁊. vj. q. vij. scriptū est in lege. q̄d nō credo eadē rōne. et iste de quo quesitum fuit nō posset ꝓmoueri. q̄ꝛ verū est q̄ fuit marit⁹

Bigamus nō est q̄ a se corruptā ducit vxorem.

f ¶ Cum opere. Sc̄ꝫ carnali. argu. s̄. eo. debitum. ⁊ xxxiiij. distin. valentino.

¶ Rubrica De clericis peregrinis. Q̄ꝛ inter eos qui ab ordinib⁹ prohibetur: arcetur et peregrini: ideo ⁊c̄. ¶ De hac materia habetur. xcviij. et. lxxj. et. lxxij. distin. per totum. ⁊. vij. q. j. in multis capitulis.
Tua nos ¶ Sunt due partes cōsultatio/ et responsio. Scd̄a ibi. tue igitur. Io. and.

diuisio

g ¶ Statutum. xcviij. dist. per totum.

a ❡ Quinqꝫ. Ideo enī q̄nqꝫ exigunt: qꝛ dubitari cō-suevit de sigillo vni⁹ epi. si enī de illo constaret id solū sufficeret. j. de pba. post cessionē. vel p testes. j. c. tue. † b ❡ Incogniti. Ex quo enī incogniti sunt explorandū est cuius fidei ⁊ innocentie sint. xiij. di. quiescam⁹. ff. nau. cau. sta. l. vlt. §. seruorū.

† Concor. l. si pcuratorē. ff. ꝺ pcu. ⁊. l. ne satisd. ff. rē. ra tā hab.

h ❡ Suscipe. Nisi vt hospites. vij. q. j. epi vel pbri. et de ꝯse. dis. ij. non phibeat. ⁊. xiij. di. quiescam⁹.

❡ Ue fraternitatis. ❡ Cōmunis diuisio. secunda ibi: respondemus. divisio

i ❡ Cōmendaticijs. Uel etiam dimissorijs. lxxj. dist. c. pe. ⁊. xxx. q̄ō. j. due sunt.

marinis: vt ad minus quinqꝫ[a] epoꝝ sup ordinatiōe sua testimonio muniātur: qḋ i alijs (si sibi sunt incogniti[b]) credimus obseruādum: ita tn̄ vt in suspensione[c] aliquāto tpe habeātur i quo pleni⁹ de actib⁹[d] instruātur ipoꝝ: sꝫ ⁊ de iferiorib⁹ ordinib⁹ inq̄ri oportet qꝛ posset cōtingere vt aliquib⁹ ꝑtermissis saltuꝫ fecissent. His aūt ꝑactis si digni inuenti fuerint circa eos poterit dispensari[e].

Inno. iij. constantinopo. patriarche. ❡ Clericus peregrinus qui iurat se ordinatū nisi aliter probet in illo ordine nō suscipietur nec ad superiores pmouebitur. Capitulū. ij.

Inter quattuor: et ifra. Utruꝫ clericos ad te sine suoꝝ ordiatoꝝ lrīs[f] venientes et offerentes iuramētū ꝙ sint in q̄uis ecclīasticoꝝ ordinum constituti debes ad superiores ordines promouere. ❡ Inq̄. t. t. r. ꝙ (nisi de ipsoꝝ ordinatione canonica / p[g] idonea tibi ꝯstiterit argumenta) eos nec in illis suscipe[h] nec ad maiores debes ordines promouere: ꝑserti anteꝗ̄ ꝯuersatio eorum fuerit approbata.

Idem pr̄iarche hierosolym. ❡ Peregrin⁹ de cui⁹ ordinatione nō ꝯstat, nō pmittit̄ celebrare in publico sed in occulto sic. Capitulum. iij.

Ue fraternitat. ⁊ ifra. Utrum clericos qui ad partes hierosolymi. sine commendaticijs[i] lrīs veniūt pmittere debeas celebrare diuina et infra. ❡ Respōdem⁹ ꝙ nisi legitime tibi cōstiterit: siue p lrās siue per testes[k] ꝺ illoꝝ ordinatione canonica[l] / q̄ penit⁹ sunt ignoti: non debes ipsos pmittere in tuis plebibus celebrare. sꝫ si forsitan eoꝝ aliqui secreto[m] ex deuotiōe celebrare voluerint: poteris sustinere. Honori⁹. iij. epo regineñ.

❡ Inferiores prelati sine diocesanorū consensu in ecclesijs suis peregrinos non possunt instituere. Capi. iiij.

Ue nobis pponente didicimus ꝙ q̄dā plati ecclīarū tue iurisditiōis: i ecclesijs sibi commissis sine cōscientia tua clericos de alienis ep̄atib⁹ instituere non verent̄. ❡ Attendētes igitur id eis nulla ratōe licere: cū sit honestati contrariū: ⁊ a sctōꝝ patrū institutionib⁹[n] alienū. ⁊. j. Inq̄. t. t. r. ꝙ tibi licet eos exinde remouere: nisi aliquos ex dispēsatōe[o] in eisdē ecclijs duxeris dimittēdos. ❡ De officio archidiaconi. Ex libro romani ordis.

❡ Ponit que spectant ad officium archidiaconi. Capi. j.

c ❡ In suspensione. Nō hic dꝫ itelligi de his q̄ i ecclesijs recipi postulant tanꝗ̄ clerici. ceterū si tāꝗ̄ viatores volūt celebrare secreto pmittendi sunt. j. c. tue. et ar. de ꝯse. dist. ij. non phibeat. et vij. q. j. epi.

d ❡ Actibus. Nā per actus sequentes ꝑsumit̄ de ꝑteritis ⁊ econuerso. xxxiij. q. ij. cū p bellicā. et vi. q. j. q̄ crimen. ff. de re mili. nō oēs. §. a barbaris. ⁊. ij. q. j. l pri mis. l. di. si quis diacon⁹ ⁊. lxxvii di. quicunqꝫ.

e ❡ Poterit dispēsari. i. ex benignitate recipi poterunt.

divisio Inter q̄t. ❡ Cōis diuisio. scḋa ibi: in q̄stioni. Jo. an. ❡ Pars huius ſm Jo. an. habetur. j. de ma. et obe. inter q̄tuor. vide. nō resi. inter q̄ttuor. ⁊ de resi. bo. inter q̄ttuor.

f ❡ Litteris. Quas hr̄e debꝫ semp. lxxj. di. pri mar⁹. s. e. c. pri. ❡ Glo. se. recitet̄ p q. hic argumēta que vocat.

k ❡ Per testes. Uel p alia legiti ma. ar. s. c. pri. j. ꝺ ꝑsump. lrās et de ꝯuersatiōe ipsi⁹ pmo dꝫ cōstare. s. c. pri.

l ❡ Cāonica. i. ſm ordinē eccl̄e scā. s. ꝺ sum. tri ni. c. firmit̄. i fi. ❡ Glo. se. reddit diuersitatis rationem.

m ❡ Secreto. Qꝛ tūc nullū periculuꝫ fit alicui nisi sibi. sꝫ si publice celebraret pplo: tūc piculū eēt: vt si nō esset sacerdos pplꝫ deciperet. xiij. dis. quiescam⁹. ⁊. j. ꝺ cele. mis. ꝺ hoie.

Ue nobis. ❡ Cōis diuisio: et scḋa ps est ibi. attendentes. Jo. an. divisio

n ❡ Institutionibus. lxxj. dist. c. j. ⁊. ij. et p totā di. ⁊. lij. dist. p totū. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. i ecclījs. sic de aliena ecclesia nō ē assumēdus plat⁹ dū reperit̄ idone⁹ in eadem. lxj. disti. nullus. ❡ Gl. se. arguit ad duo: ⁊ ꝺ scḋo remittit.

‡ Concor. l. qḋ vulgo. ff. ꝺ sta. ho. ⁊. l. si eē dies. §. cōpromissio. ff. de arbi.

o ❡ Ex dispensatione. No. ar. ꝙ nullus pōt eli gi de aliena diocesi: sꝫ tn̄ dꝫ postulari. quia instituti absꝗ̄ scientia epi remouent̄: nisi cū eis voluerit dispēsare: et sic p solā dispensationē de alijs ep̄atibus instituunt̄ ⁊ hic est bonū argu. p opinione illoꝝ q̄ dicunt ꝙ semp preualet electio de gremio eccl̄e alijs electiōi facte de alia etiā si sit facta a minori parte. de hoc di. xi. s. de elec. cū inter canonicos.

g ❡ Per argumenta. Nō dicit per testes vel instrumenta: sed per argumenta esse pbandū. qꝛ per argumēta siue per indicia pbatur eque sicut p testes. ij. q. vi. §. diffinitiua. ver. nullus homicidarū. ⁊. xxij. q. j. dixit dn̄s. xxvij. q. j. nec aliqua. ⁊. C. de rei vendi. iudicia. ⁊. j. de presump. litteris. Uel idonea argumēta vocat sigilla epoꝝ. xcviij. di. transmarinos. vt. s. c. pri. vel sigillum episcopi sufficit si notum sit. lxxj. di. extraneo. ⁊. C. de epi. et cleri. si qua per calumniam. i fi. Sed si perdiderit instrumentum probet amissionē et tenorem ipsius ⁊ ꝙ sine vicio fuerit. j. de puule. cū olim. in fi. vel per testes. j. c. pxi.

Argumenta pbant.

❡ Rub. De officio archidiaconi. ❡ Explicito tractatu ordinādoꝝ: de dignitatū officijs est videndū. ⁊ qꝛ archidiaconus post epm maior est: ideo. ⁊c. Jo. an. De materia habetur. xxv. di. pleritis. lxxxiiij. di. honorat⁹. xxiij. di. c. fi. Anto. de bu.

Continuatio

stolice.sic.§.e.ex tua.et c.pri.et.§.e.ad abolendam.et si promoti sint debēt expelli. Sz nunquid epi pñt dispēsa ri cū talib⁹ illegitime natis in simplici bñficio: et vt pro moueant ad sacros ordies sine aliq̃ platiōe: vr q sic. eo ei ipo q phibet tm̃ illos a dignitatib⁹ et cura aiaꝝ itelligit pmitte re ð alijs iferio rib⁹ bñficijs. da qð ð vno phibe tur: de alio pmit tit.xxv.di.q̃lis. et.j.ð his q̃ fiūt a pre.sine cōsensu ca.cū aplica. in fi.pterea nō iue nit eis phibitū: ergo itelligit pmis sum eis.j.ð re.p mu.ad q̃stioneð et.xxx.q.iiij.qui spūalē.† sz vr p hibitū.§.e.c.j.et c.ad abolēdā.et .j.ð ser.nō or.cō suluit. Sz pōt di ci q ibi ius cōe statuit sed dispē satio nō phibet Sz ꝯ hoc videt expssū.§.e.lras vbi dispēsat pa pa cū tali ad cle ricatū ibi papa dispēsauit p hoc tm̃ alijs non phibet: qr hoc ab ipo fuit petitū et sic pz q illegitie nati de iu re cōi promoueri nō pñt ad aliquē ordinē. Sz si in mo nasterijs vel regłarib⁹ eccl'ijs itrauerit: nūqd postea possunt promoueri ad ordies vł ad dignitates de iure cōi: vel p dispēsationē: vr q de iure cōi.§.e.c.j.et.l vj. di.c.j.qr igressus religiōis oēm tollit irregularitatē.l aute.de mona.l pn.col.j. Sz ꝯ vr q nō tollat irregla ritas p igressū religiōis.j.de aposta.ex lraꝝ.et.j.de pe. in qbusdā. Potest dici q postq̃ itrauerit religionē pñt promoueri ad ordies sine aliqua dispēsatiōe: ad hono res vo promoueri nō debēt sine dispēsatiōe put h dicit et arg.§.e.c.j.v.platione vo.et c.et ita habes hic casū in quo epis aufert dispensandi potestas.

Benefi ciū sim plex an possint illegiti mi obti nere ex epi dis pēsatio ne.

† Con cor.l.si cut.§.j. ff.ad le gē aqli. et.ff.ad mace. l.sed iu lianus. in fi.

Quocirca mandam⁹ q̃tenus pdictꝫ psonis a psonatibus et dignitatib⁹ et hmōi bñficijs pīsus amotis ea personis ido neis cōferri facias: p illos ad qs collationem ipsoꝝ de iure nouerꝫ pertiere. Et ne id dece tero psumat districti⁹ inhibe mus. ¶ De seruis nō ordinan dis et eorū manumissione. Ex cōcilio toletano. ¶ Seru⁹ an plenā manumissionē ordina ri non debet. Cap.m.j.

Instruendi: et infra. ¶ Forte dicet ali qs. Clericus fieri non per mittit nisi añ clericatum inge nuitatis[a] dignitate potiatur Reuera veꝝ dicit. ¶ Et iō qð ifirmari vel vituparī pōt pca veri⁹ dz. † Ex ꝯ codē. ¶ Seru⁹ sine licētia dñi ordinat⁹ depo nit et dño restituit. Cap.ij.

De seruoꝝ ordinatiōe. et infra. Statutū est vt nullus episcopoꝝ dēceps ad sacros[c] ordines eos promoue re presumat: nisi prius a do minis libertatem fuerint con secuti. Et si quilibet seruus fu giēs⁹ dñm suum qualibet cal liditate aut fraude ad grad⁹ peruenerit ecclesiasticos: de cretum est vt deponatur[c] et eius dominus eum recipiat.

sticia est de talib⁹ cū reuocant q̃ nascat gr̃a de acci: id est vocatis.lj.di.pterea.et c.designata et eccl'ia pro talib⁹ infamat.j.ti.pri.c.vno.et sic ad cautelā futuro rū aliquid fit.xxviij.di.de syracusane.et preuidere ds debet qð contingere potest.ff.loca.§.j. Arg.ꝯtra q nō iputat alicui: si nō diuinauit.ff. ad.l.aquil.si pu tator.in fi.et.ff. māda.li fideius sor.§.si cū debi tor.et.j.vt eccle. bñfi.vt nostrū.

† Con cor.l.si idē cū codem §.si. iuc.gl. ff.ð iu ris.om. iudi. et l.j.ff. de iure iuran.

¶ De seruoꝝ. ¶ Duo fa cit cōsilium. pri mo ponit statu tū. Scðo cōtra factū irritat ibi: et si. Jo.an.

c ¶ Ad sacros Idez intelligas de inferioribus liiij.di.c.j.et c.q̃ cūq̃s.et c.si qs ob ligat⁹.et.§.e.c.p. ¶ Glo.seq.reci. per q.coraz quo iudice.et c.

d ¶ Fugiens Iste fugiēs si de statu suo certa re voluerit ad priorē iudicē a quo fugit remitti dz vt ibi cā status agat.C.vbi cau.sta.agi.deb.l.j.si vo est in possessione libertatis sub illo iudice vbi est ꝯuente tur.C.e.l.iij. hoc aūt debes intelligere q hec questio si dubitet an sit fugitiuus vel nō tractabit et finietur anteq̃ inchoet cā status.ff.de libe.cau.liber.§.sunt et alie.et.l.igitur.§.potest.si vero non est fugitiuus et vult pclamare in libertatem sequitur forum dñi.C. vbi causa status agi deb.l.iij.

¶ Glo.ista distiguit aut seru⁹ ordinat aut monachat pmo casu aut id fit sciēte dño aut ignorāte.et cum scit aut ꝯdicit/aut tacet.cū ignorat: aut ordinator vel pre sentator scit: aut nō.et cū nescit: aut ordiat⁹ ē ad mino res/aut ad sacros citra pribyterū aut ad pbr̃atū. Jo.

e ¶ Deponat. Quid iuris sit de seruis ordinatis. No.q si ordiat seru⁹ dño sciēte et ꝯdicēte seru⁹ rema net: et restituit dño etiā si sacerdos sit fact⁹ vt quidā dicūt.vt.liiij.di.ex ātiqs. Alij ꝯdicūt vt Jo.et Tan. Si vo sciēte et nō ꝯdicente dño: tunc stati liber ē.vt.liiij. dist.si seru⁹ sciēte. Si aūt dño ignorāte ordinet sz epo vel pñtatore sciēte q sit seru⁹.tūc ille efficitur liber et epūs vel pñtator tenet dare dño duos seruos eque bo nos.liiij.dis.si seru⁹ absente. Si nō habeat vñ soluat: restituet dño vt statim distinguit. Si vo dño ignorā te et epo et pñtatore fuit ordinat⁹: si ꝯstitut⁹ est in mio ribus ordinibus: deponit et remanet suus.liiij.dis.ex antiqs.et c.frequēs. Diacon⁹ vo det vicariū p se aut si nō hz ipe reddat.liiij.dis.ex antiqs. Eodē puilegio subdiacon⁹ gaudet.§.e.miramur.ar.ad idē.ꝯ.de eta. et quali.a multis. Si vo est sacerdos statim liber est: sed amissione peculij sui mulctat: vt in.c.illo ex anti qs. Vel si nō hz peculiū sufiat dño i diuis officijs.liiij. di.frequēs. Si vo qs monach⁹ fact⁹ est: vsq̃ ad trien niū tm̃ pōt eū repetere. vltra vo remanet monachus et liber.liiij.dis.si seruus sciente. T.†

Serui ordiati an sint dñis re stituen di.

† Con cor.ter. l auf.ð mona.l pn.et.§. j.coll.j.

¶ Rub. De seruis nō ordinādis.q. Viso de ipedimen to originis: videndū erat de ipedimēto ꝯditōis psone De hac materia habet.liv.di.p totū.ad hoc.xij.q.ij.li berti.vsq̃ ad ca.aurū. Jo.an.

Conti nuatio

Instruendi. ¶ Primo ponit dictū. Secun do eius approbationez. Tertio ex eo dat instructionem. Scða ibi: reuera. Tertia ibi: et ideo. Jo.an.

¶ Glo seq.reci.p obiectionem.

a ¶ Ingenuitatis. Impropie tenetur illud vbuz † quia ingenuus est qui statim cum nascitur liber est. insti.de inge.in prin. vnde dic ingenuitatis.i.liberta tis plene.qr qui ad clericatum pmouet/prius plenaz libertatē ꝯsequi dz nullo a dño retento obsequio tem porali: alioquin promoueri ad clericatum non debet. liiij.distin.quicūq̃s.

† Con cor.cuz ter.iuc. gl.l.fi. C.ð pla gia.et.l. mēm. cū gl.ij. C.de p ba.

¶ Glo.ista no.futura pcauēda.alle.ist.iura in ꝯriū.

b ¶ Precaueri. No.q futura sunt pcauenda.xxiij. di.in noīe dñi.et.lxiij.di.cū adrian⁹.et.j.q.vij.ꝯuenien tibus.circa pnci.et exempla presentia nos cauere pre monēt in futurū.lxxxj.di.plurimos.in fi.et maioꝝ iu

De famulis. ¶ Tria sunt dicta. Secundum ibi: quicquid. Tertium ibi: quibus. Jo. and.
¶ Glo. seq. signat cōtrariū de duob⁹ canonib⁹ ⁊ soluit Item signat contrarium de. l. ⁊ quadrupli' soluit.
a ¶ Nō licebit. xii. q. iii. c. i. ⁊ ii. Contra hoc loquit̄ de

puniet̄ dn̄o. Pōt dici q̄ accusatus non punit̄ ꝓprie: q̄ dn̄s nō accusat sed potꝰ agit: vt in seruitutē redigat̄. ar. C. de edē. q̄ accusare: vel si vis vt ꝓprie teneat̄ accusator punietur ꝓ motu iudicis si defecerit in probando ⁊ obligabit se ad extraordinariā penā. ĩ. de accu. super his. ✝

libertis ecclesie hac ꝯditione manumissis illō intelligit̄ de his q̄ ingenui sunt. Itē ꝯtra insti. de iuc cessio. liber ꝗ. §. sz nr̄a. Hic de reb⁹ acq̄sitis occasiōe ecclie: ibi ō aliis Uel hoc de manumissis ab ecclesia vt q̄cquid acq̄rāt ecclesiis intelligātur acq̄rere illud a puuat̄. Uel isti nō habeāt ꝯsanguineos. illi sic. xii. q. ii. epō q̄ filios. ⁊ rō est. xii. q. iii. pōtifices. et. ĩ. de testa. cum in officiis. hoc est de his q̄ intuitu ecclesie data sunt ⁊ ꝓ remedio animarū defunctorū vt ibi dicit̄. et in ca. pontifices Illud verius credo q̄ hac conditione isti manumissi fuerūt. Si ꝯo simpliciter libertati sunt donati tūc liberum est eis facere qō volūt. ĩ. eo. eo libētius.
b ¶ Ecclesiā. i. prelatū: q2 et precipue tenent̄ cū sit caput. ĩ. de ꝟb. sig. cū clerici. secus est de aliis singularib⁹ ꝑsonis. xii. q. ii. q̄ manumittit̄. ⁊ c. octaua discussio. ⁊ c. epō q̄ mancipiū. sed ꝯ ecclesiā testificari nō pōt cum sit patrona: nisi ipsius edicti venia impetrata. C. de in ius vo. l. ii. ⁊ c. ꝑdicto q̄ manumittit̄. al's in seruitutem redigūtur: vt dicit hic. ⁊ c. qui manumittitur.
c ¶ Promeruerunt. i. acceperunt. vel intellige proprie. quia ipsi libertatem meritis suis acceperunt. xii. q. ii. si quos de seruis.
¶ Glosa seq. alleg. contrarium et soluit.
Nullus. d ¶ Canonicas. Ar. q̄ dn̄s posset retinere operas sp̄uales in eo quē manumittit ad clericatū. Ar. ꝯ. liiii. di. quicūq̄. illud intelligit̄ de obsequio tp̄ali: qō retinet̄ i eo q̄ manumittit̄ nō ad ordines sed vt laicus remaneat: ⁊ istud de obsequio sp̄uali. qō nō ꝓhibet̄: immo licitū est. liiii. dist. frequēs. in fi.
¶ Glosa seq. querit et soluit.
e ¶ Accusatus. Sed qualiter ꝯ istū agitur ciuiliter an criminaliter? Si criminal'r ⁊ dn̄s nō ꝓbet: qualiter

Ex eodē. ¶ Seruus ab ecclesia manumissus ordinari pōt ⁊ quod acquirit' post suum obitum erit ecclesie manumittentis quā si accusat vel cōtra eā testificatur: libertate ⁊ ordine priuatur. Capitulum. iii.

De famulis ecclesie constituere pbr̄os ⁊ diaconos ꝑ parrochias liceat: ita tn̄ vt antea manumissi statū recipiant libertatis. ¶ Quicquid aūt talibus extiterit debitum aut q̄libet mō collatū eis in ꝑsonas extraneas trāsmittere nō licebit[a]: sed oīa ad ius ecclesie (a qua manumissi sunt) post eoꝝ obitū debeant pertinere. ¶ Quibus (sicut ceteris ecclesie libertis) accusandi vel testificādi aduersus ecclesiā[b] adit⁹ precludatur ad qō si aspirauerint: nō solū libertatis beneficio careant: sed etiam honoris gradu: quē nō dignitate nature: sed necessitate tp̄is promeruerūt[c]. ¶ Ex cōci. apud alichi.

¶ Dominus in seruo quē manumittit pōt spirituales operas retinere. Capitulum. iiii.

Nullus: ⁊ infra. ¶ Si q̄s de seruis suis quēq̄ꝫ donauerit libertati: et ipsum in presbyterum fecerit ordinari ille autē postea in superbiā elatus dn̄o suo canonicas[d] horas psallere noluerit: accusatus[e] apud episcopum qui ordinauerit eum: degradetur[f].

Alex. iii. archiepō turonē.

¶ Spurius vel serui ordinari non debent. Capitulum. v.

Consuluit: ⁊ infra. Consulta. t. f. rn̄. q̄ neq̄ꝫ spurios[g] neq̄ꝫ seruos[h] ordinare debes ⁊ si memor es in consecratione tibi dictum fuit: vide ne quēlibet seruilis cōditionis ad ordines ꝓmouere presumas.

Inno. iii. varii. episcopo.

¶ Manumissus ab ecclesia vt fiat clericus et ipsi ecclesie perpetuo seruiat in diuinis: ad aliam ecclesiam se transferre non potest: secus si pure fuerit manumissus. Uel sic: secus si fuerit manumissus vt seruiat. Joan. and. Capitulum. vi.

Eo libentius: et infra. Adiecisti aliā questionē: an illoꝝ filii q̄ ecclesie serui li conditione tenent̄: traditi a parētibus militie clericali: cū suorū conniuentia dominorū[i]

¶ Glosa seq. signat cōtrarium circa quod ponit sex opi. et tertiam approbat.
f ¶ Degradet̄ liiii. dist. ex antiquis. et ca. frequēs. ꝯ vbi dicit̄ q̄ sacerdos factus remanet liber. sup hoc variī varia dixerūt Quidā dicūt q̄ istud corrigit̄ ꝑ illa. Uel dic q̄ illa continent ius cōe: hec specialia sunt in odiū illorū q̄ promoti sunt vt seruiant i diuinis officiis ar. ĩ. eodē eo libētius. Melendus dixit q̄ hoc dn̄s dixit in pacto vt redigeret̄ in seruitutē nisi ministraret domino suo diuina. B. dicit q̄ intelligitur de suo plati Uel possꝫ dici vt q̄dā dicunt q̄ libertas ē res spiritualis ⁊ iō pōt venire in cōmutatione cuꝫ alio sp̄uali. ĩ. de rerū pmu. ad q̄stiōes Hugo dicit q̄ h⁹ ca. nō tenet. vel rlor videt̄ opinio Melēdi q̄ dicit q̄ eo pacto vel ꝯditione liber factus fuit ⁊ ordinat⁹: vt seruiret dn̄s suis in diuinis al's in seruitutē redigat̄. ⁊ fact ꝓ hoc. ĩ. eo. libētius. ⁊ est arg. q̄ si dn̄o ignorāte seruus sacerdos fact⁹ fuerit. debet reddi dn̄o: vt seruiat ei in diuinis. liiii. dist̄n. frequēs: ergo multo fortius debet ei seruire: vbi eo pacto ꝓmot⁹ est vt dixi: q2 maior cōtumacia presumitur illi⁹: ⁊ sic ꝓpter cōtumaciā: ⁊ q2 fidem ꝓmissam non seruat deponitur ⁊ redditur dn̄o et nullo priuilegio clericali gaudebit vlterius quo ad dn̄m.

Consuluit. g ¶ Spurios. Spuri⁹ est cuius pater est vulgus. ⁊ et sic non pōt ostēdere patrē: vel si ostendit verecundū ostendit: quē habere nō licet ff. de sta. ho. vulgo. ⁊ isti illegitime nati promoueri nō debent. ꝯ. de filiis presbyterorum. c. i. ⁊ vlti.
h ¶ Seruos. liiii. dist. c. i. ⁊ ꝯ. eo. titu. per totum.
Eo libentius. ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: in quo. Joan.
i ¶ Dominorum. liiii. dist. c. i. ii. ⁊ iii.

✝ Contra. l. q̄ crimen C. q̄ accu. non pos. gl. l. l. fi. C. ō accu.

✝ Contra. tex. i. l. fi. et ibi bar. ff. ō his q̄. vt in dig. et i auf. q̄. mo. na. effi. sui ꝗ. fin. ⁊ C. e. l. i.

¶ Glosa seq. signat cōtrarium ⁊ dupliciter soluit.

a ¶ Eo tenore. Arg. cōtra .i. q. ij. q̄pio. ⁊ .§. eo. instruendi. ⁊ .j. de pac. c. viti. eo intuitu vel modo. nō em̄ fuit conditio sed modus ad quem seruandum tenetur. §. eo. instruendi. ⁊ .j. de pac. c. si. arg. q̄ nō fuit cōditio. ff. de tute. muto .§. sub cōditione. et .j. de preben. significatū. ff. de ma. testa. libertas. vel aliter: sicut spōsalia possunt cōtrahi sub cōditione vt q̄s fidē xp̄ianā recipiat. xxviij. q̄. .j. non oportet vel vt corrigat vitā .j. de spōsa. inter opera: ita potest aliquem manumittere vt ordinem recipiat: vt hic. ⁊ .j. de condi. ap. c. ij. libertas em̄ res spiritualis est. et iō pōt venire in cōmutationem cū alio spirituali vt hic. et .§. e. nullus. et .j. de re. p̄muta. ad q̄stiones.

b ¶ Impēdere. Immo si non impendunt reducuntur in seruitutē. xij. q. ij. diaconi. ⁊ c. octaua discussio et illud exaudias secundū hoc et b̄m distin. isti⁹ intelligas .§. e. nullus. vt ibi dictū est.

c ¶ Ad aliam de licētia tn̄ ep̄i: alr̄s nō esset q̄stio. Ex q̄ em̄ intitulati sunt in aliq̄ eccl'ia debēt i ea p̄petuo remanere. lxx. dis. sctōꝝ. xxj. q. j. c. j. §. de renū. admonet. ⁊ .j. de pac. c. viti.

† Concor. lex. in. l. manumissiones. ff. de iu. sti. ⁊ iu. ⁊ .l. liberū. ff. d̄ adop.

vt in eadem ecclesia debeant deseruire assequētes propterea libertatem: post tempus ea relicta possint ad aliā se transferre. ¶ In quo credimus distinguendum: vtrum eo tenore[a] fuerint manumissi et oblati ordini clericali: q̄ manumittenti ecclesie dum vixerint deberent impendere[b] famulatū in obsequijs diuinoꝝ: ⁊ tūc transferēdi se ad aliam: est eis licentia deneganda. Uel manumissi extiterint absolute: † sicq̄ libertatem habeant ad aliam[c] transeundi. ¶ Idem.

¶ Ius quod est de seruo facto diacono etiam de subdiacono debet intelligi. Cap. vij.

Miramur nō modicum cum certum sit in cōstitutionibus antiquoꝝ[d] quādo serui in gradus ecclesiasticos ordinati debeant in seruitutem vel non debeant reuocari: et infra. ¶ De subdiaconali ordine: quia de eo non fit mētio[e] in patrum statutis: expresse videtur nobis q̄ et is cū diaconali gradu priuilegio gaudet eodem. Nam licet sacer ordo nō reputaretur in ecclesia p̄mitiua: tamen a cōstitutione Gregorij[f] atq̄ Urbani[g] scd̄m moderna tempora sacer gradus esse minime dubitatur. G. reg. ix. archi. neapo.

¶ Natus ex patre seruo et libera matre liber est et licite p̄mouetur. Capitulum. viij.

Dilectus fili⁹ G. diaconus proposuit q̄ .I. miles ea occasione q̄ patrē ipsi⁹ hominem suum esse proponit (licet mater[h] sua cuius debet imitari conditionem ‡ libera esse noscatur) ne promoueatur in presbyterum impedire presumit. Quocirca mandamus quatenus si tibi constiterit de premissis: eundem militem ab huiusmodi impedimē to cessare compescas.

¶ De obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non.

Ex concilio carthaginensi.

¶ Obligatus ratiocinijs deposito onere et reddita ratione: ordinari potest prius vero non. Capitulum. j.

divisio

M Iramur. ¶ Primo decise narrat factum. Secūdo diffinit et soluit. Ioan. and.

d ¶ Antiquoꝝ. liiij. di. antiq̄s. c. frequēs. ⁊ c. q̄s aūt.

¶ Glosa seq. reci. per obiec. decre. ex antiquis.

e ¶ Mētio. Ut p̄z in p̄dictis canonib⁹. liiij. di. ex antiquis: vbi nulla fit mētio de subdiacono expresse: sed de p̄br̄o ⁊ diacono fit mētio expresse: de subdiacono et inferiorib⁹ officijs fit mētio nō expsse: sed ḡnal'r fit. de subdiacono mētio in. c. ex antiq̄s. ver. reliq̄ v̄o officia. Illa clausula respicit oēs post diaconū. q̄ b̄m antiqua iura subdiaconalis ordo non erat sacer: ⁊ iō cōi iure censebat cū inferiorib⁹ ordinib⁹ in p̄mitiua eccl'ia. lx. di. nullus in ep̄m. ⁊ c. p̄ce. in q̄bus ad honores p̄uehi prohibent oēs inferiores post diaconū: ⁊ iō olim subdiaconus si p̄mot⁹ fuerat dn̄o suo ignorāte reuocabat' i seruitutē. hodie v̄o cū diacono eodē priuilegio gaudet vt si q̄s ignorāte dn̄o subdiacon⁹ fiat vicariū p̄ se prestet aut si nō habet ipse redatur. hic cauetur de diacono et idem iuris est de subdiacono per hanc decre.

f ¶ Gregorij. Constitutionem gregorij habes. xxxj. dist. ante triennium. ⁊ xxvij. dist. nullum.

g ¶ Urbani. Scd̄i scilz: vt. xxxij. dist. erubescāt. ⁊ illa iura. lxj. dist. hodie correcta sunt: q̄ h̄n pōt subdiaconus hodie eligi in ep̄m. §. d̄ eta. ⁊ qua. a multis.

divisio D Ilectus. ¶ Primo ponit q̄relā. Secūdo sup ea dat iudicē. Scd̄a ibi: q̄circa. Io. and.

¶ Glo. se. obijcit ḡ locū a diuisione ⁊ sol. dupl'r.

h ¶ Mr̄ sua. Si iste nat⁹ est de legitimo matrimonio: p̄dicit illū decre. xxxij. q. iiij. liberi dicti sunt: vbi dicit' q̄ nat⁹ de legitimo m̄rimonio deteriorē partē sequitur semper ⁊ hic d̄r partus sequitur matrē. si aūt dicis q̄ non fuit nat⁹ de m̄rimonio tūc sequit' cōditionē etiā matris vt ibi et hic videt' idē sed b̄m hoc nō pōt stare q̄d hic dicit q̄ si iste nō est natus de matrimonio legitimo promoueri non pōt ad sacros ordines. §. de fi. p̄bro꜡ ex .j. ⁊ hic dicit q̄ in p̄b̄rm ordinet. Dico § q̄ iste erat nat⁹ de legitimo m̄rimonio ⁊ tñ̄ sequit' p̄ditionē libere m̄ris. C. de rei vēdi. partū. ⁊ ff. de li. cā. placuit. ⁊ etiā ancille s̄z ibi nō ē m̄rimoniū. vt. ff. de sta. ho. lex nature. ⁊ c. illō intelligit' b̄m lōbardā cōsuetudinē: q̄ adhuc obseruat' i multis regiōib⁹ vt p̄sequat' deteriorē p̄ditionē nat⁹ de m̄rimonio legitimo. S̄z lex romana aliud tenet vt part⁹ sequat' cōditionē m̄ris nat⁹ de legitimo m̄rionio: vt dicūt leges p̄dicte. Uel ca. illud liberi. pōt reduci ad. ll. predictas vt dicas ibi deteriorē p̄tē sequat'. i. debiliorē. s. femineā. nā sex⁹ femine⁹ debilis ē ⁊ iō iste cū sit nat⁹ liber d̄ libera m̄re pōt p̄mouerí nō obstāte p̄dictiōe militis p̄terea cū iste iā esset diacon⁹ poterat i libertate remāere dato vicario. ⁊ sic dn̄s tp̄m ipedire nō poterat. liiij. di. ex antiq̄s.

‡ Concor. lex idē ponimus p̄dē scribit. ff. d̄ rei vē. ⁊ in sti. d̄ iu ge. §. i.

Part⁹ secūdū legē lōbardaꝝ sequit' deteriorē cōditionem.

¶ Rub. De obligatis ad rōcinia ordinādis vel non.

¶ Uiso de obnoxijs cōditione seruili: vidēdum est de obligatis ad rōcinia b̄m goffredum. Et b̄m eū rōcinia redditiones sunt rationum ⁊ sunt rōnum redditiones quib⁹ est q̄s obligat⁹ ex administratione reipublice.

Continuatio Ratiocinia.

¶ De hac materia habet'. lj. ⁊ liiij. ⁊ lvj. dist. per totū ⁊ supra de tempo. ordi. ver. an obligati. Io. an.

divisio

Magnus eps. ¶ Sunt tres partes. questio: ⁊ questionis rñsio: et rñsionis approbatio. scda ibi: gratus. tertia ibi: vniuersi.
¶ Iste prime due glo. sequentes exponũt quid sit procurator: actor: executor.

a ¶ Procuratores. Procurator dr̃ q mãdato dñi aliena negocia i iudicio administrat. ff. de procura. l. j. alius dr̃ procurator ad negocia dat᷑. ff. man. si remunerãdi. §. j. ⁊ specialis titulus est ille ad negocia: qr iste ad causas ille ad negocia actor ↄstituitur a corpe vl' vniuersitate. ff. qd cuiuscũq vniuer. l. j. ⁊ dz ↄstitui ẽt cũ decreto ⁊ ad lites p̃sentes nõ futuras. ff. eo. itẽ eorum. §. sed si ita.

Executores.

b ¶ Executores. Qui mãdata iudicum exequunk sicut sunt hmõi officiales dũ tñ seua precepta non exerceãt rint qr illi promoueri non pñt. lj. dist. aliquãtos. ita q irregularitatẽ nõ cõtraxerunt.

Magnus episcopus Augu. dicit procuratores[a] actores/ executores[b] seu curatores[c] pupillorum si debent ordinari.

¶ Gratus eps dixit. Si post deposita onera: ⁊ reddita rõcinia[d] act᷑ vite ipsorũ fuerint cõprobati in oĩbus: debẽt cũ laude dei (si postulati fuerint) honore munerari: si eñ añ libertatẽ[e] negociorũ vl' officiorũ fuerint ordiati: eccĩa infamatur[f]

¶ Uniuersi dixerunt. Recte statuit sanctitas vestra: iõqz ista est nostra[g] sententia.

¶ De corpe vitiat᷑ ordinãdis vel nõ. A lexã. iij. ¶ Presbyter qui in duello digiti partẽ amisit ex dispensatione sui epi põt in suo ordie mĩstrare. C. j.

De pbro campanie: q duellum spõte obtulit ⁊ oblatũ suscepit[h] ⁊ [illegible] et in eo partẽ digiti amisit. Rñdemus q cum ipse nõ pdiderit tm̃ de digito quin sine scãdalo possit solẽniter celebrare: satis potes post pactã penitẽtiã cũ eo misericorditer agere. ‡ ⁊ pmittere ipm̃ in suo ordine ministrare[i]: lz eius excessus grauis admodũ extitisset. I dem cistercieñ. elect.

¶ Habens in oculo maculam que non inducit magnã deformitatem etiã ad ep̃atum poterit promoueri. Capitulum. ij.

Cum de tua electiõe q̃stio mota fuisset: ⁊ ifra: Tibi q i oculo maculã hẽas: ⁊ fili᷑ canõici[k] fuer̃ est obiectũ.

¶ Uñ cãt. archiepõ dedimus in mandatis: vt pro eo q canonici fili᷑ diceris: in pmotione

cũ ticia. Si de culpa tantum cõuenitur pmoueri põt non obstãte reclamatione creditoris cũ lis suo marte currere possit vt prius: et etiã sub eodẽ iudice. ff. de iuris. om. iudi. cũ quedã. ⁊ j. de foro cõpe. pposuisti. si ho nec lis sibi mouetur nec mota est nõ obstãte obligatione pmouek: nisi manifestum sit ipsum de dolo teneri. tũc eñ eps ipsum ex officio suo repellẽ põt sicut quẽlibet criminosuz. vj. q. j. infames. Ala.

e ¶ Ante libertatẽ. i. ante redditam rationẽ.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

f ¶ Infamak. Quid si phibente creditore fuerit promotus ad clericatũ: rñ. nõ deponek ppter hoc: sz bona sua cedẽt ei in solutum: que si non sufficiant eps ei tenek qui abstulit ei occasionem negociãdi. lxxxvij. dist. fornicari. ⁊ expone infamatur. id est inde puniak. Uel dicas q non teneatur vltra id quod facere potest episcopus. j. de solu. odoardus.

‡ Facit l. obseruandũ. ff. d offi. p̃si. ⁊ l. di. põderet.

c ¶ Curatores. Melius dixisset tutores per hoc qd sequitur pupillorum. tutor enim datur pupillo infra xiiij. an. curator post. xiiij. vsq ad. xxv.

¶ Glo. seq. distinguit. aut retinet officiũ aut deponit. Primo casu aut obligatus est seculari persone aut ecclesiastice cũ deponit. aut ratiocinia sunt publica aut priuata. ⁊ sic priuata aut mouetur questio aut non. et si mouetur aut de dolo aut de culpa.

Rõcinia an impediãt aliquẽ pmoueri

d ¶ Rõcinia. Rõciniis obligatus alicuius secularis psone nisi fuerit miserabilis cui obligat᷑ est ⁊ si in officio suo voluerit remanere pmoueri nõ dz. arg. xxj. q. iij. c. j. ⁊ ij. j. ne cleri. vel mona. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. sed nec procurationes. si ho ecclesiastice persone vel miserabili fuerit obligatus etiã in officio suo perseuerãs poterit pmoueri si aliud non obsistat. arg. lxxxvj. dist. peruenit arg. xvj. q. vij. noua. lxxxix. di. indicatũ. Si ho administrationem deposuerit: cuiuscunq negocia gessit si ex ea obligatione remanet obligatus: si publica sint ratiocinia promoueri non debet ante redditã rationem. C. de epi. ⁊ cle. officiales. Si ho priuata: aut in ipsa pmotione mouetur sibi questio᷑ aut nõ. si mouetur aut prius mota est: distinguitur: aut ↄuenitur de dolo vel de culpa tm̃. si de dolo vel perfidia: non debet ante finem litis promoueri. arg. lxxxj. distin. tantis daniel. ⁊ xxiij. dist. illud. ⁊ C. de pcu. reũ. ⁊ in hoc casu põt intelligi hoc ca. ⁊ tñ dz taxari infra qd tẽpus decidatur cã. ar. j. de clã. despõ. cũ inhibitio. ⁊ j. qui fi. sint legi. lator. ⁊ j. q. j. quidã. C. de inge. ⁊ manu. diffamari. ff. d accu.

g ¶ Nostra. Nã oĩa nostra facimus: quibus auctoritatẽ impartimur. C. de ve. iu. enu. l. j. §. sed neq. ar. j. de senten. excom. mulieres.

Continuatio.

¶ Rubrica. De corpore vitiatis. ¶ Uiso de impedimẽto obligationis ad ratiocinia: de impedimento corporis videndum est. Io. an. ¶ De hac materia habetur l. distin. per totum. ⁊ lv. distin. per totum.

divisio

De presbytero. ¶ Ponit factum de q̃ rñdet illud aggrauans ibi: rñdemus. Io. and.

¶ Glo. seq. signat ↄtrium ⁊ dupl'r soluit.

h ¶ Suscepit. lj. distin. si quis post acceptum cõtra. Sol. qui duellum suscepit: licet impune possit occidere: non tamẽ habet affectum vel propositum occidendi: sed ius suũ defendendi non repellitur ab officio suo. Uel qd hic dr̃ est dispensatio per illud verbũ misericorditer: ‡ ita tamẽ q homicidiũ vel membrorum truncatio non fuerit subsecuta: quia tunc dispensare non posset. j. de cle. pug. in duel. c. j. sed de rigore iuris tales deponendi sunt vt ibi.

‡ Concor. lex iperialis. C. d imp. et l. fi. C. d bona. iter vi. ⁊ vxo.

¶ Glosa seq. signat contrarium et soluit.

i ¶ Ministrare. j. de cle. egro. presbyterũ. cõtra. hic nõ fuit debilitas vel deformitas: ibi fuit. sic. j. e. c. vlti.

Cum de tua. Primo ponit duos obiectus contra electum. secũdo ibi: vnde. circa vtrũq prouidet. secunda ibi: de macula. Ioan. and.

k ¶ Canonici. De concubinatu. et ideo contra ius commune. S. de elec. cum in cunctis. vnde sequitur ex multa dispensatione.

tua ex multa dispēsatione pro cedat. ¶ De macula vero archiepō p̄dicto mādauimus: vt cū cōcilio[a] suffraganeoꝝ suorum qd̄ exinde visum fuerit[b] ꝑ exequat: in q̄ tibi ex maxia dispēsatione curauim⁹ prouidere.

Clemēs .iij. variē. episcopo.

¶ Sectus in cunabulis licite promouetur. Capitulum .iii.

Ex parte. B. mōachi petitoriū fuit nr̄o aplātui p̄sentatū: q cū ip̄e i cunabulis sect⁹ fuerit: postmodū sub regula ꝛ abbate deuote deo militās: in diaconatus ordinē est pmotus: ꝛ infra. ¶ Sane cum secundū statuta niceni[c] cōcilij: illi ad clericat⁹ ordinē phibeātur accedere: et si etiā in clero fuerit debeāt cessare: q̄ seipsos sani absciderint[d] vel affectauerint vt ab alijs abscindant: nō credim⁹ ei ipedimētū afferre: q̄minus possit pmoueri q̄ i cunabulis sectus fuit: q2 non videt hoc eo tpe affectasse q̄ iudiciū[e] animi nō habebat. ¶ Presertim cū in canonib⁹ aplōꝝ[f] sit manifeste sancitū: q eunuch⁹ si p insidias hominū fact⁹ vel ita nat⁹ sit: aut etiā in persecutione sint ei amputata virilia: ꝛ dign⁹ est possit in epm̄ pmoueri. Idē rauēna. archiepo.

¶ Sacerdos qui sine causa virilia sibi fecit abscindi credens inde mereri de dispensatione episcopi suum officium preter altaris ministeriū poterit exercere. Capitulum .iiij.

Significauit nobis. A. archipresbyter scti stephani. q. B. p̄sbyter (credens se obsequiū[g] prestare deo) fecit sibi virilia[h] amputari: ꝛ infra. ¶ Quocirca mādamus quatenus si iā dictū p̄sbyterū al's deo dignū inueneris: et sacerdotale officium[i] absq3 altaris misterio: auctoritate nr̄a[k] fretus et tua: prout videris expedire concedas. Innocen. iij.

¶ Sacerdos qui ex iusta causa fecit sibi virilia abscindi pōt vt prius sacerdotale officium exercere. Capitulum .v.

Ex pte. M. pbr̄i fuit propositū: q cū sibi sentiret lepre[l] periculū imminere: de cōsilio medici virilia fecit sibi abscindi vt posset a tā graui infirmitatis[m] vitio liberari: ꝛ infra. ¶ Qm̄ igit canones sanctoꝝ patrum hūc[n] a sacri altaris administratione nō phibent mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita: ꝛ memoratus. M. est al's idone⁹: vt sui ministerij officiū exequat[o] liberā ei tribuas facultatem. Idem militeñ. epo.

¶ Mutilatus manu si pmot⁹ fuerit in

a ¶ Cū cōcilio. Ergo isti suffraganei delegati essentur. ar. l. di. studeat. sine quorū cōcilio sup macula illa nihil disponere dz. al's nō valeret. s̄. de elec. cū i veteri.

¶ Glosa ista querit et soluit.

b ¶ Uisum fuerit ita q idoneū sit et iustū qd̄ eis videbit. s̄. de elec. cām. ꝛ. ff. loca. si in le. ct. ff. de ope. lib. si libert⁹. Itē pone q habeat vnum oculū maiorē alio nūquid remouebit ppt hoc? videt q nō ff. de edil. edic. q̄ clauū. §. j. ꝛ h̄ nō determiat q̄d facere debeant. vn̄ arbitrio istoꝝ relinquitur. j. de offi. iu. deleg. de causis. et. ff. de iur. deli. l. j. §. j.

ꝑ Adde q̄d ipor tet hec verba / put ibi vide bit iu stū. l. q̄ dā. ff. de lega. ij. ꝛ. l. fide iussor. §. si sic ff. de le ga. iij.]

Ex parte. Prio ponit monachi petitio. scd̄o ibi: sane. responsio arguendo a phibitis. scd̄o a pmissis ibi: presertim Joan. and.

c ¶ Niceni cōcilij. lv. dist. si qs p egritudinē. et si qs a medicis.

¶ Glosa seq. recta. p. q. q̄ est rō quare se abscindētes ꝛc. Jo. an.

d ¶ Absciderint. Ex idignatione. s. nulla cā superueniente. xxxiij. dist. marituū: q2 si ex cā superueniēte hoc fecit puta timore lepre nō impuatur. j. e. ex parte. et iō isti ordinari phibentur q̄ sani se absciñdūt. q2 quasi homicide suiipsius iudicātur ꝛ dei conditioni inimici. l. dist. si qs absciderit: ꝛ q2 p̄sumit q omne turpe malū faceret q̄ hoc in seipso ausus est attentare ff. de edil. edic. cū aūt. §. excipit. sed quare alios inijcit sibi man⁹; cū mēbroꝝ suoꝝ nemo sit dn̄s. ff. ad. l. aq̄l. liber hō. religione eñi et nō ferro querenda est castitas. xxiij. q. v. tūc saluabitur. ad fi. ar. j. c. pxi. ꝛ q dicit affectauerint vt ab alijs ꝛc. intelligas cū effectu: q2 cogitationis penā nemo meretur. de pe. di. j. cogitationis.

e ¶ Judicium. Quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mo. l. j. ꝛ. iij. q. vij. §. tria.

f ¶ Apostolorum. lv. dist. eunuchus.

diuisio ¶ Significauit. ¶ In prima factum. in secunda conditionale mandatum. secunda ibi: quocirca.

g ¶ Obsequiū. Sz l3 h⁹ displicuit: q2 nō ferro s3 religiōe q̄rēda ē castitas. xxxiij. q. v. tūc saluabit. in fi. ꝛ. j. c. pxi.

h ¶ Uirilia. Talē appellat lex morbosum. ff. de edil. edi. sinautem. arg. lv. dist. si quis absciderit. et etiam homicida reputatur. lv. dist. qui partem.

¶ Glo. se. reci. p q. qd̄ sit sacerdotale officium.

i ¶ Officium. Sicut baptizare pniam dare ꝛ alia officia p̄ter officium misse ꝛ alia silia q̄ solis sacerdotib⁹ sunt cōcessa. xvj. qō. j. adijcim⁹. de cōse. di. iij. constat.

¶ Glo. se. reci. p questionem.

k ¶ Nr̄a ꝛ tua Et ita dispensatio est: q2 deponi dz q̄ iusto errore supat⁹ seip̄m absciderit. lv. distin. si qs absciderit. ꝛ. c. q̄ partē. xxxiij. di. maritū. nō eñi licet alicui seuire i corpus suū cum nemo sit dn̄s membroꝝ suoꝝ. ff. ad l. aq̄liā. liber hō. j. rn̄. ꝛ sic i hoc casu pōt dispēsare epō cū dicat auctoritate sua: qd̄ credo etiā3 sine aucte dn̄i pa. in alijs amissa.

diuisio Ex pte. M. In pria querela pbr̄i in scd̄a puisio ibi: quoniam.

l ¶ Lepre. que expellit hominē a cohabitatione alioꝝ. xxxiij. qō. ij. hoc ipsum. ꝛ. j. de eccle. edifi. cū dicat apostolus. ꝛ. j. de cleri. egro. tua nos.

¶ Glo. se. notat a ɔ̄trio. rōnem reddit sigt ɔ̄riū ꝛ soluit

m ¶ Infirmitatis. Sec⁹ si ex indignatiōe. lv. di. si qs absciderit. c. q̄ ptē. ꝛ. c. hi q̄ se. vl' obtētu religionis. s̄. c. pxi. Et est rō: q2 eunuchos volūtarios diligit de⁹ ꝛ nō ex necessitate factos. xxiij. q. v. tūc saluabit. lv. di. si qs p egritudinē: q2 nemo ē dn̄s mēbroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. aq̄l. liber hō. ꝛ. ff. de pecu. deposui. §. stichū. Ar. ɔ̄. ff. de pecu. sed ꝛ si dāmū. §. si ipse. hoc tn̄ ei liceret q dn̄s serui ppter hoc dānū nichil de peculio serui deducit. Uin.

n ¶ Hunc. Scil3 q̄ a dn̄is vel a medicis vel a barbaris sectus fuerit. lv. dist. si quis a medicis.

o ¶ Exequatur. Et ad superiores pmoueatur ordines. lv. dist. si quis a medicis. ꝛ de iure communi sine

aliqua dispensatione per iura predicta.

divisio. Exposuisti. Cōis divisio. Scḋa ibi. nos igit. Jo. ¶ Glo. seq. reci. per. q. quid si amisisset digitos. quid si dentem.

a ¶ Manu. Idē esset si amisisset digitos ꝑpter q̄s ipediret ad frāgendū eucharistiā. j. ꝺ cle. egrotā. pbr̄m. ꝛ. ff. de edil. edi. si hoīs. Sec⁹ si nō ipediret p amissionē digiti. s. e. c. j. ꝫ ꝑpē carētiā dētis non ipediret nec dr̄ morbos⁹. ff. de edili. edic. cu dens.

b ¶ Enormi. Sec⁹ si p minori. s. e. c. j. ꝛ. ij.

c ¶ Defectu. i. irregularitate.

d ¶ Promoueri. Qr abbas dz eē sacerdos. vt s. ꝺ eta. ꝛ qli. c. j.

¶ Glo. seq. allegat tres concor. qrū et qōnis dubiū aperit. pōit opi. Jo. ꝛ soluit contrarijs rn̄dēdo.

e ¶ Tacuerit. Ordinādus eñ ipedimentū suū tenet ꝑdē. l. dis. ex penitētib⁹. et lvj. di. qr simpli. et. luq. dis. si pu⁹

¶ Con cor. tex. in. l. si sine. C. ad velleia.

Sed q̄re iste remouet ab abbatia. si dicis ꝑpt irregl̄aritatē ꝫdicit. s. de eta ꝛ qli. tuā. ꝛ. xvj. q. j. legi. ꝛ. l. di. accedēs. arg. Dixit Jo. q pot⁹ remouet pp scādalū q̄ ꝑpt irregl̄aritatem. qḋ nō credo: imo irregularitas sufficit ad remotionē. ꝛ qr hoc tacuit fraudulent. Et abbates de iure ōbēt ad ordinē ꝑmoueri. alr̄ si culpa sua ipediunt repellunt. s. de eta. ꝛ qli. c. j. Et ca. illud accedēs. non dicit q ille sit abbas: sed sollicitudinē in monasterio dz hr̄e puta sindic⁹ vl' cellerari⁹ pot⁹ ad laborē q̄ ad honorē. Decre. illa tuā: q̄ vr̄ ꝫria: loqtur ꝺ dispēsatōe pp necessitatē. q abbas talis debeat eē sacerdos. est ar. s. de elec. ne ꝑ defectu ibi eqparat reglar' cathedralis eccl'a. vñ vr̄ q sit nomē honoris: ꝛ nihilomin⁹ oneris et laboris. vñ dicit Gre. oē eñ q h enunet plus afficit merorib⁹ q̄ honoribus gaudet. iij. di. nerui.

divisio. Thomas. ¶ Primo ponit monachi casum. Scḋo c̄ditionale mandatū ibi. quocirca. Jo. an.

f ¶ Deformitatē. Modica eñ deformitas nō impedit q̄lis hic fuit. s. e. c. j. si eñ magna esset deformitas vt totū digitū vel pollicē pdidisset nō ꝑmouet. j. ꝺ cle. egro. pbr̄m. De hmōi deformitatib⁹ no. ad intelligentiā hmōi tituli: q quidam sunt corpe viciati sponte qdam casu. si sponte distinguo. aut nulla iusta cā interueniente: ꝛ tūc ordinād⁹ repellit: ꝛ iā ordinat⁹ deijcit lv. dist. q prē. ꝛ. c. si q̄s a medic'. ꝛ. xxxiij. dis. maritum. aut iusta cā interueniēte. et tunc non ꝓhibet ab ordine

Corpe viciati sunt dupliceo.

puta timore lepre vl' aliqua ꝯsili cā. s. e. ex parte. ij. nisi generet deformitatē: qr tunc in omni casu repellit. ar. lv. di. lator. ꝛ. c. si euāgelica. ꝛ. s. eo. c. xxi. si casu in magnis mēbris siue corpulētia siue dignitate repellitur ꝛ deijcit si deformitatē generet. lv. di. si euangelica. in paruis ꝟo mēbris nō impeditur si deformitas modica sit: et sine culpa sua vt hic: ꝫ si ꝟo cul pa sua talē modicā deformitatem incidit de mia etiā tolerat. s. e. c. j.

¶ Con cor. l. si mora. cū glo. ff. so. ma. et l. q̄. acti one. §. si. ff. ad le. aql.

Abbatem ab abbatia deponit. Capitulum. vj.

Exposuisti nobis q predecessor tuus: M. in abbatē promouit nesciens q ip̄a esset manu^a altera mutilat⁹: ꝛ infra. ¶ Nos igit. f. t. t. rñ. q cū ꝑ tam enormi^b defectu^c ad sacros nō possit ordies ꝑmoueri^d: ꝛ in ꝑmotione sua id tacuerit^e fraudulent: ꝓ ab abbatie officio est nō imerito amouendus. Hono. iij. cp̄o angolism. ¶ Carens vngula pollicis dūmodo sit fortis in pollicelicite ad sacerdotium ꝑ. nouetur. Capitulum. vij.

Thomas monachus ꝑposuit: q cum in annis puerilib⁹ esset c̄stitut⁹: q̄dam barra ferrea super dextre sue pollicem fortuito casu cadens vngulā auulsit ab eo. ¶ Quocirca māda. q̄tenus si ad frangēdū eucharistiā sit i pollice ipso potēs: et aliud canonicū nō obsistat: pp deformitatē^f hmōi nō dimittas q̄n eum ad ordinē ꝑmoueas sacerdotis.

¶ De bigamis nō ordinādis. Ex concilio aureliañ. ¶ Bieue est. Ca. j.

Vt bigami^g / penitentes^h: vl' repudiata rum mariti: ad sac̄dotiū nō ascēdāt^i. Lucius. iij. spal'. archiep̄o. ¶ Cum bigamo qui ordinat⁹ est ad sacros nō dispēsat et ordinator priuabit ptāte ordinandi nisi cum eo fuerit dispēsatum. Capitulum. ij.

Super eo qḋ tua fraternitas de bigamis^k req̄siuit. ¶ Respondemus q ordinatores eorum potestate et officio^l ordinandi: et ordinati si ad sacros ordies fuerint ꝑmoti: eis iō sunt priuādi: qr in bigamis^m contra apostolum

¶ Rub. de bigamis nō ordināā.

¶ Qr inter cete ras irregularitates bigamia nō modica reputat iō. ꝛc. Jo. an. ¶ De hac materia hr̄. xxvj. dist. ꝛ. xxxiij. §. qḋ & vsq ad finē dis. ꝛ. lxxvij. di. q̄sq̄s ꝛ. xxvij. q. vlt. ꝑ totum. ꝛ repetit in. vj. An. ꝺ bu.

g ¶ Vt bigami. Sup ple statuim⁹ pp istud ꝟbū bigami et repudiatarū mariti solum facit ad titulum

divisio.

h ¶ Penitētes. Solēniter. l. di. ex penitentibus

i ¶ Nō ascēdāt. Propt defectū sacramēti. j. eo. c. debitum. vbi de hoc sacramento tradit.

Super eo. ¶ Primo recitat ꝯsultatio. scḋo datur responsio ibi: respondemus. Jo. an.

k ¶ Bigamis. s. ordinatis.

l ¶ Potestate ꝛ officio ordinandi. i. priuādi sunt potestate ꝛ officio conferendi sibes ordines. sic. s. de tep. ordi. lr̄as. ꝛ. c. dilectus.

¶ Glo. seq. ponit. v. modos q̄bus q̄s dr̄ bigamus.

m ¶ In bigamis. Uere vel inēpretatiue. vñ dr̄ bigamus q castitatē ꝑmissam violat. xxvij. q. j. quotquot. Itē q ꝫrit cū vidua vel corrupta. xxxiij. di. maritum. et. j. e. debitū. ꝛ. c. a nobis. Itē q vnā de facto ꝛ alterā de iure habuit diuersis tpib⁹. j. c. nuper. Itē qui scienter cognouit vxorē adulterā. xxxiij. di. si cuius. et. c. si laici. isti oēs bigami reputant interp̄tatiue q̄tum ad legē ꝑmotionis. Quidā ꝟo pp defectū sacramēti vt mariti viduarū ꝛ corruptarū ꝛ q sciēter cognouit vxorē adulterā. Alij ꝟo nō ꝑpter defectū sacramenti sed pp affectū intentionis cū ope subsecuto. vt. c. nup ꝛ. c. a nobis. Itē ille vere dr̄ bigamus q diuersis tēporibus successiue habuit vxores duas. xxvj. di. deinde et. c. acutius ꝛ isti non ꝑmouent ꝑpt sacramenti defectum. de quo dicet. j. eo. debitū.

Bigam⁹ q̄n q̄s modis q̄s dicitur

¶ Glo. seq. signat ꝫriū de decret. lector. ponit q̄ttuor opiniones. demū soluit.

dispēsare[a] nō licet: vt debeāt ad sacros[b] ordies promoueri: vel in eis si promoti fuerint remanere. In ordinatore[c] autē potest dispēsatio adhiberi: vt ordinandi potestate et officio non puuetur. Celesti.iij.

¶ Bigam⁹ vxore viuente vel mortua nō ordinaꝛ. Ca.iij.

De bigamis pbr̄is[d] et viduarū maritis: idem sancim⁹ omnino: vt nec viuētibus vxoribus nec defunctis[e] ad diuinorū debeant celebrationē admitti: maxime cum a doctrina sit apostoli ꝛ institutionibus ecclesie alienum. Inno.iij. ratispa. epō.

¶ Qui mortua vxore pmot⁹ ad sacros cū scḋa de fcō ꝯtraxit ꝛ cognouit bigamie pen ā scurrit lꝫ bigam⁹ nō sit. C.iiij.

Nuper a nobis: et infra. ¶ Tertius[f] articulus videbatur habere non modicum questionis: qm̄ cuꝫ in matrimonijs ꝯtrahēdis[g]: nō iuris effectus[h]: sꝫ animi destinatio attendatur: vnde illum comitatur infamia q̄ duas[i] simul vxores hꝫ: qḋ parti ad factū[k] conuenit retorqueri. sicut i canone legiꝛ: de p̄sbytero q̄ non legalibus[l] nuptijs detinetur eadem censura tales[m] videntur[n] inter bigamos reputandi

Bigami an dispēsatiue possint pmoueri.

a ¶ Dispēsare. Sed ꝯtra. xxiij. di. lector. ibi dispensatur vt bigam⁹ subdiacon⁹ fiat: sed ibi ostēdit M. ꝙ liceat pape aut alijs epis. s. dispēsare cū bigamo vsqꝫ ad subdiaconatū et nō supra qḋ nō ē ꝯ aplm̄ p hoc. c. ꝓhibitio apl'i est de diacono pbr̄o ꝛ epo ꝛ nō de alijs/ qꝛ subdiaconatus non erat adhuc sacer ordo. R. dixit ꝙ Marcell⁹ papa retulit se ad statū p̄mitiue ecclesie i q̄ subdiaconat⁹ nō erat sacer ordo. lx. dist. null⁹. Quidā dicebāt ꝙ epi olim poterant dispensare cū bigamis in ordinibus maioribus hac ratione qꝛ epi dispēsant cū criminosis. J. d' iudi. at si clerici. ꝛ tn̄ apl's ꝓhibuit criminosuꝫ ordiari. xxv. di. §. nunc autem. nec tn̄ dicunꝛ facere ꝯ aplꝫ ꝛ sic eadē ratione cū bigamo quoqꝫ opi. reprobaꝛ J. e. nuper. ꝛ. c. a nobis. h. dixit ꝙ epi dispēsare nō poterāt cū bigamo vel viduarū marito. ar. l. dist. nō cōfidat cui⁹ opi. ꝯfirmaꝛ p illa ca. nuper. ꝛ a nobis. Jo. voluit dicere ꝙ papa nō posset. Qḋ dicit. R. ꝛ. h. verissimū vꝛ: qꝛ lꝫ dispēseꝛ cū criminosis: non tn̄ seqtur ꝙ cū bigamo. ꝛ illa est rō: quia criminosus p⁹ pactā pn̄iam restitut⁹ videꝛ in p̄stinū statū: et incipit eē qḋ nō fuit. l. di. ferrum. ꝛ. c. ponderet. ꝛ. c. dn̄o sancto. Et iō cū talib⁹ dispensatur. sed bigam⁹ nō ꝓhibeꝛ ꝓmoueri ꝓpter crimen: sed ꝓpꝛ sacramenti defectū. J. e. debitū. ꝛ. xxvj. dis. acuti⁹. qꝛ carnē suaꝫ diuisit in plures ab vnitate recedendo. sꝫ illḋ sacr̄m ampli⁹ restitui nō pōt p aliquā satisfactionem cū nō sit crimen. ꝛ hoc ꝯsiderauit apl's cū dixit. nō bigamū et aliud cōsiderauit cū dixit. non criminosum/ qꝛ in criminoso ꝯsiderauit idignitatem p̄sone p crimē etiā quo purgato nō ꝓhibuit dispensationē. Sed ille defectus sacramēti nō pōt purgari: nec baptism⁹ tollit illā irregularitatē. xxvj. dis. acuti⁹. ꝓpter qḋ videꝛ ꝙ papa nō possit dispēsare cū bigamo ꝓpter eandem rationē: qꝛ ꝓpter dispensationē pape nō restituiꝛ sacramentū vnitatis cū nec posset. ꝓ nā cum de⁹ cetera possit: v̄ginē tn̄ post ruinā suscitare nō pōt. xxxij. q. v. si paul⁹. ꝛ idē dicit impator. C. de rap. virgi. l. vna. circa prin. Itē dispēsare nō pōt cū monacho vt ꝓpriū habeat vel ꝯtinentiā abijciat. J. de sta. mona. cū ad monasteriū multominus videꝛ dispensare posse cū bigamo vn̄ opi. R. bona ē. ꝛ lꝫ h. dubitet vꝛ tn̄ ꝯsentire ne videatur diminui potētia pape: ꝙ possit dispēsare cū bigamo. Tn̄ hoc qḋ dꝛ bigam⁹ in quocūqꝫ ordine ordineꝛ recipit ordinē. ar. l. di. quicūqꝫ penitens. Per qḋ ca. vꝛ ꝙ cū bigamo dispensare possit. Sed illud tn̄ intelligiꝛ de minorib⁹ ordinibus.

† Concor. textus l. l. cū qui edes. ꝛ qḋ ibi no. ff. d' vsuca.

b ¶ Sacros. Diaconatū ꝛ pbr̄atū qui duo tn̄ sacri fuerūt f̄m antiq̄ tp̄a. lx. dist. nullus. hodie idem est de subdiaconatu. J. d' eta. et q̄li. a multis. ꝛ. J. de ser. nō or. miramur. vbi dꝛ ꝙ eodē p̄uilegio gaudet cū diacono.

c ¶ In ordinatore. Cū quo pōt dispēsari. p hoc patꝫ ꝙ nō. cū bigamo ordinato: vt remaneat in ordine/ vel vt ꝓmoueaꝛ: qꝛ qḋ de vno cōcediꝛ de altero denegaꝛ xxv. di. qualis. ꝛ. J. de presump. nonne. ‡

d ¶ De bigamis presbyteris. De facto p⁹ bigamiaꝫ ordinatis.

‡ Concor. l. ex eo. ff. d' testi. et l. q̄stiū. §. ideꝫ rn̄. ff. d' fun. instruc.

e ¶ Nec defūctis. Et ita illud impedimētū nō pōt purgari per mortē vxoris: qꝛ nō m̄rimonij vinculū sꝫ irregularitas ꝯtracta ex carnis diuisiōe est impedimēto ꝛ illa nō tolliꝛ p mortē vel penitētiam. xxvj. di. vna et. c. acuti⁹. nec p baptismū: vt in capitulo p̄dicto.

Nuper a no. ¶ Primo ad casum ꝓpositum allegat pro vna pte. Scḋo p ꝯria. Tertio soluit. Secūda ibi: licet Tertia ibi: nos autem. Joh. an.

diuisio

f ¶ Tertius. Alij duo soluunꝛ. J. de sen. excō. nuper.

g ¶ Matrimonijs ꝯhendis. Illicitis ꝛ ꝓhibitis.

¶ Glo. seq. alleg. cocor. quibus qn̄qꝫ plus affectus cōsideratur: qn̄qꝫ plus factū.

h ¶ Juris effect⁹. vt. C. de adul. cū qui. vbi sunt hec verba. si eīn aliqs ꝯhat nuptias cū ea cū qua nō pōt de iure ꝯhere infamis est: lꝫ nuptie nō habeant effectū. ff. de his q̄ no. infa. quid ergo. §. iij. qn̄qꝫ magis cōsideraꝛ effect⁹ q̄ꝫ affect⁹ vel q̄ꝫ factū ipm. de pe. di. j. §. hec aūt v̄ba. ‡ qꝛ v̄ba ipsa sunt cū effectu accipiēda. J. de cleri. nō resi. relatū. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. hec conditio. ꝛ. J. de spōsali. c. vl. Qn̄qꝫ magis ꝯsideraꝛ factū q̄ꝫ ius. J. de conces. p̄ben. litteras ꝛ. c. cū nostris. qn̄qꝫ ꝯsideratur plus iuris effectus. ff. de condi. insti. mulier. §. j. J. de sponsa. iuuenis.

‡ Concor. l. cū qui. §. si mulier. cū vulga. ff. de in iu. ꝛ. l. ꝯuis. ff. de in ius vo.

i ¶ Duas simul vxores hꝫ. C. de adul. cū qui.

k ¶ Ad factū. Quasi diceret de facto ꝯtraxit cū secunda qꝛ de iure non potuit. Duas eīn vxores simul hr̄e nō licuit nisi cui ex reuelatione diuina concessum fuit. J. de diuor. gaudemus.

l ¶ Nō legalib⁹ nuptijs. xxviij. di. pbr̄m.

m ¶ Tales. clerici. s. de q̄b⁹ prio quesitū est.

¶ Glo. seq. alle. vij. ꝯcor. ꝛ sex ꝯria soluit.

n ¶ Videnꝛ inter bigamos. Hic collige ꝙ opinio p̄fferꝛ veritati. sicut J. de spōsa. iuuenis. ꝛ. iij. q. vij. §. tri. ver. verūtamen si seruus. ꝛ. C. de testa. l. j. et. xxij. q. ij. hoīes. ff. ad mace. l. iij. J. de offi. deleg. corā. et. J. de iure pa. ꝯsultationibus. ꝛ. s. de electio. querelā. Sed ꝯtra viij. di. veritate. lxxxj. di. quicūqꝫ. ꝛ. J. qui fi. sint legi. p tuas. C. plus va. qḋ agi. l. j. ij. ꝛ. iij. So. verum est ꝙ veritas prefertur opinioni: alias casualia sunt vt scilicꝫ opinioni potius stetur q̄ꝫ veritati: vt in fauorem contrahentiū ꝛ odiū decipientiū. ff. ad mace. l. iij. vel in fauorē ꝓlis. J. qui fi. sint legi. l. cū inter J. vꝛ in fauorem

Veritas opinioni p̄ferꝛ nisi i certis casib⁹.

testamento℞.C. de testa.l.j. vel sm̃a℞.iij.q.vij.§.tria. ver. verũm si seru⁹. Unde ꝟsus. Testamenta: fauor: odiũ: sentẽtia, ples. Ex istis causis ꝑfert opinio veris.

a ¶ Quãtũ in ipsis fuit. In maleficijs em̃ voluntas nõ exit⁹ spectat. ar.
lxx.di.c.vlti.⁊ ff.ad.l.cor.de sic.dinus. C. de ser.cor.si qs serno.

b ¶ Tãq̃ꝫ. hoc tanq̃ꝫ non est expressiuũ ꝟitatis ꝫ similitudiarium iuxta illud. Et istis tanq̃ꝫ ad latronem ⁊c̃.

c ¶ Cum bigamis. Not. ar. pp similitudinẽ facti aliquẽ numerari iter eos: ꝺ q̃rũ nũero ipe nõ est xxvij.q.j.q̃dã.et l.distin.si ille. ff. mã.l.vlti.in fi.

¶ Glosa sequẽs signat cõtrariũ et soluit.

d ¶ Dispẽsari. Ar. §.j. de cle.cõiug. sane. Illa lo quit ꝺ eo q̃ nũq̃ꝫ habuit vxorẽ ꝫ in sacro ordine contraxit. ⁊ iõ cũ tali dispẽsare potest. hic loquit ꝺ de eo q̃ primo in laicali habitu cõtraxit et postea factus sacerdos iterũ ꝯtrax vñ bigamus reputat q̃tũ ad affectũ licet in ꝟitate non sit. ⁊ sic punit ꝓpter affectũ tñ cũ ope subsecuto: et nõ ꝓpter defectũ sacri. Defectus enim sacramenti vnitatis non est in isto: q: in veritate carnem suam non diuisit in plures.

e ¶ Sacramenti defectum. De quo.j.eo. debitum.

¶ Debitũ. ¶ Primo ponit rõnes. vltimo rñdet ibi: vnde ꝫ. Pars huius habetur.j.de bap.debitũ.

f ¶ In coniugio. Scilꝫ carnali copula cõsummato.

g ¶ Alterũ. Scilꝫ consensus animorum.

h ¶ Charitatẽ.i.dilectionem coniunctionum.

i ¶ Reliquum.i.cõmixtio corporum.

k ¶ Cõformitatem.i.cõiunctionem ⁊ vnitatem.

l ¶ Prothoplastus.i.adam primo plasmatus.

m ¶ Caro.xxxv.q.x.fraꝭnitat̃.⁊.j.ꝺ diuor.gaudem⁹

n ¶ In carne vna.i. in carnali operatione ad vnam carnem procreandam.

¶ Glo. seq. tractat de triplici significato matrimonij secundo querit de tertio in quo cõsistat. ponit opi. quã reprobat et soluit.

o ¶ Sacramentũ. Triplex sacr̃m designat in matrimonio carnali copula ꝯsummato. Primũ est vnio fidelis aie ad deũ ꝑ dilectionẽ ⁊ charitatẽ. ⁊ hec designat ꝑ ꝯiunctionẽ aio℞ in ipsa prima despõsatione dũ alter ꝑ mutuũ ꝯsensum ꝯsentit i alterũ. ⁊ ꝺ hoc sacro fit mẽtio ibi. alterũ significat charitatẽ q̃ ꝯsistit in spũ inter deũ et iustã aiam. Scõm est vnio humane nature ad deũ. que facta est in vtero ꝟginali ꝑ incarnationẽ ꝟbi dei. ⁊ hoc designat ꝑ carnalẽ cõmixtionẽ viri ⁊ vxoris. ⁊ de hoc ibi fit mentio. reliquũ ꝟo designat conformitatẽ q̃ cõsistit in carne inter christũ et sanctã ecclesiã. Primũ est vnio volũtatis. scõm ẽ nature cõformitas. vt.xxvj. dis. acuti⁹. ꝺ ꝯse. dist.ij. in xp̃o pr̃. vbi habes de cõformitate nature diuine ⁊ hũane ⁊ nõ itelligas q̃ ipse actus corporalis designet hoc sacr̃m: sed ꝓpter actũ cõsummatũ sacr̃m designat. Tertiũ sacramẽtũ est vnitas eccl'ie ex omnib⁹ gẽtibus collecta et vni viro christo subiecta hoc sacr̃m designat ꝑ illũ cõiugatũ q̃ vnicũ tm̃ mr̃imoniũ habuit. sed vbi scõm mr̃imoniũ ꝯtrahit: hoc tertiũ sacr̃m nõ hꝫ locũ: q: recedit ab illa vnitate q̃ primo significabat ꝑ vnicũ mr̃imoniũ: q: in scõo matrimonio diuidit carnẽ suã in plures vñ vnitatẽ amodo significare nõ põt. chust⁹ em̃ signat vnitatem ex oĩbus gẽtibus xp̃o subiectã. vt.c.acuti⁹: sed ex quo eccl'ia xp̃o se cõiunxit ab eo nunq̃ꝫ discessit. nec ipe ab ea. ergo bigam⁹ talẽ vnitatẽ significare non põt. et iõ ꝓmoueri nõ põt ꝓpter defectũ isti⁹ tertij sacri. duo ꝓma sacra hic exprimunt vt dictũ est: sed hoc tertiũ nõ exp̃ssit in lr̃a nisi loquẽdo de ipso nõ imponẽdo aliqua ꝟba ꝑ que illud significet: nisi forsitã ꝑ illa ꝟba: nec illa est vnici: nec ille vnius vni⁹: ꝑ hoc tm̃ notat recessus ab vnitate ⁊ meli⁹.j. vbi dr̃ nec illa nec ipe diuisit carnẽ suã in plures. ⁊ sic in vnitate remãsit vterq̃ꝫ: et ibi vbi deficit inter hmõi cõiuges cõmixtio carnalis nõ deest signaculũ hmõi sacri. scilꝫ vnitatis. vel per illa verba: hoc aũt dico magnũ sacr̃m inter xp̃m ⁊ eccl'iam. sed de isto tertio sacro legit.xxvj.dis.acuti⁹. Sed in q̃ cõsistit significatio illi⁹ tertij sacri? Quidã dicũt q̃ in ipso cõiugio. sed hoc est falsum: quia mortua vxore coniugiũ desinit. ⁊ sic nulla esset significatio. Item matrimoniũ non consummatum non significat hoc sacramentum. vt hic in fi. Est ergo dicendum: q̃ in eo qui matrimonium vnicũ seruauit clerico facto ⁊ ordine suscepto est significatio istius tertij sacramẽti. nec est necesse q̃ talis clericus sit vel fuerit cõiugatus: q: auctoritas apostoli oportet ordinandũ esse vnius vxoris virũ: intelligitur per negationẽ sic vni⁹ vxoris virũ.i.nõ plurium: immo qui nunq̃ꝫ habuit vxorẽ liberius promouetur: quia ab vnitate non recessit sed in vnitate permãsit.

Licꝫ obuiet ex aduerso: q̃ opinioni sit ꝟitas preferẽda: et q̃ iuxta premissa: qui nullã vxorẽ habuit foret bigamus reputãdus qđ contingeret si q̃s de facto cõtraheret cũ diuersis: quib⁹ de iure nõ posset matrimonialiter copulari. ¶ Nos aũt in hac q̃stione.t.rñ. q̃ cum huiuscemodi clericis qui q̃tũ in ipsis[a] fuit secundas mulieres sibi matrimonialiter coniunxerunt: tanq̃ꝫ[b] cũ bigamis[c] non liceat dispẽsari[d] licet in veritate bigami nõ existant: non ꝓpter sacri defectũ[e] sed ꝓpter affectum ⁊ intẽtionis cũ opere subsecuto. Idem met. epo.

¶ Qui ꝯtraxit cũ ꝟgine licet pri⁹ ab alio fuerit desponsata/ bigamus nõ cẽsetur. Capi.v.

Debitum pastoralis officij: ⁊ infra. ¶ Fra.t.duxim⁹ rñdẽdũ q̃ cũ duo sint in cõiugio[f] videlꝫ cõsensus aio℞ ⁊ cõmixtio corpo℞: quo℞ alterum[g] significat charitatẽ[h] que cõsistit in spũ inter deũ ⁊ iustã aiam: ad qđ ꝑtinet illud qđ dicit apostol⁹. Qui adheret deo vn⁹ spũs est cũ eo: reliquũ[i] ꝟo designat cõformitatẽ[k] q̃ consistit in carne inter xp̃m ⁊ ecclesiã: ad qđ ꝑtinet illud qđ euãgelista testat. Verbum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. ꝑfecto cõiugiũ illud qđ nõ est cõmixtione corporũ ꝯsumma tũ nõ ꝑtinet ad illud ꝯiugium designãdũ: qđ iter xp̃ꝫ ⁊ ecclesiã ꝑ incarnatiõis mysterium est ꝯtractũ. iuxta qđ Paul⁹ exponens illud qđ dixerat ꝓthoplastus[l]. Hoc nũc os ex ossib⁹ meis: ⁊ caro[m] de carne mea et ꝓpter hoc relinq̃t hõ patrẽ et matrẽ ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erũt duo in carne vna[n]: statim subiũgit hoc aũt dico magnũ sacramẽtum[o] in christo et ecclesia. Cum ergo ꝓpter sacramẽti defectũ: inhibitum sit ne

Marginalia: Ꝟsus. ꝯ Concor.lex si in eni ꝑtionẽ. ff.ꝺ mi. et.l. si eq̃. ff. ꝺ leg.j. diuisio. j.Cor. vj. Jo.j. Bigami q̃re nõ pñt ordiari. Ge.ij. ephe. vij. Esdre iiij.

bigam⁹ aut marit⁹ vidue[a] presumat ad sacros ordines promoueri: qm̄ nec illa est vnica vnici: nec iste vnus vni⁹: profecto vbi deficit inter hmōi coniuges cōmixtio corporum. nō deest hmōi signaculum sacri. ¶ Vñ is q̇ mulierē ab alio viro ductā: sed minime cognitā[b] duxit vxorē (q2 nec illa nec ipse carnē suā diuisit[c] in plures) ppter hoc ipediri nō dz: q̄n possit ad sacerdotiū promoueri.

I dē lug. archiepō apo. se. le.

¶ Qui plures habuit cōcubinas: ex eo bigam⁹ nō est. C. vj.

Q Uia circa minima: ⁊ infra. Sane postulasti p se. apo. edoceri: si pbr̄i plures ɔcubinas habētes bigami[d] cēseant. ¶ Ad qđ duxim⁹ rñdēdū: q̄ cū irregularitatē nō incurrerint bigamie. cū eis tā q̄ simplici fornicatiōe notatis: † q̇ ad executionē sacerdotalis officij poterit dispēsare. I dē.

¶ Subdiaconus qui cum vidua contraxit: et eam cognouit bigamie penam incurrit licet bigamus nō sit. Capi. vij.

A Nobis fuit: ⁊ infra. Ille aūt q̇ in subdiaconatus ordine cōstitutus de facto tm̄ (q2 de iure non potuit) duxit viduā[e] in vxorē. pfecto bigam⁹ nō existit. sed nec vidue pōtn̄ vitate dici marit⁹: cum inter ipm ⁊ illā non fuerit vinculū maritale ɔtractum: cū eo tn̄ contra doctrinā apl'i tanq̄ cū marito vidue dispēsare nō licet: nō ppter sacramenti defectum sed affectum intentionis cum opere[f] subsecuto.

¶ De clericis peregrinis.

A lexā. iiij. cenoma. episcopo.

¶ Ultramarinum ⁊ valde remoti ordiationē suā pbare debet p duos epōr sigilla. Capitm. j.

T Ua nos duxit fra. consulendos: quid sit agendū de clericis: qui in remotis regionibus ordinati: l'ras eorum ostēdunt: a quibus sibi pponūt manus impositas: et vtrū epōrū sigilla sint q̄ representant incertū existit. ¶ Tue igit ɔsul. r. tutius esse: vt in his statuta patrū veterū obseruent: q̄ nouum aliqđ statuat: statutū[g] aūt est de trans-

a ¶ Vidue. Id est corrupte. quia licet fuisset vidua dum modo non corrupta non prohibetur vt hic dicit. ¶ Glo. seq. q̄rit. ponit duas opi. ⁊ scđam approbat.

b ¶ Cognitā. Sic patet q̄ vxor ordinandi ad hoc vt ille posset pmoueri virgo debuit esse. j. e. c. vlti. Sz q̄re exigit maior castitas i vxore q̄ i viro? Rñ. q2 maritus corrupte si cum ea vna caro efficiat pmoueri nō pōt. xxxiij. di. pcipim⁹. curādū. si cuius. si q̇s et si laici. sz ille q̇ habuit ɔcubinā post vxorem vel aute promoueri pōt. vt. xxxiij. dis. fraternitatj. H. dixit q̄ vir sig̃t eccl'iam q̇ in pte recessit a christo adulterādo recedēdo a fide ⁊ si i pte ṽgo fuit ⁊ iō non deest sig̃tio sacri i viro q̄uis nō sit ṽgo. vxor ṽo sig̃t xp̄m qui nūq̄ ecclīam diuisit: qm̄ ipse est fons viu⁹: cui nō cōicat alien⁹. j. ð regu. lz. i fi. ð pe. dis. j. §. itē vt xp̄s ait. Alij dicunt ⁊ vr̄ melius q̄ vir sig̃t xp̄m q̇ prio copulauit sibi synagogā et postea copulauit sibi eccl'iam de gētib⁹. s. militātem in q̄ sunt boni et mali. ⁊ iō nō nocet si vir nō fuerit virgo. vxor ṽo sig̃t ecclesiā triūphantē in qua nō est macula neq̄ ruga q̄ semp ṽgo pmāsit: saltē mēte. vñ apl's. Despondi eñ vos vni viro ⁊c̄. xxvij. q. j. nuptiarū. ⁊ ideo exigit q̄ vxor carnē suā nō diuiserit i plures: qđ si fecerit deest in ɔiuge significatio tertij sacramēti vnitatj. et ita illđ tertiū sacr̄m exigit tā ex parte viri q̄ ex parte vxoris vnde epūs vnius vxoris significat vnitatē ex oībus gētibus vni viro. i. xp̄o subiectā. xxvj. dist. acutius.

Castitas maior exigitur i vxore q̄ in viro.

† Adde qđ sit fornicatio ⁊ cū qb⁹ cōmittat. xxxvj. q. j. illa ⁊. xxxij. qō. vij. nō solū

¶ Glo. se. reci. p. q. all'. p. pōit opi. ɔtriā quā reprobat.

c ¶ Diuisit. Sic. xxxiiij. dist. valētino. p qđ soluebat hec qō. sic ḡ considerauim⁹ potī⁹ rōnē ⁊ cām q̄re hec fiāt q̄ factū ipm. ⁊ ita is q̇ duxit vxorē a se primo corruptā pōt pmoueri: q2 rō ⁊ cā nō inuenit in eo q̄re nō diuisit carnē suā in plures. Dicūt q̇dā q̄ talis pmoueri nō dz q2 verū est q̄ est marit⁹ corrupte. ar. op. p eis. xxx. qō. v. qualis. et. H. in hac opi. fuit. sufficit q̄ ita scriptū est ff. q ⁊ a q̇bus manu. li. nō fi. pspexit. ⁊. vj. q. vij. scriptū est in lege. qđ nō credo eadē rōne. et iste de quo quesitum fuit nō posset pmoueri. q2 verū est q̄ fuit marit⁹ vidue et corrupte: quare intelligo qđ dic. c. q̄lis. q̄n ab alio corrupta est. ⁊. c. que ad idē possent induci. lxxvij. dist. quicūq̄. ⁊. xxxiij. dist. curandū. ⁊. c. precipimus.

Bigamus nō est q̇ a se corruptā duxit vxorem.

Q Uia circa ¶ Diuidit. q2 primo ponit cōsultatio: scđo rñsio. Scđa ibi. ad qđ. Et pars hui⁹ habet j. de priuil. quia circa. Jo. and. ¶ Glo. se. signat ɔtrium ⁊ sol. scđo notat q̄ luxuria ⁊c̄. signat ɔtriū ⁊ remittit.

diuisio

d ¶ Bigami. ð. co. nup. Arg. ɔ. sed ibi loquit q̄n vtraq̄ fuit solēniter ducta tā q̄ vxor: hic vero non et ibi prima fuit vxor: secūda ṽo esse non potuit. Not. mirabile: q̄ pl⁹ hz hic luxuria q̄ castitas. arg. xxxiij. dist. fraternitatis. † Sz ɔdicit i auē. ð resti. et ea q̄ parit. i fi. coll'. iiij. ⁊ stulti nō debēt esse melioris cōditionis q̄ periti. xvj. q. j. legi epl'am. et. ff. qđ vi aut clā. seru⁹. ⁊. ff. de fur. itaq̄ fullo. §. j. rō huiusmodi reddit. ð. c. proxi.

Luxuria pl⁹ habet q̄ castitas.

† Concor. l. j. §. fi. ff. de edil. edic.

A Nobis. e ¶ Viduā: q2 cū esset i sacro ordine constitut⁹ cū ea matrimoniū ɔhere nō potuit. xxviij di. pbr̄m. et. ð. e. nup. tñ lz nō fuerit matrimoniū. q2 tñ q̄tum in ipso fuit cū vidua contraxit cū eo dispēsari non pōt cōtra doctrinam apostoli. ð. co. sup eo. nō propter sacramenti defectū: sed propter voluntatē quā habuit cōtrahendi cū vidua nō cōtēta suis terminis cum pcessit ad actū lz nō habuisset effectū. sic. ð. e. nup. ⁊ est hic ⁊ ibi ar. expssum q̄ voluntas nō cōtenta suis terminis punitur et ea que ibi etiā dicta sunt hic possent repeti cum similis causa sit quare hoc fiat. causa dicta est. ð. co. debitum.

f ¶ Cum opere. Scz carnali. argu. ð. co. debitum. ⁊ xxxiiij. distin. valentino.

¶ Rubrica De clericis peregrinis. Q2 inter eos qui ab ordinib⁹ prohibētur: arcētur et peregrini: ideo ⁊c̄.

T ¶ De hac materia habetur. xcviij. et. lxxj. et. lxxij. distin. per totum. ⁊. vij. q. j. in multis capitulis.

T Ua nos ¶ Sunt due partes cōsultatio/ et responsio. Scđa ibi. tue igitur. Jo. and.

diuisio

g ¶ Statutum. xcviij. dist. per totum.

a ¶ Quinq. Ideo eñ quinq exigunt: q2 dubitari cõsueuit de sigillo vni⁹ epi. si eñ de illo constaret id solũ sufficeret. j. de pba. post cessionẽ. vel p testes. j. e. tue. †
b ¶ Incogniti. Ex quo eñ incogniti sunt explorandũ est cuius fidei ⁊ innocentie sint. xlij. di. quiescam⁹.

h ¶ Suscipe. Nisi vt hospites. vij. q. j. epi vel pbri. et de ↄse. dis. ij. non phibeat. ⁊. xliij. di. quiescam⁹.
Ue fraternitatis. ¶ Cõmunis diuisio. secunda ibi: respondemus. — diuisio
i ¶ Cõmendaticijs. Uel etiam dimissorijs. lxxj. dist. c. pe. ⁊. xix. q. j. due sunt.

† Concor. l. si pcur atorẽ. ff. ǒ pcu. ⁊. l. ne satisd. ff. rẽ. ratã hab.

ff. nau. cau. sta. l. vlt. §. seruorũ.
c ¶ In suspensione. Qǒ hic dr intellige de his q i ecclesijs recipi postulant tanq̃ clerici. ceterũ si tanq̃ viatores volũt celebrare secreto pmittendi sunt. j. e. tue. et ar. de ↄse. dist. ij. non phibeat. et vij. q. j. epi.
d ¶ Actibus. Nã per actus sequentes p̃sumit de p̃teritis ⁊ ecõuerso. xxxiij. q. ij. cũ p bellicã. et vj. q. j. q crimen. ff. de re mili. nõ oẽs. §. a barbaris. ⁊. ij. q. j. i primis. l. di. si quis diacon⁹ ⁊. lxxvij di. quicunq.
e ¶ Poterit dispẽsari. i. et benignitate rcapi poterunt.

diuisio — Inter q̃t. ¶ Cõis diuisio. scda ibi: inq̃sitioni. Jo. an. ¶ Pars huius ẽm Jo. an. habetur. j. de ma. et obe. iter q̃ttuor. sicle. nõ resi. inter q̃ttuor. ⁊ de reli. do. inter q̃ttuor.
f ¶ Litteris. Quas hre debz femp. lxxj. di. primar⁹. §. e. c. pri.
¶ Glo. se. recitet p q. hic argumẽta que vocat.

marinis: vt ad minus quinq[a] epoꝝ sup ordinatiõe sua testimonio muniãtur: qǒ i alijs (si filr sunt incogniti[b]) credimus obsuãdum: ita tñ vt in suspensione[c] aliquãto tpe habeãtur i quo pleni⁹ de actib⁹[d] instruãtur ipoꝝ: sz ⁊ de iferiorib⁹ ordinib⁹ inq̃ri oportet q2 posset cõtingere vt aliquib⁹ p̃termissis saltuz fecissent. His aũt pactis si digni inuenti fuerint circa eos poterit dispensari[e].

Inno. iij. constantinopo. patriarche. ¶ Clericus peregrinus qui iurat se ordinatũ nisi aliter probet in illo ordine nõ suscipietur nec ad superiores pmouebitur. Capitulũ. ij.

Inter quattuor: et ĩfra. Utruz clericos ad te sine suoꝝ ordiatoꝝ lr̃is[f] venientes et offerentes iuramẽtũ q sint in q̃uis ecclastícoꝝ ordinum constituti debes ad superiores ordines promouere. ¶ Inq. t. t. r. q (nisi de ipsoruz ordinatione canonica / p[g] idonea tibi ↄstiterit argumenta) eos nec in illis suscipe[h] nec ad maiores debes ordines promouere: p̃serti anteq̃ ↄuersatio eorum fuerit approbata.

Idem p̃triarche hierosoly. ¶ Peregrin⁹ de cui⁹ ordinatione non ↄstat: nõ pmittit̃ celebrare in publico sed in occulto sic. Capitulum. iij.

Ue fraternitat̃. ⁊ ĩfra. Utrum clericos qui ad partes hierosolymi. sine commendaticijs[i] lr̃is veniũt pmittere debeas celebrare diuina et infra. ¶ Respõdem⁹ q nisi legitime tibi cõstiterit: siue p lr̃as siue per testes[k] ǒ illoꝝ ordinatione canonica[l] / q penit⁹ sunt ignoti: non debes ipsos pmittere in tuis plebibus celebrare. sz si forsitan eoꝝ aliqui secreto[m] et deuotiõe celebrare voluerint: poteris sustinere. Honori⁹. iij. epo regineñ.

¶ Inferiores prelati sine diocesanorũ consensu in ecclesijs suis peregrinos non possunt instituere. Capi. iij.

Te nobis pponente didicimus q q̇dã p̃lati ecclíarũ tue iurisditiõis: i ecclesijs sibi commissis sine cõscientia tua clericos de alienis ep̃atib⁹ instituere non verent̃. ¶ Attendẽtes igitur id eis nulla ratõe licere: cũ sit honestati contrariũ: ‡ ⁊ a sctõꝝ patrũ institutionib⁹[n] alienũ. ⁊. j. Inq. t. t. r. q tibi licet eos exinde remouere: nisi aliquos ex dispẽsatõe[o] in eisdẽ ecclijs duxeris dimittẽdos. ¶ De officio archidiaconi. Ex libro romani ordis. ¶ Ponit que spectant ad officium archidiaconi. Capi. j.

k ¶ Per testes. Uel p alia legitima. ar. §. c. pri. j. ǒ p̃sump. lr̃as et de ↄuersatiõe ipsi⁹ p̃mo dz cõstare. §. c. pri.
l ¶ Cãonica. i. ẽm ordinẽ ecclesie fcã. §. ǒ sum. trini. c. firmit̃. i fi.
¶ Glo. se. reddit diuersitatis rationem.
m ¶ Secreto. Q2 tũc nullũ periculuz fit alicui nisi sibi. sz si publice celebraret pplo: tũc piculũ eẽt: vt si nõ esset sacerdos pplm decipet. xlij. dis. quiescam⁹. ⁊. j. ǒ cele. mis. ǒ hõie.

Te nobis. ¶ Cõis diuisio: et scda pos est ibi. attendentes. Jo. an. — diuisio
n ¶ Institutionibus. lxxj. dist. c. j. ⁊. ij. et p totã di. ⁊. iij. dist. p totũ. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. i ecclijs. sic de aliena ecclesia nõ ẽ assumẽdus p̃lat⁹ dũ reperit̃ idone⁹ in eadem. lxj. disti. nullus.
¶ Gl. se. arguit ad duo: ⁊ ǒ scdo remittit.
o ¶ Ex dispensatione. No. ar. q nullus põt eligi de aliena diocesi: sz tñ dz postulari. quia instituti absq scientia epi remouent̃: nisi cũ eis voluerit dispẽsare: et sic p solã dispensationẽ de alijs ep̃alibus instituunt̃ ⁊ hic est bonũ argu. p opinione illoꝝ q dicunt q semp preualet electio de gremio ecclie alij electiõi facte de alia etiã si sit facta a minori parte. de hoc dixi. §. de elec. cũ inter canonicos.

‡ Concor. l. qǒ vulgo. ff. ǒ sta. ho. ⁊. l. si cũ dies. §. cõpromissio. ff. de arbi.

g ¶ Per argumenta. Nõ dicit per testes vel instrumenta: sed per argumenta esse pbandũ. q2 per argumẽta siue per indicia pbatur eque sicut p testes. ij. q. vi. §. diffinitiua. ver. nullus homicidarũ. ⁊. xxij. q. j. dixit dñs. xxvij. q. j. nec aliqua. ⁊. C. de rei vendi. iudicia. ⁊. j. de presump. litteris. Uel idonea argumẽta vocat sigilla eporum. xcviij di. transmarinos. vt. §. c. pxi. vel sigillum episcopi sufficit si notum sit. lxxj. di. extraneo. ⁊. C. de epi. et cleri. si quis per calumniam. i fi. Sed si perdiderit instrumentum probet amissionez. et tenorem ipsius ⁊ q sine vicio fuerit. j. de priuile. cũ olim. in fi. vel per testes. j. c. pxi.

Argumenta pbant.

¶ Rub. De officio archidiaconi. ¶ Explicito tractatu ordinãdoꝝ: de dignitatũ officijs est videndũ. ⁊ q2 archidiaconus post epm maior est: ideo. ⁊c. Jo. an. De materia habetur. xxv. di. pleciis. lxxxiij. di. honorat⁹. xciij. di. c. fi. Anto. de bu.

Continuatio

Ut archidiaconus. Dicit hoc ca. et sequens que ad officium archidiaconi ptinere noscantur. et quia tota hec decre. cadit sub vno constructu: ideo commode diuidi nō potest. Anto. de bu.

a Ut archidiaconus. s. statuimus vel volumus.

b Uicarium. Et ita hȝ cognitionē et iurisdictionē: ex q̄ vicarius ē. C. de offi. vi. l. ij. et ꝫ. de off. vic. c. pe. et xxv. dis. p lectis. ar. i auc. de defen. ciui. circa prin. col. iij.

Glo. se. signat ꝯrium et soluit.

c In vrbe. Ar. ꝫ. xxv. di. p lecti. So. lȝ qdā ptineāt ad officiū archidiaconi p̄micerij et thesaurarij vt ibi dr tn̄ p ordinatoꝛ est in cūctis et loco epi et tanq̄ vicarius eius.

d Siue sub. audi tractemus hostien.

e Et vt. Repete iterū statuimus.

Glo. se. signat ꝯriū et soluit.

f De tertio. Eps vo singulis ānis dȝ visitare prochiā suā. x. q. j. epȝ. et c. decreuim⁹. et c. placuit. nisi dimittat h⁹ ne ppt ei⁹ accessum grauent ecclie: tūc mittat archidi. vel qi eps ire nō pōt † vt h dr. Itē ꝫ. j. c. mādam⁹. vbi dr q archidiaconus dȝ visitare singulis annis aut etiam pluries si expedit. ibi loquit de visitatione sue pprie prochie: h qn̄ visitat vniuersam prochiā ad mādatū epi.

† Facit ad hoc ff. de ad= mi. tu. l. ita autem ꝗ. gessisse cū se. et aliis vulga.

g Parrochiam. i. diocesim.

h Corrigat. Sic ergo archidiacon⁹ hȝ coertionē et q̄ hȝ iurisditionē: qr iurisditio sine coertione nulla esset. vt. j. de offi. deleg. ex litts. et ff. de offi. ei⁹ cui man. est iuris. l. vl. quid de iure cōi ptineat ad archidiaconū habes. ꝫ. e. ad hec. et c. ad nr̄m. et c. pri. secu⁹ de consuetudine. j. c. vlti. vbi de hoc.

i Officiū. Qualiter. Officiū archidiaconi est ordinare de clericis/ qualit̄. et c. host.

k Procedant. in processiōe. s. bini/ honeste/ demisso vultu. hostien.

Glo. seq. obijcit et soluit.

l Auscultet ab ipō. Uidetur hoc potius spectare ad officiū magistri scholariū: sed potius ex cōsuetudine fit h⁹ sicut et mlta alia q̄ ꝯsiderant̄ rattēdūt̄ i hmōi officijs poti⁹ q̄ ius cōe. j. de exces. pla. ad hec. et ꝫ. e. c. vl.

m Ordinet. i. disponat.

Ea que. De isto archidiacono habet̄. lxxxiiij. di. gesta. et c. honoratus. et c. vbi ista didicisti.

Ut archidiaconus[a] post epm sciat se vicarium[b] esse ei⁹ in oib⁹: et omnē curā i clero (tam in vrbe[c] positoꝝ q̄ eorū q̄ p parrochias habitare noscuntur) ad se ptinere: siue de eoꝝ conuersatione siue[d] honore et restauratiōe eccliaꝝ siue doctrina ecclīasticoꝝ vel ceterarū rerū studio: et delinquētiū rationē corā deo redditur⁹ est. Et vt[e] de t'tio[f] in tertiū annū si eps nō pōt prochiā[g] vniuersam circūeat: et cūcta q̄ emendatiōe indigēt ad vicē sui epi corrigat[h] et emēdet. Ex conci. tol.

Ad idē. Capitulum. ij.

Officiū vo archidiaconi est euāgeliū qn̄ voluerit legere/ vel alicui de diaconis p̄cipere: et qn̄ epus missam canit: ad iussionē illius induāt se leuite vestimētis sacris: q̄liter[i] cū pōtifice ad missam pcedant[k]: et ifra. Oē ecclīasticū officium puidendo. lectiones aut responsoria in matrice ecclesia dare dȝ/ et auscultare/ intantū vt null⁹ euāgeliū aut epl'am responsoria vel qualȝ in eccl'ia lectionē legat vel cātet: donec auscultetur[l] ab ipso occolitos quoq̄ ipse ordiet[m]: qs coꝝ candelabra: qs thuribulū deferre: q̄s ve minoꝛū in eccl'ia aliqua officia agere debeat. Gregorius. iij. archidi. salonitano.

Custodia vasoꝝ ecclesie spectat ad archidiaconum. Capitulum. iij.

Ea que[n] contra: et infra. Scire vo te volum⁹ q a te districte q̄situri sum⁹ qr vel pprie eccl'ie vel ea q̄ de diuersis eccl'ijs cimilia[o] sūt collecta[p]: non sub omni sollicitudine et fide seruant̄. q si qd ex eis vel negligentia[q] vel cuiusq̄ fraude deperijt tu hoc reatu[r] astringeris: q p archidiaconat⁹ ordinē custodie[s] eiusdem ecclie arti⁹ deputaris. Alexan. iij. elien. archidia.

Archidiaconus sine mādato epi non cōmittit curam aiarū. i. nō hȝ institutionē auctorizabilem. Caplm. iiij.

Cum satis sit absurdum: et ifra. Cū igitur obtentu alicui⁹ ꝯsuetudinis[t] nō debes

---

o Cimilia. Per hoc itellige oia vasa ecclesie arg. xij. q. ij. apostolicos. et custodia horū potius pertiet ad custodē siue thesaurarium. licet vt dixi i pri. ca. cōsuetudo attēdit̄ † vbi nō est thesaurari⁹ hoc forte ptinet ad archidiaconū: vt hic videt̄.

Cimilia.

† Tex. est i. l. idēq̄. ff mādati. et. l. obseruare ꝗ. āq̄ ff. de ofpcon.

Glo. seq. obij= cit et soluit.

p Collecta. Forte ad custodiam. qa ecclia isti⁹ archidiaconi seueriorem sacristā habebat et alie ecclie suū thesaurū ibi deposuerāt. host.

q Negligentia. Prelat⁹ eñ nō solū tenet̄ de dolo culpa lata et leui ad instar tutoris. C. de peri. tu. vl' cu. si res pupilli. et C. arbi. tu. quicqd. sȝ etiā de negligentia: vt hic patet cū etiā ppter negligentiā remoueatur. ꝫ. de offi. custo. c. j. et j. q. j. ꝗ. ecce cū honoris. et lxxxi. di. dictū. et argu. xviij. q. ij. si quis abbas. sic etiā iudex ppt negligētiā remouet̄. C. de offi. pre. ori. si quos. et ff. de custo. et exhi. reo. carceri. et l. nō est qd pōt intelligi cū negligentia crassa est. arg. j. q. j. quid. et ff. de verb. sig. magnā. Et arg. ꝫ. de or. ab epi. qui renun. epi. c. j. in fine.

r Reatu. Arg. q negligētia plati mortale pctm ē. lxxxij. di. dictum. j. de reg. iur. c. pe.

s Custodie. Ad ipm etiā ptinet cura et sollicitudo totius ecclie. xxv. di. perlectis. et ꝫ. eo. ad hec.

Cum satis. Pria ponit cām decisiuā et exp̄ssam Scda mādatū ibi. mandam⁹. Jo. an. diuisio

Glo. se. rect. p q. an archidiacon⁹ habeat curā aiaꝝ alle. duo iura q nō: et duo q sic. ponit opi. hu. et opi. cōtrariam et soluit.

t Consuetudis. Utrū archidiacon⁹ habeat curā aiaꝝ vel nō: iura videnī diuerso modo loqui. de iure cōi nō hȝ curā aiaꝝ. xvj. q. vij. null⁹ oino. et hic nō pōt etiā de iure cōi excōicare. j. e. ca. pri. Ar. ꝫ. j. de eo q̄ fur.

Archidiaconus an hēat curā aiaꝝ

contra sctõꝝ patrũ cõstitutiones[a] venire: ⁊ qđ ad tuum non spectat officium vendicare.

Mandam⁹ vt nemini (sine licẽtia ⁊ mãdato epi) curã presumas committere animarũ.

I dẽ vigor. epo.

Archidiacon⁹ de iure cõi non põt excõicare. An. de bu. Cap. v.

Archidiaconis nõ videtur de ecclĩastica institutione licere (nisi auctoritas epoꝝ accesserit) in aliquos sniam ꝓmulgare[b].

I dez epo cõuentreñ. et abbati cestreñ.

Archidiacon⁹ semel in ãno (nisi necessitas exigat plus) visitat suã prouinciã. i. parrochiam. h. d. Cap. vi.

Mandam⁹ quaten⁹ prohibeat' cestreñ. archidiaco. ne ad ecclesias sui archidiaconatus visitandas[c] (nisi semel in anno) accedat. Nisi forte talis cã emerserit ꝓpter quã ipꝫ oporteat prefatas ecclesias sepius[d] visitare. I nnocen. iij.

Dicit prio qđ sit officiũ archidiaconi ⁊ in quo ꝑ illud releuet' eps. Et scđo dicit decanos rurales per epm ⁊ archidiaconũ eligendos ⁊ amouendos si illoꝝ vices cõiter gerãt. Capitulũ vii.

Ad hec nos dicimus: et infra. Sane consuluit nos tue frater. deuotio: qđ ad officiũ archidiaco. debeat pertinere: ⁊ in quibus per ipm cura epalis sollicitudinis debeat releuari: et nos prout possum⁹ respõdem⁹. Archidiaconus ꝫm statuta beati[e] isidori) imperat subdiaconib⁹ ⁊ leuitis parrochiarũ sollicitudo ⁊ earũ ordinatio ad ipm pertinet: ⁊ audire debet iurgia[f] singuloꝝ ‡ archipbr̃i q̃ a plurib⁹ decani nũcupant': ei⁹ iurisdictiõi se nouerint subiacere. Scđm vero romani[g] ordinis cõstitutionem maior post epm: ⁊ ipsi⁹ epi vicarius reperit'. oẽm sollicitudinẽ ⁊ curã tã in clericis q̃ꝫ in ecclesijs coꝝ (ꝓut meli⁹ ꝫm deũ poterit) ipẽdẽdo: cum sup his sit redditurus rõnem in districti examinis iudicio. Item in epl'a bti clementis[h] pape pre. n. ocul⁹ epi archidiaconus appellat': vt loco epi ꝑ epatum ꝓspiciens: que corrigenda viderit corrigat et emendet: nisi adeo fuerint ardua negocia ꝙ absq̃ꝫ maioris sui presentia nequeant terminari. In quadaꝫ vo nr̃a cõstitutiõe[i] iam alia vice nos meminimus expressisse ꝙ institutio corꝑalis: tam sup beneficijs q̃ꝫ etiã dignitatib⁹

---

or. re. c. j. cũ suis ɔcor. ⁊ s. e. c. j. Vin. dixit ꝙ archidi. ð iure cõi nõ hꝫ curã aiaꝝ: nisi sibi spẽalit' ab epo demãdet'. nec alij põt cõmittere. p. ca. ꝓdictũ null⁹. ⁊ ꝑ hoc ca. ⁊ oĩa illa iura q̃ vident' ɔtria innuere itelligit' ex delegatiõe epi. sic ⁊ illđ ca. lxiij. di. si in plebib⁹. Alij dicũt ɔtriũ. s. ꝙ hꝫ curã aiarũ ⁊ iurisdictionẽ. et ex eo ꝙ epo eũ instituit: siue q: per collegiũ eligit'. ⁊ ꝑ epm cõfirmat' gn̄alẽ admistrationẽ cũ iurisdictiõe adipiscit'. et facit ad hoc. j. de pbẽ. ferẽte. ⁊ j. ð eo q̃ fur. or. re. c. j. cũ suis ɔcor. ⁊ j. eo. mãdam⁹. Que aũt sũt illa q̃ de iure cõi ptinẽt ad archidiaconũ colligere per c. j. e. ad hec. ⁊ c. vt nr̃m. Alia vo poti⁹ hñt archidiaconi de ɔsuetudie q̃ꝫ de iure cõi: q: visitãt et corrigũt ð ɔsuetudie. j. e. c. vi. et s. de ele. dudũ. ⁊ sic de ɔsuetudie oĩa alia iura ɔsimilia itelligunt'. j. de exces. pla. ad hec. et qđ dicit hic obtẽtu cõsuetudis intelligẽ nõ ꝑscripte. j. c. px. ꝙ archid. nõ põt excõicare itellige ꝙ nõ excõicabat ð ɔsuetudie: ⁊ sic retulit se ad ius cõe. sic ⁊ iura que loquũt' diuersimode ð iurisdictiõe archi. intelligẽda sũt ꝫm diuersas ɔsuetudies diuersoꝝ locoꝝ. sic. s. ð ɔsue. cũ oll. †

a Cõstitutiões. xvi. q. vij. null⁹ oino. ⁊ q. j. cũctis fidelib⁹. ⁊ sic de iure cõi archidiacõis nõ ptinet ɔmittere curã aiaꝝ: hoc iã ptꝫ ꝑ notulã precedentem.

Archidiaconis nõ videt'. Glo. se. reci. ꝑ ɔtrium de decretali dudum. soluit ⁊ opi. ponit.

b Promulgare. Hoc verũ est de ecclesiastica institutiõe. i. de iure cõi. vt hic dicit. xvi. q. ij. visis. ⁊ q. vij nullus. ⁊ xxiij. q. iij. corripiant'. secus de ɔsuetudine vt. s. de elec. dudũ. ij. ꝓut dictũ est in. c. pxi. Dicũt tñ q̃dã ꝙ eo ipso ꝙ eligit' ab vniuersitate hꝫ iurisdictionem in subditos. ⁊ põt excõicare. ar. xciij. dis. legim⁹. ⁊ de of. iu. or. cũ ab ecclĩaꝝ. ⁊ qđ hic dr̃ i fi. nõ videt' licere. veꝝ est q̃ ad vba canõis ex antiqua institutiõe ecclesiastica. arg. xvj. q. j. cũctis fidelib⁹. sꝫ q̃ ad iura decretaliũ sec⁹: sꝫ credo veri⁹ qđ dicit'. s. e. ca. pxi.

Mandam⁹. In pria dictũ a q̃ excipit ibi: nisi. Ant. Glo. se. arg. ⁊ remittit. [de but.

c Visitandas. Hoc eñ ptinet ad curã aiaꝝ. s. de elec. dudũ. ij. Et sic est ar. ꝙ archid. hꝫ curã aiaꝝ: ⁊ ꝙ possit alij cõmittere: sꝫ intellige hic loqui de consuetudine: vt dixi. s. eo. cũ satis. Glo. se. signat ɔtrium ⁊ soluit ⁊ ibi remittit.

d Sepi⁹ visitare. Et ita sufficit semel tñ in ãno visitare: ex eo ꝙ ꝓhibet pluries visitari nisi noua cã emerserit. Sꝫ ɔtra. j. de censi. cũ venerabilis vbi videt' ꝙ põt preter aliquã necessitatẽ bis i ãno visitare ⁊ ꝓcurationẽ hr̃e: itellige illđ cũ determinatiõe istr⁹ ꝓut ibi dr̃ si ẽ op⁹ q: nõ soluꝫ bis i anno: sꝫ ẽt pluries i ãno si cã subsit põt platus visitari. xviij q. ij. visitandi. ⁊ c. ñ semel. Si vo alia ð cã ꝓ suis necessitatib⁹. accedat ad eccl'as ꝓprijs sũptibus ꝓcuret. C. ð sta. ⁊ ima. l. vi. ð hoc dic. vt. j. de cẽsi. cũ venerabilis.

Ad hec. Diuidit' i duas ptes principales. Secunda ibi. subsequent'. ⁊ quelibꝫ subdiuidit' in cõsultationẽ ⁊ respõsionẽ. An. de bu.

e Beati isidori. vt. xxv. dist. perlectis. Glo. se. ar. ponit opi. Jo. an. quã determinat.

f Jurgia. Et sic est ar. ꝙ archidiacon⁹ habeat iurisdictionẽ. ꝑ. c. plectis. ⁊ ar. lxiij. di. si in plebib⁹. ⁊. j. ð penis. lꝫ. dicit Jo. ꝙ hꝫ ordinariã iurisdictionẽ ð iure cõi. ⁊ veꝝ est i oib⁹ q̃ ɔtinent' i hoc. c. ⁊. j. e. vt nr̃m. ⁊ ita ꝑ ɔñs coertionẽ: lꝫ nõ possit cogñscere nisi de modicis causis ꝑ h⁹ qđ dicit iurgia: q: tal' iurisdictio sine coertiõe nulla ẽẽt vt dixi. s. e. c. j. In alijs aũt q̃ h̃ ñ enũerãt' stabim⁹ ɔsuetudini ꝑscripte: vt dictũ ẽ. s. e. cũ satis.

g Romani ordinis. s. e. ca. j.

h Beati clemẽtis. xciij. di. diaconi. j. ⁊ in epl'a eius visit. ea. dist. diacoīn. ij.

i Nr̃a ɔstitutiõe. Credo ꝙ sit illa. j. e. vt nr̃m. que

‡ Infero hic cũ. Inno. ꝙ cui cõmittit' cãs audire et diffinire. l. de quare ff. de iu. di.

divisio

† Con. cor. l. fi. et ibi R. Cy. i fi. C. q sit lõ. consue.

Archidiacono an liceat excõicare

debuit pcedere istā in ordine fm ordinationē illarū decretaliū. vn̄ p hoc videtur q loq̄tur de alia q̄stiōne sz forsitan nō fuetur ille ordo nisi in ordinatione decre. diuersor auctor fm q ptz etiā in alijs locis.
¶ Glo. se. obijcit et soluit. scdo arg. et illud determinat.

susceptī. s. d tēp. or. q trāslationē. epo tn̄ pt cū talib' dispēsare et recipe eos i illis ordinib'. ix. q. ij. lugdun.
¶ Glo. se. signat cōtrariū et soluit. reliquū recitetur p q. an absente epo et c.
e ¶ Litteras. Et ita ptz q archidiacon' nō pōt dare litteras cōmēdatitias ad ordines suscipiendos: sz sol' epus lxxj. disti. extraneo. et de cōse. di. v. non oportet. et. lxviij. dist. q̄rumus. Ar. tn̄ cōtra q hoc possit. s. c. proxi. versi. in quadam. ad fi. Non contradicit q: licet illos examinet et presentet illos suo epo: nō tn̄ pōt illos alij epo presentare. hoc itellige cum epus est presens. Si vero epus absens esset extra parrochiam suam: et necessitas vl' vtilitas ordinādorum immineret: tunc posset illos presentare alijs epis p quos ordinent: q: absente epo supplet vices illi'. ar. s. e. c. j. et. c. ad hec. sic et archipbr. s. eo. c. j. vel vacante ecclesia. s. de ma. et obe. cū olī et hoc intelligo si archidiacon' habet hoc de cōsuetudie. al's nō nisi habeat speciale mandatū ab episcopo.

a ¶ Examinentur archidiacono. s. e. vt nostrū sz alibi dr q istd est offm̄ sacerdotū. xxiiij. dis. qn̄. hoc verū ē de iure sz illd vbi epus eligit spāliter sacerdotes ad h' vl' si nō est ibi archidiaconus vt i multis ecclesijs vl' ergo q epus nō sit puniēdus si pmouet indignū: sz poti' archidiacon' qui examiat et repsētat epo. ar. lxiij. di. si seru'. sz nō est ita: q: epus tenet de facto illi' q examinat cū d mādato illi' illd fiat sicut exercitor nauis d fctō magri tenetur. ff. d exerci. l. j. §. mgrm. nisi forte examinator tal' fuisset vt h sit verisile ipz mētiri ar. j. d pig. significāte. fm hoc si talis ordinatur sine titlo epo ignorāte examiator qui psītauit eū tenebit ei prout dē. sz si ille nō sit soluendo habebit regressum cōtra epm et hoc iō: q: adhuc reseruatū est epo ius examinādi illū. ar. s. d eta. et q̄li. ac cepim'. et in subsidiū ne ille ordinat' in opprobriū clericor mēdicet. s. de renūcia. ad supplicationē. xciij. dist. diaconi.

Epus tenetur d facto examinatoris.

ad ipm debeat pertinere examinatio etiam clericor si fuerint ad sacros ordines pmouendi: et hoc idē in collationib' bnficior credim' obseruādū vt q̄ bnficijs ecclesiasticis pficiēdi fuerint: a suo prius examinent archidiacono: et per ipm postmodū epo psentetur. ¶ Subsequēter postea q̄siuisti vtrū decani rurales q̄ pro tpe statuunt ad mādatū tuū solū vel archidiaconi vel etiā vtriusq; institui debeāt vel destitui: si fuerint amouēdi. Ad hoc breuiter rn̄. q cū ab oibus qd oēs tāgit approbari debeat: et cōe eorū decan' officium exerceat: cōiter est eligendus vel etiā amouēdus. Idem.

¶ Archidiaconus nō dat cōmēdaticias ad ordines. C. vij.

Significasti: et infra. ¶ Interdicas archidiacono tuo: ne sine scientia tua et auctoritate lras suas promouēdas concedat. ¶ Et eis etiam districte phibeas: ne ad ordines audeant conuolare. ¶ Qui contra prohibitionē tuā venire presumpserint: executionē eis ordinū susceptorum taliter interdicas. Idē.

¶ Archidiaconus examinat et psītat ordinādos et ponit platos in sede. Capit. ix.

Ut nrm: et infra. ¶ Nec fuit sufficienter pbatū q cācellarius ex officio suo exerceat spūalia mēorata: cū ea potius de iure cōi ad archidiacōi spectēt officium: representare videlicet ordinādos epo: et illos examinare: ponere abbates et abbatissas in sede.

Hono. iij. abbati arimenen. trecen. dioce. et archidi. et decano sancti stephani trecen.

¶ Archidiaconi in monasteriis iurisditionem nō habēt: nisi quantū tribuit eis gnalis vel spālis cōsuetudo. Capitu. x.

Dilecto. f. et infra. ¶ Ad petitionē archidia. senonen. cōquerētis: q abbas et cōuētus monasterij scti petri senon. pcuratione annuā et q̄dā alia rōne sui archidiaconatus ad ipm spectātia: exhiberi sibi contra iusticiam denegabant: abbati sancti crispini et collegis eius dedimus in mandatis vt audirēt cām et fine debito terminarent. ¶ Corā quibus petijt pdictus archidia. vt cū monasterū infra metas sui archidiaconatus sit situm abbas et monachi sibi obedirent in his q̄ ptinent ad iurisditionē/ correctionē/ et visitationem: ad ius (vt dicebat) archidiaconale spectātes: videlicet vt corā se cōquerētib' respōderēt: citati etiā venirent

Ut nostrū ¶ hec est pars illius. s. vt eccle. benefi. vt nostrum.

b ¶ Tāgit. C. de auc. pstā. l. vl. et. ff. de aq̄ plu. arce. in concedēdo. et. ff. de adop. nam diuus. s. et de tē. ordi. si archiepus. vbi de hoc.
c ¶ Communiter. fm consuetudinem loci.
Significasti. Sūt tria dicta q̄ patēt. Jo. an.
b ¶ Auctoritate. Hoc ideo dicit: q: sine auctoritate et sciētia sui episcopi nullus debet promoueri ad ordines: et alius epus talem ordinare nō debet: qd si factū fuerit talis ordinatio rata nō est q̄ ad suū epm qui eis interdicit executionē. ix. q. ij. c. j. et. c. seq. et. j. de proch. mill'. et interdicenda ē talis executio ordis sic

f ¶ De iure cōi. Ex eo q hic dr. et. s. e. ad hec. collige q̄ pertineāt ad archidiaconū de iure cōi. de hoc dictū est. s. eo. cum satis. et. c. sequentibus.
¶ Glo. se. signat contrarium et remittit.
g ¶ Examinare. Ut. s. eo. ad hoc. in fi. Ar. cōtra. xxiiij. di. quando. sed solutū est in ca. ad hec.
Dilecto. f. In pria gnālis cause cōmissio. In scda ibi: corā. actoris petitio. In tertia ibi: ideoq;. secunda determinata cōmissio. Jo. an.
h ¶ Sit situ. Per hoc forte credebat archidiacon' intētionē suā fundatā esse q̄si d iure cōi. xvj. q. vij. omneo basilice. et. xviij. q. ij. mōasteria. sz hoc ē ius epor

diuisio

ad ei⁹ p̄ntiam: ⁊ ei⁹ mandata[a] honesta ⁊ scā: ẜm deū de correctiōe excessuum: ⁊ alijs q̄ archidiaconi[b] solēt ⁊ pn̄t rōnabiliter iniungere audituri: et (salua[c] sua regula/ et abbatis sui debita obedientia) ẜuaturi Petijt insup ne decetero facerēt aliq̊s de senoñ. balliuia eo pretermisso coram officiali senoñ. archiep̄i conueniri asserēs illos pri⁹ debere cōueniri sub ipso[d]: q̄ꝫ corā officiali p̄dicto sp̄alibus ipsi⁹ archiep̄i et hominum ac familie sue causis dūtaxat exceptis[e]: ⁊ infra. Jdōqꝫ dil. v. mādam⁹ q̄ten⁹ p maiores eccl'ie senoñ[f]. canonicos: qui habere debent de hm̄ói cōsuetudine noticiā plenioṙē: sup his sollicite ꝟitatē inq̇ratis: ⁊ nisi vobis constiterit p̄fatū archidi. vel p̄decessores ipsius: de pacifica[g] sic obtēta cōsuetudine: iurisditionē aliquā in ip̄o manasterio vl' in hm̄ói abbatijs[h] hactenus habuisse: p̄fatum monasteriū ab ei⁹ impetitiōe penit⁹ absoluatis: ppetuū sup hoc ipsi archidiacono silētiū iponentes. Si ꝟo de p̄missis cōstiterit p eosdē eā.dem iurisditionē duntaxat adiudicantes eidē in monasterio predicto: quā ip̄m vl' p̄decessores suos in monasterio ip̄o: vel in eisdem abbatijs habuisse constiterit: sup alijs ppetuum ei silētiū imponatis

¶ De officio archipr̄sbyteri.

Ex concilio Tole. ¶ Archipbr̄ ciuitatis subest archidiacono. et principalr̄ p̄est pbr̄is ⁊ pbr̄alibus officijs. Capi. j.

Ut archipresbyter[i] sciat se subesse[k] archidiacono ⁊ ei⁹ p̄ceptis sicut sui episcopi obedire et q̧ sp̄aliter ad ei⁹ ptinet ministeriū: sup oēs pbr̄os in ordie pbr̄ali positos curā agere animarum: ⁊ assidue in eccl'ia stare. ⁊ in ep̄i sui absentia ad vicē eius missarum solennia[l] celebret: ⁊ collectā[m] dicat: aut cui ipse iniunxerit[n]. Leo papa.

Ad idem. Capitulū. ij.

Ministeriū archipbr̄i in eo cōstituit. vt diligēti cura puideat ministeriū sacerdotuꝫ cardinaliū[o]: q̇ solenne debent agere officiū i cōicatione corporis ⁊ sanguinis dn̄i nr̄i iesu

a ¶ Et eius mandata. Jsta pertinent ad correctionem. sed ea que precedunt ad iurisditionem.

b ¶ Que archidiaconi solent. Et ita videbat in hoc respicere ꝯsuetudinē. j. de exces. pla. ad hec. ⁊. s. de cō sue. cū olim. q̄ tribuit iurisditionē. ar. j. d of. ordi. duo sūt. ⁊. C. d emanci. l. vl. q̄ in his p̄cipue ꝯsiderāt: vt dixi. s. e. cū satis

c ¶ Salua sua regula. Correctio em̄ mōachorū primo loco ptinet ad abbatē. j. d of. ordi. quā to. ⁊. j. d sta. mo. in singulis.

d ¶ Sub ipso Per hoc multū pindicabat archiep̄o si hoc esset verū: sed forsan ꝯsuetudo est illi⁹ archidiacōi

e ¶ Exceptis Lite ꝟo ꝯtestata sup p̄missis d cōsensu vtriusqꝫ ptis cām remiserant iudices ad ap̄licā sedem q: papa nesciebat ꝯsuetudinē qua vtit archidiaconus senon. in abbatijs senoñ. dioce. p̄fati mōasterij siliam pferre nō potuit. vnde cām cōmittit sicut sequit. hoc ē in antiq̄ decre.

f ¶ Maiores. eccl'ie seno. canonicos. Not. q̄ q̧ testes illi requiredi sunt ad testimoniū de quib⁹ magis est ꝟisile q̧ ꝟitatē sciāt: ⁊ illi sunt poti⁹ p̄ferēdi. sic. xxxv. q. vij. ꝯsanguineos. ⁊. j. q̄ ma. ac. pos. videt. ⁊ ab antiq̇orib⁹ vt ibi dr̄ ad quoꝝ dicta recurrēdū est in antiq̇s factis ff. de leg. iij. si chorus. §. j. ⁊. xx. di. de q̄bus. ab illis em̄ requirenda est veritas q̄bus lux ꝟitatis poti⁹ assistit iij. q. ix. si testes ‡ sic q̄ canonici p̄ferent hic: q: meli⁹ ꝟitatē scire debēt q̄ forte cū ip̄o archidiacono p̄dictis q̄nqꝫ interfuerūt. Sic ⁊ illa q̄ in cap̄lo fiūt per canonicos meli⁹ pbant. j. de testi. veniēs. ⁊ q̄ domi gerunt facili⁹ pbātur p domesticos q̄ꝫ p alios. C. de repu. consensu. §. seruus. ⁊. C. de questio. interrogari.

Testes antiq̇ores sūt ceteris p̄ferendi.

‡ Concor. tertus i. l. pbr̄i. C de epi. ⁊ cleri. ⁊ ibi Bal.

g ¶ Pacifica. No. q̧ cōsuetudo siue possessio dꝫ esse pacifica nō violenta ad hoc vt p̄scriptio locum habeat ⁊ sine interruptione. j. de p̄scrip. sctōꝝ. ⁊. c. illud. ⁊. vi. q. iiij. volum⁹. ⁊. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. si q̄s. ⁊. l. vl. ⁊ ita ptꝫ q̧ iurisditio siue officiū archidiaconorū poti⁹ colligit ex ꝯsuetudine q̄ꝫ ex iure cōi: q: hm̄ói visitatio ⁊ correctio poti⁹ ex consuetudine habentur ar. s. de elec. dudū. ij. dic q̄ sup hoc vt dixi. s. e. cū satis.

h ¶ Abbatijs. Arg. q̧ ad ꝯsuetudinē aliarū eccl'iarum siue iurisditionē recurrendū est si dubitet quid aliqua eccl'a facere debeat. j. de cen. eccl'ijs. ⁊. c. sopite ⁊. c. sup eo. ⁊. c. di. contra morē. ‡ nisi diuersa esset consuetudo vniuscuiusqꝫ ecclesie. ar. s. de ꝯsue. cū olim. ⁊ ita si archidiacon⁹ pbaret consuetudinem huiusmodi in alijs monasterijs sui archidiaconatus obtineret in isto. q: nō debēt diuerso iure censeri. xij. q. ij. cognouimus. ⁊. j. de deci. cum in tua.

‡ Concor. gl. i. l. cunctos pplos. C. de sūma tri. ⁊ fi. ca.

¶ Rubrica. De offi. archipbr̄i.

i ¶ Quia post archidiaconū archipbr̄ facit gradū ideo ⁊c̄. De materia ista habetur. xxv. dist. perlectis.

Continuatio

Ut archipresbyter ¶ hec p̄ma tria ca. nō summant nec diuiduntur ppter multiplicitatē dictorum Joan. an.

i ¶ Ut archipr̄sbyter. supple statuimus.

¶ Glosa seq̄ns signat cōtrariū ⁊ soluit.

k ¶ Subesse. Sic videt q̧ qui maior est i ordine subsit minori vnde cōtra. s. de ma. ⁊ obe. statuimus. ⁊. c. j. Sed dicas q̧ archidiaconus p̄est archip̄sbytero quo ad dignitatē: nō quo ad ordinē. ij. q̄. vij. puto. ⁊. c. queritur. C. de offi. vi. l. j. ⁊ sic nō cōtradicunt. xxxviij. q. v. est ordo naturalis. sic ⁊ in angelis ⁊ in potestate ⁊ in ordine differt alter ab altero. lxxxix. distin. ad hoc.

l ¶ Missarum solennia. i. missam solennem.

m ¶ Collectam. i. missam matutinalem seu ferialē. ẜ. lxix. distin. quoniam videmus.

n ¶ Jniunxerit. Sic. xxv. dist. perlectis. ad fi. vnde sumptum fuit hoc ca. de verbo ad verbum.

Ministerium. o ¶ Cardinaliū. i. principaliū. ẜ. vij. q. j. pastoralis. ⁊ dicūtur cardinales a cardine. quia sicut in cardine regitur ostium: ita p istos debet in ecclesia regi officium. vnde etiam dicti sunt cardinales: q: per eos regitur vniuersalis ecclesia. sic. xxiij. dist. presbyteri. ⁊. lxxj. distinct. fraternitatis. ibi exponitur cardinalis. i. pprius. ⁊. xxj. q. j. relatio.

Cardinales vn̄ dicuntur

Dñica dies qñ incipit. a ¶ A sacrosctō die dñico. i. a vespe sabbati. qñ tūc incipit dies sm canonicā cōputationē: siue quo ad officiū. j. de feri. qm. z. lxv. distin. c. q a patribus.
b ¶ Indeclinabilit. i. horis statutis z iusto ipedimēto cessante. j. ð cele. miss. pbr. z verēs illā sniam maledict' qui negligenter facit opa dei.
c ¶ Cedāt. i. cessēt qñ officiū suū facere dñt.
d ¶ Scurrilitate. i. rusticitate viuendi sicut scurra facit.
e ¶ Torpeāt id est pigri repe riātur. Jo. an.
f ¶ Prohibita De qb' habes lxviij. dist. Quis sz ad ea faciēda debent vicinos epos inuitare cū cautela z studio vij. q. j. pōtifices
g ¶ Consulto epo recōciliare. Ergo eo incōsulto non dz nisi eo absente maxia necessitas cogat xxvj. q. vj. c. vl. z loquit de solēm penitente q publicū crimē commisit qð vniuersam cōmouet vrbē. z ibi dr i quo etiā casu qlibet sacerdos posset eum recōciliare arg. xvij. qō. iiij. si qs suadēte. et etiā laic'. de cōse. dis. iiij. sanctū est baptisma.
h ¶ Cūcts. archipbr post episcopum curā dz hre aiaz i ecclesia cathedrali.
i ¶ Solennit' impleat. Absente episcopo.

xpi: a sacrosctō die dñico' incipiendo: p oēs horas canonicas idedinabilit' pseuerēt: vt opus dei digne et sctē pficiat ab eo cui cōmittitur: et infra. Prouideat etiā archipbr vitā sacerdotū cardinaliū: pceptis sui obtēperādo epi ne aliqñ cedāt aut scurrilitate tor peāt: et ifra. Si eps defuerit (exceptis his q phibita sunt) archipbr puideat cūcta q i sacerdotum ministerio pfici debeāt: fontes bñdicere: ifirmū oleo pungē: penitētē infirmū (consulto epo) recōciliare: penitētiā cūctis alijs sacerdotibus iniūgere. In pcipuis festiuitatib' aut ipse celebrationē misse solēniter ipleat: aut ad sui iussionē cui cōmittit pera gat venerāter. I dē. ¶ Declarat qð sit officiū archipbri ciuitateñ. An. de bu. Capi. iij.

Officiū archipbri de vrbe cōstat/ qñ ibi psul defuerit: vice ei' offiñ inchoare bñdictiōes pbrales i ecclesia dare missam qñ voluerit cātare: vl' cui de sacerdotib' iusserit. Qñ ÿo eps missam canit dz pcipere sacerdotib' vt induāt se vestimētis sacris z qliter ad missam pcedāt. dz eñi pcipe custodi eccle: vt i sacrario eucharistia xpi pter infirmos nō desit. dz ifirmis prouidere: z puidēdo pcipe sacerdotibus ne forte sine cōfessione vel cōfirmatiōe corpis et sanguinis dñi nri iesu xpi moriant. cōfessiōes pctōz eoz (q a foris veniūt) recipe cū oib' sacerdotib' z exinde p pulsionē pōtificis: magnam dz illis adhibē curā. ad xpianos qqz faciēdos z baptizādos infantes: z ad succurrēdū: oia a sacerdotib' p iussionē illi' fiāt I dē ex sinodo Rauēne hita ¶ Archipbr ruralis pbroruz z laicorū plebanie sue curā gerit: cōtra decretū tñ epi nichil ordinare pōt. Capi. iiij.

Ut singule plebes archipbrm habeāt: ppt assiduā erga populū dei curā q non solū iperiti vulgi sollicitudinē gerāt: verūctiā pbrorū q p minores titulos habitant: vitā iugi circūspectione custodiāt: z q vnusqsqz industria diuinum opus exerceat epo suo renūciet. Nec attendat eps nō egere plebē archipbro: qsi ipse eam gubernare valeat qz et si valde idoneus sit: decet tñ vt sua onera partiat: z sicut ipe matrici ecclesie pest: ita archipbri presint plebib' vt in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. cuncta tñ referant ad epm: nec aliqd cōtra ei' decretū ordinare p-

re dz. Argu. z. j. de offi. or. inter cetera. nec ipsemet eñ sibi assumere debet: qz z ptor se tutorē dare nō pōt. ff. de tu. z cu. pretor. sic platus a semetipso prelaturā accipere nō pōt. j. de insti. c. vl. z. j. de iurepatro. p tuas. z. j. de bap. z ei' effe. debitū. qz differētia debet esse inter dantē z accipientem vt ibi dicitur.

k ¶ Iussionē. Sic. z. c. pxi. z. xxv. distin. perlectis.
Officium. l ¶ Benedictiones. In matutinis quando debent legi lectiones.
m ¶ Infirmos. De cōse. di. ij. trib'. z. Ibi subaudit: dū ēnisi ad op' ifirmoz vt h. ð cōse. di. ij. pbr euchari.
¶ Glosa sequens signat contrarium z soluit.
n ¶ Sine confessione. Si culpa vel negligētia pbri moriatur infirmus sine cōfessione reus erit anime illius. xxvj. q. vj. si presbyter. z. c. cognouimus.
¶ Glo. seq. arg. signat contrarium z soluit.
o ¶ A foris veniūt. i. extra ciuitatē: tñ q sint de diocesi. Et est ar. q qlibet de epatu pōt sacra recipere in maiori ecclesia. qð verū est. arg. j. dist. in capite. Arg. cōtra. de peni. dist. vj. placuit. z. j. de parro. null' nō dicūt. eps nō dz recipe parrochianū alteri' epi. hic nullū parrochianū alteri' recipit. qz oēs pnt recurrere ad archipbrm maioris eccle. vt h dicit. B.
p ¶ Ut singule. hoc. c. loquit de archipbro rurali precedēs de archipbro ciuitatensi. Ala.
¶ Glo. seq. ponit. v. modos qbus dicitur titulus z remittit.
q ¶ Titulos. Titulus appellatur eccla. lxx. dist. c. ij. z. lxxx. di. epi. z hic etiā dr titulus canō l. di. si qs diaconus. itē dicit titulus tractat' ff. de postu. l. j. argu. xxvj. q. v. nec mirū Mus fi. ver. his duobus titulus. itē dr actio titulus C. familie herci. nō est ambiguū Itē dr titul' dignitas. vñ Ouidius. Statulos oechaliā titulis accedere nris. De hoc dictum est. z. de elec. dudum. ij.
¶ Glo. seq. ar. z alle. tria iura in contrarium.
r ¶ Renūciet Arg. q sol' eps sit iudex ordinari' in sua diocesi xj. q. j. de psona. lxxx. dist. non debere. Ar. contra x. q. iij. ca. j. z. c. null'. z. ij. q. j. ne mo. j. responso.
f ¶ Ualeat. Qz ipe sufficere oībus nō pōt et ið p alios hoc facere dz.
t ¶ Sua onera. Debet eñ sua onera ptiri cū alijs. j. de presum. mandata. vbi de hoc.
v ¶ Ita archipbri. Istud ita non notat omnimodā similitudinē: qz aliter preest eps z archipresbyter.
x ¶ Referant. Preter minora q ipi archipbri determinare pnt cū habeāt ordinariā iurisditionē. j. de of. ordi. cum ab ecclesiarū. et. j. de cōsan. z affi. ex litteris

Titulus v'arijs modis sumitur.

z Con. cor. textus l. vni. z. fi. C. de ca. tol. et. l. si qñ. C. ð ope. pu.

z Con. cor. cū tex. iūcta sua glo. l. si vn' z. j. ff. pro so. z in sti. qui mo. tol li. obli. z. preterea.

Conti- nuatio

¶ Rubrica. De officio primicerij. Visum est de officio archipresbyteri. Sed quia in choro primicerius est primus absente archipresbytero: ideo ponit de eo. An. de bu. Et accipitur hic primicerius pro cantore. ¶ De officio primicerij / sacriste / et custodis: et quid ad quodlibet spectet / vel ad officium cuiuscunque ordinis tractatur xxi. dist. cleros. xxv. dist. perlectis xciij. dist. per totum. Supra. i rub. de of. archidi. ver. quod sit officium cuiuslibet. et seq. et infra. in proxi. rub.

sumat. ¶ De officio primicerij.

Idem in libro romani ordinis.

¶ Ponit ea que spectant ad officium primicerij. Ant. de bu. c. j.

Ut primicerius[a] sciat se esse sub archidiacono sicut et archipresbyter: et ad eius curam specialiter pertinere ut presit in docendo diaconis[b] vel reliquis gradibus ecclesiasticis in ordine positis: ut ipse[c] discipline et custodie insistat: sicut pro animabus eorum coram deo rationem est redditurus: et ut ipse diaconibus donet[d] lectiones: que ad nocturna officia clericorum pertinent: et de singulis studium habeat: ut in quacunque re capacem sensum habuerit absque ulla vacet negligentia: aut a quo ipse iusserit instruantur. ¶ De officio sacriste. Ex concilio toletano. Capitulum. j.

Ut sciat[e] se sacrista subiectum archidiacono. et ad eius curam pertinere custodia sacrorum vasorum[f] / vestimentorum ecclesiasticorum seu totius thesauri ecclesiastici: necnon que ad luminaria[g] pertinent sive in cera[h] sive in oleo.

¶ De officio custodis.

Ex libro romani ordinis.

¶ Ponit que spectat ad officium custodis. h. d. Capitulum. j.

a ¶ Ut primicerius supple statuimus.

¶ Gl. se. signat contrarium et tripliciter soluit.

b ¶ Diaconis. Supra. de of. archidi. officium. Sed c. ista loquuntur secundum diversas consuetudines diversarum ecclesiarum. vel primicerius hoc faciat ad mandatum archidiaconi vel tanquam vicarius eius et non a prelatus qui subest episcopo potest alij demandare vices suas: et merito quia ordinarij iudices sunt. Lau.

c ¶ Ut ipse. scilicet archidiaconus: vel ipse. s. primicerius: quod est melius.

¶ Gl. se. signat contra. et soluit.

d ¶ Donet lectiones. Sed hoc videtur pertinere ad officium archi. supra de of. archidi. officium. Diversa consuetudo diversarum ecclesiarum impedit contradictionem quare circa huiusmodi officia considera- tur potius ‡.

‡ Tex. est i. l. si ex plagijs ¶. i clivo. ff. ad. l. aquil.

¶ Rub. de officio sacriste. Viso de officio primicerij videndum erit de officio sacriste. i. thesaurarij. ¶ De materia habetur. xxv. di. perlectis. in fi. An. de but.

e ¶ Ut sciat. supple statuimus.

¶ Glo. se. soluit contrarium.

f ¶ Vasorum. Secundo post archidiaconum. et sic non est contra. supra. de offi. archi. ea que.

g ¶ Luminaria. lampadum: ut differat ab eo quod sequitur.

¶ Glo. se. obijcit et soluit.

h ¶ Sive in cera. Quia his illuminatur ecclesia et sed hoc etiam videtur pertinere ad officium custodis. j. tit. pxi. et ca. proxi.

sed hoc referas ad diversam consuetudinem. ut sepius dictum est. Jo.

¶ Rub. De officio custodis. Quia custos est quasi minister sacriste: ideo subsequenter ponit de eo. An. de but.

Custos. i ¶ Tintinabulorum. Supra. de ele. i causis. et j. ca. pxi. et j. di. ius militare.

Conti- nuatio

Custos ecclesie cui ea que ecclesie competunt custodienda committuntur oportet ut sui archi. iussioni in cunctis obediat. in canonicis horis signa tintinabulorum[i] pulsanda ipso archidiacono iubente ab eo pulsentur. pallia vel linthea mina altaris seu cuncta utensilia[k] ecclesie indesinenter custodiat. lampades et laternas in accendendo seu extinguendo pervigil existat: ne aut supra modum[l] lucendo oleum depereat: aut minus lucendo obscurior sit ecclesia. sed omnia cum discretione[m] agantur que noscitur omnium virtutum esse mater. Si vero is minus idoneus[n] ad hoc peragendum extiterit: ab archidia. coerceatur ut se emendet[o]. Si autem idoneus permanserit: archidi. episcopo denunciando[p] provideat ut indecente eiecto: aptus domui dei constituatur minister: ut omnia in laudem dei fiant. Ex concilio toletano.

¶ Ad idem. Ca. ij.

Custos sollicitus debet esse de omni ornamento ecclesie et luminarijs sive incenso: necnon panem et vinum omni tempore preparatum ad missam habere debet: et per singulas horas canonicas signum ex consensu archidi. sonare: et omnes oblationes seu elemosynas seu decimas (cum eiusdem tamen consensu absente[q] episcopo) removentur propter negligentiam. Supra. de offi. archi. ea que.

¶ Gl. se. signat contrarium et soluit.

k ¶ Utensilia. Supra. de offi. archi. ea que. contra solu. supple sub archidia. et sacrista diversa est consuetudo.

¶ Glo. se. ar. al. vi. iura ponens tres versus.

l ¶ Modum. sic. xxiiij q. j. manet. ar. quod ita excedit modus in eo quod est amplius sicut in eo quod est minus. lj. di. quod in aliquo. xlv. di. disciplina xlj. dist. quisquis et. ff. de pe. respiciendum. C. de cu. et ex. re. si quis. in fi. et j. de vi. et ho. cle. clericus. et sic media via tenenda est virtus. Cum medio semper gaudebant luder sofa. Maior enim medijs gratia rebus inest. Et illud. Inter utrumque vola: medio tutissimus ibis.

Media via est eligenda. Versus.

m ¶ Cum discretione. Discretio enim mater est omnium virtutum j. q. v. presentium. †

† Concor. de of. custo. c. j. et clemen. pastoral. ¶. verum de re iu.

n ¶ Minus idoneus. Sic ergo removetur ab officio suo minus idoneus: sic magis minus idoneus removetur quam primum movebis demum scientia et facundia alios precellere debet. C. de pro. c. et medi. l. q. iub. x. et iudex et prelatus

o ¶ Emendet. Ar. quod per denunciationem offensa priori ma veniam meretur. xxxv. dist. epis. C. de epi. audi. nemo. et sic quodlibet peccatum non inducit depositionem. v. quo. iiij. in loco.

‡ Concor. auten. ad hec ubi bar. C. de usur. et. i. l. dicunus. ff. de cust. reo.

p ¶ Denunciando. Ar. quod per denunciationem aliquis removendus sit. ar. ij. q. vij. quapropter. j. de iureiu. querela. j. de fideius. pervenit ‡ sed non loquitur in denunciatione et ar. ad hoc. xxiiij. q. iij. ecce. in versu. vndecunque.

q ¶ Custos. ¶ Absente episcopo. Arg. quod res canonicorum per episcopum dispensari debet. xij. q. ij. vulterane. et per

ipsum debet constitui economus. C. de epis. et cle. ecō ☙. hoc nihilominus. et ix. q. iii. cum simus.

Electio an sit semp facienda de melioru.

a ☙ His tribus. Que enumerant inferi⁹: archidiaconus archipresbyter et custos.

☙ Glo se. notat alle. vi. iura. ad 2riū alle. vii. et soluit

b ☙ Sanctiores

Erit vr̄ q̄ sēp melior et iustior sit eligēd⁹. viii. q. i. l3. et ca. si ergo. lxiii. dist. metropolitano. et xxv. di. ☙. nūc autem. i. q. i. vilissim⁹. in auf. d̄ monachis. ☙. ordinatiōe. colla. i. Ar. 3. xvi. q. vii. monasteriū. et 3. de elec. cū nob3 oli. et 3. d̄ renū. nisi cū p̄dē. ☙. p defectu. et j. de pben. c. pe. lxi. dist. cathinēsis. et lxxv di. florētinū. ar. ff. d̄ le. ii. cū pr̄ ☙. rogo. sol. melior iustior et sāctior d3 eligi tn̄ si ali⁹ eligat l3 non sit melior sufficit q̄ sit sufficiens: q2 2uenīes scia sufficit i plato. 3. d̄ renū. nisi cū p2tdē. ☙. p defectu. et 3. de elec. cum nobis olim.

c ☙ Neq3 zel⁹ .i. odiū: q2 ē et bonus zel⁹ et mal⁹ zel⁹. d̄ malo hic intelligit. sicut ē bon⁹ dolus et malus dolus. C. de dolo. l. i. ☙. nō fuit.

epō) inter frēs diuidat. In his tribus[a] eccl'ie colūnis (vt sctā sanxit synod⁹) consistere d3 alma mr̄ eccl'ia: vt ad hoc opus tales ordinēt: q̄les meliores et sanctiores[b] esse viderit: vt nulla negligentia in sctā dei ecclesia videatur: hi tres archid̄. archipbr̄: custos simul iūcti vno aīo p̄uide peragāt, et pfecte: et non sit inuidia neq3 zelus[c] int̄ illos. ☙ De offō vicarii. Alexan. iii. epō norwicen. et. G. archidi. ☙ Vicarius si bn̄ficium curatū postea sit adeptus: vicaria priuabitur. Capitulū. i.

Ad audiētiam nr̄am puenit q̄. v. pbr̄ monachos de ramesia: petendo vicariā ecclesie de brunel. a q̄. xx. annis retrocessit in diuersis[a] postea eccl'ijs personatum adeptus: fatigare presumit. ☙ Qr igit non est canonicū: vt q̄ curā aiarū in diuersis h3 eccl'ijs: vicarius in alie-

nis existat: māda. quate. (si est ita) p̄dictū pbr̄m a petitiōe supradicte vicarie desistere compellatis. Idem elien. epo.

☙ Plures vicarias quis habere non potest. Capl'm. ii.

Prouideas attēti⁹ ne in epātu tuo patiaris aliquē pl'es[c] vicarias hr̄e. ☙ Qr cum vicarii teneant̄ personis et eccl'ijs deseruire: alienū est ab ordie iur3: vt vicariā q̄s hēat p̄ ternā. Idem vintoñ. epo.

☙ Perpetuus vicari⁹ per ep3 institutus: p rectorē remoueri vel portione sua fraudari non potest. Capl'm. iii.

Ad hec. si p̄sona alicui⁹ ecclesie vicario (quē in eadem eccl'ia instituit de assensu et auc̄te diocesani epi[f]) certā assignauerit portionē: is q̄ persona illa defuncta i p̄sonatū illius substituit, nō pōt eun dē ab eccl'ia remouere[g] vel assignatā sibi minuere[h] portionē. ☙ Nisi aliqd cōmittat propter qd̄ p iudicē in vicaria sit vel bn̄ficio cōdēnand⁹. Idem pi. proximo.

vicariā sicut si haberet eccl'am intitulatā. j. e. c. vl. et 3. de fi. presby. constitutus.

Prouideas. Primo ponit dictū. Scd̄o ipsius diuisio rationē ibi: q2. An. de bu.

☙ Glo. seq. obijcit et soluit.

e ☙ Pl'es. Ex eo q̄ dicit pl'es vr̄ q̄ possit hr̄e vnā vicariā. sed hoc vr̄ falsū: q2 quilibet i p̄pria p̄sona et nō p vicariū d3 in eccl'a deseruire. j. de cle. nō resi. quia nōnulli. et c. se. et 3. de elec. cū i cūctis. et meli⁹ i iure nouo. j. de pre bē. extirpāde. ☙. q̄ vo. Et hoc ē verum nisi in casibus qui ponuntur i dicta decr̄. extirpande. ☙. q̄ vero. s. cū parrochialis eccl'ia sit annexa dignitati vel prebende maioris ecclesie vt ibi: al's hodie vicarii constitui non possunt et talis vicari⁹ debet eē sacerdos cum habeat curam animarū. j. eo. ca. vlti. et debet esse ppetu⁹ vt in p̄dicto. ☙. q̄ vero. et canonice institutus cū certa portiōe p episcopum. j. ca.

Eccl'ie deseruire p vicarium an sit licitum.

Dol⁹ ē duplex

☙ Rub. De offi. vicarii. Viso de hiis q̄ seruiūt ecclesie nole pprio. videndū est de his q̄ seruiūt nole alieno: id̄ tc̄. Et cōiter i isto ti. tractat̄ d̄ vicario q̄ seruit in diuinis q̄uis in. c. pe. tractetur d̄ vicario iurisdictiōis. Et de hoc scd̄o in sexto. et de pmo rub. in cle. De materia tractat̄. xvi. q. vii. in nona. xciii. di. c. si. xcuii. di. c. j.

Continuatio

diuisio

Ad audientiā. Prima narrat factū. Scd̄a p̄udet ibi: quia igit. Ant. de. bu.

a ☙ In diuersis. qd̄ eē nō debuit: cū plurib⁹ seruire nō possit ‡ q2 dū ad vtrūq3 festinat neutrū bn̄ pagit. xvi. q. i. pbros. et C. de asses. nemo. et eoipso q̄ pmisit se ītitulari in scd̄a vel postq3 translatus est ad eā: pdidit ius qd̄ habuit in vicaria. j. de 2ces. pben. l'ras. xxi. q. ii. si q̄s iā trāslatus. et q̄ bn̄ficiat⁹ est in vna eccl'ia non est idoneus ad aliā. j. de preben. sup inordinata. immo non solum vicariam petere nō poterat: sed vtrūq3 bn̄ficiū perdere d3 si vtrūq3 retinere contendit s̄m moderna iura. j. d̄ pbē. de multa. q̄ eīn h3 vicariā ppetuā: bn̄ficiat⁹ intelligitur. 3. de resc̄p. postulasti. et q̄ curā h3 aīaz vel prelationē, et 2simile recipit: p̄ma ipo iure vacat. j. de preben. de multa. et idem est si quis habet perpetuam

‡ Concor. textus i. c. j. de eo q̄ ar. belli. d̄ po. col. 3. et de feu. fe. ea. col. c. j.

Ad hec. ☙ Primo ponit duplex dictū. Scd̄o excipit lic3 impropie ibi: nisi.

diuisio

☙ Glo. seq. ponit opi. quā reprobat.

f ☙ Epi. quidā supplēt et patroni si nō sit collegiata eccl'ia: q̄m patroni 2sensus desiderat̄ vbicūq3 ius perpetuū pcipiēdi aliqd̄ 2fertur alicui. ar. xvi. q. vii. decernimus. et q. v. si q̄s epoz. C. de aucto. prestan. l. vl. et lxiii. di. principali. Hoc nō credo q̄ cōsensus patroni sit req̄rēdus: cū patronus tantūmodo debeat presentare vacante eccl'ia. vt dicūt iura p̄dica. s3 ecclesia non intelligitur vacare in institutione vicarii. et hoc videtur hic innui.

☙ Glo. se. reci. opponēdo q̄ solus plat⁹ tc. Jo.

g ☙ Remouere. Ergo h3 ius in re. vez est q̄ h3 ius vicarie: s3 nō d3 hr̄e eccl'iaz quo ad titulū. solus eīn p̄latus h3 eā intitulatā: tn̄ expelli nō pōt ac si haberet eā intitulatā sine iusta cā. et tūc per iudicē et nō p platum ip̄ius eccl'ie: vt hic in fine dicit.

h ☙ Minuere. Cū sit ppetuo 2stituta. arg. j. de cel. prohibemus.

☙ Glo. seq. ponit duas lecturas: circa secundā opponit et soluit.

Casus a Clericos. Sic ponit casum. Prelati ecclesiarum in quibus habent curam animarum vel aliam dignitatem in propria persona deseruire debent ecclesie et non substituere sibi vicarios quia hoc est contra rationem. et iste casus probatur. j. de pbe. extirpande. §. qui vero. et sic ordinabis literam. Non permittas clericos. i. prelatos in presbyteratu vel alios in inferioribus ordinibus constitutos substituere alios in vicarijs ecclesiarum quas s. ecclesias adepti sunt tamquam prelati. et quod ita accipiatur hoc nomen clericos probatur appellatione enim clericorum omnes superiores continentur in aut. de san. epis. §. presbyterorum col. ix. et xj. q. j. de persona. secundum aliud casum qui poni consueuit. expone clericos. i. vicarios substitutos alios. s. vicarios in vicarijs quas adepti sunt. q. d. vicarius non pot aliud vicarium sibi constituere: sed iste casus non est bonus: quia per hoc innuitur quod licitum sit constituere vicarium quod non est verum ut dictum est secundum textum nouum. nisi tu velis restringere hanc decre. ad casum illius §. qui vero. sed in nullo casu licet vicario aliud sibi vicarium substituere.

peripue portionem. s. e. ti. ad hec. et j. de pbe. extirpande. §. qui vero. nec pot quis habere plures vicarias cum habeat curam animarum tamquam vicarius et debet residere in loco ut hic dicit. sicut nec quis pot habere plures ecclesias. j. de cle. non resi. quia nonnulli. et c. seq. et j. de pbe. de multa. In quibus casibus possit quis constituere vicarium dicitur in predicta decre. extirpande. §. qui vero. beneficia enim ecclesiarum propter officia diuina constituta fuerunt. xij. q. ij. concessio. xvj. q. j. generaliter. et j. q. ij. ca. vl. arg. C. de inli. testa. l. penul. et xxj. q. iiij. c. cyprianus.

f Per subtractionem. Et sic etiam compelluntur alij clerici quando necessitas vel vtilitas vt ordinarius exposcit. s. de eta. et qli. qris. nec habet locum distinctio que consueuit notari. lxxiiij. di. in pn. marie vbi quis recepit beneficium animarum curam habens annexam ibi: idistincte debet promoueri vel priuari ut lo offo. s. de elec. cum in cunctis. et s. de eta. et qli. c. j. et lx. dist. per totum.

Benefi cia ppt officia constituta sunt

tu° de dicat.

nor. epo. Vicarius non pot substituere vicarium. Ca. iiij.

Clericos[a] in presbyteratu, vel in alijs inferioribus ordinibus constitutos: in vicarijs ecclesiarum quas adepti sunt alios sibi substituere non permittas: cum id satis sit absonum et absurdum. Inno. iij. abbati sancti eug. et plebano sancti Petri. Vicarius pape in vrbe iurisditionem habet non extra vrbem. Cap. v.

Sua nobis: et infra. Nos igitur vicarij literas estimantes per surreptionem obtentas. † Quam iurisditio vicarij[b] quem ro. pot. in vrbe relinquit: non extenditur[c] extra illam nisi ei specialiter sit concessum. Presertim cum ipse moratur in sua prouincia speciali: videlicet inter capuanam prouinciam et pisanam. Mandamus quatenus quicquid occasione literarum illarum actum est: in irritum[d] reuocetis. Hono. iij. vigor. epo. Compelluntur vicarij ordinarij ecclesijs deseruire per subtractionem prouentuum et vicariarum. C. vj.

Ex parte tua fuit propositum coram nobis: et infra. Mandamus quatenus perpetuos[e] vicarios: vt ecclesijs in quibus vicarias obtinent residant: et se in presbyteros (vt eorum cura exigit) faciant promoueri: per subtractionem[f] prouentuum vel ipsarum vicariarum compellas. De officio et potestate iudicis delegati. Alexan. iij. London. epo.

Delegatus pape potestatem habet non solum in partes sed etiam in alios qui suam iurisditionem impediunt. Capitulum. j.

Quia quesitum est quid faciendum sit de prelatis[g] que cum precipimus alicui iustitiam exhiberi: minis ac terroribus conquerentes silere compellunt[g] et sic mandatum nostrum eluditur. Sic tibi respondemus: quod sicut agentes et consentientes pari pena[h] (scripture testimonio) pu-

Sub. De offo et pote iudicis delegati. Continuatur. Visum est s. de his qui gerunt vices alienas in diuinis officijs et iurisditione voluntaria. Restabat videre de his qui gerunt vices alienas in iudicijs et iurisditione contentiosa. Verum quia delegatus pape est maior quibus ordinario. j. e. ti. sane. ij. et de of. leg. studuit sh. ideo ponit hec rubrica ante rubricas sequentes secundum Jo. an. De cuius materia non habetur ita specifice in decretis. Sed in aliquibus. c. et precipue in. c. quia sunt. xxviij. di. et repetitur in. vj. et in cle. Bene. capita habentur etiam. xxviij. di. quia sunt lxxiij. di. quorundam. xciij. di. c. j. et ij. xxv. q. ij. igitur.

Continuatio

diuisio Sua nobis. Ponit dictum et ipsius rationem ibi: quam. Quam fortificat ibi presertim. Ex quibus infert ibi mandamus. Anto. de bu.

b Vicarij. Vicarius omnia pot que pertinent ad iurisditionem illius cuius vices gerit. C. de of. eius qui ge. vi. al. l. j. xciij. di. ca. vlti. et xciij. di. c. j. quedam tamen sunt que sine speciali mandato attentare non debet. j. de offi. delega. quod translationem.

c Non extenditur. Nisi forte intra centesimum miliare ad instar prefecti vrbis. ff. de off. prefec. vr. l. j. §. initio. et ff. de of. pco. si in aliam. §. vltimo.

d Irritum. No. quod factum est per surreptionem non valet tamquam a non suo iudice. xj. q. j. c. pe. et C. si non a co. iu. l. vl. et retractari pot altera parte absente. j. de re. iu. cum olim. et precipue decre. ista. hec enim litere nulla conferebant iurisditionem: quia iurisditio vicarij non extenditur extra vrbem vt hic dicit: ergo si concedat literas extra est nulla iurisditio. ff. de iurisdi. om. iu. l. vl. C. per sua iuris. l. vna. et ita quicquid factum est hic per literas vicarij ipso iure non tenuit. De hac materia dictum est. s. de rescrip. ad audientiam. ij.

diuisio Ex parte. In prima facti decisa narratio. In secunda ibi: mandamus. mandatum. Anto. de bu.

Vicarius ppe e Perpetuos vicarios. Perpetuus vicarius dicitur qui canonice a persona ecclesie et auctoritate epi est institutus et certam debet

diuisio Quia quesitum. Communis diuisio ponitur in hac decre. Secunda ibi: sic tibi. Abbas.

g Compellunt. Unde iactura cause affici debent qui procuratorum potentiorum aduocant. C. ne liceat poten. l. j. et. j. de ali. mu. iudi. c. ij. et iudex propter prohibitionem illorum non dimittat suam iustitiam exercere. j. de iudi. decernimus. in fine. ar. xj. q. iij. quattuor. ca. iniustum. et C quod me. cau. l. vl. Glo. seq. alleg. duas concor. et duo contraria. et soluit distinguendo quadruplicem consensum.

h Pari pena. Sic patet quod facientes et consentientes pari pena constringuntur. sic. ij. q. j. notum. lxxxvj. di. facientes. ar. gu. contra quod magis puniuntur consentientes quam agentes. xxiij. q. iij. qui aliorum. et xj. q. iij. qui consentit. ‡ Ad hoc no. quod quadruplex est consensus. s. negligentie: consilij: cooperationis: et auctoritatis seu defensionis. In primo casu scilicet

† Concor. lex si. cum ibi no. C. si a non cpe te. iud.

‡ Concor. l. qui dam. ff. de his qui no. infa. et insti. de fur. §. hi.

negligētie min⁹ peccat consentiēs φ faciēs: nisi forte negligētia nimis crassa fuerit: vt in plato. vt.j.q.j.qc quid iuisibil. ₇.lxxxvij.di.ɔsentire.₇.c. nichil. In scdo casu.f.ɔsilij min⁹ punit. pl⁹ tñ φ negligēs. ar. lxxxvj. di. tāta. In tertio casu coopationis eqliter peccāt faciētes ₇ ɔsentiētes: ₇ fm hoc itel liguntur oēs au ctoritates q̄ dicūt q eqliter puniūtur. In q̄rto casu auctis siue defensionis magis peccat ɔsentiēs defendēdo ₇ auctoritatē p̄stādo φ faciēs ₇ magis puniēdus est. xxiij. q. iij. q alioꝝ. ₇. xi. q. iij. q ɔsentit. vn vs

versus Consensus spernit / suadet / iuuat / atqꝫ tuetur Hic min⁹ : hicqꝫ min⁹ luit: h eqliter: hic plus. Cōsentis operans / defendens / non reprehendens.

a ℂ Impedire Uide qliter iurisditio extēdit ad illos de qb⁹ in rescripto mētio nō habetur: ‡ sic excōicatio extendit ad illos in q̄s lata non fuit. j. δ sen. excō. nup. ₇. c. si ɔcubinc. ₇ hoc ɔtingit q₂ impedit ipsam iurisditionē ₇ iudex oia pōt q̄ ad ipsam iurisditionē ptinēt ₇ sine q̄bus cā expediri nō pōt. j. e. pterea ₇. c. significasti. ₇. c. prudentiā. in fi. ₇. c. suspitionis. j. responso. ₇. j. de testi. tam litteris.

‡ Con. cor. tex tus i. l. iubemus ɧ. eco nom⁹. cū vulga. C. δ episco. ₇ cle.

‡ Con cor. ɧ. ops. cū glo. iurisdi tioni. ₇ ibi bal. in auk. de defen. ci ui. col ij. ₇ bar to. i. l. j. ɧ. cum igit. ff. de vi ₇ vi ar.

niunt: ‡ sic tā eos q̄ trahunt i cām φ principales eoꝝ fautores (si eos manifeste cognoueris iusticiā impedire^a) districtiōe ecclīastica poteris coercere. I dem bononieñ. epō.

ℂ Cū diuerse lr̄e sub eadē data ₇ forma cōtraria impetrantur ₇ pñtant a diuersis ad eosdē iudices supsedet vtrisqꝫ donec consulat papa. ℂ Ca. ij.

Sane si a nobis sup aliqua cā lr̄e ipetrant: et alie postea (nō facta mētione prioꝝ lr̄arū^b) lr̄e opponunt: si iudicib⁹ innotuerit^c: donec romanū pō. cōsulant: ₇ suā exinde cognoscāt plenius volūtatem executioni supersedeant vtrarūqꝫ. ℂ Ne pro varietate litterarū cārum fines valeāt impediri. I dem epō lundoñ.

ℂ Delegatus pape impedit⁹ subdelegare pt cām q̄ sine ipso cōmode terminari pōt. ℂ. iij.

Si p debilitate^d vl p q̄libet alia^e graui cā: vl necessitate tractādis causis q̄ tibi a se. ap. cōmittunt: iteresse nō poteris: liberū^f tibi sit psonis discretis^g ₇ idoneis vices tuas committere. ℂ Ita q si ptes tāti est cōsulere^h te debeāt ℂ Nisi forte causeⁱ ita graues^k sint: q sine pñtia tua non possint cōmode terminari. I dē U. carnoteñ. electo. ℂ Si cā cōmittit ītra certū diē decidēda (nisi ptes progēt) p lapsum diei expirat iurisditio. ℂ. iiij.

De causis q̄ infra certū^l t'minū decidēde cōmittūt: hoc tuā volum⁹ cognitionē tenē: q nisi dies p̄fixus de

De hac materia dixi. s. de rescrip. ca. j.

c ℂ Innotuerit. Scilicet q non reuocent primas.

Si p debilitate. ℂ Diuiditur in tres partes. Pmo ponit dictū. Scdo ibi: ita q: ipsi⁹ determinationē. Tertio gnalē exceptionē ibi. Nisi forte. Ab.

d ℂ Pro debilitate. Id est infirmitate.

e ℂ Alia. Ut si oportet eum tre ad regem.

f ℂ Liberum Etiā priō⁹ inuitis cū ptās sit talis a lege ɔcessa C. de iudi. a iudice. ₇. j. e. qm apostolica: nisi in casu eiusdē decre. ɧ. is aūt. ₇. j. co. pastoralis. i pn. ₇ cōpellere etiā potest renuentē nisi maliciose exonerare se vellet vt ibi dicit. ₇ sic semp iusta cā debꝫ subesse: qm cām cōmittit: vt hic habes.

g ℂ Personis discretis. j. de cōsan. ₇ af. ex lr̄is. ₇. j. de p̄ben. sup inordinata.

h ℂ Cōsulere te. Tāφ virū discretū ₇ non tāφ iudicē si vices suas in totū ɔmisit. j. e. sup q̄stionū. ɧ. porro. ‡ al's si cum ea postea vellet iudicare non valeret. j. e. cum super.

i ℂ Cause ita graues. Puta inq̄sitio excessuū pulsio eccl̄ie. ar. j. e. qm apostolica. ɧ. ij. fm formā illi⁹ ɧ. alioquin bene posset committere magis perito.

k ℂ Graues. Sic etiā grauia negocia dꝫ quis p se tractare ₇ nō p pcuratorē. C. de pcur. l. vl. nec tñ pōt cogi ɔstituere pcuratorē. j. de procu. querelam.

De causis. ℂ Diuidit in duas ptes pncipales sicut sunt duo dicta primū vt in rubro. secūdum vero hoc intendit vt certa pena p ius statuta non est delegatus imponit arbitrariā. Scda ibi: illis etiam.

ℂ Gl. se. pzio dt qñ currat. scdo q̄rit ar. p. ₇ ɔ. ₇ soluit

l ℂ Certū t'minū. Tp̄s id currit postqꝫ lr̄e iudicib⁹ pñtant. j. de ap. sup eo. ij. Quid si lr̄a. xx. dies cā ɔmittat terminādā: nūqd iducie. xx. dieꝝ dāde sunt. iij. q. iij. offerat: vr q sic: q₂ bñficiū iuris nemini est auferēdū. xxviij. dis. de his. in fi. ff. de re iudi. l. iiij. ɧ. si qs ex testamēto. ₇ restō q̄ infra q̄driēnū determinari debꝫ reo dilationē petēte progat vltra q̄driēniū: ₇ tūc prodest tā reo φ actori. C. de tēp. in inte. resti. petēde. sed ɔdicit in fi. q₂ tp̄s progari nō pōt nisi de ɔsensu ptiū. Sol. pp̄ter tp̄is angustiā puto arctandas iducias ₇ nō ampliandas: interdū eñ lꝫ iudici arctare tp̄s a lege statutū. ff. de re iudi. l. ij. ₇. j. de re iudi. qđ ad cōsultationē. nā ₇ cā criminalis īfra biēniū terminādā est C. de iudi. pperādū. in pn. ₇. C. vt infra cer. tēp. cri. q. fi. l. vl. qñqꝫ tñ infra. q̄nquaginta dies. C. vt oēs tā ci [ui. φ mi. iudi. l. j. ₇ au.

ℂ Glo. seq. arguit alle. duo iura: ₇ sr alle. in contrarium: soluit distinguēdo

Super expensis potest puniri.

b ℂ Prioꝝ lr̄arum. Cōtra. s. de rescrip. ceterū. vbi valēt pme lr̄e si scde nō faciāt mētionē de primis. Sꝫ illud intellige qñ ad diuersos iudices pme et scde lr̄e impetrant. hic qñ ad eosdē iudices prime ₇ scde littere impetrant: ₇ forma diuersa est: vñ vr dicere q sup sedere debēt: donec ɔsulāt supiorē qliter debeāt se habere in cā ipsa fm q̄s lr̄as pcedāt: ne p tali varietate negociū ex toto ipediat si vellēt sequi vtrāqꝫ formā: sed fm hoc videt negociū impediri: non ipedit finaliter: sꝫ ad tp̄s: vel quousqꝫ papa rescribat sup illo. Sꝫ hodie non videt habere locū qđ hic dicit: q₂ pcedere debēt p formā primo sibi datā: ex quo scde lr̄e non faciunt mentionē de primis. j. de ap. vt debitus. ₇. s. de rescrip. ca. capitulū sancte crucis. ₇ q₂ tacita veritate impetrate sunt cū non fecerint mētionē de prima forma. Alij volunt intelligere hoc. c. vt concordet cū illo ceterum. ₇ dicūt q pcedēdum est p primas ₇ supersedere debēt executioni secūdarum donec consulāt papā sup pena imponenda illi impetrāti tacita veritate sed hec littera vtrarūqꝫ contradicit eis: et est pri⁹ dictum verius per decretalem. vt debitus / sed super expensis potest puniri. s. de rescripē. ceterum. in fine

Sane si a nobis. Diuidit q₂ primo ponit statutū Scdo ibi: ne p varietate ei⁹ ratio. Bene. capra.

ℂ Sol. se. sigt ɔtiū ₇ soluit dupl'r: ₇ scdam reprobat.

‡ Concor. l. nō valet cū no. per bar. C. ad. l. fal. de plagi. ₇. δ of. deleg. sup q̄stioes cū glo. simplr li. vj.

Inducie qñ qꝫ sunt artāde

côi consensu ptiû[a] progeī[b]. eo trāsacto[c] mandatum expirat.

C Ubi certa pena p ius statuta nō est: delegat[9] iponit arbitrariam. h. d. C Illis etiā q̄ p causis tibi commissis: ad citatione tuā venire[d] aut tuo sup his parere iudicio neglexerit si tale fuerit negocium: qd certa[e] exinde pena canonib[9] exprimaī: eandē infligas[f]. alioquin ipsos p delicti q̄litate et cause, fm tuū arbitriū[g] puniere pcures. Idem archiepō se non.

C Per simplicē comissionē cause pōt delegat[9] citare: cōtumacē punire: et reliq̄ facere q̄ spectāt ad causam. C. v.

Preterea super hoc q nos consulere voluisti: vtrū liceat iudici delegato nō ordinario[h] cogere cōtumacē vt veniat: aut dānare si nō venerit? C Hoc tibi auctē pn̄tiū inotescat: q postq̄ ei cā lz simplicit[i] delegaī: satis pōt nr̄a auctē partes cōpellere: et etiā contumaces seueritate ecclia stica coercere[k]: etiā si lr̄e commissionis id non cōtineāt: aut ptes mādatū[l] nr̄m nō habeāt vt accedāt. C Qr ex co[m] q cā sibi cōmittiī: sup oib[9] que ad cām ipsam spectare noscūtur plenariā recipit potestatem.‡ Idē vintoñ. epo.

C Si causa plurib[9] etiā simplr est cōmissa quilibz subdelegare potest. h. d. et q̄tidie allegatur. C. vj.

Quāuis simus: et infra. C Si vo duob[9][n] causa cōmittiī: et si non apponaī vt

---

a C Cōsensu ptiū. Ar. q de ɔsensu ptiū solēnitates iuris pn̄t remitti. ar. j. ō resti. spo. lz. et ff. ō fer. l. j. Ar. ȝ. j. de fer. c. vl. et iij. q. v. accusatorib[9]. xxiij. di. q̄rundā C. de lib. cā. nec si volēs. C. de arbi. auc̄. decernim[9]. C. de iura. calū. l. vl. §. sz qr. Sol. ille solēnitates iuris q̄ sunt introducte in fauorē partiū pn̄t omitti de cōsensu ptiū. vt. ff. ō fer. l. j. et j. ō festis. et j. de resti. spo. lz. sz illis solēnitatib[9] q̄ sunt introducte ppt reuerentiā dierū partes renūciare non pn̄t. j. de fer. ca. vl. et illis. q̄ p cōi vtilitate siue publica vt l. palleg. §. sed qr. et ceteris q̄ sunt ō substātia iudicioꝝ vt est libelli oblatio: et litis contestatio: et q sentētia feraī in scriptis.

Iuris solenni tates an pos sint re mitti p ptes.

b C Prorogeī. Et ita ptz q iurisdictio q̄ certo tpe finiī pōt prorogari ad mai[9] tēpus. De progatiōe iurisdictionis dicet. j. e. p. et g. Et si ɔpromissuz stat ad certum tps finitur ɔpromissum nisi de consensu partium prorogetur. ff. de arbi. diem proferre.

c C Eo transacto. Posset queri in. c. isto pone q iudex vltima die iurisdictionis sue tulit sententiā, quis mādabit ipsam executioni: nunqd idē ipse iudex? Dico q sic. Quoniā potestas cognoscendi expirauit: nō potestas exequendi. ar. j. e. ex litteris. Ber.

d C Uenire. Dū tn̄ citatio teneat: als non teneī. ȝ. de elec. bone memorie. et j. de fer. ca. vl. Ber.

C Glosa seq. querit et tripliciter soluit.

e C Certa. Sic est in vsurarijs. j. de vsur. qr in oib[9]. et si illi pseuerauerit excōicent. j. de vsur. pterea. sz certa pena statuta est: qr si est ɔtumax si talis est res debet mitti in possessionē cā rei seruāde: si non est talis excōicetur. j. vt lit. non ɔtest. tue. et ca. qm̄. Quid si diuerse sunt pene? minor imponaī. de pe. di. j. pene. l. di stin. si qs volūtate. et c. si qua femina. † vel locus erit gratificationi. j. de iurepa. cum aūt aduocat[9]: vel illā que magis timetur. vt in. c. qm̄ frequenter. in fi.

† Concor. l. si minor. ff. ō minorib[9] no. i. l. iij. et. l. q̄cūq. C. de ser. barto. in. l. j. ff. de offi. iudi.

C Glo. seq. distinguit inter delegatum et ordinarium

f C Eandē infligas. Cū sis delegat[9]: q̄ casu dispēsare non potes sz iure cōi pcedere. cū fines mādati exacta diligētia sint seruādi. ȝ. de rescrip. cū dilecta. sec[9] in ordinario q̄ dispensare pōt. j. de iudi. at si clerici.

g C Arbitriū. Ar. ff. de iure deli. l. j. §. j. q̄litate delicti et cause et psone inspecta. j. de homi. sicut dignum.

Preterea. C Ponit casum ipsi[9] r̄nsionē. et rōnis rationē. Scđa ibi: hoc tibi. Tertia ibi: qr. Ab.

h C Non ordinario. Utputa alicui scholari.

i C Simplr. Sine aliq̄ forma expssa: qr si certa forma eēt data illa esset seruāda. ȝ. de rescrip. cū dilecta sed cū simpliciter mandat qd iustū fuerit exequaris. ȝ. de fil. psby. c. pe. tunc hz locū qd hic dicit q ola pōt sine qb[9] cā expediri nō pōt. j. e. prudētiā. in fi. et ca. sus pitionis. Et sic est ar. q vbū simplr positū gn̄alit intelligit. xix. di. si romanoꝝ. et j. de priuile. qr circa.

Simpliciter positū est gn̄aliter intelligēdum.

k C Coercere. fm tenorē illi[9] decre. j. vt lit. non ɔte. tue. si lis est contestata fm tenorem illius decr. j. de dolo et contu. prout.

l C Mandatū scđm q habeī. j. de resti. spo. con querente.

C Glo. se. ar. alle. vj. iura q pn̄cipali ɔcesso et c. In ɔtrariū alle. viij. et soluit. Secūdo arg. q alīquo phibito et c. alle. ij. iura et in cōtrariū vnā. l. quā soluit. Tertio argu. in conneris et c. alle. v. iura. et iij. in cōtrariū et soluit. Joānes andree in nouella.

‡ Concor. lex ad rem mobilē. et. l. ad legatū ff. de pcu. et. l. cui iurisdictio. ff. ō iurisdi. om. iudi.

m C Ex eo q cā Ar. q ɔcesso pn̄cipali ɔcediī accessoriū. viij. dis. quo iure. et. xvj. q. j. si monach[9]. et. ff. de iuris. om. iu. l. ij. et ff. de re iudi. qdā. C. vbi et apud qs. l. vlti. et j. de re sti. spo. cā. Ar. ȝ. xx. q. iij. ɔstituit. ff. de po. l. j. §. q depositis. et j. de testa. ad hoc. ff. de vsufru. itē si fundi. §. sz si insula. ij. q. vj. quids. et C. de epi. audi. auī. si liberi et C. de libe. pre. vel exhere. auī. ex cā. et C. de leg. seruis. So. prima pars vera est. et c. ɔstituit. nō est ȝ: qr ibi intētio pn̄cipalis fuit circa res: alia nō tāgūt ɔtrariū. Itē est ar. q aliquo phibito phibetur omne id p qd pueniī ad illud. ff. de spon. oratio. j. de pcura. tue. verūtamē lz aliqua sint annexa et alicui ɔcessa lz vnū adimaī nō tn̄ aliud: imo nec illud. ff. de libe. et posth. si ita. §. regula. sz illud est speciale fauore libertatis. Itē ar. q idē iuris est in vtroq cōnexoꝝ. ȝ. de consti. trāslato. et j. q. iij. si qs obiecerit. et viij. di. quo iure. et j. de appel. vna. ff. de appel. si qui. et §. si qs. et §. seq. Arg. ɔtra. j. de eo q̄ dux. in ma. quā pol. p adul. ppositū. C. de fide istru. l. ij. et j. de despō. impu. de illis. et ij. q. v. interrogatū. Sol. idē iuris est in vtroq ɔnexorū vbi alterum sine altero esse nō ɔtingit: ‡ vt hic. et vbi eadē rō est in vtroq casu. vt. ȝ. de consti. translato. secus vbi diuersa est ratio vt patet per contraria.

Princi pali cō cesso an sit accesso riū cō ceden dum.

‡ Concor. lex ēt. ff. ō mino. l. cum actū. ff de nego. ge.

C Glo. seq. soluit q̄stionem que fuerit dubitatio.

Quāuis. n C Duobus. hec fuit dubitatio: qr causa cōmissa fuit duobus sub hac forma: mādamus vt pcedatis in causa: quod iustum fuerit facientes: nulla clausula adiecta q si ambo non poteritis et c. credebatur q si vn[9] non posset interesse q non posset committere. ideo quesiuit episcop[9] vintoñ. an posset cōmittere vices suas. et dicit q bene pōt: quia clausula illa nihil facit quantum ad potestatem committēdi cum habeat illam a lege. j. eo. pastoralis. j. responso. et c. quoniam. et C. de iudi. a iudice.

diuisio ¶ Significasti. ¶ Primo ponitur decisa cōsultatio Secundo respōsio ibi: cōsultationi. Abbas.

¶ Glo. ista reci. per questionem. Joan. an.

a ¶ Ordinari⁹. Dubitatio fuit: qz iste credebat q̄ delegat⁹ iudex non posset suā sniam mandare executioni. ar. ij. q. vj. quoq3. ij. ⁊. ff. d̄ re iudi. a diuo pio. sed pōt: vt h̄ prz.

Delegatus estima tur epo b ¶ Non vult Si nō vult: pōt cōpelli a delegato q̄ maior est il lo etiā epo q̄tu ad cām illā. j. e. sane. ⁊ j. e. pastoralis. j. rn̄. etiam si sciat eā iniustā. j. eo. pastoralis. §. qz vo. cum ti faciat ei fidē de iurisditione sua j. eo. cū in tare. et. C. de mā. p̄n. l. vna.

c ¶ Resistētibus. Quos pōt excōicare cū habeat coertionē. al's talis executio delusoria videret. j. eo. ex litteris. ⁊ argu. ff. de offi. eius cui mā. est iuris. l. vl ti. i fi. ⁊. s. e. ca. j.

d ¶ Restiterit Et sic videt fieri d̄ sua iurisditione p̄st ādo ipedimentū. vn̄ illos pōt excōicare. s̄ eo. qz q̄situ. ⁊. j. d̄ testi. tam lr̄is.

diuisio ¶ Si quando ¶ Prio ponit q̄stio. Secūdo solutio ibi: ordinarius. Ab.

¶ Glo. se. reci. p obiectionem.

e ¶ Trāsactione. Trāsactio i spūalibus interuenire nō pōt p pue sumpto vocabulo. j. de trāsac. sup eo. amicabilis autem cōpositio posset. j. de transact. statuimus. arg. ad hoc. j. de p̄bē. nisi. ⁊. j. de re. permu. cap. fi. vn̄ expone: transactione. id est amicabili compositione.

f ¶ Institutionē. Vn̄ titulū nō h̄z vel causam possidēdi. titulus eñ nō acq̄ritur p transactionē in spūalibus sed canonica institutiōe. j. de insti. ex frequētib⁹. ⁊. ff. de decu. herennius modestinus: vbi dicitur q̄ sola perceptio salarij non facit decurionem.

g ¶ Mādato. De mittēdo i possessionē illū trāsigētē

¶ Glo seq. reci. per questionem.

h ¶ Resistere. Sed p̄cib⁹ instet: al's appellet si non admittat preces ⁊ tenebit appellatio. j. e. super eo. argu. j. de re iudi. cum super controuersia.

diuisio ¶ In litteris. ¶ Diuiditur qz primo ponitur decisa cōsultatio. secundo rn̄sio ibi: cōsultationi. Tertio redditur ratio ibi. quia. Bene. capta.

vn⁹ sine altero p̄cedat in cā: nichilominus vnus ex ipsis siue suo cōiudici siue alij: vices suas potest committere i hac parte. Idem nouiepiscopo.

¶ Delegat⁹ pape credētur sententiā suā quā exequi nō pōt: aut nō vult is cui cam cōmiserat exequendam. Cap. vij.

Significasti nobis: et infra ¶ Con. t. t. r. q̄ si iudex ordinari⁹ᵃ ad mandatum iudicis delegati a nobis non vultᵇ aut non pōt (alijs resistētib⁹ᶜ) sniam ab eo latā suo effectui mancipare: delegat⁹ iudex cām auc̄te nostra sibi cōmissam pōt executiōi mandare. ⁊ si qui sibi restiterintᵈ: eos snia ecclīastica coercere. Idē.

¶ Si ordinari⁹ scit cū non canonice institutū quē delegat⁹ pape mādat in possessione induci: non resistet violēter: sed p̄cibus instabit vt differat donec papa consulatur. Ca. viij.

Si qñ clerici coram iudice delegato: p̄latos ecclesiarum sup ecclesijs quas tenent in causam traxerint: et corā eodē iudice transactiōeᵉ vel alio modo ecclesias obtinuerint: in quibus certum sit eos institutionēᶠ canonicam nullatenus habuisse: nec possessionē etiā corpalē. Ordinari⁹ iudex non dz iudicis delegati mandatoᵍ resistereʰ violenter: sed apud ipsum instare vt differat eos in possessionem mittere: donec nobis rei veritas innotescat. Idē burien. epo.

¶ Post diffinitiuam executiōi mādatam expirat delegati iurisditio. Capitulū. ix.

In lr̄is: ⁊ infra ¶ Cō. t. t. r. q̄ ex q̄ iudex delegatus p se vel p alium sniam executiōi mandauit: vl' mandari p̄cepitⁱ ei⁹ auctoritas ⁊ iurisditio cessat. ¶ Qz semel est officioᵏ suo funct⁹.† Idē abbati scti albini.

¶ Reo absente nō p cōtumaciam delegat⁹ dat⁹ etiam ad diē nō restituet actorem in possessionē ⁊ delectionē probare volentē. Ca. x.

Consultationib⁹: ⁊ ifra Quesitū est vtrū si aliquis ecclīa vel possessione q̄libet se asseuerās absq3 iudicio et causa rōnabili spoliatum a nobis ad iudices litteras obtinuerit: vt infra certū tēpus restituat sibi possessio: si cōstiterit iudici eū esse taliter spoliatū: possessio debeat ei restitui: cum is q̄ tenet ecclesiā vel possessionē quam ipse req̄rit: anteq̄ˡ de lr̄is ip̄is aliqua mētio fieret: studiorū peregrinationis / vel alia huiusmodi cā se absentauerit: nec infra tempus prefixū: iudici possit suā presentiam exhibere: ¶ Sup quo rn̄demus: q̄ nec pōt nec

i ¶ Precepit. cū effectu. s. nā si mādauit ⁊ nō ē paritū ipsemet postea exequat vt. s. e. significasti. verba eñ cū effectu sunt accipienda. j. de cle. nō resi. relatū. ⁊ de pe. dist. j. hec aūt v̄ba. et. ff. q̄ quisq3 iu. l. j. §. hec autē v̄ba. ⁊. j. de spō. c. vl. hec pōt facē vsq3 ad annū a die late sententie. j. e. ti. q̄renti

¶ Glo. seq. alle. duas cōcor. ⁊ ponit. x. alios cas⁹ q̄bus expirat iurisditio delegati.

† Concor. lex iudex postea. q̄. ⁊. l. cū q̄rebat. ff. d̄ iudi.

k ¶ Offō suo funct⁹. Sic. ff. d̄ re iudi. iudex. ⁊. j. e. ca. venerabilis. Et ita expirat delegati iurisditio. snia lata et executioni mandata vt hic Itē finitur morte iudice cui p̄ p̄prio noie scribit. j. e. qm̄ abbas a cōtrio sensu. Itē p mortē illi⁹ cōtra quē lr̄e ipetrāt re itegra. s. de rescri. significauit Itē reuocato mādato. ff. d̄ iudi. iudicū soluit. Et p scd̄as lr̄as q̄ expssā faciūt mentionē d̄ p̄mis. s. de rescrip. ceterū Item si iudex remittit cām supiori. j. de of. leg. lz tranch. Itē elapso t̄mino cōmissionis. s. e. d̄ causis. Itē si re itegra moriat delegās. j. e. gratū. ⁊. c. lz. Itē p legitimā recusationē. j. de fo. cōpe. lz. et j. de appel. scd̄o req̄ris. Itē p appellationē legitimā. j. de appel. vt debitus. Itē p delationē appellatiōis arg. j. de appel. sepe. ⁊. c. interposita.

Delegati iurisditio multipliciter expirat.

Consultatiōib⁹. Cōis diuisio. Scd̄a ibi: sup quo

l ¶ Anteq̄. Al's si fraudulent̄ recessisset sec⁹ eēt. j. d̄ ap. suggestū. vel post citationē. j. de eo q̄ mit. i poss. cā rei ser. c. vl. lz ibi supplet̄ maxime ⁊ hic eodē modo.

¶ Glo. se. reci. p. q. alle. tres. ll. q̄ nō. ⁊ tres ad contrariū ⁊ soluit distinguendo tres species possessionum.

dz restitutionē[a] hr̄e: q̄tu[s] paratus sit corā iudice delegato testib[9] idoneis possessionē[b] et deiectionē suā ꝓbare: nisi is[c] q̄ possidet se per contumaciā absentasset. Idem carno. ep̄o.

¶ Delegatus pape in cā sibi commissa iurisdictionē habet super ordinariū: ꝛ quemcunq[ꝫ] maiorem. Capitulū. xi.

Sane quia nos: ꝛ infra. ¶ Tue questioni duximus rn̄dēdū: q[ꝫ] iudex a nobis delegat[9] vices[d] nr̄as gerit: vn̄ in cā illa supior ē ꝛ maior illis: quorū cām suscepit terminādam[e] ꝫ. ¶ Jdōq[ꝫ] si ep̄s,[f] vl' alia persona[g] q̄ nō sit de iurisditione[h] illi[9] i cā q̄ ei delegat[9] rebellis aut contumax fuerit: s[ꝫ] qualitatē facti: poterit vel int dicti vel suspensionis snīa a iudice delegato cōpelli[i]. ¶ Jta q[ꝫ] iudex s[ꝫ]m negocij qualitatē temperate ꝓcedēs ep̄o vel ingressum eccl'ie: vel sacerdotale officium[k] interdicat aut etiam terrā illius q̄ ad iurisditionē suā pertinet spāliter[l] int dicto supponat. Idē eboracen̄. archiep̄o ꝛ ep̄o cōuentren̄.

¶ Si prim[9] impetrauit primā dignitatem in ecclesia vacaturam: secundus impetrauit certam dignitatē ip̄ius eccl'ie cū vacaret: ꝛ illa postmodum vacat: debet primo ꝛ nō secundo h. d. et est notabilis decisio.

Cap[ꝫ]m. xij.

Ex parte. N. nobis innotuit: q[ꝫ] cū ad te frater conuentren̄. episcope nostras litteras

a ¶ Restitutionē. Sic vt q[ꝫ] si q[ꝫ]s sit absens iusta de cā ꝛ nō aio fraudādi nō dz fieri missio i possessionem bonoꝝ ip̄ius. ff. q. ex cau. i pos. ea. fulcini[9] §. q̄d sit latitare. ar. ff. ð iudi. l. nō vt. ff. ð pecu. co tpe. rn̄. j. ar. ꝯ ff. de resti. mi. ignorare. ꝛ. ff. ð puile. credi. l. vl. ꝛ. ff. q. ex cau. i pos. ea. fulcini[9] §. si fūdū. q[ꝫ] i istis ꝯdicit q[ꝫ] ēt iusta de cā absens si n̄ defendit fit missio i possessionē. sol. aliō ē bona alicui[9] possideri: ꝛ aliud i possessionē mitti. ꝛ aliud restituē possessionē. q[ꝫ] si aliq̄s vocatus latitat cā fraudādi creditores: si nō defendat boni viri arbitratu bona ei[9] possideri iubent ꝛ ēt vēdūt. ff. ex qui. cau. in pos. ea. fulcini[9] circa pn̄. ꝛ §. q̄d sit latitare. ꝛ. C. ð bo. au. iu. pos. cū ꝓponas. ꝛ s[ꝫ] q[ꝫ] dr in autē. ibi posita: ꝛ q̄ iurat si, aūt vocat[9] nō latitat vt fraudet creditores. s[ꝫ] absens est ex q̄cūq[ꝫ] cā ꝓbabili vel nō ꝓbabili: necessaria vel nō necessaria: si nō defēdatur mittūtur creditores i bonoꝝ possessionē cā custodie: nec eavēdere p̄nt nec possidēt. ff. q. ex cau. ma. i ite. re. itē ait §. h aūt. ꝛ. ff. ð acq. pos. possideri §. vl. ꝛ. j. vt lit. nō ꝯte. qm̄. i fi. ꝛ hoc i ꝑsonali actiōe. S[ꝫ] si q[ꝫ]s absēs sit ꝯ quē agat actiōe reali citari, dz ad domū: ꝛ īterogādi sūt amici an ip̄m defēdere velint. ff. ex qui. cau. ma. ergo. ꝛ si nō sit q̄ eū defendat fit missio in possessionē petitam cā rei suāde. j. vt lit. nō ꝯte. qm̄ §. in aliis. ꝛ sic intelligit ꝯriū illō §. si fundū. aliō in possessionē restitueret vt hic dicit. q[ꝫ] tunc est possessor q̄usq[ꝫ] euincat ꝓprietas et h[ꝫ] cōmodū possessiōis: ꝛ hoc denegat in casu p̄nti si daretur restitutio: q[ꝫ] diffinitiue ꝓcederetur ꝯ absētē lite nō ꝯtes. qō cē nō dz. j. vt lit. nō ꝯte. ꝑ totū. ꝛ idē est suādū in hac cā sicut esset si tractaretur cā ꝓprietatis. j. vt lit. nō ꝯte. c. ij. q̄d ꝫ faciet iste spoliat[9]: fiat denūciatio ad domū legitima. ꝛ si nō sit q̄ eū defendat: mittatur i possessionē cā rei seruāde: reo postea veniēte ista ꝓbata cā absentie restituitur in itegrū vel ad appellādū. ꝛ hec missio ꝓhibetur hic: s[ꝫ] restitutio tm̄. de restitutiōe absentis dr. ij. q. vj §. biduū. ꝛ §. si aduersus absen: ꝛ. ꝛ etiā sine iusta cā restituit ei possessio q̄ncūq[ꝫ] infra annum prout dicitur in decre. qm̄ §. in aliis.

b ¶ Possessionē ꝛ deiectionē. No. q[ꝫ] ꝫ duo tenet ꝓbare q̄ petit restitui. s. possessionē ꝛ spoliatū fuisse. j. ð resti. spo. oli cāꝫ. ꝛ. j. q̄ fi. sint le. cāꝫ q. ꝛ idē est si aliq̄s spoliauit vel mādauit vl' ratā habuit spoliationē. j. ð rest. spo. cū ad sedē. ad fi. ff. ð vi ꝛ vi ar. l. j. §. deiecisse.

c ¶ Falsis is. Per hāc lr̄am vr̄ q[ꝫ] si iste ꝯtumaciter fuisset absens q[ꝫ] esset restitutio faciēda: qō nō esset vꝫ nisi post lit. ꝯte. q[ꝫ] tūc si esset ꝯtumax recipientur testes: et restitueretur si ꝓbasset suā possessionē ꝛ spoliationē. ꝛ sic itellige v'siculū vltimū: al's testes an̄ lit. ꝯte. ꝓpt ꝯtumaciā nō sunt recipiēdi i cā restōis. j. vt lit. nō ꝯte. c. ij. ꝛ sic mutat casū. si ħs mutatio ē ð cā possessio. ca. pe. q[ꝫ] ꝫ. dixit de eo q̄ erat absens ꝓbabili cā ꝛ anteq̄ sciret lr̄as ꝯ se i petratas. ꝛ h loquit cū li. ꝯte. cōtumax inenit ꝛ i eo casu si liq̄t ð cā restituit possessio. j. de do. et ꝯtu. ꝓut. vl' mittetur tm̄ i possessionē cā rei suāde ꝓpter ꝯtumaciā lit. n̄ ꝯte. j. vt lit. nō ꝯte. qm̄ §. in aliis vel pōt i telligi s[ꝫ]m opi. illorū q̄ dicebant q[ꝫ] lit. nō contes. p̄nt recipi testes ꝯ cōtumacem ꝛ snīa ferri. hec fuit opi. Hugo. et sic ꝓprie tenet illud. nisi. B.

Sane. ¶ Primo ponit decisa ꝯsultatio secūdo rn̄sio ibi tue. Jn qua tria facit. Primo premittit rn̄sionis cām. Scd̄o ibi: ideoq[ꝫ]: rn̄det. Tertio ibi: ita q[ꝫ]. respōsum declarat Bene. capta.

d ¶ Uices nr̄as. No. q[ꝫ] delegat[9] vicē gerit delegātis xcix. di. c. vl. ꝛ. xciiij. di. c. j. ꝛ. ff. de offi. eius cui man. ē iuris. ꝛ si pretor.

¶ Glo. seq. arg. q[ꝫ] papa. ꝛc.

e ¶ Terminādā. Arg. xxj. di. c. inferior. ꝛ. c. deniq[ꝫ] itē maior ē ordinario q̄tū ad cām illā. j. de offi. ordi. pastoralis: Jtē ar. q[ꝫ] papa pōt ligari ab illo cui pctā sua ꝯfitetur. ij. q. v. mandastis.

f ¶ Si ep̄s. Cuius cā ꝯmissa est delegato: ꝛ ita ē de iurisditione delegati q̄tum ad illā causam.

g ¶ Persona. Cuius cā nō ē delegato cōmissa: tn̄ si iurisditionē delegati impediat: delegatus pōt illū punire: vt hic dicitur. ꝛ. ꝫ. e. c. j.

h ¶ De iurisditiōe. Q[ꝫ] ex tali delegatiōe fit de sua iurisditiōe cuius causa est delegato cōmissa.

¶ Glo. se. no. in penis ꝛc. ꝛ signat contrariū.

i ¶ Cōpelli. Cū habeat iurisditionē in illū: al's nulla esset delegatio talis. j. e. ex lr̄is. ꝛ. ff. ð offi. ei[9] cui mā. est iu. l. vl. i fi. ꝛ est notabile: q[ꝫ] defert maiorib[9] in penis inferēdis ꝓpter dignitatē. ꝯ. hēs. j. de sta. reg. ea que. j. rn̄. sed verū est ab initio est deferendum.

¶ Glo. seq. reci. per questionē.

k ¶ Officiū. Qn̄ sic spālia iterdicunt alia nō spālia pōt exercere. ꝫ. de cor. vicia. c. significauit. sec[9] si esset ab officio simpliciter suspensus. B.

l ¶ Spāliter. Hoc fit cu ep̄s suo noīe ꝯuenit. ꝛ ē ar. q[ꝫ] ali[9] pro delicto alteri[9] punit ꝫ. Jtē arg. pro delicto vni[9] totā terrā supponi interdicto. ꝫ. ð postu. ad hoc ꝛ. j. de spon. non est vobis.

Ex parte. Diuidit: q[ꝫ] p̄rio ponit partis ꝯquestio Scd̄o promissio ibi: qm̄ igitur. Ab.

Possideri bona i possessionē mitti. ꝛ restituē possessionem differt.

ꝫ ff. a. tex. i. l. gn̄alit. cū not. ff. de fideius. ꝛ ff. ð so. l. si duo

Restōnē petens duo ꝓbare dz

ꝫ Con cor. l. fi dz. cuz vulga. ff de re gu. iu.

a ¶ Oino.i.sine aliq̄ pactiōe ꝯditiōe vel modo.
¶ Glo.seq.obijcit.obiectiōi signat ꝯtrarium ⁊ soluit obiec.secūdo querit.ar.pro.⁊ soluit.
b ¶ Dimittere. Videt q̄ talis renūciatio symonia ca fuerit: q̄ q̄ remittit dat. viij.q.iij.talia.⁊.j.de testi. veniens.⁊.ff.de calū.q̄nctiā.⁊.ff de his q̄ in frau. cre.in fraudem ar.ꝯ.ff.q̄ i frau. cre.si pign⁹.rū. hec dictio oino soluit ꝯ.i.sine a liq̄ conditione. Jtē pone q̄ sim plicit renunciet sed i aio h̄z vt ei det: al's nō renū ciatur⁹: vt q̄ si monia ꝯmittat sola eīn volūta te cōmittit sicut vsura q̄ sola vo lūtate ꝯmittit.j. de vsur.ꝯsuluit. ⁊.i.q.j.q̄ studet. s; sec⁹ i simonia cis q̄ ꝓhibita. secus in ꝓhibi tis.q̄ simonia ca . Prohibita quia simoniaca sunt illa q̄ in ve teri testamento nouoq̄ simonia ca erāt in sui na tura: vt vēdere sacramēta.vt predicto.c.q̄ studet.⁊.c.sicut eunuch⁹ Simoniaca q̄ ꝓhibita sūt illa q̄ ꝑ ꝯstitutionē eccl'ie facta sunt simoniaca quale est hoc: ⁊ etiā pastū dare post receptionē in canonicū: ⁊ in istis nō sufficit sola volūtas nec in alijs: dū tū sit ꝯtēta suis terminis: qḋ de vsuris dr̄: nō promouet: q̄ vsure i vtroq̄ testamē to prohibite sunt. Vin.

‡ Quid impor tet ista clausu la vide ꝑ ioan. an.i.c. cū in il lis ḋ ꝑ ben.li. vi.

impetrauerit: vt ei archidia conatū quem in eccl'ia tua pri mo vacare cōtingeret assigna res. R. aduersarius eius alias ad te frat̄ eboracē. lr̄as impe trauit: nulla de pꝛouib⁹ habi ta mētiōe: vt si auūculus suus archidiaconatū quē habebat in eccl'ia eadem vellet oīno^a di mittere^b: ip̄z ei faceres assigna ri. ¶ Q̄m igit̄ si memores fuis semus nos pro predicto. N. lit teras direxisse pro aduersario nullatenus scripsissem⁹ mād. q̄te.prefato. N. archidiacona tum ipsi⁹ eccl'ie (si vacat) nō ob stantibus^c posterioribus lr̄is; assignetis. Idem eboracē. archiep̄o. ¶ Vbi cōtraria vo luntas pape non apparet de legatus iuris formam seruare debet ⁊ rōnabiles exceptiōes admittere. Jo.an.

¶ Glo.seq.contrarium soluit ⁊ remittit.
c ¶ Nō obstātib⁹.arg.ꝯ.s̄.de rescp̄.c.j.ibi sp̄ale de rogat ḡnali: s; h̄ p̄me videnṫ ḡnales ⁊ scḋe sp̄ales q̄ ḋ vno sp̄ali bn̄ficio faciūt mētionē: ⁊ tn̄ nō valēt h̄ scḋe: s; hic veritate inspecta sp̄ales sunt tā p̄rime q̄̄ secūde q̄ p̄me tm̄ ad vnū bn̄ficiū restringunt: s; hodie i lr̄is pro beneficijs obtinēdis ille sole preualēt q̄ p̄rimo p̄ sentāt. s̄. de rescp̄.c.cap'lm scte crucis.⁊ scḋm hoc con cordat cū illa: q̄ p̄rime p̄rimo fuerit p̄ntate ⁊ ep̄o loci hoc mādabat. j.de app. vt debit⁹. de hac materia di ctum fuit. s̄. de rescrip.c.j.dic vt ibi.

Sūma rium.

Ex pte tua. ¶ Simplr̄ scribit delegato certa for ma expre ssa d; nihilomin⁹ exceptiones rōnabi les admittere q̄̄q̄ de eis nichil dicat̄ i rescripto.h.d. Et diuidit̄. Nā p̄rimo ponit̄ decisa q̄stio. Scḋo. solu tio ibi: questioni. Tertio exceptio ibi: nisi. Quarto q̄ dam protestatio ibi: quod nec.ab.
¶ Glo.se.ar.all'.vnā i ꝯcor.⁊ vnū ꝯriū ⁊ sol.i fi.itē ar.
d ¶ Rōnabiles. Ar. q̄ magis est ꝓcedēdū f̄m iuris ordinē q̄̄ f̄m formā rescp̄ti.sic.s̄.de rescp̄. cām q̄ inf. S; ꝯ.s̄ de rescp̄.dilecta. Sol. semp seq̄nda est forma rescripti.si nō cōtradicat iuri.s; vbi ꝯdicat secus est. s̄ de etate.⁊ qualita.cam te.et hoc verum est nisi papa

‡ Rescri pti for ma an ꝗ sit se quēda.

ex certa sciētia ꝯriū mādet: tūc ē ei obediēdū: ⁊ si du rū sit mādatū.c.di.ꝯ morē.⁊.xix.di.i memoriā.⁊ ille q̄ recipit legitimas exceptiones f̄m ius facere intelli git.ad qḋ etiā tenet̄. s̄. de eta.⁊ q̄li.accepim⁹.i fi. Jtē ar. q̄ si cōpromisisti in aliquē vt stares mādato suo i telligendū ē de honesto.j.de iu reiu.veniens.⁊ c.quintaualliis.
¶ Glo.se. recite tur per ꝯtrariū.
e ¶ Nulle.sup ple.⁊ ꝯstet inte tionē pape talē fuisse ⁊ volūtatē al's eīn nō obstā te tali ḡnalitate rōnabiles exce ptiōes recipi de bēt.ar.j. ḋ testi. sp̄o. audita. ar. ff. ḋ pig.obliga tōe.C.q̄ res pig. obli.pos.l.j.⁊.ff. ḋ pec.l.q̄ peculij Sed cū sp̄aliter enumerāt: ⁊ di cit nō obstāte ta li ḡnalitate vl' ta li exceptione: il las non recipiet iudex. arg. ff. si ds cau. s; et si.ꝯ. quesitum.
¶ Glo.se.alleg. tres canones in cōtrariū ⁊ soluit

‡ Con cor.l. placuit C.de iu di.et.l. qḋ si e phesi. ff.de eo qḋ cer. lo.

‡ Con cor. tex tus.in l. q̄tiēs C.de p̄ ci.ipe. offe.

Capitulum.xiij.

Ex pte tua: ⁊ ifra. Que stioni.⁊.t.r. q̄ si q̄n iudi ci delegato expediat formam sibi statutā seruare: d; tamen rōnabiles^d exceptiōes admit tere: ⁊ in causa iuxta iuris equi tatē ꝓcedere. ‡ ¶ Nisi expu mat̄ in lr̄is nr̄is: q̄ nulle^e debe ant exceptiōes admitti. ¶ Qḋ nec nos nec antecessores no stros credimus^f vnq̄̄ expres sisse. ‡ Idem abbati et cōuen tui maioris monasterij.

¶ Delegatio facta dignitati non expresso nomine proprio transit ad successorem.

Capitulum.xiiij.

Quoniā abbas^g leicest. qui suscepto mandato nr̄o ptibus diē ad agēdū p̄efi xit^h abbatem vincestrie de no uo substitutum^i iudici premor

Jterū alleg.in contrarium vnam legem.
f ¶ Credim⁹ vnq̄̄.ar.ꝯ.ij.q.vij.lator.⁊.xxj.q.ij.pla cuit.ꝯ.xxvij.q.j.si hō esses.So.in ꝯrijs notū erat pa pe factū ip̄m: ⁊ q̄ illa talia sunt vbi locū non h̄z exce ptio vel excusatio. Jtē arg.ꝯ. C.de decu.exēplo. lib. x.sed ibi similiter causa fuit notoria.

Quoniā abbas. ¶ Diuidit̄: q̄ p̄ria p̄o narrat fa ctum. Scḋa illud approbat ibi: nos.⁊ pone ca sum litteralem. vt in glo. Ab.

diuisio

g ¶ Q̄m abbas. Casus Cā fuit cōmissa duobus^a ab batib⁹.s.abbati leicestrie ⁊ abbati vincestrie nō exp̄s sis ꝓprijs noib⁹ ⁊ ambo citauerūt ptes abbate vin cestrie tandē mortuo ⁊ altero substituto.abbas leice strie ꝓcessit postea cū abbate vincestrie substituto et tulerūt s̄niam: ⁊ dn̄s papa ꝯfirmauit illā. Vel pōt po ni casus q̄ abbas leicestrie solus citauit mortuo con iudice suo: q̄ sub illa forma q̄ si ambo nō poterit;⁊c̄. ⁊ postea altero substituto cū eo ꝓcessit: ⁊ qḋ bn̄ potu it.⁊ hoc potius ꝯcordat littere: vt patet in p̄rin.

Casus

h ¶ Prefixit. Et etiā sol⁹ potuit p̄figere altero mor tuo s; ꝯtinebat̄ i lr̄is q̄ si ābo nō poterit;⁊c̄. q̄ tūc ex titit ꝯditio: nec ꝓpterea expirauit mandatū: q̄tiū ad illū defūctū. s; statī al's substituto ⁊ ꝯfirmato ābo ꝑ cedē debēt: q̄ sp̄ale fuit ip̄edimētū. C.ḋ cur.fur.l. pe.
¶ Glo.se.p̄mo iducit rōnē ⁊ vnā.l.scḋo obijcit duplr̄. sez q̄ sine nois exp̄ssiōe iurisditio expiret ꝑ mortē se cūdo q̄ exp̄ssiōe nō obstāte trāseat ad successorē ⁊ sol uit i tio q̄rit.ar.negatiue ⁊ affirma.⁊ soluit distiguēdo
i ¶ Substitutum. Ecce q̄ successor pōt cognoscere vnde potuit cognoscere predecessor etiaz delegat⁹ ⁊

hoc verũ est qñ ꝓpriũ nomẽ in lr̃is non sit expressum qꝛ ꝑ vna ꝑsona intelligunt᷑: qꝛ dignitas nõ morit᷑ sed si ꝓpriũ nomẽ in litteris fuerit expressum: qꝛ tũc commissio fctã fuit ꝑsone: successoꝛ nõ cognoscet. ꝛ hec est rõ: qꝛ vt dixi dignitas nũq̃ perit. indiuidua vero q̃tidie pereũt. ff. de leg. j. l. iiij. si q̃s in fundi. Sz videt q idẽ sit ꝛ si nõ exprimat᷑ ꝓpriũ nomẽ: quia hꝰ nomẽ abbas talis loci loco ꝓprij nominis est. ff. de libe. ꝛ post hu. noiati. ar. sz nõ est ꝓpriũ nomẽ sz singulare vt fenix: ꝛ appellatiuũ vt sit̃ et si electꝰ sit loco ꝑmortui idẽ est qꝛ idẽ debet cognoscere vt ꝑdecessoꝛ. ff. ꝺ iudi. mortuo iudice. ꝛ in aut. vt nulli iudi. §. ꝛ hoc iubemꝰ col. ix. sed vr̃ q etiã si exp̃ssum nõ sit nomẽ dignitat᷑: q successoꝛ adhuc cognoscere possit. ar. ff. de cõdi. et demõ. l. filia §. ticia. ꝛ. ff. de lib. ꝛ posthu. l. placet. ꝛ. l. seq. ꝛ ar. ff. ꝺ an. leg. annua §. j. sed illud testatoꝛ voluit. Sz pone q plures archidiaconi sunt in aliqua eccl'ia sicut sunt in eccl'ia parisiẽsi ꝛ papa mãdat archi. parisiẽ. sine additiõe ꝓprij nois vel cognominis: ita q nõ appet de quo senserit: cum plures sint archidiaconi: q̃s ḡ erit iudex? vr̃ q nullꝰ qꝛ si duo dati sunt tutores eiusdẽ nois: nec appet de quo senserit testatoꝛ neuter erit tutoꝛ. ff. de testa. tute. duo sunt ticij: ꝛ si testatoꝛ dicat exheredo filiũ meũ cũ plures habeat noie ꝓprio nõ exp̃sso. nullus est exheredatꝰ. ff. de libe. ꝛ post. l. noiatim. ꝛ si nõ apparet quis heres institutꝰ sit: istitutio nõ valet. ff. de here. insti. l. in tp̃s §. qnotiẽs. et. ff. de re. du. itẽ si fuerit §. itẽ si ex pluribꝰ. ꝛ. ff. de manu. testa. cũ ex pluribꝰ. Sz videt q ille sit iudex quẽ impatoꝛ elegerit: sicut si int᷑ duos dubitet᷑ ꝺ eodẽ legato: cui potiꝰ dari debeat: heres eligere dꝫ cui soluat. ff. de leg. ij. si q̃s seruũ §. si inter duos: ꝛ si quis intentione ambigua vsus est qꝺ ei vtiliꝰ est dꝫ accipe. ff. de iudi. si q̃s intẽtiõe. ꝛ. ff. de iudi. solemꝰ. ꝛ. C. de cõdi. inde. si q̃s seruũ. hoc vidi ꝺ facto. Hic satis ptꝫ q ille quẽ elegerit actoꝛ erit iudex: qꝛ de illo sensit cũ impetrauit lr̃as. ff. de ꝟbo. obli. int᷑ stipulationẽ. Sed si cõi ꝯsensu partiũ ptes concordassent ꝛ cõsensissent nõ distinguẽdo de q̃: q̃d erit. cũ nõ dicat actoꝛ de vno ꝛ reꝰ de alteꝛo: nec pt ꝯstare de q̃ intellexerũt: qꝛ nõ cõcordãt. Hic dicere possum q ille sit iudex cui primo sunt littere ꝑsentate. ꝭ. de rescrip. ca. captm sancte crucis. ꝛ. j. de appel. vt debitus: sed si esset simul ꝑsentatio facta tũc q̃ dignioꝛ est. † sz si essent eqnaliter digni: forte dirimatur. ff. de iudi. sed cũ am

Archidiacõi si sint ples in aliq̃ ecclesia ꝛ dirigit᷑ rescriptũ archidiacono illiꝰ de q̃ est itelligẽdũ

† Concor. §.

tuo: illi mãdato nr̃o poꝛrecto. qꝛ sub exp̃ssis noĩbus locoꝝ ꝛ non ꝑsonarum cõmissio emanauit: sibi sociũ in cause cognitione adiunxit. Nos sentẽtiã illoꝝ (sicut est iusta[a]) ratã ꝛ firmã habemꝰ. I dẽ. ¶ Si questionẽ de iure ꝑsentandi papa delegat appellatione remota ꝛ sub ea forma vt delegatꝰ ad ꝑsentationẽ eius ad quẽ viderit ptinere: ordinet ecclesiam per hoc nõ hꝫ instituere sz ꝓnunciare: ꝛ is ad quẽ ptinet instituet. ꝛ si iuri suo detrahit᷑ licite appellat. ¶ Capi. xv.

Super eo vero qꝺ subiũgere voluisti: si de presentatiõe pbr̃i iter aliq̃s[b] questione suborta: cãm cõtigerit delegari alicui sub hac forã: vt si constiterit ius[c] de q̃ agit᷑ ad ptẽ alterutrã ptinẽ: ad presentationẽ eiusdẽ: de persona idonea ordĩetᵈ eccl'iam. ap. re. an liceat[e] delegato iudici inscio dioce. ep̃o archidiacono vl' archipbr̃o reclamante: presentatũ sibi clericum in possessionẽ eccl'ie mittere: ꝛ an si archipbr̃[f]: vel archidiaconꝰ[g] vl' ep̃s: ad quẽ istitutio ptinet appellauerit: coꝝ sit appellationibus deferẽdum. ¶ Hoc tuã volumꝰ discretionẽ tenere q lꝫ questionẽ q̃ de ꝑsentatione vertit᷑: ap. re. cõmittamus alicui terminãdã. nõ tñ ẽ nr̃e intẽtionis[h] dioce. ep̃o vel archipbr̃o: vl' archidiacono ꝑiudiciũ gñare: iõq; ꝑñtandꝰ est illi q̃ instituendꝰ fuerit: ꝛ tenebit[i] eorum ap. si videntes iuri suo detrahi duxerint appellãdũ: qꝛ nõ illis[k] sz ptibꝰ[l] iter q̃s cã cõmissa est appellationis re=

bo. ꝛ. xxj. q. ij. foꝛs non est.

a ¶ Sicut est iusta. Hec ꝟba cũ ponunt᷑ in ꝯfirmationibꝰ ꝯditionalit᷑ itelligunt᷑. j. de ꝯfir. vti. vel inuti. examinata. ꝛ. j. de ꝯces. ꝑbẽ. qꝛ diuersitatẽ. secus si ponat᷑ in ꝑuilegio. qꝛ ꝑuilegiũ est lex ꝑuata. iij. di. ꝑuilegia. ꝛ ꝑuilegiuꝫ semꝑ dꝫ aliquid ponere. j. ꝺ ver. sig. abbate. et. j. de ꝑuile. i his. ꝛ sic ponunt᷑ i sententijs q̃s papa ex certa scientia ꝯfirmat: vt hic.

Super eo. ¶ Hec decre. hꝫ casum notabilẽ et multũ allegat᷑. Cõmunis est diuisio. Secũda ibi: hoc tuam. Abbas.

b ¶ Inter aliquos. Qui se dicunt patronos.

c ¶ Ius. Scilicet ꝑsentationẽ. vt. ꝭ. dixi.

¶ Glosa sequẽs ponit que fuerit dubitatio.

d ¶ Ordinet. ecclesiam. Hec verba ambiguitatẽ cõtinere videtur. vñ iudex credebat q ipse instituere posset clericum ꝑsentandũ qꝺ non est verũ vñ expone. ordinet. i. ꝓnunciet ordinãdã eccl'iam ad presentationẽ illius qui obtinet ius patronatꝰ ad se pertinere: tamẽ si episcopus archidiaconꝰ vel archipresbyter cõsentiret delegato: valeret eiꝰ institutio.

e ¶ An liceat. Prima questio.

f ¶ An si archip̃sbyter. Secunda questio.

¶ Glo. se. ar. ꝛ duos casus exp̃mit q̃bus illud ꝓcedit

g ¶ Archidiaconꝰ. Ar. q archidiaconꝰ vel etiã archipbr̃ põt ꝯmittere curã aiarũ. sed hoc est qñ ab ep̃o est eis specialit᷑ ꝯcessum. ꝭ. de of. archi. cũ satis. vl' cuꝫ al's hoc obtinẽt de ꝯsuetudine. ar. ꝭ. de elec. dudũ. ij. ꝛ. ꝭ. de of. archi. dilecto. ꝛ. j. de exces. prela. ad hec.

¶ Glosa ista elicit duo argumenta.

h ¶ Intẽtionis. Arg. ꝑuilegia rescripta ꝛ alia cõsimilia ad ea tm̃ extẽdi de q̃bus cogitatũ est. ff. de pac. tres fratres. ff. de trãsac. cũ aqliana. ꝛ ita intẽtio mãdãtis ꝯsiderãda est. j. de resti. spo. audita. ꝛ. j. de ꝑbẽ. cum causam. et. c. vl. Itẽ arg. q iuri nullius intendit papa derogare. xxij. q. j. ꝓ[i]mũ. j. ff. de offi. ordi. lꝫ. ꝛ. j. de deci. ex multiplici. ꝛ. ꝭ. de rescrip. ad aures.

i ¶ Tenebit. Et ita dꝫ differri executio s̄nie si ꝑ eã alicui ꝑiudiciũ gñat᷑. j. de re iudi. cũ sup ꝯtrouersia. ꝛ verũ est nisi ꝑsumptio sit i ꝯtrariũ q maliciose appellet᷑: sicut ꝯtingit i restitutiõe. j. de in integ. resti. suspicata

k ¶ Illis. Scilꝫ ep̃o. archidiacono vel archipbr̃o.

¶ Glosa ista notat tria ꝛ de vltimo remittit.

l ¶ Sz ptibꝰ int᷑ q̃s. Et ita lꝫ appellatio sit remota i lr̃is nihilominꝰ ꝑñt appellare oẽs q̃rũ interest. ij. q. vi. nõ solẽt. Itẽ no. q oẽs ꝑñt se opponere: quos negõ

fina. cũ glo. si. isti. de iure natu. ꝛ. l. j. §. sed ꝛ si. cũ glo. seruitutẽ. ff. ꝺ aq̃ plu. arcen.

diuisio

Papa nulliꝰ iuri intendit derogare.

eiū tāgit.l3 ō illis nō fiat mētio: ⁊ sunt admittēdi: alīs nō teneret appellatio inꝑposita p eos. Itē ar. ꝙ iurisdictio extēdit ad eos de qb⁹ nō est cogitatū. ō hoc dixi ſ.eo.q: q̄situm. Itē ar. ꝙ res int alios acta non nocet aliis.ſ. de re iudi. cum vbi de hoc tractat. ⁊ ꝯpetēn⁹ ibi ponit ꝯ hic.

contra.ſ. de ordi.cog. intelleximus. hic ⁊ illa ex ꝯstitiōe possessorio agit: ⁊ iō cū cā possessiōis sit priuilegiata illa semp pmo est tractāda. ⁊ ꝓuēt⁹ sup spoliatione reconuenire spoliatū non pōt nisi de alia spoliatione.ſ. de or.cog.sup spoliatione.facta ħo restitutiōe postea cognoscat de proprietate.ſ. de cā matrimonij. Illa intelleximus/ loqtur in petitorio: sed si incōtinēti ipse vellet pbare cōsanguinitatē maxime i gradu indispēsabili restitutio differtur ſm tenorē illius decr.ſ. de rest.spo.lr̄as. alis semper faciēda est restitutio in continenti.

Causaꝫ matrimonij.

divisio — In prima pte ponitur cōsultatio. In secunda responsio ibi: discretioni.

a Inuita. ⁊ iō talis cōfessio ꝑiudicare nō dꝫ xxxi.q.ij. lotharius.⁊.xv.q.vj.c.j. ⁊ si etiā spōte id cōfiteret̄ ꝓpter vni⁹ ꝯfessionē vel etiam amborū mr̄imoniū separari non dꝫ q: sepe adiuicē colluderēt.ſ. de eo q̄ cog.ꝯsang.vxo.sue. sup eo. ⁊.xxxv.q.vj.ꝯ. vlti.sed si ambo ꝯfitean̄ ⁊ fama publica cōsentit tūc pōt separari.xxxv.q.vj.si duo.q̄dā tn̄ alter intelligūt illum canonem.

b Cōfessa ē. Coram vno iudice tātum: cū talis ꝯfessio hodie non teneret.

c Ad iudicium vnius. Et male.q: non erat ibi posita illa clausula.ꝙ si non oēs ⁊c.vel alter se litteratorie non excusauit.

Glosa seq. ponit brocar.ad primā partem alleg.ix.tura.ad secundam quattuor ⁊ soluit.

d Solūmodo. Ar.ꝙ vbi aliquoꝝ pn̄tia desideratur q̄d in eoꝝ absentia agit̄ nō tenet.vt.lxiij.di. obeuntib⁹.⁊.ſ. de elec.cū in veteri.⁊.C.ō testa.si vn⁹.⁊.lxvj di.porro.⁊.lxviij.dist.corepi.⁊.ff.de trāsact.cū hi.ꝯ.si pretor.⁊.ff.de re iudi.duo ex trib⁹.⁊.C. de aduo.fisci.l.vlti.⁊.ff.de iure fi.si fiscus. Arg.ꝯ.lxiij.di.c.j.⁊.ij.et C.ō postulā.velamēto.⁊.xv.q.vij.felix. Sol.duobus modis desideratur p̄sentia alicui⁹ q̄tū ad necessitatē.⁊ sic vera est prima rubrica: vt hic.⁊.ſ.ō elec.ꝙ sicut.⁊.c.venerabilē. Item q̄tum ad honestatē vel vtilitatem: ⁊ talis absentia nō vitiat quod actum est: vt in contrarijs.⁊.xxxij.q.ij.honorantur.

e Uni⁹. Quid iuris sit qñ iudices ordiarij vl' delegati vel arbitri ferūt diuersas sn̄ias.dr̄.ſ.ō re iudi. c.vi.⁊ ibi dicet̄ de hoc.ꝯ Si ħo sunt duo iudices ⁊ alter sine altero ꝓcedat: non tenet sn̄ia vt hic. siue etiā plures ⁊ aliq̄ absente ꝓnūciāt.ff.de re iudi. duo ex trib⁹.

Glo.seq.alle.concor.signat cōtrarium ⁊ soluit.

f Recipiat. Sic.ſ. de resti.spol'.ex cōquestiōe. Ar.

Con cor. lex falsus. ꝯ.ſ3 si ts.ff.ō fur.gl. ⁊ doc.l auf.de fideius so.ꝯ.j.

Concor.l.j. ꝯ.si pleb. ff de exercitio. glo.et bar.in l.vni.ff de offi. consu.

medium est sublatum. Idem

Si cā simplr' est delegata duobus sententia vnius non tenet. Capitulū.xvj.

Causam matrimonij q̄ int. ꝯ.mulierē: et Blācachiū agitari dinoscitur: forolien.et vapicen. epis nos meminim⁹ cōmisisse qb⁹ eā viro restitui mādantibus: vir mulierē cruciatibus ⁊ flagellis adeo affecit: ꝙ inuita[a] ⁊ coacta iter se ⁊ virū suū cōfessa[b] est parētelā sicq̄ factū est: ꝙ ad iudicium[c] vni⁹ eoꝝ/ dimisit eādē: ⁊ infra. Dis.v.mādam⁹ q̄ten⁹ si inueneritis ꝙ p̄fatus.B.dictā.I. ad iudiciū solūmō[d] alteri⁹ p̄dictoꝝ a se sepasset.⁊ (q: cum cā duob⁹ cōmittit̄: sn̄ia vni⁹[e] nō tenet)ip̄m vt eandē mulierē sicut vxorē suam benigne recipiat[f]: ⁊ maritali affectione ꝑtractet: monitione p̄missa cogatis. Si q̄ tn̄ apparuerint: q̄ (postq̄ ab eo recepta fuerit) mr̄imoniū ipsoꝝ velint: ⁊ legitime possint ipetere: cām audiatis: ⁊ fine canonico termi-

netis. Idem exon̄. et vinto. epis ⁊ abbati herf. Delegatus q̄ est dn̄o impetrantis recusari potest. Capl'm.xvij.

Causam q̄ int. ꝯ.et. R. de natiuitate Agathe vertit̄ vobis fratres epi: ⁊ londoñ.epo. cōmisim⁹ terminandā. Uerum qm̄ idē. ꝯ. p̄fatū lōdoñ.epm habebat suspectū: p eo ꝙ dn̄s[g] est p̄dicti. ꝯ. ipsum amouēdum: ⁊ te fili abbas loco ipsi⁹ duximus subrogādum. Idem. A subdelegato delegati pape q̄ subdelegauit nō in totū: nō ad papā sed ad ip̄m delegatum appellari debet. Capitulum.xviij.

Cum te cōsulēte: ⁊ infra Si sup cā q̄ tibi ex nr̄a delegatione cōmittit̄ a personis[h] ecclīasticis vna vel pluribus: quib⁹ vt parcas laborib⁹ partium ⁊ expēsis cognitionē ipsi⁹ cause ⁊ testiū examinationē (sn̄ia tibi reseruata) cōmittis appellatio fuerit interposita hmōi appellationis intuitu cām ipam indiffinitā relinq̄re

Causam q̄. Cōis diuisio. Secunda ibi: verū.Ab.ss. pars hni⁹.ſ. de do.⁊ contu.causam que.⁊.ſ. qui fi. sint legi. cām que.j.⁊.ij.

divisio

Glo.se. ponit sex casus recusandi iudicem.

g Dn̄s. Ar. est hic euidēs q̄ rōnabilis est causa suspitionis si iudex est dn̄s aduersarij. arg.iij qō.v. accusatores.⁊.xj.qōe.iij. quattuor.⁊.ſ.e. insinuāte. ⁊ idē esset si iudex esset vasallus impetrātis.arg. xxij.q.v. de forma.item si sit suffraganeus impetrātis.ſ.vt lit. non cōte.accedēs. Item si esset consanguine⁹ vel aduocat⁹ extitit in eadē cā ꝓ ipso.ſ. de ap.postremo idē videt̄ ꝙ si hꝫ cōsimilē cām.ſ. de iudi.cām que inter.argu.op.ad hoc.ſ.de testi.psonas.de cā suspitionis tractabit̄.ſ.eo.suspitiōis.⁊.ſ. de ap.cū speciali. vn̄ versus Quattuor ista: timor: odium: dilectio: cēsus. Sepe solent hominum rectos peruertere sensus.

Delegatus certis ex causis recusat.

Iudex corrūpit̄ ex quattuor

Cum te. Si delegat⁹ pape cōmittit causam nō in totū ⁊ a subdelegato appellatur ad papam: per hoc non impeditur processus delegati pape.h.d. Communis diuisio. Secunda ibi: si super. Abbas.

Sūmarium. diuisio

Glosa sequens ar. ⁊ remittit.

h A psonis ecclīasticis. Id est ab audientia psonarū quib⁹ cā ꝯmissa est. Et est ar.ꝙ delegat⁹ cām cōmissam sibi subdelegare dꝫ psonis eccl'asticis ⁊ nō laicis cū laici de talib⁹ causis ecclīasticis iudicare nō debeant.ſ. de iudi.decernim⁹.⁊ decre.istā habebis.ſ.eo. sup q̄stionū.circa pncipiū: ⁊ ibi exponit̄. Sꝫ hodie est ꝓuisum in.c.statutū.in.ꝯ.in nullo. de re iu.li.vj. vbi dr̄ ꝙ illis psonis dꝫ cōmittere delegat⁹ pape q̄bus cōmittit ipse papa.⁊ q̄ sunt ille psone habet̄ ibi. in prin.

Delegatus subdelegans qb⁹ psonis hoc cōmittet.

Sūma rium. Relatū. Per litis cōte. ppetuat iurisditio. In pͣ ma ponit decisa cōsultatio. In scd̄a ibi: nos itaqȝ

a Cōtestata. Qd̄ dicit hic fm leges [rn̄sio. locū hȝ qȝ si añ lit. cōte. moriat mādator expirat mandatū vt ħ dr. qr lis nō dr cepta nisi p litis cōte. in aut. d litig. §. oēm. col la. viij. ff. rē ra. ha. āpli. fm canones nō cōsiderat tm̄ litis cōtestatio: sȝ sufficit sola citatio ante mortē mādatoris ad ppetuandū rescptū vn̄ citatōe pmissa nō finit mādatū p mortē mādātis. j. e. pr. t. c. lȝ. sȝ si citatio nō pcedat mortē stati expirat mādatū. j. de of. leg. c. vi. §. j. t ff. de. iu. om. iu. t qr qlit fiat ɔtestatio litis. habet. j. d li. cōte. c. vno. Itē si cut p libelli oblationē ppetuat actio. C. qñ li. pn. da. lit. cōtest. faciat. l. j. t. ij. q. vj. anterior. t si cut res litigiosa efficitur p libelli oblationē: vt l aut. d litig. i pn. t. C. de lit. autē. litigiosa. eodem mō ppetuat iurisditō dlegati p solā citationē vt dictū iura ˜ dic.

Citatō ppetuat iurisdictionē

Itē ca. p sequens corrigitur fm doct. ħ.

nō teneris. Vrbanus. iij. cantuarchiepō: t ei suffraganeis.

Morte delegātis non expirat iurisditio delegati coraȝ q̄ lis erat cōtestata. Ca. xix.

Relatū ē: t ifra. Nos itaqȝ cōsul. vre. r. qȝ si lis fuerit ante pre. n. obitū contestata: mādatū morte mandatoris nullatenus expirauit. Si vo añ litis cōtestationē decessit: nō ē a iudicibus q̄s delegauerat: ex delegatione hmōi procedendū. Urbanus. iij.

S: delegatus citauit ante mortē delegantis: ppetuata ē eius iurisditio. Et appellationi renunciat qui corā iudice a quo appellauit litē psequitur. Capitulum. xx.

Ratū gerimus: t infra. Sane consuluit nos deuotio vr̄a an añ obitū delegātis proposito citationis edicto: lite vero post mortem cōtest. nihilomin debeat in cā pcedere delegat. Et vtrū is intelligatur appellationi renūciasse q̄ ea interposita ad pducēdos testes inducias postulauit et demum productioni t allegationi renuncias: attestationes petijt solenniter publicari.

Nos aūt inqsitioni. t. t. r. qȝ cū in casu priori citatiōe facta negociū sit quasi ceptū t maxime si delegat nō sit certus de obitu delegātis pōt t debȝ in cā pcedi: tenebitqȝ qd̄ iusticia fuerit preuia diffinitum. In scd̄o vo casu vr̄ ab appellatione recessū: si fm ea q̄ premissa sunt: euȝ q̄ appellauerit cōstiterit pcessisse. Celest. iij.

S: cā committit trib delegatis cū clausula: qȝ si nō oēs t c. puuisȝ appareat de ipotētia tertij: duo pcedere nō pñt. Et si pcedūt nihil agūt. h. d. vsqȝ ad §. adijcimus. Ca. xxi.

Rudētiā tuā: et infra. Quito loco suppulcas informari: vtrum cū trib causa cōmittitur: ita qȝ si oms interesse nequerint: duo eā nihilomin exequant: si reus a duob tm̄ fuerit cōuocat: venire necessario teneat. Et si

b Recessum. Nō psumptionē iuris: qȝ iuri suo renūciare psumit q̄ iuri suo ɔtriū facit. j. d testi. cū venisset q̄ loquit d hoc eodē negocio: t ē eiusdē vrbani. t. j. de sp. sollicitudinē. t. j. de his q̄ fi. a ma. par. c. ex ore. vbi de hoc mlta ar. inuenies. t. j. de vi. t ho. cleri. c. vi. C. de iu. do. ipe. l. ij. t. ff. de inio. si filiꝰ. ff. d inof. test. si exhereda tus. t. l. si propo nas. §. j. et. l. xiij. dī. cū adrianus.

Prudentiā Diuiditur istō pn. i duas qōes. scd̄o simul illas soluit ponēdo rōnē de cidendi. scd̄a ibi in hoc casu. Ab.

e Prudētiā Per hāc decre. no. cautelā si qs ē excōicat t ab excōicatore absolui nō ptvl nō vult. faciat litteras ipetrari sup aliquo negocio cōtra aliū suum aduersariuȝ ad amicos iudicis: et sic poterit ab eis absolui: vt ħ dicit.

f Quito loco Primā qstionē habes. j. de nu. peti. c. prudētiā secūdā t tertiaȝ j. d ap. secundo requis. quartaȝ habes. j. de trāsac. c. pterea. ij.

diuisio

Concor. l. ꝓ uatorū C. d iuris. om. iudic. t bar. i. l. t qr. ff. eodem

diuisio Ratū. Cōis diuisio. scd̄a ibi. nos aūt. Et qlibȝ pars subdiuiditur: vt patet in textu. Ab. si.

Glo. se. declarat quare dicat quasi.

b Quasi ceptū. Ideo dicit quasi ceptū: qr qtum ad ppetuandā iuriditionē ceptū est negociū: sȝ qtū ad lit. cōtest. nō est ceptū. vn̄ legitimas exceptiōes pt ɔponere: vn̄ successor impetrantis poterit ɔuenire [illegible] mortuo impetrāte. arg. s. de rescrip. significauit [illegible] de hoc. t arg. ff. de inoffi. test. posthumꝰ. §. vlt. C. de noua. si delegatio. ff. de iu. om. iu. t qr. ibi expone [illegible] cepit p citationē: ad hoc vt faciat ad ppositū. t. j. c. licet. t. j. de offi. lega. ca. vlti.

Glo. seq. signat contrarium.

c Maxime. Hic bñ dicit: qr idē esset si esset certꝰ h missa citatiōe: quia pōt pcedere etiā si esset certꝰ de morte delegantis t negociū nō esset quasi ceptū: non pcederet: t iō pōt pcedere cū nōdū sit certꝰ t negociū sit quasi ceptū. Ar. ɔ insti. māda. §. recte. ibi innuitur qȝ si ignorās post mortē citauit. lȝ postea sciat de morte, pcedere pōt. ff. de acq. pos. fundi. §. j. t. ff. si cer. pe. l. cius q̄ in puincia. t in eadē. l. ɔtriū dr. aliud i iudicio. si eñ pcurator haberet actionē mādati officiū suum videretur ei esse damnosum.

Glo. se. tractat. q. textꝰ arguēs pmo ad negatiuaȝ scd̄o ad affirmatiuā. tertio ponit distictionē. Io. an. quā approbat. In fi. format duas. q. quas soluit.

g Teneat. Ad hāc qstionē nō vr̄ papa rn̄dere: sȝ vr̄ qȝ nō teneatur venire. s. e. cā matrimonij. t. j. d eo q̄ mit. i pos. cā rei s. cū sicut. t. ij. q. vj. §. diffinitiua. ħ. itē si plures. t. ff. de re iudi. duo ex tribꝰ. t. ff. de arbi. si in tres. t. l. seq. pterea si veniret illi duo nō possent pcedere: t iō nō esset cōtumax si nō veniret. vt. ff. de iudi. nō vr̄. t. ff. de pecul. eo tpe. t. ff. d arbi. si cū dies §. si arbiter. pterea nō videtur eē in mora q̄ se potest tueri p exceptionē. ff. si cer. peta. lecta est. ff. de vsur. sciendum. t. j. vt lit. nō cōtest. qm̄ frequēter. §. si vero aliter. ad fi. t. ff. iudi. sol. vir bonꝰ. Cōtra videtur qȝ teneatur venire: qm̄ quilibet illorū est iudex insolidū cū sit res indiuisibilis. xxiiij. q. j. loquitur. j. d. iure patro. c. j. t. ff. de bo. libe. si libertꝰ. in fi. t. ff. de fur. vie. t C. de relig. si sepulchrū. et. ff. de reli. vel qd̄. t. ff. ad. l. fal. l. j. §. si vsufructꝰ. Itē vnꝰ solus consul procedere pōt altero absente. ff. de offi. consu. l. vna. argu. C. de auc. pstā. l. vlt. §. sancimꝰ. t. ff. de exercito. l. j. §. si plures. tñ ille. §. pro vtraqȝ pte facit. et est argumen. bo. ff. de fideicommis. lib. si de legatario. §. j. et quilibet

Delegatus tertiꝰ a duobꝰ cōuocatus an venire debeat

citat' a plurib' corā duob' cō paruerit: tertio nec veniēte p se vel p lr̄as (vt solet fieri) excusāte: an duo pn̄tes in cā possint pcedē: τ eā snīe calculo^a terminare? In hoc casu talit' respōdemus: q cum aliquis delegatorum iudicum: per certū^b nūcium vel excusatorem lr̄atorie destinatū: nō ostēderit^c se int̄esse nō posse: vel al's de eodem canonice^d constare nō poterit residui procedere ad cause cognitionē nō debēt. ‡ q si pcesserit: nihil^e reputabunt̄ egisse. Illa quippe^f fuit antiqua se. apo. puisio: vt hmōi cārum recognitiones: duob'^g q̄ vni: tribus q̄ duob' libenti' delegaret: cū (sicut canones attestantur) itegrū sit iudiciū qd plurimorum^h sentētijs cōfirmatur. Mandati siquidem excedere fines probaretur si quis citra

tenet̄ saltē venire allegaturus p̄uilegiū suū. j. de apcū parati. ff. de iudi. si qs ex aliena. τ. ff. si qs i ius vo. nō ierit. l. ij. j. rn̄. Ad hoc distinguit Jo. τ bn̄ vtrū iudices sint ordinarij vl' delegati. si iudices sunt ordiarij vno absente aliq pn̄t pcedere p iura q̄ ad hoc sūt iducta cū qlibet p se insolidū habeat iurisditionē i delegatis vel arbitris secus est q: vno absente reliq nihil pn̄t facere: nec tenet qd fit ab eis. s. e. cām matrimonij. j. e. vno delegatorū. τ. j. e. ca. pri. et. ff. de re iudi. duo et tribus. lz eni qlibz eorū habeat iurisditionē insolidū. eā per se nō pōt exercere: q: loco vni' intelligunt̄: sicut si plures furant̄ vnā trabē ita q nulli' eā furat̄: τ tn̄ qlibet tenet̄. ff. ad l. aql. ita vulnerat'. in fi. si. s. de rescp. pastoralis. in fi. Et sic ptz q iste de q q̄rit ad talē citationē nō tenet̄ venire. Et si dicis q papa nō respōdet ad q̄stionē: imo bn̄ rn̄det: q: rn̄det ad scd̄am q est: vtrū duo pn̄tes absente tertio τ se nullo mō excusante/ pcedere possint: q nō debēt pcedere et si pcesserint q nihil putabunt̄ egisse: bn̄ rn̄det ad prima questionē q: scd̄a soluta itelligit̄ prima soluta. q: si nihil facere pn̄t: sequit̄ q nō tenet̄ venire: τ sic q̄si supflua relinquitur questio p̄ma. s. de rescrip. pastoralis. sic. j. de iure pa. postulasti. vbi p solutionē vltime q̄stiōis soluunt̄ p̄cedētes. sepe sic iuenies. Et sic dico q qn̄ duo citāt tm̄: τ hoc ɔstat: citat' nō tenet̄ venire in q casu loquit̄ hec decre. q: hic ponit̄ p q̄stiōe: q tm̄ duo citāt: et est q̄stio iuris: τ ego rn̄deo q nō tenet̄. Sz si tu ponas q tres sunt dati iudices ɔ te: τ duo citāt te p lr̄as suas vel nūciū. et nulla fit mētio de tertio h nō est cert' de facto: imo potes dubitare an terti' se excusauerit vl' cōmiserit vices suas illis. τ iō lz mun' caute faciant q: nō faciūt mētionē de tertio in lr̄is suis: tuti' est ire et videre an habeāt auctē a ɔsocio. τ si hn̄t bn̄ pn̄t pcedere. si vo nō habeant delegationē vel excusationē a cōsocio nō pn̄t pcedere. vt. j. ca. proxi. τ pōt agere ɔ illos ad interesse: eo q te calūniose citauerūt: nec i hoc pn̄t pretēdere errorē: cū in hoc sint certi: τ q teneant̄ ad interesse ptz de sen. excō. sacro. Sz pone q duo pcedāt ɔ istū absentē citatū: τ tertius postmodū habeat ratū qd illi fecerit: nunqd valet snīa sicut valet in electiōe. s. de elec. q sicut? Dico q nō valet snīa talis per ratihabitionē tertij cū ab initio nulla fuerit ‡ vn̄ postea ratificari nō pōt. ff. d reg. iur. qd ab initio. i fi. Itē qd si ptes ɔsentiāt vt duo pcedāt: nunqd valeret talis pcessus tertio nō veniente nec se excusante? nec credo q ptes possint illis dare illā iurisditionē. C. de iur. om. iu. l. priuatorū ɔsensus. τ. j. e. p. τ. g.

a ¶ Snīe calculo. i. finali vel diffinitiua snīa. vnde calculus multiplicit̄ sumit̄: vt ptz in his vsib'. Calculus est rō/ numerus/ snīa/ carbo. Calculus est pōdus nummus/ lapis/ ensis acutus.

¶ Glo. seq. querit τ soluit. Iterū querit τ soluit.

b ¶ Per certū nunciū: Qui sit certe τ approbate fidei. xcvij. dis. nobilissimus. Sed cui debet fieri fides q sit cert' nūci'? dico q iudicib' cū socijs: arg. ff. rem ra. ha. ne satisdatio. τ fides facienda est iudici cū sm̄ ea q corā eo pbant̄ debeat iudicare. s. de renūci. in p̄sentia. τ. iij. q. vij. iudicet. τ partibus etiā de hac delegatione vel executione dz fieri fides: q: p hoc cōstat an habeāt iurisditionē: de q facere fidē debent. j. e. cū i iure. Sz nunqd isti nuncio vel excusatori credit̄ sine lr̄is? Non credo q̄ntūcūq honest' sit vl' fidelis. j. de p batio. qm̄ ɔ falsam. τ vni testi n̄ credit̄ q̄ntūcūq honest' sit. iiij. q. iij. ‡. vnius testimonio. τ iō sequit̄ litteratorie destinatū: et ita poti' credit̄ lr̄is q̄ nūcio. hec eni est idonea pbatio q fit p lr̄as. ff. de pigno. cōtrahit̄. xviij. dis. placuit τ q dicit litteratorie destinatū: respicit vtrūq diuisiz et vel/ est expositiuū: sed nuncio iurato credit̄. j. de appel. cū parati. vbi de hoc.

¶ Glo. se. obijcit per locū a diuisione τ soluit.

c ¶ Nō ostēderit. Videt̄ q nō debeāt eos certificare: q: ipi certi sunt si nō interest hoc ɔtingit vl' q: non pōt vel q: nō vult sz in vtroq casu pcedere debēt: vt hic di. ‡. adijcim'. ergo cū certi sint certificari nō debēt. vt. ff. de actio. emp. τ ven. l. j. in fi. Rn̄. lz sciāt hoc eis denūciandū est. semp eni debet ɔstare de hoc antequā procedāt: q: posset esse q bn̄ vult interesse nec p eum stat: sed p partes q ipm ducere debēt suis expensis: q: cū suis expēsis venire nō tenent̄: vt bn̄ colligit̄. j. de vi. τ hone. cle. cum ab omni specie. de hoc ibi nota. τ est si. si mulier sciat libellū accusatiōis esse porrectū. recte tn̄ nubet dū ei nōdū est denunciatum. ff. de adul. denunciasse. circa prin. arg. ff. qn̄ dies lega. ce. huiusmodi legatum.

d ¶ Canonice. Puta p testes: vt pbet̄ absens lōge vt haberi nō possit vl' infirm'. ar. s. de cle. pegri. tue.

e ¶ Nihil egisse. Per hoc nouerl esse solutā primo loco ppositā questionē. hec solutio includit in se illi' solutionē: vt dictū est in prima notula. sic. j. de fri. et ma. τ impo. co. fraternitatis. τ. s. eo. super eo.

f ¶ Illa quippe. Interpositio est ob hoc: q: fecerat mentionē de plurib' iudicib': q: nichil facit ad q̄stionē. τ ille versiculus. mādati siquidē τc. ɔtinuat̄ p̄cedēti solutioni: τ illa clausula illa qppe τc. cōpetēti' poneret̄ post illā clausulā: mandati siquidem. τ sic essz tota continua τ planior. vel satis potest legi tota continua.

g ¶ Duob' q̄ vni. Secus in arbitris. q: pper naturalē hoim facilitatē ad dissentiendū melius cōpromittit̄ in vnū q̄ in duos: q: res fere sine exitu est. ff. d arbi. item si vnus. ‡. principaliter. τ. j. de arbi. innotuit. tn̄ si cōpromittit̄ in duob' tenet cōpromissum: τ p̄tor cogere debet illos vt si dissentiāt tertiā eligant psonā cuius auctoritati stetur: vt dicit. ‡. pricipaliter τ. j. eo. suspitionis. ‡. i.

h ¶ Plurimorum. Qd eni a plurib' q̄rit̄ sapiētib' facili' inuenit̄. xx. di. de qb'. τ p ampliores hoies perfectissima veritas reuelatur. C. de fideicommis. l. vlti.

Iudicibus pn̄tibus datis an vno absente alij pn̄t pcedē.

‡ Fa. ad hoc tex. cuz glo. i. l. magistros. C. de p fes. et medi. li. x.

‡ Concor. l. ij. et ibi bar. C. com. vtri. iu. τ. l. si mat. ‡. hoc interdictuz. C. d excepti. rei iudi.

ad fi. et lxiij. di. extra ꝯscientiam.

a ¶ Citra formā. Uer. iste pbat ꝙ duo tm̄ ꝓcedere nō debēt et citatio est de ꝓcessu. J. e. pastoralis. §. j. et J. de proba. qm̄ ꝯ falsam. et si ꝓcedant nihil egisse reputabunt. § si citauit nihil faciunt: qꝛ de toto ad ptē negando valet argumentū: et sic per hoc ꝓbātur q dicta sunt in pma notula et sic forma rescripti seruāda est. S. de rescript. cū dilecta. et qꝛ omnibꝰ iurisdictio demādatur ab oibus debet citari.

formā rescripti accepti presumēt iudicare. ¶ Clausula si non oēs poterit, sub ipotētia includit nolūtatē q̄ ad purificandā iurisditionē conuidicū. Jdē in duobꝰ dari, cū clausula ꝙ si abo. h. d. vsqꝫ ad §. sexta. ¶ Adijcimꝰ et ꝙ vbi fuerit in cōmissione appositū: vt si oēs intēē nequerit: duo eā nihilominus exeqnt. si aliqs ex ipsis cū possit noluerit intēē: duo nihilominꝰ in cā ꝓcedant lꝫ ille etiꝰ grauissime sit arguendꝰ ꝓ eo ꝙ mādatum apo. exequi subterfugiat aut cōtēnat. Jdē qꝫ ꝓ oia dicimꝰ obseruādū: in cā q̄ cōmittit duobꝰ: eo apposito: vt si ābo intēē nequerint alt nihilōinꝰ exeqt. ¶ Si reꝰ corā delegato obijcit excōicationē actori quā nō pbat infra tp̄s debitū: audit actor. si ꝓo pbat delegatꝰ absoluet actorē si excōicatꝰ est pp cām sibi cōmissaꝫ: si pp aliā ad excōicatorē suum illū remittet: q̄ si nō vult eū absoluē, delegatꝰ pape eum absoluet nisi sit de casibus pape reseruatis. h. d.

¶ Sexta nobis ꝓposita ex ꝑte tua qȯ ꝯtinebat ꝙ cū aliqbꝰ iudicibꝰ cā ꝯmittit et qñqꝫ ꝯtigit ꝙ reꝰ actori obijcit ꝙ stare nō pōt in iudicio: vtpote vinculo excōicationis astrictꝰ: si reꝰ nō velit stati eū ꝓbare excōicatū siue nō possit an actor nichilominꝰ audiri debeat donec sup eo qȯ obijcit rei veritas fuerit patefacta. Hāc dubitatiōem talit remouemꝰ: ꝙ si ille q̄ tale q̄d obijcit stati vel īfra tminū cōpetentē nō probauerit legitime qȯ intendit: actor ꝑmitti dꝫ vt sine offendiculo qlꝫ audiat. Ceterꝫ si vel ex confessione actoris vel alio

¶ Educimus.

¶ Primo ōcidit vnū casum: secūdo aliū consimilem ibi idez dꝫ Abbas.

Diuisio.

b ¶ Cū possit. Et hoc absqꝫ periculo rei familiaris: ꝙ qꝛ tūc si tenetur neglige re sua. ff. ō iudi. si longiꝰ. j. rnso.

ꝙ. Con cor. tex. in. l. ij. ff. quēad. te sta. aperi.

c ¶ Noluerit. Hoc ē quod addit et quod supradixit si oēs iteresse nequiuerint et ibi potes hoc verbuꝫ supplere iteresse nequiuerint: aut noluerint. et cetera.

d ¶ Procedant. Postqꝫ ꝯstiterit ꝙ interesse nō vult vt. S. dixi in alio casu: qm̄ interesse non possunt. S. de rescript. sciscitatus.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

e ¶ Arguendus. Jmmo et puniendus: ꝓ eo ꝙ mādatum aplicū exeq nō vult: vt. S. de rescrip. sciscitatꝰ. sꝫ qs arguet eū aut puniet, ꝯiudices? nō: qꝛ par in parē nō hꝫ iperiū. S. de elec. inotuit. et ff. ad trebel. ille a q. §. tēpestiuū. ordiariꝰ? nō. qꝛ delegatꝰ maior ē eo q̄tū ad illā cām. ar. S. e. sane. ij. et J. ō offi. or. pastoralis. §. j. supior q̄ eū puniet cuiꝰ mandatū exeq non curat. C. de tēp. ap. l. vl. §. illud. et ꝯiudices debent supiori denūciare negligentiā ipsiꝰ. ar. J. de ꝓben. graue. ad fi. ij. q. vij. ea ꝓpt. sufficit sola redargutio cū per hoc nō preiudicetur partibus: qꝛ alij ꝓcedere possunt.

f ¶ Subterfugiat. Qn̄ se excusat frustratorie.

g ¶ Contēnat. qm̄ non vult.

Continuatio diuisio.

¶ Sexta. Supra visum ē de his q̄ opponunt i ꝑsonā iudicis: nūc subijcit de his q̄ opponunt i ꝑsonā actoris. Et vsqꝫ ad §. si vero. prio ponit pncipalē questionem quā scdo soluit ibi: hanc dubitationem. Ab.

Lr̄e impetrate p excōicatū an valeant.

h ¶ Uinculo excōicatiōis. Sic vr̄ ꝙ si excōicatꝰ ipetret rescriptū tacito de sua excōicatiōe ꝙ valeat postqꝫ fuerit absolutꝰ. arg. C. de ꝑci. ipe. of. vniuersis. itez ar. ꝙ ꝑ absolutionē qs in pstinū statū reducat. ar. xxj. q. j. c. j. et. ij. et qꝛ eā sit pena nō dꝫ extēdi: sed potius restringi. J. de his q̄ fi. a ma. pte ca. qñuit. et de pe. dis. j. §. pene. ꝙ sed ꝯ. S. de eta. et q̄li. cum bone. et S. de rescrip. dilectꝰ. et J. de ap. pastoralis. Uerū est ꝙ lr̄e ab excōicato ipetrate hoc tacito nō valēt ad agēdū vel ad bn̄ficiū obtinendū vt dicūt ꝯtia: sꝫ ad sui ōfensionē obtētē puta qꝛ appellauit tūc bn̄ valēt lr̄e: lꝫ nō faciāt mētionē de excōicatiōe. J. de excep. cū inter. et c. dilecte. et c. significauerit. et c. vl. et qȯ hꝫ dicit. s. absoluāt eum et postmoduꝫ ꝓcedant locū hꝫ qn̄ post lr̄as ipetratas fuerit excōicatꝰ ab hoie vl a iure et iō eo absoluto valēt lr̄e qȯ ptꝫ ex eo ꝙ dicit nō pōt stare i iudicio: nec dicit ꝙ lr̄e nō valent: sed dic super hꝰ fm ꝙ notat. J. de excep. pia. i glo. que incipit. Sꝫ mirum.

Cor. tex. l. l. ff. de bii. cuz concor. ff. de pe.

i ¶ Statim. i. ifra octo dies. J. de excep. pia.

k ¶ Donec. Hic fuit dubitatio vtrū esset ꝓcedendū sup pncipali nō obstante exceptiōe opposita donec de ipsa excōicatiōe ꝯstaret vt simul sup pncipali: et exceptione ꝓcederetur: qȯ non debet esse. immo supcedēdū est super principali questione donec termino cōpetenti ꝓbet exceptio. J. de iudi. exhibita.

l ¶ Terminum. Et ita non plures. J. de ap. scdo requiris. et c. cū speciali.

m ¶ Cōpetētē. Hodie terminꝰ iste nō est ad arbitriū iudicis: sꝫ ifra octo dies exceptio excōicatiōis ꝓbari dꝫ die in q̄ ꝓponit nō ꝯputato. ꝙ si ꝓbata non fuerit, iudex in cā ꝓcedat: reū in expēsis actori q̄s ꝓpt hoc fecisse docuerit ꝯdēnādo taxatione ꝑmissa et vltra duas vices hec exceptio nō ꝓponat: seruato tenore decre. et q̄ excōicationē oppōit spēm ipsius et nomen excōicatoris exprimere dꝫ. vt in decret. Jnno. iiij. in q̄ oia hec statuunt. et incipit. Pia ꝯsideratioe. J. de excep. lib. vj.

n ¶ Offendiculo. i. impedimēto.

¶ Glo. seq. reci. ꝓ q. an in executionibus ꝯtestāda sit lis. et ar. ꝙ sic. in ꝯtrium allegat vnum ca. ponit quorūdam obseruantiam quam in antiqua glosa reprobat in additione approbat.

o ¶ Ex confessione. Ex loco isto satis colligit ꝙ sup exceptione dꝫ lis cōtestari inter ptes et iurari etiā de calūnia in ciuilibꝰ sed nō in spūalibꝰ sed de ꝟitate dicenda. qꝛ exceptiōes debent dari in rescriptis. J. de ꝓba. qm̄ cōtra. sicut etiā dat libellꝰ. J. de libel. obla. ignarus epō: et ad exceptionem dꝫ ille contra quē ꝓponit rn̄dere: vt hic dicit. et sic lis contestatur si negauerit: actor exceptionē tunc iurabit ō calūnia. J. de fideiusso. constitutus. et est optimum argu. C. de iura. calū. l. j. et si postea ꝑ confessionem non ꝯstiterit de exceptiōe ꝓ

Lis cōtestatō an debeat fieri sup exceptione.

s

babit illā ꝑ testes vel alio mō quo poterit: vt per istrumenta: alʼs ꝓcessus nō valeret lite non ꝯtest. j. vt lite nō ꝯte. ꝑ totū. Arg. ꝯ. j. de iudi. c. ij. ⁊ sup hac exceptōe vel alia ꝯsilʼi: vbi crimina opponunt testes ꝯpelli non debent. j. de testi. cog. delictoꝝ. quidā tñ nō obseruāt hoc in exceptionibus. ⁊ male sicut credo: qꝛ ordo iuris vbiqꝫ ē seruādus cū ꝓcedit iure ordinario. ⁊ hoc probatur. j. de ap. interposita. §. vlť. tñ iura illa q̄ dicūt φ lit. nō ꝯte. nō tenet ꝓcessus loquunt i negocijs ṗncipalibus vñ satis pōt dici φ nihilominus valet ꝓcessus in exceptionib⁹ dilatorijs et emergētibus licet lis nō fuerit in his ꝯtestata. † ⁊ nullo iure cauet φ l his ꝓcessus nō teneat ꝓtestatione omissa iuxta illā regulā. multa fieri nō debēt ⁊c. j. ō regula. c. ad apłicam. B.

f ¶ Reseruetur. xvij. q. iiij. si quis suadēte. j. de sen. excom. tua nos.

g ¶ Explorati. q. d. hoc nō videt eis ꝯmissum. ⁊ papa rñdet φ ꝯmissum intelligit tāq̄ꝫ accessoriū. ⁊ ē rñsio tacite q̄stionis: ⁊ sic absolutio ē accessoriū: qꝛ sine illa cā ṗncipalis ꝓcedere nō pōt qꝛ nō audit nisi absoluat actor. s. j. e. ṗterea. ff. ō iurif. om. iudi. l. ij. et expone explorati. i. discutiendo declarati: euidentī: manifesti et clari.

¶ Si vero. ¶ Cōtinuat iste §. ad ṗcedētem hoc ordie. Supra fuit dictū φ si excōicator nō vult absoluere actorem ad redsinōez delegati φ ipse delegat⁹ potuit absoluere ne impediatur cognitio cause sibi cōmisse sꝫ qꝛ excōicatus absoluit prestita cautōe ō parēdo iuri i illa cā ꝓ q̄ fuit excōicatus: dubitat coraꝫ q̄ iudice iste deberet parere iuri in illa cā ex q̄ iste delegatus istū excōicatū absoluit: ⁊ rñdet vt pꝫ i lr̄a. Et ṗmo ponit q̄stio incidens. Scd̄o solutio ibi: In quo.

Continuatio

Q̄libet mō[a] legitime cōstiterit eē actorē vicio excōicatiōis[b] astrictū: a iudicibus delegatꝭ s̄m formā[c] eccl'ie valet absolui: ita vt si ꝑꝑ aliā[d] iustaꝫ cām ⁊ euidentē / ab ordinario iudice vel delegato excōicat⁹ fuerit: ad excōicatorem[e] dꝫ absoluendus remitti: q̄ si maliciam adhibuerit dlegati iudices id ritu eccl'iastico libere exequātur: dūmō nō sit tale genus excōicatiōis illi⁹: cui⁹ absolutio sedi apo. reseruet[f]. Explorati[g] q̄dē iuris existit vt delegatis iudicib⁹ q̄bus pricipale cō mittit: ⁊ accessoriū cōmittat.

¶ Absolutus a delegato sup cā ꝓ qua fuerat excōicat⁹ corā excōicatore ꝑebit seu rñdebit sup illa cā: nisi sit alteri delegata: et si excōicator maliciose distulerit: delegat⁹ qui absoluit cognoscet. h. d.

¶ Si vero ab his[h] fuerit (prestito iuramento φ stabit mandato eccl'ie) absolut⁹ rursus interrogas an corā eisdē delegatꝭ vel ordinario a q̄ excōicat⁹ extitit teneat sup eadeꝫ causa ꝓ qua excōicatus fuerat rñdere et quorum debeat iudicio vel mandato stare? ¶ In quo casu. t. r. φ corā ipsis excōicatoribus[i] sup illa cā ꝓ qua fuerat excōicat⁹ stare debet et eoruꝫ seruare mandatum. Nisi specialiter fuerit illud alijs iudicibus ad se. apo. dlegatū. Qd si excōicatores maliciose distulerint[k] tunc delegati eandem iurisditionē quā in principali[l]: et accessorio[m] exercebūt. Inno. iij. rhegino archiepō ⁊ epō cephaduleñ.

¶ Si cā simplicit' delegatur tribus: duo sine subdelegatione tertij procedere non pñt. Quod si fecerint: ab eis poterit appellari. Idē si sunt da

† Hanc glo dicit hic Ab. eē singu. ad hoc φ in exceptiōibus dilatorijs nō ē necessaria litis cō. ⁊ libelli obla. et iura. de calumnia.

a ¶ Quolibet modo. Puta testibus vel istrumētis. j. de testi. c. veniens. ⁊. j. vt lite nō contest. qm̄ frequenter.

b ¶ Excōicationis. Maioris. s. qꝛ minor non repellit ab agendo nec a cōsortio fideliū. j. de excep. a nobꝭ. nec ab electiōe. j. de cle. excōi. mi. si celebrat.

c ¶ Formā. Que duplex est. j. de vb. sig. ex ṗte.

¶ Glosa sequens notat ⁊ arg. alleg. v. iura in ꝯtrium allegat. iij. soluit et bene: sed in additione ab illa solutione recedit.

d ¶ Aliam iustā cām. Secus esset si ꝓpter eandem cām que nunc delegat qm̄ nō teneret iurisditio si se excōicatuꝫ suppressit: vel si expressit a delegatis istis absolueret: nec remitteretur ad ṗmos: imo tacita veritate de alia cōmissione non valerent littere vel de processu ordinarij. arg. j. de ap. vt debitus. Lau. Sed hic non dicebatur actor excōicat⁹ ante impetrationē lr̄arum. qd̄ pꝫ ex ipsa littera et no. in glo. q̄ incipit. sic vr̄. Hoc qd̄ dr̄ in ista notula olim seruabat: hodie vero lr̄e impetrate ab excōicato bene valent: ⁊ eo absoluto ꝓceditur per eas. j. de excep. pia. lib. vj.

e ¶ Ad excōicatorē. Qꝛ isti delegati alʼs non habent ṗtātē illū absoluendi: nisi ṗmo illū excōicatorē requirant. qd̄ si nō fecerit ṗrim⁹ ordinari⁹ vel delegat⁹: tūc illū absoluere possunt ṗstito iuramēto ṗrius φ stabit mādatis eccl'ie super eo ꝓ quo prius fuit excōicatus. alʼs si stati illū absoluerēt: nō credo tpꝫ eē absolutum xj. q. j. c. pe. ⁊. C. si nō a ꝯpe. iu. l. vl. ⁊. ff. de re. iur. factū a iudice. qꝛ sub ꝯditione hoc mādat: ⁊ ita ante ꝯditionem existentē etiā absoluere nō pñt. †

† Concor. tex. cū gl. l. si qs locuples. ff. ō ima. testa.

h ¶ Ab his. s. delegatis.

i ¶ Excōicatorib⁹. Nisi ab ipsis fuisset legitime appellatū: vel nisi aliā legitimā exceptionē oppōere posset ꝯtra illos. j. eo. insinuante.

k ¶ Distulerit. s. ꝓcedē in cā illa ꝓ q̄ ille fuit excōicat⁹. Et sic vr̄ φ actor ⁊ re⁹ eodē tpe pñt litigare coraꝫ diuersis iudicib⁹: ⁊ sic ē ꝯ. C. ō sen. ⁊ iter. om. iu. auť. ⁊ ꝯseq̄nť. de hoc dixi. s. de rescp. c. vlť. hodie stādū ē decre. Inno. iiij. ō rescp. q̄ incipit. Dispēdia. lib. vj.

l ¶ In ṗncipali. Sic ecōuerso idē iuris in accessorio ⁊ in ṗncipali. ff. ō accep. ꝑ iusiurādū. §. ⁊ si fideiussori.

¶ Glo. seq. q̄rit ⁊ soluit. notat ⁊ dat site.

m ¶ Accessorio. Accessoriū vocat cām illā ꝓ q̄ fuit excōicat⁹ actor hm̄ōi cause. ⁊ sic rñdebit reo in hac cā sub iudicib⁹ delegatis q̄s ipse impetrauit si re⁹ voluerit ipsum recōuenire. j. de mu. peti. c. j. ⁊. ij. Et si ꝓ cā forsan alteri⁹ tertij ab isto reo fuit excōicat⁹ q̄d erit? nihilominus absoluēt eū ṗstito iuramēto φ stabit mandatis eccl'ie ⁊ ꝓcedēt in negocio sibi ꝯmisso ṗncipali: sꝫ i alio ꝓcedere non possent etiā si ille reus ⁊ ille actor cōsentirent: qꝛ iurisditio istoꝝ ꝓrogari ad istud tertiuꝫ nō posset cū de illo in litteris mētio non fiat cum talis iurisditio sit delegata. j. e. p. ⁊. g. in fi. Et nota φ isti excōmunicatores ꝑ negligētiā ꝑdūt suā iurisditionē tam circa absolutionē q̄ꝫ sup ṗncipali negocio. sic. j. de foro ꝯpe. l. ꝫ. ⁊. c. seq. † ⁊ ita delegat⁹ supplet negligentiam. Ar.

† Concor. §. si vero. in auť. de q̄sto. col. vj. ⁊ i auť. vt diffe. iudi. §. si tñ. coll. ix.

alterius delegati vel ordinarii sicut ordinari⁹ supplet desidiam delegati. j. de offi. ordi. significauit.

diuisio — Cum cã. ¶ Diuidit hec decre. in duas partes. nã primo recitat factũ sup quo et pro quo fuerat appellatũ secũdo cõmittit appellationis cãm ibi: fraternitati. Ab. si.

¶ Glo. se. signat summũ et soluit. secũdo querit. arg. pro et cõtra. demũ obijcit et soluit.

a ¶ Ab illis duobus tm̃. Vñ nõ tenebatur eis rñdere: nec etiã venire tenebatur. sic certũ erat ei q a duobus tãtũ fuerat vocatus. de hoc dictũ est. s. eo. c. pri. nisi velit qs venire suũ priuilegium allegaturus: ne de facto saltẽ vexetur secũdũ q hic cõtingit quia nõ obstãte tali exceptione isti duo processerũt de facto solũmodo: quia de iure non potuerunt. Sed contra videtur. j. de ap. si duob⁹. vbi tenet snia excõicationis ab eo lata qui iudex nõ erat propter contumaciã illius q appellauerat ad papã quia citatus corã metropolitano nõ comparuit. Sed hoc idest quia ille q excõicauit credebat se iudicẽ propter appellationẽ ad ipsum factã ignorãs q alter ad se. apo. appellasset. vñ tenuit snia quia ille debuit ei significare q appellauerat ad papã: et per illã probo q iste citatus tm̃ a duob⁹ ire nõ tenetur cũ illi sciãt se sine tertio procedere nõ posse: et si procedant nichil valet sic in decre. si duobus si ille sciuisset q ad papã appellasset et eo nõ obstante ipsum excõicasset nõ valuisset: vt ibi colligitur euidenter. Sed ponamus q tres sunt iudices sub illa forma q si nõ oẽs etc. tertius maliciose nõ venit nec se excusat vel nõ cõmittit: et sic alij nõ possunt procedere: quid fiet de illa causa? Arg. q pñt duo procedere. lxv. distin. si forte ad instar electionis. vt. s. de elec. q sicut. In contrarium vr q nõ pñt quia primo cõstare debet eis impotentia vel volũtate tertij. s. e. ca. proxi. et. s. de rescrip. sciscitatus: vel põt esse q habet iustã causam absentie. Quid enim si postea probaret se nõ potuisse venire iusta de causa? cassabitur qd factũ est ad instar rei absentis. j. de re iu. di. cũ Bertholdus. Itẽ qualiter possunt duo citare tertiũ cũ sit par illis. et par in parẽ nõ habet imperiũ. s. de elec. innotuit. et. ff. ad trebel. ille a quo. §. tẽpestiuum: si eñ tenetur ad eorum citationẽ venire: ergo si non veniret possent eum excommunicare: quod nõ est verũ. Ad hoc dicas q citare nõ possunt eũ vt veniat sed admonere possunt vt veniat et rogare. et si non venerit vsq ad tertiã monitionem vel rogationẽ nec aliud rescripserit: vel si dixerit se velle interesse et non venerit tũc possunt alij procedere: quia presumitur nolle venire vel nõ posse interesse † et talis presumptio habebitur pro rñsione illius. s. q nõ velit vel nõ possit venire. ar. iij. q. ix. decernim⁹. et ff. de re iu. contuma cia. et op. ar. lxv. dis. si forte. et sic statim remanet iurisditio apud alios. s. eo. c. prox. et. s. c. pri. nec obstat: si dicat se tũc non potuisse venire: quia potuit alij cõmittere vices suas vel se excusare. j. e. pastoralis. §. vlt. nec est inconueniens q vnus delegatus suppleat negligẽtiã alteri⁹ delegati. vt. s. e. c. proxi. §. sexta. sic et ordinari⁹ supplet desidiã delegati. j. de offi. ordi. significauit. itẽ talis iudex q negligit iusticiã facere facit litẽ suã. xxiij. q. j. dñs. et propter negligentiã iudex remouetur. C. de offi. pfe. orie. si quos sic et prelatus. j. q. j. §. ecce cũ honoris. merito ergo cũ constet de negligentia tertij duo procedere possunt.

Delegati tri b⁹ datis sub illa clausula q si nõ omnes etc. si terti⁹ nõ venit nec se excusat quid fiet.

† Con. cor. lex ea. cum gl. fi. C. si man. ita arg. fue. et i aut. si oẽs. C. si vt se ab here. absti.

Si cum clausula q si nõ oẽs: nõ eñ valet processus duorũ tertio incõsulto. h. d. cõprehendẽdo vtrũq intellectũ. Capi. xxvi.

Cum cã que vertitur inter montis regalis et resanẽ. archiepos: sup quibusdam decimis: panormitano et capuano archiepis et tibi fratri rheginẽ. cõmissa fuisset a nobis fine debito terminãda: predictus archieps montis regalis (sicut accepimus) ad primam panormitani et capuani archiepiorum citationẽ accessit: in quorũ psentia excipiẽdo proposuit: q pro duabus causis eorũ nõ deberet stare iudicio: tum quia ipsa cã tribus fuerat iudicib⁹ delegata. et idẽ ab illis[a] duobus tm̃ (te fratre rhegiñ. inconsulto: nec vices tuas sup hoc cõmittente) ad iudicium fuerat euocat⁹. tũ quia ante ipsorum citationẽ et noticiã litterarũ pro eadem causa nunciũ[b] suũ ad apo. se. transmiserat in quo decretalẽ alterã. pape pre. no. sibi affirmabat aperti⁹ suffragari. At ijdem archiepi exceptiones ipsius nolẽtes admittere: cõtra eũ vt rñderet interlocutoriã sententiã protulerũt[c] propter qd ad se. apo. appellauit. et infra. Fraternitati. v. mãdamus quatenus si vobis constiterit[d] predictos archiepos exceptiones predictas nullatenus admisisse[e] (nõ obstante eo qd per ipsos factũ est) decimas ipsas quib⁹ predict⁹ mõtis regalis archieps se postq̃ nuncius suus propter hoc ad se. apo. accesserat: asserit spoliatum[f] precipue cũ easdẽ tã sibi q̃ ecclẽie sue a se. apost. asserit cõfirmatas: siue per laicalẽ potentiã siue per eosdẽ iudices factũ sit: cũ fructib⁹[g] inde perceptis restitui faciatis. ‡ audientes postmodũ q̃tum de iure poteritis quicq̃d fuerit questionis.

Idem conuentui de conchis.

¶ Si duo sunt delegati cum clausula q si ambo etc. vno recusato alter solus procedere potest nec tenet processus si cũ recusato procedat. Capitulum. xxvij.

b ¶ Nunciũ. j. de ap. meminimus. et. c. ad hoc sicut. Arg. contra. ij. q. vj. §. eius hodie hec allegatio locum non habet. j. de ap. vt debitus. in fi.

c ¶ Protulerunt. Et male ex certa sciẽtia quia appellauit: vnde non valuit qd postea fecerunt.

d ¶ Constiterit. Et in absentia partis aduerse cõtumacis põt cõstare. li. non conte. j. de ap. interposita. §. viri. et hic est casus in quo potest procedi. lit. non contesta. vt patet per decre. predictam.

¶ Glosa seq. signat contrarium et remittit.

e ¶ Admisisse. Et ita videtur q in cã appellationis sufficit ostẽdere se appellasse ex cã probabili: ‡ est tñ necesse q probet cãm appellationis verã fuisse. s. j. de ap. dilecto. vñ signat contrariũ. j. de ap. interposita. vbi appellans debet probare cãm appellationis fuisse verã. et. j. de testi. ex parte ade. de hoc dicetur. j. de ap. ca. interposita. Qñ debeat probari verã fuisse vel sufficiat ostẽdere se appellasse ex causa probabili: dic vt in. c. ex parte ade.

f ¶ Spoliatum ab illis duobus iudicibus: qui mãdauerant eum spoliari.

g ¶ Cum fructibus inde perceptis. Vel qui percipi

‡ Con. cor. rex. cũ glo. i. l. quẽ admo. dũ. C. de agri. et censi. li. xj.

‡ Con. cor. l. j. §. j. et ibi bar. ff. de et a q ap. pel. dilecto. in aut. ad hec. C. de iudi.

potuerūt.j. de resti. spolia. grauis. et. xij. q. ij. nō liceat.

diuisio

Cum super abbatia. ¶ Prima pars decise narrat factum. scda diffinit ibi: q̄uis. Abbas sicu.

Ponit casum.

a ¶ Cū sup abbatia. Casus ita colligit̄ ex integra. Cā ṽtebat̄ inter cōuentū de cōchis. ꝛ. S. quōdā abbatē ipsoꝝ sup ipsa abbatia q̄ dicebat se fuisse spoliatū iniuste: post multas et varias cōmissiones obtinuit iste. S. cām cōmitti epō lexouień. ꝛ abbati d̄ becco siue vallis richerie sub hac forma vt alt̄ sol⁹ altero nolēte interesse aut etiā nō valēte mādatum apostolicū adimpleret partib⁹ in presentia iudicū ꝯstitutis. ps. R. q̄ dicebat̄ intrusus l ꝑiudiciū isti⁹. S. predictū epū recusauit trib⁹ de causis: tū q̄ idē eps cām habebat cū monasterio suo sup q̄dā ecclesia sua: tū etiā quia ipsum. R. redeūtē a romana curia non admisit ad osculū pacis: et q̄ dicto. R. dixerat ꝙ si posset noceret ei in cā illa et hoc ꝓbare volebat corā dicto abbate coniudice vel corā arbitris electis a partib⁹ dicto epo admittere hoc nolente ante integrū cause fuit ab ipso epo postmodū appellatum sed ipsi duo nichilominus interloquētes appellationē nō tenuisse dictū. S. decreuerūt restituēdū predicto. R. sup abbatia perpetuū silentiū imponētes pri⁹ appellatione interposita ab ipso abbate ne cū eo ꝓcederet. vnde cā demum peruenit ad papā: dicit̄ hic ꝙ talis sententia nulla fuit: q̄ licet abbas anteq̄ appellaret̄ ab eo solus procedere potuisset: q̄ cām interlocut⁹ est cū epo qui iā legitime recusat⁹ est appellationē propter hoc interpositā nō tenuisse: per consequētiam cōfessus est se nō posse in cā ꝓcedere: nec erat sue intētionis vt solus aliquid diffiniret. et ideo cū eo qui iam iudex esse desierat disponere aliquid non valebat potestate ac voluntate mutuo sibi aduersantib⁹ quod a duobus factum est de iure non valet.

b ¶ Iuxta formā. Que fuit vt alter sol⁹ in cā ꝓcederet altero nō valēte aut nolēte iteresse: vt dictū ē i casu

c ¶ Appellationē interpositā. Q̄ nō admisit recusationes ꝓpositas cōtra ipsum. ꝛ potest dici ꝙ ipso facto interlocutus fuit restituēdo cum ipso epo: vt dictū est. s. ꝛ imponendo silentiū aduersario post illā appellationem q̄ in integra non inuenitur ꝙ ambo super hoc interlocuti fuissent sed facto.

¶ Glosa seq. ponit quinq̄ similia et soluit.

Ipso facto multa fiūt.

¶ Confessus est. Ipso em̄ facto confessus est sicut ipso facto negam⁹ chūstū. xj. q. iij. estimāt: ꝛ ipso facto mētimur. xxij. q. v. cauete: ipso facto appellamus. j. de appel. vt nostrū. ꝛ. c. dilecti: ipso facto habem⁹ ratū. ff. de inoffi. testa. si ꝓponas. ꝛ. l. vlt. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falsus. ꝛ ipso facto renūciat q̄s iuri suo. vt. s. eo. ti. gratū. ꝛ. j. de his q̄ fiūt a ma. par. ca. ex ore. vbi plura. arg. inuenies de hoc. Item arg. ꝙ qui vnū dicit vel facit plura facit vt̄ dicit. ff. de arbi. celsus §. j. et. xj. q. iij. estimant. ꝛ c. seqūe. arg. j. de do. ꝛ cōtu. cu di= lecti. ꝛ. ff. qō me. cau. l. j.

Cum super abbatia[a] monasterij vr̄i: inter vos ꝛ S. quōdā abbatē vr̄m fuisset qō agitata: demū sup ea ad lexouień. epm̄ et abbatē de becco: nr̄e fuerant lr̄e destinate. ꝛ infra. ¶ Quāuis solus abbas anteq̄ appellaret̄ ab eo: iuxta formā[b] lr̄aꝝ nr̄aꝝ ꝓcedere potuisset: q̄ tn̄ pro eo ꝙ cum ipso epo interlocut⁹ est appellatione[c] pri⁹ ab eodē epo interpositā nō tenuisse de iure: sine ipso cū posset et nollet negocio interesse p ꝯñam cōfessus est[d] se nō posse mandatum aplicum adimplere: nec sue intētionis extitit: vt sine cōiudice suo aliquid diffiniret: ꝛ cū eo q̄ iā iudex esse desierat[e] aliqd sup predicto negocio rite disponere nō valebat: volūtate ac ptāte sibi mutuo aduersantibus. cū noluerit[f] qō potuerit/ ꝛ quod voluerit adimplere nequiuerit: ꝑ qō a duobus factū fuerat effectū nō potuit de iure obtinere. I dem archiepō toleta.

¶ Si iurisditio delegati expirat in termino peremptorio quē partibus assignauit: post congruam horam peremptorij iudex nō expectabit cōtumacē. Si nō expirat: potest expectare in diem alteram/ et iterū citare si vult. Capitulum .xxiij.

Consuluit nos. t. f. vtrū cū ad recipiēdos testes depositiones[g] publicādas eorū/ vel sententiā pferendā peremptorie citas partes ꝛ earū altera se absentat cōtumaciter die data: an circa vltimā partem saltē diei sit in negocio ꝓcedēdū: vel in die expectādū poti⁹ subsequentē. ꝛ si expectaueris vtrum cōtumax iterū sit citandus[h] cū nō fuerit die partibus

† Concor. ext. cū glo. in ver. negociorum gestoꝝ in fi. l. l. si cum tuā pecuniā. C. de cōtrahē. ꝛ cō. stipu.

e ¶ Desierat. Propter recusationes pdictas ꝛ appellationes.

¶ Glo. se. notat posse et velle ꝛc̄. alleg. v. iura. in cōtrarium alle. primo. iiij. iura. deinū quinq̄. de mum decre. cū vintoñ. et ibi remittit. Item. l. j. ff. qō cū fal. quā dupl'r soluit. alleg. postmodum duas ꝯcor. In fi. arg. ꝙ vtile ꝛc̄.

f ¶ Cū noluerit. Nota ꝙ posse ꝛ velle ꝯtraria sunt vt hic: nec valet ꝙ valere pōt. q̄ illud nō vult: nec valet illud qō vult: q̄ illud non potest valere. C. si quis alte. vel sibi. multū interest. C. de iure do. si genero. sic. s. de trāsla. inter corporalia. versus fi. ff. de mili. test. l. si miles. ff. de re. du. in ambiguo. ff. de here. insti. quotiēs. Arg. cōtra. j. de preben. inter cetera. ꝛ. c. dilectus. ij. et potius interpretāda est vt valeat q̄ vt pereat. j. de verb. sig. abbate. ꝛ. j. de priuileg. in his. Itē arg. cōtra. xij. q. ij. si quos. ff. de cōtrahen. emp. qui tabernas. ff. de lib. cā. l. j. ꝛ. l. non solū. §. j. ꝛ facit ad hoc insti. de adop. §. vlti. Arg. cōtra. s. de elec. cum vintoñ. sed ibi soluitur. Itē Arg. contra. ff. qō cum fal. tuto. l. j. §. j. vbi dicitur ꝙ licet verus tutor auctoritatem prestet cum falso tutore tamen tenet quod factum est. Sed illud ideo est. quia licet plures sint tutores tamen solus potest administrare. C. de auct. prestan. l. vlti. vel cum verus tutor scit se solumesse tutorem. si. huic est. ff. de arbi. paruit. in fi. ꝛ. j. de sen. et re iudi. ad probandum. Joan. Item arg. ꝙ vtile vitiatur per inutile. j. eo. super questionū. §. si vero. vbi de hoc. ‡

Posse ꝛ velle ꝯtraria sūt.

‡ Concor. l. j. §. pe. ff. d̄ vb. oblig. ꝛ l. s3 ꝛ si decē. ff. de ꝯsti. pe.

Consuluit. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ibi nos autem. Que subdiuiditur. nā primo distinguit ꝛ distinctionem prosequitur: secunda ibi: ne vero. determinat congruam horam iudicij: tertio ibi: porro instruit iudicem. Abbas sicu.

g ¶ Depositiones. Id est dicta ipsorum testium.

h ¶ Citādus. Uidebatur ꝙ peremptorium fuisset circunductum: vt iterū esset citandus. ff. de iudi. et post peremptorium.

a ¶ Equitate. Et quidem equū est et honestū in diē alterū expectare nec stati dz dici cōtumax. potuit qđē habere iustā cām absentie & sic reuocabit snia. j. đ re iudi. cum bertholdus. nec pretor festinare dz ad decernēdū vt iubeat possidere. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. nō tñ est necessariuz nisi velit in diē alterum expectare.

¶ Glo. seq. pmo ponit vnū qđ iudex pōt. cui sigt ɔrīu et aliud qđ non pōt. deinīz obijcit & obiecti oni sigt ɔrīu. qđ dupl'r soluit.

b ¶ Graz fecerit. Ecce quāta ptās datur iudici circa iudicia: vt possit pcer cōtumaci in piudiciū alter⁹. C. quō & qñ iu. l. j. ff. de arbi. si cum dies. §. si qs ex litigatorib⁹. nō em̄ qcqd iudicis ptāti pmittit iuris necessitati subijcit. ff. đ iudi. nō em̄ qcqd. & ē ɔ id. iij q. ix. c. vi. item lz iudex possit pcere i ferēdo sniaz termino cōstituto: nō tñ pōt ei pcere in expensis et sumptib⁹: aliodn ipse de suo restituet expēsas. C. de iudi. sancim⁹. Sz vr̄ q de iure mero teneat expectare vsqz in diē sequētē. ff. de verbo. obli. l. q̄ hoc anno. vel q saltē in supma hora diei possit iudicare. ij. q. vj. biduū. & hoc ideo. qr iudex matutino vespere et mane & meridie iudicare pōt. l aut. de iudi. §. sed debēt. col. vj. sz ɔtra vr̄. ff. de ori. iur. l. ij. §. qr. vbi dicit q incōgruū ē q iudices vespe sedeāt. stat poti⁹ auctētico. Ul' dicas q non est ɔtra: qr ibi dr̄ q incōgruū erat magistratibus hora vesptina in publico esse. et iō inuenti fuerūt qnqz viri q̄ eorū vice illa hora fungerent. & sic potius ɔcordat: & sic vsqz ad supmā horā ante noctis tenebras iudex pcedere pōt vt h in fi. dicit. honestū tñ esset iterū ipm citare ad sepandū maliciā ei⁹. si. j. de do. et cōtu. put. arg. ff. de iudi. & post edictum.

Judex an possit facē gratiā vni pti in alteri⁹ piudicium

† Concor. l. more romāo ff. đ fe. Bar. in l. aut fctā. §. tpš. ff. de pe. & l. hech. l fi. ff. đ vb. sig.

¶ Glo. se. signat ɔrīu & soluit.

c ¶ Terminū pemptoriuim. Nisi termin⁹ pemptorius sit statut⁹ ad sniam audiēdā: nō valet snia i absētia ptis alteri⁹. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. j. §. item cū ex edicto. Ar. ɔ. C. quō et qñ iu. l. ij. sz lex ista ɔ loquit cū iudex partes in psentia sua monuit vt certo termino cōparerent ad sniam audiēdā: & tunc si qua pars nō veniat reuera cōtumax est: & snia tenet: lz pemptorie p edictū non fuerit monita. alis lex loquit cū absens citatur p edictū in absentia.

d ¶ Extūc exeq. Immo vr̄ q in vltima die qua futuris priuat⁹ vel priuand⁹ ē iudicare nō possit. ff. de fer. pridie. ff. de iuris. om. iu. eum qui. Arg. contra. ff. de pe. l. vlti. sed hic vltima die sue iurisditionis tenet iudicare vt hic patet.

e ¶ Instantia. i. potestas.

f ¶ Qui male agit. vñ Horatius. Ut iugulēt homines surgunt de nocte latrones. versus

assignata pcessuz? ¶ Nos aut credim⁹ distinguendū vtrū iurisditio duret post terminum peremptorium an expiret i illo. Si durat: in diē alterā equitate[a] suadēte poteris expectare. nec erit pars ɔtumax pemptorio elapso citanda nisi gratiam[b] fecerit ei benignitas iudicātis. Si autem expiret: nisi ptes cū id nouerint se tibi pñtauerint ea hora q̄ cōgrue possis pcedē ad exequendū id pter qđ eis legitiē t'minū[c] pēptoriū assignasti extunc[d] exeq̄ poteris qđ intēdis. ne frustra iudicialis instātia[e] euanescat. ¶ Ne vero iudiciū ecclesiasticum exerceat in tenebris: qa iuxta testioniū veritat. q̄ male agit[f] odit lucē[g]. lz em̄ fm ɔsuetudinē & ɔstitutiones legitias more romano dies a medietate noctis icipiat[h] † & in medio noctis đsinat subseq̄ntis: vñ qđ i dimidiat noctib⁹ agit / pide sanxit hñduz legalis[i] auctoritas acsi q̄libet pte lucis agat nos tñ eā pcedendi horā congruaz intelligim⁹: ex q̄ possis añ noctis tenebras[k] pficē qđ icūbit. ¶ Porro discretus iudex i assignatiōe pēptorij[l] nō dz iurisditionē suā (nisi necessitas exigat) adeo coartare[m]. Idem abbati de bordellis & priori scti sepulchri.

¶ Et noua cā remouet delegat⁹ etiaz post litē ɔtestatā et ali⁹ surrogatur. Capitulū. xxv.

Insinuante R. rectore scti saldati ad audientiā nram puenit: q cum cām q̄ sup iure prochiali inter ipm et T. vertebat vigor. epo et cōiudicibus suis a nobis obtinuerit delegari: postmodū (lz fuerit i eadē qōne pcessum) tractu tpis añ diffinitiue snie calculū idez epus dictum R. i familiarem[n]

g ¶ Odit lucē. Sic. xviij. q. ij. pniciosam. vñ psumit cōtra illū q̄ occulte cōfert beneficia. j. vt ec. de. bñfi. vt nrm. xix. di. anastasi⁹ et. lxxxj. di. clericus. ff. đ ri. nup. palā. et meli⁹. l. vi. ff. đ admi. tu. nō existimo. Et tenebre apte sūt ad fabricanduz falsum. ff. de ve. inspi. l. j. §. si mulier. tñ trāsactio pt. fieri de nocte. C. de trāsac. non minorē. et testamētū. ff. đ testa. ad testamētum §. vltimo.

Falsuz apte fabricat i tenebris

h ¶ Incipiat. qtum ad ɔctus q̄ pñt fieri qualibet hora.

i ¶ Legalis. auctoritas. ff. đ fer. more romano.

¶ Glo. sequens querit et soluit. ponit opi. ɔtrariam.

k ¶ Tenebras. Quid si iudex pcessit i tenebris ad lumē cādele vel ad ɔtestationē litis vel sniam ptulit nūqd valz qđ agit? Credo q valeat pcessus lz pcedi nō debuerit dūmō aliđ nō ipediat. et pcipue si iudex honest⁹ sit: cū h nō dicat q si pcessuz fuerit nō valeat qr multa fieri nō debēt: facta tñ valent. ‡ Alij forte ɔ.

‡ Concor. l. j. §. biduū. ff. qñ ap. sit. & l. nō dubiū. C. de legi.

l ¶ Perēptorij. ff. de iudi. nonnunqz. j. de in inte. restitu. tum ex litteris.

m ¶ Coartare. j. de ap. rephensibilis. & ij. qō. vj. appellatore. ff. de excu. tu. non tm̄.

Insinuante. In prima pte ponit actoris grosa petitio. In scda sub duplici ɔditione ipsius exauditio. secunda ibi: quocirca. Ab.

¶ Glo. seq. pōit paritatē et iparitatē int iudicē & testē

n ¶ Familiarē. Familiaritas repellit iudicē sicut et testē. j. de test. in litis. nā familiaritatis affectio veritatē ipedire solet. iij. q. v. accusatores. immo tota familia recusat ppter dñm. C. si quacūqz pdi. po. l. vna sed modica familiaritas non nocet. ff. de vb. sig. late. §. amicos. & est si. j. de ap. ex insinuatiōe. & j. vt lit. non cōtesta. accedēs. & s. de rescrip. ad hec. & ff. de pcur. aut affinitate. Hic tñ aduertas q minor causa repellit iudicē q̄ testē: qr q̄libet ɔsanguinitas repellit iudicem. j. de appel. postremo. sed nō testem: qr frater testatur pro fratre. j. de presum. litteras. propterea nō inuenitur prohibitum. quia edictum de testib⁹ prohibitorium est. ff. de test. l. j. & hoc ideo quia facilius in

Judex & testis ppt familiaritatē repellūt.

veniuntur plures iudices q̄ vnus testis.

a ¶ Sine q. Qz mādabat q si nō oēs tu frat' epe cū altero ipoꝝ in cā pcedas: tūc em̄ alij nō pnt pcedere sine ipso vel suo subdelegato.i.e.eo.qm̄.§.j.

b ¶ Officialis. Et ita timeri pōt ne trahat i grē epi ⁊ sic in partē R. ar.j.de eo q mit. i possess.cau. rei ser.cū sicut.et.j. vt lit.nō ɔtes.ac cedens.ij.

c ¶ Postmo dū ē effect⁹. Sic pz q exceptio di latoria pōt ppo ni post lit.ɔtest. si de nouo inci piat ɔpetere.sic ff.de arbi.nō di stinguem⁹.§.cū dđā.⁊.ff.ō in ītro ga.ac.de eta.§. ex cā.⁊.j.de i inte grū resti.c.vlt.

d ¶ Merito. hec causa mouit istū R. vt cāz fa ceret alijs ɔmit ti ne ps aduersa ppter hmōi su spectionē recu saret illos iudi ces et ipetraret cām alijs cōmit ti coꝝ qb⁹ opor tuisset ipsūz R. postmodū litigare.⁊ ita est arg. q ds dz pꝺidere ea q pnt facere ɔ ipz sicut p ipo.arg.xj.q.j.de psona.§.ne obijciat.⁊c.ff.loca.si quis domū.§.j.⁊.j.de pcura.c.j.

e ¶ Consenserit.s.ps aduersa.nam ipe R. cogit liti gare corā eis cū in eos semel cōsenserit ⁊ ipsos ipetra uit.j.e.sup q̄stionū.⁊.iij.q.iij.offerat.⁊.iiij.q.iij.§.ven turus vr tñ q ipse R. eos possit recusare pꝑter nouā cām sicut eius aduersarius.absurdū em̄ esset iudiciū in vnā partē declinare ⁊ nō in alterā.ff.de arbi.si cuz dies.§.si arbiter.i fi.arg.ff.qd quisqz iur.l.j.⁊ merito poterant recusari pꝑter familiaritatē.ff.de aucto.tu to.qd dicim⁹.in fi.⁊.C.de his qui ad eccle.cōfu.l.vi.§. sic vbi.⁊.iij.q.v.constituimus.

f ¶ Alioqn.i.si cōsenserit litigare corā illo postq̄ sci uit illū effectū fuisse familiarē.s.e.gratū.⁊.j.de testi. cū venissent.s.ō elec.cū inter canonicos.⁊.ff.de iuris. om.iu.est receptū.⁊ si nō ɔsenserit dūmō ɔsentire ve lit nō valent iste lr̄e.vt.s.e.cū inter.Ber.

g ¶ Reuertant. Hoc iustū est vt reuertat ad eū quē iniuste dimisit.j.de ap.cū i eccl'ia.⁊ in expēsis aduer sario cōdēnabit insup.j.de ap.vt debit⁹.et.s.de resc. ceterum.et ita nota q ex noua cā superueniēte iudex potest recusari.

Diuisio Q Uerenti. Diuidit.qz in pꝑposita questione pmo ponitur prima opinio vsqz ibi: alij.secunda vsqz ibi: nos tñ.vbi ponit solutionem.l.interserendo quar tam opi.ibi: non solū. Ab.

h ¶ Et infra. Per hoc infra ɔtinet ps isti⁹.j.in ti.de vbo.sig.c.querenti.⁊ ibi dicit qđ cōtinetur per censu ram ecclesiasticam.

i ¶ Officio.s.eo.in litteris.ff.de re iu.iudex.j.de iu di.at si clerici.in fine.

k ¶ Pareat.cum effectu.s.eo.in lr̄is.⁊.j.de cleri.nō resi.relatum.

l ¶ Per equitatis semitā. Placet q media via dño pape.ar.ff.de acq.re.do.adeo.§.cū qs.vñ ɔ.Cū media sem p gaudebaz iudē fora. Ma ior enim medio grā rebus inest. et illud. Mediū tenuere beati.

Vers⁹.

¶ Glo.se.distin guit personales reales/⁊ crimia les actiōes.i pri mo mēbro sigt ɔ rium ⁊ soluit.

m ¶ Quadri mestre. In pso nali actiōe dan tur q̄ttuor men ses reo ad soluē dū.C.de vsu.rei iud.l.ij.⁊.iij.⁊ si min⁹ tps daret supplet a lege.ff ō re iud.l.iiij.§. si qs.arg.ɔ.j.de re iudi.q ad cō sultatione.et.ff. ō re iud.l.ij.vbi dr q tps illō pōt artari ⁊ elōgari a iudice. Sz illō itelligit fieri cū cāe cognitiōe et iusta de cā: al's nō dz artari.⁊ illa q ad ɔsultationez spōte recepit terminū breuiorē. In reali vero actione stari si dixerit re⁹ se velle parere snie: al's post.x.dies si nō fuerit appellatū dz snia mādari executioni.ar.l. sti.de of.iudi.§.j.Et in crimiali stati mandāda ē exe cutiōi.ar.de pe.di.j.desieant.al's incipit.adam.C.de pe.l.cū reis.sz hoc ē verū gn̄alit nisi in casib⁹ q notat xj.q.iij.cū apud. Et tps illud q̄drimestre dat a die la te snie si nō est appellatū: vel si est appellatū a die ɔfir matiōis snie.C.de vsu.rei iu.l.ij.et ɔfessus hz ɔ tps a die ɔfessionis.ff.de ɔfes.certū.§.vlti.sed si ɔfessus fue rit de crimie nō stati mādabit snia executiōi donec p nunciet crimen ɔ tpm sed i vinculo teneri dz.ff.de cu sto.⁊ exhi.reo.si ɔfess⁹.⁊.ij.q.j.nos in quēqz. Et ista supradicta clare habent p hos ɔsus. In psonali post meses quattuor. in re Protin⁹ est ois snia pficienda. Sic in criminib⁹.sed casus excipe qnqz. Cōfessus/pre gnās/iratus/⁊ insula/seruus. Hoꝝ declaratione ha bes.xj.q.iij.cum apud.in glo.

Snia i tra qd tps est execu tiōi mā danda.

Versus

¶ Glo.seq.obijcit ⁊ soluit.scđo q̄rit ar. p ⁊ ɔ soluit.

n ¶ Ad itegrū annū. Sz q̄re nō pōt exeq̄ sniam suā post annū cū iudex sp teneat sniaz suā tueri.ff. ne vis fiat ei q in pos.mit.l.j.nā iudex q̄stū ad futurū tps p spicit ptib⁹.ff.si ser.vē.egi.et.l.harū.sz lex illa loqtur de ordinarijs ne vis fiat ei.⁊c.alie due leges loquunt in seruitutib⁹ q̄ debent i futurū: sed hic loquit de de legato cuius iurisditio nō est ppetua: sed infra certas metas tpis finit sm q hic dicit. Sz pone q post sniaz vict⁹ inqetat victorē nunqd prior delegat⁹ dz aduc co gnoscere: vr per hanc decre.q sic: cum iurisditio du ret vsqz ad annum: qz non videt possessionem adept⁹

Delegat⁹ an possit cognosc.

---

admisit: sine q ᵃ alij cōiudices (sm q in nr̄is lr̄is mandabat) in cā pcedē non valebāt: ⁊ alt ipsoꝝ ɔiudicum officialisᵇ est epi supradicti propter qd ad uerse parti poterat suspectus haberi: vñ cū tam epus q̄ offi cialis pdict⁹ (vtpote quos idē R. i iudices postularat: et ipe familiaris coꝝ postmodūᶜ est effectus) ab aduersa parte pos sent meritoᵈ recusari: decisio nē ipsius cāe vr̄e petijt discre tioni committi. ¶ Quocirca māda.quat.si ē ita ⁊ (nisi post q̄ familiaris eius est effectus litigare cōsenseritᵉ coram illo) in cā sm priorū continentiam lr̄arū (ratōe pula) procedatis. alioqnᶠ partes ad prioꝝ iudi cum reuertanturᵍ examen.

I dem priori sancti fridiani.

¶ Delegat⁹ pape sniam suaz exeq̄ potest vsqz ad integrum annū.h.d.⁊ est casus singula ris. Capitulum.xxvj.

Q Uerenti qđ p cēsuram ecclasticā: ⁊.j.ʰ ¶ Si ꝓo dele gatus a nobis excōicet illum q rei iudicate parere cōtēnit: lz aliqbus videat q suo sit fun ctus officioⁱ vt vlteri⁹ non ha beat ex delegata sibi iurisdi tione pcessuz. Alij aūt dicant q iurisditio eius duret donec snie pareaturᵏ vt interim ab soluere possit parere volētez. ¶ Nos tñ p eqtatisˡ semitam incedētes: pñtiū auctē statui m⁹ vt delegat⁹ a nobis (nō so lū vsqz ad quadrimestreᵐ tps qd ad soluēdum debitū a lege reo concedit: sed vsqz ad inte grumⁿ annū) iurisditionez sibi

---

¶ Adde q si ista clausu la/si ita est nō sit i rescri ptis. il la psu munt falsa. no. Ar chi. coz di.ō ap pel.lib. vj.

qui eā statim amisit. ff. de acqui. pos. nō videtur. ar. ff. de here. vel act. vē. l. ij. §. puenisse. et §. illud. qz cū effectu peruenisse dr̄ vt ibi. Sed contra vr̄: qz functus est officio suo. s. eo. in lr̄is. et ff. de re iudi. iudex. et qz istud ad ordinariū spectat. j. de ap. cum teneamur. ite qz hic noua iuria est: et ideo noua interpellatiōe op⁹ est. ff. de except. rei iudi. l. si mater §. ij. pōt dici q̄ lz sit noua iniuria: tn̄ sequela est precedētis facti vn̄ ad ipsum spectat. arg. ff. d̄ insti. cuicūqz §. pe. aliter delusoria viderent̄ edicta iudicū. ff. ne qd̄ in loco pub. l. vlti. et. j. de ma. côtra. s interdi. eccle. c. j. et satis videtur q̄ saltē vsqz ad annum possit cōpescere ɔdictores et non patiuntur illum qete possidere: excōicando illos etiam gn̄alr̄ sed nō assumēdo aliquā cognitionez viteri⁹. Ad iudicē em̄ delegatū spectant que accidunt ante sentētiam: sed post sententiā nullā cognitionem assumere dz cū iā non habeat nisi merā executionē vn̄ non valet si cognoscere vellet vt iudex. C. de execu. rei iudi. si vt pponis: ea vo que accidunt post sn̄iam spectāt ad ordinariū: qz nō agit ex prima cā: sed ex noua.

¶ Glosa seq. reci. per. q. an excōicatum pro contumacia iudex post annum absoluat. primo et tertio arg. q̄ non. secundo q̄ sic. vltimo soluit.

a ¶ Ante litis ɔtestationē. Videt̄ q̄ si iudex delegatus ante lit. ɔtest. excōicet aliquē p cōtumacia q̄ post annū ipm absoluere non possit: sed s. j. de offi. ordi. pastoralis. vbi successor in honore et onere absoluit. item iudex cepit exercere iurisditionē suā vn̄ ppetuata est j. eo. lz. et s. e. grati. et ita post annū poterit absoluere et qn̄cunqz: qz eccl'ia nulli claudit gremiū suū. C. de sum. tri. l. vlti. Arg. s q̄ post annū absoluere nō possit. xj. q. iij. rursus. et c. qcūqz. So. dico q̄ post annū pōt illū absoluere qn̄qz et pcedere in cā. qn̄cūqz ille fuit absolut⁹: et qd̄ dicit hic q̄ post annū nō pōt illū absoluere intelligitur de eo q excōicatus fuit post diffinitiuā sn̄iam cui nō parebat vn̄ fuit excōicat⁹ iste. et talis post annū absolui non pōt ab eodē qz iurisditio expirauit in totū. et q ad executionē oīno: sed vbi qs excōicat̄ ante litis cōte. vel post litis côtesta. an̄ sn̄iam diffinitiuā semp pōt absolui qz iurisditio durat vsqz ad sn̄iam latā et executioni mandatā et infra annū post sn̄iam et ista lr̄a sic intelligit̄: si aliqs ɔtumax est q ɔuenit actiōe reali actor dz mitti in possessionē rei petite cā rei seruāde: et si contumax venerit infra annū a tpe interlocutorie late recuperat possessionē. post annū nō recuperat possessionē: sed auditur de pprietate: eodem modo delegatus vsqz ad annū suā sententiā executioni mādare potest.

cōmissam: ad exequēdū sententiā valeat exercere. sicut obseruatur in illo q ante litis[a] contesta. contumax inuenitur.

Idem cantuarien. archiepo.

¶ Delegatus pape pōt princi piū mediū et finē cause coniunctim et diuisim subdelegare. h. d. vsqz ad §. verū. Ca. xxvij.

Sup questionū articulis de quib⁹ nos consulere voluisti. t. r. q̄ p cōstitutionem nostrā[b] cōsultationi[c] Alex. pape nullaten⁹ derogat̄[d]: sed illa p istā exponit̄: immo in ista verius q in illa fuerāt p̄termissa supplētur. Ipse nāqz respondit q̄ si sup causa que alicui ex apostolica delegatione cōmittitur: a personis ecclesiasticis vna vel pluribus: quibus delegatus (vt parcat laborib⁹ partium et expensis) cause cognitionem ipsius: et testiū examinationes: sentētia sibi reseruata cōmittit[e] appellatio fuerit interposita[f]: huiusmodi appellationis intuitu causam indiffinitam relinquere non tenetur Nos aūt statuimus: q̄ licet is cui causa cōmittitur re. ap. nō possit[g] eā alijs sine puocationis[h] obstaculo delegare: si tn̄ delegatus a nobis vel iudex quicūqz[i] nō tam cognitorē q̄ executorem[k] ad aliquē certum articulum quempiam deputauerit: ab eo (nisi modum[l] excedat) non liceat appellari: dummodo[m] de partium deputetur vel recipiatur[n] assensu.

¶ Quod si delegatus a nobis

postea vo non pōt: et in hoc attēditur ista similitudo.

Super questionū. ¶ Diuidit̄ istud principiū vsqz ad §. verū. primo ponit tenorē ɔstitutionum q cōtrarie videbantur vsqz ad §. intentionis: et ibi declarat intentionem suam vsqz ad §. verum. Ab.

b ¶ Nostram Que lr̄a seqt̄. et incipit licz is cui &c. et ptēdit̄ vsqz ad §. intētionis.

c ¶ Cōsultationi. Que est. s. e. cū te ɔsulente: et ista ponit̄ statim scilz ibi si sup cā &c. vsqz ibi. nos aūt statuimus.

d ¶ Derogat̄ Immo corrigit qui interpretatur. ff. ad tertul. l. j. §. q operas.

e ¶ Cōmittit. Lit. ɔte. vt pbatur. j. §. porro. v̄. vnde forsitā.

f ¶ Interposita. ad papā. scz.

¶ Glo. se. signat̄ ɔtrā et remittit.

g ¶ Nō possit. Ar. ɔ. j. e. si. pri. i fi. Sol. vt ibi. j. e. cum. R. ad fi.

h ¶ Prouocationis. hoc iō dicit qm̄ nullus pōt committere cām appellatione remota nisi princeps: qz priuilegiū est principis. ff. a quib⁹ ap. non licet. l. j. in fi.

i ¶ Quicūqz. Ergo si ordinarius delegat aliquē articulū cause alicui ab eo appellari non potest nisi modum excedat prout sequitur in littera nec etiā recusari potest pro eo q̄ sit suspectus qd̄ verum est si de consensu partium datus sit. ff. de ap. ex consulto.

k ¶ Executorē. Executor dr̄ pprie q rē iudicatā ducit ad effectū. C. d̄ execu. rei iudi. executorē: et talis executor partes iudicis sibi vēdicare nō dz: qz non hz aliquā cognitionē. C. e. ti. si vt pponis. hic aūt impropẽ dr̄ executor q aliquē certū articulū examinat et de eo cognoscit et iō p̄misit nō tā cognitorē q̄ executorē puta de aliq exceptiōe vtrū testis sit admittēdus vel d̄ aliq ɔsili ita q̄ nullā iurisditionē habeat sz tn̄ exeqt̄ mādatū et faciat q̄ iniūctū est. et si qd̄ dubiū fuerit dz referre delegato et a tali nō appellatur nisi modū excedat: vt hic dr. Et posset forsitā dici q̄ talis auditor hz iurisditionē et coertionem. ar. j. e. ex lr̄is. et tn̄ non potest ab eo appellari nisi modū excedat. hodie vo null⁹ potest appellare ipso iure nisi ipe grauet̄ qlīscūqz sit iudex: et in qcūqz articulo pōt appellari ab eo cui cōmissa est iurisditio cū cognitiōe si aliquē ptē grauauerit. j. de ap. vt debit⁹: et iō nichil opat̄. qd̄ dicit appellatiōe remota

l ¶ Modū excedat. Qd̄ si fecerit appellatur ad delegatum non ad delegantem. j. e. §. porro.

m ¶ Dummodo. Supple nec potest recusari dūmodo &c. quod patet in §. verum. vbi papa ostendit qualiter constitutio sua sit intelligenda.

n ¶ Recipiatur assensu. hoc videbatur obuiare decre. Alexan. a contrario sensu.

¶ Glosa ista reci. per. q. quid sit litis exordium.

re si p⁹ suā sententiā vicer⁹ index tas victorē.

aut. vt nulli iu di. coll. ix. glo. s. l. si vt propo: nis. C. quō et qn̄ iu.

Delegat⁹ an possit post annū absoluere illū quē p côtumacia an̄ litez ɔtestatā excōicauit.

Con cor. no. in §. si nō p ce pta. in glo. pciptē. l

Appellationē remouet sol⁹ pnceps

Executor qs dicat̄.

Exordiū litis tripl'r dicit.

a ¶ Litis exordiū. Exordiū litis pōt appellari q̄d ad ppetuādū rescriptū citato. C. eo. gratū. ꝛ .j. eo. l3. ꝛ .j. de offi. lega. c. vlt. ꝛ .j. de fo. cōpe. ꝓposuisti. ꝛ C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. sicut in rem. vel q̄ ad faciendā rē litigiosam oblatio libelli reo insinuante. C. de liti. aut. litigiosa. ꝓprie ꝟo exordiū litis est litis ꝯte. tūc eñ pstat sacrm̄ ꝺ calūnia. .j. de iur. calū. cū cām. qꝺ dꝫ fieri i exordio litis. C. de iur. calū. l. cū iudices. et extūc id est post lit. cōtest. tenet de fructib⁹ etiā bone fidei possessor. C. ꝺ rei vēdi. certū.

b ¶ Cāe finē. i. cognitionē cum calculo snīe q̄ imponit finē cause ff. ꝺ arbi. diē aūt ff. de re iudi. l. j.

† Concor. tex. l. j. a iudice. C. ꝺ iudi. ꝛ glo. in l. sepe audiuit ff. ꝺ offi. psi.

c ¶ Prouocet. Si grauat. al's hodie añ snīam nō appellat. .j. de appel. vt debit⁹. et. c. interposita.

d ¶ Per iudicem. Et hoc probat q̄ is cui committitur litis cōtestatio ꝛ cause decisio iudex est ꝛ ab eo pōt appellari.

l ¶ Statuim⁹. Nō statuit sed cōsulēdo dixit dūmodo de partiū deputet assensu ne possit recusari. Ber.

¶ Glo. ista ponit dictū cui signat duo cōtraria successiue ꝛ soluit. demum arg. ꝛ questio. soluit.

m ¶ Assensu. Et iō postea recusari nō pōt: semel eñ iudex elect⁹ recusari nō pōt. .s. e. isinuāte. et. iij. qꝺ. iij. offerat. et xxij. q. v. horrendus: † appellare tñ possum ab eo nō tñ eū recusare. ff. ꝺ appel. ex cōsensu. ff. qui satisda. cog. arbitro. l3 sit ꝫuum: arg. .j. de re iudi. cām que. non est ꝫuū: q2 ibi fuit appellatum ꝛ qꝺ dicit ibi in cōfirmatione snīe q̄ de cōi consensu fuit cā cōmissa: illa non fuit cā ꝗre snīa fuit ꝯfirmata: sed q2 appellās non pbauit q̄ snīa fuisset iniqua. item cōtra. ij. qꝺ. vj. a iudicib⁹ sed illꝰ loquit de arbitris cōpromissarijs a quib⁹ nō appellat. C. ꝺ arbi. l. j. itē ar. q̄ assessor q̄ participat examinatiōi cause ꝛ snīb⁹. ff. de offi. asses. l. j. de ꝯsensu partiū est eligēdus. arg. hic. ꝛ. ij. q. vi. placuit. ꝛ. xj. q. j. c. iij. sed si partes nō cōueniant eligat iudex nō suspectū. ar. .j. de ap. cū spāli. ꝛ .j. c. pri. in fi. ꝛ illū recipiēt partes etiā inuite: q2 iudiciū in inuitū reddit. ff. de ꝟbo. oblig. inter stipulantē. §. j. ver. non forsan. ꝛ precedentibus verbis. §. si ꝟo. ꝛ. §. q̄n vero. Tan.

† Concor. l. si ꝑcor. ff. ꝺ adul. et. l. qꝺ si nolit. §. in facrū. ff. de edi. edic.

‡ Concor. tex. in aut. q̄ in ꝓuincia. cū not. C. vbi ꝺ cri. agi opor.

vel litis^a exordiū vel cāe finē^b: necdū totū negociū ei duxerit cōmittendū: ab ipso tanq̄ a iudice licite ꝓuocet^c cū et lis ante iudicē debeat cōtestari: ꝛ cā p iudicē^d diffiniri. ¶ Intētionis igit nostre fuit (sicut ex tenore ꝯstitutionis premisse pōt liquide deprehēdi) q̄ (vt iudicialis auctoritas liberius valeat exerceri) delegatus a nobis licite possit: et principiū et finē ꝛ mediū cause sibi cōmisse nō solū ꝯiunctim: sed etiā diuisim^e alij^f delegare. † Nō obstāte qꝺ dicit: q̄ iudex dꝫ cognoscere p seipsum in principio^g ꝛ in medio et in fine: cum anteq̄ ferat sententiam vniuersa que acta sunt in iudicio: inuestigare^h debeat diligenter.

¶ A subdelegato cum iurisditione appellari pōt: sec⁹ si sine iurisditione nisi modum excedat: tunc eñ pōt recusari. nisi dat⁹ sit de partiū cōsensu. Ab.

¶ Verū cū totā cām cōmittit alicui vel principiū aut finem ipsius: ab eo^i tāq̄ a iudice potest licite ꝓuocari. Cum autē alicui mediū tm̄ committit ab ipso tāq̄ ab auditore ꝓuocari nō pōt: nisi mandati fines excedat: ‡ vel merito^k sit suspectus. vñ ne valeat recusari ꝓuide statuimus^l: vt de partiū detur vel recipiatur assensu^m.

¶ A subdelegato non in totū appellat ad subdelegātem: nō aūt ad primū delegātē: sec⁹ si i totū. h. d. vsq3 ad. §. quē vero.

¶ Porro^n cum delegat⁹ a nobis iurisditionem suā in alium transfert^o totā: si fuerit appel-

e ¶ Diuisim. i. vnam partem vni ꝛ aliam alij.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an iudex appellationis delegat

Cā criminalis nō delegatur.

f ¶ Alij delegare. Nisi cā sit criminalis que non delegat. arg. ix. q. iij. saluo. vbi dr̄ in cōspectu omniū ꝛc. licet a principe possit delegari. xxiij. q. iiij. illud. ꝛ. ff. de testi. l. iij. §. itē diuus. vel nisi sit iudex appellationis q̄ fm leges nichil pōt delegare. C. de iudi. autē. ad hoc. fm canones secus est: de quo autem hic fit mentio cui derogatur per hanc decre. saltē q̄ delegatus quicūq3 sit vel cause principalis sine appellatione pōt cōmittere vices suas fm tenorem huius decre.

Differētiam ponit inter leges et canōes

g ¶ In principio. Istud obtinet fm leges vt iudex corā eo in principio faciat litem cōtestari ꝛ per se ferat sententiā: media ꝟo cōmittat cōsiliarijs suis: sed semel etiā audiat negociū in medio. in aut. vt defun. seu funе. defunc. §. illud. ꝛ. §. seq. colla. v. in aut. de exhi. reis. §. si ꝟo. coll. v. et. C. de iudi. aut. ad hec. fm canones aliter vt hic dicitur: item fm leges tñ suis consiliarijs cōmittit iudex examinationē: vt in dicta aut. ad hec. ꝛ in aut. de iu. §. si quis autē. colla. vj. fm canones committit. cuicūq3 vult. .j. eo. pastoralis.

h ¶ Inuestigare. Hoc nō hꝫ locū q̄n cōmittit finem.

Continuatio.

¶ Verū. ¶ Cōtinuat iste. §. ad precedētia. nā. .s. dixit papa q̄ p suā ꝯstitutionē nō intēdebat derogare cōstitutioni alexādri q2 principalis intētio sua fuit ꝓut habetur in ꝟsi. intentionis. Sed q2 posset dubitari an et q̄n posset appellari a subdelegato subijcit istum. §.

i ¶ Ab eo. Cui principiū vel finē cōmittit fm quod determinatur. .s. §. proxi. q̄n q3 ad papā q̄nq3 ad ipsum delegatum potest appellari.

k ¶ Vel merito. Supplē vel recusari nisi merito ꝛc.

Continuatio

¶ Porro. ¶ Cōtinuatur ad precedentia. .s. visum est an ꝛ quādo a subdelegato possit appellari: nūc subijcit ad quem sit appellandum.

n ¶ Porro. §. iste respicit. §. nos. ꝛ pri. ꝛ. §. verum.

¶ Glo. se. ꝓcipiū reci. p. q. ꝛ solu. scꝺo obijcit et soluit. tertio q̄rit ꝛ soluit. ponit opi. solutioni ꝯtrā cui r̄ndet.

o ¶ Trāsfert totā. Nō tñ iudicis ꝺādi licētiā cōmittere pōt l3 illud sit de iurisditiōe. ff. de iurisdi. om. iu. l. iij. in fi. nec pōt cōmittere remota appellatiōe et hoc iō q2 illā non hꝫ ex cōmissione sed a lege. C. de iudi. a iudice. ꝛ .j. e. pastoralis. j. r̄n. et. c. q̄n. vñ in aliū eā trāsferre nequit: ꝛ sic hoc saltē nō trāsfert in aliū: q2 si hoc posset subdelegat⁹ posset aliū delegare qꝺ esse non pōt. .j. de ap. cū cām. ꝓterea qualiter pōt abdicare a se iurisditionē saltē sine licētia ei⁹ a quo habet eā. vt. ff. de offi. ꝓcōsu. l. solēt. j. r̄n. cū teneat exequi mandatū ipsi⁹: etiā si sit per q̄s durū. xix. di. in memoria. ꝛ. c. di. cōtra morē. Licet eñ iudex cōmittat totā cām alicui nihilominus retinet iurisditionē licet alius habeat exercitiū illius cause. ff. de offic. ei⁹ cui man. est iurisdi. l. j. §. vlti. ff. de iurisdi. om. iudi. more. ꝛ. l. ꝛ q2. ꝛ reuocare pōt q̄n vult ff. de iudi. iudiciū soluitur. Dicas q̄ leges ille oēs que dicūt q̄ nō pōt abdicare a se iurisditionē ꝛ proxime adhoc inducte intelligunt de iudicib⁹ ordinarijs nisi re-

landū: nō ad eum[a] sed ad nos appellari debebit. ¶ Cū aūt sibi aliqd de iurisditiōe reseruat: si causa[b] sit ei ap. re. cōmissa non ad nos sed ad eū poterit de iure appellari. Uñ si forsan appellaret[c] ab eo cui media cause committit: siue cognitor vel executor dicat: vel (qđ melius est) auditor[d]: ꝓ eo ꝙ vel mādati fines excedat: vel merito[e] sit suspectus: nihilominus tñ delegatus a nobis iuxta cōsultationem[f] premissam: cām poterit diffinire: vt parcatur laboribus partium et expensis.

¶ Auditor datus sine partiū consensu recusari pōt vt suspectus non tñ sine causa. Ab.

¶ Quē vero delegatus a nobis deputauerit auditorem: neutra partium poterit recusare: nisi coram eos[g] iustam recusationis causam ostendat.

¶ Si vnus ex duobus delegatis principis cum clausula ap. re. subdelegat alteri acceptāti nō pōt acceptās subdelegare: nec ap. re. ꝓcedere: qđ tñ ante acceptationē poterat. et si ab isto fuerit appellandū appellabitur ad papam etiam si fuerit subdelegatus non in totum. h. d. ꝯm intellectum veriorem.

¶ Si vero duo sunt a principe delegati ꝛ vnus committit vices suas[h] alteri: ille nec potest[i] nec debet ap. re. procedere nec causam aliij delegare[k] ꝗuis in cōmissione facta duobus ꝯtineaꝛ expressum: vt ap. re. alter possit ꝓcedere sine re-

nūcient in totū ꝛ illi pñt qñq reuocare etiā si totā cām cōmittant: sed in delegato secꝰ est cū ꝓprium nihil habeat sed eiꝰ q mādauit. ff. de offi. eiꝰ cui mā. est iuris. l. q̄cunq. §. q mandatū. ꝛ ideo nil reseruat si totā iurisditionē cōmittit. Sed nunqđ delegatꝰ pōt cōmittere totā causam retēta sibi executiōe snie: satis vr̄ ꝙ possit ꝙ illud est ð iurisditiōe sua. sed tūc ad eū appellari nō posset qꝛ nichil hꝫ iurisditionis q̄tū ad cognitionē cause sed solā executionē vnde vlteriꝰ ptes iudicis assumere nō pōt C. ð execu. rei iudi. l. si vt ꝓponis. Tan. dixit ꝙ nō pōt: qꝛ sententiando desinit esse iudex: sed illa non vr̄ rō qꝛ ille non sententiat: et q̄tū ad executionem durat iurisditio j. e. pastoralis. ꝛ ꝯm dictū. T. delegatꝰ nō posset exequi sentētiaꝫ suam qđ falsum est. s. e. significasti. B. vide. c. si delegatꝰ. eo. ti. lib. vj.

Delegatus pōt subdelegare retēta sola executione snie.

¶ Glo. seq. signat successiue duo ꝯ̄ua ꝛ soluit.

a ¶ Nō ad eū. Cōtrariū dr̄ i lege: lex idistincte dicat ꝙ si delegatꝰ cōmittit aliā cām ad eū est appellādū. C. q ꝓ sua iuri. l. vna. ꝛ illa itelligiꝛ ꝯm istā qñ nō ꝯmittit totū vel alr̄ ꝯm leges. Itē aliud ꝯ̄riū vr̄. ff. qs ꝛ a q ap. l. j. i fi. vbi dr̄ ꝙ si iudex delegatꝰ delegat aliij cām si ab illo vltimo appelleꝛ non appellabiꝛ ad ipm q eū dedit sed ad iudicē illiꝰ qui dedit illum a quo appellaꝛ. ꝛ ita contradicit huic qđ dicit non ad eū sed ad nos. ꝛ intelligas illā ꝯm istā vt dictū est de alia. qꝛ ibi totū commisit: ꝛ ita concordat huic qñ totū commisit. C. qui ꝓ sua iuris. l. vna. vel aliter ꝯm leges ꝛ aliter ꝯm canones.

¶ Glosa seq. ponit duas opi. ꝛ primam approbat.

b ¶ Si causa sit ei. Maxime qꝛ idē est si nō sit remota qꝛ vtroq casu appellatur ad eū non ad papā: et qꝛ ipso iure hodie remota est ante sentētiā. j. de appel. vt debitus. Aliij contradicūt ꝙ si non est remota appellatio in lr̄is appellatur ad papā omisso delegato ipsius: sic potest appellari ad papam ab aliis iudicibus quolibet medio omisso qđ prius dixi verius credo. arg. s. eo. c. in prin. vsi. ꝙ si super. ꝛ c. cum te consulente ꝛc̄.

c ¶ Appellaretur ad papam.

d ¶ Auditor. Talis potiꝰ dr̄ hr̄e notionē q̄ iurisditionē. ff. de re iudi. pretor ait. in pn. ꝛ dic notionē. i. cognitionem ꝛ iurisditionem. ff. de vbo. sig. notionem.

e ¶ Merito. Supple vel recuseꝛ ꝓ eo ꝙ merito ꝛc̄.

f ¶ Consultationē premissam. Scilꝫ alexandri que ponitur in princi. versi. ꝙ si super causa. ꝛ hic interpretatur in quo casu illa intelligatur.

¶ Quē vero. ¶ Continuaꝛ potiꝰ ad §. veri. q̄ ad §. precedētē. nā ibi fuit dictū ꝙ ad hoc vt non possit recusari subdelegatꝰ seu auditor deputādus est cū partiū

Continuatio

consensu sed ne crederet aliquis ꝙ de necessitate esset requirēdus partiū consensus subijcit papa istū §.

¶ Glo. seq. tāgit corā quo cā suspitionis tractari dꝫ.

g ¶ Corā eo. i. corā delegato a papa ꝛ iō i isto casu cā suspitiōis nō ꝓbaꝛ corā arbitris: cū alꝛs gñale sit ꝙ cā suspitiōis ꝓbari dꝫ corā arbitris j. ð ap. scđo requisiuis. ꝛ. c. cū spāli. idē credo si ordinarius delegat causam.

¶ Si vo. ¶ Cōtinuaꝛ iste §. ad §. porro. nā ibi ꝓsecutꝰ fuit auctor qñ appellaꝛ ab vno delegato h qñ fuerūt duo delegati ꝛ vnus cōmisit alteri vices suas. Diuidiꝛ qꝛ pmo pōt vnū dictuꝫ. scđo ibi: qꝛ. illiꝰ rōnē assigt. tertio ibi: vñ: ponit quādā illationem. Ab.

Continuatio.

h ¶ Uices suas. simplr̄ cōmittēs vices suas totū cōmisisse vr̄. j. ð iure pa. ex lr̄is. ꝛ. j. de do. pastoralis. ꝛ ar. op. ff. de tute. l. iij. in fi. ꝛ. C. de excu. tuto l. ij. ꝛ op. ar. j. eo. venerabili. vbi est hoc expssum: qꝛ functus est officio suo vices suas committēdo vt ibi dicit.

Concor. tex. l. i. a iudice. C. ð iudi.

Concor. tex. l. i. fi. ff. de vi. triti. et oleo lega.

i ¶ Nec pōt ap. re. ꝓcedere. Hodie non hꝫ locū hoc qđ dicit non pōt appellatione remota ꝓcedere qꝛ ipso iure appellatio remota est. j. de ap. vt debitꝰ. ꝛ ita propter hoc non vitiaꝛ iurisditio istius qui recipit cōmissionem a socio: qꝛ ꝛ si vulneraꝛ sua iurisditio p alteriꝰ commissionē. releuaꝛ ipso iure vt ab illo non appelleꝛ nisi grauet p illā decre. vt debitꝰ. Aliij contradicūt ꝙ si non est remota appellatio in lr̄is appelletur ad papā omisso delegato ipsiꝰ: sicut potest appellari ad papaꝫ ab aliis iudicibꝰ quolibet medio omisso qđ prius dixi verꝰ credo. arg. s. e. c. in prin. v. ꝙ si sup ꝛc̄. ꝛ. c. cū te.

¶ Glo. seq. ponit dictū cui signat contrarium ꝛ soluit. ponit scđm alleg. duo iura in contrariū alleg. v. ponit tertium. alle. vnum capitulum: in contrarium alleg. duo iura et alia duo ad similia per conuersum.

k ¶ Delegare. Hoc eñ non potest cū sit delegatꝰ ab alio q̄ a pncipe. j. de ap. cū cām que. ff. de offi. ꝓconsu. legatus. et. C. de iudi. a iudice. nisi vbi delegatꝰ est ad vniuersitatē causarū. ff. de iudi. cū pretor. §. i. ff. qs ꝛ a quo ap. l. j. §. j. Arg. contra. j. de re iudi. cū Bertholdus sed illa non tenet in hoc p decre. pdictā. j. de ap. cū cām que. Itē hic habes ꝙ minus dignū trahit ad se magis dignū. ar. s. de tēpo. ordi. lr̄as. ꝛ. s. eo. cū sup. Arg. ꝯ̄. j. de conse. eccle. vel alta. ꝙ in dubiis. et. j. de cele. mis. cū marthe. v. pterea pōt dici. ꝛ. C. de pe. here. hereditas. ꝛ. xiij. q. ij. non extimemus. et. ff. de solu. si alieni. ꝛ. C. de ap. precipimꝰ. §. vlti. Item habes ꝙ cum res trāsit de vna persona ad aliam non transit cum suo priuilegio vel sua causa vel honore. vel onere. sic. xij. q. ij. qui manumittitur. Arg. cōtra. xj. q. j. si quis laicus. ꝛ. j. de

Delegatꝰ ab alio q̄ a pncipe: an possit subdelegare.

liquo si non possunt[a] ambo pariter interesse. ¶ Et qđ potest ex sola iurisditione sibi a principe delegata non pōt cum iurisditione sibi a cōdelegato cōmissa. ¶ Vñ si ab eo fuerit appellatū lz aliquib[b] visum fuerit q ad condelegatum valeat appellari: nobis tñ videtur q ad primum[c] dumtaxat appellādum est delegantē propter rationem superius[d] assignatā.

¶ Si delegatus pape in totū delegat non in totū: pars a subdelegato nō poterit appellare ex eo q datus sit sine suo consensu: pōt tñ recusari in ostēdēdo causam iustā corā delegato: et tūc delegatus diffiniet: a quo etiā si noluit recusationē admittere appellatur ad papā.

¶ Eius ergo[e] appellatio de q̄ tua fra. nobis scripsit si nr̄e cōstitutionis occasione ad nr̄am audiētiam appellauit: p eo q delegat[9] a nobis reseruata sibi diffinitiua snia audiētiā cause cōmisit[f] quibusdā q de partiū assensu nec dati sunt nec recepti[g] (nisi cōtra eos iustā recusationis cām ońderit vel parat[9] fuerit ońdere corā iudice delegato) nō debuit īpedire q̄minus procederent auditores. Qui etiā si tanq̄ suspecti fuissent merito recusati: delegat[9] tamen a nobis nichilominus potuisset sublato appellationis diffugio cām iudicialiter expedire. ¶ Qđ si iustā recusatiōis causam noluit admittere delegatus: sed coram suspe

pigno. ex lris. sic q̄nq̄ aliquod ius inefficax est apud vnū: ⁊ si ille mādet illud ius alij efficax est apud illum ꝫ. de elec. suffraganeis. ff. de noua. doli mali.

¶ Glo. se. ponit vnā paritatē circa quā q̄rit ⁊ remittit. scđo q̄rit ⁊ soluit. tertio q̄rit. alr̄. p. soluit. ponit opi. solationi cōtrariā quarto q̄rit alle. pro ⁊ ꝯtra. ponit opi. quam reprobat tenēs cōtrariam. Joan. an.

a ¶ Simō pñt ambo. hic ptz ex isto. §. q qñ dr̄ in cōnussione: q si ambo in cā pcedere nō potest[9] alter nichilominus pcedat q ille q nō pōt interesse pōt cōmittere vices suas: siue ergo apponatur clausula illa q si ambo vel q si nō oēs ⁊c̄. siue non apponat iudex pōt semp cōmittere vices suas cū habeat illud a lege. j. e. prox. ⁊ j. de ap. cum cām q. ⁊ C. de iudi. a iudi. Hic cōsueuit illđ q̄ri vtrū ꝯiudices teneant admittere subdelegatū a ꝯiudice suo q interesse non pōt? ⁊ vr̄ q nō: q2 tā extat ꝯditio. j. e. corā. ⁊ ibi istā q̄stionē explicabimus Sed illđ q̄rit. an inuitis partib[9] iudex possit cām alij ꝺlegare: vtiq; cū hoc hꝫ a lege vt dicūt iura p̄dicta. ⁊ j. eo. qm̄. j. rñ. ⁊ ita nulli facit iniuriā q vtit iuri suo. ꝫ. de elec. cū ecclia vulterana. Sꝫ q̄rit vtrū delegat[9] postq̄ cōmisit vices suas i totū an possit postea reuocare? vr̄ q sic. nā iudiciū soluit vetāte eo q iudicare iussit. ff. de iu. iudiciū. Dicas q si ille cui cōmisit suscepit subdelegationē ⁊ ea vti ceperit postea eā reuocare nō pōt. j. e. venerabili. si v̄o nō vult suscipe tūc posset nihilominus postea pcedere: alioqn poterit eā bñ re integra reuocare: q2 v̄ba intelligēda sunt cū effectu. j. de cle. nō resi. relatū. ff. qđ q̄s. iur. l. j. §. hec aūt v̄ba. ⁊ ita notauerūt i hac decre. Inno. iuj. ⁊ Gof. ꝫ. e. §. porro. i v̄bo illo totū: ⁊ idē dicit Inno. papa. j. e. venerabili. sed sola cōmissio nō sufficit etiā si subdelegat[9] eā receperit: nisi sequat citatio q minus eā reuocare possit. ⁊ ita sniauit Inno. vt no. in decre. venerabili. qđ ptz ex eo q mortuo delegato re integra subdelegat[9] postea pcedere nō pōt. j. e. licet. ⁊ eadē rōne mortuo subdelegato re integra delegat[9] resumit iurisditionē hac rōne: q2 iurisditio delegati re integra existēte apud subdelegatū non est plene trāslata: nec delegat[9] plene dr̄ funct[9] officio suo: nisi citatione secuta p subdelegatū: vt ptz in decre. venerabili. Tā. dixit q si subdelegatus recepit subdelegationē: postea reuocari nō p̄t. ⁊ idē dixit. b. Sed postea mutauit. vt. ꝫ. dr̄. Ordinari[9] q̄ncūq; pōt reuocare iurisditionem: in q casu intelligit illa lex: iudiciū. ⁊ ff. de offi. pcō. solēt. §. j. sed si partē iurisditionis delegatus sibi retinuit pōt reuocare. ꝫ. e. §. porro. ⁊ p. l. p̄dictā iudiciū soluit. Sꝫ pone q vn[9] delegatoꝝ cōmittit cōsocio partē iurisditionis: si ille grauauerit partē ad quē appellabit? ad ꝯdelegatum non q2 par est illi: ⁊ a pari ad parē nō appellat. ff. de ap. l. j. ⁊ ij. q. vj. anterioꝝ. §. illo videlꝫ. j. de ap. dilecti. ij. nec ꝯsocius a q appellatū est posset cognoscere: immo si hoc vellet: hoc ipso pderet iurisditionē. ꝫ. e. cū sup. Arg. ꝯ. ff. qñ ap. sit. l. j. §. sꝫ ⁊ si p̄ses. et §. precedēti. ibi appellat ab ordine et preside ad ipm p̄sidem tm̄. ar. xvij. dist. multis. ibi em̄ appellat a metropolitano ad ꝯciliū in q ipe hꝫ interesse: et ita in hoc casu appellabitur ab isto ad eū ⁊ ꝯdelegatū. Quidā dicūt q bene valet appellatio ad ipsum et condelegatū et idē ē si vn[9] cōmittit alij a suo iudice: q2 si tūc appellet ab illis appellari dꝫ ad ipm et ꝯdelegatū arg. hmōi §. p ꝯtrariū sensum Credo q i nullo istoꝝ casuū talr̄ sit appellandū. Si em̄ vn[9] vellet ꝯfirmare illud qđ fecit ⁊ alter cassaret nihil esset. Dic ḡ q ad supiorē in talib[9] est appellādū. ꝫ. §. porro. ⁊ qđ dicit ꝫ. nō ad nos. sed ad eū est appellādū: intelligēdum est qñ vn[9] solus est iudex vel si plures essent ⁊ oēs cōmittūt alij vel vni soli retēta sibi parte iurisditionis vices suas al's q̄litercūq; pmisceas semp est appellandū ad papā q̄cq̄d alij dicāt: ⁊ hoc idē dicit Lau. pp̄ter rōnes pmissas. ⁊ idē seq̄ret q vn[9] sol[9] posset pcedere qđ non est verū p̄sertim qñ cā cōmittit simplr̄ sine clausula illa q si ambo ⁊c̄. sed dicūt si esset in lris illa clausula q si ambo vel q si nō oēs ⁊c̄. tūc potest pcedere delegat[9]: q2 reseruauit sibi aliqđ de iurisditione: q2 tūc extat cōditio: q2 ille a quo fuit appellatū non dꝫ cognoscere de appellatione: sed hoc nō credo: q2 non intēdit papa delegare istis cām principalē ⁊ appellationem. B.

b ¶ Aliquibus. Scilꝫ alexā. in antiqua compilatione de ap. nos in eminenti.

c ¶ Ad primū. Q2 in totū cōmisit. ḡ a ꝯtrario si reseruauit sibi iurisditionē ad ipm delegatū debuit appellari ⁊ hoc potest respicere qđ sequitur: eius ergo ⁊c̄.

d ¶ Superius. ꝫ. e. c. §. porro. quia scilꝫ nihil remansit de iurisditione penes subdelegantē vices suas simpliciter. ⁊ ideo ad ipsum appellari non potest.

¶ Tex[9] q. ¶ Ibi. §. decidit qōnē principalr̄ ppositā. Et sic decidit tres casus. Scđo ibi. Qui ēt. terti[9] ibi. Qđ si.

e ¶ Eius ergo. Concludit ex premissis tribus. §. porro. §. quē vero. ⁊ §. si vero. ⁊ est arg. a toto in quātitate sic. j. e. proxi. §. j. et. xx. q. iij. cum simus. et hic respondet secundo articulo questionum.

f ¶ Commisit. Lite coram se prius contestata. ⁊ idē est ante litis contestationem.

g ¶ Recepti. nec poterat recusari nisi ⁊c̄.

Delegatis duob[9] dat; cū clausula q si ambo ille qui nō pōt iteresse pōt vices cōmittere

Delegatorū vnus si pdat iurisditionis ꝯsocio committit ⁊ ab eo appelletur: ad quē appellari debebit.

† De hac materia vi de bar. l. l. paulus. ff. de re iudi.

a ¶ A tali grauamine. Et reuera a grauamine: qa periculosũ est sub iudice litigare suspecto. iij. q. v. qz suspecti. et. j. de appel. cũ speciali. ‡ vñ quicquid fit post appellationem legitimã debet in irritum reuocari. s. eo. cum cãm. et hic in fi.

rius nõ põt cogere hõiem alterius fori. ff. de iurisdic. om. iu. l. vi. ff. de tu. et cura. da. ab his. l. j. et. iij. et. j. de of. ordi. pastoralis. sed nemo põt cogi vt arbitrium suscipiat. ff. de arbi. l. iij. §. j. sed postq̃ suscepit debet compelli. vt in di. §.

‡ Concor. textus l. i. aggressi. in. C. de iudi.

Pastoralis. ¶ Hoc pñs ma põ diuidi in tres ptes. naz in pma pte ponitur decisa cõsultatio. in scda ibi cõsultationi. ponit responsio. in tertia ibi: delegat⁹ quãdã instructio. Vñ capita.

b ¶ Pastoral. Delegat⁹ a papa cãz sibi cõmissam alij cõmittere voluit. ille noluit eam recipe. querit⁹ vtrũ delegat⁹ possit eũ compellere.

c ¶ Concessa. C. de iudi. a iudice. et. j. de ap. ca. cũ cãm q. et. s. eo. c. quoniam.

¶ Glo. se. reci. p q. an nõ īpedit⁹ subdeleget. ar. negatiue. sol. §. rtũ. scdõ q̃rit ar. p et. s. et soluit.

d ¶ Exonerare. Non vr̃ qꝫ iudex possit cõmittere cãm: nisi cũ iusta cã īpedit⁹ interesse nõ põt. s. e. s. p debilitate. et. s. de rescri. sciscitatus. s. de pedane. iud. l. ij.

‡ Concor. l. capitalis et ibi Bar. ff de pe. fa. qõ no. i. l. j ff. eo.

ctis euz litigare cogebat: a tali grauamine[a] licite potuit ad nostrã audiẽtiã appellare qõ: qꝫ post appel. hmõi est pũsumptũ: iudicari dꝫ irritũ et inane.

I de epo helie. ¶ Delegatus pape nisi maliciose se exoneret subdelegatuz cõpellit ad suscipiendam subdelegationẽ in coactione tñ deferet sue dignitati et psone. h. d. vsqz ad §. itẽ cũ totũ. Capitm. xxvij.

Pastoralis[b] officij. et. j. ¶ Cõsu. t. duximus rñdedũ: qꝫ cũ delegato a principe iurisditio dandi iudicez sit a lege cõcessa[c] (dũmõ ipse exonerare[d] seipsum maliciose nõ q̃rat) põt cõpellere renitentẽ[e] eo qꝫ iurisditio illa nullius videretur momẽti: si coertionẽ[f] aliquam nõ hñet. ¶ Delegat⁹ tñ dꝫ sollicite puidẽ: vt si psonis superiorib⁹[g] (exigẽte necessitate) negociũ duxerit delegãdũ in coactionib⁹ inferendis dignitati deferat et persone. ‡ ¶ Delegatus pape sicut põt cõmittere totã cãm: ita põt citationẽ: et punire cõtẽnentem acceptare. h. d. Ab.

¶ Itẽ cũ totũ negocium alij possit cõmittere delegatus sicut supi⁹ est expssum: citationis[h] officiũ põt cuilibz (discretiõe[i] puia) demandare: ac punire[k] merito cõtẽptorem.

¶ Si papa scienter pmisit appel. interpositã a suo delegato dato cũ clausula ap. re. iurisditio primi delegati est iterum suspẽsa quo ad executionẽ. h. d. fm verũ intellectum.

¶ Preterea postulasti si cuz a snĩa lata auc̃te lr̃arũ nr̃arũ in q̃bus ap. est ĩhibita: fuerit appellatum et lr̃e post appellationem ad iudices alios emanauerint an ad mãdatũ posteriorũ iudicũ: executio snĩe a priorib⁹ delegata debeat retardari: vt priores iudices ipam neqꝫ p se neqꝫ p alios exeq̃nt. ¶ Nos aũt indisi. t. t. r. qꝫ cũ appellationis cãm ex certa scia[l] iudicibus alijs pmittim⁹ cogscẽdã: appellõnẽ videmur recipe: ac iurisditionẽ priorũ iudicũ reuocare ‡ vt iteri executio snĩe suspẽdat donec appellationis merita plen⁹ sint discussa[m]. et infra. ¶ Ordinarius

f ¶ Si coertionem. Iurisditio sine coertiõe nulla est. ff. de offi. eius cui mã. est iurisdi. l. vlt. et. j. ca. pxi. verũtamen verbũ coercẽdi maiorẽ ptinet aiaduersionem. ff. de offi. pcõ. meminisse. in fine. imo q delegat precipit. C. q p sua iurisdi. l. vna in princi. et preceptũ necessitatẽ habet. xliij. q. j. quod debet. et inuit⁹ quis delegatur. ar. ff. de mu. et ho. mũerũ. §. indicãdi. C. de aduo. diuer. iu. sancimus. in fi.

g ¶ Superiorib⁹. Puta in dignitate cõstitutis. s. eo. sane. l. dis. cõtumaces. xl v. dis. cũ brũs. et. j. de ma. et obe. per tuas. et. ij. q. viij. quisqs. Et hodie delegat⁹ pape nõ põt sub delegare nisi illis psonis q̃bus papa delegat de q̃b⁹ in. c. statutũ in pñ. de rescps. lib. vj. Ab.

‡ Concor. text. l. l. j. cũ ibi no. ff. ad turpil.

ff. de iudi. l. vlti. ar. j. de testi. in noĩe dñi. qõ nõ est verũ imo cũ de iuria bñficio hoc habeat põt pmittere vices suas. ff. de offi. ei⁹ cui mã. ẽ iur. l. j. et. s. c. pxi. et. j. e. qm̃. Sed nunquid stati credẽdũ est iudici cũ scribit se non posse interesse: nõ vr̃ nisi de hoc pstet. vt. s. e. c. prudentiam. j. rñ. si eñi crederet passum cuilibz iudici q̃libz se posset maliciose exonerare cũ vellet. ar. ff. de va. mu. l. j. et. l. hoz. ar. §. j. de re iu. cũ sup. l pte decisa. So. nõ ẽ p̃sumẽdũ qꝫ iudex maliciose cãm pmittat. dubia eñi in meliorẽ ptẽ debem⁹ interptari. j. de re. iur. estote. et. ff de reg. iur. semp in dubijs. et de q̃bz p̃sumendũ ẽ bonum. nisi ꝯtrũ appareat. et. s. de scru. ca. vno. et. j. de p̃sump. dudũ. et si qs dicat hoc factũ in fraudẽ: illud dꝫ pbare. ff. de pba. quotiẽs. §. qui dolũ.

e ¶ Renitẽtẽ. Sic pꝫ qꝫ aliqs pellẽdus est inuitus suscipe iudiciũ: etiã homo alteri⁹ fori. C. qui p sua iurisdi. l. vna. circa fi. ff. de mu. et ho. munerũ. et iudicandi necessitas: nisi aduocatus q nõ põt cogi alibi q̃ in suo foro suscipere iudiciuz. C. de aduoca. diuer. iudi. sancim⁹. in fine. et hoc in delegato a pncipe. sz ordina

h ¶ Citatiõis officiũ. Ar. a toto l ꝗtitate. ar. s. e. c. pxi. §. eius q. et. ix. q. iij. cũ simus. in prin. ‡

i ¶ Discretiõe. Que est mater oim ṽtutũ. s. de offi. custo. c. j. et. j. q. v. psentium.

k ¶ Punire. s. §. pxi. et. s. eo. sane.

¶ Preterea. ¶ Primo ponit consultatio secundo ibi: nos autem. responsio. Ab.

l ¶ Ex certa scia. Certã itelligo si in lr̃is appellationis fit mentio de pcessu cause et de appellatione interposita et de exceptiõe pposita. et hoc est verũ qñ appellatur a grauamine añ snĩam. j. de ap. vt debit⁹. sed si appellat a diffinitiua snĩa ibi non est necesse dicere nisi appello ab iniqua snĩa a tali iudice lata. et de tali appellatiõe hic fit mentio. ff. de ap. sed et si apud.

¶ Glo. seq. q̃rit opi. ponit: et scdo am approbat.

m ¶ Discussa. Sub confirmatione vel cassatione. Sed pone qꝫ iudices appellationis pronunciauerũt male appellatum et sic confirmauerunt sententiã latam: quero quis mandabit sententiam executioni? vtrum primi iudices vel secundi? Quidam dicunt qꝫ

‡ Concor. text⁹. i. l. q̃ de tota ff. de rei. ven.

primi. ar. sumentes ex illa lra: interl executio snie suspedat. sed vr q coram iurisditio sit reuocata ex eo q di cit iurisditionem prior iudicum videmur reuocare. arg. C. de epis. audi. in aut. si qs litigantium. et io melius vr q secundi iudices debeant eam mandare executioni: vt dicit T. et q scdi hoc facere debeant vr qr si iudices appellationis confirmarent sniam vltima die anni a tpe appellatois ptz q pmi iudices non pnt eam de mandare executioni cum iurisditio sua q ad oia expirauerit. s. e. q renti. sz illud e verum vbi non est appellatum. sicut videmus q iudices appellatois an diffinitiuam sniaz si pnunciauit appellationem legitimam: pcedunt postea in pncipali. j. de ap. vt debit. et c. cu in eccla. et etia ide est in diffinitiua qnq. C. de re. cre. l. gnalit. §. et si iudex. sic dicendu e q illi q confirmant diffinitiua sniaz debent face qd supest ad faciendu. sz siue pmi siue scdi hoc faciant no refert qstu ad effectu snie: si pmus iudex fuit ordiari satis pt dici. q exeqtur ipe sua sniam cu sua iurisditio sit ppetua. sz vr q scds iudex debeat potius eam exeq: qr ex scda snia agit p actione in factuz et no ex pma vt no. j. e. cora. et ff. de his q no. Ifa. l. furti. et ideo iudex ap. eam dz exeq non pmus. et io potius scdus q primus dz exequi. ar. a toto in qritate.

el postea questio falsi: vt ibi. Mixta dr executio q hz cognitione anexa: vt cu papa madat alicui restitui re sua: vel madat alicui dari bnficiu: cora tali executore admittunt legitime exceptoes qstucuq absolute scribat. s. e. ex pte. ij. et xxv. q. ij. et si non cognitio. et. s. de rescript. si qn. et c. cu adeo. et s. d eta. et qli. accepimus. Et no. q a mero executore no appellat nisi excedat moduz executois. C. q ap. no recipi. ab executore. et j. de re iudi. q ad consultatione. in fi. et. ij. q. vj. sub illo. §. sunt qdam. h. ab executore. et s. c. pti. §. veru. et §. fe. sz ille non dr ppe executor sz auditor vt ibi dr. sz a mixto executore bene appellat si non admittat legitima exceptione: vl als partes grauauerit j. de ap. dilecto. et c. vt debit. s. de eta. et qli. c. accepimus. Ite no. q no sp obediendu est iudici si euidenter iniquu est mandatu ipius: siue contra ius. xxiij. q. j. qd culpat. et xj. q. iij. no sp. et duobus. c. seq. et l. di. siqs ppostera. secus si als fuerit iustu. xxiij. q. v. lex etna. et c. cu minister lz no sit obediedu iniq pcepto iudic. vt dicut iura h. pxi. sigta. hs pceptu ia no dr iniquu: imo iustu e. l. d rigo re iur inductu: et io est exeqndu. na ex q snia lata e lz iniusta et contra ius lingatori a q no e appellatu elapso decenio d iur rigore madada e executioni. ar. C. vt lit. pen. l. vlti. spotanea eni appellatois omissio turpitudine purgat q snie ierat. ar. ff. d pdi. ob tur. cau. l. si ob turpe. vl si appellauit secudo et succubuit. et hs et de rigore iur itroductu e. nec lite dz refricare snia lata vt ali qs sit litiu finis. j. de do. et ptu. fine. et c. venerabil. si p iuria iudic sit dnat pqrat de ipo. j. d emp. et ve. si ve ditou. C. de euic. emptor fundi. ff. de euic. si p imprudetia. et insti. de obli. q ex quasi delic. in pnci.

Execu- tio mixta.

ad mandatuz delegati exeqt sniam etia si sciat ea iniusta.

¶ Qr vo sepe cotingit: q execu tio sententie ordinario demadat: qsiuisti: an si ipsam iniustam ee cognouerit debeat ea executioni mandare: an sit ei potius subsistendu? ¶ Attendentes itaq q no cognitio sz executio tm demadat eidem rndemus q cu ordiarius teneat obseq delegato: et si sciat[a] sententia illa iniusta: exeq nihilominus tenet[b] eandez: nisi apud eu effice possit vt ab hoc onere ipm absoluat: et lfra. ¶ Delegat q ipedit die statuta pcedere pte hoc pcurate puniet et quatu ad die illa cam committet. ap. re. l odiu pcuratis nisi pter negociu pogct. h. d.

¶ Cu aut sepe cotigat ad die qua iudex delegatus a nobis partibus assignauit: eaz altera pcurate vt negociu pogeat: iudicem ipm a rege[c] vel archiepo euocari. ¶ Nos peruersoru volentes malignitatibus obuiare: decernimus vt si delegato constiterit hoc fuis-

Appellari an possit ab executore.

Iudici no sp e obediendum.

diuisio. ¶ Qr vero. Primo ponit consultatio. secundo ibi: attendentes. responsio. Abbas.

¶ Glo. seq. distiguit meru executore et mixtu dices qd sit vterq: et an cora eis excipiat vel ab eis appelletur Et in mero subdiuidit inter sniam iniusta et nulla. Finis reci. p obiec. de iniusto pcepto cui no est paredu. et c.

Execu- tio mera.

a ¶ Et si sciat. Ad intelligetia eius qd h dr no. q e executio mera et est executio mixta. Mera executio dr qn ptibus pntibus cognitu est de ca ab alio et ille madat alicui q sniaz sua exequat. C. de execu. rei iudi. executorem. talis executor no dz audire exceptioes: et de tali executioe h loqt. et C. de execu. rei iu. si vt pponis. et j. de re iudi. decetero. et ff. de iu. si ptor. j. rn. vbi sniatuz fuit contra absente. et expone si sciat illa sniaz lata iusta. i. contra ius lingatoris lata qr sup hoc nulla hz cognitionez ideo dicit et si no cognitio sz executio. et c. vn illa dz tm simplr madare executioni: sec si sciat illa nullaz vt si esset lata auctore falsaru lraz. j. de fal. sup eo. vn iudex delegatus no habeat iurisdione. vel p falsa instrumenta vel p dolu aduersarij. et ista obijciant cora executore isto. supsedere dz executioni dumo maliciose vel calumniose hmoi no pponant. et tuc refert negociu superiori. j. de re iudi. decetero. et s. e. si qn. et C. si ex fal. istru. iudicati. et ff. de iudi. si ptor. §. marcell. si executor talis esset ordinarius et deputat executionibus sniaru: dz admittere tale exceptione: vt dicit. l. si ptor. §. marcell calumniose io dixi. qr si hoc esset no debet referri executio. C. ad. l. cor. de fal. l. ij. vbi crime falsi obijciebat ca morade solutiois. et io executio non differt cu salua sit

¶ Glo. seq. arg. contra hugone.

b ¶ Tenet eade. Arg. contra hugo. et eius seqces q dicut q iudex no dz ferre sniaz fm allegata si hat pscia z lesam in contriu: sz dz ca alij delegare. † sz si no posset alij delegare cu sit subdelegatus a delegato. qd fiet fm eu trepidauerut timore vbi no erat timor. pnunciet g in noie dni fm allegata et deponat psciam lesaz. iij. q. vij iudicet. et iudex q contra cosciam aliqd facit in grauamen partis punit: vt in decre. Inno. iiij. j. de sen. et re iudi. cum eterni. lib. vj. Ber.

† Contra. cuz hac opi ni. glo. melior. ter. de iur. gl. et Bar. l l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. psi.

¶ Cum autem. Cois diuisio. scda ibi. nos. Ab.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

c ¶ A rege. Si. xviij. di. si epus p hoc ptz q hec clausula si no oes. et c. no spectat ad tpales impotetias: qa fm hoc iudex q qnq no posset interesse no posset alij committere vices suas: sed videt q iudex iste potius teneatur obedire mandato pape q archiepiscopo vel regi. vt. xj. qo. iij. qui resistit. ff. de re iudic. contra pupillum. sed cum vtriq possit obedire diuersis temporibus vel etiam eodem vtriq obedire tenetur. ff. de oper. liberto. duorum libertus. immo propter plus

ptis cõmoda põt deserere iudiciũ.ff.de iudi.si lõgius.
a ¶ Glo.seq.recita.per.q.quã quadrupliciter soluit.
a ¶ Puniat. Forte ad interesse vel põt ei imponere multã.i.penã pecuniariã.C.de spoz.l.ij.vel ad arbitrium iudicis ex q̃ pena statuta certa sup hoc nõ est.§. eo. de causis vel excõicet illuz. qꝛ impedit iurisditionẽ iudicis. vt §.e.c.j.ꝛ ca. preterea.
b ¶ Neutri parti suspecte. Hoc semp est faciẽdũ.j.de appel.cum speciali.
¶ Glo.seq.obijcit ꝛ dupl'r sol.
c ¶ Appellatione remota.ȝ.§.c.pri.si vo. et §.nos aũt.et.ff.a q̃.ap.nõ lz.l.j.i fi. Dic φ ipãle est hoc vt iudex delegatus possit committere cãm remota appellatione i odiũ illi⁹ q̃ ꝑcurauit absentiã iudicis: sꝫ hodie hoc locuz nõ hꝫ † qꝛ appellatio ipso iure remota est. vñ nullus põt appellare ab aliq̃ iudice nisi grauet.j.de ap. vt debitus. Uel dic φ nõ cõmittit ap.re.sed auc̃te hui⁹ decre.delegat⁹ ꝑcedit ap.re.ꝛ statutũ fuit in casu isto φ subdelegat⁹ ꝑcedit ap.re.in odiũ illi⁹ qui ꝑcurauit absentiã delegati. ita nõ est cõtra.qõ satis p hãc decre.ꝛ eodẽ mõ intelligitur.j.e.cũ.R.vbi dr̃ φ delegatus cãm cõmittit ap.re. sed illud fit ex p̃cepto pape nõ p cõmissionẽ delegati: qꝛ delegat⁹ nichil committit vbi iudex elect⁹ ꝑcedit ap.re. auc̃te illi⁹ decre.cũ.R.ſm tenorẽ pumaꝝ lr̃arum.B.

Ex litteris. ¶ Primo ponit decisa facti narratio: scdo casus cõmissio ibi:mãdamus q̃ distinguit:ꝛ scdm membrum prosequitur ibi:si vero. Abbas.
b ¶ Ex lr̃is. Casus. Inter.A.pbr̃m ꝛ canonicos scẽ iustine cõtrouersia ṽtebat sup canonicatu scẽ iustine p̃mo fuit cã cõmissa ad petitionẽ canõicoꝝ scẽ iustine p̃miceꝛio grãdeñ.ꝛ plebano scẽ sophie sup eo φ idem pbr̃ se clericũ ipsi⁹ eccl'ie asserebat:scdo ad petitionem a.pbr̃i ipetrate fuerũt alie lr̃e archipbr̃o padua.i q̃b⁹ de p̃oꝛib⁹ vt dicebat̃ mẽtio nõ fiebat tandẽ archipbr̃ paduan⁹ qꝛ clerici scẽ iustine nõ recipiebãt illũ pbr̃m in sociũ ꝛ in fratrẽ:illos excõicatos fecit publice denũciari postea p̃imiceri⁹ ꝛ plebanus mãdauerũt p̃triarche grãdẽ. vt dictos cl'icos denũciaret nõ esse excõicatos cũ i scdis lr̃is de p̃oꝛib⁹ mẽtio nõ fiebat sꝫ cũ p̃triarcha exeq̃ vellet mãdatũ sibi iniunctũ archidi.castellanus ipꝫ ipediuit vñ p̃triarcha archidiaconũ illũ suppo suit ecclastico interdicto ꝑpter hoc fuit oꝛta iter ipos cõtrouersia.ꝛ sic qõ delata ẽ ad papã.sed qꝛ nõ potuit

se alicuius ptis malicia ꝑcuratũ ipam puniat^a aiaduersione condigna:et(ne aliqđ lucrũ ex hmõi fraude repoꝛtet)psone neutri^b parti suspecte:q̃ꝫtũ ad diẽ illũ cõmittat ipsum negociũ audiẽdũ:q̃ in ipo appella.^c re.ꝑcedat: nisi foꝛte partes cõsenserint negocium proꝛogari Idem abbati scti Hilarij et magistro.G.ca.teruisiñ.

¶ Subdelegatus a delegato pape iurisditionẽ hñte põt coercere ipedientẽ.h.d.icõp̃hẽdedo vtriũq; itellectũ. C.xxix.

Ex lr̃is^a p̃triarche grandeñ.ꝛ ifra. ¶ Mãdam⁹ q̃ten⁹ nisi vobis ꝯstiterit:φ lr̃e q̃ scdo loco ad archipbr̃m paduanũ ipetrate dñr:de p̃oꝛibus lr̃is ad p̃micerũ grãdeñ. et plebanũ scẽ sophie obtẽtis exp̃ssam^c fecerunt mẽtionẽ: vt p scdas p̃ume apparcãt reuocate: cũ p̃umos iudices auc̃te lr̃aꝝ nr̃arum iurisdic.nõ sit dubium habuisse:quã potuerunt postmodũ p̃triarche q̃ ad executionẽ sñie demãdare:ex qua coertionẽ etiã idẽ p̃triarcha recepat: cũ hmõi demãdata iurisdictio delusoꝛia videret̃ si subdelegat⁹^f hmõi coertionez aliquã nõ hr̃et:interdicti sententiã ab eodẽ p̃triarcha in castellañ. archidi. ꝑmulgatã p eo φ eiusdẽ p̃triarche executionẽ impediẽs ei⁹ lr̃as q̃bus mãdatũ predictoꝝ iudicũ nũciabat legi in publicũ nõ pmisit † tãdiu faciat̃ iuiolabiliter obs̃uari donec eidem p̃triarche de iniurijs irrogatis sufficienter fuerit satisfactũ^g. ¶ Si vo cõstiterit p̃ias lr̃as p scdas legitime reuocatas: cũ appareat p̃umos iudices iurisditionem nullam penitus habuisse:ꝛ ita cõstet p cõsequentiã p̃triarchã ipsum non recepisse iurisditionem vel coertionẽ aliquam ab eisdẽ: predictã interdicti sen-

pape de facto ipso plene cõstare mãdat q̃busdã iudicibus vt sup lr̃is ipsis ṽitatẽ inq̃rant. ꝛ si cõstiterit euidẽter φ scđe lr̃e nõ reuocẽt p̃mas:sñiam latã in archidiaconũ castellanũ vsq; ad debitã satisfactiõem faciãt obseruari.si aũt ꝯstiterit euidẽter φ scđe lr̃e exp̃sse reuocẽt p̃mas sententiam p̃triarche denũciẽt irritã ꝛ inanẽ cũ nullam receperit a p̃umis iudicibus q̃ lã reuocati fuerãt iurisditionẽ.
e ¶ Expressaz fecerint mentionẽ. Puta qꝛ non ꝯtinẽt seriẽ rei si ue facti.j.de cohabi.cleri.ꝛ mulie. sup eo.ꝛ.ff.đ ap. si exp̃ssum.ꝛ.j.đ re iudi.inter monasteriũ. vel qꝛ simpliciter fecit mẽtionẽ đ eccl'ia illa tacito đ alijs lr̃is.j.de do.ꝛ cõtum a.c.ij.
¶ Glosa seq.notat subdelegatũ coercere. iducit tria siĺia. ponit opi.cui obijcit et soluit. Jo.and.
f ¶ Si subdelegat⁹. Sꝫ p̃triarcha hic euidẽter apparet φ iudex subdelegat⁹ ꝛ etiã mer⁹ executoꝛ q̃lis erat p̃triarcha hñt coertionẽ.j.đ re iudi.cum bertholdus.ṽ.aliodn.ꝛ.§.c.pri.j.rñ. ꝛ etiã iudex delegatus ab ep̃o.xj.qõ.j.ꝑuenit.immo ꝛ subdelegat⁹ ſm leges hꝫ iurisditionẽ.s.modicã coertionẽ.C.de spoz.l.ij.ꝛ.ff.đ offi.ei⁹ cui mã.est iu.l.vlti.ꝛ.C.de defen.ciui. defensoꝛes.ꝛ.ff.si q̃s ius dicẽti nõ obtẽ.l.j.imo ꝛ arbiter hꝫ coertionẽ.ff.de arbi.nõ ex oib⁹.ꝛ.ff.de iudi.l.ij.i fi. Dicũt tñ q̃dã φ delegat⁹ ab oꝛdiario nõ hꝫ aliquã coertionẽ.ij.q.vj.q̃sq̃s.ꝛ.ff. de re iudi.a diuo pio. ꝛ.j.đ fo.cõpe.si q̃s ȝ cle.nisi lis sit cõtestata corã ipso.i auť. de litig.§.omnẽ.col.viij. ꝛ sic nõ põt mittere in possessionem.ff.de iurisdi.om.iudi.iubere. sed qđ possit in possessionẽ mittere dicit.l.ff.de offic.eius cui man. est iurisdi.cognitio.§.vlti.sed illa.l.iubere. loquitur de possessione que ius tribuit.illa cognitio de alia possessione loquitur que ius non tribuit que fit cã custodie.
¶ Glo.seq.distinguit inter excõicatũ ꝑ offensa dubia et manifesta cui signat contrariũ ponit opi.ꝛ sol.
g ¶ Fuerit satisfactum. Hoc obtinet vbi q̃s excõicat̃ ꝑ crimine siue ꝑ manifesta offensa vt p̃u⁹ satisfaciat q̃ absoluat̃.j.de ṽbo sig.ex parte.si vo ꝑ contumacia vel occulto delicto:statim dꝫ absolui p̃stito iuramento φ stabit mãdato eccl'ie: vt ibi dr̃. Sed ȝdicit.j.de ap. qua frõte.§.sane.sed illa nõ ȝdicit immo cõcoꝛdat ibi excõicat⁹ fuit ꝑ cõtumacia vel alia causa que nõ fuit manifesta vt dicit.T. Sed obstat qđ ibi dr̃ vel qualibet alia causa.Lau.dicit φ iõ statim recepta cautione

Delegat⁹ q̃ñ φ cãm ꝯmittit appellatione remota

† Ratio melioꝛ qꝛ p absentiaꝫ põt aliq̃ cã delegari.l.fi.et ibi bar.ff.de va.ꝛ extra.cri.

† Cons coꝛ.tex.i.l.si q̃s id qđ.ff.de iurisd.om.iudi.

absoluitur:ne in excōicatione decedat. Sed dic cū. T. q̄ nō ꝯdicit et q̄ dicit ꝑ q̄libet alia cā q̄ nō sit manifesta: q̄r si causa illa nō est manifesta: statim debet absolui ante satisfactionem: nec tenetur satisfacere: nec debet cōpelli nisi primo cōstet de illa iniuria vel offensa.

tuo mādatore expirat iurisditio q̄tum ad alios. Sed qd si moriat̄ ante declarationē rerū facta citatiōe? ar. q̄ nō pōt ꝑcedere. C. de rescrip. pastoralis. in fi. q̄r plures cause intelligunt̄ lȝ ꝯ vnum tm̄. arg. j. titu. pxi. nouit. Itē qd si delegās nō morit̄: sed deponit̄: nō ꝑcedet

a ¶ Denūciet: tio irritā. Ex hꝰ ptȝ q̄ snīa q̄ nulla est: nō est executioni mādāda imo exequēti impune nō ꝑcit̄. ar. ṡ. eo. si qn̄. imo ꝛ violenter resisti pōt ei vt h̄: sicut resisti pōt officiali venienti ad accipiēdū bona alicuiꝰ nisi prīꝰ ab impatore forma fuerit data. C. ð iure fis. ꝓhibitū est. lib. x. lȝ ita sit non tn̄ p̄triarcha iste tenet̄ iniuriarū cū hoc ignoraret. q̄r putabat sententiā aliquaȝ fuisse. arg. ff. vi bo. rapto. l. ij. §. si publicanꝰ. ar. j. de sentē. excōi. sacro.

Adde q̄ collega dno tat habētem par officium. l. collegarū. ff. ð ꝟb. sig.

tentiā dēnūcietis[a] irritā et inanem[b]. Idem ep̄o pictauen̄.

¶ Iurisditio delegati re integra morte mandātis expirat. Capitulum. xxx.

Licet[c] vndiq; et infra. Cum igitur duxeris requirendū: si causam tribus iudicibus delegamus apponi in lr̄is nostris illā clausulam faciētes: q̄ si nō oēs[d] his exequēdis poteritis interesse: duo vestrū nichilominus exequātur: ꝛ vnus postq̄ commiserit cuidam ex alijs vices suas: de medio sit sublatus: tertius vt suspectus[e] merito recusetur an collega ꝑ superstes suo nomine ac defuncti possit negociū diffinire? ¶ Inquisitio. t. t. r. q̄ si iurisditione a suo sibi collega delegata eo viuente vti non ceperit[f] quia mandatum huiusmodi re integra[g] morte mandatoris expirauit non habet solus officium iudicandi. Si vero ante mortem illius iurisditione vti ceperit taliter demādata: vices suas ꝛ illius poterit adimplere. Idem episcopo baiocen̄.

¶ Nō credit̄ qs delegatꝰ nisi delegationē probet. Ca. xxxi.

Cum in iure[h] peritus. et infra. ¶ Preterea q̄siuisti cū tibi ab aliquo sub hac forma mādat̄: auct̄e qua fungor iniūgo[i] vt talem denuncies excōicationis snīe subiacere: ac tibi super mādato apostolico

Quid si excōicatur? tūc ꝑcedet delegatꝰ: q̄r morte naturali ꝯfirmat̄ donatio et nō ciuili. ff. ð donā. inter vi. ꝛ vxo. cū hic statꝰ. §. donat̄. et. j. de cele. mis. cuȝ marthe §. ceterū. Arg. ꝯ i decr̄. Inno. iuꝯ. de offic. vica. romana. lib. vj.

Donatio morte naturali et nō ciuili cōfirmatur.

Cum i iure peritꝰ. Nō tenet̄ qs parere mādanti asserēti se delegatū: nisi mādatū pbet. Cōis diuisio secūda ibi: super quo. Abbas

Summarium.

Diuisio

h ¶ Cū i iure. hec est pars decret. quā habes ṡ. de elec. cum in iure. Ber.

¶ Glosa sequens arguit et reprobat.

b ¶ Et inanē. Utputa latam a iudice nō suo. Et pōt notari arg. q̄ patriarcha siue archiep̄s non est iudex ordinarius in prouincia. arg. ix. q. iij. conquestus. sed hic nō ꝑcedebat patriarcha ordinaria potestate: immo delegata tm̄: ꝛ sic non colligitur illud arg. hic.

Diuisio

Licet vndiq;. ¶ Clausula q̄ si nō oēs duo ꝛc̄. purificat̄ in vno vicē alteriꝰ habente etiā duobꝰ impeditis. h. d. Cōis diuisio. scd̄a ibi: inquisitioni. Ab.

d ¶ Omnes. ṡ. eo. prudentiam.

e ¶ Suspectus. vt. ṡ. eo. cām que. ꝛ. ṡ. e. insinuauit.

f ¶ Uti nō ceperit. Saltē per citationē. ṡ. eo. gratū. j. de offi. lega. c. vlti. ff. de iudi. si qs postea. ff. de polli. l. j. ff. de neg. gest. nam et si seruus. §. si viuo.

¶ Glo. seq. ponit dictū cui signat ꝯria ꝛ ponit casuȝ exceptū. demū q̄rit arg. ꝓ ꝛ ꝯ et soluit. Iterū subdit tres questiones ꝛ soluit. ꝛ vltime solutioni signat cōtrariū.

g ¶ Re integra. Sic soluit̄ mādatū re integra morte alteriꝰ tā mādatoris q̄ȝ mādatarij: et idē est si reuocet̄ expresse re integra. insti. mā. §. recte soluit̄. ꝛ morte litigatoris re integra. ṡ. de rescrip. significauit. ar. ff. q̄ sa tisda. cog. si decesserit. Ar. ꝯ. ff. fami. hercis. si filia. §. neratiꝰ. Itē ar. ꝯ. q̄ nō soluat̄ morte legatoris. j. de iudi. q̄r. v. ꝛ. ff. ð fideicō. li. l. cū q̄rit̄. Qð aūt dr̄ morte mādatoris finit̄ mādatū: illud verū est nisi sit tale mādatū qð post mortē necesse sit adīplere. ff. mā. si ꝟo. nō remunerādi. §. vlti. Sȝ pone q̄ plures cause cōmittātur ꝑ vnū rescriptū citatio fit in vna cā ꝛ nō i alia: nūquid ꝑpetuat̄ iurisditio sup alias? ar. q̄ h. ij. q. iiij. §. notādū. ꝟ. abolitio. ꝛ. ij. q. vi. §. diffinitiua. ꝛ. §. q̄nq;. ar. ff. ð ap. cū in vna. ꝛ. ff. de neg. ge. nā ꝛ seruꝰ. §. si viuo. ff. de iuino. etiā. §. ex cā. Arg. ꝯ. q̄ q̄tū ad oēs sit ꝑpetuata iurisditio. C. de duo. reis. l. vlti. verū est q̄ nō est ꝑpetuata iurisditio: nisi in cā illa ꝑ q̄ citatio facta est: vñ mor-

¶ Glosa sequēs no. sententiā delegati sine cōmissione non ꝓbare. dat simile. dicit secꝰ in ordinario. instruit partem. instruit etiam absolutum.

i ¶ Iniūgo. vt. ṡ. de rescrip. cū cōtingat. B. Sed hoc valde notabile est q̄ lȝ exhibeatur snīa delegati ei tn̄ nō credit̄: nec presumit̄ ꝓ snīa nisi ostēdatur cōmissio: nec credit̄ iudici si se delegatū dicat. arg. j. de testi. cū a nobis. ꝛ idē dicit. l. in arbitro. q̄r non statur ꝟbo eius si dicat iuramentū a partibꝰ interpositū. C. de arbi. l. iiij. §. sin autē. C. de man. princi. l. vna. Caueat ergo quicunq; impetrat a principe cām cōmitti alicui vel delegari: vt si sentētia lata fuerit pro eo a delegato ita bene custodiat commissionē sicut ipsam sententiā. lapsu eñ tēporis si cōueniretur ꝛ ostēderet sententiam sine cōmissione nō valeret ei nisi ꝓbaret de commissione. Sententie vero ordinarij semper statur ꝛ ꝓ ea presumitur: q̄r ibi cōstat de iurisditione. j. de re iudi. sicut. et ij. q. vj. hoc etiam Lau. Si tamē publicatū fuisset rescriptū in iudicio: videtur q̄ sufficiat si de hoc constat: licet postea sit admissum. j. de priuileg. cum olim. C. de testa. publicati. ꝛ. j. de fi. instru. c. fina. Itē si snīa redacta est in publicā chartam videtur q̄ sufficiat. j. de testi. significauit. et in autētica vt fratrū filij. §. j. coll'. ix. licet sit arg. cōtra. j. de re iudi. cū inter vos. Item sufficit si habet suoscriptionem testium. xvj. q. iij. §. potest. Sed videt̄ q̄ hodie sufficiat solus tabellio ad imponēdum fidē sentētie. j. de ꝓba. qm̄ cōtra falsam. Ut nulla sit dubitatio ita debet fieri q̄ auctoritate iudicis rescriptū dñi pape solēniter in publicā formā redactum inseratur in ipsa sentētia iudicis auctoritate ꝛ alia instrumēta ꝑcuratoria. q̄r idē iuris est de illis vt si ostēderetur sentētia lata in personā ꝑcuratoris vel sindici vel in cōtrariū si nō cōstaret de mādato ꝑcuratorio sentētia non valeret: nec staretur ei si negaretur illuȝ

Delegati sētētie nō credit̄ nisi cōmissio ostēdatur.

Sententie ordinarij semper statur.

fuisse pcuratorē: sed postq̄ in ipsa sententia inseruntur hmōi instrumēta et rescriptū iudicio auēte stabit post ea sententie etiā si originalia rescripta non appareāt C. de testa. publicati. Idē caueat in sententia excōicationis: vt q absolutus est custodiat instrumētū siue literas absolutionis: p q̄s tutus erit si ei obijceret excōicatio alās posset ei pculū gnari vt. §. de elec. venerabilem. et. j. de cle. excōi. mini. pposuit. arg. opti. q̄ ita sit faciēdu3. super alio articulo. j. de testi. de testibus.

Glo. seq. reci. p q. an taciturnitas dñi sibi noceat cū scit pcuratorē excessisse mādatū. scda ps reci. p q. an prorogatio tpis iurisditionis fiat per pcura. Finis recitetur per obiectionem.

Absolut⁹ ab solutionis literas custodire d3.

§ Concor. l. q̄cūq. ff. de pu. bli. et not. l. l. sciēdū. ff. d pb. obli.

a Hesitanti l. dubitanti.

Cum olim. Excommunicatio lata post appellationez legitimā est nulla. h. d. h3 literā. Diuidit in duas ptes pncipales. scda ibi. q: vero. Et pma ps sex fact. na3 pmo ponit causē cōmissionē. secūdo ibi. p q̄s. p cessu3. tertio ibi tādē ps comitis exceptionē. q̄rto ibi: iudices. iudicū interlocutionem. quinto ibi. q̄ audito. comitis appellationē. sexto ibi. vñ. ipsius excōmunicationem.

b In rescripto. Et iō nō valuit q̄d factū est si formam mandati trangressi sūt. §. de rescrip. cum dilecta.

hesitanti[a] ab aliquo non sit facta fides: et an mandatū hmōi exeq̄ tenearis? Super quo tibi huiusmodi damus respōsum: q nisi de mādato se. apo. certus extiteris exequi nō cogeris quod mandatur. Idem parisieñ. et treceñ. epis et abbati sancte Genouefe.

Per pcuratorē nō habentē mādatum de re ad rē iurisditio prorogari nō potest. Cap. xxxi.

Cum olim abbas et conuentus virgiliaceñ. sua nobis pquestione mōstrassent q comes altisiodoreñ. quodda stagnū / molendinum et domum in terra eorū construere nitebatur: in ipsorum preiudiciū et grauamē: epo et thesaurario niuerneñ. pmisimus causam ipsam. Per quorum literas accepimus q lite super petitionibus eccl'e contestata receptis vtrinq̄ testib⁹. et attestationibus applicatis: cum sup dict' testium inter partes fuisset postmodum disputatū. Tandē ps comitis proposuit q de dānis in nemoribus et reb⁹ alijs datis: sup q̄b⁹ testes deponere videbantur: cognoscere non debebant: cū in rescripto[b] nrō nulla de dānis mentio hēreẗ: et infra. Iudices autē interlocuti sūt: q sup dānis datis a comite: ad eos cognitio pertinebat. Quo audito comes ad appella. beneficiū conuolauit. Vñ ipsi iudices euocatu3: et nec per se nec p rñsalē idoneū cōparātē excōicatōis vīculo astrixerūt et infra. Q: vero sup dānis datis anteq̄[c] lis fuerit cōtestata: neq̄ ad dictos iudices cognitio ptinebat cum in rescripto nulla de illis mētio haberetur nec ad ipos potuerit iurisditio prorogari: cū procurator[d] ad illa solūmō intelligaẗ pstitutus: q̄ i pmissiōis lr̄is iue nuūẗ expssa: et et postq̄ comes publicat' attestatiōib⁹ intellexit sup his fuisse depositū: protin⁹[e] pdixerit: nos eosdē iudices pnunciauimus min⁹ iuste interlocutos fuisse: ac sepedictū comitē q̄ ob hoc ad appel. bñficiū cōuolauit: excōicationis snia non fuisse ligatū[f]. Itē. seno. archiepo.

Qui acta cāe relatiōis iudicū delegator sigilla violando aguit: non audiẗ postmodū ptra illa Capitulū. xxxii.

e Protinus pdicit. Ex h⁹ videtur q si pcurator fines mandati excedit domino sciēte q p iudicet dño: nisi stati pdicat. ar. luij. di. si fu⁹ sciēte. ar. j. de his q̄ fi. a pla. sine consen. ca. c. ij. ff. q̄d cū eo qui i alie. po. l. vl. ff. d ist. fi3 et si. i pn. ff. ad macedo. si filius ij. C. de nup. si vt pponis. et si iudex sciēti⁹ par tibus excessit fines et mandati cis pīudicat. ar. C. cōia vtriusq̄ iud. l. ij. al's non pīudicat factu3 pcuratoris dño ignorāti. C. de p cur. si pcurator ff. de procuratoribus. l. ignorantis. Itē no. q licet pcurator nō possit prorogare causam de re ad rē: tñ videtur q posset prorogare de tēpore ad tēpus: q̄a qui dat pcuratorē vt cōfestim agat itel ligēdū est pmittere pcuratori et postea litē peragere. ff. de procu. qui pcurato

Procurator mādatū excedēs an pīudicet dño

§ Concor. tex. tuo i. l. ij. et ibi bar. in fi. ff. si certum pe.

c Anteq̄. Marle: q: nec post litē ptes. q: dñs non habuit ratū factū pcuratoris: immo postq̄ sciuit statim contradixit. Ber.

Glo. seq. reci. p q. an p pcuratorē fiat prorogatio.

d Cū pcurator. Qui simplr cōstitut⁹ fuit ad cām predictis iudicib⁹ delegatā. Et no. q l3 p pncipales psonas posset fieri prorogatio iurisditiōis. ff. de iudi. l. ij. §. sed et iudex. et. l. de qua re. §. j. per pcuratorē tñ fieri nō potest cū de hoc nō fuit cogitatū q̄n pstitut⁹ fuit pcurator. ar. ff. de au. et ar. leg. si ita. ff. de trāsac. cu3 aquiana. ff. de ptrahen. emp. rutilia polla. et. C. d trāsac. transactionis. si. ff. de iureiur. l. iusiurandum. §. pcurator. et. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. Qualiter fiet prorogatio di. j. e. p. et. g. pretextu eni vnius articuli nō debent super alio probationes admitti. C. qui legit. perso. l. vlti. et. ff. de iureiuran. si duo patroni. §. iulianus. circa finem. et talia dicta non valent: cum iurent rent. Itē pcurator mandatum prorogare pōt ad id q̄d est ppe mādatū. §. de elec. in causis. et. §. de renū. post translationē. et. ff. iudica. sol. iam tñ. §. vlti. et prorogat ad ea q̄ sunt pparatoria mandato. ff. de pcura. ad rē mobilē. et. l. ad legatū. et accessoriū ipsius siue seq̄lā. ff. de institu. l. cuicūq̄. §. si ei quē. in fi. Prorogatio de re ad rē inuito reo non valet deficiente iurisditiōe q: impator inuito reo non pōt extendere rescriptū ad alias res quas in rescpto nō exp̄ssit: vt in. c. isto cōligit sed p recōuētionē bñ extendiẗ ad res alias inito actore de quib⁹ nulla mentio habita est in rescpto si actor psistere velit in sua petitione. §. e. c. prudentiam. in fi. et est ratio. j. de mu. peti. c. j. Ber.

Procurator an possit mādatū prorogare

f Ligatū. Q: nō habebant iurisditionem sup dānis. sic. §. e. ex lr̄is. Vñ posset agere ptra iudices ad interesse q̄ eū iniuste excōicauerunt. j. de sen. excō. sacro. et hic error eos excusare non potest.

Diuisio. Cum olim magister. ¶ Prīa pars decisē ponit fa ctū pncipale. scđa ibi: verū narrat culpā ipsius b. tertia ibi: q̄ postmodū. ponit ipsius ↄfessionē ꝛ excu sationem. quarta ibi sane excusationis reprobationē quinta ibi: sed vt culpe punitionē. Ab. si.

J. de testa. c. officij.

Diuisio. Coram dilecto. ¶ Sūt quinq̧ ptes. In prima peti tio ꝛ allegatio appellati. in secunda ibi: nuncius petitio ꝛ responsio appellātis. in tertia ibi: sed ecōtra replicatio appellati. i quarta ibi: idē igit. pnunciatio auditoris. in quinta ibi: nos ḡ pronūciatiōis ↄfirmatio. Abbas.

Cum olim[a] magr̄ S. et B. archidiaconatū et ꝑposituram adiuicē cōmutassēt et infra. ¶ Uerū dictus B. delegatis nr̄is non deferēs: imo veri⁹ delegantiᵇ sigilla violauitᶜ illoꝝ: ꝛ scripta q̄ nobꝭ fuerant presentāda non erubuit aperire. ¶ Qui postmodum i nr̄a p̄sentia cōstitut⁹ aduersario p̄nte in excusationē suam ꝓposuit q̧ iudices ꝑperā processerant cōtra ip̄m: cū acta in scriptis minus fideliter redigissent. vn̄ timēs ne lr̄as portaret vuieᵈ illorum scripta aperuit. et qđ suspicat⁹ fuerat ad inuenit. ¶ Sane si qđ expediret meli⁹ notauisset: vel nō recepisset scripta suspecta: vl' recepta nobis fidelit' p̄ntasse et ondisset causam suspitionis ꝓposite coram nobis: preterea cum nō cōquereref de iudice: quez ei ꝓprioᵉ motu cōcessim⁹ sed de illo poti⁹ quē ipse durerat eligendum et iudices suas nobis ꝑ euz lr̄as destinassent de ip̄o pariter cōq̄rentes: verbis ipsi⁹ fidē nō duxim⁹ adhibendā. ¶ Sz vt i hoc saltē puniref in quo peccauerat ᶠ ↄtra acta iudicum q̄ temere violarat ip̄uz (sicut nec debuimus) noluim⁹ exaudire: ne videreturᵍ dol⁹ su⁹ ei patrocinīū attulisse. ¶ dē abbati ꝛ capellano sctē M. bon̄. ¶ Delegatus nō tenet admittere collegam sibi adiunctū ꝑ lr̄as surrepticias nec ipsi⁹ subdelegatum. h. d. s'm vnū intellectum. Uel sic. Delegatus iudicelegatus collegē impetrati nō tenet admittere si i rescripto est clausula q̧ si ambo. ꝛc. h. d. s'z aliū intellectū. Ca. xxxiij.

Coraz dilecto filio M. diaco. cardinali: quez tibi ꝛ W. nuncio: et clerico sancte agathe aduersario tuo: q̄ cū instrumētis eiusdez eccl'ie: sed absq̧ litterisʰ de ratihabitione: ad apo. se. accesserat: sed de rato cauerat sub fideiussoria cautionez cōcessim⁹ auditorē: ꝓponē curauisti q̧ cuz quidā in parrochia sctē M. in honorez

a ¶ Cum olim. hec decre. ꝛ illa quā habes. j. de re. pmu. cū olim loquūtur de eadem materia.

b ¶ Delegāti. Cui⁹ vicē gerebant. s. e. sane. i iuria eiꝰ iudicū ad eū ptinet cuius legatiōe fungunt. ij. q. vij. accusatio. in fine. ꝛ iij. q̄. j. nulli. im mo ip̄os tāq̧ delegantem hono rare debent partes. xciij. distin. c. vi. et. xcuj. dis. cap. j.

c ¶ Sigilla violauit. Et iō ē puniendus tanq̧ falsari⁹ ꝛ ob hoc solū priuari debuit bn̄ficio. s. de rescrip. olim. et. j. de falsa. ad audientiā.

Recitat hystoriaz. d ¶ Urie. Tāgit illud qđ legitur in lib. reguz cū Urias rogatus a r'ge dauid nollet accedere ad bersabee vxorez suam quam Dauid rex cognouerat timens ne ↄcepisset ex eo sicut ꝛ fecerat. qđ cū ipse facere nollet: rex remisit viiam ad Joab pncipem militie cū lr̄is ↄtinentib⁹ vt poneret cū inter fortissimos hostes vt occidereť ab eis. qđ ꝛ factū est sed iste stult⁹ fuit: q: recepit lr̄as illas et habebat eas suspectas: ꝛ p̄mo debuit eas videre diligent. et si q̄d in eis esset iniquū debuit ↄdicere relationi iudicū si ↄ veritatez refereb ant: iudices eñ debēt ostēdere ptibus relationē quā faciūt superiori. ij. q. vj. biduū. in fi. ꝛ. C de rela. l. j. et. ij. al's posset appellare: vt ibi. ꝛ quotiēs iudex se relatuꝝ pollicetur illico litigatorib⁹ acta edere teneť. j. de appel. intimasti.

¶ Glo. se. notat et alle. iij. iura in ↄtrium.

e ¶ Proprio motu. Sic ḡ vf q̧ iudex maxime quē p̄ri ceps ↄcedit possit recusari. † ar. ↄ. j. de appel. nouit. ꝛ ff. de offi. p̄fec. p̄to. l. j. credit eñ p̄riceps nō aliter fore iudicaturū q̧ ipse esset iudicatur⁹: vt ibi dr̄. Arg. ↄ. in sti. de satisda. tuto. in prin.

† Contra. l. aptissimi. C. đ iudi.

f ¶ Peccauerat. Sic. s. de transla. quāto. ꝛ. c. inter corporalia. ꝛ. j. de iure patro. pastoralis. i fi. ꝛ. s. de tēpo. ordi. litteras.

g ¶ Ne videretur dolus. Quia fraus ꝛ dolus nemini debent patrocinari. s. de rescrip. sedes apostolica.

¶ Glo. seq. obijcit q̧ admitti nō debuerit et soluit duplr̄ scđo obijcit đ fragilitate cautiōis qđ etiaz dupliciter soluit. tertio ar. quarto obijcit q̧ etiā sine cautione debuerit admitti ꝛ soluit.

h ¶ Absq̧ litteris de ratihabitiōe. Et ideo audiri nō debuit. j. de ꝓcur. c. j. nisi cauisset de rato. Sz qualiter admitti iste ħ. ad agendū ↄ sniaz cū nō ħret mandatū: ad hoc di ci p̄t q̧ iō admissus fuit: q: erat ↄiūcta p̄sona q̄a cleric⁹ illi⁹ eccl'e ꝛ canonicus plebis đ pastio cui subest eccl'a sctē agathe ꝛ cōiuncta p̄sona licz admittaf ad agendū: cauere tñ dz de rato. ff. de ꝓcura. s̄z ꝛ he persone. ꝛ. l. pōponi⁹. in fi. ꝛ ideo caueat đ rato: q: pōt ↄtingere q̧ illi de plebe non habebūt ratū: vn̄ eis res iudicata nō obesset. C. q̄ res iudi. nō no. l. j. ꝛ iō ille ħ. cauit de rato sub fideiussoria cautione. Uel pōt dici q̧ ideo cauit de rato q: de mandato dubitabaf: q: tūc ħz locū cautio rati. vt. C. de ꝓcura. l. j. sed videf q̧ cautio ista fragilis sit: q: ex ea nō pōt agi ad interesse cū res talis sit q̄ nō pōt existimari: vnde non videtur admittēda ꝑpť fragilitatē ipsi⁹. ff. ad trebel. q̄ ita. §. j. ꝛ. j. vt lit. nō ↄtest. accedēs. ij. sed agi pōt ad expensas factas in lite. ff. rem ra. si sine. §. cū aūt ꝓcurator. ꝛ hoc magis expedit reo: vt dicit Jo. q̧ ei caueaf de rato q̧ ꝓbeť mādatū: q: per hoc cōsequif sumpt⁹ vt hic dicit. sed credo q̧ in tali casu cum res talis sit q̄ existimari nō possit tuti⁹ esset reo si illi ꝓbet mādatū q: dn̄s postea ↄ sniam venire non potest: sed forte ex ista cautione posset agi ↄ fideiussores ad interesse si dn̄o rē ratā nō habuerit: et estimabit iniurā lesa sit ecclesia q̧ nō statur snie ne q̄ndie litiget. arg. j. de arbi. ꝑ tuas. vbi agif ad interesse in ↄsili cā. Jtē ex hoc videf q̧ qñ dubitatur de mandato simplr̄ sit cauendu z de rato etiam si ille diceret se velle ꝓbare mandatum. ꝛ hoc videtur per. l. C. de procur̄. l. j. et q̧ per fideiusso-

† Infero q̧ clericus ↄparēs ꝑ alio si nō ꝓbat plene de mandato tenetur de rato. cōtra. aūtē. gn̄aliť. C. đ epi. et cle.

riam cautionē ⁊ nō nudā. ff. de pcu. seruū q̄z. §. ait p̄ tor. Sz videt̄ q̄ iste sine cautione debuit audiri ex eo q̄ h̄z instrumēta eccl'ie. arg. ff. de leg. iij. qui cyrographū. R̄n. ista nō erāt talia instrumēta: sed instrumēta cause p̄ q̄ intendebant pbare de iure eccl'ie: ⁊ illa lex loquit̄ de instrumēto cautionis legato ⁊ hoc cōstabat: vn̄ eo ipso q̄ legat̄ instrumētū intelligit esse legatuz illō qđ ɔtinet̄ in instrumēto: al's inutile eēt legatū al's instrumētū alteri⁹ nō pdest cū v̄ba istrumēti non adiuuent recitantē. C. de pba. ad pbatiōnē. qualit̄ sit intelligēdū qđ dī i l'ris ō rato dī. ī. de rei. do. cū di lectus. in. j. glo.

a ¶ Suppssa. Et ið l'rē non valuerūt. cū ɔsenserit in ferrarien. lite ɔtestando ⁊ pducēdo testes corā eo. sic. ī. de re iudi. inter monasterium.

b ¶ Decisiōe. i. cognitiōe. sicut est in antiqua: ⁊ bn̄ ⁊ hoc pbatur p hoc qđ dī: hoꝝ veritate suppssa. si de hmōi pcessu mētionē fecisset: tūc tn̄ diceret decisionē ⁊ tūc nō posset eps̄ pcedere sine adiuncto vel subdelegato ipius: vt ī: in illa glo. magna. sic. ē. e. insinuāte. ⁊ ī. de iudi. ca. pe.

c ¶ Sententiā. Latā per abbatē sancti stephani ⁊ priorem sancti victoris.

¶ Glo. seq. obijcit opi. ponit ⁊ soluit.

d ¶ Admittere noluit. Sz vr̄ q̄ ferrarien. malefecerit: q̄ illū subdelegatum nō admisit: q̄ delegat⁹ a pncipe pōt alij cām delegare: cū sit ei a lege ɔcessuz C. de iudi. a iudice. ⁊ ē. eo. pastoralis. in pnci. et ī. eo. qm̄ ap'lica. ⁊ ī. de appel. cuz cām q. sic ergo malefecit ferrarien. ɔ iura pdicta. q̄ debuit ipm̄ subdelegatū recipe: sed ɔ hoc qđ dixit facit q̄ sn̄ia ferrarien. postea ɔfirmat̄. Dicūt quidā q̄ ideo noluit ipm̄ admittere q̄ sub hac forma scriptum fuerat: q̄ si ambo ⁊c. tu frater ipe solus pcedas: q̄ tūc extat ɔditio vt videt̄ hic circa fi. scd̄m hoc vr̄ q̄ aliq̄s nō possit cōmittere vices suas qn̄ clausula illa apponitur: q̄ si nō oēs ⁊c. si ipe nō possit interesse. Dicas ergo q̄ ferrariēsis ideo istum subdelegatum non admisit q̄ littere impetrate fuerunt tacita veritate nulla facta mentiōe de pcessu corā ferrariēsi: coram quo lis fuit ɔtestata ⁊ testes producti vt p̄z in integra. ī. ō re iudi. cū ad monasteriū. vn̄ nō valebāt: ⁊ ita nec subdelegatū nec delegatū admittere tenebat̄: ⁊ sol⁹ eps̄ iurisditionē habebat. et hec fuit cā quare sententia ipius confirmab a tur: vnde non valuit appellatio propter hoc facta vt hic dicit.

¶ Glo. se. q̄rit. ar. p ⁊ ɔ. ⁊ opi. pōit ⁊ distiguēdo soluit

e ¶ Qđ non intelligit̄. Pone q̄ plures sint iudices dati cuz illa clausula: q̄ si nō oēs ⁊c. quero an ille qui nō pōt interesse possit ɔmittere vices suas: ⁊ an socij teneātur illius subdelegatum admittere. Qđ possit

Judici b⁹ pluri b⁹ datis: cuz

beē agathe eccl'iam cōstruxisset Alex. papa. p̄. n. cām super hoc abbati scti stephani ⁊ priori scti victoris cōmisit terminādā: q̄ p eccl'ia scte. M. diffinitiuā sn̄iam ptulerūt. veꝝ capellan⁹ scte agathe sn̄ie parere cōtēpsit. Cunq̄z sup eadem cā corā ferrariē. epo per annū disceptatū fuisset: pars eccl'ie scte agathe hoꝝ veritate suppressa[a] magistrum. L. boñ. canonicū obtinuit eidem epo in cause decisiōe[b] adiūgi. qui cuz cāe int̄esse nō posset predict⁹ eps̄ cui p sequētes l'ras māda bat̄ vt si ambo interesse nō pos sent: mādatis ap'licis exequēdis: ea ip̄e nihilomin⁹ adimpleret: sn̄iam[c] pdictā cōfirmauit: ⁊ ifra. ¶ Nunci⁹ v̄o eccl'ie scte aga. int̄ alia pposuit: q̄ cū dict⁹ magr̄. L. vices suas alij delegasset: eps̄ admittē[d] noluit subdelegatū: sed post app. ad nos int̄positā: sol⁹ in cause cognitione pcessit: et ifra. ¶ Sz ecōtra fuit r̄nsum: q̄ ferrariē. eps̄ solus pcedē potuit: cū i vltime cōmissionis l'ris fuisset isertū: q̄ si ābo int̄esse non possent: predict⁹ eps̄ nihilomin⁹ exeq̄ pcuraret: qđ nō intelligitur[e] vt si p se vel p alios inter-

cōmittere planū est: q̄ hoc h̄z a lege ɔcessum. C. de iudi. a iudice. ⁊ ī. eo. qm̄. ⁊ ē. e. pastoralis. ⁊ ī. de appella. cū cām q. ⁊ etiā si interesse nō pōt. ē. e. sup q̄stionū §. si vero. ⁊. ē. e. si p debilitate. ⁊. c. pastoralis. §. vlt. immo al's cōmittere nō debet nisi qn̄ nō est ipeditus ē. e. pastoralis. in pnci. ⁊ in. c. si pro debilitate. Sic p̄z per iura ista q̄ delegat⁹ pōt cōmittere vices ⁊ qn̄ etiā ipe dit⁹ est ⁊ alij tenentur admittere subdelegatū ipsius: al's talis cōmissio delusoria esset. ⁊ sic fierent ludibrio leges: quod eē nō deb̄z. C. de bo. q li. l. vi. §. vbi aūt ⁊ cū effectu verba sunt itelligēda. ī. de cleri. nō resi. relatū. ⁊. ff. qđ d̄sq̄ iur. l. j. §. hec aūt v̄ba. preterea optime hoc pbat̄. ē. ō elec. q̄ ppter. §. illud. vbi habes q̄ ille qui nō pōt interesse pōt alij ɔmittere vices suas ⁊ illi tenent̄ recipe illū al's nō valeret electio: ⁊ qđ p nos facere nō possumus p alios facere debemus. ff. de pcu. l. j. ⁊. ff. de admini. tuto. ita tn̄. §. gessisse. Sz contra videtur expresse per hanc allegationem q̄ secundum eam fuit confirmata sententia. Preterea nō tenētur illum recipere ad mandatum illius q̄ par est illis: ⁊ par in parem nō h̄abet imperiū. ē. ō elec. innotuit. ff. ad treb. ille a q. §. tēpestiuū: nec illō videt̄ seq̄ q̄ si ille pōt ɔmittere q̄ alij ipm̄ admittere teneant̄: q̄ ex alieno facto nullus obligatur. ff. de ver. oblig. stipulatio ista. arg. Dicūt quidā q̄ licet ille qui non potest interesse: possit cōmittere vices suas alij conıudices nō tenētur eū admittere nisi velint: q̄ iā extat conditio: ⁊ sic remansit iurisditio penes illos: vnde ipsi pcedere p̄nt soli si volunt: ⁊ cessante impotētia poterit postea cum ipis pcedere. ar. C. de cura. furio. cū alijs: vbi curator tpe furoris administrat: cessante furore cessat: sic delegatus iste cū interesse nō pōt non cōmittit vices suas. Sed hoc non credo: immo dico q̄ ille qui interesse nō pōt per impotētiam facti t̄palis pōt cōmittere vices suas: ⁊ ɔsocij tenent̄ admittere illum subdelegatū: ⁊ allegatio q̄ hic ponitur non continet ius. Et circa hmōi subdelegationes ita distigue aliō est cum ab initio delegantur plures iudices cum illa clausula: q̄ si nō oēs ⁊c. ⁊ nullus postea adiungitur: et aliud cum ab initio delegatus est vnus vel plures ⁊ postea alius adiungitur cū illa clausula q̄ si ambo vel q̄ si nō oēs ⁊c. In primo casu delegat⁹ potest alium subdelegare: ⁊ consocij tenentur illū admittere.† In secundo casu refert an res sit integra vel nō. si res est integra idē est acsi ab initio oīs dati essent ⁊ adiunctus potest committere vices suas: ⁊ alij tenētur ipsum admittere in cause cognitiōe. Si vero res nō est integra quia cum processum erat ad lit. conte. et hoꝝ veritate suppressa aliquis est adiunctus: hmōi adiūctus vel subdelegatus ipius nō est admittēdus

clausula q̄ si nō oēs ⁊c. si vn⁹ ipe dit⁹ fuerit / an possit subdelegare: ⁊ an college teneātur subdelegatū admittere r̄n. q̄ sic.

† Con. cor. c. q̄uis ⁊ c. a. cām matrimonij ē. eo.

tanq̃ p veri suppressionē adiūct⁹ siue obtēt⁹ sicut contingit in pñti negocio. ꝛ hoc bñ colligit ex hac decre. ꝛ hoc ꝓbatur in auē. de exhi. reis §. illud. vnde sumptū fuit in autē. offeratur. vbi idē dī coll. v. vbi dī ꝙ post litē ꝯte. alius perit⁹ adiūgi non potest: nec pim⁹ refutari: et ideo

de testib⁹ sit ꝓhibitoriū. ff. de test. l. j. ea rōne: qꝛ facilius habētur iudices ꝙ̃ testes. Uñ facilius repelliē iudex ꝙ̃ testis. iudex em recusatur ꝓ modica causa vt si esset oriūdus ð terra ipetrātis. j. vt lit. nō ꝯte. accedēs. ij. ꝛ ar. j. de appel. ex insinuatiōe. Itē si iudex est suffragane⁹ ei⁹. j. vt lit. nō ꝯtes. accedēs. ij. Itez consanguinitas j. de ap. postremo. sꝫ in teste se cus. iij. q. iij. §. lex iulia. Quiq̃s tñ aliās pt eē iudex q̃ non pōt esse testis: vt pꝫ in cā filij. ij. q. vij. §. tria. circa fi. Et criminosi pñt eē iudices sꝫ nō testes. ij. q. vij. §. vlti. Item iudex recusaē vel alius ei adiungiē si hꝫ ꝯsimilē cām j. de iudi. cām que. sic ꝛ testis repelliē qui hꝫ ꝯsimilē cāz j. de testi. ꝑsonas. Sed si daret iudex ꝯ aliū canonicū qđ dices?

Judex facili⁹ repellitur ꝙ̃ testis.

Consulta ferrarien. epi. ꝯfirmata fuit. Et qđ dicit ꝙ nō intelligit vt si p se vl' p alios ꝛc. nō est verꝫ. qꝛ clausula illa q̃ si nō oēs ꝛc. pōt locū hr̄e in multis casib⁹ de iure et de facto: i. qb⁹ casib⁹ duo vel ali⁹ ꝓcedere pñt puta de iure vt si ē excōicat⁹ j. de re iudi. ad ꝓbādū vl' suspect⁹ recusat⁹. j. e. cuz sup ꝛ c. lꝫ. vl' isamis vl' suus. vt. s. ð rescri. scissitat⁹. de facto interesse non pōt puta si mortu⁹ sint: vel alr̄s ꝑpetuo ipedimēto detētus puta furios⁹ vt in ꝓdic. decre. scisitat⁹: ꝛ in talib⁹ casib⁹ locū hꝫ clausula illa: ꝙ si nō oēs ꝛc. Sꝫ qñ ipedit⁹ est tēporali impotētia bñ pōt cōmittere vices suas: ꝛ ꝯsocij tenētur admittere subdelegatū: sꝫ in casu isti⁹ decre. admitti non debuit rationibus ꝓmissis. Ergo sic dꝫ intelligi clausula illa ꝙ si nō oēs ꝛc. puta si non pōt inesse de iure vel ð facto: vt dixi: tūc non pt ꝯmittere cū nullā habeat iurisdictionē: alr̄s bñ hꝫ iurisditionē ꝙ̃uis ipediaē ad tps: ꝛ iō tūc pt ꝯmittere ꝛ cū effectu. ꝛ qđ dicit inpedit⁹ ad tps nō itelligas ꝙ oino sit ipedit⁹ vt nullo mō tūc possit inesse: sꝫ si vellet oia alia dimittere bñ posset inesse: sed nō vult ꝯtēnere sua tūc ꝓpter causam illam: nec tenetur. ff. de iudi. l. si longius. B.

Consor. l. iura. cum l. se. C. de postu. ꝛ. l. nā ad ea. ff. ð legi.

Impotētia iuris ꝛ facti.

esse nō possent: qꝛ id raro ꝑ vel nūꝙ̃ cōrigeret: sꝫ si nō posset ꝑsonalit' inesse. ¶ Idem igiē cardinalis latā ab eodem ferrariē. epo sniaz cōfirmauit^a: ꝛ aduerse pti sup hoc ꝑpetuū silentiū duxit iponēdū. ¶ Nos ergo qđ ab eo factū est: auc̄te apo. cōfirmam⁹. Idē preposito scti dñi. subdiacono nostro.

¶ Locus ad quez reus secure accedere nō pōt: ꝛ canonic⁹ in causa cōcanonici delegat⁹ recusari poterit. Capłm. xxxv.

Cum. R. canonic⁹ ianueñ. cām q̃ inter ipsuz ex vna pte ac P.^b ciuem ianueñ. ꝯtiē: tibi obtinuerit delegari: ꝛ idē ciuis ꝓpē multas ꝛ graues inimicitias ciuitatis sue: i

tua neḡat presentia cōparere ¶ Mādam⁹ quaten⁹ supradicto. R. hmōi optionez relinq̃s vt (exceptis canonicis ianueñ. quos cuz sint^c ei⁹ socij merito habꝫ pars aduersa suspectos) in ciuitate vel dio. ianu. in qua sunt multi viri prouidi iudicez eligat^d. coram quo q̄stio terminetur cui auc̄te nr̄a districte ꝓcipias: vt eandē cām iuxta rescripti a te obtēti tenorem ap. re. fine debito terminare procuret. Idem rothomagē. archiepo. ¶ Si mādaē iudici delegato vt illuz absoluat qui dicit se iniuste excōmunicatū ante probationem illum absoluere debet. Si autē dicat excōcationē nullam: ꝓbationē nul

non poterit recusari ex hac cā: qꝛ par affectionis causa oēm suspitionē remouet. ff. de ritu. nup. nō solū. §. denuo. Istam causam recusandi cū multi' aliis ꝯprehende his versib⁹. Subiect⁹: dñs: ꝛ ꝯmēsalis: amic⁹ Incola: canonicus: ac attingēs inimic⁹. Sic causam similē delegatus tueatur. Uel si patronus fuit olim tunc moueatur.

Vers⁹.

¶ Glo. se. signat ꝯtrariū ad id qđ actor eligit: soluiē tripliciter. secūdo arg. ꝛ id reprobat ꝛ respondet. In fine signat contrarium ꝛ soluit.

a ¶ Sniam ꝯfirmauit. Ex hac scđa snia daē actio i factū q̃ hic ꝯfirmaē: ꝛ nō ex pma. vt. ff. ð his q̃ no. isa. furti. ar. ff. ad trebel. si quis priorē. hac tñ cōfirmata confirmatur ꝛ prima. Lau.

Executio snie petit vigore snie cōfirmantis.

Cum. R. canonic⁹. ¶ Si reus ad locū iudicis delegati ire nō pt: dꝫ remoueri ꝛ dari sibi iudex in alio loco. h. d. Et pmo ponit ꝓpositionis ꝛ mādati cām scđo mandatū ibi: mandamus. Ab.

¶ Glo. seq. querit obijciēdo ꝛ tripliciter soluit.

b ¶ P. ciuē. Sꝫ quō ꝯmittit papa ꝯ cāz ꝯ laicū? Intelligo ꝙ cū spectabat ad forꝫ eccl'ie: puta cā vsurarū vel decimaꝝ: vel ipe laicus noluit: excipe: vel est consuetudo ibi ꝙ laici conueniātur per lr̄as pape.

¶ Glo. seq. ponit differentiā inter iudicē ꝛ testē ꝛ ei⁹ causam quam conuertit. ponit etiam paritatez in fi. querit ꝛ soluit.

c ¶ Cū sint ei⁹ socij. hic habes ꝙ canonic⁹ non pōt esse iudex concanonici sui propter familiaritatē que veritatē aliq̃n ipedire solet. iij. q. v. accusatores. testis em potest esse canonic⁹ ꝓ canonico: cū etiā fraē ꝓ fratre possit testificari. j. de presump. lr̄as. cum edictum

Fraē ꝓ fre testificaē

b ¶ Iudicē eligat. No. ex hac littera ꝙ qñ reus ad iudicem ire nō pōt secure/ ꝙ actor potest ꝛ debet eligere iudicem in loco nō suspecto et non aduersarius Cōtra habes: quia reus eligit iudices. xj. q. j. iudices ꝛ. xv. q. vj. si aūt. ꝛ. iij. q. vj. peregrina. ꝛ. iij. q. v. quisq̃s ꝛ. ij. q. vj. placuit. Idē videē cū ordinarius recusaē: ꝙ reus eligat. j. de appel. cū spāli. Contrariū dicit lex ꝙ iudex petitus dari non debet nisi ob reuerētiam petiti iudicis. ff. de iudi. obseruādū. Decreta predicta loquuntur in causa criminali: ꝛ propterea nō statur hodie illis. Quod dicit hic ꝙ iste ligat: itelligo si altera pars noluerit cū eo cocordare: vel cū altera pars est absens. Ul' dic ꝙ de speciali gratia dabat ei papa hanc electionē: cū de consensu vtriusq̃ esset eligēd⁹ vt. s. e. sup questionū. Itē ar. ꝙ si iudex non pōt ð cā cognoscere: pt alij comittere vices suas. Sed ꝯtrium est verū. j. de appel. scđo requiris. §. tertio. et hic non loquitur de iudice suspecto: sed qꝛ reus non pōt ire ad iudicem: vñ iudex teneē locū ꝓuidere securū. j. de appel. ex pte. et. xxxiij. q. ij. siue. vel cōmittere cām in loco non suspecto: vt hic. vel potius ꝓcedet iudex iste auctoritate illius rescripti. Et est hic arg. ꝙ iudex incert⁹ dari possit. ꝯ. s. de rescrip. ad hec. sed hoc de gratia fuit vt dictū est.

Loc⁹ si est reo suspect⁹ vbi ꝛ a quo eligeē iudex.

Loc⁹ securus ꝯtib⁹ ꝓuidēd⁹

litatis ante pnũciationem admittet. Capitulũ. xxxvj.

Cum cõtingat iterdũ ꝙ laici: ꝛ infra. Insup re quisiti sumus: cũ qs cõquerit in se a suo epo post appella. ad nos legitime interpositã: vel alr̃s iniuste excõicatiõis sentẽtiã pmulgatã: ꝛ nos iudicibꝰ damꝰ in mãdatis: vt si est ita: iuxta formã eccl̃ie absolutionis bñficiũ illi impẽdant: vel eãdẽ sniam denũciẽt esse nullã: ac eps paratꝰ sit pbare se illũ anteꝗ͞ vocẽ appellatiõis emitteret. vel alr̃s iuste hmõi sniam ptulisse: an probationibus non admissis liceat iudicibus excõicatum absoluere vl̃ denũciare sniam esse nullã: ꝛ Ad qd̃. t. r. ꝙ cũ q̇s cõqueritur se post ap. ad nos legitime interpositam excõicatiõi fuisse inodatũ: semp vtriusꝗ͞ partisᵃ pbatiões sunt admittende: anteꝗ͞ ad decernendũ sup hoc aliqd pcedat: p qs deniꝗ͞ apparebit: an absolutiõe indigeat cõqrẽs: vel denũciãdꝰ sit potiꝰ nõ ligatus. In eo xͦo casu cũ excõicatũ qs se asserit iniuste: vix vl̃ nũꝗ͞ᵇ ẽ eiꝰ (anꝗ͞ absolutus fuerit) probatio admittẽda: nisi tunc tm̃: cũ asserit in excõicatiõis snia itolerabilẽ errorẽᶜ fuisse patẽter expssum: ad qd̃ pbãdum admittit anꝗ͞ absolutionis grãm cõsequat. Verum si pponat se simplicit excõicatũ iniuste: ac eps ad pbãdũ ꝙ iuste ipm excõicauit: suas postulet probationes admitti: nõ est añ absolutionẽ ipsiꝰ aliqͭenꝰ audiendus: cum ꝛ si p certo cõstaret rõnabilr̃ in illũ excõicationis sniam pmulgatã: nichilominusᵈ esset ei absolutio impendenda humiliter postulãti: et ideo in hoc casu illũ credimꝰ iuxta formã eccl̃ie protinꝰ absoluẽdum vt sic demũ pbationibꝰᵉ vtriusꝗ͞ ptis admissis: vtrum iuste vel iniuste ligatꝰ fuerit decernatur. Hono. iij. messeñ. ꝛ regineñ. archiepis.

Si subdelegatus delegati pape iurisditiõe vti ceperit a delegato remoueri nõ põt: et si fecerit cõtra mandatũ: siue excesserit formã rescripti processus est nullus. Ca. xxxvij.

Cum cõtingat. Al̃ Cõis diuisio. scd̃a ibi: ad qd̃. q̃ subdistinguit in effectu i duo mẽbra pncipalia. Primũ est qñ qs cõqrit se excõicatum post appellationẽ legitimã. scd̃m est qñ qs cõqrit se iniuste excõicatũ. Et istud mẽbrũ subdiuidit: qꝛ primo loquit qñ excõicatus volebat pbare se iniuste excõicatum anteꝗ͞ absolueret. scd̃o loqtur qñ excõicator volebat probare se iuste excõicasse anteꝗ͞ excõicatus absolueret: lꝫ peteret se absolui. primũ mẽbrũ pncipale est in ver. ad qd̃. secũdũ mẽbrũ est in ꝟsi. in eo. ꝛ secundum mẽbrũ scd̃i mẽbri est in versi. verũ. Joãnes de Jmo.

Glo. seq. obiicit ꝙ pbatio est supflua ꝛ soluit.

a Utriusꝗ͞ ptis. Et si testes epi dicerẽt excõicationẽ pcessisse appellationẽ testes aũt alteriꝰ dicerẽt appellationem precessisse: sentẽtiare debet iudex ꝙ ante sententiam ꝛ post fuit appellatum. j. de testi. cum tu. ꝛ ita videtur supfluum qꝛ semp iudicat p appellãte: qꝛ si testes epi dicerent ꝙ tantum post sentẽtiã appellasset: illis non crederetur: qꝛ probarent negatiuã: qd̃ esse nõ debet. s. de elec. bone memorie. ꝛ j. d cã pos. cũ eccl̃ia. Dico ꝙ pbatiões epi audiri debẽt si vult pbare se illũ excõicasse anteꝗ͞ vocẽ appellationis emitteret sm ꝙ ponit in questione. in prin. vel etiã si vellet pbare appellationẽ iniustã: qꝛ illa nõ impediret excõicationẽ sequen: ẽ. j. de ap. vt debitus. vbi dicit ꝙ qui appellat rationabilẽ cãm dꝫ pponere. ꝛ si pbata fuerit iniusta appellatio remittet ad epm. j. de ap. vt debitꝰ. ꝛ ca. cum in eccl̃ia. Nec est verum qd̃ dicitur: ꝙ semp pnunciabit p appellãte: qꝛ põt esse ꝙ eps meliꝰ pbet ꝛ p plures ꝛ meliores testes quibꝰ stabit. j. de pba. lꝫ. j. de testi. in nostra psentia. Et põt dici ꝙ illa decre. cũ tu. loquit cum testes vtriusꝗ͞ partis erãt equales: vt sic fiat interpretatio p vtrisꝗ͞ partibus: ne de periurij reatu notentur.

b Uix vel nunꝗ͞. Scilicet in casu sequenti tãtum sic. j. de senten. excom. per tuas.

c Intolerabilem errorẽ. xij. q. ij. quia diuinis. lx. questione. iij. episcopus. de here. si quis.

Glo. seq. notat quẽ non debere admitti ꝛc̃.

d Nihilominꝰ. No. ꝙ nõ dꝫ qs admitti ad pbandũ illud qd̃ pbatũ nõ pdest. C. de pba. ad pbationẽ ꝛ. j. de sumo. c. p tuas. in fi. ver. qm̃. ꝛ si pbata ꝛc̃. ꝛ valet ad exceptiões opponẽdas: quas quidã admittũt indifferenter: et in fine pnũciãt scd̃m illas si de iure valent: alr̃s nõ pdest illa pbatio. Illud fieri non dꝫ. primo cũ pponunt dꝫ pnũciarẽ iudex: an sint admittẽde vel nõ: si sunt admittẽde tunc demũ audiat pbationes sup illis qui aliter faciũt non bene faciũt qꝛ si qs bñ pbaret exceptionẽ suã ꝛ nõ admitteret: põt esse cã appellãdi: qꝛ audiẽdo pbatiões sup illa: iudex vidẽt cã admittere cũ effectu: ꝛ id illis nõ ẽ faciẽdũ nisi iudex sub illa ptestatione illũ ad pbãdũ admittat. vt si d iure debeant valẽ ꝙ valeãt: alr̃s nõ. s. d elc. cumana

Glo. seq. querit obiiciendo et soluit.

e Probationibꝰ. Sꝫ cũ iste iam sit absolutꝰ qre audiunt pbatiões sup hoc Dico ꝙ duplici de cã põt fieri. qꝛ si pbabit ꝙ iniuste fuit excõicatꝰ: nõ iniũgitur ei aliqd p iuramẽtũ: ꝛ id pceptum differtur quousꝗ͞ cõstet: vtru iuste vel iniuste sit excõicatus. j. de offi. ordi. ad reprimendã. Si iuste fuit excõicatꝰ: tũc pcipiet ei p iuramẽtũ ꝙ sup eo p quo fuit excõicatꝰ satisfaciat: vt in dicta decre. ad reprimendã. Itẽ si pbaret ꝙ admonitiõe legitima nõ pmissa ipsum excõicasset: excõicator p mensem erit priuatꝰ ingressu eccl̃ie. j. de senten. excõi. sacro. Itẽ si iniuste excõicatus fuerit excõicator tenet illi ad interesse. vt. d. c. sacro. ꝛ in tantum tẽpus abstineat ꝗ͞tum visum fuerit superiori xj. q. j. nemo. ꝛ. xxiiij. q. iij. de illicita. Et ecõuerso si sententia iusta pbata fuerit excõicatus tenebitur ad interesse excõicatori. vt in decre. sacro. nisi vtrũꝗ͞ probabilis error excuset vt ibi. ꝛ ita patet quare admittãtur pbationes post absolutionem. Pone ꝙ excõicatus p cõtumacia petat absolui a iudice offerẽdo cautionẽ de stãdo iuri: nunquid absente aduersario ꝛ nõ vocato põt absolui? videtur ꝙ sic. s. de rescript. olim. Preterea vbi lex nõ distinguit: etiã nec nos distinguere

Marginal notes: diuisio — Hunc tex. dicit hic ab. esse singu. ad hoc ꝙ appellatiõe iniuste snie veniat nulla. — Additio.

debemus.ij.q.v.cōsuluisti.τ.ε.ɗ trāsla.iter corpalia τ.j.de deci.ad audiētiā.j.de malo.τ obe.solute: τ nec ħ bi p̄iudiciū fieri videt̄: qꝛ si esset p̄sens τ appellaret: vel interdiceret nichil ei ꝓdesset.vt in.c.cum contingat. Sed contra.j.de sen.excōi.venerabili.j.de eo qui mittit in possess.ca.j.τ.c.cum venissent.xj.q.iij.excōicatos: vbi dicit excōicatos a sacerdotibus nullus recipiat an̄ vtriusq̃ partis examinationem iustam dic vt ibi.B.

Ad hāc aūt denūciationē qlibꝫ vr̄ admittēd⁹.i aut.ɗ nō alie.aut pmu.§.ħ nobis.i ṡ.col.ij.τ.C.ɗ suspe.tu.pietatē.pbabili⁹ tn̄ vr̄ q̄ hi tm̄ admittāt̄ q̄ꝝ interest.vt xvj.q.vij.filijs vl̄ nepotib⁹.τ.ij.q.vij.q̄propt̄.vl̄ saltē soli clerici admittāt̄.xij.q.ij.nō liceat. Ad denūciādū admittere quēlibet de illa prochia:qꝛ eoꝝ interest vt eccl'a nō ꝑueniat ad malū statū.ar.xvj.q.j qm̄ q̄cq̄d.et.xij.q.ij.aurū habet ɗ

Concor. lex de p̄cio ff. ɗ publi.τ.l. p̄ses. ff de offi. presi.

Concor. lex videamus §.i falsiana. ff.de vsu.et ḣ.cū p̄ter.ff. de ver. signifi.

Suspectus ɗ dilapidatione qb⁹ denūciād⁹ ē

Concor.textus i.l. j.cū nota.C.ɗ appel.

Venerabili fratri. ¶ Primo ponit formam delegationis.scd̄o subdelegationis:de legati.ibi porro tertio reuocat ꝓcessus subdelegatorū cām exprimēs ibi: quorum.Abbas.

a ¶ Fuerat spoliatus. Per Fredericum imperatorem.

b ¶ Restituto plenarie. Hoc ideo dicit: qꝛ spoliati ad oia iura sua tā corpalia q̄ incorpalia debent restitui anteq̄ aliqd sibi obijciat̄: vel q̄ inqsitio fiat ꝯ ipsos. vt.ij.q.ij.ꝑ totū.τ.c.nullus. vbi dr̄ q̄ oia iura sunt restituēda.iij.q.j.τ.ij.ꝑ totū.τ.j.de resti.spo.in lris.τ.c. itē cū ds.τ.c.ex q̄stione.τ.c.pisanis.vn̄ dicit plenarie.

¶ Glo.se.obijcit τ soluit.

Venerabili.f.n. archiepō Cusentiñ.dedim⁹ in mandatis vt cephaludeñ. epm̄ restitui facere ad epatū:τ ad alia qb⁹ fuerat spoliatus^a.q̄ restituto plēarie^b τ corporale ac pacificā possessionē adepto: si eps merito esset de dilapidatione suspect⁹^c virū ꝓuidū τ honestū ꝓuideret coadiutorē^d eidē: sine cui⁹ consilio^e nihil eoꝝ faceret:q̄ ad admistrationē ꝑtinēt tpalē q̄ad usq̃ veritate cōpta ducerem⁹ alit̄ ꝓuidēdū:itererim oē alienatiōis^f genus eoꝝ vtiq̃ auctoritate nr̄a districti⁹ interdicēs. ¶ Porro idem archieps̄ corpis infirmitate ḡuat⁹: cōmisit i hmōi negocio vices suas p̄io abbati scti spūs ɗ panormo: ac demū thesaurario cusentiñ. ¶ Quoꝝ ꝓcessus nobis exhibitos:de frm̄ nr̄oꝝ cōsilio cassauim⁹^g iusticia exigēte:qꝛ videlꝫ abbas cōtra mādati^h nr̄i tenorē:ad inquirendū vtrū ɗ dilapidatiōe suspectus esset eps eo nō restituto ꝓcessit:et archieps̄ ipse (cū tā suo funct⁹ eēt officio:dicto abbati cōmittēdo in integrū vices suas^i) hmōi negocium dicto thesaurario nō potuit demādare^k. ¶ reg.tc.S.ꝓcētori τ magro.R canonicis ābiañ.

¶ Si delegat⁹ ꝓnunciauerit se iurisditionē nō hr̄e:ip̄am ēt de cōsensu ptiū nō reassumit.

Significatibus. Ca. xxxviij.

Significātibus.M.muliere.et J.nato:eius nos noueritis accepisse q̄ cum nobilis mulier iuliana vidua mentiēs se pauperē cōtra eos sup terris τ rebus alijs ad iudices nr̄as lr̄as impetrasset: ijdē corā eis excipiēdo ꝓponere curauerit q̄ cū dicte lr̄e suggesto mendacio īpetrate^l fuissent:cū p̄dicta. J

c ¶ Suspect⁹. Sꝫ videt̄ q̄ isti nō sit dādus coadiutor ex q̄ erat de dilapidatiōe suspect⁹ imo poti⁹ deberet destitui.iij.q.ij.qꝛ ea.C.de suspe.tu.cū quē.τ dolū facere videbat̄ petēdo restitutionē:cū ɗstitui debeat ꝓpter hoc.ff.de doli excep.dolo. Dic q̄ hoc olim obtinebat f̄m antiq̄ iura:qꝛ accusat⁹ seu denūciat⁹ suspectus de dilapidatiōe remouebat̄ pendēte lite ab administratiōe.vt.iij.q.ij.qꝛ ea.vbi de hoc.τ.C.ɗ suspe.tu.cū quē.hodie ṽo secus. qꝛ nō remonet̄ ab administratiōe nisi p̄mo ꝓbet̄ suspect⁹ de dilapidatiōe male administrādo τ hoc ꝓbato p̄sumit q̄ de cetero male administrabit.ff.de accu.si cui.§.hisdē.τ.ff.ɗ suspe.tu.tutor.§.q̄ri pōt.τ.C.de suscepto.τ archa.si aliqd.li.x. Et ita accusat⁹ siue denunciat⁹ de dilapidatione τ ꝓbatus suspect⁹ f̄m iura nr̄a remouet̄ ab administratiōe vt hic.τ.j.de simo.lꝫ heli. Et etiā iudex sine accusatore pōt aliquē remouere. si aptissimis argumētis liq̄at eū eē suspectū.ff.de suspe.tu.l.iij.§.p̄terea. Nec admittēd⁹ ē si vellet satisdare qꝛ satisdatio nō imutat maliuolū aīm tutoris.illi.de suspe.tu.§.nouissime.et ff.ɗ suspe.tu.qꝛ satisdatio. Et q̄ eccl'iam suā ꝓ alienis debitis aggrauat siue obligat:ip̄o iure suspectus ē ab administratione tpaliū τ spūaliū.j.de sol. si quoidā

Suspectus ɗ dilapidatione an sit remouendus ab administratione.

d ¶ Coadiutorē. Et ita ħ dat̄ coadiutor ꝓpt̄ suspitiōeꝫ dilapidatiōis. alibi datur ꝓpt̄ infirmitatē seu senectutē. vij.q.j.scripsit.τ ca.q̄uis.ar.ff.ɗ tu.solꝫ.τ.j.ɗ cle.egro.c.vl.τ pe.

¶ Glo.se.ponit dictū cui s̄gt cōtrarium τ soluit

e ¶ Consilio. hoc itelligo τ cōsensu. al's nō valeret multū tal' coadiutor.arg. ad idē.ε.de cle.cū in veteri.τ.c.ne ꝓ ɗfectu.ar.ꝯ.j.de arbi.cum olim. Sed illud videt̄ dictū ꝓpt̄ formā arbitrij.

Coadiutor dat̄ duplici cā

f ¶ Omne alienatiōis gen⁹. Quid contineat̄ ꝑ hoc q̄ dicit om̄e gen⁹ alienatiōis:habes.j.de re.eccl'.non alie.c.nulli.τ.C.ɗ reb⁹ alie.nō alie.sancim⁹. Largissime sumit hic hoc ṽbū.alienatiōis:alibi stricte sumit̄ ꝑ eo f̄m ꝯtu quo dn̄ium trāsfertur.C.de fun.do.l.j.

g ¶ Cassauimus.i.cassos τ irritos denunciauim⁹.ε.de rescrip.cum dilecta.

h ¶ Mādati. Et merito:qꝛ fines mādati diligenter ꝯuādi sunt.ff.mā.diligēter.τ.C.ɗ ꝓcu.si ꝓcurator.τ ε.de rescrip.cū dilecta. vbi q̄si idē qd̄ ħ dr̄: vbi de hoc

¶ Glosa sequens soluit q̄stionem.

i ¶ Vices suas. Hic soluit qd̄ dubitabat̄.an delegatus simplr̄ ꝯmittēs vices suas possit eas reuocare:τ ptꝫ q̄ nō postq̄ ille vti cepit sua iurisditiōe vt ħ ptꝫ τ vt no.ε.e.sup q̄stionum.inno.patet τc. qꝛ cōmittendo vices suas simplr̄ oia cōmisit q̄ poterat super illo negocio.sic.ε.e.sup questionū.§.si vero.sic q̄ causam simplr̄ cōmittit oia videt̄ cōmittere q̄ ad causam ptinere noscuntur.ε.e.p̄terea.τ.j.eo.suspitionis. Et est ar.q̄ indefinita equipollet vniuersali.ff.de seruit.verba.pre.si seruitus.τ.ff.de tute.l.iij.§.vlti.τ.j.de ꝑtul le.qꝛ circa.τ.j.de iurepa.ex litteris.

Indefinita equipollet vniuersali.

k ¶ Non potuit demādare. Cū abbas iam processisset in negocio.antea vero potuit reuocare. B.

Significantibus. ¶ Hic est casus satis notabilis Primo appellans narrat factum. Secundo papa dat iudices ibi:ideoq̃. Abbas siculus.

¶ Glo.se.ponit dictū cui signat contrariū τ soluit.

Uidua rū cause ad quos spectāt

a ¶ Pauperē se dixisset. Et si paup est adhuc dz corā suo iudice agere ꝛ seq̄ forum rei. qꝛ cā viduaꝝ non spectat p̄ncipalit᷑ ad ecclesiam nisi q̄ ad ꝓtectionē ꝛ defensionē. j. de ver. si. sup quibusdā. lxxxvij. di. c. j. ꝛ. ij. Jmmo ad iudiciū regis siue dñi illi⁹ loci cā viduarū/ pupilloꝝ/ et orphanoꝝ spectare vī. xxiij. q. v. regū. ꝛ. q. iij. ab imperatorib⁹. ꝛ C. qñ imꝑator inter pu. l. vna. secundario ad ecclesiam spectat. xxiij. q. v. administratores. Uel si iudex secularis negligēs eēt. j. de fo. ꝯp. ex pte. B. Sz loquit᷑ ibi in possessorio: in q̄ casu pt iplorare iudiciū ecclesie. ¶ Glo. se. rect. ꝑ q. an bñ ꝓnūciauerint iudices ꝛ dicit ꝙ non quo ad vnā executionē: quo ad alias distinguit.

e ¶ per formā ꝯpromissi. Si pena fuisset apposita in isto ꝯpromisso nūq̄d mulier ista q̄ noluit redire ad iudices posset ꝯueniri ad penā? Credo ꝙ non qꝛ per hmōi cōpromissuz ptes non poterāt eis dare iurisditionē: cū ꝑuatorū ꝯsensus cū iudicē nō faciat q̄ nulli preest iurisdictiōi vt dictū ē i glo. nō vī. ꝛ iō cū p̄ncipale nō teneat nec pēa sup hoc adiecta: vt. j. ð ꝑ ca. c. ij. i gl. q̄ icipit: ꝓmissa. et. j. ð cēsi. ꝯuis. i gl. q̄ icipit hec fide iussio †. Si autē isti iudices eēnt ordiarij: alas ꝛ ex certa scia ꝯpromisissent subijcere se coꝝ iurisditiōi: tūc poss; pe ti pēa si nollēt se subijcere ipoꝝ iurisditioni. B.

† Cons. cor. tex tus i. l. pacta q̄ ꝯ. ff. de pa.

(q̄ nobilis est ꝛ diues) pauperē[a] se dixisset in eis. corā ipsis: (nisi reqsito pri⁹ dño: sub cui⁹ iurisditione ipi consistūt: et corā q̄ pati erāt eidē exhibere iusticie cōplemētū) non debebāt de iure ꝑ tales lr̄as conueniri: vñ dicti iudices interloquēdo ꝓnunciarūt se ꝑ easdē lr̄as ꝓcedere[b] non debē: ꝛ ifra. Demū fuit a ptib⁹ in q̄sdā tāq̄ in arbitros talit᷑ compromissū. ꝙ si ifra t᷑minū[c] i cōpromisso exp̄ssū cāz non deciderēt: ptes ad eorūdē iudicū redirēt examen Uez arbitris cām ifra t᷑minū negligētib⁹[d] termiare: dicti iudices iurisditionē ꝑ formā cōpromissi[e] hmōi resūpserūt a q̄bus ijdē se sentientes grauari ꝙ sup his sup q̄bus ab eis fuerāt absoluti: litigare compellebāt eosdē: ad nr̄am audiētiam appellarūt. ¶ Jdeoq; mā. q̄te. si ē ita: reuocet᷑ i irritū ꝛc. J de

¶ Arbitri electi ad cām recusationis assignāt ptib⁹ t᷑minū ad ꝓbandū cām suspitionis. ꝛ iudex recusat⁹ compellit arbitros ad cāz finiendā. C. xxix

SUspitionis cā[f] contra iudicem assignata: non ipse (q̄ forsan[g] ꝓuocat⁹ obesset) sed arbitri potius corā quib⁹ probatio est facienda. ꝛ ad q̄s omnia[h] que ad hunc articuluz

¶ Suspitiōis. ¶ Ut sunt duo dicta: due sunt ptes. scða ibi: ab ipso q̄z.

diuisio

b ¶ Procedere non debere. Non videtur ꝙ bñ ꝓnunciarent q̄stū ad scðam exceptionē: sed supsedere debuerūt quousq; ꝓcederetur coram iudice seculari Et si ille fuisset negligens in iusticia exhibenda: ipsi postea ꝓcedere potuissent. j. de fo. ꝯpe. ex transmissa. ꝛ. c. licz. ꝛ. c. ex tenore. Et ita sic ꝓnunciādo amiserūt iurisditionē. qꝛ iudex siue bene siue male functus est officio suo. ff. de re iudi. iudex. Sic etiā ipo facto sine pronunciatione amittit quis iurisditionē aliū sibi associādo q̄ iurisditionē non habet. S. eo. cum sup. Et si referat negociū ad supiorē. j. de offi. lega. licet. Uel si dicat tm̄ se referre velle negociū. j. de appel. ītima sti ꝛ. C. de rela. l. j. Et ideo non potuerūt illā postmoduz resumere: qꝛ siue bñ siue male functi sunt officio suo S. e. in lr̄is. ff. de re iudi. l. iudex. etiā de ꝯsensu partū qꝛ ex q̄ expirauit iurisditio ptes non poterāt eis dare iurisditionē: qꝛ consensus ꝑuatoꝝ iudicē non facit eū q̄ nulli p̄est iudicio. C. ð iurisdi. om. iu. ꝑuatoꝝ. vñ vlteri⁹ non poterāt se intromittere: vñ cassat᷑ q̄cq̄d fecerunt tanq̄ a non suo iudice factū: vt dicit in fi. Sz in eo ꝙ dicit se pauperē. cū essz diues ꝛ nobilis i fraudem vt ctius haberet lr̄as videt᷑ ꝙ bñ ꝓnunciasset ne de fraude commodū reportaret. argu. S. de rescꝑ. sup lr̄is. ꝛ. c. sedes. si constitit eis ꝙ dolo siue fraude dixisse pauperē bñ pronūciauerūt. secus si ꝑ simplicitatē. vt in decre. ꝑdic. sup lr̄is. qꝛ tūc siue sit paup siue diues debet requiri prius dñs secularis vt dixi in prin. notule.

Juris ditio amittit᷑ multis modis.

c ¶ Si ifra t᷑minū. Qð fieri pt. ff. ð arbi. si cū dies. l ꝑn. sicut ꝛ iurisditio ad t᷑minū cōmittit᷑. S. e. ð causis. et etiā ifra t᷑minū posset q̄s redire ad iudicē si vellet. ff. de arbi. sz si in seruū. in fi. sed pena committeretur.

d ¶ Negligētib⁹. Poterāt cōpelli ad ꝓcedēdū ex q̄ erāt negligētes. ff. ð arbi. l. iij. §. j. immo ꝛ si ptes finito t᷑mio vellēt itez i eos cōpromittere: cōpellēdi sunt suscipe arbitriū ex q̄ fuerūt i mora. ff. de arbi. si cū di. Glo. seq. querit ꝛ soluit.

[es rū. j.]

f ¶ Suspitionis cā. Que dz esse rationabil᷑ ad recusandū talis q̄ si essz ꝓbata deberet legitima reputari. j. ð ap. cū spāli. sic ꝛ i appellatione: vt i decre. cū spāli ꝛ. c. vt debit⁹. ꝛ si est dubia arbitri hoc diffiniant.

g ¶ Forsan. Qꝛ nō dz iudex ꝓpterea moueri: qꝛ nō facit ei iniuriā cū vtat᷑ iure suo. S. de elec. cum ecclia vulterana. ff. de iniu. iniuriarū. §. j. ꝛ hoc est ei a iure concessū: vt hic. ꝛ. j. de appel. scðo reqrīs. §. j. ꝛ. c. cum spāli. Sz refert se ad id qð ꝯtingere solet: lz non debeant moueri: tn̄ indignanter pro maiori pte: ꝛ ideo ꝙ forsan ꝓuocatus est ꝯ illū: non dz terminum ad hoc cognoscendum assignare: ne sibi obesset in arctando ipsum. ꝛ licz sit ꝓuocat⁹: non tn̄ ꝓpterea poterūt ipz declinare quasi offensum cum habeat iurisditionem cessante probatione suspitionis. ff. apud eū a quo appellatur. l. vna.

¶ Glo. se. dat simile. q̄rit ꝛ soluit. Jtez q̄rit. ar. negatiue soluit ꝯtrariū. no. demū hic spāle: tractās qualis sit iurisditio arbitroꝝ. Jn fi. no. tria tempora.

h ¶ Ad quos oīa. Sicut eīm iudici oīa ꝯmissa intelligūt᷑ q̄ ad cām ipsam pertinēt. S. eo. preterea. ꝛ hic. §. se. ff. de iurisdi. om. iu. cui iurisditio. sic ꝛ his arbitris. ꝛ habēt iurisditionē ꝛ coertionē ꝛ possunt ꝯpellere testes ꝛ impedientes punire: vt ptz hic expresse. et potest appellari ab eis. Sed ad quem. appellabit᷑ ad papā appellabit᷑. Sed quid dices si isti qui eligūtur arbitri a partib⁹ nolūt suscipere arbitriū: q̄d erit sunt ne ꝯpellēdi? videt᷑ ꝙ non: qꝛ nemo ꝯpellit᷑ arbitriū suscipe. ff. de arbi. l. iij. §. j. qꝛ hec res libera est vt ibi dicit᷑. Dico ꝙ tenent᷑ excipere tale arbitriū: immo in virtute obediētie districto precepto a dño papa iniuncto tenent᷑. j. de appel. cū speciali. ꝛ si huic p̄cepto non obediūt. sunt compellēdi. Si iudex ordinari⁹ recusatur ordinarius compellat illos: si delegat⁹ de q̄ hic loquit᷑ eos ꝯpellat non obstante eo ꝙ recusat⁹ est al's iudiciū non ꝓcederet. Jtez hic est aliud spāle: q. ꝯsensus ꝑuatoꝝ cū facit iudicē qui nulli p̄est iudi-

Arbitri iurī cōpellūtur arbitriuz suscipe

cio. nec isti veri arbitri dicūtur nisi ꝓ tanto qꝛ eligunt sicut arbitri. alij eligunt ꝺ ꝯsensu ptiū. τ h pꝫ ꝙ alij arbitri nullā coertionē hñt. sed tm̄ metu pene eoꝝ inistatur. C. de arbi. l. j. vel ꝑ emologationē. i. confirmationē vl̄ approbationē vl̄ taciturnitatē. x. dier. C. de arbi. cum ante.
τ isti iudices sūt lꝫ arbitri appellent. sic. xi. q. j. ꝑuenit. τ ff. q satisda. cog. l. arbitro. τ ff. qꝺ me. cā. sicū exceptōe ⸿. hec aūt actio. C. ꝺ sen. ex pericu. re. l. j. τ ff. ꝺ proba. si arbit. τ iurisditio istoꝝ qsi ordiaria ē ꝑ electionē sicut qñ exercit⁹ sibi eligit ipatorē. x. cu ij di. legum⁹ τ ꝯstitutio confirmat talem iurisditionē. j. ꝺ ap. cū spe ciali. sicut et lex mādata confirmat talē iurisditionē. ff. ꝺ iurisdi. om. iu. τ qꝛ. Et ex eo ꝙ dicit oia q ad hūc articulū rc̄. iudex recusat⁹ nil poterat facere citra articulū recusatiōis: τ sic nō poterat ꝑfigere terminū arbitris ad finiēdā cām recusationis. sed añ istā decre. iudex recusat⁹ prefigebat terminū arbitris ad finiēdā cām suspitionis. Sed hodie iudex recusat⁹ dꝫ statuere terminū arbitris fm̄ ꝙ olim fiebat añ istam decre. j. de ap. legitima. li. vj. τ i hoc solo corrigitur hec decre. ꝑ illā: alijs nō mutatis. B.

a ❡ Terminū. s. ad ꝓbationē faciendā pñt arbitri tminū ptib⁹ assignare τ oia alia q ptinēt ad hāc suspitionē ꝓbādā arbitri facere ꝺbēt τ ñ iudices. Et ꝑ hāc decr̄. ñ vr̄ ꝓhiberi iudici qn possit ꝑfigere tminū ꝯpetentē arbitr. īfra quē cām suspitionis debeāt terminare sicut oli fiebat. Cōtra tñ dici cōsueuit: τ hodie redactū ē ad ius cōe: vt. j. de ap. legitima. l ꝯcilio lug. li. vj.

b ❡ Ut cōueniāt. s. arbitri. ff. de arbi. l. itē si vn⁹ ⸿. principaliter.

c ❡ Aduocēt. s. arbitri τ non ptes. ꝫ. ꝫ. de resc. ca. pastoralis. τ veꝝ est ꝙ ꝑmi duo eligi debēt a ptibus: sed tertius ab arbitris. vt hic.

❡ Glo. se. obijcit τ soluit. querit τ soluit.

d ❡ Sūt cogēdi. Sic̄ dicit lex i vers arbitri. ff. ꝺ arbi. itē si vn⁹ ⸿. pncipalr̄. ne res sine exitu essꝫ. Sꝫ vr̄ ꝙ iste iudex sup pncipali nō possit se intromittere: cū sua iurisditio interim sit suspēsa. sic. ꝫ. e. pastoral ⸿. pterea. τ pēdēte dilatiōe iudicū offm̄ cōqescit. C. ꝺ dila. sine pe. τ. j. ꝺ ap. significāte. ar ꝫ. ꝺ resc. pastoral in fi. Sꝫ hoc pmittit iudici in penā illoꝝ q nolūt ꝯcordare: τ ne cl'pa eoꝝ ꝯtigat negociū ꝓrogari: τ ita malicia eoꝝ coercēda ē: al's se iudex intromittere nō pōt circa pncipale cū sit iurisditio suspēsa vt dixi. Sꝫ qd erit si arbitri nō ꝯueniāt sꝫ maliciose vt negociū ipm ꝓrogēt: Idē credo ꝙ iudex possit eos ꝯpellere vt ꝓcedāt: ne diuti⁹ ꝯtigat negociū differri: al's ꝯtinēt ꝯdicte ista ꝯstitutiō: qꝛ ꝑ h⁹ daret cā malicijs hoiꝫ qb⁹ ē potius obuiādū. ꝫ. ꝺ resc. sedes apo. τ ff. ꝺ rei. vē. i fundo.

faciunt ptinere noscūtur: pñt ad hoc terminum[a] assignare. ❡ Ab ipso qꝫ iudice (cui sicut iurisditio sic et cetera: sine quibus explicari nō potest intelligunt esse cōmissa) iidem vt cōueniāt[b] (si discordes fuerint) i vnā sniam vel tertiū cōcorditer aduocent[c]: τ cū q duo vel alter eoꝝ id faciat sunt cogendi[d] ne hmōi occasioni principale negocium plus debito ꝓroget.

I dē abbati scte Genouefe.

❡ Delegata iurisditio ad psonas nō expressas in rescripto etiā de ipsarum consensu prorogari non potest. Cap. xl.

P τ. G. ꝑ lr̄as aplicas cōquerentib⁹ coram te de epo londoñ. ꝙ concessū ab eis mutuū: pmisso loco τ termio[e] nō persoluit pendente iudicio J. laicus qui in ciuitate quadā eisdē mercatorib⁹ tenebat se in tuam iurisditionē[f] (sicut asserit) voluit prorogare:[g] vt si infra terminum constitutū predictā non solueret ciuitatē excommunicationis τ interdicti sententias in ꝑsonā τ trā ei⁹ ꝓmulgares[h]. ❡ Quas hmōi occasione a te latas: decernimus non valere: cū τ si al's iurisditioni preesse[i] dicaris (qꝛ i dictum J. nullā iurisditionē habebas) iurisditionis prorogatio[k] nulla noscitur extitisse: cum huiusmodi delegata

P τ G. ❡ Hoc ca. est multū famosū ꝯtinēs materiam ꝓrogationis satis difficilē τ plurā. τ cōis ē in eo diuisio. scda ibi: quos. Ab. si.

e ❡ Loco τ termio. Hoc iō dicit: qꝛ si ꝓmittis pecuniā mutuatā michi soluere certo loco τ tmio: τ ñ solus eo loco: teneris mihi in ꝗtum mea interat mihi solutā fuisse i eo loco τ iō ꝑ officiū iudicis ꝯdēnaberis ad interesse qꝛ abstulisti mihi vtilitatem loci. Idē ē si ego peto in alio loco ꝗ ꝯuenit: qꝛ aufero tibi vtilitatem loci vñ et tibi in hoc teneor. J. de plus pe. c. vno. hec ei actio vtriusqꝫ vtilitatē ꝯtinet: actoris τ rei ff. ꝺ eo qꝺ cer. lo. l. ij. τ C. eo. tit. l. vna. Et dꝛ hec actio certi cōditio sed appellat arbitraria ꝓpt locū qꝛ ꝑ offm̄ iudicis petit hoc interesse cū ei petit pncipale debitū pncipali actiōe puta ex testo: vl̄ certi ꝯditiōe tūc dꝫ iplorare iudicis offm̄ vt hēat rōnē vtilitatis actoris vl̄ rei i ꝯdēnatiōe faciēda. ff. ꝺ eo qꝺ cer. lo. l. ij. j. rñ. τ ⸿. j. τ l. si heres. τ l. aut. τ l. i bōe. Sꝫ i bōe fidei ꝯtctu si ꝓmisisti mihi soluere certo loco interesse venit tūc iure actiōis: τ ē i obligatōe ad interesse

f ❡ Jurisditionē. s. delegatā. secus de ordinaria.

g ❡ Uolūt prorogare. Sed non potuit: vt in fine dicit sed prorogauit de facto.

h ❡ Promulgares. sic q volebat se obligare sub pena excōicationis. qꝺ qdē potest. ꝺ cōse. di. ij. ego berēgari⁹. Itē sub pena bñficij sui. ꝫ. de elec. cū dilectus τ. j. de falsa. c. vlt. sꝫ deficit iurisditio.

i ❡ Jurisditiōi pesse. Unde vr̄ ꝙ potuit i eū ꝯsentire: τ illū cōstituere sibi iudicē. ff. de iudi. l. j. τ ij. ff. ꝺ iuris. om. iu. l. si ꝯuenerit. sꝫ h ꝓrogare volebat ꝺlegatā iurisditonē in se. qꝺ esse nō pt̄ vt h dicit τ nō ordinariā.

❡ Gl. se. distiguit triplicē ꝓrogationē tpis rei τ psōe dmū qrit. ar. ꝓ τ ꝫ τ sol. In fi. subdit ꝺ ꝓrog. clericoꝝ.

k ❡ Prorogatio nulla. No. q qñ possit fieri ꝓrogatio iurisditiōis. fit eñ ꝓrogatio de tpe ad tps: vt si papa mādat cām tminari īfra certū tps. illo elapso expirat iurisditio: nisi ptes infra tps de cōi ꝯsensu ꝓrogarint tps. ꝫ. e. de causis. τ hoc faciendū ē de cōsensu iudicis. ff. ꝺ iudi. l. ij. ⸿. τ si iudex τ ita triplex ꝯsens⁹ reqrit. sic arbitriū ꝓrogat. ff. ꝺ arbi. dic̄ ꝓferre. τ l. arbiter ex cōpromisso. τ si arbit fuit in mora cōpellit iterꝫ finito tpe arbitriū suscipe. ff. de arbi. si cuꝫ dies. j. rñ. Itē de re ad rē: puta dat⁹ est sup vna re tm̄: sup alia re si ꝯsentiāt oēs. s. ptes τ iudex: pt̄ iurisditio ꝓrogari. ff. de iudi. de q re ⸿. j. τ. ꝫ. e. cū olim. j. Itē de ꝑsona ad personā fit prorogatio. j. de aliena. mu. iu. cau. fa. ca. j. τ tunc ꝓrogatur iurisditio altera parte inuita. Itē prorogatur iurisditio iudicis ad eos qui nō sunt

[Margin notes:]
⁋ Concor. textus l. l. item si vn⁹. ff. ꝺ arbi.

Actio arbitraria ꝓpt locū cui's ad qd datur.

Jurisditio ꝓrogat tripl'r.

iurisditio ad alias ꝑsonas nequeat prorogari.† I dem.

¶ Maior.xx.ānis pōt a q̄cūq3 dari delegat⁹. Idē in maiori.xviij.dū mō iteruenat cōsensus ꝑtiū. Minor vo.xviij.non pōt dari nisi a pricipe. C.xli.

Cum vicesimū annū peregeris[a] † dari potuisti i etate h̄mōi delegatus. ¶ Ceterū cōstituto infra etatē eādē[b] nisi ꝑtes sciēt cōsentirēt in eū q̄ annū.xviij.transcēdisset) fctā delegatio ab alio q̄3 a principe non teneret. I dem.

¶ Ptās plurium delegatorū vel arbitroꝝ simplicit datoꝝ expiret ꝑ mortē vni⁹. C.xlij.

Uno delegatoꝝ[c] vel arbitroꝝ (sicut ꝓponis) reb⁹ humanis exēpto: eorum officiū expirauit. Nisi aliud in delegatione aut compromisso fuisset expressum. I dem.

de suā iurisditiōe de ꝯsensu ipsoꝝ.C.de iuris. om. iu. l.j.ꝛ hec ꝓrogatio i alienū iudicē ex certa sciētia ꝛ nō ꝑ errorē fieri dꝫ.ff.d iuris.om.iu.si ꝑ errorē.ꝛ.ff.d iudi.l.j.ꝛ.ij.in pn.ꝛ hoc itellige qn̄ ille in quē ꝑtes ꝓrogāt iurisditionē habeat ordinariā al's nō q2 ꝯsensus priuatorū eū iudicē nō facit qui nulli p̄est iuditio.C.de iurisd.om.iu.priuatorū.ordinariā iurisditionē: ideo dixi q2 i delegatū nō pōt ꝓrogatio fieri: nec iurisditio delegati pōt extēdi ad alias ꝑsonas q̄ i rescripto nō ꝯtinētur: vbi dr̄ expresse. et sic sola ordinaria iurisditio pōt ꝓrogari ad eos q̄ sibi subiecti nō sunt: et hoc satis potest intelligi ex eo q dicit lex priuatoꝝ cōsensus eū iudicem nō facit q̄ nulli p̄est iurisditioni.i.iudicio: s3 delegat⁹ nulli iudicio siue iurisditiōi p̄est: ꝛ ideo in eum nulla pōt fieri ꝓrogatio. sole em̄ ille ꝑsone q̄ in rescripto ꝯtinent iurisditionē delegati pn̄t ꝓrogare ad alias tm̄. Sed pone q partes ꝓrogēt iurisditionē delegati ad res alias q̄3 in rescripto ꝯtineant: cuiusmodi erit illa iurisditio: erit ne delegata vel ordinaria? videt q sit ordinaria q2 habet a lege.ff.de iuris.om.iu.ꝛ q2 econuerso videt q sit delegata q2 sortit naturā prioris iurisditionis: vt sicut non appellat a prima nec ab ista. ff.de arbi.labeo.ꝛ.C.de iudi.cū spāli. imo videt q eadē sit cum priori sicut idē est p̄cariū cū priori: qn̄ p̄cariū ꝓrogat.ff.de p̄ca.sed si manēte.arg.ff.de offi.procon.meminisse.ꝛ est verū q talis iurisditio delegata est. prima em̄ iurisditio extēdit ad res alias ꝑ consensum ꝑtium. Itē illud scias q clerici non pn̄t in se ꝓrogare iurisditionē in iudicē secularē q̄3tūcunq3 consentiāt. nec etiā alterius iudicis eccl'iastici nisi de licētia sui ep̄i.j.de foro compe.significasti.ꝛ.c.si diligenti.

¶ Con cor. op ri. glo. in.l.j.i glo.j. cū no. ff.de iudi.

§ Concor.l.j.ff.d mino.ꝛ.l. si iussi a mi.ꝛ.l. cū ꝑtor. ff.de iudi.

Nota.

diuisio

Cum vicesimum annum. ¶ Continet tres ꝑtes: vt sunt tria dicta que patent in textu.

¶ Glo.se.alle.v.concor. signat vnū cōtrariū ꝛ soluit.

a ¶ Peregeris. Et sic vr̄ q nō sufficit ann⁹ incept⁹: sic.s.de ele.cū i cūctis.ꝛ.j.de reg.ad nr̄am.ꝛ.c.significatū.ꝛ.xx.q.j.ca.j.ꝛ.c.illud. Arg.ꝯ.ff.de mu.ꝛ ho.ad rē publicā: vbi ann⁹ incept⁹ ꝓ ꝯpleto hr̄: sed illud loquit de his q̄ rēpu.administrāt.ꝛ de decurionib⁹ qui fauoris cā admittunt post inceptū.xxv.annū.s.s.de ele.cū i cūctis.§.inferiora: s3 hic loqtur de iudice delegato q̄ dari pōt post.xx.annū vbi tant⁹ fauor nō cōsiderat ꝛ q2 in minori etate est: minoris discretiōis esse presumitur: vnde annus.xx.debet esse completus.

¶ Glo.se.pōit triplex ipedimētū iudicū.s.natura/lege/ꝛ morib⁹.de pri̇o q̄ ad impuberē ar.a ꝯrio.ꝛ illud determinat. Finis.ar.obijciendo ꝛ dupliciter soluit.

b ¶ Eandē etatē. No.ħ q q̄dā sunt q̄ impediunt vt iudices esse nō possint.natura vt surdus mut⁹ ꝛ ꝑpetuo furiosus ꝛ impubes: q2 h̄mōi ꝑsone iudicio.i.discretione carēt.iij.q.vij.§.tria.et.ff.de iudi.cū ꝑtor.§.nō aūt. Itē lege impedit.q̄ a senatu remot⁹ est ꝓpter infamiā. Itē morib⁹: vt femine ꝛ vt serui: non q2 non habēt discretionē.sed q2 ciuilib⁹ nō fungunt officijs:

Iudicem aliquē eē multa impediunt.

vt in dicto.§.nō aūt. Ex eo q dicit q impubes iudex esse nō pōt.vr̄ a ꝯrio q statim postq̄3 est pubes possit esse iudex: qđ tn̄ nō est verum indistincte. Un̄ dicas q adultus ordinari⁹ ꝛ delegatus a principe cōstitui potest: q2 princeps q̄ eū constituit oīa ab eo facta valere decreuit.ff.d re.iu.quidā cōsulebāt. vn̄ sumpta est hec decr̄. Si vero adult⁹ maior.xx.annis delegat⁹ sit ab alio q̄3 a principe: tenet delegatio: vt hic.in pn. Si vo sit minor.xx.annis: nō tenet delegatio nisi ꝑtibus consentiētibus in eū qui sit maior.xviij. vt hic i fi.ꝛ.ff.d arbi.cum lege.nisi esset dat⁹ a p̄ncipe: minor vo.xviij.annis ab alio q̄3 a principe dari nō pōt iudex etiā ꝯsentiētib⁹ ꝑtibus.vt hic innuit.sed lex illa.q̄ iā ꝯsulebāt: vr̄ dicere q ex cōsensu partiū minor.xviij.annis dari possit delegat⁹: sed dic ibi minor dūmodo nō sit minor.xviij.ānis.arbiter em̄ minor.xx.annis esse nō pōt.ff.d arbi.cū lege. Preterea ꝯsentiētib⁹ partib⁹ vt videt iurisditio dat in.xviij.anno: vt dicit lex q̄dā: arbitriū vero non nisi in.xx.an.ff.de arbi.cū lege.s3 cum iurisditio maior et dignior sit q̄3 arbitriū vr̄ q maior etas esset reqrēda: ꝛ infamis arbiter esse non pōt.iij.q.vij.§.tria.ꝛ.§.cognitores.ff.de arbi.pedi⁹: sed infamis iudex esse non pōt.ea.cā.ꝛ.q.vij.infamis.ꝛ.s.de rescrip.sciscitatus q̄ est ħ rō diuersitatis? Rō pōt esse duplex: q2 iurisditio dat a p̄ncipe siue a magistratib⁹: arbitriū vo a priuatis vel ideo q2 multa remedia sunt in iudicio puta supplicatio/appellatio/recusatio/in arbitrio vo sola pene solutio: ideo etas maior requirit ne ꝑtes in ꝓ̄ ꝑtum incidāt periculum ꝓpter ignorātiā arbitroꝝ: vn̄ arbitri iurare non debēt: ne ꝓpter ignorātiam in periurium incidant.in aut.de iudi.§.q2 vero.col.vj.

Nota.

Uno delegatoꝝ. Breue est. prima pars ponit dictum. Scđa exceptionē a dicto ibi: nisi. Abbas

¶ Glosa seq.reci.potest repetendo quattuor questiones q̄ patent secundum ordinem.

c ¶ Delegatoꝝ. No.q si plures sunt iudices delegati ꝛ clausula illa q si non oēs ꝛc̄.non fuit apposita vno mortuo alter procedere in causa non pōt.q2 cum alter sine altero ꝓcedere non possit ꝑ mortē vnius finitur iurisditio alterius. Idē esset si alter efficiat infamis.s.de rescrip.sciscitatus. Itē si remoueat vt suspect⁹.s.e.l3.q2 neuter illoꝝ iudex erat insolidū vt iudicare posset q2 loco vni⁹ tm̄ sunt ꝛ oēs q̄dē iudicare iussi sunt.ff.de re.iudi.duo ex trib⁹: tn̄ vn⁹ pōt ꝯmittere vices suas alteri.s.eo.q̄3uis.et si eo viuēte alter cepit vti iurisditiōe sibi cōmissa: solus poterit postea ꝓcedere.s.e.licet.al's non: vt hic dicit. Idem em̄ est in arbitris.vt vno mortuo coꝝ officium expirauit cū in eos compromissum est: vt oēs iudicent.ff.de arbi.itē si vn⁹.§.itē si plures.ꝛ.l.si in tres.ꝛ.l.sicuti.ꝛ hic: ꝛ hoc verum est nisi in compromisso expresse sit actū: vt si alter interesse non possit: alter arbitrium possit proferre.ff.de arbitris. non distinguemus.§.cum in plures.et.j.de testa.raynaldus.in principio. sicut

Iudicib⁹ pluribus datis si vn⁹ morit: an alt⁹ vel alij ꝓcedere pōt.

e iiij

seruatur qñqz i delegatis iudicib⁹: vbi ponitur clausula illa: q si non oēs ⁊c. ⁊ hoc ē qđ sequit̄ in fine nisi aliud in delegatione aut ɔpromisso sit expssum. ⁊ sic idē in arbitrio qđ i iudicio qntū ad hoc seruat̄ ⁊ codē modo cōpromissum finit per morte litigatoris alterutri⁹ nisi i cōpromisso fiat mētio heredis vtriusqz litigatoris. ff. de arbi. dič pros ferre. §. j. ⁊ l. sed si interpellat̄. §. si ab altera. ⁊ l. si ɔpromissum. ⁊. j. đ arbi. c. vlt. sed sec⁹ est i iudicio: qz ibi nō finitur iurisdictio re non integra. de hoc dictum fuit s. de rescrip. significauit arg. ad idē. j. đ iudi. quia. v.

tem ptinet. l. ij. §. j. qđ noie meo facere non debeo nec noie alieno. xlvj. di. sicut non suo. ⁊. xxiij. q. vlti. his quib⁹: ⁊ hoc iđ ne alia via ɔtingat qđ fieri ꝓhibetur. ff. de tu. ⁊ cu. scire. §. si mater. ⁊. ff. de condi. isti. q̄ sub ɔditione. §. si qs. ⁊. ff. de bo. liber. q̄ritur. et j. de ꝓcu. rue. ⁊. C. si mācipiū ita veniat. l. vlti. In casibus ei sequētib⁹ non pōt iudex ɔmittere vices suas: etiā ɔsentiētib⁹ illis quoꝝ negociū ɔmittit̄ in cā inq̄sitionis et cū debēt ordinare ecclias de plato vel de alijs inferiorib⁹ ministris: qz i his papa eligit industriā illoꝝ: ⁊ qz in istis mai⁹ piculū vertitur ideo nō vult papa ea p alios fieri: qz circa maiora cautius est agēdū. xlij. dist. quiescamus. vt vij. q. ij. c. vlti. et ff. đ car. edic. l. j. §. ij. ⁊. xlj. di. miramur.

Delegat⁹ pape subdelegare pōt lz dat⁹ sit ex officio vel de ptiū cōsensu vl̄ cū clausula ꝑelectiōis videlz q si non oēs tu cū alio exequaris ⁊c̄. h. d. vsqz ad §. is autē. Capi. xliij.

Quoniā ap. se. intēdit ꝓuidere negocijs[a] ⁊ non ꝑsonis qb⁹ eadē cōmittunt̄ si iudex terti⁹ lz ex offō nr̄o vl̄ đ assensu ptiū ꝑ cōi a nobis datus eisdē: alij delegauerit vices suas (cū delegato a principe id cōcedat̄ a iure) † delegatio valebit ipsius. Idē quoqz dicēdū est cū mādat̄[b] ep̄o: vt cū altero suoꝝ conuidicū mādatū apo. exequat̄: et tūc sine subdelegato ab ipso ep̄o reliqui duo ꝓcedere nō valebūt.

Is cui cōmittit̄ negocium vt ꝑsonaliter exequat̄ potest si partes cōsentiūt alteri subdelegare. Fallit i casib⁹ hic expressis. h. d. vsqz ad §. ceterū.

Is aūt cui iniūgit̄ vt ꝑsonaliter[c] negociū exeqt̄: pōt (dūmō ptes cōsentiāt[d]) hoc alijs delegare. Preterqz si inq̄sitionē[e] fieri vel ecclijs de p̄latis vel alijs ministris ꝓuideri mādarem⁹. Cum in his oibus casib⁹: industriā ⁊ fidē ꝑsone cui talia cōmittim⁹ eligere videamur.

Is cui cōmittit̄ nudū ministerium exequēdū non pt̄ vices suas alteri committere: fallit in legato se. apost. Et est tex. notabilis ⁊ multum allegatur. Abbas.

Ceteꝝ (salua legatoꝝ se. ap. auctē) nulli cui cōmissum[f] fuerit p̄dicare crucē: excōicare/ vel absoluere aliq̄s: dispēsare cū irregularib⁹[g] vl̄ iniungere pnias liceat hec decetero alijs demādare qz non sibi iurisdictio sz certū misteriū po

Quoniam. Istđ pn̄cipiū diuiditur in duas ptes pn̄cipales: secūda ibi: idē quoqz.

a Negocijs. Simile dicit lex reb⁹ enim ⁊ non ꝑsonis legē impo nim⁹. C. cōia. de leg. l. ij. i fi. ⁊ hoc ideo dicit ne credat aliqs papā ita elegisse illū vel partes i eū taliter ɔsensisse: q abstulerit ei potestatē delegandi vices suas cū ei visum fuerit expedire: nisi papa hoc expresse vetaret cū habeat hoc a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊. s. e. pastoralis. ⁊ ita lz cōiter a partib⁹ sit elect⁹: nichilomin⁹ eis inuitis poterit ɔmittere vices suas: vt hic manifeste colligit̄. de h⁹ dcm̄ fuit. s. e. sup q̄stionū. ⁊ hec fuit dubitatio: al's nō ꝓuideret papa negocijs suis sz ꝑsonis. B.

b Cū mandatur episcopo. Sic ergo soluta est q̄stio qua querebat̄ olim: an ep̄s posset ɔmittere vices suas: cū sic scribebatur: tu frater ep̄e cum coꝝ altero ⁊c̄. ⁊ ita potest committere ⁊ alij non possunt ꝓcedere sine ep̄o vel subdelegato ipsi⁹. vnde si moreret̄ ep̄s antequā ɔmittat vices suas expirat aliorum officium quousqz alter substituatur. j. eo. qm̄. qz sine ipso alij nullo modo poterunt procedere. s. ca. proxi.

Is aūt. Primo ponit̄ dictū scđo exceptio ibi: preterqz: tertio exceptionis ratio ibi cum in his. Abbas.

c Ut ꝑsonaliter. Sic patet q si iniungit̄ alicui vt ꝑsonaliter aliquid faciat: non potest id per aliū facere nisi de consensu illius seu illoꝝ quoꝝ est negociū illud: qz coꝝ interest. ‡ Potest etiā de ipsoꝝ consensu ɔmittere alij istud exequendum alis non potest. ff. de solu. l. iter artifices. Et si testator iusserit aliquē suis manibus domū construere vel pingere per aliū id facere non potest. qz hoc in personā illius conclusisse videtur. C. de caducis tol. l. vna. §. si vo talis. Sic econuerso qđ quis i ꝑsona sua facere ꝓhibetur id p subiectam ꝑsonā exercere non dz. ff. de admi. re. ad ciuita-

d Consētiāt. Al's non possūt.

Glo. se. ponit opi. ⁊ approbat contrariam.

e Inquisitionē. Hoc intelligūt qdā cū papa committit inq̄sitionē vel ꝓuisionē de p̄latis aut alijs ministris ex officio suo vbi non sunt partes: tūc non pōt delegat⁹ ɔmittere vices suas si mādatur vt ꝑsonaliter intersit: sec⁹ vbi sunt partes: qz partes pn̄t renunciare iuri suo. Ego credo q siue ista fiant p ptes siue ex officio: q non possit aliq delegare ille cui hoc mādatur vt ꝑsonaliter intersit qz papa ɔsiderat in his casibus publicā vtilitatē: ne crimina remaneāt impunita. † ⁊ vt potius prouideatur ecclesijs q̄ꝫ personis vt dicit in prin. de alijs negocijs. ⁊ ideo eligit industriaz illorum quibus hoc mandat. vt hic dicit. B.

Glosa seq. reci. p. q. an isti ministri possint coercere: tenet q sic. huic signat contrarium et soluit.

f Commissum. Isti eñ qbus hec q̄ sequuntur expediēda ɔmittuntur meri executores sunt ad certos articulos expediēdos: et nullam habēt iurisditionē: vt dicit in fi. ideoqz vices suas alij ɔmittere non pn̄t coertionē tn̄ videntur habere: vt saltē excommunicare pn̄t ipediētes eos exercere suum ministerium sibi iniunctum: alioquin delusoria ⁊ sine exitu esset talis ɔmissio. s. e. ex lr̄is. qđ satis credo. Arg. illi⁹. c. ex lr̄is Contradicere tn̄ videt̄ lr̄a q̄ dicit non sibi iurisditio. ⁊c̄. Sed dic: non sibi iurisditio: veꝝ est q̄ntum ad hoc vt committere possint vel qz nullā habent iurisditionem inter aliquas partes: sed tantum officium.

Glo. seq. ar. respondet et remittit.

g Cū irregularib⁹. Arg. q ep̄i auctoritate ꝓpria cū irregularib⁹ dispēsare non possunt: ex eo q hoc ex

Marginalia:

† Con. cor. l. a iudice et ibi Cy. C. đ iudi. ⁊ bar. i l. ⁊ qz. ff. de iurisdi. om. iudi.

‡ Con. cor. l. q here. di. ff. đ ɔdi. et demō. ⁊. l. fi. ff de vb. obli.

† Con. cor. l. si longi⁹. §. j. ff. đ iudi. ⁊. C. de pe. l. si opis cā vulga.

commissione pceditur. & veꝝ est q epi cum quibusdam irregularibus dispēsare non possunt. s. de fi. psby. c. fi. an episcopi possint dispensare vbicūq; non phibentur dicetur. j. de iudi. at si clerici.

de his q in coꝝ puilegijs ptinent: & tota sua ptās psiderāda est ex forma puilegij. Alij vo legati cardinales vel alij q mittunt de latere dñi pa. hnt maiorē iurisdi. tā ꝯ exēptos q̃ contra oēs alios: saluis his tm̄ q sedi apo. spāliter reseruant. sz iste eps cantuariēsis & psilēs non hnt talem ptātem. Ar. j. e. c. excōicatis. hoc itellige fm illā decret. j. de appel. vt debitus. vt not. in glo. sz nunqd. & de foro pe. c. p posuisti.

Conti-nuatio ¶ Rub. De officio legati. ¶ Q: offm legati in quibusdam sile est officio delegati cuz vtrcq; gerat vices superioris: io post rubricaz precedētē subijcit istā. Abbas.

¶ De hac materia habet. xciij. & xcvij. dist. p totū. lxiij. dis. qsto. ij. q. v. ca. fina. j. di. ius gētiū. xj. q. j. peruenit. ij. q. j. i primis. xxj. di. in nouo. iij. q. vj. hoc quippe. xxv. q. j. satagendi.

a ¶ Um non ignoretis. divisio ¶ Primo ponit causam in genere: ex qua scdo postea cōcludit ibi. sane. Abb.

a ¶ Per appellationem. Sunt tn̄ alij casus quibus archiepus potest iudicare de subditis suffraganeoꝝ qui notantur. j. titu. proxi. c. pastoralis.

tius cōmittitur in hac parte.

¶ De officio legati. R. lex. iij. vniuersis suffraga. cātua. ec.

¶ Legatus pape et p simplicē querelā audiri potest. Ca. j

Um non ignoretis cant. archiepum vobis non soluz metropoli sz ēt legationis iure preesse: & infra. ¶ Sane licet idē archieps metropolitico iure audire non debeat cās de epatib9 vrīs nisi p ap.[a] deferāt ad eū legatiōis[b] tn̄ obtentu vniuersas[c] q p ap. vl q̄rimoniā puenīūt ad suā audientiā: audire pōt et dz: sicut q i puincia sua vices nrās gerere cōprobat

¶ Clestin9. iij. ¶ De cā spālr delegata a papa legat9 se intromittere non pōt. Capi. ij.

Studuisti a nob; qrere vtꝝ de cā quā alicui delegam9: ali9 q sit gnālis l puīcia legat9. āte cognitionem[d]: vl postea cognoscere[e] valeat: vl cōmissiōis nrē pcessuz: quē iudici delegato transmittim9 taliter ipedire. ¶ Rñdem9 q cū mādatū[f] spāle deroget generali † legat9 cōmissionē alij factā spālr ipedire nō pōt[g]. et si scdz formā mādati nrī sniā tā fuerit pmulgata: non poterit ipe legat9 (nisi sup hoc mādatū[h] spāle recepit) eā quolibet irritare: ipsam tn̄ (si rōnabilr lata fuerit) cōfirmare[i] valebit et executiōi demādare.

S Tuduisti. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: respondemus.

b ¶ Ante cognitionez. Ante causam cognitā et per sententiā diffinitiuam.

e ¶ Cognoscere. Id est post latam sententiam.

¶ Glo. se. signat ꝯriū & remittit.

f ¶ Mandatū Simile. s. de rescrip. c. j. & c. pastoralis. quid iuris sit sup istis mādatis dictum est. s. de rescrip. c. j. & de offi. delega. ex parte. contra & illud soluitur. s. de rescrip. c. j.

† Concor. lex sanctio legū. & ibi bar tolus. ff. ō pe. et in. l. gallus. §. ille casus. ff. de li be. et posth.

¶ Glo. seq. querit & soluit. Iteruz querit & soluit. De absolutionibus & indulgentijs remittit.

b ¶ Legationis tn̄ obtētu. Ex hoc loco ptz quā potestatē habeat legat9: qz de oibus causis tā p appellationē q̃ p q̄rimoniā pt cognoscere. Sed nunqd posset deponere epm? Est dicēdū q nō † cuz hoc papa sibi specialiter reseruauerit. s. de trāsla. c. j. & ij. immo legatus missus de latere pape puta cardinalis hoc facere non posset: nisi expsse ptineretur i legatione sua j. ca. j. & ij. illa em̄ q specialr reseruauerit papa mandata iurisditione gnāli non transferuntur. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. l. j. §. vlti. multa em̄ sunt q in gnāli mandato non intelligunt nisi exprimantur. ff. de pcu. pomponi9. in prin. et. l. pcedenti. in fi. & ff. de mino. illud. §. si talis. ff. de iureiu. iusiurāduz. §. pcuratori. Sed psbyteruz posset deponere adiunctis sibi alijs epis. xv. q. vij. felix. & c. si autē. an possit absoluere illos q in canonē inciderunt: habes. j. e. excōicatis. Itē si quis appellaret ad papā posset ne illum ꝯpellere corā se litigare? nō. arg. j. de ap. si duob9. qz quolibet omisso ad eum potest appellari. ij. q. vj. ideo an indulgentiam possit facere dicitur. j. eo. c. vlti.

† Vide melio-rē glo. de hoc in. c. bidum. in ver. an nota-uerit. ij. q. vj. qz l ca. extue. est glo. huic ꝯria.

¶ Glo. seq. infert ex verbo gnāli: signat contrarium ex duobus iuribus et soluit.

c ¶ Uniuersas. Et ita pnt audire causas q mouent ꝯtra exēptos sui archiepatus. Sed contra. s. de supplē. negli. pla. sicut. Itē arg. ꝯtra. xxv. q. ij. seruatis. vbi dicit q priuilegia ppetua sunt. Sed hoc videt derogare illis puilegijs. Dicas q isti legati p snā legationē non pnt punire exēptos vel audire causas que mouentur ꝯ eos: nisi velint respondere sub eis: & hoc

g ¶ Non pt. Non ei expirat iurisditio minorꝫ iudicis i pñtia maioris. xj. q. j. puenit. & xcv. di. ecce. C. de do. i hac sacratissima. imo spālis dlegat9 q̃tū ad cām illā maiorē gnāli delegato hz ptātē. arg. xciij. di. pcipim9. arg. j. de offi. ordi. pastoralis. vel saltē par ē et.

h ¶ Mādatum spāle. qz par i parē nō hz ptātē: nec reuocare pōt sniam alteri9. C. si aduersus rem iudi. aduersus sniam. & ff. ad trebel. ille a q. §. tēpestiuum & ff. de arbi. nā & magistratus. & s. de ele. innotuit.

¶ Glo. seq. querit opponendo. ponit opi. ala. & soluit Ad hanc litteram dupliciter respondet & secundam reprobat. In fi. querit arg. negatiue & soluit.

i ¶ Confirmare valebit. Sz qlr ꝯfirmabit istā sententiā nisi de ea cognoscat: an sit iusta vel iiusta? sz de illa cognoscē non pōt: nisi spāliter ei ꝯmittat vt superi9 dicit: g illā ꝯfirmare non pōt. Dicunt qdā vt Ala. & Gof. q de ea cognoscet. & si eā iuenerit iustā ꝯfirmabit eā: si vo iniustā remittet illuz ad supiorē. si. C. vbi sena. vel cla. l. vlti. Veri9 esse credo q nullā habeat super hoc snia cognitionē: nec debeat sup hoc se intromittē: tn̄ ad mādatuz illi9 q tulit sniam posset illā mādare executioni: alr nullo mō se itromittat. & q dicit ꝯfirmare valebit. refert se poti9 ad factū q̃ ad ius. qz talis ꝯfirmatio nichil operat. vel in forma cōi posset ꝯfirmare q paꝝ valet: sz nec sic potest cū sit q̃tum ad hoc iferior. Sed nunqd legat9 tenet ei obedire vt ipsam sniam mādet executioni? non videtur qz cum sit gnālis legat9 et ab eodē dat9 maior est illo cui causa delegata ē & ille ei subest. in alijs satis crederē q deberet illā mādare executōi: qz q̃tū ad istā cām maior videt ipo legato: vt supi9 dixi & dz sup hoc supplicare

Legatus an possit ꝯfirmare sententiā delegati.

Inno. iij. ti. scti laurētij in lucina pres. cardi. se. ap. legato.

¶ Legatus etiā de latere ex gnāli legatiōe nō pt trasferre epōs vł vnā ecclīaz cathedrale alteri subijcere: z alteri cōcedere ius primatie: vł duos episcopat⁹ vnire: vel vnū diuidere excōicatos tn̄ ppt̄ manuū iniectionē in clericos absoluere pōt. h. d. cū. c. seq. Capi. iij.

Nisi spālis[a] illa dilectio quā ad psonam tuā habuim⁹ z hēm⁹: iustū motū animi nr̄i tēparet: pena docente[b] cognosceres q̄ztū excesseris: q̄ spretis canonicis sanctionibus[c] z cōsuetudine gn̄ali: motu pprio p̄sumpsisti troianum epm̄ de troiana ecclīa ad panormitanā de fctō trāsferre.[d]

Idē eidē. ¶ Summatū fuit supra in ca. precedēti. Ca. iiij.

Quod translationē. z. j. Lz i regno sicilie gn̄al sit tibi cōmissa legatio: ad ea tn̄ sine spāli mādato nr̄o non debuisti manus extēdere: q̄ in signū priuilegij singlaris sunt tm̄ summo pōtifici reſuata[e] z si q̄dā ex his q̄ de spāli concessione sepe fuere legat̄ idulta: vt illoꝝ videlz absolutio q̄ pp̄ter sacrilegas manuū iiectiones i clericos icidūt i canonē pmulgate snīe videant ex ipo legatiōis offō iā licere legatis An existimas q̄ vices nr̄as tāq̄ legato tibi cōmisim⁹ exequēdas: q̄ panormi. ecclīam posses subijcē messan. vt illā p̄ficeres isti cōcesso sibi priuilegio primatie? An putas ex eadē cā tibi licē duos ep̄atus vnire/ vł vnū diuidē sine lnīa spāli?

Idē bonon. epo z. M. capellano subdiaco. nostro.

¶ Ex q̄ legat⁹ retulit cām pape: illi⁹ desinit eē iudex. C. v.

Licet trañ. canonici ab initio dissensissent: tandem vnanimiter consenserūt G. frem cassineñ. abbatē in archiep̄z eligētes: cui⁹ electiōez portueñ. ep̄s tunc legat⁹ examinari p̄cepit: z ifra. ¶ Nūci⁹ p̄fati abbatis nobis litteras presentauit grauē cōtra iā dictū legatū q̄rimoniā cōtinentes: q̄ postq̄ electionē examinauerat: et eam ad nr̄e deliberationis examen trāstulerat[f]

---

nō ip̄z ꝯpellere vt ip̄az snīaz exequat̄ q̄ forsan p aliū nō ita bn̄ pt̄ executioni mādari ex snīa illi⁹ canonis.

Nisi specialis. ¶ Cōtinet vnū dictū z nō diuidit.

a ¶ Spālis illa dilectio. No. q̄ iudex ratione amicitie pōt remittere penā. l. di. clerico. z. xxxv. q. ix. veniā. lz p̄cio nō possit eā remittere. j. de symo. nemo. z. j. qōe. j. nullus. ar.

b ¶ Pena docēte. Q̄z q̄ stult⁹ est in culpa sapiēs sit in pena. xxxviij. dist. qui ea. si. xxvij. qō. j. si homo esses.

c ¶ Sāctionibus. lxxix. disti. c. vi. vij. q. j. mutatiōes. s̄. ð trās ac. inter corporalia. z ca. j.

d ¶ Trāsferre Hec enim gn̄ali mādato nō trāsferūt: q̄z sūt meri impij: z spālit̄ sedi aplīce reseruata. ff. ð of. ei⁹ cui mā. est iurisdi. l. j. z. s̄. ð trāsla. c. j. z. c. lz. z. c. inter corporalia z. j. ca. proxi.

Concor. textus in §. itē lex iulia. de vi publi. insti. de publi. iu.

Quod trāslationem. ¶ Glo. se. ponit xviij. casus reseruatos finis addit decimūnonū et coadiuuat p q̄dā iura q̄ ista trāsire nō ðbeāt demum q̄rit ar. pro. z contra. ponit opi. Jo. z sol.

e ¶ Reseruata. Quedā sunt q̄ sedes apo. sibi spālit̄ reseruauit. vt est q̄stio fidei. xxiiij. q. j. quotiēs. et. j. de bap. et ei⁹ effe. maiores. Itē maiores ecclīe cās. translationes ep̄orum: sediū mutationes. vij. q. j. mutationes. s̄. de trāsac. c. j. Itē depositiones epoꝝ: cessiones eorundē z trāslationes electoꝝ. s̄. de trās. inter corpalia. Itē cōgregatio ꝯcilij gn̄alis. xvij. di. c. j. depositio z restitutio epoꝝ z summa negocia eccl̄e. ij. q. vi. ideo Itē exēptio epoꝝ. xvi. q. j. frater noster. Itē q̄dā vota solus papa ꝯmutat. j. de vo. z voti redemp. ex multa. Itē solus papa dispēsat in maiorib⁹ criminib⁹: z cum filijs pbroꝝ z ceteris illegitime natis vt pmoueātur ad dignitates. j. de iudi. at si clerici. z. s̄. de fi. p̄sb. c. vltī. Itē ad ipm̄ solū omissis medijs appellat̄. ij. q. vj. c. iij. z. iiij. ar ij. q. vij. metropolitanū. Et est ar. expressum q̄ appellatio omisso medio non tenet. j. ð ap. dilecti. iij. Itē subdiaconos facere pōt dieb⁹ dn̄icis. s̄. de tēpo. or. c. j. z. c. de eo. Itē primā vacātē dare non pōt legat⁹. j. de p̄bē. dilect⁹. j. Itē non pōt absoluere excōicatos a delegato. s̄. c. studuisti. multominus excōicatos a papa. Ista oīa q̄ sibi spāliter sedes apo. reseruauit gn̄ali demādatiōe non trāsferunt̄: nisi spāliter de his contineat̄ ibidē. vt hic dicit. ista eīn sunt q̄si meri imperij. ff. de iuris. om. iu. iperiū. z iō gn̄ali ꝯmissione non trāsferunt̄. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iuris. l. j. Et est si. q̄z lz p̄fa. liberā cōcedat filio administrationē: nō potest tn̄ alienare. ff. de his q̄ i frau. credi. si pater. ff. de pac. ꝯ iuris ciuilis. §. vlti. Item nec pōt donare. ff. de dona. filiusfa. z in gn̄ali permissione ea non veniunt q̄ spālit̄ q̄s non ꝯcederet ff. de pecu. q̄ peculij. Itē maiora nō ꝯmittūtur sine spāli mādato. ff. de pcu. pōponi⁹. z. l. mādato. Sic eodē mō p̄to: missionē in possessionem ex scdo decreto sibi spāliter reseruat. ff. de dā. infec. dies cautionū. §. j. ff. de iuris. om. iu. cauere. Que aūt sibi spāliter nō reseruat: alijs indulgere videt̄. j. de sen. excom. nup. ar. Sed nunq̄d legat⁹ talis missus a latere pape pt̄ iudicare ð exēptis qui subsunt tm̄ dn̄o pape. ar. q̄ nō. xvij dis. huic. Ar. q̄ potest. xvi. q. j. frat̄ nr̄. Jo. dicit q̄ non potest z meli⁹ facit si abstineat. ar. inducit. ff. ð of. pcon. ne q̄cquid. Et credo q̄ potest cognoscere de causis q̄ ꝯ ipos mouent̄ non obstātib⁹ priuilegijs suis: q̄z p priuilegia illa eximunt̄ solū a iurisditione epoꝝ in q̄rū territorio ꝯmorant̄: sz a iurisditione ipsi⁹ pape vel legatoꝝ non eximunt̄: z ita etiā videm⁹ de facto seruari. z q̄z papa eoꝝ iudicia sibi spālit̄ tm̄ nō reseruauit. Excōicatos q̄ in canonē incidūt absoluere pn̄t legati ex officio legationis. vt hic. z. j. de sen. excō. ad eminētiā. Et. j. c. c. pe. Itē solus p̄nceps potest ꝯmittere causam appellatione remota. ff. a q̄bus ap. nō lz. l. j. in fi. z. s̄. ti. px. sup q̄stionū. §. nos aūt. Vn̄ vsus. Restituit papa solus deponit z ipse. Articulos soluit: sinodūq̄z facit generalem. Trāsfert: z mutat appellat nullus ab ipso. Diuidit ac vnit eximit atq̄z pbat.

Questio.

Legatus an possit de causis exēptorū cognoscere.

versus

Licet. ¶ Prio recitat factū electiōis z pcessuz legati. Scdo sup pcessu diffinit ibi: de ꝯsilio. Ab. ¶ Glosa seq. obijcit z soluit.

diuisio.

f ¶ Trāstulerat. In hoc eīn deliq̄t q̄z trāslato nego

cio ad papã cognoscere qs non posset. vt. ij. q. j. nomĩ pbrĩ. ⁊. iij. q. vj. mltũ stupco. nã eo ipo ꝙ iudex dicit se velle referre negociũ ad supiorẽ: nõ pt ãmodo cognoscere. C. de rela. l. j. ⁊. C. de ap. ex illo. ⁊ illico relatiõis exẽplũ litigatoribꝰ edere tenet. ĩ. de ap. intimasti. qđ intelligit si ptes approbauerĩt relationẽ. sꝫ si consentiret vt iterũ cognosceret ãte factã relationeꝫ possꝫ procedere C. đ rla. l. ij. ⁊. iij

non admittat: ille põt agere ad interesse contra epm si postea aliꝰ p̃sentet et admittat ab ep̃o. ĩ. de iure pat. pastoralis. ⁊ ita semp ius acqrit p̃sentato p factũ patroni: qꝛ põt petere cõfirmationẽ: ⁊ sic est intelligẽdũ qđ dicit plus iuris: vterqꝫ hꝫ ius: sꝫ alt plus: qꝛ plꝰ cõfertur p p̃latum ꝙ per patronũ.

a ⁋ Examinare. Videt tñ ꝙ possꝫ examiare negociũ ñ vt p̃nunciaret: sꝫ vt cãm magꝭ istructaꝫ remitteret ad papã. ĩ. đ appel. constitutꝰ. ⁊. ij. q. j. nomẽ. ⁊. ĩ. đ sta. re. ea q̃. hꝫ. hec eadẽ. qđ nõ credo. ex q̃ em̃ semel examinaue rat ⁊ examiatio nẽ direxerat ad supiorẽ iã iudex esse desierat. vt. ĩ. sequit. ⁊ ẽ si. đ de postu. p̃la. bone. ⁊ qꝛ de facto vnꝰ sepe querẽdum non est. ff. nau. cau. sta. licet in fine.

nuncijs iã directis: electionẽ eãdẽ maliciose nimis examinareᵃ p̃sumpsit: ⁊ infra. ⁋ De cõcilio fratrũ nr̃oꝝ: examinationẽ scđaꝫ tãqꝫ a nõ suo iudiceᵇ factam: postqꝫ negociũ ad nostrũ fuerat trãslatũ examẽ cẽsuimus irritũ ⁊ inanẽ. Idem sancti. p. ⁊ scti leonis abbatibꝰ ⁊. B. archidi. tuleñ. ⁋ Legatꝰ de latere confert bñficium vacans: lꝫ illud spectet ad presentationẽ alicuiꝰ clerici. h. d. Et est casus notabilis. Ca. vj.

Dilectus fi. R. mathei canonicꝰ intimauit: ꝙ cũ p̃nestinꝰ ep̃s apo. se. legatꝰ ecclesiam scti trudonis cõtulissꝫ eidẽ matheo archi. ad quẽ illiꝰ ecclie p̃ntatio ptinebat: asserẽs ꝙ eodẽ incõsultoᶜ cõferri nõ potuit a legato: canonicum ip̃m sup eadẽ ecclia molestare presumit. ⁋ Cum igitur plus iurisᵈ hẽat in cõcessiõeᵉ p̃latꝰ ꝙ i p̃ntatiõe p̃ronꝰ ⁊ nec p̃iudicetᶠ p̃lato: si qñ p apo. se. legatũ eo incõsulto ecclia concedat: mãda. q̃te. dictũ archidi. vt ab eiꝰ sup hoc molestatione d̃sistat ap. re. cogatis. Idẽ illustri regi frãcoꝝ. ⁋ Legatus in plurībꝰ locis põt in quolibet dictoꝝ locoꝝ iurisditionem suaꝫ exercere: ita ꝙ facta vnius loci põt in alio explicare. h. d. panor. Capitu. vij.

Nouit ille q̃ nihil ignorat: ⁊ infra. Ex pte tua querimoniam accepimꝰ ꝙ cũ tibi legatus esset certa ratione suspectꝰ: extra fines regni francorum in terram tuam interdicti sententiã p̃mulgauit ⁊ infra. ⁋ Tue magnificentie respondemus ꝙ ⁊ si fines regni francorum exierat: nondũ tamẽ fuerat terminosᵍ sue

⁋ Glo. se. opponit et ponit opi. Jo. ⁊ soluit distiguendo.

e ⁋ In concessione. Sꝫ certe hec rõ nõ vꝫ sufficiẽs: qꝛ sꝫ hoc ep̃s posset dare ecclĩam irreqsito p̃rono qđ esse nõ dꝫ. xvj. q. vij. decernimꝰ. Ad hoc dixit Joan. ꝙ hec decre. continet grãꝫ sp̃alẽ qꝛ legatꝰ non pt concedere p̃bendas vel ecclias in preiudicium alioꝝ. ĩ. de ap. c. j. ⁊. ĩ. de preben. dilectꝰ. ij. sicut illđ cõtinet grãꝫ qđ legatꝰ facit. ĩ. de conces. p̃ben. constitutus: qꝛ solus p̃nceps pt aliquẽ p̃nare re sua. ix. q. iij. cuncta. ⁊. c. p princi

‡ Concor. ad hoc textus. in l. si cõmunẽ. ff. quẽad. seruit. amit.

Legatus an possit p̃ferre bñficiũ p̃ronatum.

b ⁋ A non suo iudice. C. si nõ a cõpe. iu. l. vlt. ⁊. ĩ. de consue. ad audientiã. ⁊. ĩ. de iudi. at si clerici. ⁊. ĩ. đ of fi. deleg. cũ sup. et. xj. q. j. ca. penul.

Diuisio: Dilectꝰ filiꝰ. ⁋ Cõis diuisio. scđa ibi. cũ igit. Ab.

c ⁋ Incõsulto. Sic. ĩ. de iure pa. cũ dilectus. Sꝫ illđ de laico intelligitur.

⁋ Gl. se. expõit lrãꝫ ⁊ põit opi. Jo. ⁊ Lau. quã repro.

Institutio plenꝰ ius tribuit ꝙ p̃sentatio.

d ⁋ Plus iurꝭ. Hoc ita intellige. plus iurꝭ. i. plenꝰ est ius istitutiõis siue cõcessiõis p̃lati ꝙ ius p̃ntatiõis patroni. vñ ex sola p̃ntatiõe laici p̃roni nõ consequit quis plenũ ius. ĩ. de iu. pa. pastoralis. ⁊. c. ꝙ aũt. ⁊. c. cũ aũt. qꝛ põt patronꝰ mutare volũtatẽ suã añqꝫ ep̃s confirmet p̃ntatũ ⁊ aliũ p̃ntare vt dicũt iura p̃ducta ⁊ ita nõ hꝫ plenũ ius. Sꝫ ex sola instõne seu cõcessiõe p̃lati qñqꝫ plenũ ius acqrit instituto p p̃latũ: cessante p̃ntatiõe p̃roni: ⁊ ifra q̃tuor mẽses tũc ep̃s pt istituẽ ⁊ ille hꝫ plenũ ius. ĩ. đ iu. pro. cũ ppt. ⁊. c. qm̃. Econuerso nũqꝫ p solã p̃ntationẽ p̃roni laici ius plenũ consequtur: nisi accedat cõfirmatio p̃lati. Laici p̃roni iõ dixi qꝛ si collegiũ vł ecclĩastica p̃sona aliquẽ idoneũ p̃sentat ius ei acqrit plenũ vt possit petere confirmationẽ tãqꝫ esset electꝰ: qꝛ postea variare nõ p̃nt. ĩ. đ iure pa. cũ aũt. ⁊. c. pastoralis. Jo. dixit ⁊ Lau. ꝙ p p̃ntationẽ ius nõ acqrit p̃ntato. sꝫ est falsum: imo ius acquirit p̃ntato intm̃ vt si p̃sentat a collegio vel a p̃sona ecclesiastica ꝙ postea variare non p̃nt vt dictum est et si a laico p̃rono p̃sentetur: ius acquirit intm̃ ꝙ si nõ mutet voluntatem: potest petere confirmationeꝫ ab episcopo. ĩ. đ sen. ⁊ re iudi. cũ bertholdus. et si episcopus

P̃ntato ius q̄ritur.

palẽ. ⁊. C. de q̃dri. p̃scp̃. bñ a zenone hic ꝯsueuit distinguit vtrum iuspatronatus pertinet alicui iure patrimonij sui. et tunc legatus non pt cõferre ecclesiam eo inuito cum ei in hoc non subsit: qꝛ tanqꝫ laicus p̃sentat. ĩ. de iure p̃ro. cũ dilectus. ar. xvj. q. vij. decernimꝰ Si ṽo ptinet patronatꝰ ius alicui ratiõe ecclesie: tũc legatꝰ põt cõferre ecclesiã etiã inuito illo p̃clato siue patrono ad quẽ ratione ecclesie ptinet ius patronatꝰ siue inuito collegio ad qđ ptinet illud †: qꝛ subsunt legato: ⁊ ita loq̃tur qđ dicit. hic ꝙ archidiaconꝰ iste ratione archidiaconatꝰ p̃sentabat. Unde legatꝰ iste poterat ei p̃iudicare. ⁊ eo incõsulto ecclĩam conferre: sicut potest cõferre beneficiũ vacans in ecclesia iuitis canonicis ⁊ irreqsitis. Et hoc itellige de legato misso a latere dñi pape. Alij ṽo legati sicut eboraceñ. ⁊ cantuarieñ. ⁊ ꝯsimiles qui hoc habent ex priuilegio: hoc nõ possunt. ĩ. e. officij. li. vj. Uñ tenet appellatio si hoc facere vellet. ĩ. de ap. ca. j. Et qđ dicit Jo. nõ est veruꝫ simpliciter de quolibet legato.

† Concludũt doct. ꝙ nõ põt. ad idẽ est glo. in cle. p lr̃as. đ p̃ben.

f ⁋ Nec p̃iudicet p̃lato. Patrono clerico: scꝫ tenere dispensationem: ⁊ verum est in sequenti vacatione.

Nouit ille. ⁋ Legatꝰ in quacũqꝫ pte legationis existat: iurisditionẽ suã exercere potest. Jo. an. Prima pars ponit regis querelã cui respõdet. Scđa ibi: tue. De materia huiꝰ tex. habet in ca. j. de postu. p̃la. ⁊ in ca. nouit. ĩ. de ap. Ab.

Summarium. Diuisio

⁋ Glo. seq. no. obijcit soluit ⁊ opi. ponit subdens duo q̃ potest extra diocesim. In fi. querit ⁊ soluit.

g ⁋ Terminos. Ex hoc vꝫ ꝙ si legatꝰ exiuit p̃uinciã ad

gnā destinatus est. q ammodo nec excōicare nec absoluere nec causas delegare possit i illa puīcia. ⁊ idē de alijs iudicib⁹ ordinarijs videt. ff. de offi. pſi. l. iij. ⁊ ff. de iurif. om. iudi. l. vlt. Uidet tñ q possit absoluere aliqs dū ē extra puīciā: qr ea q ſpectāt ad volūtariā iurisditionē exequūtur extra puīciā. ff. de. of. procōsu. l. ij. Ad hoc dicas q nullus iudex pōt excōicare vl' absoluere extra suaz puīciā. nā excōicatio fit cū cause cognitione. ij. q. j. nemo. ſʒ ea q cause cognitionē desiderāt debent fieri iudice sedente p tribunali. ij. qo. iij. §. notādū. ꝟ. si qs ij. q. iij. §. ſpaciū ꝟ. a iudice. ſʒ in aliena diocesi ñ potest sedere p tribūali: nec aliquid disponere. ix. q. ij. epm. Itē nec absoluere potest qr si posset absoluere per consequens ⁊ excōmunicare. xxi. disti. deniqʒ. ⁊ Arg. ff. de re iudi. l. ij. ⁊ q tñ in sua diocesi habeat iurisditionē/ est arg. xj. q. j. si quis qʒ. ⁊ xcij. dist. si quis eps. et. j. e. c. pe. ⁊. de rescrip. pastoralis. in fi. ar. ff. de bo. auc. iudi. pos. cū vnus §. pe. Dicūt qdā q possit extra suā diocesim excōicare. ar. xj. q. iij. si eps. forte sicut paulus excōicauit corinthium absentē. ix. q. iij. §. vlt. hoc tñ ɔcedo q extra puīciā existēs possit delegare causas in prouincia. ff. de offi. prefe. vr. l. vl. maxime si habeat cām necessariaz absentie. ff. de offi. pcon. aliqn. Talis em̄ delegatio fit sine cause cognitione lʒ q delegat iperet. ar. ⁊. tit. pri. pastoralis. Sʒ si ille nollet eā recipe nō posset excōicare. ar. j. ti. pri. pastoralis. Itē extra diocesim pt ɔferre bñficia. j. de ɔces. pben. post electionē. in parte decisa. j. de ap. qua frōte. ⁊ Jo. Itē pōt queri si excōicauit aliquē dū erat in puīcia. vtrū possit eū absoluere postqʒ egressus est puīciā? Dicēduʒ ē q nō: qr exeūdo puīciā puat⁹ est dignitate. ff. d offi. pſi. l. iij. ⁊ stati expirat iurisditio. j. eo. ca. vlt.

Judex in ea q sunt iurisditionis pot sit extra prouinciaz exercere.

⁊ Concor. l. fi. ff. d of. pfe. vi.

⁊ Concor. textus l. l. ij. ff. de of. pcō su. ⁊ le.

legatiōis egressus: cū nō solū in regno frācoꝝ: ſʒ in viēneñ. lugd. ⁊ bisuntiñ. puīcijs iniūctā sibi a nobis legatiōis sollicitudinem suscepisset. ⊙ re. ix. patriarche hierosolymitano.

¶ Presente legato de latere minor legat⁹ executionē officij sui dimittere dʒ. Ca. vij.

Volētes: ⁊ infra. Fraternitati. t. legatiōis officiū in puīncia tua duxim⁹ committendū: ita tñ q si legatū ad partes illas de latere nostro[a] contigerit destinari: executionē ipsius officij qʒdiu legatus ipse ibi fuerit: p sedis apo. reuerētia oīno dimittas. ⁊ Idem.

¶ Legatus non de latere: sed rōne psone extra puīciā sibi decretā absoluere neqt excōicatos p iniectione manuuʒ in clericos: nec etiam in puīcia si tales excōicati aliunde veniant. Legat⁹ ꝟo rōne dignitatis nullos tales absoluit. h. d. ſm cōem intellectū. Ca. ix.

Excōicatis pro iniectione manuū violenta: ecclesie ro. legati: q de ipsius latere non mittunt[b] extra puīciā sibi cōmissam[c]: vel ibidem

V Olentes. ¶ Glo. se. signat contrarium.

a ¶ De latere nro. cum legatus de latere dñi pape sit maior eo p̄sente non exerceat minor officiuʒ suū: sed deferet illi tanqʒ maiori. xxj. di. deniqʒ. ⁊ j. de puile. antiq. §. dñice. ⁊ ff. de offi. pcon. l. vlti. ⁊ maior ptās ad obediēdū ꝑponit minori. viij. di. q ɔ mores. in fi. et. xj. q. iij. cū resistit. ⁊ interim suspensum est officium eius: eo vero recedente resumit illud. ar. ɔ. xcv. dist. ecce. ⁊ xj. q. j. puenit. ⁊ C. de dona. in hac.

Excōicatis. ¶ Primo ponit vnum dictum. Secūdo aliud ibi: ⁊ qui. Tertio excipit ab vtroqʒ ibi: nisi. Ab. si.

¶ Glo. seq. arg. a contrario.

b ¶ Mittunt. Ergo a ɔrio sensu si missus sit a latere dñi pape pt absoluere oēs siue de sua legatōe siue non: qd ver ē ⁊ in eūdo ⁊ in redeūdo ſm quosdam. ex officio enim legationis licet legatis de latere dñi pape missis excōmunicatos pro violēta manuum iniectiōe in ecclesiasticas psonas absoluere. ⁊. e. q trāslationē. ⁊ j. de sen. excō. ad eminentiā. Tales em̄ legati postqʒ egrediunt vrbē quousqʒ in vrbē reuertant beneficiū absolutionis impendūt. ⁊ ita obseruant de facto: ⁊ hoc introductū est in fauorē animarū: vt periculum more vitetur. Arg. j. de sen. exc. sacro. et sic. pcōsul vbiqʒ insignia pcōsulatoria hʒ lʒ potestatē suam egressus vrbē nō exerceat nisi in ea prouicia que ei decreta est. ff. de of. pcō. l. j. et habent iurisditionē licʒ nō contentiosaz. ff. e. l. ij. Ber.

¶ Gl. se. tractat d triplici gñe legatoꝝ. scdo qrit argu. p ɔtrar solu. In fi. subdit ius nouum.

c ¶ Cōmissaz. Per hoc quod dicit hic/ patet q maior est potestas legatoꝝ qui de latere dñi pape mittunt qʒ aliorūʒ. isti em̄ de quib⁹ ꝑmittit non possunt absoluere excōmunicatos propter sacrilegam manuū iniectionēʒ in ecclesiasticas psonas: vel aliūde veniētes: vl' extra suā prouinciā existētes: qr nulla potestas est eis cōcessa extra illā puīciā. ar. ff. de iurisdi. om. iu. l. vlt. ⁊ ff. d offi. pſi. l. iij. nisi eis ampli⁹ concedat vt dicit in fi. sed illos de sua puīncia absoluere pñt dum sunt in puīncia: arg. a ɔtrario sensu. De duplici gñe legatoꝝ fit mentio. et primo de his quibus ad tempus cōmittit officium legationis ratione persone non dignitatis: vt. ⁊. e. ti. c. pri. ⁊ j. de accu. cū dilecti. ⁊ j. de psum. inādata. scdo de his q ratione dignitatis habēt hmōi legationis officiū in sua puīncia. ⁊. e. c. j. ⁊ j. de ap. ca. j. isti nō mittunt de latere pape: vñ minor est potestas eorum. et isti non pñt absoluere excōicatos etiā subditos: nisi specialiter eis ɔcedat: vt dicit hic in fi. Illi vero qui mittuntur de latere dñi pape qr ⁊ ipsi: pars corporis ei⁹ esse intelligunt: vt. j. q. j. si quis cū militib⁹ C. ad. l. iul. ma. qsqs. ex officio legatiōis oia pñt: nisi illa q ſpāl'r sibi sedes apo. reseruauit. ⁊. e. q trāslationē. Sʒ qs dicem⁹ de latere dñi pape missos? an cardinales tm. an alios ēt existes in curia: vt puta capellanos/ archiepos p suis negocijs i curia existēs. Sʒ vr q pprie dicant de latere pape cardinales: qr ad lat⁹ ei⁹ ſp assistūt. ſʒ idē vr de capellanis ⁊ alijs curialib⁹ qr ⁊ ipi assistūt ei: lʒ nō i secretꝭ ɔsilijs. satis possʒ dici q illi dñr missi de latere pape quos inuenit existes in curia sua etiā si non sunt cardinales: ⁊ illos trāsmittit ſpāliter ad alienā puīciā ɔcedēdo eis gñalem legationē. Itē q pōt ex officio suo absoluere: potest cōmittere vices suas alij cū viderit expedire. j. ti. pri. c. vlt. Proprie dicunt missi de latere dñi pape, cardinales tm. Ar. j. de sen. excō. ad eminētiā. qr ipi pars corporis dñi pape dicunt vt dictū est. ⁊. ⁊ ideo istoꝝ potestas latior est qʒ aliorum: qr etiaʒ de sua ⁊ aliena puincia absoluere possunt in eundo ⁊ redeūdo. alij ꝟo absoluere non possunt aliūde venientes: nisi ampli⁹

⁊ Concor. aucte. multomagis. C. d sacr. sanc. ecclef. fa. l. ij. C. d test. tu.

Legati sunt triplices.

Legati de latere q pprie dicuntur

illis fit accessum. vt dicit l fi. Ad hoc no. q eccle ro. le gati quicunq plenā habeāt legationē nō pnt ex offi cio legationis ꝯferre bñficia: nisi spāliter eis fuerit cō cessum: vt nisi sint legati cardinales qui ampliori de bēt ꝓrogatiua gaudere: hoc totū statuit in decre. In no. uō. q incipit. officiū nr̃i debitū

dinisio — Nemini du biū. Dz duo dicta mul tum notabilia. Scōm ibi. secus autem. Abbas. Glo. se. fortisi cat tertiū. scōo q rit. ar. negatiue ꝯtrarium soluit a Statuta. Sic ptz q statu ta q faciūt lega ti i ꝓuincia sibi cōcessa: ppetuo sunt suāda. r si lata sūt sub ana themate q ꝯ fa ciūt sūt excōica ti. j. d lo. r ꝯduc. ca. ex rescrip. nā epi q sunt mino ris auctis statu ta i sua dioce. fa cere pñt. j. d ma. r obe. si qs vene rit. Itē de remis sionib quas fa ciūt locis rligio sis siue pōtib qd dices? nunqd r ille sunt ppetue? vt q nō: qz psēs ꝓuincie nō pōt interdicere alicui vltra tps suum vti arte sua. ff. de pe. l. vi. ff. de postu. §. vlti. sz verū ē q valēt ppetuo: sicut statuta: lz em admini stratio sit tpalis illō qd factū est p eū ppetuū est. vñ q facit ꝯ incidit in penā si ꝯ pena apposita est: r pfect ꝓtorio ad tps r in ppetuū pōt ꝓhibere alicui ne vtat aduocatione. ff. de offi. pfe. vi. l. j. §. vl. B.

Con cor. lex vni. C. q p sua iurisd. r. l. iiij. C. d of. preto.

si hmōi manuum iniectores ī luc cōtingat aliūde accedere. Et q ecclīarū suarū ꝓtextu legationis sibi vendicāt digni tatē: etiā subditis (quius in ꝓ uincia sua existētes) bñficium absolutionis ipartiri non pñt Nisi de speciali grā illis/ et istis ampli a se. apo. cōcedat I dē. Durant legati statu ta etiā legatiōe finita: finitur tñ sui delegati iurisditio si ci tatio non precessit. Ca. x.

Nemini dubiū eē volu mus qn legatorum se. apo. statuta[a] edita in ꝓuincia sibi cōmissa durēt tanq ppe tua lz eandem postmodū sint egressi. Sec aūt si causas dixerint delegādas aliqb r cū iurisditio istoꝝ expiret[b] si ante illoꝝ discessum hoꝝ cita tio nō pcessit.

De officio iu dicis ordinarii. Ex synodo Io annis pape. Epi in suis diocesib pñt crimina inqrere r punire: r cū op fuerit inuo care brachiū seculare. Ca. j.

Ernitiosam et infra. Ha beant igitur epi singulaꝝ vrbiū in suis dioce. liberā ptātem adul teria r scelera inqrere[a]: vlcisci r iudicare[c] ꝫ scōm q canōes[f] censent absq impedimēto ali cui. Et cū opus fuerit publi cum[g] conuocēt auxilium: non ad ꝑiudicādū[h]: sz poti ad ea q deo sunt placita ꝓsequendū Eugenius papa. Ordina rius q scit nō vt iudex vel hō

contra illos. xj. q. iij. pcipue. etiā lite nō cōtest. j. vt lite non contest. qm frequenter. §. suut r alij.

c Iudicare. Undecūq illi sint. psēs em ꝓuincie purgare dz ꝓuinciā suā malis hoib: nec distinguit vndecūq sint. ff. d of. psi. psēs ꝓuincie. vj. q. iij. placuit. et. C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in ꝓuincia Glo. seq. dicit d qb criminib inqrāt epi. scōo ar. q iudex scōz allega. rc. alle. r. iura. r. iiij. al le. in ꝯtrariū. po nit duas opi. et scōaz approbat f Scōz q ca nōes cēsent. Di cunt canones q epi cās synoda les inquirere de bēt r testes ma turiores in par rochia cōstitut: vt cāz synodalē ad epm deferāt xxxv. q. vj. eps i syno. ad epos ei ptinet inqrere d hmōi criminib ecclesiasticis. de adulterijs d cō sāguiitate int vi. rū r vxo. vt. xxxv q. vj. eps i syno. r. c. ab isto die. r duob. c. seq. itē d heresi. j. d here. ex cōicam. §. adijcim. Itē crimen vsuraꝝ: sacrilegij: si monie: r ꝯsilia ꝓpe spectāt ad ecclīasticū iudicē: r de his pncipalib inqrere dñt epi r punire: r ēt de qcūq mortali pctō. j. d iudi. nouit. Itē ex eo q dt h: inqrere vlcisci r punire fm q canōes cēsent. ē. ar. q iudex dz iudicare fm allegata r fm canones r leges r non fm ꝯsciaz vt expsse dr. xj. q. iij. summope. r. iij. q. vij. iudicet r. vj. q. ij. si tñ. r. c. placuit. r. j. eo. c. pri. r. C. d iudi. rē nō nouā. r i aut. d iudi. §. qz ho. col. vi. r i aut. d dsen. ciui. §. iusiurādū. col. iiij. r. ff. d of. p. si illicitas. §. j. ar. ꝯ q pt iudicare fm q putat. ff. qs r a q ap. sit. l. appel lari. r. ff. d arb. qlē. r. xj. q. iij. tūc va ē. r ar. viij. di. q cō tēpta vitate. In h casu qn iudex aliō hz i ꝯscia r aliō ꝯstat p ꝓbatiōes legitias dicūt qdā q dz alij cām dle gare. ff. d iuris. om. iu. ꝓtor. Alij dicūt r meli q lz iu dex aliqd habeat i ꝯscia sua q ꝯstet p allegata dz iu dicare fm q fctā est fides sibi i iudicio p iura prio di cta: r nō dz sed ꝯsciam qz nō scit illa tāq iudex sz tāq de. j. c. pri. r. vj. q. ij. si tñ. r. c. placuit. nec peccat nec dr face ꝯ ꝯsciaz r ita nec i ꝯdēnādo nec absoluēdo se quat ꝯsciaz. Et q ita sit pcedēdū ptz. nā dñs oia scie bat: r tñ nullū voluit ꝯdēnare: nisi ꝓbatōib ꝯuiceret ij. q. j. de ops. Aduerte tñ q q ꝯ ꝯsciaz iudicat punit fm tenorē ꝯstōnis Inno. iiij. j. d re iudi. cū eterni. li. vj.

Iudex an de beat iu dicare fm al leg.

Con cor. lex impiū. cū not. ff. de iu risdi. om. iu.

b Expiret. Et ita ptz q recedendo a ꝓuincia sua expirat iurisditio sicut per mortem expirat. s. de off. deleg. licet. r. c. gratum. qz pro mortuo quātum ad hoc reputatur multis modis dicitur iurisditio expirare: vt nota. s. de offi. delega. in litteris.

c Citatio non pcessit. Ergo si citatio pcessit vale bit ꝯmissio post recessum: sic p citationē ppetuat iu risditio: sic. s. de of. dele. gratū. r. c. lz. r. j. de fo. ꝯpe. p posuisti. sic. j. de ap. vt debitus. r sic. s. de rescrip. capi tulum sancte crucis. in quibus dicitur q sola citatio ne sine conuentione preueniitur iurisditio aliorum.

Rubrica. De officio iudicis ordinarii. Uisum est de officio ordinarij specialis vt est legat. nūc subijci tur in gnē de officio cuiuslibet ordinarij. Abbas.

Conti nuatio — De hac materia tractatur. iij. q. vij. et. ix. q. iij. r. q. j. r. q. ij. r. iij. xviij. q. ij. per totū. r. xxx. q. vlti. incerta. vsq ad finem. q. iij. q. v. quia suspecti.

diuisio — Ernitiosam. Pmo pōit decisiuz exordiū Scōo dispositionē ibi: habeat igit. Ber.

d Inqrere. Tunc. s. cū freqūs r cla mosa fama est cōtra subditū qui obtinet vicē accusatoris. j. de accu. qualiter r qn et. j. de simo. licet hely. et tunc pñt testes introducere

g Publicū cōuocēt auxiliū. s. iudiciū seculare. sic xxiij. q. v. pnceps. r. lxxxvj. di. cū ad verum vētum est vtraq potestas p alterā adiuuat: vt ibi dicit r. j. cod. qm. r posset cōpelli ad hoc. j. de maledi. ca. ij.

Glo. seq. arg. signat contrarium r remittit.

h Piudicādū. Qz p hoc nō acqrit iuo in ꝑiudi

ciū ecclie in sua auctoritate posset i posterū attētare: nisi de mādato ecclie. imo tenet auxiliū pstare ecclie ꝛ posset ↄpelli ad hoc. xvij. q. v. administratores. ꝛ .j. de maledi. c. ij. ꝛ est ar. ꝙ ↄtestatio necessaria est qñ aliqui aduocātur ad ea i quib⁹ ius nō habēt. vij. q. j. pontifices. et. xviij. dist. presbyteri. Arg. cōtra .s. de elec. cū vintoń. ibi sol.

Si sacerdos. ¶ Diuidi pōt in duas partes pncipales sicut sunt duo dicta. secūdum ibi Sed si ille. Prima subdiuidit. Prio ponit thema et ꝙ questio Scdo decisio ibi nō debz. Tertio rō ibi: sicut dixit Anto. de bu.

divisio

Mat. xvj. Mar. xiij. Luce xxij. Joā. xiij.

e ¶ Pro certo. Q: forte vidit eū delinquentē: vel q: ipse idē ei ↄfessus fuit. xxij. q. v. hoc videt. ¶ Glo. se. ponit brocar. inducit hi. iura p. ꝛ .iij. contra ꝛ soluit.

b ¶ Noiatim. Ar. est hic ꝙ aliquid lz in gñe qđ in specie nō lz. si. viij. q. j. qđ aūt. ff. ꝺ questionib⁹. l. j. ꝑ ꝙ qōnē. Arg. ꝫ. de offi. deleg. qm abbas. ff. de pe. l. motus ꝑ fin aūt. ad fi. Arg. contra xxiij. di. qñ. ff. si qs cau. sz ꝛ si qs ꝑ quesitū. ꝛ .j. de ap. inter cetera. ꝛ. C. de iure do. impe. l. j. Sol' qđ licitum est in gñe lz in specie ꝛ ecōuerso: nisi descēsus ad specialia vl' gñalitas occasionē mali iducat: vt ptz p exēpla in prima rubrica. ꝛ. C. q res pig. ob pos. l. j. ꝛ. C. de pig. obli. sz singula exēpla tā de prima regula ꝙ̄ secūda suū casum obtinēt vt patet in quacūqȝ ↄcordātia.

c ¶ Cōfessus. Licet em cōfessus sit in penitētia: nūꝙ̄ tñ excōicabit eū ipm exprimēdo q: sic pderet peccatorem quod esse nō debet. de peni. distic. vj. placuit ꝛ .j. de peni. ꝛ remis. omnis vtriusqȝ.

d ¶ Noiatim .i. ꝓpo noie expsso nō dz eū arguē vel excōicare: sz in gñe sic dicēdo. qcūqȝ fecit tale factū sit excōicat⁹. et pinde habet acsi ꝓprio noie expsso esset excōicat⁹ ꝙ̄tū ad deū: sz ꝙ̄tū ad ecclesiā nō vitabit ab ecclia. ꝛ est si. xj. q. iij. excellētissim⁹. ꝛ ist. ꝺ exhe. libe. ꝑ masculos. ꝛ ꝑ noiatim. ꝛ. ff. ꝺ li. ꝛ posthu. noiatim ¶ Glo. seq. querit. alle. pro ꝛ contra. ꝛ soluit.

e ¶ Remouere a cōione. Si. vj. q. ij. si tantū. ꝛ. c. placuit. Sed qđ si eṗs dicat excōico vnū ex illis qui tale factum fecerūt? videt ꝙ null⁹ sit excōicatus: q: cū ex pluribus seruis eius. lē nois vnus liber esse iussus est neuter liber erit. ff. de manumis. testa. cū ex pluribus de testa. tutel. duo sunt titii. ꝛ noiatim quis est excōicandus. xxiij. q. j. sane. Argu. cōtra ꝙ vterqȝ sit excōmunicatus. ff. de adimē. leg. l. iij. ꝑ si duobus. ꝛ. ff. de re iu. qui duos. Uiu. Sed verū est ꝙ neuter est excōmunicat⁹: q: sententia incerta est: ꝛ ideo rei iudicate.

sed vt de⁹ subditū esse criminis reū ideterminate poterit: sed nō noiatim eū arguere vl' pa-

Si sacer- Cure. Ca. ij. dos sciat pro certo[a] aliquē eē reū alicui⁹ criminis: vl' si cōfessus fuerit et emendare noluerit (nisi iudiciario ordine qs pbare possit) nō dz eum arguere noiat.[b] sz indeterminate ¶ Sicut dixit xp̄o. Un⁹ vr̄m me traditur⁹ est. ¶ Sed si ille cui dānū illatū est petierit iusticiā: pōt excōicare auctorez dāni: lz ēt ei confessus[c] sit sz t. i nō noiat.[d] pōt eū remouere[e] a cōione: lz sciat eum esse reū q: nō vt iudex scit sz vt de⁹: sz dz eum admonere[f] ne se ingerat q: nec xp̄s iudam a cōione remouit. H. lex. iij. florē. eṗo.

¶ Si ordinari⁹ subiectus eṗo

ↄfert in sibi subiectū iustā censurā ecclesiasticā: eṗs illā seruare debet: ꝛ illā sine satisfactione ꝛ conscietia ↄrerētes relaxare non debet. Capitu. iij.

Cum ab ecclīaꝝ ꝑlatis ecclesiastica[g] sententia in malefactores aliquos promulgat: rata dz ꝛ firma consistere: et vsqȝ ad dignā satisfactionē inuiolabilit' obseruari. ¶ Quapropter mādam⁹ quatenus si qñ pleban⁹ tcti. ꝑ. in clericos vel laicos parrochianos suos: iterdicti vl' excōicatiōis sniam rōnabilit'[h] tulerit: ipam facias inuiolabilit' obseruari: ꝛ eā sine cōgrua satisfactione: ꝛ absqȝ eiusdē plebani cōscientia nō relaxes[i]. I dem. cātua. archieṗo et ei⁹ suffrag.

¶ Si ordinario vacantis ec-

auctoritatē nō ↄtinet: sicut snia q certā ↄtitatē nō cōtinet nulla est. C. de sen. q sine cer. quā. l. pe. ꝛ vl.

f ¶ Admonere. In secreto: ne ingerat se cōioni sue si .j. de sen. excom. cu nō ab hoie. j. rn. sz publice nō debet eū remouere: sicut nec xp̄s iudā remouit imo ei eucharistiā dedit. de consecra. distin. ij. ca cum omne. ꝛ. c. si illis ꝛ cū alijs ad predicādū misit. j. q. j. sicut xp̄s.

Cum ab ecclesiarum ¶ Primo ponit exordiū. et quo scdo ifert mādatum ibi: quapropter. Abbas si. ¶ Glo. se. reci. p. q. an ꝑlati inferiores eṗo ꝛc. argu. ponit opi. et soluit.

divisio

g ¶ Ecclastica snia. Sic ꝙ ꝑlati isti pñt excōmunicare. xvj. q. j. alia est. ꝛ sic sunt iudices ordinarij. arg. j. de excessi. prela. ad hoc: ꝛ habēt curā aiarum. ꝫ. de ele. cū in cūctis. ꝑ iferiora. sic ꝛ

prelati inferiores an possint excōicare.

† Cons col. l. perandū ꝑ sinaut. C. ꝺ iudi. ꝛ. l. a diuo pio. ff. de re iudi.

abbas pōt excōicare: ꝛ hz iurisditionē. j. ꝺ simo. sicut. ꝫ de offi. deleg. p. ꝛ. g. ꝛ .j. de foro ↄpetē. significasti. ꝛ hoc oēs cōcedunt: nisi cōsuetudo faceret cōtra tales: sed anathematizare nō possunt: vt dicunt quidā. xvj q. ij. visis. ꝛ. xxiij. q. iij. corripiātur. Et tu dicas ꝙ nō pñt anathematizare siue excōicare: cū illa etiā solēnitate de qua traditur. xj q. iij. debent. ꝛ de illa excōicatione intelliguntur pdicta capitula. xvj. q. ij. visis. et xxiij. q. iij. corripiātur. ꝛ ꝙ hoc facere possunt isti inferiores prelati habes .j. de eo qui fur. or. re. ca. j. ꝛ q: hoc non est ordinis sed potius iurisditionis. ꝫ. de ele. trāsmissam. ꝛ illud generaliter traditur: ꝙ quilibet prelatus collegiate ecclie lz subsit eṗo: est tñ iudex ordinarius in plebe sua: ꝛ habet iurisditionē cognoscēdi: ꝛ excōicandi: vt hic dicit. ꝛ in auf. de defen. ciui ꝑ. ij. col. iij. ꝛ. xv. q. iiij. c. j. ꝛ .j. de iudi. decernimus ꝛ arg. C. de iuris. om. iu. l. vlti. ꝛ illum dico prelatum hoc facere posse / ꝛ talem iurisditionē habere qui est elect⁹ a collegio siue vniuersitate. ꝫ. de elec. c. j. ꝛ. xxiij. dist. legimus. ꝛ idē intelligo si preficiatur collegio vel vniuersitati ab eo qui habet administrationem cum iurisditione. puta eṗo.

h ¶ Rationabiliter. Quod semper presumitur donec probetur contrarium. ar. ꝫ. de renun. in ꝑsentia. ꝛ .j. de re iudi. sicut. ꝛ seruāda est a subditis siue sit iusta siue non. xj. q. iij. sententia pastoris. ¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

i ¶ Nō relaxes. Sed pone ꝙ episcopus relaxet talem sententiā plebano irrequisito nec aliqua satisfactione pmissa nunquid tenet absolutio? vtiqȝ cū sit superior ꝛ ordinarius siue diocesis. xj. q. oē. j. de persona.

sed male facit: imo ⁊ si subditꝰ conqueratur epo: debet illū remittere ad suū excōicatorē absoluendū .j.e. ad reprimendā. fm tenorē illiꝰ decre. nisi periculū esset ī mora .j. de sen. excō. sacro. ⁊ tunc recepto primo iuramento fm formā eccl'ie vt tradit in decre. sacro.

dilectꝰ. ⁊.c. ꝯstitutꝰ. ⁊ hoc intellige cū de iure pſona. questio est inter patronos ⁊ epm: vel qñ patroni non cōcordāt de presentanda pſona: vel malū presentant cū dz epūs statim ponere economū q̄ cōseruet bona ecclesie. Si questio est de iure pa. inter patronos vsq ad quattuor menses expectabit epūs. illis elapsis ordinabit ecclesiam saluo iure in posterum illi qui obtinebit .j. de iure patro. qm̄ in quibusdā et ca. cū ꝓpt discordiam. Et ex hac littera notare debes ꝙ pīonus se intromittere nō debet de rebꝰ eccl'ie: nisi quo ad defensione .xvj. q. vij. decernimus. ⁊.c. filijs. Sed epūs vł alius ꝑlatus ad quē ptinet institutio dz hr̄e custodiā illiꝰ eccl'ie vacantis.

e ¶ Futuris pſonis. No. bona eccl'ie ꝯseruāda in tpe successori. xij. q. ij. hic huiꝰ placiti. ⁊.c. charitatē. ⁊. lxxv. di. qm̄ quidē. ⁊. x. q. ij. si qs epūs nisi sint talia q̄ seruando seruari nō possunt. C. de admi. tut. l. lex que tutores. in fi. ⁊ ff. de peti. here. diuus. in fi. j. rñ. ⁊. x. q. j. si quis epūs.

divisio — Cum vos. ¶ Comunis diuisio. Secūda ibi. fraternitati. Ab. si.

a ¶ Persone. Hoc ideo dicit qꝛ ꝑsona ecclesiastica facilꝰ cogitur: puta per suspensionē vel subtractionē beneficij. lxxxiij. di. consuluit: vt sic fiant concordes.

¶ Glo. se. reci. ꝑ q. an pronꝰ ⁊c. soluit ꝙ nō: rationem inducens quam fortificat In fi. ponit ꝯtrariā opi. quaz reprobat.

b ¶ Minꝰ idonee. Sic patz ꝙ patronꝰ laicus licz presentet indignū nō est priuatꝰ nec priuandus potestate ꝑsentādi: sz in collegio seu ecclesiastica persona aliud est. qꝛ si collegium eligat vel presentet indignū est ipo iure priuatꝰ. ꝟ. de elec. cū i cūctis. Idē credo de clerico patrono: ꝙ non parcitur ei si ꝑsentet indignū: imo ꝑuatꝰ est codez modo: vel saltē priuādꝰ est sicut vides in alio articlo clericus patronꝰ variare nō pt: laicꝰ pōt anq̄ ꝑntatꝰ sit ꝯfirmatꝰ .j. de iure pa. cū autē. ⁊ hec pōt esse rō q̄re laico ꝑrono dantur tm̄ quattuor menses a tpe vacationis .j. de iure pa. cuz ꝓpter. collegio vero siue clericis dantur sex mēses p illā ꝯstitutionē .j. de ꝯces. prebē. nulla. qꝛ laicus nō priuatur ptāte ꝑntandi licet indignū ꝑsentet: clerici ꝯo sic ⁊ vñ hic fit q̄dā cōpēsatio hincinde qꝛ laici grauantur in tpe ⁊ releuantur i alio: qꝛ nō puniūtur. qꝛ clerici puniūtur eligēdo vel ꝑsentādo idignū releuantur in maiori tpe: ⁊ qꝛ clerici debent esse magis discreti ⁊ scire iura: ideo puniūtur si peccāt in electionibꝰ seu ꝑntationibꝰ. ⁊ clerici patroni eodē iure vtūtur in ꝑntando q̄tū ad penā si delinquāt: sicut clerici eligēdo. ar. ꝑdic. c cū aūt. Quidā tm̄ dicūt ꝙ ad superiorē deuoluitur ꝓuisio eccl'ie cū laicus patronꝰ presentat indignū. in aut. de sanc. episco. §. si qs oratoriū domū. col. ix. tamē iure nr̄o non cauetur hoc expresse: ⁊ ideo standum est canoni ⁊ non legi. B.

ꝑronꝰ laicꝰ ⁊ ꝑronꝰ clericꝰ multuz differt.

§ Concor. l. cū q̄dā. cū no. per bart. ff. de le. ij.

c ¶ Causa. Puta scandalū magnū. ar. j. de iure pa. c. j. ⁊. ij. sed ꝓ modico scādalo nō dimittit epūs eccl'iam ordinare .j. de iure pa. qm̄. vel qꝛ de iure pat. vertitur questio inter epos ⁊ presentatores.

d ¶ Economos. Hic ꝯstituitur economus ad cōseruandum nō ad agēdū. lxxxv. di. qm̄. q̄nq etiā ad agēdū constituitur. C. de epi. et cleri. omnis. §. nichilominus. ⁊ .j. de iura. calum. impatoꝝ. ⁊ .j. de capel. mona.

Cum vos.

clesie etiā patronate ex instācā differtur: est ibi ꝑ epm̄ economus ponendus. Capitulum. iiij.

Cum vos plerisq oporteat ordiationem ecclesiarum differre: ꝑ eo ꝙ q̄nq ꝑsone[a] vobis minꝰ idonee[b] ꝑsentantur aut inter vos ⁊ ꝑntatores alia de cā radix dissentionis emerserit: et īfra. ¶ Fraternitati vr̄e māda. quate. si qñ in vacantibꝰ eccl'ijs in quibꝰ ecclesiastica persona ꝑntationē non habet: vel qꝛ ꝑsone minꝰ idonee presentantur: vel alia de causa[c] de iure ꝑsonas non potueritis in eis instituere ap. re. ponatis economos[d] q̄ debeāt fructus percipere ⁊ eos aut in ecclesiarum vtilitatē expēdere aut futuris[e] personis fideliter reseruare. Idem cant. archiepo. ¶ Si constat ordinario ꝙ absolutꝰ a papa suppressit verā causam quare fuerat excōicatus debet illū remittere ad papā. Si vero sibi nō cōstat: est tamen ibi vrgēs suspitio contra eum: debet cogere eum se purgare.

Capitulum. v.

Ex parte tua: ⁊ ifra. Ꝺe nos consulere voluisti vtrum illorum absolutio teneat qui (occultatis excessibus pro quibus excommunicati fuerant) absolutionis beneficium per se. ap. meruerunt sue excōicationis cām aliā pretendentes. ¶ Taliter. r. ꝙ si ita tibi constiterit: debes eos ex. cen. compellere cum lr̄is tuis rei veritatem continentibus ad sedem apostolicam redire[f]

divisio — Ex parte tua. ¶ Cōis diuisio. Scd'a ibi: taliter rn̄demus. in qua subdistinguit: ⁊ scdm membruz ibi: si vero. Ab.

¶ Glo. seq. ar. ponit opi. quā reprobat. demū querit ⁊ dupliciter soluit ⁊ solutioni signat contrariū.

f ¶ Redire. Ex eo ꝙ isti ꝯpelluntur redire ad curiam pz ꝙ nō sunt absoluti: qꝛ talis absolutio ꝑ suppressionē veritatis obtēta nō ꝓdest .j. de sen. exco. cū ꝓ causa. ⁊. c. officij. in fi. ⁊ littere sup hoc impetrate non tenent. Quidā dicunt ꝙ si pro pluribꝰ criminibus vna tm̄ snia aliquis sit excōicatus dū tm̄ aliqꝺ coꝝ expssit in absolutione: absolutꝰ est si de alijs postea conteratur. ar. de ꝯse. dis. iiij. tūc valere. qꝺ nō credo veruz nisi de illo qꝺ expsserit. Sz illa absolutio nō ꝓdest cū adhuc sit ligatꝰ ꝓ alio crimie: ⁊ etiā extra eccl'iaz .j. de sen. excom. cū pro cā. sed tūc demū valebit absolutio cū ab alia excōicatiōe fuerit absolutꝰ. Sicut si quis de vno peccato penitentiā agat: et non de alio: talis penitentia nō prodest quo ad vitam eternam: nisi cū alterius criminis penitentiā egerit. de pent. di. iiij. §. vlti. in fi. Sed si pluribus sententijs ligatus ē oportet vt a qualibet absoluatur. et vltia ꝯfirmabit omēs ꝑcedētes: qꝛ tūc icipiēt valere. ar. ff. ad trebel. l. j. §. sz ⁊ q̄r ies. sicut dr de pe. di. iij. §. vl. in fi. j. de pe. ⁊ re. ꝙ q̄dē. ⁊ ff. de ser. rusti. ꝑdi. ꝑ fundū. Et tot sunt necessario absolutiones quot fuerunt excōicationes sic. ff. de no. ope. nūcia. de pupillo. §. si in pluribꝰ. et. ij. q. iij. §.

Excōicatꝰ ꝓ pl'ibus causis in absolutione oēs exprimat

¶ Si ꝟo id tibi nō cōstiterit et eos suspectos habueris: ꝙ cōfessi nō fuerint ꝟitatē: ipsos cōpellere debes exīde corā te ꝙ si ꝟitatē cōfessi fuerint: purgationē[a] prestare. Celesti. iij.

¶ Si ex desidia vl' malicia delegati pape qui psciuerat i pctō ordinari⁹ loci pōt supplē non obstante ꝙ cā fuerit delegato cōmissa. h. d. et est casus notabilis ⁊ singularis. Cap. vj.

Significauit nobis. t. f. ꝙ qdā de parrochianis tuis: cū ꝓ illicita consanguinitatis ⁊ affinitatꝫ copula excōicatione notarent[b] ad iudices remotiores ab apo. se. lr̄as impetrant: ꝑ q̄s cū ab excōicatione fuerint absoluti: qꝛ dicti delegati ad locū vbi testes ꝓduci valeāt non accedunt: nec aliq̄s ꝓ eoꝝ receptione[c] trāsmittūt: in ꝑnomiata nefarie cōiunctionis copula remanent: ⁊ cā debitū non sortit' effectū[d] et infra. ¶ Cū itaqꝫ ꝓ malicia vel desidia[e] iudicis delegati: non debeat q̄s ad remanēdū in copula coniūctionis inique suffragiū inuenire: tale dam⁹. t. f. rn̄sum: ꝙ q̄tiēs'ea q̄ ꝑdiximus in tua dioce. euenire cōtigerit licite potes taliter absolutos in pristinā excōicatiōis sniam reuocare[f]: ⁊ ipsosqꝫ tādiu eadē sentētia tenere ligatos donec causa in receptione[g] testiū ⁊ in alijs legitimū incipiat habere progressium.

Inno. iij. ausitano archiepō.

¶ Ordinari⁹ supplet negligētiā abbatis nō reuocantis monachū vagabundū. Ca. vij.

Quāto deuotio religiosoꝝ: ⁊ infra. Ad audiētiā nr̄am noueritis peruenisse ꝙ monachi/canonici/et alij regulares tue prouincie cum deberent potius in claustro[h] iux' xta regularia constituta diuinis obseq̄is vigilare: de obe-

ꝑuaricator. ꝟ. si plura crimina. Et talis sꝫ est vitād⁹ quisqꝫ sit absolut⁹ ab oib⁹: ⁊ etiā si essꝫ excōicat⁹ a plurib⁹: ⁊ oēs excōicatores ꝯmitterent vices suas vni: et ille absoluat' ab oib⁹ vna snia exp̄ssa cuiuslibet excōicationis causa absolutus erit: ⁊ idē erit ac si singulariter absoluerētur a q̄libet. Et est simile d' acceptilatiōe que capit plures obligatiōes. ff. d' accepti. pluribus: sꝫ imo nō vr̄ velle soluere hāc q̄litonē. j. de sen. ex. officij. Sed q̄rit' q̄re absolut⁹ ꝓ falsa cā non habet' ꝓ absoluto sicut ꝓ falsa cā excōicat⁹ habet' ꝓ excōicato salꝫ tē q̄ ad ecclīam: vt. xj. q. iij. c. j. et ꝙ. Rn̄. vtrobiqꝫ cōsulit' aīe qꝛ excōicatio ⁊ si sit iniusta nō ē ꝯtēnēda: ne ex ipo cōtemptu liget'. xj. q. iij. §. cū ꝙ. i fi. et excōicatio est medicina aīe. j. de sen. exc. cum medicinalis. li. vj. si non contēnat'. xxuij. q. iij. notandū. et potius ei obest q̄ iuste excōicat' q̄ excōicato si non contemnit. xj. q. iij. illd'. Alia rō pōt assignari q̄re non ꝓsit absolutio ex falsa cā: qꝛ excōicat⁹ fuit ꝓ certa cā ⁊ ois res ꝑ q̄scūqꝫ causas nascit': per easdē dꝫ dissolui j. de regu. iur. ois res. sꝫ de illa cā nulla est facta mētio: ⁊ ita illa remanet: ergo ⁊ ei⁹ effect⁹: ⁊ sic remanet excōicatio prima. Preterea durāte priore cā: ex alia causa ex qua excōicat⁹ non fuit absolui nō potuit: qꝛ ab illo qd' nil fuit absolui non potuit: ⁊ sic talis absolutio nulla. ab illa ꝟo nō intēdebat illū absoluē: ⁊ ab alia n̄ potuit absolui. arg. ꝟ. de trāsla. int' corpalia. et ꝟ. de of. dele. cū sup. ⁊. ff. d' he. isti. q̄tiēs. Ar. ꝫ. ꝙ absolutio ex falsa cā teneat. j. de ꝯsangui. ⁊ affini. qꝛ circa.

a ¶ Purgationē. Et ita q̄s epūs hꝫ suspectos pōt cōpellere ad purgationē ꝑstandā vt hic dicit: dūmō publica laboret infamia. j. de purg. cano. nos int' alios ⁊ sint infamati apud bonos ⁊ graues. j. de pur. cano. cū in iuuētute: ⁊ nō sit orta ab inimicis. xj. q. iij. i cūct'.

Significauit. ¶ Propter periculū aīe supplet ordinarius desidiā vel maliciā delegati. Cōmunis diuisio. Scda ibi. cum itaqꝫ. Ab.

b ¶ Notant'. Quia noluerunt parere snie diuortij late ꝓpter ꝯsanguinitatē vel affinitatē: sed si excōicati impetrauerūt litteras super reuocatione sentētie que non transit in rem iudicatam quā dicebant ꝑ falsos testes: vt habet'. j. de re iudi. lator. ⁊. ca. consanguinei. scdm vnum casum: sed glo. intelliguntur an̄ sententiā cū fuit appellatū. Scdm aliū casum fuerūt excommunicati ante sententiam.

c ¶ Pro eorū receptiōe. Hoc intelligēdū ē qn̄ testes ad iudicē venire nō pn̄t: qꝛ sunt valitudinarij vl' alio impedimēto detēti. vl' etiā sūt in honore ꝯstituti. j. de test. q̄ alr̄s ꝯpellēdi sunt venire C. de testi. si qn̄. dūmō nō ꝑ longū iter. ff. de testi. l. iij. §. vlt.

d ¶ Effectum. Unde postulas sibi qd sit faciēdū.

e ¶ Desidia iudicis delegati. Et ita iudex ordinari⁹ supplet desidiam delegati: sicut delegatus supplet ordiarij. ꝟ. de of. dle. prudentiā §. sexta. ⁊. j. de fo. ꝯpe. lꝫ. ⁊. c. ex tenore. sꝫ qd' dicit' hic. f. ꝙ recidūt in iurisditionē ordinariā ex eo ꝯtingit ꝙ nō ꝓsequunt' appellationē suam. et ne ꝓpter hoc remaneant in incestuosa cōiunctione.

¶ Glo. se. q̄rit ⁊ soluit duplicit'.

f ¶ Reuocare. Post admonitionem ipis delegatis factā: vt procedāt: ⁊ ipis coniugatis vt causam suam ꝓsequātur: ⁊ si postea maliciose versatur ne procedant: tūc reducat illos ordinarius in pristinam excōicationis sententiam. ar. ꝟ. de offi. delega. prudentiam §. sexta. Sed quantum expectabit? certe modicū tempus dabitur infra quod possit cōponere sarcinulas ⁊ se parare ad causam. ff. ex quibus causis. ma. in integ. resti. l. ab hostibus §. sed quo simpliciter: vel hoc intellige ad arbitriū boni viri. i. iudicio. ff. de ꝟ. oblig. continuas §. cum ita.

g ¶ In receptione. per ꝓcuratorē scꝫ cum sint illi excōmunicati. Arg. j. de iudi. intelleximus. Uel etiā per seipos pn̄t causam incipere: quia quodammodo rei sunt: ⁊ reus bene pōt stare in iudicio excommunicatus. j. de excep. significauerunt. ⁊ ca. vlti. ⁊ proseq̄ appellationem suam ibi: sed postq̄ inceperunt habere delegati legitimum progressum: vt hic dicit poterunt absolui. est si. j. de verboꝝ significat'. ex parte. vbi nō absoluit' quis nisi primo satisfaciat: sed hic nō statim absoluit' propter proximam suspitionē alias regulare est ꝙ quilibet primo absoluat'. j. de senten. excommuni. per tuas.

Quanto deuotio. Communis diuisio. Scda ibi mandamus. Ab.

h ¶ In claustro. xvi. q. j. si cupis. ⁊ sine quo viuere nō potest. xvj. q. j. placuit.

Excōicat⁹ ꝓ falsa cā hr̄ ꝓ excōicato ⁊ tn̄ absolut⁹ ꝓ falsa cā non hr̄ pro absoluto.

Purgatio q̄b⁹ est indicenda.

diuisio

¶ Hunc tex. dicit hic Ab. et singu. ad hoc ꝙ ordinarius supplꝫ negligētiam seu maliciā delegati/ qn̄ ex illa nutritur pctm̄.

diuisio

a ¶ Principū. Et si ibi in aliā administratiōe capere. Indignū est eis ab ecclesia subueniri: p quos ꝯstat scādalū i ecclia gnārī.ꝭ.ne cle. vel mo. sacerdotib⁹.
b ¶ Inuenerit. Per inquisitionē.ꝭ.de simo. de regularib⁹ vel euidentia rei.ꝭ.ꝺ coha.cle. ꝛ mu.c.vlt.ꝛ.c.vr a
c ¶ Proprium. Qd nisi i morte resignauerit i signum pditiōis i sterquilinio cū eo subterreꝭ.ꝭ.ꝺ statu re. monachi.et.c.cum ad monasteriū.
d ¶ Abbatis. xviij.qō.ij.abbates. No.ꝙ vt te statur Inno. dꝫ esse in tertiu scōꝫ arbitrij tui cōsiliū: vbi est scōm abbatis cōsiliū.
¶ Glo.se.no.alle.ij.iura. ponit epi. Hug. quam reprobat.
e ¶ Si prelati Sic patet ꝙ coertio ꝛ correctio monachi primo loco spectat ad abbatē.ꝭ.de ap. reprehēsibil.i si.ꝛ xxiiij.q.iij. corripiant. Hu. dicit ꝙ si agaꝭ in figura iudicij solus eps cognoscere dꝫ ꝺ eius cā sec⁹ si agaꝭ fm regulā claustralē.xi.q.i.de psona.C.ꝺ pa. po.l.iii.ꝛ.C.ꝺ emen. ppin.l.vna. Sꝫ pbabili⁹ vr̄ dicēdū ꝙ plat⁹ eccle collegiate hꝫ iurisditōeꝫ.vt.xvi.q.v.c.j.vt dictū est.ꝭ.e.cū eccl'iaꝝ.ꝛ ꝙ abbas siue prior possit excōicare monachos suos est expssum.ꝭ.de maio.ꝛ obe.cū in ecclijs.ꝛ.ꝭ.de symo.sicut.tin oib⁹ his potissime ꝯsideranda est ꝯsuetudo cuiuscūꝙ ecclīe que dat iurisditionem.ix.q.iii.conquestus.C.de eman.l.i.ꝛ vlti.hodie reuocatio taliū pertinet pmo loco psidentib⁹ capitulis abbatū ꝛ poꝝ.ꝭ.de regu.c.vi.et ibi adducitur pena.s.excōicationis.
f ¶ Officij.sic.ꝭ.ꝺ eta.ꝛ qli.q̄ris.ꝛ.lxxiij.di.ꝯsuluit.
¶ Ad reprimendā ¶ Duo facit.pmo pmittit gnāle exordium.et ꝙ postea īfert speciale mandatum ibi.Ideoꝙ. Abbas.
g ¶ Maliciam. Sic di.iiij.facte sunt.nā p leges nemo bn̄ facere cogiꭍ:sꝫ male agere phibeꭍ.xxiij q.v. ad fidem.vt boni inter malos viuāꭍ quiete.xxiij.q.v. non frustra.ꝛ hic solū bn̄ agiꭍ vt vita hoim corrigaꭍ xxiij.q.v.prodest.
¶ Glo.seq.ponit.x.species penarū.
h ¶ In canōib⁹. Uarie sunt pene i canōib⁹ ꝯstitute. Quedā iducūt degdationē ꝛ curie sclari traditionem ꝭ.de fal.ad falsarioꝝ. Quedā degdationē ꝛ detrusionē in mōasterio.vt.l.di.si eps. Quedā ꝺpositionē tm̄ mō.l.di.si ds viduā. Quedā suspēsionē solūmō.ij.q.v si mala fama.ꝛ.c.pbr̄.ꝛ.xxxij.di.null⁹.ꝛ.c.pbr̄. Quedā excōicationē.xvij.q.iiij.si ds suadēte. Quedā puationē officij ꝛ bn̄ficij ppetuo.lxxxi.dis.si ds ammodo. Quedā suspēsionē officij ad tps.lxxxij.di.pbr̄.si.xxi.q ij.placuit. Quedā puationē officij tm̄ ad tpus.xxviij. di.pbrm. Quedā puationē bn̄ficij tm̄ ad tps.vij.q.j. si ds ꝺ ordine.ꝛ.ꝭ.ꝺ elec.cū i cūctis. Quedā puationē tm̄ cōionis.xxxv dist.ante oia.lv di.nullus.et alias penas habeꭍ lxviij.di.sicut.ꝛ xviij.di.placuit
i ¶ Ab alijs.ij. q.j.qui se scit.
k ¶ Uosipsi.xi q.iij.cure.
l ¶ Suspēdatur. Hoc ideo dicit:qꝛ snia illa secū trahit executionē.ꝭ.de ap.pastoralis.§.j.hic est ꝙ post.x.dies non transit in rē iudicatam quia quādocūꝙ pōt peti absolutio. vn̄ si taceat ds p x.dies nō intelligiꭍ acqeuisse sn̄tentie. Un̄ cōcedo ꝙ post.x.dies vel quandocūꝙ possit appellari a snia excōicationis ad metropolitanū ꝯtuꝫ ad hoc ꝙ metropolitan⁹ pōt ipsuꝫ absoluere prestita cautione ꝙ parebit mandato sup eo p quo fuit excōicat⁹ corā excōicatore. Sed hoc non vr̄:qꝛ ex ꝙ non appellauit infra.x.dies postea non possit appellare. vnde per appellationē non transfert querelaꝫ ad metropolitanū:sed p simplicem querelam posset conqri etiam post.x.dies.
¶ Glo.seq.ponit dictū.signat ꝯriū ꝛ soluit.
m ¶ Conqstus. Sicut pōt ꝯqueri de iniusta excōicatiōe sic pōt appellare ꝙ est iiuste excōicat⁹ ꝛ psed ap.et lras ipetrare sup hoc.ꝭ.de excep.cū iné.ꝛ.c.vi.sed propter hoc excōicatio nō suspēdiꭍ.sꝫ cā ad supioreꝫ trāsferꭍ si infra.x.dies appellet:ꝛ si cōueniaꭍ sup alia re/pōt se defendere vt pꝫ decre.pdic. Et no.ꝙ dicit conqstus:qꝛ si ds appellat excōicat⁹ nō dꝫ remitti ad excōicatore:nisi velit ei facere grām.ꝭ.de sen.excōi.p tuas. Sed ꝯ vr̄ de ipō facto vr̄ appellasse eo ꝙ iuit ad metropolitanū.ꝭ.de ap.dilecti.ꝛ.c.vt nr̄m. So.iter arreprū nō hr̄ p appellatione post sniam:imo viua voce ē stati appellādū.postmodū vero in scriptis.ij.q.vj.§. forma.in fi.ff.de ap.l.ij. Sꝫ añ sniam vr̄ appellare ꝙ ad curiā sup hoc pficisciꭍ vt dicunt ꝯtia.sed illa non hn̄t locū iudicio cepto:qꝛ ꝙ appellat cām irreuocabilem corā iudice exprimere dꝫ:ꝛ pp illā appellare.ꝭ.de ap.dilecto.in fi.et.c.dilect⁹ ꝛ.c.vt debit⁹.in fi. Hodie ꝙcūꝙ appellat in iudicio vel ex ab interlocutoria vel quamine in scriptis appellet:ꝛ cām appellatiōis exprimat ꝭ.de ap.cordi.lib.vj.
¶ Glo.seq.notat duo pꝯtami p sententia.

[Text:]

... dientijs ꝛ reditibus quorum curā gesserunt: pecunia ꝯgregata claustrū abhorrentes p curias principum⁸ ꝛ potentuꝫ discurrere nō vereꭍ:ꝛ ꝛ īfra. ¶ Mādam⁹ qten⁹ quoscunꝙ tales inuener ꝭb nisi ad ꝯmonitionē tuā resipuerit:vt ppriūm ᶜ in manib⁹ platorum suorū sine difficultate resignent ꝯuertenduꝫ in vtilitatē dom⁹ fm abbatis ᵈ cōsiliū:ꝛ regularem vitā obseruent:si prelati ᵉ eorum post tuā ꝯmonitionem id exeq negligenter omiserint per suspēsionem officij ᶠ et beneficij ap.re.compellas.

Idem rothomag.archiepō. et eius suffraganeis.

¶ Ab vno epō excōicat⁹: ab alijs est vitād⁹. Et archieps p qrelā adit⁹ nō absoluet:nisi primo remittat. Cap.viij.

Ad reprimēdam maliciam ᵍ puersorum: pene certe sūt i canonib⁹ ʰ cōstitute quas sicut latas a vobis inter dū in subditos vultis inuiolabiliter obseruari:ita latas ab alijs ⁱ debetis iuiolabiliter obseruare. ¶ Ideoꝙ mandam⁹ quatenus sententias quas lexouien.epus duxerit in subditos suos canonice ꝓmulgandas:et vosipsi ᵏ seruetis: et a vestris subditis faciatis inuiolabiliter obseruari. Tu vero frater archiepe (cum excommunicationis sententia p appellationis non suspendatur ˡ obiectum) si quis excommunicat⁹ ab ipsa de iniusta tibi fuerit excōicatiōe cōquest⁹ ᵐ ad ipsuꝫ (ei quasi coepō deferēs) absoluendum scōm eccle formam remittas:qui si noluerit ipm absoluere:tu (recepta cautione iuratoria) absolutionis munus ei poteris exhibere: ita tn̄ ꝙ nisi legitie tibi cōstite...

[Margin:]

Concor.l. deo nobis.C. ꝺ epi.ꝛ cle.ꝛ.l. si cōtra fu⁹.et ibi bar. ff.de sti pu.ser.

Monachi correctio ad quē spectat

Concor.no. in.l. ad legatū. ff. de pcu.

Concor.tex. in.l.si cui.§. fi.ff. de accu.ꝛ iuē.vt iudi.sine qq suf.§. ꝯsideramus cū gl. ii licito. col.ij.

Concor.ad h⁹ tex. in.l.inclaras. C.ꝺ sū. tri.ꝛ fi. catho.

Excōicat⁹ pōt appellare et lras ipetrare.

a ¶ Fuisse. Hoc ideo dicit: q̄ semꝑ presumit̄ ꝓ snīa iudicis ordinarij. j. ḋ ꝓba. post cessionē. j. ḋ re iudi. sicut et. s. de renū. in pnītia. Sꝫ si obijciat̄ ꝯ snīam ratione ꝓcessus opꝫ q̄ ꝓbetur ꝓcessus ad hoc vt stetur snīe. j. de ꝓba. qm̄ ꝯ. ⁊ ita stabit snīe: ⁊ presumit̄ ꝓ ea: nisi infringat̄ rōne ꝓcessus hic etiā patꝫ q̄ nō precipit aliquid absolute: nisi ꝑ quo cōstet an iuste vel iniuste fuerit excōmunicatus. j. ḋ re sti. spoli. lfas. in fi. ⁊ j. de sen. ex com. sacro. et hoc cōstat ꝑ prīū assertiōe: ⁊ recipient̄ ꝓbatiōes ab vtraqꝫ pte. s. de offi. dele. cū ꝯtingat. Absolutio fieri dꝫ sm̄ distinctionē decre. j. ḋ verbo. sig. ex pte. itē ꝑ tales ꝓbationes cōstabit an alter alteri teneat̄ ad intēsse: sm̄ q̄ tradit̄. j. ḋ sen. excō. sacro. ꝓut notatur. s. de offi. de lega. cum cōtingat. Ber.

rit eū contra iusticiā excōicatum fuisse[a] ex debito sibi iuramenti precipias vt sup eo ḋ q̄ fuerit excōicatiōe innodatus eidē epo satisfaciat competenter. Qḋ si facere cōtempserit eū in excōicatiōis snīam ap. re. reducere non omittas.

I dem turoñ. archiepo. ¶ De causis subditorū archiepōrū et epōrum suorum patriarcha non cognoscit: nisi ꝑ appellatione legitimā vt vigore consuetudis seu priuilegij. C. ix.

Q Uo simul: ⁊ infra. ¶ Cōsul. t. t. r. q̄ cū sit in canonib[b] diffinitum: primates vel patriarchas[c] nichil iuris pre ceteris hr̄e: nisi q̄ꝝtum sacri canones cōcedunt vel prisca illis consuetudo[d] ꝯtulit ab antiquo: ita vt sm̄ nicenas[e] regulas sua priuilegia[f] serventur ecclesijs preterꝗ̄ si apo. se. aliquā ecclīam[g] vel rectorem ipsius: q̄libet speciali priuilegio[h] decreuerit honorare q̄ꝫ diu clerici tui coram te voluerint[i] stare iuri: cōpelli non debēt iudicium patriarche[k] subire: nisi cā ꝑ ap. ad ei[l] audientiaꝫ ꝑferat̄: aut ei aliquid sup hoc a sede apo. sit indultū.

I dem turoñ. archiepo. ¶ Archiepus ipedit⁹ pōt ꝯsecratiōnē sui suffraganei alteri cōmittere: ⁊ ꝯsecrandus tenet̄ ab illo cōmissario munus cōsecratiōis recipe. Cap. x.

Q Uod sedē apo. ⁊ infra. ¶ Nos siquidē ꝯsuluisti: vtrū si aliq̄ infirmitate: vel alia iusta cā detētus aliquem suffraganeoꝝ tuoꝝ consecrare nō posses: alicui coepōrum tuorū vices tuas cōmittere[m] licitū tibi esset: ⁊ infra. ¶ Cōsul. t. t. r. q̄ in tali articulo constituto: et tuas vices (vt dictū est) tibi cōmittere licet. ⁊ consecrandus munus dꝫ ab eo cōsecratiōis accipere: ⁊ cui eas duxeris ꝯmittēdas. dūmō catholic⁹ habeat̄: et ipedimētū

Q Uo simul. ¶ In prima ponit̄ decisa cōsultatio. In secūda responsio ibi: consultatioi. Ab. si.

divisio

b ¶ Canonibus. ix. q. iij. ꝯq̄st⁹. xvij. q. ij. c. j. ⁊ vlt.
c ¶ Patriarchas. Diuersitas in nōie/est dignitas eadē. xcix. di. ꝗ. j. ⁊. c. j. ⁊ ij.
¶ Glo. seq. ar. diuturnitatē tp̄is. ⁊c. alle. iiij. iura. ⁊ iij. in contrariū ⁊ soluit.
d ¶ Cōsuetudo. Rōnabil̄ ⁊ ꝑscripta: al's ꝯsuetudo nō ꝓdest. s. de ꝯsue. c. vl. Et est ar. tp̄is diuturnitatē et solutionē ⁊ obligationē inducere in futurū. ar. xvj. q. ij. statuēdū. ⁊ j. de cen. ex pte. ⁊ c. olim cām. ⁊ C. de agri. ⁊ cēsi. lib⁹. lib. xj. Ar. ꝯ. j. de exces. ꝑla. cū ad frū dū. ⁊ x. q. iij. q̄ꝛ cōquimus. ⁊ j. de censi. ꝑuenit. So. q̄ ē in possessione alicui⁹ rei in ea defendi dꝫ. j. vt lit. pen. ꝗ̄si ꝑ totū. ar. s. ḋ elec. q̄relā. in fi. ⁊ j. de cā pos. cū eccle sia. ⁊ ff. si fui. vē. l. harū. ⁊ ff. de aq̄ q̄ti. ⁊ esti. l. pe. ⁊ est defendēd⁹: nisi liq̄at eū vi vel clā vel ꝑcario possidere: et sic intelligunt̄ ꝯria. de hoc dixi. s. de ꝯsue. c. vl.

Possessor in possessiōe defendi debet.

e ¶ Nicenas. lxv. di. mos antiquus. ⁊ c. seq.
f ¶ Priuilegia. Priuilegia eccl'iaꝝ ꝑpetuo sunt seruanda. xxv. q. ij. c. ij. ⁊ iij. Sed ꝑsonalia ꝑuilegia cū ꝑsonis extingunt̄. vij. q. j. petisti. ⁊ ff. de cēsi. etatē. in fi. ⁊ j. de ꝑsum. mādata. ⁊ s. de offi. lega. volētes.

Priuilegia sūt duplicia.

g ¶ Ecclesiam. Sic. ix. q. iij. conquestus.
h ¶ Spāli ꝑuilegio. Ar. q̄ dn̄s papa pōt detrahere vni eccl'ie: ⁊ alij ꝯferre. qḋ quidē nullus dubitat. xvj. q. j. frater noster. ix. q. iij. nūc vo. ⁊ c. ꝑ ꝑncipalem.

i ¶ Uoluerint. Maxime. ⁊ si nollēt cōpelli debēt ab archiepo: nisi ipe ꝯsentiret. j. de fo. ꝯpe. significasti.
k ¶ Patriarche. Hierosolymitani.
l ¶ Ad eius. A grauamine vel a sententia. j. de appel. cum in ecclesia.

Q Uod sedē apostolicam. ¶ Cōis diuisio. secūda ibi: cōsultationi. Ab.

diuisio

¶ Glo. seq. repetēs textū addit quomodo archiepus cogere potest eum cui cōmittit et ad q̄d tenet̄ consecratus. distiguit demū inter ea que sunt iurisdictōis et ordinis: ⁊ causam reddit. In fine dicit merū imperiū sm̄ canones delegari.

m ¶ Cōmittere. Certū est enī q̄ archiepꝰ pōt mandare vices suas ⁊ ille tenet̄ recipe: ⁊ pōt illū compellere. j. ca. ꝓxi. et iussu archiepi suffraganei illū ꝯsecrare debent. s. ḋ tēp. ordi. si archiepꝰ al's sine sui presentia epus non dꝫ ꝯsecrare. lxv. distin. non debꝫ. ⁊. c. epō nō ꝯst. ⁊ epō sic cōsecrat⁹ dꝫ visitare archiepm̄ infra duos mēses: ⁊ si non possit ipeditus iusta de cā: hoc ei significet. lxv. di. si q̄s in metropolitana. Itē ⁊ ordinādus tenet̄ recipe ꝯsecrationē ab eo cui mādauerit: lꝫ in hoc grauet̄ q̄ iudex superior hoc facit iure suo: suffraganei vero ad mandatū illi⁹. sic. s. de offi. de lega. sup q̄stionē ꝗ. si vero duo. Archiepꝰ potest committere ea que sunt iurisditiōis etiam illis qui eam non habent. j. ca. ꝓxi. sed ea que sunt ordinis vel ꝯsecrationis cōmittere non potest his qui eam non habēt: puta illis qui non sunt episcopi vel archiepiscopi: vel maiores. j. de cōse. eccle. vel alta. aqua. Nec etiā talia dicunt̄ cōmitti: sed mandat archiepiscopus suffraganeis vt hoc faciant/sola auctoritas eis deest. et nichil committit eis archiepiscopus nisi q̄ꝛ dat auctoritatem propter prelationem quam habet super illis. ⁊ hoc patet ex eo q̄ quandoqꝫ episcopi inuitantur ad hec facienda ab illis qui ea facere nō possunt: vt puta capitulum q̄ñdoqꝫ inuitat aliuni epm̄ ad consecrandum ecclesiam vel altare: vel ad clericos ordinandos. vij. q. j. pontifices. Item satis potest dici sm̄ canones q̄ ea que sunt meri iperij possunt delegare: vt depositio. xxiij. q. iiij. illud. ⁊ ij. q. vij. sicut. lꝫ sm̄ leges non possunt nisi cuꝫ delegans non potest adesse. ff. de offi. eius cui man. ē iurisdi. l. j.

¶ Con. cor. textus i. l. vnl. C. q̄ ꝓ sua iurisdi.

Iurisditio et merū imperiuꝫ an possint delegari.

ei ex subtractione gr̄e⁹ apo. se. non obsistat. I. de ep̄o helien.

¶ Archiepiscop⁹ causam ad se per appellationem delataꝫ subditis suffraganei cōmittere pōt: nō tñ ad ipsam suscipiē dam compellere pōt. h. d. vsq; ad. §. Preterea. Capitulū. xi.

Pastoralis officij: ꝛ īfra. ¶ Ex pte tua fuit insup q̄situ: vtrū si aliq̄ cā fuerit ad archiepm p ap. delata: possit eādem iure ordinarie potestatis suffraganei sui subdito delegare. vel aiaduertere in eūdem si cām renuerit suscipere delegatā. ¶ Ad qđ respondemus φ archiep̄s ipsum ad suscipiēdam delegationē hmōi cōpellere nequit inuitū^b cū in eū (exceptis^c quibusdā articulis) nullā habeat potestatem^b. licet ep̄s suus eidem sit metropolita. lege subiectus: et infra.

¶ Mortuo delegato pape qui excōicauit reū vel actorem in possessionē induxit si eius successor in delegatione succedit absoluere et restituere possessionem poterit. al's sol⁹ papa restituet et absoluet: preterq̄ in mortis articulo. ne tamen currat annalis prescriptio: re⁹ coram ordinario vel publicis personis de stādo iuri cautionem prestabat. h. d.

¶ Preterea postulasti an alicui^e ordiario liceat sine speciali mādato apo. se. (delegato q̄ reum propter cōtumaciā manifestam excōicationis vinculo innodauit: vel petitorē causa rei seruāde in possessionem petitoꝝ induxit: rebus humanis exempto) eidē volēti iuri parere absolutionis bñficiū impartiri ꝛ possessionem restituere īfra annū: sufficiēti recepta

a ¶ Gr̄e. i. si nō sit excōicat⁹ vel suspēsus vel scismaticus: talis nō pōt ordinare vel ordinari. vt. §. de elec. qr diligētia. §. de eta. et quali. cū bone. ꝛ. j. de scisma. φ a p̄decessore. ꝛ. §. de ep̄o q̄ renū. epis. c. vlt. ꝛ hereticus no sit. ix. q. j. ab hereticis. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. hmōi eni psone non conferunt executionem.

diuisio Pastoralis. ¶ Istō pn cipiū vsq; ad. §. preterea diuidit in duas ptes: qr in pria ponitur cōsultatio in secunda rn̄sio ibi. Ad qđ. Ab. sic.

¶ Glo. seq. q̄rit ponit opi. Hug. ꝛ seq. demū opi. Joan. quam approbat.

b ¶ Inuitum Not. φ pingui⁹ ius hz archiep̄s in ep̄is q̄ in coꝝ subditis: vt hic ptz. ꝛ. §. eo. titu. quāto. arg. Sed nunqd idē iuris est in ep̄o circa subditos suoꝝ subditoꝝ? Certe nō qr ep̄s eis preponeret si voluerit per se cognoscere de cāis subditoꝝ: cū sit iudex ordinari⁹ oim de sua diocesi. xj. q. j. de psona. ꝛ arg. ad hoc. ff. de iudi. iudiciū. ꝛ. xj. q. iij. q̄ resistit. ꝛ. viij. di. q̄ ꝯ mores. in fi. ꝛ. ij. q. j. nomē. sed archiep̄s nō est iudex ordinarius toti⁹ p̄uincie: nisi epoꝝ tñ: nisi in casib⁹ inferi⁹ notatis: vt dicit l fi. ꝛ ita nō est si'le hoc fm Hu. ꝛ. T. ꝛ Uincen. Jo. dicit φ si tales prelati subditi epoꝝ vel ex electiōe vel ex lōga ꝯsuetudine hn̄t ordinariā iurisditionē ep̄s non pōt cognoscere de causis subditoꝝ talium prelatoꝝ nisi p appellationē deferant ad eū: vt. j. đ excess. pla. c. ij. et. j. de fo. ꝯpe. cū ꝯtigat. ꝛ. j. e. irrefragabili. §. j. arg. ad hoc. xviij. q. ij. cognouim⁹. et. j. de ap. dilecti. ꝗdatum eni dꝫ p̄cedere in cā. vt. ij. q. vj. §. anterioꝝ. ꝛ. §. illo proculdubio. j. de statu regula. in singulis: nisi in p̄ncipe. ij. q. vj. arguta. ꝛ. c. iō. ꝛ. j. de appel. si duob⁹. veri⁹ credo qđ dicit Jo. φ epi nō pn̄t cognoscere đ causis subditoꝝ p̄latoꝝ suoꝝ eis inuitis. sic eni possent eos priuare oīu sua iurisditione qđ non est verū qr nimis esset iniquū. j. de exces. pla. ad hoc. imo dꝫ seruare sententias subditoꝝ suoꝝ. §. eo. cū ab ecclesiaꝝ. vbi notat de iurisditione epoꝝ. nā si sua vnicuiq; iurisditio non seruat ecclesiasticus ordo cōfunditur. xj. q. j. p̄uenit. et tñ ep̄s nichilominus est iudex ordinarius dioce. sue q̄ ad multa alia que patent p se. ep̄s tamen posset bene cōpellere subditos subditorū suorū suscipere delegationem sibi ab ipso factā: secus in archiep̄o. vt hic.

Epi nō cognoscūt de causis subditoꝝ archidiacom et aliorū.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an archiep̄s sit ordinarius prouincie ponit primo duas opi. vlti. opi. Tan. que dicit eū non ordinarium nisi in casibus: ꝛ enumerat. xij.

c ¶ Exceptis quibusdā articulis. Est tñ iudex ordinari⁹ toti⁹ p̄uincie qr ei⁹ gerit sollicitudinē. ix. q. iij. c. j. ꝛ. ij. nec iō sequit φ cuiuslibet de p̄uincia. Uel pōt dici φ hz iurisditionē sup quēlibet: sed impeditā et ligatā: ex q̄ nō hz nisi i articulis. Ar. §. de rescrip. c. pastoralis. §. vlti. l fi. ꝛ. §. de cleri. pegri. tue. ꝛ hoc fm Lau. T. dicit φ nō est iudex ordinarius: nisi in casib⁹ specialib⁹. Prio cū deuiat i diuinis officijs a consuetudine metropolitane eccl'ie. xij. dist. de his. Itēꝫ si deliqt in eius diocesi. vt. vj. q. iij. placuit. l hoc casu efficit aliqs de iurisditiōe cuiuslibet alterius Itē si hz prediū in diocesi sua. vt. j. de fo. cōpe. ca. vlti. et iste casus ptinet etiam ad quēcunq; aliū Itē si causa deferat ad eū per appellationē. §. de offi. leg. c. j. et §. e. duo. ꝛ. x. q. j. p̄uenit. Itē cum absolutus est ab archiepiscopo ꝯ vult parere ep̄o §. e. ad reprimēdā. Itē si criminalis est cā inter ep̄m ꝛ clericū suū tūc illa causa debet deduci ad synodum: in qua p̄eest archiep̄s. vj. q. iij. c. j. Itē si clericus habet ciuilē cām cōtra ep̄m suū. xj. q. j. si clericus. et si ep̄s contra clericū coram arbitris terminetur. vt in. c. clericus. Itē in alio casu. j. eo. irrefragabili sed ibi dicitur φ tanq̄ delegatus a papa. Item quādo ep̄s negligens est in eo qđ ipse facere debet. ix. q. iij. cū simus. et. j. de senten. excō. per tuas. et. j. de appel. qua fronte. Item mortuo ep̄o ꝛ si ecclesia idoneos clericos nō habet. xij. q. ij. non liceat. Item cum euidens est sententiā episcopi esse iniustam. j. de appella. sollicitudinē. Itē cum visitat prouinciam. j. de prescrip. cum ex officij. et. j. de censi. sopite. ꝛ. c. cum nuper.

¶ Glosa sequēs obijcit et soluit.

d ¶ Nullā habeat ptātem. Si nullā habet iurisditionē vel ptātem in eū ergo talis delegatio nō vr̄ valere. ꝛ sic s'nia ei⁹ nulla. ar. C. q̄ p sua iuri. l. vna. Rn̄. licꝫ in clericū illū cui cōmittit causam nō habet ptātem tñ in causa que ad eū per ap. delata est habet potestatē ꝛ ita causam ad suā iurisditionē pertinentē delegat. et ille bñ recipit iurisditionē. si vult illā recipere sed si nō vult illam recipere pōt partes cōpellere vt cōsentiant in aliquē vel aliquos. ꝛ pōt mādare ep̄o vt cōpellat illum recipere cōmissionē qn̄ facere pōt: lꝫ sit appellatū ab eo. arg. j. de fo. cōpe. si qs contra clericū. ꝛ. §. de offi. deleg. suspitionis. §. vlti. ꝛ. j. de appel. cum speciali.

¶ Preterea. ¶ Diuiditur. qr in prima ponitur cōsultatio. in secūda responsio ibi. ad quod. Ab. diuisio

e ¶ Alicui. Sciliꝫ ordinario.

a ℭ Maior .ꝫ. de offi. delega. sane.
b ℭ Sine mādato. C. si aduer. rē iudi. aduersus. ff. de mi. minor magistratus. ꝛ. xxi. dist. inferior.
ℭ Glo. seq. tractat an in piculū mortis laic⁹ possit absoluere tenuit ꝙ sic. ponebat opinionē ꝫuam quā improbat et hoc in additione corrigit. Interserit q̄stionē an obsessum vel trāsfretātem ꝛc. ponit opi. Vincē. quā determinat.
c ℭ Preter ꝗ̄ i mortis articulo. Quo casu dꝫ q̄libet gñe excōicationis ꝛ a q̄libet ecclesiastico pōt absolui. ar. xvij. q. iiij. si q̄s suadē te. ꝛ. j. de senten. excōi. ꝙ de his. Argu. ad hoc de cōse. dis. iiij. sanctū est baptisma. Sed nūq̄d l obsidione positū vel trāsfretare volē tē lꝫ absoluere? Vin. dixit ꝙ sic qꝛ tā imminet piculū mortis. Sꝫ hoc vidēdū est an immineat naufragiū / vel piculū mortis. nō eñ intrādo mare semp iminet naufragiū. q̄ꝺ si eēt nullus trāsfretaret. sꝫ cū sunt in naufragio in piculo mortis tūc satis pōt dici ꝙ liceat: vel si iret bellū cāpestre ꝯ sarracenos vel al's iustū ꝛ manifeste appareat piculū mortis lꝫ absoluere etiā laico. ar. p̄dicti. c. sanctū est. Quidā dicūt ꝫuū. ꝙ nūq̄ lꝫ a laico absoluere a tali excōicatione qꝛ pōt succurri post mortē cū ꝯstet p aliquē de ꝯfessione p euidētia signa. ꝫ. de sentē. excōi. cū a nobis. Sed hoc nō posset ita locū habere in naufragio si oēs submergerent: qꝛ tūc cōe est piculum olm de naue. Et sic prima opinio benignior et securior est. Et sicut pōt laic⁹ in necessitate iniungere pniam vel absoluere ab aliꝗs petis mortalib⁹ cū recipit ꝯfessionē illi⁹: quare nō eodē mō ab excōicatione? Nō vꝫ rō quare pot⁹ in vno q̄ in alio. Vel dic ꝙ laico pōt q̄s cōfiteri in necessitate. sed laicus non pōt ipsum absoluere vel ligare: qꝛ nō habet claues ecclesie. ꝫ. de summa tri. ca. j. ꝟ. vna.
d ℭ Succedat. ꝫ. de offi. deleg. q̄m abbas. ꝛ. j. de immu. ecclē. aduersus. quia cum in locum ꝛ ius eius succedat: partibus eius fungi debet. ff. de iudi. mortuo iudice. ff. de eden. quedam ꝟ. nil interest.
e ℭ Pontificē. Vel p eius delegatū spāliter ad illam cām destinatum. ꝫ. de eo qui mit. in pos. cum sicut.
ℭ Glo. seq. no. ſm decretum. alle. vnam concor. allegiura in contrarium ꝛ remittit.
f ℭ Possessor. Ex hoc videt̄ ꝙ quis sit ver⁹ possessor post annū ꝛ nō ante. ff. de acq. pos. l. iij. ꝟ. vlt. Itē vꝫ hic ꝙ ad hoc vt aliq̄s dicat̄ ver⁹ possessor nō sit necessariū ſm decre. ꝫ. vt lit. nō contest. q̄m frequenter. ꝟ. in aliis. Arg. ꝯ. j. de eo q̄ mit. in pos. cā rei seruande. c. j. ꝛ. ff. de acqui. pos. l. iij. ꝟ. vlti. in fi. ꝛ. ff. de dā. infec. si finita. ꝟ. si q̄s aūt. ꝟ. seq. ꝛ. ꝟ. iulian⁹. que cōcordantie loquunt̄ in actione psonali. ꝛ de hoc dicit̄. j. de do. ꝛ cō. iu. ꝯtigit.
g ℭ Publicis. C. de an. ex. vt perfecti⁹. ꝛ. xvi. q. iij. ꝟ. pōt. ꝛ. C. de epi. audi. sancimus. ꝛ. j. de appel. c. vlti.

primitus cautione. ℭ Ad q̄ꝺ dicimus ꝙ cū delegat⁹ q̄ntum ad illud sit maior[a] ordinario sine mandato[b] summi pō. excōcat⁹ ab hmōi delegato nō pōt per alium (preter q̄ in mortis[c] articulo) absolutionis gratiā obtinere nisi forsan delegatus talis extiterit: cui alius succedat[d] in onere et honore. Hec p aliū q̄ p summū pōti.[e] recuperare poterit possessionē amissam. verūtñ ne ali⁹ post annū verus efficiatur possessor[f]: coram ordinario. vel si et⁹ copiā hr̄e nequerit: corā publicis[g] et honestis psonis (vt quasi prescriptionē interrumpat annalē[h]) offerre ac prestare[i] ꝙ iuri parebit poterit cautionem: vt sic post annū recuperare possessionē per se. apo. mereatur.

Idem archiepō senoñ.

ℭ Papa p rescriptū quo mandat ordiario vt subditos suos corrigat nō facit ex hoc ipsum delegatum: ideo ab eo poterit appellari ad proximū superiorem sicut si papa nullū mandatū fecisset. h. d. Capitulū. xij.

Licet in corrigēdis excessibus iuxta canonicas sanctiones appellationis sit diffugiū interclusum[k]: et tñ parisieñ. epō a nobis receperit i mādatis: vt tā circa viros re-

ℭ Glosa sequens querit et soluit.
h ℭ Annalē. Sed vsq̄ ad q̄ꝺ tēpus poterit postea petere rē sibi restitui siue recipere possessionē. Dico ꝙ vsq̄ ad. xl. annos ſm iura canonica: vel ſm leges vsq̄ ad. xxx. an. qꝛ sola lite cōtesta. ꝑpetuat actiones vsq̄ ad. xl. an. vt. C. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. ꝛ. xvi. q. iij. ꝟ. pōt. Sed nunq̄d ſm iura canōica poterit talis pscribere. et q̄ habet tā vel debet habere cōsciētiam rei aliene? ſm iura ciuilia talis bñ vsucapit licet sciat rem alienā ff. de noxa. actio. ꝛ gñaliter. Credo tñ ꝙ si aliter non habeat conscientiā lesam: nisi ꝙ res fuit deducta in iudiciū cū habeat titulū id est auctoritatē iudicis bene pscribit. Ex hoc eñ ꝙ res fuit deducta in iudicium per ipsum eā petēdo presumitur habere bonam fidem: et precipue quia q̄n fuit et tradita possessio debuit iurare de calūnia: qꝛ aliter non datur possessio etiā causa rei seruande nisi negocio summatim examinato. ꝫ. vt lit. non cōtest. q̄m frequenter. ꝟ. q̄ꝺ si. ꝛ ita bene pōt prescribere. De hac materia tractat̄. ꝫ. de prescrip. q̄m omne. et sicut interrumpitur annalis prescriptio in possessione vt post annū recuperet possessionē. sic ꝛ in excōicatione vt si non pōt inuenire suum excōicatorem infra annum post annum non perdet causam. xi. q. iij. rursus.
ℭ Glo. seq. dat tria similia in principio ꝛ vnum in fine. medium tractat q̄ꝺ si ille nolit recipere.
i ℭ Ac prestare. Ecce cōsiliū iuris ꝛ vtile. sile cōsiliū dat ibi lex. ff. de rei vēdi. is q̄ destinauerit. sic ꝛ in stipulatione illa: quāti ea res e. ꝫ cōmodius est certam summā aducere. qꝛ difficile est probare quāti ea res est. ff. de preto. sti. l. vlti. sile consiliū. ꝫ. de appel. c. vlti. Et no. ꝙ dicat offerre ac prestare: qꝛ oblatio sola nō sufficit nisi factū sequat̄. ꝫ. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. c. j. ꝛ et hoc intellige si illi volūt recipere: al's non noceret. ꝫ. de eo qui mit. in pos. cā rei ser. c. ij. sicut non sufficit offerre pecuniam ad interrumpēdum cursum vsurarum: nisi deponatur in ede sacra. C. de vsu. acceptum.
Licet in corrigendis. Diuidit̄ qꝛ primo ponit formā rescripti quam scōo declarat ibi: qꝛ tñ. Ab.
ℭ Glosa seq. soluit contrarium.
k ℭ Interclusum. ꝫ. de appella. ad nostrā. ꝛ. c. reprehensibilis. in fi. ꝛ. c. cum speciali. in fi. nec obstat. ꝫ. de purga. ca. nos inter alia: quia non loquitur de correctione licꝫ de expurgatione: ꝛ hec vera sunt nisi corrigens modum excedat. ij. q. vi. ꝟ. ab executore sub illo ꝟ. sunt quorum. ꝫ. de sen. excom. vniuersitatis. ꝛ hoc intellige de notorijs excessibus: in quibus non admittitur appel. cum sit romana. in fi.
ℭ Glosa sequens recitetur per questionem quare clerici non professi ꝛc.

Laic⁹ an possit absoluere i necessitate.

Laic⁹ i necessitate pōt ꝯfessionem audire.

ꝛ Cor. cor. i. ij. ꝟ. fi. ff. q̄ꝺ cuiusq̄ vni. ꝛ. l. j. ꝟ. idē pōpo. ff. de do.

a ¶ Seculares. Clerici ideo dicunt seculares q2 ad modū etiā laicorum q̄ vere seculares dicunt possunt ꝓprium habere ⁊ inde facere ꝓ sua volūtate: fm ꝙ ha bes.ĵ.de testa.quasi per totū.

b ¶ Nec eē debuit. Nec inde nascant iniurie vñ iura nascūt.C.vñ vi. meminerit.et.ĵ. de accu.qualit ⁊ qñ.⁊.§.de ɔsue. cū oli.⁊.ĵ.de cēsi. cū oli. Itē ꝑ hoc nō itēdebat alij ꝑiudicare.ſ.§. ð vsu pal.ex tua rū.⁊.ĵ.ð maio.⁊ obe.cū inferior.⁊ sic vr̄ ꝙ semꝑ sit ꝯcurrēdū ad itē tionē scribentis sic.ĵ.ð pbē.c.vi. ⁊ anpe.⁊.§.ð of fi.dele.sup eo.⁊ ff.ne qd i lo.pu. :l.ij.§.si qs a pn cipe.⁊.C.ð emā. lib.l.nec auus.

c ¶ Tanq̄ de legato. Si enim tanq̄ delegatus cognosceret vl' i quireret ad onꝫ papā tūc oberet appellari.§.de offi.dele.sup q̄ stionū.§.porro ſ

¶ Glo.se.ponit qttuor exempla

d ¶ Appellare puta quia vole bat inquirere sup q̄ nō ꝓcesserat infamatio.ĵ.de accu. cū oporteat. vel q2 admittit testes ɔspiratores.ĵ.de re iudi.cum I.⁊ A.⁊.ĵ.de symo.lꝫ hely.⁊.c.ꝑ tuas. vel si nō citat illū ɔ quē inquirit.ĵ.de accu.qualit et qñ.§.dꝫ vel in aliquo excederet formā inqsitionis.ĵ.ca.xxi.cir ca prin.ĵ.de accu.inquisitionis.

e ¶ Mandati. Quo nō delegatū ɔstituit: sed vt ordi nariū instruxit: q2 ꝑ tale mādatū nō posset ꝓcedere vt delegat⁹: cū ex eo non habeat delegatā iurisditionē ĵ.eo.ti.graue. vbi sic fuit mandatū.

f ¶ Appellari valeat. Et ita pōt appellari in inqsi tione sicut in correctiōe a grauamine. s.cū mod⁹ exce dit.ĵ.de sen.excō.vniuersitatis.ĵ.de ap.de priore.⁊.c. xxi.circa princi.

Diuisio ¶ Irrefragabili. ¶ Hec decre.vsqꝫ ad.§.ceterū.hꝫ duo dicta.secundum ibi.excessus. Ab.

g ¶ Ne sanguis coꝝ. Durū vbū est istud ꝓ p̄latis negligentib⁹ subditos corrigere.ſi.ĵ.de regu.c.vlti. ⁊.ĵ.de sta.re.cū ad mōasteriū.§.vl.⁊.ĵ.de accu.q̄liter ⁊ qñ.§.penul. Nec admittit pastoris excusatio: si lup⁹ oues comedit ⁊ pastor nescit.ĵ.de reg.iur.q̄uis. Et eo ipso ꝙ p̄latus tacet ɔsentit.xliij.di.sit rector.⁊ ex eo ꝑ mittit securitas delinquēdi.lxxxiij.di.error. Et facili tas venie incētiuū tribuit delinqndi.xxiij.q.iiij.est iu sta. Ne ɔ subditoꝝ sanguis de p̄latoꝝ manibus req̄ rat: sequant paulū dicentem. Mūde sunt man⁹ mee a sanguine oīm vr̄m.xliij.di.ephesijs.

h ¶ Nulla cōsuetudo. Q2 nō p̄scribit ɔ ep̄um in ta libus.ĵ.de p̄scrip.cū ex officij.et ɔ obedientiā sīr non currit p̄scriptio.ĵ.ð p̄scp.cū nō liceat.tñ i ꝑiudiciū ar chidiaconi iurisditionē exercere nō dꝫ.ĵ.de excessi.p̄la.c.ij.nisi ille esset negligens vt hic dicit de capitu lo.tunc enim posset.

ligiosos q̄ etiā clericos secu lares[a] sue iurisditioni subie ctos: q̄ multa et grauia crimi na cōmittere ꝓponunt: inqui rat et corrigat ap.re.q̄ viderit corrigēda. statuens ad refor mationē eorum qđ regulare fuerit et honestuꝫ. ¶ Q2 tñ in tentionis nr̄e nec fuit nec esse debuit[b]: iurisditioni tue ꝑ mā datum hmōi derogare: p̄sē tium auctoritate duximus de clarādum ꝙ si in inquisitioni b⁹ ab eodē ep̄o nō tanq̄ dele gato[c]: sed tanq̄ ordinario fa ciendis: aliqs casus emerse rit in quo licitum sit ad sedem metropolitanam appellare[d] predicti occasione mandati[e] aucti tue q̄munus ad te tanq̄ ad metropolitanum appella ri[f] valeat: nolumus aliq̄tenus derogare. I dē in ɔci gñali.

¶ Prelati subditos corrigūt et reformant appellatione re mota: vel consuetudine non obstante. si tñ capitulum con sueuit corrigere excessus ca nonicorum si īfra terminū ab ep̄o p̄figēduꝫ non facit: ipse ep̄s hoc faciet. h.d. vsqꝫ ad.§. ceterum. Capitulum xij.

Irrefragabili ɔstitutio ne sancim⁹ vt eccl̄iarū p̄lati ad corrigendum subdi toꝝ excessus maxie clericorū ⁊ reformandos mores prudē ter ad diligenter intendant ɔ ne sanguis coꝝ[g] de suis mani bus requirat. Ut autē corre ctionis ⁊ reformationis offm̄ libere valeāt exercē: decerni mus vt executionē ipsoꝝ nul la consuetudo[h] vl' appellatio[i] valeat impedire: nisi formā in talib⁹ excesserit obſuandam. ¶ Excessus tamē canonicoꝝ cathedralis eccl̄ie q̄ cōsueue rūt corrigi ꝑ capl'm[k]: ꝑ ip̄m in illis ecclesijs q̄ talem hacten⁹ iure cōi de cā criminali cognoscere dꝫ ep̄s q̄ sol⁹ ordina rius est.xi.q.ĵ.de ꝑsona.⁊ hoc ꝙ dicit h̄ de ɔsuetudine est: vñ dicit ɔsueuerūt. Sꝫ numqd in illo casu qlibꝫ de capitulo erit iudex canonici illi⁹ ɔ quē inqrit: nō vr̄ cū qlꝫ eoꝝ sit par ei vel forte minor illo. Dicas ꝙ nō: sed qlꝫ est ɔiudex sicut est in plib⁹ delegat.§.de of.dele. vno delegatoꝝ.sicut est in electiōib⁹.§.de elec.q2 ꝑ Sed quō deuoluit p̄tās iudicādi de capl'o ad ep̄m cū ep̄s sit de ipo capl'o tanq̄ caput.ĵ.de his q̄ fi.a p̄la.sine consen.ca.nouit.⁊.c.seq.⁊.ĵ.de ver.sig.cū clerici. Pre terea cū ep̄s sit de capl'o tanq̄ caput: vt dictū ē: si oēs negligentes sunt ɔ ad ip̄m ep̄m non deuoluitur p̄tās imo ad metropolitanū. si nō oēs sunt negligentes ɔ apud illos tm̄ remanebit illa p̄tās: sicut in paucis re manet ius eligēdi ꝑ viciū alioꝝ.§.de elec.bone.⁊.c. ɔgregato. p̄terea si deuoluit p̄tās ad ep̄m: ɔ vr̄ ꝙ ille sol⁹ possit cognoscere de causis criminalib⁹ alioꝝ: qđ est ɔ illđ.xv.q.vij.ep̄s nulli⁹.⁊ lxxxvj.di.si' qd vo.⁊.ĵ. de accu.q̄liter ⁊ qñ.eadē est q̄stio q̄liter deuoluat ele ctio a capl'o ad ep̄m. Jo.dicebat ꝙ vbicūqꝫ est ep̄s de capl'o ⁊ ipse cū cū alijs est negligens: deuoluit ius eli gēdi vel corrigēdi ad metro.q̄nqꝫ nō est de capl'o ⁊ tūc deuoluitur p̄tās de capl'o ad ep̄m.ĵ.de ɔces.p̄ben.po stulastis. Ego dico ꝙ ep̄s semꝑ est de capl'o tanq̄ ca put ⁊ alij tanq̄ membra. Et dico ꝙ de iure cōi ius eli gendi simul pertinet ad capl'm ⁊ ep̄m. De hoc dixi.§. de elec.cū eccl̄ia vulterana: nisi ɔsuetudo sit in ɔtrariū: videlicꝫ ꝙ sol⁹ ep̄s quandoqꝫ ɔfert bñficia: quādoqꝫ

i ¶ Uel appel latio. Q2 a corre ctione nō appel lat.ĵ.de ap.rep̄ hēsibilis.in fine. et.c.cū sp̄ali.i fi. ⁊.c.ad nostram nisi modū exce dat. vt hic dicit. de hoc dictum ē §.c.xxi.

¶ Glo.se.soluit obiect.decre.de ꝑsona.sedo q̄rit an qlibꝫ canoic⁹ sit iudex.arg.ne gatiue et solut. tertio obijcit ɔ deuolutionē iu dicādi per tres rōes quas repe tit ɔ deuolutio nē eligēdi.pōit opi.Jo.⁊ soluit. Finis recit.ꝑ q. an ep̄s post ēmi nū redeat capl'ꝫ in corrigendo.

k ¶ Per capi tulū. Uel ꝑ deca nū vel ꝑ aliū p̄la tū de capl'o si cō suetudo ē.arg.ĵ. de ap.dilecti.de

ſ Con cor.l.fi lius.cū not.ff. de ɔdi. et.de.et l.ĵ.C.de testa.

ſ Con cor.tex t⁹ queꝫ bar.di cit sin gu.l.l.ĵ C.q̄ pro sua iu risdi.

Prelati negligē tia ē pe riculosa.

caplm in ecclia sua: et fm hoc transfert ius eligendi ab vno ad aliu. Si vo ius coe in ecclia seruat: tunc trans fertur ius illor ad archiepm. et sic intelligunt oia iu ra q faciut metione de tali traslatioe. Nec vr ronem hre qd dicit Jo. q eps sit qnq de caplo qnq no. qnq incidentem questionem quam soluit.

b ¶ Sup hoc delegatus. Sic. j. de here. ad abolendam l fi. et dic delegatus. i. iudex datus. no eni posset dici illa iu risditio delegata: cu no expirat morte delegantis re inte gra. nec etia expirat tpe. est ergo ordinaria vel quasi

Benefi cia per epm et caplz de iure sut cofe renda.

cosuetudine habuerut ad co= monitionez vel iussionem epi corrigant infra tminu opeten te ab eo pfigedum. alioqn ex= tunc epus deu hns pre oculis ipos vt aiarum cura reqrit: p cen. ec. corrige no postponat.

¶ Si canonici sine manifesta et roabili ca maxie in ptepty epi cessant a diuinis eps cessa tione no seruabit et metropoli tanus vice pape coercet. h. d.

¶ Ceterum si canonici absq manifesta et rationabili causa (maxime in contemptum epi) cessauerint[a] a diuinis: epus si voluerit nichilominus cele= bret in ecclesia cathedrali: et metropolitanus ad querelaz ipsius tanq sup hoc delega= tus[b] a nobis talit eos p cen. ecc. cognita veritate castiget q pene metu[c]: † talia decetero non presumant. ¶ Prelatus in impositioe pene cauere de= bet a questu pecunie et ab ol alio grauamine. h. d. vsq ad fi (nem.

¶ Prouideant ita q diligenter ecclesiarum pre= lati: vt hoc salutare statutum

in epo infest cle ctioib nō tanq eps sed tanq ca nonicus et est spa= lis cosuetudo in quibusda eccle= sijs in quib eps retinet ius cano nie. et pter redi= tus suos pcipit aliquid de capi tulo: et tunc est l electionib tanq canonicus. et sic intelligit illa de cre. postulasti. et tunc silr trasfer tur ptas ad ipm epz nisi malicia adhibeat: vt di= cit ibi. hoc est ve rum circa colla= tione bnficior. sed cu eps est negligens in correctione subditor. no deuoluit ius corrigendi vel puniendi ad caplm. sz poti ad archiepm. ix. q. iij. cu simus. quia iu risditio talis pncipalit spectat ad epm: lz de cosilio eo rum. et in psentia eor debeat hoc facere. xv. q. vij. epus nullius. et. lxxxvj. di. si qd vo. Sed cu ius corrigendi pti net ad caplm in ecclia cathedrali de cosuetudine: vt hic dicit cu ipsi de caplo sunt negligetes ius trasfert ad epm vt hic habes expsse: et eps postea nichilominus de cosilio eoru de z corrige: qz lz pdiderint ius corri= gendi: no pdideru ius coe q debet cu epo in talib in teresse. si. s. de elec. ne p defectu. qz lz pdat p neglige tia ius eligendi actiue: non tn pdunt passiue. s. de elec. ne p defectu. et si oes in causa correctionis sunt tunc non pcederet eps cum eis.

auctte huius ca nonis archiepo pcessa a se. apo. si. s. de trasla. in ter corpalia. h. q vt hoc possent ex canone. ec. et est spalis casus in quo metropo litanus hz iuris ditione in subdi tos suor suffra ganeor. Sz qre eps no corrigit excessus istor l casu isto sicut in alijs. vt. s. dici= tur: Ratio red= di pot: qz cu iste excessus sit in p= sona epi comis= sus siue in odiu suum ei facta est iniuria: et nemo iniuria ppriam vin dicare dz aucte ppria. xxiij. q. iiij. inter qrelas. et. q. v. de occidendis. et iudex de facto suo esse non dz. iiij. q. iiij. c. j. Jo. assignauit alia ronez. s. q eps sol no possit punire aliquos: sz cu canonicis ecclie. xv. q. vij. epus nullius. et. lxxxvj. dis. si quid vero. et sic sequeret q ipsi canonici essent rei et iudices. hec no vr ratio sufficies quia si canonici al's excederet oes; eps bn potest per se corrigere et punire illos. et sibi imputent quia p de= lictum suum priuati sunt illo iure tunc. si. j. de verbo. signi. abbate. in fi. si eps solus non posset corrigere il= los cum omnes excedant iam viderent habere priui= legiu delinqndi. et sic remaneret in delicto suo: qd ab= surdum esset. Sz quare no tractat ca ista cora arbitris cum cano dicat q si eps habeat cam cu clerico suo: co ram arbitris dz tractari. xj. q. j. si clericus aduersus sed illud ca. loquit de ciuilib causis. Sz in casu illi ca. si cleric nollet eligere cotter arbitros qs copellet ipm: eps: no. qz no est iudex in ca sua. archieps: non quia no habet iurisditione in eu: nisi in certis casib. s. e. pastoralis. et iste no est de illis. qd erit. Credo q lz ca sit epi: ipse eps pot illu copellere vt arbitros eligat cu eo. j. de ap. scdo pcedis. §. j. et. c. cu spali. et. s. de offi. deleg. suspitionis. §. j. sed in casu istius ca. ideo no eli= guntur arbitri: qz sic placuit pape vt dicit Joha. imo ro alia melior pot assignari. hic eni in iuria et ptepti epi suspedit ecclia. et sic est ca criminalis: qz hic agit eps de iniuria sibi irrogata. et de ca criminali arbitri cognoscere non possunt nec de liberali vel matrimo= niali. j. de in integ. resti. ca. §. vlti. ff. de arbi. no distin= guem. §. iulianus. et. §. de liberali.

† Con cor. l. j. l pn. C. ad. l. iu lia re= pe. et in fn. d ex cep. §. hodie ante. in fi.

Epi et subditi sui cau sa cora arbitris est tra= ctanda.

¶ [illegible] Iste. §. loquitur de cessatione a diuis. p quo vide ca. si canonici. et. c. qsuis. eo. ti. lib. vj.

¶ Glo. seq. no. alleg. vna concor. signat zrium vnum obijcit et soluit.

a ¶ Cessauerit a diuinis. Videt q soli canonici psnt subijcere eccliam interdicto: cu subest ca: cu etia solus decanus hoc possit. j. de ap. dilecti. et sic est z. j. de his q fi. a ma. par. ca. qsiuit. vbi dr q reqrit psensus epi et ca nonicor. Ite vr q caplm non possit suspendere eccle siam: qz sic seipsos supponerent interdicto: qd esse no pot q qs suspedat seipm: qz in ppo facto iudices esse non psnt: nec psnt sibi dicere lege: nec sibi psnt imparare. xxi. di. nuc aut. et. ff. de arbi. l. pe. qd pcedit Jo. Sed z credo si caplm de cosuetudine hoc hz: bn pot ecclesia supponere interdicto. nec dicunt seipsos suspendere vel int dicere: sz eccl'ia intdicut vt diuinu offm no fiat in ecclia pp delictu alicuius seu aliqru: et in alia ecclia ipsi celebret: qz seipos no interdicut: nec eps eade roe posset interdicere eccliam sua cathedrale: qz interdi= ceret seipm. sz pt sicut hoc sepe contingit de facto se= pe eni pp factu ciuiu interdicit eccliam et epus cessat ibi a diuinis: sed in alijs eccl'ijs no cessat.

Caplz pot ec= clesiam suppo= nere in terdi= cto.

Arbi= tris ali que cae sut iter dicte.

¶ Glo. seq. pmo rect. p q. qualis sit iurisditio. scdo q= rit obijcit et soluit et ponit opi. Jo. qua reprobat. tertio obijcit de decre. si clericus. et sol. et circa id interserit

c ¶ Metu pene. Sic eni ferro abscindenda sunt vul nera que fomentoru non sentiunt disciplinam. lxxxvj distin. plurimos. in fi. et. xvj. q. j. in canonibus. et. s. de elec. cum in cunctis. §. vlti. et vt alij etiam pena silem ptimescant et terreantur. ff. de pe. capitaliu. §. famo= sos. et. ij. q. vij. quapropter. et. j. de statu. reg. ea que. §. primo. iuxta illud oratij in epistolis. Oderunt pecca= re boni virtutis amore. Oderunt peccare mali formi dine pene. Bernardus.

Petiti dupli citat. versus

a ¶ Ad questū. De hoc tractat. J. de penis. c. licet. an ideo exigere liceat pecuniam pro crimine simonie. J. de vi. et hone. cleri. vt clericorū mores. circa finem.

diuisio ¶ Quoniam. ¶ Sunt duo dicta principalia. Secundum ibi: prohibemus. Abbas.

b ¶ Pōtifices Nisi ex dispēsatione. vij. q. j. nō autem.

c ¶ Prouideāt suis expensis. J. ca. proxi.

d ¶ Monstrū. ff. de sta. ho. non sunt liberi. si. C. de posthu. here. institu. quod certatim. in fi. et ff. de vbo. sig. quereret aliqs: qz vnus tm debet eē ipator et singuli epi per suas dioce. vij. q. j. in apibus.

e ¶ Necessitas. Dispēsatiue dictū ē hoc propter necessitatē vt hec lra probat vt. vij. q. j. nō autē. et. S. de renū. ad supplicationē: et iste pōtifex subiectus est diocesano rōne officij: quod exercet in eius dioce. tāq̄ vicarius: vt sequēs lra dicit: secus in illa decre. ad supplicationem.

¶ Glo. seq. qrit et ge t soluit.

f ¶ Uicarium Et tn hēbit iste vicarius ordinariā iurisditionē siue ptātē. S. de offi. archidi. ad hec. et. xxv. di. perlectis. vbi archidiaconus est vicarius epi: et tn iurisdictio sua ordinaria ē ppetua. sic videt quod aliqs qui nō est archiepūs pōt habere suffraganeū. sic etiam archiepūs qnq̄ est subditus epo. S. de renun.

ad questū[a] pecunie vel grauamē aliud nō conuertāt: sed istud studiose ac fideliter exequantur: si canonicā velint effugere vltionem: qm̄ sup his sedes ap. auctore dn̄o attētissime vigilabit. Idem in eodem.

¶ Cum in ciuitate vel diocesi sunt populi diuersarū linguarū epūs dz puidere eis per viros idoneos qui fm varietatē linguarū officia eis celebrent et sacra ministrent. Et si vrgens est necessitas: cōstituet sibi vicariū pōtificē illius lingue: non tn̄ propter hoc eadem diocesis dz hr̄e duos epos. Capi. xiiij.

Quoniā in plerisq̄ partibus infra eādē ciuitatē atq̄ diocesiz permixti sūt populi diuersarū linguarū: habentes sub vna fide varios ritus et mores: districte pcipimus: vt pōtifices[b] hmōi ciuitatū siue diocesum puideāt[c] viros idoneos: qui fm diuersitates rituum et linguarū: diuina illis officia celebrēt: et ecclesiastica sacramēta ministrēt: instruendo eos vbo pariter et exēplo. ¶ Prohibemus autē oīno ne vna eademq̄ ciuitas siue dioce. diuersos pōtifices habeat: tanq̄ vnū corpus diuersa capita quasi monstrū[d]. Sz si propter pdictas cās vrgens necessitas[e] postulauerit: pōtifex loci catholicū presulē nationibus illis cōformē: prouida deliberatione constituat sibi vicariū[f] in pdictis: q̄ ei per oīa sit obediens et subiectus. Unde si quis aliter se ingesserit/ excōicationis se nouerit mucrone pcussum[g]: et si nec sic resipuerit: ab oī ministerio ecclastico deponendū: adhibito (si necesse fuerit) brachio seculari[h] ad tātā insolentiā repellendā. Idem in eodem.

¶ Epi qui per se non possunt: tenētur assumere idoneos qui suppleāt suo loco qui ad predicationes: visitationes et confessionū auditiones et vt possint epi reperire tales precipit in ecclesijs cathedralibus et collegiatis tales institui. Ca. xv.

Inter cetera q̄ ad salutē spectant apli xpiani pabulum vbi dei pmaxime sibi noscitur esse necessarium: qz sicut corpus materiali: sic aīa spirituali cibo nutritur: eo quod non in solo pane viuit hō: sed in oī verbo qd̄ procedit de ore dei. ¶ Unde cū sepe cōtingat: quod epi propter suas occupationes multiplices vel inualitudines corporales: aut hostiles icursus: seu occasiones alias (ne dicamus defectū sciētie: qd̄ in eis reprobandū est oīno nec decetero tolerandū) p seipsos[i] non sufficiunt ministrare verbum dei populo: maxime p amplas dioceses et diffusas: gn̄ali constitutione sancimus vt epi viros idoneos ad sctē predicatiōis officiu[k] salubrit exequendū assumant potētes in ope et sermone: q̄ plebes sibi cōmissas vice ipsorū (cū per se ijdem nequiuerint) sollicite visitandas eas vbo edificēt et exemplo: qbus ipsi cū indiguerint cōgrue necessaria[l] subministrent:

g ¶ Mucrone pcussum. Et ita est canon late sñie sicut ille. xvij. q. iiij. si qs suadēte. sicut et ille. S. de ele. cū in cunctis. et c. quisquis. vbi ipso iure sunt suspensi.

h ¶ Brachio sclari. Sic. S. co. c. j. et. xvij. distin. nec licuit. et. xxiij q. v. pncipes. alis aūt nisi clericus sit incorrigibilis nō est implorandū brachiū seculare: ☩ et etiā de cōposito nō pōt laicus punire: nisi sit incorrigibilis. J. de iudi. cū non ab hoie. et. lxxxi. dist. dictū: nisi in crimīe falsi. J. de falsa. ad falsariorū. et ita vbicūq̄ deficit ecclesiastica ptās recurrendū est ad auxiliū seculare. x. qō. j. petimus. et. xxiij. q. v. de liguribus. et sic vna ptās p aliā iuuatur. xcvj. dist. cū ad verū. et c. ventum est.

☩ Concor. ter. in. l. militia. cuz glo. et ibi bar. ff. de re iudi.

Inter cetera. ¶ In pma exordiū. In secunda cōstitutio ibi: vn̄. In tertia pena ibi: si quis autem. Ab.

Mat. iiij. Luce iiij. Deut. viij.

i ¶ Per seipsos nō sufficiunt. Et tō cum alijs onera sua partiri debēt. J. de presum. mādata. et. S. de offic. archipbri. vt singule.

k ¶ Predicationis officium. Qd̄ priuilegiatū est. J. d sta. re. quod dei timorem: nec tn̄ pōt aliqs pdicare nisi mittat auctē epōrū vel aplice sedis. J. de here. excōicamus. §. qz vero. Contrarium si

Predicandi officiū est priuilegiatū

Archiepūs qn̄q̄ sub est epo.

ad supplicationē. Sed a quo cōsecrabit iste epūs? Rñ. a suo epo: non a metropolitano cū ei nō subsit. S. e. pastoralis. adiūctis sibi duobus vicinis epis qz aliter cōsecrari nō dz. lxvi. dist. porro. et. S. de tēpo. ordi. si archiepūs. et c. nec epi. et illi tenentur venire ad vocationem

additū

grauerūt quidā hic. S. de offi. delega. c. vlti. sed nō est contra. qz ibi loquitur in delegato qui officiū predicationis sibi iniunctum committere non potest. hic loquitur in ordinario cuius officium latius patet.

l ¶ Necessaria subministrēt. Sicut legatus princi-

pis cum mittitur in prouinciam de rebus fisci: vel imperatoris viuere debet. in aut. vt nulli iudi. §. nulli. coll. ix. ⁊ in aut. de man. prin. §. illud tñ. col. iij. licet secus faciãt legati dñi pape. j. de prescrip. accedentes. et. j. de cen. cum instantia. ⁊. c. procurationes.

e ¶ Duos solidos. Duos solidos petere põt eps a qlibet ecclia sue dioce. noie cathedratici: pterq̃ a monasterijs. x. q. iij. inter cetera. Et appellat cathedraticũ: q2 p honore cathedre dat. x. q. iij. placuit. qñq3 appellat synodaticũ: q2 i synodo dat. j. de cẽsi. olim. ⁊ ibi duo solidi dabũtur fm estimationẽ illi⁹ monete q̃ antiquit⁹ et ab initio solui cõsueuit: nisi circa solutionẽ minoris monete q̃ modo est in vsu sit pscriptũ vt i pdicta decre. olim. si ne sit maior moneta in vsu siue sit minor. j. d cẽ. cũ canonicis. et ca. pdicto olim.

Nota cathedratică Synodaticũ.

Diuisio

¶ Conqrente. ¶ In prima parte petitio et cõtestatio. In secunda sententia ibi. nos aũt. Ab. ¶ Glo. se. reci. p q. ad qd val3 specificatio. secũdo obijcit q̄ sine specificatõe pcedat petitio ⁊ soluit.

a ¶ Specificares. Per talẽ specificationẽ pcludit via in posterũ litigandi: ⁊ lites diminuũtur qđ d3 facere iudex. C. de iudi. l. pperãdum. ff. si cer. pet. quidã. j. de do. ⁊ ɔtu. finẽ ⁊. c. venerabilis. vt sciat quid debeat pstare re⁹ ⁊ actor: ac recipe si obtineat ne p⁹ sulam alia cõtentio oriat. ar. j. de vb. sig. cũ oli3. ⁊ meli⁹. c. cũ inter vos. Et iudex d3 materiã discordie amputare in aut. de mã. prin. §. deinũ. et §. si tibi q̃q3. coll. iij.

Discordie materia ẽ amputanda. Libell⁹ vl'is an possit admitti.

ne p necessariorũ defectu: compellantur desistere ab incepto. Unde precipimus tã in cathedralib⁹ q̃3 in alijs cõuentualibus ecclesijs: viros idoneos ordinari: q̃s epi possint coadiutores et cooperatores hr̃e: nõ solũ in pdicationis officio: verũ etiã in audiẽdis cõfessionibus et penitẽtijs iniungendis: ac ceteris que ad salutem ptinẽt aiarum. ¶ Si q̃s autẽ hoc adimplere neglexerit: districte subiaceat vltioni.

Hono. iij. epo Assisinati.

¶ Episcopus in ecclesijs diocesis debet esse cõtentus iuribus epalibus: et que sunt iura epalia declarat. Capl'm. xvj.

Conquerẽte economo monasterij scti bñdicti mõtis subasij: nobis innotuit q̄ tu iurib⁹ epalibus nõ contẽtus: que in ecclijs seu capellis eiusde3 monasterij debes hr̃e a quibusdã earũ pcuratione3 exigis quas ad dandã pcurationẽ minime sufficere pponebat petẽs vt specificares[a]: que tibi rõne iuris epalis competerẽt in eisdẽ quorũ q̃busdã specificatis lis fuit legitime contestata. ¶ Nos autẽ inspectis pbationibus: ⁊ que ab vtraq3 parte fuere pposita itellectis decreuim⁹ vt in ecclijs seu capellis tue dioce. ad monasteriũ ipm spectantibus: habeas canonicã[b] obedientiam. subiectionẽ. ⁊ reuerẽtiã. institutionẽ ⁊ destitutionẽ. correctionẽ et reformationẽ. ac cen. eccle. iurisditionẽ[c] quoq3 causarum omniũ ad forũ ecclesiasticũ de iure spectãtiũ: penitẽtias[d] ⁊ sacramentorũ oĩm q̃ ab epo sunt recipiẽda collationẽ/ synodũ et synodatici seu cathedratici noie duos solidos[e]. quarta decimationum[f] et mortuariorũ[g] visitationẽ q̃q3 annuã[h]: ita q̄ cũ ad eas visitandas[i] accesseris nõ amplius procurationis nomine requiras ab eis: nisi q̃3tum (pẽsatis facultatibus[k] earũdem) moderate poterunt

¶ Glo. sequens signat 3rium remittit ⁊ soluit.

f ¶ Decimationũ. Sed videtur q̄ perceptio decimarũ de iure cõi ptineat ad parrochiales ecclesias tãtũ. j. de deci. cũ in tua. et ca. pce. sed cõtra videt. j. de deci. dudum. vbi eps decias petebat iure cõi debitas sibi solui et obtinuit ⁊ de hac q̃rta habes. x. q. iij vnio. ⁊. xij. q. ij. vulterane. ⁊ ca. nobis. et. c. concessõ. quid iuris sit de hoc dicetur. j. de deci. cũ contingat: hanc quartã percipiebat eps de cõsuetudine.

immo ⁊ iudex pmo loco si põt: partes ad ɔcordiã reuocabit. xc. di. studẽdũ. ⁊. v. q. ij. si primates. ⁊. xxiij. q. vi. ca. si q̃s mẽbrorũ. ⁊. j. de trãsac. c. vlti. et. ff. de noui ope. nuncia. l. j. §. cũ põt. Sed videt q̄ sufficeret dixisse peto iura epalia i capellis q2 vniuersalis petitio est illa: ⁊ in talib⁹ non requirit specificatio. sicut peto rationẽ administrationis. j. de resti. spo. cũ ad sedẽ. et. j. de do. inter dilectos. ⁊. j. de relig. domi. cõstitutus. Satis posset admitti talis libellus: cũ pponatur p vniuersitate. nec cõpellitur q̃s specificare: nisi quis velit ad cautelã. cũ certũ sit q̃ sint iura epalia. sed valet etiã actori vt sententia magis sit certa immo p hanc decre. credo q̄ specificãda sunt iura epalia: ⁊ si nõ specificẽtur in libello: intelligit de his q̃ hic enumerant p dñm papã: ⁊ de his nõ poterit questio referri cũ sint expressa in iure. In alijs aũt singularibus iudicijs specificatio fieri debet. j. de libel. obla. c. pe. ⁊ vlti. vbi de hoc.

b ¶ Canonicã. Hic bene specificãtur iura epalia: ⁊ est vtile q̄ in sentẽtia apponatur ne aliqua postea dubitatio oriatur. ar. j. de verbo. sig. cum inter.

c ¶ Iurisditionẽ. Nam iudex ordinarius est eps in sua dioce. tam monachorũ q̃3 aliorũ. xj. q. j. de persona.

d ¶ Penitentias. Publicas vt aliorũ maiorũ criminum. j. de exces. prelato. accedentibus.

g ¶ Mortuariorũ. Qñq3 tñ est tertia qñq3 q̃rta qñq3 medietas. j. de sepul. certificari. ⁊. c. j. ⁊. ij. et dicit mortuariũ q̄ q̃s relinq̃t p aia sua in morte. de istis habes. j. de testa. officij. ⁊. c. req̃sisti. ⁊ hanc quartã pcipiebat eps ex cõsuetudine: ⁊ ideo sup his duab⁹ quartis necessaria fuit pbatio: sed nõ sup iurib⁹ epalib⁹ q̃ ipso iure debebant. sed ista quarta mortuariorũ poti⁹ ptinet ad ius epale: vt in predicto ca. officij. ⁊. c. requisisti.

Mortuariũ.

¶ Glosa seq. reci. per obiec. ⁊ solutionem.

h ¶ Annuã. Sic semel tantum in anno potest eps visitare ecclesias. x. q. j. decernimus. ⁊. c. epm. ⁊. c. placuit. alibi dicitur q̄ bis in anno. j. de cen. cum venerabilis. ⁊. j. de here. excõicamus. §. adijcimus. alibi etiã dicitur q̄ visitabit quotiẽs necessitas fuerit. x. q. j. regenda. xviij. q. ij. non semel.

i ¶ Uisitandas. Ad hoc est ordinarium vt semel tñ in anno visitet: si tñ fuerit necessitas põt pluries visitare. s. de offi. archi. mãdamus. q2 necessitas legẽ non habet. de cõse. dist. j. sicut. ⁊ sibi imputent clerici q̃ tales se reddunt vt totiens debeant visitari.

k ¶ Facultatib⁹. Iux ta facultates faciẽdi sunt sumptus. j. de cẽsi. c. cũ nup. et. c. sopite. † ne lõgi temporis

† Con cor. l. libertas cũ glo. ff. d sta. ho. ⁊. ff. de libe. ho. exhi. l. nichil.

victum breuis hora cōsumat. j. de cen. cum apostolus. et ne ad exinanitionē extreme virtutis ecclesie perducantur. x. q. iij. inter cetera. et c. illud.

a ¶ Ceteris. Qz cum ipsi epo eodē cōi iure cū alijs capel. subsint: eodē debent iure censeri. xij. q. ij. cognouimus. et j. de de ci. cū in tua. et dignū est vt qui similem cum alijs suscipiūt vitam: similē sentiāt in legibus disciplinam. j. de sta. regu. recolētes. qz nec debet alijs fieri remissio: alijs aūt tribulatio. xxv. q. j. §. ita. circa fi.

b ¶ Lateran. concilij. j. de cen. cum apostolus.

diuisio

Ut iuxta. ¶ Premittit motiuū prohibitionis. Secundo prohibet ibi. firmiter. Ab si.

c ¶ Sclares. Qz etiā cohabitaret et coniungi nō possunt quibus studia sunt diuersa. xvj. q. vij. in noua. et oppido laici inferi sunt clericis. ij. q. vij. p laicos. et sine strepitu iudiciorū talia fieri debent. j. de accusa. olim. ad clericos seculares tñ refert. et dicit seculares: qz de laicis non est dubiū: quia in talibus interesse non debent: vel de facto ducebant laicos.

exhibere: ne plus ceteris[a] capellis eiusdē dioce. in procurationib[9] onerent: et infra. Tu aūt his iurib[9] in p̄fatis ecclesijs cōtētus existens/ non amplius ab eis exigas preter moderatum auxiliū qd̄ iuxta formā lateran. cōcilij[b] si manifesta et rōnabilis cā extiterit cū charitate postulandū sicut ab alijs ecclesijs eiusdē dioce. p necessitate tēporis sustinem[9].

Idem abbati et conuētui sancti remigij.

¶ Eps visitās monasteriū nō introducat seculares: sz duos aut tres canonicos suos cum aliquibus religiosis. Ca. xvij.

Ut iuxta: et infra. ¶ Attēdentes igitur q̄ indecens est: vt reuē. archiepō in monasterio vestro visitationis officiū exercēte seculares[c] intersint: p quos possit in claustro dissolutionis materia puenire. ¶ Firmiter inhibem[9]: vt nullos decetero seculares in capitulū (nisi duos vel tres de canonicis eccl'ie[d] sue in decenti habitu[e]: alijs quos expedire viderit religiosis adiunctis[f]) secum visitationis tempore introducat.

Idē episcopo briocen. et archidiacono redonen.

¶ Lex diocesana et lex iurisditionis sunt diuerse vnde res iudicata in vna nō obstat agēti in alia. Capitulum. xviij.

Dilectus filius abbas monasterij redonen. nobis exposuit q̄ tertia ps emēdarum: quas hoīes. v. parrochiarū p suis excessibus soluere compelluntur: ad suū spectāt monasteriū ab antiquo: et īfra ¶ Cūqz. J. papa pre. n. vobis dederit in mandatis: vt auditis hincinde propositis: causam remitteretis ad eum sufficiēter instructam: dictus eps pcessum vestrū diutius impediuit occasione cuiusdam sentētie: que sup quibusdā ecclesijs quo ad legē diocesanā promulgata extitit p eodē. Unde prefatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cum citatio causarū[g] examiatio et decisio: ac emēde/ ad legem iurisditionis pertinere noscātur: non sineremus sententie memorate ptextu negocij pcessum vlterius impediri. ¶ Cū igit predicta de lege iurisditiōis[h] existant. Manda. q̄te. huiusmodi

h ¶ De lege iurisditionis. No. hic drīam inter legē iurisditionis et legē diocesanā: in qb[9] legib[9] cōsistit totū ius et ptās epoz. Ad legē aūt iurisditionis ptinent ista de quib[9] hic ɔtendebat: datio cure aīaz delictorū coertio: ordiatio ecclesiaz siue ɔsecratio altariū et virginum: cōfectio crismatis: et gnāliter oīm sacramētoz et ordinū collatio: q̄ ɔsistūt in dādo et alia plura et siīa q̄ enumerātur. §. e. c. iij. et c. ɔquerēte et incipiūt ibi habeas canonicaz obediētiam et c. vsqz ad v̄bum synodū: in q̄ verbo incipit enūerare qdā q̄ ptinēt ad legē diocesanā. Ad legē vo diocesanam spectat vocatio ad synodū et ad sepulturas mortuoz cathedraticū tertia vel q̄rta mortuarioz. quarta deciarū. de istis duab[9] q̄rtis dic vt no. §. eo. ti. cō q̄rēte. i no. q̄nqz hospitiū. et ɔsilia q cōsistūt in recipiendo. q̄nqz tñ lex diocesana cōprehēdit legē iurisditiōis. j. de p̄scrip. auditis. et §. e. ɔqrente. Dicas §. q̄ oīa monasteria ipso iure in fauorē religionis exempta sunt a lege diocesana. x. q. j. c. j. et q. iij. inter cetera. et. xvj. q. j. cū p vtilitate. et. xviij. q. ij. q̄s sit. et c. vlti. et xvj. q. j. placuit. ab hmōi superi[9] enumeratis: et in. c. p xi. ad legē dioce. spectātib[9] libera sunt oīa monasteria nec ad talia faciēda cogi possunt. xviij. q. ij. q̄s sit. a lege vo iurisditiōis nō sunt excēpta: nisi spāli priuilegio sint munita: sed oīa monasteria sua in dioce. cōstituta subsunt epo quo ad legem iurisditionis. xviij. q. ij. hec tñ monasteria. et c. cognouim[9]. xvj. q. j. interdicimus: seculares vo eccl'ie subsunt epo q̄tū ad vtrāqz legē. x. q. j. de his. et c. antiq̄s. p̄stant tñ monasteria epo seruitiū ex pma ɔstōne. xviij. q. ij. eleutheri[9]. et etiā rōne visitationis. j. de prescrip. cū ex officij. vel qd̄ debet ex cōsuetudine. xviij. q. ij. seruitiū. et j. q. iij. q̄situ. in fi. capelle vo monasterioz seu regulariū subsunt epo q̄tū ad vtrāqz legē. §. eo. cōquerente. xvj. q. ij. sane. et j. de priuileg. cū et plantare. §. in ecclesijs. nisi pleno iure subsint monasterijs. j. de priuile. q̄m p ɔfessionē. capelle vo mōasterioz exēptoz subsūt epo sicut et alioz capelle.

Lex iurisditionis qd comprehēdit.

Lex diocesana qd comprehēdit.

d ¶ Ecclesie. Cū qbus hoc facere dz. lxxxvj. di. si qd vo. xv. q. vij. eps nulli[9]. j. de accu. qualiter et quādo.

e ¶ habitu. j. d̄ vita et ho. cle. clerici. xxj. q. iiij. p totū

f ¶ Adiunctis. Qui sunt in huiusmodi officijs exercitati. j. de sta. reg. quod in singulis.

diuisio

Dilectus. ¶ In prima ponitur partis cōquestio. in secunda pape[c] puisio ibi: cum igitur. Abbas.

¶ Glosa ista ponit partem casus.

g ¶ Causarū. Dicebat abbas q̄ orta ecclīastica q̄stione inter hoīes ipsaz parrochiarū citatio ptinebat ad ipm: sed examinatio et decisio q̄stionis ad epm venetē. et ad ipm cōiter ptinebāt. sed eps sup his inquietabat abbatē et sup emendis. vnde de cōi cōsensu partium littere fuerunt impetrate ad istos iudices.

¶ Glo. seq. distinguit legē diocesanā et iurisditionis et quid spectet ad vtrāqz. distinguit etiam monasteria et seculares ecclesias et monasterioz capellas.

nisi exépta sint monasteria cū capellis suis.j. de priuileg. ex ore. in fi. vnde rōne capellarū ad synodū venire tenent. vt ibi: nā ⁊ abbas ad synodū venire tenet.j. de maio. ⁊ obe. ꝙ sup. ⁊ xviij. q. ij. abbates. et hoc intelligas de his q̄ populū hn̄t. et sic nō cōtradicit illa palea. xviij. dist. epo. et xviij. q. ij. §. vlti. Quare non dicūt: q: illa intelligunt de his q̄ populū nō habent. Sic g̃ ex hac littera patꝫ ꝙ snīa lata sup his que specāt ad legem dio. snīa nō tangit ea q̄ ptinent ad legē iurisdi. ⁊ sic snīa lata pro vno nō ob. l alio: cum sint penit⁹ diuersa.

Abbas ad sinodum de iure venire tenetur.

nulla fuerit. ⁊ sic debuit dicere denūcies nō tenere: vt §. de offi. deleg. cū ꝯtingat. vn̄ dicas ꝙ ista snīa absolutionis poti⁹ ad factū refertur. si.j. de resti. dilecto: quia forte illi abstinuerūt timore talis snīe: sed ꝑpter obseruationē talis snīe nullū ius acquiritur epo.j. de resti. spo. olim inter. ⁊ ex pōe relaxes.i. relaxatas eē ondas: sic.j. vt lit. nō contest. accedēs. i. si ecc̄he ille ei nō subsunt: snīa non tenet.j. de relig. do. cum dilect⁹. Uel posset dici ꝙ si eccle sie ille nō sūt exē pte tn̄ eps nō habet p illo loco correctionē: sed abbas cui subsunt nullo medio ad quē ptinet correctio pncipaliter illoꝝ clericorum nec eps potest ei auferre iurisdictionē illā: nisi cū abbas fuerit negligēs. ar. §. eo. irrefragabili. et c. quanto. prout no. §. eo. pastoralis.

snīa nō obstāte: procedatis in negocio iuxta traditam vobis formā. Grego. ix. epo suañ.

Per rescriptum quo papa mandat ordinario vt corrigat clericos sue diocesis non datur ei iurisditio super exemptos Capitulum. xix.

Graue gerim⁹ ꝙ cū in ecclesiā sctē marie de orbicello: ⁊ q̄sdā alias exīstētes in tua dioce. ad monasteriū sancti anastasij de vrbe spectantes: nullā iurisditionē habeas ordinariā: aut etiā delegataꝫ: occasione lrāꝝ[a] nostrarū qs sup correctione clericorum tibi trāsmisimus[b] in eas interdicti: ac in clericos earūdem suspēsionis sententias ꝓmulga snīa: quā abbas eiusdē monasterij eos corrigere[c] sit parat⁹: ⁊ ista. Mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita[d] prudēter corrigens per te ipsum[e] q̄ minus ꝓuide attenta sti predictas sentētias sine difficultate relaxes[f]. Idem.

Ordinarius cui competit absoluere ab excōmunicatione. potest alijs absolutionem demandare. Capitulum. xx.

His q̄bus ex officio[g]: in certis casibus[h] cōpetit illos absoluere: qui pro violenta manuū iniectione incidunt in canonem snīe ꝓmulgate: lꝫ alijs hmōi absolutionem committere: cū viderint expedire.

De officio iudicis.

Honorius. iij. archiepiscopo

diuisio

Graue gerimus. In p̄ma ponit questio. In secunda ꝓuisio ibi. Mandamus. Ab. si.

Glo. seq. elicit tria argumēta.

a Litterarū Arg. hic habes ꝙ gñale mandatum posterius cōcessum priori speciali: scꝫ priuilegio exēptionis nō derogatur: q: de illo in gñali mētio non habetur. Itē ar. ꝙ cōe ius nō tollit priuilegium. † Ille ecclesie sunt exēpte a iurisditione epi. et lre super correctione clericorum: fm ius cōe nō obtente nō derogāt priuilegio exēptionis. si. §. de rescrip. cū ordinem. Item arg. ꝙ papa per litteras suas iuri alioꝝ preiudicare nō intēdit. §. de offi. delega. super eo. ⁊ §. de auc. ⁊ vsupal. ex tuaꝝ. §. habes. §. eo. licet. per has lrās debeat ꝓcedere tanꝙ ordinarius non tanꝙ delegatus.

b Transmisim⁹. Si habuisti mandatū. §. eo. lꝫ.

c Corrigere sit par⁹. Marie qm̄ si ille nō corrigeret illos ꝓpter negligētiā abbatis vel plati nō trāsfertur ptās corrigendi ad epm: cū nō sit ordinarius illoꝝ nec in eos aliquā hꝫ iurisditionē. arg. §. de sup. negli. prela. sicut. sed hꝫ locū istud cum abbas subest epo: q: tunc si abbas negligēs esset: tunc demū eps pōt illos corrigere. §. eo. ti. quanto. ⁊ c. irrefragabili. ⁊ ix. q. iij. cum simus. ⁊.j. de cōces. prebē. nulla. ⁊.j. de appel. c. j.

d Si est ita. Per hanc clausulam si est ita: huic cognitio non demandatur. q: de facto suo certus esse debebat. §. de rescrip. ab excōicato.

Glosa seq. alleg. iiij. concor. ⁊ vnum contrarium.

e Per teipsum. Sic ergo debet alijs emēdare qđ perperā gessit et palliare qđ fecit. §. de auc. et vsupal. nisi specialis. ⁊.j. de accusa. qualiter ⁊ qñ. ⁊ xxv. q. ij. qđ quis cōmisit. ⁊ idē dicit imperator: nō eīn erubescimus corrigere q̄ prius diximus: nec ab alijs corrigi expectare volum⁹. vt in auc. de nup. in fi. p̄me collatio. iiij. Arg. cōtra. j. de cleri. cōiuga. c. diuersis fallacijs.

Glo. seq. obijcit ⁊ dupl'r soluit ⁊ p̄mā approbat.

f Relaxes. Et sic videt ꝙ snīe late tenuerūt. sed cōtradicit littera supior vbi dicit: nullā habeas iurisditionem ordinariā vel delegatā: ⁊ sic videt ꝙ sententia

† Concor. lex fistulā. §. fi. cū glo. fi. ff. ð ser ui. ru. sti. predio. cuꝫ not. et i l. parte tē. c. ti.

lis. ⁊ fm hoc ponitur ꝓprie hoc verbū relaxes: q: non debuit eps illos corrigere: q̄diu abbas illos corrigere sit paratus: ⁊ ideo dicit minus ꝓuide attentasti: sed potius de facto relaxantur. vt dictum est.

g His quibus ex officio. Scilꝫ ordinarie ptātis.

His. Glo. seq ponit quinq̄ exēpla ⁊ ad secundū exemplum signat contrarium et soluit.

h Casib⁹. Primo ex officio legationis. §. de offic. lega. ꝙ translationē. ⁊ c. excōicatis. ⁊ c. nemini. Itē si cui cōmittat hoc ex priuilegio: vt archidia. boñ. qui ex priuilegio absoluit excōicatos in studio bonoñ. cōmorātes vel delinquētes ibidē. Sed cōtra hoc est manifestū. arg. ꝙ cōmittere nō possit. §. de offi. delega. c. vlti. §. vlti. cū ei nō cōpetat hoc ex officio. sed ex priuilegio. ⁊ sic certū ministeriū sibi cōmittit in hac parte et huic forte stādū est ꝙ pōt: q: nō dicat illud certū ministeriū cū illud sibi cōpetat rōne dignitatis cui cōcessum fuit priuilegiū perpetuū. Itē epi in certis casibus possunt tales absoluere. j. de sen. excom. mulieres. et. c. de mōnalib⁹. ⁊. c. ꝙ de his. ⁊. c. vlti. Item abbas absoluit tales. j. de sen. excō. cū illoꝝ. Item in articulo mortis p̄nt epi ⁊ sacerdotes tales absoluere. xvij. q. iiij. si ds suadēte. ⁊. j. de sepultu. c. vlti. † Et in oibus istis casibus persone superius notate cū viderint expedire possunt sup his iure ordinario cōmittere vices suas auctē huius canonis. Itē intelligo in oibus alijs excōicationibus ꝙ illi qui ordinario iure vel delegato a principe possunt absoluere possunt cōmittere vices suas cū viderint expedire: dūmodo delegatus habeat iurisdi. ⁊ sic non contradicit. C. de offi. dele. c. vlti. in fi. Ber.

Rub. De offi. iudicis. Supra visum est de officio singularū dignitatū ⁊ singuloꝝ iudicum nunc congruo ordine subijcit indeterminate de quodā officio qđ est ordinario ⁊ delegato cōe. Ab. si. De hac ma-

Abbas tis negligentia per episcopū suppletur.

† Concor. l. j. C. de sacrosan. eccle. et l. fi. C. si re⁹ vel accu. mor. fue. et ibi barto.

teria habet. ii. q. vii. §. tria. §. si vero, in vno.

Ex litteris. Cõis diuisio. secũda ibi mandamus. Ab. si.

divisio

a. Monasterij. s. noue fosse.

b. Implorãdo. Et sic ptz q ad offm iudicis princi. puidẽ ptib9 de aduocatis si alr hr̃e nõ possint. ff. õ offi. pcõsul. l. nec de q̃. §. aduocatos et. ff. õ postu. l. j. §. ait ptor. debz etiã attendẽ iudex vt eq distributio aduocatorũ fiat. C. de postu. puidẽdũ. et iij. q. vij. §. tria. §. si õ l vno hoi obtinuit: qñ salaria de publico dabãr. hodie õ quilibet dz sibi puidẽ fm q melius pt. C. de iudi. pperandũ. §. illo proculdubio. pauperib9 tñ et hmõi psonis debilib9 q sibi puidere non psit: dz pretor de aduocatis consulere et prouidere. ff. de postu. l. j. §. ait pretor.

Aduocatum sibi debent partes eligere.

sancti leonardi et abbati salernitano. ¶ Ad officium iudicis etiaz delegati spectat puidere aduocatum parti que non potest habere: et poterit dare domesticũ. Capitulũ. j.

Ex litteris vris accepimus: q cũ cãm que int abbatem et cõuẽtũ fosse noue ex parte vna et abbatẽ et conuentũ monasterij caneñ. ex altera sup qbusdam possessionibus monasterij sancti petri de almaphia vertebatur: et infra. Quia ps predicti monasterij proposuit q habere non poterat aduocatum vestrũ sup hoc iplorãdo officium: tu frater archiepe eidez de magistro R. clerico tuo ad exhibendũ in cã ipsa patrocinium prouidisti: veruz frater S. caneñ. monachus pposuit in pũdicũ eiusdem monasterij factum esse eo q dictus R. cleric9 domesticus tuus erat et infra. Mandamusquatenus hoc non obstãtẽ in negocio ipso (ratione preuia) procedatis. Gregorius. ix.

¶ Cũ implorat officiũ nobile fit litis ptestatio. secus in mercennario. Capitulum. ij.

Iudicis officium vbicũq p actiõe pponit;

sciendum. Itẽ de dolo culpa et negligentia post litem contestatam admissam. ff. de rei vendi. q pertotũ. §. j. et in multis alijs locũ hz iudicis officiũ: sed hoc officiũ cõpetit maiori et minori. et multa possent poni exẽpla in his et alijs incidentibus ante lit. ptest. et post in qb9 pcedit sine lit. cõtesta. vt. s. ca. pro.xi.

e. Vbicũq id est vbi deficit actio.

f. Pro actione. i. loco iuris cõmunis.

¶ Glo. seq. pmo litteraz exponit et rõnem reddit. secundo signat cõtrariuz ponit opi. et soluit. solutioni obijcit. obiectioni et contrario rñdet. de mũ ar. signat ptrium remittit et soluit. Finis recitet p tres que. an etiam delegato cõpetat: et an detur maiori: et an sit psonalis vel realis actio.

¶ Glo. seq. signat ptrium et soluit.

c. Obstante. Ex hoc ptz q hec exceptio non est admittẽda: habeo te suspectũ: q aduocat9 alteri9 ptis ẽ cleric9 tuus vel cõmensalis vel familiaris. Ar. p. j. de ap. ex insinuatione. Sed nõ est p: q ibi nõ dr q ppter hoc iudex recusari põt vt suspect9 q aduocat9 sit cõmẽsalis iudicis: sz dicit q iudex videbat fouere latẽ ptẽ sui clerici cõmẽsalis q erat aduocat9 vñ ex eo sumitur argu. contrarium.

Iudicis officium. Breue est et p alia verba potest sic summari. ¶ In officio iudicis quod pncipaliter loco actionis pponitur fit litis contest. secus si nõ principaliter. h. d. Primo ponit vnum dictum cũ exẽplis secudo aliud. ibi: alr. Ab.

Sũmarium. diuisio.

¶ Glo. se. ponit quedã exẽpla quibus imploratur iudicis officium.

d. Iudicis offm. Officiũ latissime pz. ff. de iurisd. om. iu. l. j. Quedã ẽ sunt in qb9 offm iudicis imploratur. põt eñ iudex supplere de iure q aduocat; desunt vt. C. vt q aduo. desunt iudex sup. l. vna. de hoc dixi. s. de postu. bone. Itẽ interrogare dz quotiẽs eqtas mouet iudicẽ. ff. de interroga. acti. vbicũq. et. xxx. q. v. iudicantem. etiã postq est i cã cõclusuz. j. de fide instru. cum iohes. Itẽ locũ hz offm iudicis in oĩbus q ptingunt post lit. ptest. circa rem petitam: vt in fructibus pceptis post lit. ptest. siue dãnũ detur in causa: ea eñ q post lit. ptest. accidunt valde ptinent ad offm iudicis. ff. de rei ven. non solum. et. l. j. §. j. C. de rei ven. certum. et. ff. de edil. edic. ediles. §. item sciendum oĩa talia q contingunt post lit. ptest. petũtur officio iudicis et non iure actionis illa que cõtingunt ante lit. ptest. specialiter debẽt peti in libello. et nisi fuerint petita iudex de illis non pronunciabit: vt in predic. §. item

g. Proponit. hoc ideo dicit: q iudicis offm nemini dat nisi tunc demum cũ alia actio non supest. nam si cõi auxilio qs munit9 est nõ dz et tribui extraordiarium. ff. de minor. in cãe. in pn. et loco actionis habet et q quasi ordlariũ est iudiciũ cũ pncipalit postulat sicut in alijs iudicijs dz lis cõtestari. ff. de mino. ps pi mamrs. §. vlti. et istud officium iudicis non ppetuat p litis ptest. vt ibi dicitur. imo infra certum tps dz terminari: puta si eccña esset lesa in aliquo pctu celebrato solẽnit: tunc dz petere directe restitutionẽ contra illũ pctum. Idem est de minore si directe petit restitui. Sed pvr q possit expediri cã restitutionis lite nõ contest. dicit eñ lex q causa cognita et presentib9 aduersarijs. vel si per contumaciam desunt cause in integ. resti. perpendende sunt. ff. de mino. in cause. §. cã cognita. Et sic vr q si altera pars sit cõtumax q possit cã expediri. Quid ergo fiet si est contumax: istõ de facto vidi: et vario modo dicebant sapientes. Quidã dicebant q danda est restitutio: alij q non satis videtur expediri per hanc decreta. Dicas ergo q altera parte absente p cõtumaciam lit. non cõtest. non ẽ facienda restitutio: nec snia super hoc pferenda est: sz debet actor in possessionem mitti causa rei seruande de illa re super qua petit restitutio. si. s. de. offi. dele. cõsultationibus. Si vero lis esset cõtesta. tunc daret restitutio lesione probata. Sed p auc. videt q altera parte absente possit restitutio indulgeri citra lit. cõtestationẽ. in auc. vt sponsa. largi. §. hoc autẽ. col. ix. et. C. vt heres ab here. se abstineat. l. j. et auten. ibi posita intelligitur in casu suo speciali tantum. scz cũ minor vult abstinere se ab hereditate: et tunc vocandi sunt creditores quorum interest presentes esse cum minor se abstinet: vt videant bona hereditaria mobilia et immobilia vbi debent custodiri: et si infra tres menses non venerint licitum est minori absq pericu.

† Con. cor. l. j. et ibi bar. et antiq ff. de iurisdi. om. iu.

Minor si se ab heredi tate abstinet vocãdi sũt creditores.

lo abstiere an҄te iudicis corā ꝗ illa petit restitutio-
est rō q̄re ,ꝓcedat in casu illo lite nō ꝯtest.qꝛ minoꝛ nō
petit restitui ꝯ aliquē:ſ ꝯ factū suū vt ei liceat absti
nere ab hereditate quā adiuit:qꝛ aliꝰ ei ꝯsuli nō pōt
nisi ꝙ abstineat.ꝛ si creditores eēnt p̄ntes nō fieret cō
testatio cum eis
qꝛ ꝯ eos si petit
restō. Sꝫ cū pe-
tit ꝯ aliquē ꝛ ip
se ē ꝯtumax lit.
nō ꝯte.ꝓcedit ꝑ
missionē i posses
sionem vt dixi.ꝛ
lex illa in cāe.§.
cā.itelligit li.cō
test.cū minoꝛ pe-
tit r̄stitui ꝯ se in
suū ꝛ n ꝯ aliquē
Et ꝙ sic itelliga
tur satꝭ vꝫ p legē
ꝗ dt ꝙ litis cōte
statō l hmōi r̄sti
tutiōibꝰ ē faciē-
da ꝑ quā ēt litis
ꝯtestationē non
ꝑpetuat iudicis
offiñ.ff.de mio.
papinianꝰ.§.vl-
ti. Itē est ꝯ ar.ꝙ actio fm canones sit ꝓponēda. Ar.
ꝯ.j.de iudi.dilecti.vbi de hꝰ.vñ expone ꝓ actiōe.i.lo-
co iuris cōis.ꝛ qꝛ et ꝗ nullo iure cōi iuuat:dat restō in
integrū ꝑ offiñ iudicis:ꝛ hoc offiñ qð loco actiōis ꝓpo
nit ꝯpetit ordinario p̄ncipalit̄ ꝛ incident̄:ſ incident̄
d̄legato vl̄ p̄ncipalr̄ si hoc ei p̄ncipalr̄ ꝯmittat.ar.j.de
in integ.resti.c.pe.vbi de hoc. Et idem itelligit cū ma
ioꝛ restituit p̄ncipalr̄ qñ alia actio nō supest: (vbi gr̄a)
aliqs absens fuit cā reipublice:ꝑscriptū est:ꝯ ip̄m ꝑ-
pter eius absentiā:dꝫ restitui officio iudicis .C.ex qui.
cau.ma.in integ.resti.l.j.ꝛ.ij.ff.e.ti.ꝑ totū.ꝛ offiñ istð
dat fauore rei siue ꝑsone:ꝛ non ꝑp ip̄aꝫ rē.vñ pōt ꝯpu
tari inf ꝑsonales actiōes ꝛ non inter reales cū ip̄loꝛa
tur a minore vel ecclia:ꝛ etiā cū postulat a maiore.

a ¶ Principaliter.i.non incidenter.
¶ Glo.se.p̄io exēplificat.scðo ar.sup exceptione.ꝛc.
sig̃t ꝯriū ꝛ ibi remittit. Itē sig̃t alið ꝯriū ꝛ ibi r̄mittit.
b ¶ Ante.i.si petat restō nō p̄ncipalr̄ ſ icident̄:qñ
ꝙ post lit.ꝯte.sup p̄ncipali q̄stiōe:puta aptis attesta
tionibꝰ:aut etiā postq̄ sit in cā ꝯclusū allegat ꝑs alte
ra ecclia vel minoꝛ.ꝙ omisit necessariā ꝓbationē.vñ
petit se admitti ad ꝓbationem omissam officio iudicis
.j.de in integ.resti.auditis.ꝛ hoc fieri pōt citra litis cō-
testa.ꝛ añ ingressum litis.vt si omisit aliquā exceptio
nē quā nō ꝓposuit infra tēpus sibi statutū.j.de exce.
pastoralis.aut si omisit sup exceptione ip̄a ꝓbāda ꝑ
bationē necessariā. Itē officio iudicis admittit.qꝛ in
terest eius litibꝰ ꝛ sumptibꝰ nō vexari.ff.ð mio.minoꝛ
.xxv.ānis.ꝛ si omisit allegationē.ff.de mio.mioꝛ.xxv.
annis. Itē est ar.ꝯ ꝙ sup exceptionibꝰ ꝗ ꝓponunt añ
ingressum litis vel ēt lite ꝯte.nō sit necessaria litis cōtes.
Ar.ꝯ.ð.de offi.deleg.prudentiā.§.sexta.ꝟ.de hꝰ.j.de
appel.interposita.§.fi.in quibꝰ ꝓcedit iure ordiario.
et hoc offiñ ꝯpetit etiā maiori añ litis cōte.ꝛ post. Itē
ar.j.de ap.significante.ibi soluitur.et expone ante.i.
anteq̄ sit in cā ꝯclusū.vel expone ante litis ꝯtestatio-
nem exhibito tñ libello post.
c ¶ Post ingressuꝫ.i.post exhibitum:vel post lit.cō
test.vel postq̄ est in cā conclusum.

Addi-
tio.

veluti cum restitutio in inte-
grum principaliter[a] postula-
tur: litis contestationem ex-
poscit: als ante[b] et post ingres
sum[c] cause potest ad hoc sine
litis contestatione haberi re-
cursus.

¶ De maioritate et obedientia.

Gregoriꝰ Augustino anglo-
rum episcopo.

¶ Prius ordinatus ceteris
partibus prioꝛ ꝛ maioꝛ haben
dus est.

Capitulum primum.

¶ Rub.de maio.ꝛ obedientia. ¶ Qui ministroꝝ ꝛ iu-
dicū de quibus supra visū ē alij sunt maiores alij mio
res:nec aliꝰ posset eccl'a seu statꝰ vꝫ ꝯsistere.de ꝗ vi
de pulchrū tex.in.c.ad hec.lxxxix.di.iō ꝯpetenti ordi
ne hic sumit de ip̄oꝝ maioritate ꝛ obedientia impen
denda. Ab.

Continuatio.

Um certū et
infra. ¶ Sit
honoris ista
distinctio vt
ipse prioꝛ et
maioꝛ[b] habe
atur ꝗ prius
cōitatis cōsilio:ꝛ cōcordi fue-
rit[e] actiōe[f] ordinatꝰ.ꝯ Idem.

¶ De hac mate
ria tractat.xxj.
et.xxij.ꝛ.xciij.et
xcvj.ꝛ.xcix.di.ꝑ
totū.xxxiij.q.v.
§.finis.vsq ad
finē.q.viij.q.iiij
ꝛ.ix.q.iij.§.sola
vsq ad finē.q.xj
q.iij.ꝛ.si.vt dem
est ad.§.cū ergo
et.c.si aūt nobis
et tribꝰ.c.seque.
xxij.q.iij.et.ij.q.
vij.admonendi.
xxiij.q.iiij.duo.
xxij.q.vlt.de foꝛ
ma.lxxxj.dist.c.
vlt.xxiij.di.q̄ƀ
de ꝯse.distin.v.
in oibus.lxxxiiij.
distin.ep̄oꝝ.

ꝯ Con
cor.tex.
in.l.ho
nores.
ff.de de
cu.
j.Re.
xiij.

¶ Veniens cōtra decretū vel
cōstitutionē epi debet excom
municari. Capl'm.ij

Si quis venerit contra
decretū[g] episcopi ab ecclesia
abijciat[h]. ¶ In libro regum
legit ꝗ non obedierit principi[i]

Um certum. Breue est.vel ꝑ alia vba po-
test sic summari. ¶ In honoribus reuerē
tialibus impendendis ponderatur cete-
ris partibus maioritas ex prioritate ordi
nationis. Abbas siculus.

Summarium.

d ¶ Maioꝛ. Nisi posterioꝛ ordinatus fuerit a maio
re.j.e.ꝑ tuas.ꝛ.ff.ð albo scri.l.j.ꝛ vl.ꝛ.xciij.di.c.vl.
¶ Glo.se.ponit brocar.de priori tp̄e inducens.viij.iu
ra.ꝑ.ꝛ.vij.ꝯ.et soluit.
e ¶ Fuerit. Ar.ꝗ poꝛ est tp̄e potioꝛ est iure.lxxv.di.
c.vl.vij.q.j.factꝰ ē.xxvij.q.ij.duobꝰ.xvij.dis.§.hic ēt.
ꝛ.c.vl.ꝛ.C.ꝗ po.i pig.ha.diuersis.ꝛ.l.si in fundū. Ar.
ꝯ.lxxiiij.di.epoꝝ.ꝛ.ff.ꝗ po.i pi.ha.lterdū.et.ff.si cer.
pe.creditoꝛ. Ar.ꝯ.j.de iurepa.illud.ff.de reli.ꝛ sūpti.
fu.l.pe.viij.q.j.lꝫ.ff.ꝗ.ꝛ a ꝗ ma.libe.nō fi.si qs habēs
que ēt facit ꝓ ꝯria pte. So.j.rñ.est vera.ꝯria sūt spe-
cialia et casualia:vt pꝫ per singula ꝯria.
¶ Glo ista dupliciter exponit lrām.
f ¶ Actione.i.tractatu.sic.xvi.q.vij.in nouis actio
ne.i.tractatu nouo die habito.ꝛ.xvj.q.iij.prima actō
ne. Uel dic ꝯcordi actione.i.ꝯcordi ꝯsensu:vel saltem
maioris partis.lxv.di.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij.

Si qs ve. P̄io ponit dictū.scðo corroborat ꝑ vnā
auctē.ibi:in lib.regū.tertio ꝑ aliā ibi:ꝛ i ꝯcl. Ab.

diuisio

¶ Glo.seq arguit ꝛ excipit.
g ¶ Decretū.iustū.s.ꝛ sic habes ꝙ ep̄s pōt facere de
cretū.siue ꝯstōnem in sua dioce.de ꝯse.dist.iij.c.j.epi
eñ p̄nt ꝯdere canones ep̄ales:qꝛ q̄libet ppl's ꝛ q̄libet
ecclia sibi pōt ꝯstituere aliqð ius.di.j.ius ciuile.ꝛ.viij
di.ꝗ ꝯ.ꝛ.xj.di.catholica.ꝛ.xij.di.illa.sed de maioribꝰ
negocijs non possunt aliquid statuere.

epi p̄nt
cōdere
canōes

h ¶ Abijciat.xj.q.iij.si aūt nobis.ꝛ.c.seq.
¶ Glo.seq.querit ꝛ soluit.
i ¶ Principi.i.pape.de ꝯse.di.j.corpa.sicut ecōuerso
ip̄atoꝛ vocat pōtifex.x.di.de capl'is. Sꝫ nūqð laici de
bēt obedire pape? Pōt dici ꝙ sic ꝗ ad sp̄ualia.j.e.oēs
p̄ncipes.ꝛ.j.de iudi.nouit. Sic ecōuerso p̄ncipi sclari
id est ip̄atori oēs subditi obediāt:ꝛ clerici ꝗ ab eo reci
¶ Glo.se.q̄rit ꝛ soluit duplr̄. [piūt tp̄alia.j.e.solite

a Morte. Sed nunquid eccl'ia punit taliter: nō. sed ostendit quid iudex secularis facere debeat. Uel morte: scz eterna: qz peribit ppter delictū contumacie nisi penituerit. Uel dic qui nō obedierit iusto precepto. xj. q. iij. si dñs. Si est iniustū: et hoc est manifestū non obediat: vt ibi. et ca. iulian'. Sed dubium esset preceptum principis propter bonum obedientie qd si bi pcipit faciat. xxiij. q. j. quid culpatur. in fi.

Deut. xvij.

morte[a] moueatur. Et in concilio agatheñ. q anathematizetur. Leo papa.

Clericus administratione carēs nō tenet ad iuramentū obediētie vel ad faciendū scripturam sup ea. Capitulū. iij.

Legebat in lr̄is tuis q frater atticus chartulā de obediētie sponsione cōscripserat: in qua signū pdebat in iurie[b]. Non em̄ necessariū fuerat vt obligaretur scripto: qui obediētiā suā ipso iā voluntarij aduētus[c] offō cōprobabat. Clemens papa tertius.

Ab omnib' de diocesi obediendum est epō. Capl'm. iiij.

Omnes principes[d] terre et ceteros homines epiↄ scopis obedire beatus Petr' precipiebat.

Legebatur Potest ter. iste intell: gi dupl'r. Primo q iste frater attic' scripturā de obedientia prestanda epō nomine proprio scripsit. Secundo potest intelligi q scripsit nomine alterius. Et non est vis quis intellectus teneat. sensus enim littere est q clericus nō habēs curā animarū non tenet pmittere episcopo obedientiam per scripture confectionem vel per iuramenti prestationem: sed satis est verbo obedientiam promittere. et hoc intendit littera iuncta glo. Ab. sicu.

j. Pe. ij.

Glosa seq. signat contrarium et soluit.

b Iniurie. Si. j. de simo. ex diligēti. et. j. de reg. iur. indignū sufficiebat em̄ manualē facere obedientiā. j. e. his qui. Arg. h. xxiij. di. quāqz. et. j. de iureiuran. nullus epūs. Et p' et cōtra sol. qd dicūt ꝯtria intelligit de illis quib' aiarum cura cōmittit: qd hic dicit et in sil'. b' dz intelligi de clericis inferiorib'. q non sunt cōpellēdi ad iuramentū vel scripturā faciēdam sed solū sufficit si obedientiam simpl'r repromittāt suis prelatis: vt dicit in fi. et decre. predi. nullus episcopus.

Glosa seq. ar. contra superflua alleg. iiij. iuris.

c Aduentus officio. Si. de pe. di. j. quem penitet. vbi dicitur q mundati sunt leprosi dum irent corā sacerdotibus se ostēdere. Et est hic arg. pro superfluis resecandis. j. de exces. prela. cum ad quorūdam. x. q. iij. quia cognouimus. et. ff. de aqua quo. et esti. l. j. §. trebatius. ff. vt legatorum seu fideicō. hec stipulatio.

Glosa ista de duobus mittim querit et soluit.

d Omnes principes. Ergo principes subsunt epis qd verū est: vt hic. et. j. c. solite. et. xcvj dis. duo sunt Quid si rex hz multos epōs in regno suo. corā quo tractabit spirituales causas suas vel cui dabit decimas. Causas spūales tractabit corā illo epō in cuius territorio habet larē principalē. C. vbi cena. vel clarissimi. l. ij. decimas prediales dabit illi epō in cui' territorio sita sunt predia. j. de parrochi. significauit: al's decimas dabit vbi audit diuinū officium proportionabiliter diuidendo: si audit in plurib'. ff. ad munici. assumptio. Arg. cōtra. et. j. de testa. relatum. in fi. Ber.

Illud dñs. Pone casum. Epūs hildesemē. vocatus ad aliā sedē epalē ppria auctoritate se ad illā trāstulit. Et redargut' dicebat q fecerat p commodo illius ecclesie: qz nisi forte trāsisset eccl'ia illa fuisset passa dānū graue in tpalibus. papa vo illū hic redarguit: qz propter cōmodum tpale nō debuit venire ꝯtra canones disponētes q circa licentiā pape non dz epūs epatum suū dimittere. vt in. ca. ij. de trāsla. prela. fort iste epūs p suo cōmodo proprio se trāstulit.

Casus.

Innocē. iij. capl'o herbipolē.

Non obediēs canonicis institutis incurrit inobedientie notā id est infamiā. Capi. v.

Illud dñs in beato petro: et infra. Cū spūalia sint tpalibus digniora[e]: et obedientia melior sit qz victima[f]: et auscultare[g] magis qz adipē arietum offerre non debuerat hildesemensis epūs: pro tpali cōmodo[h] inobediētie notā incurrere: et aplicis iussionibus cōtraire. Idem illustrissimo constantino imperatori.

Imperiū nō preest sacerdotio: sed subest et ei obedire tenetur. Uel sic. Epūs nō dz subesse principib' sed pesse. h. d. et est multū allegabile. Capl'm. vj.

Solite[i] benignitatis affectu: et infra. Mirata

e Digniora Quo ad qd: qm spūalia sine temporalibus nō pficiunt sicut nec aia sine corpore j. q. iij. si qs obiecerit.

f Uictima. lxxxj. di. si q sunt pbri. xxxij. dis. §. verū. et. viij. q. j. sciendum.

g Auscultare. i. attēdere et audire mādatū cum effectu.

Eccle siastes iiij.

† Con. cor. tex. l. j. omi noua: t. one. et ibi bar. C. de sacrosan. ecde.

h Cōmodo. Occasione siue pretextu pietatis non est facienda impietas. vt. j. q. j. non est putanda. xiij. q. v. forte. arg. et. xxx. q. j. nosse. ‡

Solite benignitatis. Primo ponit admirationē imperatoris et auctoritatē qua mouebat. Secūdo ibi: verū exponit illā. Tertio ibi. potuisses ad declarandā prerogatiuā sacerdotij: inducit auctoritatē hiere. Quarto ibi: pterea auctoritatē genesis. Quinto ibi: hec aūt: cōcludit cōtra imperatorem. Sexto ibi: nos autem. se excusat q nō increpauit dicēs q increpare poterat: et hoc auctoritatibus comprobat. Septimo ibi: vtrū relinquit imperatorē suo iudicio. Ab. sic.

‡ Con. cor. lex actiōe. §. labeo. in glo. i vo. co tpe. ff. p socio. et. l. j. cū gl. et ibi Bar. ff. so. ma.

i Solite. Casus Imperator cōstantinopolitan' faciebat p'triarchā cōstantino. iuxta pedes suos in parte sinistra sedere. Papa hoc intelligēs scripsit ei q nō decebat eū taliter se habere erga suū patriarchā: cū alij reges et principes suis plātis vt debēt reuerēter assurgant. et eis iuxta se sedē venerabilē assignēt. Imperator rescripsit ei dicens q multū mirabat q cū sup hoc missus fuerat increpare dicēs q sacerdotium suberat imperio auctoritate petri dicētis. Subditi estote omni humane creature ppter deū. siue regi tanqz precellēti: siue ducibus tanqz ab eo missis ad vindictā malorum laudē vo bonorz. Rescribit enim papa sibi respōdendo auctoritati petri illā exponēs: q si psonā loquētis et illorz ad quas loquebat diligēter cōsiderasset nō expressisset taliter intellectū illi' auctoritatis. Scribebat em̄ subditis suis qs ad humilitatē inducebat nec p hoc voluit subesse sacerdotiū: qz fm intellectū illius sequeret: q qlibet etiā seru' impiū in sacerdotes accepisset: ex eo q ibi dr̄ omi hūane creature: sed nō negat qn imperator psit suis. et illis q ab eo tpalia receperunt.

Tādē exposita premissa auctoritate petri ostēdit ex exēplo xp̄i sacerdotiū preminere regib⁹ dicto hieremie. Ecce cōstitui te super gētes et regna rc̄. et per auctoritatē genesis. Fecit de⁹ duo magna luminaria rc̄. dicit enī q si ista cōsiderasset: nō fecisset taliter patriarchā suū sedere ad pedes suos. et licet non increpasset eū poterat tñ rationabiliter increpare: cū ipse sup omnes accepit potestatē in personam petri cui dictū fuit a dn̄o quecunq̄ ligaueris super terrā rc̄. in fi. dicit q imperialis celsitudo discernat verū ad bonum et vtile inuitauerit imperatoriam excellentiā: cū ipse solūmodo ad vtilitatē ecclesie et terre hierosolymitane subsidium ipsius duxerit inuitandum.

a ¶ Nisi fuimus increpare. Sed hoc non fecit alo increpandi: sed alo admonendi ex affectu dilectionis. v. q. v. non ois. et ca. nō osculat. et. C. de sentē. et inter. om. iu. ex stipulatione. si. xxiij. q. v. non putes.

b ¶ Subditi. j. de cen. ois anima. et. xj. qō. j. q̄ magnum.

c ¶ Verū. hic papa respondet auctoritati petri iducte ab imperatore.

d ¶ Si personā. Cōsiderāda est psona loquētis. et cui quis loquit. xxvj. dist. deinde opponitur. et. j. de cōsangui. et affi. de infidelib⁹ et aliquid probatur ratione personarum colloquentiū arg. j. q. vij. didici. ‡

ad hoc. xviij. di. si ep̄s. Videt tñ q illa tēporalia penitus essent a iurisditione imperatoris separata. x. qō. j. nouerint. Jo. Dicas q appellādum est ad archiepm̄: nisi de cōsuetudine vel priuilegio vel alio iure ad aliū sit appellandum. j. de ap. romana. §. debet. lib. vj.

j. Pe. ij.

† Concor. tex. id. sancim⁹. cū vulga. C. d epi sco. et cleri.

‡ Concor. tex. in. l. j. §. fi. ff. de act. em pti. et l. iij. ff. d testa.

est imperialis sublimitas: q te nisi fuim⁹ᵃ in nr̄is lr̄is increpare. Huic aūt tūc admirationi nō cām sed occasionē prebuit q legisti beatū petrū ap̄lorum principē sic scripsisse. Subditiᵇ estote omni humane creature ꝓpter deū siue regi tanq̄ precellēti: siue ducibus tanq̄ ab eo missis ad vindictā malefactoꝝ/ laudē vo bonoꝝ: et infra. ¶ Verūᶜ si personāᵈ loquētis et coꝝ ad q̄s loquebatur acumen locutiōis diligētius attēdisses: scribētis non exp̄ssisses taliter intellectū. Scribebat enī ap̄ls subditis suis et eos ad humilitatis meritū ꝓuocabat nā si per hoc qd̄ dixit subditi estote sacerdotibus voluit imponere iugum subiectionis: et eis prelationis auctoritatem afferre: qb⁹ eos subiectos esse monebat: seq̄ret ex hoc etiam q seru⁹ quilibet in sacerdotes imperiū accepisset. cū dicat oī hūane creature. Qd̄ aūt sequitur regi tanq̄ p̄cellenti: nō negamus qn̄ p̄cellat imperator in tpalib⁹ illos dūtaxat q̄ ab eo suscipiūtᵉ tpalia sed pōtifex in spūalib⁹ᶠ antecellit: que tanto sunt tpalib⁹ digniora quanto aīa p̄fertᵍ corpi: et lʒ nō simpl'r dictū fuerit subditi estote sed additū fuit ꝓpter deumʰ. nec pure sit subscriptū regi precellēti/ sʒ interpositū forsitā fuit nō sine cā tāq̄ⁱ. Qd̄ autē seq̄t ad vindictā malefactoꝝ/ laudē vo bonoꝝ: intelligēdū non est q rex vel imperator sup bonos et malos gladij acceperit ptātem: sʒ in eos solūmō q̄ vtētes gladio ei⁹ sunt iurisditioni cōmissi: et infra. ¶ Potuisses aūt prerogatiuā sacerdotij ex eo poti⁹ intelligere qd̄ dictum est nō a quolibet sed a deo: nō regi sed sacerdoti: nō de regia stirpe sed de sacerdotali prosapia descēdenti: de sacerdotib⁹ videlicʒ qui erant in anathot. Ecce cōstitui teᵏ sup gentes: et regna: vt euellasˡ/ et dissipes et edifices et plātesᵐ: et infra. ¶ Preterea nosse debueras q fecit deus duo magna luminaria in firmamēto celi: luminare maiⁿ⁹ vt pesset diei: et luminare minus vt preesset nocti: vtrūq̄ magnū: sʒ alterū mai⁹. ad firmamētū igit celi hoc est vniuersal' ecclie fecit de⁹ duo magna lumiaria. i. duas instituit dignitates q̄ sunt pōtificalis auctas et regalis potestas. Sed illa q̄ preest diebus id est spūalib⁹ maior est. q̄ vo carnalibus minor: vt q̄ta est inter ° solē et lunā tāta īter pōtifices et reges differētia cognoscat. ¶ Hec aūt si prudēter attēderet imperatoria celsitudo: non faceret aut pmitteret cōstantinopolita. patriarcham magnū quidē et honorabile membrū ecclesie iuxta scabellū pedū suoꝝ in sinistra parte sedere: cum alij reges et principes

f ¶ In spūalibus. x. dist. suscipitis. xcvj. di. cū ad verum.

g ¶ Prefert. xij. q. j. pcipim⁹. et. xxiij. qō. iij. si habes. xxxvij. dist. sedulum.

h ¶ Propter deū. Per qd̄ videtur esse consiliū perfectionis in quo liberū est arbitriū. xiij. q. j. c. vlti.

i ¶ Glo. ista arg. all'. iij. iura. arg. cōtra per vnam legem.

Hie. j.

ι ¶ Tāq̄. Qd̄ q̄nq̄ silitudinē potius q̄ veritatē notat vt illud euangelij tanq̄ ad latronem rc̄. nihil enim est simile sibi: vt fit similitudinarum nō expressiuū veritatis. li. ff. d pecu. l. iij. §. si filius familias. Et est hic arg. q nulla dictio debet vacare in rescripto alioquin frustra mēbranas occupat. xix. distinct. si romanorum. argu. ad hoc. xcviij. qōne. j. sic eīn. et. ff. de vsu. l. iiij. arg. contra C. de fideius. nō recte.

Gen. j. Psal. xxxv.

k ¶ Constitui te. Hic loquitur dominus hieremie prophete/ dans ei potestatem super gētes et regna.

ι ¶ Euellas. Vitia scilʒ.

m ¶ Plantes. Virtutes.

n ¶ Maius. xcvj. dist. duo.

o ¶ Inter solem et lunam. Igitur cum terra sit septies maior luna: sol autem octies est maior terra: restat ergo vt pōtificalis dignitas quadragesiesseptiens sit maior regali dignitate. Lau.

Sol luna supe rat terra lunā

¶ Glosa ista querit arg. sol. cōtra solutionē opponit. In additione dat veram solutionem.

e ¶ Suscipiūt. Nūquid ergo appellabit ab episcopo ad imperatorē? videt q sic. j. de fo. compe. verū tūc enim cognoscit quasi ciuilis iudex. arg. j. de ap. si duobus. Dico q sic nisi consuetudo sit contraria. argu.

¶ Hic adducit dictum ptholomei manifestum est q magnitudo solis continet magnitudinē terre centies

et quadragesies septies. ꝛ duas medietates eius. Itē palam est ꝙ magnitudo solis continet magnitudinē lune septies milies. ꝛ septingesies et quadragesies quater: ꝛ insuper eius medietatem. Item dicit ꝙ terra cōtinet magnitudinem lune trigesies nouies. Johan. an. dicit qd̕ ratione non capio astrologis relinquo.

a ¶ Assurgāt. Et inclinent eis. vt. lxiij. di. valētinianus.

b ¶ Venerabilem. Et sede em venerabili ꝑsumit. vt. §. de con sue. cū olim.

c ¶ Non distiguēs. Nec nos distiguere debemus. ij. q. v. ꝯsulusti. s. ꝛ. xxxi. q. j. qd̕ si dormierit. ꝛ. xxxiij. q. ij. qd̕ deus. ꝛ. §. de trāsla. inter corporalia. ar. xxij. q. v. hoc videt̕. ꝑ Ar. ꝯtra. ff. ð testa. quesitum.

d ¶ Omittam⁹. Dicit se omissurū qd̕ statum inducit. ꝛ est qdā color rhetoric⁹ q̄ dr̄ ꝑoccupatio. viij. q. j. moyses in fine.

e ¶ Qd̕cūqꝫ. Qui dicit oīa nichil excipit. xix. dis. si romanoꝝ. ff. ð offi. ꝑsi. l. iij.

Joh. xxj. ꝑ Con cor. l. j. ff. de aluc. in di. ꝛ. l. qs ꝓhibet. cū silib⁹. ff de po.

ꝑ Concor. l. ꝑ ses. ff. ð of. ꝑsi. ꝛ. l. de ꝑ cio. ff. ð publi.

archiepīs et epīs suis (sicut debēt) reuerēter assurgāt [a] et eis iuxta se venerabilē [b] sedeꝫ assignent: ꝛ īfra. ¶ Nos aūt ꝛ si non increpādo scripserim⁹: potuissem⁹ tñ rōnabilit̕ increpare: ꝛ infra. ¶ Nobꝫ aūt ī btō petro sunt oues xp̄i ꝯmisse: dicente dn̄o. Pasce oues meas nō distiguēs [c] inter has oues et alias: ꝑ vt alienum a suo demōstraret ouili q̄ petrū ꝛ successores ipsi⁹ mgr̄os non recognosceret ꝛ pastores: vt illud tanq̄ notissimum omittam⁹ [d] qd̕ dn̄s dixit ad petrū: ꝛ in petro dixit ad successores ipius Qd̕cūqꝫ [e] ligaueris sup terrā erit ligatum ꝛ in celis ꝛc. nihil excipiēs q̄ dixit qd̕cūqꝫ et infra. ¶ Utrū autē ipatorīā excellentiā ad bonū ꝛ vtile ꝑ litteras nr̄as duxerim⁹ inuitandam vtꝫ tibi iusta suggerim⁹ et honesta tua sollicitudo discernat: cū nō nisi ad vtilitatē eccl̕ie et terre hierosolymitane subsidium nos te meminerimus inuitasse. I dē ep̄o florēn. ¶ Ordinat⁹ per papam nō per hoc eximitur a iurisditione sui epī. Capi. vij.

P Er tuas. ¶ Cōtinuatio. Scd̕a ibi: ad quod. Ab. si.

P Er tuas nobis lr̄as: et infra. ¶ Postulasti per sedis apo. oraculum edoceri/ vtrū quis ꝑ ordinē subdiaconat⁹ [f] a rōa. pon. susceptū a debita tibi reuerētia subtrahat̕. ¶ Ad quod breuit̕ respondemus ꝙ et si decēs sit vt illis q̄tū conuenit a te īter alios tibi subditos deferat̕ quos benignitas ap̄lica collatione ipsi⁹ ordinis honorauit: ꝑ eā tñ ab obediētia quaꝫ al̕s tibi debēt minime absoluunt̕ [g].

I dē cōstanti. patriarche. ¶ Qñ de obediētia vel subiectione agit̕ nichil attētari debet in preiudicium rei vel possessoris non citati. Capi. viij.

I Nter quattuor. ꝛ īfra. ¶ Petitionē contra ecclesias qs tibi subijci postulabas: que p̄riusq̄ ꝯstantinopolis ciuitas caperetur [h] cōstanti. patriarche minime respondebant: duplici ratione nō duximus admittendam. Juris [i] namqꝫ ratio postulat vt in eorum p̄iudiciū [k] qb⁹ cedē eccl̕ie sunt subiecte nichil ordinem⁹ de ipsis cū nec citati [l] sint/ nec conuicti/ nec ꝑ contumaciā se

g ¶ Absoluunt̕. Si. est. C. de iu. om. iu. l. vl. ꝛ ipsius absoluti non sint ab obedientia quā al̕s debent ꝑlatꝫ suis tñ ad supiores etiā ordines sine licentia pape ꝓmoueri non possunt. §. de tēpo. ordi. cū in distribuēdis. ꝛ hoc fit propter reuerētiā maioris: qui manus eis iposuit. de ꝯic. di. iij ca. vlt.

ist̕e etiā nō cōuincit̕ nisi. vij. testib⁹. ij. q. iiij. ꝑsul. Quidam dicūt ꝙ ep̄s eos deponere potest.

I Nter quattuor. ¶ Primo decisuꝫ exordiuꝫ ponit. scd̕o duplex petitio q̄ reijcit̕ ibi: petitionē. Tertio. ꝑtestat̕ ibi: iustitiā. Scd̕a pars subdiuidit̕. Nā ꝑmo ponit vnaꝫ petitioneꝫ. scd̕o aliā ibi: sup. Et pone casū. Ista q̄ petebātur per istū patriarchā fuerāt oli subiecta eccl̕ie cōstātinopolitane sꝫ cū ista eccl̕ia laberet̕ ī heresim seu scisma subtraxerunt se ab obediētia p̄riarche ꝛ adheserūt ro. ec. deinū capta ciuitate constantino. ꝑ fideles populos et p̄riarcha ibideꝫ ꝯstituto ꝑ ro. ec. petijt idē p̄triarcha illas eccl̕as compelli ad obediendum sibi. papa autem petitionem suam duplici ratione non duxit admittendam. Primo quia ipse nō obediebant patriarche anteq̄ ciuitas constantinopolitana caperetur: ꝛ sic ecclesia cōstantinopolitana nō erat in possessione subiectionis. Secunda ratio: q: in preiudicium illorum quibus ille ecclesie obediebant cum non fuissent citati vel conuicti nō debebat aliqd̕ attentari. Nam patriarcha petebat extra iudicium illas ecclesias sibi subijci. Et hoc quo ad primā petitionem. respectu vero secūde petitionis littera est in se clara. Ab. si.

diuisio

diuisio

Casus

¶ Glo. seq. exponit. scd̕o ar. iij. ꝯrit. arg. ꝑ. ꝛ soluit cōtrarium. ꝛ opi. ponit.

f ¶ Subdiaconat⁹. Eis ei q̄ ī maiori ordine sunt cō stituti nō ꝑferunt̕. ff. de albo scri. l. j. ꝛ. xvi. dist. isidorus. et merito est illis deferendū. ceteris eiñ concurrentib⁹ ratio p̄uilegij habēda est. ff. ꝙ cū eo q̄ in alie. po. l. iij. et est hic arg. ꝑ exēptis epīs: vt in synodo sedeant in meliori loco: q: lex dicit ꝙ primo scribenda sunt nōia coꝝ q̄ dignitates iudicio principis sunt consecuti. ff. de albo scri. l. vlt. et si isti eligant̕ ad prelationem ad on⁹ intelligunt̕ eligi priuilegio suo non obstāte recipiendo honorem et onus recepisse intelliguntur. j. de ꝑben. significatū. C. de testi. nullum. §. de renun. ad supplicationē. C. de postu. quisqs. Sed nunquid potest ep̄us talē subdiaconum deponere ꝓpter crimen: argu. est hic ꝙ sic ex eo ꝙ dicit ab obedientia etiam minime absoluuntur. sed non credo. tñ causaꝫ instructā hꝫ remittere ad papā. ar. iij. q. vj. ꝯstuis. C. vbi sena. vł clari. l. iij. ꝯ. ij. ꝛ. j. de sta. reg. ea q̄. op. ar.

h ¶ Caperetur. a venetis.

i ¶ Juris nāqꝫ. Prima ratio.

k ¶ Preiudiciū. Nulli enim auferēda est possessio ante cause cognitionē. vt. xij. q. v. c. j. in fi. argu. xvj. q. vj. placuit. j. q. iij. volum⁹. ꝛ. j. vt lit. pen. ꝑ totū. C. vñ vi. et si qs in tantā. C. si ꝑ vim vel alio mo. l. iij.

¶ Glo. seq. notat duo.

l ¶ Citati. vñ snīa nō tenet cū citatio nō ꝑuenit ad.

cū:nec fuit publice ꝓposita.ff.q̄ senten.sine ap.resci. l.j.§.item ex eo edicto. Et no. ꝙ ille q̄ est in possessione obedientie cōueniēdus est ⁊ nō subdit᷒ q̄ pstat obediētiā ⁊ agit ꝓ ecclijs ⁊ defendit eas sibi subiectas.j.de reli.domi.ꝯstitut᷒.⁊.c.cū venerabil. Item not. ꝙ oēs qs negociū tangit vocādi sūt: ⁊ vt hic pȝ.qꝺ si fiat nō pͥudicat absētī:nisi forte sciuerit causam suā agi ⁊ taceat .j.de re iudi. th̄s⁊ uis.vbi de hoc.

ob edictie ꝯtro uersia si fit:ꝺs conueniretur.

⁋ Con cor.l.fi.C.de auc.tu.⁊.l.ado ptio.ff.ꝺ ado.

a ¶ Se absentent. Si.iij.q.ix.c.ij.⁊ ꝑ totū.⁊.ꝫ ꝺ rescrip.ex parte.j.⁊.ꝫ.de ꝯsti.eccha. nec tenet rescriptū qꝺ precipit aliquid fieri absente alt'a pte ⁊ ñ ꝑ ꝯtumaciā.C.vñ vi. meminerint.⁊.C.si per vim vel alio modo pos.l.vi.

b ¶ Cum ⁊ ipsi Prima ratio.

¶ Glosa sequēs obijcit.

c ¶ Inobediens. Uidetur ꝙ hoc licite potuisset petere.arg.ꝫ de elec.qꝛ diligētia.⁊.ff.ꝺbo.lib. etiā.§.si deportatus.

d ¶ Et in eoꝝ absentia cōtra. al'scirca.secunda ratio.

diuisio Quod sup. ¶ Primo ponit decisuȝ exordiū. Sedo dictū cum inclusa limitatiōe.dctm est ibi:abbates. limitatio ibi: dūmodo.

¶ Glosa se.obijcit et soluit.

e ¶ Diocesana. Sȝ quare vocāt abbates ad

absentēt[a]:⁊ īfra. ¶ Sup obediētia vo quā vt tibi ipendi facerem᷒ ab archiepo ⁊ epis regni cypri sil'r postulasti: fere idē durum᷒ rñdēdū. Cū et ipsi[b] ante tuā ꝓmotionē fuerint exempti:qñ videlicȝ ꝯstāti.ecclesia erat iobediēs[c] et rebellis. Et in eoꝝ absentia[d] cōtra statū eoꝝ non debuerim᷒ aliq̄d imutare. ¶ Iusticiam tamē nō negabim᷒ tibi cū eā duxeris postulādā. Idem.

¶ Abbates et sacerdotes qui sunt diocesani epi ad ei᷒ synodū venire et sibi obedire ꝯpelli possunt per censurā ecclesiasticam. Capitulum.ix.

Quod super his:⁊ infra. ¶ Abbates ⁊ sacerdotes diocesana[e] tibi lege subditos:qui ad tuā synoduȝ venire cōtēnūt(dūmō in ipsa synodo nō ducas aliquid statuendum qꝺ canonicis obuiet institutis) ꝑ cē.ec.ad synodū illam venire ꝯpellas ⁊ debitam tibi obedientiā[f] ⁊ reuerētiā exhibere. Idē scti stephani ⁊ sancti pauli abbatibus boū.

¶ Canonici regulares inobediētes priori suo ꝑ ipm excōicari pñt:⁊ si fuerint incorrigibiles de fratrū ꝯsortio expelli debent. Capitulum.x.

Cum in ecclijs sctī victoris ⁊ sctī. J. de monte: et infra. Nos igitur ad reformationem earūdē eccl'arū diligenti sollicitudine intēdēres vniuersis canonicis dedim᷒ i mandatis vt priori suo in his q̄ ad deum ꝑtinēt obedirent. ¶ Cūqȝ oēs(quattuor duntaxat exceptis) se obedire velle concorditer rñdissent p̄dicti q̄ttuor se contra priorē in supbiā erigentes/lȝ de obediētia suo priori p̄stāda p̄stitissent iuramētum[g] corpaliter:tñ exhibiti iuramenti imemores/suo priori ꝑ oīa restiterunt:⁊ cū ꝑ cōtumaciā sua nequissent ad debitā obediētiā reuocari dictus prior in eos excōicationis[h] sñiam ꝓmulgauit. ¶ Cū igitur p̄fati canonici ad apl'ī. se.accessissēt:ꝑ scripturas autēticas[i]/ex multoꝝ testimonio prelatorum effecti de ipsorum ꝯtumacia certiores:recepto ꝭm formaȝ eccl'e ab eisdē corporaliter iuramēto[k] ipsis fecimus absolutionis bñficiū impendi p̄cipiētes eis sub debito iuramenti vt ad suū claustrum de q̄ exierāt redeuntes priori suo ꝭm deum deuote ac hūiliter obedirēt. Ideoqȝ mādamus q̄tenus p̄fatos canōicos:vt ad prioris sui obedientiā reuertantur ꝑ cē.ec.cōpellatis.⁊ ne de sua possint cōtumacia vl' malicia gloriari:cogatis eos(si videritis expedire)vt iuramentū qꝺ de parendo mādatis prioris ꝓ absolutionis beneficio ipetrādo/supbe negauerāt: hūiliter p̄stare procurent.alio qñ eos de fra

synodū cōtra illud qꝺ legit.xviij.di.epōs.⁊.xviij.q.vi.§.fi. Rñdeo abbates hñtes pplm tenentur venire ad synodū de quib᷒ loquit.xviij.q.ij.abbates.sed nō hñtes ppl'ȝ non tenent venire nisi cā rationabilis subsit vt dr in illa palea.xviij.di.epōs.vñ cistercienses etiā si non essent exempti:cū nō habeant pplm nō tenent venire.exempti eñ qui pplm nō habent non tenent venire.xviij.q.ij.ꝯ sit necessariū.in fi.de hoc dictū est.ꝫ.de offi.ordi.cum dilectus.

f ¶ Obedientiā. Quia iudex siue prelatus iurisdictionem suam defendere potest penali iudicio.ff.si quis ius dicen.non obtem.l.j.

Cum in ecclijs. ¶ Primo narrat factum.secundo dat iudices ibi.ideoqȝ. Prima pars facit tria.nā primo ponitur pape mandatū. Secundo rebellio.iiij.canonicorum et ipsorum excōmunicatio ibi.cūqȝ. tertio ipsorum absolutio et preceptuȝ eis factū ibi.cuȝ igitur.

¶ Glosa sequēs notat ⁊ signat cōtrarium.

g ¶ Iuramentum. Nota ꝙ regular' suspect᷒ de inobedientia cogi potest iurare obedientiam ar.ff.de iudi.in omnibus. Arg. contra.ꝫ.e.legebatur.

h ¶ Excōicationis. Et ita ꝑ propter inobedientiā potest excōicare subditū suum. sic et electus in abbatem.j.de simo.sicut.

¶ Glosa.seq.ponit duo argumēta ⁊ primum reprobat.

i ¶ Autenticas. Uidetur ꝙ ꝑ scripturas ꝓbetur crimē alicuius:et ita per chartam potest ꝓbari periuriū alicuius.arg.v.q.vlt. epyphanium.quod non est verum. Iteȝ est argumē. hic ꝙ litteris prelatorū creditur in preiudiciū aliorum:cū viue voci nō credat.j.de ꝓba.quoniā ꝫ falsam. Item habes hic ꝙ littere prelatorum scripture dicuntur autentice.sic.j.de fide instru.c.ij.⁊.c.cum dilecti ⁊.j.de proba.post cessionem.

k ¶ Iuramento. Nota ꝙ a periuro ⁊ suspecto recipietur de nouo cautio iuratoria ⁊ qꝺ est ꝫ illud.xxij.q v.paruuli.⁊ contra illud.j.de presump.litteras.et.j.de coha.cle.⁊ mu.clericos.sed illud fit in maiorē confusionē ipsoꝝ ⁊ mai᷒ opprobriū:⁊ da aliam cautionē

⁋ Con cor.ter.in.l.j.⁊ ibi bar. C. si aduer.vē.

trũ cõsortio penit᷒ excludat.[a]

Hono. iij. G. pbr̃o cardina. et caplo scti laurẽtij i damasco.

❡ Pbr̃i ꝛ clerici capellaꝝ subditaꝝ titulo cardinalatus dñt cardiali obediẽtiã ꝛ reliq̃ de q̃bus hic. Et vacante titulo succedit capl̃m illi᷒ eccl̃ie: nisi p bono pacis aliq̃d sit exceptũ.

His q̃ p eccl̃ia Ca. xi. scti laurẽtij in damasco ex pte vna: ꝛ capellis sibi subiectis ex altera sup scrutinio[b] aliisq; articulis fuere pposita diligẽter auditis: sentẽtiando decreuimus: vt earũdẽ capellarũ pbr̃i et clerici cardinali q̃ nunc est in ipsa eccl̃ia: ꝛ q̃ fuerint p tpa: manualem obediẽtiam[b] et reuerentiam ꝛ honorificentiã omnez exhibeãt: ꝛ ad eccl̃iam ipaz pro scrutinio[c] baptismo ꝛ caplo celebrãdis cõueniant tpib᷒ cõsuetis: correctionẽ ipius cardi. recipiẽtes humilit: ꝛ excõicatiõis int̃dicti vel suspẽsionis sñias q̃s tulerit in eos ꝛ eccl̃ias eorundẽ inuiolabilit̃ obŝuãtes. ❡ Qñ aũt eccl̃ia ipa cardinali vacabit: capellani ꝛ clerici mẽorati eidẽ eccl̃ie reuerenter exhibeant om̃ia supradicta. excepto q̃ de correctione ꝛ excõicatõe ꝛ suspẽsione ipoꝝ: p bono pacis[d] nr̃e prudẽtie reseruamus.

Idem abbati scti michaelis abradeñ. dio. ❡ Lz abbatissa subditos excõicare non possit ipi tñ sibi obedire tenent. c. xij

Dilecta filia in xp̃o abbatissa d̃ liburgeñ. trãsmissa nobis petitione mõstrauit q̃ cum ipsa plerunq; canonicas suas et clericos sue iurisditioni[e] subiectos propter inobedientias ꝛ culpas eorũ officio / beneficioq; suspendat. ijdem cõfisi ex eo q̃ eadem abbatissa excõicare eos non potest suspẽsionẽ hmõi nõ obseruãt ppter q̃d ipsorũ excessus remanent incorrecti. ❡ Quo circa mãdam᷒ q̃tenus dictas canonicas[f] et clericos: vt abbatisse prefate obedientiã ꝛ reuerẽtiã debitã ipendẽtes: ei᷒ salubria[g] monita et mandata

---

prestare non pñt: cũ nil hñt. vt. xij. q. j. non dicatis.

a ❡ Excludatis. Ecce pena inobedientiũ: ꝛ nihilominus excõicandi sunt: ꝛ ab oĩb᷒ euitandi vsq; ad satisfactionẽ. j. de regu. ꝛ transe. c. vlt. in fi.

diuisio — His q̃. ❡ Duo sunt dicta. scd̃m ibi: quando.

b ❡ Obedientiam. hic em̃ pz qualiter subditi obedientiã facere debeãt suo prelato sine scriptura. s̃. e. legebat: ꝛ sine iuramento. j. de iureiur. i. null᷒. sic. s̃. de resti. spo. oliz ꝛ q̃nq; per iuramẽtũ. vt. c. nullus. nisi eẽnt suspecti. vt. s̃. titu. proxi.

c ❡ Pro scrutinio. Sic. j. de capel. mõa. c. dilectus. vbi de hoc in glo. q̃ incipit. Sic. s̃.

❡ Glo. seq. arg. vacãte sede. ꝛc̃. signat cõtrariũ ꝛ soluit.

d ❡ Pro bono pacis. ergo videtur q̃ iure cõi vacãte eccl̃ia p̃lato trãsferatur ptãs ad capitulũ: sed pro bono pacis papa hoc sibi reseruat: cũ om̃ia alia libere caplo reŝuauerit. Et ita vacãte eccl̃ia capitulũ põt indicare absoluere ꝛ excõicare. j. de heret. ad abolẽdã. §. rñ. ꝛ. j. c. cũ olim. ar. lxv. di. c. vlt. ꝛ. vij. q. j. pontifices. ꝛ. xxiij. di. in noie dñi. Ea tñ q̃ ministeriũ ɔsecrationis desiderãt: facere non pñt: imo vocabũt vicinos ep̃os cũ cautele studio: vt in dicto capi. pontifices. Prebẽdas tñ vel dignitates vel curã aiaꝝ q̃ ptinẽt tm̃ ad p̃latũ: capl̃m vacãte eccl̃ia ɔferre non potest qz nusq; inuenit̃ q̃ vacante sede ptãs ɔferendi bñficia trãsferatur ad capl̃m ne sede vac. illa. Arg. ɔ̃ illud quod dictũ est q̃ capitulum possit absoluere. xj. q. iij. si ds ep̃s damnatur. Illud verũ est q̃ si excõicatus a predecessore non sit absolutus q̃ successor illum absoluere potest cũ ei succedat in onere ac in honore. s̃. de offi. ordi. pastoralis. Sz non negat quin capl̃m possit illum absoluere necessitate exigẽte: ꝛ ita ppter periculũ animarũ hoc pmittit̃. Et satis põt ɔcedi. ar. huius ca. q̃ capitulum vacãte eccl̃ia: cũ cã rõnabilis subest: põt excommunicare subditos si fuerint contumaces ꝛ inobedientes.

Capl̃z q̃dã põt sede vacante.

Beneficia conferri nequẽt p capl̃z sede vacante.

Dilecta filia. ❡ Prima ps ponit querelaz. Scd̃a ibi: quocirca. dat iudices. Ab. si.

❡ Glo. sc. alle. vnã cõcor. in ɔ̃riũ alle. iij. iura ꝛ soluit.

e ❡ Iurisditiõi. Sic ergo mulier hz iurisditionẽ. j. de arbi. dilecti. Sz ɔ̃ vr̃ q̃ mulier iudicar̃ nõ põt. xxxiij. q. v. mulierẽ. nec cuiulib᷒ fungit̃ officijs. C. d̃ pcu. aliena. ff. de reg. iu. l. ij. Dicas q̃ abbatissa hz iurisditionẽ talẽ q̃lẽ: nõ ita plenã sicut vir hz. Dicas ḡ q̃ põt suspendere ab officio ꝛ bñficio monachas suas et clericos sue iurisditioni subiectos: scd̃m q̃ hic satis innuit̃ si inobedientes fuerint. hz ei administrationẽ tpaliũ ꝛ spũaliũ. ar. j. de ɔfir. cũ dilecta. j. de his q̃ fi. a p̃la. sine ɔsen. ca. c. ij. Itẽ rõne sue administrationis post suã ɔfirmationẽ põt cõferre eccl̃ias et bñficia ꝛ istituere clericos in ecclesijs sui monasterij sicut faciunt ɔfirmati. s̃. d̃ elec. nosti. ꝛ sicut abbates. j. d̃ his q̃ fiũt a p̃la. sine ɔsen. ca. ea noscit̃. Sicut ei abbas d̃ ɔsensu capl̃i repñsentat vt dicit illa decr. ea noscit̃: eodez modo abbatissa. Excõicare autẽ nõ põt vel absoluere. j. de sen. ex cõi. de mõialib᷒. Et põt dici q̃ nec ab officio põt suspendere nec int̃dicere: qz ꝛ hoc ptinet ad claues. j. de exces. p̃la. tãta. ꝛ ĩn dicit hic papa q̃ possit: qz nõ scũt feminco sed virili tradite sunt claues regni celorũ. lz eni beatissima v̄go maria excellẽtior sit ap̃lis vniuersis: nõ tñ illi sed illis tradidit claues regni celoꝝ. j. de pe. ꝛ re. noua. nec põt velare moniales. xx. q. ij. statuimus. Preterea mulier nõ dz hr̃e talẽ ptãtẽ qz non est facta ad imaginẽ dei: sz vir q̃ ẽ imago ꝛ gl̃ia dei: ꝛ mulier dz subesse viro ꝛ quasi famula viri: cuz vir caput sit mulieris et non econuerso. xxxiij. q. v. hec imago ꝛ. c. cũ caput. ‡ Et io qz excõicare non põt p̃cipit papa q̃ clerici ꝛ moniales q̃tẽnũt suspẽsionẽ ipius ɔpellãtur per cen. ec. ad seruãdã eius suspẽsionẽ ꝛ salubria mandata eius.

Abbatissa an possit hr̃e iurisditionem.

Abbatissa põt bñficia cõferre

Mulier nõ ẽ facta ad dei imaginem.

‡ Concor. l. fz ꝛ vir. in pu. ff. d̃ dona. i. ter vi. ꝛ vx. ꝛ. l. sicut. ꝛ l. liberto. ff. d̃ ope. liber.

f ❡ Canonicas. Nõ dicit monachas: loq̃tur fz ɔsuetudinẽ theutonicoꝝ: vbi sunt canõice sclares q̃ nullã faciũt pfessionẽ nec renũciãt ppriis. imo q̃nq; ɔ̃hũt mr̃imoniũ. de talib᷒ põt intelligi. c. xij. q. ij. c. vlt. in fi.

g ❡ Salubria. Si certũ est q̃ sint salubria: vel etiã si sit dubiũ. xj. q. iij. quid ergo. ꝛ. xxiij. q. j. quid culpatur. in fine si certum est q̃ essent mala non est obediẽdum. xj. q. iij. c. non semper. c. si dominꝰ. ꝛ. c. iulianus

Dilecti filii. ¶ In prima pte ponit̃ q̃rela. In secunda prouisio ibi: cum igitur. Ab.

¶ Glo. se. reci. p obiec. de decre. cum inter. R.

a ¶ Appellarũt. Qr eoꝝ interat. p tale eñ iuramẽtum preiudicab at̃ ecclie ſaltẽ de facto. quare admiſſa fuit appellatio. ij. q. vj. nõ ſolẽt. z. ℨ. de elec. cũ inter. R. z ſic epõ p iuramentũ ſuũ nõ pot at ecclãz obligare cũ nõ tenuerit q̃ ad illa q̃ preter formã canonicã cõtinebãt i co. ſi. ℨ. de re. do. cũ dilectus. nã delictũ pſone rẽ. xvi. q. vj. ſi epm. nec cõditionẽ ecclie in hoc potuit facẽ deteriorem. ℨ. de don. f̃nitatẽ. ſi. ℨ. d iſti. cũ veniſſent. vbi dr̃ q iuramẽtũ a p̃lato i puidiciũ ſue dignitatꝫ p̃ſtitũ ñ puidicat ecclie: z iurato p̃lato / ℨ dicẽte ecclia poſſet p defẽſiõe eccleſie ℨdicẽ z repetẽ qd p̃ſtitũ eſſet / occaſione tal' iuramẽti. xij. q. ij. nõ liceat pape. z ℨ. d iuriu. ſic. ij.

‡ Concor. tex tus i. l. z diuo pio. ff. de re iu di.

nent: vt dr̃ h in fi. z iuramẽta ℨ ſtatuta canonũ p̃ſtita nõ tenẽt. ℨ. de fo. cpe. ſi diligẽti. in fi. z qr iuramẽtũ illud p̃ſtitũ fuit in dãnũ ecclie: vñ non tenuit. ℨ. de iuretur. ſicut. Itẽ hẽs hic q iuramẽtũ tenet p pte: z p pte nõ tꝫ. ſic. xxij. q. ij. int̃ cet'a. Itẽ ar. q vtile non viciatur p inutile.

obſeruent: eccl'. cen. cõpellaoꝝ Grego. ix. p̃triarche. grand.

¶ Si metropolitan⁹ a ſuffraganeo iuramentũ exigit vltra formã ſtatutã a canone: in eo qd eſt vltra ſuffraganeus non tenetur. Capitulum. xiij.

Dilecti filij archi. z capitulũ caſtellañ. ſuam ad nos querimoniã detulerunt: q cum a caſtellañ. epõ exigeres iuramentũ preter formaꝫ canonicã: quam ceteri ſuffraganei metropolitanis ſuis cõſueuere preſtare: ijdem conſpiciẽtes ex hoc ecclie ſue preiudiciũ gñari: ad ſe. apo. appellarunt[a] z infra. ¶ Cũ igit nõ deceat alij te feciſſe qd ab alio fieri tibi nolles[b] mandam⁹ quatenus contentus forma canonica[c]: quam nos a cœptis noſtris nobis immediate ſubiectis recipimus: nil amplius a caſtellañ. epo obtentu alicuius conſuetudinis[d] exigat pretextu p̃ſtiti iuramẽti[e]: ſciens nos eundem epm: ab hmõi iuramento quo ad alios articulos abſoluiſſe vel denũciaſſe poti⁹ non teneri. Idẽ puoſi fratrũ predicat. z archidi. rhegiñ.

¶ Vacante epatu capitulum confirmat z infirmat electiones. Capitulum. xiiij.

Cum olim cã: et infra. Quocirca mandamus quaten⁹ licet cõuentus monaſterij ſci ſaluatoris meſſañ. ſint ipſo iure ac vice eligendi poteſtate priuati[f]: de gratia tamen eligendi / ſeu poſtulandi detis ipſis auctoritate noſtra liberam facultatem. ¶ Mandamus eiſdem vt cuꝫ eccleſia meſſañ. vacet ad preſens electionem ſuam confirmandam: prout de iure fuerit: vel etiam infirmandam preſentet capitulo[g] meſſañ.

¶ Cum olim. diuiſio ¶ Prio puidet circa electionẽ faciendã ſcdo circa confirmationẽ ibi: mãdantes. Ab.

f ¶ Priuati. Qr elegerũt indignũ. ℨ. d elec. cũ in cũctis. z. c. cũ vin. z. c. ꝯgregato. ‡ et ſic de grã tm̃ reſtituit̃ eis electio. vl' qr nõ elegerũt īfra tpꝰ. ℨ. d elec. ne pro defectu.

‡ Concor. l. cũ qdã. ij. et ibi Bar. ff. d leg. ij.

¶ Glo. ſeq. alle. duas ꝯꝯr. in cõtrariuꝫ alle. iiij. iura z ſoluit rñdẽdo ad ꝯria et remittit. Finis reci. p q̃ſtionem quã ſoluit et remittit. Jo. an.

g ¶ Capitulo Sic pꝫ hic manifeſte q vacante ecclia ptãs ſiue iuriſditio epi, deuolui̇t ad capl'ꝫ

‡ Concor. l. iuſticia. ff d iuſti. z iu. z i ſti. e. ℨ. iuriſ precepta z ibi glo. not. in ℨ. alterũ non ledere.

b ¶ Nolles. Sic diſtin. j. in pnci. ‡ Vñ verſus. Qd tibi vis fieri mihi fac: qd non mihi noli. Sic potes i terris viuere iure poli.

c ¶ Canonica. Quaꝫ habes ℨ. de iureiur. ego. N. q̃ forma papa contẽtus eſt: vt ibi dicit: ergo multo fortius z alij debẽt eſſe illa ꝯtẽti. ſi. xxij. q. v. de forma. in qua forma dꝫ ſpecialiter inſeri iuramẽtũ de fidelitate z obedientia. ℨ. de priuil. antiqua.

¶ Glo. ſe. reci. p obiec. quare conſuetudo non iuuat z ſoluit. ſecũdo arguit.

d ¶ Conſuetudinis. Sic pꝫ q ꝯſuetudo nõ hꝫ locũ in hoc caſu: cũ talis ꝯſuetudo ſit ℨ gñalẽ ecclie cõſuetudinẽ. c. di. ℨ morẽ. ſuare eñ dꝫ morẽ alioꝝ etiã metropolitanoꝝ vt ibi dicit. z qr p vſurpationeꝫ hoc faciebat: nõ pdeſt ꝯſuetudo. x. q. iij. qr cognouimus. et xciũ. diſt. illud. z. xxiij. q. j. ſciſma. z. j. q. j. nullus epꝰ. Itẽ ẽ ar. ex eo q dicit: nil ampli⁹ exigas: q ſua auctoritate poteſt denegare qd ℨ gñalẽ conſuetudinẽ aliorũ metropolitanoꝝ p̃ſtitit. x. q. iij. qr cognouim⁹. ſꝫ illud diu p̃ſtiterit. C. de agri. z cẽ. libꝰ. li. xj. z. ℨ. de cenſi. puenit. ar. tpꝰ eñ nõ inducit obligationẽ ſicut nec tollit. ff. de act. z obli. obligationẽ. ℨ. placet.

‡ Concor. l. ñ dubiũ. C. de legi. z l. non videt. ℨ. q iuſſu. ff. de re. gu. iur.

¶ Glo. ſeq. notat tria.

e ¶ Iuramenti. Not. q iuramẽtũ nõ extẽdit̃ ad ea q̃ de iure p̃ſtãda nõ ſunt: ſꝫ ſup his iurat̃. ‡ Iuramẽtũ eñ nõ fuit inuẽtũ vt eſſꝫ iniqtatꝫ vinculũ. ℨ. de iureiu. q̃to. z. xxij. q. iiij. int̃ cet'a. imo ipo iure non tꝫ iuramẽtũ quo ad alios articulos q̃ i forma iuramẽti nõ cõti

ſi. ℨ. de hereti. ad abolẽdam. in pñ. ℨ. e. his q̃. Arg. ℨ. multa habes q ptãs epi nõ deuoluit̃ ad capitulũ vacante ecclia. ℨ. ne ſede va. illa. z. xxiij. di. pbri. ſm Jo. vt ibi no. lxxj. di. fratnitatẽ. vbi dr̃ q vacãte eccleſia collatio bñficioꝝ non deuoluit̃ ad capl'm: z q capl'm non põt dare licentiã alicui trãſeũdi ad aliã eccleſiã ſi illic eligat̃: z hic dicit̃ q capl'm pt ꝯfirmare electũ i abbatẽ vacãte eccleſia. Que eſt rõ diuerſitatis hinc inde? Rõ illa poteſt eſſe: capitulũ iõ nõ põt alicui dare licẽtiã tranſeũdi ad aliã eccleſiã: qr ibi eſt qdã alienatio pſone: ſꝫ capitulũ ſine ꝯſenſu p̃lati alienare nõ põt ſede va. xij. q. ij. ſi q̃ de reb⁹. ſꝫ maior eſt alienatio pſone q̃ rer. xij. q. j. precipim⁹. z iõ non poteſt dare licentiã trãſeũdi: ſꝫ p ꝯfirmationeꝫ de q̃ fit hic mentio nulla fit alienatio: nec preiudicat̃ epõ futuro: z ſic loquit̃ ca. predicta q̃ ſignantur p ꝯrus. Ad illã decr. illa. dicas q capl'ꝫ nõ pt ꝯferre beneficia q̃ ptinẽt ad epm vacãte ecclia: qr oẽs fruct⁹ et iura epat⁹ debẽt fideliter cuſtodiri z reſeruari ſucceſſori. xij. q. ij. hic hu ius placiti. z. c. non liceat. z. ℨ. de offi. ordi. cũ vos. Sꝫ collatio beneficioꝝ inter bona ſpũalia z fruct⁹ cõputantur: z magnũ fieret preiudiciũ epo ſucceſſori p talẽ collationem. z iõ non poteſt ꝯferre nec diſtrahere tales fructus ſicut nec alios. et de hoc dictum eſt. ℨ. eo. ti. his que. Et qd ibi minus dicitur ſupple hic z corã capitulo poterit obijci electo quicqd poſſꝫ corã epõ z ita capitulũ cognoſcet tanq̃ eps de his que obijcientur contra electum: z caſſabit electioneꝫ ſi caſſanda

Addi=tio.

fuerit: alias non assumet caplm iurisditionē epi. ꝯ hoc dixi. ꝟ. de offi. or. irrefragabili. Alij dicunt ꝙ cōtinet gratiā p illā decre. ꟾ. ne se. va. illa. vbi dr̄ ꝙ nō inueni tur in iure ꝙ collatio beneficij spectet ad caplm.

diuisio

S Tatuim ¶ Tria sunt dicta. Secundū ibi: ꝛ sic Tertiū ibi ꝛ qui. Abbas.

¶ Glo. se. signat ꝯuum ꝛ soluit.

a ¶ Locū. Qr scđm dignitatez cuiuscūqꝫ qlibet honorādus ē in sede. ꝟ. de cōsue. cum olim: et qui ꝑ prior est in eodē ordine vel dignitate ordinatꝰ in loco. ꝛ in subscriptionibus pmitti debet. xvij. di. ca. vl. ꝛ. ff. de albo. scri. l. j. ꝛ. lxxiij. dis. epoꝝ. sic ꝟ. e. c. j. ꝛ. lxxv. di. ca. vlti. minores eīm maioribus obsequium pstare debēt. xciij. di. a subdiacono. C. de offi. rec. l. j. Ar. ꝯ. xxiij. q. iiij. sicut p excellentiā. ibi dr̄: non gradus excellētior vel elegātior sed vite ꝛc̄. ꝛ. xl. dist. non loca. vel ordines: sed ibi loquitur quo ad virtutes siue de merito vite. xl. dist. c. vlti.

ꝑ Con=cor. lex fi. C. de tiro. ꝛ insti. ꝯ bo. possess. ꝟ. aliā vero in glo. j.

I. dē archipbr̄o. scte. M. maioris de vrbe. ¶ Qui maior est ordine lz in ecclia posteriꝰ receptus: in loco ꝛ portione preferē. h. d. ꝯm verā lec. Ca. xv.

S Tatuimus vt pbr̄i primū locūᵃ: diaconi secūdū subdiaconi tertiū. ꝑ ¶ Et sic de reliqs obtineant ordinatum etiā si posteriꝰ admittanē ¶ Et q maior est ordine: etiā si postea sit receptus: ꝛ in portiōe pcipiēda potiorēᵇ esse vo

¶ Glo. seq. dicit ad partē ꝙ habēda sit ratio psonarū ꝛc̄. alle. ix. canones. vnā decre. et. iij. ll. in contrarium alle. duos canones. quinqꝫ decre. ꝛ vnā. l. ꝛ soluit.

Persona꞉ rō an sit hñda i bñficio rū pceptione

b ¶ Potiorē. Sic vr̄ ꝙ in pceptione bñficioꝝ habēda sit ratio psonatuum siue dignitatū vt plus percipiāt q in paucioribꝰ sunt ordinibꝰ cōstituti ꝛ meliora stipēdia ꝯferanē ꝯm dignitatē cuiuscūqꝫ. vt. xij. q. ij. nobis. c. vulterane. ꝛ. c. ꝯcesso ꝛ. di. j. ius militare. ꝛ. j. q. ij. c. vl. ꝛ. lxxiiij. di. cōsuluit. ꝛ. lxj. di. miramur. in fi. ꝛ is gradꝰ ceteros antecedat quē labor plirior ꝛ stipēdia meliora fecerit anteire. C. de of. mag. offi. l. nemo Et ratio stipēdioꝝ habēda est. ff. de re mili. nisi oēs. in pn̄. ꝛ in aut. de defen. ci. i pn̄. col. iij. vbi nobilitatis ratio habeē. de pe. di. iiij. in domo. ꝛ. ꟾ. de pbē. de multa. ꝟ. vi. ꝛ. xlj. di. non cogant. Sed ꝯtra videē ꝙ oēs q in vna ecclia famulanē: equalit pcipe debēt. ꝟ. de consti. cum oēs. ꝛ. c. cū. m. nec vni dādū est vn̄ alij scrupuloso corde moueātur. xj. q. vij. c. j. ꝛ dicit apl's. Nō eīm volumꝰ vt alijs sit remissio: nobis aūt est tribulatio. xxv. q. j. ꝟ. is ita. ad fi. ff. p socio verum. ꝟ. si cum tres. vbi dr̄ ꝙ ex eadē societate non dꝫ vnꝰ plus pcipe ꝙ alter: nec nobilis pponitur ignobili. arg. ꟾ. de ap. constitutis: nec refert vndecunqꝫ sint. ꟾ. de insti. ad decorē: ꝛ dum qs laudabiliter officium suū exequiē: ex abundāti requiritur sue notio nationis. ꟾ. de iudi. cū deputati. Quid est ergo dicēdū? Dico ꝙ ab initio considerāda est nobilitas sine sciētia: vt etiā maioribꝰ ꝛ pluribus bñficijs honorenē ab illis qui eos pmouēt. ꟾ. de prebē. de multa. ꝛ circa eos q simul sunt in ecclia honestum esset vt q maiores sunt plus pcipiāt ꝛ digniores: scđm ꝙ dicunt iura priora. Sꝫ circa hoc plus considerattur vniuscuiusqꝫ ecclesie consuetudo. ꝟ. de constitu. cum oēs. ꝛ. c. cum. m. sed si nulla sit consuetudo puta: qr ecclesia fundatur de nouo: tunc videē ꝙ secundum locū ꝛ meritū cuiuscūqꝫ sunt dāda stipēdia. Sed videtur ꝙ recurrēdum sit tunc ad cōsuetudinē vicinarum ecclesiarum siue puincie. ꟾ. de cen. sup eo.

Iure cōi non plus credo dādum maioribꝰ ꝙ minoribus: nisi ꝯsuetudo ꝯtrariū inducat. ꝛ scđm hoc pōt exponi potiorē. i. priorē vt primo pcipiant qui in maiori ordine sunt constituti: ꝛ hoc seruari potest in ecclesijs vbi nō sunt distincte prebende: vbi vero distincte sunt: quilibet pcipit per se suos redditus: et hic nō credo prebēdas esse distinctas sed fructibus collectis qtidie forte percipiūt qlibet portionem suam.

lumᶜ: ac minores facē s͛uitia cōsuetaᵈ. I. dē archie. colocē. ¶ Si ecclesia sita in aliquo archidiacona. erigitur in cathedralem a iurisdi. archidiaconatus eximitur. Caplm. xvj.

C Um inferior potiorem soluere nequeat vel ligareᵉ ꝑ sed potior inferiorē liget regulariter ꝛ absoluat: et satis absonum videatur vt filius potestatē habeat in parētemᶠ miramur ꝙ cū tu mona=

¶ Glo. se. distinguit duplex seruitium diuinoꝝ ꝛ extra. Item reuerētiam ꝛ obedientiam.

c ¶ Seruitia ꝯsueta. Nota ꝙ minores s͛uitia facere debent maioribꝰ. ꝑ hoc intelligo circa seruitia exhibēda i obsequijs diuinoꝝ: vt ꝯm ꝙ qlibet minor est in ordine: maiora faciat seruitia ꝯm suū ordinē debita: put dicē. xciij. di. subdiaconꝰ. ꝛ. c. seq. in quibus ostēditur qd ptineat ad officium cuiuslibet. Alia vero seruitia extra diuinoꝝ celebrationē facere non tenenē: si q non ptinēt ad obseqa ecclie: reuerētiā tm̄ minores maioribus exhibere tenenē: vt minor assurgat maiori ꝛ cedat ei primū locum in sedēdo et in eundo. xciij. dis. a subdiacono. nisi minori in ordine maior administratio sit cōcessa. vnde archipresbyter archidiacono debet reuerētiā rōne administrationis ꝛ officij sibi commissi. xxv. di. plectis. ꝛ. ꝟ. ꝯ of. archi. ad hec in mādato siue iudicio nemo teneē alteri: nisi ei q hꝫ administrationē vl' iurisditionē sup eum cui obedire tenetur in his q spectāt ad officiū suum ꝛ eiꝰ honesta ꝛ salubria mādata obseruēt. ꝟ. eo. dilecta. ꝛ. ꝟ. de of. archi. ad hec. ꝟ. de offi. archipsby. c. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. ꟾ. ca. pri.

ꝑ Con=cor. lex ꝯ decurionibꝰ. C ꝯ decu. lib. xij. not. l. j. hoiem ff. manda.

ꝑ Con=cor. textus i. l. potiores. cū ibi no. C. ꝯ of. recto. puin.

C Um inferior. ¶ Primo narrat factum. Secūdo prouidet epo ibi: mandamus. Tertio puidere mandat archidiacono ibi: prouisio. Abbas.

diuisio

¶ Glo. seq. ponit tres regulas ꝛ a qualibet illarū excipit: secundo arg. ꝛ illud determinat.

d ¶ Ligare. xxj. dis. iferior sedes. No. ex hoc loco ꝙ inferior supiorē non pōt ligare vel soluere. Itē q pōt ligare pōt ꝛ absoluere. Et econuerso q pōt absoluere pōt ligare. sic. ff. de re iudi. l. iij. Primum recipit exceptionē. cū maior subijcit se ēt minori. ij. q. ij. nos si icōpetēter. ꝛ. ff. de iuris. om. iu. est receptum. Scđm recipit exceptionē. ꝟ. de offi. delega. qrenti. vbi aliqs pōt ligare: sed post annū non pōt absoluere. Tertiū similiter hꝫ exceptionē. de conse. dist. iiij. sanctum est. vbi penitens quis potest absoluere tpe piculi: qui tm̄ non potest ligare. Itē est hic arg. ꝙ si papa mādat alicui vt excōicet aliquē ꝙ potest absoluere illū: qr excōicatio et absolutio pari ꝯditione censentur: vt cui vnum cōmittiē ꝛ reliquum. de pe. di. j. verbum. Sed hoc nō credo si hoc sibi tm̄ quasi executori ꝯmittaē: cum ad certum articulum datꝰ sit executor. ar. ꝟ. de offi. delega. super questionum. ꝟ. j. ꝛ. c. fi. ꝟ. fina.

Excō=careva lens ex mādato' pape an possit absol=uere.

e ¶ Paretē. Immo econuerso filiꝰ dꝫ esse in patria ptāte. ꟾ. de ꝯuer. inf. c. vlti. ꝛ insti. de patria po. ꝟ. ius aūt. Ar. ꝯ. ꝟ. ꝯ renū. ad supplicationē: vbi minor pest

maiori ꝛ iurisditionē habet in ipsum: immo pater debet regere ꝓlem iuã.xxiij.q.iiij.duo ista noĩa.ꝛ.C.de emenda.ꝓpin.l.vna.ĩ.de sen.excom.cum voluntate.§.vi.ꝛ fili⁹ etiam dum est in potestate patris agere pro reb⁹ suis nō potest.C.de anna.excep.l.i.§.i.in fi.

Glo.se.in pñ.et in fine fortificat textũ.in medio signat 𝔷riũ.

a Cathedralem. De licẽtia dñi pape.xvi.q.i.pcipim⁹.ꝛ.xxij di.c.i.et.ĩ.de excess.p̄lato.sicut vnire.et.ĩ.ne se.va.c.i.al's aucto ritate ꝓpia nō potuisset: quia hmōi mutatões translationes ꝛ cōsilia debẽt fieri ꝺ auctoritate pape.vij.qōe.i.mutatiões. Ar.cōtra.𝔖.de offi.or.qm̄ i plerisq̄ §.phibemus.ꝛ hoc factũ fuit ꝓpter lõgam ꝛ latã prouinciã: vl' ꝓpter diuersitatẽ linguarũ.𝔖.ꝺ offi.or.qm̄.ꝛ.c.inter cetera.qꝺ licet ex auctoritate illius canonis.qm̄.ꝛ.𝔖.de transla.inter corporalia.

Glo.seq.reci.per obie.ꝛ sol.ꝛ solutioni signat contrarium cui respondet.

b Exẽptũ. Nã sol⁹ papa eximit ep̄os.xvi.q.i.frater nr̄.Sꝫ ꝑ hãc exceptionẽ q̄ fit ab archidiacono.nō intelligit exẽptus a iurisditiōe ep̄i:et sic videtur ꝙ nisi fuisset exẽptus a iurisditiōe archidi.iurisditionẽ haberet in eũ:sꝫ qꝛ hoc erat inhonestũ vt maioꝝ subesset minori ꝛ ꝯtra iura.xxi.di.inferior.ꝛ.xciij.di.a subdiacono.ꝛ ideo exẽptus fuit omnino a iurisditiōe ipsius

c Preiudicio. Et sic papa nō intẽdit alijs ꝑ suas lr̄as p̄iudiciũ irrogare.sic.𝔖.de cõsue.cum olim.in fi.ꝛ.𝔖.de offi.ordi.lꝫ.cũ ꝯcor.ꝛ.𝔖.de vsu pal.ex tuaꝝ.ff.ne quid in loco publi.l.ij.§.merito.ꝛ.§.si qs a puncipe.ꝛ.𝔖.de offi.delega.sup eo.ꝛ.ix.q.ij.nunc vero.

sterium de cheur. cõstitutum in firmiẽ.archidiaconatu tue diocesis: ecclesiam ereteris cathedralem[a]: archidiaco. firmieñ.in tãtam prorupit temeritatis audaciam: vt in episcopum ibi consecratum/et ecclesiã suam iurisditionẽ exercere presumat: et infra. Mandamus quatenus prefato archidiacono a cuius iurisditiōe dictum ep̄m denunciam⁹ exemptum[b] id districte studeas inhibere. Prouiso vt si ex hoc archidia.firmieñ.iura leduntur in diocesi tua (vbi expedire videris) absq̄ alieni iuris p̄iudicio[c] recompensationẽ illi facias congruẽtem. Idem lemouiceñ. archidia.et priou sancte radegundis pictauiẽ.

Cõpositionem sup iure primatie vn⁹ solus cuius interest poterit impedire. Capi.xvij.

Humilis doctrina[d] magistri: ꝛ infra. Mandamus quaten⁹ p̄latorũ[e] burdegaleñ.ꝓuincie in ea presentium[f]: ꝛ cathedralium capitulorum eiusdẽ necnō et bituriceñ.capl'i[g] sup ꝓuisione quam inter bituriceñ. et burdegalẽ. archiep̄os in cã p̄matie duximus faciendam requiratis assensum. quo habito/ ꝓuidẽtiã nr̄am solẽniter publicetis. Si q̄ vero cõsensum prestare noluerint[h] vos supsedẽtes publicationi predicte: districte p̄cipiatis eisdem vt perso-

diuisio

Humilis doctrina. In ꝯpositiōe sup iure p̄matie faciẽda debẽt oẽs p̄lati ꝓuicie ꝛ capl'a ecclesiarũ cathedraliũ ꝯsentire. Et duo facit: nã mãdat cōpositionẽ publicare si p̄lati ꝯsentiãt. Scđo ibi: si q̄ vo dissentiẽtes mãdat citari ꝛ publicationẽ nō fieri. Ab.

Magistri qualitates. † Concor. lex obseruandũ ff.ꝺ.of.psi.ꝛ.l.illicitas.§.ne potentiores.cũ no.e.ti.

d Humilis doctrina. Bñ dicit hũilis: nã magister ꝺꝫ esse humilis ꝛ benign⁹ auditorib⁹ ꝛ hũiliter docere nō cũ austeritate ꝛ potentia.vt.xlvi.di.hꝫ hic.† austeritatis aũt nimie increpatio nec correptiōem recipit nec salutẽ.xlv.di.cũ beat⁹.ꝛ nimia seuicia p̄cepto ris culpe ꝯparatur.ff.ad.l.aq̄l.p̄ceptoris.modica tñ ꝛ leuis coercio concedit magistro: ita vt excōicationẽ nō incurrat.ĩ.de sen.excõ.cũ volũtate.ꝛ.c.ex tenore.ꝛ xxiij.q.v.circũcelliones.ad fi.nec seuiẽdi audacia ꝺꝫ concedi: nec paterna diligẽtia omitti: vt ibi dr̄.ꝛ.c.circũcelliones.in fi.qꝛ dũ nimium seruat hũilitas regẽdi frangitur auctoritas.lxxvi.dist.qñ necessitas.

Glo.seq.q̄rit obijcit q̄re ex parte burdega.nō sufficit cõsensus capituli: sicut econuerso. cum p̄latus cũ capl'o litiget donec cõponat. So. ꝙ ꝓpter interesse.

e Prelatoꝝ. Sꝫ q̄re requirit ꝯsensus istoꝝ p̄latorũ. Uideẽ ꝙ ꝯsensus capl'i burdega.sufficiat in tali ꝓuisione sicut ex alia pte sufficit ꝯsensus capl'i bituriceñ. qꝛ p̄lat⁹ de cõsen.ca. sui litigare põt.ĩ.de p̄cu. alia q̄ dẽ pot etiã donare.ĩ.de do. pastoralis.i fi.ꝛ.ĩ.de his q̄ fi.a p̄la. sine ꝯsen.ca.cum nos.pot etiã cõpositionẽ facere.ĩ.de transact.cõtingit.ꝛ.ĩ.de deci.ex multiplici. Dicasq̄ iõ req̄rit cõsensus p̄latorũ et capitulorꝫ cathedraliũ ecc'iarũ burdega.ꝓuicie: qꝛ ꝑ illã ꝓuisionẽ reseruabaẽ ius bituriceñ.archiepiscopo in burdega.prouincia vt possit visitare. Uñ hoc respiciebat prelatos ꝛ capitula quia tunc eũ ꝓcurare tenerent: cũ accedit ad eoꝝ ecc'ias.ĩ.de p̄scrip.cũ ex officij.ĩ.de cen.sopite.ꝛ ita eoꝝ interat ꝯsentire vl' cõtradicere: ‡ qꝛ qꝺ oẽs tãgit ab oib⁹ est approbandũ.𝔖.de offi.archidi.ad hoc.in fi.ꝛ.𝔖.ꝺ tẽpo.or.si archiep̄s.ꝛ.lxvi.dis.archiep̄s.ꝛ.liiij.di.c.i.ꝛ in cõcedẽdo haustũ aque oẽs vocãdi sunt q̄ ius habẽt.ff.de aqua plu.ar.in concedẽdo: ꝛ ideo requiruntur vt ꝯsentiãt vel dissentiãt. Ex alia pte sufficit consensus capl'i bituriceñ.qꝛ per illã prouisionẽ consulebaẽ bituricẽ.archiep̄o: nec intererat aliquid prelatorum bituriceñ.prouincie de illa prouisione.

‡ Concor. lex impiales §.preteres ducat⁹ de phi.feu.a.lic.ꝑ fede.col.r.

Glo.se.ar.q̄rit ꝛ soluit. Iteꝝ q̄rit ꝛ soluit ꝛ dat sine.

f Pñtium: ꝙ p̄ñtes tñ reqrendi sunt ad cõponẽdũ ꝛ eodẽ mõ ad litigãdũ sic i alienatõib⁹ faciẽdis.x.q.ij.hoc ius.⁊.si aũt.ar.ꝛ.vij.q.i.fact⁹. Sꝫ q̄d esset si modica ps p̄latoꝝ esset pñs ꝛ lõge maior esset absens ꝛ eodẽ mō de capl'is.nũq̄d sufficit ꝯsensus illoꝝ paucoꝝ ad ꝯsentiendũ huic ꝓuisioni vl' ad mouẽdã litẽ? Uideẽ ꝙ sic.ar.hui⁹.c.x.q.ij.hoc ius. Sꝫ q̄s dicemus p̄ñtes: an illos tñ q̄ sunt in eccl'ijs suis: an etiã illos q̄ sunt in ꝓuincia.qꝺ vr̄.C.de p̄scrip.lõgi tẽpo.l.vl. Uñ credo ꝙ reqrẽdi sũt.dũmõ sint i ꝓuicia: qꝛ ꝑ pñte ibi habeẽ. Itẽ credo si mior ps capl'i sit pñs ꝙ debeat vocare alios q̄ sunt i ꝓuicia: si cõmode vocari pñt q̄usq̄ saltẽ sit ibi maior ps capl'i. Si aũt sint extra ꝓuinciã aut ita remoti ꝙ ꝯmode vocari non pñt: pñtes disponãt ꝺ reb⁹ ec. qꝛ tota ptãs ꝛ ius vniuersitatis remanet penes illos q̄tcũq̄ sint.ff.qꝺ cuiusq̄ vniuersi.l.sicut.

g Capl'i. Per hãc decre.ꝓbaẽ ꝙ p̄lat⁹ sine ꝯsensu capl'i nō põt agere nec ꝯponere Fm ꝙ notaẽ.𝔖.de rescrip.edoceri.ꝛ.ĩ.ꝺ ꝓeu.c.i.ar.ad hoc.𝔖.e.dilecti.B.

Glosa seq.arguit duo.

h Noluerint. No.ꝙ ille cui⁹ interest ipedit ꝓuisione pape: sicut alios retardat executionẽ sententie

naliter[a]: si prelati fuerint: vel si alij[b] ꝑ ꝓcuratores idoneos nr̃o se cõspectui reꝑ̃sentent: ꝓsecuturi coram nobis ius si qđ hr̃e contẽdũt: ⁊ satisfacturi ꝑti alteri si succubuerũt in expẽsis[c].

De treuga ⁊ pace.

Alex. iij. in concilio laterañ.

Statuit tp̃a treugarũ ⁊ penas violantiũ. Cap. j.

Treugas[d] a quarta feria post occasum solis: vsq₃ ad scđam feriaz in ortu solis: ab aduẽtu domini vsq₃ ad octauas epiphanie: et a. lxx. vsq₃ ad octauas pasche: ab oĩbus inuiolabilr̃ obseruari precipimus. Si q̃s aũt treugas frangere[e] presumpserit: post tertiã admonitionem (si nõ satisfecerit) suus ep̃s sñiam excõicatiõis dictet in eum: ⁊ scriptã vicinis[f] ep̃is annũciet: ꝗ₃ nullꝰ excõicatum in cõmunione recipiat: immo scriptã sñiam q̃sq₃ confirmet[g]. Si q̃s aũt hoc violare presumpserit: ordinis sui periclo[h] subiaceat. Et qm̃ funiculus[i] triplex difficile rumpit̃: precipimus vt ep̃i ad solum deũ ⁊ ad salutem ppl̃i habentes respectũ om̃i trepidatione seposita ad pacẽ firmiter tenendã: mutuũ sibi cõsiliũ[k] ⁊ auxilium prebeãt: neq₃ hoc alicuius amore vl̃ odio ꝑ̃termittãt. Qđ si q̃s in hoc ope tepidꝰ inuẽtus fuerit: dãnũ ꝓp̃ie dignitatis incurrat. Idẽ.

Persone hic enumerate plena securitate gaudent tp̃e guerre. Cap. ij.

Innouamus[l] vt p̃bri monachi: cõuersi: pegrini: mercatores: rustici: eũtes vel redeuntes/ vel in agricultura existẽtes[m] ⁊ aĩalia quibꝰ arãt et semina portant ad agrum: congrua securitate letentur.

ĩ. de testi. veniẽs. ⁊ ĩ. de re iu. cũ sup ꝯtrouersia. ar. ꝙ non ĩtendit papa alicui preiudicare per suas lr̃as.

a Personalr̃ si plati. Cũ em̃ q̃s citat̃ vt ꝑsonalr̃ veniat ad cãm nõ sufficit tunc mittere ꝓcuratorem: vt hic vr̃. Si vo simplr̃ citet̃: tũc põt mittere ꝓcuratorẽ. C. de ꝓcu. l. vl. in ꝑn. vel ipe d₃ ire. ĩ. de do. et ꝯtu. cũ dilect. ⁊ cõtu. cũ dilecti. et. C. de ꝓcur. l. vlt. Sed cũ ꝑsonalr̃ quis citat̃ et ipe ire nõ põt vel etiaz in alio casu cum simpliciter citat̃: si cã sua ardua sit: ñ cõpellit̃ mittere ꝓcuratorẽ. C. đ ꝓcu. l. vlt. s₃ debet in vtroq₃ casu nuncium destinare ad allegãdas cãs quare venire nõ possit. ĩ. de ꝓcura. q̃relã. et ibi dicit̃ de hoc. Et illud scire debes ꝙ delegatꝰ a sede apo. nõ põt iubere alterutrã ptẽ coram se personaliter comparere si de hoc nõ habeat speciale mãdatũ: nisi cã sit crimĩalis vel pro veritate dicenda vel pro iuramẽto calũnie faciẽdo iuris necessitas hoc exigat in decre. Inno. iiij. ĩ. de iudi. iuris esse ambiguũ: s₃ papa hec facere põt: q: nõ astringit̃ legibus: vel canonibꝰ. vt hic patet. Ber.

b Uel si aliĵ. Ut capitula q̃ nõ nisi ꝑ ꝓcuratorem venire possunt.

Glo. s. ar. ⁊ remittit ⁊ argumento respondet.

c In expẽsis. Sicvr̃ ꝑ lr̃am istã ꝙ victus victori ꝯdẽnãdus est semꝑ in expẽsis. arg. ĩ. de pe. calũniam. De hac materia tractat̃ plene. ĩ. de do. ⁊ ꝯtu. finẽ. S₃ hoc iõ q: tũ quasi intẽtio actoris fundata erat ꝑ ꝯpositionẽ: ⁊ iõ si succũbant quasi calũniose videant̃ hoc fecisse: q: tũc demũ ꝯsueuit dici ꝙ victꝰ in ꝑ̃ma cã: victori sit ꝯdẽnãdꝰ ⁋ ⁊ q̃si ad terrorẽ hoc dicit papa vt si dubitarẽt de iure suo nõ litigarẽt. Et ẽ argu. op. ꝙ victus victori semꝑ sit cõdẽnandus in expensis.

De treuga ⁊ pace. Q: iudicũ est ad pacẽ discordãtes reducere. xc. di. ꝑ totũ: iõ q: est tractatũ de offi. iudicũ: merito ãnectit̃ hec rubrica. Uel aliter sic q: maior ⁊ supior ẽ est treugas ⁊ pacẽ iire: subditorũ ẽ obedire. ergo ⁊c̃. De hac materia tractat̃. xc. di. ꝑ totũ. xxiij. q. iij. si quis ro. ⁊ c. iiij.

Treugas. In prima pte determinat tẽpus feriarum in actu bellãdi. In secũda ponit penam rumpentiũ treugaz. In tertia instruit oẽs quid facere debẽt vt treuge ⁊ paces seruentur: et ponit penam eorum ratione negligentie. Bn. de bu.

d Treugas. Treuga est securitas prestita rebꝰ ⁊ personis discordia nondũ finita.

Glo. se. no. obijcit ꝑ locũ a diuisiõe ⁊ duplr̃ soluit.

e Frãgere. Nota ꝙ hec treuga canonica ẽ et nõ conuentionalis si em̃ esset cõuẽtionalis/ semꝑ seruaretur: nam fides hosti seruãda est. xxiij. q. j. noli existimare. S₃ qualr̃ intelligitur qđ đr de ista treuga? Si intelligit̃ de iniusto bello: a tali nullo die cessandũ est etiam dñico die. xxiij. qõ. vi. si nulla. ĩ. đ regu. iur. qđ nõ ẽ licitũ. Si ꝟo de bello iusto: hoc nullo tp̃e faciendũ. Sol. potest itelligi de iusto bello: ⁊ licet nũꝗ̃ sit cessandũ a tali: minꝰ tamẽ vacãdum est et in hoc tp̃e ꝙ̃ in alio: vt̃ ca. illud si nulla. Itelligitur qñ ineuitabilis vrget necessitas. Uel põt intelligi de iniustis bellis: vel papa respexit ipsiũ tactum vt non semꝑ darent operã bellis: ⁊ ideo ob reuerentiã dierum tunc cessarent: ⁊ nullo tempore debent fieri ⁊ multo minus isto tempore. Sed qđ dicit hic hodie non tenet: ⁊ ep̃i q̃ non seruant hanc constitutionem/ non dicuntur transgressores: q: non fuit a maioribus vtentium approbata huiusmodi treuga iiij. dist. §. leges. Uin.

f Uicinis. xi. q. iij. cure.

g Confirmet. i. obꝟuet: ⁊ ita ipo facto ꝯfirmat eã alis nec infirmare põt: cũ nõ h₃ imperiũ par in parem xxi. dist. inferior. ⁊ c. deniq₃. ⁊ melius. ĩ. de elec. innotuit. ⁊ ff. de arbi. l. nam magistratus.

h Periculo. i. excõicationi subijciat̃. xxiij. q. iij. illi qui. vbi hoc idem dicitur.

i Funiculus. Primus est excõicatio ꝓprij ep̃i. secũdus est vicinorũ ep̃orum obseruatio seu ꝯfirmatio. Tertius consiliũ ⁊ auxilium eorundẽ: ⁊ ideo quanto fortior est difficilius rumpit̃. C. cõia de successio. auct. itaq₃. ff. de libe. leg. l. iij. in fi.

k Cõsiliũ. No. ꝙ plati tenent̃ sibi mutuũ p̃stare cõsiliũ ⁊ auxiliũ. xciij. di. precipimus. ⁊ c. perlatum.

l Innouamꝰ. Q: iã statutũ erat. xxiiij. q. iij. si q̃s romipetas. ⁊ c. paternarum.

m Existẽtes. Ergo dũ vacãt agriculture tantum habẽt priuilegiũ: sicut militi nõ currunt tp̃a dum est in militia. C. qui. nõ obest lon. tẽpo. prescrip. l. vit. sed aĩalia semꝑ habẽt. ⁋ vñ pignori dari nõ p̃nt. C. q̃ res

Citatꝰ an possit mittere ꝓcuratorem.

Treuga.

⁋ Concor. l. ꝑ peran. duz §. finauit. C. de iudi. ⁊. l. j. cũ gl. C. de euic.

diuisio

Funiculꝰ excõicationis triplex

⁋ Concor. textus l. boues. §. hec sermone. ff. de v̄. si. et. l. hec ꝯditio. ff. de con. et de.

pigno.obli.non pos.l.pignorum.

Conti- nuatio ¶ Rub. De pactis. ¶ Supra visum est de pace: sꝫ qꝛ pacta ⁊ trāsactiões sunt quedā ꝯuentiões ex pace facte: ideo ⁊c̄. Ab.si. ¶ De hac materia habet.xxij.q.iij.in multis capitulis.

gue verū tale sit qđ ab initio mādare vel ꝯcedere potuit q̄ ratū hꝫ: ⁊ tūc mādato ꝯpat: alſ nō: vt potes colligere ex fi.iii.l.de of.pconsu.obfuare.⁊.ff.de ſui. rusti.pdi.per fundū.⁊.j.de regula.significatū.⁊.c.cū virū.ſꝫ quasi regulare videt vt ratihabitio retrotrahitur ⁊ cōfirmet pcedentia.ff.de pig.si fund⁹.§.si nesciente.j.de his q̄ fi.a prela.sine ꝯsensu capitu.cum nos. Ratihabitio tamē habet exceptiones in filia q̄ nubit pe luc⁹ post ea patre ratum habēte.ff.d his qui notan.infa. quid ergo.fallit i pupillo vbi nō valet ratihabitio tutor(: nisi p̄sens sit i ipo negocio.institu.d auct.tuto.§.tutor.et.ff.de aucto.tuto.l.obligari.§.pupill⁹.fallit i ſuo.ff.de acqrē.here.l.si de.§.iussuꝫ.vbi dꝫ pcedere iussus domini.

c ¶ Solidare Id est ꝯfirmare et intellige cum cause cognitiōe

Sūmarium. Antigon⁹ episcopus ¶ Iudex eccl'iasticus puidet seruanti pactū contra non seruātē h.d. Dividitur.

diuiſio Nā pmo ponitur dictuꝫ Antigoni epi. Scđo approbatio con cilij ibi.dixerūt. Ab.si.

¶ Glo.se.notat pacta seruanda alle.iij canones ⁊ vnā legem.ponit q̄ttuor casus quib⁹ non valet pactū. In fi.ar. ex nudo pacto. ⁊c̄.ratione reddit ⁊ remittit.

a ¶ Pax seruetur. Reformata p pacta inita inter epos: qui cōtendebant adinuicē de iure parrochiali.et ita e arg.q̄ pacta legitia custodiāt. xx.q.j.puelle.in fine.⁊.xxij.q.iij.innocēs.xvij.q.ij.eleutherius. Pacta eñ legitima q̄ neqꝫ dolo malo neqꝫ aduersus leges: neqꝫ quibus fraus alicui fiat facta sunt seruabo ait pretor.ff.de pactis.l.iurisgētiū.§.ait pretor. Pactum vero quod dolo initum est non valet.j.de rerū permuta.cum vniuersorū.C.de excep.⁊ prescrip.aduersus. Itē si alteri sit captiosum.ff.de rescindē.venditio.id quod.quasi in fine. Itē si sit ꝯ bonos mores C.de inutili.stipulationi.ex eo. Itē qđ obseruatū vergit ad dispendium salutis eterne non tenet.j.eo.pactiones: vbi de hoc. Itē habes hic arg.q̄ ex nudo pacto oritur actio.xij.q.ij.quicūqꝫ suffragio.et.q.v.q2. Jo. ‡ Licet sit ꝯ scđm leges.ff.de pactis.l.iurisgētiū.§.igit. Nuda pactio obligationem nō parit: sꝫ parit exceptionē: qꝛ mortaliter peccat recedendo a pacto. ar.xxij.q.j.predicandū: quia inter simplicē loquelaꝫ ⁊ iuramentū nō facit deus differentiā.xxij.q.v.iuramenti. De hoc dic vt hēs.xij.q.ij.ca.qcūqꝫ suffragio.

Pactū nuduꝫ an producat actionem. ‡ Concor.l.si deius for.et ibi barto.§.q certo loco.ff.de fide ius.⁊.l.iurisgē tiū.§.quinto.ff.d pa.

Q Uotiens ¶ Fuit forte hoc ca.exordiū ꝯfirmationis quorūdā pactorū. Ab.

¶ Glo.seq.argu.q̄ ratihabitio retrotrahitur alleg. vnā concor.signat vnū ꝯtrariū.soluit distinguendo ponens primā partem pro regula.dat tres casus exceptos.

b ¶ Ratihabitio.i.confirmatio.⁊ ita si pactum ab initio etiā nō teneat per ratihabitionē superioris fit validū.j.ti.pri.c.j. Arg.est ergo q̄ ratihabitio retrotrahit ⁊ mādato cōparat.ar.j.de clādesti.despō.c.ij. Sꝫ ꝯtra vi.ff.de his qui notā.infa.§.q̄d ergo. Sed distin-

¶ De pactis. Ex consilio Aphri. ¶ Pacta quātūcunqꝫ nuda seruanda sunt. Cap.j.

Antigon⁹ episcop⁹ dixit: et infra. ¶ Aut inita pacta suam obtineāt firmitatem: aut cōuēt⁹ (si se nō cohibuerit) eccl'iasticam sentiat disciplinā. ¶ Dixerūt vniuersi.pax seruet[a] et pacta custodiant. Greg. ¶ Conuentio inualida p cōsensum superioris validatur. Ca.ij.

Q Uotiēs in cōuētionib⁹ nr̄ expectat assensus: ne in dubiū veniant q̄ gerunt: ratihabitio[b] eas debet p securitate partiū solidare[c]. Idē. ¶ Iudex dꝫ studiose agē vt pmissa adimpleant. Cap.iij.

Q Ualit i sardinia: ⁊ infra. ¶ Studiose agendū est: vt ea q̄ pmittunt ope cōpleantur[d]. Alexā.iij. Exonen.⁊ Uuig. epis. ¶ Nō valet pactum per quod beneficiū ecclesiasticum dꝫ pecunia resignari. Ca.iiij.

C Um pridē.S.clericus pcurator prioris ⁊ monachoꝝ de acra.et.P.cleric⁹ pro causa q̄ inter eos ⁊ p̄dictū P.ac frēm eius cui⁹ vicē se gerere dicebat[e]: sup eccl'ia et capella de.l.vtebat: ad nr̄am p̄sentiā accessissent: inter se (nō tñ nobis mediātib⁹) conuenerunt q̄ idem.P.pro expensis quas fecerat.tres marche argenti soluerentur: ⁊ idem.P.liti cederet[f]: ⁊ a monachorum infestatione cessaret. Cūqꝫ cōpositionem istam auctoritate apo.peterent confirmari: nos eam non duximus[g] admittendam pro eo q̄ videbat prauaꝫ

.j.de ꝯfir.vti.vel inuti.c.j.⁊.ij.vbi de hoc. alſ parum valeret confirmatio in forma communi.

Q Ualiter ¶ Glo.seq.inducit simile.arguit et signat contrarium.

d ¶ Cōpleant.si.xxiij.di.psalmista.⁊ illud.⁊ q̄ pcedūt de labijs meis nō faciā irrita. Et ē ar.q̄ vba cum effectu sunt intelligēda.j.de cleri.nō resi.relatū. Itē nec sufficit volūtas nisi sequat effect⁹.j.d eo q̄ mit.in pos.cau.rei ser.c.j.si.j.de re iudi.cū aliquib⁹. Ar.ꝯ.j.de biga.nuper.⁊.c.a nobis.

C Um pridē ¶ Primo factū sub quo ꝯtinet pfessus cause/partium transactio/ipsius reprobatio/papalis ordinatio ⁊ intercessio. Scđo dat iudices ibi: ceterum. Ab.

diuiſio

e ¶ Dicebat. Iste eñ cū essꝫ ꝯiūcta psona: etiā sine mādato audiret agēs p fratre.ff.de pcu.ſꝫ hc psone ⁊.l.pōpon⁹.§.vlt.⁊.C.eo.ti.exigēdi.⁊.j.de resep.nō nulli.tñ cauere debet de rato: alſ nō obesset.C.quib⁹ res iudi.non nocet.l.j.

f ¶ Liti cederet. Hec renūciatio fratri nō noceret: ſꝫ esset pcurator ei⁹ ⁊ gnālē administrationem haberet.ff.de pcura.mādato gnāli.⁊.C.eo.ti.si pcurator ⁊.C.de transac.transactionis.

¶ Glo.se.successiue signat duo ꝯtraria ⁊ soluit.

g ¶ Nō duxim⁹ admittēdam.j.ti.pri.statium⁹.ꝯ Sol.ibi compositio sup decimis facta licita est: vt.j.d deci.ex multiplici.⁊.c.nup. Hic ꝟo simonia expsse cōmittebat recipiēdo pecuniā p re spūali quā renūciauit. Item ar.ꝯ.j.de pben.nisi essent.ibi nulla cōposi-

tio vel pactio turpis inter ptes interuenit: sed iudi- ces pro bono pacis in quos cōpromissum fuit statue- runt vt ad tempus certa pecunia solueret: ꝛ ideo pa pa illam ꝯstitutionem ex causa p̄dicta tolerauit: sed hic pactio turpis inter partes interuenit.

¶ Glo. se reci. p q. an auctoritas pape purget si- moniam. Ponit duas opi. cōtra secūdam alle. et soluit. deinū opi nio. distinguen- do cōcordat.

a ¶ Illicite pa ctionis. Qꝛ ius spūale pro pecu nia remissū fuit Quidā dicūt ꝙ pactū valuisset si auctoritas pa pe interuenisset ar. ff. de his q̄ no- tā. ifamia. furti §. q̄ iussu. T. di xit ꝙ ppt aucto ritate superioris simonia nō pur- gat ex q̄ aliquis est symoniacus Si ꝟo cum ius habeo dedero ti bi pecuniam re dimēdo vexatio nē meā non pec co. ar. j. q. iij. qsi- tū. et. j. d simo. c. dilect⁹. iuxta il- lud apl̄i. Redi- mentes tp̄s quo niam dies mali sunt. Arg. est m̄ cōtra. j. de simo. mattheus. Sed ibi data fuit pe- cunia his q̄ ius habebant in ele ctione. Sed vi-

Con- cor. l. ij ff. ad l. iul. d vi. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. ne quis.

illicite pactiōis[a] speciē cōtinē ꝛ infra. Ille igit̄ nr̄is monitis acq̄escēs: ꝛ eidē liti ꝑ se ac fra tre suo renunciās: auctentica istrumēta q̄ sup hoc habebat in nr̄is manib⁹ resignauit[b]: q̄ nos priori ꝛ monachis desti- nātes mādauim⁹ vt eidē. P. ꝛ fratri ei⁹ in aliq̄ studerēt bn̄ ficio ꝓuidere de q̄ mai⁹ lucrū valeāt ap̄lica intercessiōe pci pere q̄ʒ eis deberet ex illa pa- ctione illicita ꝓuenire. ¶ Ce- terū qꝛ prior ꝛ fratres acq̄esce re noluerūt mādam⁹ q̄tenus moneatis eosdē: vt p̄fato. P. ꝛ fratri ei⁹ cōpetēs bn̄ficiū cō ferāt ꝛ assignēt: alioquin si vo bis constiterit dictos clericos a p̄noiata ecclesia: et capella absq̄ ordine iudiciario violē- ter eiectos: ip̄as eisdē restitui faciatis[c]: † nō obstantib⁹ lr̄is nr̄e confirmationis: q̄s p̄dicti prior ꝛ monachi a nobis ipe- trasse noscuntur. Idē archi- ep̄o eboracen̄. ¶ Nō valet pa ctū de succedendo post morte p̄latum ipsi⁹ ecclesia. Ca. v.

ACcepimus ꝙ quedam sunt ecclie clericis tali tenore cōcesse: ꝙ post eoꝝ obi tū alij nominatim[d] succedāt. ¶ Uerū qm̄ hoc iniquū est: et sacris canonib⁹[e] inimicū: ꝛ iō nō debet aliq̄tenus tolerari: mandam⁹ q̄tenus huiusmodi successiōes tā detestabiles et iniquas appellatione cessan- te prohibeas ꝛ omnino friuo- las ꝛ inanes esse decernas. ‡ Idem cantuarien̄. archiepi- scopo ꝛ eius suffraganeis.

¶ Qui per pactū augēde pē- sionis cōsecutus est ecclesiam debet ea priuari ꝛ alias cano nice puniri. Capitulū. vj.

CUm clerici vr̄e iurisdi- ctiōis: sicut accepimus decedētibus eccl̄iarū ꝑsonis: paciscantur[f] ex ipsis ecclesijs maiores solito soluere pensio nes[g] vt facili⁹ possint easdem ecclesias adipisci. ¶ Nos ad tam detestabile vitium extir- pandum. fraterni. ve. manda mus quatenus ne id attenta- re presumāt districtius prohi bentes (si contra prohibitio- nem vestram venire presum- pserint) appellatione cessante eos taliter adeptis ecclesijs spolietis: alias pro tante pre sumptionis excessu seueritate

habes ꝙ esau recipe postea nō potuit qđ semel cessit. Pōt dici ꝙ nō tenuit renunciatio: cū essent eo tp̄e spo liati. ar. j. de resti. spo. sollicite. Dicas meli⁹ ꝙ isti iplo rauerūt bn̄ficium principis ꝛ de grā restituunt̄. ꝛ illa renūciatio tacitā habebat ꝯditionē ānexā. s. si mona- chi adimplerēt qđ mādauit pa pa. sic. s. d renū. lane. d hoc dictū fuit. s. de ele. cū inter. R. Sʒ po- ne ꝙ mōachi tā ꝯtulissent eccle- sias alijs qđ fie- ret? Arg. ꝙ non remoueant̄ isti- tuti. vj. q. j. eos. imo remouen di sunt: ꝛ mona chi tenētur ꝓui dere illis. vij. q. j. p̄ntium. j. de p be. inter cetera.

‡ Con- cor. l. si qs. ff. d inof. te sta. ꝛ. l. pe. §. si. ff. de iusti. et iure.

ACcepim⁹. Pone ca- sum i eccl̄a debi tis onerata quā senex ꝛ diues cle ric⁹ nolebat ac- ceptare ad exo- nerandū nisi fie ret sibi pactū vt ipsius cōsangui ne⁹ forte nepos in ea succederet post morte ipsi⁹ Diuiditur. Pri ma pars narrat factū qđ secūda precipit corrigi ibi verum. Ab.

Casus

diui

¶ Glo. se. fortifi cat textum.

d ¶ Noiatim hoc etiā impro bat̄ a iure ciuili qꝛ nō possumus pacisci de here- ditate alterius nisi eius voluntate. C. de pac. l. vlti.

e ¶ Canonibus. Qui ꝓhibent successiones in eccle sia dei fieri. viij. q. j. ap̄lica. s. de fi. p̄sby. ad extirpan- dās. c. p̄sentiū. ꝛ. c. ex transmissa. ꝛ quasi per totum.

CUm clerici. ¶ Diuidit̄. Prima ps narrat factū Secunda corrigit ibi: nos. Abbas. sicu.

diuisio

f ¶ Paciscātur. Pactum istud nō valet: qꝛ est con- tra canones. j. de cen. ꝓhibem⁹. j. de p̄bē. auaricie ‡ ꝛ pactum turpe nō valet. j. eo. pactiones. ꝛ iuramentū super hoc prestitum non tenet. j. de censi. grauis. j. de iureiuran. cū nos. arg.

‡ Con cor. tex tus cū glo. i. l. pacta q. ʒ. C. de pac. ꝛ. l. in- risgen- tiū. §. sed ꝛ si qs. ff. eod.

¶ Glo. seq. q̄rit. arg. p ꝛ ꝯ. soluit distinguendo.

g ¶ Pēsiones. Sed pone ꝙ facultates ecclesie sint augmētate: nunq̄d pensio debet augmentari? ar. est hic ꝙ nō. j. de censi. ꝓhibemus. Sed ꝯtra. ar. j. de cen. q̄to. ꝛ. s. de ꝯsti. cum. M. Pōt dici ꝙ si diligētia cleri- corum bona sunt augmentata: nō debet augeri pen- sio: ne diligētia sua sit illis dānosa. C. de alluui. l. vlt. Si ꝟo aliūde bona ecclesie augmentata fuerint: tūc

dēt ꝙ si ꝯpositio esset cōfirmata per papā: ꝙ excusati fuissent isti fratres: qꝛ papa habet plenitudinē pote- statis. ꝛ pōt supra ius dispēsare. j. de ꝯces. p̄ben. ꝓpo- suit. ꝛ de eo qđ non est ius facit ius. iij. q. vj. hoc quip pe. Itē ip̄e naturā rei immutare potest. C. de rei vxo. actio. l. j. in p̄n. Pōt dici ꝙ in his que in sui natura si moniaca sunt in veteri testamēto vt vēdere sacramē ta ꝛ hmōi spūalia: ibi non excusat auctoritas pape: ꝛ scđm hoc intellige qđ dixit Tā. In his ꝟo que per cō stitutionē ecclesie simoniā inducunt: excusaret aucto ritas pape: quia potest dispensare in talibus. Et de hoc dicitur. s. de offi. deleg. ex parte. ij.

Simo nia an excuse tur p- pter pape aucto- ritatē.

b ¶ Resignauit. Ad cautelā ꝛ ex superfluo: qm̄ fa- cta renunciatione ipso iure irrita sunt instrumenta. C. de condi. ex le. dissolute. ꝛ. j. ti. proxi. c. j. aduersari⁹ potest illa petere. C. ad exhi. l. vl.

¶ Glo. seq. signat ꝯtrarium ponit opi. demum. soluit In fi. querit arg. negatiue contrarium soluit.

c ¶ Restitui faciatis. Ar. ꝯ. vij. q. j. q̄ʒ periculosum. vbi

pōt ⁊ dʒ augeri pēsio: qꝛ iusta cā subest vt augmētet. arḡ. de cen. q̄to. De hoc dic vt. ī. de cen. ꝓhibemus.
a ¶ Ecclesiastica. Que erit depositio cum simonia cisint. j. q. j. reperiuntur. ⁊ c. erga simoniacos.

c ¶ Legitimas sanctiones. Scḋm leges turpe pactū non tenet. ff. de v̄bo. obliga. gn̄aliter. Turpe pactū dicit̄ siue turpis rei puta si q̄s ꝓmittat se facturū homicidiū vel sacrilegiū. ff. de v̄bo. oblig. veluti. ⁊ in̄stituta de inutilibus stipulationibus. §. ꝙ turpi. Itē pactum qḋ cōtinet turpem causam non tenet: puta si paciscar ne furti agā vel iniuriarū. ff. de pac. si vn⁹. §. pacta. secundū canones etiā turpes ꝓmissiones non tenent. xxij. q. iiij. vnusquisq̄. ⁊ c. in malis promissis. ⁊ ca. non semper ꝓmissa. ⁊ c. diffinitio. et ca. si ad peccatū et ca. mulier. et hoc est pactum turpis rei. Pactum turpe dicit̄ pōt qḋ fit de turpi re. vt ca. si ad peccatū. Et pactum dicit̄ turpe qḋ fit etiā de re sacra siue spirituali: vt hic: et in omnibus q̄ in sua natura bona ⁊ licita sunt: sed per pactum fiūt illicita. Itē pactū de re cui⁹ cōmercium per rerū naturā haberi non potest nulli⁹ est momēti. ff. de reg. iur.

Pactū turpe ⁊ rei turpis

diuisio Clericis. ¶ Primo narrat factum. Secūdo corrigi precipit ibi: cum autem. Abbas si.
¶ Si. se. signat ꝯtrarium ⁊ soluit.
b ¶ Reprobamus. Pactū enī tale nō nocet ecclesie q̄n a quolibet possessore possit petere decimā. ff. de pact. inter debitores. ff. de insti. si cum villico. Et arg. ad hoc. xvj. q. j. si q̄s laic⁹. ⁊ hoc ꝓtʒ ex eo qḋ dicit in fi. ecclesia parrochiali reddatur. Ar. ꝯtra ff. de pac. epistola. §. pactū. vbi dicit̄ ꝙ tale pactū iustū est. Solu. tale pactū iustum est vt creditor q̄ possidet pignus tributū soluat: vt dicit §. pactū. qꝛ ⁊ si ne tali pacto possessor conueniendus est. Si v̄o contrarium fieret pactuʒ: q̄tū ad ipos paciscētes: valet pactū sed non q̄tū ad dn̄m tributoꝝ: qꝛ pactum priuatoꝝ formā iuris fiscalis non tollit vt dicit lex predicta. inter debitorem. et ī. de fo. compe. si diligenti.†

ecclesiastica^a punientes eosdē.

Innocē. iij. in concilio gn̄ali.

¶ Si ecclia rē sua locādo vel in feudū cōcedendo apponit pactū in p̄iudiciū iuris parrochialis alterius ecclesie / non tenet. et quicquid hac occasione perceperit / reddere cogit̄ illi ecclesie. Capitulum. vij.

Clericis (sicut accepimus) regulares clerici ⁊ seculares interdū cum vel domos locant vel feuda cōcedūt: in p̄iudicium parrochialium ecclesiarum pactū adijciunt: vt conductores ⁊ feudatarij decimas eis soluant: et apud eosdē eligāt sepulturā. ¶ Cum aūt id de auaricie radice procedat: pactum huiusmodi penitus reprobamus^b: statuētes vt q̄cquid fuerit occasione hm̄oi pacti ꝑceptum: ecclesie parrochiali reddat̄^c.

Gregorius. ix. ¶ Non valet pactio in sp̄ualibus: vel q̄ peccatum inducit: vel turpis seu de re turpi: vl̄ impossibilis de iure vel de facto. Cap. viij.

Pactiōes facte a vobis (vt audiuim⁹) ꝓ quibusdam sp̄ualib⁹ obtinēdis: cum in huiusmodi omnis pactio: omnisq̄ cōuentio debeat omnino cessare^d: nullius penitus sunt momenti. ¶ Quod etiā de alijs est dicendum: que obseruate vergunt in anime detrimentum. Nam etiam iuxta legitimas^e sanctiones: pactuʒ turpe. vel rei turpis^f: aut impossibilis de iure vel de facto nullā obligationem inducit.‡

¶ De Transactionibus.

Grego. iij. A. subdia. ⁊ domi. abba. ¶ Instrumenta et alia iura partium cōtraria transactione tolluntur. Capitulū. j.

Sicut graue ⁊ sic ira. ¶ Post salubrē decisionem de cōtrouersia vestra factā decreuimus vt oia instrumēta: vel quicquid aliud est: qḋ partib⁹ quoquo modo: aut ex tēporis prescri-

‡ *Contra. lex inē stipulātē. §. sacrā. ⁊ l. impossibilis. ff. de verbo. oblig.*

impossibilium. ⁊ ff. de verbo. oblig. si stipuler. ⁊ insti. de inutilibus stipulationibus. circa principiū. Et generaliter pactum quod contra leges ⁊ cōstitutiones vel contra bonos mores fit nullius est momēti. C. de pac. pacta que. ff. soluto matrimonio. alia. §. j. Uel cōtra senatuscōsul. plebiscita decreta edicta principum ff. de pac. iurisgentiū. §. pretor. Sic ⁊ impossibile preceptum nullum est sine sententia. ff. que sententia sine appella. rescin. paulus.

Pactū ꝯ leges nihil valet.

† *Contra. lex stipulatio ista. §. alteri. ff. d v̄boꝝ obli. ⁊ l. pe. ff. de trāsactio.*

c ¶ Reddatur. Et ita ecclesia pōt agere contra regulares vel seculares clericos vt ei reddant qḋ perceperunt occasione talis pacti: posset etiā agere contra possessores si vellet. arg. xij. q. ij. apostolicos. ⁊ C. si tutor vel cura. l. iij.

Pactiones. ¶ Primo ponit dictum ⁊ ei⁹ rationē secundo ampliat illā ⁊ ꝓbat ibi. qḋ etiam. Ab.
d ¶ Cessare. In sp̄ualibus enim ois pactio illicita siue conuentio cessare dʒ. vt. j. q. ij. q̄pio. ⁊ ī. de simo. tua. ⁊ ī. titu. ꝓxi. p̄terea. ⁊ c. sup eo. ⁊ ī. vt eccle. beneficia. vt nostrum. qꝛ hm̄oi pactiones simoniam inducunt. vt. ī. co. cum pridē. tacite vel expresse. xvj. q. vij per laicos. Itē si hm̄oi pactum siue ꝓmissio aut etiā iuramētum vergat in anime detrimentū: vt hic dicit si solus hoiem spoliare non possit inueniat socium cū quo paciscat̄: vt simul id faciāt ⁊ diuidāt spolia. xxij. q. iiij. si ad peccatū. ⁊ c. mulier. non enī fert opē q̄ adiuuat ad peccandum. xxiij. q. vj. si res. de iuramento habes multa exēpla. xxij. q. iiij. si aliquid. ⁊ c. non est obseruandum. ⁊ in pluribus alijs. c. ibidem.

f ¶ Rei turpis. Rei turpis nulla est obligatio. ff. manda. si remunerandi. §. rei turpis.

¶ Rubrica. De transactionibus. ¶ Continua hāc rubricā vt dictum fuit in p̄cedenti titulo. Est aūt trāsactio de re dubia ⁊ lite incerta pactio nō gratuita. Et vnam differentiam inter transactionē ⁊ pactū habere potes in his versibus. Incerta de re transactio dicitur esse. Sed fiunt certe pacta fauore rei.

Continuatio

Trāsactio. versus

¶ De hac materia tractat̄ xv. q. ij. primateo.

Sicut graue. ¶ Diuiditur. nā prima pars discernit: secunda supplet ibi: cui si quid. Abbas siculus.
¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit distinguendo.

diuisio

a ¶ Sit vacuū. Ergo lz postea reperiant instrumē ta: nō tñ lis restaurabit. C. de trāsac. sub ptextu. et. J. de re iudi. inter monasteriū. ₇ c. seq. Arg. ₒtra. ff. de iudi. licet. ₇ insti. de inutilibus stipulationibus circa prin. Sup hoc ita notabis: est petitio specialis/ generalis ₇ indefinita. Specialis. ₇ hic trāsactio specialis non obest in alijs specialibus. C. eo. agecum geminiano. Hic trāsactio generaliter restringitur ad hoc de quo specialiter actū est. ff. e. qui cum tu. §. j. ₇ C. eodē titulo si de re certa. Hic generalis transactio nō restrigit C. eo. sub ptextu. Hic spālis trāsactio in vno capi. non impedit pcessum aliorū. C eo. l. penul. Indefinita: hic generalis transactio de rigore iuris tenet: sed replicatione doli rescindit. ff. de pactis. tres fratres. ff. de admini. tutorum. luci⁹. §. tutor. Hic indefinita vt specialis transactio in alijs nō obest que in iudicium deducta non sunt. C. de iudi. licet. r.

Petitio pōt esse triplex.

ptione seu aliter: opē de lege: aut quocūq₃ priuilegio ferre poterat: sit vacuū[a] ₇ oī ṽtute cassatū. et sola pactoꝝ inter vos nunc habitorum[b] pagina validū ppetuūq₃ robur obtineat[c]. ¶ Cui si qd forte incuria vel imperitia minus firmitatis insertū est: vires plenissime notionis[d]: ex hac nostra auctoritate[e] suscipiat. Alexāder tertius. ¶ Tenet compositio super decimis facta cum assensu superioris. Cap. ii.

S Tatuim⁹ vt si sup decimis[f] inter vos ₇ aliquā psonā ecclesiasticā[g] de assensu epi vel archiepi sui compositio facta fuerit: rata ₇ incon

cussa persistat. I dē dulmensi. epo. ¶ Si capitulū consensit transactioni quā fecit prelat⁹ noīe ecclīe vlteri⁹ dissentire non potest. Capitulum. iij.

C Ontingit interdum ꝙ licz abbas vel prior alicuius conuētualis ecclesie cū ecclesiastica vel seculari persona sup his de quibus inter eos controuersia vertitur coram delegato vel ordinario iudice transigat: capitulū tamen eandem transactionē nititur reuocare. ¶ Unde quia nos consulere voluisti. t. r. ꝙ si abbas vl' prior a capitulo suo de ratihabitione litteras[h] habuerit: transactionem quam

cunt due prime ₒcordātie de seruo ordinato ꝙ ibi potest interuenire trāsactio: non est verum: qꝛ ibi nō datur tpale p spūali: qꝛ licet detur ne reuocetur in seruitute: nil datur p ordie: nec aliquod spirituale emit sed emitur libertas ₇ seruitium corporale redimitur vt libere possit ministrare: qđ licet. xxxvi. q. j. de raptorib⁹. sicut cum emit terra: vt ibi edificetur ecclesia qđ lz: qꝛ non dicitur pro pterea emi ecclesia vel simonia committi. Capitulum casellas. non obstat: nec dicit hoc: sed dicit ꝙ res ecclesie alienari non debent/ excepta causa captiuoꝝ vt ibi dicit. sz nō dicit transactio sed ppter captiuorū redēptio ₇ dat pecunia recepta de rebus et vasis ecclie ₇ rediment captiui. Et amicabilis ₒpositio potest interuenire in spūalibus vt hic dicit. ₇ j. de decimis ex multiplici. ₇ c. nup. ₇ c. dilecti. ₇ j. eo. decetero. ₇ c. sup eo. in fi. ₇ j. eo. veniens.

b ¶ Habitorum. Argu. nouissima pacta duntaxat valere. C. de pactis. pacta. ₇ ff. e. si vnus. §. pactus. ₇ J. de rescrip. ceterum. in fi.

c ¶ Obtineat. Nisi dolo trāsactio talis sit extorta: quia tunc non valeret. C. eo. sub ptextu. ff. de pac. em ptor. §. lucius.

d ¶ Notionis. Facte cum cause cognitione. vt dicitur. s. ti. prori. c. ij. ₇ c. prori.

¶ Glosa sequens inducit duo similia.

e ¶ Auctoritate. No. ꝙ si trāsactio vel pactū ab initio inualidū sit: p ₒfirmationē pape sumit vigorē: vt hic. arg. J. ti. pri. q̄tiēs sit. ‡ ₇ simia q̄ nō tenet p confirmationē pape efficit valida. iij. qō. vj. hec qppe. ₇ oīa nostra facim⁹ dicit imperator q̄bus auctoritatē nr̄am impartimur. C. de vete. iu. enu. l. j. §. sed neq₃. sic testamētū oīm testamentoꝝ solēnitate superare videtur quod ₒscientiā principis tenet. C. de testa. omnium.

‡ Concor. lex tale pactū. §. q̄ puocauit. cū gl. ₇ no. ff. đ pac. fa. l. vt iurem. ff. đ ope. liber.

S Tatuim⁹. ¶ Nō diuidit: qꝛ ₒtinet vnū dictum. ¶ Glo. seq. ar. alle. v. iura in contrarium alle. ₇. soluit respondens ad tria iura de primus.

f ¶ Sup decimis. Hic est arg. ꝙ in spūalib⁹ pōt interuenire trāsactio. liij. di generalis. ₇ c. ex antiquis ₇. x. q. ij. casellas. in fi. ₇ xxiij. q. iiij. si ille. ₇ j. de reruz permutatiōe ad questiones. Sed ₒtra. j. q. ij. q̄pio. ₇ J. de pac. cū prudē. ₇ c. pactiones. ₇ j. eo. constitut⁹. et J. de rerū pmuta. ad questiōs. ca. vi. ₇ xvi. q. vij. decimas quas. ₇ xiij. q. ij. in ecclesiastico. ₇ j. q. j. placuit. ₇ J. eo. super eo. Solu in spiritualibus transactio pro prie sumpto vocabulo interuenire non potest: vt aliquod temporale detur pro spirituali: qꝛ simoniacum esset. ₇ sic intelligunt cōtraria hic signata. Quod di-

Transactio an possit interuenire in spūalibus.

g ¶ Personā ecclīasticā. Quasi dicat cū laicis non possent taliter ₒponere vt ex illo spūali qđ eccliis debēt aliqd retinere possent: cū laicis spūalia possidere sine piculo aiaꝝ nō liceat. J. de deci. phibem⁹. ₇ xvi. q vij. decimas. ₇ j. de pscript. cām q̄. Et sic videtur ꝙ cū laicis non possit fieri ₒpositio: vt min⁹ soluāt nisi papa auctoritatē pstaret. J. de ₒfir. vti. c. vt. tñ ppter vtilitatē eccliarum videt licere saltē de auctoritate epi: qꝛ sic multū cōsulitur ecclie. arg. J. de his q̄ fi. a prela. sine consensu capl'i. ca. cum apostolica.

Laici spūale sine piculo aīe nō pñt possidere.

C Ontingit. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: vnde. Ab. ¶ Glo. se. primo notat. scdo ponit opi Uin. ₒtra quā alle. ₇ remittit. tertio ponit drām quā improbat

h ¶ Lr̄as. No. ꝙ abbas simpliciter ad agendū cōstitutus sine licētia capl'i trāsigere nō pōt. C. de trāsact. trāsactionis. vñ pcurator transigere nō pōt etiā si haberet gn̄ale mādatum ad agēdū. ff. de pcu. mādati. Uin. dicit ꝙ licet abbas vel alius prelatus non possit trāsigere sine speciali mādato: ‡ ad hoc tñ pōt exercere actionem. ff. qđ cuiusq₃ vniuersitatis. l. vlti. Arg. cōtra expssum. ff. de iu. deli. ait ptor. vbi dicit ꝙ ille q̄ nō pōt alienare: nō pōt rē in iudicium deducere de hoc dicit. J. de pcu. c. j. Si tñ abbas pter mandatū procuratoriū habeat lr̄as de rato a capitulo suo con tinētes simpliciter ꝙ quicquid super tali negocio fecerit ratum habebit: potest transigere: vt sic notētur differentie inter litteras procuratorias ₇ litteras de rato. J. de reli. domi. cum dilectus. vbi de hoc ₇ hic idē videtur. Quod dicit litteras de rato: expone vt ibi di s. ti. t. mandatum procuratorium continens quod etiā abbas transigere posset super questione de qua corā delegato agebatur. cū illa clausula: et quicquid sup

Trāsactio an possit fieri p platū sine spāli mādato.

‡ Concor. lex pcurator. cui libera. ₇ ibi bar. ff. đ pcu. ₇ l. j. e. titu.

his per abbatē factū fuerit capl'm ratum habere ꝓmisit: al's nō valeret talis transactio vt dictū est. Uel abbas simplex habuit mādatū trāsigēdi tm̄ corā de legato: ⁊ ita capl'm nō poterat reuocare trāsactionē ex eo ꝙ non ꝯsenserat: vel dic vt in no. seq.

a ¶ Aliqt annis. Hoc ideo dicit: qꝛ si transactio fiat secūdū formā iuris: post quadrienniū rescindi nō pōt: ante vero potest: si eccl'ia probaret se lesam .j. de in integrum resti. requisiuit: al's nō potest venire cōtra trāsactionē: etiam statim. C. de trāsac. q̄uis ⁊ scd'm hoc supple maxime: qꝛ idem esset si nō fuisset seruata. ⁊ hoc innuit l'ra que dicit capl'm acsi nō consenserit in eā / nō pōt reuocare: quasi diceret non poterit eam reuocare tā̄ꝗ non cōsenserit: qꝛ ꝯsensit concedendo l'ras de rato: vel poti⁹ consensit eā obseruādo. Si enim abbas non habebat mādatum de transigendo statim debebāt contradicere monachi. ⁊ ideo cum impugnare nō possunt: quasi nō cōsenserint. Et ꝙ dicit aliquot annis supple maxime: qꝛ idē est acsi semel ꝯsenserint .j. de arbi. ꝑ tuas. vnde de iure cōmuni non potest reuocari: sed ꝑ in integrum restitutionē si non fuit aliquot annis .i. quattuor seruata. ⁊ hec expositio ꝓbatur. C. de tempo. in integrum resti. l. vl. vbi habes ꝙ ois restitutio tam maioris ꝗ̄ minoris infra quadrienniū deberet fieri. ⁊ hoc est cōtra opinionē illorum qui dicūt: ꝙ restitutio semꝑ est dāda ⁊ ante quadriennium ⁊ post ⁊ quādocūqꝫ. argu. illi⁹ aduerbij semper. ⁊ .j. de in integ. resti. ca. j. B.

b ¶ Acsi. Id est tanꝗ̄ non ꝯsenserit quia re vera cōsensit dando litteras de rato.

Marginal notes: Concor. tertius i. l. j. ff. de no. operis nū. — Trāsactio ecclesie an possit rescindi. — Restitutio infra q̄drienniū dꝫ fieri. — diuisio — Concor. l. ij ff. de

fecit (si fuerit aliquot annis[a] seruata) capl'm acsi[b] nō cōsenserit in eā / poterit reuocare. ❡ Idem abbati de Strat. ⁊ priori sancti Eusebij.

¶ Sup ecclesiastico bn̄ficio trāsigi non pōt etiam cū iuramēti interpositione. Cap. iiij.

Constitutus in nr̄a presentia. G. clericus sua nobis assertione mōstrauit: ꝙ cū inter ip'm .m. ⁊ .A. clericū sup capella de Stratis cōtrouersia emersisset. tādē ꝑ trāsactionē sopita fuit. ⁊ licet hīcinde fide ꝓstita[c] firmata fuisset: eam tn̄ ꝓfatus A. seruare recusat. ¶ Qꝛ igit' hm̄oi trāsactiōes speciē cōtinēt simonie: mādamus q̄tenus reuocata transactione in irritū causam audia-

tis[d] ⁊c̄. Idem Carno. ep̄o.

¶ Per trāsactionem factā sine auctoritate ep̄i pōt prelat⁹ sed non ecclesia constitui censualis. Capitulum .v.

Decetero noueris ꝙ cū aliqd ad extraordinariū[e] iudicē l'ris impetratis cū aduersario suo cōponit: postmodū in ecclesia de q̄ agit' ius aliquod habitur⁹. ¶ Si compositio non est iuri contraria[f] nō est a loci ep̄o reprobanda. Sed cēsus absqꝫ ep̄ali auctoritate cui p̄est ecclesie sub hoc ꝓtextu solutus / vitā ei⁹ q̄ soluerit non excedit. Idem Eboracen. archiep̄o. ⁊ Vigoren. ep̄o.

¶ Si beneficium quod per transactionem habetur impetratur vt vacās ab eo qui fuit

d ¶ Audiatis. Sed cū sit trāsactio simoniaca quare non deponit': imo contra iuramētum siue fide suā auditur? Dicas ꝙ de gratia tm̄ audit' ad pristinam causam: qꝛ de iure deponi debuit. cū ipse ꝯfiteret' peccatum suū ⁊ turpitudinē suā: immo audiri nō debuit cōtra factū suū ⁊ turpitudinē suā .j. de ꝯcess. ꝑben. cum super. ⁊ .j. de dona. inter dilectos. Sꝫ vꝫ obstare huic exceptio doli: cum vterqꝫ in culpa fuerit volendo seruare transactionē. ff. de doli excep. apd' Celsum §. marcell⁹ preterea in pari casu turpitudinis potior est cōditio possidētis ff. de conditiōe ob turpem causam. l. si ob turpē. §. porro. Solu. vterqꝫ de iure communi puniri debet: sꝫ de iure poli audit': vt qd' prauū est corrigat' .j. de re iudi. lator. ⁊ ca. consanguinei .j. de collu. c. j. ⁊ cām ꝓstitit dispensatiōi ne alter de dolo suo dānum: alter pro ꝯmodum sentiret: ⁊ ideo non admitteret' hec exceptio doli. qꝛ alius remaneret in dolo ⁊ simonia: ⁊ ꝓpter hāc rōnem contra exceptionē doli nō datur replicatio. vt in §. marcellus. Et ista materia meli⁹ explicata est .j. de excep. cum dilecti. hoc qd' dicitur in isto ca. hꝫ locū cum vna ecclesia agit ꝯtra aliā de subiectione vel ꝑ aliquibus iuribus corā delegato: ⁊ compositio inde fiat.

Marginal notes: pac. lega. ⁊ .l. non dubiū. C. d leg. ⁊ l. eos. C. de vsu. et insti. ꝺ pupil. substi. §. liberis. — Additio. — Sūmarium. — diuisio

Decetero. Trāsactio facta sine auctoritate episcopi super ecclesia si non est iuri contraria nō est ꝑ episcopum reprobāda: sed si per eum census ecclesie imponitur non excedit vitā trāsigentis. Primo ponitur questio. Scd'o solutio ibi: si cōpositio. Et ibi duo dicta: secundum ibi: sed census. Abbas sicu.

e ¶ Extraordinarium. id est delegatum. sic. iij. q. o. iiij. §. spacium. ver. et autem.

¶ Glo. seq. arg. a contrario ⁊ dat duas lecturas.

f ¶ Cōtraria. Qꝛ si esset ꝯtra iuri nō tolerare' .s. ꝺ elec. sacrosctā. ⁊ .s. de offi. dele. si qn̄. ar. .s. ti. pxi. accepimus. ⁊ .c. cū clerici. ⁊ .j. de collu. audiuimus. ⁊ .s. de ma. ⁊ obe. dilecti. si aūt sit ꝯsona iuri tenet .s. e. statuimus. ⁊ .j. e. sup eo. in fi. Et pōt itelligi qd' dr̄ hic: q̄n de ꝓuisiōe ipsi⁹ iudicis ex officio suo sine aliqua pactione partiū statutum fuit factū ⁊ iusta cā interueniēte. al's simoniaca esset .j. de ꝑbē. nisi. ⁊ talis ꝯpositio ꝑsonalis erit: nec trāsit ad successorē illi⁹ q̄ soluit .j. eo. veniēs. ⁊ .c. ꝑdicto. nisi essent. qꝛ cēsu alē ecclesiā ꝯstituere nō potuit .j. ꝺ cēsi. ꝓhibem⁹. nisi facta fuerit de auctoritate ep̄i vt dicit in fi. Uel dic ꝙ hoc ca. locū hꝫ cū vna eccl'ia agit ꝯtra aliā de subiectione: vel ꝑ aliquibus iuribus corā delegato: ⁊ cōpositio inde fiet corā delegato: et quod dixit .j. cui preest scilicet imperator

Constitutus. ¶ Prima pars ponit partis querelam: secunda dat iudicem ibi: quia. Ab. si.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas: deinde. ar. alle. duo iura. vnum allegans in contrarium.

c ¶ Fide ꝓstita. Id est iuramento ꝙ non fuit obligatorium: qꝛ sup re illicita ⁊ ꝯtra leges ⁊ canones. C. de legi. nō dubium. ⁊ .xxij. q. iiij. inter cetera. ⁊ .j. de iureiurā. tua. ⁊ .s. ti. pxi. ca. vl. ⁊ ff. de pactis. iurisgentium §. sed ⁊ si quis. ver. ⁊ generaliter. quotiens pactum a iure communi ⁊c̄. Uel ꝓprie intelligitur: quia eque punitur trāsgressor fidei vt iuramenti. ⁊ .j. de fideiussoribus. peruenit. ⁊ .j. quod metus causa. ad aures. Itē argu. ꝙ si nō tenet principale nec accessoriū. si .j. de fo. compe. si diligēti. ⁊ .j. de fide instru. inter dilectos. ❡ Arg. ꝯtra ꝙ accessorium tenet. sed non principale .j. de iureiu. debitores.

¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit. Iterum obijcit ⁊ soluit.

Sūma rium. diuisio

Ex litteris. ¶ Qui fuit trāsactionis mediator ꝫ eā non audit. Prima ps narrat factū. Scd̄a diffinit ibi: cum autem.

¶ Glo. seq. distinguit.

a ¶ Patrocinabat. Per hoc iuri suo tacite renūciare videbatur ꝗ eū scienter patrocinat petenti rem suā sibi ꝑ iudicat: vt hic. ꝛ ff. de officio. testamen. l. vlt. secus si ignorāti. ff. de reiuēd. in officium. et. C. ꝺ reiuēdic. re tua ꝛ. C. de prescrip. long. tēp. nec petentem.

¶ Glo. seq. querit arg. ꝛ soluit.

b ¶ Testis inscript⁹. In istrumēto transactionis ꝛ non in causa in qua patrocinabatur: quia ꝛ testis ꝛ aduocatus in eadem cā esse non dꝫ. ij. q. vj. statuēduꝫ.

Questio. ¶ Sꝫ querit an ob hoc solū ꝙ testis inscript⁹ fuit possit a petitiōe repelli? Uidetur ꝙ non. qꝛ non ob hoc iuri suo renūciare intelligit. ff. ꝺ pig. actio. cauis. sed ibi ignorabat qd ꝯtinebat in testamento qꝺ signauit catus cū anulo suo. sec⁹ si auc̄tem prestitit. ff. de pig. fideiussor. §. pater seꝗ. ꝛ hic.

transactionis mediator nō valet ipetratio. h. d. quo ad titulum. Capitulum. vj.

Ex litteris vestris accepimus ꝙ cum olim inter. R. ꝛ. A. clericos sup ecclesia de Uult. corā te frater episcope ꝗ iudex fueras delegatus auctoritate. G. ꝗ tunc eidem. A. patrocinabat[a] in causa et testis[b] inscriptus fuerat transactio[c] facta fuisset. postmodum idem. G. se mentiens clericum cum nonduꝫ esset in clericum tonsuratus: super eadem ecclesia tacito de transactione litteras nostras impetrauit[d]. ¶ Cum autem idem G. non inficiaretur[e] se transactioni interfuisse: ꝛ nondū fuisse tonsuratum[f] cum litteras istas obtinuit ei sup predicta ecclesia silentium duxim⁹ imponendum. Idem. ¶ Super ecclesiastico beneficio non potest transigi: sed amicabiliter cōponi. h. d. et quotidie allegatur. Capit. vij.

Super eo quod ꝗsiuisti vtrū de ecclesiastico beneficio i litigiū deducto possit fieri trāsactio. ¶ Tale dam⁹ responsum ꝙ transigi super re sacra[g] ꝛ litigiosa nō potest. etenim res sacre vt possideātur aliquo dato[h] vel retēto seu ꝑmisso speciem credimus habere simonie[i]. Als si gratis ꝛ amicabiliter[k] inter se litigātes componāt: sacris canonibus[l] nequaꝗ̄ dicimus obuiare.

Idem abbati de strapho. et priori de febi. ¶ Trāsactio facta de rebus ecclesie per prelatum sine superioris consensu non obligat successorem. Capitulum. viij.

Ueniens ad apostolice sedis clemētiam magr̄ Gu. de faul. sua nobis īsinuatione monstrauit: ꝙ monachi maioris monastarij terras in

c ¶ Transactio. i. amicabilis cōpositio. ꝫ. e. pri. in fi. ꝛ. c. statuim⁹. ꝛ. ꝭ. c. pri. in fi. al's trāsactio ꝓprie de re spūali fieri non pōt. ꝫ. e. cōstitutus. ꝛ. ꝭ. cap. pri. qꝛ quid simoniacum esset.

Trāsactio.

d ¶ Impetrauit. s. ipm̄. R. ꝫ quē fuerat aduocat⁹.

e ¶ Non inficiaret. Et ita ex cōfessione ꝯuincit: qꝛ cōfessus in iure ꝓ cōuicto habet. ꝭ. de ꝯfes. c. j. ꝛ vlti. ꝛ. C. e. tit. l. vna. Ex duob⁹ eū dꝫ iste succumbere. qꝛ ꝑstando auctoritatē transactioni iuri suo renūciauit: ꝛ qꝛ mēdaciū dixit impetrādo ꝛ veritatē occultādo ꝫ merito ergo silentium imponitur.

ꝫ Concor. ad hoc textus in l. sꝫ si rescriptū cū no. ff. de iudi.

f ¶ Tonsuratū. Ergo licꝫ postmodū tonsurā accepit: nō ꝓfuisset ei. Arg. ꝫ. de rescꝑ. cū adeo. principiū enī in talibus considerandū est. ꝫ. de cle. dudum vbi de hoc. ꝛ. j. q. j. principatus.

Super eo. ¶ Cōis diuisio. Scd̄a ibi: tale. Ab.

¶ Glo. se. distinguit an ecclia veniat vt ꝓprietas an vt beneficium.

g ¶ Super re sacra. Hic euidēter patet ꝙ de re sacra siue spirituali: trāsactio interuenire nō pōt. ꝫ. e. cōstitutus: ꝛ. ꝭ. eo. ꝑterea. ꝛ. c. ex parte. neqꝫ pactio. ꝫ. de pac. pactiones. ꝛ. ca. cū pride. ꝛ duob⁹ seq. cap. vt dictū est. ꝫ. eo. statuim⁹. ꝛ detur tēporale ꝓ spirituali no. ꝭ. de rerū ꝑmu. c. vlt. sꝫ si spūale detur pro spūali bene tenet ꝛ valet talis permutatio seu transactio ꝭ. de regu. permu. ad questiones. ꝛ sic tm̄ detur spūale vel remittat pro alio spirituali. Sed distingue vtruꝫ agat ꝺ re etiā spūali ꝗ̄ petatur tanꝗ̄ beneficiū an tanꝗ̄ proprietas. si agat sup beneficio vt aliqs recipiat ad bn̄ficiū eccl'e vl' ꝗ̄tū ad ꝑlationē tūc nl'la pōt interuenire trāsactio ꝓpe et hoc notauit cuꝫ dixit ecclastico bn̄ficio i litigiuꝫ ꝺducto: qꝛ simoniacū esset: ꝛ qꝛ tal' titul⁹ nō habet ex trāsactione: sed per canonicā istitutionē ꝭ. de insti. ex frequētibus. et. ꝫ. ꝺ renūci. admonet. ꝛ. xvj. q. vij. null⁹ oino. ar. ff. ꝺ decu. herēni⁹. Si ꝟo res sacra siue spūalis i litigium deducat tanꝗ̄ ꝓprietas tūc bene pōt interuenire trāsactō puta due eccl'e siue duo ep̄i litigant super aliꝗ̄ ecclesia vel aliquibus quia alter dicit illas sibi subiectas: alter negat qui possidet: ibi pōt interuenire trāsactio: qꝛ ꝛ ꝑmutatio. ꝭ. de re. ꝑmuta. ad ꝗ̄stiones: vt si vnus haberet vnā ecclaꝫ ꝛ alter aliā ꝑ transactionē: vl' qꝛ vn⁹ ep̄s aliqua spūalia i eccl'ia pciperet: ꝛ alius alia hoc totū pōt fieri ꝑ trāsactionē. sic etiā pōt intelligi. ꝫ. e. statuim⁹. potuit fieri diuisio decimaꝝ inter ptes Quedā tn̄ sunt in quib⁹ non admittit transactio seu cōpositio. vt. ꝭ. eo. ca. vlti. vbi de hoc. Ber.

Trāsactio an sup re sacra possit fieri.

¶ Glo. se. ponit ꝛ exponit diffinitionē transactionis.

h ¶ Dato. Trāsactio nō ꝓcedit vel non fit nisi aliꝗ̄ dato vel retēto vel ꝑmisso: vt hic dicit. ꝛ. C. e. ti. trāsactio. ꝗ eīn trāsigit: quasi ꝺ re dubia ꝛ lite icerta: neqꝫ finita trāsigit. ff. e. l. j. Et iō dixi dubia et ēt lite icerta qꝛ credit se hr̄e bonā cām: alioqn si euidēs esset calūnia nō tenet trāsactio. ff. de ꝯdi. inde. in sum. j. rn̄. neqꝫ finita iō dixit: qꝛ si finita esset cā ꝑ sniam a qua nō esset appellatum: postea nō teneret transactio. ff. de ꝯdi. inde. elegāter. §. si post rem iudicatam.

i ¶ Simonie. ꝫ. e. ꝯstitutus. ꝛ. ꝫ. e. ꝑterea. ꝛ. c. se.

k ¶ Amicabiliter. ꝫ. e. statuimus. ꝛ. c. decetero. ꝛ. ꝭ. e. ca. pri. ꝛ. ꝭ. de deci. ex multiplici. ꝛ. c. nuper.

l ¶ Canonibus. Qui ꝓhibent illicitas pactiōes in spūalib⁹. vt. j. q. ij. ꝗ̄pio. ꝛ. q. j. eos. ꝛ. q. iij. si qs ꝓbendas cum suis concor. ꝛ. ꝫ. ti. pri. c. fi.

Ueniens. ¶ Prima pars ponit querelā. Scd̄a dat iudices ibi: mandamus. Ab. diuisio

¶ Glo. se. declarat q̄ sint sacramenta necessaria: q̄ voluntaria & quare sic vocantur.

a ¶ Necessaria. Quedã sacramẽta sunt necessaria quedã voluntaria. hec distinctio ponit. i. q. i. §. notãdũ est. Sacra necessaria sunt ista: baptismus: cõfirmatio: penitẽtia: vltia vnctio: corpus xp̄i. Et id dñr sacramẽta necessaria vt necessitatẽ q: sine istis hõ saluari nõ pot si ex cõtẽptu omittuntur & hñt pñt. sacramẽtũ ho baptismi i necessitate a quocũq p̄t fieri p: dũmõ i forma eccl'ie cõferat. s. d su. tri. c. i. i fi. & de cõse. dist. iiij. a quodã. Et etiã pniã. nã cõfiteri possũ cuicũq i necẽte iuxta illd. Confitemini alterutrũ pctã vestra. Sacramẽta ho volũtaria sũt illa q̄ omittere ñ est peccatũ: q: dignitatẽ sacramẽta dñr: vt in §. sed notandũ. vt sunt ordines q a dignioribus cõferũt. i. epis. Vl q: nõ nisi digni ad ordines assumendi sunt. Itẽ mrĩmoniũ: et licet hmõi sacramẽtis possimus saluari. xxij. q. iiij. §. vlt. ad fi.

Sacramenta volũtaria.

rei vpo. actio. l. vnica. circa prin.

d ¶ Inter alios. Si. ff. de pact. si vnus. §. itẽ si expiat in fi. et ita pactũ predecessoris nõ obligat successorẽ: ex arg. j. de preca. ca. ij. ‡ sic et cõfessio inter alias psonas non nocet alij. ij. q. v. interrogatũ. j. de adulte. significasti. Sed nunquid ille sacerdos posset reuocare talẽ transactionem anteq̄ cõfirmetur a papa: cum sit psonalis. arg. q sic xxxv. q. ix. q̄ & et ca. quisquis. & j. de rebus ecclesie nõ aliena. si quis presbyterorũ. Credo q licet sit personalis transactio: ipse tamẽ q̄diu vixerit nõ poterit reuocare sicut nec monasteriũ eaz posset reuocare j. de deci. ex multiplici. nisi per integrum restitutionẽ si ecclesia esset lesa. j. de integ. resti. ca. pri. j.

‡ Con. cor. textus. i. si tibi. §. cum possessor. et ibi bar. ff. d pa.

e ¶ Ipsos. Scilicet monachos de parte sua. j. d deci. tua nobis. & colonus de sua: vt ibi. B.

f ¶ Ex itegro. Sic. j. de deci. cũ homines. et ca. tua nobis.

parochia fãcte. M. de marchia excolũt: & ab eadẽ eccl'ia coloni eorũ oĩa ecclesiastica tã necessaria[a] q̄ voluntaria suscipiũt sacramenta: & tñ eidem ecclesie decimas soluere contradicunt. & infra. ¶ Arbitrant aũt se posse tueri cuiusdam transactionis p̄textu inter prefatos monachos & quendã sacerdotem memorati Guil. p̄decessorẽ facte vt de duabus carrucatis terre: q̄s in dñio suo monachi tenent: tertiã tñ decimaz partẽ exsoluãt. & infra. ¶ Mãdamus quatenus nisi p̄fati monachi transactionem[b] prescriptã auctẽte apo. cõfirmatã[c] esse docuerit: cũ alẽ inter psonas facta potius q̄ inter eccl'ias videatur: ne pacta inter alios[d] acta alijs obesse patiamur: ipsos[e] & agricolas decimationes ex q̄buslibet rebus puenientes ex itegro[f] & illaruz q̄s illicite detinuerant iustam estimationem restituere eidẽ eccl'ie cõpellatis. Lucius. iij. ozmeñ. epo.

¶ Sicut sup iure p̄ñtandi ita sup annexo nõ põt transigi vt recedat a lite interueniẽte aliqua temporalitate. Cap. ix.

Preterea qñ iter laicos et viros religiosos de presentatiõe alicuius ecclesie questione suborta transigit[g]: ita q p̄sentationẽ laicus obtineat. religiosi vero nouam vl maiorẽ percipiant in eccl'ia in qua prius nullã[h] vel minorẽ habere consueuerant portionem an hmõi trãsactio teneat quesiuisti. ¶ Cũ igit ip̄a pactio simoniaca[i] merito videatur. Rñde. q de iure non tenet: nec ex eo religiosi vllũ debẽt commodũ obtinere. Celestinus. iij.

¶ Sup sp̄uali subiectione nõ licet transigi. Cap. x.

Preterea q̄rto loco[k] q̄stio talis accessit: q quedã cella eximi[l] voluit a subiectiõe q̄ matrici domui tenebatur: et infra. Fratres illius celle se cõfitentes[m] in iure illi domui quondam fuisse subiectos/ referebant questionem olim de hac subiectione fuisse motam et transactione sopitam / eatenus vt quendam annuatim

Preterea. Nõ valet trãsactio sup iure presentandi, p quã nouus cẽsus imponitur. h. d. ¶ Communis diuisio. Scd̃a ibi: cuz igitur. Ab. si.

Sũmarium. diuisio

b ¶ Trãsactionẽ. i. cõpositionẽ. s. e. statuimus. & j. de deci. ex multiplici. vbi similis est compositio. vel proprie tenetur.

¶ Glo. se. querit. ar. p & s. & soluit. Jo. an. i nouella.

c ¶ Cõfirmatã. Sz nũqd cõfirmatio pape trãsactionẽ psonalẽ facit realẽ: vt sic imutet eius substantiã? vr q sic: q: auctoritas p̄ncipis facit q̄nq̄ ex nudo pacto actionẽ dari: & auctoritas legis hoc facit. ar. ff. de pactis. legitia. & qd cõfirmat dat. ff. de v. sig. l. lege obuenire. & p̄nceps vnit duas res in vnã naturã. C. cõia de lega. l. ij. Ar. s. xij. di. p̄ceptis. & j. de cõfirma. cum dilecta. & c. vlt. Dic q hec trãsactio ab initio q̄tũ ad intẽtionẽ trãsigentiũ fuit realis: sz sacerdos ille hoc facere nõ poterat sua auctoritate: nec successorẽ poterat obligare sine auctoritate superioris. ar. s. eo. decetero & c. contingit. si. habes. j. de confirma. vtili. cap. pe. & ita confirmatio pape facit realem transactionẽ que q̄tum ad ip̄as personas psonalis erat si ex certa sciẽtia hoc facit: quia potest facere q illa que nulla ẽ sit aliqua. ar. xvj. q. i. c. vlt. & j. de his q̄ fiunt a prela. cuz apostolica. & plus est de nihilo aliquid facere q̄ d alio aliud. arg. de conse. distin. ij. re vera. argu. C. de

Trãsactio psonalis p pape cõfirmationem efficit realis.

g ¶ Transigit. Propria auctoritate.

h ¶ Nullam. Immo etiam auctoritate superioris non posset de nouo cõstitui cẽsualis ista ecclesia: nec vetus census augeri. j. de censi. prohibemus. & capit. scientes.

i ¶ Simoniaca. Cum non liceat trãsigere de re spirituali interueniẽte pecunie: vt dictũ est. s. e. sup eo. et ca. statuimus. si. s. de pac. cum clerici. j. cap. pxi. q: ius patronatus est spirituale.

Preterea. ¶ Cõis diuisio. Scd̃a ibi: respõdemus Abbas si.

k ¶ Quarto loco. Primus habetur. j. de mu. peti. ca. prudentiã. Secundus & tertius. j. de ap. scd̃o requirẽs & quartus hic. Quintus & sextus. s. de offi. deleg. ca. prudentiam.

l ¶ Eximi. Contendendo in iure q non debeat sub esse non priuilegium allegando. Lau.

¶ Glo. seq. soluit contrarium.

m ¶ Cõfitentes. Similem confessionẽ habes. j. de

excep. cum venerabilis. sed illa eis nō obfuit: quia excipiendo hoc fecerunt: per hanc confessionē fundata fuit intentio alterius partis. Poterāt sic respōdere: olim fuit questio de subiectione sed illa fuit de transactione: id est amicabili compositione terminata.

Glo. se. rect. p q. s. an possit matrix ecclesia cellam eximere.

a Censum. q. s. cēsus licet esset recognitio debite subiectionis. vt. j. de censi. olim ala. arg. xviij. q. ij. eleutheri⁹ nō tamē debuit sic transigi. Immo videt quod non possit eximi: sicut nec epūs pleno iure eximit etiā ecclesiā. j. de don. pastoralis. sed si gratis vellet quod ecclesiā sibi subiectam non per trāsactionē eximere: bñ posset remittere quicquid iuris habeat in ea retinēdo etiā pēsionē annuatim soluēdā maiori ecclie nec esset simonia. J. de reli. do. constitit⁹. ita tamē quod illi de cella deberēt obedientiā et reuerētiā matrici domui. j. de cen. cum venerabili. quia sine capite esse non debet: quia in hoc non posset maior ecclesia illos eximere. xciij. distin. nulla ratione.

censum[a] ecclesie matrici † reddēdo essent a subiectiōe[b] principalis dom⁹ excēpti. et infra. Prior cōsequēter per maiori ecclesia pponebat: quod de spūali subiectione trāsigere non liceret. Rñdemus igit quod ex predicta fratrū cōfessiōe[c] cōtra eos snia pcedere debeat: presertim cū illa transactio (licet nobis de illo quod cella determinate reddere tenebat cōstare nequiuerit) iniqtatē simoniacā[d] cōtinuisse putet. H ono. iij. J. tituli scte praxedis presbytero cardi. Iudex pōt et dz se interponere p transactiōe inter ptes faciēda: pterquā in casib⁹ in quib⁹ iura hoc nō admittūt vt sup mrīmonio. h. d. Ca. xi.

† Ad de q. di cat̄ ecclesia matrix glo. de sb. sig. venerabili. et glo. in cle. j. de sen. ex com.

b Subiectione. Non poterat hic allegari prescriptio quia contra subiectionem non currit prescriptio. J. de prescrip. cum non liceat. et quia malā fidem presumebant habere propter confessionem propriam.

c Cōfessione. In iure facta et corā iudice suo. J. de iudi. at si clerici. et ff. de interro. actio. voluit. et ita cōfessio cē se piudicat. j. de cōfes. cū sup. et c. vl. vbi de hoc et intellige quod per sindicū ofessi sunt: quis dicat hic fratrum confessione: nec reuocauerunt confessionem.

d Simoniacam. J. ca. proxi. et c. constitutus. et J. de pac. cum pridem. et c. pactiones.

Diuisio

Ex parte Sup mrīmonio trāsigi nō pt. Diuidit. nā pmo hortat legatū vt oponat ēt i casib⁹ expssis a iure. i fi. dicit quod ò casib⁹ nō expssis ibi: i his. Ab.

Casus

e Ex parte tua. Casus. Quidam greci furtiue recipiebāt sacros ordines a nō suis epis. Quidā etiā celebrabāt in ecclesijs interdictis. nec volebāt obedire latinis. Et quidā alij greci et latini epi consecrationes celebrabāt in epatibus aliorum: et decimas percipiebāt ibidem in corum piudiciū et grauamen. Ite quidā laici et greci ppias vxores auctoritate sua dimittebāt: et alias illis viuētib⁹ recipiētes. Et quidā alij abbatias et ecclias cū hoib⁹ ecclarum detinebāt et in alijs plurib⁹ excedebant: vt dr in integra. sup his excessibus cardinalis consuluit papā qualiter esset cōtra istos agendū et ipse hic respondet put sequitur.

f Ad cōponendum. Sic enī iudex prius debet cōcordare partes quā ad iudiciū venire si potest. v. q. ō. ij. si primates. et xc. distin. studendū. xxiij. q. viij. si quis membrorum. et q. viij. si illic. et J. de sumo. querelam.

g Seueritati. Quāquā enī detrahēdū est seueritati vt maioribus malis sanādis charitas sincera subueniat. l. dist. vt ɔstitueret ‡ et vbi saluti nil detrahebat humilitati posteriores doctores aliquid addiderūt: vt ibidem dicitur.

Ex parte tua[e] et infra. Poteris ad componendum[f] interponere partes tuas: ‡ et interdū aliquid seueritati[g] detrahere put statu imperij/ et excedentium multitudine[h] prouida deliberatione pensatis) videris expedire: exceptis nimirum casibus quī cōpositiōis seu dispositionis remedium nō admittūt: vtpote coniugij sacramentum[i] quod cū non solū apud latinos et grecos: sed etiam apud fideles et infideles[k] existat: a seueritate canonica circa illud recedere non licebit. In his vero super quibus ius non inuenitur expressum pcedas (equitate[l] seruata) semper in humanior partem declinans.

‡ Con cor. l. fi et si quid. ff. mādati.

h Multitudine. Quia quod peccatur a populis trāsire solet iultū. j. q. vij. quies a ppfis. et. xxiij. q. iiij. non pōt. et de tēp. or. sane. et cū multitudine peccātū magis docēdo quā in bēdo agēdū est seueritas autē exercenda est in pctā paucorum xliij. di. omissa tiōes. j. de cleri. excōi. ministrā. latores.

Glosa seq. rationem reddit et dat simile: obijcit et soluit.

i Sacramentū. Sic patet quod in matrimonio trāsactio seu cōpositio nō hz locū vt ɔtra matrimoniū aliquid statuat cum sit statutū a dño in padiso. Q: quos de⁹ ɔiunxit homo nō separet. vt. xxvj. dis. deinde opponit. et J. de trāsla. inter corpalia. et xxij q. ij. an quod. et c. quod deus. et causa matrimonialis p arbitriū tractari nō pōt. j. de in integrū resti. cā. in fi. sed p iudices discretos qui potestatē habeāt iudicādi. J. de ɔsangui. et affi. ex lrīs. in fi. nec dispēsatio locum hz vt dicit hic. Sed ɔtra videtur quia circa mrīmoniū dispēsat. xxxv. q. iij. quedā lex. et c. quod scripsi. et q. viij. de gradibus. Dicas in mrīmonio circa gradus ɔstitutiōe canonica interdictos dispēsatio adhibet ex iusta causa: vt simul remaneant: in quo casu loquunt cōtraria. Circa gradus lege diuina phibitos vel vt matrimonia legitime ɔcta separent nulla dispēsatio adhibet ab eccla. et de tali dispēsatione hic intelligit. nō vt pz in integra. quidam vero res legitimas dimittebāt et alias ducebāt: cū talibus nulla dispēsatio adhibet: vt sic remaneāt cū secūdis. De gradibus diuina lege phibitis habes. J. de relī. spo. lras. hodie vo de facili nō dispēsaret ecclesia circa cōsanguinitatē cū vsqz ad quartū gradū restricta sit copula coniugalis. J. de consan. et affi. non debet.

‡ Con cor. l. fi. et si quid. ff. mā. cū not. ff. ō vsu fru.

‡ Con cor. tertius l. l. j. §. et post. ff. de no. ope. nū cia. et xc. di. p totum.

Trāsactio nō fit sup matrimonio

k Et infideles. xxvj. di. deinde opponit. et xxviij. q. j. p totū. sed apud infideles non est ratū. qn possit separari altero veniēte ad fidē catholicā in infidelitate reliquo remanente. J. de diuor. quāto. et c. gaudemus.

Glosa sequens arg. a cōtrario signat contrarium soluit et dat textui duo similia.

l Equitate. Quā iudex pre oculis semp dz habere. ff. de eo quod certo lo. quod si epheso. in fi. Et ita videtur ex eo quod dicit. in quibus ius non inuenitur expressum pcedas equitate et cetera. quod ius semp sit preferēdum equitati. ‡ Argu. cōtra. C. de iudi. placuit. sed potes intelligere illud de eqtate scripta que debet preferri

‡ Con cor. l. j. cū no. ff. de legi. et l. j. §. quod de. ff. si quis testa. liber eē ius. fuerit.

rigori iuris hic de equitate non scripta. q̃ tunc solũ seruanda est cũ ius deficit. hoc ɋbum sumptũ fuit de lege illa. ff. de aqua plu. ar. in summa ✠. itẽ var⁹. in fi. sic dicit ɔsuetudine q̃ seruat cum deficit lex. j. di. ɔsuetudo. ꝛ vbi ius scriptũ non est: de similib⁹ ad silia est pcedendũ. ff. de legi. non pñt. et. j. de re iudi. in causis. ꝛ. j. õ sta. regu. super quo dam. in fi. ꝛ. c. recolentes. ꝛ. ✠. de rescrip. inter ceteras. et. ✠. de trāsla. inter corporalia.

a ℭ Inhumaniorem. Qr semper debemus ꝓniores eẽ ad absoluẽdum q̃ ad condemnadũ. ff de ac. ꝛ oblig. arrian⁹. ꝛ. ff. õ pe. respiciendum. ꝛ. j. de ꝓba. ex litteris. et. xxvj. q. vij. tpa penitudinis. ꝛ ꝓ̃ptio res ad misericordiã: q̃ ad rigorem: quia melius est prestare causas ꝓ misericordia q̃ preten dere inclementiam. lxxxvj. di. stin. non satis. ad fi. post me. colũ. ꝛ meli⁹ est pro veritate pati supplicium: q̃ pro adulatione beneficiũ. xj. q. iij. nemo peritoꝝ. ꝛ sñia q̃ misericordiã vetat fugiẽda est. l. di. ponderet. ꝛ. xxvj. q. vl. alligãt. vbi dicit ꝙ si dñs est largus dispẽsator eius famulus non debet esse tenax. ꝛ. ix. distin. sana. ꝛ. j. q. vij. ca. exigunt.

ℭ Glo. seq. pseqtur quattuor in penis considerãda.

b ℭ Causas. In oibus penis inferẽdis ɔsiderãtur ista quattuor principalit. Persona primo ɔsiderãda est q̃ sit: qr aliter ꝓceditur cũ maiorib⁹ q̃ cum minoribus. ✠. de offi. delega. sane. ꝛ ca. pastoralis. et. xlv. di. cum beat⁹. ꝛ. xxiij. q. j. qui contra pacem. ꝛ. j. de simo. per tuas. ‡ Causa etiã considerãda est. j. de vo. et vo. redemp. magne. in fi. ꝛ. j. de accu. cum dilect⁹. ꝛ. xxiij. q. vl. occidit. ꝛ. ff. de fur. verum. ꝛ. xvj. q. vj. c. j. i fi. Et op. ar. vj. dist. testamẽtum. Et locus ɔsideratur in iudicijs. ar. ✠. de rescrip. c. nõnulli. qr cõsuetudo loci attendi debet. iiij. di. erit autem lex. ꝛ. xxxj. dis. ante triennium. ꝛ ca. aliter. ꝛ. j. de cle. coniuga. cum olim. Et tẽpus etiã consideratur: quia est tẽpus tacendi: ꝛ tempus loquẽdi. xxxvj. dis. ✠ ecce in quo statu sit princeps loci: vt hic dicit prout stat⁹ imperij ꝛc. qr in turbatione regni rigor iuris seruari non põt: ꝛ propter nouitatem gẽtis tempus consideratur vt. xxxv. qõ. iij. qd scripsi. ꝛ. j. de pe. ꝛ re. deus qui ecclesiam. propter nouitatem fidei multa ibi attẽduntur: ꝛ hoc totum habes. xxix. dist. sciendum. j. de homi. sicut dignum. j. respon. vbi ista quattuor considerãtur. ꝛ quedam alia Unde versus. Casus/ locus/ tempus/ personaq; ɔspicietur. In penis dandis: vt eas iudex moderetur.

Margin: ‡ Infero ꝙ ꝙ inedia cogẽte postulare poterit cõ cor. l. j. ꝛ ibi bar. C. de pa. q̃ fi. di: stra. — Penas inferre volens qttuor cõsiderare dꝫ. ‡ Concor. lex pedi⁹ ✠. fi. ff. õ incẽ. rui. ꝛ l. si cxtiminis. ꝛ. l. ser. nos. C. ad. l. iu liã. de vi pub. — versus

maniore[a] partem declinando secundum ꝙ personas ꝛ causas[b] loca et tempora postulare videris. ℭ De postulando

Ex concil. lateranẽ.

ℭ Clericus in sacris vel minoribus beneficiatus in seculari foro postulare non debet nisi pro se vel sua ecclesia: vel miserabilibus personis.

Capitulum primum.

Clerici in subdiaconatu et supra: in ordinibus quoq; minoribus si stipẽdijs[c] ecclesiasticis sustententur: ꝛ corã seculari iudice aduocati in negocijs secularib⁹[d] fieri non presumãt. ℭ Nisi propriam causam vel ecclesie sue fuerint prosecuti: aut pro miserabilib⁹ forte ꝑsonis que proprias causas administrare nõ possunt. Innocentius tertius compostella. archiepiscopo.

ℭ Canonici regulares postulare non possunt sicut monachi: nisi pro vtilitate ecclesie vel sui monasterij ꝛ precepto abbatis. Capitulum. ij.

Ex parte tua nobis fuit propositum: ꝙ quidam canonici regulares nõ solum in ecclesiasticis: verum etiam in forẽsibus causis presumũt aduocati officium exercere. Cumq; obijcitur eis ꝙ non debent esse forensis vel ecclesiastice[e] negocij susceptores vel executores: nisi forte id monasterij exposcat vtilitas: abbate nichilominus imperante[f]: ad suam proponunt in-

ℭ Rub. De postulãdo. ℭ Si vocati ad iudicia nõ parciunt neq; trãsigunt solẽt sibi q̃rere aduocatos ꝛ ꝓcuratores. ideo post duas rubricas ꝓcedẽtes subijcitur ista ꝛ sequẽs q̃ ꝓmittit añ tractatũ de iudicijs: qr hec sunt ꝑparatoria iudicioꝝ. Quid autẽ sit postulare habes tex. i. l. j. ff. e. ꝛ p glo. i. e. vl. j. e. Et aduerte ꝙ multe sunt ꝑsone que postulare ꝓhibentur vt patet in his versibus. Non cuicunq; datur ꝙ postulet: imo negatur. Addictus pene: seru⁹ puer actor arene. Luminibus cassus: mulier: muliebria passus. ‡ ℭ De hac materia tractatur. iij q. vij. xv. q. ij. de pe. dist. j. nemo. xiiij. q. v. denique

ℭ Clerici in. ℭ Diuidit qr prima ps ponit ꝓhibitionẽ a qua secunda excipit ibi: nisi. et adde etiã de ꝑsonis sibi coniunctis vt ꝓbatur. j. e. c. fi. Abbas.

Margin: Continuatio — ‡ Adde ꝙ ad hoc vt q̃s posset pro cinari reqrit ꝙ studuerit saltẽ ꝑ qnquenniũ. ꝛ sit doctoris ramẽ to approbatus. l. nemini. C. õ aduo. diuer. iu.

ℭ Glosa seq. arg. a contrario quod approbat distinguẽdo inter criminales ꝛ ciuiles causas. constitutos in minoribus: in sacris ꝛ professos.

c ℭ Stipẽdijs. Uidet ergo a sensu ɔtrario si stipendia nõ habeãt ꝙ possint aduocare: qd verũ credo de minorib⁹ in causis ciuilib⁹: qr i criminalib⁹ causis vl vbi de pena sanguinis agitur interesse nõ debẽt. j. ne cle. vel mo. sñiam. ꝛ. xxiij. qõe. vlt. his a quibus. De his q̃ sunt in maiorib⁹ ordinibus aliud est dicẽdum: qr illi corã seculari iudice aduocare non debẽt. ꝛ si sine titulo sunt ꝓmoti: eps dꝫ eis ꝓuidere. j. de ꝓbẽ. nõ licet. ꝛ. c. eps si aliquẽ. ꝛ. c. cum secundũ. De regularibus planum est ꝙ aduocare non debẽt. j. ca. pxi. qr ꝛ negocijs secularib⁹ se immiscere non debẽt. j. ne cle. vel mo. nõ magno. ꝛ. xvj. q. j. alia est causa. c. placuit. ꝛ. ca. monachi. de sacerdote habes. j. ca. vl.

d ℭ Secularib⁹. Immo opprobriũ est clericis si se peritos forẽsium disceptationũ ondere voluerint. C. de epi. ꝛ cle. repetita. ꝛ. C. de testa. ɔsulta. ꝓ miserabilibus tamen ꝑsonis possunt postulare. j. e. c. vl.

Ex pte tua. ℭ Cõis diuisio. scða ibi. vnde. Ab. si.

e ℭ Ecclastici. Ut. xvj. q. j. monachi. c. de ꝑsentium. ꝛ. j. ne cle. vl mo. non magno. opprobriũ est talibus si velint videri periti forẽsium disceptationũ. C. de testa. consulta. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. repetita.

f ℭ Imperãte. xvj. q. j. monachi. ij. non sufficit vtilitas monasterij nisi hoc faciat de mãdato abbatis ꝓpter bonum obediẽtie. arg. ff. de re mi. l. iij. ✠. in bello nec audit eo ꝓ̃textu ꝙ est ɔiuncta ꝑsona. nisi habeat speciale mandatũ. leges em̃ de hoc loquentes intelli

Margin: diuisio

guntur de factis priuatoꝝ.ff.de ꝓcura.sed ꝛ he pso= ne.ꝛ.l.pomponius.in fi.

a ¶Insolentiā. Idē verbū habes.s.de supplen.ne gligen.prela.c.ij.ꝛ ibi exponitur.

¶Glo.seq.dat quinq̄ similia.

sed ꝛ he persone.iij.q.vij.§.sunt aūt.✝.alij eni.Inter quas psonas satis credo intelligēdos confratres su= os eiusdē eccl'ie.ꝛ ꝓ piunctis psonis possꝫ etiā lras im petrare sine mādato.s.de rescp.nonnulli.ꝛ agere.et ff.de ꝓcu.pompon⁹.in fi.dū tn̄ nō appareat ꝯria vo

b ¶Idem iu= dicium. Similis habetur extēsio per interptatio nem.xxviij.q.i. idolatria.sic no mē vēditiōis ad alias alienatio= nes extēdit.C.q bus mo.pig.vel hyp.solui.sicut §.vēditionis.ꝛ verbum aliena tiōis ad alios cō tract⁹ extēditur per quos etiam dn̄ium non trāſ ferī.j.de reb⁹ ec cle.nō alie.nulli liceat.sic ꝛ id qd dicit de simonia extendit ad ali= os.xvj.q.vij.qd scripsimus.✝.ꝛ arbitroꝛ ꝯuent= re verbū ꝛē.sic ꝛ ꝓhibitio de legibus audiēdis ā mo nachis ꝛ regularib⁹ extēdit ad prelatos seculares.j. ne cle.vel mo.sup specula.ꝛ regulares canonici equi parantur monachis.nisi qꝛ regule inseruiūt laxiou j.de sta.regu.ꝗ dei timorem.

‡ Colli ge ex h⁹ c.iij.ca sus i q= bus lꝫ sacer= doti pa trocina ri.

solertiam[a] excusandam: ꝗ ca= pitulum illud per quod predi= dicta prohiberi videntur: de monachis nō de canonicis re gularibus loquitur manifeste ¶Unde cōsulti.t.t.r. ꝗ idem[b] iudicium de canonicis regula ribus qd et de monachis quā tum ad supradicta credimus obseruandum: licet de mona= chis in canone specialiter sit expressum.

Gregorius nonus.

¶Se suminat. Capl'm.iij.

Cum sacerdotis sit offi= cium nulli nocere[c] omi bus autem velle prodesse.‡ ¶Non nisi pro seipso[d] vel ec= clesia sua: vel (si necessitas im= mineat) pro personis coniun= ctis/aut miserabilibus sibi li= citum est postulare[e]: et infra. ¶Clericus autem qui cōtra[f] ecclesiam a quo beneficiuꝫ ob tinet pro extraneis aduoca= tus vel procuratoꝛ esse presu= mit: tanq̄ ingratus potest (maxime si clericus sit eiusdeꝫ ecclesie) beneficio huiusmodi spoliari.

¶De procuratoribus.[i]

Greg.maximo saloneñ.epo.

¶Non audit quis tanq̄ alte rius ꝓcuratoꝛ nisi habeat mā datum legitime factum.

Capitulum.j.

luntas: vt ibi di cit: ꝛ ꝓ personis miserabilib⁹ de quibus habes. lxxxvij.dist.ꝓ to tū.lxxxvij.di.c. j.ꝛ.c.eps guber natione.ꝛ i plu= rib⁹ alijs.c.ibi= dem.

e ¶Postulare Postulare ē de= sideriū suū vel amici sui in iure apd eū qui iurif ditiōi ꝑest expo nere: vel alteri⁹ desiderio ꝯdice re.iij.qō.vij.§. sūt aūt.et.ff.de postu.l.j.§.po= stulare.

Postu= lare.

¶Glo.se.textū fortificat ꝑ silia ꝛ questionē inf= serit quam soluit.

Cum sacerdotꝭ ¶Primo ponit rat io.scdo dictū cum clausula exceptiua ibi: non nisi.tertio pe= na ibi: clericus.Ab.

¶Glo.se.dicit vñ sumptū.ꝛ ar.inducēs multa silia.

c ¶Nulli nocere. Ista verba sumpta fuerunt ex il lo canone.xiij.q.v.denicq̄.Ad hoc aūt tenet quilibꝫ christianus: sed magis sacerdos q̄ debet velle ꝓdes= se omnibus: vt ibi dicitur. ꝛ hoc qꝛ quisq̄ ꝓhibetur alij inferre qd sibi nollt fieri.j.dist.in prin.ꝛ.s.de ma lo.ꝛ obe.dilecti fily.Et est ar.ꝗ nulli consulendū est cum alterius iniuria.xxij.q.ij.primū.ff.de ꝯdi.inde nā natura.ꝛ.xj.q.iij.si qs non obediat.xxix.dist.nul= lus.ꝛ non debet alteri per alterū iniqua ꝯditio affer ri.ff.de regu.iur.non debet. ꝛ cauendū est ne ꝑtextu nocentis innocentes puniantur.C.de his q latro.oc cul.l.ij.ꝛ sanctius est nocentē impunitū relinq̄ q̄ in= nocentē dānare.ff.ā pe.absentē.ꝛ pena dꝫ suos acto= res tenere.j.de his que fiunt a maio.par.capi.quesi= uit.ꝛ.C.de pe.sancimus.Et sic patet ꝗ sacerdos ad= uocare nō dꝫ nec se negocijs secularib⁹ immiscere ni si pro cura miserabiliū personarū.lxxxviij.disti.ca.j. ꝛ per totam distinc.

d ¶Pro seipso. Sic quedam sunt psone q̄ pro se tm̄ ꝛ pro quibusdā psonis pñt postulare.iij.q.vij.§.sunt autem. vbi habes que persone possunt postulare: ꝛ q̄ non: ꝛ ꝓ quib⁹.sic ꝛ sacerdos ꝓ se ꝛ ꝓ quibusdā alijs personis hic enumeratis postulare potest.pro ecc'ia sua ꝛ pro personis coniunctis sed nō indistincte: nisi necessitate instante: puta qꝛ sunt minus potētes vel qꝛ non possunt habere ita bonū aduocatū: ꝛ sic restri gitur quodāmodo ad necessitatē q̄tum ad coniun= ctas psonas. Que sunt psone coniūcte dicit.ff.ā ꝓcu.

f ¶Contra eccl'iam. Cleric⁹ q̄ q̄ ꝯ eccl'iam a q̄ bñfi ciū hꝫ aduocat vel est ꝓcuratoꝛ tanq̄ ingratus bñfi ciū ipsius pdere dꝫ.ar.bonū.j.q.vij.c.j.ꝛ.xcvj.dist.si imperatoꝛ.iij.q.j.nulli.sicut vasall⁹ tenet dño.xxij.q.v de forma.al's pdit feudū: vt i lib. feu.queadmo. feu. amit.ꝛ milites rēpublicā de q̄ aluntur ab omni necessi tate belloꝝ defendāt.C.loca.milites.Sꝫ si hꝫ cleric⁹ bñficia in plurib⁹ ecclesijs.nunqd potest prestare pa trociniū vni ꝯ aliā: nonvr: in eo casu neutrā iuuet vł offendet.ar.hu⁹ ca.xiij.q.v.denicq̄.sꝫ si essꝫ prelat⁹ i vna eccl'ia: ꝛ i alia habuisset simplex bñficiū vr ꝗ rōe prelationis posset ꝯ aliā stare.ar.ff.de in ius vo.qsi= tuꝫ.ꝛ.iij.q.vij.§.itē si ꝯ patrē.sic ꝛ libertus eccl'ie si ꝯ ipsam agat vł testificat tanq̄ ingrat⁹ in seruitutem redi gat.s.de s.nō or.de famulis eccl'ie.ꝛ.xij.q.ij.octaua discussio.sic ꝛ donatio ꝓpt igratitudinē reuocat.j.ā dona.ꝓpter eius ingratitudinē.C.de reuo.do.l.j.et vl.ꝛ in auc.de nup.in.§.si mat.col.iiij. ꝛ in autēti. vt libe.decete.nureo non egeant anullo §.illud colla. vj.ꝛ iustū est vt eccl'ia in sinu suo nō retineat frauda torem quē suscepit extraneum.xij.q.iij. sacerdotes. et ecclesia sua mater eius est.ij.q.vj.ad romanā.que ipsum dño sociauit.j.de pe.c.ij.sic ꝓpter ingratitudi nē pr̄ pōt filiū exheredare in totū.xix.q.vlt.c.vlt.ꝛ in auc.vt cum de ap.cognoscit.§.cās.col.viij.sꝫ si ꝯ ali= quē de eccl'ia in ꝓpria cā q̄ non tangit ecclesiā postu= lauerit vel ꝓcuratoꝛ fuerit nō puniret.xij.q.ij.q̄ ma= numittit.sꝫ si eccl'ia esset ei ingrata tūc ꝯ ipsam aduo care posset: nec succederet ei ab intestato etiā si non haberet ꝓpinquos.C.de inoffi.test.liberi.vbi mater excluditur a filij successione propter ingratitudineꝫ commissam erga filium.

Cleri= cus ha bens duo bñ ficia an pos= sit pro vno ꝯ alterū postu= lare.

¶Rub. De ꝓcuratorib⁹. Dicvt.s.in ꝑcedēti ti.ꝓ cō tinuatione rubrice.Et qd sit ꝓcuratoꝛ i.l.j.ff.e.Ab.

Conti= nuatio

¶De hac materia tractat.v.q.iij.ꝑ totū.lxxxix.di.ꝑ totū.xv.q.iij.cum sinus.ij.q.vij.insanus.

Sũme rium. diuisio

Querelã. ¶ Reuocat̃ sñia qua ꝯdẽnatus fuit in expensis ex iusta cã absens legitime excusatus qꝛ in ardua cã ꝓcuratorez ꝯstituere noluit. ita cõster summat̃. Prima pars decise ponit partis querelã. secunda dat iudicẽ ibi: mãdamus. Ab.

ei auferri non potuit. qꝛ bñficiũ iuris nemini est aufe rendum. xxviij. di. de his. ⁊ in auẽ. de nup. §. sꝫ h⁹ qdẽ. col. iiij. ⁊. ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs ꝯdẽnat⁹. Iudex de legat⁹ nõ põt iubere alterutrã ptem ꝯpere corã se pso nalit̃: nisi in delegatiõe hoc ꝯtineat̃: nisi i certis casib⁹ i ꝯcil. lug. j. de iu di. iuris ẽe ambi guũ lib. vj. ⁊ illa decr. cũ dilecti. ſ ꝯdicit: qa papa hoc fecit ex ple nitudine ptãtis. Et alia rõ ẽ: qꝛ il le non allegauit nec oñdebat nec ꝓbauit iustã ex cusationẽ. vñ vł debuit ire vł suf ficientẽ mittere: qꝛ neutruz fecit ꝺ ꝯtumacia fuit ꝯdẽnatus. Et il lud scire ðbes q̃ q ad iudiciũ vo cat̃ põt idistictẽ in pecuniariis causis ꝯstituere ꝓcuratorem: lꝫ in cita tione hoc nõ dicat̃ nisi in duob⁹ casib⁹: puta si dñs iu stior est q̃ ꝓcurator: ⁊ si causa sit vehementior admi nistratione. C. de ꝓcu. l. vl. Et ideo nõ cõpellit̃ ꝯstitue re ꝓcuratorẽ: qꝛ nec reciperet̃ si veniret puta si age retur de administratiõe sua / vel tutela / vel etiã si als esset ardua: nec ita ꝯfidit de alio. ad hoc eñ ostendẽ dum dꝫ mittere excusatorem ne ꝓcedat̃ ꝯ eum. q̃ sen tentia nõ reuocabit̃ nisi cã probata ⁊ cũ maiori diffi cultate. sꝫ vr̃ q qs ꝯpellat̃ cõstituere ꝓcuratorez etiã infirmitate detent⁹. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. pscri. l. j. ⁊. ff. de mino. papinian⁹ exuli. vbi cõpellit̃ qs agere indi recte ne currat ei pscriptio: sꝫ a iudice nõ ꝯpellitur: sꝫ ille q̃ nõ põt agere ad hoc vt nõ currat ei pscriptio cõ stituit ꝓcuratorẽ ad agendũ vt lis cõtest. sꝫ reus non ꝯpellit̃ dare ꝓcuratorẽ: ⁊ ita nõ ꝯdicũt leges ille. Itẽ signat̃ aliõ ꝯtiũ. s. de elec. bone. ⁊. j. de appel. constitu tus. vbi dr̃ sicut misit nũciũ ita potuit mittere ꝓcura torẽ sꝫ ibi nõ suberat iusta cã: qꝛ sp tenet̃ qs ire vł mit tere nisi sit iuste ipedit⁹. ⁊ tũc dꝫ mittere excusatorez ad allegandũ impedimẽtũ: vt hic ꝯtingit. B.

Delegat⁹ nõ citat ꝑsonalit̃

Citat⁹ põt ꝑ ꝓcuratorẽ cõparere.

a ¶ Querelã. Et ita non ꝑ appellationẽ vt no tatur in fi.

Querelã^a A. clerici acce pim⁹: et infra. ¶ Man dam⁹ qten⁹ si cõstiterit vobis q vigorẽ. epũs pfatũ A. i resti tutiõe expẽsaruz^b ꝑ nulla alia rõnabili cã^c cõdẽnauerit: nisi ꝓ eo tm̃ q termino constituto ad ei⁹ pñtiam non accessit ĩfir mitate detẽt⁹^d: ⁊ cũ nõ possit qs cogi nisi velit in grauib⁹^e causis ꝓcuratorẽ cõstituere ⁊ ipse ad ꝓbãdũ ĩfirmitatẽ suã pbr̃m et diaconũ destinauerit eũ absoluere^f ab eadẽ sẽtẽtia minime differatis. ¶ Clemẽs. iij.

¶ Sententia lata cũ ꝓcuratore reuocato et de hoc certifi cato non preiudicat dño. h. d. ẽm communem intellectum.

Capitulum. iij.

Ex insinuatione archid. sagi. accepimus: q cũ iter ipm et magr̃m G. sup quadã pben da lexo. ecclesie controuersia mota fuisset: et. j. ¶ Rꝫ ab eo dem archi. ꝓcuratori suo duo b⁹ clericis pñtibus expsse fuis set ihibitũ^g ne cãe cognitionez

b ¶ Expẽsarũ. Quas fecerat aduersarius ve niẽdo ad tminũ corã vigorẽn. de legato a papa ad petitionẽ sa lubunen. epi su per ecclia ipius ¶ Glo. se. alleg. ꝯtor. ponit opi. ad quam iducit vnum ca. eaz re probat. ⁊ ca. re spondet. demuz obiicit de duab⁹ ll. ⁊ soluit. Item obiicit de duab⁹ decre. ⁊ soluit. notat a cõtrario qrit. ar. ꝓ. ponit opi. ⁊ soluit.

§ Concor. tex⁹ i. l. q̃ sitũ ar. a ꝯtio sẽ. ff. de re iudi.

Re⁹ ad citatio nẽ etiã primaz non ve niẽs est in expẽ sis ꝯdẽ nãdus.

c ¶ Rationabili causa. Si enim nõ fuisset infirmita te detentus vel alia iusta cã rationabilis fuisset qua re ꝓcessit cõtra eũ. s. contumacia: bene tenuisset stati condemnatio expẽsarũ. j. de dolo. cum dilecti. et. s. de iudi. sancimus. ⁊. j. de ap. reprehensibilis. Sed nũqd reus si non venerit in prima citatione condemnari dꝫ in expensis? hic videtur q sic: qꝛ ꝓpter infirmitatez tm̃ excusatur: et nisi constiterit hoc: non reuocabitur sñia: et ita pt̃ qs cõdẽnari i expẽsis ꝓ pma ꝯtumacia ar. ff. si qs in ius vo. non ierit. l. ij. §. j. ⁊ actor ꝯdẽnaret̃ si non veniret. ff. de iudi. eum quẽ temere. ⁊ in concil. lugdu. idẽ dr̃. j. de do. ⁊ ꝯtu. actor. li. vj. ⁊ actoris ⁊ rei ẽ equa ꝯditio. ff. de reg. iur. non dꝫ. Dicunt quidã q si reus non veniat in prima citatione vel in scða etiam nõ dꝫ ꝯdẽnari: qꝛ nõ ẽe adhuc ꝯtumax nisi post perem ptoriũ terminum. Dico q etiã ꝓ prima ⁊ ꝓ scða cita tione puniri dꝫ in expẽsis si ad trinã citationẽ venit si vero nõ veniat ad citationẽ pemptoriam: tunc als pu nitur: quia mittitur actor in possessionẽ rei petite vel excõicat̃ si missio fieri nõ põt. j. vt lit. nõ cõte. tue. Et si postmodũ reuertit̃ infra annũ: restituit oẽs expẽsas factas ab eo tpe quo fuit ꝯtumax. et si non venit ad aliquam citationẽ / ad omnes expensas ꝯdẽnabit̃ q̃s fecit aduersarius veniendo ad primã citationẽ et ad secundam ⁊ tertiam: ⁊ sic punitur prima ꝯtumacia. ⁊ eodem modo dico q dꝫ puniri prima contumacia licꝫ veniret ad secundam: als deberes dicere q q̃n nullo modo venit non debet cõdẽnari in expẽsis nisi factis ad terminum peremptoriũ.

§ Concordat bar. cũ tex. in. l. ꝓs lra rũ. ff. ð iudi. ⁊ l. ꝓdic. l. j. ff. ð di. ⁊ tẽpo. pscri.

d ¶ Infirmitate detentus. Iusta fuit cã nõ venien di vñ ꝓbata cã dꝫ reuocari quicqd fuit actũ cõtra ab sentẽ. ff. de iudi. ptor. ⁊. j. de re iu. cũ bertholdus. et. ff. de re iu. quesitũ. §. j. quartana tñ non excusat: vt ibi dicit. ⁊ arg. v. q. iij. si egrotãs. xviij. di. placuit. ⁊. xciij. di. iuxta. Dicũt tñ qdã q tenetur mittere ꝓcuratorez ex quo venire nõ põt si ita fuit citatus vt veniat vł re sponsalẽ trãsmittat §. j. de do. ⁊ ꝯtu. cũ dilecti. sed hoc nõ credo q ꝓpter citationẽ iudicis teneatur mittere ꝓcuratorẽ si venire nõ põt: maxime si in grauib⁹ cau sis quis cogi ad hoc nõ possit vt hic dicit ⁊ iudex hoc

e ¶ In grauib⁹. q̃lis erat ista: qꝛ sub ecclia ipius. ¶ Glo. seq. obiicit ⁊ soluit.

f ¶ Absoluere. Vr̃ q nõ fuerit absoluendus: qꝛ qui nõ appellat a sñia iudicãtis acqeuisse vr̃: ⁊ sñia etiam interlocutoria a qua nõ appellat̃ trãsit in rẽ iudicatã. j. de testi. significauerunt. ⁊. j. ð re iudi. ad ꝯsultationem. sibi q̃ iputandũ videbat̃: qꝛ nõ appellauit. põt dici q iste fuit audit⁹ bñficio restitutionis: qꝛ iustã cãm habuit absentie: q̃ ꝓbata absoluit̃: qꝛ diffinitiua sñia reuoca tur iusta cã absentie ꝓbata. j. de sen. ⁊ re iudi. cũ ber tholdus. imo vr̃ q sñia nõ teneat. ff. de re iudi. q̃situz et interlocutoria lꝫ trãseat in rẽ iudicatã a q̃ nõ appella tur q̃tũ ad litigãtes: nõ tñ q̃ ad iudicẽ q̃n possit eam reuocare cũ viderit eã iniustã. ff. de re iu. qð iussit ꝑ ut no. j. de ap. cũ cessante. ⁊ iõ audit iste. Ber.

diuisio

Ex insinuatione. ¶ Pria ps ponit ptis narratio nẽ sup q̃ scða dat iudices ibi: ceterũ.

g ¶ Inhibitũ. Vñ eoipso ꝓcurator lras reuocauit. j. e. c. pri. qð indistincte potuit cũ lis nõ fuerit ꝯtest. ⁊ res sit integra. ff. e. l. añ litẽ. ar. s. de elec. in causis. nã depositũ q̃ñcũqꝫ põt repeti. ff. deposi. l. j. §. pe. ⁊ sciẽte

r

adversario hoc fecit. de hoc dicetur .j. c. mandato. et ita sententia nulla fuit lata cum falso procuratore .j. c. proxi.
a ¶ Susciperet. i. ne ad suscipiendum iudicium in iure suis litteris vteretur prout in antiqua decre. continetur.
¶ Glo. seq. ar. alle. vj. iura. obijcit dupliciter et soluit contingens duas opi.
b ¶ Clerici. Ar. quod dicto vnius testis sit credendum. ar. .j. de testi. in omni negocio. si. viij. q. iij. talia. et xviij. di. de syracusane. et ar. op. quod vni iurato testi creditur. ff. de dote prele. theopompus. et ff. quem admo. testa. ap. l. j. §. vlti. arg. ff. de iureiur. si duo patroni. j. re. Ar. .3. iiij. q. iij. §. item in criminali. §. item vnius. §. item vbi numerus. et .j. de testi. licet. et c. veniens. Item arg. quod dictum archidi. istius pro teste vno recipiatur: et sic erunt duo testes .j. de testi. in omni negocio. sed dictum illius non debet sibi prodesse quia nullus idoneus testis in re sua intelligitur. iiij. q. iij. §. nullus in re. Pot dici quod hic erat presumptio pro archidi. et erat reus. vnde fauorabilior. ideo delatum ei fuit iuramentum quod fieri potest et debet. C. de re. cre. et iureiur. in bone fidei et ff. de iureiu. admonendi. et quia per hoc modicum preiudicatur actori cum salua sit ei actio sua: et in talibus non requiritur ita plena probatio. ar. .j. de re iu. cum berthold9. §. licet aut. et .j. de in integ. resti. ex litteris. et iniquum esset vt per talem fraudem puniretur. vnde merito debuit ei deferre sacramentum cum vno teste: quia inspectis circumstantijs personarum et cause. iudex quandoque debet deferre sacramentum actori/quandoque reo .j. de iureiuran. c. vl. in fi. et hic talis causa est et talis persona. et opti. facit ad hoc. ff. de legi. tu. legitimos.
c ¶ Sententia contra eum lata. Cum sit lata cum falso procuratore et ideo nulla. C. de procura. licet. et .j. e. c. proxi. in fi. et .3. de rescrip. ex parte decani.
d ¶ Aliud canonicum. Puta excommunicatio vel pactum de non petendo restitutionem post sententiam: vel res iudicata: vel si ratum habuit sententiam latam cum falso procuratore. B.
¶ Glo. seq. obijcit. ponit opi. quam reprobat et soluit. et iterum duas solutiones subdit quas non approbat.
e ¶ Probare potuerit. Sed quare iste compellitur probare titulum sue possessionis contra illud. ij. q. v. §. j. et actore non probante reus debet absolui. xj. q. vi. §. acto. .j. vt eccle. benefi. vt nostrum. et .j. de causa pos. cum ecclesia. ff. de probatio. l. ij. et C. de eden. quod accusare. et C. de rei ven. res alienas. Dicunt quidam quod iste archidi. confidens de iure suo sibi onus probandi assumpsit sic .j. de resti. spo. licet. et xxix. q. iij. cuius rei gratia. et ita mos probare volenti gerendus est. ff. de proba. circa eum. §. fi. Hanc non credo veram solutionem. propterea dicas quod ideo iste tenetur probare canonicam institutionem: quia cum esset archidi. in illa ecclesia de iure communi illam prebendam cum archidiaconatu habere non poterat nisi probaret secum dispensatum fuisse. ar. opti. c. dist. contra morem ar. op. .j. de deci. dudum. et probatur quod potuit dispensare .j. de scisma. fraternitati. et .j. de preben. preterea. et c. cum non ignores. et .j. de conces. preben. litteras. et c. cum nostris. et quia in pluribus ecclesijs intitulatus esse non potest. .3. de elec. dudum ij. lxx. dist. sanctorum. vnde propter huiusmodi presumptionem debet ostendere suam canonicam institutionem. presumptio transfert onus probandi ad reum quandoque. C. de probatio. siue possidentis. et .j. vt eccle. bene. vt nostrum. sola ei possessio non sufficit in beneficijs ecclesiasticis nisi adsit canonica institutio .j. de insti. ex frequentibus. vnde debet habere litteras sue institutionis. ij. q. j. legum. sicut nec sola possessio facit aliquem decurionem: sed iusta electio. ff. de decuri. herennius. et prescriptio hec non prodest cum habeat malam fidem ex quo non fuit legitime institutus quia bona fides exigitur .j. de prescrip. si diligenti. et c. quoniam omne. sed hec etiam non prodesset aduersario nisi ius haberet. .3. de rescrip. olim. Alij dicunt. s. papa: quod ex quo est in possessione non compellitur probare suam canonicam institutionem. nemo enim cogitur probare titulum sue possessionis. C. de peti. here. cogi. sed littera ista contradicit: sed posset suppleri maxime secundum hoc vel dic. eo ipso quod aduersarius non probat contra archi. satis intelligitur probare suam canonicam institutionem. C. quod nuli. non pos. l. sup seruis. lib. xj. littera tamen contradicit. quod prius dixi verius credo.

susciperet[a]: ipse nichilominus in causa procedens sententiam contrariam reportauit. ¶ Ceterum quia aliter de predictis clericis dicitur obijsse mandamus quatenus si per ipsius archidi. et superstitis clerici[b] iuramentum constiterit de premissis sententia[c] contra eum lata nequaquam obstante/predicte prebende possessionem cum fructibus inde perceptis (si eius restitutioni aliud canonicum[d] non obsistat) auctoritate nostra restitui faciatis eidem. Restitutione vero facta si archidi. ipse suam canonicam institutionem probare[e] potuerit: ipsam ratam permanere app. postposita decernatis. Anno .iij. cabillon. et cathalan. epis. ¶ Rescriptum super consecutionis iudicij impetratum a procuratore reuocato et de hoc certificato non valet: nec processus vel sententia lata per ipsum si reuocatio peruenit ad aduersarium. h. d. secundum glosam. Ca. iiij.

In nostra presentia[f] tullen. episcopus est conquestus quod cum ad causam que inter episcopum et decanum tullen. super dilapidatione/excommunicatione/et periurio/ac quibusdam alijs criminibus vertebatur. T. et G. presbyteros procuratores[g] instituens ipsos ad sedem apo. duxerit destinandos: cum de ipsorum fide postmodum titubasset[h]: mandatum quod eis dederat: infra modicum temporis spacium reuocauit[i]: sed ipsi licet mandati litteras reuoca

I ¶ In nostra. ¶ Prima pars narrat factum. Secunda diffinit ibi: nos vero. Ab.
¶ Glo. seq. reci. per solutionem contrarij.
f ¶ Presentia. Per inquisitionem quam iste decanus prosequebatur vel denunciationem eiusdem decani vel exceptionem alis procurator interuenire non posset in criminali. v. q. iij. in criminali. et .j. de accu. veniens.
g ¶ Procuratores simul. et tunc occupantis melior est conditio .j. eo. non iniuste. vbi de hoc.
h ¶ Titubasset. Titubare dicitur is qui suspitionem habet super eo de quo contenditur. ar. C. de acq. pos. l. nemo. in fi. et C. de edi. inde. l. vlti. et potest suspectus remoueri indistincte ante litem contes. siue sit suspectus siue non. ar. .3. e. c. proxi. ff. eo. ti. ante lit. contest. de hoc dixi. .3. de rescrip. ex parte decani nisi sit procurator constitutus in rem suam: et nisi velit vti aliqua retentione: et hoc post lit. contest. quia tunc de facili non transferretur ab eo causa. ff. e. ti. que omnia. ad fi. §. plane.
¶ Glo. seq. obijcit et soluit.
i ¶ Reuocauit. Et ideo non valuit quod cum eo factum fuit Arg. contra C. de satisda. l. vna. et ff. e. si procuratorem. vbi dicit quod licet procurator reuocetur: iudicium tamen quod cum eo factum est ratum esse debet. Ille leges intelliguntur cum vetitus est procurator agere ignorante aduersario vel iudice. quo casu nichilominus valet quod idem quasi procurator postea fecit .j. eo. mandato. vbi de hoc. et .3. de.

Margin: Concor. tex. l. j. vlti. C. de satisda. et ibi barto. cum glo. op. — Testi vnico an sit credendum. — Possessori beneficij tenetur quandoque suam canonicam institutionem probare. — Possessio sola non sufficit in beneficijs. — Diuisio — Titubare.

rescrip. ex parte decani. Si vero aduersario sciẽte reuocatum est mandatũ non valet iudicium post reuocationem in quo casu intelligo qđ hic dicit. ⁊ ṡ. c. proxi.

a ¶ Falsi procuratores. Si. j. de in integ. resti. ex litteris. ṡ. de offi. delega. cum olim.

¶ Glo. se. princi. reci. per obiec. ⁊ sol. scđo obijcit de decret. super lr̃is. et soluit.

b ¶ Inutilem. Cũ in lr̃is cõmissionis cõtineret ipsos fuisse procuratores patet q̃ procuratio fuit presentata dño pape et q̃ reuocatio nõ puenit ad ipm: q ad ipm ⁊ vel ad aduersariũ puenire dz. j. e. mãdato. poti⁹ q̃ littera d rato q sp iudici vl' aduersario exhibẽda est. ff. rẽ ra. habe. ne satisdatio. et. ff. eo. si procuratorem quare videbat iudicib⁹ q̃ calũniose pponeret huius modi exceptionem sed per hãc rõnẽ repellit: qꝛ ipse probare volebat q̃ essent falsi procuratores: qꝛ poterat esse q̃ reuocatio puenit ad aduersariũ ⁊ h⁹ potuit probare qđ sufficit. j. eo. mandato. vñ appellatio ei⁹ tenuit. Sed videret q̃ iste lr̃e deberẽt valere saltẽ quo ad hoc: vt pcederẽt fm veritatẽ negocii: qꝛ hoc fuit tale falsum qđ si fuisset dictũ nichilominꝰ obtinuisset lr̃as decan⁹. ṡ. de rescrip. sup lr̃is. Sed isti falsi procuratores reuocato mãdato iudiciũ sunt ingressi cum aduersario: ⁊ de cõsecutiuis lr̃as cũ aduersario impetrarunt. ⁊ ideo nil valuit qđ fecerũt: qꝛ si nõ valuit ingressus iudicij nec cõmissio sup futuro processu: ⁊ qꝛ in fraudẽ hoc fecerũt ⁊ vn⁹ alteri⁹ odio nõ dz pgrauari. C. de inoffi. testa. si quis suo. si. j. de simo. nobis. ⁊ dignus est mia qui alieno vitio laborauit. C. de natu. liber. l. legẽ anastasiane. sic. ⁊ vj. q. j. frater noster. in prin.

torias recepissent: nichilominus in negocio processerunt: et pro procuratoribus se gerẽtes cũ aduersario ingressi iudiciũ cũ eo ad parisieñ. archidia. ⁊ collegas suos in eiusdem preiudicium nr̃as lr̃as impetrarũt: et infra. ¶ Cumq3 predictus eps ad probandũ q̃ falsi[a] procuratores fuerãt: ab ipsis iudicibus inducias postulasset: ipsi exceptionẽ oppositã inutilẽ[b] ⁊ superuaciã reputãtes / ad probationẽ ipsius dilationẽ cõcedere noluerunt: propter qđ ad appellationis bñficiũ cõuolauit. Sed ijdẽ nichilominꝰ lite non cõtestata ⁊ iuris ordine preter misso testes cõtra eũ recipere presumpserũt ipsum a tulleñ. ecclesia p sniam remouendo. ¶ Nos vero licet vir fidem[c] adhibere potuerimus q̃ dicti iudices vtpote viri lr̃ati / prouidi / ⁊ honesti taliter processissent: maxime cũ in sua relatione quã ad nostraz presentiam trãsmisere / de hmõi exceptione nullã fecerint mẽtionem[d]: quia tñ eps per viros religiosos[e] / prouidos et honestos de quibus nõ est verisimile q̃ sue salutis obliti[f]: ac iuramẽti religione cõtempta: falsum testimonium tulerint nobis fecit super his que sunt proposita plenã fidẽ attendentes etiã q̃ falsi procuratoris exceptio[g] non solũ ante sentẽtiã: verũ etiam postea põt obijci: † vtpote qua probata iudiciũ nullũ[h] et nulli⁹ momẽti[i] cõtrouersie reputantur processum supradictoꝝ iudicum sentẽtialiter duxim⁹ irritandũ[k]. Idem brixieñ. epo.

¶ Si agitur de adulterio coram iudice seculari ad penã legalem nõ interuenit procurator secus si corã ecclesiastico ad separationem thori. Capi. v.

¶ Glo. seq. tractat de duplici exceptione procuratoria.

g ¶ Exceptio. Qñ dicat falsus procurator. dixi. ṡ. de rescrip. ex parte decani. ⁊ illa est exceptio falsi procuratoris. Est et alia exceptio procuratoria scz cum quis nõ põt esse procurator veluti miles. et non põt opponi post lit. cõtesta. cũ sit dilatoria. ff. e. si filiusfamilias §. veterani. ⁊ C. e. titu. ita demũ: ⁊ hãc põt omittere fideiussor. ff. manda. fideiussor. §. qđã. Et est alia exceptio procuratoria. s. non habere mãdatũ de qua hic dicit. qꝛ plus est mandatum fuisse reuocatũ q̃ nõ habuisse mãdatũ. ṡ. de rescript. ex pte decani. in fi. et hec exceptio post lit. ↄtestatã potest opponi et hãc exceptionez nõ debet omittere fideiussor. ff. mãda. inter causas. §. mandato. et talis exceptio non põt opponi post sniaz vt hec ⁊ C. e. ti. l3. B.

h ¶ Nullũ. Ex eo tñ iudicio qđ nullum est solutum non repetitur. ff. de iudi. de qua re. §. ij.

i ¶ Momenti. Non est hoc speciale in hoc casu. sed idem est in omni exceptione per quam probatur retro nichil actum esse [illegible] a non solo iudice. xj. q. j. c. j. et penulti. C. si a non compe. iudi. l. vlti. j. de re iudi. ad probãdum. j. de exceptio. exceptionem: vt si quid donetur ab eo qui non potest dare non valet. j. de iurepa. quod autem. ⁊ si donetur ei qui capax non est. j. de cleri. excõmuni. mi. postulasti. ⁊ ṡ. de eta. ⁊ quali. cum bone. si. C. de inoffi. testa. fratres.

¶ Glo. seq. reci. p obiec. quõ altera parte absente ⁊c.

k ¶ Irritandũ. Irritat hic papa factũ iudicis altera parte absente vt videt: quia non apparet q̃ altera pars fuerit presens ⁊ lit. nõ cõtesta. ⁊ hoc põt facere iudex appellationis. j. de appel. sepe. sed ibi peremptorio loco est terminus statutus ⁊ ad prosequendũ appellationẽ. C. de tẽpo. appel. l. vlti. §. illud. ⁊ illud obtinet cum iam est lata diffinitiua snia. et. ij. q. vj. et q appellat. et op. arg. ṡ. de renuncia. veniẽs. sic vbi agitur de surreptione. j. de re iudi. cũ olim. Sed credo q̃ altera pars fuerit presens: qꝛ nunq̃ pcedit cõtra absentem nisi citetur tacite vel expresse: et presumitur ex hoc q̃ iudices retulerũt negocium ad papã ⁊ sic pars altera fuit presens in alijs que acta sunt coram papa vel contumaciter absens: que forte procurauit relationem fieri domino pape: ⁊ qđ dixit duximus irritandum. i. irritum esse ostendimus. j. vt lit. non contesta. accedens ad hoc probat littera ista. qua probata ⁊c. †

c ¶ Fidem. si. ṡ. de renun. in presentia. ⁊ c. sup hoc. arg. ⁊ j. de preben. nisi essent. arg.

d ¶ Mentionẽ. Hec faciebat psumptionẽ p eis cum nil dixerũt. et hãc psumptionem elidet probatio in ꝯtrariũ ⁊ est notabile q̃ iudices in sua relatione debẽt facere mentionẽ de exceptionib⁹ oppositis ⁊ alijs que rõnabiliter pponuntur. arg. j. de re iudi. inter monasterium.

e ¶ Religiosos. Immo per seipsum ⁊ vnum testem posset hoc probare. ṡ eo. c. pri. ⁊ j. de iureiuran. c. vlti. in fi. ⁊ C. de reb. credi. in bone fidei.

f ¶ Obliti. de nemine presumendum est q̃ sit immemor sue salutis. j q. vij. sancimus. quia quilibet presumitur bonus nisi probetur malus. ṡ. de scru. c. vno. et j. de presump. dudum.

Exceptio procuratoria est triplex.

† Concor. tex. in. l. licz C. de iudi.

Odium vnius alteri nocere nõ debet.

‡ Concor. tex. i. l. fi. C. si p vim vl' alio mo. et ibi per Bar. et doc.

divisio. Ue fraternitatis. ¶ In prima decisa cõsultatio. In scḋa rñsio ibi: cõsultationi. que distinguit. et secundum membrum prosequitur ibi. Si vero.

¶ Glo. seq. reci. per. q. que sit pena adulterij sm. ll.

a ¶ Legitimã. Per leges veteres puniebat mulier cõuicta de adulterio ad penam sanguinis. C. de adulte. castitati ⁊ etiã sm legem mosaycã lapidabat. xxxij. q. v. hec imago. hodie ꝟo detrudit in monasterium C. de adulte. aũtetica. sed hodie ⁊. j. de ꝯuer. coniug. gaudemus. Et põt vir vxorẽ ꝯuictã d̄ adulterio ⁊ ꝯdẽnatã retinere si vult. et vxor virũ: vt dr in ꝓdicta auẽ.

Maritus accusans vxorem an teneat se inscribere.

b ¶ Ad penã talionis. Olim intra. lx. dies vtiles a tpe diuortij vir accusare poterat vxorem iure mariti sine metu calũnie. C. de adulte. q̃uis adulterij. ⁊. l. iure mariti. ⁊. ff. d̄ adul. ¶ cuius. ꝟ. vlti. et. l. mariti. ꝟ. preterea. Hodie ꝟo cõstante matrimonio põt eã accusare ⁊ tenet iscribere ad penã talionis obligando se. in aut. vt liceat ma. ⁊ auie ꝟ. causas. ⁊. ꝟ. q: vero plurimas. colla. viij. ⁊ hic.

c ¶ Si forsan. Hic nõ notat dubitationẽ sed expressiuum veritatis. sic. xxxiij. q. ij. admonere. circa medium. ⁊ de peni. dist. j. q̃nobrẽ. ⁊. ff. de re iudi. item si. ꝟ. j.

d ¶ Nomen adulterij.

e ¶ Locum. In quo cõmissum fuit adulterium.

f ¶ Tẽpus. Scz annũ ⁊ mẽsem admissi criminis.

¶ Glo. se. ponit q̃ redrunt in bello accusatorio p ꝟsus.

g ¶ In lege ciuili. Quã habes. ij. q. viij. libellorũ. et ff. de accu. ⁊ inscrip. l. iij. Quid cõtineri debeat in libello accusationis: notat his ꝟsibus. Cõsule: mẽse die: coram pretore. ꝓfessus. Te deferre reũ: crimen: loca: pone sodalẽ. Et licet hora/dies: non mensis pretereatur.

¶ Glo. seq. soluit dubium: ponit brocar. alle. iiij. iura ad primam partem ⁊ vnum in contrarium.

h ¶ Effectũ. Qd̄ esset si separarent: põt tñ teneri ad aliã penã vt perpetuo ei adhereat qua carere voluit. xxxiij. q. v. hec imago. vel ad penã extraordinariam se obligabit. j. de accu. sup his. Item habes hic: q si quid prohibetur vna via altera via nõ debet admitti. C. ne mancipium ita veni. l. vlti. ⁊. ff. de tu. ⁊ cura. scire. ff. de cõdi. insti. que sub conditione. ꝟ. si q̃s. ⁊. ff. de bo. liber. l. queritur. Arg. contra. iiij. q. iij. ꝟ. serui neq.

Una via nali denegetur alia nõ cõcedatur.

Ue. c. f. ⁊ infra. Cõ. tue. t. r. q si vir accusat vxorẽ de crimine adulterij corã iudice seculari ad penã legitimã[a] infligendam: q: tũc inscriptionis vinculũ dz arripe: seq; ad penã talionis[b] astringere: nõ p ꝓcuratorẽ sz p seipm ꝓsentẽ oportet ꝓsentialiter accusare. ¶ Si vero vir accusare velit vxorẽ de adulterio corã ecclesiastico iudice: vt ab eius cohabitatione discedat: q: tũc et si forsan[c] oporteat eũ inscribere: vt designet in scriptis nomẽ[d]: locũ[e]: ⁊ tẽpus[f]: ⁊ oĩa que comprehendũtur in lege[g] ciuili: ad talionẽ tñ nõ dz se aliquaten⁹ obligare: ne forte cũ in ꝓbatione defecerit: intẽtionis sue cõsequatur effectũ[h]: sustineri potest: si necessitas id postulauerit: vt p ꝓcuratorẽ accuset: q̃m hmõi accusatio ⁊ si de crimine fiat. nõ est tamen criminalis: sed quasi mixta[i] inter ciuilẽ et criminalem: q̃q; in presentia principalium personarũ secu- rius procedatur. Idem.

¶ Qui de mandato dñi cãm ꝓcurauit ab eo repetit expensas ꝓpter hoc factas. Cap. vj.

Um pro causa que inter. G. ⁊. F. gabion. ecclesie archidia. ꝟtebat: et ifra. ¶ Dis. v. mãdamus quatenus expẽsas archidiacono restitui faciatis: si legitime ꝓbare potuerit se de mãdato[k] capituli suscepisse predicta negocia ꝓmouẽda ⁊ propter hoc[l] ad se. aposto. accessisse.

Idem scholaribus parisieñ.

¶ Uniuersitas etiam scholarium potest ad agendũ et defendendum procuratorem cõstituere. Capitulum. vij.

Uia in causis que cõtra vos ⁊ p vobis mouent: vestra vniuersitas ad agendũ ⁊ respondendũ cõmode interesse non põt: postulastis a nobis: vt procuratorẽ instituere sup hoc vobis de nr̃a ꝑmissione liceret. ¶ Licet igitur de iure cõi[m] hoc facere valeatis: ⁊

i ¶ Mixta. Sicut solet dici de q̃rela inoffi. testa. que est mixta inter ciuilẽ ⁊ criminalẽ. Ciuilis est. q: q̃ eam ꝑponit: ꝑponit hereditatis petitionẽ. ff. de inoffi. testa. q̃ de inofficioso. ⁊ in eo accedit ad criminalẽ quia si nõ venit die statuta postea nõ audit. ff. de inoffi. testa. papinianus. ꝟ. j. arg. C. qui accu. nõ pos. si ea. et. j. de accu. licet.

divisio. Um p cã. ¶ Pria ponit decisã parũs q̃relã. Scḋa dat iudices ibi: discretioĩ. Et incipe casum litteralẽ q inter istis G. q̃ erat ꝓcurator capli ⁊ archidiaconũ erat cõtẽtio sup expẽsis factis p istũ archidia. in causa quã susceperat ꝓmouẽdã d̄ mãdato capli ⁊ papa ꝓnũciauit vt habet in lr̃a. põt tñ casus figurari aliis modis sz non est vis. Ab.

Casus.

¶ Glo. seq. reci. per questionem

k ¶ De mãdato. Immo ⁊ si nõ interuenisset mãdatum posset tñ ea petere q̃ vtiliter expẽdit in negocijs eccle. xij. q. iij. q̃cunq;. ff. de neg. gest. pomponius. ⁊. j. de fidei iusso. q quibusdam. ⁊. j. de deposito. c. j.

ꝑ Concor. lex vni. C. de thesau. li. x. ⁊. l. clarũ. C. d̄ sacto. piestan.

l ¶ Propter hoc. Sz. s̄. de elec. vt ꝑcrite. q: si alias fuisset iturus ad curiã non posset petere expensas factas nisi quatenus plus expendisset ꝑpter longiorem morã. ff. fami. hercis. ex parte. in pn̄. ⁊. ff. de nego. gest. si cões. distinguitur tñ q: si egit de mandato siue succubuit siue nõ potest petere expẽsas: vt. s̄. mã. l. etiam sed si egit sine mandato ⁊ succubuit nõ petet expẽsas. ff. iudi. sol. iam tñ. ꝟ. in hac. iste aũt expense non excedent probabilem modum. ff. de dam. infec. inter quos ꝟ. vlti. ⁊. l. seq. in prin. si. j. de eo qui mit. in pos. cum venissent. in fi. ⁊. j. de sequestra. c. j. in fi.

divisio. Uia in causis. ¶ In prima ponitur petitio. In secunda ipsius admissio ibi: licet igitur.

¶ Glo. seq. notat differentiam inter legem et canones secundo reddit duplicem constitutionis causam.

m ¶ De iure communi. Nota q vniuersitas potest constituere procuratorem nõ obstante qd̄ dicitur: procurator est qui mandato dñi negocia administrat. ff. eodem. l. j. sed vniuersitas loco domini habetur. Secũdum leges ꝓcurator constitutum tantum a vero domino. ff. codem. l. j. scḋm canones nõ est differentia in vocabulis dummodo constet q habet potestatẽ agendi et defendendi. j. eo. petitio. et quilibet administra-

Procurator a q̃ põt cõstitui.

tor pcurator vt.j.q.iij.saluator. Sed illa fuit dubitatio qz scholares nõ videntur cõstituere vniuersitatez cũ ius vniuersitatis nõ sint a principe cõsecuti.ff.qd cuiuscq vniuer.l.j.ff.de colle.illici.l.j. Itẽ qz si eẽt vniuersitatis sindicũ vel actorẽ deberet ꝯstituere auctẽ epi.C.de epis. et cle.omnes.§.nichilominus sed papa respondit q de iure cõi hᵒ licet.et est verũ q vniuersitas cõstituit pcuratorem ⁊ p ipm procuratorez iurat.j.de iuramẽ.calũ.cũ cãm.sz pcurator a ꝓo domino ꝯstitutus nõ iurat de calũnia:sz dñs.C.de iura.calũ.l.ij.§.sinantẽ.et scholares pñt haberẽ rectores siue cõsules suos.C.de iurisdi.om.iud.l.vltima.

a ¶Concedimus.i.cõcessum esse ostendim⁹ a iure cõi.

¶Colli ge ex tex. differẽtiã inẽ ex ⁊ ob. melius i.l. liberorũ.⁊ ibi bar.ff. de ꝟ.signi.

Auditis. ¶Si post ꝯclusionẽ cause apparet pcuratorem reuocatũ nichilominus ferẽ sñia. ¶Diuidit. Nã pmo fert sententiã sup pcessibus ⁊ soluit obstaculũ. Scdo ibi ceterum in expensis cõdemnat.

b ¶Auditis. Casus talis est. Cã vertebaẽ inẽ epm egitaneñ.⁊ epm colubueñ.sup qbusdã decimis.cã cõmissa fuit qbusdã iudicib⁹.demũ sibi subdelegauerũt cãz qbusdã alijs q nõ seruauerũt formã sibi datã. pcessus istoꝝ iudicũ trãslati sunt ad papã ad petitionem colubueñ.papa eos cassat ⁊ qcqd secutũ ẽ ex eis sed posset aliqs et dicẽ qre cassauit:nonne colubueñ. eps reuocauit pcuratorẽ:⁊ papa rñdet nõ obstat illa reuocatio:qz iam erat in cã ꝯclusum. vñ nichil posset obijcere si esset pñs.⁊ qz ille colubuẽ. pcurauit negociũ deferri ad papã:g nõ sine ꝯtẽptu pape ⁊ dãno alteri⁹ ptꝪ hoc fecit.ꝯdẽnat eũ papa ad expẽsas factas et faciendas donec ipse legitime cõparebit.

c ¶Processus. Qualiter pcesserunt nõ habem⁹ hic sed pt poni diuersitas pcessuum p illam decret.ẽ.de rescrip.cum dilecta.ẽ.de offi.delega.venerabilis.

d ¶Ob eos. Et ita cassato pncipali cassatur ⁊ accessorium.C.de legi.l.non dubium.j.de fide instru.inter dilectos.⁊.ẽ.de ele.qualiter.⁊.xvj.q.vij.⁊ hoc dixim⁹ et.j.de scisma.c.j.

Snia an possit ferri cũ pcuratore reuocato.

e ¶Ad illũ.s.pcuratorẽ vel aduersariũ vel iudicez.j.e.mandato.⁊ sic reuocatio ista puenit ad iudicẽ et cũ iã eẽt sup pcessibus ꝯclusum:nõ obstãte tali reuocatione potuit sup his snia ferri:cũ pcurator nil poterat facere postea. vñ talis reuocatio nõ impedit sententiã ferri sup his in quibus est cõclusum:⁊ ita quodãmodo ferẽ snia ꝯ absentem:sed p pñte reputatur qz ⁊ si psens esset nihil posset obijcere.⁊ si tẽpestiue reuocatio fuisset facta ⁊ nõ ostensa iudici vel aduersario nichilominus valuisset qcqd fecisset vsqz ad ostẽsionẽ reuocatiõis.j.e.mãdato.⁊.C.de satisda.l.vna.⁊.ff.e.si pcurator.in fi. Sic in iudice tenet qd facit donec intelligit reuocatã iurisditionez.j.ð ap.si duob⁹.ar.⁊ qdiu suus habet p libero:valet snia illius iij.q.vij.§.verũ.⁊ ar.ix.q.j.ordinationes.⁊.ff.ð offi.psi.si forte.⁊.ff.mãda.si mãdasset. arg.ff.si certũ pe. ei⁹ q l puincia. Si ꝓo reuocatio tẽpestiue fuisset ostẽsa aduersario vl' iudici:quicquid fieret postea nõ valeret:⁊ sic pñt intelligi.ẽ.e. et insinuatione. et ca.in nostra. vt ibi dicitur.

¶Con cor.i.l. si qs in ficiat⁹. et ibi Bar.ff. depo.

f ¶Nostro cõtẽptu. Sic.ẽ.de postu.bone.⁊.ẽ de offi.lega. licz et.j.de appel.intimasti.⁊.C.ð re la.l.j.qz sic illuderet suꝑiori.et arg.ff.de succes.edic.l.j.§.decretalis.

¶Glo.seq.reddit rationem ⁊ dat simile.

g ¶Peruenerunt. Qz tunc qsi contumax fuit:⁊ extunc expectare incepit.simile.j.de sequestra.c.j.de dolo ⁊ cõtuma.cum dilecti.in fi.⁊ hoc in culpa illius epi qui negociũ ad curiam pcurauit destinari.si.j.de appel.nicolao.⁊.c.interposita.⁊.c.reprehensibilis.⁊.ẽ. de restitu.spo.cum causam.§.ij.

¶Glo.seq.successiue signat tria ꝯtria ⁊ soluit.

h ¶Facies etiam. Et sic sententia cõdemnationis pfertur anteqz ꝯstet de futuris expensis. vnde signatur contra.ff.de vsu.l.j.§.j.vbi dicit q tractatus futuri temporis non spectat ad iudicem.hic tam constabat q facturus esset expensas. Sed videtur q sententia qtum ad futuras expensas non teneat:quia non continet certam qtitatem.et incerta sententia nulla est.C.de sen.q sine cer.qtti.pfer.l.hec sententia.sed illud habet locũ vbi certa qtitas petita est iure actionis vel species:quia si ibi sententia incerta est:nõ parit actionem rei iudicate. Sed iste expense petuntur officio iudicis pro interesse propter contumaciam alterius partis.⁊ ideo potest cõdẽnari etiam ad expensas factas et faciẽdas quas declarabit postea suo sacramento.et fit hic condẽnatio expensarum nulla taxatione premissa:quod est contra id.iij.q.iij.q fieri. sic et.j.e.constitutus.et.j.quod metus causa.c.fi.sed illa taxatio potest fieri postea quando iurabitur sup expensis: vt hic dicit.§.quod fieri.

Petitio vr̃a. ¶Diuidit. Nam pmo ponitur petitio. Secundo responsio ibi:nos igitur. Ab.si.

divisio

instituendi tñ procuratorem super his auctoritate presentium vobis concedimus[a] facultatẽ. Hono.iij.epo egitaneñ.

¶Si citatus ad totam causã cõstituit pcuratorez quẽ postea reuocat:potest nihilominꝰ contra eum procedi in eodem statu causa patiẽ sine alia citatione.h.d.quo ad intellectũ

Capitulum.viij.

Auditis[b] et intellectis q sup delegatorum nostrorum processib⁹ fuere proposita:processus[c] ipsos et quecunqz secuta sunt ex eis vel ob eos[d] nouerimus nos irrita iudicasse:non obstantibus litteris quas de reuocatione mãdati procuratori suo colubuẽ.eps destinauit: cũ anteqz ad illum[e] lr̃e hmõi peruenirẽt fuisset super eisdem pcessib⁹ hincinde cõclusum. ¶Ceterũ memoratũ colubuẽ.epm qui procurauerat totuz negocium ad examen sedis ap.aduocari ⁊ postmodũ mãdatum factũ pcuratori non sine nr̃o[f] cõtemptu et tuo dispendio reuocauit:condẽnãdum tibi duximus in expensis quas fecisti a tpe quo ad pcuratorem ipsius reuocatorie lr̃e peruenerũt[g] ⁊ facies etiã[h] vsquequo p se idem epus vel per pcuratorem idoneum se nr̃o cõspectui psentabit:in principali negocio legitime processur⁹. Idem M.⁊ R.canonicis mutineñ.

¶Procurator qui cãs ꝯpat⁹ agit et defendit:licet non fuerit dat⁹ sub nomie sindici vel actoris. Capitulum.ix.

Petitio vr̃a nobis exhibita continebat: q cuz

Glo. se. querit. ar. pro. et soluit.

a Gnales. Licet fuerint gnales procuratores non tn̄ poterāt trāsigere. ff. e. mandato gnali. nec pht alienare nisi fructus aut alia q̄ de facili corrūpi pñt. ff. e. procurator tutor. Sz nūquid alt istor posit agere vl administrare sine reliq̄? Videt q̄ sic: qz in tutorib⁹ et actorib⁹ id seruat: vt alt sine alto administrare possit. ff. de nego. gest. cū alicui. et ff. de admi. tu. decreto §. j. et l. luci⁹ §. j. et l. si plures §. quis. ff. māda. creditor §. duobus. Credo q̄ si insolidum cōstituti sunt vn⁹ pt agere sine altero et alit facē put negocia occupauerint: als non potest vnus agere sine alio: Et lz in tutorib⁹ aliud sit benigne receptum: vt dicunt ille. ll. decreto. et lucius: et lex illa creditor §. duobus. intelligit l eo casu cū insolidum vtriq̄ mādauit. de hoc notatur. j. c. penul. in notula si ergo.

Procuratoribus plurib⁹ cōstitutis an possit vn⁹ sine altero agere.

Con. cor. l. fi. C. de do. na. et l. j et. ij. C. de formu. et l in. C. cō. de lega.

Con. cor. tex. et l. i. l. et l. procuratorū. libera. et ibi bar. ff. eo.

mutineñ. eṗus in linoniā pfecturus vos vicarios et procuratores suos constituit generales[a] vobis volētibus agere cōtra detentores bonorum epi mutineñ. vel contra illū agentibus respōdere freqūēter opponitur q̄ facere nō potestis pro eo q̄ in instrumento vicarie siue procuratiōis hmōi non exprimit q̄ eṗs ipse constituerit vos sindicos vl actores[b]: et infra. Nos igitur ex tenore ipsius instrumēti liq̄do cognoscētes q̄ intētio[c] fuit ipsi⁹ epi dare vobis agēdi et respōdendi pro ipso epo liberam potestatem: exceptionem huiusmodi penitus reprobamus.

Gregori⁹ nonus nobili viro Ubaldo ciui pisano.

Prouidere dz iudex maxime ii. causa matrimoniali q̄ constituens procuratorem gaudeat plena libertate. Capi. x.

Accedens ad apostolicam sedem et infra. Mandamus quatenus D. nobilez mulierem que sub tua potestate tenetur plene restituas libertati: faciens ipsam ad castrum de maissa Lucane dioce. secure perduci: vt existens ibidem libera[d] procuratorem libere ordinare valeat qui suam coraz nobis iusticiā prosequatur. Tu ergo sup sponsalibus que inter natam tuam et filiū eiusdem nobilis cōtracta pponuntur: procuratorez idoneum ad presentiam nostram mittas qui ad agendum et respōdendum[e] plenaz habeat potestatem.

Idem cātuarieñ. archiepo.

Si procuratori generali denegantur iducie nil consulendum dnm ex causa probabi-

b Actores. Scdm canones nō videbat ista dubitatio: qz canon oēs administratores noīe procuratoris intelligit. j. q. iij. saluator. et est nomē gnale. et §. e. qz l causis. vbi vniuersitas d iure cōi cōstituit procuratores

c Intentio fuit. Sic ptz q̄ qñ vba gnalia sine dubio ponunt in hmōi instrumēt procurationis: recurrendū est ad intētionē cōstituētis. sic etiā de puilegiis. j. de decimis. ex multiplici. §. de offi. ordi. lz. et l rescp. j. de arbi. exposita. et j. de resti. spo. audita. §. offi. de lega. sup eo. et in bñficiis cōferēdis. j. de pben. super inordinata. et c. vl. Et illa est causa: qz verba debēt deseruire intentioni: non intentio verbis. per vba enim exprimit intentio. xxij. q. v. humane aures. et. xxxviij di. sedulo. et j. q. j. marchion. et j. de ver. sig. itelligētia et c. pterea. et de cōse. di. iiij. retulerūt. et facit ad hoc. ff. de iudi. si quis intētione ambigua. Arg. §. ff. de pac. veteribus. et ff. de contrahen. emp. labeo. et l. cū in lege. sz illa locū habet in cōtractibus: vbi venditor debz aperte oia exprimere: et als fit iterpretatio cōtra ipum et ita manifestū est q̄ nō est semp cōsideranda vboruz forma in huiusmodi cōstitutionibus: sed quid est eis cōmissum et in quo officio qz hoc nomen procurator est generale nomen ad quālibet administrationē: et p sequentia q̄ ponunt in cōstitutiōe restringit ad id de q̄ agitur: vt ptz hic. Unde si diceret: ego do Titio potestatē agendi et defendendi in cā vel in cāis quam vel quas habeo cū tali: sufficiens est mandatū nō obstante subtilitate legali q̄ in hoc casu solūmodo vl legem.

Intentio cōstituētis est attēdēda i dubiis.

Con. cor. l. § tuas regulas. §. fili⁹. et ibi Bar. ff. de pac. et ff. man dati. l. creditor. §. lucius.

imponere verbis et non rebus: cum sit potius contrarium faciendum. C. cōia de leg. l. ij. in fi.

Accedens. Primo prouidet libertati mulieris. Scdo citat ad cām ibi: tu ergo. Ab.

Glo. seq. fortificat textum. scdo querit et soluit.

d Libera. Qui em̄ agit libertatez dz hre vt libere cōfiteatur et possit esse in iudicio: et qa cōfessio p metū si ne timorē error ta non preiudicat. xxxj. q. ij. lotharius. et. xv. q. vj. ca. j. et xxij. q. iiij. inter cetera in fi. et precipue in mrīmonio in q̄ libertas omnino restituēda ē et loc⁹ puidend⁹ est i q̄ nulla possit esse formido. xxxiij. q. ij. sine e coniugij. et plena debet gaudere securitate cuius est animus indagandus: ne per timorem dicat sibi placere qd odit. j. de spō. cum locum et qd quis non diligit facile cōtemnit xx. q. iij. presens

Adde q̄ idē ē in obsides aut captis no. l. obsides. et l. et⁹. ff. d testa. et l. d in carcerē ff. quod me. ca.

clericus. et coactiones difficiles cōsueuerunt exitus habere. j. de spon. requisiuit. Sed qualiter agit pro filio cum mater filium in potestate non habeat. j. de cōuer. infi. c. vlti. hic agebatur de facto illius mulieris qz contraxerat cū illo nobili sponsalia noīe filij sui cū arris pmissis hincinde: si staret per alterū quominus matrimoniū perficeret. qd licet. C. de spōsa. l. vlti. sed pena apponi non pōt: et si apponatur peti non pōt vt predic. l. in fi. et j. de sponsa. gēma mulier. ff. de verbo. obli. ticia. j. rn̄.

Glo. seq. pmo docet formā cōstituēdi procuratorez. secundo querit et soluit distinguēdo.

e Respōdendū. Sic ē dz cōstitui procurator ad agēdū dat⁹ vt possit etiā defendere et rñdere aduersario si eū recōueniat: als si nō defenderet: denegabitur ei actio. ff. eo. mut⁹ §. pena. et in expensis alteri pti et q̄si cōtumax cōdēnat. j. e. cōstitutis. ar. in qua cōstitutiōe dz satisdationē exponere: p quā ipe fideiussor sui procuratoris existat iudicatū solui sub hypotheca rerū suarū insti. de satisda. §. si vo. et q̄ tpe lite erit in iudicio. als oia dabit q̄ in cōdēnatione venūt vt ibidē di. et ita plenaz hz ptātem. Et est notabile qz procurator qñq̄ non posset cauere iudicatū solui: qz forsan non hz ibi amicos q̄ p eo velint fideiubere: et ita cōtumax reputaret et q̄ sic citatus est vt hic dicit. sed si hoc fiat sufficiens erit procurator. Et hoc habet locum in procuratore rei qui dz cauere semper iudicatū solui: quod est dicere soluere id in quo condemnatur: et q̄ defendat reū et q̄ non cōmittat dolū. ff. iudicatū solui. l. iudicatū. et

Cautō iudicatū solui tria cōtinet.

in pcuratore actoris id est seruandum si recōueniat. Sed nūquid possunt isti parētes litigare de matrimonio filiorum: vt fieret preiudiciū ei cōtra quem sententia fertur ꝑ matrimonio? Dico ꝙ sic dummodo filij cōsentiant ad hoc vt ratum habeāt facta parentū: qꝛ perinde habetur ac si ipsi hoc facerēt ꝑ alios et precipue per parētes cōtrahitur matrimoniū. xxxij. q. ij. honorātur. e. ī. de cōiuer. coniuga. ex parte. Si vo filij nō cōsentirent factis parentum: tunc non noceret sentētia contra aliquē lata. vbi em̄ nō potest pater vel mater litigare filio inuito: cū ibi solus consensus illorum de quorum coniunctione agitur sit necessariꝰ. xxvij. qō. ij. sufficiat: et inuitis etiam parentibus cōtrahere possunt: qꝛ qūtum ad hoc nō dicūtur in potestate parentum esse. ī. de despon. impub. c. j.

quā frequēter. §. si vero. alie vo inducie puta que dantur ad appellandū nō sunt arbitrarie: ibi iudex nichil habet officij. ī. de iudi. qꝛ ad consultationē. z. ij. q. vj. biduum. que sunt. x. dierū. vt. ea. cā. z. q. c. §. anteriorū. z inducie que dantur cōdemnatis in cā pecuniaria non sunt arbitrarie. ff. de re iudi. l. iij. §. si qs. nisi causa cognita et iusta de causa. ff. e. l. ij. tamē quidā illas dāt ad arbitrium ſm cōsuetudinem loci.

[Contra absentem: poterit procurator appellare. Capitulum. xj.]

Dilectus filiꝰ magister L. rector ecclesie de anna transmissa nobis petitione mōstrauit ꝙ cum. B. presbyter contra ipsum causa studij bononie commorantem super eadem ecclesia ad iudices nostras litteras impetrasset earum auctoritate a iudicibus ipsis eodē rectore citato[a] / procurator ipsius generalis[b] ad omnia eius tractāda negocia pro eo ꝙ competentem terminum infra quē rectorem ipsum consuleret vtrum deberet contendere vel cedere[c] questioni: sibi concedere denegabant: ꝑ eodem nostram audientiam appellauit. Quocirca mandamus quatenus si est ita reuocato in irritum ꝛc.

Idem episcopo lexoā.

Si reus recedit a iudicio dimisso pcuratore solūmodo ad agendū cōtumax est: z condēnatur in expensis. Capitulum. xij.

Constitutis in pre. no. H. priore sagieñ. et. T. laico dilectum filium. G. subdiaco. nostrū super causa q̄ inter ipsos super quadam summa pecunie vertitur: concessimus auditorē: et infra. Cum prior super ipa pecunia in qua dictus. T. cū sibi sue vxoris[d] nomine teneri dicebat: recepto libello illicentiatus[e] recessit / quēdam procuratorem dimittens solummodo ad agendum[f]: quem cum adiutor ipse per mandatū procuratorium sibi datū ad defendendū priorem sufficiētem nō viderit: eū ex hoc reputans cōtumacem ipsum prefato. T. in vnā marchā sterlingorum condemnauit:

Infero q ꝑ curato ge- neralis tenet ... ndere ... dño: cu sua ... isto ... ncet. ... por. l. ... nō solū ff. eo.

Dilectus filius. Prima pars narrat grauamē appellationis. Secūda dat iudicē ibi: quocirca. Abbas sicu.

a Citato. Ad ecclesiā suā per suū procuratorē: ibi em̄ debet citari. ī. de do. z cōtu. cām que. et. c. vlti. nam ipse fuit bononie. vt. ī. de eo qui mit. in pos. c. vlti.

b Generalis. Potest ergo quis constituere generalem procuratorē ad oīa tam ad iudicia ꝙ ad negocia. vt hic dicit: z. ß. eo. petitio. tñ talis pcurator transigere nō pōt nec alienare. de hoc dixi. ß. eo. petitio. immo quilibet tenetur dimittere pcuratorem: alꝛs pcederetur contra absentem: si non defenderetur. ff. quibus ex cau. maio. item ait. z. l. sequē. de hoc dixi. ß. de offi. deleg. consultationibus.

Glo. seq. reddit causam z docet certas inducias arbitrarias: certas non.

c Cedere. Ad hoc em̄ dātur inducie deliberatorie vt infra illas deliberet. an cedat vel contendat. iij. q. iij. §. offeratur. sed iste pcurator ꝑ se deliberare nō poterat vtrū deberet cedere vel contēdere sup facto alterius vnde debebat cōsulere dnm principalē, ergo inducie tales esse debebāt ꝙ posset illū requirere. vñ cū hoc nō faceret iusta fuit appellatio. terminꝰ enim semp constituēdus est ſm distantiam locorum z negocij et personarū qualitatē. ī. de ap. cū sit romana. et. ff de iudi. nōnunꝙ. Et ex hoc ptz ꝙ hmōi inducie deliberatorie arbitrarie sunt qꝛ debēt moderari ſm locorum distantiā z personarū z negocij qualitatē licet dicat. xx. dierum gaudeat induciis immo plus vel minus ſm ꝙ visum fuerit iudici expedire. ī. vt lite nō contestata.

Constitutis. Pria pᵒ narrat contumaciam z condēnationem actoris. scda ibi. Nos aūt. cōdēnationē approbat z cām committit. Ab.

diuisio

Glo. se. rect. ꝑ q. quomodo iste pro vxore audiatur: secūdo querit z soluit.

d Sue vxoris noie. Forte noie vxoris sue recepit iste obligationem a priore mutuando et pecuniam vxoris noie illius aut ꝑ alio cōtractu: ꝑ qua etiā sine mādato agere posset in rebus ipsius prestita cautione de rato. C. eo. ti. maritꝰ. sed si maritus habeat mādatum nō potest agere nisi quatenus in mādato cōtinetur vt ibi dicitur. in fi. l. preallega. sic etiam nomine alterius quis recipit institutionē siue inuestituram. ī. de prebē. accedēs. z nomine alterius quis recipit vsuras quod esse non debet. xlvj. distin. sicut non suo. sic et nomine vxoris sibi potuit obligare priorem per stipulationem sed vxori simpliciter nō potuit: dicēdo ꝑmitto vxori mee soluere tantam pecuniam. quia alteri per alterū stipulari vel pacisci nemo potest: institu. de inuti. stipulatio. §. alteri. ff. de verbo. obliga. stipulatio ista. §. alteri. nec factum alterius potest quis promittere. institu. de inuti. stipulatio. §. si quis alium. et in predi. l. stipulatio ista. in princi. sed si vxor agere velit pro tali obligatione: nūquid est preferenda illa viro? et an vir posset agere inuita vxore? Nō. quia vtilis actio acquisita vxori prefertur directe acquisite marito nec potest agere ea inuita. ff. de procurato. si pcurator. vbi dicitur ꝙ si procurator meꝰ stipulatus fuerit satisdationē iudicatum solui: vtilis actio mihi datur: nec potest agere procurator me inuito.

e Illicētiatus. xj. q. iij. certum. ideo contumax reputatur: qꝛ nullum responsalē sufficientē dimisit.

f Ad agendum. Ideo quia non valuit mandatum: quia cum prior esset reus: debuit dimittere procuratorem ad defendendum z non ad agendum: nisi vellet recōuenire actorem: et ideo contumax reputatur: quia non dimisit idoneum. Qualiter autem de-

bet mittere quis procuratorem et sufficientem. dictum est. s. eo. accedēs. et iste procurator noluit eum defendere: quod si fecisset non fuisset condēnatus prior in expensis sicut credo.

a Taxatione. Que semp debet premitti ante condemnationē. iij. q. iij. §. offerat: & etiam iuramēto premisso. ij. q. ij. j. in primis. & s. qd me. cā. c. fi. qd debuit hic pmitti. Et sic not. q sententia sup expēsis pro contumacia pōt ferri in absentem et hoc est qd di. s. eod. querelā de expensis. scz qr non venit vel si venit & recedit sine licentia condemnatur in expensis.

taxatione^a prehabita in expēsis: † et infra. Nos autē finē litibus^b imponere cupiētes: et qd ab auditore prefato factū esse dinoscitur approbantes: mādamus quatenus partib^9 conuocatis &c. Idem.

Tenet iudicium agitatum cum procuratore reuocato si reuocationem iudex et aduersarius ignorauerunt. hoc dicit fm cōmunem intellectum et verum. Capitulum. xiij.

Mandato procuratoris^c post litē contestatam a dño reuocato^d si hoc ignoran

† Concor. tex. in. l. j. cum ibi nota. ff qd cuiusqz vni.

b Finē litib^9. j. de do. & cōtu. finē. & c. venerabilis.

Glo. ista facit qnqz. dicit primo qd contineri debeat pcuratoriū. scdo quod de procuratorio rei olno cōstare debeat. tertio q pcurator rei cauet de iudicato soluēdo nō de rato: nisi in casibus & septē enumerat. quarto qd cautiones prestentur. quinto de sindico & tutore q non cauent de iudicato soluendo. & causam reddit.

c Mandato pcuratoris. De mādato pcuratoris actoris dictū est. s. e. c. j. in mādato em pcuratorio dz cōtineri pcipue nomē ei^9 q cōstituit pcuratorē & nomē pcuratoris. et in qua cā et q ratū habebit qd cū eo actū erit. sicut in lrīs de rato: & corā qbus iudicibus maxime si sunt delegati corā ordinario non est necesse multū q fiat de eo mentio. ff. de pcu. si procuratorē. & iste lrē mitti debēt aduersario: vt cert^9 sit quibus releuat pcurator a satisdatione de rato: cū de mādato dubitatur: vt ibi dr. De mādato pcuratoris rei olno constare dz & si non ostēdat mādatū repellit nec admittit tanqz pcurator etiā si dubitaret. nisi vellet se offerre defensioni. ‡ & siue qs habeat mādatū siue nō: et qntūcūqz sit idoneus pcurator rei debet pstare aliquā aliā cautionē. scz iudicatū solui. C. de satisda. l. vna. & ff. e. q pprio §. qui aliū. & l. minor. in fi. & insti. de satisda. §. si vo. q clausula. s. iudicatū solui tria cōtinet: scz q defendat reū i cā: & q dolū nō cōmittat: & q soluat iudicatū. & hoc ipm qd vbū sonat. ff. iudi. sol. l. iudicatū solui: & hec satisdatio debet interponi ab ipso dño qnqz presens pstituit pcuratorē dū conuenit. & si absens extra iudiciū pstituit cautionē interponat p suo pcuratore: p quā fideiussor existat sub hypotheca rerū suarū. insti. de satisda. §. si vo. al's ipsemet pcurator exponere debet pdictam cautionē qntūcūqz locuples sit & idoneus: vt dictū est. Cautionē vo de rato nō pstat pcurator rei. s. rē ratā dñm habiturū: cū & si ille scz dñs ratum non habeat: ipse soluat de bursa sua: qr reuocare nō pōt dñs. Porro vbi reuocare posset vel retractare qd actū est dz pcurator pstare cautionē rē ratā dñm habiturū: vt cū quasi defenso. cōuenit rei vēdicatione vel cōi diuidūdo vel fami. hercis. vel finiū regūdorꝫ: et eccl'ia vel minor & restitutionē in integrū postulādo: & cā status cū seruus clamat in libertatē ꝫ pcuratorem dñi duplicē cautionē prestat pcurator rei iudicatum solui & rem ratā dñm habiturū. ff. eo. pōponius. §. sed his. & l. si defunct^9. §. vlti. qr in hoc iudicio vtraqz persona sustinet vicē duarꝫ psonarꝫ. j. de pba. ex lrīs. et. ff. eo. nō solū. §. si stat^9. & §. est & casus. & cū tutor postulatur suspect^9: & ipse p pcuratorē defendit. ff. e. non solū §. vlti. & hmōi cautiōes añ lit. ptest. peti debēt. ff. e. pōponi^9. §. ratihabitiōis. Procurator vniuersitatis siue collegij cautionē de iudicato soluēdo nō prestat: qr sustinet vicē vniuersitatis & iurat de calūnia in aiam ppriā. j. de iura. calū. in ptractandis. & c. se. & C. de iura. calum. l. ij. §. sin aūt. qr quasi dominus itelligit: sicut et tutor. ff. p emp. l. q fundū. §. si tutor. ar. ff. rem ra. ha. actor nec tutor cauet de iudicato soluendo. C. de adm. tu. l. vlt. §. de fensionem: sicut nec ver^9 dñs illā prestaret. insti. de satisda. §. sed hodie. & ideo de necessitate est istud officiū. s. e. quia. sed officiū pcuratoris est voluntariū: qr nemo cōpellit cōstituere pcuratorē. s. eo. querelā. ‡ al's non esset differentia inter procuratorem priuate persone & sindicum vniuersitatis.

† Concor. gl. solē. i. l. nō solū §. q alieno. ff. eo. et Cyn. in pma qstiōe. in l. j. C. e.

Procurator rei an prestet cautionem de rato.

Glo. ista sic reci. s. primo finis que signat contrariū & soluit. scdo principiū qd distinguit an ad solū pcuratorem peruenerit reuocatio an etiā ad aduersariū vel iudicem mediū. arg. a contrario. & illud reprobat. contra quod inducit legem quam soluit.

d Reuocato. Circa hmōi reuocationem notabis. Cū aliqs reuocat mandatū factū pcuratori ad agendū vel defendēdū pstituto / aut reuocatio puenit ad pcuratorē tm: aut etiā ad aduersariū vel iudicē. Si tm ad pcuratorē nō piudicat aduersario: qr iudicium qd idē qsi pcurator postmodū est expert^9: ratū esse dz: vt hic. & s. de rescrip. ex pte decani. & ff. e. si pcuratorē. in fi. & C. d satisda. l. vna. etiā ante iudiciū ceptū. ff. iudi. sol. si aūt. ad idem. ff. de sol. q hoiem. §. si ticiū. & l. si qs suo. & l. cū qs. §. j. Et si pr̄ iusserit filio credi: postmodū ignorāte creditore mutauerit voluntatē: cessat senatuscōsultū: qm initiū spectādū est. ff. ad macedo. l. fi. Et si dicā: q voluerit cū seruo meo ꝫhere periculo meo ꝫhat: possum mutare volūtatē: si certificauero creditorē. ff. qd iussu. l. j. rñso. j. in fi. Si vo reuocatio perueniat ad iudicē vel ad aduersariū. qcqd fit cū eo tanqz cū falso pcuratore nō valet. vt hic a ꝫrio sensu. s. de rescrip. ex pte decani. ‡ postea nō pcedat iudex cū illo pcuratore. s. eo. auditis. & sic intelligit qd dr̄. s. e. ex insinuatione. et. c. in nr̄a. q em vult reuocare pcuratorē: certificare dz aduersariū vel iudicē vt hic dicit. Sicut lrē de rato mittunt iudici & aduersario. ff. eo. si pcuratorē. ff. rē ra. ha. ne satisdatio. sic multo fortius littere reuocatorie. Sed qre dicit post lit. ptests. innuit a ꝫrio sensu. q añ lit. ptest. posset reuocatio fieri etiā ignorāte iudice vl' aduersario: & q necesse nō sit significare iudici vel aduersario. sic videretur loqui decre. s. eo. ex insinuatione. & c. in nr̄a. Ex lrā illarꝫ nunqz colligit q reuocatio puenerit ad iudicē vel ad aduersariū: et tm reuocatur qd factū fuit p illos procuratores. Sed ibi supplet q reuocatio venit ad aduersarium. Sic ergo supple hic maxime qr idē est ante lit. ptesta. & post lit. sic em multi possent decipi si sola reuocatio pcuratoris sufficeret si non denuncietur aduersario vel iudici quādocunqz fiat reuocatio certificandus est aduersarius al's imputet sibi qui hoc tacuit. Arguit cōtra. ff. man. si mādassent. Illud in negocijs vbi nō decipitur vēditor. hic decipitur aduersarius. & ideo secus. Sed si reuocatio sit missa procuratori ante litem contesta.

† Concor. tex. i. l. insi tuo. C. eo. & C. vt nemo ini. l. j. i pr. ci. & ib. Bar.

‡ Concor. ex. i. l. tpe ff. tver bo. ig.

te iudice vel[a] aduersario factū fuerit: iudiciū qđ idē quasi ꝓcurator postmodū expert⁹ est ratum esse debebit. Idem.

¶ Filiusfamilias pōt esse ꝓcurator in iudicio etiam ad futuras lites ⁊ ꝓcurator datus cū plurib⁹ simul insolidū preferť si preoccupauit negociū: sec⁹ si diuerso tpe fuit datus. Itē procurator appellare debet a sententia: nisi ex cā excuseť: quo casu dꝫ dño nūciare de sententia: appellationem tamē ꝓsequi non teneť. Capitulū. xiiij.

Non iniuste iudex ꝓcessit qui filiū famil.[b] in ꝓcuratorē admisit: quius ad futuras[c] cōtrouersias cōstitutū. ¶ Qui licet simul cū alijs[d] datus fuerit: pri⁹ tñ ꝓcurationis officium occupauit. ¶ Qđ fieri nequiuisset in ꝓcuratoribus diuersis temporibus[e] constitutis: quoniam dato posteriori prioris esset ꝓcuratio[f] reuocata. † ¶ Potuit quoqꝫ is et debuit a sententia in eo ꝙ lata extitit contra ipsum[g]: nostram audientiam appellare[h] vel

et ipse occultat hoc videreť ꝙ ꝓcuratori sit iputandū ꝙ cā nō ostēdit: et snīa qꝫtū ad eū valeat sed nō quātū ad dñm: qꝛ se liti obtulit aliene. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falsus. ⁊ ff. de iudi. de qua re. §. ij. ⁊ ff. de rei vē. is q se obtulit. ⁊ l. ꝑdicta. si qs seruo. in fi. Sed hoc forsitā posset hr̄e locū cū procurator est soluēdo. alˀs nō. arg. ꝑdictarū decre. ex insinuatione. et. c. in nr̄a. Uel dic ꝙ tenet snīa et imputet sibi dñs q hoc nō insinuauit iudici vel aduersario vt ꝓbat hic lr̄a. Itē ex hac lr̄a videť ꝙ etiaꝫ post litē cōtestatā indifferēter reuocari possit absqꝫ cause cognitiōe: et iō ꝯ. ff. e. post litē cōtestatam. Non est ꝯ. quia hoc nō hꝫ locum qn̄ ꝓcurator cōsentit. Si ꝟo procurator nollet: dꝫ hoc fieri cā cognita. tñ nō ꝓcediť in cā post reuocationē: nisi post cām cognitā: et tñ nō dꝫ audiri ꝓcurator qui sibi assumpsit ꝓcurationē vel se asserit procuratorem: hoc ipso suspectus est: et ita semꝑ remoueretť. ff. e. que oia. secus si hoc non dicit procurator: vt nota suspitionis remoueatur. vt. l. predicta que omnia.

a ¶ Uel. Pro ⁊ alˀs sequestretur a contrario: ꝙ si reuocatio ad alterum peruenisset valeret qđ cum eo factum esset: qđ non est verum.

diuisio

Non iniuste. ¶ Sex sunt dicta principalia istius tex. Scđm ibi: quius. Tertiū ibi: q lꝫ. Quartū ibi: qđ fieri. Quintum ibi: potuit. Sextum ibi: licet. Ab fi.

b ¶ Filiūfamilias. Etiā sine mādato ꝑ patre admittitur ad agendū ⁊ defendēdum prestita satisdatione. Immo ⁊ si esset minor: qꝛ iustius est talē admittere ꝙ absentē indefensum cōdēnare. C. eo. l. exigēdi. Item pōt ꝯstitui ꝓcurator ad agendū ⁊ defendendū: vt hic dicit. ⁊ ff. e. filiusfamilias. §. ipse qꝫ. vñ iudex iuste fecit q illū admisit. nisi esset minor quē nō debuit admittere: qꝛ si decipiať pōt restitui ipse ⁊ fideiussores eius. ff. eo. minor. nisi forte pro patre ad defendendū ex benignitate et non de rigore: vt in. l. exigendi. in fi.

Procurator pōt dari ad lites presentes ⁊ futuras in diem et sub ꝯditiōe. ⁊c̄.

c ¶ Ad futuras. Ad presentes ⁊ futuras lites bene dať ꝓcurator in diē ⁊ sub cōditione ⁊ in perpetuū ⁊ ad tēpus. ff. e. l. iij. ⁊. iiij. ad vnā cām. ⁊ in plures ⁊ ad oēs vt. ff. eo. l. j. ⁊. l. mādato. ⁊. ꝫ. e. dilect⁹: et presens et absens dari pōt. ff. eo. l. j. in fi. nec dať inuitus. C. eo. inuitus. ⁊ dꝫ expresse cōsentire. alˀs inuit⁹ videtur. ff. eo. filiusfamilias. §. inuit⁹. ⁊ quilibet qui nō prohibetur dari pōt: qꝛ ꝓhibitoriū est hoc edictum. ff. e. inuitus. §. j. ⁊ certus debet esse procurator. ff. e. l. ij.

Procuratores si sint plures an simul agere possint

¶ Glo. seq. querit arg. negatiue: soluit distinguēdo.

d ¶ Cū alijs. Sic ꝫ ptꝫ ꝙ plures ꝓcuratores simul dari pñt. ij. q. vj. §. forma. in fi. ⁊. ī. de testi. insup. ⁊. ff. e. plurib⁹. ⁊. ff. de administratione tutoꝝ et decreto. §. j. Sed nunqđ ambo vel etiā sunt plures simul agere debēt vel vnus sine altero? Uidetur ꝙ vnus sine altero agere nō possit. arg. ꝫ. de offi. deleg. cām. ⁊. ff. de re iudi. duo. Sicas si plures dati sunt simul insolidum potior est ꝯditio occupātis. vt hic. vñ supple hic insolidū si. ff. eo. plurib⁹. ⁊. ff. de leg. j. si plurib⁹. in fi. et. ī. de ap. vt debit⁹. ⁊. ꝫ. de rescrip. caplm sancte crucis. sic. ff. de administra. tutoꝝ. decreto. in fi. ⁊. ff. de verbo. oblig. fiticius. arg. ff. de duobus reis. ex duob⁹. qñqꝫ tñ ille dꝫ occupare q primo ad snīam venit. ff. de pecu. si ꝟo. ⁊. ff. ꝺ noxa. si qs. sed si simul occurrerēt ad li. cōtest. iudex tūc pōt eligere magis idoneum: ne repugnātia ide ꝯtigat. vt si vn⁹ negaret et alter cōcederet. ff. de accu. si plures. ⁊ ff. ꝺ administratione tutoꝝ. decreto. in fi. si ꝟo nō sint dati insolidū: sed simplr̄ tunc neuter agere pōt vel defendere sine reliq ⁊ sunt simul admittēdi: sicut iudices q dātur sine clausula illa: ꝙ si nō oēs ⁊c̄. sed idē videť dicendū. siue addatur insolidū siue nō cū ratio illi⁹. l. si plures. §. quis ⁊. l. decreto. nichilomin⁹ remaneat ⁊ iō forte nō puniť hic in textu insolidū qꝛ aduersari⁹ ab initio ꝓuiderat sibi vt iudex magis idoneum admitteret. B.

† Concor. tex. in. l. si qs cum. §. fi. ff. eo.

e ¶ Tēporibus. Ponit tenorē illius. l. ff. de procurato. si quis cum procuratore. §. fina.

¶ Glo. seq. ponit casum exceptum ⁊ inducit simile.

f ¶ Procuratio. In quo casu nō est melior occupātis cōditio: qꝛ dādo secūdū, priorē reuocare vr̄ vt hic dicit ⁊. l. ꝑdicta. si qs cū ꝓcuratore. §. vlti. nisi dādo scđm exprimat ꝙ priorē vult durare in ꝓcuratorē. ff. de leg. j. si plurib⁹: sicut est in iudicib⁹: qꝛ secūdū rescriptū derogat primo. ꝫ. de rescrip. ceterū. qñqꝫ scđs priori adiūgitur. ꝫ. de offi. deleg. corā. Ad vnā aūt litē pluriū ꝑsonarum ⁊ vnus ⁊ plures ꝓcuratores dari possunt. ff. eo. si qs cū. §. vnus. Qñqꝫ tñ plures ꝑsone nō pñt agere vel experiri nisi ꝑ vnū defensorē seu defendere vt vbi plures fideiussores sunt ⁊ volūt defendere eū pro quo fideiusserunt iudicatū solui. ff. iudi. sol. iā tñ. §. si tñ. Et plures heredes necesse hn̄t dare ꝓcuratorem ne actor in cōmodo afficiať. si defensor in plures ꝑsonas diuidatur. vt in. l. ꝑdicta. iā tñ. §. si tñ. et. ff. de exerci. ne in plures. Idem est in redhibitoria. ff. de edili. edic. qđ si nolit. §. si plures. Idem est vbi ille qui agebat iudicio famil. hercis. cōt diui. fi. re. decessit pluribus heredib⁹ relictis. qꝛ oēs vnum ꝓcuratorē dare debēt. ff. famil. hercis. si fami. hercis. ⁊. ff. de ꝓcura. licet. in fi.

¶ Glosa seq. arguit et remittit.

g ¶ Cōtra ipsum. Bene dicit cōtra ipsum: qꝛ in persona ꝓcuratoris semper formanda est sententia: alˀs nō tenet. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. l. j. siue ab initio siue post lit. cōtest. ꝓcurator interuenit. C. e. nichil. de hoc dixi. ꝫ. de elec. querelam. Et nota ꝙ iste. §. ponit tenorem illius. l. C. eo. inuitus.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an dño scienti snīam latā ⁊c̄.

h ¶ Appellare. Procurator ergo appellare tenetur sed ꝓsequi nō cogitur. C. eo. inuit⁹. qđ si nō fecerit imputať ei. ff. de neg. gest. liberto. §. vlti. in fi. vel saltē de

(si iusta[a] cā excusabat eundē) saltē dño cōtestari[b] vt ad appellatiōis bñficiū conuolaret.

Licet appellationē psequi nō teneretur inuitus. I dem.

Procurator vniuersitatis cuius maiores et iurati sunt excommunicati non repellitur ab impetrando: nisi illi in procuratorio sint expressi vel eorum auctoritate factum sit/ vel ad id scienter sint admissi. h.d. et est decisio notabilis et subtilis. Capitulum .xv.

Consulti sumus an constitutus ad impetrandum a cōmunitate aliqua procurator ab impetrando deberet excludi p eo q maiores et iurati[c] per quos eadē cōmunitas regebat᷑: tēpore quo iniunctū fuit procurationis officium erant excōicationis sententia innodati. T.r. q nisi essent illi in litteris procurationis expressi[d]. vel alš eorū auctoritate procuratoris[e] institutio facta fuisset aut sciēs eos esse tales[f] ipsa communitas vna cum eis constituisset eūdem: non est procurator huiusmodi repellendus.

nunciare tenet᷑ dño sniam latā ɔtra ipm vt dñs appellet si voluerit: qr culpa ipsi9 amisit cūm ipe nō poterat diuinare. vñ imputat᷑ sibi. ff. mā. si fideiussor. §. si cū debitor. ⁊ hoc est verū cum dñs nesciuit. si vero sciuisset certiorari nō debuit. ff. ō ac. empti. ⁊ vē. l. j. in fi. ⁊ š. de rescrip. ab excōicato. vñ tūc sibi iputet dñs q nō appellauit. Uel pōt dici q appellare tenet᷑ p. iurator vel dño denunciare: qr hic nō distiguit vtr̄ dñs hoc sciat vł ignoret ɔ̄ se iudicatū: alš mādanti tenebit᷑. nisi alterū faciat nisi iusta cā eū excusset: vt dicit lrā se quēs puta iustus metus. tūc denunciet dño. j. de ap. c. viii. vel iopia. sicut dr̄ de fideiussore ɔdēnato vltra verū debitū. Qui nō pōt ppt̄ inopiā appellare dz hoc denūciare principali psone. ff. mā. si pcuratorē §. si ignorātes.

a Iusta causa. Puta infirmitas: paupertas. vel metus. hostien.

b Contestari. i. denunciare coram testibus. vt. ff. man. si pcuratorem §. si ignorantes.

divisio — Consulti sumus. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: taliter. Abbas siculus.

Glo. seq. aperit dubiū. scdo querit. arg. et soluit. sol. opponit ⁊ oppositioni respondet.

c Iurati. Per hoc videbatur q pcuratio nō valebat: qr maior ⁊ iurati p quos cōitas regebat᷑ erāt excōicati ipsi q̄si caput vniuersitatis censent᷑: ⁊ ipsi iurāt p causis vniuersitatis. C. de iura. calūnie. l. ij. §. hoc etiā in fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. municipib9. ff. ad munici. municipes. hmōi maiorib9 cura toti9 reipublice cōmissa est. vt dicit lex illa municeps. vñ videt᷑ q institutio pcuratoris nō valeat. et sic ille pcurator dz repelli cum auctores illi9 nō reciperent᷑. j. de testi. licet. Sed qd dices impetrator est excōicatus: impetrauit lrās p non excōicatis etiā credētib9 illū nō esse excōicatū vel etiā credētib9 nunqd valent lr̄e vt p eas pcedat᷑? Uidet᷑ q sic: qr nō refert p quēcūq₃ preces oblate sint. C. de pci. impe. offe. vniuersis. ⁊ mulier etiā admittat᷑ ad impetrādum q̄ alš ad iudiciū p alio nō admittit᷑. ff. de reg. iu. l. ij. C. de pcu. alienā. sup hoc dicas q tales lr̄e bene valēt ⁊ tenēt. lz impetrator q̄ eas impetrauit repulsus fuisset ab impetrādo si vicecācellarius illū excōicatū sciuisset: cū etiā si principalis dñs eos impetrasset valerent eo absoluto. j. de excep. pia. de hoc teneas fm q ibi notat᷑ in glo. sed mirū. Sed videt᷑ q lr̄e impetrate ab excōicato nō valeāt p hoc qd dicit. si maior ⁊ iurati excōicati essent expressi in lr̄is pcurationis pcurator eorū deberet ab impetrādo repelli ⁊ ipsi idē repellerentur. Ergo multo forti9 lr̄e impetrate ab excōicato non valēt: qr si excōicatus repellit᷑ ab impetrādo et lr̄e impetrate ab ipso repellēde sunt: hoc ita intelligendū est cū vicecācellarius ⁊ alius q̄ lrās concedit scit illos: scz maiorem et iuratos excōicatos. tunc debet pcurator

Excōicatus si lrās ipetret pro nō excōicatis an valeāt.

eorū repelli ab ipetrādo: qr ipsi repellerent᷑. ⁊ ita nō licet eis p aliū: qd p se non liceret. j. de testi. lz. Excōicati publice nec p se nec p aliū ad agendū vel ad impetrandū vt agāt admitti debēt. j. de excep. exceptionē. in fi. Si vero vicecancellari9 ignorat impetrātē excōicatum nec ɔ̄ ipsum excipiat᷑ ⁊ lrās obtinuerit valebunt et poterit agere p eas cum fuerit absolut9. j. de exceptio. pia. Ber. Quidā dicūt q valēt lr̄e: ego credo q non valēt: qr sunt impetrate ab excōicato cuius pcuratio nō tenet. j. de pba. post cessionē. lz ille ad litē cēt dat9 ⁊ indignū ē scripturam illi9 admitti cui9 actor dānat᷑. j. de here. fraternitatis. nā si sciuisset illum talē q̄ lrās cōcedit fuisset repulsus ḡ ⁊ tu debes repellere ipm cū suis instrumentis. j. de here. excōicamus. §. credentes. vbi tabellio: qr eadē ratio ē. de rescrip. super lr̄is.

Con. cor. tex. l. i. j. ff. qd cuiusq₃ vni. et cum nō igres ō pbeu.

d Expssi. Expssio ergo nocet hic: qr p hoc apparet q eorū mādato fuit ɔstitutio facta tanq₃ maiorū vñ nō valet: qr si maior ō vniuersitate puta administrator cōsules prelat9 excōicati sint vniuersitas agere nō pōt: qr quasi mortua tūc hr̄. xi. q. iij. nemo epor. ⁊ ita q̄si vacare itelligit᷑. vnde agere nō pōt. j. ne se. vacā. c. j. ij. et. iij. Idē est si in pcuratione nō sint expressi. dū tñ cōstet q eorū auctoritate cōstitutio sit facta vt hic dicit. sed cū expssi sunt tūc cōstat ⁊ sic expssa nocēt. nō expssa nō nocent. ff. de reg. iu. expssa. ⁊ qr eorū auctoritate factū est pprium factū censet᷑: qr oia nostra facim9 qbus auctoritatē impartimur. C. de ve. iur. enu. l. j. §. sed neq₃. in fi.

e Procuratoris. Puta qr dicebat᷑ in procuratione talis cōitas fecit ticiū suū pcuratorē ad impetrandū q maior ⁊ iurati interposuerunt suam auctoritatem.

Glo. se. Arg. ad brocar. qr vitiat᷑ vtile rē. all'. vq. iura. ⁊ v. alle. in ɔ̄riū. demū querit. arg p ⁊ ɔ̄. et soluit.

f Tales. Et io imputat᷑. qr nō debebāt illos ad hoc associare. si. š. de elec. scriptū est. l fi. Et est arg. q vtile vitiat᷑ ɔ̄ p inutile. ar. ad h9. ix. di. si ad sacras. ⁊. š. ō offi. deleg. sup q̄stionū. §. si vero. ⁊. iij. q. ix. pura. ⁊. ff. de edil. edic. cū eiusdē. Sic ⁊ vna ouis morbida totū gregē inficit. xxiiij. q. iij. resecande. ⁊. j. de sta. reg. ea que. j. rñso. in fi. ⁊. š. ō offi. deleg. cū sup. Ar. ɔ̄. q nō noceat factum illorū. š. de elec. illa. ⁊. j. de cle. exc. mi. si celebrāt. ⁊. š. de elec. cū vintoh. ⁊. C. de trāsac. si ex falsis. ⁊. j. de re iudi. cū. i. ⁊. a. Sed dato q valeat ɔstitutio ⁊ ipetratio lrārū qr nō sunt expssi in ɔstōne vel aliḭ ignorabant illos esse tales sz cōi volūtate oim hoc factū ē: nūqd poterit agere vniuersitas vel collegiū p sindicū auctē illarū lrārū cōstitutū ab illis ⁊ ab aliis cōiter. si obijcit᷑ q maior. s. administrator prelat9 ⁊ aliqd de maiorib9 sint excōicati et parat9 sit hoc pbare excipiēs. Et vr̄ q poterit agere qr sicut valet ɔstitutio ad impetrandum ita dz valere cōstitutio sindici ad agendū dūmodo ɔstitutio sindici similis sit ɔstōni pcuratoris. Sed vr̄ q hoc esse nō possit

qr in sindicatu debet exprimi maiores psone: et aliu etia: et pcipue platus administrator vt appeat an sint due ptes vel maior ps vniuersitatis.ff.qd cuiuscq vniuer. plane. et collegiu sine plato no puenit vel puenit.j.de iudi.ca:m. sed hoc non pot pstare nisi exprimant noia in ipa pstitutioe.

in fi.quia seruos dei litigare no oportet.ij.q.vij.sicut sacerdototes.et.xj.q.j.te quide.et.§.ex his oib⁹.ij.ad secularia iudicia.si habuerit pteptibiles.&c.l.aute. de san.epis.§.aliu aut.col.ix.et.j.de iura.calu.c.j.in fi. quod dictu est satis esset honestu:quia quelibet psona ecclesiastica

Uel satis pot di q lre valeat pre dicto mo ipetrate.pstito tn sindicat⁹ non valeat nisi illi absoluantur nec est hoc inconueniens qr vn⁹ solus vel pauci de capitulo possent impetrare lras pro ecclesia vel constituere p curatore ad hoc cu sint coniuncte psone vt arg.s. de rescrip.nonnulli.et.xij.q.ij. non liceat.Ber.

Concor.ter t⁹ in.l. iiij.§. hoc au te iudi ciu.ff.de da.lfe.

¶ Rubrica. De sindico et titulo de pcuratore q gerit negocia vniuersitatis merito subijcit de sindico q gerit negocia vniuersitatis.

Sicut studij. Diuidit. Nam primo premittit exordiu ponens duas causas mandati. secundo in medio ponit mandatu ibi p q re.Ab.

a ¶ Submouere.xvj.q.j.monachi.

¶ De sindico. Gregor. papa subdi.defensori Sicilie. ¶ Religiosi debent habere sindicu qui causas monasterij agat et defendat etia si oportuerit constituto salario. Ca. j.

Sicut studij nostri esse debet a litigijs forensib⁹ monachos submouere[a]: ita necesse est nostra puisione quemadmoduz negocia eoz disponi debeant ordinare. ¶ Pro q re tibi pcipim⁹ quaten⁹ cu Fausto loq debeas: cui (si voluerit constituto salario) monasterij generaliter[b] debeas negocia commendare. Expedit enim p paruo incomodo[c] a strepitu causaz seruos dei esse quietos.

¶ De his q vi metuve ca fiut. Lectra.iij.exon.epo et priori sancte marie cesarragien.

¶ Si qs timore mortis postea ratu no habes religionem profitetur exire et matrimoniu contrahere potest. secus si a principio vel ex postfacto libere consenserit. Ca. j.

Perlatu e ad audietia nostra: q cu qda nobilis et potens M. vxore suam suspecta[d] haberet: milites sui eius pcepto eam ad quada silua ducetes: euaginato gladio occidere voluerunt: sed tandem pietate ducti sub tali coditioe pepcerut eidem q in monasterio de colobcis: habitum susciperet monachalem: et infra. Episcopi vero missi a viro vt ei velu imponeret (qr iuuenis erat et filiuz paruulum habebat) mutationem vite sue suspectam habentes seorsum conuenerunt eadem. q rem patefaciens q mortis timore monasteriu intrabat proposuit[e] et q inde quandocuq posset exiret: sed

debet habere p curatorem bone fame pro quolibet ecclesiastico negocio.v.q.iij. quia cpi.tamen cotrariu fit quotidie quia clerici et monachi possunt ee sindici et tractare vtilitates ecclesiarum xvj.q.j.q vere et c.monachi. et iura pdicta loquu tur solumodo de honestate: sicut vidimus fuari de facto et dz pstitui quadoq ab epo qnq a capitulo prout no.s.de rescrip.c.edoceri.

c ¶ Incommodo.i.potius debet modicu incomodu siue damnuz sustiere in eo qd habut sindico et cessare a litibus et p alios litigia exercere.

¶ Rubrica. De his q vi metusue causa fiunt.

¶ Supra in precedentibus titulis visum est de his q sponte egim⁹ in iudicio vel extra: merito subijcit de his q agim⁹ coacti et inuiti.na iura dant remedium rescissorium aduersus ea q fiunt p metu: et appellat actio qd metus ca. Et scias q regulariter gesta per metu tenet: sed veniunt rescindeda per actione qd metus causa. Fallit in quibusda casibus in quibus metus viciat ipo facto vt plene nota.j. eo.c.abbas. Et copetit hec actio ad interesse vt colligitur in.l.si cu exceptione.in prin.ff.eo.Ab.

Continuatio

¶ Glo.seq.tractat de sindico quid sonet hoc nome: ad quas causas detur: a quo: an caueat de rato / vel de iudicato soluendo: an iuret de calunia: an possit esse laicus.subdit hoc ca.de honestate loqui.

b ¶ Generaliter debeas negocia comendare. Et proprie talis vocatur sindicus. Un nota q hoc nome sindicus nomen grecu est: latine defensor appellatur: et ad certa causam agenda vel defendenda eligit.ff.de mu.et ho.muneru.§.defensores. et gnaliter ad oes causas pntes et futuras. vt hic.et.j.de iura.calu.imperatoru. et constituit ab vniuersitate seu collegio vel corpe ff.qd cuiuscq vniuer.l.j.et.l.item eoz.§.si decuriones Et sindicus iste si dubitatur de mandato dz cauere de rato si agat et ptib⁹ pcuratoris fungit. et ex eisde causis mutari pot ex qb⁹ pcurator. vt.l.p dic.ite eorum. §.pe.et vl.sed no cauet de iudicato soluedo: vt cu defendit vt dictu est.s.ti.pri.mandato: qr talis sindic⁹ personam sustinet vniuersitatis siue collegij.sic et tutor no cauet de iudicato soluendo sed iudicio sisti.C. de admi.tu.sancim⁹.§.defensione. et iurat de calunia iste sindic⁹ in aiam ppria.j.de iura.calu.in ptractandis.et.c.imperatoz. et tutor et curator iurat de calunia. vt.C.de iura.calu.l.ij. Ite posset esse laic⁹ vt videt h

Sindicus.

¶ De hac materia tractat.xv.q.vj.xx.q.iij.et.xxiij.q. vj.et.q.v.per totu.et.q.iij.in multis.et.vj.q.j.§.hoc tunc. j.q.j.pstat.xv.q.j.merito.

Perlatu. ¶ Prima pars narrat factu. Secunda dat iudices ibi.ideoq.Ab.

diuisio

d ¶ Suspecta.s.de adulterio.

¶ Glo.seq.arg.p ptestatione allegat qtuor iura et vnu in ptrarium et ibi remittit.secundo querit et soluit.

e ¶ Proposuit. Hic ergo valet ptestatio.et.xxij.q.ij. lothari⁹.xxviij.di.diaconi.et.vij.q.j.potifices.et.s.de elec.cumana.et.s.de consti.cu M.in quib⁹ de hoc. Sed quid si no audet ptestari: non obest.C.de re.cre.l.generaliter.§.ipse.arg.xxxiiij.q.ij.non satis.in prin.qd intelligitur si constet in iudicio.

alter episcopoꝝ (vt viri tyranni di satisfacere videret) muliert veluz[a] imponere simulauit[b]: tādem viro de medio sublato: predicta mulier de monasterio exiēs: alium maritū accepit. quos calagoritanen. epus ad instantiā sororū[†] vinculo excōicationis astrinxit et infra. ¶ Ideoq; mandam⁹ quaten⁹ predictaz mulierem et viꝝ (recepto sacramento ꝙ vestro[c] debeant stare mandato) ab excōicationis vinculo absoluatis. Deinde tam mulierem ꝙ̄ priorissam ꝛ moniales p̄scripti monasterij: ante vestram p̄sentiā conuocātes si legitime ꝓbatum fuerit: nō timore mortis[d] predictam mulierez religionem intrasse: aut quod fecit postmodum[e] ratū habuisse: ipsam ad monasterium redire et habitum depositum reassumere censura ecclesiastica compellatis.

Idem epo vigornien.

¶ Qui p metū amissionis patrimonij suo bñficio renūciat illud repetere pōt. Capi. ij.

Abbas sancti eadmūdi a q̄ R. presentiū lator pr̄imonium suū tenē dinoscit milites et burgēses ad domū ei⁹ (sicut accepim⁹) destinauit. q̄ cum a domo ꝛ vniuersa possessiōe expellerēt: nisi ecclesiam suā penit⁹ abiuraret. qđ cum

a ¶ Velum.s.conuersionis: q̄ñ veluz ꝯsecrationis quod tñ virginib⁹ datur imponere nō debet.xx.q.j. de votis.ꝛ.j.de regu.vidua.

¶ Glo.se.no.ad iuocar.simulationis.alle.ad primā partem.vij.iura.ꝛ ad secundā alia.vij.ꝛ soluit.

b ¶ Simulauit. Nota ꝙ vtilis simulatio pmittit.xxij.q.ij. vtilē.ff.ð noua. doli excep.in.fi. ꝛ.xxij.q.ij.dñs. ff.de dolo.l.j.§. nō fuit.et.xliij. di.in mandatis isti.de ac.§.alie. ꝛ.xxiij.q.vlti.vt pridē. Ar.ꝯtra. xxvij.di.ꝙ inter rogasti.ff.de iu sti.ꝛ iure.l.j.§.j ꝛ.xij.q.j.certe ff.de offi.p̄si.cōgruit.§.vl.C.de iur.do.in rebus in fi.xxij.q.v.canete.ꝛ.C.de iee stuo.nup.l.vlt.l fi. Solu. dolus fraus et simulatio sūt noīa reatus q̄ nū ꝙ̄ pmittit a canone: q̄r q̄ peccat non peccat legis auctē.xxiij. q.iiij.q̄ peccat.aliqñ vulgari ꝯsuetudine denoiat act⁹ legitimos: ꝛ tunc pmittunt vt in primis concor.xxxj. q.j.§.his auctib⁹.et sic simulatio boni qñq; bona est vt hic ꝛ pmittitur.ꝛ qñq; malo: vt hypocrisis.vt.c.ꝙ interrogasti.ꝛ.c.certe.ꝛ.cauete.simulatio mali qñq; bona est: vt fuit simulatio dauid qui simulabat furorem.vt.c.vtilem.ꝛ.c.dñs.ꝛ de cōse.di.ij.accesserunt. vbi dicitur ferebatur dauid manibus suis.sed manibus suis nemo portatur.xp̄s enim manibus ferebat de conse.distin.ij.accesserunt.

[†] Facit ad hoc ter.i l.j ꝛ quod ibi not. ff.ð rei ven.

¶ Glo.seq.reci.per contrarium.

c ¶ ꝙ vr̄o. Sic.j.de sen.excō.ex tenore.sꝫ cōis forma est ꝙ iuret q̄ absoluit stare mandatis ecclesie.j.ð ap. ad hoc.ꝛ.j.de sen.excō.cū desideres.sed nō refert quocunq; istoꝝ modoꝝ iuret: q̄r lꝫ iuret stare mādato iudicis p illā formā nō intelligit aliud ꝙ̄ p aliā nec magis astringit: q̄r mādatū suū dꝫ eē ſm ius: nec ad aliud extenditur: q̄r nec de alio intendunt.

¶ Glo.se.obijcit de negatiua ꝛ soluit. Iterum obijcit et quadrupliciter soluit ꝛ primā reprobat.

d ¶ Mortis. Sꝫ q̄lr pōt hoc ꝓbari cū sit negatiua? Rñ. ista negatiua includit i se affirmatiuā hāc.s.spōte religionē itrauit.si.s.de renū.sup hoc.[‡] de hac negatiua dictū est.s.de elec.bone. Et hāc negatiuā debēt ꝓbare mōiales q̄ mulierē illā repetebāt. Sed vr̄ ꝙ poti⁹ mulier illa debuit ꝓbare ꝙ timore mortis intrasset: q̄r moniales fuerūt in q̄si possessiōe illius siue monasteriū: ꝛ q̄si fundata erat intentio monachaꝝ p talē posses.ꝛ cohabitationē ꝛ veli susceptionē.et mulier allegare vr̄ metū mortis.sꝫ q̄ hoc allegat illud dꝫ ꝓbare.ff.qđ me.cā.nō est.rñ.ꝙ verū est hoc.sed q̄r cōstabat de protestatiōe voluntatis ab initio facta adhuc p̄sumit nolle.xxxj.q.ij.lothari⁹.ff.de leg.iij.si q̄s in prin.ꝛ qui voluntatē immutatā allegat hoc ꝓbare debet vt hic.ff.de ꝓba.eā qui.C.de testa.sancimus et.C.de ap.ꝑcipim⁹.in fi.ꝛ.ff.de leg.iij.fideicō.§.si rē et.ff.de lega.j.si michi.§.interdū.sꝫ hoc non habet ex hac lr̄a ꝙ constaret de ꝓtestatione: nisi p narrationē premissam. Ideo aliter dicit/colpo ꝙ mulier hec non ꝓbat: intelligūtur moniales ꝓbasse suam intētionē p̄sumptiue cum de facto cōstaret lꝫ nō de forma facti.C.q̄ mili.nō pos.l.sup seruis.lib.xij.vl moniales spōte onus probandi subire volebant vñ mos eis gerēdus fuit.j.de restit.spo.lꝫ l fi.ff. de ꝓbatio.circa eū.et talis met⁹ bñ excusat/siue timor ꝛ met⁹ stupri ꝛ timor seruitutis ꝛ met⁹ verberum.ff.eo.isti quidem.ꝛ.C.de transac.interpositas.ꝛ.j.c.pxi.ꝛ que fiūt iusto timore reuocant. C.de re.cre.l.gnalit. Uel dic ꝙ vtraq; pars dꝫ docere de iure suo.si.s.de renuncia.sup hoc.Ber.

[‡] Concor. tex⁹ i.l.filiū.ff.ð his qui sūt sui vl alie. iu.

¶ Glo.se.notat signat ꝯrīū.remittit et soluit.

e ¶ Postmodū.q.d.si constaret de metu ab initio: ꝛ postea sponte ratū habuit votum suum tenuit.si.j.de regu.significatū.ꝛ.c.cū viruz.vbi habes ꝙ istō qđ ab initio nō tenebat p ratihabitionē roborat.sic etiaz in mr̄imonio carnali.j.de despō.ad id qđ.ꝛ.j.ð despō.impub.de illis. in fi.no.ꝛ aliud colligit hic manifeste ꝙ aliquis vxorat⁹ vel vxor alicui⁹ etiā iuuenis si viuente altero sciēte ꝛ cōsentiente inter religionē ꝓfitendo de timore aliq̄ etiā iusto: vt h̄ erat: ꝛ postea ratum habeat sponte vel interim etiā mortuo marito ꝙ intātū teneat votū ꝙ nō possit vlterius ad seculū redire.ꝛ si redierit compelli dꝫ reuerti ad monasterium.ꝛ tamē viuēte marito nō tenebat votū vsquequaq; q̄ntuz ad maritū q̄n possit eā reuocare.ar.ad idē.j.de conuersi. coniuga.ex parte cōsuluit. Cōtra.eo.ti.placet.q̄dam intrauit.vbi de hoc. Et dic postmodū.i.post mortem viri. Et ita planū est: q̄r viuēte viro metus mortis durare intelligit: qđ ex eo colligit: q̄r ante mortē mariti non fuit ausa exire. Uel dic ꝙ mulier ista habuit viri assensum.qđ ptꝫ in antiqua decre. q̄r maritus duxit epos ad monasteriū vt illi mulieri velum imponerēt siue misit illos vt hic dicitur.s.ver.epi vo.et ita cōsensit: sed castitatez non ꝓmisit. et ita solennizauit votū suum si sponte hoc fecit.si vo timore mortis hoc fecit et postmodū tractu temporis ratū habuit: tenuit votum ratihabitione sequenti.cum vtroq; casu habuerit viri assensum.sed standum videtur illis iurib⁹.j. de conuer.cōiuga. c.cum sis.ꝛ.c.ad apostolicam.sed intellige illas ſm quod notat in.c.vxoratus.j.de conuer.coniuga.in no.sed pone.

Abbas. ¶ Prima pars narrat factum. Secūda diuisio dat indices ibi: vnde q̄r. Abbas siculus.

Glosa ista notat signat cōtrariū ⁊ soluit. scdo notat per metū facta valere dūmodo ⁊c. reddit cām. dat modū rescindendi ⁊ ꝯ quē agaꝫ. cui signat ꝯtrium ⁊ soluit circa modū rescindendi dat casum exceptū cui signat ꝯtrū qđ soluit dando regulā et sex casus exceptos. ponit opi. cōtrariā quā reprobat.

e ¶ Coactus. Nota ꝙ si qs ꝑ metū amissiōis rerū suarū aliqđ faciat vł iuret se facturū et illud adimplet iuramentū: pōt repetere qđ tali mō fecit vel abiurauit. ar. l. di. ꝑsbyteros. Et intelligē de talibus rebus sine qb⁹ vita corpis amitti tur vł patiꝫ grauē iacturā. xxij. q. iiij. §. vlti. ver. qsquis ergo. Arg. contra. xxxij. q. vij. oēs causationes. Sed nō tangit hoc. Nota ergo circa hanc materiā: ꝙ ea que ꝑ timorē vel metū fiūt q possit cadere in cōstātē virū tenēt: ⁊ obligaꝫ quis ꝑ hoc licet coactus: ⁊ iuramentū sup hoc factū tenet: dum tñ tale sit factū sup quo iuraꝫ vel qđ ꝓmittiꝫ siue etiā tradiꝫ: qđ seruari possit sine interitu salutis eterne: alś nō tenet iuramētū. xxij. q. iiij. si aliqđ. arg. ſ. de pac. pactiones. qꝛ ꝓ nullo metu dꝫ qs pctm̄ operari mortale. j. eo. sacris. ⁊ poti⁹ qlibet mala pati ꝗ̄ malo ꝯsentire. xxxij. q. v. ita ne. ⁊ ita tenent ea q ꝑ metū fiūt ⁊ iuramentū. j. eo. ad audientiā. Et hoc ideo qꝛ coacta volūtas est volūtas. xv. q. j. merito qriꝫ. Sed cōtra hoc daꝫ actio qđ metus cā. ⁊ ꝓbato metu restituitur ꝑ officiū iudicis ei qđ dedit vel tradidit: aut absolueꝫ si ꝓmisit. ff. e. l. metum. §. sed qđ pretor. Nec refert in hoc casu qs metum fecit. an is q possidet: an alt⁹ dūmodo ꝓbet se ꝑ metū rem ꝑdidisse: qꝛ metus iustā in se habet ignorātie cām ff. e. si cū exceptione. §. in hac. ⁊ pōt agere tā cōtra possidentē ꝗ̄ ꝯ illū q metū intulit. ff. eo. ts. l. pedius. j. rñ. sed si ab vno cōsequiꝫ ius suū: ꝯ aliū agere non pōt. vt in ꝑdicta. l. pedi⁹. §. vlti. in fi. sic. ff. de dolo. l. si plures. ⁊. ff. de eo ꝑ quē fac. erit. l. j. §. si plures. C. de ꝯdi. furti. l. j. ar. ꝯ. ff. ad. l. acq. itē mela. §. sed plures. sed illud est pena/hoc interesse. ⁊ pena vni⁹ nō liberat aliū vt in. l. itē mela. §. sed si plures. Et est verū ꝙ subueniꝫ metū passo: nisi culpa sua inciderit in metū. ff. eo. si mulier. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera. Arg. cōtra. j. de spon. veniēs. ⁊ ibi culpa sua incidit in metū. ⁊ tñ nō tenet mr̄imoniū ꝯtū ꝑ metū. Solue hoc cōtrariū ꝑ distinctionē talem. Tenēt ergo que ꝑ metū fiūt ⁊ subueniꝫ metū passis nisi culpa sua incidāt in metū. Ab ista doctrina sic generaliter excipiunꝫ casus: in quibus fallit etiā si culpa sua incidisset in metū. Et pͥmo in cā mr̄imonij qlíscūq̄ metus interueniat culpa sua vel sine culpa mr̄imoniū ꝯtrum ꝑ metū nō tenet: nec obligaꝫ qui hoc facit etiā si iurat: qꝛ mr̄imonia libera debēt esse: quia inuite nuptie difficiles exit⁹ cōsueuerūt habere. j. de spō. requisiuit. ⁊. c. gemma. ⁊. C. de spō. l. vlti. in fi. ⁊ vbi metus vel coactio intercedit: cōsensus liber dici nō pōt. j. de spon. cū locū. ⁊ mr̄imoniū solo cōsensu cōtrahitur. xxvij. q. ij. sufficiat. Sed ca. predictū inter cetera videꝫ dicere cōtrariū: sed nō ꝯdicit qꝛ ibi nō interuenit iustus metus:

† Concor. l. j. cū glo. ff. ⁊. l. j. cū glo. ff. C. et ff. eod.

Metu fctā tenēt nisi i sex casibus.

idē. B. tali modo coactus[a] fecisset: abbas alij concessit supradictā ecclesiā. ¶ Vñ quia q metu ⁊ vi fiūt de iure debent in irritū reuocari. † Mādam⁹ quatenus predicto. B. cū integritate restituas vniuersa.

Clemens tertius.

¶ Qui terrore laicorum electioni de se facte renūciat si renūciatio iuramēto vł fide firmata nō sit regimini ad quod elect⁹ erat ꝑfici poterit. C. iij.

Ad aures nostras te significante peruenit: ꝙ electus quidā in plebanū cuiusdā ecclesie ad terrorē laicorū[b] renunciauit electioni: que de ipo fuerat a clericis vno excepto vnanimiter celebrata: ⁊ infra. ¶ Tue igitur discretioni presentibus innotescat: ꝙ renunciatio facta ad terrorem laicorum (nisi forte iuramēto[c] vel fide interposita sit confirmata) non impedit quomin⁹

qui possit cadere in constantē virū qui solus excusat. ff. eo. metū. Vel dicas ꝓut consueuit exponi. matrimoniū sit firmū ⁊ stabile. ꝙ illud verbum sit non ponitur preceptiue: sed cōsultiue. ⁊ sic. c. inter cetera. loquitur de cōsilio tātum: vel metus non fuit ꝓbatus. Item et dos ꝓmissa per metū vel soluta non tenet: qꝛ est accessoria ad matrimoniū. ff. eo. si mulier. §. si dos vbi dicitur ꝙ si dos ꝑ metū promittaꝫ nō nasciꝫ obligatio. Itē in reb⁹ ecclesie est speciale ꝙ nō tenet traditio vel ꝓmissio vł iuramentū factā per metū de reb⁹ ecclesie. xv. q. vj. c. j. j. de iureiur. ꝑuenit. qꝛ etiā si spōte prelat⁹ res eccłie traderet nō tenet traditio sine solēnitate. de qua caueꝫ. xij. q. ij. sine exceptione. multo fortius non tenet traditio de rebus ecclesie facta ꝑ metum: nec iuramentū super hoc factum: qꝛ si non tenet principale nec accessoriū. C. de leg. non dubium. et. j. de fo. cōpe. si diligēti. Item ⁊ in voto: qꝛ votū per metum factū nō tenet. ſ. e. perlatū. qꝛ votū res est voti et nō precepti ⁊ liberū est arbitriū in vouēdo: alś non est votū. xxxij. q. j. integritas. ⁊. j. de voto. lꝫ ⁊ voluntariū militē sibi eligit xp̄s: coactū autē sibi auctionaꝫ diabolus. xv. q. j. nō est. Item non tenet iurisdictio ꝑ metum extorta. ff. de iudi. l. ij. j. rñso. Itē auctoritas tutoris ꝑ metū extorta nulla est. ff. de aucto. tu. l. j. §. vlti. In omnibus alijs casibus tenēt que ꝑ metū fiunt vt dictum est. dū tñ talia sint que sine interitu salutis eterne seruari possunt. Alij dicūt cōtra qđ ea que per metū fiūt nō tenent ipso iure. arg. l. j. ff. e. l. j. vbi dꝛ ꝙ metu factū est ratū nō habeo dicit pretor. Sed illud non est verū: immo potius cōtra innuiꝫ ex ꝟbis illis: qꝛ qđ non est ratum haberi non potest. B. Et hec supradicta patēt in his versibus. Tutor/iudicium/dos/sacrū/copula/ ꝓsus. votū. Hec sex vi facta de iure scias fore nulla. Cetera ius patitur. sed postea restituentur.

Ad aures. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi tue igiꝫ. Ab. diuisio

¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. an valuerit renunciatio.

b ¶ Laicorū. Talis renūciatio nō tenet etiā si sponte fieret: qꝛ nō est facta in manu prelati. vt. ſ. de renunciā. admonet. ⁊. j. e. c. pxi. ⁊. c. qđ in dubijs. vbi de hoc. arg. xvij. q. j. gōsaldus. tñ si spōte renunciasset quo ad se bñ teneret: sed quo ad superiorē nō. vt no. in illa decreta. quod in dubijs. ⁊ arg. ſ. de renun. super hoc.

¶ Glosa ista arg. a contrario. alle. tria iura in contrarium ponit opi. demum soluit.

c ¶ Iuramēto. Ergo si iuramentū interuenisset vel fides interposita fuisset ꝙ vlteri⁹ non repeteret: nō potest eā repetere iuramēto vel fide obstante qđ pōt seruari sine interitu salutis eterne. j. eo. cū dilectus. j. de iureiurā. si vero. ⁊. xxij. q. iiij. si aliquid. sic. j. de restitu. spo. accepta. Arg. ꝯ. j. de resti. spo. c. ij. ſ. de renū. cū inter. p. ⁊. ſ. eo. abbas. Sol. quidā dicūt ꝙ hoc qđ hic dicatur et in similib⁹ signatis ius cōe est: qđ diciꝫ in contrarijs dispensatio est. sed ex littera non colligiꝫ dispēsatio. Illa decre. j. de resti. spo. c. ij. non contradicit: qꝛ

in illo casu loquitur qr aliud est repetere qd per metu tradidit vel renunciauit vt hic. et .S. c. prox. et .J. c. prox. aliud est petere restitutionem eius quo fuit spoliatus. vt dictu est. S. de renun. super hoc. Et illa decre. cu inter .p. no cotradicit: qr ibi no agit ex prima sua institutione. Illa decre.

periculi causa mentis trepidatio. ff. e. l. j. Et no. q licet non sit necessariu periculu presens esse/ tame exigitur metum esse presentem salte pro futuro periculo. non em sufficit suspicari eum inferendum. ff. eo. metum. j. rnso. Et dicitur metus quia mentem tenet.

abbas no cotradicit: qr ibi iurauit solummodo abrenunciare et renunciauit: sed no iurauit q no repeteret. sz hic dicit papa si iuramentum interuenisset in renunciatione: scilz q no reciperet illa prelatione: tunc non posset preficí illi ecclesie propter iuramentu qd pot seruari si ne interitu anime. sed no negatur quin prefici possit pbato metu superioris officio iplorato. sm q fecit in illa decre. abbas. et similibus. et sic no cotradicunt contraria signata.

AD audien tiam nostram.
Diuiditur: qr

is qui renunciauit ecclesie: ad cuius regimē pri⁹ erat elect⁹: preficiatur eidem. Inno. iij. decano et subdiacono licosi.

Qui per metum qui cadere potuit in costantem virum beneficio suo renunciare iurauit et renunciauit: illud repetere potent. Capitulum. iiij.

AD audiētiam nostram magro. G. de cheuell. significante puenit: q cu ecclesia de cheuell. canonice fuisset adeptus/ et aliquādiu pacifice possedisset: grauissimo tādem metu regio q eā resignaret iurare coactus eā in coru ad q[a] pertinebat manib⁹ resignauit. Qr vo que vi metusve causa[b] fiūt: carere debent[c] robore firmitatis. [d] Mādamus quatenus si eūdem ad resignationē[e] cōstiterit vobis per talem metū fuisse coactū q poctuerit et debuerit cadere in virū constantē: nō obstante iuramento predicto: quo non ad repetendum[e] sed ad resignandum[f] solūmodo tenebatur: prefatam ecclesiā ei restitui faciatis. Idem vidron. archiepo.

Excommunicatus non est qui absolute coactus excōicato cōicat: secus si coactio fuit conditionalis. Capitulum. v.

SAcris est canonibus: et infra. Distinguimus autē vtrū is qui cōicat excommunicatis inuitus: sit per coactionē[g] astrictus aut p metum inductus. In primo casu talem nō credim⁹ excōicatione teneri: cū magis pati q̄ agere videatur. In scdo licet metus attenuet[h] culpā: [k] qr tamē non eam prorsus excludit[i] cū

c Debent. Qualiter hoc intelligatur dicit. J. eo. Abbas.
Glo. se. reci. p questionem.
d Ad resignationez. No. q licet met⁹ interuenisset i prestatione iuramēti vel alicuius pmissionis/ si postmodū i resignatione vel solutione nō intercessit metus: qr sponte postea renunciauit vel soluit non potest repetere. prima em violētie turpitudinis eā sublata est. C. eo. titu. l. ij. ff. de condi. ob tur. causam. si ob turpem causam. et S. eo. perlatum. in fi.
Glo. se. signat contrarium et respondet.

pimo ponitur partis conquestio. Secūdo dat iudices ibi: mandamus. Abbas siculus.
a Ad quos pertinebat. Al's non tenet resignatio. S. de renun. admonet. et c. quod in dubijs. et S. c. proxi. arg. vj. q. iij. denique.
Glosa seq. ponit antiquum edictum pretorum et dicit quid sit vis. et in fi. quid sit metus. interserit quinque modos quibus dicitur vis.
b Causa. Olim ita dicebatur: qd vi metusve causa gestū est: ratū non habeo. vis em fiebat mentio propter necessitatem cōtrariam spontanee volūtati. Sed hodie detracta est vis mētio. ideo sez quia quod fit vi atroci: id metu quoque fieri videtur. qr vis includit in se metum et est superius ad metum. ff. e. l. j. et. ij. Et dicitur vis impetus maioris rei cui resisti non potest. ff. e. l. j. et. ij. Ui/ dico cōpulsiua que inducit actionē qd me. cā. vt. ll. predictis. Et nō expulsiua: qr illa inducit interdictum vñ vi de rebus immobilib⁹ tm̄ et de his que immobilib⁹ coherent. Nec ablatiua in rebus mobilibus: que inducit actionē vi bonorū rap. circa mobilia tm̄. ff. de vi et vi ar. l. j. §. si fundus. et §. ij. et insti. vi bo. rap. §. sed necdū. Nec etiam turbatiua que inducit interdictū vti possidetis in reb⁹ immobilib⁹ et in rebus mobilib⁹ interdictū vtrobi. cū duo se possidere contendūt. Nec inquietatiua que inducit interdictum qd vi aut clam. vt cū quis non sinit alium vti re sua quiete vel curare vel alia facere. vel quando alter eo inuito vult aliqd edificare in suo. vel iā forte edificauit nec distinguit in hoc interdicto iuste vel iniuste fecerit. ff. qd vi aut clam. l. j. Metus aūt est instantis vel futuri

e Repetēdum. S. ad aures. Arg. cōtra vbi obstat iuramentum. nō est cōtra qr ibi iurauit q non repeteret: vt ibi dictum est. hic iurauit tantum renunciare: sed non iurauit q non repeteret.
Glosa ista querit et soluit.
f Resignādū. Sz qd si iurasset nō repetere: rndeo tūc nō repeteret. C. si aduer. vē. l. j. et J. de iureiur. si vo. et S. eo. abbas. papa vo ex officio suo mādabat illū restitui ad denūciationē sibi factā. J. d iureiu. ad nr̄am. et ille nō obstāte iuramēto posset hoc denūciare pape. J. de iureiurā. quēadmodū. posset etiā impetrare absolutionem iuramēti sicut fit in vsuris. J. de iureiurā. ex administrationis. et in hoc dolū facere nō videt q fraudē et dolū nō excludit. ff. de leg. ij. cū pater. §. ticio. in fi.
SAcris. In pma pte ponit decisa cōsultatio. In scda distinguēs rnsio ibi: distinguim⁹. Et primū mēbrum psequit ibi. In primo. scdm ibi. in scdo. Ab.
Pars huius decre. de sepul. et de sen. excōi. sacris.
g Per coactionē. Absolutā. l v. di. de iudeis. et. l. di. presbyteros. j. q. j. cōstat. cum magis pati q̄ agere videatur. vj. di. testamētū. sicut nec valet testamētū vbi testes inuiti detinent. ff qui testa. fa. pos. q testamēto. §. vlti. et tuto: si p vim detētus sit nō valet qd agitur. iunio dormienti comparatur ff. de auct. tu. l. j. in fi.
Glosa ista cum seq. reci. per duas obiect.
h Attenuet. hic metus attenuat peccatū. ij. q. j. in primis. quādoque nullo modo excusat. de cōle. dist. iiij. cos. et. xj. q. iij. quisquis metu.
i Excludit. Minor tn̄ eā excludit eā. arg. xj. qō. iij. qd pdecessor. antecessor: sz illud est idultū a iure et eis

[d] Concor. lex metum. §. sed qd pretor. et §. volē. ti. et ibi Bar. ff. eo.

Metus qd sit.

[k] Concor. l. fi. et ibi Bar. ff. de cdi. ob tur. can. et l. j. §. metus. ff. eo.

possumus participare in his q̄ ad salutem animarū illorū pertinent. nec incurrit quis excōicationem: licet alia incident ꝓponant vt magis ꝓficiant.j.de sen.ex cōi.cum voluntate.ꝛ.c.responso.

a ℭ Incurrere.s.xxxij.q.v.ita ne.

item si q̇s fumo.§.vi.qñq3 metus mortis aut cruciat⁹ corpis tm̄ excusare vr̄: vt h̄.ꝛ.C.ď transac.int̄ positas vn̄ vr̄ relinq̄ndū arbitrio iudicis: an vba vel mine vel potētia hois sit iusta cā met⁹.vt.ff.ex q̇.cau.ma.l.iij. et ar.ff.co.nō est verisile. Itē subueniꝫ metū passo p hoc edictum qď me.cau.tūc tm̄ qn̄ met⁹ cadit in ꝯstantē virū.ff. e.met⁹.ꝛ.j.ď spō sa.veniēs. Sed vbi q̇s minorem metū pass⁹ est: ‡ videlz p impr̄ssionē siue potentiā iudicis vel dolo alteri⁹ q̇s vēdit res suas: tūc subuenitur ei iudicis officio.ff.e.ñ est visimile.§.fi. vel p ꝯstitutionē pñcipū.C.eo.l.pe.ꝛ vl.ꝛ.ff.de offi.p̄si.illicitas vl̄ p rñsa prudētū siue inꝑpretationē prudētū.ff.de var.ꝛ extra ordi.cogni.medicus.iudex vo alicui nō ď; īferre metū.ff.e.l.ij. sꝫ iuriā facē pt vt ibi.ff.ad.l.aquil.quēadmodū.§.magistratus.ꝛ.j.de emp.ꝛ ven.c.vl.vbi de hoc. Et nota q̧ sꝫ canones siue vi siue metu siue dolo aliq̇s renunciat rei sue/subuenit ei ꝯ oēm possessorē.iij.q.j.reintegrāda. et.q.ij.c.ij.ꝛ.ff.de ioffi.testa.cū q̇.j.rñso.ꝛ p epm̄ suū pōt q̇s iplorare hāc restitutionem. Quis aūt met⁹ excusare possit ptꝫ p hūc vsum. hosti. Excusat carcer status et mors vbera stuprū. Excusare metus hos posse puta: qꝛ nescis. Stupri. siue status/ vberi atq3 necis.ff. eo.ego puto.ꝛ.l.nec timorē.isti quidem.§.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij. Item metus substātie sue.ŝ.c.pxi. Ber.

‡ Concor.gl.l.interpositas C.ď trāsac.et ibi barto.et.l.metū.ff qď me.cau.

divisio ℭ Cum dilect⁹. ℭ Primo p̄mittit diffinitionis causam. Secundo soluit obstaculū ibi: non obstāte. Tertio diffinit ibi: sup. Abbas sicul⁹. ℭ Glo.se.reci.p questionem.

b ℭ Ecclesie. Nō tm̄ potuerūt ecclīaz suā subijcere ordi cisterci. vl̄ etiā alij inꝯsulto diocesano epō.j.de excess.pla.sicut vnire.sꝫ ē verū q̧ tūc ad epm̄ hoc non potuerūt et nullū p̄iudicium fit epo: sꝫ q̧tū ad se bene tenuit talis trāslatio.j.ď do.iter dilectos. ‡ Concor.l.ij. et ibi Bar.ff. ď noxa. teps habebit intra epalia sua sicut ꝯsueuit.j.de reli.do.qꝛ monasterū.sed nō vr̄ q̧ epi subiecerint ecclīam ordini.cister. sꝫ seipsos psonaliter obligauerūt seruare regulā illorū: et bene potuerunt ꝓmittere non impedire translationē ecclesie sue ad ordinē cister. faciendam p illos ad quos pertinet: sed ipsi per se hoc facere non possent: sed p epm̄ de consensu capituli.

pro nullo metu debeat quis mortale pctm̄ incurrere[a] excōicationis labe credimus inquinari. Idem marsil.ꝛ agatheñ.epis. ℭ Metū passo non subuenit si non fuit talis q̇ cadere potuit in cōstantē virū. Capitulum.vi.

Cum dilectus fili⁹: ꝛ infra. ℭ Ut constitit nobis de voto emisso et de prestito iuramento a canonicis insularū q̧ regulā cisterciēñ. obseruarent: vel trāslationem ipsius eccl̄ie[b] ad ordinē illorū nullatenus īpedirēt. Cū vtrū q̧ seruatū nō vergat in dispēdium salutis eterne[c]: nolētes viā piurijs apire[d]/ ℭ Nō obstāte violētia[e] que ꝓponebat illata.cū neq3 metū mortis[f]/ neq3 cruciatū corporis cōtineret: et ideo non debuerat cadere in cōstātes. Nec obstāte dolo p q̇ se proponebāt fuisse seductos: cū talis dolus nō tā ad circumuentionē p̄dictorū cisterciēñ. q̧ ad fatuitatē[g] eorum debeat retorq̇ri. ℭ Sup restitutiōe petita silētium eis duximus sñialiter imponendum. Grego.ix. ℭ Probata violentia per testes/ res amisse pbant p iuramētum. Et super valore rerum amissarū taxatione iudicis premissa/ et secuto petentis iuramento fit cōdemnatio. Capitulum.vij.

Super eo q̧ aduersarius vester se cōquerebat a vobis p violētiam spoliatum arbitramini contra vos fuisse iniuste ꝓcessum: cum nō nisi ꝓprio iuramento pbauerit singula q̄ amisit. ℭ Verū post q̧ de violētia per testes[h] et de

c ℭ Salutis eterne. Et ideo bene seruari dꝫ.j.de iureiur.si vo.ꝛ.xxij.q.iiij.si aliq̇d. idē si salutis corpalis xxij.q.iiij.§.vi.v.q̄ses q.ꝛ.j.de iureiu. verum.

d ℭ Aperire. vt.C.ď indi.vidui.l.j.in fi.C.si aduer. ven.l.j.ꝛ.j.de iureiur.si vero.

ℭ Glo.se.reci.p q.ꝛ incidentem opi.

e ℭ Violentia. Que fuerit illa violētia igram⁹. forte aliq̇ vba icusserāt ei⁹ tiorē q̄ nō sp sufficiūt ad iustū timorē.ff.qď me.cā.metū.ꝛ.j.q̇ cleri.vl̄ vo.īsinuāte.vl̄ forte ēt minabat eis excōicationē: sꝫ ille timor nō excusat: cū excōicatio sit medicinalis.ij.q.j.multi.

ℭ Glo.seq. tractat multiplicem speciem metus: et diuersa circa ipm̄ aurilia.

Met⁹ i multis casibus excusat

f ℭ Metū mortis.ꝛc. Nō solū in duob⁹ istis: sꝫ etiā in plurib⁹ alijs casib⁹ excusat met⁹.qñq3 met⁹ vborū arg.vij.di.fuerūt.ꝛ.xxiij.q.vij.ꝯuenior.ꝛ.ff.ď acq̇.here.q̇ in aliena.§.vi.qñq3 met⁹ rex.l.di.pbros.ꝛ.ŝ.eo. abbas.ꝛ ꝓpter metū libertatis exigere nō pñt q̄ honorande libertatis cā stipulatus sum.ff.quarum rex actio nō dat.l.j.§.q̄ honorande.qñq3 metus iudicis.ij q.j.in p̄mis.vel alicui⁹ potētis.C.e.ti.l.pe.ꝛ vlt.qñq3 met⁹ stat⁹ vel honoris vel suijpsius vel filiorū/ ꝛ met⁹ stupri.ff.eo.isti quidē. Itē qñq3 nō tm̄ met⁹: sꝫ suspitio met⁹ excusat.ff.locati.hitatores.§.vlt.et.ff.ad.l.aql.

ℭ Glo.se.elicit tria nōbilia ꝛ cuiq3 signat vnū ꝯtrariū.

g ℭ Ad fatuitatē. Sic ptꝫ q̧ lꝫ dolus interueniat in hmōi spūalibus nō tm̄ subuenit dolo passo licet dolus det causam ꝯtractui.s.xx.q.iij.ꝯstituit. Idem in matrimonio.j.de ꝯuer.ꝯiu.ex parte.ꝛ.c.veniēs.in fi.ꝛ.c. dudum.qď est contra id.ff.de dolo.et elegāter.in pñ. Item habes hic q̧ dolus non preponderat culpe qď est cōtra id.ff.ad.l.aql.item mela.in prin. Item nota q̧ in spiritualibus non habet locū in integrum restitutio: qꝛ nō vident decepti qui meliorē vitā elegerūt. arg.ꝯ.j.ti.pxi.ex litteris.

divisio ℭ Super eo. ℭ In prima parte ponitur partis conquestio. In secunda pape responsio ibi: verum. et est notabilis casus. Ab.si.

ℭ Glo.se.ponit vr̄iaz circa iteresse.ꝛc.scďo cui pti rubrice adaptet ca.ꝫtio querit opponēdo ꝛ dupl̄r rñdet

h ℭ Per testes. Sufficit eñi ꝓbare p testes in iudicio violentiā sibi illatā.ꝛ sup reb⁹ amissis stabit iuramento ipsi⁹.sicut hoc totū hēs.C.vn̄ vi.si qñ.totū tenorē illi⁹.l.hic hēs.ꝛ sic interesse qď surgit ex maleficio

pbaf p iniurandū.sic.ij.q.j.in pmis.secus est si surgit ex ɔctu:qr tūc p testes pbādū ē.insti.de sb.ob.§.nō solū.ff.de mio.si in emptione.ꝛ.ff.ō edē.argētari⁹ §.fi. Et qđ h̄ dicit nō ptinet pprie ad actionē qđ me.cā.sz ad inē dictū vñ vi siue vi bonoꝝ raptoꝝ. vñ lex illa vñ hoc sumptū est ponit.C. vñ vi.si qñ. Et ita facit ad illaz partē tituli vbi dicit de his q̄ vi. pcedētes decretales ptinēt ad illā partē q̄ dicit metusve cā. Et sic i actiōe q̄ metus cā sufficit pbare metū fuisse sibi illatum q̄s uis nō ab eo qui cōuenit met⁹ illat⁹ sit.ff.e.si cū exceptione.§.in hac. Sed q̄ fuit cā q̄re staf in casu isto iuramento illi⁹ q̄ vi passus ē:cū iuramētū nō sit deferēdū nisi adsit bona psumptio:puta qr hz vnū testē.ꝛc. vt.s.de pcu.ex insinuatiōe.ꝛ.j. de iureiur.c.vi.ꝛ.C.ō re.credi.in bone? Rō illa pma est ppter difficultatē pbandi singula vtensilia ꝛ hmōi minuta q̄ de facili probari nō possent:ꝛ ideo indultū est in fauorē spoliati.ꝛ in odiū violēti.ꝛ hoc idē dr.ij.q.j.in pmis. † Et preterea ideo staf iuramēto actoris qr hz optimā psumptionē scz violentiā illatā sibi ab illo q̄ conuenit quā dz p testes pbare:vt hic dicit.ꝛ in pdicta.l.si qñ. Et sic iuramento staf in expensis restituendis:qr et ibi similiter difficile esset hoc pbare.C.de iudi.l.sancimus.

† Concor.tex⁹ l.i.si qñ.C. vñ vi.ꝛ l.i.in re furtiua.ff.ō condi.furti.

a ¶ Amissis.tpe violentie vel dāno dato.vt in predicta.l.si qñ.ꝛ.c.in pmis.

b ¶ Taxatione. Ultra quā scz taxationē nō iurabit vt pdicta.l.si qñ.sic.s.de pcurato.constitutus.ꝛ.iij.q.iij.§.quod fieri non debet.ꝛ illum.§.habes.C.de di la.aut.quod fieri.ꝛ in aut.de exhi.ꝛ introdu.reis.§.qm̄ mor.ꝛ fm qđ iuratū est dz ɔdēnare.vt.l.si qñ.et nō min⁹ in aut.de iudi.§.oportet.col.vj.

c ¶ Pro psonaruz. Persona ergo respiciendā est an honesta fuerit:vtrum sit pauper vel diues.ar.op.ff.de legi.tu.legitimos.ar.s.de offi.deleg.sane.ꝛ.c.pastoralis.j.responso.ꝛ.ij.q.vlt.quisquis.qualitas etiā negocii consideranda est.si.j.de appel.cum sit romana.ꝛ.ff.de iudi.nōnunq̄.ꝛ.j.de iureiuran.c.vlt.in fi.ꝛ C.vñ vi.l.si qñ.

Continuatio

¶ Rub.de in integrū restitutione. ¶ Supra visum ē de quadam restitutione speciali que scilicet datur occasione metus.sed dā quedam est restitutio generalis per quam subuenitur ecclesiis et minoribus iure speciali maioribus vero ex clausula generali:iusta.s.causa suggerente.merito post rubricam precedētem subijcitur ista: in qua tractatur generaliter de restitutione in integrum. Et dic q̄ restituere in integrum est idem qđ in pristinum statum reponere.ij.q.iij.in fi.et in.l.j.C.de sen.pas. Ab.si.

Restituere i itegrū.

¶ De hac materia tractatur.xxxv.q.ix. et.vij.q.j.et ij.per totum.

amissis[a] rebus p ipsius constiterit sacramentum:potuit iudex taxatiōe[b] ab ipo facta pro personaruz[c] ac negocij qualitate / vos i estimatione rerum amissarū iuramento aduersarij declarata / rationabiliter cōdēnare. ¶ De in integrum restitutione. Alexan.iij. alfanen.epo. ¶ Si in cotractu venditionis vel locationis ecclesia fuit enormiter lesa potest aduersus talem contractum petere restitutionem in integrum: emptor tamen siue cōductor non debet fraudari in precio suo vel in sumptibus p eum factis. Capitulum.j.

Requisiuit.f.f.quid agendū sit de possessiōib⁹ laicis sub modico censu[d] concessis. ¶ Noueris itaq̄ q̄ si ecclesia lesa est:vt manifeste apparet detrimētum[e] ipsius(cum episcopo eius conditionem facere deteriorem non liceat[f]: et ecclesia iure[g] minoris debeat semper illesa seruari) q̄ in dānum eius data constiterit[h]: ad ipsius conuenit ius[i]

Requisiuit ¶ Contra ɔctum alīs legitime celebratū restituif eccl'ia si manifeste apparet ipsius detrimentū.h.d. Cōis diuisio. Secūda ibi:noueris. Ab.

Sōmarium.

¶ Glosa ista ponit duas lecturas.

d ¶ Sub modico censu.i.pro modica pecunia distracta:ꝛ si nō ɔdicit lr̄a seq̄ns vbi dicit ad ius ꝛ pprietatē ɔuenit redire.ꝛc. Et qđ dicit i fi.coloni.i.emptores colentes ipsas possessiones.vł pt intelligi q̄ vba ppue ponanf vt de vtroq̄ ɔctu intelligaf vt si ecclesia ledaf in ɔctu locatiōis:puta qr ad lōgū tēpus locauit rez aliquā p certa pēsiōe in q̄ lesa ē eccl'a siue i ɔctu venditionis.

e ¶ Detrimentū.magnū.s.nā p modica cā nō daf restitutio.ff.de mio.si ex cā iudicati.j.rñ.in fi.ꝛ.ff.de i integ.resti.scio illđ.j.de re.ec.non alie.c.pe.

f ¶ Nō liceat.j.de dona.fraternitatē.meli⁹ est eñi iura eccl'ie intacta fuari q̄s post vulneratā cāz remediū q̄rere.C.in qui.cau.in integ.resti.nō est neces.l.vl.

¶ Glo.se.reci.p q.an post q̄driēniū restituaf eccl'ia et ponit opi.quā approbat.ponit etiā ɔriā.

g ¶ Iure minoris. Sic est.j.e.auditis.vbi de hoc.et fungif iure reipublice.xxiij.q.iiij.qđ ß.ꝛ dic iure minoris facti maioris.ꝛ ɔparaf minori in hoc:quia sicut minor postq̄ excessit.xxv.ānos:petit restitui vsq̄ ad quadriennium de his in q̄bus lesus fuit infra.xxv.ānos sic et eccl'ia tñ vsq̄ quadriennium petit restitui vbicūq̄ ledif a tpe lesionis ɔputandū. Et qđ dicit semp dz illesa seruari:illud semp non notat tpe circa eundem ɔctum.vel circa eandem lesionem vt de eodem ɔctu vel de eadē lesione sp imppetuū possit eccl'ia restitui absurdū istud videf.ꝛ est ɔ id qđ legif.C.de tēp.in integ.resti.l.vl.vbi dr q̄ ois restitutio infra q̄driennium dz terminare.sz sic dz intelligi illđ semp.i.q̄tiēscūq̄ leditur illa eccl'ia dz petere restitutionē sup illa lesione vsq̄ ad q̄driennium.ꝛ ita si millesies lederef:millesies pōt restitui.et ita semp est minor:qr semp restituif.et restituef q̄diu durabit in his in quib⁹ ledef: ꝛ sic reuera fungif iure minoris.ꝛ ē cōis opinio. Alij dixerūt vt Ala.ꝛ.G.naso.cū eo:q̄ in infinitū possit eccl'ia restitui.sup eo ɔctu in quo lesa est.nec currit ei illud q̄driennium.arg.j.e.tū ex lr̄is.et inherent superficiei istius verbi semp ꝛ male.ꝛ dic semp.i.in omni ɔctu siue qñcunq̄ ledif vt dictum est.

h ¶ Constiterit. In iudicio p̄ntib⁹ partib⁹.j.e.tū ex lr̄is.vel p ɔtumaciā absentib⁹.ff.de mio.in cause.§.cā ꝛ.l.etiā.§.vl.ꝛ.j.de re.ec.nō alie.c.pe.ꝛ.C.si aduersus dotē.l.vna.ꝛ.ff.ō adop.nā ita.ꝛ in aut.vt spon.lar.§.ad hoc.col.ix.de hoc dictū est.s.de offi.iudi.c.vl.

i ¶ Ad ius.i.proprietatem.

¶ Glo.se.circa alienationē distīguit an teneat vel nō

a ¶ Redire. Et sic patet q̄ 3ctus fuit alienationis nõ locationis: vt dixi in p̃n. ⁊ alienatio tenuit. Un̄ au xiliũ restitutionis necessariũ fuit quia tũc debitũ dat̃ cũ alia actio nõ superest. ff. de mio. i causę. in p̃n. ⁊ .ĩ. de offi. iudi. c. ij. Un̄ no. q̄ si alienatio rei eccl'astice facta est in casu licito sicut debz ⁊ traditur. x. q. ij. hoc ius. ⁊ .xij. q. ij. sine exceptiõe bene tenet 3ct⁹ et si lesa sit in 3ctu illo non subuenitur ei nisi p beneficiuz restitutiõis: nisi essz decepta vltra dimidiũ iusti p̃cij: q2 tunc iure cõi iuuat̃. j. de emp. ⁊ vendi. cũ dilectus. et .c. cũ cã. ⁊ .C. de resci. vẽ. l. ij. Si ṽo alienatio nõ sit fc̄ta predicto mõ nullus est ptractus ipso iure. x. xij. q. ij. sine exceptõe. apl̃icos. alienationes. ⁊ p̃dicta dec̃. cũ dilecti. ⁊ agitur tunc iure cõi 3 possessorem. argu. C. de sacrosã. ec. iubemus. et .C. si aduer. vena. l. ij.

b ¶ Defraudari. Sicut em̃ eccl'ia in damno morari ñ dz ita nec in lucro: ex vtraq3 parte fieri dz restitutio. C. ð repu. l. vna ff. ð mio. q̄ si minor. §. restitutio ⁊ l. itra ytile. i fi.

Um venissent. Prima pars ponit 3pa ritionem ptiũ/⁊ dationẽ auditor̃. sc̃da ibi. corã. allegationẽ ep̃i. tertia ibi: ad hoc allegationẽ mõasterij. quarta ibi. nos igitur. interloquitur. Ab. si.

c ¶ Possessione. Uel quasi possessione: q2 icorporalia non possidẽtur: sed quasi possidentur. ff. de vsuca. sequitur. §. si autem.

d ¶ Subiectiõis. ⁊ possessiõe iuris eligẽdi abbatẽ

e ¶ Fuerat. per monachos. ita spoliauerunt ep̃m possessione eligendi.

f ¶ Duo eoꝝ. Tertio eis cõmittẽte vices suas: vel se excusante: aĩs nil fecissent. ĩ. de offic. dele. prudentiam. j. rñ. ⁊ .c. cum cãm. ⁊ .c. cãm matrimonij: in antiqua tamen contrarium allegabatur.

g ¶ Renũciauit. Ante confirmationem sufficit renunciatio facta eis qui elegerunt.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

h ¶ Procuratorẽ. Et sic vr̃ q̄ collegiũ possit constituere p̄curatorẽ sine 3sensu p̃lati etiã vacãte eccl'a, p causis monasterij 3 id qð est. j. ð iudi. cãm q̃. ⁊ .j. ne se. va. p totũ. Sic intellige q̄ dicit h̃ eligũt p̄curatorem vel syndicũ vacãte ecclesia vt de facto sine electiõe ip̃a p̃lati agat: ð q̃ erat 3tẽtio inter ep̃z ⁊ 3uẽtũ q̃ aliter tractari ñ poterat: ⁊ ad hãc cãz tñ 3stituit non ad alios q̃ tractari nõ possent vacante eccl'ia: p iura p̃dicta.

¶ Glo. se. reci. p q. ⁊ solu. cui solutioni signat contrariũ ⁊ r̃mittit

i ¶ Inhibentes. Non videt̃ q̄ ipsi potuerit inhibere cũ monachi eẽnt i q̃si possessiõe eligẽdi alium eligendo qui renũciauit: ⁊ sic vsq3 ad sentẽtiã tuendi erãt in possessione. xvj. q. iiij. volunt⁹. ⁊ .xij. q. v. c. j. ⁊ .j. vt lite pẽden. per totum. Unde papa h̃ in fine ñ cassat electiõez factã post inhibitionẽ illã ar. ad hoc. xj. q. j. q2 res i litigio. ⁊ .C. de proba. l. ij. Ar. cõtra. ff. ð peti. here. l. diuus. vbi phibetur possessori aliqd distrahere de bonis hereditatis nisi p̃stita satisdatione de restitutione: sed hoc soluitur. in fi. in no. sed nonne.

k ¶ Presumpserunt. Ex hoc ṽbo videt̃ q̄ nõ debuerint eligere post phibitionẽ: sed lz non debuerint: facta tñ electio nõ cassabitur quousq3 cognoscatur de iure eligendi: vt dicit. in fi.

l ¶ Spoliarant. Et ius eligẽdi abbatẽ ad ep̃m de cetero ptineret: q2 ad ip̃m ptinebat ius eligendi.

m ¶ Priuilegijs. hmõi inspectio iure debuit suspẽdere confirmationẽ sñie late, p ep̃o. arg. j. de testi. veniens. ⁊ .j. de re iudi. cum super.

¶ Glo. se. ar. p ptestatiõe alleg. iiij. iura. allegat vnũ in contrarium ⁊ remittit ⁊ soluit.

n ¶ Protestat⁹. Et sic ptestatio pdest. ĩ. de cler. eñ

⁊ pprietatem redire[a]. Prouidendũ est tñ ne si forte coloni possessiones illas expensis ac labore suo reddiderint meliores sumptib⁹ q̃s bona fide fecerunt: debeant defraudari[b]. Inno. iij. sancti georgij ⁊ sancti sergij abbatibus.

¶ Restituit̃ ecclesia lesa ppt negligentiam p̄curatoris qui iura ecclesię nõ pduxit. C. ij.

Cum venissent ad apo. se. elect⁹ et monachi rothoñ. pro se ac pro monasterio suo ac magister. A. p ep̃o venet̃. cis sãcti georgij diaco. cardina. dedim⁹ auditorem.

¶ Corã q̃ idez mgr̃ p ep̃i pte pposuit q̄ cũ monasteriũ rothoñ. esset sitũ i dioc. veneteñ. et eccl'e veneteñ. subiectũ: p̃dict⁹ ep̃s possessiõe[c] subiectõis[d] vsus est hacten⁹ incõcusse: sed cũ occasiõe cuiusdã electionis q̃ ibidez facta fuerat[e] ptes de cõmuni assẽsu ad nãteñ. ep̃m et ei⁹ collegas 3missiõis l̃ras impetrassent: duo eoꝝ[f] ad monasteriũ accesserunt q̄p aduẽtũ intrusus p̃sentiens: renũciauit[g] hmõi electioni: et se a monasterio absentauit. Sed iudices auctoritate apost. monachis iniũxerũt: vt syndicũ vel p̄curatorẽ[h] eligerẽt. q̃ in causis monasterij: et cõsulte agẽt et vtiliter respõderet. districtius inhibẽtes[i] eisdem: ne aliquẽ eligerent in abbatem: donec plenius agnoscerent̃ de iure: qð ep̄us se habere in abbatis electione dicebat. Monachi vero ⁊ si p̄curatorẽ ad mãdatũ iudicũ elegissent: abbatẽ tñ contra inhibitionem eoꝝ eligere presumpserũt[k]: cuius electionem ep̄s petijt infirmari: ⁊ se ad possessionem restitui qua eum monachi spoliarant[l]. Deinde iudices diffinitiuam sententiã ptulerunt electionẽ cassantes eandem: quam sententiam dict⁹ magister petijt confirmari. ¶ Ad hoc fuit responsum: q̄ licet per procuratorem ex parte monachorum fuisset propositum q̄ monasterium ipsum ad ro. ec. nullo medio pertineret: dicti tñ iudices contra eos procedere nimis animose ceperunt. et infra. Nos igitur inspectis priuilegijs[m] pre. no. Leonis Gre. et Cle. qua monasteriũ illud ad ius et pprietatem indicant se. apo. pertinere: intelligẽtes q̄ monasterij procurator ⁊ si eadem priuilegia coram p̃dictis iudicib⁹ exhibere omiserit negligenter: ius tñ non tã suũ q̃s nr̃m fuerit ptestat⁹[n] videlz q̄ monasterium ipsum ad ro. ec.

Marginal notes:

¶ Uide glo. dicunt h̃ docto. singu. ad hoc vt teneat alienatio rei ecclesię: op⁹ est q̄ fiat i casu licito.

diuisio

¶ Concor. textus i. l. c. j. ⁊ .j. mãdato. cum no. ff. ð mino.

mana.ꝛ.ⁱ.de offi.ord.pastoralis.in fi.ꝛ ⁱ.de his q̄ vi me.cā fi.plaтū.ꝛ.vij.q.i.pōtifices. Arg.ↄ.ⁱ.de cōsti. cū.M.ferrarien. De hoc dictū est i.c.cumana. ꝛ sine ista prestatione admissi fuissent monachi per benefi cium restitutionis. vnde supple maxime.

nullo medio ptineret: ne ipsi⁹ negligētia[a] in dānū[b] tam nostrū ꝙ monasterij redūdaret. ad audiētiā restituimus[c] monachos rothoñ. et infra. Electionem[d] autē a monachis (sicut dicit) cōcorditer factā: pēdente cōtrouersia ex qua pen det: nec confirmandā duxim⁹ nec etiam infirmandam.

Idem helien. ꝛ foreñ. epis.

Eccl'ia lesa in pbatione necessaria omissa pōt petere restitutionē in itegrū nō obstāte termio iuris pbatiōis excluse. Et restōnē petere pōt non solū contra priuatū sed etiā contra ecclesiam. h.d. Capi.iij.

Auditis ꝛ itellect⁹ cause meritis in qōne q̄ vertit īter vigorieñ. epm ꝛ abbatem de euescā: sup ecclesijs in valle de euescā: quas epus asseruit ad se diocesana lege spectare: abbas autē eas ab eius iurisditione prsus esse exēptas: cognouimus euidēter eccl'ias illas per priuilegia illa ro. pōti. non esse ab epali iurisditione subtractas: nisi forte vallis de euescam: sit ille locus qui fuit a duobus regibus Aoevidelz

a ¶ Negligētia. De q̄ negligētia tenet monasterio si ppū hꝫ. ar. ff. māda. diligent. cū omiserit exceptionē monasterio cōpetentē. ff. manda. si fideiussor. j. responso.

b ¶ In dānū. Cū ad defensionem vocari debuerim⁹. j. de cōfir. vti. cum dilecta. et dñs semp in iudicio nominādus est. j. vt lite nō ꝯte. qm̄ §. pe. ꝛ. C. vbi in rē actio. l. ij.

¶ Glosa seq. reci. per. q. an restitutio detur cum pcurator est soluendo ponit opinio. ꝙ non subdit differentiam inter restitutionem minoris ꝛ maioris quam partum reprobat. In fine ponit priuilegium ecclesie.

c ¶ Restituim⁹. Hec restitutio vt qdā dicūt dat q̄ñ pcurator non ē soluēdo vt tūc fiat restitutio ↄ eccl'aꝫ vt. ff. mā. si pcuratorē. in pñ. ꝛ. ff. ō dolo. ꝛ elegāter §. si dolo. hic pcurator non ē soluēdo: etiā si al's sit locuples: q: libertas ꝛ stat⁹ monasterij estimari non posset. ff. de re. diui. sacra §. vl. Ex hac ei cā qlibet erit restituēd⁹. q: ex quacūq; cā iusta dicit ptor in itegrū restituā. ff. ex q̄. cau. ma. l. j. al's nūq; resciderer snia pp dolū vel pp negligētiā pcuratoris: † sꝫ dñs agat ↄ pcuratorē si dolū ꝯmisit. C. de pcu. si pcurator. in fi. ꝛ ipe de oī dolo ꝛ culpa tenet dño. C māda. a pcuratore. q: nec pcurator omittere dꝫ exceptionē competētem ex psona rei. ff. mā. idēq;. ꝛ. l. fideiussor. j. rñ. ꝛ ita hic vr̄ loq̄ non tm̄ de restitutione minoris: sed etiā de restōne maioris ex clausula gñali si q̄ iusta ꝛc̄. vt dictū est. Et est dr̄ia int restōnē q̄ fit iure minoris: q: illa dat officio iudicis deficiēte actiōe. ff. ō mino. ꝙ si minor §. vl. ꝛ. ⁱ. de offi. iudi. c. ij. ꝛ illā q̄ fit iure maiorꝭ: q: tūc hꝫ actionē suo iure. s. vtilē accedēte iudicꝭ offō. ff. qō me. cā. l. metū §. ex hoc edicto. ꝛ §. pce. ꝛ arg. C. qō me. cā. si vi vel metu. sꝫ certe. l. j. ff. ō do. ꝛ elegant §. fi. ꝛ illa. ff. mā. si pcuratorē. nō restituit actionem cū p negligentiā pcurator succubuerit sed cū p dolū: vñ si negligens fuit pcurator iputet sibi q̄ tali negociū suū ꝯmisit. ff. de mino. cū mādato. ar. ad hoc. ⁱ. de offic. delega. cū olim. ff. de tribu. pcuratoris. verūtm̄ si pcurator esset soluendo satis vr̄ ꝙ fauore eccl'ie in optione hꝫ an velit conuenire pcuratorem vel velit restitui ad rem. C. si tutor vel curator. l. etiam.

¶ Glo. seq. obiicit et soluit. solutioni opponit ꝛ ponit opi. cui signat ↄrium ꝛ ibi remittit. demū pfect⁹ recitat ipsam opi. Io. cui coaptat hoc ca.

b ¶ Electionē. Sꝫ nōne fuit facta h̄ electio post inhibitionē iudicis: ꝗ cassanda erat. j. de mr̄i. cō. ↄ int. c. j. ꝛ. c. vi. ꝛ. ff. ne qd i lo. pu. l. vlt. ō no. ope. nū. c. ij. ꝛ. j. de despō. ipu. ad dissoluēdū. i fi. sꝫ certe ex eo ꝙ isti erāt in possessione aliū eligēdo lite pēdēte puari nō debēt viij. q. iiij. nōne. ꝛ. xvj. q. iiij. volum⁹. sꝫ hec solu. nō vr̄ posse stare: nā mota ꝯtrouersia prior⁹ pñtare non dꝫ. ar. j. de iurepa. ex lr̄is. ꝗ eodē mō mota ꝯtrouersia eligere non debēt ex hoc ei seq̄ret incoueniēs: q: si postea pbaret illos nō habuisse ius eligendi cassanda eēt electō q: oēs fruct⁹ pcepti restituēdi sunt. C. ō rei vē. certū. ꝛ sic seq̄retur ꝙ electio facta ab eo q̄ credebat hr̄e ius esset cassanda. qō esse non dꝫ. ⁱ. de elec. q̄relā. j. ō iure pa. ꝯsultatiōibus. Ad hoc dicit Ioā. ꝙ licite pt eligere q̄ ē in quieta possessione: sꝫ fiat ei ꝯtrouersia. ff. de aq̄ q̄ti. ꝛ esti. l. vlti. et vti oī iure suo vsq; ad fi cāe. viij. q. iiij. nōne. Cōtra th̄ vr̄ i hoc casu vt di. j. de iurepa. ex lr̄is. Tu tene put ibi notat. s. ꝙ nō dꝫ eligere. sꝫ si eligat: iudex tñ siue supior ad quē ptinet institutio non ꝯfirmabit electiōeꝫ nec cassabit pēdente ꝯtrouersia ex qua pēdet put dicit decre. in fi. Sed Io. dicit ꝙ si de hoc fiat ei ꝯtrouersia an possideat tale ius: tūc nō dꝫ eligere. ar. ⁱ. ō ꝯsti. cū. M. i fi. ꝛ ita vr̄ hic. eps eī petebat restitui ad possessionē iurꝭ eligēdi: ꝛ sic non possidebāt monachi q̄ete: ꝛ ideo caute dixit papa electionē nec ꝯfirmari nec infirmari ꝛc̄. i. donec cognoscat ad q̄s ptinet ius eligēdi: ꝛ pcipuo q̄tū ad possessionē vt sicut pr̄ia electio non esset cassanda nisi pri⁹ ꝯstitisset an epus possideret ius eligendi tpe electōis: ita nec alia q̄ facta fuit post istā sic. j. de cau. pos. cū eccl'ia. vbi agebat possessorio et petitorio etiā ꝛ hic sīlr̄ q: de iure eligēdi vt ptꝫ ex lr̄a. ⁱ. vsus pñci. ꝛ ideo q̄diu pēdet q̄stio iuris seu possessionis electio confirmari vel infirmari non debet.

Auditis. ¶ Etiā ꝯtra eccl'iam restituit ecclesia q̄ grauiter fuit lesa pp̄ter pbationem omissam. Primo recitat factū. Scdo iterloquit ibi: licꝫ. Ab. si.

¶ Casus. Inter epm vigorieñ. ex pte vna: ꝛ abbatem de euescam ex altera sup quibusdā eccl'ijs in valle de euescā ꝯstitut⁹ q̄stio vertebat. q̄s dicebat eps ad se spectare lege dioc. abbas dicebat illas eē exemptas ab epali iurisditiōe. ꝛ si hoc non eēt dicebat se i illis epale ius legitime pscripsisse. Recepte fuerūt pbatiōes hiuicinde coram iudicibus delegatis. Tādem causa delata est ad se. apo. Uidēs eps ꝙ eccl'ie pdicte p priuilegia non erant exēpte ab eius iurisditione: tamen abbas prescriptionem probauerat contra ipsuꝫ allegauit ꝙ vigorieñ. eccl'ia vacauerat tāto tpe ꝙ illo de medio subducto prescriptio non esset completa. ꝛ ad hoc pbandum per beneficiū restitutiōis petijt se admitti. Abbas predictus hoc audiēs allegauit ꝙ vallis de euescam est ille locus qui fuit libertati donat⁹ p duos reges: ꝛ quē Celestinus libertati donauit: et ad hoc pbandū petijt se admitti p idem beneficium.

† Contor. textus i. l. j. §. fin nāt. et ibi glo. ꝛ doc. ff de tab. exhi.

Restō minorꝫ ꝛ maiorum diuersa est.

Sūmarium. Diuisio. Casus

et Offa: libertati[a] donatus ꝛ quem bone memorie Cel. papa libertati donauit: sicut in ipsi⁹ priuilegijs cōtinet[b]. Uerum tanto tpe ꝓbanł ꝑ testes ab abbatib⁹ de eueschā pleno iure possesse: vt videał in eis ius epāle legitime p̄scripsisse nisi forte per tm̄ tpis spacium vigorieñ. ecclia interim vacauisset: vt tpe vacatiōis subducto[c] p̄scriptio minime sit completa: ꝛ infra. ¶ Licet autem vtrinqꝫ sit in cā conclusum: q: tamen vtraqꝫ pars necessariā (vt asserit) probationē omisit: non attendentes ꝙ vtraqꝫ ecclesia[d] fungał iure minoris: ꝛ equitate pensata vtrāqꝫ restituimus[e] contra[f] reliquam ad probandam rationem omissam:[g] ne alterutra pars propter hmōi neglīgētiam graui iactura ledał. I dē priori sancte. M. ad carceres. ꝛ L. cañ. sancte. M. de mandria.

¶ Restitutio ex iusta cā etiā maiori est cōcedēda dūmodo iusta cā petēdi ꝓbeł. Si autē non probat plene vel semiplene cōcedił restitutio in causa fauorabili. h. d. Capl'm. iiij.

Papa auditis ꝛ intellectis meritis hui⁹ cause lꝫ esset in cā cōclusum: q: tm̄ vtraqꝫ pars necessariā ꝓbationē omisit: ꝛ vtraqꝫ ps⁹ fungił iure minoris eqtate pēsata vtrāqꝫ ecclesiā admittit ad ꝓbādā rationē omissam: ne ꝓpter hmōi neglīgētiā graui iactura ledał.

¶ Glo. se. argu. allegat vnū canonem.

a ¶ Libertati donat⁹. ar. ꝙ reges possunt dare priuilegia libertatis. lxiij. di. Adrian. in synodo.

b ¶ Continet. In priuilegijs Cel. ꝯtinebał ꝙ ipse exemerat a iurisditione epī locū illū quē predicti reges libertati donauerāt. ꝛ de valle euesch̄ā in priuilegio mētio nō fiebat ꝛ ita ꝑ priuilegiū Cel. nō ꝓbał ꝙ ecclie ō euesch̄ā sint exēpte a iurisditione epī: ꝛ sic recurrendū est ad priuilegiū illoꝝ regū ꝛ si ibi ꝯtineał ꝙ illi reges vallē de euesch̄ā donauerunt libertati tunc erit ꝓbata exēptio: ꝛ sic dubia ꝓbatio nō ꝓdest. Reges em̄ donauerūt locū illū libertati quo ad temporalem iurisditionem: papa vero quo ad spiritualem.

c ¶ Tpe vacatiōis subducto. Deducēdū est ḡ tpūs vacationis in p̄scriptiōe. j. de p̄scrip. ca. j. ꝛ c. de q̄rta. ꝛ ca. auditis. ꝛ c. cū nobis. ꝛ illud tpūs deducēdū est ꝗ solet succurri cuilibet qui ledił priuū sit mediū vltimū ve. C. de resti. mili. qō tpe. ꝛ C. qb⁹ non ob. lō. tēp. p̄scrip. p̄scriptione. ff. q. ex cā ma. necnon. §. si quis.

¶ Glo. se. ponit tria qb⁹ fungił ecclia. ꝛ quartū ꝗ nō fugił: ōmū q̄rit: pōit duas op. sol. ꝛ subdit alias duas

d ¶ Ecclia fungał iure minorꝫ. Eccl'a em̄ fungit iure minorꝫ vt hic. ꝛ ꝫ. e. c. j. Itē fungił iure reipublice xxiij. q. iiij. qd ḡ. ꝛ j. di. ius publicū. et. C. ō sacrosā. ec. vt int̄ diuinū. Hinc est ꝙ plati eccliaꝝ ꝯparanł tutorib⁹ ꝛ curatorib⁹. in auł. ō eccle. ti. §. vl. coll. ix. ar. ad hoc. iij. q. ij. q: ea. Itē fungił iure impij. in auł. de nō alie. vel pmu. §. sancim⁹. col. ij. imo maior est imperio. xcvj. di. duo. ꝛ ꝫ. de ma. ꝛ obe. solite. sed nō fungił iure pupilli: q: ꝯ pupillarē etatē nō currit p̄scriptio. C. de p̄scrip. xxx. an. sicut in rē. Sed in qb⁹ casib⁹ ꝯparatur eccl'a minori dubitari posset. Dicūt qdā ꝙ in oībus ecclia cōparał minori qm̄ eccl'a pōt restitui ꝯtra p̄scriptionē sicut minor. C. si aduersus vsucap. l. vna. ꝛ ff. de mino. etiā ei. ꝛ C. si tutor vel cura. interuenit. l. minorib⁹. ꝛ C. de in integ. resti. mi. l. minorib⁹: et in auł. de here. ꝛ fal. §. pupillus. col. j. qō bñ videł exp̄ssa rōne: vbicūqꝫ em̄ ecclia ledił dꝫ restitui sed añ completā p̄scriptionē nō est lesa: immo iure cōi agere pōt sed tunc demū finita p̄scriptione dř lesa: q: iure cōi si agat repellił p̄scriptione ꝓbata: sꝫ a tpe lesiōis. i. tpe p̄scriptionis finita vsqꝫ ad q̄driēniū pōt repetere restitutionē vt dicit lex illa. C. de tēp. rest. in integ. l. vl. ꝛ ita pōt peti restitutio ꝯ p̄scriptionē vsqꝫ ad q̄driennium. Quidā dicūt ꝙ ꝯtra p̄scriptionē non datur restitutio: q: canones volūt preiudicare ecclesijs ꝑ prescriptionē. xvj. q. iij. placuit. ꝛ q. iiij. volumus. immo scdm̄ illos ꝗ dicunt ꝙ ꝯtra p̄scriptionē dał restitutio seq̄reł ꝙ nunqꝫ p̄scriptio curreret ꝯtra eccliam. Sed huic facile est rñdere: q: bñ currit p̄scriptio eccl'ie: sꝫ si petit restitui cōtra bñ audił sicut minori currit: sed restituił. Nō video aliud si i ecclesia q̄ꝫ in minore: nisi q: nō inuenit scriptuꝫ in iure canōico ꝙ ecclesia restituat cōtra p̄scriptionē: sed eadē ratione qua minores restituūtur fauore imꝑfecte etatis sic fauore ecclesie introductum fuit ꝙ vteretur ecclia iure minoris: sed vbi eadem est rō ibi dꝫ eē idē ius. ꝫ. de ꝯsti. nā cōcupiscētiam. et ca. trāslato. ꝛ ꝫ. de trāsla. inter corporalia: sed veri⁹ videł ꝙ dicił contra p̄scriptionē nō dał restitutio ne frustra iura loquētia de p̄scriptiōe sint statuta: ꝛ pōt etiā dici ꝙ etiā post q̄driennīū audireł si ꝓbaret se illo q̄driennio iusta de cā impeditū fuisse. ar. iij. q. v. c. j. ꝛ j. de ap. ex rōne. ff. de mino. ait p̄tor. ꝛ l. si sine. §. vl. ꝛ C. de tēp. ap. l. vl. §. illud. Quidā ponūt ecclesiā in p̄mo anno minoris restituentes eā vsqꝫ ad. xxix. an. sicut minor. Alij restituūt eā vsqꝫ ad. xv. ponētes eā i. xiiij. an. sꝫ hoc nil ē nec dꝫ poni in aliq̄ āno sꝫ ad silr̄itudinē minoris facti maiorꝫ restituił ecclia. vsqꝫ ad q̄driēniū sicut minor vt dictū ē. ꝫ. e. c. j.

¶ Glo. seq. ponit. ix. exēpla in qbus restituił ecclesia.

e ¶ Restituim⁹. In istis em̄ p̄scriptionib⁹ q̄ spectāt ad statū iudicioꝝ vbicunqꝫ ledił eccl'ia restituił: vt si cōtumax ꝯdēnata est. ff. de mino. minorē. si. arg. ꝫ. c. ꝓxi. vel si nō appellauit vel etiā si dū agit vel ꝯuenił in aliquo capta est vt minor. ff. de mino. ait p̄tor. §. sꝫ in iudicijs. ꝛ l. e. §. itē si nō ꝓuocauit. ꝛ j. c. c. vlł. vel si omisit allegationē vel ea q̄ faciunt ad instructionem cause vt hic. ꝛ ff. de mino. minor. xxv. an. ꝛ j. co. corā. Itē quicquid omisit nō solū in dāno: sed etiā in lucro. ff. de mino. ait p̄tor. §. vlti. ꝛ l. nō oīa. Itē in cōfessiōe. ff. de cōfes. certū. §. pe. ꝛ ꝓpter nouas defensiones tūc apparētes vel nouiter ꝯtingētes. arg. C. si sepius in integ. resti. postu. l. vl. ꝛ j. co. ca. vl. sed in ꝯctib⁹ certū est ꝙ eccl'ie subuenitur. ꝫ. co. ca. j. vbi de hoc.

f ¶ Cōtra reliquā. Sicut minor ꝯtra minorē nisi cū pecuniā amisit. ff. ō mino. verū. §. vl. ff. ex q. cau. ma. l. vlti. Et nota ꝙ restituere in integrū est reducere in eū statū in quo erat añ lesionē. ꝫ. e. c. j. ꝛ C. de repu. l. vna. de in integ. resti. postulata. ꝛ ff. ō mino. q: si minor. §. restitutio. ꝛ generaliter restituitur non solū cū de bonis diminuitur sed etiā cū interest ecclesie litibus ꝛ sumptibus non vexari. ff. de mino. minoribus.

g ¶ Omissam. Admissus fuit epūs ad ꝓbādū vacationē vigorieñ. ecclie contra p̄scriptionē abbatis: q: dicebat epūs ꝙ in illo medio vacauerat ecclesia vigorieñ. pastore. vñ illud tēpus vacās subduci debebat de medio. Abbas vero admissus fuit ad probandum

ꝯ Concor. l. j. §. q̄ ho norā de cū glo. in ver. bellissime. ff q. re. ac. non da.

ꝯ Concor. lex iij. §. idem scribit. ff. ō pecu. ꝛ l. verum in fi. ff. de minori.

Ex lr̃is abbatis de cal= ueñ. didicimus: ꝙ cũ ra missane et grimol. archipbr̃i: inter. J. virũ ꝛ. L. mulierẽ: et delegatione nr̃a sñiam diuor= tij ꝓtulissent et ap. iterposita cognitionẽ sñie ipsi abbati et archipbr̃o paduano duxeri= mus cõmittẽdã: q2 ꝑs mulie= ris ad peremptoꝛium termi= nũ non accesserat: abbas ipse cui alter cõiudex commiserat vices suas[a] allegationib[9] dili= gẽter ĩspectis latã a iudicib[9] ꝑdictis cõfirmauit[b] sñiam: sed post octo dies pr̃ puelle acce= dẽs ad ip̃m / ĩtellecto ꝙ sñiam ꝓtulisset: firmauit pꝛopꝛio iu ramẽto: ꝙ ꝗdã ad eũ[c] ꝛ filiam ei[9] accedẽs: fraudulenter sub ipsius abbatis noĩe: falsas eis lr̃as pñtauit: ꝗbus mãdabat eidẽ vt q2 iudex ad diem quã assignauerat / venire nõ pote rat: post octo dies a termino cõstituto: ipsius se conspectui pꝛesentaret: et postmodũ ap= pellauit ad se. apo. ꝛ etiã sup= plicauit[d]. Licet aũt de frau de taliter ꝑpetrata ꝑ hmõi iu ramẽtũ nõ cõstet ad plenũ[e] in fauoꝛẽ tñ mr̃imonij † de beni= gnitate canonica: contra frau dẽ ꝑpositã supplicationẽ mu lieris admisim[9]: ꝛ ad audien= tiã restituim[9][f] eã ꝓ mr̃imonio postulantẽ. Ideoq3 mãdam[9] ꝗtenus de cã pꝛioꝛis appella= tiõis oꝛdie iudiciario cogno= scẽtes: cõfirmetis vel infirme tis[g] sicut iustũ fuerit sñiam a pꝛimis iudicibus ꝓmulgatã.

Idem ep̃o ꝛ caplo osceñ.

Etiã cõtra sñiam pape re= stituit ecclia: hoc pꝛio. Et cã restõnis in integrũ d3 pñtib[9] ꝑtibus tractari. hoc scđo. hec duo dicit ꝗ ad titulũ. Cap. v.

Cum ex lr̃is. C. pape p̃. no. tum ex his ꝗ ipsius tꝑibus gesta fuerũt: grauem hilerdeñ. ecclie intelleximus ꝗstionẽ: ꝑ sñiam Eugenij pa= pe sup ecclijs ꝗbusdã pꝛolatã se lesam enoꝛmiter: ‡ ꝛ olim et nunc etiã cõquerẽtis. vñ cum idẽ. Cel. tpe Anastasij pape pꝛoximi successoꝛis eiusdem Eugenij: in minoꝛi adhuc offi cio constitutus: in partibus Hyspanie legationis officio fungeretur: ꝛ ex delegatione

ꝙ locus ille in quo ecclie de quib[9] erat contẽtio erãt posite: fuit locus qui dicebatur vallis de cueschan.

Sũma rium. diuisio

Ex litteris. Contra sententiã latã in cã matri= moniali restituit ex iusta cã etiam maioꝛ bñfi= cio supplicatiõis. Pꝛima pars ponit mulieris suppli cationem ꝛ iudi cis relationem. Secũda dat iu= dicẽ ibi: licet au tem. Abbas sic.

a Uices suas. Alias nõ tenuis set sentẽtia. ꝫ. ꝺ offi. delega. cau sa mr̃imonij. et ca. cum causa.

b Cõfirma= uit. hoc est spe= ciale priuilegiũ in cã appel. ꝙ iu dex altera par= te absente ꝓce= dere possit etiã lit. nõ contest. C de tẽpo. ap. l. fi. §. illud. ꝛ. ij. q. õ. vj. appellatoꝛe. ꝛ. j. de appel. per tuas. ꝛ. c. inter= posita.

Glo. se. reci. ꝑ duo contraria.

c Quidã ad eũ. Si iste fuis= set soluendo cõ= tra ipsum dũta= xat daret actio mulieri: s3 q2 in casu isto soluen= do esse non pote rat: ideo fauoꝛe matrimonij re= stituitur mulier ff. de eo per quẽ factum erit. l. vl ti. ꝛ. ff. de dolo. ꝛ elegãter §. si do lo. ꝛ si de hac falsitate constitisset iure cõmuni audi= retur. ff. si mensoꝛ fal. mo. dix. l. iij. §. j.

Glosa seq. ponit duas differentias inter supplica= tionem ꝛ appellationem.

d Supplicauit. Supplicare põt ꝗlibet ꝗtũcũq3 remota sit appellatio. ar. ij. q. v. §. anterioꝛũ. ꝛ. §. illõ C. de ꝑci. impe. of. si ꝗs aduersus. nã ꝛ serui[9] supplica= re põt ꝓ dño: si dñs nolit appellare. ff. de ap. serui. S3 in hoc differt appellatio a supplicatione: q2 appella= tione interposita nil est innouãdũ: sed pẽdẽte suppli= catione mandat sentẽtia executioni pꝛestita cautiõe q' oĩa restituat si sententia fuerit retracta. C. de pre. impe. of. aut. ꝗ supplicatio. sic in restitutione in inte= grũ qñ suspect[9] est ꝗ petit restitui mãdatur sentẽtia executioni sub cõsili cautione. j. eo. suscitata. Item in hoc differt appellatio a supplicatione: q2 appellatur vsq3 ad. x. dies. supplicari aũt põt vsq3 ad biennũ: qđ verũ est cũ supplicatio poꝛrigit supioꝛi. C. de sen. p̃fe. ꝑtoꝛ. l. vna. Si vero supplicatio poꝛrigit iudici: tunc vsq3 ad. x. dies. vt in aut. ꝑallegata. que supplicatio.

Appel latio et suppli catio differt.

e Ad plenum. hoc ideo dicit: q2 si plene ꝓbasset hãc fraudem ꝛ cãm absentie iure cõi fieret restitutio j. de re iudi. cũ bertoldus vbi mi[9] sufficiens ꝓbatio sufficit ne ꝑiudicaret opinio ꝟitati. vt. ꝫ. de ꝓcur. ex insinuatione. ꝛ. c. in pñtia. ꝛ hoc ideo q2 absens legiti me citat[9] pꝛesu= mitur cõtumax si nõ venerit. iij. q. ix. decreuim[9] lxv. di. si foꝛte. ff de re iudi. cõtu= macia. sed talis pꝛesumptio põt elidi ꝑ aliã pꝛe= sumptionẽ. ff. ꝺ in integ. resti. di uus. et inde est ꝙ ꝑ p̃sumptiuã ꝓbationẽ et mi nus plenã elidi tur p̃sumptio cõ tumacie. Uñ ꝑ sacramẽtũ viu[9] potest ꝓbare se non contumacẽ nã violenta pꝛe sumptio elidit ꝑ iuramẽtũ. xxxv. q. iij. extraoꝛdi= naria. ꝛ op. arg. j. ꝗ ma. ac. poss. cum in tua. ꝛ sic potest intelligi. iiij. q. v. quisq3. in fi. Tñ hoc iu= ramentũ non fa cit plenã proba= tionẽ: sed fauo= re mr̃imonij ad= missa fuit mu= lier ad agendũ nec auditur mu lier pꝛetextu ap pellationis sue: quia contumax pꝛesumitur: sed per fraudẽ semi plene pꝛobatam ꝛ in fauoꝛẽ matrimonij restituitur.

† Con cor. l. j. C. si mã ci. ita fue. a lie. ꝛ. l. seruus ff. de ser. ex poꝛ.

Glosa sequens. arg: ꝛ opi. ponit.

f Restituim[9]. Ar. ꝙ nullo tractu tꝑis trãsit sñia ꝫ matrimoniũ in rem iudicatã. j. de re iudi. latoꝛ. ꝛ. c. ꝯsanguinei. Sed ex hoc sumunt ꝗdã ꝫriũ. ar. ꝛ male. ex hoc ꝙ dicit restituim[9] ꝓbãt ꝙ trãsit in rẽ iudicatã

Glosa sequens arg. ꝛ remittit.

g Infirmetis. hoc tm̃ h3 facere iudex appellatio nis. ij. q. vj. in fi. Et hoc h3 locũ qñ in cã appellatiõis nil noui pꝛoponitur: ꝛ vnicus tm̃ est articulus vt hic erat: alis iudex appellatiõis ꝓ parte põt ꝯfirmare sen tentiã ꝛ ꝓ parte infirmare. vt. j. de testa. raynutius. ꝛ. c. raynaldus. ‡ Item ex eo ꝙ dicit confirmetis: vi= detur ꝙ executio non spectet ad ipsos. de hoc dictum est. ꝫ. de offi. delega. pastoꝛalis. ca. pꝛeterea.

‡ Con cor. lex fi. C. de anna. excep.

Cum ex litteris. Diuiditur in tres ptes. Pri= mo ponit petitionẽ eccle hilerdeñ. Scđo exami nationem / deliberationẽ /, ꝛ interlocutionẽ pape: ibi: nos igitur. Tertio citationẽ partis aduerse cum cõ= minatione processus ibi. quocirca. Ab. siculus.

‡ Con cor. op ti. tex. l l. cum apõ. ff. iu. so.

a ¶ Ipsius. s. anastasij.
¶ Gl. se. obijcit ꝛ soluit: circa solutiõez obijcit ꝛ rñdet
b ¶ Snia nõ obstãte. Per hoc vr ꝙ Celestin⁹ restituerit ecclĩam hilerdeñ. s3 cũ multa tpa sint elapsa a tpe Eugenij qui tulit sententiã ipãm vsq3 ad tps Cele. s. xlv. anni. ꝗ nõ audit ecclesia hilerdeñ. super restitutione et Inno. sic vi-det eã admittere ad restitutionẽ petendam. j. vbi dicit: an data vel danda. s3 est cõtra alia iura. nã vltra quadriẽniũ dari nõ d3. C. de tẽp. in teg. rsti. l. vl. nec etia3 ꝑpetuat ꝑ ꝯtestationẽ lit. ff. de mino. papinianus. i fi. Potest dici ꝙ restitutio data fuit tpe Anastasij ꝗ cõmisit negociũ Celestino in minori officio cõstituto. qꝛ Anastasius fuit prim⁹ successor Eugenij ꝛ ꝙ cã terminata nõ fuit steti ꝑ iudices. vnde non est imputãdũ actori. ij. q. vj. anteriorũ. et C. de in integ. resti. l. petende. sicut sati3 ꝑ3 ꝑ multas ꝯmissiones. vñ etiam dicit. j. an data sit vel dãda. Si ꝟo data fuit / postea

ipsius[a] cognoscere cepit de cõtrouersia memorata. cui etiã Alex. successor ipsius Anastasij. officio legationis denuo in ꝑtib⁹ eiusdẽ fungenti: cãm cõmisit eãdẽ. idem ꝗꝙ3 Cele. ad apicẽ summi põtificis ꝓmot⁹. S. scti ãgeli diaco. cardi. tunc apo. se. le. dictã cõtrouersiam sub eo tenore cõmisit: vt inspectis hilerdeñ. ecclesie priuilegijs: auditis etiã partium rationib⁹. mẽorata snia[b] non obstante diffinitiuã ꝓferret sententiã: eãq3 faceret obseruari veꝝ qm̃ ꝑ ipm legatũ: aut per alios quibus sub eodem tenore cã eadem cõmissa extitit[c] (licet ꝓducti testes[d] ex parte hilerdeñ. epi recepti fuerãt) mãdatum apo. non extitit adimpletum: magister[e] A canonicus hilerdeñ. postulauit ꝑ officium[f] nostrum dictã sententiã in melius reformari: ꝛ contra eam restitui[g] ecclĩam hilerdeñ. ¶ Nos igitur cum fratribus nostris: ꝛ alijs deliberauimus diligenter: nonnullis asserentibus: ꝙ cum predictus Celesti. ꝑde. n. cõtra iã dicta3 sententiam visus fuerit hilerdeñ. ecclesie restitutionis beneficium idulsisse: cum ea non obstãte duxerit negociũ committendũ[h]: ꝛ nos supplicationem eiusdem ecclesie admittere debebamus: ꝑsertim qꝛ sententia[i] ro. se. non negat posse in meli⁹ cõmutari: cũ aut surreptum aliquid fuerit aut ipsa pro consideratione etatum et tempoꝝ: seu grauium necessitatum dispẽsatiue quicꝙ3 ordinare decreuit. Et scd̃m iura ciuilia principes etiam contra res bis iudicatas: in auditorio suo ex aminari restitutionem in integrũ permiserunt[k]. Prosperimus quoq3 ex data snie: in registro dicti Eugenij pape repte: ꝙ primo mẽse sui pontificat⁹ fuerit ꝓmulgata: qñ non plene de meritis ipius cause videbat instructus[l]: illa nitens ꝑcipue rõne: ꝙ priuilegium Urbani scd̃i: ex parte vestra[m] ꝓductum subiectum fuerat falsitati. cuius tenorẽ nos in registro ipsi⁹ inuenim⁹ icorruptum. Tãdem deliberatio nostra i hoc resedit: vt an da-

hanc decre. ꝙ dari debeat restitutio post quadriennium quia nec papa hic determinat hoc.
c ¶ Extitit. Post recessum predicti cardinalis.
d ¶ Testes. Qui ꝓducti fuerũt ad ꝓbãdum ꝙ dari debeat restitutio ꝛ poti⁹ ꝑ iudicẽ ꝛ nõ ꝑ ecclĩam hilerdeñ. sic3 a3 ꝙ non fuerat ꝓcessũ. vt h̃ dicit. S.
e ¶ Magister habens ad hoc spãle mãdatum. vt. ff. de mino. il lud. §. si talis. et. j. e. coram.
f ¶ Officiũ nostrum. hoc iõ dicit: qꝛ tm̃ iudicis officio ꝛ nõ iure actiõis petit restitutio. ff. d mino. l. qð si mior. §. vl. ꝛ. S. de of. iudi. c. ij. Ber.
g ¶ Restitui. Ergo nõ fuit restituta ꝑ Cele.
h ¶ Cõmittẽdũ. Eo ei ipso ꝙ cõmisit negociũ pricipale: videt ꝯcessisse bñficiũ restitutionis: sicut cõmittendo cãm vr ꝯmisisse appellationẽ. S. d of. dele. pastoralis. §. ꝑterea. s3 hic ignorat ꝗ cã ꝯmissa fuisset an cã restitutionis: an cã illa. s. an dãda eẽt: an non: vt pat3 per sequentia: s3 videt ꝙ dãda eẽt restitutio: vt dictũ in ꝑdicta notula. ꝛ hoc ꝓbatur per hoc ꝙ ecclesia hilerdeñ. petebat restitui coram Inno. papa.

dari non d3. C. si sepi⁹ in integ. resti. postu. l. vlt. vel si esset denegata. j. e. ca. vlt. nisi ex causa: vt ibi dicitur. Sed obijcitur. Eugenius tulit sententiã primo mense sui apostolatus: vt. j. d3. ꝛ vixit. viij. an. ꝛ mẽsibus. iiij. ꝛ. xxj. diebus. sed anastasi⁹ successit Eugenio qui causam super hoc commisit Celestino: tũc in minori officio constituto. ꝛ ita videtur ꝙ restitutio danda sit post quadriennium vnde ex hoc trahũt quidã argu. ꝙ restitutio semꝑ sit danda: vt dictu3 est. S. e. c. j. qꝛ hec videt dari post quadriẽniũ. Sed tu potes rñdere ꝙ et eo qð dicit hic non ꝯstat ꝙ anastasi⁹ dederit restitutionẽ: sed ꝯmisit causam super restitutione: an eẽt dãda vel non? Sed obstat forti⁹ factũ Celestini ꝗ mãdauit non obstãte sentẽtia Eugenij diffinitiuã sentẽtiã ꝓferri sup ecclesijs ꝑdictis. sed hoc fecit Celestin⁹ potius de gra ꝙ de iure. qð patet: quia restitutio dãda est causa cognita ꝑsentibus partibus: vt d3. j. ꝛ. ff. de minori. l. causis. §. in causa. Uñ papa voluit inniti facto ipsius: sed deliberauit decernere ꝑñtibus partibus vtrũ sit data vel dãda: ꝛ ideo nõ pleue ꝓbat ꝑ

Restõ an post quadriennium possit dari.

i ¶ Sentẽtia ro. se. Ponit tenorem cap. xxxv. q. ix. sententiam. ꝛ. c. veniam.
k ¶ Permiserũt. S3 illud praro fit. ff. de mino. minor aũt migrat⁹. ꝛ. C. si sepi⁹ rsti. in integ. postu. l. j. ꝛ. ij.
¶ Glo. seq. ar. allegat in contrarium.
l ¶ Instruct⁹. Ar. ꝙ in modico tpe non põt ꝗs multũ addiscere. arg. lxviij. di. §. j. qꝛ nemo repẽte fit summus. de pe. di. ij. §. hec ꝗ de charitate. arg. ꝯtra. qꝛ q3 eẽm ingeniũ supplet tẽpus in bene studẽtib⁹: sicut industria supplet tẽpus. lxxviij. di. monachus. nec sufficit diu in scholis fuisse: sed laudabiliter vixisse inquirendum est. ij. q. ij. gloria epi. in fi. † ꝛ ar. C. de his qui ve. eta. impetra. l. ij.
¶ Glo. seq. ponit tres lecturas.
m ¶ Ex pte vr̃a. Per hanc lr̃am vr ꝙ ps ofeñ. ecclie ꝑuilegiũ suũ falsauerat addẽdo aliqð vl' diminuẽdo vt magis faceret ꝓ se. ꝓpt qð Eugeni⁹ tulit sniam ꝯ hilerdeñ. ecclĩa3. S3 eo ipo ꝙ ꝗs falsat lr̃as iudicũ d3

Scientia magna magnũ tps exigit.

† Cõtra. tex tus i. l. studuisse. cum glo. bo. C. d p. ri. sa. scri. lib. xij.

amittere tamen: sicut dicit illa decret. de rescrip. olim. quod hic non fecit eugenius credens priuilegium verum cum non esset vt dicit littera ista. illa nitens precipue &c. et hic patet quod falsauerat priuilegium quod postea repertum est integrum et incorruptum in registro. Similis falsitas habetur. j. de excep. cum venerabilis: et ideo tale delictum non debet obesse hilerden. ecclesie: quominus saltem restituatur in isto beneficio. Uel forte pars hilerden. ecclesie falsauerat priuilegium oscen. ecclesie et hoc constitit in iudicio: vnde papa sententiauit contra hilerden. ecclesiam et ideo dicit illa nitens &c. et hoc videtur verius secundum hanc litteram. In antiqua compilatione dicebatur ab alia parte productum et secundum illam litteram planior est sensus. et secundum hoc pars hilerden. ecclesie falsauit priuilegium suum: et ideo contra ipsam fuit sententiatum: quod melius videtur secundum illam regulam. delictum persone &c. et ita concordat cum illa decre. cum venerabilis vnde non debet obesse hilerden. ecclesie delictum illius qui priuilegium falsauit quin saltem restituatur isto beneficio cum ecclesia hilerden. non fuerit in culpa. B.

ta sit restitutio: an danda[a] contra premissam sententiam: partibus presentibus decernatur: quarum assertione[b] merita causarum panduntur. ¶ Quocirca manda. quate. vsque ad festum beati luce: vel in propriis personis: vel per idoneum responsalem nostro vos conspectui presentetis: quod dicta sententia retractari non debeat (si poteritis) ostensuri[c] vel si forte exigente iusticia, fuerit retractanda: vel per vos: vel per responsalem idoneum appareatis sufficienter instructi: vt in principali negocio canonice procedatur: pro certo scituri: quod cum propter multam locorum distantiam[d]: non possit ad vos sine magnis laboribus et expensis sepius haberi recursus: si ad premissum terminum quem vobis peremptorium assignamus: inuicta vobis contempseritis adimplere: nos nihilominus in ipso negocio quantum de iure poterimus procedemus. Idem.

a ¶ An danda. Ideo iubet inquiri: quia non constabat an fuisset admissa ecclesia hilerden. ad restitutionem et presentibus partibus hoc est faciendum: vel per contumaciam absentibus. ff. de mino. in cause. §. j. et in auten. vt spon. lar. §. ad hoc. col. ix. et C. si vt se ab here. absti. auc. si omnes. de hoc dictum est. S. e. j. et S. de offi. iudi. ca. ij. melius. et per hanc litteram non constat quod restitutio data fuerit sed modo apparebit an fuerit data an danda: licet papa Celestinus non obstante sententia Eugenij negocium commiserit.

b ¶ Assertione. C. si per vim vel alio modo. l. vlti. ar. S. de maio. et obe. inter quattuor.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

c ¶ Ostensuri. Sed quare compelluntur isti hoc probare cum ille qui petit restitui non admittatur nisi doceat se lesum. ff. de in rein. nam postea. §. si minor. Item est contra id quod actore non probante reus debet absolui. vj. q. vj. §. actor. et j. vt eccle. bene. vt nostrum. † Forte presumptio erat contra eos: et ideo papa voluit hoc vt dicit predicta decre. vt nostrum in. sed non compelluntur hoc probare nisi voluerint: sed si altera pars noluerit probare quod sit retractanda: ipsi probent contrarium si potuerint. et hec facienda sunt vtraque parte presente.

¶ Glo seq. notat propter distantiam &c. alle. in contrarium ponit et exponit versus.

d ¶ Locorum distantiam. Propter locorum distantiam. et vt parcatur laboribus et expensis prima vice potest poni peremptorium. xxiiij. q. iij. de illicita. et ff. de iudi. nonnunquam. necessitate ingruente. j. de dila. c. j. Arg. contra. ff. de iudi. ad peremptorium. multa enim propter distantiam permittuntur que alias prohiberentur. vnde versus. Non facit ergo parum distantia longa viarum. Prorogat inducias: aufert onus impedimentum. Cogit adire forum: conseruat ius dominorum. Pone exempla plurium. Prorogat inducias appellatori. j. de ap. cum sit romana. Aufert onus electo et electoribus. lxiij. di. cum longe. Impedimentum aufert domino volenti repetere seruum suum factum monachum. xvij. q. ij. si quis incognitus. Cogit adire forum: quia sine licentia patris absentis filius tamen agere potest. ff. de iudi. si longius. Conseruat ius dominorum in possessione turbata domino absente. C. si per vim vel alio modo. l. j. vbi admittitur ad possessionem turbatam recuperandam seruus vel amicus qui alias admitteretur de iure. Sed qualiter procedere tur in hoc casu restitutionis dato quod pars citata non veniat: nunquid potest procedi ad testium receptionem vel diffinitiuam sententiam super ipsa restitutione? Uidetur quod non: quia lit. contest. in hoc casu facienda est. S. de offi. iudi. c. ij. ff. de mino. papinianus. §. vi. sed lite non contestata testes non sunt recipiendi. j. vt lit. non contesta. per totum. Et hoc innuitur hic ex eo quod dicitur quantum de iure &c. cum alias lite contestata citari debeat: vt si non venerit ad sententiam procedatur. Qualiter hoc fieri debeat dictum est. S. de offi. iudi. c. ij. Sed contra videtur quod ad sententiam procedi non possit. ff. de mino. in cause. §. j. et C. si vt se ab here. absti. aut. si omnes. Solu. hoc contrarietas habetur. S. de offi. iudi. c. ij.

Locorum distantia prodest. et ad multa.

Hec glo. querit alleg. pro et contra et remittit.

¶ Petitio restitutionis in integrum contra sententiam suspendit regulariter executionem sententie in euentu istius cause restitutionis. fallit si contra petentem restitutionem est presumptio malicie quod causa differendi executionem hoc petat: quo casu executio fit prestita cautione de restituendo si petens restitutionem obtinebit in causa. h. d. secundum mentem iuncta glo. pe. et in hoc vltimo est iste tex. valde singularis respectu vtriusque iuris. Capitulum. vj.

Suscitata super diuersis articulis: inter burgen. episcopum et ouien. monasterium quone: et infra. ¶ Nos intellectis que vtraque pars proposuit coram nobis super quattuor articulis prenotatis: monasterium ouien.[e] iusticia condemnauimus exigente. ¶ Sententia vero lata: procurator monasterij ad probandam prescriptionem factam tam super quattuor articulis preno-

S Uscitata. ¶ Si restituatur in integrum contra sententiam contra quem est presumptio mandat sola executio ni prestita cautione de restituenda re si prius condemnatus in hoc iudicio preualeat. Diuiditur i. iiij. partes. Nam prima ponit decisam facti narrationem. secunda ibi: nos intellectis. ipsius diffinitionem. tertia ib. sententia restitutionis petitionem. quarta ibi: ne pro. ipsius concessionem cum certa prouisione. Ab.

Conti nuatio

diuisio

¶ Glo. seq. reci. per contrarium.

e ¶ Monasterium ouien. Hic fertur sententia contra monasterium. sic. j. de censi. sopite alibi in personam procuratoris siue sindici. S. de elec. querelam. vbi de hoc. et j. de capel. mona. dilectus. Sed ecclesia non multum curat de illa solennitate sicut nec facit differentiam inter procuratorem et sind cum ex quo constat de potestate tradita. S. de procu. petitio. † Uel

† Concor. C. de ede. l. qui accusare. et l. actor. C. de pro ba. cum vulga.

† Concor. l. j. C. de sententia. et interom ni. iud.

dic cōdēnari monasterium in psonā pcuratoris. B.

a ℂ Decimis. Super quibus iam conclusum erat in causa. s. S. co. auditis.

b ℂ Per transactionē. i. amicabilem compositionē S. de trāsac. c. ij. et. j. de decimis. ex multiplici.

c ℂ Postulauit. Iste fuit pcurator cōstitutus ad cām ꝛ sententia lata ꝯ monasteriū postulauit in integrū resti. ꝛ obtinuit. Sed ꝯtra videt dicere lex q̄ sine speciali mandato ad hoc procuratornon admittit. ff. de mino. illud. §. si talis ꝛ. j. c. pri. Pōt dici ꝙ lex illa locū hʒ cū restitutio pncipalr postulat. vt. S. e. tū ex lris: nō tñ p illū ꝯ quē lata fuit snia: vt tunc exigat spāle mādatū ad hoc: sʒ qñ incidēter postulat restō: sicut h licet post sniam sup quibusdam q̄ incontinenti post sniam ante factam executionē ꝛ p eū q fact erat dñs litis p ꝯtestatione itē

Restitutio an possit peti p pcuratorē

tatis: ꝙ etiā sup qbusdā decimis[a] p trāsactionem[b] acq̄sitis restitutionē in integrum noīe monasterij postulauit[c] quam eidē duxim⁹ indulgēdā: ꝛ infra. ℂ Ne vero p excogitatā maliciā (sicut ex psumptionibus plurib⁹ videbat) effectuʒ sentētie in dānū epi continge ret īpediri: ne ve monasteriuʒ p executionē sententie[d] ppter diuersas suspitiones incurreret detrimētum[e]: nos eq̄tate pensata[f] iure duxim⁹ puidēdū: vt añ oīa supradicta snia executiōi mādet: ꝛ infra. Volumus nichilominus ꝛ mādamus vt ab epo ipso recipiatis idoneā cautionē[g] ꝙ si monasteriū in cā ipsa preualuerit: vniuersa q̄ medio tpe sentētie ipsi⁹ occasione pceperit: monasterio restituat memorato. Ho no. iij. archiepo et caplo brachar. ℂ Post pemptoriū non audit eccl'ia de iure cōi: audit tñ per bñficium restitutionis in integrū. Cap. vij.

Cōrā felicis me. J. papa. p̄. n. lite inter archiepm toletañ. ꝛ te frater archiepe super pmatia[h] solēniter cōtestata: fuit pemptori⁹ terminus assignatus: ‡ et infra. Verū elapso termino cōstituto: post expectationē nō modicā: comparuerūt pcuratores[i] vr̄i: sʒ q̄ nō attulerāt depositiones testiū: ꝛ alia munimēta[k]: dilationē cū instantia postularūt. Postꝙ vo cōtra eos interlocuti fuim⁹ sup dilatione petita[l]: tādē indulgeri ecclesie bracharē. dilationē propter instructionē cause per auxiliū restitutionis in integrum postularunt exhibentes super hoc ex parte vestra speciale mandatum[m]. ℂ Nos autem vsq ad octauas penthecostes: per restitutionis beneficium: ad vobis

f ℂ Pēsata. hic pfert eq̄tas iuri. C. o iudi. placuit. sed hoc cōtingit ppter psumptionē cū al's de iure cōi postulata restitutiōe in integ. oia in statu suo esse debēt donec restitutio finita sit. C. o in integ. resti. postulata. l. vna. Sicut appellatōe interposita nil est innouandū. ff. nil inno. ap. pē. interposita. l. vna. et ij. q. vi. §. appellatione iterposita. Sʒ ꝯ de trāsact. c. vlt. vbi dr̄ q̄ius seruandū est vbi vero ius deficit: equitas seruāda est. Sʒ presumptio soluit contrarium ℂ Glo. se. alle. similia ꝛ arguit.

‡ Infero ꝙ ad probatiōnē i cā faciendā vnica dat dilatio ꝯcor. l. si ff. de fe.

g ℂ Cautionē hoc gñale ē vbicunq in dubio aliquis admittitur ꝙ semp ille q̄ admittit pstabit cautionē. C. de legi. si i fraudē. C. de peti. here. l. vlti. j. rñ. ff. de rei vē. is a q̄. et. l. seq. ff. vt legator vel fidei commis. seruan. causa caueat. l. postꝙ. §. j. ff. de dam. infe. ptor. in princi. argu. j. ne lite pendēte eccl'ia sancte marie. Item argu. est hic ꝙ cautio sit pstanda ab eo qui mittitur in pos. causa rei ser. de fructib⁹ restituendis si suspectus est. j. de sequestratio. ca. ij.

ligitur incidēter factum ꝛ sup qbusdā q̄ petebant añ sniam. vñ pcurator ad cām constitut⁹ bñ potest petere restitutionē sup articulo incidēti. S. eo. auditis. q̄: oia q̄ ad cām instruēdā faciūt sibi ꝯcessa intelligūtur. arg. ff. de pcu. ad rē mobilē. ꝛ. l. ad legatū. ꝛ arg. ad hoc. ff. eo. ti. q̄ pprio. §. itē q̄ritur. ar. ad hoc. S. eo. auditis. ꝛ si. C. e. ita demū. ꝛ. ff. an p aliū cau. ap. ex er. pos. l. ij. Ar. ꝯ. C. de ap. si actor. ꝛ q̄ hic locū non habebat appellatio necesse habuit recurrere ad beneficium restitutiōis: si potuisset appellare iure cōi poterat pscriptionē pbare siue aliā exceptionē pemptoriā. j. de fi. instru. c. cū Jo. ꝛ. C. sen. resciu. non pos. l. ij.

d ℂ Sētētie. hoc regulare est vt snia mādet executioni nō obstāte aliq̄ exceptiōe. vt. ij. q. j. sicut. nisi icōtinēti pbet exceptio. j. de testi. veniēs. ꝛ. j. de resti. spo. lias. i. R. ꝛ in qbusdā casib⁹ q̄ notant. xj. q. iij. cū apud Itē lʒ incōtinēti velit qs pbare exceptionē suā: † si tñ est psumptio ꝯtra ipm ꝙ maliciose excipiat pmo mādabit snia executioni vt hic. deinde si qd velit pponere non in modū exceptionis: sed in modū actionis audiet. j. de ap. ꝯstitut⁹. in fi. ꝛ. j. de accu. accedens: sed ꝛ hoc ibi non dr̄. immo defecerat in qbusdā exceptionibus: nec dicebat ꝙ al's vellet pponere. vt. C. ad. l. cor. de fal. satis aperte. ꝛ. C. de edic. diui. adri. tol. l. ij.

† Cōcor. j. cū ꝯ. glo. ꝯ ta exh

e ℂ Detrimētū. q̄ delictū psone ꝛc. xvj. q. vj. si epm

ℂ Glosa sequens reci. per contrarium cui dat simile. ꝛ soluit: cui signat contrarium ꝛ respondet.

Cōram felicis. Prima pars narrat factū. Secunda interloquitur ibi: nos autem.

Diuisio

h ℂ Sup pmatia. Pmatia ꝛ pr̄iarchat⁹ vna tñ dignitas est licet noīa sint diuersa. xcix. di. ꝛ. j. ꝛ. ij.

i ℂ Procuratores vestri. Et ita ad vnā causam plures procuratores dari possunt. de hoc dictū est. S. de procura. non iniuste. ꝛ. j. de test. insuper.

k ℂ Munimēta. Munimēta dicuntur quibus causa munitur ꝛ instruitur. vt testes instrumēta confessiones ꝛ quicquid aliud quod adiuuet causam.

Munimenta

l ℂ Petita. Denegando ipsam eis vt. j. patet.

ℂ Glosa sequens ponit octo casus in quibus requiritur speciale mandatum.

m ℂ Mādatum. In hoc casu non videtur generale sufficere mādatum pcuratoris simpliciter ꝯstituti ad cām. ff. de mino. illud. §. si talis. Et quidam alij casus sunt in quib⁹ nō sufficit gñale mādatū. vt in causa suspecti tutoris. ff. de pcu. non solū. §. vl. alius. qñ aliquis reliquit duos pcuratores olim rerū suarum: tunc alter altero non pōt exigere sine speciali mādato. ff. de pcura. qui duos. alius est in interdicto de liberis exhibendis. ff. de libe. exhiben. l. iij. ff. de procuratoꝝ. pomponius. in princip. quintus est in trāsactione. ff. de procurato. mandato. ꝛ in alio casu pcu

Mādatū spāle i mltis casibus est necessariū.

ratoꝛ non pōt deferre iuramētū sine speciali manda to vel recipe. ff. de iureiu. iusiurādum. §. ꝓcuratoꝛ. ⁊ in acceptilatione. ff. de accepti. l. iij. de hoc dixi. ſ. ca. pꝛori. qualiter locum habeat in alio casu exigit̄ spe= ciale mandatum. ſ. de rescrip. nonnulli.

habeꝛent venditionem eandem quo ad partem ma= ternam in qua debebant succedere matri.

f ¶ Ut vel vēditionē. Quaten⁹ contingebat eos de bonis maternis in alia pte quo ad partē patris pete bāt restitui ad ius offerendi ꝑcium: ⁊ si vēditio de bo nis maternis te neret petebant restitui similiter contra eam.

duxim⁹ᵐ idulgēdū. † Gre. ix.

¶ Restituit̄ minoꝛ in eo qđ cō traxit vel omisit si ꝓbat exin= de se lesum ⁊ sit infra tpa resti tutionis petende. Capi. viii.

Constitut⁹ ī nra p̄ntia magister Guillel. ꝓ se ac fratreᵇ suo. J. canonico pa rosinen. exhibita nobis peti= tione mōstrauit: ꝙ cū eis ī mi noꝛi constitutis etate: ac eorū mr̄e (cui⁹ successoresᶜ existūt) reb⁹ hūanis exēpta: quondā G. pr̄ ipoꝝ q̄sdā possessiones vtriꝙ⁹ cōesᵈ qbusdā vendidit ꝓ quadā pecunie q̄ntitate: ac (vt hmōi vēditio robur firmi tatis hr̄et) emācipauit eosdēᵉ ⁊ fecit eos cōtractui consenti re. Quare supplicauit: vt vel vēditionemᶠ eandē mandare mus nunciare nullāᵍ: vel cūʰ adhuc existāt infra tēpusⁱ ad obtinēdum beneficiū in inte= grū restitutiōis indultū: et in fra annū et diē a tpe cōtract⁹ ipsis tanꝙ primioꝛib⁹ cōpete ret sup illa portiōe ius offerē= di emptoꝛib⁹ ꝑciū: iuxta mu= nicipij parosin. cōsuetudinēᵏ approbatā: qđ hacten⁹ omise runt: dignaremur eis super vtroꝙ (cū in hoc non modicū lesi noscant̄: et emptoꝛib⁹ poꝛ tionis eiusdē vel eoꝝ successo ribus precium sint offerre pa rati) per idē beneficiū subueni re. ¶ Quocirca mandamus: quatenus si premissa inuene= ritis veritate subnixa: vel vē ditionē predictā q̄ ad partem ex successione materna ipsos cōtingentē: nullā nūciare cu= retis: si in ea debitaˡ iuris solē nitas est omissa. vel si forsitā interuenerit / et eos lesos esse cōstiteritᵐ: tam super ea ꝙ̄ su per residua poꝛtiōe: dū tn̄ qđ offerūt duxerint faciendū: au ctoꝛitate nostra in integrum restituere studeatis. Idem.

¶ Restitutio in integrum po stulanda est ab oꝛdinario ad= ministrationē habente vel a delegato ab eo siue hec causa sit specialiter delegata siue in cidat in cā gn̄aliter commissa. Ab oꝛdinario vō administra tionē nō habēte vel a delega to peti non debet nisi veniat incidenter in causa. Arbiter autē de cā restitutionis nō co gnoscit nec pōt assumi in ma ioꝛibus causis. Capim. ix.

¶ Gl. se. signat ɔtrarium ⁊ soluit.

a ¶ Duxim⁹. Et ita aliqđ ɔce dit hic vna via qđ alia via dene gat. ʒ. ſ. đ ꝓcu. tue. cū suis con coꝛ. ibi positis. sed illa intelligū tur đ iure cōi. vt si in iure cōi ali= qđ vna via ꝓhi betur: ⁊ alia via eodē iure dr̄ ꝑ= hiberi. ħ vō sec⁹.

¶ Constitut⁹. ¶ In p̄ma ponit̄ ptis peti= tio: sup qua secū da dat iudices ibi: ɋcirca. Ab.

¶ Glosa sequēs reci. per. q.

b ¶ Frē suo. Et merito cū sit ɔiuncta ꝑsona. ſ. de rescpt. non nulli. ⁊ etiaʒ ad agendū admit= titur. dū tn̄ con traria volūtas non apparet. ff. de procu. sed he ꝑsone. ⁊ l. pom= ponius. §. vlti. ⁊ in causa restitu tionis nō admit teretur ad agen dum: nisi consta ret de volūtate ipsi⁹. ff. đ mino. patri. j. respon.

g ¶ Nullam. Quasi factam a mioꝛe. xxv. an. si iuris solēnitas nō fuit seruata.

h ¶ Uel cum. supple sit iurꝭ so lēnitas fuit s̄ua ta in vēditione.

i ¶ Tempus scilꝫ q̄ttuoꝛ āno rum. C. de tēpo. in integ. resti. l. vi. est ⁊ hic arg. ꝙ vltra quadri ennium non debꝫ restitutio. B.

k ¶ Cōsuetu= dinē. Consuetu do erat appro= bata illi⁹ loci ꝙ si qs rē cōem cū alio: vel rē suaꝫ venderet extra= neo vł alicui ma gis remoto q̄ ꝓ ximioꝛ ē illi alie nāti a tpe ɔtractus vsꝙ ad annū et diem ⁊ post pōt offerre ꝑciū em= ptoꝛi qđ soluit ꝓ re illa ⁊ ille tene tur recipe ꝑciuꝫ ⁊ restituere rē: ⁊ isti fratres omi= serāt offerre p̄e ciū infra annū ⁊ diē ꝓ re patris alienata: cum ipsi essent ꝓximioꝛes: ⁊ ad hoc offeren= dum petebant restitui vt rem patris rehaberent.

c ¶ Successores. Qꝛ fili⁹ succedit etiā matri ab in= testato siue ex testamēto. C. de bo. ma. l. j. pater vero hꝫ vsumfructum in cui⁹ potestate est qui omnē dili= gentiā tuende rei debet habere. alienare tamen rem filij vel donare non potest. C. eo. titu. l. j. ⁊ ij.

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

d ¶ Utriꝙ cōes. s. patri ⁊ matri q̄s possessiones de cōi pecunia emerūt. ſi. j. de dona. int. virū ⁊ vxo. signi= ficauit. Sed ɔtra videt̄ qꝛ quicq̄d hꝫ vxoꝛ: totū presu mitur esse de bonis mariti. C. đ dona. inter vi. ⁊ vxo. si vxoꝛis. ⁊ ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. q̄ntus mutius. Illud verū est qn̄ non ɔstat vnde res ille ꝓcesserunt: sed hic cōstat: qꝛ vt dixi de pecunia cōmuni empte vł vtriꝙ cōmuniter legate fuerunt ⁊ hoc certū erat.

e ¶ Emācipauit eosdē. Hoc ideo dicit qꝛ dū fili⁹ est in p̄tāte patris alienare: vel al's disponere de rebus suis non pōt: nec agere ꝓ his nec ei tunc tpis currit ꝑ scriptio. vt. C. de bo. ma. l. j. ⁊ C. de anna. except. l. j. §. vlti. Ideoꝙ emancipauit eos vt ɔsentirent et ratam

¶ Glosa sequens distinguit.

l ¶ Debita iuris solēnitas. Qꝛ si habebāt curatoꝛē ⁊ ei⁹ auc̄tas nō interuenit: ip̄o iure nulla fuit vēditio. C de in integ. resti. minoꝝ. si curatoꝛē. ⁊ si decretū nō inter uenit siue auc̄s p̄toꝛis nō tenet vēditio seu consensus subsequēs: qꝛ tutoꝛ ⁊ curatoꝛ alienare rē minoꝛis sine auc̄te p̄toꝛia nō pōt. C. đ p̄di. mio. si decr̄. nō alie. l. j. ⁊ ij. ⁊ l. mioꝝ. ⁊ l. siqdē. ⁊ ī plib⁹. ll. ibidē. Si vō isti nul lū hēbāt curatoꝛē ⁊ ɔtrxerūt vł ɔsenserūt auc̄te p̄toꝛis vēditiōi facte a p̄re obligant̄: sꝫ si lesi sunt restituunt̄. vt. l. p̄dicta si curatoꝛē. in fi. ⁊ ita si solēnitas iuris est omissa nulla fuit vēditio: ⁊ sic etiā nulla ꝓnūciabit̄: si solēnitas seruata fuit: ⁊ ꝓbauerint se lesos restituent̄ tā ʒ venditionē ɔtingentē ipsos ex successione mater na q̄ etiā ad ius offerendi in venditione paterna.

m ¶ Constiterit. Probabunt ergo isti se minoꝛes ⁊ lesos al's nō audirentur. ff. de iureiu. nam postea. §.

† Concoꝛ. l. si qn̄. et ibi bar to. C. đ dila.

Una via cō= cedit qđ alia dene= gatur.

Cōsue tudo ꝙ quā cō sangui nei re= trahūt res ex= traneis alienatas.

si minor. quo probato restituentur tam contra venditionem ꝙ ad ius offerendi.

diuisio

Causa restitutōis. ¶ Tria sunt dicta ꝑncipalia scōm ibi: delegati. tertiū ibi: i mrīmoniali. Ab.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

arbitri de restitutione cognoscere nō pñt principaliter si directe agaꝛ de restitutiōe: qꝛ nec talis iudex sine administratiōe si esset ad hoc elect⁹ a partib⁹ posset cōmittere cām restitutiōis sed maiores tantum.

d ¶ Incidēter. Principaliter eñ isti cognoscere nō

Causa restitutionis in integrū: corā iudicib⁹ ordinarijs administrationē habētibus[a] vel delegatis ab eis tractari poterit et finiri: † siue hoc ipsis delegatis[b] spāliter demandatū fuerit: siue in cōmisso eis negocio cōtingat incidere hmōi qstionē. ¶ Delegati ṽo ab ordinarijs q̄ administrationē nō habēt[c]: sed tm̄mō facultatē iudicādi seu arbitri de hac causa cognoscere nequeūt: nisi corā eis mota fuerit incidēter[d]. ¶ In matrimoniali[e] ꝙꝙ cā/liberali/ ‡ vel criminali: cū maiores iudices exigant: arbiter neq̄t assumi.

Idē. ¶ Restitutio denegata eccl̄ie vlteri⁹ sibi nō cōcediꝛ: nisi ex noua causa restituiꝛ tamen ad appellandū a sententia denegatoria. Capl̄m.x.

Beneficio restitutionis in itegrū ecclesie tue in alio iudicio denegato[f] ‡ restitutio (preterꝙ ad appellationē omissam) videꝛ eidē ecclesie posse negari: nisi nouis[g] defensionibus ad huiusmodi

a ¶ Habētib⁹ Sicut est ep̄us: ptās ꝛ hmōi. et alij etiā minores ordinarij ɔtētiosam iurisditionē hn̄tes q̄ presunt alicui vniuersitati q̄ hn̄t administrationē cū iurisditiōe. ff de postu. l. j ꝗ. vlti. et. C. vbi et apud q̄s. l. vi. et xj. q. j. de ꝑsona. ff. quod cuiusꝙ vniuer. l. vlti. et alij etiam minores ordinarij cōtētiosam iurisdi tionē habētes.

¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit. solutioni opponit. ꝛ tripliciter respondet

b ¶ Delegatis. Et sic delegati ab ordiarijs hoc edicto pñt cognoscere de cā restitutionis siue principaliter mandeꝛ eis siue incidenter eis ɔtingat q̄stio restitutionis: ꝛ multo forti⁹ delegat⁹ a ꝑncipe sicut hoc totū tradiꝛ. C. vbi ꝛ apud q̄s resti. in iteg. postu. l. vi. q̄ ponit totū tenorē hui⁹ decre. Sꝫ vr̄ ꝙ esse nō possit scilꝫ ꝙ ordinari⁹ possit alij demādare cognitionē istā cū in itegrū restitutio cause cognitionē desiderat. ff. de in integ. resti. l. iij. ꝛ. ꝫ. e. tum ex l'ris. ꝛ. ff. de mino. in cause ꝗ. causa. sed q̄ officio iudicis cā cognita expediunꝛ alteri demandari non pñt. ff. de offi. ꝓcon. nec quicꝙ ꝗ. vbi decretū. Sol. restitutio in itegrū ɔpetit iure magistrat⁹ ꝛ trāsit cognitio restitutiōis siue spāliter siue gn̄aliꝛ ɔmittaꝛ. C. vbi ꝛ apud q̄s. l. vi. sed ea que ɔpetunt iure magistrat⁹ deleganꝛ. ff. de offi. ei⁹ cui man. est iurisdi. l. j. j. respon. Sed contradicit lex: qꝛ ea q̄ magis sunt imperij ꝙ iurisditionis magistratus facere nō pōt: sed restituere est magis imperij ꝙ iurisditiōis. ergo nō ꝑmittiꝛ magistratib⁹. ff. ad munici. ea q̄. ergo multomin⁹ pñt delegare. Pōt sic rn̄deri: oīa q̄ ɔpetūt iure magistrat⁹ delegari pñt: sed non oīa q̄ deleganꝛ spāliter ɔpetūt iure magistrat⁹: vt in hoc exēplo. ꝛ in mero imperio cuius cognitio specialiter demandaꝛ si ɔtingit presidē abesse. vt. l. ꝑdicta. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iurisdi. l. j. Uel dic. potest delegari non cuilibet: sed magistratui municipali. veri⁹ est ꝙ hodie hmōi cognitio possit delegari. vt in. l. C. vbi ꝛ apud quos. l. vi. ꝛ hic. ꝛ. l. ea que corrigitur.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

c ¶ Administrationē non hn̄t. Ut illi qui dantur a ꝑncipe ad aliqua officia exercēda. puta vt cognoscāt de appellationib⁹ vel de sententijs vel etiam de alijs questionib⁹ si qui volunt se subijcere eorum iurisditioni possunt cognoscere ō in integ. restitu. ꝛ de alijs causis. sed neminē ɔpellere possunt corā se litigare. ꝛ de talib⁹ potest intelligi. ff. de iudi. l. j. ꝯsi. ad aliā iurisditionē ꝛc. C. de iudi. rē non nouam. vel vt possunt dare tutores ꝛ curatores vel emācipare. isti dicūtur ordinarij sine administratione a talibus delegati: et

possunt de restitutiōe: cū causa ista req̄rat maiores iudices q̄ hoc ex offō suo faciāt: si aūt incidenti q̄stio restitutionis in negocio de q̄ ɔpromissuꝫ est. vl' qō est alijs delegatis ɔmissum possunt tūc de restitutiōe cognoscere. sic. C. ō iudi. quotiēs. ꝛ. C. de ord. iudi. l. j. vbi eñ iudex cognoscit de causa status incidēter q̄ alias cognoscere nō valet. Nec diciꝛ arbiter tunc facere extra ɔpromissum: qꝛ hmōi restitutio non est alia cā siue negociū ab eo de quo cōpromissum est: sed oriꝛ ex illo et ei coheret q̄ ɔpromissum est. † vt puta si omisit ꝓbationē arbiꝛ potest de hoc cognoscere vel de ɔsimilibus q̄ incidūt in causa.

¶ Glo. seq. successiue signat duo ɔtraria. ꝛ soluit.

e ¶ In mrīmoniali. Cause eñ mrīmoniales ꝑ iudices discretos debēt tractari q̄ ptātem habeāt iudicādi. j. de ɔsangui. ꝛ affi. ex l'ris. ꝛ est expꝛssuꝫ. ꝫ. ō trāsac. ca. vl. vbi de hoc. Itē cā liberalis ꝛ criminalis maiores iudices requirunt. ff. de arbi. non distinguemus ꝗ. iulian⁹. ꝛ. ꝗ. ō liberali. vn̄ sumptū est hoc. Ar. ꝫ. ff. de his q̄ no. infa. q̄d ergo ꝗ. ex ɔpromisso. vbi diciꝛ ꝙ sentētia arbitri non infamat. vn̄ videꝛ ꝙ possit ɔpromitti de crimine: qō dicit lex illa q̄d ergo ꝗ. ex cōpromisso. non intelligiꝛ de famoso delicto. sed de tali qō nullo modo infamat: ꝛ qꝛ non ꝑ oīa sentētia est vt ibi diciꝛ hic ṽo. ꝛ in. l. nō distinguem⁹. intelligiꝛ de famoso delicto. de quo arbiter assumi non potest. Itē arg. contra. j. de ꝑsumpt. l'ras. sed ibi non fuit simpliciter arbiter: quia retinuit sibi delegat aīn potestatem.

Beneficio. ¶ Casus. Lata fuit sententia ɔtra ecclesiā a qua sentētia nō fuit appellatū. eccl'ia cōtra sniam illā petijt bn̄ficiū restitutionis in integrū: negata fuit restitutio. petijt iterū in alio iudicio restitutionē: queriꝛ vtrum debeat audiri. Respōdetur ꝙ denegari debet eccl'ie bn̄ficium restitutiōis preterꝙ ad appellādum nisi nouis defensionib⁹ ad huiusmodi bn̄ficium sit admittēda. sꝫ restitui debet ad appellādum. Nota ꝙ contra sentētiā latā in vno iudicio: non datur restitutio in alio iudicio nisi ad appellandū. Itē q̄ de nouo emergunt nouo auxilio indigent.

f ¶ Denegato. Si aliqs petat restitutionē in integrum: ꝛ contra ipsum lata fuit sentētia denegādo restitutionē si iterum petat restitutionem denegari debet. tamen potest restitui ad appellādum contra sententiā a qua non appellauit: qꝛ delegata fuit restitutio vt hic dicit. ꝛ. C. si sepi⁹ in integ. resti. postu. l. j.

g ¶ Nouis defensiōib⁹. Tūc eñ ꝓpꝛ nouas defensiōes iteꝝ audiꝛ. C. si sepi⁹ in integ. resti. postu. l. j. l. ij.

† Concor. lex. si. ꝛ ibi bar. C. vbi et apud quem.

‡ Concor. textus i. l. non distiguemus ꝗ. de liberali cā. ff. ō arbi.

‡ Concor. lex cū q̄riꝛ cū. l. sequē. ff. de excepti. rei iudi.

Restitutio i itegrū an possit examinari ꝑ delegatū.

† Concor. l. fina. C. vbi ꝛ apud quem.

Defensiones nove. ꝛ.l.iii.ex illis trib⁹.ll.sumptū est qđ hic dr. Sʒ aliter intelligis ꝙ dicit nouis defensiōib⁹. Noue dicunt de fensiōes siue q̄ tūc erāt: sʒ allegate nō fuerūt: q: occulte erāt siue q̄ postea emerserūt. ‡ Sʒ qdā itelligūt de omissis primis tñ: q̄si nō possint de nouo alie supuenire. qđ credo verius. ꝛ ita propter nouas defensiones q̄ tūc erāt admittitur iterū ad bñficiū restitutionis nō obstāte ꝙ i alio iudicio fuit denegatū. Sed cōtra vr: q: ex noua cā recusatur iudex post litem contestatā. ꝫ. de of. dele. insinuā te.§. ii. de excep. pastoralis. ꝛ.iii. q.iii.§.si q̄s testi bus. ꝛ q̄ đ nouo emergunt auxilio indigēt.ff. de interrog. act. de etate §. ex cā. pnceps ꝯo etiā cōtra res bis iudicatas restitutionē in suo auditorio admittit.ff.de minor.l. minor aūt magistrat⁹.arg. ꝫ e. tū ex lr̄is. Itē vr ꝙ plures possint dari.ff. de mino. ꝛ si sine §. restitut⁹ vbi sepi⁹ restitutus fuit minor. Sol. pōt dici ꝙ illud speciale est in hereditate. vel etiā ibi nō fuit denegata: sʒ sepe ꝯcessa. puta petii restitui in integrū q̄ ꝯtra sententiā ꝯcessa fuit michi: itez lata fuit sñia ꝫ me in principali. iterū dabit mihi in integrū restitutio non contra primā sñiam sed contra secundā. qđ pōt fieri nisi in casu. C. de bo. q̄ lib. l. vlt. §. vbi autē. hic ꝯo fuit denegata. vñ ammodo non audit nisi noue defensionis ꝛc. ꝛ est speciale qđ dicitur §. vbi autē. ꝑpter paternā verecundiam. ꝛ ne legis ludibrio fiant.

Concor. l. ii ꝛ ibi doc. C. si sepi⁹ resti. i integ. postu.

Continuatio. ❡ Rubrica. De alienatione iudicii ꝛc. Supra visum est de bñficio seu remedio restitutionis ꝑ qđ ꝓuidet lesis tā minoribus q̄ ecclesiis ꝛ maioribus ex causa. Nunc cōpetēti ordine annectit aliud remedium per qđ prouidet illis in quoꝝ p̄iudicio est fctā rei alienatio causa futuri iudicii mutādi. Ab. ❡ De hac materia tractatur. xi. q. i. c. vi. ꝛ in multis capitulis.

divisio. Ex quorundam. ❡ Prima ps narrat factū contra quod secundo ꝓuidet ibi: nos igit Et est casus singularis. Abbas.

a ❡ Prorumpunt. Supple vel possessiōes super quibus cōtrouersia verti speratur in altas ꝑsonas transferunt: vel maliciose absentant: vt patet inferius in textu.

b ❡ Volētes. Q: maliciis hoim est obuiādū.ff. ꝫ. đ rescrip. sedes. cum suis ꝯcor. ꝛ.ff. de rei vē. in fundo.

c ❡ Taliter appellauerint. Tali appellationi nullatenus est deferēdum: cum non nisi a manifesto grauamine sit appellandum. ꝫ. de ap. vt debitus.

sit beneficium admittenda.

❡ De alienatione iudicii mutādi causa facta. Alexan. iii.

❡ Is in quē facta est alienatio rei cā mutādi iudicii conuenitur ꝑ rescriptū impetratum cōtra alienantem. Ca. i.

Ex quorūdam relatiōe audiuimus ꝙ cuʒ aliqui lr̄as a nobis cōmissionis impetrant: aduersarii (vt mandatū nostrū eludant) anteq̄ʒ littere ad iudicē perueniant: vel etiam postea ꝑuisiq̄ʒ citentur ab eis in vocē appellationis prorūpunt[a] ꝛ infra. Nos igitur cōtra predictā calliditatē ꝛ versutiam prouidere volentes[b] mandamus quatenus: si aduersarii eoꝝ ꝑ euacuādo nr̄o mādato taliter appellauerint[c] aut de possessione de qua controuersia vertit[d] cōmutationem fecerint[e] ‡ vel se maliciose duxerint absentandos[f]: eos qui in possessione se ingesserunt. ap. cess. cogatis: sub vestro examine iuris equitati parere.

Grego. ix. abbati scti Nicolai ꝛ decano fareñ. morinē. dioc.

❡ Clericus causa mutādi iudicium nō debet recipere cessionem a laico. Capitulū. ii.

Ex parte scabinorum hī p̄cetis fuit ꝓpositum ꝙ inter laicos eiusdē loci: q̄stionibus emergētib⁹ dirimēdis ꝑ iudiciū seculare: quidam clerici sibi dono vel precio ab aliquibus laicorum ipsorum cedi faciunt actiones vt aduersarios ad ecclesiasticum fo-

d ❡ Vertit. i. verti sperat. al's ꝑtinet ad ti. đ litigioso ❡ Glo. se. ponit ꝫ quē del hoc edictū. ꝛc ꝙ ad trāslationē possessionis ꝑtinet. Itē tria q̄ in eo redrunt. s. ꝙ sit iudicium futurū: ꝙ dolo fiat ꝛ ꝙ itersit. Itē duos casus quibus cessat. signat contrarium ꝛ soluit.

e ❡ Cōmutatione fecerit. In transferēdo seu alienādo rem in aliā ꝑsonā causa mutādi iudicii. Et ex h⁹ edicto dat actio tā ꝫ alienātē q̄ꝫ cōtra emptorē: vt quē voluerit poteris conuenire C. e. ti. l. vna. cōtra alienātē dat actio in factum ad iteresse. ff. e. l. i. ꝛ. l. iii. §. op⁹. versi. ex quibus contra emptorē dat rei vendicatio. vt hic in fi. ꝛ C. eo. l. vna. Itē nō solū ad trāslationē dñii ptinet hoc edictuʒ: sʒ etiā possessionis. ff. e. l. non solum. Itē not. ꝙ tria necessaria sunt ad hoc vt ex hoc edicto actio ꝯpetat ꝙ sit alienatio facta cā mutādi iudicii futuri ꝛ nō ei⁹ ꝙ tā fit. ff. e. ti. ex hoc edicto. §. ait p̄tor futuri iudicii iō dr q: si fiat alienatio rei litigiose incidit in edictū de litigiosis. C. de liti. l. vl. ꝛ hoc dʒ fieri libello ꝑncipi dato et ꝑ eū reo insinuato. in aut. ibi posita. C. de liti. tunc res alienari nō p̄t sine pena litigiosi. vt. C. đ liti. l. vl. ꝫ. vt lit. pē. eccl'a sctē marie. Itē ꝙ dolo fiat alienatio rōne loci ꝛ ꝑsone. q: potētiorib⁹ pares esse non possumus ꝛc. vt duriorē aduersariū ꝯstituat etiā alteri⁹ ꝑuincie. ꝛ ꝙ mea intsit. ff. e. l. i. ii. ꝛ. iii. in ꝑn. ꝛ. l. nō solū §. hec actio. ꝛ dat ad interesse vt dixi de of. iudi. q̄ʒ ti interest actoris: ꝛ si q̄s forte fecerit expensas vel aliā incōmoditatē passus sit. ff. e. l. iii. §. op⁹. in fi. ꝛ. l. nō solū. in fi. Itē q̄ ex necessitate alienat hoc edicto non tenet. ff. e. nō solum. §. si q̄s. Itē si parat⁹ sit subire iudicium acsi possideret. ff. e. q: etiā. in fi. Itē notandū ꝙ hic fit ꝓrogatio iurisditiōis delegate de ꝑsona ad ꝑsonā etiā iuita altera pte. ꝛ est ꝫ id qđ habes. ꝫ. de of fi. dele. p. ꝛ. g. vbi dr ꝙ delegata iurisditio nō pōt prorogari ad ꝑsonas alias q̄ in rescripto ꝯtineat. sʒ hoc est speciale in odiū illoꝝ. q: eis inuitis hoc fit: cū alias ꝓrogatio fiat de ꝯsensu ptium. ꝫ. de offi. dele. de causis. ꝛ. ff. de iudi. l. ii. §. si iudex. de hoc dictum est. ꝫ. de offi. dele. p. ꝛ. g. ꝛ est ꝓrogatio iuris bñficio hui⁹ decre. cum al's rescripta nō p̄nt prorogari ad personas que ibi non continētur. vt in. c. p. ꝛ. g.

f ❡ Absentādos. Qualr̄ ꝫ tales sit ꝓcedēdū dr. ꝫ. đ of. deleg. ꝯsultationib⁹. ꝛ. ꝫ. vt lit. nō ꝯte. q̄m. §. i aliis.

divisio. Ex parte. ❡ Due sunt partes prima ponit querelam. secunda ꝓuidet ibi: cum igitur. Abbas.

Concor. tex tus i. l. fi. cum glo. et no. C. đ litigio.

Actio ratiōe alienationis facte cā mutādi iudicii cōpetit si tria cōcurrāt

Jurisditio đ ꝑsona ad ꝑsonā prorogatur.

Glo.seq.arguit duo & finis soluit contrarium.

a Ecclesiasticu foro. In hoc facit ad titulu: qz per hoc mutat iudiciu. p ea eni q sequunt spectaret ad titulu ne liceat potentioribus: & ad titulu mandati. & sic materie legum diuersorum titulorum hic cprehendutur.

Et no. q titu. iste de alie. iudi. &c. intelligit de potentiorib9 qui non sunt in aliqua dignitate siue administratione: sz titul9 ille non liceat potetiorib9 patrociniu litigatorib9 iptiri: intelligit de potentiorib9 q sunt in dignitate siue administratione constituti. & eode mo

Item est hic argu. q clerici al's pnt laicos coue nire in foro ecclesiastico. Itez argu. ex hac decre. q clerici maiores reputatur q laici: et est de consuetudine illius loci q clerici trahere possunt ad ecclesiasticu forum laicos: al's de iure non.

Glo. se. de cessione actiois distinguit. aut fit in vltia volutate aut int viuos ex pacto. secudo casu aut fit potetiori / aut no potetiori. & hoc casu aut e dubitata aut indubitata: et scdo casu aut e vera / aut simulata / aut dubitatur.

rum[a] trahant: et qda ex hmoi comercio assequunt: & infra. †

Cu igit cessiones & emptiones litiu legitie phibeant sanctioes[b]: ita q iactura cause afficiant[c] illos q sibi potetioru patrocinu talr aduocare presumut: ‡ & ex eo sint etia odiose q ex fonte cupiditatis videtur pcedere. mada. quatenus clericos memoratos a psumptione[d] hmoi p cen. eccle. compescatis. De arbitris. Ex cocilio aphricano. Arbitri sunt i dispari nuero assumendi et eis discordantibus dat forie maiori pti. C. si.

S Ane: et infra. Si autem ex comuni placito episcoporum: inter quos causa versatur arbitros elegerint aut vnus eligatur / aut tres[e]. vt si tres elegerint aut omnium sequatur sententiam: aut duorum.[f] †

Alex. iij. eboracē. archiepo.

Nullum est arbitriu seu arbitramentum continens peccatum per partes non remissibile. Capitulum. ij.

N On sine multa necessitate. A. presbyter nobis proposuit: q cum in ecclesia sancti alfridi per manum R. archidi. de suella persone illius ecclesie capellanus institutus fuisset: eode R. mortuo. M. nepos eius: qui sibi in ecclesia iam dicta successit eundem presbyterum capellanum ibidem iteru ordinauit[g]

itelligitur lex il la. C. qd me. ca. si p impressione & tn sub isto titulo interserit breuit natura hui9 tituli ne liceat. & de natura illius tituli mandati. vt dr in pria notula.

d A psumptione. Sic patet q clerici non debent recipere hmoi cessionem qz si simlata sit cessio non valet C. mada. l. pe. et si eet vera cessio vl datio psumit nihilominus in fraude fcta & auaricie ca clerici eni ab illicita negociatione phibet. xiiij. q. iiij clerici. & c. canonum. quia sic negociari ia facto clerico non licet. lxxxviij. di. fornicari.

† Concor. l. item si vnus. & l. si in tres. ff. eo.

b Sactioes. C. ma. l. pe. & vl. Et no. q hmoi cessiones qnq tenet / qnq no tenet. Si cessio actionis fit in vltima voluntate tenet cessio ff. de leg. iij. nomē. & in casib9. C. ma. p diuersas. & l. ab anastasio. nisi res vel actio legata sit litigiosa. C. de liti. qcuq. & i aut. nunc si heres. sz legatarius pt adesse liti ne colludat vt ibi dr. Si vo ex pacto siue inter viuos fiat cessio vl donatio potetiori nulla e nec age pt ille ex ea cessione: imo iactura cause afficiunt q hoc faciunt vt hic dicit. & C. ne lice. po. l. j. & ij. & l. si. Si vo fiat cessio non potetiori si actio sit dubitata. i. in iudiciu deducta non tenet cessio. non tn amittit actio si agit ille q cessit. i casib9 no tenet. C. de liti. l. ij. & l. vi. Si vo actio sit idubitata. nondu in iudiciuz deducta tenet. C. de here. vel ac. ven. p totu. Ite distingue vtrum et sit simulata: qz tunc nulla e. C. pl9 va. qd agi. p to. & dr simulata si id actu sit inter cedete & illu cui fit cessio. Si vo dubiu sit an sit simulata vel vera presumit q sit simulata ex eo q actio p pte donata: p pte vedita vr. C. mada. l. vi. & i tali casu no agit is cui cedit nisi ad qd dedit i supfluo nec is cui cessit nec is cui cedit: vt ibi dr. §. si qs. ide psumit si modicu pcii dat. & hic non agit nisi ad id qd dedit. & ex qtitate pcii simlata psumit. ite si dubitat an sit vera vel simulata psumit simulata in q casu loquit. C. mada. l. pe. except q busda casib9 ibi positis.

Glo. seq. reci. p duas qstiones an ipso iure & de quibus potentioribus &c.

c Afficiat. C. ne li. po. l. j. & ij. & dicas afficiat per ualz non ipso iure vt ptz p l. pdicta C. ne lice. po. vbi dicit iactura cause mulcteni. i. afficiant p senteia in telligendu est. hmoi cessiones odiose sunt: quia de vi o cupiditatis pcedunt. vt hic. & C. ne liceat po. l. vl.

Rubrica. De arbitris. Supra visum est de pparatoriis iudiciorum: merito de ipsis iudiciis erat videndum. Sed quia arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum. vt l. j. ff. de arbitris: pmisit copilator ista rubricam. ita cmuniter continuatur. & in. C. & ff. seruatur iste ordo. na premittit ibi de arbitris: & postea sequit de iudiciis. Et quid sit arbitrium dic vt nota. per Inno. & alios in cap. quintaualis. de iureiu. Ab.

Continuatio

De hac materia tractat. ij. q. vj. §. arbitrari. & c. a iudicib9. & c. seq. iij. q. vij. §. tria. prope fi.

Glo. seq. reddit cam: & questionem soluit.

S Ane. e Unus eligat aut tres. Un9 vero aut tres sunt eligendi & non duo. qz res fere sine exitu futura est pter naturalem hominum facultate ad dissentiendum. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. tamen si compromittat in duos: tenet arbitriu. & si non cocordauerint cogendi sunt vt vel concordet vel tertiam personam assumant: vt ibidem dicitur. & §. de offi. dele. suspitionis. §. vlti.

f Aut duorum. Sufficit duorum sententia presente tertio lz ille dissentiat: eo vero absente no valet. ff. e. l. si in tres. nisi in cpromisso expressum sit vt duo sine tertio procedat. ff. e. non distinguemus. §. cum in plures sic obtinet in iudicibus. §. de offi. dele. prudetiam. & de vtrisq hic cauetur. §. de offi. deleg. c. vno. delegatorum seu arbitrorum.

N On sine. Non valet arbitrium simoniacum vel dolosum. In prima parte ponitur facti narratio: in scda cause cmissio ibi: qm igitur. Ab.

diuisio

g Ordiauit. i. ifitutioez pdicta cfirmauit ad cau

sciam supple z illū fecit postea p̄dicta eccl'ia spoliari. a ¶ Dolū. Datē cām dctui: vn̄ nō tenuit. ff. de dolo z elegāter. sec⁹ eēt si incidit in dctū. ff. de act. empt. et vē. iulian⁹ §. si vēditor. z si. s̄. de renū. sanc. vbi doloſe ille induct⁹ fuit vt eoꝝ misericordie subijceret.

b ¶ Sacramētū. Qd̄ interuenire i arbitrio ſi ue in ꝯpromisso phibet. C. e. tit. auē. decernim⁹ ex q̄ tn̄ infuctas fuandū ē dūmō sit licitū vł equū vt hic in fi. z. j. e. cum tempore.

c ¶ Fauētes. Et ita p grāz arbitrati sunt. vn̄ cōpetebat huic exceptio doli si ageret ex illo arbitrio. C. e. arbitroꝝ. nō obstāte ipsoꝝ iuramēto qꝛ iuramētū ad hoc nō extendit nisi ad ea q̄ legitime arbitrarentur. al's illicitū esset z nō seruādū. j. de iureiu. c. quāto. z quintauallis.

d ¶ Quinqꝫ marchas. Et ìc cōtinebat simoniacam prauitatē. s̄. de pac. cū pridem. et. s̄. de trāsac. preterea. j. z. ij. z. c. ꝯstitutus. z ideo arbitriū non valuit. nec etiā pena si eēt apposita cōmitteretur si nō staretur tali iniquo arbitrio. ff. eodē. non distinguemus §. cum quidam.

¶ Glo. se. sigt̄ 3 riū z soluit. Jo.

e ¶ Cognouerunt. i. ꝯfessi fuerint corā archiepō: z ita credit

z infra. Cū autē idē pbr̄ extra puinciā exulans: de suo bn̄ficio non posset iusticiā obtinere: nec suam vlterius inopiam sustinere: per dolū[a] z fraudem ipsius. M. ab eo est sacramentum[b] extortum: vt arbitriū clericoꝝ duoꝝ exinde susciperet z seruaret: q̄ iam dicto. M. fauentes[c] pbr̄o p̄ceperūt: vt qn̄qꝫ[d] marchas p eodem suscipe ret: z toti cederet questioni. ¶ Qm̄ igitur nō decet aliquatenus sustinere vt qd̄ perperā arbitrati sunt debeat incorrectū relinqui: mandam⁹ quatenus si se cognouerint[e] prefati clerici tā nequiter arbitratos fuisse: dictum pbr̄m ab obseruantia iuramēti auc̄te nostra prorsus absoluas[f] vel si arbitrium ipsius noueris equitate subnixū: ad obseruātiam ipsi⁹ vtrāqꝫ partē appellatione cessante compellas. Idem.

¶ Arbiter assumptus in prīmonialī cā clerici non pōt adiudicare rem ecclesie possidendam etiā ad vitā clerici. h. d. Et est casus notabilis. Ca. ij.

Peruenit ad nos q̄ cum G. de cal. sororem. Gu. clerici duxisset in vxorem: idē Gu. fidei interpositiōe firmauit: q. v. sol. sterlingoꝝ annuatim daret eidē: vnde cum sup eisdē. v. sol. inter ipos controuersia mota fuisset: i quattuor cōpromisere psonas q̄ taliter arbitrate fuerunt q̄ idem. G.

tis in iure in eo quod male fecerūt. ar. s̄. de elec. cū dilecti. Ar. tn̄ contra. j. de test. sicut. sed hoc videt ad mitti pp̄ter inopiam pbationū: z qm̄ forte per alios constare non potest. vt in decre. cum dilecti. z arg. ad hoc. C. de here. l. pe.

† Adde ꝯsi. gl. cū dilecti. de elec.

f ¶ Absoluas. Supple z ipm absolutū restituas. z pōt exponi absoluas. i. absolutū ostendas. qꝛ iuramētū nō extēdit ad istū casuz vt dictū est: z ita retractat arbitriū superiores auc̄te. vt. j. c. px. sꝫ nō fuerūt isti ve

ri arbitri sꝫ mali ꝯpositores z arbitratores. z iō dictū eoꝝ boni viri arbitrio pōt corrigi. ff. p soc. societatem al's uniq̄ snīe arbitri stat. ff. eo. diē. §. stari. sꝫ in hoc casu non valeret sentētia talis pp̄ter simoniam.

P Eruenit. ¶ Arbiter sn̄a auc̄te spūalia laico adiudicare nō pōt ita cōiter sūmat. Primo ponit factum. scdo corrigendo cōmittit ibi: vnde.

Summarium.

diuiso

decimas[g] quas in prochia de cal. p̄fatus Gu. habere dinoscitur: p. v. pretaxatis sol. perciperet annuatim. ¶ Unde qm̄ hmōi arbitriū eccl'ie posset in posteꝝ perniciosum existere[h]: mandam⁹ quaten⁹ si ita inueneris: p̄nominatū. G. diligenter commoneas: z ec. dist. cōpellas vt prelibatas decimas liberas oino dimittat: nec sibi occasione hmōi aliquid vlterius vēdicare[i] p̄sumat Clericū vero moneas vt cuz eodē. G. amicabiliter studeat cōuenire. Inno. iij. cancellario z mgr̄o Loth. canonico parisieñ.

¶ In mulierem singularem tanqꝫ in arbitratricem cōpromitti non potest. secus si mulier habet alias iurisdictionem de iure communi vel consuetudine. nam etiam sup rebus tēporalibus ecclesie potest in eam valide compromitti. h. d.

Diciare. Capitulum. iij.

Dilecti filij abbas z cōuent⁹ de scarduna cisterciēsi. ordinis sua nob̄ querela monstrarunt q̄ cum inter eos ex vna parte ac hospitalarios ex altera sup vsuario[k] cuiusdam nemoris questio verteretur: in reginam[l] francoꝝ † fuit cōpromissum vtrinqꝫ: q̄ cause meritis intellectis arbitrium duxit p diffinitiuā snīam promulgādū: z infra. ¶ Quāuis autē ɔm regulam iuris ciuilis femine a publicis officijs sint

g ¶ Decimas id est fruct⁹ decimarum.

¶ Glo. se. rect. p q. vel obiec.

h ¶ Existere. In hoc arbitriū posset eē i posteꝝ dānosū eccl'ie qꝛ occasione illius arbitrij iste G. vellet decias illas post decessū illi⁹ clerici retinere: z ita eccl'ie p̄iudicaret: qꝛ ꝯsi nō de iure: de facto tn̄ dānuz sustineret z ꝯpellerent litigare cū illo z expēsas facere: qꝛ interest eccl'ie ne sumptibus vexet. ff. de mio. minor. xxv annis.

i ¶ Uēdicare. Occasiōe hmōi arbitrij nil pōt vendicari ab ecclesia vł decias illas retinē: qꝛ n̄ licuit illi clerico cōditionē eccl'ie facē deteriorē. j. de dona. fraternitatē. nec alienare potuit rez ecclesie in dānū ipi⁹ ecclesie. xij. q. ij. sine exceptione. z ita ipo iure non tenuit arbitriuz: sic ergo ad factū tm̄ respicit reuocatio huius arbitrij.

† Concor. textus l. l. certi. C ꝺ iudi.

Dilecti filij. ¶ Clerici de tēporalibus cōpromittere possunt in mulierem al's de consuetudine iudicantem. Jo. an. Prima pars narrat factum. Secunda dat iudicem ibi: q̄uis. Ab.

k ¶ Usuario. id est vsu. quid sit vsus habes. istitu. de vsu z habi. in prin.

l ¶ Reginam. Arg. q̄ de rebus ecclesiasticis possit compromitti in laicū. arg. e. per tuas. Argu. 3. j. e. cōtingit. vt dicitur de hac materia.

remote[a] ⁊ alibi dicat q̄ lz sum me opinionis existant: si arbitriū in se susceperint/vel si patrone iter libertos suos interposuerint audiētiā: ab oi sunt iudiciali examie separāde: vt ex earū prolatiōe nulla pena[b] aduersus earū contemptores nullaq̄ pacti exceptio hēatur qz tñ iuxta consuetudinē[c] approbatam que p lege seruat in partibus gallicanis femine precellentes in subditos suos ordinariam iurisditionē habere noscūtur: mādam⁹ quaten⁹ hospitalarios: vt arbitriuz ipsum presertim cū epoꝝ fuerit pñtia et ꝯsilio roboratū: sicut prouide latuz est/et ab vtraq̄ pte spōte receptū/obseruēt p penā[b] in cōpromisso statutam ap. postpo. cōpellatis. **Idem** abbati ⁊ cōuētui de pigrauia.

Ecclesia exepta non pōt in preiudiciū exēptiōis compromittere. h. d. ⁊ clare. Cap. v.

CUm tpe. C. pape. p. n. et infra. Sup cōtrouersijs que iter te ⁊ mersburgen. epm ⁊ q̄sdā tuos monachos ꝯtrebātur: te pmisisti arbitriū magdeburgen.[e] archiepi seruaturū. ⁊ ifra. Mz legitie constitit q̄ fide[f] hincide data compromissum est i archiepm memoratuz nos arbitriū ab ipso platum decernim⁹ obseruandum[g]. illis dūtaxat capitulis[h] exceptis/q̄ contra libertatem ipsius monasterij et duarum capellarum eiusdē in arbitrio sunt expressa. ¶ Cū ⁊ si spōte volueris/de iure tñ nequeris[i] sine licētia ro. pō. renunciare priuilegijs vel indulgentijs libertatis[k] que monasterium illud iudicant ad ius ⁊ pprietatem ro. ecc. pertinere. **Idem**

¶ Glosa sequens ponit regulam ⁊ tres casus excipit

a ¶ Sunt remote. Verū est q̄ femine a ciuilib⁹ officijs sunt remote. iij. q. vij. §. tria. ⁊ xxx. q. v. mulierē. ⁊ ff. de re iu. l. ij. nisi princeps sciēter eis delegauerit cām. ij. q. v. mēnā. ⁊ xxxij. q. iiij. si qs. xij. q. ij. cū deuotissimam. ⁊ arg. ff. de re iudi. qui dā tñ i veteri lege populū iudicabant. xv. q. iij. §. j. itē tutelam gerere pōt si renunciat velleiano ⁊ secūdis nuptijs in aut. de here. q̄ ab intestato deferūtur §. ex his. col. ix. itē cōstituit procuratrix a domino papa. ⁊. de cō. fir. cum dilecta.

Femine ab officijs publicis sunt remote.

b ¶ Nulla pena. si. C. e. l. vlti.

¶ Glo. seq. arg. alleg. v. iura.

c ¶ Consuetudinē que p lege seruat. Et ita ē ar. q̄ cōsuetudo dat iurisditionē et derogat iuri scripto. arg. ⁊. d cōsue. ex lris. C. de emanci. l. j. et vlti. ⁊ C. q̄ sit lō. consue. l. ij. ⁊. xj. distin. in his.

¶ Glosa seq. arg. alleg. iiij. iura in contrariū. alle. iij. primo dat vnā solutionem secundo distinguit triplicem penam. In fi. querit arg. negatiue ⁊ soluit.

d ¶ Per penā. Sic ergo religiosi viri pñt petere penā ꝯuētionalē. xxv. q. ij. si eccīe. ⁊ xxij. q. ij. eps q̄ mancipium. ⁊ xxiij. dist. quāq̄. ⁊ xxj. q. v. si qs cuiuslibet. Arg. ꝯ. j. de dolo ⁊ ꝯtu. c. j. ⁊ ij. ⁊. j. de pe. suā. ⁊ xij. q. ij. fraternitatis. Dic q̄ penā a iure pmissam petere pñt vt. xvj. q. j. statuim⁹. ⁊ j. q. vi. q̄ties. ⁊ l. sancim⁹. in fi. x. q. vi. c. vi. ⁊ satis vr̄ q̄ pñt petere penā p iura prioꝝ: nisi auaricie cā extorqueāt. vt. j. d simo. nemo. ar. Vel meli⁹ dicas q̄ si pena apponit loco interesse s̄m hoc pōt petere penā q̄tū sui interest. ff. de emp. ⁊ ven. pdia. sed si pena apponit loco cōtumacie tunc pōt peti pena ⁊ res. ff. d col. bonoꝝ. l. ij. §. si cum duob⁹. ⁊ ff. de tab. exhi. l. ocīi. §. ꝯdēnatio. si aūt apponit in fraudē vsuraꝝ peti nō pōt. j. de emp. ⁊ ven. ad nr̄am. et. ff. de ac. emp. ⁊ ven. iulian⁹. §. idē papinian⁹. Et ita isti p penā ꝯpellēdi sunt stare arbitrio. vel etiā p res depositas vt eas darēt victori. ff. eo. litigatores. §. quid ergo. siue ergo pena promissa fuit a parte parti: siue pmissa ipsi arbitrio qz tunc ꝯpellit mihi cedere actionē: qz qd cā mei fit meū est. ff. de edē. ptoꝝ. §. j. ⁊ si contēplatione alicui⁹ aliqd fit ei⁹ est piculū. ff. de p̄scrip. ver. si gratuitā. §. vi. Sz nunqd pena recepta pōt peti vt stetur sentētie? arg. q̄ non. ff. e. l. ij. ⁊ C. e. l. j. ⁊ ij. quia contrarias actiones intendit et ideo non audit argu. ꝯ. de elec. cum inter. r. ⁊ b. ⁊ C. de fur. l. j. ⁊ j. de ap. sollicitudinem. ⁊ in aut. de iudi. §. qz vero. col. vj.

Pena ꝯuētionalis an possit peti a religiosis.

ubi de hoc dicit expsse ⁊ hoc est verū nisi in cōpromisso dictū sit pena soluta stet arbitrio. ff. de transacti. l. ꝯ. pe. ⁊ C. de trāsac. cum proponas. ⁊ xxv. q. ij. si eccīe. ⁊ vbi de hoc. ⁊ predicto ca. qui mancipium.

CUm tempore. ¶ Minor ecclesia in p̄iudiciū pape de libertate compromittere non pōt. Et diuiditur. nā i pma recitat factū cōpromissi. in secūda laudū latum qd pro parte approbat ⁊ p parte reprobat ibi: qz legitime. i tertia rationem reprobationis ibi. cum ⁊ si. Ab.

Villmarium. diuisio

¶ Glo. se. notat in iudicē cōpromitti. signat cōtrariū ⁊ soluit.

e ¶ Magdeburgē. archiepiscopi. Ex hoc videt q̄ ordinari⁹ possit eē arbit. † ar. C. d elec. cām q̄. ⁊ in aut. vt differētes iudicen. §. si vo cōtingit col. ix. itē ⁊ delegatus. j. de presump. lr̄as. de p̄ben. nisi. ⁊ j. e. cū olim. lex tñ videtur ꝯdicere. ff. e. sed ⁊ si in seruū. §. ij. ⁊ iij. q. vij. §. tria. vbi. si qs vero sed hoc solū phibet lex q̄ ordinari⁹ non pōt iubere vt ptes in se ꝯpromittant. ff. de tuto. ⁊ cura. l. iiij. §. ptoꝝ.

† Contra textus cū glo. ⁊ bar. in aut. si vo cōtigerit C. de iudi.

f ¶ Fide hincinde data. Sic. j. eo. ex pte. ⁊ C. eo. nec i arbitr̄. sz iurare arbit nō dz. C. e. aut. decernim⁹ s̄m quosdā. sed veri⁹ est etiā nec ptes. j. e. c. ij. vbi de hoc.

g ¶ Obseruādū. Metu pene si apposita fuit. ꝯ. e. c. pri. vel metu iuramenti. xij. q. j. omne qd. ⁊ vj. q. iiij. qd bene semel. idē esset si neutrum p̄dictorum interuenisset si ptes arbitrio cōsensissent: vel verbis infra decem dies non contradixissent. C. e. cum antea.

¶ Glosa sequens notat pro parte ⁊c. alleg. tria iura. signat vnum contrarium ⁊ soluit.

h ¶ Capitulis exceptis. No. q̄ arbitriū p parte tenet ⁊ p pte nō tenet. sic. j. de p̄ben. dilect⁹. ⁊ c. nisi. et. ij. q. vj. §. si qs ex plurib⁹. lz videat q̄ arbitri sentētia non debeat p parte valere: p parte non. ff. de arbi. qd tñ. in prin. Sed illud obtinet vbi simul de pluribus debuit ferre sententiā ⁊ nō tulit de oibus. sed in vno capitulo non pōt tenere p parte. ff. fami. her. in hoc iudicio. Sic ⁊ sentētia p parte tenet ⁊ p parte non: imo corrigit. j. de testa. raynucius. ⁊ c. raynaldus.

i ¶ Nequeris. Ar. ff. d lib. cā. si vsufructū. ⁊ l. j. ⁊ ij.

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit.

k ¶ Libertatis. Necetiā poterat arbyter in hoc interuenire: qz in cā liberali arbiter interuenire nō pōt ff. eo. nō distinguem⁹. §. de liberali. ⁊ ꝯ. de in integ. restitu. cā restitutiōis. in fi. Sed cōtra. j. de prescript. cū olim. Sz q̄tū ad se potuit renūciare ⁊ nō q̄tū ad pa-

episcopo sancti andree et abbati de bechot. ¶ Arbiter nō hʒ ptātem iudicādi vltra cōprehēsa in cōpromisso: ꝯ corā eo nō fit recōuentio. Cap. vi.

Cum dilectus filius: et infra. Utrū corā arbitris recōuentioni sit locus: postulasti p sedē apo. explicari. ¶ Nos igit respōdemus ꝙ licet in iudicio conuenientē recōuenire valeat is qui coram iudice conuenitur: corā arbitris tñ recōuenire nō pōt[a] cū arbitri iudicare nō valeāt: nisi[b] de his tm̄ super quibus in eos extiterit compromissum. Idē rectori ⁊ fratrib⁹ hospitalis sancti Bertho. lucañ.

¶ Qui per arbitriū tenet eligere cum aliquoꝝ cōsilio: tenetur illoꝝ cōsiliū in tractatu electionis requirere: sed se qui nō astringit. Capi. vii.

Cum olim sup eligendo in hospitali vr̄o rectore ⁊ fratrib⁹ iter vos ⁊ priorē scti bartho. lucañ. corā iudicibus delegatis qō verteret: et vtraqʒ pars in eos cōpromittēs[c] ipsoꝝ arbitriū se promiserit seruaturam: sup plato ab ipsis arbitrio vtrumqʒ dubitatio est exorta: quā petistis p sedem apo. declarari. Nos igit publico instr̄o arbitriū continēte diligēter ispecto/ cognouim⁹ ꝙ scdm formā arbitrij: prior scti bartho. lucañ. tenet hr̄e cōsiliū cū familia hospitalis eiusdē: et tractare cum ea de inueniēdo rectore. Propt qō dicimus: ꝙ nisi prior super inueniendo rectore tractauerit cum familia hospitalis: et ipsi⁹ cōsiliū requisierit: nō hʒ ptātem eligendi rectorē. et si alio modo eū elegerit: ei⁹ electio hr̄i debet irrita ⁊ inanis. Uerū habito cū familia super hoc cōsilio ⁊ tractatu: prior libere pōt rectorē eligere dūtaxat idoneū ‡ siue cōcordet siue discordet[d] familia cū ipso super inuentione rectoris. Idem in concilio generali.

¶ De rebus spiritualibus in laicū cōpromitti non potest.

---

p̄ privilegijs libertatis. vt. j. de re iudi. suborta. et. j. de dona. inter dilectos. alijs aūt priuilegijs bñ posset renūciare. j. de priuile. si de terra. et ca. accedētibus.

Sūma rium. ¶ Cum dilectus. Coram arbitrio non hʒ locū reconuētio. Cōis diuisio. scd'a ibi. nos igitur.

diuisio. ¶ Glo. se. ponit qestio: vel duos casus in quibus non procedit reconuentio.

Recon uentio cessat i multis. a ¶ Nō potest. Cessat reconuētio corā arbitro vt hic dicit. Idē in criminib⁹ non habet locum reconuentio. iij. q. ix. ca. i. quia non relatione criminum: sed innocētia reus purgat. ff. de pu. iudi. is qui. item in causa spoliatiōis. j. de restit. spo. ex ꝯquestiōe. ⁊ me lius. j. de or. cog. sup spoliatione: nisi de alia spoliatiōe vbi ē hoc expressum. item in omni momentanea possessiōe. C. qui legit. perso. l. vlti. item in spoliatiōe facta ecctiis et ecclastico viris. j. de direpa. relatum. §. ad hoc. et est expressum. ff. de iudi. l. ij. §. item si agatur.

¶ Glosa seq. potuisset apertius recitari. distinguēdo cum Jo. et Uin. ꝙ arbitraria et iudiciaria conuenīūt in principio medio ⁊ fine cause.

b ¶ Nisi de his. Uel eis cohærētib⁹ sine quibus causa ꝯmode expediri non pōt. vñ pōt statuere diē solutioni faciēde. ff. e. si cū dies. §. vlti. ⁊ l. qd tñ. §. solutioni ⁊ l. celsus. itē potest cognoscere de cā in integrum restitutionis q̄ incidit in negocio de quo compromissum est. s. de in integ. resti. cā restitutionis. Sed nunquid pōt cognoscere sup petitiōe dupli. vt. ff. ad. l. aql. inde neratius. §. pe. vr̄ ꝙ sic: q: sequit ex delicto in arbitrio ꝯmisso. Sed ꝯ. arg. est ꝙ non cognoscit sup pena ꝯtumacie. ff. e. quid tñ. §. vl. arbitria tñ redacta sunt ad similitudinē iudicioꝝ. ff. eo. l. j. Circa istā materiā no. ꝙ arbitria stricta via incedunt. nil eñ extra compromissum facere pōt arbiter. ff. e. nō distinguem⁹. §. vi. nā id solū venit in arbitriū de quo dictū est vt veniat. ff. e. si cū dies. §. plenū. saluo eo qō dr̄ in prin. notule: sed in iudicio veniēt oīa q̄ expssē nō phibētur. j. de cā pos. cū eccl'a. ⁊. ff. de iudi. solem⁹. Itē arbiter nō potest punire ꝯtumaciā litigatoris nec testes pōt cogere. ff. e. qd tñ. §. j. nisi in casu quē habes. s. de of. dele. suspitionis. ⁊ hoc est verū ꝙ nō pōt punire ꝯtumaciā nisi in ꝯpromisso hoc actū sit. ff. de iudi. l. ij. §. vlti. ⁊. ff. e. nō ex oib⁹ q̄ intelligit s̄m illā de iudi. q: arbiter nullā hʒ iurisdictionē. ff. d re iudi. ptor. Itē arbiter nō pōt pnūciare nisi vtraqʒ parte p̄sente nisi hoc inter litigatores ꝯuenerit. ff. eo. diem. §. si quis litigatoꝝ. † Itē nō potest citare partes nisi ad locū in quo ꝯpromissum factum est. ff. eo. si cū dies. §. si arbiter. Itē arbiter nō pōt delegare arbitriū. ff. e. in ꝯpromissis. et. l. nō distinguem⁹. §. q̄situ. Itē satisdatio non prestatur corā arbitro. q: sufficit pene promissio in aut. de liti. §. ad excludendas. in fi. col. viij. Item in arbitrio non pōt mora purgari vbi dies p̄fix⁹ est ab hoie. ff. eo. celsus. sec⁹ in iudicijs. C. de fi. instru. sancimus. ⁊. ff. si qs cau. ⁊ si p⁹ tres. Itē sentētia arbitri nō ifamat. ff. de his q no. infa. qd ergo. §. ex compromisso. et hoc iō: q: nō pōt cognoscere d crimine qō ifamet. ff. co. non distinguem⁹. §. iulianus. ⁊. s. de i integ. resti. cā. i fi. in his oibus discrepāt arbitria a iudicijs. itē ⁊ in alio si partes renunciāt appellationi ⁊ pactum faciūt de non recedēdo ab arbitrio nihilominus recedere pñt C. e. l. pe. secus circa iudicia. C. de tēpo. ap. l. vlti. in fi. ⁊ in quibusdā conueniūt: q: p vtrunqʒ interrūpit prescriptio. C. e. l. vi. §. fi. ⁊ quātum ad iuramētum calūnie. C. de iura. calum. l. j. ⁊. ij. §. sed quia.

Arbitria in multis differūt a iudicijs.

Arbitro multa sunt interdicta.

† Concor. l. q ⁊ ibi C. ⁊ l. di. §. si qs. ff co. ⁊. l. qūuis. C. de adul.

Arbitri snia nō infamat.

‡ Concor. tertius i. l. vt gradatim. ff. de mu. ⁊ ho.

Cum olim. ¶ Primo ponitur consultatio. secundo responsio ibi: nos igitur. diuisio

c ¶ Cōpromittēs. Sic. s. eo. cum tpe. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens primo hāc interpretationem adducit ad duo. secundo obijcit ⁊ soluit.

d ¶ Discordet. Per interpretationē hmōi arbitrij possum⁹ illud decretū interptari. lxiij. di. obeuntib⁹. Plerūqʒ eñ tenet qs q̄rere cōsiliū: sed nō tenet sequi illud. j. de reg. lʒ. C. de iure emphi. l. vi. ff. de admi. tu. quādā decedēs. §. papinian⁹. ff. vbi pupil. educ. debe. l. j. Itē ⁊ s̄m hāc interptationē videt intelligenda illa decre. s. de elec. cum in veteri. vbi de hoc. Sed videt ꝙ supfluum sit petere ꝯsiliū qō qs sequi nō tenet. ar. illud C. de pba. ad probationem. Sed certe pōt esse ꝙ tale consiliū sit vtile. q: potest mouere priorē ad aliquid.

Consiliū non tenet sequi q̄ tm̄ requirere ꝯs

faciedū/qđ forsitā p se nō fecisset. ar. xxxi. dis. niceno. c. ff. c. usc li vnº §. vl. al's est lex: 7 icipit. si i tres. Et qđ a pl'ibº q̄rit factū vicerit. xx. di. de q bº. 7 C. đ fideico. l. vl. ad fi. 7 ar. ad hoc. lxxiii. di. extra ꝯscientiā. Et dilig̃es inq̄sitio faciēda ē i electionibº. s̄. de elec. cū terra. Et habito consilio deliberet an expediat et sed ꝯsiliū. ff. mā. l. ii. in fi. Et p̄terea sufficit q̄ ita scriptū est. ff. q̄ et a q. ꝑscrit. 7. vi. q. iii. scriptū ē in lege. 7. j. đ ꝑscṗt. ad audiētiā. Et qz istđ arbitriū approbatū fuit a ptibº ideo seruandum est.

Ontingit. ¶ Glo. se. fortificat text. p tria iura. alle. v iura in ꝯriū solm̃ distinguēdo ciuiles 7 spūales cās. laicos solos 7 mixtos clericos auc̄te pape 7 inferiorum.

a ¶ Spūalibº Sic em̄ pz q̄ de rebº spūalibº in laicū ꝯpromitti non pōt etiā icidenē. qz laicº de talibº cognoscere non potest. j. q fi. sint legi. lator. Et ecclesiastica negocia tractare non debēt laici. j. de iudi. decernimus Et de vniuersa eccl'ia male iudicat/qui q̄rit iudiciuz laicorꝝ. xi. q. j. placuit. Sz ꝯ. ii. q. vii. nos si. 7. xvi. q. j. plures. xxxii. di. §. verꝝ. 7. ii. q. v. mēnā. nā 7 l ifamē cōpromittit. iii. q. vii. §. tria. in fi. Dicas q̄ de rebº mere ciuilibº quibº nullum spūale est annexū bñ pōt ꝯpromitti in laicū. ar. huiº ca. cū em̄ tm̄ ꝓhibeat de spūalibus: de tpalibus pmittit. ar. qz qđ de vno ꝓhibet de altero ꝯcedit. xxv. di. qualis. j. eo. exposita. Si v'o cōpromittat in laicū de rebº etiā spūalibº: non tenet arbitriū: vt hic. Sed si ꝯpromittat in clericū 7 laicū auctoritate tm̄ supioris vr̄ q̄ valeat. tū qz non simplr̄ in laicū: tum qz auc̄te supioris. j. e. c. pxi. al's auc̄te ppria hoc facere non possent. 7 magis dignū trahit ad se minus dignū: vt sic potiº res valeat q̄ pereat. j. de ꝑsc. eccle. vel alta. qđ in dubijs. 7. j. de v'bo. sig. abbate. Sed in laicū tm̄ ꝯpromitti etiā auc̄te epī non pōt sicut credo: nisi auc̄te pape. vt. xxxii. di. §. verꝝ. ii. q. v. mennā. 7. c. nōe si. ea. cā. q. vii. qz epūs etiā cāam spūalē laico compromittere non posset: cū ius spūale nō cadat in laicū. xxvi. di. bñ quidē. 7 ar. s̄. đ elec. sacrosancta. 7. c. massana. Uñ dico q̄ laicus de rebus spūalibus nullomodo iudicare potest nec pricipaliter nec incidenter. Et q̄ eccl'iasticis ꝑsonis tm̄ causa spūalis sit committenda: est ar. s̄. de offi. deleg. cum te consulente. 7 ca. super questionum. §. fi. vel. quod si.

Capitulum. viii.

Ontingit actori interdum q̄ cum et ifra. Ad hoc generaliter prohibemº ne super rebus spiritualibºᵃ compromittatur in laicū: qz nō decet vt laicus in talibus arbitretur. Idem pisano archiep̄o.

¶ Auctoritate iudicis cause etiaz delegati potest de causa spūali in clericū 7 laicū cōpromitti. Et si arbitriū est a partibus receptū debet executioni mandari: licz per gn̄alem ꝓcuratorem factum fuerit cōpromissum. Si aūt non fuit arbitriū approbatum: et pena fuit apposita/agitur ad penā: al's ad interesse. h. d. gn̄aliter inherendo littere. Capim. ix.

Er tuas l'ras intimasti q̄ cū sup executiōe ꝓ arbitrij quod inter hospitalarios sancti Johannis et plebanum de piscia super hospitali scti Allucij latuz erat/a nobis l'ras accepisses: et ifra. Plebanus proposuit: q̄ ad causam tractandam procuratori dedit generale mandatumᵇ: non tamen ei mādauit: vt sine speciali mandato compromittere posset vel transigere super eo. Et preterea procurator iam dictus de assensu canonicorumᶜ suorum non fuerat institutus. et ideo dicebat arbitrium non valere. Presertim cum procurator fines mandatiᵈ excesserit. Et arbitrium fuerit per vnum clericū et duos laicos ꝓmulgatū: licet ipsi de assensu Genueñ. archiep̄i cui cā commissa fuerat arbitriuz ꝓtulissent: et infra. ¶ Super quo fraternitati. t. t. m̄. q̄ si ex parte plebani arbitrium receptū fuerit: indistincte ratumᵉ

super quo. Abbas si.

b ¶ Generale mādatū. Bene allegabat: qz licz haberet generale mādatū: trāsigere tñ non poterat seu ꝯponere. ff. de ꝓcu. mādato. 7. C. de trāsac. trāsactionis. Sz si clausula de rato fuit apposita: tūc videtur q̄ trāsigere possit: aliř nō: qz adiectio illiº clausule aliq̄d opat. arg. ff. đ vsur. si stipulatº. 7. j. de rel. domi. cū dilectº. 7 vt expssū s̄. de trāsac. ꝯtingit. Sz obstare vr̄. ff. mā. creditor. §. vl. Dic de hoc. vt no. i p̄dicto ca. cū dilectº et vt dixi. s̄. de transactio. ꝯtingit. in glo. q̄ incipit. no. in fine.

¶ Glosa sequēs cū se ordinatim iustificat primā secundam 7 tertiam allegationem plebani.

c ¶ Canonicorū. Tm̄ nō valuit qđ per eū factū fuit: si cōsensum canonicorū non habuit. s̄. de ꝓcu. c. j. et capłm sine ꝯsensu plati agere non pōt. j. de iudi. causam que. De hac materia dictuz est. s̄. de rescrip. edoceri. 7 s̄. de ꝓcu. ca. j.

d ¶ Fines mādati excesserit. vñ nō valuit qđ vltra fecit. s̄. de offi. deleg. cū olim. 7. C. de ꝓcu. si ꝓcurator et. ff. manda. diligenter. 7 s̄. de rescrip. cū dilecta.

¶ Glo. seq. iustificat mādatum pape dicens id sumi ex tribus. ll. in fi. querit opponendo 7 soluit.

e ¶ Ratū haberi dz. Licet ꝓcurator non habuisset mādatū ad hoc: ex quo tñ clerici ratū habuerūt arbitriū est obseruandum: 7 valet. ff. de ꝓcur. mādato. 7 s̄. de trāsac. ꝯtingit. Idē esset si egressus fuisset fines mādati ex quo ratū habuit dñs factū ꝓcuratoris. s̄. de offi. deleg. cū olim. Idē esset 7 si nullū mādatū habuisset postq̄ ratū habuerūt quod eorū noīe fecit. ff. de iudi. lz verꝝ. ideoq̄z debet arbitriū executioni mādari: vt hic dicit. Et qđ dz hic colligitur de tribº legibus. Si em̄ arbitriū a partibus approbat vel etiā silentio. x. dierꝝ: ex eo dat actio 7 exceptio. C. eo. cuz antea. Si v'o arbitriū nō fuit receptū: 7 pena fuit apposita: tunc agit ad penā. C. e. l. j. 7 ita p penā ad seruādū arbitriū q's ꝯpellit. s̄. e. dilecti. Si nulla fuit pena statuta: sz simplr̄ ꝯpromiserat stare arbitrio: agi potest ad interesse ex stipulatu. 7 hoc vltimū colligit. ff. eo. diē. §. vl. ff. si q's in ius vo. nō ierit. l. vl. vñ iste ꝓcurator tenet fm istā di. ad penā vel ad interesse cū ipse sei'm etiam suo iuramēto ꝑsonaliter obligauit si nō habebat ad hoc mandatū. Sz aliter agit ꝯ ꝓcuratorē cū ipse nō intēderit se obligare: nec aduersarij intēdebant eū sibi obligare: Sed ideo ꝯuenit qz se obli-

Per tuas. ¶ In p'ma parte ponitur consultatio. In scd'a diffinitio al's distinguēs responsio ibi:

Marginalia: Laicº i spūalibus arbitř esse neq̄t. — ꝓ Contra tex. tus l. l. cū antea. C. eo. — Arbitrio nō seruato ad quid agitur — diuisio

lit defensioni aliene/cũ nõ h̃ret mãdatuȝ sufficiẽs ad hoc.ff.de p̃cu.plauci⁹.ⁿ lȝ p̃s aduersa non intẽderat cũ sibi obligar: tñ obligabat vt dicit lex: q: sepe extra id qđ agit nascit obligatio.ff.cõmoda.si ⁱˢ.in fine.
¶ Glo.se.no.q̃ delegat⁹ ⁊c̃.signat ɔ̃rium ⁊ soluit.

dicẽ pretor nõ ɔ̃ȝeũ iubere q̃modo exhibere.ff.q̃ sati dã.cog.si decesserit.⁊ sñia lata post mortẽ litigatoꝝ nõ valet.ff.de re iudi.in sentẽtijs.§.vl.⁊.l.se. Sȝ hoc nõ est verũ gñaliter imo sñia dȝ ferri post mortẽ saltẽ p̃pter accessoria.ff.de rei ven.vtiq;. ⁊ mortuo eo qui appellauit necesse est heredibus cãm finiri. C.si.pendẽ. ap. mors interuenit. ⁊.l.j. quasi p totũ. Jta ⁊ h̃ necessaria est sentẽtia ɔ̃trũ ad canonicos q̃ quasi heredes sunt q̃ ad ius eligendi si alteri⁹ electio cassetur ⁊ ɔ̃trã ad aliũ electum vt sciat an sua electio sit canõica per mortẽ alteri⁹ non perdit iste ius suũ nec acq̃rit si ius nõ h̃ebat: ideo; debuit iudex cãm finire anteq̃ sic tertius eligeret vt de omnib⁹ cõstaret. Sed illa videbat melior allegatio q̃ vlterius non procederet: q: cuȝ ipse cognosceret tan q̃ arbiter ex cõpromisso ⁊ cõpromissuȝ finiatur morte litigatoris: vt hic dicit.⁊.ff.e.diẽ p̃ferre.§.j.⁊.l.sed interpellat. vlterius cognoscẽ nõ debebat. Sed licet sit finitũ cõpromissũ p morte alteri⁹: tamẽ p̃cedere põt cuȝ sit iudex ordinarius suo iure p̃pter rõnem que reddit.§.⁊ in ipsa lr̃a inferius nec vt verus arbiter cognoscebat.arg.j.de p̃ben. nisi. q: de m̃rimonio carnali in arbitrũ cõpromitti nõ põt.§. de trãsac.c.vl.⁊.§.de in integ.resti.c.pe.in fi.⁊ hic de m̃rimonio spũali agit: al's arbiter post mortẽ alteri⁹ litigatoꝝ non procederet nisi iterũ compromittatur in ipso a successoribus p leges predictas proximo.

a ¶ Auctoritate. Et ita auctoritate superioris p̃ promouetur in laicũ ⁊ clericũ sit q̃ reb⁹ spũalibus: de hoc dictũ est §.c. pr. Jtẽ vr̃ h̃ q̃ delegat⁹ mãdauit sñiam arbitri executioni. ⁊ si ipse vollet p̃cedere q̃ delegatus possit arbitrum ɔ̃pellere ⁊ nõ ordiari⁹. ar. C.de iudi.l. vlt. Arg.ɔ̃.j.de foro cõpe.si q̃s ɔ̃. Sȝ hoc verũ ẽ q̃n delegat⁹ dat vl' ad exequẽdũ arbitrũ vel ad compellendum arbitrũ: al's ordiarius dȝ cõpellere arbitrũ vt procedat.ff.e.l.iiij.§.ait pretor. B.

Ex parte. ¶ Morte alterius cõpromittentiũ expirat cõpromissuȝ. Primo ponit cõsultatio. Secundo, respõsio ibi: breuiter. Ab.si.
b ¶ Diuisert. Quod nõ est nouũ nec rep̃hensibile. viij. q.j. nõ est nouũ. ⁊.lxiij. dist.ca.vlt.
c ¶ Fide prestit.] De qua habes.§. eo. cũ tẽpore. s̃m leges non debẽt iurare sed penam possunt partes apponere.in auten.de iudi.§.quia vero.colla.vj.et.C.eo.auten.decernimus.

haberi dȝ: ac p hoc iuxta tenorem mandati apo. executioni mandari. Si vero receptũ nõ fuerit: refert vtrum fuerit vel nõ/de obseruãdo ipsum pena statuta. Et q̃dẽ si pena apposita fuit: agi põt ad penã: at si nulla statuta fuerit sed simpliciter fuit q̃ staret sñie compromissum p̃curator ad interesse pot'it cõueniri: ‡ q: iuramẽto suo seipm p̃sonalr' nõ eccl'iam poterit obligare. Qđ autem a duobus laicis ⁊ vno clerico dicit esse p̃latum, neq̃; obuiare videt cum auc̃te^a dicti archiepi factuȝ sit: cui cã de qua dicit cõpromissuȝ fuerat delegata.
Hono.iij.archiep̃o colon.

¶ Si p duos electos ad eandẽ prelaturã in discordia compromittitur i ordiariũ: morte alteri⁹ cõpromittẽtiũ expirat cõpromissum. ordinari⁹ tñ ex p̃tate ordinaria p̃cedit super iure sup̃stitis: anq̃ fiat trãsitus ad aliã electionẽ.h.d. Cap.x.

Ex p̃te tua n̄ris est auribus intimatũ: q̃ vacante prepositura sc̃ti cuneberti i colonia canonici eiusdem ecclesie vota sua diuiserunt ^b in duos: videlȝ. H.de iuliaco: et C.de lõbardia: et infra. Cũq; postmodũ tractaret super electione h̃mõi: ⁊ partes essent in tua presentia constitute: in te demũ super hoc fide ^c prestita compromittere curauerunt: q̃ cause meritis diligenter inspectis ad p̃ferendã diffinitiuam sñiaȝ: die (ipis cõsentiẽtib⁹) p̃fixisti. Jnteri vo p̃fato. H. ab vna p̃te electo sublato de medio supradict' canonicis inhibere curasti^d: ne tua pendente sentẽtia) procederetur ad electionẽ aliã faciendã: q̃ṗ q̃daȝ nihilominꝰ. B.colo. canonicũ elegerũt. Die igit q̃ sñia p̃ferri debuit: s. tua p̃sentia p̃tibus cõstitutis: dict⁹. B. allegauit^e q̃ p̃cedere vlteri⁹ nõ deberes. Quapropter tibi edoceri a nobis h̃uiliter postulasti. ¶ Breuiter rñdem⁹: q̃ lȝ arbitrium^f sit finitũ p mortẽ ipi⁹ ‡. H. prius tñ de prime electionis meritis debuisti cognoscere^g q̃ p̃cessus fieret ad scđam: nam si dictus. C. sup̃stes in electione ius h̃ȝ: scđam cõstat penit⁹ nõ valẽ. I dẽ electo ⁊ abbati sc̃ti zenoñ. ⁊. C. canonico veroñ.

¶ Arbiter post rem iudicatã super discordijs nouus assumptus non põt p suũ arbitrium sñiam immutare etiã si de cõponẽdo inter partes mãdatũ acceperit a papa. Ca.xj.

Exposita nobis feltreñ. et belluñ. electi petitio conti-

d ¶ Curasti. Et bene. q: pendẽte electiõe illi⁹ sup̃stitis nõ est alia electio celebrãda.§.de elec. ɔ̃siderauimus. et ista electio p̃io debuit reprobari: q̃ fieret transitus ad secundam.j.de conces. p̃bẽ. post electionem. ad fi.⁊.§.de elec. auditis. vbi de hoc.
¶ Glosa seq. ponit duo que fortificant allegata per B. ⁊ eis respondet.
e ¶ Allegauit. Et male vt declarãt seq̃ntia: q: primo ɔ̃stare debuit de hac electione vt dictũ est in p̃ma notula: sȝ nouit eum forte: q: dicit lex q̃ mortuo altero ex litigatorib⁹: q̃ dederat fideiussorẽ iudicio sistẽ-

f ¶ Arbitrium. i. compromissum.ff.eo.diem.§.j.
g ¶ Debuisti cognoscere. Ut ordinari⁹ vt dixi: al's si ordinarius non fuisset non posset cognoscere vt dictum est. Et sic habes q̃ in ordinarium potest cõpromitti.§.eo.cum tempore. vbi de hoc.

Exposita. ¶ Cõmunis est diuisio. Secunda ibi: licet autem. Ab.S.

‡ Concor. textus i. l. plautius.ff. de pcura.

Sũmarium.

diuisio

Canõici sunt q̃si heredes quo ad ius eligendi. ⁊c̃.

‡ Concor. textus i. l. diẽ proferre.§.j.⁊.l. sed interpellatur. ff.eo.

a ¶ Exorte. Ex hoc patz q compromissum nō fuit factū super his que in snia continebantur: sed sup discordijs que postea orte sunt.

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

b ¶ Compromisit. Supple qui ztra sententiam veniens iniquū arbitriū pmulgauit. et sic pōt cōpromitti i laicū de reb⁹ cuilib⁹ vt hic dicitur: sz non de spiritualibus. vt. s. e. cōtingit. vbi de h⁹. Sz qualiter potuit compromitti in ducē de his sup quib⁹ sentētia lata erat. nā trāsactio siue cōpositio fieri debet de re dubia et lite incerta. ff de transac. l. j. sz cū res hic certe erāt p sentētiaz a qua nō fuit appellatū nec supplicatum et ideo transigi siue cōpromitti nō potuit. C. de transac. si causa. et ff. de transac. etiaz si post rem. et ff. d ꝯdi. ide. elegāter. §. si post. Ad qd̄ cōpromissuz fuit hic de certa re hec dubitatio soluit in lr̄a qz nō fuit cōpromissuz ad hoc vt sententia mutaret sz vt illi duo duce mediante desisterent ab iniurijs quas faciebāt episcop antibus illis. vt. j. sequitur.

Transactio ñ pōt fieri sup certo.

c ¶ Intentionis. Semp recurrendū est ad intentionem scribentis: vt hic dicit. et. s. de ꝓcura. petitio. et. s. de of. ordi. licet. et. s. de vsupal. ex tuarū. et. j. de ꝑbē. cū adm. et. c. vlt. qz eius ē interꝑtari cui⁹ est cōdere. j. d sen. excō. inter alia. xi q. i. §. ex his.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

d ¶ Reuocetis. Sz videt q arbitriū tale nō sit reuocandum siue sit equū siue iniquum. ff. de arbi. diē. §. stari. Dicas q̄ q siue ꝗs fuerit arbitrator siue amicabilis cōpositor nō est standū iniquo arbitrio: sed reducendū est ad arbitriū boni viri. ff. p socio. l. societatē. §. arbitroꝝ. imo et si iurasset dz reuocari. j. de iureiu. quintauallis. et. ff. d ritu nup. q̄ ꝗ ff. de ope. lib. si libertus. siue etiā arbiter fuerit. et eodē mō nō est standuz iniq̄ arbitrio. s. e. c. j. et. ij. et ꝑterea id reuocat: qz iā latū erat ꝯ sniaz directe. sz sup hoc nō fuerat ꝯpromissū vt snia reuocaret p arbitriū sm q i lr̄a dr. et arbitriuz nō extēdit nisi ad ea tm̄ de qb⁹ cogitatū est et expssuz i cōpromisso. s. e. cū dilecti. vbi de hoc. Ber.

Arbitrio iniq̄ standū non est

¶ Glosa sequens allegat tres cōcor. et duo iura in contrarium. et soluit.

nebat: q cū cā q̄ inter antecessorē suū ex parte vna: et ciues teruisinos ex altera: sup districtu et reb⁹ alijs vertebat: per sniam hostieñ. epi tūc apo. se. le. fuerit termiata: et ifra. Tandē sup quibusdaz discordijs q̄ hincinde videbant exorte[a] in ducez venetorū tanq̄ in arbitrū cuz pte altera cōpromisit[b] et infra. ¶ Licet aūt eidē duci lr̄as nr̄as miserimus: vt ad cōponendū inter ptes laborare deberet: cū tm̄ intentionis[c] nr̄e non fuerit imutare sniam ipsam: vel sopitas p eā q̄rimonias suscitare: mandam⁹ quaten⁹ (prefatis lr̄is non obstantib⁹) ꝗcq̄d p prenoiati ducis arbitrium cōtra ipsius legati sniam inueneritis esse factum in irritum reuocetis[d]. ei districtius inhibentes ne vlteri⁹ in compromisso ꝓcedat. eūdem ad restitutionem obsidum[e] occasione illi⁹ cōpromissi sibi datorū: vt ipsi⁹ arbitriū seruaretur p cen. eccle. compellētes.

¶ Greg. ix. dcano et magro P. cañ. scti petri atrabatē. dioc.

e ¶ Obsidū. Sic. j. de iureiur. ex rescripto. et. xxiij. q. vlti. vt pridē. et. ff. d testa. fa. pos. obsides. Sed ꝯdicūt leges. qz liberi hoies obligari nō pñt. C. q̄ res pigno. obli. possūt. q filios. et. j. de pig. lator. So. obsides bn̄ dari possunt vt dicunt iura pūmo īducta. nec dicitur obligari loco pignori: sz tenent obsides vt fiat qd̄ iter ptes cōuenit. et ita cū solutum sit arbitriū et reuocatuz debent obsides restitui: qz sublato principali et accessoriuz. j. de fide instru. inter dilectos. j. de foro compe. si diligenti.

Homo liber obligari non potest.

In notuit. ¶ Non valet ꝯpromissum de incerta persona in arbitriū assumenda. h. d. q̄ ad titulum. Primo ponit factuz secundo dat iudices ibi. ideoq̄ et c. Ab. si.

¶ Glo. ista dat simile de iudice scd̄a pars reci. p q. an potuerint delegati sibi retinere executionem arbitrij.

f ¶ Potestate. Sic etiā cōpromittit in iudicez retenta delegata ptāte. j. de ꝑben. nisi. et. j. de ꝑsump. litteras. et tunc iudex pōt vti delegata iurisditione si expedierit et arbitraria ptāte vt in decre nisi: sz hic non poterat retinere hmōi arbitrij executionem nisi. p ꝓrogationem iurisditionis de cōsensu ptiū q̄ hic interuenit. sed hic nō valuit ꝓrogatio: qz nō valuit cōpromissum de incerta psona assumēda. et sic nō poterat fieri executio: licet intenderent ꝓrogare iurisditionē delegataz de vno negocio ad aliud. B.

¶ Glo. se dat sile d iudice / ꝓcuratore / et tutore. signat ꝯriū. decre. pxi. et ibi remittit. elicit tria argumēta signat ꝯriū decre. cū spāli. et dupl'r soluit.

g ¶ Legali. Ut. ff. e. itē si vn⁹. §. si in duos. quia cōpromissum de incerta psona non valet vt ibi dicit: qz i assumēda illa tertia psona isti iudices poterant dissētire: et sic res sine exitu futura est. Argu. ꝯ. j. eo. proxi. Sed ibi soluit. Et sic iudex certus esse dz: alr̄s non valet cōmissio. s. de rescrip. ad hoc. et sic ꝓcurator cert⁹ esse dz. ff. de ꝓcu. l. ij. sic et tutor incert⁹ dari nō pōt. ff. de testa. tute. tutor incert⁹. et. l. duo sunt ticij. et insti. d leg. §. tutor. et ideo cū a principio non tenerit compromissum: lz fuerint postmodū cōcordes in assumenda

Con cor. l. item si vn⁹. §. i duos. ff. eo.

¶ Non valet compromissum factuz i duos siue plures hoc adiecto vt i casu discordie eligatur tertius per eosdem vel alios. h. d. Capitulum. xij.

In notuit nobis Guillelmo laico conquerēte q cū G laic⁹ ipm super q̄dam summa pecunie corā iudicib⁹ auctoritate aplica cōuenisset tandē fuit a ptibus i duos arbitros ꝯpromissum: sic tm̄ q si illi duo adinuicem discordarent: tertiū adderent iudices noiati et retenta penes se ꝯpellēdi partes ad obseruandum arbitriū p dictos arbitros ꝓmulgādum nihilomin⁹ ptāte[f]. Cūq̄ tertius arbiter a iudicibus ꝑdictis elect⁹ cum altero duoruz ipm pti alteri cōdēnasset: idē ex eo sentiens a sepedictis iudicib⁹ se grauari: q ipm ad obseruantiā hmōi arbitrij cōpellebāt nostram appellauit audiētiam. sed ipsi appellatiōe cōtempta excōicatiōis tulerūt sententiam in eundez. ¶ Ideoq̄ māda. quate. si est ita cū legali[g] sit ꝓuisione statutū

tertia psona: nō tñ tenuit arbitriū. ⁊ sic nec snia etiaz excōicatiōis, ppter hoc lata. Et sic est arg. q si pncipale non tenet/nec accessoriū. j. de fo. cpe. si diligēti. ⁊ j. de fi. instru. inter dilectos. et. C. de legi. nō dubiū. Itē ar. q ab initio nō tenet/postea non cualescit. ff. de regu. iur. qd i initio. et. xvi. q. iii. §. pōt. ver. qd si priuat⁹. Itē est arg. hic q lz res ad eū casuz pueniat a q̄ pōt hre initiū: tñ n valz. hic nō valuit cōpromissuz qr tertius arbit incertus erat. Sz manifeste cdicit. j. de op. cum spāli vbi dr q duo arbitri sunt eligēdi. ⁊ si ccordare nō possunt assumant tertium ⁊ sic terti⁹ arbiter incert⁹ est: q̄ut rñdebis? Pōt dici q illud ē spāle i cā recusationis: qa illi arbitri non dnr arbitri: imo q̄si naturam iudicum sapiūt: qr iurisdictionē videt hre. sr. j. de of. dele. suspitionis. Vel dicas q nō est cͣ. ibi enim statuit ius q duo arbitri eligant a ptibus q̄ de suspitiōe cā cognoscāt: ⁊ si illi duo non ccordant ipsi arbitri eligāt tertiū. j. de offi. dele. suspitionis. sz ptes nō eligāt illos: vt si discordes fuerit eligāt tertiū: sz simplr eligāt duos nulla mētione habita de tertio. ⁊ ius ondit ibi qd facere debeant ptes: et quid postea ipsi arbitri: cū in fine nō potuerant ccordare. et ēt qd dicit hic respicit ipm factū: et si tertius eligat incert⁹ nō teneat cpromissum: vt hic factū fuit. Si dictum fuisset hic q certā psonā eligerūt si discordasset tunc valeret. ff. e. item si vnus. §. si in duos.

ᵃ Con- cor. ter tus i. l. item si vn⁹. §. si in duos. ff. eo.

vt cōpromissum de incerta psona in arbitrū assumēda non teneat: dictā excōicatiōis sententiam denūciet⁊ penit⁹ nullā esse. ᵃ Idē abbatisse et cōuētotreñ. Valet cōpromissum factum in vnū vel in plures vt ipsi p se cāam diffiniāt vl p alios quos ipsi eligerint. h. d. Sm intellectum quē sensit glo. hic ⁊ Inno. i. c. pcedēti q̄ placet michi. Panor. Capitulum. xii.

Um a nobis petit: ⁊ j. Ex pte vr̄a fuit pposi tū q olim iter vos ⁊ senoñ. archiepm questiōe suborta sup eo q idem archieps asserens monasterium vr̄m metropolitico iure sibi subesse/procurationes et res alias exigebat a vobis. Tandē i A. scti angeli diaco. cardi. tunc aplice sedis lega. a ptibus cōcorditerᵃ cōpromisso: et promisso sub certaᵇ pena q arbitrio seu ordinationi eiusdem vel duorum mediatorᶜ quos idē sup hoc deputaret precise parerent. magister P. capellanus nr̄: et J. archidiacon⁹ senonē. mediatores ab eodez sup hoc deputati legato: ordinando et diffiniēdo cāz hmōi terminauerūt. Nos igit quod p predictos mediatores sup hoc actuz est auctoritate apostolica confirmamus. Idem.

Compromissūz ante sniam latam finit morte alteri⁹ cpromittētiū vñ nō trāsit in hēdes compromittētiū nisi de eis sit cautum in cōpromisso. h. d. cōprehendendo mentem capituli. Capitulum. xiii.

Ompromissum nō extendit in cōpromittentis heredesᵃ: si de ipsis nō caueatur ibidem. ᵃ

Liber scd̄s De iudicijs.
Ex concilio aphricano.
Cōtumax in nō cōparēdo vel non rñdendo excōicari pt

verbis illis arbitrio seu ordinationi. ⁊ ex eo qd dicit i ferius ordinādo ⁊ diffiniendo. vñ qd factū fuit p legatū siue p illos quos ad hoc mediatores elegit/tenet. Vel si fuerunt arbitri adhuc cessant contraria: qr hic non fuit cōpromissum factum de incerta persona: sed partes dederūt potestatez legato vt ipse eligeret arbitros seu mediatores ⁊ ipse elegit certos. ⁊ hoc nō est cͣ iura superi⁹ signata. et ideo papa cōfirmat ordinationē illoꝝ quia nec cardinal' poterat discordare: sz in superiori dcreta. potuerūt discordare: et ita nō contradicit. Ber.

Compromissum. Glo. seq. facit quinqꝫ. pmo dicit vñ finit cōtuit ca. scdo ponit differētiam int iudicia ⁊ cōpromissa: ⁊ causam reddit. tertio dat simile in pacto. q̄rto dicit quid si alter cōpromittēs solū expressit herede quinto notat et dat sile de morte arbitri.

ᵃ Con- cor. ter tus i. l. veteribus. C. de cͣ. et cōmit. stipu.

ᵇ Heredes. hoc sumptū est de legibus illis. ff. eo. di. pferre. §. i. ⁊ l. sed iterpellat. §. si ab altera pte. secus est in iudicijs. iudiciū eñ trāsfert ad heredes: q̄uis de heredibus mentio non fiat. C. de iura. calum. aut. pncipales. ⁊ hoc ideo qr arbitria stricti iuris sūt. compromissum vero non extendit nisi ad ea tm̄ de qbus expresse in cōpromisso cauet. j. e. cū dilecti. et. ff. eo. nō distinguemus. §. de officio. nec ad alias psonas vt in legibus predictis. sic pactū personale non extenditur ad heredes qnqꝫ. ff. de pac. idem in duob⁹. §. psonale. ⁊ l. iurisgentiū. §. pactoꝝ. si alteri⁹ ptis tm̄ heredis mētio etiā fiat morte nihilomin⁹ soluit compromissum: vñ ex vtraqꝫ pte debz fieri mētio heredū: al's nō transit ad heredes vt dicit lex pdic. sed ⁊ interpellat. §. si ab altera. vñ meli⁹ diceret i cpromittētiū heredes. ⁊ ita soluit compromissum p mortem alterius cpromittentis. j. ex parte. ⁊ p mortē alteri⁹ arbitroꝝ. j. de offi. deleg. vno Ber.

Finis primi.
Sequitur secundus.

diuisio — Um a nobis. Primo ponit factū. secundo confirmatio ibi: nos igitur.

a Concorditer cōpromisso. Et sic de re spirituali potest in ecclesiasticam psonam cōpromitti. qd verū est. j. e. contingit. vbi de hoc.

b Sub certa pena. j. eo. dilecti. cui tm̄ metu pene stabit: vt ibi. ⁊ C. eo. l. j. et sic religiosi pñt exigere penam. qualiter ⁊ qn hoc liceat/dicit. j. e. dilecti.

Glo. seq. duo notat ⁊ remittit.

c Mediatoꝝ. Sic vr̄ q arbiter incertus possit assumi: qr hic non fuit expssum de mediatoribus istis vñ signat cͣ. j. e. pri. ff. e. itē si vn⁹. §. si in duos. Sz dicas q cardinalis nō fuit assumpt⁹ vt ver⁹ arbit nec illi mediatores: sed potius fuerunt amicabiles compositores qui de plano ⁊ sine ordine iudiciario ⁊ sine aliqua cognitione partes concordauerunt. et hoc ptz ex

Continuatio — Rub. de iudicijs. Supra dictum est de preparatorijs iudicioꝝ: nunc de ipsis iudicijs est videndum. Vel sic. In primo pcedēti ti. dictū est de arbitrijs: verū quia arbitria sunt redacta ad instar iudicioꝝ. l. j. ff. de arbi. ideo b his subdit. De materia rubrice habet ij. q. j. ⁊ v. q. iij. xiij. q. j. xv. q. vij. xvj. q. vj. xxx. q. vlti.

§. his ita. vsq ad finem. & habetur in. vi. & in cle. Ab. Equouultdeo. ¶ Pōt multipliciter summari fm varios intellectus: & pmo sic. Qui pmisit nō declinare iudicem penitere non potest. Uel ad eūdem intellectum sic & clarius.

Sūmarium.

Pactum de non declinando iudicialis suo q̄ exceptione legitima repelli poterat est irreuocabile.

diuisio. Diuidit in tres partes fm Antho. In pria ponitur facti narratio. in secūda iuris dispositio. in tertia inciden tis q̄stionis decisio. scđa ibi: placuit. tertia ibi: nam. Ab. sicu.

a ¶ Dequouultdeo. Propriū nomen est.

b ¶ Quem. i. qui. casus pro casu & ē antithesis figura. sic. lxxv. distin. ordinationes. & xviij. q. ij. quidam. vbi eos ponitur pro hi. Ber.

beneficio autē priuari non dʒ. h. d. Abba si. Capitulum. j.

Equuultdeo[a] centuriēsi ēpo quē[b] cum aduersari[9] ipsi[9] eū petijsset ad concilium introduci: interrogatus[c]: an cū eo vellet experiri[d]: primo id promiserat: et altera die respondit hoc sibi non placere[e]: atq̄ discessit. ¶ Placuit vt nullus eidē cōtcet: donec[f] satisfactiōe p̄missa fuerit absolutus. ¶ Nam adimi[g] sibi ēpatum[h] añ cause eius exitum nulli pōt iure videri.

Ex synodo eugenij pape.

¶ Laici ecclesiastica negocia tractare nō debēt: sed prelatorum iudicio disponūtur. h. d.

Abbas siculus. Capitulū. ij.

Decernim[9] vt laici[i] ecclesiastica tractare negocia nō presumant[k]. ¶ Sed episcopi/abbates/ archiepi[l] & alij ecclesiarum[m] prelati de negocijs ecclesiasticis (maxime de illis que spiritualia esse noscuntur) laicorum iudicio non disponant. ¶ Nec propter eorum prohibitionem: ecclesiasticam dimittant iustitiam exercere.

Alexā. iij. illustri regi anglie.

¶ Causa iurispatronat[9] spectat ad iudicium ecclesie hoc dicit specifice et ad litteram. Capitulum. iij.

Quanto diuina gratia: & infra. ¶ Causa vero iurispatronatus ita coniuncta est et connexa[n] spiritualibus

per tuas. & nisi quis excōmunicatus sit pro manifesta offensa. j. de verbo. signi. ex parte. et. xxiij. q. viij. pessimam. & j. de senten. excommuni. solet. lib. vj.

g ¶ Nam adimi. Respondet tacite questioni. Ber.

h ¶ Episcopatum. Immo debet expectare per annum anteq̄ adimatur. xj. qō. iij. rursus. et. c. seq. maxime cum lis non fuit cōtest.

sit absoluendus.

De hac materia tractatur. iij. q. ix. l summa. & c. decernim[9]. & xj. q. iij. rursus. & j. de dolo & cōtu. c. veritatis.

Decernim[9] vt laici.

diuisio. ¶ Tres sūt partes. scđa ibi: sed episcopi. tertia ibi: nec propter. Abbas sicu.

i ¶ Laici. Laici em de ecclesiasticis negocijs intromittere se nō debēt. j. de re. eccle. non alie. cū laicis. §. de arbi. cōtingit. et. §. de consti. ecclesia. & xcvj. distin. bene quidem.

¶ Glo. seq. obijcit dupli̇r soluit et secūdam approbat.

c ¶ Interrogat[9]. Ex superabūdanti interrogatur. qm alr̄s ex necessitate tenebatur sub eis respōdere. qr iudicium redditur in inuitū. ff. de verbo. obliga. inter stipulantem. §. j. quia omnes cause tunc in synodo tractabantur. vel forsitā ne posset postea iudicē recusare. h. q. iij. §. offeratur. §. de offi. delega. super questionū. §. nos. & §. verum. nisi aliquid postea de nouo emergat. §. de offi. delega. insinuante. et. ff. de inter. act. de etate. §. ex causa. & ff. de procu. si post datum dānum. & de pe. dist. vj. placuit. sed illa non fuit causa: qr synodum totam non potuit recusare.

d ¶ Experiri. Experiri ponitur hic pro defendere. aliquādo tn̄ ponitur pro agere. j. de cā pos. et propue. pastoralis. & nota. j. de sen. & re iudi. c. pe.

q̄stio. e ¶ Nō placere. Sed nōne fuit locus pnie? videtur q sic. ff. de iurisdi. om. iu. si cōuenerit. rn̄deo locus est penitētie. j. de iurepa. cū laici. sed nō hic qr nō pōt penitere in alterius preiudiciū. ff. de reg. iur. nemo. & quia cōtumaciter recessit fuit excōicatus. xj. q. iij. certū. immo inuitus cōpellitur respondere vt dictum est. Ber.

f ¶ Donec. Loquit̄ fm antiqua tēpora qn̄ cā excōicati tractabaī anteq̄ absolueret. xj. qō. iij. si ēps. forte intellige fm antiquā litterā: q olim in antiqua cōpilatione talis erat. hic nullus eidem cōicet donec cā eius qualē potuit terminū sumat. & fm istā litterā bene loquitur fm hodierna iura quia cū pro contumacia fuerit excōicatus nullus debet ei communicare donec satisfactione premissa: id est satisdatione prestita iudicio sisti fuerit absolutus. j. de verb. signi. ex parte. hodie vero statim debet absolui & postea cognosci de causa excōmunicationis nisi in casib[9]. vt. j. de sen. excom.

Excōicat[9] an statim

k ¶ Non presumant. Auctoritate sua: delegari tn̄ possunt eis saltē cause pecuniarie siue huiusmodi, mere ciuiles vt hic colligitur. & in laicos etiā de talib[9] potest compromitti. §. de arbi. exposita. papa ho ciuiles criminales et sp̄uales cās potest laico delegare. arg. xxxij. dist. §. verū. & ij. q. v. mennā. & lxiij. dist. in synodo. & c. adrianus. & x. q. iij illud. videtur etiam q eas teneatur delegare. x. q. j. te quidem. et. §. ex his omnibus. ij. de hoc dictum est. §. titu. proxi. contingit.

l ¶ Archiepiscopi. Al's est archidiacomi. & melius.

¶ Glosa seq. alleg. vij. iura.

m ¶ Ecclesiarū prelati. Arg. omnes ecclesiarū prelatos esse iudices ordinarios. arg. §. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. xxv. dist. perlectis. ij. q. j. nemo. xj. q. j. experientie. & c. si quis ex fratribus. et. j. de ap. reprehensibilis. & j. de eo qui fur. or. rece. c. j.

Quanto. ¶ Laici causas connexas spiritualibus tractare non possunt.

Sūmarium.

¶ Glo. seq summari pōt per modum obiectionis assūmēdo ibi: & laicus. vel per modū questionis quare scʒ dicatur annexum & non simpliciter spirituale &c̄.

n ¶ Cōnexa spiritualib[9] causis. Ius ho patronat[9] nō dicitur ppue spirituale. sed sp̄uali annexū. j. de iurepatro. de iure. & ideo dicit hic Hug. q eius causa annexa est spiritualibus causis vnde spirituale cēsetur propter cōnexitatem. quia que religiosis adherēt religiosa sunt. ff. de rei ven. que religiosis. & ex tali coherētia sumit suam naturam sic. j. de patro. super eo. et ita talis causa per iudicē ecclesiasticū tm̄ tractari debet vt hic. & arg. §. c. pxi. vnde vendi non pōt. j. de iure patro. de iure. Et laicus tale ius potest possidere cum nō sit mere sp̄uale sed et annexū. sed alia iura spiritualia

mere possidere nō pōt. vt. j. de prescrip. cām que. ↄ. xvi. q. vij. c. j. ↄ. s. de elec. sacrosancta. ↄ. c. massana. Et ius funerādi pōt laicus possidere. ff. de mor. inferē. l. j. ↄ tn̄ dn̄ium sepulture nō hz. insti. de re. diui. §. nullus. B.

preterea non dz puniri. qꝛ nondū fuit actum ad hoc et ideo pena ordinaria sibi imponi nō debet. j. de or. cog. cū dilectus. ↄ. j. de excep. c. j. in fi. ↄ iuxta iudicij formā sententia dz formari. j. de simo. lz heli. qn̄ cōfessio preiudicet vel qn̄ non dicetur. j. de confes. c. vlti.

divisio

At si clerici. ¶ Diuidit in quattuor partes ſm q̄ quattuor sūt dicta. scōa ibi. si ꝟo. tertia ibi. de adulterijs. quarta ibi: sꝫ nō dz. Ab.

¶ Glo. se. ponit casum exceptuꝫ scōo signat ↄtrariū de. c. multi.

a ¶ Cōdēnandi. Nisi ex hoc grauata sit multum eoꝝ opinio arg. op. j. d testi. testimoniū. et. j. d sen. exc. cū desideres. §. j. l eo casu propter infamiā dz se purgare vt dicit illa decre. cū desideres alꝰ si se purgare nō pōt debet puniri quasi conuictus interpretatiue. j. de pur. ca. cum. p. ↄ. j. de sy. insinuatum. De hoc arg. ij. q. j. multi. sed ibi exponitur circa prin.

causis: q̄ non nisi ecclesiastico iudicio valeat diffiniri.

Idem salernitano archiepō.

¶ Clericum conuictū vel confessum de crimine coram iudice seculariter eo nō punit epūs: sed coram se conuictum vel cōfessum punit pena debita nisi cum illo dispenset qd̄ potest in adulterio et minoribus depositum vero non statim tradit curie seculari. h. d. vsqꝫ ad finem. Abbas sicu. Capitulum. iij.

At si clerici corā seculari iudice ↄuicti fuerint vel cōfessi de crimine nō sunt ꝑpter hoc a suo epō aliqten⁹ cōdēnandi[a]. Sicut enī snīa a nō suo iudice lata non tenet[b]: ita ↄ facta cōfessio coram ipso

¶ Si ꝟo corā epō de criminibus in iure cōfessi sunt[c] seu legitima ꝓbatione[d] cōuicti: (dūmodo sint talia crimia ꝑpter q̄ suspēdi debeāt vel deponi) nō immerito suspēdēdi sunt a suis ordinib⁹ vel ab altaris ministerio perpetuo remouēdi.

¶ Summariꝰ est iste. §. supra in prin. c. tn̄ qꝛ materiā habet separatam et notabilē. ideo dic aliter. In adulterio ↄ minoribus potest cū clericis peracta penitentia episcopus dispensare: depositum autē pro suis excessibus nō tradit manifeste curie seculari. h. d. Ab. sic.

¶ De adulterijs vero et alijs criminib⁹ q̄ sunt minora[e] pōt epūs cū clericis post peractam

c ¶ In iure cōfessi sunt. Cōfessus in iure ꝓ cōuicto habet. C. d cōfes. l. vna. et. j. de confes. c. pe. ↄ vlti. ff. eo. certū.

¶ Glo. se. reci. ꝗ qō. s. q̄ sit legitima ꝓbatio ↄ soluit. considerari personas ↄ modū.

d ¶ Legitima ꝓbatione. Puta q̄ ꝑ legitimos testes ↄ omni exceptiōe maiores ↄ ij. q. j. in primis. in fi. l criminib⁹ enī apte debent esse ꝓbatiões et luce clariores. C. de ꝓba. sciāt cūcti. ij. q. vlti. sciāt cuncti. ↄ. v. q. vj. epiphaniū. et in absentia iudicis testes tales non sunt recipiēdi: sed tn̄ in presentia iudicis vt si res exigerit tormētis subijciant. C. de fi. instru. aut. apud eloquentissimū. ↄ. v. q. v. illi qui. ↄ ita demū sunt puniēdi ſm qualitatē ↄ quātitatē criminis. j. de homi. sicut dignum. vt iuxta iudicij formā snīa dicteꝰ. j. de symo. licet heli. ↄ. j. de ordi. cog. cum dilectus. in fi.

¶ Glo. seq. alle. iij. concor. et soluit contrariū decre. si diligenti. Scōo querit sub nube de snīa contra clericū lata per laicū in causa reconuentionis. Tertio querit de sic condēnato de crimine qd̄ infamet an ↄc.

b ¶ Nō tenet. Ut. ij. q. j. in primis. Nisi. de ꝑsona. vt. s. de ↄsue. ad audiētiā. C. si a nō cōpe. iudi. l. vl. ex eo enī q̄ isti ex tali ↄfessione nō puniūtur seu snīa ↄ eos lata nō tenet colligitꝰ: q̄ isti inuiti tracti fuerant ad iudiciū seculare. nā si volūtariū hoc fecissent: etiā si ꝑ eis esset lata snīa locū suū amitterēt l criminali: ↄ l ciuili ꝑderēt cām. xj. q. j. insolita. ↄ. c. placuit. ↄ. j. de fo. cōpe. si diligēti. vn̄ nō ꝑiudicat eis. Sed si clericꝰ ↄueniat laicū corā iudice laico ↄ ille laicus recōueniat clericū ciuiliter de crimine si feraꝰ snīa ↄ clericū bn̄ tenet. qꝛ suus iudex est ꝑ reconuētionē. j. de mu. pe. c. j. ↄ. ij. ↄ. iij. q. viij. §. cuius in agēdo. ↄ. C. de sen. ↄ inter. om. iu. cū papinianꝰ. ↄ auꝰ. ↄ cōsequēter. Criminaliter ꝟo ipm ↄuenire non posset corā iudice sclari. xj. q. j. c. j. ↄ. ij. nec recōuenire: qꝛ in crimine nō admittiꝰ reconuētio. iij. q. xj. negāda qꝛ nō relatione criminū: sed innocentia reꝰ purgaꝰ. ff. de publi. iudi. is q̄. Sꝫ pone clericū ↄdemnatū ciuiliter de facto vel de alio crimine qd̄ infamet a iudice seculari ꝑ recōuētionē: nunqd epūs suus ꝑ tali snīa ex q̄ infamis videꝰ seu confessione ↄdēnabit illū q̄ talis sit infamis? dicit lex q̄ non pōt facere preses ꝓuincie qn̄ condēnatū de furto sequaꝰ infamia. ff. de fur. nō pōt. Rn̄. ex tali snīa nō deponiꝰ: qꝛ cū ciuiliter actū sit nō dz dici infamis. si ꝟo ex tali snīa vel ↄfessione grauata est eiꝰ opinio ab officio dz suspēdi vsqꝫ ad debitā purgationem. arg. ij. q. v. pbr̄. si a plebe. ↄ. j. de sy. accusatum. et c. seq. arg. ff. de suspe. tu. l. tutor. §. preterea. ↄ. C. de testi. nullis. ar. deponi vel beneficio priuari non dz donec aliud ↄ ipm ꝓbareꝰ. ar. s. e. c. j. ↄ. xv. q. vlt. c. vlt. in fi. ↄ

Clericꝰ an possit corā iudice seculari recōueniri.

Clericꝰ ꝑ iudicē secularē cōdēnatꝰ d crimine famoso an sit īfamis.

¶ Glo. seq. primo signat ↄ. de decre. qd in oībus et dat duas solutiões. Scōo ar. a ↄtrario q̄ epi nō dispēsent in maiorib⁹ adulterio nec vbi non sunt expresse permissi dicēs q̄ hoc est quorūdā opi. ad quā inducit duas decre. deinde reci. opi. ↄtrariā ad quā iducit. v. exēpla maiorū criminū subdēs genꝰ ad qd̄ iducit duas decꝰ. ↄ vnā l. ↄ exprimit quoꝝ fuit opi. ↄ illā vna rōne coadiuuat.

e ¶ Minora. Arg. ↄ. xxxij. q. vij. qd in oīb⁹ adulterio grauiꝰ? So. illa interrogatio nō implicat q̄ adulteriū sit grauiꝰ alijs crimib⁹: sꝫ qsi raritatē denotat. ↄ est si. de pe. di. j. si sacerdos. vel dic grauiꝰ. i. cōius. ↄ illud dictū fuit l detestationē crimis vt magꝰ vitareꝰ: qꝛ multa alia pctā grauiora sūt adulterio. vtputa incestꝰ. xxxij. q. vij. adulterij malū. Ex ꝟbis istis colligūt qdā q̄ epūs de adulterio tn̄ ↄ l ferioꝛib⁹ crimib⁹ pōt dispēsare ↄ nō in maiorib⁹ qsi a ↄtrario sensu cū dicat d adulterio ↄ alijs q̄ sunt minora. ꝙ nō de maiorib⁹: qꝛ hoc qd̄ de qbusdā ↄcedit de alijs negare vꝰ. ar. xxv. di. qlis. ↄ. C. de ꝓcur. maritꝰ. ↄ. j. d ꝑsump. nōne. ↄ ar. j. e. d his q̄ fi. a ꝑla. sine ↄsensu ca. cū aplīca. ad fi. et dicūt q̄ tn̄ dispēsare ꝑht l casib⁹ expssis a iure. ar. huiꝰ ca. vbi de qbusdā ↄcediꝰ. vn̄ in alijs vꝰ ꝓhibitū ꝑ iura ꝑdicta. et est ad hoc arg. s. de tēp. or. dilectꝰ. et eo q̄ ibi dꝰ cū illi hmōi dispensatio a canone minime sit ꝑmissa. ↄ sic ar. et eo qd̄ intelligitur ꝓhibita esse. et sic quelibet dispensatio ꝓhibita epis intelligitur: nisi eis sit expresse cōcessa qꝛ nōnūqꝫ intelligitur esse prohibitum qd̄ non est expresse concessum. s. de transla. inter corporalia. Alis est magis

Epūs in qbꝰ criminibꝰ pōt dispēsare.

penitētiam[a] dispēsare[b]. Sed non debz quelibet depositum pro suis excessib9 (cum suo sit funct9[c] officio) nec duplici[d] debeat ipsum contritione cōterere: iudici tradere[e] seculari. Idem. ¶ Vasallus coram domino feudi conueniendus

cōis opinio q̄ ep̄s vbicūq; pōt dispēsare vbi nō inuenit ꝓhibitū. † ꝛ vacat hoc ar. a ꝯrio sensu: q2 in multis grauioribus crimib9 q̄ꝫ de adulterio dispēsatio est ꝑmissa ep̄is: puta i heresi. l. di. pb̄ros. itē cū sacrilego. l. di. si q̄s pbr̄. ꝛ i capitalib9 crib9 occultis. l. di. de his vo. itē cū symoniaco q̄nq; i bn̄ficio: q̄nq; i ordine. j. q. v. c. j. ꝛ vi. ꝛ. s. d elec. si alicui9 itē cum scismatico. l. dis. vt ꝯstitueret. ꝛ generaliter vbicūq; nō ꝓhibet dispēsatio intelligit eē ꝑmissa. arg. j. de sen. exco. nup. ꝛ c. a nobis. ij. ꝛ lex hoc optime ꝓbat. ff. ex q̄ cau. maio. necnō. §. j. edictuz. de dispēsatiōe ꝓhibitoriū est s̄m hāc opi. ꝛ i hac opi. fuit hu. vt inuenies. l. di. si q̄s pbr̄. ꝛ Joh. q̄ notauit de hac materia. l. di. miror. ꝛ. j. q. vij. §. nisi. ꝛ Lau. Ui. ꝛ Tan. hoc idē dicit. Q̄nq; inuenies q̄ ꝓhibet dispēsatio vt i casib9 q̄s distinxit Jo. in. c. miror. ꝛ. q̄nq; inuenies q̄ permittit vt i casib9. nota. i p̄dicto. §. nisi. Jmmo ep̄s ꝛ q̄libz sacerdos pōt dispēsare ꝛ mitigare canones pnīales q̄ satisfactionē iniungūt ꝓ pctō ꝯfesso. i pnīa. ar. s. pe. di. j. mēsurā. ꝛ. l. di. de his clericis. ꝛ. c. hi q̄. ꝛ. xxvj. q. vij. tp̄a penitudinis. sed canones illos qui inducūt penā depositionis vel suspensiōis in enormib9 criminib9 mitigare vel dispensare nō pn̄t. l. di. miror. ꝛ. xij. q. ij. de viro. ꝛ. j. de accu. inquisitionis. j. rn̄.

a ¶ Penitentiā. hoc ideo dicit q2 venia non conceditur nisi penitēti. xxiij. q. ij. legat. et quō gaudebis. ꝛc. xxiij. q. vij. c. vlt. et nemo pōt bn̄ agere pnīam nisi sperauerit indulgentiā. de pe. di. j. nemo. vel saltē ꝓtrim penitentie egerit. lxxxij. di. pbr̄. in fine.

b ¶ Dispēsare. Q2 de ptāte ep̄i q̄n valeat dispensare ꝛ q̄n nō varij varia referunt et aduersa: nonnullis asserentib9 ep̄m dispensare posse vbicūq; nō inuenit ꝓhibitū. ar. ei9 q̄d legit. j. de sen. excō. nup. ꝛ ff. qui. ex cau. maio. l. necnō. §. j. l qua sn̄ia fuerūt Tan. ꝛ Lau. ꝛ est magr̄ B. vt no. p eū in isto. c. Aliis in ꝯriū sentientib9 vt B. ꝛ naso q̄ scripserūt q̄ ep̄s dispēsare non pōt nisi vbi inuenit cōcessuz ꝓ q̄b9 facit. s. de tēp. ordi. dilect9. ꝛ. s. de trāsla. inter corpalia. Uincentio ꝯcedente dispēsationē ep̄is vbicūq; eis nō inuenit ꝓhibitū: et inuenit aliq̄n p eos fuisse dispēsatā: ꝛ in aliis nouis casib9 dispensationē ep̄is mitaten9 cōcedendā ꝑ pallegatā decre. dilect9. ꝛ. c. inter corpalia. Sd vt ois opinionis diuersitas euitet ita est distinguendū. Refert an ep̄s velit dispēsare ꝯ canones q̄ non inducūt irregularitatē. an ꝯ illos q̄ irregularitatē inducunt. Jn p̄mo casu nō pōt. vbi gr̄a. canones ꝓhibēt ne ordinet q̄s ad p̄les sacros ordines vno die. hoc nō est ꝓpt irregularitatē: sz vt mysteria tp̄m obseruent. nō eni irregularis p̄sumit q̄ statim est ordiat9. Jn hoc casu ep̄s dispēsare nō pōt: cū hmōi dispensatio non et a canone sit ꝑmissa. s. de tēpo. ordi. dilect9. ꝛ Jtē ꝓhibitū est vt ep̄s sine lnīa pape de eccl'ia ad eccl'iā minime trāsferat hoc nō est ꝓpter irregularitatē: sz q2 papa hoc sibi in signū sp̄alis ꝓuilegij reseruauit. vt. s. de offi. leg. q̄ trāslationē. ꝛ in hoc casu archiep̄s cū suffraganeo dispēsare nō pōt. s. de trāsla. inter corpalia. Si vo ep̄s velit dispensare ꝯ canones q̄ irregularitatem inducunt distingue vtrum irregularitas proueniat ex defectu aut ex delicto. Si ex defectu: aut ex defectu natalium: aut ex defectu sacri. Si ex defectu natalū: in hoc casu pōt ep̄s dispensare in minoribus ordinibus ꝛ bn̄ficijs. s. d fi. pb̄ro. ca. veniēs. ꝛ. c. fi. Si ex defectu sacramenti: puta ꝯxit aliq̄s cū vidua corrupta/vel habuit duas vxores: vl' al's est fact9 bigam9: tūc ep̄s dispensare nō pōt. vt. s. de biga. sup eo. ꝛ. c. nuper. Si aūt ꝓueniat ex delicto iterū distingue: an ex proprio aut ex alieno. Si ex proprio pōt dispēsare ep̄s: vt i adulterio ꝛ in aliis inferiorib9: vt h̄ dr̄. nō aūt in maiorib9 q2 ex quo conceditur de minoribus: d maiorib9 ꝑ ꝯsequēs denegat. xxv. di. qualis. cū suis ꝯcordan. Si vo procedat irregularitas ex alieno delicto: tunc pōt dispēsare ep̄s in maiori crimine q̄ꝫ sit adulteriū. da exemplū. Symonia ē mai9 peccatum adulterio. j. de symo. p tuas. ꝛ tn̄ ibi dispensat ep̄s: cū ꝓcedat ex alieno delicto. puta dedit aliq̄s amicus tuus pecuniā te ignorante alicui vt tibi daret ꝑbendam: vel te ad ordines p̄sentaret: pōt tecū dispensare ep̄s post tuā liberā resignationē q̄uis in dignitate taliter acquisita dispensare non posset. vt. j. q. v. c. j et. c. vlt. ꝛ. s. de elec. si alicui9. Sed q̄rit quare ep̄s potest dispēsare ꝯ canones q̄ irregularitatē inducunt ꝛ non ꝯ illos q̄ nō inducūt irregularitatē: vt dictū est. s. cū videret contrariū potius esse dicendū. Rn̄. diuersitatis hmōi pōt illa ratio assignari in canonib9 qui inducunt irregularitatē dispēsat ep̄s: q2 cā ꝯstitutiōis cessat tp̄e dispensationis: vt potes videre in quolibet criminoso. criminosus eni nō ꝓhibet ꝓmoueri nisi ꝓpter crimen q̄d ꝯmisit. Sed cā hmōi ꝯstitutionis cessat post pnīam a criminoso peractā. q2 scriptū est memor esto vn̄ cecideris ꝛ age pnīam et p̄ma opera fac. l. dist. dn̄o scō. ꝛ. c. ferrum. cū igit cā cesset merito potest ep̄s dispēsare: q2 cessante cā/cessat effectus. j. d appel. cum cessante. Sed in canonibus qui non inducūt irregularitatem nunq̄ pōt ratio constitutionis cessare. ꝛ ideo nec effectus ex quo causa non cessat nisi p̄t cessare causa ꝯstitutionis que ꝓhibet ep̄m transferri de ecclesia ad ecclesiam sine licentia pape. q2 cum cā illius cōstitutionis sit (vt dictū est. s.) signū sp̄alis puilegij eccle. roma. nūq̄ potest cessare ratio illa cuz ꝑuilegia sp̄ sint obseruanda. xxv. q. ij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. canonizata quicunq;. xxvj. q. v. nō obstat his q̄ dicta sunt de dispensatiōe. nec ca. l. di pb̄ros lz videat ꝯ vbi ep̄s dispensat in maiori crimie q̄ꝫ sit adulteriū. s. in heresi q2 illud hodie nō hz locū cū heretici debeant immurari siue incarcerari. j. de hereti. c. pe. Jtē nec obstat illud c. si q̄s pbr̄. e. di. vbi dispensat cū sacrilego: q2 illud sacrilegiū nō est tm̄ pctm̄ q̄ꝫtū est adulteriū. ꝛ sic breuis de similib9 dici pōt. P. de sampsone.

c ¶ Functus. Sic. s. de offi. deleg. in l'ris. ꝛ. c. venerabili. ff. de re iudi. iudex.

d ¶ Duplici. lxxxi. distin. pbr̄ aut diacon9. et de peni. dist. iij. §. his auctoritatib9. ꝛ. §. auctoritas non dz duplici pena ꝯteri: ita q̄ vtraq; ꝑ se sufficiat. al's bene posset inferre duas penas. xxi. q. v. si q̄s cuiuslz. ꝛ. xvij. q. iiij. attendendū. ꝛ. c. si q̄s deinceps. ꝛ. j. de rap. in archiep̄atu. ꝛ. v. q. vj. q2 iuxta. ꝛ. j. d calū. cū fortu9. ꝛ. ff. vt lit. nō contest. q̄n. §. vlti. ꝛ crescente contumacia crescere dz ꝛ pena. ff. de pe. relegati.

e ¶ Judici tradere seculari. Nisi post depositionez fuerit incorrigibilis: tūc pōt excōicari ꝛ postea crescente ꝯtumacia tradi curie seculari. j. eo. c̄. cū non ab hoie. et sic intelligit. xj. q. iiij. clericus. xi. q. j. si q̄s sacerdotū Qualiter debeat tradi curie seculari/ hab. ea. j. de verbo. signi. nouimus. Ber.

† Concor. gl. l. i. cōtinu9 §. cū q̄s. ff de vo. obli. et Bar. in l. apud iuli anū §. j. ff. d le. j

Additio. Dispēsatio in q̄b9 casib9 est ep̄is ꝑmissa.

questō Jrregularitas per q̄sdā canones īducit.

questō Ep̄s dispensat ꝯ canones qui irregularitatē inducunt.

† Concor. l. vi passam §. p̄scriptis et ibi barto. ff. d adul.

Sūmariuū.

Ceterum. ¶ Uasallus paratᵒ corā dn̄o respōdere: corā alio sup feudo conueniri nō debet. h. d. Uel sic. Cognitio feudi inter vasallos spectat ad dn̄m feudi. Diuidit. qr p̄mo ponit excessus. scd̄o phibitio

diuisio

ibi: nos. et illa diuidit in duas. nā p̄mo phibet. scd̄o limitat restringē do phibitionem ibi: q̄diu. ¶ Glo. se. habet duas ptes et q̄libet illar tria di cta. scd̄a distinguēs ibi. Et no.

a ¶ Quādiu parati fuerit. q̄ diu q̄ dn̄s feudi ē paratᵒ facē iusticiā iter vasallos et ip̄i etiā parati sunt respondere sub eo nullus aliᵒ dz se intromittere de illa iurisditione: al's si negligens eēt dn̄s trāsferretur iurisditio ad aliū. ar. s. j. d fo. cōpe. l. ex suscepto. et c. ex tenore et si alr d vasallis nollet rn̄dere sub dn̄o / p̄t illū punire: et ip̄i tenet litigare d feudo sub dn̄o feudi. j. ti. pxi. ex transmissa. et c. verū. Sz in iu-

Feudi q̄ō p q̄o dz tractari.

dicio possessorio p̄ōt agere vasallus corā ordinario. j. titu. pxi. ex pte b. qr exceptio talis locū habet in petitorio: vt ibi dicit. Et no. super hoc q si q̄stio feudi vtit inter dn̄m et vasallū vtrū vasallus debeat ip̄m hr̄e vl' nō: tunc p alios vasallos cū illa dz tractari. si v° inter duos vasallos tractat cā. s. q̄s illor sit potior i feudo tunc dn̄s feudi dz cognoscere vt hic. et in c̄sti. frederi. hac edictali. §. preterea. et j. e. nouit. si vero iter vasallos et alios qui nō sunt vasalli agat de illa re rei vēdicatione: tūc dn̄s non cognoscet: qr esset iudex in causa sua qd̄ esse nō dz. C. ne quis in sua cā. l. vna. sz ordinarius tunc cognoscet vel delegatus. j. ti. pxi. cū sit gn̄ale. et xj. q. j. experientie. B.

est etiam si dn̄s feudi sit ecclesiastica persona: dūmodo ibi actor possit suam iusticiā consequi: al's loci ordinarius poterit adiri. et s̄m hoc est casus notabilis. Capitulum. v.

Ceterū qr in eos quos ab ecclesia tua constat possessiones tenere in feudū occasione ipsarū excōicatiōis seu interdicti sententia pmulgatur. ¶ Nos id districtiᵒ inhibemus. ¶ Quādiu parati[a] fuerint sup his in tua p̄sentia iusticiā exhibere. I de exon. ep̄o et capitulo london.

¶ Nomen actionis in libello exprimere pars non cogitur: debet tn̄ factū ita clare pponere vt ex eo ius agendi colligatur. h. d. quo ad intellectū. Ab. si. Capitulum. vj.

Dilecti filij prior et clerici de guiseburneñ. cōtra eboracen. archiep̄m. apo- se. leg. grauē q̄rimoniā transmiserunt: et infra. ¶ Prouidea tis attentius ne ita subtiliter[b] sicut a multis fieri solet / cuiusmodi actio intentet[c] inquiratis: sed simpl'r[d] et pure factum ip̄m et rei veritatē s̄m formā canonū et sanctorū patrū instituta inuestigare curetis.

Idem paduano episcopo.

¶ Excōicatus in iudicio nisi tanq̄ reᵒ stare nō p̄ōt. C. vij.

Intelleximus: et infra. Qr postulasti a nobis vtrū excōicatᵒ in iudicio stare possit. ¶ Respondemus q conueniri[e] potest: et debet per alium respondere in iudicio. ¶ Ne videatur de sua malicia commodum reportare. †

Lucius. iij. strigon. archiep̄o.

¶ Clericis de omni crimine debet coram ecclesiastico iudice cōueniri: nec valet cōsuetudo cōtraria. Caplm. viij.

Actio an sit s̄m canones pponenda.

nem pponere s̄m canones. Ar. c̄. j. de mu. pe. c. j. et. xij. q. ij. octaua. et. xj. q. j. experiētie. et c. se. et j. eo. examinata. et. C. si p vim vel alio mō. l. j. et. j. de deposi. grauis. So. dicas q nullus c̄pellit vt pponat actionē nec tenet si non vult pponere in iudicio eccl'iastico. si autē q̄s vult pponere in iudicio eccl'iastico et pponat / admittit. si aūt ineptā pponat / succūbit. sed p̄t pponere aptā et cogruētem post ea et admittat. j. eo. examinata. Lau. tn̄ dicit q tenet q̄nq̄ aliq̄s pponē actionem qr cū ex vna cā plures actiones oriunt non sufficit pponere causam simpliciter. ff. d iureiu. duobus. §. colonᵒ. et ff. de insti. ac. habebat. et ff. arb. furtim cesa. l. j. et l. si colonᵒ. et ff. d leg. ij. cū filiᵒ. §. varijs. qr alit fit c̄dēnatio in vna q̄ i alia: et tūc sanus vī c̄eligē debeat ex q̄ via pcedere debeat. c̄ā v° petendi sp exprimēda est: al's nō audiet. j. de libel. obla. c. vlti. et j. de cen. puenit. et. C. de edic. di. adri. tol. l. vl. v. fin aliqd c̄dictor. et cā petēdi semp pcedē dz. ff. qn̄ dies le. ce. hmōi legatū. et hoc i psonali. in reali secᵒ vbi non tenet quis specificare nisi velit vt nō. j. de libel. obla. c. ij. et illa iura canonica q̄ vident dicere de actione expone actio. i. petitio. s̄m leges vero actio pponenda est: qr nemo sine actiōe experit. ff. de nego. gest. si pupilli. §. vl. et ff. d edē. l. j. ff. de admi. tu. quoties. §. ite si. insti. de acti. in prin. actio enī est ius psequēdi in iudicio qd̄ sibi debet. sed s̄m canones exponimus actionem. i. causam.

† Con cor. l. cū hi. §. si q̄s ff. de trāsac. et. l. is cui. ff. de ser.

Actōis diffinitio.

d ¶ Simpliciter. sic. j. eo. pastoralis.

Sūmarium.

Dilecti filij. ¶ Sufficit actori factū pponere: nec cogitur nomen actionis exprimere. h. d. Et due sunt partes. in prima querela. in secunda puisio ibi: prouideatis. Ab.

diuisio

b ¶ Subtilit. No. subtilitates i causis eccl'iasticis reprobādas. s. de iur. cal. l'ras. et j. de do. et c̄tu. c. j. et j. d resti. spo. sepe. qr hmōi subtilitates ad pnicie reuertunt. C. ad trebel. l. pe. et stricta rō q̄nq̄ omitti solet. ff. de reli. et sump. fu. l. sunt psone. et ff. ad. l. aql. ita vulneratᵒ. §. vl. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. sicut te. §. si debitori. cū enī de bona fide agit de apicibᵒ iuris nō est disputandū. ff. man. si fideiussor. §. quedam.

¶ Glo. se. alleg. in c̄riū. vū. iura. soluit subdit deinde opi. Lau. et postea materiā psequitur.

a ¶ Actio intentet. Sic patet q non tenemur actio

Intelleximus. ¶ Excōicatus potest cōueniri sed non cōuenire. sic cōiter summat. Primo ponitur questio. scd̄o responsio ibi: rn̄demᵒ. tertio rn̄sionis ratio ibi: ne videatur. Ab.

Sūmarium. diuisio

¶ Glo. ista reci. in textu reliquā p duas. q. et secunda querit de tribus.

e ¶ Conueniri p̄ōt. Excōicati enī c̄ueniri pn̄t sz nō cōuenire. j. de here. excōicamᵒ. §. credētes. j. de sen. excom. si v° ne ex suo dolo cōmodū habeāt vt ibi dr. et p pcuratorē vt hic dicit debēt in iudicio rn̄dere. Sz q̄d si noluerit c̄stituere pcuratorē cū nemo ad hoc sit cōpellendus. s. de pcur. querelā. et preterea principalis psona de calūnia debet iurare quō ergo p procuratorem hoc facere debet? So. si non vult constituere pcuratorem nō credo illū cōpellendū: ‡ qr forsitan non inuenit q̄ ita fideliter tractet cām suam et participan

‡ Con cor. l. in iurᵒ. ff. d pcu.

tes ei in eadē cū nō sunt excōicati. j. de sen. excō. si vere cū talis participatio sit tm̄ ad dānum illoꝝ. Sed nun qd pōt recōuenire? nō. j. de excep. cū inter. excipere ꝟo pōt ⁊ appellare ⁊ alia oia q̄ ad sui defensionē pertinēt j. de excep. cū inter. et. c. seq. per totū. q: cui principale permittit et accessoriū cōcedit. ar. s. de offi. de leg. preterea. et. c. prudentiam §. sexta. et. c. suspitiōis. ⁊ ff. de iurisdi. om. iu. l. ij.

Excōicat⁹ nō pōt recōueniri.

CLerici. ¶ Duo facit. primo legem pbat. scdo ꝯsuetudinem improbat ibi: nō debet. Et pone sic casum. Consuetudo erat ꝙ oēs fures puniret iudex laic⁹. ⁊ hanc cōsuetudinē papa hic dānat. et in rōne decidendi arguit hic papa p locūa maiori: et iō facit hic mentionē de lege. alr̄s non faceret ad ꝓpositū. q. d. sm̄ Jo. and. si canon hoc casu non vincat legem scriptam et cōem: fortius. l. non scriptam et particularez vel localem. Ab. sic.

† Concor. auté. statuim⁹. C. de episc. et cleri.

CLerici: et infra. ¶ Cū imperator dicat ꝙ leges non dedignantur[a] sacros canones imitari: in q̄bus generaliter tradit̄ vt de omi crimine[b] clericus debeat coram ecclesiastico iudice conueniri. † ¶ Nō debet i hac parte canonib⁹ ex aliq̄ ꝯsuetudine[c] preiudiciū generari. CLemens. iij.

¶ Judex ex officio prouidere debet vt debite solēnitates seruētur in iudiciis: quib⁹ omissis iudiciū redditur frustratorium. h. d. Ab. sicu. Capi. ix.

CAusam que vertitur inter fratres dulmeñ. monasterij et monachos sancti albani: ⁊ infra. ¶ Prouideas iter cetera vt fratres dulmeñ. monasterij cum auctoritate ⁊ assensu episcopi[d] sui ingrediātur negocium. ¶ Ne si fratres sancti albani obtineāt: episcopus idē abbatē monasterij se proponēs litem sopitā valeat suscitare. CElestinus. iij.

¶ Clericus depositus incorrigibilis excommunicandus est et successiue anathematizandus: et si sic non resipuerit per iudicē secularē cōprimendus est. h. d. Ab. si. Capitulum. x.

CUm non ab homine: et infra. ¶ A nobis fuit ex pte tua q̄situm vtrū liceat regi vel alicui sclari psone iudicare clericos cuiuscūqꝫ ordinis siue in furto siue in homicidio vel periurio seu q̄buscūqꝫ fuerint criminibus deprehēsi. ¶ Cōsultationi tue taliter rñ. ꝙ si clericus in quocūqꝫ ordie cōstitutus in furto vel homicidio vel piurio seu alio crimine fuerit deprehensus[e] legitime atqꝫ cōuictus ab ecclesiastico iudice deponendus[f] est. Qui si deposit⁹ incorrigibilis fuerit: excōicari[g] dꝫ: deinde cōtumacia crescēte anathematis mucrone feriri. postmodū[h] ꝟo si i

consultationi. Abbas sicu.

e ¶ Deprehēsus legitime. Ita ꝙ aliqui clerici intersint deprehēsioni ⁊ detētioni per spaciū. xx. horarum. ar. ff. ad. l. iuliā. de adul. capite. sed etiā per laicos pōt cōprehēdi cleric⁹ in ipso facinore vt ita notoriū fiat crimen et detinere sine nota excōicationis: dum tñ hoc faciant de prelatorum suorum auctoritate. j. de sen. excō. c. vt fame.

f ¶ Deponendus. s. e. at si clerici. s. eodem clerici. C. de spor. l. ij. C. vbi sena. vl clar. l. vlti.

g ¶ Excōicari. i. suspēdi vt differat a sequenti qui dicit anathematis. al's verbo excōicationis maior excōicatio intelligit̄. j. de sen. excō. si quē.

¶ Glo. se. ponit iiij. cōcord. scdo tria ꝯtraria. tertio solutionē distinguentem.

h ¶ Postmodum. Nota qualiter in criminibus sit ꝓcedendū vt primo deponatur. postea excōicet̄. si. lxxxi. dist. dictū. et. iij. q. iiij. clericus. ⁊. xj. q. j. si quis sacerdotū. ⁊. s. e. at si clerici. Arg. cōtra. xxiij. q. iiij. forte. et. xxxiiij. dist. quorūdam. lxxxiiij. dist. honoratus. Sol. q̄nqꝫ ꝓcedit̄ contra aliquē ꝓ crimine: q̄nqꝫ pro contumacia. vbi ꝓ crimine primo loco ꝓceditur contra aliquē si crimē tale est qḋ inducat suspensionē: primo debet suspēdi: vel si inducat depositionem debet deponi. ⁊ si corrigibilis apparuerit non ꝓceditur amplius contra ipsum: sic intelligitur. s. eo. at si clerici. Si ꝟo incorrigibilis fuerit seruatur qḋ hic dicitur: vt tūc demum tradatur curie seculari: cū ecclesia nō habeat vltra quid faciat: ⁊ sic intelligūtur illa ca. iij. q. iiij. clericus. ⁊. xj. q. j. si quis sacerdotum. lꝫ quidā intelligāt illa specialiter in causa epōrum ꝓpter enormitatē delicti et excellentiā personarū. ⁊ sic etiā illa ca. intelligūtur de incorrigibilibus xvij. dist. nec licuit. xj. q. j. petimus. xxiij. q. v. de liguribus. sic ergo ꝓcedendum est q̄n pena incipit a crimine excepto falsario lr̄arum apo. se. ille in exaggeratiōe et odio criminis ipso iure excōicat⁹ est ⁊ depositus omni priuilegio clericali. et incōtinenti tradit̄ curie seculari. j. de falsa. ad falsarioꝝ. ⁊ in crimine heresis infra de here. excōmunicamus. ⁊. c. ad abolendam. §. j. qui vero falsat litteras aliorum puniri debet vt traditur. j. de falsa. ad audientiam. Ubi vero pena incipit a contumacia primo debet suspendi postmodum crescente cōtumacia excōmunicari: deinde deponi. vt dicit cap.

Processus in criminosos.

a ¶ Non dedignantur. j. de iura. calū. c. j. ⁊. j. de no. ope. nun. intelleximus. vt in aut. vt clerici apud proprios episcopos. §. penul. col. vj. Ber.

b ¶ Crimine. xj. q. j. ⁊. ij. ⁊ in pluribus cap. seq.

¶ Glosa seq. colligit arg. ⁊ signat contrarium.

c ¶ Cōsuetudine. Arg. ꝙ cōsuetudo iuri scripto nō preiudicat. ar. xj. dis. cōsuetudinis. ‡ Ar. s. dist. ea. c. in his. Sed verū est vbi consuetudo nō est rōnabilis nec pscripta. s. de cōsue. c. vlti. vbi de hoc: ⁊ ita in casu isto non potest habere locū consuetudo q̄ntūcūqꝫ tpe obtēta esset: q: esset contra ecclesiasticā libertatē et statum ecclesie. s. de consue. ad audientiam. ⁊. c. cū inter. s. de elec. c. causam que. ⁊ melius. c. cum terra.

‡ Concor. gl. in. l. rē non nouā. C. d iudi. et ibi Cy. Bart. ⁊ Bal. ⁊ l. ij. C. q̄ sit lon. cōsue.

CAusam que. Judex ꝓuidere dꝫ ne collegiū litiget corā eo sine auctoritate prelati sic cōiter summatur. Pro cām cōmittit. scdo delegatū instruit ibi: ꝓuideas. tertio cām instructionis ponit ibi: ne si. Ab.

d ¶ Assensu epi. Q: sine assensu prelati collegium nec conuenit nec conuenitur. C. de epis ⁊ cle. oēs. §. nichilominus. ⁊ arg. xij. q. ij. si qua de reb⁹. sic et prelat⁹ sine assensu capituli cōuenire vel conueniri nō pōt. ‡ s. de procu. c. j. ff. de iure deli. ait pretor. de hac materia dicitur. s. de rescrip. edoceri. ⁊. s. de procu. c. j.

‡ Concor. tex. i. l. aut facta. ⁊ ibi bar. ff. d pe.

CUm non ab homine. ¶ Clericus deposit⁹ incorrigibilis compunitur per curiam secularem sic cōmuniter summatur. Communis diuisio. secūda ibi.

forte ꝛ alia ca. Ztia. vltimo debet tradi curie seculari.

divisio

Q Uia. U. ¶ Primo narrat factum. secūdo prouidet ibi: precipimus. Abbas sicu.

¶ Glo. seq. arg. ꝙ successor ꝛc. alle. primo ꝗttuor. pro. scđo tria ꝫ. tertio soluit. quarto ad hanc decre. rñdet. quinto dat aliā responsionem.

a ¶ Sicut inter eūdē. P. ꝛ p̄fatū. U. Sic ꝫ videt ꝙ singlaris successor possit ꝯuenire p rescriptū īpetratū ꝫ antecessorē etiā re integra. ar. J. ꝺ ꝯces. pbē. ꝓpo suit. ꝛ vr̄ expressum: ꝙ quicūꝗ succedit possit conueniri. S. de alie. mu. iu. c. j. ꝛ decretalis epla vim cōstitutiōis hz. rie. di. in memoriā. ꝛ. c. si romanoꝝ. ꝫ ad similia oīa alia trahere possumus. ar. ff. de le. non phi. ꝫ tā singular' ꝙ vniuersalis successor cōueniri pōt. ꝛ decretū factū in psonā antecessoris iā defuncti in psonā heredis trāsfert. ff. de fideicō. li. l. cū ꝗsi. Sed ꝫ. videt ꝙ nō sit ꝯueniēdus successor. qꝛ rescripta ad alias psonas vel res nō extendunt nisi q ꝯtinent ibidē. vt. S. de offi. deleg. P. ꝛ. G. in fi. ꝛ. c. cū olim. ad fi. ꝛ est exp̄ssum etiā de successore vniuersali. S. de rescrip. significauit ꝛ iudicis datio nō trāsit ad heredē illi⁹ q nō erat in rebus hūanis ꝫ quē dat⁹ fuit iudex. ff. q sen. sine ap. rescin. cū q. Uerū est ꝙ rescriptū re integra nō trāsit ad successorē: nec successor illi⁹ ꝫ quē īpetrat pōt ꝯueniri vt. S. de rescrip. significauit vbi de hoc qđ hic dr̄ intelligit ꝺ illo successore q sciēter occupauit rē alteri⁹ quā sciebat ad se nō ptinere. vñ ꝗsi in vitiū successit: sicut ille q sciēter recipit rē a detectore. J. de resti. spo. sepe contingit. ꝛ sicut ille q recipit rem ab alio cā mutādi iudiciū. S. de ali. mu. iu. c. j. isti eñ ꝗsi sites sunt in vitio vñ pñt ꝯueniri corā eisdē iudicib⁹: ꝛ p easdē līas sicut antecessor. vt hi. dr̄. ꝛ in illo ti. de alie. mu. iu. cau. fac. c. j. ꝛ eoipso ꝙ. R. occupauit rē qua iste. P. spoliat⁹ fuit p illū. Gu. videt hr̄e ratū factū illi⁹. si. J. de immu. eccl. c. aduersus. alꝰ ꝗre apposita fuisset hec decre. in hoc ti. Alij dicūt ꝙ iudices illi ꝓcedunt tñ ex vi istaꝝ līarū: nec alꝰ poterant ꝓcedere p primas: qđ non credo. B.

† Concor. l. tā ex ꝫcti- bus. et ibi bar. ff. de iudi.

C Um venissent. ¶ hec est pars illius quā habes S. de in integ. resti. cum venissent.

¶ Glo. seq. reddit rationem dicti. secundo ponit questionē in qua alleg. pro ꝛ cōtra. et soluit. tertio format obiectionem quam soluit.

b ¶ Judicari. Et hoc iō qꝛ ei⁹ est interp̄tari cui⁹ est cōdere. vt. J. de sen. exc. inter alia. ꝛ. xj. q. j. G. ex his. ꝛ. C. de leg. l. vl. ꝛ. ff. de pto. sti. in ptoris. Sꝫ nunqd incidēter pōt ali⁹ cognoscere ꝙ papa: vr̄ ꝙ sic. C. de iu. quotiens. ꝛ. S. de in integ. resti. cā in fi. inspiciendo priuile

profundū maloꝝ veniens cōtempserit: cum ecclesia nō habeat vltra quid faciat: ne possit esse vltra perditio plurimorum: per secularē compumendus est potestatē. ita ꝙ ei deputetur exilium vel alia legitima pena inferatur. I dem.

¶ Per rescriptū impetratum cōtra violentū cōuenitur qui scienter succedit in vitiū. h. d. ꝺm cōem modū qui mihi placet Panor. Capitulum. xi.

Q Uia. U. qui violēter dicebat ecclesiā. P. clerici occupasse defunctus est: vt accepimus: ꝛ. R. eam postmodum est ingressus. ¶ Precipimus † vt ꝺm formā priorum līarū inter ipsos. A. et. P. sub eisdē iudicibus mediāte rōne sicut inter^a eundē. P. ꝛ prefatū. U. si viueret negociū terminetur. I nno. iij. sancti sergij et sancti georgij abbatibus.

¶ Solus papa cognoscit de dubijs priuilegiorū apostolice sedis et nō inferior. Ca. xij.

C Um venissent: et infra. Cum super priuilegijs sedis apostolice causa vertatur nolumus de ipsis per alios iudicari^b. I dem prelatis per franciam constitutis.

¶ Judex ecclesiastic⁹ potest per viam denūciationis euangelice seu iudicialis ꝓcedere cōtra quēlibet peccatorē etiā laicum maxime. rōne periurij vel pacis facte. Caplm. xiij.

N Ouit ille^c qui nichil ignorat: ꝛ infra. ¶ Nō

gium. ꝛ si ꝟba sunt manifesta iudex pōt dicere: nō obstat priuilegiū. arg. J. de fi. instru. accepim⁹. Arg. ꝫ. ff. de postu. qs ꝓhibet. ꝛ. J. de exceptio. exceptionē. in fi. J. q fi. sint legi. lator. Dicas ꝙ hoc habet locū cū verba obscura sunt ꝛ ambigua tūc ei⁹ est interpretatio cui⁹ est condere: vbi ꝟo apta sunt et clara pōt iudex dicere obstat priuilegium vel nō obstat. ar. predicte decretalis accepim⁹. Sed ꝗliter pōt papa esse iudex in cā sua cū ali⁹ dꝫ esse iudex ꝙ actor. vt iij. q. iij. c. j. ꝛ. ij. C. ne qs in re sua ius sibi di. l. vna. Papa eñ in tali casu lingat p ꝓcuratorē. j. de cōfir. vti. cum dilecta. Itē quia lites sine oīi suspitione ꝓcedere debēt. iij. q. v. qđ suspecti. Itē qꝛ res eccle. ro. proprie sunt pape sicut res fisci sunt imperatoris quasi patrimonium. ff. ne quid in loco publi. l. j. G. hoc interdictū. Item de causa fiscali cognoscere debet ꝓcurator cesaris. ff. de offic. procon. nec quicꝗ. Sed dic ꝙ papa pōt esse iudex in sua cā sicut imperator in cā fiscali. ff. de his que in testa. deleg. l. ꝓxime. ꝛ. xxj. distin. nūc aūt. ꝛ prelat⁹ pōt esse testis in cā ecclesie sue. xxiiij. q. ij. super prudētia. sic ep̄s iudex est in cā eccl'e sue. xxiij. qō. iiij. guilisari⁹. ꝛ. vij. q. j. sicut. Cōsultius tñ ꝛ honestius faciet si alij hoc cōmiserit. ar. ij. q. vij. nos si incōpetēter. ꝛ. ff. de offi. ꝓcon. l. nec quicꝗ. ꝛ intelligitur de priuile. que papa concedit alijs ecclesijs: et nō de illis priuile. que a dño papa collata sunt ro. eccle. S. de trāsla. c. j. ꝛ xxj. dist. in nouo. ꝛ. c. ꝗnis. de alijs priuileg. bene iudicat p alios. vel pōt exponi. nolumus iudicari per alios nisi per delegatos a nobis. ꝛ sic est planū: qꝛ ex quo papa dat priuile. vel indulgentiā: vel etiā cōfirmationē: nullus de illis cognoscit ammodo sine eius mandato. J. de confirma. vti. vel inuti. c. j. ꝛ. ij. B.

Papa an possit esse iudex i sua cā.

N Ouit ille. ¶ Quilibet laic⁹ rōne pcti et maxime periurij vel pacis fracte corā iudice eccle. conuenit ita cōiter summat. Diuidit in tres ptes principales. in prima excusat se papa dicēs: ꝙ non intēdit iudicare de feudo: sed de pcto. in scđa ibi: non igit / ostēdit ꝙ rex nō debet ꝓcessum suū ad iniuriā reuocare. ꝛ hoc probat diuersis exēplis et testimonijs scripturarū. in tertia ibi: ne ergo / concludit ꝙ ipse papa hoc dissimulare non debet ꝛ concludit sub triplici forma. Ab.

Sūmarium. diuisio

¶ Glosa sequens ponit casum.

c ¶ Nouit ille. Casus. Rex frācie ꝛ rex anglie super quadā discordia quā inter se habebāt occasione feudi sup comitatu pictauie cōposuerūt adinuicē: et cōpositio illa fuit hincinde iuramēto firmata: tādē rex francie nō ob. iuramēto venit cōtra illā cōpositionem occa

Casus.

pādo dictū comitatū: rex anglie ſepe monuit illū vt cō poſitionē ſeruaret ꝛ pacta inita inter eos: ſed cum ille deſiſtere nollet rex anglie denūciauit hoc eccleſie. vñ dñs papa intellecta denūciatione illa: qꝛ ille veniebat ꝯ pacē ꝛ pacis federa iuramēto firmata cū ad ipſum ꝑtineat corrigere de pctō quelibet xpianū ſcribit dñs papa prelatis fràcie. ꝛ pri mo inducit ꝯ eū illā auctoritatē euāgelij: nec tñ ꝓpterea in hoc derogare vult i aliquo iuriſditioni illi⁹: nec intēdit iudicare ꝺ feudo cuius cenſura ad ipm ſpectat: niſi ꝑ priuilegiū vel ꝯtrariam ꝯſuetudinē iuri cōi ſit detractū: ſed decernere de pctō cui⁹ cēſura ad ipm pertinet. Tādem oſtēdit ꝙ ipſe nō dꝫ ſibi iniuriā reputare exēplo valentiniani ꝛ aliorū impatorum oſtēdendo ꝙ ad ipm ꝑtinet corrigere quēlibet de pctō et pacis federa reformare. vñ cōmittit cuidā abbati ꝙ de plano de querimonia illa cognoſcat ꝙ ſi rex frācie humiliter non acquieuerit precipit cuidam legato ꝙ ipſe ꝓcedat in negocio ſm formam ſibi traditam.

cōmiſit eccleſia ꝛ tñ iuriſditionē cauſarū ciuiliū aliqñ per ſacerdotes exercuit. xj. q. j. relatū. quedā em̄ poſſumus alijs committere q̄ nobis nō poſſumus retinere. arg. ī. de inſti. c. vlti. nec debet epſ ſibi retinere qꝺ debet alijs dare. xij. q. ij. quattuoꝛ. ꝛ meli⁹. xj. q. j. te quidem. de hac materia habes. ī. q̄ filij ſint legitimi cauſam.

Mat. xviij. Luce xvij. ij. Co. xiij.

putet aliquis ꝙ iuriſditionem illuſtris regis francoꝝ perturbare aut minuere intēdamus cū ipſe iuriſditionē noſtram[a] nec velit nec debeat impedire Sed cum dñs dicat in euāgelio. Si peccauerit in te frater tuus vade ꝛ corripe eum inter te ꝛ ipſum ſolū: ſi te audierit lucratus eris fratrē tuū. ſi te nō audierit: adhibe tecū vnū vel duos vt in oꝛe duoꝝ vel triū teſtiū ſtet om̄e verbū. q̄ ſi non audierit: dic eccleſie. ſi aūt eccleſiam non audierit: ſit tibi ſicut ethnicus[b] et publicanus. Et rex anglie ſit paratus ſufficienter oſtēdere ꝙ rex francorū peccat[c] in ipſum: ꝛ ipſe circa eū in correptione proceſſit[d] ſm regulā euāgelicā. ꝛ tādem qꝛ nullo mō ꝓfecit dixit eccleſie. Quomodo nos qui ſumus ad regimen vniuerſalis eccl̃ie ſupna diſpoſitione vocati mādatū diuinū poſſum⁹ nō exaudire vt non ꝓcedamus ſm formā ipſius? niſi forſitā ipſe coram nobis vel legato noſtro ſufficientē in contrariū rationem oſtēdat. Nō enim intēdimus[e] iudicare[f] de feudo cuius ad ipſum[g] ſpectat iudiciū: niſi forte iure cōi ꝑ ſpeciale priui-legium vel cōtrariā cōſuetudinem[h] aliquid ſit detractum: ꝛ ſed decernere de peccato cui⁹ ad nos pertinet ſine dubitatione cenſura: quā in quēlibet exercere poſſum⁹ ꝛ debemus. ¶ Non igit̃ iniurioſum ſibi dꝫ regia dignitas reputare ſi ſuper hoc apl̃ico iudicio ſe committat: cū valentinian⁹ inclit⁹ imperatoꝛ ſuffraganeis mediolañ. eccl̃ie dixiſſe legat̃ talem in pōtificali ſede cōſtituere ꝓcuretis cui ꝛ nos q̄ gubernamus imperiū ſincere nr̃a capita ſubmittam⁹ ꝛ ei⁹ monita (cū tāq̄ hoīes deliquerimus) ſuſcipiamus neceſſario velut medicamēta curātis. ‡ Nec ſic illud humilimū omittam⁹ qꝺ theodoſi⁹ ſtatuit imperatoꝛ: ꝛ karolus innouauit de cui⁹ genere rex ipſe noſcitur deſcendiſſe: quicunq̄ videlꝫ[i] litē habens ſiue petitoꝛ fuerit ſiue reus ſiue in initio litis: vel decurſis tempoꝛum curriculis: ſiue cum negociū peroꝛatur: ſiue cum iam ceperit promi ſententia: ſi iudicium elegerit ſacroſancte ſedis antiſtitis: illico ſine aliqua dubitatiōe (etiā ſi pars alia refragetur) ad epiſcopoꝛum iudicium cum ſer-

et ibi Bar. ꝺ acq. re. do. ꝛ. l. j. et ibi Bal. C. de pci. imper. offe.

b ¶ Ethnicus xlv. diſ. ſed illud xxiij. q. j. oībus. ī. de iureiuran. quēadmodum.

c ¶ Peccat in ipm. Id ē offendit vel ledit eū aliter accipitur peccare i aliquē i aucte illa ſi peccauerit ꝛc̃.

d ¶ Proceſſit. Illū admonēdo vt ſeruaret federa pacis: al's denūciās nō auditur niſi admonitione premiſſa. ī. de accu. cum dilectus: cum ſuis concoꝛdan.

e ¶ Intendimus. Rñſio tacite queſtionis.

f ¶ Iudicare. De feudo directe ſcꝫ: ſed tantū ratione pcti ꝛ inducēdo ad penitentiā. vj. q. j. illi qui. ꝛ. xxij. qōe. j. predicandum. ꝛ xxiij. q. iiij. ecce. ꝛ ſic per cōſequētiam cogit reſtituere feudū. ar. xiij. qō. vj. ſi res aliena. qualiter q̄ſtio feudi tractari debeat vꝺ. ī. e. ceterum.

† Concoꝛ. tex. in ca. ſi q̄s per xxx. ſi ꝺ feu. defun. cōtē. col. x

‡ Concoꝛ. lex cōi her mafrodito. ff. de ſta. ho. ꝛ §. hinc nobis. in auē. de mona. col. ij.

¶ Gloſa ſe. per hoc probat papā non habere vtrūq̄ gladium. alleg. vj. iura. ſecundo tenet contrarium. tertio remittit.

a ¶ Iuriſditionē noſtrā. Per hoc qꝺ dr̃ hic patet ꝙ eccl̃ia vel papa nō hꝫ vtrūq̄ gladiū. xcvi. di. cū ad verū. ꝛ. ī. de ap. ſi duob⁹. ꝛ. ī. q̄ fi. ſint legi. cāuſam que. Imperium em̄ ꝛ ſacerdotiū ab eodē principio proceſſerunt. in auē. quō oportea. epi. i pñ. col. j. nō ergo de tēpoꝛali iuriſditione debet intromittere ſe papa: niſi in ſubſidium: ſcꝫ cū iudex ſecularis negligēs eſt: vel cū vacat imperiū. ī. titu ꝓxi. licet. ꝛ. c. ſeq. Sed videtur ꝙ papa maioꝛ ſit imperatoꝛe. xcvj. di. duo ſunt. ꝛ. ꝯ. de ma. et obe. ſolite. nā iura celeſtis imperij et terreni Petro cōmiſſa a deo ſunt. xxij. diſt. c. j. ipſe em̄ vtrūq̄ gladiū habuit: vt dicit euāgeliſta. Ecce duo gladij ſunt hic. quā poteſtatē ſuis ſucceſſoꝛibus trāſmiſit. xl. di. c. j. † verū executionē gladij tēpoꝛalis imperatoꝛib⁹ et regibus

Papa eſt maioꝛ ipatoꝛe.

† Concoꝛ. l. j.

g ¶ Ipſum. Scilꝫ quando queſtio eſt de feudo inter vaſallos: tunc iudicium pertinet ad dñm feudi. de hac materia. no. ꝯ. co. ceterum.

h ¶ Conſuetudinem. No. ꝙ cōſuetudo parificatur priuilegio. ix. q. iij. conqueſtus. ꝛ. lxiij. diſtin. quia ſancta. ꝛ. lxiij. diſt. quia per ambitiones. Item patet hic ꝙ conſuetudo dat iuriſditionē. ꝯ. de arbi. dilecti. ꝛ. C. de eman. l. j. ꝛ vlti. ꝛ. lxiij. diſt. qꝛ ſancta. ꝛ ꝙ conſuetudo iuri cōmuni preiudicet habes hic.

¶ Gloſa ſequens ponit obiectionē ipſius ſol. ꝛ quoddam argumentum.

i ¶ Quicūq̄ videlꝫ. Sed cū hec lex ſit abrogata penam ſuſtinet recitatoꝛ ꝛ auditoꝛ. C. de vete. iur. enu. l. vlti. §. hec oīa. igit̃ vt q̄d membranā occupat. xix. di. ſi romanoꝝ. Rñ. lꝫ ſit etiā ſublata: noticia tñ ipſius neceſſaria eſt. vt. vij. di. fuerūt. vt oſtēdat̃ q̄tā dilectionē

Lex abrogata an poſſit allegari.

habuit pmulgator legis erga sacerdotiū ꝛ ratio eius durat. lꝫ ius ciuile destruaꝛ. ff. ꝺ cap. dum. eas. Itē est ar. ꝙ eccl'ia pōt iducere legē cū ꝓ ipsa facit. sed eā ꝯ se recipe nō teneꝛ. xj. dis. lege. legē istā hēs. xj. q. j. dcūqꝫ.
a ¶ Cū sermone. ꝫ. de in integ. resti. c. tū ex litteris.
b ¶ Ex deo.

in sinodo. et. ꝫ. de testi. cogē. preterea. et. ꝫ. de spon. cū in tua. De hac materia dicitur. ij. q. j. si peccauerit.
Pastoralis. ¶ Primo statuit. secundo a statuto unum casum excipit ibi: nisi. Abbas sicu. diuisio
¶ Glo. seq. inducēs duas .ll. ad coadiuuādū textū ponit deinde. x. casus dbus ds per aliū rñdet. ꝗ per se patent.

Siliter ipeīū a solo deo ē. xxiij. q. iiij. qsitū. ꝛ. xlvj. dist. sit rector.
c ¶ Corripere quelibet. Saltē indirecte. ij. q. j. multi. vrs. si ds frater ꝛc. Arg. ꝯ ff. de peti. here. hereditas. in fi. Unqꝫ tñ aliquis malū facit: nō tñ puniꝛ: imo remuneraꝛ: vt ille qui colligit oliuā immaturā aio non dādi dānū. et nō teneꝛ aquilia. ff. ad. l. aql. si seruꝰ seruū. §. si oliuā.
d ¶ Cum regibus. ꝫ. ꝺ offi. de. leg. sane. ꝛ. c. pastoralꝛ. ꝛ. xij. q. ij. si qua de rebus. ꝛ. xviij. di. si eps. et. xxiij. q. j. qui contra pacem.
e ¶ Ita magnum. vt. iij. qō. ix. ca. vlti.
f ¶ Pacē. Ad ecclesiā enī spectat pacē seruare et obseruare facere. ꝫ. ꝺ treuga et pace. c. j. et xxiij. qō. iij. si ds rompet as. et. c. paternarum.
g ¶ Nō est dubiū. xxiij. q. j. omne qō. ꝛ. c. predicandū. arg. xxiij. dist. diaconi.
h ¶ De plano Nō in forma iudicij: sed i modū denunciationis. sic. ij. q. iij. §. abolitio. vel de plano. i. sine strepitu iudicioꝝ. ꝫ. de accu. olim. ꝛ. c. sicut.

Maluz faciens aliqñ nō punitur.

Deutero. j. ꝯ Concor. lex hoc accusare. in fi. ff. ꝺ accu. et. l. in multis cum nota. ff. ꝺ sta. ho.

mone[a] litigātiū dirigaꝛ. Cum eñ nō humane ꝯstitutioni: sed diuine poti[9] innitamur: quia potestas nr̄a nō est ex hoie: sed ex deo[b]: nullꝰ q̄ sit sane mētis ignorat quin ad officiū nostrū spectet de quocūqꝫ mortali pctō corripere[c] quēlibet christianū: ꝛ si correptionē contēpserit ꝑ districtionē ecclesiasticam coercere. Sed forsan diceꝛ ꝙ aliter cū regibus[d] et aliter cū alijs est agēdum. Ceterū scriptū nouimꝰ in lege diuina ita magnum[e] iudicabis vt paruum nec erit apud te acceptio personarū: ꝛ et infra. Licet aūt hoc mō ꝓcedere valeamus sup ꝗlibet criminali pctō vt peccatorē reuocemus a vitio ad virtutē ab errore ad veritatē precipue cū cōtra pacē[f] peccat q̄ est vinculum charitatis: postremo cū iter reges ipsos reformata fuerint pacis federa: ꝛ vtrinqꝫ p̄stito ꝓprio iuramento firmata: que tñ vsqꝫ ad tēpus pretaxatum seruata nō fuerint: nunquid nō poterimus de iuramēti religione cognoscere: qō ad iudiciū ecclesie non est dubium[g] pertinere: vt rupta pacis federa reformētur? ¶ Ne ergo tātum discordiam videamur sub dissimulatione fouere: p̄dicto legato dedimus in preceptis vt (nisi rex ipse vel solidā pacem cū predicto rege reformet vel saltē humiliter patiatur vt idē abbas

et archieps bituricēn. de plano[h] cognoscāt vtrum iusta sit querimonia quā cōtra eū ꝓponit corā ecclesia rex anglorū: vel eius exceptio[i] sit legitima: quā cōtra eum per suas nobis litteras duxit expumendam) iuxta formam sibi datam a nobis procedere non omittat.

Idem episcopo helien.

¶ Principalis persona per se non per aduocatum debet factum proponere in iudicio nisi sit indiscreta. Capitulum xiiij.

Pastoralis: ꝛ infra. Statuimꝰ p̄terea vt principales persone non ꝑ aduocatos sed ꝑ seipsas factū[k] proponant. ¶ Nisi forte sint adeo indiscrete vt earum defectus de iudicis licentia per alios suppleatur. Idem nobili viro Mattheo de riparia.

¶ Si actio et intentio sunt inepte vel sola intentio: debet reus absolui ab instantia iudicij. iterum tamen actor audietur si apte egerit. h. d. quoad intellectum. Capitulum. xv.

Examinata cā que vertiꝛ inter te ꝛ milites cāpanie: et infra. ¶ Actionem quā sup iure patronatus eiusdē ecclesie: ꝯtra p̄fatos milites intētabas: incōgruētē cognouimꝰ ꝛ ineptā. ꝛ ¶ Qz cū testes induxeris ad ꝓbandū ꝙ qñ prefatus. A. vicedñs ecclesiā cādem tāqꝫ seq̄stratā[l] accepit: ius patronatus ipsius ecclesie

k ¶ Factū ꝓponat. Qñ iuratur ꝺ calūnia vꝛ ēt qñ fiūt ꝯfessiones i iudicio ꝓponāt. et ꝑ seipsos rñdeāt et nō ꝑ alios. ff. ꝺ inꝛ. ac. ꝗ seruū. §. vl. ꝛ. C. ꝺ iura. calū. auꝛ. principales nisi vbi teneꝛ rōne officij. ff. de ꝓcur. nō solū. Itē vniuersitas per aliū rñdet. xij. q. ij. ꝗ manumittiꝛ et. ff. qō cuiusqꝫ vniuer. l. j. §. quibus. ꝛ. l. itē cor. §. actor. Itē excoicatꝰ ꝑ aliū dꝫ rñdē. ꝫ. e. intellexim⁹. Itē et eps v. q. iij. quia epi. Itē illustres. C. ꝺ ꝓcu. l. pe. ꝛ idiscrete ꝑsone. vt h. ꝛ minores. ꝫ. de eta. et q̄li. ex ratione. C. ꝺ auct. pre. clarū. Item furiosi / pdigi / et mulier luxuriosa. ff. ꝺ cura. fu. l. ꝛ mulieri. T.

Judiciū per aliū coguntur multi subire.

Examiata. ¶ Si actor ineptā actionē ꝓponit reꝰ absoluiꝛ ab istātia iudicij. Si postea aptā ꝓponit: reꝰ rñdere cogiꝛ ita cōiter summaꝛ. Diuiditur in q̄ttuor ptes. i pma ꝓnunciationis rō. in scda ipsius rationis declaratio ibi. quia. in tertia ꝓnunciatio ibi. vnde. in quarta ꝓstatio ibi: ita tñ. Ab.

Summarium.

ꝯ Concor. lex cū ꝑcū. C. de libe. cā ꝛ l. item apō labeonē §. si ds libello. ff. de in iu.

i ¶ Eius exceptio. Sic ꝫ ꝯ denūciationē admittitur exceptio. ꝫ. de despō. ipub. ad dissoluēdū: qō verū est si obijciaꝛ ꝙ sit criminosus. ꝛ hoc siue prosequaꝛ iniuriā suā siue nō: cū in modū denūciatiōis agiꝛ repelliꝛ pretextu criminis: qꝛ tūc agit q̄si q̄libet extraneꝰ: qualiter eñ moueret bono zelo ad correctionē alterꝰ ꝗ nondū est correctꝰ. iij. q. vij. ꝗ sine. ꝛ. c. q. §. porro. l si. ꝛ. c. iudicet. ꝛ. q. j. multi. ꝛ. xxv. dist. c. vlti. ꝛ. xxxv. q. vj. episcopꝰ

l ¶ Tanqꝫ sequestratā. Seq̄ster appellaꝛ ille apud quē res in litigiū deducta cōiter a litigatoribꝰ deponitur. ꝛ hmōi depositio non pōt fieri nisi a pluribꝰ: q̄uis al's ꝛ vnus ꝛ plures deponere possint. ff. depo. licet.
¶ Glo. seq. dat duplicē lecturā quaꝝ vtraqꝫ ꝯcludit ꝯ actorē. ponit deinde duplex remediū qua vti poterat actor scꝫ depositi ꝯ sequestrū. vel negatoria ꝯtra reos

a ¶ Possidebas. Si ita intelligit lfa ista: q iste dicebat se possedisse anteq̃ deponeret apd sequestrū ₇ cū seq̃strata fuit tūc planū est qd h dicit: qr tūc habet ꝑ possessore nisi ea mēte deposuisset eccliaȝ apd seq̃strū vt ipȝ seq̃strū ꝯstitueret possessorē poti⁹ q̃ custodē. ff. de acq. pos. iter ēe puto. ff. depo si. l. lȝ. §. j. vn nō poterat itētare rei. vēdi. ꝯ illos milites. nec iter dictum possessorū cū ipse possideret. possessori eni nō daƚ rei vēdicatio. insti. de ac. §. j. ₇ C. de a. lie. tu. mu. cau. fac. l. vna. Si vo dicebat se possidere postq̃ dpo fuerat reȝ apud seq̃strū seipȝ posuit custodē: tūc adhuc dr possessor: al's nō. vt. ff. dpo. l. lȝ. §. j. ₇ id nullo mō agere poterat rei ven. nec int̃dicto possessorio ꝯ milites: sȝ ꝯ seq̃struȝ poterat agere d posit. ff. dpo. et apd. §. j. ar. ff. de pecu. l. depositi. j. rn. ₇ ff. de ꝑut. credi. si neutri. §. ij. i fi. ₇ C. de vsur. accepti. in fi. Qnq̃ tn̄ rei vēdicatio datur possidenti. nā a depositario vl' a cōmodatario possum rē vēdicare: lȝ ego rē illā possideā. ₇ hoc dr fieri rōne detētiōis. ff. de rei vē. officium ad finē. Et ꝯfessoria silr daƚ possidēti ne inq̃eteƚ. ff. si serui. vē. si forte. §. j. ₇ l. sicuti. §. sȝ si q̃riƚ. ₇ hoc cū est i q̃si possessiōe seruitutis ne vicin⁹ ali⁹ tollat domū suā si ille vult alti⁹ edificare. tūc ꝑ cōfessoriā ille pōt ꝓhibere vicinū edificare: vt dr i. l. si forte. ₇ l. sicuti. §. sȝ si queriƚ. Et ꝯfessoria daƚ etiā ei q nō possidet ₇ ꝯtendit sibi ꝓuitutē dberi. ff. si ser. vē. l. ij. Negatoria daƚ dño q negat aliū hr̃e ꝓuitutē: vt l. l. ꝑdicta. Isto modo debuit agere miles iste negādo milites illos hr̃e ius in ecclia petēdo ne inq̃etaret eū sup iure ꝑronatus. ₇ de istis duabus habes. j. de cau. pos. cum ecclesia.

Actio cōfessoria cui datur.

Actio negatoria cui datur.

¶ Glo. seq. hȝ duo dicta. primū distinguit. et scdm facit tria. arg. duas opi. ponit. ₇ remittit.

b ¶ Non tenere. Cū eni inepta ꝓponiƚ actio iudex nō dȝ statim illam corrigere si est dubia. qr lȝ debeat supplere de iure: de facto tn̄ supplere nō dȝ: sed dȝ absoluere reū cū postea ꝑpenderit eā ineptā ex ꝓbationib⁹: vt hic. ff. si mes. fal. mo. dix. l. j. §. j. ₇ j. de dona. inter dilectos. ₇ j. de resti. spo. cū ad sedem. Si vero manifeste cognoscit q sit inepta statim eā reijciat iudex vel assessor. s. eo. cū causam. ₇ ff. de asses. l. j. ₇ j. de despon. impu. ad dissoluendum. ₇ s. de elec. constitutis Item ex hoc loco videtur q actio sm canones sit ꝓponenda. ar. j. de mutu. peti. c. j. ꝯtra. s. eo. dilecti. vbi de hoc. Dicūt tn̄ quidā q in spiritualib⁹ causis actor nō teneƚ ꝓponere actionem vt sic intelligātur iura que dicunt actioneȝ nō esse ꝓponendam: in ciuilib⁹ vero teneƚ Ioh. dixit q sm canones nō teneƚ qs ꝓponere actionē q nō magnaȝ reqrit subtilitatem: sed leuē: sicut est rei venditio: locati: depositi: et huiusmodi leues teneƚ nolare. Dicas vt dictū ē. s. eo. dilecti.

possidebas[a] ꝑfecto nec rei vēdicationē intentare: nec ipsi⁹ restitutionē poteras postulare. ¶ Vn̄ intentionē tuā i hac pte ꝓnūciauim⁹ non tenere[b] absoluētes eosdeȝ milites ab eadem. ¶ Ita tn̄ q si cōgruētem et aptā intētare volueris actionem: rn̄dere tibi nichilominus teneantur. Idē magistro et fratribus militie tēpli in italia constitutis.

¶ Preceptores templi ꝓ domib⁹ suis agere et defendere pñt: nec obstat eis religio vel q ignota sit eorum origo.

Capitulum. xvj.

Cum deputati: ₇ infra. ¶ Accepim⁹ q quidaȝ tam sclares q̃ ecclastici iudices illos q̃s habetis in domibus vr̃is ꝑceptores in causis ad ꝓsequēdā suā iusticiā non admittūt: tanq̃ licitū non sit eis super litigiosis negocijs curam gerere: q pacificis decreuerunt studijs inherere. illud allegātes in repulsiōe eorū q eorū ꝑsonis gn̄atio non est nota: qui vndecūq̃ venerint gr̄a diuina vocati dū laudabiliter[c] exequanƚ officiū sui ordinis ex supabundanti reqriƚ sue notio nationis[d]. ¶ Ne q̃d igiƚ in ꝓsecutiōe causaꝝ ꝑceptores eosdem ab agendo vel rn̄dendo occasione hmōi repellat auctoritate presentium inhibemus. Idem vercellen. episcopo ₇ abbati de toleto.

¶ Prelati debēt laicis de clericis (appellatione frustratoria nō obstante) iusticiaȝ facere: ad secularē tn̄ foꝝ clerici a laicis trahi nō debēt etiā data ipsorum prelatorum negligentia. Capitulum. xvij.

Qualiter et qn̄: et infra. ¶ Precipiatis ex parte nr̃a prelatis: vt laicis de clericis cōquerētib⁹ plenaȝ faciāt iusticiaȝ exhiberi. ¶ Non obstantib⁹ appellationib⁹[e] frustratorijs quas in eoꝝ grauamine clerici frequēter opponunt. ¶ Ne ꝓ defectu iusticie clerici trahanƚ a laicis ad iudicium seculare: qd oīno fieri

Cum deputati. divisio. Duo facit. primo ponit iniuriā q inferebaƚ ꝑceptoribus tēpli. scdo eam deinceps inhibȝ fieri ibi: ne quis. Ab. si.

c ¶ Laudabiliter exequātur ₇ sic ꝓpter industriaȝ ₇ ꝓbitatē luebant penam C. deposi. l. vlti. ¶ Glo. se. ponit duas causas dubitādi: ₇ tres decidendi.

d ¶ Nationis Forte ideo querebāt isti de natione istoꝝ vt sciret de fama ipsoꝝ. nā infames cōsueuerunt fugere loca nationis sue. xix. q. ij. due sunt. argu. ad hoc. s. de cle. pegri. tue. ₇ infamis nō pōt esse ꝓcurator vel iudex. iij. q. vij. ca. j. et ca. infames. §. sunt autez. † vel ideo querebaƚ vt sciret an essent serui: qr seru⁹ in iudicio stare nō pōt. C. de iudi. seruus. nisi in casib⁹. ff. de iudi. vix certis ex causis. Sed spretis his presumit ius quēlibet esse dignū: nisi ꝓbeƚ ꝯtriū. s. de seru. c. vno. ₇ j. de ꝑsum. dudū. ₇ ꝑsumiƚ quilibet liber ex quo apparet in possessiōe libertatis. iij. q. vij. §. iij. v. verū si seruus. in fi. ₇ ff. de offi. ꝑto. barbari⁹. li. j. d insti. ad decorē. Uel dic q eoipo q deputauerūt se obsequio iesu xp̄i oīs tolliƚ irregularitas si qua fuit. Argu. xix. q. vlt. nō lȝ. in auē. de mona. in ꝑn. col. j. ideoq̃ non sunt repellendi: qr legitime ꝑsone presumunƚ. xj. q. iij. eorum. ff. de ꝓba. verius. ₇ l. j.

† Con cor. l. j. §. ait pretor. et ibi guil d cu. ff. de postu. ₇ l. q̃tiens. de dig. li. xij.

Qualr ₇ qn̄. ¶ Judices ecclastici debēt de clericis laicis iusticiam facere: sic cōiter summaƚ. et sm hanc summationē ista decre. est de indubio. ff. ad municipa. l. j. Et tria facit. ꝑmo ꝑcipit. scdo ipedimētam remouet ibi: nō obstātib⁹. tertio grauamē suspecatur ₇ ꝓhibetur ibi: ne pro defectu. Ab.

e ¶ Appellationibus. Que ipso iure non tenent. I.

de ap. pastoralis.j.rñ.z.c.vt debitus.

¶ Glo.se.fortificat textū quo dr ꝙ inuiti nō trahunt nec mirū.qr etiā volētes.zc.z de ꝯsēsu epi et remittitur. Dicit vltimo cōtrariū esse in casu ecōuerso.

a ¶ Prohibemus. Immo et si velint nō possunt laici suum iudicē cōstituere.j.ti. pro xi.si diligēti. et cap.significasti. xj.q.j.inolita.et c.placuit. Et videtur ꝙ etiā de cōsensu epi nō possit et puto illud verū.j.ti. pri.significasti.lz iura antiqua cōtraria innuere videāt: vt dr ibi. Sz ecōuerso laici trahunt ad forū ecclesiasticū ppt desidiā iudicis secularis.j.ti. p xi.lz.z.c.sc.et.c. ex transmissa.

¶ Consor. tex. l. i. l. litigatores.ff. de arbi.

ꝓhibemus[a]. I dez. ¶ Iudex dñs vt priuatur pene cōsilem cām quam hz vt iudex a iudicando remouet.h.d. C.xviij.

Causam que iter abbatē et cōuētū vindo.z archidiaconū carnoteñ.sup quibusdam ꝓcurationibus vertit: vobis et archidiacono parisieñ.meminimus commisisse:et īfra. ¶ Qr vo cū eundem archidiaconū silis pene[b]cā contingat:nimis fauorabilis pti alteri videret:z nos te fili decane loco ipsius archidiaconi surrogantes[c] mandamus qtenus (nō obstātibus prioribus lrīs) in cā rōne preuia ꝓcedatis. Hono.iij.archi.remensi.z decano brimensi coloñ.dioce.

¶ Si iudices de principali z exceptionibus preiudicialibus simul cognoscunt vel super principali lite non contestata testes recipiūt: licite ab eis appellatur. Capitulum.xix.

Causam q. ¶ Iudex habēs cōsimilem cām a iudicio remouet. Prio recitat delegationem cause. scdo cāz remotionis vnius delegati: z alium surrogat ibi:qr vero. Ab.

¶ Glo.seq.repetens textuz illū fortificat p duo silia qr sez silitudo cause vel morbi repellit testem et excipientem. Dicit deinde silitudinez non extendēdā ꝓterea ponit lecturam Joh.quā fortificat. Finis patet.

Iudex recusatur ex silitudine cāe.

b ¶ Siliis pene cā. Et ita videt ꝙ iudex q habet cōsimilem cām cāe sibi cōmisse possit recusari ex eo qd dicit nimis fauorabilis.zc.qd ē mirabile vt ex eo nascatur suspitio. Uñ si aliqs ageret de iure exceptionis corā aliquo iudice q in sili cā laborat iudex ille de facili fauaret p illo. Sile est in teste q hz ꝯsilem cām:da ille nō dz admitti in testē ppt hmōi suspitionez ne de facili testificaret p illo.j.de testi.ꝑsonas.z qui ꝯsimili morbo laborāt nō sunt admittendi in testimonio.vt iiij.q.iij.§.liberti.z.c.testes.si.j.de excep.cū ecclesiastice. Nō tñ extēdas hāc silitudinē ad oēs causas.nā si iudex habeat cām decimaꝝ:z alia cā puta iurispronatus vel electiōis et ꝯmittat:illud ei nō nocet. Uel ēt vt dixit Jo.bene possum petere ecclesiā vel aliud corā iudice q hz ꝯsimilē cām. Uel hec cā non videt sufficiens ad recusandū iudicē lz sit sufficiēs ad surrogandum nec dr hic ꝙ cā ista sufficit ad recusandū iudicē lz sit sufficiens ad surrogandū.cū eñ plures iudices dati sunt ad petitionē alterius ptis sine qualibet tali suspitione vel consili remouet aliquis illoꝝ z alter surrogat vt cā sine suspitiōe ꝓcedat:frequent hoc cōtingit. vel dic qd prius dictū est.

c ¶ Surrogātes. Sic ppt suspitionē dnatiōis alius surrogat.s.de offi.deleg.cām q. Itē si necessarius sit iudex in testē/remouet z alr surrogat.j.d testi.dilecto.

Exhibita. ¶ In prima ponit appellātis petitio.i. diuisio. scda appellatiōis ꝯmissio.scda ibi: qr vo. Ab.

d ¶ Euocandi. Omnes eñ illi euocandi sunt quos negociū tangit.s.d tēpo.ordi.si archieps.z.lxvj dist.archieps. z viij.q.j.lz §.z.ff de adop.nam ds nus.z.ff.de mino.l causē §.cū C.de aucto.prestan.l.vlti.

Exhibita nobis. B. virdinensis electi petitio declarauit:ꝙ cū sup facto electionis sue.lī.archidia. ac qrundā canoñ.virdinē.aduersarioꝝ suoꝝ ꝓcuratores ad nostrā audientiā accessissent parisieñ.epo: z coniudicibus suis sub certa forma lrās nostras direximus inter alia cōtinentes vt vocatis q forēt euocādi[d] sup ꝓpositis z alijs negociū cōtingētibus[e] inqrerēt[f] veritatē:et īfra. ¶ Cū aūt idē electus quibusdā ex his qui cōtra euz agebāt cōspirationē[g] et quibusdaz excōicationē[h] in modum exceptiōis obiecerit se id offerēs ꝓbaturum:ꝑfati iudices interlocuti fuerunt:ꝙ de his et principali negocio simul inquirerent: nolētes qsi nō iudices sed inqsitores existere super dictis exceptionibus ipsius electi probatiōes admittere: sed peruertendo[i]

e ¶ Negociuz cōtingētibus. Id est q sūt ꝯtingentia ipam electionem:puta d meritis electi:z studijs eligentiū.z de zelo:z an aliquid symonie pratitū iter cesserit.s.d ele.scriptū ē.z.c.super eo.z.j.de excep.denicꝫ.l fi.

f ¶ Inqrerēt. Et hoc verbo visum fuit iudicibus ꝙ in modū inquisitiōis deberēt ꝓcedere z nō i forma iudicij.z ita lit.nō cōtest.poterāt procedere ppt cōtumaciā alterius ptis.j.vt lit.non cōtesta.qñ frequēter §.sunt et alij.z.j.de accu.qualiter z qñ §.dz.sed errauerunt cū forma ista nō fuisset in modū inqsitionis cōmissa.sed in modū iudicij mera inquisitio nō cōmittit in tali casu:qr inquisitio fit sup excessibus. et iqsitor dz accedere ad locū.ij.q.j.de omnipotēs.z.j.de symo.licet heli.

g ¶ Cōspiratione. Qd si verū fuisset repellēdi erāt nec audiendi cōtra electū:qr quasi inimici:et ex odio hoc facere ꝑsumunt:vñ ab agendo sunt repellendi sicut a denūciatiōe seu inqsitiōe.j.de accu.cū oporteat.z.s.eo.nouit.in fi.nec tales ad testimonium sunt admittendi.j.de symo.lz hely.z.c.p tuas.cōspiratio eñ grauissimū crimē est:ita vt accusatū a ppio gdu repellat.xj.q.j.ꝯiurationū.z.c.seq.

Conspiratio ē crimen grauissimum

h ¶ Excōicationem. Exceptio excōicationis repellit ab agendo z qr isti agebant ꝯ electū:talis exceptio admittēda fuit:qr excōicati audiēdi nō sunt.j.de sen.excō.p tuas.z.c.si vo.j.de here.excōicamus §.credētes. Sed cū electus petit ad ꝯfirmationē agēdo ꝯ ipos q se sibi opponūt si opponāt aliqd electo in modū exceptionis ad defensionē ecclie sue ꝯ illos nō admittitur replicatio excōicationis:qr et si ꝯstet illos esse excōicatos nō repellerent a defensione.j.de excep.dilecti.qr a defensione nullus excōicatus repellit.j.de excep.in tribus vlti.capi.

i ¶ Peruertēdo iuris ordinē. Uñ nō valuit qd fecerit

quia fines mādati seruandi sunt. ꝫ. de rescrip. cū dilecta. ⁊ ꝫ. de offi. deleg. venerabili. immo et si verba rescripti viderētur esse contra ordinem iuris. tñ non debet recedi a iure. ꝫ. de rescrip. causam que.

a ¶ Lite nondū ꝯtestata. Qđ fieri non dꝫ. ī. vt lit. nō ꝯtest. ꝑ totū. nisi elect⁹ esset ꝯtumax. tunc em̄ ne ꝑnat eccl'ia detrimentū ex mora pōt recipi testes lit. nō ꝯtest. ī. vt lit. nō ꝯtest. qm̄. ⸿. porro.

b ¶ Dictis grauaminib⁹. Scilꝫ qꝛ simul sup exceptione ⁊ pncipali negocio procedebāt ⁊ lit. nō ꝯtest. Et colligit ex hac littera: ꝙ si plura grauamina assignent ꝑ appellatiōe sufficit alterū ꝓbare dūmō quodlibet ꝑ se sit sufficiēs. sꝫ. ī. de ap. significauit. et. ī. ꝺ ꝓben. cū iam dudum. et. ꝫ. de rescrip. ex pte. vbi de hoc. Si autē plures ꝓponantur q̄ habent diuersos effectus nō sufficit alterꝝ probari quo ad vtrūqꝫ effectū. sꝫ sufficit q̄ ad alterum. exemplum habes. ꝫ. de rescrip. olim. sꝫ ola q̄ hic dicta fuerūt habent eūdē effectū. scꝫ vt appellatio legitima fuerit: ergo sufficit quodcūqꝫ probetur: quia vtrūqꝫ per se sufficit.

diuer. rescrip. falso. ⁊ arg. C. de ꝯsti. pe. l. ij. ⁊ C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. l. vlti. Poterant tñ dicere: ꝙ nō tenētur respōdere: nisi nouus libellus detur de nouo: et oīa iterū ꝓcedant ab initio ꝑ legē predictam ꝓperandum: que modo habēt locū q̄ntum ad hunc articulū. ꝑ decret. istā. et sic obuiādū est malicijs eorū q̄ causas maliciose volunt prorogare. Sed ex hac decre. non videtur ꝙ lex illa ꝓperādū. corrigatur: qꝛ nō colligitur hic ꝙ lis fuit contestata: sed per subterfugia ⁊ cauillationes causa sit ꝓrogata: ⁊ hoc potuit eē totum ante lit. ꝯtesta. immo lis ꝯtestata fuit: qꝛ decisio etiaꝫ cause ꝓrogata fuit vt dicit: ⁊ sic fuit lis ꝯtesta. et ita habet expressuꝫ in antiq̄ ꝙ lis erat contestata: et ex eo ꝙ dicit instantiam iudicij perijsse apparet ꝙ ꝓcessum erat in principali negocio qđ dꝫ fieri ꝑ litis contestationem que est principium cause.

iuris ordinē de premissis exceptionib⁹ et pncipali pariter per se inquirere intēdentes: et ꝓcedentes etiā ad receptionē testium lite nōdum super eodem negocio contestata[a]: quare prefatus electus nostrā audientiam appellauit: et infra. ¶ Qꝛ vero nō in modū inquisitionis ad cōmissionis negocium extitit delegatū. Mādamus q̄tenus si ex dictis grauaminib⁹[b] vel aliq̄ ipsoꝝ appellatū ꝯstiterit reuocato in irritum q̄cq̄d post appel. hmōi inueneritis attentatū: in cā ipsa iuxta prioꝝ continentiā litterarum rōne preuia ꝓcedatis. Idem magistro Tancredo canonico bononieñ.

¶ Lapsu triennij nō obstante pōt delegat⁹ in causa sibi commissa procedere. Capim. xx.

Venerabilis frater noster archieps rauēnat. ꝓposuit coram nobis ꝙ cū decisio cause que inter ipsum et cōitatem ceruie: sup iurisditione ciuitatis ceruie. ⁊ quibusdā alijs articulis vertitur: sit per subterfugia ⁊ cauillatiōes eorum ꝑ triēnium ꝓrogata. Dicti ceruieñ. asserētes instantiā iudicij per decursum triennij perijsse respōdere sub tuo examine recusauerunt: et infra. ¶ Mādam⁹ q̄tenus exceptione hmōi nō obstāte[c] in negocio isto procedas iuxta traditā tibi formā.† Idem epo et magistris. T. ⁊ B. prateñ. bononie commorantibus.

¶ Victor obtinens in possessorio corā iudice rei nō tenetur corā eo iudice sup proprietate rūdere si est ꝓprius alteri⁹ fori. h. d. Et est casus notꝫ. C. xxi.

Significauerunt nobis olim abbas ⁊ cōuentus sctē Marie de florentia ꝙ florētina ptās pro eis contra cōitatem castri de sina. sup possessione vel quasi iuris ibidē eligēdi rectorem qđ ad se ptinere dicebāt diffinitiuā sniam ꝓmulgauit[d]. Sed postmodum abbatē ⁊ cōuentū p̄fatos ipsa ptās coegit cōitati p̄dicte sup proprietate[e] vel quasi memorati iuris in seculari iudicio

Significauerūt no. ¶ Nō obstante exceptione tēporis feriati ꝓpter vindemias mādanda est sententia executioni. h. d. ꝺm vnū intellectū. vel ꝺm alium ita cōiter summatur. Cum actor ⁊ reus sunt diuersi fori cā ꝓprietatis et possessionis pōt corā diuersis iudicib⁹ agitari. sed hoc videtur indistincte verū ꝺm panor. Sunt due partes. in prima partis cōquestio. in scđa pape prouisio ibi: mādamus. Ab.

Venerabilis. Instātia iudicij non perit per lapsum triēnij: sic cōiter summat. Et sūt due ptes. in pma ptis. q. in scđa pape ꝓuisio ibi. mādam⁹. Ab.

Summarium. Diuisio.

¶ Glo. seq. notat. l. properandū in ecclastico foro ⁊c̄. dicēs ꝙ etiā ꝺm legē licet pereat instātia non perit iurisditio delegati. dic deinde ꝙ hoc nō videtur per hoc. ca. corrigi quia ⁊c̄. ad quod respondet Joan. and. Glo. ista procedit multum intricate et in effectu sentit. iiij. lecturas. quas vide per Panor.

c ¶ Non obstante. Sic ergo patet ꝙ hodie non habet locum lex illa. C. de iudi. ꝓperādū. ꝯ rñso. ⸿. vlti. et ⸿. plerūqꝫ. vbi dicit ꝙ instātia iudicij perit nisi causa finita sit infra triennium a tpe litis ꝯtestate connumerādum vt iterū incipiat de nouo ꝓcedere: acsi nūq̄ fuisset. Sic em̄ isti respondere nolebant qꝛ instantia iudicij perierat non erant audiendi: qꝛ licet ꝺm legem predictam instantia iudicij perierat decursu triennij: littere siue iurisditio iudicis non perierat: quia iurisditio iudicis est perpetua: ⁊ rescripta ꝑpetua sunt. C. de

Judicij instantia an pereat trienio

d ¶ Promulgauit. Et hoc bñ fieri potuit cum causa ista non fuit spiritualis: sed super iurisditione temporali: ⁊ abbas ⁊ cōuentus fuerint actores vnde debuerunt sequi forum rei. ī. ti. prox. cum sit generale. et. xj. q. j. experientie. ⁊ c. seq. et C. de iurisdi. om. iudi. iuris ordinem. ⁊ a sententia super possessione diffinitiua † appellatur. ī. vt lite non contesta. c. ij. ⁊ hic.

¶ Glo. ista mixtim dupl'r obijcit ⁊ soluit satis clare.

e ¶ Super ꝓprietate. Sed videt ꝙ isti monachi tenebātur respōdere aduerse parti sup ꝓprietate corā iudice qui cognouit de possessione: qꝛ iudex ille qui cognouit de possessione cognoscere dꝫ de ꝓprietate. ī. de cā possessio. c. j. ⁊ est illi audiētia denegāda: q̄ continētia cause nitit diuidere vt corā vno agat de possessiōe ⁊ in alio iudicio de ꝓprietate. C. ꝺ iudi. nulli. preterea

Summarium.

Dicit ꝙ pueriret ordo iuris si reus sequeret forꝝ actoris

† Concor. lex ad legatū. et. l. ad rem mobilē ff. de ꝓcu. et. l. ij. ff. de iurisdi. om. iudi.

† Concor. gl. l. l. vnica. C. ꝺ mo. posses. ⁊ in l. qđ iussit. ff. ꝺ re iudi.

cause cōuentionis ꝛ recōuentionis corā eodem iudice fieri debēt. C. de senten. ꝛ inter. om. iudi. cū papinian⁹ ꝛ. iij. q. viij. cui⁹. vbi dicit cui⁹ in agēdo qs obseruat iu dicium ipsum in eodē negocio habere contra se iudicē nō dedignet. vt in. l. cū papinianus. ꝛ. iij. q. viij. cui⁹ in agendo. et illud quasi videt idē negociū. j. ŏ mu. pe. c. j. Sol. verū est φ cōtinentia cause diuidi nō dꝫ. ꝛ ille q cognouit de possessiōe dꝫ cognoscere de ꝓprietate: siue sit ordinarius siue delegat⁹: cui cā simplr q ad vtrūqꝫ fuit commissa. j. de seque stra. ad hec. ꝛ h⁹ locū habet cum actor et re⁹ sunt eiusdeꝫ fori: sed in casu presenti nō sunt eiusdem fori. vnde monachi q primo egerūt de possessione debebant sequi foruꝫ rei qđ fecerunt et obtinuerunt. ꝛ si aduersariū volebāt postea ꝯuenire monachos sup ꝓprietate debebāt sequi forū monachoꝝ. Et cā possessiōis ꝛ ꝓprietatis bñ pñt tractari corā diuersis maxime vbi cā talis subest: qꝛ nichil cōe hꝫ cā possessionis cū causa ꝓprietatis. ff. de acq̄ren. pos. naturaliter. §. nichil. Et si alids postulauerit aliū iudicē sup ꝓprietate: et aliū sup possessione nō est audiēduo. ꝛ sic loq̄tur. j. de causa pos. c. j. ꝛ. C. de iurisdi. om. iudi. nulli. ꝛ ita nō ꝯdicunt huic decre. quia hic isti monachi nō fecerūt. Alia iura cuius in agēdo ꝛc. non tāgūt cām istā: quia illa loquū tur in recōuētione q̄ dꝫ fieri simul cū conuentione. j. de mu. pe. c. j. ꝛ. j. de or. cog. cū dilect⁹. ꝛ tūc etiā si vellent recōuenire de alia re nō poterāt cū questio spoliationis de qua agebāt monachi priuilegiata sit. j. de or. cogni. super spoliationes. nec de ꝓprietate simul tūc cum possessione poterat agi. C. de rei vendi. ordinariū.

Con. cor. l. ꝓuatorū cū glo. C. de iurisdi. om. iudi. et. l. publi⁹ et ibi Bar. ff. de ꝯdi. et. de mon.

respōdere. Vn̄ vobis iniunximus vt si ita esset cogeretis cōitatem eādem electū a monachis in rectorē admittere: auditurī postea q̄ ptes sup ꝓprietate vel quasi predicti iuris ducerēt ꝓponēda: ꝛ infra. ¶ Verū pars altera inter alia excipiendo proposuit se tunc respondere coram vobis de iure nō teneri cū tēpus propter vindemias[a] existeret feriatuꝫ respondēte syndico monasterij hoc maliciose ꝓponi vt videlicet cā ꝓtracta tēpus regiminis electi predicti inutiliter elabaf: ꝛ infra. ¶ Mādamus quaten⁹ hoc nō obstāte in negocio rōne preuia ꝓcedatis.

¶ De foro competenti.

¶ Glo. seq. tractat de ferijs fauore hominū introductis ꝛ quomodo illis renūciatur alijs nō. et quomodo ex causa quis cogitur tunc litigare.

a ¶ Propter vindemias. Tēpore eīn vindemiarūꝫ ꝛ tēpore messiū non cōpellitur quis in iudicio respōdere: ꝛ ita φ sentētia lata cōtra absentē non tenet. Tn̄ si cōsentiunt partes bñ valet iudiciū. ff. de fer. l. j. et. l. si feriatis. et de istis ferijs habes. C. de fer. omnes dies. in prin. sed illis ferijs que inducte sunt ob reuerentiā dei ꝛ alioꝝ sanctoꝝ nullus potest renunciare: etiam si partes vellent. Alijs vero inductis in fauorem hominum bene renūciatur: hoc est expressum. j. de fer. c. vlt. ꝛ de conse. dist. iij. c. j. Et arg. ad hoc. ff. de arbi. si feriatis. xv. q. iiij. c. j. ꝛ. ij. potest tamen tali die vt videtur libell⁹ offerri. ff. de adul. l. miles. §. sexagita. et. §. illius. sed ex causa tali tempore alids compellitur litigare. vt hic dicit. in fi. ne tēpus illi⁹ electi ad regimē illi⁹ loci elabatur. Et idē credo si finiretur iurisditio iudicis

Con. cor. l. fi. ꝛ. l. oēs C. ŏ fe. cū not.

tēpore illo φ tūc posset procedi ne iudicialis instantia euanescat. arg. j. de offi. deleg. consuluit.

¶ Rubrica de foro competenti. ¶ Quia rei ad iudicia vocati frequenter excipiunt de foro. ꝛ plerūqꝫ dubitatur quod forum sic excipiēs sequi debeat ideo ꝛc. fm Hos. Sed ego cōtinuo sic. Tractaturus auctor de singulis actibus et partibus iudicij: quia ante alium actū iudicialē dꝫ discuti de competentia fori iuxta no. in. c. inter monasterium. de re iu. di. et. in. c. pe. de exceptio. io premittit istam rubricā: quia posito fundamento ponit edificiū. j. q. j. cum paulus Et forum ꝓprie neutri gñis ꝓut hic ponit significat territoriū cū iurisqꝫ iudicis infra. qđ pōt in facinorosos aiaduertere. ff. ŏ verbo. signi. l. si pupillus. §. territoriū. Unde tota diocesis dicitur territorium episcopi. xvj. q. vij. omnes basilice. extra qđ territorium impune non paretur. de consti. c. ij. lib. vj.

Continuatio

¶ Ex concilio calcedo.

¶ Clericus corā suo epō conueniri debet. Capitulum. j.

Si qs clericus aduersus clericū negociuꝫ habeat nō deserat[b] episcopum propriū. sed pri⁹ apud ipm actio[c] ventilet: vel cōcilio eiusdē[d] apud alios[e] qs vtraqꝫ[f] pars voluerit iudiciū obtinebūt. ¶ Ex concilio parisieñ.

¶ Iudex secularis si clericū per se distringit vel cōdēnat: excōicari debet. Capitulū. ij.

Nullus iudicum[g] neqꝫ pbr̄m/ neqꝫ diaconum aut clericū vllū/ aut minores[h]

¶ De hac materia habet. xcvi. dist. iij. q. vj. ꝛ. vj. q. iij. xj. q. j. xxj. q. v. per totum. repetitur in. vj. ꝛ cle. Ab. si.

Si qs clericus. b ¶ Non deserat. Qđ si fecerit puniri debet prout dr̄. xj. q. j. inolita. ꝛ. c. placuit. ꝛ. j. e. si diligenti.

c ¶ Actio. i. petitio: qꝛ fm canones actionem ꝓponere non tenetur. j. e. c. proxi. dilecti. vbi de hoc. ꝛ. c. examinata.

d ¶ Cōcilio eiusdē. Aliter eīn nullo mō pñt eligere ꝯ iudiciū alioꝝ: immo de licētia epī iudiciū seculare nō pñt eligere: sed eccl'iasticā psonā bñ de licētia epī. j. e. significasti. al's nec volentes nec inuiti possunt deserere epm: etiā si iuramentū interuenīret. j. eo. si diligenti.

e ¶ Alios. Id est ecclesiasticos. j. eo. significasti: vel episcopus committat alicui.

f ¶ Utraqꝫ pars. Honestū et iustū est istud vt ambe partes si presentes sint eligāt iudicē cōiter: vt hic. ꝛ. ij. q. vj. placuit. Arg. j. ŏ. de offic. deleg. ch. R. sed illā intelligo qñ altera pars est absens vel cū nō vult concordare reus vt ibi dr̄. al's iniquū esset illud qđ dareī ad volūtatē alterius altero presente: et sic obseruatur in curia ro. cōtra. xj. q. j. c. iudices. ꝛ. xv. q. vij. c. si aūt. sed illa intelliguntur in criminali: ꝛ non tenet hodie.

Con. cor. l. j. pupilli §. vide aut⁹. et ibi glo. et doct. ff. de nego. gest. ꝛ. l. iii ꝯtinua. ff. de ob. oblig.

Nullus iudicū ¶ Duo facit. primo prohibet. scđo adducit penam ibi: qđ si. Ab. sicu.

Diuisio

g ¶ Judicum. Scilꝫ secularium.

¶ Glosa ista querit et soluit.

h ¶ Minores. Quos appellat hic minores? Potest dici φ scholares siue seruientes ecclesie deputatos ad eius obsequium qꝛ illi eodē priuilegio censentur. arg. xij. q. ij. ecclesiarum seruos.

ecclie sine permissu pontificis p se distringere aut condē nare presumat. Nō si fecerit ab ecclia dei cui iniuriā ir rogare dinoscit: tandiu sit sequestrat⁹ quousq; reatuz suū cognoscens emendet.

Ex concilio aphricano.

Rōne rei de q̄ agit sortitur qs forū ibi vbi res est. Sic cōmuniter summatur. Capi.iii.

Sane si epi iter quos cā versat sint diuersarum puinciarū: ille puinas det iudices in cui⁹ puīcia est locus de quo contendit. Grego. bo noñ. defensori corsice.

Eps vt suspectus recusat⁹ a reo. cui⁹ suspitione notorie constat: pōt dare delegatū parti bus nō suspectum cui⁹ sniam poterit per se executiōi mandare. Capitulum. iiii.

Si quis contra clericuz causam habuerit: epm ipsius adeat q si vt suspect⁹ fuerit recusatus executor ab eo deputet. Aut si hoc actor refugerit ab eodē epo est deputand⁹: q ptes sibi mutuo consensu iudices cōpellat eligere A quib⁹ qcquid fuerit diffinituz ipsi⁹ sollicitudine (seruata lege) modis oibus compleat. Alexan. iii.

Sup re eccle vel clerici pōt laic⁹ coram ecclastico iudice cōueniri sz si probabilit negat rem eē eccle vel clerici ad iurisditionem ecclesiasticā declinandam cōuenitur coram suo iudice. Capitulum. v.

Si clericus laicuz de rebus suis vel ecclie impetierit laic⁹ res ipsas non ecclie esse aut clerici sed suas proprias asseuerat debet de rigore iuris ad forensem iu

a Sine pmissu pontificis. Hic vacat argu. a cōtrario sensu vt pbat. j. eo. significasti. vbi de hoc.

Glo. sequens excipit.

b Aut cōdēnare. Nisi forte in cā recomuentionis q bz rñdere tenent de ciuili: sz nō de spūali: vt dictuz est. s. e. pri. z. s. s iudi. at si clerici. c. vl. Arg. j. de mu. pe. c. j. z. q. z ih. q. viij. cu⁹ in agēdo. C. d sen. et iterlo. om. iu. cū papinianus. in aut. z pleque ter. sz i crimiali nō hz locū recōuētio corā iudice secłari: nec ēt corā quocūq vt dictū est. s. ti. p pi. at si clerici.

c Cui iniuriā. Qui iniuriā facit eccle dz priuari cōione ipi⁹. xvij q. iiij. sicut antiquitus: nec ad supplicandū dz admitti vbi sacrilegiū pmitt nō dubitauit. e. cā. q. iiij. frat. et coeps. xij. q. ij. d viro nefādo. vt sic puniat i quo peccauit. sic. j. d iure pa. pastoralis. l li. z. s. de of fi. deleg. cū olim. z. s. de trāsla. epo. z. s. d tēp. or. lras et. j. de iude. ad liberandā. z. j. de imu. eccle. c. fi.

d Seqstrat⁹. Per sniam. fi. xxx. di. quasi p totū.

Sane si. Eps rōne rei cōuenit corā archiepo in cui⁹ puīcia res sita est. h. d. magro specifice. Ab.

e Ille puinas. Et hoc intellige cuz ipse nō pt siue non vult per se cognoscere.

f Prouicia. Sic ptz q sub illo iudice agere debet actor in cui⁹ puincia res est litigiosa: vt ex ipsa re sortiat forū. ff. de cēsi. forma. s. si vo. z. j. e. c. vl. z. xj. q. j. experietie. z. C. vbi in rē act. actor. z. C. de pdi. mino. si p dium. z. C. de pscrip. lon. tem. l. vlti.

Si qs. z. Corā suo epo cōueniendus est clericus qui si recusat dabit delegatū ptib⁹ nō suspectuz. sic solet cōiter sumari. Sed panor. sumat aliter cōside rata pot⁹ mēte legis q̄ cortice. Epus si recusatione z eū pposita ad arbitros venire nō vult: pōt etiā par tiū nō requisito cōsensu cām pncipalē alicui nō suspecto cōmittere cui⁹ sniam executioni mādabit. Et fm intellectū meliorē diuidit. qr pmo puidet qñ iudex vt suspect⁹ recusatur a reo. Scdo qñ delegat⁹ in locum recusati recusat ab actore ibi: aut si. Tertio puidet circa executionē ibi: a quibus. Ab.

g Ut suspect⁹. Quid tenendū sit cū iudex ordinari⁹ recusat vt suspect⁹ plene dr. j. de ap. cū spāli q videtur hanc decre. interpretari: z illi standū est.

Glo. seq. pncipiū querit ad quē appellet. zc.

h Executor. i. delegat⁹: qr ordinari⁹ cū fuerit recusat⁹ dz cām cōmittere psone neutri parti suspecte vt dicit cōstitutio illa. j. de ap. cū spāli. z. ij. q. vj. placuit. ff. z. xj. q. j. peruenit. Sed si appelletur a tali delegato ad quē appellabit: pōt dici q ad papā cū ad ordinariuz recusatū nō videat appellandū: nec ad metropolitanum omisso medio: qr talis appellatio non tenet. j. de appella. dilecti. sed satis posset appellari ad episcopum nō ob stāte tali recusatione. non q ipse cognoscat sed vt alij psone nō suspecte cōmittat. Arg. contra ca. predicto placuit. ij.

i Aut si hoc actor. Supra dixit q reus pt recusare ordinariū z actor similiter vt h dicit: z tunc episcopus pmittit alicui q cōpellat partes eligere iudices super causa illa qbus episcopus pmitteret cām hoc ipsemet facere posset sed causa vitande suspitiōis h⁹ dictū ē. z idez iuris credo esse siue reus siue actor recusauerit ordinariū. et est simile huic. xj. q j. peruenit. Uel sic potest intelligi qd dicit: si actor. zc. id est si actor recusauerit istum executorem ab epo datum: tunc eps debet aliquē eligere q compellat partes vt in aliquē cōueniāt: ne postea ipsum valeāt recusare. s. de offi. dele. sup qōnibus. s. j Idem esset si reus recusaret istū executorem.

k Ipsius sollicitudine. Hoc ideo dicit qr delegat⁹ ab ordinario nō potest suam sniam executioni demādare: sed ille ordinari⁹ illam debet exequi. ff. de re iudi. a diuo pio. j. rñ. nec potest possessionem dare. ff. de iurisdi. om. iudi. iubere. Sed nō credo illā subtilitatem seruandam quin possit exequi suam sniam. quia ex quo causa sibi cōmittitur intelligūtur sibi omnia esse cōmissa que ad causam ipsam spectare noscūtur et sine quibus causa expediri non potest. s. de offi. de lega. preterea. z. c. suspitionis. z lex illa a diuo pio. et hec decre. non prohibent hoc licet dicatur in eis q ordinarius hanc sententiam exequatur. z hoc etiā notauit Johan. ij. q. vj. quisquis. Sed si velles hoc seruare posset dici q hoc habet locum cum ordinari⁹ est presens: sed eo absente delegatus vel officialis eius exequat sentētias suas: al's pniciosum esset hanc subtilitatem seruare. Ber.

l Seruata lege. Que loquitur de tpe executionis sniē q facienda est in psonali actiōe post qttuor menses. C. de execu. rei iudi. l. vlti. z. ff. de re iudi. l. ij. z. iij. s. si qs. s. de offi. deleg. qrenti. vbi de hoc.

Si clericus laicū. Laicus a q clericus vel eccle sia rem vendicat dz coram iudice laico cōueniri

Recon uentio non fit i crimi nali.

Summa rium.

Summa rium.

Summa rium.

Diuisio

Conc cor. tex t⁹ i. l. si ptēdat ff. de fi deiuss.

Delegatus ab ordina rio an possit suam sniam exequi

Summa rium.

dicem trahi. Cũ actor forũ rei[a] sequi debeat. Licet in plerisq; partibus aliter de cõsuetudine[b] habeatur. Idem.

Questio feudalis est inter clericũ et laicũ cognosceri dñs feudi: sed eo negligẽte cognosceret delegat⁹ pape etiam ante negligentiam datus. h. d. ẽm lecturam glo. Capitulum. vi.

Ex transmissa nobis insinuatione. B. G. et vv. militum ecc'le tue intelleximus φ cum R.[c] de cassauilla eos sup quadam possessiõe coram trecen. epo traxisset in causã: nobilis vir de cãpis eorum dominus[d] sub debito fidelitatis eis inhibuit ne de seculari feudo in iudicio[e] eccl'iastico rñderẽt. et ĩ. Per dñm feudi cãz iubeas terminari. Et si ipse maliciose distulerit[f] tu ei debitũ finem imponas. Idem.

Per dñm feudi secularem siue ecclesiasticũ questio feudalis terminari debet etiam si vasalli sint clerici et si plures ptendantur dñi nõ potest vn⁹ cognoscere maxime alio absente an feudũ ad eũ pertineat. h. d. ẽm lecturam magis notabilem. Capitulum. vii.

Verũ qm̃ de quibusdã feudis aduersus prepositum questio mota[g] fuit. Statuimus vt ex q̃ eps fuerit in eccl'ia cõsecrat⁹[h]: de feudis[i] ipsis sub suo iudicio cognoscat / si ad ecclesiasticã cognitionem[k] ptineãt. alioqn[l] bñplacito imperiali (sicut iustuz fuerit) relinquat. Lucius. iii.

Malefactores ecclesiarũ in vtroq; foro cõuenire possunt. Capitulum. viii.

Cum sit gñale vt actor forũ rei[m] sequat: et infra. Verũ qm̃ seculares iudices in exhibenda iusticia psonis eccl'iasticis sepe in iudicio sunt remissi[n]: in fauorem eccl'ie est introductũ vt malefactores[o] suos qui sacrilegi

sic cõiter summatur. Primo ponit dictũ. Secundo rationẽ dicti ibi: cũ actor. Tertio localem contrariaz cõsuetudinẽ ibi: licet. Ab. si.

a Actor forũ rei. etc. hec regula gñalis est. j. e. cuz sit. et xj. q. i. experiẽtie. et c. seq. et iii. q. vj. c. ij. et c. nemini nem. et. C. de iuris. om. iu. in criminali. et C. vbi in rẽ act. l. vlt. et ff. de alie. iudi. mu. cã fact. q. et l autẽ. vt cle. apd ppriuz epis. rñ. col. vj. fallit hec regula in casib⁹ nota. j. e. cũ sit. et e. l. ij. et c. ex tenore

b De cõsuetudine. Talis cõsuetudo ẕ omnia iura pdicta est: sz introducta est pp̃ negligẽtiã laicoꝝ in exhibẽda clericis iusticia. j. e. cum sit gñale. et c. l. ij. et c. ex tenore. sz papa siue sint negligẽtes siue nõ / q̃tidie ɔcedit lr̃as clericis ẕ laicos sup q̃cũq; q̃stione: et ita assumit sibi iurisditionẽ alioꝝ ẕ id qđ dicit. s. ti. pxi. nouit. in pñ.

Ex trãsmiss.[f] Questio feudi dz p dñm terminari. qui si negligit eccl'iasticus iudex: al's supior eius hoc faciet ita cõiter summat. [illegible] el sũma sic ẽm aliũ intellectuz Questio feudi debet terminari p dñm feudi imediatum. et hec lectura incidit cũ prima: sed est magis clara et no. Et primo ponitur partis conquestio. Secunda ibi: p dñm: pape pulsio. Ab. si.

c R. Forte cleric⁹ erat iste R. qz al's papa non dedisset ei lr̃as. qz lz ɔcedat clerico ẕ laicũ: nõ tñ ɔcedit laico ẕ laicũ: dũ tñ habeant aliũ supiorẽ. cũ cõsuetudo curie sic se habeat: nisi de ɔsuetudine et spõte se subijciant iurisditiõi eccl'ie. Sic põt intelligi. s. de arbi. innotuit. et cõsimilia. et s. c. pxi. in fi.

d Dñs. Quo ad feudũ illud al's videtur φ erant milites ecclesie. vt. s. dicit in littera.

e Ne in iudicio eccl'iastico. Qđ quidem facere potuit cũ papa talẽ phibitionẽ adnuitat qualiter causa feudi debeat tractari vt. s. ti. pxi. ceteꝝ.

f Distulerit. Et sic p negligẽtiã iudicis secularis iurisditio q̃ pri⁹ erat inefficax apud delegatuz mõ est efficax. sic. j. e. lz. et c. ex tenore. sic etiã delegat⁹ p negligentiã pdit iurisditionez: et transfert ad ordiariũ. s. đ offi. ordi. siq̃uit. s. de offi. dele prudẽtiã §. sexta. i fi.

Verum. Dñs feudi siue sit eccl'iasticus siue secularis cãm feudalẽ cognoscit: sic cõiter sũmat. Primo ponit factũ scđo statutũ ibi. statuimus. Ab.

Glo. seq. reddit duplicem rationẽ. quare differtur questio in tempus fieri.

g Questio mota fuit. vacante eccl'ia: vñ non erat qui de illa q̃stione posset cognoscere. nec tunc aliquid fieri põt in piudiciũ vacãtis ecclesie. j. ne se. va. p to. Vñ preposit⁹ non tenebat nec debebat respõdere đ feudo eccl'ie coram alio iudice s. c. pxi. et s. ti. pxi. ceteꝝ. Et iđ papa mãdat φ differat q̃stio illa q̃usq; eccl'ia p̃latũ habuerit.

h Consecratus. Idẽ esset si elect⁹ esset et ɔfirmat⁹: qz tunc hz plenã admistrationẽ q̃tũ ad ea que ptinent ad iurisditionez. s. de elec. transmissam. ar. ad idez. s. de transla. inter corporalia.

i De feudis. Supple cognitio de feudis.

Glo. se. reci. p q. quid. s. si eps feudi dñs esset negligens. etc.

k Cognitio nez. Qz forte dicebat ab aduersarius φ nõ erat feudũ eccl'ie: sed poti⁹ imperatoris vñ dicit h sub cõditione: et si eps esset negligẽs in questione feudi pcedere: seculari iudex postea procederet: sicut ecõuerso s. eo. c. pxi. non enĩ cognitio feudi ecclesiastici semp ad iudiciũ eccl'ie spectat: vt no. s. ti. pxi. ceterũ. Sz ẕ vr̃ poti⁹ φ secularis iudex nõ possit supplere negligẽtiam epi: sed p papam tũc supplenda est illa negligẽtia. qz nõ ad iudicẽ secularẽ de hac cã pertinet etiam si laici sint. arg. s. de iudi. ceterũ.

l Alioqui. i. si ad eccl'iã nõ ptineat.

Cum sit gñale. Primo ponit regulã. Scđo casum exceptũ et triplicẽ ipsius causam. Ab.

m Forũ rei. s. e. si clericus. et in cõcor. ibi positis et C. de iur. om. iu. iuris ordinem.

n Remissi. In q̃ casu pñt p excõicationẽ ɔpelli iusticiã exercere. xxiij. q. v. administratores. imo iudex q̃ negligit facẽ iusticiã litẽ facit suã. xxiij. q. ij. dñs nr̃ et. iij. q. vij. qui sine pctõ. arg. in autẽ. vt diffe. iu. §. hoc autẽ. col. ix. et C. đ appel. si appellationẽ. Et si p dolum vel grãm vel inimicitiã iudicauerit in verã litis estimationẽ ɔdẽnari dz. ff. de iudi. si filiusfamilias. et in decre. noua. j. de sen. et re iudi. c. cũ eterni. lib. vj. Ber.

Glo. seq. tractat de pena et foro sacrilegoꝝ. scđo ponit duo crimina eccl'iastica. tertio ar. a ɔtrario.

o Malefactores. Id est raptores rerũ ecclesiasticarum et inuasores. xij. q. ij. đ viro. Et isti qui sic bona

Marginal notes (left margin): Concor. l. j. §. post opus. ff. đ noui ope. nũcia. et C. y. l. i. si q ex ɔsensu. C. de epi. au.

Sũmarium diuisio

Marginal notes (right margin): diuisio

φ duplici pena dñs puniri iudices remissi

ecclesiaꝝ eripiunt tanq̄ sacrilegi iudicant̄ur: ꝛ põt ex cõicari vsq̄ ad condignã satisfactionẽ.xvij.q.iiij.nulli li ceat ignorare.ꝛ.c.quicũq̄.ꝛ.c.ꝑdia. ꝛ est exꝑssuz.j.e. ꝯquest⁹: ꝛ q̄si homicide reputant̄.xij.q.ij. qui abstu lerit: ꝛ q: isti sacrilegiũ ꝯmittũt vt dicunt iura ꝑdicta corã ecclesiasti co iudice sũt tra hendi. cuz istud crimen sit eccle siasticũ: vt h̄ dr̄. ꝛ hoc sacrilegiũ qñq̄ ꝑ iudicẽ se culare punit̄.C. de epis ꝛ cleric̄ si quis in hoc ge nus. Itẽ crimen vsurarum .j. de vsur.cũ tu. here sis/simonie/piu rij: et adulterij. hec pertinẽt ad ecclesiã: ꝛ consi milia et de quo cunq̄ pctõ.ꝫ.de iu. nouit. et hoc qḋ hic dicit itro ductũ ẽ i fauorẽ eccl'ie. Et q: hoc dicit specialiter de malefactori busq̄ possint cõ ueniri sub quo iudice velint se cus videt̄ itelli gẽdum de alijs q̄ corã suo iudi ce sint trahẽdi: dũmodo ibi pos sint suã iusticiã ꝯsequi. vt dr̄. ꝫ. eo.ex trãsmissa. q: qḋ de vno cõ cedit̄ de alio ꝓ hiberi videtur. xxv.dis. qualis. cũ suis ꝯcor. nisi ꝯsuetudo ꝯtra riuz inducat: vt dicit̄.ꝫ.eo. si cle ricus.in fi.

ꝉ Concor.l. si qs i h⁹ gen⁹. ꝛ l. placz C.ď episco.et cleri.

Crimina q̄dã sunt ecclesiastica.

sunt censendi: venerabiliũ lo corũ rectores possint sub quo maluerint iudice conuenire. ꝉ

Celestinus.iij. ¶ Cause cleri coꝝ ₰m iura: nõ ₰m consuetu dines laicoꝝ terminẽtur. Vel sic. In loco tp̄alis iurisditio nis eccl'ie cause clericorũ sunt ₰m ius canonicũ terminande hoc.d.₰m glo. ꝛ vtrũq̄ sũma riũ recipit deteriationẽ. c.ix.

Quod clericis: et infra. ¶ Mãdam⁹ quatenus si quas cãs pecuniarias cleri ci parisi⁹ cõmorãtes habuerit contra aliq̄s[a] / vel aliqui cõtra eos. ipsas iure canonico deci datis. Inno.iij. vercellẽ.epo.

¶ Laic⁹ laicuz sup re ciuili co ram iudice eccl'iastico conue nire non põt. nisi in defectu iu sticie secularis / vel nisi cõsue tudo id exposcat. Capl'm.x.

Licet ex suscepto. et in fra. Mãdamus q̄ten⁹ si qñ a laicis vercel. lr̄as sup re bus (ꝑcipue que forũ seculare cõtingũt) a se.apo. contigerit impetrari: sublato appel. ob staculo decernas auc̄te nr̄a ir ritas ꝛ inanes: dummõ consu les ꝛ cõe de se cõquerentib⁹ in iudicio seculari exhibeant iu sticie cõplementũ[b]. ¶ Liceat tñ ipsis q̄ sub eisdẽ cõsulib⁹ ta liter duxerit cõtẽdẽdũ si se in aliq̄ senserint ꝑgrauari ad tuã (sicut hactenus seruatũ est) vl' ad nr̄am si maluerint audien tiam appellare hoc presertim tp̄e q̄ vacante[c] iperio ad iudi cẽ secularẽ recurrere nequeũt q̄ a supiorib⁹ in sua iusticia op pmunt̄. ¶ Si vero consules iusticie tanq̄ merito suspecti fuerint recusati corã arbitris cõiter electis de cã suspitiõis agatur: q̄ si probata fuerint es se iusta: ad te vel ad nos[d] pro iusticia recurrat̄: ꝉ sicut supi⁹ est exꝑssum. I dẽ archidiacono ꝛ thesaurario turoñ.

¶ Vidua laicuz coram iudice eccl'iastico conuenire non põt nisi sup cã eccl'iastica vel in de fectũ iudicis secularis. C.xi.

Ex tenore lr̄arũ comitis britannie est nr̄is auri bus intimatum: q̄ cũ cãm que inter mulierẽ nobilẽ. F.et. J. de meduano super hereditate sua noscitur agitari vobis cõ misim⁹ terminãdã: ip̄e comes eidẽ mulieri cũ tã ipsa q̄ pre dictus. J. essent de foro ipius mãdauit vt cãm deferrent ad ipsum ꝓmittens eidem q̄ [...] ret et iusticie plenitudine exhi beri[e]. ꝉ ꝛ infra. ¶ Nos igit̄ at tendentes q̄ sic sumus viduis in iusticia[f] debitores q̄ alijs i iusticiam facere nõ debemus

trãsmissa: qñq̄ ei rescriptũ ẽ i pẽdẽti.ꝫ.ď rescrip. si aũt ¶ Gl.se.ad casuz quẽ põit lr̄a addit q̄nq̄ cas⁹ q̄b⁹.ꝛc̄.

c ¶ Vacãte imperio. Iste est ergo vn⁹ casus i quo iu dex eccl'iastic⁹ põt se inmiscere seculari iurisditioni.scz cũ superior nõ inuenit̄. Ali⁹ est cũ iudex secularis ne gligit facere iu sticiaz: vt h̄.ꝟsi. dũmõ.ꝛc̄. et.j.c. ꝓxi. ꝛ ca.ij.arg. xxiij.q.v. admi stratores. Ter ti⁹ est cum aliq̄d ambiguũ fuerit ꝛ difficile: ꝛ iter iudices variat̄. j.q̄ fil. sint legi. C.ꝑ venerabilẽ. circa medium. Quart⁹ est in oĩ crimie eccl'iastico puta vsura / sacrilegio. ꝛ siĩli bus. vt.vj.q.ij. c.j.ꝛ.xij.q.ij.nul li liceat. et.j.de vsur.qm̄. Quin tus ẽ cũ ꝑ denũ ciationẽ crimis cã defert̄ ad iu dicẽ eccl'iasticũ. ꝫ.ti. ꝓxi. nouit. Itẽ rone ꝯnexi tatis. vt i dote.j. ď dona.iter vi.ꝛ vxo.de pruden tia. Istos casus cũ multis alijs cõ prehẽdit ostẽ. his versib⁹. He retic⁹: simon: se uus pirat⁹: adul ter. Pax priuile giũ violẽt⁹: sacri legusq̄. Si va cat iperiũ: si ne gligit: ãbigit an sit. Suspect⁹ iu dex si sordita ter ra: vel vsus. Ru sticus ꝛ seruus: pegrin⁹: feuda: viãtor. Si quis peniteat: miser aut sit: cãq̄ mixta. Si denũciat eccl'ie q̄s indicat ip̄a

Iudex eccl'iastic⁹ inter laicos cognoscit in multis casibus.

ꝉ Concor.l. aptissimi.ꝛ.l. cũ sp̄ali.C.de iudi.

Vers⁹.

ꝉ Concor. l.j. ꝟ.post opis. ꝛ ibi barto. ff.ď no. ope. nũ. ꝛ in.l.ij ff.de iudi.

divisio Quod cleri cis. ¶ Di uidit̄ur: q: ꝑmo ponitur decisa conquestio: in secunda mãdatum ibi: mandamus. Ab.si.

a ¶ Aliq̄s etiã laicos. ꝛ ẽ sp̄ale. Parisi⁹ vbi ep̄us h̄z tp̄alẽ iurisditionẽ ꝛ gerit vicẽ comitis: vñ ꝛ ꝑco bãnũ ibi nũciat noĩe ep̄i ꝛ regis: al's laici debẽt in causis pe cuniarijs corã suo iudice ꝯueniri nec tractaret̄ ibi cã iure canõico s3 ciuili: siue iure gẽtiũ vl' iure municipa li. ꝛ sic cause tractant̄ int̄ clericos ꝛ laicos q̄s cõuenit unt: vl' si ꝯueniãt̄ iure canõico: nõ obstãte ꝯsuetudie.

divisio Licet ex suscepto. Diuidit̄. ꝑmo ponit dcm̄ cũ sua modificatõe. Scd̄o ibi: liceat. ꝓuidet ꝯ g̃ua mia ꝯsulũ. Tertio ibi: si vo. ꝓuidz ꝯ r̄cusatiões ipoꝝ

b ¶ Iusticie ꝯplemẽtũ. Ergo q̄usq̄ ad sniaz ꝓcedit ꝗ est in pẽdẽti an valeat rescriptũ.j.ca. ꝓxi.ꝛ.ꝫ.e. ex

d ¶ Ad te vel ad nos. Contra.j.de appel.cũ sp̄ali.ꝛ ꝫ.e.si q̄s ꝯ clericũ: vbi ordinari⁹ recusat⁹ ꝯmittit cãm Sol. illa cõtinẽt ius cõe. ꝛ qḋ hic dicit locale est. de re cusatiõe iudicis ordinarij ꝛ delegati. ꝛ de illis habes .j.de appel. scd̄o requiris. ꝛ.c.cum speciali.

divisio Ex tenore. Diuidit̄. nam in prima ponit̄ comitis conquestio. In secunda pape ꝓuisio. Secunda ibi: nos igit̄. q̄ tria facit: reddit cãm: supersederi mã dat: duos casus excipit. Ab.

e ¶ Exhiberi. Et q: iudices nichilominus procede bant in causa comes significauit hoc dño pape.

¶ Glo.seq. notat causas viduaꝝ non pertinere.ꝛc̄.

f ¶ In iusticia.j.ď dona.int̄ vi.ꝛ vxo.uxp. Per hoc

v

Vidua rū cau= sē an spectēt ad ec= clesiā.

patet q̄ causa viduar̄ nō ptinet p̄ncipaliter ad eccle siasticū iudicem: lʒ ptineat ad eccl̄iam q̄stum ad ptec ctionē. vt .lxxxvij. dist. c. j. ꝛ .ij. imo ad iudiciū secula= re spectāt p̄mo cause viduar̄ pupillor̄ ꝛ orphanor̄ xxiij. q. v. regū. ꝛ q. iij. ab imꝑatorib᷒. ꝛ C. qñ ipe. iter pu. l. vna. secun dario q̄stum ad defensionē ad eccl̄iam spectāt xxiij. q. v. admi= nistratores. ꝛ .ĩ. de censi. lʒ. et cā viduarū et alia rū miserabiliū personarū spe= ctat ad ecclesiā vbi agit̄ de iniu ria: siue de vio= lentia eis illata xxiij. q. iij. si q̄s de potentibus. Et sic itellige .ĩ. eo. ex parte. vbi papa committit

mandam᷒ quatenus nisi sit ta lis causa q̄ ad ecclesiasticum[a] iudicē pertinere noscat̄. ei sup= persedere curetis dūmō p iu= dicē secularem suā iusticiā pos sit obtinere: alioq̄n non obstā te ipsius cōtradictiōe causam ipsam rōne p̄uia terminetis[b].

Idē pisano archiepiscopo.

¶ Cleric᷒ non pōt constitue= re sibi iudicē laicū etiā si p= priū iuramētum et aduersarij consensus accedat. ¶ p̃m. xij.

cām viduę sup violētia irrogata. ꝛ sic pōt itelligi .ĩ. de ver. sig. sup. §. vi. ꝛ p̄cipue circa dotes. vt i p̄dicta de= cre. nup. cā penitētiū ad ecclesiā ptinet. xj. q. j. aliud. heresis: simonie: adulterij: cum agit̄ ad separationē mr̄imonij .ĩ. vt lite non contest. c. j. ꝛ .š. de pcur. tue. ꝛ alię. de q̄b᷒ dicet̄ in seq̄n. notula. ꝛ indirecte rōne peti oēs cause pertinent ad ecclesiam. vt .š. ti. pxi. nouit.

a ¶ Ecclesiasticū iudicem. Sicut sunt cāe mr̄imonia les. š. ð of. deleg. cāʒ mr̄imonij. ꝛ .ĩ. de ɔsān. ꝛ af. ex lit teris. Itē cā natiuitatis alicui᷒ .ĩ. q̄ fi. sint leg. latoꝛ. ꝛ c. cām. Itē iurispatronat᷒. š. ð iudi. q̄sto. Itē deciarū .ĩ. de deci. p totū. Itē cā vsurar̄ .ĩ. de vsur. q̄m. et p to= tum: ꝛ alia plura: vt dictum est. š. cum sit. ca. licet.

¶ Glo. seq. recitet̄ p. q. an scʒ cōitate negligente[c] pce= dant isti delegati virtute primar̄ vel secundar̄. ꝛc.

b ¶ Terminetis. Per lr̄as pri᷒ ipetratas vt icipiāt valere ex tunc q̄ ad effectū. š. de of. deleg. c. iij. §. j. ff. de leg. iij. l. j. §. j. C. de dona. inf. vi. ꝛ vro. donationes ꝛ .š. ð rescrip. cā te. Interim em̄ iurisditio dormit. sic š. de rescrip. pastoralis. in fi. Videt̄ em̄ ɔmitti cā sub conditiōe: si iusticia corā seculari haberi non possit. Ar. ĩ. de iureiu. queadmodū. sicut cognitio p̄ncipalis cause sub conditione ɔmitti in cā appellationis .ĩ. de ap. vt debit᷒. sic. š. de of. deleg. insinuāte. ꝛ ff. de iure do. stipulationē. Qð aūt lr̄e q̄ ab initio nō valent post ea ɔualescāt est ar. š. de rescrip. si aūt .ĩ. ð ɔuer. ɔiug. placet. ff. de iniusto rup. ꝛ ir. test. cū i scðo. ff. de libe. ꝛ posthu. si q̄s posthumos. in p̄n. ꝛ ff. de pig. ac. si in rē §. vi. ꝛ .š. de elec. q̄ sicut. Ar. ɔ. š. de elec. dudū. vbi ð hoc. ꝛ .ĩ. de pba. post cessionē. Itē hic habes q̄ iurisdi tio pditur p negligentiā. sic. š. de of. deleg. prudētiā. in fi. ꝛ .š. ð of. or. significauit. ꝛ c. lʒ. † ꝛ sic lr̄e iste sunt in pēdēti quousq̄ appareat de negligētia iudicis se= cularis. š. e. c. pri. sicut in pēdēti est. an in senatuscō. macedo. ɔmissum sit. ff. ad maced. l. j. §. j. si pendeat.

Si diligenti.[c] Pars hui᷒ .ĩ. de prescrip. si diligē= ti. Diuidit̄ in tres ptes. In p̄ma ponit falsa opi nio archiepi pisani. in scð a ipsius ipugnatio ibi. im= memor. in tertia conclusio: ibi: manifeste. Ab.

¶ Glo. seq. ad id qð ð: hic ius publicū nō tolli pacto priuator̄. all'. xij. iura. p ɔcord. In ɔ. all'. xj. iura. Sol uit distinguēdo inter ius publicū fauorabile tm̄. ꝛ fa uorabile ꝛ odiosuʒ. ꝛ ponit exēpla. Subdit ēt q̄ttuor

† Con= cor. tex tus in auté. ð defen. ciui. §. opʒ. in glo. iu= risditio nē cum no. col. ij. ꝛ i. l. j. ꝛ ibi bar. ff. de iuris di. om. iudi.

rōnes q̄re cleric᷒ nō ɔsentit in nō suū iudicem dicens. secus de laico in ciuilib᷒ deinde dicit aliud i arbitris

c ¶ Pacto p̄uator̄. Sic ḡ ptʒ q̄ p̄uator̄ pacto iuri publico non deroget̄. ff. de pac. ius publicū. ꝛ l. inter debitorē. š. de arbi. cū tpe. ꝛ .ĩ. de sen. exc. ɔtingit. j. ne mo ei ius publi= cū remittere po test aliq̄bus pa ctionib᷒ nec mu tare formā anti q̄tus ɔstitutā. ff de admi. tuto. q̄ dam decedēs. ꝛ .ĩ. de testa. requisi ti. et nemo pōt facere q̄ leges i test. suo lo cum nō habeāt. ff. de leg. j. nēo. ꝛ ff. ad. l. fal. qð de bonis. §. j. et C. ð pdi. iser. l. ij ꝛ C. de iura. ca. l. vl. §. sʒ q̄z. ꝛ .ĩ.

Si diligēti. ꝛ infra. Asse ruisti te vsq̄ ad hec tem pora tenuisse q̄ licitū sit cleri= co renunciare saltē in tpalib᷒ causis iuri suo: ꝛ sibi laicum iu dicem cōstituere: pserti vbi aduersarij volūtas accedit ac tenere iuramentū sup hoc in= terpositū rn̄disti. ¶ Immemor cōstitutiōis q̄ cauet pacto pri uator̄[c] iuri publico mime de= rogari. † Cū ḡ ius hoc in mile uitañ. ꝛ carthagiñ. cōcilijs[d] sit

Pactū p̄uati non tol lit pu blica iura.

q. j. sic quidā. ff. de postu. quas ɔhibet .ĩ. de except. c. exceptionē. Arg. ɔ. ff. de pac. pacisci. ꝛ l. pactū inter heredes. ff. a q̄bus ap. non lʒ. l. j. i fi. ꝛ §. j. ꝛ C. de tēp. ap. l. vlt. in fi. ꝛ ff. de ser. l. j. ff. de mino. si iudex. ꝛ .ĩ. de reg. ad aplicā. ꝛ .ĩ. de p̄uile. si de fra. ꝛ c. accedētib᷒. ꝛ C. de pac. si q̄s in ɔscribēdo. vbi videt̄ expssuʒ. ꝛ .ĩ. eo. dilecti. Sup hac ɔrietate dicas q̄ illi iuri qð ē tm̄ in= troductū i fauorē aliq̄r̄ bn̄ pt̄ q̄s rn̄uciare: sʒ si aliqð ius itroductū ē i fauorē q̄:ū dā p publica vtilitate ip sor̄ ꝛ odio alior̄ null᷒ pōt tali iuri renūciare: tale est hoc de q̄ hic agit̄: qð itroductū ē nō tā in fauorē cleri cor̄ q̄ i odiū laicor̄: ipi ei clericis opido sunt ifesti: vt ij. q. vij. laicos. ꝛ c. laici: ꝛ tale est illð. xvij q. iiij. si q̄s suadēte: qz ei renūciare non pōt .ĩ. de sen. exc. ɔtingit. Sicut potes videre i fili. mulier p̄t renūciare velleia no: qz in fauorē ipi᷒ tm̄ itroductū est. ff. ad velle. l. vl. §. pe. ꝛ C. e. ti. iubem᷒. pp ifirmitatē sex᷒. C. ad vell. si sine. ꝛ ff. e. l. ij. §. v̾ba. sʒ macedoniano n̄ p̄t renūcia ri: qz illð i fauorē quorūdā itroductū est: ꝛ i odiū cre= ditor̄. ff. ad macedo. sʒ ꝛ si pf. in fi. Sil'r bn̄ficio resti= tutionis nō p̄t renūciari: qz tā in fauorē q̄ in odiū in= troductū est: lʒ sit. ar. ɔ. ff. de mino. si iudex. Itē ꝛ alia rō ɔsueuit assignari q̄re nō possit cleric᷒ i aliū iudicē ɔsentire: qz p̄iudicat̄ epō suo sine cui᷒ cōsensu iurare nō pōt nec aliū iudicē h̄re. xj. q. j. clericū. ꝛ iij. q. vj. nō liceat .ĩ. ð iura. calū. c. j. i fi. Itē ab alio nō p̄t recipe or dinē nisi ab epō suo: ḡ nec iudiciū qð est mai᷒. Sic ar gumētat̄ canon. ix. q. ij. null᷒ p̄mas. ꝛ .ĩ. de parro. c. iij Itē non pōt ab alio plato petere ale iudiciū qð est oc cultum. multo forti᷒ nō pōt petere iudiciū psone .ĩ. de peni. ꝛ re. ois vtriusq̄. ꝛ de pe. di. vj. placuit. sic posset ɔtingere q̄ oēs subditi epi aliū sibi iudicē eligerent. Laicus ðo bn̄ pōt aliū iudicē sibi eligere in ciuili ne= gocio. ff. de iudi. l. j. ꝛ ij. sʒ in criminali nō. xj. q. j. si q̄s cū clerico. ꝛ C. de iurisd. om. iu. itē in criminali. Cleri ci tn̄ arbitros bn̄ pn̄t eligere p̄ter cōsensum epi. š. de arbi. ca. j. ꝛ ij. ꝛ c. cū dilecti. ꝛ p totū titulū. Itē dixi q̄ illi p̄uilegio. si q̄s suadente. renūciare non pōt: tn̄ cle ricus verberatur a laico vel ab alio potest ei remitte re iniuriā q̄stum ad se: sed non q̄stū ad ecclesiā. xvij. q. iij. si is qui. lxiij. dist. salonitane.

d ¶ Concilijs. que concilia tu habes. xj. q. j. inolita ꝛ c. placuit quorum verba hic ponuntur.

† Con= cor. l. iu risgen= tiū. §. si pacisc= car. ꝛ l pacisci. ff. de pac.

Iuri suo an possit q̄s re= nuncia re.

Vellet= ano re= nūcia= ri pt: sʒ nō ma= cedoni ano.

spāliter pmulgatū ne clerici[a] clericos relicto suo pontifice ad iudicia publica ptrahant[b] alioqn cām pdāt[c] et a cōione[d] habeant extranei. Et tā epi[e] q̄ȝ diacones seu qlȝ clerici in criminali seu in ciuili negocio si derelicto ecclesiastico iudicio publicis iudicijs se purgare[f] voluerit: ēt si p eis sit lata[g] snīa locū suū amittāt: et hoc in crimiali actiōe. in ciuili vo pdant[h] qd euicerint: si locū[i] suū maluerit obtinere † Mani feste ptȝ[k] q nō solū iuiti sed ēt volūtarij pacisci nō pūt: vt secularia iudicia subeāt cū non sit bñficiū hoc psonale cui renūciari valeat: sed poti9 toti collegio ecclesiastico sit publice indultū: cui priuatorū pactio derogari n̄ pt. Hoc iuramētū[l]

a ℂ Ne clerici. Hic ponit tenorem. c. inolita. et c. placuit. quorum verba hic ponuntur.
b ℂ Pertrahant. Et sic trahunt inuiti: et ideo puniuntur ille qui eos trahit: et sic loqtur. c. inolita. in actore
ℂ Glosa sequens duo querit.
c ℂ Cām perdāt. Sed nunqd p sentētiam an ipso iure? H. dicebat q ipso iure pdit cām sed videt poti9 q p sentētiā. ar. predicti ca. inolita. vbi dicit ?uent9 et cām pdit. C. d iurisdi. om. iud. Itē in criminali vbi dicit actor actōe cause mulctetur: reus pro ?dēnato habeatur et arg. pdicti. c. placuit. vbi dicit locū suū amittat re9: qd veri9 vr oppo. ad hoc. ar. j. de exces. pla. graue. Hoc dicit Jo. h. ?. Sed nunqd intelligim9 hāc penā imponēdā statim vel post ?uentionē: vel post litis cōtestationē vr tm̄ si pseuerat vsqȝ ad finē cause? Et vr certe q postq̄ȝ vocat9 ē ad iudiciū. xj. q. j. inolita. vbi dicit ad iudicia publica nō ptrahāt: si ? fecerit cām pdāt. et c. placuit. vbi dr̄: q de seculari iudice poscit auxiliū et c̄. C de iuris. om. iu. in criminali. vbi dicit q inuocauerit in vetito examine. Sȝ videt q an̄ litis cōtestationē possit penitere: nec icidit in penā. ff. rē ra. ha. ampli9 hoc. et ff. de in ius vo. l. q̄uis. et ff. de iuris. om. iu. si cū venerit. Et arg. illi9. c. placuit. vbi dicit si crimē fuit intētatū vel ciuilis cā ?mota per q̄ vba innuit q lis fuit ?testata. imo etiā vr̄ q qncunqȝ an̄ sententiā licitū sit penitere. ar. ff. de inof. testa. papinianus. §. meminisse. et C. de his q̄bus vt indig. alia cā. et ff. qd me. cā. si cum exceptione. §. hec actio. et §. satis. Hu. dicebat q hic nō est locus penitētie. benigni9 tñ est et tuti9 dicere q ante litis ?testationem sine pena desistere pōt. arg. illi9. c. placuit. q: prōptiores debemus esse ad miam q̄ȝ ad rigorē. ff. de ac. et oblig. l. arrian9. Post litē vo ?te. nō pōt vitare penā. argu. pdictarū. ll. ampli9 hoc. et c. q̄uis. et l. si cū venerit. Sed in cā spāli sola depositio querimonie sufficit vt ab ecclesia tāq̄ȝ mēbrū putridū abscidat: et bñficia alijs cōferātur. j. de exces. pla. graue. Sed pōt dici q illud est ppter excessum nimiū. eo q in suum epm tantū facinus attentare psumpsit vt merito augeri debeat pena. ff. de re mili. omne delictū. §. j. sed de rigore debēt puniri qui in vetitum examen alios trahunt.
d ℂ A cōione. Sacramētoꝝ. q: in penā remouebūtur a sacramētis ad tps. Ar. ij. q. vj. catholic9. vl potius a cōione. i. officio et bñficio si cleric9 est priuetur vt dicit Hug. sed nimis rigida esset hec pena: nec etiā talis expositio ?sonat lr̄e. et ita dicit q nō pdit locum suum si pdere vult qd euicit. Et hucusqȝ loquitur in actore sequentia verba: et tam epi et c̄. in reo.
e ℂ Tam epi. Hic ponit tenore illi9. c. placuit.
f ℂ Purgare. Et sic loqtur in reo. c. placuit. et iō q: spōte eligit vetitū iudiciū punit. et expone purgare. i. examinare cām suā. Et dic q voluerit cū effectu. i. fecerint q examinaret ibi cā: nā si inuiti traherent nō punirent. Arg. ?. d de iudi. at si clerici. xj. q. j. in clericorum. Unde versus. Clerice si queris examen quod

prohiberis. Et deponeris et causa destitueris.
g ℂ Pro eis sit lata. Sed qd si ?tra eos lata sit? vr q nō teneat: q: snīa a nō suo iudice lata nō tenet. ?. d iudi. at si clerici. xj. q. j. clericoꝝ. satis ptȝ qd dicendū sit: nā si obtineret sentētia non valeret. Sed si cōtra eos lata est d iure tenere nō deberet tñ q̄tū ad se: et in odiū illorum seruabit talis snīa et ?pelletur ad hoc propter culpā suaȝ: imo multo fortius p condemnato debet haberi. ar. ?. de renūcia. qd in dubijs.
ℂ Gl. se. tria dicit. finis de qua cā. puni. cui applicetur: medium quid cum vterqȝ fuit in culpa.
h ℂ Perdāt qd euicerint. i. rem q̄ ab eis petebatur de qua fuerint absoluti et habebunt p condēnatis. et res illa dabitur actori cui facta est iniuria: q: re9 alit se conueniri non patiebat: q: forte potēs erat et actor ipm timebat. vñ nō audebat illū ?uenire corā suo iudice: et sic actor inuitus et coact9 conuenit illum. Sic in precedēti casu actor pdit qd euicit et dat reo q inuitus tract9 fuit ad iudice alienum. Sed si vterqȝ fuerit in culpa: tunc dȝ dari illi ecc'le cui facta est iniuria et iurisditio ei9 spreta. Et q dicit pdāt qd euicerint intellige cum cā est ppria clerici. secus si negociū sit ecclesie. q: delictū psone et c̄. xvj. q. vl. si episcopum.
i ℂ Si locum. Ecce re9 hȝ electionē vt vl pdat cām vel amittat locū. Si poti9 vult pdere locū: nunqd habebit qd euicit? Sic ‡ si actor fuit in culpa: al's nō: q: factum isti9 nō dȝ obesse actori inocēti. et sic est casus in quo tenet sentētia a non suo iudice lata.
ℂ Glo. seq. qrit. ar. affirmatiue soluit ?triū et remittit
k ℂ Manifeste patet. Hic ergo patet argu. ex pcedētib9 concilijs q nec inuiti. et hoc ex concilio mileuita. xj. q. j. innolita. nec volētes. et hoc ex cōcilio carth. placuit. pacisci pūt: vt iudicia secularia subeāt. Sed nunqd tacite pūt renunciare suo foro? Uidetur q sic respondēdo coram laico. ar. iij. q. vj. pulsatus: nam et papa renunciat suo foro. ij. q̄stio. vij. nos si incompetenter. et q. v. mandastis. multa enim possumus tacite ad que non possumus nos pacto astringere. ff. de procura. filiusfamilias. §. veterani. et C. de pac. l. vlt. et C. de iuramē. calum. l. ij. in fi. Dicas q neqȝ tacite neqȝ expsse potest clericus alium iudicem constituere. immo in ecclesiasticā personam sine licētia speciali epi sui consentire non potest: nec illum in iudicem eligere. vt. iij. q. vj. non liceat. j. eo. significasti. vbi determinatur ista dubitatio. vt ibi dicit.
ℂ Glo. se. notat et dupl'r pbat arg. q si principale et c̄. alle. in ?tra. deinde ad casum cōuersum p et ?. In fi. vbi dr q vbi factū lege phibēte non tenet: non tenebat stipulatio mandatum vel iuramētum adiectum.
l ℂ Iuramētū. Sic ergo ptȝ q si ?tus non tenet. siue pactū iuramētū de obseruādo ipm ?tractū vel pactū nō tenet neqȝ obligat. C. d legi. nō dubiū. et q: iuramentū ? bonos mores et vim legū et auctoritatē iuris nullius est momēti ff. de leg. j. si qs inq̄linos. §. si qs. et q: iuramentū nō debet esse vinculū iniq̄tatis. xxij.

† Concor. lex id qd nr̄m. ff de reg. iu. et l. j ff. solu. ma.

‡ Concor. textus i. l. nō aut ff. de lega. iij.

Clerici neqȝ tacite neqȝ expresse possūt suo foro renūciare.

versus

licite seruari potuit qđ cōtra canonica statuta illicitis pactionib9 informaſ. Idē beluaceñ. epo. ¶ Clerici sup excessib9 corā suo epo conueniri debēt nō corā his quibus seruiūt: nisi cōsuetudo vel priuilegiū aliud inducat. Ca. xiij.

Cum cōtingat interdū τ infra. Insup postulasti an cū aliq clerici deputati seruitio capłi belua. aut aliorū clericorum tue diocesis super excessib9 impetūtur: sint cogēdi corā te vel potius corā illis qb9 seruiūt q̄relātib9 rñdere: cū illi sibi iurisditionem hmōi vēdicare cōtendāt: lз illos excōicare nō valeāt: vel alr̄ etiā coercere. ¶ Sup q̄. t. r. q ad te (vtpote ordinariū) de talib9 debēt conq̄rentes hr̄e recursum. maxime[a] si sup his impetuntur q̄ in tua noscuntur diocesi cōmisisse. Nisi forte hi quibus delinquentes ipsi deseruiūt ex indulgentia vel cōsuetudine[b] speciali iurisditionem hmōi valeant sibi vendicare.

Idem. ¶ Epo delicti condēnat clericū de delicto sed non priuat bñficio alibi existente. sed epo bñficij priuabit quasi exequendo cōdēnationē iudicis delicti. h. d. ẜm vnū intellectū. Scđz alium intellectū h. d. Epo delicti cōdēnat clericū de delicto priuando bñficio alibi sito sed executio realis fit ab epo bñficij. Ca. xiiij.

Postulasti p sedē apo. edoceri vtrū sacerdos hñs ecclīaз i vna diocesi: τ residēs in eadē/ domiciliū vero primonij rōne in alia ibi delinquens ab eo in cui9 diocesi hз primoniū p delicto ibidē cōmisso debeat iudicari. p̄serti in causis q̄ officij sui seu bñficij priuationem exposcunt. ¶ Ad qđ breuiſ rñdem9: q p epm in cuius diocesi deliquit[c] snīa pmulgari poterit in eundē. Sed ab eo in cuius dioce. bñficiū obtinet/ erit q̄ ad illud executio[d] faciēda. Hono. iij. archiepo/ decano/ et archidiacono turoneñ. ¶ Mulierabilis persona pōt laicū interdicto vñ vt coram iudice ecclīastico cōuenire etiā si res subtracta dicatur feudalis. Capłm. xv.

Ex pte. B. quōdā āglie regine fuit ppositū q cū nobilē virū. Gu. detentorē castri segrey. rōne dotalitij[e] ptinētis ad ipsam: q̄ p eū vel ei9 cōplices[f] contra iusticiam fuerat spoliata: ‡ auc̄te bone memorie. I. pape. prede. no.

q. iiij. inter cetera. τ J. de iureiur. q̄to. Itē. ar. q si pncipale nō tenet nec accessoriū. vt. C. de vsur. eos. C. de positi. l. si deposita pecunia. τ l. pdicta. nō dubium. τ J. de fi. instru. inter dilectos. τ qz idē iuris est in pncipali τ accessorio. J. de offi. deleg. prudētiā. in fi. Ar. ꝫ J. de iureiu. debitores. τ. c. cuз ꝯtingat. Similiter qđ iuris ē in accessorio τ i pncipali. arg. xxiij. q. j. parat9. versus fi. ver. nā si xpiana. in fi. alr̄ est cap. Ar. ꝫ. q aliud ē in accessorio q̄ in principali. ff. ꝺ pact. l. iij. Ar. contra q sublato accessorio tollitur principale. ff. ꝺ pac. l. ij. Arg. contra C. de remis. pig. creditricē Itē si gnaturꝫ. J. de iureiu. cū ꝯtingat vbi iuramētum sup ꝯtractu ꝫ legem facto prestitum seruatur: τ ibi de hoc. Ber.

Cum cōtingat inter. ¶ Sūt due partes: cōsultatio τ responsio. secunda ibi: sup quo. Abbas siculus.

a ¶ Maxime. id ē tm̄. sic. xj. q. iij. si q̄s epo dānat9. nā tātū ab illo puniendus est vbi deliquit. vj. q. iij. placuit. J. de rap. c. j. vbi de hoc. Uel dic q lз alibi possit excōicari: nō tm̄ ab alio pōt deponi q̄ a suo diocesano: secus si ciuiliter agereſ de beneficio. J. e. postulasti. Quando reus sit remittendus ad suum iudicē dicitur. iij. q. vj. c. j. τ J. de rap. ca. j.

¶ Glo. se. notat alr̄. v. iura. scđo obq̄. τ sol. p tria simīa

b ¶ Uel ꝯsuetudine. No. q consuetudo dat iurisditionē. ix. q. iij. ꝯquest9. J. de arbi. dilecti. C. de emā. l. j. τ vi. τ. J. ꝺ of. ordi. irrefragabili. Sз q̄liter pōt in hoc casu priuilegiū vel ꝯsuetudo dare iurisditionē cū nemo sibi vel suis ius dicere possit. ff. de iuris. om. iudi. qui iurisditioni preest. τ. C. ne q̄s in sua cā ius sibi dicat. l. vnica. Sed dic q dñs facillime pōt hr̄e ordinariā iurisditionē sup familiā suā: sicut magister sup discipulos suos. vt in constitu. federici. C. ne fi. p patre autē. habita. sicut epo in suos canonicos: τ sicut paſ sup filio suo. vt. iij. q. vij. ꝟ. tria. circa fi. τ. xxiij. q. iiij.

duo ista nota. τ si suspect9 fuerit dñs petat actor et aliquē associari. iij. q. iij. ꝟ. offeraſ. vł eligat arbitros. J. e. si q̄s ꝫ clericū. τ. xj. q. i. peruenit. J. de ap. cū speciali.

Postulasti. ¶ Hoc. c. legiſ principaliter duobus modis. primo q epo delicti fert snīam tm̄ super crimine. Sз epo bñficij fert sentētiā priuatoriam bñficij. Secūdo legiſ q epo delicti fert sentētiā etiā sup beneficio. Sed realis executio vt possessionis subtractio dз fieri p iudicem beneficij. Diuidiſ i duas ptes. Primo ponitur q̄stio. Secūdo solutio ibi ad quod. Ab.

c ¶ Deliquit. Et ita delictum dat iurisditionē J. e. c. vlti. et. vj. q. iij. placuit. † τ epo iste in cuius diocesi deliquit debet ferre sententiā ꝯtra ipm super crimine τ non sup ecclesia τ hec sentētia lata sub vno facit fidē/ τ in alio iudicio. si. xxiiij. q. j. subdiaconus. xj. q. j. statuim9. ff. de iureiurā. si duo patroni. C. de libe. cau. iubemus.

d ¶ Executio faciēda. Ille enī iudex i cui9 dio. est res i qua fieri debet executio debet sententiā mādare executioni et sic ille epo cui subest illa ecclesia isti9 clerici priuabit illum p snīam ab alio epo latam. arg. ff. de re iudi. a diuo pio ꝟ. j. in criminibus si crimē magnum est: ille iudex exequaſ sentētiam vbi delictū est ppetratum. J. de rap. c. j. τ. ff. de re mili. desertorē. in prin. τ in auſ. vt nulli iudi. ꝟ. si vero quis comprehensorum. col. ix.

Ex parte. ¶ Sunt due partes. In prima partis conq̄stio. In secūda iudicū instructio ibi: mādamus. Prima subdiuidiſ. primo ponit cause ꝯmissionem τ rei vocationē. scđo ibi: dictus. rei exceptionem τ actoris replicationem ad illam. Abbas sicu.

e ¶ Dotalicij. Id est donatiōis pter nuptias: mulier enī dr̄ dotē dare viro: vir aūt dr̄ dare vxori donationē pter nuptias. J. de do. inter vi. τ vxo. nup. i fi.

f ¶ Cōplices. No. q teneſ q̄s hoc iterdicto siue q̄s

diuisio · Cōsuetudo dat iurisditionē. · Pars huius decre. de homicida. postulasti. · diuisio · † Concor. textus i. l. relegatorū. ꝟ. j. τ. ꝟ. interdicere aūt. cū ꝟ. est quidā genus. τ ibi barto. ff. ꝺ int. et rele. · ‡ Concor. lex iii. ꝟ. de iuus. ff. de sepulch. vio. τ l. iubemus. C. de sacrosā. eccle.

coram vobis traxisset in cām ¶ Dictus nobilis excipiendo ꝓposuit: ꝙ lr̄e aplice non valebant: pro eo ꝙ castrū guargie vbi est ei⁹ domiciliū principale: cōsistit in dioce. rodoñ. que vltra duas dietas a turonis est remota. Uerū replicatum fuit ex parte regine: ꝙ idē nobilis turonis satis poterat cōueniri: cum non solum in rodoneñ. dioc. sed etiam in andegaueñ.ᵃ dioce. existat eo ꝙ et castra et redit⁹ plures hꝫ in ipsa et castrum de q̄ q̄stio vertit: in eademᵇ est dioce. q̄ a turoñ. nequaq̄ꝫ vltra. xij. leucas distat. Idem quoqꝫ adiecit: ꝙ cuꝫ dicta regina ius suū corā dño feudi prosequi debuisset ꝑ lr̄e apl̄ice nō valebāt cū non faciebant mentionem ꝙ dñs feudi fuerit req̄sit⁹: vt ipse in exhibēda iusticia extiterit negligens vel remissus: subijciens ꝙ eedem lr̄e falsitate expressa fuerant impetrate: eo ꝙ suggestū fuerat castrum illud ad eandē reginam ratiōe dotalicij pertinere: cum nec ab initio/nec durante matrimonio a viro sibi fuerat i donationem propter nuptias assignatum. Ad hoc autē fuit ex parte ipsius regine responsum ꝙ vidua spoliata irrequisito feudi dño spoliatorē seu detentorem rei coram ecclesiastico iudice poterat conuenire cui⁹ interest viduas defensare. ꝛ infra. Mandamus: quatenus si vobis cōstiterit dictum nobilē terrā et mansionē habere in andegauē. diocesi: in qua interdū consueuit cōmorari: et ipam dio. vltra duas a turoñ. non distare dictas: ꝛ in eadē litigiosam rē esse: non obstātib⁹ exceptionib⁹ alijsᶜ: q̄ in petitorio poti⁹ q̄ꝫ in possessorio quod regina cōtra eūdē nobilē intendebat locū hr̄e videnꝫ: in ipso negocio iuxta prioꝝ continentiam lr̄arum rōne preuia ꝓcedatis.

Greg. ix. fr̄i palmerio canonico scte trinitatꝭ.

¶ Laici vsurpantes iura ecclesiastica velut sacrilegi per iudicem ecclesiasticum cōpelluntur. Cap. xvi.

Onq̄st⁹ est nobis bononieñ. eps ꝙ ptās ꝛ commune bononieñ. tpalem iurisditionē q̄ in¹ quibusdā castris ꝛ villis ecclesie bonoñ. cōpetit

fecit siue ꝯplices ei⁹ ipsi⁹ mādato siue etiā ratum habuerit. j. de resti. spo. cū ad sedē. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi ar. cū a te. ꝛ. l. iij. §. cū ꝑcurator. qꝛ faciētes ꝛ consentiētes pari pena puniunꝫ. ꝫ. de of. dele. c. j. ꝛ. ij. q. j. notuꝫ. in fi. ꝛ tenenꝫ etiā alia rōne si rē illā scienter recepit a detentore. j. de restit. spo. sepe ꝯtingit ꝛ. ꝫ. ti. ꝑxi. qꝛ.

a ¶ Andegaueñ. Pōt eñ q̄s habere domiciliū i diuersis locis. ff. ad munici. assūptio. §. iure. ꝛ. l. filij. §. senatores. ꝛ. ff. de sena. senatores. verūtñ sola possessio dom⁹ q̄ cōparaꝫ in alia ciuitate non facit domiciliū. ff. ad muni. libert⁹. §. sola dom⁹: nisi eaꝫ inhabitauerit. vñ dicit. j. i q̄ interdum cōsueuerat habitare: sꝫ desinit eē munic: eps adeptus senatoriā dignitatem. ff. ad munici. municeps. Sed hoc verum est q̄ꝫtuꝫ ad munera nō q̄ꝫtū ad dignitatē: vt ibi dicit.

b ¶ In eadeꝫ ē diocesi. i. andegaueñ. Hoc eni sufficeret solū si coraꝫ ordinario andegaueñ. q̄ō ista mota fuissꝫ: qꝛ ratiōe rei de q̄ quis cōuenitꝫ sortiꝫ q̄s forū. ꝫ. e. sane. j. e. c. vlt. ꝛ. C. vbi in rē ac. l. actor si reus sit nobilis. ff. de iudi. q̄ō legatur. ꝛ de hoc dꝛ. j. e. c. vl.

¶ Glo. se. notat ex textu hui⁹ glo. lr̄as impetratas ꝯ laicum. ꝛc̄. signat ꝯria. soluit. scd̄o not. ꝙ cā viduarū ꝛc̄. remittit. tertio declarat q̄re non fuit recipiēda vltima exceptio. vltimo obijcit ad denominationē isti⁹ regine. Joan. and. diuidit. Sed panor. expedit hanc glo. per quattuor oppositiones.

c ¶ Exceptiōibus alijs. Q̄ō castrū illud assignatū non fuit ipsi in donationē ꝑpter nuptias a viro. Itē ꝛ alia ꝙ dñs feudi nō fuit requisitus anteq̄ꝫ litteras impetraret: iste exceptiōes locum nō habēt in possessorio: sed in petitorio locū habēt. vt hic dicit. Et sic vꝫ ꝙ lr̄e impetrate ꝯtra locū nō valeāt: nisi primo iudex secularis fuerit req̄situs ꝛ negligens: siue fuerit dñs feudi siue alius iudex: nisi de hoc in lr̄is fiat mentio. cū hec exceptio i petitorio locū videaꝫ hr̄e. vñ signaꝫ contrariū. ꝫ. e. ex tenore. ꝛ. c. licet. ꝛ. c. ex trāsmissa. et ꝫ. ti. ꝑxi. ceteꝝ. vbi expsse vꝫ ꝙ non sit necesse de hoc facere mētionem. sed sufficit ꝙ supsedeat lr̄is dūmodo dñs feudi vel alius secularis velit ꝛ parat⁹ sit iusticiam exhibere. ꝛ postq̄ꝫ ꝯstiterit de negligētia ꝓcedant alij. Sic ergo intellige q̄ō hic dicit q̄ poti⁹ in petitorio locū habere videnꝫ. vt. s. non ꝓcedat delegatus per litteras impetratas sup ꝓprietatis iudicio si dñs feudi vel etiā alius secularis parat⁹ sit iusticiā exhibere. ꝛ ita littere ab initio suspēse manent. Post q̄ꝫ vo apparuerit de negligentia iudicis secularis siue domini feudi: ex tunc incipiūt habere effectū sed ex toto non eliduntur scd̄m ꝙ hic iste nobilis intendebat: ꝯ hoc dictū est. ꝫ. de of. dle. significantibus Item est arg. ex hac decret. ꝙ cā viduarū ꝑtinet ad ecclesiā: qꝛ ꝫ dñs papa audit viduaꝫ istā non obstātibus exceptionib⁹ predictis. Dic de hoc vt dixi. ꝫ. e. ex tenore. Itē hec exceptio ꝙ castrū non fuerit in donatiōe propter nuptias assignatum merito debuit reprobari: qꝛ erat q̄stio ꝑncipalis si regia ageret de ꝓprietate. vnde non debebat ꝓponi in modum exceptiōis: hic enim debebat ꝓbare regina si principaliter ageret petitorio iudicio. Illud scias ꝙ illō quod venit in principali questione siue ipsam contingat: aut exceptio peremptoria non debet proponi in exceptiōe dilatoria: qꝛ talis exceptio non impedit li. conte. vt hoc traditur in quadam decret. innoc. iiij. in ꝯcilio lugd. de li. ꝯte. q̄ incipit. exceptionis peremptorie. li. vj. nisi in casibus ibidem ꝯtentis: qꝛ exceptio est actionis exclusio vt perēptoria. ff. de excep. l. ij. siue iudicis siue actoris repulsio: sicut sunt dilatorie. j. de excep. pastoralis. ꝛ. j. de ap. scd̄o requiris. Sed quare appellatur mulier ista in principio. et hic regina: cuꝫ rex qui fuit marit⁹ ipsius mortuus sit? potest ꝛ debet sic appellari quousqꝫ nupta fuerit viro inferioris dignitatis. ff. de sena. femine. ꝛ. C. de nup. cum te. ꝛ. ff. ad muni. filij. §. vidua.

Onquestus. ¶ Primo ponitur q̄rela epi. Scd̄o diuisio iudicū datio quā prio iustificat ibi: cū aūt. Ab.

Con. cor. tex t⁹ in. §. j. cū nota. de ꝓhibi. feu. alie. per frede. col. x. ꝛ in auꝫ. q̄stio. §. si vero. col. vij.

Lr̄e ꝯ laicū a papa ipetrate an valeāt

Regis vxor et mortuo rege dr̄ regina

a ¶ Pleno iure .l. q̄ ad spūalē ꝛ tpalē iurisditionē. b ¶ Quasi possessiōe. Hoc ideo dicit q2 iurisditio ꝛ oīa iura incorꝑalia ꝛ seruitutes nō possident: sed q̄si possident. sic ī. de cau. pos. cuz eccl'ia. et hēs hoc. ff. de vsucapio. sed ꝫ. §. si viā. q2 incorꝑalia corꝑalit appre= hēdi nō possūt: possessio ṽo corporalis dicta ē quasi pedū posi tio. ff. de acqui. pos. l. j. B.

Incorporalia q̄ si possideatur. Posses sio vñ dicitur

c ¶ Inuasores rerū. Sic patet q inuasores rerū ecclesiasticaꝝ tanq̄ sacrilegi sunt vsq ad satisfactionē excōicandi: ꝛ qd̄ q̄d ei datuz ē eccl'ie ꝓ remedio peccatoꝝ ad huma noꝝ vius nō dꝫ amplius applicari. vt hic dicit ꝛ ī. de reꝝ ꝑmu. iustū videt. sic xij. q. ij. nlli liceat. qcūqꝫ. pdia. qui abstulerit. ꝛ ca. j. ꝰ illis capitulis hic fit mentio de hoc qꝺ dictū ē. ȝ. eo. cū sit. Istos inuasores pt ecclesia sub q̄ maluerit iudice cōuenire. vt. ȝ. eo. cuz sit gnāle ꝛ isti nō sunt excōicati ipso iure sed sunt excōicādi quousqꝫ satisfecerint tā de iniurijs q̄ de dānis: vt hic patꝫ: immo iniuriā ecclesie factam prelatus remittere non potest. xxxiij. q. iiij. si is qui. ꝛ. lxiij. di. salonitane.

¶ Con cor. l. in uasor. ꝛ. l. me mine= rit. C. vñ vi.

pleno iure[a] ꝛ in cuiꝰ q̄si posses= sione[b] fuisse ac esse dinoscitur: ꝑ violētiā vsurpare ꝑsumunt: ꝛ ifra. ¶ Cū autē valde sit ini quum ea q̄ collata sunt ꝓ reme dio pctōꝝ venerabilibꝰ eccle= sijs vł relicta aut eis iustis mo dis alijs acquisita alijs vsibus applicari: ꝓpter quod merito inuasores[c] ipsaꝝ reꝝ tanq̄ sa crilegi sunt anathemati vsqꝫ ad satisfactionem congruam supponēdi. ꝛ infra. Mādamꝰ quatenꝰ si tibi cōstiterit de ꝑ= missis monitiōe ꝑmissa per cen. ec. cessare ipsos ab hmōi ꝛ satisfacere de ꝑteritis dam= nis ꝛ iniurijs appellatione re= mota cōpellas. **I**dē epō dul= meñ. ¶ Priuilegiatus vt non teneat rñdere nisi in certo lo= co: si in alio loco respōdere vel soluere promittit: ibi poterit cōueniri: ꝛ etiā vbi hꝫ domici lium fm Joan. an. Capl'm. xvij.

DIlecti filij Jo. ꝛ A. ci= ues romani sua nobis petitiōe monstrarūt: q cū ab= bati scte genouefe parisiē. sup q̄dā pecunie summa ꝯtraꝰ R. ꝑdecessorē tuū lfas ipetrassēt tu ꝑponi fecisti: q oibꝰ angli= cis est a sede aplica indultum vt super causis pecuniarijs ci tra mare cōueniri nō pñt: ꝑpt qꝺ idē abbas i negocio non ꝓ= cessit. ¶ Ueꝝ q2 ꝛ si fuisset pri uilegiū tale cōcessum nō tñ ꝓ= desset illis qui se certo loco[e] re spondere vel soluere aduersa= rijs ꝓmiserunt cum ibi et vbi domicilium[f] habent valeant conueniri: ꝫ mandamꝰ quate= nus eisdem de pecunia ipa cū iustis et moderatis expensis[g] ꝛ congrua satisfactione dāno rum (vsuris oino cessantibus) satisfacias vt teneris alioquin eidem abbati nostris damꝰ lit teris in mandatis vt in cōmis= so sibi negocio (ꝓposita ex par te tua indulgētia non obstan= te) iuxta prioris mandati nrī tenorē sine dispendio more ꝓ= cedat. **I**dem abbati treceñ. ¶ Quāq̄ laici possunt iurisdi tionem non sui iudicis proga re clerici tñ nō possunt nisi epi scopi diocesani consensus ac= cedat ꝛ iudex cuius iurisditio nem progare volunt sit eccle siasticus. h. d. Capl'm. xviij.

tit ꝛ non soluit tenetur aduersario ad interesse ꝓ eo q nō soluit loco ꝓmisso si sua interest q ibi nō fuit satisfactū. ff. de eo q̄ certo loco. l. ij. de hoc dictū est. ȝ. de of. deleg. p. ꝛ. g. Per hoc enī q certo loco soluere ꝓmi sit renūciasse intelligit indulgētie ꝯcesse anglicis. qꝺ facere potuit cū tantū in fauorē cuiuslibet ꝛ sin= gulariter cōces= sa fuerit cū non sit tale priuilegi um qꝺ sit publi cum vtilitate et auctē. vnde dicebet eiꝰ iuri qua tenus tāgit ꝑso nā suā pot renū ctare. C. de pac. l. si qs in conscri bēdo. ī. de regu. ad aplicani. De hac materia di= ctuz est satis. ȝ. e. si diligenti. f ¶ Ubi domi cilio. Et sic duo bus locis pote= rat cōueniri. scꝫ vbi ꝓmisit ꝛ vbi hꝫ domiciliuz. ī. e. c. vl. ꝛ. ȝ. eo. c. ex parte. sic est i electiōe credito ris vbi malit ip sum ꝯuenire. s. ȝ. eo. cum sit. ¶ Glosa se. tra= ctat q̄les expen se veniant et re= mittit. scꝺo q̄rit quō ꝓbentur ex pense ꝛ dāna et soluit. g ¶ Cū iustis et moderatis ex pensis. Expen= se iste moderate debēt eē. ī. ꝰ seq̄stra. ad hꝰ. ꝛ. ī. ꝰ do. et ꝯtu. finē. ꝛ. c. cū dilecti. ꝛ. ī. vt li. ñ ꝯte. qm̄ ꝫ. i alijs. ꝛ ñ suptiue siue de= licate. ff. de pigno. act. si ꝑuos. in fi. ꝛ. ff. de dā. ifec. mē ꝙs. ꝫ. vl. ꝛ. l. se. ꝰ hac mā'a dꝫ. ī. de do. ꝛ ꝯtu. finē. ꝛ. c. cū dilecti. ꝛ dāna q̄ sustinuit reficē dꝫ. ī. de fideiuss. pue nit. sꝫ q̄lit ꝓbabunt expēse ꝛ dāna illata ꝑpt hoc. Ex pēse ꝓbabunt ꝑ iuramentū illiꝰ q̄ eas fecit ꝑmissa ta xatiōe a iudice sicut hic bñ ꝓbat. C. ꝰ iudi. sancimꝰ. ꝛ ȝ. ꝰ ꝓcu. ꝯstiturꝰ. ꝛ. ȝ. qꝺ vi. met. cā. c. vl. ꝛ. C. vñ vi. si qñ. ꝛ. ij. q. j. i ꝑmis. vbi stat iuramēto ꝑmissa taxatiōe lꝫ illa loquat in alio casu. De dānis siue iteresse dico q debēt ꝓbari ꝑ testes. isti de ṽb. obli. ꝫ. nō solū: ꝛ ꝰ vtile esset certā summā adijcere: q2 difficile est ꝓbare interesse. ff. de ꝓto. stipu. l. vl. ꝫ. nō solū. ꝛ iudex hoc iter esse inqrere dꝫ ꝑ suā subtilitatē. C. ꝰ sē. q̄ ꝓ eo q intersit hoc ꝓfe. l. vna. Et ita hoc ē no. dignū q expēse ꝛ dānū datū ꝑ dolū siue ꝑ violētiā vel rapinā postq̄ ꝯstiterit ꝰ violētia ꝑ testes ꝓbat ꝑ iuramtū vt dicūt iura ꝑdi cta. ȝ. qꝺ me. cā. c. vl. ꝛ. l. si qñ. C. vñ vi. ꝛ. c. i ꝑmis. ꝛ. l. sācimꝰ. Interesse ṽo aliūde veniēs ꝑ testes ꝓbādū est.

¶ Con cor. l. Sciꝑse. ff. ꝰ ac. ꝛ obli. ꝛ. l. j. et ibi bar to. C. ꝰ sum= ma tri.

Expēse ꝑ q̄s ꝓ bātur.

Sūmarium. **D**Ilecti filij. Priuilegiū alicui cōcessum vt non teneat: nisi certo loco respōdere non extēdit ad locū vbi ex aliā causa de iure cōi ꝯueniri pōt. et est casus nota. Diuidit. Primo ponit q̄rela actoris: q̄ continet cause cōmissionem ꝛ rei exceptionē. Secūdo ponitur mandatum factum reo cum comminatione et punitione si non pareat ibi: verum. Ab. si.

Diuisio

¶ Glo. se. reci. ꝑ modū obiectiōis quō ꝯuenit ꝑ rescriptum non nominatus in illo. soluit ꝛ remittit.

d ¶ Contra. Licet ꝓpriū nomen anecessoris sit expssum: ad successorē tñ extendit rescriptum. ꝛ hoc iō: q2 noie eccl'ie ꝛ ꝑ ipsiꝰ ecclesie vtilitate mutuū ꝯctū hoc fuit: ꝛ ideo successor ꝯuenit ꝑ rescriptū impetratuz ꝯ antecessorem: nec obstat expssio noīs quia vna ꝑsona intelligit. de hoc notatur. ȝ. de rescrip. significauit.

¶ Glo. seq. ꝑmo ponit dictū de quo remittit. scꝺo soluit contrarium de decre. si diligenti. ꝛ ibi remittit.

e ¶ Que se certo loco. Qui certo loco soluere ꝓmit

Sūmarium. diuisio

Significasti. ¶ Cleric⁹ sine diocesani epī licentia iurisditioni nō sui iudicis se summittere nō pōt. Communis diuisio. secunda ibi inquisitioni. Ab.

a ¶ Priuatoꝝ ꝯsensus. Et. C. de iuris. om. iu. priuatoꝝ. ꝛ l. j. dū tñ ex certa sciētia ꝛ non ꝑ errorē. ff. de iudi. l. j. et. iij. ff. de iurisdi. om. iu. l. si per errorem.

¶ Glosa seq. format pmo ꝛ vltimo duas q̄stiones: in medio signat cōtrariū ꝛ recitat primo cōtrariū: secundo vlti. q̄stionē. tertio primā ꝛ omnia satis clara.

b ¶ Clerici tñ in iudicē nō suū hic exp̄sse patet ꝙ clericus in nō suū iudicē etiaꝫ ecclīasticum sine consensu expresso sui epi cōsentire non pōt. sic. iij. q. vj. nō liceat. ꝛ. ix. q. ij. c. j. ꝛ. ij. qđ si fecerit snīa nō tenet

Significasti nobꝭ ꝙ. P. clericus ad petitionem T. mercatoris se tue iurisditiōi subiecit si in termino nūc elapso de pecunia mutuata nō satisfecisset eidem: ꝛ infra. ¶ Inq̄sitioni tue. t. r. ꝙ lꝫ priuatoꝝ cōsensus [a] eū q̄ iurisditioni preesse dinoscit suū posit iudicem cōstituere: clerici [b] tñ in iudicē non suū (nisi forte sit ꝑsona ecclīastica ꝛ episcopi diocesani volūtas accedat) cōsentire nō possunt. Idem.

¶ Legitime citat⁹ tenet corā iudice citante causam ꝓsequi nō obstāte ꝙ post citationem mutauerit forū. Caplm. xix.

vt in primis. c. ix. q. ij. c. j. ꝛ. ij. et. vj. q. iij. denicꝫ. Sed nunq̄d clerici q̄ ꝯsentiūt in iudicē ecclīasticū non suū cadunt ꝓpterea a iure suo: sicut cū trahūt vel trahūtur ad seculare iudiciū. s. e. si diligenti. ꝛ. xj. q. j. inoliata. ꝛ c. placuit? Nō credo ꝙ in casu isto dꝫ ꝑdere cām lꝫ snīa lata sit ꝓ ipso vel ꝯ ipm † qꝛ non tm̄ deliq̄t q̄tū cū iudicē laicū sibi ꝯstituit: nisi velis dicere ꝙ in odiū ipsi⁹ epūs habeat eā ratā q̄ eū dimisit: sine cui⁹ licētia hoc facere non potuit: ꝛ hāc ignominiā vel ꝯtumeliā irrogauit. ff. de arbi. litigatores. C. de iureiur. si q̄s. alꝰ puniet ꝓut dr̄. iij. q. vj. non liceat. Cleric⁹ em̄ non pōt venire ꝯ snīam: qꝛ videt hr̄e tacitum pactū in sene vlteri⁹ petat sicut acceptilatio inutilis. ff. de pac. si vn⁹. §. pe. ꝛ. ff. d accep. si acceptilatū. Epūs ꝟo si vult pōt talē snīam ratā hr̄e. arg. s. de renū. qđ in dubijs. Sꝫ ꝯ hoc qđ hic dicit vr̄ ꝯ. iij. q. vj. pulsat⁹. vbi dr̄ dari optio clerico pulsato corā suo nō iudice an velit sibi respōdere vel nō? ibi dicit pulsat⁹ si voluerit taceat. Sed ibi nō hꝫ locum. ar. a ꝯtrio sensu. cū alia iura ꝯdicāt. iij. q. vj. nō liceat. ꝛ hic. ꝛ ita tollit hic argu. a ꝯtrio sensu. Uel intellige illud pulsatus cū ille hꝫ ꝯsensum epī: qꝛ ꝛ tūc adhuc hꝫ optionē nec pōt ꝯpelli. Sed nūquid pōt cleric⁹ ꝯsentire in laicū iudicē de ꝯsensu epī? Uidet ꝙ sic. xj. q. j. clericū nullus: ibi dicit nullus p̄sumat clericum apud secularē iudicē epō nō ꝑmittēte pulsare: ergo de ꝯsensu epī videt ꝙ possit. Sꝫ non credo: qꝛ nec cōsensus epī sufficit hic supple in. c. clericū: maxime qꝛ nec de cōsensu epī pōt. Sicut em̄ clericus huic ꝓuilegio qđ introductū est in fauorē toti⁹ ordinis clericalis renunciare non pōt: ita nec epūs potest huic priuilegio renunciare vel ꝯsentire vt clerici hoc possint nec pōt eos ꝯpellere ad hoc cū eadē rō sit hicinde qꝛ epūs ꝓuilegium clericoꝝ minuere nō pōt sicut nec posset facere ꝙ aliq̄s cleric⁹ verberaret sine snīa excōicationis. argu. j. de sen. excō. contingit. ꝛ de hac materia dictum est satis. s. eo. si diligenti. Ber.

† Concor. l. ij ꝛ ibi Cy. C. eo. vrr iu. iu. ꝛ ibi barto. C. q̄ ꝓ sua iurisd.

Clericus an possit i iudicē laicum ꝯsentire si su⁹ vult epūs.

Propos uisti. ¶ Si citatus ad cām postea mutat forū: in cā illa corā primo iudice rn̄dere coget. h. d. Cōis diuisio. secunda ibi: porro. Ab.

c ¶ Preuēt⁹. ff. de iudi. si q̄s postea. vñ hec sumpta est. ꝛ l. vbi ceptū est. ff. de iuris. om. iu. cū quidā. sic ꝑꝫ ꝙ ꝑ solā citationeꝫ ꝑpetuat iurisdi. tā ordinarij q̄ȝ delegati: vt hic ꝛ in predictis iurib⁹. vt s. de of. dele. c. gratū. ꝛ c. licet. ꝛ. s. de offi. leg. c. fi. ꝛ ꝑ solā citationē seu ꝯuentionē ꝑuenit iurisditio. j. de ap. vt debit⁹. ꝛ. s. d rescrip. c. caplm. scē crucis. l. q̄b⁹ habes q̄ q̄ pmo lr̄as ꝑhtauit facta citatione obtinere debꝫ iudices suos: nō obstāte ꝙ alr̄ pri⁹ lr̄as ipetrauit q̄ lr̄as suas nō presentauit. Qui ꝗ ꝯuenit corā aliq̄ iudice ꝯpetēti necesse hꝫ vsq̄ ad finē persistere etiā si mutauerit forum: qꝛ ꝑuentus est ꝑ hanc reconuētionē: vt hic dicit: ꝛ patet hoc per iura predicta.

Proposuisti nobis: ꝙ q̄dā subdit⁹ tu⁹ ad petitione cuiusdā aduersarij sui a te legitime citat⁹ ad causam: quia postmodum iurisditiōis alteri⁹ esse cepit: tuum intēdit iudicium declinare. ¶ Porro tue prudētie dubium esse non credimus: ꝙ is in predicta cā ius reuocādi forū nō hꝫ quasi ab alio iā preuētus [c]. Idē.

¶ Quisqꝫ clericus pōt in curia romana cōueniri: lꝫ alias specifice forū ibi nō sortiatur habet tamen ex causa ius reuocandi domū. Caplm. xx.

Licet ratione [d] delicti/ seu contractus [e] aut

Licet. ¶ Clerico in curiā romanā ꝯuēto nō ꝯpetit decliatoria foꝛi: posset tñ sibi ex cā ꝯpetē ius ꝛuocādi domū. h. d. Et prio pōit q̄ttuoꝛ modos sortiēdi foꝝ. scđo addit q̄ntū cū modificatiōe ibi: qꝛ tm̄. Ab.

Sūmarium. diuisio

¶ Glo. se. cū trib⁹ se. et principio vltime recitari solēt textualit. ꝛ deinde de vltima q̄rit q̄ sit iusta cā reuocādi domum. Et glo. ponit sex exēpla declarāś ꝛc̄.

d ¶ Ratione delicti. No. ꝙ rōne delicti efficit quis de iurisditione alteri⁹ sic. j. de rap. c. j. ꝛ. iij. q. vj. ibi. cā ꝛ. ij. q. j. si peccauerit. ꝛ. vj. q. iij. placuit. ꝛ. C. vbi d cri. agi opoꝛ. aut. qua in ꝓuincia. ꝛ. C. vbi se. vel cla. l. j. ꝛ s. eo. ti. postulasti. ꝛ. ff. de accu. l. vi. ꝛ. l. si cui. §. idē imperatoꝛ. ꝛ ita delictū dat iurisditionē ei q̄ alias eā nō hꝫ. Itē delictum tollit priuilegiū ‡ vt in ꝑdicta autē. qua in ꝓuincia. xj. q. iij. priuilegiū. q̄d iuris sit de priuilegiatis dicit. j. de priui. ex tuarum. ꝛ ꝓ delicto ꝯuenitur q̄s vbi domicilium habet vel vbi inuenit. C. vbi de cri. agi opoꝛ. l. j. ꝛ si crimē graue sit remittit puniēdus ad iudicē vbi deliquit. in autē. vt nulli iudi. §. si vero quis comp̄hensoꝝ. col. ix. ꝛ. ff. de re mili. desertorem. ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhi. re. l. solent.

‡ Concor. lex sancimus. C. d pe. et Albe. d rosa. in rubrica. C. ne fi. li. pro pa.

e ¶ Seu ꝯtractus. hoc nomē contract⁹ largissime sumit siue sit verus ꝯtractus vel quasi ꝯtractus vel aliud vñ obligatio orit. ff. de iudi. heres absens. §. j. ꝛ l. oēm obligationē. ꝛ. l. interdū. §. vi. ꝛ hoc intellige si ue inueniat siue nō dꝫ em̄ illuc remitti: sicut in criminib⁹ dr̄ cū i hoc parificent. in aut. vt oēs obe. iudi. in ij. col. §. hoc ꝯsiderātes. col. v. In delictis em̄ hoc seruat. in aut. vt nulli iudi. §. si ꝟo q̄s ꝯp̄hēsoꝝ. ꝛ. §. se. col. ix. Quidā tñ dicūt illū esse ꝯueniēdū si ibi inueniat vbi ꝯtrit ꝑ l. heres. in pn̄. Itē ꝛ vbi q̄s soluere promisit pōt ꝯueniri. s. de offi. deleg. P. ꝛ. R. ꝛ. s. eo. dilecti. qđ dicit lr̄a ista rōne ꝯtractus intelligit s̄m ꝙ tradit

expsse.J.e.ti.romana.§.Jnhētes.⁊.c.vl.li. vi. in decre. Jnno.iiij.J.de priuile.c.volētes.⁊ ca.vi.lib.vi.
a ¶ Aut domiciliij. Ratione domiciliij sortitur qs forū ⁊ ibi puenniri pōt.S.c.dilecti.⁊.ff.d iudi. heres absens.§.pinde.⁊ potest qs habere domiciliū in pluribus locis.S.co. ex parte.⁊.ff.ad munici. assumptio.§.viris prudentib⁹. de hoc dictum est.S.de rescrip.dilectus filius.B.
b ¶ Cōtra possessorē. Ratione possessiōis de q̄ quis cōuenitur sortitur quis forum et corā illo iudice conueniri debet: in cui⁹ iurisditione res est.S.co.sane.et C.vbi in rē acti. l.fi.⁊.S.e. ex pte B. etiam si res mobilis.arg.C. vbi i rē actio. l. vl.⁊. ff. de iudicii. qd legatur. §.sinautē. Quidā tamē dicunt hoc habere locum tantum in mobilibus.B.

domiciliij[a] siue rei de qua contra possessorem[b] causa mouetur quibus forum regulariter quis sortit⁹ episcopus vester apud sedem apostolicam conuent⁹ non fuerit. ¶ Quia tamen omnium ecclesiarum mater est eadem et magistra rite cōpelli potuit[c] vt ibi suis aduersariis responderet: nisi pro alia iusta ⁊ necessaria causa venisset: quam si tunc allegasset: ius reuocandi domum saluum fuisset eidem.

¶ De libelli oblatione.

Ex cōcilio apud sanctū.M.

¶ Actor tenetur in scriptis libellum porrigere. Vel sic. Judex nō dʒ admittere actorem ad litigandum: nisi pri⁹ libellum in scriptis offerat. hoc dicit p alia verba. ¶ Capitulū.j.

¶ De hac materia habetur.ij.q.viij. p totum.lxxxj.di.marinuanus. Abbas sic. Gnarus episcopus. ¶ Non diuiditur: qr ponit vnicam facti narrationem. Ab. ¶ Glo.se.reci.p modum summe querēdo de. viij.s. qt sunt species libellor̄ qd sit libellus/ cui offerat/ qualiter/ quādo/ qs sit ei⁹ effectus/ et an sit de substantia ⁊c̄.

Ignarus eps dixit. Habentis libellū reclamatiōis[d] vel postulatiōis? Illi responderūt se pre manibus nullum habere libellū. Ignarus eps dixit: † oportet vos scd̄m ecclasticā auctoritatē reclamationē vestram libelli serie declarare? eamq̄ʒ vestris manibus roboratam / synodo porrigere: vt tunc vobis canonice valeat respondere. Et tunc ipsi fratres libellum conscribentes porrexerunt. Inno.tertius.

¶ Cū agitur reali nō sufficit rē generaliter peti. sed debet ita specificari vt euitetur obscuritas ⁊ equocatio. ¶ Ca.ij.

d ¶ Libellum reclamationis. Not. q duplex est libellus. est autē libellus cōuentionalis seu postulationis q datur in ciuilibus questionibus.J.eo.ca.vlt. de quo hic intelligitur. Et est libell⁹ accusationis qui datur in crimialib⁹ actionibus.vt.ij. qō. viij.libellorū. et J.de ac.per totū et.ij.q.j.legum. Est ergo libell⁹ scriptura i qua cōtinetur res q̄ petit ⁊ causa petēdi ⁊ nomen actoris ⁊ rei ⁊ corā quo iudice.vt.J.eo.per totum.⁊ sic patet q semper offerēdus est libellus iudici ⁊ p ipsum reo vt ipse reus possit deliberare.vt.iij.q.iij.offerat.⁊ in scriptis dʒ dari vt hic ptʒ.⁊ in aut.offeratur.⁊.J.de proba. qm̄ cōtra. ⁊ in principio litis p predictā aut.offeratur.‡ No.tn̄ ar.contra.xj.q.j.si qs cum clerico. Sed illud obtinet in modicis ⁊ vtilib⁹ causis vbi scriptura non requiritur. Jtē contra.J.de do.⁊ cōtu.prout.⁊ illud intelligo q libellus antea datus fuerat: ⁊ per talē libellum sic oblatum iudici ⁊ postea reo: actio annalis ppetuat. C.qn̄ libel.prin.da.lit.ɔtest.fa.l.ij.⁊ rē litigiosam facit subsecuta p executorem conuētione.⁊.C. de litig. aut.litigiosa.⁊ interrūpit p̄scriptionem.C.de p̄scrip. xxx.vel.xl.an.sicut. Sʒ nunquid libelli oblatio est de substātia ordinis iudiciarij? videt q sic: qr conciliū istos fratres noluit audire nisi primo libellum scriberēt.⁊ opt.arg.J.de pba.qm̄ ɔtra.et p libellū apparet de modo agendi s̄m quē semp dʒ formari snia.J.de simo.licet heli.J.de accu.qualiter ⁊ qn̄.et p aut.p̄dictā offerat.optime videt pbari vbi dicit.litis aūt contestatio ɔtra hoc indultu habita p nihilo est. Et sic videtur q sit de substātia sicut ⁊ litis ɔtestatio.J. de lit. contest.ca.vnico.⁊.S.de elec.dudū.ij. Dicunt tn̄ quidā q non est de substantia iudiciarij ordinis oblatio libelli.⁊ sic potest omitti tacite sicut consueuit dici de iuramēto calū. Alij ɔtra q non valet quicquid factū est et hoc p iura predicta nisi sit vilis causa: vt dictū est qd melius videtur iure canonico: ista enim principalia sunt.libellus q est pncipiū ⁊ fundamētum cause litis contestatio: et q sententia feratur in scriptis. Que debeant in libello ɔprehēdi habes his versib⁹.

† Concor.l.si qn̄.C. vn̄ vi. ⁊.l.si homicidij.C. de accu.⁊ aut.de iudi.§. oportʒ col. vj.

Libelli diffinitio.

‡ Concor.l.j. C.vbi de cri. agi op. spe. i ti. tu.de libel. cō.§.sequitur. in pn.

Libell⁹ qd cōtinē dʒ

c ¶ Cōpelli potuit. Cum dominus papa sit iudex ordinari⁹ singulor̄: nullum fori priuilegium poterat allegare.ix.q.iij.cuncta.⁊ Roma cōis patria est oim ff.ad municip.roma.ergo nullus declinare pōt forū eius.vn̄ ille cōpellitur ibi suis aduersariis respondere nec ius reuocādi domū haberet: nisi pro alia iusta cā ⁊ necessaria venisset: vt dicit lr̄a ista puta si fuisset vocat⁹ a principe p publica vtilitate.i aut.de sanctis. epis.§.si io epi.coll.ix. vel clerici legati aut epi: tunc non tenētur respōdere. nisi tunc ibi cōtraxissent. vel si in delegatiōe deliquissent: vel rē aliquā tunc emissent rn̄dere tenebunt. als daret eis occasio res alienas deferendi domū.ff.de iudi.non als.j. respō.⁊ §.j.⁊.l.seq. Jtē qui causa dicēdi testimonij ibidē vocatus est. vel qui iudicādi causa ibi accersiti sunt: vel q̄ causa exercende appellationis illuc venerunt vel cā reddēde tutele. iste psone in his casib⁹ habēt ius reuocandi domū si non ibi contraxerunt vbi conueniūtur.⁊ hoc totū dicit.ff.de iudi.l.ij.§. legatis.⁊.§.seq. sed legati non tenētur respondere: nisi de his tm̄ que tēpore legationis sue ɔtraxerunt.vt ibi dicitur. Jtē si legati agāt tunc tenētur se defendere si recōueniātur nisi agāt p iniuria sibi illata.vt ea.l.§. si agāt.si quis allegauerit talē causam non ɔpellitur respōdere: vt hic patet: et hoc est expssum.J.de dila.exposuit. vbi qui vocatur a pricipe pro vtilitate romane ecclesie habet ius reuocandi domum.

Papa est ordinari⁹ oim

Jus reuocādi domū qb⁹ psonis cōcedit.

¶ Rubrica De libelli oblatione. ¶ Supra visum est de foro ɔpetēti ⁊ an ⁊ qn̄ forus possit declinari. Uerū qr rei ad iudicia vocati si non declinēt forū petūt sibi edi libellū vt sciāt qd ⁊ qualiter petat ⁊ sup q debeāt respōdere ideo ɔpetenti ordine subiicit istā rubricā.

Continuatio

versus Quis. qd corã quo: quo iure petat: ꝛ a quo. Recte cõposit⁹ disqȝ libellus hȝ. Uel sic ꝛ clari⁹. Conuẽti nomẽ ꝛ nomẽ ꝯuenientis. Judicis ꝛ nomẽ scribet cãmqȝ petendi. Et quascunqȝ petet res istas scribere debet.

diuisio Significãtib⁹. Diuidit. nã in pͥma ponit appellãtis narratio. In scḋa appellationis commissio. scḋa ibi: quocirca. Ab.

¶ Glo. seq. duo facit. pͥmo tractat qͥs declaratio libelli fiat ĩ iudicijs singularib⁹ vniuersalibus ꝛ gñalib⁹ secũdo an libellus possit mutari. Joã. an. Panor. diuidit istã glo. in qnqȝ partes. in pͥma ponit practicam libellãdi in actionibus singularibus scḋo in vniuersalib⁹. tertio in gñalib⁹. qͥrto querit an libellus possit mutari: corrigi seu emẽdari vel aliqͩ de nouo accumulari. qnto querit an eo casu quo mutat̃ sint dãde noue inducie. a ¶ Significãtib⁹. No. ad itelligẽtiã isti⁹. c. ꝛ seqñtis: ꝛ eoꝝ q̃ circa hãc materiã dicunt̃. Aut eñ ꝯuenit qs actione reali puta rei vẽdicatione vt h. ꝛ tũc exprimẽda est res q̃ petit̃: ꝛ vtrũ petat̃ tota aut ps. vt peto talẽ fundũ. ff. de rei vẽ. si in rẽ. als eñ re⁹ deliberare nõ posset vt hic dicit. nec iudex sñiam ferre dȝ sup incerto. ar. insti. de acti. ꝗ curare. ꝛ xxxiij. dis. habuisse. ꝛ xi. q. iij. graue. Itẽ duos pͥmos vicinos illi⁹ fundi ad min⁹ designare dȝ. ff. de cẽ. forma cẽsualis: qꝛ gñalitas parit obscuritatẽ. ff. de iure fisci. Ar. ꝫ. ff. de rei vẽ. q̃ tota ꝗ incerta. ꝛ ff. ꝯmu. diuidũ. ꝛ si nõ oẽs ꝗ si incertũ. Sed ꝫua ista spãlia sunt circa defalcationẽ legatoꝝ. Et licet in casu isto debeat qs specificare rẽ ꝛ ipm designare vt est dictũ: cãm tñ exprimere non tenet̃ in libello. cã eñ expressa est eo ip̃o q̃ ꝓponit rei vẽdicationẽ. cã eñ nõ est alia nisi ipm dñium cũ dicit rẽ ad ipm ꝑtinere iure dñij vel quasi. ff. de except̃. rei iudi. si mater ꝗ eandẽ. ꝛ ꝗ j. ꝛ ij. ꝛ meli⁹. in. l. ꝛ an eadẽ ꝗ actiones. Itẽ ꝛ hoc nota cũ agit̃ rei vendicatiõe q̃ si aliqͥs subijciat vnã cãm in libello ꝛ succũbat põt adhuc eandẽ rẽ petere ex alia causa nõ obstante exceptione rei iudicate. ff. de except. rei iudi. si mater ꝗ j. ꝛ ij. ꝛ l. ꝛ an eadẽ. ꝛ C. de peti. here. hereditas. ff. ad exhibẽdũ. de eo ꝗ sepi⁹. ꝛ ꝫ. de iudi. examinata. Idẽ est in possessorio. ĩ. de do. inter dilectos. ꝛ hoc tuti⁹ est actori. Arg. ꝫ. ff. de iureiu. duob⁹ ꝗ colonus. vbi dicitur q̃ q̃ ꝓponit vnã actionem non põt aliã ꝓponere pro eadẽ re. sed illud est: qꝛ ille actiones surgũt ex eadem causa. Si vero nullam causam expressit tunc totum ius suum in iudicium deduxisse videt̃. vnde obstabit ei exceptio rei iudicate si absoluit̃ re⁹: qꝛ actor non ꝓbauit. ff. de exceptio. rei iudic. l. ꝛ an eadem ꝗ actiones. ꝛ ĩ. de causa pos. cum ecclesia. Itẽ si fuit absolutus reus quia ipse non possidebat: si postea incipiat possidere non obstat exceptio iterum petenti. ff. de excep. rei iudi. si a te. j. respõ. ꝛ l. si rem meam. ꝛ ĩ. de excep. c. pe. Si aũt agat̃ ꝑsonali actiõe: vt si petas x. dari tibi. cã petẽdi exprimẽda est ĩ libello. aliter eñ nõ tenet̃ respõdere. ĩ. c. pri. ꝛ C. de edic. di. adri. tol. l. vl. ꝛ ĩ. de cẽsi ꝯuenit. qꝛ cã semꝑ ꝓcedere dȝ ex qua aliquid debet̃. ff. qñ. di. le. ce. hmõi legatũ. Et si absoluit̃ reus non obstat exceptio si idem postea petat̃ ex alia cã. ff. de excep. rei iudi. l. et an eadẽ ꝗ actiones. ꝛ ĩ. ð causa pos. ca. vl̃. ꝛ idẽ est ꝗstuȝ ad hoc qð in rei vẽdicatione. assignata eñ vna cã petẽdi in libello siue actio sit ꝑsonalis siue real̃ non obstat rei iudicate exceptio si agat ex alia cã vt dicũt iura ꝑdicta. In vniuersalibus iudicijs nõ est necesse exprimere sic ue designare singulas res: sȝ sufficit dicere peto talẽ hereditatẽ. qꝛ sum heres. ff. de peti. here. l. iiij. ꝛ l. si q̃ tpe. ff. si pars heredi. pe. l. j. ꝗ vlti. ꝛ sic põt sñia ꝓferri. ꝯdemno te vt restituas hereditatẽ que fuit talis. Itẽ peto ecctiam cum ꝑtinentijs suis. ĩ. de resti. spol. cum ad sedẽ. ꝛ ĩ. de ꝓbati. licet. ꝛ ĩ. de dona. inter dilectos. In gñalib⁹ ꝟo iudicijs. s. tutelis neg. gest. ꝓ socio ꝛ ꝯsimilib⁹ sufficit exprimere cãm vel factum: sic/ peto rõnem de administratiõe quã gessisti. nec exigit̃ expssio aliquarũ reruȝ. C. de iudi. lȝ. Itẽ no. q̃ libell⁹ põt mutari ꝛ emẽdari ꝛ corrigi sicut placet vsqȝ ad litis ꝯtest. ij. q. viij. libelloꝝ. ꝛ C. ð edẽ. l. iij. et post litis ꝯtest. nõ põt mutare nec aliqͩ addere vł minuere. ff. de iudi. nõ põt. ꝛ ff. ð excep. rei iu. egi. ꝛ l. cum qͥrit̃. et sic noua iterpellatiõe op⁹ est vt dicit lex illa nõ põt. † Et si mutauerit actionẽ vel addiderit: hr̃e dȝ nouas iducias ad deliberãdũ: nisi ex pͥmo libello potuit esse instruct⁹. ꝛ hoc lȝ sine ꝑiudicio aduersarij: vt. s. et teneat̃ ad interesse toties variãdo. ff. de interrog. acti. de etate ꝗ vl. arg. ff. de edẽ. vbi ꝗ is aũt. ꝛ ff. de iudi. eum quẽ temere. ꝓpter leuẽ ꝛ minimã additionẽ nõ debet habere nouas iducias. ĩ. de dila. lr̃e. Illud preterea scias q̃ si reus sit iã ꝯuent⁹ edita sibi actione ꝑ iudicẽ vł executionẽ reo postulãte necesse hȝ ꝑficere litẽ actor. C. quõꝛ qñ iu. auc. q̃ semel. si ꝟo nõ sit reus ꝑdicto modo conuẽtus: licitũ est ei desistere: qꝛ nemo inuit⁹ agere ꝯpellitur. C. vt nemo inui. agere. l. vna. Qð autẽ dictũ est q̃ actio põt mutari: hoc locũ hȝ in his in quib⁹ vna nõ tollit̃ per electionẽ alteri⁹. Sȝ si vna tollitur ꝑ electionẽ alteri⁹: tũc põt mutari qð obtinet in casibus. s. in sequẽ. concor. C. de fur. l. j. ꝛ C. si ser. exte. se manda. emi. l. j. ꝛ C. de codicil. l. vlti. ꝛ l. de tribu. qð in heredẽ ꝗ eligere. ꝛ C. de pac. iterempto. l. ꝯmissorie. ff. de leg. ij. cũ filius ꝗ varijs. Et qð dixi qð actio potest mutari: nõ intelligas q̃ ab ea in totũ recedi possit. sȝ necesse hȝ accusator eã cũ noua actione vsqȝ ad fi. perducere. C. quõ ꝛ qñ. in auc. qui semel. sic intelligunt docto. legum illam auten.

Significãtib⁹. T. ꝛ R. fratrib⁹ nr̃o fuit apl̃ato tui declaratũ q̃ cũ inter ipsos ex vna pte. ꝛ V. ex altera sup q̃dã terra corã iudicib⁹ delegat̃ tracti fuissent ĩ cãm: oblato eis libello: illi (cum plures terras haberent) vt terra illa sup qua q̃stio ꝯtebat̃ oñderetur eisdẽ a iudicibus postularũt: qð cũ ipsi facere denegarent: ad nr̃am audientiã prouocarunt. ¶ Quocirca mandam⁹ quaten⁹ si est ita reuocato in statum debitũ si quid post appellationem hmõi no ueritis attẽtatũ ꝛc. ¶ reg. ix. archidi. ciuitatis noue ꝛ. M. cañ. culmeñ.

¶ Non tenet̃ re⁹ rñdẽ libello in actiõe ꝑsonali: si nõ exprimit̃ cã petẽdi. c. iij.

Dilecti filij fratres ecclesie sancte marie de hispida: sua nobis petitione mõstrarũt: q̃ cũ prior ꝛ cõuẽtus sancte marie ad carceres ipos sup q̃dã pecunie summa corã priore scẽ trinitatis veroñ. auc̃te aplica cõuenissent ex pte ipsoꝝ fuit excipiẽdo ꝓpositũ q̃ cũ dicti prior ꝛ cõuẽtus nollent exprimere in por-

Dilecti filij. ¶ Diuiditur. vt. s. c. pri. Secunda

Agẽs ꝑsonalit̃ cãm exprimere dȝ.

Actionẽ realẽ ꝓponẽs qd expͥmere dȝ.

Actionẽ vniuersalẽ ꝓponẽs qd expͥmere dȝ.

Actio gñalis qd cõtinere dȝ

Libellus an possit mutari.

Rei vẽdicationẽ proponẽs an cãm exprimere teneat̃.

† Concor. textus i. l. qð i heredem ꝗ eligere. ff ð trib.

ibi:ideoq3. Abbas siculus.
a Conuentionali. Quid sit libellus conuẽtiona lis dictum est. S.eo.ca.j.
b Quare sibi. hic manifeste ptz q̃ i psonali actio ne tenet quis exprimere cām petitionis: de hoc dictũ est. S.ca.pri.

Rubrica. De mutuis petitio nib⁹. Supra ti.pri.visum est d̃ libelli oblatio ne. Sz q: plerũq3 libelli porri guntur ab vtraq3 pte: ⁊ sic at hic in de mutue peti tiões: ⁊ dubitat d̃ mõ ⁊ practica pcedẽdi: iõ ɔptl lato: ãnectit hũc titulũ. De hac materia habet. iij.q.viij.cui⁹ in agendo. Ab.sic.

Ex litteris. Re⁹ re cõuenire potest actorẽ etiã corã iudice delegato q̃ simul audiet ⁊ finiet causam vtrãq3. Prio iu stificationẽ mã dati ponit. Se

Con cor. lex fi.C.de aiuta. exce. ⁊ l.j.ff. d̃ eden. ⁊ ibi bar to.

Sũma rium.

diuisio

recto libello ⁊ cõuẽtiõali⁹ q̃re⁹ sibi dicta pecunia deberetur sup hoc minime rñdere tene bant: ⁊ quia dict⁹ iudex exce ptionem hmõi admittere de negabat: nr̃am audientiã ap pellauerũt. Ideoq3 mãda mus q̃ten⁹ si est ita reuocato in irritũ ⁊c̃. De mutuis pe titionib⁹. Alex.iij.epõ et ab ba.de spõg. Iudex etiã de legatus cõpellit actorẽ ad re spõdẽdũ reo in cã recõuẽtio nis. ⁊ vtrãq3 cãm ordie succes siuo simul au diet: ⁊ vna sẽ tentia termi nabit. hoc di. Capitulum.j.

Ex litis: ⁊ infra Quoniam ra tionis ordo exigit vt pleban⁹ et clerici matureñ. abbati et fratribus matureñ. monaste rij: de his que aduersus eos proponunt debeant in vestra presentia respondere[c]: cum si bi ex ipsis coram vobis a se de apost. delegatis iusticiam postulant exhiberi. Mãda mus quatenus actione[d] ple bani et clericorum proposita et responsione facta[e]: moni tiõe premissa compellatis eos dem. memoratis abbati et fra tribus incontinenti[f] corã vo bis super[g] suis questionibus respõdere: ⁊ vicissim postmo dum rationes partium audiẽ tes/cõcordia[h] vel iudicio vtri usq3 negocium terminetis.

Celestinus tertius Rotho

cundo ip̃m mandatũ subiũgit ibi: mãdamus. Ab.si.
Glo.se.facit tria.primo ponit in recõuẽtione tenẽ dum. scdo tractat an post litẽ contestatã pcedat recõ uentio. tertio ar. ex textu q̃ frustra petit ⁊c̃. alle.viij. concor. demum alle.v.contraria ⁊ vltimum soluit.
c Rñdere. No. q̃liter debeat fieri recõuẽtio corã iudice delegato put hic satis colligit. pposita em̃ pe titione actoris re⁹ actorẽ si vult recõuenire ante litis cõte. suã porrigat ei petitionẽ: ⁊ ita deliberatione su per vtraq3 petitione hincinde habita: debet fieri ɔte statio litis sup petitione actoris primo et incontinẽti sup petitiõe rei rñdere dz actor: ⁊ postmodum iudex vicissim audiat vtrãq3 cãm ⁊ vna sñia termiare debz cãs vt hoc totũ ptz hic. ⁊.j.de ord.cog.cũ dilectus. ⁊ si actor nollet reo rñdere iudex dz ei iusticiã denegare nec audire ip̃m sup cã. vt.j.de iura.calũ.imparatorũ. et c. vlt. §. pena. ⁊.ff.de pcu.mut⁹ §.pene. ⁊.C.de ɔpen. neq3 scriptura. ⁊.ff.de var. ⁊ extraor.cog.l.j. §.vl. i fi. ⁊ si iudex hoc negligeret ⁊ pcederet in pposita q̃stio ne nõ tenet factũ ei⁹ vel est poti⁹ appellandũ ab ipso ff.q̃ sen.si.ap.re.l.j.§.vl.in fi. Si vo re⁹ differat suam petitionẽ porrigere post litis ɔte. non videt q̃ sit au diẽdus. C.de sen. ⁊ iterlo.om.iu.auk. ɔsequẽter vbi dr̃ ⁊ ɔsequẽter ego pulsat⁹ ab aliq̃ si vicissim ip̃m lite pulsare velim. statim quidẽ hoc nõ licet nisi apud eũ dẽ iudicẽ. Et sic videt q̃ statim debeat ip̃m reconue nire. ⁊ idẽ vr̃ expssum in autẽtico⁊ corpe de executo rib⁹ §.sancim⁹.col.vij. vbi dr̃ si reus vult recõuenire actorẽ mox ab initio apud eundẽ iudicẽ reconueniat ip̃m ⁊ sed nõ apud aliũ nisi lite finit ɔ poterit illũ con uenire. Et quidẽ dñi legũ intelligũt statim istud vsq3 ad sñiam. quidã tñ vsq3 ad aperturã testium. Hodie ista diuersitas determinat p decre. Inno.iiij.in cõcu

Con cor. gl. l.l. ẽ re ceptũ. ⁊ ibi bar. ff. d̃ iuris. om.iu.

lio lugdũ. de rescrip. dispẽdia §. re⁹ q3.li.vj. vbi dr̃ expsse q̃ re⁹ põt actorẽ suũ reconuenire corã eodẽ iu dice durãte iudicio: ⁊ si tũc corã alio ip̃m traheret: p cessus nullus esset: ⁊ in expẽsis condẽnabit. ⁊ q̃ dicit durãte iudicio intelligo quousq3 renũciatũ est ⁊ con clusum in causa q: tunc tm̃ dicit iudiciũ dũ nego ciũ discutit.j. de vb.signi. forus. arg.ad hoc.C.d̃ cõpẽ.l.vlti. Itẽ est ar. ex hoc lo co frustra petit debitũ q̃ qõ dz nõ impendit.ij. qõ.vij.cuius in agendo. ⁊.xxxj. q.vj.nil iniqui⁹. xcv.di. esto sub iect⁹. ⁊.j. de iure iu. puenit.g. ⁊.j. de vsur. q: fru stra ⁊ eadẽ lege puenit q̃s q̃ ius sibi tribui postu lat.C.de rei vẽ. ratas. ⁊ l auk. d̃ san.epis.§. reue rẽdissimi.col.ix. ⁊.j.de ap.an sit. Arg.ɔtra.xxiij. q.v.non vos. et xvj.qõ.vij.si q̃s deinceps. ⁊.xxiij.dis.in noie dñi. circa fi. ⁊.j.de hereti. excommunicamus §. credentes. ⁊.C.de compen.l.vl ti. sed istud vltimum est speciale in deposito.
d Actione.i.petitiõe. q: f̃m canones nemo tenet pponere actionẽ. de hoc dictũ est. S. de iudi.dilecti.
e Responsione facta. hic patet qualiter litis cõ testatio fiat de qua dicetur.j.ti.proxi. B.
f Incõtinẽti. Istud incõtinẽti intelligẽdũ est nul lo actu medio interposito. ⁊ est sile illi mox qõ tu ha bes. S.de elec. q: ppter. ibi habes multas interpreta tiões de huiusmodi dictionib⁹. istud incõtinẽti intel lige durãte iudicio vt dicitur in prima notula. in fi.
Glosa seq. docet duo. s. quid si mutue possessiones sunt possessorie vel vna possessoria ⁊ altera petitoria secundo q̃ virtus reconuentionis est ⁊c̃.
g Sup suis q̃stiõib⁹. Idẽ ẽ ac si actor ageret pos sessorio ⁊ re⁹ vellet recõuenire actorẽ sup alia spolia tiõe. sec⁹ si actor ageret possessorio ⁊ re⁹ vellet ɔueni re eũ petitorio: q: qõ spoliationis puilegiata est vt pri mo expediat.j.d̃ or.cog.sup spoliatiõe. sz si prima sit pe titoria re⁹ sup spoliatiõe bñ põt recõuenire actorẽ in modũ actõis.j.de or.cog.cũ dilect⁹. sic no. q̃ p recõuẽ tiõe fit iudex q̃ als iurisditiõe nõ hz in reconueniẽ te q̃tũ ad illã cãm reconuẽtionis siue sit ordinari⁹ si ue delegat⁹ cũ cã recõuẽtionis delegato nõ est ɔmis sa vt hic habes. ⁊. S. de of.dele.prudẽtiã. in fi. ⁊ iudex laic⁹ ordinari⁹ hz iurisditionẽ p recõuẽtionẽ. puta cũ cleric⁹ ɔuenit laicũ corã laico iudice tũc cleric⁹ tenet rñdere laico corã eodẽ iudice: nisi sit cã q̃ corã iudice ecclesiastico sit tractãda de quib⁹ dictũ est. S. de foro cõpe. ex tenore. ⁊.c. precedenti. neq3 in criminibus lo cum hz reconuẽtio. de hoc dixi. S. de iudi. at si clerici.
h Concordia. Est hic ar. q̃ iudex primo si põt dz

partes reducere ad ꝯcordiã. ar. ad idē. v. q. ij. si ꝑma tes. vbi de hoc. z. xxiij. q. iiij. si quis membroꝝ. Et est si. ff. de vsufru. equissimum. z. j. de sino. querelam. et ꝓ. de transac. c. vl. vbi de hoc. B.

Sũmarium. P Rudẽtiã. ¶ Actor ꝗ iᵽetrat rescriptũ appellatione remota: in cã recõuentiõis appellatione remota rñdere tenet. Cõis diuisio. Secũda ibi: nos vero. Ab.

diuisio

a ¶ Eadē sit ꝯditio. Q: in iudicijs nõ dʒ esse ꝑsonarum acceptio. ꝫ. de iudic. nouit. z. iiij. q. iij. qõ ca. ij. et non dʒ actori licere qð reo nõ ꝑmitti. ff. de re. iur. nõ dʒ. z ita si remota ẽ appellatio ꝗ ad agẽtem et eodē mõ ꝗ ad reconuenientē: q: eodē iure qð qs in alterũ statuit ipo dʒ vti. ff. ꝙ qsqꝫ iur. i alte rũ. l. j. ij. et. iij. et ꝫ. de ꝯsti. cũ oẽs. Et hodie non videt hr̃e locũ qð dr̃ ꝺ appellatione: q: ipo iur remota est appellatio in qualibet questione. ꝫ. de appella. vt debit⁹. et ca. pastoralis. in princi.

† hoc ꝟbum rñdet ad ius. ꝓꝫ. l. j. ff. de consti. ꝑnci.

ma. decano. ¶ Qᴅ ꝑcedenti dat⁹ ꝑ rescriptũ in cã cõuẽtionis itelligitur repetitus in cã reconuentionis. Capl'm. ij.

P Rudentiã z ifra. Sane cõsuluisti nos: vtrũ cũ cã ap. re. cõmittit: z re⁹ coram eodē iudice actorē reconuenerit: z actor sup recõuẽtione ap pellatiõis obstaculũ iterponit an sit hmõi appellationi deferẽdũ: ᵃ Nos vo ita sentim⁹ † ꝙ cũ actoris z rei eadē sit conditio: z vno eodēqꝫ iure circa appellationis remedium debeat vterqꝫ censeri: sicut desiderat actor: vt sibi iuxta mandatoris rescriptum: iusticia fiat ap. re. eodē mõᵇ recõueniẽti dʒ in sua iusticia respõdere.

¶ De litis cõtestatione. Grego. ix. abbati sancti Joãnis in vineis. ¶ Non ꝑ positiones et rñsiones: sed ꝑ petitionem in iure ꝓpositã z responsionē secutam fit litis cõtestatio: qua omissa null⁹ est ꝓcessus. L. j.

O Lim inter episcopuz nouiē. ex parte vna: et capitulum ecclesie sancti quintini ex altera: sup quibusdam iniurijs et excommunicationum sententijs et quibusdaz alijs articulis orta fuit materia questionis: et infra. Judices factis ꝗbusdam positionibus: et responsionib⁹ ad easdem auditis etiam que partes voluerunt proponere coram eis causam eandem ad examen apostolicum remiserunt. ¶ Procuratoribus igit partium ꝑpter hoc in nostra presentia constitutis ꝗuis positiões et responsionesᶜ hinc-

¶ Glo. seq. primo arg. scðo fortificat z soluit duas q̃stiones. vltimo signat contrarium z soluit.

b ¶ Eodem modo. Jd est ꝫm eandē formã qua ꝑcedit iudex in principali z in recõuẽtione. z parē potestatē habet iudex quo ad oĩa in vtraqꝫ q̃stione. Et sic est argu. ꝙ iudex eandē habet auctoritatē in ꝓrogata iurisditione sicut z in delegata. de hoc dictũ est ꝫ. eo. de offi. delega. P. et. S. Remotio enim appellationis repetita intelligitur in reconuentiõe. xxxij. q. vij. apostol⁹. sicut cũ aliquid relinqtur ab herede intelligit repetitũ a substituto. C. ad trebel. l. non iustã z. ff. de lega. ij. debitor. §. j. z. ff. de ꝟbo. obli. titia. §. j. Sed pone ꝙ actor sup vna re tantũ litteras impetrauit: nunquid reus potest illũ conuenire sup plurib⁹. Uidetur ꝙ non. arg. ff. de iurisdi. om. iu. si idē. §. qð z si. z argu. huius littere. Sed contra credo. argu. ꝫ. c. proxi. ibi: suis questionibus. Jtem retenta hac eadē positiõe reus recõuenit actorem sup plurib⁹ vel sup vno tm̃: z sic actor efficitur. Nunquid actor q̃si reus reconueniens potest agere cõtra reũ sup alia re ꝗ in litteris expssa non fuit. argu. ff. de excep. l. ij. §. illud Nõ credo ꝙ hoc possit q: recõuẽtio nõ intelligit nisi q̃tum ad illũ qui primo cõuenit. Jtē argu. ꝫ. C. de legibus. qð fauore non est contra: quia illud intelligit cũ princeps suo motu in fauorem aliquod ius ꝯcedit puta minorib⁹ vel eccl'ijs. qð dicit hic itelligit q̃si aliqs ipetrauit illud ius z papa ad instãtiã petẽtis illud

cõcessit vnde ipse dʒ vti eodē. ff. qð quisqꝫ iuris. l. j. et ꝫ. de consti. cum oẽs. Sed hodie vt dixi ius cõe est q̃tum ad omnes. J. de appella. c. vt debitus.

Continuatio ¶ Rubrica. De litis ꝯtestatiõe. ¶ Q: post libelli oblatione z mutuã petitionē sequi dʒ litis ꝯtestatio: ideo subijcit istã. De hac materia habet. iij. q. iij. offeratur. z repetitur in. vj. Ab.

diuisio O Lim inter epm. Pri mo ponit ꝓcessum iudicũ z ipsoꝝ relationem. Scðo ipm ꝓcessuz decernit irritũ et dicit q̃re. secũda ibi ꝓcuratoribus. Ab.

¶ Glo. se. opponit et duas solutiones dat. vnã in ꝑncipio: aliaz circa finē glo. in medio dicēs qd sit cõtestatio et quõ fiat. z ꝙ ꝯtestatio ꝓponētis vel respõdentis ipedit contestationem. vltimo ponit qõnez

c ¶ Respõsiones. Sic. ꝫ. de elec. dudum. ij. Sʒ vr̃ ꝙ istð suf ficeret: q: positiones sup ipo facto satisfũt: vñ sat' intelligit lit' ꝯtestatio fieri ꝑ positiões z rñsiões sʒ nõ ē vez: q: litis cõtestatio ē exordiũ litis siue ꝑncipiũ cãe appellat. ꝫ. ꝺ of. dele. sup qõnũ. §. j. z. ij. z res deducta in iudiciũ nõ videt ꝑ simplicē petitionē vel ꝑ editionē actiõis. C. e. ti. l. vna. z vbi ꝑncipiũ deest nihil supedificari pt. j. q. j. cũ paul⁹. z. j. de ꝑ'bi. nõ bapti. veniens. z cuiusqꝫ rei ꝑncipiũ potissima ps est. ff. ꝺ ori. iur. l. j. z lʒ ꝯtestatio lit' sit ꝑncipiũ: tñ necesse ē libellũ ꝑcedere vl' porrigere sup ꝗ lit' ꝯtestatio fiat vt dictũ ē. ꝫ. de libel. obla. c. j. Est aũt lit' ꝯtestatio negocij ꝑncipalis hicinde apð iudicē facta narratio z subsecuta rñsio vt hic siue negãdo siue ꝯfitẽdo. de hoc no. ꝫ. de elec. dudũ. qð ē ita intelligẽdũ vt fiat alo ꝑcedẽdi in cã z ea intẽtiõe directe ex ꝓposito. Uñ si aliqs ꝓponat factũ coraz iudice nõ ea mēte vt litē ꝯtestet vel rñdeat saluo iure suo et sine ꝑiudicio nõ erit ꝓpterea litis ꝯtestatio facta cuz hoc fiat nõ ad iudicis interrogationē sʒ motu ꝓprio. Litis ꝯtestatio fieri dʒ interrogãte iudice actore ꝓponẽte suã actionē z reo respondēte ad interrogationē iudicis vt mos est fieri. ar. C. e. l. vna. in fi. J. ꝺ do. z ꝯtu. ꝑut. sic pʒ ꝙ nõ erit facta litis ꝯtestatio cũ factũ ꝓponit cũ ꝓtestatione z sine ꝑiudicio. ar. op. ff. q̃bus mo. pig. vl' hypo. solut. si debitor. §. si in vẽdi. Et ar. ꝫ de elec. cumana. vbi dicitur de protestatiõe. vbi ergo litis ꝯtestatio nõ ꝑcedit nil valet qð agit: vt hic. z. J. ti. tu. pri. ꝑ totũ. Et pt rõ assignari q̃re ꝑ positiões z responsiones ad eas nõ fit litis ꝯtestatio: q: q̃ eñ ponit aliqð dictũ vel factũ nihil petit ab aduersario: nec etiã

Litis contestatio qd est.

ostēdit se p hoc velle agere: ꝛ ita nō posset p hoc fieri sentētia ꝯdēnationis vel absolutionis cū nil petitum sit p positionē sed ostendit aliquid esse factum vel di ctū seu ꝓmissuz: ꝛ snia semp ferēda est fm modū agē di. j. de accu. qualiter ꝛ qn̄. ad fi. ꝛ. j. de simo. licet heli. et ꝯdēnatio nō est faciēda: nisi ad hoc sit actum. j. ð ordi. cogni. cū dilect⁹. ad fi. Et hoc etiam ꝓbaṫ q: interrogatio nes ꝛ responsio nes aliqn̄ fiunt ante litis conte stationē. ff. ð in terro. acti. qua: si p totū. de q̄b⁹ quidē notaṫ. j. ð iura. calū. c. pe. in glo. q̄ incipit oia q. ꝛ per illas interrogatiōes et respōsiones nul la fieret condē natio vel abso lutio nisi fieret postea litis con testatio sup pe titione actoris ꝛ ita patet ꝙ vbi fiūt tm̄ positio nes et responsio nes nulla peti tione pmissa vel nulla litis cōte statiōe fcā nul lus est ꝓcessus: vt. s. de elec. du dū. ꝛ hic. Sz qd si petitio oblata fuit ꝛ i actꝭ reda cta: sed cōtestatio litis nō fuit facta: sed positiones ꝛ respōsiones facte fuerūt? Idē credo scꝫ ꝙ processus non valeat q: litis contestatio non est facta. Ber.

† Con cor. tex tus. i. l. vni. C. e. ꝛ. l. aurelia nus. §. idcirco ff. de lib. leg.

dolose non petiṫ danṫ inducie ꝓ aduocato habendo non tn̄ nocet snie si aduocatus abfuit. fallit in fisco.

c Aduocat⁹. Si aliqs vocaṫ ad iudiciū ꝛ dicat se nō hr̄e aduocatū ðāde sunt sibi inducie ad q̄rēdū ad uocatū. ff. ex quib⁹ cau. ma. l. ab hostib⁹. §. sed qð sim pliciter. et. l. aut pro. §. vlt. ꝛ ar. ad idē. C. de in di. ꝑperandum. §. pe. ff. de po stu. l. j. §. ait pre tor. ꝛ ex cā etiaz medio tpe dan de sunt inducie ꝑpter absentiā aduocati si iu sta de cā eēt im peditus. cum ni mis esset diffici le ꝛ graue aliuz q̄rere aduocatū q̄ merita cause non nouit. et sic eodē mō ꝓ alio inducias obtine ret vt instruere tur: sed si mali ciose petanṫ. nō sunt dāde. arg. j. de do. et cōtu. ꝑut post sniam non habet locū si diceret nō ha buit aduocatum tpe sententie. C. de postu. vela mento. ꝛ ideo ꝓ pter hoc non re tractabitur sen tentia. est tamē speciale in cau sa fisci. vt nō va leat snia lata cōtra fiscum aduocato eius absente. ff. de iur. fisci. si fiscus. C. de aduo. fisci. l. vlt.

† Con cor. tex tus cū glo. in auṫ. q̄ sel. C. q̄ mō et qn̄ iu.

inde sup pluribus articulis fa cte fuerint corā iudicib⁹ mēo ratis q: tn̄ litis contestationē nō inuenim⁹ esse factā: cū non p positiōes/ ꝛ rn̄siones ad eas sed p petitionem in iure ꝑposi tā et rn̄sionē secutā contesta tio litis fiat: † ꝓcessum ipsorū de fratrū nr̄oꝝ consilio: irritū duxim⁹ nunciandū. ¶ Ut: lite nō cōtestata nō ꝓcedaṫ ad te stiū receptionē: vel ad senten tiā diffinitiuā. Innocentius. iij. abbati scti ꝓcul. ꝛ. R. cano nico bononien. ¶ Si agaṫ de adulterio ad separationē tho ri/ ꝛ ante litis contestationem re⁹ est cōtumax: potest excō cari sed testes recipi non pn̄t nec causa diffiniri. Capitulum. j.

Ad hec de⁹. et ifra. ¶ Cum causa q̄ inter R. et B. vxo rem eius ver titur auctori tate apost. vo bis commissa fuisset: tandem ꝓcurator eiusdem. R. libello vxoris q̄ virum ad separatio nem thori et vt dotē reciperet[a] de adulterio accusabat: noluit respondere[b] donec aduocat⁹[c] eius veniret inducias postulā do. qui cum huiusmodi indu cias sepe petendo/ vobis illu dere videretur: tādem ad pre sentiam vestrā accedens dixit se respondere paratuz: sed die statuto cū crederet responsu rus libello: restitutionem vxo ris prio fieri postulauit: ne se cus fieret appellando. † Uerū q: dicebat mulier se virum ha bere suspectum[d] et idem pro curator nec de mulieris impu nitate cauere: nec vestro se cu rasset postmodum conspectui p̄sentare; vos testes mulieris recipe studuistis. ꝛ ifra. ¶ Cō sultationi vestre taliter rn̄de mus: ꝙ licet ordo iudiciarius in alijs controuersijs sit ser uandus: et in matrimonialib⁹

Conti nuatio ¶ Rubrica. Ut lite nō ꝯtestata. ¶ Supra visuꝫ est de litis cōtestatione q̄liter fiat. Uerū q: plerūqꝫ lite non ꝯtestata petunṫ testes recipi. vel de facto recipiūtur ꝛ dubitaṫ qd iuris. ideo subijcit istā rubricā. Et nota ex rubro negatiue posito ꝙ regulariter lite nō conte stata non debent testes recipi / nec ꝓd diffinitiuā sen tentiam procedi. Ab. sic.

diuisio Ad hec. In p̄ma ponitur delegatoꝝ con sultatio. In secunda diffinitio seu respon sio ib.: consultationi. Ab. si.

a ¶ Reciperet. Et etiam donationē ꝓ pter nuptias. nā sicut ꝑpṫ adulteriū vxo ris vir lucraṫ dotē: ita mulier ꝑpṫ adulteriū viri lu craṫ donationē ꝑpter nuptias. C. de repu. ꝯsensu. §. si vo. q: vir ꝛ mulier nō ad imparia iudicantur. xxxij. q. j. si qs vxorē. si tamē filij extent ex eoꝝ matrimonio tunc dos siue donatio spectat ad filios. in autē. vt li. matri ꝛ auie. §. si de adulterio. col. viij.

b ¶ Noluit respondere. Licet agaṫ hic de crimine: q: tamē non agit criminaliter potest interuenire ꝓ curator ꝛ respondere ꝛ agere. s. de ꝓcu. tue.

¶ Glo. se. dicit quō in pncipio cāe ꝛ i medio ex cā ꝛ si

¶ Glo. seq. ponit qnqꝫ casus q̄bus non fit restitutio.

d ¶ Suspectū. Hic ē vn⁹ cas⁹ vbi spoliato viro vxor nō restituiṫ. s. cū timeṫ de seuitia viri. j. de rest. spo. ex trāsmissa. ꝛ. c. lr̄as. i fi. ꝛ. xxxij. q. j. ð bndicto. Itē si in cōtinēti ꝓbeṫ ipedimentū saltē in gradu indispēsabi li in quo casu nō dꝫ fieri restitutio. j. de rest. spo. lr̄as. Itē si publice fornicaṫ. j. ð diuor. significasti. Item si virgo fuerit ꝛ timeaṫ corrūpi. j. de spo. cū locū. ꝛ arg. j. ð rest. spo. ex trāsmissa. ꝛ. c. ex pte. Itē ꝛ si nō vult habi tare cū viro sine ꝯtumelia creatoris denegaṫ ei rn̄stitu tio q̄uis iuste fuerit spoliata. j. de diuor. gaudemus. §. qui autem. al'as viro facienda est restitutio ante principalis cause ingressum. j. de rest. spo. ex cōque stione. p̄stita primo sufficienti et idonea cautione de ipunitate psone. j. de rest. spo. ex transmissa. ꝛ. c. litte ras. ꝛ. xxxij. q. j. de benedicto. nisi tanta esset viri au steritas ꝙ non auderet se viro committere: tunc nul lo modo debet restitui: vt in cap. litteras. in fi. etiā si vellet satisdare. Unde versus. Si non ꝯtinuit: si mox probat impedimentū. Sicqꝫ vir austerus: moꝝ si le ge relict⁹. Si virgo fuerit: ꝛ corrumpi timeaṫ. Si vir possideat: iniuste vel violenter. Casibus his septem dn̄s non restituetur. Uel sic ꝛ breuius. Blasphemo

Uers⁹.

causis nõ vsquequaqz seruet^a qꝛ tñ in pñti negocio non est actũ de federe mrĩmonij: sed de crimine adulterij: ꝑ qđ ad separationẽ coniugij^b non ad coniunctionẽ intendit: qꝛ lite nõ cõtestata testes fuerunt recepti: ꝛ attestatiões etiã publicate: siue deferendum siue nõ deferendum appellationi fuisset non est ad diffinitiuam sniam^c ꝓcedendũ. Potuit tñ prefat^d. R. ꝓpter suã cõtumaciam vel etiã ꝓcuratoris^e (si sciens nõ purgauerit eãdem) excõicationis snia innodari.

domini. seu mecho manifeste. Stirpe parente fato. neqꝫ virgo redditur vxor.

Matrimonialis cã multa hꝫ specialia.

a ¶ Seruet. No. ꝙ plura sunt spãlia in causis mrĩmonialib^9: qꝛ vbi agit de federe mrĩmoniali põt agi ꝯ cõtumacẽ lite nõ cõtestata ad diffinitiuã sniam. j. eo. quoniã. §. porro Itẽ qꝛ mior põt esse in cã etiaꝫ ꝑ ꝓcuratorẽ. j. de resti. spoli. ex ꝑte. Itẽ ꝯfessio cõtra mrĩmonium nõ ꝑiudicat. j. de eo qui cog. con. vxo. sue. sup eo. Itẽ qꝛ pr̃ et mater pñt testificari tã in ꝯiungendo qꝫ disiũgẽdo mrĩmonio. j. q̃ matri. accu. pos. videt

¶ Concor. lex ea q. et ibi barto. C. de erro. aduo.

Itẽ qꝛ snia lata ꝯ mrĩmonium ad separationẽ eoꝝ q̃ tã coniũcti erãt nõ trãsit in rẽ iudicatã. j. de sent. et re iudi. lator. ꝛ c. ꝯsanguinei. Itẽ nec trãsactio siue ꝯpositio põt in mrĩmonio interuenire. s. de trãsac. ca. vl. Itẽ nec arbitriũ s. de resti. in integ. cã. i fi. Itẽ nec pena locũ hꝫ. ff. de vbo. obli. ticia. ꝛ C. de spõ. l. vlt. ꝛ j. de spon. gẽma. Itẽ lꝫ in alijs causis possit remitti iuramẽtum testib^9. vt. j. de testi. c. tuis. nõ tñ in cã mrĩmoniali. vñ ṽsus.

Versus

Cõiugij iura sunt hic spãlia plura. Nõ ꝯtestata ꝙ stat snia lata. Procuratores tali dant lite minores. Hec nõ cassat hõ ꝯ si fateat. Et nõ iurati testes sunt hic reprobati. Hic si ꝓcedit cõcordia queqꝫ recedit. Hic nõ trãsigit: nõ arbitriũqꝫ subit. Nõ cõfirmat snia si qua ferat. Hinc speciale tene: cessat stipulatio pene. Itẽ breui^9. Non ꝯtestata fert snia lite. Et mãdat pubes: nõ fit snia ꝑpes. Arbitriũ pena pactũ trãsactio cessat. Et non iurati testes/ confessio cõtra.

b ¶ Coniugij. Uerbũ istud ꝯiugij impꝛopꝛie ponit qꝛ ꝓpter adulteriũ ipm ꝯiugiũ nõ dissoluit: imo manent ꝯiuges etiã separati. xxxij. q. vij. c. j. ꝛ ij. Et ideo expone ꝯiugij. i. ꝯiugũ: q̃ ꝓpter adulteriũ separãtur abinuicẽ quo ad mutuã seruitutẽ tñ vinculo mrĩmonij nichilomin^9 ꝑdurãte: ꝛ hoc ptꝫ qꝛ licꝫ sic absoluat ille q̃ non peccauit a seruitute alteri^9 q̃ adulteriũ cõmisit: ꝯhere tñ nõ põt. xxxiij. q. j. dixit dñs. ꝛ si ꝯheret compelleret redire ad primã. j. de diuor. ex lrĩs.

¶ Glosa seq. reci. circa materiam opi. antiquorum.

c ¶ Ad diffinitiuã sniam. Hic ptꝫ ꝙ i ciuilib^9 causis nunqꝫ est ferẽda snia lite ꝯtestata. ar. j. de do. et cõtu. ꝑut. ꝛ C. quõ ꝛ qñ iu. l. ꝯsentaneũ. in fi. ꝛ j. c. ti. ꝑ totũ ꝛ in aut. de exhi. reis. §. si vo. col. v. siue i criminali ciuilit mota. vt hic. Hugo ꝯdicit ꝙ testes pñt recipi et snia ferri ꝛ i criminali dũmõ de cã liq̃at vl liq̃re possit siue cã sit criminalis siue ciuilis. De hac tñ materia tradit. iij. q. ix. i sum. j. de do. ꝛ ꝯtu. vitatis. ꝛ no. ꝙ dñs papa ꝑ totũ ti. istũ fuit in opi. Jo. q̃ dixit ꝙ lite non cõtest. non sunt recipiendi testes. Mar. ꝯ cũ Hu. et dñs papa qñqꝫ sequit opi. Mar. j. de testa. raynuci^9. et. c. Raynaldus. vbi tractat de duab^9 q̃rtis deducẽdis.

¶ Glo. se. ꝑmo ꝓbat ꝯtumaciã factã: nisi excedat confessionẽ ꝛ dolũ ꝓcuratoris nocere dño: ꝛ duplicẽ cãm reddit. Scdo alle. in ꝯtrium. Tertio soluit. deinde format questionem in qua alle. ꝓ ꝛ ꝯtra. ꝛ postea soluit.

d ¶ Procuratoris. Ex hoc loco euidenter appet qñ dñs puniẽdus sit. Est ergo dñs puniẽdus qñ ipse cõtumax fuit. Item ꝓpter contumaciam sui procuratoris eo sciẽte et eã non purgãte: qꝛ tunc intelligit ratã habere contumaciã sui ꝓcuratoris vnde põt excõicari aut als puniri: qꝛ alienã culpã fecit ꝓpriã ꝑ cõsensum. Et ita punit dñs ꝓpter factũ procuratoris siue ei^9 contumaciã. ar. j. de ap. sepe ꝯtingit. ꝛ ij. qõ. vj. §. biduũ. ver. si aduersus. ꝛ nã factũ ꝓcuratoris nocet dño. s. de in integ. resti. cũ venissent. ꝛ ꝯfessio ꝓcuratoris nocet dño. j. de re iudi. sub orta. etiã ignorãti: vt ibi: ꝛ dolus ꝓcuratoris nocet dño. ff. de tribu. ꝓcuratoris. ꝛ C. de exac. ꝛ trans. mili. an. l. in exactõe lib. xij. ꝛ ꝙ factũ ꝓcuratoris dño ꝑiudicet habes. j. de cã poss. ꝛ ꝓprie. cum olim. ꝛ gñaliter factũ ꝓcuratoris dño ꝑiudicat: nisi excedat fines mãdati. s. de offi. deleg. cum olim. ꝛ C. de ꝓcu. si ꝓcurator. ꝛ sibi imputet q̃ malũ ꝓcuratorẽ eligit. ff. de mino. cum mãdato. nã cũ ꝓsit dño factũ ꝓcuratoris etiã si iniuste obtinuit. ff. de ꝓcu. q̃ ꝓprio. §. vt in ceteris. sic ꝛ ei dꝫ nocere. Sed contra videt ꝙ ꝯtumacia ꝓcuratoris non debet nocere dño. ff. si q̃s ius di. nõ ob. l. j. §. si ꝓcurator. ꝛ expsse traditur ꝙ tñ ꝓcurator cõueniẽdus est nõ dñs. ff. mã. si mãdato. nisi expressisset in principio Itẽ ignorãtis dñi conditio ꝑ ꝓcuratorẽ deterior fieri non debet. ff. de ꝓcur. ignorãtis. nec tñ sciẽtia eius dño ignorãti nocet. ff. de lib. cau. in seruo. nec delictũ ei^9. in aut. de ec. ti. §. si q̃s in sua domo. col. ix. nec alienus dolus alteri nocere debet. ff. de excep. do. si ꝓcurator. Sol. dicas ꝙ ꝓcuratoris contumacia ipsi dño ꝑiudicat in eo casu in quo loq̃tur hic: puta qꝛ scit ei^9 cõtumaciam ꝛ ratã hꝫ eã/ eo ipso ꝙ nõ purgat ipsam vñ in eo casu põt dñs excõicari. Si vero dñs ignorat ei^9 contumaciã: nec eã ratã habet ipse ꝓcurator punitur de dolo suo ꝛ nõ dñs. ꝛ sic loquit. ff. si q̃s ius di. l. j. §. si q̃s ꝓcurator. ꝛ alia iura ad hoc inducta: qꝛ iniquum est aliquẽ alterius odio ꝑgrauari. C. de inoffi. test. si quis in suo. versi. fi. ꝛ pctã suos debent tenere actores. j. de his que fi. a ma. parte cap. quesiuit. ꝛ C. de pe. sancim^9. als ergo dñs nõ est excõicãdus ignorans culpã ꝛ dolũ sui ꝓcuratoris: vel cũ eã scit statim eã purgat. Et est hoc notabile circa ea que facit in iudicio ꝫm formã mãdati bene fit preiudicium dño per confessionẽ procuratoris seu per factum illius vt dicunt iura primo inducta dũmodo non egrediat formã mãdati: als non obesset dño si cum primũ scit cõtradicat. s. de offi. dele. cũ olim. Sed quid si ꝓpter cõtumaciã ꝓcuratoris tãtum dñs excõicetur a iudice dño ignorante contumaciam procuratoris: nec eã ratã habente nunq̃d erit excõicatus: hoc sepe cõtingit. Uidet ꝙ non teneat: qꝛ hic dicit potuit excõicari propter suã contumaciam vel procuratoris: ꝛ illud dicit posse fieri qđ de iure fit. xxij. q. ij. faciat homo. Sꝫ videtur ꝙ excõmunicatio teneat cum sit lata a suo iudice siue iuste siue iniuste. xj. q. iij. sententia pastoris ꝛ in culpa quodãmodo videtur qui talem procuratorem constituit q̃ non obtẽperat iuri. ꝛ aliquis pro facto alterius etiã sine culpa punitur. j. de spon. nõ est. Credo ꝙ tutius sit dicere ꝙ sit excommunicat^9 licet nõ debuerit excommunicari: ꝛ debet absolui sine aliqua satisfactiõe ꝛ absqꝫ grauamine: ꝛ credo ꝙ iudex tenetur ei ad interesse. j. de senten. excom. sacro. quia illum excommunicauit iniuste etiam non citatum.

Procuratoris factuꝫ an dño noceat

¶ Concor. lex si ꝓcurator. §. si tutores. ff. manda. ꝛ l. j. ꝛ ibi bar. ff. de ꝓcu.

Excõicatio lata in dñm ob sui ꝓcuratoris ꝯtumaciam ignorantã an teneat

diuisio **A**ccedēs. Duo facit. Primo ponit ordinē processus. Secūdo ipsi⁹ retractationē ibi: cum igitur. Abb. ¶ Glo. seq. reci. signādo contrarium de decre. vt debitus. ⁊ dilecto. Sol. triplex: istud verius vel supple hoc propter notorium.

I. Idē hierosolymitano patriarche ⁊ archiepō cassen̄. ¶ In ca. restitutiōis cōtra contumacē lite nō cōtestata sniā proferri non pōt. h. d. cōprehendendo oēm modū summādi. ¶ ca. ij.

Accedēs: ⁊ infra. ¶ Cū in iudicū delegātoruz p̄ntia: archieps̄ cirenen̄. restitutionis bn̄ficium postularet. pleban⁹ scti marci de venetijs cōtra quē agebat: nihil ad obiecta rn̄dit. ⁊ s3 ad nr̄am audiētiā appellauit[a] ⁊ licet sepe fuisset admonit⁹ vt iuri pareret: q2 ei⁹ appellatio non tenebat noluit tn̄ rn̄dere amplius: vel corā eis etiam cōparere. Ipsi ꝓo iudices (cū pleban⁹ in sua contumacia pduraret) testes receperūt[b] ab aduersa parte pductos: ⁊ depositiōib⁹ redactis in scriptis: mandauerunt eidem: vt ad eos accederet in psonas vel i dicta testiū obiceret⁹: qd̄ cū facere noluisset ⁊ in ipsum excōicationis sniam ptulerūt[c]: possessionē iuris[d] prochialis adiudicantes archiepō memorato: ⁊ eum restituētes i integrū: districti⁹ vetuerunt: ne qs possessionē ca. resti. eccl̄ie restitutā presumeret pturbare[e]. ¶ Cū igit lis corā eisdē iudicibus nō fuerit cōtestata ⁊ manifeste pateret lr̄as ipsas p veri suppressionē obtētas: cum manifestū esset duos p̄dictorū iudicū accon̄. videl3 ⁊ beriten̄. epōs: eidem archiepō tanq̄ suffraganeos suo metropolitano subesse[f] ac ex his[g] plebanū legitime appellasse constaret: in quē etiā si min⁹ legitime appellasset: ⁊ iudices ipsi licet propter cōtumaciam[h] excommunicationis forte potuerunt proferre sniam: non tn̄ debuerūt super principali negocio diffinitiuā sniam lite nō contestata pferre: predictas cassauimus[i] sen-

Appellatio non expressa cā an valeat.

a ¶ Appellauit. Hic nullam cām appellandi seu grauaminis expressit. vn̄ nō valet scdm hodierna iura appellatio. §. de ap. vt debit⁹. q2 causa semp d3 exprimi corā iudice ⁊ propter illam appellari. §. de ap. dilecto filio. §. alr̄ admitti nō d3 quare talis appellatio non valet hodie: hic eīm appellauit propter suspitionem ⁊ appellare nō debet hoc modo. Debuit eīm cām suspitionis corā iudicibus allegare et probabilē: ⁊ si nō admisissent legitimam suspitionem. tūc debuit demum appellare. §. de ap. cuz speciali. tamē infra videt q̄ legitima fuerit appellatio. vbi. et his plebanū legitime ⁊c. Et ita scdm antiqua iura sufficiebat appellare. lic3 causam nō exprimeret vt hic videt: q2 papa talē appellationem videt admittere: q2 illi iudices fuerunt suffraganei archiepi. sed hodie nō teneret. Uel dic q̄ causa suspitionis fuit allegata nec admissa. vnde tenuit appellatio: ⁊ ita nullū contrarium. vel quia suspitionis cā notoria erat valuit appellatio plebani: q̄uis cām nō expresserit: vt infra sequit in ipsa lr̄a: ⁊ secus cum causa suspitionis aut etiam appellationis latens est: q2 tunc debet exprimi scdm q̄ traditur. §. de ap. vt debitus. ⁊ c. cum speciali. ⁊ c. interposita.

Concor. l. i. ff. si qs in ius vo. non obstē. ⁊ l. ij. ff. si qs in ius vo. non ierit.

Concor. textus i. l. ij. §. si quis a principe ff. ne qd in lo. publi.

Concor. textus i. l. nam ⁊ postea §. si minor. ⁊ ibi bar. ff. de iureiur.

b ¶ Testes receperunt. Lite non contestata. ⁊ male. §. eo. ca. prori. ⁊ §. c. per totum.

c ¶ Protulerunt. Et male quia nemo compellitur obijcere in personas testium.

d ¶ Possessionem iuris. Non aūt possessionē causa rei seruāde qd̄ forte facere potuerunt: immo sine fortes si ꝯtumax fuisset. §. e. c. pri. ⁊ c. qm̄. §. in alijs. s3 appellatio p̄missa videt defendere ipsum plebanū a cōtumacia. vnde non tenuit sentētia excōicatiōis vt inferius sequitur. Quidā intelligunt hanc decre. loqui in causa restitutionis in integrum iure minoris.

e ¶ Perturbare. Arg. q̄ iudex debet defendere inductum in possessionem. §. de simo. querelam.

¶ Glosa sequēs no. iiij. in causam recusa. ⁊ addit. iiij dicens non sic in teste.

f ¶ Subesse. Hec est iusta causa recusationis q̄ iudex sit suffraganeus aduersarij sicut est illa q̄ iudex sit dn̄s aduersarij. §. de offi. deleg. causam que inter. R. vbi plures casus notātur de recusatione. Idē videt si esset affinis. iij. q. ix. absens. ⁊ ff. de iureiur. lex cornelia. in princi. et. iiij. q. iij. §. itē. lege iul. itez si est comes. ff. de offi. pre. senatus consultum. ⁊ §. de offi. deleg. cū R. propter dn̄m tota familia pōt recusari. C. si qs quacūq3 predi. po. l. vna. ⁊ l3 ex istis causis repellatur iudex a iudicando: nō repellitur testis a testificando. ⁊ hec est causa: q2 facili⁹ posset habere multos iudices q̄ vnū testem vnde repellitur iudex a iudicio propter defectuz testis: vt sic ferat testimonium in causa. §. de testi. dilecto. ¶ Glosa seq. opponit. ver. pluralit3 ⁊ soluit.

g ¶ Ac ex his Quare dicit ex his: q2 nō appellauit ex pluribus causis: sed tantum quia erant suffraganei. post appellationem vnica videbatur causa appellatiōis eo tempore quo appellauit: licet tamen non expresserit scilicet q2 iudices duo erant suffraganei: sed post appellationem alia causa grauaminis superuenit scilicet quia receperunt testes lite non contestata. ⁊ propter hoc dicit ex his: quia ex superuenienti grauamine sumpsit appellatio maiorem firmitatem: et sic ex his que postea fiunt intelligit fortius valere: sed ab initio vnica videt: ⁊ sic legitimam vocat appellationē: ⁊ tamē nulla causa fuit expressa vt dictum est. et ita ex post facto appet legitima. §. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. Uel dic q̄ duo iudices recusati fuerant: ⁊ q2 admiserunt recusationem appellatum fuit: ⁊ sic est planum quod dicitur. vt. §. dictum est. B.

h ¶ Propter ꝯtumaciam. Si appellatio nō fuisset legitima propter contumaciam debuit ⁊ potuit excōmunicari vel aduersarium in quasi possessionem iuris mittere causa rei seruande. vt. §. c. pri. sed diffinitiuam nunq̄ potuit proferre sentētiam sup possessione que erat qstio spoliationis cum lis non esset contestata. §. eo. per totum. ⁊ quod dicit forte non notat dubitationem: sed potius affirmationem.

i ¶ Cassauim⁹. Id est cassam denūciauimus. Hoc ideo ita exponit: quia proprie dicitur cassari sententia vbi tenet: sed cum sententia nulla est vt hic: sentētia non debet cassari: quia quod non est cassari non.

debet: sed debet denunciari nulla sicut fit in sentẽtia excõmunicatiõis. j. de sen. excõ. per tuas. z. s. de offi. delega. cum contingat. z hic due fuerunt sentẽtie: scz excõmunicationis in plebanum z alia sup restitutione possessionis iuris parrochialis.

prin. Quintũ: qr manu militari eijci pôt. ff. ne vis fi. ei q̃ in pos. mit. si quis missus. ff. de rei vẽdi. qui restituere. vnde ꝟsus. Anno verꝰ eris possessor: si ꝓhiberis. Expensas reddẽt quem militis arma repellent. Utilitatis opem reddet: feret ac anathema. Uersꝰ.

a Uniuersa Qr: si principale nõ tenuit nec illud qd̃ ex eo nosciẗ esse secutũ. j. de fide istru. inter dilectos. §. cum igiẗ. in fi. z C. de legi. nõ dubiũ cũ suis ꝯcor. oia ergo restituenda sunt q̃ occasione ipsiꝰ sententie habuit. Sicut cuz restituiẗ minor[1] aduersus sñiam pignora ꝓstita debent restitui. ff. de mino. si ex cã. §. j. z cuz retractatur sentẽtia oia debent restitui in pristinum statũ vt hic: et ex vtraqꝫ parte fieri debet restitutio. C. de repu. l. vna. ff. de mino. qd̃ si minor. §. restitutio. s. de in integ. restitutione. capitulo primo.

§ Concor. ad hoc textus i. l. dissolute. C. d̃ cõdic. ex lc.

tentias: immo cassas denunciauimus/ et inanes. Unde exrenen. archiepiscopo dedimꝰ in mandatis vt ecclesie sancti marci instrumenta restituat: et etiam vniuersa[a] que huiusmodi occasione sententie: per se vel per alios occupauit. ‡

Idem episcopo brixien.

Si lite non contestata reus eit cõtumax: si fieri potest/ mittitur actor i possessionem causa custodie: al's reus excommunicabitur. Capitulũ. iij.

Ue fraternitatis deuotio: z ĩfra. Consultationi tue taliter duximꝰ rñndendũ: q̃ si reꝰ lite non contestata absentauerit se cõtumaciter[b] talisqꝫ cã sit: q̃ actor possit in petitarꝫ rerꝫ possessionem[c] induci: est in eadẽ cã custodie inducendꝰ[d]. Quod si cã talis fuerit: q̃ idem in possessionem nequeat[e] intromitti: vt iuri pareat p cen. ecclesiasti. est contumax cõpellẽdus. Idem de decima et elemosina abbatibus aurel. z carnot. dioce.

Receptio testium facta cõtra non contumacem lite non contestata in causa matrimoniali est nulla. Capitulum. iiij.

Accedens ad sedẽ apostolicã nobilis vir Gu. vicecomes nobis exposuit: q̃ cũ corisopiten. ep̃us comitem britannie proxima linea[f] consanguinitatis attingat: et archidia. eiꝰ[g] sit clericus cõmensalis: qui[h] eidẽ vicecomiti est aduersariꝰ principalis: vt pote qui vxorem suã z terram publice detinere presumit et magister. P. de terra vxoris sue oriundꝰ[i] existat: nimis fauẽs[k] eidem: z omnes sub districtu[l] existunt comitis memorati:

e In possessione nequeat. puta si causa esset criminalis siue ciuiliter siue criminaliẗ agaẗ vel instrumentaliter. scilz qñ agiẗ ad separationẽ matrimonij contumax est excõmunicãdus. s. eo. cap. j. in fi. et xj. q. iij. rursus. z. c. q̃cunqꝫ. B.

Accedens. Sunt due partes. Prima ponit appellantis querelaz Secunda ꝯmissiõis causaz ibi: mãdamus. Ab. diuisio

f Linea consanguinitatis. Que ẽ sufficiẽs cã recusationis. j. de appeẗ. postremo: idem esset si essꝫ affinis iij. q. iij. absens de hoc dixi. s. c. accedens. et. s. de offi. dele. causam que.

diuisio Ue fraternitatis. In prima poniẗ decisa consultatio. In secunda distinguens responsio. Et secundum membrum ibi. q̃ si. Ab.

b Contumaciter. Pluribus modis dicitur quis contumax. j. eo. qm̃. §. j. z. xj. q. iij. certum. ff. de re iudi. contumacia. §. j.

c Possessionem. Uel quasi possessionem. j. de cau. pos. cum ecclesia. j.

Glo. seq. in duobus instruit iudicem: de tertio remittit: scd̃o ponit quinqꝫ auxilia. zc̃.

d Inducendus. Non tñ iudex multũ debet festinare ad decernendam huiusmodi missionem in possessionẽ al's fieret restitutio contra cã. ar. ff. de d. i. infec. si finita. §. si forte. quia etiam sentẽtia diffinitiua reuocatur iusta de causa. j. d̃ re iu. cum Bertholdus z debet summatim negocium ꝑscrutari ante missionem. arg. C. vbi in rem acẗ. l. ij. z. j. eo. qm̃. §. pe. an iste sic missus sit custos tantum vel verus possessor: diciẗ. j. de do. z contu. contingit. Nota tamen q̃ q̃nqꝫ auxilia prodita sunt contra illos qui non admittunt actorem in possessionem scd̃m mãdatum iudicis. Primũ qr puniunẗ in expensis. j. eo. qm̃. §. in aliis. z. j. de sequestra. ad hoc. Secundum est. qr eo non obstante q̃ nõ possidet verus efficitur possessor anno elapso. j. de dolo z cõtu. contingit. ff. de bo. auc. iudi. pos. q̃uis. Tertium est. qr potest excõmunicari. vt hic. z. j. eo. qm̃. §. vlti. Quartum quia potest conuenire aduersarium quanti sua interest possessionem non habuisse. ff. vti pos. l. si duo. §. vl. z. ff. ne vis fi. ei qui in pos. mit. l. j. in

g Eius. Scilicet comitis britannie: ideoqꝫ erat suspectus illi. s. de offi. delega. insinuante.

h Qui. Scilicet comes.

i Oriundus. Unde quis oriundus fuit ibi domicilium retinere diciẗ. ff. de sena. l. pe. z est ista admirabilis suspicio quam sufficere non credo. sed que non ꝓsunt singula multa iuuant. vt nota. j. de ꝓba. cuz causam. Uel dic oriũdus de terra sua. i. de terra que ptinebat ad iurisditionem illius comitis z ad proprietatem ipsius dñe: et ita est sufficiens causa recusatiõis q̃ isti iudices erãt de districtu ipsiꝰ comitis britãnie. Uel dic si vis intelligere de terra vxoris. de terra que ptinet ad iurisditionẽ vxoris: z tunc valet recusatio. Additio.

Glo. seq. obijcit z soluit.

k Nimis fauens. Sed nũquid tenetur quilibet diligere ꝓximum suum. de pe. disti. j. omnis qui non diligit? Respon. non ois amicitia repellit iudicẽ sed maxima. ff. de ꝟbo. signi. late. §. amicos: sicut nec omnes inimicitie repellunt testẽ nisi maxime. j. de simo. licet heli. z. c. per tuas. z causa cognita illud disquiri debet. ff. de questionibꝰ. l. j. §. per questionẽ. nam ꝓpter leues inimicitias non extinguitur legatũ. ff. de adi. leg. l. iij. in fi. Sed videtur q̃ modica causa iudicem repellit. vt dictũ est. s. eo. accedens. z. s. de offic. delega. causam que. qr lites sine suspitione ꝓcedere debent. iij. q. v. qr suspecti. z. C. de iudic. apertissimi. Sed quod dicit nimis fauens soluit qd̃ dictum est.

l Sub districtu. Hec exceptio omnes tangit.

a ¶ Inimicorum. Hec fuit sufficiens cā appellādi. i. ij. qō. ix. hortamur. z. j. de ap. ex parte. ff. de iudi. si longius. ff. de arbi. si cum dies §. si arbiter.
b ¶ Inimicis. Si. j. de sen. excō. decetero. z. c. cūius nec in hoc casu sufficiens potuit cautio prestari. ar. j. de resti. spol. litteras. i fi. et hoc ppter fragilitatē cautōis. ff. ad trebelli. qui ita §. i.
¶ Glo. se. soluit ptrarium de de cre. causam.
c ¶ Ex causis pmissis scz quia eps erat consanguineus comitis: z archi. pmensalis eiusdē: z alter oriūdus ō terra vxoris z locū assignabāt per terrā inimicorum: qr hmōi exceptiones nō admitte bāt legitia fuit appellatio: z qlibet etiā p se sufficeret ad appellādū pter illaz q oriūdus fuit alter iudicuz de terra vxoris illā solā non putarē sufficientē ad recusandū iudicē: vel iudices sz pstat admiculuz alijs: vt dixi. §. q̄ non psunt singula: multa iuuant. si. ff. qui. ex cau. ma. necnō. §. si qs sepius: nisi velis dicere de terra q̄ ptinet ad iurisdictionē vxoris tūc bona est exceptio: z qr oēs erāt de districtu ipsius comitis. arg. j. ō psump. tertio: z ita siue testes recepti fuerūt ante litē ptestatā: siue post appellationē pmissaz ex predictis causis: non valet receptio testium super consanguinitate: nisi ille fuisset cōtumax. tunc em in causa matrimoniali añ lit. contesta. recipiunt testes non obstan. absentia illius. j. e. ca. px §. i. z hoc est qd sequitur absq3 culpa contumacie.

ꝗ Con. cor. l. fi. §. si cui dul cia. et ibi doc. ff. de vi. tri. et ole. leg. et Spe. l ti. ō le. §. sup est. vli. quid si sit soci9

nec nisi p districtū ipsius ei pateret accessus ad eos: z ipsi quibus cā inter ipm z vxorē suam cōmissa fuerat: nūq3 ei voluerunt (nisi in terra inimicorum[a] suorū) locū z terminum assignare: vbi sine mortis periculo accedere non audebat: et lz lrās non habuit de conductu: si tñ misse ei fuissent / non debebat se credere suis capitalib9 inimicis[b]: z infra. ¶ Mādamus quaten9 cum ppinqores sitis terre nobilis iā dicte q3 sue: et cā ipsa p vos commodius valeat terminari cū ad vos securus pateat accessus / vtriq3 ptibus cōuocatis: si vobis constiterit q añ litē legitime contestata3 vel post ap. ex pmissis causis[c] interpositā / testes sup cōsanguinitate contra mrīmonium absq3 culpa contumacie recepti fuissent: vos attestationes hmōi decernatis irritas et inanes: compellentes dictā nobilem: vt reuertatur ad virum suū quē inconsulte dimisit: ita q postq3 ipse vir plenariam restitutionem habuerit tā vxoris q3 terre[d]: cām super mrīmonio audiatis: eamq3 fine canonico terminetis. I dē.

¶ Lite nō contestata nō recipiuntur testes regulariter sup principali. Fallit in casib9 hic annotatis scilicet cū timet de morte vel absentia diuturna testiū: tunc eñ seruata solēnitate hic posita pñt ēt lite non cōtestata testes examinari. h. di. vsq3 ad §. porro. Capl'm. v.

Quoniā frequēter in dubiū reuocat a multis: an lite non ptestata testes recipi valeāt: auctoritate pseñtiū duxim9 declarandū regularit vez esse[e] q lite nō contestata non est ad receptionē testium pcedendum[f]. ¶ Nisi forte de morte testium timeat / vel absentia diuturna in qb9 casibus cū ciuiliter[g] est agendū: ne veritas[h] occultetur: z pbationis copia deperiat.

d ¶ Terre. Scilz dotalis. cuius eñ cognitio ptinet ad papā ratione pnexitatis. qr est accessoria ipsi matrimonio. j. de dona. int vi. z vxo. ca. i. z. ij. z. iij. z sic nō est contra. j. qui fi. sint legi. causam que. ij. Uin.
Q. Uoniā frequēter. ¶ Qr ista decre. est valde, pli xa: z hz materiā satis separabilē: ideo panor. eā legit p partes. Et diuidit hoc pncipiū vsq3 ad §. porro. in q̄ttuor ptes. Nā pmo ponit regulā. Scdo duos casus excipit ibi. nisi. Tertio solēnitatē reqsitā ibi: fz si actor. q̄rto qd iuris si illa fi fuet ibi. attestatões. ab.
¶ Glo. seq. ponit. xx. casus computatis textualibus quibus fallit regula.
e ¶ Regulariter vez eē. Hec regula fallit in casib9 hic positis. s. vbi timet de morte vel absentia testiū: z vbi agit de electione vel matrimonio: z in cā inqsitionis z publicationis. Item in cā denūciationis. §. de iudi. nouit. Itē i actoris absentia pñte reo recipiūtur testes lite nō ptestata. C. quō. z qñ. in aut. q̄ semel. j. de do. z ptu. cām q̄. Itē vbi actor non pōt agere propter iuramentū qd iurauit non repetere vsuras. j. de iureiur. ad nraz. Item cū minor ab hēditate officio iudicis se abstinet. vt in aut. vt spon. largi. §. ad hec. colla. ix. Item vbi aliqd iudicis officio expedit. C. vt mi. se ab here. abst. in autē. ibi posita. Item cum in integrū restitutio incidēter postulat officio iudicis. §. de offic. iud. c. ij. Itē cuz agit de iiquitate iudicis in casu quē habes. j. de ap. interposita. §. vlt. Itē i petitione legati vel fideicōmissi. ar. C. de vsu. z fru. l. ij. sed ibi dicit post litē non ptestatā. in fi. vñ ca sus iste nō dz excipi de regula. Itē cū agit finium regūdorum iu dicio: vt. C. fi. regū. l. iij. Itē i trebelliana restitutiōe. C. ad treb. l. penul. §. cū aūt. Itē i cā heresis post mortē. xxiij. q. ij. sane. ij. Item ibi offendit publicū pmodū. C. de pene diu. z. iij. q. iij. qr ea. ar. itē cū psona est incerta. v. q. j. quidem. z. q. ij. c. ij. z scdm quosdā in causa libertatis. C. de inge. manu. diffamari. Ar. j. de testi. cū olim. Itē vbi agitur de bñficio obtinēdo ecclesiastico vt in pcil. lug. Inno. iiij. j. de eo q̄ mit. in pos. causa rei ser. eū q̄. Uñ vsus. Absens: vel mouēs: nec nō electio ptūr. Nūciat indrēs / si publicat: z fugit actor. Iurās non agere. vel si minor abstinet heres. Restituiq3 petens medio. qui puocat absens. Post hec trebellans legatū q̄ petit errās. Ac reus incert9: libertas: publicus vsus. Non ptestādo pñt distinguere lites. Istis iudicium iungas de fine regundo.

Testes in multis casi bus recipi possunt lite non ptesta. Uers9.

f ¶ Procedendum. Super principali: sed sup incidenti interdum vel emergenti bene recipiunt testes: vt probetur q citatio peruenit ad aliquem: vel q cōtumax fuerit in casu quem habes. j. de appella. inter posita. §. vlti.
g ¶ Ciuiliter. Hoc ideo dicit qr in criminalib9 nūq3 recipiuntur testes lite non ptestata. z ibi pbationes strictissime reqruntur. v. q. vj. epiphanium. C. de pba. l. vlti. Qualiter in criminali cā procedatur: dicitur. iij. q. ix. in summa. z. j. de do. z contu. veritatis.
h ¶ Ne veritas. xij. q. ij. q̄q3.

a ¶ Subtrahatur. Tunc enim curare dʒ iudex ꝛ magistratus vt salua sit rerū ꝓbatio. ff. de testi. l. curent. ꝛ in auc. de testi. in vlti. colū. col. vij. §. pe. ꝛ §. hic ꝟo. ꝛ. j. de testi. si quis testiū. ꝛ. ff. ad. l. aquil. l. j. Uel etiaʒ si timetur ꝙ testes ꝓpter morā varient fidē suā aut moriātur. ff. ad carbon. l. iij. §. due ar. j. e. c. §. st ꝛ alijs. j. ꝺ testi. si gnificauit.

b ¶ Timetur. Tunc illi soli recipiūtur de quibus timet ꝛ non alij: nisi in causa publicationis. j. ꝺ testi. significauit et. j. e. c. §. sūt et alij. licet i his casibus recipiātur testes lite nō ꝯtestata: veritate tamē inspecta ꝛ quo ad effectū non intelligunt recepti lite non testata: quia nō publicātur nisi lite cōtestata: et cū alijs si alij lite cōtesta. inducti fuerit: nec ad sentētiā ꝓcedat iudex p tales testes: sed i seq. §. recipiūt lite nō cōtesta. ꝛ fertur sentētia: ꝛ sic est differentia in. j. rūso. et. ij.

c ¶ Conuenta. Idem est si nondum sit conuēta. sed conuenienda.

d ¶ Aduersariū. Cū fuerit absens ꝛ nō ꝯtumaciter

e ¶ Infra annū. Ecce ꝑscriptio ānalis. sic. ꝫ. de re scrip. plerūqꝫ. ꝛ. ꝫ. ꝺ offi. or. pastoralis. C. de hef. auc. idem. ꝛ. j. e. §. in alijs. ꝛ. j. de here. excōicamus. §. j. ꝛ. xj. q. iij. rursus. et. c. quicūqꝫ. ꝛ iste ann⁹ vtilis ē ab initio q: nō currit: nisi ab eo tēpore quo potuit experiri: vt i decre. plerūqꝫ. ꝛ. ij. q. vi. biduum. †

† Con cor. l. magna negligentia. ff. ꝺ ꝟb. sig.

f ¶ Non valeāt. Illi ꝗ testes ꝓduxit: sed aduersario bene valebūt ꝗ dolū nō adhibuit. xxiij. q. v. c. nō sane. quia pro vtraqꝫ testificantur.

g ¶ In fraudem. Nō enim artanda est alicui ꝓbādi facultas. ff. de lcē. rui. ꝛ nau. necꝫ. §. de his. ꝛ. iij. q. vij §. tria. ꝟ. si quis ex litigatoribus. ꝛ. j. de testi. significauit. ꝛ. c. dilecto. Itē est hic ꝑsumptio iuris ꝛ de iure cōtra quā nō admittit ꝓbatio. liiij. di. fraternitatē. j. de iudi. c. vlti. ꝛ. j. de spon. ad id. ꝛ. c. is qui. vbi ꝺ hoc. sec⁹ si esset etiā tm̄ de iure. ff. qꝺ me. cau. nō est verisimile. xxvij. q. j. nec aliqua. Ber.

h ¶ Ad repellendum testes. Testibus humanis rebus exemptis per quos testes recepti reprobarent̄ siue eorū dicta. j. de testi. ex tenore. ꝛ. c. presentiū. ꝛ. C. ꝺ cōtrahen. stipu. optimā. ver. et si iter ꝑsentes partes. vel q: se absentarent: vel efficerent̄ inimici actoris. ff. de carbo. edic. l. iij. §. due. ꝛ. ff. de fur. l. quidē. ꝛ arg. ff. ad. l. aql. in lege aquilia. Dicta ꝟo illorū posset quandoqꝫ reprobare ex ipsis depositionib⁹: ꝛ p testes etiā post mortē ipsorū testiū et in ꝑsonas: dūmodo testes haberet p quos posset hoc ꝓbare. C. de testi. l. si. xiiij. q. ij. sane. ij. argu. C. si pen. ap. mutis. sed quia poterat contingere ꝙ illi interim morerent̄/ vel alr̄s vt dictū ē īpedirent̄: ideo infra annuʒ debet denunciari ipsi reo receptionez talem factā esse contra eū. quod nisi fecerit nō valebit talis receptio testium.

Testes mortui an ꝑnt reprobari.

copia fortuitis casibus subtrahatur[a]: senes/ et valitudiarij/ et alij testes de quibus ex aliq̄ rōnabili causa timet[b]: etiā lite non contestata sunt ꝓculdubio admittendi: seu ꝑs cōuenta[c] sit cōtumax: seu sit absens absqꝫ malicia vt cōueniri non possit. ¶ Sed si actor nō conuenerit aduersariū[d] infra annū[e] ex ꝗ cōueniri poterit: vel saltē receptionē hmōi testiuʒ nō denūciauerit illi. ¶ Attestationes sic recepte non valeant[f]: ne forte hoc procuret in fraudē[g]: vt ꝓcessu tp̄is exceptiones legitime ad repellenduʒ testes[h] vel alie[i]: locum habere non possint.

¶ Cū agit ꝺ matrimonio carnali vel spūali: ꝑnt cōtra cōtumacē etiā lite nō cōtestata testes recipi: et sniā diffinitiua ferri. Si ꝟo re⁹ est absens sed nō cōtumaciter: tūc in carnali non ꝓcedit̄. sed expectat̄ absens. In spūali vero si agat̄ ꝺ contracto stabit̄ iuribus antiquis. si de cōtrahendo: expectat̄ absens p sex menses. Sʒ de hoc vltimo qn̄ agit̄ de contrahendo dic hodie vt in. c. ꝗʒ sit. ꝛ. c. cupiētes. de elec. li. vj. vbi aliter est prouisum. h. d.

¶ Porro speciales cāe ꝑnt occurrere in quib⁹ casualiter est aliud obseruāduʒ: vt ꝟbi grā. si sup alicui⁹[k] electiōe[l]: vel copula maritali q̄stio moueatur tūc eteni ne ꝓpter longā morā in spūalibus ꝛ tp̄alibus patiatur eccl̄ia lesionez: vel viro siue mulieri fornicationis occasio ꝑbeat̄: maxime cuʒ propinquitatis grad⁹ opponit̄ lege diuina ꝓhibit⁹[m]: in hmōi casib⁹[n] si contumax apparuerit is in quē fuit actio dirigenda: seu q: peremptoria citatione recepta venire cōtēnit: seu q: maliciose seipm̄ occultat[o] ‡ seu quia impedit[p] ne possit ad sententiam ꝓcedi.

i ¶ Ul' alie. Exceptiones elidētes ꝑncipale negocium vt puta prescriptio quā tunc poterat ꝓbare: vel pactuʒ de non petendo vel cōsimiles: q: potest esse ꝙ tūc tp̄is ꝓbationes super his haberi nō posset. ar. ff. ad. l. aql. l. i. les ge. ꝛ. ff. de fur. ꝗdam.

¶ Porro. ¶ In isto. §. vsqꝫ ad. §. sunt et alij. excipiūt alij duo casus a regula supra posita ꝛ pinguius excipiuntur isti ꝗʒ precedētes cū in istis possit etiam ad sententiam ꝓcedi. Et diuiditur in duas partes pincipales. Nam primo decidit quid iuris qn̄ reus est absens p contumaciā. Secūdo ibi: si vero. ponit quid qn̄ est absens sine contumacia. Et ista scd̄a subdiuidit̄ in tres. Nam primo tractat de matrimonio spūali iam contracto. Secundo de cōtrahēdo ibi: ꝙ si. Tertio de carnali ibi: si autem. Ab.

‡ Con cor. tex. l. l. ꝯtumacia cū no. ff de reg. iur.

k ¶ Alicui⁹. electi nō cōfirmati ꝛ ꝗ nondū cōsensit.

l ¶ Electione. Puta ꝙ nō sit canonice celebrata: vel ꝙ elect⁹ sit criminosus. ꝛ licet videatur loqui capitulum in prelato: potest idem dici in electione cuiuslibet clerici: quia ibi leditur ecclesia ex longa mora vel etiā si vocatur vt consentiat ꝛ non veniat. ꝫ. de elec. statuimus. lib. vj. in concil. lugdunen.

m ¶ Prohibit⁹. j. de resti. spo. litteras. et. xxx. q. iij. pietatium.

n ¶ In hmōi casib⁹. Supfluunt isti ablatiui: q: hoc aduerbium tunc/ quod precessit sufficeret.

o ¶ Maliciose occultat. Si. v. q. j. ꝗdā. ꝫ. de alie. iudi. mu. cā fac. c. j. ꝛ. ꝫ. de offi. dele. c. consultationibus.

p ¶ Impedit. Talis habet̄ ꝓ citato denunciatione facta publice ad domū suā. j. de cleri. non resi. ex tue. ꝛ. j. de do. ꝛ ꝯtu. c. vlt. ff. de euic. si dictū. §. si ꝑsente. ꝛ. l. si ideo. §. ꝑsenti. Et ita sufficit ꝙ publice edictum proponat̄ ad domū suā vel ecclesiā vt dicūt iura predicta: ꝛ citari pōt l'ris vel edictis. ff. de fideicōmis. l. cum vero §. pe. ꝛ sunt tres modi contumacie. ꝛ quocūqꝫ illoruʒ

aliq̄s cōtumax sit: habeť .p cōtumace. Primū modū habes hic. ⁊ alios duos modos ɔtumacie habes. xj. q. iij. certū est. vñ ỽsus. Casib⁹ in trib⁹ q̄s dr̄ eē rebellis.

versus: Impedit/occultat/iussus parere recusat.

a ¶ Aliter .i. non .p ɔtumaciā. ḡ. de offi. deleg. cōsultationibus.

b ¶ Maxime. Proprie sic. ḡ. d elec. cū inter. iij. versi. vt per mutuū ⁊c. Alii exponūt maxime. id est tantum.

¶ Glo. se. ponit servarietatē secū potiū de quibus loquunť iura super absentia clericorū distiguēs aut sciť vbi ē cleric⁹ absens: aut ignorať. Et ad hāc distinctionē opponit ⁊ soluit subdit de expectatiōe electorū ⁊ suorum aduersariorū ⁊ de absentia accusatorum vel denunciatorum. Jo. an.

eum citatio peruenire: testes lite non ɔtestata sunt merito admittēdi: ⁊ nichilomin⁹ si de cā liqueat: ad diffinitiuā sententiam .pcedendum. ¶ Si vero aliter[a] absens fuerit: ⁊ agatur de spūali cōiugio iter ecclesiā et p̄latū iam cōtracto: electione maxime[b] confirmata illud in hoc articulo volumus obseruari qđ sup exceptione talium psonarū in sacris est canonib⁹[c] diffinitum. Qđ si forsan agať de spūali ɔiugio contrahendo: is q̄ est in p̄latū electus: p spaciū sex mēsium expecteť: nisi (pensatis negocio rum circunstantiis) per superioris .puidētiam: magis vel minus fuerit expectand⁹[d]. ¶ Si autem de carnali coniugio sit agēdum[e] tādiu alteruter cōiugum expecteť donec de ipsi⁹ obitu verisimiliter p̄sumať[f]: q2 cū sine culpa sit absens vt si captiuitate vel egritudine aut alio iusto impedimento forsitan teneať aut etiā .ppria sed non maliciosa[g] voluntate in remotis partibus morā faciat: ⁊ vt de facili vel i breui citari nō possit[h] ei quidem .puiri vel amicos. Et iđ maius tp̄s ⁊ certū datur eis vltra qđ eccl̄ia vacare nō dz. j. de cōces. p̄ben. nulla. ⁊ hoc locū hz in his clericis ⁊ p̄latis q̄ iā ɔfirmati sunt ⁊ possessionē diuti⁹ habuerūt/ vel etiā ɔsenserūt. De his vero q̄ solū modo electi sunt nec ɔfirmationē vt possessionē habuerūt teneas qđ h dr: q2 expectātur .p sex mēses plus vel minus ẜm q᷑ visū fuerit superiori cū .p cōtumaciā nō ē absens. Si vero ille q̄ accusabat electōez aut excipit cōtra electū non cōparet anno elapso: electus pōt ɔfirmari. ff. đ mu. ⁊ ho. reus. Sz nō credo q᷑ tantū sit expectādus immo superior p̄figit ei certū ťminū infra quē cōpareat .p secuturus intentionē suā alioqn cōfirmabit eū. j. de accu. lz. ⁊ j. de elec. cū inhibitio. ⁊ j. q̄ ma. ac. pos. cū i tua. ⁊ hoc totū expeditum est ḡ. de elec. statum⁹. sed i ep̄atu dātur accusatori tres menses. in auc. de sanctis. epis. §. si quid autem. col. ix. sed poti⁹ ista in arbitrio superioris consistūt. j. de do. ⁊ cōtu. cū olim. j. ꝯ. sed ibi soluitur. si vo cōtra p̄latū absentē agať criminalr̄ vel etiā ciuilr̄ .p denūciationē alicui⁹ tūc citeť vt veniat ad deferendū se. si nō veniat excōicetur .ppter cōtumaciā ⁊ expectabitur .p annum et post annū .pcedatur ꝯ ipm̄ sup bonis nō sup crimine ẜm q᷑ traditur. xj. q. iij. rursus. ⁊ c. quicūq. ⁊ j. de do. et contu. veritatis. vbi de hoc.

Addē de mō .pbādi iustam absentiā in. l. pe. §. ad crimē. ff. đ pub. iu. di.

Absentia clericoꝝ variaľ varietate tēporū.

c ¶ Canonibus diffinitū. De hac absentia varie loquūtur canones. Quidā dicunt de duob⁹ mēsib⁹. vij. q. j. p̄ntiū. Quidā đ trib⁹ septimanis. vt e. cā. q. j. si qs in clero. Et qdā de quinq annis. j. de cleri. nō resi. c. ij. Quidā de trib⁹. Quidā de quinq mensib⁹. c. di. qm̄. ⁊ lxxv. di. qm̄. Quidā de vna hora. xcj. di. clericus. xcij. di. c. vlt. Sup hac expectatiōe dicendū est q᷑ si aliqs ē absens in eo loco vnde possit citari: vel in studio vel in aliquo loco vbi appet manifeste: q2 non latitat: p̄lat⁹ illi⁹ ip̄z legitime monere dz vt ad suā ecclesiā reuertatur ĩfra tp̄s cōueniēs ẜm locoꝝ distantiā ⁊ tp̄is qualitatē ab ip̄o p̄lato p̄figendū. Qđ si non venerit: poterit postmodū suo bñficio spoliari: nisi rōnabilē cām ostēdat quare venire nō possit. j. de cle. nō resi. iter q̄tuor ⁊ c. vl. j. de ap. pueñit. ij. vl si al's de lnia p̄lati sui se absentat: vsq ad certū tp̄s sibi statutū infra qđ reuertatur tūc si nō reuertatur ad terminū: ep̄s pōt illū .puare bñficio ⁊ officio nisi iusta cā ipediaľ. et sic loqť illđ c. vij. q. j. p̄sentiū. Dico tñ q᷑ siue clericus sit absens de licētia ep̄i ad certū tp̄s: siue p̄ter licētiā: ep̄s sp ip̄m p̄mo monere dz vt redeat .p iura p̄dicta. j. de cleri. nō re si. c. iter. ⁊ c. vl. ⁊ j. de ap. pueñit. ij. al's nō teneret snīa lata ꝯ absentē non vocatū neq citatū. ⁊ iura antiqua q̄ hic signanť sic itelligunť. Uerū ē q᷑ clerici ab eccl'iis suis abesse nō debēt: tñ si hoc cōtingat taliter sunt vocandi āteq spolienť: ⁊ ita seruādū est circa eos q̄ ɔparēt ⁊ citari p̄nt. Si vo nesciť vbi sint nec citari p̄nt ꝑsonaliť trine citatiōis edictū ap̄d eoꝝ ecclias publice .p ponaľ vt reuertanť. ⁊ si vltra sex mēses venire distulerint/ snīa bñficiis postea spolianť. j. de cle. non resi. ex tue. ⁊ sic q̄litercūq sit aliqs absens sp dz citari p̄dicto modo. Item vr̄ q᷑ melior sit conditio illorū q̄ maliciose se absentant q̄z ɔditio illoꝝ q̄ cōparēt ⁊ citari p̄nt personaliter: q2 illi h̄nt sex mēses isti citanť ad arbitrium p̄lati: vel ad mēsem/ vel duos/ vel plures/ vel min⁹ ẜm q᷑ requirit ⁊ exigit distātia locoꝝ: sed illud contingit q2 nescitur vbi sunt: q2 pōt esse q᷑ sūt multū remoti vel ipediti: nec in breui p̄nt per cōsanguineos reuocari.

d ¶ Expectādus. Postmodū .pcediť ꝯ eū ⁊ recipientur testes: et diffinitiue .pcedetur vel alius eligatur si non vult consentire ⁊ nil ei opponitur.

e ¶ Sit agendū. Cū nō sit absens .p contumaciam.

f ¶ Presumatur. Per famā: q2 senex erat vel etiā q2 in acie fuit nec rediit p̄sumitur q᷑ his casibus sit mortuus: ⁊ sic contrahat credens ita excusatur ab adulterio etiā si viuat .ppter ignorantiā. xxxiiij. q. ij. cum per bellicā. q2 non ɔmittiť adulteriū sine dolo. ff. de adul. l. pe. vel si receperat litteras illorū cū quib⁹ militauit. C. de repu. auc. hodie. tñ dr̄ q᷑ nō debet cōtrahere nisi p̄mo sit certa de morte ipsius. j. de secun. nup. dñs. j. đ spon. in p̄sentia. sed satis certū est illi per solas hmōi violentas p̄sumptiones postq̄ aliquāto tēpore durerit expectandū/ forte per annum: vel etiam quinq annis vt in predic. auc. hodie.

g ¶ Maliciosa. iiij. q. iij. §. iteʒ is q̄ non detractādi cā.

¶ Glo. seq arg. q᷑ non tenet. ⁊c. tenet cōtrarium quod postea moderatur.

h ¶ Citari non possit. Si non pōt citari ꝯ ip̄m .pcedi non pōt. ⁊ sic est argu. q᷑ non tenet snīa cū pemptoriā non peruenit in noticiā absentis. iij. q. ix. caueant. ff. q̄ sente. sine ap. rescin. l. j. §. itē ex eo edicto. C. quō. et qn̄ in ea que. ⁊ ff. loca. l. item queritur. §. exercitu. Sz verius est q᷑ sufficiat si diligens sit inquisitio facta: lz nō sit inuentus. j. de do. ⁊ cōtu. causam. ⁊ c. vlt. ⁊ j. de cleri. non resi. ex tue. ⁊. vij. q. j. p̄sentiū. ⁊ C. de iudi. .ppea

randũ. §. siquidẽ. ff. de euic. l. vl. §. presenti. et l. si dictũ §. si presente. et hoc verũ est qñ maliciose est absens: si alis nõ pcedit cõtra eũ statum ad casum psentis lre.

Con. cor. lex seruũ dum. §. publice ff. de p cura.

a Glo. seq. successiue signat et soluit duo contraria. Nõ debet. Arg cõtra. j. c. fi. sint legi. perlati. sed ibi agebat tãtũ de prole an esset legitima vel nõ absentẽ vel ille fuit requisitus vt ibi innuit. Cõtra. j. q ma. accu. pos. c. j. illa corrigitur p istã. Preterea ille fuit absens culpa sua pter maleficiũ qd commiserat: vñ non pjudicat mulieri. et sic differt casus ille ab isto et ibi soluit.

b Eo nequaq̃ et c. Rñdet tacite qõni. Diceret aliqs si mulier tantũ cõpellit expectare iciderent forte in fornicationẽ: et papa rñdet ad hoc

c Casus mul ti. Ut si alter de fidelib labat in heresim. j. de diuor. quãto. vel si alter cõiugũ incidatur: vel si mulier imporẽs casu reddatur ad reddẽdũ debitũ xxxij. q. vij. illi q̃ sani: vel si alter

Coniu gũ alt qñq̃ et inuit cogit ptinere

dicari nõ debet[a]: cum habeat forsan exceptiones legitimas ad intentionẽ cõtrariam elidẽdam: eo nequaq̃[b] obstante q de lapsu carnis possit opponi: qm in coniugio casus[c] multi occurrũt in quibus coniuges sine culpa sed nõ sine causa cõtinere coguntur.

Ad perpetuam rei memoriam vel cum agitur per viam inquisitionis possunt testes sine litis contestatione recipi et etiam publicari. h. d. vsq ad §. in alijs vero.

Sunt et alij[d] casus similiter spẽales in quib absq litis contestatione legitime possunt testes pduci: vt quãdo excessuũ inquisitio[e] / vel testium publicatio[f] imminet facienda.

Si reus lite non contestata est contumax / et agitur reali mittitur actor in possessionem rei petite cã custodie: quam tñ recuperat reus veniens infra annũ si offerat cautionem de stando iuri et restituat expensas post annũ vo vis nõ seruatis nõ auditur / nisi sup pprietate. Sed si cõueniat reali qui nomie alieno possidet noiabit dñm in iudicio et statuetur sibi terminus infra quẽ faciet dominũ comparere: q si infra terminũ non venerit: iudex illum citabit: quo adhuc nõ veniente / iudex mittet actorẽ in possessionẽ verã. Si vo reus contumax pueniẽt actione psonali mittetur actor in possessionem bonorũ ipsius rei p mõ debiti declarati et primo mobiliũ secũdo immobiliũ si mobilia nõ existant: vel excõmunicabitur reus. hoc dicit vsq ad finem.

In alijs vo casib prudenter est attẽdẽdũ vtrũ ptumax reali actiõe[g] / an psonali cõueniatur. Si reali: mittẽdus est actor in rei petite possessionẽ: vt tedio affectus[h] reus veniat rñsurus. Qui si venerit infra annũ: iudicio sisti pstita cautione[i] et ac exhibita satisfactione cõgrua expẽsarũ[k] possessionẽ[l]

procedi ad sententiam vel ad receptionem testiũ ideo dicit: in alijs vero casibus: quia supra prosecutus est compilator quid faciendũ quando potest procedi lit. non contestata. Diuiditur principaliter in duas partes. In prima ponit modum procedẽdi cũ agitur reali. in secũda cum agitur personali ibi: si autẽ agitur psonali. Ab.

diuisio

g Actione. reali. Duo sunt gña actionũ aut sunt in rem aut in personã: qualiter hoc sit intelligẽdum tradit bene. institu. de act. in pun. Ber.

Glo. se. declarat qd sit tediũ passi missionẽ in reali et psonali.

h Tedio affectus. Tedium erit in hoc casu qr actor missus in possessionẽ expellet reũ de possessiõe et erit possessor et percipiet fructus et cõseruabit eos. j. de sequestra. c. ij. et iij et si reus venerit infra annũ prestita cautione iudicio sisti recuperabit rem cũ fructibus deductis expensis: vt. j. sequit: sed in personali actione tedium erit: quia

Con cor. gl. l. l. cũ clericus. C. de epi. et cle.

furiosus fact sit. xxxij. q. vij. neqȝ furiosus. et c. hi qui. vel si in captiuitate alter teneret. j. de spon. in presentia: vl si vir incidat in casum lepre. j. de piug. lepro. c. j.

Sunt et alij. Hic excipiũtur duo alij casus regulares. et non diuiditur. Ab.

d Sunt et alij. Alium casum habes qñ agitur de bono ecclesiastico obtinẽdo in decre. nona. j. de eo qui mittitur in pos. causa rei seruan. cum qui.

e Inquisitio. Et hoc est cum absens est per contumaciam ille cõtra quem fit inquisitio. j. de accu. qualiter et quando. ij. §. debet. et j. de simo. licet heli.

f Publicatio. Hoc tunc fit qñ aliquis timet q sibi in posterũ sup aliquo cõtractu cõtrouersia moueatur: tũc põt petere a iudice vt testes qui interfuerũt negocio publicent. i. eorũ dicta redigãtur in publicã formã ad eternã rei memoriã. j. de testi. significauit. in aut. de testi. §. pe. col. vij. et in hoc casu oẽs testes recipiunt: siue senes siue debiles siue iuuenes: et statim publicãtur: et in hoc est differentia inter hanc receptionem et illam de qua premisit in principio capituli: qr ibi recipiuntur tantum senes et infirmi: vel de quorũ absentia timetur: et illi non statim publicãtur: vt dixi.

In alijs. Totus iste tex. vsq ad finem loquitur contra regulam sm quam lite non contestata nõ debet

cum cultura spectet ad contumacẽ ille admissus erit cum eo in agro: vt custodiat fructus: ne ille consumat illos. ff. vt in pos. l. is cui. §. qui legatorum. et. ff. de dã. infec. si finita. §. si quis autẽ. de hoc dicetur plenius. j. de do. et contu. contingit.

Glo. se. no. ex vbo cautiõis q nuda. et c. tenet ptrarium

i Cautione. Ex eo q dicit simplici cautiõe vr sufficere nuda cautio. C. de vbo. sig. sancim. sȝ nõ est verũ immo sufficiẽtẽ cautionẽ pstare dȝ. j. de sequestra. ad hoc. in fi. et ita pignora vel fideiussores. ff. man. si mandato. §. vlti. et. ff. de fideicõ. liber. l. ergo. §. adũci. Ber.

k Expensarũ. primo ergo debet satisfacere in expensis anteq̃ audiatur: vel absoluatur. sic. C. de bo. au. iu. pos. aut. qui iurat. C. de iudi. sancimus. C. quomodo et quando iudi. aut. qui semel.

Glo. seq. notat pt opi. canonistarũ et sol. dupliciter.

l Possessionem recuperet. Ergo videtur q eam amiserit et sic alter erat verus possessor. qd est contra nos. ff. de acquiren. pos. possideri. sed expone possessionem. id est detentionem possessionis recipiat quã ille habebat: et talis possessio est facti et non iuris, et imaginaria. Uel dic recuperet. id est retineat verum possessionem quã non amisit. si. iij. q. v. quia suspecti. xxvij. q. ij. priusq̃. in fi. Ber.

recuperet. Quod si cautionē offerre neglexerit[a] infra annū: actor post annū verus[b] cōstituet[c] possessor: super ꝓprietate dūtaxat adverse parti defensione legitima reservata. Qđ si sup reb⁹ immobilibus[d] quisq̄ conveniat q̄ eas possidet nōie alieno: dꝫ statim[e] i iudicio dñm nominare: certo dierum spacio a iudice finiendo eoq̄ ad eius noticiā ꝑducendo[f]: vt vel ipse veniēs: vel idoneū dirigēs rñsalē actoris intentionē excipiat[g]. Si vo post tēpus indultū: qđ dispositum est/ noluerit adimplere: tanq̄ lite que ingerit: ex eo die quo possessor ad iudicium vocat⁹ est: ad interrūpendam prescriptionē lōgi tēporis ꝯtestata[h]: dñm possessionis iudex trib⁹ edictis[i] legitimis evocabit: et tūc ipso in eadē volūtate manente/ negocium summatim[k] examinans: in possessionē ipsarum rerū actorem mittere nō tardabit: omi allegatione absenti sup principali questione reservata[l]. ¶ Si aūt sup per-

a ¶ Neglexerit. Nec sufficit offerre nisi eā prestet. j. de eo q̄ mit. in pos. c. j. ar. s. de offi. ord. pastoralis. in fi. q̄ si eā nō pōt pstare iudici pstet epo vel alijs publicis psonis: vt. e. c. pastoralis. Arg. s. j. de eo q̄ mit. in pos. c. ij. sed vbi iudex noluit recipere eam in ca. pastoralis null⁹ fuit iudex cui posset vel deberet offerri.

b ¶ Verus. i. vere et incōmutabiliter: nā ꝛ ante ſm quosdam est verus possessor: sed nō incōmutabiliter: qꝛ infra annū tenet restituere possessionē: et ita statim est verus possessor. arg. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si qs emptionis. §. penulti. Nos tn̄ ꝯtrariū dicim⁹ ſm iura canonica. arg. s. de offi. ordi. pastoralis. ꝛ. j. de do. ꝛ contuma. cōtingit.

¶ Glo. se. tractat an scōm decre. sit necessa. ꝛ remittit

c ¶ Constituet. Et ita est arg. ex eo q̄ dicit cōstituet q̄ ante annū nō sit verus possessor vt dictū est in ꝓxima notula. Sed qualr̄ constituit forte ab ipso iudice si petat ꝛ sine forte. j. de eo qui mit. in pos. c. j. ꝛ. ff. de dā. infec. si finita. §. sed ꝛ si qs. ꝛ. §. seq. et arg. s. de offi. or. pastoralis. in fi. Veri⁹ est q̄ in realib⁹ actionibus non hꝫ locū scōm decre. nisi aliqs ad cautelā illō impetret: qꝛ solus trāscursus anni cōstituit aliquē possessorē verū. vt. s. de offi. or. pastoralis. ꝛ. j. de do. ꝛ cōtu. ꝯtingit. In ꝑsonalib⁹ vo scōm decre. locū hꝫ sed non vniformiter. de hoc pleni⁹ dicetur in predicta decre. cōtingit.

¶ Glo. seq. tractat an in rebus mobilib⁹ sufficiat dñm nolare: et an in reb⁹ immobilibus ius habēs id possit.

d ¶ Reb⁹ immobilib⁹. Secus eñ vr̄ in reb⁹ mobilibus: ibi nō videt ꝓdesse nolare dñm in iudicio cū habeat facultatē restituēdi rē. ff. de rei ven. officiū. in fi. Idē iuris est etiā in reb⁹ mobilib⁹. qꝛ pōt ꝛ dꝫ dñm nominare in iudicio. C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in ꝓuincia. sed in reb⁹ immobilib⁹ quas aliqs possidet nomine alieno vbi nullū ius hꝫ. si ꝯveniat dꝫ statum in iudicio dñm nolare: vt hic. ꝛ. C. vbi in rē act. l. ij. si eñ re⁹ ius hꝫ in re nō ꝓdest dñm nolare: qꝛ ipse posset agere ꝓ iure suo: ergo tenet se defendere ar. op. j. de fide instru. S. perpetuus possessor eñ semp cōveniēdus est. xij. q. ij. quicūq̄. ꝛ. xvj. q. j. in canonibus. ar. j. de ap. ad audientiā. ꝛ. s. de alie. iudi. mu. c. j. ꝛ. ff. qđ me. cau. l. si cū exceptione. §. aliqñ. ff. de nova. de illo. ꝛ. ff. de admi. re. ad ci. perti. imperatores. §. j. Arg. contra. xij. q. ij. de rebus. ꝛ. ff. de ser. cor. in hoc. ꝛ. ff. de contrahen. emp. l. vlti. §. luci⁹. ꝛ. ff. de his que in frau. cre. qui a debitore. arg. j. de pscrip. auditis. ꝛ. xvj. q. iij. inter memoratos.

e ¶ Statim. Id est ante libelli oblationē vel etiam post anteq̄ respondeat. tenor istius. §. ponitur quasi de verbo ad verbum. C. vbi in rem act. l. ij.

f ¶ Producendo. Als perducendo: per illum qui in iudicio dominum nominavit.

g ¶ Excipiat. i. suscipiat. sic. xxiij. q. v. nō est nostrū. ꝛ. j. titu. pri. imperatorum. ꝛ. j. de plus peti. c. vno.

h ¶ Cōtestata. Scilꝫ ne currat pscriptio possessoris qñ prescriptio possessoris interrupta est ꝑ hāc demum citationē: lꝫ videat lis quasi cōtestata. nō tn̄ actor audiretur volēs ꝓducere testes sup ꝓprietate acsi lis esset cōtestata: qꝛ illud locū habet qñ lis est vere cōtestata per narrationē ꝛ responsionē. sed hic nō est vere contestata: sed quasi quo ad interrūpendam prescriptionem. vt hic dicit.

i ¶ Edictis. id est citationibus ad domum eius missis. j. de do. ꝛ cōtuma. causam que. ꝛ. c. vlti.

¶ Glosa seq. tractat quid veniat in cognitiōe summaria.

k ¶ Summatim. Sic. C. vbi in rem act. l. ij. ꝛ. ff. vt in pos. lega. si is a quo. ꝛ. ff. de carbo. edicto. l. iij. §. cause. ꝛ. C. de bo. auc. iudi. pos. auc. et q̄ iurat. Et dic summatim. i. semplene nō eñ statim iudex ꝓpter contumaciā alteri⁹ partis constituit presentē possessorem: vel etiā mittet eū in possessionē cā rei servāde. nisi aliquā videat primo presumptionē ꝓ eo quia posset esse q̄ sic aliqs calūniose peteret vñ iudex primo recipiet ab actore iuramentū de calūnia. ff. de carb. edic. l. iij. §. cause. ꝛ sic observat. et istud iuramentū sufficiet. ita q̄ aliud vlterius nō prestabit si reus infra annum rediret volens in cā ꝓcedere. ar. ff. ad exhi. thesaurus vnde petet ab actore iudex vt sup hoc scꝫ q̄ non calumnie cā petat hoc exhibeat calumnie iuramētum. ff. ad exhi. thesaurus. ꝛ. j. de resti. spo. lr̄as. ꝛ. s. de elec. cū dilecti. non eñ dꝫ iudex festinare ad missionē faciendā: qꝛ si reus probabit iustā absentie cām restituet. ff. de dam. infec. si finita. §. item si forte. ꝛ. j. de re iudi. cū bertholdus. ꝛ sic observatur hodie de facto: ꝛ istud iuramentū sufficiet: ita q̄ aliud actor vlterius non prestabit si reus infra annū redierit volēs ꝓcedere in causa vt in. §. j. sed in casu hmōi. §. iterum iurabit actor tāq̄ reus qñ convenitur: qꝛ primo iurabit vt actor: postea vt reus: et idem est si post annū agere velit qui primo conveniebatur ſm q̄ est in casu huius. §.

Missio i possessionem an statim sit facienda ꝓpter ꝯtumaciā alteri⁹ partis.

¶ Glo. seq. querit q̄diu ꝛc̄. solvit. solutioni opponit. oppositioni r̄ndet. ponit deinde opinio. quā reprobat. vlti. querit de diversitatis rōne ꝛ dupl'r solvit.

l ¶ Reservata. Sed q̄diu reservabitur q̄stio ꝓprietatis: scōm canones videtur q̄ ꝑpetuo cū res sit facta litigiosa: ꝛ debebat per hoc dubitare de iure suo. Dico in casu isto bene potest prescribere: qꝛ bonam fidem videtur hre: qꝛ credit rem ad se pertinere. cū etiā iuraverit q̄ nō maliciose seu ꝑ calūniam petit rem illam: ꝛ ideo prescribere pōt ꝛ iuste possidet qui actore pretore possidet. ff. de acqui. posses. iuste. Quidam dicūt q̄ in casu isto sicut in priori servatur questio super possessione vsq̄ ad annū absenti. Sed primo dictū verius credo: ꝛ absolute dicitur hoc: nam sicut reservatur ius saluū possessionis vsq̄ ad annū. in. §. pri. sicut ibi expresse hoc dicitur ita hic diceretur si hoc esset verū. Sed que est ratio que ibi audit vsq̄ ad annum super possessione: hic statim est verus possessor: nec auditur: vsq̄ ad.

annū sup possessione. Ratio illa cōsueuit assignari. qꝛ maior cōtumacia p̄sumit in casu isto ꝙ̄ in p̄uori: quia ꝑ plures citatiōes vocat⁹ est ꝛ plus cōtēpsit. p̄rio em̄ vocauit colonū ꝛ colon⁹ denūciauit dño: post quam denunciationem citatur dñs edictis legitimis. ꝛ ideo plus punit̄. ꝛ sufficit legislatoreꝫ ita voluisse. sic est in. l. ff. qui ꝛ a q. p̄pter legislator. ꝛ. vj. q. iij. scriptū est i lege scriptū ergo ita tenendū est.

a ¶ Uel immobiliuꝫ. hoc ordine iudices sententiam exequētur vltimo ad actiones decurritur. ff. de re iudi. a diuo pio.

b ¶ Declarati. In libello suo. C. de bo. auct. iudi. possi. auc. ꝛ qui iurat.

¶ Hec glosa ꝛ sequēs signant. ij. cōtraria nec soluunt.

c ¶ Magis timeri. Illa ei potius est infligenda: qꝛ hoc solum bene agitur. ꝛc. xxiij. q. v. p̄dest. Arg. ꝫ. ꝫ. de offi. delega. fane. et. c. pastoralis. j. rñ. sed ibi soluitur.

sonali actione conueniatur: vel mittēdus est actor in possessionem mobilium ipsius: vel immobilium[a] si forte mobilia nō habeat / ꝓ modo debiti declarati[b]: vel i cōtumacem est ecclīastica sñia ꝓferenda: ꝑita videlꝫ ꝙ alterutra pena que magis timeri[c] debeat iudex a principio sit content⁹: ad alteram[a] nihilomin⁹ ꝓcessurus si hoc meruerit ꝓteruitas cōtumacis: q̄ veniēs infra annū vel post annum etiā audietur iuxta distinctionē[c] in alio casu superius annotatam.

¶ De iuramento calūnie.

H onō. iij. ¶ Clericus in causa ecclesie siue iuramētum calūnie p̄t alteri committere: et ꝗ se iurare non cogit̄. nec dꝫ sine superioris licentia.

Capitulum primum.

I Nherentes vestigijs predecessoꝝ nostroꝝ dicentium grauiores[f] questiones per summū pōtificē terminari: ꝛ ifra. ¶ Legib⁹[g] itaqꝫ comperimus esse cautum. vt nullus cleric⁹ iurare p̄sumat. Alibi ꝟo reperitur scriptum vt oēs principales[h] ꝑsone i p̄rio litis exordio subeant iuramentū calūnie[i]: ꝓpter qꝺ plerisqꝫ venit in dubium vtrū cleric⁹ iusiurandū prestare debeat: aut alij hoc offm̄ delegare: qꝛ illud cōstitutionis edictū vbi clerici iurare ꝓhibētur: a Marco augusto de ꝯstantinopolitanis clericis ꝓmulgatuꝫ fuisse videt̄: idcirco ad alios non credit̄ ꝑ

restitutis expensis et prestita cautione iudicio sisti nisi pignora distracta sint: vel isolutum data auctoritate iudicis: vel ꝫꝫ legem cōuentionis distracta vt dixit lex predicta / si p̄uus. ꝛ ita infra annum ꝛ post annum veniēs restitutis expensis p̄stita cautione ꝙ iuri parebit recupabit res suas siue cōfiteat̄ debitum siue neget. C. de bo. aucto. iudi. possiden. auten. et qui iurat. Et ꝙ dixit iuxta distinctionem in alio. ꝛc. sic intellige iuxta distinctionē. id est ꝫm primū mēbrum distinctiōis in q̄ m̄ similitudo notatur. et non iuxta secūdum. quasi dicat. sicut ibi veniēs infra annū i reali actiōe audit̄ p̄stita cautione ꝛ restitut̄ expensis recuperat possessioneꝫ ita in personali actione siue ifra annuꝫ siue post annū veniat recupat res suas dum tamen caueat iudicio sisti ꝛ restituat expēsas: vt sic notetur similitudo tantum in hoc casu: ꝛ in illo cum ante annum contumax inuenitur: ita ꝙ similitudo non transeat ad alium casum post annū: et ita plana est littera. Lau.

a ¶ Ad alteram. Qꝛ crescēte cōtumacia crescere dꝫ pena. ff. de pe. l. relegati. Sic ergo duc pene ab initio non sunt infligende. ꝫ. de iudi. at si clerici. Argu. ꝯtra xvj. q. j. statuimus.

¶ Glo. se. obijcit de. l. si p̄us. ponit p̄mo opi. Joh. scd'o opi. Lau. tertio suā opi. ꝛ solutionē contrarij.

c ¶ Distinctionem. Sed non videt̄ ꝙ distinctio facta in reali actiōe locū possit in personali hr̄e lꝫ littera hoc innuat: qꝛ debitor potest recuperare pignora sua quandocūqꝫ venerit dūmodo non sint distracta. C. de distrac. pigno. si prius. Creditor em̄ nullo tp̄e prescribit rē sibi obligatā pignori. ff. de vsuc. nō solum. ꝫ. qui pignori. ꝛ. l. pignori. qꝛ creditor q̄ntum ad hunc casuꝫ nō possidet pignus. ff. q̄ satisda. cog. sciēdum. ꝫ. credi tor. Et ad hoc dixit Jo. ꝛ bene: qꝛ creditor post annuꝫ nō efficit̄ possessor q̄ntum ad vsucapionem: sꝫ tm̄ post annū habꝫ cōmodū possessionis in hoc ꝙ cū pri⁹ teneret̄ ꝓbare pecuniā quā petebat eē debitā post annuꝫ etiā trāsfert̄ ꝓbatio ad reū: vt tūc aduersarius teneatur probare illam indebitam: et sic efficitur petitor de possessore. arg. bonū ad hoc. ꝫ. de solu. is qui. Lauren. dixit ꝙ huic seruat̄ questio possessionis ꝛ ꝓprietatis quousqꝫ prescriptū est iuri offerēdi. argu. C. ꝺ p̄scrip. xxx. vel. xl. anno. l. cū notissimi. ꝫ. sed cū illud. ꝟsi. eodē iure. nisi ex secūdo decreto res sint etiam ꝓ debito assignate vel distracte: al's vsqꝫ ad xxx annos recupet res suas oblato debito. Dicas ꝙ debitor semꝑ audiatur quousqꝫ p̄scriptum sit volens recuperare rem suā

¶ De iuramento calūnie. ¶ Quia actione in iudicio adita ꝛ litis contesta. facta succedit ex ordine iuramētum calumnie: ideo post rubricas precedētes subijcit istam ꝫm Gof.

I Nherētes ¶ Diuidit̄. qꝛ primo pap ꝛ ponit ꝙ dubia determinare spectat ad ip̄m. Scd'o ponit dubium ꝓcedēs ex ꝯrietate duarū legū ibi: legib⁹. Tertio illud diffinit ibi: vt ꝫ. Quarto moderat̄ ibi: veruꝫ. Quinto cōminatur ibi: omnibus. Ab. si.

f ¶ Grauiores q̄ōnes. Que dicantur maiores cau. ꝫ dictū. ꝫ. de offi. deleg. ꝙ translationem.

g ¶ Legib⁹. C. de epis. ꝛ cle. cū clericis. ꝟ ꝙ si lis.

h ¶ Principales. C. eo. ti. aut̄. principales.

¶ Glo. seq ponit. v. capitula iuramēti calūnie.

i ¶ Calūnie iuramentū. In iuramēto calūnie q̄nqꝫ capitula cōtinentur. s. ꝙ credat se bonā causam habere. interrogat⁹ nō negabit qꝺ verū eē credit: nec vtet̄ scient̄ falsa ꝓbatōe: ꝛ qꝺ dilationē nō petat in fraudē nec dedit nec dabit nec ꝓmisit nec ꝓmittet aliquid ꝓ hac causa: nisi illis ꝑsonis quibus leges dare ꝑmittūt. C. eo. ti. l. ij. circa princi. ꝛ in aut̄. principales. ꝛ in aut̄. vt litigan. iu. i prin. coll. ix. vñ ꝟsus. Illud iuret̄ ꝙ lis sibi iusta videtur. Et si queretur verū: non inficietur Nil ꝓmittet̄: nec falsa ꝓbatio detur. Ut lis tardetur dilatio nulla petetur.

Margin notes: ꝓ Contor. aut et q̄ iurat. C. de bo. auc. iu. pos. ꝛ. l. j. et ibi Bal. C. qñ fis. vel pri. — Pign⁹ an ꝑ possit ꝑ debitorē recuperari. — Creditor pign⁹ nullo tp̄e p̄scribit. — Continuatio — diuisio — versus

a ¶ Verba hec. Ab illo loco. legibus itaqȝ. vsqȝ ad illum locū: verum cum hac. ꝛc. exceptis p̄dictis. s. secū dum etiam vsqȝ ibi: corroboramus.
b ¶ Diui marci. C. d̄ epis. ⁊ cle. cū clericis. ꝟ. ꝙ si lis ¶ Glo. se. ar. ad brocar. alle. v. iura. in ꝯrium alleg. ij. canōes ⁊ soluit.

ricus potest hoc iuramentū alijs delegare in causa ciuili siue criminali: contra illa iura que dicunt ꝙ principales persone debent hoc iuramentū prestare ⁊ contra illa que dicūt ꝙ in causa criminali non interueniunt procurator. Dicas ꝙ forte qn̄qȝ obtinuit ꝙ dicit h̄: vt clerici etiam i cā ꝑpria hoc iuramētum possent alij delegare. Et hoc i fauorē ip̄orū ꝯcessū ē. Sȝ hodie hoc nō obseruatur/ imo q̄ libȝ in cā ꝑpria ꝑsonaliter iurare debȝ. vt. j. eo. ceterū. ⁊ C. e. ti. auf. p̄cipales. ⁊ sic obtinet d̄ iure ⁊ de ꝯsuetudine: ⁊ sic nō tenet quod hic dicitꝰ tū ad proprias causas clericoꝝ quecūqȝ sit cā. ⁊ restringitur tm̄ ꝙ dicit h̄ ad causas ecclesiarum. Et hoc satis pȝ per litteram illā que sequitur vbi dicit si eccl'e sue nouerit expedire. ⁊ sic nō habet locum quod obijcitur. ⁊ etiaȝ clericus ⁊ prelatus ecclesie: si in ꝑpria ꝑsona voluerit litigare in causa ecclesie prestat hoc iuramētū. j. e. c. vl. tn̄ si in causa ecclesie voluerit deferre alij hoc iuramētū nō cōpellit̄ subire hoc iuramentū: vt hic dicit. ⁊ j. eo. imperatorum.

c ¶ Ad omniū eccl'aꝝ. Arg. qđ vni ꝯcedit̄ ad cōsequentiā trahi pōt a ceteris. ⁊ qđ vni cōcedit̄ nulli est denegāduȝ xvj. q. j. predicator. ⁊ v. di. ad eiꝰ ꝟo. in fi. de cōse. di. iiij. ꝑpe. i. di. ⁊ purgabit. C. d̄ fidecōmis. l. pe. ar. ꝯ. xvj. q. j. hic ēt. ⁊ vij. q. j. petisti. Solu. qđ vni iuri cōi concedit̄ trahi p̄t ab alijs i exemplū ⁊ nulli dȝ denegari. v dis. ad eiꝰ vero. qđ vero per p̄uilegiū alicui cōcedit̄ nō extēdit̄ ad alios. et sic intelligit̄. xvj. qō. j hinc etiā. ⁊ xxvj q. ij. nō exēplo. ⁊ ff. de ꝯsti. p̄n. l. j.
d ¶ Vim legū In auten. de ecele. titu. in p̄nci. coll'. ix. in auten. vt cleri. apud proprium epis. ꝟ. illud. colla. vj.

tinere. ¶ Ut ergo dubietas ista auferat̄: ſm etiam decisionem filij nostri H. quondam imperatoris: cuius sunt ꝟbaᵃ hec. eius itaqȝ iterp̄retationē corroboramus: ⁊ diuiᵇ Marci cōstitutionem ita interp̄tari debere decernimus: vt ad oīmᶜ eccl'aꝝ clericos gn̄aliter pertinere iudicetur. Nam cuȝ imp̄ator Justinianus decreuerit vt canones patruȝ vimᵈ legū habere oporteat: ⁊ in nō nullis patrum canonibꝰᵉ reperiat̄ vt clerici oīno iurare non audeant: dignum est vt totus clericalis ordo a iuramento calūnie prestando sit imunis. Preterea statuti principisᶠ tenor talis esse dinoscit̄. Nosᵍ itaqȝ (diuine et humane legis intētiōe ſuata) ꝉ decernimꝰ ⁊ imp̄iali auc̄te irretractabiliter diffinimus: vt non ep̄s/ nō pbr̄/ nō cuiuscūqȝ ordinis clericus/ nō abbas/ nō aliq̄s monachꝰ vel scīmonialis: in cā quacunqȝ siue ꝯtrouersia: seu criminaliʰ: seu ciuili: iusiurandū cōpellat̄ q̄libet rōne subire sȝ alijs idoneis defensoribꝰⁱ (si expedire eccl'ie sue nouerint) hmōi officiuȝ liceat delegare. ¶ Uerum cū hac moderatiōe vt ep̄s icōsultoᵏ roma. pō. vel quisqȝ clericus inconsulto p̄lato suo mime iurare audeat. ¶ Omnibꝰ aūt ep̄is ⁊ vniuerso clero ita custodiri debere mandamꝰ. vt si q̄s in illā cōmiserit: veniam sibi deinceps nouerit denegari.

Idem ordinatori ro. ec. subdiaco. ⁊ magistro Omnibono.

¶ In spiritualibus causis de calūnia non iuratur.

Capitulum .ij.

LItteras: et. j. ¶ Sane ro. ec. in his casibus in quibus de ecclesijs/ decimis/

e ¶ Canonibꝰ. xxij. q. j. i nouo. ⁊ j. d̄ iuretur. ⁊ si xp̄s et. ij. q. v. si quis pbr̄. xxij. q. v. c. vlti. B.
f ¶ Principis. s. henrici.
g ¶ Nos. s. henricus.
¶ Glo. se. no. ex textu duabꝰ. ll. coadiuuat. duas alle. in contrariū so. r̄ndens etiaȝ ad rationē ꝯriam. deinū ad textum obijcit ⁊ soluit.
h ¶ Criminali. hic colligit̄ ꝙ i criminali cā iuramētum de calūnia sit p̄stādū. argumentū. C. e. ti. l. j. vbi dicit̄ ꝙ in oībꝰ causis vbi ꝑbatio requirit̄ est iurādū de calūnia. vt. C. de fide instru. l. vlt̄. ꝟ. sancimus. Ar. cōtra. isti. de publi. iudi. in princi. ⁊ ff. de bo. eoꝝ qui mor. sibi cōsci. l. j. Sed ꝯtraria ista non obstant: qꝛ magna differentia ⁊ diuersitas eoꝝ est in instituendis ⁊ exercēdis hmōi causis. nā ſm hoc nec lis contestaret̄ nec libellus daret̄ in cā criminali: sȝ oīno alit̄ q̄ȝ ciuiliter deberet tractari. Itē nō valet causa quam q̄dam assignāt ꝙ in criminali trāsigere liceat: ⁊ iō iuramētū de calūnia non exigit̄. nā sacrm̄ de calūnia transactionem non excludit nec ab ea excludit̄: qꝛ q̄uis licitum sit reo trāsigere: nō tn̄ sequitur ꝙ liceat ei falsa instātia vti. nā idē diceres sȝ hoc in pecuniaria cā. Sil'iter soluitur illud. ff. de bo. eo. qui mor. l. j. vbi dicit̄ ꝙ i cā sanguinis licitum est cuilibet aduersarium suum corrūpere: et ita licitū est ei mentiri. Dn̄s Azo. est i hac sententia: ꝙ in cā criminali de calūnia sit iurandum et inducebat hanc decreta. pro se. Sed qualiter de

i ¶ Defensoribꝰ. i. sindicis vl' actoribꝰ aut ꝑcuratoribꝰ. lȝ nōia sint diuersa: offm̄ tn̄ est idē. vn̄ sufficit siue dicat̄. constituimꝰ talē sindicū/ ꝑcuratorē/ siue actorē ad cām talē. s. de ꝑcura. petitio. ⁊ iste ꝑsone in causis vniuersitatis siue collegij de calūnia iurāt. j. e. in pertractandis. ⁊ c. imp̄atoꝝ. ⁊ c. vl. vt hic pȝ.
k ¶ Incōsul. ro. pō. Istud difficile videt̄ vt ep̄s ꝑpt̄ hoc debeat requirere ro. pon. sȝ hoc nō seruat̄. vnde si ep̄s litigat in ꝑpria ꝑsona ipsemet p̄stet iuramētuȝ de calūnia: nec est necesse requirere papā. j. e. c. vl. clericus facilꝰ p̄t req̄rere ep̄m. vn̄ tenet̄ p̄mo requirere ip̄m. cōtrariū tn̄ sepe cōtingit. sȝ iudiciū ꝑpterea non viciat̄. Et est ar. hic ex eo ꝙ clericus iurare non pōt sine licētia sui ep̄i: ꝙ nō pōt in iudicē non suum consentire. de hoc tradit̄. s. de fo. ꝯpe. si diligenti. ⁊ c. significasti. xj. q. j. inolita. ⁊ c. placuit.
LItteras. ¶ Primo ponit ius ⁊ ꝯsuetudinē curie Scđo infert processum cause ibi: vnde. Et hodie hoc. c. corrigitur ꝑ ca. j. e. ti. lib. vj. vbi statuit̄ ꝙ etiā i illis causis iuret̄. Ab.
¶ Glo. seq. distiguit causas spūales ⁊ quasi mere ciuiles crimīales ⁊ mixtas. ⁊ obijcit ꝙ in spūalibus. ⁊ cē et fatet̄ id honestū subdens in possessorio ⁊ exceptionibus etiā in spūalibus iurandum.

ꝉ Concor. l. si dubiū. C. de legi. et. l. cum pr. ꝟ. dulcissimis ff. de le. ij.

Juramētū de calū nia an sit p̄stādū i criminali causa.

Iuramentū de calū nia an possit delegari.

diuisio.

Iuramētum de calūnia an possit pstari i causis spūalibus.

a ¶ Rebus spūalibus. Quedā cause dīr spūales: vt hic ptz. vel spūalib' annexe vt cā iurispronatus. vt. s. de iudi. qsito. & in istis nō iurat de calūnia: vt hic patet sed de vitate dicēda. s. de elec. dudū. ij. et. j. de iureiur. ex lrīs. qz aliter iudex vitatē de facilinō posset quā tenet indrere. xxx. q. v. iudicātem. xxij. q. viij. occidit. C. d edē. l. ij. & C. d pcu. l. vlt. Sed certe forti' videret iurādu3 de calumnia in hmōi spūalibus causis q̄ in ciuilib' qz graui' est piculū si calūnio se in spūalib' qs litiget: & iō dz iurare q̄ calūniose nihil faciet: qz circa maiora maius piculū vrit: et iō cautius est agendū. vij. q. ij. ca. viti. & xiij. di. quiescam'. et. ff. ad carb. l. j. §. ij. lz fuer qd dr hr honesti' esset vt de calūnia iuraret rōne pmissa. quedā vo cause sunt mere ciuiles vtputa cum agit rei vēdicatione vl' pecuniaria cā. s. d libel. obla. c. pe. & vlti.

Alia est criminalis vbi agitur directe de crimine et dz se obligare ad talionē. j. de ac. veniēs. & c. sup his. et in istis iuratur de calūnia. s. e. c. j. multo forti' iurare deberet in spūalibus q̄ in criminalibus. Alie sunt mixte vt cū agitur de crimine ciuiliter. s. de pcu. tue. hec probantur. xiij. q. ij. sup prudētia. xj. q. iij. placuit. xv. q. j. frater nr̄. Et no. q lz in causis spūalibus de calūnia nō iuret: th̄ si agatur possessorio p re spūali iuratur de calūnia. arg. j. de resti. spo. lrās. Itē lz nō in actionib' th̄ in exceptionib' positis in re spūali, iuratur de calūnia s. de elec. cum dilectus. j. de testi. presentium. & j. de excep. pastoralis. arg. ad hoc. j. de accu. cum dilectus.

b ¶ Districtione. s. de iudi. dilecti. & j. de dolo et cōtuma. c. j. & xxvij. q. ij. sunt qui dicunt.

et rebus spūalibus[a] tm̄ agit: iuramentū calūnie nec dare nec recipere consueuit: eo q tales cause nō ex legū districtione[b] sed ex canonū eqtate finē debitū sortiunt. canones aūt iuramētū calūnie in huiusmodi causis nulli prorsus indicunt. ¶ Unde contentione de iuramento calūnie prestādo omissa/ ad vlteriora discretio vestra pcedat. Eugeni' papa.

¶ Principalis psona nō indiciuere releuat ab onere iurandi de calūnia lz compeat p economū sed sibi vel economo est deferēdum inspecta qualitate cāe & psonaz. h. d. Capl'm. iij.

In pertractādis causis sacrm calūnie non passim[c] pcipim' exhiberi: sz cause et principaliū psonarū qlitate ispecta: qnqz p ipsas principales[d] psonas qnqz p economos[e] q cāz oino nō nesciāt[f] ‡ i aīam iurantis[g] illud pcipim' pstari. Idē magal. & neumacē. epis.

¶ Uniuersitas tenetur iurare de calūnia nisi releuet se cōstituendo economū. Capl'm. iiij.

Imperatorum: et infra. ¶ Accepimus q ab abbate & fratribus clareuallis/ sicut ab alijs) exigitur calūnie iuramentum. ¶ Ad qd faciendum eos cogere nō debem'[h]. ¶ Sed ne aliena iura videantur hmōi occasione illicite detinere et ipsi a causa sua decidant[i]/ si ex parte ipsoz predictum iuramentū cū res postulauerit nō fuerit prestitū eisdē precipimus vt in suo monasterio economū[k] statuat. q p eis petere / et excipere/ atqz iuramentū de calūnia (cum necesse fuerit) valeat exhibere: et infra. ¶ Tu vero frater neumacē. epe. economū idoneum[l] statuas: qui in tali officio con-

Summarium. In pertractādis ¶ Iurari pōt de calūnia p principales & per economos causam notā habentes. Et non recipit diuisionem congruā. Ab. sicu.

c ¶ Non passim. Quia non in spūalibus. s. ca. pri.

d ¶ Principales. s. e. c. j. & j. eo. ceterum. Ber.

e ¶ Economos. s. eo. c. j.

f ¶ Non nesciant. i. bene sciant. aliter enim anceps subiret periuriū qd facere non dz. ff. de in litē iurā. videamus. & ff. rerū ammo. marcellus. et. §. qui rerum.

¶ Glosa seq. parificat syndicos tutores & curatores & dicit secus de procuratore.

g ¶ In aīam iurantis. Et ita syndicus collegij siue vniuersitatis iurat in ppriā aīam: ‡ sicut tutores & curatores cū habeāt legitimā administrationē. C. e. l. ij. §. finaūt. vel dignita o secus est in pcuratore qui non iurat: sed dn̄s principalis. C. eo. l. ij. §. sinautē affuerit alterutra pars: & in aut. ibi posita principales.

Imperatorum. ¶ In causa collegij non singuli de collegio: sed economus ipsius iurat de calumnia hoc dicit. Et pmo narrat repre hēsibile factum. Scdo id prohibet ibi: ad quod Tertio puidet quid in posterū faciendū sit ibi: sed ne. Ab.

¶ Glosa se. obijcit et dupliciter soluit.

h ¶ Cogere nō debem'. Sed vi detur q abbas potius esset cōpellēdus vl' etiā alij quibus cura monasterij commissa est. ff. ad muni. mūicipes quia huiusmodi persone intelliguntur scire veritatē: vt ibi dicitur. ff. de condi tio. & demonstratio. municipib'. C. eo. titu. l. ij. §. hoc etiam. in fi. & ideo tales instituendi sunt qui veritatem sciāt. s. eo. ca. primo. sic etiam contingit in procuratoribus. C. de procu. l. vlti. sed aliud est in collegijs illis secularibus: vel est speciale priuilegium clericorum.

i ¶ Decidant. Qui enim de calūnia iurare nō vult: si est actor cadit a causa et reus habetur pro confesso. vt hic. & j. ca. vlti. §. pena. & C. eo. titu. l. ij. §. qd si actor. & §. sequen.

¶ Glo. seq. tractat quid sit economus et quis in eius constitutione auctorizet: & quis suppleat.

k ¶ Economum. Economus est cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. lxxxix. dist. quia in quibusdā et. c. volumus. et idem est economus quod sindicus siue procurator vel actor in causa vniuersitatis siue collegij de quo habes. ix. qō. iij. cum simus. & v. qō. iij. quia episcopi. & s. de syndi. c. vno. & iste economus auctoritate episcopi ordinari debet. C. de episco. & cleri. omnes. §. nichilominus. & hic in fine. et iste iurabit de calumnia siue sit reus siue actor. si monachi hoc non faciant: tunc episcopus hoc facere debet vt hic dicit. & si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit tunc archiepiscopus sibi economum constituet. ix. q. iij. cum simus.

¶ Glosa sequens dicit idoneum facti constitui non infamem. signat contrarium. &c.

l ¶ Idoneum. Idoneus est dūmodo causam omnino non ignoret. s. titu. proximo. & si sit bone fame. alis infamis et suspectus esse non debet. v. q. iij. qz episcopi. & iiij. q. vij. c. j. & c. infames. Contrarium tamen di-

‡ Concor. l. ij. §. sin. aūt. vl' dignitas. et seq. C. eo. arg. ff. de testi. l. curent.

‡ Concor. aūt. te. & principalis C. eo. et l. si longi'. cū not. ff. de iu.

est lex q procurator propter infamiam non repellitur. instit. de excep. §. vlti. Hic habes q de auctoritate epi syndicus constitui debet in ecclesijs sibi subditis. Et dic statuas .i. auctoritatem prestes. Ber.

vel collegium de vtroque iure procuratorem constitui qui iurat de calumnia. scdo et tertio format duas qones. In vtraque arguit ad negatiuam et soluit contrarium.

f ¶ Per procuratorem. Hic patet q collegium siue vniuersitas pot constituere procuratorem. et est expressum. s. de pcu. q2 in causis. et c. petitio. et ca. non etia. oes administratores generali vbo procuratores appellat. j. q. iij. saluator. et lex dicit q monasterium se defendere debet p procuratorem in aute. de san. epi §. si vo epi. in h. coll. ix. et ita tam iure canonico q ciuili collegium siue vniuersitas constituit procuratorem: de hoc dixi. s. de procura. petitio. et tales procurator de calumnia iurabit: vt hic dicit. et s. e. in pertractandis. et c. imperatorum. Sed cu iuramentum de calumnia sit de credulitate: vt fm q credit et estimat debeat rndere.

Summarium.

¶ Ceterum q2 nouis morbis. ¶ In proprijs causis iurant clerici de calumnia: nec obstat contraria consuetudo. ita coiter summatur. et certe in lra non ponit spalitas in cau is proprijs, sz gnaliter loquit. Et diuidit. nam premissa causa ponit mandatum. Scdo contrariam consuetudinem damnat ibi: consuetudine. et c. Ab. sic.

a ¶ Ceterum. Hec est pars illius .j. de fideius. peruenit.

b ¶ Nouis morbis. Nam experimenta morborum cogunt nos inuenire multas medicinas. l. di. vt constitueret: et que medicamenta morbis exhibent hec iura negocijs. in auten.

uenies ipsi monasterio videat.

I nnocentius .iij. elien. episcopo et archidiacono norwicen.

¶ Clerici etiam in eorum causis iurant de calumnia: contraria consuetudine non obstante.

Capitulum .v.

Ceteru[a] q2 nouis morbis[b] noua conuenit antidota preparari: mandamus qtenus in ca que inter. R. clericu de scto albano et. J. et. F. canonicos london. vertit: ad veritatem[c] eliciendam appellatione cessante prestari faciatis ab vtraque[d] parte calumnie iuramentum Consuetudine que legi[e] contraria est non obstante.

I nno. iij. epo placen.

¶ Procurator vel syndicus vniuersitatis ecclesiastice vel secularis de calumnia iurare potest. hoc dicit. Capitulum .vj.

Cum causam que inter rauennaten. archiepm et coe fauentinu sup villa luci ac quibusdam alijs vertitur delegatis iudicibus duxerimus committendam: et ijde in negocio minime processissent: nos partib[9] dedimus in mandatis: vt pro ipsa ca nostro se conspectui presentarent: quorum procuratoribus cu instris de rato in nra presentia constitutis petitione ipsius archiepi per procuratorem[f] eius fecimus exhiberi: et ad eam partem alteram[g] respondere ac interrogationibus et responsionibus[h] redactis in scriptis, et lite coram nobis plenissime contestata: fecimus calumnie iuramentum ab ipsis procuratoribus vtrinque prestari

Procurator pot constitui ab vniuersitate.

† Concor. ad h9 tex. l. l. j. C. de lit. cte. cu not. p doc.

hec constitu. que innouat con. in principio. colla. viij. et que de nouo emergunt nouo auxilio indigent. ff. de interrog. act. de etate §. ex causa. et. ff. vt in posses. lega. planc. et nouis rebus nouum remedium est adhibendum. ff. de ven. inspi. l. j. in prin.

c ¶ Ad veritatem. Hec est precipua causa quare iuramentum illud prestat vt veritas eliciat. j. de iureiur. ex litteris: † scda vt timore iuramenti contentiosa litigantum instantia compescatur. C. eo. ti. l. j.

† Concor. tex. in. l. si longi9. et ibi bar. in. iij. not. ff. de iudi.

¶ Glo. seq. signat contrariu et soluit. et format. q. et soluit

d ¶ Ab vtraque parte. Utraque pars principalis dns sz illud iuramentu prestare dz. s. eo. in pertractandis. Sed pone q aliquis litigat per procuratorem, et dns qui constituit procuratorem est longe remot9: puta vltra mare vel in alia peregrinatione qd erit in hoc casu cum iste procurator de calumnia iurare no possit? In casu illo debet dari curator bonis. et ille iurabit de calumnia. ff. de cur. bo. dan. l. j. et. ij. Contra videt. s. eo. c. j. vbi dicit q clerici hoc iuramentu debet alijs delegare: et hic dicit q iurent no est contra: q2 ibi loquitur de causis collegij siue vniuersitatis hic de ca propria singularis clerici.

e ¶ Que legi est contraria. No. q consuetudo que contra legem est non est seruanda: et hec consuetudo est contra legem qua habes. C. eo. ti. l. j. et. ij. et contra canones qui iuramentu admittunt. ij. q. v. c. j. et. ij. et contraria decretalibus de titu. isto. B.

Cum causam. ¶ Procurator ecclesie et vniuersitatis de calumnia iurare potest. Et no diuiditur est enim quedam narratio processus. vsque ad iuramentum calumnie. Ab. sicu.

¶ Glo. seq. tria facit primo notat etia p vniuersitatem

C. e. l. ij. §. j. nunqd pot petere tempus ad deliberandu sup eo de quo interrogat: et vr q no: q2 aut credit aut non credit illud sup q interrogat. Et statim pot et dz rndere: credo vel no credo nec pot dicere dubito. sed in facto de veritate dicenda pot dubitare vn habebit inducias ad deliberandu si dicat se dubitare. ff. de interroga. act. qui interrogat. C. de iure deliber. si curatoris. et. ff. de iureiur. l. iusiurandu. j. rn. et etia vbi de calumnia iurat dat tps ad deliberandum. † Sed si excoicatus conueniat nunqd prestabit hoc iuramentu? videt q no q2 no est ei licitu ingredi sacra: ergo nec tangere ea. v. di. ad ei9 vo. et qbus reliqua sacra negantur quo vnu genus sacri eis concedit? vt. xcv. dist. illud. Dico q bn dz pstare iuramentu no obstante excoicatione. arg. j. de sen. excoi. a nobis. et c. cu desideres. j. rn. vbi iuramentu excoicati no admittit antequam absoluatur. Preterea cu possit et debeat in iudicio rndere oia licet eis sine qbus ca expediri non pot. ar. s. de offi. deleg. et c. preterea. et. ff de iurisdi. om. iudi. l. ij. et est expressum. arg. j. de excep. cu inter. alioquin in ptate sua esset etia rndere vel no rndere: et sic reportaret comodu de sua malicia qd esse no debet. j. d sen. excoi. si vo.

† Concor. gl. s. l. ij. §. qd obseruari. ff. eo. p. l. si debitor. ff. d peti. here. et. l. q interrogat. ff. de inter. act.

g ¶ Alteram. Per hec facta est litis contestatio. s. de elec. dudum. ij. et. s. de lit. contesta. c. vno.

¶ Glo. seq. ponit. viij. vel. ix. interrogatoria que fiunt ante litis contesta. subdens q gnaliter vbicunque et c.

h ¶ Rnsionibus. Oia q in iudicio fiut sunt redigenda in scriptis. j. de pbatio. qm contra falsam. Quedam vo interrogationes faciende, sunt ante litis contestationem que non debet omitti ante litis contestationem. reus dz interrogari an possideat rem que petitur ab eo: et pro

Interrogatoria in iudicio facienda.

qua parte vel si desijt dolo possidere. ff. de interroga. actio. qui seruus. §. in iure. ff. de rei ven. q petitorio: et si quis rńdeat se nō possidere cū ipse possideat si actor hoc nō ꝓbauerit res auferēda est illi: et dz dari actori: ꝗuis nō ꝓbēt rē suā esse. ff. de rei vē. l. vin. al's est pe. hec interrogatio omitti nō dz ne iudiciū delusoriū sit. j. vt lite pēdente ecclesia sancte marie. Et alie interrogationes plures faciēde sunt puta an sit heres: vel quota ex parte sit heres. et an in ptāte seruū habeat cuius noie noxali iudicio agit. Itē an quadrupes qui dānū dedit sit eius Itē an ex testamento sit heres. Item an edes sit sua ex q̄ dānū timet q consiguit. ff. de interroga. actionib'. q̄ interrogatur. et. l. si qs in iure. et. l. si. §. illō querit. et. l. defensor. §. vl. et. l. nō alienū. Itē q respōdeat cui' etatis sit re'. si d ea dubitet. ff. e. de etate. Itē qñcūqz et ante litis ꝯtestationē: et post litis contestatio. vbicūqz equitas monet iudicē dz interrogare. ff. eo. vbicunqz. et. xxx. q. v. iudicantē. pars ad interrogationē aduersarij rńdere nō cogitur: tñ si rńderit tenet respōsio. ff. eo. si sine. et. j. de do. et cōtu. prout. et certum debet respondere. ff. eo. de eta. §. nichil. Ber.

Gregorius. ix. epo beluacen.

Eps iurat de calūnia si per seipsum elegit litigare/ ꝓpositis tñ nō tactis euangelijs. Si vo p syndicū litigat/ per illum poterit iurare. h. d. Capi. vij.

Cum in causa pecuniaria quam inter te. et. R. motā esse ꝓponis non p te sed per syndicū vel actorem elegeris litigare p illū[a] quidē prestādum erit calūnie iuramētum: qd si per teipsum[b] propositis tm̄: sed non tactis euangelijs: sicut in dicēdo testimonio a te videtur huiusmodi iuramentum exhibendum: et infra.

Actor recusando iuramentum calūnie sine cā cadere debet ab instituta actiōe. re' aūt debet haberi pro cōfesso. h. d.

Pena[c] vo recusantis hoc iuramētum cum prestandum fuerit: est vt actor ab instituta cadat actione: reus haberi debeat pro confesso.

De dilationibus.

Alex. iij. can. et vigorñē. epis.

Summa sic ne videat̃ cōuenire. Rubri. de appellationibus. Citatio vocatoria cum peremptoria nō dz esse nimis breuis maxime vbi de rebus ecclesiasticis agit̃: nisi necessitas aliud suggerat. Caplm. j.

Dilecti filij abbas et monachi de B. nobis insinuare curarunt q cū causam q̄ vertitur iter ipos et moniales de leden. super ecclesia de alten. decano et archidia. lincon. commiserimus terminandā: ipsi timentes se a iudicib' aggrauari eo q ad primam citationem terminum sibi nimis[d] breuem et peremptorium statuerūt: † ad nostram audientiā duxerūt appellandū: et infra. Quia vero non spectat ad iuris ordinem diē peremptoriū[e] / maxime cū de

capituli vt dicit decre. j. de testi. presentium. lib. vj.

Glosa sequens querit et soluit.

c Pena vo. Sic. s. eo. imperatorū. et. C. eo. ti. l. ij. in auf. vt litig. iu. in exor. lit. §. si aūt. in fi. coll'. ix. vñ sumptus est. §. iste. Sic actor q nō vult iurare cadet a cā. † Sed nunquid ipo iure an p sententiā? Dicas q p sniam iudicis qz iudex ꝓcedit contra illum acsi nichil ꝓbasset reū absoluēdo: et eodē modo de reo. C. eo. auf. principales. in fi. et finis illi' auf. non legitur super. C.

Rubrica. De dilationibus.

Quia iudicio cepto solent litigātes inducias petere qñqz ad positiones qñqz ad probationes faciendas: ideo et c. Et aduerte fm Gof. q licet hec rubri. sit generalis: tamē decretales hui' titu. loquūtur de dilationib' que dantur ante litis contesta. tantum. Et sic not. q rubrum quādoqz est generalius nigro.

De hac materia habetur. iij. q. ij. et. iij. et. vij. q. ij. per totum. Abbas siculus.

Dilecti filij. Si detur nimis breuis terminus perēptorius vbi non subest necessitas licite appellat̃. Et sunt due ptes. In prima appellantis ꝓsecutio. in scda ipsi' appellationis commissio. Scda ibi: qz vero. Ab.

d Nimis breuem. Sed quē terminū dicis nimis breuem: cum hic non exprimatur quot dierum terminum iudices statuerūt: hoc relinquo arbitrio iudicis inspecta qualitate negocij et locorū distantia. j. de ap. cum sit romana. circa mediū. ver. quicunqz. et in auf. de litig. §. si vero causam. col. viij.

Glosa sequens recitetur per questionē. Nunquid ex causa. et c. soluit q sic: quod probatur per duo similia. In fine instruit iudicem.

e Peremptoriū. Qd esse nō debet immo trib' edictis vel vno perēptorio qd cōtinere debet tantū tēpus ꝗtum tria edicta. xxiiij q. iij. de illicita. circa medium ver. quicūqz. et in auf. de litig. §. si vo casu. col. viij. et. ff. de re iudi. cōtumacia. et. ff. de iudi. ad peremptoriū. et l. nonnunqz: vnde qz nimis breuē terminū statuerunt iusta fuit causa appellādi ex causa tñ peremptorium istud pōt moderari sicut iudex viderit expedire. ff. de iudi. nonnunqz. et. s. de offi. deleg. consuluit. circa fi. et hic. ver. nisi forte. sicut tēpus quod datur condēnatis

Summarium.

Cum in cā. Eps p aliū agēs cām ꝓpriā p illum iurat de calūnia: et si p seipm agit ipse iurat ꝓpositis nō tactis euāgelijs. ita summat̃. Jo and. sz mihi nō placet q tex. restringat̃ ad cām ꝓpriā q̄nimmo potius innuit ꝯriū. Et due sunt ptes. scda ibi pena. Ab.

divisio

a Per illum quidem. Istud regulare est. s. c. pxi. et. c. in pertractandis. et. c. imperatorum. et. s. eo. c. j.

Glosa ista obijcit et soluit.

b Per teipsum. Ex quo assumpsit officiū in se dz iurare de calūnia. cū sit accessoriū sine quo non pōt cā expediri. arg. s. de offi. deleg. preterea. et. c. prudētiā. et in hoc ei defertur: qz nō tāgit sacra: sicut et in testimonio. xi. q. j. imperator. et. C de epi. et cleri. auf. si iudex. et in auf. de sanc. epis. §. nulli vo. col. ix. et. ij. qō. v. qua de causa. qñqz tamē tangit sacra. j. q. vij. quotiēs. et. C. de san. epis. auf. sed iudex. Sed ꝯtra. s. eo. c. j. vbi dicitur q eps iurare nō debet: sed alijs hoc officium delegare nō est cōtra qz nō dicitur ibi q nō debeat iurare: sed dicitur q nō debet cōpelli: vt ibi dicitur. Hodie vo nouo iure debet iurare in animam propriā et in animam sui.

Additio.

† Contra. tex. in auf. de litigio. §. hodie. in fi. col. viij. et glo. in di. l. ij. C. eo.

Continuatio.

‡ Contra. lex ꝯtumacia. ff. de re iudi. et. l. tres denunciationes. C. quō et qñ iu.

Summarium.

divisio.

arbitrariū est.j.de re iudi.qd ad cōsultationē.et.ff.de re iudi.l.ij.sic ꝛ tēpus appellationis pōt moderare iu der.j.de ap.cū sit romana.ꝛ.c.cū speciali. Et ꝗ ex cā ni mis breuē terminū pemptoriū statuerit exprimere dꝫ cām in citatione: vt pars illa cām nō habeat appellan di.§.de illeg.re sti.tum ex litte ris.in fi.

ꝛ causa cognita de plano vel semiplene.iij.q.iij.§.spa cium.ver.a iudice. ꝛ data dilatiōe iudicis officiū con quiescit donec tēpus dilatiōis effluxerit. C. e. sine pe. ꝛ.j.de ap.significāte. Itē iudex dꝫ dare dilationē qnqꝫ ad maliciā rei cōuincendā.j.de do.ꝛ ptu.,put.ꝛ.c. cum olim.ver.volen tes. Itē pōt face re gratiam etiā post perēptoriū. §.d offi.dele.cō suluit.vltra me dium.

a ¶ Maturare.i.festinare.

P Reterea. ¶ Cōis di uisio. Scda ibi. Quia. Ab.sic.

b ¶ Deliberare valeat. Si.iij. q.iij.offeratꝛ.ꝛ l auté.de litig.§. oēm.col.viij.B. ¶ Glo.seq. tra ctat quō lrā ple ne instruat vt di cit text⁹.ꝛ de di lationibꝰ testiuꝫ ꝛ quō dent ꝛ qlr c ¶ Plene po tuit īstrui. Qꝛ in lrīs ptinet quid velit petere ꝛ cā petendi: ꝛ qliter agere velit ꝛ res apte specificant qd facere dꝫ qui aliqd petit.§.de libel.obla.c.ij.et iij.ibi de hoc.et ff.de rei vē.l.si in rem.sed raro cō

¶ Con cor.tex. in.l.j.ꝛ ibi Cy. C.eo.

rebus ecclesiasticis agitur (nisi forte necessitate vrgente) tali ter maturare[a]. Māda. quate. si est ita: reuocato in irritum si quid inueneritis post appella tionē hmōi attētatū: in causa iuxta priorū tenorē litteraruꝫ procedatis. ¶ Celestinus.iij.

¶ Inducie deliberatorie de negantur reo si per litteras ci tatorias plene potuit instrui ꝛ deliberare sup eo de quo que ritur. Capitulum.ij.

P Reterea adiecisti ꝙ cū cause tibi a se.apo. dele gētur ꝛ in lrīs citatorijs rescri ptum aplīcum inseris vt eo vi so deliberare[b] valeat qui ab altero conuenitur. ꝛ et infra. Quia igitur qd agēdum sit in hoc casu desideras edoceri: ta liter tibi rñdemus: ꝙ reo ad iu diciū legitime cōuocato / si ex rescripto sibi trāsmisso plene[c]

potuit instrui super eo de quo in iudicio conuenitur: inducie deliberatorie nō sunt vlterius indulgēde: sed ,pcedēdum po tius est ad examiationē cause: ꝛ finē ei debitū imponendum. Hono.iij.ferentino epo.

¶ Ex declaratione verbi ge neralis vel ambigui positi in libello noue inducie delibera torie dande non sunt si per ex pressa potuit reus delibera re sup ambiguitate illa vel ge neralitate.h.d. Capitulū.iij.

L Itteras tue ac petitio ar chipbrī sanctarū prisce ꝛ aquile de vrbe: nobis exhibi te,continebant: ꝛ infra. Idem archipbr cōtra nobiles viros A.ꝛ G. libellū eccl'ie sue,nomi ne obtulit continentē: ꝙ pēsio de possessionibus soluta non fuerat ipsi ecclesie elapsis iam tribus[a] annis ꝛ vltra. Nobili

L Ittere tue ¶ Per de clarationē libel li p quam natu ra negocij non mutaꝛ noue di latorie nō dabū tur.h.d. Jo.an. Diuiditur.nam in pria ponitur iudicis consulta tio et appellan tis petitio. In se cūda ibi: nos igi tur.rñsio et ap pellatiōis repul sio. Abbas sicu. ¶ Glosa seq.tra ctat de emphi teota eccl'ie.p̄i uati / conducto re ad tēpus lon gū et rei fiscalis. Scdo ostēdit ꝙ si declaratio ali quid addidisset

tingit ꝙ p lrās pape oīa sic specificentur: sic ꝛ in crimi nali dꝫ apponi in lrīs citatorijs quicqd reo obijcit: vt paratꝰ veniat.v.q.ij.si primates. Quidā vo ad caute lam in fine citationis apponūt libellum actoris vt sic plene deliberare possit. ꝛ si tūc p lrās vel libellū plene instrui potuit nō dꝫ alias inducias deliberatorias ha bere qꝛ potuit plene esse instructꝰ: nisi forte ad queren dum aduocatū: ꝛ cōsilia amicoꝝ.iij.q.iij.de inducijs. ꝛ.ff.qui.ex cau.ma.l.ab hostibus.§.sed qd simplr sed in hoc casu cū ad libellum debeat rñdere: de ipso facto nō dabunꝛ inducie ad querendū aduocatū.ar.§.de iu di.pastoralis.qꝛ p factū ipsum de quo agiꝛ debet scire vtrū verū sit qd ab eo petiꝛ vel nō aliās em dilatio semꝑ dāda est ei ꝗ vocaꝛ ad iudiciū.iij.q.iij.offeratꝛ: sed acto ri dilatio ab initio dari nō dꝫ: qꝛ instructus venire po tuit.iij.q.iij.spaciū.ver.et aūt. Itē danꝛ dilatiōes gra tia testiū vel instroꝝ qnqꝫ ꝑm distinctionem illius.l.C. eo.l.j.ꝛ.iij.q.iij.§.spaciū.dilationes iste hodie vidētur arbitrarie vt iudex ꝯsiderata locoꝝ distātia ꝛ tēporis qualitate inducias ,pcedat.ar.j.de appel.cū sit roma na.ꝛ.c.cū speciali.vltra mediū.ꝛ.j.de re iudi.qd ad cō sultationē: nisi forte illis de quibꝰ diciꝛ.iij.q.iij.§.spa ciū.ꝛ.C.eo.l.j. In illis inducijs nō dꝫ iudex maiorē di lationē dare: sed illas bñ pōt abbreuiare vt ex illa lrā patet. In pecuniarijs causis trīa vna dilatio debet da riꝛ ꝛ illa sine cause cognitione.secūda vel tertia danda non est nisi causa cognita.ff.eo.l.vlti.et.l.oratione.in criminali danꝛ due actori: tres reo.ff.eo.l.vlti.ꝛ dilatio dari dꝫ iudice sedēte ,p tribunali ꝛ vtraqꝫ pte presente

Inducie deli beratorie non sunt dā de plene instru ctis.

vt si peteretur pēsio deliberatoria dari debuisset.

b ¶ Tribus annis ꝛ vltra. Si quis non soluit pēsio nem rei ecclesiastice in emphiteosim date per bienniū cadit a iure suo.ꝛ.qō.ij.§.hoc ius porrectū.ver.qui rē hmōi.ꝛ.j.de loca.c.pe.ꝛ vlti.hodie vo pōt emphitheo ta purgare morā si celeri restitutione sibi ,psperit vt in dictis decre. in re priuati requiritur trienniū. C.de iure emphi.l.ij. Idem est si colonus cessauerit in solutione pensionis per bienniū in re sibi locata. ff. lo cati quero.§.inter locatorem: ꝛ hoc cum ad longū tem pus fuit locatio facta pro re fisci similiter cadit a iure suo.ff.de pub.ꝛ vec.l. vectigalia.§.nō solutus. tñ sine auctoritate principis agri publici reuocari a curatore fisci non possunt qui perpetuo locati sunt.ff. de pub.ꝛ vec.cōten.ferro.§.agri. Hec autē adiectio: ꝛ vltra.nisi aliter exprimeretur ad modicū tempus refertur.ff.de vbo.sig.hec adiectio.ꝛ licet per hanc adiectionē vltra non constet de certa quantitate temporis ꝓ nil nocet quātum ad iudicem et reum qꝛ certi sunt super hoc ꝙ dari per trienniū qd tempus sufficit ad cōdemnationē quod patet per iura predicta: vnde superflue additū fuit ꝛ vltra: ꝛ pro nichilo petebatur determinatio illiꝰ quātum ad rei restitutionem: vnde non debuit eis da re tempus vlterius ad deliberandum quia plene po tuit instrui per libellū primū sine vlla adiectione.§.c. proxi. Si vero pensio tātum subtracta peteretur que diceretur nō soluta tribus annis ꝛ vltra.tunc bene pe teretur vt determinaretur illud vltra.qꝛ quantū ad il lud tēpus non potuit deliberare reus p primū libellū:

Pensio nis so lutio omissa facit quē pri uari re sua.

¶ Con cor.l.cū furti.ff de in li. iu.ꝛ.l. ab ho stibꝰ.§. sꝫ quod simplr. ꝛ ibi gl. ff. ex ꝗ. cau. ma.

et ideo facta expssiōe illi⁹ tpis dꝫ hr̄e inducias ad deliberādū. ff. de testa. heredes palā. §. qd vero quis. si per p̄mū libellū deliberare nō potuisset: sed hoc satis potuit deliberare. iij. q. iij. offerat. de hoc dixi. ꝫ. de libel. ob. c. pe. ⁊ sic ptꝫ q̄ vbi q̄s plene pōt instrui per p̄mū libellū: licet aliqd addat qd nō mutet naturam negocij nō habebit nouas īducias. B.

a ¶ Procedas. Et ita q̄n appellatio frustratoria ē: remittitur ad eū a q̄ appellauit. j. de appel. cū in eccl'ia. ⁊. c. vt debitus. et in expēsis dꝫ ɔdēnari: vt ibi dicit.

Sūma riuw.

E Xposuit. ¶ Si post citatōeꝫ ad causam re⁹ p publica vtilitate vocetur circūducitur pemptoriū ⁊ habebit nouas īducias. ita ɔmuniter summat. sed ista sūmatio est nimis gn̄alis qꝛ eñ si cā nō est ardua: ⁊ reperit citatus in loco iudicij post expeditionē publice vtilitatis. vl' fuit vocat⁹ eo tp̄e quo iam deliberauerat/ vl' potuisset iā deliberare si voluisset certe: teneret respōdere vt sati innuit ex ratiōe littere. Diuidit. qꝛ p̄ma pars narrat factū. secunda ibi: nos igit. interloquitur. et p̄ma continet plura: vt in ea patet. Ab. si.

b ¶ Perēptoriū. Sic eñ iudex ppt' distantiam vią rū ex cā p̄ma vice pōt perēptorie citare. ꝫ. de in integ. resti. cū ex l'ris. in fi. ⁊ ꝫ. e. c. j. B.

c ¶ Personalr. Cū q̄s p̄sonalit' vocat' p papā nō sufficit mittere pcuratorē. ꝫ. de ma. ⁊ obe. c. vl. ⁊. j. de dolo ⁊ ɔtu. cū dilecti. ar. sic cū alicui aliqd negociū p̄sonaliter ɔmittit' alij cōmittere nō pōt. ꝫ. de offi. deleg. qm̄ ap'lica. ⁊. ꝫ. d rescrip. cū dilecta. tn̄ delegat⁹ nō pōt iubere ptes corā se p̄sonalit' ɔparere nisi id in rescripto ɔtineat': nisi in casib⁹ quos habes. ꝫ. de iudi. iuris eē ambiguū. lib. vj. q̄ est. Inno. iiij. in ɔcil. lugdun.

¶ Glo. se. recti. p q. an pcurator rei simpl'r ɔstitut⁹ domū reuocet vel declinet forū. ⁊ tenet q̄ sic. qꝛ ⁊c.

d ¶ Saluis exceptionib⁹. Et ita ptestatio valet. ꝫ. de elec. cumana. vbi de hoc. ⁊. ꝫ. qd met⁹ cau. perlatū. alia si hoc nō dixisset videret' cōsentire vt responderet aduersario nec haberet ius reuocādi domū vt videt'. Sꝫ certe ɔtriū credo. si eñ simpl'r cōstituisset illū pcuratorem posset opponere exceptiōes dn̄o cōpetentes imo ad hoc tenet'. exceptio eñ q̄ cōpetit reo cōpetit et fideiussori. ff. man. qꝛ de mutua. alr' ē. l. ideoq̄. §. generaliter. ⁊ si scienter illaꝫ omittat imput' ei. ff. de excep. oīs exceptiōes. ⁊. ff. de fideiu. ex persona ⁊ procurator ad ea oia intelligit' cōstitutus q̄ ad cām spectare vident'. ar. ꝫ. d offi. dleg. p̄terea. ⁊. c. cū olim. j. ⁊. ff. de pcura. ad legatū. ⁊. l. ad rē mobilē. ⁊ ita ad cautelaꝫ q̄n q̄ talia dicūt'. vtilior tn̄ est ptestatio: vt cū aliquid ppōnit ptestet' sic. saluo iure meo: vl' saluis alijs exceptiōib⁹ michi ɔpetentibus. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. j.

Procurator simpl'r ɔstitut⁹ pōt opponere exceptiōes dn̄o cōpetētes

bus vero ipsis petentib⁹ vt explicaret ipsis spacium qd per hanc adiectionē ⁊ vltra significari volebat: et ipso archipbr̄o exprimente: q̄. vij. annis fuerat in dicte pensionis solutione cessatū: ijdem dicētes libellū esse hm̄oi exp̄ssione mutatū: longiores ad deliberandum petierūt inducias: q̄s qꝛ denegasti eisdem/ ad n̄ram audiētiā appellauerunt. ¶ Nos igit' ap. hm̄oi friuolā reputantes/ mādā. quate. ea nequaq̄ obstāte in negocio ip̄o ratiōe preuia pcedas[a] iuxta priorꝫ continentiā litterarum.

Grego. ix. abbati aq̄ viue turonen. dioce. ⁊ archidi. turoñ.

¶ Si citat⁹ in cā ardua de longinq̄ vocat' p publica vtilitate etiam ad loca iudicij: ita q̄ infra terminū citationis deliberare/ et alia sibi necessaria ad comparēdū explicare non potuit: in termino rn̄dere nō cogit' si repiatur i loco iudicij sed habebit nouas inducias h. d. notabiliter. Capitulum.

E Xposuit nobis bituricen. archiep̄us: et infra. Burdegalēsi archiep̄o dedimus i mādatis vt sup iure primacie: quaꝫ i eo ⁊ i. puīcia sua dictus bituricen. archiep̄s se hr̄e pposuit: ad iitum prime p̄terite q̄dragesime qd ei terminum pemptoriū[b] assignauimus p se aut p pcuratorē idoneū: se ɔspectui nostro presentaret. ✝ Cūq̄ postmodū personalit[c] vocat⁹ p eccl'e romane subsidio: ad n̄ram audientiaꝫ accessisset bituricē. archiep̄us apud se. apo. ɔstitut⁹: postulauit instant' vt in eodē negocio pcedere deberem⁹. Idem vo Burdegal. archiep̄us ad propria rediēs: cōstituit p se procuratorem in ip̄o negocio: qui (saluis[d] exceptionibus sibi cōpetētib⁹ i rn̄dēdo et defendēdo: ac alijs) oia faceret q̄ in ppria erat p̄sona facturus. Petente ḡ archiep̄o supradicto: vt p̄fat⁹ pcurator rn̄deret ei dem: ille excipiēdo pposuit se ad hoc non teneri: cum p alia maiori cā p publica. s. vtilitate[e] dictus Burdegalen. vocatus p absente reputari nō debuerat: ‡ ⁊ reuocandi domum priuilegium[f] habuisset. Nondum etiam sup hoc deliberauerat cum suffraganeis[g] suis ⁊ alijs quorum consilium tam

✝ Concor. tex. in. l. j. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. C. eo.

e ¶ Utilitate. Cum enim Burdega. p publica tn̄ vtilitate vocat⁹ fuisset ad illū t'minū non debebat tunc conuenri: imo ius reuocādi domū habebat. i auf. de sanc. epis. §. si vero epi. coll'. ix. Item p alia cā iusta ius hꝫ reuocādi domū. ꝫ. d foro ɔpe. c. vl. vbi de hoc. ⁊ plres alie cause sunt ex quibus ius reuocandi domū q̄s habꝫ. ff. de iudi. l. ij. §. legati. ⁊. v. q. ij. c. j. ⁊ ideo inducie progant' huic vt dr̄ in fi. al's officiū suū eēt dānosum ei: qd eē nō dꝫ. ff. de fur. si seruus cōmunis. §. qd vo. ⁊. ff. queadmo. testa. aperi. sꝫ ⁊ si q̄s. ⁊ ff. qui ex cau. ma. l. videlꝫ. ⁊. iiij. q. iij. §. veturis. nec dꝫ dānū cōsequi vnde premiū meret'. j. de fideiusso. peruenit. ⁊. ꝫ. de renū. sane. Ber.

‡ Concor. ad hoc. l. actiōe. §. labeo. cū gl. ff. p so. ⁊. l. j. in fi. cū glo. ff. so. ma.

f ¶ Priuilegium. Quasi diceret. ɔueniri dꝫ in terra sua. vt in fi. §. illo legatis.

g ¶ Cū suffraganeis. Cū qb⁹: et etiā cū capitulis cathedraliū eccl'iaꝝ dꝫ deliberare cū eoꝝ intersit. ꝫ. de maio. ⁊ obe. c. vl. Un̄ appellant' inducie ad tractādū sup iure primatie vt sequit'. ⁊ qꝛ qd oēs tāgit ab oib⁹ dꝫ ɔprobari vel reprobari. ꝫ. de offi. archidia. ad hoc. Uel dic q̄ ideo dāde sunt inducie. s. ppt' cāꝫ supuenientem ppt' quā noue inducie dāde sunt. ff. de iterroga. act. de etate. §. ex cā. al's dāde non sunt. ꝫ. e. c. ij. et. iij.

Additio.

a ¶ Nec tēpus.i.sufficiens.⁊ ideo ampliantur ei in ducie super hoc vt sequitur.
b ¶ Imminere.i.intendere et deliberare.sic exponi tur.lxxviij.di.consequens.
c ¶ Indulgendam.i.suffraganeorū noie:⁊ ita intel ligit.§.ð resti.i ireg.corā.l fi.

ptum est.ff.qui ⁊ a qui.ma.pspexit.
¶ Glo.se.põit.v.diuersos modos qbꝰ dies icipit ⁊ finit
l ¶ Piꝰ incipe. Dies incipit ⁊ terminat diuersis ho ris diuerso respectu.icipit in vespis q̄tū ad officiū cele bratione: vt h.⁊ canonicā ꝯputatione sicnõe iuris.lxxv

¶ Ti.ð.ð ferijs
¶ Uiso.§.ð dila tionibus que dā tur a iudice vidē dū est ð dilatio. que dant a iure ideo.⁊c.ita cōti nuat Gof.et alij vł dicq ferie lar go modo sūt di latiões:ideo.⁊c. De ferijs causa rum ⁊ alijs colē dis habet.xv.q iiij.et de cōse.di. iij.c.j.ð ferijs au teni nuptiaꝝ hř xxxiij.q.iiij.Ab.

Conti nuatio

a O Mnes dies dñicos. sic ff.e.c.vlti.⁊.C.e. ti.oēs.qð dicit ð vespa sabbati:ñ seruat q̄tuz ad cās:imo pōt iu dex pcedere vsq ad illā horā qua possit pficere qð incūbit añ noctē tenebras.§.ð of fi.deleg.ꝯsuluit Sz q̄tū ad cele brationem offi ciorum hoc dici tur.§.c.pxi.
e ¶ Ad mortē. Maxime qz nec aliq̄ cā tunc tra ctari dz nisi pie tas hoc suadeat §.eo.c.vlti.
f ¶ Nisi ꝓ pa ce. Pro pace qui dem omni die iu rari pt cū sit opꝰ pietatis.xxij.q.j omne qð argu.§. eo.c.fi.
g ¶ Necessita te. Puta ꝓ fide/ ꝓ obedientia/ꝓ fama.§.de elec. signifi vbi ð hꝰ. Et isti casus cū quibusdaz alijs patēt in his ver sibus. Pax/⁊ fama/fides/reuerētia/cautio dānī. De fectus veri.sibi poscunt magna caueri.

‡ Con cor.l.q potue rūt.ff.ð ma.te sta.⁊.l. §.§.qð dixim ff.si ds can.

ardua cā reqrit:nec tpusᵃ ha buerat in q̄ ad vtrunq̄ nego ciuz valuerit(sicut expediret) esse parat. Sz ps alťa ecōtra rñdit/ꝙ cū sup q̄stiõe p̄dicta prius fuerat euocat:nec intē tionis nō fuerat pmū māda tuz p posterius reuocare tpis q̄qz spaciū habuerat tā plixuz vt potuisset (si voluisset) super cā deliberare predicta sicut fe cerat cū q̄busdam et cōmode vtriq̄z negocio iminēᵇ:⁊ ifra.

¶ Nos igit de cōcilio fratruz nřoꝝ vsq̄ ad primū venturum festum natiuitatis dñice dila tionē ad hoc sibi duximꝰ indul gēdāᶜ. ¶ De ferijs. ¶ x cōcil. apud ꝯpēdium. ¶ Diebꝰ dñi cis mercari/litigari/iudicari vel iurari non dz:sz de vespa ad vespā dñt celebrari. Ca.j.

O Mnes dies dñicosᵈ a ve spera in ve speram:cū oī veneratione decernimus obseruari: et ab omni illicito ope abstinere: vt in eis mercatuz minime fiat: neq̄z placitum: neq̄z aliqs ad mortemᵉ vł ad penam iudicet nec sacramēta (nisiᶠ pro pace vel alia necessitateᵍ) pstētur.

A lex.iij. ¶ Festoꝝ pricipiū et finis fieri debz fm ipoꝝ ma gnitudinē ⁊ consuetudinē re gionū.hoc prio. In pcipuis fest.⁊ intra pascha ⁊ pēthecoste non fit solēnis genuū fle xio. Si tñ tunc clerici vel epi ordinentur fm ordinationis

modū genua flectuntur.hoc scdo. Ro.eccla spāle festuz de trinitate nō facit. seruatur tñ de hoc cuiusq̄z ecclie cōsuetu do.hoc tertio. Capitu.ij.

Q Uoniā in pte:et infra. ¶ Rz scriptūʰ sit de ve spa in vespam celebrabitᶦ sab bata vřa:festoꝝ tñ principiū ⁊ finis iuxta eoꝝ q̄litatē et di uersarū regionū cōsuetudinē dz attēdi:et sicut magnitudo dierū exigit priᵏ incipe et tar dius termiari:⁊ ifra. ¶ Diebꝰ autē dñicis ⁊ alijs p̄cipuisˡ fe stiuitatibꝰ:siue iter pascha et penthecostē/genuū flexio ne q̄q̄ dz fieri:nisi aliquis ex de uotione id velit facē i secreto. In cōsecratiōibꝰ aūt epoꝝ et clericorū ordiatiōibꝰ ꝯsecrās et ꝯsecratꝰ tñ genua flectere pñt:fm ꝙ consecrationis mo dus reqrit. ¶ Preterea festiui tas scte trinitatis:fm ꝯsuetu diesᵐ diuersarū regionū:a q̄ busdā ꝯsueuit in octauisⁿ pen thecostes ab alijs i dñica pri ma añ aduētū dñi celebrari.‡ Ecclia° siqdē romana in vsu non habet.ꝙ in aliq̄ tpe hmōi celebret spāliter festiuitatem cū singul diebꝰ:glia pa.⁊ fi.⁊ spi.san.⁊ cetʼa silia dicantur. ad laudē ptinētia trinitatis.

I dem triburieñ.archiepo. ¶ Propť necessitatē alimen torum licet diebus feriatis in honorem dei operi seruili in tēdere maxime circa rem tpe perituram.h.d. Capitu.iij.

L Icet tam veteris q̄z no ui testamenti pagina

dist.qð a pribꝰ ad iudiciuz incipit i mane ⁊ finit i fine diei añ noctis tenebras.§. ð of.dele.ꝯsuluit ⁊ in auť.de iu.§. sedebūt.col.vj q̄ ad ꝯtus media nocte terīat:⁊ in cipit vt in decre. ꝯsuluit.⁊.ff.e.ti. more.q̄ ad esum carniū post cenā de ꝯse.dis.iij.de esu.q̄tū ad obs uationē treuge in ortu solis.§.ð tren.c.j.⁊.fz cō suetudinē locoꝝ cōsideratur hoc lxxvj.dis.vtinā.
k ¶ Precipuis Que enumeran tur.ð ꝯse.di.iij.c j.⁊.ij.eo.c.vl.
¶ Glosa seq. si gnat cōtrarium
l ¶ In secreto. Ex duotiõe.Ar. ꝯtra.xxx.di.c.vl. et.lxxvj.di.scire sed illa ꝯtra itel ligunt cū defini uatione istius.
m ¶ Consuetu dines diuer.Si. xij.dis.illud.⁊.c. illa.⁊.lxxvj.dist. vtinam.⁊.j.de se pul.certificari.⁊ sic ꝯsuetudo cu iuslibet loci ser uabitur.
¶ Glo.ista cum seq duo contra ria signat.
n ¶ In octa uis.Ar.§.j.e.ca pellanus.vbi di ꝙ penthecostes caret octauis.
o ¶ Ecclia ro. Et sic ē ar.ꝙ cō suetudo romāe ecclie non est ab alijs obseruāda

Dies qñ inci pit ⁊ fi nitur.

gen.ij Exo. xvj.et xx. Leui. xxiij. Nue. xxviij. Deu ter.v.

‡ Con cor.l.j. §.§.ff. de aq pluar. et.l.na turalē. ff.de ac qui.re. do.

Q Uoniam ¶ Tria sunt dicta. Secundum ibi:die bus. Tertium ibi:preterea.
h ¶ Scriptū sit. Ergo ita seruandū est.vj.q.iij.scri

ar.xj.di.qs nesciat.Ar.§.xij.di nouit.⁊.c.nō decet. B
L Icet tā veteris ¶ Propť necessitatē diebꝰ festis piscari lz seu lz intendere rei tpe piture. Et pmo ponit diuinū pceptū.scdo ꝓpť necessitatē dat idulgē tiam ꝯ illud cū determinatiōe/ibi:indulgemꝰ.Ab.si.

Sūma rium. diuisio

a ¶ Septimū diē. Vetus testamētū ad litteraȝ precipiebat sabbatū custodiri. Nouū vero spūaliter illud seruat primā diē ꝑ septimana sicut ei carnalia sacramēta ad litterā finare nō possumus: ita nec sabbatum ad litterā licet seruare. de ꝯse. distin. iij. peruenit ad me.

✝ Adde ꝙ parochian' ꝑ diocesano capit. et ꝟ. de offi. ordi. c. j. ⁊ ix. q. ij. ꝑ totum.

b ¶ Maiestati. ꝟ. eo. ca. fi. ⁊ C. eo. oēs dies.

c ¶ Martyrū. ꝟ. eo. c. fi. ⁊ de cō̄se. dist. iij. c. j.

d ¶ Maiorib'. vtputa natiuitatis dñi dies epyphaniarum pascha: ascēsio dñi: ⁊ penthecostes.

e ¶ Alecia. genus piscis ē ⁊ raro ⁊ certis dieb' apparet ideoq̄ ꝑpter necessitatē facilius indulget dñicis dieb' vt captioni intēdāt: sic eñ ꝑpter necessitatem vel pietatem posset eodem die iudicium exerceri. ꝟ. e. c. vlti. et ff. eo. ti. l. solet. ⁊ l. pe.

f ¶ Ecclesijs circūpositis. Quibus ꝑpter eādē necessitatem cōgruā faciāt portionē ⁊ pcipue illis i cui' territorio captio facta est: q̄r q̄si decime ꝑdiales esse censent vñ saltē pro decia parte eis soluāt. ꝟ. de deci. ad apostolice.

diuisio — C Apellan'. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda ibi: quia ergo. Ab. sicu.

g ¶ Statuta canonica. xxxiij. q. iiij. non oportet. ꝟ.

septimū[a] diē ad humanā quietē spūaliter deputauerit: ⁊ tamen eum q̄ alios dies maiestati[b] altissime deputatos: necnō natalicia sanctoꝝ martyrū[c] ecclesia decreuerit obseruāda: ⁊ in his ab oī opere seruili cessandū: et infra. ¶ Indulgem' vt liceat parrochianis ⁊ vris diebus dñicis et alijs festis preterq̄ in maiorib'[d] anni solēnitatibus: si alecia[e] terre se inclinauerint: eoꝝ captioni ingruēte necessitate intendere: ita ꝙ post factā capturā: ecclesijs[f] circūpositis ⁊ xp̄i pauperibus cōgruam faciant portionem. Clemēs. iij. al's Celestinus.

¶ Tres septimane quibus canon ꝓhibet fieri nuptias ante festum Joannis baptiste non cōtinuant festo: sed intelligit de septimana ascēsionis cum duab' sequentib'. Cap. fin. ij.

Capellan' tuus frater epē: corā nobis ex parte tua proposuit: ꝙ cū statuta[g] canonica declarēt nuptias tribus septimanis ante festū nati. beati Joānis baptiste minime celebrari debere. quidam hebdomadas illas absq̄ interpellatione cōtinuandas[h] intelligunt. Alij[i] vero inter festum ⁊ ipsas volentes facere interuallum: illud dicunt ob reuerentiam festiuitatis penthecostes fuisse statutū: que in septimanis istis solet interuenire quādoq̄: ⁊ sic a tribus diebus rogationū ante ascensionem dñi inchoantes: vsq̄ ad octauum diem post penthecostem illis hebdomadis computatis illo tantum spacio temporis celebrari nuptias non permittunt/ earum celebrationē abinde nullatenus inhibentes. ¶ Quia ergo cōsulti fuimus vtra istarum opinionum potior videatur: nobis et fratribus nostris apparuit: ꝙ licet ea sit ro. ec. cōsuetudo vt quocunq̄[k] tempore matrimoniū cōtrahatur consensu[l] interueniente legitimo de presenti: q̄r tamē a septuagesima vsq̄ ad septē dies post penthecostem celebrari nuptie non sinuntur et postea etiā tribus septimanis vel pluribus ante festiuitatem sancti Joānis sine differētia celebratur: posterior sententia meliori ⁊ subtiliori[m] nititur ratione: ⁊ siue ꝟm canones a septuagesima vsq̄ post octauas pasche: siue iuxta consuetudinē ecclesie roma. vsq̄ post septem dies festi pēthecostes: qđ caret octauis: nuptie suspēdantur: in dñica que sequitur ⁊ deinceps possunt licite celebrari. Gregorius. ix.

¶ In ferijs introductis in honorem dei et sanctorum: nisi ob necessitatem vel pietatem iudicium exerceri non potest etiam de consensu partium: ferijs tamen introductis fauore hominum partes renunciare possunt. Capitulum. v.

Conquestus est nobis: ⁊ infra. ¶ Quāuis nō ꝓrogari[n]: sed expedire deceat questiones: debet tñ iudicialis strepitus diebus cōquiescere feriatis: qui ob reuerētiam dei noscuntur esse statuti. scilȝ Natalis dñi. sancti stephani. Joan. euāgeliste Innocētū: sancti siluestri: Circūcisionis. Epiphanie. vij. diebus dñice passionis. Resurrectionis cū septē sequētibus. Ascēsionis. Penthecostes cū duobus qui sequūtur. Natiuitatis Joannis baptiste. Festiuitatū omniū virginis gloriose. Duodecim apostoloꝝ ⁊ precipue Petri et Pauli: beati Laurentij. Dedicationis beati michaelis. Solēnitates omnium sanctorū: ac diebus dñicis ⁊ ceterisq̄ solēnitatib' quas singuli epī in suis diocesib' cū clero ⁊ populo duxerint solēniter ve-

h ¶ Cōtinuandas. Ipsi festo beati Joan.

i ¶ Alij vero. In his ꝟo q̄ ad solēnitatem spectant diuersa tenere nō est petm̄ q̄r vnaq̄q̄ ꝑuincia abūdat i suo sensu. lxxvj. dist. vtinā. ⁊ xij. di. illud. ⁊ c. illa. et ꝟ. de sepul. certificari. xij. di. nouit

k ¶ Quocūq̄ tpe. Et ita quolibet tpe pōt mrimoniuȝ ꝯhi. sed nuptiarū solēnitas tñ his diebus ne carnalit cōiungant ꝓhibet. ꝟ. j. ď matri. ꝯtrac. ꝟ. iter. ec. ca. j. ⁊ ꝟm hoc intelligit. xxxiij. q. iiij. nō opꝫ. j. ⁊ ij. et. c. se. vñ vsus. Ecclesie vetituȝ necnō tēpus feriatū. Impediūt fieri: permittūt facta teneri.

Matrimoniū an semper possit contrahi.

vsus. Additio.

l ¶ Cōsensu legitimo. scilȝ mutuo: q̄r sol' ꝯsensus facit matrimoniū. xxvij. q. ij. sufficiat. et ꝟ. de spō. si iter virū.

m ¶ Subtilior. Subtilitas ꝗ cōmendat: sȝ alibi nō excusat errātes in fide. xxiiij. q. j. scisma alibi etiam subtilitas ꝑniciosa est. C. ad trebel. sancim'. ⁊ ꝟ. ď iudi. dilecti. et c. examinata: nec de apicib' iur' ē disputādū. ff. mā. si fideiuss. ꝟ. q̄dā.

✝ Concor. tex. in l. j. ꝟ. huiu'. ff. ď iusti. ⁊ iu.

C Onqstus. ¶ Diuidit q̄r duo ꝯtinet di. ita. scđm ibi: licȝ diebus. Ab.

n Nō prorogari. ꝟ. de dolo et in die cōtu. finē. ⁊ c. ve. dñico. nerabilis. et. C. C. eo.

✝ Concor. tex. l. l. oēs. ⁊ in. l. ⁊

de iudi. pperādū. circa p̄n. ⁊ boni p̄toris est lites dimi nuere. ff. si cer. pe. q̄dā. ⁊ .j. de re iudi. iurgantiū: nec p̄ mittere dʒ p̄tor ptes ad arma vł rixā venire q̄s pōt sua iurisditiōe cōpescere. ff. de vsufru. l. si cui⁹. §. eq̄ssimū.
¶ Glo. seq. tractat de triplici feria solēni. subdēs q̄ ferie itroducte fa=uore hoim renū=ciari pōt et ex cā eo tpe pcedi.

Ferie sunt multi=plices.

a ¶ Quib⁹ vti q̄ solēnib⁹ ferijs. No. q̄ ferie die=rū p̄cedētiū itro ducte sunt ob re uerētiā dei vt h̄ dicit in p̄n. et. C. eo. ti. oēs dies. ⁊ l. dies festos. et solēnes ferie ap pellāt. Alie etiā ferie dicunt solē nes ob reuerentiā p̄ncipis ⁊ ho nore: vt dies na=tiuitatis sue vel dies principij de impo. C. eo. oēs. Itē et alie ferie dicunt solēnes: vt tps messium/ ⁊ tps vindemia=rū: de quib⁹ hic

ner ādas. quibus[a] vtiq̄ solēni=bus ferijs (nisi necessitas[b] vr=geat vel pietas[c] suadeat) vsq̄ adeo cōuenit ab hmōi abstine=re: vt cōsentientibus etiā par=tibus nec processus habit⁹ te=neat: nec sentētia quā cōtingit diebus huiusmodi pmulgari.
¶ Licet dieb⁹ feriatis qui grā vindemiarum vel messium ob necessitates hominū indulgē tur: pcedi valeat: si de partiū processerit voluntate.

¶ De ordine cognitionum.

¶ Clemens. iij. alatrino epō.

¶ Contra mulierē vendicantem aliquē in maritū admittitur exceptio cōsanguinitatis que prius discutiēda est q̄ sup matrimonio pronuncietur et sufficiat super ipso principali p̄nunciare. h. d. Capitulum .j.

Intelleximus q̄ cū quedam mulier peteret quendam in virum: testes ad sue intētionis assertionē induxit: per quos pars viri futurū sibi preiudiciū metuēs/ exceptionē cōsanguinitatis obiecit ex qua intēdit petitionē mulieris elidi. ⁊ infra. ¶ Inq̄sitioni tue taliter duximus respondendū q̄ cū exceptione pbata: qō principalis perimat: ante est cognoscēdū[d]

inferius sequit. ⁊ ff. eo. ti. l. j. et iste ferie inducūtur ad requiē laboris vt quiescāt tūc hoies a causis et iste ferie inducunt varijs tpibus s̄m diuersitatem locoꝝ: q̄ quidā tardius colligunt messes siue vindemiā: quidā citi⁹. ff. e. l. p̄sides. Ferijs introductis ob reuerētiā dei partes renūciare nō possunt vt hic dicit expsse: † alijs aūt ferijs introductis ob fauorē hoim bn̄ pn̄t ptes re=nūciare: vt hic in fi. cōpelli tn̄ nō possunt nisi in casib⁹. s̄. de iudi. signauerūt. ⁊ ff. l. j. §. vlti. ⁊ l. seq. al's nō valet snia. vt. ff. e. l. j. ⁊ iste ferie oēs cōtinue sunt et cōputātur in anno vel biēnio appellationis prosequende: ⁊ q̄libet die feriato pōt q̄s appellare: sed nō p̄sequi appellationē. C. e. l. j. Tpe messiū vel vindemiarum q̄nq̄ cōpellunt aliq̄ ad iudiciū venire. s̄. de iudi. c. vlti. saltē vt litē ɔtestētur: puta si actio vel res sit tpe peritura: puta actio furti/ iniurie/ dāni ⁊ alij. vt. s̄. de iudi. signi ficauerunt. ⁊ ff. e. ti. l. fi. §. sed excipiunt. ⁊ l. ij. ⁊ iij. Ea p̄o q̄ ptinēt ad pacē vel ɔcordiā q̄libet die feriato pn̄t expediri. C. e. l. vlti. puta. trāsactiones: pacta vt ibi.

† Concor. ter. cū glo. i l. q̄dra=ginta. ⁊ ibi bal. C. d̄ fe. ⁊ l. l. fi. eo. ti.

b ¶ Necessitas. Puta si esset res tēpore peritura. exempla plura habes. ff. e. l. j. ij. ⁊ iij. ⁊ vbi res celeritatem desiderat. ff. de dam infec. l. j.

c ¶ Pietas. Puta causa debiliū vel miserabiliū personarū q̄ in operib⁹ mie dierū distinctio nō est habenda. arg. lxxxj. dist. vtinā. ⁊ de cōse. dist. v. nunq̄. ⁊ summa est ratio que pro religione facit. ff. de reli. sunt psone. in fi. Ber. Unde v̄sus. Hec faciūt causas festis tractare diebus. Pax scelus admissum. manumissio. res paritura. Terminus expirans: mora testis abesse volentis. Cunq̄ potestatis patrie ius filius erit.

Feriatis diebus certe cāe tractari p̄nt.

¶ [illegible] De ordine cognitionū ¶ Quia lite cōtestata prestito iuramēto/ datis dilationibus ab hoie/ ⁊ a iure solēt rei suas questiones pponere de q̄bus quo ordine sit cognoscendū posset merito dubitari ideo ⁊c̄.
¶ De hac materia habet. ij. q. ij. ⁊ iij. q. ij. ⁊ q. j. Ab.

Continuatio

Intelleximus. ¶ De peremptoria exceptione ante sententiā iudex cognoscit: sed sufficit super principali pronunciare. Cōis diuisio. secūda ibi: inquisitioni. Ab.

Summarium. diuisio

¶ Glo. se. sup q̄ōe. an in his q̄ occurrūt inter litē sit pnūciandū p̄rio pōt opponi. q̄ nō. ⁊ inducit tres. ll. Mediā. Jo. ⁊ Azo. distiguētiū. et hāc approbat rñdendo. l. pla. et in s̄. so. alle. decre. cū super eu dupli respondet.
d ¶ Cognoscēdū. Ex hac decr. colligit manifeste q̄ cū re⁹ [illegible]modum exceptiōis aliquā exceptionē obijcit actori q̄ de illa incidēti tātū cognoscere debeat fundata itētione actoris p̄rimo. C. de pba. exceptiōes ⁊. C. de excep. si q̄dē: et nō sniare sup ea. sʒ tm̄ sup principali pnūciandū sit. Sup hoc fuit diuersitas inter docto. B. dicebat q̄ sup incidēti q̄ōne siue exceptione pnūciari nō dʒ: sed tm̄ cognosci de ipsa: sed sup principali solūmō: q̄ eoipso q̄ pnūciat sup principali q̄ōe satis intelligit esse pnunciatū sup incidēti p quādam consequentiā ⁊ hoc dicebat p leges illas. C. de or. iudi. l. j. ⁊ l. iij. ⁊ q̄ ibi dr̄ ad officiū iudicis ptinet vniuersaʒ incidentē q̄ōnē examinare. q̄m nō de ea pnunciat sed de hereditate. C. de ord. cog. l. ij. ij. rn̄so. ⁊ C. ad. l. iuliā de adul. q̄m alexādrū. ⁊ C. ad. l. fa. de pla. l. p̄ses puincie. M. ⁊ p dicebāt: q̄ sup hac semp dʒ pronunciari. ff. de iudi. de qua re. ⁊ .j. de cā pos. cū sup. ⁊ ff. de mino. intra vtile. ⁊ ff. de preua. l. iij. ⁊ ff. de libe. cau. libertis. §. vlti. nisi impediat pp̄ter ɔditionē sue psone: q̄ est pedane⁹ iudex. vt. C. de iudi. quotiēs. vel ɔditionē rei vł q̄ pupillus est: cui mouet q̄stio status incidēter: tunc nō pnūciat sup causa status: sed sup hereditate. C. de or. iu. l. j. dn̄s Jo. ⁊ Azo. cū eo distinguit ⁊ bene inter q̄stiones siue exceptiones incidētes ⁊ emergētes. Incidēs q̄stio dicit que cōpetit reo etiā ante litis ɔtesta. puta pactū de nō petēdo: res iudicata/ delatio iuramēti/ consanguinitas q̄ obstat matrimonio vel aliud quodcūq̄ impedimentū ppetuū ⁊ cōsimilia. In his em̄ obtinet sentētia. B. q̄ nō pnūciatur in his: sed sup principali vt hic expsse apparet ⁊ in his nō pronūciatur. nisi quādo ciuilis incidit in criminali: vel contra. iij. q. xj. §. aliq̄n. ver. qui confitetur. et. C. ad. l. iuliā de adul. q̄m alexandrū. C. ad. l. fa. de plag. preses puincie. ⁊ econtra cū ciuilis ciuili preiudicat. j. e. tuā. ⁊ iij. q. xj. §. si de hereditate. J. qui fi. sint legi. lator. Emergētes dicūtur ille que cōpetunt et emergūt in lite. puta an dilatio sit dāda an nō: an talis testis sit recipiēdus vel nō: an talis positio vel interrogatio faciēda sit vel nō: vel vtrū aliq̄s sit in possessiōe libertatis vel nō: ⁊ i istis emergētibus obtinet snia. M. ⁊ P. ⁊ sic intelligit lex illa. ff. de

Exceptio si abijciatur an sup illa sit pnūciādū.

Emergens q̄stio.

lib. cā. liberis. §. vl. ⁊ in istis ꝓnūciare dꝫ: alʼs nō posset ꝓcedere iudex in principali: nisi in his ꝓnūciaretur. ⁊ sic intelligit̄. l. ff. de qua re. ⁊ decre. cū sup. Uel dic de qua re cognouit verum est ꝑncipaliter. Ad illā. l. intra vtile rn̄detur ꝙ ibi nō fuit ꝓnūciatū sup icidēti: sꝫ sup etate. ⁊ est spāle vel vt restitueretur i integrū rōne etatis fuit ꝓnūciatū: et ita ꝑ cōsequentiā sup etate ꝓnūciatur. Ad. l. illam. ff. ꝺ ꝓua. dicūt ꝙ speciale ē ibi. vl dicas ꝙ necessariū est vt ibi ꝓnūcietur de ꝑuaricatione anteꝗ̃ ad mittat̄ ad accusationē et in modū replicatiōis illud obijcitur. ⁊ qꝛ illō competit ante lit. cōtesta. tn̄: ideo ꝓnūciādū est. ⁊ in hoc ē sīle exceptiōi dilatorie: qꝛ in hoc añ lit. ꝯte. dꝫ opponi: ⁊ ideo dꝫ ꝓnūciari sup illa: sicut i dilatorijs añ lit. ꝯtest. ꝓnūciat̄: ⁊ postea est perēptoria. Ar. ꝫ. j. de fi. istru. cū iohēs ibi ꝓnunciat papa sup exceptōe icidentē ꝓposita in cā appellationis. Nō ibi pōt assignari qꝛ cū nō ꝓnūciet̄ in cā ap. directe sup ꝑcipali q̄stione sꝫ tn̄ ꝯfirmat̄ vel ifirmat̄ sn̄ia ꝓnūciari dꝫ sup incidēti q̄stiōe opposita i cā ap. vel si ꝓnūciat̄ sup talibꝰ nō ē ꝫ substātiā ordinis iudicioꝝ ⁊ sup incidēti siue peremptoria exceptione ꝓnūciatur. ꝫ. de elec. cū dilectus. ad fi. illa exceptio vr̄ potiꝰ incidēs ꝗ̃ emergēs. Et idem etiā pōt dici in. l. intra vtile ꝙ ꝓnūciatū fuit sup incidēti q̄stione. s. sup etate: nec ꝓpterea ius offenditur: nec est ꝫ ordinē iuris ꝙ ibi ꝓnūcietur sup etate q̄ fuit icidēs q̄stio: nec ōꝫ i iure ꝙ talis sn̄ia nā teneat. Differentia euidens inter questionē incidētē ⁊ emergentem pōt haberi per hunc versum.

Incidens perimit: emergens questio differt.

sed qm̄. secūdo ibi: verū. declarat interlocutoriam probans id per duo similia. primū ibi: quēadmodū: secundum ibi: testes etiam. Ab. si.

a ¶ Armata. Illa vis que fit cum armis publica est q̄ vero sine armis priuata dicitur. insti. de publi. iudi. circa fi. §. itē lex iulia de vi. publica. ⁊ ff. de vi. pu. l. j. vnde isti plꝰ peccauerūt. vñ ꝟsus. Uis priuata reuꝫ deponit ab ordine reruꝫ Sed deportat̄ si vis armata probatur.

versus

de ipsa: ꝗ̃ ad diffinitionis articulū ꝓcedat̄. q̄ facto: virum ab impetitione mulieris (put exposcit ratio iuris) absoluas.

Inno. iij. epō narmarnieñ.

¶ Si reus contra actore spoliatorē spoliationem opponit aut excipiēdo: ⁊ tunc priꝰ auditur: ⁊ ea ꝓbata respondere nō cogitur: sed ꝑ hoc nō restituit̄. aut agendo / ⁊ tunc simul vtraqꝫ q̄stio terminat̄: ⁊ ea ꝓbata restituetur. Capl̄m. ij.

Cum dilectus filius abbas de ferētino: de nobilibus viris dñis de artone deposuerit q̄stionem: ꝙ manu armata[a] et cū exercitu ad castrum monasterij venientes: in ꝑdijs aialiū ⁊ alijs damnificare dictum cenobiū presumpserunt de quibꝰ iusticiā sibi fieri postulabat. ¶ Et citra litis contestationē sub forma exceptionis[b] fuit ex aduerso respōsum ꝙ ꝑ ipsius dolū[c] ⁊ violentiā castrū citati amiserant qđ et ꝓgenitores eoꝝ tenuerant et ipsi possederant in quiete sibi petentes prius restitui ꝗ̃ petitionibus ipsius responderēt: ꝑsertim cum testes haberent ꝑsentes: per quos intentionē suā incontinēti[d] probare volebāt. ¶ Uerum ex ꝑte abbatis fuit taliter replicatum ꝙ ab eo restitutio peti non poterat: qui nō fuerat spoliator presertim cuꝫ dictū castrū ad ius ⁊ proprietatem sui monasterij ꝑtineret. qđ etiā ꝑs aduersa nullatenus denegabat. vnde vt verꝰ dñs ad quem ab alio res sua possessa reuertit̄ etiā post tp̄a longiora retētionis[e] debebat cōmodū obtinē. et iudiciū restitutoriū contra[f] spoliatorē tm̄ cōpetere dinoscit̄: ⁊ infra. ¶ Nos aūt distinguendū esse credimꝰ vtrū spoliatiōis q̄stio ab eisdem nobilibus sit obiecta i modū actionis ad restitutionem petēdaꝫ an in forma exceptiōis ad itētionē aduersarij repellēdam. ¶ Cū ea i modum actionis ꝓposita / intelligant̄ mutue petitiones sese tanꝗ̃ diuerse minime contingētes: ac per hoc iuxta[g] regulam iurʼ qua dicit̄ Qui prior appellat prior agat: que prius esset proposita prius foret tractanda ꝗ̃ꝗ̃ in idem iudicium ambe deducte vicissimqꝫ tractate simul essent eadem[h] sententia ter-

b ¶ Exceptionis. Ergo qui excipit non contestatur liteꝫ. ⁊ sic patet ꝙ q̄ negat non excipit ergo qui excipit nō cōfitet̄. ff. ꝺ excep. nō vtiqꝫ. ⁊ j. ꝺ excep. cum venerabilis.

¶ Glo. seq. obijcit ꝙ delictū. ⁊c.

c ¶ Ipsius dolū. Sꝫ quare debuit nocerʼ ecclesie dolꝰ abbatis siue violētia: cū delictum persone. ⁊c. xvj. q. vj. si epm̄. † Sꝫ hic totꝰ conuentꝰ cō senserat abbati vel ab initio / vel ex postfacto. ar. j. ꝺ resti. spolia. cū ad sedē. in fine. sed ratihabitio i maleficio retrotrahit̄: et mā dato cōparatur ff. ꝺ vi. ⁊ vi. ar. l. j. §. sed si cuꝫ q̄s.

† Concor. ter. l. l. sancimus. cū vulga. C. ꝺ pe.

d ¶ Incōtinēti. Hoc multū faciebat ad hoc vt restitueretur. j. de resti. spo. lr̄as. ⁊ j. de testi. veniens. ij.

e ¶ Retentionis. xvj. q. iij. §. potest. versi. ꝙ si mala. et. C. de prescrip. xxx. vel. xl. āno. si quis emptionis. §. sin autem.

f ¶ Cōtra spoliatorē tm̄. Uel ꝫ eū q̄ mādauit vel ratam habuit spoliationē. sic. j. de resti. spo. cū ad sedē. i fi. ⁊ ff. de vi et vi arma. cum a te. nisi scienter rem recipiat a deiectore cam per hoc et succedat in viciuꝫ. j. de restitu. spolia. sepe contingit. et. ꝫ. de iudi. qꝛ gu. ⁊ hic qꝛ per dolū abbatis spoliati sunt. Et latiꝰ patet restitutorium iudicium fm̄ canones ꝗ̃ fm̄ leges: etiā vbi quis dolo vel metu perdit rē. iij. q. j. reintegrāda. Secus est in actione qđ me. cau. que datur ꝫ illū qui metum nō adhibuit. ff. qđ me. cau. si cū exceptione. §. aliquando. ver. pedius. ⁊ §. in hac.

g ¶ Iuxta regulā iuris. ff. de iudi: qui prior. Ber.

h ¶ Eadē sn̄ia terminande. Nāꝫ isti nobiles ꝓpo-

Iudiciuꝫ restitutoriuꝫ est fm̄ canones valde latum.

¶ Cum dilectus. ¶ Sunt due ꝑtes. In prima facti ⁊ ꝓcessus narratio. In scđa iudicis iterlocutio ibi: nos autem. Item prima subdiuiditur in tres. Prima ꝓponit actoris petitionem. Scđa ibi: et citra. rei exceptionem. Tertia ibi: verū. actoris replicationeꝫ. Itē secūda ꝑncipalis facit duo. qꝛ ꝑmo interloquitur distinguendo duo mēbra. ꝑmū ibi: cū ea. secundū ibi:

versus diuisio

fuissent spoliationē suā in modū actiōis directe eēnt due pncipales qstiones. cōuētio. s. ꝛ recōuentio. ꝛ tūc simul sunt tractāde. vt. s. de mu. pe. c. j. † nō valz snia sup vna nisi ꝛ sup alia in eadē snia ferat. ff. q sen. sine ap. l. j. §. vlt. ꝛ. C. de ꝯpē. neqꝫ scriptura. vł saltē appel landū est: vt ibi dr in. l. pmo idu cta. et vnā vocat hic sniam ꝓ tan to: qꝛ ꝯtinue vna post aliā ferꝫ sꝫ reuera due etiā snie sunt. j. de cā pos. cum eccla. ꝛ c. cū sup. nam qt sunt articuli tot sūt snie. ff. de mi no. etiā. §. ex cā.

† Concor. l. j. C. d ap. ꝛ. l. pla cā. cum not. C. de sen.

¶ Glo. seq. quos querit. q patent

a ¶ In modū exceptiōis. Hic ptz ꝙ qstio spo liationis nō pu dicat ciuili qstio ni nisi ꝓponaꝫ i modū exceptōis sꝫ i criminali ꝑ pudicat siue in modū exceptionis siue in modū actionis proponatur et sic loquūtur iura. iij. q. ij. per totū. et. ij. q. j. ꝑ totū. Quidā intelligūt hanc decre. cū ambe qstiones sunt possessorie. Sꝫ hoc nō ē verū: qꝛ abbas nō agebat hic possessorio iudicio: imo hic petebat sibi iusticiā fieri sup dānis sibi datis in pdijs alaliuz: ꝛ in alijs vt ptz l antiq decre. de hoc dicet. j. e. sup spoliatione. Illud pt hic queri: vtrū exceptio spoliationis interrūpat pscri ptionē. Et est dicendū ꝙ nō: qꝛ pscriptio in odiū nō pe tentium inducta est. j. de pscrip. vigilāti. ꝛ. xvj. q. iij. §. pōt. sed q excipit nō petit: sꝫ petētē repellit: vt hic. ꝛ. ff. de excep. l. j. g nō iterrūpit. Lꝫ sit ar. ꝯ. ff. qd me. cau. l. metū. §. sed qd pretor. in fi. vbi dr ꝙ excipiēdo videꝫ experiri ꝛ. ff. rē ra. ha. q eni tutore. in fi. et. ff. de excep. l. j. ꝛ. ff. de ꝓbā. in exceptionibus. Itē queriꝫ vtrū exce ptio spoliationis possit opponi in qualibet causa. Et pōt dici ꝙ nō: qꝛ nō opponiꝫ actioni depositi: qꝛ ibi nō admittiꝫ cōpēsatio. C. de cōpen. l. vl. ꝛ. C. deposi. si qs pecunias. et. j. de deposi. bona fides. §. sane. Alij dicūt ꝙ petenti depositum bene obstat exceptio spoliatiōis qm obijcitur petēti restitutionē saltem in modū recō uentionis et etiam exceptionis. et questio spoliatiōis est puilegiata. j. eo. sup. Et ideo satis videtur ꝙ oppo ni possit actioni depositi: qꝛ fauorabilior videtur spo liatio q actio depositi: lꝫ illa sit bone fidei. Sꝫ qd si in modū exceptiōis ꝓbaui spoliationē: nūquid eedē ꝓ bationes valebunt: si volo directe petere possessionē? Dico ꝙ nō nisi aduersarius cōsentiret ꝛ. j. de testi. ve niens. ij. Sꝫ pone ꝙ succubui in exceptiōe: nūqd pos sum postea directe agere possessorio? Videtur ꝙ non: qꝛ eādē qstionē volo refricare: lꝫ alio gnē iudicij qd nō lꝫ. ff. de excep. re iudi. ꝙ qs cū totū. §. vl. Sꝫ tn dico ꝙ possum nec ipedit si succubui: qꝛ possessoriū directe et pōt itentari: etiā ex dissilib9 causis. j. de dona. iter dile ctos. Et si primo agatur criminalr ꝛ nō obtinuit: post ea agi potest ciuiliter. C. qn ciui. ac. preiu. ci. l. vna.

Prescriptio nō interrūpiꝫ ꝑ exceptionē spoliatiōis

Spoliatiōis exceptio an obstet petenti depositum.

qstio.

b ¶ Nos cogerentur. Qꝛ nec nudi cōtēdere: nec ini micis inermes debem9 nos opponere. iij. q. ij. oportet.

minande. ¶ Sed qm questio illa fuit ab eisdem nobilib9 tm in modū exceptionis [a] obie cta interloquendo ꝓnunciaui mus vt ꝓbatiōes eorum sup ipsa exceptione primitus au dirētur: ꝛ ea ꝓbata legitime/ abbati nō cogerētur [b] rńdere sup petitionibus memoratis/ donec restituerentur ab ipso cū spoliatori spoliatus ante re stitutiōem nō cogatur vllate nus respōdere. Verū spolia tione in modum exceptionis tm probata non est ꝑ hoc resti tutio [c] facienda. Quemadmo dum si in modum exceptionis aliqd crimen testi obijciꝫ vt a testimonio repellatur: ꝛ si cri men contra eū ciuiliter ꝓbatū fuerit: non ideo sibi pena infli gitur ordinaria: sed ei9 dūta rat testimonio non crediꝫ. qd ea rōne cōtingit: qm in ipsum accusatio non ꝓcedit. Testes etiā quorū testimoniū repro batur [d] inter ifames quasi fal so testimonio non habentur.

Honorius tertius Lodouico regi francorū. ¶ Deteriti heredita tem obstat exceptio natiuita tis que prius dꝫ coram eccle siastico iudice terminari. h. d. ꝭm glo. intelligēdo ꝙ hic erat

Sed si ꝯueniaꝫ ab alio q a spoliatore nō obstat ei ex ceptio spoliatiōis. sed si criminaliter accuseꝫ pōt exci pere ꝙ spoliatus ē ab alio q a suo accusatore: si tota sua substantia vel maiori pte sit spoliat9: vt in quadā cōstitutiōe Innocē. iiij. j. de resti. spo. frequēs. ꝛ sic in telliguntꝫ canones isti. ij. q. ij. ꝑ totū. ꝛ. iij. q. ij. ꝑ totuz. ¶ Glo. se. alleg. iiij. ꝯcor. si gnat ꝯtrariū de qtuor capi. ꝛ vna l. et añ q rńdeat forat. q. ꝛ soluit. demū rńdet ad tria ca. ꝛ ad. l.

c ¶ Restitutio facienda. Qꝛ ad hoc non agebaꝫ. Semp eni vidē dū ē ad qd agaꝫ qꝛ sꝫ modū agē di foraꝫ snia. j. d symo. lꝫ hely. et j. de accu. super his. ꝛ meli9 ca. q liꝫ et qn. nec eni ptās iudicādi vl tra id extēdiꝫ q in libello est deductū. ff. cōi di. vt fundus. Ar. ꝯ. j. de cō cess. pben. ex pte. ꝛ. xxiiij. q. iij. ecce. ꝛ. j. d cōfes. cū sup. ꝛ s. de elec. ꝑ inquisitionē. ꝛ. ff. de adul. l. j. §. si publico. vbi accusator cōuict9 i modū exceptiōis punitur. sꝫ te stis nō punitur: lꝫ crimē ei i modū exceptiōis ꝓbetur: vt dr. j. de excep. denicꝫ. nec ifamis reputatur vt hic. lꝫ ei9 testimoniū reprobetur. ff. de his q no. ifa. luci9. Itē qd dices si ꝓbetur excōicatio in modū exceptionis ꝯ aliquā vt repellatur a testimonio vł ab electiōe nūqd dꝫ vitari? Pōt dici ꝙ si ex tali facto publica fama la borat nō est ei cōicandū. j. de sen. exco. cū desideres. §. scdo. ar. ij. q. j. multi. ꝟ. si qs frater noiatur. ꝛc. Idē di co si i modū exceptiōis crimen ꝓbetur testi. qd ipedit ꝓmouendū. ar. s. de elec. sup eo. † vt si grauata sit ei9 opinio. j. de testi. testimoniū. nec sufficit ꝙ ex tali facto nō irrogeꝫ ifamia: sꝫ ꝙ ei9 opinio i nllo vacillet. xxxiij. di. laici. sicut dicit lex de eo q fustib9 cesus est: lꝫ nō sit infamis tn ad honores non dꝫ admitti. ff. de decurio. eos. sic. C. d adul. ꝛ si libidine. lxxxj. di. tātis daniel. §. de accu. omnibus. ꝛ. C. de ꝓcura. rerū. ꝛ. sic ꝓpter talē ifa miā facti pōt indici purgatio. ar. j. de sen. excōi. cū desi deres. §. scdo. ij. q. j. multi. ꝟ. si qs fraꝫ noiatur. Ad ꝯ ria signata supi9 dicas ꝙ illd. c. ecce. itelligitur cū de crimie ꝯstat: siue accusando siue denūciādo aut iqrē do: ꝛ qcūqꝫ tali mō ꝯstet punitur. ꝛ id dicit ecce crimia vnicuiqꝫ claruerit. ꝛc. Ad illā decre. cū sup. sic rńdeas. qꝛ ibi testis i iure ꝯfessus est: ꝛ crimē illd ꝯtinebat cāz de qua agebatur vn punit9 fuit. j. de excep. denicꝫ i fi. ꝛ et obiectū fuit ꝙ eēt pticeps symonie. vn iterrogat9 e ꝯfessus punitur. In illa ꝑ iqsitionē. agebatur ibi tā i capite q i mēbris. Ad. l. illā. ff. d adul. l. j. §. si public. pt dici ꝙ iudex q cognoscit d adulterio: ex officio suo pu nit maritū d lenocinio sine accusatore: qꝛ cū exceptio lenocinij nō ꝓsit vxori obesse dꝫ marito: alr maritus. nō puniretur de crimie: qd esse nō dꝫ. qꝛ publice vtili tatis est ne crimia remaneant ipunita. j. de sen. ex. vt fame. ꝛ. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. versus fi.

Excōicatio in modū exceptionis ꝓbata an faciat excōicatū deberi vitari.

† Concor. l. in terptatiōe: et ibi bar. ff. d pe. ꝛ l. j. de cē. ff. de ꝓb. ob.

Crimina sunt punienda.

d ¶ Reprobatur. ar. ꝯ. j. d testi. cū tn. vbi dr. ne piuri]

reatu notentur: sed illud intelligit̃ q̃ ad factum ⁊ opinionē: ⁊ qđ hic dicit referas ad ius: q: de iure nō censetur infamis s; infamiā facti forsitan non euitat: vt ibi dicitur. ⁊ hoc dicitur exp̄sse. ff. de obsequijs a li. et liber. parentibus ⁊ patronis prestan. l. ij. §.

Sūmarium. Cum nō credim⁹. pēdēte causa natalium coram ecclesiastico iudice: questio hereditatis ex illa dependens per secularē iudicem inchoari non dȝ h. d. extra glo. intelligēdo ꝙ hec cā legitimitatis fuit mota prius coram iudice ecclesiastico/ et ea pēdēte petebat̃ hereditas corā seculari. Primo narrat factū de preterito secundo prouidet circa futurū ibi: quia vero. Ab. siculus.

prius corā iudice sclari petita hereditas. et exceptum fuit de illegitimitate. Cap. iij.

Cum non credimus latere prudētiā cām natalium regine cypri ad examē nr̄m: vtpote q̃ ad forū eccl'iasticum[a] ptinet eē delatā: ⁊ ifra. Qr ṽo anq̃ꝫ natalium cā terminata esset: depēdentē ex illa[b] successionis[c] cām incipe/ nichil aliud esset q̃ꝫ diuersis pcessibus intricare negociū: ⁊ cōfusione q̄dā iudicij ordinem pturbare: si forte ab ipsa regina fuerit̃ super hoc req̄sit⁹: donec iam dicta cā natalium ap̄lico iudicio finē acceperit patienter expectes[d]. G. reg. ix. Agens possessorio recupande non tenet̃ an restitutionē suis spoliatoribus: nisi sup q̄ōne spoliatiōis r̄ndere. potest t̄n ab agēdo repelli p exceptionem spoliatio- nis. h. d. c. iij.

Super spoliatiōe cōuētus aduersus restitutionē petētem[e] non est/ nisi sup q̄stione spoliatione: vt hic dr̄: nec pōt ei referri qđ proprietatis ab eo sup eo de q̄ ꝯuenitur. ff. de iudi. si de vi ⁊ possessione. ⁊. C. de rei vē. ordinarij. ⁊. ĩ. de resti. spo. in l'ris. itē cū qs ex ꝯq̄stione: nisi prio fuerit restitut⁹ vt hic. ⁊ ĩ. de resti. spo. sollicite. Un nota ꝙ vbi due questiōes possessorie ꝓponūtur a diuersis/ ille p̄nt sil' tractari. vt hic fm illā regulā: q̄ por appellat: prior agat. ff. de iudi. q̄ prior. ⁊ tūc vna s̄nia debēt teriari. ĩ. eo. cū dilectus: q: vtraq̄ꝫ spoliatio priuilegiata est. Si ṽo vnus agit petitorio ⁊ alter possessorio distingue q̄liter re⁹ obijciat spoliationē. Si em̄ petat directe restitui due sunt petitiōes: q: in modū actiōis fit recōuētio ꝯ spoliatiōe: tūc sil' tractāde sunt: vt. ĩ. e. cū dilect⁹. † Si in modū exceptionis ꝓponat̃ spoliatio tūc prio tractat̃ exceptio spoliatiōis: scđm ꝙ dr̄ i illa decre. cū dilect⁹. Si ṽo qs agat de spoliatione ꝯ suum spoliatorē vel ēt de re alia: tunc spoliator p̄t opponere exceptionē de sua spoliatione: ⁊ in modū actiōis ⁊ i modū exceptionis: vt hic dicit. Sit ḡ cautus qđ sibi magis expediat vtꝝ agere directe vel excipe. Si magis expediat reo possidere rē aduersarij q̄ꝫ suam recuperare excipiat: q: ꝓbata exceptione sua non ꝯpellit̃ r̄ndere nisi prio fuerit restitutus. vt in. c. cū dilectus. Si magis expediat recupare rē qua est spoliat⁹ ꝓponat spoliationē suā directe ⁊ ea ꝓbata restituet̃: vt colligit̃ hic. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊ idē si petitorio agat̃: q: reus dupl'r p̄t ꝓponere suā spoliationē. vt. ĩ eo. ti. cū dilect⁹: ⁊ hoc cum sup diuersis reb⁹ fit ꝯuentio ⁊ oppositio spoliatiōis. Sec⁹ vr̄ q̄n sup eadē re fit ꝯuētio et reconuētio: tunc vtili⁹ est ꝓponere spoliationē in modū actiōis. ĩ. de resti. spo. ex ꝯq̄stione: q: restituet̃ in eo casu an̄ igressum pncipalis cause. Si ṽo in modū exceptiōis non restituet̃ s; repellit agētē. ⁊ sic vtroq̄ꝫ casu p̄iudicat q̄stio spoliatiōis i hoc casu. † Itē recōpēsatio nō p̄t opponi petēti restitutionē: q: sic idirecte admitteret̃ recōuētio. C. de ꝯpē. l. vl. ar. ĩ. de excep. cū inē. in fi. Itē in mo mētanea possessiōe cessat reconuētio. C. q̄ leg. p. l. vl. Sed si ago ꝯ te possessorio ⁊ tu reconuenis me possessorio ⁊ ego excipio ꝯ te in modum exceptionis de spoliatione eadē de q̄ cōuenio te: nunq̄d debeo admitti? Dico ꝙ sic. q: ad aliud ꝓponit̃ vt actio: ad aliud vt

cū. Diuidit̃. Nā p'io dicit q̄d iur' cū agēs possessorio recōuenit̃. Scđo q̄d iuris cū ꝯ eū excipit ibi q̄ꝫ ꝑ pria sub diuiditur: nā p̄mo ponit dictū exceptionē iterserens: scđo summittit rationē dicti ibi. cum re. Ab. si. Glo. se. notat ꝙ lꝫ agēti possessorio nō referat̃ questio dn̄ij: t̄n agēti petitorio: vel possessorio refertur q̄stio spoliatiōis. Et tūc aut in modū actiōis aut exceptionis ⁊c. Scđo instruit reū spoliatorē q̄ etiā est spoliat⁹ vt videat qđ sibi magis ⁊c. Ultimo format duas questiones ⁊ illas soluit. (divisio)

e Petētem. Qui em̄ petit restitui ab aduersario recōueniri non pōt petitorio: nisi de alia

a Ad foꝝ eccl'iasticū. Et ita cā natalium ad eccl'iaꝫ ptinet. Que sint ille cause q̄ spectāt ad eccl'iasticū foꝝ dictū fuit. ĩ. de fo. ꝯpe. cū sit. ⁊ ca. lꝫ. j. ⁊ ca. ex tenore. Glo. se. distiguit aut due. q. ciuiles sunt pncipales aut altera incidēs ⁊ tunc quādoq̄ꝫ ciuilis incidit. ⁊c.

b Depēdētē ex illa. Ex hoc loco satis pꝫ: ꝙ si qđ p̄iudicialis incidat i cā de ea sola p̄mo ē cognoscēdū āteq̄ꝫ de pncipali: q: ea ꝓbata pncipal' qđ ē perēpta. vt hic dȝ. Et nota ꝙ si due sint pncipales q̄ōnes ⁊ sūt ābe ciuiles q̄ p̄mo ꝓponit p̄mo tractat̃. ⁊ vna s̄nia teriat̃. ĩ. eo. c. pr. ⁊. ff. de iudi. q̄ por. S; q̄nq̄ꝫ qđ ciuil' icidit ⁊ p̄iudicat ciuili. ⁊ tūc de icidēti est ātea cognoscēdū ⁊ ꝓnūciādū: vt si qs agit de hereditate directe ⁊ alter icidēter ꝓponat ꝙ nō sit legitime nat⁹. de hac est ātea ꝓnūciādū vt hic. ⁊. ĩ. q̄ fi. sint legi. lator. vel si ꝓponat̃ qđ fuit ut(?): ⁊ hec p̄mo expediēda ē. iij. q. xi. §. si de hereditate. ⁊. C. de ord. cog. l. ij. Q̄nq̄ꝫ qđ ciuilis p̄iudicat criminali ⁊ ē p̄mo tractāda: vt si aliqs q̄ credat se liberꝝ accuset̃ de crimie: ⁊ postea moueat̃ ei qđ stat⁹: p̄mo tractabit̃ icidēs qđ ꝯ statu. iij. q. xi. §. si crimē. ⁊. C. de or. cog. l. iij. ⁊. C. ad. l. iul. de adul. q̄m alexādrū. ⁊. C. ad. l. fa. de plag. p̄ses puicie. Q̄nq̄ꝫ criminalis p̄iudicat ciuili. Q̄nq̄ꝫ crimial' p̄iudicat crimiali iij. q. xi. §. aliq̄n. ⁊. ciuili. ⁊. §. pu⁹ est. vbi de hac materia h̄ēs sat'. ⁊ sic q̄nq̄ꝫ vna qđ depēdet ab alia: ⁊ tūc n̄ sūt sil' tractāde: q: sic eēt diuersos intricare pcess⁹: ⁊ sine vtilitate. si. ĩ. ꝯ iudi. exhibita. vbi sil' ꝯ pncipali ⁊ exceptiōib⁹ cog̃scē voluerūt iudices qđ eē n̄ dȝ. ĩ. ꝯ of. dele. prudētiā. §. sexta. ⁊. ĩ. de fo. ꝯpe. ex pte. ⁊ ca. ex tenore.

(Questiones p̄iudiciales sūt i q̄druplici dr̄ia.)

c Successionis. Sup comitatum cāpanie: i quo dicebat regina ista se debere succedere.

d Patiēter expectes. Et ita pꝫ ꝙ iudex ciuilis ēt incident̃ ⁊ p recōuētionē de cā sp̄uali cognoscē n̄ p̄t. ĩ. q̄ fil. sint legi. cām. j. ⁊. c. lator. ⁊ h. de materia dictū ē. ĩ. de iudi. at si clerici. † S; ꝯ vr̄ ꝙ saltē incident̃ de tali q̄ōne cog̃scē possit. C. de iudi. q̄tiēs. C. de ord. iud. adite. ff. de iuris. om. iu. si idē. ⁊. ff. ꝯ iudi. q̄ nō cogit̃: s; est verꝝ qđ pus dr̄: lꝫ secus sit in ꝯrūs causis ciuilibus.

Super spoliatiōe. Agēs insdicto vñ vi nō recōuenit̃: nisi de alia spoliatione de q̄ ēt excipi p̄t ꝯ

(† Concor. l. oi noua tiōe. C. ꝯ sa. sā. ec. et q̄ nor. ĩ. ꝯ iudi. at si clerici.)

(† Concor. au ten. q̄s actōes et ibi Bar. C de sa. san. ec.)

(† Concor. l. cū q̄rit ff. ꝯ excep. rei iud.)

y

exceptio. ar. ff. de inoffic. test. contra veteram. al's est l. papinian⁹ §. sed nec impuberes. 7 j. de testi. veniēs ij. 7 c. cū in tua. Sz quid si ille excipiat de sua spoliatione? Dico q̄ pōt 7 elidit actionē meā 7 ita remanet conuentio 7 reconuentio efficax. Si aūt expediret ei magis agere q̄ excipere propōnat ď sua spoliatione in moduz replicationis: 7 sic p replicationē elidit exceptionem meaz 7 sic remanet conuētio et reconuentio efficax.

in expēsis punitur. insti. de except. §. hodie aūt. 7 hic Si aūt re/cā/loco/plus petat reus. aliqd dānū sustinuit circa sportulas: actor triplicē penā patitur. isti. de acti. §. tripli. 7 §. sed hoc quidem antea. et in alijs expensis condemnabitur. vt dictum est in littera.

Con. tex. tus i. l. bona fi des cū no. ff. deposi.

Rub. De pl⁹ petitionib⁹. Cōtinuat secūdum Gof. 7 Jo. an. plerūq̄ in iudicijs pl⁹ petitur ideo 7c̄. Uel sic. S̄. in proxima rub. dictū est de ordine cognitionuz verū quia inter duz excipit actorez plus petere et dubitari posset de ordine et modo proceden di: ideo subijcit. Ab. sic.

divisio Consilium. Diuiditur i duas ptes. scda ibi: te quoq̄. Ab.

Con. cor. l. j. ff. ď eo qd cer. lo.

Glo. seq. reci. p. q. vsq̄ ad qd temp⁹. 7c̄. alt. q̄

tionis si eū recōueniat) audiēdus. Cū restitutionis petitio i hoc priuilegiata noscat vt ipsam iurentās non cogat añ restitutionē spoliatoribus rńdere. Quāq̄ ab agendo (spoliatione ab eis in modū exceptionis opposita) repellatur.

De plus petitionibus. Grego. ix.

Ponit quattuor modos plus petēdi. 7 penas plus petentium. Capitulum. j.

Consilium prudentie dici nō pōt q̄ pecuniam tibi debitam ante terminuz ab aduersario repetisti. punitur enī importunitas plus petentiū si sup petitione sua duxerint in iudicio[a] psistēdū. Jta q̄ q̄ repetūt āplius sine cā: in expēsis aduersario cōdemnanť. Qui aūt plus loco[b] ad iteresse teneňť: 7 p eo q̄ vtilitas adimiť debitoribus: quā haberent si statuto loco soluissent. Ei vero a q̄ amplius[c] tpe petiť/ inducie duplicātur; nec litem excipiet: nisi ei soluātur expēse. Te quoq̄ dubitare nō credimus q̄ cā plus petiť[d] cum aliqd in gñe vel sub alternatione debeť: 7 rem in specie vel vnuz precise peti cōtingit. Re. aūt: si. x. sint debita. 7 xx. petanť. Loco vero: cū qs non vbi conuenit soluere sed alibi cōuenitur. Tpe q̄q̄: cum ante diē vel cōditionē petiť qd debetur.

De cā possessionis et pprietatis. Greg. duci sicilie.

Causa possessionis et proprietatis sub eodem iudice terminari debet: nec contra absentem est pnunciandum. Capitulū. j.

Susceptis: et infra. Legali prouisiōe decretū est tam momēti[e] q̄ pprietat; cām sub

d Causa pl⁹ petitur. Hic exemplificat pdictos q̄ttuor modos plus petendi q: causa plus petitur: vt puta pmisi tibi. x. vel stichum i optione mea est soluere quem volo. C. de condi. inde. si quis seruum. ff. ď iure do. plerūq̄. §. fi. vel pmisi hominē in genere: non istum vel illū: si tu petis a me pcise. x. vel stichum auferre vis michi electionē: qd eē non dz. vnde puniri debes in dānis que sustinuis vt dictū est. vt i. sti. de ac. §. huic aūt. 7 §. pterea. Loco 7 re pz i ipsa lrā. Tpe: vt si pmisi tibi. x. sol uere vsq̄ ad annū 7 tu ātea petas vel pmisi tibi si ipator itraret italiam: 7 tu petas añ ǝditionem extantē. exemplum de his habes. insti. de ac. §. plus autem q̄ttuor modis. Unde isti quattuor modi plus petendi comprehenduntur in hoc versu. Plus petitur causa vel tempore/req̄/locoq̄.

Pl⁹ petit q̄ttuor modis

ante lit. ǝtest. scdo allc. q̄ ante sniam. pinum tenet. l. inducit quam tamen fatetur alio casu loqui.

a In iudicio psistendū. Et ita si volūt desistere a petitiōe licituz est: nec puniunť: 7 hoc pñt facere vsq̄ ad lit. ǝte. postea ṽo nō pñt desistere sine pena. C. eo. ti. l. vna. sic licitum est ei petere añ litem ǝtes. ff. rem ra. ha. āplius hic. Sed vr̄ q̄ licitū sit penitere qñcūq̄ añ sniaz. vt. ff. de inof. test. ǝ veterani. al's est. l. papinian⁹ §. meminisse. 7 C. de his quibus vt indig. alia. 7 C. ad. l. cornel. de fal. l. q̄ falsas. 7 C. locati ǝductores: in qb⁹ pt penitere añ sniam. Sz pri⁹ dictū verius est q̄ añ lit. ǝte. penitere debēt alias puniunť in expēsis. C. e. l. vna. 7 hic. 7 hoc etiā cū re aut cā plus petiť: sed lex illa loqť cū alids p dolū sup maiori q̄titate exigit cautionē et ille si psistat a toto debito puniť exceptio duob⁹ casib⁹. s. trāsactiōis 7 scde ǝfessiōis q̄ excipiūtur in. l. illa. 7 ita de alijs pl⁹ petitionib⁹ loqť hic.

b Plus loco. Qui petit alio loco q̄ ǝuenit ad interesse p offm̄ iudicis pt ǝueniri i eo in q̄ dānificatur q̄ in alio loco conuenitur. ff. de eo qd cer. lo. l. ij. §. fi. de hoc interesse dictum est. S̄. de of. deleg. p. 7 g.

c Amplius tpe. Jn istis q̄ttuor modis pl⁹ petendi olim puniebať i tota cā. inst. de act. §. si qs agēs. 7 insti. de excep. §. appellanť. Sz hodie nō ita puniunt q̄ enī añ tps petit inducie duplicantur: 7 nihilominus

Pl⁹ petens q̄ liť punitur.

Vers⁹.

Rub. De cā possessionis 7 pprietatis. Dictū est S̄. de or. cog. ver. q: dubitari posset de ordine adhibēdo cū cā possessionis 7 pprietatis ab eodē vel diuersis deducuntur in iudiciū: merito hic subijciť. Ab. si.

Continuatio

Susceptis. Doctores nři non summāt. sed ponunt casum forte q: actor psens petebat reū absentē ǝdēnari i vtroq̄. s. i cā pos. et pprie. aut q̄ papa cām possessiōis ǝmitteret vni. 7 cām pprietatis alťi. Papa ṽo rńdit vt in lrā. vel pmū petijt vnū 7 vtrūq̄ iudiciū diuersis iudicib⁹ cōmitteretur. 7 ab hoc repulsus petijt scdm: vt saltē papa pnūciaret: 7 iterato fuit repulsus: rō repulsionis habeť in lrā. Et pōt hec decť. summari in rubro. Et scda pars ibi: nec nos. Ab.

diuisio

e Momēti. i. possessiōis. Et dr̄ possessio momētanea: nō q: durat p momētū: sz q: parū duratura est apud possessorē cū actor docuerit de pprietate 7 a sni a momentanee possessionis scdm legem nō appellať. C. de momen. pos. l. vna. 7 ij. q. vi. §. sunt quoq̄. ṽ. si de possessione. secus scdm canones. S̄. de iudi. ca. fi.

Glo. se. obijcit 7 soluit. signat ǝtrium 7 ibi remittit.

vno[a] eodemq; iudicio debere cognosci †. ¶ Nec nos contra inauditā partē aliquid possumus diffinire[b]. ¶ eiesti. iii.

¶ Si actum est possessorio et petitorio / pōt iudex receptis probationibus super vtroq; prius discutere possessiōis probationes sup possessorio: & illud terminare. Capitulum. ii.

AD vltimū interrogati fuimus si iudices deputati[c] vt de possessione & proprietate cognoscant: grauib⁹ partiū sumptib⁹ parcere cupientes / de vtraq; cōmixtim audiāt allegatiões pariter et testes admittāt: deinde prius audiāt[d] attestationes de possessione et pnūcient[e] secundū tenorem illarū vtrū licite hoc agatur. ¶ Nos aūt (cum hoc sit in iure ciuili expressum[f]) q licite possit fieri respondem⁹. Inno. iii. archiepō & canonicis sutrinis. ¶ Si spoliat⁹ possessorio & petitorio simul agēs possessionē & spoliationē probat sed non dñium seu proprietatem obtinet in possessorio: sed succumbet in petitorio.

Capitulum. iii.

CUm ecclia sutrina pastore vacaret: vos conuenientes in vnum[g]: et sicut moris est) spiritussancti gratia inuocata / pastorem vnanimiter elegistis: petētes ipsius electionē a sede apostolica cōfirmari. ¶ Uerum clerici conuentualium ecclesiarum ciuitatis eiusdem consequenter suam deposuere querelam: q cum in episcoporum electionibus ipsi ac predecessores eorum consueuerunt interesse: vos eis renitentibus & exclusis ad electionē procedere presumpsistis quā ob hoc non cōfirmari sed infirmari poti⁹ postulabant. ‡ ¶ Partib⁹ ergo apud sedē apostolicā constitutis in auditorium presentia testes vtrinq; producti fuerāt: et eorum depositionibus publicatis. ¶ Pars canonicorum per testes a se introductos intentionē suā: q ad eos

a ¶ Sub vno. Sz q̄re dicit cū alia sit cā possessiōis: & alia proprietatis nec habeāt aliq̄d cōe. ff. de exce. rei iudi. & an eadē. §. vl. & ff. de acq. pos. naturaliter. §. nihil cōe. & l. nil cōmuscere. Et hoc ideo dicit: qz ptinētia cause diuidi nō dz. j. de seq̄stra. c. j. & C. de iudi. nulli. h⁹ est dicere iudex q̄ cognouit de possessiōe dz cognoscere de proprietate. Et ita expone i vno eodēq; iudicio. i. coram eodē iudice: vt dicūt iura predicta: qz facili⁹ cognoscit de proprietate: qui cognouit de possessiōe. Ar. ĩ. §. de iudi. significauerit. et hoc est ppter diuersitatem fori. ¶ Glo. se. ponit tres lecturas vltimi versiculi.

b ¶ Diffinire. Not. q dicit diffinire. q. d. diffinitiuā sentētiā ɔtra absentē nō possum⁹ pferre ante lit. conte. §. vt lit. nō ɔtest. per totū. Uel dic nō possum⁹ diffinire etiā lite ɔtes. cōtra inauditā ptē. qz nō liquet de cā. Et io dicit se diffinire non possumus: quin salua sit ad minus q̄stio proprietatis absenti. j. de do. & ɔtu. put. et §. vt lit. nō ɔte. qm̄. §. pe. & C. q̄n et q̄n ɔsentaneū. Et ita duob⁹ modis pt itelligi pticula ista. vt lit. non ɔte. vt sic nō fiat diffinitio. sz ppter cōtumaciā in possessionē missio vel lit. non ɔtes. q̄n non liq̄t de cā. Uel tertio mō: qz ɔtra absentes nō citatos non conuictos non ɔfessos nil possum⁹ diffinire. §. de ma. & obe. inter quattuor. ‡ & sic plana est lr̄a. B.

AD vltimum. ¶ Si possessorio & petitorio simul est actum potest iudex pri⁹ possessoriū terminare. Communis diuisio. scda ibi: nos aūt. Abbas.

c ¶ Deputati. Qz cā est eis vtraq; ɔmissa. & idē ē si simplr cā idiffinite ɔmittit: qz vtraq; cā itelligit esse ɔmissa. j. de seq̄stra. ad h⁹. qz diuidi nō dz ɔtinētia cāꝝ. §. c. pri. C. de iudi. nulli. sic & cā proprietatis & vsufruct⁹ apud eundē iudicē sunt tractāde. ff. de li. cā. si parit. & sic in alijs. ff. de q̄b⁹ cau. ad eundē iudicē eat. li. j. B

d ¶ Audiant. i. publicent.

e ¶ Pronuncient. Scilicet super possessione.

¶ Glo. seq. alle. iiij. concor. subdens de iure canonico simul petitorio & possessorio ab eodem agi posse quā dicit fuisse opi. M. Sed Jo. cōtra & remittit. Demum dupliciter exponit hoc prius hic positum.

f ¶ Expssum. Sez qz pri⁹ audiāt attestationes de possessiōe & pnūciēt sup illa: illud est expssum in iure ciuili: C. de rei vē. ordinarij. C. de interdic. icerti iuris est. ff. de acq. pos. exit⁹ ɔtrouersie. ff. de iudi. si de vi & possessiōe. Tn̄ sm iura canonica simul pōt pcedi sup vtraq; q̄stione. & vna debēt sñia terminari. j. c. cū dilectus. & c. pri. ita q prio pnūciet sup possessione. & incōtinēti sup proprietate vt ibi dr. & c. cū sup. et ita cā possessiōis & proprietatis ab eadē psona intētari pt sil'r: & vno iudicio tractari & tminari: qz nō sunt ista ɔtria: de hoc dicet. j. c. pastoralis. & c. cuz dilect⁹. & in hac opiniōe fuit dñs M. & ei⁹ seq̄ces. Dñs Joā. et ei⁹ seq̄ces volūt instare. ll. pdictis sz illa diuersitas determinabit. j. eo. pastoralis. & c. cū dilect⁹. et q dicit h q prio pnunciēt sup possessiōe: & nichilomin⁹ de proprietate pnunciare debēt incōtinēti ex q̄ simul ē actū & publicatio sil'r facta: & de vtraq; liqueat: al's diffvery q̄stio proprietatis. j. de testib⁹ significauerunt al's si volūt differre iudices iudictū proprietatis nec testes publicare cum alijs etiā pcedere pnt sup possessione tm̄. & sic intellige q hic dicit: vt ɔcordet iuri ciuili put dicit. in fine. al's ɔdicerēt iura ciuilia: tn̄ sm canones si aliquis vult agere simul vtroq; iudicio iudex simul expedire dz vtrūq;. j. c. pri. & c. cū sup. & c. cū dilect⁹. al's ɔdicerēt: hic iudices ex officio suo hoc fecerūt: vt ɔmixtim audirēt: sed pri⁹ volebāt pcedere sup possessione: qd licitum est sm iura ciuilia: nec canonica contradicūt.

CUm ecclia. ¶ Due sunt partes principales. In prima facti & pcessus narratio. In scda diffinitio ibi: nos igit. Prima subdiuidit i q̄nq;. Prio eīm ponit petitionē actoris. scdo recōuētionē reoꝝ ibi: verū. Tertio modum pcessus ibi: ptib⁹ ergo. Quarto allegationē actoris ibi: ps canonicoꝝ. Quinto allegationē reoꝝ ibi: parte clericoꝝ. Secūda principalis subdiuiditur in duas. Nā prima diffinit possessoriū. Secunda petitorium ibi: verum. Abbas siculus.

g ¶ In vnū qz spūs scūs nō venit nisi sup ɔgregatos in vnū. xxiiij. q. j. §. si aūt. & vbicūq; duo vl' tres cōgregati fuerint in noīe meo: ibi sum i medio eoꝝ. j. q. j. cum scriptura. & xxiiij. q. j. alienus. & xx. dist. c. vlti. ¶ Glosa sequens obijcit & soluit.

† Concor. textus i. l. j. & per totū ti. ff. q̄. re. ad cū. iu. cal.

‡ Concor. l. j. C. de exe. re iudi.

Possessorio & petitorio sil'r agi pt.

‡ Concor. textus i. l. fi. ff. quēad mo. ser uitus amit.

diuisio

tm̄ spectaret[a] electio sufficiē ter dicebāt eē ꝓbatā. ¶ Parte clericoꝝ nihilominus asserēte q̄ ꝑ dicta testiū q̄s ꝓduxerāt: et ipsi assertionē suā: q̄ electioni pōtificum interesse deberēt: pleni⁹ ꝓbauissent: ꝑ que constare dicebāt eos electionib⁹ triū epoꝝ: q̄ ecclīe sutrine vltimo[b] ⁊ imediate prefuerant cum canonicis cathedralis ecclesie affuisse/ vocēq̄ʒ habuisse[c] cum alijs eligendi. ¶ Nos igit̄ qm̄ dep̄hendim⁹ testes vr̄os in p̄hibēdis testimonijs, varios extitisse: atq̄ʒ aduersus fidem attestationis sue corā auditoribus vacillasse[d]: et q̄ negatiuā[e] quodāmodo astruere satagebāt: ꝓbare volentes ius electionis ita ad vos spectare q̄ ad aduersarios minime ꝑtineret: ꝑ testes ꝟo aduerse partis fuit sufficiē ter ostensum: q̄ in triū epoꝝū[f] electionib⁹ de quibus premissuʒ est/ clerici p̄ntes affuerint ⁊ vocē habuerint eligēdi: premissam electionē factā eis cō tradicentibus ⁊ exclusis/ decreuim⁹ irritādā: clericos sepedictos in eā quasi possessionē[g] quā an̄ cōtrouersiā motā habuerāt reducētes[h]. ¶ Uerum qm̄ in questione predicta quicquid iuris[i] vtraq̄ʒ pars in electione habebat deductum in iudiciū videbat̄: cū iure ci-

a ¶ Spectaret. Sʒ qualr̄ fuerunt admissi canonici ad aliquā ꝓbationē cum ps aduersa diceret se spoliatā: cū nil obijci possit spoliato an̄ restitutionē: nec sup eo qd̄ ꝓprietatis refert. j. de resti. spo. in lr̄is. ⁊ c. itē cū q̄s. ⁊ c. ex conq̄stione. s̄. de or. cog. sup spoliatiōe. Sʒ dicas q̄ isti clerici cōuētualiuʒ ecclīarum nō tā tum possessoriū intētarunt: sed petitoriū simul cum possessorio. Uñ licitū fuit alteri pti de iure suo docere. Et i hoc min⁹ caute fecerīt isti clerici qꝛ q̄ʒdiu pōt aliquis itētare aliquod possessoriū nō dʒ agere de ꝓprietate. ff. de rei vē. is qui. b ¶ Ultimo. bñ dicit vltimo: qꝛ lʒ q̄nq̄ʒ fuissent in eligēdi possessione hoc non ꝓdesset: ad hoc vt possēt petere restitutionē licʒ secus sit in dn̄io. C de ꝓba. siue. Itē bene seq̄tur et imediate: qꝛ si nō ꝯtinuassent tp̄a non p̄scripsissent. ff. de diuer. tēpo. ⁊ prescript. in vsucapione. §. j. de vltimo tpe caute dixit: qꝛ in p̄scriptiōe vltima tp̄a spectāda sunt. C. ne de statu defun. si mater. ⁊ C. de apo. publi. l. q̄cunq̄ʒ. li. x. arg. xxxv. dist. ab exordio. ⁊ xxviij. distin. quia sunt.
c ¶ Uocēq̄ʒ habuisse. Caute ēt dicit vocēq̄ʒ habuisse qꝛ posset esse q̄ interfuissent cā ꝯsilij dandi: ⁊ tm̄ non elegissent. nec scrutatores volūtatum dedissent: aut vota sua inq̄sita nō fuissent. s̄. de elec. cumana ecclīa. ⁊ lxiij. di. obeūtib⁹: vel forte essent iuitati. lxiij. dis. cū adrian⁹: sʒ ꝑ talē iuitatiōeʒ ius nō acq̄rit̄. ix. q. iij. nūc ꝟo. ⁊ c. se. ⁊ ar. ad hoc. s̄. de postu. bone. ij. Hoc em̄ nō sufficit q̄ aliq̄s possidet: sʒ qd̄ itēdat ius sibi acq̄rere ff. de iti. actuq̄ʒ p̄ua. l. vlt̄. ff. quēadmodū serui. amit. l. fi. immo in dubio p̄sumēdū est istos poti⁹ non habere ius. ar. xxiij. di. pb̄ri. ⁊ vij. q. j. pontifices. qꝛ nō verisilīe est q̄ aliq̄s iactet res suas. ff. d ꝓba. cū de idebito. ⁊ s̄. de elec. qꝛ diligētia. nec em̄ sequit̄ q̄ si fuerint electi q̄ ideo possederint ✝. ff. de acq̄. pos. si q̄s antea. j. de resti. spo. olim. ⁊ ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. vim vi.
d ¶ Uacillasse. Hoc solum sufficeret ad repellēdos testes. et q̄ dixit varios extitisse. vt. iij. qō. ix. pura. et iiij. q. iij. §. itē q̄ falso. ⁊ j. de pe. sup his. et. j. vt ec. bñfi. vt nr̄m. ⁊ xxxv. q. vj. de parētela. ij. i fi. ⁊ ff. de q̄sti. de minore. §. tormēta in fi. ⁊ l. ex libero. §. j. in fi. tn̄ q̄nq̄ʒ ꝟbis ⁊ non re aliq̄ dissentiūt. j. de ꝟbo. sig. nil obstat. ⁊ j. de testi. cum tu fili. ⁊ ff. de re iudi. actorum. viij. q. j. in scripturis. de peni. dist. j. periculose.
e ¶ Negatiuā. Forte dicētes q̄ illi ꝯuētuales clerici nunq̄ʒ interfuerunt electioni vel vocē habuerunt. ar. s̄. de elec. cum dilecti. qd̄ tn̄ fieri non pōt. s̄. d elec. bone. j. ⁊ s̄. de renun. sup hoc. ⁊ vj. q. vl. §. actor.
¶ Glo. seq. q̄rit ⁊ soluit ⁊ r̄ndet solutionis obstaculo.
f ¶ Triū epoꝝ. Ex hoc vr̄ q̄ si aliq̄s ter vtit̄ aliquo iure ꝑ hoc est in q̄si possessione illi⁹. arg. C. de fideicōmis. l. j. ⁊ ff. de vsu. cū de in rē ꝟso. ff. de ser. quotiēs. ij. Sed q̄d si semel eligit in. xl. ānis. qꝛ ep̄s ille in tāto tēpore vixit? Dico q̄ ꝑ hoc est in q̄si possessiōe illi⁹ iuris ar. s̄. de ꝯsti. cū accessissent. ⁊ j. de pbē. ꝓ illoꝝ. a ꝯtrario sensu nā aq̄ dr̄ q̄tidiana q̄ tm̄ semel in anno ducit̄. ff. de aq̄ q̄ti. et esti. l. j. §. ij. et iij. ⁊ si imisi tignū in parieteʒ tuū statim possideo seruitutē. ff de serui. vr. p̄di. seruitutes q̄ in supficie. vñ tuēdus sum i illa q̄si possessiōe. j. vt lite pen. c. j. ⁊ ij. ⁊ xvj. q. iiij. volum⁹. nisi cōstet q̄ vi vel clā vl' p̄cario possederi. ar. j. de exces. prela. ad quorūdaʒ ⁊ tunc qui dedit auctē sua poterit reuocare: vt ibi. ⁊ x. qō. iij. qꝛ cognouim⁹. nec obstat qd̄ dr̄ de triginta dieb⁹. quib⁹ ad minus vti dʒ in anno ad hoc vt habeat interdictū de itinere actuq̄ʒ priuato. ff. de iti. actuq̄ʒ p̄ua. l. iij. §. hoc interdictū a supiori: qꝛ hoc intelligit̄ de eo interdicto qd̄ hʒ mixtā cām: qꝛ duo debet ꝓbare ⁊ hoc anno se fuisse vsum ⁊ seruitutem sibi competere ⁊ constitutam fuisse: vt ibi dicitur.
¶ Glosa sequens signat contrarium.
g ¶ Quasi possessionem. Hoc ideo dicit: qꝛ incorpalia non possident̄ sed quasi possidentur. ff. de vsuc. sequitur. §. si viam. ff. de serui. vr. p̄dio. si sedes. §. libertas. arg. contra. iij. q. j. reintegranda.
h ¶ Reducētes. Uerbo tm̄ ⁊ nō re: cum iam constet de proprietate: vt sequitur in littera. ⁊ j. ca. pxi.
¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.
i ¶ Quicq̄d iuris. Sic. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadē. §. actiōes. ⁊ C. de an. excep. l. vl. Sʒ q̄d deduxit in iudicium ps canonicoꝝ cum ipsi essent rei ⁊ possiderēt? non videt q̄ aliq̄d deducerent in iudiciū: imo de iure cōi ad eos spectat electio: ⁊ possidēti non est ꝓdita actio. isti. de ac. §. iste quoq̄ʒ. ⁊ s̄. de iudi. examinata: et ita nec petitoriū nec possessorium deduxerūt in iudiciū. Sol. hec oppositio hʒ locum in actionibus in rē: que ꝯpetunt ꝓ reb⁹ corpalibus. vt in. §. iste q̄q̄ʒ. sʒ ✝ in actionib⁹ in rē que ꝯpetunt ꝓ reb⁹ incorpalib⁹: vt in seruitutibus datur actio possessori ꝓ tuendo iure suo. ⁊ hec dicit̄ negatoria q̄ ꝯpetit dn̄o: q̄ negat alium seruitutē habere in re sua. ⁊ hāc negatoriā deduxerīt canonici in iudiciū dum negabāt clericos hr̄e ius in electione: qꝛ aliud non poterāt in iudicium deducere. Confessoria ꝟo dat̄ ei q̄ sibi debere seruitutē cōtēdit. ✝ scd̄m q̄ isti clerici faciebāt q̄ dicebāt se habere ius in electione: ⁊ hoc deduxerūt in iudicium loco ꝓprietatis ⁊ possessorij. hec ꝓbantur. ff. si serui. vē. l. ij. j. rñ. ⁊ l. si forte. §. j. ⁊ l. sicuti. §. sed si queritur. ⁊ insti. de act. §. eque si q̄s: ⁊ sic intelligit̄ qd̄ hic dicit. vtraq̄ʒ.

Incorpalia nō possident̄.

✝ Hec opi. gl. sʒ doc. non est vera. ꝑ l. Celsus. ⁊ ibi barto. C. d vsuca. ⁊ adter. gl. r̄ndet.

✝ Contra. lex ⁊ si forti. §. hec autē actō cū gl. ⁊ ꝟ. dn̄i. ff. si serui. vē. ⁊ isti. d actio. §. ꝯ in glo. altius.

pars deduxerit i iudiciū q̄cq̄d iuris hēbat in electiōe
¶ Glo. se. dupl'r exponit lrām. p̄mo de singularib⁹ iu
dicijs q̄ ad accessoria nō q̄ ad alia: et soluit 𝔷riū. de. l.
si. C. de anna. excep. scd̄o de gñalib⁹ ⁊ vlibus dicens:
secus in actiōib⁹ stricti iuris ⁊ psonalibus ⁊ arbitra=
rijs. Ultimo ar.
q̄ illud tātū. ⁊c̄.
signat 𝔷riuz de
iuj. ll. ⁊ soluit.

a ¶ Id venire
in iudiciuz. Hoc
sumptū est ex il=
la. l. ff. de iudi. so
lemus. illa ei ve
niunt q̄ includi
pñt in actiōe p=
posita vt loq̄tur
in spāli iudicio:
vt in rei vēdica=
tiōe: vt fructus
et expense ⁊ vsu
re q̄ accessoria
sunt ⁊ ad eandē
rez spectātia. ff.
de aq̄ plu. ar. ha
ctenus. in fi. ff. d
edil. edic. ediles
§. item sciendū
non aūt veniūt oīa alia.

† Insc=
ro libel
lum eē
largissi
mi iur;
𝔷cor. l.
fi. C. de
fideicō
mis. li=
ber.

nisi sit cautū: ⁊ id venire i iudi=
ciū[a] non solū[b] de q̄ actuz est vt
veniret: sed id non venire de q̄
noīatī actum est ne veniret[c]: ⁊
s̄m statuta canonica electio=
nes epoꝝ ad cathedralium[d]
ecclesiaꝝ clericos regulariter
ptinere noscātur nisi alibi sec⁹
obtineat de cōsuetudie[e] spāli:
nec ex eo q̄ clerici antedicti se
inter eligentes sutrinos epos
pbauerūt tr̄io[f] extitisse: ius eli
gēdi ppt̄ breuitatē tp̄is[g] vsq̄
ad p̄scriptionem[h] legitimā nō
pducti sibi acq̄rere potuerūt:
⁊ actore nō pbāte[i] q̄ conuenit
⁊ si nihil prestiterit/obtinebit:
ab eoꝝ ipetitiōe: sup electioni
bus faciendis vos duxim⁹ ab
soluendos sepedictis ecclīaꝝ
clericis sup hoc ppetuū silen=
tiū iponentes. I dē canonicis
de bethleē. ¶ Idez dicit q̄ ad
intellectū q̄d decretalis supra

Cum sup (pxia. c. iiij.
electione bethlemitañ.
ecclīe iter. R. subdiaconū no=
strū ⁊. P. canonicuz sepulchri
dn̄ici q̄ō verteret vtroq̄z se pro
electo gerente. Cū p̄fat⁹ sub=
diaconus a pr̄iarcha hieroso.
fuerit 𝔷firmat⁹[k]: ⁊ ifra. ¶ Cū

¶ Nec est 𝔷. C. de āna excep.
l. vi. ibi spōte recept⁹ fuit libell⁹ gñalis: vñ fatu⁹ fuit
Sed regula ista meli⁹ itelligitur de gñalib⁹ iudicijs:
vt negocijs gestis: tutela: petitiōe hereditatis actiōe
p socio. cōi diuidūdo: finiū regundoꝝ: familie hercis.
vbi oīa veniunt in iudiciū: nisi fiat specificatio i libel=
lo vel in psecutione cause: tūc eīm non obstat exceptio
in nō specificatis. C. de iudi. l3. ff. de excep. rei iudi. si
ex testamēto. ⁊. ff. de isti. ac. habebat. ⁊. ff. cōi diui. in
iudiciū. ff. famu. her. heredes §. pe. ⁊. ff. de peti. here.
si hereditatē. ⁊. l. si quo tpe. ⁊ hec vera sunt in bone fi
dei iudicijs: sec⁹ in iudicijs stricti iuris: q̄z ibi non ve=
niunt nisi illa tm̄ de q̄bus noīatum actū est vt venirēt
vt. ff. de do. elegāter §. nō solū. ff. de vb. ob. q̄cq̄d. Si=
mile est etiā in psonali actiōe: vt si vnā cām sum psec=
cut⁹ ⁊ succūbo: non obstat si peto idē ex alia cā: ⁊ hoc
dictū est. 𝔷. de lib. obla. c. ij. sic etiā in arbitrio vbi tm̄
veniūt ea de q̄bus dictū est in 𝔷promisso. vt. 𝔷. de ar=
bi. cū dilectus. vbi de hoc. arg. ex hoc loco illud tm̄ ve
nire in 𝔷dēnatione. q̄ō in libello 𝔷tinetur sup quo li=
te 𝔷te. facta fuit. ar. ff. de iudi. non pt̄. ⁊. l. de q̄ re. Ar.
𝔷. de ap. l. vlt. ad fi. ⁊ insti. de act. §. si mīu⁹. ff. de peti.
here. l. iuj. ff. de rei ven. si nautē §. possidere. In istis
oībus. ll. d3 q̄ plus venit in 𝔷dēnatiōe q̄z in petitione
So. istaꝝ. ll. pt3 in pn. glo. an sint extranea an 𝔷iun=
cta ⁊ accessoria: sic aliq̄n mīn⁹ venit in 𝔷dēnatione q̄z
in petitione. ff. de 𝔷di. fur. si seru⁹ furtiu⁹. ff. de rei vē.
si nautē a ticio §. possidere. ⁊. ff. de pe. here. si quo tē=
pore §. ex diuerso. Nota q̄ hec clausula id venire in
iudiciū. ⁊c̄. sub alijs verbis hoc habet. Non solum il
lud videtur esse deductum in iudicium: quod expres
sum est: sed totum illud quod non est exceptum.

b ¶ Non solum. argumentatur papa ex hac lege p
locum a minori: si id de quo minus videtur inesse in=
est: ⁊ id de quo magis. siue econtrario.

c ¶ Ne veniret. Ar. oīa eē 𝔷cessa q̄ nō sunt phibita

d ¶ Cathedralium. lxiij. distin. cap. j. §. ex his. ⁊. 𝔷.
de elec. cum terra.

e ¶ De consuetudine. Introducta de volūtate ei⁹

Judi=
cia gña
lia que
sunt et
q̄d in il
lis ve=
niat.

cui p̄iudicat. ff. cōia predi. venditor. §. j. et ita necesse
est q̄ sit p̄scripta: vt hic innuitur. ⁊. 𝔷. de consue. cū
dilectus. ⁊. c. vlti. vbi de hoc. ⁊. j. de ver. sig. abbate.

f ¶ Tertio. Nota q̄ tres vices iducūt 𝔷suetudinē:
nisi in criminib⁹. xxv. q. ij. ita nos. ⁊. C. d epis. audie. l.
iij. de pe. dist. ij.
§. econtrario. si
eīm 𝔷suetudo es=
set ex tribus vici
bus iuuaret vt
hic. sed non pro
dest nisi legitie
sit prescripta: vt
dicit hic: l3 tuea
tur aliquē i pos
sessiōe quousq̄
constet an sit de
bitum. xviij. q. ij
seruitium. ⁊. j. vt
lit. pen. c. j. ⁊. ij.
¶ Glo. seq. no. a
𝔷rio lr̄e q̄ p̄scri=
bit ex vnico actu
cuz tēpo2is cur=
su ⁊ soluit cōtra
rium scd̄o obij=
cit et dupliciter
soluit ⁊ solutio=
ni signat contrarium ⁊ ibi remittit.

Uide d
hac ma
te. p le
gistas
in. l. de
dib⁹. ff.
d legi.
et per
Cano.
in. c. fi.
𝔷. de cō
sue.

g ¶ Breuitatem tp̄is. Et ita pt3 q̄ si breuitas tp̄is
non obstaret isti clerici p̄scripsissent ius eligēdi etiā3
si semel elegissent. arg. C. de serui. l. vlt. l3 videat̄ 𝔷 q̄z
fuitutes q̄ nō hñt 𝔷tinuā cām duplicatū tp̄s reqrūt.
ff. quēadmodū serui. amit. si sit 𝔷stituta. sed secus est
s̄m canones. ar. j. d p̄scp. ca. de q̄rta. ⁊ hic. S3 𝔷riū vr̄
huic loco q̄ō dici 𝔷sueuit: q̄ in p̄scriptione ecclīastica
reqrit̄ bona fides ⁊ iust⁹ titul⁹. alr̄ nō p̄scribit̄. j. de p̄=
scrip. si diligēti. ⁊. j. de deci. dudū. sic ⁊ in cōsuetudine
cā allegari d3. arg. j. d cēsi. puenit. Et ita dici 𝔷sueuit
q̄ in 𝔷suetudie allegari d3 cā ⁊ i p̄scriptiōe titul⁹. De
hac mat̄ia inuenies. 𝔷. de 𝔷sue. c. vi. s3 hic nulla cā si=
ue titul⁹ fuit allegat⁹: ⁊ tm̄ p̄scripsissent si puenisset ad
legitimū tp̄s: vt hic pt3. ad hoc pt̄ dici q̄ in hmōi icor=
palib⁹ sola patientia hr̄ p titulo. Nam patiētia loco
traditiōis hr̄ in seruitutib⁹. ff. de pub. si ego §. j. ff. de
fui. q̄tiēs. ij. Uel dicas q̄ spāle est circa ista icorpalia
iura. q̄ nō ē necesse allegare ibi titulū: s3 hoc solū suf=
ficit q̄ nec vi nec clā nec p̄cario vsus sit tali iure. ff. si
fui. vē. si q̄s diuturno. ⁊ ex eo q̄ erāt in q̄era possessio
ne p̄sumebat̄ q̄ nec vi nec clā nec p̄cario possiderent.
Ar. 𝔷. j. de p̄scp. si diligēti. So. q̄ eīm facit grā3 illos d3
p̄stari. vij. q. j. pōtifices. ⁊. 𝔷. de elec. cum ana. ⁊ hoc
forsitā voluerūt pbare isti canonici q̄ illi clerici non
fuerāt i electiōe iure ppuo. sed de grā q̄si negatiue.
¶ Glosa sequens obijcit.

h ¶ P̄scriptionē. Uidetur q̄ hoc ius q̄z quasi ser=
uitus est p̄scribi non possit: q̄z seruitus nec in bonis
alicuius nec extra bona est. ff. de vsufru. leg. l. j.

i ¶ Probāte. C. de edē. q̄ accusare. vj. q. vi. §. actor.
C. de pba. actor. ⁊. j. vt eccle. bene. vt nostrum. B.

Cum sup. ¶ Diuidit̄. nā p̄io deīse narrat factū:
scd̄o diffinit ibi. cū q̄. Pars hui⁹. j. d 𝔷fes. cū sup.
Et p̄mo possessoriū. Scd̄o petitorium ibi. verū. Ab.

k ¶ Confirmatus. Ex hoc pncipio ⁊ ex fine ca. col=
ligit̄ q̄ 𝔷firmatio nīl iuris 𝔷fert vbi electio canonica
non fuit. 𝔷. de elec. cum inter canonicos: ⁊ ca. cū dile
ctus. tamen si possessionē fuerit adept⁹: ⁊ postmodū

y iij.

spolietur debet restitui: q̄uis non fuerit electio cano nica: vt hic patet.

¶ Glo. se. allc. vnā ꝯcor. q̄rit ꝛ dupl'r soluit. scdo que= rit: arg. affirmatiue per duas. ll. contrarium soluit.

a ¶ Restituendū. Solo v̾bo restituit eū: q2 in eadē

q̄ se ꝓbauerat ꝑ scl'are potē= tiā spoliatū: restituēdum[a] de= creuimus iusticia mediante.

¶ Uez qm̄ tam possessoriū q̄ petitoriū[b] deductuz fuerat in iudicium: et tā restōnis q̄ ele= ctiōis qō plenı⁹ agitata: ꝛ con stitit nobis electiōem vtriusq3 min⁹ canonicā extitisse (cū iu= dex de[c] q̄ re cognouerit ꝓnun ciare debeat) vtrāq3 duximus snialiter irritādā. Idē ep̄o no uiorñ. ¶ Qui agit de ꝓprieta te/ ante cōclusionē cause pos= sessorio adipiscende vel recu= pande agere p̄t: post cōclusio nē vero ꝛ añ sniam hoc nō pōt

snia destituit eū sic. s. ca. pri. q̄d ergo ꝓdest talis restitutio? Cōtū ad hunc casum nil ꝓdest: nisi q2 satisfit iuri: ꝛ pe titioni actor(. ff. de iudi. de q̄ re. et hoc posset qñ q̄ prodesse q̄ ad fructus restituē dos vt spoliator restituat fruct⁹ perceptos: ꝛqui percipi potuer't a tempore dele= ctiōis vsq3 ad tē pus lit. cote. sup ꝓpetate: ꝛ ita l3 obtineat in ꝓpe tate tñ ꝓpterea q2 ius sibi dixit q̄stum ad posses sionē restituere d3 fruct⁹ ꝑceptos. S3 nūq̄d ille q̄ est in possessione vtet' fructib⁹? vr̄ q̄ sic. q2 alimentoꝝ cā veritati nō p̄iudicat. ff. de his q̄ sui vel alie. iu. sunt. si iudex. Et pupill⁹ ꝓpter inopiā qñq3 ꝑcipit alimēta a scripto herede q̄ appellauerat vsq3 ad finem litis. ff. de inof. testa. si istituto §. de inofficioso. Sed ꝯtrū ve rum est: † q2 cū canonicū nō habuit igressum d3 resti tuere fructus quos inde ꝑcepit ꝛ est exp̄ssum. ar. j. de preben. dilecto. ꝛ melius. j. de iurepa. cū dilect⁹. in fi. q2 quasi intrusus est: vñ nil d3 inde ꝯmodi habere ne de improbitate sua cōmodū cōsequat'. ꝛ est argu. ad hoc quasi expressum. j. de resti. spol'. grauis. ꝛ fruct⁹ illi restituendi sunt ecclesie vnde illos percepit.

† Adde q̄ hec opi. gl. ē cōior: ꝛ verior cū q̄ cō= cor. l. heres. ff. de in di.

¶ Glo. seq. notat duas petitiones ꝛc̄. all'. viij. iura. se cundo querit ꝛ dat tres solutiones.

b ¶ Tam possessoriū q̄ petitoriū. Et sic due petitio nes eodē iudicio expediunt'. Arg. C. de offi. rec. ꝓui. l. j. ꝛ i eodē libello ꝛ sic vno ꝓcessu duplex cōmodū q̄s ꝯsequit'. arg. ff. ꝓ socio. si iter f'res §. si plures. ꝛ ff. fa mil. her. heredes §. si de plurib⁹. ff. de act'. emp. ꝛ vē. non est nouū. ꝛ ff. quoꝝ leg. l. j. §. qō aūt. ꝛ. j. e. cū dile ctus. ꝛ. s. e. c. ij. ꝛ. j. de capel. mona. dilect⁹. S3 q̄lit' pos sessoriū ꝛ petitoriū deductū fuit i iudiciū ab vtraq3 ꝑ te. de hoc dixi. s. e. c. ꝓxi. Quidā dicūt q̄ neuter possi debat: al's nō potuit intētari: s3 ab vtraq3 ꝑte hec nō posset fieri nisi vterq3 fuerit spoliat⁹: s3 alter tm̄ fuit spoliat⁹. vñ pōt dici q̄ i reb⁹ icorpalib⁹ dat' actio pos sessorii ꝓ tuēdo iure suo vt in ꝓxi. ca. dictū est. Uel ve rius dicas q̄ hic alt' tm̄ fuit spoliat⁹ q̄ intētauit sil' pe titoriū ꝛ possessoriū. re⁹ v̾o q̄ possidebat defendebat se sup vtroq3: ꝛ sic quodāmō vtraq3 ps deduxit vtrū q3 in iudiciū. j. eo. cū dilect⁹. q2 non d3 actori licere qō reo nō l3. ff. de reg. iu. nō d3: s3 veri⁹ ē q̄ alt' tm̄ petito riū itētauit: q̄ dicebat se canōice electū: q2 ꝛ h̄ nō d2 q̄ vtraq3 ps deduxit i iudiciū vtrūq3 possessoriū ꝛ peti= toriuz.

Petito rium ꝛ posses= sorium sil' intē tari pos sunt.

c ¶ De qua re. ff. de iudi. de q̄ re. hec regu la fallit in cā criminali ep̄i. iij. q. vj. q̄uis. ꝛ ca. dudū. fallit in sentētia lata a supiori. j. de re iudi. de cetero fallit vbi sola cognitio demādata est. j. de testi. cū oll. ꝛ. s. de offi. ord. dilect⁹. † Itez fallit in incidētib⁹ que stionib⁹: vt dictū est. s. de or. cog. ca. j. ꝛ. C. de or. iudi. aditc. vnde ita intelligit' de q̄ re cognouit principal'r scil3 de ea pronūciare debet. vt hic: q2 petitorio ꝛ pos sessorio pricipa= liter agebat ab altera parte.

† Con= cor. l. de q̄ re. cū no. ff. de iu. ꝛ. l. a diuo pio. et ibi bar. eo. tit.

P Nisi iusta cā subsit. ca. v.

PAstoralis officij: ꝛ ĩfra. ¶ Sane sicut itimasti cōtigit aliqñ vt cum is q̄ se asserit spo liatum suū trahit spoliatorem in cām: inter ipsa iuris auspi= cia[b] req̄sit⁹[e] q̄ malit experiri[f] iudicio: litē ꝓprietatis ingre= dit' / de illata sibi violentia nul lā faciēs mentionē: cū aūt fue rit in cā ꝓcessum: nouum iudi ciū sup possessorio nitit' incho are. ꝛ ĩfra. ¶ Cōsultationi tue t. r. q̄ possessorio q̄dez iudicio qō[g] de recuperanda seu adipi scenda possessione ꝓponitur: anteq̄ renunciatū sit aut con

PAstoralis ¶ Due sūt partes. In p̄ma ꝯsultatio. In se cūda responsio ibi: cōsultationi Secunda subdi uiditur in duas partes. Nā pri= mo responden= do distiguit an sit vel nō sit i cā ꝯclusum. Et s'm mēbrum ibi: vbi vero. Pria scde tria facit Primo respōdet ad pri mū mēbrū disti ctionis. Secun= do ibi. cū legali. r̄nsionē ꝓbat le ge. Tertio ibi: alijs ꝓrestat'. Scda secunde etiā facit tria: q2 primo respondet scdo mēbro r̄nsionis cām in serendo ibi: ne lites. Secundo in ver. nisi: vnū casum excipit quem statim exemplificat ibi: puta. Tertio ibi: his igitur: dat generalem doctrinam. Ab.

diuisio

b ¶ Auspicia. i. exordia litis. C. de except'. l. pe. ꝛ. C. de codi. l. vlti. j. r̄n.

¶ Glo. se. notat tres casus q̄bus delegatus petitoriū et possessorium cognoscit ꝛ signat contrariū de. l. ꝛc̄.

e ¶ Req̄situs. A iudice. s. ꝛ hic cū vtraq3 cā cōmissa est iudici: vt. s. e. c. j. Idē videt' si cā ꝓprietatis est ei cōmissa. arg. C. de rei ven. ordinarij. Idē est etiā vbi causa est simpl'r cōmissa. j. de sequestra. ca. j. Licet sit arg. ꝯ. C. si a non compe. iu. si de proprietate: q2 cōti= nentie causa diuidi nō debet. C. de iu. nulli. ꝛ. s. e. c. j.

f ¶ Experiri. i. agere: † alibi ponit' ꝓ defendere. s. de iudic. c. j. nemo em̄ sine actiōe experit'. s. de iudi. exa= minata. ff. de admi. tu. quotiens §. item si tpali. ff. de nego. gest. si pupilli §. fi. Itē est hic arg. q̄ cum plu= res actiones nomine eiusdem rei ꝯpetūt. vt. ff. de mi no. verū. vna illarum est eligenda. ff. de tribu. qō in heredem §. eligere. ff. de reg. iu. nemo. q̄ §. quotiēs.

† Glo. ē ff. l. l. j. ff. de di. ꝛ tēpo. p̄. ꝛ. l. q̄ §. cōse sum. ff. ad ter= tiu.

¶ Glo. se. ꝓsequitur triplex possessorium. adipiscen= de. recuperande ꝛ retinende. ꝛ ponit tria interdicta primi: duo scdi. ꝛ duo tertij. demū ponit quadrupli= cem lecturā illi⁹ versi. Alijs possessorijs: prima q̄ lo= quitur de possessorijs retinēde ꝛ soluit contrariū de §. nichil. secunda loquitur de interdictis que habēt mixtam causam: tertia de preparatorijs: quarta se= cundum casum. l. j. C. de ap. ꝛ in fi. primaz approbat.

g ¶ Quod de recuperāda. Ad intelligentiam hmōi nota q̄ triplex est iudiciū possessoriū: vel ꝓ adipiscē da possessiōe: vel recuperāda: vel retinēda. Pro adi= piscēda possessione ꝓponit' interdictū quorū bonorū ꝛ interdictū quoꝝ legatorū: et saluianū iterdictū. ff. quo. bo. l. j. ꝛ. ff. quo. leg. l. j. ꝛ. ff. de saluiañ. ifdi. l. j. In terdictum ꝓ adipiscenda possessione datur bonorū possessori ꝛ heredib⁹ hereditarijs: insti. de interdict.

clusum[a] in ꝓprietatis iudicio primitus īstituto: agi pōt[b] ab eo qui rē ceperit vendicare. ¶ Cū legali sit ꝓuisione statutū / eū q̄ fundū vēdicauerit ab eo cū q̄ interdicto vnde vi potuit experiri pendēte[c] iudicio interdictū[d] posse nichilominꝰ intētare[e]. ¶ Alijs possessorijs iudicijs in suo robore duraturꝭ. q̄ vēdicationē dn̄ij sui natura p̄cedūt. ¶ Si vero renunciatū fuerat vel conclusum / vt iam possit cā proprietatis diffinitiue sententie calculo terminari. ¶ (Ne lites litibus inculcentur: et via possit fraudibus aperiri) causa[f]

§. adipiscēde. Bonoꝝ possessor nomē est iuris: sicut ⁊ bonoꝝ possessio. ff. de ỽb. sig. hereditatꝭ. j. ⁊ bonorū possessor dr̄ ille q̄ succedit de iure petitorio. institu. de intdic. §. restitutoria. Et dicit̄ ideo adipiscēde possessiōis: q2 lꝫ heres hoc ipso q̄ est institutꝰ ⁊ hereditatē adijt efficiat̄ dn̄s rerū hereditariarū: tamē possessioné eaꝝ nō adipiscit̄: nisi apprehēdat possessioné. ff. de acqui. pos. cum heredes. in p̄n. ⁊ si ab alio possideātur pōt adipisci earum possessionem p̄ istud interdictum. Pro recuperāda possessione datur interdictum vnde vi. ⁊ quod vi aut clam. Pro retinenda possessione datur interdictum vti possidetis: vel vtrobi. ⁊ hoc habes. in sti. de interdic. §. adipiscende. ⁊ §. seq. ⁊ j. de ꝓba. c. lꝫ Si ergo aliq̄s cepit agere rei vēdicatione pōt redire ad iudicium possessorium qđ proponitur ꝑ recupanda possessione vel adipiscenda pēdente iudicio ꝓprietatis vt hic dicit̄. ⁊ j. de testi. significauerūt. ⁊ ff. de vi ⁊ vi ar. cum fundum. §. vi. ⁊ econuerso de possessorio potest redire ad iudicium ꝓprietatis: sed ad interdictum de retinenda possessione non pōt redire pēdente iudicio ꝓprietatis primitꝰ instituto. s. vti possidetis vel vtrobi. proponitur pro retinēda possessione: nec ecōuerso pōt redire ad iudiciū ꝓprietatis postq̄ cepit agere vti possidetis: q2 sibimet esset contrarius qui enim ꝓponit rei vēdicationem dicit aliū possidere. vt. s. de iudi. examinata. quia possidēti non datur actio. insti. de actio. §. iste quoq3. ⁊ qui agit vti pos. dicit se possidere. vnde pendēte iudicio ꝓprietatis non potest redire ad aliud: nec obstat qđ legit̄. ff. de acq̄. pos. naturaliter. §. nihil. in fi. vbi dicitur q̄ non negatur ei interdictum vti possidetis: qui cepit rē vēdicare: q2 illud intelligit̄ de eo qui ignorabat se possidere † vel potest dici q̄ renunciauit prime actioni anteq̄ inchoaret secūdam. Et de his interdictis. s. vti possidetis: ⁊ vtrobi potest intelligi quod sequitur in littera alijs possessorijs iudicijs in suo robore duraturis ⁊c̄. q2 in his interdictis priꝰ oportet scire quis sit possessor q̄ quis sit petitor. vt insti. de interdi. §. retinende. ⁊ ideo dicit hic q̄ iudicium possessionis de sui natura p̄cedit vendicationē dominij. Joan. Alij volunt intelligere qđ dicitur alijs possessorijs iudicijs in suo robore ⁊c̄. de illis interdictis que mixtam habēt causam in quibus debet quis probare dn̄ium seruitutis ⁊ possessionē suam. s. se iuisse. xxx. diebus illo anno. sicut est interdictum de itinere actuq̄ priuato: qđ dat̄ volēti reficere iter. ff. de iti. actuq̄ priuato. l. iij. §. hoc aūt interdictū. ⁊ l. j. §. ij. sic. j. de resti. spo. ex trāsmissa ⁊ idē in interdicto qđ dat̄ de aqua ex castello ducēda ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. ait p̄tor. In talibus enī interdictis nō redit q̄s ad causam possessionis omissa causa dominij. Sed certe de istis nō videtur q̄ possit intelligi: q2 illa interdicta de sui natura nō p̄cedūt questionē dn̄ij: q2 ibi simul agit̄ de possessione ⁊ de iure dn̄ij: vt dicitur. ff. de iti. actuq̄ priua. l. iij. §. hoc autē interdictū. Uel intellige illud de alijs interdictis q̄ sunt quasi p̄paratoria ad rei vendicationem: vt sunt interdicta de libertis exhibendis. ⁊ de talibus exhibendis vt prius appareat q̄s possideat. ⁊ tunc detur alteri rei vendicatio. arg. C. de rei ven. ordinarij vel pōt intelligi q2 cum agit̄ de possessiōe ⁊ violētia priꝰ agi debet de possessione vt appareat quis possideat: vt postea qui possidebat de violentia sibi illata experiatur: ⁊ sic nunq̄ econuerso. C. de app. l. j. ⁊ illa ỽba que vendicationē ⁊c̄. non faciunt implicationē: sed demōstrationē notāt q. d. possessoria interdicta volūt priꝰ tractari q̄ rei vēdicatio. ff. de rei vē. is qui destinauerit: licet q̄nq̄ secus fiat: prior tamen intellectus verior est

Interdicta recuperāde possessionis q̄ sunt.

† Adde de hac mate. l. postq̄ lite. C. de pac. ⁊ no. in di. §. nichil.

a ¶ Cōclusum. Hoc sumptum est ab autē. de testi. §. quia vero multi. col. vij. sic. j. de fi. instru. cum dilectus. ⁊ si mandatum reuocetur post cōclusionem: nihilominus fertur sententia non obstante tali reuocatione. s. de ꝓcura. auditis.

b ¶ Agi pōt. Nouo tn̄ iudicio ⁊ renūciato priori. et sic saluabis opinionē Jo. ⁊ Ber. que hic reprobari videtur. et. j. e. pri. qui dixit q̄ nunq̄ simul agēdum est possessorio ⁊ petitorio etiā ab eodē. C. de rei ven. ordinarij. ⁊ C. quoꝝ bo. l. vl. ⁊ C. de interdi. incerti. sic intelligit̄ illa lex. ff. de acq̄. pos. naturaliter. §. nichil. q2 ibi renunciauit prime qui inchoauit secundam.

c ¶ Pendēte. i. renunciato ſm Ja. Bu. sꝫ hec expositio multum est extranea ⁊ ꝯtraria huic lr̄e: nec ꝓbat̄ aliquo iure ſm canonicā equitatē. plane stat verbuꝫ in sua significatione. vt. j. de testi. significauerunt vel pendēte quousq̄ constet de possessorio: vt si succumbat in possessorio reuertat̄ ad petitoriū. Sed si obtineat in possessorio quid erit de priori iudicio? fiat qđ dicitur in predicta decre. significauerunt.

d ¶ Interdictum. Interdictum dicit̄ q2 inter duos redditꝰ. nō ab interdicēdo. insti. de interdi. §. sunt tn̄. Interdictū olim erat q̄dā formata ⁊ solēnis cōceptio verboꝝ: quibꝰ pretor aliquid fieri iubebat vel prohibebat. insti. de interdic. in p̄n. hodie nō seruat̄ solēnitas interdictoꝝ sed loco cuiuslibet interdicti dat̄ vtilis actio in factum. insti. de interdic. §. vlti. Ber.

Interdictū.

¶ Glosa sequens querit. arg. affirmatiue. soluit contrarium. vel ponit tres effectus seutētie late sup possessorio ſm Panor.

e ¶ Intentare. Sed nunquid si probauerit violentiā debet ei adiudicari ꝓprietas? videt̄ q̄ sic. xvj. q. vj. placuit. C. vnde vi. si q̄s in tantā. sed hoc nō est verum q̄ q̄s amittat dn̄ium rei: ideo q2 ꝯmisit violētiā ⁊ hoc non est ex natura interdicti: sed ex pena illiꝰ cōstitutionis si quis in tātam: vnde si vult sibi rem adiudicari: ꝓponat conditionem ex illa lege. si quis in tantam. quia per interdictum vnde vi non consequitur hoc sed possessionem cum fructibus.

¶ Glo. seq. no. q. succumbens ⁊c̄. obijcit ⁊ soluit.

f ¶ Causa non decisa. Ergo si aliq̄s succubuit in iudicio ꝓprietatis: adhuc post sententiam potest redire ad possessorium sicut ecōuerso. ‡ ar. s. de elec. querelam. ⁊ j. eo. titulo. capitu. iij. quia alius est modus agendi: et aliud petitur q̄ prius. ff. de excep. rei iudicate cum queritur. ⁊ l. sequenti. Argu. contra. j. e. capitu. priori. vbi ille qui obtinet in proprietate obtinet

‡ Contra cor. gl. si. in. l. certi. C. de interdic. ⁊. C. y. i. l. ij. ff. e.

in possessorio. Possessio eīm videt̄ esse p̄s ꝓprietatis: sicut vsufruct⁹ pars dn̄ij.ff.de vsufruc.l.iij. vnde ob stat exceptio rei iudicate.ff.de excepti.rei iudicate: si quis cū totum.in fi. Ad hoc dicas q̄ si nuda proprie tas deducta est in iudicium: post sententiā pōt agi de possessiōe: q̄r nil hz cōmune pro prietas cum pos sessione.ff. de ac qui.pos.natura liter.§.nil.secus si vtrunq̄ dedu ctum est in iudi ciū.s.e.c.j.iij. et iiij.⁊.j.c.pri. Iu dex tn̄ qui cōdē nat de ꝓprietate te p consequens cōdemnabit de possessione: nisi reus excipiat de possessione.s.pa ctum vel vsuca pionē: ⁊ hoc fa ciat ante senten tiā.ff.de rei ven di.officium.in fi. Ioā. si eīm aliqs probauit de pos sessione ⁊ nō de proprietate: ⁊ in determinate de

† Con cor.tex tus i.l. dolum cū glo. j.⁊ no. C.de do.

nō decisa possessorio non erit vtendū. ¶ Nisi iudex q̄ de cā cognoscit hoc ip̄m ex iusta cā vi derit expedire.† ¶ Puta cū ex p̄spicuis[a] indicijs facile ar guit̄ iniq̄tas inuasoris: ⁊ spo liato casu seu malicia ꝓbandi dn̄ium subtraxerit facultatē[b] ¶ His igitur ⁊ alijs causis in spectis q̄ cōtinēt eq̄tatē[c]: aut iuste mouerint aīm iudicātis postq̄ etiā cōclusuz fuerit pos se agi possessorio iudicio non negam⁹. I. de ep̄o ⁊ officiali sctī andree. ¶ Si petitorio ⁊ possessorio simul est actū. vna sn̄ia terminat̄: ⁊ p̄mittit̄ posses sorium in terminādo: sed in exe quēdo p̄ualet petitoriū. c.vj.

vtraq̄ actum est: succūbit in vtroq̄.s.e.c.j.⁊.q.⁊.j.c. pri. Uerū est ergo q̄ qui succumbit in ꝓprietate.⁊ in possessorio.adeo eīm preualet ꝓprietas possessioni: q̄ qui obtinet in ꝓprietate: erit potior in possessione: cū de vtraq̄ simul actum est: lz solo verbo pdiderit com modum possessiōis.arg.xvj.q.iij.§. potest. versi.q̄ si mala fide.⁊ possessio semper sequitur ꝓprietatem.ff. de rei ven.officium.in fi.arg.ff.depositi.bona fides. verūtamen iudex qui de ꝓprietate tm̄ datus est non potest cognoscere de possessione. C. si a nō competen ti iudi.si de ꝓprietate.

a ¶ Ex perspicuis.i.manifestis.

¶ Glosa sequens querit obijciendo ⁊ respondet.

b ¶ Facultatē. Si non potuit ꝓbare dn̄ium vt hic dicit: qd valet redire ad possessoriū: cum videatur cō demnādus.q̄r sentētia sup ꝓprietate trahit ad se sen tentiā super possessore.j.c.priori? Respondeo: pōt va lere quo ad fructus quos recuperat a tempore dete ctiōis. Itē q̄r ex quo habuit possessionē habebit com modū retētionis.nisi aduersarius ꝓprietatē ꝓbaue rit.C.de rei vendi.res alienas.q̄r si spoliator rem pe tat⁹ pōt ei obijci: q̄ amisit ius.si qd habebat per cōdi tionem ex lege predicta.si quis in tantam.

c ¶ Equitatem. Quā iudex semper debet habere pre oculis.ff.de eo qd certo loco.qd si ephesi.⁊ vbi.p ditum nō est ius ꝓcedere debet iudex equitate p̄sata. s.de transac.c.vj.Ber.

Sūma rium. diuisio

Cum dilect⁹. In ꝓcedēdi facultate p̄nt ↄcur rere petitoriū ⁊ possessoriū: i terminādi mō pos sessoriū petitorio p̄fert: in exequēdo vo petitoriū pos sessorio p̄ualet.h.d. Primo ponitur decisa ↄsultatio. Scdo responsio ibi.ad quartū. Que facit tria. Primo p̄supponit modū ꝓcedēdi. Scdo declarat ordinē ter minādi. Tertio effectū exequēdi. Ab.si. Pars huius habet.s.de arbi.cū dilect⁹.⁊.j.de fi.instru.cū dilect⁹.

¶ Glo.seq.ponit vnā lecturā cui signat ↄtrium.ponit aliū cui signat etiā ↄtria ex qbus ↄcludit ↄ cōclusionē alle.de.§.q̄r aūt.⁊ sol.reuertit̄ ad secundā opi.quam dicit fuisse. M.⁊ respondet ad ipsius contraria.

d ¶ Possessorio ⁊ petitorio. Quidā itelligūt q̄ h̄ di cit: q̄ vnus age bat iudicio vti possidetis. ⁊ ad uersari⁹ agebat ↄtra eū rei vēdi catione: ⁊ sic in telligit̄.s.eo.ad vltimū.⁊ ita pla nus ē casus. Sz ↄtra est qd legit ff.vti pos.l.j.§. int̄ litigatores. q̄r vti pos.dicit̄ dari inter duos qui dicūt se pos sidere vt ibi. Un de verius est q̄ idē homo ꝓpo nebat simul de recuperāda pos sessione ⁊ ꝓprie tate ↄ aduersa riū suū ⁊ fm hoc signant ↄtria.C. de rei vē.ordia riȷ.⁊.ff.d iudi.si de vi.C.d inter

‡ Con cor.tex tus i.l. etiam. ⁊ ibi bar.ff. de mi no.

Cum dilectus: et infra. ¶ Ad quartuz breuit̄ rn̄dem⁹ q̄ cū sup possessorio[d] et petitorio sit̄ est actū: vtrū q̄ vna sn̄ia dz terminari.‡ Sz lz in ꝓnūciatione sit possessio p̄mittēda: in executiōe tn̄ dz ꝓprietas p̄ualere[e]. I. dē ve roñ.ep̄o. ¶ Adiudicat illi bn̄ ficiū q̄ ꝓbauit collatorē suuz fuisse i possessiōe cōferēdi col lationis eius: p hoc tn̄ nō ꝓhi bet̄ succūbēs agere de ꝓprie tate iur̄ cōferēdi cū ipo colla tore hoc vult tota l̄ra. ¶ vij.

Cum olim q̄stio q̄ inter archidiaconuz ex vna parte et archip̄sbyterū ⁊ ca nonicos vincentine ecclie ex

dic.l.incerti.C.quo.bo.l.vlt. Per leges istas dicebat Io.⁊ B.q̄ nūq̄ poterat simul agi iudicio possessiōis ⁊ ꝓprietatis.ar.ↄ.ff.q.leg.l.j.§.qd aūt. Sed illud est q̄ re⁹ nō certificabat actorē.⁊ iō simul ꝓponit petitio hereditatis ⁊ quoꝝ legatoꝝ. M. in ↄtria fuit opi.q̄ pos sit agi simul de illis: ⁊ nos sum⁹ in eadē opinione.s.q̄ simul possit agi de possessione recuperāda ⁊ de ꝓprie tate ab eadē p̄sona.nec est illd ↄ ordinē iuris: nec cō trarietas vel repugnātia hic inuenit̄: q̄r nō sunt ↄtria vt hic pt3.⁊.s.e.cū eccl̄ia.⁊.c.cū sup.⁊.j.de ca.mo.di lect⁹.⁊.ll.pdicte ordiarij incerti.⁊.C.quo.leg.l.fi.nō intelligunt̄ de tali possessorio p recuperāda possessio ne.s3 interdicto vti pos.ibi eīm ordinariū est q̄ posses soriū primo tractet̄: q̄r ꝓpter euidētē ↄrietatē simul agi nō pōt de ꝓprietate ⁊ vti possidetis ab eadē p̄te. vt dictū est.s.e.c.pri. Si vo vn⁹ vult agere possessorio ⁊ alter petitorio illud nullo mō est admittendū.j.tit. pri.sollicite.in l̄ris. ‡ Itē cū qs ex ↄq̄stiōe: q̄r q̄stio spoliationis p̄uilegiata est.s.de or.cog.sup spoliatio ne.⁊.iij.qd.j.⁊.ij.p totum.⁊ cū actor agit vtroq̄ iudi cio re⁹ pōt se defendere super vtroq̄.s.e.cum eccl̄ia. ⁊.c.cum super.⁊.C.de offi.rec.pro.l.j.Ber.

‡ Con cor.l.si a re.in p̄n.ff.d excep. rei iu. ⁊.l.iij. ff.d pe ti.her.

¶ Glosa sequens signat cōtrarium.

e ¶ Preualere. Semp enim ꝓprietas tāq̄ dignior trahit ad se possessionē. vt sequatur dn̄ium: quia iu stior est petitio ꝓprietatis.ff.depo.bona fides. ar.C. de pig.act.si rem alienā.arg.xvj.q.iij.§. potest. ver. qn̄ si mala.arg.j.de sequestra.c.j. Argu.cōtra.j.de re iudi.suborta.⁊ quod dicit p̄ualere. intellige q̄ simul est actum: vt hic dicit. Ber.

Sūma rium.

Cum olim. Pōt summari principalr̄ duobus mo dis. Uno mō vt faciat ad p̄mā partē rubrice.s. de cā possessionis ⁊ facit largo modo videlz respectu cōmodi possessionis: ⁊ hoc intēdit. Sufficit ei cui be neficium seu dignitas est collata si probat q̄ cōferēs

erat in possessione ꝯferendi collationis tpe. Scđo nō pōt summari magis ꝓprie et ad titulū ⁊ ad secūdam partē rubꝛice: ⁊ sic. Succumbēs in possessorio de ꝓprietate pōt agere. Et certe hec lec. licꝫ sit vera in se: non tñ colligit ex lr̄a. Et pmo decise narrat ꝓcessuꝫ. Secūdo ibi. qm̄ reddit diffinitionis causam: soluit obstaculū et diffinit. Tertio ibi: reseruata ꝓtestat ⁊ causam subdit. Abbas.

¶ Glosa sequēs obijcit ꝯ binum actum ⁊ soluit.

a ¶ Duobus. Sed q̄l'r potuit iste archidiaconꝰ ex bino actu epi cōsequi ius cū nec trinus tribuat. ṡ. e. cū ecclesia. sed q̄drupler actus necessariꝰ videt. C. ď fun. l. vi. † Sed hoc ideo contingit qꝛ qui est in quieta possessiōe eligēdi vel pñtandi: pōt eligere ⁊ pñ sentare ⁊ ille ꝯsequit ius ex hoc. ṡ. de elec. q̄relā. j. ď in repa. ꝯsultatiōibꝰ. q̄ em̄ est in q̄eta possessione dꝫ vti iure suo q̄uisqꝫ euincat ab eo. j. vt lit. pē. c. j. ⁊. ij. ⁊. xvj. q. iiij. volumꝰ ⁊ sic ꝯsequit aliqs dñium ab eo q̄ nō est dñs. ⁊ sufficit hoc electo vel pñtato tm̄ in possessorio obtinere. i. ꝙ elector sit in q̄si possessione eligendi ad hoc vt ꝯfirmet electio vel pñtatio per iura p̄dicta.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ sol. distinguēdo et ad instructionē casus iterum distinguit. Scđo obijcit ꝙ lite nō cōtestata. ⁊c̄. dat tres solutiōes quarū prima plus placet

b ¶ Judices recusare. Sic ptꝫ ex hoc loco ꝙ si ꝓcurator tuꝰ impetrauit tibi iudicē ꝙ nō potes eū postea recusare acsi tuipē eū ipetrasses. ṡ. de of. delega. sup q̄stionū. §. verū. Sed mirū videt ꝙ factū ꝓcuratoris in hoc casu p̄iudicet dño. cū hic nō posset hr̄e dñs recursum ꝯ procuratorē: qꝛ in casu isto ꝓcurator est nō soluēdo. vn̄ nō dꝫ nocere dño. ff. ď do. ⁊ elegant. §. pe. ⁊. ff. de eo ꝑ quē fa. erit. l. vl. Sꝫ illa iura itelligunt cū ꝓcurator dolū ꝯmisit. secus esset si negligēter versatus esset. ⁊ sibi iputet qui minꝰ diligentē procuratorē ꝯstituit. ff. de mino. cū mādato. in fi. pōt tñ ꝑ lesa ꝓpter negligētiā ꝓcuratoris noie eccl'e petere in itegrū restitutionē. ṡ. de in integ. resti. cū venissent. In casu isto dico ꝙ si dñs dedit certā formā ď certis ꝑsonis ꝓ iudicibꝰ obtinēdis. ⁊ ipē egressus est illā formā petēdo alios iudices: tunc fit p̄iudiciū dño q̄n possit illos recusare si voluerit. ar. ṡ. de of. dele. cū olim. ⁊. C. ď ꝓcu. si ꝓcurator. ⁊ hoc est expssum. j. de ap. significante. Sed si simpl'r fuit ꝯstitutꝰ ꝓcurator ad impetrandū iudices non dādo certum mādatum de certis ꝑsonis tunc nō pōt iudicē recusare. ar. l. p̄dicte si ꝓcurator. Qn̄ p̄iudicet factū ꝓcuratoris dño: ⁊ q̄n non dicit. ṡ. vt lit. nō ꝯte. c. j. ‡ Sed qualiter fuerūt hic recepti testes lit. nō ꝯte. post accusationē si nō ꝯsentiebāt in iudices. licꝫ de ꝯsensu ꝓcuratoris eorū fuerunt obtenti? Ideo recepti sunt nō obstāte recusatione: qꝛ in p̄sentia pape lis fuerat per illos procuratores contestata

† Adde q' h' l. si. loquitur de q̄druplici actu. .l. ď q̄druplici quinquennio nec fa. pro glo.

† Adde ꝑ. l. si pr. ff ď his q̄ i frau. cre. ⁊. l j. §. dictū. ff. ne vis fi. ei.

altera. ⁊ infra. ¶ Qm̄ ꝑ attestatiōes nobis constitit euidēter ꝙ ab epis vincē. archidiaconatus ipse sine reclamatione aliqua canonicoꝝ duobꝰ ᵃ archidia. cōtinue q̄ añ ipm̄ extiterāt fuerat assignatꝰ. et qꝛ canonici p̄dicti iudicesᵇ recusare minime debuerūt: cū cā p̄dictis iudicibus fuisset delegata de vtriusqꝫ partis ꝓcuratoꝝ assensuᶜ: p̄dictū archidiaconū eidē per diffinitiuā sniam adiudicare curauimꝰ canonicis vincē. ꝑpetuū silentium imponentesᵈ. ¶ Reseruata ᵉ tñ eis questione ꝓprietatis sup collatiōe archidiaconatus ipsiꝰ: si forte sup hoc cōtēdere voluerint aduersus epm̄ vincē. cū res inter aliosᶠ acta nō dꝫ eis p̄iudiciū gn̄are. H ono. iij. abbati sc̄ti Cypriani torcel. diocesis et sc̄tē Marie noue de venetijs.

¶ Si petēs rem ex vna causa succūbit: ex alia cā petere poterit. h. d. quo ad lr̄am. vel sic Petēti rē iure dñij possessionem ꝓbare non sufficit. h. d. q̄ ad titulum. Capi. viij.

In causa queᵍ inter patriarchā grādeñ. ex vna pte: ⁊ abbatē ⁊ cōuentū monaste-

vt patet in antiqua decr̄. al's nō fuissent recepti si nō consensissent vel non valuisset receptio testiu lite nō conte. ṡ. vt lite nō ꝯte. ꝑ totum. Uel dic ꝙ bene valuissent attestationes etiā lite non ꝯte. cum isti canonici fuissent actores si fuerūt ꝯtumaces. vt. j. de do. ⁊ ꝯtu. cām q̄. vbi ď hoc no. vt lit. non cōtest. qm̄ frequēter in prin. vl' si erāt rei quod verꝰ videtur ꝑ ipsam lr̄am. ⁊ si cōtumaces fuerūt bñ pñt testes recipi lit. non cōtesta. ṡ. vt lit. non contesta. qm̄ frequenter. qꝛ agebatur de electione: sꝫ verū est ꝙ lis erat ꝯtestata

c ¶ Assensu. ⁊ ab eis eēt rescriptum impetratum: nec iducie ďliberatorie dā de sunt impetrāti. iij. q. iij. §. spaciū. ꝟsi. ei autē. nec dilationis inducias petere debent. cum apud sedē apostolicā per ꝓcuratores vtriusqꝫ partis lis erat contestata. et hec lr̄a probat ꝙ canonici erāt actores quando impetrauerunt rescriptum.

d ¶ Imponentes. Et hec littera probat ꝙ canonici erant actores: quia reo non imponitur silentiū: sed absoluitur actore non probante. Ber.

¶ Glo. se. obijcit ꝙ exceptio rei iudicate ⁊c̄. ⁊ dupliciter soluit. ⁊ in fi. soluit improprietatē ad titulum.

e ¶ Reseruata tñ ⁊c̄. Sic. ṡ. de elec. q̄relā. Sꝫ nūq̄d eps pōt repellē istos ꝑ exceptionē rei iudicate. nā cuꝫ ille obtinuit q̄ habuit cām ab epo: illď dꝫ epo ꝓdesse: sicut pactū factū a debitoribꝰ hereditarijs ne ab ipis petat cū emptore hereditatis nocet vēditori ipsiꝰ hereditatis. ff. de pac. si cū emptore. Sed nō est verū qꝛ exceptio rei iudicate trāsit ab actore suo ad aliū. s. emptorē. sꝫ nō reuertit ad actorē suū. ff. de except. rei iudi. si a te. §. vl. sic. ṡ. de elec. q̄relam. Est etiā alia ratio: qꝛ hec snia lata est rōne possessiōis inter capl'm et archidiaconum: sed si capl'm postea voluerit agere ꝯ epm̄: illa erit q̄stio ꝓprietatis: ⁊ sic erit oino alia cā. qꝛ snia lata sup possessione nō obstat agere volēti de ꝓprietate. sꝫ hic res inter alios acta fuit. vt. j. dicit. vnde nō obstat sup ꝓprietate etiā inter easdē ꝑsonas: licet ista decre. ꝯpetentiꝰ deberet poni in tit. de elec. sicut decre. q̄relā. sed ti. ille loq̄tur q̄n inter easdē personas vertit q̄stio possessionis ⁊ ꝓprietatis: qď hic non fuit: vt. ptꝫ. ṡ. ꝑ totū. nec dr̄ hec ꝓprie q̄stio possessionis: qꝛ nō tm̄ actū est possessorio iudicio i quo casu loquit iste ti. sꝫ archi. obtinuit. qď ptꝫ qꝛ eps erat in possessione vel quasi iuris eligēdi. Uel dic ꝙ ista decre. respicit tantum secundam partem rubrice. Ber.

f ¶ Res inter alios acta. j. de re iudi. c. pe. j. de ꝓbē. dilecto. in fi. ⁊. j. de do. inter dilectos. in fi. ⁊. ṡ. de offi. deleg. super eo. ⁊. j. de fi. instru. inter dilectos.

In causa. ¶ In prima decisa diffinitio. in secūda protestatio ibi. ad hec.

g ¶ In causa q̄. In ista decisiōe cōtinet qď petebat

patriarcha .l. solidos in signum subiectionis monasterii. ita videbatur possessorio: ita petitorio: sed contrariam super hoc reportauit sententiam.
¶ Glosa sequens soluit impertinentiam tituli.
a ¶ Ad subiectionis indiciu. Petebat patriarcha subiectionem in monasterio sancti Georgii .l. solidos. ad indiciu subiectionis ab isto abbate vt probaret hoc quod ei subesset. j. de cens. omnis anima. x. q. iii. illud. et C. de epi. et cleri. nulli. et libris actum fuit a patriarcha possessorio et petitorio. in possessorio obtinuit: in petitorio succubuit. et sic facit ad titulum: alias non videtur facere ad titulum: et sic patet quod male fuit decisa et melius fuisset posita in ti. de re iudi. siue de excep. Quia census talis est signum exceptionis. quia solummodo signum prescriptionis. j. de pri. uil. recepimus. et tunc non eximit a iurisdictione diocesani. vt i. c. recepimus. et hic petebatur in signum subiectionis. sicut etiam j. de censi. cum venerabilis. sed quia monasterium liberum erat et exemptum per priuile. ro. pon. succubuit in illo sensu et in aliis: quia non percepit in tanto tempore quod renunciatum vel prescriptum fuerit priuilegium libertatis. vt patet in integra.

Facit ad hoc tex. l. i. cu d. i. ff. si certu pe.

Census cuius rei signum est.

Concor. lex cu d. la. §. diuus. ff. de vsu. et l. celsus. cu no. ff. de vsucapio.

b ¶ Iure. Sic patet quod rem petit et principue in personali actione ex vna causa si succumbat: quod non obstat ei exceptio rei iu. si postea petat eandem rem ex alia causa. ff. de excep. rei iudi. cum querit. et l. an eadem. §. actiones. Idem est in rei ven. si exprimatur tamen vna causa. ff. de excep. rei iudi. si mater. §. eadem. Idem est etiam in possessorio. j. de dona. inter dilectos. et ff. de acq. pos. possideri. §. ex pluribus. arg. de hoc dictum est. s. de lib. obla. c. ii. vbi de hoc.

Continuat tripliciter.

¶ Rub. De renunciatione spoliatoris. ¶ Uisum est. s. de causa possessionis: sed quia causa restitutionis possessoria est: ideo de illa summittitur secundum Hos. Uel sic. Uiso qualiter possessio perdatur quia perdita restituenda est: ideo etc. secundum Hostie. vel sic. Uidimus. s. quo ordine cause possessionis et proprietatis tractande sunt. sed dubitari posset an spoliatus sit indistincte restituendus. ideo subiecit hanc rubricam. Ab.

¶ De hac materia tractatur .ii. q. ii. et .iii. q. i. et .ii. per totum.

Summarium. diuisio

L Icet multum. ¶ Si consentit is qui restitutionem petit potest sibi questio proprietatis referri. h. d. In prima spoliati conquestio. In secunda ibi: quod si ita. cause commissio bimembris. Et secunda ibi: alioquin. Abbas siculus.
¶ Glosa sequens obiicit ad titulum. per tres .ll. et vnam decre. et ad illas respondet.
c ¶ Contestationem. Si hoc petiuisset. j. eo. ca. pri. et ca. in literis. et item cum quis. et s. de or. cog. sup eo. et ii. q. ii. per totum. et iii. q. i. et ii. per totum. et sibi imputet iste cecus qui renunciauit iudicio possessorio. xxix. q. ii. cuius rei causa. Sed videtur quod non est restituendus: si aduersarius incontinenti vellet probare dominium. ff. ad ex. hi. l. iii. §. ibidem. et ff. ad trebel. ille a quo. §. i. et melius. ff. vt in pos ses. leg. si is a quo. j. rnso. et j. c. literas sed non obstant leges ille: quia non loquuntur in interdicto vnde vi: immo in interdicto de adipiscenda posses. et quod dicit de cre. literas. illud speciale est propter periculum anime in casibus vbi ecclesia dispensare non potest: vt ibi patet ¶ Glosa sequens querit et soluit.

rii sancti georgii de venetiis super subiectione ipsius monasterii ex altera vertebatur: inuenimus per eodem patriarcha probatum quod inter alia abbas quinquagies ad eius synodum .l. sol. venetorum ei per plures annos exsoluens: et cetera infra. ¶ Ad hec cum de premissis .l. sol. quos petiit ad subiectionis indicium[a] a patriarcha sit actum: per sententiam diffinitiuam quam super hoc contrariam reportauit: ei non adimimus (si alio iure[b] de ipsis experiri voluerit) potestatem. ¶ De restitutione spoliatorum. G. reg. ix. epo constan. ¶ Aduersus restitutionem petentem non est audiendus reus de proprietate opponens nisi actore consentiente. C. j.

L Icet multum: et infra. ¶ Conquestus est nobis Philasius cecus eius campum ab ecclesie hominibus irrationabiliter occupatum. ¶ Quod si ita est: cum quamquam ante omnem contestationem[c] possessio ei debuerat violenter ablata restitui: tamen quia Euentius diaconus ipsius ecclesie consentiente illo constituit legitime probaturum dictum campum eiusdem ecclesie iuris esse: inquire veritatem. et si hoc probatum fuerit: huic dicendum est vt a sua intentione discedat. ¶ Alioquin res ei ablata reddatur. Alexander .iii. vigoren. epo. ¶ Petenti restitutionem beneficii non obstat renunciatio facta post spoliationem: quia presumitur non spontanea. Et seriose addidi: quia presumitur non spontanea: quia et si probaretur spontanea deberet obstare talis exceptio vel renunciatio in beneficialibus. Ca. ii.

S Ollicite cures perquirere quo tempore ll. renunciauit ecclesie: et si tibi constiterit eum spoliatum[e] cum eidem ecclesie renunciauit: contra eum testes alterius partis de iuramento et renunciatio

d ¶ Restitui. Cum fructibus perceptis: et qui percipi potuerunt a tempore deiectionis. j. e. c. pri. et c. grauis. Sed quid si sumptus aliquos fecit ille diaconus in rem illam? Respondeo nec petitionem habet nec retentionem: quia donare videtur tanquam malefidei possessor. isti. de re. diui. §. ex diuerso. et quicquid plantatur seritur vel edificatur omne solo cedit si radices prius egit. isti. de re. diui. §. si titius. immo tenetur etiam de eo quod casu periit. ff. de leg. j. cum res. in fi. tamen sumptus necessarios sine quibus res facta esset deterior debet restituere. C. de rei vendica. domum. et ff. de peti. here. si a domino. §. vlti.

S Ollicite. ¶ Petenti restitutionem non obstat exceptio abiurationis facte post spoliationem. h. d. secundum glo. Joan. an. Diuidit. Primo ponit cause commissionem in qua prius prouidet replicationi: qua probata repellit exceptionem sumuntur ratione ibi: quia non est. Secundo ponit finalem determinationem ibi: sed testes. Abbas si.
¶ Glo. seq. ar. a Jnno. secundo obiicit quod an ingressum etc. soluit signat contrarium de decre. super hoc. et remittit
e ¶ Eum spoliatum. Ergo a contrario sensu si non esset spoliatus bene reciperentur testes contra eum. j. ca. proxi. et eo quod spoliatus renunciauit presumitur quod inuitus et coactus renunciauit. vnde contra talem presumptionem non admittunt testes: vt hic innuitur: nisi facta restitutione. Sed quare mandat papa inqui

Summarium. diuisio

quo tpe renũciauit. cum spoliatus ante cause ingres sum debeat restitui. ℥. c. pr. ⁊ ℐ. e. in litteris. ⁊ c. itẽ cũ quis⁊ Ideo de hoc iqrit: q: si nõ renũciasset eodẽ tpe q possidebat ⁊ ipe postea peteret eccl'iã dicẽs se spoliatũ: tũc reciperent testes ɔtra eũ q sponte renũciauit: vt sic defenderet se iste re⁹ cõtra istũ petentẽ restitutionẽ vt sequit in glo. ad fi. et. ℥. de renũ. sup hoc. que consueuit signari cõtraria huic sed nõ contradicit: q: in alio casu loquitur. vt ibi dictum est. Sed si aliquis spoliatus petit restitutionẽ beneficij sui et obijciat ei q non fuerit canonice institut⁹ vel q sponte renũciauit: vel abiurauit nõ e audiendus: quia et non potest referri questio ꝓprietatis: nisi postq̃ fuerit restitut⁹ quod esset si audiretur obijciens in iure minus canonicam institutionẽ: vel abiurationem spontaneã vt ℐ. eo. in litteris. itẽ cum quis. ⁊ c. ex conquestione: q: questio spoliationis priuilegiata est. ℥. de or. cog. sup spoliatione. Hic ergo tãtum agitur possessorio. vnde aduersarius non est audiend⁹ mouens ei questionẽ proprietatis. q: nil habet questio cõmune proprietatis cũ possessiõe. ff. de acq. pos. naturalr ℌ. nihil. quare nõ obstat iuramentũ restitutionẽ petenti: cum in ea non agatur de iure proprietatis: sed iuramẽtum ⁊ renunciatio spõtanea tangunt ius ꝓprietatis: cui abiurando renũciauit spoliatus: sed possessioni non renunciauit vel abiurauit q: iam amiserat eam per spoliationem. ⁊ ei qđ non possidebat renunciare non poterat quare petit restitutionem. si non obstaret q spoliatus renunciauit bene reciperent testes aduersarij q spõte renunciauerit dũ quiete possidebat. vt in. c. seqn. Et sic est arg. q lata sententia sup proprietate non obstat agere volenti de possessione. vt no. ℥. de causa pos. ca. pastoralis. et etiam arg. contra colligitur ibi: q obstat in glo. ergo si aliquis. ⁊c.

batur possessorio tãtum: in sequenti possessorio ⁊ petitorio: vt ptꝫ in antiqua. Uel dic q hic ɔstabat cum spoliatũ fuisse cum renunciauerit: q: hoc primo quesitum fuit: vt dicit in princi. sed in sequẽti dicebat q nulla spoliatione facta spõte dum possidebat renunciauit. et sic admittitur ad probandum q non spoliauit indirecte. sic. ℐ. c. cũ ad sedẽ. ⁊ ℐ. de te. si gnificauerũt. et ℐ. e. olim. j. arg. q sicut admittitur actor ad probandum q fuerit spoliatus: sic reus potest admitti ad probãdum: contrariũ qđ erit dum probauerit q sponte renũciauerit cũ possidebat et coram suo iudice. et si hoc ꝓbauerit patet q ipsum non spoliauit: ⁊ sic nulla cõtrarietas: et ibi precessit renunciatio spoliationem. sed ecõuerso hic: et iđ sec⁹. ⁊ ita nõ fuit spoliat⁹.

ne spõte facta anq̃ restitutus fuerit nõ admittas. ‡ Q: non est ṽisimile[a] q sponte iuri suo renũciauerit/ q̃ renunciat spoliatus. ¶ Sed testes eiusdem ℌ. quibus intẽdit se ꝓbare q violẽter ꝑdicta ecclesia fuerit spoliatus[b] (dummodo idonei sint) recipere non postponas.

Idẽ. ¶ Petẽs restitutionem beneficij non auditur etiam si spoliationem probat: si probatur cũ spõte illud bñficiuꝫ pri⁹ resignasse. Cap'm. iij.

A Ccepta q̃õne. P. clerici q violenter fuerit ecclesia spoliat⁹ vobis dedim⁹ in mandatis vt si hoc constaret: eã sibi restitui faceretis. quo cognito responsum est ab aduersario id non debere proficere: eo q spontanea voluntate coram eborac. archiepiscopo ap. se. le. prescriptam ecclesiam abiurasset: ⁊ et infra. ¶ Mandamus quatenus si vobis constiterit q prefatus. P. nullo metu vel vi coactus sed spontanee prelibatã ecclesiam taliter abiurauerit[c]: ei super hoc perpetuum silẽtium imponatis. Idem vigoreñ. episcopo ⁊ el iesi. archidi. ¶ In interdicto de retinenda succumbit reus ipsius abiuratione probata. h. d. quo ad titulum.

Capitulum. iiij.

A Udita querela. T. cle-

Proprietas et possessio nichil habent cõmune.

b ¶ Spoliatus. Quid si spoliatus stetit per annũ q nõ petijt restitui: nũquid postea auditur. Uidetur q non: quia interdicti actio est pretoria que anno expirat. insti. de perpe. ⁊ tẽ. ac. in princi. Respõdeo. pretorie actiones temporales sunt quo ad penã: perpetue quo ad ꝓsecutionem ipsius rei. ff. de ac. ⁊ ob. in honorarijs. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. in princ. imo fm canones vidẽt q etiã ad dãnũ siue ad penam ꝑpetuo agi possit q: nulla ɔditio tris opponi pt. vt i. iij. q. j. reitegrãda

Spoliat⁹ an possit post an nũ petere restitutionẽ.

‡ Concor. ter. i. l. si qs vi. ℌ. differẽtia ff. de ac q. pos.

A Ccepta questione. ¶ Petenti restitutionem ecclesie obstat exceptio spontanee abiurationis. h. d. In prima parte ponitur consultatio continens commissionis formam et exceptionem. In secunda responsio ibi: mandamus. Abbas si.

Sũmarium. diuisio

¶ Glo. se. signat ɔtiũ de decre. ℥. ꝓr. ibi remittit. ⁊ in fi. ponit opi. scđo ⁊ tertio signat ⁊ soluit duo cõtraria

c ¶ Abiurauerit. Contra. ℥. ca. ꝓxi. vbi nõ admittũtur testes. ibi soluit. Itẽ ar. ɔtra. ℐ. de iſti. cũ venissent sed ibi possessorio actũ fuit: ⁊ ibi etiam abiuratio vel renũciatio ꝑsonalis fuit: sed ɔcessio fuit realis. ‡ Itẽ arg. aliud ɔ. ℐ. de ɔces. ꝑbẽ. post electionẽ. ibi non fuit abiuratio ꝓbata. vñ ibi restituit: ⁊ post restitutionẽ potest opponi abiuratio vt ibi dicitur. l. si. Quidã dicunt q illa decre. sollicite ɔtinet dispẽsationẽ ex eo q ibi auditur ɔ iuramẽtũ: hoc vero ius ɔtinet: ex eo q hic nõ audit ɔ iuramẽtũ. ar. ℐ. de iureiu. si vero. Ber.

‡ Concor. l. iubere cauere cũ no. ff. ꝺ iurisdi. om. iudi. ⁊ l. q restitu it. ff. de rei ven.

¶ Glosa sequẽs ad rationẽ tit. addi taliã. scđo signat cõtrarium de decre. se. ponit opi. ⁊ dupliciter soluit.

a ¶ Q: non est verisimile. Cõtra hanc presumptionem non admittuntur testes: ex quo cõstat q spoliatus sic renunciauit. ⁊ hoc nõ tantũ ex vi presumptionis: sed potius ex natura ⁊ priuilegio spoliationis: q: eam intẽtans non est recouuenĩẽdus: nisi de alia spoliatione conueniretur vel ei in modum exceptionis alia spoliatio obijceret. ℥. de or. cog. super spoliatiõe Sed manifeste videtur contraria decre. sequẽs vbi obijciens spontaneã abiurationẽ agenti p possessorio auditur. Quidã sic soluunt cõtrarietatẽ q hic metu renũciauit ⁊ nõ corã suo iudice: ⁊ in se. ca. renũciauit spõte ⁊ corã suo iudice. Uerior est solutio: q: hic age

A Udita querela. ¶ Per secũdas litteras facientes etiam expressam mẽtionem de primis non reuocatur sententia lata per primas. h. d. fm Joan. an. sed adde ad istud summariũ etiã si i secundis litteris dicatur q debeat reuocari q̃cquid immutatum erit in cã a certo tpe. Diuiditur. nã primo ponit tres ɔmissiones: pmo primã ⁊ ꝓcessum ipsi⁹ vsq ibi: licet Secũda vsq ibi. q: fi. ibi incipit tertia vbi premittit

caussam mādati. scđo mādatū bimēbre qđ p se ptz. Ab.

a ¶ Alteri⁹ eccľie psonatū haberet. Sz ēt qđcunq istoꝝ pbaret sufficiebat. j. de pbē. referēte: de multa. ⁊. s. đ elec. dudū. ij. ⁊. s. c. px. ⁊. s. qđ met⁹ cā. ad audientiam. ⁊. j. de iureiurā. si vo. ⁊. xxij. q. iiij. si aliquid.

g ¶ De violenta eiectione. Cū eñ agit de violētia ⁊ possessione pri⁹ agendū est de possessione quis possideat. s. vt p hoc appareat quis fecerit violentiā. C. de ap. l. j. Si vero agatur de possessiōe ⁊ pprietate de possessione prius agi đz vt hic. Et expone de violenta eiectiōe. i. de possessione violenter ablata vt ff. de iudi. si đ vi ⁊ proprietate. et ff. ad. l. iuliā. de vi publi. ꝗ cetu. §. si de vi. cuz qstio spoliationis sit pulegiata. s. de ordine cognitionū. sup. † ⁊ h⁹ cū vnū intentat ab vna parte: et alterū ab altera sec⁹ si vtrūqz ab eodē. qꝛ tūc pōt vtrūqz simł ppo ni. s. tit. pxi. cuz eccľia. ⁊. c. seqn. ⁊. c. cū dilect⁹. et inīdicto vti possidetis naturaliter pri⁹ đ possessione agit. C. de interdi. icerti iuris. cū suis ꝯcor. qꝛ ⁊ ciuilis et naturalis rō suadet, vt alter possideat et alter a possidēte petat insti. de interdi. §. retinende.

b ¶ Molestaret. Et sic ptz ꝙ T. possidebat. ⁊ h. illuz impediebat et molestabat cuz sup ipsa ecclesia: vñ agebat. T. vti possidetis. s. ne iqetaretur. vñ s̄m formam petitionis formaƚ hic sentētia. j. de simo. licet heli.

c ¶ Nō intelleximus. Nota ꝙ nonvult papa p suū rescptū statuta rescindi. s. de eta. ⁊ qli. caz te. nec vult derogare iuri alicuius. xcix. di. nullus. ⁊. c. ecce. ⁊. s. de of. ordi. licet. ⁊. j. de vsupallij ex tuaꝝ. ⁊. C. de emāci. nec auus et ea q̄ cā cognita statuūƚ rescripti s̄ reuocari nō pn̄t. vt. C. cōmi. episto. et pgrāmata. leg. iij. ad hoc facit. C. sententiam rescin. nō pos. impetrata. ⁊. C. de testa. et quemadmoduz testa. l. si testamentum.

rici ꝙ. H. psona ecclesie de sander ipm sup ecclesia sua de peleñ. indebite molestaret londoñ. epō. ⁊ tibi fili archi. dedimus i mādatis: vt si vobis cōstaret ꝙ p̄dict⁹. H. alteri⁹ᵃ ecclesie psonatū hr̄et: vł iuramēto spontanee prestito firmauerit se memorato. T. sup eadez eccľia qōnē decetero nō moturū: ab ei⁹ molestia sup hoc cōpesceritis eūdē: ⁊ infra. ¶ Cū ꝓ vob; pleni⁹ cōstitisset dictū H. non soluz eccľie alteri⁹ psonatū hr̄e: sed ēt spōtanea volūtate eccľiaz de peleñ. in perpetuuz abiurasse: phibuistis eidem ne dictū. T. sup hoc decetero molestaretᵇ. ¶ Licet aūt nunci⁹ eiusdē. H. posteriores lr̄as ipetrauerit formā aliam continētes: ꝙ nō obstātib⁹ litteris a pte altera ipetratis reuocari deberet si quid imutatū esset in cā postq̄ idem nuncius iter ad nos arripuerit veniendi. ¶ Qꝛ tñ non intelleximusᶜ nec itelligi debuit: vt reuocaretur quod p vos factum esset auctoritate lr̄aꝝ nr̄arū † sed si qd p̄sumptiōe vel violentia imutatū esset/ mandamus qtenus sniaz quā ptulistis añ posterioꝝ lr̄aꝝ receptionemᵈ occasione ipsaꝝᵉ nullaten⁹ reuocare tētetis: ⁊ si contra sententiā ipam aliqd statuistis: studeatis id (sublato ap. obstaculo) reuocare. Si vero post receptiōem: seqntiū lr̄aꝝ snia lata fuerit: eo non obstanteᶠ iuxta tenorem ipsaꝝ ap. postposita pcedatis. Idem buxieñ. epō.

¶ Petēti restōnem bñficij qđ institutiōis nō canonice refer

In lr̄is tu- (et nō pt. c. v. is: ⁊ infra. ¶ Super illa qōne videlz cum qs dicit se de possessione violenter eiectū ⁊ aduersarius dicit eū nō fuisse canonice institutū. Rñdemus pri⁹ de violēta eiectiōeᵍ q̄ȝ de canonicaʰ institutione agi debere. Qꝛ p̄doⁱ etiā est s̄m rigoremᵏ iuris restituendus. Idē exoñ. epo'.

¶ Non obstat exceptio criminis agenti interdicto vnde vi vel quod vi aut clam. Capitulum. vj.

Item cum qs dicit se de possessione violenter eiectum vel aduersarium clāˡ possessio

h ¶ Canonica institutione. Et sic ptz: ꝙ spoliato non possit referri qstio dñij: nisi p̄mo fuerit restitut⁹. s. e. sollicite. vbi đ hoc.

† Hunc tex. dicit Ab. hic esse sing. ad hoc ꝙ hoc ꝓ. reuocetis in irrituz. c. nō intelligiƚ de legitime actis.

† Adde de puilegiis spoliati Joā. an. Innoc. et hostiē. de cā pos. cū eccľa. ⁊ c. ex cōqstione e. tit. li. vj.

d ¶ Receptionem. Nota tp̄s receptionis lr̄aꝝ considerandū et nō date. sic. j. de pben. dilectus. ij. vbi de hoc.

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

e ¶ Occasione ipsaꝝ. Nota ꝙ hic fit i scđis lr̄is mētio de p̄mis etiā expressa. non tñ reuocanƚ p̄me. vnde signatur ꝯ. s. de rescript. ceterū. ca. ex parte. ij. sz hoc ideo est. qꝛ snia iā erat lata p primas q̄ valide fuerūt alias secunde reuocant illas: vt hic ptz: a qua sententia non fuit appellatū. C. vt lit. pen. l. j. ⁊. ij. C. de trāsact. causas. ⁊. C. sen. rescin. non pos. l. impetrata.

f ¶ Non obstante. Hoc ideo qꝛ iurisditio per p̄mas litteras attributa reuocata erat. vnde nulla fuit sententia lata post receptionem secundaꝝ. sic. s. de offi. delega. ex litteris. B.

In litteris. ¶ Primo poniƚ qstio: scđo ipsi⁹ rñsio. Tertio responsionis rō. ⁊ partes patent. Ab.

¶ Glo. seq. in prin. alle. vnum simile. secundo opponit contra tex. in hoc qđ dicit prius agendū de violenta eiectione glo. exponit. scđo opponitur. videtur ꝙ simul possessorio ⁊ petitorio possit agi. Panor.

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit: ⁊ determinat. Johan.

i ¶ Predo. ff. de vi ⁊ vi armata. l. j. §. qui vi a me. argu. cōtra. quia dolo facit qui petit quod statum restituere debet. ff. de doli excep. dolo. Sz illud potest intelligi in petitorio iudicio ⁊ hoc verū est nisi sit talis predo cuius vite nullus parcere debet. C. quādo. li. vnicu. si. iu. se vin. l. j.

¶ Glo. seq. casum excipit.

k ¶ Rigorem. Nisi dñs rem petat eodem tempore cum fure. ff. depos. bona fides. tamen equitas quandoqz prefertur rigori. C. de iudi. placuit.

Item cum quis. Diuiditur vt proxima. Ab.

¶ Glo. seq. dicit cum cuius possessionē aduersarius intrauit restitutione non egere nisi in duob⁹ casibus ⁊ qd consequetur agens p hoc interdictum.

l ¶ Clā possessionē itrasse. In hoc casu nō eget restitutiōe: qꝛ possessionē nō amisit nisi i duob⁹ casib⁹: puta si veniēs nō fuerit admissus. itē cū non accedit: qꝛ suspicatur se posse repelli. ff. de acqrenda possessione.

clã possidere ·§· ḋ ad nūdinas. ⁊ l. si id ·§· vlti. ꝯsequit̃ tñ vt qḋ iã edificatū ē tollat̃ ⁊ ꝯseruet̃ indēnis put iuratū fuit l litis taxatiõe a iudice fctã. ff. qḋ vi aut clã semꝑ ·§· i hoc iterdicto. ⁊ l. j ·§· denicꝙ. vbi dr̃ ꝙ nulla iusta exceptiõe se tueri põt qs aduersus factū qḋ vi aut clam fecit.

a ¶ Crimē obijcit. Et male: qꝛ separata est cã criminis a cã possessiõis. C. de do. na. int̃ vi. ⁊ vxo. si marit⁹. in fi.

b ¶ Principal. scilicȝ cã restitutionis: q̃ pncipalis est ⁊ pmo expediēda. s̃. e. c. j

c ¶ Criminaliter. vt. iij. q. j. et ij. ꝑ totū. ⁊ j̃. eo. c. frequēs. li. vj.

¶ Conqrente ¶ Prio ponit q̃rela. Secūdo ibi: qꝛ ṽo ꝑcepitū. Tertio ibi: restitutiõe: iudicis datio. Ab.

d ¶ Rationabili. lvj. di. satis puersum. ⁊ xvj. q. vi. inuētum.

e ¶ Pa̴na. xvj q. j. ꝑdicator. et viij. q. j. clemēs. ⁊ j̃. de preben. c. ij. ⁊ c. cum scḋm apostolum. et j̃. de cēsi. cum apostolus.

¶ Glo. seq. q̃rit obijciendo.

f ¶ Si est ita. Sed quare dicit si est ita. nunqd dȝ ipe cognoscere de facto suo. Respõdeo non: qꝛ cum de facto suo debeat esse certus: suꝑ hoc nullã habet cognitionem sed ille cui cã committit: sed in hoc vt qḋ iniuste fecit emendet defertur eidem. s̃. de rescrip. c. ab excõicato

g ¶ Perceptis. Et q̃ percipi potuerunt. j̃. e. c. grauis.

h ¶ Volueris. Ex quo em̃ aduersarium se sibi ꝯstituit nõ debet esse iudex in facto suo. C. ne quis in sua causa ius sibi dicat. l. vna. ⁊ iij. q. iiij. c. j.

¶ Glosa sequens reci. per notabile ⁊ questionem.

i ¶ Experiri. Et sic videt̃ ꝙ ecclesiã sibi retinuerit ⁊ non alij dederit: al's etiã ille cui dedisset deberet experiri. ⁊ iudex de his q̃ corã eo acta essent: si interrogaretur scriberet delegato xviij. distin. de consilijs. ⁊ si archiepiscopus eum non restituerit vt mãdatur tunc delegatus cognoscet an taliter fuerit spoliatus quia hoc illi mandatur ex eo ꝙ dicit si est ita: vt dictū est. semper em̃ presumitur pro sententia iudicis quousꝙ probetur contrarium. s̃. de renun. in presentia. ⁊ j̃. de re iudi. sicut. ⁊ s̃. de elec. bone. ⁊ j̃. de ꝓba. post cessionem. ff. de iusti. ⁊ iu. l. penul. ·§· pretor.

¶ Con= cor. lex ḋ ad nundinas ·§·. C. de acq. pos. diuisio

nē intrasse ⁊ aduersari⁹ ei crimen obijcit[a] vt cū a sua intentiõe repellat: nõ occurrit nobis ꝙ illi⁹ obiectio admitti debeat: ⁊ vl' pncipalis[b] cause ꝓpter hoc executio retardari: qm̃ criminaliter[c] aduersus eū añ restitutionē agē nõ põt cū ꝓsumatur ei⁹ existere inimic⁹. Idē cãt. archiepo.

¶ Spoliatus etiã a iudice iuris ordie ꝑtermisso añ oĩa restituat̃. c. vij

Conq̃rente nobis Renaldo clerico accepimus ꝙ ipm ecclĩa de vuerfort sine iudicio spoliasti ¶ Qꝛ vero iã non decet honestatē tuã clericos tue iurisditionis sine manifesta cã et rõnabili[d] suis bñficijs spoliare: qb⁹ teneris ꝑ̃na[e] ꝓuisione cõsulere. Mãdam⁹ q̃ten⁹: si est ita[f] predicto clerico ꝑ̃fatã ecclesiã cum redditibus inde perceptis[g] restituas. ⁊ in pace eã possidere ꝑmittas. ¶ Restitutione autē facta si quid aduersus eū suꝑ prescripta ecclĩa ꝓponere volueris[h]: corã exoñ. epo delegato a nobis ꝑ te vel ꝑ sufficientē r̃nsalē tuū cū eodē. R. ordine iudiciario poteris experiri[i]. Idē.

¶ Restituit̃ coniunx viro ꝓbanti desponsationem ⁊ copulã: ⁊ de ipsius impunitate caventi nisi magna sit viri seuitia. Capitlm. viij.

Ex trãsmissa nobis: ⁊ infra. ¶ Mãdamus q̃tenus si vobis cõstiterit ꝙ ꝑ̃fata mulier predicto militi legitime[k] desponsata fuisset/ ⁊ ab eo[l] cognita: ipam ei restitui faciatis: recepta tñ sufficienti[m] cautione ꝙ illi nõ debeat aliquod malū inferre. ¶ Si aūt capitali odio ita mulierē vir persequat̃: ꝙ merito de ipso diffidat: alicui probe ⁊ honeste mulieri vsꝙ ad cause decisionē custodienda studiosius cõmittatur in loco vbi vir vel parētes ei⁹ mulieri nullã possint violentiã[n] inferre. Idē.

¶ Per solutionem pensionis rei donate factam donatario cum auctoritate donatoris acquiritur illi donatario rei donate possessio/ adeo ꝙ si ab illa expellitur: per interdictū recuperande agere poterit. Capitulum. ix.

Ex trãsmissa. ¶ Primo mãdat restitutionē cum cautione. Scḋo ꝓuidet quid agendum sit cum fragilis est cautio ibi: si autem. Abbas siculus.

k ¶ Legitime. i. ꝑ legitimū ꝯsensum de ꝑ̃senti vtriusꝙ ꝑ verba idonea exꝑ̃ssum. j̃. de spon. si inter. ⁊ ca. tue. ⁊ in facie ecclesie ⁊ ideo non obstaret restitutiõi. licet obijceretur ꝯsanguinitas. j̃. eo. ex conq̃stione: nisi obijceret grad⁹ idispēsabilis: vel ēt quodcūꝙ aliud impedimentum ꝑpetuum ⁊ ꝓbationes essent incõtinēti parate. j̃. eo. lr̃as. secus si ageretur petitorio. s̃. de or. cogni. intelleximus

¶ Glo. se. notat in hoc possessorio duo probanda. ponit sile et rationē subdit.

l ¶ Et ab eo cognita. Et ita ꝑ hoc habuit possessionem. Et sic ptȝ ꝙ duo debet probare qui petit restitutionē videlȝ legitimã desposationē vel ꝑ̃sumptiue ⁊ carnalē copulã: ⁊ est sile in seruitutib⁹ vbi qs debet ꝓbare duas res. s. seruitutē ꝯstitutã fuisse. ⁊ se vsum fuisse. ff. ḋ itine. actuꝙ priuato. l. iij ·§· hoc aūt interdictū: ⁊ hic seruitus est hincinde. nec est sile hoc possessoriū alijs possessorijs de recuperãda possessiõe: qꝛ ibi nõ est necesse ꝓbare de iure. s̃. de offi. dele. ꝯsultationib⁹. Hic nõ sufficit sola possessio: qꝛ possessio hic hr̃i nõ põt sine iure. vt. j̃. e. ex parte Quare nõ sufficit sola possessio? qꝛ liber hõ possideri non põt: hic est talis possessio ꝙ q̃ possidet possidet. j̃. eo. litteras. in fi. ⁊ c. ex parte. ⁊ j̃. de rap. cum causa.

m ¶ Sufficiēti cautiõe. j̃. e. lr̃as. in fi. Sufficiēs cautio dr̃: si pignora vel fideiussores dētur. ff. mãdati. si mãdato titij ·§· vl. ff. ḋ fideicõ. lib. l. ergo ·§· adijci. sed noie cautiõis simplr̃ posito cautio nulla intelligit̃. C. de ṽbo. sig. sancim⁹. et iudex recipiat cautionē ꝑ quã magis possit mulier esse secura. s̃. vt lit. non ꝯte. qm̃. ·§· vlt. ⁊ hoc solū bñ agit̃ ⁊c̃. xxiij. q. v. ꝓdest. sic. xxxij. q. j. de benedicto. si ṽo non posset secure caueri nõ est restitutio facienda. j̃. eo. lr̃as. ⁊ s̃. vt lit. non conte. accedens. ij. et hoc propter fragilitatem cautiõis. ff. ad trebel. qui ita ·§· j. ⁊ hic idem dicitur.

n ¶ Violētiã. Ad extorquēdã forte aliquã ꝯfessionē

¶ Con= cor. textus l. l. gracc⁹ C. de adul.

Restitutionē ꝯiugis petens duo dȝ ꝓbare

Cautio sufficiens

xxxi.q.ij.lothari⁹.vel alio iniquũ l ip̃am ꝯmittat. B.

Cum venisset. ¶ Si is q̃ p aliũ possidet illo mortuo possessionẽ ingressus expellit restõnẽ p iter dictũ petere poterit. ita cõiter summãt doc. sꝫ fm hãc summationẽ forte de nihilo ꝓuidet. hoc. c. et iõ sũma sic ⁊ no. vt in rubro. Et fm h⁹ ẽ casus notabilis ⁊ ꝓbat no. p gl. ⁊ bar. in .l. q̃ vniuersas. ⁊ l. l. cũius .ff. ꝺ ac. pos. Diuidit: nã i p̃ma parte ponit consultatio partiũ decisa: in secunda rñsio ibi: rñdem⁹. Ab si.

diuisio

¶ Glo. seq. obijcit q nõ vacans rẽ. ⁊ soluit.

a ¶ Retiebat sic colligit ex h⁹ q bñficium non vacãs fuit illis ꝯcessum: vñ eo ipso debẽt pderé illud. ĩ. de concess. p̃ben. q̃ in viuoꝝ. ⁊ cap. post electionẽ. lꝫ donato: aliud donare illis teneatur. ĩ. de p̃bẽ. int cetera. ⁊ vij. q. i. p̃sentium: sꝫ hoc non hꝫ locum in hoc casu: q: qꝺ collegio datur nemini datur. ar. xij. q. ij. q̃ manumittitur. ⁊ nullus suo noĩe inde capit emolumẽtum. ij. q. vj. ⸿. biduum. ꝟsi. palã. ⁊ sic nullus desiderat mortẽ viuẽtis. ĩ. de ꝯces. p̃ben. nulla. ⁊ talis donatio licite fieri põt de cõsensu epi etiã a patrono sine p̃iudicio possidentis. ĩ. de dona. cõsultationibus. que ponit istum casum. ⁊ ĩ. de iurepa. quod autem. Ber.

† Adde de hoc p l. ex interdicto p̃sentium: sꝫ hoc ... palatiõe. ff. ꝺ acq. pos. ⁊ l. ij. C. eo.

Cum vẽisset ad nos B. canonic⁹ sctẽ trinitatꝭ ꝺ hasul. a suo priore ⁊ capitulo destinat⁹ in audientia nr̃a ꝓposuit: q cũ eboracẽ. archiepũs ecclˀiam d. R. eis cõcessisset ⁊ p scriptũ ꝓpriũ cõfirmasset / ita q post decessuꝫ. G. clerici q̃ p̃fatã ecclˀiam tũc retiebat[a] vsib⁹ eoꝝ oĩb⁹ modis ꝓficeret: et interim auctoritate ipsius archiepĩ. idẽ. G. epis canonicis annuã solueret pẽsionẽ: ⁊ infra. ¶ Rñdem⁹ q si p̃fati canonici de p̃dicta ecclesia auc̃te eiusdẽ archiepĩ viuẽte clerico pceperũt annuã[b] pẽsionẽ: eo mortuo q̃uis auc̃tẽ eiusdẽ archiepĩ nõ quesierũt / vitiose tñ nõ sunt possessionẽ ingressi: † cum (sicut cautum est) is possideat cui⁹ noĩe[c] possidetur. Lucius. iij. G. archidi. et. J. presbytero turonen.

b ¶ Annuã pẽsionẽ. Per hoc intelligunt canonici accepisse possessionem: ⁊ archiepũs sic eã amisit ⁊ receptio pẽsionis fuit signũ tradite possessionis. ar. ĩ. de confir. ex lr̃is. sicut ⁊ donãdo vel vẽdendo rẽ aliquã si vsumfructũ sibi retinuerit: eã tradidisse videt. C. ꝺ dona. si quis rẽ. ⁊ l. si quis argentum. ⸿. sed ⁊ si qs. ff. de rei vẽ. q̃dã mulier. ⁊ est arg. ad hoc. ff. de acq̃. pos. qꝺ meo. ⸿. ⁊ si p venditorẽ. ⁊ l. q̃ bona. ⁊ l. si aliquam nec mortuo clerico statim canonici amiserunt possessionem quam prius habebant. sed tunc demum si neglexissent. ff. de acq̃ posses. si de reo. ⸿. j. Ber.

¶ Glosa sequens ponit partem casus decisam.

c ¶ Cuius noĩe possidet. ĩ. de p̃script. si diligẽti. ⁊ ĩ. vt lit. nõ ꝯte. qm̃. ⸿. pe. in si. de interdi. ⸿. possidere. ff. de acq̃. pos. qꝺ meo. ⁊ l. gñaliter. supple vt intelligas quare faciat ad titulũ: q mortuo clerico illo canonici statim intrauerũt possessionẽ sine reqsitione archiepĩ. vñ ip̃e spoliauit eos p̃dicta ecclˀia. ⁊ oĩa bona ecclesie fecit asportari: vñ petebãt canonici restitui: vt patet in integra. ⁊ sic p rñsionẽ patet q sunt restituẽdi: q: possidebant. ⁊ iniuste spoliauit eos.

Sũmarium.

Ex conq̃stione. ¶ Si altero coiugũ matrimoniũ accusante alter petat restitui ante omnia restituitur Primo ponitur appellantis querela. secundo iudicũ datio ibi. Mandamus. Abbas siculus.

diuisio

d ¶ Sine iudicio eccl'e. Et iõ male etiã si ꝯsanguinitas notoria esset. ĩ. de diuor. porro. q: talis separatio pena est q̃ nõ dꝫ imponi nisi p iudicẽ. xxxij. q. ij. seculares. ⁊ meli⁹ ⸿. in hoc.

¶ Si actore agente petitorio re⁹ sup eadẽ re deducit possessoriũ: pcedit in solo possessorio suspenso petitorio. Ca. x.

Ex cõq̃stiõe B. mulierꝭ ad nos noueritis puenisse q cũ. C. miles eã sibi mrĩmonio copulasset: et maritali affectiõe ptractãs ex ip̃a filiã suscepisset: sine iudicio[d] ecclˀie a se remouit eãdẽ: ⁊ ꝺ accusando sup cõsanguinitate mrĩmonio remoto appellationis obstaculo lr̃as ad iudices impetrauit. cũ aũt priusq̃ a iudicibus mulier citaret: p diocesanũ epm̃ virũ sibi restitui petijsset: ⁊ ob hoc ad nos ꝓpriũ nũciũ destinasset: demũ corã p̃fatis iudicib⁹ cõstituta mõ p se mõ p pcuratorẽ[e] / añ ip̃i⁹ causẽ igressuꝫ[f] ⁊ post / virũ sibi restitui postulabat. Judices ꝟo restõne negata (qꝺ fieri non

e ¶ Per pcuratorẽ. Qꝺ bñ licet etiã si eẽt minor. xxv. ãnis. ĩ. eo. ex pte. etiã si ageret ad thori sepationẽ tm̃. ĩ. de pcu. tue. sꝫ si criminalit ageret nõ. vt in ca. tue. ⁊ ĩ. de accu. veniẽs. i crimie ei nõ intuenit pcurator. v. q. iij. in crialib⁹. ‡ An aũt cõparẽdo p se videat reuocare pcuratorẽ vide bonũ tex. c. si quẽ. ꝺ pcuratoribus. lib. vj. additio.

‡ Con cor. l. si cut. in fine. ff. quẽ ad modũ vsusfructus amit. ⁊ l. nõ solũ. ⸿. j. ff. ꝺ lebe. leg.

f ¶ Gl. seq. no. ex textu q ẽt post lit. ꝯte. rẽ. ⁊ adducit. c. pastoralis. Obijcit ꝺ decre. int monasteriũ. Soluit ⁊ stãdo obiectõi rñdet. ad h⁹. c. ⁊ ad. c. pastoral.

f ¶ Añ ip̃i⁹ cause ingressum. ⁊ post. Per hoc videt q q̃stio spoliationis in modũ actionis ꝓposita p̃iudicet p̃ncipali: ⁊ añ lit. ⁊ post lit. conte. arg. ĩ. de cã pos. pastoralis. Sꝫ videt q nõ sit audiẽda mulier ista petẽs restitutionẽ lit. cõte. sup p̃cipali sicut in mutuis petitionib⁹ q̃ añ ingressum principalis ꝓponẽde sunt. ĩ. de mu. peti. c. j. ⁊ C. de sen. ⁊ inflo. om. iu. aut. ⁊ ꝯñr. ⁊ q: dilatoria est q̃litercunq̃ ꝓponat: ⁊ dilatorie q̃stiones oẽs siue exceptiões añ lit. ꝯtest. debent ꝓponi postea ꝟo non. ĩ. de re iudi. inter monasteriũ. Satis videt dicẽdũ q si aliq̃s ꝯtestet litẽ cũ actore intẽtata q̃stione ꝓprietatis sicut faciebat vir iste: q̃ agebat de ꝯsanguinitate: si nihil reus dicat de spoliatione añ lit. ꝯte. non sit postea audiend⁹ siue in modũ actionis vel exceptionis velit obijcere spoliationẽ siue sup eadẽ re. sꝫ sup diuersis bñ posset peti restitutio in modũ actiõis recõuenẽdo lit. ꝯte. durãte iudicio. ĩ. ꝺ or. cog. cũ dilect⁹. ⁊ ĩ. de rescrip. in ꝯci. lug. li. vj. c. dispẽdia. ⸿. re⁹ quoq̃. sed nõ in modũ exceptiõis Et in casu hui⁹ decr e. q̃stio spoliationis ꝓposita i modum actionis pri⁹ debet terminari. ⁊ facta restitutione pcedat sup petitorio et sibi iputet qui hoc omisit: sed hic ideo mulier auditur: q: ⁊ ante ingressum litis ⁊ corã ordinario ⁊ corã delegato mulier hoc instãter petebat ⁊ post ingressum ⁊ nihilominus cõpulsa per iudices ingredi iudiciũ petijt restitui: ⁊ cũ nihil pficeret appellauit ⁊ qꝺ dicitur in decr. pastoralis. intelligitur qñ primo qs intẽtat petitorium: ille idem ante

ↄclusionẽ pt redire ad possessoriũ vñ non est simile.
¶ Glo. se. ponit q̃ttuor casꝰ i q̃bꝰ nõ fit r̃stitutio ↄiugi
a ¶ Non debuit. Nisi i casibꝰ puta si eẽt adultera= ta. ĩ. de diuor. significasti. vel nisi timeret seuitia viri ita ꝙ ñ posset ei caueri. ĩ. eo. lr̃as. ⁊. š. eo. ex trãsmissa ⁊ in casu quã ha bes. ĩ. de diuor. gaudemꝰ i fine. itẽ vbi petit re= stitutio i modũ exceptionis. ibi non dat restitu= tio: q: nõ agitur ad hꝰ. š. ẟ ordi. cog. cũ dilectus
b ¶ Restitui faciatis. Arg. ĩ š. ẟ ord. cog. itẽ lexinꝰ: ibi peti= torio. et hic pos= sessorio: sic nõ ẽ contra.
¶ Glo. se. reci. p obiectionem.
c ¶ Post ap= pellationem. Et ita tenuit appel latio lꝫ eẽt ihibi ta in lr̃is: q: re= motio appellati onis nõ impedit appellatõeꝫ vbi maifeste qͦ gra uatur. ĩ. ẟ ap. vt debitus. ⁊ iõ oĩa reuocant̃ q̃ post appellationẽ le= gitimã facta sũt. ĩ. e. lr̃as. Ber.
d ¶ Fine cano nico. Uerbũ istẟ

expẽ. l. j. nã nullꝰ casus inuenire pt q̃ hoc genꝰ dedu= ctionis ipediat. ff. fa. herc. fundꝰ q. j. respon. in fi. ⁊. ff. sol. ma. fructꝰ. nisi i vno casu. ĩ. de deci. tua. fructꝰ eñ intelligũtur deductio necessarijs ipẽsis. ff. de op. ser. fructꝰ. ⁊. ff. ẟ vsur. qͦ i fructꝰ. ⁊. ff. mã. q̃ de mutua. §. idez labeo. arg. xij. qͦ. ij. nobis.

debuitª) in principali procede re voluerunt: vñ ipsa nr̃am au dientiam appellauit: ⁊ infra. ¶ Mandamꝰ q̃tenus si est ita: mulieri virũ restituiᵇ faciatis: q̃ post appellatiõemᶜ † ipsius acta sunt in irritũ reuocãtes. postmodũ sup m̃rimonio cãm audiatis: ⁊ fine canonicoᵈ ter= minetis. ¶ Celesti. iij. ¶ Uiolẽ= tiis rẽ cũꝫ fructibꝰ etiã q̃ pcipi potuissent: restituere: damna resarcire ⁊ de iniuriis satisfa= cere compellitur. Capl̃m. xi.

Grauis ad nos querela: ⁊ infra. ¶ Mãdamꝰ q̃tenꝰ si vobis cõstiterit de p̃missisᵉ: p̃dictũ archid. ablata p̃noiati monasterij fratribꝰ cũ integri tate restituere: dãna plenarie resarcire: et de illatis iniurijsᶠ cõpetenter satisfacere cõpella tis: ‡ pcursuri vt non tñ fructꝰᵍ a nouo et violento possessore pceptos: sꝫ q̃s (si eis possidere fuisset licitũ) possessores vete= res percepissent reddi faciatꝫ eisdẽ. Inno. iij. ẽpo et ca. tri= doñ. ¶ Ingressus possessionẽ ignorãte dño ad quẽ pertinet põt p ipm dñm statim cum sci uerit repelli etiã violenter nec ex tali repulsione competit re pulso cõtra dñm interdictum possessoriũ. h. d. Capl̃m. xij.

Olim causam que inter vos noie tridonẽ. eccle= sie: ⁊ magr̃m ⁊ fr̃es militie tẽ= pli i lõbardia sup domo caluẽ tie vertebatur: de locedio ⁊ de colũba abbatibus meminimꝰ cõmisisse: ⁊ infra. Ẽps tridoñ. possessiones quasdã humilia= tisʰ sub ea cõditiõeⁱ cõcessit: ꝙ noie tridoñ. ẽpi oratorium ibi dẽ: ⁊ hospitale cõstituerent: et iij. sol. censuales tridonesi. ẽpo annis singulis exhiberent: a q̃ etiã psonam q̃ loco p̃ficeret ei dem (inuestituram pciperet: ⁊ p se: ⁊ alijs fratribus (ei ⁊ suc= cessoribus eius obedientiam

Cum hac distin ctiõe bone fidei possessor tenet restituẽ tñ extã tes ante lit. ↄte. ⁊ nõ cõsumptos post litẽ ꝯo ↄte. vniuersos. C. de rei vendi. certũ. male fidei pos= sessor non autez violẽtꝰ: talis te= net reddere oẽs q̃ pbãtur ad eũ puenisse ãte lit. ↄte. ⁊ post. C. de rei vẽ. si fũduz. † Si vo fuerit vio lentꝰ: tunc tene= tur restituere p ceptos ⁊ eos qui pcipi potuerũt p veteres possesso res. vt hic dicit. ⁊. š. e. conquerẽ te. ⁊. š. de of. de le. cũ cã. ⁊. xij. q. ij. non liceat. qͦ tñ non loq̃tur in re male aliena= ta. si. ĩ. de ap. bo ne. ⁊. ff. de petit. he. sed ⁊ si lege. §. qͦ autẽ ait: ⁊ ff. de rei vẽdi. si nauis. §. vlti. ⁊. C. vñ vi. si de possessio ne. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. qui vi deiectus est. ⁊. §. nõ so lum. sicut in pignoraticia actiõe. C. de pig. act. l. ij. ⁊ hoc pt intelligi de fructibꝰ industrialibꝰ: vt frumen= to: vino ⁊ ↄsimilibꝰ. secus videt̃ de alijs. s. de naturali bus vt pomis ficubus ⁊ ↄsimilibꝰ. qm̃ istos non facit suos possessor etiam bone fidei. vñ reddere tenetur vniuersos. vt. ff. de vsur. l. fructꝰ. Et de fructibꝰ istis qualiter restituendi sunt habes: insti. de offi. iudi. in princi. ff. de rei vend. et diuerso. ibi no. ⁊ in ꝟbo resti= tutionis oĩs vtilitas actoris continetur. ff. de verbo. sig. cum pretor. ⁊. iij. q. j. p totum. ⁊. ij. q. ij. p totum.

fere semp ponit̃ in causis sp̃ualibus: ⁊ p̃cipue in m̃ri= monialibus q̃ p canones terminari debẽt. ĩ. de cõsan. ⁊ affi. c. j. in fi. In ciuilibꝰ causis ponitur debito fine. sed in hoc non est ius: q: in sp̃ualibꝰ ponitur q̃nq3 de= bito fine. ĩ. e. cũ ad sedẽ. ĩ. de testi. ex tenore. Ber.

Grauis. ¶ Prima pars decise ponit q̃relam sup qua. secunda dat iudicẽ ibi: mandamꝰ. cui quat tuor tantum mandat que p se patent. Ab.
¶ Glo. seq. reci. p. q. quomõ cõicare debeat. ⁊c.
e ¶ De premissis. De violentia p testes cõstare dꝫ si aduersarius ipsam negauerit. De rebus amissis p pprium iuramentum qualitate psonarum ac nego= cij inspecta. ⁊ sic ex ratiõe iudicis p̃missa potest sequi condemnatio. š. qͦ me. causa. c. vlti. vbi de hoc. ⁊. C. vnde vi. si qñ. ⁊. ij. q. j. in primis. ⁊ de iureiu. olim.
f ¶ De iniurijs. Quas specificare dꝫ qui agit iniu= riarum. ff. de iniur. pretor. j. respon.
¶ Glo. seq. recit. p. q. quid intelligitur appellatione fructuũ. ⁊ dicit id quod superest ⁊c. distinguẽs inter fructus industriales ⁊ naturales ⁊ inter possessorem male fidei ⁊ bone fidei ⁊ violentum.
g ¶ Fructꝰ. Not. ꝙ fructꝰ dñr q̃ supsunt deductis expensis q̃ fiunt gr̃a querendoꝝ colligendoꝝ: ⁊ con= seruandoꝝ fructuũ. qͦ locũ hꝫ tam in bone fidei pos= sessoribus q̃ in male fidei etiã predonibꝰ. ff. de pe. he re. si a dño. §. fructꝰ. ⁊. l. plane. in fine. ⁊. C. de fru. ⁊. l.

Olim cãm. ¶ Ei q̃ nõ possidet denegat̃ r̃stitutio ita cõiter sumat̃. In p̃ria ponit̃ ↄmissiõis ⁊ facti narratio: in scd̃a cãe diffinitio ibi: intelligẽtes. Ab.
h ¶ Humiliatis. Olim isti hũiliati cõdẽnati fuerũt ab eccl̃a p luciũ papã. sm̃ qͦ ↄtinebat̃ in decr̃. ĩ. de he re. ad abolẽdã. i pticula q̃ nõ est decisa. in pñ. illiꝰ. c. sꝫ postea tpe clemẽtis recepti sunt ab eccl̃ia: q: in nul lo errabãt: nisi q: ↄdẽnabãt iurãtes: sꝫ ipi i hoc se cor rexerũt ⁊ iurãt qñ expedit: ⁊ eccl̃ia eos nõ approbat
¶ Glo. seq. reci. per obiectionem ꝙ conditio in spiri= tualibus. ⁊c. ⁊ fit triplex solutio.
i ¶ Sub ea ↄditione. id est sub ea forma. ⁊ viij. q. ij. eleutherius. ⁊. ĩ. de prebendis significatum. ĩ. de cen. quanto. vel in traditione terre põt apponi cõditio. ĩ.

† Hunc tex. di= cit hic Ab. tũ= cta sua glo. eẽ singu. Ad hꝰ ꝙ hec clausu la. ap. re. non tollit facul= tatẽ ap pellãdi a notorio gra uamine.

‡ Con= cor. tex tus i. l. j. §. qui ante. cum. §. se. ff. de vi et vi ar.

diuisio

Fructus q̃ dicun= tur.

† Limi ta hoc dictum glo. p glo. et doc. l. l. si na= uis. ff. de rei vẽdi. ⁊ l. certũ C. eo.

Summarium. diuisio

facerect manualem[a]: epo sibi loci dñium nichilominus reti nēte. Dict⁹ vero magr̄ ad ean dē domuz aspirās/ipsos adeo circūuenit: q̄ p̄ter cōsciētiaz vr̄am se et sua in eius manib⁹ tradiderunt: ea tñ conditiōe[b] apposita (si vobis qd̄ facerent complaceret) sine quoꝝ assen su se nichil posse facere assere bant[c] ꝛ infra. ¶ Intelligētes autē p̄dictā domū eidē magi stro traditam[d] sub conditione fuisse ꝛ q̄ nullum iuri vr̄o pre iudiciū[e] fuerat irrogatum: ex eo q̄ idem magister iusticie ve stre non inscijs vobis ignorā tibus possessionē accepit: pre sertim cū statim[f] ex q̄ id vobis innotuit/ vi vi duxeritis repel lendū ꝛ q̄ idē sua temeritate possessionē p̄ter cōsciētiā ve strā ad q̄s ipsam possessionem nouerat ptinere et q̄s qōnem sibi moturos suspicari debue rat[g] est ingressus: procurato rem vr̄m/ et vr̄o noie ab īpeti tiōe ipsi⁹ magistri noie dom⁹ militie tēpli q̄ ad faciendā re stitutionem[h] quā petebat red dimus absolutū: decernentes vos magistro satisfactionē de bitam exhibere si defendēdo ius vestrum in offensam ipsi⁹ vel dom⁹ militie tēpli modum forsitā excessistis[i]. Idem bi turiceñ. archidi.

Si contra petentem restitutionem con iugio opponitur consanguini tas in gradu prohibito et offe runtur probatiōes parate: re cepto ab opponente iuramen to de malicia negabitur resti tutio quo ad thorum/ et fiet quo ad reliqua. si vero proba tiones prompte non sunt: fiet plena restitutio. nisi sit magna viri seuitia. Capitulum .xiij.

de cōdi. appo. verꝫ: ꝛ ita nō ē hec ꝯditio simoniaca: cū etiā al's ab hmōi illa eccl'ia teneat: ex q̄ surgit i terri torio tridonē. epi: sicut non est simoniacū si eps eccle sias ꝯcedit p̄bris alijs locis si in eis aliqd sibi reseruet noie pēsionis. j. de relig. domi. ꝯstitut⁹. ver. cū autē. ꝛ census etiā sol uit ad iudicium subiectōis. s. de causa pos. c. vlt. et. j. de censi. oīs aīa. i fi. ista qdē de iure cōi cōce dunt vñ expres se possunt consti tui cēsus in fun datiōe eccl'iarū q̄tū ad inferio res non q̄tū ad prelatos.

a ¶ Manua lē. s. de maio. et obe. his qui. ad quam subditi te nent vt ibi: et ēt per iuramētum q̄nq3. j. de iureiu ran. null⁹. ꝛ. j. de no. ope. nū. cum ex iniūcto. xxiij. distinc. q̄q3. vbi de hoc.

b ¶ Ea condi tione apposita. Nisi hec ꝯditio fuisset apposita valeret ꝯtra hu miliatos: si sim plex fuisset hu iusmodi traditio: sed non p̄iudicaret epo: vel alteri q̄ ius haberet. j. de dona. inter dilectos. arg. s. q̄ met⁹ cau. cum dilecti. ꝛ. s. de arbi. cum tēpore. arg. j. de re iudi. cum super controuersia.

c ¶ Asserebant. ꝛ. j. Sub isto. j. cōtinetur q̄ ille mi nor sub ea conditione recepit domum. ꝛ ep̄us super ueniens cum magno posse expulit magistruz ꝛ suos: vñ minor dicens se esse spoliatum petijt restitutionē sed denegatur ei quia non possedit.

d ¶ Traditā sub ꝯditione. Qua non existēte tradi tio non valebat. ar. j. de ꝯdi. ap. de illis. ꝛ ca. verꝫ. ꝛ in sti. de v̄bo. oblig. §. ex ꝯditionali. et io dict⁹ magister non possidebat: tunc demū dr̄ q̄s possidere: cū ꝯditio extat. ff. de acq. pos. q̄ absenti. §. si q̄s. ꝛ eodem modo non amittit possessionē: qui sub conditiōe recedit. ff. de acqui. pos. si cum me. j. respō. in fi. ꝛ ideo cum non possederit: non poterat spoliari: ꝛ ideo non restituit iste magister: quia non fuit spoliatus.

¶ Glo. seq. circa possessionē p̄dendā distinguit ꝛ sub diuidit.

e ¶ Preiudiciū fuerat. Ut scias q̄n ali cui p̄iudicium fiat circa possessionē, vel q̄ndiu eā possi dere intelligit notabis: q2 aut possideo rē aliquā per me. vel p aliū puta p s̄uū vel colonū. Si p me l3 spon te recedā nō aīo deserendi possessionē: adhuc eā reti neo: nisi sciēter negligā. ff. de acq. pos. de eo. §. j. ꝛ si al ter iret talē possessionē quā solo aīo retineo: adhuc retineo possessionē ꝛ nisi ille me veniētē nō admittat: vel si nō audeo accedē ad possessiōez: ꝛ ēt suspicor me posse repelli. ff. de acq. pos. si qd̄. §. vlt. ꝛ. l. clā posside re. §. q̄ ad nūdinas. ꝛ q̄cito sciuero aliū eē i possessio ne possum expellē tp̄ni. vt hic ptz. ꝛ. ff. de acq. pos. qd̄ meo noie. §. vi. ff. de vi ꝛ vi ar. idē. §. legit: s3 si ali⁹ eēt in possessione noie meo. tūc si ille expellit vel alij tra dat possessionē: statim p̄dā eā. ff. de acq. pos. l. posside ri. §. q̄ si seruus ꝛ hec vera sūt in reb⁹ imobilibus sed si q̄s rē tuaz mobilē occupat statim p̄dis pos sessionē. vt. ff. e. si rem mobilem

f ¶ Cū statim id est q̄cito po tuerūt. ff. ad ter tu. l. ij. §. ꝛ ꝯsesti iste. §. extēditur vsq3 ad ānū vnū

g ¶ Suspica ri debuerat. Ut ff. qd̄ vi aut clā. seruus. ff. d acq. pos. l. possideri. §. si q̄s nūciet.

¶ Glo. se. reci p q̄stionem q̄d de beat probare.

h ¶ Restituti onem. Et sic ptz q̄ nō sufficit pro bare q̄ aliq̄s fu erit spoliat⁹: nisi p̄bet se posse disse. duo eñ p̄ bare d3 q̄ petit restitui se posse disse ꝛ spoliatuz fuisse. s. de of. dele. consultationib⁹: sed hic non possi debat vt dixi q2 sub conditione possessionem accepit. Item si q̄s possedit ex p̄cario vel ex gratia non potest petere restitutionē. xj. q. iij. quia. vel si obijciatur q̄ incontinenti deiecit. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. vim vi. ꝛ. ff. ad. l. aquil. sciētiam. §. qui cū alter. ꝛ. j. de sen. excō. §. si vero. aliud est possidere aliud in possessione fuisse. ff. de acqui. pos. si quis autem.

¶ Glo. seq. querit. alle. p ꝛ ꝯ. ꝛ soluit distinguendo.

i ¶ Excessistis. Debuerūt hoc facere cum modera mine inculpate tutele. C. vnde vi. l. j. Sed nunqd isti sunt excommunicati: qui expulerunt illum magistrū ꝛ alios religiosos de domo illa? Videt̄ q̄ sic. j. de sen. exc. non dubium. ꝛ ex pluribus alijs capitulis ibidē. Sed contra videtur q̄ licitū est cuilibet se defendere j. de sen. excom. si vero alicuius. §. si vero. ꝛ q2 isti ad missi sunt ad agendū q̄ non esset si papa eos excom municatos reputaret. j. de p̄ba. post cessionē. Dicas q̄ hec rō nō vr̄ bona q2 nō agebāt: s3 defendebāt se ꝯ istū mgr̄m q̄ petebat restōnē. Dicas q̄ si isti sciēter ꝛ ex p̄posito excesserunt modū in expellēdo eos de do mo illa iciderūt i sñiam exc. q2 vi vi repellere l3. s3 cū moderamine iculpate tutele. ar. xxiij. q. iij. nō inferē da. ꝛ. ff. ad. l. aql. si ex plagis. §. tabernari⁹. ꝛ. j. de sen. excō. vt fame. in fi. S3 si nō aliter possent se defendē: nisi modū excederēt nec tunc credo illos incidisse in sñiam. ar. ff. ad. l. aquil. sed ꝛ si. j. r̄n̄so. Si vero casu ꝛ ignorāter excesserunt modum: tunc non essent excō cati. ar. j. de homi. sicut dignum. §. illis p̄terea. Ber.

Bar. s de acq. pos.

Con col. tex tus. i. l. iij. §. cū arietes ff. si q̄. pau. se. di.

Posses sor q̄lit intelli git p̄de re pos sessiōez

Con cor. l. j. et ibi

Excō cato an icur rat per eū q̄ vi expel lit cleri cum.

Litteras tuas recepimus ꝙ cum quãdã matrimonialis cã bituricen. archiepo in remotis agẽte/in tua presentia tractaret: N. mulier separi a B. viro suo instãtissime postulabat: cui se quarto gradu consanguinitatis ꝓponebat ee̅ coniunctam. ꝛ infra. Vir autẽ sibi vxorẽ postulabat restitui q̃ ab eo sua temeritate diuertit et ifra. Rescripto petebas aplico edoceri vtrum qñ aliqs ꝯsanguinitatis gradus obijcit i q̃ sedes aplica dispensare nõ põt nec etiã ꝯsueuit: ꝛ ꝓbationes prõpte sint ꝛ parate: indulgenda restitutio sit an neganda: ꝛ infra. Sane circa solutionem ꝓposite q̃stionis diuerse sunt sñie diuersoꝝ. aliis asserentibus restitutionem faciẽdam: aliis sentientib9 in ꝯtrariũ nõ nullis viã mediã eligentibus ac dicẽtib9 eã faciẽdã interdũ qñqz penit9 denegãdam. Primi ꝑ decretalẽ eplam Lucij pa. iuuari videntur arguentes quosdaz iudices delegatos q̃ restitutionẽ viri qui sine iudicio ecclesie vxorẽ dimiserat/ ꝛ et ꝯsanguinitatem postmodũ opponebat: spoliate ac repetẽti ꝯiugẽ denegabãt ꝛ mãdãtis sibi prius restitui taliꝰ spoliatã: et postea de mrimoniali cã cognosci. Hoꝝ autẽ assertionem icessi9 videt periculuz oppugnare: sed ipi timorẽ icestus inanem ee̅ rñdẽt cũ etiaz bñficio restõnis obtento q̃ cõsanguinitatꝭ hꝫ noticiam nec exigere debitũ nec contra cõsciẽtiam soluere teneat: qm̃ si secus egerit edificat ad gehẽnã sicut nec consanguinitatis conscius sup cui9 coniugio questio nõ mouet. Scda ꝟo assertio ꝑ oraculum clementis pa. fulcit a quo cũ fuisset q̃situ: vtrũ muliere q̃dã quẽdam in virũ petẽtẽ q̃ vt cã repelleret exceptionez cõsanguinitatis obiecit: prius esset de impedimento consanguinitatis

Diuisio. Litteras. Sũt due ptes pncipales. prima ponit thema ꝛ cõsultationem scda rñdet ibi: sane. Et hec secunda subdiuidit. primo ponit et ꝓsequitur triplicẽ opinionẽ vsqz ibi: nos aũt. ibi ꝯria soluẽs ꝫ alteram opinionẽ allegat vsqz ibi: propterea: ibi subdistinguẽdo soluit ꝛ secundum mẽbrũ ꝓsequit ibi: ꝙ si non habeat a qua solutione vnũ casum excipit ibi. s. ꝟo. Ab.

Glo. se. ad supraascriptionẽ inducit duo simĩlia. signat cõtrarium et soluit.

a In tua. Ar. archidiaconuz hr̃e iurisditionẽ causarum mrĩmonialium. sic ꝛ abbas. j. de excess. prela. accedẽtib9. in fi. sic ꝛ archipbr̃. j. de cõsan. ꝛ affi. ex lr̃is Ar. ꝫ. xxxv. q. vj eps in synodo. ꝛ in decre. p̃dicta. accedẽtibus in his eñi cõsuetudo seruat q̃ dat iurisditionez. ix. q. iij. cõquestus. C. de emanci. l. j. et vlt. ꝫ. de arbi. dilecti. in fi. ꝛ ita poti9 cognoscũt ex ꝯsuetudine q̃ ex iure. arg. predicte decre. accedentibus. ꝛ arg. ad hoc. ꝫ. de offi. archidi. c. vlti. ad fi.

b Cõiũctã. Et hoc incõtinẽti ꝓbare volebat.

Glo. se. arg. pmo a cõtrario lr̃e ꝛ illi9 argumẽti tenet contrariũ. Scdo q̃rit arg. affirmatiue. soluit contraria ꝛ adducit duo similia.

c Diuertit. Ar. q̃ si eã a se repulisset: nõ posset petere restitutionẽ: cũ seipꝫ expoliasset. ar. xxvij. q. ij. agathosa. ✝ Sꝫ ꝯ credo ꝙ hoc nõ obstaret si velit ipam rehabere qui eã expulit. quia eoipso ꝙ repetit ipsam ꝛ ipsa non vult ad eũ redire: intelligit eũ spoliasse. Sꝫ nunqd haberet locũ pactum de nõ petendo? videt ꝙ sic. xxxij. q. v. qđ deo. in talib9 non valet pactũ vel cõpositio. ꝫ. de trãsac. c. vlti. ita ꝙ vterqꝫ remaneat in seculo: nullũ pactum ibi valet: nec absoluere se possunt etiã si iurarẽt. j. ꝺ iureiur. tua. ꝛ etiã si vouerẽt. ar. j. ꝺ ꝯuer. cõiu. ex pte. ij. in fi. qꝛ cõfessio etiã ibi locũ nõ haberet ꝫ matrimoniũ. ꝛ. xxxv. q. vj. si duo. et. j. de eo qui cog. cõsan. vxo. sue. sup eo. nec etiã exceptio rei iudicate locũ hꝫ ibi: vñ volũtas ibi deambulatoria est. j. ꝺ restudi. latoꝝ. ꝛ. c. consanguinei.

✝ Concor. t ex l. l. si co loni. cũ no. C. ꝺ agri. et cẽsi. lib. xi.

d Et. j. Sub isto. j. continet ꝙ pars mulieris econtra viri seuitiam allegabat: ꝓpter qđ non erat restituenda marito.

Glo. se. reci. ꝑ obiec. ꝛ dupl'r soluit. primo violẽtando l'am. secũdo plane legendo vt sit casus specialis sicut et alij quinqꝫ quos enumerat.

e Dispensare nõ potest. i. non vult vel non expedit. sic. xxxj. q. v. si paulus. quoniam papa in omnib9 dispẽsare potest que non sunt contra articulos fidei vel generale statutũ ecclesie. xv dist. sicut. ꝛ. xxv q. j. sunt quidaz nec in his q̃ sunt ꝯtra substantiã monachat9. j. de statu regu. cum ad monasteriuz in fine. nec i his que i sui natura sunt mala: vt si ne peccato possꝫ quis adulterari arg. j. de iureiuran. ꝛ si christus ⸿. quedam etiã nec põt dispẽsare vt simul quis habeat plẽs vxores. ꝫ. de trãsac. ca. vlti. Idẽ credo de gradibus diuina lege prohibitis vt hic dicit vnde proprie ponitur hoc verbum: nõ potest. ꝛ ideo hec expositio nõ vult vel non expedit nõ habet locũ hic.

f Et. j. Sub isto. j. continet ꝙ quesiuit etiã an idẽ essꝫ si grad9 dispẽsabilis: vel aliud ipedimentum dispensabile allegetur ꝛ ꝓbationes essent in continenti parate. B.

g Viam mediam. Arg. de medio spectãdo. sic. ꝫ. de offi. dele. querenti. ✝ vnde Ouidius. Inter vtrũqꝫ vola: medio tutissimus ibis.

✝ Concor. tex. i aut. ꝺ ꝯsu. in pn. col. iij. cuz vulga.

Glo. se. adiuuat primã opi. per. iiij. decret. ꝛ. ij. ll. et soluit duo obstantia.

h Primi per decretalem. Istoꝝum opinio scilicet ꝙ restitutio sit faciẽda multis iuribus iuuatur. ꝛ primo per decre. ꝫ. e. ex conquestione. ꝛ. c. in litteris. ꝛ. c. item cum quis. et. ꝫ. vt lite nõ contesta. accedẽs. ij. C. de appella. l. j. et. C. de dona. inter virum ꝛ vxo. si maritꝰ. nec obstat illa decre. ꝫ. de ordi. cogni. c. j. qꝛ loquitur i petitorio vt hic. ꝛ. j. dicitur. nec obstant. ll. illic. ff. vt i possessio. l. si is a quo. ff. ad exhiben. l. iij. ⸿. ibidẽ. ꝛ ff. ad carbo. l. iij. ⸿. cause. qꝛ loquunt in possessione adipiscẽda etiam i exhibitiõe rei: vbi differtur missio in possessionẽ si icontinẽti ꝓbet de ꝓprietate. et fallit in casib9 notatis. ꝫ. eo. ex cõquestiõe. ꝛ in casib9 q̃ notãtur. iij. q. j. in summa. ꝫ. e. pri.

i Mouetur. Resume nec exigere nec reddere debet debitum.

k Oraculum. i. responsum.

l Clementis. ꝫ. de ordi. cogni. c. j. Ber.

a ¶ Casib⁹. De quibus aliq notant. ß.e.ex conquestiõe. ¶ Glo.se.põit gradus consanguinitatis diuina lege phibitos Et q psone sub tpe grē excludant. demū q tpe xpi.

b ¶ Diuina lege. In leuitico.c.xviij.c. Primo quidē ppter hoim raritatē tm due psone excludebāt a coniugio vt nec filius matrez nec filia patrem duceret. Sub lege excepit fere duodecim: matrem/nouercā/ sororē/neptem/ amitā/ materterā/vxorē patrui vxorē fris.sz hec recepit determinationē. viij.q.j olim. Sub tēpore vero grē puignā filiā priuigni vl priuigne/sororē vxoris paucas tamen exclusit:vt multiplicarent hoies. Sub gratia vo.s. tempore xpi plurime persone excludūtur vt locū haberet cōtinētia.z est illa phibitio cōiugij.nā a fornicatiōe dlz et quelibet excludutur. Et ita cū ecclia in istis gradib⁹ diuina lege phibitis nō consucuerit dispēsare:ei oppositis nō est restitutio faciēda et hoc videtur sonare littera ibi Tredecim persōnas diuina lege phibitas habes his versibus.

Contugalis phibitio liter qs psonas fuit in lege diuina.

Adde inf quas sonas ad iure ciuili pro hibet l.j.ß. hui⁹.ff. ð ritu nupt. et iur.

agendum est sup matrimonio sniā pferret: sic inquisitiõi facte respondit q cū exceptiōe probata pricipalis qstio presumat: prius est cognoscendum de ipsa q ad diffinitiōis vinculū pcedat. cū etiā in multis casib⁹ [a] restitutio differat sm canonicas sanctiones. Opinioni autē vltime videt nō incongrue adaptari: vt in gradibus cōsanguinitatis diuina[b] lege phibitis restitutioni aditus pcludat. sed restitutiōe interdictis humana: restitutio locū habeat cū effectu: cū in illis dispensari non possit: z in istis valeat dispēsari: sicut beatus gregorius[c] et multi alij dispensarūt. vñ nō peccat[d] qui in hoc articulo ad mādatum ecclesie reddit debitū cōiugale. ¶ Nos autem ad psens nullā de pdictis sententijs reprobamus: nec cuiq̄[e] earū aliqd preiudicium ex nrā remissiōe volumus[f] generari. Prius prescriptū Lucij pape mandatū/ad possessoriū: rñsum vo Clemētis ad petitoriū referatur. Porro[g] cū mulier q cōsanguinitatis habet noticiam psertim in gradib⁹ quos lex diuina phibuit nō possit hmōi vicio sine mortali pctō carnaliter cōmisceri. Cū oē qd nō[h] est ex fide pctm est: et quicquid fit contra cōsciētiā edificat ad gehēnam: frustra in tali casu adiudicaret restitutio spoliato. cū illa cōtra deū nō debeat in hoc iudici obedire: sed potius excōicationē[i] humiliter sustinere. sicq̄ difficultas occurreret quasi pplexa qr propter sniam oporteret eā reddere debitū: et ppter cōscientiam reddere non deberet: vñ contingeret eos grauiter impediri: et vtriq̄ laqueus[k] pareret: cū inter se carnalit coniungi nō possent: nec alter alteri mrimonialiter copulari. ¶ Propterea melius videt q cū opponitur cōsanguinitas psertim in gradibus diuina[l] lege phibitis: z pbatione offeruntur incontinenti[m] parate; in ceteris adiudicanda sit restitutio: sed ad maiorem cautelam iuramento recepto[n] q talis obiectio maliciose non fiat: so

l ¶ Diuina. Ergo vr q in scdo gradu ecclia dispēsare nō possit cum istud fuerit diuina lege prohibitum xxx.q.iij.pitatiū.et in leuitico phibetur secūdus gradus in cōsanguinitate z affinitate: vbi dz. turpitudinē sororis vxoris tue z filie ei⁹ nō reuelabis: filiā filij ei⁹ z filiā filie nō assumes. Sed cōtra videtur.j.de diuor. gaudemus vbi dz q si pagani cōtraxerūt in scdo gradu post fidē receptā: debent insimul remanere. Dicas q in leuitico phibet secūdus gradus etiā in descēdentib⁹ nō in collateralib⁹ vñ in scdo collaterali dispensare pōt ecclesia. z expōe psertim id ē maxime: quia si pbatiões incontinēti sūt parate/ nō est faciēda restitutio qntū ad carnalē copulā in quocūq̄ gradu sz multo fortius in gradib⁹ diuina lege prohibitis: alias fiat restitutio quo ad oīa vt.j. sequitur.

Rom. riu.

m ¶ Incontinēti. Hic pz q licet spoliator velit pbare incōtinēti exceptionē cōsanguinitatis tñ spoliat⁹ prius est restituendus si piculū aie non imineat: qa hec mulier restituit in ceteris pterq̄ ad copulā z tñ pbationes incōtinēti offerūtur. vñ tollit distinctio quorūdā q dicunt q si spoliator velit statim pbare exceptionez restitutio differt: p id qd legit.ff. ad exhibē.l.iij.ß. ibidē.z.ff. vt in pos.leg.l.a quo. Sed ille leges in alio casu loquunt vt dictum est.ß. ¶ Glosa seques notat q in spiritualibus superemergentibus.zc.

n ¶ Iuramēto recepto. Hoc est notabile q lz in cā mrimonij z alijs causis spūalib⁹ de calūnia siue malicia nō iuret.vt.ß.ð iura.calū.l.fas.iurat tñ ð calūnia sup exceptionib⁹ post emergentib⁹.si tñ p eas alteri⁹ ius aliquali ipugnet.ß.de elec.cū dilecti.z.j.q ma.sec cu pos.c.fi.z.j.de testi.psentiū.ff.de dā.infec.q bona. ß.si quis stipulat⁹.ar.ff.qui satis.cog.de die.ß.iubet Dicas q vbi in pncipio semel lite cōtest.iuratū est de calūnia.postea nō iurat: qz iuramentū illud extendit ad oēs exceptiões peremptorias: que postea occurrūt: siue sint emergētes siue incidētes. C. de iura calū.au ten.hoc sacramētū. Olim aliter obseruabat; qz iura-

Iuramentū calumnie.

Nata/soror/neptis/matertera/fratris z vxor.
Et patrui coniunx: mater/priuigna/nouerca.
Vxorisq̄ soror/priuigni nata nurusq̄.
Atq̄ soror patris/coniungi lege vetantur.

c ¶ Beatus gregorius.xxxv.q.iij.quedam lex.

d ¶ Non peccat. Allegatio.

e ¶ Nec cuiq̄ earū. Olib⁹ eni iuris autorib⁹ equa prerogatiua seruanda est C.de ve.iu.enu.l.j.ß.in ita.ar gu.xix.di.sic oēs.z.xx.di.de libellis.in fi.

f ¶ Volum⁹ gñari. Et tñ gñat. Judices eni sm suā opinionē sentētiāt.xj.di.nolite.z.j.de cele.missa.ð homine.ar.de cōse.di.j.pcepta.z papa h loq vr vt magr.

g ¶ Porro. Hec allegatio gregorij est.

h ¶ Nō est.xxviij.q.j.ß.ex his.j.de pscrip.qm oīne.

i ¶ Excōicationē. Hoc sm [et.j.de symo p tuas. distinctionē illi⁹ decre.j.de sen.excō.inquisitioni.

k ¶ Laqueus. Ecclesia eni nulli dz laqueū inijcere xxvij.q.j.de viduis.ij.

¶ Glo.seq.notat sm gradū phibitū lege diuina. sigt primū de decre.gaudemus.z soluit.

possit i eadẽ cã reitera ri.

baꝛ sup q̃libet capl'o. vñ hodie nõ valẽt iura q̃ hoc dicebãt: ⁊ sic non ꝯdicũt. ll. p̄dicte. q̃nq₃ etiã iuraꝛ ob aliud puta ꝙ non vidici testificata. j. de testi. vltra tertiã. añ lit. ꝯte. bñ iuraꝛ sup exceptioĩb' ꝓpositis ⁊ p̄cipue vbi arguiꝛ malicia excipiẽtis vt hic. ⁊. s. ꝺ elec. cũ dilecti. ⁊ . j. ꝺ excep. pastoralis. siue sit cã spũalis siue ciuilis. ⁊ nihilomin' iuraꝛ postea de calũnia sup principali q̃stione: q₂ aliud est iurare super exceptionibus añ lit. ꝯte. ꝓpositis: q₂ ibi declinatur iudiciũ nec tãgunt p̄ncipalẽ q̃õnẽ: nec ex ea oriunꝛ. ⁊ aliud est iurare sup exceptionib' post lit. ꝯte. q₂ illa tãgũt p̄ncipale negociũ: ⁊ oriũꝛ ex eo vñ iuramẽtũ ꝺ calũnia ad oĩa extendiꝛ q̃ emergũt post lit. ꝯtes. ⁊ q̃ incidũt. et iõ post lit. ꝯte. p̄stito iuramẽto sup principali q̃õne nõ iuraꝛ posteaq̃ sic quasi bis iuraretur.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

a ¶ Tolerare hoc itellige s̃m dist. illi' decre. j. j. de sen. ex. inq̃sitioni. Sʒ pone ꝙ talis excõicata inius te moriaꝛ: nũq̃d dʒ sepeliri in cimiterio eccl'ie cũ apud deũ nõ sit ligata. xxiiij. q. iij. si q̃s nõ recto. Dicas ꝙ nõ q₂ q̃ntum ad ecclesiã ligata est q̃ nõ iudicat de occultis. j. vtrec. bñfi. sine diuni. ꝯfe. vt nr̃m. ⁊ sic eccl'ia ꝓ ipsa nõ dʒ orare. q̃ ad deũ soluta est nec nocet ei vilis sepultura. j. de sepul. sacris. poti' eñ ꝯsulendũ est aĩe q̃₃ corpori: ⁊ in tali casu vbi mulier certa est potius dʒ deo obedire q̃₃ iudici s̃m ꝯsiliũ pape. ⁊. xj. q. iij. non semp. xxiij. q. j. q̃d culpaꝛ. ne ꝯ consciam suã edificet ad gehennã.

Eccl'ia ꝺ occultis non iudicat

b ¶ Sufficiẽs securitas. xxxij. q. j. de benedicto. ex q̃ eñ ꝓpter seuiciã vnus reliquũ dimittere põt s̃m legẽ. in aut. de nup. §. si igiꝛ mulier tale aliq̃d. col. iiij. ꝗ multo minus est restitutio faciẽda: q₂ turpius eiiciꝛ q̃₃ nõ admittiꝛ hospes. j. de iureiu. quemadmodum. ⁊ in hoc casu alicui honeste mulieri committenda est vbi secure moretur. s. e. ex transmissa. ⁊. j. de spõ. cũ locũ. ar. s. de ꝓcura. accedens. ⁊ preterea satisdatio nõ immutat maliuolũ ꝓpositũ. insti. de suspec. tuto. §. nouissime.

Sũmarium. diuisio

Ex pte. ¶ Petẽs restõnẽ ꝯiug' hʒ ꝓbare ꝯiugiũ legitimũ ex ꝯsẽsu. ita cõiter sũmaꝛ. Sʒ ex hac sũmatiõe īferꝛ vt sufficiat ꝓbare solũ ꝯiugiũ lʒ nõ ꝓbeꝛ carnalis copula de q̃ tñ sunt opi. i p̄ma pte poniꝛ mulierꝭ q̃rela ptim decisa. in scõa dat iudicẽ ibi: q₂ igitur. Ab.

¶ Glosa seq. arg. ꝙ volẽs matrimoniũ cõtrahere ⁊c. signat contrariũ. Scõo obiicit de decre. de illis. soluit distinguendo inter sponsalia nulla ⁊ aliqua.

c ¶ Nondũ. vij. annoꝝ. Et ita nichil egit: cũ etas ipediret. j. de despõ. ipu. l'ras. ⁊. c. accessit. Itẽ ar. ꝙ vbi q̃s vult ꝯhere m̃rimoniũ: nec põt etate ꝓhibẽte: nec sponsalia ꝯhit: q₂ nõ vult: nec m̃rimoniũ: q₂ nõ põt: nec illõ intelligiꝛ ꝯhere. ff. de dõa. inꝛ vi. et vxo. cũ h̃ stat' §. pe. ⁊. s. ꝺ offi. dele. cũ sup. ⁊. C. si q̃s alteri vel sibi multũ iterest ar. ꝯ. j. ꝺ despon. ipu. ꝺ illis. i fi. ⁊ c. ꝑue. Sʒ vr̃ ꝙ ille lʒ fuerit mioꝛ aucte sua tñ nõ debuit recedere. j. de despõ. ipu. de illis. Sʒ i hoc distigue vbi spõsalia nõ tenueꝛt etate ꝓhibente: nec postea cursu tpis placuerũt: vt hic: q₂ anteq̃₃ puer. vij. annos cõpleuerit ab eo recessit: vt h. vel si p vim ꝯtracta fuerãt. vt. j. ꝺ despon. ipu. ex l'ris aucte sua potest mulier recedere q₂ nulla obligatio fuit hincinde ꝯcta vt in predictis decret. l'ras. ⁊ ca. accessit. vbi sponsalia tenẽt: nec dʒ recedere alter sine licentia ecclesie. j. de despon. impub. de illis.

¶ hunc tex. dicit Ab. hic esse singu. ad hoc ꝙ si cõstat non põt secure cõmorari cũ marito nõ dʒ ei restitui.

la quo ad cõmixtionẽ carnalẽ (maxie si fama ꝯsentit) est restitutio differẽda donec auditis ꝓbationib' et discussis: cã sine diffugio terminetur: cum vtriq₃ sit meli' taliter expediri q̃₃ manere taliter ipeditos. ¶ Qd̃ si nõ habeat ꝓbatiões incõtinẽti paratas: sed dilationes expetat lõgiores: q₂ presumitur contra eã q̃ sine iudicio ecclesie sua tãtũ temeritate recessit a viro ad restõnem plenariam eccl'iastica dʒ censura cõpelli: quã tñ ipsa thori negãdo cõsortiũ dʒ humiliter tolerare[a] donec ꝓbatiões offerat preparatas et tũc absolutione petita / s̃m formã eccl'ie absolueꝛ: sed añq̃₃ fiat ei mãdatum sub debito iuramẽti / receptis ꝓbationibus ꝓcedaꝛ queadmodũ est p̄missum. ¶ Si vero tãta sit viri seuicia vt mulieri trepidãti nõ possit sufficiens[b] securitas ꝓuideri: non solũ nõ dʒ ei restitui: sed ab eo potius amoueri ⁊ alioq̃n sufficienti (si fieri põt) securitate ꝓuisa ꝓfecto videꝛ cõiunx ante cause cognitionẽ restituẽda marito.

Idem vulterañ. episcopo.

¶ Per sola traductionẽ mulieris ad domũ viri factã non p̄cedẽtibus spõsalib' vel inualidis non acquiritur possessio: vñ ea recedente ꝓpria aucte nõ cõpetit restitutio. Ca. xiiij.

Ex pte. M. mulieris fuit ꝓpositũ ꝙ cũ ea īfra pubertatis tpa cõstitutã patru' suus filio. ll. senẽ ciuis nõdũ[c] vij. annoꝝ m̃rimonio voluerit copulare[d] ac eadem traducta fuerit i domũ eiusdẽ: ipsa ex q̃ ad nubil[illegible] annos peruenit ratũ nolẽs hr̃e qd̃ a patruo suo circa hoc procuratũ fuerat a seneñ. episcopo nubendi alij licentiam postulauit[e]: et infra. ¶ Q₂ igiꝛ nõ credimus ambigendũ: quin ipa mulier q̃uis[f]

d ¶ Copulare. hoc qd̃ dicit voluerit matrimonio copulare. tollit oĩa cõtraria: et hoc q₂ volũtas patrui ad nullũ actum ꝓcessit nec quo ad sponsalia / nec q̃ ad matrimoniũ: ⁊ ita nulla obligatio fuit ꝯcta vt. j. sequitur.

e ¶ Postulauit. Et etiam res si quas dedit ei in dotem: nã semp subintelligitur talis cõditio: si matrimoniũ fuerit subsecutũ. ff. de iure do. stipulationem. et. l. dotis ꝓmissio: ⁊ fructus ⁊ partus. ff. de cõdi. causa data causa non secuta. qui se debere §. fundus.

¶ Glo. seq. p̄mo ponit. x. casus q̃bus mioꝛ cẽseꝛ maioꝛ. Scõo querit an spũalibus restituatur minoꝛ et soluit. Tertio querit de renũciante beneficio ⁊c̃. alle. iij. iura ad negatiuam. ⁊. iij. ad affirmatiuam et soluit.

f ¶ Quãuis minoꝛ. Sic ptʒ ꝙ in cã m̃rimoniali minoꝛ. xxv. annoꝝ cẽseꝛ maioꝛ. Sic̃ i voto. xx. q. ij. c. j. ⁊. ij. Item ⁊ in alio casu cũ minoꝛ mortẽ pr̃is exequitur: vel cũ agit de testamento pr̃is. xv. q. iij. de crimine. vbi de hoc. Item cũ agit de recuperãda possessione. C. qui legi. pso. l. vlti. Itẽ cũ agit de thoro violato. ff. de adul. si maritus. §. lex iulia. Itẽ cum agit de libero hoĩe exhibendo. ff. de libe. ho. exhib. l. iij. §. vlti. Itẽ cũ impetrauit veniã etatis. C. de his qui ve. eta. impe. l. j. Itẽ cũ agit negocia alteri'. ff. de mino. cũ mandato. Et gñalr vr̃ ꝙ s̃m canones etiã ꝯ pr̃em suũ minoꝛ agere possit. vt. ij. q. vij. q̃riꝛ. Sʒ nunq̃d minoꝛ põt petere restitutio

Minoꝛ in certꝭ casib' censeꝛ maioꝛ.

nem in integrū in hmōi spōsalib⁹ sine ecclasticis negocijs si doceat se lesum: vt si ꝯtxit cū paupere: cū poterat ꝯhere cū diuite? Dico q nō. q2 error diuitiarū non impedit mr̄imoniū. xxix. q. j. §. j. ergo nec spōsalia: q2 i hoc censet maior: ꝛ vbi minor mutat statū non restituit. ff. de mio. l. si ex cā. §. ait papinian⁹ arg. xx. q. ij. c. j. ꝛ ij. si maior ē. xx. annis pōt se permittere venūdari ad pticipādū ꝓciū: vt insti. de iure pso. circa fi. Sȝ si mior. xxv. an. renūciat bñfi cio suo nunquid pōt iplorare restitutiōez: videt q nō: q2 in talib⁹ loco maioris habet: q2 in reb⁹ ecclesiasticis snīa lata ꝯ minorem absentē et indefensum tenet. ꝫ. de ele. dudum. j. Sed in reb⁹ imobilibus snīa lata ꝯ minorē absentē nulla est. ff. de re iudi. ꝯ pupilliū. Itē ex hoc seqret incōueniēs:

minor cām possit matrimonij per procuratorem tractare: ac pars alia q̄ mulieris restitutionē sibi fieri prius postulabat restitui nequaq̄ debeat vtpote nullo iuris/ seu possessionis cōmodo[a] destituta: cum per solā traductionē quā nō precesserunt sponsalia: vel cōsensus legitimus: ✝ nec fuerint etiam subsecuta[b]: nullū iter eos obligatorium vinculum sit contractum: mādamus quatenus si est ita (non obstantibus exceptionib⁹[c] supradictis) audias que hincinde partes duxerint ꝓponēda: et qđ canonicū fuerit ap. re. decernas. Idem.

Interdictum vnde vi non competit cōtra illum [illegible] non spoliauit: nec spoliari mandauit nec spoliationē ratam habuit. Capitulum .xv.

Cum ad se. ap. accessissent cumañ. epi fratrū hospitalis hierosoli. procuratores: et infra. Abbati de accoñ. cām que super ecclesia ꝛ hospitali de mōte citano inter eos ꝯtrebat: taliter duxim⁹ cōmittēdā: vt audiret oia tam ad possessorium q̄ȝ ad petitorium[d] iudiciū pertinentia: que vtraq̄ ps duceret ꝓponēda ꝛ causam ipsam fine debito terminaret. Coram quo procurator hospitalis predicta cū possessionibus ꝛ pertinētijs[e] suis que tenebat episcopus sibi restitui postulauit: asserens illa de iure ad hospitale hierosoli. spectare: et q ipsa diutius

possessio iuris hic fuerit. vñ ꝛ hereticus nō pōt in iure petere rerū ecclesiasticarū restitutionē. xxiij. q vij. c. j. et. ij. nec laic⁹ restōnem decimarū. lȝ de facto possideat quia aliud est possidere: ꝛ aliud detinere. j. de prescrip. cām q̄. nec eñ sufficit ꝓbare spoliationē: nisi ꝓbet qđ possederit. ꝫ. de offi. deleg. cōsultationibus. ꝛ. ꝫ. e. olim. vt ibi dictum est. ✝ Qñq3 tñ petit restitutio vbi nulla pōt esse possessio vt cū petit restitutio ꝯsanguinee. ꝫ. c. pxi. Sȝ illð est q2 possessio iuris ꝓcessit: de qua cōstat. sic. j. de prebē. referēte. ar. ꝫ. de ꝓcura. ex insinuatione. Item seruus petit restitutionē rerū dñi absentis: q̄s de iure non pōt possidere. C. si p vim vl' alio mō. l. vlt. sic ꝛ vxor restituitur ad res datas sibi a viro. q̄s de iure possidē non pōt. ff. de vi et vi arma. l. j. §. deijcit. de hoc tradit. xxiij. q. j. §. j. ꝛ no. q licet aliq̄ appareat traducta nō tñ ꝓsumendū est statim ꝓ spōsalibus vel mr̄imonio vt hic ptȝ: ꝛ. l. ꝓdicta q̄strū ꝛ. ff. de spō. sed vbi spōsalia ꝓcedūt infra pubertatē: si sponsa cōpleuit. xij. annos apud spōsum ꝓsumitur matrimonium. j. de spon. ad id. ff. de ritu nup. mulierem.

b ¶ Subsecuta. Q2 nunq̄ȝ spōsalib⁹ puella cōsensit vel anteq̄ȝ puer septimū annū cōpleuerat ab eo recessit.

c ¶ Exceptionibus supradictis. scȝ q petebat fieri primo sibi restitutionē. ꝛ q illa non poterat agere per procuratorem que non habent locum hic.

Cum ad sedē. ¶ Diuiditur principaliter in duas partes. In prima processus narratio. In secūda cause diffinitio. scđa ibi: nos priores. Ab. sicu.

d ¶ Quam ad petitoriū. siue simul siue separatim poterat agere procurator hospitalis. de hoc dictū est ꝫ. de causa possessionis cum ecclesia. ꝛ. c. cum super. et c. cum dilectus.

¶ Glo. seq. signat ꝯtrium ad generalitatē libelli soluit: scđo querit ꝛ soluit distinguēdo triplicē statū cause.

e ¶ Cū ptinētijs. Hic ergo dat libell⁹ gnalis. sic. j. de dona. inter dilectos: ꝛ snīa fertur ibi gnaliter. ꝛ. j. de ꝓba. licet ad fi. arg. contra. ꝫ. de libel. obla. c. ij. ꝛ. ibi. vbi plene no. de hoc. Arg. cōtra. ff. de rei ven. si in rē et insti. de act. §. curare. Sol. ꝯtra ista locū habēt in rei vē. in singularibus iudicijs: vbi oia debēt specificari que petūtur. Hic. ꝛ. j. de dona inter dilectos cū oibus cōsimilibus locū habēt in iudicijs vniuersalibus. Nam si qs petit ecclesiā cū suis ptinentijs vniuersitatis est et in hoc casu ad id qđ nō extat tempore petitionis apud eū qui conuenitur si tempore sententie possideat condēnatur ac si tempore lit. contesta. possideret: ꝛ. ff. de peti. heredi. si quo tempore. ꝛ. ff. de pecul. quesitū. Sed

qr si minor renūciasset ecclesie. si postea illa cōferat legitime alicui demū minor petat restitui q et adiudicabitur ecclia: q legitime est eā adept⁹ ꝛ sine culpa qđ eē nō dȝ. j. de ap. bone. lvj. di. satis puersum. xvj. q. vlt. inuentū est. Itē q2 in reb⁹ ecclasticis cēsendus est sui iuris: sicut ꝛ filiusfa. in castrēsi peculio. ff. ad mace. l. ij. ꝛ iij. in fi. E cōtra vr̄ q possit: q2 maiori cōpetit restitutio in integrū. ꝫ. de resti. i integ. c. ex lr̄is. Itē in reb⁹ ecclesiasticis maius periculū est q̄ȝ in alijs g in eis cautius est agēdū. xliij. dis. qescam⁹. vij. q. ij. c. vlti. ff. ad carb. l. iij. §. iij. incōgruū eñ esset: q p assumptionē rei ecclasticæ pderet bñficiū restōnis: q2 vtilitas dȝ augeri non minui p dignitatem. ff. de iudi. si lōgius. in fi. ꝛ arg. ad hoc. ff. cōmo. in cōmodato. §. sicut. in fi. ꝛ. j. de cōmo. ca. vno. ꝛ. C. de iudi. vidui. l. ij. in fi. Ad hoc dicas q minor pōt petere in integrū restōnē si omisit ꝓbationē necessariā vel al's capt⁹ sit in iudicio ꝛ bñficio sicut ꝛ ecclia que cōparatur minori. ꝫ. de in integ. rest. c. j. ꝛ. c. auditis. ꝛ quasi p totū. ꝛ. ff. de mino. q si minor. §. j. et. l. minor. xxv. an. Sed si renūciauit bñficio ecclastico: et illud iā sit alij collatū: nō subuenit ei. ff. de mino. q si minor. §. sceuola. In matrimonio ꝟo puta cū snīa lata cōtra matrimoniū est vbi ecclesia decepta est: ipso iure seruatur illesus. j. de re iudi. lator. ꝛ. c. cōsanguinei.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quare non sufficit hoc casu traductio. Rñ. q2 primo ꝛc. subdit tres casus vbi petitur restitutio nec habetur possessio.

a ¶ Cōmodo destituta. Sic. ff. de spon. quesitū. q2 p solā traditionē nichil egit. vbi eñ nulla precedūt sponsalia vel mr̄imonium nulla habet possessio: q2 liber hō possideri non pōt: ꝛ possessio illa talis est: q q̄ possidet possidet. vñ ex sola possessiōe facti nulla seruit⁹ vl' obligatio hincinde ꝯhit: nec restitutio peti pōt: cum nulla

Minor lesus circa mr̄imonia et bñficia an possit restitui.

✝ Infero. nota. dictū. consensum non coitū pficere mr̄imoniū. cōcor. l. nuptias. ff. d reg. iu.

Restitutio certis spoliatis denegat.

✝ Concor. l. si qs a se fundū cū glo. mag. et bar. C. ad leg. iul. de vi. et. l. j. §. hoc aut. ff. vti. possi.

Diuisio

Libellus generalis an sit admittēdus.

qualit pcedet circa ptinẽtias: cũ re⁹ neget eas ptinẽ ad ecclesiã vel ad hospitale? Rñdeo vbi obscure ⁊ indeterminate aliqđ pponit circa litiũ iudicij accipim⁹ id qđ vtili⁹ ẽ actori. ff. de iudi. si qs intentione. ⁊ ff. de verb. obli. inter stipulantẽ. §. j. et id quod nocet reo. ff. de interrogat.

actio. ꝯ etate. §. nihil. In medio liti equalit ꝑsumit p vtroqz. ar. xxx. q. v. iudicantem. ⁊ j. de testi. cũ tu. In fi. magis presumo p reo. j. de pba. ex litteris. ⁊ j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. dz eñ actor declarare l processu de ptinẽtijs: al's nõ fieret executio ad voluntatem suã arg. j. de pscrip. audit. ⁊ j. ꝯ spõsa. ex litteris.

¶ Glo. se. querit et soluit.

a ¶ Diutius possedisset. Nũqđ hoc solũ sufficit pbare q quãdoqz possedit ad h⁹ vt posset restitui: nõ: nisi pbet spoliationẽ. ꝯ. ꝯ offi. deleg. ꝯsultationib⁹. ⁊ ꝯ. e. olim. vbi de hoc. sec⁹ est in dñio: quia ibi sufficit probare q sit dñs ⁊ ad hoc vt habeat p dño. C. de pba. siue. Et est rõ: qꝛ dñium nõ ita de facili perditur sicut possessio. ff. de acqui. pos. si qs vi. §. differentia.

b ¶ Nec credere. Per hoc eñ fuit facta litis contestatio per narrationem ⁊ responsionem. ꝯ. de lit. contesta. c. vno. arg. C. de excep. si quidem. ⁊ ff. de peti. heredi. si debitor.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

c ¶ Testes. Sed cum agatur hic possessorio tñ nũquid dz pbare ps altera contra quã agebat tñ possessorio? Uĩ q nõ: qꝛ ⁊ questio spoliationis pmo tractanda est. ꝯ. eo. in litteris. ⁊ c. itẽ cũ quis. ⁊ c. ex 'con qstiõe. Dicas q sup eodẽ possessorio pt se defendere. puta: qꝛ incõtinenti deiecit: vel qꝛ aduersarij possidebant sub conditiõe. ꝯ. e. olim. Item q inuenit vacuã possessionem: ⁊ sic poterit probare de iure suo: vel dñ quete possidebat sponte renunciauit: ⁊ sic non cõpetit restitutio. vt. ꝯ. e. c. iij.

d ¶ Dicta testiũ. No. quattuor modos ꝯuincẽdi vl' pbandi. † ⁊ quintus pt addi. s. violenta presumptio. xxxij. q. j. dixit dñs. Ber.

¶ Glo. seq. pmo reci. pnci. ⁊ fi. glo. Io. s. de interdicto vñ vi. s. cui det: qꝛ spoliato/ ⁊ ipsi⁹ vl' successori ꝯtra quẽ/ qꝛ ꝯ eũ qui spoliauit. ⁊c. Item ꝯ vlem successorẽ nõ ꝯ singulos. et in hoc differt a cõditiõe ex canone ⁊ officio iudicis: ⁊ ꝯditione decre. sepe. ⁊ actione qđ metus cã. et interdicto qđ vi aut clam: ⁊ edicto noui operis. Scđo recitet mediũ qđ obijcit ⁊ soluit. Tertio finis q fuit. B. qui obijcit ⁊ dupl'r soluit.

e ¶ Inẽdictũ vñ vi. Sic patet q iste pcurator inepte pposuit petitionẽ. nã inẽdictũ vñ vi non dat nisi

† Uide de hac materia l. iij. §. q argumẽta p doc. ff. ꝯ testi.

possedisset[a]. Ad que respõdit procurator epi se nec scire nec credere[b] supradicta ab hospitali possessa: vel ad illđ aliquatenus ptinere: q cumañ. epus vtpote in sua diocesi constituta rõnabiliter detinebat. Cũ igit ad fundãdam intentionẽ suam pars vtraqz testes[c] pduceret: dictus abbas pcuratorẽ epi cõdẽnauit ad restitutionem oim predictorũ: ⁊ infra. ¶ Nuper autẽ vtriusqz partis procuratorib⁹ cõparentibus corã nobis/ cãm ipam examinauimus diligẽter: et quidẽ p testes videbat eẽ pbatum q cumañ. epi nũcius cruces hospitalarijs abstulit: inhibendo ipsis ne ad supradictam ecclesiã vel hospitale redirẽt: et q eps supradicta oĩa possidebat: vñ procurator hospitalariorum petijt dictã restitutionis sniam confirmari: ⁊ infra. ¶ Nos prior acta iudicij recẽsentes/ quia nec p dicta testiũ[d]/ vl' cõfessiones ptiũ: ⁊ cuz nulle penit⁹ in iudicio fctẽ fuerint: vel etiam instrumenta q nullatenus de spoliatione tractabant: nec p euidentiã facti nobis constare potuerit: q cumañ. epus hospitalarios spoliauerit/ vel mandauerit spoliari/ vel spoliationem factam saltẽ ratã habuerit: pnunciauimus in questione predicta interdictũ[e] vnde vi locum nullatenus habuisse: restitutio-

cõtra illũ q deiecit vl' mãdauit vel ratũ habuit vt hic dr et. ff. de vi ⁊ vi ar. cũ a te. ⁊ l. iij. §. cũ pcurator. ⁊. ij. q. j. notũ. vl' nisi ꝯ illũ q rẽ sciẽter a deiectore recepit. j. eo. sepe. Itẽ dat ꝯ vlez successorẽ. ff. de vi et vi ar. l. j. §. fi. ⁊ l. iij. §. vl. ⁊ datur successori spoliati. ff. e. l. j. §. hoc interdictũ. ij. q. j. ⁊ ꝯ testi. significauerũt. sed nõ datur ꝯ successorẽ rei: sed ꝯtra emptorez vel donatariuz ſm leges ff. ꝯ vi ⁊ vi ar. cũ a te. Dicere tñ quidã q actiõe in factũ põt agi ꝯ quẽlibz possessorẽ. ff. e. l. j. §. vl. Sed illud nõ est verũ: qꝛ illud intelligendum est de successore vñ. Uel põt intelligi q tũc agi posset cõtra possessorẽ rei qñ possidens causaz hz a deiectore succedẽdo in victum. j. eo. sepe. Uidet tñ q i reb⁹ ecclesiasticis posset agi ꝯ quẽlz possessorẽ iij. q. j. reintegrãda. ⁊ p totũ. ⁊. q. ij. c. ij. ⁊ quasi p totũ. ⁊ ꝯ. de iudi. qñ. Uerũ? ⁊ j. e. sepe. ar. xij. q. ij. quicũqz. ⁊ xvj. q. vi. si epz. hoc verũ est: sz nõ p interdictũ: vñ vi: sed conditiõe ex illo canone. iij. q. j. reintegrãda. ⁊ iij. q. ij. c. ij. Itẽ ꝯueniri põt qlz possessor iudicis officio. argu. j. de ap. bone. vel cõditiõe ex illa decre. j. e. sepe. Sed nonne ex eo q familia isti⁹ fecerat violẽtiã: ⁊ ad dñz res illa ꝯuenit: ꝑsumẽdũ est ex hoc de volũtate dñi factã fuisse. j. q. iiij. qꝛ ꝑsulat⁹. ⁊ j. de testi. constitutis. ij. ⁊ ff. de mio. l. iiij. Sz hoc nõ est verũ: qꝛ põt esse q dñs vacuã possessionẽ inuenit: ⁊ sic intrãdo violẽtiã nõ fecit. vñ talẽ rẽ vsucape poterat. insti. de vsuca. §. qđ autẽ. ⁊ ff de vsuca. sequit. §. si tu me vi expulisti. nec ei de facto familie sue tenet dñs: nisi mãdauerit vel ratũ habuerit. sed si seruus eius deiecerat: tunc tenet iniqtuz ad ipm ꝯuenit. vl' si nil ad ipm ꝯuenit: tenet noxalit nole ipius serui. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. sz ⁊ si cũ quis. ⁊ §. se. Itẽ si malicia alicui⁹ deiecit aliquẽ fi tñ nole dñi: dñs illud nõ pt ratũ hre. ff. de vi ⁊ vi ar. si vi me. a ꝯtrario sensu. ff. ꝯ nego. gest. si pupilli. §. sed ⁊ si ego. nisi velis dicere q sz canones ratũ possum hre qđ meo nole nõ est gestum. ix. q. iij. lugduneñ. ⁊ xvj. q. j. c. vi. ⁊ j. de his que fiũt a pla. sine ꝯsen. capi. c. iij. ⁊ ꝯ. de elec. q sicut. Itẽ no. q lz inẽdictũ vñ vi non detur nisi contra deiectorẽ: vt dictũ ẽ: tñ actio qđ met⁹ cã datur contra quẽlibz possidẽtẽ. vt. ꝯ. de his q vi metus ve cã fi. abbas. ⁊ c. ad audiẽtiã. ⁊ xvj. q. vj. c. j. ⁊ ff. qđ me. cau. si cũ exceptione. §. aliqñ. ⁊ C. e. ti. nõ interest. sic interdictũ qđ vi aut clã. ff. qđ vi aut clã. semp in pn. sic inẽdictũ de noui operis nunciatione. ff. de noui ope. nuncia. l. vl. Et no. p hanc decre. q snia lata sup possessione momentanea appellat ꝯ illud. ij. q. vj. sunt quoz. ⁊ si de possessione. ⁊ C. de momen. posses. l. vna. ⁊ C. quo. ap. nõ reci. quisqs. vñ aliđ ſm canones: ⁊ aliud ſm leges

Interdictũ vñ vi ꝯtra quẽ dz dari.

† Concor. l. actor. et ibi Cy. C. de pba. ⁊ in l. j. C. de confes.

Familie delictũ an obliget dñm.

Interdictũ vñ vi/ et actio qđ met⁹ cã dñt.

Uel dic q̄ .ll. ille intelliguntur in possessione adipiscē da vt in legatario ⁊ i creditore ⁊ scripto herede. sed in interdicto vñ vi bñ pōt appellari: q2 per talem sñiam pōt fieri p̄iudiciū ꝓprietati. C. vñ vi. si quis in tantā. ⁊ talis sñia diffinitiua appellatur. ẜ. vt lite non contes. accedēs. j. ⁊. ẜ. ḋ iudi. significaue runt.

illo vel in equiualenti. ar. ẜ. vt lit. pen. ecclesi a. ij. nam nullus casus excusat latronem. C. de fur. subtracto. ⁊ ita patz q̄ spoliator habet interdictū vñ vi si ipse ab alio spoliet. ẜ. e. i lris. ff. ḋ vi ⁊ vi ar. l. j. §. q̄ a me. ⁊ hic itē eccla ist⁹ nō dz puniri ꝓpt̄ delictū ist⁹. xvj. q. vj. si epm. Et ideo cū ais nō sit soluen do nō pōt agere zamorin. ꝯ ouet̄. q2 cū spoliatus fuerit a rege epatu suo nō potest rstituere qđ de fructib⁹ alienis pceperat: donec restitueret ideo dicit. ianis est actio. iō etiā dicit. non compellatis ipm restituere priusq̄ ipse taliter fuerit restitut⁹. ⁊c. Ber.

a ¶ Motum. iiij. q. iij. si testes. j. de testi. in nostra p̄sentia. ⁊ ẜ. de renūci. i p̄sentia. et. ẜ. de elec. bone. j. ⁊. j. de re iudi. sicut.

Sūma rium. Olim vobis. Uolēt⁹ qui nō est soluen do ad restitutione fructuum nō vrgetur. h. d. fm Jo. an. Et lz hec summatio sit vera in se tamē nimis restrigit terminos lr̄e. diuisio Primo ponit querelam. Secūdo ꝓuidet ibi: verum Abbas siculus.

⁊ Concor. tex in. l. ina is. ff. de dolo. ¶ [illegible] Epus Oueten. spoliauit episcopū zamorēn. q̄dā ꝑte dioce. sue. mādauit papa q̄busdā iudicib⁹ vt ipsi ꝯpellerēt epm ouetēn. ad restitutionem partis dioce. zamorēn. quā tenebat cū fructib⁹ inde ꝑcept̄. Epus ouetēn. corā iudicib⁹ proponebat q̄ cū ipse spoliat⁹ esset a rege epatu suo non debebat nec poterat ad hoc ꝯpelli cum nichil haberet qđ restituere posset nisi p̄mo ad epatum suum fuerit restitutus taliter vt restituere possit qđ ꝑcepit de fructib⁹ alienis. Judices sup hoc dubitātes consuluerūt dñm papam: ⁊ ipse rescribit eisdē dicens q̄ inanis est actio quā excludit inopia debitoris. mandans eisdē vt nō pri⁹ cōpellāt epm ouetēn. ad restitutionē fructuū q̄ ipse taliter fuerit restitut⁹ vt restituere possit qđ ꝑcepit de fructibus alienis.

nis sñiam a predicto abbate ꝓbatā (lz ps aduersa ꝓponeret q̄ p̄sumendum esset ꝓ sñia iudicis q̄ motus^a animi sui potuit ex causis alijs iformare) iusticia exigēte cassātes. Jdē.

¶ Exceptio inopie de qua cōstat a clerico opposita impedit executionē sñie etiā late i possessorio. h. d. ꝯphendendo mētē lr̄e ⁊ verā lecturā. c. xvj.

Olim vobis dedisse meminimus in mandatis: vt ouetēn. epm ad debitam partis restitutionem zamorēn. dioce. quam tenebat cū inde ꝑcept̄ fructib⁹ restituē cogeretis: et. j. ¶ Uerū q̄m ianis^b est actio quam inopia debitoris excludit: ⁊ mandam⁹ quatenus nō prius epum ad restitutionem fructuum compellatis / q̄ ipse fuerit aliter restitutus^c vt restituere possit qđ ꝑcepit de ꝓuentibus alienis. Jdem.

¶ Per excōicationis ꝓbatione non ꝓbat̄ quasi possessio iurisdictionis lz aliq̄b⁹ dieb⁹ fuerit obseruata iō petēs restōnem hoc solo ꝓbato succubuit. h. d. quo ad intellectum. C. xv. ⁊ vij.

Olim inter te ꝓ abbatia tua / ⁊ parisien. epm nomine parisien. ecclesie sup possessione iuris parrochialis^d i parrochia de monte questiōe suborta: ⁊ infra. ¶ Nos attendentes q̄ ex eo solo q̄ ppl's p̄dicte parrochie timore^e sñie sue ꝑ aliquot dies abstinuit a diuinis: nullā in eos iuris ꝓchialis possessionē idem epus fuerit assecutus: nec fuerit aliquo mō ꝓbatum q̄ eo tp̄e quo sñiam ipse ꝓtulerit / possessionē in ipsis iuris ꝓchial' haberet: vel prius etiā habuisset restōnem ei adiudicare de iure nequiuim⁹: cū ipum nō ꝯstiterit spoliatū. Jde in ꝯcil. gñali.

¶ Recipiens scienter rem in uasam a spoliatore: tenet̄ eam spoliato restituere: lz non probet dñium. Capitm. xviij.

Sepe cōtigit q̄ spoliat⁹ per spoliatorem i aliū

Sūma rium. Olim inter. Per excōmunicationē aliquib⁹ dieb⁹ obseruatā: in obseruantes nō acq̄ritur iuris parrochialis possessio. h. d. fm Jo. an. diuisio Primis pars decise ponit factum ⁊ ꝓcessum. Scđa diffinit ibi. nos attēdētes. Ab.

d ¶ Parrochialis. Et ita possessoriū pōt intētari circa res incorporales. sic. ẜ. de causa pos. cum ecclesia.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ sol. No. etiā timorē excōicationis.

e ¶ Timore sñie. Sz nūquid ꝑdit possessionem q̄ timore deuict⁹ abstinet se ab illa. ff. de acq. pos. possideri. §. si quis nūciet. ⁊. l. clam possidere. §. qui ad nūdinas. Jtē nonne ex eo q̄ paret mādato alicuius gerit se ꝓ subdito ei⁹. vt. j. de capel. mona. dilectus. et. j. de his q̄ fiūt a ma. par. ca. ex ore. quis facit ea q̄ alij subditi faciūt. xx. q. j. quē ꝓgenitores. Sed dic q̄ talis timor nō p̄uat ipm possessione: q2 nō facit hoc aīo obediēdi sed poti⁹ deliberādi qđ sibi expediat. nō em gerit se qs ꝓ obediēte: si nō hoc faciat animo obediēdi. ff. de acq. here. ꝓ herede. Jtē ea rōne: q2 q̄ ex timore facit iam nō dicit̄ facere. j. de re. iur. qui ex timore. Not. timorē excōicationis equiparari metui q̄ cadit in constantē virū. vñ nō p̄iudicat. Jtē in tali dubio tutius est abstinē. Jtē excōicatio nō dat iurisdictionē: nec per hoc acq̄rit possessionem q̄ sic excōicat. B. cū ipe tunc non possideat vt hic dicit.

b ¶ Inanis. ff. de dolo. nā ⁊ is. q̄ nihil hz ei⁹ periculo nil est. ff. de fur. itaq̄ fullo. ⁊. j. de vsur. cum tu.

¶ Glo. se. ponit duas lecturas q̄ ouetē. ꝑte qua spoliauerat fuerat spoliat⁹ ⁊ fm hanc obijcit de. l. cū a te et soluit aliā q̄ fuerat spoliat⁹ suo epatu.

c ¶ Restitut⁹. Q2 alt⁹ ipm priuauerat eadē parte / vñ sup ea nō poterat cōueniri q̄usq̄ ipe fuerat restitutus. vt. ij. q. j. epi. hoc tñ iconueniens videt̄ q̄ spoliat⁹ repellat̄ ꝑ talē exceptionē: q2 spoliator est ab alio spoliatus: vnde signatur contrariū. ff. de vi et vi ar. cum a te. vbi dicitur q̄ contra p̄mū deiectorē agi potest et non contra secundū: lz ipse ab alio sit deiect⁹. Sed dic q̄ tunc potest agi contra eū cū ipse est soluendo vel ta:

Sūma rium. diuisio Sepe contingit. ¶ Spoliatus restitutionem petit ab eo qui scienter rem a spoliatore recepit. Primo ponit factum corrigendum. Secūdo corrigit ibi: vnde. Abbas si.

¶ Glo. se. repetit iā dicta. ẜ. e. cū ad sedem. in glo. pe.

a ¶ Nō subuenitur. Uerū est q̄ spoliato nō subueni tur p̄ interdictū vnde vi s̄m canones. nisi cōtra illum qui deiecit vel mādauit vel ratū habuit. s. eo. cum ad sedē. i fi. ff. de vi ꝛ vi ar. cū a te. ꝛ. l. j. §. deiecisse. ꝛ. §. se. sed subuenitur iudicis officio ꝯ quēlibet possessorem. ar. s. de iudi. q̄ ꝛ. ꝛ. j. ō ap. bone ꝛ cōditione ex ca none siue dolo/ siue vi/ siue me tu/ siue alio mō rem perdidisset semp̄ subueniť. iij. q. j. reintegrā da. licet actio de dolo deť tm̄ con tra dolū faciētē. actio ꝙ qd me. causa ꝯtra quēli bet possessorem. ff. qd me. cā. si cū exceptione. §. ali qñ. siľr actio qd vi aut clam. ff. qd vi aut clā. l. semp. j. rñ.

b ¶ Rigore. Illius legis. ff. de vi et vi ar. cū a te. ꝛ ita s̄m ca nones rigor iu ris ciuilis nō est seruandus. j. tit. proxi. ꝛ. c. j. ꝛ ni mia sbtilitas iu ris quādoq̄ per niciosa est. C. ad trebel. l. pe. et. s. de iudi. dilecti. ꝛ glir. distinc. hinc etenim. ver. par uo. aut etiā vers ho sepe.

¶ Glosa seq. no tat scientiam ne cessariam ad cō ditionem ex hac decre. subdens hanc locum non habere in re liti giosa vel de qua speratur litigium.

† Infe ro a siľ q̄ repe riēs rē alter.⁹ et reti nens te neť acti one fur ti. l. fal sus. §. q alienū. ff. de fur.

re trāslata dū aduersus posses sorē nō subuenitur[a] p̄ restitu tionis bñficiū spoliato/ cōmo do possessiōis amisso/ propter difficultatē p̄bationum iuris proprietatis amittit effectum ¶ Uñ non obstante iuris ciui lis rigore[b] sancimus vt si quis de cetero scienter[c] rē talē rece perit: cū spoliatori quasi succe dat in vitiū[d] eo q̄ nō multum intersit quo ad periculum aie iniuste detinere[e] ac inuadere alienum † contra possessorem hmōi spoliato per restitutio nis beneficium succurratur. Gregorius. ix. epo lucañ.

¶ Occupās certum locum in quo quis iura libere possidē bat/ si p̄ ipsius occupationem non pōt possessor sua iura libe re possidere sicut prius conue niri pōt possessorio pro liberta te possidendi: et restitutio fieri nō potest nisi dimittat locum in pristina libertate. h. d. val de singulariter. Capłm. xix.

Pisanis ac lucanis ciui bus per grauem discor diam quā diu inter se habue rant afflictis grauiter ꝛ attri tis: ꝛ infra. P. subdiacono no stro dedimus in mandatis: vt possessione quā in quibusdam castris constat[f] lucanam eccle siam habuisse: sibi prius plene ac libere sicut tempore more discordie habuerat restituta[g] et super ea de qua dubitcas oriretur sufficienti[h] cautione recepta q̄ iuri corā nobis pre dicti pisani parerent: prolatas pro occupatione castrorū ipso rum in eos sñias relaxaret: et infra. Pisanis igitur asserēti bus: q̄ per te stabat quo min⁹ tibi iuxta mādatum nostrum fieret restitutio: ꝛ instanter pe tentibus vt dictas sñias prefa tus subdiaconus relaxaret: ipse receptis cautionibus de parendo iusticie coram nobis sñias relaxauit easdē. propter qd tu reputans te grauatum ad nostrā presentiā accessisti: impugnatur⁹ pcessum subdia co. sepedicti: ꝛ infra. ¶ Porro duo in nr̄o cōtinebanť manda to: vt videlꝫ possessio quā con stabat lucañ. ecclesiā habuisse tēpore mote discordie: pri⁹ re stitueretur eidē: et vt eiusdem possessiōis restitutio fieret ple ne ac libere sicut eam habue rat tēpore supradicto: quorū primum ad factū: alterum ꝙ

e ¶ Detinere iniuste. Not. q̄ iura pro eodem repu tant auferre detinere iniuste vt hic. et. xvj. qō. j. decis me. similiter auferre et nō dare. xlvij. dist. sicut. ꝛ. xlij. distin. §. j. xij. q. ij. indigne. † Argu. contra. xij. q. ij. ꝛ ij illi. in punct. sed illud intelligitur tempore necessita tis in quo oīa di cuntur esse com munia. Ber.

† Con cor. tex. in. l. iij. §. non solū. cū glo. ff. de lec. rui. et nau fra.

Pisanis. Si man datur restitutio nē fieri sub cer to modo: necesse est non solum in facto sed etiā in modo pareri: ali ter non valet qd agitur. Ita com muniter summa tur. Sꝫ ego sum mo sic. Manda tum factum de restituenda libe ra possessiōe ali cuius rei si non potest adimple ri respectu pos sessionis rei: qꝫ non constat de ipsius spoliatio ne: debet adim pleri respectu li bertatis possidē di si de ipsa spo liatione liberta tis constat et est casus valde no. Prio ponit que relā episcopi lu cani. Secundo exp̄ssa causa dif finit ibi: porro. Et s̄m Hostien. decre. ista conti net commissio nem pcessuum. iniustam appel lationem. primi mādati interpre tationem. et in iusti processus retractationem. Casus litteralis poni tur variis modis. Abbas sicu.

diuisio

c ¶ Scienter. Sic ergo solus ille pōt conueniri cōdi ctione ex canone isto qui scienter recipit rem alienam: sic. s. de iudi. q̄ Gu. sed si ignoranter recipit conueniť cōdictione ex illo canone. iij. q. j. reintegrāda. s. nō in telligas q̄ hic diciť cū qs alienat rem litigiosam vel de quo timetur fieri cōtrouersia: qꝛ si alienatur res liti giosa nulla est alienatio. C. de litig. l. ij. ꝛ. j. vt lite pen. c. iij. si autē alienat rem non litigiosam sed de qua spe ratur litigium tenetur ad interesse. i. quanti interest illius rem alienatam non esse. ff. de alie. iu. mu. cā fa. l. j. de hoc tractatur. s. de alie. iudi. mu. c. j. vbi de hoc.

d ¶ In vitium. Quia vitium rei sequitur omnē pos sessorem. C. de acqui. pos. vitia et facto auctoris succes sio damnatur heredis. j. qō. j. cito turpem. ꝛ. j. de pe. in quibusdam. ꝛ. j. de immu. eccle. aduersus. in fi.

¶ Glosa seq. signat contrarium.

f ¶ Constat. Sꝫ per euidentiā facti cum esset noto rium episcopū ibi possessionem habuisse. sic. s. eo. cum ad sedē. ad fi. nec poterat aliqua tergiuersatione cela ri: ꝛ sic notoriū erat. j. de coha. cle. ꝛ mu. c. vlti. super il la possessione de qua dubitcas esset cautio prestatur.

g ¶ Restituta. Quia hec offensa erat notoria per confessionem partis aduerse ꝛ ideo satisfactio debuit precedere. c. ex parte. de verbo. signi.

h ¶ Sufficienti cautione. Simile. j. de sequestra. pos. ca. j. in fi. j. de verbo. significatio. c. ex parte sufficiens cautio erit si pignora vel fideiussores dentur. ff man. si mandato. §. vltimo. et. ff. de fideicommis. lib. l. ergo §. adiicimus.

¶ Glo. seq. notat q̄ nō sufficit impleri alterū ex duob⁹ que principaliter mandantur. dat simile. ꝛ arg.

referebat ad modū[a]: vñ licet (prout pars pisanoꝝ dicebat) in facto mādati formā subdiaconus ipe adimplere nequiuerit: quia nō poterat facere tibi restitui possessionē[b] castrorū[c] de qua nō cōstabat eidē: nec etiam (ſm qd tuipse dicebas) affictuū et pensionū possessio poterat tibi restitui: q2 ea non fueras spoliat9: fuit[d] tñ in modo peccatum: q2 debuit facere vt pisani possessionē pensionū & affictuū quā p eoꝝ confessionē cōstabat te in castris predictis hr̄e: tibi dimitterēt plene ac libere sicut ecclesia tua illā habuerat tpe more discordie qd quidē esse non poterat: nisi pisani castra ipsa oīno dimitterēt: q2 illis detinētibus castra et munitiones castrorum: in quibus dictas pensiones recipis et affictus/ea plene ac libere[e] habere non posses sicut habebas: qñ ipsi castra eadē minime detinebāt eo q3 q3diu ea detinent: in eorum potestate relinquitur te non admittere vel repellere quando velint. His ergo diligenter auditis processum huiusmodi de fratrum nostrorum concilio irritum[f] iudicamus.

De dolo et contumacia.

Alexan. iii. herforden. epo.

Reus qui mittendum in possessionem ad mandatum iudicis non admisit: non mulctabitur de canonica equitate si infra annum caueat stare iuri. Capitulum .j.

Ad hec cū contingat actorē multotiens[g] mittendū esse in possessionē causa rei[h] seruāde propter absentiā partis aduerse et per eius dolū siue potentiam non possit rē custodiendā[i] nancisci[k]: ac imminente fine anni reus ne possessionem amittat debitā offerat cautionem: cuiusmodi sit pena mulctandus q2 iussioni non paruit iudicis a nobis tua fraternitas reqsiuit. Ad qd dicim9 q in ecclesiasticis personis et negocijs

a Ad modū. Not. q cū duo mādant principaliter nō sufficit alteꝝ sine altero adiplere: vt hic p3. Primū fuit vt possessio castroꝝ restitueret epo. istud in facto ꝯsistit: hic facto opus est. Scdm vt possessionis restitutio fieret plene ac libere. sicut habebat eā tpe more discordie & istud ꝯsistit in modo & hec duo sub vno includebant. vt p3 i pn. ib. vt possessionē quā &c. sub illa forā duo mādant sic. j. tit. pxi. c. cū dilecti. & ff. de arbi. celsus. Et ita p3 q si qs peccat tā in facto q3 in mō vel in altero tm̄ nō valet qd agit sic. j. vt eccl. bnfi. vt nr3. sicut etiā si qs peccat tā in psonā electi q3 i modū electionis nō valet qd agit. s. de elec. sup eo. & c. q2 pp̄ter. Et ita est opti. arg. q forma mādati diligenter seruāda est. s. de rescrip. cū dilecta. & s. de offi. dele. venerabili.

Con. cor. tex. in. l. diligēter ff. manda.

b Possessionē. Qd dicit possessionē hic comprehēdit possessionē castroꝝ. et possessionem iuriū q lucan9 eps hēbat in castris de qb9 ꝯtēdit. et sic comprehēdit possessionē affictuū & pensionum. qua possessione eps nō fuerat spoliatus. vt. j. sequitur. vnde debuit facere subdiacon9 iste q eps iste plene ac libere posset percipere pēsiones & affictus. qd cū nō fecerit non seruauit formā sibi datā et idō pcessus nullus fuit vt dicit. in fi.

c Castroꝝ. & iuriū que eps habebat i castris illis.

Glosa seq declarat quō fuit in modo peccatum.

d Fuit tñ in mō peccatū. Hic expresse patet qualiter peccauit in mō: q2 cū ipsi pisani cōfiterent epm hr̄e pēsionem & affictus in castris pdictis. & ipsi eam possiderēt: eps nō habebat plenā libertatē percipiendi hic pensionē & affictus immo in eoꝝ ptāte erat ipsum admittere vel repellere: vt. j. sequit. ergo eps nō habebat plenā libertatē: q2 hec ptās pēdebat ex ptāte illorū. s. de pcura. accedens. vnde capellanus debebat castra ista epo restituere: qd si nō fecerit peccauit in mō: q2 si dubitabatur de possessione castroꝝ. & de pensionibus & affictibus non dubitabatur. & ita q cōsistebat in modo certificabat id qd respiciebat in factum. et ita fine dubitetur de pos. siue non ex quo constabat de pensionibus et affictibus plena ac libera debuit fieri restitutio castrorum in quibus habebat pensiones. B.

e Ea plene ac libere. No. q qui restituitur: plenā habet restitutionē in pristinā causam. ff. de vi & vi ar. l. j. §. qui vi deiectus. §. nō solū. sic & vacua possessio nō tradit emptori. si alius in ea sit cā legatoꝝ vel fideicō. ff. de act. emp. & vē. l. ij. §. vacua. qñq3 fit restitutio sed non plena. s. eo. litteras. sed illā propter periculum anime.

f Irritum. No. q dicit irritū. Et ita p3 q iudex q nō seruat formā mandati: ipso iure irritum est qd facit sicut s. de rescrip. cum dilecta. vbi d hoc. Et p hoc apparet pisanos absolutos nō esse. sic s. de litis cōtest. c. j. in fi.

Rub. De dolo et contumacia.

Viso de spoliatis et electis adversarioꝝ potētia: vidēdum est nūc de fatigantibus in iudicio aduersariorum dolo & contumacia ſm H. Uel cōtinua sic ſm Hostiē. q2 spoliat9 qñq3 dolo vel contumacia rei restitutionē cōsequi nō potest: ideo merito subijcitur hec rubrica. Et vtraq3 cōtinuatio est satis bona.

Continuatio

De hac materia habetur. iij. q. ix. & iiij. q. v. et. v. q. ij. & iij. per totū. xj. q. iij. certum. reperitur in. vj. & cle. Ab. sicu.

Ad hec. Communis diuisio. Secūda ibi. ad quod. Abbas sicu.

diuisio

g Multotiēs. Nō ergo semp. q2 aliqñ cōtumax excōicat. vt. s. vt lit. nō ꝯtest. tue & c. qm̄. §. vlti. Quib9 aūt remedijs pceda tur ꝯ contumacē & rebellē no. s. vt lit. nō ꝯtesta. c. tue. Et etiā pōt hri p hos vsus. Judicis officio mulctat pignus capietur. Diruit: ac retinet: ius denegat: intererit q3. Seruat anathema: punitur quisq3 rebellis.

Usus.

h Causa rei seruande. In qua iudex eū tueri debet. ff. ne vis fi. ei qui in pos. mit. l. j. §. j. arg. j. de simo. querelam. in fi. & ff. de oū. iuris. l. ij. §. post originem.

i Custodiendam. Qui eī in possessionē mittitur ex primo decreto tm̄ custos efficitur: & non possessor. j. titu. proxi. c. vlti. de hoc plenius dicitur. j. eo. contingit ff. de acquiren. pos. possideri. §. vlti. B.

Glosa sequens distinguit &c.

k Nancisci. Licet impediatur ab aduersario ne possessionem nanciscatur semper tñ intelligitur possidere. ar. ff. de bo. auc. iudi. pos. ꝯtuis. et est expressum

Jeo. contingit: si vero impediatur per alium ille tenetur et ad interesse. ff. ex qui. cau. in pos. eatur. si quis creditorem. hoc intelligo si fuerit soluēdo: al's obtinet quod dictum est. argu. ff. de do. et eleganter §. si dolo. et. ff. de eo per quem factum est. l. viii. j. rn̄.

¶ Glo. se. argu. q. l. si qs in tantam rc̄. et tripliciter soluit. Respondet ad cap. placuit.

Concor. tex. i. l. viii. ff. si qs suis di. nō obtem.

a ¶ Rigor. Argu. q subtilitas iuris siue rigor fm canones nō est seruādus. vt s. titu. proxi. sepe. vbi de hoc. et ita videtur q rigor ille. insti. vi bono. rapt. §. ij. ver. sed ne talia. et. xxvij. qōne. ij. p̄uinsq̄. et C. vnde vi. si quis in tātam. et. xvj. q. vj. placuit. nō debeat fm canones seruari. ar. s. ti. pxi. sepe. et s. de iura. calū. litteras. et j. de rap. cū causam. et ca. vlti. et ij. q. vij. lator. et. xvj. q. j. frater noster xij. q. ij. nulli. Rigor talis non seruatur in causis ecclesiarū et minorū: quib⁹ consulitur beneficio restitutiōis. sed in causis priuatorum bn̄ seruatur. vt. C. vn̄ vi. meminerint. et l. si quis. et qd dicitur in ca. placuit. cause sue detrimentū patiatur. hoc verū est quo ad iudiciū possessoriū fm quosdā: sed a ꝓprietate nō repellitur: vt ibi. in fi. dicitur. vel ipse nō stabit in causa pro re illa sed clerici illius ecclesie: vel potest intelligi detrimentum patietur in rebus propriis. xij. q. iiij. quicunq.

Concor. tex. in. l. j. C. de fal. mone. et in l. impuberem. cū not. ff. de fur.

b ¶ Nō periclitatur. Cū eñ nullū fiat ei preiudiciū ex hoc nō expedit q rigor seruetur: sed si iusticia periclitaretur ex hoc puniretur ad interesse. ff. ne vis fi. ei qui in pos. mit. l. j. rn̄so. j §. hec aūt vera. et ff. vti pos. si duo §. vlti. ad expensas tn̄ punitur. j. c. pxi. et s. vt lite nō cōtest. qm̄ §. in aliis. et j. de pe. calūniam. et s. de arbi. dilecti. sed hoc ideo dicit. qr iudex ecclesiasticus nō imponit penā siue multā quam imponeret secularis ff. si quis in ius vo. nō ierit. l. ij §. si quis. ibi extraordinariā penam imponit. ad idē. ff. de in. l. ij §. vlti. Ber.

Summarium. Diuisio

Ex litis. ¶ Sūmat Jo. an tribus modis. Et demū tenet primū summariū videlz. Re⁹ ꝯdēnat ad expēsas q̃s ꝓpter ei⁹ ꝯtumaciā vel dolosam exceptionē actorē fecisse cōstabit. Cōis diuisio. scda ibi: verū. Ab.

rigor^a et districtio iuris nō requirit: sed cū iusticia propter hoc non periclitat^b patienter admitti dz cū reus ꝑ cautionē standi iudicio se astringit.

Idem abbati de ramese. et archidiaco. helien̄.

¶ Propter contumaciam rei potest iudex rem petitam sequestrare: et ipsum contumacem in expensis condemnare quas ꝓpter ipsius cōtumaciā vel dolosam exceptionē actor fecit. h. d. Panor. Capitlm. ij.

Ex litis vr̄is accepimus q cum vobis cām q̃ inter monachos de etoll. et canonicos lincon̄. super ecclesiis de W. et M. vertitur duximus cōmittēdam: et canonici citati legitime se cōtumaciter^c absentarunt: vos lz monachi essent ob cōtumaciā aduerse partis in possessionē rerū petitarum mittēdi: intuitu tn̄ religionis^d mitius agere cū eis volentes possessionē seq̄strari^e fecistis: vt sic saltē canonici affecti tedio stare iudicio cogerentur. tandē monachis ecclesias sibi postulātibus restitui/ canonici r̄nderunt auctem vestrā penitus expirasse: eo q ad alios iudices lr̄as impetrarunt que ꝑiudicare priorib⁹ videbant^f.

¶ Verū qm̄ in posterioribus lr̄is nō fuit mentio facta priorū. nec in eis noīa cōtinebant ecclesiarū que in prioribus posita fuerant: sed indefinite^g dicebatur super quibusdā ecclesiis. nos attendentes maliciā et dolum nulli patrocinari debere. Mandamus quatenus predictā causam fm formam prior lr̄arum (nō obstātibus posterioribus) terminetis: expēsas.^h quas propter hoc monachi fecisse noscuntur: eis a canonicis restitui facientes.

Idem exonen̄. et vintonien̄. epis: et abbati herforden̄.

¶ Actore cōtumace testes recipi et snīa ferri debēt etiā lite non cōtestata reo instāte. h. d. fm coem intellectū. Capi. iij.

Causam q̃ iter. F. et. R. filiū Agathe de natiuitate ipsius. A. vertitur: vobis fratres epi: et lōdon̄. epo commisimus terminandā: et infra.

¶ Ceterū si aduersari⁹ i suus

¶ Glo. seq. ponit sex modos contumacie.

c ¶ Cōtumaciter. Multis modis committitur contumacia: quandoq attēditur respectu non veniētis. vt hic. et j. eo. cum dilecti. ad fi. quandoq respectu non restituētis. ff. de rei ven. qui restituere. quādoq respectu nō respondētis vel obscure respondētis qd idem est aci nō respōderet. ff. de interro. act. de etate. §. qui tacuit. et §. nichil. quandoq respectu nō iurantis: vt. ff. de iureiur. manifeste. qnq respectu recedētis infecto negocio. j. eo. proxi. et xj. q. iij. certum. et s. de procu. cōstitutis. xviij. di stin. si quis aūt. et. s. de iudi. c. j. et quādoq respectu non exhibentis. ff. de appel. creditor §. iussus. Vn̄ versus.

Contumacia qt modis cōmittit.

Non veniēs: nō restituens: cito recedens. Nil dicens pignusq tenens: iurareq nolens Obscureq loquēs: isti sunt iure rebelles.

Uersus.

d ¶ Religiōis. Arg. q cum religiosis mitius agēdum est. xij. q. ij. religiosam. et ff. d relig. sunt persone. in fi.

¶ Glosa ista potest repeti per questionem an potuerit rc̄.

e ¶ Sequestrari. hoc de iure fieri non dz nisi in casib⁹. j. de seqstra. c. j. et vlti. vbi de hoc. sed de gratia hoc fecerūt: cū debuisset monachos misisse in possessionē causa rei seruande. s. vt lit. nō cōtest. tue. et c. qm̄ §. in aliis. sed hic noluerunt seruare talem rigorem.

f ¶ Videbantur. Quo ad opi. illorum canonicorum sed non est ita.

g ¶ Indefinite. Propter talē mētionē generalē seu indefinitā priores littere nō reuocantur per posteriores: sed expressam debent facere mētionem de prioribus. s. de offi. deleg. ex litteris. et j. de re iudi. inter monasterium. et j. de coha. cle. et mu. super eo.

h ¶ Expēsas. Sic. s. de rescrip. ceterum. in fi. et c. ex parte. et c. vlti. vbi de hoc. et j. de ap. vt debitus. Ber.

Summarium. Diuisio

Causam que. ¶ Si actor est cōtumax reo instante diffinitiua sententia ferri pōt. h. d. Prima pars ponit petitionem rei cōtra quem actor impetrauerat. scda ipsam petitionem exaudit ibi: ceterum. Ab. sicu.

i ¶ Aduersarius. Scz. R. filius Agathe qui fuerat

actor: vt patet .j. qui fi. sint legi. causam que.

a ¶ Citatus legitime. Trinis edictis vel vno peremptorio pro omnibus. xxiiij. q. iij. de illicita. et ff. de iudi. ad peremptorium. et l. nonnunq̃.

¶ Glo. se. in p̃n. tractat de citatione ad domū q̃d fit cū nō apparet citādus nec ei⁹ pcurator. Scđo ligit̃ Summ de decre. li. j. ti. prio. et de decre. q̃n et tue soluit q̄ illa l reo hec in actore cōtumace: et subdit diuersitatis rationem. Interse rit etiam opi. q̄ hic fuerit lis cōtestata q̃d reprobat.

b ¶ Ad domū. No. q̄ citād⁹ est semp aliq̃s si inuenitur. iij. q. v. q̃sq̃s. et .j. q̄ ma. accu. pos. c. j. et .j. e. venerabilis. et .j. ti. pri. c. vlti. ‡ demū citari dz pcurator. si quē dimisit quē tenetur dimittere q̄libet: et maxime postq̃ est citat⁹: alś pcederetur ɔ̃ eū tanq̃ ɔ̃ ɔtumacē denūciationib⁹ ad domū vel ad ecclesiā absentis factis. vt hic. et .j. e. venerabilis. et .j. ti. pri. c. vlti. et ff. ex qui. cau. ma. item ait. §. hec aūt. et amici sunt requirendi: vt. ff. e. l. ergo. et ff. de dam. infec. l. iiij. §. pretor. xvj. q. iij. §. pōt. ver. si is aūt. et ff. de lib. ag. l. j. j. rñ. et ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. hec aūt. Preterea dr̃ hic receptis testib⁹ alteri⁹ partis ad sniam pcedatis: et id cōtradicit expresse .j. ti. pri. c. fi. vbi dr̃ q̄ si citatus pcuratorē non dimisit denūciatione ad domū facta causa custodie in possessionē mittatur actor: vel excōicetur si missio fieri nō potest. Et hic dicit q̄ testes et c̄. vt. s̄. vt lite non contesta. q̃n §. in alijs. et c. tue. qualiter ergo intelligitur hec decretalis? Dicas q̄ hec nō cōtradicit illis: q̄z in alio casu loquit̃. cōtraria locū habēt q̃n reus est cōtumaciter absens. nec dimisit pcuratorē tūc lit. nō ɔtesta. mittit̃ actor in possessionem cā custodie. hec decre. loquitur q̃n actor est absens: et reus presens: tūc eñ cōtra actorē absentē recipiūtur testes lite nō cōtesta. et snia pōt ferri: vt dicit in fi. et sic loquitur etiā aut. C. quō et q̃n iudex. aut. qui semel. et in aut. de litig. §. omnē. col. viij. Et. R. filius Agathe contra quē pcedutur erat actor. et. F. reus. vt patet .j. qui fi. sint legi. causaz que. et ille. R. impetrauit lr̃as illas dũs agebat cōtra F. sup hereditate aui sui. et. F. impetrauit lr̃as istas: et illas. s̄. de offi. delega. cām que. et iste. F. impetrauit remotionē vnius iudicis: et fecit addi illud q̃d hic dicit scz in ver. ceterū. quidā dixerūt q̄ lis fuit hic ɔtest. sed nō est verū. de hoc dicet̃ pleni⁹ .j. tit. pri. Nō est q̃re in absentia actoris recipiunt̃ testes lite nō cōtesta. et non in absentia rei contumaciter absentis q̄z maior est contumacia actoris q̄̃ rei. et si actor nō venit qui alium ad iudiciū puocauit. presumit̃ poti⁹ cōtra ipm q̄̃ contra reum absentē. vnde rei fugiētes appellantur vt in. l. properandum. C. de iudi. et actor debet vti intentione.

ad implendū suam cām. reus dz extenuare cām. iiij. q. iiij. c. j. et in aut. de litig. §. omnē. col. viij. vbi redditur hec ratio. Et id poti⁹ parcit̃ reo: q̄z facit id a q̃ denominat̃. Actor do ɔ̃iū ei⁹ q̃d dz: et eo absente pñt recipi testes et snia ferri. et q̄z fauor ɔsideratur ex parte rei: q̄z rei fauorabiliores sūt q̄̃ actores: et id iura voluerunt eis poti⁹ subuenire q̄̃ actorib⁹. cum prima facie sit p̄sumptio pro eis .j. de pba. ex litteris. et ne sit in ptāte actoris cū voluerit reuz vexare: et id necesse hz litē vsq̃ ad finē pducere si reus voluerit. vt in aut. premissa. qui semel.

legitime citatus[a] ad p̄sentiam vestram accedere/ vel iudicio ecclesie parere cōtēpserit: aut etiam se absentauerit: cum de anglia recessisse dicatur: pcuratorē ei⁹ si quē reliq̃rit: cōuocetis: qui siue venerit siue nō aut si pcuratorem nō dimisit: denūciationib⁹ ad domū[b] ei⁹ missis: receptis testib⁹ alteri⁹ partis: iuxta dictā formā[c] ad proferēdā sniam pcedatis. †

Urbanus .iij. de nouo loco et de viger. prioribus.

¶ Si reus post litem cōtestatam est cōtumax si aliś liquet de cā: fertur diffinitiua snia: si nō liquet actor in verā possessionem inducit̃. Capitulū .iiij.

Prout nobis: et infra. Reū q̄z contumaciter[d] a presentia vr̃a recesserat/ iuratoriam coegistis exponere cautionē[e]: q̄ coram vobis iuri pareret. Cūq̃ die prefixa vr̃o se cōspectui presentasset: pretextu aduocati[f] quē non habebat rñdere solita malicia recusauit. Tandē actore instante[g] respōdit: q̄ .xl. annis decimas (de quibus erat contētio) percepisset: varijsq̃ postmodum excusationibus vtens in vocē ap. pupit et contumaciter iuramento contempto recessit. ¶ Nōq̃ mādamus quatenus ad conuincendā[h] eius maliciā semel cū ad pre. vestram con=

c ¶ Formā .j. qui fi. sint legiti. cām que. j. B.

¶ Prout nobis. ¶ Cōmunis diuisio. Scđa ibi: ideoq̃. Ab. sicu.

d ¶ Cōtumaciter. Cōtumax est qui cum debet parere non paret. ff. de re iudi. cōtumacia: alś latitare non videtur: qui si presens esset nō cōpellitur respondere. ff. de iudi. nō videtur. et ff. de peculio. eo tēpore. et ff. si quis in ius voc. nō ie. l. ij. Alios modos contumacie habes. s̄. vt lite non contesta. q̃m. §. j. et alios modos notaui. i̅. eo. ex litteris.

¶ Glo. seq. recitetur per .q. qualis cautio et c̄. et an iuratoria vel penalis et c̄.

e ¶ Cautionē. Not. q̄ sola pmissio sufficit p cautione ista vbi non fuit excōicatus vel data possessio. ff. de iudi. l. ij. §. sed dubitetur. et nō obstāte iuratoria cautione ex iusta cā poterit appellare. ff. q̄ satisda. cog. l. vlt. et .j. de ap. ad hec. nec etiā pena cōmitteretur si esset apposita. ff. rem ra. habe. l. iiij. §. falsus. et. ff. de iudi. sol. cū apud sed hic non appellauit ex iusta cā. et ideo dicit iuramento cōtempto. vnde incidit in periurium.

f ¶ Aduocati. Q̃n inducie dande sunt pretextu aduocati. dictum est. s̄. vt lit. non contesta. c. j.

¶ Glo. ista tractat an per responsionem ad interrogationem et c̄. et arguit sine libello et c̄.

g ¶ Instante. Perinde est ac si a iudice interrogaretur. ff. de interroga. ac. si sine §. j. et p talē interrogationē et rñsionem fuit lit. ɔtest. facta vt dr̃. in fi. nec distinguit̃ p quē fiat interrogatio. s̄. de lit. contest. c. vno. in glo. et intelligo libellū sup decimis illis porrectum in q̃ decime petebant̃. et hoc satis colligit̃ ex ipsa lr̃a vbi dicit decimas de qbus ɔtentio erat. lz q̄dam dixerūt q̄ libellus nō fuerit hic porrect⁹. et p hoc volūt pbare q̄ sine libello possit iudiciū exerceri. Uel pōt intelligi instāte actore. i. ad instantiā actoris iudex ipm interrogauit: et reus rñdit: q̄ .xl. annos possedit. sed veritas fuit q̄ actor interrogauit. vt patet in antiqua. et satis pōt valere talis contestatio sicut valet rñsio ad interrogationes aduersarij facta. ff. de interro. act. si sine.

h ¶ Ad conuincendam. Nota dilationem dari ad

† Concor. tex. l. l. ɔsentaneū. C. quō et q̃n iu. et ibi Bar.

‡ Concor. lex ea que. et. l. ab eo. ff. quō et q̃n iu. et l. j. §. itē. ff. q̄ sen. si. ap. rescin.

Rei dicunt̃ fugiētes.

diuisio

Contumax.

cōijciendā maliciā. s. in aut. vt cū de ap. cog. §. sz hoc col. viij. et C. de iudi. aut. iubem⁹. et j. e. cū oli. imo etiā iudex ei facē grām pt post peremptoriū edictū vt iterū citet ipsum. s. de offi. deleg. consuluit.

a ¶ Utpote. Expressiuū veritatis est. sicut illō. Ui- dim⁹ gloriā ei⁹ gloriā quasi vni geniti. i. sc. §. et pz hoc ex eo q̄ pot ferri sentētia: vt §. sequitur.

§ Con- cor. gl. i. §. ita q. in p̄ he. ffor.

¶ Glo. se. distin guit. aut agitur reali aut p̄sona li et aut re⁹ est cō tumax aut actor et si reus: aut lis est ɔtestata aut quasi cōtestata aut nullo modo contestata et p̄ri mo casu aut liq̄t de causa aut no.

b ¶ Diffiniti- ua s̄nia termine tis. Si liq̄t de cā vel liq̄re pōt: q̄a possunt recipi te stes. vl' si nō liq̄t vel liq̄re nō pōt

nocetis. et si venerit: finem im ponatis negocio cōpetētē. q̄ si venire cōtempserit cām (vt pote^a lite q̄ ingerit̄ ɔtestata) diffinitiua^b s̄nia termiñetis/ vel p̄nti saltem adiudicetis posses sionem suata dūtaxat q̄stiōe ppⁱetatis absenti. Inno. iij.

¶ Qui fundata intentione actoris exceptionem pempto riā obijcit quā nō probat icō tinenti sed accipit inducias: si defecerit in p̄bādo ɔdemnat̄ incontinenti diffinitiua nō ex pectata in expēsis: ac soluere cogitur. q̄ si non pt: punieť in corp⁹ s̄m arbitriū iudicis. h. d. nota. iste tex. s̄m lecturam

que placet panor. Cap. fin. v.

F Inem^c litib⁹ cupiētes imponi: ne ptes vltra modū grauētur laborib⁹ et ex pēsis: ꝑsertim cū de bñficijs ecclīasticis litigatur q̄ sine dis pendio^d diu vacare non pñt^e.

¶ P̄nti decreto statuimus: vt postq̄ intētionem suā alt'a pars fundauerit^f: si reliq̄ for te voluerit legitimā exceptio nem^g opponere quā nolit aut nequeat incontinenti p̄bare.

¶ Quia frequenter ad impe diendū vel differendum p̄ces sum exceptiōes hmōi per ex cogitatā maliciam opponun tur) ad soluendas alteri parti

adiudicabit tm̄ ei possessio. Ideo nota cā aliqñ con- uenit̄ actione reali: et fuerit absens per contumaciā ita distigue. aut lis est contestata aut nullo modo cō testata. Si lis est cōtestata vt hic: aut liquet de causa vel pt liquere: aut non. Si liquet de causa vel pōt li- quere q̄ recepti sunt testes et instrumenta p̄ducta et ɔfessiones facte. vel possunt recipi: tunc procedat̄ ad s̄niā diffinitiuā s̄m merita cause absoluēdo vel ɔdē nādo s̄m tenorē illi⁹ legis. C. de iudi. pperandū. §. sin aūt. et hic. et iij. q. ix. decernim⁹. Si aūt nō liquet nec li quere pt' q̄ actor nullos testes inducit vel instrumen ta p q̄ posset probare de iure suo tunc adiudicāda est possessio tm̄ actori salua questiōe proprietatis absenti vt hic dr. et C. quō et qñ iudex. ɔsentaneū. et erit statim ver⁹ possessor. Si v̄o lis est q̄si ɔte. saltem ad interrū pēdā p̄scriptionē. puta cū quis ɔuenit̄ q̄ possidet noie alieno dño in iudicio noiato: et facta denunciatione: et ipo legitime citato: si non venerit tunc adiudicat̄ pos sessio ipi actori: salua questione ppⁱetatis absenti. s. vt lit. nō ɔtes. qñ frequent̄. §. q̄ si sup rebus. et. C. vbi in rem actio. l. ij. et ita idē est qñ lis est ɔtes. et non liq̄t de cā sicut qñ est quasi cōtest. Si v̄o nullo mō lis ē cō test. reo ɔtumaciter absente: tūc mittēdus est actor in possessionē rei petite cā custodie. s. vt lit. nō ɔtest. qñ. §. in alijs. et C. d̄ p̄scrip. xxx. vel. xl. an. l. si q̄s emptionis §. pe. v̄. sz si q̄s v̄o p vim. et j. ti. §. xxi. c. vlti. et tunc reus vsq̄ ad annū poterit recupare possessionez restitutis expēsis et p̄stita cautiōe iudicio sisti. anno elapso non audiet̄ nisi sup proprietate: vt in p̄dictis ɔcordantijs qñ frequēter. §. in alijs. et l. si quis emptionis et hec vera sunt reo absente et actore p̄nte. Si vero actor fue rit absens cōtumaciter reo p̄nte et petente vt in cā. pce dat: tūc si lis sit cōtestata locū habet qd dr. C. de iudi. properandū. §. et si quidē. Si v̄o lis nō sit cōtesta. locū habz. C. quō et qñ iudex. auten. qui semel. et s. eo. c. p̄- xi. q̄ i casu isto possunt recipi testes lite non cōtesta. si reus petierit s̄m quod dicūt p̄dicta aut. qui semel.

Snia an pos sit ɔ ab sentem ferri.

et. s. e. c. pxi. Et hec vera sunt i actiōe reali. In p̄sona li v̄o actione reo absente locū habz qd dr. s. vt lite nō cōtes. qñ. §. vlti. C. de bo. aucto. iu. pos. aut. et q̄ iurat. tūc eñ mittit̄ actor in possessionē bonoꝝ ipsius rei p modo debiti declarati libello: vt ibi dr. Si vero ē ta lis cā q̄ actor nō possit mitti i pos sessionem: deb; re⁹ excōicari. s. vt lit. non cōtes. tuc. Et siue sit a ctor p̄sonalis si ue realis iudex illam penam po test iponere que magis timeatur ad alteram post ea p̄cessur⁹: vt in decre. qñ. i fi. q̄ hoc solū bene agitur. xc. xxxiij q. v. pro dest.

§ Con- cor. l. iij. tibi bar. §. hoc aūt iudiciū ff. d̄ dā. ifec. et l. ad p̄- empto- riū. ff. d̄ iu.

F Inē litib⁹ ¶ Qui fū- data intentione actoris pempto riam obijcit: et ac cepti iducijs de ficit in p̄bando: punitur in expē

Sūma rium.

sis: quia dolosus presumitur. h. d. s̄m Jo. an posset ta men latius summari s̄m eum sic. Qui fundata inten tione actoris exceptionez obijcit. xc. vt sic includatur quasi peremptoria exceptio et dilatoria eo casu quo p batur vel proponitur post lite contesta. vt patet. s. de offi. deleg. c. insinuāte. hoc tamē indistincte Panormi tano non placet vt hec decre. per omnia habeat locuz in quasi peremptoria vel dilatoria. Et primū summa rium. Jo. an. est nimis generale in fi. Item non facit mentionē de aliquo requisito p tex. ad hoc vt fiat cō dēnatio. s. qñ incōtinenti nō vult vel non pōt probare Unde scias q̄ casus hui⁹. c. est singularis et nouus p hoc facit verbū statuimus in textu positū quod ius nouū inducit. iuxta notata in. c. decernim⁹. s. de iudi.

¶ Diuidit̄. nam primo premittit constitutiōis duas causas gñales. secūdo constitutionem summittit ibi: presenti. adijciendo alias duas causas constitutiōis speciales: quarū vnam interserit in ipsa constitutiōe ibi: quia frequenter. Abbas si.

diuisio

c ¶ Finez litibus. Si. j. e. c. venerabilis. C. de agri. et censi. litibus. li. xj. et C. de iudi. properādū. in prin. et j. de re iudi. iurgantiū.

d ¶ Sine dispēdio. s. de elec. cū inter vniuersas. et s. vt lit. non conte. qñ. §. j.

e ¶ Diu vacare nō possunt. j. de ɔces. p̄bē. nulla. et s. de elec. ne pro defectu. et l. de. postq̄.

f ¶ Fūdauerit. Uel p testes vel p instrumēta vel p cōfessionē: vel p euidētiā facti. vt. s. de testi. spo. cum ad sedē. in fi. et C. de excep. siquidē. vel etiam p̄sumpti one. C. de proba. siue. vel ipo iure. xvj. q. iij. oēs ba silice. et xviij. q. ij. monasteria.

§ Con- cor. gl. l. ij. C. q̄sen. re scin. nō pos. et l. p hanc. C. d̄ tē- po. ap.

g ¶ Exceptionē. hic ptz q̄ exceptio pemptoria pōt obijci publicatis attestationib⁹. ex eo q̄ dicit fundata intētiōe alteri⁹ partis. sic. j. de testi. c. de testib⁹. vbi de hoc. j. de cogna. spi. c. vlti. et

¶ Glo. se. diuidit̄ i sex ptes (lz panor. diuidat in octo.)

¶ Primo tractat de expēsis factis in dilatorijs. et hec

facit tria. querit. ponit opi. et soluit distinguendo. Secundo tractat de expensis contumacie ibi sed expense. dicens duo quod etiam iuste litigans illas soluit: et quod statim soluit. Tertio ibi: ite. tractat de expensis principalis cause: et premittit regulam quam postea determinat distinguendo an sit iuratum vel non. ponit opi. quam non distinguit quam glo. fatetur veram in criminali. Quarto ibi: sed in cau. tractat de factis in causa appellationis. Quinto ibi: et nota. tractat quae expense sint restituende. Sexto ibi: et nota quod expense. tractat de petitione et condemnatione ipsarum.

moderatas expensas[a] extunc in iudicio faciendas cum acceptis[b] inducijs si forsitan in probatione defecerit condemnetur. Et si soluendo[c] non fuerit aliter secundum arbitrium discreti iudicis puniatur: ut hoc saltem timore perterritus non facile quis in grauamen alterius falsas exceptiones opponat.

Idem prenestinen. episcopo.

a ❡ Expensas.

Expense an semper sint soluende pro illis qui in probatione deficit.

Sed nunquid habet locum quod hic dicitur in expensis in exceptionibus dilatorijs quae proponuntur ante litem contestatam. ut deficiens in probatione puniatur in expensis sicut post lit. conte. Quidam dicunt quod sic. ar. supra de rescrip. ceterum. et supra e. ex literis. Ego credo quod hic distinguendum est quod si calumniose proponat aliquis exceptionem dilatoriam ante lit. contest. et de hoc constat euidenter. tunc debet condemnari. ar. supra de rescrip. ceterum. et supra e. ex literis. quia ibi euidenter apparet de malicia ipsius: aliter non credo excipientem condemnandum in expensis ante lit. contest. nisi constet de malicia ipsius/ et precipue si super hoc iuratum esset de calumnia. ar. huius lre a contrario sensu: ex eo quod dicit postquam altera pars intentionem suam fundauerit. ergo ante lit. contest. non videtur condemnanda pars excipiens cum hoc habeat a iure quod possit proponere exceptionem. infra de except. pastoralis. et precipue ubi habet verisimilem causam excipiendi. Sed expense quae prestantur propter contumaciam parti alterius. ille indistincte prestantur quacunque causam litigandi habuerit ille cui prestantur. infra e. cum dilecti. et infra de sequestra. ad hoc. supra ut lit. non contest. quoniam § in alijs C. de iudi. sancimus. et C. quando et quando iudex. auten. quam semel. et ff. de iudi. eum quem temere. et in concil. lugdu. infra e. ti. actor. et est Inno. iiij. lib. vj. et tales expense stati sunt prestande antequam audiatur. supra ut lit. non contest. quoniam § in alijs et C. de iudi. sancimus. Item illud regulare consueuit esse ut in fine litis victus victori in expensis litis condemnetur. infra de pe. calumniam. et supra de ma. et obe. c. vlt. et in aut. de iudi. § oportet col. vj. et C. de epi. et cle. aut. generaliter. sed in casu isto dicta est a principio casu. unde hic distinguitur sicut in priori: utrum habuerat probabilem causam litigandi vel non: et utrum sit iuratum de calumnia vel non. si est iuratum de calu. puta quia talis causa est ubi iuratur: tunc non debet condemnari in expensis: quia non est verisimile quod aliquis sit immemor sue salutis. vt. j. q. vij. sancimus. quia iuramentum de calu. ad omnia quae emergunt et incidunt in causa post lit. contes. extenditur. C. de iura. calu. aut. hoc iuramentum. et tunc non debet condemnari: etiam si deficiat in exceptione opposita: et ita non debet condemnari victus victori in expensis cum probabilem causam habere presumatur litigandi. arg. infra de sen. excom. sacro. et ff. de leg. ij. quod solidum § etiam. alioquin metu expensarum dimitteret quis ius suum indefensum. ff. de peti. heredi. illud. et hoc intelligo nisi constet de calumnia seu malicia: quia tunc condemnabitur in expensis. quia pena presumptio tollitur per sequentem. Si vero non est iuratum de calu. puta quia causa est spiritualis tunc debet condemnari in expensis qui deficit in probatione exceptionis proposite fundata intentione actoris: et ut hic dicitur. quia eo ipso quod non probat presumitur maliciose excepisse. in quo casu potest intelligi hec decreta.

† Concor. l. j. cum glo. C. de euict. et l. properandum. § sin. aut. C. de iudi.

apo. se. le. et decano brincen.

❡ Citatus ad totam causam certo termino ad comparendum assignato tenetur comparere in termino et dato impedimento in termino: debet comparere quam citius potest post terminum: aliter condemnabitur in expensis a tempore citationis admisse. Cap. vj.

Cum dilecti filij nuncij

et hic posset requiri iuramentum quod maliciose non opponat exceptionem. ar. supra de elec. cum dilectus. supra de resti. spo lia. literas. cum iam sit probata intentio et presumptio pro ipso contra excipientem: et sic intelligo etiam de expensis totius cause. Alij dicunt quod nulla distinctio est facienda et eo ipso quod succumbit malam causam presumuntur habuisse. ar. C. de epi. et cle. auten. generaliter. ex eo quod ibi di. et si victus fuerit presumitur iniuste mouisse litem. Dominus Pla. et dominus Ja. dicebant quod eo ipso quod succumbit victus presumitur iniuste mouisse litem. Benigniue exponunt alij illud verbum victus. s. ab aduersario ut C. de epi. et cle. omnes. i. si. sed in criminali causa eo ipso quod succumbit presumitur calumniari. ij. q. iiij. quod non probat. C. de aduo. diuer. iu. l. j. sic dicebant predicti domini Pla. et Ja. idem esse in ciuilibus. Sed in causa appellationis nulla distinctio est facienda: an iustam habuerit causam appellandi an non siue appelletur ante sententiam siue a sententia. infra de ap. sepe. c. reprehensibilis. et c. significauerunt. et c. ut debitus. et c. nicolao. et infra de eo qui mit. in pos. causa rei ser. cum venissent. et ij. q. vj. omnimodo. et C. de ap. eos § ne temere. et C. quo. ap. non reci. ab executore. Et nota quod tantum necessarie expense et moderate restituende sunt et vtiles. supra e. c. pri. et infra ti. pri. cum venissent. in fi. et infra de sequestra. c. j. in fi. † et quae propter hoc facte sunt: ut dicitur hic. et c. proxi. in aduocatis et in alijs. C. de iudi. sancimus. et si quas fecit casu vel fictitio: illas non peteret. ff. man. int cao § non omnia. et erunt mediocres non delicate. ff. de da. infec. int quas § vj. et l. se. ar. ff. de pig. ac. si fundus. in fi. nec obstat quod minores facere potuisset. ff. man. si quis alicui § impedia. No. quod expense quae facte sunt post lit. contes. peti debent officio iudicis. sed quae fiunt ante lit. contes. petuntur iure actionis. et nominatim debent peti in libello. ff. de edil. edic. ediles § item sciendum. et l. item si fur § j. et nisi tempore sententie iudex condemnet ad illas expensas quae veniunt iudicis officio postea peti non possunt. C. de fru. et li. expen. terminato. nisi in causa appellationis. C. quando prouo. non est neces. l. vl. iudex autem prius taxabit expensas. postea iurabit prout traditur. iij. q. iij. § quod fieri non debet. et in aut. de iu. § oportet col. vj. et supra quod me. causa. c. vl. et infra de instr. et da. da. c. olim. et supra de procur. constitutis.

b ❡ Cum acceptis inducijs. i. postquam inducias receperit ad probandam exceptionem. Et illud cum determinat illud tunc.

c ❡ Glo. seq. ponit duo regularia.

❡ Et si soluendo. hoc semper regulare est: ut qui non est soluendo: alio modo puniatur. xiiij. q. vj. si res. et ff. de pe. l. j. ad fi. et ff. de iurisdi. om. iu. si quis id § in seruos. et ff. de in ius vo. l. vlti. et C. de sepul. vio. l. vl. in fi. et infra de cleri. maledi. c. vl. et C. de ser. fu. quicunque. hoc generale est quod arbitrium locum habeat ubi certa pena statuta non est. supra de offi. deleg. de causis. et infra de accu. super his. et ff. de iure delibe. l. et omnia. que iure scripta tarata non sunt iudicis arbitrio relinquuntur: ut eqitate pensata procedat. supra de transac. c. vl. B. Et de casibus restrictis iudicis arbitrio: vide in spe. de offi. iudi. § pe. ad fi. Additio.

Cum dilecti. ❡ Contumax condemnatur in expensis factis a tempore citationis emisse. h. d. Diuiditur. nam in

Appellans qui succumbit indistincte expensas dabit.

† Concor. l. sed si hereditas. cum no. ff ad exhi. et gl. i. c. statutum § insup. l. ij. moderatas de rescript. lib. vj.

Summarium. diuisio

prima ponit formā ꝓcessus. in scđa interloquitur ibi: quapropter. Prima facit duos. nā primo ponit cōparationē nunciorum electi et aduersariorum ipsius. et decisam causę cōmissionē scđo ibi: quibus ipsius electi ꝯtumaciā. tertio ibi: volētes ipsius electi citationē. quarto ibi: expectantibus ipsius absentiā et excusationē. quinto ibi sed ꝯtra: ipsius excusationis impugnantiam.

Glo. seq. not. tria spālia in cōsortibus quorū alterum determiat a Concanonicorum suorum. Nota q in causa cōt eiusdē litis vnus admittitur ꝓ alio post litē cōtesta. volēs agere pro ipso: lz cōstet eū nō hr̄e mādatū prestita cautiōe de rato. C. de cōsor. eiusdē litis. l. ij. arg. ff. ꝯsti. cū M. vbi de hoc. Itē aliud spāle: q post litē ꝯtest. cauetur de rato. vt in. l. p̄dicta. Contra illud. ff. de ꝓcu. pōponius ☞. rati. Item aliud spāle est hic q in cā criminali admittitur vnus ꝓ se et pro aliis. ij. q. v. statuit. ☞ si duo et. iij. q. vi. hoc q̄p pe. Sed non credo q in tali casu audiretur vnus ꝓ alio sine mandato: q2 talis cā nō ꝓprie dicitur cōis immo vnus solus posset agere insolidū: excipiēdo contra electū. et tantū facit vnus quantū plures. et isti habebant etiā mandatum ab aliis. vt hic dicitur. B.

Con. cor. l. si ds sti. pulat. vi. si. cū no. ff. de vb. sig.

Con. cor. ter. in. l. si ff ruta ☞. iulian. ff. de dā. infec. et ibi bar.

leodicen. electi pro eo ad sedē apost. accessissent archidia. et W. canonicus leodicen. ecclesie noīe suo et quorūdā concanonicorum[a] suorum quorū litteras exhibuere de rato: cōtra eundē electū quedā crimina[b] ꝓponebāt: p q̄ nitebātur eū ab electione repellere vt indignum: et infra. Quāuis autē ex eo q idem electus a grauamine[c] aduerse partis appellauerit: et appellationē nō fuerit ꝓ sufficientes ꝓcuratores et cū possit (illis ꝓsequentibus) ꝓsecutus[d] non leuis exorta esset suspitio cōtra eū. Uolentes tñ iuris ordinem obseruare ipsi mādamus quatenus vsqz ad dñicam q̄ cātatur: ego sum pastor bonus: p se vel p ꝓcuratorē sufficiētē[e] ad presentiā nr̄am accederet: sup predictis oībus responsurus. alioqn cū assignaremus ei p peremptorio terminum supradictū sciret q (quātum[f] de iure possemus) ꝓcederemus ex tūc in negocio memorato. Expectantibus igitr̄ aduersariis/ ipsum diu vltra terminum duximus expectādū: sed ipse direxit simplicē solummō nunciū[g]: excusatiōis lr̄as afferentē. scribebat enī q nūcium (cui cū a nobis recederet iniū ximus viua voce vt citaret eū dē) sero receperat: vñ nō poterat[h]: tū ꝓpter termini breuitatē: tū ꝓpter viarū discrimina nostro se cōspectui presentare. Sed contra hoc faciebat q sicut excusatorē direxerat: sic dirigere potuerat rñsalem: cū ei nō fuisset iniūctū vt ad cām in ꝓpria ꝓsona dūtaxat veniret: sed vel ipse accederet vel ꝓcuratorē idoneū destinaret. Preterea cū mandatur alicui vt ad certū terminū se iudici representet. duo sub hac[i] forma mādantur: vt ad iudicem veniat/ et ad diē sibi prefixā accedat. vñ si venire non possit ad diē assignatū: tenetur nichilominus se iudici p̄sentare. Si enī mādatur alicui vt alij ad certū diē certā rem exsoluat: non iō erit a mādato solutus si soluere nequerit die data: immo ad solutionē (et a pso etiā die solutiōi p̄fixo) tenetur. Quapropter q2 dictus electus nec veneat: nec sufficiētē miserat rñsalem[k] ad diem sibi statutū/ vel

a Glo. seq. not. tria spālia in cōsortibus.

e Sufficientem. Legitime constitutum ad agendum et respondendū. ff. de ꝓcu. c. j. et c. accedēs. et. xxiij. q. v. de liguribus. et. ff. de procu. mutus ☞ pena.

f Quātum de iure. In perēptorio iudex dz sic cōminari. ff. de in integ. resti. tum ex lr̄is. et. ff. de iu di. in peremptorio

g Nūcium. Nota per nūciū fieri citationem

h Poterat. Sic. ff. de elect. bone. et. j. de ap. constitutus.

Glo. seq. alle. concor. et signat contrarium.

i Sub hac. Hoc fuit sumptū de lege. ff. de arbi. celsus. et est si. ff. de resti. spo. c. vlti. et. viij. dis. quo iure. et. ff. de offi. dele. cū sup. Arg. contra. j. de spon. sicut. et. ff. de condi. et demon. ex scriptura. et. ff. de lega. iij. ea tñ adiectio et institu. de verbo. obliga ☞ ois stipulatio. et. ff. de condi. insti. si ds ita institutus

Glosa seq. notat q impeditus tenetur procuratorē mittere. alle. vj. cōcor. alle. in contrariū. vij. tura inter que interserit rationem. ponit opi. Uin. et demum soluit distinguendo inter actorem et reum et in reo causam arduā impedimentum tēporale et perpetuum.

b Quedā crimina. Scilz dilapidationem/ excommunicationē/ et periuriū/ et q administrauerat confirmatione nō habita. itē q erat in minoribus ordinibus constitutus. hec oīa obiiciebātur in modū exceptiōis: vt patet in integra. de hoc. j. de accu. super his.

c A grauamine Quod inferebat ei altera pars extra iudicium. vt videtur. vel etiam in iudicio: q2 plures cōmissiones emanarunt super hoc negocio.

d Prosecutus. Et ideo condēnatur in expensis. vt. j. sequitur. sic. j. de appel. reprehensibilis. et. c. sepe. et c. nicolao vel etiā sic si statuisset terminū sue appellationis debuit condemnari ad oēs expensas quas aduersarij fecerunt postq̄ uenerunt ad curiam: quia non misit sufficientem procuratorē ad curiam. j. de ap. nicolao. et ca. reprehēsibilis. et. c. sepe. et etiam si terminum nō statuisset. vt in. d. c. reprehensibilis. et. c. sepe.

hoc verum est quando in iudicio appellatur.

k Responsalē. Ex hoc vr̄ q licz aliqs iusto impedimēto sit detentus vt venire nō possit: q teneatur mittere ꝓcuratorē. v. q. iij. si egrotās: vbi de hoc. xviij. dist. epis. et ca. placuit. lxv. di. si qs in metropolitana. si. j. de ap. cō stitut. et. ff. de elec. bone. In ꝯtrariū vr̄ q nō teneatur mittere ꝓcuratorē: dūmō mittat excusatorē. ff. de procur. querelā. vbi de hoc q2 reuocatur sñia si probetur iusta absentia. vt ibi. et. j. de re iudi. cū berthold. et. ff. de dā. infec. si finitā ☞ si forte. et. vij. q. j. presentiū. Nā egritudo ꝓrogat diē. et si tūc iudicauerit iudicatū nō vr̄. ff. de re iudi. qsitū. et si ex cā ꝓbabili absens est. nō proceditur cōtra eā diffinitiue. ff. de offi. deleg. ꝯsultationibus. Itē fm hoc non esset melioris ꝯditionis q̄ abest ex iusta cā q̄ q ex iniusta. si enī non vult interesse vel nō pōt sufficit ei si mittat ꝓcuratorē. ff. de ꝓcur. l. j. et delegatus nō pōt cōpellere partes: vt ꝓsonaliter qs ad cām veniat: nisi in casibus in decre. Inno. iiij. de iudi. c. iuris esse. et

Procuratorez mittere an teneatur iuste impeditus.

galiter ab initio aū libelli oblationē quotiēs qs abest ex necessitate subuenit ei. ff. ex qui. cau. ma. sed et si. §. j. Ad hoc dicit vincen. q̄ re⁹ ad cām citatus si ardua est cā: ⁊ venire nō pōt nō tenet mittere ꝓcuratorē sz excusatorē. ar. illi⁹ decre. ꝟ. de ꝓcu. ꝗrelā: nisi spāliter hoc l citatiōe dicatur.

Arg. contra. lxxiij. distin. quoniamdam.

c ❡ Contumace. Vn̄ poterat cōtra eū ꝓcedi ad diffinitiuā sniam cū ageretur de electione. ꝟ. vt lit. nō contest. q̄m. §. j. sz q: appellauit ampli⁹ expectat. j. c. pri.

❡ Glo. seq. arg. q̄ etiā in criminalibus ⁊c̄. et remittit.

Fin qō hic dictū fuit. sz actor semper tenet mittere. ff. ꝺ diuer. tēpo. ⁊ pre. l. j. Dicas q̄ actor ab initio āte libelli oblationem: aut etiā citationē nō cōpellit agere: sz ne fiat ei ꝑiudiciū l ꝑscriptione circa rē suā etiā infirm⁹ et impedit⁹ cōpellit constituere ꝓcuratorē q̄ saltē litem cōtestet: ⁊ sic interrūpat prescriptionē: ⁊ sic indirecte ꝯpellit: sz p iudicē nō cōpellitur: ⁊ sic itelligit lex prima. ff. ꝺ diuer. tēp. et ꝑscri. l. j. Re⁹ nō cōpellitur venire in ista de cā impeditus: et ꝑcipue si cā est ardua: vt dixi in decre. ꝗrelā. ꝟ. de ꝓcu. sed sufficit mittē excusatorē q̄ ꝺ hoc fidem faciat: vt ibi. Sed in casu ꝑsenti iste elect⁹ simplr misit nūciū cū lr̄is allegādo quasdam friuolas excusationes. sciliz calores estiuos: et q̄ tarde receperat nūciū: ⁊ insidias allegabat: sz nō

post etiā diutius expectatus^a nec de vicino ei⁹ aduētu spes erat vtpote qui p lr̄as vtcūq; excusauerit morā suam: ⁊ calores^b estiuos ⁊ insidias sibi positas formidabat: cū reputauimus ꝯtumacē^c ⁊ ad legitimas ⁊ moderatas expensas^d quas aduersarij eius fecerāt a tēpore citationis emisse quē ex tūc expectare inceperāt: ipsum curauimus condēnare.

Idē armachano et casseleñ. archiepiscopis.

❡ Snīa in cā bñficiali nō trāsit in rē iudicatā respectu superioris quominus possit de iuribus partiū inquirere maxie qn̄ snīa fuit lata ꝯtra absentē: licz ꝯtumaciter ⁊ idefensuz. C. vij

CUm olim. D. clericus C. pape pre. n. diuersis prelatoꝝ hibernie lr̄is ꝑsentatis se assereret in episcopū fuisse roscen̄. electū: nullusq; apparet q̄ aliqd ꝯtra cum ꝓponeret^e dict⁹ pre. n. ei munus fecit ꝯsecrationis impēdi. Postmodū. F. ⁊. G. monachi ad eiusdē pre. n. presentiā accedētes: vterq; se asseruit a canonicis roscen̄. ecclesie fuisse electū et q̄ predict⁹. D. per falsas litteras fuerat consecratus. ꝓpter qō idem pre. n. cām vobis sub

ea forma ꝯmisit: vt de forma ⁊ processu electionis memorati D. sollicite ꝗreretis: ⁊ si cū electum canonice fuisse cōstaret: ipm̄ faceretis pacifica possessione gaudere. alioquin^f inter predictos. F. et. G. audiretis cām: ⁊ cui⁹ electionē canonicā et magis rōnabiliter factā inueniretis alteri⁹ curaretis electioni preferre. et infra. Cūq; a vobis dict⁹. D. tertio citat^g vr̄o se nollet cōspectui presentare: ꝓcedentes in cā / tam ex testimonio cleri et populi roscen̄. ecclie q̄ȝ assertione regis coarcaye: ⁊ prelatorū ꝓuincie de predicto. F. electionē fuisse celebratā canonice didicistis: ⁊ cā curastis auctoritate apo. cōfirmare^h presertim cū capitulū roscen̄. ecclesie dictū. D. se nō elegisse cōstanter assereret: nec de ꝑdicti. G. monachi electiōe aliquaten⁹ cogitasse. Interim memorat⁹. D. ad apo. se. accedēs sup quibusdā alijs grauaminibus ⁊ iniurijs contra dictū. F. et quosdam alios litteras impetrauit. dictus. F. postmodū ex parte vr̄a nobis lr̄as ꝑsentauit: q̄ qualiter a vobis in cōmissione ꝑdicta ꝓcessum fuerat cōtinebāt: ⁊ infra. ❡ Volentes igitur adhuc mi=

Finis obijcit et remittit.

d ❡ Expēsas. Ar. q̄ l cā criminali siue denunciationis vel inqsitionis seu exceptionis. locū hz petitio expēsaꝝ. C. qui accu. non pos. q̄ crimē. ⁊ sic lex illa. C. de iudi. sancim⁹. ⁊. ꝟ. eo. c. pri. locū habēt siue cā sit ciuilis siue criminalis. de expensis dictum est satis. ꝟ. c. pri. ⁊ fit hec ꝯdēnatio nō ꝑmissa taxatione. dic super hoc ꝓut notat. ꝟ. de ꝓcura. auditis.

CUm olim. ❡ Joā. an. non summat dicens gratiosam esse: sed quaten⁹ ius ponit pōt sic summari. In cā electionis procedit̄ ꝯ cōtumacē etiā ad diffinitiuā: et cōtumax ꝺ mia citari pōt ⁊ audiri. Diuiditur. nā primo ponitur factū plura cōtinens. Sequēdo commissio cū mandato ibi: volētes. Ab. sic.

❡ Glo. se. recitetur p obiectionē ⁊ solutionem.

e ❡ Propone=

ꝓbabat iō ꝯdēnabatur in expēsis tāq̄ȝ ꝯtumax. et sec⁹ est in papa q̄ȝ in alijs iudicib⁹. ⁊ tn̄ circa principale nō ꝓcedit papa: Si tn̄ aliqs est lōgo ipedimento detētus ita q̄ nō est spes q̄ possit venire ad cām ⁊ negociū tale sit q̄ non possit aliq mō expediri p ꝓcuratorē tenetur mittere saltē vt lite cōtestetur: vt sic nō currat ꝑscrip. actori. sed si ꝑpetuo sit ipedit⁹: tūc tenetur oīno mittere ꝓcuratorē ad cām: alr̄ ꝓceditur cōtra illū absentē.

a ❡ Expectatus. Et videtur q̄ crimine purgari nō possit mora. arg. ff. si quis cau. ⁊ si post tres. Argu. cōtra. ꝟ. qui ma. accu. pos. cum in tua.

❡ Glo. ista cū seq. duo ponit argumēta ⁊ duo cōtraria

b ❡ Calores. Juxta illud. Nos genus ignauum: tecto gaudemus ⁊ vmbra. ⁊ ita est arg. q̄ nō excusat augusti⁹ qn̄ teneatur qs ꝓsequi appellationē ad curiā. †

ret. Nō ideo statim debuit ei credi: † q: sepe hmōi eulogie ex mala fide fiūt. ff. de custo. ⁊ exhi. re. diuus. nemini enī cito man⁹ impones. xxiiij. distin. §. j. ⁊. lxxxij. dist. q̄d est cito. ⁊. ꝟ. de elec. cū nobis olim. sed ideo credidit ei papa: q̄ et soli fiebat preiudicium sicut clerico qui celebrat in secreto. ꝟ. de clericis peregri. ex tue.

f ❡ Alioquin. Jd est si fuisset electio cassanda ordine iudiciario. sed iudices non intellexerūt: qm̄ nimis festinanter confirmauerunt. vnde dicit inferius: non obstante q̄ eius electio sit confirmata.

g ❡ Citatus. Et ideo cōtumax fuit. vn̄ potuit ꝓcedi cōtra ipsum ad sniam. vt lite non cōtest. qm̄. §. j. ⁊ ideo postea audiri nō debuit. nec snīa tractari ꝯ eum lata. sed de gratia auditus est postea. vt sequitur inferi⁹.

h ❡ Confirmare. nimis subito: vn̄ papa vult iterū

Procuratores: q̄n̄ ꝺ necessitate cōstituēdus

Summarium.

diuisio

† Contra. cor. de pe. di. j. c. diuortium.

† Cons cor. l. si cum dies. §. si arbiter. cū glo. et Bar. ff. ꝺ arbi.

sericoꝛditer[a] agere cum absen te/vt eiꝰ malicia cõuincatur[b] dictum F. ad nos duximꝰ remittẽdum: mandãtes q̃tenus nõ obstante ꝙ eiusdem F. fuit electio confirmata: sepedictũ D. si in hibernia[c] poterit inueniri: legitime citet͡ꝫ ad cãm: et (facultate sibi defensionis indulta) in cã ip̃a canonice procedat͡ꝫ. Qui si iuẽtꝰ infra tres mẽses vr̃o se ꝯspectui cõtẽpserit p̃ntare: ad cõsecrationem dicti F. (oĩ occasione postposita) ꝓcedat͡ꝫ. Si autẽ in hibernia inuentꝰ nõ fuerit indulto sibi vniꝰ anni[d] spacio: ex q̊ ad nos ꝛ si nõ ꝟbo: facto[e] tñ intelligit̃ ꝓuocasse: arrepto itinere ad sedem apo. veniendi: dicto F. administrationẽ roscẽ. eccl̃ie in sp̃ũalibꝰ ꝛ tp̃alibꝰ cõmittans q̊ elapso eũ nõ differatis in ep̃m cõsecrare. I. dẽ.

¶ Si ꝓcedit ꝑ viã inq̄sitiõis cõtra absentem cõtumaciter etiam lite nõ cõtestata testes recipi p̃nt. et s̃nia diffinitiua ferri/etiam ꝑ viã depositiõis si hoc meret̃ delictũ. Ca. viij.

Veritatis est ꝟbũ organo dñice vocis emissum: et infra. Sicut canonici curieñ. in nr̃o auditorio[f] retulerũt[g] W. curieñ. ep̃s ecclesiaꝫ suã non solũ dilapidãdo depsit sicut publica predicabat infamia: sed homicidio: incestu: alijsq̧ crimibꝰ polluit: et ifra. ¶ Sup his ꝯmisimꝰ p̃rio cãm tridoñ. ep̃o et abbati montis sctẽ marie: ꝛ p̃posito de isula. Scd̃o q̧ꝫ buxieñ ep̃o et ipsis abbati et preposito: et infra. Uerũ cũ ep̃us ipse prioꝝ iudicũ p̃ntiã adire ꝑ cõtumaciaꝫ[h] cõtempsisset auctoritate nr̃a fuit per ipsos iudices ab officio b̃nficioq̧ suspẽsus et infra. Tãdem ꝟo corã iudicibꝰ[i] canonica citatione vocatꝰ: presentiã suaꝫ difficult̃ exhibuit: sed friuolam tũc excusationẽ malicia concepta p̃tẽdens expiriri[k] cũ canonicis i iure neglexit[l] q̊ de cã nos de cõsi. fra. no. suspendentes ep̃m ip̃m vel potiꝰ suspẽsionem a iudicibꝰ factã auctoritate ap. ꝯfirmantes: tertio sup his cum ão ep̃o et abbati scti A. cãm ad superãdã maliciã[m] ip̃iꝰ ep̃i: ꝯmisimus audiẽdam q̊ ptibꝰ citat͡ꝫ cũ nec ꝑ se: nec ꝑ r̃nsalem idoneum ꝯparuerit in eũdẽ ꝓpt̃ inobedientiam excõicatiõis[n] s̃niaꝫ ꝓtulerũt: ꝛ testes ex parte vr̃a (quẽadmodũ in mandat͡ꝫ a nobis acceperant) admittentes: scꝫ abbates/priores/prepositos: et alios religiosos viros per q̊s quẽlibet articuluꝫ criminũ p̄dictoꝝ cõstat fuisse ꝓbatum[o] et infra. ¶ Nos igit̃ videntes ordinem iudiciarũ in hoc facto fuisse s̃uatum cõsiderato preterea ꝙ post s̃nias in se datas celebrare p̄sumpserit cũ multi p̄lati eccl̃iaꝝ ꝯtra eundẽ ep̃m scripserit: nec vnꝰ

inquirere de electiõe ipsi nõ obstãte tali ꝯfirmatiõe.
a ¶ Misericorditer. Sic q̧ ex mia tñ vt eiꝰ malicia ꝯuincatur/audit̃ iste D. vñ mandat papa inquiri de electõe ipsius nõ obstãte ꝯfirmatiõe de p̄dicto F. que de iure non dꝫ retractari: cũ ordine iuris facta fuerit: nec ad ea appellatũ fuit: licet dicat appellasse: q̄ꝛ nõ ip̃etrauit sup facto electionis: sed sup iniuria. ꝛ ideo nõ ponit ius hec v̈ere. sꝫ est q̄dã ꝓuisio ex misericordia
b ¶ Ut cõuincatur. Si. v. q. ij p̄senti. C. ð iudi. aut. iubemꝰ ꝯsic iudex põt parcere ꝯtumaci. ß. ð offi. dele. ꝯsuluit et. ß. eo. ꝓut. ꝛ. ꝗ. c. p̄xi. et. C. quõ et quãdo iudex. l. j. Ber.
c ¶ In hibernia. ar. citatiões extra ꝓuinciam nõ esse faciẽdas ß. de elec. corã. ꝛ ß. ð ma. ꝛ obe. c. vl. ¶ sed si nõ põt inueniri: ad domũ illiꝰ q̊ citat̃ mitti dꝫ. ß. e. cãꝫ. ꝛ. ꝗ. c. venerabilis. ꝛ citãdꝰ est q̊s edictis vl̃ l̃ris. ff. de fideicõ. liber. cũ ꝟo. §. vl. vl̃ si nõ hꝫ domiciliũ vbi hitare cõsueuit. ff. ð dã. ifec. l. iud. §. p̄toꝝ. ꝗ. ð cleri. nõ resi. ex tue. vl̃ apud suã ecclesiam. ꝗ. e. c. fi.
¶ Glo. se. triplr̃ obijcit ꝛ soluit.
d ¶ Anni. Sꝫ quare expectauit vltra sex mẽses ꝯ id. ß. vt lite nõ ꝯtest. q̄m. §. j. sꝫ hoc ideo q̄ꝛ appellauerat: vt se quit̃. Sed ꝑ alia etiã iura nõ vĩ ꝙ fuerit expectãdus. ß. de elec. dudũ. ꝛ. ꝗ. de re iudi. cũ olim. sꝫ forte iõ expectabat: q̄ꝛ erat cõsecratꝰ/ꝛ cũ eo tractabat̃ cã. sed ibi nõ tractabat̃ nisi inter eligentes. Itẽ quare hic assignat̃ tp̄s appellanti ꝯ id q̊d legit̃. ꝗ. de ap. ex insinuatione: ꝟn. q̄ꝛ p̄figitur ab eo ad quẽ appellatur. ꝛ q̊ põt. sed oĩa ista ex misericordia intelligũtur facta.
e ¶ Facto. sic. ꝗ. de ap. dilecti. ꝛ. c. vt nr̃m. B.

† Concor. tex. in. l. pe. cũ concor. C. ð sedi.

Ueritas ẽ ꝟbũ. Legitur q̊ ad rõnẽ decidẽdi p̃ribꝰ modis. sꝫ cõiter summat̃ sic. Si agit̃ de crimine in modũ denũciatiõis ꝯ reũ contumacẽ p̃nt recipi testes et ferri diffinitiua s̃nia. h. d. Diuidit̃. nã p̄mo ponit denũciationẽ criminuꝫ ep̃i curieñ. ꝛ tres delegationes sup ea successiue factas: et delegatoꝝ ꝓcessus. Scd̃o cum deponit ꝛ ꝑ ip̃m aliẽata reuocat Secũda ibi: nos igitur. Ab.

Sũmarium. diuisio

f ¶ Auditorio si. ff. si cer. peta. lecta ẽ. Nã auditoriũ est locꝰ vbi cause tractãtur.

Auditorium

g ¶ Retulerũt In modũ denũciatiõis. ij. q. vij quapropt̃. sicut patꝫ in integra.
h ¶ Per contumaciã. No. ꝙ ꝑ solã cõtumaciaꝫ pt̃ ẽt ps suspẽdi ab officio ꝛ b̃nficio cũ papa eam cõfirmat q̄ꝛ corã p̄ris ñ ꝯparuit.
i ¶ Iudicibus Secũdis scꝫ.
k ¶ Experiri. i. defendere. sic. ß. de iudi. c. j.
l ¶ Neglexit. Et sic nec corã p̄mis nec secũdis fuit lis ꝯtes. ꝛ tñ lata fuit s̃nia diffinitiua vt. ꝗ. seq̄t̃.
m ¶ Maliciaꝫ. ß. c. p̄xi. vbi de hoc. ꝛ. c. ꝓut. B.
n ¶ Excõicationis s̃niam. Cũ iã eẽt suspẽsꝰ. ꝛ ita crescẽte ꝯtumacia crescẽ dꝫ ꝛ pena ß. vt lit. nõ ꝯtes. q̄m. in fi. ꝛ. ff. de pe. l. relegati.
¶ Glo. se. eẽt cõiungẽda glo. de cre. ꝓut. ß. e. illa ꝓcedit in ciuili: ista in crimiali. Et reci. pt̃ ꝑ modũ q̄onis q̄lit̃ in crimialibꝰ ꝓcedat̃ ꝯ ꝯtumacẽ. et d̃t glo. ꝙ s̃m. l. aut lis non est ꝯtes. aut ẽ. p̄mo casu. ꝛc. Io. Scd̃ꝫ canonistas ponit opi. Hug. q̊ nõ curabat cõtes. sꝫ solũ an liq̄ret nec ne. demũ opi. modernoꝝ qui distiguũt an sit lis ꝯtes. nec ne. ꝯ q̊s opponit̃ de hac decre. in q̊ ꝓcedit sup crimine lit. nõ ꝯtes. Finis glo. dat tres solutiones: sꝫ p̄mã reprobat. ex p̄ncipio tolle q̄rtam. Illa q̄ est i fi. gl. q̄ hꝫ ꝙ ꝓpter irregularitatẽ iste fuit depositꝰ ꝛ non ꝑ ꝑ delicta p̄terita.

‡ Infero quẽ ꝓpter idẽ peccatum posse se p̄tꝰ puniri. cõcor. l. fi. C. de mo. mul.

o ¶ Probatũ. hic pꝫ ꝙ lite nõ cõtes. recipiunt̃ testes.

Litenõ ꝯte. an possit ꝯ crimie ꝓcedi ꝯ absentē

et ita non solū recipiunt vbi agit de electione plati. vt §. vt lit. nō cōte. qm̄ §. porro. sꝫ etiā vbi agit de restitutione. ad idē facit. j. de cleri. nō resi. ex tue. ⁊. iij. q. ix. decernim⁹. et hoc ideo est: qꝛ periculosa est mora vtriꝗ qꝛ vtilitas eccl'ie vtroꝗ casu impedit. Scd̄m legē de crimie nūꝗ̄ ꝓcedit ꝯ absentē lite. nō ꝯtest. nisi in casu ꝯ appari torem. C. de pe. ne diu. Pro ꝯtumacia tñ anno tātur bona ⁊ expectat p annum: et postea deuolaunt ad fiscum nec sup bōis au dit sꝫ sup crimie. vt. C. ꝯ req. reis. l. ij. si aūt lis ē cōtesta. ⁊ liqt ꝯ cā in maioribus criminib⁹ nunꝗ̄ ꝓcedit ꝯ absentez immo audit qn̄ cūꝗ venerit. ff. ꝯ requi. reis. ann⁹ sed ibi ꝯ ꝯtesta. litis dr: sꝫ ita intelligūt doctores. Sꝫ in moribus q̄ penā relegationis vel dānuz estimationis cōtinēt: bn̄ ꝓcedit ꝯ absentē. ff. de pe. absentē. sꝫ accusator semp dꝫ esse p̄sens. fallit i hoc casu. C. de adul. ꝗuis. vbi ꝓcedit ꝯ reum ab sente accusatore. h. distinguebat an liqueat de causa vel nō. si liqt de crimine vel p̄t liqre ꝯdēnat absens. et sic intellexit. iij. q. v. quisquis. ⁊. xxiij. q. iij. de illicita ⁊ fm̄ hoc posses itelligere qꝺ hic dr̄. ⁊. j. q̄ si. sint legitti. platū. hic bn̄ liqbat de crimine absentis p ꝯtumaciā: et ita nō cēt aliqꝺ ꝯtrariū fm̄ canones. Et si nō liquet de crimie tūc excōicat reus. ⁊ sic intellexit. xj. q. iij. rursus. ⁊ ꝗcūꝗ. nec distiguebat an sit lis ꝯtestata vel nō. Un̄ nostri moderni doctores dicunt ꝙ nunꝗ̄ ꝓcedendū est ꝯ absentē lite nō cōtes. ⁊ intelligūt illud. c. decernim⁹. cū lis erat ꝯte. sꝫ si lis nō est ꝯtest. vel si est ꝯtes. ⁊ non liqt de cā: tūc locū hꝫ. xj. q. iij. rursus. ⁊ quicūꝗ. et ita ꝯdicūt huic decre. qꝛ h̄ lis nō fuit ꝯtest. ⁊ tñ fert snīa ꝯ absentē de crimie. nec expectat p annū: ⁊ testes recepti fuerant. Qualit intelligit ꝙ hic dicit: ita ꝙ nō cōtradicāt capitula predicta: pōt dici ꝙ recepti sunt testes de spāli mādato dn̄i pape q̄ hꝫ potestatē etiam supra ius. j. de cōces. preben. ꝓposuit. et ipse idem tulit snīam depositionis. vn̄ factū suū ad consequētiam trahi nō dꝫ. immo fm̄ ꝙ ip̄e iudicat ⁊ alij debent iudicare. j. de re iudi. in causis. Uel meli⁹ dicas ꝙ. c. decernimus. ⁊ rursus. et. c. quicūꝗ. loquuntur vbi directe agitur de crimine: et ideo intelliguntur lite contest. licet ex l'ra nō colligat. sꝫ ca. istud loquit i alio casu: cuz hic agit de crimine in modū denūciatiōis seu inquisitionis. naz canonici curien. denūciauerūt hec crimia dn̄o pape de qb⁹ publica infamia laborabat ep̄s iste vt dr̄ in p̄n. vt bn̄ colligit ex antiqua decre. et ita bene pn̄t testes recipi ⁊ ferri sententia contra ꝯtumacem. §. vt lit. nō ꝯte. qm̄ §. sunt et alij. ⁊. j. de accu. q̄lit ⁊ qn̄. ij. §. dꝫ. ⁊ plus est etiā hic. qꝛ deponit sꝫ agat in modum inqsitiōis ꝓpter homicidiū: cū al's in modū inquisitionis nō debeat quis deponi. j. de accusa. inquisitionis. j. rn̄. ⁊ quia celebrauerat excōmunicat⁹ ꝓpter quod

† Concor. tex. l. i. fulcinius. ⁊ ibi bar. §. qd sit aūt. ff. ex q̄. cau. in pos. ea.

ꝓeo defendendo[a] vel aliquatenus excusando/ in noīe dn̄i cū ap'lo oēm inobedientiam vlcisci volētes: sꝫ absentes corpore[b] p̄ntes tñ sp̄ū iuxta verbū eiusdez ap'li tulim⁹ snīam ꝑpetue depositionis in ip̄m: et cū tā a pōtificali ꝙ̄ ab oī officio sacerdotali priuantes: sine spe restitutionis aliqua duxim⁹ ꝯdēnandū. ea nichilomin⁹ i irritū reuocantes ꝗcunꝗ post inhibitionē[c] apo. se. seu factā suspēsionē: ⁊ ⁊ excōicationem de rebus ecclesie alienare presumpserit.

Idem in concilio generali.

Actor non admissus in possessionez sibi decretā p iudicē cā rei seruande: vel ab ea expulsus per lapsum anni: ver⁹ efficit possessor. Capl'm. ix.

Contingit interduz ꝙ cū actori ob contumaciam aduerse partꝭ adiudicat (cā rei seruāde[d]) possessio: ꝓpter rei potētiam siue dolum actor infra annū rē custodiendam nancisci non pōt[e]: vel acquisitā admittit: ⁊ sic (cuz fm̄ multoꝝ assertionem ver⁹ nō efficeret post lapsum āni possessor) reportet commoduz de malicia sua re⁹. Ne igitur

solum potuit deponi. xj. q. iij. si qs pbr.

Glo. seq. recuetur per questi. an pro isto fuisset procurator admissus.

a Defendendo. Quilibet eīn admissus fuisset ad defensionē ipsi⁹. ff. de ꝓcura. serui q̄ꝗ §. publice. sꝫ hoc veruz est ad alleg ādas causas absentie: sed nō ad cām: qꝛ in criminib⁹ nō interuenit ꝓcurator si agat directe. j. de accu. veniens. j. q. vij. si qn̄. ⁊. ff. ꝺ publi. iudic. l. pe. §. ad crimē. sed cū hic non ageret directe potuit procurator interuenire. j. de accu. super his. ⁊. §. de ꝓcu. tue. §. eo. cum dilecti.

b Absentes corpore. sic. ij. q. j. de manifesta.

c Inhibitionē. sic. j. ꝺ despō. impub. ad dissoluēdū. j. de no. ope. nūcia. cū ex iniūcto si. §. de offi. dele. venerabilis. ⁊. j. de accu. c. vlti.

Contingit. Primo ponit casuz qn̄ꝗ cōtigentē. Scd̄o ꝓuidet ibi: ne igitur. Ab. si. — diuisio

Glo. se. reci. p q. an missus in possessionē predialem possideat: ⁊ distinguit realem a p̄sonali: ⁊ in reali differt lex a canone: i p̄sonali nō. In fi. instruit iudicē ne festinet: ⁊ vt summatim examinet.

d Cā rei seruande. Scd̄m legistas improprie dicitur cā rei seruāde: vbi qs ꝯuenit actione reali: i quo casu est statim ver⁹ possessor fm̄ eos. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. si qs emptiōis §. pe. sꝫ cōmutabilit: qꝛ reus veniēs infra ānū eā recupat fm̄ formā iuris. §. vt lit. nō ꝯte. qm̄ §. in alijs. ⁊ ibi est arg. ꝓ hac opi. in ꝟbo recuperet: sꝫ illud exponit ibi. Scd̄m iura canonū proprie dr̄ causa rei seruāde. q ante annū non est verus possessor: sꝫ custos potius. j. ti. pri. ca. vlti. ⁊. §. de offi. ordi. pastoralis. ꝟ. verum. In p̄sonali vero actiōe fm̄ oēs ꝓprie dr̄ cā rei fuāde siue cā custodie. talis eīn custos est. ⁊ nō possessor. ff. de acq̄ pos. possideri. §. vl. ⁊. l. si quis ante. nec tunc eijcitur possessor de possessione. ff. de dam. ifec. si finita. §. si quis autem. ⁊. ff. vt i pos. le. is cui. j. rn̄. sꝫ tñmodo fm̄ decretū eijcit primū possessorez. ff. de dā. infec. si finita. §. vbi vero. ⁊ ita vterꝗ erit in possessiōe: diuerso tñ respectu. possessor ꝗ colet agrū ⁊ colliget fruct⁹: sꝫ alter eos custodiet ne dissipētur ab isto. ff. vt in pos. le. is cui. §. legatoꝝ. In reali actiōe secus: vt dr̄ in vltima notula hui⁹ cap. tñ iudex nō multū festinabit ad missionē i possessionē: qꝛ si re⁹ ꝓbabit iustā cām absentie restituet. ff. de dā. ifec. si finita. §. si forte. vel forte ip̄o iure. ff. de priuile. credi. imperatores. ⁊. j. de re iudi. cū berthold⁹. Sūmatim examinabit ꝗ iudex negociū anteꝙ̄ mittat alterā partiū in possessionē. §. vt lit nō ꝯtest. qm̄ frequēter §. ꝙ si. ⁊. C. de bo. au. iudi. pos. aut. ⁊ qui iurat.

Possessor ver⁹ an efficiat qui ex p̄mo decreto i possessionez mittit.

Glo. se. reci. opi. Jo. quā reprobat. ⁊ alle. p eū rn̄det.

e Nō potest. Cōtra istū qui nō admittit aliū i possessionē plura remedia sunt ꝓdita q̄ enumerātur. §.

vt lit. nõ ɔtest. a. tue. ꝛ dicit Jo. ꝙ si p ãnũ steterit i excõicatione pdit possessionẽ. Ar. xj q. iij. rursus. ꝛ c. q̃cũq3: sʒ hoc non credo: ꝙ ex vi excõicatiõis pdat possessionẽ: sʒ ex eo ꝙ nõ admittit illũ ad possessionẽ bñficio hui⁹ ɔstitutiõis. ꝛ c. illa nõ loquunᷓ in cã ciuili. sʒ c. rursus loqᷓ in crimiali. ꝛ c. q̃cũq3: loqᷓ cum de crimie agiᷓ si ue ciuiliter siue criminaliᷓ: et sic nõ tãgũt istũ casum. sʒ scđm hoc ɔtingeret ꝙ effi ceretᷓ possessor ille q̇ non fuit missus i possessionẽ: nec pnunciat⁹ mitti: due eñ sunt pene pcedẽdi ɔ ɔtumaces. vna p missionẽ in possessionẽ: alia per excõicationem. vbi vna tñ iponitur: alia non iducitᷓ: nisi expresse iponatur: immo cum vna non timetur tunc demuʒ alia iponaᷓ. vt. s. vt lit. nõ ɔtes. qm̃ frequẽter. in fine.

cõtumax melior;[a] q̃ʒ obediẽs cõditiõis existat: de canonica eq̃tate sancim⁹ vt in casu pmisso actor[b] ver⁹ constituaᷓ[c] elapso anno possessor. Grego. ix.

a ¶ Melioris. Nõ eñ melior dʒ eẽ ɔditio illoꝝ q̇ delinquũt q̃ʒ coꝝ q̇ obediũt. ff. de do. inter vi. ꝛ vro. l. iij §. j. ꝛ s. de postuł. ad hoc. ꝟ. nos ꝛc̃. ꝛ stulti nõ debẽt eẽ melioris ɔditiõis q̃ʒ periti. ff. q̃d vi aut clã. l. seru⁹. et. xvj. q. j. legi ep'lam. in pñ. ꝛ ff. de nora. l. nõ solum.

b ¶ Actor ver⁹. Idẽ vr̃ fuisse statutũ p leges i psonali actiõe vt si p aduersariũ ipedior possidẽ ꝙ michi lonum⁹ p possessore debeo hr̃i acsi possiderẽ. ff. de bo. auc. iud. pos. q̃uis. sʒ si p aliũ ipedior ille teneᷓ michi ad interesse. ff. q. ex causis in pos. eatur. l. pe. ꝛ hic soluendo fuerit. alš intelligo possidere. ff. de eo p quem factũ erit. l. vl. ꝛ. rñ. ꝛ ff. de dolo. ꝛ elegãter §. si dolo.

¶ Glo. se. hʒ q̃ttuor ptes: pma reci. p. q. an p lapsũ anni ipso iure. an p sniam q̇s fiat possessor. ꝛ ꝙ ipso iure alle. duo iura et duo sĩłia. In ɔtrium alleg. decre. ꝛ l. cui stati rñdet. Deniũ soluit distiguẽdo reales a psonalib⁹. Scđo q̃rit q̇d de spũalibus: vel si petaᷓ eccł'a Rñdet distinguẽdo. Tertio tractat an miss⁹ i posses. vtaᷓ fructib⁹: ꝛ dicit ꝙ sic post scđm decre. post pmũ. nõ excipit tres cas⁹. Quarto q̃rit an miss⁹ i possessionẽ. ꝛc̃. soluit ꝙ scđm canonũ. ꝛc̃. aliter scđm. l. i reali.

Possessor ver⁹ an efficiaᷓ p lapsuʒ anni missus in possessionem.

c ¶ Cõstituaᷓ. Nõ determinat hic an ipo iure an p lapsuʒ anni ɔstituaᷓ ver⁹ possessor an p sniam iudicis ꝛ vr̃ expssum ꝙ ipso iure ãno elapso sit ver⁹ possessor s. de of. or. pastoralis. ꝟ. ver. ꝛ. j. ti. px. ca. j. ꝛ ẽ siłe q: trãscurs⁹ ãni puat aliquẽ stipẽdio suo: si tãto tpe steterit excõicat⁹. xj. q. iij. rurs⁹. ꝛ trãscurs⁹ ãni cõstituit aliquẽ hereticũ. j. de heretic. excõicam⁹. † Sʒ ɔ vr̃: q: post ãnũ ipetraᷓ fm decr̃. j. ti. pxi. c. j. ꝛ ff. de dã. ifec. si finita §. iulian⁹. sʒ illõ loq̇tur in psonali actiõe. Ad hoc dicas ꝙ in realib⁹ actiõib⁹ nõ hʒ locũ scđm decr̃. nec est necesse: sʒ solũ trãscursus ãni facit aliquẽ possessorẽ. vt in decr̃. pastoraᷓ. nisi q̇s ad cautelã ipetret illõ: sʒ i psonalib⁹ actionib⁹ necesse hʒ ipetrare fm decretũ: q: alš itelligiᷓ nõ possidẽ. j. de pba. ex lr̃is: ꝛ sic nõ pscriberet. Sʒ hoc nõ obtineret vniformiter i oib⁹ q: in cã noxiali ꝛ in cã dãni ifecti fm decretũ ɔstituit aliquẽ dñm si reus erat dñs sʒ si nõ erat dñs ɔstituit ver. possessorẽ: ꝛ dat ei cãm pscribendi siue vsucapiẽdi. ff. de dã. ifec. si finito §. iulian⁹. ꝛ ff. de acq̇. pos. possideri. i fi. ꝛ ff. de nora. ꝛ ghali: sed in aliis psonalib⁹ scđm decretũ ɔstituit aliquẽ possessorẽ. vt. s. vt lit. nõ ɔtest. qm̃. in fi. scđm itellectũ quẽ posuit ibi Jo. i hoc sc3 vt exoneretᷓ ab onere pbãdi debitũ: sed non pscribit: q: q̃cũq3 dñs offert debitũ restituetᷓ ei res sua nisi distracta sit auctẽ iudicis. vt. C. de distract. pig. si pu⁹. Aliũ itellectũ dixim⁹ ibi. Sʒ nũq̇d idẽ iuris ẽ in

† Concor. l. q̃d iscriptionibus. et ibi An. ff. ð verbo. obliga.

spũalibus causis: vt si petaᷓ eccł'a vel pbẽda ab aliq̃: ꝛ reus infra ãnũ nõ ɔpeat: vt post ãnũ actor verus sit possessor: vt sic pscribat eccł'az vel pbẽdã: cũ actor nunq̃ʒ institut⁹ fuit forte in ecclesia. Dico ꝙ si petaᷓ ecclesia tanq̃ʒ pprietas vel aliud spũale elapso ãno verus est possessor ꝛ prescribere potest. j. ti. px. ca. j. si vero petaᷓ ecclesia tãq̃ʒ beneficiũ siue prebẽda non hʒ ibi locuʒ pscriptio. q: titul⁹ nõ pscribitur: sola eñ possessio nõ facit aliquẽ decurionẽ: sʒ canonica electio. ff. ð decu. herenni⁹. Ar. j. de isti. ex frequentib⁹. Qui ei dicit se plãtũ eccł'e vel canonicũ nõ pdest pbare pscriptionẽ: nisi ośdat titulũ siue libellũ sue ordinatiõis. ij. q. j. legũ. ꝛ. j. de pbẽ. dilecto. ꝛ. s. de pcu. ex insinuatiõe. nec obstat. j. de iurepa. cura. q: pscribiᷓ ibi eccł'a tãq̃ʒ pprietas vt dixi nõ tãq̃ʒ platura. nũq̃ʒ eñ scđm iura canonica p scđm decret. daᷓ ius pscribẽdi: nisi assit bona fides. vt. j. de pscrip. vigilanti. ꝛ. c. qm̃ oẽ. sʒ cũ aliq̇s mittiᷓ in possessionẽ bñficij q̇ nullũ titulũ hʒ: nũq̃ʒ pt̃ hr̃e bonã fidẽ: ꝛ iõ nõ prescribit: q: i hmõi spũalib⁹ bona fides ꝛ iust⁹ titul⁹ req̇runᷓ. j. de pscp. si diligenti. Quid ɠ opaᷓ fm decre. in hmõi spũalib⁹? Forte vt possit vti fructib⁹ ꝛ vt possit pscribere ɔ oẽm agentẽ si hr̃et bonam fidẽ et aliquẽ titulũ nõ tñ pscribit ius plature vel pbẽde: sʒ pscribit ɔ agẽtẽ tm̃. Hodie ꝟo ille q̇ agit ɔ aliũ possessorẽ sup dignitate psonatu vel bñficio ecclesiastico obtinẽdo nõ dʒ mitti i possessionẽ cã rei seruande pter cõtumaciã ptis aduerse. nec p hoc ad eã igressus pateat viciosus: sʒ in eo casu lite nõ ɔte. liceat iudici negociũ terĩare: vt in ɔcil. lug. de eo q̇ mit. in pos. cã rei seruãde. c. eũ q̇. lib. vj. Et illud scias: q: miss⁹ in possessionẽ ex pmo decreto nõ vtiᷓ fructib⁹: imo eos ɔseruare dʒ vt ipse restituat eos cũ ipsa re: si ifra annũ reus recuperat possessionẽ. j. ð seq̇stra. c. ij. si nõ recupat rẽ suã infra annũ in actiõe reali habebit oẽs fruct⁹ vsq3 ad lit. ɔtesta. postea sup pprietate audieᷓ: si postea agẽ voluerit q̇ possessionẽ amisit. Et ꝙ ex primo decreto nõ vtaᷓ fructib⁹ pbaᷓ. ff. q. ex cau. in pos. eaᷓ. fulcini⁹ in pñ. sʒ post scđm decretũ vtiᷓ fructib⁹. ff. vt i pos. legatoꝝ cui §. q̇ legatoꝝ. in fi. sec⁹ tñ est in petitione hereditatis: vbi q̇s ppẽ nimiã ɔtumaciã ɔseq̇ᷓ fruct⁹. ff. q. ex cau. in pos. eaᷓ. fulcini⁹ §. vl. Siłr cũ vẽter mittiᷓ i possessionẽ vtiᷓ fructib⁹. ff. de vẽ. in pos. mit. l. j. §. j. ꝛ ff. si mulier ven. no. in pos. calũ. cã eẽ di. l. j. §. iteresse. Siłr cũ ipubes ex carboniano edicto mittiᷓ i possessionẽ. ff. de car. edic. sʒ si is §. ij. Itẽ q̇d dices si missus in possessionẽ ex pmo decreto eiciaᷓ: an possit petere restitutionẽ? vr̃ ꝙ nõ pcipue fm iura canonica cũ nõ possideat: sʒ tñ custodiã habeat. vt. s. dictum est q: nõ sufficit pbare detectionẽ: nisi pbet possessionẽ vt. s. ð of. dele. ɔsultatiõib⁹. ꝛ. s. ð resti. spo. oll. vñ nõ posset agẽ vti possidetis. ff. vti pos. si duos §. creditores. Sʒ dicas ꝙ põt petere restitutionẽ ɔditiõ aliter ex illa. l. C. de pto. pig. l. vlt. scđm illos q̇ dicũt ꝙ stat. i est verus possessor saltẽ in actione reali: q: non videᷓ q̃stio: cum habeat verã possessionẽ: licet ɔmutabilẽ.

archiepo burdega. ¶ Si reus non inueniᷓ sufficiat publice citationẽ ad ecclesiaʒ suam proponi. Capitulũ. x.

Venerabilis. f. n. ꝛ ifra.

Venerabilis. ¶ Diuiditᷓ. nã pmo ponit duplicẽ citandi formã. Primaʒ quã facit iudex p lr̃as. Scđam quã ɔmittit alteri faciendã. Et de facto huius decret. habetur in. c. fi. de maio. ꝛ obe. ꝛ latius in ca. fi. de dilationibus. Ab. si.

Diuisio.

a ¶ Finē iponi litib⁹. Sic. S. e. finē. z. S. de pcu. constitutis. z. C. de agri. z cen. li. xj. C. de iud. pperandū. in prin. et iō vsq; ad trienniū restringunt lites fm leges. vt in pdi. l. pperandum: ne imortales existant. vt ibi dicitur fm iura canonica nō finitur instātia iudicij elapso triēnio. S. de iudi. venerabilis.

b ¶ Proxime. Et si hoc nō fuisset appositū de proxima intelligeretur. ff. d. v. ob. eum qui kalendis. l. seruū quoq;. in pn. B.

c ¶ Procuratorem. Melius dixisset actorem q2 hec erat causa vniuersitatis S. d sindi. c. j. ff. de mu. z ho. munerū. §. defensores. ff. q cuiusq; vniuer. itē cor. §. actor. Et tñ minimū interuenit pcurator in hac cā cū agatur cā stat⁹ ɔ id qd habes. ij. q. j. si qn. Dicq; si aliquis petit aliquez in fuū potest agere p pcuratorē. lnū. dis. frequēs. Jd aūt de cuius statu agit si ē in possessiōe libertatis pōt se defendere p procuratorez. C. de as

Procurator an possit interuenire in causa stat⁹

Volētes finē ᵃ iponi litib⁹ ne imortales existant. Mādam⁹ q̄ten⁹ ad initiū pxime ᵇ vēture quadragesime qd tibi pemptoriū terminū duximus assignandū: sup iure pximatie qd bituricensis archiepis in te ac in puincia tua se hr̄e proponit p te vel p pcuratorē ᶜ idoneū sufficiēter ᵈ instructum ad litē cōtestandā: z ad alia oīa negocia peragenda q̄ necessaria decisioni negocij videbuntur: nostro te conspectui repsentes. ¶ Nos vero nihilomin⁹ archidiacono transuigeñ. z magro W. canonico turoñ. dedimus in mandatis vt et ipsi ad eūdē terminum auctoritate nr̄a iuxta pmissam formā te peremptorie citare pcurent: z si non poteris iueniri: faciāt vt citatiōis edictū p ipsos vel alios ᵉ apud eccliaz ᶠ tuā publice proponat. ¶ De eo qui mittit in possessionem cā rei seruande. Alexan. iij. priori et fratrib⁹ de guiseburch. ¶ Missus in possessionem ex primo decreto in reali per lapsum anni veram z incommutabilem illius rei possessionem acquirit: licet passus missionem habuerit infra annum voluntatē cautionem prestandi: quā tamen nō deduxit ad effectum suo defectu. h. d. secundum verum intellectum. Capm. j.

Constitutis in presentia nr̄a. R. canōico vestro z responsalib⁹ prepositi de beril. super possessione ecclesie de lamento in quā causa rei seruande ᵍ fueratis inducti hicinde fuit coram nobis aliquandiu disputatum. tandem ex vtriusq; partis assertione ʰ tenuim⁹ q licet causa rei seruande tantum in eiusdem ecclesie possessionē inducti fueritis: infra annū tamen altera ps standi iuri nō prestitit cautionē: lz voluntatem ⁱ z

ser. tol. l. j. in pn. si aūt sit in possessiōe seruitutis z proclamet etiā ad libertatē nō agit p pcuratorē. vt in. l. pdicta nec obstat huic distinctioni. ff. de pcu. nō solū. §. si stat⁹. q dicit q in cā status pōt iteruenire pcurator siue ex seruitute pclamet i libertatē: siue ex libertate petat i seruitutē. loquit eīm in pcuratiōe pcuratoria ad peculiaria nego. l. seruū quoq;. in prin. B.

d ¶ Sufficiēter istructū. Sufficiēs dr q̄ ad agendū z defendēdū z rñdendū cōstitut⁹ est legitime. de hoc dictum est. S. de pcu. c. j. z c. accedens. z c. mandato.

e ¶ Alios. Ex forma rescripti hic refert cū alijs non factum demandetur. ff. de le. j. l. vl. ɔ. de ap. peruenit. Vel dic q possunt citare p se vel p nuncios suos fiūt eīm citationes vel per nūcios vel p eplam: vel per edicta q̄ in publico proponuntur. intelliguntur enim citare ipsi quando citantur. ff. de offi. presi. l. licet.

¶ Glo. seq. alleg. pcord. et ibi remittit. Secundo querit an teneatur reus non veniens. zc. argu. q sic demum. arg. contrarium: z illud tenet.

f ¶ Ecclesiam. Sic ergo debz citari q̄ psonaliter nō inuenitur. S. eo cāz q̄. vbi satis dicit de hac materia Sed qd fiet si reus nō veniat z iudices impediti: etiā si venisset pcedere nō potuissent: nūquid tenebit salitem ad expensas: vr̄ q sic. q2 ptumax est. vocati eniz

Contumax nō punit qñ iudex impedit.

non est contēnere auctoritatē ptoris. ff. de iudi. si qs ex aliqā. z. ff. de re iudi. ptumacia. nec pdesse vr̄ si casu pcessus iudicis ipedit: sicuti si facto fecerit nō vr̄ obtēperare volūtati. ff. de pdi. z demō. l. ij. in fi. cert⁹ eīm casus dz eē ad hoc vt nō veniat. arg. ff. de bo. pos. scdm tab. l. j. §. j. v. sciant tñ. et lz mea nō intersit tenear tñ venire ff. si quis. cau. si eū. i pn. Ar. §. ff. si qs cau. l. ij. §. si qs in iudicio. l fi. z. ff. si qs i ius vo. non ierit. l. ij in fi. q2 nichil interest actoris reum non venisse: vt ibi ff. de iudi. non vr̄. z. ff. d pecul. eo tpe. z. ff. d arbi. si cuz dies. §. si arbiter. v⁹. sed si in aliquē. Et hoc verū est q non teneat. ɔ. d eo q̄ mit. in poss. causa rei seruāde. ca. j.

¶ Rubrica d eo q̄ mit. i pos. causa rei seruande.

¶ Quia per ptumaciā sepe puenit ad missionez in possessionem ideo pgrue post precedentē ista anectitur. Et q̄ uis in rubro sit dūtaxat mentio de eo q̄ mittitur in possessionem rei seruande: tñ in nigro tractat etiā de interpositiōe scdi decreti per qd trāsfert vera possessio. vt i. c. j. Ex quo collige q nigrū q̄nq; ē gñali⁹ rubro. pcordat de offi. dele. c. j. li. vj. referendo rubrū ad ca. fi. e. tit. Ab.

Continuatio

Concor. l. si repetē di. C. d pdi. inde. i. l. ptor. et ibi bartol. ff. d no. ope nūcia.

Constitutis in. ¶ Actor missus i possessionem post annū efficit verus possessor: licz reus infra annū cautionem prestare voluerit. h. d. Primo narrat factum. Secūdo interloquitur ibi: ideoq;. Ab. si.

g ¶ Seruande. Sup possessione super qua agebat tanq; super pprietate: secus si agat super beneficio vel dignitate. j. in concilio lugd. e. ti. eū qui. lib. vj.

h ¶ Assertione. C. si p vim vel alio mō. l. ij. et ita p pfessiones partiū pstitit de meritis cause. z iō ex pfessiōe pcedit ad sniaz. S. d trāsac. pterea. ij. z. S. de rest. spo. cū ad sedē. ad fi. ǂ q2 pfessus i iure p iudicato habet. ɔ. de confes. cū sup. z. c. sequēti. z. C. de pfes. l. vna.

Concord. l. certum §. sed an ipsos. et ibi bartol. ff. d confes.

¶ Glo. se. ponit brocardū de voluntate an habeat p facto. alr. ad negatiuā vnū cañ. vnā decr. z tres. ll. ad affir. qttuor canones z dat duas solutiones.

i ¶ Volūtatē. Nō tñ studiosā seu cū effectu: q2 si ipe eū stetit et nō p iudicē vel p aduersariū: als si stetisset p iudicē vel p pte aduersa nō iputaret ei. S. e. c. pr. imo z si iudicē hr̄e nō pt corā publicis z honestis psonis dz

cautionē offerre ac p̄stare vt postea nō currat annalis p̄scriptio. vt. ȝ. de of. or. pastoralis. in fi. ⁊ .j. e. cū venissent. Itē ē ar. hic ꝙ volūtas sola nō sufficit sine effectu .j. d re iu. cū aliqb⁹. ⁊. ff. de ꝯsti. pecu. p̄missor §. ꝯstitutio. ⁊. ff. de re iudi. l. iiij. §. at p̄tor. ⁊. lxxxvi. dis. nō sati. ⁊. ff. qb⁹ mo. pig. vel hypo. sol. l. sicut §. si volūtate. ar. ȝ xxxij. q. v. nec solo. ⁊. c. q̄ viderit. de pe. dis. j. si qs cū telo. xxiiij. q. v. si qd inuenisti. Solu. vbi de necessitate op⁹ est facto: nō sufficit volūtas si factū adimpleri pōt: al's voluntas reputat̄ pro facto vt l. c. nō satis. † Uel alit̄ vbi qs hȝ voluntatē faciēdi bonū sufficit sola volūtas si nō pōt facere illud: sed si volūtatē hȝ malefaciēdi ⁊ p eū non stat: puta: qr p̄cedat̄ ad actum exteriorē ei iputat̄. de pe. di. j. si quis cū telo. ⁊ in plurib⁹. ll. ibidē al's sola volūtas non imputatur qr cogitationis penā nemo meretur. de pe. di. j §. cogitatio. et ȝ. §. cogitationis

† Concor. lex iusti. ff de leg. iij. ⁊. l. si repetendi. C. d cō di. ide.

prestandi habuerit: et vos eā parati[a] recipere fuissetis.

Idōqꝫ decernim⁹ vt ammō possessionem p̄scripte ecclesie (saluo[b] iure qđ idē p̄posit⁹ in petenda eccl'ia hr̄e dinoscit̄) absqꝫ cōtradictione q̄libet habeatis[c]. Ut autem nr̄e diffinitionis sentētia inuiolabiliter obseruet̄: eā ap'lico duximus patrocinio roborandā. I le. iij. ep̄o et archidia. eboracen̄.

Tēpus annale non currit missionem passo si infra illud cautionē iudicibus vel alteri eoꝝ alijs absentibus obtulit: licꝫ p eos seu p eū recepta nō fuerit. Et est casus notabilis s̄m hunc intellectū. Ca. ij.

Cum sicut accepim⁹ inter. P. subdecanum et abbatissam ⁊ cōuētū scte trinitatis sup eccl'ia de capit. q̄stio verteret̄: thesauri. ⁊ de corint. abbates. ac archidia. chima. a se. apo. delegati moniales ipsas rei seruāde causa in possessionē rei petite[a] miserīt vn̄ cū hoc ad subdecani noti=

Glo. se. in p̄n. format duas. q. prima qđ si passus missionem nō valet p̄pter impotentiā prestare cautionē. Rn̄. ꝙ ei non imputabitur. Secunda cui sit prestanda hec cautio. Respon. ꝙ parti. hoc verum in districtu iudicis.

a Parati. Si vero nō fuissent parati eam recipere nō noceret p̄posito. arg. ff. de leg. ꝯmisso. si fundus in fi. §. in cōmissoria. vel si eā prestare non posset: non impu'aretur ei: qr est inanis actio. ⁊c̄. ff. de dolo. nā is. ⁊. ȝ. de resti. spol. olim. ij. ⁊ .j. de sol. odoardus. prestat ergo quā pōt. s. iuratoriā .j. de do. post diuor. re. p vestras. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. aut. gn̄aliter. ⁊ l aut. vt nulli iudi. §. si vero. col. ix. sed illud p̄stetur .j. de ap. ca. vl. † Itē habes hic ꝙ parti prestanda est cautio ista: quod est verū: ⁊ ideo si non potest iudex haberi p̄stetur parti: ⁊ iudici etiā potest prestari parte absente .j. eo. c. ij. ⁊. iij. ⁊. ȝ. de offi. ordi. pastoralis. Si autē neuter potest inueniri prestabitur alicui honeste persone que recipiat cautionē nomine aduersarij. sic .j. de conuer. coniuga. ca. vl.

† Concor. lex circa. ff. d p̄ba. ⁊. l. j. ff. de no. operis nū.

b Saluo iure. Sup p̄prietate. sic. ȝ. vt lit. nō conte. qm̄ §. qđ si. in fi. ⁊. ȝ. de do. ⁊ ꝯtuma. p̄ut in fine.

c Habeatis. Hic sumit̄ arg. ꝙ s̄m decretū necessariū sit in reali actione: sed ideo datū fuit s̄m decretū:

quia dubitatur sup cautione: an infra annum p̄stita fuisset: ⁊ ideo reuocabit̄ in dubium inter partes: ⁊ de hoc satis dictum est. ȝ. ti. p̄xi. contingit.

Cum sicut. Si nō stetit p reū quomin⁹ caueret infra annū: actor p lapsum anni non efficit̄ verus possessor. Diuidit̄. nā in prima facti narratio. In secunda cause cōmissio ibi discretiōi

Sūmarium.

diuisio

ciam p̄uenisset: ad archidia. predictū accessit: et offerēs ei sistendi iudicio cautionē (qm̄ abbas de corinthi. profectus erāt in anglia ⁊ abbas thesauri. viā fuerat vniuerse carnis ingressus) possessionem infra annum sibi resignari cū instātia postulauit: sed nō[e] potuit obtinere: ⁊ .j. Dis. ve. mādamus q̄ten⁹ si est ita: sistēdi iudicio ab eo cautione recepta[f] ei possessionē restitui faciatis nec obstare volum⁹ ꝙ annus elapsus esse p̄ponit̄: si per eū nō steterit[g] q̄min⁹ infra annū ⁊ possessionem receperit ⁊ dederit cautionem. Innoc. iij. vib. ⁊ senagolē. episcopis.

Si passus missionem repetens possessionem allegat se cōtumacē non fuisse: restituit̄ in pristinū statū prestita cautione et dilata condēnatione expensarū quā euitat si postea constiterit eum non fuisse contumacem. Capitulū. iij.

Cum venissent ad apostoli. se. abbas scti an=

d Rei petite. Sic. ȝ. vt lit. nō cōtest. qm̄ §. in alijs. ⁊ .j. e. c. vl. C. de his q̄ ad ecclē confu. p̄senti §. cum autem.

Gl. se. signat ꝯtrariū. de. l. tutor qui. ⁊ soluit.

e Sꝫ nō potuit. Sꝫ nec debuit: cū plures fuissent iudices ipse solus restitutionem dare nō poterat: qr sol⁹ non habebat iurisditionē. ȝ. de of. dele. cām mrī monij. et. c. vno delegatoꝝ. ⁊. ij. q. vj. §. diffinitiua. v. itē si plures. Ar. ȝ. qr cū res esset tp̄e p̄ictura. archid. poterat se itromittere: sic apparet in tutorib⁹. ff. d admi. tu. tutor. q̄ §. j. Sꝫ nō est verū vt dictū est

cū non haberet iurisditionē: poterat tn̄ cautionē recipe ab ip̄o noie aduersarij: non tāq̄ȝ iudex: sed tanq̄ȝ honesta p̄sona: et sic nō curreret tp̄s. ȝ. de offi. or. pastoralis. de hac cautione dictum est in p̄xi. c. ȝ. eo.

f Recepta. Et ita qđ nō potuit facere primo modo facere debet vt possessionē recupet. si .j. c. j. sic etiā si ad terminū venire aut etiā soluere nō potuisti: non tamen post terminū eris a solutione absolutus. ȝ. de do. ⁊ contu. ca. dilecti. ff. de arbi. celsus.

Glo. se. no. ꝙ si p me. ⁊c̄. sigt̄ ꝯtrariū decr̄. p̄xi. ⁊ soluit

g Nō steterit. No. ꝙ si p me non stat q̄min⁹ faciā qđ debeo: nō est mihi iputādū. sic. ȝ. d rescrip. si aūt. ⁊ ca. plerūqꝫ. ⁊. ȝ. vt lit. nō ꝯte. qm̄. circa p̄n. ⁊ .j. de ap. ex insinuatiōe. ⁊. ij. q. vj. anterioꝝ §. ad hoc. ⁊ .j. de appel. ex rōne. Ar. ꝯ. ȝ. c. p̄xi. sed ibi voluit solūmō: sꝫ nō cum effectu: ⁊ voluntas ibi stetit in suis terminis: hic vero voluit ⁊ obtulit: sed defuit q̄ recipet: ⁊ absente illo q̄ fuit cā custodie in possessionē missus ex cā necessaria possessio restitui non debet .j. de vbo. sig. dilecto

Cum venissent. Sire⁹ contra quē facta est missio i possessionē doceat se ꝯtumacē nō fuisse: nō condēnabitur ad expēsas. Primo ponit factum corā papa narratum querele vel appellationis remedio:

Sūmarium.

diuisio

Secundo dat iudices ibi: nos igitur. Abbas.

a ¶ Causa custodie. Arg. q non sit possessor sed tñ tum custos. Sic. j. eo. ca. proxi.

¶ Glo. se. reci. p. q. an bñ fecerit iudex ꝯdẽnãdo ad expẽsas tpe missionis. Et dicit q nõ duplici ratione.

b ¶ Restituere. Hic male ꝓnunciauerũt: qꝛ ꝑmo debuit ei de expensis constare saltẽ ꝑ iuramẽtũ. C. de iudi. sancim⁹ premissa taxatione. ꝫ. de ꝓcu. cõstitutis. ꝛ hic in fi. dicit: quas abbatẽ ꝯstiterit ꝓpter hoc fecisse. vnde perperã ꝓcessit: qꝛ non debuit ꝯdẽnare eũ ad volũtatẽ abbatis. vñ papa nõ stat illi cõdẽnatiõi. ꝛ ꝑterea cõdẽnationi expẽsaꝝ dꝫ fieri tẽpore ꝑstãde cautionis q̃ recuperat possessionẽ. ꝫ. vt lit. nõ cõte. qm̃. §. in aliis. et. j. de seque. ca. j. ꝛ hic in fine.

¶ Glo. se. reci. ꝑ qõ. an offerens cautionẽ corã legato ꝑ id renunciauerit appellationi ad papã interiecte. ar. ꝓ ꝛ cõtra ꝛ solut: querit demũ nũquid appellatio profuit: ꝛ respondet.

¶ Infero q cõsuetudo terre liget clericos cõ. l. j. ꝛ ibi Cy. et doc. C. ꝺ sum. trini.

geli: ꝛ. P. gall. idem. P. ꝓposuit q ꝑdictus abbas eũ sup quadã possessiõe coram Jo. ap. se. legato traxit in cãm: et infra. Uerũ legatus ipse cãm cõmisit iudicib⁹ ꝫm ius et bonã terre cõsuetudinem terminãdã: q̃ cũ ꝫm ius tñ vellẽt ꝓcedere: ꝑfat⁹. P. nrãm audiẽtiã appellauit: sed iudices nihilomin⁹ partẽ aduersam in possessionem rerũ petitarum inducendã cã custodie[a] decreuerũt ꝉ ita q si vsqꝫ ad annũ ꝛ diem prestaret sistẽdi iudicio cautionẽ ꝛ parti alteri. xxx. libras restitueret[b] pro expẽsis recipet possessionẽ eãdẽ. Cũqꝫ. G. se. ap. le. ĩfra ãnũ fuisset terrã illã ingressus: ipse cautionẽ standi iuri obtulit[c] corã eo: ꝛ possessionem sibi restitui postulauit/ parat⁹ expẽsas restituere factas in litẽ que. vi. librarũ summã (sicut asserit) nõ excedũt: sed abbas. xxx. librarũ sibi restitui petiit quãtitatẽ: ꝛ ĩfra. ¶ Nos igit̃ ipm P. cautiõe[d] ꝑstita in possessionẽ rei petite causa custodie. h. d. Inherendo littere q reus fuit prius personaliter citat⁹ ꝛ postea se absentauit. Primo ponitur thema ex quo questio. Secũdo solutio ibi: iure petere. Abbas siculus.

nẽ credim⁹ reducẽdũ. hoc ẽt decernẽtes: vt si cõsuetudinẽ quã allegat laudabilẽ esse cõstiterit: qꝛ ex hoc seqt̃ur eũ rõnabiliter[e] appellasse: ad restituendas expẽsas nullatenus cõpellat̃: alioqn (cũ ex hoc appareat cũ frustratorie prouocasse) ad restitutionem cogat̃ expẽsarũ illaꝝ[f] qs abbatẽ cõstiterit propter hoc necessarias[g] in lite fecisse. ¶ rego. ix.

¶ Cõtra absentẽ q̃ nõ dimisit procuratorẽ facta citatiõe domi nullo defendẽte fit missio. h. d. supplendo ad litterã maxime vt dicit̃ in glo. Et est verus ꝛ notabilis intellectus

Capitulum. iiii.

Si aduersari⁹ tu⁹ post citatiõis[h] edictum ad remota loca se trãsferens ꝓcuratorẽ legitimũ nõ dimisit: ꝛ denunciatione publice facta domi[i] nõ apparet qui defendat[k] eũdem. ¶ Jure petere potes vt in possessionem earum terrarum de quibus questio vertitur causa custodie iducaris ꝉ

¶ Presc̃ripto annalis in terrũpit per oblatiõem cautionis.

c ¶ Obtulit. Per hãc oblationẽ cautionis interrũpit ꝑscriptionẽ annalẽ. ꝫ. de of. or. pastoralis. i fi. ꝛ. ꝫ. c. pri. Et ꝑ hoc vr̃ renunciasse appellatiõi ꝛ ratã habuisse snĩam iudicũ illoꝝ. et q̃ acqeuit illi. ar. ꝫ. de of. dele. gratũ. ꝛ. j. de testi. cũ venissent. ꝛ arg. ff. de iudi. l. verũ. ꝛ. ff. rẽ ra. ha. l. iii. §. falsus. Sed contra innuit sciꝫ q papa mãdat inquiri de appellatione quare ꝑ hoc nõ intelligit̃ renũciasse. Dicas q ex quo aduersari⁹ noluit recipe cautionẽ ꝛ restituere possessionẽ sꝫ tim licuit ei ꝓsequi appellationẽ: ꝛ ita cũ ꝑ eũ non steterit qn dedisset cautionẽ ꝛ recepisset possessionẽ: sed post⁹ ꝑ aduersariũ ꝛ ꝑ iudicẽ ei circa possessionẽ recuperandã obesse nõ debet. vt. ꝫ. ca. ꝑri. Quid ergo ꝓfuit ei appellatio: multum ꝓfuit: qꝛ si appellatio sua fuit legitima nõ condemnabit in expẽsis: si non fuit legitima condẽnabit̃ in expensis necessariis quas ꝓpter hoc constiterit abbatem fecisse. vt dicit in fi. si tamen non appellasset simpliciter restituisset expẽsas.

d ¶ Cautione. Sufficiẽti. j. de sequestra. c. j. in fine.

e ¶ Rationabiliter. Cũ hic papa iubeat inquiri de appellatione. ptꝫ q nõ recessit ab ea ꝑ oblationẽ cautionis: sed hoc fuit culpa aduersarii q̃ cã noluit recipere qs ꝓfuit huic appellãti in hoc: qꝛ non condẽnabitur in expensis si legitime appellauit. et sic tutius fuisset illi accepisse moderatas expensas.

f ¶ Illarũ. Et etiã ad eas quas fecit in reb⁹: quarũ possessionẽ tenebat conseruãdis etiã si non expediebat facere illas: dũ tñ credebat expedire. ff. de bo. auc. iudi. pos si. ꝑtor ait. §. qꝺ ait ꝑtor. alꝺ gñale est: vt non sufficiat credere et expedire nisi in ꝟitate expediat ff. de nego. ge. sꝫ an vltra. §. j. i fi. vtiliter eñ dꝫ ceptum esse negociũ: lꝫ non spectemus euẽtum: vt hic dicit.

g ¶ Necessarias. Necessarie expense dicũtur impẽse sine qb⁹ deterior cẽt res si non fierẽt: aut etiã periret. ff. ꝺ ver. sig. impẽse. ꝛ. ff. de pig. ac. si necessarias. ꝛ. ff de impẽ. l re. do. fa. ipense. ꝛ duabus. ll. seqnẽ. de hoc dictũ est. ꝫ. ti. proxi. in fi.

Expense necessarie.

Si aduersarius. ¶ Si re⁹ citat⁹ se absentat: nec ꝓcurator nec ali⁹ eũ defendit mittit̃ actor i possessionẽ rei petite causa custodie.

Sũmarium.

¶ Concor. textus i. l. ĩ. ꝛ ibi bar. ff. si qs in ius vocatus non ierit.

¶ Glo. seq. dat duos intellectus ad textum. Panor.

h ¶ Citatiõis. Hoc ideo dicit: qꝛ si ante citationem ꝛ nõ in fraudẽ se absentaret non daret̃ restitutio possessionis cõtra ipm: lꝫ ꝑsens vellet ꝓbare spoliationẽ ꝛ possessionẽ. ꝫ. de offi. dele. cõsultationibus: sed missio in possessionẽ cã custodie nihilomin⁹ fieri dꝫ: ꝛ ita q dixit post citationis edictum: idẽ intelligo etiã ante citationẽ: qꝛ dꝫ dimittere ꝓcuratorẽ qui ad loca remota se transtulerit. de hoc dictum fuit. ꝫ. de offi. delega. consultationibus. vnde supple hic maxime.

i ¶ Domi. Sic. ꝫ. de do. ꝛ contu. cãm q̃. vbi de hoc. et. c. venerabilis. ꝛ. ff. ex qui. cã ma. itẽ ait. §. hoc aũt. ꝛ. l. seq. ꝛ. j. de cle. non resi. ex tue. B.

k ¶ Qui defendat eundẽ. ergo si appareat q̃ defendat eundẽ audiend⁹ est. ff. de ꝓcu. seruũ quoqꝫ. §. publice. ꝛ. l. absens. et. C. eo. exigẽdi ꝑstita satisdatione. vt in. l. exigẽdi. ꝛ. ff. de in ius vo. neqꝫ. §. q̃ in ius. ꝛ ille qui defendit id facere dꝫ qꝺ dñs in lite faceret: ꝛ cauere idonee. l. iudicatũ solui. ff. de ꝓcu. sed he perso-

ne.§.defendere. ꝛ appellare tenetur si ꝯ ipm ꝓnūcia bitur. ꝫ.de ꝓcur.non iniuste. ꝛ.j.de ap.si iustus.ff.de nego.gest.liberto.§.vlt. ꝛ ita quilibet tenetur mittē ꝓcuratorez qualitercūq; sit absens: † alīs requisitis amicis ꝛ facta denūciatione: si nō defendit̄ ꝓceditur contra ipsum vt hic dicit.et.ff.ex q̄.cau.ma. item ait pretor.§.vl. ꝛ.l.se. ꝛ.ꝫ.de do. ꝛ contu.cām q̄.

¶ Rubri. Ut lite pēdēte. ¶ Ui sum est.ꝫ.de q̄dam innouatione que fit cōtra absentes contumaces: quia fit missio in possessionē qn̄q; proceditur ad excōicationez: vel ad sententiā diffinitiuaz. Sed ne crederet aliquis q̄ eodez modo circa statum cause precedentis posset aliquid innouari vt mutatio fiat circa statuz reorum: ideo annectitur hec rubrica. Et nota q̄ hec rubrica formatur negatiue ex q̄ ifertur q̄ regulariter lite pendente nichil est innouandū: qn̄ autem dicatur lis pendere quo ad materiā huius tituli.vide tex.not.in cle.ij.eodē titu.et ibi glo. et.xj.q.j. ca.vl. ꝛ.xvj.q.iiij.volumus. Ab.sic.

† Concor.l. ignorare.ꝛ ibi no.bar to.ff.d resti. mi.ꝛ.l. si finita.§.iulianus p eūdē.ff.de dam. infec.

¶ Ut lite pendēte nil innouetur. Alex.iij.eboracen.archiepō. ¶ Priuilegiū ēt a principe impetratuz p q̄d priuat̄ q̄s sine cause cognitione lite pendēte vsu possessionis tāq; surrepticiū non valet: seu tāq; rationi obuium est reuocādum. Capitulū.j.

Memoria nostra non excidit: et infra. Statuim[a] vt lr̄e ꝓhibitionis[b] quas ad petitiōem archiep̄i cātuariē. t.f.direxim[9] nullū p̄iudicium[b] faciant q̄min[9] tibi ꝛ successoribus tuis liber sit quemadmodum vobis est bn̄ficio priuilegiorū ap.se. indultū: ꝛ tu ꝛ predecessores tui consueuistis facere) an̄ vos p totā angliā deferre crucem[c] quousq; diffinitiua snīa decernat̄/an ecclesia tua de iure[d] hoc debeat hr̄e.

¶ Clemens.iij. ¶ Accusat[9] de adulterio ad separationē thori non dz lite pendente priuari possessione cōiugali. Ca.ij.

Laudabilem: et infra. Queris qn̄ matrimonium accusare cōtingit an statim sit carnale commerciū suspendendum: et infra. ¶ Ad quod breuiter rn̄demus: q̄ cōiugum alteruter accusat[9]/ ante ꝓbatam[e] accusationem iure quod habet in altero priuari non possit. Inno.iij.abbati ꝛ conuentui sancti siluestri.

¶ Qui rem litigiosam alienauit ita q̄ rehaberi non potest debet equiualentem substituere in locuz illius quā alienare non poterit.h.d.cum se. C.iij.

Sūmarium. diuisio

Memoria nostra. ¶ Lite pendente reus cōmodo possessionis sue priuari non debet. Primo decise ponit querelam. scdo p uidet ibi: statuimus. Ab.sic.

Ponit casum.

a ¶ Littere ꝓhibitionis. Eboraceñ. archiepūs ex priuilegio apo.se. faciebat crucē portare ante se p totā angliaz: papa ad petitionē cātuarieñ. archiep̄i ꝓhibuit ei per litteras suas ne hoc faceret: donec cognosceret̄ an hoc faceret de iure: sz q: papa priuauerat illū sine cāe cognitiōe: dicebat archieps eboraceñ. q̄ non debuit ꝓhiberi an̄ cāe cognitionez. Unde papa statuit q̄ non obstante illa vel aliā ꝓhibitione faciat ante se portare crucē per totā angliaz quousq; constiterit an de iure hoc facere debeat.

b ¶ Preiudiciū. Et ita q̄d illicite factuz est p̄t licite reuocari.xxxv.q.ix.q̄d q̄s ꝯnusit. ꝛ.c. sentētiā romane sedis: ꝛ sapiētis ē reuocare q̄d praue fecit. xxij.q.iiij.magne. ꝛ.ff.de re iudi. q̄ iūs sit: etiā errorē suum q̄libet emendare tenet̄.j.de ac. q̄liter. ꝛ qn̄.j.j.de sen. excō.sacro. ꝛ de ap.cum cessante. ꝛ in auc̄.de nup. circa pn̄.p vnā colūnā.col.iiij.ex q̄ papa reuocat q̄d iniuste fecit multo forti[9] ꝛ aliū hoc facere debēt. imo ꝛ q̄d bn̄ factū est si incipiat esse occasio mali destruēdum est.lxiij.di.§.verū. ꝛ.xij.q.j.certe ego sum.

c ¶ Glo.se.notat incorporalia q̄si possideri possessorē non priuari nisi in casu.allegat hoꝝ concordantias.

c ¶ Crucē deferre. Nota q̄ incorporalia possident vel q̄si possidētur. vt hic.lxxxiij.di.q̄sq̄s. ꝛ.ꝫ.de cā pos. ꝛ ꝓpue.cum ecclia. ꝛ.j.de p̄scrip.si diligenti.ff.de vsucap.l.iiij.§.si viam.ff.de acqui.re.do.seruus.§.j. Itē ptz q̄ lite pendente non dz quis priuari sua possessione.xvj.q.iiij.volumus. ꝛ.j.de p̄ui.dudum. ꝛ.C.de probat̄.l.ij. ꝛ C.de rei vend.l.vlt. ꝛ in auc̄.vt i medio litis.sacras iussio.non fieri.§.illō q̄q;.coll̄.viij. ꝛ.ff.de pe.here.diu[9] pius.et.viij.q.iiij. nōne. ꝛ.j.titu.ꝓxi.c.ij. et per totum: nisi alīs suspectus esset de dilapidatione.iij.q.ij.q: ca. ꝛ.j.de simo. licet he li.et.ff.qui satisda.cog.si fideiussor.j.c.vlti.et.j.titu.proxi.ca.ij. ꝛ.iij. ꝛ.ij.q.vj. quotiens.ij.

d ¶ De iure. Nota q̄ q̄ttuor p̄triarchales sedes vbiq; possūt crucem ante se portare: p̄terq; in vrbe romana vel in presentia pape: vel ipsi[9].s.pape legati.j.de priui.antiq̄.alij vero non nisi in ꝓuincia sua: et nisi hoc alicui p priuilegium speciale sit ꝯcessum vt hic dr: et ita q̄d dicit de iure.i.de priuilegio spāli. ꝛ hoc iure cognoscitur qualiter fuerit ꝯcessum vtrum p surreptionem ꝛ in p̄iudicium alterius vel non: q: sic non dz valere.ar.ꝫ.de vsu pallij.ex tuaꝝ. ꝛ.ꝫ.de of.or.licz. ꝛ.ff.ne quid in lo.pub.l.ij.§.si quis a p̄ncipe. q: in p̄iudicium alterius dari non dz priuilegium. vt in.§.pri.si quis.vt.ꝫ.de consue.cum olim.

Patriarche iiij. crucē ante se vbiq; ferre possūt.

Laudabilem. ¶ Lite pendente super coniugio non interdicitur coniugibus carnale commercium.h.d. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi: ad quod. Abbas siculus.

Sūmarium. diuisio

¶ Glosa seq.allegat.xij.concor.scilicet.v. decret.iiij. cañ. ꝛ tres.ll.demum signat contrarium et remittit. Item signat aliud. ꝛ soluit.

e ¶ Probatā.ꝫ.de offi.dele. causam matrimonij.j.de diuor.porro. ꝛ.ꝫ.de restitu.spo.ex cōquestione.et viij.q.iiij.nonne. ꝛ.xvij.di.§.hinc etiam. ꝛ.xvj.q.iiij.volum[9]. ꝛ.xv.q.vl.ca.vl. ꝛ.ꝫ.de in inte.resti. cum venissent. ꝛ.ꝫ.ca.px. ꝛ.C.de rei vendi.res alienas. ꝛ.C.de ꝓbat̄.l.ij. ꝛ.C.de lib.cā.non ideo. Arg. cōtra.j.de re iudi.tenor.sol.ibi. ꝛ.j.de regul.veniens. Itē.Arg. contra.ꝫ.de resti.spo.litteras ad fi. vnde nō fuit plena restitutio: sed id ideo est: q: habebat incontinenti ꝓbationes: nec sunt contraria: quia ibi agitur possessorio: hic non. vnde non dz alteruter priuari. tē. ille tamen qui conscius est impedimenti: non dz exigere nec reddere. vt in decr̄. litteras. B.

Ecclesia. Hec decre. et sequēs de eodē facto loquunt̄ et aliq̄ ponūtur ibi q̄ processerunt tpe aliq̄ posita hic. Et de hoc eodē facto loquit̄. ca. eccl'ia scte marie. de cōsti. et male pōt itelligi vna sine aliis. Et ideo glo. hic ponit casum et seriē facti ad oēs tres decreta. Et si vis hēre seriem facti prout cōtingit ordo ē: vt primo legatur ista decr. vsq; ad ver. prohibem⁹ scđo decr. seqns vsq; ad finē tercio illa. s. de cōsti. grto iste ✠. prohibem⁹. Et hoc ideo: q: pncipiū et origine huius negocij vsq; ad ✠. prohibem⁹ et sub illa dictione et .j. q̄ pcedit. ✠. prohibem⁹: deciditur q̄liter facta alienatiōe rei litigiose in monasteriū: monasteriū fuit de facto spoliatum p senatorē occasiōe statuti de quo in glo. et tradita fuit possessio eccl'ie sancte marie q̄ etiam fuit postmoduz de facto spoliata per quēdam cōsiliarium capitolij: et restituta fuit illa possessio de facto mōasterio: qua restitutione facta monasterium illam possessionem titulo locationis transtulit in quēdam potētem: ita q de facto haberi non poterat. Primo incepit iuridice coram papa eccl'ia scte marie petere restitutionez contra factum illi⁹ consiliarij. sed q illa possessio haberi non poterat de facto. vt. s. dixi. et multa de facto fuerunt innouata: papa puidit put habetur in decre. se. et restituit eccl'ie sancte marie possessiones surrogatas in locū illi⁹ seu illaꝝ q̄ haberi non poterant: post q̄ petijt scđo monasterium restitutionē illaꝝ possessionū occasione spoliationis facte p senatorē et papa monasteriū restituit: vt dr in decre. eccl'ia. de cōsti. qua restitutione facta papa timēs ne monasteriū illas possessiones surrogatas alienaret sicut fecit de pncipalib⁹: mandauit monasterio put hic in ✠. prohibemus. Et ex his iuncta glo. j. habes clarissime seriē et ordinem negocij. Et hec decreta. non pōt commode diuidi propter mixturā facti: de qua supra. Ab.

Ponit casum.

a ¶ Eccl'ia scte marie. Cas⁹ ad vtraq; decre. istā scz et seqntē. Eccl'ia scte marie i via lata mouit q̄stionē cōtra Joh. de ateia sup q̄busdā possessiōib⁹ corā iudice lite ptē. Idē Jo. possessiōes illas trāstulit i mōasteriū sci siluestri. Deinde. b. senator occasiōe cuiusdā statuti i q̄ ptinebat q si q̄s rē litigiosā trāsferret i aliū lite pēdēte possessio auferat̄ possessori et daret̄ petitori. spoliauit monasteriū possessiōib⁹ illis: et has restituit ecclesie scte marie. postmodū snīa senatorꝫ fuit reuocata et spoliata fuit eccl'ia scte marie et mōasteriū restitutū lite illa pendēte. celestin⁹ cām reuocauit ad pn̄tiā suā nō obstāte illa reuocatiōe diuerse snīe late fuerāt p senatores: q̄nq; p eccl'ia. q̄nq; p mōasterio. vltio cotā Inno. petebat eccl'ia scte marie restōez illaꝝ pēsionū q̄b⁹ iniuste fuerat spoliata p quēdā cōsiliariū capitolij. dn̄s papa reuocauit i irritū q̄cq̄d actū fuerit ab aliis postq; celestin⁹ reuocauit negociū ad curiā suā et r̄stituit eccl'iaz scte marie. et q: possessiōes ille fuerāt obligate alij titl'o locatiōis post restōez factā ab Jo. de ateia: nec mōasteriū pot̄ at recupare eas vt eccl'iaz r̄stitueret: pcepit a papa q mōachi alias possessiōes equalētes pd'ib⁹ substituerēt loco pdcōꝝ: qđ et factum fuit arbitrio bonoꝝ viroꝝ et ille r̄stitute erāt pignori obligate et papa fecit illas liberari a creditorib⁹ q̄ dn̄o pape instrā pignorꝫ reddidert̄: deinū mōasteriū petijt r̄stōez illaꝝ possessionū cōtra iniāz senatorꝫ. et Inno. ipsiz restituit cōtra iniam senatoris pcipiens vt possessiōes ille substitute nō deberent alienari: vt ecclesia si volue rit agere de ppetate vel de vitio litigiosi cōtra ct⁹ sit qđ euincere valeat et habere.

Ecclesia[a] scte marie i via lata cōtra Joānem de ateia: q̄ q̄sdā possessiōes ipius dicebat cōtra iusticiā detinere: mouit sub L. iudice qōnem: et infra. ¶ Prohibem⁹ ne posses siōes q̄ successerūt[b] i locū et ius illaꝝ et q̄s ab Jo. de ateia ecclesia scte marie petierat i monasterium vr̄m ab eodē Joā. lite pen. trāslatas: alienare in teri p̄sumatis: et vt si eccl'ia scte marie de vitio litigiosi[c] cōtra ctus vel de propuetate volue rit experiri (ne si obtinuerit in iudicio: i vanū laboret[d]: monasterio vr̄o minime possidente) sit qđ euicere valeat et habere

I dē. ¶ Idē dicit qđ in pcedē (ti. ca. iij.

Ecclesia scte marie: et ifra. Possessionem qua fuerat (ptermisso m-

† Conc. tex tus. l. l. fulcini us. ✠. qđ i ite aūt. et ibi bar to. ff. q̄. cau. in pos. ea tur.

¶ Glo. seq. ar. q reo rē. et signat contrarium.

b ¶ Successerāt hoc iđ dicit q: possessiōes sup q̄b⁹ cōtra Jo. de ateia mouit eccl'ia q̄stionē: monasteriū sci siluestri locauerat alij locationis titulo q̄s mōasteriū recepat a Jo. de ateia lite pē. vt. s. c. pri. vt h dr: vn̄ monasteriū: q: nō potuit illas possessiōes reuocare. al's possessiones equalētes pd'ib⁹ substituit i locū illaꝝ. et ē h ar. q res q̄ succedit i locū alteri⁹: eodē iure censet̄ cū illa. ar. j. de vsur. cū tu. i fi. et. xciij. di. c. vi. et. xciiij. di. ca. j. et. ff. đ le. iij. l. fideicō. ✠. si rē suā. et. ff. de leg. ij. impator. in fi. et. l. se. et. ff. de dona. iter vi. et vro. marito. Ar. cōtra. ff. de fur. q̄ vas. ✠. vlt.

¶ Glo. se. tractat q̄ sit pena litigiosi cōtct⁹: qđ sit vitiū litigiosi: cas⁹ q̄b⁹ cessat i singlari et vniuersali iudicio

c ¶ Litigiosi. Pena litigiosi cōtct⁹ ē: q eptor sciēs rē litigiosā pciū amittat et rē restituat: n̄ vt cedat lucro alienatoris: sz pciū et alia tāta q̄ntitas ab eo q̄ aliēauit dabit̄ fisco: ignorās pciū recupat a vēditore et tātā ptē pcij: q: et nō manifestauit rē litigiosā fuisse. Et eodē mō punit̄ dator et donatari⁹ sciēs vel ignorās scđz q tradit̄. C. de lit. l. vlt. Uitiū litigij dr cū de rē litigiosam in iudiciū deductā: de cui⁹ dn̄io mouet̄ q̄stio iter actorē et reū trāsfert i aliū lite pē. siue sint res siue actiōes. C. de litig. l. vl. i pn. et ibi auc. ibi posita. Tn̄ i aliq̄b⁹ casib⁹ q̄ ponūt̄ i ipa lege: pt res litigiosa aliēari. s. noie dotꝫ. donatiōis an̄ nup. trāsactiōis: et diuisiōis reꝝ hereditariaꝝ facte vel p legati vel p fideicōmissi cām et hic locū hn̄t in spālibus iudicijs. In vniuersalibus đo cū agit̄ de hereditate: ptor pmittit q̄nq; fieri alienationē. s. p īpēsis funerꝫ p solutiōe debiti: p cibarijs familie. ff. de peti. here. diu⁹. Et ita eccl'ia scte marie poterat agere de vitio litigiosi ɔtract⁹ contra Jo. de ateia q̄ trāstulit possessiones illas in monasterium lite pen. ad penam et ad ipsam rem contra monasterium: vt in. l. p dicta. C. de liti. l. vltima.

Litigiosi cōtct⁹ pena.

Uitiū litigij.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

d ¶ Laboret. Sz q̄lr pt ee: q: si monasteriū offerat se liti ɔdēnabit i expēsis acsi possideret. ff. de rei vē. is q̄ se. et. ff. de peti. here. q̄ se liti: et cū dol⁹ p possessione hēat̄. ff. de reg. iur. parē. Dic q cessāt ille leges in eccl'iasticis negocijs et ne delictū psone. rē. xvj. q. v.

¶ Glo. seq. signat cōtrium et soluit. [si epm. Lau.

Ecclesia. a ¶ Reuocauit. tā sz a nō suo iudice fctm: q: senatores nō debuerāt postea se itromittere. s. đ of. đle. l3. et. ij. q. j. nomē. ill' q. vi. miltū stupeo Ar. cōtra. s. đ of. or. significauit: sz illđ iđ fuit: q: đlegat⁹ nō pcedebat et alia ps remanebat i mafesto dlicto.

b ❡ Assignastis. Et sic monasteriū incidit i vitiū litigiosi Zctus. vt. s. n. pri. vt Jo. fecit. vñ ne monasteriū ꝯueniret de vitio litigiosi Zctus: papa equalētes possessiones fecit illis substitui: ⁊ ita non p̄iudicat ecclesie scte marie: cū mōasteriū paratū sit suscipe iudiciū in re equalēti. si. ff. ꝺ alie. iu. mu. cā fa. q̄ ē t. i fi. et ab offō suo infirit eis hanc penam ⁊ merito quia dolo desijt possidere monasteriū: dolus em̄ facit eum habere p̄o possessore ff. de rei vē. ꝗ in petitorio. et. ff. ad exhibē. iulia j. responso.

c ❡ Poteratis Quia forte conductores potentes erant.

d ❡ Assignari A monasterio ⁊ cauere etiam debeāt ꝙ nō essent alij obligate. argu. ff. ꝺ pig. act. creditor. ff. ꝺ rei vēdi. si post acceptum.

❡ Glo. seq. al. cōcor. signat contraria ⁊ soluit.

e ❡ Resignarūt. Eo em̄ ipso videt res liberata. ar. s. de pac. cū pdē. ff. ꝺ leg. iij. qui chirographuz. ff. que res pig. oblig. po. l. ij. ff. de pac. l. ij. i fi. C. de sol. pecunie. C. de dona. l. j. C. de remiss. pig. credit cause Ar. ꝫ. s. ꝺ renū. sane. ⁊ c. veniēs ⁊. ff. de pac. l. iij. vbi dr̄ ꝙ licz pignus restituat: nō videt remissū debitū: sed secus ē si restituatur chirographū: ‡ vt in p̄mis ꝯcor. q̄ ille cui fit restitutio vtilitatē dz inde hr̄e. ex chirographo consequeret nullā vtilitatē: si debitū nō intelligat remissum: sz ex pignore sic. q̄ pōt vti pignore. vñ pign⁹ sepe restituitur p̄cario ꝓpter vtilitatē: sz chirographū nunq̄. et ideo debitū qḋ ibi cōtinetur intelligit esse remissum.

‡ Concor. textus i. l. iuste possidet. et ibi barto. ff. ꝺ rei iud.

‡ Concor. lex labeo cū no. ff. de pac. et ꝗ chirographū. ff. ꝺ le. iij.

tuo: concor. ⁊ tria similia.

f ❡ Indulgētia. Sic ergo p3 ꝙ lite pen. priuilegiū siue indulgentia sup re litigiosa veritate tacita impetrata nō tenet nec valet. sic. j. de resti. cām. scdo. ⁊ j. de priuil. dudū. ⁊. s. e. a memoria. ar. et i. aut. vt i medio li. sacras iussiones nō fieri. §. si vero. et. §. illud vero. col. viij. sic ⁊ priuilegiū non valet tacita cōpositione obtentum. j. de deci. ex multiplici. ⁊ priuilegiū post sententiā impetratum super re iudicata nō tenet: vel rescriptū ad ea retractanda. C. vt lite pen. l. j. Item nec confirmatio de re litigiosa. j. de cōfir. vtili vel inuti. si ꝗs rei. sic et res ipsa litigiosa in nullā debet trāsferri personā. ꝗ q. j. q̄ res. quod tamē fallit in casibus qui notantur. s. eo. ecclia. ⁊. C. ꝺ litig. l. vl.

‡ Ad. de tex. in fi. in l. sz in hoc. ff. ꝺ execu.

❡ Rubrica. De sequestra. pos. ⁊ fructuum. ❡ Viso ꝙ lite pendēte nil sit innouādū: quia p hoc dubitari poterit nunquid per hoc sequestrationis actus sit prohibit⁹: ideo ⁊c. Et ꝺ hac materia vide plene per Joan. and. in regula locupletari. de reg. iur. lib. vj. Abbas siculus.

Continuatio

❡ De hac materia habet. ij. q. vij. quotiēs. lxxvij distin. episcopus.

‡ Concor. textus nota. i. l. qd tñ. ff. de arbi.

ris ordine) p̄dicta ecclia spoliata: sibi restitui postulabat: ‡ ⁊ infra. Nos quicqd ab alijs factū fuit post⁹. p. n. ad curiam suā idē negocium reuocauit[a]: irritū decernim⁹ ⁊ inane: ⁊ infra. Uerū qm̄ p̄fatā possessionē post restitutionē vobis factam ab Jo. de areia/ alij locationis titulo assignastis[b]: neq3 restituere poteratis[c] ecclesie spoliate: loco ipsi⁹ tātūdē possessionū equalētium ad arbitriū bonoꝝ viroꝝ ipsi ecclesie fecim⁹ assignari[d] quas cū alijs fuerant pignori obligate: per vos liberari fecim⁹ a creditorib⁹ q̄ nobis istrumētū pignoris resignarūt[e]. Hono. iij. cācellario cātou et a. canonico parisieñ. ❡ Lis decidēda est scdm iura existētia tpe cōtrouersie nō aūt s̄m priuilegium ipetratū lite pendēte nisi de litis pendētia mētionē faciat.

Dilectus fili⁹ — La. v. magister. A. p̄sona ecclesie de basseuilla exposuit corā nobis: ꝙ cū inter p̄decessorē suum ex pte vna: ⁊ priorē ac monachos de basseuilla ex altera: sup decimis noualium infra fines pꝛochie sue cōsistētiū q̄stio emersisset: ea pendente corā iudicib⁹ delegatis: abbas ⁊ cōuent⁹ maioris monasterij turoñ. qb⁹ subsunt prior ⁊ monachi supradicti: p se ac membris suis obtinuerūt a sede ap. indulgētiā sup pceptione hmōi decimarū: cui⁹ pretextu prior ⁊ monachi supradictas decimas sibi vēdicare cōtendunt: lz in idulgētia[f] de dicta q̄stiōe facta mētio nō fuisset. ‡ ❡ Jdōq3 mādam⁹ q̄ten⁹ eisdē iudicib⁹ iniungatis vt (idulgētia nō obstāte p̄dicta) in negocio ipso pcedāt iuxta traditā sibi formā. ❡ De seqstra. pos. ⁊ fructuum. Inno. iij. mediolañ. archiēp. ❡ Res i quā facta est missio nō dz seqstrari: ēt si missus idē fuerit violēt eiect⁹. Uel notabili⁹ sic. Seqstrū factū loco missiōis pp scādaluz euitādum reuocari dz oblata cautiōe, ⁊ restitui expēsis. c. j.

Ad hoc venit nos de⁹ et. j. Abbas de regula nob̄ exposuit: ꝙ cū z M. p̄. tu⁹ sup cā q̄ iter ip̄m ⁊ monasteriū suum fuerat agitata obtinuisset veroneñ. ep̄o lr̄as destinari: ⁊ ip̄e sup iudicio possessorio ptim p mōasterio/ pti p archiep̄o sniam ptulisset ‡ pcuratore ipsi⁹ monasterij q̄ōnē de ꝓprietate postmodū itētare volēte: archiep̄s iurisditionē ep̄i opposuit expirasse: asserēs cām possessiōis tm̄ ⁊ nō ꝓprietatis fuisse cōmissā: ⁊ q̄ sr̄ possessiōe pnunciauerat semel funct⁹ officio[g] suo / sup

Dilect⁹ fili⁹. ❡ Nō obstat priuilegiū ipetratū lite pendente de lite nō habita mētione. In p̄ma ponit ptis q̄relā. In scda puidet ibi: ideoq3. Ab. sicu. ❡ Glosa sequens notat ꝙ priuilegiū ⁊c. allegat quattuor

Ad hoc venit. ❡ Propter contumaciā rei res ab eodē petita seqstrari nō debet. sic summat Joā. and. ⁊ cōmuniter oēs: que summatio non placet Panormitano. Diuidit principalit in duas ptes. In prima ponit processus narrationem. In secunda pronūciationem ibi: in eum. In qua duo facit: primo reuocat seqstrationē. secundo iubet expensas restitui ⁊ cauei ibi: ne autem. Abbas siculus.

Summarium.

Diuisio

g ❡ Officio. allegabat legē illā. ff. de re iudi. iudex. ⁊. s. de offi. deleg. ex lr̄is. ⁊ male: q̄ illud locū hz cum

pronunciatur super proprietate ꝛ nõ super possessione. vel si hoc tantum esset ei commissum.

¶ Glosa sequens format duas questiones.

a ¶ Eiecit. Sed nunquid anno elapso erit possessor? dictũ est de hoc. ꝫ. de do. ꝛ ꝯtu. contingit. ite nunquid abbas posset petere restitutionẽ tanꝙ spoliatus? ꝛ ibidẽ de hoc dicitur.

¶ Glo. se. distinguit an simpliciter commissa sit causa possessionis tantum.

b ¶ Indistincte. No. ꝙ si cõmittit cã simpliciter: puta ꝯmittim⁹ tibi cãm q̄ inter tales vertitur sup talib⁹ reb⁹: tunc tã cã possessionis ꝙ̃ ꝓprietatis cõmissa intelligit: vt hic dicit. ꝛ arg. C. de rei ven. ordinarij. et. ꝫ. de cã pos. pastoral. ꝛ. ĩ. de testi. significauerunt: ꝭ si cã possessiõis tãtum ꝯmissa est: non pñt cognoscere de ꝓprietate: q꞉ cui ꝯmissa est cã violẽtie tãtum de ꝓprietate cognoscere nõ potest: ꝛ vno et eodẽ tpe cã possessiõis ꝛ ꝓprietatis diuersis iudicibus committi non debet. q꞉ continentia cause diuidi non debet: vt hic dicit. C. de iudi. nulli. ꝛ. ꝫ. de cã pos. c. j. sicut cã proprietatis ꝛ vsufruct⁹ apud eundẽ iudicẽ sunt tractãde. ff. de li. causa. si pariter. et. ff. de qui. re. ad eundem iudicem eatur. l. j. ꝛ. ij.

c ¶ Arbitrio. In hoc ipso celestin⁹ peccauit: q꞉ non debuit facere seq̄strationẽ nisi in casib⁹ q̇ notant. ĩ. e. c. ꝓxi. ꝛ vi. vnde reuocauit seq̄strationem. vt. ĩ. patet.

d ¶ Seq̄strari. Hoc iõ fecit: q꞉ cũ res apud seq̄strũ deponit neuter litigãtiũ possidet illã rẽ. ff. depositi. l. licet. ꝭ. j. nisi hoc dictum sit in seq̄stratiõe: vt tñ cã custodie deponat apud seq̄strum. ff. de acq̇. pos. iteresse puto. ꝛ sic possessio postea restituit illi q̇ obtinet in ꝓprietate vt seq̄tur: q꞉ ꝓprietas trahit ad se possessionẽ. ꝫ. de cã pos. cum dilectus. † ꝛ sequestratio ista facta fuit apud vercellen. ꝛ nauarẽ. episcopos.

e ¶ Expẽsas. Sic. ꝫ. ꝺ eo q̇ mit. i pos. cũ venissẽt. ꝛ. ꝫ. de dolo. cũ dilecti. ꝛ. c. fi. litib⁹. vbi sati ꝺ hac materia

f ¶ Oblate. Corã regiñ. et mutiñ. ep̄is. nã archiep̄s mediolañ. obtulit cautionẽ stãdi iuri infra annũ sup possessiõib⁹ illis de quib⁹ abbas fuit missus in possessionẽ causa rei seruande per ep̄m veroñ. sed archiepiscopus abbatẽ expulit de possessione. vt dictum est

† Concor. l. si sit. et ibi bar to. ff. ꝺ le. j. ꝛ. l alio. ff. de ali. ꝛ ci. le.

qõne ꝓprietatis deinceps cognoscẽ nõ valebat ꝛ ĩfra. Sꝫ iudex actorẽ in possessionẽ (q̄ fuerat ꝑ ip̄m archiep̄o adiudicata) ꝑꝑ eiusdẽ cõtumaciã mitti decuit: a q̄ tñ archiep̄us violẽter monasteriũ eiecit[a] et infra. C. papa p̄. n. sic suũ iterpretat⁹ fuit rescriptum: ꝙ tã cã possessiõis ꝙ̃ proprietatis fuerat iudici delegata: cũ absolute ꝛ idisticte[b] cõmissa fuerit: ꝛ ei⁹ continentia diuidi nõ deberet. ꝓlibatã q̇ꝙ̃ possessionẽ ꝑ suo arbitrio[c] seq̄strari[d] p̄cepit. iniungẽs reg. et mutiñ. ep̄is vt de cã possessiõis ꝛ ꝓprietatis pleni⁹ cognoscẽtes. eã debito fine deciderent: ꝛ possessionẽ ei parti postmodũ resignarent: q̄ obtineret de proprietate triũphum: ꝛ. ĩ. ¶ In eũ statum cõtinentiã cause reducim⁹ in q̄ fuerat cũ p̄dict⁹ p̄. n. cãm ꝓprietatis et possessionis regiñ. et mutiñ. cõmisit mãdato seq̄strationis penit⁹ reuocato: ꝛ infra. Ne aũt monasterio: videamur in suo iure deesse moderatas expensas[e] (et q̄ ep̄s veroñ. ipsum in possessionem induci decreuit vsq꞉ ad satisfactiõis tp̄s oblate[f]) ꝓpt' hoc[g] factas sibi restituẽdas eẽ cẽsem⁹: ꝛ a te sufficiẽtẽ[h] p̄beri stãdi iudicio cautionẽ. Ho. iij. priori ꝺ beñ. et decano de caluñ. ¶ Si missus in possessionẽ cã custodie fruct⁹ dissipat: dissipati reuocantur: ꝛ cũ alijs seq̄strant. C. ij.

Dilect⁹. f. R. rector ecclesie ꝺ betusia sua nobis petitiõe mõstrauit ꝙ cum inter ip̄m ex ꝑte vna et abbatẽ ꝛ cõuẽtũ de cisteria ex altera: sup eadẽ ecclia corã abbate de sibitoñ. ꝛ ei⁹ collegis qõ verteret: iudices ipsi p̄dictos abbatẽ ꝛ cõuẽtũ in possessionẽ ipsi⁹ ecclie cã custodie induxerunt: q̇ fruct⁹ medio tp̄e ꝑceptos ꝑ sue distrahũt[i] libito voluntatis. ¶ Quocirca mãdam⁹ quaten⁹ si est ita facientes fruct⁹ sequestrari[k] predictos/ si q̇d de ipsis ꝑ eos distractũ inueneritis: in statum

g ¶ Propter hoc. Id est propter vicium cõtumacie C. de iudi. sancimus.

h ¶ Sufficiẽtẽ. No. ꝙ i casu isto sufficiẽs cautio est p̄stãda. s. pignora vl' fideiussio: ꝛc. ff. mã. si mãdato. ꝭ. vi. ꝛ non nuda. i. sola ꝓmissio. vt dixi. ꝫ. vt lit. non contesta. qm̄. ꝭ. ꝛ i alijs ꝛ. C. de verbo. signi. ꝭ. sancimus

Dilectus. Prio ponit querelã rei passi missionem scdo dat ei iudices. Abbas.

i ¶ Distrahũt. No. ꝙ ille q̇ mittit i possessionẽ cã custodie siue agat reali actione siue et ꝑsonali. j. ãnũ nõ facit fruct⁹ suos. ꝭ custodire eos dꝫ: non distrahere. vt si infra annũ re⁹ recupare voluerit possessionẽ restituẽtur ei fructus. expẽse tñ necessarie ꝑ fructibus ꝑcipiẽdis facte p̄mo debẽt deduci: q꞉ ille i nullo casu ꝓhibent. ff. fami. hercis. fundus. j. rñso. in fi. Si vo nõ veniat infra annũ tunc p̄io ãno elapso lucrat oẽs fruct⁹ de h⁹ dictũ. ẽ. ꝫ. de do. ꝯtingit ꝛ hoc in reali.

Diuisio

Missus in possessionem cã custodie non facit fructus suos infra annum.

¶ Glo. seq. ponit regulã. ꝛ. xj. casus exceptos.

k ¶ Seq̄strari. No. ꝙ possessor lite pẽdẽte nõ dꝫ remoueri de possessiõe. nec ab ea seq̄strari. vt. ꝫ. c. ꝓxi. ꝛ xvi. q. iij. volum⁹. ꝛ. viij. q. iij. nõne. ꝛ. C. de ꝓba. l. ij ꝛ ꝫ. ti. ꝓxi. ꝑ totũ. ꝛ. C. de ꝓhi. seq̄stra. l. vna. Qñq꞉ tñ fit seq̄stratio in casib⁹: vt cũ q̇s dilapidat fruct⁹ q̄s seruare dꝫ: vt hic. ꝛ l. c. se. Itẽ cũ appellat ab executore mero: tũc seq̄stratio fit rei imobilis. ꝛ fruct⁹ etiã rei imobil' seq̄strãt apũ possessorẽ remanẽte iure possessiõis. C. q̄rũ ap. non reci. ab executore. Itẽ cũ ꝑsona a q̄ res mobilis petit suspecta ẽ. ff. q̇ satisd. co. si fideiussor. ꝭ. vi. Itẽ si timet de dilapidatione. ff. de ap. impatores. in fi. Itẽ si q̇s ꝓclamat i libertatẽ seq̄strant res ei⁹. C. de asser. tol. l. ij. ꝭ. j. ꝛ. C. q̇. ad li. ꝓcla. nõ lꝫ. l. ij. ꝛ. iij. et C. de or. cog. l. vi. Itẽ si colon⁹ velit possessiões conductas deserere. C. de agri. ꝛ cen. l. vi. li. xj. Itẽ si marit⁹ ꝟgat ad inopiã seq̄strat dos. ff. so. ma. si cũ dotẽ. ꝭ. sin autẽ. ꝛ. C. de iure do. in reb⁹. in fi. ꝛ i aut. de equa. do. ꝭ. illud q̇q꞉. col. vij. Itẽ si timet ꝺ seuicia viri. nec põt ei caueri. ꝫ. de resti. spo. lr̄as. aut etiã cũ timetur spõsam corrũpi. ĩ. de spon. cum locum. Itẽ cum aliq̇d est ablatũ illi qui est de familia iudicis. ff. de offi presi. senatuscõ. in fi. Itẽ ꝓpter contumaciã. ꝫ. de do. ꝛ cõtu.

Seq̄stratio fit in multis casib⁹.

ex lris. et hoc fit vt miti⁹ agaf cū ɔtumace vt ibi dicif.
¶ Glosa sequens colligit rationem decidendi.

Ab eo. a ¶ Si dissipent. Sic. C. quor ap. non reci. ab executōe. et ff. de ap. impatores. in fi. vñ hec decr. sumpta est. ō hoc satis dr. ẜ. c. pri. et ƀm hāc decr. itellige qḋ dr. ij. q. vj. ǭnes ij. et hoc ideo: q2 si ɔfirmabif sententia dz fruct⁹ ꝑceptos post lite cōte. restituere: cū ipsa re. C. de rei ven. certum.

¶ Rubrica. De confessis. ¶ Supra visum est de modis qb⁹ ordinaf iudicium: restabat videre ō modis qb⁹ cā instruit. et sic ō meritis cause: vt ō ꝓbationibus in gñe et in specie et q2 ꝑ ɔfessionem aduerse ptis releuat litigās ab onere ꝓbādi cū confessio non sit ꝓprie ꝓbatio sꝫ ꝓbationis releuatio. iō tractaturus auctor de ꝓbationib⁹ premisit de ɔfessis: q2 vbi adest confessio nō ē necessaria probatio. Uel cōtinua magis ad proruna sic. ẜ. visum ē de modis ꝓcedēdi cōtra cōtumacē veruntamē q2 qñq2 et plurimū ptes sunt in iudicio et aliqua confitenf que non subijciunf oneri ꝓbādi. aliqua vo negāt q̄ subijciuntur probationi. ideo auctor pri⁹ premisit de ɔfessis. scḋo de ꝓbationib⁹ cū ad ꝓbationes recurratur deficiente confessione. Ab. si.

¶ De hac materia tractat. xv. q. iij. et q. vj. et q. viij. ꝑ totum. et ij. q. j. nos in quēq2. et in alijs capitulis.

pristinū reuocetis. Grego. ix.

¶ Si re⁹ possessor appellat a sententia cōtra eū lata: licite rei petite fruct⁹ sequestrātur si dissipētur ab eo. Capi. iij.

Ab eo qui a sententia ꝓuocauit fruct⁹ possessionis (si dissipentur^a ab ipso) possunt lite pendēte rationabiliter sequestrari.

¶ De cōfessis. Clemens. iij.

¶ Ad solū dictū cōfitētis crimē ꝓpriū nō est alteri infligēda pena aliq̄: infamato tñ est indicenda purgatio. Ca. j.

Cum monasteriū: et infra Eos quorū suggestione scelus homicidij se pbr̄ ꝑpetrasse proponit nisi alijs modis^b verum esse cōfiterit: nulli cēsem⁹ pene subdēdos: † cū ƀm vtriusq2 iuris statuta de se cōfessi^c sup aliorū conscientijs interrogari non debent: et (crimine lese maiestatis excepto) de reatu ꝓprio confitentis periculosa cōfessio nō est aduersus quēlibet admittenda. ¶ Si tamen eos infamia^d hmōi laborare cognoueris singulis eis (adiunctis trib⁹ socijs sui ordis) purgationē iniungas. Innocē. iij. canonicis de bethleem.

¶ Si de crimine contingēte cām principalē constat cōtra aliquē ꝑ ei⁹ cōfessionē punif pena ordinaria etiā si directe cōtra eū nō agaf. h. d. ƀm glo. Et est casus no. et verus in se. Uel summa sic ƀm aliū intellectum nō minus notabilē quē etiā sentit glo. lꝫ nō pfecte explicet. Si qs cōfitef crimē i iudicio ladēter pt iudex ordinari⁹ nouū inchoādo ꝓcessum illū punire pena ordinaria. h. d. singulariter. Ab. sic. Ca. ij.

Cum super electione Bethle. ecclesie inter R. et P. q̄stio verteretur. et infra. Quoniam. U. canonicus bethle. fuit in iure confessus^e q2 pro prestando alterius electioni consensu / quingentorū

Summarium. Diuisio

Cum monasteriū. ¶ Et q̄ crimē ꝓprium cōfitetur non creditur cōtra eos quos dicit fuisse criminis suggestores. h. d. Duo facit. nā primo instruit iudicē in absoluēdo nō infamatos et reddit cām. scḋo instruit de purgatione infamie ibi: si tamen. Abbas siculus.

b ¶ Alijs modis. Scilicet legitimis et euidētissimis probationibus et luce clarioribus. C. de proba. l. vlti. ij. q. vi. sciant. et q. vj. epiphaniū. vel per propriā confessionem in iure factam. j. ca. pri. ij. q. j. nos in quēq2. vel per euidentiam facti. j. de coha. cle. et mulie. l. vlt. et ẜ de resti. spolia. cum ad sedem.

¶ Glosa sequēs alle. tria iura et alium casum excipit. et hoc in fine determinat.

c ¶ Confessi. Nulli ergo de confesso super crimine aliorū credif. sic. j. de testi. veniēs. et xv. q. iij. nemini. et iij. q. xj. negāda. et C. ō accu. et inscrip. l. fi. et hoc gñale est pterq2 de crimine lese maiestatis. vt hic in ꝑdicto ca. nemini. et c. veniēs. Itē audif ɔfessio vni⁹ latronis cōtra aliū. C. de feri. ꝓuinciarū. et C. de fal. mone. l. j. et ff. de custo. et exhi. reorū. l. diuus. et ff. de q̄stio. l. j. §. si qs. ultis q̄ de se confitenf credif nō q̄tū ad ɔuincēdum. sed q̄tū ad ꝑsumptionē. vñ si assunt alie ꝑsumptiōes valēt: al's ꝑ se non sufficerent.

d ¶ Infamia. De qua debent se purgare cum tertia manu sui ordis. q̄ sint honesti et conuersationē ipi⁹ cognoscant. al's si defecerint tāq2 cōuicti puniant. j. de pur. ca. cū p. et c. cū dilect⁹. et j. de simo. insinuatū. al's si infamati nō essent nō indiceret eis purgatio ꝓpter talem ɔfessionē. ij. q. v. si legitimi. vbi ō hac materia plenius tractaf. vt j. de pur. ca. cuꝫ p. et c. cū dilect⁹. et ij. q. v. presbyter si a plebe.

Cum super ¶ Qui in iure ɔfessus est se simoniacū ab officio et beneficio deponitur. ita summat Jo. an. sed hec summatio est nimis gñalis. Diuiditur. nā primo ponitur depositionis causa. secunda deponit ibi: nos. Abbas sicu.

¶ Glo. se. post pn. dupl'r obijcit et tripl'r respondet.

e ¶ Cōfessus. Et corā iudice suo. ẜ. de iudi. at si cle. al's ergo ɔfessio nō ꝑiudicat q̄tū ad penā vel condēnationē. ꝑiudicat tñ q̄tū ad suspitionē. j. de exces. prela. q2 sit graue. Sꝫ nōne iste fuit testis: qualiter ergo punif pena ordinaria ꝯ illō. ẜ. de or. cog. cū dilect⁹. j. de excep. denuq2. in fi. et ꝑterea sine accusatore non dꝫ qs puniri. j. vt eccle. bñfi. vt nr̄m. ff. de mu. et ho. rescri pro. §. si qs: ꝑōt dici q2 iste vel fuit denūciat⁹ vel inq̄sitio ꝯ cū fcā fuit. sic. ẜ. de elec. ꝑ inq̄sitionē. vel hic ex officio suo ꝓcessit dn̄s papa et i odiū criminis. ar. iij. q. ix. nihilominu⁹. et C. de ꝓba. iubem⁹. et C. de testi. nullū em̄. et crimina vbicūq2 claruerint puniēda sunt. xxiiij. q. iij. ecce. vel ideo punif q2 crimē istud cōtingit principale negociū. sic. j. ō excep. c. j. in fi. et hoc vr̄ veri⁹. q2 dicebaf ab aduersario q2 simoniace facta fuit electio et q̄ electionē examinat de oib⁹ inq̄rere dꝫ: de meritis ꝑsone de mō electiōis: de studio eligētiū: ‡ et sic crimē illō ɔtingit factū ꝑncipale. ẜ. de elec. cū terra. et c. sup eo. et c. scriptū est. et c. nihil est. de his oībus inq̄rit iū ō q̄sti.

Rubricā duplicif continuat.

† Concor. tex tus i. l. fi. cum glo. et ibi barto. et in l. marti tus. ff. de quest.

Diuisio

‡ Concor. l. ō mino re. §. plurimū. et ibi baldus ff. ō q̄sti.

dex ex officio suo d meritis electi et eligentiu. et iste fuit vnus de electo: ideo merito puniri debuit: si quis sit in ipso negocio vitiu simonie: siue de hoc actu fuisset siue no cu ex officio hoc etia fieri debeat. s. de elec. cu nobis olim. vbi d hoc. et sic punit aliqs sup eo de q no agit contra eum directe l odiu criminis vt innuit litera sequens .s. nos qm vitium hmoi psequi tc. et est ar. j. de testi. ta litte. sic et maritus punit de lenocinio: lz contra eum directe non sit actu. ff. de adul. l. j. §. si publico.

a ¶ Sarracenor. Exponunt qda dandor regi: vt electioni pstaret assensum vel potius p se ipso recepit illa obligationez vt ipse consentiret sic sola talis obligatio simoniam inducit: licet no receperit id qd venit in obligatione: q in talibus nulla pactio vel conuetio debet interuenire. j. q. ij. qsquis. et s. de pac. pactiones. et j. de simo. ca. pe. et est moneta que sic vocatur.

et ea. C. de no nu. pe. l. gnalit: et l. aduersus. et ff. de p ba. cu de idebito §. vi. et j. d fi. istr. si cautio. et iij. q. ix. §. si debitu. Ite q aduersarius sit psens: als no nocet. ff. de inter. act. l. vi. et ff. co. certu §. si qs. Ite reqrit q no sit contra reru natura: vt si pfiteor me interfecisse hoiem q viuit. ff. ad. l. aql. ide nerat. §. vi. et hoc si p bo eu viuere q mortuus est: vt si pfiteor illu ee filiu meu q est maior etate q ego vel si qs pfiteat factuz cuius noie actio cu alio esse no pot. ff. de inf. ac. si is cuius. et l. pfessionibus. Ite q no sit contra ius. s. de libero homine als no nocet. ff. d pac. iurisgetiu §. et si stipulatio. et §. pce. et s. d pac. pactiones. et j. de codi. app. si conditiones. et xxxij. q. ij. solet qri. Ite q d re litigiosa. vt. ff de inter. ac. pfessionibus. Ite in cofesso nulle sunt ptes iudicis in cognoscedo: sed in sentetiado sic: q dz ferre snia ex illa pfessione. ff. ad. l. aql. pinde. et s. d trasac. pterea. Ite si qs pfiteat se seruu: talis pfessio no nocet ei. vt. C. d lib. ca. interrogata. lex ista fauore libertatis itelligit de pfessioe facta apud iudice: sed no in iudicio liberalis cause: als cotraria esset lex illa. iubemus. e. ti. in fi. B. Un versus

glo. et Cy. C. de non nume. pe. et l. no solu §. si libera tionis. et ibi bar. ff. d libe. leg.

sarracenor[a] obligatione recepat: et mediator extitit simoniace prauitatis. ¶ Nos qm vitiu hmoi psequi volumus vt debemus ipm p diffinitiua sententia duximus ab oi bnficio et officio ecclastico deponendu.

Greg. ix. B. iudici viterbien.

¶ Cofessio facta in iure p economu eccie nocet ipi ecclesie pot tn reuocari si an finitu negociu doceat p errorem facti emanasse. h. d. Ca. iii.

Ex pte abbatis et couetus moasteriu scti. M. fuit ppositu q cu inter ipos ex pte vna. et A. noie sue vxoris ex altera cora te qstio verteret: economus moasterij memorati quedam p errore facti fuit in iure cofessus[b]. ex qbus timet sibi preiudiciu gnari. ¶ Cu igitur negocio nondum finito/nemini noceat error[c] facti: madamus qtenus si de hmoi potuerit errore docere: pudeas vt nullu sibi sup hoc piudiciu generetur. ¶ De probationibus.

Greg. tacredo regi vicestrie.

¶ Reus actori sua ppria instrumeta edere non tenet. ita cominuniter summatur. Ca. j.

Ex epke vbis: et infra. Tua excelletia postulauit vt imperatori scribere: qtenus pacta in carthophilacio[b] requireret: q du du inter iustini anu pricipe et pdecessores tuos fuerut emissa: vt ex his colligeret qd tibi seruare deberet. ¶ Sed ad

Suma rium. diuisio

Ex pte. ¶ Cofessio p errore facta no nocet: si ante finitu negocium de errore facti emanasse doceat. h. d. Jo. an. Prima ps narrat factu: scda pudet iudicem instruendo ibi: cum igitur. Ab. siculus.

¶ Glo. se. ponit differetia huius rubrice ad rubrica de interrogato: ijs actionibus. scdo ponit noue q reqrunt vt pfessio noceat. tertio q sunt partes iudicis in cofessum. In fi. addit decem casus in quo non persistit.

Actiones interrogatorie qn hnt locum.

b ¶ Cofessus. No. q rubrica ista siue titulus de pfessis locu hz post lite pte. sed edictu de interrogatorijs actionibus locu hz et an lit. cote. et post. q iudex qties et qncuq edtas mouet ipm dz iterrogare ptes. ff. de inter. ac. vbicuq. et xxx. q. v. iudicante. et in casibus q notati sunt. s. de iura. calu. cu cam. et etia postq est pclusum in ca. j. d fi. instr. cu ioanes. Ad hoc em vt pfessio piudicet alicui exigunt plura: q sit maior. xxv. an. q minor pot restitui cotra cofessione. ff. de mino. no oia et ff. de pfes. certu §. in pupillo. Ite q sponte et no coactus. xv. q. vi. c. j. et xxxj. q. ij. lotharius. et ff. de qsti. l. j. j. rnso. et §. diuus. ij. Ite q ex certa scietia: q si errat in cofitedo et pot pbare se errasse: no nocet vt hic. et C. d iuris et fa. igno. error facti. et ff. de pfes. non fatet. Ite q contra se cofiteat: q cofessio p se no pdest. xiiij. q. ij. §. j. ff. de iter. ac. de etate. j. rnso. Ite in iudicio et cora suo iudice: als no piudicat. vt. s. d iudi. at si clerici. et C. eo. l. vna. Qnq tn pfessio extra ius facta valet: † vt si qs cofiteat debere se ex certa ca: puta emptiois vel locationis vel alia ca cosimili: si pbetur confessio ista p testes qui fuerunt psentes in cofessione: codenabit

† Concor. lex gnalr. et ibi

Maior/sponte/sciens/contra se/vbi ius sit/et hostis. Certum/lisq/fauor/ius nec natura repugnet.

versus

c ¶ Error facti. Error facti excusat si probetur nondum finito negocio: vt hic. et in. l. pdicta error. et j. de sente. exco. sacro. Error vero iuris non excusat. C. de iu. et fa. igno. l. ij. et l. cum quis. et sic patet q confessio sindici potest reuocari. item et cofessio aduocati reuocatur. j. de censi. olim. vbi de hoc.

¶ Rubrica. De probationibus. ¶ Cotinuata fuit. s. in pcedeti ti. sed magis specifice sic. Supra visum est in proxi. ti. de confessionibus per quas aduersarius releuatur ab onere probadi: verutamen quia parte negante habet asseueras probare. vi q. vi. actor. merito subijcit de probationibus. et premittit primo genus vt postea facilius descedat ad species: sicut etiam fecit compilator. ff. et C.

Continuatio

¶ De hac materia habetur. vi. q. vlti. §. his ita respodet. vsq ad fi. questionis. xxiiij. q. iij. de illicita. xliiij. distinctione multis.

Ex epistole. ¶ In prima pte ponit petitio. in scda ipsius repulsio ibi: sed ad hoc.

diuisio

b ¶ In carthophilacio. Carthophilaciu dr locus seu armariu vbi carthe vel instrumenta ponuntur et conseruantur.

Cartophilacium.

¶ Glosa ista cum seq. signat et soluit duo contraria.

a ¶ Nulli. Reo.s.nisi sit vsurꝰ eis.ff.de eden.l.j.§. edēda. vel nisi sint cōia.ī.de fi.istru.§. ppctuꝰ.nā ar gētariꝰ ⁊ publicꝰ exactor rōnes ꝯ se tenet edere.ff.de iur.fis.i fraudē.§.ex his bonis.⁊.§.se.hic em̄ reꝰ ipe ratoꝛ erat ⁊ in possessiōe obsequioꝝ pstādoꝝ a rege Argu.ꝯ.xlv.di. qui sincera. vbi di ꝙ cōuincere debemꝰ iudeos ex codicibꝰ suis ⁊ illi nostri sunt qꝛ continēt vetꝰ testamentum.

b ¶ Cōtra te. Si.C.de testi.ni mis graue.⁊.C. de edē. q̄ accusa re.⁊.iiij.q.iij q̄ i tendit. Argu ꝯ. C.de edē. nō est nouū.⁊.l.iustuz est. So. verū est illō ꝙ nullꝰ sua ꝓpria instrumē ta tenetur dare aduersario:nisi ipse vtaē eis ⁊ p̄ cipue q̄ faciūt ꝯ ip̄m: ꝯria hic si gnatā non sunt ꝯria. Leges ille nō est nouum et iustū ē:loquunē de rationibꝰ cō bus.lex illa ꝺ e den.q̄ accusare. loquiē de instru mētis ꝓpriis: vt ꝓbaē.C.de edē. ea que.secundū vnū casum. In telligunt aliq ali ter leges illas ꝑ ut ibi consueuit notari.

e ¶ Finium regundoꝝ. Licet p̄dia eccl'ie ꝓpria nō sint clericoꝝ: agere tn̄ pnt finiū regundoꝝ: cū habēt ius in illis.s.vsumfructum.ff.fi.regū. l.iij.§.finium. ¶ Glo.seq.declarat quō intelligatur in cōibus iudi ciis.⁊c̄.scdo ponit brocard.an vnus fungi possit vice duorum.alle.ꝓ viij. iura.⁊.ix.ꝯ et dat suas solu tiones.

hoc faciendū vehemēter obsti tit qꝛ nulliᵃ dicendum est:ea q̄ cōtraᵇ te sunt apud temetip̄m debes documenta requirere: in mediumq̄ proferre. Alexander.iij. ¶ Actor qui plene probauit non debet compelli iurare. Capitulum.ij.

Sicut cōsuetudo lauda bilis: ⁊ infra. Sane qm̄ apud vos consuetū esse didici mus: vt cū aliq̄s intentionem suam fundauerit instrumētis aut testibus/ ei sacramentū ni chilominus deferaē.qꝺ si subi re noluerit: fides ꝓbatiōibus nō habeē. ¶ Nos (cū tunc de mū ad hmōi sit suffragium re currendū/ cū alieᶜ legitime ꝓ bationes deesse noscuntur) ta lē consuetudinēᵈ reprobamꝰ. Lucius.iij. ¶ In cōi iudicio probant actor et reus. ⁊ si pa riter probant: reꝰ absoluitur: nisi fauorabilem causam foue at actor. Capitulum.iij.

Ex litteris tuis intellexi mus te et archidiaco num confines habere preben das: in villis quas singuli sin gulas possidetis: et pretextu terminorum inter vos contro uersiam agitari: eo ꝙ dicas eum antiquos fines egressuz: partemq̄ tui fundi occupas se. illo in contrarium asseren te: se partem eādem fundi pos sedisse.xl.annorum spacio in concusse. tu autem ꝙ per idez tempus quiete illam possede ris asseueras: quare vtrum incumbat petitori/ vel posses sori probatio quesiuisti. ¶ Ad quod scire debes ꝙ iudicium finium regundorumᵉ tale est vt in eo vtraq̄ persona vices duorumᶠ habeat/ videlicet a ctoris et rei. Undeᵍ hincinde testes produci possunt ad co gnitionem iudicis instruen dam: quibus examinatis: iu dex quos precellere intelle xerit: ad fidem sibi faciendam admittat. Quod si ambarum partium testes sunt eque ido nei: possessoris testes preferē tur: cum promptioraʰ sint iu ra ad absoluendum q̄ȝ ad con

f ¶ Vices duo rū. Hoc iudiciū duplex ē.qꝛ vter q̄ actor ⁊ vterq̄ reus hic cēsetur vnde vterq̄ du plex sacramētū calūnie p̄stabit: sicut reꝰ ⁊ actor si tn̄ iurabit: nisi semel.ff.fa.her. inter coheredes §.qui familie.il le in̄ principalr̄ ter actor dicit q̄ primo ad iudici um ꝓuocauerit ff.de iudi.in his tribꝰ.si nō appa ret qs primo ꝓ uocauerit forte dirimatur quis actor dici debe at.ff.ꝺ iudi.si cū ambo.⁊ pro tan to ꝺr actor: qꝛ p̄ mo iurat: ⁊ post ea iurant sui te stes sic obserua tur in ꝓuctione et recōuētione. Itē argu.est hic ꝙ vna p̄sona vi cem duarū susti net.ff.ꝙ cuiusq̄ vni. uē cor.§.si

Sūma rium. Diuisio

Sicut. ¶ Nō valet ꝯsuetudo vltra probationem plenā exigēs iuramentū.h.d.p̄mo.narrat ꝯsue tudinem.quā scdo improbat ibi:nos cum. Ab.si.

c ¶ Cū alie legitime.C. de iureiur.in bone fidei.ff. de iureiur.admonēdi.ī.de pcu.ex insinuatiōe. ⁊.C. de fi.instru.l.vl.habito tn̄ respectu ad qualitatem ꝑ sonaꝝ ⁊ q̄ntitatem cause.C.vnde vi.si qn̄.⁊.ī.de iure iur.c.vlt.⁊.ff.de legi.tuto.legitimos.

¶ Glo.seq.ar.⁊ illud declarat. Jo.an.in nouella.

Cōsue tudo obuiās rōni nō p̄iudi cat iuri scripto

d ¶ Cōsuetudinē. Et ē arg.ꝙ ꝯsuetudo non p̄iudi cat scripto iuri.ī.de ꝯsue.cū venerabilis.⁊.c.vl.⁊.xj. dis.ꝯsuetudinis.hoc ē veꝝ vbi ꝯsuetudo obuiat rōni. vt hic ⁊ in p̄ce.c.hec em̄ ꝯsuetudo ē ꝯ ordinē iudicio rū: vel vbi ꝯsuetudo introducta ē ꝑ errorē.ff. de leg. qꝺ non rōne.aliter si ꝯsuetudo rōnabilis eēt ⁊ p̄scri pta bn̄ p̄iudicaret iuri scripto. vt.ī.de ꝯsuc.c.vl.i fi. vbi de hoc.⁊.ff.de le.ꝺ qbꝰ.⁊.xj.di. catholica.⁊.ca in his.⁊ talis cōsuetudo p̄cipue reprobaē: qꝛ ex q̄ semel iuratuz est de calūnia a p̄ncipio saltē in cā ciuili non fuit amplꝰ iurandū.C.de iura.calū.auē. hoc sacra mentū.⁊ in auē.de his qui ingre.ad app.§.ij.

Diuisio

Ex litteris. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: ad qꝺ. Ab.

decuriones.xxj.q.j.relatio.ꝺ ꝯse.di.ij.nec moyses.ff. de adop.si ꝯsul.xxx.q.j.ad limina.ff.de stip.ser.l.j.§. seruus cōis.x.q.iij.vnio.ff. de act. ⁊ ob.actiōis v̄bo. §.mixte. Argu.ꝯ.xvj.q.j.pb̄ros.⁊.C. de asses.nemo. lxxxix.di.singula.⁊.ff.de re.iu.in parti.j.de p̄bē. qꝛ in tātū.⁊.c.de multa.ff.de pac.si plures.⁊.ff.ad trebel. ille a q̄.§.tēpestiuū.⁊.lxxxix.di.ad hoc. Solutio p̄ma rn̄sio casualis est: ⁊ obtinet causa necessitatis ⁊ vtili tatis: secus de iure regulari vt dr̄ in ꝯriis. vel refert vtrū iurisditio sit gratuita vl' ꝯtētiosa: si gratuita p̄t vti vice duoꝝ.ff.de adop.si ꝯsul.⁊.ff.de offi.p̄si.l.ij.si contentiosa non pōt.iij.q.iij.ca.j.⁊.ij.q.j.in p̄mis.

Perso na vna an dua rū vicē sustine re pos sit.

g ¶ Unde: id est qꝛ vterq̄ est actor ⁊ reus. vel vn̄.l. qꝛ vterq̄ affirmat se possidere et ad se pertinere.

¶ Glo.se.dat.v.ꝯtor.textui.alle.iiij.iura ⁊ soluit.

h ¶ Prōptiora. Sic.ī.de fi.instru. inter dilectos.in fi.ff de ac.⁊ ob.arrianꝰ.⁊.ff.ꝺ pe. respiciēdū.⁊ arg.l. dist.ponderet.in fi.⁊.xxvj.q.vij.tēpoꝛe penitudinis. Arg.contra.ff.de offi.p̄si.obseruādam. in fi.⁊.xxviij di.qꝛ sunt.lxxxj.di.tātis daniel. ⁊.l.dis.postq̄.sol.qꝺ hic dr̄ ⁊ in si'libꝰ locū hȝ in dubiis et obscuris: sed vbi notū est factū fit ꝯdēnatio: nisi ex cā fiat dispēsatio.

a ¶ In liberali cā. Et in q̄rela inofficiosi testamēti ff. de inof. test. si pˀs iudicātiū. ⁊ in causa matrimonia li. xxxiij. q. ij. si q̄s acceperit. ⁊ in dote. Un̄ ṽsus. Stat testamētū/libertas/ꝯiugiū/dos. Si sūt eq̄les q̄ ꝑdu cunť vtriq3. Et istos q̄ttuoꝛ casˀ habes. j. ď re iu. c. vl.

Versˀ.

h ¶ Iurati. Bene ďr iurati: q2 nulli creditur: nisi iurato. j. de testi. fraternitatẽ. ⁊ ca. nuper. ⁊ ca. tuis. ⁊ iiij. q. iij. §. iureiurandi: nisi a partibˀ fuerit ei remissum. vt in. c. tuis. ⁊ merito in tali casu admittunť fratres illiˀ monasterij: q2 ea q̄ in caplo agunť ꝑ alios ꝓbari non pñt: q2 extranei ad ca: pitula nō ꝯsue: uerūt admitti. j. de testi. veniens ij. in fi. C. de re: pu. ꝯsensu. §. su: ꝑ plagis. ⁊ C. de q̄st. interroga: ri. ff. ad syl. si q̄s in graui. §. si pu pillus. ⁊ §. se. et l. ij. §. si vir.

¶ Glo. se. no. te: stes instrumēto preferri. alle. l. ⁊ decre. Scd̄o al: legat duas. ll. q̄ equanť. Tertio alle. iiij. ll. q̄ p̄fe runť istrumēta testibˀ. Soluit distinguēdo. p: mo modu3 ꝓce: dēdi: scd̄o q̄lita: te3 negocij. ṫtio eius vetustate3 vel nouitatē: q̄r to numerum te: stiū. quīto an in strumentum sit ꝑuilegiatum.

i ¶ Testium. Sic ergo testes preferunť istru: mento: et meri: to: q2 potius cre dendu3 est viue voci q̄3 mortue. in auc. de fi. in: stru. §. si ṽo. ite3

† Con: cor. tex tus i. l. q̄ de to ta. §. in certa. ff. ď rei ven.

Testes an sint instru: mēto p̄ ferēdi.

b ¶ Pro liber tate. ff. de manu mis. l. antepe. ff. de re iudi. inter pares. ⁊ ff. de re gu. iur. libertas xij. q̄. ij. cum re demptoꝛ.

c ¶ Nā i posses sori. Rñsio ad ta citā q̄stionē: si q̄ reret aliq̄s q̄re d3 ꝓbare archi: dyaconˀ. cu3 sit in possessione: ⁊ rñ. q2 q̄ excipit ď p̄scriptionibˀ ip se ꝓbare d3. ff. ď ꝓba. in excepti: onibus. si. C. de p̄escrip. xxx. vel xl. annoꝝ. male agitur. xvi. q̄. iiij. volumus.

Sūma rium.

¶ P Roposui: sti. ¶ In virginitate pro banda attesta: tio matronaru3 assertioni viri p̄ fert. Cōis diui: sio. secunda ibi: videtur. Ab. si.

Diuisio

d ¶ Potuisse. Propter viri fri giditate3. xxxiij q. j. requisisti. vl ꝓpt maleficiu3 viri ea cā. ⁊ e. q. si ꝑ soꝛtiarias. ⁊ j. de frig. et ma le. laudabilem. ⁊ c. vlti. et in auc̄. de nup. §. per occa: sionem. col. iiij.

dēnandū: p̄terq̄3 i liberaliˀ cā in q̄ si vtriusq3 ꝑtis testes eq̄: les fuerint: ꝓ libertateᵇ sn̄ia ꝓ ferť. nam possessoriᶜ ꝓbatio: nem aliq̄n dari iurẽ manifesti est: cū iure cautum sit q̄ q̄ obie cerit p̄scriptionē lōgissimi tē: poris: quam nemo recte obij: cit nisi qui possidet: ⁊ eam ꝓba uerit: in cā debeat obtinere.

G reg. viij. ꝑposito scti cataldi ¶ Non creditur marito asse: renti et cū iuramento vxoré se cognouisse: si vxoꝛ ꝑ m̄ronas attestātes ꝑ ipsiˀ corpis aspe: ctū probat contrariū. Ca. iij.

P Roposuisti q̄ cā matri monij q̄ inter. M. de ca sa noua. ⁊ S. mulierē vertiť ti bi fuit de mandato aplico de: legata. cūq3 ꝑtes essent in tua p̄sentia constitute: mulier pro posuit se nec a viro cognitam/ nec potuisseᵈ cognosci: q̄d tam ꝑprio iuramento q̄3 testimo: nio. vij. mulierū ꝓbauit: q̄ per aspectūᵉ corpis eā esse virgi: nē asseuerāt: viro ꝑ iuramētū suū cōtrarū asserēte: et infra. ¶ Videť igitur nobis q̄ iura: mēto puelleᶠ ⁊ testimonijs illa rū. vij. mulieꝝ fides est potius adhibenda. ¶ le. ij. ¶ Singu lares de vniuersitate possunt ad cōmodum vniuersitatis re probare istrumētū falso cōfe: ctū noie vniuersitatis. Ca. v.

T Ertio loco fuit a nobˀ ita q̄situm. Ecce q̄dam regularẽ sigillo capli quoddā instrumentum cuidam amico suo signauit in q̄ facta ei alie: natio q̄rūdam reꝝ ecclie imo: biliū contineť. Quo exhibito in iudicio ꝓcurator vniuersi: tatis illud asseruit de assensu cōuentˀ nō fuisse confectūᵍ: et adulterinū vel furtiuū eē sigil lū. † Cūq3 f̄res ad ꝓhibēdum testimoniu3 ꝓduxisset. iuratiʰ dixerunt q̄ q̄tiēs ad hoc inter f̄res aliq̄ erat mētio consilium totius conuentus et vox fuit vnanimus q̄ nolebant aliena: tionem rerum illarum: s3 res domus integras conseruari volebant. ¶ Sed quoniā con tra hoc nichil pars aduersa ꝓ bauit: rñdemˀ s̄m assertione3 testiūⁱ tantūmodo iudicandū.

e ¶ Per aspectū. Qn̄q3 tn̄ ꝓbatio ista fallit. q2 ocu: lus ⁊ manus obstetricū sepe falliť. xxvij. q. j. nec aliq̄ ⁊ j. de frigi. fraternitatis. ⁊ j. eo. causam que. †

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

† Con: cor. tex tus i. l. j. ff. de ven. inspi.

f ¶ Puelle. Arg. ꝯ. xxxiij. q. j. si q̄s accepit ibi crediť iuramēto viri. ⁊ j. de despo. ipub. ꝯtinebať. ⁊ i auc̄. de nup. §. ꝑ occasionē. col. iiij. sed illa locū h̄ȝt cū mulier non ꝓbat ꝯriū ꝑ aspectū corpis: hoc ꝓbato p̄ferť iu: ramēto viri. vt hic di. i fi. ar. inst. de gra. cogna. §. itē ꝯsobꝛini. ⁊ argu. xxxv. q. v. ad sedē. iij. q. ix. ad testes.

Sūma rium.

T Ertio. ¶ Probatio testium prefertur instrumē to sic cōiter summatur. Prio ponitur questio. secundo rñsio ibi. sed quoniā. Ab. si.

Diuisio

g ¶ Confectū. Ad hāc negatiuā ꝓbādā admittun tur fratres indirecte ꝓut seq̄ť i lr̄a. sic. j. de testi. ex te noꝛe. ⁊ C. de ꝯhen. stip. optimā. alˀs negatiua directe non posset ꝓbari. de hoc di. s. de elec. bone. j. ⁊ q2 hic agebať de falso instrumēto: edēdus dies ē ⁊ ꝯsul. ar. C. de ꝯhen. stip. optimā. ⁊ j. de fi. instru. iter dilectos.

testes p̄ualēt instrumēto. j. de fi. instru. cū iohānes. § porro. s3 ꝯ vř q̄ eq̄lē vim h̄nt i exercēdis causis testes ⁊ istrumēta ⁊ iudicia cū instris. C. de fi. istru. ⁊ exercē dis. C. de rei vē. iudicia. ⁊ C. q̄ po. in pig. ha. scpturas Itē ꝯ. q2 fides instroꝝ p̄ualet testibˀ. ff. de ꝓbať. cel: sus. ⁊ l. cū de indebito. §. vl. ⁊ C. si minoꝛ se ma. dixe: rit. si alteriˀ. in fi. §. j. ⁊ C. de arbi. tu. l. vl. Sup hoc p̄t dici: q̄ si in modū exceptionis obijciatur falsitas in: strumēti: vel q̄ sub ꝯditione debuit fieri vel defecitˀ: vel q̄ plus ꝯtinebať ibi q̄3 dictū fuerit vel consiľe vel etiā falsitas: bn̄ pōt hoc ꝓbari ꝑ testes ⁊ p̄ualebūt te stes. j. de testi. ex tenoꝛe. ⁊ C. de ꝯhen. stipu. optimā. j. de fi. instru. cū iohannes. ar. C. de ꝓbať. cū p̄cibus et hic. Et illud q̄d ďr eq̄lē vim h̄nt in causis testes et in: strumēta. illud veꝝ est q̄n ab eadē ꝑte iducunť: q2 tā ꝑ testes q̄3 ꝑ istrumēta ꝓbat q̄s suā intētionē: s3 si ex vna ꝑte iducūť testes ⁊ ex alia ꝑte istrumēta ꝯ testes tūc ꝯsiderabit iudex naturā negocij ⁊ q̄litatē. nā q̄dā sunt q̄ in meliˀ ꝓbātur ꝑ testes q̄3 ꝑ istrumēta. q̄dam econtrario meliˀ ꝑ istrumēta q̄3 ꝑ testes vt arbitria ⁊ sn̄ia ⁊ ꝓcessus aliq̄s. ar. j. e. qm̄ ꝯ falsā. Itē ꝯsiderabit

Idē. ¶ Ubi agit de mr̄imonio cōtrahēdo: ꝓbato ipedimēto/ ꝛ publicatis attestatōnib⁹ alij testes sup defectu impedimēti admittēdi nō sunt.

Iurauit q̄dā (Ca. xi. vt asseris) se quādā in vxorē legitimā accepturum: quā cū vellet traducē. q̄dā iuramēti ſm morē exhibitis legitime ꝓbauerīt ipos in q̄nto cō sanguinitatis gradu sibi iuicē attinere. ¶ Qr̄ ꝟo req̄sisti a nobis q̄d agēdū sit: cū quidā ali⁹ velit ꝓbare cōtra ꝑdictā ꝓbationē factā iuramētis canonicis ꝛ partib⁹ [a] publicatā nullo eos sese cōsanguinitatis ĝdu cōtingē: r̄ndem⁹ ꝙ stādū est ꝓbationi priori. Inno. iiij archidia. parisieñ. ¶ Si per lr̄as ordiarij probat q̄s excōicatus: a ꝓcuratione repellit. h. d. et hec summatio cōuenit textui ꝛ ti. ꝛ nullā patit calūniā. ꝛ io eā tene. C. vij

Post cessionem: ꝛ infra ¶ Cū igit p lr̄as iudicis ordinarij[b] (q̄b⁹ standū est‡ donec ꝓbet cōtrariū) nobis cōstiterit

iudex vtrū factum sit antiquū vel ꝓpinquū. in āttiq̄s eīm magis credēdū est istrumētis: q2 memoria hoim labilis est. j. vt ec. bñ. vt nr̄in. si sit nouū poti⁹ testib⁹ credit. ar. ad hoc de ꝓba. si arbit. ꝛ. l. celsus. ꝛ. J. e. cū cām. q2 testes ꝯsueuerūt fidē suā variare ex tp̄is diuturnitate. ff. ad carb. l. iij. §. due ꝛ. ff. de dā. ifect. q̄ bona §. vl. al's est lex. ꝛ icipit. E causę. et q̄d dixi ꝯ instrumēta testes recipiunt illud intelligēdū est ꝙ p bonos testes ꝛ idoneos sine suspitiōe: nec vr̄ ꝙ tunc sufficiāt duo vl' tres testes. imo plures ad min⁹ q̄tuor. tabellio ei equalet vni testi ꝛ pl⁹ ꝛ instrumētū duob⁹ ad minus. ar. j. de fi. instru. cū Joā. q2 duo testes ad min⁹ in istrumēto scripti esse dn̄t: q2 in ore duoꝝ vel triū ꝛc̄. j. ð testi. i omni. ꝛ. c. lz. ꝛ. iiij. q. iij. §. vbi nūer⁹. ꝛ sic p plures et honestiores dz fieri tal' reprobatio. ar. j. de testi. in nr̄a. q̄nq3 tñ ꝯ instrumētū nō admittunt testes vt ꝯ iuētariū publice factū: vt in. l. ꝑdicta. C. ar. tu. l. vl. ꝛ in alio casu fallit in ꝯfessione q̄ fit a muliere: ꝛ in instrumēto in quo cōfitet se recepisse pecuniā ꝓ intercessione. C. ad vel. antique.

diuisio

Iurauit. ¶ Cōis diuisio. scđa ibi: quia vero.

¶ Glo. seq. no. sigt ꝯ͛riū. ponit opi. Uin. dat tres solu. ꝯ scđam opponit ꝛ opi. ponit ꝛ ad ꝯ͛riū remittit.

a ¶ Partib⁹. Sic ptz ꝙ publicatis attestatiōib⁹ sup eo. arti. nō sunt testes vlteri⁹ i ꝯ͛riū admittēdi: nec et alij testes ad idē ꝓbādū. j. de testi. fraternitatis. nā añ apturā testiū vtraq3 ps suos testes dz iducere sup eode articulo. sec⁹ sup alio vl' sup noua pēdēte ex post: tūc bñ admittūt, vt i. d. c. fraternitatis. ꝛ. j. ð fi. istr. cū Jo. itē sigt ꝯ. j. de testi. series. ꝛ. c. cū in tua. in fi. ꝛ. j. e. cām mr̄imonij. vbi publicatis attestatiōib⁹ recipiūt testes ad reprobādā ꝯsanguinitatē ꝛ hic nō recipiūt

Testibus publicatis sup eodē articulo nulli inducuntur

Audiui Uincē. dicētē ꝙ illa nō tenebat. dicit em̄ q' testib⁹ publicatis nūq3 sunt sup eodē arti. siue ab eo q̄ illos idurit. siue ab alia pte testes vlteri⁹ inducēdi. Et idē mihi videt. Pōt dici sup isto ꝯ͛rio: ꝙ illa decre. series. loq̄tur in mr̄imonio iā ꝯcto. vñ admittunt ibi testes in fauorē mr̄imonij ad oñdendū ꝙ nō fit ibi consanguinitas. vñ stricti⁹ ē ibi agēdū: q2 tolerabili⁹ ibi est aliq̄s ꝯ statuta hoim ꝛc̄. j. ð testi. lz ex q̄dā. hec decre. loquit in ꝯhēdo. vñ hic nullū piculū est sup ꝓhibitiōe istoꝝ ne ꝯiungant. vñ añ apturā prioꝝ debuit ꝓbari in ꝯ͛riū. sed in sepatione mr̄imonij iā contracti pōt esse piculum. quare ibi admittunt etiā post sententiā: q2 sentētia contra mr̄imoniū lata nō trāsit in rem iudicatā. ꝛ reuocat falsitate ꝓbata. j. de re iudi. lator ꝛ ca. ꝯsanguinei. multo forti⁹ dz audiri añ sententiā. Assignare potes aliā rōnē vt non sit ꝯtra illud q̄d dictū est: ꝙ testib⁹ publicatis nō sunt alij iducēdi. in decret. series. io admittunt testes post publicationē: q2 añ publicationē ignorabat ps illa q̄ petijt hoc q̄ psone posite fuissent i p̄mo gradu: ꝛ io post publicationē admittunt: al's nō deberēt admitti. sz certe adhuc nō videt rō ista sufficiens: q2 ps illa q̄ accusabat mr̄imoniū dixit illos ꝯsanguineos: sed hoc potuit scire altera ps: ꝛ sic cessat rō illa: ꝓpter hoc dicūt quidā ꝙ speciale est in cā mr̄imonij, ad hoc ꝑstat optimū arg. j. e. cām mr̄imonij. sed ꝯ͛riū illi⁹ decre. series. solutur ibi: vel dic ꝙ vn⁹ tñ hoc iurare volebat: ꝛ ꝓbatio vni⁹ insufficiēs est: † et io nō audit ꝯ plres maxime: ꝛ sic nō ꝯtradicit illa decre. series. ꝛ hoc colligit apte ex antiqua decre. sed cōpositores hmōi cōpilationis voluerīt hoc mutare q̄d de iuramento vni⁹ dicebatur: quia illud nullā habet dubitationem.

† Concor. lex iusiurandi. §. simili modo. C. de tes.

‡ Concor. l. si quis i hac gen⁹. C ð epis. ꝛ cle. ꝛ l. si q̄ p calū. et ibi baldus et Cy.

Post cessionē. Per lr̄as ordiarij ꝓbat q̄s excōicatus nisi ꝯ͛riū doceat ita summat. Jo. an. verūtñ hec summatio nimis gn̄al' est. D. ant. summat alit et ei⁹ summatio nec ꝯgruit ti. nec attingit p̄ncipalē materiā. c. dicit em̄ sic. Procurator excōicat⁹ tpe assumptiōis mādati ab agēdo iudicialit repellit. hec summatio poti⁹ ꝯgruit ti. de sen. ex. vl' ti. de iudi. cū nullā mētionē faciat de ꝓbatiōe maxie q̄ fit p lr̄as sup q̄rū effectu pēdet p̄ncipalr̄ ꝓlixa ꝛ subtilis materia hui⁹ ca. Diuidit ꝯpēdiose in duas ptes. In p̄ma ponit repulsionis cām. In secunda repulsionem ibi. Ipsum.

diuisio

¶ Glosa sequens reci. per modum questionis.

b ¶ Lr̄as iudicis ordiarij. Ex hoc vr̄ ꝙ lr̄is ep̄i credit tāq3 publico istrumēto. ꝛ q' sigillo ep̄i credit: lz nō adsit sigillū capli. xix. q. iij. statuim⁹. et. xj. q. iij. cure. xviij. di. de ꝯsilijs. j. de fideius. ꝑuenit. ꝛ. j. de fi. istru. c. ij. ꝛ. xx. q. j. vidua. nā credit lr̄is ep̄i sigillatis sigillo ecclesie. lxxiij. di. in noīe p̄ris ꝛ fi. ꝛ sigillū alieni iudicis fidē facit. xcviij. di. c. j. ꝛ. ij. ꝛ alieno anulo signari pōt testamētū. isti. de testa. §. pn̄t. ꝛ. C. de testa. si vn⁹. ꝛ instrumētis regis siue p̄ncipis fides adhibet. j. de fi. instru. cū dilect⁹. Sz ꝯ vr̄: q2 viua vox potior est q3 mortua. i aut. de instr. cau. §. si ꝟo. sz ꝟbo ep̄i nō credit. vj q. ij. si tm̄. ꝛ. c. placuit. et. j. eo. q̄m ꝯ. g̃ multo min⁹ lr̄is ei⁹. nec papa ei credit: si dixit se excōicasse aliquem. j. de testi. cū tu. q̄nq3 em̄ eulogia ex mala fide scribunt. ff. de custo. ꝛ exhi. re. diu⁹. nec scripture tabellionis credit: nisi habeat testiū subscriptionē. in aut. de here. ꝛ fal. §. sancim⁹. col. j. et. ꝯ. de ꝓcu. c. j. ꝛ. j. de fi. istru. c. ij. ꝛ in aut. de instru. cau. §. sz neq3. ꝛ. §. si q̄s igit. col. vj. h. d. ꝙ semp stat sigillo ep̄i: q2 vicē hz publici istrumēti p iura ꝑdicta. Alij dicūt ꝙ nō credit charte vl' istrumēto ep̄i: nisi sit redactū in publicā formā. in aut. vt nulli iudi. §. si q̄s ꝟo. ꝛ. C. de dona. in donatiōib⁹. j. de fi. instru. int dilectos. vel saltē nō est credēdū: nisi habeat subscriptionē testiū: si nō sit ibi vsus tabellionū. xvj. q. iij. §. pt. Dicas ꝙ hodie circa iudicia nō credit ꝟbo ep̄i siue alteri⁹ iudicis sine lr̄is suis: nisi habeat testiū subscriptionē vl' q̄ter⁹ ꝯstet legitimus documētis. j. e. q̄m ꝯ. ꝛ. j. de testi. cum a nobis. Circa alia ꝟo q̄

epi an faciāt fidem.

in figura iudicij ordinarij.nō facit eps:bñ credit lris ei⁹ ſm qd dicit hic.ⁿ.xj.q.iij.cure. Precipue in snia excōicationis stādū est lris epi:qꝛ excōicatiōis snia lata a iudice suo:siue sit iusta siue iniusta tenet.xj.q.iij.et c.j.ⁿ.ij.ⁿ ideo lris cuiuslibet plati credit:ⁿ alij tenent illū vitare:vt in c.cure. qꝛ in hoc cōsulit aīe cū sit medicinal. ij. q. j.multi.ⁿ.j.d sententē.excō.cū medicinalis.lib.vj.

Excōicatio iniusta tenet.

a ¶ Excōicat⁹ erat. Et ita tempus pcuratiōis facte attēdendū est sicut tp̄s electiōis.ꝫ.de elec.dudū.vbi plura sunt arg. de tpe inspiciēdo. ⁿ est arg.ꝙ excōicat⁹ ad impetrandū non est admittē dus: ⁿ si ipetraret non valerēt lre si postea probaretur excomunicatus.B.

In psentia. ¶ Dubia pbatio non relevat pbantē. sic summat cōiter.

Sūmarium.

diuisio

Diuidit principalit in tres partes. In prima pcessus narratio. In secunda ibi: dilectus auditoris diffinitio In tertia ibi. Nos igitur.diffinitionis confirmatio Prima subdiuidit in quattuor: nam primo ponit actoris petitio. Secūda ibi. Uerū.rei respōsio ⁿ reconuentio. Tertia ibi. Ad hec: actoris rplicatio.Quarta ibi. Uerū.rei replicatio.Ab.

¶ Glo. sequens

ꝙ A. erat excōicatus[a] cū procurationis officiū assumpsit. ¶ Ipm tāqꝫ pcuratorē: non duxim⁹ admittendū. Idem. abbati ⁿ conuentui casseñ.

¶ Si rogat⁹ restituere totā hereditatē eo sine liberis decedēte/irret monasteriū euanescit fideicōmissum: ⁿ hereditas applicatur monasterio. nec ad inualidādū ingressum sufficit pbare minorē etatem tpe ingressus:si ex aduerso geminatus pbet ingressus.h.d. intelligēdo ꝙ substitutio fuit fideicōmissaria. Si vero fuit directa summa sic.Substitutio facta filio eo decedente sine liberis euanescit p ingressum monasterij: et tunc adde id qd est i pmo summario ibi: ad inualidādū ingressum ⁿc. vsqꝫ ad fi.ⁿ vterqꝫ itellect⁹ est ver⁹ i se.dico tñ ꝙ prim⁹ est verior ꝙ hic fuit substitutio fideicōmissaria lꝫ d.ant.hic dicat ꝙ fuit cōpēdiose. Ca.viij

In psētia G. scti adriani dia. cardi.G. et B. fratres vr̄o syndico cōstituto corā ipo facere pponi:ꝙ cum quōdā. A.frat ipsoꝝ cōderet testamētū. M. filiū suum sibi heredē instituit ⁿ pcepit vt si absqꝫ liberis[b] decederet: ad eos bona deuoluerent ipsi⁹: vñ illa q̄ de bonis ipsi⁹ vestrū monasteriū detinebat: sibi restitui postulabant: ⁿ petebāt vos super hoc a sua molestatione cōpesci. ¶ Uerū syndicus ipe pposuit ex aduerso:ꝙ dict⁹.M.monasterio vr̄o obtulit se et sua. Uñ vniuersa q̄ habuerat erant ad monasteriū deuoluta † q̄re vniuersa q̄ ipsi de bonis ei⁹ inuaserāt restitui monasterio vr̄o petebat ⁿ sup ceterꝭ silētiū illis iponi: ¶ Ad hec autē ps altera replicauit ꝙ dict⁹. M. oblationis sue tpe fuerat mior ānis: ⁿ ꝙ voti facti penitens qd feruore īfirmitatis fecerat post cōualescētiā reuocauit:ⁿ īfra Uñ cū sine liberis decessisset: ex testamēto patris ad ipsos erat ei⁹ hereditas deuoluta. ¶ Uerū syndicus rñdere curauit:ꝙ lꝫ dict⁹.M. de monasterio fuisset egress⁹:eidē postmodū se et sua[c] obtulit hūilit ⁿ deuote:ꝙ nec cōtra oblationē suā veniret iuramento firmauit.Quare cū cōstet ꝙ idē M.bis mōasterio vr̄o cōtulit se ⁿ sua:nec ex aduerso pbet ꝙ vtriusqꝫ oblatiōis tpe fuerit mior ānis: pbationē vr̄aꝫ hmōi exceptiōis pbatio non elidit:cū et si prime oblatiōis tpe fuerit minor annis: scde[d] tñ potuit maior extitisse.preterea cū vbū illd minor ānis duob⁹ potuerit modis intelligi:cū ⁿ q̄ minorē.xiiij.an. et q̄ xxv.dici soleat minor an. intē tiōi vr̄e vbū dubiū[e] nō noce-

fuerit nat⁹ ⁿ ille pmoriat. vt sine liberis decessisse.j.d testa.raynuci⁹.ⁿ.ff.ad trebel.ex fctō.§.pe. Si aūt dicat:si sine herede decesseris:substituo talē noīe heredis:soli filij intelligunt.ff.c.ex fctō.§.vl. Itē si nō habeat filiū: sed habeat nepotē ex filio substitutio euanescit.C.de condi.inser.l.ij. ⁿ.C de insti.ⁿ substi. gnalit. Et hoc scias ꝙ q̄ rogat restituere hereditatē alij nil pt alienare.C.cōia de leg.l.vlt. nisi in casib⁹ q̄ notāt l.aut.ibi posita: quartā tñ p trebel. pt retiere si bi: ⁿ si fili⁹ sit rogat⁹ ēt falcidiā cū q̄rta pōt retinere .j. de testa. raynuci⁹.et.ca. raynaldus. vbi vtraqꝫ q̄rta retinet. Si vo rogatus ē restituē qd qd supest de hereditate: tūc ad min⁹ quartā reseruabit substituto. C. ad trebel. aut. si rogatus: als ꝫ cū rogat⁹. Itē lꝫ pure quis rogat⁹ sit alicui restituere hereditatē nulla facta mētiōe de filijs : si tñ postea habuerit filios vl nepotes sbstitutio euanescit. C.de fideicō. cū acutissimi.C. de isti.ⁿ substi.gnalit.ff.d cdi.ⁿ demō.cū au⁹. Jo.

† Hunc tex. dicūt hic Abb.ⁿ Fel. singu. ad hoc ꝙ quis pōt in vita se puare ptāte testādi s.p ingressū monasterij.

c ¶ Se ⁿ sua. Ista duo redrebant:qꝛ sua sine seipo donare nō poterat:quia illa restituere tenebat. et lꝫ dōs sit:tñ ꝯmode inde testari nō pt. C.cōia.de leg.l.vlt.ff.de trebel.quidā.§.si qs filium.

In prin.ⁿ in fi.circa substitutionem factam sub conditione si sine liberis vel pure.no.v. Medium distinguit interrogatum restituere hereditatem ⁿ rogatū restituere quod supererit.

Substitutionis vtil' declaratio.

b ¶ Si absqꝫ liberꝭ decederet. Silis substitutio habet.j.de testa.raynuci⁹.ⁿ.c.raynald⁹.vñ no.ꝙ cū tal' ꝯditio apponit si sine liberis decedat: volo vt hereditas pueniat ad talē.etiā si naturales habeat filios: euanescit substitutio.ff.ad trebel.ex facto.§. si qs rogat⁹.ⁿ.ff.d leg.ij.cū pr̄.§.volo.l.luci⁹.§.vl. Itē si fili⁹

d ¶ Secunde. No.ꝙ presumitur maior:nisi probetur minor.C.de in integ.resti.mino.si minor.ff.de iureiu.nam postea.§.si minor.Ber.

¶ Glosa sequens obijcit ⁿ dupliciter soluit. scdo arg. tertio querit obijciendo ⁿ soluit.

e ¶ Dubiū. Sꝫ nōne vbū dubiū i iudicio interptādū ē ꝫ reū.ff.de vb.obli.int stipulārē.§.j.ff.de iudi.si qs intētiōe.ff.de reg.iur.l.ābiguis.ⁿ.ꝫ.de rescrip.cū adeo?lꝫ istud est hodie ppt religionē p qua multa ꝫ

bat.cuz infra.xxv.an. teneret donatio iuramento firmata [a] Sed ꝛ si teneret qḋ factū fuerat a dicto. A. qꝛ tñ intelligendum nō erat sine herede decedere: q̇ monasterium sibi heredē instituit [b] ꝫ hoc monasterio nō nocebat: ꝛ infra. ¶ Dilect⁹ fili⁹. B. scti eustachij cardinalis: attendēs ꝙ syndic⁹ vr̄ intētionē suam plene fundasset: et ꝙ nihil fuisset ex aduerso sufficienter ꝓbatū: cū ꝛ si ostēsum esset per testes ꝙ. M. sue oblationis tpe fuerit minoꝛ annis verūtñ prime vel scḋe oblationis tpe minoꝛ fuerit ꝛ q̄t ānis minoꝛ non fuisset exp̄ssum: de mandato nr̄o sniam ꝓtulit: et p̄dictis. G. ꝛ. B. silētiū iponēs sup his q̄ a monasterio postulabant: eos ad restitutionē illoꝝ q̄ de bonis p̄dicti. M. ꝓpria temeritate inuaserāt: cōdemnauit. ¶ Nos igiꝛ sententiā ipsam aucto. apo. cōfirmamus. ꝉ dē.

¶ Si actoꝛ et re⁹ in interdicto retinende possessionis ꝓbār: obtinet is q̇ antiquioꝛē possessionē ꝓbat titulo maxime iustificatā vel melioꝛes ꝓbatiōes respectu possessiōis adduxit. h. d. no. ꝛ ꝓbaꝛ satis hoc summariū in ꝟsi. ex p̄missis pōderato ꝟsi. marie.

Licet cau Capm.ix.

Licet causam q̄ vertitur inter ecclesiam raueñ. et cōe fauentie super iurisditione ꝫ honoꝛe: ac districtu in villa sancti. P. et castro arioli: quod de iure ad se spectare dicta ecclīa ꝓponebat: ꝛ ifra [c]. ¶ Poꝛro attestatiōibus publicatis / syndicus fauentinoꝛuz proposuit se velle in personas testium ex parte altera productoꝛum quedā obijcere/ ac ꝓbare: economo ecclesie asserente id fieri non debere: super quo interloquēdo decreuimus ipsum nullatenus audiendum cum infra trium mensium [d] spacium in nostris litteris comprehensum testes huiusmodi producere non curauerit: infra queꝫ terminum pars vtraqꝫ testes inducere potuit: tā in ꝓsonas testium q̄ꝫ sup negocio principali. ¶ Post hoc idem obiecit in testes predictos ꝙ coꝛrupti falsa dixissent. Unde qꝛ talis exceptio non solum ante: sed etiam post sententiam potest

rōnē statuta sūt. ff. de reli. et sump. fu. sunt ꝑsone. sic̄ qñqꝫ ꝓpt dotē. ff. ḋ iure do. l. ābiguis. vl' istud nō fuit ꝟbū actoꝛis sꝫ testiū. Et est ar. ꝙ ꝟbū testis ābiguuz ꝓ reo sit interp̄tādū: vt hic. ꝛ. s. e. ex lr̄is. et. j. de fi. instru. iter dilectos. i fi. Et ē notabile: ꝙ dictū testis dubiū semꝑ ꝯ euiu q̇ ꝓduxit ē interpretādū. ꝛ est ratio: qꝛ q̇ probat clare et apte debet ꝓbare: ꝗḋ si nō faciat nō prodest talis obscura probatio. j. de testi. cum tu. vñ reus absoluiꝛ vt ibi ꝛ h. sꝫ q̄re nō q̄riꝛ scḋo de etate a teste: vt certificeꝛ iudex saltem: sed certe iudex q̇ testē ipsuꝫ examinauerat: debuit q̄rere ab ipso ꝛ etiaꝫ post apturam testiū ex officio suo ꝑt q̄rere interp̄tationē a teste sui dicti. cum ip̄e debeat iterrogare quotienscūqꝫ necesse fuerit. ff. ḋ iterro. acti. vbicunqꝫ: ꝛ cūcta rimari. xxx. qō. v. iudicantē. ꝛ. j. de fi. instru. cū Jo. et est expressum ꝙ testis qui confuse dixit testiomium: iterum sit examinādus. j. de testi. cum clamoꝛ. sed ad petitionē partis nō debet hoc facere. et hoc ꝓpter periculum suboꝛnationis. B.

a ¶ Firmata. Unde cōtra propriū iuramentū etiā non dꝫ audiri. C. si aduer. ve. l. j. ꝛ. C. si aduer. dona. l. j. ꝛ in consti. imperatoꝛis. sacramēta puberum. B.

¶ Glosa sequēs in ꝟsi. instituit distinguit ꝙ rogatur quis restituere priuato vel eccl'ie ꝛ p̄mo casu aut monasteriū ingreditur aut fit cleric⁹. vl. querit ꝛ soluit.

b ¶ Instituit. Ingressus monasterium fingitur habere heredē cum rogatus est restituere priuato: vel cum ei priuatus est substitutus. Si aūt rogat⁹ est restituere loco religioso vel eccl'ie vel expēdere in pias causas: nō euanescit substitutio ꝑ ingressuꝫ monasterij. in auc̄. de san. epis. §. sed hec presenti. col. ix. vnde sumptū fuit illḋ auc̄. C. ad trebel. auc̄. nisi rogati. Si ꝟo ille q̇ rogat⁹ est restituere hereditatē vel legatuz fiat cleric⁹: exigūꝛ duo. s. vt substitutio euanescat: vt perpetuo etiā maneat in ecclīa ꝛ relictū expēdaꝛ in pias causas: vt i p̄dicta auc̄. dꝫ ꝑ igressuꝫ monasterij substitutio euanescit: ita ꝙ teneat monachat⁹: alias nō euanescit substitutio: nisi fiat monach⁹. Sꝫ q̇d si tradit se ꝛ sua alicui eccl'ie seculari: nunquid euanescit substitutio? ar. p̄dicte auc̄. vr̄ ꝙ sic fauoꝛe eccl'ie. arg. p̄dicte auc̄. nec credo ꝙ euanescat nisi i casu predicte auc̄. nec extēdo ad aliū casum: licet q̇dam dicāt contra. Ber.

Licꝫ. Inter dicto vti possidētis obtinet q̇ iustioꝛē titulū probat. ita cōiter summaꝛ. sꝫ certe hec summatio est nimis gñalis et videꝛ req̇rere tit. i hoc interdicto cōtra id qḋ habeꝛ in. sti. de interdi. §. retinende. Diuidiꝛ decre. ista in q̇nqꝫ ptes. In p̄ma ꝓcessus decisa narratio. In secunda ibi porro: fauētinoꝛum exceptio ꝯtra testes eccl'ie/ ipsi⁹ respōsio/ pape iterlocutio ꝛ iterlocutiōis rō. In tertia ibi: post hoc coꝛruptionis et falsitatis noua exceptio ipsi⁹ ꝓbatiōis ꝛ reprobationis cōmissio. In q̄rta ibi: q̄ꝫ. testes fauētinoꝛū ipugnaꝛ p̄mo ꝓbatoꝛios scḋo reprobatoꝛios. In quinta ibi: ex p̄missis. allegādo cōcludit ꝓ ecclīa. Ab.

c ¶ Et. j. Sub isto. j. fuit lis cōtesta. coꝛā dño papa. vt. s. de iura. calū. cū causaꝫ. cuius pars hec est: ꝛ cōmissa fuit receptio testium iudicibus ꝛ testibus receptis remiserunt ad papā depositiones eoꝝ. j. de testi. cum causam.

¶ Glo. seq. notat terminum prefigi posse productioni testium. Inducit quattuoꝛ similia.

d ¶ Mensiū. Not. ꝙ iudex ex officio suo ꝑt p̄figere terminū ꝓductiōi testiū. j. de testi. in noie dñi. Itē ad exceptiones. j. de except. pastoꝛalis. Itē ad accusationē matrimonij. j. de clādesti. despō. cuꝫ inhibitio. Itē ad accusandū. j. de accu. licet. ꝛ. C. qui accu. non pos. si ea que. ꝛ. j. de fi. instru. accepimus. Itē vbi impeditur stat⁹ alicuius. C. de ingenuis. diffamari. Joh.

¶ Glo. se. p̄mo alle. duas ꝯcoꝛ. et distiguit an fuerit: vel nō mota q̄stio falsi. Scḋo pōit opi. ꝙ falsitatē testiū sine coꝛruptione ꝓbare non sufficit. demū ponit ꝯriā quaꝫ appꝛobat. Tertio tractat an coꝛruptio sine falsitate sufficiat. ꝛ ar. ꝓ ꝛ ꝯ. Ultio no. ꝙ snīa ꝑ falsas ꝓbatiōes lata tꝫ ꝛ ponit tres modos retractādi.

Nota. Testis depositio ābiguaꝫ ꝯ quē est interp̄tanda.

ꝯ Concoꝛ. l. si q̇d. ꝛ. l. si ꝑsidiuꝫ. C. ḋ p̄. mi.

ꝯ Concoꝛ. textus i. l. producti. et ibi bar. C. de testi.

Substitutio an euanescat ꝑ igressuꝫ monasterij.

q̄stio

Summarium.

ꝯ Gl. ē in. l. j. ꝭ ꝛ. iij. ff. ḋ iuris. om. iu.

diuisio

Falsi p textu an sit sñia retractāda.

a ¶ Opponi. Sic. s. ꝺ pcu. in nrā. ꝛ C. de fal. q̄relā Distinguit tñ: q: aut q̄stio de falso mota fuit in iudicio aut non. Si fuerit mota: nūq̄ postea p̄textu falsi retractat̄ sñia. C. si ex fal. istru. l. j. ꝛ ij. i fi. nisi appellatū sit: tūc eñ p̄t opponi in cā appellatiōis. C. de fi. instru. l. vl. i fi. ꝛ testes p̄nt pduci. C. de tēp. ap. p hāc. i fi. Sꝫ si nūq̄ fuit qō falsi mota: lꝫ tunc nō sit appellatū nō trāsit in rē iudicatā: vsq̄ ad xx. annos. C. de fal. q̄relā. et. j. de excep. cum venerabilis. Et no. q fm q̄sdā non sufficit probare testes eē falsos nisi pbētur corrupti. arg. ff. de re iudi. diui⁹. q̄ loq̄tur in eodē casu cuꝫ hac decretali. Alij pbabilit⁹ dicunt vt Joh. ꝛ B. q sicut sufficit pbare instrumētū eē falsum. C. si ex fal. istru. l. penl. ꝛ vl. sic ꝛ testes cuꝫ habeant hincinde parē vim. C. de fi. instru. in exercēdis. et facit hoc. ff. de excepl. q̄ agnitis. et. C. de transac. si ex falsis. sꝫ nūq̄d sufficit pbare eē corruptos? ar. q sic. ij. q. vi. §. diffinitiua. ℣. venales. C. qñ puo. nō ē necess. venales. ꝛ j. de testi. sicut. Ecōtra videt̄ q non: q: nō sufficit pbare corruptionē nisi ꝛ iudex secut⁹ fuerit dicta corruptoꝝ testiū. j. ꝺ re iud. cū l. ꝛ a. C. si ex fal. istru. falsā. Silr̄ nō sufficit pbare falsitatē nisi pbet̄ iudicē secutū fuisse illā: vt pꝫ p predicta iura. † Itē no. q sñia q̄ lata est p falsos testes: vel p falsa instr̄a bñ tꝫ: sed retractāda est. ff. de re iudi. diuus. ꝛ p̄t retractari p in integ. resti. vsq̄ ad q̄driēniū implorato iudicis officio vel p actionē in factum vsq̄ ad triginta ānos. vel si criminaliter agat̄ vsq̄ ad viginti annos. C. de fal. q̄relam. ꝛ j. de excepl. cum venerabilis. vnde ℣sus. Accusas: agis in factum: p. i. o. renocabis. Falsum. viginti triginta. q̄ttuor. annis.

† Concor. textuo i. l. vbicū q. ff. de infro. act. cuꝫ alijs multis

† Concor. l. si ptor. §. marcellus. ff. ꝺ iudi. Bar. in di. l. diuus. ff. de re iudi.

opponi[a]: licet nonnulli crederent fauentinorum partē exceptionem huiusmodi per excogitatam maliciam[b] ad impediendum processum negocij obiecisse: quia tamen noluimus a iuris tramite declinare: magistris. G. ꝛ T. precepimus: vt testes quos super hac exceptione procurator fauentinorum duceret producēdos infra mensem recipere et examinare curarent de singulis circunstantijs[c] † subtiliter inquirentes: extunc indulto altero mense procuratori ecclesie supradicte ifra quem si vellet ad reprobationem[d] testiuꝫ illorum produceret testes coram eis: ꝛ infra. ¶ Quāq̄ autem pars fauētinorum testes multos pduxerit super negocio pricipali: vix tñ ex illis sex remanserunt concordes: cum alij sibimet in serie sui testimonij contradicant[e]: ꝛ q̄dam alij sunt in dicto sui testimonij singulares[f]. Ad reprobādū vero quosdā testiū eccl̄ie rauen̄. ꝛ si ex pte fauētinoꝝ q̄dam sint testes inducti: plures tñ illoꝝ reprobant̄: q: sibiiuicē euidentissime cōtradicūt: q̄dā ℣o alij pauci numero q̄tuis nō reprobentur expresse[g] vsq̄adeo tamen male fame sūt ꝛ leuis opinionis[h], q eorum dictis nulla vel modica[i] est fides habēda. Jidē quoq̄ testes[k] fauentinorum gn̄aliter repellunt̄: q: nō pbāt illud ad qꝺ pbandū eoꝝ syndic⁹ se astrixit[l]: videlicet q corrupti falsa dixissent: qm̄ et si de corruptione videant̄ aliq̄d dicere: ꝺ falsitate penit⁹ nichil dicūt † ꝛ ifra. ¶ Ex p̄missis igit̄ euidēter apparet: q ecclesia p testes numero plures q̄b⁹ poti⁹ lux veritatis assistit: q̄ etiā aptiora negocio ꝛ vero pximiora in suis testimonijs exp̄sserūt sufficienter ōndit: q a. lx. annis ꝛ citra cū oī iurisdictiōe/ honore/ atq̄ districtu loca supradicta possedit per qꝺ ptꝫ. q si cōe fauent. a. l. annis

b ¶ Maliciā. Si de hoc constaret: ɔdēnari deberēt ad expensas. s. de do. ꝛ contu. finem. vbi de hoc.

c ¶ Circūstantijs. Sic. j. de testi. cum causam. ꝛ iij. q. ix. nichilominus. arg. ꝛ iiij. q. iij. testes.

d ¶ Reprobationē. No. q possuꝫ reprobare testes aduersarij mei ꝛ tres reprobationes p̄nt fieri et non vltra. j. de testi. licet dilectus.

e ¶ Contradicāt. Vñ nō valēt. iij. q. ix. nichilomin⁹ ꝛ iiij. q. iij. §. item q̄ falsa. ꝛ j. de appel. sollicitudinem. xxij. q. viij. qꝺ aūt. ꝛ C. de lib. cau. cum precium.

f ¶ Singulares. Sic. s. de elect. bone. ꝛ j. de accusa. cum dilectus.

g ¶ Expresse. Criminibus expresse non probatis.

h ¶ Opinionis. Qꝺ ɔstitit p attestatiōes ex parte archiepi exhibitas cōtra illos. vt. s. dixi. ꝛ ille etiam qui examinat testes debet signi ficare iudici q̄tra fides sit testibus adhibenda ff. de testi. l. iij. ꝛ j. ꝺ fideiusso. cōstitutus.

i ¶ Modica. Non tamē ex toto nulla. j. ꝺ si. p tuas. que tñ i alio casu loq̄tur.

k ¶ Testes. Qui inducti sunt ad falsitatē probandam.

¶ Glo. se. no. q si qs se astringit ad duo ꝛc. inducit vnam decr. ꝛ duas. ll. ad ɔ̄riū inducit vnam. l. ꝛ duas decre. Secundo q̄rit quō falsitas testiū pbet̄ ꝛ respondet dupl̄r. Tertio q̄rit an altero probato ꝛc. ꝛ r̄ndet

l ¶ Se astrinxit. Sic videtur q si aliqs se astringat ad duo pbāda. quoruꝫ alterū p se sufficeret: q tūc non sufficit probare vnū: nisi ipleuerit itentionē suā ad quā se obligauit. C. de rei ven. l. vlt. arg. s. de causa pos. cuꝫ eccl̄ia. ꝛ ff. de execu. tu. qui testamēto. Arg. contra j. de ap. significauit. in fi. j. de p̄ben. cum iamdudum. ꝛ arg. ad hoc ff. de ɔdi. ꝛ demō. falsa. ꝛ ex eo q dicit astringit. videt̄ exp̄ssum q sufficeret alterum pbare: nisi specialiter se obligasset: quod est veruꝫ. vt. s. dictū est. Pla. fuit in contraria opinione. Sed quō potest pbare testes falsum dixisse? Respondeo indirecte. exēplum patet j. de testi. ex tenore. ꝛ ca. series. et. C. de ɔ̄hen. stipul. optimā. vel p̄t pbare per alios testes: q corrupti fuerunt p̄cio i de recipiēdo. Sꝫ ponam⁹ q pbatū s parte fuit alteꝝ istoꝝ tm̄: nūq̄d iudex sententiabit ad dictū ipsoꝝ q̄ falsum testimoniū obtulerunt: nec alij testes adsint q̄s testimoniū sequat̄ iudex? satis videt̄ q sic ex eo q dicit ꝛ sibi iputet q ad vtrūq̄ se obligauit. q: p hoc voluit fidē adhibere falsis vel corrupt̄; obligādo se ad vtrūq̄. sec⁹ crederē si alicui obijcerent̄ plura crimina vt ab eccl̄ia repellat̄ sub hac forma q: iudex sibi ex offō nō posset illū repellē: cui pbatū eēt furtū vel homicidiū: lꝫ aliō crimē nō pbet̄ dū tñ vtrūq̄ p se sufficiat ad ɔ̄uētionē. q: crimia vbicūq̄ claruerit puniēda sūt. xxiij. q. iij. ecce. ꝺ hoc dixi. s. ꝺ resc̄p. ex pte.

¶ Glo. seq. signat contrarium ꝛ soluit.

† Concor. l. celsus. ff. de arbi. et. l. diui⁹. et ibi bar to. ff. ꝺ re iudi.

Testes q̄lit̄ pbantur falsum dixisse.

a ¶ Eodē mō. Vñ dicit eodez mō.ff.de acq.pos.pos sideri.§.a 2rio.nā vn⁹ pōt hre ciuilē:⁊ alius naturalem possessionē.ff.de pca.⁊ hz.§.cū q.sic.ff.cōmoda. si vt certo.§.vlti. Sed contra.ff.vti pos.l.ij.in princi. vbi dr q vn⁹ iustam habet possessionem et alius iniustam.⁊.ff.qui sa tisda.cog.sciendū.§.si fundus. ⁊.ff.d iure do.l. q̄uis.⁊.C.de iu. do.i rebus.ex q̄ bus colligitur q maritus est dominus reruz dotaliū.⁊ vxor similit hoc verbū.eodē modo soluit con trarietatem.

¶ Glo.se.obijcit opinionez ponit quā reprobat et soluit.

b ¶ Titulum Sed q̄re tenent isti oñdere titulū cū pbāt se pos sedisse et posses sor nō cōpellitur dicere titulū sue possessionis.ij.q.v.§.j.⁊.vi.q.vlti.a ctor.ppter hoc dicunt quidā q vbi possessor petit se nō inquietari:dz pbare titulū.ar.j.de presc.si dilige ti.⁊.j.de deci.dudū.⁊.C.de pscp.lōgi tēpo.diutina.sed hoc nō est verū.ad hoc em valet assignare titulū cum agit inf dicto vti pos.⁊ p hoc videat hre potiora iura qz qui potiora iura hz obtinet in hoc interdicto.cū ei habeat titulū pz q nec vi nec clam nec pcario possidet vñ obtinebit.insti.de interdic.§.retinende.verūtñ in hoc interdicto nō est necesse pbare q quis iuste possi deat:sz sufficit q nec vi nec clam nec pcario ab aduer sario possideat.ff.vti possi.si duo in pn.⁊.l.ij.hoc aūt q nec vi nec clā nec pcario.⁊c.ad tps litis contes.refe rendum est.insti.de interdic.§.hodie.

c ¶ Occupasse. Et io pscribere nō potuerūt:qz in oc cupatis ⁊ inuasis nō currit pscriptio.xciij.di.illud.et xvj.q.iij.licet.⁊.j.de prescrip.quoniam.

d ¶ A vi turbatiua. No.q multiplex est vis:de qui bus dr.s.qd me.ca.ad audiētiā.et ibi videas. Dicit tñ vis turbatiua qñ turbat possessio ⁊ in dubiū reuo catur qs possideat:⁊ illa spectat ad iterdictū vti possi detis ⁊ i rebus imobilibus:vel ad interdictum vtrobi in rebus mobilibus tñ.

¶ Ex glo.se.colligas de infdicto vti possidetis quib⁹ def:⁊ qs:p qb⁹ reb⁹:⁊ quō in eo sentētief.

e ¶ Vti possidetis. Quqz tñ locus est huic interdi cto i casu vbi vn⁹ possidet ⁊ alf indetat eū i possessio ne:nō tñ iudex dz pnūciare vti possideatis ita possi deat:sz ne idetet possessorē.ff.vti possi.l.j.§.vl.⁊.C.e. ti.l.vna. Reddif em hoc interdictū inf eū q possidet ⁊ inter eū q nō possidet:sz indetat.ff.vti pos.si duo.§.ij. in casib⁹ ho vicit vterqz.s.vbi reddif iter duos possi dētes.vnū ciuiliter:alterū naturaliter vt fructuari⁹ et pprietari⁹:⁊ neuter possidet ab alio vi vel clam vl pcario:⁊ tūc dz iudex pnūciare vti possidetis ita pos sideat(.nō tñ ita cōfuse sub illis vbis vti possideti ⁊c. qz sic daret gladiū vtriqz vti:sz dz examiare q̄litates possessionū ⁊ pbationū ⁊ distinguē eas in snia sua sic pbasti te hre possessionem proprietatis ciuilez:⁊ ego pnūcio te ita possidere vti possides:⁊ tu pbasti te eē in possessiōe vsufruct⁹ natural:⁊ ego pnūcio te possi dere vti vsufructuariū.i.vti possides ⁊ ita possideas ar.isti.de act.§.curare. Si aūt nō liqueat ei de quali tatib⁹ possessionū nō ferat sniam:vn si vterqz dicit se insolidū posside re naturalr ⁊ ci uiliter/et vterqz pbat.si etiā vn⁹ pbat melius:iu dex pferat p eo sniam.arg.hic. Si vo pbatiōes pares sint:vt in nuere lrā ista q iudex ita dbeat pnūciare vti pos sidetis ita possi deatis:vt dicūt quidā:sed nō vr hoc hre rōnem/ qz sic qd ipossibi le est pbauerūt. sez vtrūqz insoli duz possidē vt h ⁊.ff.de pca.duo ff.de acqui.pos. possideri.§.econ trario.§ cū nō sit maior rō q̄re vnus possideat magis q̄s alter nō pstat et qs possideat.supsedeat itaqz qz de re incerta nō pt certa snia ferri.xxiij.di.habuisse.et xj.q.iij.q̄ue.et.ff.de re iudi.si vn⁹ et plib⁹ qz nō liquet et de cā:ne ei⁹ snia cōtineat impossibilitatē.p sniaz et dz ius declarari.ff.si serui.ven.l.sicuti.§.sed si querit ded per talem sniam nulla fit declaratio.⁊ hoc verū ē nisi vn⁹ oñdat titulū:sicut hic dr.qz sententiandū est p eo q hz titulū. Itē si cōstat qs primū ad iudiciū puo cauit:⁊ cū dz sniari vbi pbatiōes oino sunt pares.s. eo.ex lris.⁊.j.de fide instru.c.inf dilectos.in fine. Ubi null⁹ oñdit titulū vel vterqz:et oino sunt equales pbatiōes:nec appeat qs ad iudiciū puocauit forte diri mat.ff.de iudi.sz cū ambo.ff.famil.her.si q.§.j.C.cōia de leg.si duob⁹.in pn.xxvj.q.ij.sors. Item no.q inter dictū vti possidet':possidenti daf ⁊ eū tuet:daf etiam ad excipiēdū:al's actio nō daf possessori.ff.vti possi.l. j.§.restituēdū.et.§.interdictū. Itē interdictū hoc vti possidet' locū hz tñ de possessione soli retinēda.ff.vti pos.l.j.§.ij.⁊ insti.de interdic.§.retinēde.⁊.§.sed iter dicto. Sz interdictū vtrobi de reb⁹ mobilib⁹ tñ locū hz:et proponif pro retinenda possessione rei mobilis cū possidēs indetaf.ff.vtrobi.l.vna.isti.de interdi.§. retinēde.⁊.§.sz interdicto. Et cōponif vtrobi ex vtrū et vbi.⁊ vbi ponif p apd:⁊ vtrū p quē.q.d.apud quē est res mobilis. Itē lz dictū sit q possessori soli def hoc infdictū vti possidetis.daf etiā p iurib⁹ incorpalib⁹ ⁊ vsufructu.ff.vti pos.l.vlt.ff.si serui.vendi.sicuti.§. aristo.ff.de serui.quotiens via.⁊ hic Lau.

f ¶ Debeam⁹. Immo debem⁹ dicere.eccla rauen nas possideat ⁊ cōe fauen.nō inquietet.put sequitur et verba edicti pluralia vti possidetis.⁊c.h⁹ casu re soluuntur in singulari.

g ¶ Potiores. Qui potiora iura hz obtinere dz.C. de edic.diui.adri.tol.l.vlt. Ber.

¶ Glo.seq.signat 2riū ⁊ remittit ⁊ aliter soluit.

h ¶ Cōe fauētie. hic scipif snia nole cōis fauentiei et nō pcuratoris.vñ signaf cōtra.j.de rēti.do.cōstitu tus.⁊.j.de capel.mōa.dilect⁹.C.de sen.⁊ inflo.l.f.⁊.s.

[Text:]

et citra(sicut videf testes coz deponere)aliq̄ fuitia in locis pceperunt supradictis:illa p culdubio sine iusto titulo per cipere inceperūt:cuz duo insi mul eādem rē ⁊ eodē mō insolidūz possidere non possint maxime cū ijdem fauētini iu stū possessiōis titulū[b] nō osten dant:⁊ ex priuilegijs impera torū ⁊ ro.pōti.eccle rauēna tēn.cōcessis euidentissime col ligaf possessionem ipsi⁹ eccle i predictis locis iustam fuisse. Cū ergo cōstet fauētiñ.ab eo tpe q̄ se possedisse pbare con tendunt:min⁹ iuste ac sine ti tulo aliqua in predictis locis temeritate ppria occupasse[c] et economus eiusdem ecclesie petierit a vi turbatiua[d] seu in quietatiua sup pmissis cōe fa uen.prohiberi:nos recogno scentes in hoc casu nō sic locū esse interdicto vti possidetis[e] vt dicere debeam⁹[f] vti possi detis ita possideatis.cū pro bationes eccle longe sint po tiores[g] et ideo sit in interdicto supior/cōe fauentie[h] sibi cōdē nam⁹:sup iurisditione ⁊ hono re/atqz districtu/et alijs ad

[Marginalia:] Possessor an debeat oñdere titulum. — Possessio isolidū apd duos nequit esse. — Vis turbatiua. — Interdictum vti possidetis et vtrobi vbi dr̄. Utrobi vñ cōponitur. — Vti possidetis si fuerit intentatū q̄liter erit sententia pferēda.

de elect. querelã. dic vt ibi dictũ est. Uel potest dici ꝙ ecclesia nõ multum curat de hac solennitate: qꝛ inue nio ꝙ q̃nqꝫ condẽnatur monasterium. ⁊ nõ ꝓcurator ipsius. ŝ. de in integ. resti. suscitata. ⁊ .j. de cẽli. sopite. ij. de sepul. in nostra. † Ber.

hoc gñaliter ꝑtinentib⁹ in locis predictis q̃ ad possessoriũ iudiciuꝫ quo tñmodo actũ ẽ ꝑpetuum silẽtiũ imponẽtes: ⁊ ꝓhibentes eidẽ vt neqꝫ ꝑ se neqꝫ ꝑ alios sup his presumat rauennatẽ. ecclĩam aut habitatores p̃dictoꝝ locoꝝ aliq̃ tenus molestare. ‡ Idem.

¶ Si quis nouerit aliquẽ filiũ: ⁊ ita cõiter reputat: non creditur postea alteri coꝝ iuranti contrarium. Capitulũ .x.

PEr tuas nobis lr̃as intimasti ꝙ cũ T. tibertinus ciuis quãdam ꝑ septẽniũ habuerit ꝯcubinaꝫ. nec ꝓlem suscepit interim ex eadem: ac ipsa postmoduꝫ diuertens ab eo/ ad ipm non post multũ tẽpus redyisset: filium quẽ reuersa in domum ipsi⁹ peperit: ex eo se asseruit suscepisse: et infra. ¶ Cum vero mulier illa de dicto T. suscepisse R. de quo agit̃ pumit⁹ ꝯstanter asseruit et idẽ T. prefate mulieris p̃cipue deuict⁹ instantia/ ipm suũ filiũ publice recognouit: ⁊ fili⁹ ei⁹ noiat⁹ᵃ cõiter fuit ⁊ habit⁹ ab ambob⁹: eiusdẽ mulieris postmodum iuramento in contrariũ p̄stito nõ est stãdũ ‡ cum nimis ĩdignũ sit (iuxta legitimas sanctiones) vt qđ sua quisqꝫ voce dilucide protestatus est ĩ eũdẽ casum ꝓprio valeat testimonio ĩfirmareᵇ. Unñ apparet per cõsequẽs ꝙ predictus R. sophiã neptẽ mẽorati T. cuius prima facie presumit̃ consobrinᶜ: nõ põt habere aliquatenus in vxorem. Idẽ in ꝯcil. gñali.

¶ Iudex dꝫ hr̃e notariũ vel duos viros idoneos qui scribat acta iudicij: alĩ si quid difficultatis emerserit ꝑ supiorẽ punit̃: nec credet̃ ei sup ꝓcessu: nisi in q̃stũ ꝑ acta vel alĩs ꝑ legitima documeta ꝯstabit. Ca. xi.

QUoniam contra falsaꝫ assertioneꝫ iniq̃ iudicis innocens litigator q̃nqꝫ non põt verã negationem ꝓbare: cum negãtis factũ ꝑ rerũ naturã nulla sit directaᵈ probatio: ne falsitas veritati preiudicet aut iniquitas preualeat equitati. ¶ Statuim⁹ vt tã in ordinario iudicio q̃ȝ extraordinarioᵉ iudex semꝑ adhibeat aut publicam (si p̃t hr̃e) ꝑsonã aut duos virosᶠ idoneos q̃ fideliter vniuersa iudicij acta conscribãt. videlꝫ citationesᵍ

PEr tuas. ¶ Cõis diuisio. Scđa ibi: quia vero. Ab.

a ¶ Noiatus. Bñ dicit nominatus et habitus. nã sola noiatio nõ facit eũ filiũ. C. de ꝓbatio. nõ epistolis. ⁊ C. de testa. neqꝫ. et. C. de heredi. insti. si pater. et. C. de proba. nõ nudis et ar. .j. de p̄sum. illud.

¶ Glo. se. dupliciter obijcit. s. ꝓ primo dicto prĩs ⁊ pro scđo mr̃is et soluit.

b ¶ Infirmare. Uerba ista sumpta fuerũt ex illa. l. C. de nõ numera. pe. gñalr̃ cũ enim assertioni cõiugũ credatur ꝙ aliq̃s non sit eorum filius .j. q̃ fi. sint legiti. trãsmisse. multo fortius creditur eis ꝙ aliquis eoruꝫ sit filius .j. q̃ fi. sint legiti. per tuas. ⁊ .ff. de proba. eti. .j. Sed nõne potius presumendũ est pro p̃mo dicto pr̃is: q̃ p̃mo negauit illũ esse filiuꝫ suũ vt pꝫ in integra: q̃ȝ pro scđo. cum non sit verisimile ꝙ in filiũ suũ tam graue quid dixisset. ar. .j. de presum. litteras. vbi non statur scđo iuramento. ꝙ si fuisset fili⁹ illius non potuissent viscera ei⁹ non fuisse mota sup eo. .j. de p̄sum. afferre. ⁊ .xxiij. q. iiij. ea vindicta. sic ⁊ p̃mo dicto testis credi dꝫ et non secundo in contrarium ꝓlato .j. de testi. cũ in tua. ar. Preterea paternus affectus omnem vincit affectum. C. de cura. fu. l. vl. Sed vr̃ ꝙ potius secundo dicto matris standũ est q̃ȝ p̃mo: qꝛ potius iuramento q̃ȝ simplici verbo creditur maxime cũ alia p̄sumptio p̃cessit ꝙ de alio sit genitus sꝫ fauore filiationis potius statur cõi opiniõi et nominationi vtriusqꝫ parentis.

c ¶ Cõsobrin⁹. Sic patet ꝙ consanguinitas p̄sumptiue probata dissoluit matrimonium. Item propter connexitatem cause s̃nia lata ꝓ vno preiudicat alijs .iij. q. vj. hoc quippe. ⁊ .j. de accu. ad petitionem. et. lxxxj. dist. sanctis. Ber.

QUoniã ꝯ falsaꝫ. Istud ca. est valde famosum. et hoc dicit vt ĩ rub. so. Diuidit̃ in tres p̃tes. In p̃ma ponit̃ ꝯstitutiõis cã. In scđa cõstitutio ibi: statuimus. In tertia pena ibi: iudex aũt. Ab. si.

d ¶ Directa ꝓbatio. Directa ideo dicit: qꝛ idirecte bñ ꝓbat̃ negatiua .j. đ testi. ex tenore. De hac tñ materia plene dictũ est. ŝ. đ elec. bone. et q̃ ibi dicta sunt hic p̄nt notari: et ideo h̃ nõ dicim⁹. B.

e ¶ Extraordinario. i. delegato. iij. q. iij. §. spaciũ. ver. ei aũt et etiam extraordinariũ vocat quãdo nõ procedit ĩ figura iudicij sꝫ iudex ꝓcedit ex officio suo ĩ modũ inquisitionis vl̃ denũciatiõis .j. de accu. inquisitionis. ⁊ c. sup his. ⁊ c. qualiter ⁊ q̃ñ. ⁊ c. olim qꝛ extunc oĩa ꝯscribenda sunt.

f ¶ Duos viros. Sic ĝ videt̃ ꝙ tabellio equaleat duob⁹ ex q̃ loco tabellionis adhibẽtur duo idonei. alibi vĩđ tur ꝙ equaleat trib⁹. xvj. q. iij. §. potest. vbi. is ãt. Et sic videtur ꝙ plus credat̃ scripture tabelliõis q̃ȝ scpture epĩ vl̃ alterius iudicis qꝛ scripture iudicis non creditur nisi habeat testiũ subscriptionẽ .j. đ testi. cum a nobis et hoc ideo est: qꝛ cũ tabellio iurat⁹ est: credẽdum est instrumẽto suo .j. de p̄scrip. ad audientiã. ⁊ .j. de presũ. illud. in fi. sic etiam cõsuetudo regionis hꝫ ꝙ credat̃ instrumento p̃ncipis .j. de fide instru. cũ dilect⁹. Et lꝫ circa iudicia credat̃ scripture tabellionis: tñ circa ꝯtractus nõ credit̃ ei: nisi habeat testiũ subscriptionẽ ĩ auten. de here. ⁊ fal. §. sanctim⁹. col. j. ex quo eiũ scriptura inuenit̃ in actis publicis: lꝫ nõ habeat testiũ subscriptionẽ credit̃ ei. ar. xxx. q. j. §. j. ⁊ C. de fi. instru. in auten. ad hoc. ⁊ ĩ aut̃. de his q̃ ĩgre. ad ap. §. illud etiam et hoc idẽ colligit̃ ex hac lr̃a: qꝛ vr̃ sufficẽ tabellio. vel si tabellio haberi nõ p̃t: duo idonei viri valẽt. nec hic dr̃ ꝙ in p̄sentia testiũ illud fiat: sed tuti⁹ est vt adhibeantur si adhiberi possunt.

g ¶ Citatões. Ut ꝑ hoc appeat ꝙ ꝑpetuata sit iurisdictio si hoc negaret̃ vl̃ reuocaretur in dubiũ. ŝ. de offi. đleg. gratum. ⁊ c. lꝫ. ⁊ sic ꝑ reconuentionem solam

† Concor. tex. in. l. stipulatio ista. §. si ibi pulasti et ibi bar. ff. de vbo. obliga.

‡ Fa. ad opi. tex. l. fi. C. de fideicõ. lib.

† Concor. tex. i. l. gñalir̃. đ nõ nume. pecu.

Diuisio

Iudiciũ extraordinariuꝫ qđ est.

Scriptre tabellõis an sit semꝑ credendũ.

Citatio q̃re scribẽda ẽ.

dilationes[a]: recusationes[b]: exceptiones[c]: petitiones[d]: respōsiones[e]: interrogatiōes[f]: ꝯfessiones[g]: testiū depositiones: instrꝫ[h] productiones: interlocutiones[i]: appellationes[k]: renūciationes[l]: ꝯclusiones ⁊ cetera q̄ occurrerint cōpetēti ordine cōscribēda loca designādo: ⁊ tpa[m]: ⁊ personas. Et oia sic cōscripta partib⁹ tribuanẛ: ita ꝙ originalia penes scriptores remaneāt: vt si sup ꝓcessu iudicis fuerit suborta contentio per hoc possit veritas declarari: † quaten⁹ hoc adhibito moderamine: sic honestis ⁊ discretis deferatur iudicibus: ꝙ ꝑ improuidos ⁊ iniquos innocentiū iusticia non ledatur. Judex aūt qui cōstitutionem ipsam neglexerit obseruare: si

nō posset postea declinare forū transferēdo se ad aliū locū. ꝫ. de fo. cōpe. ꝓposuisti. ⁊ ff. de iudi. si q̄s postea. Sed videẛ ꝙ de hoc credendū esset iudici: cum núcio credaẛ. j. de ap. cū parati. ff. de re. eo. q̄ sub tu. et cura. sunt. l. magis. §. illud. ⁊ lxv. dis. si forte. in fi. Sed forte hodie nō crediẛ soli nuncio: nisi esset public⁹ nūcius et iuratus: ⁊ talibus nūcijs crediẛ in foro ciuili s̄m cōsuetudinē lombardorū. Jure isto videtur ꝙ nō sit ei credēdū nisi constet aliis legitime

Núcio nō sem per credatur.

a ¶ Dilationes. Que continere debēt q̄ntū spaciuꝫ cōtineat vnaqueqꝫ dilatio cōsideratis circūstantijs viarū ⁊ tempoꝝ. arg. j. de ap. cū sit romana. ff. de iudi. nōnunqꝫ: nec prima dilatio debet pemptoria esse: nisi fieret hoc ex cā. ꝫ. de dila. dilecti. ⁊ vt sciat qn̄: qꝛ posset puniri vt cōtumax: qꝛ excōicari vel etiā in possessionem mitti non debet nisi post trinā citationē. vel vnā pemptoriā. xxiij. q. iij. de illicita. ⁊. j. de sen. excōi. sacro. ⁊. ff. de re iudi. contumacia. t̄n si ad primā nō veniat citationē: cōdemnabitur alteri parti in expensis in scda citatione cū venerit. C. de iudi. sancimus. ⁊. ꝫ de ꝑcu. querelā. vbi de hoc.

b ¶ Recusationes. Et sic ptꝫ ꝙ iudicis recusatio redigēda est in scriptis. ar. j. de ap. scdo reqris. et. c. cum speciali: ⁊ recusatione iudicis ꝓposita nō dꝫ postea super principali ꝓcedere donec de ipsa cōstiterit: ⁊ si iudex non admittat iustā recusationē cassabiẛ quicquid postea fecerit: si appellatum fuerit ꝯ hoc. ꝫ. de offi. de leg. sup questionū. in fi. q̄d iuris sit de recusatione dicitur. ꝫ. de offi. delega. suspitionis. ⁊. j. de ap. cū speciali.

c ¶ Exceptiones. Exceptio cū dāda est in scriptis ⁊ redigēda in actis ⁊ hic ꝓprie appellat exceptiōes q̄ ꝓponunẛ ꝯ aduersariū vel cōtra rescriptū qꝛ spālr̄ s̄m[illegible] sit de recusatione iudicis ꝓposita exceptione ꝓbabili iudex nō dꝫ ꝓcedere in q̄stione p̄ncipali: donec de ipso ꝯstiterit. ꝫ. d offi. deleg. prudētia. §. sexta. nec simul de exceptione ⁊ p̄ncipali q̄stione cognoscendū est: qꝛ ordo iuris ꝑuerteret. ꝫ. de iudi. exhibita. Et ex ordine istoꝝ verboꝝ notaẛ q̄liter exceptiones ꝓponanẛ. Recusatio eñ iudicis naturalr̄ p̄cedit: † ⁊ io primo ꝓponēda est ⁊ expediēda: ⁊ si illa nō ꝓbetur: ꝓponanẛ exceptiones postea. ⁊ ille corā delegato ꝓbari debēt ⁊ ꝑ ipsum examinari. ꝫ. de rescrip. super lris. ⁊. ꝫ. de fo. cōpe. ex parte. B. Si ꝟo iudex statuat terminū ad oēs exceptiōes dilatorias ꝓponēdas: qd̄ et facere pōt ⁊ dꝫ. j. de excep. pastoralis ꝓponere debes oēs: tā ꝯtra iudicē q̄ȝ cōtra alios: ⁊ eis ꝓpositis procedetur statim primo loco sup iudicis recusatione pēdētibus alijs quousqꝫ expedita sit questio recusationis cū illa sit preiudicialis: qꝛ ea ꝓbata alie postea locum non habent. B.

Exceptiōes q̄liter sunt ꝓponende.

† Concor. lex apaistimi. et ibi bar. C. d iu. et de re iudi. in ter monasterium. cū nos.

d ¶ Petitiones. Ideo petitio siue libellus dari debet in scriptis: qꝛ scdm formam petitionis formari debet snia. j. de simo. licet heli. ⁊ si inepta fuerit succūbit. ꝫ. de iudi. examinata. et vt sciat re⁹ an velit cedere vel cōtendere deliberatione habita iij. q. iij. offeraẛ. arg. ꝫ. de dilatio. preterea. Itē nisi incerta sit petitio: nō citabit iudex reum. vt. v. q. ij. si primates. ⁊. iij. q. ix. indi

cas. et sic est op. arg. ꝙ oblatio libelli sit de substantia iudicij. argu. op. ꝫ. de libel. obla. ca. j. vbi de hoc.

e ¶ Rn̄siones. Que debēt fieri ad petitionē actoris iudice interrogāte vel etiā actore vt apparet lit. ꝯtest. q̄ fit t̄n ꝑ petitionē ⁊ directā rn̄sionem ad cā. ꝫ. de lit. cōtest. c. j. ⁊. ꝫ. de elect. dudum. ij. qua omissa licet positiones facte fuissent et respōsiones nō t̄n valebit iudiciū. † vt ibi.

† Concor. l. scimus. s̄m vnū intellectum. ⁊ ibi bal. C. d di. rescrip.

f ¶ Interrogationes. i. positiones qꝛ actor ponere dꝫ id super quo intēdit hr̄e cōfessionem rei: et sic ponit talis syndicus hoc dū t̄n faciat ad instructionē cause: ⁊ reus dꝫ rn̄dere credo vel non credo si iuratū est de calūnia. si iuratū est solūmodo de veritate dicēda: dꝫ simpliciter respōdere sic vel nō: cōcedo vel nego. ⁊ ꝑ positiones has ⁊ responsiones nō fit litis cōtestatio. vt dictū est. ⁊ sic differētia est inter respōsionem que fit ꝑ lit. contest. ⁊ que fit postea ꝑ positionem actoris: vt hic ptꝫ vel ponunẛ ꝓprie interrogationes que fiunt a iudice ex officio. qꝛ quotiēs equitas ipsum monet potest interrogare partes. ff. de interrog. act. vbicunqꝫ. ⁊. xxx. q. vlti. iudicantē. ⁊ etiā postq̄ȝ conclusum est in cā. j. de fide instru. cū Jo. ⁊ etiā pars pōt interrogare. ⁊ valet respōsio. ꝫ de do. ⁊ cōtu. prout. ff. de de interro. act. si sine. §. j. ⁊ aduocatus potest interrogare. ff. de adulte. si postulauerit. §. questioni.

g ¶ Confessiones. Et taciturnitas etiā scribi debet: puta interrogatus noluit respondere: talis taciturnitas pro confessione habetur. ff. de interro. act. de etate §. nichil interest. ⁊ est ar. lxv. dist. ⁊ si forte. ⁊. liiij. dis. si seruus: ⁊ huiusmodi confessiones facte ad petitionē actoris vel iudicis ⁊ etiā partis possunt reuocari que fiunt post lit. contesta. si quis probauerit se errasse. ꝫ. de confes c. vlti. vbi de hoc.

h ¶ Instrumentoꝝ ꝓductiones. Scilꝫ vt sciaẛ vtrū exhibitū sit tpe cōpetenti. nā postq̄ȝ cōclusum fuerit in cā produci non poterit. j. de fi. instru. cum dilectus. B. Cōtrarium sentiunt dn̄i de rota decisione. v. Additio.

i ¶ Interlocutiones. Licet sit scribenda sentētia interlocutoria: non t̄n dicitur ꝙ ꝓferenda sit in scriptis. sed sufficit ꝙ scripta sit in actis. † Aliud cōsueuit dici de sententia diffinitiua que nisi sit lata in scriptis nec nomen sentētie habere meretur. ij. q. j in primis. ver. sed et de personis. An transeat interlocutoria in rem iudicatam: dicitur. j. de appel. cum cessante.

† Concor. l. iij et ibi bar. C. de sen. expe. reci. ⁊. ca. fi. i gl. j. de re iudi. lib. vj.

k ¶ Appellationes. Ut sciatur an infra. x. dies sit appellatum: quia postea non valeret appellatio. ij. q. vj. anteriorum. §. biduum.

l ¶ Renunciationes. Postq̄ȝ renunciatum est: ⁊ conclusum in causa: nulla admittitur exceptio vel allegatio vel instrumentum. C. de compen. l. vlti. arg. ad hoc j. de testi. c. de testibus. ⁊. j. de fide instru. cū dilectus. ⁊ ꝫ. de cau. pos. pastoralis: nisi euidēs ratio moueat iudicem. vt in decre. pastoralis.

m ¶ Tpa. In quo loco facta sint ⁊ quo die ⁊ mense ⁊ quo anno dn̄i. oia ista debent scribi in oibus supradictis: ⁊ hmōi instrumēta siue ꝓcessus cōia sunt ⁊ vtriqꝫ

parti cū die ꝛ cōsule integraliter sunt edēda: vt. j. dici-tur: alioquin si nō edātur ea q̄ cōtra sunt licite appellat̄. j. de fi. instru. g. ꝑpetu⁹. C. vt lit. pē. l. j. ꝛ. C. de eden. is apud quē ꝛ rescriptum pape integrū dʒ edi. ar. s̄. de di la. preterea. ꝛ. s̄. de rescrip. eā te. e. c. cōstitut⁹. ꝛ. j. de fi de instru. ex litte ris. Idem est in oībus cōibus in strumētis: secus in ꝓprijs priuile gijs. j. de fi. in-stru. cōtingit. ff. de edē. l. j. §. edi-tiões: nisi aduer sarius illud vel-let ꝓbare falsū. j. de fide instru. iter dilectos. C. de contrahen. et cōmitten. stipu. optimum.

a ¶ Negligen tiā. Si culpa vel negligētia iudi-cis pars aliqua dānum incurrat iudex totum re-sarciet. j. de iniu. ex cōi. sacro. C. de testi. si qn. in fi. C. de iudi. sanci-mus. in fi. ꝛ iudex q̄ negligit iusticiā facere: litem facit suā. xxiij. q. ij. dñs noster. Itē et si iniuriā iudicis facta est. j. de emp. ꝛ vendi. c. vlti. ꝛ. C. de euic. emptor fundi.

¶ Glosas oēs propter qualitatē textus soleo textuali ter recitare excepta sequenti que querit et ponit solu. secundo etiam querit et soluit. contra primam solu. ponit dictum Inno. quod reprobat. Jo. and.

Presu-mit̄ ne semp ꝓ his que sunt a iudice facta.

b ¶ Presumat̄. Sed nūquid correcta sunt iura q̄ di-cūt q̄ semp presumit̄ ꝓ his que a iudice facta sunt. s̄. de elect. bone. ꝛ. s̄. de renū. in presentia. ꝛ. s̄. e. post ces-sionem. ꝛ. j. de re iudi. sicut. ꝛ insti. de fideiusso. §. vlti. ꝛ ij. q. vj. hoc etiā placuit. arg. Dixit Jo. sup hoc q̄ semp credit̄ sñie iudicis: vbi cōstat de processu cause: sed vbi reuocat̄ in dubiū de ꝓcessu iudicis nō est presumendū ꝓ iusto ordine. † nisi ꝓbet̄ ꝑ acta. nā ꝛ victores nō ali-ter potiētur sententijs: nisi eas ostēderint recte latas in aut. de his q̄ ingre. ad ap. §. si illud. si acta sunt perdi-ta ꝓbet̄ ꝑdito ꝛ sufficit: vel etiā ꝓcessus ꝓbet̄ ꝑ testes ar. j. de priuilegijs. cū olim. ꝛ. j. de testi. albericus. et. j. de re iudi. sicut. ꝛ. C. de testa. publi. tñ si eps denunciet aliquē excōicatū: standū est sñie sue licet nō adsit sub-scriptio testiū. xj. q. iij. cure. ꝛ. s̄. e. post cessionē. vbi de hoc. Si tñ dicat se inordinate vel iniuste excōicatū: iu-dex aut etiā aduersarius dʒ ostēdere q̄ debito modo excōicatus est. j. de sen. excō. sacro. in prin. Sed pone q̄ persone ille q̄ debēt acta cōscribere appareant subscri-psisse oībus actis: nunquid presumit̄ intm̄ ꝓ eis: vt in ↄtrariū ꝓbari nō possit? Dico q̄ admittit̄ ꝓbatio in ↄtrariū s̄. eo. post cessionē. ꝛ. j. de testi. cū a nobis: qr etiā cōtra instrumentū ↄtrariumcūq̄ publicū sit recipiūtur testes. C. de probatio. cum precibus. ꝛ. j. de fi. instru. cum Jo-nam ꝛ partes possunt cōtradicere actis. C. de rela. l. j. ꝛ. ij. q. vj. §. biduū. ver. verendū est ꝛc̄. ꝛ bñ ↄdicere pos sunt. qr q̄nq̄ compertum est eulogia ex mala fide scri-bi. vt. ff. de custo. et exhi. re. l. diuus. argu. j. de accu. cum dilectus: et hoc verum est dummodo per plures

† Con-cor. l. si expres-sum. ff. de ap-pel. ꝛ. l. ij. C. qñ prouo. non est neces.

ꝓpter eius negligentiā[a] quid difficultatis emerserit: per su-periorem iudicē aīaduersione debita castigetur nec pro ipsi⁹ presumat̄[b] ꝓcessu nisi quate-nus in cā legitimis documen-tis cōstiterit. Hono. iij. archi-epo lōdo. ꝛ eius suffraganeis.

¶ Si probari pōt rei denegāe ei⁹ ꝓbatio q̄ nō deliquerit nō est admittenda. Capl'm. xij.

AD nostrā noueritis au dientiā peruenisse q̄ sa cerdotes et clerici dacie legi regni (ꝑ quā negatiua probat̄) temere innitētes / a crimib⁹ q̄ ꝓbari testibus fide dignis pñt legitime cōtra eos / reputātur insontes: si se sup his purgare valeant quoquo mō[c]: et infra.

¶ Volentes igit̄ vt hec pestis ↄtraria oī iuri[d] ꝑ penitus extir pet̄ a clero. Manda. quate. in hmōi ꝓbatiōe negatiue (dum tñ possit affirmatiua[e] ex aduer so ꝓbari) neminē audiatis. Idem aure. ꝛ lameteñ. epis.

¶ Fines diocesium ꝓbant per libros antiquos adminicula testes ꝛ famā. Capitulū. xiij.

CUm cām que inter co lubri. ꝛ egitañ. epos sup suarū limitationem diocesum vertit̄: vobis duxim⁹ cōmittē dam. ¶ Mandamus quaten⁹ s̄m diuisiones que per libros[f]

¶ melius probetur contrarium. de hoc dictū est. s̄. eo. ¶ Tertio ex ordine ꝟborum isti⁹ decre. debes colligere qualiter iudex debeat ꝓcedere in negocio alicui⁹ cau se a principio vsq̄ ad finē. qr primo loco dʒ citari: et ita ꝑ ordinē vt littera dicit ꝓcedere dʒ. Inno. iij. dicit q̄ si sñia lata ē vtra-q̄ pte p̄sente vel ꝓcuratorib⁹ par tiū a qua non est appellatū ꝛ sñia in scriptis appa-reat intm̄ p̄sumi tur pro ipsa: q̄ si aliq̄ partiū vel-let eā ipugnare rōne ꝓcessus nō dʒ audiri qr pre-sumēdum est q̄ oīa sint legitime acta ex quo tpe sñie nichil dixit nec appellauit: tñ credo si sentē tia dicat̄ q̄ tacitur nitas partiū nō possit facere sen tētiam aliquā q̄ nulla est vt si lis cōtest. nō sit: aut si die feriata eēt lis ↄtestata. B.

† Con-cor. lex oēs po puli. et ibi bar. ff. de iu sti. ꝛ iu. et. l. le-ges sa-cratissi me. C. de epis. ꝛ cleri.

diuisio

AD nostrā. ¶ Primo ponit prauā cōsuetudinem. quā scdo seruari ꝓhibet ibi: volentes. Ab. sicu.

c ¶ Quoquo modo. i. per viles ꝛ criminosos ꝛ sibi si miles: quod esse non debet: immo debent esse bone fa-me ꝛ opinionis. j. de pur. ca. constitutus.

¶ Glo. seq. recitetur per. q. in quo erat hec consuetu do contraria iuri ꝛ respondet dupliciter.

d ¶ Omni iuri. Et vere qr accusatoribus ꝛ testibus ꝛ cōparētibus audiēda est accusatio. vt. j. de accu. licet ꝛ. c. veniēs. ꝛ quasi ꝑ totū: ergo cōtrarium erat iuri q̄ purgatio admittebatur sup his q̄ legitime ꝓbari po-terāt ↄ illos qui tūc demū admitti debēt cū aliqs infa-matus est: ꝛ null⁹ apparet accusator. j. de simo. de hoc. ꝛ. j. de pur. ca. nos inter alia. ꝛ. c. ex tuarū. ꝛ. c. cum dile ctus. ꝛ. xv. q. v. c. j. ꝛ. ij. q. v. oībus. ꝛ. j. de accu. accedēs: ꝛ qr lex illa est cōtraria omni iuri: est ↄcitius extirpan da. viij. dist. mala consuetudo: lex aūt dʒ esse honesta. iiij. dist. erat aūt. Itē cōtraria erat iuri: qr negantis fa ctum nulla est directa probatio. s̄. c. prox. ꝛ. s̄. de elec. bone. C. de proba. actor. ꝛ. vj. q. vlti. c. actor. de hac ne-gatiua dictum est. s̄. de elec. bone. ij.

e ¶ Affirmatiua. Illa em̄ primo ꝓbari dʒ: qr ei qui dicit incūbit ꝓbatio. ff. de ꝓba. l. ij. tñ si postea proba-to crimine vellet reus ꝓbare negatiuam indirecte au diretur. j. de testi. ex tenore. ꝛ. c. series. sed cōtra proba tionem testiū nō admittitur purgatio: vt hic patet. B.

diuisio

CUm causam. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi: mandamus. Ab. sicu.

¶ Glosa seq. ista notat q̄ antiquorum librorum ꝛc̄. inducit tria similia.

f ¶ Per libros antiquos. No. ergo q̄ scriptura anti quorum librorum facit fidem. j. de prescrip. ad audiē-tiam. ‡ Item creditur instrumento producto ex archi uo publico etiam si subscriptionem non habeat. xxx. qō. j. peruenit. ꝛ auten. de his qui ingre. ad appel. §. il-lud. ꝛ. C. de fide instrumento. auten. ad hoc. ꝛ. s̄. de in

‡ Con-cor. tex. l. l. si ꝓ-curato rē. ꝛ ibi

bar.ff. de pcu ra.z l.j. si q per caluniã et ibi Cy.et Bal.C. de epis. et de.

integ.resti.cũ ex litteris.z.ff.de pba.censas.z.C.arbi.tute.l.vi.z.C.qui po.i pig.habe.scripturas. Itẽ si reperiaẽ scriptura i aliqua colũna/vel lapide:ei staẽ xxiiij.q.ij.sane. Itẽ scripture que olim fiebat in albo ptoris fides adhibebatur.ff.de iuris om.iudi.si qs id.z.ff.de albo scribẽ.l.j.z.ij.

¶ Glo.se.no.q̃ i cã mrĩmoniali.zc.signat zriũ.

e ¶ Pars. Nota q̃ oĩa q̃ ptingunt cãm et p q̃ posset meli⁹ istrui sunt inquirẽda.sic.§.de iudi.exhibita.et §.de elec.scriptũ.§.c.pri. Et nota hic ar.q̃ in cã mrĩmonij aptis attestationib⁹ adhuc alij testes sunt inducẽdi:quia inducte hic fuerũt mulieres:et adhuc alie iducũẽ vt sequiẽ.ad idẽ iducunẽ.j.d spõ.sicut.z.j.de consan.z affi.ex lr̃is z.j.d testi.series qr sñia cõtra matrimonium lata nõ trãsit in rẽ iudicatã.j.de re iudica.lator. et.c. psanguinei. Argu.contra.§.eo.iurauit.

antiquos vel alio modo meli⁹ pbanẽ:necnõ z testes[a] famã z quecunq; alia adminicula[b] in negocio procedatis.

I dẽ epõ z archidi.senoñ.

¶ Põt reprobari matrone p quas v̄ginitas pbaẽ. C.xiiij.

Causam matrimonij q̃ inter A. iuuenez:z B. puellã senoneñ.q̃ se virginem et monachã pfiteẽ:noscaẽ agitari:z infra. ¶ Mãdam⁹ quaten⁹ eãdem puellã ponatis[c] interim in illo monasterio qd̃ intrauit vt ibi secure valeat cõmorari:donec iudiciali sñia quid agi debeat decernaẽ:recepturi postmodũ non solũ pbationes viri quas inducere voluerit ptra mulieres[d] illas q̃ ad inuestigãdũ signa v̄ginitatis ex parte puelle fuerit introducte: verũetiã pbatiões alias hoc negociũ contingentes/q̃s pars[e] vtralibet duxerit pducendas. Et q̃ (vt dicit canon) sepe man⁹ falliẽ et ocul⁹ obstetricũ:volumus z mãdamus vt adhuc honestas matronas puidas ac prudentes deputare curetis ad inquirẽdũ vtrũ dicta puella virginitatis[f] puilegio sit munita.

Grego.ix.ppõsito scte Magdeburgeñ.z decano misiñ.

¶ Acta etiã lr̃is ordinatoria facta corã primis iudicibus fidẽ faciũt corã secũdis. C.xv.

Cum bone me.et infra. ¶ Cuz acta originalia dicantur apud priores iudices[g] remansisse mãdam⁹ quaten⁹ ea cũ oĩ diligẽtia reqrentes/ipsa si potuerint inueniri et si qua partes duxerit legitime pponẽda[h] in scriptis redacta ad nr̃am pre.remittatis. ¶ Alioqui[i] cum nõ reuocẽ i

a ¶ Testes. Per testes ei antiq̃s vtriusq; parochie probatur huiusmodi diuisio.xvi.q.j.ptes. z rusticis senib⁹ precipue antiq̃s crediẽ.ff.d lega.iij.si chorus.z fama in talib⁹ precipue valz quorũ memoria nõ habeẽ.ff.de pba.si arbiter.ff.de aq̃ plu.ar.in sũma §.itẽ labeo.p se tñ nisi alia adminicula nõ adiũnt nõ pbat.iiij.q.iij.itẽ in criminali.§.sepe fit.z.ff.d testi.l.iij.§.q̃ argumenta.z.j.de presump.illud.xxxv.q.vi.si duo

b ¶ Adminicula. Adminicula etsi per se nõ probant:tamen adiuuãt.j.d symo.per tuas.z.j.de succes.ab intest.cũ dilect⁹.z.j.de testi.preterea.z.j.de p̃sump.lr̃is.z.c.iij.z sic est ar.q̃ q̃ non psunt singula multa iuuãt.C.de testa.sancim⁹.et ff.ex qui.cau.maio.necnõ.§.si quis sep⁹.z iudicia etiaz probant C.de rei ven.iudicia.B.

diuisio ¶ Causam matrimonij. ¶ Cõmunis diuisio. Scda ibi.mandamus. Ab.

¶ Glo.seq.obijcit et soluit.

c ¶ Ponatis. Sz q̃re nõ restituiẽ mulier viro suo si habuit possessionẽ illi⁹.§.de resti.spo.ex cõquestiõe.et.c.ex trãsmissa.z.c.lr̃as.z.j.de rapto.cãz q̃.hoc ideo fuit:qr illa dicebat se v̄ginẽ esse:z sup hoc induxit mulieres ad pbãdã v̄ginitatẽ.q̃ si verũ esse tenebat monachatus.vñ nõ debuit sibi restitui ne ab eo corrũperet.ar.j.de spõ.cũ locũ.z est casus iste qui impedit restitutionẽ:vñ ponẽda est in eodem monasterio quousq; plene cõstet de cã ne posset pati aliquã violẽtiã:qr videt hoc puidere ds.xxxiij.q.ij.siue de cõiugũ sedere.et.iij.q.ix.hortamur.ff.de re.iu.vbi.z.§.de resti.spo.ex trãsmissa.z.c lr̃as.z.j.de ap.ex pte.

d ¶ Mulieres. Uir volebat reprobare mulieres illas q̃ illã inspexerãt:q̃ erat male fame z criminose cũ ille debeant esse prouide z honeste ac perite in facto illo.j.de frigi.z malefi.fraternitatis.z.ff.de ven.inspi.l.j.hec eñ pbatio cõfessioni viri pferẽ.§.e.propositũ.alr̃s eñ statur pfessioni viri dicentis se cognouisse vxorez.j.de despon.impub.continebaẽ.xxxiij.q.j.si ds acceperit.qñq; tñ oculus obstetricũ falliẽ:vt hic dicit et.xxxvij.q.j.nec aliqua.B.

¶ Glo.se. poniẽ vij.ad cõmendationẽ v̄ginitatis.

f ¶ Uirginitatis pilleg̃io. Priuilegiũ virginitatis maximum est:qr replet paradisũ.xxxij.q.j nuptie.que sola est potẽs deo animas hoim presentare.i aut.de lenonib⁹.§.sancimus.coll.iij.z est illa principiũ aliarũ virtutũ.i aut.quõ opor.epõs z alios platos et religiosos ad ordinẽ religionis adduci.§.neq; autem sacris.z v̄go sola quo ad legẽ promotiõis reputatur. z inter v̄gines corrupta inuita etiã psecrari nõ potest xxxij.q.v.de pudicitia z sole v̄gines aureolam habebũt.xxxij.q.v.si paulus.pauci tñ habebũt hoc puilegiũ:vt dicit Grego.l.dis.qr tua. Uñ versus.

Uirginitas maximũ hz priuilegium.

Aureolã virgo:martyr fideiq; magister.
Preter cõmunem dicunẽ habere coronã.B.

versus

Cum bone me. Propiie non diuidiẽ.poniẽ eñ cuiusdã cõmissionis formã bimẽbrẽ:z secundum membrũ ibi:alioqn. De eodẽ facto habetur.§.de arbi.cum tempore.Ab.si.

g ¶ Judices. Originalia acta sp apud iudicez siue scriptorẽ remanere debẽt.§.e.qm̃.z si cã ad alios iudices manauerit:postea illis tradere teneẽ vt hic dz.et.j.ti.pri.cãm q̃.z sic ptz q̃ attestationes in vno iudicio recepte valẽt in alio.in.auẽ.de testi.§.q:n multe.col.vij.C.de arbi.l.pe.in fi.z.C.de testi.l.vlti.

h ¶ Proponẽda. Nã si testes corã priorib⁹ iudicib⁹ recepti z publicati fuerãt:alij nõ recipieẽ vlteri⁹.j.ti.pri.cõstitutus.ad fi.instrumenta vel pfessiones poterunt recipe:vel si aliqua fuissent capitula sup quib⁹ testes nõ fuissent recepti:sup illis poterunt testes recipere.j.ti.pri.causam que.

i ¶ Alioqui.i.si non poterũt acta inueniri:tũc recipiantur probationes de nouo super statu monasterij et spoliatiõe abbatis sup quib⁹ de litte cõtest a.facta nõ reuocabatur in dubiũ:immo illud confiteb antur

partes: et testes aliqui recepti fuissent et clause attestationes essent coram primis iudicib⁹ si voluerint partes computabuntur in numero aliorum. j. de testi. cũ causam. in fine.

a ¶ De cõpositiõe. Ad quã iudices primo dare debẽt operã. sic. s. de mu. pe. c. j. vbi de hoc. et est ar. q sup re spũali scz sup statu monasterij pt cõpositio iteruenire. s. de arbi. cũ tpe et c. cõtingit. vbi de hoc. tñ h cõpositionez perficere non possent sicut nec causaz diffinire. qz papa vtrũqz sibi reseruat.

cessitate. sic. xxij. q. v. honestum.

In noie dñi. Diuidit in tres partes. Nã primo ponit dictũ. Scdo pbat p legẽ. Tertio cõcludit. Sedivisio clidã ibi: ne postea. Tertio ibi: ecce. Ab. si.

g ¶ In noie dñi. hec est ps illius. c. ij. q. j. in pmis.

Conti- nuatio ¶ Rub. de testibus. ¶ Rubrice huius continuatio pz ex cõtinuatiõe facta in precedẽti ti. Ul' magis specifice sic. Supra visuz est de pba. in gñe: merito vt materia magis clare sceret subijcit de speciebus qz qñqz pbat per testes. qñqz p istrumẽta: p psumptões et p iusiurandũ

dubiũ de cõtestatione litis sup statu pigam. monasterij et qbusdã spoliationibus contra abbatẽ eius factis a mesburgeñ. epo recipiatis partiũ pbationes de nouo: et audiẽtes si ptes audire voluerit de cõpositione[a] tractatũ. tã qd sup hoc inueneritis qz cãm sufficiẽter instructã ad nos remittere pcuretis. ¶ De testib⁹ et attestationibus. Ex concilio matecieñ. ¶ Breue est. Ca. j.

Placuit[b] sctõ cõuẽtui vt testes nõ cõducantur pcio[c]. Et vt qcũqz idonei[d] et fideles[e] in testiomonium assumantur. Ac nullus testimoniũ dicat nisi ieiun⁹[f].

¶ Gregorius. ix. Johan. defensori eunti in hyspaniam.

¶ Nulla est receptio testiũ facta contra nõ citatũ. Capi. ij.

In noie[g] dñi: et infra. ¶ Qd autẽ dicit eps qz se absente etiaz vilissimi[b] sunt testes exhibiti nulli⁹ momenti/ legi noscendum est cõstõnis nouelle q de testib⁹ loquitur i hec verba. ¶ Ne postea[i] obijciat eis q p vnã partẽ gesta et confecta sunt: opz vt testionia dẽtur illo admonito a iudice aut defensore venire et audire[k] testes. Si vo noluerit venire[l] et nõ ex ieuitabili[m] qdaz necessitate venire non possit: sancim⁹ hmõi testimonia ita valere: tanqz si nõ ex vna parte consisterent: sed etiam ipso psente facta fuissent. ¶ Ecce admonendus[n] est semper aduersarius vt ad audiendos testes veniat qd quia hic omissum est/ necesse est vt qd cõtra

¶ Glo. se. ponit. vij. q i testib⁹ requiruntur.

b ¶ Uilissimi. Quibus non est credendũ. ij. q. j. in pmis. quedaz cõsiderant in testib⁹ q his versi bus notant. Cõditio/ sex⁹/ etas/ discretio/ fama. Et fortũa/ fides in testib⁹ ista requiras.

‡ Facit ad hoc C. vt pcpo. no. ipe. l. j. cp totũ tit u.

i ¶ Ne postea. Ista verba sunt in auten. de testibus. §. et hec vo. col. vij.

¶ Glo. se. reci. p q. an testẽ deponentẽ ps debeat audire: et videt q sic. et c.

k ¶ Audire. Nõ est ita intelligendum vt audiat testes cũ deponũt dictũ suũ cũ in secreto et sigillatim sint recipiẽdi. j. e. venerabili. C. de testi. nullũ. j. de accusa. inquisitiõis. §. j. sz audire debẽt testes. i. videre et audire eos iurantes et post publicationẽ videre et audire dicta ipsorũ poterunt. et hoc seruat exẽplo danielis: q secreto examinauit illos falsos testes sacerdotes q falsum testimoniũ tulerũt cõ susannã. Et hoc regulare est cũ agit in forma iudicij. sz aut. vnde verba ista sumpta dicunt: dicunt doctores loq in cã publicatiõis. s. vt lit. nõ contes. qñ. §. sunt et alij. j. e. significauit. et tũc videt q aduersari⁹ possit interesse receptioni testiũ et ipsos testes audire p iura ista. sz tu expone testes. i. attestationes vt in aut. pdic. de testi. §. et hec vo. vbi dicit audire attestationes et depositiones.

ideo de his omnib⁹ tractat in sequẽtibus: et quia pbatio que fit per testes est efficatior alijs/ cũ fiat viua voce. j. de fide instru. cum iohãnes. cum ibi no. ideo premittit tractatuz de testib⁹ et postea subnectit de alijs speciebus. Ab. si.

¶ De hac matia tractat. iiij. q. iij. et ij. q. iiij. et iij. q. v. et. q. ix. et. xiiij. q. ij. xxxv. q. vi. p totum. et ij. q. j. in pmis vj. q. j. infames. ix. q. iij. quisquis.

Placuit. ¶ Cõtinet tria dicta que patent Abbas siculus.

b ¶ Placuit hoc ca. habẽt quidam pro palea. iiij. q. iij. placuit.

c ¶ Precio. Quoz testimoniũ nõ valet quia pcio sunt corrupti. iiij. q. iij. §. item in criminali. et. s. de pba. licet. et. j. e. sicut. xiiij. q. v. nõ sane. et. j. eo. cõtiens. et. xxxv. q. vj. eps in synodo.

¶ Glo. se. reci. p q. s. qui sint idonei.

d ¶ Idonei. Idone⁹ reputabit ex quo per aliquam exceptionẽ nõ repellit: qz quilibet presumit idoneus nisi cõtrariũ pbet. j. de psump. dudũ. † et edictum de testibus phibitorium est vt quilibet admittat qui non repellit. ff. de testi. l. j. rñ. j.

† Con- cor. l. nõ oẽs. §. a barba- ris. ff. de re mili.

¶ Glo. seq. assimulat accusationẽ testimonio.

e ¶ Fideles. Qz infideles non admittunt. ff. e. l. j. et ij. q. vij. non pt. et. c. si hereticus. sic nec ad accusandũ e. causa. et. e. q: alieni pagani. et. c. querẽdum. Excipe casum. c. cõ xpianos. de hereti. lib. vj. vbi bonus text⁹ cum glosa. Additio.

f ¶ Ieiun⁹. hoc de honestate dictum est non de ne-

l ¶ Noluerit venire. Tũc ei recipient et valebũt ac si psens esset. C. de testi. si qñ. et hoc itellige lite nõ cõtesta. aliter nõ. s. vt lit. nõ cõtes. per totũ.

m ¶ Ineuitabili. Si eñ nõ pt venire iusta de causa detentus nõ reputat cõtumax. et si tunc recipiant nõ valẽt si cãm absentẽ oñderit: qz etiã snia reuocaret. j. de re iudi. cũ bertold⁹. et. ff. de dã. infec. si finita. §. si forte. et. ff. de iudi. si ptor iusserit. in fi.

¶ Glo. seq. dat duo sñia subdens generale.

n ¶ Admonẽdus est. Al's enim nõ valet nisi admonitus psens fuerit. iij. q. ix. charte. et. ij. q. j. in primis. C. de fide instru. iudices. idẽ est i accusatione. iij. q. ix. capi. j. et in sentẽtia. eadem causa et questione. caueat et pluribus capi. seq. et generaliter omnia que aduersus absentes nõ per contumaciam statuuntur nõ valent. iij. q. ix. omnia.

Absentia ipedit act⁹ validitatem.

a ¶ Legem. Predictam que dicit q adversario presente recipi debent. C. de fide instru. l. iudicis. in autē. eo. §. et hoc vero. C. de lega. non dubium. et x. dist. vides et xxv. q. ij. imperiali. Ber.

b ¶ Mulieres. Sic mulier admittit in testimoniū ꝫ ecclesiasticā psonā: vt. j. eo. tā lrīs. et mulier bñ admittit in testimonium. xv. qō. iij. ex eo. et ar. ꝫ. xxxiij. q. v. mulierem. Illud sic itelligi debet vbi agit criminaliter non recipit mulier ad testimoniū ꝫ aliquē. cū vo agit ciuiliter aut in modū inqsitiōis seu exceptionis tūc admittit mulier i q casu loquit hoc c. et j. eo. tā lrīs.

¶ Glo. seq. ad id qd de socio dicit alle. duas cōcor. signat cōtrarium qd statim soluit

c ¶ Peregisse. Et sic videtur q socij criminis admittāt: sic. lxxx. dist. si qs papa. et vj. qō. j. §. si qs cū minib. et cōtra. j. eo. veniēs. et ꝫ. de cōfes. c. j. et xv. q. iij. nemini. hic non recipiuntur socij ad plenam pbationem: sed ad presumptionem tm sicut serui qnqꝫ ad presumptionem recipiūtur. iiij. q. iij. §. item serui.

Quoniam. Quoniam in testi… [margin: † Adde glo. fin gu. l. l. inter li beros. C. de te stis.]

et. ff. e. nullus. et j. e. decetero. Item consueuit dubitari vtrū criminosi et infames admittātur ad denūciandū aliorum crimina. et est dicēdum q nō. iij. q. vij. qui sine. et ca. postulatus. §. porro. in fi. et j. q. j. multi. in pn. qr tales debeant esse bone fame. xxxv. q. vj. episcop in synodo. et j. d test. co. preterea. §. j. et j. de spon. cum in tua. vbi de hoc.

[margin: Infames crimina denunciare nō pñt.]

legem[a] actum est non habeat firmitatem.

Idem sabino defensori sard.

¶ Mulier testificat cōtra clericū cū de crimie agit. Ca. iij.

Quoniā aliqua nobis de persona epiphanij pbri sunt facinora nūciata: necesse est vt cūcta diligētius perscruteris: et seu mulieres[b] cū qbus pegisse[c] dicit seu alios qs de cā scire aliqd senseris huc festines adducere: quatenus ecclesiastica districtione liquide possint que vera sunt aperiri.

Pascalis papa.

¶ Ubi agitur ad correctionē de peccato impediendo principalis persona admittitur in testem. Capitulum. iiij.

In omni negocio[d] principalis persona dicēs veritatem de re sibi nota rectissime habenda est pro teste cui adhibito vno efficiuntur duo testes. adhibitis duobus efficiuntur tres. ¶ Qd patenter ostēdit dñs cū dicit. Si peccauerit[e] in te frater tuus/ corripe eū inter te et ipsum solum q si te non audierit: adhibe tecū vnum vel duos testes: vt in ore duorum vel triū[f] stet omne verbum. ¶ Idem alibi affirmat dicens. Ego sum qui testimoniū perhibeo de meipso: et testimoniū perhibet de me pater. nā in lege vestra scriptum est/ q duorum hominū testimoniū verum est. Eugenius. iij.

[margin: Mat. xix. Luce xvij. Joā. viij. Nūe. xxxv. Deut. xvij.]

¶ Dicit quales esse et qualiter iurare debeant qui sup cōsanguinitate deponunt. Capi. v.

Quotiens aliqui propter cognationē ppinquitatis[g] separi petuntur: duobus et vel trib testibus adhibitis q de eadē consanguinitate[h] supersint: vel totidē senioribus et melioribus loci eiusdē id dz legitime comprobari. ¶ Probatio autē testium debet fieri duplici iuramēto[i] vt iurent se non priuato odio/ neqꝫ amicitia[k]/ neqꝫ pro aliquo commodo qd habuerint vel quod habēt vel habituri sint: ad hoc iurandum inductos: et sicut ipsi dicunt rei veritatē accepisse a maioribus suis et credere[l] ita esse. Idem priori et fratrib sancte trinitatis.

¶ Glo. seq. circa auctem si peccauerit ponit tres opi. et remittit.

e ¶ Si peccauerit. h. dicit q hec auctoritas extēditur ad omnes sine distinctione personarum arg. pro eo. ij. q. v §. quapropter. et xxiij. qō. iij. tā sacerdotes. Alij dicunt q tātum ad prelatos. ar. xxiij. qōe. iiij. ita plane: alij dicūt et videtur melius q extenditur ad eos tantum qui aliquā habent administrationem super alicbus. xxiij. q. iij. duo ista noia de hoc dr. ij. q. j. si peccauerit. et j. de here. cum ex iniuncto.

[margin: † Adde q vbi non est pfixus testium numerus duo sufficiunt. cōcor. l. vbi numerus. C. de te sti.]

f ¶ Duorum vel trium. i. non paucorū: tamen quedā cause requirunt plures sed nulla causa cōtenta est vno. j. eo. licet.

In omni negocio. ¶ Is qui denūciat p dictū suū et alteri pbat se premonuisse. ita summat. Jo. an. et cōiter docto. sed certe hec summatio nimis restringit litterā cū id qd hic dicitur de denunciatione hic sit positū cā exēpli et exēpla nō restringūt dicta: vt in. c. j. ne cle. vel mona. facit. l. cum pater. in. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. et maxime qr in secūda auctoritate hic posita nulla fit de monitione mentio. Diuiditur. nā primo ponit dictū. scdo illud pbat duabus auctoritatibus. Prima ibi: qd patenter. Scda ibi. idē alibi. Ab.

[margin: diuisio]

¶ Glo. se. restringit lrām et dicit qre. scdo qrit et soluit.

d ¶ In omni negocio. Qd dicit in omni negocio gñalitas ista restringit in cā denūciationis: vbi dz pcedere fraterna monitio ad hoc vt admittant ad denunciandū. ꝫ. de iudi. nouit. et j. de accu. c. ij. et c. cū dilect. ij. et j. de simo. lz heli. et arg. ad hoc. ij. q. vij. accusatio. et c. si quis erga. in eodē casu loquit hoc. c. et hoc ptz ex ipsa lra et hoc idē dicitur. ij. qō. j. si peccauerit: als in cā sua nemo idoneus testis intelligitur. iiij. q. iij. §. itē nullus

Quotiens. ¶ Duo sunt dicta. Secundū ibi: probatio autem. Abbas siculus.

[margin: diuisio]

g ¶ Propinquitatis. Intrāsitiue est hoc. i. propter cognitionem que est propinquitas. xxv. q. iiij. c. j. et ij.

h ¶ De eadē cōsanguinitate. xxxv. q. vj. c. j. et ij. et j. q ma. accu. pos. videt. Arg. ꝯtra. j. eo. sup eo. sol. vt ibi.

i ¶ Duplici iuramento. In iuramento illi duo articuli continentur. vt. j. sequitur.

k ¶ Amicitia. Testes enim iurare debent remoto odio/ amore/ cōmodo/ amicitia. iiij. q. iij. §. itē testium. et xj. q. iij. quattuor. et xxxv. q. vj. de parentela.

l ¶ Credere ita esse. Hodie nō videtur locum habere ex toto quod hic dicitur q non valet testimoniū de auditu siue de credulitate: immo necesse habēt dicere q viderint personas omnes in consanguinitate designando gradus ab vtroqꝫ latere vel saltem aliquas personas in gradibus aliter non valet. j. eo. licet: et ita parum valet testimonium de auditu: vnde adhuc debent addere quātum ad hoc et ita credere a suis maioribus audiuisse: vt ibi dicitur. T.

diuisio. Insuper. Diuiditur qr ponit dictū quod postea determinat:ibi:dummodo. Ab.

a ¶ Ecclesie. Et ita clerici pñt ferre testimonium in causa ecclesie sue. xiiij. q. ij. super prudentia. z .j. e. cum nūcius. z .c. tuis. z .j. de iureiur. z si christus. in fi. † Ber.

consuetam contra personas testium ibi:testes. Ab.

¶ Glosa seq. obijcit et dupliciter soluit.

d ¶ Tacito. Ex eo q dicit tacito zc. videtur q littere iste nō valebant. ar. .j. eo. decetero. z .§. de transac. ex litteris. Sed cōtrarium videtur qr de publica fornicatione agebatur:

† Concor. tex. in l. fa. cit. z ibi Bar. ff. qd cit. vi. no. in l te. stat. ric. §. j. ff. co. pre.

b ¶ Uel duo. Et sic ptz q duo pñt constitui pcuratores. hic tñ aget qui prius litem occupauit. ff. de pcu. pluribus. z .§. de procu. non iniuste. vbi de hoc.

c ¶ Admitti. Qr nemo dz habere duplex officium in cā. iiij. q. iiij. c. j. z .ij. z singula officia singulis personis sunt cōmittēda. lxxxix. dis. singula. z .xvj. qōne. j. presbyteros. et ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuū. et. ff. de pac. si plures. C. de assesso. l. nemo. Ber.

¶ Prelatus z clerici qui cām ecclesie non procurant:testificari possunt in ea. Capitulum. vj.

Insuper statuimus vt liceat vobis in causis ecclesie[a] vestre ferre testimoniū. Dūmodo vnus ex vobis vel duo[b] ad agēdū vel rñdendum instituant quoꝝ testimoniū in causis in qbus actores vł rñsales sit istituti: nō dz admitti[c].

Idem. R. herfordeñ. episcopo et abbati sard.

¶ Si pbatio exceptionis opposite cōtra testem productū non admittitur anteq̄ dictus testis recipiatur in casu in quo admitti debuit:licite appellatur. h. d. ſm lecturam quā ponit Panor. Capitulum. vij.

Ex parte. A. presbyteri ad nos est querela perlata q cū ecclesiā de clunod. canonice fuisset adeptus: z eā xxx. annos z amplius pacifice possedisset. ¶ Miles quidam .B. nomine tacito[d] q laicus esset ad iudices litteras impetrauit[e]: q si dictus pbr filius esset illius qui primo[f] in eadē ecclesia ministrarat: vel publice fornicariam haberet ipsum a predicta ecclesia amouerēt. ¶ Tandem cum miles per interpositam[g] personā eum coram prefatis iudicibus traxisset in causam: quosdam laicos infames z notabiles[h] ad testi-

quo casu lz laico vitare vel accusare tales clericos. xxxij. dist. §. verū. z .c. nullus z .c. preter hoc. q sic dz admitti miles ad agēdū cōtra sacerdotem fornicarium: qd quidā concedunt: z ideo dicit tacito qr de facto sic accedit: qr z si dixisset se laicum: nihilominus lraꝫ habuisset. Uł dicas q ideo dicit ta. cito: qr de facto sic accidit qr nō interesat eius qr nō erat parrochianus vel patronus illius ecclesie: z ideo tacita veritate impetrauit vnde non valebant. si hoc ab initio fuisset oppositum: bene fuisset audit[9]. §. de rescrip. super litteris: et qr hanc exceptionē dilatoriā omisit valuerūt littere per consensum illius presbyteri: quare iudicio cepto illam opponere non valebat. .j. de re iudi. inter monasterium. C. de excep. l. pe. z vlti. si eñ interfuisset illius puta si esset patronus vel parrochianus bene admitteretur salte ad denunciandum licet ipsum accusare non posset. xvj. q. vij. filijs ac nepotibus.

e ¶ Impetrauit. Supple sub hac forā q si dict[9] zc.

f ¶ Qui primo. Et ideo ecclesiam non potuit retinere sine dispensatione apo. sedis. §. de filijs presbyꝛ. presentium. z .c. pe. z vlti. viij. q. j. apostolica.

g ¶ Per interpositam personā Scz per procuratorem: z sic patet q ciuiliter agebat vt remoueretur solūmodo ab ecclesia. .j. de simo. cum essent: alias si criminaliter ageret nō admitteretur: etiā si per seipsum nisi suam vel suoꝝ iniuriā psequeretur. .j. eo decetero. z iiij. qō. vlti. omnibus:sed nec nunc per procuratorem: quia in criminali nō interuenit procurator. .j. de accu. veniens. z .ij. q. vj. si quādo. z §. precedenti. vbi de hoc z melius. iij. q. v. in criminalibus causis.

Ex parte. ¶ hec decre. reputatꝛ difficilis et est ſm Joan. an. z dicit q quidā glosatores eā transiuerūt quasi ei[9] dubia nō viderent: alij glosauerūt in ea: vt bonaguida aretinus. D. anto. dicit q nec ipse Jo. an. intellectū decre. penitus dilucidauit. quicqd sit decre. hec hz aliquos no. articulos. Jo. and. summat sic. Probatio exceptiōis pposite ꝯ testes differri pōt post publicationē attestationum. Ego multū miror de hac summatione. Jo. an. q̄lz sit vera in se in nullo summat lrām cū in summario de ꝯtētis in tex. nulla fiat mētio. z ipse. Jo. an. lōge melius alijs solitus sit cōpendiose z eleganter summare tex. adeo vt cōiter doctores sequentes solent cū suis summarijs trāsire. sed nemo pōt esse Job: vt nō erret in dictis suis vt ipsemet Jo. and. dicit in phemio nouelle. in. vj. D. anto. ſm intellectū q sibi videtꝛ ver[9] summat sic. Appellatio q ad finē exceptionis ꝯsequende nō iustificatur solo exceptionis obiectu vel pbationis oblatione. quo ad finē aūt deuoluendi sic. hec summatio vera est in se z melius pbatꝛ ex his q no. in. c. interposita. .j. de appel. cui meli[9] ꝯgruit q̄ hic. nā nil attingit de materia hui[9] tit. nec discutitꝛ pncipaliter hic virtus appellationis:sed exceptionis ꝯ testes proposite. Jō summo sic breuiter. Si exceptio legitima opposita ꝯ personas testiū nō admittitur licite appellatur. h. d. ſm lectu. Jo. an. q hodie cōiter approbatur. Diuiditur decre. principaliter in duas partes. In pa ma ponitur querela. In scda mādatū ibi: mādamus. Prima facit quinq̄. Prima nāq̄ cām iustificat. Scda ibi:miles ponit formā impetrati rescripti vitia notanter exprimendo. Tertio ibi tandem. ponit processum postea et eo secutū. Quarta ibi: nichilominus. narrat sniam. Quinta ibi: quā nūc. ponit euentū post sententiam. Scda principalis subdiuiditur in tres. Primo instruit iudices si narrata p pbyteꝝ sunt vera. Secū do si non sunt vera ibi: si vero. Tertio ponit clausulā

Sūmarium.

Sūmarium.

Sūmarium.

diuisio.

¶ Glosa sequens reci. per. q. an exceptiones cōtra testes sint statim admittende vel reseruande. tenet q regulariter reseruande. huic decre. dupliciter respondet. ver. sed hoc non. z in fi.

h ¶ Infames z notabiles. huiusmodi exceptiones in tēpus disputationis debēt reseruari nec expedit testes reprobari tali modo donec cōstet an contra eum deposuerint cum possint reprobari testes post aperturas testiū protestatione premissa ante aperturā. .j. eo. presentiū. z .j. de excep. deniq̄. z .j. de simo. licet heli. et c. per tuas. Sed hoc non seruauit sacerdos iste: vnde valuit receptio testiū et lata sententia quousq̄ testes fuerint reprobati: non obstāte appellatione. Q̄uq̄ tū.

montiũ dicitur produxisse. Licet aũt pbr̄ assereret illos non esse recipiendos ꝑ eo ꝙ quidã eoꝝ latrones ⁊ raptores manifesti essent/ quidã vero in alia causa fuissent cõuicti de periurio[a]: ⁊ se hoc diceret ꝓbaturũ ¶ Nichilominꝰ iudices testibus talibꝰ receptis eidẽ absenti post appellationem prescriptã abiudicauerunt ecclesiam quam nunc militis dapiferi filius detinet occupatã: ⁊ infra. ¶ Mãdamus quatē. si vobis cõstiterit[b] ꝙ predictus pbr̄ nõ fuerit legitime per testes idoneos[c] ꝑdicta ecclia spoliatus: eorũdem iudicũ cassata snia: lr̄is etiã cõfirmationis (si que sunt super eadẽ ecclesia impetrate) non obstãtibus. ecclesiã illam pb̄ro restituatis eidem ipm̄qꝫ nõ permittatis[d] exinde molestari. ¶ Si vero res[e] aliter se haberet: causam audiatis et fine debito terminetis. ¶ Testes autẽ si q̄s idẽ. A. in sue assertiõis testimoniũ inuocauerit: curetis monere[f] vt corã vobis super his perhibeãt testimonium veritati.

Idem exoñ. et vigor. epis.

¶ Iudex mittere dꝫ examinatorẽ discretũ ad testes recipiẽdos qui ad eũ cõmode venire non possunt. Capitulum. viij.

Si q̄ testium valitudinarijꝰ sunt: ⁊ senes/ vel de

statim admittitur exceptio anteqꝫ deponat si cãm criminalẽ habet cum ipso: in auf. de testi. §. si ꝟo. col. vij. qñqꝫ recipiũtur ante aperturã alioꝝ ne ꝓrogetur negocium. ß. de proba. licet. al's dꝫ recipi statim: vt in tẽpus disputatiõis q̄stio reseruet. C. e. auf. si testis odiosus. Sꝫ ex hoc ꝙ hic appellauit ⁊ admittiẽ appellatio: videtur ꝙ audiri debeat volẽs statiꝫ hoc probare: tamen qḋ prius dixi ordinariũ est: licet de facto hic taliter ꝯtingat. Uel dicas ꝙ hec exceptio fuit opposita post receptionem testiũ: vt annullaretur dictum eoꝝ. sed nõ fuit admissa: vñ recte appellauit.

a ¶ De periurio. Uñ vlterius ad testimonium non deberet admitti: si de hoc cõstaret. vj. q. j. q̄cunqꝫ. xxij. q. v. paruuli. ⁊ c. si quis conuictus. ⁊ ꝟ. eo testimonium.

¶ Glosa ista signat contrarium et soluit.

b ¶ Si vobis constiterit. Arg. contra ꝟ. de iureiurã. venietes. ibi reuocatur executio snie anteqꝫ cognoscatur de appellatione: hic non. sed ibi fuit appellatum a diffinitiua sentẽtia: hic nõ fuit: ⁊ sic super certo articulo appellatũ fuit hic: ibi simpliciter a sententia.

¶ Glo. seq. pͥ'o soluit obiec. scḋo obijcit ⁊ dupl'r soluit

c ¶ Testes idoneos. Ad hãc ꝓbationẽ admittitur post sniam qꝛ ante sniam hoc facere voluit et nõ fuit admissus. ⁊ etiã appellauit ꝓpter hoc. sic. ꝟ. de sen. ⁊ re iudi. cum. i. ⁊ .a. Si ꝟo nõ dixisset hoc ante sniam: post sniam nõ videtur audiẽdus. ꝟ. de excep. deniqꝫ. vbi de hoc: nisi de falso agere vellet ꝙ posset vsqꝫ ad xx. an. ꝟ. ꝺ excep. cũ venerabilis. ⁊ c. ꝺ fal. q̄relã. ⁊ ß. de ꝓba. l ꝫ. Preterea ex hoc videẽ ꝙ appellãs tenetur ꝓbare cãm appellationis esse verã. sic. ꝟ. de excep. olim. Sed ꝯ videẽ ꝙ sufficit illud probare ꝙ appellãs proposuit ꝓbabilẽ exceptionẽ corã iudice a q̄ appellauit illam se offerẽs ꝓbaturũ ⁊ ꝙ nõ fuisset admissus: vt ꝓbaẽ. ꝟ. de appel. interposita. j. rñ. ⁊ c. delicto. ⁊ c. vt debitus. ⁊ ß. de offi. deleg. cũ cã. ⁊ hoc idẽ fecit sacerdos iste: qui legitimã opposuit exceptionẽ quã se obtulit ꝓbaturꝫ. Sol. illa ꝯ'ia loquunẽ in exceptionibꝰ dilatorijs: p̄ q̄s non elidiẽ p̄ncipale ꝓpositũ vñ cũ iudex nollet admittere ꝓbationẽ sup̄ exceptione ꝓbabili ĝuauit ip̄m ⁊ reddidit se suspectũ: ⁊ iõ sufficit hoc solũ ꝓbare corã iudice appellationis: q̄ ꝓcedet postea sup̄ principali: alioq̄n cã remitteretẽ ad priorẽ iudicẽ vt dicit. c. vt debitꝰ. sed hec exceptio q̄si ꝑemptoria est. ⁊ si non directe/ saltẽ ꝑ obliquũ: vt si vult releuare cãm suã. necesse hꝫ eã probare esse verã alioq̄n staretur snie late aucte illoꝝ testiũ: qꝛ p̄sumiẽ pro snia iudicis q̄diu nõ probeẽ ꝯ'rium qꝛ per hoc apparet eum frustratorie appellasse. ꝟ. de re iudi. cũ. i. ⁊ .a. ⁊ hoc idem probare debet coram primis

Appellãs an debeat ꝓbare cãm appellationis esse veram.

iudicibus ne sententiarẽt ꝯ ipsum si fuisset admissus. ⁊ sic ꝯ'ia se nõ tangũt. vñ nõ sunt ꝯ'ia. Preterea licet ꝓbet se cãm probabilẽ allegasse: ac eã se ꝓbaturũ obtulisse: non tñ dꝫ ꝓpter hoc snia reuocari: nisi probet testes fuisse tales vt ille allegabat: qꝛ si cassaretur eius snia: ⁊ postea nõ probaret testes fuisse tales ꝑut dicebat ⁊ offerebat se ꝓbaturũ/ iterũ ꝯdẽnareẽ: et sic rediret in pristinũ statum. quare nõ dꝫ cassari snia nisi probet primo qḋ ante sniam ꝓbare tenebaẽ: si enim iudices isti non tulissent sententiam: tũc sufficeret ꝓbare ꝙ causam ꝓbabilẽ allegauit: ⁊ ꝙ etiã obtulit se probaturũ. quo facto postea probabit testes fuisse tales si poterit. B.

¶ Glo. se. no. ẽt delegatum ⁊c. ⁊ ponit duas opi.

d ¶ Nõ ꝑmittatis exinde molestari. Ex hoc videtur ꝙ iudex delegatꝰ nõ tñ dꝫ mittere in possessionẽ: sed missum tueri. ꝟ. ꝺ simo. q̄relam. in fi. Dicit Lau. ꝙ hoc põt facere delegatꝰ vbi hoc exprimiẽ in lr̄is: cũ snia lata functꝰ sit officio suo. ß. de offi. delega. in lr̄is. qꝛ hoc videtur spectare ad ordinariũ. ff. ne vis fi. ei q̄ in pos. mit. l. j. §. j. T. dicit ꝙ põt hoc delegatꝰ vsqꝫ ad annum ß. de offi. deleg. querẽti. sed ante sniam qꝛ semꝑ durat iurisdictio: vł ꝙ semꝑ possit defendere eũ in possessiõe quã assignauerit: cũ. s. fuerit ꝯtumax ante litis ꝯtesta.

¶ Glo. seq. obijcit soluit dupl'r sed primã approbat.

e ¶ Si ꝟo res aliter se haberet. i. si falsum suggessit qꝛ non fuit priuatus ecclesia sua per testes tales: nec iudices processerũt cõtra illũ. Sed videẽ esse ꝯ ius qꝛ falsum hoc debuit remitti ad priores iudices ⁊ condẽnari in expẽsis. ꝟ. de ap. vt debitus. ⁊ c. cum in ecclesia. vnde dicas ꝙ fecit ei in hoc gratiã dn̄s papa: qꝛ nõ remisit illũ ad priores iudices. si vis expone aliter. i. nõ potuit probare testes tales fuisse vt dicebat per quos lata fuit sententia. sed quod sequitur contrarium videtur et ideo expone vt prius. Uel dic ꝙ si testes fuerint boni saluũ remaneat ei ius si aliter probare possit dictam sententiam fuisse iniustam.

f ¶ Monere. Arg. ꝙ in crimine nõ sunt cogendi testes etiam in excipiendo.

¶ Glosa seq. circa testes impeditos premittit tria. demum querit. arg. negatiue ⁊ soluit contrarium.

Si qui. g ¶ Ualitudinarij. ad istos impeditos tali infirmitate vel senectute ⁊ egregias ꝑsonas dꝫ mittere iudex. ff. de iureiur. ad egregias vel ad iudicem loci vt eos recipiat: ⁊ dicta eoꝝ sigillata sibi remittat: in auẽ. eo. §. ⁊ qm̄ sancimꝰ. ver. multe. coll'. vij. C. de fi. instru. auẽ. apud eloquẽtissimũ. ⁊ ff. e. l. iij. §. item diuus. ꝟ. de fideius. cõstitutus. ⁊ isti p̄nt recipi lite nõ cõtestata. ß. vt lit. nõ ꝯte. qm̄. j. rñ. ⁊ ꝟ. e. cũ olim. Sꝫ

Testes aliq̄ nõ sunt cogẽdi venire ad iudicẽ.

nunquid senes sunt compellendi ferre testimonium inuiti? videtur quod non. iiij. q. iij. §. item inuiti. et ff. eo. ti. inuiti. et ff. de excu. tu. l. ij. §. numerus. et ff. de iure immu. l. maiores. Dic quod compelluntur secundum canones propter peccatum. xj. q. iij. quisquis. et j. de fal. c. j. et j. de iudi. nouit. et op. arg. ad hoc. ff. de vac. mu. l. ij. §. corporis debilitas. Ber.

Glo. seq. primo obijcit et soluit. secundo soluit aliud contrarium.

a Paupertate. Sed quare remittit ad istos? quia licet sint pauperes bene possunt venire? pot dici quod ideo: quia tales sunt quod non decet eos venire ad iudicem forsitam quia nobilis et ita verecundantur venire propter nimiam paupertatem licet tamen iste pauper alias honesta persona est nec est suspectus propter suam paupertatem et sic non est j. ij. q. j. in primis. Quia igitur. et. iiij. q. iij. §. si testes. ver. item testium. cum ibi loquitur de suspectis.

Sicut nobis. Corrupti et plures ad testimonium non debent admitti ita cōiter summant docto. sed hec summatio nil noui affert cum totum corpus iuris de hoc plenum sit et maxime in. c. testimonium. j. eo. et xxij. q. v. paruuli. vbi probatur quod semel periurus non debet amplius ad iuramentum admitti: nisi veniat in suum preiudicium. vt in. c. cum in eccl'ia. de maio. et obe. Primo ponitur consultatio. Secundo distinguens responsio ibi: sup quo. Et secundum membrum distinctionis ibi. Si vero. Ber.

divisio

b De periurio. De periurio quod statim fuit cōmissum debent agere penitentiam. vij. an. vj. q. j. quicunque.

Glosa sequens elicit duo argumenta et ad secundum assignat contrarium et soluit.

c De adulterio. Arg. quod si aliquid imputatur alicui vel punitur de aliquo: omnia que sequuntur ex illo imputantur eidem. ar. j. de cōsti. nam concupiscentiam: et aliquo prohibito omnia que sequuntur ex isto prohibentur. Item arg. quod malum precedens aggrauatur per sequens ex illo. ar. j. q. j. placuit. iij. et. l. dis. si que femina. et. c. si quis voluntate. Arg. j. xv. q. j. inebriauerunt. So. ibi primum non aggrauatur per sequens ex illo: sed de vtroque punitur.

Glo. seq. dicit in brocar. quod qui occasionem et c. argu. pro. inducit. iiij. can. iij. ll. et vnam decre. in contrarium duos can. et vnam. l. et soluit distinguendo.

d Dederunt. Arg. quod qui occasionem damni dat damnum dedisse videtur: † non tenetur. ar. lxxxvj. di. pasce. et lxxxvij. di. si expositus. ff. ad. l. cor. de sic. nichil interest. ff. de offi. psi.

† Con= cor. tex.

bilitate cōfecti aut paupertate[a] depressi: ita quod non possint ad vestram presentiam adduci: ad ipsos recipiendos mittatis personas idoneas et discretas.

Alexan. iij. beluacen. epo.

Retractanda est sententia si constat eam fuisse latam ad dictum corruptorum testium. h. d. secundum lecturam quam tenet Panor. Capitulum. ix.

Sicut nobis est intimatum: quidam accepta pecunia de parentela inter virum et vxorem exhibent iuramenta: per que inter ipsos diuortij sententia promulgatur: postea vero priuatim nullam inter eos consanguinitatis lineam asserentes se corruptos dicunt testimonium perhibuisse falsitatis. Super quo. t. r. quod si vir et vxor: aut alter eorum ad secunda vota transiuit: testibus de periurio[b] et adulterio[c] vno pluribusve quibus causam dederunt[d] penitentia indicatur. † Si vero ad secunda vota idem vir et vxor non migrauerint[e]: diligenter inquirendi sunt coram quibus corruptio intercessit: et si tales exhibeantur per quos possit predicte corruptionis veritas comprobari: recepto eorum testimonio est sententia reuocanda: non enim testimonium predictorum (cum periuri[f] sint) † est in hoc casu aliquatenus admittendum. Idem.

Socius criminis et muneris non testificatur etiam in crimine symonie. Et vnius testimonium non sufficit ad condemnationem. Capitulum. x.

Veniens ad nos. L. presbyter sua relatione monstrauit: quod ei obiectum fuit: quod in ecclesia de ouen. canonicum non habuisset ingressum: quia promisisset vnicuique parrochianorum quinque barillos vini remitteret[g]: qui sacerdoti ibi pro tempore seruienti cōsueuerant pro beneficio dari: verum cum duo apparuissent qui iurati deposuerunt predictum presbyterum talem fecisse promissionem: et cum altero illorum[h] pactum illud factum fuisse: tu de presbytero (prout

illicitas. §. sicuti. et j. q. j. placuit. iij. ff. ad. l. aq. l. qui occidit. §. pe. l. dist. hi qui arborem. j. de iniu. r. c. vlti. in fi. Ar. j. xxij. q. v. de occidendis. ff. de fur. verum. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. circa prin. So. qui dat occasionem damni si dat operam rei licite et adhibet diligentiam quam pot non tenetur de his que inde sequuntur. vt in. c. de occidendis. si non adhibet tenetur. l. dis. sepe. et in. l. qui occidit. §. pen. si dat operam illicite rei semper ipsi tamen et quod inde sequitur. l. di. quantum dicit. et. ff. ad legem aq. l. item mella. j. de vsuris. c. vlti.

in. l. si quis ad se. C. ad l. iul. de vi pub.

† Con= cor. tex. cum glo. i l. luci. ff. de his que no. in fa.

e Migrauerint. Ar. quod si ista vel alter eorum ad secunda vota transierit: quod non possint separari. nec debent inquiri de corruptione tali: et hoc quidam concedunt. Sed hoc falsissimum est: et ideo supple maxime quandocumque legitime cōstiterit de falsitate: separabuntur secunda coniugia et priora restaurabuntur. j. de re iud. latoi. et. c. cōsanguinei. et j. de fri. gi. et male. laudabile. et. c. fraternitatis. et. xxxv. q. ix. §. quia vero. et ca. seque. Tan.

f Periuri. Eis autem credi non debet tanquam pluris: quia ad testimonium vlterius admitti non debent. j. c. testimonium. vj. q. j. quicunque. et. xxij. q. v. si quis conuictus. et c. paruuli. et. ij. q. vij. non pot: in penitentia enim creditur vt iniungatur eis penitentia: in iudicio enim eis credi non debet contra alium in eundem casum. j. de proba. per tuas. et. C. de non nu. pe. l. generaliter. B.

Veniens ad nos. Primo ponit petitionem presbyteri. Secundo illam eradit ibi: nos. Ab. sicu.

divisio

g Remittere. Qui debitum remittit dare intelligitur. viij. q. iij. talia. et. ff. de calum. quinetiam. et. ff. de condi. causa data. si mulier.

Glosa seq. obijcit et soluit. secundo querit. arg. affirmatiue soluit contrarium.

h Illorum. Sed cum crimen simonie sit crimen exceptum quare non admittitur quilibet etiam particeps criminis secundum quod fit lxxix. di. Si quis papa. xv. q. iij. nemini. j. de cōfes. c. j. Dicas quod tales persone viles nullo modo sunt admittende in accusationem clericorum: aut in testimonium nisi accusatus male fame et opinionis antea extitisset. vt. ij. q. j. in primis. in fi. et j. de simo. per tuas. Preterea hic erat vnus testis idoneus nunquid per eum et per famam posset condemnari de tali crimine? videtur quod sic quia fama cum alijs probat. iiij. q. iij. item sepe. † Sed non est verum quia in crimine apertissime debent esse probationes. C. de proba. l. vlti. et. v. q. vlti. epipha-

† Con= cor. l. iij. §. eius.

de quo princi: pis. ff. de testi. Saly. l. Lea q̃ dẽ. C. de accu.

niũ: qꝛ vbi ꝯ salutẽ hoĩs agit̃ stricti⁹ ꝛ cauti⁹ ꝓcedit̃. C de ap. addictos. Sec⁹ in ciuili cã i q̃ sufficit ꝑsumptio vni⁹ testi cũ iuramẽto. ar. C. de re. cre. in bone fidei. ꝫ de ꝓba. sicut cõsuetudo. pẽsatis negocijs cũ circũstã: tijs ꝑsonaꝝ ꝛ cãe. j. de iureiu. c. vl. i fi. ꝛ. ff. de legi. tu. le gitimos.

uersitat; ꝛ. ꝟ. nulli⁹ aũt. ff. de re. di. l. item. ꝟ. j. ar. ꝫ. isti. de testa. ꝟ. l3. ꝛ. C. de testi. oib⁹. ꝛ. iiij. q. iij. ꝟ. nulli⁹. qꝛ cã ecclesie faꝝ vr̃ sua. Solu. in cã eccie vel vniuersitat; dt testimoniũ ꝓ nullo de vniuersitate hoc facit. ꝫ nec ꝓ se. ar. xij. q. ij. q̃ manumittit̃. Sꝫ pone q aduersari⁹ petat clericos i testioniũ d eccle sia ꝓ se induci ꝫ ipam eccliaz nũ q̃d debẽt ꝯpelli⁹ vr̃ q nõ. ꝫ. de po: stu. c. vl. in fi. ꝛ fi lius ꝫ patrẽ nõ ꝯpellit̃: qꝛ nõ cõ pellit̃ ꝫ alios ĩfe riores sibi cõiun ctos. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ lege iul. ij. ꝫ iste ẽ fili⁹ eccle q̃ ipꝫ dño sociauit. ꝫ. de pe. pbri. ꝫ nõ ꝯpellit̃ ferre te stimoniũ ꝫ ipaz ꝯtẽ nemo dꝫ pe tere ab aduersa rio suo instra ꝓ ꝑtia. ꝫ. de ꝓba. c. j. ꝛ. C. de testi. ni mis ꝛ. iiij. q. iij. ꝟ. qui intendit. Sꝫ ꝫ vr̃ q possit: qꝛ ecclia ꝑt ipꝫ idu cere ꝓ se: ꝫ tenet̃ illũ recipe ꝫ se. iiij. q. iij. ꝟ. si qs testib⁹. xix. dis. si romãoꝝ. ꝛ acto ris ꝛ rei equa dꝫ esse ꝯditio. ꝫ. de mu. peti. c. ij. ꝛ te stis ꝓ vtraq pte

Clerici pñt cõ pelli ad testi ficãduz ꝫ eccliã suam

a ¶ Iudicasti Absoluẽdo illũ. ¶ Glo. se. no. q sociuſ. ꝛc. signat ꝯriũ ꝛ soluit.

b ¶ Confesso. Sic ꝫ pꝫ q soci⁹ crimis ñ admit titur in testimo niũ i eodẽ crimi ne. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ liberi. sic. ꝫ. de cõ fes. c. j. vbi de h⁹ et testis q̃ nõ so lum in eodẽ cri mie fuit. sꝫ si cõ simili morbo la boret non est ad mittẽd⁹. ꝫ. e. ꝑso nas. fallit tamẽ qꝛ q̃nq admitti tur socius. vt. vj q. j. ꝟ. ver. ver. si quis. ꝛ. lxxix. di. si qs papa. Sol: ni ꝯsueuit q so cij criminis tunc neris nõ admit tunt̃ vt h. sꝫ cri minis tm̃ admit tunt̃ in exceptis crinib⁹ vt ibi. sic ꝛ q̃nq ad d'tegẽ dam cõspiratio nem soci ꝛ iuro ti ad testimoniũ admittũt̃. ꝫ. de testi. cog. c. vl. vñ vsus. Per testẽ sociũ sceleꝝ symonia ꝓbat̃. Nũerꝫ ꝛ sceleꝝ socius testis reprobat̃. Uide. c. j. e. ti. li. vj.

Symo nia an ꝑ socios crimis ꝓbetur

versus

ordo ratiõis exigit) iudicasti[a] ¶ Nos tuam sñiam cõmenda mus: eo q ille qui eodem erat infect⁹ crimine: ide ꝯtra eũ te stificari non posset: nulliq de se cõfesso[b] aduersus aliũ in eo dem crimine sit credẽdũ. nec vni⁹ testimoniũ[c] ad cõdemna tionem sufficiat alicuius.

Idẽ abbati. s. l. ꝛ priori. s. c.

¶ Attestationes in vno iudi: cio recepte fidem faciunt in ea: dẽ cã et inter easdẽ personas corã alio iudice. Capitm. xi.

Causam q̃. et infra. Di: scre. v. mãdam⁹ quate nus susceptis attestationibus vtriusq ptis q̃ ab alijs iudici bus[d] sunt recepte / cãm ipaz fi ne debito termiet;. Idẽ cãt. archiepo ꝛ vigor. episcopo.

¶ Clerici nõ sunt a ferẽdo te stimonio i cã ecclie sue sine ra tionabili cã repellẽdi. C. xij.

Cum nũci⁹: et infra. Nõ lateat prudẽtiã vr̃am q clerici non sunt a ferẽdo te stimonio super negocio eccle sie sue (nisi alia rationabilis cã impediat) repellendi[e].

Idem cantua. archiepo.

¶ Crimẽ nunc probatum re: pellit testẽ: al's de illo crimine non damnatum. Capi. xiij.

Super eo q quesiuisti / vtrum testes sint repro bandi in cã criminali vl' ciuili quibus ab aduersa parte cri mina opponuntur. ¶ Rñde: mus q si etiã ante nõ sunt cõ uicti vl' confessi[f] de criminib⁹ illis: dũmõ inde cõuincant̃: in testimoniũ nõ debẽt admitti.

Idẽ salernitano archiepo.

¶ Laic⁹ in criminali nõ testi: ficat̃ ꝯtra clericũ accusãt tñ ꝓ sua vel suoꝝ iniuria. Ca. xiiij.

De cetero laicos i accu: satione vel testionium contra clericum in criminali cã non esse aliq̃ten⁹ admittẽ: dos censura sacroꝝ canonũ[g]

¶ Glo. seq. signat ꝯrium ꝛ soluit.

c ¶ Nec vni⁹ testimoniũ. Sic pꝫ q vni⁹ testimoniũ nõ valet. ꝫ. e. licet. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ vni⁹. xxxiij. q. ij. admo: nere. ff. d. q̃ maritꝰ. Ar. ꝫ. viij. q. iiij. talia. ff. de dote ꝑ lega. theopõp⁹. lxxxvj. di. tãta. ꝛ. xxviij. di. de syra cu: sane. ꝛ. xcvij. di. nobilissimus. So. sepe adhibet̃ fides vni extra iudiciũ. xxij. q. iiij. innocẽs. dictũ vni⁹ in iu dicio ꝑsumptionẽ iducit. lex illa theopõp⁹ / intelligit̃ cũ testator voluit et fidẽ adhiberi.

d Causam. ¶ Iudicib⁹. sic. ꝫ. de ꝓba. c. vl. sic atte stationes ꝛ acta i vno iudicio recepta valẽt i alio in aut. de testi. q̃si multe. coll'. vij. ꝛ attestatiões corã arbitrꝫ recepte valẽt corã alijs iudicib⁹ ꝫ. e. pñtata. et C. de testi. l. vl. et. C. de arbi. l. pe. in fi. iudex ad quem cã defert̃ dꝫ hr̃e acta oĩa poris iudicis. ꝫ. ti. pri. q̃si. ꝛ c. vl. ꝛ si testes apud primũ iudicẽ non sunt publicati adhuc alij pñt induci. j. eo. cũ cãm. j.

Cum nũci⁹. ¶ Glo. se. allec. iij. ꝯcor. ꝛ tria iura in cõ trariũ soluit. scdo q̃rit alleg. iij. ad negatiuam. ꝛ alia. iij. ad affirmatiuã. ponit opi. vlti. soluit. ꝛ ꝓ con traria solutione ibi remittit.

e ¶ Repellẽdi. imo sunt admittẽdi. xiiij. q. ij. super prudẽtiã. ꝛ. ꝫ. e. isup. vbi de hoc. ꝛ isti. de re. di. ꝟ. vni:

dꝫ ferre testimoniũ. xiiij. q. v. nõ sane. ꝛ nichil dꝫ licẽ actori q̃d reo nõ liceat. ff. de reg. iur. nõ dꝫ. Quidã di cũt q nõ dꝫ ꝯpelli cleric⁹ ferre testioniũ ꝫ eccliam suã tñ si eccl'a ipm iducat ꝓ se: tũc tenet̃ et cõpellit̃ dicere ꝓ aduersario. ff. de edẽ. l. j. ꝟ. edẽda. et sic intelligit̃ q̃d dr̃ testis ꝓ vtraq pte dꝫ ferre testioniũ. Alij dicũt q̃d veri⁹ vr̃ q bñ debeat ꝯpelli ad hoc nõ obstãtib⁹ ꝯrijs signat;: qꝛ nõ tãgũt hunc casum: qꝛ cã ecclesie nõ ẽ ꝓ prie clerici. ꝛ tacere ṽitatẽ pctm̃ est. xj. q. iij. q̃sq̃s. nec ob. arg. ꝫ. e. veniens. in fi. vbi de hoc.

Super eo. ¶ Cõis diuisio. scda ibi. rñdem⁹. Ab. sic. ¶ Glo. seq. signat ꝯriũ ꝛ soluit.

diuisio

f ¶ Cõfessi. Si ante accusationem institutam ꝯtra eos conuicti vel confessi i fuerunt si adhuc in crimine perseuerãt repellunt̃. ꝫ. e. testimoniũ. vbi hec materia plenius expedit̃. Cõtrariũ signat̃. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ. l. iul. j. et. ff. de his q̃ no. ĩfa. athletas. ꝟ. calũniator. sꝫ leges damnat⁹ tm̃ repellit̃ a testimonio: sed bm̃ canones repellitur: siue iam condemnatus sit siue ei probari possit et probetur.

De cetero. ¶ Primo ponit regulã a qua secundo excipit ib tñ nisi. exceptionem determinat ibi: nec tunc. Abbas si.

diuisio

g ¶ Canonũ. q̃s habes. ij. q. vij. c. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. vj. q. j. beat⁹. ꝛ. xj. q. j. c. ij. ꝛ. j. de accu. cũ ꝓ. mãconella.

¶ Glo. seq. addit aliũ casum ꝛ remittit.

a Sūā. Et in exceptis criminib⁹ vbi admittunt laici ꝯ clericos etiā viles qnq̄ꝫ.j.de symo.tanta. Qn̄ ꝛ qualr̄ laici admittant̄ in accusationē vel testificationem clericoꝝ dr̄.j.de accu.cum p.

divisio In causis. Duo sunt dicta.scdm ibi:et sup. Ab.

q.iij.antecessor.ꝛ.c.ꝙ ꝓdecessor.ꝛ.viij.q.j.in scripturis. Sic ꝛ euāgeliste reducunt ad ꝯcordiā.de pe.di.j.periculose.xxxij.q.vij.c.ꝙ aūt.ꝛ omnia testimonia se quēda sunt si pt̄ fieri.iiij.q.iij.si testes. Itē est hic ar. ꝙ dubia ꝓbatio nō ꝓdest ei q eā iducit.sic.ꝭ.de ꝓba.

ad ꝯcordiā reducēdi

Glo.se. ponit duas lecturas circa productionem de qua hic loquitur.ꝛ ꝑmā approbat.

Testes p̄tes in vna dilatione produci pn̄t.

b Productionem.i.dilationē qr in vna dilatione plures posset producere testes quolibet die dilatiōis posset ꝓducē hodie vnū/ cras alium:ꝛ sic vsqꝫ ad vltimaꝫ diem dilationis. Finita prima dilatione iusta cā allegata iudex secūdaꝫ dilationem dabit ꝛ iterū tertiā: q̄rtam nō dabit nisi cū turis solennitate ꝓut traditur.j.e.vltra tertiā. et in auten.e.ti.ꝭ.quia vero.col la.vij.versi.sive ro. Et hoc itelligē anteqꝫ renūciauerit productioni testiū: qa nō posset postea audiri.j.e.de testib⁹.i ꝭ.nec dāda ē semp quarta ꝓductio si iudex viderit eam denegandā vt effrenatā multitudinē testiū cōpescat.j.e.significauerūt.imo ex eadē cā posset denegare tertiā ꝛ scdam dūmodo in ꝑma dilatiōe sufficiētes testes ꝓduxerit.j.e.de testib⁹. Et nisi quarta ꝓductio.i.dilatio detur cessante causa ꝓdicta.s.effrenata multitudine: appellatio ꝓpt̄ hoc emissa tenet.vt in predicta decre.significauerūt. Uel dic ꝙ tertia ꝓductio fieri dꝫ sub vna dilatione:tn̄ qd̄ prius dixi seruaꝫ de facto:ꝛ ita consuetudo interp̄tat primā expositionē que est optima legum interpres.ꝭ.de cōsue.cū dilectus.ꝛ hoc notat dominus Azo.ſm Ja.b.C.e.ti.l. vl. B.

† Sed qd qn̄ ꝯ nāt vid nc. isti. ꝭ nup.i glo.j.ii aute. ꝭ eccle.ti. ꝭ.j.in glo. colla.ix.

manifesti⁹ edocet. Nisi forte suam^a vel suoꝝ iiuriam ꝓsequātur. Nec tunc etiā ad testimoniū sed ad accusationeꝫ possunt admitti. Idē eidem.

In causis ecclesiasticis et ciuilib⁹ pn̄t fieri tres productiones testiū quarta aūt nō admittit absqꝫ solennitate legali. Et super dictis testiū post ipsorum publicatione pōt publice disputari h.d. ſm lecturam cōmunē ꝛ verbe tertius concernentem. Capitulū.xv.

In causis ecclesiasticis vel ciuilibus vltra tertiā ꝓductionem^b nō debēt testes ꝓduci nisi adhibita quadam solēnitate q̄ i legib⁹ inuenit̄ exꝑssa.† Et sup dictꝭ testium cū fuerit publicata/publice potest disputari. Idem preposito et canonicis embrudien.ecclesie.

Si quis ꝓbat actum gestū post appellatione et aduersarius ꝓbat q ante: prefertur prima ꝓbatio et act⁹ iudicatur nō tenere: nisi secundus ꝓbet q ante omneꝫ appellationē. Capitulū.xvi.

Cum tu fili ꝑposite cum quibusdam canonicis tuis ꝛ archieps vester essetis in nr̄a p̄ntia cōstituti:et infra Cum constet testes vr̄os iurasse ꝙ post appellationem/ excōicationis sententiam tulerit:et archiepi testes similiter iurasse ꝙ ante appellationem:nos dicta testium benigne^c interp̄tari volētes ne ꝑiurij reatu notent̄:‡ qr vtrūqꝫ esse potuit et ꝙ post primam ap.ꝛ an̄ scdam snīa lata fuerit eandem snīam decernim⁹ nō tenere. Idem epō placen.

In cā appellationis sup nouis capitulis tantum testes noui et veteres producūtur iuramento ſm morem prius recepto. Capitulum.xvij.

Fraternitatꝭ tue litterꝭ nos consulere voluisti: vtrum recipiendi sint noui testes super q̄stiōe iudicata in q̄ testibus renunciatum^d cōstet vtrinqꝫ. Et an testib⁹ in prima cā receptis ꝓpter cām appel.liceat sup questiōib⁹ iudicatꝭ aliquid noui ꝓponere:et infra. Duxim⁹ tibi rn̄dēdū ꝙ in appellationis cā si noua contigerit emergere capitula super quib⁹ i aliq̄ ptiū voluerit nouos testes inducere. vel per iam receptos^e aliq̄d com

in p̄ntia. Itē argu.ꝙ i dubijs ꝓ reo iudicari nō consueuit.j.de fi. instru.inter dilectos.in fi.ꝛ.ꝭ.de ꝓba.ex litterꝭ.ff de reg.iur.semꝑ in dubijs. Sꝫ videt ꝙ in tali dubio poti⁹ debuit papa interp̄tari ꝙ essent excōicati:qr hoc esset securi⁹ ꝓpt̄ ꝑiculū aie.nā excōicatio est medicinalis.ij.q.ō.j.multi.ꝛ ideo tradit quis sathane:vt spirit⁹ eius saluus fiat i die domini.xj.q.iij.audi deniqꝫ. et ad cautelā saltē absoluatur.al's debuisset saltē mādasse illos absolui.j.de appel.ad p̄ntiā.ꝛ.j.de sen ten excō.p tuas Sed hoc dictuꝫ fuit ꝓpter testes ne de piurio notarent̄ saltēꝫ de facto. qr lꝫ testimoniū reprobet̄ testestn̄ inter infames q̄si ex falso testimonio nō habentur.ꝭ.de or.cog.cum dilectus.ꝛ.ff.de his qui not.infa.luctus.sꝫ tn̄ de re ipsa opinione hoim nō fugiūt infamie notā.ff.de obse.a libe.ꝛ libertꝭ pa.prestan.l.ij.ꝛ.j.e.testimoniū.et sic prouidit tam in testibus q̄ꝫ in canonicis:cū ipsi potuerūt postea ad cautelam facere se absolui.si.j.de ap.ad presentiā. Et quia potuit eē ꝙ pluries fuerit appellatum vt sequitur.ꝛ hec sentētia fuit potior et benignior.

‡ Concor.tex.in.l.sanctim⁹.C ad leg.iul.repe.cū nota.

Fraternitatis. In ꝑma pte ponit̄ cōsultatio. In scda rn̄sio ibi:duxim⁹. Cōsultatio est bimembris. Et scdm mēbrū.ibi.ꝛ an. Ab.

divisio

d Renūciatū.maxime:qr si nō eēt renunciatū expresse ex quo publicate fuerunt attestationes:nō pn̄t postea alij testes sup eisdem capitulis induci.j.e.de testibus.ꝛ.c.intimauit.

Glo.seq.signat ꝯtrium ꝛ soluit.

e Receptos. Et sic pꝫ ꝙ idem testis pluries pt̄ recipi cōtra aliquem. Sed cōtra videtur.iiij.q.iij.ꝭ.itē in criminali.ꝛ.ff.eo.ꝓducti. Contraria loquantur in

Sūma rium. divisio

Cum tu. Si fieri pt̄ cōcordanda sunt dicta testium q̄ videnꝫ ꝯtraria. Primo decise narrat factum.scdo diffinit ibi:cū ꝯstet. Ab.si.

Glo.seq.notat testes cōcordādos.ꝛc.scdo arg.duo tertio obijcit ꝛ soluit.

Testes discordes sūt

c Benigne interp̄tari volētes. No.ꝙ testes si pōt fieri ad ꝯcordiam sunt reducēdi:ne de piurij reatu notent̄ ꝛ si non ad litterā saltē q̄ ad spūale intellectū.xj.

criminali et ibi qui semel tulerit testimoniū contra aliquem presumitur inimicus eius si iterum velit cōtra ipsum testificari. j. de accu. meminimus.

¶ Glo. ista signat ɔ̄riū de duab⁹. ll. in cōcor. alle. auk. et ponit rñsionē legistarū ad illā. quā rñsionē reprobat et. ll. predictis respondet.

a ¶ Nouis. Pēdentib⁹ ex veteribus et q̄ ex illis oriunt. j. de fi. instru. cū ioānes et. C. de tēpo. ap. p hāc: et in pncipali cā aptis attestationib⁹ sup nouo caplo oriēti et primis recipiunt testes. j. e. series. et. c. ex tenore. Sed ɔ̄ra videnk dicere leges: q̄ etiā sup eisdem caplis in cā appellatiōis noui testes recipi pnt. C. de ap. cos. §. j. et. ij. C. de tēpo. ap. p hanc et sic etiam obseruak in iudicio seculari. Sz autē. dicit contrariū et ɔcordat huic ca. q̄ postq̄ aliquis didicit testificata: non pōt vlterius testes pducere sup his sup q̄bus introducti sunt. in auk. e. §. q̄ vero. col. vij. sed dñi legū satis friuolā adhibēt solutionē. Intelligūt em̄ in auk. in eadē cā ah sniam diffinitiuā. ll. istas in cā appellationis. sed ratio phibitionis remanet in eadē cā appellationis q̄ fuit in principali: sc̄z periculū subornationis: et ideo q̄ cā remanet eadē vtrobiq̄ eadē dz esse phibitio vtrobiq̄: et vbi est eadē ratio idē iudiciū habendū est. s. de trāsla. inter corporalia. ff. ad. l. aq̄l. illud. et alibi quotiēs vitiū ex vna radice nascik consequēs est vt eadē. l. tollak. C. de nup. si libertā. Vn̄ dicendū est: q̄ aptis attestationib⁹ vlteri⁹ nō recipiātur sup eisdē articulis alij testes et leges pdicte recte possunt intelligi vt habeāt locū super nouis articulis pendētibus ex priorib⁹: et sic cōcordabūt iuri canonico: et auk. predic. §. q̄ vo. in quo nō distinguitur vtrū in causa principali vel in causa appellationis.

¶ Glo. seq. reci. per questionē. sc̄z q̄ sit forma iuramēti testis de qua finis hic loquik et que capl'a contineat.

b ¶ Iuramentis. Aliter em̄ nō admitterētur: nisi a partib⁹ renūssum fuerit. j. eo. tuis. Forma vo s̄m quā iurare debēt talis est: iurabūt em̄ q̄ dicēt totā veritatem iudici vel cui cōmiserit quā nouerint de re illa sup qua iurant. iij. q. ix. hortamur. et in auk. eo. ti. §. j. itē q̄ nullā interserāt falsitatē. ij. q. iiij. nullā. et. iij. q. ix. pura. Itē q̄ p vtraq̄ parte dicēt vitatē quā sciunt. xiiij. q. v. nō sane. Itē q̄ dicēt oēm veritatē siue interrogati siue nō. arg. j. de accu. cū dilectus. j. Itē q̄ nō precio

Iuramētum per testes pstādū.

probare: eos credim⁹ posse recipi sup nouis^a dumtaxat capitulis receptis pu⁹ ab ipsis s̄m formā recipiēdoꝝ testium iuramentis^b. I dem exoñ. epo.

¶ Qui iurauit testimoniū nō dicere testificari compellitur si testificationes publicate nō sunt. Capitulum. xviij.

Intimauit. R. pbr̄: q̄ V. clericus capellanū eius et alios q̄mplures de testibus suis iuramento constrinxit q̄ testimoniū cōsilium et auxiliū cōtra ipsum nō preberēt eidē. ¶ Ideoq̄ iniūgimus vt si testimoniū eoꝝ^c publicatū non est: nec est abrenunciatū testibus: eos q̄ sūt iuramēto^d astricti et alios (si necesse fuerit) idoneos in testimoniū recipere non postponas. I dē abbati et fratribus de martura.

¶ Publicatio vel renunciatio testium in certis capitulis nō preiudicat volenti testes producere in alijs. h. d. quo ad titulum. Capitulum. xix.

Causam q̄ vtitur inter vos et plebanū et clericos scē ma. de martu. cōmisimus iudicibus terminādam. Cūq̄ vtraq̄ pars in eoꝝ esset presentia constituta: et testes essent hincinde recepti: et eis ab vtraq̄ parte renunciatū: et attestationes etiā publicate: quoddā priuilegium nup a nobis impetratū in mediū ptulistis: et infra. ¶ Iudicib⁹ ipsis mādauimus vt sup alijs capitulis^e si q̄ alia fuerint ab his super q̄bus testes recepti sunt/ et eoꝝ attestationes publicate: testes (si q̄ idonei pducti fuerint) recipiāt: et (nullis capitulis nouiter^f a nobis p vestros nūcios impetratis q̄ ptineank in priuilegio vestro vel in alijs l̄ris q̄s vobis indulsim⁹ postq̄ cām ip̄am cōmisim⁹^g eidē predicte plebi in hac causa impe-

nec amore nec timore vel odio seu p alio cōmodo testimonium dicēt. s. e. quotiēs. j. e. licet. ij. §. testes. Tan.

Intimauit. ¶ In prima parte cōquestio. In secūda prouisio ibi: ideoq̄. Ab. sicu. — diuisio

c ¶ Eoꝝ. Sc̄z testiū qui iā erāt inducti et recepti. nā si dicta illoꝝ publicata fuissent: nec isti nec alij reciperent vlterius. vt. s. tit. px. dictum est.

¶ Glo. se. ponit duplicē lecturā: pma q̄ isti iurati deponūt. scda q̄ super subtractione. et primā approbat.

d ¶ Iuramento. Eo em̄ ipo q̄ voluit subtrahere copiā pbationis aduersario suo presumik iniquā cām fouere et experiri dz in se iudicis auctoritatē elusā. iij. q. vij. §. tria. ver. si de autē. et. j. ti. proximo puenit. Ideoq̄ non obstante iuramēto tali q̄d iniq̄ fuit extortū: iurabūt dicere veritatē sup negocio pncipali. cū illd̄ iuramentū illicitū fuerit et sine peccato seruari non posset: cū celare vitatē sit petm̄ mortale. xj. q̄. iij. q̄sq̄s. j. de fal. c. j. † et denūciandi sunt illo iuramēto nō teneri. j. e. ɔstitut⁹. et est expssuz. j. de accu. olim. Temerariū em̄ iuramētū nō repellit a pmotiōe. j. d̄ iureiu. sicut. j. ergo nec a testimonio: vt hic dicit. Aliter tn̄ alij intelligūt: q̄ isti nō debēt iurare sup pncipali: sed solūmō ad detegēdū tāte calliditatis comentū. j. ti. pxi. puenit. j. sed illud ibi exponitur. Credo et stādū q̄d primo dixi.

† Facit ad hoc ter. i. l. si q̄s. C. d̄ testi.

Causam que. ¶ Communis diuisio. Secūda ibi: iudicibus. Abbas sicu. — diuisio

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas et scdam approbat.

e ¶ Alijs capl'is. Nouis. s. pēdentib⁹ tn̄ ex antiq̄s. et est ar. q̄ pariter in cā ɔsultatiōis sicut i cā appellationis pnt testes induci super nouis capl'is q̄uis attestationes sint publicate. vel intellige sup capl'is antiq̄s sup q̄bus nodū fuerāt aliq̄ testes recepti et hoc verius videk. Cū em̄ plura capl'a siue negocia penit⁹ diuersa cōmittuntur bn̄ possunt testes recipi et publicari sup vno et nō sup alio. postea possunt recipi sup alio et pnt etiā tractari diuersis tpibus. ff. de arbi. q̄ tn̄. j. rn̄.

f ¶ Nouiter. Not. q̄ lite pendente priuilegium seu indulgentia impetrata super re litigiosa in preiudiciū alterius partis non valet vt hic patet. et. s. vt lit. pendē. c. vlti. vbi de hoc. et in auk. vt in me. lit. sa. tut. non fieri. §. si vo. col. viij. et. j. de priuile. dudum.

g ¶ Cōmisimus. Arg. q̄ postq̄ causa commissa est

iudicibus res presumitur esse litigiosa ita vt indulgẽtia siue priuilegium super ea impetratum non valeat ff. de excu. tuto. tutor petitus. in prin.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

a ¶ Roni. Sed quare dicit obuia rõni cũ priuilegia indulgeãtur cõtra ius cõe et ita ꝯ rõnem. iij. dist. priuilegia. et. vij. q̃one. j. pensti. et xxvj. q. ij. nõ statuim. ꝛ c. nõ exemplo. xvj. q. j. hinc est. ꝛ c. dis. ꝯ morẽ. ꝛ C. de legi. l. iij. in fi. ff. ad mu nici. l. j. C. de the sau. l. vna. lib. x. vñ sic dz exponi obuia rõni. i. consueto et rõnabili cursui priuilegiorũ obuiare videbant qd esse non dz. nec valẽt priuilegia q̃ nimiũ ledũt. ar. j. de decĩ. suggestũ. et. j. de ꝟbo sig. qd p nouale. ꝛ arg. C. de preci. imper. offe. q̃niens. et. l. nec dãnosa. B.

Inferio non omne pbabile esse certum cõcor. l. si pr. ff. ĉ solu.

P ¶ Ersonas. Glo. se. alleg. tres concor. ꝛ īducit tria similia.

b ¶ Consimili morbo. Sic. iiij. q. iij. ꝟ. liberi testes. et. ꝟ. eo. veniens. ꝛ. ꝟ. de cõfes. c. j. vbi ĉ hoc Sic et iudex qui habet consimilẽ cãm põt recusari. ꝟ. de iudi. causam que. ij. sic et qui i crimine detinetur non põt aliũ denunciare vel accusare. vt iij. q. vij. q̃ sine. ꝛ c. postulatus ꝟ. porro. in fi. j. q. j. multi. circa prin. ꝛ. j. de spon. cũ in tua nec põt aliũ corripere q̃ in simile delictũ corruerit. xv. dist. c. vlti. ꝛ. xvj. dis. vna tantũ. si. xiij. dist. ꝟ. j. ꝛ. lxj. dist. in sacerdotibus.

diuisio. I Udei ¶ Primo ponit dictum. Secũdo addit penam ibi. Et anathemate. Tertio addit causam ibi: cum eos. Abbas siculus.

¶ Glosa ista signat contrarium.

c ¶ Presumant. De facto. qm̃ de iure nullus infidelis contra fidelẽ dz admitti in testimoniũ. ij. q. vj. si hereticus. ꝛ c. non põt. ꝛ. xxiiij. q. iiij. ipsa pietas.

d ¶ Subiacere. xxiij. q. viij. dispar. ꝛ melius. j. de iudi. cum sit. ꝛ. liiij. dist. nulla. ꝛ. xvij. q. iiij. cõstituit. B.

e ¶ Foueri. lxxxvij. dist. pasce.

dimentũ prestãtibus: concordia vel iusticia mediante decidãt. ¶ Qr ꝟo florẽtin⁹ eps̃ intimauit q̃dã capl'a eidẽ priuilegio esse inserta q̃ obuia rõni videntur illud ad nr̃am p̃sentiã cũ vr̃o nũcio trãsmittatis.

I dem norwicẽsi. episcopo.

¶ El testimonio repellit similli morbo laborans. Capi. xx.

P Ersonas ecclia₊: et infra. Uerũ si corã te vel alic q̃libet negocia ventilenf: nolum⁹ vt aliq̃ consimilib morbo laborantes: si certũ sit aut legitime sup hoc possint cõuinci: si ab alterutra pte testes adducti fuerint in testimonium admittanf. I dẽ in cõcilio late.

¶ Christianus cõtra iudeũ in testem admittif. Capi. xxj.

I Udei siue sarraceni: et infra. Testimoniũ q̃cq̃ xp̃ianorũ aduersus iudeos in oĩbus causis (cũ illi aduersus xp̃ianos testib⁹ suis vti presumãt) recipiẽdũ esse cẽsemus. ¶ Et anathemate decernim⁹ feriẽdos quicũq̃ iudeos xp̃ianis voluerint preferre in hac parte. ¶ Cũ eos xp̃ianis subiacere oporteat: et ab eis pro sola humanitate foueri.

I dem mattheo cardina.

¶ Testimonium matris est suspectũ vbi filia petit in virũ aliquem se maiorem. Et ad dictum solius matris de impedimento deponentis impeditur matrimoniũ: sed cõtractu non dissoluitur. Capitulum. xxij.

S Uper eo qd a nobis tua deuotio postulauit vtrũ viro negante se mulierem affidasse ipsius mater mulieris et altera mulier possint ad testimoniũ recipi. ¶ Con. t. t. rñ. q cũ mater filie incremẽtũ ꝛ honorẽ videf diligere: vbi vir superior est diuitijs et nobilitate: potẽtia: vel honore: testimoniũ eius videf esse suspectũ: et ideo nõ esse aliquaten⁹ admittẽdum. ¶ Sup illa ꝟo q̃stione quam fecisti an mulier coniungẽda non sit viro: p eo q sola mater alterutri⁹ eos esse consanguineos ꝯfitef. ¶ Respondemus q si nõ est firmatũ matrimoniũ inter eos: matre asserante ipsos esse consanguineos nõ debẽt cõiungi: qr presumptio est non modica q se linea cõsanguinitatis attingãt. Si ꝟo matrimoniũ est firmatum non debet sine plurũ iuramento dissolui. I dem.

¶ Ad decisionem cause matrimonialis p parte iudei nõ sufficit regulariter uni⁹ testimoniũ q̃ duo₊ pbate vite: ꝛ laudabilis conuersationis. Capim. xxiij.

S Uper eo ¶ Duo sunt dicta et quodlibet subdiuiditur vt per se patet. Ab. sicu.

diuisio

¶ Glo. seq. fortificat textũ signat contrariũ ꝛ soluit.

f ¶ Cũ mater. Et ita vĩ q pr̃ ꝛ mater non pñt ferre testimoniũ in cã filij. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ testis idone⁹. Et qr cã filij cã pr̃is eẽ videf qr dãnũ et emolumentũ ad eũ ptinẽ vĩ. arg. ij. q. vj. ꝟ. biduũ. ver. palã. ꝛ in cã sua null⁹ idone⁹ testis est. iiij. q̃õ. iij. ꝟ. null⁹. et ar. iij. q. v. ꝛ. c. j. ꝛ pr̃ ꝛ filí⁹ p vna psona reputantur. xxxv. q. iij. ꝟ. hac auctẽ. ꝛ C. ĉ im pub. ꝛ alijs sub. sti. l. vl. i fi. insti. ĉ inuti. stipu. ꝟ. et q̃. Ar. ꝯ. xxxv. q. vj. consanguineos. et. j. q̃ ma. accu pos. videf. Sol. pr̃ ꝛ mr̃ ꝛ ceteri ꝯsanguinei bñ admittũf ad ꝯiũgendũ matrimoniũ siue etiã ad disiũgẽdũ pter ꝯsanguinitatẽ fauore matrimoniũ vt dicunt dno vltima contraria: illi etiam sunt ceteris p̃ferẽdi: vt ibi dicif. Sz qd hic dr̃ intelligitur de his parẽtib⁹ q̃ suspecti sunt vt lr̃a dicit. vt si alter superior est potentia diuitijs vel honore pr̃ et mr̃ alteri⁹ nõ est admittendus. als vbi eq̃litas ẽ vel modica etiã excellẽtia: admittunf vt dicũt vltima ꝯtra: ꝛ hoc in mr̃imoniali cã. in alijs ꝟo causis pater p filio vel ecõuerso nõ recipif. vt dicunt iura predicta: ꝛ illa decre. videf. in fi. que tñ loquit in cõiungendo vel disiungẽdo ppter cõsanguinitatẽ. vt ibi dicif.

Pater ꝛ mater an possint testificari in cã filij.

g ¶ Firmatũ. i. cõtractũ p ꝯsensum mutuũ de pñti. tũc em̃ separi nõ posset ad dictũ vni⁹ testis qr in nulla cã dictũ vnius sufficit. j. c. pxi. ꝛ. ꝟ. c. veniẽs. ꝛ. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ vni⁹ ꝟo. alr̃ ꝯhere nõ debẽt qr ad dictũ vni⁹ impedif mr̃imoniũ ꝯhendũ. j. de spon. p̃terea. ij. Itẽ ꝛ sola fama impedit. j. de ꝯsan. sup eo. multa em̃ impediũt contrahendũ: que nõ dirimũt iã cõtractũ. j. de iureiur. quẽadmodũ. ꝛ sic non oĩa que impediũt ordinandum deijciunt iam promotum. xv. q̃õ. j. ꝟ. vlti. ꝛ. j. de reg. ad apostolicam. ꝛ. j. de accusa. super his.

Licet vniuersis:et īfra. Qz non est licitū alicui xp̄iano ꝛ multo min⁹ᵃ crucis xp̄i inimico vt cause sue vnius tm̄ q̄si legitimo testimonio finē īponat. Mādam⁹ q̄ten⁹ si inter vos et quoscūq̄ iudeos emerserit q̄stio in qualibet cā xp̄iani:et maxime clerici:nō min⁹ q̄z duorū vel triū viroꝝ qui sint probate vite et fidelis conuersationis ᵇ testimonium admittatꝰ. Iuxta illud dn̄icum.in ore duorum ᶜ vel triū testiū stat omne vbū. Quia lz quedam sint cause q̄ pluresq̄z duos exigāt testes nulla est tm̄ cā que vni⁹ᵈ testimonio (q̄uis legitimo) terminetur. I. dē firmañ.ep̄o.

Non sunt idonei testes q̄s actor de familia sua ꝑduxit. Capitulum.xxiiii.

In l̄ris:et infra. Quidā nobilis tui ep̄atus quādam sibi legitime copulās cū eā in domo fere ꝑ septennium tenuisset:cōsobrinā ᵉ p̄ris eius anteq̄z eā duceret se asseruit cognouisse ad qḋ ꝓbandū testes de familia ᶠ sua tres produxit. Rñdemus igit vt (si res ita se hz) pro illoꝝ testimonio ipsum ab vxore nulla rōne diuidi patiaris:† nec ꝯtra ipsos aliq̄s audias:nisi probate ᵍ cēnt vite ꝛ opiniōis de q̄b⁹ verisimile non esset q̄ deberēt ꝓ aliq̄ deierare. Urbanus.iij.

Donec attestationes fuerint publicate ꝛ eis renunciatum: produci possunt testes: postea vero non super eodem capitulo:sz sup alio sic.h.d.q̄ ad titulum. Caplm.xxv.

Cum venisset ad apo.se. magr̄ M.nobis exposuit q̄ Luci⁹ pa.p̄.n.cām q̄ inter ipsum et abbatē de sicolañ. vertebaꝰ ꝯmisit iudicibus fine debito terminādam:et infra. Mādamus q̄ten⁹ si sniam illorum nouerit canonice ꝓmulgatam eā auctoritate ap. confirmetis ʰ: nec appellatio illā impediat:q̄ hic interposita dicitur occasione mortis pre.n.cum postea egerit ⁱ / et responderit: testesq̄ duxerit producendos. ‡ Questionatur vel nō vt dt hug.iij.q.v.in summa.ꝛ.c.j.

Sūmarium. Licet vniuersis. Iude⁹ nil p̄t ꝓbare min⁹ q̄z ꝑ duos testes fideles ꝛ honestos. Et facit q̄ttuor. diuisio premittit cām dicti.ponit dictū ibi:mādam⁹.qḋ ꝓbat aucte ibi:iuxta.soluit obstaculū ibi:qz lz.Ab.

a Multo min⁹. Arg.a maiori.sic.xlij.di.dispēsatio.ꝛ.xj.q.j.magnū.sic.xxxij.q.v.si paulus. Glo.seq.sigt ꝯriū ꝛ soluit.

b Cōuersatiōis. Et ita iudeus de iure nō admittiꝰ ꝯ xp̄ianum ad testimoniū.arg.ij.q.vij si heretic⁹.et.c. non p̄t.et ca. pagani.et.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.† Ar.ꝯ.ē.e.iudei nō est ꝯ.qz ibi factū recitaꝰ.s.q̄ illi vel p̄sumūꝰ:sz illud de iure fieri nō debet.

† Con. cor.l.iij.§.fi.cū l.seq.et ibi bar. ff.de iu reiu.et de rōne

Mat. xviij. Luce xvij.

Glo.seq.exponit affirmatiuā negatiue:et dat sīle ꝑ ꝯriū sub dēs q̄ttuor cas⁹ in q̄bus nō sufficiunt duo testes

c Duoꝝ vel triū.i.nō paucorū ꝑut sequiꝰ:et sic affirmatiua exponiꝰ ꝑ negatiuā.xxxv.q.v.ad eq̄liē.ff.ḋ manumis.l.iiij.i p̄n.ff.de do.nō dz.i fi.ff.ḋ leg.ij.cū pr̄.§.rogo.ꝛ.l.cū quidā.ꝗ.ꝛ econtrario negatiua exponiꝰ ꝑ affirmatiuā.nō suū.i.alienū.C.vñ vi.ꝯquerebaꝰ.sic exponūt quidā.di.j.oēs leges.naturale est trāsire ꝑ agrū alienū.i.nō suū. Quedam sunt cause q̄ pl̄es testes requirūt:sicut testm̄ vbi reqrūtur.vij.testes.C.ḋ testa.fa.pos.hac cōsultissima ꝛ.C.de testa.si vn⁹.ꝛ puberes debent eē testes.C.ḋ testa.hac ꝯsultissima. In codicillis.v.requiruntꝰ.C.ḋ codicil.l.vl. Itē in donatiōe cā mortis.v.testes requirūtur.C.de dona.cā mor.l.vl. Et in casu quē habes.ij.q.iiij.p̄sul.ꝛ.c.nullā. Itē.v.testes reqrunꝰ cū q̄s debitū in scriptis vult ꝓbare se soluisse.C.e.ti.l.testiū.

Testes pl̄es q̄z duo in multis causis requirantur

Glo.seq.soluit tria cōtraria.

d Uni⁹. Hoc verū est i alteri⁹ ꝑiudiciū. Et sic non ob.de ꝯse.di.iiij.cū itaq̄.ꝛ.§.ꝑuulos.vel vbi q̄s nō hz ius petēdi.ē.c.pxi.ꝛ.j.de spon.p̄terea.ij.tn̄ vn⁹ testis p̄sumptionē īducit:sz non facit ꝓbationē.xx.q.iij.p̄sens ff.quēadmo.testa.ape.l.j.i fi.et.ff.de do.ple.theopōpus.sz ibi testator hoc voluit. Tā.

Testis vnicus q̄nq̄ sufficit

diuisio In l̄ris. Cōis diuisio.scḋa ibi:rñdem⁹.Ab.si.

e Cōsobrinā. Allegabat.ꝑmū gen⁹ affinitatis in tertio gradu qḋ hz ꝓhibitionē vsq̄ ad quartū.olim vsq̄ ad septimū.xxxv.q.iij.c.j.

Glo.se.in p̄n.ꝛ in fi.non admitti testes familiares dicit.ꝛ q̄ sint familiares.ꝛ mediū sigt ꝯriū ꝛ soluit.

f De familia. testes q̄s accusator ḋ familia sua ꝑducit nō valēt.ff.eo.l.pe.ꝛ domestic⁹ siue familiaris nō est admittendus.C.e.ti.l.ij. Dicunꝰ familiares ḋ quib⁹ legiꝰ.C.ḋ his qui ad ec.cōfu.l.vl.§.sane.ꝛ iij.q.v.c.j.ꝛ.iij.ꝛ c.accusatoꝛ.iiij q.iij.§.itē in criminali.v.itē.etiā in iure ciuili.et.i alio.ꝓ.itē testes Ar.ꝯ.xiiij.q.iij. super prudētia.ꝛ.ē.e.insup.ꝛ.c. cū nūci⁹.cū suis ꝯsilib⁹. Sol. Domestici appellāꝰ ꝓpe q̄b⁹ ipari p̄t rōe p̄rie vel dn̄ice p̄tāis.vt in.l. p̄nti.quales credo hic fuisse. Cōtraria nō obstāt qz in alio casu loquunꝰ et illud ē a iure ꝑmissū fauore eccl̄e:qz nō ferūt testimoniū ꝓ aliq̄ singulari Familiares appellanꝰ ꝯsanguinei:colon⁹/ascriptici⁹/mercēnari⁹/fili⁹ in p̄tāte libert⁹ ꝛ seru⁹ ꝛ oēs habitātes i domo. Sz illi q̄b⁹ ipari pōt nullo mō admittūꝰ alij cū distictiōe affectiōis vt ꝑꝑ hoc ꝯ eos p̄sumatur vel nō vt dt hug.iij.q.v.in summa.ꝛ.c.j.

Testes ḋ familia an valeāt.

† Con. cor.l.ij.§.famil.ff.vi bono.rap.ꝛ.l ꝓnūciatio §.j.ff.de vbo.sig.

‡ Con. cor.l.si exheredat⁹.et l.si.ꝓponas.§.j ff.ḋ iof.testa.et l.ij.C.ḋ iu.do.

g Probate cēnt vite. No.in m̄rimonio separādo p̄cipue testes esse admittendos q̄ sunt ꝓbate vite et opinionis.j.de ꝯsang.ex l̄ris.qz tolerabili⁹ est aliq̄s ꝯ statuta holm dimittere copulatos:q̄z cōiūctos legitime ꝯ statuta dn̄i separare.j.e.licet.in fi.B.

Cum venisset. Istḋ caplm hz vnū dictū in p̄ncipio qḋ nō facit ad materiam ꝛ potuisset hoc omitti: Et sunt due ptes. In p̄ia ptis ꝯquestio in scḋa dat iudices ibi:mādam⁹.q̄b⁹ tria mādat.scḋa ibi q̄stiōes tertia ibi:si que vo.Ab.si.

h Cōfirmetꝭ. Hec ꝯfirmatio hꝫ fide aci ꝑ papā facta fuisset.ar.C.ḋ ve.iur.enu.l.j.§.sz neq̄.in fi.

Glo.se.alle.vj.ꝯcor.scḋo ar.q̄ mortuo delegāte.ꝛc̄.dicēs quosdā hoc tenere.sz glo.tenet ꝛ ꝓbat ꝯriū:ꝛ ad hanc decre.respondet.

i Postea egerit.ē.ḋ offi.deleg.g̃tū.ff.de pac.tale §.j.ff.ad macedo.si fili⁹.C.de re iudi.l.q̄stiōes.ꝛ.j.de re iudi.qḋ ad ꝯsultationē.ꝛ.ff.de mino.si fili⁹. Ar.ex h⁹ loco q̄ mortuo etiā mādatore re itegra p̄nt ꝓcedē iudices de ꝯsensu p̄tiū.ꝛ hoc cōcedūt q̄dā. Cōtra dico q̄ ptes nō p̄nt aliquo modo eis dare iurisdictionē ex l̄ra re inte-

Delegatus mortuo mādatore

nes q̄cq; alias sup q̇bus testes fuere ꝓducti et depositiones publicate eoꝝ: vel renunciatū fuit testibus hinc ⁊ īde nullis alijs ab alterutra parte super eodē recept; ſꝫ tenorē ipa rum mediāte iustitia[a] termine tis. ¶ Si que[b] vo fuerint questiones sup q̇bus vl' testes nō fuerint ꝓducti/ vel renūciatū[c] eisdē: audiatis si q̄ hincinde ꝓposita fuerint: finē illis debitū imponētes. ¶ Clemens.iij.

¶ Potest reus producere testes ad ꝓbādum cōtrarium eius quod actor probauit. ⁊ publicatio attestationum nō est facta consuetudine cōtraria nō obstante. h.d. ſm notabiliorē lecturam. Capitulum.xxvi.

Series tui rescripti nobis aperuit q̧ cū nup inter filios quorundā nobilium tue ciuitatis coniugalis q̄stio tractaref: ⁊ infra. Pars q̄ matrimonium accusabat: testes ꝓduxit legitimos qui consanguinitatē inter ꝓdictos eē firmit' asserebāt in p̄io gradu[d] ponendo duas ꝑsonas. B. videlicet ⁊ J. dicentes illos esse fratrē et sororē. ps aūt opposita id falsum dicebat. B. scꝫ esse sororem J. ad corroborādam assertionē suam tam testes offerens q̄z publicū istrumētum[e]. Vñ q̄ pars accusantium testes illos non esse recipiendos proponit: et tu non esse cōsuetudinē ecclesie affirmas/ vt post receptos testes qui consanguinitatē scd'm formā canonum computant alij ex opposito admittantur/ ¶ Pñti pagina rñdemus q̧ si non est aliud canonicū qđ obsistat: nō obstāte illa consuetudine/ vtpote iuri[f] contraria: testes recipere nō omittas.

¶ Cle.iij. ¶ Carnalis copula ꝓbatur p cōueniens testimoniū de visu. idem i testimonio auditus q̧ adminicula et fama coadiuuant. Capitulum.xxvij.

gra nō pōt ꝓcedere et de ptiū ꝯsensu. illis cū iurisditio iā sit finita p mortē mādantis. arg. op. ṡ. de offi. dele. significātib⁹. q̄ actio semel extīcta amplius nō reuiuiscit. de ꝯse. di. iiij. q̄ris. ⁊ ff. de solu. q̄ res. §. arreā. C. ḋ remis. pig. ex cā. ⁊ priuatoꝝ cōsensus cū nō facit iudicē qui nulli ēēt iudicio C. ḋ iuris. om. iudi. priuatoꝝ.

⁊ hoc ꝓbaſ. ff. si cer. pe. l. eius q̄ iurisdictio. ⁊ ṡ. ꝑ. nā ⁊ si tibi in hoc nūmos. ⁊c. ⁊ q̧ dicit postea egerit scꝫ post appellationem. ṡ. ḋ offi. de lega. gratū. ⁊ intellige q̧ citatio facta fuit añ mortem delegantis vt dicit illa decreta. gratum. ⁊ sic perpetuata fuit iurisditio vt ibi diciſ. hec decreta. loquiſ de eodē facto cū illa. Dicit mgr̄. G. q̧ ipso iure non expirat mandatū morte mādatoris: ſꝫ p exceptionē. vñ que per exceptionem expirant pñt a ptibus relaxari: iō potest iudex ꝓcedere ⁊ valet si nichil opponatur ar. ff. de bo. pos. l. vj. ⁊ l. penul. j. de re iudi. inter arg. de hoc plura inuenies. ṡ. ḋ rescrip. in. c. ad audiētiā. in vlti. glo.

a ¶ Justicia. Que tribuit vnicuiq; qđ suū est. insti. de iusti. ⁊ iur. j. rñ. ⁊. xij. q. ij. cū deuotissimā.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit.

b ¶ Si q̄. Cū dicat p̄io q̧ snia ꝯfirmeſ: quare dicit hoc? Dicas q̧ pl'a capl'a ⁊ penit⁹ diuersa erāt: ⁊ sup q̄busdā fuit lata snia: sup q̄busdā nō. sic. ṡ. e. cām que.

c ¶ Renūciatū. Si renūciatū fuisset licet nullos testes ꝓduxerit ps illa q̄ renūciauit nō est vlterius ad hoc admittēda: † q̄ licitū ē cuilibꝫ renūciare iuri suo vij. q. j. q̄z periculosuꝫ. ⁊ C. de pac. si q̄s in cōscribendo. Ar. ad hoc q̧ nō est licitū redire ad hoc qđ semel renūciauerit. C. ḋ re. credi. si quis iusiurandū. ⁊ remittentibus actiōes suas nō est amplius recursus dandus ad eas. ff. de edil edic. querit. §. si venditor. vel si aliq̄ recepti fuerint ⁊ renūciant ꝓductiōi: alios postea inducere non possunt. j. eo. de testibus.

† Concor. ter i auſ. iubem⁹. ⁊ ibi bar. C. de iudi.

Sūmarium.

Series. ¶ Legiſ varijs modis: sed duob⁹ modis summari pt p doctores ſm duos intellect⁹ cōiores. Et p̄mo sic. Publicat; attestatiōib⁹ pōt falsitas p̄moꝝ testiū ꝯprobari. hec tñ lec. simplr nō est vera vt ꝓbat Panor. Scđo sic. Jn cā matrimoniali publicat; attestationib⁹ p̄t falsitas p̄moꝝ testium etiā directe ꝓbari si sup directa vel idirecta ꝓbatione nō potuit ps ante publicationē istru. Pano ⁊ autē summat et tertio mō nō ponēdo aliquā spālitatem in cā matrimoniali tēperādo primū summariū sic. Publicatis attestationib⁹ p̄t falsitas p̄moꝝ testiū etiā directe ꝓbari si sup directa vel idirecta ꝓbatiōe nō potuit ps añ publicationē istru. Cōis diuisio. scđa ibi: pñti. Ab.

d ¶ Jn primo gradu. Sufficit eñi in computatione ꝯsanguinitatis incipe a p̄mo gradu: lꝫ de stipite nichil dicant. j. de cōsan. ⁊ affi. ⁊. xxxv. q. v. ca. j. ⁊ j. ḋ diuor. porro. ⁊ j. e. licet.

diuisio

¶ Glo. seq. q̄rit et soluit.

e ¶ Jnstrumētū. Sꝫ qualr p istrumētū pot' ꝓbari q̧ B. ⁊ J. nō fuissēt frat' et ⁊ soror: q̄ de cōsanguinitate nō pōt instrumētū fieri vt vr. Credo q̧ istrumētū illud nō inducebaſ directe sup ꝯsanguinitate ſꝫ indirecte: forte i instrumēto cōtinebaſ sic sup aliquo ꝯctu. B. ⁊ J. ei⁹ filia ꝓmisert aliq̄d facē. et sic dicebanſ pr̄ ⁊ filia vl' appellabātur i istrumēto patru⁹ ⁊ neptis et sic inducebaſ et istrumentū bene poterat ꝓduci post aperturaꝫ testium sp anteq̄ renūciatū sit vel cōclusum in cā. j. de fide instru. cum dilectus. B.

¶ Glo. ista p̄io adiuuat textū ⁊ iprobat ꝯsuetudinē. scđo pōit opi. Ui. ꝯriā. tertio illā reprobat ⁊ dat huic decre. duos intellect⁹. vlti. signat ⁊ soluit ꝯriū.

f ¶ Juri ꝯria. Bñ dr iuri ꝯria: q̄ huic obijciebaſ q̧ testes alterius ptis falsum dixerant. vt. ṡ. dixi. et ad falsum ꝓbādū non solū post publicationē testiū imo etiā post sniaꝫ testes sūt admittēdi. ṡ. de ꝓba. lꝫ etiā vsq; ad. xx. an. j. ḋ excep. cū venerabil'. ⁊ j. e. ex tenore ⁊ ṡ. e. sicut. ⁊ j. de re iudi. lator. ⁊ c. ꝯsanguinei. sic etiā instrumētū p̄t ꝓbari falsum. C. de ꝯhen. sti. optimaꝫ. Uin. ⁊ alij dicunt q̧ hec consuetudo consonat iuri q̄a post publicationē testiū non sunt alij testes i ꝯriū vel ad idē inducēdi. ar. ṡ. e. fraternitatis. Et Uin. dixit q̧ hec non erat decre. sed salua pace ipsius in hoc nō bñ dixit: q̄ in alio casu loquiſ hic: q̄ agiſ de falso vt dictū est: nec ꝓpter hanc decre. offendiſ regula illa de q̄ ipse dicit q̧ post publicationē testiū nō sunt vlterius testes admittēdi: q̄ illud locū hꝫ qñ sup eodē capit'lo inducunſ sup q̄ alij inducti fuerunt: q̄ illud non licet nec ei q̄ eos iduxit nec aduersario. ṡ. e. fraternitatis. et in auten. de testi. §. q̄ vero. colla. vij. ⁊ illa regula ḡnalr vera est. Quidaꝫ tñ dicunt q̧ non obseruatur

in cā matrimoniali: et ibi nō pñt recipi etiā sup eodē capl'o. ⁊ dicūt illud eē spāle i fauorē mr̄imonij. Arg. ad hoc.j.de spō.sicut.in fi.j.ō ɔsan.⁊ affi. ex lr̄is.ſʒ ibi testes nōdū fuerāt recepti.ʒ.de pba.cām mr̄imonij. ⁊ qꝛ post sniam audiret ꝗ multo forti⁹ añ sniam. snia em̄ ɔ mr̄imoniū nō trāsit in rē iu dicatā de hoc dꝛ etiā.ʒ.de pbat. turauit. Hic nō poterat omitti ista pbatio sine picl'o aie: ibi poterat omitti sine piculo qꝛ nullum pctm̄ in nō ɔhendo sed i separādo piculuʒ est si nō sunt consanguinei.

P Reterea. ❡ Cōis diuisio. Scda ibi: rñdemus. Ab.

❡ Glosa se. querit ⁊ soluit.

a ❡ Conscios Sʒ quō sunt cōscij: nisi viderint quia forte ab eo audierit qꝛ illud dicim⁹ scire qđ ab alijs audiuim⁹.xxij.q.v.hoc videtur. vel qꝛ viderunt solum cū sola in lecto: vel nudū cū nuda. sed nō viderunt eos carnaliter ɔmisceri.j.de p̄sum. tertio.⁊ ideo dicit: sed de visu nichil affirmant.

tenuē parietē. Et si fama publica ɔsentiat ⁊ alia adminicula suffragenꝰ put sequitur in lr̄a satis intelligitur esse pbatū qꝛ oia ista faciunt pbationē sufficientem.j.de p̄sump.lr̄is.⁊.c.tertio. Ex his aūt oibus iudex ɔfirmabit motū animi sui.ʒ.de renū. in p̄ñtia.et iiij.q.iij. si testes et. ff. de testi.ob carmen .§. si testes. Et ē hic ar. q quādo nō pro sunt singula mlꝛ ta collecta simlꝛ iuuāt: vt in predictis decre. litteris.et tertio.⁊ ʒ. de proba. cuʒ cāʒ.vbi ō hº.B.

P Reterea cū q̄s accusaꝰ aliquaʒ cognouisse/ an sint testes interrogādi de visu aut sola viciuie fama sufficiat: vel si iuratis testib⁹ sit credendum q̄ se carnalis copule conscios[a] esse fatētur sed de visu[b] nichil affirmāt. ❡ Rñdem⁹ q si testimoniū conueniēs de visu reddaꝰ / vel etiā de auditu[c] et p̄sumptionē violentā fama cōsentiens submistret : ac alia legitima adminicula suffragētur: standum est testimonio iuratoꝝ. Etem̄ circunspect⁹ iudex atqꝫ discret⁹ motuʒ animi sui ex argumentis ⁊ testionijs q̄ rei aptiora esse cōpererit cōfirmabit. I nno.iij.cōsulibus et populo beneuentano.

❡ Uni⁹ iudicis ꝟbo nō crediꝰ: scripture vero ei⁹ p testes reprobari pñt: fallit hoc in papa ita cōiter summaꝰ. Ca.xxviij.

C Um a nobis. ⁊ ifra. Et canonica[d]/ ⁊ ciuilia[e] iura sequentes/ districti⁹ inhibemus: ne vni⁹[f] iudicis quātecūqꝫ fuerit auctis ꝟbo credaꝰ i causis: siue sup testamētis/ siue q̄buslʒ alijs contractib⁹ qđ agiteꝰ. ❡ Nec scriptū[g] eorum (nisi testiū adminiculo fulciatur) eam obtineat firmitatem q̄n ei possint ⁊ debeant duorū vel trium testium bonoꝝ testimonia[h] preualere. ❡ Salua i omnibus sedis apostolice auctoritate.

C Um a nobis. ❡ Et sunt tres ptes. Secūda ibi: nec scriptū. Tertia ibi: salua. Ab.

d ❡ Canonica vt.vj.q.iij. si tā tū.et ca. placuit et.ʒ.de pba.qm̄ contra.

e ❡ Ciuilia.C. de arbi. ne in arbitris .§. finantem.et.iiij.q.iij. .§.item vnius.⁊.C.de testi.iusiurandi.

b ❡ De visu. hoc ē si vidissēt illos carnalr̄ ɔmisceri

❡ Glo.s.q̄rit an fama cū auditu ⁊c̄.allꝰ. ad negatiuā ⁊ ad affirmatiuā: soluit dādo tres lecturas huic ca.

c ❡ De auditu. Qꝛ forsitā testes distabāt tenui piete a ɔmiscētibus audiēdo eos simul ɔmisceri sed non videbāt. Sed nunq̄d fama in tali testimonio de auditu sufficit vt debeāt separi: nō vr̄ q testioniū de auditu nō hʒ locū in hoc casu: qꝛ fama p se nihil pbat lʒ p̄sumptionē iducat. ꝑ arg.j.de eo.q̄ cogno. ɔsan. vxo. sue.sup eo.ad fi. nec dꝛ firmare sʒ potius infirmare. iiij.q.iij.§.itē sepe. Cōtra vr̄ q violēta p̄sumptio loco pbationis hr̄ p̄cipue in hoc casu.xxxij.q.j. dixit dñs. Et ar.ad hoc.j.de accu.repellanꝰ. Solꝰ.itelligūt q̄dā hāc decr̄.cū agiꝰ ad mr̄imoniū impediēdū: puta aliq̄s volebat ɔhere obijciebaꝰ q non poterat qꝛ ille cognouerat consanguineā illius cū qua ɔhere volebat ⁊ in tali casu leuis pbatio sufficit vni⁹ testis. vel etiā sola fama ipedit.j.de spō.p̄terea.⁊.ʒ.de ɔsang.sup eo. ⁊.ʒ.eo.sup eo.i fi.⁊ ipropue poniꝰ ꝟbū illud accusaꝰ. in p̄n.⁊ sic exponiꝰ accusaꝰ.i.denūciaꝰ: qꝛ qđ nō ē non pōt accusari: sed denūciari pōt ad impediendū mr̄imoniū.j.de despō.ipu.ad dissoluēdū: ⁊ f̄m hoc planū satis est. Uel potest intelligi cū marit⁹ accusat vxorē de adulterio ad thori separationem: ⁊ ipa excipiēdo accusat eum aliquā cognouisse vt eum a sua intētione repellat.j.de adul.cap.pe.⁊ vi.xxxij.q.vj.nihil iniquius. Uel simpliciter pōt intelligi cuʒ vxor accusat maritū de adulterio ad thori separationē dicens eū aliquā cognouisse ⁊ hoc videtur veri⁹: ⁊ vtroqꝫ istoꝝ casuum videtur satis pbari adulteriū per hm̄oi testimoniū de auditu qꝛ audiebāt eos cōmisceri iuxta

❡ Glo.se.q̄rit arg. affirmatiue. soluit distinguendo.

f ❡ Uni⁹. Sed q̄d si essent plures nunq̄d crederetꝰ eis: arg. q sic.ʒ.de elec.cū dilecti.⁊.j.de accu. cū dilectus. In iudicio si dicāt se aliq̄d fecisse in p̄iudiciū alteri⁹ ptis nō negātis nō crediꝰ eis nisi q̄ten⁹ constiterit legitimis documētis.ʒ.de pbaꝰ.qm̄.in cā ꝟo appellationis in defectuʒ pbationis si sup his q̄ coram eis acta sunt inducerentur tanq̄ testes ⁊ iurati: vt si dubitaretur de pcessu satis possent admitti. argu. predictaꝝ decre.cum dilecti. ⁊ cum dilectus: ibi creditur eis: sup principali non.ij.q.vj.statuendum.

❡ Glo.seq.signat contrarium et remittit.

g ❡ Scriptū. hic dꝛ q non statur scripture epi vel iudicio q̄n possit pbari ɔrium nisi habeat testiū subscriptionē ɔria signantur.ʒ.de pba. post cessionē.et xj.q.iij.cure.et.j.de fi.instru.ca.ij.super hoc dicas vt dictum est.ʒ.de proba.post cessionem. B.

g ❡ Scriptū. Factū non p manū tabellionis qꝛ pōt reprobari p duos vel tres testes q̄uis adminiculo testiū fulciaꝰ. vt hic pʒ.sec⁹ esset de instrumēto p manum publicā facto: ibi ad min⁹ q̄ttuor essent necessariū put no.ʒ.de pba.tertio.in glo.que icipit.sic ergo Uel dic nisi testiū adminicl'o ⁊c̄.qꝛ si testiū adminiculo fulciaꝰ tūc nō posit p duos vel p tres testes reprobari sed p q̄ttuor vel plures: ⁊ sic eq̄paranꝰ instrumēto tabelliōis manu publica facto.ar.j.de fi. istru.c.j.

❡ Glo.seq.argu.a contrario ⁊c̄.

h ❡ Testimonia. Sic scriptura iudicis pōt reprobari per testes: sed si publica est equalē vim hʒ cum testib⁹.C.de fi.instru.in exercendis. Et sic videtur ex eo quod dicit: nisi testium adminiculo fulciatur: q si scriptum iudicis habet testium subscriptionē: q non valet reprobari p testes: sed non est verum: qꝛ q̄tūscunqꝫ autēticum sit instrumētum pōt reprobari. vt

questio

Fama p se nō pbat.

ꝑ Concor. textus i. l. fi. ⁊ ibi bar. ff. de her. isti. ⁊ l. l.cū q̄dam.§. qđ dr̄. ff.d ac q.her.

ꝑ Infero ꝗ q nec legato cardinali i p̄dictum alteri⁹ concor. glo.de senten. excōi. sicut.

Instrumentū ·j.de fi.instru.cū iohānes.ꝛ.C.de pbat.cū ꝑcibus.ꝛ ·j.de pbat.tertio.vbi plene de hoc no. Ar.·j.de prescrip.ad audientiā.vbi potiꝰ statur priuilegio ꝙ testibus:sed ibi ab eadem parte introducuntur priuilegia et testes:ꝛ expone nisi.i.ꝯsuis.

catio potest obijci exceptio peremptoria et pbari.C.de excep.siquidē.et.C.de pbat.exceptionē:nonꝰ enim articulꝰ est exceptio pemptoria et ideo pbari potest apertis attestationibꝰ principalis cause ꝛ etiā in causa appellationis.·j.eo.ex tenore.ꝛ.·j.de do.ꝛ ptu.finē. ·j.eo.fraternitatis.·j.de fi.instru.cū iohānes.ꝛ.C.de tēpo.appel.phāc vt si obijciatur ꝑscriptio vel pactū de non petendo vel res iudicata.ꝛ pōt etiam probari ante apertas attestatiōes.vt hic ptꝫ. Istud tñ stultū reputo ꝙ aliās pbet pemptoriam exceptionēꝫ anteꝗ sciat si aduersariꝰ probauit intētionē suam.qꝛ si aduersarius nō probauit nō idiget aliqua exceptione si pbat tunc demum pōt et debet vti sua exceptiōe cuꝫ sit aliꝰ articulus.C.de excep.siquidem sicut vides in teste ꝗ reprobari debet ꝛ pōt post publicationeꝫ ꝛ illa est exceptio pemptoria.·j.eo.pñtium.ꝛ.·j.eo.ex parte.2.Idē

Instrumentū ꝯtrucū ꝙ autēticū pōt reprobari. — Excepcio peremptoria pōt obijci ꝛ pbari publicatis attestationibꝰ.

a ℭ Auctoritate. Et ita vꝫ ꝙ non requiratur subscriptio in litteris dñi pape ꝛ ꝙ ꝯ cas non admittatur probatio ar.C.ꝺ testa.oiꝫ nisi essent false. Sed contra videtur ꝙ in lrīs domini pape subscribūt cardinales.xij.q.ij.cum ꝑdeptor.ꝛ.xxxv q.ix.ꝙ quia.i priuilegio subscribunt cardinales: in alijs litteris non subscribunt.

ctoritateᵃ. Idem tiren.epo.

ℭ Testi sup dilatoria īducto nō credit sup pricipali nec cogit deponere: secꝰ si sup pemptoria:tunc eīn cogi pōt vt iuret deponere sup toto.c.xxix.

De testibusᵇ:et infra.

ℭ Consul.t.t.r.ꝙ si testes sint inducti ad exceptioneꝫ dilatoriam solūmodo pbādā: cum sup ea tñ iurauerit dicere veritatem: super principali nec debent audiri nec cogi testimoniū phibere: vt pote sup quo deponerent non iuratiᶜ.

ℭ Si vero cum ad pbādā exceptionē pemptoriam ab altera tra partium iducunt: reliq̄ ps sup principali negocio etiam eos deponere forte petierit et vt cogantur sup toto negocio dicere veritatem sacramento eos postulauerit obligari: ad id sūt sine dubitatiōe cogēdiᵈ. Nisi forsitā sufficiēsᵉ pductio testiū sup principali iam facta fuerit: vel renunciatū testibꝰ ꝛ

vel depositiōes testiū fuerint publicateᶠ. Idem elien.et cistren.epis et archi.de norbanen.

ℭ Dicta testium nō sunt ad petitionem tertij publicanda. Et is qui pducit testes coram certis iudicibus non pōt ad eundē effectum corā iudicibus alijs illos pducere sed illorum attestationibus debet esse contentus. Capitulum.xxx.

Constitutusᵍ in p.n.procurator magistri.R.pposuit ꝙ cum decanus et capitulum eboracē.et tum auctoritate lateran.cōcilij:tū priuilegijʰ proprij ratione archidiaconatuꝫ richimundie canonice contulissent:magister.H.q̄ archidiaconꝰ richimundie nominat ipm eo post ap.ad nos interpositam spoliauit.Cūqꝫ pdictus.R.ad iudices sup restitutione sua cōmissionis litteras impetrasset: memoratus.H.lras reuocatoriasⁱ impetrauit:et īfra ℭ Inter alia

De testibꝰ.

ℭ In prima decisa: ponitur consultatio. In scđa responsio ibi:ꝯsultatio nt.Et rñsio ē bimembris: scđm mēbruꝫ pseqⁱt ibi:si vero.Ab.

Diuisio

b ℭ De testibus. Inducti et iurati.

ℭ Glo.seq.coadiuuat textū que rit ꝛ soluit.

ꝯ Contra.textus in aut.iubemꝰ.et ibi Bar.C ꝺ iudi.

c ℭ Non iurati.hoc ideo dicit:qꝛ cum pducebātur ad pbādā dilatoriā:iurauerāt sup illa tñ vñ si postea petatur ꝙ deponāt sup pncipali non debēt cogi ad idē nec ēt spōte si vellēt qꝛ nō iurauerāt sup hoc.vñ nō valēt dicta eoꝝ sup illo.ff.de pe.he.si ꝗs libertatē.·§.vl. C.ꝗ le.psol.l.vl.ꝛ facit ad hoc.ff.de iureiu.si duo patroni.·§.idē iulianus.in fi. vnde si testes inducti sup possessione deponant sup ppꝛietate nō pdest ꝓ iura pdicta.Et est ar.ad hoc.·j.de cā pos.pastoralis.sed si peterēt vt deponerēt sup pncipali cū inducebant ad pbandū dilatoriā: nunqd sint ꝯpellendi? Ad hoc dicas ꝙ si inducunt sup exceptione dilatoria q̄ ꝑponit ante li.ꝯte.tūc non debēt astringi iurare sup pncipali: qꝛ lite non ꝯtest.testes recipi nō debēt.·j.vt li.nō ꝯte. qm.ꝛ per totum.si vero post exceptionē dilatoriam q̄ pponitur post litem contestatam tunc recipi debet.

d ℭ Cogēdi. Qꝛ ex q̄ pars aduersa approbat illos p se:ꝛ ꝯ se tenet recipe illos.iij.q.ix.·§.si ꝗs testibꝰ.ꝛ ppt ꝯueritatē cāe.·j.ꝺ do.post diuor.resti.ꝺ prudētia

e ℭ Sufficiēs. Ex q̄ sufficiēs pductio testium facta est non sunt alij admittēdi: vt hic patet vñ ꝛ q̄rta dilatio tunc denegaretur.·j.de testi.significauerūt.B.

ℭ Glo.se.notat pemptoriā pbari.ꝛc.ꝛ rōnē reddit. Dicit etiā ꝙ prius pbari posset sed illud reprehēdit.

f ℭ Publicate. Sic patet ꝙ attestationibus publi-

est ꝛ si volo pbare testes falsuꝫ dixisse.qꝛ hoc possum post apturā testiū.·j.de pba.licet.ꝛ.·j.eo.series.et.·j. eo.ex tenore. Et not.hic tres casus i qbꝰ testes publicatis attestationibꝰ nō recipiunt sup eodē capl'o.si renunciatū est:si sufficiēs pductio facta est:si publicatio sit facta. Et hoc intellige cū idem est modꝰ agēdi: qꝛ secꝰ est si alio mō agat.·j.e.tit.veniēs.ꝛ.·j.e.cū i tua. Item in alio si inter alias psonas agat.·j.c.px.In tribus tñ casibꝰ exceptio pemptoria lit.ꝯte.ipedit si ꝗs eā opponere voluerit ꝛ pbare: videlicet si de ipso negocio sit iudicatū transfactum vel sit finitū: vt in concilio lug.de lite contestata.c.exceptionis.

Nota.

Constitutus ℭ Attestationuꝫ publicatio nō fit ad petitionē tertij:et ps apud quā deposite sūt attestationes non pōt vlteriꝰ testes pducere. Prima ps ꝓcessum narrat. Scđa interloquit ꝛ interloquendo cōmittit. Scđa ibi:nos eas. Et qꝛ lrā est multum inuoluta pone casum in terminis sic. Abbas.

Summarium. Diuisio

g ℭ Constitutꝰ. Decr.ista loquitur de materia illa de qua loqtur de ꝯces.pben.post electionē.et ex illa potest colligi casus. Archieps eboracē. absens cōcesserat archidiaconatū richimundie magistro Honorio.caplm eboracen.magistro Rogerio.

Casus

h ℭ Priuilegij.·j.de conces.preben.post electionē.

i ℭ Reuocatorias. Non tamen recessit de curia.

a ¶ Predictus. h. Qui litigabat cū procuratore magistri Rogerij in curia vt sequit statim in littera. B.
b ¶ Archiepm. Inter archiepm et magrm. R. cā su per hoc eodē negocio agitata erat corā alijs iudicib⁹ et testes fuerūt ibi recepti. archieps dicebat ad se ptinē collationē archidiaconatus. R. dicebat q ptinebat ad capitulū a quo fuerat institutus attestatiões istas petebat ho. aperiri: et iō papa noluit eas apire: vt sequitur. Nisi. nos eas apire. Et sic ptz per hoc q testes recepti i vno iudicio nō faciūt fidē in alio nisi inter easdē personas. quādoqz tñ testes recepti corā arbitrio valent corā iudice. ar. C. de arbi. l. pe. sed illud intē easdem partes fm distinctionem illius. l. C. de testi. l. vlti.

postulabat pdictus[a]. H. vt faceremus depositiões quūdā testiū aperiri: sed procurator pdictus aperiendas eas non esse dicebat. cum nō in hac causa fuissent inducti: sed in ea q inter ebora. archiepm[b] et eūdem R. vertebat: et infra. ¶ Nos eas aperire noluim⁹: sed causam duximus vestro examini committendam. ita q si vobis constiterit prefatum. H. testes pro se coram episcopo et decano linco. et te fili archidiaco. delegatis[c] iudicib⁹ produxisse[d] attestationib⁹ apud eum depositis[e] sit contentus alioquin[f] eo non obstante q testes illi coram iudicibus ipsis et te fili archidiaco. fuere producti[g] pro dicto. G si producti fuerint ad testimonium admittantur. I dem.

¶ Publicatio attestationib⁹ non opponitur in psonas testium. tres casus excipit ad secundum determinationē subdit. Capitulum. xxxi.

Presentium auctoritate statuim⁹ vt si quis[b] post depositiões testium publicatas obijcere voluerit in personas[i] eorum: et tunc tandem id liceat: cum iuramēto[k]

stem psonā ei⁹ approbo et ideo cōtra psonā eius dicere nō possum: et ideo si approbo illū pro me et teneo: recipe ɔtra me. xxx. dis. si romanorū: sz qd si dictur⁹ ignoro: et ideo i dicta dicere possum: si video q ɔdicit sibi ipsi vel etiā alijs testib⁹ meis: vl' si facit pro aduersario meo. est tñ arg. ɔ hoc in fi. Sed qd si pduxit instrumēta: nō pt aliqd dicere ɔ illa: q: diligenter debuit puidere instrumentū an faciat pro se vel ɔ se antequā pduceret illud: sz in teste istud puideri non pōt q: frequēter mutant ex eo q dicūt se scire qd nesciūt: et quēqz dicunt se nescire qd sciūt: et ecōuerso: et hec est causa qre diuerse scripture ab eadē parte plate inuicē sibi derogāt. C. de fi. instru. scripture. et hoc habes. j. de fi. instru. imputari potest tamen quis dicere se nolle vti instrumēto producto si arguitur falsitatis. C. de fi. instru. l. iij.

c ¶ Delegatis. A legato ap. se. q cām illā cōmisit.
d ¶ Produxisse. Sup cā q iter ipm ho. et archiepm et magrm. R. vtebatur. Et hoc pbat q si duo litigāt sup aliquo et terti⁹ veniat dicens se habere ius in illa re: et petat se admitti audiendus est: cum sua intersit.
e ¶ Depositis. Eoipso q attestatiões fuerūt apud ipsum deposite non pōt vlteri⁹ alios pducere: q: psumitur didicisse testificata. Si vo apud iudices remāsissent tunc posset alios testes pducere: cum illorum attestationes non fuerunt publicate. j. e. cum cām. §. vlti. nec renunciauerat productiōi testium: quidam supplent hic apud eū depositis et publicatis: et sic planum est. quod verius videtur.
f ¶ Alioquin. i. si non fuerint ab ipso producti et depositi apud ipsum et publicati.
g ¶ Producti. Nō ab honorio in hac cā sz ab archiepo. quorū supra petijt honori⁹ publicationē sed non obtinuit. Et ar. est hic q res inter alios acta non nocet alijs. j. de fi. instru. inter. et j. de re iudi. ca. penul.

Diuisio ¶ Presentiū. ¶ Ponit regulā et tres casus excipit a regula et ad secundum determinationē subdit. Secundus ibi: nisi forsan. Tertius ibi. vel ostēdere. Determinatio ibi. Ceterū. Regula est ista q post publicationē attestationū nō pōt obijci in personas testium. s. eorū qui deposuerunt. Primus a regula exceptus est q potest obijcere post publicatiōem si iurat q maliciose ad hoc non procedit: secundus et tertius sunt faciles in textu. Abbas siculus.
¶ Glosa ista tractat q producens licet non reprobet personam reprobat tamen dictum: et ponit diuersitatis rationem quare aliud in instrumento.
h ¶ Si qs. Scilz ɔ quē pducunt testes: qd eñ pducit testes cōtra psonas eorū dicere non pōt: nec in sua causa nec in alia nisi ex noua cā: sed in dicta eorū bene pōt dicere q: sibiipsis in serie sui testimonij contradicunt. siue pro se inducti sint in cā siue contra se in alia iiij. q. iij. §. si quis testib⁹. Et est ratio q: cū pduco te-

¶ Glosa sequens ponit sex exempla. et c.
i ¶ In psonas. Obijcere pōt qs in psonā testis q sit periur⁹. infamis: cōspirator: inimicus: q sit corrupt⁹ q sit seru⁹. et multa alia posses sup hoc inuenire exēpla: de hoc melius dicitur. j. eo. testimonium. B.
¶ Glo. seq. coadiuuat textū in hoc q dicit pbationē fieri p iuramētum p rationē et tria ficta. Dicit demū huic locum esse cum de calūnia non est iuratum. ponit opi. contrariā. tamen priurā approbat et probat.
k ¶ Iuramēto. Iuramētū est hic legitima pbatio q: quilibet psumit bon⁹ nisi probet malus. ff. de seru. e. vno. et j. de psump. dudū. et C. q milit. nō pñt. sup seruis l. xij. sic etiā ɔsciētia vel fides pbat p iuramētū. j. de sen. excō. si vo aliqs. sic. j. de excep. pastoralis. Itē per solū iuramētū pbat amissio rerū. ff. qd me. cā. c. vl. Et qd hic dicit de iuramēto isto pstādo locū hz in causis vbi de calūnia non iurat sz de vitate dicēda. q in his causis pstari dz. habes. ff. de elec. dudū. et j. de iureiurā. et in lris. et ita iuramentū de vitate dicēda nō excludit sacrm de calū. sup emergēti exceptiōe. vt hic ptz. et ff. de elec. cū dilect⁹. et ff. de testi. spo. lras. Si vo iuratum esset de calūnia nō est aliud iuramētū postea pstandū. C. de iura. calū. aut. in hoc sacramento. et in aut. de his q igre. ad ap. §. vi. vbi de hoc expssum est ad fi. col. v. vñ sumpta fuit aut. Quidā dicūt q i qualibet cā hoc iuramētum est pstandum siue iuratū sit de calūnia siue d vitate dicēda: et est speciale et surgit hoc ex quadā psumptione q: cū nil dixerit ɔ testes cū pducebant et postea cū publicant quodāmodo videbat approbare testes vñ postea p sacramētum tollit illa psumptio. s. j. e. c. vl. et j. de excep. pastoralis. sz ibi nō credo q sufficeret pmittere pstationē lz sufficiebat hic: sz qd pri⁹ dixi veri⁹ credo. vt dixit T. et G. et Vin. olim. sed non mutat vt dr. et q locū habeat tātū hec decre. vbi de calūnia nō iurat. ar. op. pbatur. ff.

Iuramentū qnqz est probatio legitima.

de pe. sanctio legũ. vbi dr̃ cũ noua lex statuit ad eas species ptinere non videt̃ quib⁹ ipsa lege pena spãliter addita est: nec verisimile est delictũ vnũ eadem lege varijs estimationib⁹ coerceri: ⁊ ex p̃sumptiõe p̃dicta statutum fuit vt post publicationẽ iuret q̃ ex malicia nõ p̱cedat: cum protestatio non p̱cesserit. et hoc vbi de calũnia non fuit iuratum.

a ¶ Didicerit hoc difficile ẽ p̱bare: nisi p̱ iuramentũ. s. i. de except. pastoralis. ⁊ sufficit hic iuramẽtũ sicut in p̱rio casu. ✝ B.

¶ Glo. seq. coadiuuat textũ tribus rationibus obijcit ⁊ soluendo ponit duas lecturas illius versi. de facili.

✝ Concor. gl. sing. in l. iij. §. j ff. d ini no. et bal. i. l. fi. ff. de lit. iu.

firmauerit q̃ ad hoc ex malicia non p̱cedat. ¶ Nisi forsan añ publicationẽ id fuerit protestatus. ¶ Uel oñdere poterit q̃ post publi. didicerit [a] qd̃ obijcit in p̱sonas. Ceterũ cũ qs p̱sonas testiũ se velle post publicationem depositionuz repellere fuerit protestat⁹ [b] / si qd̃ p̱ ipso dixerit: de facili nõ credat̃. I dẽ londo. et clien. ep̃is.

¶ Si actor⁊ ⁊ rei testes contraria deponunt / fidẽ sibi nõ derogãt: s ꝑualẽt digniores ⁊ verisimiliora deponentes: et si in ceteris est dispartas p̱fert numer⁹. Ca. xxxij.

In nr̃a p̃sentia: et infra. Cum igit̃ hinc plures inde vero sint testes numero pauciores p̱ducti: quos nõ solum diuersa sed aduersa [c] penitus in quibusdã cõstat testimonia reddidisse: q̱ etiaz ad multitudinẽ tñ respicere non oportet: sed ad testiũ qualitatẽ / ⁊ ad ipso⁊ deposita q̃bus poti⁹ lux veritatis assistit / ex

b ¶ Protestat⁹. Per hãc p̱testationẽ vr̃ q̃ noluit fidẽ adhibere dictis illo⁊ testiũ ꝯ se. non ergo dz h̄re p̱ se. xix. di. si romano⁊. ⁊ iij. q. vij. cui⁹ in agẽdo. ⁊ j. de cen. cũ olim. C. de solu. l. pe. sic. C. ad. l. cor. de fal. q̃ falsas. ⁊ ff. de inoff. testa. papinian⁹ §. meminisse. ⁊ C. d his q̃. vt indi. alia. ⁊ est absurdũ redire ad hoc cui renunciatũ est. C. de re. credi. si q̃s iusiurandũ. Sic ecõuerso semel p̱barũ reprobare nõ p̱it. viij. q. ij. dilectissimi. ff. d nego. gest. pomponi⁹. ff. de adul. si vxor. j. d iureiur. queãdmodũ. Sed nõ videt̃ q̃ intellect⁹ talis p̱babilis sit: q̱ lz reprobẽ p̱sonã nõ ideo videor reprobare dictũ: sicut ecõuerso lz approbẽ personã: non tñ approbo dicta. iij. q. ij. si q̃s testib⁹. ⁊ p̱pterea sola p̱testatio si ampli⁹ nõ sit p̱cessum nõ obest: q̱ licitũ est desistere q̃ñqꝫ añ sniam vt dicunt iura p̃dicta. s. l. qui falsas §. meminisse. ⁊ l. alia. Et ita sola p̱testatio nõ nocet si nõ fuit p̱cessum ad actũ quin credat̃ si p̱ ipso dixerint: ⁊ si p̱cessum fuit ad reprobationẽ ⁊ non obtinuit si dixit p̱ ipso non prodest. Et expone de facili non credat̃. i. nullo modo credatur. s. ij. q. vj. biduũ. versi. si aduersarius. vbi habes difficile est vt hic audiatur. i. nullo modo audiat̃. C. ad. l. cor. de fal. impator. ⁊ xlvij. dist. q̃tulibet. ⁊ j. q. j. principat⁹. Uel intellige qd̃ dicit de facili non credat̃ q̃ñ ab initio añq̃ deponeret protestat⁹ fuit q̃ licitum esset in p̱sonas obijcere: tunc eñ presumptio est cõtra testẽ q̃ criminum timore aliq̃d dixerit p̱ ipso ne postea obijceret ei crimẽ: ⁊ tunc si dicit aliquid pro ipso de facili non credatur: nisi habito respectu ad qualitatẽ persone ipsius testis: vt puta si est talis ⁊ ita honestus q̃ p̱pter hoc nulla suspitio est cõtra ipsum q̃ aliquid diceret timore alicuius criminis tunc creditur ei. si vero sit suspecta p̱sona vt timore illo p̃sumptio cõtra illum sit: tũc non creditur ei: vel de facili non credat̃ sine alijs adminiculis. sed cũ illis bene credit̃. ⁊ sic dupliciter põt intelligi quod dicit de facili non credatur. Ber.

Qd̃ ap probo non re probo.

Sũma rium. diuisio

In nostra ¶ Si testes a diuersis producti deponẽtes contraria sint equalis honestatis: statur maiori parti numero: al's ꝑualere poterit paucorum auctoritas. Premittit factum ⁊ diffinitionis causam Secunda ibi: mãdamus. dat mandatum bimembre Secundum ibi: si vero. Abbas siculus.

¶ Glosa circa contrarietatem testium distinguit. demum querit ⁊ soluit distinguendo finis. reci. per. q.

c ¶ Sed aduersa. Sup ꝯrietate testiũ ita distigue. Si vn⁹ testis ꝯdicat sibi exp̃sse nõ valet. iij. q. ix. pura xxij. q. vij. q̃ autem. j. de ap. sollicitudinẽ. C. de libe. cã. l. p̱cum. ⁊ s. de p̱ba. licz nisi incõtinenti hoc fecerit corrigendo dictũ suũ j. ti. p̱ri. p̃terea Idẽ videt̃ si testis p̱ parte dicit falsum vt in nullo valeat dictum suũ. ix. dist. si ad sacras. et iiij. q. iij. §. q̃ falso. vel variet. vt s. d cã pos. cũ ecclesia. ⁊ iij. q. ix. pura. Si ꝟo vn⁹ testis contradicit in pluribus talis contrarietas non obstat: quia dictum vni⁹ testis nõ probat aliq̃d. xxxiij. q. ij. admonere. s. eo. veniẽs. ⁊ c. licet. nisi forte cõtradicat plurib⁹ testib⁹ cum quib⁹ est script⁹ in aliquo instrumẽto. ff. queãdmodum test. aper. l. j. in fi. Si ꝟo plures testes contradicant pluribus si sint oẽs ex eadem parte. dicunt quidã q̃ non valent. arg. s. de p̱ba. lz. sicut contingit in diuersis scripturis. j. de fi. instru. iputari. C. de fi. instru. diuerse scripture. si aũt ꝯtradicat testib⁹ alteri⁹ partis valet testimonium pluriũ: sed hoc non placet: licet eñ testes inducti ex eadẽ parte contradicãt sibi: non tñ succũbunt talia testimonia. licz ita sit in instrumẽtis: q̱ testes nõ potuerunt p̱uidere vt di. s. eo. p̃sentium. Dicas q̃ si testes contradicãt testibus siue ex eadẽ parte siue ex aduersa primo concordabit iudex ꝯtrarietatẽ illã si põt. ar. s. eo. cũ tu. ⁊ de pe. dist. j. piculose. j. de ꝟbo. sig. nihil obstat. ⁊ xi. q. iij. antecessor. ⁊ s. de consue. cum dilect⁹. nisi manifesta contrarietas. iij. q. ix. nihil. xxxv. q. vj. de parẽtela: et si manifesta sit contrarietas: valet testimoniũ pluriũ nisi ex altera p̱te tanta sit dignitas vt merito debeat preiudicare numero: vt hic infert⁹ dicit: vel nisi verisimiliora loquantur ⁊ plura probẽt. iiij. q. iij. si testes ⁊ s. de p̱ba. licet. ver. fi. Si ꝟo testes ex vtraqꝫ parte omnino sint pares: pro reo fertur sententia. s. de proba. ex litteris. ⁊ j. de fi. instru. inter dilectos. in fi. nisi in quattuor casibus. in causa matrimoniali: liberali: ⁊ dote: ⁊ testamẽto. ff. de re iudi. inter pares. ⁊ j. de re iudi. c. vl. vbi habes illos quattuor casus. s. de p̱ba. ex lr̃is. ⁊ xxxiij. q. j. si q̃s acceperit. ⁊ ff. de inoffi test. si pares. Si autẽ neuter possideret: sed vterqꝫ petit rẽ ab alio. s. a tertio: si p̱bationes sint hincinde omnino pares: res diuidatur si potest. arg. j. de p̃sump. afferte. si res est idiuisibilis iudex põt gratificari cui vult. arg. j. de parrochi. si ep̃s. ⁊ j. de iurepat. cum autem. ⁊ lxiij. di. si forte. vel diuidatur res forte. xxvj. q. ij. sors. ⁊ ff. de iudi. sed cũ ambo. Si ꝟo testes ꝯtradicunt instrumẽto: aut ꝯdicunt instrumẽto in quo scripti sunt aut alij in quo scripti non sunt. Si ꝯdicunt instrumẽto in quo scripti sunt ꝑualent testes instrumẽto. s. de p̱ba. tertio. Et ar. ad h⁹. ff. queãdmodũ test. ap. l. j. in

Testes si ꝯdicãt q̃d iuris.

Testiũ cõtrarietas est concordanda si possit.

ff. 7 in auf. de fide instru. §. si vo aliqd. Si vo Ↄdicāt instrumēto in quo nō sūt scripti. dic. vt. s. de pba. ter tio. Sed qd vbi duo petūt eādē vxorē 7 eq̄liter pbāt? vr q̄ det ei cui ɔsentit. C. de nup. vidue. 7. j. q. vi. fāci mus. si aūt nō vult ɔsentire in aliquē det ditiori 7 me liori. si eq̄ sint p oia pares forte alteri det per iu ra predicta. xri. di. cleros. Si vo testes iducti sūt iam ad pbādū aliquē articulū: et alij postmo dū inducunt in Ↄtrium indirecte stat secūdis. j. e. ex tenore. 7. s. e. series. 7 ar. C. de cōtrahen. stipu. optimā. sed hoc intelligo verum qn̄ secundi sunt plures et melio res. 7 si equales numero recur ratur ad digni tatem vt hic: al's staret poti⁹ pri mis: quia poti⁹ presumit subor natio in secūdis q̄ in primis. B.

a Motū ani mi. s. de renun. in p̄sentia. 7. iij. q. iij. si testes. et s. e. ca. p̄terea

b Pro archi diacono. s. e. cū tu. Ar. Ↄ. ibi pre sumit q̄ vtraq3 ps ver. dixit: q2 illa dicta simul pote rant eē vera hic vero nō: ideo recte stat maiori parti.

c Preferēda. Uel saltē coequanda: q2 tunc iudi cabitur pro reo: vt dictū est in prima notula. Qd̄ hic dr recurrendū est ad dignitatē personaꝝ vt auctori tas p̄feratur multitudini: alterat pte itelligitur qn̄ numerus in modicū excedit. s. de elect. ecclia vr̄a. si eīn multum excederet tunc p̄fertur numerus. Ar. Ↄ. s. de elec. dudum. si. xix. dis. in canonicis. Sed in qua quantitate p̄ferem⁹ auctoritatem vel numerū: istud erit in arbitrio iudicis discreti equitate inspecta: q2 declarari vel regula de facili dari non posset. ff. de di uer. temp. 7 prescript. de accessionibus.

Uxor si petat a duob⁹ eq̄liter pbātib⁹ cui adabit.

ƒ Con. cor. l. si plures et ibi Bar. ff ō accu.

Testiū aucto ritas: an p̄fe rat mul titudi ni.

quibus motum[a] animi sui con uenit iudicē iformare. Mādamus quaten⁹ si testes vtrin q3 producti eiusdem honesta tis et estimationis extiterint: cum constet testes monacho rum esse testibus archidiaco ni numero pauciores: pro ar chidiacono[b] snīam pferatis. Si vero testes ex pte mona choꝝ pducti tante pemīnētie fuerint q̄ coꝝ auctas 7 aliorū sit merito multitudini p̄feren da[c]: ab ipetitione archidi. ab soluatis eosdē. I dē priori. s. fridiani lucañ. 7 mgr̄o. G. ca nonico pisano. Ad proban da ipedimenta electi: laici 7 fe mine admittunt: adde 7 testes de auditu et fama sufficienter non probant. C. xxxii.

Tam litis vr̄is q̄ depositionibus testiū intellexim⁹ ni chil esse cōtra lucanū electum sufficiēter ostēsum: nisi de au ditu[d] tm̄ 7 fama cum sup alijs si q̄ forte videant eē probata[e]: testes sint vel soli[f] / vel tales[g] qui nō potuerint illa legitime comprobare. Qz vero sup matrimonio quod idem cleri cus dicitur contraxisse cum vi dua[h] testes non fuere recepti propter appellationis obsta culum ne laici vel femine in ta li reciperentur articulo cōtra ipsum: nos vt tante irregula ritatis obiectio nō remaneat indiscussa: mandamus quate nus testes siue laicos siue fe minas[i] (duntaxat idoneos) qui ad hoc fuerint probādum inducti recipiatis legaliter et examinetis prudenter: excom municātes[k] solenniter si quis eos impedire presumpserit: quominus testimonium per hibeant veritati. Demum at testationibus publicatis si for te constiterit irregularitatem huiusmodi non esse probataꝫ: indicatis eidem electo purga

diuisio

Tam litteris. Primo ponit qd̄ pbauerunt te stes contra electū. Secundo psequitur articu lum bigamie ibi. q2 vero. Tertio ponit penam archi presbyteri 7 sacriste ibi: archipresbyterum. Abbas. Glo. seq. signat contrarium 7 soluit.

d De auditu. Sic ꝫ testimoniū de auditu tm̄ cū fama nō facit fidē. j. de accusa. inqsitionis. §. q̄ siuisti. 7. j. de eo q̄ cog. ɔsan. vxo. sue. super eo. Ar. Ↄ. s. e. c. pre terea. vbi creditur testimonio de auditu cum fama. xxxij. q. i. dixit. sed loqtur ibi de presumptione violen ta: 7 ibi spāle est in eo casu: al's non sufficit. sed hec fa ma purgationem inducit. vt in decre. inquisitionis. et hic vt patet inferius. Ber.

Glo. seq. ponit differentiam inter criminales ciui liter motas et mere ciuiles.

e Probata. Nota q̄ in causa criminali etiā ciuili ter mota l3 actor habeat p̄sūptionē p se: nō tn̄ defert ei iuramentum: immo locū habet regula actore non pbāte reus ab soluit. C. d edē. q̄ accusare. tn̄ si ifamatus est ex hoc debet inde se purgare. in ci uili aliō. quia si actor h3 bonam p̄sumptionē p se habito respe ctu ad qualita tem psone 7 cau se defert ei iura mētū. j. de iure iu. c. vlt. 7. C. eo. in bone.

f Soli. Id est singulares 7 ideo non valent. s. de proba. licet. 7. s. de elect. bo ne. 7 ca. cum di lectus.

g Tales. Forte criminosi vel male opi nionis. vnde eis non creditur. ij. q. ij. testes.

h Cum vi dua. Corrupta. al's non obesset. xxxiij. distin. va lentino. et q̄ co gnouisset eam: si corrupta esset s. d biga. debitū. 7 intellige q̄ Ↄxit in sacris: al's notā criminis non Ↄxisset: q2 tunc non esset crimen Ↄhere cū vidua: sed irregularitas q̄dā q̄ ɔpellit a pmotio ne. vt. s. de biga. c. j. 7. ij. 7. iij. qd̄ vr̄ potius hic fuisse.

Glo. se. reci. p obiec. de. c. mulierē. 7 de decr. for⁹. 7 soluit. Itē sigt aliō Ↄriū 7 soluit. Ar. rn̄det 7 remittit.

i Feminas. Nota q̄ cū opponit crimen siue irre gularitas in modū exceptiōis Ↄ clericū ciuilr indiffe rēter admittunt laici 7 femine. vt hic pz sicut l denū ciatione. s. eo. ti. qm̄. q2 l3 agat de crimie nō agit cri minalr. vt in. c. qm̄. s. eo. vn̄ pcurator p̄t interuenire. j. de accu. sup his. in fi. al's mulier non admittitur in crimine. xxxiij. q. v. mulierē. et. j. de vbo. sig. forus. §. vlt. 7. xv. q. j. ex eo. nec in testamēto admittit. insti. de testa. or. §. testes. ver. sed neq3 mulier. Itē aliud con tra. s. e. c. de cetero. j. de accu. meminimus. 7 c. cum. p. manconella. ij. q. vij. laicos. 7. c. ipsi apl'i. 7. c. testes. 7 hec oia Ↄria loquuntur cum criminaliter agitur.

k Excōicantes. Ur̄ q̄ testes ɔpelli pnt: vbi odio sa pponit exceptio. ar. s. de elec. cū dilecti. vbi electo res ɔpellūtur detegere fraudē: sed hic nichil dr̄ de te stibus: s3 de impedientib⁹ testes: 7 ideo dicas q̄ non debent ɔpelli. sup hoc dic. vt no. j. tit. pxi. dilectorum. vbi de hoc in fi. notule. 7 dixi. j. de accu. sup his. l quadam notula que incipit 7 tamen: vbi de hoc.

Glo. seq. ar. pro opi. quam reprobat.

Iura mētum an pos sit dferri acto ri.

Muli er an admit tatur i crimie.

a ¶ Purgationē. Ar. ꝓ illis q̄ dicunt semꝑ accusato indicendā purgationē. qḋ nō est ver ̄ nisi ex hoc infamat ̄ fuisset. vi. q. vlti. qḋ autē. ⁊ .ij. q. v. presbyter. ¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit.

b ¶ Non fuisse consciā. Sed aliter hoc potuit ꝯstare cū singuli essent in suis testimonijs singulares. ·ꝭ. de elec. cū dilectus. ⁊ .c. bone. i. ⁊ .ꝭ. de accu. cū dilectus. in fine. So. bene potuit constare ꝓbando absentiā fratrum tēpore cōtēto i litteris. ·ꝭ. de his q̄ fi. a p̄la. c̄s̄to. et .ꝭ. eo. ti. ex tenore: vel quotiens hebat mentio in capitulo ꝺ hoc facto nulla fuit habita mentio de talibus litteris. ·ꝭ. de proba. tertio arg. C. ad. l. cor. de fal. qui voluti. Nota ꝙ qualiter puniēdi sunt qui preter cōscientiam capituli huiusmodi litteras nomie capituli scribunt: q2 tanꝗ falsarij puniuntur ·ꝭ. de his que fi. a prela. c. quanto.

tionem[a] canonicā de obiectis per septē canonicos maiouis ecclesie. vel priores ecclesiarū ciuitatis lucañ. pb̄ros seu diaconos bone fame p̄standum q̄ recepta p̄figatis ei terminū q̄ cōsecrandus nr̄o se cōspectui rep̄sentet. Si v̄o vel irregularitatis ipedimentū fuerit probatū: vel īfra terminū cōstitutū nō p̄stiterit purgationē indictā: vos eū a p̄latiōe lucañ. eccl̄ie amouētes / mādetis ex pte eīs capl̄o vt electiōem de alio non differāt canonice celebrare. ¶ Archipb̄rm autez lucañ. ⁊ .G. sacristā: q̄ cōtra p̄dictū electū l̄ras nobis sub nomine maiouis partis capl̄i destinauerūt (cū cōstet ꝑ attestationes p̄dictas lōge maiorem ptē capl̄i non fuisse[b] cōsciā huiusmodi l̄rar̄) ab officio et beneficio denūcietis esse suspensos: donec mereanꝑ nr̄am indulgentiā obtinere. Idē dulmen. ep̄o ⁊ decāo ⁊ priori scte trinitatis eborac. ¶ In causa liberali cōtra contumacē etiā lite nō cōtestata testes recipi p̄nt. h. dī. notabiliter s̄m lect. communem. Cap̄m. xxxiij.

Cum olim archidi. meneñ.[c] aduersus cantu. archiep̄m sup statu meneñ. ecclesie ꝓposuerit q̄ōnē. ⁊ infra. ¶ Mandamus quatenus nisi pars aduersa predictuz archidiaconum per exceptionem[d] legitimaz repellere valeat ab agēdo: partibus si poterit fieri: vel ꝓcuratoribus ear̄ ad locum securū ⁊ idoneum conuocatis: ⁊ lite legitime contestata / testes quos archiep̄s in anglia et quos archi. duxerit ꝓducendos in vuallia recipere ꝓcuretis. Uer̄ si archiep̄s citatus legitime: vel ꝑ se vel per procuratorem idoneū noluerit comparere / aut litem etiaz contestari: vos testes maxime senes et valitudinarios[e] quos arch. duxerit ꝓducēdos sublato ap. obstaculo admittatis: ⁊ depositiōes eorū conscriptas ad se. curetis apo. destinare: statuentes partibus terminū peremptorium quo per se vel responsales idoneos nostro se conspectui representent sententiam recepture[f]. Idem

¶ Cum olim archi.

diuiso ¶ Prima pars narrat factum. Secūda ibi mādamus: dat iudices quib ̄ committit receptionem testium: ⁊ prouidet quid per eos agendum sit reo contumace. Ab. sic.

c ¶ Meneñ. Ista eccl̄ia meneñ. q̄ al̄r d̄r sctī dauid: olim fuit archiep̄alis sicut apparet ꝑ p̄uilegiū ip̄ius eccl̄ie quā cantuarieñ. archiep̄s tenet ꝓ suffraganea eccl̄ie sue: archidia. ip̄si ̄ eccl̄ie super statu seu libertate illi ̄ mouit q̄stionem archiep̄o cantuarieñ. dicens eā liberā esse ⁊ per p̄ñs d2 esse metropol̄. sup cunctis ecclesijs vuallie hoc dicit. Tan. qui factum nouit. ¶ Glo. se. rect. ꝑ. q. q̄lis erat hec exceptio. ⁊ tria ponit exēpla ⁊ p̄mū reprobat ⁊ ꝯ reprobationē. l. allegat.

Iniuriam ecclesie pōt q̄libet ꝓse qui.

d ¶ Per exceptionē. Forte obijciebaꝑ ei q̄ nō habebat mandatū ⁊ sine l̄ris sui capituli ⁊ ep̄i nō erat audiēd ̄. vt. ·ꝭ. de ꝓcu. c. i. s2 non ē ver̄ in hoc casu: q2 q̄libet ali ̄ etiā minor p̄t ꝓsed iniuriā eccl̄ie sue ne trahaꝑ in peiorē statū. xij. q. ij. nō liceat. etiā alijs ꝯdicētib ̄. ff. de lib. cā. l. i. §. ⁊ .iij. l2 al̄r ꝯtuncta p̄sona repellaꝑ si agat ꝯ voluntatē alior̄. ff. de ꝓcu. pōponius. §. vlti. sed hic non est ita. nā q̄libet agere teneꝑ ꝓ eccl̄a. ij. q. vij. q̄propt̄. ⁊ v. q. v. nō vos. ⁊ sic vn ̄ iuste resistit oib ̄

xxxi. di. nicena. ⁊ .ꝭ. de his q̄ fiūt a ma. par. ca. cū in cūctis. Arg. ꝯ. ff. q̄ ⁊ a qui. ma. li. non fi. si quis hac lege. §. ānes. Et ita itellige de alia exceptiōe pura rei iudicate. vel q2 eēt excōicat ̄: vel aliā ꝯsimilē. Jo. Jtē ar. est hic q̄ exceptio peremptoria ab lit. ꝯte. p̄t obijci ⁊ ꝓbari: et sic repellitur actor ab agendo: qḋ verū est in tribus casib ̄. ·ꝭ. de lit. cōte. c. exceptionibus in ꝯcil. lug.

e ¶ Ualitudinarios. Sic. ·ꝭ. vt lit. nō conte. q̄m. i. responso. ¶ Glo. se. rect. ꝑ obiect. de decre. q̄m. dat duas solutiones. primā reprobat: cōtra scdam opponit: ⁊ oppositioni respondet. finaliter approbat p̄mam.

f ¶ Sententiā recepture. Sic vr̄ q̄ ꝯ cōtumacez possit ꝓcedi vsq̄ ad sniam et lit. ñ ꝯte. Si hec est v̄a l̄ra ⁊ loq̄ꝑ ꝺ diffinitiua: sic nō soluz senes s2 oēs indifferēter sunt recipiēdi ⁊ hoc vr̄ dicere sa tis l̄ra testes maxime senes: ⁊ sic illud maxie pro p̄te ponitur. Et sic ē ulte vn ̄ cas ̄ i q̄ fauore libertatis recipiūtur testes lit. nō ꝯte. et snia ꝓferꝑ. sicut ꝯtingit i electiōe p̄lati vl̄ m̄rimonio carnali. ·ꝭ. vt li. ñ ꝯte. q̄m. §. porro. Et ē ar. ad h ̄. C. ꝺ igenu. ⁊ ma. l. diffamari. Et sic intelligebat Tā. Alij exponūt istā l̄raz sniaz. i. iterlocutoriā. s. ꝺ missiōe i possessiōe si altera ps̄ ñ venerit vl̄ si ptes venerit litē p̄io ꝯtestabūꝑ s2 p̄ria lectura ex ip̄a p2 l̄ra. nō si papa vellet itellexisse de interlocutoria: de ea mētionē fecisset. ·ꝭ. de dect. ad audiētiā. ⁊ .ꝭ. de trāsa. inꝑ corpalia. S2 multū vr̄ obstare huic cū dicit: senes ⁊ valitudiarij: cū illi ꝯsueuerūt recipi li. nō ꝯte. vt i. c. q̄m. Uñ si papa itelligebat q̄ i casu p̄nt recipi li. nō ꝯte. ex pte actor̄ simplr̄ dicē debuit recipiatis testes q̄s archi. duxerit ꝓducēdos s̄m q̄ p̄cepit in casu ꝯsili: cū actor absens ē ꝯtumaciꝑ ⁊ reus p̄sens. ·ꝭ. de do. ⁊ cōtu. cām q̄. iōq̄ vr̄ q̄ loq̄tur hic ꝺ snia iterlocutoria ⁊ testes ⁊ senes ⁊ valitudiarij recipianꝑ ne copia subtrahaꝑ ꝓbationū ex cor̄ defectu. vt. ·ꝭ. vt li. ñ ꝯte. q̄m ⁊ s̄m hoc dicit maxie id ē tm̄. Uel dic vt dixit Tā. ⁊ h̄ p̄t itelligi ex eo q̄ dicit maxie qḋ v̄bū ñ fuit i ātiq̄ ꝯpilatiōe. ⁊ q2 nō recipiūt testes li. nō ꝯte. cū fit missio in possessionē ꝓpter ꝯtumaciā

Testes fauore libertatis recipiūtur lite nō ꝯtestata.

sed summatim examinato negocio fit missio. §. vt lite non conte. quia frequenter §. in aliis. et §. seq. B.

Ex tenore. ¶ Publicatis attestationibus falsitas priorum pot indirecte probari: sic coiter summatur: sed hec summatio no continet vsquequaque veritatem: vt probat panor. Cois diuisio. Scda ibi: qr igitur. Ab. sicu.

a ¶ Cognitam. Et sic inductum fuit matrimonium presumptum. j. de condi. appo. de illis. contra quam presumptionem non admittitur probatio in contrarium. j. de sponsa. is qui fidem.

b ¶ Inficiabatur. Et ita per narrationem et responsionem facta est conte. litis. §. de elec. dudum. ij. et §. de lit. conte. ca. vno. et C. de lit. conte. l. vna

c ¶ Adijciens. In modum exceptionis. sic §. de or. cog. c. j. et ex istis verbis debes instrui qualiter debeas rndere: et sub qua forma: q: sic excipiendo non confiteria. j. de except. cum venerabilis: vbi de hoc. et. ff. de excep. no vtique. et. j. de except. venerabilem.

¶ Sl. se. obijcit et sol. Finis recite. g. q. an dato quod verum esset pu ma viuere et c.

d ¶ Tunc viuentem. Ille allegabat turpitudinem suam: vnde non debuit audiri. j. de dona. inter vire et vxo. j. de conces. prebe. cum sup qone et. §. de confes. cum super. † sed in casu isto et in qlibet vbi vertit periculum aie audit allegans turpitudinem suam. §. e. sicut. et. j. de re iudi. lator. et. c. consanguinei: et in ca. liberali audit aliquis confitens turpitudinem suam. s. se vendidisse filium ingenuum. C. de lib. cam. l. j. Vin. Item ex eo quod dicit: tunc viuentem: patet quod hec non poterat esse vxor: sed si prima esset defuncta et hec sciebat illum aliam habere antequam contraxit cum eo eum postea habere non posset. j. de eo qui dux. in matri. sup hoc. et. c. ex tuarum. et. c. cum haberet. si vero credebat eum esse solutum, quando contraxit cum eo bene posset eum habere. j. de eo qui dux. in matri. c. j. et. c. veniens. Ber.

¶ Sl. se. re. g. q. an pntiam probari liceat et c. sol. obstaculum.

e ¶ Admittendos. Hic habes expresse: quod post publicatione testium etiam in eadem instantia iudicii testes recipiuntur sup nouo articulo vel exceptione. §. e. de testibus. vbi de hoc. et. §. e. series. et. C. de excep. si quidem. C. de proba. exceptionem. et. j. de excep. deniqz. sup veteri vero non sunt recipiendi. §. e. fraternitatis. vbi de hoc. Sed certe licitum est mulieri probare absentiam viri. et eodem modo licitum est viro probare presentiam: quia mos vtriusque gerendus est. ff. de proba. tio. circa eum: quia non debet actori licere quod reo non liceat. ff. de reg. iuris. non debet. Et ita est ar. quod postquam didici testificata non possum inducere testes super eodem articulo: sed alius est modus inducendi et ad aliud nunc quam primo. j. e. veniens et ca. cum in tua. Vin. tamen dicit quod ista decre. non habet locum nisi incidenti post publicationem voluerit probare contrarium.

f ¶ Intentarunt. Quod eis licuit. §. de ca. pos. pastoralis. et. ff. de vi et vi arma. cum fundum. §. vlti. et. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil. Ber.

g ¶ Ea ratione. Hec ratio bona erat: quia interdictum vnde vi datur heredi et bonorum possessori. ff. de vi et vi ar. l. j. §. hoc interdictum. et datur in heredem in id quod ad eum peruenit. ff. de vi et vi ar. l. j. §. pe. et. l. seque. et. xvj. q. vi. si epm. Et intellige quod datur contra heredem iuris C. si ex delic. defun. l. vna. non autem contra heredem rei: quia non ois ad quem res peruenit tenetur interdicto vnde vi. §. de resti. spo. cum ad sedem. et. ff. de vi et vi ar. cum ad te. si tamen scienter rem illam recepit a deiectore tenetur. §. de resti. spo. sepe contingit.

prioris de bolonic. et I. rectori ecclesie de borell.

¶ Prouocatis attestationibus admitti aduersarius ad probandum contrarium [illegible] publicatione sup hac probatione contraria [illegible] non potuit. h. d. et [illegible] casus singularis. C. xxv.

Ex tenore vrarum accepimus lrarum quod cum vobis causam que vertitur inter. R. militem. et M. mulierem commiserimus fine debito terminandam: et infra. Pars mulieris proposuit quod dictus miles prius corporale prestitit iuramentum quod ipsam duceret in vxorem: postmodum carnaliter cognitam[a] traduxit in domum. † Miles vero hoc inficiabatur[b] omnino: adijciens[c] quod et si hec vera essent: causam tamen de iure habere non potuit: eo quod aliam tunc[d] viuentem prius duxerat in vxorem. Cum per testes militis videretur esse probatum quod ipse ante festum purificationis bte virginis. B. mulierem solenniter accepit vxorem: et testes. M. mulieris diceret quod in septimana paschali sequente festum predictum: de ea ducenda prestiterit iuramentum: predictus miles ab impetitione ipsius absolui cum instantia postulabat. Verum ex parte sepedicte mulieris extitit replicatum: quod eo tempore necnon et ante quam testes dicti militis dixerant eum cum alia matrimonium contraxisse: fuerat semper in ebor. prouincia commoratus: cum testes ipsi dicerent hoc longe extra dictam prouinciam actum esse: determinantes tempus et locum: quod per testes idoneos erat probare parata. Sed econtra fuit ex aduerso responsum: quod cum attestationes iam essent hincinde solenniter publicate: locus productioni testium iam non erat. ¶ Quia igitur dubitatis vtrum post publicationem attestationum sup illo articulo deberent testes admitti. Nos inquisitioni vre auctoritate presentium rndemus testes mulieris ad probandum illum articulum admittendos[e].

Idem prioni. S. victoris.

¶ Indulgenda est in causa quarta productio testium petita cum solennitate legali causa legitima non refragante aliis legitime appellatur. C. xxvj.

Significauerunt nobis et infra. Cum causa que vertitur inter abbatem et monachos sancti dionysij ex vna parte: ac abbatissam et moniales de forcellis ex altera tam sup proprietate quam super possessione prioratus de argentolio: iudicibus a nobis commissa fuisset: et moniales sup causa proprietatis prius litem ingresse testes produxissent in illa: postmodum possessionis iudicium suspenso petitorio intentarunt[f]: et infra. ¶ Unde in causa possessionis quam moniales petebant ea ratione[g].

Significauerunt nobis. ¶ Si sine causa neget quarta dilatio petita cum solennitate legali pot appellari. In prima appellantis decisa narratio. In scda appellatis promissio ibi. mandamus. Ab.

Suma rium. diuisio. Facit ad hoc ter. l. j. tibi ex. C. de sponsa. et i. l. §. eo. ti. Turpitudinem allegans an sit audiendus. Con cor. lex transactione. C. de transac. et in l. mercalem. C. de condi. ob tur. causam. Addi tio. Summarium. diuisio. Heres est et iuris et rei.

q ille qb⁹ ipse successerāt inde fuerāt violenter eiecte: testes fuerunt ab vtraqꝫ pte pducti ⁊ eousqꝫ pcessum vt publicatio iā fieri deberet[a]: et infra.

Mādam⁹ qtenus si vobis cōstiterit abbatē et mōachos quartā pductionē testiū cū iuris solēnitate[b] sup possessorio petiuisse: ⁊ ppter hoc ifra decē dies[c] post interlocutoriam sniam appellasse (nisi forte iudices qrtam pductionē negauerint p eo q voluerint effrenatam[d] multitudinē testiū refrenare) vos ad quartā pductionem (adhibita solēnitate legali admittatis eosdē: ipsos (si i pbatiōe[e] defecerit) in expēsis legitimis condemnātes[f]. Et nisi adeo sit in petitorio iā pcessum vt plene possit de pprietate liqre[g]: vos cām possessionis: ad quā de iuris bñfi cio abbatissa et moniales habuere recursum[h] primit⁹ terminetis: in cā pprietatis postmodū pcessuri: alioquin qstionē terminetis simul vtraqꝫ.

Idem epo placentino.

Diligēter examinādi sunt testes ⁊ puniendi qui eos impediunt. et ipsoꝝ testium multitudo est per iudicem refrenanda. Capitulum. xxxvij.

Cum cām q inter archiepm rauen. ac cōe fauē. ⁊ ifra. Qz pro vtriqꝫ pti nimis existeret onerosum vt testes producerent coram nobis: mandamus quaten⁹ recipias testes quos vtraqꝫ pars tam super principali negocio qꝫ in personas[i] testium duxerit producendos: ac eos diligenter examinare procures[k] et de singulis circunstantijs[l] prudenter inquirens/ de cau=

a Deberet. Monachis petētib⁹ quartā pductionē testiū cū solēnitate legali super iudicio possessorio quā cū iudices denegarunt monachi appellauerunt ab interlocutoria contra eos lata. vt. j. patet.

b Solēnitate. Quā habes. j. e. c. pe. ⁊ in aut. e. tit. §. qz vero. coll. vij. Ber.

c Dies. Idē tēpus datur ad appellādū a diffinitiua. ij. q. vj. anterioꝝ. Et sic patet q infra. x. dies dz appellari ab interlocutoria. s. de ele. cū dilecti. als trāsit in rē iudicatā vt ibi dr. idē etiā tēpus dat ad supplicādum. C. de preci. impe. offe. aut. que supplicatio. Uincen.

d Effrenatā. Nota nouitatē iuris. sed rō est antiqua. sic. j. c. pri. ⁊. ff. de testi. l. j. i fi. ⁊ ex eadē cā posset iudex denegare tertiā ⁊ etiā scdam. s. ff. de iudi. nōnū dis. xxiij. q. iij. de illicita. et. s. de do. ⁊ cōtu. cū dilecti. ex q eadez subest cā in scda siue in tertia vt in qrta idē seruādū est hincinde. s. de trāsla. inf corpalia: vel si ifra certū tps cā deberet terminari. s. de of. dele. de causis. Uin.

e In probatione. Scilicet q non probēt se appellasse infra decem dies ex causa premissa.

Glosa ista obijcit ⁊ soluit.

f Condēnātes. Et sic ptz q appellās iniuste cōdēnādus est in expensis alteri pti: ⁊ istud gñale est. ij. q. vj. oimodo. ⁊. j. de appel. vt debit⁹.† ⁊ q remitti dz ad eūdē iudicē a q appellauit vt dicit illa decre. vt debitus. ⁊ eo. ti. c. cū in ecclia. Sed qre pm iura pdicta nō remittunt ptes ad priores iudices si apparuerit monachos frustratorie appellasse? hoc iō ptingit qz priores iudices retulerūt negociū dño pape: ⁊ ita desierūt eē iudices p relationē. vt. s. de of. leg. lz. i pn. ⁊. C. de rela. l. j. ⁊. ij. ⁊ vt ptz ex pn. c. Quid iuris sit de hmōi expēsis dictum est plene. s. de do. ⁊ contu. finem. Ber.

† Con= cor. lex fi. §. illud. C. de tē= po. ap. et ibi bar. et Cy.

g Liqre. Nō vr q plene liqat nisi postqꝫ renūciatū fuerit ⁊ cōclusum: cum añ renūciationē possint partes adhuc pducere testes sup nouo articulo ⁊ instrumēto. ar. s. de elec. dudū. ⁊. j. de fi. instru. cū dilectus.

Glo. se. reci. p. q. s. quid de fructib⁹ monialib⁹ obtinentibus in possessorio ⁊ monachis in petitorio.

h Recursum. Sz esto q moniales obtineāt i possessione ḡ habebūt rē cū fructib⁹ a tpe deiectiōis. s. de resti. spo. grauis. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. q vi deiect⁹ est. Sz pone q monachi obtineāt postea i petitorio: ḡ habebūt rē cū fructib⁹ a tpe litis cōte. sup pprietate ⁊ imputēt sibi moniales q pmo itētarūt iudiciū pprietatis: qz litis cōtestatio exequat oēs possessores ⁊ p litis cōte. fiūt male fidei possessores: ⁊ iō fruct⁹ post lit. cōte. oēs restituēdi sunt cū ipa re. C. de rei vē. certū est. ⁊. ff. de peti. here. sed ⁊ si lege. §. si ante litē. Sed forte inspicitur lit. cōtes. de nouo facta sup pprietate. ⁊ qz moniales primo conueniebāt modo cōueniunt. Et hoc verū est pm legistas q dicunt q ex toto renūciat iudicio pprietatis añqꝫ admittat ad possessoriū. Scdm iura canonica non renunciatur iudicio pprietatis: vt h dicit: quia postea debēt pcedere i iudicio pprietatis. Sz pm hoc videt q fecerūt sibi piudiciū circa fructus pceptos: et post litis conte. sup pprietate si monachi postea obtineant in iudicio proprietatis. Jo. an.

Cum cām. Dz tria diuisio dicta vt ptz ex sūmatione. Scdm ibi: q si. Tertiū ibi: volētes Ab.

Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

i In psonas. Sed cū exceptio q opponit in personas testiū debeat reseruari in tps disputationis post publicationē testiū. vt. s. e. psentiū quare papa dicit q statim hoc faciāt? iō fecit ne differat negociū: qz psumptio erat cōtra fauētiū. ne cā ptrahendi negociū obijcerēt i psonas testiū post publicationē. Uñ papa voluit sup hoc puidere: ⁊ ideo non fuerūt admissi ad hoc. s. de pba. lz. in casu tñ statim admittit ad pbandū. vñ cum dicit q ille sit odiosus ex criminali cā statim dz hoc pbare. C. de testi. autē. si dicat. si ex leui cā vel pecuniaria odiosus dr recipiat ei⁹ dictū: ⁊ in tps disputationis reseruet hmōi questio: vt ibidē dicit. ⁊ in aut. e. ti. §. si vo. col. vij. Itē ⁊ in alio casu cū obijcit testi. q sit seruus si dicat se liberum nō debet admitti nisi prius ostēdat chartā sue manumissionis. C. eo. tit. autē. si testis seruilis. Arg. cōtra q statim debeat audiri qui obijcit crimē testi. s. e. ex parte ade.

k Procures. Sigillatum p se: als nō valerēt eorū dicta. j. eo. venerabilis. ⁊. j. de accu. inquisitiōis. §. j. ⁊. s. de elec. qz ppter. arg. C. de testi. nullum. Ber.

l Circūstātijs. Als nō pueniť ad veritatē. xxij. q. viij. occidit. an. s. lucri gratia vel inimicitiarum testificent ⁊ de alijs circūstantijs de quibus traditur. ff. eo. l. iij. ⁊. iiij. q. iij. §. si testes. Ber.

Glosa seq. tractat primo de teste qui nō reddit causam scientie interrogatus vel non. secundo querit alleg. p ⁊ cōtra ⁊ soluit. tertio tractat quomodo testis cognoscere debet illos de quibus deponit.

a ¶ De causis. Causam enim scientie debet querere iudex: quam si non reddiderit non valebit dictum testis. iij. q. iij. §. solam. et. xxiiij. q. iij. si habes. et in aut. de testi. §. et licet dudum. col. vij. Si vero iudex non quesierit et testes simpliciter dixerint se scire valebit. j. de re iudi. sicut. ubi de hoc. et. ff. de no. oper. nuncia. de pupillo. §. qui nunciat. in fi. Et de personis ipsorum testium an sint honesti. iij. q. iij. §. j. Sed nunquid testis tenetur respondere an sit criminosus periurus: vel talis qui non possit testificari: et videtur quod sic: quia iste sunt circumstantie de quibus queritur. ff. e. l. iij. et. iiij. quod. iij. §. si testes. et quia testis in causa criminali et ordinarius equiparantur. iij. q. vij. ipsi apostoli. et ca. testes. sed ordinandus tenetur dicere crimen suum. l. di. ex penitentibus. et. xxiij. dist. capi. vl. op. arg. j. de excep. denique. Sed contrarium non invenitur. ergo stabimus legibus predictis: quod enim non mutatur quare stare prohibetur. C. de testa. sancimus. Sed contra videtur quod non teneatur respondere: quia nemo tenetur prodere se. de pe. dis. j. non tibi dico. Hec auctoritas loquitur de eo qui in iudicio aie confitetur. et ille non tenetur crimen suum occultum publice confiteri. Quid ergo dicemus: satis pot dici quod debet respondere saltem ad ea de quibus traditur iiij. q. iij. §. si testes. et. ff. e. ti. l. iij. Et op. arg. j. de accusationis. §. j. si de aliis interrogentur non tenetur respondere: sed de consuetudine non interrogantur. Et satis videtur honestum quod non interrogentur nisi de his de quibus fit mentio in. ll. predictis: quia talia non sunt amplianda sed restringenda. Preterea testes debent cognoscere litigantium personas a quibus et contra quos inducuntur quando agitur de contractibus. aliter non videtur quod possint congrue testificari ar. in aut. eo. ti. §. j. col. viij. et in aut. de instru. cau. et ca. pe. n. si quando agitur. C. de iur. deli. sancimus. §. sin autem dubius. in fi. Et si dubitetur an testes cognoscant contrahentes vel litigantes exhibendi sunt ipsis testibus ut eos cognoscant: et in eadem forma in qua esse consueverunt. quia mutata forma et substantia quasi mutata videtur. ff. de exhi. re. iulianus. §. sed et si quis. Istud frequenter fit precipue ubi factum suspectum presumitur. Ber.

b ¶ Loco. Exemplo danielis.

c ¶ Tempore. Quia si diversi sunt sive in loco sive in tempore non valet eorum dictum. iiij. q. ix. nihilominus. nec intellige de tpe. i. de qualitate temporis: nisi esset suspectus testis. vel ex tpe. i. ex mora. et ex hoc etiam redditur testimonium suspectum. iiij. q. iij. §. item in testibus considerandum est. Cum enim testis presumitur suspectus quibuscunque modis pot inquirenda est veritas. arg. xxx. q. v. iudicantem. et. xxxv. q. ix. graue. et C. de eden. is apud quem. in fi. Iudex ergo discretus in omnibus istis et aliis per que possit veritas melius perscrutari debet interrogare. aliter enim ad veritatem non possumus pervenire. xxiiij. q. iiij. occidit. Unde versus. Auditus: visus: persona: scientia: causa. Fama: locus: tempus: ac certum credulitasque. Dum testes recipit iudex hec cuncta notabit.

d ¶ Testes autem et cetera. Clausula ista non respicit omnia superiora. quia testes illi qui inducuntur super criminibus non compelluntur. j. ti. pxi. dilectorum. ubi de hoc. Et ibi habes hanc clausulam integraliter.

¶ Glo. seq. querit de impediendo quid si non pot compelli aliter quod habeatur pro producto et signat contrarium.

e ¶ Compellas per excommunicationem. s. e. tam literis. et hoc bene pot: quia prestat impedimentum cause. et quia iurisdictio ad omnia extenditur: sine quibus causa expediri non pot. s. de offi. de leg. preterea. et c. prudentiam. §. sexta. ad fi. et c. j et c. suspitionis. et s. e. tam literis. et. ff. de iurisd. om. iudi. l. ij. Et si nullo modo pot compelli: et ita testes non possunt inde dicere veritatem quid erit? videtur quod debet haberi pro producto. acsi deposuisset contra illum qui facit illum impediri vel consentit: quia si vellet prohibere ne taliter impediretur bene posset. j. e. constitutus. argu. iij. q. vij. §. tria. ver. si quis autem. Argu. contra. j. q. iiij. quia presulatus. Ber.

f ¶ Effrenatam multitudinem. sic. s. eo. ca. pxi. et. ff. de testi. l. j. in fi. Et sic ultra. xl. dicitur esse effrenata multitudo. sic. j. de cle. excom. mini. latores. Sed hoc potius considerat secundum magnitudinem cause et personarum qualitatem. nam quandoque. xxiiij. milia dicuntur pauci. xlv. di. disciplina.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas et secundam reprobat: demum querit et solvit.

g ¶ Voluerint. Hec litera pot intelligi sm dic. illius legis. C. e. ti. l. vlti. j. e. presentata. Vel dic ut dicebat Io. et Lauren. quod quamdiu attestationes sunt clause possunt adhuc iidem testes iterato induci ut addant: quia tunc forte non habebant omnia in memoria. in aut. eo. titu. §. quia vero multi. et argu. ff. de questi. repeti. vel ut corrigant errorem suum. Sed illud non credo: quia hoc debent facere incontinenti et non ex intervallo. j. tit. proxi. preterea. in fi. Et arg. ad hoc. xxxv. q. vj. de parentela. in versi. discordasse. Sed si quis testis secundo inductus dicat contrarium eius quod primo dixit: tunc dictum suum non valet nec creditur et. argu. j. eo. cum in tua. j. de appel. sollicitudinem in fi. nisi forte ita esset quod primo attestationes non valuissent: puta ab eo recepte: qui nullam habebat iurisdictionem: vel potius quia non pro scriptis debent haberi nec debent publicari: sed potius incidi. Ber.

¶ Veniens ad apostolicam sedem. ¶ Ubi variatur modus agendi publicatis attestationibus super eodem capitulo testes procedere licet. Et tres sunt partes. In prima ponit ordinem processus: et disputationes partium super receptione testium. In secunda papa interloquitur ibi: nos igitur. In tertia causam committit: quocirca. Abbas siculus.

h ¶ Veniens. De hac materia loquitur. j. de ap. constitutus.

sio[a] videlicet personis/loco[b] tpe[c] visu: auditu: scia: credulitate: fama: et certitudine cuncta plene conscribas: et infra. Testes[d] autem et cetera. ¶ Quod si forte faventi ni vel alii eos quos dictus archiepiscopus ad phibendum testionum veritati duxerit producendos presumpserint impedire: tu ipsos ab huiusmodi presumptione cessare compellas[e]. ¶ Volentes autem effrenatam[f] multitudinem testium refrenari: volumus ut hincinde quadragenarium numerum testium excedere non permittas: ita videlicet ut si favent. testium depositiones ratas habere voluerint[g] quod a ferrari. epo et abbate pompo. recepte fuerint testes ipsi computentur in numero prelibato: alioquin (cum attestationes ipse sint clause) iidem testes si necesse fuerit iterato producantur

Idem de novo fonte et casedei abbatibus. ¶ Attestationes recepte in summario fidem non faciunt in plenario iudicio. Et illarum publicatione non obstante iidem vel alii testes super eisdem capitulis recipi possunt. Ca. xxxviii.

Veniens[h] ad apo. se. C. archid. claremon. humiliter supplicavit: ut sniam super decanatu claremon. ec

---

Margin notes:

Testis an teneatur prodere vitium suum.

Testes examinandos mittat inquirere de

Summarium. divisio

clesie p eo latā q̄ iā fuerat in pte executiōi mādata facere mus in totū executiōi mādari. ¶ Cū aūt pcuratores capl'i claremoñ. in nr̄a p̄ntia propo suerint sniam illā contra iusticiam ꝛ post appellationē[a] ad nos interpositā pmulgatā: et infra. Et idē archi. ipsos tāq̄ pcuratores admittere noluerit[b]: vl' dictis eoꝝ aliq̄ten⁹ rn̄dere. P. subdi. nr̄ se ipsi opposuit ex aduerso: asserens canonice se i decanatu claremoñ. electū. propter qḋ dict⁹ archi. in sua petitiōe nō erat aliq̄tenus audiēdus[c]: q2 decanatus ipse nō ad illū sed ad se potius ptinebat: ꝛ infra. Cū igit̄ sup his aliq̄zdiu disceptassent interlocuti fuim⁹ vt dict⁹. P. si posset incōtinenti[d] suā intētionē fundaret[e]: q̄ cū sup hoc testes ꝛ instrumenta pduxerit: interloquēdo pnunciauim⁹: q sua intererat vt se posset opponere archi. mēorato. Lite igit̄ inter eos tā sup electione q̄ sup snia cōtestata q̄sitū fuit ab ipso archi. vtrum attestatiōes pri⁹ exhibitas in articulo[f] supradicto in hoc iudicio vellet[g] admittere. q̄ rn̄dit: q vellet dummō posset obijcere tam in psonas testiū: q̄ in dicta. Quo audito ps aduersa rn̄dit. q attestationibus illis in hoc iudicio vti nolebat: cū nō sup principali negocio: sed sup articulo incidenti fuissent lite nō contestata recepte: vn̄ super toto negocio alios volebat testes pducere vel eosdē. Pars autem rn̄dit aduersa q cū testes illi tā sup snia q̄ sup electiōe dixissent: ꝛ eoꝝ attestatiōes fuissent in iudicio publicate: nō licebat eidē (postq̄ testificata didicerat) super eisdem articulis alios testes producere: p̄sertim cū in hoc iudicio attestationibus illis vsus fuisset subdia. p̄liuat⁹. ¶ Nos igitur iusticia pnūciauim⁹ exigente q testes essent recipiendi sup toto negocio q̄s vtraq̄ pars[h] duceret producendos. ¶ Quocirca mandam⁹ quaten⁹ receptis testib⁹ ꝛ rationibus partiū intellectis causam ipam tā sup principali q̄ etiā incidēti fine canōico t'minet. Q2 xo q̄ in capl'o aguntur nō facile pn̄t nisi per canonicos[i] ipos pbari volum⁹ vt ad cautelā absoluatis eosdē. vt vocati ad testimonium libere valeant p vtraq̄ parte testari.

a ¶ Appellationē. Bn̄ allegabāt isti pcuratores si hoc pbare possent. s. q ꝯ iusticiā. q2 executio p hoc suspēdit̄. si sic obijciat̄ qḋ falli. C. si ex fal. istr. l. vl. Lau.

b ¶ Noluerit. Q2 dicebat q erāt ꝯstituti pcuratores ab excōicatis: vt p3 in itegra. i. fi. vl' q ipsi pcuratores erāt excōicati. c. post cessionē. s. de pba. ꝛ hec melior: cum excōicatis nō sit denegata defensio vel p se vel p pcuratores. ca. cū inter. j. de excep. ꝛ s. de iudi. ca. intelleximus

c ¶ Audiend⁹. Sētētia lata inter me ꝛ te nō est executioni mandanda: si ius alteri⁹ partis leditur. j. de re iudi. cum sup. ꝛ. s. de offi. deleg. super eo. ꝛ ff. d appel. a sentētia. Lau.

d ¶ Incōtinēti. Nota sententiam executioni mandandā: nisi statim pbet̄ exceptio. s. d resti. spo. lr̄as. C. d cōpensa. l. vl. in fi. C. de or. cog. l. fi. § vlti. si. j. de re iudi. cū sup. B.

e ¶ Fundaret. Qḋ deb3 audiri contra illā sentētiā q̄ lata erat p archidiacono.

f ¶ In articulo. Ad quē probādum fuit admissus. s. q sua intererat.

g ¶ Vellet. Q2 ad hoc cogi non poterat: cum ob aliud probandum fuissent inducti. j. eo. cum causam que. ꝛ arg. s. eo. constitutus. j. eo. cum in tua. ex cōsensu tamen valuissent. ar. C. eo. ti. l. vl. B.

¶ Glosa sequens ponit duas obiectiones ꝛ vnā questionem ꝛ solutionem ipsarum.

h ¶ Vtraq̄ ps. Sed quare necesse habet iste. P. cōtra sententiā illā inducere testes: cū illa sentētia ei nō debeat obesse: q2 res inter alios acta alijs obesse non debet. j. de fi. instru. inter dilectos. ꝛ. j. de re iudi. c. pe. in prin.? Rn̄de: q2 de hoc agebatur an sententia ei preiudicasset qui sciebat rem ad se pertinētem tractari: q2 si primo sibi actio ei⁹ rei ꝯpetebat ꝛ permisit sequentem agere preiudicium sibi fecit. j. de re iudi. c. pe. ff. de re iudi. sepe. quia hoc ipso tacite renunciare videtur iuri suo. j. de his que fiūt a maio. par. capi. ex ore. quia ꝯscito sciuit causam illā tractari: statim debuit cōtradicere et se opponere: qḋ cū nō fecerit p̄sumitur cōsentire. ꝛ ar. s. de offi. deleg. cum olim. ꝛ. liiij. dist. si seruus. ꝛ. j. qui m. a. accu. pos. insin. secus si nesciuisset cām agi. argu. ff. de accu. si cui. § hisdē. Preterea adhuc ijdem vel alij testes sup hoc sunt admittēdi: ꝛ ita sup eodē articulo et inter easdē psonas testibus publicatis ijdē vl' alij testes iterū recipiūt̄. Vn̄ ꝯtra. s. c. fraternitatis: cu3 suis cōcordātijs. S3 iam solutum est quia illud cōtingit pp̄ter diuersum modū agendi. j. eo. cū in tua ꝛ ca. cum cām q̄. Sed si illi etiā ꝗprio inducti fuerunt: contrariū dicunt in secundo iudicio quid erit? non credo valere dictū eorum: licet aliud sit iudiciū ꝛ ali⁹ modus agēdi. j. eo. cū in tua. ꝛ. j. de p̄sump. litteras. s. de pba. p tuas. Ber.

¶ Glosa sequēs adiuuat textū: signat cōtrariū ar. ꝛ duas obiectiones soluit.

i ¶ Canōicos. Que enim in capitulo fiunt per alios pbari non pn̄t. cum alij ad caplm non vocētur. sic ꝛ q̄ domi fiunt p alios non de facili explorant̄. C. de re pu. ꝯsensu. § super plagis. C. de questi. interrogari. ff. ad sille. si q̄s l' graui. § si pupillus. ꝛ § seq. ꝛ. l. j. § si vir aut vxor. l3 al's apud domesticos facile q̄d ꝯfingatur. C. de dona. data. Arg. contra. s. e. in lr̄is. Itē est hic arg. q excōicatus post absolutionē suā restituit̄ pristino statui. iiij. q. j. c. j. Itē ea q̄ in capl'o agūtur p alios pbari debēt vt hic dicit. Et est hec cā quare compellitur canonicus ferre testimoniū cōtra eccl'iam suā sup contractu inito cū capitulo suo. nec debeat ideo pdere bn̄ficiū suū: q2 hoc facit ꝯpulsus. ff. de bo. libe. qui cū maior. § pe. secus eēt si assumeret̄ ad officiū vt in aduocatione vel pcuratione: q2 tunc pdere debet bn̄ficiū suū. s. de postu. ca. vl. hic ideo absoluuntur ad cautelam vt possint testificari q2 dicebatur q erant excōicati post appellationem al's nullus absoluitur ad cautelā. Nec itelligas q quilibet excōicatus vocatus ad testimoniū debeat

Snia ergo p partes executiōi mādari pt cōcor. l. cū antiq̄tas. C. de testa.

Questio.

Renūciat q̄s tacite iuri suo q̄nq̄.

Ecclesiā perdit q̄s ꝯ illam postulando: non in testificando.

absolui. ꝛ hic ideo absoluunt ad cautelã: qꝛ nõ poterant pbari p alios ꝙ p illos de capitulo vt lr̃a dicit.

Quis questionibus. ℂ Ponit dictum a quo casum excipit ibi: nisi. Ab.

a ℂ Iuramenti. Sꝫ cũ iuramẽto bñ: al's ꝗtucũꝗ religios⁹ sit aliqs i pudiciũ alteri⁹ nõ est ei credendũ. j. e. nup. ꝛ sic tam monachi ꝙ alij clerici possunt ferre p ecclesia sua testimoniũ. s. e. insuper. ꝛ c. cum nũcius. ꝛ j. de iure iu. ꝛ si xp̃s. in fi. ꝛ. xiij. q. ij. super prudentiam.

b ℂ Remittatur. Et sic patet ꝙ iuramentũ testis põt remitti: et hoc iõ qꝛ ꝓbo aduersarij possũ totũ ius meũ relinq̃re vt. C. ꝺ fideic. l. vl. Sed videt ꝙ non possit remitti: qꝛ introductũ est vt ꝟitas detegat ꝛ vt religio iudicãtis nõ circũueniaẗ. et sic videtur ꝙ in fauorẽ iudicãtis: ergo ptes non possunt illud sibi remittere. So. iuramẽtũ illud iudicis auctẽ remittitur: ꝛ istud iuramentuꝫ pncipalr̃ in fauorẽ partis pstaẗ vñ possunt illud sibi remittere partes. Sed nunqd iuramentũ istud poterat remitti in cã mr̃monali de cõsensu ptiũ? dico ꝙ non qꝛ nec cõfessioni staẗ in cã mr̃monali etiã si fama cõsentiat siue rumor. ꝛ hoc ideo ne colluderẽt adinuicẽ ꝯ mr̃imoniũ. j. de eo q̃ cogno. ꝯsan. vxo. sue. sup eo. sꝫ in coniungẽdo vr̃ ꝙ possit remitti: qꝛ ibi creditur ꝯfitẽti dũmõ nõ sit in alteri⁹ mr̃imonij pudiciũ. j. de clãde. desp͠o. c. ij. Sed qd dices de iuramẽto calũnie: an possit remitti a parte parti? vr̃ ꝙ non: qꝛ nec cõsuetudo valet de ipso non pstãdo. s. de iura. calũ. ceter. vt videt expssum. C. de iura. calum. l. ij. ꝟ. sed qꝛ veremur. sed eadẽ rõne q̃ iuramẽtũ testi remittiẗ qꝛ in fauorẽ partiũ pstaẗ vt ꝟitas eliciaẗ ꝛ nõ occulteẗ. xxij. q. ij. ꝙꝗ. põt iuramẽtũ calũnie remitti: qꝛ illõ pstaẗ in fauorẽ ptiũ ne calũniose aliqd fiet. et vt ꝟitatẽ vel saltẽ fm ꝙ estimat ꝯfiteaẗ. C. de iura. calũ. l. ij. ꝟ. si autem ad fi. Dicunt qdã. vt Jo. ꝛ B. ꝛ alij seqẽtes ꝙ iuramentũ istud de calũnia expsse remitti non põt sed tacite bene remitti pt: nec snia ꝓpter hoc cassaretur. argu. ff. de pcu. filiusfa. ꝟ. veterani. ꝛ. C. eo. tit. ita demũ. vbi exceptio pcuratoria ꝯ militem expresse remitti non põt: tacite ꝟo bene põt. ff. de iureiu. l. iusiurandum. ꝟ. q̃ iusiurã. sicut aliqñ tacita ꝓhibitio plus opaẗ ꝙ expssa. ar. ff. de solu. ꝟo pcuratori. ꝟ. alia. ꝛ. l. si quis stipulat⁹ i melle. ꝟ. j. Alij dicũt. vt. M. ꝛ ei⁹ sequaces ꝙ non põt nec tacite nec expsse: cũ non tantum in fauorem partiũ: sed p cõi vtilitate introductum est: vt dicit lex: q' ex dissimulatiõe remitti nõ pt. C. de iura. ca. l. ij. ꝟ. sꝫ qꝛ veremur. B. Tu dic vt hodie hr̃. in. c. j. de iura. calũ. li. vj. vbi decidiẗ ꝙ tacite pt remitti: sed non expsse. ꝛ sic approbaẗ opinio Joh. ꝛ B. Additio.

Iuramentũ i cã matrimoniali remitti nõ pt.

Iuramentũ calumnie an possit a parte parti remitti.

Dilecto filio ℂ In prima ponitur ipetrãtis q̃rela. In secunda puidet ibi. Ne.

c ℂ Citra litis ꝯtestationẽ. Protestãdo ꝙ p illa ꝟba non intendebat litẽ ꝯtestari. s. de or. cog. cũ dilect⁹. ℂ Glosam sequentẽ panor. expedit p tres. q. ꝛ tria ibi: si iudex vellet.

d ℂ Unicum. Sed nũquid esset idem si habe ret duos pꝛeter istũ? Uidetur ꝙ nõ: quia duo testes sufficiũt. s. eo. licet. ꝛ j. de testa. relatũ. ꝛ. iiij q̃. iij. ꝟ. item vbi numer⁹. et. ij. q. iiij ꝟ. j. Adhuc credo ꝙ remoueri debeat a iudicio. et pcipue si illi duo sint viles. et qꝛ testes nõ habẽt oĩa in mẽoria semp et sic veritas occultaretur ꝛ probationis copia totaliter operiret arg. op. s. vt lit. nõ ꝯte. qm̃. j. rñ.

Iudex a iudicãdo pꝛeter testimoniũ ferendũ remouetur.

Idem bisuntino archiep͠o.

ℂ Religiosi et ad testificãduꝫ nõ admittũẗ absqꝫ iuramẽto: nisi a ptib⁹ remittaẗ. ℂ. xxxix.

Quis qõnibus: et infra. Monachi vero de suis fratribus ac cõuersis testes i causis ppꝛijs pducere absqꝫ iuramenti^a exhibitiõe nõ possunt. ℂ Nisi forte a parte remittatur^b aduersa. Idẽ attrebatẽ. ep͠o et dedimẽneñ. et vulicãpi abbatibus. ℂ Delegat⁹ necessarius in teste remoueẗ a iudicando ꝛ ali⁹ surrogaẗ. Ca. xl.

Dilecto filio arieñ. preposito nobis innotuit exponẽte: ꝙ cũ cãm q̃ iter ip̃m ꝛ comitissã flãdreñ. sup dona tiõe. vj. pbẽdarũ sacerdotaliũ agitatur/ vobis ep̃e ac abbas dedimenẽ. ꝛ attrebateñ. decano duximus committendam idẽ prepositus citra litis contestationem^c proposuit: ꝙ testimonium decani necessarium erat ibi in causa predicta: cũ de iure suo non nisi per ipsum ꝛ alium vnicum^d tm̃ testẽ facere fidem posset. vnde postulauit vt in causa ipsa eo pcederetur excluso^e: vel supersederetur in negocio quousqꝫ substitueremus alium loco eius. vos autem petitioneꝫ eius admittere recusastis^f.

ꝛ curare debent magistratus vt ẽt salus sit rex pbatio. ff. e. ti. curent. ꝛ ar. in auẗ. e. ti. vl. colũna. col. vij. ꝛ ff. ad. l. aq̃l. i lege. Si aũt ptes hr̃et nõ deberẽt remoueri: qꝛ vbi aliqs hꝫ sufficiẽtes testes alij nõ ꝯpelluntur. s. e. tit. c. de testib⁹. in fi. Sꝫ nunqd esset idẽ in cã crimiali? Ur̃ ꝙ nõ: qꝛ in criminali nõ cõpelluñ testes. j. ti. pxi. dilector. Adhuc credo ꝙ sit remouẽdus nõ ob. eo ꝙ nõ pt ꝯpelli: qꝛ pcib⁹ iduci posset vt testificaret. sed si oĩno nollet testificari nõ deberet remoueri etiam in causa ciuili. Si iudex vellet iurare ꝙ nil scit de cã illa nõ dꝫ remoueri. Idẽ credo tenendũ si aliqs in fraudẽ pcuret vt cã talibus ꝯmittaẗ. lꝫ hr̃et alios plures: qꝛ fraus ei pdesse non dꝫ. argu. op. j. de simo. nobis. ꝛ ca. sicut. ꝛ. s. de rescrip. super litteris.

e ℂ Excluso. Hoc hꝫ locum qñ clausula illa: ꝙ si nõ omnes ꝛc. ponitur in rescripto.

ℂ Gl. se. adiuuat tertiũ. scdo q̃rit ꝺ aduocato ꝛ soluit distiguẽdo. ꝛtio fortificat. q. ꝛ soluit. q̃rto q̃rit ꝺ delegãte ꝛc. põit opi. Jo. sol. et ꝯrio rñdet vltio q̃rit ꝛ sol.

f ℂ Recusastis. Et male. qꝛ ẽt ptor testimonium dicere dꝫ. iiij. q. iij. ꝟ. itẽ in criminali. ꝟ. si reus exigit nec ei artãda ẽ copia pbationũ. ff. de incẽ. rui. nauf. l. ne qd. ꝟ. de his. Sꝫ qd si ipetres illũ in iudicẽ q̃ volebat ee aduocat⁹ me⁹ in illa cã? Ob hoc non remoueẗ cũ aliũ possum hr̃e aduocatũ. nisi hoc dolo feceris: vt michi subtraheres copiã aduocati periti. arg. j. eo. ꝯstrut. j. ꝛ. iij. q. vij. si qs aũt. Sꝫ si ei reuelaui secreta cãe mee nõ sufficit ad remouẽdũ eũ: qꝛ si dꝫ iudicare fm ꝯsciẽtiã: sꝫ fm allegata. iij. q. vij. iudicet. Sed qd erit si iudex iste de q̃ q̃riẗ ꝯmittat statim vices suas alij n'chil sibi retinendo: nunquid tenet talis cõmissio? et si tenet: nunquid potest iste ẽe testis coram illo? dicit Johan. ꝙ non põt coram eo ferre testimonium: qꝛ fungitur vice eius qui delegauit. et idem est iudicare p alium qõ per se. arg. s. de offi. dele. corã. ꝛ licet modo non sit iudex: sufficit ꝙ fuit vt non possit esse testis.

Iudex an ꝺbeat fmõ ueri si alteri⁹ partis vult aduocatus fieri.

q. q.vj.statuendū est. Satis honestū putarē ꝙ ꝓ posset ꝯmittere ꝛ ꝙ possit esse testis corā illo. ꝛ.c.illo ita: tuendū. loquitur de iudice qui cognouit ð causa. ꝛ hoc pōt dici ꝓ decre. istam: q: iste iudex fuit: ꝛ tñ admitti tur ad testioniū: imo ꝓpter hoc remouetur. Et si ordia ri9 peteretur in te: stez corā officia: li suo nunqd de: beret testifica: ri? credo ꝙ sic: si necessitas immi neret.

℄ Glosa sequēs querit ꝛ soluit.

a ℄ Testis de fectuȝ. Et sic eo remoto poterit ferre testioniuȝ in cā. Sed nun: qd aduersarius poterit obijcere in psonā illi9 de: cani: vt a testio: nio ipsum repel lat? non: cū ipm approbauerit ł iudicē eū eligen do. sed in dicta bñ poterit hoc obijcē. iiij.q.iij. §.si qs testibus iij.q.iij. offeratur. ꝛ.xxxij.q.v.hor: rendus. Ber.

℄ Glo.se.reci.ꝓ q. istum temp9.

quinimo post ap. a ꝓbendarū ipsaꝝ donatione suspendistis eūdem. ℄ Ne igitur ob testis[a] defectum eius iusticia valeat deperire: te abbas v*s*icāpi. lo co ipsius duximus surrogan: dū[b]: ✝ mandātes quatenus si est ita (suspensiōe prepositi re: laxata[c]) in cā iuxta prioris mā dati tenorem rōne preuia ꝓce datis. Idem iudici sabiū.

℄ Ne ꝓbatiōis copia pereat: citato aduersario recipiūtur/ et publicantur testes quos re us induxit. Capitulum.xli.

Significauit nobis pres byter sancti. N. sabiñ. dioce. ꝙ fundatores eiusdem ecclesie liberam eam esse vo: lentes / fundationis tempore se in ea nichil iuris retinere di xerunt: vnde timens ne pro: cessu temporis probatiōis co pia valeat deperire[d]: prouide ri super hoc idē presbyter po: stulauit. ℄ Quocirca manda mus quatenus testes[e] idone: os quos ipse super hoc duxe: rit producendos examines di ligenter. et eorum dicta in pu blica redigi facias munimen: ta[f]: denunciando[g] fundatori: bus antedictis vel eorum he: redibus vt receptioni testium si velint intersint: ✝ ꝛ super de: nunciatione sic facta confici facias publicum instrumentū Idem epō ꝛ archi. beneueñ.

℄ Si materia antiq capitli re: petitur aliq addito qd̄ innoie: tur necessitati ꝓbandi ꝑnt te: stes etiā antiq publicatis atte stationib9 ꝓduci. C.xlij.

Cum cā que inter econo:

blicātur sed ꝯsignantur. Illi non valent post annum nisi infra annum vel agat vel denunciet illi ꝑsone ꝯ quā inducti sunt vt ibi dr̄: isti ꝑpetuo valebūt tanqȝ auctēticū instrumentū: quorū dicta sunt redacta in publica munimenta. C.de re iud.gesta. Item ꝯ illos potest obijci i ꝑ: sonas: sed cōtra istos nō: si appa reat instrumen tū denunciatio: nis: vt dic: ꝛ Ui. sed hoc nō est ve rū. Itē hic ꝓdu: cunt vbi nō mo: uetur nec timetur lis ł presenti ibi sec9. Et nota ꝙ hoc publicatio videtur habere lo cū etiā tñ in de: fensione siue ex ceptiōe: non aūt in actiōe: nec est ꝯtrariū.ff. ad.l. aq.l.in lege aq: lia. q: isti testes cōsignantur. sic in telligit dñs azo legē illā. imo di: co idē in actione qñqȝ ꝑ eādem.l. ff. ad. l. aquil. ł lege aquilia: ibi publicantur et sen tētia fertur: sed cō demnationis ex

habeat iudex iudici surrogatus ꝛ distinguit.

b ℄ Surrogādū. Cū vn9 iudex alij surrogatur totuȝ tp̄s hȝ qd̄ alij ꝯcessuȝ fuerat.ff.de iudi.si iudex. ꝛ hoc cū res est integra. Si vo non ē integra. tunc si est dele gat9 hȝ residuū tp̄s: si ordinari9 nō min9 āno.ff.de iu di.edictū.C.ð iudi. ꝓperādū.§. sin autē.i medio. Jo.

c ℄ Relaxata. De facto qten9 de facto ꝓcessit.ij.q. vj.arguta.arg.j.de ap.ad ꝑñtiā. et.ȝ.de of.or.ca.pe. quia excōicatio vel appellatio fuit legitima ꝛ suspen sio nulla.j.de sen.excō.ꝑ tuas.ȝ.de of.ordi.c.pe. Ber.

divisio ℄ Significauit. ℄ In ꝑma pte petitio. In scđa iu: dicis datio ibi. quocirca. Ab.si.

d ℄ Deperire. Ar. ꝙ futuris casib9 prudēter debe mus occurrere. sic.ȝ. vt lit. nō ꝯte. qm̄. j. respōso. ꝛ.ȝ. e. si q testiū. ꝛ.j.eo. alberic9. ꝛ.j. de ꝯfir. vti. vel inuti. cū dilecta. ꝛ.ff. loca. si quis domū. ad fi.ff. ad legē aq̄l. in lege aq̄lia.ff. de vsufru.l.j.in fi. ꝛ.C. de vsur. pupil.l. vj.ff. de fur. q tabulas. ꝛ.l. q vas. ꝛ.xxxiij. dist. in noie dñi. ꝛ.ȝ. de elect. licet. ꝛ instrumenta omnia propter hoc fiunt.j.q.vij. saluberrimum.

℄ Glo.se.ponit.v. drīas inter hāc receptionē ꝛ illā q fit cū timetur mors.ꝛ.c.tñ qrtaȝ reprobat. scđo glo. tra ctat ꝙ etiā ex pte actoris locus est huic publicatiōi.

e ℄ Testes idoneos. Inter hāc receptionē testiū ꝛ illā q fit cū timetur de morte testiū vel absentia diutur na.ȝ. vt lit. non contes. qm̄. j. rñso. multiplex est drīa. Hic eñ recipiūtur oēs testes indifferenter tam iuue nes ꝙ senes: ſȝ in casu illo nō recipiunt nisi illi tñ de qꝝ morte timetur. puta q: sunt senes vel infirmi. de qꝝ absentia diuturna timetur: vt ibi dr̄. Iteȝ hic statim publicantur ad perpetuam rei memoriā. ibi non pu

actio ꝯpetit tñ: cū extiterit cōditio: vt ibi dr̄.ȝ. vt lit. non ꝯte. qm̄. j. rñso. in auc. e. tit. §. ꝛ hoc vero. ē. col. vij. sed in his duab9 ꝯcor. ꝯsignantur. ꝛ in auc. predicta vbi dicit publicātur: id est publica manu transcribū tur: vt loquatur ante lit. conte. cum illa decret. qm̄. scđm vnū modū legendi. si vis intelligere auc. loqui in casu decre. hmōi: tunc ꝓprie sedet publicātur. i. in publica munimenta reducūtur: vt ibi dr̄. Uin.

℄ Glo.se.reci.ꝑ.q. an aliud remediū habeat pbr̄ iste

f ℄ Munimenta. Hec est bona ꝓuisio ad cautelam futuroꝝ: vt sic redigantur testes in publicā formam ꝛ aliud consilium poterat habere ecclesia contra pa tronos vt faciant ei chartā libertatis sicut agitur ꝓ apocha facieda. C. de fi. istru. plures. Apocha fit dā tis: antipocha recipientis. sic ꝛ libertus agit ꝯ patro num vt faciat ei chartam manumissionis. C. de lib. causa. sicut datā. aget ergo ecclesia officio iudicis. se cundū leges ageret conditione ex illa lege. C. de libe ra. causa. sicut datā. ꝛ.ff. de cōdi. ex lege. l. vna. Uin.

g ℄ Denunciando. Argu. ꝙ non valet receptio te stiū nisi denunciatio de hoc etiā facta sit parti aduer se.ȝ.eo. in nomie dñi.j. de fideius. constitutus. ꝛ.ȝ. vt lit. nō ꝯte. qm̄. ꝛ.iij.q.ix. charte. qd̄ ē verū. Itē arg. ꝙ facta denunciatione siue veniat ad videndū testes: siue nō valet receptio testiū.ȝ.eo.tit. in noie dñi. ꝛ de hac denunciatione fieri dȝ publicum instrumentum vt si dubitaretur de denūciatione forsitan q: si nega retur ab aduersario: ꝓbaretur ꝑ instrumentum. B.

Cum cā. ℄ Post publicatas attestatiōes nouuȝ capitulū probari potest ꝑ testes antiquos ita cōiter summatur ꝛ scđm hoc nihil inducit de nouo hoc

Marginalia: ✝ Facit ad hoc tex. l. l. Pas. et ibi Cy. ꝛ Bar. C. de ꝑ simp. — ✝ Si. ē tex. l. l. si qñ. cū con: cor. C. eo. — Sūma riuum.

ca. cũ hoc habeat in .c. fraternitatis. et i.c. cũ venissent: cũ multis similibus. s.e. In prima pte ponit decisa peti‑ (diuisio) tio. In scda ꝯmissio ibi: cũ igit. Et pone casum lr̃alem vt colligit ex glosa. ij. Monasteriũ sancti Martini de mõte vẽdidit quedã casamẽta ciuibus viterbiẽ. post modum sentiẽs se lesuz vltra dimidiũ iusti p̃cij egit ꝯ dictos ciues ẽptores con ditione ca. cũ di lecti. de empt. et vẽ. seu. l. ij. C. de rescin. ven. vt re scinderet vendi tio vel suppleret iustũ p̃ciũ: pba‑ uit monasteriũ in hoc iudicio se fuisse deceptum vltra dimidiam iusti p̃cij. Sz nõ determinauerunt testes q̃ta fue‑ rit illa lesio. Et hec pbatio suffi ciebat si emptores voluisset em ptionẽ rescinde‑ re: sz qr dicebãt se velle iustũ p̃‑ ciũ supplere fuit dubitatũ: nun‑ qd monasteriuz posset de nouo pbare q̃titatẽ excessus cũ dicta testium fuissent publicata sup dece ptione. Et r̃ndetur q sic. qr ista est noua materia: licz habeat ptẽ inclusam de antiqua non oportebit iterũ pbare monasteriũ fuisse deceptũ: sed de nouo nũc de terminabit q̃titas deceptõis: et sic cessat timor subor nationis: cũ rõne adiuncti videat nouũ ca. sicut in si mili vides cum audit q testes subornati falsum dixe runt iuxta no. in .c. licet de pbationibus. et per glo. in cle. ij. de testi. hec colliguntur ex hoc ca. et .c. cũ cã. j. de emptio. et ven. que in eodem facto loquuntur.

mũ monasterij scti. M. de mõte: et infra. ¶ Cũ igit abbas et fratres eiusdẽ loci pbare intẽdant q̃ti p̃cij vẽditionis tpe[a] possessiões p̃dicte fuere: mandam[us] q̃ten[us] recipiatis testes quos alterutra ptiuz sup hoc duxerit pducendos et infra. ¶ Si vo pars monasterij ad hunc articulũ eosdẽ testes p‑ duxerit / qs ad aliũ[b] pbãdũ p duxit: vos nichilominus eos recipe pcuretis: qm aliud est pbasse deceptiõis[c] excessum et aliud pbare q̃titatem valoris. Idẽ. ¶ Recipiunt et publicant testes q interfuerunt sñie: vbi p scripturam de sñia non apparet. Capitulũ. xliij.

Albertic[us] miles nobis isinuare curauit: q cũ olim inter ipm et. C. mulierẽ rauẽnat. corã capitulo rauennaten. mr̃imonij qõ verteret: tãdẽ lata fuit diuortij sententia inter eos. postea vo dict[us] miles timẽs sibi et filijs quos de legitima vxore suscepit: ex eo posse preiudicium gnari: q in scriptis[d] redacta nõ fuit sentẽtia mẽorata: supplicauit: vt testes qui sñie interfuere p̃dicte / recipi facerem[us]. ¶ Jdõq3 mãdam[us] q̃ten[us] testes curetis recipe antedictos: depositiones ipsorũ in scripturã publicam[e] redigi facientes. Idem beluacen. epo. ¶ Publicatis attestatiõibus pñt produci testes sup eodẽ articulo vel directe contrario: qui pri[us] fuerunt producti in iudicio summario seu extra iudicium. hoc. d. ẽm notabiliorem intellectum nõ

qr postea potuit scire qd tunc etiã nesciebat et informare suã sñiam ex alijs argumẽtis. nec pter hoc est cõ trari[us] sibi: nec dicunt testes pduci sup eodẽ articulo qr ad aliud inducunt mõ q pri[us]. sic. s.e. veniẽs. et. j.e. cũ in tua. Primo enĩ dixerũt testes q res valebat vltra. xx. modo dicunt p̃cise q res valz vltra. xxiiij. vel. xxv. vel aliã certã quãtitatẽ declarant vltra xx. Sed qlit hoc pbat? dico q ex qualitate rei et q̃titate redituũ pbat p̃ciũ rei. C de rescin. ven. si quod. ff. de re. e. qui sub tu. vel cu ra. si fund[us]. i pn ci. qñq3 res estimat q̃tũ põt colligi i q̃nquaginta annis. in aut. de alie. et emphi. contracti. §. sanctissimas. col. ix qñq3 etiã cõsiderat q̃tum in. xx annis possit colligi. i aut. de re. eccle. nõ alie. §. qr vo leonis. colla. ij. vel et estimat scdm q vẽdi poterat tunc: qr res tãtum valet q̃tum vendi potest. ff. ad trebel. l. j. §. si heres. nec ex affectu debet estimari: sz cõi estimatione. ff. ad. l. fal. precia. in prin. Joan. an.

(Preciũ rei per qd probatur.)

a ¶ Tempore. Tempore enim contractus inspiciẽdum est. j. de emptio. et vẽ. cum dilecti. C. de rescin. vẽ. si voluntate. in fi. et. ff. de euic. ex mille. §. j. et. ff. de mino. denicq3. §. scio. et. s. de elec. dudum.

¶ Glo. seq. opponit et respondet: et ex respõsione aliã obiec. infert cui respondet. secundo querit et soluit.

b ¶ Ad aliũ. Aliũ articulũ habes. j. de emp. et vẽ. cũ causa q. et est ps ist[us]. olim erat tota integra. et ibi probatũ fuit q monasteriũ deceptũ fuit vltra dimidiam iusti p̃cij nõ determinãdo q̃tũ vltra. vñ pbari mõ dz q̃tũ valebat res vltra dimidium iusti p̃cij. Sz qualr debuit pbari excessus deceptiõis sine q̃titate valentie? † R̃ndeo hoc mõ potuit esse qr cũ res esset vendita p. x. testes dicebãt q res valebat multo pl[us] de. xx. sed nõ taxabãt q̃to plus de. xx. et illud plus dz pbari Sed illi testes qui fuerunt inducti ad pbandum primũ articulũ: quomodo admittunt ad pbandũ secundum: qr si tunc fuit interrogatus q̃tũ valebat res vltra. xx. et ipse respõdit: q nesciebat nõ videt vlteri[us] admittẽdus. Sz intellige q simpliciter dixerũt nec fuerũt interrogati de q̃titate excessus. vel hoc nõ nocet

(† Vide p Bar. in. l. cũ qs. ff. si cer. pe.)

c ¶ Deceptionis. Licitũ est ꝯhentib[us] adinuicem se decipere. ff. de mino. in cause. ij. §. in p̃cio. verũ est vsq3 ad dimidiã: sed nõ vltra vt hic. et. C. de rescin. vẽ. l. ij. et. j. de emp. et ven. cũ dilecti. Sz quare admittit ista secũda pbatio rei et q̃tũ valeat. nõne valet pbatio superioris q vltra mediũ fuerunt decepti ad hoc vt rescindat ꝯtract[us]? certe sic. C. de rescin. vẽ. l. ij. sed respõdeo q̃tum ad rescisionẽ cõtractus valet prima pbatio: sed qr emptor habet electionẽ rẽ restituere et p̃ciũ recipe vel supplere quod deest de iusto precio. et ideo admittitur probatio secunda. vt in di. l. ij. B.

Albertic[us]. ¶ In prima ponit ptis petitio. in secũda pulsio et iudicis datio ibi. ideoq3. Ab. sicu. (diuisio)

¶ Glo. seq. dat simile. signat contrarium et soluit.

d ¶ In scriptis. No. q sñia lata i cã mr̃imoniali tenet: lz nõ sit lata in scriptis et i alio casu quẽ habes. xj. q. j. si qs cũ clerico. et. C. de sen. ex peri. resc. aut. breuissimas. Aliũ habes. ij. q. j. in primis. in fi. vbi de hoc. et l. statutis. illa gñalia sunt: hoc speciale fauore filiorũ sicut in causis matrimonialib[us]. multa alia specialia sunt vt dictum est. s. vt lite non conte. ca. j. Ber.

e ¶ Publicã. Ad hãc publicationẽ faciendam vocãdi sunt quos negocium tangit et etiã heredes eorũ. s.e. significauit. sic etiã recipiũtur testes ad cautelã futurorũ: qr timetur de testibus q pñt non esse tẽpore litis. s. vt lit. nõ cõte. qm. tñ differẽtia est int istos testes et illos vt dictũ est. s. eo. significauit: sic etiã recipiuntur. ff. ad. l. aquil. in lege aquilia. Jo. an.

ponēdo aliquā specialitatem in cā mr̄imoniali. Et tunc expone textū in fi. ibi i hoc casu: scilȝ cū testes alīs pducti reproducant. panor. Ca. xliiij.

Cum in tua[a] bis. et infra. Utrū aūt si accusatore idoneo cōparente ꝑ tres vel q̄ttuor testes iter se cōiūctos parētela ꝓbaret: ꝑ depositiones eorūdē posteriorū testiū derogetur fidei. xi. vel. xii. ꝓpinquoꝝ q̄ antiq̄ores tpe/ac prestātiores meritis an̄ cōtractū mr̄imoniū in cōtrariū iurauerāt distiguēdo ꝑsonas ⁊ gradus: a q̄b9 directe hi de q̄ꝝ copula agit descēderunt: an primi posterioribus p̄ferant/ nō imerito q̄ri posset. ¶ Quāq̄ȝ autē ad aliud[a] ⁊ ob aliud[b] iurauerint tam illi q̄ȝ isti: tñ si in scđo iudicio priores ꝑsone iurate deponerent illa eadem q̄ prio dixerūt absq̄ȝ dubio eoꝝ testimonia preualerēt: nec eo possent p̄textu repelli: ꝙ partes testificata didicerāt: cum talis exceptio locū nō hēat in hoc casu[c]. Idē. ¶ Excōicari pñt q̄ ptē impediūt in testib9 pducēdis. Et denūciādi sunt testes nō teneri iuramēto de ṽitate nō dicēda. Et si cōsanguinei impediūt testes actoris de ṽitate nō dicēda: punitur reus de cui9 volūtate hoc fieri presumit. C. xlv.

Constitutis i p̄ntia nostra archiep̄o et. W. canonico surrēti. dū ipse illū de crimine simonie deferret: ⁊ ifra. ¶ Ce

Cum in tua. ¶ Pōt dupl'r summari. prio ꝙ contineat id. q̄d. c. veniēs. Et ſm hūc intellectū. h. d. variato fine agēdi publicatis attestatiōib9 lȝ pducere testes. Aduerte hec lec. pcedit si habetur respect9 ad secundā pductionē vel ad tertiā respectu prime: qr prima productio fuit facta extra iudicium dū pcederetur ſm formā cap. fi. de clā. despō. vt matrimoniū posset cōtrahi non obstāte forte infamia in ꝯtrium: sȝ secunda ⁊ tertia fiunt in iudicio: dum directe agitur ad matrimoniū separādum ꝓpter ꝯsanguinitatē. Sȝ q̄ ad tertiā pductionē nouissime fiēdā respectu scđe tā in iudicio facte nō procedit hic intellect9: qr in eodē iudicio agit: ⁊ tertia ꝓbatio est directe cōtraria scđe: et sic non deberet admitti publicatis attestatiōib9 ꝑ de. ij. ſ. e. ti. iō legit aliter ⁊ cōius sic Publicatis attestationib9 in cā mr̄imoniali sup eodē articulo vel directe ꝯtrio: testes pduci pñt. Et hāc specialitatē in cā mr̄imoniali ꝓbat hec lr̄a melius quolibet alio iure. Cōis diuisio. scđa ibi: quāq̄ȝ. Ab.

Casus

¶ Pone casum. Titius ⁊ meuia volebāt ꝯhere mr̄imoniū posito bāno i eccl̄ia publice apparuit aliq̄s denūciās parētelā int' eosdē. demū viri bone opiniōis ⁊ fame iurati dixerūt eos posse adiuicē copulari: ⁊ sic etiā mr̄imoniū est ꝯctū. postea ṽo in casu accusatiōis ꝓbatum est eos esse in gradu ꝓhibito. mō querit quis istoꝝ debeāt p̄ferri? Papa rñdet ꝙ q̄uis primi testes dixerūt ꝓ matrimonio ⁊ secundi in ꝯtrium. s. ꝓ matrimonio dirunēdo valebit dictū secundoꝝ: tñ si illi primi. xi. vel. xii. iterū velint iurare ac dicere illō idē q̄d primo dixerūt p̄ualebit dictū eoꝝ: nec obstabit exceptio ꝙ didicerunt testificata. qr pri9 fuit questio denūciationis: ⁊ nunc est questio accusationis.

a ¶ Ad aliud. i. q̄uis primi testes dixerūt ꝓ mr̄imonio ⁊ scđi ꝯtriū: ⁊ primi i cā denūciatiōis. ⁊ scđi i cā accusatiōis valet dictū scđoꝝ q̄uis ꝯ mr̄imoniū deponāt

¶ Glosa sequens factum narrat ⁊ obiicit ꝙ. q. nō soluitur ⁊ obiect. respondet.

b ¶ Ob aliud. Cū eīn in modū denūciationis ꝓbatū esset ꝙ fama erat illos esse ꝯsanguineos: ⁊ ꝙ esset scādalū si ꝯtraherēt inducti fuerūt ad improbādum ꝯsanguinitatē testes de illa cōsanguinitate vt ois suspitio tolleret: ⁊ sic ꝯtrxerunt. vt. ī. de sponsa. cū in tua. que est pars isti9. Postea ṽo contracto matrimonio accusatore idoneo cōparēte. iij. vel. iiij. alij testes idonei iurarūt illos esse cōsanguineos cū directe accusabat matrimoniū. Et ita ꝓpter diuersum modū agendi possunt ijdem ⁊ alij testes publicatis attestationibus iduci sup eodē articulo. sic. ſ. e. veniēs. et ar. ſ. e. cum cām q̄ inter economum. Sed hic nō videt papa rñdere ad q̄stionē ꝓpositā. sed dic ꝙ eo ipso ꝙ dixit: si in secundo iudicio non introducunt ille eedem persone iurare dicāt id q̄d dixerūt in prima valet dictū eorū dat intelligi q̄d valet dictum istoꝝ q̄ secundo fūt recepti si primi iterū in secūdo iudicio nō introducātur: aut alij. ⁊ ita ſm hoc separātur. Sed non videtur ꝙ isti tres vl' quatuor preferātur priorib9. xi. vel xij. licȝ ad aliud sint illi inducti. ⁊ ob aliud isti nā si in scđo iudicio tales iducerent vl' tot ꝙ merito p̄ferant priorib9. ſ. e. ti. de testib9 ⁊ c. i nostra. sed dicas ꝙ stabit istis secundis si alij in contrariū nō inducant: cū sit alia causa et ali9 modus agēdi. Ber.

Testes etiam publi-

casus attestatiōib9 pñt induci si variet modū agēdi.

¶ Glo. seq. tripliciť exponit finē ⁊ primā reprobat.

c ¶ In hoc casu. i. in cā mr̄imoniali: sic exponit Jo. ⁊ ſm hoc ptȝ ꝙ si aliqua ps ꝓbauit cōsanguinitatē: ps alia publicatis attestationib9 pōt improbare consanguinitatē vt hic videt. ⁊. ſ. e. series. nā i cā mr̄imoniali etiā post sentētiā illā pōt fieri cum snīa lata contra mr̄imoniū nō trāseat in rē iudicatā. ſ. e. sicut. ⁊ ī. de sentē. ⁊ re iudi. lator. et. c. ꝯsanguinei. ⁊. xxxv. q. ix. §. his ita respōdet. i fi. Sed Joā. dicit ꝙ tales testes tunc demū sunt recipiēdi: cum ps aduersa ꝓtestat se velle icōtinēti ꝓbare ꝯsanguinitatē ne postea sit p̄sumptio ꝯ ipsam ꝙ velit subornare testes. Sȝ hoc nō credo qr siue ꝓtestet siue nō bñ pñt ꝓbare ꝯtrium. cū sit ali9 articulus in quo agit de falsitate prioꝝ dictorum testiū. de hoc dictū est. ſ. eo. series. ⁊. c. ex tenore. Et verbum istud q̄d dicit in hoc casu nō simpl'r sic expono. i. in cā mr̄imoniali indirecte: qr nec ibi publicatis attestatiōib9 ab eadē pte de iuris rigore debēt testes sup eodē articulo ⁊ eodē mō induci: nec etiā i cā appellatiōis. ſ. eo. fraternitatis. ⁊. ſ. de ꝓbatio. iurauit. vbi de hoc. sed sic dȝ exponi in hoc casu. i. cum ꝓbata est cōsanguinitas ꝯ mr̄imonium pōt altera ps publicatis attestationib9 improbare ꝯsanguinitatē: vt in casu hui9 ca. cum agit de falsitate prioꝝ testium vt dictū est. idē esset in alio ipedimēto. ſ. e. ex tenore. Uel sic pōt exponi. in hoc casu. i. cū aliter agit in vno iudicio ⁊ alit' in alio. ſ. e. veniēs. ⁊. c. cum cām q̄ inter economum. Tñ si testis dicat cōtrarium in secūdo iudicio et q̄d dixit in principio nō valet dictum eius: vt hic colligitur. ⁊. ſ. de ꝓba. ꝑ tuas. ar. ad hoc. ī. de presump. litteras. alia tamen expositio melior est.

Constitutis. ¶ Tria sunt dicta. secundum ibi: illos. tertium ibi: si quis. Abbas siculus.

dixisse

terum qm̄ a pricipio ꝓtestat⁹ est p̄fat⁹. M. ipsi⁹ archiepi cōsanguineos multa ipedimenta p suā potentiā p̄stitisse quo minus ꝓbationū copiā in nr̄a p̄sentia secū hr̄et: cū q̄sdā induxerint ad iurādū ne aduersus archiepm̄ aliq̄d dicerent: ⁊ alios minis et terrorib⁹ a testimonio ꝓhibendo arcere nitātur: nos ex offō nr̄o sup hoc ꝓuidere volentes mādamus vt gn̄alem feras excōicatiōis sniam in oēs q̄ impedimētum aliqd ipsi. M. p̄stare p̄sumpserint in testib⁹ ꝓducēdis. ¶ Illos aūt q̄s (vt dictū est) iurasse constiterit q̄ contra archiepiscopū nichil dicerent: denuncies iuramento hm̄ōi nō teneri[a]. Si q̄s aūt de cōsanguineis dicti archiepi aliquē de testibus p̄sumpserit ipedire (q̄a verisile[b] nō videt: vt eo inuito talia fierēt: et ob hoc nō caret scrupulo[c] societat̄ occulte: eo q̄ si voluerit potuerit prohibere: cum secundū legitimas sanctiones[d] iniquam ostendāt se cām fouere: ⁊ experiri debeat iudicis auctoritatem eiusam q̄ defensionis copiā subtrahit aduersario) eūdem archiepm̄ ab offō pontificali suspēdas/ ⁊ facias manere suspēsum donec illum fecerit a tali presumptione cessare. Idem magdebur. archiepo et p̄posito suburgen.

¶ Qui testificata non didicit / nec renunciauit testibus ꝓducendis: sup antiquis articulis seu capitulis: testes etiam alias productos producere potest. Capitulum. xlvi.

Constitutis in p̄sentia nr̄a ꝑcuratore. A. sororis nobilis viri marchiōis misn̄. et nuncio illustris pricipis bohemorū: ⁊ ifra. Pragē. eps ad petitionē eiusdem pricipis ipsa volente ad ipm̄ accedē: vt suas corā eo ꝓponeret actiones[e] s₃ a satellitib⁹ eiusdē ꝓhibita/ q̄ ei bis vel t'tio ꝓhibuerit ingressum post ap. ad nos iter positā/ diuortij sniam promulgauit: a q̄ ipsa fecit ad nr̄am p̄sentiā ꝓuocari: ⁊ ifra. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ ptib⁹ ad locū idoneū conuocatis: recipiatis testes q̄s vel nobilis ipsa p se vel princeps p parte sua (cū nondū testificata didicerint[f]) sup processu pragen̄. epi vel posterioꝝ iudicū duxerint ꝓducendos: ⁊ nobilis ipsa p se vel testes q̄s induxit[g] pri⁹ vel alios si voluerit inducere non vetet cū nō renunciauerit testib⁹ ꝓducendis. Idē in cōcil. gn̄ali.

¶ Ponit conciliū. xii. fine qui bus ad probandā cōsanguinitatē in causa mr̄imoniali non v₃ testionium de auditu. h. di. summādo gn̄aliter. Ca. xlvii.

Licet ex quadam necessitate p̄ter cōmunē formā olim fuerit istitutū[h] in consanguinitat̄ ⁊ affinitatis gradib⁹ cōputandis valere testimoniū de auditu cū ꝓpter breuē hoīm vitā testes de visu deponere non valerent[i] vsq₃ ad gradū septimū cōputando: q₂ tn̄ plurib⁹ exēplis/ ⁊ certis experimētis didicim⁹ ex hoc mł'ta pericula cōtra legitima ꝓuenisse coniugia: statuim⁹ ne sup hoc recipiant' decetero testes de auditu[k] ⁊ cum iā quartum gradum prohibitio non excedat. Nisi forte p̄sone[l] graues

---

¶ Glosa seq. recil. per obiec. ⁊ soluit.

a ¶ Non teneri. Et ita iuramētū tale etiā nullū est ipso iure q̄uis videat' posse seruari sine interitu salutis eterne: ⁊ ideo seruandū videtur. s₃ in veritate non est seruandū: q₂ expedit pctā nocētium nota eē. ff. de iniur. eū q. q₂ ⁊ i iudicio veritatē occultare mortale pctm̄ ē p̄ter q̄ in criminib⁹. xj. q. iij. q̄squis. J. de fal. c. j. ⁊ ideo tale iuramētu₃ illicitu₃ ē. sic habes. S. e. intimauit. vbi de hoc. Et sic p₃ hic. et c. intimauit q̄ temerarium iuramentū nō repellit aliquē a testimonio sicut non repellit ab elec. J. de iureiuran. sicut. Jo.

b ¶ Uerisile. Licet p̄sumat' q̄ istud fiat de volūtate archiepi: tn̄ hanc p̄sūptionē potest archieps elidere. j. q. iiij. q₂ p̄sulat⁹. ⁊ J. de homici. petrus. Jo.

c ¶ Scrupulo. lxxxvi. di. cul pā. ⁊ lxxxiij. dis. error. et. xxiij. q. iij. qui potest.

d ¶ Sanctiones. Ut. C. de postula. ꝓuidēdū. in fi. ⁊ j. tit. peruenit. ⁊ iij. q vij. §. tria. ver. si quis autem. B.

Diuisio

Constitut̄. ¶ Prima pars ponit formam ꝓcessus et grauamē appellantis. secunda dat iudicem ibi: mādamus. Ab.

e ¶ Actiones .i. petitiones: q₂ nō ē ingrēdū cuiusmodi actio intentur. S. de iudi. dilecti: vbi de hoc. et. c. examinata: vł' defēsiones: qd̄ meli⁹ est

f ¶ Didicerit. Et ita si didicissent testificata vlteri⁹ nō reciperent' testes sup isto ꝓcessu cause mr̄imonialis: sec⁹ videret' si agerer' de cōsanguinitate ꝓbāda vel iprobāda vel alio ipedimento. vt. S. d ꝓba. cām mr̄imonij. ⁊ S. e. series. vbi d hoc ¶ Glo. seq. q̄rit ⁊ soluit. ⁊ finis soluit aliā questionē.

g ¶ Induxit. Sed nunquid ijdem testes possunt sepius induci quousq₃ fuerint publicate attestationes? Ita videtur. vt hic. ⁊ S. eo cum causam. vbi de hoc in glo. que incipit hec littera. et hoc secundu₃ tenorem illi⁹ legis. C. de testi. l. vlti. etiam post publicationem: et tamen ante q̄ didicerit quid testificata possit producere testes nisi renūciauerit producenti in aucté. eo. titu. §. quia vero. coll. vij. q̄ nis altera pars viderit attestationes. vt ibi dicitur.

Licet ex q̄dam. Propter multa dicta non recipit congruam summationem. Diuiditur. nam primo ponit sex que respiciunt p̄sonas secundo alia sex que respiciūt dicta. secunda ibi. testes autē. Ab bas siculus.

Diuisio

h ¶ Institutū xxxv. q. vj. de parentela.

i ¶ Ualerent. Ut. ff. de gradi. non facile.

k ¶ De auditu. Nisi sint graues persone: et aliquos vidissent in aliq̄ gradu pro consanguineis se habere. vt. j. eo. sequitur.

¶ Glosa sequēs recitetur p questionem.

l ¶ Persone. Non intelligas graues appellari illos qui in dignitate sunt cōstitu-

† Concor. l. re stitū. C. eo. et. l. i. sūma. ff. d aq̄ plu. ar.

ti: q2 aliud est dignitas ꝙ grauitas. vt .iiij. q .de .iij. §. itē in criminali. ver. in scđa lege. sed graues dicūtur hi q̄ non sunt leues. puta hō bone fame ⁊ opinionis ⁊ antiquus homo. sicut benemeritus dr̄ qui nondum demeruit. ff. de lega .ij. cum pater §. rogo. ⁊ l. cū quidā. et .s. de seru.

Grauis. Benemerit⁹

gnitatis non debent patere. j. de excess. pla. inter dilectos. ⁊ C. de digni. neq̄ famosi. lib. xij. C. de ifa. l. vna li. x. ⁊ arg. xxxij. q .v. preceptum. B.

f ℂ Demonstratione. Sic. s. eo. quotiens. ⁊ j. de cōsangui. et affini. tua nos. ⁊ s. eo. cum in tua.

c. vno. vel seniores hic appellātur graues ad q̄s recurrit̄ deficientibus testibus de parentela. xxxv. q. vj. c. j. et senibus in dubijs et antiquis factis maior fides adhibet̄. ff. de fide instru. l. vlti. et. ff. famil. herci. si que sūt. et. ff. de leg. iij. si chorus §. j.

a ℂ Notam. Sec⁹ eēt si post motā. tūc em̄ nō admitterentur.

b ℂ Suis. Qui etiam alijs preferūtur in ɔsanguinitate cōputanda: q2 ipi melius sciūt suā genealogiā. j. qui ma. accu. pos. videtur. ⁊ xxxv. q. vj. c. j. ⁊ ij. ⁊ non ab extraneis sciunt: quia illi nō sciunt ita.

Fac. ad hūc tex. l. certū. ff si cer. pe.

ℂ Glo. se. primo reddit rationē textus. Scđo q̄rit ar. ⁊ soluit. scđo soluit aliud dubiū. Tertio ar. inducit sit̄. alit̄. ɔtrium et soluit.

extiterint qb⁹ fides sit merito adhibenda: ⁊ an̄ litē motā[a] testificata didicerit/ ab āntiquoribus q̄dē suis[b] nō vtiq̄ ab vno[c] cū non sufficeret ille si viueret sz duob⁹ ad min⁹: nec ab infamibus ⁊ suspectis sed a fide dignis et oī exceptiōe maiorib⁹ cū satis videret̄ absurdū illos admitti q̄ꝝ repellerentur auctores[d]. Nec tn̄ si vnus a pluribus/ vel infames ab hoib⁹ bone fame acceperūt qđ testant̄ tanq̄ plures et idonei testes debent admitti: cū s̄m ordinē solitum iudicioꝝ non sufficiat vni⁹ testis assertio. etiā si presidali refulgeat dignitate: et act⁹ legitimi[e] sint infamib⁹ interdicti. ℂ Testes autē hmōi ꝓprio iuramento firmātes ꝙ ad ferendum testimoniū in cā ipsa odio/ amore/ timore / vel cōmodo non ꝓcedant ꝑsonas exꝑssis noibus vel demonstratione[f] vel circūlocutiōe sufficiēti designent. ⁊ ab vtroq̄ latere singulos grad⁹[g] clara cōputatiōe distinguunt ⁊ in suo nihilominus iuramēto cōcludant se recepisse a suis maioribus qđ deponūt/ ⁊ credere ita esse. Sz nec tales sufficiāt: nisi iurati deponant se vidisse ꝑsonas vel[h] in vno[i] ꝑdictoꝝ graduū cōstitutas ꝓ consanguineis se hr̄e. tolerabili⁹ est em̄ aliq̄s contra statuta hoim dimittere copulatos: q̄ꝫ coniunctos legitime contra statuta dn̄i separare. Hono. iij. ꝑposito mo lisij firma. dio. ℂ Post publicationē ad petitionē ꝓducentis iterrogari nō debēt testes: nisi qn̄ dolo vel negligētia examinatoꝝ sup oībus capitulis interrogati nō fuerūt. c. xlviij.

Per tuas nobis litteras intimasti ꝙ cum causa que super quibusdā terris vertitur iter canonicos sancti petri ex parte vna. et. G. sancti simonis ex altera: tibi fuisset ab apo. se. cōmissa: dictus. G. trib⁹ mensib⁹ post testiū publicationem elapsis/ testes suos iterrogari postulat iterato: et infra. ℂ Nos igit̄ rn̄demus illū nō eē sup hoc decetero audiendum[k]: nisi forsan a principio illos interrogari super certis capitulis postulasset: idq̄

ℂ Glo. se. q̄rit et soluit. Iteruz q̄rit. ponit opi. io. et ɔtrium soluit.

g ℂ Gradus. Sed nūquid tenetur ꝓbare de stipite? nō q2 de illo reperit cautū: sed tm̄ de laterib⁹. vt. s. c. series. ⁊ canon ponit fr̄es pro stipite. xxxv. q. v. c. j. ⁊ c. parētele. sufficit ergo incipere a fr̄ib⁹. j. de cōsang. ⁊ affi. tua. Sed quid dices si q̄dā testes ꝓbāt de vno latere: et alij ꝓbant de alio latere tā tū: nūq̄d ꝓbata est hec ɔsanguinitas? Io. dicit ꝙ talis ꝓbatio sufficit. ⁊ hoc ꝓbat taliter. si ꝓbat̄ de martino ꝙ sit fili⁹ Ioh. ꝑ ɔñs ꝓbat̄ ꝙ Io. est pater martini. Itē si alij testes ꝓbāt ꝙ bertha ē filia iohānis. ꝑ ɔñs ꝓbat̄ ꝙ iohānes ē pr̄ berthe. Cū ergo iudici cōstat: ꝙ iohānes ē pater martini: itē constat ei ꝙ est pr̄ berthe. ergo ɔstat ei ꝙ martin⁹ ⁊ bertha sunt frater ⁊ soror. ⁊ sic ꝓbata est cōsanguinitas illoꝝ: hoc ɔcedebat Iohā. ⁊ ita non semꝑ req̄rit̄ ꝙ testes ab vtroq̄ latere notā habeant cōsanguinitatē. Itē si q̄s vult iꝓbare ɔsanguinitatē sufficit ꝙ iterrumpat ꝑmū gradum. s. e. series. sed hoc non credo nec discedo ab hac lr̄a. ⁊ ab illis iurib⁹ q̄ dicunt ꝙ ab vtroq̄ latere testes debent cōputare consanguinitatem. arg. xxxv. q. vj. de parentela. ⁊ s. eo. quotiēs. et j. de consanguinitate tua. ⁊ s. e. cum in tua. B.

Cōsanguinitas qualiter probatur.

c ℂ Ab vno. Q2 ille nō sufficeret ⁊ oēs illi q̄ causam habēt ab vno: ꝓ vno solo reputantur. argu. j. q. j. cito ff. de condi. ⁊ demō. cui fundus. in fi. Sed a duobus ad minus debent audiuisse. Sed q̄d si illi duo audiuissent ab vno? non videtur ꝙ valeat: ⁊ scđm hoc iudex ascēderet in infinitū. hec q̄stio nō ꝓcederet. Sufficit ergo ꝙ audiuerint a seniorib⁹ suis de illa cōsanguinitate. ⁊ si vellēt testificari de eo qđ audiuerūt a q̄buscūq̄ alijs locū hr̄et obiectio. Itē ⁊ si plures eēnt testes ⁊ q̄libet coꝝ audiuisset ab alio q̄ꝫ alter: non valebit testimoniū nisi q̄libet illoꝝ audiuisset a plurib⁹ a duob⁹ ad min⁹. vel nisi oēs ipsi ɔiūctim audiuissēt a duob⁹. ⁊ ita ē h̄ ar. ꝙ ille non dz admitti cui⁹ auctor repellit̄: sicut scripta illa nō dn̄t recipi: cui⁹ auctor reprobat̄. j. de hec̄. fr̄nitatis. Arg. ɔ. j. q̄ ma. ac. pos. cum in tua. Sz illud locū hz in accusatore. hoc i teste. Io.

d ℂ Auctores. Arg. ꝙ infamia non inducit purgationē que ab inimico actore vel a leuibus ꝑsonis ꝓcessit. xj. q. j. in cunctis. ⁊ j. de accu. q̄liter ⁊ qn̄. ij. Io.

e ℂ Legitimi. Q2 ꝑsonis vilib⁹ ⁊ indignis porte dignitatis non debent patere...

h ℂ Vel. Pro saltem accipitur.

i ℂ Uno. Siue propinquo siue remoto.

Per tuas. Cōis diuisio. scđa ibi. nos igitur. Ab. ℂ Glo. seq. ponit rationem dicti ⁊ subdit vnum intellectum reprobans motā quoūndam.

diuisio

k ℂ Audiendū. Cum attestatiōes sunt publicate non sunt testes āpli⁹ interrogādi: q2 timeret̄ subornatio testiū in auc̄. e. ti. §. q2 vo. col. vij. ⁊ s. eo. fraternitatis: ⁊ iō cū nō possint testes noui iduci: nec iterrogatiōes aliq̄ sunt faciende. vt. s. eo. ɔstitutis. §. Ante

Testis an ꝛ qñ possit corrige re dictũ suum.

aptura testiũ bñ põt testis iterũ dicere: et etiã corrigẽ dictũ suũ: dũ tñ incõtinẽti. j. ti. pri. ꝑterea. ꝛ iudex ex officio suo etiã post apturã testiũ si testis obscure ꝓtulit testimoniũ suũ põt interrogare iterũ testẽ. j. e. cũ clamor. ꝛ. ff. de iterro. act. vbicũqꝫ. sꝫ h̃ loquiẗ cũ pars plura capitula dedit sup quib⁹ petijt ab illo te stes iterrogari: si negligẽter vel maliciose iudex omisit/ nõ dꝫ ill obesse malicia vl' negligẽtia iu dicis: vnde itez debẽt deponere sup illo articulo ꝛ iterrogari: im mo vr̃ ꝙ de iure mero iterũ sunt examinandi: nõ obstãte publica tiõe cũ sit aliud capitulũ ab illis sup qb⁹ publica tio facta ẽ. s. eo. causaꝫ q. ꝛ. c. cũ venisset. sup illo ꝓo articulo sup q̃ testes recepti sunt nulle iterro gationes eis pu blicatis sũt faciẽ de: nisi iudex ex officio suo vt di ꝓ illas viderit fa ciendas. Quidã hoc faciũt de cõ suetudine/ etiaꝫ ad petitiões par tiũ sed illa ꝯsue tudo contra ius est. Ber.

Licꝫ dilect⁹ Nouum ẽ quod iducit hec decreta. pri⁹ nul lo iure aperte ꝓ missum. ꝛ hoc di cit in summa.

¶ Testes super principali ꝓductos reprobare licet: ꝛ reprobatorios

malitiose vel negligenter fue rit pretermissum. Idez vell. oleti ꝛ sacramenie abbatibus palentie et segobieñ. dioce.

¶ Testes ꝓbatorios ꝛ repro batorios probatoriorum re probare licet: sed reprobato rios reprobatoriorũ nõ licet.

Capitulum. xlix.

Licet dilect⁹. f. n. R. ti tuli sancte crucis pbr̃ cardi nalis quem ꝓcuratorib⁹ bur gieñ. epi et clericorum sancte Marie de castro soret: dedi mus auditorem ea q̃ ꝓcurato res ipsi ꝓponere voluerũt au dierit diligenter: qꝛ tñ ꝓcura tor dicti epi contra personas testium ꝓductoꝝ in principa li adhuc se velle dicere propo nebat^a ꝛ ifra. ¶ Mãdam⁹ q̃te nus recipiatis testes quos cõ tra personas productorum su per principali negocio partes duxerint producẽdos: quos^b si rursus ps altera vel vtraqꝫ voluerit reprobare: contra il los ꝓbationes admittere pcu retis: ita ꝙ vltra non liceat par tibus ad reprobationẽ testiũ aspirare: ne si producendi q̃r tos cõtra t̃tios: ꝛ sic deinceps partib⁹ licentia tribuaẗ nego cium diuti⁹ ꝓtelari contigat.

vl' vtraqꝫ vult reprobare testes istos scđo iductos ad reprobationẽ ꝑncipaliũ: illud põt: et sic est tertia pro ductio ad reprobationẽ testiũ scđo loco inductoꝝ. vl tra vero ad quartã reprobationẽ aspirare nõ licet ꝓ pter infinitatẽ vitandã: sicut vltra tertiã productio nẽ quarta dilatio nõ est dãda. j. eo. vltra ifini tas eñi est vitan da. vt. C. đ sacro san. eccle. vt inꝰ diuinũ. ꝛ vt sit li tiũ finis. ff. ꝓ so cio. l. vl. ff. de ar bi. nõ distingue mus. ꝗ. quesitũ. ꝛ. ꝗ. đ dolo fine. ff. đ leg. iij. fidei ꝯmissa. ꝗ. si quis decez. ꝛ. C. de iu dici. aptissimi. Al's nõ videẗ ꝙ possit itelligi qñ alteri videreẗ fie ri iiuria: puta si actor tm̃ induxe rit testes ꝛ reus velit eos repro bare ꝯtra reum dꝫ audiri. ꝛ ita ẽ secũda ꝓductio Item et si actor vult reprobare testes rei: audiri dꝫ. ꝛ et hec ẽ ter tia ꝓductio ꝛ sic non licet reo vl teri⁹ ꝓducere ꝛ sic remanet re⁹ i̾ ferior i reproba tione: ꝛ imputet sibi ꝙ non ꝓdu xit testes in prin cipali. Et hoc be ne colligitur per quãdam decre. extra ꝯpilatiões missã archiepõ rothomageñ. su per quadaꝫ cau sa que verteba tur inter abbatem ꝛ conuentum sancti nicolai ande gaueñ. ex vna parte et priorem ꝛ conuentum de spal dig. linconeñ. dioc. ex altera. Abbas qui fuit actor ꝓ duxit testes super principali negocio: prior et conuen tus admittũtur ad reprobandos testes abbatis pro ductos super principali negocio: ꝛ abbas admittitur ad reprob ãdos testes partis aduerse inductos ad re probationem testium abbatis. ꝛ vltra nõ proceditur ad aliquam productionem. que decre. incipit. presen tium ꝛ ponitur i isto ti. lib. vj. Vterqꝫ eñi actor ꝛ reus duas tm̃ debꝫ habere reprobationes. ꝛ hoc cũ vterqꝫ produxit testes super principali negocio in quo casu loquitur hec decre. Ber.

Idem ꝓposito et magro. G. ꝛ. R. lauduñ. canonicis.

¶ Attestationes recepte per arbitriũ fidem faciunt in iudi cio si testes mortui sunt. si vi uunt: est in optiõe illius cõtra queꝫ testes producti sunt. an velit attestationes recipere/ an testes de nouo deponere. Et adde etiã si attestationes publicate sunt. ꝛ hoc vltimuꝫ non est in. l. h. C. eo. vbi poniẗ casus huius decre. Capi. l.

Presentata nobis suessioñ. archidiac. petitio ꝯtinebat ꝙ cũ inter quodã R. ꝑdecessorẽ suuꝫ ex vna ꝑte/ et capitulũ scti P. suessioñ. ex al tera super iurisditione quam idẽ archidiaco. se in dicta ec clesia ratiõe archidiaconatus ꝓponebat habere/ q̃stio ꝟte reẗ tãdẽ cãcellariũ Parisieñ. et magistros A. remeñ. et P. britoñ. canonicos sup hoc ar bitros elegerunt. q̃ cum susce pto arbitrio adeo in negocio ꝓcessissent ꝙ ꝓduct̃ testib⁹ ꝛ depositionib⁹ publicatis: re ceptisqꝫ allegationib⁹ vtroꝛũ qꝫ: ꝛ actis oib⁹ redactis in scri ptis sigilloꝝ suoꝝ impressio ne signatis/ arbitriuꝫ profer re deberent: vilis ipsoꝛũ viaꝫ

¶ Com cor. l. si de. ẽm Cy. et ibi bar. C. eo.

Sũma rium.

iterũ reprobare. et vlteri⁹ non est reprobationi locus Uel summa clari⁹ sic ꝯprehendẽdo vtrũqꝫ intellectũ vt in rubro. Diuidiẗ. in pma ꝓcessus narratio. i scđa

Diuisio

cause cõmissio. Scđa ibi: mandam⁹. Ab.

a ¶ Proponebat. Qđ ei licebat ẽm tenorẽ illi⁹ decr. j. e. ꝑntiũ. ꝛ ẽm ea q̃ ibi dicunẗ nisi ei termin⁹ statut⁹. fuisset ifra quẽ hoc facere debuit. s. de ꝓba. lꝫ.

¶ Glo. se. declarat qđ h̃ dr̃ de duab⁹ reprobatiõibus vtroqꝫ vel actore solo ꝓbante.

Testiũ reprob atões q̃lis fie ri đbẽt.

b ¶ Quos. s. illos q̃ inducti fuerũt ab' vtraqꝫ ꝑte ad reprobãdos testes sup ꝑncipali ꝓductos. Ista lr̃a sic intelligiẗ. vtraqꝫ ps ꝓduxerat testes sup ꝑncipali di ciẗ si vtraqꝫ ps vlt ꝛprobare testes iductos ꝯ se sup ꝑn cipali illud facere ꝑt. ꝛ hec est scđa ꝓductio testiũ fa cta cõtra ꝑncipales ab vtraqꝫ ꝑte. Itẽ si pars altera

Presentata. ¶ Diuidiẗ. Nam in prima ponitur partis petitio. In secũda cause commissio ibi: di scretioni. Abbas siculus.

Diuisio

a ¶ In archiepm. Uñ nõ debebat ɔpelli sĩlam dice re. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. sacerdotio. ⁊. l. lz. ⁊. ff. de vaca. mu. l. ꝑtor. j. rñ. in fi.

¶ Glo. se. reca. ꝑ q. cũ ħ dicat ꝙ vn⁹ ex trib⁹ sol⁹. ⁊c.

b ¶ Solo. Nec e. tã cũ altero nisi ex forma compromissi hoc facere possent. nã cũ in tres ɔpromittit nõ possunt duo tertio mortuo vł absente iudicare nisi h⁹ icõtinẽti in ɔpromisso sit actũ. ff. de arbi. pedius. in fi. ⁊. l. itẽ si vn⁹. §. itẽ si plures. ⁊. §. vl. ⁊. l. sicuti. ⁊. l. nõ distiguem⁹. §. cũ i plures. ⁊. ȝ. ꝺ of. delega. vno delegatoꝝ. ⁊. j. de testa. rainuci⁹. ⁊. c. rainaldus. sic ẽt i delegatis. ȝ. de of. deleg. causaz matrimonij. ⁊. c. vno. ⁊. ff. ꝺ re iu dica. duo. B.

e.si. in iurisiurãdi. ⁊. iiij. q. ir. hortamur. ⁊ vni testi nõ credicur. ȝ. e. veniẽs. et. c. licet vniuersis. siue sit iuratus siue nõ in alteri⁹ preiudiciũ: vt hic in fi. et. xxxiij. q. ij. admonere. Arg. ȝ. ꝙ vni credit etiã nõ iurato. xxviij. dis. de syracusane. lxxxvj. dist. tanta. viij. q. iij. talia. ⁊ xxvij. di. nobilissimus. ⁊. xxiij. q. iiij. inter queres la s. ⁊. xx. q. iij. ꝑsens cleric⁹. Sz in his nõ credit nisi quo ad presumptionez: sed ad plenã ꝓbationẽ nõ. quãdoq₃ tamẽ bene creditur vni/ qñ nõ fit preiudiciuz alicui pura vtꝝ aliqs sit baptizat⁹ vel vtrũ esset ecclesia cõsecrata. ꝺ ɔse. di. iiij. paruulos. ⁊. c. cũ itaq₃. ⁊ vbi qs vult ꝓbare se egisse penitẽtiã ⁊ ɔfessorem suũ. j. ꝺ symo. nẽo. ⁊ ar. j. ꝺ peni. ⁊ remis. ois vtriusq₃.

fuit vniuerse carnis ingressus et alius in archiepũ[a] ebreduñ. assumpt⁹/ qui distat ꝑ. xij. dietas et ampli⁹ ab eisdẽ. Uñ cũ ꝑdicto. R. solo[b] minime arbitrari valente videat arbitriũ[c] expirasse. ¶ Dis. v. mandam⁹ q̃ten⁹ causam iuxta huiusmodi acta[d] fine debito terminetis. optione caplo reſuata: vt vel recipiant depositiones eoꝝ q̃ supsunt ꝓductoꝝ testium contra eos vel eas respuentes cõsentiant vt iidẽ testes admittãt iterũ: saluo iure qđ i vtroq₃ casu[e] eidez caplo competit/ tã in ꝑsonas testiũ q̃₃ in dicta.

Idem penñ. epo. ¶ Uno credit testi et religioso qui sine iuramento deponit. Capitm. ij.

Nuper nobis R. pbro supplicãte innotuit vt cuz ipse ordinẽ fratrũ minoꝝ causa ꝓbationis intrasset: custos ad ꝓbãdum ꝙ idem pbr fecisset ꝓfessionem quosdã ordinis[f] sui testes induxit: q̃ deposuerunt sup hoc (ɔtradicente[g] dicto pbro) nõ iurati: ⁊ infra. ¶ Respondem⁹ ꝙ nulli⁹ testimonio q̃tuncũq₃ religiosus existat (nisi iurat⁹)[h] deposuerit) in alterius preiudiciuz debet credi.

Idem corisopotoñ. et trecoreñ. episcopis.

¶ [illegible] sigillati exami[illegible] [illegible] etiam [illegible] agit de vita et miraculis ali[illegible] cuius canonizãdi. [illegible] Ca. iij.

Venerabili. f. n. epo et caplo corisopotoñ. ac vniuersis abbatibus apud cister. i gñali caplo ɔgregatis et infra. ¶ Dis. v. mãdam⁹ q̃te. de stes q̃s abbas ⁊ monachi scti martini cister. ordinis sup vita et miraculis[i] pie mẽorie. M. abbatis monasterij supradicti duxerint ꝓducẽdos: examinare sigillatim[k] curetis/ cũ ea diligẽtia[l] que solet et debet in re renda de vita ⁊ miraculis.

Diuisio: ¶ Venerabili. In pma parte ponit pes tatio. in scda testiũ recipiẽdoꝝ commissio ibi: discretioni. Ab.

¶ Glo. seq. tractat quare copulat hec duo inquirenda de vita ⁊ miraculis.

Con⁼tor. l. item si vn⁹. §. item si plures. ⁊. l. si in tres. et l. sicut ff. de arbi.

c ¶ Arbitriũ. i. ɔpromissũ. Cõpromissuz em̃ ꝑ mortẽ alicuius arbitrorũ expirat. ȝ. ꝺ offi. dele. vno. † arbitriuz nõ possz expirare qz ñ latũ erat.

d ¶ Acta. Sic pz ꝙ testes recepti corã arbitro valent in iudicio. hoc est simplr veruz de his qui iam sunt mortui. de alijs q̃ viuũt est in optione illi⁹ ꝯ quez inducunt vt depositiões eoꝝ admittat vel eis repulsis iidẽ testes iterũ ꝓducãtur vt hic dr. ⁊. C. de testi. l. vlt. saluo iure obijciẽdi tam in ꝑsonas testiũ q̃₃ in dicta vel in vtroq₃ casu: vt in dicta. l. vñ sumptũ est ꝙ ħ dicit. ⁊ idẽ. C de arbi. l. pe. i fi. ⁊. ȝ. e. cãm q̃ inter archiepm. ar. sed ibi alius articul⁹ est. Ber.

Testes recepti corã arbitrij an fidẽ faciãt corã iu dice.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

e ¶ Casu. s. cũ vult attestatiões illoꝝ q̃ supersunt ratas hre: vel si vult ꝙ iterũ ꝓducãt vtroq₃ illoꝝ casuũ ꝑt obijcẽ i ꝑsonas eoꝝ vł dicta. Sz nũqd i ꝑsonas eoꝝ q̃ mortui sũt? credo ꝙ possit obijcẽ: vt dixi. ȝ. vt li. nõ ɔtes. qm̃. ⁊ ẽ veꝝ sicut ⁊ i dicta eoꝝ. C. e. ti. l. vlt. B.

Diuisio: ¶ Nuper. ¶ Cõis diuisio. scda ibi rñdem⁹. Ab. si.

f ¶ Ordinis sui. Qđ facere potuit. ȝ. e. cũ nunc ius. ⁊. c. insup. ⁊. j. de taretura. ⁊ si xp̃s. i fi. ⁊. xiiij. q. ij. sup prudẽtiã. ⁊ illi ꝑcipue sunt admittendi cũ talis ꝓfessio in eoꝝ ꝑñtia fiat q̃ etiã ꝑ alios nõ posset ita bñ ꝓbari q̃ ad talia nõ vocãtur. ȝ. e. veniẽs. in fi.

g ¶ Cõtradicẽte. Secus si volente ⁊ consentiente/ quia tunc bene valet testimoniũ. ȝ. e. tuus.

¶ Glo. se. alle. tres cõcor. de iuramẽto. ⁊. iij. de vno solo. ⁊ ad vtrũq₃ signat ꝯrũ de sex canonibus ⁊ soluit ⁊ dat casum exceptum.

h ¶ Nisi iurat⁹. Sic. iiij. q. iij. §. itẽ iusiurãdũ. ⁊. C.

i ¶ Miraculis. Nõ solũ de miraculis: sed etiã de vita est inq̃rendũ: qz etiã miracula fiunt qñq₃ ꝑ malos/ nã petr⁹ faciebat miracula: ⁊ symon magus faciebat multa. ⁊ magi sicut moysi. vt. j. q. j. teneam⁹. ⁊ ante necesse est vt sciam⁹ illa ipetrasse de deo q̃ martyres mãdant. l. di. si quis ꝑposita. ⁊. j. de here. cuz ex iniuncto. Et ad hoc vt aliqs pro scto habeat: primo ab eccl'ia dz approbari. j. de reli. ⁊ vene. sanc. c. j. ne aliquis vanis figmẽtis decipi valeat. vt eo. ti. c. ij.

Miracula ꝑ malos qñq₃ fiunt.

¶ Glo. seq. inducit ex ẽplũ ⁊ rõnẽ ⁊ dat duo similia. s. de electione ⁊ cõfessione.

k ¶ Sigillatim. Secreto em̃ siue sigillatim testes examinandi sunt. ar. C. de testi. nullũ. ⁊. j. de accu. inquisitiõis. sic etiã vota canonicoꝝ i electiõibus faciendis inquirẽda sunt secrete. ȝ. de elec. qz ꝓpẽ. sicut daniel secreto ⁊ separatim examinauit illos sacerdotes q̃ accusabãt susannã: ⁊ ideo examinandi sunt secreto ⁊ separatim: qz vnus instrueret aliũ ⁊ sequeret dictũ alterius: ⁊ ita nõ posset falsitas eoꝝ facile deprehẽdi: sic etiã in ꝑsentia quis dz solus suo sacerdoti ɔfiteri peccata. j. de peni. ⁊ remis. ois vtriusq₃.

Testes secrete ⁊ separati sũt examinãdi.

l ¶ Diligẽtia. Que solet adhiberi. imo etiã cũ maiori: qz circa maiora mai⁹ periculũ ꝟtit: ⁊ ideo cautius est agẽdũ. xlij. di. quiescam⁹. ⁊. lxj. distin. miramur. et vij. q. ij. c. vl. ⁊. ff. ad carbo. l. j. §. ij. ne aliqs vanis ⁊ fal.

tis decipiant figmentis. vt. j. de reli. et vene. sctõ. c. ij. B.

divisio ¶ Cum clamor. ¶ Dividitur qr in prima ponitur querela. In scda mandatũ: ibi mãdamus. Ab.

a ¶ Acherõtin. De isto archiepõ hẽs. j. de col. c. vlti.

¶ Glo. seq. dupli obijcit. contra obie. alle. et soluit.

b ¶ Confuse.

Testis semel examinatus q obscure deposuit iterũ examinari poterit

Sed qre hic precipit papa aptis attestationib' illos iterũ examinari cũ deberet fieri interpretatio contra illũ q testes ipsos pduxit. s. de pba. in psentia. et obscuritas ei obesse potius dz q potuit eam aptius declarare. ff. de ptrahẽ. emp. labeo. et. l. cũ in lege. ff. de pac. veterib'. et verba interpretãda sunt cõtra stipulatorem. ff. de verbo. obli. l. stipulatio ista. §. in stipulationib'. et preterea timeri põt subornatio testiũ et apertis attestationibus nõ sunt vlterius testes ijdem vel alij recipiẽdi super eodẽ capitulo: vt. s. eo. fraternitatis. in tex. et in glo. et c. constitutis. ij. Arg. cõtra. q obscuritas non nocet ei. immo qd vtile est ei accipiẽdum est. ff. de iudi. si quis intẽtione. Dicas q iudex ex officio suo hoc facere debet et precipue hic vbi agebat ex officio iudicis p inquisitionem nõ ad petitionẽ alicuius sed ad clamorẽ et famam. j. de collu. dete. c. vlti. qd est pars isti' et maxime in crimine simonie de quo fiebat hic inquisitio. Et ideo si obscure dixit: iterũ examinet testis et declaret siue interptetur dictũ suũ. qr in ambigua orone spectat snia eius q eã ptulit. ff. de re iudi. in ambiguis orationibus. et qualitercunq põt iudex inquirere veritatẽ: inqrere dz. xxx. q. v. iudicãtẽ. et ante publicationẽ et post qñcũq visum fuerit iudici põt interrogare. ff. de interroga. act. vbicũq. et. j. de fi. instru. cũ Jo. versi. fi. et qr publice vtilitatis interest ne crimina maneãt ipunita. j. de sen. excõi. vt fame. circa fi. ne ad maliciã quisq psiliat. C. de pe. si operis. et magna rõ suadet ob maleficia penas solui. ff. de fideius. si a reo. §. id qd. vnde talis cõfusio debuit declarari. ff. de testa. heredes palam. §. qui vero. B.

divisio ¶ Testimoniũ. ¶ Sunt due partes. Prima tractat de criminoso perseuerãte. Scda vero de emẽdato ibi: si vero. Secunda subdividitur. In prima tractat de emendato qui producitur in ciuili vel in criminali mota ciuiliter. in scda de illo qui producitur in criminali mota criminaliter ibi: in criminali.

c ¶ Crimine pseueret. No. q testis q in crimine detinetur repellit: vt hic ptz: tam in ciuili cã siue in crimi ali repellit: vt hic ptz: qr nõ est credẽdum contra alios eis q criminib' implicant. ij. q. j. neganda. et c. nõ est. et q. vij. qui sine pctõ. et c.

ceptione testium adhiberi.

Gregorius. ix.

¶ Iterũ examinãdus est testis q obscure deposuit: supplentu ex iudicis officio. Cap. iij.

Cum clamor validus cõtra acherontin.[a] epm super symonia et alijs criminibus ascendisset: melfiten. et rubren. epis dedimus in mandatis vt super his diligẽter veritatẽ inquirerẽt: et infra. Verũ qr apertis attestationibus. R. et. G. super symonia ita deposuere confuse[b] q ex dictis eorum non potest veritas declarari. ¶ Mandamus quatenus examinetis eos iterum diligẽter: et tam eorum q aliorum quos receperitis testificata sub sigillis vestris nobis fideliter referatis. Idem.

¶ Perseuerãs in crimine etiã in ciuili repellitur a testimonio: emendatus vero non infamis admittitur in ciuili et etiã criminali mota ciuiliter fallit in periurio qui in criminali repellitur. Capitulum. iiij.

Testimonium eius cui ab aduersa parte opponitur crimen merito reprobatur in criminali causa siue ciuili: et si in ipso crimine pseueret[c]. ¶ Si vero sit de crimine emendatus[d] / et eũ nõ comitetur infamia: nõ est in causa ciuili vel etiam cũ de crimine ciuiliter agitur (preterq p reatu periurij[e]) repellẽdus. ¶ In criminali autem si in alio iudicio instituta accusatione contra ipsum / de crimine conuictus extitit: vel cõfessus[f]: vel si nũc per exceptionem exinde conuincatur: aut grauata sit eius

postulat'. et qdiu in culpa fuerit testimoniũ ferre non põt. xxxij. q. v. preceptũ. Nec criminosus criminosum accusare põt vt in predictis iurib'. qr de quo min' videtur et c. iij. q. vij. §. porro. i fi. et. j. q. j. multi. circa prin.

¶ Glo. se. coadiuuat textũ in eo q loqtur de emẽdato.

d ¶ Emendatus. Vñ admitti dz qr iam incipit esse qd nõ fuit. l. dis. ferrũ. et dr in canone age penitẽtiam et prima opa fac. l. dist. qr tua. et c. dño sctõ et. j. de simo. per tuas. et. ff. de edil. edic. quod ita. et hoc in causa ciuili et criminali cũ ciuiliter agit vt hic. et c. p tuas. et ita q ex illo non remanserit sub nota infamie acta pnia: quia repellit tũc pter infamiã. j. ti. pro xi. p: preterea: puta si esset condẽnatus de furto suo noie: qr non põt facere iudex quin condemnatũ de furto suo noie non sequatur infamia. ff. de fur. nõ potest

† Contra. tex. in. l. cassius. ff. de sena.

Et alijs modis põt notari. vt. iij. qõe. vij. §. porro. in fi. Qr licet p penitẽtias aias saluare possumus: infamiã tñ abolere nõ possumus. ij. q. iij. §. hinc colligitur. et sic pnia nõ pdest eis qtum ad hoc q actus legitimi sunt infamib' interdicti. s. c. licet ex quadã. nisi prius fuerint in integrũ restituti. iiij. q. iij. §. itẽ lege iulia. ij. qõ. iij. preuaricator. in fi. et infamibus porte dignitatis nõ debent patere. j. de exces. prela. inter dilectos. C. de infa. l. vna. lib. x. et C. de digni. neq famosis. lib. xij. et ferre testimoniũ / dignitatis est. xxxij. q. v. preceptũ. Item põt assignari contrariũ. j. de symo. per tuas. ibi dicitur q in crimine cum ciuiliter agitur viles testes et non emendati recipiũtur: hic videtur a contrario sensu q non recipiantur. Solue vt ibi dicitur.

Pnia non delet infamiam.

e ¶ Periurij. Periurus enim post quãtamcunq penitentiã ad testimoniũ amplius nõ recipitur vt hic patet. et. vj. q. j. quicũq. et. xxij. q. v. paruuli. et c. si quis. et arg. ij. q. vij. non potest. et. j. de presum. litteras. et qui scienter venit contra iuratam transactionem infamis est. C. de transactio. si quis maior. Ber.

f ¶ Cõfessus. Qui em in iudicio condemnatus fuit de crimine: sufficit ad hoc vt a testimonio repellatur in causa criminali. licet egerit penitentiã: nec necesse est vt ampli' us conuincatur. vt hic patet: nec talis admittitur ad purgationem alicuius. j. de purga. cano. constitutus. sic et. j. de excep. denique. §. j. vbi repellitur a testimonio qui conuictus fuerit de crimine vel confessus. Et intellige. §. illũ fm istã decre. vt repellatur in criminali eã si egit pniam. si nõ egit repellat etiam in ciuili: si in crimine perseuerat. vt. s. diximus. Ber.

Glo.ista.no. cum eius opi. rc. probat et dat simile. demum arg.obijciendo et soluit.

a Opinio.sic ptz: q si opinio alicuius grauata est: ad testimoniũ admitti non dz in cã criminali:cum sine omi infamia debeat esse testis.j.de excep.deniq3.et.ij. q.vij.testes.r pͣcipue in cã criminali vt hic nec ẽt tales admittẽdi sũt ad honores. lxxxj.di.tãtis. et j.de ac.oipotẽs. r.j.eo.c.vlt.i nullo em̃ dz vacillare opinio ordinãdi.xxxiij.di.laici r arg. ad hoc.C. de pcur.reũ criminis.r.ff.de decu.eos.Et est argu.ex hac lra. q res siue snia inter alios acta facit fidẽ in alio iudicio. sic. xxiij. q.j.subdiacon⁹. Sed hoc solũ q in alio iudicio repulsus fuit:nõ sufficit vt in alio repellatur:sed infamia inde orta ipsum repellit:alr iterum oporteret crimen probari ad hoc vt repelleretur.

† Concor.ter. in aut. q semel C.de p ba.

opinio[a] pro eo q quãdoq3 fuit tali mõ repulsus: q̃uis in hoc casu[b] non excluderet in cã ciuili[c]:põt a testimonio (lz egerit pniam) remoueri. I dem.

Quarta productio non est danda sine solemnitate legali de qua hic. Capitulum.lv.

Ltra tertiã productionẽ[d] nõ debẽt testes vlterius pduci in cã: † nisi pstito ab eo q hoc postulat iuramento[e] q neq3 p se neq3 p aliũ testificata[f] subtraxerit vel fuerit pcũctat[g]; nec p dolũ[h] aut artẽ aliquã quartã productionẽ exposcat sed q quos desiderat de nouo pducere prius habere nequiuit[i]. I dem.

Accusat⁹ criminalr nõ admittitur in testem contra aliũ in causa criminali sua accusatione pendẽte: nisi in exceptis criminibus. Capitulum.lvj.

On dz qs in criminib⁹ (Nisi forsan in exceptis) ad testificãdum admitti pẽdẽte accusatiõe[k] de crimine ɔtra ipsum.† Cũ etiã accusari (nisi pri⁹ se probauerint inno-

de calũnia:cũ iuramẽtũ illud extẽdat ad oĩa q postea occurrũt in cã.C.de iura.calũ.aut.hoc sacrm.r in aut. de his q ingre.ad ap.§.vlti.coll.v.q sepi⁹ nõ est iurãdũ vt ibi dr? Dicas q illud iuramẽtum est aliud iuramentũ q̃ sit iuramentũ de calũnia.r iõ vnũ aliud non excludit. Istõ iuramẽtũ est d veritate dicẽda qd pz ex ipa lra.s. q dz iurar q neq3 p se neq3 p alios didicit testificata:nec p aliquez dolum hoc facit. Iuramẽtũ de calumnia est de eo q credit estimat. C.de iura. calum.l.ij.§.j. et ideo istud iuramẽtũ prestatur. Idẽ etiã est si cã talis sit vbi iuratur tm̃ de veritate dicẽda: qa istud iuramẽtũ de veritate dicẽda nõ extendit ad hoc sed ad pncipale negociũ tm̃. Unq̃rta dilatio dari nõ dz sine isto iuramẽto qualiscũq3 sit etiã cã:et presumptio est cõtra eũ:ex eo q tertio pducit.et ppterea speciale vt exigat hoc iuramẽtũ in hoc casu.

De calũnia nõ excludit iuramentum de veritate.

† Conco.ter. inl.re q re⁹ et ib bar. ff d pu bli. iu d.

Glo.seq.querit r soluit. Iterũ querit.arg.affirmatiue per duo iura r soluit negatiue.solutioni signat cõtrarium solutionem coadiuuat et remittit.

Criminis emẽdatio q̃liter pbat.

b In hoc casu.s.qñ est grauata ei⁹ opinio: tũc em̃ ppter hoc nõ repellit in cã ciuili et idẽ in duob⁹ casib⁹ pmissis:r idẽ est si de crimine ciuilr agit dũmodo emẽdatus sit de crimie: vt superi⁹ ptz. Sed qualr pbabit q sit emẽdatus de crimine? Satis põt pbari p sacerdotẽ suũ q de ipso dz testimoniũ phibere.l.di.in capite r.ij.q.j.si peccauerit.in fi.r.j.de symo.nemo.‡ Sed nũquid testis cui obijcit crimẽ põt obijcere q obijciẽs sit criminosus? ar.q sic.ij.q.vij.si heretic⁹.q tales litigatores digni sunt talib⁹ testibus. C.de here.l.pe. Dico q nõ põt:q iste cãm suã psequitur et nemo phibet a psecutione iuris sui lz sit criminosus. vt.iiij.q.vj. oib⁹. Nisi esset excõicat⁹: vel talis cui esset forũ interdictũ: vel infamis cui act⁹ legitimi sunt interdicti.s.eo.licet immo excõicat⁹ vel infamis nõ repellit cũ sit re⁹:q quilibet legitima defensio sibi reseruat.j.de excep.cũ inter. r q cõtra testẽ directe non agitur sed poti⁹ ɔ aduersariũ:q l testẽ actio nõ dirigitur.s.de or.cog. cũ dilect⁹. in fi.pari rõne nec aduersari⁹ meus põt mihi obijcere crimẽ ppter hoc.vñ si seruus vult pbare se cõtraxisse cũ aliqua libera sciente eũ seruũ esse: cũ in hoc casu habeat personã stãdi in iudicio:põt excipere ɔ testes aduersariũ q ipsi sunt serui: lz ipse laboret sibi impedimẽto. Arg.ɔ.s.e.psonas.r.iij.q.vij.iudicet. r.xxv.di.primũ.nã si seruus accusatur eadẽ sibi cõpetit defensio q et libero.ff.de ac.hos accusare.§.si seruus. Qñ crimina obijcienda sunt testibus dicitur.s.eo.presentiũ.B.

‡ Concor.§.si po.i aute.de testi. col. vij. r.l. a snia. ff.d appel.

Seru⁹ seruũ a testimonio põt repellere.

c Ciuili. Idem est si de crimine ciuiliter agatur.

Ltra tertiam. Primo ponitur regula.secũdo exceptio ibi:nisi. Abbas siculus.

d Productionem.i.dilationem.de hoc dictum est s.eo.in causis.r ibi recurre.

Iuramentũ

e Iuramẽto. hoc qd h dr sumptũ ẽ de aut.d testi. §.q ho.col.vij. Sz q̃re iurat itẽrũ maxie vbi iuratũ ẽ

f Testificata. Siue sua siue alterius partis.

g Percũctatus. Id est perfecte scrutatus.

h Per dolũ rc. Puta expectas q aliquis interim moriatur.vel se absentet.

i Nequiuit. Sic.j.de excep.pastoralis.r.s.e.presentiũ.sed si hr̃e nequerit illos:ei obesse non dz.si p eũ nõ steterit.arg.s.de rescrip.si aũt.r.c.plerũq3. et.s.vt lit.nõ cõtes.qm̃.j.rñ.r.ij.q.vj.anterior.§.ad hoc.r ita videt q etiã sine iuramẽto deberet admitti: qd nõ est verũ:q sine iuramẽto hoc et credi nõ dz maxime cum ante tertiã pductionẽ hoc nõ fuerit prestatus vñ iurare tenet put hic ɔtinet. Preterea hec quarta productio dari nõ dz vbi sufficiẽs pductio testiũ facta fuisset s.e.significauerũt:immo nec scda dilatio nec tertia dilatio dãda esset:si sufficiẽs pductio facta sit:nã in pecuniarijs causis vltra vnã dilationẽ dari non dz scda dilatio.ff.de fer.l.vlti.nisi causa cognita vt ibi.

On dz. Primo ponitur regula r exceptio ibi:nisi forsan. Scdo pbat rta p duo silia ibi:cũ etiã.ab.

Dausio

Glo.se.no.q hec tria rc.r addit q̃rtũ: reliq ps rec. p tres q̃stiones.prima qd in ciuili: scda qd de exceptis criminibus.tertia qd de cõdemnato qui appellauit.

k Pendente accusatiõe. No.s q cũ aliqs accusat⁹ est de crimie statim grauata est ei⁹ opinio.vñ nõ põt i crimib⁹ ad testimoniũ admitti vt hic ptz.r.s.e.testimoniũ:q testes sine oi suspitiõe esse debẽt r infamia.ij.q. vij.testes.r.j.d excep.deniq3. Nec etiã põt promoueri ad ordies vt hic dr i fi. r.lxxxj.di.tãtis daniel. r.j.d ac. oipotẽs.r.xxxiij.di.laici. r.ff.d decur.eos. Itẽ nec põt aliũ accusare q nõ relatione criminis.sz innocẽtia re⁹ purgat.ff.d publi.iudi.is q.r hic in fi. Itẽ nec põt esse tui pcurator. C.de pcura. l.reũ. Itẽ nec accusare. Ex hac decre.ptz q testimoniũ in criminali actiõe/accusatio r ordinũ susceptio pari passu incedũt: ex eo q accusatus pendẽte sua accusatiõe repellit a testimonio/ab accusatione:r ordinũ susceptiõe. Preterea ex eo qd dr

cit. in pn. in criminib9 pz q sec9 est in ciuili: qz tuc nõ obstãte accusatiõe vr q interim possit admitti i testẽ in cã ciuili. S. e. testimoniũ. τ est verũ si sit emẽdat9 de crimie: τ eũ nõ comitet ifamia: vt ibi. arg. j. de symo. p tuas. qz licet accusat nõ statim re9 est. xv. q. vi. c. vi. qz pendẽte accusatione remanet i officio suo: τ ite rim subditi eius et obedire tenet tur. j. d accu. oli. et. viij. q. iiij. nõ ne. Ite patz hic gminus idonei testes qruz opio vacillare vr admittũt i exceptis cribus ex eo qd dicit nisi. forsan in exceptis cribus. sz hoc forte est itel ligẽdũ fm distĩ. iiij9 ca. ij. q. j. i p mis. vtrũ. s. male fame/ vl male opionis: τ tũc cũ est male opinio nis admittat lz ca. illud loquat accusatione. alit admitti non debent cũ etiã si ci uiliter ageret h eẽnt admittẽdi nisi essent emendati τ cum aliis adminiculis. j. d symo. p tuas. sz lz accuset nõ m stati re9 est. vt. S. d. τ ideo põt admitti in crie excepto: adhuc remaneat in statu suo.

Testes minus idonei pñt i exceptis cribus admitti.

centes) ab accusatione ac susceptiõe ordinum appellant.

C De testib9 cogẽdis vel non

Alexan. iij. papiesi. electo.

C In causa ciuili monendi et inducendi testes sunt ad testificandũ et si se subtrahãt odio gratia. τc. apellitur. Capi. j.

C Ausam mt̃ ... ij que in ter W. mulierem τ filium R. vertit cõmisim9 iudicibus terminãdam. Ideoqz mãdamus quatenus testes ab alterutra partium in sue assertiõis testimoniũ inuocatos/ ne veritatem occultent/ diligenti9 moneas τ inducas. Si autẽ odio vel grã/ vel timore se subtrahant: eos ad ferendum testimonium corã pfatis iudicib9 vel eorum nũcio quẽ ad hoc miserint ecclastica districtione cõpellas. Idẽ pbris põtie

C Ubi testimoniũ est necessariũ: compellẽdi sunt testes ad illud ferendũ etiã p suspensionis excõicatiõis τ depositionis sentẽtiã. Capi. ij.

C Um sup cã q vertit inter pnesinñ. epm τ subl. abbatẽ sit testimoniũ vrm necessariũ: mãdamus quaten9 perhibituri testimonium veritati aplico vos cõspectui pñtetis. C Si vo non veneritis: sciatis vos ab offõ et bñficio ecclastico apostolica auctoritate suspensos. C Et si nec sic veneritis: excõicatiõis sniam τ depositionis poteritis formidare. Idem genueñ. archiepõ.

C Testis q tiore aduerte pt se subtrahit: testificari cõpellitur. Uide etiã in criminali fm cõem intellectum: τ sic aliquid addit ad capitm primum supra eodem. τ. c. dilectorum. infra eodem. Capitulum. iij.

nus estimet: vt i. c. ꝓh. τ qui veritatẽ cõmittit mortale. xj. q. iij. qiquis. Iõqz cõpellit.

b C Timore. Tũc em testes sunt cõpellẽdi: alis nõ vr q cõpelli debeãt. j. e. sup eo. ex eo em q nõ vult ferre testioniũ psumit ɔ ipz: vñ dico illũ stati cõpellẽdum nisi cstaret p alios q bene possit ritas cõprobari

C Glo. se. signat cõtrariũ τ dupliciter soluit.

c C Eorũ nuncio. Puta si fuerint debiles/ vel infirmi/ vel egregia psona. S. tit. pri. si q testiũ. τ ff. d iureiurã. ad psonas. ar. S. iij q. ix. testes. ibi dicit q psentes debẽt eẽ testes. Illud itellige de illis personis q ad iudicium venire põt. vl intellige illud in criminali vbi testes debẽt esse i pñtia iudicis: hoc in ciuili et hoc bñ distinguit. C. de fide i stru. autẽ. apud eloquentissimã. exigitur em vt i criminali sint coram iudice: τ nõ solũ ex dictis: sz etiã ex gestis iudex ipsomet motum animi sui. ff de testi. l. iij. §. item diuus.

Testificari an possit q de crie cdẽnatus appellauit.

Itẽ ex hoc. c. τ. S. e. testimoniũ. pz solutio qõnis q fieri csueuit si aliqs cdẽnat9 sit de crie τ appellet: vtrũ recipiẽdus sit in testẽ si pẽdẽte appellatiõe inducatur? Et satis pz ex his duob9 cap. dd iur sit q in criminali neqz: in ciuili vo bñ pt admitti: qz pẽdẽte appellatione nõ dr cdẽnat9. ff. de pe. l. ij. §. vi. τ integer est stat9 et9 vt interim fungat honoribus. ff. ap. interpo. nihil inoua. l. vna. §. i. teger. τ meli9 in. §. si qs deportat9. qa lz sit dãnat9 adhuc nõ habet ifamis ex q appellationem suã psequit. ff. de his q no. ifa. furti.

Continuatio

C ... Qz offiñ testiũ qsi publicũ est τ ad illud interdũ iuiti cogunt: ideo post tractatũ de testib9. τc. sic cõtinuat Jo. an. Ego ctinuo sic Uisum est. S. de testib9: sz qz posset dubitari vtrũ ad testificãdũ possint cpelli: merito subdit ista. Ab. si.

C De hac materia habetur. q. q. vj. statuendũ.

Sũmarium.

C Ausam mrimoniĩ. In cã mrimoniali cogẽdi sunt testes: ita cõiter summat: sz nõ placet indistum ponit spãlitatẽ in mrimonio: qz sic lod videnf iura i alta materia ciuili. In pma pte ponit cause cmissionem In secũda puidet ptib9 ibi: ideoqz. Ab. si.

diuisio

C Glo. se. ponit duplicẽ cãm cpulsiõis testiũ.

a C Occultẽt Sic. xiiij. q. ij. ꝓh. hec em est cã quare testes cpellũt ne ptas occultet: τ ne malus vt bo

C Um sup. C Per excõicationis/ suspensionis/ τ depositiõis sniam cogendi sunt testes. Tria facit. Primo pcipit. scdo punit ctemnentẽ. tertio aggrauat Scda ibi: si vero. Tertia ibi: τ si. Ab. si.

Summarium.

C Glo. se. reci. p questionem.

b C Ueneritis. In termino cstituto supple: τ tũc sufficit vt veniãt ea hora qua pñt expedire offiñ suũ. S. de offi. deleg. csuluit. τ ar. ff. de cõdi. τ demon. l. iiij. i fi.

C Gl. se. reci. p ɔiũ de def. cũ nõ ab hoie: vbi remittit

e C Ab officio. is est ordo cũ culpa incipit a cõtumacia: tũc debz excõicari. xxiij. q. iiij. forte. Secus si a crimine tũc debet deponi. lxxxj. dist. dictũ. τ. S. de iudi. cũ non ab hoie. vbi de hoc.

C Glosa ista notat q plures. τc.

f C Et si nec sic veneritis. No. ar. q in vna citatione pñt fieri ples citatiões sicut etiã fit de consuetudine pter difficultatẽ citationũ: vt. S. de do τ cõtu. veritatis. τ. c. cũ dilecti. τ. S. de in iteg. resti. cũ ex liris. τ.

C Glo. seq. querit τ soluit.

g C Depositionis. Et sic cresceñte ctumacia crescere dz τ pena. S. vt lit non cteśta. q. fi. in fi. τ. ff. de pe. relegati. nisi necessitas sit ipedimeto. ar. ff. de arbi. celsus. §. idẽ ait. nõ ei in oi casu excõicare eũ intelligit. arg. ff. solu. si seru9. τ. in fi. Quid si excõicauisset eũ nisi venisset in termino nulla exceptione facta: nũquid erit

Con. cor. tex in. l. fi. τ ibi bal. C. de iure deli.

Excōicatio an excus set p im possibilitatem

excōicat⁹ si nō potuit venire? In casu tali saltē q̄ ad deū nō ē excōicat⁹: q̄ ipossibile pceptū non ligat. ff. q̄ sen. sine appel. resciu. l. paulus. s3 q: eccl'ia illud ignorat/ doceat de ipedimēto ⁊ absoluet sine difficultate a grauamine. arg. j. de sen. excō. c. sacro. sic ex eadē cā reuocat̄ snia diffinitiua. nec mādanda est executiōi. ff. ð iudi. si p̄tor. ⁊ j. ð re iudi. cū bertholdus. ⁊ c. cū olim. multo fortius excōicatōis sententia tenet: sed pbato impedimento si ne grauamie vt dixi debēt absolui. Ber.

nit. ⁊ c. ₂stitut;. ⁊ d3 denūciari nō teneri illo iuramēto vt j. c. ₂stitut;. ⁊ j. de accu. oli. vbi de hoc. Ber.

g Nō d3. hec v'ba habuisti. s. ti. pri. ₂stitut;. ⁊ iij. q. vij. §. sūt aūt. ⁊ si qs aūt. ⁊ C. ð postu. puidēdū. B.

h Instrā. Qð q̄ fecerit tenet ad interesse. xiij. q. ij. si quis de clericis.

Super eo⁹ ⁊ infra. Cōsul. t. t. r. q̄ si factū ē notoriū nō eget testiū depositionibus declarari: cū talia pbationē vel ordinē iudiciariū nō reqrant^b. Verū si nō ē notoriū/ ⁊ is q̄ ₂uenit̄ factū negauerit testes q̄ interfuerunt facto/ monēdi sunt non cogēdi^c ad ferendū testionium ṽitati. Nisi forte timore^d aduerse partis cōstiterit iudici eos a ferendo testimonio reuocari. Et ad hoc passim^e possint de iuris hūani rigore cōpelli. Idem. Cōpelluntur testes etiā in criminali q̄s accusat⁹ maliciose accusatori subtraxit. h. d. fm verū ⁊ cōem intellectum. Ab. Capi. iiij.

Peruenit ad audientiā nostrā q̄ cū J. prior sctī laurētij corā te fuisset de symonie ⁊ adult'ij crimine accusat⁹: quēdā q̄ ₂tra eū ducēdus erat in testimoniū: iuramēto^f astrinxit vt non deponeret ₂tra ip̄3 ⁊ infra. Nos igit̄ attēdētes q̄ nemo d3^g aduersario instrumenta^h (quoȝ appellatiōe testes cōtinent̄ †) subtrahe: ⁊ q̄ tam ille q̄ surripit instrumēta q̄3 q̄ aduersario parē aduocationis copiā subtrahit iniquā ostēdit^i a se litē foueri ⁊ experiri d3 in se iudicio aucē elusam^k r̄ndem⁹ ad ðtegēdū tāte fraudis ⁊ calliditatis ₂mentū^l: ip̄m testē merito eē ₂pellēdū ⁊. Cle. iiij. segobiēs. epo.

Si res aliter pbari nō potest: et in cā crimiali compellēdi sunt testes. h. d. fm lecturā notabiliorem. Capi. v.

Peruenit ad nos q̄ cū a laicis enormis ⁊ intolerabilis iniuria clerico multis astantibus ⁊ videntib⁹ inferat̄: iniuriātes in cām detracti negāt se tm̄ facin⁹ ₂misisse et cū lesus eoȝ testioniū q̄ presentes extiterāt hoc probare desideret: illi nolunt ṽitati testioniū ₚhibere: ⁊ infra. Cōsul. t. t. r. q̄ hi q̄ de rebus ecclesiasticis^m testificari recusant^n

et hoc colligi videbat̄ ex antiq̄ decr̄. S3 hoc nō ē verū vt h̄ dicit. ⁊ qð dictū ē ad ðtegēdū tāte fraudis. ⁊c. supple ⁊ nihilomin⁹ sup p̄ncipali ðbēt ₂pelli vt dicūt illa iura. ar. s. ti. pri. intimauit. ⁊ c. ₂stitutis. ⁊ ar. j. e. c. vlt. et ⁊ j. e. directoȝ. vbi soluit̄. Dico q̄ nō ₂pellit̄ sup p̄ncipali vt dicebat Lau. s3 ad fraudē detegēdā d3 ₂pelli vt postea denūciet̄ ñ teneri illo iuramēto postea poterit iurare sup p̄ncipali si voluerit: s3 nō deb3 ₂pelli et sic planū est ⁊ nullū ₂riū vt dicit Lau.

i Ondit. pre sumptiue/ sicut p̄sumit̄ ₂ illū q̄ ad pecūie coruptelā descēdit. C ð pe. iudi. q̄ ma. iudi. l. j.

† Con. cor. l. j. ff. ð fide instru.

k Elusam. Qz istrm iudex non poterat sup cā illo pcurāte. ff. de offi. pcōsu. nec q̄cq̄3 §. vlti.

Glo. se. reci. q̄ q. an sup p̄ncipali cogi ðbeat. ponit opinio. Lau. quā ptim approbat. demū ponit ₂riū cui signat ₂rium. j. e. c. pe. ⁊ ibi remittit.

† Con. cor. ter. l. j. eū q̄ nocētē. ff. de iu. iur.

l Cōmentū. Ex hoc vr̄ q̄ nō sit cogēdus dicere ṽitatē sup p̄ncipali: s3 tm̄ modo reuelare hāc fraudē. ⁊ hoc dicebat Lau. ⁊ debebat pcedi i cā tāq̄3 deposuisset ₂ illū ⁊ sic hēbat illum p pūcto fraus reuelata et sic phabitisse iuramentū suū.

diuisio

Super eo. In p̄ma ponit̄ decisa cōsultatio. in secūda r̄nsio ibi: ₂sultationi. l quā distinguit: ⁊ scðm mēbrū psequit̄ ibi: verū. cui⁹ respōsio moderat̄ ibi. nisi. ⁊ demū querentē istruit ibi: licet. Ab.

Incipit casum.

a Super eo. Questio fuit tal'. Aliquis ₂uenit̄ ð aliq̄ fctō manifesto: q̄rit̄ an illi q̄ facto iterfuerūt sint ad ferēdum testimoniū compellendi.

b Nō requirant. Quātū ad examinationē vel pbationē: sicut nec in ₂fitente necessarie sūt ptes iudicis. ff. ad l. aquil. pide si occisum snia tñ necessaria est. j. de diuor. porro.

Glo. seq. reci. p ₂riū de decre. s. pri.

c Nō cogēdi. hoc itellige a p̄ncipio. p̄mo ei sunt monendi: ⁊ postea si noluerint sunt cogēdi: vt. s. e. c. pri. clerici ṽo in cā laicoȝ cogi non debēt nisi cū alie pbationes haberi nō pn̄t. xiiij. q. ij. q̄3.

Glo. seq. querit ⁊ soluit.

d Timore. S3 qs pbabit hoc? certe eoipso q̄ monit⁹ est ⁊ nō vult testificari: p̄sumit̄ ₂ ip̄m q̄ nō bono aio h⁹ faciat: ⁊ ex hac p̄sumptiōe ₂pellit̄. ar. C. q̄ mili. nō pos. sup fuis. li. xij. ⁊ testes inuiti cogēdi sunt. C. ð test. si qð aut. s3 hodie. ⁊ sic hodie fuat̄. ⁊ si cōstaret q̄ pars aduersa hoc faceret d3 excōicari. s. ti. pri. cū causam. j. §. q̄ si forte. ⁊ c. cōstitutio. j.

e Passim. s. in ciuilib⁹: s3 in criminalib⁹ non: nisi agat̄ ciuilit̄: vt. j. e. c. dilectorum.

Sūmarium. diuisio

Peruenit. Cōpellit̄ testis illi⁹ fraudē detegere q̄ aduersario pbatōis copiā subtrahit. sic cōuersummat̄. Cōis diuisio. scða ibi. nos. Ab.

f Iuramēto astrixit. Qð fuit temerariū ⁊ illicitū ⁊ ið nō seruādū. vn̄ nō obstāte tali iuramēto ₂pellēd3 ferre testimoniū sup negocio p̄ncipali. s. ti. pri. intima

Sūmarium. diuisio.

Peruenit. Sup pbanda iniuria clerico illata/ cogēdi sunt testes. h. d. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: cōsultationi. Ab. si.

m Ecclesiasticis. Noie rerū ecclasticaȝ. itelligo clericos. ⁊ ita videtes clericū ledi testificari ₂pellunt̄ xj. q. ij. eccl'iaȝ seruos. ⁊ j. de vi. ⁊ ho. cle. c. vlt. ⁊ ita p̄t intelligi: q: iniuria crimē est. nā qui de iniuria condēnatur infamis efficit̄. j. de re iudi. cū testimonium. ff. de his qui no. infa. athletas. §. vlti.

Glo. se. obijcit ⁊ dupl'r soluit. ad p̄mā solutionem signat ₂rium et remittit.

n Recusant. Attēde ₂sultationē ⁊ r̄nsionē. ⁊ sic vidēbis q̄ nō directe r̄ndet ad interrogata. si. s. de testi. cū in tua. vbi ita idirecte r̄ndet. S3 dicas: q̄ eoipso q̄ r̄ndet vt sup reb⁹ eccl'iastic; cōpellendi sunt. a contra.

rio sensu rńdet q sup illa iniuria non sunt compellēdi ferre testimoniū: qđ em̄ de vno ꝯfitet de altero negare videtur. ī. de ꝓsump. nōne. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊ hoc iō q in criminalib⁹ testes nō cōpellūtur. ī. e. delictoꝝ. q: iniuria crimē est. vn̄ q de iniuria ꝯdēnatur īfamis efficitur. ī. de re iudi. cū te. ff. de his q not. infa. athletas. §. vlt. Arg. ꝯtra. ī. e. sup his. ⁊. c. seq. soluitur hec cōtrarietas ī. eo. dilectorum. Uel dic q ꝓsecutio iniurie appellatur hic res ecclesiastica. et intellige q ciuiliter. hic agebatur ꝓ suo interesse de iniuria alʼs nō compellūtur testes qđ intelligo de iniuria facta ordini clericali. Ber.

episcopus. in synodo. ī. de ac. sicut olim.

f ¶ Iterato. Iuramētū em̄ istoꝝ testiū ad totū tp̄s dꝫ extēdi dū durāt in offō illo postq̄ iuramētum illud in synodo ꝓstiterūt siue corā ordinario siue corā delegato cā illa tractetur: vt hic innuit: sicut iuramētū calūnie ad oīa q̄ in cā ꝯtingūt extēditur. C. ð iura. calū. auť. in hoc iuramento.

¶ Glo. se. arg. a cōtrario. et illud reprobat.

g ¶ Aliter. Et si aliter nō fiat fides inuit hec lr̄a q iterum iurare debeāt corā delegato etiā ꝓ eadē cā: sed non vr̄ q iterum iurare debeāt vn̄ satis pōt suppleri maxime sicut et testis ex q semel iurauit ferre testimoniū in aliqua cā nō dꝫ ampli⁹ iurare super illa nisi emerserit aliqđ de nouo.

(si aliter veritas nequerit eliciꝫ) ad illud sunt ꝑ cēsurām ecclesiasticā cōpellēdi. Idem.

¶ Sup cōsanguinitate ꝓbanda cogēdi sunt testes. Ita cōmuniter summat. Sed panor. no placet hoc summariū: et iō summat sicut. c. j. ð. eo. Ca. vj.

CEterū sup cōsanguinitate cogēdus sit testis ꝓhibere testimonium veritati nō dubitatur a nobis: cū id tā ius scriptū[a] approbet q̄ consuetudo actibus[b] vꝛentiū approbata: ⁊ si ipsum[c] cōstiterit odio vel grā: veritatē supprimere aut timore[d]. Celestin. iij.

¶ Testis synodalis qui corā ordinario sup mr̄imonio deposuit: non compellitur iurare super eo corā delegato hoc primo. Propter superuenientem infamiam a testimonio repellitur. hoc scđo. Potest tamen si errauit incontinēti non ex interuallo dictum suum corrigere. hoc tertio. Capitulum. vij.

PReterea si testes publici quos tua ciuitas nuncupat synodales[e] sup cā matrimonij corā te vel tuo caplo semel testioniū reddiderit: nō debēt cōpelli vt ī ꝑn̄tia alicui⁹ delegati iudicis sup eadem cā iterato[f] prebeāt iuramētū dū mō aliter[g] fiat fides iudici delegato. nisi forte articulus noue qōnis[h] emergat. ¶ Hmōi ð° testes publico iure pn̄t ꝓpter infamiā a ꝓhibēdo[i] testimonio remoueri[k]: si eā postq̄ in cōi[l] recepti fuerāt cōtigerit cōtraxisse. ¶ Quoꝝ testimonia si qn̄q̄ nō studiose. sed in ꝓferēdo errauerint: ⁊ se incōtinēti[m] correxerint reprobari non dn̄t. sec⁹ aūt erit: si correctioni sue interposuerint īteruallū. ✝ Inno. iij. priori scti fridiani ⁊ mgro. P. canonico pisano.

¶ Cū de fama vel vitio falsitatis inqrit: cogēdi sunt testes h. d. ƀm Io. an. Sꝫ ƀm panor. nimis restringit textū. C. viij.

a ¶ Ceterum. ¶ Scriptū. Tā canonicū q̄ ciuile. xiiij. q. ij. quāq̄. et. ī. eo. ꝑ totū. ⁊. C. ð testi. si quādo.

b ¶ Actibus. Est aūt vt hic satis apparet consuetudo ius qđdam moribꝰ vtētium approbatum quod ꝓ lege suscipitur cū deficit lex. dist. j. cōsuetudo. ⁊ consuetudo est optima legum interpres ī. de consue. cum dilectus. ⁊ sic compellēdi sunt testes tam iure scripto q̄ non scripto scꝫ consuetudine. ī. de consue. cum dilectus. vt hic patet.

✝ Concor. tex. l. l. iij. ⁊ ibi Cy. C. q̄ sit lon. cōsue.

Cōsuetudo.

¶ Glosa seq. querit et soluit.

c ¶ Ipsum constiterit. Et quis probabit tam dictū est q: eoipso q monitus non vult testificari presumitur cōtra ipsum vt statum compellatur nec est alia necessaria probatio et hec leuis presumptio sufficit. arg. ff. de pe. here. si quis libertate. §. plane. B.

¶ Glo. seq. dupľr exponit qđ hic de odio dicitur.

d ¶ Timore. Timor pōt referri ad multa siue odio ꝑsone vel timore hoc cōtingat cōpelli debēt. ī. ri. pri. ꝯstitutis. ⁊. c. intimauit. ⁊. ī. e. peruit. ✝ siue etiā odio ipsi⁹ facti qđ qdē tenui religione abhorrent. C. de fide instru. l. vlti. ⁊. ī. de symo. ⁊ si qōnes. ⁊ tūc forti⁹ debent cōpelli. alʼs si nollēt iurare dānando iuramentū tanq̄ heretici debent condēnari. ī. de here. excōicamus. §. fi.

✝ Concor. l. j. §. in opis. et ibi bar. ff. ð no. ope. nū cia.

¶ Preterea. ¶ Cōmuniter summatur vt in rubro: sed quia varijs modis intelligitur posset aliter summari. Et quia hec summatio generalis potest conuenire cuilibet intellectui transeo pro nunc cū communi summario. nam ex infra dicendis patebit clare intellectus. Tres sunt partes que per se patent. Ab.

e ¶ Synodales. De quibus habes. xxxv. qōne. vj.

h ¶ Questionis. Tūc em̄ dꝫ iurare sup articulo illo noue qōnis: q: ꝓmū iuramētū nō extenditur ad illū articulum noue qōnis: q: cū ꝓstitit illđ in synodo vel corā epō non cogitabatur ð illo. ⁊ q iterū iurare debeat ꝓbatur. ī. ti. pri. fraternitatis. vbi nou⁹ articul⁹ ꝓbaŧ tā ꝑ antiquos testes q̄ ꝑ nouos pri⁹ ꝓstito ab oībus iuramēto. vt. ī. ti. pri. de testib⁹. ⁊ C. de tēp. appella. per hanc.

✝ Concor. l. si postulauerit. §. j. ff. ð adul. et. l. repeti. ff. ð qstio. et. l. de quid astringē de. ff. ð verbo. obliga.

i ¶ A ꝓhibendo. No. ğ q testes hmōi synodales ꝓpter infamiā supuenientē remouenŧ a testionio ꝓhibēdo nō aut a ꝓhibito q: infamia vel delictū supueniēs nō vitiat qđ legitie factū est. ī. de eo q cogn. cōsan. vxo. sue. discretionē. ⁊. c. tue. ⁊. c. iordane. ar. C. ð te. l. j. ⁊. iij q. vij. §. veꝝ. ff. de of. ꝓto. barbari⁹. sic rescꝑtū pape nō cassaŧ ea q̄ legitime facta sunt. ī. de resti. spo. audita.

k ¶ Remoueri. hēs hic q īfamis repelliŧ a denūctatione. vt. ī. de spō. cū ī tua. ⁊. ī. ð accu. cū dilect⁹ fili⁹. ⁊. c. sicut olim. ⁊. ff. de popu. ac. ppľaris actio. Hug. H. B.

l ¶ In communi. Id est in synodo vel auditorio cōmuni. xxxv. q. vj. episcopus in synodo.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. ⁊ solu. Ju fi. signat ꝯtium ⁊ soluit.

m ¶ Incōtinēti. i. in eadē instātia iudicij anq̄ loqtur ptibus vľ anq̄ recedat a ꝑn̄tia iudicis: q: postea subornat⁹ ꝑsumiŧ: sed hoc posset intelligi habito respectu ad qlitatē ꝑsone vt sic possit corrigere vel addere etiā ex interuallo. Qualr̄ intelligaŧ incōtinēti: ꝓbatur. ff. de ꝟbo. obli. ꝯtinu⁹ act⁹. ff. de adul. qđ ait lex. §. vlt. in fi. C. de erro. aduo. l. vlti. ⁊. xxxij. q. j. apud misericordē ⁊ melius. ī. de elec. quia propter. ibi inuenies multas

Incontinenti qualiter itelligitur.

expositiones huius vbi incotinenti siue mor. ar. cotra xxx. q. ix. qd qs comisit sed illa 3ria non tangunt hoc.

a Super his. ¶ hec decre. est pars illius quam habes. j. de ac. super his. in fi. illius decisa est: et de hoc materia loquitur. s. titu. proxi. tam litteris.

b ¶ Articulus

Ex hoc loco potes sumere casu tu. illi⁹ decre. ta lris. s. tit. pri. qr illi⁹ sup his. j. de ac. Quidam electus fuit in epm lucan. quidaz se opponebant electioni illi⁹ dicentes q erat male fame z q matrimoniu contraxerat cum vidua. Item isti q oppo nebant se lras 3 electu noie capituli domino pape miserunt: qs ta elect⁹ q capitulu falsas dicebat z capltm nesciuisse de lris ll ho: z de istis articulis madat papa inquiri: z ad hec probanda testes sunt copellendi.

Ponit casum.

Sup his[b]: z infra. ¶ Ceteru volumus z madamus. vt sup inqsitionis articulis[b] ta de fama electi q lris contra eu sub noie loge maioris z sanioris partis capli destinatis: cogatis[c] testes qui noiati fuerint phibere testimoniu veritati. I de archidi. mediol.

¶ Testes q se subtrahunt etia in criminali cogedi sunt. Ca. ix.

Cum cotra magrm. R. super eo q dr falsas de se. apo. lras reportasse: ac p se vel pcuratore fuisse vsum eisdem: tibi direxerimus scripta nra. Postulasti p se. apo. oraculu edoceri vtru sup prefato vitio falsitatis testes copellere[d] debeas nomiatos. ¶ Nos igit respodemus q testes predicti si se gratia / odio / vel timore subtraxerint p ce. eccle. debes ap. re. compellere veritati testimonium perhibere.

Hono. iij. abbati. S. eugenij z magistro. G. cano. senen.

¶ Non summat ppr varietate lecturaz nec et diuidit. Ca. x.

Dilectoru filioru vulterani capli ex pte vna z epi vulterani ex altera pcuratoribus in nra presentia costitutis: z infra. ¶ Testes q fuerint noiati: preterq sup criminibus[e] (si se gratia/ vel timore

sunt. iij. q. iij. §. ite l criminali. §. ite inuiti. z trib⁹ ca. se. In criminibus pro ptz hic q copelledi no sut. z ar. ad hoc. C. e. si qn. l pn. z. s. e. pueniit. In 3ui videt q bn sunt copelledi. s. eo. sup his. z. c. cu 3 in qbus expresse copellit. et ar. s. ti. pr. cu cam. §. testes aut zc. sz ibi pro sus ille soluit: et ad pncipales testes illo restringit. z. iij. q. ij. ite in criminali. pro si. ite lege iu lia publicoz iudiciorum. et eo em q certe psone ibi no copellu

¶ Glosa seq. signat contrarium et remittit.

c ¶ Cogatis. hic compellutur testes in criminibus et etiam in irregularitate. j. e. c. proxi. et sic est cotra. s. eo. peruenit. z. j. e. delictorum. vbi soluitur.

Summarium.

Cum cotra. Super crimine falsi cogendi sunt testes. sic summat Jo. an. sed certe non elicitur hoc simpliciter ex tex. qr mandat sub coditione si se gratia odio. et sic non ponit speciale in crimine falsi: qr sic loquitur in alijs causis criminalibus. s. eo. super eo. Comunis diuisio. secunda ibi: nos igitur. Ab.

diuisio

¶ Glo. se. ponit dubitatiois cam. signat 3riu z remit.

d ¶ Copellere. Dubitationis ca fuit: qr videbat q in criminib⁹ no sunt copelledi testes. in aut. de testi. §. qm. col. vij. ar. C. eo. si qn. in pun. et eo q dicit ibi in pecuniarijs causis testes cogedos: videt q no in criminibus sed 3 hoc madat papa. s. q copellant. z. s. c. pri. et in seq. ca. dicit q in criminib⁹ non copellant. sed ibi habetur cotrarioz solutio. z qn copellatur z qn non.

Dilectoz. ¶ Glo. seq. hz duas partes. prima dicit testes in ciuilib⁹ cogedos. excipit mediatores et certos pulegiatos. Scda ibi: in criminib⁹: tractat pncipaliter de ipsoz copulsione in criminalib⁹. z facit septe. primo allie. p z 3. Scdo ibi: sup hoc ponit opi. q hz illos cogi cum de crimine ciuiliter agit. Tertio ibi. sed huic illa impugnat. Quarto ibi: ideoq. ponit opi. sua que hz illos no cogi etia cu de crimine ciuiliter agitur. Quinto ibi: qualiter: rndet ad 3ria opi. sua reassumes Sexta ibi: alij reassumit z coadiuuat opi. cotraria dices illa equa. Septimo ibi Inno. ponit opi. Inno.

Testes in possint copelli ad testificandu.

e ¶ Sup criminib⁹. Circa copulsione testiu no. q in ca ciuili vbi aliter pritas hriu non pot indistincte sunt copellendi ta clerici q laici ne pritas occultetur. xiiij. q. ij. qcq. z qr mortaliter peccat q pritate occultant. xj. q. iij. qsquis. vn monitione pmissa indistincte copelli debet testes. s. e. sup eo. z eo ipso q monit⁹ no vult testificari psumit q etia maliciose hoc facit vt sepi⁹ dictu est. s. e. cam. Qnq tn in pecuniarijs causis no copellunt vt in mediatoub⁹ q no copellunt ferre testimoniu in cotractib⁹ l qb⁹ mediatores fuerut nisi de cosensu partiu. in aut. eo. §. qm. coll. vij. ite in alijs casib⁹ q qsi pulegiati tur dat intelligi q alie copellatur: qr qd de vno negat de alio zc. xxv. di. qlis. ff. e. l. iulia. ille em psone puuilegiate sunt ppter conexitate vn alie oes copellut. Sup hoc dicut qda q si agat directe in modu accusationis no sunt testes copelledi. Si pro ciuiliter agit de crimine in modu exceptiois vel denuciatiois aut etia inqsitionis tuc copellunt. vt. s. e. ti. sup his. z. j. de simo. lz heli. Sed huic distinctioi 3dicit expresse hec decre. qr no poterat agi criminaliter in hac decre. sz ciuilit tm duab⁹ roib⁹. Prio qr hic agebat ca couetiois z recouetionis inter epm z capltm vt ptz in antiq z qr p pcuratore vt lra ista dicit pcuratoub⁹ 3stitutis. sed pcurator no interuenit in ca criminali. j. d ac. venies. ff. de publ. iudi. l. pe. §. fi. z. v. q. iij. l criminalib⁹ z in crimine no fit mutua accusatio vel denuciatio: qr no relatione criminu: sz innocetia re⁹ purgat. ff. de publ. iudi. is q. z. iij. q. xj. ites gada. z si necesse est vt dicam⁹ q hic obijciebant crimina testib⁹ vt a testionio repellerent: z io dicit: cogatis testes. s. q noiati fuerint pterq sup criminib⁹. Ioqz dicedu est q sup criminib⁹ testes copelledi no sunt: siue directe agat de crimie siue ciuilit. vt hic ptz. z. s. e. peruenit. z hec est ro qr in infamia alteri⁹ nemo dz facile psilire: qr tales detractores dnr. vj. q. j. ex merito. z. c. tribus se. s multo forti⁹ nec copelli. Qualit rndet his capitulis. s. prio. Ad illud sup lris dicas q ibi copellunt testes ad pbadu infamia siue irregularitate 3 electu ne indigna psona ad apice dignitatis pmoueat psurreptione: qr vilis psona ad tata dignitate p surreptione pmoueri no dz: z iudex ex offo suo hoc face dz ppt publica vtilitate q qr ille oib⁹ de sua plebe pficit: z sic e qsi spale in ca inqsitionis. et. j. de simo. lz heli. et inquisitio no fit nisi vbi lfamia pcessit. vn ibi no copellunt testes in lfamia alicu⁹ sz ex tali copulsioe si pbet crimia oit infamia. s. ti. pr. testimoniu. z qr ibi agebat de falso p inqsitione ideo copellunt testes ne talis falsitas remaneat impunita ex defectu testiu in q casu intelligat pri.

¶ Concor. aute. de alie. em pht. in pn. col. ix. z. l. j. et ibi Bar. ff. so. ma.

ca. eo. ꝫ. qꝛ dico illud spãle in crimine falsi: et pcipue in lřis pape i qb⁹ multa spãlia sunt. ĩ. de fal. ad falsarioꝝ ⁊ idē in casib⁹ sequētib⁹. c. Dico ꝙ ꝙ vbicũqꝫ agit̃ actione odiosa vel exceptiõe p quã ad infamiã alicui⁹ pcedat̃ nõ sũt cõpellēdi testes. vt dictũ est: nisi i casib⁹ pdictis Scdm̃ leges cõpellunt̃: nisi i casib⁹ vbi spãliter nõ debēt cõpelli vt dictũ est ⁊ hoc dicũt Tã. ⁊ Vin. Alij ꝫuũ dicunt ꝑut dictũ ē. Sꝫ supradictis oĩb⁹ rõnib⁹ põt de facili r̄nderi s̄m illos q̃ dicũt ꝙ sẽꝑ cõpellēdi sunt testes: nisi agatur criminal̃r tantũ Dic ꝙ nulla criminalis erat qõ inter epm̃ ⁊ capitulũ sed ciuilis tñ. vt pꝫ in integra. in q̃nta cõpilatiõe. s. ꝯuẽtio ⁊ recõuẽtio: ⁊ ꝙ dicit testes q̃ nolãti fuerint cogat̃ veritati testimonium ꝑhibere si grã odio vł timore se subtraxerit ꝑterꝗ̃ suꝑ crimi nib⁹: sic dꝫ intelligi ꝙ testes in ciuilib⁹ q̃stionib⁹ sunt cõpellēdi. sed in criminalib⁹ nõ debēt cõpelli ⁊ sic papa ꝑuidit hic nouũ ius: ⁊ ꝫuũ multũ ꝫ istos: ⁊ sic nõ opꝫ dicere vt dicũt ꝙ hic erat cõtrouersia inter epm̃ et capl̃m suꝑ pluribus articulis ciuilib⁹ ⁊ suꝑ criminalibus ⁊ q̃lli erãt ꝓcuratores ad excusatiõnē tm̃ allegãdas vel ꝙ dati erãt lit. contest. ista dare nõ possunt. vt pꝫ in antiq̃ decre. ⁊ p iura predicta. ciuilis eñ ⁊ criminalis qõ nõ ꝯcurrũt sꝫ immo crimĩalis ꝑiudicat ciuili ij. q. vlti. ꝯ. aliqñ. Sed magis equũ videret̃ ꝙ sẽꝑ cõpellerent̃ q̃liter cũqꝫ agat̃: nec crimina remaneãt ipunita cũ tñ nõ criminal̃r directe nec ꝑuileg⁹ ꝑsonas q̃s ꝯdēnet. ar. ĩ. de sen. excõi. vt fame. cũ suis cõcoꝛ. ibi positis. arg. ĩ. de collu. c. j. ⁊ ij. ⁊ vlti. ⁊. ꝫ. ti. pꝛi. cũ cãm. ⁊. testes aũt ⁊c. ⁊. ꝫ. e. suꝑ his. ⁊. c. cũ ꝫ. ⁊ ĩ. c. pꝛi. Inno. iiij. dicit ꝙ vbi nõ est pcĩm tacere id suꝑ q̃ testes inducũtur nõ sunt cõpellendi: sed si peccatũ est tacere cõpelluntur.

Venerabilis. Diuidit̃. nã in pma pte ponit̃ iusta petitio. in scda ipsi⁹ exauditio ibi: ĩõqꝫ. Ab.

Glo. seq. reci. p. q. q̃ sit pena cõspirantis cõtra epm̃.

a Cõiuratiõnē. Clerici eñ q̃ ꝫ epm̃ suũ factũt ꝯiurationē vel isidias ei ꝑauerint deponēdi sũt ⁊ tradēdi curie scłari vt puniant̃. xj. q. j. si q̃s sacerdotũ. ⁊. c. ꝯiurationũ. ⁊ trib⁹. c. se. laici ꝟo q̃ ꝫ epm̃ suũ cõspirationē factũt sũt excõicãdi ⁊ cõlone ꝑuãdi. xj. q. j. ꝯspirationũ.

Glosa seq. obijcit et soluit in fi. arg. sociũ ⁊c.

b Iuramēto absoluãt. Sed videret̃ ꝙ nõ debeãt absolui cũ iuramētũ nõ tenuerit. vñ poti⁹ denũciãdũ sũt nõ teneri hmõi iuramēto ligati. ꝫ. ti. pꝛ. ꝯstitut̃. ⁊ c. intimauit. ⁊ ĩ. de ac. olim. et ita hec absolutio potius vꝫ fieri ad cautelã sine de facto. sic q̃nqꝫ absoluunt̃ alii qui vt possint testificari. ꝫ. ti. pꝛi. veniẽs in fi. ꝑterea ⁊ alia rõne iuramentũ hmõi non tenuit qꝛ cõiurationes hmõi illicite sunt. xj. q. j. si q̃s sacerdotũ. ⁊ ca. cõiuratio nũ. ⁊. c. se. ꝙ tale iuramētũ nõ ē ꝟuãdũ cũ ꝟgat in dispẽdiũ salutis eterne. ĩ. ꝺ iureiur. si ꝟo. ⁊. xxij. q. iiij. si aliq̃d. ⁊ i multis ca. eiusdē. q. et qꝛ non h̄abuit tres comites. scꝫ ꝟitatē: iusticiã: ⁊ iudiciũ. vt ea. cã q. ij. aiaduertendũ. vel lꝫ sit illicitũ aucte ꝑpria nõ dꝫ q̃s venire ꝫ. Arg. ꝫ. ꝫ. de elec. venerabilē. Itē habes hic ꝙ socius criminis admittit̃ ad detegēdã cõspiratiõnē imo certe tenet̃ illã conspirationē manifestare ⁊ denũciare. vj. q. j. ꝯ. si q̃s cũ militib⁹. in fi. ⁊. lxxix. dist. si q̃s papa. Itē in defectũ ꝓbationis min⁹ idonei testes admittunt̃ q̃ alš nõ admitterent̃. C. de he. l. pe. et. iiij. q. iij. ꝯ. si serui r̄nsio. ⁊ ꝑpter defectũ testiũ admittũtur qui alš admitti non debent. ꝫ. de elec. cum dilecti.

subtraxerint/ vel odio) p censuram eccle. cogatis veritati testimoniũ perhibere. Idem epo bonon̄. ⁊ magro. B. epo.

Ad detegẽdam veritatem coniurationis coguntur socij etiam iurati. Capitulum. xj.

Venerabilis frater noster archieps rauẽnaten̄. proposuit: ꝙ ciues ceruicē. cum. M. ⁊ R. quondã clericis ecclie rauennatē. quãdam presumpserũt cõiurationem[a] facere cõtra eũ: nichilominus in detrimentũ eius dãtes eis quãdã pecunie q̃ntitatē. et ad hec celãda se astringẽtes vinculo iuramenti: vñ humiliter supplicauit vt cum cãm super his et quibusdam articulis vobis duxerim⁹ committendã: ⁊ ipse intẽtionem suã ꝓbare nõ possit nisi testiõnio ciuiũ predictoꝝ: ꝓuidere ei (ne p defectu testiũ pereat sua iusticia) dignaremur. Ideoqꝫ mandamus q̃tenus monitiõe ꝑmissa p cen. eccl. ap. re. cogatis illos q̃s videritis cõpellẽdos vt ab hmõi iuramẽto[b] absoluãt q̃s idē archieps ad testimonium duxerit producendos eos[c] nichilominus (si se grã vel odio/ vel timore subtraxerint) districtione sibi cõpellẽtes ad perhibendum testimoniũ veritati.

De fide instrumentorum. Grego.

Instrumẽti exemplũ non solẽniter sumptũ fidē non facit absqꝫ originali. h. d. s̄m ipsius mentem. Ca. pri. j.

Si scripturam autenticã[a] nõ videmus: ad exemplaria[c]. nichil facere possumus. Alexan. iij.

e Eos. Cum fuerint absoluti ⁊ voluerint ferre testimonium propter iusiurandũ: nichilominus.

Rubi. De fi. instru. Cõtinuata est hec rubi. ꝫ Io. an. ꝫ. i rubi. de testib⁹. Vel dic tu sic. Visũ est. ꝫ. ꝺ vna spē ꝓbatõis q. s. fit p testes: nũc subijcit de alia q̃ fit p instra. ab. De hac mãia h̄r. iij. q. ix. testes. ꝯ. si debitũ.

Glo. ista reci. p. q. que scriptura dicatur auctẽtica.

Si scripturã autẽticã. xxv. q. ij. c. dicẽti. ꝯ. sãcim⁹. Autẽtica scptura est q̃ p manũ publicã vel p iudicē cũ triũ testium vel duoꝝ admin⁹ subscriptiõe vł testiõnio fctã ē. i auc. de instru. cau. ꝯ. sed instra. col. vj. vel duoꝝ viroꝝ. ꝫ. de ꝓba. qm̃. ꝫ. vł q̃ hꝫ sigillũ autẽticũ. ĩ. c. pꝛi. ⁊. ꝫ. de ꝓba. post cessionē. ⁊ etiã scriptura quã facit puat⁹ in ꝑñtia triũ testiũ vr̄ autẽtica. in auc. de instru. cau. ꝯ. si tñ q̃s. ꝫ. col. vj. ⁊. C. q̃ po. in pig. ha. scripturas.

Glosa seq. ponit casum exceptũ. querit ⁊ soluit.

c Exẽplaria. C. de eden. auc. si q̃s in aliq̃. nisi ipsa exẽplaria sumpta ⁊ publicata sint iudicis aucte. C. de testa. pub. ⁊ ĩ. e. c. vlti. ar. C. de iure emphi. l. vlti. ꝯ. ⁊ siquidē dñs. circa fi. C. de re iudi. gesta. Sed pone ꝙ ita papa mãdat ꝓcedatis s̄m tenorē prioꝝ lraꝝ: et prime lře nõ ꝯstarẽt. nũq̃d poterũt ꝓcedere? Dicas ꝙ nõ: nisi prima forma pri⁹ appareat p iura ꝑdicta: vel nisi ꝓbetur tenoꝛ prioris rescripti nõ cãcellati nõ vitiati. ĩ. de ꝓuile. cũ olim. nã p lras vitias nõ dat̃ iurisdictio: vel si datur nõ cõstat p eas de priori forma: et iõ nõ põt ꝓce-

an debeat ab illo absolui

Vide ꝺ hac materia. xv. q. vj aucte. glo. et Io. an.

ꝗ Concor. l. si. C. ꝺ here. ⁊. l. q̃tiẽs. ff. ꝺ q̃stio. et. l. cũ ꝓbatio ff. de ꝓba.

Iuramētũ illicitum faciens

di p ipsas sic non tenetur quis exequi sententiã nisi ei fiat fides de iurisdictione. ₰. de offi. deleg. cũ in iure.

Sũmarium. Scripta vo. Jo. an. nõ summat quia breue est. Anto. sũmat sic. Priuato instr̃o nõ credit: publico sic. publicũ dr̃ si manu publica est ꝯfectũ vel sigillo autẽtico est sigillatũ cum subscriptione testium. Hec sũmatio nõ placet panor. tũ qr et lr̃a nõ colligit: tũ qr nõ putat veritatẽ in se ptinere p ea q̃ di xit in. c. pcedẽti. Et i hoc. c. aliud tãgit. Et nõ diuiditur q̃ ad litterã. s3 q̃ ad intellectũ. Prio põit dictũ: scdo duos casus excipit. Ab.

Concor. cũ ter. et glo. l. si qs. C. d̃ ma. pn ci. et. l. gñali. cũ glo. C. d̃ ta. li. r. et ibi bar.

Glo. se. distingut inter instr̃a publica r priuata r i priuatis sub distiguit psonales actiões a realibus r pıudiciũ scribentiũ r eorũ contra quos.

a Autẽtica. Instr̃a publica ppetua firmitate nitũtur ad dñum r cõmoduz vtriusq3 partis. ar. lxiij. di. c. ij. r c̃ q. ij. si qs de clericis. r. ₰. d̃ pac. cũ pdẽ. r. iuj. qõ. iij. ₰. itẽ sepe fit. C. de fi. instru. l. exercẽdis. Priuat vo ab aduersario scripta ita q ꝯstet vel a q̃cũq3 dũmõ partiũ vel testiũ subscriptione fulcita sint: in actiõe psonali robur obtinẽt firmitatis. in auf. de instru. cau. ₰. sed r si quis. r talis scriptura dr̃ auf. vt hic pz. I reali vo actiõe instr̃m manu publica ꝯfectũ preponit tali instr̃o priuato: nisi priuatũ instr̃m habeat triũ vel amplıus subscriptionẽ testium. C. q̃ po. in pig. ha. scripturas. priuata vo instr̃a valẽt in preiudiciũ illor̃ q̃ ea scribũt. C. d̃ nõ nu. pecu. gñaliter. et. ff. depo. publia ₰. vlti. ad cõmodũ vo eorũ minime. C. de pba. instr̃a. rationes. exemplo. Lau.

Instr̃a sũt duplicia.

b Per manum publicã. i. notariũ qui seruus publicus dicitur. ff. rẽpu. sal. fo. l. j.

c Appareant. Ratione subscriptionis. in auf. de fide instru ₰. ij. col. vj. Uin.

Glosa seq. querit et soluit.

d Sigillũ. sed q̃d dicimꝰ autenticũ sigillũ: autenticũ dr̃ sigillũ epi r ei credit q̃dcu3 ꝯtũ nõ ostendat. ₰. de pba. post cessionẽ. rij. qõ. ij. cure. Itẽ sigillũ capl̃i. ₰. de pba. c. iij. lxxuj. di. in nole pr̃is. in fi. Itẽ sigillũ alicuius pncipis sclaris, cui credit. d̃ ꝯsue. ₰. e. cũ dilectꝰ. Itẽ ar. xir. q. iij. statumꝰ. r. ff. de custo. r exhi. reo. diuꝰ. in auf. d̃ istru. cau. l. fi. ₰. s3 r si qs. r talis scptura dr̃ auf.

Concor. l. si q̃ p calũniã. cũ no. C. de episc. r

Ex litteris. Cõis diuisio. scda ibi: dicimus. Ab.

Glo. seq. reci. per. q. scda per obiectionem.

Contrait instrumentũ si testes inscripti decesserint: nisi sigillũ habeat autẽticum vel a notario sit confectũ. Capi. ij.

Scripta vo autentica[a] si testes inscripti decesserint (nisi p manũ publicã[b] facta fuerint: r ita q apparcant[c] publica aut autenticũ sigillũ[d] habuerint: p qd possint pbari) nõ vidẽtur nobis alicuius firmitatis robur hr̃e. Idem.

Rescriptũ apostolicum propter rasurã in loco non suspecto non cẽsetur vitiosum. h. d. sm meliorem. Capitulum. iij.

Ex litteris vestris accepimꝰ q cũ cã q̃ inter magistrũ. A. r. R. sup capella de abitoria vertit / de mãdato nostro suscepertis terminandã: prefatus. R. litterarum sibi copiam fieri postulauit[e]. Qui cũ eas argueret falsitatis: qr in narratione facti abrase[f] sunt vbi scriptũ est iura parrochialia: r infra. Dicimꝰ q ppter abrasionẽ illam indicari false nõ põt / nec etiam hr̃i suspecte presertim cũ priuilegia in possessionibus[g] abradant: r lr̃e in narratione facti (si erratũ est) possunt incunctanter abradi.

Idem eboracẽ. episcopo.

Redarguenti priuilegiũ de falso iudex faciet illud exhiberi corã iudice r paucis r in loco cõgruo et securo. r interim statuit iniie late. p illud. Ca. iiij.

Accepimus lr̃as q̃s abbas scti augustini contra cãtuarieñ. archiepm trãsmisit: r infra. Cũ priuilegia nõ inspecta nõ valeant[h] argui falsitatis: et difficile sit r periculosum ea apud se. apo. exhiberi: pcepimꝰ vt vel exhibeantur eidẽ archiepo in claustro predictor̃ fratrũ / vel in alio loco congruo et securo[i] vsq3 ad natiuitatẽ primã sancti Joã. baptiste. Si vero nec venerit nec sufficientẽ r̃nsalem miserit ei perpetuũ silẽtiũ imponatis

e Postulauit. Qd de iure petere potuit cũ sit cõe instr̃m imo iudex tenet illud ptibus exhibere. ₰. de ei. la. pterea. qd si nõ fecerit appellari poterit. ₰. eo. ₰. ꝑpetuus. nã r ppria instr̃a tenet qs alteri pti exhibere ex q̃ vtit illis in iudicio. ₰. e. c. pri. r. c. contingit. et. C. e. l. vlti. cũ ea vult arguere falsitatis vt ibi dicitur

cle. r. l. lucıꝰ. et ibi bar. ff. de fi. instru.

f Abrase sũt. Uñ videbat dubitandũ: qm rescriptũ d3 apparere non vitiatũ nõ cãcellatũ. C. de edi. di. adria. tol. l. vl. r sine reprehẽsione bulle et charte vel lr̃e. ₰. de priuileg. cũ olim. r hoc intelligo verũ vbi est ius cõmũe et vbi papa r̃ndet de iure: s3 in narratione facti põt abradi quia hoc ad ius nõ ptinet sed ad q̃stionẽ si det. i. facti. C. de testa. si vnus. qr nõ stat tali narrationi nisi illud probetur: nec dr̃ propterea vitiosum rescriptũ si de eadem manu rasura reposita est in loco nõ suspecto. si vo littere essent clause: tũc nõ nocet. argu. C. de fide instru. comparationes. r. C. de testi. si vnus. Lau.

Instr̃an vitietur ppter rasurã.

g In possessionibus. Id est in nolbus possessionũ sed in noibus actoris vel rei vel iudicis ibi oino rasura esset suspecta. Itẽ si esset ibi falsum latinum suspecte sunt littere. ₰. de rescrip. ad audientiam. B.

Accepimꝰ. In prima ponitur partis decisa petitio. In scda pape prouisio ibi: cum priuilegia. diuisio.

h Nõ valeãt argui. Alr̃s eñ nec redargui possunt nec etiã sciri q̃d deberet seruari p ipsa qd totũ ex ipsar̃ inspectione dephẽdit. ₰. de priule. dilecti. r. c. porro. r. ₰. c. pri. xcvj. dis. bñ quidẽ. nec possumꝰ iudicare de lege nisi ea pspecta. ff. de legi. in ciuili. Et qui priuilegiũ vel instr̃m vult arguere falsitatis: primo iurabit q calumniose hoc nõ dicat: alr̃s nõ audiretur nec daretur ad inspiciendũ. C. de fi. instru. l. vlti. q̃ intelligitur cũ agitur de falso criminalr̃. tũc inscribitur accusator: vt ibi dr̃. Quidã intelligũt legẽ istã cũ agitur ciuilr̃ de falso sm q hec decre. itelligit: r sm hoc bñ pbat id ad qd inducitur cũ qs ciuiliter vult arguere instr̃m de falso: r hoc intelligo verũ vbi de calũnia non est iuratum. r est ad hoc. arg. ₰. de testi. presentiũ. et. ₰. de excep. pastoralis.

Instr̃a accusãs q̃d tenet facere.

i Securo. Hoc iudex prouidere debet vtriq3 parti iij. q. ir. hortamur. xxxiij. q. ij. siue. r. ₰. de ap. ex parte. r ₰. vt lite non contest. accedens. ij.

Glo. seq. No. accusationi r exceptioni tẽpus prefigi

a ¶ Ulteri⁹ arguēdi. No tēpus p̄fīgendū accusare volētī: vltra qđ non auditur. vt.iiij.q.v.c.j.z.ij.qui fil. sint legi.lato.ij.de accu.l.z.j.de clan.despō.cū inhibitio.z.ij.q ma.ac.pos.cū i tua.z.C.de ige.z ma.diffamari.z.C.q accu.no pos.si ea.sic z ad exceptiōes ꝓponēdas.j.de except. pastoralis.

admo.testa.ape.l.iij.Ber.

g ¶ Presente iudice. Al's nō tenet.nam corā iudice et p̄sen te a lia parte hec sunt facienda.argu.ff.de interrog a.act. volunt.§.qđ aut.z.l.vlti.

h ¶ Illud solūmodo.ff.de eden.argentarius.§.edi autem.alia vero capitula non debent edi.sic z qñ qs recitet clausu la testamēti que alicui ingerit iniuriā.C.quēad mo.testa.aperi. l.iij.z.ff.e.ti.l.ij. §.ij.Ber.

¶ Glo.seq.ar.si gnat cōtrarium et remittit.

b ¶ Uacillare Argu.q pēdēte accusatiōe ꝯ aliquē interi remanet in statu z officio suo p̄stino. viij.q.iiij. nōne. Ar.ꝯtra.§.de testi.nō dz vbi de hoc. Forti⁹ꝯtra riū.j.ð crimi.fal. super eo. Sz hic erat iā sniā executioni demādata:ibi nō.

c ¶ Obtentu. Anēte em̄ p̄uilegiorū sniā lata fuit super statu mōasterij absol uendo monasterium a subiectione archiep̄i z ita patz q licz dicatur snia lata per falsa instra siue testes quousqꝫ hoc cōster in sua firmitate perdurat z ei statur.ff. ð re iudi. diuus. falsitate vero ꝓbata nulli⁹ erit momēti ip̄a sententia.§.ð ꝓcur. in nr̄a.in fi.z.C. de ꝓcu.licet.

Addi. tio.

¶ Con: cor.tex. iuncta glo.fi.z ibi hab. l.l.fi.C. eo.et.l. puicia lis.C.ð oi.offi. ciis.li. xij.

ipsa vlteri⁹ arguēdi^a. Interi autem nolum⁹ illa priuilegia vacillare^b: sed p̄cipim⁹ sniam q̄ eoꝝ obtentu^c sup statu monasterij lata est inuiolabiliter obseruari: z infra. Iubem⁹ etiā vt archiep̄m i inspectione priuilegioꝝ^d. xij. hoim nūero̧ faciatis esse cōtētū. ¶ Celesti.iij. abbati scti sepi. ¶ Instrm vel priuilegiū q̄d q̄ vult coram iudice aduersario integralit̄ legi nō dz.sz solū illđ capl̄m de quo agitur edi dz. Capi.v.

Contingit iterdū vt. dicti q qncūqꝫ cum aliq̄ litem habetis: priuilegiū vrm aduerse pti cogimini plenius exhibere^e: vn̄ accidit q occasione vni⁹ capli sup q̄ conuenimini: plurima litigia suscitantur^f: z infra. ¶ Cō.t.t.r.vt qñ cūqꝫ super exhibendo priuilegio vel idulgētia seu instrumēto fueritis requisiti: p̄sente iudice^g aut aliq̄b⁹ prudētib⁹ viris deputatis ab ipso: audiente pte cōtraria tm̄modo recitetur: ita q si tm̄ sup vno capitulo q̄stio fuerit: illud^h solummō rescribat̄: z aduerse parti

copia eius fiat. Inno.iij. mediolañ. archiep̄o. ¶ Instrm publica manu non ꝯfectū habens sigillū cui⁹ lr̄e nō sunt legibiles: vel scripture delete: vel enormē patitur fracturaz non ꝓbat. h.d. pur magis facit ad ti. Et ē casus q̄tidianus et notabilis p̄ illis sigillis antiquis. Panor. Capl̄m.vi.

Inter dilectos filios. G. abbatem de scozula et B. ꝓcuratorem tuum sup subiectis articulis diu fuit i nr̄o auditorio litigatū Petebat^i siq̄dē abbas nomine monasterij sui a prefato procuratore^k tuo nomie mediolañ. ecclesie restitui monasterio mēorato portum scozule cū honore^l districtu z iurisditione loci prefati dicens ad monasterium hec oia ptinē: hoc ip̄m dicens de hoibus q̄ habitāt i curte beruñē. z tenent res monasterij in gralia: de quibus monasteriū obtinuerat^m in iudicio possessorio p sentētiam ep̄i veronē. Hec omnia petebat cū omnibus fructibus inde perceptis saluo in omnib⁹ iure addēdi^n

Inter dilectos. Re⁹ absoluit̄ cū iura actoris sunt obscura: vt q2 ipsi⁹ instra sunt obfuscata: vel lr̄e vel sculpture sigilli sunt delete. h.d. Jo.an. ¶ Diuidit in tres ptes. In p̄ma pte petitio z iura et allegatiōes actoris In scda r̄nsiōes rei ibi: sed cōtra In tertia sententia ibi: cū autem ¶ Ista glosa cū duabus seq. ponit tria notāda/ et de singulis remittit.

Sūma ruum.

diuisio

i ¶ Petebat. Abbas iste mādatum a capitulo suo: al's nō audiret̄.§.de trans ac.c.ꝯtingit.nisi cauisset de rato §.de offi. deleg. coram.de hoc di xi.§.de rescrip.edoceri.

d ¶ Priuilegioꝝ. Uel etiā in pte ipsoꝝ.j.e.pri.z.ff. de eden.l.j.§.ij.Ber.

Contingit. Cōis diuisio.scda ibi: ꝯsultatiōi. Ab. ¶ Glo.seq.obijcit z soluit.

e ¶ Exhibere. Et nōne ista erāt rei: quare ergo cogitur sua instra pti alteri exhibere ꝯ illud.§.de ꝓb.c.j.z.iiij q.iij.§.itē in criminali.h.q̄ intendit.C.de eden.q̄ accusare: Sed nō ꝯdicūt illa: q2 isti vsuri erāt in iudicio illis p̄uilegijs: z ideo aduersario illa edere tenebant̄.ff de eden.l.j.§.edenda.nā z actor reo/z re⁹ actori tenet̄ edere oia quibus vsurus est.C.de eden.l.vlti.de hoc dicit̄.j.eo.§.perpetuus.Ber.

Re⁹ qñ ꝯtenet̄ exhibē.

f ¶ Litigia suscitant̄. Qđ esse nō dz: imino poti⁹ iudex ꝓspicere dz ne lites ex litib⁹ orianī.ff.de arbi.nō distinguemus.§.quesitum.ff.si cer.pe.quidam.ff.de leg.iij.fideicommissa.§.si qs.z.ff.de dā.infec.qui bona.§.vlti.z.C.de iudi.aptissimi.z.C.de sacrosanc.ec. l.vlt.vnde z ille qui petit sibi fieri editionē instrumētorum: iurare debet q per calumniam hoc nō faciat. ff.de eden.si quis ex argentarijs.§.exigitur.C.quem

k ¶ Procuratore tuo. Et ita est ꝯcipiēdus libell⁹ in p̄sonā ꝓcuratoris noie eccl'e.ar.C.de ep̄is.z cle.oēs.§. hoc nihilomin⁹.de hoc dictū est.§.de elec.q̄relā.

l ¶ Cū honore.zc. Et sic pz q libell⁹ gñalis pt offerri.§.de resti.spo.cū ad sedē.vbi de hoc.pleni⁹ dr̄.§.de libel.obla.c.ij.

¶ Glo.seq.obijcit z soluit.

m ¶ Obtinuerat in iudicio possessorio. Sed si obtinuit in possessorio qualiter modo petit cum habuerit possessionē: Dicas q obtinuit in possessorio tā rei seruāde.§.de iudi.examinata.sed archiep̄us recuperauit possessionē infra annū offerēdo cautionem coram ep̄is regiñ.z mutiñ.z p̄terea monasteriū nō stetit in possessiōe: sed archiep̄s.§.de sequestra.ad hoc.qđ loquitur de eodem negocio.

¶ Glo.seq.opi.ponit quā reprobat z remittit.

n ¶ Saluo in oib⁹ iure addēdi.zc. Dicūt qdā.arg. hui⁹ lr̄e q v̄ba ista sūt sp ponēda in libello.ar.isti.de act.§.si min⁹. Sz nō est necesse q ponant̄ nisi qs velit

ponere ad cautelā:q: vsq; ad lit.cōtesta.pōt mutari vel addi vl' diminui libellus.C.de eden.edicta actio. de hoc dictū est.§.de libel.obla.c.ij.

a Pertinere. Uerbū istud pertinere latissime patet.ff.de ver.sig.verbū istud pertinere.vn̄ per hoc deduxit in iudiciū quicq̄d iuris habebat in reb⁹ ill' ex quo nullā cāz adiecit.ff.de excep.rei iudi.tan cadē.§.actiōes. et de hoc dixi.§. ō libel.obla.c.ij. et.ij.q.viij.libellorum.

vel diminuendi:satagēs comprobare oīa q̄ p̄missa sunt ad suū monasteriū p̄tinere[a]. Primo per priuilegiū luitardi comitis quōdā epi lucani† q̄ monasteriū ip̄m fundauerat ɀ ei q̄ p̄missa sunt donauerat vniuersa. Secūdo per instr̄m snie aspti quondam mediolan̄.archiepi quā ex delegatione lodouici ipatoris tulit sup his p monasterio contra. A.p̄fati luitardi nepotē q̄ sup eis monasteriuz molestabat Tertio p priuilegia romanoꝝ imperatoꝝ ɀ presertim hērici q̄ p̄missa oīa monasteria confirmabat vel etiam conferebat[b]. Quarto p istrumēta locationū q̄s fecerāt diuersis psonis abbates monasterij memorati. Testes quoq; pduxerat p q̄s nitebaf probare q̄ monasteriū a.lx.annis ɀ citra:ɀ a.l. annis et supra[c] possederat supradicta: et q̄ fama publica erat ea oīa p̄fato monasterio a iam dicto luitardo fuisse donata. S; contra priuilegiū donatiōis a procuratore tuo multa fuerūt obiecta. Primo q: ibi maxime apparebat consumptū[d] (videl; i annotatiōe indictionis[e]) vbi potuisset falsitas facili⁹ dep̄hendi. Scd̄o q: cum charta vetustissima videretur[f] recentior appebat scriptura ‡ tanq̄ nō illo tp̄e facta fuisset. Tertio q: falsum sigilluz vitiose videbaf appositū: eo q̄ a media parte sigilli apparebat quedā imago non cū mitra in capite sed cum pileo nec induta pōtificalib⁹ sed regalib⁹ indumētis:tenēs i manu nō baculū pastoralē:s; q̄si sceptrū regale:cui⁹ facies nō apparebat integra:sed dimidia[g]/tanq̄ i illa medietate respiceret aliā mediā que tn̄ tota vacua remanebat:s; q̄dam imago videbatur ex ea fuisse deleta q: cera in ea p̄te nec in colore nec in planicie reliq̄ p̄ti siſ̄s appebat. vn̄ nō epi s; imperatoris videbaf fuisse sigillū:qō i vna medietate cesaris imaginē exprimebat:et i altera medietate presumebaf vel filij vel coniugis imaginē habuisse. nam in ip̄o sigillo nulle alie lr̄e apparebant nisi q̄ nomē ppriū cū hac adiectiōe dei grā designabāt. S; cū p propriū nomen ipi⁹ epi fuerit luitardus i noie ppriō qō exprimebat sigillū delete[h] fuerant due[i] lr̄e. scd̄a q̄ erat iter.l.et.t. et sexta q̄ fuerat iter.r.ɀ.u. ita q̄ si scd̄a o.et sexta fuisset i. p̄culdubio nō luitard⁹:sed lotari⁹ legeref qō etiā ide cōuinci poterat q̄ s̄m depositionem aliarū lr̄ap iter.l.et.t.nō erat spacium nisi qō potuisset vnā lr̄am ↄtinē cū s̄m integritatē

† In ↄ̃rū est glo.i.c. pñs.xx.q.iij.q̄ dicat q̄ p clericū desinit q̄s esse comes.

b Conferebat. Tanq̄ dñs p̄dicti comitis q̄ feuduz alienare nō posset sine licentia dñi. vt in ↄstitutiōe Federici.de feudis.ɀ C.ō iure emphi.l.vlt.ar.j.de do.post diuor.resti.nup.sed hec collatio ad alia ɀ cōfirmatio ad alia referf.vt.j.sequitur.e.c.Uin.

c Et supra. Hoc vult dicere lr̄a ista.quidā testes dicebant q̄ monasteriū possederat.xl.ānis et citra.alij dicebāt q̄ p q̄nqgīta annos:et supra.sed vere nō pbant:q: si hoc fuiss; pbatū/obtinuisset monasteriū:ɀ ideo dr̄ nitebaf pbare.

‡ Cōtra.tex.l aut.ō trie.et se.§.et q̄ sepe col.v.ɀ bal.i.l.ↄ̃ctr⁹.C.de fi.in stru.

d Cōsūptū. Cōsumptō vl' rasio obest i noib⁹ iudicū/in data/i remotiōe appellatiōis:vt dictū est.§.e.ex lr̄is.

Glo.se.ponit q̄ indictio inscribenda est in instrumētis ɀ quō discernaf.

Instr̄z q̄d cōtinē dz

e Indictiōis. Indictio em̄ ↄsueuit poni in priuilegijs ɀ instrumētis:vt h̄.ɀ.xxiij.di.i noie dñi.ɀ.lxxiij di.in noie p̄ris.i fi.ɀ anni dñi sunt ponēdi ɀ nomē ipatoris ɀ mēsis ɀ dies.ɀ h⁹ totū legif in auē.vt nomē ipera.docu.p̄po.col.v.editio tn̄ instrumentoꝝ dz fieri aduersario sine die ɀ ↄsule ɀ indictiōe ɀ annis dñi.q̄a inspectio instrumētoꝝ p̄stat materiā fabulcandi falsum.ff.quēad.te.ape.l.ij.§.diē aūt.nisi q̄s vellet agē de falso:vt hic.ɀ.C.de ↄ̃heu.ɀ ↄmittit.stipu.optimā. No.ḡ q̄d sit indictio ad hoc vt scias an instr̄m falsuz ex indictiōe discernatur. Est em̄ indictio quidam numerus annoꝝ cōstās ex trib⁹ lustris.i.xv.annis.ɀ dz poni in p̄nci.cuiuslibet instr̄i:vt dictū est:incipiēs a p̄ma indictiōe p totū annū dicit indictiōe p̄ma.in scd̄o anno dicit:indictiōe scd̄a.ɀ sic vsq; ad.xv.ɀ.xv.anno finito iterum incipit a p̄ma indictiōe.ɀ sic fiet ppetuo. Si ḡ vis scire falsitatē instrumēti vel priuilegij p idictionē vide q̄tus annus dñi ponaf i instr̄o ɀ q̄ta indictio ibi ponaf:et illos ānos dñi diuidas per.xv.et quicq̄d superest a xv.ita q̄ nō compleat.xv.addit; ibi trib⁹ talis dz esse idictio in instr̄o.et si nō ē ibi talis idictio falsū ē istr̄z. Et hec ē regula ad inueniēdū idictionē tres ānos dñi appone p indictionib⁹ regulariter ɀ ptire per quindenū nūerum:ɀ q̄d nūer⁹ remanet lr̄a.xv.tāta ē idictio.ɀ si fctā diuisione remaneāt.xv.tn̄.xv.est idictio.p̄sus.

Si p quindenos dñi diuiserį annos.
his tribus adiūctis/idictio certa patebit
Si nihil excedit.q̄ndena idictio currit.

Indictio q̄d est.

Indictio q̄lr cognoscatur.

f Uideretur. No.q̄ ex qualitate charte falsitas deprehēdif.J.de fal.c.licz.§.eos.ɀ hic fit ↄparatio charte ad litterā sicut alibi fit cōparatio scripture ad scripturā.C.de fide istru.ↄparatiōes.Uin.

g Dimidia. ad hoc ei vt sigillū sit auctēticū debēt appere caracteres ɀ orbita.ff.q̄ test.fa.pos.ad testū.§.signū.ɀ ō pe.di.ij.p̄ncipiū indē.§.q̄d nāq; boni ɀc.

h Delete. Nō ei dñr lr̄e signate vbi nomē deest.ff.q̄ test.fa.pos.l.ad testū.§.si q̄s ex testib⁹.ɀ si q̄s nō h; ppriū sigillū cū alieno signare p̄t.C.de testa.si vn⁹ ſ; exp̄mēdū est hoc:vel forsitā nō tenet hoc in ↄ̃ctib⁹ p̄cipue magnarū rerū ɀ ēt p̄ncipū.j.de appel.significauit.ɀ lr̄e ille delete fuerāt de ipsa cera sigilli.

i Due littere.s.u.et.i.

hui⁹ nois luitardus iter. l. z. t. due lr̃e sint diuerse: p̄terea inter. r. z. u. tã modicũ erat spaciũ vt i eo nec hec lr̃a. d. q̃ maius occupat spaciũ: sʒ hec littera. i. q̃ minimũ occupat: videretur formata fuisse. Rursus cũ cera sigilli ab iteriori parte vetustissima esset: cera q̃ posita erat ab exteriori parte q̃si ad conseruationem sigilli recens erat ⁊ mollis. ✝ Qd cũ diligẽter inuestigatum fuisset: certo certi⁹ est cõpertũ q̧ sub vetusto sigillo charta fuerat pforata: et p glutinũ noue cere que fuerat posita exteri⁹ quasi ad conseruationem sigilli vitiose fuit ipsi charte subiũctũ. Eadẽ falsitatis specie p vitiosam videlʒ appositionẽ sigilli cetera fere priuilegia romanorum imperatorũ preter priuilegia henrici vel falsa reperta sunt vel falsata. Sed ⁊ ipsum henrici priuilegiũ ad fidẽ instruẽdam non videbatur sufficere: qr nec erat publica[a] manu confectum: nec sigillũ habebat autenticum. eo q̧ erat ex media fere parte cõsumptũ: nec plus de nomine proprio nisi vltima medietas videlʒ icus: nec de ceteris lr̃is nisi hec adiectio dei gr̃a apparebat: ita q̧ ex lr̃is ipsis non magis[b] poterat cõprobari fuisse sigillũ hẽrici q̃ʒ lodouici. Instrumentũ q̃qʒ sententie multis modis inueniebatur suspectũ tum quia in ipso quedã apparebãt liture[c]. tum quia subscriptio notarij videbat̃ manus alteri⁹ fuisse q̃ʒ subscriptio instrumenti. cũ tamẽ notarius in subscriptione p̄fiteretur[d] se instrumentũ manu propria conscripsisse. Littera q̃qʒ recentior videbatur q̃ʒ charta: et aqua videbatur incaustum infectũ vt antiqui⁹ appareret. In oĩbus autem imperialib⁹ priuilegijs q̃ posteriora fuerãt nulla est habita mentio[e] de sn̄ia q̃uis in eorũ aliquib⁹ mẽtio facta fuerit luitardi q̃ dicebatur donationem fecisse. Porro si legitimũ esset instrumentũ sn̄ie: per illã tñ sn̄iam nullũ mediolan̄. archiep̄atui preiudiciũ poterat gñari: cũ ipsa sentẽtia lata fuerit inter alios[f]: et res inter alios acta[g] alij nõ preiudicet. ✝ Nec attestationes q̃ cõtinebãtur in instrumẽto sn̄ie p quas legitima donatio luitardi videbatur esse pbata poterant eidẽ archiep̄atui nocumentũ[h] aliquod irrogare: cum inter alias psonas et in alio iudicio recepte fuissent. Ceterũ memorati hẽrici priuilegium: qđ nõ solũ cõfirmationis sed etiã donationis videbatur fuisse vnde rerũ dñium donatarum intelligi forte poterat monasterio acquisitum: q̃uis ex forma petitionis[i] q̃ in ipso priuilegio declaratur confirmatoriũ videret̃ fuisse: vt tñ intelligat̃ eo modo q̃ magis posset valere[k]. distinguẽdum videbat̃: vt idẽ hẽricus alia donauerit: et alia cõfirmauerit: cũ eadẽ legitime nequissent[l] cõfirmari[m] pariter et donari: confirmari tanq̃ʒ prius habita ⁊ possessa: donari tanq̃ʒ tunc tradita et

Glosa ista querit et soluit.

a ¶ Publica manu. Sed nõne sufficeret priuata habẽs subscriptionẽ triũ testiũ. C. qui po. in pig. ha. l. scripturas. ⁊ c. xvj. q. iij. §. põt. ver. is autẽ? Respõdet quidam q̧ non: nisi testes viuant. arg. s. e. c. ij.

b ¶ Magis. Poterat tñ alio mõ pbari: vtrũ fuerit hẽrici vel Lodouici videlʒ p cronicã imperatorũ ex annis domini et indictione. B.

c ¶ Liture. i. cãcellature siue rasure: alibi dicitur interleta. C. ď testa. si vn⁹.

d ¶ Profiteretur. i. ɔfitebat̃ p se fecisse completionẽ instrumẽti. in aut. de tabel. §. j. ⁊ j. de priuile. cum olim.

e ¶ Mẽtio de sn̄ia. No. in priuilegijs mentionẽ esse faciendã sn̄ie vt hic videtur ⁊ etiã cõpositionis. j. de deci. ex multiplici sic etiã in rescriptis faciẽda est mentio ď priuilegijs s. de rescrip. cũ ordinẽ. et vnum rescriptum dʒ facere exp̄ssam mẽtionẽ de alio rescripto ad hoc vt ipsum tollat. s. de do. et cõtu. ex lr̃is. Itẽ vnũ priuilegium de alio. s. ď rescrip. veniens.

f ¶ Int̃ alios. Sed nõne quia sciebat cãm suã agi? immo quia ipse iudex fuerat ⁊ p monasterio iudicauit sibi p̄iudicauit. ff. de re iudic. sepe. ff. de pig. fideiussor. ij. rñ. j. de re iudica. suborta? Dic q̧ tunc actũ fuit solũ possessorio qđ non preiudicat in petitorio. vel hoc ideo fuit qr delictum persone ⁊c. xvj. q. vj. si episcopum.

g ¶ Acta. Sic. s. de testi. veniens. ij. q. v. interrogati. hec regula ponitur. j. de re iudi. c. penul. vbi de hoc.

h ¶ Nocumentũ. Illas eñ posset approbare: sed cogi nõ poterat. arg. s. de testi. cũ cãm. ⁊. c. ɔstitut⁹. ⁊ ca. veniẽs. ij. cũ inter alias psonas recepte fuissent: sed si in alio iudicio tñ et iter easdẽ psonas recepte fuissent tũc tenetur illas ratas hr̃e si sint publicate. arg. C. de li. cã. iubem⁹. et s. de pba. c. vl. ⁊ s. ď testi. cãpn q̃. ⁊ idẽ est si coram arbitro recepti sũt cũ distinctione tñ illi⁹ legis. C. de testi. l. vlti. et. s. de testi. ca. presentata. B.

¶ Glo. seq. tria elicit argumẽta

i ¶ Petitiõis. Arg. q̧ rñsuʒ cõformãdũ est petitiõi. ff. ď inter. act. de etate. Itẽ arg. q̧ ex forma petitiõis formãda est sn̄ia. qr ex petitione apparet qualr̃ et de q̃ sit actũ. j. ď accu. q̃liter et qñ. et. j. de simo. licʒ heli. Et est arg. q̧ libell⁹ sit dãdus: alr̃ de predictis ɔstare nõ posset.

¶ Glo. se. ponit v. concor. et alle. iiij. iura.

k ¶ Valere. sic ergo faciẽda est iterp̄tatio vt res de q̃ agit̃ magis valeat q̃ʒ pereat. j. de vb. si. abbate. j. de priuil. in his. xij. q. ij. si quos ď seruis. ⁊. ff. ď re. du. q̃tiẽs. ⁊. ff. de vb. obli. q̃tiẽs in stipu. Arg. ʒ. s. de offi. deleg. cũ sup. ⁊. ff. de iur. codicil. l. j. ⁊. ff. ď re. du. in ambiguo. ⁊. ff. ď here. insti. quotiens.

l ¶ Nequiuissent. Et ita talia debẽt esse subiecta q̃lis pmittũt predicata. L.

¶ Glo. ista alle. vnã cõcor. ⁊ tria contraria.

m ¶ Confirmari. Videtur q̧ idem non possit dare ⁊ confirmare. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ quia. sed cõtra videtur. lxiij. dist. in synodo. ⁊. xxiij. dist. in nomine dñi. ⁊. s. de elec. cum inter canonicos.

✝ Adde q̃ detrahunt fidei sigilli. in l. duo sunt ticij. ⁊ ibi Bar. et doc. ff. ď testa. tu.

✝ Concor. tex. in. l. iij. ⁊ ibi doc. to. et Bar. ff. iudi. sol.

a ¶ Qd meū est. Sic insti. de ac. §. sic itaqꝫ. ff. ꝰ acq. pos. possideri. §. ex pluribꝰ. ⁊ insti. de le. §. sꝫ si. C. de con trahē. emp. cū res. ⁊. l. si mater. ff. de ꝯhē. emp. sue rei. C. de iure do. aut a. ar. vbi dī ꝙ cū pri iā prouisum sit ꝑ legē vt habeat actionē ad repetendā dotē si pactū fa ciat nō nascit ex hoc actio cū iam eam habeat a le ge: ea tñ possessio pluribus ex causis habet. ff. de acqr. pos. possideri. §. ex pluribus: licꝫ eñ vnū sit genꝰ possessionis multe sūt eiꝰ spēs: vt ea. l. possideri. §. vlti. lꝫ ꝫ ex plibus causis possit fieri traditio rei. arg. ff. de sol. cum qs. §. de peculio. ex vna tñ dñium acquirit. ar. ff. ad leg. fal. fundo. et. l. si a me. et. C. loca. ad ꝓbationem. preterea ex hoc videt ꝙ si aliqs plēs titulos sui dñij assignet cuꝫ hoc esse non possit succūbat. argu. ꝭ. de ꝯces. pre ben. post electionē. ⁊. C. de cōtra hen. emp. l. iij. ⁊ l. si ancillā. tñ lꝫ rōne vnius tituli sit effectus dominus rōne alterius tituli cōpetit exceptio licet iste titulus nullus videatur. ff. de excep. l. nemo.

male agitur. C. de dona. cū qualis. ⁊ cōditor rem condu ctam locare pōt. ff. loca. qui insulā. ⁊. C. eo. ti. nemo.
¶ Glosa ista signat contrarium ⁊ remittit.
b ¶ Procuratorē. Hic ergo format sñia in personā ꝓcuratoris. contra. ꝭ. de ꝓba. licet. de hoc notat. ꝭ. de elec. querelam.

Possessio ex plibus causis haberi potest.

Contra. rex. in. l. nemo. C. loca.

cōcessa: ac per hoc illa non poterant intelligi per priuilegiū illud donata sed cōfirmata: cū iuxta legū sanctiones qdᵃ meū est ex alia causa meum fieri nō possit: nisi desierit esse meū: et infra. Cū ergo priuilegiū henrici confirmatorium tm̄ extiterit saltē quo ad illa que deducta sunt in iudicium si principale nō tenuit nec accessoriūᵇ qd ex eo vel ob id dinoscitur esse secutū: ⁊ infra. Per instrumenta vero locationis nec est vtiqꝫ probata proprietas: nec ad plenū possessio: ⁊ cum ad ꝓbationē rei proprie siue ad defensionē nō sufficiat facta locatioᶜ: ⁊ infra. ¶ Cū aūt sup his fuisset diutius litigatū: qꝛ legitime ꝓbata non fuerāt que petebātur ad monasteriū pertinere ab impetitione ipsiꝰ ꝓcuratorēᵈ tuū noīe tuo ⁊ mediolañ. eccīe sñialiter duximꝰ absoluēdū qm̄ cū obscura sunt iura partiū cōsueuit contra eum qui petitor estᵉ iudicari.

Idē cantuarieñ. archiepo.

¶ Nō valent lr̄e super absolutione voti per cruce signatos impetrate tacita veritate vel expressa falsitate. Caplm̄. vij.

Quod super his:ᶠ ⁊ infra Quesiuisti quid agere debeas circa cruce signatos: qͥ dicētes se ab apo. se. redire/ super absolutioneᵍ sua ignotaʰ cardinaliū sigilla reportāt: cū eis sup impedimentisⁱ expositis nō fuisset de leui credēdū. ¶ Ad qd. t. rn̄demus ꝙ qñ talibus lr̄as indulgemꝰ: illis qui personas ⁊ facultates eoꝝ plenius nouerūt: hoc modo scribimus vt sup impedimentis expositis inquisita diligētius veritate/ statuant circa illos qd aiarū saluti et succursui terre sctē magis nouerint expedire: ꝓuidētes attētius ne qd in fraudē voti fallaciter ꝯfingat. Vñ si tales ꝑ suppressionē veritatis aut falsitatis expressionē/ lr̄as nō solū cardinaliū sed et nostras nec solū dubias sed et certas cōstiterit impetrasse carere volumusᵏ impetratis:

c ¶ Cōtra eū ꝗ petitor est. Qꝛ cū obscura sunt iura partiū iudicādum est ꝓ reo vt hic dicit. ꝭ. de ꝓba. ex lr̄is. c. in ꝓsentia. et. iij. q. ix. indicas. et. ff. de act. ⁊ obli. arrianus. ff. de pe. respiciēdum. insti. de interdi. §. cōmodū: nīꝯ in liberali cā. ff. de manumis. l. ante pe. et. ff. de re iudi. inter pares. Itē si agatur de inofficioso testamēto potius pro testamēto iudicat. ff. de inoffi. testa. si pars iudicātū. Itē pro mrīmonio. xxxij. q. j. si qs acceperit. ⁊. xxx. q. iij. c. fi. ⁊ istos tres casus ⁊ quartū habes. ꝭ. de re iudi. ca. vlt. B.

Quod sup. ¶ Cōis diuisio. secūda ibi: ad quod. Ab. si. f ¶ Qd super his. Hec decre. est pars illius. ꝭ. de voto. qd super his.

diuisio

¶ Glo. seq. ponit. v. cōcor. alle. iiij. iura in contrariū et sol. alle. etiam autē. in contrarium ⁊ soluit.
b ¶ Nec accessoriū. Istud regulariter verū est. vt si principale nō tenet nec accessoriū. C. de leg. nō dubiū. ⁊. ꝭ. de dote post diuor. res. ⁊ si necesse. ⁊. ꝭ. de fo. cōpe. si diligēti. ⁊ ꝭ. de elec. qualiter. ⁊. ff. ad macedo. creditorē. Arg. cōtra. ꝭ. de iureiur. debitores. ⁊. C. si aduer. vē. l. j. ⁊. ff. qbus mo. vsufru. amitta. qd tñ. in prin. ⁊. l. pcedēti. ⁊ illa spālia sunt. Itē cōtra. C. de epi. audi. aut. liberi furiosi. vbi tenet legatū: et non tenet testamētū. Sed illud fit in odium filiorum qui negligunt patrē.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
c ¶ Locatio. Sed hoc falsum videtur: qꝛ si ego locaui tibi domū tu nō potes michi referre questionē dñij. ff. de pig. act. si pignore. ⁊ melius. C. loca. si qs conductionis. ff. cōmodati. ita vt. Sed verū est ꝙ nō referatur qstio dñij si agat illa actione q oritur ex pignoraticia vel cōmodati vel locati. sed sec⁹ si agat reali actione qꝛ illa nō ꝓponit tanqꝫ cōtra cōmodatariū vel inqlinū sed quasi cōtra quēlibet possessorē. ff. ad exhibēdū. de eo. §. j. ⁊ verba ista sunt sumpta. C. locati. l. ad ꝓbationem. et arg. ad hoc. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno.

Dñij qstio an possit ꝑ possessorē referri.

g ¶ Absolutione. A voto peregrinationis.
¶ Glo. seq. tractat de sigillo ignoto obfuscato ⁊ noto.
h ¶ Ignota. Cū ꝯo sigilla ignota sunt tūc eis nō est credēdū nisi sint. v. aut eo amplius. xcviij. dis. c. j. et. ij. si ꝯo obfuscata sunt: sunt suspecta. vt. ꝭ. c. pri. ff. ꝰ testa. ⁊ q test. facere pos. ad testiū. §. ii signa. tūc eñ remittitur ad cōsignatores vt agnoscāt sigilla sua. ff. quēad. test. ape. si qs ex cōsignatoribꝰ: et si qs nō agnoscit suū sigillū nō ideo vitiat sed suspectū habeat instrumētū. ff. e. l. j. in fi. cū vero sigillū notū est tūc creditur talibꝰ litteris etiā in preiudiciū alteriꝰ. ꝭ. de ꝓba. post cessionem. ⁊ ca. iij. qꝛdiu in ctrariū nō ꝓbetur: ⁊ vt ibi.
i ¶ Impedimentis. Cur votū nequeāt adimplere.
¶ Glosa ista dat tria simulia.
k ¶ Carere volumus. Quia veritatē debent littere ꝯtinere qꝛ votū reuocāt sicut ille q reuocāt alias litteras. vt. ꝭ. de offi. deleg. ex lr̄is. ⁊. ꝭ. ꝰ dona. et lr̄is. ⁊. ꝭ. de rescrip. ceterū. ⁊. ꝭ. de re iudi. inter monasterium. et ita seriē rei littere cōtinere debēt. ꝭ. de coha. cleri. ⁊ mulie. sup eo. ⁊ ita ptꝫ hic ꝙ lr̄e gn̄ales non absoluūt aliquem a voto nec a sententia excōicationis. ꝭ. de sen. excōica. cū pro cā. et argu. ꝭ. de offi. ordi. ex parte. Joan.

Sigillis an sit stādum.

Contra. l. fi. ꝓcuratorē. ff. ꝰ ꝓcu. et. l. ne satisda tio. ff. rē ra. habe.

a ¶ Eis nō obstantib⁹. Denegabit etiā delegatus suam cognitionē, vbi delegans denegaret cōmissionē. ẽ. de rescrip. super litteris.

¶ Pastoralis. Duo sunt dicta. Secundum ibi: verum. Abbas siculus. [divisio]

¶ Glo. se distinguit in rescripto an sit contra ius an al's iniquum in decre. an sit pter ius an cōtra consuetudinem.

b ¶ Dissona. Nota q̃ si aliqđ rescriptū sit contra ius statum ẽ abijciendū. xxv. q. ij. rescripta. ñ enim ratione rescripti recedēdū est a iure cōmuni. vt. ẽ. đ rescri. causam que. ꝛ. ẽ de etate ꝛ qualitate. eam te. imo auferenduz est de manibus tenentis et dandum est pncipi. C. de paga. ꝛ sacrifi. eorum. l. si cuz. sed si non ẽ ex toto cōtra ius sz al's sit iniquū tunc expectādū est secūdum mādatuz. ẽ. de offi. delega. si quando. et in au. ẽ. vt nulli iudi. §. si vero. Si autem aliqua decretalis ẽ preter ius ñ statim eijcitur: sed consulitur superior vt hic dicit. ꝛ hoc ideo: quia cum inter alias decretales allegatur / presumitur q̃ sit decretalis. arg. xx. q. j. quem pgenitores. Si autem decretalis obuiat cōsuetudini: preualet cōsuetudo: dū modo cōsuetudo sit probabilis: et legitime sit prescripta. ẽ. de cōsuetu. c. vlti. ẽ. de ꝯstitu. c. cum omnes. ꝛ. ẽ. de eo qui mit. in pos. cau. rei seruā cū venissent. † nisi princeps per suum statutum intendat tollere consuetudinem. ff. de sepul. viola. l. iij. §. diuus. al's succumbit cōsuetudo. ĩ. de re iudi. cuz causam que. ff. de sepul. viol. l. iij. §. diuus.

[margin: † Infero q̃ simplex votum obligat. cōcor. l. ij. ff. de polli.]

[margin: Cōsuetudo an sit pferēda decretali.]

[margin: † Concor. l. ij. et ibi Bar. q̃ sit lō. cō sue. et gl. bar. et Cy. i l. rein non nouā. C. đ iudi.]

et eis non obstantibus^a ad voti executionem compelli. †

Idem helienſi epō.

¶ Si de extrauagāti dubitatur an decretalis sit autentica: aut est iuri consona: ꝛ tunc iudicat̃ ſm illā: aut dissona: et tūc papa ꝯsulit̃. Capitulum. viii.

Pastoralis: et infra. Auctoritate p̃sentium duximus statuēdū vt cū decretalis aliqua đ qua iudex merito dubitet allegat̃: si eadem iuri cōi sit consona: ſm eam nō metuat iudicare cū non tā ipsius q̃3 iuris cōis auctoritate pcedere videatur. ¶ Verū si iuri communi sit dissona^b: scđm ipsam non iudicet: sed superiorem consulat^c super ea.

Idē episcopo sancti andree ꝛ abbati de broc.

¶ Post publicatas attestationes vsq3 ad conclusionem põt instrumēta pduci hoc primo. Cōsuetudo loci facit istrumētū autēticū hoc secđo. Ca. ix.

Cum dilectus: ꝛ infra. Ad secūdaz questionē duxim⁹ respondendū q̃ vtraq3 pars põt instrumētum etiā post publicationem^d attestationum vsq3 ad diffinitiue sententie calculū exhibere antequā sit ĩ causa ꝯclusum^e. ¶ Super tertio vero articulo respondem⁹ q̃ si consuetudo illi⁹ patrie obtinet approbata^f vt instrumentis illius regis fides adhibeatur: vos ea secure poteritis admittere: p̃sertim cuz supradict⁹ rex tante fuerit honestatis^g q̃ ipsi⁹ instrumenta maxime auctoritatis sint in partibus scoticanis.

Idem petro ciui viterbiēsi.

¶ Falsitas instrumēti vel qđ deest instrumēto probari põt per testes. Capitulum. x.

Cum Johannes heremita. a te. xxx. libras seneñ. ex causa mutui coram Donadeo ꝛ Jo. iudicibus viterbieñ. petijsset. et tu ex aduerso pponeres: q̃ cum idem in. clxxx. libris tibi pro precio domus quam eidem vendideras teneret̃. xxx. libras ex illis non immerito debebat cōpensare^h. Tādem cū sup hoc et quibusdam alijs articulis inter vos fuisset aliquādiu litigatum: iudices attestationibus publicatis te sententialiter condēnauerunt vt eidez predicte domus possessionem vacuam^i traderes et a creditorib⁹ liberatā: ꝛ infra. ¶ Cū

¶ Cum dilectus. et. ĩa. Duo sunt dicta. scđm ibi: super tertio. Ab. sic.

¶ Glo. seq. ponit duplicem dubitatiōis causam.

d ¶ Post publicationem. Dubitatio forte fuit illa: q̃ forte diu tacuis cum protestari vel edere debuisset ff. de eden. l. j. § edere. ꝛ § edenda. Vel illa erat dubitatio: q̃ post publicationem testium non licet producere alios testes. vnde videbatur q̃ non liceret producere instrumēta: quia nomie instrumentorum continētur et testes. ẽ. de testi. cogē. peruenit. ff. đ fide instru. l. j. sed non est ita: q̃ in instrumētis nō timet̃ subornatio sicut in testibus quia ex multis causis ꝛ facilius dephēdit̃ falsitas istrumētorū q̃3 testiuz vt ẽ. c. iter dilectos ꝛ. ẽ. de pbatio. licet. Vincen.

e ¶ Cōclusuz. Jd est rnūciatū allegationib⁹ ꝛ omnib⁹ alijs pbationib⁹. ẽ. de cau. pos. pastoralis. ꝛ. ẽ. de pcu. audiēs.

¶ Glo. se. ponit de virtute ꝯsuetudinis.

f ¶ Approbata. No. q̃ cōsuetudo facit aliqđ instrumētū autēticū quod al's nō eēt. ꝛ ꝯsuetudo dat alicui iurisditionez q̃ al's habere non põt. ẽ. đ arbi. dilecti ꝛ. ẽ. de foro ꝯpe. cū ꝯtingat. † sic ꝛ cōsuetudo facit aliquē illegitimū q̃ al's est legitimus ad promotionē. ĩ. de clerĩ. coniuga. cum olim. ꝛ personas legitimas ad matrimoniū facit illegitimas. ĩ. de cogna. spiri. sup eo.

[margin: † Concor. l. j. et ibi bar. C. ad vell. ꝛ i aut. de instru. cau. § oportet]

g ¶ Honestatis. Nota q̃ ex qualitate p̃sone approbatur ꝛ reprobatur instrumētū. ff. de eden. si quis ex argētarijs. § j. ꝛ. ĩ. de prescrip. ad audiētiā. ꝛ. ĩ. de presum. illud.

¶ Cum iohannes. ¶ In pma pte ponit̃ pcessus cause pncipalis. in secunda pcessus cause appellationis ibi: cū igit̃. in tertia diffinitio ipsius cause appellationis ibi: de consilio. Ab. si. [divisio]

c ¶ Cōsulat. Et interim pendente relatione iudex supersedeat cause. ar. ẽ. de offi. deleg. licet. ꝛ. C. de rela. l. j. ꝛ ĩĩ. q. j. nomen pbri.

h ¶ Compēsare. Que cōpensatio admittenda fuit si causa ex qua postulabat̃ liquida erat: al's nō admittitur ꝯpensatio. ĩ. de deposi. c. bona fides. in fi. vbi de hoc. ꝛ. C. de cōpen. l. vlti.

i ¶ Vacuā traderes. Quod fieri debuit si pura fuit cōditio. ff. de act. emp. ꝛ vendi. l. ij. § j. ꝛ. l. seq. ꝛ argu.

ff. de vsur. si stipulat⁹. ⁊ sic restō possessiōis plene ac li bere faciēda ē. ſ. de resti. spo. pisanis. B.

a ¶ Ad nr̄am audiētiā. Hic ideo appellat̄ ad papā ꝙ ciuitas viterbię subest dn̄o pape etiā quo ad tpalē iurisdictionē: al's nō reappellat̄ ad ip̄z. i. ꝺ ap. si duob⁹

sentētiatur. ad idem inducit̄. i. de prescrip. ad audien tiam. ⁊ C. de probatio. cum precibus. Si queris quot testes preiudicent instrumento: potest dici ꝙ. iiij. vel v. ad minus. quia auctoritas tabellionis videtur eq̄ ualere duobus testibus. ſ. de probatio. qm̄ contra. ⁊

Instr̄z ꝑ qt te stes reprobat̄

¶ Glo. seq. reci. per obiec. ⁊ solu tionem.

b ¶ Pēdebat. Si eīm capitulū ex toto esset no uum nec pende ret ex veteri: iu dex appellatōis nō cogsceret nec testes reciperet. ſ. de testi. frater nitati. ⁊ C. ꝺ tē. ap. ꝑ hanc. et sic patet ꝙ in cā ap pellatiōis noue probatiōes pn̄t induci sup noua exceptōe. C. sen. resci. nō pos. l. ij. nec aliā causam possum ꝓsequi i cā appellatiōis ꝙ̄ expsserim co rā iudice a q̄ ap pellaui. ff. ꝺ ap. scio. §. q̄situz. ad fi. Jo. Et hoc est ver̄ i cā appella tiōis a sn̄ia diffi nitiua: sz sec⁹ ab īterlocutoria. vt ſ. ꝺ ap. ve debit⁹ ⁊ c. cordi. lib. vi.

Additio.

¶ Glo. seq. que rit ⁊ soluit.

c ¶ Nepotib⁹ Sed quare iste Joh. emebat do mū illam ꝑ filijs ipi⁹ Petri nepo tib⁹ eiusdē Joh. cum ipsi filij de bebant illi petro succedere. in au ten. ꝺ here. q̄ ab intesta. ꝺfer. cir ca pnci. coll̄. ix. ⁊ insti. ꝺ here. q̄li. ⁊ diffe. circa pn. ⁊ §. sz sui. Forte ideo facit qr pe trus ꝓdig⁹ erat

igitur ab hac sn̄ia ad nr̄am au diētiam[a] duxeris appellādū ⁊ nos taz tibi ꝙ̄ predicto J. T. subdi. et capellanū nostrū de dimus auditorem: ex pte tua fuit ꝓpositum supradicte do mus vēditionē nō purā sz cō ditionalem poti⁹ extitisse: ac nullaten⁹ teneri ad traditio nem ipsi⁹: q̄ttuor nichilomin⁹ testib⁹ ad hoc ꝓbādum indu ctis. qꝺ et si nouū esset capl'm pendebat[b] tn̄ ex veteri q̄ iura ti deposuerunt se īterfuisse cō tractui inter te ⁊ p̄dictū J. su per eadē domo celebrato pro q. clxxx. librarūz p̄ciū tibi fue rat cōstitutum: tali videlz ad iecta conditione: vt tu domū ipsam inhabitares libere i vi ta tua: ⁊ post obitum tuū M. ⁊ B. natis tuis eiusdem J. ne potibus[c] remaneret: cui⁹ cōdi tionis intuitu domum ipsam eidem J. ꝓ minori p̄cio vendi disti cuz a G. morandi ꝑ ipsa cc. libras potuisses habē anni ꝯo mensis et diei: quo vendi tio facta fuit: ijdē testes se di xerunt minime recordari[d]. Di ctus ꝯo J. venditionē nō ꝯdi tionalem sed purā ꝓposuit ex titisse: ad hoc ꝓbādum publi cum exhibēs instrumētū: ⁊ i. Tabellionem quoqꝫ qui cōfe cerat instrumentū ⁊ vnū ex te stibus in instrumento subscri ptis ad id ꝓbandum induxit: et ifra. Porro cum dubitatio fuisset exorta: vtrum deberet

ꝓbatio preualere: pro tua fuit pte ꝓpositū: qr ⁊ si eandē vim obtineant instrumētorū fides ⁊ depositiōes testiū in litibus exercendis: nō tn̄ quodlibet[e] instrumētum tanti dz esse mo mēti: vt triū vel plurium ido neorum testiū depositiōibus preferat̄: ⁊ infra. Ad hoc autē idē Johā. ex aduerso r̄ndit ꝙ cū intentionem suā ꝑ iā dictū fundauerit instr̄m: ac tu in mo dum exceptiōis[f]: venditionē ipsam non pure sz cōditionali ter celebratam eē ꝓponas: ⁊ nec ꝑ testes ad hoc a te indu ctos de certo[g] fuerit tp̄e facta fides: ⁊ ideo non appareat ꝙ sub illa venditione deponant quā cōstat ꝑ dictū instrumen tum determinato tp̄e fuisse cō tractā hm̄ōi ꝓbatio videbat̄ inefficax ad intētionem ꝯtra riam elidendā. Verū r̄nsionē istam eē ꝓponebas inualidaz qm̄ cū vtraqꝫ ps a nobis inter rogata fuisset in iure confessa ꝙ vnica tm̄ vēditio super do mo cōtracta fuerit: ⁊ ex depo sitionib⁹ testiū liqueat vendi tionē conditionalem fuisse ex vtriusqꝫ cōfessione colligitur eiusdem domus venditionez ꝯditionalez extitisse nō purā: nō obstante ꝙ ipsa interroga tio facta fuerit postq̄[h] a parti b⁹ extitit in cā ꝯclusum: cū iu dex (q̄ vsqꝫ ad ꝓbationez sn̄ie dz vniuersa rimari) possit in terrogare de facto q̄tiens du

ipsum instrumē tū valet duos te stes: quia parez vim obtinet pro batio testium vl̄ instrumētorum C. ꝺ fide instru. l. i. exercēdis. vt hic deciditur. et sic patz ꝙ ad mi nus ꝑ quattuor meliores vel q̄s qꝫ testes instru mentū reprobet̄ de hoc dictū est. ſ. de ꝓbatio. ter tio sz in casu isto testes non repro bant instrumen tum: sed addūt instrumento qꝺ notarius omise rat forte ꝑ obli uionem. B.

† Infe ro ꝙ ꝑ ꝯfessio nē rei vbi debitū ē li q̄dū / ad mittit̄ recōpē satio. cōcor. l. iulian⁹ §. offer ri. ff. de actio. emp.

f ¶ In modū exceptionis. Un nō videbatur ꝓ ipso sententian dū. ſ. de or. cog. cū dilect⁹ i. de ex cep. deniqꝫ.

g ¶ De certo fuerit tempore. ꝓpter qꝺ proba tio insufficiēs vi debatur. ſ. de ꝓ batio. in p̄sentia arg. ſ. eo. iter di lectos. ⁊ ff. ꝺ edē. l. i. §. editiones. Johan.

¶ Glo. se. notat ꝙ iudex. ⁊c. dat simile. reddit du plicem causam / et demum deter minat et remit tit.

h ¶ Postq̄ a partibus. Et sic ptz ꝙ iudex pōt interrogare par tes q̄ncūqꝫ visuz

et consumebat bona sua. vn̄ ne dom⁹ illa ꝑueniret ad alios voluit iohānes ꝓuidere nepotib⁹ suis.

d ¶ Recordari. Et tamē valuerunt dicta eorum q̄ al's non valuissent / si de tempore ageretur. ſ. de test. ex tenore. Ber.

¶ Glo. seq. notat querit et soluit ⁊ remittit.

e ¶ Quodlibet instrumētum. Et ita patet ꝙ cōtra instrumētū quātūcūqꝫ publicum admittūtur testes vt hic: quia sm̄ testes ꝓductos contra instrumentuz

fuerit. ff. de interro. act̄. vbicūqꝫ. ⁊ xxx. q. vlti. c. vi. sic etiā potest interrogare testes post publicationē si ob scure dixerint quādocūqꝫ visum fuerit. ſ. de testi. cuz clamor. qr veritas sepi⁹ examinata magis splēdescit in lucē. xxxv. q. ix. graue. qr officium iudicis est latissi mū. ff. de iuris. om̄ iu. l. j. sed ad petitionē partis non debz testes interrogare. argu. ſ. de ꝓba. in p̄ntia. de hoc dicit̄. xxx. q. v. iudicantem.

¶ Glo. se. argu. signat ꝯrīu. ⁊ remittit ⁊ soluit.

a ¶ Pronūciauim⁹. Arg. ꝙ sup exceptiōe incidēti sit ꝓnunciandū. ar. ꝫ. ꝫ. de or. cog. ca. j. vbi de hoc. sʒ ratio q̄re ꝓnunciat̄ hic sup hac ⁊ ibi nō p̄t assignari. hic apposita fuit exceptio post sniam. vnde sup exceptione nondū fuerat directe vel indirecte ꝓnūciatū q̄re in causa appellationis debuit de ea ꝓnūciari. q: de ea cognitū fuit: et ad hoc vt sciretur quare snia reuocetur. sed cū opponit̄ āte sniam sup ea ꝓnunciatur indirecte dū sentētiatur sup p̄ncipali. B.

† Concor. tex tus i. l. vbicū= q3. cum ;cor. ff de iter. ac. l. j. ⁊ ij. e. tit.

¶ Glo. seq. notat sic. signat contrarium ⁊ remittit.

b ¶ Hmōi exceptio. Per hoc patʒ ꝙ exceptio perēptoria omissa ante sniaʒ potest opponi post sentētiam in cā appellatiōis. C. sen. rescind. non pos. l. ij. al's non possʒ nisi per beneficiuʒ restitutiōis: vt in. l. p̄dicta. et ꝫ. de ꝓul. cuʒ olim. ij. ꝫ. de in integ. resti. suscitata. sic etiaʒ in compēsatiōe omissa ante sententiam nichilo minus actio remāet salua post sniam circa aliquam appellationē: non ob. re iudicata in prima petitione. ff. de cōpen. qđ in diē. §. j. Arg. tamen ꝫ. j. de re iudi. inter monasterium. solu. vt ibi.

bitationis aliquid occurrit: † et infra. ¶ De con. fra. n. pronunciauimus[a] venditionē predicte domus fuisse cōditionaliter celebratam: et te ob hoc nullatenus obligatum ad traditionem ipsius. super hoc memorato. I. silentium imponētes. Sententiam vero iudicū predictorum: qui al's iuste pronunciasse noscuntur (cum huiusmodi[b] exceptio coram ipsis nec probata fuerit nec obiecta) quo ad dictum capitulum infirmamus: eam quo ad alios articlos auctoritate ap. confirmantes. Hono. iij.

¶ Defectus littere non vitiat rescriptum. Capitulum. xj.

Ex parte charissime in christo filie. B. quondam anglicorum regine fuit propositum: et infra. ¶ Quia rescriptum apostolicuʒ pro eo ꝙ in hac dictione spoliarunt: hec figura. O. deerat[c] asseritur vitiosum: mandamus quatenus hoc non obstante in negocio ipso ratione preuia procedas. Grego. ix. priori sancti bartholomei et decano de arcubus lugduneñ.

¶ Licite appellatur a iudice qui parti hoc petenti non facit edi communia instrumenta. Capitulum. xij.

G. Perpetuus vicarius ecclesie de rechan nob' exposuit ꝙ cum prior et conuentus de ledis eum super decimis[d] coram iudicibus auctoritate ap. conuenissent: et dictus. G. super[e] similibus coram ipsis reconuenisset eosdem: quia dicti iudices copiā quorūdam instrumentorū cōmuniuʒ[f] que habebat pars altera/ ⁊ per que intendebat intentionem suam super principali fundare fieri nō faciebāt eidem hoc cum instantia postulanti nostram audientiam appellauit. ¶ Ideoq3 mandamus quatenus si est ita reuocato in statum debitum. ⁊c̄.

Idem. ¶ Scripture contrarie ab eodem producte fidem non faciunt. Capitulum. xiij.

d ¶ Sup decimis. Sʒ nōne iste vicari⁹ si ;ueniebatur ꝓ decimis vicarie sue debebat dñm in iudicium nominare: ita vr̄ ꝙ ipse dñs nō est. ꝫ. vt li. nō ;te. qm̄. §. pe. ⁊ C. vbi in rē. ac. l. ij. ⁊ ip̄e dñs debuit ;ueniri. ar. j. de p̄scrip. auditis. ⁊ xvj. q. iij. inter memoratos. ar. ꝙ teneat̄ rñdē cuʒ ipse habeat ius in re. j. de ap. ad audientiam: sicut vsufructuarius tenet̄ ad refectionē dom⁹ ⁊ ad tributū. ff. de vsufru. l. vsufructu legato. §. fi. ⁊. l. se. al's. §. hacten⁹. ⁊ C. eo. ti. eum. De hoc dictū ē. C. vt lit. nō conte. qm̄. §. pe. Sʒ intelligo ꝙ iste vicarius habebat mādatuʒ ghale vel spāle ad agendū ⁊ defendēdum a rectore legitīe facto: al's non fuisset admissus eo ipso ꝙ esset vicari⁹ cū nō hēbat administrationē: nec tituluʒ sicut prelat⁹ nec preiudicaret ecclie p factū ipsi⁹. B.

Vicarius sup decimis vicarie ;uent⁹ an debeat rñdere.

e ¶ Sup silib⁹. Et et sup dissilibus poterat eos recōuenire et ei tenebant̄ rñdē. ꝫ. de mu. pe. c. j. vbi de hoc.

¶ Glo. se. circa editionē distinguit instrā cōia ⁊ ꝓp̄a ⁊ in his an vtat̄ necne ⁊ cū vtitur edunt̄ sine die ⁊ ;sule fallit in casu.

f ¶ Instrumētoꝝ cōium. Not. circa exhibitionem instrumētoꝝ. Et p̄mo scire debes ꝙ rescriptum ⁊ oia acta cāc ;fessiones ⁊ rñsiones: ⁊ attestationes q̄cūq3 acta sunt in iudicio peti pñt exhiberi vel ;ditione ex lege vel iudicis offō. C. de edē. l. ij. vel ;ditione ex illa decr̄. ꝫ. de ꝓba. qm̄. ⁊ integraliter sunt exhibēda: q2 cōia sūt. C. de edē. nō ē nouū. ⁊. l. vl. ⁊. ff. e. ti. p̄tor. §. j. ⁊. l. si q̄s. §. rōne. ⁊. l. argētari⁹. j. rñso. ⁊ hic ē exp̄ssum Sed si instr̄a ꝓp̄a sunt: ⁊ actor petat a reo instr̄a p q̄ intētionē suā ꝓbare vult nō ē audiēd⁹. q2 a p̄o seipm dʒ hr̄e ꝓbatiōes suas. ꝫ. de ꝓba. c. j. ⁊. C. de edē. q̄ accusare. ⁊ actore nō ꝓbāte reus dʒ absolui. vt in. l. q̄ accusare. ⁊. j. vt ec. bñfi. vt nr̄m. Et ita nec re⁹ actori nec actor reo tenetur exhibere instr̄m ad fundandā intētionē aduersarij. Si v̄o actor vel reus vtit̄ aliq̄ istr̄o ꝓp̄o illud aduersario edi dʒ sine die ⁊ ;sule: ne p̄stet̄ materia fabricādi falsum. ꝫ. e. ;tingit. ⁊. c. accepim⁹. et ff. quēadmo. testa. ape. l. ij. §. diē aūt. ⁊. ff. de eden. l. j. §. editiōes. Nisi vellet alterutra ptiū arguē instr̄m de falso: tūc integrū instr̄m dʒ ei edi. vt. ꝫ. eo. inter dilectos. ⁊ C. de ꝯhen. ⁊ cōmit. stipul̄. l. optimam. B.

Instrorū editio per q̄s actiones fieri petit̄.

divisio ¶ Ex parte. ¶ Cōis diuisio. scđa ibi: quia. Ab. sic. ¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

c ¶ O. deerat. Ex hoc videt̄ satis ꝙ nō debuit valere: q2 in lr̄is dñi pape nichil dʒ diminutū esse. ar. ꝫ. de rescrip. cum adeo. ⁊ cum multa maturitate ac deliberatione tradunt̄. xxxv. q. ix. ap̄lice. vñ nō est̄ verisimile ꝙ aliqđ vitiū possit ibi remanere: sed ꝓpter tā modicū defectū nō vitiat̄. maxie si rescriptū in alijs appareat oino legitimū cū fuerit vitium scriptoris siue nimia occupatio qđ nocere non dʒ. arg. C. de testa. l. errore. ⁊. l. ābiguitates. ⁊. l. qm̄ indignū. ⁊. C. de le. in legat̄. sec⁹ si esset ibi falsum latinū. ꝫ. de rescꝑ. ad audientiā. Et sic est notabile ꝙ ꝓpter defectum syllabe vel littere non vitiatur rescriptum sicut nec testamētum vitiatur: nec libertas minus debetur licet erratum sit in syllaba. ff. de manu. te. qui habebat.

divisio ¶ G. Perpetu⁹. ¶ In p̄ria pte ponitur appellantis narratio: in scđa cause ;missio ibi: ideoq3. Ab. ¶ Glo. seq. obijcit. alle. contra obiec. ⁊ remittit. ⁊ demum obijcit ⁊ soluit.

Sũma rium. diuisio

IMputari. ¶ Imputat̃ ꝓducẽti scripturas ɔ̃rias i hoc q̃ inuicẽ sibi derogãt. h. di. Ponit ꝑmo dictũ: scḋo ipsius ratioñ ibi: cum in ipsius. Ab.

a ¶ Imputari. hec decr̃. sũpta ẽ ex illa. l. C. de fi. in ¶ Glo. seq. ꝑmo declarat: scḋo [stru. scripture. querit et soluit.

b ¶ Contrari as inter se. hoc veꝝ ẽ siue directe ɔ̃rie sunt siue idirecte. Directe: vt si induco instr̃m i quo promisisti mihi soluere tali die. x. et aliud exhibeam in quo ɔ̃tinet̃ q ego feci tibi pactũ de non petendo. Indirecte: puta si induco litr̃m in q̃ ɔ̃tinet̃ q ꝓmisisti mihi soluere x. bononie tali die. Itez ꝓduco aliud in q̃ ɔ̃tinetur q eadez die promisisti mihi soluere. x. rome. iste scripture lz nõ ɔ̃dicunt directe tñ idirecte siue ꝑ obliquũ ɔ̃rie sunt. ꝛ iõ vna derogat alij: sic q̃nq; scptura ꝛ factum sibi adinuicẽ derogari videnẽ: vel saltẽ alteꝝ alteri. ꝫ. de ele. cũ iter. R. Sic ergo ptz q q̃ ɔ̃ria allegat non est audiend⁹ ꝫ. de ap. sollicitudinẽ. circa fi. xxiij. q. vij. qḋ aũt. ꝛ. viij. di. quo iure. ꝛ hoc locũ hz q̃n ab eadẽ pte ꝓducunẽ. sec⁹ si a diuersis. q: tũc ei stat̃ q̃ magis ẽ sine suspitiõe. ꝛ q̃ dignior est. C. de ɔ̃hen. stipu. optimã. in fi. Sz nunqd est idẽ in testib⁹ ab eadẽ parte ꝓductis: dico q nõ q: in testib⁹ nõ possum ꝓuidere qḋ dicturi sunt: et ideo stabitur dignioribus † sed ꝑ instrumẽta bene potuit ꝓuidere: qḋ magis expediret prouidere: vt hic dicit in fi. ꝛ sibi imputet q min⁹ diligens fuit: nam vigilãtibus non negligẽtib⁹ iura subueniunt. ff. q. ex cau. ma. non enim. ꝛ. ff. de eden. veluti.

SI cautio. ¶ Ponit dictũ qḋ diuidit in duo mẽbra. ꝛ secundum ibi: sed si causam. Ab.

c ¶ Si cautio. hec decr̃. sumpta ẽ de. l. illa. ff. de ꝓba. cũ ꝺ idebito. ꝟ. vlt. ꝛ dic cautio. i. scriptura siue sit ꝓuata siue publica. B.

d ¶ Indebite. Qḋ dicis q non teneris ad id sup quo cautio exposita fuit.

e ¶ Indetermiate. Id ẽ nõ exꝑmẽs ex q̃ cã debeat̃. ¶ Glosa seq. exemplificat. querit et soluit. argu. ꝛ remittit. Iterum querit ꝛ soluit.

f ¶ Sed si cãm. Puta q: ɔfessus fuisti mutuo recepisse pecuniã ꝓmissam: vel ex aliq̃ alio ɔ̃tu añceden ti tunc eñ stat̃ tue ɔfessioni q̃ tinetur in illa cautiõe: alioq̃n si cã non sit incerta nõ poteris ɔueniri ex illa cautiõe. C. de nõ nu. pe. gñalr. cũ satis sit indignũ: vt qḋ q̃sq; sua voce dilucide ꝓtestat⁹ sit in eundẽ casum ꝓprio infringere valeat testimonio. ꝫ. de ꝓbat̃. per tuas. ꝛ in. l. ꝑdicta gñalr. in fi. ꝛ ar. j. q. vij. saluberrimũ. ꝛ. xxvij. q. j. oẽs femine. qḋ si nõ ꝓmittat sz ɔ̃fitea tur se debere michi ex aliq̃ iusta cã pcedẽte. idẽ est ac si ꝓmittat ꝛ tenet̃ ex illa cõfessione: vt in lege ꝑdicta gñalr. in fi. ꝛ ita ptz ex hoc q ɔfessio extra iudiciũ facta cã adiecta bñ preiudicat ad ꝓbandũ. De hac materia dictũ est. ꝫ. de ɔfes. c. vlt. Itẽ quid si me absente ɔfiteat̃ se michi debere: talis confessio non nocet. ad instar stipulatiõis. vt insti. de inu. stipu. ꝟ. ité ꝑbor.

¶ Glo. se. notat ɔfessiõi stari ꝛ põit tres casus exceptos.

g ¶ Confessio ni. Sic ꝫ stat cõfessiõi ɔ̃ ie. ꝛ fal lit tñ q̃nq; vt in pecunia ɔfessata: q: tũc põt op põi exceptio nõ numerate pecu nie infra bieñiũ C. de non nu. pe cu. l. ɔ̃tribus: in ꝑn. et in dote. C. de do. cau. et nõ nu. l. vlt. in auẽ. ibi posita. Item fallit vbi statur scḋe confessioni et non ꝑme. C. ad velle. auẽ. si ue a me.

h ¶ Indebite ꝓmisisse. Et ita admittit̃ proba tio ɔ̃ talem cautionem lz cã subiecta fuerit. s. q talis ꝓmissio idebita fuit: puta q: tã satisfecit ei. sicut q̃ dixit pecuniam indebitã se soluisse: istud ꝓbare tenet̃. ꝫ. de sol. c. vl. ꝛ. ff. de proba. cum de indebito. j. r̃nso.

IMputari^a ei põt q̃ contrarias^b inter se scriptu ras i iudicio ꝓtulit fidem sibi adinuicẽ derogãtes. ¶ Cũ in ipsi⁹ fuerit ptãte quam volue rat non ꝓferre. I dẽ. ¶ Sin istrumẽto debiti exꝑmit cã cõdẽnat̃ debitor nisi pot in debitũ si nõ exꝑmitur neces se est vt creditor probet id fore debitum. Cõni. xiiij.

SI cautio^c quam a te in debite^d ꝓponis expositã inde termiate^e loq̃t̃: aduersari⁹ tu⁹ tenet̃ oñdẽ debitũ qḋ cõtinet̃ in ea. ¶ Sz si cãm^f ppt̃ quam hmõi scriptura ꝓcesserit exꝑs serio i eadẽ: cõfessioni^g tue sta tur nisi ꝓbaueris te id indebi te^h ꝓmisisse. I dẽ. I. tabellio ni. ¶ Aucte ordinarij vt nota ri⁹ tabelliõis mortui notas in publicã formã redigere. c. xv.

CUm. P. tabellio morte ꝓuent⁹ q̃dã non ꝑfece rit instrumẽta: q̃ in nota redacta fuerant ab eodẽ. ¶ Ad pe titionẽ coꝝ ad q̃s ptinent auctoritate^i ordinarij iudicis po teris ea fidelit̃ in publicã formã ꝛdigere/ hitura ꝑ hoc ppe tuã firmitatẽ^k. I dem. ¶ Instrumentũ exẽplatũ ꝑ tabelliõnẽ auctoritate ordinarij can dẽ vim hz cũ originali. C. xvj.

SI istrumenta ppt̃ vetu statẽ^l vel pp aliã iustã^m cãm exẽplari petatur. ¶ Co...

¶ † Con. cor. l. si plures et ibi Bar. ff ꝺ accu. ꝛ. l. iiij. ꝟ. eius dem. ꝛ ꝟ. scire potes. ff. de te sti.

† Con. cor. l. j. et ibi Bar. ff ꝺ leg. j. ꝛ. l. l. cũ fili⁹ ꝟ. j. ff. de Ab. ob.

diuisio

CUm. P. tabello. ¶ Pꝛio narrat̃ factũ ex q̃ q̃stio scḋo ponitur decisio ibi: ad petitionem. Ab.

i ¶ Auctoritate ordinarij. Ordinari⁹ ꝫ ꝑstabit auctoritatẽ suã huic tabelliõi ad petitionẽ illoꝝ q̃ꝝ sũt instr̃a vt ea redigat in publicã formã: sic ꝛ si essent cõ sumpta ꝓpter vetustatẽ aut aliã iustã cãm ꝫ. ca. ꝓx.

k ¶ Perpetuã firmitatẽ habitura. vt hic dicit. sic ꝛ testamẽtũ aucte ordinarij i publicã formã redigit̃. C. de te. testm̃. ij. ꝛ. l. cõsulta. ꝛ talis publicatio equalet testamento. C. e. publicati hoc tñ scire debes q tabel lio dũ viuit nõ ꝑt alteri ɔmittere ɔpletionẽ istrumen ti: sz ipsemet dz ɔplere instrumẽtũ ꝓut in ꝓthocollo repit̃ nichil addẽdo vel diminuendo q̃ in ꝓthocollo ɔ̃tinetur. vt in auten. de tab. col. v. post mortem vero fiat prout dicitur hic. ꝛ. C. eo. ti. l. contractus. Ber.

diuisio

SI instrumenta. ¶ Pꝛimo ponitur questio: secũ do solutio ibi: coram. Ab.

l ¶ Vetustatẽ. Propter vetustatẽ instr̃a ꝛ ꝑuilegia renouãda sunt: vt hic. ꝛ. ꝫ. de ɔfir. vti. vel inuti. cũ dilecta. al's si vetustate ɔ̃sumerent̃ nulla fides eis adhiberẽt̃. ꝫ. e. inter dilectos. ꝛ sic testes ne ꝓbatio pereat in publicam formã redigũtur. ꝫ. de testi. significauit ꝛ. ꝫ. vt li. non conte. q̃m. j. r̃nso. ꝛ. ꝟ. sunt ꝛ alij. ꝛ. ff. ad l. aquil. in lege. C. de vsur. pupil. l. vl. ar. B.

m ¶ Iustam cãm. Puta q: l̃ra incipit deleri ex vitio charte: vel mcausti ꝯ̃uis instr̃m de nouo sit factũ vel alio modo qḋ possit cõtingere de facto: ita tamen facienda est hec renouatio si adhuc sint ita itegra q non sit dubitatio de ipsaꝝ tenore: vt hic dicit. vel si essent ꝓ parte iam cõsumpta vt ex inspectione non pos sit depꝛehẽdi de fide ipsoꝝ: non sunt renouanda ni-

si prius p testes pbaret de integritate instrumētoꝝ. j. de priui. cum olim. ⁊ hec innouatio dz fieri auctori tate ordinarij. vt hic dicitur. sic. s. eo. ca. pxi. B.
¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.
a ¶ Publicā psonā. Sic. s. c. pxi. et. c. cum dilectus. Quid si publica psona nō possit hri: satis credo ꝙ p aliquā psonā honestā auctoritate iudicis rescribi pnt. ar. s. de pba. qm̄ s. ita tn̄ ꝙ sigillū autenticū apponat qd̄ iponat si dē istrumēto. s. e. c. ij. ⁊ c. cū dilectus. als posset deperire ius illius qd̄ esse non debet: imo curare dz iudex: vt salua sit rerū pbatio. ff. d testi. curent. Ber.

b ¶ In mortē. i. vt mortē iferat. lz res nō habuerit effectum ex quo pcessit ad actum. l. ij. dis. si qs post acceptum. ⁊ de peni. dist. j. si quis cum telo †.
c ¶ Deprehensus. In opere nociuo.
d ¶ Ludens. Licet hoc asserat nō excusatur: qr nocius ludus est in culpa. ff. ad. l. aquil. nā lud⁹. cū dabat operā illicite rei. l. distin. clerico. ⁊ c. si qs voluntate. nam omne maleficiū praue psumitur actū. C. ad. l. iul. de sicca. l. j. C. de iniur. si nō cōuictus. ⁊ omne bn̄ficium recte presumitur actum.

Afferte mihi. ¶ Diuidit: nā prima ps ponit factū: ex quo scđa diffinit ibi: rn̄dit. Et aduerte ꝙ hec dispositio / siue decisio / non fuit originaliter pape. sz salomonis et habētur hec verba tertio regū. in. c. iij. vnde

ram ordinario iudice vel delegato ab eo specialiter presententur: qui si ea diligenter inspecta in nulla sui parte vitiata repperit: p publicam psonam[a] illa precipiat exemplari eandē auctoritatē p hoc cum originalibus habitura.

¶ De presumptionibus.

Salomon in parabolis.

¶ Sicut manifeste nocēs est pene obnoxius: ita et occultus licet postea dicat se ioco fecisse. Capitulum. j.

Sicut noxius est qui mittit lanceas ⁊ sagittas i mortem[b] ita vir q fraudulenter nocet amico suo: ⁊ cū fuerit deprehensus[c] dicit ludens[d] feci. Idem.

¶ Ex violenta presumptione fertur diffinitiua: et est casus notabilis. Capitulum. ij.

Afferte mihi gladium. Cunq; attulissent ait[e] diuidite infantem viuum: et date dimidiam partē vni: ⁊ dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier cuius fili⁹ erat viuus ad regem (commota[f] sunt quippe viscera eius super filio suo) obsecro domine date illi infantem viuum: et non occidatur: ecōtrario alia dicebat: nec[g] mihi nec tibi: sed diuidatur. ¶ Respondit rex et ait: date huic[h] infantem viuum ⁊ non occidatur: hec[i] est enim mater eius.

Conti-nuatio ¶ Rub. De presumptionibus.
¶ Qr psumptiones qnq; plene pbāt: qnq; semiplenā pbationē faciūt: quādoq; alias psumptiones coadiuuāt: vt ptz. j. in pcessu. tl. Jō post tractatū de pbationib⁹ de testib⁹ ⁊ de fide instrumētoꝝ annectit hāc rubricā in q tractat de quadā specie pbationis. Et vide ad materiā qd̄ dixit panor. in. c. tertio loco. s. de pba. ⁊ no. in. c. ferrū. l. di. Ab. Quid aūt debz presumi si clericus amplexet mulierē. xj. q. iij. absit.

Sūma rium. Sicut noxius. ¶ Ludus noxi⁹ inducit presumptionē fraudis. Uel sic in dubio in delictis psumitur dolus. Et aduerte ꝙ verba tex. non sunt pape sed salomonis in parabolis vt patet ex suprascriptiōe. ⁊ habētur originaliter in parabolis. in. c. xxvj. sed qr tex. est hic canonizatus facit fidē ⁊ inducit necessitatē: sicut si editus fuisset a papa: qr omnia nostra facimus quibus auctoritatē nostrā impartimur. l. j. C. d vete. iu. enu. ⁊ in. c. si apostolice. de pbē. lib. vj. vt ptz. s. in prohemio hui⁹ cōpilatiōis. ⁊ vide glo. no. ij. q. j. in pmis. in ver. lex. Pone ergo casum lralem referendo consultationē ad papā auctorē hui⁹ cōpilationis ⁊ idem debes obseruari in oib⁹ capl'is quoꝝ auctores nō habebāt potestatē legis cōdēdc ⁊ dicas sic.

Casus lralis. Quidā accessit ad gregoriū. ix. querēs ab eo. Pater sancte quidā intrauit domū cuiusdā qui reputabat amicus suus: et clādestine quedā iocalia subtraxit ⁊ reclusit sub mātello suo. cū aūt dn̄s dom⁹ hoc detexisset: ille ad excusationē suā dixit ꝙ iocose fecisset. vellē scire an ex confessione sua ille sit absoluēdus: dn̄s papa respōdet ꝙ huius solutio qōnis ex dictis salomonis in parabolis colligitur euidēter q inter cetera dixit ꝙ sicut noxius. i. nocēs est is q manifeste nititur nocere: lz forte nō fuerit secutus effect⁹: ita is qui nocet occulte licet in dephensiōis actu dicat ꝙ iocose fecit. q. d. ꝙ sibi nō est credendū: ex quo actus in se est nociuus. Ab. sicu.

hic in suprascriptione dicit idem: ⁊ habet respectum ad ca. pxi. expone casum litteralē vt ibi dictū est. Uel speciali⁹ sic. Quidā pposuit corā. Ro. pō. an iudex valeat sententiā diffinitiuā pferre ex sola psumptiōe vrgētissima. respōdit papa ꝙ sic: ⁊ ad pbādum inducit auctoritatem ⁊ exemplū salomonis q ex sola presumptione iudicauit inter illas mulieres meretrices contendentes de filio. et vide latius hanc hystoriā in biblia in loco preallegato. Abbas siculus.
e ¶ Ait. s. rex salomon: sed non diffiniēdo sed potius tentādo causa inquirendi veritatē cuius filius esset: nam nō omnis vox iudicis auctoritatem continet rei iudicate. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. ex stipulatione. ⁊. iij. q. vj. hoc quippe in prin.
f ¶ Commota. Interpositio est.
g ¶ Nec mihi. Hec non fuit audienda q nocere tantum voluit et non prodesse. vnde malicys eius nō est indulgendum. ff. de rei ven. in fundo. ⁊. s. de rescrip. sedes apostolica. ⁊. j. de priuile. ex perpetua. ⁊. j. q ma. accu. pos. significante.
h ¶ Date huic. Hec eīn fuit sententia diffinitiua lata p solā presumptionē. sic xxxij. q. j. dixit dn̄s. hec locum habent: cum violenta est presumptio.
¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit: iterum querit. arg. pro ⁊ contra. ⁊ soluit.
i ¶ Hec est enim mater. i. presumitur ex dilectione vni⁹ ⁊ odio alterius. ar. xxiij. q. iij. ea vindicta. circa prin. Sed si vtraq; dixisset filiū nolle interfici: tūc illi que erat in possessione adiudicaretur: nisi alia probatio interuenisset. Sed pone ꝙ vtraq; moriat lite pendēte cui succedit iste? Uidetur ꝙ vtriq;. arg. ff. de re. dubi. qui duos. ff. de inoff. testa. papinian⁹. §. sed nec impuberis. Argumen. contra. ꝙ neutri succedat. ff.

† Concor. textus i. l. is q cū cultello. ⁊ in l. j. §. diuus. ff. ad legē cor. de sic.
iij. Regum. iij.
diuisio

de re. iudi. si fuerit. quia ponit impossibile quod est cõtra naturã. s. se hẽre duas matres. vñ non est audiẽdus. ff. de inter. act. confessionib⁹. §. j. ff. que sen. sine ap. re scin. l. vl. item altera erat in possessiõe: ergo alteri incumbit ꝓbatio. ff. de ꝓba. ei qui dicit ꝓ hac pte stan dũ est. Uin. Si vero de cõfessio ne neutrius con staret dic vt no. š. de testi. in no stra. Uin.

k ¶ Tacẽdo. No. ꝙ q̃ tacet cõsentire vr̃. liiij. dist. si seru⁹. ꝛ. xxvij. di. diacon⁹. ꝛ. xxviij. di. diaconi. ff. de cõ di. ꝛ demõ. cũ ita legatũ. ver. q̃ eni titio. Fallit hec regula i casib⁹. ff. de ser. vr. p̃di. inuitũ. ff. d fur. q̃ vas. §. vetare. ꝛ. ff. q̃. mo. pig. vel hypo. sol. sicut nõ videt. ff. de ꝑcu. filiusfa. §. iuit⁹. alisi casum hẽs lxv. di. c. vl. lxxiiij. di. c. j. Arg. ẕ. ff. d re. iu. qui tacet. Dicas ꝙ q̃ tacet nõ ꝯsentit vbi agit de dñio rerũ ad mittẽdo: nisi affinitas aliõ idu cat. ff. de do. int virũ ꝛ vxo. si ser uus cõis. Uinc. Uel meli⁹ dicas ꝙ vbi ꝑ prohibi tionẽ meam pos sum ꝓhibere qõ fit ꝛ taceo: tũc taciturnitas ꝓ cõ sensu habetur. liiij. dis. si seru⁹. si võ ꝑ ꝓhibitio nẽ meã non pos sum ꝓhibere qõ fit tũc non obest mihi taciturnitas: puta me inuito potes vẽdere rẽ meã. ff. d ꝯhẽ. emp. rẽ alienã. sic ẽt vr̃ distinguere lex. ff. de re iu. sepe. ꝛ. xj. q. iij. qñ. ꝛ. š. de re iu. c. pe. tñ fallit in casib⁹ p̃dictis. Itẽ ar. qõ de vno negat de alio ꝯcedit. xxv. di. qualis. xv. q. iij. ex eo. et ff. de iudi. cũ p̃tor. xxiij. qõ. ij. lator. ff. de pac. dotalib⁹ ob res. §. ij. ꝛ ecõuerso. ꝛ qõ de vno affirmat d alio negatur. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. cũ ita legatũ. ꝛ. ff. de leg. ꝛ se natuscõ. cũ lex. ꝛ. C. de ꝑcu. l. marit⁹. vbi de hoc. B.

Taciturnitas nõ semꝑ ed pa rat cõ sensui.

‡ Con cor. l. i possessiõe. ff. qui. ex cau. in possess. ca. ꝛ in l. cũ p̃tor. ff. d iudi.

puer. xxvj.

diuisio

† Concor. lex q. §. diu⁹. ff de tu. ꝛ cu. da. ab his. ꝛ. §. cer uos. cũ glo. de herit. insti. d re. di.

Salomõ in ꝑabolis. ¶ Conuersatio in adolescentia facit p̃sumptiorẽ i senectute. c. iij.

Ex studijs suis intelligitur[a] puer.† ¶ Quemcunqȝ enim virtutibus studere cum modestia continentie auditioni sapientũ: obseruantie mandatorum dei: maxime simplicitati ꝛ humilitati viderís: hui⁹ munda ꝛ recta opera intellige[b]. Bonifacius papa ep̃is gallie. ¶ Presumit contra illũ qui dilationibus subterfugit iudicium. Ca. iiij.

Nullus dubitat ꝙ ita iudiciũ nocens subterfugit[c] queadmodũ vt absoluat qui est innocens querit. confitetur[d] enĩ de oĩbus quisquis se subterfugere iudicium dilationibus putat.

Gregorius in omelia.

¶ Inter duobus illatis alterum negat reliquũ affirmare presumitur. Capitulum. v.

Nonne bene dicimus[e] quia samaritanus es tu: ꝛ demonium habes? Respondit Jesus/ ego demoniũ non habeo. ¶ Duo[f] quippe illata[g] fuerunt ei: vnum negauit[h]: alterum[i] tacendo[k] concessit.‡ Idem maximo ep̃o.

¶ Ex preteritis presumit circa futura. Capitulum. vj.

Mandata celestia[l] efficacius gerimus si nostra cũ fratrib⁹ onera partiamur[m]. ¶ Proinde sup cũctas

Ex studijs. ¶ Primo ponunt v̈ba salomõis in parabolis. ca. xxvj. secundo ponũtur verba hieronymi illa exponen tia ibi: quecũqȝ. Et pone casum vt in. c. p̃cedenti bus referẽdo cõ sultationem ad papã: an dicta salomonis citra canonisationem sint approbata ab ecclia cũ sint incorporata i biblia: dic vt dicit glo. no. i. c. j. xvj. dis. Et idẽ tenet hieronym⁹ in p̃fatione sup libro ꝓuerbiorꝫ. ꝛ vident cõcludere ꝙ sint apocrypha qõ est notabile. Ab. sicu.

a ¶ Intelligit. i. p̃sumit. ꝛ est ar. ꝑ exteriora p̃sumi de interiorib⁹. xxxij. q. v. q̃ viderit. ꝛ. l. di. si q̃s diacon⁹. Uersus. Intima ꝑ mores cognoscim⁹ exteriores. B.

b ¶ Intellige. i. p̃sume: nã ꝓ certo nõ possum⁹ scire ꝙ post illa tria q̃ salomon asserit difficilia. s. viã colubri sup petrã: viã aqle sup celũ: viã nauis sup aq̃s: q̃rtũ q̃si reputat ipossibile: viã viri i adolescẽtia sua. tãqȝ inuestigari nõ possit. tñ ex his argumẽtis bonã colligim⁹ opinionẽ q̃uisqȝ appareat in ꝯtrariũ. š. e. c. vl. B.

Salomõ q̃rtũ reputauit difficilia cognitu.

Nullus. ¶ Ab antiquis dicit casum ponẽdũ per decre. veritatis. de do. ꝛ contu. Ab. sicu.

c ¶ Subterfugit. Qui enĩ iudicium refugit apparet eum de iusticia diffisum. xj. q. j. christianus. ꝛ. iij. q. ix. decreuimus. ꝛ. lxxiij. dist. honoratus. B.

d ¶ Confitetur. Interp̃tatiue. xj. q. iij. rursus. Tripliciter dicitur quis confiteri. ore. xv. q. vj. c. j. ꝛ. ij. rei euidentia. xxviij. distin. priusqȝ. contumacia vt hic. ꝛ iij. q. ix. decreuimus. Ber.

Cõfitetur q̃s tripli.

Nonne bene dicimus. ¶ Qui tacet cõsentire presumitur: ita summat Jo. an. sed hec summatio est nimis generalis et cõtra regulam is qui tacet. de regu. iur. lib. vj. Primo ponuntur verba euãgelij. secundo verba gregorij exponẽtis seu inferentis ad decisionẽ questionis. Secunda ibi: duo quippe. Ab.

Sũmarium.

e ¶ Nonne bene dicimus. Uerba sunt iudeorum.

f ¶ Duo quippe. Uerba sunt gregorij. B.

g ¶ Illata. i. ignominiose dicta sunt vel iniuriose.

h ¶ Unum negauit. Scilicet demonium habes.

i ¶ Alterũ. Scilꝫ samaritan⁹ es: tacẽdo concessit. ¶ Glo. se j. notat tacẽtẽ consentire. ponit quosdã casus exceptos. signat ꝯtrarium. dat duas solutiones. scdo ar. iiij. iura alleg. ad casum ꝯuersum. alle. duo.

Mandata. ¶ Quattuor facit. primo p̃mittit exordium. secundo subdit narrationẽ ibi: proinde. quã tertio determinat ibi: quas nõ. q̃rto rõnẽ subiungit ibi. qr. ꝛ in hoc vltimo facit iste tex. ad tit. Et iõ vt reducas decre. ad ti. potes ponere casũ in terminis referẽdo ꝯsultationẽ ad gregoriũ auctorẽ hui⁹ ꝯpilatiõis. nã q̃rebat an ex p̃teritꝫ sit p̃sumẽdũ circa futura: ꝛ gregori⁹ ꝓ solutõe iducit auctoritatẽ gregorij: q̃ scribẽs maximo ep̃o dixit vt habet in textu. Ab. sicu.

diuisio

Casus

l ¶ Mãdata celestia. s. alter alteri⁹ onera portate. l. di. põderet. ꝛ. š. de of. archip̃s. c. vl. Sed ego nõ credo glo. verũ dicere q: illud nõ refert ad iniũgẽtẽ on⁹ sed ad eũ q̃ dꝫ onus alteri subire. Papa aũt hic loquitur de se: quare arbitror ꝙ papa loquat hic de mãdatis celestib⁹ sibi tanqȝ vicario factis circa pascẽdum populũ dei: nã efficaci⁹ adimplet assumẽdo multos ad ministeriũ iuxta illud euãgeliũ. Messis quidem multa: operarij aũt pauci: rogate dñm messis vt mittat operarios in messem suam. xxj. di. §. j. Ab.

¶ Si. se. ar. ad vocar. alr̃. v. iura ꝛ vnũ al. i ꝯtrariũ ꝛ sol.

m ¶ Partiamur. No. ar. de officijs partiẽdis. xciij. di. diaconi. circa mediũ. vbi sufficit huic ordini. ꝛ. C. de asses. nemo. xvj. q. j. pbr̃os. ff de pac. si plures. lxxix. di. singula. Ar. ẕ. ff. de adop. si ꝯsul. Sol. prima regula gñalis est: ꝯtra tñ q̃nqȝ ineniunt. aut ea necessitatis vel vtilitatis cõcessa. xxj. q. j. relatio. xxx. q. j. ad limi=

na. ff. de ptrah. emp. fistulas. §. fundum. et ff. de sti. ser. l. ij. §. seruus communis.

a ¶ Uices aplice sedis. Et tamen nõ poterit extendere manũ ad ea q̃ in signũ vniuersalis dñij sunt romano põtifici reseruata. ex. de transla. ca. j. et ex. de off. leg. quod transla tionem.

b ¶ Sed psone. Et ideo cum psona finit. vñ. q. j. petisti. ff. de psh. pn. l. j. in fi. si vero loco cõcedat puilegiuz ppetuũ est. xvj. q. j. hunc etiaz. et xxv. q. ij. c. j. et ij. ff. de iur. imuni. l. iiij. et j. de insti. cum venissent.

Casus — Q Uosdam. ¶ Põit casuz abbas quod forte isti quib9 scribitur petebant pbendas ibi: et erant ibi vicini quos papa noluit exaudire cũ terra ipsa satis oppssa esset ber baris quod ip si vicini melius scire debebãt ratiõe vicinitatis. Abbas sic.

Concor. l. iij. §. si tragyt cnũ. ff. de no. ope. nũ. et in l. ij. cuz glo. C. qñ fit. vel pu.

¶ De due glose duo colligũt argumenta.

c ¶ Uiciniores. Ar. quod ex vicinitate psumit pro aliq̃ vel ptra aliquem et ideo scire presumitur: vnde facile non credit in ptrium. xvj. di. qd dicitis. et j. de ma. ac. pos. cũ in tua. et j. ca. proxi.

d ¶ Credo. i. presumo. Et est argu. quod vbi quis interrogatur an credit vel non/ non est dandum tẽpus ei ad deliberãdum: qr ex presumptione informat suã credulitatem. B.

Casus — Q Uanto. ¶ Pone casum lralẽ fm Jo. forte enim papa rephendit epm de negligentia circa correctionem delicti subditi sui cuius clamor ad ipm papam puenerat et quia eps allegabat in hoc ignorantiam papa sibi scripsit vt hic habetur. Ab.

¶ Glo. se. ponit dictũ cui alr. ptriũ: et soluit distĩguẽdo

e ¶ Non potuit. i. psumit nõ potuisse: imo ptra psumptionẽ iuris bñ admittit pbatio in ptrium. ff. qd me. cau. non est verisimile. et. lxxxij. di. pposuisti. et j. d ma. accu. pos. cũ in tua. ff. de pba. q testamẽtum. Arg. ptra. xi. q. j. si q clericoz. Circa hmõi psumptionẽ dicendũ est quod temeraria repellatur. vj. q. j. oues. pbabilis psumptio inducit qñqz expurgationẽ. j. de pur. cañ. p totum. violenta psumptio qñqz sufficit ad condẽnationem. ex. eo. afferte. et. xxxij. q. j. dixit dominus. vnde versus. Tu suspensus eris si causa pbabilis extet. Si violenta/ rues. non te temeraria tangit. B.

Presũptio est triplex

Vers9.

ecclesias sicilie te vices[a] apo. se. ministrare decernimus.

¶ Quas non loco tribuimus sed psone[b]. ¶ Qr ex transacta in te vita didicimus qd de subsequẽti cõuersatione tua psumam9. Idem. ¶ Ex vicinitate presumitur noticia facti loci vicini. Capl'm. vij.

Q Uosdã: et infra. ¶ Aphulica vero qualiter mortalitate et languoribus vastetur: quanto viciniores[c] estis credo[d] quod subtilius cognouistis. Idem victori epo. ¶ Presumit factuz notũ in vicino loco qd est notum in remoto. Capitulum. viij.

Q Uãto: et infra. Latere te in vicino non potuit[e] qd ad nos in longinq̃ puenit. ¶ Hieronymus sup osee. ¶ Ex preteritis presumitur circa futura. Capitulum nonum.

S Cribam eis[f] multiplices leges meas. ex puatis et neglectis[g] apparet quod has negligent. Alexan. iij. de cano cassieñ.

¶ Efficacior pbatio reqritur ab eo q pbare vult illud quod non est verisimile. Capl'm. x.

Q Uia verisimile nõ est quod H. presbyter psona tuz ecclesie. R. capellano concesserit.[h] et ab eo eiusdẽ ecclesie acceperit vicariam. ¶ Prouideas ne super hec pbationẽ recipias nisi cõis loci fama[i] id habeat vel tales persone appareant de qbus verisile non sit quod debeat deierare. ¶ Qm sepe contingit quod testes facile corrupti inducãtur ad falsum testimoniũ pferendũ. Idem genueñ. archiepo. ¶ Per cohabitationẽ diutina et famam de mrimonio et contractib9 mrimonialib9 ac alia adminicula pbat mrimoniũ. h. d. Pa. c. xj.

I Llud quoqz nobis innotuit quod cuz libera mulier per decem annos et vltra cuidam seruo scienter[k] cohabitauerit: et ab eo fuerit carnaliter cognita: nunc ipsum asserit suum non esse marituz

S Cribam. ¶ Breue est. Pone casum litteralẽ: vt dictum est in precedentibus. ca. Ab.

¶ Glo. se. ponit duas lecturas et iuxta scdam arguit.

f ¶ Scribam eis. Ironice. q. d. non scribam: vel potest legi plane. Et est arg. inducias esse concedendas maliciose petenti ad puincendã maliciaz. de pe. dis. j. predixerat ff. de vbo. ob. si insulam. et l. insulam. ex. de do. et contu. ca. put. et c. cum olim. et c. veritatis.

¶ Glo. se. ponit triplicem psumptionem ex presenti et triplicem ex preterito.

g ¶ Neglect9. Qñqz ex presenti psumitur circa presens. vj. q. j. qui crimen. qñqz ex presenti circa pteritu z. xxxiij. q. ij. cum per bellicaz. qñqz ex pñti circa futurũ. l. di. si qs diaconus. ex. cũ vo. et c. qñqz ex pteri to circa pteritũ. xxviij. dis. qr sũt culpe. qñqz ex pterito circa pñs quotiens de fama qrit alicui9. lxxvij. di. quicũqz. et c. monach9 nouiti9. qñqz ex pterito circa futurum: vt hic. et xxiij. qd. v. si apud. et ex. e. mandata. vnde versus. Rumor de veteri faciet ventura timeri. Cras poterunt fieri turpia/ sicut heri.

Presũptio ex varijs tpibus sumit.

Vers9.

Q Uia verisimile. ¶ Diuiditur. Nã primo ponit cãm finalẽ: scdo pulsionẽ: tertio pulsiõis cãm impulsiuam: scda ibi prouideat. tertia ibi: qm. Ab.

diuisio

h ¶ Concesserit. Qm de nemine psumendum est quod bona sua iactet. ex. de renun. sup eo. et ex. de resti. spol. sollicitare. et ff. de proba. cum de indebito. B.

i ¶ Cõis fama. Que coadiuuat ad fidẽ faciẽdam. iiij. q. iij. §. item sepe. et ff. de testi. testium. §. eiusdem. quoqz. et C. ne de sta. defunc. si mater. et j. c. pxi. B.

I Llud. Per nominationẽ cohabitationẽ et famã pbatur piugiũ maxime si appareãt instrumenta dotalia: ita summat Johã. an. que summatio iudicio panormitani oino non colligitur ex isto tex. tum qr in isto textu nulla fit mentio de cohabitatione: nec nominatione vltra instrumenta dotalis: tum qr p dictionem maxime/ sentit Jo. an. quod absqz instrumento dotali fuisset hic per alia posita in textu pbatum matrimonium. Cõis diuisio. secunda ibi: verum. Ab.

diuisio

k ¶ Scienter. Ex quo scienter cohabitauit ei non potest opponere notam seruitutis. ex. de cõiug. seruo.

p(ro)posuit. sed si hoc ignorasset tūc sufficit bene: vt in eadem decre. ⁊ .xxix. q. ii. per totum. B.

a ¶ Uendicans .i. eam petit in suam vxorem.

b ¶ Nominant. Ista noiatio p̄sumptionem inducit .xxxii. q. iiii. discat aliquis. ff. de p(ro)ba. l. vlti. non tñ sufficientē p(ro)bationē inducit. C. de p(ro)batio. nam ep(isto)lis. et. C. de li. cau. l. pe. preter q̄ si casu. C. d la. lib. tollen. l. vna §. simili quoq(ue).

c ¶ Donationē. Dos em̄ (con)stitui nō pōt nisi liberis p(er)sonis. C. de lati. lib. tol. l. vna §. s(ed) et si de hoīni. sic eadem rōe donatio nō pt (con)stitui nisi in liberā mulierē: et a libero viro. vñ p̄sumptionē inducebat tale istrm̄. ff. de iure do. si mulier. §. ei(us) noīe: sed non plene hoc p(ro)bat: q(uia) nō fuit factū instrumētū sup m(at)rimonio. C. de nupt. neq(ue) sine nuptiis: ⁊ ita nō p(ro)bat hoc eē q(uo)d ab hoc cōtingit abesse. S. de trās laf. mi. corp(or)alia ⁊. C. vñ cognati. non ab hoc.

¶ Glo. seq. (con)stitu or casus quib(us) dñs fraudatur ponit. ⁊ē.

d ¶ Fraudaret. Not. casus in q(ui)b(us) dñs fraudatur seruo. J. de (con)iug. seruo. l. ⁊. J. de natis ex libero vētre. c. vno. Itē ali(us) cas(us) est. C. de lat. lib. tol. l. vna §. sed ⁊ si q(ui)s hoīm. Terti(us) est in auc. de nup. §. si v(er)o ab initio. coll. iiii. Alius casus est in auc. (con)stitutio. q̄ dignitas liberat filiū a patria potestate. in p(ri)n. col. vi.

e ¶ Desponsaturū. hec assertio p̄sumptionem tm̄ faciebat: q(uia) potuit postea mutare voluntatem.

f ¶ Anulos. Not. q(uod) si anul(us) datur etiā mulieri in ecc(les)ia vel in domo p̄sumptio ē p(ro) m(at)rimonio. xxx. q. v. femine. si corā parentibus presumuntur spōsalia. xxx. q. v. nostrates. hoc faciebat ad p̄sumptionem.

g ¶ Fama loci. No. q(uod) in talib(us) fama plurimū (con)siderat. ar. ii. q. v. p(ro)b(ar)i si a plebe. ff. d testi. l. iii. §. eiusdē ⁊. iii. q. iii. §. item in criminali. Usi. item sepe. ⁊. xxxv. q. vi. si duo. C. ne de sta. defun. si mater. et. J. de eo qui cog. consan. vxo sue. super eo. Item est hic arg. q(uod) fama sufficit ad probationē si alie presumptiōes coadiuuārit: ita q(uod) cum fama faciunt p(ro)bationē. ⁊ ita / hec q̄ non prosunt singula / multa iuuant. J. ca. p(ro)xi. ⁊ ca. iii.

¶ Con= cor. l. si liū. ff. d his q̄ sūt sui vl' alie. tur. ⁊ l. ō eta te ⁊ ibi mirab. di. bar. ff. ad silleia.

Dñs frauda tur ser uo i cer tis casi bus.

Matri moniū q̄d sit nota in textu.

Fama an pro bet.

Uers(us).

Uersū vir cāvēdicās[a] in vxorē ostendit publicū instrumentū in q̄ sese cōiuges nomināt[b]: et p q(uo)d ipm̄ ei donationē[c] pp nuptias fecisse appet. mulier vero istrumētū illud asserens viciosum: vt seruo dñs frauda retur[d]: plures testes produxit q(uod) ille ab amicis eius sepe rogatus vt eam desposaret: nec desponsasse nec desposaturū[e] se / ipsā firmiter asserebat. vir aūt non nisi p̄dicto instrumento: ⁊ q̄busdam testib(us) qui viderāt eā anulos[f] deferētē ipam p(ro)bauit vxorem sed mulier de more illarū q̄ panes vendunt: se anulos detulisse dicebat. Uerum q(uia) in hm̄ōi dubietate fama vicinie magis d(ebet) attendi ⁊ si fama[g] loci h(abe)t: q(uod) vir ipaz in lecto ⁊ i mensa sicut vxorē[h] tenuerit (cum matrimonū[i] sit maris ⁊ femine cōiunctio indiuiduā vite consuetudinē retinens) cogēda est mulier: vt eidē viro affectu seruiat cōiugali: p̄serti[k] si p̄scriptū instrumentū: ab eo cōditū fuerit q̄ officium[l] suum fideliter adipleuit.

Idē archiep(iscop)o. ¶ Per violentā p̄sumptionem p(ro)bat carnis copula. Capitulum .xii.

Litteris fraternitatis tue receptis nobis innotuit q(uod) cum P. ab. A. muliere quā in vxorē accepat peteret separari[m]: accusatores[n] matrimonij produxerunt testes firmiter asserentes: q(uod) postq̄ mulier cum predicto viro contraxerat matrimonium consanguineum viri eiusdem: solum cū sola: nudū cū nuda in eodē lecto iacentem: ea (vt credebant[o]) intentione: vt eam cognosceret carnaliter: viderūt multis locis secretis: et latebus[p] ad hoc commodis: et horis electis: et infra. Consul. t. t. respōdem(us)[q]: q(uod) ex huiusmodi violenta ⁊ certa suspitione fornicationis pt̄ s(ente)ntia diuortij[q] p(ro)mulgari: ita quidē: vt vir licentiā habeat mortua illa ducendi aliam: muliere sine spe[r] con iugij remanēte. Clemens .iij.

¶ Idē dicit vt p̄ce. ca. C. xiij.

Tertio loco questionis huiusmodi nodum tua frat. petijt explicari. an iuuenis sponsam in quam perverba de presenti consensit debeat vxorem habere. ad quorū

et. S. de testi. preterea.

¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit.

h ¶ Uxorē tenuerit. S(ed) q(ua)re req(ui)rit alia p(ro)batio cū cohabitatio sufficiat ad m(at)rimoniū. ff. de rit. nup. l. liberē? R(espo)n. illa est p̄sumptio legis s(ed) canon nō p̄sumit esse m(at)rimoniū nisi p(ro)bet(ur) p(ro)pter periculum aie. xxx. q. v. c. j.

i ¶ M(at)rimonium. hec diffinitio ponit(ur). xxvij. q. ij. §. j. ⁊ insti. d pa. po. in p(ri)n.

k ¶ Presertim .i. marie. q(uia) idē esset sine vllo instrumēto si sola fama cum alijs probatur.

l ¶ Officiū suum fidelit(er). Q(uo)d semp p̄sumit(ur). J. de presump. ad audientiaz: nisi contra presumatur vel probet(ur). nā tūc de crimine falsi vtriq(ue) incūbit p(ro)batio. C. de fal. vbi. B.

Litteris. Cōis diuisio: s(e)c(un)da ibi consultatiōi. Ab. si.

m ¶ Separari. Quantū ad thorum. et mutuam cohabitationem.

n ¶ Accusatores .i. accusator. sic. ij. q(uo)d. j. in primis. nō em̄ plures accusatores admittūtur: q(uia) posset (con)tingere q(uod) vnus p(ro)baret alter non: ergo cum sint plures iudex eligat magis dignum. ff. de accu. si plures. tamen qui semel apparuit inter accusatores amplius testificari non potest. J. de accusa. cum p.

o ¶ Ut credebant. Non dicit vt sciebāt cum opus illud non plene pateat visui. sufficit ergo ferre testimonium de eo q(uo)d inducit violentam presumptionē q̄ sufficit in hoc casu vt hic pater. ⁊. xxxij. q. j. dicit dñs.

p ¶ Latebris. Que suspecti p(er)sonis iudicant(ur). xxxv. q. j. ab isto die. Adeo vt si post trinā admonitionē inueniunt(ur) (con)fabulari excōicent(ur). J. de coha. cleri. et mu. si q(ui)s. ⁊ in auc. vt lic. ma. ⁊ auie §. his quoq(ue). col. viij.

q ¶ Diuortij. Quo ad mutuam seruitutem.

r ¶ Spe coniugij. Propter incestum quē cōmisit. xxvij. q. ij. si quis sponsam. nisi timeretur de sua incōtinentia: tunc enim daretur sibi licentia contrahendi. xxxiij. q. ij. in adolescentia. B.

diuisio

Tertio loco. ¶ Primo ponitur consultatio: s(e)c(un)do responsio ibi: nos autem. Ab.

diuisio

a ¶ Impediendum. i. separandum.
¶ Glo. se. inducit duas ꝯco. alle. v. cōtraria ⁊ soluit.
b ¶ Precognitā. Et ita affinitas p̄cessit mr̄imoniū ⁊ spōsalia: qḋ si verū est ꝯsanguineā illius postea hr̄e non poterat. xxxv. q. iij. de incestis. ⁊ c. nec eā quā. ⁊ j. de eo q̄ cogno. cōsan. vxo. sue. de illa. ⁊ in pluribus ca. eiusdem ti. Preterea hic audit allegans turpitudinē suā j. de spōsali. preterea. xxxv. q. iij extraordinaria. † Arg. cōtra. s. de testi. sicut. ⁊ s. ḋ confessis. ca. j. et xv. q. iij. nemini ⁊ j. de cōces. preb. cū sup q̄stiōe ⁊ j. de do. int̄ dilectos. Illud verū est ꝙ allegās turpitudinē suā non est audiendus: tñ propter periculum anime sue audit. j. de re iudi. lator ⁊ c. ꝯsanguinei. ⁊ in fauorē libertatis pater audit̄ q̄ filiū vēdidit. C. ḋ lib. cā. l. j. et. ff. e. l. j. et. ḋ. sec⁹ est ꝯ libertatē. ff. de adop. l. post mortem.

Turpitudinē q̄ñqꝫ lꝫ allegare.

† Ad de ꝙ vbi vtitur periculum aie ds ꝯ honorē et factū ppriū audit. l. j. ⁊ ibi Bar. ff ḋ iure iu. ⁊ C de reno. do. l. cum ꝯfitearis.

c ¶ Certitudinem. Ad supplemētum pbationis. C. de re. cre. in bone fidei. j. de iureiur. ca. vlti. in fi. ⁊ s. de pba. sicut consuetudo. sic. j. de despon. impu. attestationes. ⁊.
d ¶ Nollet ab ea. Vñ presumebatur ꝙ non confiteretur falso se neptem illius precognouisse.
e ¶ Dicta sunt. s. ꝙ testes dixerūt ꝙ viderāt illos p plana ⁊ nemora ⁊ ꝙ iurauerūt ⁊ de fama vicinie. ⁊ alie p̄sumptiones q̄ infra exprimunt̄. et sic est arg. ꝙ q̄ nō ꝓsunt singula multa simul ꝯsiderata iuuāt. ar. s. e. pri. ⁊ s. de testi. p̄terea. et. s. de pba. cū cām. vbi de hoc. ff. q̄. ex cau. ma. necnon. §. si qs sepius. ⁊. xxxv. q. vj. si duo. ff. de testi. ob carmen. §. si testes.
f ¶ Spōsalibus. De facto qm̄ de iure nō tenuerūt cum essent illegitime persone ad cōtrahendum propter affinitatē prius contractā. j. de eo qui cogno. cōsan. vxo. sue. discretionem. ⁊ quasi per totum.

matrimoniū impediendum[a]: neptis ipsi⁹ sponse ꝓfitēs: se a iuuene carnaliter p̄cognitā[b] pponebat. a q̄ producti testes dixerūt se p certo credere: ꝙ illa dicti iuuenis extiterit cōcubina. adijciētes ꝙ eos insil' viderant per plana ⁊ nemora vias ⁊ inuia pluries conuagātes: ⁊ testimonium vicinie sup hoc recepisse dicebāt. Ad maiorē vero certitudinē[c] (qꝛ minus sufficienter credidisti esse probatū: qḋ eadē mulier asserebat; tā ipsa q̄ȝ iuuenis iuramētis astricti seorsum cōfessi sunt ꝙ seinuicē carnalit' p̄cognouerāt: licꝫ iuuenis nollet[d] ab ea quam despōsauerat separari. ¶ Nos aūt que dicta sunt[e] intelligentes: p̄sertim cū hoc non dicat̄ occultū: sed q̄si p̄dicet̄ a pluribus manifestū: consulti⁹ esse credim⁹: vt m̄ri monialit' nō coniugant̄: sed solutis sponsalibus[f] separentur.

Inno. iij. niuerneñ. ep̄o ⁊ archidiacono bituriceñ.

Litteras ¶ In prima iudicū cōsultatio. in scḋa rn̄sio ibi: nos ṽo. que subdiuiditur. in prima ponit motiuū mādati. in scḋa mādatū ibi. quocirca. Et pone casum litteralē vt patet ex lr̄a iūcta glo. in ver. Et. j. que ponit partem casus. Abbas sicu.
¶ Glo. ista notat. pbat p simile. signat contrarium ⁊ soluit. Item ar. signat contrarium ⁊ remittit.
g ¶ Arbitros. Et sic patet ꝙ delegat⁹ pōt esse arbiter retēta etiam delegata iurisditione. sic. j. de p̄benniss. ⁊ s. de arbi. cū olim. ⁊ c. inotuit. Sic etiā ordinari⁹ pōt esse arbiter. ar. s. de elec. cām q̄. ⁊ s. de arbi. cū tpe. Sed cōtra videt̄. iij. q. vij. §. tria. in fi. ff. de arbi. sed ⁊ si seruum. §. ij. Nō sunt cōtraria: ⁊ iudex nō pōt iubere vt in eū compromittat̄ † sicuti ibi dicitur: sꝫ si partes volūt in ipm cōpromittere bene possunt argu. ff. de tuto. da. ab his. p̄tor ait. ⁊ in aute. vt diffe. iudi. §. si ṽo cōtingit. col. ix. Itē est argu. hic ꝙ in arbitriuꝫ possit de crimine compromitti. vñ signat cōtra. ff. ḋ arbi. non distinguemus. §. iulian⁹. ⁊ s. de in integ. resti. ca. pe. in fi. vbi de hoc. itē arg. ꝙ possit. v. q. ij. si primates
h ¶ Statuerit Cum agitur de crimine: aut illud infamat: et tunc si agat̄ criminose non pōt compromitti. ff. de arbi. non distinguem⁹. §. iulianus. si ciuiliter ad cōfiscationem bonorū bene compromittitur vt hic. Aut non infamat: et tunc pōt cōpromitti. ff. de his q̄ no. infa. quid ergo. §. ex compromisso.

† Con. cor. lex furti. §. qui iussu. ff. ḋ his q̄ not. infa. et bal. l. j. C. sol. C

Compromissuꝫ an sup crimine fieri possit.

¶ Propter p̄sumptionē etiā vehementē non dꝫ q̄s de graui crimine condēnari. Ca. xiiij.

Litteras vr̄as recepimus cōtinētes: ꝙ cum cā q̄ vtit̄ int' altissiodoren. ep̄m ⁊ q̄sdā burgēses de charitate q̄s idē ep̄s de heresi ipetebat vobis ⁊ abbati colloñ. a se. ap. delegata fuisset: vtraqꝫ pars vos duos sub certa pena sibi arbitros[g] statuerit[h] delegata vobis nichilomin⁹ ptāte reseruata. Gu. aūt lator p̄sentium vn⁹ ex illis heresim suam fuerat publica voce confessus[i] et de fr̄e[k] suo simulit' recognouerat[l] ꝙ eodem simul laborabat errore: ⁊ infra[m] ¶ Nos ṽo p̄dictū Gu. suspectū[n] de heresi vehementer habuimus: tū qꝛ qḋ ante dixerat postea se dixisse negauit: tū qꝛ vel mendaciū pu⁹ dixit in frem asserēdo illū hereticum: vl' piuriū post ea cōmisit in deū/ purgādo[o] illum de heresi: q̄rū vtrūqꝫ reddit illū valde suspectum. q̄ȝ

i ¶ Cōfessus. Penitēdo ḋ ea ⁊ redeūdo ad ecclaꝫ.
k ¶ De fratre. Bene poterat testificari in hoc casu contra fratrē. si enim frater tuus vel amicus tu⁹ vel vxor tua q̄ in sinu tuo dormit deprauari voluerit veritatē sit manus tua super eos. xxiij. q. viij. legi. et. q. v. si audieris: ⁊ dicere debes patri ⁊ matri: non noui vos. xxij. distin. diacon. ⁊ j. tit. pxi. queadmodū: alr̄s in magnis criminib⁹ non auditur contra eum. C qui accu. non pos. si magnum. in leuibus bene. C. eo. ti. si sororem. iiij. q. iij. §. parentes.
l ¶ Recognouerat. Id est confessus fuerat.
m ¶ Et. j. Quid contineat̄ sub hoc. j. patebit statim in glo. sup verbo purgando. ⁊ ibi vide.
n ¶ Suspectū. Nā sola suspitione suspect⁹ habet̄: nisi se purgat ad arbitriū sui ep̄i: † qḋ si nō fecerit excōicari debet. j. de here. excōicamus. §. j. Ber.
o ¶ Purgādo illū. s. fratrem. Nā cum frater illius Gu. corā archiep̄o bituriceñ. de fide sua cōuenirer̄: ⁊ et purgatio p eundē gu. qui tūc vere penitēs ⁊ catholicus putabat̄ fuisset indicta ipse Gu. fratrē suū quē publice asseuerat hereticū iuramento affirmauit: ꝙ ipm crederet bonū catholicū. et ideo a p̄dicto ep̄o ꝓpter duo ꝯtraria que ꝓposuerat piurus. ⁊ hereticus

Frat' ꝯ fr̄em testificatur

† Con. cor. l. si fidelius. sol. in glo. ofꝫ ficiū. cū no. ff. q̄ satisda. cog.

censebatur. Dict⁹ vero Gu. dicebat q̄ nil dixerat de suo fratre: licʒ de seipso cōfessus fuisset. vñ bene poterat illū purgare: maxime cum a duob⁹ capellanis audiuisset q̄ bene poterat ipm̄ purgare qui nouerāt cōscientiā ipsius quoꝝ lr̄as exhibuit dn̄o pape. Sʒ ep̄s eum sup eo q̄ de fratre suo negauerat p̄ seipsum ꝛ alios duos testes conuicit: et ob hoc ipsum hereticū asserebat tanq̄ fautorem fratris sui heretici. iudices aūt ꝑpter istas contrarietates remiserunt illū ad papā cū suis litteris bonis suis cōfiscatis. nihilominus tñ offerebat coram eis purgationē. iudices vo q2 iuramentū eius sibi ꝯrium videbaṫ noluerūt ei⁹ purgationē recipe.

a ¶ Uerisimili⁹. De nemine p̄sumiṫ q̄ sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancimus.

b ¶ Tam graue. Jmmo i vltimo articulo nō semp p̄sumiṫ q̄ verū dicat alidś C. de pba. rōnes ff. de pba. qui testamentum. ff. de leg. ij. lucius §. quisq̄s mihi. ij. ff. de leg. iij. cū quis §. ticia. Sol. lʒ presumaṫ q̄ verū dicat nō tñ fit sufficiens ꝓbatio iudici. ar. ff. de pig. act. grauis. Et licet heredes necesse habeāt stare religioni defuncti: non tñ creditores. C. de probatio. auten. quod obtinet. Joan. andree.

verisimili⁹ᵃ videaṫ q̄ eo tp̄e q̄ tanq̄ vere penitens ab heresi reuertebaṫ ad fidē: tā graueᵇ mēdaciū nō dixisset: p̄sertiᶜ in frem quē tanq̄ charissimū nō asseruisset hereticum: nisi fuisset accensus zelo fidei orthodoxe. vñ p̄sumiṫ q̄ cū postea purgauitᵈ illū de heresi/ turpiter deierauit. ¶ Quocirca mādam⁹ q̄ten⁹ cū ꝑpter solā suspitionē (q̄uis vehemētēᵉ) nolum⁹ illū de tā graui crimine cōdēnari: ꝓ talē ꝛ tātā securitatē recipiatis ab ipso p̄terᶠ iuratoriā cautionē / q̄ timore pene corporalis debeat coerceri. discretā ei pniam iniūgētes / ex qua valeat apparere: vtrū in tenebris ambulet: an i luce: vtrūue sit vere penitēs an ficte conuersus. ꝛ si eū hoc modo verū catholicū cognoueritis: nō sinatis ipm̄ idebite molestari. alioq̄n eum tāq̄ hereticū condēnetis. Idem cenadieñ. ep̄o et abba. de aquo.

¶ Nō p̄sumiṫ incōtinēs in senectute q̄ i iuuētute cōtinuit: maxime si est lr̄atus. Ca. xv.

Cum in iuuētute sua q̄n cleſieñ. ep̄s adeo se maturū: honestūᵍ ꝛ prouidū exhibuerit: vt ab ecclesia romana meruerit pallio decorari non est de leui credēdum q̄ postq̄ ad senilēʰ peruenit etatē: turpiter abiecerit iugum dñi: fetores libidinis amplexando: cū labes hmōi q̄ nōnūq̄ in iuuētute cōtrahitur in senectute frequētiusⁱ expiˈtur. Quis preterea de facili crederet: q̄ vir p̄ditus sciētia lr̄arum: pro p̄ie salutis oblitus/ ad eā passionis ignominiā se conuerteret: vt cum propria nepte abominabilē ꝑpetraret incestū: cū etiā s̄m sn̄ias ethnicoꝝ naturaleᵏ fedus inter tales ꝑsonas nichil ꝑmittat seui criminis suspicari. ¶ Licet igitur rex vngarie eūdē ep̄m nobis p̄ nuncios ꝛ lr̄as de tali crimine detulisset¹ postulās vt malū hmōi ꝑniciosum exemplo de vngarica eccl'ia tolerem⁹. ¶ Qui tñ ei⁹ suggestio non de

ꝛ. §. e. afferte. liiij. di. fraternitatē. j. de iudi. c. vlt. Responsio. q̄ nō vehemēs sed violēta tñ de qua ca. predicta loquunṫ. ꝛ. ff. d re. du. si mulier. ꝛ. l. pce. nec etiā omnis violēta si ꝓbetur contrariū. xxvij. q. j. nec aliqua. §. de pba. ꝓposuisti. ꝛ. xxv. q. iij. extraordinaria

f ¶ Preter iuratoriā. Hoc iō dicit: quia postq̄ quis semel p̄iur⁹ est: ampli⁹ ad iuramētum nō debet admitti. xxij. q. v. paruuli. ꝛ. c. si quis cōuictus. ꝛ. ij. q. vij. non potest. ꝛ. vj. q. j. quicunq̄ ꝛ. §. d testi. testimoniū. quia timor est ne incidat iterū in periuriū. ar. j. de cohabi. cler. ꝛ mu. clericos. B.

Cum in iu. ¶ Diuiditur in duas partes. Jn prima p̄mittit exordiū circa excusationem ep̄i. Jn secunda ibi: licet. ponit dilationē ipsi⁹. Jn tertia ibi: quia tamen ponit delatiōis repulsionem et causam. Jn q̄rta ibi: sed vt ponit inquisitiōis cōmissiōem. Jn quinta ibi: q̄ nobis. inquisitoꝝ relationem.

c ¶ Presertim in fratrē. Presumitur aliq̄d ratione consanguinitatis vel affinitatis. §. e. afferēte. j. de testa. requisisti. j. de simo. sicut. ꝛ. §. de eta. ꝛ quali. tuā. ff. de ri. nup. non solum §. j. C. de rei vxo. act. l. vna §. sileat. ar. iij. q. v. accusatores vel testes.

¶ Glosa sequens notat ꝛ signat contrarium.

d ¶ Purgauit. Hoc est notabile q̄ semp est standū primo dicto alicui⁹ si postea ꝯrium dicat etiā in alio iudicio. §. de testi. cū in tua. ꝛ etiā extra iudiciū. §. de proba. per tuas. et sic periurus reputatur qui vnum in vno iudicio vel eodē dicit ꝛ postea aliud. Jtem hic vna presumptio preponderat alteri. ff. de in integ. resti. diuus. Argu. contra. §. de elec. cum inter. R.

e ¶ Uehemētē. Jmmo ex leui causa ꝓbatur q̄s hereticus. ar. C. de here. l. ij. §. ꝯtum ad hoc vt suspect⁹ de heresi habeaṫ: ꝛ vt ꝓcedaṫ quasi contra suspectū: sed nō vt condemneṫ de heresi. Jtē vehemēs presumptio pro ꝓbatione accipitur. xxxij. q. j. dixit dominus

g ¶ Honestū. Ex quo eñ adeptus est tantā dignitatē presumiṫ q̄ ratiōe sue virtutis adept⁹ sit. lxj. di. c. j. ꝛ. c. miramur. ꝛ is gradus ceteros antecellat quē labor prolixior ꝛ stipendia meliora fecerunt anteire. C. de offi. magistri. officiorum nemo.

h ¶ Ad senilē. Arg. q̄ ex quo quis honest⁹ fuit q̄ ꝛ postea fuerit honest⁹. §. e. mādata. ꝛ. ij. q. j. in primis in fi. ff. de re mili. nō oēs §. a barbaris. itē p̄sumiṫ pro senili etate poti⁹ q̄ pro iuuenili. arg. xxxiiij. di. fraternitatis. xx. di. de quibus. ꝛ iurisperit⁹ ex verbis senū rusticorum argumētaṫ. ꝛ. ff. de leg. iij. si chorus §. j.

i ¶ Frequenti⁹ expietur. Non tamen semp. iuxta illud. Stultitia est que te nō sinit esse senē. ꝛ illō. Qo noua testa capit inueterata sapit. Et difficilē ꝯtinētiā s̄uat q̄ illicito se ꝯcubitu maculare nō metuit. xxxiij dist. §. qd vo. ꝛ peccator cū venerit in ꝓfundū vitioꝝ contēnit. xvij. dist. nec licuit. vñ versus. Militat in teneris annis amor hospes amenus. Est in canicie ridiculosa ven⁹. ꝛ illud. Exultat leuitate puer: grauitate senect⁹. Jnter vtrūq̄ manens stat iuuenile decus.

k ¶ Naturale fedus. j. de cohabi. cleri. et mulie. ca. penul. ꝛ. C. de epi. ꝛ cleri. eum qui.

l ¶ Detulisset. Denūciādo: q̄m laicus nō pōt cleri

Concor. lex sciat. C. d pba. ꝛ. l. si adulteriū. ꝛ ibi barto. ff. d adul.

Heredes iuramētum defuncti seruare tenenṫ

Presumptio violēta probat.

Periurus ad iuramētū nō admittiṫ.

Diuisio

Concor. textus i. l. vt vim ꝛ ibi glo. et doc. ff. d iusti. ꝛ iu.

Luxuria q̄n q̄ in senib⁹ viget. versus

cum accusare. j. de accusa. cū. p. z. §. de testi. de cetero nec p̄sens absentē. iij. q. ix. c. j. z. ij. z. ij. q. vij. ipsi apl'i.
a ¶ Charitatis radice. Unde nō debuit admitti. j. de accu. cum oporteat. z ca. meminimus.
b ¶ Malignis delatiōibus. i. detractionibus. z est ar. q̄ pp̄ter isa- miam a maliuo lis ortā nō est in quisitio faciēda vel purgatio in dicēda. j. d̄ pur. c. cū in iuuētute q̄ est po illius. et xj. q. iij. in cūctis j. de accu. quali ter z quando.
c ¶ Rescripse runt. Ergo debuit eis credi cū eēnt ad hoc deputa- ti a dn̄o papa. argu. §. de p̄ba. post cessionem. z. xj. q. iij. cure. § de fi. instru. c. ij. et p̄terea p has lr̄as nulli fiebat p̄iudiciū. Tan.

diuisio ¶ Udū. Pri- ma ps po- nit q̄relā. secun- da dat iudicem ibi cām. Ab. sic.
¶ Glo. se. q̄rit z soluit. solutioni alle. contrariū.
d ¶ Sufficie- bant. Hec exce- ptio legitima ē: q2 tot sunt ponē di in ecclia quot ex facultatib' ip sius pn̄t ꝯmode sustētari. j. de in sti. c. j. z. c. aucto ritate. z. j. de con ces. p̄ben. ex par te. Sed qs pro- babit ecclesiam esse soluendo vel non esse: respondeo ille qui dicit non est soluendo ostendendo facultates z reditus ecclesie vt hic innuitur. z argu. C. de inoffi. testa. omnium. z. ff. de lega. ij. cum pater §. rogo. Ar gu. contra. C. de proba. ex persona.

Et hunc tex. di- cit hic ab. esse sing. ad hoc q̄ re- ctor ec clesie pōt cō- pelli vt aliquē susci- piat in clericū vt sic cēseat ibi bn̄- ficiat'.

e ¶ Ex illa clausula. Que etsi non fuisset apposita subintelligit. §. de rescrip. cum adeo. z. §. de elec. cām z. ff. de serui. si cui. ff. de ri. nup. quāq̄. Lau.
¶ Glosa sequens alleg. duas concor. inducit simile. obijcit z remittit. querit z soluit.
f ¶ Presumat idone'. Sic. §. d̄ seru. c. vno. z. lxxxvj di. si qd. sic p̄sumit qs bone fidei. nisi p̄bet' ꝯtrarium. C. q̄ mili. nō pos. sup seruis. li. xij. et. C. de nō nu. pe. aut. cōtra q̄ propriā. Vin. Et sic videt' q̄ negatiua p̄bari debeat ex eo q̄ dicit nisi aliud in cōtrariū ostendatur sed negatiua p̄bari nō pōt. §. de ele. bone. vbi de hac negatiua satis dicitur. Sed qualiter p̄babit illū non esse idoneū: si dicat non idone' rōne scientie/ tunc in dex illū examinabit an sit ꝯtum ad hoc idone'. §. de eta. z qualita. accepim'. si ratione delicti vel irregu laritatis ille q̄ hoc obijcit illud probet s̄m illam regu lam: et q̄ dicit incūbit probatio. ff. de proba. l. ij.

¶ Rubrica. De iureiurādo. ¶ Quia in defectū p̄ba- tionum recurrit ad iuramenta. j. eo. c. si. z. §. de p̄cu. ex insinuatione ideo post tracta tum de p̄batiōi bus tā in specie q̄ in genere me rito subdit' hec rubrica. Est em̄ iuramētū marī mū litium expe diendarū reme- diū. l. j. ff. e. z ali bi d̄r q̄ ois ꝯtro uersie finis ē iu ramentū. j. e. z si christ'. Unde ad materiā glo. no. xxij. q. j. i sūma. q̄ ponit qd sit iu ramētum: quid iurare: q̄ fuit cā institutiōis iura menti. itē formā iurandi et penā periurij. Ab.

Conti- nuatio

Iura- mentū

¶ De hac mate ria tractat'. xxij. q. j. z. qō. ij. et. q. iiij. z. qstio. v. z. xxxv. q. v. p totū z. v. q. vj. §. a fide litati. vsq ad fi- nē qōnis. z. ij. q. vj. fere p totum.

charitatis[a] radice p̄cedere vl debat: noluimus aures n̄ras q̄si malignis[b] delationib' in- clinare. ¶ Sed vt p̄barem' si sp̄us esset ex deo: aurienfi ep̄o dedim' in mādatis vt prudē- ter z caute a coep̄is idagaret vtrū p̄fatū ep̄m crederet tali labe respersum. ¶ Qui nobis postmodū rescripserūt[c] q̄ eū virū honeste conuersatiōis es se credebāt: p̄sonā illi' multi- pliciter cōmēdātes. j. dē ar- chidi. z p̄posito mediolanensi

¶ Is p̄ q̄ dn̄ficiādo scribit cū clausula si idoneus fuerit non tenetur p̄bare se idoneū cum idoneus presumat'. Ca. xvj.

Udum archidiacono mediolañ. dedimus in mandatis. vt. C. scholarem a p̄b̄ro s̄cti victoris in clericum eiusdē ecclie recipi faceret: et i fratrē: z z ifra. ¶ Sz pb̄r me- moratus archidiacono decli- nans examē asseruit q̄ neq̄ sufficiebāt[d] duob' clericis fa- cultates ecclie mēorate: adij- ciens q̄ p̄dict'. C. nō erat ido ne' ad illi' ecclie beneficiū ob tinendū: et infra. ¶ Cām vo- bis duxim' cōmittendā ita vt ex illa clausula[e]. s. si p̄sona fue rit idonea: q̄ n̄ro rescripto re- perit' iserta: eidē scholari pro- bandi se idoneū nulla necessi- tas imponatur: cum prima fa cie presumatur[f] idoneus: nisi aliud in contrariū ostendat'.

¶ De iureiurādo. ¶ rego. iiij.

¶ Agi pōt ad relaxatiōnē iu- ramenti cui' implementū tur pitudinem continet ex parte suscipientis. h. d. quo ad intel lectum: et est casus notabilis. Abbas siculus. Capi. j.

Ex administra tiōis: et infra Mādam' q̄ te nus credito- res ad iura- menta[g] super vsuris sibi sol uēdis p̄stita relaxanda eccle- siastica districtiōe[h] cogatis[i]. z Ex registro gregorij.

¶ Non valet instrumentum prestitum a prelato de non re petendis reb' ecclesie: vel sic A iuramēto meticuloso fit ab solutio per iudicem ecclesia- sticum. Capitulum. ij.

Eruenit ad nos laudi- ceñ. ep̄m ab. A. comite

¶ Ex admini- stratiōis. ¶ Creditores cō pellūtur relaxa re iuramentum d̄ vsuris sibi sol uēdis. h. d. quo ad litteram.

z Con- cor. lex cum ars. iii eta sua glo. et ibi bal dus. C d̄ vsu.

g ¶ Iuramen ta Recepta a de bitoribus pro p̄soluendis vsuris creditoribus que in preiudicium animarū quo ad creditores seruari nō pn̄t: z ideo ratione peccati compelluntur creditores relaxare huiusmodi iuramenta. §. de iudi. nouit. sed quantū ad iurātes nō est petiti. j. eo. debitores. vnde soluere tenētur. s3 si iurauit nō repetere pōt illud de- nunciare ecclesie: et sic cōpelleret creditor restituere vsuras quasi indirecte officio iudicis. j. e. ad nostram ar. j. de cog. spi. tua. z. ij. q. j. si peccauerit. Vel ꝯpellit' relaxare iuramentum. vt hic. Vel si nondum sunt so- lute cōpellunt desistere ab exactione. j. de vsur. tuas.
h ¶ Districtione. i. suspensione vel excōmunicatio ne. j. de verbo. signi. querenti. Ber.
i ¶ Cogatis. Tanq̄ delegati auctoritate hui' ca- nonis. vt. §. d̄ offi. or. irrefragabili §. ceterū. z. j. de he reti. ad abolendam. in si. vel etiā tanq̄ ordinarij. ar- gu. j. de vsur. post miserabilem. Ber.
Erueni: ¶ Legit' duob' modis. primo q̄ iura- mentū fuit p̄stitū sup reb' ecclie. scdo modo in-

telligitur q̄ fuit pstitum super rebus propriis ipsius prelati. Cois diuisio. secunda ibi: cognita. Abbas si. a ℭ Reb⁹ suis. i. ecclie sue. nā si de reb⁹ ppriis iuras set: teneret iuramentū seruare. j. eo. si vero. §. qd me. cau. ad audientiā. Sed q̄ est ratio diuersitatis? ratio est: qr super suis pōt iurare: et facere p volūtate sua. C. de iudeis nemo. sed super bonis ecclie nō. cū eccl'ia / fiscus τ minor pari pas su ambulent. C. de sacrosanc. ecclе. vt inter diui num. §. de in integ. rest. audit. vñ minor etiā si tutor iurauerit bona sua alienata nō repetere si lesus est minor repetere pōt. C. si tuto. vel cura. l. etiā. ergo τ ecclesia siue prelatus ꝑ cū non sit ipse dñs. s; procu rator. xij. q. o. j. §. si. xuij. q. j. §. j. vl' defensor ecclie. xvj. q. j. in canonibus.

Ecclia fisc⁹ τ minor equiparāt.

ꝑ Facit ad hoc ter. i. l. nam et postea §. si minor. ff. e.

ℭ Glo. se. ponit duas opi. secundā approbat: et huic decre. duplicter rñdet. b ℭ Posse constringi. Ar. ē hic q̄ iuramētū metu extortū ipo iure nō teneat. vt qdā dicūt vt Bazian⁹ et T. Alij dicunt τ meli⁹ q̄ iuramētū metu extortū ē obligatoriū dūmō sine picu lo aīe possit seruari. τ h pstitū fuit iuramentū de reb⁹ ecclie: τ iō nullū fuit hic iuramētū d reb⁹ ecclie pstitū qd fuari nō posset sine salute aīe iteritu. d hoc plene dixi. §. qd me. cā. abbas. τ tene qd ibi dr. τ qd dr h i fi. c ℭ Absoluimus. Intellige de facto ad cautelā: sic xxiij. q. j. audiuim⁹. τ. xj. q. iij. excellētissimus. τ. j. de ap. ad presentiam. vel expone absoluimus. id est absolutum esse ostendimus τ sic concordat littere prece denti. s. nullis vinculis posse constrngi.

rebus[a] suis spoliatū: et iurare cōpulsum q̄ nō repeteret sic ablata. ℭ Cognita igit cōtumelia valde doluimus asserē te ipm epm nullius iuramēti vinculis sup hoc posse[b] cōstringi quem tñ absoluim⁹[c]: qr nefandissima coactione iurauit Idem regi francorum.

ℭ Non deierat qui iuramenti implementū in meli⁹ cōmutat. Et nō astringit quis iuramento ad implēdum quod iurauit si ab alia parte nō implet cuius respectu prebuit iuramentum. Capitu. iij.

P Eruenit[d] ad nos: τ infra. Non em̄ propositū aut pmissum infringit[e] qui in melius illud cōmutat. ℭ Nec tu ei etiā si pmissum tuū iuramentum vel fidei obligatiōe interposita conditiōe firmass ses: aliquatenus teneris si cō stat eū conditioni minime paruisse[f]. Idem petro subdia.

ℭ Ponit forma iuramenti se prem. c. cōtinēs secundū quā iurāt pape epi. sed hodie omnes recipiētes dignitatem a papa sibi iurāt. hoc sit p summario τ diuisione. Capi. iiij.

E Go[g]. N. episcopus ab hac hora in antea fidelis ero sancto petro · sancteq romane ecclesie: dñoq meo pape. L. eiusq successoribus[h] canonice[i] intrātibus. ℭ Non ero neq in consilio / neq in facto vt vitam[k] pdat: aut membrum: vel capiat mala captione. ℭ Consilium quod michi aut p se: aut p lr̄as: aut p nunciū manifestabit ad eius dam nū nulli[l] pandā. ℭ Papatum ro. ec. et regulas sctōꝝ patrū adiutor ero ad defendēdū et retinēdū (saluo[m] ordine meo) contra oēs hoies. ℭ Vocat⁹ ad synodū veniā: nisi prepeditus fuero canonica[n] prepeditione. ℭ Legatum ap. se. quē certū esse cognouero in eundo τ redeundo honorifice tractabo[o] et in suis necessitatib⁹ adiuuabo. ℭ Limina apłoꝝ singulis[p] annis aut p me / aut per certum nūcium visitabo: nisi eorum absoluat licentia. Sic me deus adiuuet: et hec sancta euangelia. Urbanus papa. ℭ Nō tenetur clericus

f ℭ Paruisse. Arg. expssum hic fidē non seruari ei qui contra fidē versat. ff. p socio. si cōuenerit. τ. xxviij. q. ij. si infidelis. ꝑ. de inoffi. test. si instituta. C. de pac. cum pponas. Argu. §. xxxiij. q. j. noli estimare. xxxij. q. v. quod deo. xxij. q. iiij. innocēs. Solu. prima rubrica vera est gnāliter. illud cōtra noli. vbi dr hominis fides seruanda est. intelligit si pmittat τ eidē seruet. τ sic cōcordat priori. sed aliud est in ca. qd deo. τ loquit de voto cōtra a viro τ vxore facto vbi nulli cōtrauenire licet q̄ post q̄ pmissum est: oīno est seruandū. vt. xxij. q. vi. ca. vi. ad fi.

g E Go. N. ℭ Nota q̄ abbates prestāt hoc iuramētum in bñdictione sicut epi in cō secratiōe. De iuramēto vero qd prestat impator dic vt in cle. romani. j. e. tit. De iuramēto quod prestant inferiores clerici habes in ca. quāq xxiij. dist. latius p hostiē. τ Joā. an. j. e. titu. tua. De iuramento qd prestat vasallus dño feudi ē ter. in ca. de forma. xxij. q. v. Et de multiplici iuramēto. vide in Spec. eo. ti. §. j. ver. illud autē. Abb.

Juramēta diuersis prestāda.

h ℭ Successoribus. Qui sic iurauit nō tenetur successori iurare. j. eo. veritatis.
i ℭ Canonice. xij. q. ij. aliēatiōes. de cōse. di. j. hic §.
k ℭ Uitam pdat. hoc nō sufficit immo oportet vbicūq senserit dominum periclitantē ad prohibendas insidias occurrere debet. C. de his qui. vt indi. l. vlti. xxij. q. v. de forma. que hic min⁹ dicuntur ibi supplentur: τ econuerso.
l ℭ Nulli pandam. hoc intelligo de honesto consilio: qm consilium mali tenetur reuelare ille qui possit prodesse: τ non obesse. xxij. q. v. hoc videtur.
m ℭ Saluo ordine meo. i. fm q̄ pertinet ad meum honorē: quia non cum armis vel hortando homines ad bellū. xxiij. q. viij. igitur. τ. c. hortatu.
n ℭ Canonica. Ut. xviij. di. si episcopus.
o ℭ Tractabo. Si cōstiterit mihi p lr̄as sue legationis. C. de mā. prin. l. vna. τ. xlij. di. quiescam⁹. arg. vel quia est honesta psona. xcvij. distin. nobilissimus.
p ℭ Singulis annis. Uel rari⁹ iuxta chyrographū

Diuisio. P Eruenit. Duo sunt dicta. scdm ibi. nec tu. Ab.
d ℭ Peruenit. Alius. Jurasti ire vltra mare: intrasti religionē postea τ non vadis vltra mare: non frangis iuramentum: quia in melius cōmutas τ apposita conditione si aliquid iuraueris: si conditio non seruat nec iuramentum seruare teneris.
ℭ Glo. se. iducit i brocar. iiij. cōcor. alle. tria dicta τ sol.
e ℭ Infringit. Sic nō dr deierare q̄ ex iusta cā iuramētū deserit. ff. q satisda. cog. l. vi. τ. xxij. q. iiij. mulier τ. q. ij. beatus. τ. j. de voto. scripture. τ. c. licet.

suum. xciij. dist. iuxta. et hoc intellige de archiepis et episcopis qui subsunt domino pape nullo medio. s. de maio. et obe. dilecti. Ber.

N Ullus epus. hoc. c. ponit p palea. xxij. q. v. c. vltio.

¶ Glo. se. signat 9riu et sol. et pont cas⁹ qb⁹ licite iurat s. d his.

a ¶ Iurare cōpellat. xcij. dis. q̄s. arg. 9. Sz illo itelligit fm istud vt illi tātū qb⁹ cōmittit administratio ecclesie iurēt: alij vo nō. s. de maio. et ob. legebat. ar. s. c. pri. Sunt et alij cas⁹ in qb⁹ iurat p pace. xxiij. q. i. omē. itē p fide. de 9se. dis. ij. ego berengari⁹ et. i. q. vij. quotiens p fama. i. d pur. ca. quotiens. et in alijs plurib⁹. c. ibi positis. p obediētia vt hic et ca. pri. et s. de elec. significasti pro cautela dilapidatōis. xxviij dist. de syracusane. p veritate in defectum aliorum testiū. xiiij. q. ij. quāq. Unde versus. Pax et fama fides: reuerētia: cautio dāni. Defectus veri sibi querūt magis caueri. T.

Iurati in multis casib⁹

Us⁹.

epo suo obedientie iuramētū pstare nisi ratiōe administrationis sibi cōcesse. Capitulum. v.

N Ullus epus clericos suos (nisi forte qb⁹ ecclesiasticarum rerum commissa fuerit dispensatio) sibi iurare[a] cōpellat. Alexan. iij. epo. vigilen.

¶ Qui se obligauit ad vsuras soluēdas soluere non cogitur nisi iurauerit: quo casu cogitur sed repetit. Capitulum. vi.

D Ebitores ad soluēdas vsuras in quib⁹ se obligauerant cogi[b] non debent.

¶ Si vero de ipsarum solutione iurauerint: cogendi[c] sunt dño reddere[d] iuramentum. ¶ Et cum vsure solute fuerint: creditores ad eas restituendas sunt ecclesiastica seueritate (si necesse fuerit) compellendi.

I dem rothomagē. archiepiscopo et eius suffraganeis.

¶ Debitor qui iurauit creditori nullum grauamen super re pignorata iferre donec soluerit debitum/ nō auditur repetens pignus volendo compensare fructus in sortem. sed dz prius debituz integraliter soluere: et demum rē cum fructib⁹ inde pceptis exposcere. h. d. et est casus no. Cap. vij.

A D nram noueritis audiētiā puenisse q cum P. qbusdā hoib⁹ certā sūmaz pecunie mutuasset: q̄sdam ab eis possessiones et redit⁹ recepit in pignore: ipsos iuramenti religiōe astrigēs q sup illis donec soluerent sibi pecuniaz nullū ei grauamen inferrent. Lz aūt de possessionib⁹ illis et redditibus non tū sortem deductis expēsis[e] receperit † tu tamen frater archiepe eum propter hoc excommunicationis vinculo astrinxisti[f]: et infra.

¶ Ideoq3 mandamus quatenus recepta a pfato. P. sufficienti[g] cautione q vro debeat parere mandato[h] absoluatis eundem. Deinde debitores eius qui predictas possessiones et reditus contra iuramentum subtraxisse dicūtur: si est ita/ eos eccle. cen. cogatis vt hec restituant: nec sibi molestias inferant donec ei pecunia

D Ebitores. Tria sunt dicta. secundū ibi: si vero. tertium ibi: cum. Ab. sic.

¶ Glosa seq. rect. per contrarium.

b ¶ Cogi non debēt. Qr nulla fit obligatio de iure diuino siue canonico: tamen iuramentum super hoc factum est seruandū. et sic patet q licet non teneatur pncipale tenet tamen accessorium contra illud. s. de fo. compe. si diligenti. C. de legi. non dubium.

Usure solute an possint repeti.

¶ Glosa seq. miscet quattuor obiec. et soluit.

c ¶ Cogendi sunt. Sed videt q non sunt cogendi. nā debitor habet actionem ad repetēdum vsuras iā solutas. ergo multo fortius habet exceptionem 9tra agentē. ff. de reg. iu. inuit⁹ §. j. et ff. de supfi. l. j. §. plane. Itē dolo petit qd statim restituere dz. ff. de do. ex cep. dolo. et ff. de reg. iu. i 9dēnatiōe §. dolo facit. Itē si soluitur debitū non repetit. ff. de 9di. inde. iulian⁹ et l. si pcurator. et l. iudex. Et si indebitū sciēter soluit nō repetit: qr donari videt. ff. de reg. iur. cui⁹ per errorem. et ff. de cōdi. inde. l. j. et C. e. tit. indebitum. Itē a iuramento nō videtur liberat⁹ qui sic soluit vt postmodum repetat. ff. de sol. qui sic soluit. et l. qui hominem §. vlti. Ad hoc dicas q vsure indebite sunt iure canonico. et in nullo casu cōceduntur: etiam vt captiui redimantur. s. de vsur. sup eo. et ideo solute peti possunt tanq̄ indebite. nō obstāte eo qd dr indebitū scienter solutū nō repetit: qr hoc fit metu iuramēti: vnde sibi non piudicat qd p metū facit. Uel sic vno iure soluere tenetur ppter iuramētum: sed alio iure repetit: qr indebite solute sūt: et sicut hz debitor actionē ad petēdum solutuz: ita habet actionez aduersus creditorem: vt eum liberet a iuramento. s. e. cap. j. et j. d vsur. tuas. et qd dicit cogēdi sunt intellige cū nō petūt absolui a iuramento.

¶ Glosa seq. ar. ex argumēto et infert et dat sitē.

d ¶ Reddere iuramentū. Ar. q soluere vsuras non est peccatum alias nō 9pellerent. xxij. q. j. si petiti. sz ille q recipit peccat: et in eodem facto alter peccat et alter non: sic etiā i alio casu vnus cōmittit adulterium: alter non. xxxij. q. v. proposito.

† Concor. textus l. l. j. cum glo. et not. C. d fruc. et li. expen.

A D nostrā. ¶ Si debitor creditori iurauit rez pignoratā non repetere nisi ipsi⁹ debitum soluat/ iuramentū seruare compellitur. sic summat Jo. an. sed hec summatio nullam dubitationem cōtinet. sed forte ppter varietatē lec. summauit. Jo. an. ita gnaliter. Cois diuisio. scda ibi: ideoq3. Ab.

Summarium.

diuisio

e ¶ Deductis expensis. Null⁹ casus est qui hoc genus deductionis impediat. ff. fami. hercisc. fund⁹ q. nisi in decimis. j. de deci. tum homines. et ca. tua nob; quādo in decimis expense sunt deducende legitur. j. de deci. pastoralis. hoc solū computatur in fructu qd superest deductis expensis: vt in. l. predicta fund⁹. de istis dicitur. s. de rest. spo. grauis.

Expense an sint semper deducende.

f ¶ Astrinxisti. Qr non restituebat possessionē sed dixit hic q tacuit odio vsurarum.

g ¶ Sufficienti cautione. Noie cautionis simplex promissio intelligitur. C. de verbo. significatio. sancimus. de conse. di. iiij. primo. si autem dicatur idonea vel sufficiens vt hic intelligitur de pignoraticia vel fideiussoria. ff. man. si mandato tkij §. vlt. et ff. de fideicommis. lib. l. iiij §. adijci.

Cautio qd cōprehēdat.

h ¶ Mandato. hic remittit ad excōicatorē qr non appellauerat sed simpliciter denunciauerat pape. et etiam cauet qr erat excōicatus pro contumacia.

psoluat[a]. Cū autē ei pecuniā[b] sicut iurauerūt psoluerit: vos ipm ad restituendū[c] q̇cq̇d (deductis expēsis) vltra sortē recepisse constiterit: īducere studeatis: ⁊ si cōmonit⁹ non fecerit: in eādē excōicatiōis sniam reducatis eūdē. **I** dē senonē. archiepo. ¶ Si iuramentū p metu extortū fuari pt sine interitu salutis eterne seruandū est: eccl'ia tn̄ romana cōsueuit a tali iuramēto absoluē. c. viij.

SI vero aliqs quācq̄ grauissimo metu sub religione iuramēti⁹ suū ius refutare coegerit: ipmq̄ʒ sit ⁊ retinuerit: q2 nos cōsulere voluisti an alter eoꝝ vel neuter id habere debeat. ¶ Durum⁹ tibi rn̄dendū q̄ nō est tutum quēlȝ cōtra iuramentū suū venire: nisi tale sit qđ seruatū vergat in interitū salutis[e] eterne: nec nos alicui dare materiā voluim⁹ veniendi cōtra iuramentū ppuū[f] ne auctores periurij[g] videamur. Verū aliqñ in ro. ec. a plurib⁹ p2e. n. factū esse recolit̄ q̄ clerici qui coacti ministeriū eccl'ie abiurarunt: de iuramēto/absolutiōis bn̄ficiū meruerūt[h]. ⁊ ad coercēdum iniq̄tatē eoꝝ q̇ eccl'iasticos viros ad p̄standū illud cōpulerāt: pmissi[i] sunt in eadē eccl'ia ministrare. † **I** dem sardinen. epo. ¶ Monachi q̇ pro debito monasterij iurant stare in obstagio. et fideiussores qui iurauerūt creditorem indēnem seruare: iuramenta seruare cogunt̄. Ca. ix.

EX rescripto qđ nob̄ est p̄sentatum: innotuit abbatem tremeñ. cuȝ Petro super summa. viij. milium solidoꝝ taliter cōuenisse. et īfra. Sup hec p̄dict⁹ abbas q̇sdam ex mona

a ¶ Pecunia psoluat̄. Seȝ sors sua quā dedit: vl' donec de ipsis fructib⁹ fuerit satisfactū: q2 in sortē sunt cōputādi. j. de vsur. c. j. ⁊. ij. C. de pig. act. l. j. ⁊. ij. sȝ i casu isto pptea q̄ iurauerāt nullū sup possessiōib⁹ illis grauamē inferre donec creditori fuerit satisfactū tenēt̄ timore iuramēti pecuniā restituē creditori. vt. s. ca. pxi. et postea repetere pñt quicq̇d percepit creditor vltra sortem tāq̄ indebitum.

b ¶ Pecuniā. Ctotā. p̄tē em̄ recipe nō tenet̄. ff. d' vsu. tutor. §. lucis⁹. ⁊ d' act. emp. iulian⁹. §. offerri. ⁊ hoc est verū si debitor totuȝ cōfiteat̄. al's sec⁹ ⁊ sic intelligit̄. l. ff. si cer. pe. q̇dā excusauerūt. B.

¶ Glo. seq. obstat. opi. ponit. et tres solutiones.

c ¶ Ad restituendū. Sed vr̄ q̄ isti debitores deberent cadere a iure suo: q2 dixerunt sibi ius. ff. qđ me. cau. extat edictū. arg. C. vn̄ vi. si q̇s in tantā. xvj. q. vj. placuit. Dicunt q̇dam q̄ in causis ecclesiasticis rigor iuris nō seruat. s. de do. ⁊ ptu. c. j. et s. de iudi. dilecti. ar. Vel non fuit actū ad hoc. ff. si q̇s cau. l. j. j. rn̄. in fi. s. de or. cog. cū dilect⁹. ⁊. j. de except. c. j. ⁊ q2 auctē iudicis hoc fecerūt. Vel aliter nihil ptinet ad papā de possessiōe nisi q̄tū ad phibitionē vsurarꝝ ⁊ piurij. ⁊ ideo pp̄ter iuramentū p̄cepit possessiones restituendas rōne peccati. s. de iudi. nouit. Ber.

diuisio

SI vero. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi: durum⁹ tibi. ab.

d ¶ Iuramenti. s. de non repetēdo vlteri⁹ ipsum beneficium: ⁊ sic plana est responsio dn̄i pape.

¶ Glosa seq. rect. p. q. quid de temporali.

e ¶ Salutis eterne. Idē est etiā si tp̄alis. xxij. q. iiij. §. vl. v. q̇sq̇s q̄. in fi. hoc intellige si directe vgat in interitū. qm̄ si occasionalr̄ seruanduȝ est. puta si aliq̇s vltramontan⁹ siue gallicus iurat se moraturū rome in augusto occasiōe talis iuramēti posset vita tp̄alis adimi si tunc rome moraretur idē est si in deteriorēȝ exitū vergat. xxij. q. iiij. si aliq̇d. j. e. cum q̇dam. Ala.

¶ Glosa seq. argu. alleg. ij. iura in contrariū alle. iij. ponit duas opi. soluit et remittit.

Iuramentū metu extortuȝ an sit seruandū

f ¶ Propriū iuramētū. Ar. ex hoc loco: q̄ iuramentū metu extortū fuādū ē ⁊ obligat: et q̇ illud nō fuat piur⁹ est: dūmō fuari possit sine piculo aie. s. qđ met. cau. ad audiētiam. ⁊. xxij. q. iiij. si aliq̇d. Arg. ⁊. s. qđ me. ca. platum. ⁊. c. abbas. xv. q. vj. auctē. Bazian⁹ ⁊ Tan. dicūt q̄ iuramentū metu extortū neminē obligat ex eo q̄ dicit lex qđ me. cā factū est ratū nō hēbo. ff. qđ me. cā. l. j. Ala. et alij quidā dicūt hic q̄ si is qui iurat hȝ animum obligandi se siue adimplendi obligatur. si non habet: non obligatur. arg. j. de baptis. ⁊ eius effectu. maiores. §. item querit. Communior est opinio, ⁊ verior q̄ iuramentū metu extortū est obligatorium: q2 voluntariū. xv. q. j. merito. dūmō sit tale iuramētum qđ sine interitu salutis eterne seruari possit. vt h̄ dicit expsse qđ si esset nullus propter quēcunq̄ metū iurare dȝ: q2 poti⁹ debet q̇libet mala pati q̄ malo cōsentire. xxij. q. v. ita ne. et. s. qđ met⁹ cā. factis. et tale iuramētuȝ q̇dā appellant assertoriū. Alia dicūtur pmissoria q̄ etiā nō obligāt: vt dicūt si tal' sit met⁹ q̇ posset cadere in cōstanteȝ virū. de hoc plenius dictū est s. de his q̄ vi metusve cau. fi. ab.

† Facit ad hoc tex. i. l. metuȝ. §. i. volēti. ⁊. l. si mulier. i. fi. ff. qđ me. cā.

g ¶ Ne auctores piurij. Sic dicit impator. C. si aduer. ven. l. j. immo ⁊ si negligenter ea q̄ mala vsurpāt̄ omittimus excessus viam alijs aperim⁹. xciij. dis. pueniat. ⁊. xxxv. q. ix. loci. ff. de pac. dotalibus conuenire ⁊. ff. de pac. si vnus. §. pacta. ⁊ argu. C. de indi. vidui. tol. l. ij. in fi. Vincentius.

h ¶ Meruerunt. De facto ad maiorē cautelam secundum illos qui dicunt q̄ tale iuramētum nō obligat. Secundum nostram opinionem. Dicas meruerunt in veritate cum essent obligati: ⁊ possent sine periculo anime seruare.

i ¶ Permissi sunt. Argu. est hic in alterius odium cum altero dispensandum. argu. iij. q. v. de accusatoribus. ⁊. vj. q. iij. denicq̄. ⁊. lxxxix. dist. si quis papa: et vj. q. j. si quis cum militibus. in fi. ⁊ hoc facit expresse pro nostra opinione. Ber.

diuisio
Casus

EX rescripto. ¶ Communis diuisio. Secūda ibi ideocq̄. Et pone casum in terminis. Quidā abbas pro vtilitate monasterij certam quantitatē pecunie accepit mutuo a quodam. p. ⁊ conuentum fuit inter eos: vt certis loco ⁊ tēpore solueretur dicta pecunia per abbatem dicto. p. ⁊ p hac conuentione obseruāda quosdam ex suis monachis obsides dedit: qui de obseruanda conuentione iurauerunt. Itē pmisit dictus abbas q̄ si illi monachi dati p obsidib⁹ aliquo casu deficerēt alios in eorum loco surrogaret insuper si idem monachi non obseruarent: abbas dedit fideiussores quendam nobilem virum: et eius vxorem qui sub iureiurando etiam se obligauerunt. denicq̄ omnibus deficientibus in dicta conuentione obseruanda. iste. p. creditor conquestus est pape.

qui mādauit vt habeēt lrās. in psi. ibiq3 mādam⁹. Ab.
Glo. se. obijcit ⁊ ↄtra ob. alle. ⁊ dupliciter soluit.
a Obsides dedit. Uolūtate illoꝝ: alr̄s detineri nō pnt. Sed qualiter liberi hoīes obsides erunt contra illa iura. C. q̄ res pig. ob. pos. ꝗ filios. ⁊. ff. de pig. ca. ꝗ. C. d act. ⁊ ob. obes alienum. ⁊ in auf. vt nulli iu di. §. qz vero col la. ix. vbi dicit̄ ꝙ creditores ꝗ filios debitorū in pignore fcipiūt cadunt a credito. ⁊ aliā tātam ꝗtitatem debitori psoluere debēt: ⁊ verberib⁹ subijci. Sed contra canon docet obsides dados. xxij. q. ōe. viij. vt p iudē. et. ff. ꝗ testa. fa. pos. obsides. ⁊. ff. de iur. fis. diu⁹. Respō. nō tenet obligatio i libero hoie: vt ius cōstituat in eo tanq̄ in pignore. nec tenet alienatio: nisi in casu. C. de pa. ꝗ fi. di. l. ij. nā cum teneat venditio multo forti⁹ pignoris obligatio. s3 detinet liber homo qualitercunq3: vt fiat quod ↄuenit: vt hic factū narrat. Uel nō pōt obligari p pecunia sed pro pacto ineunde pacis vel consimili. s. de arbi. c. exposita. dic vt ibi in glo. Lau.

Homo liber an possit esse obses ⁊ obligatus.

chis obsides^a dedit qui de obseruāda cōuētiōe iurauerit: vt si ipsi deficerent: alij monachi loco coꝝ i obstagio ponerent. Insup si fidem dicti monachi nō suarēt abbas dedit eisdē U. et ei⁹ vxorē fideiussores ꝗ sibi fidē pstitisse dnr. Ideoq3 mādam⁹ qten⁹ tam abbatem ꝙ3 monachos^b ꝙ3. U. ⁊ vxorē^c ipsi⁹ monere curet: vt sicut iurarūt: eādē cōuētionē faciant adipleri. alioqn abbati ⁊ monachis ingressum iterdicatis eccle: ⁊ i terra pfati. U. ⁊ vxoris eiusdē vsq3 ad dignā satisfactionē ihibeatis^d diuina officia celebrari. I dem lōdon. ⁊ vigornien. epis. Periur⁹ eit ⁊ ab ecclia remoued⁹ ꝗ nō necessitate s3 volūtate venit cōtra licitū iuramentū. Ca. x.

Querelam. R. canonici linconien. accepimus ꝙ cū. U. cleric⁹ ei duos bisantios noie eccle de statera se annuati soluturū interposito sacramēto firmasset: per biennium^e ab hmōi pēsionis solutiōe cessauit. Qm̄ igitur nō merent eccias regere q̄ sunt crimine piurij^f irretiti. Mandam⁹: quaten⁹ si vobis cōstiterit meōratū. U. contra iuramentū suū nō necessitate^g sed voluntate ab eiusdē pēsionis solutione cessare: ipsum a prescripta ecclia remouētes^h/ eā pfato. R. restituere minime differatis. Lici⁹ terti⁹ norwicen. epo. Si presentatus iurat pntati de antiq̄ censu augēdo ⁊ postea cōtrariū iurat institueti: valet secūdū et non primum: tn̄ ab ecclesia remouetur. Capitulum. xj.

Ua nos duxit fraternitas cōsulendos: cui stādum sit iuramento: cum clericos religiosi iuriurādi religione cōstrigūt ad maiorē soluto pensionē soluendā: vel prestādum aliqd bnficij pter solitā pēsionē: cū aūt instituūtur ab epis: iurāt ꝙ antiquā pensionem et solutam non augebūt

e Per biennū. Propter hoc solū priuari debuit: etiā si non iurasset. x. q. ij. c. hoc ius. ⁊. §. qui rē. et. j. de loca. c. pe. ⁊ vl. ⁊. ff. loca. quero. §. inter locatorem.
f Crimine piurij irretiti. Sunt eni infames. vj. q. j. infames. ⁊. c. qcunq3. ⁊. xxij. q. v. si quis conuict⁹. ⁊ ar. C. de trāsa. si qs maior. ⁊ in multis famib⁹ porte dignitatis patere non debēt. C. de digni. l. ij. li. xij. ⁊. C. d ifa. l. vna. li. x. ⁊. j. de exces. prela. inter dilectos. nec amplius ad testimonium admittūtur. vj. q. j. quicunq3. et xxij. q. v. parui. ⁊. s. d testi. testimonium.
Glosa seq. ic̄s notat. alleg. primo tria iura. secūdo tres rōnes
g Nō necessitate. No. ꝙ necessitas excusat a piurio. xxij. q. viij. si nulla. j. c. breui. ⁊. l. distic. presbyteros. qr necessitas legez nō habet. de cōsecra. dis. j. sicut et. s. de consue. q̄sto. j. de pig. significante. ⁊ de conse. di. v. discipulos. ⁊. j. d fur. si quis p necessitatem. † ⁊ iura subueniunt necessitate impeditis. ff. ex qui. cau. ma. non est. ff. loca. cum in plures. §. vestimenta. ⁊. ff. si quis cau. l. ij. §. ij. ⁊ non dicit̄ deierare ꝗ ex iusta causa deserit iuramentum. ff. qui satisda. cog. l. vi. ergo si ista sola voluntate cessauit. merito priuari debet cum sit infamis fm canones vt dicitur in proxima notula.
Glosa sequens obijcit ⁊ sol[illegible]
h Remouentes. Sed videtur ꝙ iste non deberet remoueri: qz ciuiliter agebatur de pēsione videlicet vnde etiam probato crimine ciuiliter deponi non debet. j. de accu. sup his. ⁊. c. inqsitionis. j. responso. nec amittere ecclesiā. Arg. j. s. de ox. cog. c. ij. sed hec forte haberent locum si iste prelatus esset: ⁊ ageret contra eum ciuiliter: sed ipse erat conductor siue vicari⁹ qui certam debebat dno reddere pensionē. vnde probato qualitercunq3 eum in fraudem ↄmisisse: res est ei auferenda. ff. de lege cōmis. l. lege. ⁊ in modū quasi denunciationis fuit hec querela et de ho: agebatur vt ecclesia priuaretur. ⁊ qui debitum nō soluit ad qd iuramento est astrict⁹ beneficio suo priuatur. j. de fideius. peruenit. sic ⁊ iste debet priuari ecclesia. tum qz p biennium canonem non soluit. tū quia periurus est voluntate non necessitate.
Ua nos. Cōis diuisio. Scđa ibi: tuc igit. Ab. si. diuisio

Infames a multis famib⁹ portis dignitatis repelluntur

† Concor. lex j. ff. de of. con su. ⁊. l. j. C. de ope. liber.

Glosa sequens obijcit ⁊ tripliciter soluit.
b Monachos. Nomine monasterij cuius nomine contracta fuit obligatio: ⁊ ideo compelli debēt vt eam seruant sicut iurauerunt. s. co. ad nostram. cuz in ipsius vtilitatem pecunia processerit. B.
Glosa sequens obijcit ⁊ tripliciter soluit.
c Et vxorē. Sz q̄re mādat papa mulierē suā puniri cū iuuet auxilio velleiani. ff. ad velle. l. j. ⁊. ij. ⁊. C ad. l. velleianā. l. j. ⁊. l. ꝗtius: Pōt dici ꝙ non puniet si excipiat ꝙ nō potuit fideiubere. Ul' ipa forsitā renunciauit bnficio dictarū legū. vl' pōt aliī dici etiā si non renūciauit ꝙ punit̄ pter iuramētū qd seruari pōt sine periculo aie. s. c. pxi. ⁊. j. co. ti. cū contingat. B.
d Inhibeatis. Cū ipsi iurauerint eandē cōuētionem facere obseruari compellendi sunt ad hoc si per eos steterit quominus obseruet̄ aliodn si darēt operā quā possent ad ip̄am obseruādā nō inciderēt in piuriū: qz hoc solū videnk iurasse se facturos ⁊ curaturos: qz simplr factū alteri⁹ iurare nō poterāt: nec promittere. ff. de vbo. obliga. stipulatio ista. in prin. ⁊ in auf. xxij. q. vl. c. vlti. si. de inuti. stipu. §. si qs alium. ⁊ ar. xxxi. q. vi. c. vlti.

Mulier fideiubēs nō semp iuuat velleiano.

Querel. Prima pars ponit impetrātis q̄relā Secūda dat iudices ibi: qm̄ ⁊c. Abbas sicu.

diuisio

¶ Tue igit cõsul. breuit rñdemus: q cũ posteri⁹ iuramentũ rõne ⁊ late. conci. auctẽ iuuetur primo ꝓiudicat[a] qđ de cupiditate ꝓcessit. Ceterũ iustũ est vt clerici ꝑ piurio[b] qđ vitare non pñt ab ecclijs ppetuo excludantur. Urbanus tertius archiepiscopo pisa.

¶ Epi de piurio grauius ꝙ alij sunt puniendi. h. d. Ca. xij.

Cum qdã: et infra. Cõsul. t. t. r. q i epos q̃ suũ trangressi sunt iuramentum: est tanto graui⁹ vindicãdum ꝙto maiori preeminẽt dignitate[c] ⁊ eoꝝ exemplo facili⁹ alij poterũt ad similia ꝓuocari.

¶ Illicitũ est iuramẽtũ de nõ ꝓbẽdo subsidiũ coniũcto. h. d.

¶ Illi vo q iurãt non loq patri vel matri: sorori vel fratri/ aut eis humanitatis subsidiũ nõ exhibere: absoluendi[d] sunt ab illi⁹ obseruantia iuramẽti: cũ illicitũ sit ⁊ contrariũ rõni: iniũcta tñ eis (de hoc q male iurauerãt) pnia[e] competenti. Idẽ.

¶ Non valet iuramentum monachi claustrum abiurantis ⁊ sibi de hoc grauis penitentia imponit. Cap. xiij.

Sicut ex litteris tue discretionis cognouim⁹. R. prior monasterij tui iracũdie calore succensus iuramento firmauit: q in claustro eiusdem monasterij quo se vinculo professionis astrinxit: non esset cum. G. monacho. vlterius moraturus[f]: ⁊ infra.

¶ Respõdem⁹ q nõ licuit monacho supradicto temerariũ[g] iuramentum facere: maxime cũ fidem professionis frangeret[h]: ⁊ stabilitatis sue propositũ euacuaret. Jdeoq; circa eum tua sollicitudo ꝓuideat q talis ei penitentia iniũgatur vt alius quilibet exẽplo eius deterrit⁹ simile aliqđ facere pertimescat[i]. ipe vero in claustro quod licite abiurare non potuit: cum stabilitate perpetua suam penitentiam[k] exequatur. Clemens tertius.

¶ Si aliquis q iurãt prelato successoribus iurare non cogit. Capitulum. xiiij.

Ueritatis[l] amica simpliciter cetera. cum iuramentum non sit vinculum iniquitatis vt ibi. ⁊ j. eo. ꝙto. ⁊ c. quintauallis.

a ¶ Primo ꝓiudicat. Neutrum tamen obseruabit: quia de ecclesia remouetur: ⁊ licet secundum non fecisset primum seruari non debet contrarium iuri. j. de censi. prohibemus. ⁊ c. graui. ⁊ c. cum clerici.

b ¶ Pro piurio. i. temerario iuramẽto. non eñ habuit iusticiã secum ⁊ alia q̃ debẽt in iuramẽto iteruenire. xxij. q. ij. animaduertẽdum. ⁊ q. iiij. i malis. sicut eñ in iuramẽto exceptũ debet esse ius superious. j. e. veniẽtes. ⁊ c. ad nr̃am. ij. ⁊ ff. ad mu. impatores. et in cõsti. federici. de feu. c. vlti. multo forti⁹ ius canonicũ intelligit esse saluũ in ipso iuramẽto. j. eo. veniẽs. ar. et c. ad nostram. ij. ar. s. ð ꝯsti. q̃ in eccl'iarũ. ⁊ ff. de pac. iurisgentiũ ꝯ. gñaliter. Si vo qs falsum iurat ignoranter credẽs verũ esse qđ iurat nullũ ẽ petñ. xxij. qõe. ij. hoies falsum iurãt. in pmo exẽplo piurium est trãsgressio iuramẽti qđ si licitũ est peccat mortaliter transgrediẽdo. s. e. si vero. ⁊ c. querelã. si est illicitũ: ita vt eius obseruatio vergat in dispendiũ salutis eterne: nõ peccat ꝯtraueniẽdo: sed peccauit iurãdo. xxij. q. iiij. c. j. et. ij. ⁊ iij. Jtẽ piuriũ qnq; dicit indiscretũ iuramẽtum: istud ex deliberatione: vel ꝓposito factũ mortale petñ est. j. e. sicut ex l'ris. xxij. q. ij. qui sacramento. si vo qs iurat iocosa leuitate vl' incaute veniale est peccatũ. xxv. di. ꝯ. criminis. al's ea demum. Unde versus. Si iuramẽtum licitum vis dicere: cerne. Quis/ cui/ quid/ ꝑ qđ/ ad qđ/ cur/ quomodo/ quando. Ber.

Cum quidã. ¶ Sunt duo dicta que per se patẽt. vt in rubro. Secundum ibi: illi vero. Ab. sicul⁹.

¶ Glo. seq. alleg. ꝓ concor. vj. canones ⁊ duas decre. pro contrarijs. iiij. canones ⁊ duas. ll. ⁊ soluit.

c ¶ Dignitate. Sic patet q dignitas delinquentis aggrauat petñ. lx. di. homo christian⁹. ⁊ xj. q. iij. precipue. ⁊ l. di. qr tua. ⁊ xix. dis. nulli fas. xxxij. q. v. q vi derit. xv. q. j. nulli fas. ⁊ j. de hereti. excommunicam⁹ ꝯ. credentes. ⁊ j. de homi. sicut dignum. j. responso. Arg. cõtra. C. vt nemo pri. l. ij. ⁊ xxiiij. q. j. qui contra pacem. ⁊ xvij. q. iiij. nullus clericorum. ⁊ xxxv. di. ante omnia. ⁊ xl v. dist. cum beatus. ⁊ ff. de pe. aut facta ꝯ. persona. Jo. Jnfertio ista nõ dꝫ intelligi: nã in ꝙtitate contẽptus metit deus ꝙtitatem reat⁹. ꝙtum eñ frangit (alias affligit) iust⁹ tñ amat. vij. q. j. ꝯ. cũ vo. ergo a simili ꝙtũ contẽnit tñ peccat. argu. xj. q. iij. ꝯ. cũ ergo. in fi. ꝙtum vo quis maior est: siue in maiori dignitate tanto magis presumitur peccare ⁊ cõtẽnere. vñ qđ dr dignitas delinquentis aggrauat peccatũ: melius diceret aggrauat peccantem qr presumit q plus cõtẽnat vñ ratiõe ꝓsumptionis tñ maior penitẽtia illi imponit: qr ecclesia nescit conscientiã illi⁹. tñ pe esse q plus cõtẽneret aliqs rustic⁹ ꝙ magn⁹ plat⁹. vñ Ouidi⁹ Peius adulterio turpis adulter obest. ⁊ sic intellige p̃mã rubricã. Jn pecuniaria pena pl⁹ puniunt maiores ꝙ minores: nobiles ꝙ ignobiles. Jn pena corpali sepe puniunt minores: ⁊ parcit maioribus. xxxv. disti. ante oĩa. ⁊ sic intelligũtur contraria.

d ¶ Absoluendi. Ad cautelã. sic. xxij. q. iiij. inter cetera. cum iuramentum non sit vinculum iniquitatis vt ibi. ⁊ j. eo. ꝙto. ⁊ c. quintauallis.

e ¶ Penitẽtia. Uni⁹ anni. xxij. q. iiij. q sacramenta.

Sicut ex l'ris. Cõis diuisio. scđa ibi: rñdem⁹. Ab.

f ¶ Moraturus. Ubi vero se deuouit semper debet manere. xvj. q. j. q vere. ⁊ ideo male iurauit.

g ¶ Temerariũ. Jmmo nec licitũ sine licẽtia superioris. xij. q. j. nõ dicatis. xx. q. iiij. monachis. s. de iura. calũ. c. j. in fi. ⁊ s. de postu. ex parte. ⁊ xvj. q. j. monachi. Lau. Et clericus nõ dꝫ abiurare ecctiam sine licẽtia superious. s. de renũciatione admonet. ⁊ j. de reg. licet

h ¶ Frangeret. Seruando iuramentum.

i ¶ Pertimescat. Qr pena vni⁹ dꝫ esse met⁹ alteri⁹ ij. q. vij. quapropter. C. ad. l. iu. re. l. j. ⁊ ff. de pe. l. capitolium ꝯ. famosos. ⁊ s. de transac. c. j. in fi.

k ¶ Pniam. De illicito ⁊ temerario iuramẽto pnia dꝫ imponi. s. c. pxi. ⁊ cõtra tale iuramẽtũ salubriter veniẽdũ est. xiij. di. c. j. ⁊ ij. xxij. q. iiij. per totum.

Ueritatis amica. ¶ Jn prima decisa consultatio in scđa responsio ibi: respondemus. Ab.

l ¶ Ueritatis. Caluu. Clemẽs pa. iij. indulsit Sui

Due sunt hgl. quarũ qlibet duplicit ostẽdit sui tertius locutionẽ impropriam.

Juramẽtũ frãgẽs nõ semper peccet

versus

diuisio

¶ Concor. textus l. i. moris.

ꝯ. iste fere. ⁊ l. an facta. ff. ð pe. et in lege pbr̃is. C. de epi. ⁊ cle.

diuisio

diuisio Ponit casum.

citas[a]: ⁊ infra. ¶ Rn̄dem⁹ vt heredes tui q̄ nobis vel alicui successo⁊ nr̄orum iurauerunt: alijs iurare mīme cōpellant[b]: catholicis tn̄ successorib⁹ nostris q̄ p tpe fuerunt: et homagij ⁊ fidelitatis puritatem nichilomin⁹ ac si iurassēt[c] oī tpe teneātur absq̄ꝫ tergiuersatione aliqua fideliter obseruare.

Celesti. iij. ¶ Juramento p metum extorto ecclia solet absoluere et eius transgressores vt peccantes mortaliter non puniuntur. Capitulum. xv.

Verū in ea q̄ōne q̄ quinto loco ponitur an a sacramēti vinculo absoluant[d] q̄ istud initi[e] p vita ⁊ reb⁹ seruādis fecerūt: nihil aliō arbitramur: q̄ꝫ q̄ antecessores[f] nr̄i ro. pon. arbitrati fuisse noscūtur q̄ tales a iuramenti nexib⁹ absoluerūt[g]. ¶ Ceter⁊ vt agatur consultius/ ⁊ auferat materia deierandi: non eis ita expresse dicatur vt iuramenta non seruent[h] sed si non ea attēderint: non ob hoc sunt tanq̄ꝫ p mortali[i] crimīe puniēdi. Inno. iij. H. ⁊ S. ⁊ M. ciuib⁹ venetis.

¶ Suo cui⁹ mandato stare iurauit aliq̄d mihi p̄cipit contra iuramētum p me pu⁹licare factū: illud s̄uare nō teneor. h. d. inherendo verbis l're. C. xvj.

Veniens ad p̄ntiam nostrā. A. nobis exposuit q̄ olim cū. M. maurieñ. alternatim cōmitia ingerēdo certauit: ppt' q̄ cū graues inimicitias icurrisset: q̄dam q̄ partis vtriusq̄ꝫ amatores extiterant suggesserunt p̄dicto. A. vt i satisfactione iniuria⁊ vr̄o iuraret obedire mādato.[k] ⁋ ¶ Cūq̄ꝫ idē non crederet se tale q̄d cōmisisse ,pter quod ei aliquod graue deberet iponi: iuramentumq̄ꝫ illud sub tali confidentia prestitisset: ipsi sub iuramēti debito precepisstis vt nunq̄ꝫ curiam ducis intraret: nisi cum omnes per edictum ipsius generaliter ad curiam vocarentur: et infra. ¶ Uerum q̄ idem. A. qui dicti ducis est consiliarius/ ⁊ in iure suo multis ecclesijs quarum est aduocatus ex ,misso tenetur adesse: nequaq̄ꝫ taliter iurasset / si mandatū illud sibi cōtrarium

lelmo regi sicilie vt ipse nō teneret sibi p̄stare iuramētū fidelitatis p regno sicilie: ita tn̄ q̄ ex hoc nō fieret sibi vel successorib⁹ suis p̄iudiciū quin⁹ heredes sui sibi ⁊ successorib⁹ suis fidelitatē facē tenerēt. sup ista indulgētia questio mota fuit in p̄sentia regis vtrum singuli heredes regi singulis successorib⁹ clementis p̄stare deberēt fidelitatem. tūc duo cardinales q̄ erāt ibi legati apostolice sedis illā indulgētiam sic fuerūt interp̄tati q̄ heredes ipsi⁹ regi tenebātur iurare fidelitatē domino pape clementi ⁊ successoribus suis. quo p̄stito alijs postmodum iurare minime cōpellātur. postmoduz cōsult⁹ fuit papa sup illa interpretatione ⁊ ipse respōdit q̄ nō vult recedere ab illa interp̄tatiōe vt heredes sui post q̄ sic iurauerāt successoribus iurare nō cōpellāt tn̄ ita tenent eis seruare fidelitatē ac si iurassent hāc formam iurandi habuisti. ē. eo. ego. N. et colligitur ex āntiqua decre. Ber.

⁋ Facit ad tex. l. gall⁹ §. q̄dā recte. ⁊ ibi bar to. ff. d lib. et post. et l. j. in p̄n. ff. d vulg. ⁊ pupil.

a ¶ Simplicitas. Fides eniz p̄itatis verbo⁊ adminicula non requirit. C. vt se ab heredi. ab. l. j. sic ergo cōmēdatur simplicitas. ē. de sum. tri. c. j. in p̄n. ⁊ iij. q. ix. pura. ⁊ ē. de iudi. pastoralis.

¶ Glosa seq. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

b ¶ Cōpellant. Sed cō vr̄ libert⁹ eccl'ie cuilibet successori tenetur ,fessionē facere infra annū. xij. q. ij. sepe. ⁊ c. lōginq̄tate. ⁊ feudatari⁹ inuestiturā petere dꝫ a dn̄o infra annū. vt in cōsti. Federici. de feu. §. preterea. Pōt dici q̄ hic fuit sp̄alis indulgentia. Uel dicas veri⁹ q̄ iurare successorib⁹ pōt si vult: sed non dꝫ cōpelli si iurauit sub hac forma. Ego iuro tibi fidelitatē ⁊ successorib⁹ tuis catholicis. ex q̄ semel iuratuz est sub hac forma non dꝫ ampli⁹ iurare: q̄ istud iuramentū perpetuum est quo ad illum qui iurauit ⁊ ita tenetur successoribus sicut illi cui iurauit.

c ¶ Ac si iurassēt. Et ita iuramētū nō ē d substātia fidelitatis: q̄re si veniāt cō puniūt ac si iurasset vasall⁹.

diuisio

Verū in ea. ¶ P̄ria p̄o ponit q̄stionē ⁊ ipsi⁹ r̄n̄sionē. Scd̄a responsionis illationē ibi: ceter⁊. Ab.

d ¶ Absoluantur: id est absolutione indigeant: an ipso iure sint absoluti. Ber.

e ¶ Inuiti. Per talē. s. metū q̄ possit cadere in cōstātē viru. C. q̄ me. cau. ad audientiā. ⁊ ff. q̄ met⁹ cau. metus aūt. alias si spōte iurassent vel p vanū metum nō absoluerent a iuramēto imo illō necesse haberēt seruare. ē. de resti. spo. accepta. et sollicite. et. ff. q̄ met. cau. metus aūt. q̄ cō vanū metū non auditur aliquis.

f ¶ Antecessores. Scilicet Gelasi⁹ Gregori⁹ ⁊ Urbanus. xv. q. vj. alius. ⁊ in ca. nos sanctorū iuratos. ⁊ Alex. ē. e. si vero.

¶ Glo. se. ponit duas lecturas.

g ¶ Absoluerūt. Quidaz exposuerūt de facto q̄ ipso iure non tenebant si iusto metu iurarunt. Nos vero p̄pe intelligim⁹ vt dictū est. ē. e. si vero. et. ē. q̄ met. cau. Abbas sic.

⁋ Infero q̄ vbi agitur de crimie ciuilit' p̄p̄pro mitti. cōcor. l. q̄d ḡ. §. ex compromisso. ff. d his q̄ no. infa.

h ¶ Non seruent id est q̄ ad ea obseruanda nō sunt astricti: q̄ tenent illam seruare dummō sine interitu salutis eterne seruari p̄nt. ē. eo. si vo. verūtn̄ si illa nō seruāt: nō sunt puniēdi tanq̄ꝫ p directo piurio: ⁊ ita metus culpam attenuat: si iuramentum non seruat. B.

i ¶ Mortali. Ar. ē h̄ q̄ iuramētū metu extortū pa⁊ obligat. ē. q̄ met⁹ cau. platū. ⁊ c. abbas. vbi plene d hoc. ⁊ ē. de resti. spo. sollicite. ⁊ de hoc dr̄. ē. e. si vero.

diuisio

Veniens. ¶ In p̄ma parte ponitur querela ipetrantis. In secūda ,uisio ibi: verum. Ab. sic.

¶ Glosa seq. exponit. obijcit ⁊ soluit.

k ¶ Mādato. Idoneo. s. sic fuit exaudiēdum. ē. de elec. cām q̄. ⁊ ē. de rescrip. cū adeo. ⁊ ff. de op. liber. si libert⁹. ⁊ c. q̄ntauallis. Iniq̄ tn̄ snīe arbitri stādū est. ff. de arbi. l. iij. ⁊ l. diē §. stari. dū tn̄ dol⁹ absit. C. d arbi. l. iij. ff. de arb. non distinguem⁹ §. cū quidā. et in sti. mādati §. illud. Quare ergo non stat huic mādato? Respōdeo isti nō fuerūt arbitri sꝫ fuerūt arbitratores siue amicabiles cōpositores vt boni viri. vnde si male arbitrētur siue inique cōponāt co⁊ dictū reducendum est ad arbitriū boni viri. ff. ,p so. si societatē ⁊. Uel dic q̄ isti fuerunt arbitri in re sua q̄ eis non licuit. ff. de ar. petitiōibus. sicut nec iudex. l. iulian⁹ ⁊. C. ne quis in sua causa ius sibi. di. l. vna.

Arbitri snīa si sit iniq̄: an illi stet.

Additio.

¶ Glo. se. ar. signat contrarium et remittit. grit et soluit
a ¶ Presciuisset. Ar. iuramēta scdm intentionē iurātis fore interptāda. xxii. q. v. humane aures. Ar. contra. xxii. q. v. quacūqʒ arte. et c. ecce. de hoc dr. j. de spōsali. ex lrīs. Sʒ nūqd potuit ei pcipere vt cederet bonis: vel vt ei daret bona sua? Nō. q: iuramentū non extendit ad illa de quibus nō est cogitatum. j. eo. quantauallis. j. de deci. ex mul tiplici. arg. s. de restit. spol. audi ta. xxii. qō. ij. ne qs arbitret. ff. d trāsac. cū aqliana. ff. d pig. obligatio. ff. de pecu. peculij. et C. que res pignor. oblig. pos. l. j. Et ciuili modo itel ligēdū fuit iuramētum vt dictū est in pnia notula. ff. de seruitu. si cui. ff. de ritu nuptia. postqʒ. Sic et liberta si iurauit nō nubere de illicitis nuptijs itelligēdū est. ff. d iure patronatus. adigere. §. vlti.
b ¶ Repugnet Et sic videt q si mādatum nō repugnet priori iuramēto iuramētū sit seruandū cū possit seruari sine interitu salutis eterne. s. e. si vero. qd verū est. tamen si enormē lesionē in rebus temporalibus pateretur obtinebit relaxationē iuramēti. s. qd me. cau. abbas. et xxii. q. iiij. §. illicitum. vltra medium. v. quisquis ergo. et c.

presciuisset[a]. Noueritis nos patriarche grandeū. mādasse vt si mandatū prioꝛi iuramento licite facto repugnet[b]: ipsum auctoritate nrā denūciet non seruandū. I dē magro apollinari. ¶ Qui iurauit ecclesiam defendere et requisit[us] sine iusta cā recusat piur[us] est: nec eū defendit appellatio. Cap. xvij.

Breui sciscitat[us] es qōne vtrū ille q iura alicuius ecclesie seruare ac p posse defendere iuramēto tenet: si necessitate iminente sup hoc sub iuramenti debito reqsitus duxerit appellandum/ piurij reatū icurrat. ¶ Rndemus q in hoc articulo appellātē a periurio talis ap. non excusat: immo (nisi difficultas[c] existat pp ter quā reqsit[us][d] non possit ecclesie subuenire) culpa piurij potius irretit. I dē illustri regi arragonie. ¶ Iurans scienter illicitū nō indiget absolutione sed tenet illud nō obseruare. Si vero iurauit ignoranter / dʒ illud obseruare si aliqʒ licito modo ē obseruabile. Si autē iurauit licitum qd putabat illicitū dʒ obseruare iuramētum sed de aio depꝛauato aget pniam. Capłm xviij.

Quāto psonā tuā: et infra. Quidam cōsiliarij tui (imo poti[us] deceptores) tuum aim induxerūt vt iurares irreqsito assensu ppli vsqʒ ad certū tps pris tui conseruare monetā: q: tn circa mortē ei[us] fuerat legitio pondere defraudata[e]. Cū autē adeo sit diminuta et minoris valoris effecta: q graue ppt hoc scandalū in populo gnat: tu qd egeras indiscrete cupiēs reuocare: ac necessitati populi satisfacere ab obseruatione iuramēti pdicti postulasti suppliciter a nobis absolui[f]. ¶ Super q diligens indagator potuisset facile in

ro. s. de resti. spo. l. fas. et j. de sen. exco. inquisitioni.
Quanto ¶ Princeps q iurauit certā fuare monetā: si sciebat illā legitimo pondere fraudatā penitere dʒ de iuramento qd fuit illicitū: et ideo non seruandū. Si vo ignorabat: tunc iuramentū seruat si illam facit restaurari. sic cōit sūmat. Priō ponitur cōsultatio Scdo responsio ibi: sup quo. In qua tria mēbra distiguit. secundum ibi: si vero. Tertiuʒ ibi. versūtanīe. Ab. sic.
¶ Glo. seq. tractat d triplici falsario monete: et ponit circa illd crimen tria specialia.
e ¶ Defraudata. Qui enī falsat monetā pūcipis exurit. C. d falsa mon. l. ij. Qui autē falsat monetaʒ ciuitatis punit capite C. eo. l. j. Sʒ ille q nūmos radit vel tigit. si liber est datur ad bestias: si seru[us] vltimo supplicio punitur. ff. ad l. cor. ne. d fal. quicūqʒ. Et sūt hec tria spālia q: qlibet tenetur ad accusationē huius criminis. Itē q: odemnatus non appellat. Itē q: punitur ille in cuius domo falsa moneta cuditur. lʒ illud ignoret. C. de fal. mone. l. j.
¶ Glo. seq. recit. p. q. an papa possit absoluere a iuramento. ponit opi. hu. item Lau. et Tan.
f ¶ Absolui. Absoluere potest papa quēlibet a sacramēto ex iusta cā puta ppter scandalū intolerabile: vt si malum exēplum protogetur in multos: claue tn discretionis pcedente. V. tn non negabat et oia iura que dicunt vel innuunt papā posse absoluere a iuramento: intelligebat de illicito q: in his q sunt de iure naturali vt in voto et iuramento papa non dispensat. arg. ad hanc opi. j. e. c. et si xpus. vbi dr redde dno iuramenta tua. quasi similē interpretationē habes j. e. petitio. et j. de vo. magne. vbi d: vouete et reddite. j. de sta. reg. cū ad monasteriū. i fi. Lau. odicebat. T. dicit q ex cā iusta pt quēlibet absoluere. xv. q. vj. auctem. et dispensare pōt in voto et illud cōmutare in aliud qd magis sit deo acceptū. j. de voto. magne. et ca. j. et c. sup his. et c. ex multa. et in iuramēto et ex eisdē causis pōt dispensare. Ubi vo alics vouet vel iurat et illa licite vel honeste seruari pnt. nec subest cā: papa illa imutare nō pōt et sic intelligebat. V. et i hoc alii nō discordāt. Et sic ēt itelligunt illa vbba vouete et reddite dno iuramēta vra. et ē ar. ad pdicta. xxv. q. j. §. vl. v. ipsi nāqʒ soli et c. et ff. d vul. et pup. sub. ex fctō

Summarium.

diuisio

Monete falsatores q̄lr puniunt.

diuisio ¶ Breui. Cōis diuisio. Scda ibi: rndemus. Ab.
c ¶ Difficultas. Et ita difficultas excusat a periurio. vt. s. e. ego. N. sic et necessitas. s. e. querelā. ff. q satisda. cogūtur. l. vlt. ar. et ff. de op. liber. si liber tus. ff. quarum rer. actio non datur. l. j. §. que honorande: licet non excusat a pena conuentionali. ff. de verbo. obli. l. continuus actus. §. illud quoqʒ. B.
¶ Glosa seq. querit. argu. p et contra. ponit tres casus quibus aduocatus non iuuat ecclesiam.
d ¶ Requisit[us]. Sed nunquid tenetur ecclesiam iuuare non requisitus. videtur q sic. xcij. di. si inimic[us] Arg. cōtra. ff. quorum lega. l. j. §. j. et arg. huiusmodi littere. Si vero ecclesia nō seruauit ei fidē in suis necessitatibus: nec ipse tenetur ipsam iuuare. xxij. q. v. de forma. s. e. peruenit. ij. vel si eccl'ia subtraxit ei salarium suum consuetum. ff. loca. quero. §. inter locatorem. vel si remordet eū conscientia q habeat malam causam. xj. q. iij. veh qui dicitis. nā et tunc aduocatus non tenetur iuuare clientulum suum. C. de iudi. rem non nouam. §. patroni causarū. Sed ipse licet excusatur sed əsciētiā suā: eccl'ia tn habebit eū p piu

Papa an quēlibet a sacramento absoluere possit.

Nota.

hic vero nō fuit necessaria absolutio: sed interptatio: sʒ qd̄ sequitur in lr̄a. ⁊ s̄m interptationē debet seruari: q̄a fuit legitimū iuramentum.
a ¶ Iniquitatis vinculū. xxij. q. iiij. inter cetera.
¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.
b ¶ Ptīs. hoc ideo q̄ in forma iuramēti fuit hoc expressum. Sed nōne tunc mētiret: l scriptio mo nete. immo vr̄ q rex ipse falsarius eēt. ff. ad. l. cor. de fal. falsi nois ⁊. l. de his q̄ fi. a pla. sine cōsensu ca. q̄sto. In moneta em̄ tria exigūtur. quātitas ponderis: materia: ⁊ publica forma. ff. d̄ ɔtrahē. emptio. l. j. Rn. q̄ nō semp l scriptiōi monete fides adhibet: sicut nec l scriptioni sepulchri. C. d̄ reli. ⁊ sūpti. fu. l. monumentorū. Imo pictura ē q̄ larga hʒ licētiā sp ei fas fuit pictorib⁹ et poetis nouitates iuenire: lʒ sit ar. cōtra xxiiij. q. ij. sane. l. prin. Jo. Item si fur ex auro vl' argento monetam publicā falsam faciat: illo puncto pecunia i thesauro publico cō fuat. j. q. j. qd̄ q̄dā. circa mediū. ver. si em̄ aliqd̄ furti. ⁊c.

Additio.

c ¶ Seruari. Et sic si nō posset exp̄sse seruari in ol. seruaf th̄ l illa q̄ fuerat defraudata. ⁊ est ar. ad q̄stionem ppositā ⁊ solutā. j. de sponsali. ex lr̄is. ij. in glo. isti erant.
d ¶ Satisfactionē. Pro temerario iuramēto iponit pnīa vni⁹ anni. xxij. q. iiij. q̄ sacro. sʒ p directo piurio iponit pnīa. vij. annoꝝ. vj. q. j. q̄cūq. ⁊. xxij. q. j. c. vl. ⁊ imo q̄ scienter deierat s̄m canones infamis est. vt. vi. q. j. infames. ⁊ q̄ ꝯ transactionē iuratā venerit sciens infamis est. C. de trausac. si quis maior.

tueri q non tā erat absolutio necessaria q̄ɜ iterpretatio reqrēda: qm̄ cum iuramētum fecisti. monetā aut falsam aut legitimam esse credebas. Si falsam: iuramētum fuisset illicitum ⁊ nullaten⁹ obseruādū et p eo esset tibi penitentia iniungenda: cū iuramētū nō vt esset iniqtatis^a viculum fuerit institutū. ¶ Si vero legitimam esse credebas: iuramētum licitū fuit: ⁊ vsqueq̄ꝫ seruanduʒ. Et vt irrep̄hensibiliter obseruet: cōsulim⁹ ⁊ mādam⁹ vt reprobata moneta q̄ a legitimo pondere fuerat defraudata alia sub noīe patris tui moneta cudaf: quam ad legitimum pondus reducas s̄m eum statū quē tp̄e patris^b tui habuit meliorem: ita q antiq̄ moneta que ab illo statu falsata nō fuerat: cū ea pariter expendatur p qd̄ ⁊ dispēdium vitari poterit: ⁊ iuramentū fuari.^c ¶ Uerūtamē si monetā ipsam l prestatione iuramēti credebas a legitimo pōdere diminutam et tua sup hoc cōscientia te remordeat: tuū humilif confitere pctm̄: ⁊ satisfactionē^d iniunctam tibi p illicito iuramēto studeas adiplere. I dē consulib⁹ ⁊ pplo tudertino. ¶ Non valet iuramētū p̄stitū in p̄iudiciū iuris supioris. Cap. xix.

Uenientes ad se. apo. cōsules vestros sup his q̄ ad nos de vobis sepius referūtur: ⁊ ɔmonere curauim⁹ ⁊ aliquātulū aspere conuenire. Cū em̄ ⁊ appellatiōibus iterpositis ad apo. se. teneamini humilit' et deuote deferre: cū ⁊ leges^e etiā seculares post sētētiā bn̄ficiū appellationis nō denegēt aggrauatiꝫ: ⁊ vos sententias appellatiōe suspēsas executioni mādastis. ¶ Uerū ijdeʒ cōsules nobis exponere curauerunt q cū aliq̄ vr̄m vocātur ad officiū cōsulatus: firmant ppzio sacramēto q sup mutuis et plagiarijs^f s̄m vr̄e ciuitatis cōsuetudinē iudicabunt ⁊ isra. xxviij. dies q̄ iudicauerūt exequētur. Un̄ saluo hmōi iuramēto vos non posse sup his appellatiōibus deferre dicebant. ¶ At vero non min⁹ iudices s̄m leges q̄ɜ ɔsules vr̄i sʒ cōsuetudinē vr̄e ciuitatis iudicare iurāt:^g ⁊ iō sicut iudices contra leges: sic ⁊ ɔsules vr̄i ɔtra cōsuetudinē^h possent subditos aggrauare. Mādam⁹ q̄ten⁹ appellationibus ad nos interpositis^i deferatis (cū p̄dictuʒ iuramentuʒ vos excusare nō posset) i q̄ debet intelligi ius^k supiozis^l exceptuʒ^m. ¶ Cum ǧ postq̄ꝫ. S. lator p̄ntiuʒ ad se. apo. a snīa

e ¶ Entientes. § Iudices q̄ iurant infra certū tēpus snīas exeq̄: hoc nō obstante appellationibus ab eis interiectis deferre tenenf. h. d. ¶ Diuidif in quattuor ptes. In p̄ma rep̄hēsio cōsulū. In scd̄a ibi: veruʒ ipsoꝝ excusatio. In tertia ibi: q̄ vero. ipsoꝝ excusatio.

Summarium. diuisio

nis reprobatio ⁊ ḡnale mādatū. In quarta ibi: cū ergo mādatū spāle ⁊ ɔminatio nō parētis. Ab.
e ¶ Leges. ij. q. vj. anterioꝝ. ⁊. c. nō ita.
f ¶ Plagiarijs. i. fideiussorib⁹. vulgare ē illi⁹ terre
g ¶ Iurarūt. In auf. de iudi. §. q̄ vero. coll. vj. C. de iudi. rem nō nouam. ⁊. iij. q. vij. iudicet.
h ¶ Cōsuetudinē. Licite ǧ iudicaf sʒ ɔsuetudinē loci. s̄. d̄ eo q̄ mit. in posses. cā rei seruan. cū venissent. q̄ consuetudo p̄iudicat iuri. s̄. de cōsue. cs. pe.
i ¶ Interposi tis. Tudertia ciuitas subest domino pape q̄ ad iurisditionē tpa lē: ⁊ iō tenent appellatōes ad pa pā facte: al's nō. j. de appellaf. si duobus.
k ¶ Ius. Th̄ pone. Aliquis ē recept⁹ in canonicū ⁊ in fratrē. iurat se seruare laudabilem consuetudinē eccle sue. ⁊ talis est cōsuetudo in eccl̄a q qui ibi hʒ prebendā dʒ reside re p sex mēses: sʒ anteq̄ꝫ faciat qd̄ iurauit accedit ad sedem apo. ⁊ supplicat domino pape vt ipm̄ absoluat. quero vtrū iste sit piurus: ⁊ rn̄def q nō ar. istius lr̄e: q̄ vr̄ q nō iurauit qd̄ debuit intelligi nisi dn̄s papa remittat et iuramētū. Sʒ p̄bo q sit periurus. C. de transac. si q̄s maior vbi d̄r q aliquis venit ꝯ iuramentū tribus modis: iudicē interpellādo. iudici supplicando: qd̄ pmisit nō faciēdo. vn̄ vr̄ q iste sit periurus supplicando ro. pon. vt ipm̄ absoluat. sed si petitione non premissa ipsum absoluisset/ non esset periurus.
l ¶ Supiozis. No. q l iuramēto excipitur auctoritas maioris: vt hic patet. ⁊. j. eo. eam te. ⁊. s̄. de rescrip. ɔstitutis: ⁊ ar. a ɔ̄rio sensu. ff. ad muni. imperatores. ⁊ in ɔstit'. Federici de feu. §. vl'. ⁊ est ius canonicum. j. eo. ad nostram. ij. Jo.
¶ Glo. seq. reci. p contrarium.
m ¶ Exceptū. Sʒ nōne p̄nt sup hoc condere legem

Con. cor. ter. l. l. oēs ppli. ff. d̄ iusti. et iu. ⁊ ibi bar.

Con. cor. l. si cui bona. ff. d̄ v. ob. ⁊ ibi bar. et bal. i x. col. d̄ pa. iur. fir. §. item sacramēta.

C

municipale ꝫ ius cōe rñ. pñt cōdere legē ꝫ ius cōe q̄ tñ nō sit in ꝑiudiciū alteri⁹ vt h̄ dicit. ꝛ. ꝫ. de ꝯsti. q̄ i ec clesiarū ſpālr tñ nō ꝯdēdo legē bñ pñt litigātes renū ciare appellationi. C. de tēpo. ap. l. illud. §. vlti.

a ¶ Executiōi mādandā. Qḋ fieri nō debuit. tum qꝛ beneficio appellatiōis extin guit̄ ꝓnunctatū ff. ad turpi. l. ꝓ ma. §. vl. tū qꝛ in terposita appel latiōe nihil īno uari opꝫ. ij. q. vi appellatione. et ff. nil ino. appel. pen. l. vna. B.

Additio.

b ¶ Possessionē ipam. Cū ap pellat̄ a snia dif finitiua: si app. pē. fuit mādata executiōi iudex appellatiōis ꝺꝫ reuocare in irri tū ꝗcquid factū est post appella tionem. ꝛ anteꝗ̄ cognoscat an ap pellatio sit iusta vel iniusta. ſꝫ se cus est cū appel lat̄ a grauamie qꝛ pri⁹ ꝺꝫ cog̃sci de meritꝭ appel lationū ꝗ̄ reuo cari qḋ factū est post appellatio nē. ꝫ. ꝺ dila. ca. ꝓ in fi. qꝛ ibi ꝺꝫ si ē ita reuocato. ꝛc̄. Iudex ordiari⁹ nō pōt exeq̄ suā sniam ex q̄ altera ps appellauit: sed iudex delegatus pōt non obstāte appellatione alterius ptis. ꝫ. de offi. dele. sup eo. in fi. ꝛ. c. pastoralis. §. preterea. certe iste due vltime ꝯcordantie ꝯtrarium dicūt.

Executio snie fctā ap pellatiōe pē dēte q̄liter ē re uocanda.

S. iudicis appellauit: sniam ipsam duxerit; executiōi mādādam[a] in possessionem rerū de quib⁹ questio vertebatur appellantis aduersarium idu centes volum⁹ et mādam⁹ vt possessionē ipsam[b] restituat;[c] eidez. alioquin noueritis nos epō nucerio mandasse vt vos ad illud eccle. cen. cōpellat.

Idem Pisano archiepō.

¶ Iurās vsuras non repetere pōt iuramēto non obstāte ex noua cā repetere. h. d. ꝓm intellectū notabiliorē. C. xx.

AD nostrā noueritis au dientiam peruenisse[d] ꝙ cum J. ꝛ G. petro vsuras nō modicas persoluissent / iura mento firmauerūt ꝙ nec ꝑ se nec per aliuꝫ ꝑdictas vsuras repeterēt[e]: vel apud ecclesia sticū iudicē seu etiā secularez super his deponerēt questio nem. Cūqꝫ creditor condide rit testamētum suis precepit heredib⁹ vt omnib⁹ qui pro- [sic] barēt[f] se dedisse vsuras eidē: ipsas eis restituere procura rēt. Un̄ cum predicti J. ꝛ G. vsuras repetere non attētent propter hm̄oi iuramentum ꝛ heredes predicti P. eis ne gligant satisfacere de vsuris. ¶ Mādamus quatenus sub pena excōicationis publice in ecclesia proponi facias vl̄ ꝓ ponas vt qui super hoc noue rint veritatem / ꝓcedāt ad te stimonium[g] ꝓferēdū. ꝛ si ꝑ di cta testiū vel alia documenta tibi constiterit[h] de premissis. heredes illi⁹ vt vsuras quas a predictis pater eorum acce pit restituāt vniuersas eccle. cen. compellas.

Idē neapolitā. archiepō.

¶ Iuramētum generale de bet ita intelligi si fieri pōt vt non obuiet iuriꝯ al's tanꝗ̄ te merariū non obligat contra iuris obseruātiam. Capi. xxi.

AD nostrā noueris au dientiam ꝑuenisse ꝙ a

rauerit soluere: nec repetere: nec recipere: illud dent̄ ciet ecclesie vt dictū est. Uin.

¶ Glo. se. rect. ꝑ q. an iure legati. ꝛc.

f ¶ Probarēt. Uidet̄ iuramētū istud remissum esse ex testamēto: nisi velis ita interpretari hec verba. s. vt illi ꝺ iure repete re nō possint qui iurauerūt nō re petere. Sꝫ tñ lar gius interpreta bimur vltias vo lūtates. j. de do natio. cū dilecti. ff. de triti. vino ꝛ oleo leg. l. tertia Sic ꝗ iur̄ legati possunt isti repe ter̄ vsuras q̄si ex noua cā supue niēte. Si em̄ ali ꝗs obiurat bñfi ciū / pōt postea ipm repetere ex noua cā supue niēte. ꝫ. de renū. cū inter ꝑ. ꝛ. ff. ꝺ succes. edic. l. j. §. qḋ dicim⁹ als. §. ſꝫ videndū. ꝛ ar. ꝫ. qḋ me. cau. ad audiētiam. Itē cum iuro soluere aliqḋ solutuꝫ possuꝫ repetere ꝫ. e. debitores. ꝗ eñ est cogitādū de nouo iure. ff. de trāsac. cū ad̄ liana. Sibo tñ nouū nō ē mihi acq̄situm / possū agere vt remit tat̄ iuramētū. ꝫ. e. c. j. ꝛ ꝑmo agēdū est vt iuramentū remittat̄: ꝛ tunc ꝑt repetere secure. Ber.

Benefi ciū ab iurans pōt illꝰ repetē.

¶ Glo. se. ꝺt ꝑ obiec. ꝙ lit. nō ꝯtes. ꝛc. ꝛ dupl'r soluit.

g ¶ Ad testimoniū. No. testimoniū ferri lit. nō con test. ſꝫ hoc ideo cōtingit: qꝛ hic ꝓcedebatur in moduꝫ inqsitiōis siue denūciationis vt pꝫ ꝑ princi. c. vlti. vel papa hic voluit extra ordinē ꝓcedi sine accusatore ꝑ denūciationē. Itē qꝛ ad ecclīaꝫ vel epm spectat exeq̄ volūtates defunctoꝝ. j. de testa. si heredes. et. c. pe. et C. de epis. ꝛ cleri. nulli. l. si quis ad declinādā. et. ff. de peti. here. si hereditas. §. vl. ꝛ sic seruant isti iuramen tum suum hac via. Jo.

h ¶ Cōstiterit. ꝑ inqsitionē. ꝫ. de testi. cog. ꝓterea.

¶ Glo. seq. signat ꝯriū ꝛ soluit.

c ¶ Restituatꝭ. Ar. ꝫ. ff. de ap. cū ex cā. vbi expectat̄ talis restitutio vsqꝫ ad euētū cōfirmationis vel cassa tionis snie. Sꝫ nō est ꝯriū: qꝛ nō ꝺr ibi ꝙ nō debeat ex pectari: ſꝫ ibi recitat̄ factū ꝓut contingit. vñ patet ꝙ pendēte appel. executio non debet fieri. et si fiat inui to possessore restitui ꝺꝫ in pristinū statum anteꝗ̄ ap pellationis cā examinetur. ar. ꝫ. de offi. deleg. pasto ralis. §. preterea. ꝛ hoc est notabile.

Sūma rium. diuisio

AD nostrā. ¶ Per iudicis officiū subuenit̄ illi q̄ ꝓ pter iuramētū vsuras repetere nō pōt. ita sum mat Jo. an. Et quidē ꝓcedit hoc summariū ꝓm vnuꝫ intellectū satꝭ clarū. Primo narrat factū. secūdo pro uidet ibi. mandam⁹. Ab.

d ¶ Peruenisse. Non dicit per quē vel a quo.

¶ Glo. seq. soluit tres questiones.

e ¶ Repeterēt. Si iurauit nō repetere denunciet il lud ecclīe. Quid si iurauit non denūciare? Rñdeo iu ramentū fuit illicitū ꝛ ideo nō seruandū cū quilibꝫ ad hoc teneat̄. j. de cog. spiri. tua nos. ꝛ. j. de here. cū ex in iūcto. ꝫ. e. quēadmodū. l. fi. ꝛ. ij. q. j. si peccauerit. ſꝫ si iu

Sūma rium. diuisio

AD nrām. ¶ Judex q̄ iurauit l oi cā iudiciarium ordinē obfuare: in notoriis subtilitatē ordinis iudiciariꝫ nō seruabit. h. d. ¶ Diuidit̄. nā in ꝑma pte recitat tenorē iuramēti. in scḋa ibi: nos. illud dupl'r i terꝑtat̄. Et scḋa interꝑtatio ibi: ꝗcꝗ̄. Et vt clari⁹ ha beas intellectū pone sic casuꝫ. Archiepō neapolitan⁹ quasi per extorsionem forte ad instātiam sui capituli vel ꝑpꝛi ꝑstituit generale iuramētū vt in omni causa obfuaret ordinē iudiciariū. ꝓcessu tpis cum occurre rēt facta notoria dubitauit an deberet in eis iudicia rium ordinem obseruare. Papa super hoc cōsultus in terpretat⁹ est hoc iuramentū dupl'r. ꝑmo vt extēdat̄

Casus

ad causas notorias sed intelligat fm subiectā materiā. s. vt in causis nō notorijs obseruetur ordo iudiciarius in notorijs vo non seruet per oia qz ordo in notorijs est vt per oia nō seruet iuxta illud vulgatū. in extraordinarijs ordo est ordinē non seruare. Scdo dicit posse intelligi vt referat ad causas in qbus ordo iudiciarius est seruandus. dicit enī q si iste archieps habuit libro vt ordinē iudiciariū in omni cā pariter seruaret: z sic cesset p̄dicta interpretatio: tale iuramētū cū sit cōtra canonicas sanctiones potius est dicēdum periuriū nec aliqua rōne seruandū. Ab.

a ¶ Per extorsionē. Unde videbatur non teneri.

¶ Glosa seq. tractat de duplici pcessu notorij.

b ¶ Obseruādus. Ex toto: alias citari debet. ij. q. j. deus omnipotens: et fnia ferri. j. de diuor. porro. z. j. de ap. cum sit romana in fi. et hec vera sunt in prouincia in qua sunt notoria z iudici z alijs. si vero non sunt notoria in hac prouincia sunt tñ notoria in alia vel sunt hic notoria et iudex nescit: tunc pōt duobus modis pcedere scz ordine iudiciario ac si esset occultū. arg. s. de elec. bone. z. xxiiij. q. j. pudenda. z. ij. q. j. deus. vel cognoscere an sit notorium/ et facta sibi fide super hoc pcedet contra reum quasi crimen esset notorium. Et in similib° duas vias habet iudex. pōt enim suspendere infamatum vsq ad purgationem. ij. q. v. presbyter. vel inquisitionē facere ex officio suo. ij. q. j. deus omnipotens. Ber.

c ¶ In mēte. Arg. iuramēta z pmissa nō extēdi nisi ad ea de quibus cogitatū est. arg. xxij. q. ij. ne quis. ff. de transac. cū aquilia. z. ff. de pac. tres fratres.

d ¶ Sed periuriū. s. eo. tua. z. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. j. z. j. e. sicut. j. z

e ¶ Benignius. Sic. s. de testi. cū tu. nam promptū est leges legibus concordare. C. de inoffi. dona. l. j.

f ¶ Seruare. Iuxta illud. Est in amore modus non habuisse modum. B.

g ¶ Postulat. j. de vbo. sig. cum olim. et. j. de vsur. cū in tua. j. de cohabi. cleri. z mu. vestra.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit z vm cōtrario respōdet.

h ¶ Requirit. Sed nōne ordo iudiciarius pōt seruari sine pctō in notorijs? arg. q sic. s. de elec. bone. z Augusti. probat id qd notorium est. scz ecclesiam non esse nullam. xxiiij. q. j. pudenda. in fi. z ita videtur licitū sacramētū vt in notorijs seruetur. Sed certe hoc iurare q in omni notorio seruetur ordo iuris est illicitum/ et multum lederetur ius actoris cum et incūberet onus probandi: z disciplina iudicialis lederetur si iudex nō posset punire nisi prius probaretur. sed hoc fieri nō debet quia nulle sunt validiores probationes q per euidētiam facti. In illa decreta. bone. factū fuit ob scandalū ad cautelam vt ibi dicitur vel forsitan non erat notoriū iudici. Lau.

¶ Glosa seques arguit / allegat qttuor iura p et quattuor cōtra.

i ¶ In illis videlicet. Argu. q verbū generale non est generaliter intelligendū vt. j. q. j. iudices. ver. oia bona damasci. z. ff. de seruitu. si cui. et. ff. de pigno. obligatione. et de conse. distin. ij. reuera. ver. de operibus totius mundi circa finē.; Argu. cōtra. xix. distinc. si romanorum. xxxj. q. j. q si dormieris. z. j. q. j. sunt nonnulli. et. j. de priuile. quia circa. et. j. de malo. et obe. ca. solite.

k ¶ Obseruandus. Hic est argumētum ad illā questionem qua queritur. pone: aliquis iurat q decetero non cognoscet concubinā suam modo vult eam ducere in vxorē nunquid potest non obstante iuramento? Dicas q sic. quia intelligitur iurasse de fornicario coitu et non de licito z debito vnde pōt cum ea contrahere non obstante iuramento. B.

te quasi per extorsionem[a] tale fuit prestitū iuramētum q in omni causa deberes ordinē iudiciariū obseruare. Uerū qm fm traditiones canonicas manifesta accusatione non indigent: z nec in eis est ordo iudiciarius obseruandus[b] qui debet in alijs obseruari nec tu qñ sub premisso tenore iurasti habebas in mēte[c] vt ppterea venires cōtra canonicas sanctiones: alioqn non iuramentum: sed periuriū[d] potius extitisset: nec esset aliqua ratione seruandū. ¶ Nos iuramentū tuū benigni°[e] interpretari volētes ita q cōsonet canonicis institutis. f. t. auctoritate presentiū intimamus: q in manifestis z notorijs ratione iuramēti premissi nō credimus te teneri seruare[f] subtilitatē ordinis iudiciarij: quam in his nō seruari p omnia ipsa iuris ratio postulat[g] z requirit[h]: vñ videbitur subtiliter intuenti de ordine iudicioz pcedere: vt in pmissis nō p oia ordo iudiciarius obseruet. ¶ Quācq z fm approbatū intellectum recte possit intelligi qd iurasti: vt in oib° causis ordinē iudiciariū obseruares/ i illis vcz[i] in qbus est ordo iudiciarius obseruandus[k]. Sic ergo faciens et iuramenti tenorē seruabis: et instituta canonica non omittes.

Idem iudici carolitano.

¶ Si vnū iuramentū vni debitū alteri prestatur: illicitum est: z eo nō obstante cui debetur prestādū est. Caplm. xxij.

Et te credim° discretione vigere vt intelligas p te ipm q onus nō remittitur sed augetur[l]: cū cuiq improuide soluitur quod alij[m] ex debito est pstandū. ¶ Sane cū archieps turritanus a te noie nro

Et te. ¶ Qui iurauit ei cui non debuit: cui debet iurare compellitur. Primo ponit exordium. Secūdo narrationem ibi: sane. Tertio conclusionem ibi: cum igitur. De materia huius. c. habetur in. c. si diligenti. j. de rescrip. Abbas siculus.

l ¶ Augetur. Quoniam grauius solui potest vero creditori quod alteri est solutum: z tamen non liberatur a debitore. ff. de consti. pecu. si vero michi. ff. de solu. vero procuratori. §. j. et. j. de homi. sicut dignum. §. eos. in fine.

m ¶ Quod alij. Sic. ff. de conditio. inde. in summa. in fi. vnde si alij solueris quod alij debes non liberaberis et ille furtum committit. ff. de fur. falsus. §. j. nisi ille ratum habeat. ff. eo. si vendidero. §. si titius. Unde patet q peius est siue grauius latroni qui partitur spolia cum socio q si non partitur xxij. qō. iiij. si ad peccatum. Joan. et expone quod dicit alij tantum scilz z sic non obstat q soluitur vni ex pluribus/ quorum cuilibet insolidum quid debebatur. ff. de duo. re. consti. l. iij.

z Concor. l. si vo. §. q pro rei. ff. q sa. tis. cog. z. l. ij. et ibi bar. ff. de fur.

Notorium in vna pūincia et nō in alia aliter est discutiēdū.

z Concor. lex pñti §. sicubi. cū glo. C. d his q ad ec cle. confu.

a ¶ Archiepiscopo. De hac mater ia tractatur .j. de prescrip. si diligenti.
b ¶ Prestitum. pisano archiepiscopo.
c ¶ Cōtrariū. Q2 si vnū cōtrarioꝝ est bonū reliquū est malū. viij. q. j. sciendū. ꝛ. xxxij. di. hospitiolū. Lau.
d ¶ Illud. scꝫ qđ prestitisti archiepō.

Q Uintauall. ¶ Istud ē valde famosum ca. ꝓpter materiaꝫ arbitroꝝ q̄ hic tractat. Cōmunis diuisio. Scđa ibi quocirca. Ab. sicu.

e ¶ Iuramentū. Qđ ciuili modo fuit intelligēdum. ff. de seruit. si cui. ꝛ. §. eo. veniēs. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. exprimit cām iniquitatis horū mandatoꝝ et ponit xiiij. cās propter quas pōt filius exheredari.

f ¶ Exheredaret. Ad hunc casum iuramentū nō extēdebatur: nec debuit extēdi. ar. §. e. ī͂sto. ꝛ meli⁹ in ca. veniēs. xxij. qđ. iiij. vnusquisqꝫ. ꝛ. ff. de op. liber. si libertus. ff. de fideicommiss. libe. thais ancilla. §. sorore. et. ff. de manumiss. l. iiij. l si. nisi i certis casibus q̄ ꝯtinētur in aut. vt cum de ap. cog. §. causas. col. viij. ꝛ ita turpe fuit mandatum. Itē cōtra preceptū dn̄i fuit hoc mādatum. vt vxor separetur a viro. xxviij. q. j. idolatria. ꝛ. xxxiij. q. ij. quos de⁹. Cause ṽo ingratitudinis ꝓpter quas pater pōt exheredare filiū sunt hee. Prima si filius parētibus manus intulerit. Itē si grauē iniuriam eis fecerit. Si crimialiter eos accusauerit de cā que nō sit aduersus principē vel rē publicā. Si cū maleficis versat̄. Si maleficus efficiatur. Si vite parētum fuerit insidiatus. Si vxori vel cōcubine ei⁹ se immiscuerit. Si ex dilapidatione filij graue dispēdium parētes sustulerint. Si ꝓ persona vel debito ei⁹ inquātum pōt fideiubere noluerit. hoc tn̄ qđ de fideiussiōe dicitur ad filios masculos tm̄ pertinet. Itē si ꝓhibuit eos facere testamētū. si cōtra voluntatē parētum inter arenarios ꝛ mimos perseuerauerit cum pater nō fuerit illius ꝓfessionis. Si filia vitā luxuriosam egerit cum parētes vellēt eā pro posse dotare: nisi neglexerint eam maritare. vsqꝫ ad. xxv. annos. Si parentibus furiosis debitā curam nō impēderit. Si parētem captum de carcere educere neglexerit. hoc totū habes in premissa aut. Vn̄ versus. Bis septē causis exheres filius esto. Si patrē feriat: vel maledicat ei. Carcere detrusum si negligit: ac furiosum. Criminis accuset: aut paret insidias. Si dederit grauia sibi dāna nec hoste redemit. Testari prohibet: aut dat arena iocum. Si prauos sequit̄: vel amat genitoris amicā. Nō orthodoxus. filia quādo coit. hos versus habes in summula pauperum.

Diuisio (margin)

Filius a patre pōt exheredari. xiiij. causis. (margin)

Hi ṽ. habent in summula raymūdi. (margin)

iuramētum fidelitatis (sicut a nobis mandatum acceperat) exegisset: illud exhibere in ei⁹ manibus distulisti: asserens q̄ pisano archiepō[a] saluo aplīce se. honore hmōi prestiteras iuramentum. ¶ Cum igitur nobis ꝛ ecclesie romane fidelitatem facere tenearis: si prestitum[b] iuramētum ei quod a te nobis tanq̄ꝫ debitū est prestādum contrariū[c] reputes illud[d] illicitum iudicabis: et illicito non obstāte qđ licite immo ex debito petitur exhibebis: vel si prestitum prestando contrarium non extitit illud sine difficultate prestabis.

Idem alatrino episcopo.

¶ Qui iurauit stare mandato alicuius non tenetur parere si precipit illicita vt quod filium exheredet: vel vxorē abiuret. Capitulum. xxiiij.

Quintauallis nostris auribus intimauit q̄ pro offensa quam filie ipsius alijs mulierib⁹ irrogarāt: q̄ earum mādato pareret prestitit iuramentū[e] q̄ tale illi sub debito iuramēti dedere mandatū: q̄ si qn̄ filij aut vxor illius aliquod factū vel verbū ꝯtumeliosum mulieribus illis obijcerēt: idē filios et filias exheredaret[f]: ꝛ a se propriā remoueret vxorē. Quocirca mandamus quatenus cū licitū fuerit iuramentū sed mandatū illicitum: predictis: vt reuocēt mādatū illud iniungas. alioquin eū ad mandati obseruationem illius denuncies non teneri.

Idē archiepiscopo terraco.

¶ Et causa leui et temeraria coniuges etiā q̄ ad thorū et mutuā cohabitationē se separare nō possunt etiā cum iuramēti interpositione. Capitulum. xxiiij.

Tua nos duxit fraternitas cōsulendos qđ tibi super hoc sit faciendū q̄. B. et A. vxor eius adinuicē iurauerunt se nunq̄ꝫ mutuo petituros[g]: idē ṽo nunc repetit illā instāter: ea ecōtrario affirmāte q̄ prius se faceret sarracenā q̄ꝫ rediret ad eum: et infra. ¶ Nos igitur fraternitati tue rn̄dētes: māda. quate. vtrūqꝫ ad ꝯtinentiā seruādā moneas ꝛ inducas: quam ꝛ si promittere voluerint ꝛ seruare: vtrūqꝫ dimittas sine alio cōmorari[h]

Tua nos. ¶ Coniuges abiurare se nō possunt. Ita summat Ioan. Diuiditur. In prima consultatio. In secunda responsio. Secūda ibi: nos igitur. Abbas.
¶ Glosa sequēs ponit opi. quam reprobat.
g ¶ Petituros. Temerariū fuit huiusmodi iuramentum. et ideo nō fuit obligatorium. xxij. q. iiij. iter cetera. et. C. de nup. aut. qđ eis permittitur et dicūt quidam penitētiā imponēdam tanq̄ꝫ ꝓ veniali. ar. §. e. verū. ꝛ. xxv. dis. §. criminis: immo ad min⁹ vni⁹ anni penitentia imponitur pro temerario iuramento. xxij. q. iiij. qui sacramento. Tan.
¶ Glo. seq. ponit duas opi. contrarias quas determinat secundo querit et soluit.
h ¶ Commorari. Non tamē in seculo vt quidam dicunt. arg. j. de conuer. coniug. ad apostolicam. Sed videtur q̄ in seculo. xxxiij. q. v. quod deo patri: sed si alter vellet intrare monasterium haberet locum quod ipsi dicunt. Sed quid si iurauerunt q̄ nunq̄ꝫ diuertēt ab inuicem. nunquid seruandum est iuramētum tale cum possit seruari sine interitu salutis eterne? Non videtur: quia nec penalis stipulatio teneret. vt si culpa alterius diuortium factum fuerit dabis cētum. ff. de verbo. obliga. si stipulatio facta fuerit. sicut enim libera debēt esse matrimonia in cōtrahēdo. ita in dissoluendo. C. de inuti. stipu. libera. ꝛ. C. de nup. neqꝫ. arg. ff. dona. inter virum et vxorem. ea que. ꝛ. ff. de verbo. oblig. ticia. ꝛ. j. de spon. gemma. Ioan. hoc non determinat. sed credo si vellent intrare religionem possent

Sūmarium. (margin)

Diuisio (margin)

Iuramentum viri et vxoris q̄ nūq̄ ab inuicem diuertēt an sit ꝯnādū. (margin)

alioqn si vir noluerit cōtinere tu illā vt reuertatur[a] ad ipsum et tācq̄ vxor cū viro moretur p ex- cōicatiōis sniam ap. re. cōpel las. cum et temerarium fuerit hmōi iuramentū: et adulteriū vtrinq3[b] sit cōmissum. I dē ge nueñ. archiepō. ¶ Is q̄ iura- uit cū muliere contrahere pp supueniente fornicatione vel deformitatē eā repellere pōt ppt p̄cedētē nō. h. d. C. a. xxv.

Quemadmodum[c] si vir mulieri iurasset qn̄ con traxit cū illa q eam semp p le gitima vxore teneret: p forni- catiōe quā mulier antea com misisset non posset eam dimit tere[d]: sed pro fornicatiōe quā postea ppetraret eā dimitte- re posset: non obstante hmōi iuramēto: qm̄ in eo talis erat subintelligenda cōditio[e]: si vi delicet illa l legē coniugij non peccaret. ¶ Ita si quis iura- uerit se ducturū aliquā l vxo- rem: non pōt ei fornicationez opponere pcedentē[f]: sed sub- sequētē: vt illā nō ducat in cō iugē. qr in illo iuramēto talis debet cditio subintelligi: si vi delz illa ctra regulā despōsa tionis non venerit. ¶ Alioqn si post hmōi iuramentū publi ca meretrix fieret teneretur eaz ducere l vxorē: qd̄ est prorsus absurdū. Nā si post ɔtractum cōiugiū vir ppt fornicationē licite potest vxorē a sua coha bitatione dimittere: lōge for- tius[g] an̄ cōiugiū celebratum ppter eandē cām sponsus lici te pōt in suā cohabitationem non admittere spōsam[h]: quia turpius eijcitur q̄z nō admittitur hospes. ¶ Non obstante in alterutro[k] casu vinculo iura- mēti qd̄ quidem ppter subin- telligēdam cōditionē est tale vt is qui iurauit ad vtrūq3[l] si- ne trāsgressione se possit hre. ¶ Quod si post hmōi iuramē tum mulier fieret nō solum le prosa s3 etiam paralitica: vel

qr nō vr infrigere iuramētū q̄ in meli9 illud cōmutat. S. e. c. iij. et j. de vo. et vo. re. c. scripture. et iuramētū illud benigni9 est interptādū. S. e. ad nr̄am. et c. q̄to.

¶ Glo. seq. reci. per questionē.

a ¶ Reuertatur. hic dicerem q ppria auctoritate b3 redire ad virum nec expectare su perioris auctori tatem.

b ¶ Utrinq3. Sic. j. de reg. ve niens. j. de diuor. significasti. j. de adul. c. pe. et vlt. j. de exceptioni. cū ecclesiastice. et xxxij. q. vj. nichil et ff. de compē. si ambo.

Quemadmo- dū. ¶ Di- uidit l tres par- tes principales. Secūda ibi ita autē. Tertia ibi q si. Prima sub diuidit. Nā pri ma inducit simi le cōsultatiōi fa ciēde. secūdo sol uit ibi ita si qs. Tertio pbat so lutionē per euitationem absur ditatis: et per ra tionem ibi: alio- quin. Quarto re spondet opposi- tioni iuramenti ibi: nō obstante. q responsum pro bat per euitatio nem absurditatis ibi: qr si post. Scda pars pncipalis nō subdiuidit: sed tertia ps sic. qr primo ponit casum secundo allegat p negatiua ibi: cum scriptura. tertio p affirmatiua ibi: sed nunquid. quarto soluit ibi: tu- tius. Ab. siculus.

dimisso

c ¶ Queadmodū. Aliquis iurauit se aliquam du cturū in vxorē que post sponsalia fornicata est: queri tur an teneatur ipsam ducere in vxorē? Ad qd̄ rn̄dit pa pa: queadmodū. etc.

d ¶ Dimittere. Nec etiam accusare. ff. de adulte. si vxor. §. si quis vxorē. et §. vlti. et C. ad. l. iul. de adul. propter violatam.

¶ Glo. se. ponit. x. gnales conditiones in iuramentis subintellectas. in fi. querit et soluit.

e ¶ Cōditio. Nota q plerūq3 intelligūtur conditio nes in iuramētis: vt hec. si placet pape. vt. S. e. veniē- tes. Itē hec. si deo placuerit. xxij. q. ij. beat9. §. j. Item hec. si res in eodem statu pmāserit. xxij. q. ij. ne quis. ff. de solu. cū quis. Item si mihi seruabitur fides. S. e. puenit. et ff. loca. quero. §. inter. Item honeste et possi biles. vt hic dr. et j. e. sicut. Itē hec. si mihi numerare- ris pecuniā. C. de nō nume. pecu. idubitati. Item hec si nuptie fuerit secute. ff. de iu. do. stipulationē. Item hec. si nō inmoderatū quid pcipiatur. S. e. veniens et c. qntaualis. et ff. de opc. lib. si libertus. Item facul tas subintelligit. S. eo. breui. Item cōmoditas. ff. qua rum re. act. non da. l. j. §. que honorande. Speciales aūt conditiones nō subintelliguntur si non exprimantur. l3 mente concipiantur. xxxij. q. vi. c. vlti. in fi. C. de cōdi. ob tur. cau. si repetēdi nisi vbi lex exprimit ali- qd tacite agi in ter cōtrahentes qr tunc illud pro expsso habetur. ff. si cer. pe. cū qd et. ff. de vb. obli. triticū. et hec ve- ra sunt l pmisso rijs iuramentis sed in assertorijs nulla cditio sub intelligitur. et S tali loquitur. xxxij q. vi. c. vlti. et C de iure do. si mu lier a viro. Sed nūqd dicem9 oē iuramentū con- ditionale si oēs premisse cōditio nes subintelligū- tur? certe nō. ff. de cōdi. et demō- stra. cōditiones. vbi dicitur. Condi tiōes que tacite videntur non fa ciunt legata cō- ditionalia.

Condi tiones multe sūt l iu- ramētis subintel lecte.

f ¶ Precedentē. Quia ex quo semel probauit mores ipsius nō ht postea repro bare. xxxij. q. v. horrēdus nisi ex superueniēti cā. vt S. de eta. et qua. accepim9. et S. de offi. deleg. insinuante et iiij. q. iij. §. si quis testibus. Jo.

¶ Con- co. l. pe. ff. S cdi. ob tur. cau. et l. gnali ter. et l. si pla- gij. et ibi Bar. ff. de vbo. oblig.

g ¶ Fortius. Nā cui damus actionē multo fortius exceptionē. ff. de re. iur. inuitus. §. cui dam9. et. ff. de suspi. l. j. §. plane. et S. e. debitores. q̄nq3 tn̄ consequimur excipiēdo qd̄ agēdo petere nō possumus. ff. de nego. gest. l. iij. §. pupill9. et de cōpen. si cū filiofa. q̄nq3 que- dam cōsequimur agēdo que nō cōseqmur excipiēdo S. e. debitores. et S. qd̄ me. cau. ad audiētiā. itē potest depositū repeti: sed non compensari. C. de cōpen. l. vl. et j. de deposi. bona fides. §. ij.

h ¶ Spōsam. Nā et spōsus pōt spōsam accusare de adulterio quasi matrimonio iam initiato. argu. C. de adul. ppter. nisi in casu. ff. de adul. miles. §. conque- rebatur. qr et iniuria ei facta est. ff. de iniur. item apud. §. spōsum. qr nec matrimoniū nec spem mrīmonij viola re pmissum est. ff. de adul. si vxor. §. diuus.

Excep- tio fa cili9 da tur q̄z actio.

i ¶ Eijcitur. Deterior nāq3 dolus ei9 cognoscitur q̄ interruptā iterū litē deseruit: q̄z qui semel ceptā dere liquit in aut. de litig. §. oēm. in fi. col. viij. et minus ma lum est viā dni nō agnoscere q̄z post agnitā retroire. S. de aposta. c. quidam.

k ¶ In alterutro. id est in vxore dimissa: et spōsa nō admissa.

l ¶ Ad vtrūq3. s. vt eam recipiat vel non recipiat.

¶ Glo. se. reci. p obiec. demũ q̃rit ar. p ꝛ soluit ɔ̃rium.

a ¶ Oculos. Sic ptz ꝙ iuramentũ q̃nq3 põt seruari sine interitu salutis eterne: ꝛ tñ nõ tenet illõ seruare s3 hoc ideo est: q2 honestas intelligit in hoc iuramento: vt si res in eodẽ statu ꝑmanet. id eñ tacite agitur. xxij. q. ij. ne quis ꝛ. ff. de solu. cũ qs. Sed si iuramentũ nõ posset seruari sine interitu salutis eterne: vl' si esset contra leges vl' bonos mores suari nõ debet. de. c. px. ꝛ. c. ɔ̃tra ualis. ꝛ. ff. de lega. j. si quis iquilinos. §. vlt. ff. de leg. iij. si qs. in pun. ꝛ. ff. de iure patro. adigẽ. Secꝰ esset si mulier laberet in facultatibꝰ. Sed qd si p violentiã opprimat sponsa de futuro? Videt ꝙ nihilominus teneatur cũ ea ɔ̃trahere. ar. xxxij. q. v. reuera. ff. de adul. si vxor. §. si qs plane. s3 nõ est verũ xxvij. q. ij. raptor. ꝛ. c. se. ꝛ. xxxij. q. v. finge. ꝛ. c. ille. et ita punit sine culpa. sed nõ sine causa.

Spõsã enĩ a per vim oppressã nõ tenetur spõsus accipere.

nitati subiectꝰ in hmõi. xxviij. q. j. si infidelis. ꝛ. j. de diuor. quanto. Iuxta illud.
Spernas spernentẽ vel blasphemare volentem.
Vel te credentem scelus ad mortale trahentẽ.
Nã sunt absq3 mora sic vincula rupta pora. Vin.

oculos[a] vel nasum amitteret seu quicq3 ei turpius eueniret nunqd vir teneret[b] eã ducere in vxorẽ? pfecto ductam non posset dimittere. S3 nunquid non ductã admittẽ teneret[c]? q̃uis[d] interdũ ɔ̃tractũ nõ dirimat qd ipedit[e] cõtrahendũ.

¶ Si vir iurauit nõ accusare vxorẽ: temerariũ est iuramentũ. sed si spãliter de adulterio hoc iurauit: denunciare poterit: sed accusare non debet.

¶ Illud[f] autẽ iuramẽtum est pculdubio temerarium si vir iuret vxori ꝙ eã sup nullo crimi[g] accusabit: q2 si mulier fieret infidelis: et nollet cohabitare viro absq3 ɔ̃tumelia creatoris: vel vt illum traheret ad infidelitatis errorem: tunc in cunctant deberet illã impetẽ apud iudicẽ suũ: vt eã (nisi penitus resipisceret) oĩno dimitteret[h] fm canõicas sanctiõẽs. ¶ Qd si expsse iurasset ꝙ eã sup adulterio non ipeteret: esset ne suãdũ hmõi iuramẽtũ. ¶ Cũ scriptura testet ꝙ pronus[i] est turpitudinis q̃ celat crimen vxoris. ꝛ s3 regulã euãgelij si pⁱo et scdo correcta resipiscere nollet: dicẽdum esset eccl'ie: vt tanq3 ethnica[k] ꝛ publicana deide vitaret: ne per hoc libera pberet ei peccandi facultas: ppter impunitatem pcti. ¶ S3 nũquid vir nõ põt dimittere vxori peccanti non solum septies: s3 ẽt vsq3 septuagesiesseptiens fm euangelicã v'itatem? ¶ Tuti[l] ergo i hoc casu videt: vt propter iusiurãdi religionẽ vir accusare desistat[m] vxorem ad diuortiũ celebrãdũ: q̃uis denũciare[n] eã possit ad pniam pagẽdam. Idẽ abbati et caplo castellionis.

¶ Licite ex cã necessaria ẽt p religiosos iuratur. Ca. xxvj.

Et si xp̃us preceperit fm euangelicam ve-

i ¶ Patronus xxxij. q. j. ca. j. et ff. ad. l. iul. de adul. l. ij. §. ij. ꝛ. ff. de fur. de vas. §. j ar. j. de adr. si vir.

Leui. xviij. Mat. xviij.

k ¶ Ethnica. Ethnos. i. gens ide ethnica. i. gentilis.

ethnos ethnica Mat. xviij.

¶ Glo. se. signat contrarium ꝛ remittit.

Luce xvij.

l ¶ In hoc casu. vltio. s. vbi iurauit nõ accusare eam de adulterio: et ita potest quis se obligare pacto ad non accusandũ. j. de accu. veniens. Ar. ɔ̃tra. ff. de pact. si vnꝰ. §. illud. ꝛ. §. pacta. ꝛ. ff. de pactis do. ɔ̃uenire. hoc solutũ est. s. in notula. nã illõ.

m ¶ Desistat. Et ita pactum ꝛ iuramentũ valet quatenꝰ tangit rem familiarem non in eo ꝙ publicam: vt dixi in notula / nam illud.

b ¶ Teneret. Quasi dicat non. qd verũ est in spõsa de futuro. j. de cõiu. lepro. c. vlt. spõsam vero de pñti ducere tenet: q2 nõ reperit casus nisi vnus in quo possit eam dimittere. j. de ɔ̃uer. ɔ̃iug. ex publico.

c ¶ Teneret. q. d. nõ tenet eam admittere.

d ¶ Quãuis. Istd q̃uis nõ est aduersatiuũ s3 causatiuum. ꝛ ponit q̃uis p quia.

e ¶ Impedit. vt votũ simplex. xxvij. di. si vir. sic. xv. q. j. §. vl. vbi df. nõ omnia que impediunt ordinandũ deijciunt ordinatum.

f ¶ Illud. Aliqs iurauit ꝙ sup nullo crimine accusaret vxorẽ suã: querit an istud iuramentũ sit suandum? ad hoc rñdet papa. illud. ꝛc.

¶ Glo. se. distinguit penã criminis ɔ̃missi ꝛ ɔ̃mittẽdi.

g ¶ Crimine. Nã pactũ illud nõ valet si quis paciscatur ne aliũ accuset de crimine nõdum perpetrato ff. de pac. si vnꝰ. §. pacta. ꝛ. §. illud. tñ de crimine iã cõmisso pacisci põt ne de eo agat. ff. de pac. si vnꝰ. §. pacta et. j. eo. c. ver. non solum septies. ꝛc. Nec illud pactum tenet ne dolus p̃stetur. ff. de reg. iur. ɔ̃ctus. Talia eñ pacta ɔ̃ publicam vtilitatem esse videntur: q2 per ea inuitantur homines ad peccandum impune. si. ff. de pac. do. conuenire. ꝛ. s. de ɔ̃sue. c. pe. ꝛ q2 publice vtilitatis est ne crimina remaneãt impunita. j. de sen. ex cõ. vt fame. ꝛ. ff. de so. stichũ. §. j. ꝛ. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. in fi. B.

h ¶ Dimitteret. Quia frater aut soror non est ser-

¶ Glo. se. q̃rit opi. Io. ꝛ in fi. opi. Tan. in medio notat ꝙ cui vna via. ꝛc. alleg. vnam concor. et quinq3 iura in contrarium.

n ¶ Denũciare. S3 qd si nollet corrigi nec curaret de excõicatiõe? Dicit Io. ꝙ tunc licite põt eam deserẽ q2 iã est ɔ̃tumeliosa creatori suo. xxviij. q. j. si infidelis ꝛ sic q̃nq3 cui pcludit vna via alia via ad idẽ admittit vt. iiij. q. iij. serui neq3. ꝛ hic. q2 l3 nõ possit eã accusare poterit tñ eã denũciare. Ar. ɔ̃. ff. de tuto. ꝛ cura. scire. et. ff. de ɔ̃di. insti. q̃ sub cõditiõe. §. si quis. ꝛ. ff. de bo. lib. querit. C. si mãci. ita vene. l. vlt. ꝛ. s. e. de pcu. tue. Tan. dicit ꝙ nõ d3 eã deserẽ: l3 e nõ corrigat ẽt si vite eiꝰ isidiaret. xxxij. q. v. quicqd mulier. sed d3 eam tenere in vinculis ꝛ castigare cũ hoc ei permissum sit. xxxiij. q. ij. placuit. ꝛ. q. v. hec imago. ꝛ. xxij. q. iiij. duo ista nola. ꝛ. vij. q. j. sicut alterius.

Et si. ¶ Monachi ꝛ pueri si iurare pñt p testimonio ferẽdo in eã monasterij sui. ita cõiter summatur. s3 hec summatio nimis restringit l'am.

Summarium.

¶ Diuidit in q̃nq3 ptes. In pͥa rñdet aucti euãgelice q̃ videbat phibitũ iuramẽtũ. In scda ibi: iacobus qq3. rñdet auctoritati aplice. In tertia ibi: angelus pbat multis auctoritatibus noui ꝛ veteris testamenti ꝙ licitũ est iurare. In q̃rta ibi: quedã eñ dicit quare simplr' phibet iuramẽtũ. In q̃nta ibi: l3: dat petẽtibus licentiã iurandi. Ab

diuisio

a ¶ Sit sermo vester.xxii.q.i.ita ergo.
b ¶ Nō nō. Iste due negatiōes nō faciūt hic vnā affirmationē fm q alibi faciunt.ff.de vb.sig.duob⁹ vbis.
c ¶ Affirmatio. Ecce declaratio geminationis.i.vt qd os affirmat: ꝛ cor affirmet: et qd os negat ꝛ cor neget.sic.xxii.dis.

necessitate.sed hec necessitas includit etiā sub se vtilitatem.xxii.q.i.tu malum.ꝛ.c.ita ergo.Lau.
i ¶ Tres comites. De quibus habes.xxii.q.ii.animaduertendum.ꝛ.q.i.et iurabunt.
k ¶ Propheta. Scilꝫ hieremias.

psalmista.Ber.

Mat. v.

¶ Glo.se.ponit quos modos quibus iuratur per creaturas.

d ¶ Creaturā Sic.xxii.q.i.clericū: ꝛ in aut.vt non luxurient contra naturā.col.vi.§.et qm. Per creaturas licitū est iurare vbi exprimit in iure vt p crucē.xxii.q.i.q iurat.p euangeliū.xxii.q.i.si ali q.p ordinē.vt.i.q.i.quēs.p salutē pn.ff.de iureiur.q p salutē.et l.si duo.§.vlti.p altare.xxii.qō.i.habem⁹.aliter eī iurare nō dꝫ.vñ nō lꝫ iurare per membra dei.in

Mat. v.

aut.vt non luxuriētur contra naturā.col.vi.§.ꝛ qm.et xxii.q.i.si qs per capillum.vbi pena ponitur.

e ¶ Oino.i.excellētiā vel p oia. Sic oino hr i lege vt si fideiussor intercedat p maiori sūma q̄ pncipalis dbitor oino nō obligat.ff.de fideius.grece.§.illud.Un.

f ¶ Seruādū. Qualitercūqꝫ iurat si licitū ē qd iurat: fuādū est

Iaco. v.

iuramētū.xxii.q.i.mouet te.et.ff.d iureiu.nō erit.§.i.qz mlta fieri nō debēt fctā tñ tenēt.xxvii.dist.si vir.ꝛ.xvii.q.ii.nos nouim⁹. Sicut iudex vltima die sue iurisdictionis iudicare nō dꝫ.ff.d iurisdi.om.iudi.eū qui.si tñ snīam dixerit tenet.ff.de offi.pcō.meminisse.in fi.T.

g ¶ Nolite.i.non habeatis voluntatem iurandi.
h ¶ Necessitas. Et ita nunq̄ iurandum est:nisi in

ritatē sit sermo[a] vr est est: nō[b] non vt affirmatio[c] vel negatio sicut procedit ex ore ita procedat ex corde: quia tñ hominū excrescente malicia simplici assertioni vel negatiōi vix creditur ideirco prudēter adiunxit: qd ampli⁹ est a malo est.a malo quidē nō tā culpe q̄ pene: nec exhibētū sed exigētū iuramentū: nam incredulitas hmōi magis est pena q̄ culpa vñ nō dixit malum: sed dixit a malo. Lꝫ eñ iuramētū prohibuisse dñs videat: nusq̄ tñ p creatorē sed p creaturā[d] iurare phibuit: ne p hmōi iuramētū transferret ad creaturā honorificentia creatoris. Quare cum in euangelio premisisset. Dico vobis nolite iurare omnino[e]/statim subiunxit:neqꝫ p celum:qz thronus dei est.neqꝫ per terrā qz scabellum pedum ipsi⁹ est: neqꝫ p hierosolymā: qz ciuitas ē regis magni: neqꝫ p caput tuū: qz nō potes vnū capillū facere albū aut nigrū. Et q̄uis non sit per creaturā iurandū si tñ iuretur p creaturam seruandū[f] est quidem dūmodo sit licitū qd iuratur: qz teste veritate q iurat in celo: iurat in throno dei et i eo qui sedet sup eū. ¶ Iacobus quoqꝫ nō simpliciter phibet iuramētū sed volūtatē iurādi: cū ait. Ante oia fratres mei nolite[g] iurare qm ad iuramētum non debet quemq̄ spōtanea volūtas inducere: sed necessitas[h] trahere importuna: et tūc pōt sine culpa iurare dūmodo illos tres comites[i] habeat iuramētum de quibus propheta[k] ait. Et iurabunt[l] viuit dñs in veritate[m] et iudicio[n] ꝛ iusticia[o]. Qd aūt Iacobus subdit:neqꝫ per celū:neqꝫ p terrā:neqꝫ per quodcūqꝫ aliud iuramentū iurare vetat p quālibet creaturā quodcūqꝫ sit illud.alioquin nō dixisset apls. Hoīes p maiorē suū iurāt: ꝛ ois cōtrouersie[p] eoꝝ ad confirmationem finis est iuramētū:in quo patenter ostēdit per quē sit iurādū: cū ait. Hoies per maiorē suū iurant.i.per deum: ꝛ cur sit iurandum vt videlꝫ omnis controuersie finis sit iuramētum. ¶ Angelus quoqꝫ quem vidit in apoca. Io. stantē sup mare et sup terrā leuauit manū suā ad celū et iurauit per viuentē in secula seculoꝝ. Xps etiam plus legit dixisse in euāgelio q̄ est est:nō nō: cū sepissime dixerit:amē[q] dico vobis qd ipse fm lucā exponēs cū pmisisset amen dico vobis qz nemo propheta accept⁹ est in patria sua cōsequēter adiūxit: in veritate dico vobis: qz multe vidue erant in dieb⁹ Helye in israel. Apostolus quoqꝫ iurabat cū diceret. Testis[r] est mihi deus: et iterū: quotidie morior[f] per gloriā vestrā fratres qz greca exemplaria manifestissimā iurationem esse ostenderūt. Si eñ per se malum esset iurare: pfecto dñs non iurasset cū tñ in veteri testamēto legatur.qz iurauit dñs ꝛ nō penitebit eū. et rursus. Iurauit dñs dauid veritatē ꝛ nō frustrabit eū:immo et pcepit in veteri testamē

l ¶ Et iurabūt hec habes.xxii.q.i.ꝛ iurabunt.
m ¶ In veritate. Conscientie. Ber.
n ¶ Et iudicio Id est discretiōe vel deliberatiōe
o ¶ Iusticia.i.vt qd iurat sit iustū ꝛ licitū. Et isti sunt tres comites q debēt interuenire in qlibet iuramēto.et si ista defuerint nō iuramentum sed periuriū est dicendū.vt in.c.animaduertendum.xxii.q.ii.
p ¶ Ois ptrouersie. Qr post iuramentū delatū ꝛ pstitū nichil ampli⁹ querēdū est.ff.d iuretur.nō erit.§.delatū ꝛ parē hꝫ auctoritatē cū trāsactione et maiorē q̄ res iudicata.ff.de iureiu.l.ii.qd verū est si est delatum a parte parti istud enim retractari nō potest.ff.eo.admonendi.
q ¶ Amen.i.sine defectu.et est nota assertiōis.
r ¶ Testis est michi deus. In veteri testamento iurabatur sic: viuit deus: viuit anima mea. sic iurauit vidua q erat in sarepta sidoniorum Helye pphete. Tēpore gratie i primitiua ecclesia iurabatur: testꝫ est michi deus: deum inuoco testem.xxii.qō.i.si peccatum.et.xxii.distin.sacrosancta. Hodie iuratur per deum.per euangelia.lxiii.dist in.tibi domino.ꝛ.i.q.vlti.c.vlti.T.
f ¶ Morior. hoc habes.xxii.q.i.non est.

Hebr. iiii. Iaco. v. Heb. vi. Apoc. x. Luce iiii. iiii. regū.xvii. Ro.i. Iurari pōt diuersis modis. Psal. cix. Psal. cxxxi.

a ¶ Quedã. Posset aliqs q̃rere ex q̃ licite iura͛ qua re ꝓhibuit dñs iuramentũ. r̃ndet papa. quedam ⁊c̃.
¶ Glo. seq. tractat de duplici symonia.
b ¶ Mala sunt. Quedã eñ illicita sunt in sui natura: quedã ciuiliter. i. iure positiuo vel cõsuetudinario ff. de verbo. sig. probeñ. argu. ff. de adul. si adulteriũ. sic quedã sunt symoniaca ipso iure. scʒ que in veteri testamẽto erãt ꝓhibita: vt vẽdere spiritualia. j. q. e. j. qui studet. q̃dã sunt prohibita ꝑ constitutionẽ ecclesie: vt dare aliquid ꝓ bñdictionibus nubentiũ ꝓ baptismo. pro ponendis prelatis i sede. de his habes plura ex e͂pla. j. de simo. cũ in eccl'ie corpore ⁊. c. sicut ꝓ certo ⁊. c. ad apl'icam: ⁊ hoc est q̃ḋ dici consueuit. quedam sunt simoniaca: quia ꝓhibita. quedã sũt prohibita quia simoniaca. ex de hoc dicitur. s. de offic. delega. ex parte.

Mat. v. — ephe. v. — Eccl. xxiij. — j. tim. v.

c ¶ Ex causa. xxij. q. j. ita ergo. C. si mãci. ita vene. ne ꝑsi. l. j. ⁊ vlti.
¶ Glo. seq. notat tria arg. ⁊ ad primũ alle. duo ꝯtra.
d ¶ Sequũtur. No. ꝙ aliqd ꝓhibe͛ nõ ꝙ ipsum sit malũ: sed q: inde põt sequi malũ. arg. xxj. dist. denics. ⁊. xxxvij. dist. ideo. xj. q. iij. nolite. ⁊. xlj. dis. q̃squis. ij. q. vij. presumũt. xxiiij. q. iij. de⁹ qui maledicit. insti. vi bo no. rap. §. sed nedũ. Arg. ꝯ. ff. qui ⁊ a quibus manu li. nõ fi. l. vlti. ⁊. ff. de pac. si vnus. §. illud. Itẽ arg. ꝙ vno ꝓhibito ꝓhibent͛ oĩa ꝑ que peruenit͛ ad illud. arg. j. de cleri. cõiug. diuersis fallaciis. ⁊. ff. de condi. insti. l. que sub cõditione. §. si qs eo. ⁊. ff. de spõsa. oratio. arg. ff. de tu. ⁊ cura. da. ab his scire. ⁊. ff. de bo. lib. querit͛. ⁊. s. de ꝓcura. tue. Itẽ arg. ꝙ aliquo ꝓhibito oĩa ꝓhibentur que sequunt͛ ex illo. s. de cõsti. nã cõcupiscentiam. †

† Concor. tex. in. l. ij. ff. de iu ris. om. iu. cum vulga.

e ¶ Cõfirmatio. Sic falsitas est immutatio veritatis. in aut͛. de instru. cau. ⁊ fi. circa prin. col. vj.
f ¶ Ex causa. Arg. ꝙ potius cõsiderãda est cã facti q̃ ipsum factũ. xv. q. vj. c. j. in fi. xxiij. q. v. viij. occidit. j. de accu. cum dilectus. ⁊. ff. de fur. l. verũ. Vin.
g ¶ Modico vino. De cõsecra. dist. v. sine tibi. argu. ꝙ licet habere curã corporis moderatã ad exercitium virtutũ. arg. xliiij. dist. multis al's incipit conuiuia. de pe. dist. ij. ca. charitas. ver. item corpus nostrum.
h ¶ Cessante causa. Propter quã excludendã scilʒ periuriũ introductũ est ne iuretur. Si eñ causa esset propter quã habendã aliquid fieret: lʒ cessaret causa illa: nõ ideo cessaret id q̃ḋ factũ est ꝑpter illã causam.

to. Redde deo iuramẽta tua. ¶ Quedã[a] eñ ꝓhibẽtur q: ꝑ se mala sunt[b]: vt furtũ/ adulteriũ/ et hm̃oĩ q̃ nõ sunt aliq̃ten⁹ faciẽda. Quedã ṽo ꝓhibẽtur ex cã[c]/ nõ q: ꝑ se mala sunt: sed q: si fiãt frequenter et multũ/ ex his mala sequunt͛[d]. vt vinũ ꝑ se malũ nõ est: ⁊ tñ prohibet apl's dicens. Nolite inebriari vino in q̃ est luxuria: qm̃ ex frequẽti et imoderata potatione vini/ luxuria generatur. Sic ⁊ iuramẽtũ ꝑ se quidẽ malũ non est: cũ sit confirmatio[e] ṽitatis: sed tñ ꝓhibe͛ ex cã[f]: qm̃ ex frequẽti ⁊ incauta iuratione piuriũ sepe ꝯtingit: sicut in eccl'iastico legitur. Vir multũ iurãs replebitur iniq̃tate: ⁊ nõ discedet a domo ei⁹ plaga. Quẽadmodũ ergo Paul⁹ indulsit ꝓpter necessitatẽ discipulo suo Timotheo vt vta͛ modico[g] vino ꝓpter stomachum ⁊ frequẽtes ĩfirmitates: sic ꝑfecto cũ necessitas exigit ꝓ re vera/ licita/ ⁊ honesta põt secure iurari: q: cessante[h] cã cessat effectus[i]. † ¶ Licet ergo debeatis esse viri perfecti: vt q̃ntũ potestis iuramẽti vinculũ euitetis: volentes tñ indẽnitati vestri monasterij ꝓuidere: ne ꝓpter defectũ testiũ sui iuris sustineat lesionẽ: presenti vobis pagina indulgemus[k] q̃tenus vos ⁊ monasterij vestri cõuersi possitis i causis eiusdẽ (deficiẽtibus alijs testibus) ꝑ ipso ꝓhibere testimoniũ veritati.

Idem episcopo amelieñ.

¶ Iuramentum contra vtilitatem ecclesiasticã prestitum non tenet. Capitulum .xxvij.

Sicut nr̃is est aurib⁹ intimatũ ecclesia tudertina vacante: ipsius canonici et ep̃s cũ eis dum esset in minoribus ordinibus constitutus: iuramẽta q̃dã in dãnum ep̃alis iuris fecerunt priusq̃ȝ de pon-

xxij. q. vij. tñ. ⁊. q. j. dixit dñs. vel cessante causa odiosa: ⁊ cõtra ius cessat ⁊ eius effectus. dixit Vin. verũ est circa alias personas: sed circa eandem personam non cessat nisi priuilegiũ vel cõcessio tendat ad noxã. ⁊ expone verba illa verum est ab initio. sed si ex post facto incipit odiũ non cessat effect⁹. id est ꝓhibitio. ar. j. de deci. suggestum. et. lxiij. di. §. verum. et. ff. de vulga. substi. ex facto sic plana est glo. alias verũ esset: ⁊ ita nõ r̃ndet expositioni. Dic veruʒ est circa alias personas que non habent priuilegia. sed circa eãdem personã q̃ habet priuilegium nõ cessat priuilegiũ id est nõ perdit͛ nisi priuilegium ipsum vel cõcessio tenderet ad noxam vt dicũt tres predicte cõcordan. Argu. j. de deci. c. suggestum. lxiij. dis. §. verum. De hoc qualiter intelligatur dictuʒ est s. de renuncia. post translationem. et. lxj. dist. §. his auctoritatibus. Vel dic cessante cã id est cessante periurio cessat prohibitio: ⁊ instãte necessitate pro re vera licita ⁊ honesta licite iuratur: ⁊ hic est sensus huius littere quãtum ad hũc casum. Vel dic cessante causa. i. frequenti immoderata ⁊ incauta iuratione cessat periurium.

† Concor. lex gñalis. C. de epis. et cle. ⁊. l. si pater C. õ here. insti.

i ¶ Cessat effect⁹. Distingue. aut est cã finalis/ aut impulsiua. si finalis tũc cessante causa cessat effectus. verbi gratia. Prohibetur ne presbyteri gerãt tutelas aliorum hac de causa vt melius vacẽt diuinis officijs et sic ista causa finalis est. vñ cessante causa cessat effectus vnde si non vacent diuinis officijs poterunt gerere tutelas. C. de epi. ⁊ cle. au͛t. generaliter. Sed causa impulsiua cessante non cessat effectus. verbi gratia. Propter Calfurniã fuit statutum ne mulieres essent aduocatrices q: calfurnia posteriora dorsi sui ostẽdebat iudici. vnde calfurnia fuit causa impulsiua ne mulieres aduocarent. vnde ea mortua mulieres nõ aduocabunt. hoc habetur in. l. ff. de postu. l. j.

Cessante causa ⁊c̃. q̃liter intelligit͛.

k ¶ Indulgemus. i. indultam esse ostendimus iam olim. xxiij. q. ij. super prudentia. ⁊. s. de testi. tuis. ⁊. c. cum nuncius. ⁊. c. cum insuper.
Sicut nostris. ¶ Diuiditur in tres partes. In prima ponit iuramentũ temerarium. In scd̃a punit iurantem. ibi pro iuratione. In tertia cõmittit inquirenda ⁊ retractanda. ibi: quia. Ab. sicu.
¶ Glosa seq. notat ꝙ existens in mortali ⁊c̃. alle. duo iura et inducit tria similia et his interserit tria iura

tificis electione tractatus ali-
quis haberet: et infra. ¶ Pro
iuratione[a] incauta imponi fe-
cimus ep̄o pniam cōgruentē:
τ infra. ¶ Cū nō iuramēta sed
periuria potius sunt dicēda q̄
cōtra vtilitatem ecclesiasticā
attētantur. Mādamus quate
nus ab ipsis canonicis inq̄ras
super premissis diligētius ve-
ritatem: † τ si ea inueneris esse
vera: qđ in dānū[b] ep̄alis iuris
reppereris taliter attētatum:
in statutū debitum appellatio
ne remota reducas.[c] Idem.

¶ Iuramentū prestitum sup
actu a lege infirmato principa
liter fauore iurātis: licet secun
dario in fauorem publicum ne
cessario est obseruandū si non
vi nec dolo fuit prestitum: τ in
alterius preiudiciū principali
ter nō redūdat. h. d. multū sin
gulariter cōsiderata medulla
capituli. Capitulum. xxviij.

Cum cōtingat interdū
q̄ cōstāte matrimonio
mulieres alienationib⁹ super
rebus dotalib⁹ τ donationib⁹
propter nuptias cōsentiāt: ne
vlteri⁹ contraueniāt pprio sa
cramēto firmādo: ac soluto p
cessu tp̄is mr̄imonio cōtraue-
nire nitātur: vtrum hoc eis li-
ceat a nobis tua fra. req̄siuit.
¶ Nos autē. f. t. t. rñ. q̄ τ si mu
lierū consensus in talib⁹ nō vi
deatur obligatorius ƀm legiti
mas sanctiones[d] ne tali tñ pre
textu viā ɔtingat piuriis ape
riri: mulieres ipse seruare de-
bēt[e] hmōi iuramenta sine vi[f]

que alleg. in contrarium et illis respondet.

a ¶ Pro iuratione incauta. Sic patet q̄ aliquis in mortali pctō existēs si pmotus fuerit non remouet. ǝ. de tēpo. ordi. ex parte. τ. l. dis. quicūq̄. τ ep̄s q̄ cōmittit mortale peccatū nō remouet vt q̄ sine cā vult renūciare. ǝ. de renū. nisi. τ est contra illud. l. xxxi. di. quicūq̄. τ. c. prece. τ xxiij. dist. c. vlti. τ. l. di. ex penitētibus. τ sic hmōi temeraria iuramenta nō repellūt a pmotione nec a testimonio ǝ. de testi. intimauit. τ. c. cōstitutis. et. ǝ. de testi. cogē. ca. vlti. Uel dic q̄ poti⁹ consulitur ecclesie q̄ persone. ǝ. de ordi. cog. cū dilect⁹. Item in mortali peccato existēs admittitur ad accusandum. v. q. j. quidam. et hoc fuit ad declarādam innocētiā illius infamati per libellū occulte ptectum. sed isti sic pmoti nō remouētur: q: hmōi crimina leuia sunt que nō deijciūt ordinatos. lxviij. dist. c. j. p quibus imponitur solūmodo penitētia saltē vnius anni. vt. xxij. q. iij. qui sacramēto. Que aūt crimina inducant depositionē τ que nō notatū inuenies. ǝ. de tēpo. ordi. ex tenore. τ. c. vlti. τ. xv. q. vlti. in summa.

Promotus in mortali an debeat remoueri

† Infero q̄ ad vtilitatē ecclesie pōt fieri inq̄sitio nulla p̄cedēte īfamia l. iiij. cū nota ǝ. hoc aūt iudiciū ff. ǝ dā. infec.

b ¶ In dānum ep̄alis. Et sic patet q̄ vacāte ecclesia canonici nichil possunt disponere de rebus ep̄atus in ipsius preiudiciū. xij. q. ij. si qua de rebus. τ. J. ne se. va. per to. nec reditus ep̄ales possunt diminuere. j. de re. eccle. non alie. vt super. immo nec ep̄s ipse vt ibi dicit. vnde quicquid factū fuerit in preiudicium episcopatus totum debet in statum pristinum reuocari.

¶ Glosa seq. recitetur per questionem.

c ¶ Reducas. Immo τ ipse idē tudertin⁹ ep̄s posset reuocare. xij. q. ij. nō liceat. τ. xxxv. q. ix. qđ q̄s cōmisit: et si cōsensit tanq̄ canonicus pōt postea tanq̄ ep̄s reuocare: q: quasi ante aditā hereditatē cōsensit. argu. ff. quor̄ lega. l. j. ǝ. q̄ ait pretor. nā quedā facit aliquis tanq̄ alius. ǝ. de elec. qđ sicut. τ c. cū inter canonicos. τ. de adop. si pater ǝ. qui duos. ff. eo. si cōsul. B.

Cum cōtingat. ¶ Nō auditur mulier cōtra alienationē rei dotalis cui spōte cōsensit et nō cōtrauenire iurauit. Ita cōiter summatur. In prima parte ponitur cōsultatio. In scd̄a rñsio ibi. nos autē. Ab.

Sūmariam. diuisio

d ¶ Sanctiones. Ut ff. de fun. dota. l. iulianus que prohibet alienationē fundi dotalis. τ. C. ad velle. aut. siue a me.

¶ Glo. seq. miscet plura contraria et tripliciter soluit respondens ad cōtraria τ inducēs huic simile.

e ¶ Debēt. Cōtra id' qđ hic dicit signātur multa cōtraria: q: regula vtriusq̄ iuris dicit qđ ɔ leges fit pro infecto habēdum est. x. di. vides. nec iuramentū valet cōtra hoc factū. ǝ. de fo. cōpe. si diligēti. τ. C. de legi. nō dubiū. τ vbi principale nō tenet nec accessoriū. ǝ. de fi. instru. inter dilectos. cū suis concor. Itē cū talis ɔctus sit a iure damnatus. ff. de fun. dota. l. lex iulia. C. ad. l. velle. aut. siue a me qualiter iuramentū prestet robur cōtractui: cū iuramentū non sit vinculū iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera. et ǝ. e. q̄to. nec eīm illud sufficit q̄ sine interitu salutis eterne possit seruari q: illud fallit in temerariis iuramentis ǝ. eo. ex litteris. τ fallit q̄n q̄ licet nō sit temerariū ǝ. eo. quēadmodū. τ. c. q̄ntanalis. Itē vbi quis iurat se soluturū pecuniaȝ spe future numerationis pōt venire cōtra iuramētum si ei nō soluatur: et tñ pōt seruari sine interitu aie. C. de nō nu. pe. indubitati. Sed illud h̄ȝ tacitā conditionē si pecunia fuerit ei numerata. Itē si iurat illud qđ sit turpe vel ɔtrarium legi iuramētum est nulli⁹ momēti. ff. de lega. j. si q̄s inq̄linos. in fi. Itē vbi p iuramētū indicitur alicui ppetua viduitas illud nō tenet seruare. ff. de iurepa. adigere. Ad hoc dicas q̄ lex cōsiderauit q̄d sit vtile corpori τ honestū. Nā expedit mulierib⁹ saluas hr̄e dotes suas vt inueniāt aliq̄s q̄bus nubere possint. ff. so. ma. l. j. Sed canō cōsiderat vtilitatē aie. Uel dic q̄ tūc p̄iudicat ei mulieri iuramētū q̄n aliūde pōt cōsuli mulieri. vt dr̄ in aut. siue a me. Jo. ita soluit has ɔtrarietates. Aliter pōt dici q̄ siue mulier possit cōsulere aliūde sibi siue nō: nō pōt venire cōtra iuramentū spōte prestitū. τ sine dolo vel metu. Et lȝ ɔctus talis nō videat obligatori⁹ q̄tū est de sui natura. tñ sine aliqua turpitudine pōt seruari iuramētū sup eo prestitū. vñ hic ɔsideramus poti⁹ accessoriū q̄ p̄ncipale pp̄ter periculū aie. vt hic dr̄ sicut al's obligatio nō tenet: tñ iuramentū sup hoc p̄stitū dȝ seruari. ǝ. e. debitores. Preterea phibitio hmōi alienatiōis fundi dotalis nō est perpetua. q: si scd̄o post biennū consentiat mulier bn̄ tenet in aut. p̄dicta: siue a me. vnde multo forti⁹ iuramentū pōt ɔfirmare qđ pri⁹ nō valebat. vt q̄si p ɔsensu scd̄o habeat. Et illa ɔtra superius inducta intelligunt de illis q̄ ppetuā hn̄t cām phibitionis τ in sua natura turpia sunt vt pȝ et ɔtrariis. vñ si iuramentū ibi interueniat nō tenet cū nō possit suari sine interitu aie. Simile huic habes J. de pig. significāte. ibi dr̄ q̄ pactū legis cōmissorie in pignoribus nō tenet qđ est verū. C. de pac. pig. l. ij. τ. iij. τ tñ si iuramētum interueniat sup pacto tenet: nec audit volēs venire cōtra vt colligitur in decre. predicta significante. arg. a cōtrario sensu τ sic intelligas istam et illam.

Iuramētum qđ etiā sine interitu salutis eterne seruari posset nō semper est suādū.

Mulier q̄ iurauit nō venire contra alienationē rei dotalis iuramētum suare debet.

f ¶ Sine vi. Arg. q̄ iuramētū metu vel vi p̄stitū nō

est seruādum qd̄ iuris sit dixi. ſ. q̄d metus cau. abbas ꝛ hoc dicit. xv. q. vj. auctoritatē. ꝛ. ſ. eo. peruenit.
a ¶ Et dolo. Id est ꝙ nō dolose nec per vim: sed sit ad hoc inducta spontanea voluntate.
b ¶ Preiudiciū. Scȝ creditoꝝ vel filioꝝ. arg. a contrario sensu. ſ. c. venientes. Ber.

in his sunt minores illis. ſ. de maio. et obe. solite. et xviij. distin. si episcopus. Ber.
g ¶ Fidelitatis. Immo nec clericis hoc iuramentū prestandū est. j. de simo. ex diligen. ꝛ. j. de re iudi. c. vlt. ꝛ. ſ. eo. ti. nullus. nisi in casibus notatis ibi.

Sūmarium. S Icut. et. j. ¶ Fides etiā iurata huiusmodi non est et q̄ fidem frāgit. h. d.
diuisio Et sūt due ptes. Scd̄a ibi. iuramētū aūt. Et pone sic casū lr̄alē.
Casus. ¶ Quidā hēricus iniuste mouit bellū contra quēdā ioannē in quo multa eius bona p violētiā occupauit ac eū captum forte ad iurādū induxit vt bona sic occupata nō repeteret. Uel fm aliū intellectū relaxauit eū iuramēto de redeundo ad vincula. et hoc fuit primū iuramentū de q̄ textꝰ in principio loquitur. demū p̄stitit aliud iuramentū de q̄ in fine lr̄e ꝛ nō apparet super q̄. Sed forte fm host. iste ioannes promisit henrico centum lib. si ipsum non offenderet ꝛ ille licet ꝓmiserit et iurauerit forte
ꝑ Infero ꝙ dicens se absolutū fatetur se prius fuisse excōicatū. con. cor. l. decē. ff. de vb. oblig.

et dolo[a] spōte prestita: cum in alterꝰ p̄iudiciū[b] nō redūdēt: nec obseruata vergāt in dispēdium salutis eterne. I dem.

¶ Mouens bellum iniustum compelitur restituere que p violentiam occupauit: et eos absoluere a quibus indebite iuramenta extorsit. hoc di. vsq; ad ver. iuramentū. Capl'm. xxix.

S Icut: ꝛ infra. Si cōstiterit ꝙ predictus. H. iniuste[c] bellum mouerit cōtra. I. ipm. H. studeatis inducere: vt vniuersa p hmōi violētiā occupata restituat[d] cōquerēti eū a p̄stito sibi iuramento prorsus absoluētes. ꝑ ꝙ si acqescere noluerit: ipm ad hoc (si p̄missa veritate nitūtur) cogatis p sententiā excōicationis terrā eiꝰ interdicti snie supponentes.

¶ Nō astringit qs iuramento ad implendū qd̄ iurauit si ab alia pte nō implet cuiꝰ respectu p̄stitū est iuramētum. h. d.

¶ Iuramentum aūt qd̄. I. se asserit prestitisse si de assensu factū est vtriusq; eū non ligat[e] q̄ p̄stitit: dū ille cui p̄stitū fuerit huare negligit qd̄ promisit.

I dem in concilio generali.

¶ Clerici nō hñtes tēporalia a laicis nō tenētur eis p̄stare iuramēta fidelitatis. Ca. xxx.

N Imis de iure diuino quidā laici vsurpare nitūtur cū viros eccl'iasticos nichil tpale[f] obtinētes ab eis ad prestādū sibi fidelitatis[g] iuramēta compellūt. ¶ Quia fm aplm seruus suo[h] dño stat aut cadit sacri auctē cōcilij ꝓhibemus: ne tales clerici p̄sonis secularibꝰ p̄stare cogātur hmōi iuramēta. H ono. iij. A. et. C. canonicis anthiochenis.

¶ Cū iurat nō esse cōtra aliquem: pōt in causis proprijs ꝛ eccl'ie sue esse cōtra eum. h. di. fm intellectū glo. Capi. xxxi.

P Etitio vr̄a nobis exhibita cōtinebat ꝙ ecclesia antiochena vacante princeps antiochenꝰ timēs cōspirationes aliq̄s fieri cōtra eū a vobis iuramētum extorsit[i] ꝙ cōtra ipsum nō essetis de cetero: et infra. ¶ Interpretatōe cōgrua declaramus[k] vos iuramēto hmōi non teneri: qn̄ pro iuribus et honoribꝰ ipsius ecclesie

h ¶ Seruꝰ suo. Ut. ij. q. j. multi. ad fi. si seruus stat suo dño remunerādus est ab ipso: si cadit puniēdus q̄si dicat si steterit remunerabitur: si ceciderit iudicabitur a dño suo. Et sic est arg. ꝙ laici nullam habēt iurisdictionē in clericos: nec etiā p cōsensum clericoꝝ. ſ. d fo. cōpe. si diligenti. et. c. significasti. vbi de hoc. B.
Rom. xiiij.

P Etitio vr̄a. ¶ habito respectu ad glo. Innoc. hoc. c. sic summat. Qui timēti cōspirationē iurat de non essendo ꝯ eū pōt (tali iuramento nō obstāte) in ꝓprijs et ecclesie sue causis stare cōtra eū. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: interpretatione. Ab.
Sūmarium.
diuisio
¶ Glo. seq. no. ꝙ iuramētū extortum ꝛc. inducit duo sifta de confessione ꝛ ꝯsensu tenet ꝯtrū distinguēdo tñ ꝛ ar. iuramentū valere ꝓ parte tantum.

nō offenderet dictū Io. nichilominꝰ eū offendit quibꝰ peractis iste Io. fuit cōquestus pape petēs sup oibus de oportuno remedio sibi ꝓuideri. papa cōmisit causam quibusdā q̄bus mādat respectu p̄mi iuramenti vt habetur in lr̄a. in prin. respectu secūdi rñdet qd̄ iuris. vt in ver. iuramentū. ꝛ sic clara est littera. Ab. si.
c ¶ Iniuste. Et ideo saltē indirecte ratione peccati spectat hoc ad iudiciū ecclesie. ſ. de iudi. nouit. quid sit iustum bellum habes. xxiij. q. ij. in summa.
d ¶ Restituat. Qr iniustū erat bellū. sȝ si iustū fuisset bellū statī reꝰ sic occupate essent sue. xxiij. q. v. dicat.
¶ Glo. seq. signat contrarium ꝛ soluit: obscure tamē.
e ¶ Ligat. Quia non seruanti fidē fides non est seruanda. si. ſ. eo. peruenit. ꝛ quēadmodum: quia illa cōditio subintelligēda est in hoc iuramento: vt notatur in ca. quemadmodum. Arg. contra. xxxij. qō. v. quod deo. sed illud non tangit hoc.
diuisio. N Imis. ¶ Primo ponit factum reprehensibile cui secundo prouidet ibi: quia. Ab. sicu.
f ¶ Temporale. Si temporalia possidentur a laicis

i ¶ Extorsit. Iuramentū p dolū sine metū extortum cū de hoc cōstiterit nō est seruandū. ſ. e. cū cōtingat. in fi. ꝛ sic cōfessio ex metu. xv. q. vj. c. j. ꝛ. xxxj. q. ij. lotharius. sic ꝛ cōsensus taliter extortꝰ nō valet. j. de priuil. cū olim. Sed videt ꝙ iuramentū in eo ꝙ nō tāgit negocia eccl'e vel etiā ꝓpria sit seruandū: licet sit extortū cū possit seruari sine interitu ale. ſ. eo. si vero. et. c. ad nostrā. ij. ꝛ. c. cū contingat. ꝛ. xxij. q. iiij. si aliqd. ꝛ ita p tale iuramentū tenent ꝙ nullā cōspirationē vel aliqd aliud qd̄ sit cōtra statū principis ꝓcurabunt. ꝛ ad hoc alr̄s de honestate tenerētur etiā sine iuramento. et ita seruare tenētur iuramentū illud q̄tum ad hanc partem iuramēti lȝ fuisset extortū. Et sic est argu. ꝙ pro parte tenet iuramentū: ꝛ ꝓ parte nō. ꝛ sic. ſ. de maio. ꝛ obe. dilecti. ꝛ. xxij. q. iiij. inter cetera. sic ꝛ factū alicuius pro parte valet: pro parte non. j. de prebē. dilectus similem declarationem habes. ſ. e. quanto.
k ¶ Declaramꝰ. Declaratio iuramēti sine interptatio cū de ipso dubitat ꝑtinet ad papā. ſ. e. q̄to. sic. j. de

ecclesie. ex. di. c. vi. §. de elec. venerabilem. ad fi. Sic et i ol sacramēto intelligit' excepta auctoritas pape. §. e. ve niēteo: et. §. de rescrip. ↄstitut'. similiter et imperato: ris. ff. ad munici. impatores. et in cōstitu. de feu. §. vl. et eidē cū dubitat' vtrū sit licitū vel illicitū. §. de elec. ve nerabilem.

debet simplr' rñdere scio vel nescio. Sz p iuramentū de calūnia rñdet' de eo qd credit vel existimat. C. de iu ra. calū. l. ij. hoc iuramentum de veritate dicenda pre stat hodie platus in cā eccl'ie in aiam suam et capituli sui in spūalib' causis vt habetur i quadā decr. extra cōpilationē que icipit. phtiū. etc.

a Speciali bus vtris. Et no. q lz aliqs tenea tur alicui per sa cramentū: tn̄ cō tra se ñ tenetur/ vel ↄtra ecclesiā suā vl' etiā ↄtra cōitatē suam: vt hic patz apte. ar gu. §. de postu. c. vi. in fi. nam et in generali sermo ne ꝑsona loqñs intelligitur exce pta: vt hic. et. ff. de pena. l. j. §. j. et. ff. loca. l. q insulā. §. vl'. et. C. de so lu. indsitio. C. de cōsti. pe. auten. lz ita. et. ff. de cō di. et demon. q he redi. §. plauti'. Et est argu. q si pmisi tibi dare turrem meā vel castrū ↄtra oēm holem nō tamē teneor dare con tra me. Nam ne

clesie ac etiā specialib' a vris legitime defendendis ↄtra ip sum principē stare libere va leatis: coercendo vos a ma chinatiōe dūtaxat p quā idez princeps deberet lesionem p sone vel sui amissionē icurre re pricipat'. Idē archidia. et magistro. G. canoni. tullen.

¶ Cum agitur de vsuris: po test iudex in qlibet parte litis ex officio suo deficientibus p bationibus exigere a partib' iuramentum de veritate dicē da. Et eadez ratione idem in qualibet cā in q iminet pctm̄ fm panor. Capitulū. xxxij.

Ex līris vestris accepim' q sup cā vsurarum vo bis pro. G. cōtra. E. ab ap. se. cōmissa non potuit per testes ab ipsius. G. pte pductos: de sortis q̄ntitate liquere licet de

obligatione pignoris ↄstitis set: vnde expedire videris q exigatur de dicēda veritate b a partib' iuramētum: cum ex fama c quasi notoriuz habeat' prefatuz. E. ex quadam terra ipsius. G. sibi titulo pignoris obligata sortem et amplius d pcepisse. Ne igit' ex hmōi iuramēti defectu iusticia (oc cultata veritate e) succumbat/ Mādam' quaten' partes ad prestādum hmōi iuramētum per cen. ec. appel. re. cogatis. Idem colloceñ. archiepisco po et eius suffraganeis.

¶ Si posit' in dignitate alie nat bona dignitatis: nō valet alienatio et ipsemet reuocare dz: non obstāte iuramento de nō reuocādo: maxie si pri' iu rat non alienare. h. d. fm veriū intellectū panor. Cap. xxxiij.

c Ex fama. Et ita ptz q qli tercūq aliquid sit diuulgatuz p famaz seu quasi notoriū nō suffi cit ad pbationē iuj. q. iij. §. itē fit sepe. sed cū alijs adminiculis suf ficit. §. de testi. p teres. † tn̄ sola fama sufficit ad matrimoniū ipedi endū. j. de ↄsan. et affi. sup eo. et. j. de spon. cū in tua.

† Con cor. ter. i auté. hodie. et ibi Bar. C. de repu.

d Amplius Omne qd perci pitur de reb' titu lo pignoris obli gatis totū debz computari i sor tem. et qd supest dz restitui. j. de pi gno. cuz contra et. j. de vsur. c. j. et ij. deductis prio expēsis vt ibi di citur: qz fructus

Pro mittēs adiu nare amicuz ↄ omnē hoiem an te neatur adiu uare ↄ seipm.

mo tenetur aliū plus diligere q̄ seipsum: qz ordinata charitas a seipō incipit. xxxij. q. v. si nō licet. et prio de bet facē sibi elemosynā: deinde pximo. de pe. di. iij. sa ne cauendū. Arg. ↄ. ff. de pac. cū in eo esset. et. ff. si ser ui. ven. altius. et. ff. de nego. gest. si pupill'. §. vl. i auē. vt diffe. iudi. §. si vo refutauerit. col. ix. ff. de pig. pau lus. §. vlti. et. j. de na. ex lib. ven. c. vno. Contraria ista specialis sunt. Ber.

tm̄ intelligunt' deductis expēsis. C. de fruct. et lit. ex pen. l. j. et. ff. solu. ma. fruct'. qz null' casus pt interue nire. qui hoc genus deductionis impediat. ff. famil'. hercis. fund' qui. immo fruct' pcepti ipso iure pign' liberant. C. de distra. pigno. l. j. et quicqd percipitur ex pignore computatur in sortē. C. de pig. act. l. j. et. ij. et j. de pig. significante.

Sūma rium.

Ex litteris. Si iudex in principio cause iuramē tū de veritate a partib' non exigit in processu il lud exigere poterit. sic cōiter summatur. lz hoc sum marium lz sit verū in se: nō tamen colligitur ex littera in qua nō ponderat' q a principio non fuerat exactuz Secundo modo fm alium intellectū summatur sic. Cū agit' de vsuris et pbationes deficiunt si famā ē p petēte in supplemētuz pbationis exigitur iuramē tum. hec lec. est nota. et pt esse vera in se: sed non con gruit huic lr̄e que non loquit' de iuramēto litis deci sorio: sed de veritate dicenda q in se multū differunt.

diuisio

In pma pte ponit' ↄsultatio. In scd'a rñsio mandas tum continens ibi: ne igitur. Ab.

Glo. se. ponit duas differentias iuramēti de veri tate ad iuramētū de calūnia et p quē pstentur.

b Veritate. Iuramentū istud de dicēda veritate pstatur solūmodo in spūalib' causis. sic. §. de elec. du dū. ij. iuramētū eiū de calūnia in talib' non pstat'. §. de iura. calū. lras. reqrit etiā a plato eccl'ie de consuetu dine precipue cum de facto suo agit': al's non vr' q pre lat' sit interrogādus. de hoc dixi. §. de elec. dudū. ij. et per istud iuramētū respondet' tm̄ de eo qd scit. Unde

Iura mētum d'vitate et de ca lūnia differt.

Glo. se. ponit. iiij. causas hui' iuramenti.

e Occultata veritate. hec est causa quare hoc iu ramētum exigitur: vt. s. veritas reuelet' timore iura mēti. sic ex eadē causa testes compellunt' qui al's non compellerent'. xxiiij. q. ij. q̄ṣḥ. et. §. de testi. cogē. ca. vl. et p totū. et qz mortale pecctū est occultare veritatē. xj. q. iij. quisqs. et. j. de cri. fal. c. j. et qz causa vsurarum est quasi spiritualis cum sit ecclesiastica: iuramentū de veritate dicēda exigitur: et nō de calūnia. Nec col ligitur hic q iuramētū de calūnia hic prestitum fuis set vt quidam dicūt. si tamen de calūnia et veritate si mul iurare' non crederem esse peccatum tam in ciuili q̄ in spirituali: ne offenderetur ordo iuris: imo vti le esset. et si hic iuratū fuisset de calūnia superfluū non esset iuramentum postea de veritate prestitum: quia ad diuersa referūtur: qz eque preiudicat confessio de credulitate sicut de veritate. dubitatio hui' iuramē ti forte fuit qz nō fuit pstitū debito tpe. s. statim post lit. ↄtes. sicut iuramētū de calūnia pstatur. vñ quesitū fuit an postea debeat pstari: et sic ptz q tūc potest pres tari iuramētū de veritate siue de calūnia anteqū sit i causa cōclusum: nec est de substantia ordinis iudicia rij q statim lite contest. pstetur. Ab.

Intellecto iamdudū q charissim⁹ i xp̄o fili⁹ nr̄ vngarie rex illustris alienatio nes quasdam fecerit in p̄iudi ciū regni[a] sui ꝛ cōtra regis ho norē. Nos eidē regi dirigi mus scripta nostra vt aliena tiones p̄dictas nō obstāte iu ramento si qd̄ fecit de nō reuo cādis eisdem studeat reuoca re. ꝑ Qr cū teneaꝛ ꝛ i sua co ronatione iurauerit iura re gni sui ꝛ honorem corone illi bata seruare: illicitum ꝑfecto fuit si p̄stitit de nō reuocādis alienatiōib⁹ hmōi iuramētuz et ꝑpt̄ea penit⁹ nō seruādū[b].

Gregori⁹. ix. ep̄o cenomañ.

Si mulier iurauit aliquem maritum et succubuit: qa ali ter nō ꝓbauit non datur nec denegaꝛ ei licentia cū alio cō trahendi. Capitulū. xxxiiij.

Mulieri que l iure p̄stito iuramento asseruit vi rū talē in ipsam ꝑ v̄ba de p̄sen ti matrimonialiter cōsensisse ꝓbationes alias non habenti viro ab ei⁹ ipetitōe ꝑ snīaz ab soluto[c]: nec debes licentiā da re cū alio matrimoniū cōtra hēdi: ne auctor piurij[d] videa ris. nec hoc ei dicim⁹ ꝓhiben dū: ne forte si falsuz iurauerit matrimoniū contingat legiti mū ipediri: sz sue cōsciētie est potius relinquenda. Idem.

Qui iurauit seruare statu ta edita: ꝛ postea ꝑ illud iura mentum aliter non iurādo ꝓ misit seruare edenda seu post ea edita: nō teneꝛ ex iuramen to ad noui⁹ edita. h. d. s̄m ve rum itellectū. Capi. xxxv.

Clericus qui iurauit se statuta in ecclesia sua edita seruaturū: p̄romittens: ꝑ idem[e] iuramētum statutum quod postmodū subsecutum est fideliter obseruare. Li cet transgredi non debuerat quod[f] ꝓmisit non tenetur ad

Sūma rium. Intellecto. Ille q̄ p̄st iurauit nō alienare nō valet alienatio quā postea fecit: etiā si iurat nō ɔuenire. sic cōuer summ̄ at. sed hec summatio nimis restrīgit lr̄am q̄ fundat se nō solū sup iuramēto: sz et super iure debito. Ponit p̄mo factuz corrigendum

diuisio

Secūdo corrigi mandat ibi nos summittēs cau sam mādati ibi: quia. Ab.

Glo. se. dat si mile qd̄ fortiꝰ īcat. secūdo pōit duplicē causam quare iuramen tum nō obligat.

a Regni sui. Sic ep̄i iurant in sua ɔsecratōe q iura sui ep̄at⁹ nō alienabūt ꝫ. ꝺ ec. edifi. c. vl. ꝛ ꝫ. de re. eccle. nō alie. vt ing. et q de nouo nō ifeu dabunt. j. ꝺ feu. ca. ij. imo ꝛ si su specꝰ eēt ꝺ dila pidatiōe dz cau tionem p̄stare xxvij. di. ꝺ syra cusane. Sic ḡ pz q iuramentum isti⁹ regis i coro natiōe sua licitū ꝛ honestū fuit: ḡ secundū in ɔtra riū p̄stitū fuit il licitū. ꝫ. e. tua. j. qr ꝫ canōica sta tuta fuit p̄stitū: et ideo nō seruādū. sic. ꝫ. de foro cōpe. si diligēti. et. ꝫ. eo. cā te. qr si vnū ɔtiox ē bonū/reliquū est malū. viij. q. j. sciēdū. ꝛ. xxxij. di. hospitiolū. qñqz tñ vtrūqz ɔtiox bonū est: vt nubere ꝛ nō nubere. xxviij. q. j. sic et neqz vltra vnā colūnā. hmōi eñ iuramēta q̄ fiunt in dam nū sue dignitatis nō iuramēta sz piuria siue temera ria sunt cēsenda. ꝫ. eo. sicut nostris. ij. Un ille q̄ p̄stitit sua auc̄te p̄ venire ꝫ ꝛ reuocare male alienata vt ibi dictū ē: imo teneꝛ ad hoc ex iuramēto pri⁹ p̄stito. ꝛ ex officio sibi ɔmisso. xxxv. q. ix. qd̄ qs cōmisit. ꝛ sic est ar gu. q iuramētū factū ꝑ metū sup reb⁹ eccl̄ie nō repe tendis non obligat. ꝫ eo. peruenit. j.

ꝯ Con cor. tex. i. i. p̄ri bere ꝟ. qd̄ pla ne. ꝛ ibi Bar. ff. qd̄ vi aut clā

Jura mēta i p̄reiudi ciū di gnitatꝫ factā an valeāt.

b Nō seruādū. Qr in malis ꝓmissio rescīde fidez xxij. q. iiij. i malis. ꝛ ꝑ totā illā questionem.

diuisio Mulieri. Diuidiꝛ quo ad intellectū. qr p̄mo ponit tur questio. scd̄o solutio ꝛ ratio. Ab.

Glo. seq. q̄rit ar. affirmatiue soluit ɔtrium.

c Absoluto. Qr actore nō ꝓbāte re⁹ dz absolui. ꝫ. vt ec. bn̄. vt nr̄m. ꝛ. ꝫ. de cau. pos. cū eccl̄ia. ꝛ. C. de edē. qui accusare. ꝛ. ꝫ. e. ca. vlti. ꝟ. j. Quid si mulier ista ha buisset vnū bonū testem: nunqd deferreꝛ ei iuramen tum? vr̄ q sic. ꝫ. de ꝓba. sicut consuetudo. et. C. de re. credi. i. bone. ꝛ. ꝫ. e. c. vl. in tali casu nō dico iuramentū deferendum qm̄tūcūqz honesta sit ꝑsona: qr hic agitur quasi de statu hoīs cum ꝑ hoc seruitus constituatur in ipso: nec causa diciꝛ modica: qr iuramētū defertur inspectis circūstātijs cause ꝛ personarū. ꝫ. e. c. vlti.

Glo. seq. repetens textū ꝛ ip̄ius rōnē subdit ɔtriam olim opi. Lau. cui respondet.

d Periurij. Sic. ꝫ. e. si ꝟo. ꝛ. C. si aduer. ve. l. j. nec dz eccl̄ia viā ꝑiurijs apire: que piuria vetat. C. de idi. vi. l. ij. i fi. ꝛ. ꝫ. e. ti. cū ɔtingat ne inde iuriax na scaꝛ occasio vn de iura nascunꝛ ꝫ. ꝺ accu. qualiꝰ ꝛ qñ. j. ꝛ. C. vn̄ vi. meminerit. ꝛ ec clesia non dz ali cui laqueū iicē xxvij. qd̄. j. de vi duis. ij. qd̄ face ret si darz ei licē tiā ɔhendi ɔtra id qd̄ iurauit. Jm̄o eccl̄a debz ei suadere vt ꝫ ꝑ piū non veniat iuramētū. ar. ꝑ dicti. c. ꝺ viduis rōne hui⁹ p̄sum ptiōis. qr de ne mine p̄sumēdū ē q sit imēor sue salutis. j. qd̄. vij. sancim⁹. sz nō dz ei exp̄sse ꝓhibē ppt̄ aliā p̄sum ptiōem q̄ posset eē in ɔtriū qr po tuit esse q falsū iurauit cū legiti me possit ɔhere si falsum fuit qd̄ iurauit: qr piuri et criminosi ꝛ in dei q̄ sunt ex eccl̄am ꝓht ɔhere mr̄imoniū. xxvj. di. de ide opponiꝛ. ꝛ. ꝫ. de diuor. gaudem⁹. ꝛ. ꝫ. de ɔsan. ꝛ affi. de ifide lib⁹. ꝛ sic due p̄sumptiōes ɔrie hic ɔcurrūt. et neutra p̄pōderat alīi. Sile. ꝫ. ꝺ elec. cū inter R. qñqz tñ vna p̄sumptio elidit aliā. ꝫ. ꝺ p̄sump. lr̄as. ꝛ. ff. de i integ. resti. diu⁹. Quid ḡ faciet eccl̄ia? taceat. sic. ꝫ. de cog. sp̄i. sup eo. in fi. sicut sp̄ūalis hō tacet qr mentiri timet. timet etiā ne ille q̄ ad mortē queriꝛ occidatur. xxij. q. ij. ne qs arbitreꝛ. Reliquaꝛ ḡ ɔscie sue. ip̄sa eñ scit an ɔhere possit. si verum est qd̄ iurauit/nullū pōt ɔhere mr̄imonium q̄ ad deū. sed si falsum est/b̄n pōt ɔtrahere vt est ꝓbatū. Lau. dicebat in hac q̄stione q b̄n poterat ɔhē ꝛ dari licētia ɔhendi: ꝛ hoc tali argu mēto. nā q̄ vēdicat rē dicit ꝑ ɔsequentiā aliū posside re. ꝫ. de iudi. examiata. tñ pōt redire ad iterdictū vti possidetꝫ. ff. de acq. pos. naturaliter. ꝟ. nihil. sed erra bat. q̄ eñ rem vēdicat hoc facit rōne dn̄ij qd̄ habz vel credit se habē. sic et mulier que petit aliquē hoc facit ratiōe seruitutis quā in eo acquisiuit per consensum mutuū de presenti. ꝛ hoc notauit Lau. de clande. ma tri. in antiqua ɔpilatione. c. j. Ber.

Eccl̄ia nemini debz la queum iniicere

Clericus. Primo ponitur questio. secundo so lutio ibi: licet. Ab. diuisio

e Idem iuramentū. Jam p̄stitum.

f Qd̄ ꝓmisit. Jste cleric⁹ iurauit se seruaturum statuta tunc edita in eccl̄ia sua ꝛ post p̄stituz iuramē

tum pmisit p idē iuramentū seruare statuta q̄ postea statuerētur. ex hoc pt3 q̄ iuramentū nō extēditur: nisi ad ea tm̄ de qbus est cogitatū: vt dictū fuit. & nō ad ea q̄ postea accidūt. ar. ꝫ. c. quēadmodū. & c. ad nostrā. ij. & trāsactio ad ea tm̄ de qbus actū est & pactū extēdi tur. ff. de trāsac. cū aqliana. et. l. qui cū tutorib⁹. & ff. de pac. tres fratres. et. C. de transac. si de certa re. et. ꝫ. de testi. c. de testibus sed licz ex debito illius iuramenti nō teneat̄ seruare statuta post modū edita: tenet̄ tm̄ seruare illa ex sua promissione: qz iter simplicem loquelaz & iuramentū nō facit de⁹ differētiā. xxij. q. v. iuramenti. nec refert q̄tuz ad obseruationē an p iuramētū: an p solā fidē pmissam sit astrict⁹. Et eque etiā puniret̄ si nō seruaret pmissum. ꝫ. de fideius. pueriit. & ꝫ. qđ me. cau. ad aures. Credo tm̄ q̄ maior penitētia imponet̄ ei q̄ venit cōtra iuramētū q̄z ei q̄ venit ꝯ fidē tm̄ sine iuramēto: qz magis contemnere videtur.

¶ Concor. ter. in. l. si mādauero. ꝟ. is cui. ff. man. & l. si stipulat⁹. ꝟ. cum stipulamur. ff. de vb. oblig.

illi⁹ obseruātiā ex debito pstiti iuramenti. ¶ I dē. h. iudici.

¶ Iuramētū litis decisoriū a iudice delatū sine nulla cā recusari nō pōt: delatū vo p ple litiganti recusat̄: et refert̄. in actione tm̄ famosa nō lz reo referre. h. d. vsqz ad ꝟ. sane. Ca. xxxvi.

Iuramentum a te[a] parti delatum: nisi[b] iusta de causa: non potuit recusari.

¶ Quis qđ in iudicio a parte parti defertur recusari possit licite / ac referri. ¶ Nec liceat conuentio famosa[c] actiore referre hmōi iusiurandum.

bonoꝝ: vel nisi specialiter mandatū sit iusiurandū deferre non pōt. ff. eo. iusiurādum quod ꝟ. procurator.

b ¶ Nisi iusta de causa. Puta qz dubitat q̄ hoc iuramētum est de veritate. ff. eo. ti. iusiurandum. & ad pecunias. j. rn̄so. ff. re. amo. marcellus. et sic preter iuramētum de calūnia iurat̄ de veritate ab altera parte in isto casu. si. ꝫ. eo. de testi. vltra. Ber.

¶ Actore nichil pbante reus est absqz omni onere absoluendus. si vo presumptio est pro eo: deferī reo iuramētum: vel ipsi actori consideratis personarum & cause circunstantijs. ¶ Sane si actor oīno in pbatione[d] defecerit: re⁹ dz (& si nichil pstiterit) obtinere. ¶ Presumptione vero faciente pro[e] illo reo deferri pōt ad ostendē dam suā innocentiam iuramētum: nisi iudex (inspectis personarum & cause circūstātijs) illud actori videat deferendū. ¶ De exceptionib⁹. Q ele. ij.

¶ Glo. seq. exēplificat. secundo dat aliū casum ad quē inducit v. iura. tertio dicit q̄ deferēs iurat de calūnia.

c ¶ Famosa actione. Ut in actione furti & alijs famosis actionib⁹. & actione rerū amotaꝝ non refertur iuramētum. vt. ff. re. amo. l. marcell⁹. ꝟ. vlti. et. ll. seq. & idē est vbicunqz lex defert iusiurandum. C. de fideicō. l. vlti. & C. de iure delibe. sancimus ꝟ. licentia. & C. de iure do. impe. l. vlti. & C. de his qui ad eccle. cōfu. presenti ꝟ. sicubi. & C. de bo. auc. iudi. pos. l. fi. ꝟ. vlti. nisi eadē lege permittatur referendi prius. Item & illud scias q̄ qui iusiurādum defert primo iurabit q̄ per calūniam non defertur. vt in. l. pre. marcellus. & C. de fideicō. l. vlti. & ff. eo. iusiurādum ꝟ. qui iusiurandum.

Iuramētum in actione famosa non refertur.

diuisio

Iuramentū. Hoc ca. hz principaliter duas partes. scđa est in ꝟ. sane. & primo legitur istud principiū qđ cōiter nō summat̄. sed p iuuenib⁹ summo sic vt in summario. Et diuidit̄ hoc pn. in tres partes prima tractat de iuramēto necessario qđ. s. deferī a iudice parti. scđa de iudiciali. qđ. s. defertur a parte parti. tertia tractat de relatione non fienda per reū in actione famosa. scđa ibi q̄uis. tertia ibi: nec liceat. Ab.

¶ Glosa seq. distinguit & prosequitur triplex iuramentum. in fi. ponit duo notanda.

a ¶ A te. Loquit̄ iudici. No. q̄ iuramentū aliud est volūtariū: aliud necessariū: aliud iudiciale. Uoluntariū est qđ ps defert parti extra iudiciū. & dr̄ volūtariū qđ voluntarie deferī & volūtarie suscipit̄ nec referī. & is cui refertur nō pōt cogi subire iuramētū. sic ꝫ exponitur in se. ꝯco. ff. de iuretur. iusiurādū qđ. sed de hoc nō dr̄ hic. Necessariū dr̄ qđ defertur a iudice in defectum pbationis: nec pōt referri nec recusari nisi iusta de cā. vt hic in prima linea. et. C. eo. gnāliter. ꝟ. sinaūt. & pōt appellari nisi recusatio admittatur. vt ibi dr̄. de hoc habes. ꝫ. de pen. ex insinuatione. & ꝫ. de pba. c. ij. et. C. eo. in bone fidei. Judiciale dr̄ a iudicio qđ pars defert parti in iudicio: qđ est necessariū subire vel referre vt hic. h. q̄uis q̄. & l. pre. gnāliter. ꝟ. sinaūt: sed si reus retulerit iuramētum actor necesse hz iurare: al's pretor denegabit ei actionē. ff. eo. iusiurādū. ꝟ. ait pretor. immo pcedet̄ q̄si iurasset re⁹. C. eo. gnāliter. ꝟ. omne. olim nō poterat recusari. ff. eo. ti. manifeste. & C. e. delata. sed illud pōt intelligi cū iā susceptū est iuramētū: vel hoc nouū ius. illud vo vet⁹. Et no. q̄ post iuramētū a iudice delatū parti & prestitū a parte parti pōt recedi ab eo pter nouas pbationes. sed post iuramētum delatū a parte parti & prestitū ab eo nō pōt recedi. ff. eo. admonēdi. itē pcurator. nisi sit vniuersorum

Iuramētum voluntarium

Iuramētum necessarium.

Iuramētum iudiciale.

¶ Quia. ꝫ. dixerat de iuramento deferēdo a iudice. & a parte: ne aliquis crederet hoc iuramentū indistincte posse deferri subijcit hunc ꝟ. In quo ponit notabilē & solēnem limitationē. Et pōt diuidi in duas partes. in prima ponit regulā. in scđa ipsius determinationem ibi: presumptione vero. Ab.

diuisio

d ¶ Probatione defecerat. Nota q̄ si actor omnino nichil pbat nec habet presumptionem reus & si nichil prestiterit absoluitur sic. ꝫ. de causa pos. cū ecclesia. et. j. vt eccle. benefi. vt nostrum. et. ꝫ. eo. mulieri. et. C. de edē. qui accusare. Si vero actor habet presumptionē pro se & contra reū tunc cōtra talē presumptione defertur a iudice reo iuramētum ad purgandā innocentiā suā vt hic dicit expresse. & C. de his qui ad eccle. confu. presenti ꝟ. sicubi. & C. eo. in bone. que intelligitur fm istū ꝟ. vt quādoqz deferatur reo: quādoqz actori: quia nō distinguitur ibi: & actori quādoqz defertur iuramētum in defectum pbationis: puta cum habet vnā bonam presumptionē siue vnū bonum & honestū testē: & tunc habito respectu ad quātitatem cause & qualitatē persone: vt non sit presumptio q̄ pro tanto debeat deierare defertur iuramētum ipsi actori. ad hoc prestat optimum arg. ff. de legi. tuto. legitimos. & ff. de renū. super hoc. in fi. & ꝫ. de pcura. ex insinuatione. et sic intelligitur. ꝫ. de proba. sicut consuetudo.

Iuramētum qn̄qz actori qn̄qz reo defertur.

¶ Concor. l. si erit. ꝟ. dati. et l. sz etsi. ꝟ. pe. ff. eo.

e ¶ Pro illo. Scilz pro actore.

¶ Rubrica. De exceptionibus. ¶ Supra visum est de iure actoꝝ quo muniuntur vt lanceis seu gladijs: merito subijcitur ius reoꝝ quo muniūtur vt clypeis & loricis. Sicut enim actiones sunt arma actorum: ita exceptiones arma reorum. Uel sic. Supra visum est de

Continuatio

pbationibus in gn̄e et in specie: sed q2 vt plurimū fundata intētione actoris reus opponit peremptoriā vel alias exceptiones ꝯ pbationem actoris. cōgrue igitur ex ordine subijcitur tractatus de exceptionibus. B.

¶ De hac materia habetur .iiij. q. vi. §. exceptio.

e ¶ Cum sicut. Supple. que scilꝫ crimina obiecta si probata fuerint: testes repellantur. et subdit causam cum id est quia testes absq3 vlla rc̄. sicut canonica rc̄. ꝛ sic lege hanc litteram.

f ¶ Absq3 vlla ifamia vł suspitiōe. vt. ij. q. vij. testes ꝛ. q. iiij. presul. ꝛ illa sunt canonica instituta de quib9 hic loquitꝛ.

D Eniq3. Tria sunt dicta. Scdm ibi q si. Tertiū ibi: ceterum. Ab. (*diuisio*)

¶ Si testis de crimine cōtra eum excepto conuincitur: vel al's conuictus apparet: repellitur a testimonio: sed de crimine nō punitur si non tāgit negocium principale. Capl'm .j.

D Eniq3 q in dicta et psonas testiū: ꝛ infra. ¶ Si crimina testibus obijciūtur[a] de quibus nō fuerāt hactenus accusati[b]. sed tantū per exceptionem opponūtur: pbatio illoꝝ criminū exhibenda[c] est anteq3 cā p sentētiam[d] terminetur. ꝙ cū[e] (sicut canonica instituta declarāt) testes absq3 vlla[f] infamia vel suspitione / vel manifesta macula in ferēdo testimonio requirātur. ¶ Qꝫ si sola crimina de qbus alio tēpore cōuicti vel cōfessi[g] fuerūt testibus obijciūtur a testimonio repelli possunt: quia sicut stephanus[h] papa et alij pontifices multi romani testātur: nō est credendum contra alios coꝝ cōfessioni: nisi prius se probauerint innocentes[i]. ¶ Ceterū[k] si de criminib9 ad solā exceptionē obiectꝭ testes conuicti fuerint siue confessi[l]

a ¶ Obijciūtꝛ hāc decre. intellige fm tenorem illi9 decre. ꝫ. de testi. testimoniū ꝛ fm tenorē illi9 decre. presentiū. ꝫ. de testi.

¶ Glosa sequēs signat cōtrariū et soluit.

b ¶ Accusati. Si eīn accusati ꝛ cōfessi vel cōuicti fuissent indistincte repellerētur. etiam sine alia pbatione si hoc cōstaret. vt ꝫ. de testi. testimoniū. et. c. sup eo. Item arg. cōtra. iiij. q. iij. §. itē. l. inlta. Sol. aliud fm leges: vbi nō repellitꝛ ab obiecto criminis: nisi cōdemnat9 fuisset et infamis effectus: fm canones sufficit si probetur criminosus.

c ¶ Exhibenda. Statim vel infra terminum cōpetentem a iudice statuendum. ꝫ. de proba. licet. ꝛ. ꝫ. de offi. deleg. prudētiam. §. sexta. arg. seruata. dist. illius auꝭ. C. de testi. auꝭ. si dicatur. Ber.

¶ Glosa seq. ponit opi. Tan. secūdo ponit aliā quam in fine determinat.

d ¶ Per sententiā terminetur. Quidā dicūt vt. T. q hoc est verū de illa exceptione que obijcitur in personam testis: que ante sententiā dꝫ pbari. illa vo que in dicta testiū opponitur. scꝫ cū testis arguitur de falso vel actor vsus fuerit falsis testibus vel instrumentis vsq3 ad. xx. annū pōt opponi. C. de fal. querelā. ꝛ. ꝭ. eo. cū venerabilis. sed in causa mrīmoniali in infinitū posset agi de falso. q2 sentētia lata cōtra matrimoniū non transit in rem iudicatā. per tractū tēporis. ꝭ. de re iudi. lator. ꝛ. c. cōsanguinei. ꝭ. de eo q dux. in mā. cū haberet. ꝛ. xxxv. qōe. ix. §. his ita rñdetur. Sed si de falso ante sniam fuerit obiectū et non pbatum post sniam opponi non pōt: nisi appellatū fuerit. C. de fi. instru. l. vlti. Et idem videtur dicēdum: vt alij dicūt de hac exceptione q opponitꝛ in psonas testiū. scꝫ q in cā appellationis iterū possit apponi. nā in cā appellatiōis potest opponi exceptio peremptoria que debuit pponi ante sententiā. C. sen. resciн. nō pos. l. ij. sed hec est exceptio perēptoria saltem per obliquū siue indirecte q2 pbato q testes sint periuri vel al's criminosi nō debet admitti. al's videretur q hec exceptio esset dilatoria: qd̄ nō est verū. et preterea potuit esse q ista ignorabat in priori iudicio. et post appellationem didicit qd̄ modo obijcit. vnde saltē cum iuramēto: si hoc ante aperturā nō fuit ptestatus debet admitti. ꝫ. de testi. presentiū: ꝛ quod hic dicitur anteq3 causa per sententiā terminetur supple: nisi fuerit appellatum. al's verū est qd̄ hic dicitur q circa appellationem non audiretur.

Exceptio in psonas testiū opposita quādo dꝫ pbari.

g ¶ Confessi. Unde repellūtꝛ si hec ostēdatur sine aliqua pbatione. ꝫ. de testi. testimoniū. idē erit ꝛ si modo cōuincantꝛ: vt in p̄dicto. c. testimonium. ꝛ intellige istū. §. fm tenorē isti9 ca. testimonium. vt ibi dixi vt scꝫ si in crimine pseuerant repellātur: ꝛ in ciuili: ꝛ in criminali. si sunt emēdati admittātur in ciuili ꝛ criminali cū ciuiliter agitur dūmodo ipsos non comitetur infamia. ꝛ hoc est qd̄ sequitur. in fi. §. nisi prius rc̄. In criminali vero nullo mō q̄ntūcūq3 egerint pniam. vt ibi.

ꝙ Con. cor. tex. l. l. j. cū ibi not. C. de testi.

h ¶ Stephanus. iij. q. xj. c. j. ij. ꝛ. iij.

¶ Glo. seq. obijcit ad vtrāq3 disiunctiuā ꝛ soluit.

i ¶ Innocētes. Si fuerint cōuicti per testes nō videtur q possint probare se nō esse tales: q2 talis negatiua nō admittitur cōtra testes. ꝫ. de pba. ad nostrā. et si fuerint cōfessi nō pn̄t pbare cōtrariū. qd̄ eīn q̄squis sua voce dilucide ptestatus est in eūdem casum proprio testimonio infirmare non pōt. ꝫ. de pba. p tuas. ꝛ. C. de nō nu. pecu. gn̄aliter q2 confessioni prime standū est. ꝫ. de p̄sum. lr̄as: ꝛ expone innocētes. i. p pniam. ꝫ de testi. testimoniū. Littera ista nisi prius se pbauerint innocētes: sic dꝫ intelligi. i. nisi pbauerint se emēdatos de crimine ꝛ egisse pniam. ꝛ hoc si fuerint innocētes reputātur. ꝛ ita demū admittūtur vt dictū est in noti. proxi. vñ nō obstāte eo qd̄ cōfessi vel cōuicti fuerint. ꝛ hoc pbare possunt p sacerdotē suū. l. di. in capite. ꝛ. ij. q. j. si peccauerit. in fi. ꝛ. ꝭ. de simo. nemo.

k ¶ Ceterū. Respōsio tacite q̄stionis. posset aliquis querere: an testes quib9 crimina pbantur in modum exceptionis sint pp̄ter hoc puniendi? rñdetur q non.

¶ Glosa ista arg. remittit argumento respondet. et iterum arguit ad aliud casum.

l ¶ Siue cōfessi. Ex eo q dicit confessi. est opti. arg. q testes tenētur rñdere. an sint criminosi: q2 si tenentꝛ cōfiteri cū opponitur exceptio cōtra eos: vt innuit hec littera: multo fortius qn̄ examinātur. de hoc dixi. ꝫ. de testi. cum cām. ꝛ qd̄ dicit cōfessi. ꝛ hoc intellige quādo examinabātur ꝛ interrogati fuerūt a iudice super crimine: ꝛ ipsi sunt cōfessi: lꝫ rñdere nō tenerētur. et ideo non creditur eis cū iaceant in crimine. ꝙ Uel dic q debent interrogari qn̄ crimina in modū exceptionis testibus opponūtur: vt dictū est cum lr̄a ipsa hoc dicat. sed illud nunq3 vidi fieri. Et est arg. q si iudex recusetur coram arbitris potest ab eo queri ꝛ debet inde dicere veritatem. ꝛ hoc vidi fieri sepe.

ꝙ Con. cor. l. ij. et ibi Bal. §. qd̄ obseruare. C. s iura. ca. glo. l. l. q iurasse. §. si pf ff de iureiurā.

a ¶ Pena ordinaria.vt.§.de ordi.cog.cum dilect⁹.
vbi de hoc.ff.de his q̄ no.infa.lucius.
¶ Glo.seq.reci.p obiec.⁊ solu.q̄ hoc spāle.⁊ dat sile.
b ¶ Cōtingere. Si eīn crimē qđ obycit testi contin
git cām de qua agitur:nō solum repellitur sed etiam
punit.sicut cum
vir accusat vxo
rez de adulterio
⁊ ipsa excipit de
lenocinio q̄ ipse
tradidit eā adul
terandam.ff.de
adul.l.ij.§.si pu
blico.sic ⁊ testis
qui i testificādo
vacillauerit siue
falsū dixerit pu
nit.C.ď test.nul
lū.⁊.iiij.q.iij.§.
itē q̄ falso.si.§.ď
cōfes.cū sup.et.§
ď elec.sꝫ eo.⁊.c.
p inq̄sitionē.ar.
al's pūiri nō dꝫ:
qꝛ no agit ď hoc
vt ħ ďr.sꝫ i eo i q̄
agit.f.qꝛ repelli
tur a testimonio

les in familia sua.ij.q.vij.cum pastoris.
d ¶ A sacramētoꝝ.j.de sen.excō.significauit.cōtra.
sed illđ videtur esse speciale in excōicatis a papa.vel
p̄t hr̄e locū quando cōicat ei p quo excōicat⁹ est.j.de
sen.excō.nup.⁊.c.si cōcubine.vel ibi fuit excōicat⁹ cū
oibus fautorib⁹
suis.xj.qō.iij.ex
cellentissimus.

pena^a ordinaria mulctari nō debent:cuꝫ accusatio in ip̄os ſm iuris ordinem nō ꝓcedat. Sufficit ḡ si a ꝑhibendo testimonio repellant̄ preserti vbi crimen qđ eis obycit̄/cām de qua agitur ꝯtigere^b nō videt̄.

Inno.iij.archidia.richimun.

¶ Reo excipiente de excōicatione contra actorē nō obstat replicatio cōionis. Capi.ij.

A Nobis ex p̄te tua fuit questitū:vtruꝫ is q̄ excōicato in locutione vł orone sciēter cōicat:excōicatum ipsum a sua possit accusatione repellere:cū ille cōionē hmōi replicet cōtra eū. ¶ Nos igit̄ inquisitiōi tue.t.rñ. q̄ ipse ab accusatione^c illius poterit remoueri:cū primus a cōione fidelū sit exclusus:secūdus vero tm̄ a sacroꝝ^d ꝑticipatione sit remot⁹ ꝓ. I de audicē.epo

¶ Habēs plura beneficia contra alium de pluralitate non excipit.h.d.Joh. Capi.iij.

C Ūm ecclesiastice prouisiōis officium:⁊ infra. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ Ja.faciatis prebēde illi⁹ de qua p C. pre.n.noscit̄ inuestit⁹ pacifica possessione gaudere:cū exceptionem illam:q̄ p̄fat⁹ Ja.in alia ecclesia beneficium possidet ei nō possint opponere^e quos constat varia beneficia in diuersis ecclesijs obtinere.

diuisio **A** Nobis. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi:nos.

C Ūm eccl'astice prouisi. Hoc capitulum aliq̄ sumant sic ¶ Re⁹ nō necessari⁹ ab exceptione repellit̄ p replicationē paris criminis vel obiecti. Et est hec decre.difficilis quo ad itellectū ⁊ ad huc r̄ddit̄ magis difficilis ꝓp̄t dicta doct. Diuidit̄ i duas ptes. i p̄ia ponit deci sum exordiū. in scđa mādatū ibi mādam⁹.Ab. ¶ Glo.seq.ponit opi.Vin.quā in fi.approbat.secūdo opi.T.ā.et Jo.ꝯ quā opponit ⁊ r̄ndet demū q̄rit ⁊ opi.ponit q̄ ꝓbat per rationē ⁊ per locū a diuisione.

† Nota ex hoc c.meli⁹ q̄ ex alio tex. differētiā iter maiorē ⁊ miorē excōicationem ad ideꝫ est.xj.q.iij.audi deniq̄.et.c.is cui.

¶ Glo.seq.obijcit ⁊ tripliciter soluit.
c ¶ Accusatione. Dubitatio fuit i hoc.cū eīn prius cōicauerit ei nō videbat̄ postea ei obijcere posse excōmunicationē cū approbauerit mores illi⁹.j.de accu.nulli.§.de iureiur.queadmodū.⁊.ff.de adul.si vxor.in fi.⁊.ff.de nego.gest.pōponi⁹.j.viij.q.ij.dilectissimi xxiij.q.v.hoc rēd⁹.⁊.iiij.q.iij.§.itē si quis testib⁹.⁊.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore. Itē nō dꝫ alij obijcere qđ ipse noluit vitare.j.de p̄ben.ꝓ illoꝝ.⁊.j.c.pxi.et.j.de appel.an sit.⁊.§.de elect.bone.j. Sed his omnib⁹ p̄t responderi cum Augustino. Nōnullos sustinem⁹ q̄s inuiti toleram⁹.xxiij.q.j.quisquis. Preterea alia est solutio.p̄dicta locū habent in accusatiōib⁹.vt.j.de sen.excō.in p̄sentia.vt si aliq̄s ꝑticipauerit excōicato non pōt postea opponere excōicationē:vel ipsum denunciare cū ipsum nō duxerit euitandum.sic loquit̄ illa decr̄.in p̄sentia.secus in exceptionibus:vt hic:q̄a licet re⁹ sit excōicatus minori excōicatione:siue etiaꝫ maiori p̄t excipere ꝯ actorē:cū quelibet legitima defensio sit ei reseruata.j.e.cū inter.⁊.c.dilecti.⁊.c.vl.in notatur hic vbi dicit.secūdus ꝓo.⁊c.q̄ si accusatus eēt maiori excōicatione notat⁹ non posset suū accusatorem repellere a sua accusatiōe.qđ non est verū:vt dicunt iura ꝓxime dicta et alia plura:vt patꝫ.j.eo.dilecte.⁊.c.significauerūt.qꝛ nec infamis infamē:nec criminosus criminosuꝫ pōt accusare.xxxij.q.vi.nihil iniqui⁹.et.iij.q.vij.iudicet.⁊.j.de adulte.c.pe.⁊ vlti.C.de adul.qm̄ alexādrū.vñ supple ibi maxime. Scđus ꝓo a sacramētoꝝ cōione maxime:qꝛ idem esset si esset remot⁹ a cōione fideliū:lꝫ Gratian⁹ esset in ꝯtra opinōe p id qđ legit̄.ij.q.vij.alieni qđ patꝫ in hoc.§.qui est ꝯtra.sed illud est spāle. Fallit tamen vbi ꝓsequit̄ quis iniuriā suam.iij.q.vj.oibus. Itē fallit in epo:vt j.de accusa.nulli.⁊ illud fuit statutū in odium episcoporum:quia nō debēt habere prauos homines et vi-

Excōicato cōicans an possit illi excōicationem opponere.

e ¶ Nō possunt opponere. Vin.dixit in hoc loco q̄ noie collegij vel eccl'ie poterant opponere hanc exceptionē:⁊ illi q̄ nō habebant plura bñficia noie suo et ecclesie.sꝫ hoc nō ꝓfuit:qꝛ papa Celestinus scienter cōtulerat illi Ja.bñficium:⁊ ideo non poterant opponere.arg.§.de offi.delega.pastoralis.§.preterea.⁊.j.de reli.do.cōstitutus. Et dic q̄ bene admitteretur exceptio:nisi tam missus fuisset in possessionē:⁊ confirmatus ꝓut hic fuit vt patet in antiqua.⁊ hoc vbi dicit.pacifica possessione gaudere T.et J.dicebāt q̄ nomine ecclesie nō poterāt illam opponere.quod enim in suis personis equū putabāt in alijs non poterant reprobare.§.de cōsti.cum omnes.xix.distinc.si romanorū.xxxij.q.vj.nihil iniqui⁹.iiij.q.iij.si quis testib⁹.ff.de reg.iur.cum par.et.j.de adulte.ca.penul.⁊ vlti. Sꝫ videt̄ q̄ noie ecclesie poterāt obijcere:qꝛ delictuꝫ persone.⁊c.xvj.q.vj.si episcopum.et.j.e.cum venerabilis. Sꝫ non debent ꝓpter hoc admitti:qꝛ sic alia via consequerentur id quod volebant.quod esse non debet.§.de ꝓcura.tue.⁊ quia non expedit ecclesie hanc exceptionem opponi:imo expedit ecclesie plures habere diuites clericos vt eam possint meli⁹ defendere et imperiū et fiscus abundabit vtens subiectis locupletib⁹.in aut̄.vt iudi.sine quoquo suffra.§.j.coll̄.ij. Sꝫ pone q̄ aliqui sint qui non habēt plura bñficia nū quid possunt opponere? Dicunt predicti.T.et Joh. q̄ nō sint admittēdi:qꝛ sic alij essent consecuti p istos quod p se non poterāt:qđ esse non debet.ff.de bo.lib.queritur arg.xlvj.distin.sicut non suo.ff.de admini.re.ad ciui.parti.l.ij.in p̄n. Itē isti nō habentes plura beneficia qui obijciunt hanc exceptionē.aut elegerūt alios:aut electi sunt ab illis. Si alios elegerūt:tali exceptioni renunciasse videntur.vt.§.de consti.cum ac

cessissent. & .j. de preb. pro illorum. Si vero electi sunt a talibus nō pnt hoc obijcere cum habeāt causam ab illis qui hoc opponere nō possunt. ar. .xvj. q. .iij. si sacerdotes. .i. fi. .z. ff. de iure do. cū in fundo. et indignū est vt illi admittant ad repulsionē illorum quorū repellerent auctores. §

et tēpore postq̄ cognitum fuerit de suspitiōe. De hoc dixi. §. de proba. qm̄. nec sufficit dicere in genere falsus alijs exceptionib⁹: q̄ per hoc nulla videretur prouisio hui⁹ decre. .j. de confir. vti. vel inuti. bone. arg. § de dolo & contumacia ex litteris.

Idem episcopo helien̄.

¶ Iudex statuē d3 terminū ad oēs dilatorias proponendas post quē excipientē non audiet nisi in trib⁹ casibus hic exceptis. Capitulum .iiij.

Pastoralis: & infra. Quoniam p dilatorias exceptiones maliciose nōnunq̄ causarum terminatio prorogat̄: inq̄sitioni. t. rn̄dendo decernimus: vt infra certū temp⁹ a iudice assignādum oēs dilatorie[a] proponātur. † ¶ Ita q̄ si ptes extunc[b] voluerit aliquas opponere quas nō fuerit ptestare[c] nullatenus[d] audiant̄: nisi forte aliqua de nouo[e] sibi cōpetens exorta fuerit: vel is qui voluerit eā opponere: fidem faciat iuramento se postmodum[f] ad illius noticiam peruenisse.

Idem monachis farsen̄.

¶ Excōmunicat⁹ excipere appellare: & omnem defensionē facere potest: sed reconuenire non potest. Capitulum .v.

Cum inter priorē & conuētum de argētolio ex parte vna: & nobilem virum S. de malilcone dioc. Pictauen̄. ex altera sup damnis et

de testi. l3 ex quadā. Et ex hoc sequit̄ q̄ si aliquis nō facit mentionem in rescripto de beneficio suo q̄ capitulum nō pt ei obijcere de falsitate rescripti cum eis nō competat talis exceptio: tn̄ rescriptū non valet: s3 tamen valet q̄tum ad hoc. .j. de preb. pro illorum. Plerūq3 enim datur actio ei qui non potest agere. nō quia reo non cōpetit exceptio. ff si ser. ven. loci § pe. & §. q̄d me. cau. ad audiētiā. & .§. de iureiurā. debitores. Michi videt̄ q̄ Uin. melius dixit: non obstantibus rationib⁹ assignatis. & ideo illi saltē qui non habent talia beneficia bene possunt hāc exceptionē opponere & defendere ecclesiā. .j. de cōces. preben. ex parte. et .j. eo. dilecti. immo vnus solus pt se opponere. vt .xij. q. .ij. nō liceat. quia vtilitas ecclesie in hoc procuratur: & ideo audiendus est. .j. de his que fiunt a ma. parte ca. cū in cūctis. & .xxxj. disti. nicena. Quin isti qui se opponunt pcurent vtilitatem eccl'ie non dubitatur: quia si iste qui plura beneficia hab3 reciperet̄: lederetur eccl'ia cum nō possit continuam residentiam facere: ad quā de iure cōi tenet̄: & ita nō possit eccl'ie deseruire fauore eni ecclesie: & ppter vtilitatē ipsius ecclesie statutum fuit vt clerici debeāt in ecclesia residere Nec ob. q̄d dicit̄ q̄ isti receperunt alios habētes plura bn̄ficia: ergo nō possunt ampli⁹ hanc exceptionem opponere. hoc non est verum. Si enim semel malefecerunt nō sequit̄ q̄ postea idē3 facere debeant. † Et l3 renūciauerit exceptioni sue 9 vnū: nō renūciant contra alios: q̄ res inter alios acta nō pdest alijs nec nocet. .j. de re iudi. c. pe. cū suis cōcor. arg. ad hoc. .j. de pui. si de terra. & c. accedētib⁹.

Pastoralis. ¶ Diuidit̄. nā in pma ponitur decisa consultatio. in scd̄a rn̄sio. in qua duo facit. Prio ponit decretū & ipsius causam. secundo penā et tres casus exceptos ibi: ita q̄. Ab.

¶ Glo. se. reci. per questionem.

a ¶ Dilatorie. Sec⁹ de pemptorijs: & de exceptiōe excōicationis que possunt pponi qn̄cūq3 de his dicit̄ .j. eo. exceptionem.

b ¶ Extūc. i. post terminū statutū a iudice & finitū.

¶ Glo. se. reci. p q. nunq̄d sufficiat gn̄alis ptestatio.

c ¶ Protestare. §. de testi. pn̄tium. & intellige ptestate nominādo expresse exceptiones q̄ scribi deberēt. §. de pba. qm̄. vt si velit pponere exceptionem recusationis illam pmo debet proponere: & super illa tm̄ procedere. de alijs potest ptestari sic saluis alijs dilatorijs q̄ tales sunt: & debēt nominari pbandis suo loco

¶ Glo. seq. inducit simile. declarat textū. not. q̄ termin⁹ preclūdit viā excipien ti. dat simile in accusante.

d ¶ Nullatenus audiantur. Sic etiā dicit lex q̄ si aliquis proposuit vnā exceptionē & succubuit: si vult aliā postea pponere hoc faciat infra terminū cōstitutū. .i. istitu. de excu. tu. § q̄d autē. et hoc verū est q̄si mul pnt pponi cū alicui cōpetūt plures exceptiones q̄ nō sunt 9trie. s3 in 9triis sec⁹. vn̄ si primo pposuit vnā & succubuit volēs postea ire ad aliā: bene admittitur. C. de inof. testa. 9 maiores. & .j. titu. pxi. auditis Et ita p3 q̄ hic pditur exceptio si nō pponatur infra terminū cōstitutū: sed actio nō perdit̄. Sit'e i accusatore: q̄ si nō psequtur accusationē suā ifra terminū postea nō audit̄. .j. de accu. veniēs. & C. q̄ accu. nō pos. l. .iij. et .iiij. q. .v. quisq̄s. de hoc dictū est. §. de pba. l3. immo punit̄ in libra auri q̄ exceptionē dilatoriā post litis ingressum pponit. C. de excep. l. si q̄s aduocat⁹.

¶ Glo. se. reci. p q. q̄d si post 9test. oritur.

e ¶ De nouo. s. post terminū statutū. idē esset si etiā post lit. 9tes. exorta sit. §. de offi. dele. īsinuāte. q̄ q̄ de nouo emergūt: auxilio idigēt. ff. de interro. ac. de etate § ex cā. & noua res nouū 9siliū & remediū exigit. ff. de vē. ispi. l. .j. in pn̄. Et si noua cā allegetur: puta q̄ fideiussor mortu⁹ sit: iterū equū erit pstare cautionē. ff. vt i pos. leg. plane. & nouis morbis noua 9uenit antidota pparari. §. de iura. calū. ceterū. l. di. vt 9stitueret.

¶ Gl. se. iducit sil'e. q̄rit q̄d si post 9testationē innotescit ponit opi. affirmatiuā. soluit negatiue.

f ¶ Postmodū. Post terminū 9stitutū ifra quē oēs dilatorie pponent̄. sic. §. de testi. pn̄tiū. & ita iuramentum est h̄: & ibi legitima pbatio. Sed q̄d si post lit. cōtest. vellet iurare q̄ post ipsa3 9testationē ad noticiā ipsi⁹ puenit q̄ tn̄ nō est exorta de nouo s3 erat ab initio puta 9sanguine⁹ erat iudex impetrātis: vel impetrās vasallus iudicis: vel aliq̄ alia cōsimilis: sed de hoc reus ignorabat: nūquid d3 audiri? Dicūt quidā q̄ sic. Michi vr̄ q̄ ampli⁹ nō audiat̄: q̄ ab initio d3 inquirere de huiōi dilatorijs: q̄ vigilātib⁹ & nō negligentib⁹ iura subueniūt. ff. q̄ ex cau. ma. nō ei. ff. de edē. veluti. & facilitati & negligētie sue iputet. neq3 eni op3 p singula momēta onerari actorē. ff. vt i pos. lega. si is a quo §. vlt. sic eni nō esset litiū finis. & hoc q̄d dt hic locū h3 in exceptiōib⁹ facti & nō iuris: q̄ nemini licet ius ignorare. ff. de iu. et fa. igno. l. regula.

Cum inter. Cōis diuisio. Scd̄a ibi inq̄sitiōi. Ab. diuisio

¶ Glosa sequens inducit duo sil'ia. scd̄o obijcit

† Concor. tex. l. aut. q̄ semel. cum ibi no. C. de proba.

† Concor. tex. l. l. fi. C. de excep. et l. l. .ij. & ibi Bar. ff. de re iudi.

† Concor. l. .ij. ff. de se na. & l. si cui § fi. ff. de accu. et Bar. in l. semel. ff. de reg. iur.

et soluit: tertio querit et soluit.

a ¶ Defensio. Hic manifeste patz quod excõicatus põt excipere et defendere se in iudicio. vt. j. eo. dilecti. et cap. dilecte. significauerũt. et põt appellare et appellationem psequi. j. eo. ca. vlt. et eadẽ defensio cõpetit excõicato que cõpetit non excõicato: sicut eadez defensio cõpetit seruo quam libero. ff. de accu. seruos. Et libertus si alias patronũ accusaret nõ põt in ipsũ patronuz retorquere põt accusationẽ si a patrono accusetur. ff. de bo. liber. quia cuz maior ꝟ. si libertus. quia ignoscendus est ille qui puocatus voluit se vlcisci: vt ibi: et sic põt excipere de pacto de nõ petendo et exceptionẽ pbare nõ obstãte quod lex dicit quod reus in exceptione fiat actor. ff. de pbatio. l. exceptionibus. quia hoc quod facit ad sui defensionẽ facit. Itẽ qualiter prestabit sacramentum calũnie cuz sibi nõ liceat ingredi sacra multominus et tangere. v. disti. ad eius vero. et. xliiij. di. nulli clerico. et quibus certa sacramenta negantur quõ vnũ genus sacramenti putatur posse concedi. xcv. dis. illud? in illo casu cõcessum est a iure in odiũ potius excõicati quia oia possit facere quã ad cãm pertinent: et sic iurabit et oẽs pticipãtes sibi occasione litis nõ incidunt in canonẽ cum talis cõmunio sit potius ad dãnũ suũ quam ad cõmodum. Sed quid si excõicatus cõuenitur super eo pro quo fuit excõicatus iniuste nunquid poterit excipere quod nõ tenetur respõdere: nisi restituatur et cõmunio hoim qua fuit iniuste priuatus? Dicit Jo. quod sic nec tenetur ante rñdere dũmodo ostẽdat quod iniuste fuit excõicatus. iij. q. ij. ca. ij. et. iij. q. v. sup causis. in fi. quia oia iura sunt restituenda corporalia et incorporalia. ij. q. ij. nullus potest. et. iij. q. j. ca. si eps. Et sic nota quod qui remotus est a quolibet actu legitimo tamen excipere potest.

b ¶ Suspecto. Ut. iij. qõe. v. quia suspecti. C. de iudi. apertissimi.

c ¶ Glosa sequens arg. et remittit.

c ¶ Consciẽtia. Arg. quod sententia lata a iudice suspecto possit retractari si detecta fuerit suspitio: quia littere sic obtẽte nullã videntur cõferre iurisditionẽ. de hoc dictũ est. s. de rescrip. ad audientiam. ij. Et no. quod omne rescriptum habetur suspectũ quod de conscientia pape nõ emanauit. s. de rescript. cum dilecta. et. j. de confir. porrecta.

d ¶ Claudicare. Nota equalitatẽ seruari in iudicijs. s. de iudi. nouit. et. iiij. q. iiij. ca. ij. et. iij. q. ix. c. vl. nec debet actori licere quod reo nõ licet. ff. de regu. iur. non debet. ij.

e ¶ Remedium. Quia sicut potest excipere: vt dictum est sic põt appellare. vt. iij. q. ix. reuera. et. j. e. c. vlti.

f ¶ Legitima Arg. quod qua rõe vnũ alicui cõceditur et oia quam sunt eiusdem cẽsure sunt cõcedenda arg. iiij. dist. denique. i fi. et. v. di. ad eius vero.

¶ Glosa sequẽs querit et soluit.

g ¶ Recõuentione. Sic ergo patet quod licz possit excipere et appellare non põt tñ reconuenire. ratio redditur i littera sequẽti. quãquam tñ admittatur reconuẽtio: vbi non admittitur conuentio iij. q. viij. cuius in agendo. et. ff. de iudi. l. ij. ꝟ. sed si agant. Sed nũquid põt excõicatus compẽsare? dico quod nõ quia qui compensat quodammodo agit: et si ideo ageret repelleretur per exceptionem ergo non potest compensare. ff. de compensa. quecunque. immo et si vellet compensare et ab aduersario admitteretur iudex ex officio suo ipsum debet repellere. j. eo. exceptionem. in fine. quia quod vna via prohiberetur alia cõsequeretur quod esse nõ debet. s. de procura. c. tue. B.

h ¶ Extendatur. Si. j. de ecclesie. edifi. cum dicat apostolus. in fi. j. rñ.

---

alijs corã vobis ex delegatione nr̃a quod verteretur: pcuratore ipsius nobilis vr̃m volente declinare iudiciuz: eo quod duos ex vobis habebat suspectos pcurator monasterij allegauit parti eiusdem nobilis (cum esset vinculo excõmunicationis astrictus) exceptiõis hmõi beneficium interdictum: et infra ¶ Inquisitioni vr̃e duximus respondendũ quod pdicto nobili legitima defensio[a] in iudicio reseruatur: et maxime iudicis recusatio: cuz piculosum sit corã suspecto[b] iudice litigare: ac suspectis iudicibus se. ap. causam de certa consciã[c] nõ cõmittat vñ in talibus non excõicati fauor attenditur: sz eqtas iudicantis cum non debeat claudicare[d] iudicium: ac satis videatur absurdum si actore ipugnãte reo defensionis copia denegetur: quia sic cõdemnaretur multotiẽs absoluẽdus. Porro cũ ex cõicato quãquam in cã absolutionis existit non sit iusta denegãda snia nec interdici dz eidẽ appellationis remediũ[e] si contra iusticiã condemnetur. quia rõne in vno eodemque negocio ipi alia legitima[f] subtrahãtur suffragia non videmus. Ceterum nõ sic in reconuentione[g] sentimus ne quod in defensionis remedium sustinetur ad impugnationis materiam extẽdatur[h].

Idem monachis farseñ.

¶ Excipiens non videtur fateri ea que in exceptione includũtur. Et exceptio falsi põt etiã post sniam opponi. Cãpitulum. vj.

Cum venerabilis. f. noster. J. sabiñ. eps corã dilectis filijs nr̃is. A. tituli scẽ anastasie pbr̃o et. P. scẽ lucie diaco. cardi. quos sibi et. A. pcuratori vr̃o cõcessimus auditores: ecclesiam scti viti cum suis possessionibus et ptinẽtijs petiuisset. asserens eandẽ ad se in spũalibus et tpalibus ptinere. ¶ Idẽ nõdũ epi itẽtione fundata preproperе sic rñdit quod et si dicta ecclesia dudum fuerit ecclesie sabiñ. subiecta: eaz tñ non poterat epus vendicare

---

Cum venerabilis. Si reus a quo res petitur excipiat de permutatione ipsius rei facta cum actore nõ fatetur per hoc actorem fuisse dñm. Et exceptio falsi etiã post sententiã potest opponi. Diuiditur principaliter in duas partes. In prima ponit facti et pcessus narratio. In scd̃a diffinitio ibi: intelleximus. Prima subdiuiditur in tres. Nam pmo ponit petitionem actoris. Secũdo ibi: idem. responsionem exceptionis et pbationis reorum. Tertio ibi: ad hec. replicationẽ et pbationem actoris. Secunda principalis etiam subdiuiditur in tres partes. Primo ponit quoddã motiuum diffinitiõis soluens obstaculum. Secundo diffinit causaz quo ad spiritualia ibi: quia vero. Tertio quo ad temporalia ibi: verum. Ab.

Con. cor. tex. tus i. l. de venia. ff. de in ius vo.

Excõicatus an possit de calũnia iurare.

Excõicatus cõpẽsare nequit

Con. cor. gl. in. l. cũ hus. ꝟ. fideius. sor. in glo. mag. et ibi bar. to. ff. de condi. inde.

Diuisio.

quam ex ꝑmutationis[a] causa farsen. monasterium obtinebat: ad hoc ꝓbādum quoddā exhibens instrumētū in quo contineri prima facie videbatur ꝙ Theodosius eps cū suorum sacerdotū assensu predictam ecclesiam sctī viti ꝓ quibusdā eccłijs et rebus alijs in cābium viro duxit monasterio cōcedendā. ¶ Ad hec eps ꝓposuit mēorat⁹ intētionē suā ꝑ hmōi rñsionē[b] esse fundatā cū em̄ ꝓ viro rñderit se dictā ecclesiā ex ꝑmutatione facta ꝑ sabiñ. epm obtinere: confiteri per cōsequens videbatur se credere ꝙ dicta eccłia tpe permutatiōis ꝑtinuit ad eccłiam sabiñ. cū ꝑmutatio inter contract⁹ bone fidei[c] computet: nec cū alio ꝗ cum dño vel cū eo qui habebatur loco[d] dñi/legitime valeat celebrari: et infra. ¶ Porro mēoratus epus ad probandum ꝙ iam dicta ecclesia ad se in tpalibus ꝑtinebat quosdam testes induxit: ꝑ quos nitebat ostēdere ꝙ tam dictā ecclesiā ꝗ molendina/ terras ⁊ alia bona eius sabiñ. epi diutius possederunt: de illis pro sue voluntatis arbitrio disponendo: et infra. ¶ Intelleximus supradictum epm intentionē suā minime fundauisse ꝑ testiū depositiones vel ꝓcuratoris supradicti responsionem: quia exceptionem obijciēs de intentione partis aduerse nō intelligit fuisse cōfessus[e]. vel ꝑ instrumētum ex ad

a ¶ Ex permutationis. Similem casum habes. s. de transac. preterea.

b ¶ Responsionē. Factam per procuratorē monasterij scilicet vbi dixit preproperé sic respondit: sed in hoc non bene allegabat eps ꝓ se quia hmōi repentina.l.i.ꝯte. nō ꝑiudicabat monasterio. in auten. de exhi. re. §. illud. coll. v. arg. xxxij. q. i. apud et. v. q. v. §. sed aliud. ibi. qui aūt incōsiderate loquit sentiet mala.l.di. pōderet. ⁊ merito qr litis cōtesta. directe debz fieri per interrogationē et respōsionē directā affirmando vel negādo simpliciter. s. vt lit. ꝯtesta. ca. vno. ⁊ s. de elec. dudū ij. sed hic ꝓcurator sub forma exceptiōis sub cōditione rñdet vt pz ex ipsa rñsione: ⁊ ꝑ id ꝙ post ea sequit in littera vbi dicit vel per procuratoris responsionem.

Lit. cōtestatō an fiat ꝑ rñsionē ꝯditionalē

¶ Glosa ista enumerat actiōes bone fidei dicens quare sic dicunt et in quo differunt.

Actiones bone fidei sunt. xvij.

c ¶ Bone fidei. Que sint actiōes bone fidei habet insti. de ac. §. actionū. et cōnumerant ibi. xvij. s. actio ex vendito: empto: locato: ꝯducto: negocioꝝ gestorū mandati: depositi: ꝓ socio: tutele: ꝯmodati: pignoraticia: familie herciscunde: ꝯmuni diuidūdo. ꝑscriptis verbis que de estimato ꝓponit: vt si rem meā do tibi estimo vt eā vendas. x. aut. x. reddas michi aut rē. ff. de estima. ac. l. i. ⁊ ꝑmutatio de q̄ fit hic mentio. ⁊ hereditatis petitio. Alie vero dicunt actiōes stricti iuris vt actio ex mutuo: arbitriū. ⁊ cōsimilia. Nec dicūtur bone fidei. qr in eis tm̄ ſuari debeat bona fides: qr in ꝯtractib⁹ stricti iuris seruari dz bona fides: ⁊ in quocunqꝫ ꝯtractu bona fides interuenire debet. C. de act. ⁊ ob. bonā fidē. Ideo dicunt stricti iuris: qr nō venit in eis nisi qd stricte exigit actionis natura: vñ nō veniunt vsure ex mora in ꝯtrib⁹ stricti iuris: nisi specialiter sint promisse. ff. de neg. ge. qr tantūdem. ⁊. C. de vsu. l. iij. sed in ꝯtractibus bone fidei veniūt vsure ex tempore more. ff. de ac. emp. ⁊ ven. iulian⁹ §. ex vēdito. ⁊. ff. de vsu. mora. §. in bone fidei. Itē in actionib⁹ stricti iuris nō venit interesse: si rem dari michi est in obligatione: secus si rē tradi vel factū. ff. de verb. ob. vbi aūt §. vi. ⁊. l. si fundū. ⁊. ff. de re iudi. si quis ab alio §. vi. sed ista oia accessoria veniūt in bone fidei iudicijs. ff. de ac. emp. ⁊ vendi l. i. in prin. sed non veniunt in contractibus stricti iuris. Itē in bone fidei actiōibus quandoqꝫ veniunt ea de quibus nichil est cogitatum. vt rupta: cesa: ⁊ similia. ff. de ac. emp. et vē. l. fundi. §. si rupta. ⁊. s. de cau. pos. cum ecclesia. ⁊ ibi quedā de his tanguntur. In actionib⁹ bone fidei multum exuberat officiū iudicis ⁊ pinguius ꝗ in actionibus stricti iuris: ⁊ istis rōnibus dicuntur bone fidei ⁊ alie dicunt stricti iuris. Numerus actionū bone fidei que sunt. xvij. ptz in his ꝟsibus. Empti: ꝯducti: mandati depositiqꝫ. Pignora: ciscunde: cōmuni: ꝓ socioqꝫ. Dotis: ⁊ heredis tutele: comoda: gestor. Prescripti verbi si mutat: siue licet. Ista bone fidei sunt stricti: cetera iuris. Et aduerte. ꝙ i primo versu per empti. itelligitur venditi: qr nunqꝫ vnū est sine altero: et per conducti subaudiatur locati.

Vers⁹.

Actiones bone fidei ⁊ stricti iuris differt.

d ¶ Loco dñi. Hoc ideo dicit: quia qui dat alienam rē non cōtrahit: ꝑmutationem. ff. de re. permu. l. i. in fi.

¶ Glosa sequēs obijcit ⁊ soluit.

e ¶ Cōfessus. Hec regula sumpta est. ff. de excep. nō vtiqꝫ: sed nōne ex eo ꝙ cōfessus fuit ꝑmutationē factā ꝑ consequens est confessus ꝙ sit factū de meo tuum: qr illud dr ꝑmutatio. ff. de re. ꝑmu. l. i. in fi. ⁊ qui ꝯfitet vnū ꝑ ꝯsequens cōfitet id qd sequit ex illo. viij. di. quo iure. ⁊. s. de offi. deleg. cum sup. ⁊. s. de do. ⁊ ꝯtu. cum dilecti. Preterea tacita ꝯfessio habetur ꝑ ꝓtestatiōe. s. de do. ⁊ ꝯtu. ꝓut. † Itē interrogando fit confessio siue negatio. xxij. q. ij. quod ait. ⁊. xxxij. q. vij. quid in oibus. ⁊. i. de homi. cum iuramento. ff. de ꝟbo. ob. l. i. §. si quis ita. Ad hoc dicas: ꝙ excipiendo de ꝑmutatione non ꝯfitetur de intentione aduersarij: vt hic dicit qr pōt esse ꝙ de facto fuit ꝑmutatio et non de iure. Silr in exceptiōe pacti de non petendo debitū qr ꝑ hoc nō confitet debitū. qr pōt esse ꝙ non de iure debuit. Qui excipit dz ita dicere: frater non ꝯfiteor hoc qd dicis: sed si fecissem pactū factū est mihi de non petēdo. Et sic iste etiā rñdet dicendo: ⁊ si dudum fuerit ⁊c. qr sic non asseruit simpliciter: sed sub ꝯditione. ⁊ ideo non ꝑiudicauit talis ꝯfessio ipi monasterio: qr non fuit ꝯfessio sz exceptio: vel si ꝑtinuit ad eccłiam sabiñ. ꝑmutatio intercessit. Itē si quis dicat se ꝑscripsisse ⁊ aduersarius dicat: ego interrupi ꝑscriptionē tuā: nonne ꝑ hāc exceptionem dicendo ego interrupi ꝑscriptione tuam ꝯfitetur de intentione aduersarij: quare ergo postea audit ꝓbatio ꝑscriptionis post talē exceptionē ꝑ quā cōfitet de intētione aduersarij. vt. s. de testi. ex tenore. ⁊. ti. ꝑri. illud. Sz dicas ꝙ nō fatet de ꝑscriptione qui excipit de interruptiōe. nec ꝯfitet de intētione aduersarij: et io dz ꝓbare ꝑscriptionem qui eam opponit. s. de ꝓba. ex litteris. ⁊. i. tit. ꝑri. illud. Et sic debet dicere: non credo te prescripsisse. sed si hoc verum esset: dico ꝙ interrupi prescriptionē tuā. quam interruptionem ꝓbare dz: vt dicit decre. illud. Idē est dicendū cū aliquis peti-

† Concor. textus l. l. fili⁹ §. iulius. cū no. ff de ꝓcur.

Exceptō sub quā cautela debz oppōi.

Prescriptiōis iterruptionē allegās an cōfiteatur de prescriptione.

tur in virū dicat non ꝯfiteor me esse virū tuum: sed si
essem / ꝯsanguinitas est inter me ⁊ te. vt. ꝭ. de testi. ex
tenore. nā sic respondēdo non cōfitetur de intentiōe
aduersarij: nec onerat se aliqua ꝓbatione sed aduer
sariū. nisi tunc demū cū actor fundauerit intentionē
suā: q: tunc exce
ptio ꝓbanda est
vt no. j. eo. exce=
ptionem. Quali
ter has exceptio
nes debeas pro
ponere ⁊ ꝓbare
⁊ quando princi
pale negociū ha
bes. C. de exce. si
quidem. Itē ha
bes. ꝭ. de test. ex
tenore.

ꝗ nulla fuit ⁊ ideo tunc ꝓnunciabitur nulla. sic. j. de
frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. in fi. ⁊ quicquid occasione
talis sentētie preceptū vel obtētū est non cassabit̃ si=
cut p sentētiā ius non cōstituit̃. sed si qđ erat declara
tur cū sentētia ꝓfertur. ff. si seruī. vēdi. sicuti. §. sed si
querit̃. ⁊ hoc di=
cit lr̃a ista vale=
at retractari ve
ritate cōperta si
cut est in senten
tia lata p falsū
procuratorē. q:
falsitate ꝓbata
iudiciū nullum:
tūc primo appa
ret. ꝭ. de ꝓcura.
in nr̃a. ⁊. C. eo. ti
tu. licet.

athle= tas. cū glo. in ꝟ. ꝓpo nerentur. ⁊ ibi bar to. ff. de fal. idē i. l. pe. ff. ad turpi.

† Adde ꝗ vbi ori ginale ⁊ tran scriptū discre= pāt sta tur ori gi. l. sā cimꝰ. ⁊ ibi bal dus. C de di= uer. re scrip.

a Per vitiū hoc ipso debuit succumbere mo nasterium ꝭ. de rescrip. olim.

Glo. se. ponit duas lecturas: ⁊ secūdum alte= rā q̄rit ⁊ soluit.

b Licet aūt Rñsio quasi ta= cite q̄stiōis. Pos set q̄s dicē si in= strumentū falsa uit ergo hoc ipō debuit succūbe= re monasteriū quod exhibet in strumētum fal= sum? Rñdet pa= pa delictū ipsiꝰ q̄ ipsum falsauit non debet in dā nū mōasterij re dundare. xvj. q. vj. si epō. vel in= tellige potius ꝗ allegabat̃ ꝯtra monasteriū ex parte epī vt p hoc amitteret cām. vt ꝭ. de rescript. olim. Propter consimilē falsitatē tulit Eugenius papa sententiā contra ecclesiā osen. ꝭ. de in integ. resti. tum ex litteris. Sed quare non hic pa= pa tulit sentētiam contra monasterium? quia nō con stitit capitulum fuisse in culpa vt bene innuit littera ista. delictum persone ⁊c̄.

c Ad. xx. annorum. C. de fal. querelam. de hoc di ctum est. ꝭ. de proba. licet.

Glosa sequens arg. pro ⁊ contra ⁊ soluit.

d Veritate ꝯperta. Sed vtrum talis sentētia te= neat ipso iure dubitari cōsueuit. ꝗ nō videt̃: q: exce= ptio nō dat̃ ex ea. ff. de except. q̄ agnitis. Sed si nulla est ipō iure: qualiter incipit valere etiā post an. xx. q: qđ ab initio nō valeat tractu tp̄is nō cōualescit. ff. de regu. iur. qđ ab initio: ⁊. l. pe. xvj. q. iij. §. pōt. ver. ꝗ si priuatꝰ. ⁊. ꝭ. de ele. auditis? Dicas ꝗ talis sententia tenet: et in suo robore durabit: ⁊ seruari dꝫ quousq̄ falsitas reuelata fuerit. ꝭ. de fide instru. accepimꝰ. §. interim. ‡ cuius articulꝰ ille dubitabilis est durabit sententia: reuelata vero veritate: tūc primo apparet

Snīa lata p falsum instru mentū nō ē ip so iure nulla.

‡ Con= cor. lex

uerso exhibitū cū in eo Theo
dosiꝰ epō a q̄ ꝑmutatio facta
ꝓponit̃ nō dicatur epō sabiñ.
cū etiam in trāscripto q̄ ꝓcurator
vtebat̃ appositū fuerit sabiñ.
p vitiūᵃ falsitatis† Licet autᵇ ni
mis excesserit q̄ trāscriptū il=
lius instrumēti falsauit: q: tñ
delictū psone i dānū eccl̃ie re
dūdare nō dꝫ: ac nō solū ante
sniam / verūetiam post obijci
pōt exceptio falsitatis: cū fal=
sorū instrumētorū ꝑtextu lata
snia vsq̄ adᶜ. xx. annorū spa=
ciū valeat retractari veritate
cōpertaᵈ nolumus vt p id mo
nasterio vr̃o ꝑiudiciū genere
tur. Qr vo nobis constitit
supradictā ecclesiā scti viti cō
stitutam esse in dioceside sabiñ.
epale ius in oībus eidem epō
adiudicauimus in eadē: istis
dūtaxat exceptis q̄ p autenti=
ca scripta ei noscūtur esse sub
tracta: cū p priuilegiū vel pre
scriptionē legitimā nullatenꝰ
probaret̃ exēpta. Verū q:
dictus epō q̄ eandem ecclesiā
vēdicabat munitū se prescri=
ptione legitima non ostendit:

quāq̄ ꝓbauerit epm sabiñ. bo
na eiusdē eccl̃ie aliquāto tp̄e
possedisse: vos ab impetitiōe
epi q̄ ad tp̄alia eiusdē ecclesie
sentētialit̃ duximꝰ absoluen=
dos. Hono. iij. abbati scti hu
berti ⁊ scti martini leodieñ.

Si exceptio iurisditiōis ex
clusiua ꝓpter quā fuit appel=
latum ꝓbatur vera: iudex ap
pellationis nō dꝫ de principa
li cognoscere sed supersedere
h. d. intelligēdo ꝗ isti erāt iu=
dices appellationis. ⁊ est no=
ta. intellectꝰ. Panor. Ca. vij.

OLim: ⁊ īfra. Nup ex pte
Gu. fuit ꝓpositū ꝗ lr̃is
pre. n. treuereñ. archiepo pre=
sentatis idē excipiēdo propo=
suit ꝗ auctoritate ipsarum re
spondere minime tenebat̃: q:
vltra duas dietas extra suam
diocesim trahebat̃ in cām: et
q: dictus archiepōs hanc exce
ptionē admittere recusabat
vocem ad nos appellationis
emisit: et infra. Porro procu=
rator partis aduerse respon=
dit ꝗ idem Gui. vltra duas
dietas extra suam diocesim

e In diocesi xvj. q. vij. oēs. et xviij. q. ij. mona steria.

OLim et. j.

Qui ꝓ= pter exceptionē nō admissā ap= pellat corā iudi ce appellatiōis probare dꝫ exce ptionē esse verā. ita cōiter sumat̃ Sed scđm hanc sumationē hec decret. est de in= dubio. p. c. inter posita. j. de appel lationibꝰ: io pōt summari alit̃ in= telligēdo ꝗ hic scribit̃ executo= ribꝰ illarū sniarū ⁊ sic exceptio in= ferens nullitatē snie ēt corā exe= cutore audit̃ ad effectū vt si ve= rā esse cognouerit supsedeat. Et iste est not. itellectꝰ. In prima ponit̃ appellātis q̄rela. In scđa ꝓuisio ibi. Discretiōi. Et vt ptꝫ ex ꝑdictis hꝫ iste textꝰ duos itel lectꝰ. Scđm pmū ⁊ magis cōem pone sic casum. Gu. tractꝰ corā iudice delegato opposuit ꝗ trahebat̃ vl= tra duas dietas: replicabat̃ vt in lr̃a. demū ꝓpter ex ceptionē nō admissā fuit appellatū: delegatꝰ appel latiōe nō obstāte excōicauit illū Gu. Et fuerūt impe= trate lr̃e ab aduersario sup executiōe istiꝰ sentētie ad istos de qbꝰ in suprascriptione corā quibꝰ Gu. propo suit exceptionē suā: ⁊ q: nō audiebat̃ mandat eis pa pa vt i lr̃a ptꝫ. Scđm aliū itellectū pone casū ꝗ Gu. appellauit ⁊ ipetrauit lr̃as ad istos iudices in supra scriptōe ꝯtētos qbꝰ papa mādauit vt ptꝫ in lr̃a: ⁊ iste intellectꝰ est magis planꝰ ⁊ lr̃e ꝯsentaneꝰ. Ab. si. Vel sic vt error quorūdā ꝯticeat. sic pone casum. Contra quēdam Gu. littere obtēte fuerunt ad archiepm tre uereñ. corā quo iste Gu. excepit ꝗ extra suā dioce. vl tra duas dietas ꝯ ꝯstitutionē ꝯciliū gnāl̃ vocabat̃: ⁊ q: dictꝰ archiepōs sup hoc eū nō audiuit ad sedē aplī= cā appellauit: ⁊ sic iste Gu. obtinuit lr̃as ad istos ab=

Sūma rium.

diuisio

Casus lr̃alis tripl̃r ponit̃.

Casus

Casus

bates intitulatos q̄s archiepo̅s pei⁹ subdelegauit et cā p̄dicta petēs corā eis pnunciari appellationē suā iustā: sed aduersari⁹ rñdit ipm nō esse audiēdū: q̄ licet archiepo̅s distaret vltra duas dietas. ipse tñ infra duas dietas locū et diē ptibus assignauit. sed hoc nō fuit pbatū. papa cōsultus mādat vt si ille Gu. poterit pbare q vocat⁹ ēēt ꝯ cōstitutionē ꝯcilij gñalis ei⁹ appellatio pnūciaret legitima et iudices nō pcedant alioqn ⁊c̄. et ita supsedere. i. non pcedere. taceāt ergo q dicūt supersedere. i. procedere quia hoc nusq̄ȝ inuenit: sȝ primū dictū. sic. s̄. de rescrip. dilect⁹ filius. Jo. b. Et ita ego anselmus p magistrū. Ber. certio rat⁹ hec notaui. ⁊. s̄. de maior. ⁊ obe. humilis.

a ¶ In tali loco statuerit. Ex eo qd̄ dr̄ ptȝ q si aduersari⁹ me⁹ impetrauit litteras vltra duas dietas extra diocesim meā et iudices volūt venire vsq̄ȝ ad locuȝ illū q non distat vltra duas dietas: nō possum pptera eoȝ iudicium declinare: q̄ nō trahūt me vltra q̄ȝ puisum est p cōsilium gñale: et ita nō faciūt ꝯ cōciliū. vt hic lr̄a pbat. ⁊. j. vbi dicit se in cām trahi vltra duas dietas: et hoc idē dicit ꝯstitutio illa. s̄. de rescrip. nōnulli. Sȝ nūqd iste reus procurabit illos veniendo ad locum? nō credo. de hoc dixi in constitutione illa nonnulli.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

Appellans a grauamine an corā iudice ad quē debeat pbare cām appellatiōis veram

b ¶ Probare potuerit. Sed videt q ille q appellat añ sententiā diffinitiuā a grauamine q in cā appellationis necesse habeat pbare corā iudice appellationis cām sue appellatiōis verā fuisse. sic. s̄. de testi. ex parte ade. Sed contra videt q sufficit pbare coram iudice appellationis q iudex inferior exceptionē admittere noluit. s̄. de offi. delega. cū cā. ⁊. j. de appel. vt debit⁹. ⁊ melius. c. dilecto. Illud cōtrarium ex parte ade soluitur in illa decre. alia vō ꝯtra soluunt per decre. j. de appel. interposita. j. rñ. cū enim quis pbabilē causam exponit quā dicit se pbaturū si iudex ipm repellat ⁊ ppter hoc appellatur: tunc in causa appellationis nō est necesse pbare causam verā esse: sed sufficit probare q non fuit admissus. si vero nō obtulit se probaturum: sed illam tātum allegauit: tunc in causa appellationis probabit causam illam verā fuisse: al's ad priorē iudicē remitteret secundū tenorē illius decre. j. de appella. interposita. ⁊ sm illā hodie pcedēdum est: ⁊ ideo in hac decre. debet pbare q trahebat vltra duas dietas: q̄ cum pposuit suā exceptionē nō obtulit illā se pbaturum: sed in decre. illa dilecto. j. de appel. non obtulit se probaturum: ⁊ tñ sufficit pbare q non fuisset ad missus ibi tā cōstabat de exceptione p confessionē presbyteri factā corā auditore. Sȝ dubitabat an ppter illā vel alias legitimas fuerit appellatū. et iō sufficit pbare q pposuerat illas ⁊ q nō fuissȝ admissus ⁊ eodem mō rñdeas ad illā. s̄. de offi. delega. cū cām. q̄ iudices ibi certi erāt de exceptionibus: quia bene sciebāt vtruȝ habuissent subdelegationē iudicis vel excusationē ipsius. hodie enim seruādum est put dicit illa decre. interposita. de appellationi.

¶ Glosa sequēs rect. signādo. cōtrarium decret. vt debitus.

minime trahebatur: cū ipe archiepo̅s terminum in tali loco[a] statuerit q remot⁹ ab illo non erat vltra q̄ȝ puisum est p constitutionē concilij gñalis: ⁊ infra. ¶ Dis. v. mādamus q̄ten⁹ si pcurator dicti Gu. pbare potuerit[b] exceptionē quā corā archiepo̅ proposuit sepedicto: videlicȝ se in cām trahi vltra duas dietas cōtra cōstitutionē concilij gñalis / vos appellationem dicti Gu. legitimā decernentes negocio supsedere[c] curetis. I de archidi. transilg. ⁊ officiali. et. J. canonico turoneñ.

¶ Pro defensione sue ecclesie pōt quis opponere exceptionem excōicationis periurij vel aliā legitimā exceptionē: nec p replicationē excōicationis vel periurij repelli potest. Cap. viij.

Dilecti filij. S. et. P. ac L. canonici eccl'ie sctē marie trāsmissa nobis petitione mōstrarūt q cū. M. canonicus eiusdē eccl'ie ipsos corā delegatis a nobis traxisset in cām sup eo q se opponunt electiōi a q̄busdā canonicis grā deñ. facte de ipso in priorē ecclesie supradicte ijdē pposuerunt q dict⁹. M. non debebat audiri: eo q excōmunicatus erat: et piurij crimine irretit⁹ Cūq̄ȝ dict⁹. M. prefatis. G. ⁊ P. piuriū et. S. excōicationē in modū exceptiōis ⁊ replicationis obijciēs eoȝ exceptionē elidere niteret: procurator eorū pposuit q eius sup hoc probatio recipi non debebat: q̄ ⁊ si obiectum p̄fatis canonicis piuriū probaret nō essent propter hoc a defensione[d] sue eccl'ie repellendi. Adiecit etiā q contra excōicationē dicto M. in modū exceptionis obiectā excōicatio supradicti. S. replicari non poterat: q̄ exceptio ipsi. M. opposita et pbata eundē repelleret ab agendo: replicatio vero sepedictū

c ¶ Supsedere curetis. Supple abbate sancti Laurē. ⁊ ei⁹ coniudices ad q̄s Gu. lr̄as impetrauerat cōtra ipsius aduersariū sup psecutione appellationis sue pcedere pmittentes iuxta traditā sibi formā: alioqn isti pcedēt iuxta traditā sibi formā nō obstātib⁹ lr̄is ipetratis ad abbatē sancti Lau. ⁊ ei⁹ coniudices. Si vō Gu. nō pbauerit se trahi vltra duas dietas extra diocesim. abbas iste sancti huberti ⁊ eius coniudices pcedere in negocio sibi cōmisso non omittāt ad petitionē aduersarij: ⁊ iuxta mādatū ad ipos directū nō obstātib⁹ lr̄is impetratis ad abbatē sancti Lau. ⁊ ei⁹ cōiudices sicut cōtinet in antiqua decr̄. al's esset manifeste ꝯtrariū. j. de appel. vt debit⁹. cū si. Sed isti quib⁹ scribitur non erāt iudices appellatiōis sed dati erāt ad exequendū quasdā sentētias suspēsionis contra istū Gu latas ab archiepo̅ treueren. post appellationē ab isto Gu. interpositā ⁊ cognoscere debet de appellatione Gu. q̄ hoc eis mandat per litteras istas: ⁊ si Gu. non pbauerit exceptionem procedent postea ad exequendas sententias suspensionis latas ab archiepo̅ predicto.

Dilecti. ¶ Per excōicationis ⁊ piurij exceptionē a sua vel ecclesie sue defensione quis repelli nō debet. Prima ponit petitionem appellātis. Secūda dat iudicem ibi: quocirca. Abbas siculus.

Summarium. diuisio

d ¶ A defensiōe. sic ptȝ q q̄libȝ admittit ad defensio

nem eccl'ie sue etiã piurus: q2 etiã ad agendũ sine ad excusandũ admitteret' ꝓsequẽs suã vel suoꝝ iuriã. iij. q. xi. neganda. ij. ꝛ. iiij. q. vi. oib'. ergo forti' ad defendendum cũ ad defendẽdum admittit' qui al's ab agendo repellitur. ꝫ. eo. cum inter. ꝛ. ꝫ. eo. c. dilecte.

a ¶ Defendẽdo. Et ex hoc pꝫ ꝙ excõicat' tamẽ ꝗ̃ eccl'iam suam defendẽ potest: agere vero nequaꝗ̃. vt hic. et. ꝫ. eo. cum inter. ꝛ. ꝫ. eo. c. pr.

b ¶ Interlocuti fuerunt. Et male q2 si hoc esset ꝓbatũ nõ repelleret'. q2 excõmunicato vl' criminoso licitũ est defendere taꝫ se ꝗ̃ eccl'iam suam ꝫ. eo. cum inter. Et est arg. ꝙ nõ dꝫ quis admitti ad probandum quo ꝓbato nõ prodest. C. de ꝓba. ad probationeꝫ. ꝫ. de offi. de leg. cuꝫ ꝯtingat ad fi. vbi de hoc ¶ Glosa ista notat alle. vnã con cor. in contrarium allegat. v. iura ꝛ soluit.

¶ Concor. textus i. l. circa. cũ not. ff. de ꝓba.

S. nequaꝗ̃ a defendendo[a] repelleret si etiã probaret': et infra. Ipsi vero iudices interlocuti[b] fuerint ꝙ prius ꝓbationes reciperent sup replicatione p̃missa ꝛ ꝓpter qđ ad nr̃am audientiam fuit appellatum. ¶ Quocirca mandam' ꝗ̃ten' si res ita se hꝫ[c]: reuocato in irritũ ꝛc̃. Grego. ix. J. ꝛ. W. canoñ. ꝓragẽ. ¶ Si p exceptionẽ suspẽsionis cõtra quam replicatur de nullitate ordinatio ecclesie retardat': fit absolutio ad cautelam. Cp̃m. ix.

Apostolice se. et infra. Sane vobis apud se. apostolicã constitutis ꝗ̃dam suspẽsionis et amotionis a beneficijs sentẽtie sunt in modũ exceptionis obiecte. ¶ Quas licet proponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos ꝛ instrumenta probare. ¶ Ne tñ ordinationẽ[e] ꝓragen̄. eccl'ie ꝓpt' quã veneratio hm̃oi obiectionis obstaculo cõtingeret retardari[f]. ¶ Sententias ipsas relaxamus ad cautelam[g].

Idem decano lincoñ.

¶ Excommunicationis exceptione non obstante valet rescriptum impetratum in causa appellationis: licet de excõmunicatione lata post appellationem a grauamine non faciat mentionem. h. di. et secundum hoc est casus nota. et singularis per quem forte posset colligi vna regula ꝙ de innouato post appellationem etiã ab interlocutoria non est necesse in rescripto facere mentionẽ. Panormita. Capl'm. x.

non dꝫ. ꝛ sic itellige. ꝫ. eo. cũ eccl'iastice. ¶ Et ita pꝫ ꝙ idẽ ẽ replicationẽ dare qđ denegare. Et sic eadẽ rõ ẽ vtrobiq3. ꝛ hẽ rõ alia ꝗ̃ reddit' i l'ra ꝛ meli'. ꝫ. e. cũ int.

¶ Concor. textus i. l. nõ dꝫ. cũ vulga. ff. de regu. iuris.

Apostolice. ¶ Hec ẽ ꝑs illi' decr'. j. de cle. excõ. mini. apl'ice. Et põt diuidi in ꝗ̃ttuor ptes. Nã primo ponit exceptionem. Scđo ibi: quas. rplicationem. Tertio ibi: ne tñ: relaxationis cã3. Quarto ibi: sentẽtias: relaxationẽ. Abbas siculus.

d ¶ Constitutis. Ut cũ tractaretis de electione facta vel facienda.

e ¶ Ordiationem. Que i presentia dñi pape fieri debebat p istos et ne ipediret' absoluit eos ad cautelam.

¶ Glo. se. ar. al'. se. duo iura: i cõtrariũ alle. duo alia ꝛ soluit.

f ¶ Contingeret retardari. Ex hoc videt' ꝙ suspensus ab officio ꝛ beneficio non posset agere tanꝗ̃ excõicat' esset maiori excõicatione. arg. ꝫ. de consue. cũ dilect'. ꝛ. ꝫ. de elec. cũ inter. R. ibi suspẽsus non põt eligi. ꝛ sic elect' nõ posset agere ꝓ sua electione. Arg. ꝯ. j. de cleri. ex. mi. ca. vlti. vbi habes ꝙ suspẽsi eligere possunt. ꝛ sic possunt agere pro sua electione sic ꝛ exercere ea que sunt iurisdictionis. ꝫ. de elect. illa. Sol. contraria ista loquuntur in diuerso casu: hic enim loquitur de suspensione iudicis. ꝛ in concor. cõtraria loquuntur de suspẽsione canonis: ꝛ canon mitius agit ꝗ̃ minister iuris. ff. de arbi. celsus. ꝛ. l. ꝑcedenti. in fi. Cum ergo isti suspensi dicantur p sententiam hominis ab officio ꝛ bñficio iam non iterest ipsorum agere pro ecclesia cum ab ipsius beneficio priuati sint ꝛ precipue cũ agunt pro re spirituali scilicet ꝓ ordinatione ecclesie a ꝗ priuati sunt per suspensionem. vnde cũ non possent eligere vel eligi nõ possent ꝓsequi causam electionis: quia non possunt agere ꝓ eo ꝙ possidere non possunt pro se vel pro alio. argu. j. de cleri. exc. mi. si celebrat: in alijs autem negocijs ꝓprijs vel eccl'ie quilibet si mãdato ecclesie agerent bene admitterentur: q2 non sunt priuati communione hominũ. ꝫ. eo. a nobis: sed q2 priuati sunt communione sacramentoꝝ ad sacramenta spiritualia non admittuntur: nisi prius fuerint restituti: ꝛ ideo fuerunt absoluti ne contingeret ordinationem ecclesie impediri que in presentia dñi pape fieri debebat p istos: ꝛ ideo ne ordinatio siue electio ecclesie impediret' absoluit eos ad cautelam.

Suspẽsus ab offõ et bñficio an possit agere.

g ¶ Ad cautelam. Sic. ꝫ. de testi. veniens. in fi. et j. de appella. ad presentiam. et. j. de sentẽ. excom. per tuas. xxiiij. q. j. audiuimus.

c ¶ Si res ita se hꝫ. Hic habes ꝙ ꝯ exceptionẽ doli non dat' replicatio de dolo. ff. de do. excep. apud celsum ꝯ. marcell'. Sed ꝯ habes. ꝫ. eo. cum eccl'iastice. ꝛ. j. de diuor. significasti. ꝛ. j. de adul. intellerim'. ꝛ. c. sequenti. ꝛ. xxxij. q. vi. nihil iniqui'. ff. solu. ma. viro. Sed veritate inspecta nõ sunt ꝯria ꝗ̃ ad finẽ q2 vn' est finis siue effect': siue replicatio doli det' siue neget'. s. ne alter de dolo suo ꝯmodũ habeat. In casu p̃nti nõ dat' replicatio ad hoc ne alter. s. actor agere possit cũ sit excõicat': sed admitteret' hic replicatio si actor excõicat' admitteret' ad agendũ qđ esse non dꝫ: ꝛ ita cõmune delictũ noceret vni et alteri non. vñ nõ obesset ei excõicatio: ꝛ ita itelligit' lex p̃dicta apud celsum ꝯ. marcell'. Ideo ibi non dat' replicatio. ne sc3 cõis malicia alteri sit lucro: alteri ꝟo dãno. Vbi grã. Dolo induxi te ad aliqđ ꝓmittendum. Deinde induxisti me dolo ad remittẽdũ. ꝛ sic vterq3 ẽ in dolo ꝗ̃ casu si ago ꝯ te ad id qđ ꝓmisisti mihi p dolũ meũ mihi poteris opponere doli exceptionẽ: quã exceptionẽ non potero remouere p meã replicationẽ: si daret' hic replicatio repelleret' reus: ꝛ actor remaneret in lucro de dolo qđ esse non dꝫ. Et iõ. in. l. illa nõ dat' replicatio. Et in ꝯrijs dat' replicatio ꝓpt' eandẽ cãm: vt pꝫ in adulterio viri ꝛ vxoris: vbi grã. Mulier repetit viꝝ suũ: ipse opponit ei adulteriũ excipiẽdo ꝯ eã ꝛ ipsa replicat ꝯ eũ ꝛ ꝙ ipse sitr est adulterat': hic admittitur replicatio mulieris. ideo sc3 ne ille lucrũ habeat de suo adulterio. si replicatio mulieris non admitteret'. Et sic remaneret marit' in lucro de dolo suo vt vxorẽ repelleret ꝛ ita vni noceret adulteriũ: alt'i ꝟo nõ. qđ est

Exceptio doli an ei dat' p replicationem de dolo

Sūmarium. Dilecte. ¶ Per excōicationis exceptionē a ꝓſecutione appellationis quis repelli non dꝫ. Sic cōiter summatꝛ. ſed hec summatio non ꝯtinet aliquā

diuiſio dubitationē per. ca. cum inter. ſ. e. ⁊ .j. e. c. fi. Diuidiť hec decre. nam in ꝑma ponitur appellātis narratio. in ſecūda, appellatiōis cōmiſſio ibi. Quocirca. Abbas ſiculus.

a ¶ Ex ſufficienti. Si. ſ. vt lite non ꝯte. accedēs. Sꝫ dic grauamine: ſcilicet expꝛeſſo coram iudice: al's appellatio non admittiť niſi cauſa ꝓbabilis allegata: q̄ ſi eſſet ꝓbata debeat legitima reputari. j. d ap. vt debit'. ⁊ .c. interpoſita. ⁊ .c. cū ſpāli. ⁊ .c. cū cām ⁊ .c. cum dilecto.

b ¶ Denegarūt. Et bene: vt ſequiť. j. i fi. qꝛ licet excoicate eſſent etiā ab initio et, ab alijs iudicibus nichilo minus poterāt appellare ſi grauarenť et lr̄as īpetrare. ſ. e. cuꝫ inter. et. j. eo. ca. proxi. et vlti. vnde littere ſuper hoc ipetrate valuerunt. vt. j. ſequitur.

c Reciperēt. Et male fecerūt qꝛ debebāt illaꝫ admittere' qꝛ vt ſepius dictū eſt excōicati a ſua defenſiōe repelli non debēt qđ iſti facere nolebant: et iō q̄cq̄d fecerūt poſt appellationem: in priſtinum ſtatū reuocatur.

d ¶ Si eſt ita. Scilꝫ ꝙ ꝑoꝛ de gernemoe non receperat exceptionem prioꝛiſſe.

e ¶ Prioꝛis mandati. Quod fuit primum reſpectu iſtius mandati: ſed fuit tertium mandatum reſpectu ꝑmi directi ad abbatem ſancti benedicti. Et iſte linconien. decanus poſtq̄ꝫ conſtiterit ſibi de appellatione prioꝛiſſe interpoſita coꝛaꝫ prioꝛe de gernemoe pro eo ꝙ exceptionem prioꝛiſſe non recipiebat. debet cognoſcere ſuꝑ eo de quo prioꝛ de gernemoe debuit: ſcꝫ an appellatio monachoꝝ fuerit legitima vel non. et ſi iſte inuenerit monachos legitime appellaſſe ꝓcedet. ſi minus legitime condēnabit prioꝛē ⁊ ꝯuentū ad expenſas reſtituēdas prioꝛiſſe et remittet partes ad prioꝛē de angles ꝓut hic dicit qꝛ ea eſt forma appellationis q̄ interponit a grauamine. j. de appell'. cū in eccl'ia ⁊ .c. vt debit'. ⁊ ille ꝑoꝛ de āgles poſtea cognoſcꝫ de, appellatione ſibi ꝯmiſſa interpoſita ab abbate ſcti bn̄dicti. et ſi ꝑoꝛ de angles inuenit min' legitime appellaſ ſe remittet ꝑtes ad abbatem ſcti benedicti: ſi aūt appellatio fuerit legitima procedet in negocio iuxta mādatuꝫ. j. de appel. interpoſita.

† Adde an poſſit appella. a grauamie de futuro vide i. l an ſnie ꝑ̄ſo. C. q. appel. nō rec.

Dilecte in xp̄o filie prioriſſa ⁊ cōuent' de campeſſeia nobis ſignificare curarunt ꝙ cū inter ipſas ex vna ꝑte/ ⁊ prioꝛem ⁊ conuentum de burcellia ex altera: ſuper quibuſdam decimis ⁊ rebus alijs ꝓ quibus conueniebanť ab illis coꝛaꝫ abbate ſcti bn̄dicti et eius collegis auc̄te ap̄lica q̄ſtio verteretur: et ipſe ad nos ex ſufficiēti[a] grauamine appellaſſent ac nunciū ſuum ad appellationem miſerint ꝓſequēdam: ꝑ̄fati iudices poſtmodū tulerunt excōicationis ſniam in eaſdē. Noſtris ergo lr̄is ſuꝑ appellatione ꝑ̄fata non facta mentiōe de excōicatiōe ꝑ eundem nunciū ad prioꝛem de angles ⁊ ſuos coniudices ipetratis: pars aduerſa ex eo ſe appellaſſe ꝓponens ꝙ ipſi iudices exceptionē excōicationis ꝑ̄dicte contra ipſas ab eadem parte ꝓpoſitam admittere denegarunt[b] ad prioꝛē de gernemoe et ſuos coniudices nr̄as ſuꝑ hoc lr̄as impetrauit: coꝛā quibus ex ꝑte ipſaꝝ fuit excipiendo ꝓpoſitum ꝙ cum poſt appellationē legitimaꝫ dicta ſnīa lata fuerit: et cuilibet excōicato defenſionis auxilium cōpetere dinoſcaꝛ: memoꝛati iudices exceptionem ꝑtis contrarie (ſicut nec debebant) admittere noluerunt. ſꝫ cū dict' prioꝛ de gernemoe ⁊ coniudices ſui talē exceptionē non reciperēt[c] earūdē: ipſe nr̄am audiētiā appellarit. ¶ Quocirca mandam' q̄ten' ſi eſt ita[d] / reuocato in ſtatū debitū quicquid poſt hmōi ap. inueneritis attentatū: in eodē negocio iuxta prioꝛis[e] mādati nr̄i ad prefatū prioꝛem de gernemoe et coniudices ſuos directi tenoꝛē/ ꝓuia rōne ꝓcedas. Idem abbati ſcti ſaluatoꝛis papieñ. et verſel. prepoſi. ¶ Per exceptione [illegible] a ꝓſecutione appellationis etiam oꝛiginalis actoꝛ repelli nō debet h. d. ⁊ eſt caſus ſingularis quatenus dicit de actoꝛe. Ca. xj.

Significauerunt nobis capitulū de toꝛnacē. ꝙ cū. P. in ſuum archip̄bꝛ̄m elegiſſent mediolañ. archiep̄s ꝑ̄ſentatā ſibi electionē renuēs[f] confirmare quēdā ꝯꝑ̄ū clericum in archip̄bꝛ̄m inſtituit eccleſie ſupꝛadicte: quare ipſis ad ſe. apo. appellantibus ꝑ̄poſito ſancti ſtephani cām ipſam ſuꝑ his dicimur cōmiſiſſe: qui electionem ipſoꝝ confirmans et ꝓnuncians ius eligendi ad ip̄m capitulum pertinere: partem aduerſam ab impetitione ipſoꝝ abſoluit[g]. a qua ſententia partes ad ſedem ap̄licam appellantes cām ipſam vobis obtinuere cōmitti. Sed a parte altera exceptione excōicationis oppoſita: cōtra capl'm mēoꝛatū: vos minus ꝓuideat tendentes ꝙ ꝑ̄textu excōicationis oppoſite a ꝓſecutione appellationis non debeat q̄s

Significauerūt no. ¶ Diuiditur in duas ꝑtes. In prima ponit q̄relam appellātis. In ſcda inſtruit iudicē a quo ibi mādamus. Ab.

diuiſio ¶ Glo ſe. rect. ꝑ q. ad quā dupliř reſpondet.

f ¶ Renuens confirmare. Qđ facē potuit ſi nō erat idone': ⁊ illos potuit ꝑ̄uare iure eligēdi: vñ ſi hoc fuit verum tenebat archiep̄i iſtitutio. ſ. de elect. nihil eſt. ⁊ .c. qꝛ ꝓpter ad ip̄m ei ꝑtinet examiare: ⁊ ꝯfirmare dictuꝫ electū/ vel repꝛobare: vt ibi dꝛ: al's iuſta fuit appellatio clericoꝛuꝫ qđ potuit poſtea ꝑ ſniam. Vel ideo hic eam noluit ꝯfirmare qꝛ dicebat archiepiſcop' ad ipſum ſpectare ius eligendi archipꝛeſbyteꝝ in plebe: ⁊ hoc apparet per ſniam iudicis delegati qui confirmauit electionem capituli ⁊ ꝓnunciauit ius eligendi ad ipſum capl'm pertinere.

¶ Glo. ſe. rect. ꝑ. q. ad quā tripliciter reſpondet.

g ¶ Abſoluit. Suꝑ q̄ fuit hec abſolutio hic non dꝛ potuit eſſe ꝙ capl'm petebat a parte aduerſa expen=

fas vel forte petebat fruct⁹ pceptos ab illo instituto qui peti poterāt: vel q ulteri⁹ nō haberet vocē ɔtradictiōis in electione. ⁊ sup hoc appellauit capl'm ɔtrū ad ɔfirmationē electiōis: ɔtrū ad ius eligēdi appellauit ps altera. ⁊ sic ab eadē snia pōt vtraqꝫ ps appellare. sic. j. de test. Raynuci⁹. et. c. Raynaldus. qꝛ sunt in sentētia plura capitula: al's nō haberet locū duplex appellatio ab vtraqꝫ parte.

a ¶ Excludi. vt. s. c. pri. et. c. cū inter. ⁊. c. vl.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit. ꝗrit. alle. p ⁊ ɔ. et vacillādo soluit.

b ¶ Defensio. Ex hac lr̄a videtur q istiꝰ capl'o erāt rei ex eo q dicit legitima defensio: sꝫ apparet ipso facto q erāt actores: qꝛ petebant electionē suā ɔfirmari: ⁊ ius eligēdi ad se spectare dicebāt: in istis duab⁹ obtinuerunt: in tertia petitione succubuerūt sup qua appellauerūt: ⁊ ex eo etiā q dicit ptē aduersam nō esse cogēdā ad respōdendū illis de capl'o: et sic erāt actores: sed actor excōicatus non admittit̄ ad agēdū. j. c. pri. † Qualit̄ ergo isti admittunt̄. Et sic est arg. q excōicatus admittit̄ ad agēdū. Dicas ergo q in eo q condēnati fuerūt quasi rei intelligunt̄. ne ergo suū ius amittāt p iniquā sniam admittūtur ad defensionē iuris qđ amiserāt p sniam. ⁊ sic qcquid faciūt totū ē ad sui defensionē. ⁊ iō admittunt̄ nō obstāte exceptione excōicationis: qꝛ pretextu excōicationis nō est aliqs cōdēnādus iniuste aut etiā absoluēdus. Per talē eñ sniam iniquā amitterēt isti ius suū si nō admitterent̄ cōtra sniam ⁊ sic trāsiret in rē iudicatā. qꝛ ex eadē rōne nō possent appellare: sed qlibet condēnat⁹ pōt appellare: vt. s. eo. cū inter. ⁊ psequi appellationē suā. j. e. c. vl. secus videt̄ si esset lata p eo snia: qꝛ tūc nō videt̄ valere snia: si est excōicatus actor: sꝫ cā ppterea nō piret: qꝛ eo absoluto agere posset: sic ergo isti sunt audiēdi. Quid faciēt iudices si inueniāt sniam iniquā: debēt eā cassare. Sꝫ nūquid ɔdēnabunt alterā partē ipsi excōicato: videt̄ q sic: qꝛ hoc ad officiū ei⁹ qui cognoscit de appellatione ptinet: ⁊ sic fertur snia p actore excōicato ex certa sciētia. Sed cōtra. j. c. pri. in fi. Forte posset dici q condēnatio differt̄ in tēpus absolutionis: ex quo iam releuatum est grauamē in casu illius capl'i credo q capitulū fuit excōicatum post appellationē p alia causa: ⁊ ab alijs iudicib⁹: ⁊ sic min⁹ cōtineret dubitationis. Sed nō est verū: q feratur snia p excōicato: qꝛ nō constat illū excōicatum esse: immo repellit̄ excipiens: nec audit̄ volens reprobare excōicationē: ⁊ sic pōt iudex ferre sentētiam p tali: sed si post sentētiam latam vellet pbare q actor erat excōicat⁹: audiret̄ forte: qꝛ exceptio excōicationis in qualibet parte litis admittit̄. vt. j. c. pri. sed sentētia q precessit non min⁹ robur obtinet firmitatis: ⁊ executio sola impeditur: si post rē iudicatam excōicatio probetur. vt in decre. Inno. iiij que sic incipit. pia consideratione. in fi. lib. vj.

† Facit ad hoc l. idubitati. cū not. C. de adul.

Snia an possit ferri p excōicato.

¶ Glosa sequens rect. per contrarium.

s ¶ Procedatis. Hic remittit̄ cā ad eos a quib⁹ fuit appellatū: sed hoc voluit appellans: al's non remitteretur. j. de appel. accepta. ⁊. c. interposita. §. ij.

¶ Exceptionē. ¶ Diuidit̄. Nam prima ps ponit dictū qđ dicit speciale ⁊ exprimit cām. scđa ibi: q si puniri iubet reū dolosum. tertia ibi: excōicat⁹ pcipit sine ope exceptionis publicū excōicatum repelli. Ab. sic.

diuisio

excludi[a]: cū ōis legitima dfensio[b] excōicato in iudicio refer uetur/ ptē aduersam non esse cogēdā ad respōdēdū eisdem pperā decreuistis: ppt' qđ dictū capl'm nr̄am audiētiā appellauit: ⁊ infra. ¶ Mādam⁹ qten⁹ si est ita: exceptione huiusmodi nō obstāte/ in eodem negocio pcedatis[c]. ¶ Idem.

¶ Re⁹ in qlibet pte litis excōicationē cōtra actorē obijciēs auditur: et si maliciose distulerit. i expēsis cōdēnat̄. et dato q nō excipiat/ ipse iudex publice excōicatū repellet. c. xij.

Exceptionē excōicationis i dilatorijs[d] ppondis re⁹ sciēter omittens/ in qlibet pte litꝫ opponere minime phibet̄: qđ est i hac exceptiōe specialit' obseruandū: ne qsqꝫ in periculū aīe sue excōicato cōicare cogat̄. ¶ Qui si eam[e]

¶ Glo. se. distinguit exceptiōes dilatorias: peremptorias. ⁊c.

d ¶ In dilatorijs. Ad itelligētiā hui⁹ nota q exceptionū alia ē dilatoria: alia perēptoria. Itē dilatoriarū exceptionūꝫ: alia est declinatoria iudicij. alia est dilatoria solutionis. Declinatoria iudicū triplex ē siue ppona̅t ɔ iu. dicē. siue ɔ rescriptū: siue ɔ ipetrantē: inter quas pmo loco ppōnēda est recusatio iudicis. ar. s. de pba. qñ ɔtra falsam. vbi de hoc. ⁊ q illā omittit trāseūdo: ad alias: ad illā postea nō vr̄ posse reuerti: qꝛ litigādo corā ipso sup alijs psonā iudicis approbare videt̄. ‡ Itē alie dilatorie an ingressum litis debēt pponi. j. de re iu. inter monasterium. ⁊. C. d exceptio. l. vlti. ⁊. j. de ap. cū cām. ⁊. C. de pcu. ita demū. Ad hoc etiā facit. C. de iudi. sancim⁹. in fi. vñ post litē ɔtesta. aut etiā post terminū statutum ad dilatorias ppōnēdas pponi non psīt. s. e. pastoralis: nisi de nouo orta fuerit vt ibi dr̄. ⁊. s. de offi. dele. insinuāte. Dilatoria solutiōis añ litē ɔtest. pponi dꝫ. sed pbāda est postqꝫ actor fundauerit intētionē suā. C. de pba. exceptionē ⁊. iij. q. vj. §. exceptionē. ⁊ qñqꝫ pōt pponi etiam in cā appellationis. s. de fi. instru. cū ioānes. C. de excep. si quidē. Exceptio vo perēptoria pponi pōt: qñ añ sententiā siue etiā añqꝫ sit in cā cōclusum: ⁊ pōt etiā prestari añ lit. ɔtest. vt hic. ⁊. C. de excep. exceptionē. et. j. de pscrip. auditis. ⁊. s. de testi. c. de testib⁹. in fi. ⁊ post sniam in cā appellationis. C. sen. rescind. non pos. l. ij. Et est alia dilatoria q partim accedit ad naturā vere dilatorie ⁊ ptim ad naturā perēptorie sicut est exceptio excōicationis. qꝛ pponi pōt qñcūqꝫ ⁊ añ lit. cōte. ⁊ ēt post sniaꝫ ⁊ ēt si nō appellaret̄: qꝛ qñqꝫ facit retro iudiciū nullū vt h. ⁊. j. de re iudi. ad pbādū. Et vere dilatoria ē: qꝛ ea pbata iudiciū siue pcessus ē nullus: sed actio remanet salua. vt in pdicta decre. ad pbādū: qñqꝫ tñ nō facit iudiciū nullū. vt i decre. pia. vt dr̄ in no. etiā si. Et est speciale in exceptione ppter periculū aīe. vt hic dicit. Itē quodāmodo silis est huic exceptio falsi pcuratoris qꝛ ⁊ illa pōt pponi qñcunqꝫ etiā post sniam. s. de pcu. in nostra. ⁊. C. eo. ti. licet.

Exceptiōes sunt multiplices.

‡ Con. cor. l. q ab arbitris cū glo. ij. i fi. ff q satisda. cognn. et ff. ɔ ac. empti. l. iuli⁹.

¶ Glosa sequens notat speciale ⁊c.

e ¶ Qui si eā omiserit. No. quoddā speciale in hac exceptione. qđ in alijs non seruat̄: qꝛ si ex certa sciētia illā omittat: nihilomin⁹ potest eā opponere quandocūqꝫ postea: sed in alijs nō est ita. s. de of. dele. insinuāte. ⁊. j. de re iudi. inter. ⁊. iij. q. v. q suspecti puniūtur tñ in expēsis litis ppter dolū suū. Est hic arg. manifeste: q nemo iuri publico pōt derogare seu renunciare. s. de fo. cōpe. si diligenti. vbi de hoc. ⁊. s. de fer. ca. vl. ⁊ ar. j. de sen. excom. ca. contingit.

a ¶ Condēnādus. Etiā si excōicatio ꝓbata fuerit processus habitus nō valebit: ⁊ hoc innuit lr̃a ista vt actor laborib⁹ ⁊ sumptib⁹ fatiget: al's q̄re puniret in expēsis reus si ꝓcessus teneret. Sed ꝑ decre. nouā. ī. eo. pia ꝯsideratiōe: si instātia iudicij durāte excōicationis exceptio ꝓponat: vt ꝓbet ꝓcessus habit⁹ valebit: sed in sequētibus actor non auditur donec fuerit absolutus. ⁊ per hoc obuiat malicijs eorum qui scienter omittūt excōmunicatiōis exceptionē ab initio dolose: et sic bona fuit prouisio illi⁹ decreta. pia. Et idē intelligo etiā si ꝑ maliciā nō omittat sec⁹ credo de illa exceptiōe q̄ ꝓponitur contra iudicē publice excōicatum in quē nulla cadit iurisditio. vn̄ dum sic est excōicat⁹ nō tenet processus illi⁹ de re iudi. ad ꝓbandum. de hoc notaui in decre. pia. in glo. que incipit. sed mirum. lib. vj. B.

omiserit vt actor laboribus et sumptib⁹ fatiget: i expēsis est legitimis cōdēnādus a. ¶ Excōicat⁹ aūt publice b ⁊ si hmōi exceptio non opponit: nihilo min⁹ est officio iudicis c repellēdus. I dē. ¶ Nō cōpetit exceptio rei iudicate reo absoluto: q: nō possidebat. Ca. xij.

Aduersario tuo ꝑ iudicem absoluto. qm̄ tpe⁹ mote litis rē petitā ab ipso/ sine dolo d desierat possidere: si eam modo possideat: tibi petenti denuo rei iudicate exceptio nō obsistat. I dē. ¶ Valere rescriptū impetratū ab excōicato sup ꝓsecutione appellationis: licet de excōicatione nō fecerit mētionē. Ca. xiij.

Venerabilē. f. n. archiepm narboneñ. q̄ a iudicib⁹ ex sufficienti f grauamine ad aposto. se. appellans ad vos sup appellatione sua nostras lr̃as reportauit: et si ex causis alijs tpe īpetrati rescripti g vinculo fuerit excōicatio

¶ Glo. seq. cum versiculo p̄cedenti: qui si eā. ar. alle. duo iura. scd̄o alleg. simile circa qd̄ tractat duo. s. q̄d si excōicato sit occulta: ⁊ que dicatur publica.

b ¶ Publice. Nota etiā istud q: in hoc est ar. q: nulli licet ignorare qd̄ publice factū est. xvj. di. q: dicitis. ⁊ s. de postu. prc. ad hec. † Et ideo nō ꝓdest alicui: si dixerit se ignorasse: vt in pn̄ti. c. simile de iudice excōicato publice. ī. de re iudi. ad ꝓbandū. Vn̄ collige si occulte q̄s excōicet: q: postea non reuocaret sententia sine ꝓcessus. op. ar. de cleri. excō. mi. apl̄ice. vbi de hoc q: de occultis non cogit diuinare. ī. vt eccle. benefi. vt nostrum. ⁊ ff. ad. l. aquil. si putator. ⁊ ff. mā. si fideiussor. §. si cū debitor. q: nec tenemur ad ei⁹ obseruationē nisi post publicationē. s. de cōsti. cognoscētes. vbi dicitur rē que culpa caret. et. lxxxij. dist. ꝓposuisti. et dico eā publice latā si iudex tulerit sententiā illā in loco vbi publice iudicare ꝯsueuit p̄sentibus officialib⁹ suis et partibus vel altera absente per contumaciā. C. quomodo ⁊ qñ iudex. si vt ꝓponis. §. ⁊. l. j. al's si occulte non obesset: ꝯtum ad hoc multa argumēta possunt induci contra ea que occulte fiunt. xix. dist. anastasius. ⁊. s. de offi. deleg. cōsuluit. ff. de ritu nup. palam. ⁊ de offi. prefec. preto. Barbarius.

† Concor. textus i. l. nec supina. ⁊ l. nec regula. ff. d iur. ⁊ facti igno.

¶ Glo. seq. dat tria similia ⁊ reddit rationē textus.

c ¶ Officio iudicis. Sic p̄lat⁹ ex officio suo examinare dz electū sibi p̄sentatum. s. de ele. nichil est. ⁊. c. cū nobis olim. ⁊. c. venerabilē. ⁊ ꝑtor quos ꝓhibet in totū ꝓhibet etiā si ps non opponat. ff. de postu. quos prohibet. ⁊. ff. de procu. filiusfamilias. §. veterani. sic etiā iudex amittit cōpensationē: licet pars hoc nō petat. ff. de peti. here. l. vlti. ⁊. ff. de iniuriis. apud labeonem. §. si quis. al's ius publicū offenderet: qd̄ esse nō debet. s. de fo. cōpe. si diligēti. C. de procura. militem ⁊. C. loca. milites. Judex enim q̄ scit actorem excōmunicatum non debet ei participare: et sic tam pro se q̄ pro al's illum repellat ex officio suo: sic ⁊ quedā possunt obijci post sententiam. C. de iuris ⁊ facti ignorā.

l. j. ⁊. ff. ad mace. cum tamen.

Aduersario. d ¶ Tēpore mote litis. Nota q: ad hoc vt sequat condēnatio re⁹ dz possidere tēpore litis ꝯtest. ⁊ q: possideat cū res iudicat: sed si tēpore litis ꝯte. possideat cū res iudicat sine dolo malo amisit possessionem absoluitur ff. de rei ven. sin autē. §. j. vl' suffi cit possidere cuz res iudicat: vt ibi dicitur.

¶ Glo. ista querit alle. ꝓ ⁊ ꝯtra ⁊ duplicit soluit in fi. ponit quatuor q̄ requirunt vt obst. exceptio rei iudicate.

e ¶ Sine dolo Sed quis ꝓbabit q: sine dolo? Lex dicit: q: idē q̄ desijt possidere. ff. de excep. rei iud. si rē meā l. si a te. j. rn̄so. de qua lege sumpta est hec decre. Sed contra videt q: aduersari⁹. nā qui dolum allegat: dolum ꝓbare debet. ff. de ꝓba. quotiēs. §. q̄ dolo. Qualiter rn̄demus legi p̄dicte q̄ dicit q: ipse debeat ꝓbare. Respondet q: hoc ipso q: contrarium non ꝓbat satis probat ipse q: sine dolo desijt possidere. C. qui mi. nō pos. sup seruis. lib. xij. ⁊. C. de testa. omniū. sic probat bene merit⁹ eoipso q: non ꝓbatur demerit⁹. ff. de leg. ij. l. cū pater. §. rogo. Ideo dicit sine dolo: q: si dolo desijt possidere condēnabitur tanq̄ possideret: q: dolo sus ꝓ possessore habet. ff. de reg. iur. qui dolo. ⁊. l. parē. ⁊. ff. de rei vendi. q: si dolo. et. l. si nautē. §. sed ⁊ is. ff. de pe. here. nec vllam. §. is quoq;. ⁊. l. etiam. §. itē si quis. ⁊. l. sed ⁊ si lege. §. sinautē. et. §. perinde. Uel dic q: eoipso q: tpe litis cōtesta. possidebat si postea dicit se non possidere ad hoc vt absoluat presumitur contra ipm̄ q: dolo desijt possidere. ⁊ ideo tenetur ꝓbare q: sine dolo desijt possidere ad hoc vt absoluat: vt dicit. l. p̄dicta. si rem meā: al's condēnaretur tanq̄ possideret. Itē si quis non possideat ⁊ offerat se liti actore ignorāte non cōdemnabit acsi possideret. ff. de rei vendi. sinautē. in prin. et. l. is qui se liti. sed si actor sciret illū non possidere secus esset. vt. l. is qui se. Item si agat ad exhibendū si absoluat reus: q: nō possidebat et interim incipiat possidere: tamen obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. si q̄s ad exhibēdū. Ad hoc vt exceptio rei iudicate obstet. oportet ad min⁹ q: tria concurrāt. s. q: idē sit corpus siue eadem q̄ntitas: idē ius siue causa petēdi. ⁊ eadē conditio psonarum. ff. de excep. rei iudi. cum q̄ritur. ⁊. l. seq. ⁊. l. cū de hoc. Itē q: ille q̄ absoluitur possideat rē tpe sentētie. vt hic dicit. ff. de excep. rei iudi. si rem meam. ⁊. ff. de rei vendi. sinautem. §. j. Ber.

Possidere q̄ desijt sine dolo an debeat ꝓbare q: sine dolo desijt possidere.

Exceptio rei iudicate non ꝯpetit nisi tria cōcurrāt

Venerabilem. ¶ Primo ponit dictum. scd̄o subiungit ipsius causam ibi: q: nichil. Ab. siculus.

f ¶ Ex sufficienti. sic. s. eo. dilecte. ⁊ intellige q: expressit causam grauaminis corā iudice a quo appellauit. vt ibi dixi: al's non admittit appellatio. ī. de appella. vt debitus.

g ¶ Tēpore impetrati rescripti. Nota q: s. sepi⁹ dictū est q: re⁹ excōicatus siue a iudice suo/ siue ab alijs

dimisso

tēpore impetrati rescripti nō phibet̄ psequi appellationē ꝛ appellare. iij. q. ix. reuera. et .ij. de sen. exco. per tuas. ꝛ .§. e. cū inter. ꝛ c. dilecti. ꝛ c. significauerūt. et lrās impetrare ꝛ oīa facere q̄ pertinent ad suā defensionē: vt hic. oīa patent p iura pdicta. licet non faciat mētionē de sua excōicatione. et sup ipsa appellatione pōt lrās impetrare. vt di cit in fi.

dis fm duas primas lec. q̄ eliciuntur ex glo. fi. Et iste due lecture sunt vere i se. ꝛ pcedūt sine scrupulo. De aliis ꝟo posset dubitari. Diuidit̄. nā pmo repetit qꝺ scripserat olim. scꝺo ptestat̄ ibi. sed illud. Ab. sicu.

Diuisio

Glo. seq. arg. propter scādalum: inducit tria similia. signat ꝯriū.

Rubrica. De pscriptionib⁹.

Continuatio

Supra visuꝫ est de exceptionibus in gñe. ſꝫ qꝛ frequēter obijcitur pscriptionis exceptio: et plerūqꝫ dubitat̄ an ꝛ qn̄ ꝯpetat: merito post pcedētē sequitur ista. Abbas siculus.

De hac materia tractat̄. xvj. q. iij. ꝛ .iiij. et .iij. q. ij. in prin. q.

Diuisio

Placuit. Diuidit̄ nā primo ponit dictum. secūdo determinat ibi. si tamen casum determinatū exponēs ibi: si autē. alium addēs ibi item si. Ab.

Glosa. seq. signat successiue duo ꝯria ꝛ sol.

nis astrict⁹ de quib⁹ ibi mētio nō habet̄ ad psequendā p eas dē lrās appellationē pdictam decreuimus admittendum.

Qꝛ nihil excōicato appellare pdesset: si non posset appellationē suā pseq̄ et sup ea lrās ipetrare. De pscriptionibus. Ex cōcilio aphricano

Eps cōtra epm loci per se conuersum ad fidem pscribit triēnio. sed cū vacat ecclia vel est in scismate non pscribitur contra ipsam. Caplm. j.

Placuit vt si quisqꝫ aliquē locum ad catholicam vnitatē cōuerterit: si cum per triēnium nemine repetente tenuerit vlterius ab eo non repetat̄. Si tñ p ipm triennīū [a] fuerit eps qui posset repetere: et tacuit. Si aūt nō fuerit [b] nō preiu

dicet̄ matrici eccle: sed liceat cū loc⁹ acceperit epm ex ipso die intra triennium repetere. Itē si fuerit eps ad catholicā fidē ex donati pte conuersus: nō ei pIudicet pfinitū tēpus: ſꝫ ex q̄ die conuersus est habeat p triennū ptātē repetēdi locū qui ad ipsam cathedram ptinebat. Ex registro greg. italie patricie. Duobus modis summat̄. Pmo sic Taciturnitas prelati non nocet eccle donec sit pscriptum Scꝺo sic. In reb⁹ inuasis nō currit pscriptio. Jo. an. C. ij.

Nichil pdest: ꝛ ifra. Nichil cū scādalo [c]: nichil cū forali[d] strepitu vobiscū nos velle de causis pauperū [e] diffinire vobis scripsisse meminimus [f]. Sed illud scire vos credim⁹ taciturnitatem atqꝫ patientiā nostrā futuris post me pontificibus in rebus pauperum pIudicium nō facturam [g]

c Nichil cū scandalo. Ar. ꝙ ppter scādaluꝫ desistendū est a iure suo .§. de tē po. or. ad aures vbi ꝺ hoc. ꝛ .x. q. iij. cauendum. ꝛ xj. q. iij. nolite. ꝛ sic dñs cū sciret non deberet soluere tributū: tñ ppter scandalū soluit: ꝛ aplˢ ne aliquē scandalizaret ppriis manibus victū sibi querebat. xxiij. q. j. iā nunc. versus finē ꝛ ppter scādalum cōsuetudo loci seruāda ē vt fecit mater Augustini. xij. dis. illa. in fi. ar. j. de re iu. qui scādalizauerit.

† Uide de hac materia per no. in l. naturaliter p Bar. ff. de vsuca.

d Forali strepitu. Jd est contentioso iudicio

e De causis pauperū. Et sic bona eccle pauperum sunt. xvj q. j. qm̄ qcquid.

a Per ipm triēnium. Signat̄ ꝯ. xvj. q. iij. placuit vt quicunqꝫ. vbi dicit̄ ꝙ q̄ post sex mēses negligit plebes ꝯuertere ad catholicā vnitatē q̄ postea potuerit eas ꝯuertere habeat ipsas. Sol. illud. c. et istud sunt eiusdē cōcilij: ꝛ illud dꝫ intelligi p suppletionē isti⁹ ꝛ ecōuerso. s. vt vicini epi admoneat epm vt plebē suā cōuertat ad fidē catholicā: ꝛ si negligens fuerit p sex mēses a tpe admonitionis cōputādos: q̄ potuerit eā postea cōuertere habeat eā ꝯputato isto triēnio post illos sex mēses. ꝛ sic habeat sex mēses pmo: ꝛ postea triēniū ꝛ sic nullū ꝯrariū. ꝛ ita habes hic prescriptionē triū annoꝝ: ꝛ sex mēsiū ꝯtra ecclesiā: qꝺ est contra illud. j. eo. de quarta. ꝛ xvj. q. iij. §. quas actiones. sed hoc introductum fuit fauore fidei catholice.

Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.

b Si aūt nō fuerit. Et ita vacāte ecclia nō currit et pscriptio. Itē si eps fuerit heretic⁹ non currit ecclesie pscriptio: vt in §. se. qꝛ tūc ecclia ꝗsi vacare intelligit̄. sed videt̄ ꝙ debeat currere: qꝛ ecclia vacāte ipsi⁹ econom⁹ pōt cōuenire ꝛ cōueniri. vt ar. xij. q. ij. vulterane. ꝛ c. nobis. ergo videt̄ ꝙ currit pscriptio: sed nō est verū ꝙ econom⁹ possit agere vel ꝯueniri vacante ecclesia. qꝛ tūc caret legitio defensore. j. ne se. va. p totū: ꝛ ideo nō currit: immo dormit interim pscriptio.

Nihil prodest. Hoc capl̄m legit̄ varijs modis in glo. ꝛ extra. fm Jo. an summatur duob⁹ mo

ꝛ xxiij. q. vij. ꝙ aūt. ꝛ q. viij. conueniot. circa prin. ꝛ iō pauperū esse dicunt̄. qꝛ tpe necessitatis oīa sunt communicāda. xlvij. dist. sicut hi. xij. q. j. c. ij. ꝛ victu ꝛ vestitu his contenti simus. x. q. ij. eps. ꝛ xij. q. ij. aurum

f Uobis scripsisse meminimus. Et iō forte credītis ꝙ res pauperū retinere possitis: ꝗsi vobis videamur fecisse pactū de nō petēdo qꝺ falsum ē vt sequitur

Glosa sequens arg. inducēs rationē ꝛ simile alle. duo contraria ꝛ soluit dupliciter.

g Facturā. Arg. ꝙ negligentia vel taciturnitas plati nō pIudicat successoꝛi: qꝛ delictū psone ꝛc. §. tit. pri. cū venerabilis. ꝛ xvj. qꝺ. vj. si epm. sic ꝛ tpe plati male alienātis non currit pscriptio. xvj. q. iij. si sacerdotes. ꝛ platus cōditionē ecclesie deteriorem facere non potest. j. de dona. fraternitatem. Arg. contra. §. eo. ca. pri. ꝛ j. eo. auditis. in fi. Sol. negligētia prelati siue taciturnitas bene pIudicat ecclesie. qm̄ ppter taciturnitatem currit pscriptio. vt. j. quasi per totū. ꝛ §. eo. ca. proxi. ꝛ ideo hoc intellige ꝗtum ad centenariam prescriptionem que sola currit ecclesie romane xvj. q. iiij. nemo. ꝛ j. eo. cum nobis. qꝛ non potuit prescribere tēpore suo per centum annos et in auē. vt romana ecclesia gaudeat ꝛc. §. j. col. ij. Uel potest intelligi de re inuasa quam ista patricia inuaserat violēter: in qua nō currit pscriptio. xvj. q. iij. lꝫ in regulis. ꝛ xciij. di. illꝺ. ꝛ hec ptestatio fuit ꝗsi qdā iterruptio.

quā fecit princeps principi. Sʒ hoc non facit illa quā habes. xvi. q. iii. §. potest. versi. his aūt. ꝛ C. de an. except. vt pfectus. ā. de offi. ordi. pastoralis. in fi.

Sanctorum. ¶ Hoc capl'm ꝑut loquitur in pscriptiōe ecclesie passiue hoc dicit. Ecclesia cōtra ecclesiā pscribit spacio. xxx. annorum: ꝛ hodie nō ꝓcedit ꝑ ca. i. ꝑxi. Abbas

bonā fidē credens q aliā iusta cā possideret vñ ꝯpleuit pscriptionē: qꝛ q in locū alteri⁹ succedit iustā habet ignorātie cām. ff. de re iudi. qui in alteri⁹. vel potuit habere titulū. s. cōcessionē epi tm̄. vñ pscripsit occasione illius tituli tantū: licet minus iustus esset. vt dicitur. i. eo. si diligenti.

a ¶ Sanctorum patrum. Ad hoc vt teneat decre. sic pone casum.

Casus: Rector cuiusdā eccl'ie possedit ꝑ xxx. annos quiete quasdā possessiones cuiusdam militis querit si pscripsisset? respondeo vt sequitur ꝛ sic nō tollitur ꝑ ca. sequēs nā ibi loquit qn̄ ecclesia pscribit contra aliā hic qn̄ ecclesia ꝯtra priuatum. ꝛ iste casus probatur xvi. q. iii. §. pōt.

b ¶ Sanctiones. Ut. xvi. qō. iii. ca. i. ꝛ ii. et c. quicunq. ꝛ cap. placuit.

c ¶ Quiete. Id est sine interruptione aliā ꝛ sine molestia de qua notatur. i. eo. illud.

Grego. ¶ Per quietam et sinceram possessionem triginta annorum prescribit ecclesia rem priuati. hoc di. prout loquitur in prescriptione ecclesie actiue ꝛ sic intellectus tenendus est. Capitulum .iii.

Sanctorum patrū[a] sanctiones[b] statuentes confirmauerūt: ꝛ nos irrefragabiliter confirmam⁹ vt oēs possessiōes ad singulas prouincias nrōrum fratrū ꝑtinētes a qb⁹ ꝑ trigita annos possesse sunt qete[c]: ꝛ sincere[d] absq synodali[e] ꝓclamatiōe ꝑpetuo teneāt. Jl. lerā. iii. salernitano archiepo. ¶ Quarta decimarū et funeraliū pscribit cōtra epm̄ si qdraginta annorum spacio nō soluat: et cathedralis ecclesia interim non vacauit. Ca. iiii.

De qrta decime ꝛ oblationib⁹ defunctorū clericus ab impetitione epi quadragenaria[f] prescriptione tēporis se posse tueri[g] videtur. ¶ Nisi forte interim pastoralis sedes caruisset[h] pastore q iura eccl'ie sue exigere debuisset. Nā ro. ecclesia tricēnalem pscriptionē contra ecclesiam non admittit. ¶ Idem. ¶ Possessor male fidei nō prescribit. Capitulum .v.

Uigilāti studio cauendum est ne male fidei possessores[i] sim⁹ in pdiis alienis. qm̄ nulla antiq dierū possessio iuuat aliquem male fidei possessorē: nisi resipuerit postq se aliena nouerit[k] possidere: cum bone fidei possessor dici non possit. ¶ Ephe-

ligenti.

h ¶ Caruisset. Qꝛ eccl'ia tūc careret legitimo defensore. i. ne se. vacā. c. i. ꝛ vlt. ꝛ hic qre non currit pscriptio. ā. e. ca. i. ꝛ sic istud tps subducit de pscriptionib⁹. i. eo. auditis. ꝛ. c. cum nobis.

Diuisio: Uigilanti. ¶ Primo ponit dictū. secūdo ibi ephesin⁹. rōnē legis ꝯue. tio corrigit ibi: nobis. Abbas.

i ¶ Possessores sic. i. c. qm̄. ꝛ c. si diligēti. ꝛ. c. veniens. in fi. et xvi. q. iii. licʒ. ꝛ. xxxiiii. q. ii. si virgo. ꝛ. xxxiii. q. v. q deo. ꝛ h⁹ io ē ꝯtingit: qꝛ sicut tēpus non tollit obligationē. sic nec iducit. ff. d ac. ꝛ obli. obligationū. §. placet. ꝛ hoc fm canones. sec⁹ fm leges. C. ꝯ pscpt. xxx. vel. xl. an. an fides emptionis. ꝛ. xvi. q. iii. §. potest

Concor. l. ii. et ibi bal. C. de of. pfect. vrb.

d ¶ Sincere. i. bona fide: qō psumit eoipso q nō ꝓbat ꝯtrarium. arg. C. q mi. nō pos. sup seruis. ꝛ q malā fidē allegat: eā ꝓbare dʒ. ar. xvi. q. iii. volum⁹. ff. de ꝓba. quotiēs. §. q dolo. ꝛ qō dicit de. xxx. annorum pscriptione q non tenet hodie/ verū est in rebus ecclesie: tenet tm̄ in rebus priuatorum. i. eo. de quarta. ꝛ. c. ad aures.

e ¶ Absq synodali ꝓclamatiōe. Per istā synodalē ꝓclamationē fit interruptio pscriptionis. si als non posset litē contestari. C. de annua. excep. vt perfectius als non videtur. C. de pscrip. xxx. an. sicut in rem.

Diuisio: De quarta. ¶ Primo ponit dictum. secundo casum non exemptum ibi: nisi. tertio ius antiquū reprobat ibi: nam romana. Abbas siculus.

f ¶ Quadragenaria. Hodie vero iure cōi sola. xl. an prescriptio currit ꝯtra eccl'iam nulla distinctione facta inter eccl'ias ꝛ monasteria vt hic ptʒ. ꝛ. i. c. i plurib⁹ ca. ꝛ. xvi. q. iii. §. potest. ver. quas actiōes. ꝑut distinxit Gratian⁹ ꝛ male in illo. §. pōt. xvi. q. iii. ver. si. per vnā columnā. ver. in canonibus vero. ꝛc.

¶ Glosa sequens obiicit ꝛ dupliciter soluit.

g ¶ Se posse tueri. Sʒ vr̄ q nō posset se tueri: qꝛ illa quarta decimarū de iure cōi videt ad epm ꝑtinere x. q. iii. vnio. vñ si clericus iste cessauit in solutione illi⁹ quarte. fuit male fidei possessor. et iō non pscripsit. i. ca. ꝑxi. ꝛ. i. e. qm̄. ꝛ. c. vigilāti. ꝛ. c. si diligēti. itellige q ab ipso clerico nō incepit pscriptio nisi habuisset titulū talē q dedisset ei cām pscribēdi. de quo dicitur. i. eod. si diligenti. sed ab aliquo predecessorum fuit inchoata ꝛ ipse inueniens ecclesiā in possessione habuit

¶ Glosa sequens querit argu. pro ꝛ contra ponit. iii. opi. ꝛ mediam approbat.

k ¶ Nouerit. Qō est intelligēdū si ań impletā prescriptionē habuerit malā fidē: qm̄ q mala fide possidet non pscribit vt dictū est. Sed pone q post ꝯpletā pscriptionē incipiat habere malā fidē: nunqd tenet ipam rē restituere ꝓ dño? videt q sic: qꝛ iā scit q res non est sua. ꝛ non dimittit pctm̄ nisi restituat ablatū xiiii. q. vi. si res. ꝛ. i. de vsu. cū tu. Sed contra videt q completa pscriptione iam tutus est fm vtrūq ius. ā. ca. ꝑxi. ꝛ. i. eo. ti. c. qm̄ omne. ꝛ in pluribus aliis. ergo iure possidet. si iure: ergo iuste ꝛ bene. vt. xiiii. qō. iiii. quid dicā. nec iā dicit aliena vt ibi. Preterea iura faciūt hoc meū: illud tuū. viii. di. quo iure. Item conditor canonis vel legis pōt michi dare rem alienā ꝛ tutus ero. ff. de euic. lucius. ꝛ. C. de quadri. pscrip. bñ a zenone. ꝛ ꝑ totū. et sic multo fortius potuit inducere hanc pscriptionē in odiū negligentium. Quidā dicūt q qcunq habet conscientiā rei aliene tenetur eā restituere: als peccat. Alii dicunt. q videtur verius: q non tenetur eam ampli⁹ reddere: qꝛ iam non est aliena: immo sua/ ꝛ iuste eam possidet: qꝛ iure. xiiii. q. iiii. quid dicā. sicut qui actore pretore possidet. iuste possidet. ff. de acqui. pos. iuste. Ala. dixit: q si ex causa lucratiua rem habuit semper eam reddere tenetur. argu. ff. de his q in frau. cre. q autem. §. si quid cū pupillo. si vero ex causa lucratiua: puta q emit ab eo quē credebat dñm non tenetur. arg. xiiii. q. i. q debetur.

Prescriptiōe ꝯpleta si mala fides superueniat. an res pscripta restitui debeat

Panor. innuit a.: nus tenet istam.

a ¶ Ephesinus. Imperator forsitã fuit vel iurisperitus qui hanc legem primus edidit.
b ¶ Segniciẽ vitandã. Scz ne rex dominia essent incerta. ff. de vsuca. l. j. ⁊ institu. de vsuca. in pncipio.
c ¶ Cognitis. Ipsi dño: q ab alijs possideantur.
d ¶ Latẽtib⁹. Qr ver⁹ dñs rez illaz nescit ad se pertinere.
e ¶ Placuit ñ habere. In male fidei possessore qui prescribere nõ potest siue verus dñs sciat rem illam ad se ptinẽ siue ignoret. vt. xxxiiij. q. ij. si vgo. ⁊ ff. de peti. here. sed et si lege. §. si ắ eo.

¶ Con cor. tex tus i. l. fi. C. de pscp. lõ. tẽp.

H D aures. ¶ Cõmunis diuisio: scđa ibi, tuc. Abbas.

diuisio

f ¶ De iure. Canonico ⁊ etiã ciuili. ẵ. de pba. ex lrãs. j. de iure pa. qđ aũt. xvij. q. v. non sane. et C. de rei vẽdi. c. ẵtiẽs. ff. de reg. iu. cum par. ff. ắ odi. ob tur. causam. si ob turpẽ.

¶ Glosa se. sigt 2riũ ⁊ remittit.

g ¶ Quadragenalis. Sic patet q vna ecclesia potest pscribere decimas in parrochia alteri⁹: lz titulũ non ostendat. ar. ẵ. eo. tit. de qrta. j. e. veniens. Arg. 2̃. j. de deci. dudũ. vbi dr q titul⁹ ẽ necessari⁹. de hoc dr. j. e. si diligenti. Hodie est text⁹ apt⁹. c. j. e. ti. li. vj. vbi titul⁹ ẽ necessari⁹. vel tm̃ tempus de cui⁹ initio non sit memoria: cum sit cõtra ius cõmune q vna ecclesia pcipiat decimas i aliena prochia. c. ad decimas. de resti. spolia. lib. vj. Panor.

Addi tio.

¶ Glosa seq. recit. p duo 2ria ⁊ in vtroqz remittit.

h ¶ Actionẽ. Arg. q actio scđm canones sit proponẽda. de hoc dicitur. ẵ. de iudi. dilecti. ⁊ ca. examinata. ⁊ q dicit omnem actionem excludit: intellige q talis sit actio que possit prescribi. qr quedam sunt que prescribi non possunt. ⁊. j. e. ca. proxi. ⁊ ca. accedẽtes. et ca. cum non liceat: vbi notatur in quibus casibus non currit prescriptio. Ber.

¶ Con cor. tex tus i. l. si rẽ. et ibi glo. ff. de pac.

C Ausam. ¶ Laic⁹ decimas non prescribit. Communis diuisio. secunda ibi: ideoqz. Abbas si.

i ¶ Concessione. Supple facta post latera. ɔcil. in quo cauetur q laici sine animarũ periculo decimas detinere non possunt: vt. j. de deci. phibemus et melius. e. tit. ẵuis sit graue. vnde hodie epi decias laicis in feudũ ɔcedere nõ possunt. qr ius decimarũ cuz sit spũale non cadit in laicum. vt hic in fi. satis ptz. de hoc dicetur in decre. j. de deci. ẵuis sit graue.

Ephesinus etsi legislator soluz ppt vitandã miseroz segniciẽ[b], et lõgi tpis errorẽ ⁊ cõfusionem pum⁹ tricẽnali vel q̃dragenali pscriptione vigorẽ legis ipo fuit. ¶ Nobis aũt tã in reb⁹ cognitis[c] q̃ latẽtib⁹[d] placuit[e] non habere vigorem. Idem mauritano epo.

¶ Una eccia in prochia alterius. xl. annoz spacio decimas pscribit. C. vj.

H D aures nr̃as puenit duas ecclesias litigasse sup decimis q̃s vna earũ in alterius prochia an. xl. possedit: et infra. ¶ Tue fraternitati tenore pñtiũ innotescat: q de iure[f] melior est conditio possidentis: qr q̃dragenalis[g] pscriptio omnẽ prsus actionẽ[h] excludit. Idem parmensi epo.

¶ Laici spũalia possidere nõ pñt: ergo nec pscribere nisi de concessione alleget. C. vij.

C Ausam que iter regiñ. archidi. ⁊ nobilem viz G. super decimis vertitur: et infra. ¶ Ideoqz mãdam⁹ q̃tenus eam ipam debito fine decidas: nõ obstãte pscriptione tpis vel cõcessione[i] ecclesiastice, secularisve[k] persone si idẽ G. opponere eam voluerit: qr cũ laici decimas detinere[l] non possint: eas nulla vallent prescribere ratione. Idem.

¶ Et contra prescriptionẽ. xl. annoz. que sola currit contra ecclesiam opponitur interruptio vtraqz pbabit. Ca. viij.

I Llud autẽ te scire volumus et tenere q aduersus ecclesias minorem prescriptionem q̃ quadragita[m] anno. eccle. nõ admittit: licz quidam canones[n] comprobẽt tricennalem: et ecclesia se potest aduersus[o] ecclesiam quadragenaria temporis pscriptiõe tueri de re illa quã incõcusse[p] xl. an. noscit possedisse. ¶ Uerũ si de pscriptiõe ⁊ iterruptione inter ptes fuerit mota qđ ab vtraqz parte[q] testes recipi debent: ⁊ si pbata fuerit interruptio[r]: pscriptio non tenebit.

k ¶ Secularisve. j. de deci. tua no. ⁊ ca. dudum.
l ¶ Detinere. Sic. xvj. q. vij. c. j. ⁊ dic detinẽ: scz ciuiliter naturalr aũt de facto possident laici ⁊ in pıculũ aiar. exigit ergo ciuilis possessio ad pscriptionẽ in hmõi spũalibus: id est vt psona sit talis in quam possit cadere huiusmodi possessio ắ iure. In laicum eni ius spiritua le non cadit. ẵ. de elec. sacrosancta. ⁊. ca. massana. ⁊. xcvj. disti. bene qdez talis quidez possessio germinat prolẽ. vt arg. insti. per q̃s pso. no. acq. §. sz bone fidei ⁊ ideo qr nõ possident: nõ pscribunt: qr sine possessione prescriptio non pcedit ff. de vsucap. lege tertia. et melius in lege. sine possessione. ⁊ pscriptionez obuiere non potest: nisi qs posside at. ẵ. de pba. ex litteris. in fi. ergo laici non possunt nobis obijcere prescriptionem i huiusmodi spũalibus qr non possident ciuilr decias sub audi nisi allegẽt aliũ titulũ ⁊ ɔcessionẽ factã.

Prescp tio l de cimis an pos sit p lai cos al legari.

I Llu d aũt. ¶ Sunt duo dicta. scđm ibi: ver. Ab.

diuisio

m ¶ Quadraginta. ẵ. eo. de quarta. ⁊ cap. ad aures. ⁊. j. ca. proxi.
n ¶ Canones. xvj. q. iij. ca. j. ⁊. ij. ⁊ c. quicunqz. ⁊ c. placuit. que hodie non tenent. ẵ. e. c. iij. Ber.

¶ Glosa sequens recitetur per. q.

o ¶ Aduersus ecclesiam. Hoc ideo dixit: qr aduersus priuatum bene tuetur se ecclesia spacio. xxx. anno. vt. ẵ. eo. sanctorũ. que in isto casu habet intelligi ne quod in eius fauorem noscatur indultum ad eius lesionẽ retorqueri contingat. C. de leg. j. l. q fauore.
p ¶ Inconcusse. Id est qete et sine aliqua interruptiõe. j. e. auditis. et ca. seqñ. vel sine aliqua synodali pclamatione p quã iterrumpit pscriptio. ẵ. e. sctõz.
q ¶ Parte. Sup pscptõe ⁊ ifruptiõe. vt. j. e. auditis.

¶ Glo. se. distinguit iterruptionẽ naturalẽ ⁊ ciuilẽ. de prima ponit duos modos ⁊ octo de secunda.

r ¶ Interruptio. Nota q iterruptio fit plurib⁹ modis naturalr ⁊ ciuilr. Naturalr duobus per inundationẽ maris ⁊ fluminis. vt. ff. de acq. pos. qui vniuersas. §. item labeo. ⁊. l. possideri. §. labeo. Item p detectionẽ ⁊ expulsionẽ. j. de vsuca. naturaliter. §. j. Ciuiliter vo multis modis ifrũpit pscriptio. Et pmo p libellũ pncipi oblatũ in annali actiõe. C. q̃n li. pnci. da.

Prescp tio iter rũpit natura liter ⁊ ci uiliter.

li.ote.facit.l.ij.itē p lit.ote.qd hz locū i ppetuis actio nib9.xvj.q.iij.§.pōt.ver.is.r.§.q si.ij. et corā suo iu dice.C.ne de sta.defunc.l.pe. si non pt litem ptestari sufficit iudicē adire r libellū offerre ꝫ absentem. vel ꝫ.cū q pueniri non pōt aliā de cā † r in qrunouiā de ducere ius suuz vel corā publicē personis: vel ad domicilium rei cū iudex hri nō pt pponat. et sic i terrupta ē pre scriptio.C.de an na.excep.vt pfe cti9.r pdi.§.pōt ver.is aūt. Jtez p sacrū oraculū oblatū pncipi r per executorem postea subsecu ta fuit conuentio C.de pscrip.xxx an.sicut in rē.in fi. Jtē p solutio nē vsurap.C.de pscrip.xxx.an.si quis emptiōis. in fi. Jtē p syno dalem pclama tionem.§.e.san ctop.itē p secun dam cautionez a debitore factā C.de pscrip.xxx.an.cū notissimi.§.sed r si qs. Jtem p denunciationē factā a colono.§. vt li.nō pte.qm fre quenter.§.q si super.r.C.vbi in rem actio.l.ij. B.

† Con cor.l. penul. C.ð ar bi.et bar.l.l. puato rū. C.ð iurisdi. om. iu.

ij.licet.r.c.quicunqz.r.J.de parro.sup eo. r ratio est: scz ne puinciap termini confundant. xvj.q.iij.qcun qz.r sic limes pscribi non pōt.nec ea q liminib9 adhe rent.ff.de rei ven.que religiosis.r.ff.de ꝫhen.emp. in modicis.vbi ho nō pstat nec pt pbari de diuisione limes et ea que sibi adherēt bñ pōt pscribi: r sic distinguit illud ca.xvj.q.iij.iter memoratos. fi nes vero predio rū bñ pscribunt in q casu loquit illud ca.ex lris. §.de pba. i quo casu potest itel ligi illud ca.xvj q.iiij.volumus: r illud quod hic dicit. Si vis in telligere hic ð fi nib9 parrochia rū intellige hic q fines nō erāt distincti.vñ ha bet locum pscri ptio. vt dicit.c. iter memoratos. Illud scias q li cet limes pscri bi non possit: ta men ea q sunt in fra limitem limiti nō adherentia pscribunt spūalia r tēporalia: r sic loquunt.§.e.ad aures.r.j.e. auditis. vbi vna ecclia pscribit decimas r.i parrochia alteri9. r tunc necessarius est titulus vt in quadā decre.gre. e.ti.venerabilium. vt no.j.e.si diligenti.

Idē. ¶ Fines pdiop ecclasti cop.xl.annop spacio pscribunt

Quia indicante Ca.ix. abbate. G. cōperimus inter eū r abbatē sctē lucie ex ortā de finibus qstionem agri messoris[a] diffinitione illaz p speximus finiendam. Hortamur igitur vt ad loca[b] de qb9 est contentio accedētes eā in vra faciatis pñtia terminari. ¶ Quadraginta tm[c] annoꝝ pscriptione vtriqz pti seruata.

Lucius.iij. ¶ Tpe hostilita tis non currit pscriptio. Ca.x.

Ex transmissa conqstiōe abbatis et monachoꝝ de haben. accepimus: q cū ec clesia[d] de camenone ad ius eo rū pertineat r hoies de sibi.r vinto.eccliarū prochiani sint ipsius ecclie.clerici q pdictas habuerūt ecclas: minutatim[e] oē ius prochiale preter ius fu nerādi[f] matrici ecclie subtra xerūt: r infra. ¶ Dil.ve.man. qten9 decimas[g] r oblationes cū alijs obuentionib9 memo rate matrici ecclie (pscriptio ne hostilitatis tēpore non cur rēte[h]) restitui faciatis. Inno. iij.abbati de ciriete.

¶ Procurationes que deben tur legatis et nuncijs aposto lice sedis prescribi non possūt

Accedentes Capitu.xi. ad pre.n. preposi tus scti nazarij.r A. canonic9 sancti stephani sindici et pro curatores primicerij.r clerici

diuisio

Quia indicante. ¶ Prio ponit dictū qd scdo exe quendo pmittit ibi: hortamur. Tertio circa ex ceptionem instruit ibi: quadraginta tm. Ab.si.

a ¶ Agrimessoris. Qui tenetur de mō finiū actio ne in factum si male renunciauerit: dūmodo dolose hoc faciat. de culpa enim vel negligentia non tenet. ff.si men.fal.mo.dix.l.iij.§.j.L.

b ¶ Ad loca. Ut loca diuidenda subijciat oculis.ff. fini.regun.si interruptiōe.in fi.C. fini.regū. si quis. Et ex hoc potest sumi.argu. q iudex potest iudicare fm q nouit et non fm allegata. Et nota q iudex qui ꝫ conscientiam/vel ꝫ iusticiam in grauamen alteri9 aliqd fecerit p grām vel sordes per vnū annū noue rit se suspēsum.r si durāte suspēsione ingesserit se di uinis: irregularis efficit: cū q sol9 papa dispēsat: et in verā litis estimationē condemnabitur. vt in decret. Inno.quarti.cum eterni.de re iudi.li.vj.T.z.

¶ Glo.se.inducit qttuor pcor.alle.iiij.iura. in priū r soluit distinguēdo inter fines prochiap.rē.r pdiop pmo casu aut pstat de limite aut non. Et si pstat aut qrit de limite vel adherētib9 aut non de adherētib9.

c ¶ Quadraginta tm annop. Sic ergo vr q fines pscribi pñt.vt.xvj.q.iij.volum9.r.q.iij. inter mēora tos.r.§ e.ad aures.r.§.de pba.ex lris. Sed ꝫ vr q fines pscribi non pñt.vt.xvj.q.iij.lz in regulis.r.J.de parro.sup eo.xvj.q.iij.qcunqz.r.c.inter memoratos. Sup hoc dicas vbi fines dioce. siue parrochiap con stat distinctos fuisse vel etiā pōt pbari p libros anti quos r testes r famam r alia adminicula.vt.§.de p ba.cū causam.fines dioce.siue parrochie aut prouin cie: non possunt pscribi.r sic loquuntur.§.ista.xvj.q.

Prescri bitur qñqz fi nes dio cesis.

Ex transmissa. ¶ Prima pars ponit querelā. se cunda dat iudices ibi: discretioni. Abbas sicu. r erat hec olim sub ti.de statu regu.

diuisio

d ¶ Ecclesia de camenone. Que prochialis erat ec clesia r matrix ptinens ad monachos r alie erāt sub illa.r ita iste ecclesie ptinebant ad monasteriuz me diante matrice ecclesia: r ita maior ecclesia pōt age re p iure subditarum ecclesiarum.sic.j.e. auditis.et xvj.q.iij.inter memoratos. L.

e ¶ Minutatim. Frustatī lup9 comedit agnū.xiij. q.j.§.his ita.vltra vnā columnam.r est quasi quedā species alluuionis que pdiop statū imutat: alij aufe rēdo paulatim: alij dādo latent.C. de alluuio.l.j.r.ij.

f ¶ Funerandi. Jus funerādi consistit in sepultu ris mortuop r exequijs r oblationib9 inde puenien tibus: ‡ istud ius non subtraxerant matrici ecclesie. de hoc iure habes.j.de sepul.per totum.

‡ Con cor.tex tus i.l. r si qs §.fu neris cā.et.l. funerū sumpt9 ff.ð re li.r su. fune.

g ¶ Decimas. Et sic ptz q de iure cōmuni matrix ecclesia debet pcipere decimas infra confines sue li mitationis.r sic capelle nihil debēt habere: qd est ve rum.nisi p specialem indulgentiam vel pscriptionez J.de deci.cū contingat.r.xvj.q.j.de decimis.

h ¶ Non currente. Tempus hostilitatis non cur rit immo illud subducitur de prescriptione. sic.r.xvj questione.iij.prima actione.ff.de cap. r postlimi.re uer.postliminium.r.C.eo.ab hostibus. et in alijs ca sibus.§.eo.ca.j.

Accedentes. ¶ Prima pars ponit querelam: se cunda dat iudicem ibi: volentes. Abbas.

mediolan. de ordinarijs maioris eccl'ie grauit' sunt conq̄sti: q cū ipsi legatos ɀ nūcios ap. se. deuote recipiāt et pcurēt: dicti ordinarij pcurare ipsos renuūt: ɀ pcurātib9 ad expensas subsidiū impartiri: ɀ infra ¶ Volētes aūt vt qđ oib9 iminet: ab oibus [a] cōpoꝛtetur. Mādam9 q̄ten9 nisi dicti ordinarij p speciale priuilegiū ap. se. p̄stādis pcuratiōib9 ōnderint se immunes, etiā si lōgissimo tpe pcuratiōis obsequiū nō impēderēt: cum in talib9 [b] p̄scriptio sibi locū neḡat vēdicare) ipsos ad pcurationis sarcinā ordine debito subeundā teneri decernas. ¶ Idē de costa. ɀ de sctō donato prioꝛib9.

¶ Subdit9 nō prescribit obedientiā cōtra prelatū. Ca. xij.

Cum nō liceat a capite membra recedere [c] nō sufficim9 admirari: q sicut referente bracharen. archiep̄o nobis est intimatum: lȝ eccl'ie vr̄e in ipsi9 sint dioce. cōstitute vos tn̄ obedire sibi tāq̄ ep̄o vestro cōtumaciter recusatis ɀ infra. ¶ Ideoq̄ mādamus q̄ten9 p̄fato archiep̄o ɀ eccl'ie bracharē. obediētiā ɀ reuerētiā debitā sicuti alij clerici sue dioce. [d] faciūt ipendatis p̄scriptione tempoꝛis nō obstāte [e]

a ¶ Ab oibus ɔpoꝛtet. Ar. q oēs tāgit ab oib9 est approbādū. lxvj. di. c. j. ɀ. ꝫ. ꝺ tep. oꝛ. si archiep̄s. ɀ. ꝫ. de offi. oꝛ. ad hoc. ff. de aqua plu. ar. in concedēdo. et C. de auc. p̄stā. l. vi. Itē vbi on9 ibi emolumētū. xij. q. ij. charitatē. ɀ. c. ecclīasticis. ɀ instutu. de legi. pa. suc. ꝗ. j. ɀ. C. de fur. manifestissime. ꝗ. sinautem. et melius. C. de cadu. tol. l. vna ꝗ. pro secundo.

¶ Glosa sequēs dat vnū simile: ɀ duo dissimulia

b ¶ Cū in talibus. In pcuratione que debet ratiōe visitationis nō currit p̄scriptio. j. c. cū ex officij. et hic ptȝ sȝ in illa q̄ datur rōne institutionis bene currit: ꝺ qua loqtur. c. xviij. q. ij. eleutheri9. Itē in illa que datur ratione consuetudinis. vt. xviij. q. ij. seruitium.

diuisio ¶ Cum non liceat ¶ Sunt due partes. Prima reprehendit factum istoꝝ quibus scribitur expmendo causam: secundo illud coꝛrigi precipit: ɀ exceptionem remouet ibi: ideoq̄. Abbas siculus.

¶ Glosa seq. ponit tres casus exceptos: deinum obijciendo querit. ɀ soluendo questionem repetit.

c ¶ Recedere. Nisi vbi incidit in heresim. xxiij. q. ij. sane. ij. vel in scisma. ꝫ. de ele. q2 diligētia. ɀ i crimine notoꝛio foꝛnicationis. et in symoniaco in oꝛdine si possit pbari. xxij. di. ꝗ. verū. ɀ j. q. j. si q̄s a simoniacis In alijs aūt criminib9 etiā si sint notoꝛia expectāda est sentētia. xv. q. vi. sciscitātib9. viij. q. iiij. nōne. et. ꝫ. vt lit. pē. laudabilē. ɀ. c. a memoꝛia. ɀ. j. de diuoꝛ. poꝛro. ɀ ē rō q2 foꝛnicarij notoꝛij / ɀ simoniaci sunt suspēsi ip̄o iure. j. q. j. reperiunt. Sȝ nōne p alijs criminib9 prohibetur quis a pceptione dn̄ici coꝛpoꝛis. de cōse. dist. ij. quotidie. ɀ ab immolatione. vt. vj. distin. testamentum. Quare ergo poti9 circa ista crimina hoc dicitur? Solu. Canon dicit q istos simoniacos ɀ foꝛnicarios vitare possum iure mero: sed alios nō. nisi essent excommunicati. ɀ suspēsi vel depositi. Uin.

d ¶ Sue diocesis. Eo em ip̄o debet sibi subesse. xvj q. vij. oēs basilice. ɀ. xviij. q. ij. monasteria. nisi ostēdāt se exēptos. j. de ɔfir. cū dilecta. ad fi. ɀ hoc ideo: q2 possessoꝛ non cogit probare titulū sue possessiōis. C. de rei vē. l. vlti. C. de pe. here. cogi. ɀ. ij. q. v. ꝗ. j. q2 ius istud de communi iure pertinet ad episcopum in omnibus clericis sue diocesis vt hic patet.

¶ Glo. se. ponit. xxvj. casus quib9 vel non p̄scribit vt p̄scriptio doꝛmit ɀ dn̄q̄ p̄sonas q̄ non p̄scribūt. In fi. signat contrarium ɀ soluit ɀ p̄mo recitetur finis.

Prescriptio qn̄q̄ nō currit q̄n q̄ doꝛmit.

e ¶ Non obstāte. Nota hic casus in q̄bus non currit p̄scriptio. Primo in obediētia. vt hic. Itē in pcuratione ratione visitationis debita. ꝫ. eo. capit. pꝛoxi. Item in decimis a laicis possessis. ꝫ. eo. causam que. Item in matrimonio. j. de cōsangui. non debet. Itē in tributis siue publicis functionib9. C. de p̄script. xxx. vel. xl. anno. l. cōpetit. Et liber homo non prescribit. xvj. q. iij. ꝗ. potest. ver. q si priuat9. ɀ se. ꝗ. Itē tpe vacantis ecclesie non currit p̄scriptio. Nec tempoꝛe scismatis. ꝫ. c. xxi. ɀ. c. de quarta. ɀ. j. eo. cū nobis. Itē tempoꝛe hostilitatis nō currit. ꝫ. e. ex trāsmissa. ɀ. xvj. q. iij. pꝛima. Itē nec cōtra neruū ecclesiastice disciplinę. ꝫ. de cō sue. cū inter vos Itē in re que de iure cōmuni possideri non pōt. xxiij disti. illud. ɀ. c. distin. cōtra moꝛem. Item limes. xvj. q. iij. licet. ɀ. j. ꝺ parro. super eo. Item nec i re spiritua li iniusto titulo acquisita. ꝫ. de trāsac. p̄terea. ꝗ Itē nec via publica. ff. ꝺ vi publi. viā. Itē nec cōtra ius publicū. C. de op. publi. p̄scriptio. Itē res sacra ɀ res fiscalis. insti. de vsuca. ꝗ. j. ɀ. ꝗ. res fisci. Itē res p̄sidi data cōtra legē iuliā repetundarū. ff. ad. l. iul. repetū. quod ɔtra legē. Itē res pupillaris. ff. de acq. re. do. bone. Itē fundus dotalis. ff. de fun. do. si fundus. Itē res peculiaris vt videtur. C. ne de testa. defun. l. vi. Itē pupillo non currit p̄scriptio. C. qui. in cau. in integ. resti. non est ne. l. vl. Itē vxoꝛi durāte matrimonio non currit prescriptio: nisi maritus vergat ad inopiā. C. de iure do. in rebus. ꝗ. omnes. Item in rebus que sub cōditione debentur non currit p̄scriptio: nisi a tpe ɔditionis extātis. C. de de prescrip. xxx. an. cū notissimi. ꝗ. illud aūt. Item tempoꝛe suspensionis p̄lati non currit prescriptio. j. de cōces. p̄be. q2 diuersitatem. Item filiofami. nō currit p̄scriptio dum est in potestate patris. C. de anna. exceptio. l. j. in fi. ꝗ. vl. ɀ. C. de bo. que libe. quecunq̄. ad fi. ɀ. C. de bo. ma. l. j. in fi. ɀ. ꝫ. de postu. pla. bone memoꝛie. in fi. Item quidā sunt qui prescribere nō possunt vt precario tenentes. x. q. iij. quia cognouimus. † Itē colonus. xvj. q. j. clerici. ɀ. c. se. C. de prescrip. xxx. anno. male igitur. Item qui nomine alieno possidet. j. eo. ɀ diligenti. Item vsufructuarius. insti. per quas perso. nobis acqui. ꝗ. fructuari9. Nec creditoꝛ p̄scribit pignus. ff. de vsuca. non solum. ꝗ. qui pignoꝛ. ɀ. C. de pigno. act. nec creditoꝛes. ɀ hoc intellige de lōga prescriptione secundum leges non de longissima. Arg. est. q contra obedientiā p̄scribitur. j. de priui. cum olim. Sed ibi habuit priuilegium rōne cuius p̄scripsit ɀ preterea suberat ro. ec. que ipsam inobedientiā contra episcopum potius prescripsit. sic. j. eo. cū ex officij. Un̄ versus. Hostis / scisma / minoꝛ / cōsi nia / res sacra / dotes. Ecclesie neru9 / laicus / res spirtualis. Uisito / ɔiugiū / via publica / liber / obedit. Fūctio / res fisci / publicū ius / de repetēdis. Si vacat ecclesia suspēsio / sub p̄re nat9. Uxoꝛ / cōditio / si res non possideaut. Res pupillaris his atq̄ pecculia iungis.

Prescribere non omnes p̄nt.

† Concoꝛ. l. si filij9. ꝗ. is q. cū no. ff. ꝺ nora. ac. ɀ. l. creditoꝛes. ɀ ibi Bar. C ꝺ pig.

Impedimenta vetāt hec ne prescribere possis.

Sūmarium. Diuisio

Ad audientiā. ¶ In feudo romane ecclie cōtra ipsam ecclesiā ꝛ vasallum currit sola pscriptio cētū annoꝝ. Due sunt partes principales. In prima ponitur processus narratio. In secūda diffinitio ibi: nos igitur. Prima subdiuiditur: quia primo ponit petitionē actoris. secūdo responsionē rei ibi. sed ea. tertio ꝓbationes actoris ibi: ad quod quarto ꝓbationū ipsarum impugnatiōes ibi: sed inter. Ab.

a ¶ Comestiones. id est albergarias seu ꝓcurationes quas a singulis seu certis percipere poterat. Ab. sic

b ¶ Bāna. Id est ius indicendi bānū vel edictum. Ab. sic.

c ¶ Placita. i. iurisdictionē causarum.

d ¶ Forisfacta. i. pecuniarias penas delinquētiū. arg. ꝫ. de peni. pbr.

Scriniarii. e ¶ Scriniarius scriniarii appellant tabelliones: ꝛ est vulgare romanorum.

¶ Glosa sequēs signat cōtrariū ꝛ soluit.

f ¶ Magis auctoritatē. Arg. cōtra. C. de fi. instru. in exercēdis. ꝫ. de fi. instru. cū ioānes. Sol. illud generale. ꝛ istud speciale ꝓpter antiquitatē facti. ff. de ꝓba. cēsus. ꝛ sunt semꝑ specialia ista obuiātia illi generali. s. vbicūꝗ scriptura est necessaria. xcvij. dis. nobilissimꝰ. C. de mā. prin. l. j. ꝫ. de offi. deleg. cū in iure. C. si mi. ma. se dixe. si alteriꝰ. et vbicūꝗ priuilegiū allegaꝉ. ar. ꝫ. de priui. porro. quedā enim melius probātur per instrumenta ꝙ per testes vt dictum est de hoc. ꝫ. de proba. tertio. vt hic sequitur. vbi dicit considerantes etiam librum censualem ꝛc.

g ¶ Librum censualē. Sicut enī ꝑ libros antiquos probaꝉ diuisio diocesum. ꝫ. de ꝓba. cū cām. ꝛ instrumento ꝓducto de archiuo publico crediꝉ. C. de fi. instru. auꝉ. ad hoc arg. xxx. q. j. peruenit. publicū testimoniū dicitur habere ex quo magistratꝰ cōfitetur illud de archiuo publico esse vt hic: et si manu communē tameñ et signa imposita sunt consueta. argu. ff. de iure fisci. in fraudem. ꝧ. quotiens. ꝛ. C. de fi. instru. plures. ff. de ꝓbatio. censūs. C. arbi. tutele. l. vlti. ꝛ suffi-cit qꝺ in libro autētico scriptū est. vj. q. iij. scriptū est in lege. ꝛ. ff. qui ꝛ a qui. ma. libe. non fiāt. l. ꝓspexit.

h ¶ Juratꝰ. Sic ergo ꝓsumitur ꝓ aliquo rōne iuramenti. j. q. vij. sancimus. ꝫ. de ꝓsum. illud. Item rōne honestatis sue. ꝫ. de fi. instru. cum dilectus.

Idē nobili viro matafeloni.

¶ In iuribꝰ ad romanam ecclesiā spectātibꝰ currit sola cētenaria pscriptio. Ca. xiij.

Ad audientiā apostolatus nō ꝑuenit: ꝛ infra Proponebatur ex parte tua Allerā. papā prede. no. tibi in castro palatioli cōcessisse singulis annis. xl. sol. denarioꝝ papieñ. qꝺ ro. eccle. ibi cōsueuit recipe annuatim: insuꝑ comestiōesᵃ/ bānaᵇ/ placitaᶜ forisfactaᵈ et oia iura q̄ ibi apo. se. habebat. ¶ Sꝫ ea tibi rōne nulla deberi castellanus eiusdē castri cōstantissime asserebat. ¶ Ad qꝺ ꝓbandū inducebas ꝓdicti pape priuilegium: et librum ec. ro. cēsualem. hoc etiā nitebaris ꝓbare ꝑ testes q̄ dicebāt se vidisse ꝓscriptum cēsum nūcijs ro. pō. a. l. annis ꝛ infra fuisse solutū. Sꝫ inter alia fuit ex aduerso rñsum: ꝙ nec priuilegiū nec liber cēsualis tibi aliquid cōmodi afferebāt: cū priuilegio vsus nō fueris spacio annoꝝ. xxx. et liber censualis suspectus existeret: qꝛ nō fuerat in camera nr̄a receptus: ac scriniariꝰᵉ: alio mō scripsisset dicta testiū ꝙ dixissent. ¶ Nos igitur magisᶠ auctoritatē priuilegij ꝙ depositiōes testiū attēdētes: cōsiderātes etiā librū censualēᵍ quē nō suspectū habuimꝰ: ꝗ lꝫ non in nr̄a sꝫ i cardialis scti adriani camera sit inuētus q̄ eū qñ camerariꝰ fuerat de camera beati petri suscepit: nec credētes ipm̄ scriniariū cū iuratꝰʰ sit officiū suū fideliter exequi) aliud scripsisse ꝙ a testibꝰ diceref. Respicientes insuꝑ (qꝺ est lōge validiꝰ) ipm̄ negociū tāgere principaliterⁱ ro. eccle. cōtra quā non nisi cētenariaᵏ prescriptio currit: in solutiōe ꝓdicti cēsus et alioꝝ petitoꝝ cōdēnauimꝰ partē aduersam iniūgētes eidē vt tibi nō tanꝙˡ tibi: sꝫ tāꝙ ec. ro. (cuius auctoritate debes ꝑcipe. cuius etiā ꝓpter ꝓdicta bñficia vasallus existis) sine difficultate psoluat. Idē hel. ꝛ gu. abbatibꝰ. ¶ De cētenaria prescriptione q̄ solū currit cōtra romanā ecclesiā tēpora scismatum deducantur. Cap. xiiij.

Cum nobisᵐ et infra. ¶ Licet tam legaliⁿ

i ¶ Principaliter. Secꝰ si secūdario. ꝫ. de re iudic. c. pe. ar. ꝫ. de priui. si ꝺ terra. ꝛ. c. accedētibus. possꝫ tamē iste castellanꝰ ꝓscribere vt teneret terrā et esset feudatariꝰ eccle sie ro. ꝛ non ille. qꝛ ꝑ hoc nō ꝑiudicaꝉ ecclie. sic xvj. q. iij. volumus. ar. C. de ꝓscrip. xxx. an. cōperit. et. l. iubemꝰ. ꝛ vj. qō. iij. ꝧ. pōt. ꝛ. ꝫ. c. sctoꝝ.

k ¶ Centenaria. xvj. q. iij. nemo. ꝛ. ꝫ. ca. ꝓxi. ꝛ C. de sacrosanc. eccle. l. vl. et melius in auꝉ. ibi si gnaꝉ qꝺ actiones. in fi.

¶ Glo. seq. arg. de tanꝙ ꝛ inducit. vj. concor.

l ¶ Tāꝙ. Ar. ꝙ aliqs facit aliquid nō tāꝙ ipse sed tanꝙ aliꝰ. ꝫ. de elect. cū inter canonicos. ꝛ. ff. ꝺ adop. si pater ꝧ. q̄ duos. ff. de inoffi. testa. papinianus. ꝧ. sed nec impuberes. ff. qñ. ap. sit. l. j. ꝧ. solet. ꝛ. ꝫ. de re. eccle. non alie. si quis pꝛbyteroꝛum. sic aliqs facit aliqd in eo ꝙ homo: ꝛ aliud in eo ꝙ rex xxiij. q. iiij. si ecclesia. in fine.

Ad de ꝙ libro cēsuali ecclie loco nō suspecto seruato credit. l. j. ff. si certū pe. per Bar.

Diuisio

Cum nobis. ¶ In prima ponitur decisa cōsultatio. In secunda responsio ibi: licet. Ab.

Casus

m ¶ Cū nobis. Casus hildeseñ. eps mouebat questionē subiectionis ꝫ monasteriū grandeñ. ꝛ ecclīam romanā: dicēs ꝙ pscripserat subiectionē ꝫ libertatē monasterij: ꝯmisit papa q̄busdā abbatibꝰ vt reciperēt testes epi ad ꝓbandū pscriptionē ꝫ libertatē monasterij. Sed postꝙ inchoata fuit pscriptio ꝯtra monasteria scissura triū scismatū fuit in ecclīa romana. Modo iterū scribit papa eisdē iudicibꝰ dicēs ꝙ tā iure canonico ꝙ ciuili romana ecclesia gaudet priuilegio spāli: vt nō nisi pscriptio cētū annoꝝ currāt ꝫ romanā ecclesiā: tñ dicit papa ꝙ nō vult ꝯputare tēpora scismatū in pscriptione: sed de medio deduci. B.

n ¶ Legali. C. de sacrosanc. eccle. vt inter diuinum ꝛ in auꝉ. vt ro. eccle. cē. an. gau. in. ꝧ. ꝙ autē. col. ij.

a ¶ Canonica. xvi. q. iii. nemo. et. §. eo. proxi. et. §. e. si diligenti. in fi.
b ¶ Centum annorum. Hec prescriptio obtinet in rebus et possessionibus sed in privilegio prelationis quo sup aliis ecclesiis obtinet principatum nulla currit ei prescriptio xxiii. dis. q cathedram. xxiii. q. i. q. ex sola. et cap. rogamus. et c. scisma. q hoc esset prescribere obedientiam. qd ee no pot. §. e. cu no liceat. q nemo debet ee sine capite. xciii. dist. nulla. Ubi. Sed videt certe impossibile probari prescriptionem centum annorum: idem est ac si diceret papa. nolo q currat prescriptio contra romanam eccle. fi. ii. q. iii. presul. Sz aliter probabit se possedisse spacio centum annorum: p instrumenta non posset hoc probari: quia per instrumenta non probatur possessio. §. de fi. instru. inter dilectos: p testes non posset probare: nisi testes ad minus haberent. cxiiii. an. unde videtur q sufficiat probare p tempus cuius non extat memoria: q tato tpe res alie prescribuntur que alio no prescriberentur ff. de aqua quo. et esti. hoc iure. §. aqueductus. vel q testes dicant se semp audivisse a suis maioribus: et nemo sit q viderit vel audierit aliud: sic em probat de antiqtate. ff. de pba. si arbiter ff. de aqua plu. ar. in summa. §. idem Jo. sed no recedendu est a verbis istis. † et sic necesse est probare centenariaz prescriptione: et sufficit q ita placuit legislatori. ff. qui et a quibus. pspexit. et. vi. q. iii. scriptu est in lege.

Prescriptio centenaria an sit probabilis.

† Contra. cor. l. creditores. et ibi bar to. cum vul. C. de pig no. Sūma rum.

c ¶ Scismatum. Quando currat prescriptio et quando non dicitur. §. e. cum non liceat.
d ¶ Deduci. Tempus em scismatis deducit de prescriptione si primu sit mediu vltimu ve. C. de prescrip. lög. tep. auc. qd si quibusda. et C. de resti. mi. q tepore. ff. qui. ex cau. ma. necnon. §. si quis sepius.

A Uditis et intellectis. ¶ De prescriptione subducitur tps quo vacauit ecclia 9 qua prescribitur: ita summat Jo. an. Sz hec summatio de nihilo seruit cu hoc sit expressum in multis iuribus. §. e. de quarta. et c. i. cum si. Primo ponit processum et conclusione negocii. Scdo idecise narrat restitutione ab vtraq parte petitam et concessam. Tertio committit probationes recipiendas super restitutione et causam diffiniendam. secunda ibi: verum. tertia ibi: quocirca. Ab.

diuisio

e ¶ Diocesana. Hec diocesana lex comprehendit etiam legem iurisdictionis. de his dicitur. §. de offic. ordi. dilectus. et c. conquerente.
f ¶ Abbas aute. Sic ergo cum agit de subiectione aliquorum non illis: sz ille q dicit illos sibi subiectos esse conueniri dz. xvi. q. iii. inter meorantos. et §. vt li. no 9te. qm. §. qd si. et ff. de libe. ho. exhibe. l. vt si. ff. de fructu. l. vl. in fi. et ff. si serui. vedi. ts cuius famulis: sic et pllis agere pt. §. e. ex trāsmissa. Et subdit et 9uenit. §. de elec. qrela: sz ibi 9uenit subditus suo nole. et. xvi. q. ii. quicunq multu. sed si petere vellet, pcuratione vel censum a capellanis eos poterit 9uenire. ar. ff. de vsufru. si pedetes. §. penul. et l. vsufru. relicto. et l. vsufru. legato. §. hactenus. et i. de censi. cum instantia.

q canonica[a] sit diffinitiōe statutū: vt cōtra ro. ec. q gaudet priuilegio spāli non nisi centū annorum[b] pscriptio locū sibi valeat vendicare: tpa tñ intercidētiū scismatū[c] q̄ fm iuris ordinē cursum pscriptionis impediūt nolum[9] aliqten[9] computari: sed diligēti considera- tione adhibita de ipsa computatiōe deduci[d]. Idem heliē. et rosen. epis. ¶ Prelatio interior pot pscribere in certis ecclesiis siue diocesis totum ius epale: subducitur tamē de prescriptiōe tps q vacauit ecclesia cathedralis. C. xv.

A Uditis et itellectis meritis cause que vertitur inter vigorem. episcopum/ et abbatem de heuescham super ecclesiis in valle de heuescham quas episcopus asserit ad se diocesana[e] lege spectare: abbas[f] autem eas esse ab eius iurisditione prorsus exemptas[g] et infra. ¶ Uerum tanto tempore probantur per testes ab abbatibus de heuescham pleno iure possesse: vt videantur in eis episcopale ius[h] legitime prescripsisse[i]: et infra. ¶ Quocirca mandam[9]: quaten[9] inspectis priuilegiis the. et of. regū q abbas sup premissa libertate asserit se hre/ si p

g ¶ Exeptas. Primo p priuilegiā romani pontificis. §. d i inte. resti. audit. In illa lra vbi dicit cognouim[9]. et c. q dr pars illi[9] secūdo p pscriptio nē vt sequr inver. ve. et c. et hoc intelligit sub hoc. §. vn p. decre. fuit decisa ab isto loco q faciebat ad tit. d resti. in integ. et hec decre. cōtinuatur in integra.
¶ Glo. seq. no. et remittit. secūdo obiicit et soluit.
h ¶ Jus epale. Hic māifeste pz: q iura epalia pscribuntur. vt. i. e. cum olim. de hoc dicitur. xvi. q. iii. qcunq. Sed videtur q abbas no potuerit prescribere huiusmodi exemptione 9 illud. §. eo. cū non liceat. et §. de 9sue. cum inter. sed bñ potuit pscribere illas ecclias si legitimo tpe illas possederit. vt. §. eo. de qrta. et sic abbas illas habebat pleno iure: sed abbas sua ppria libertate pscribere no posset: sz ali[9] eius nole ipsa allegaret. i. e. cū ex officii. si sup hoc habuit tale qle puilegiū. ar. §. de 9sue. cū dilect[9]. et i. de pui. cū olim. Itē pz q oia iura q abbas pōt possidere pt pscribere. i. eo. cū oli. sed nō alia q enūerant. lxviii. di. quis corepi. vñ ea q ad vtraq lege spectāt pt prescribere vt hic pz. cognitio em causarum matrimonialiū tñ de iure cōi spectat ad iurisditione epi. i. de exces. pla. accedētibus. quā prescribit abbas. vt. i. e. sequitur. ius epale gen[9] est: et habet multas species sub se que enumerātur. §. de offi. ord. conquerente. et c. dilectus. in glosa. et i. quedam enumerantur: vt ibi dicit circa pcessionem. et cetera que sequuntur.

Abbas q iura pt pscribere.

i ¶ Prescripsisse. Sic ergo abbas iste tuebat se duplici iure: scz exemptionis et iure pscriptionis: que iura cōtraria sunt. i. codē veniens. quia si tut[9] erat iure priuilegii non potest pscribere: q quod meum est ex vna causa: ex alia meū fieri nō potest. §. de fide instrumentorum. inter dilectos. Sed dicas q simul non pposuit ista duo: sed de vna exceptione transiuit ad aliam quod fieri potest. ar. xxiii. q. i. qsquis. ff. de except. nemo. C. de trāsac interposita. §. de cā possessionis et pprie. pastoralis. et §. de testi. significauerunt. et ff. de acq. posses. naturaliter. §. nihil. et generaliter licitū est de vna defensiōe trāsire ad aliā. ar. bo. §. de pba. licet. et. i. co. cum olim. nisi vbi ius contrarium phibet. ff. de reg. iu. nemo ex his. vel sub disiunctione simul pposita fuerant: vt si hoc vel illud probauerit abbas obtineat: et nisi forte per tm tempous spacium ecclesia vacasset. Ber.

Exceptionū trāsit[9] e pmissus.

¶ Glosa sequens obiicit et dupliciter soluit.

a ¶ Si p illa. Celestin⁹ exemerat a iurisdictiōe epi loca q̄ isti reges donauerāt libertati: cū aūt p p̄uilegia celestini non ꝯstaret q̄ vallis de heueschā in q̄ ep̄s petebat ius ep̄ale: cēt de illis locis donatis libertati ab illis regib⁹ mādat papa isp̄ici p̄uilegia illoꝝ regū ꝛ si p illa p̄uilegia ꝯstiterit q̄ vallis de heueschā sit d̄ illis locis appel q̄ celestinus exemit locu. s. vallē de heueschā. ꝛ sic abbas obtinebit nec habet locū postea ꝓbatio vacantis eccl'ie. et sic pri⁹ cognosci debet de hoc articulo tāq̄ p̄iudiciali.

q̄ sic: sed restituit. ff. de in. actiōs p̄uato. l. j. §. si quis ꝓpter. ꝛ. ff. de seruit. rusti. p̄dio. ꝛ attulicinus. Sed ꝯ̄ videt. ar. j. de appel. ex ratiōe. ꝛ. C. de anna. except. l. j. in fine. q: vbi nulla petitio nulla mora. ff. de verborum obligatione. si pupill⁹. ꝛ. ff. si cer. peta. lecta. Dicas ergo q̄ prescriptio sēp currit: sed si leditur quis restituitur ex iusta cā. ff. ex q̄bus causis maio. l. j. i fi. et. l. aut pretor. §. j. et. ij. nisi lex impediat cursum p̄scriptiōis: vt in. l. j. C. d̄ ana. excep. in fi. et in casib⁹ qui notātur. s. e. cū non liceat. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. §. penulti. in casu tñ nō fit restitutio quādo currit p̄scriptio: cuꝫ pōt habere recursum ꝯtra impedientē: cuius dolo res periit. ff. de dolo. arbitrio §. dolo. et hoc si soluendo est ille dolosus: alias fit restitutio cōtra aduersarium. ff. de dolo. ꝛ elegāter §. si dolo. Illud tñ scias q̄ vbi quis leditur in p̄scriptiōe restitutionē petere dꝫ infra quadriēniū. C. de tempo. in integrū restitutionis. l. vltima.

illa[a] constiterit: q̄ vallis de heueschā sit ille locus quē. C. p̄. no. libertati donauit: absoluatis abbatē ab īpetitione epi super eccl'ijs memoratis: ꝛ adiudicātes illas abbati pleno iure subiectas/ ep̄o sup illis silētiū imponatis. Qd̄ si abbas in hac ꝓbatione defecerit audiatis ꝓbationes sup t̄pe q̄ infra. xl. annos sedes ep̄alis vacauit. ꝛ si p tantū t̄pis vacasse cōstiterit vt illo subducto[b] non sit quadragenaria cōpleta p̄scriptio: vos in illis ecclesijs ius ep̄ale adiudicetꝭ ep̄o ꝛ sup illo ꝑpetuū silentiū īponatis abbati. Si autē exceptionem[c] hmōi ep̄s non ꝓbauerit: q: tñ interruptionem[d] ꝓbauit circa ꝓcessionē pēthecostalē in villa et eccl'ia de mortana: ꝛ receptionē ac ꝓcurationem archidi. necnon solutionē denariorū scti petri[e] in valle de heueschā: circa cognitionē q̄rꝫ causaꝝ m̄rimonialiū/ et capellani suspensionē in p̄dicta villa de mortana: ꝛ interdictum capellaꝝ in p̄fata villa de heueschā vos sup his ius ep̄ale adiudicetis eidē: si tñ circa suspensionē ꝛ īterdictū hmōi infra. xl. ānos interruptio facta fuit: in ceteris ei silentiū īponētes[f] q̄ abbas p̄scripsisse ꝓbat. I de parisien. ep̄o. ¶ Non pōt subdit⁹ cōtra supiorē visitationē aut ꝓcurationem rōne visitatiōis debitā in seipso p̄scribere q̄uis ali⁹ in psonā alterius p̄scribere posset vtrāq̄. c. xvj.

Cum ex officij sui debito senoñ. ꝓuinciam visitaret archiep̄s senoñ. per parisieñ. dioce. transitū faciēs/ ad abbatis sācti maglorij ꝓuous de castres ꝛ q̄rūdam alioꝝ ecclesias eiusdem dioce. necesse habuit declinare: a q̄bus cū ꝓcurationem sibi debitā postularet: ipsi eā inhūaniter negauerūt[g]: ad sue negatiōis defēsionē hoc solum allegantes: q̄ nō meminerāt se ꝓcurationē hmōi p̄decessoribus eiusdem archiep̄i exsoluisse: nec ab eis aliq̄ñ fuisse petitam[h]: et infra. ¶ Nos igitur p̄missam allegationem[i] eoꝝ nullā penitus[k]

b ¶ Subducto. Sic. s. e. ca. j. ꝛ ca. de q̄rta. ꝛ ca. cuꝫ nobis. q: tūc defensore carebat. sic. C. quō et qñ. si p̄ses. sic ꝛ absentes abijciuntur tot anni: q̄bus fuit absens. C. de p̄scrip. lō. tem. auē. q̄ si.

c ¶ Exceptionē. Id est replicationem vel interruptionem. ¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluēdo obiec. repetit.

d ¶ Interruptionem. ⁑ Sed ꝯtrium videt q̄ si īterrupit q̄ ad q̄dam ergo q̄ ad oia ex iure ep̄ali ꝓueniētia: nā qui aurem hominis tetigit: totum hoīem tetigisse videtur. de pe. di. j. vulgaris. ar. C. de duo. re. l. vlt. hoc tñ vt sciens se habere ius episcopale. vna tātum vtitur. arg. ff. de serui. rusti. predi. vna est via. ꝛ. ff. quēadmodū seruit. amit. stillicidij. §. vlt. ꝛ. ff. de serui. vt pomū. ad finē. Sed non est ita vt hic patet. ꝛ. j. de capel. mo. cum dilect⁹. licet enim prescribatur in vno capitulo non prescribitur in alio. vel si fiat interruptio in vno non prodest in alio.

e ¶ Sancti petri. Forte percipiebātur nomine romane eccl'ie. arg. j. eo. diligenti. sed abbas allegabat ad se ꝑtinere ministeriū ꝑceptiōis. s. e. ad audiētiā. ¶ Glosa seq. signat contrarium et ibi remittit. querit. alle. pro ꝛ contra ꝛ soluit.

f ¶ Imponentes. Sibi imputet ep̄s qui tāto tēpore gesta taciturnitate firmauit. C. de his q̄ a non domino manu. l. vj. in fi. ꝛ sic p̄ꝫ q̄ negligentia p̄lati nocet ecclesie. Ar. ꝯ̄. q: taciturnitas nō v̄r nocere successori. s. eo. nichil. vbi de hoc. ar. ad hoc. ff. de petitione hereditatis. siquidē possessor. §. quod aūt. Sed nunquid ei qui nō potest agere currit p̄scriptio? videtur vbi vero non currit semp seruatur illesus: nec est aliqua restitutio ibi facienda. Lau. tamen super hoc dicit: vt notatur. s. de in integrum restitutiōe auditis: in notula. ij. illa ecclesia. ꝛc̄.

Cum ex officij. ¶ Procuratio que debet ordinario visitanti p̄scribi non potest. hoc dicit secundum Jo. an. Prima pars narrat factum ꝛ allegationes eorum. Secunda ibi: nos igitur. allegationē reprobat. ꝛ processum contra eos factum seruari precipit. Tertia ibi: si quid. reseruat allegatiōes aliquas si quas habent legitimas. Ab. si.

g ¶ Negauerunt. Q: tenebantur ad hospitalitatem. xlij. di. §. j. ꝛ. c. quiescamus.

h ¶ Petitā. Propter qd̄ archiep̄us eos excōicauit. ¶ Glo. seq. ponit cām contra quam vnani. l. alle.

i ¶ Allegationē. Et male: q: tempus non est mod⁹ tollende obligationis. ff. de actio. ꝛ obliga. obligationū. §. placet. Arg. ꝯtra. C. de agri. ꝛ cēsi. libr⁹. lib. xj. ¶ Glo. seq. ponit opi. quam reprobat.

k ¶ Penitus. Quidā notauerunt in loco isto: q̄ licꝫ p̄curatio non possit p̄scribi: tamen si episcop⁹ visitat

⁑ Adde q̄ interruptio est duplex ciuilis. s. ꝛ naturalis. l. q̄ vniuersas. ff. de ac q̄. pos. ꝛ. ff. de vsuca. l. naturalr.

Prescriptiō currat neque unti agere.

Nota.

Sūmarium. Diuisio

Procuratio p̄scribi nō pōt.

et nullā recipiat pcurationē: tūc pt pscribi pcuratio. ar. ad hoc. j. de cēsi. sopite. cū eni pcuratio talis possit cōmutari. vt. x. q. iij. relatū. ergo et remitti. Sz nō est verū: q: expsse non pōt eps pcurationē illā remittere. j. de censi. cū venerabilis. Arg. ḋ. j. de dona. pastoralis. Jtē rō legis obuiat eis. nam q̄diu qs habet iter et haustū dz hre. ff. de seruit. rusti. predi. l. iij. §. vltimo. et licz ager sit sterilis/ ita q nihil inde pcipiat tn̄ retineo vsufructum i eo. ff. d vsufru. arboribus. §. vltimo. Jo.

a ¶ Procurationē. ff. de offi. pre. plebiscito. et ff. d offi. pcōsu. solent. §. vlt. et. l. obseruare.

b ¶ Rōne visitatiōis. Si. s. e. accedentes. vbi de hoc.

c ¶ Uisitationem. Jstud eēt pscribē obedientiaz: qd esse non pōt. s. e cū nō liceat. et. s. de consue. cū iter. et sic pz q idem iuris est in accessorio qd in pricipali: vt si pncipale. s. visitatio nō prescribit: nec pcuratio q̄ accedit visitationi. si. s. de fo. cpe. si dilige̅ti. in fi. et. s. d offi. deleg. prudentiam. ad fi. et ḋ correctionem non licet suffragium querere. j. de ap. reprehensibilis. et. c. ad nostram.

‡ Addetex. cū gl. i. h. cogi. h. q. ij. p̄carie. et xiij. q. i frem aplus.

reputātes/ cū cōtra pcurationē q̄ rōne[b] visitationis debet pscribi nequiuerit: queadmodū nec cōtra visitationē[c] ipam pōt aliq̄ mō prescribi: et si alius cōtra eū pscribere posset vtrāq: ideoq mandam⁹ q̄ten⁹ sententiā quā in hmōi cōtemptores de atiqua metropolis consuetudine[d] tulit archieps memorat⁹: vsq ad satisfactionez condignam facias obseruari q: scđm apl'm. Qui spūalia seminat/ nō est magnum si metat carnalia: cum nemo cogatur suis stipendijs militare. ‡

¶ Si quid eni aliud[e] q̄ superius fuerit allegatum: contra intētionem archiepi obijcere voluerint et probare: nos eis faciemus iusticiam exhiberi.

Idem pisano archiepo.

¶ Qui alieno nomine possidet non pscribit: nec etiā is qui pscribit nisi habeat bonā fidem et iustū titulū si psumptio est cōtra eū. h. d. fm Jo. an. addita suppletione Panor. Ca. xvij.

Si diligēti[f]: et infra. Cū iudicatus calaritan⁹ ad ius et pprietatē bti Petri ptineat: sicut tota[g] sardinia nullo ptinet mediante: tibi non licuit p te vel eccl'ia tua a marchione masse iudice calaritano/ fidelitatis exigere iuramētū: et ifra. ¶ Nos igit q̄ nūcius tu⁹ pponere voluit pleni⁹ circūspectis: nō itelleximus te vel ecclesiā tuaz sup hoc aliq̄ iure subnixam: cuz auctem se. apo. non ostēdas/ p quā a iudicib⁹ calaritanis tu et antecessores tui fidelitatis exegeritis iuramenta nec pscriptione aliqua muniaris: cū sm cōfessionem[h] tuā nec ecclesia pisana: vel tu fueris in q̄si[i] possessione iuris exigendi hmōi iuramentū: qd per se. apo. ab ipsis iudicibus receptū fuisse fateris. p qd cōstat ecclesiaz romanā semp in quasi possessione fuisse cum p ea[k] ministerio tuo et ātecessorū tuoz exactum fuerit et prestitū iuramentū. et is etiā possidere dicatur cui⁹ nomine[l] possidet. Si vero dicat q noie[m] tuo et antecessoz tuorū et non noie nr̄o et eccl'ie romane fuerit iuramētum exactū: posset inferri q iuramētum prestitū

d ¶ Consuetudine pscripta. ix. q. iij. cōquestus. imo de iure cōi. j. de censi. sopite. cū de iure cōi debuerat visitare: cū eps est negligens. ix. q. iij. cum simus. et de iure cōi dz habere tunc pcurationem: vt hic patz: q: nemo suis stipendijs cogitur militare: vt hic dicit. et x. q. ij. precarie. et. xiij. q. i. §. his ita. et. xxviij. q. j. iam nunc. in fi. et. j. de symo. cum sit romana.

e ¶ Aliud. vt si haberēt priuilegiū. s. eo. accedentes. vel si aliqñ absoluti fuissent. ar. j. de censi. sopite.

S J diligenti. ¶ Nota p intellectu ca. q titul⁹ nō requiritur in pscriptione quadragenaria ḋ ecclesiā nisi cū ius cōe vel psumptio ē ḋ pscribētem: vt in. c. j. j. e. ti. li. vj. Diuidit. nā primo inducit vnā rōnem ḋ archiepm. et scđo reprobat excusationē ipsius p locum a diuisione. scđa ibi: nos igitur. Ab.

Ponit casum.

f ¶ Si diligenti. Casus. Archieps pisan⁹ fecit sibi prestare iuramentū fidelitatis noie suo et eccl'ie pisane a marchione masse iudice calaritano p illo iudicatu: cū tn̄ iudicatus ille ptineat ad romanam ecclesiam. papa hoc intelligēs mādauit archiepo pisano vt eū absolueret ab illo iuramento vt illud postmodum exhiberet romane eccl'ie eo non obstante. vñ archieps misit nuncios suos ad dñm papam vt ipsum super hoc excusarēt. Respōdit eidem: q postq̄ ipse fuit assumptus i archiepiscopū: iuramentū illud fidelitatis recepit ab illo iudice p romana eccl'ia. et hoc idē fecit añcessor su⁹ papa ẏo audita rñsione et alijs q̄ nuncij sui ppone̅ voluerunt ad eius excusationez rescribit eidem archiepo, put patz in littera. B.

g ¶ Tota sardinia. Ar. q eodē priuilegio cēsentur membra et caput. s. eo. cū nō liceat. xij. di. de his. et. c. nō lz. et. j. d cogna. spi. super eo.

h ¶ Confessionē. Que sibi preiudicauit in hoc. s. de confes. cuz sup. et. c. vlti. vbi de hoc. vñ pscribere non potat/ cū sciret rem ad aliū ptinere: vt. j. dicitur.

h ¶ Confessionē. de q̄ habuisti in pte decisa.

i ¶ Jn quasi. Hoc ideo dicit: q: incorporalia nō possidentur: sed quasi possidentur. s. de cā pos. cū ecclesia. et. ff. de vsuca. sequitur. §. si viam.

k ¶ Pro ea. s. romana ecclesia.

l ¶ Cuius noie possidētur. Et ita ille possidere intelligitur cuius noie alius possidet. s. de resti. spo. cū venissent. et. ff. de acqui. posses. quod meo. ff. quemadmo. serui. amit. l. ij. id est vsu retinetur.

m ¶ Nomine tuo. Hoc nō potest habere locum nisi qñ sciret vel crederet hoc iuramētum ptinere ad romanā ecclesiā. et hoc ipse archieps cōfitebat q antecessores sui noie romane ecclesie receperant hmōi iuramentū. vñ sequit q si dicat q noie suo recepit iuramentū: sic fecit ḋ fidelitatē vsurpādo ius romane ecclesie. Et ideo dicit q pscribere non posset cū nō ostēdat titulū et habeat malā fidem. ‡ qui eni scit rem ad aliū ptinere vel credit: non pōt pscribere. nisi habeat titulū cuius noie pscribat. sed ille nō ostendebat auctoritatē sedis apo. vñ non poterat pscribere. Fuitem huius notule intellige, put no. in glo. seq. ex hoc.

‡ Concor. textus i. l. sedt. §. si viam et ibi Bar. ff. de vsucap.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an p̄sumat̄ bona fides: ⁊ tenet q̄ sic: nisi in q̄ttuor casib⁹. Ponit demū casuz quo scien tia rei aliene. ⁊c̄. subdit q̄ mala fides tradentis non nocet. alleg contrarium ⁊ soluit.

Prescribēs dz hr̄e bonā fidē

a ¶ Bona fides. Illud ḡnaliter verū est q̄ ſm canones bōa fides p̄scribentis necessaria est: siue de re spūali siue ciuili. j. e. quoniā. ⁊. s. e. vigilāti. ⁊ xxxiiij. q. ij. si virgo. ⁊ bona fides intelligit̄ cū aliq̄s credit tradētem esse dn̄m vl̄ hr̄e ius distrahēdi: lʒ erret in facto. ff. de verb. signi. bōe fidei. et hec bōa fides sp̄ presumit̄ nisi p̄betur contrariū cū lex dicat p̄sumi ignorātiam nisi p̄betur sciētia. ff. de p̄ba. veri⁹. Qn̄q3 tn̄ p̄sumit̄ ɔ̄triū p̄pter denūciatiōis vigorē. C. de rei vē. si fundū. vel q2 mercatur aliq̄d contra leges. C. de agri. ⁊ censi. quēadmodum. li. xj. vel si emit a p̄curatore meo p collusionē/ vel q2 emit a p̄digo vel luxurioso: cui bonis interdictū est cū sciret p̄tin⁹ illū consumpturū pecuniā. ff. p empto. q̄ fundū. §. q̄ sciens. ⁊. l. si q̄s. Qn̄q3 tn̄ quis hʒ ɔsciam rei aliene: ⁊ tn̄ vsucapit: vt si decretuz iudicis interuenit. ff. de noua. act. ⁊ ḡnalr. et. xvj. q. iij. placuit vt q̄cunq3. ⁊. s. e. c. j.

Mala fides tradentis an noceat accipiēti.

Illud tn̄ scias q̄ non obstat accipienti mala fides tradētis. ff. de diuer. tēpo. ⁊ p̄scrip. an viciū. Arg. contra. C. de p̄scrip. lon. temp. auc̄. male fidei. Sed illud intelligit̄ de p̄scriptione. x. vel. xx. annoꝝ vbi bona fides ab vtraq3 p̄te exigit̄. s3 in. xxx. an. vel. xl. anno. p̄scriptione ſm leges non nocet. xvj. q. iij. §. pōt. ⁊ §. q̄ si mala fide. C. de p̄script. xxx. an. si q̄s emptionis. s. e. vigilanti.

Subdit de illo q̄ errat i iure vl̄ hʒ consciētiaz dubiā.

Itē dr̄ bona fides: lʒ q̄s erret in iure. arg. j. de iurepa. cura. sed illud intelligitur aliter vt ibi dr̄. ⁊. ff. de peti. heredi. sed ⁊ si. §. scire. lʒ secus sit in vsucapione. ff. de vsuca. nunq̄3. ij. Item et si habeat conscientiā dubiā bona fides dicitur. ff. de vsur. qui scit. §. bone fidei.

¶ Glo. seq. alleg. vnā ɔcor. ⁊ vnū ar. obijcit p q̄ttuor cap̄la et p rōnē. sol. p̄mo rōnem. demū ponit opi. Jo. quā reprobat. soluens postea principalem obiec.

b ¶ Justus titul⁹. Ex hoc videt̄ q̄ bona fides non sufficiat sine iusto titulo. sic. j. de deci. dudū. q2 ex solo cursu t̄pis ius non ɔstituit̄: sicut nec tollit̄. ff. de act. ⁊ obliga. obligationū. §. placet. Sed ɔ̄ videtur q̄ bona fides tn̄ sufficiat in hmōi p̄scriptiōibus. j. eo. qm̄ omne. ⁊. s. eo. vigilanti. ⁊. c. de quarta. et. s. de cau. pos. cū eccl'ia. in quib⁹ tn̄ videtur sufficere bona fides cū de titulo ibi nulla fiat mentio: imo videtur q̄ ista cōtraria sint. si em̄ aliquis habet iustū titulū puta p̄uilegiū siue ɔcessionem iam securus est: vt postea nō est ei necessaria p̄scriptio. vel si iā p̄scribit non est necesse impetrare p̄uilegiuz: immo impetrando vnū alii renunciare vr̄. j. e. veniens. et qd̄ semel meū est ex alia causa meum fieri non pōt. s. de fide instru. inter dilectos. ⁊ institu. de actioni. §. sic itaq3. et. ff. de acq̄. posses. possideri. §. ex pluribus. Ad hoc potest dici q̄ titulus p tanto dr̄ iustus: q2 dat cām p̄scribendi licet in veritate non sit iustus: q2 tunc nulla est p̄scriptio necessaria. ff. de vsuca. l. seq̄tur. §. si ex lana. Un̄ min⁹ iustus titul⁹ dat cām prescribēdi: si adsit bona fides vt ille credat talē titulū sufficere: ⁊ credat tradētem eē dn̄m. ⁊ sic potest intelligi qd̄ dr̄. s. eo. d quarta. ⁊. s. de ɔsue. cum dilect⁹. ⁊. j. de emp. ⁊ vēdi. peruenit. ff. p̄ empt. q̄ vulgo. ⁊ ff. p legato. l. iiij ⁊ vlt. Sed cū in casu isto nō ostēderet aliquez titulū ⁊ sciret rē ad aliū p̄tinere vt p3 p cōfessionē illius non poterit prescribere iō dicit q̄ bona fides et iust⁹ titulus req̄runtur in p̄scriptione rei ecclesiastice. Joh. dicit q̄ circa incorporalia nō est necesse allegare titulū vt no. ſm eū. s. de cau. pos. cū eccl'ia. Sed hoc exemplū ɔ̄dicit ei. Ut ergo scias qn̄ sit necessarius iustus titulus et qn̄ sufficiat bona fides inspiciendum est an iura illa sup q̄b⁹ allegatur p̄scriptio iure cōi valeant ab ipso possideri necne. Si em̄ iure cōmuni possint possideri: sufficit bona fides ad p̄scribendū.

Prescribēs an debeat hr̄e iustū titulum.

Et sic intelligunt̄ q̄si oīa iura isti⁹ tituli. ⁊. xvj. q. iij. ⁊. iiij. p totū. eo saluo qd̄ dictū est de limite. s. eo. q2. Si vo iure cōi possideri non p̄nt ab eo q̄ obijcit p̄scriptionē q̄tūcūq3 habeat bonā fidē non p̄scribit: q2 p̄scriptio ius creatū aduocat: nouū autē ius nō creat. vt. c. di. ɔ̄ morē. xiiij. di. illd̄.

Decimarū ius non cadit in laicū.

Sic ius decimaꝝ: nō cadit in laicū: ⁊ iō nulla valet ibi p̄scriptio. xvj. q. j. c. vlt. ⁊. q. iij. §. pōt. vo. q̄ si priuat⁹. ⁊. q. vij. c. j. ⁊. s. e. cām q̄. vbi non p̄dest titul⁹. ⁊. j. q. iij. quesitū. sic ius eligendi non cadit in laicū. s. de elec. sacrosctā. et c. massana. ⁊. j. de iurepa. c. ii nobis. ⁊ sic intellige. j. de deci. duduz. q2 et illi hospitalarij de iure cōi decimas possidere non p̄nt. vn̄ compelluntur titulū ostēdere ex quo habuissent cām p̄scribēdi: sic et in monasterio si monachi nollent subesse ep̄o: q2 allegarent prescriptionē: cum de iure cōi subiectionem euitare nō possent. ⁊ generaliter obtinet hoc in his et alijs omnib⁹ que iure cōi possideri non p̄nt ab his q̄ ea detinent: ⁊ hoc p3 ex eo q̄ talia impetrantur per priuilegium. ergo de iure cōi non possidentur. c. di. contra morem Sic ep̄s in parrochia alteri⁹ ep̄i non pōt decimas et ecclesias possidere de iure cōi: vn̄ si allegaret prescriptionē in decimis ⁊ ecclesijs in dioc. alteri⁹ allegare dz titulum ⁊ hunc p̄bare et hoc p̄batur in quadam decre. noua Grego. q̄ incipit. venerabiliū. ⁊ ē nūc. c. j. eo. tit. lib. vj. ⁊ cā de hoc fuit inter archiep̄m rotho. ⁊ ep̄m exonien. ⁊ idem est de alijs parrochijs inferioribus: vt vna ecclesia in parrochia alterius non p̄scribat sine titulo ⁊ sic intelligitur. s. eo. ad aures. nisi illa ecclesia que prescribit habeat tituluz. sed videtur q̄ olim sufficiebat bona fides. s. eo. ad aures. Ber.

diuisio

¶ Cum olim. ¶ Diuidit̄ in tres p̄tes. In prima ponit petitionē actoris ⁊ ipsi⁹ iura. In sc̄da ponit iura ipsi⁹ abbatis ibi: ad eludendam. In tertia diffi-

de confuādo iure ⁊ honore se. ap. fuerit violatū: vn̄ licite retineri nō posset qd̄ cōtra iuramentū hmōi fuerit sciēter obtentū: q2 etiā ſm hoc locū prescriptio hr̄e nō posset: cū in p̄scriptione rerū ecclesiasticarū bona fides/ ⁊ iust⁹ titul⁹ exigant̄. et si etiā locū3 potuisset hr̄e p̄scriptio non credim⁹ centenariam p̄scriptionem (q̄ sola currit aduers⁹ ro. eccl'iam) posse p̄bari. Idem ep̄o lucano.

¶ Abbas in capellis p̄scribere pōt iura ep̄alia: obtinet tn̄ in his solis que p̄scripsit. h. d. quo ad titulum. Cap. xviij.

Cum olim frater episcope cū abbate et monachis sancti saluatoris de fichecto sup plebe salmazane et adiacentib⁹ capellis ipsi⁹ in nr̄a presentia litigando: institutionē in eis ⁊ alia ad ius ep̄ale p̄tinētia vēdicares: ad fundandā intētionē tuā ius cōe principalit̄ allegabas: cui⁹ auctoritate dicebas vniuersa spiri-

nit ibi: q: predictus. Abbas.
a ¶ Tua dioces. xvi. q. vij. omnes basilice. et. xviij. q. ij. monasteria. z. § eo. cum non liceat.
b ¶ Arbitrium. Scilicet ab vtraq parte approbatum: vt § de arbi. ex parte. Ber.
c ¶ Munitū. Et ita ptz q nisi abbas pscripsisset predicta preiudicatū fuisset ei p arbitriū circa priuilegia. vt dicā in sequenti glosula. z sic abbas pōt pscribere iura epalia cōtra epm. vt. §. c. auditis. vbi d hoc z sic abbas que amisit per arbitriū recupauit i pscriptione. z intelligo q abbas ignorabat arbitriū. alr nō prescriberet cū habere mala fide ... c. pri. sed ove dictā nō posset abbas pscribere in sua psona. s alr cuius noie allegaret pscriptionem. § eo. cum ex officij.
d ¶ Tenorez arbitrij. Et ita sententiat p abbate i hijs tm in quibus pscripsit: in alijs stat arbitrio: z fert sententia p epo: nec imerito q: p arbitriū recessum fuit a priuilegio Grego. ad minus in hijs q faciūt p abbate: s libertati non potuit abbas renūciare p arbitriū sine licentia pape. § de arbi. cū tpe. alia vero nō valuerūt tāq p mēdaciū impetrata post arbitriū. §. de deci. ex multiplici. T. intelligit q arbitriū non tāgit capitula illa sup quibus fert snia p abbate: s in q̄bus pscripsit: contra epm: alr nō potuisset pscribere pdicta q: psumeret habuisse malā fidem pter arbitriū: q: habēs in alā fidē non pscribit. §. e. c. vlti. z hoc pbatur p lr am sequentē: vbi dicit iuxta tenorem arbitrij zc. † Ber. Dicas q habebat abbas priuilegium post arbitriū impetratum loco tituli q: ignorabat arbitrium: alr non pscripsisset. §. ca. pri. z q: illa non valerent priuilegia non erāt irrita ipso iure. sed per sententiam q̄uis non facerēt mētionem de arbitrio. §. de rescrip. cap. super litteris Panor.

Addi tio. † Con cor. lex celsus. z ibi Bar. ff de vsu

tualia in pdictis locis q sunt in dioce. tua[a] constituta ad te tanq ad diocesanū epm ptinere: arbitriū[b] preterea super hoc pmulgatum a pastore eñ. epo archipbro ac pmicerio lucanis allegans. ¶ Ad eludendam autē intentionē tuā abbas Grego. vij. pape priuilegiū exhibuit: qd predictū arbitriū multo videbat tpe precessisse p qd tam monasteriuz q plebs et capelle pdicte videbant libertati donate: z infra. Alioz quoq ro. ponti. dictus abbas priuilegijs vtebatur post arbitriū pmulgatum obtētis: qui libertatis priuilegia sibi concedere videbātur z infra. ¶ Quia predictus abbas sufficienter ostendit monasteriū suum sup institutiōibus / destitutionibus / z ordinationibus plebani z clericorum / baptismo z penitētia in leuioribus culpis / sepultura: decimaz perceptiōe: ac diuinis officijs celebrandis: tā in plebē q in capellis predictis in excōicando atq interdicēdo z etiam absoluendo legitima prescriptione munitū[c] abbatem ipsum ab impetitione tua super iam dictis articulis

Uenies. Diuidit. pmo ponit cōuētio abbatis. cōo reconuētio epi. ibi pfatus vo. tertio diffi-

duximus absoluēdum: super illis tibi perpetuum silētium imponēdo: sup alijs oibus que ad ius epale spectare noscuntur iuxta tenorem[d] arbitrij eūdem abbatē quo ad plebem z capellas predictas sentētialiter condemnantes. ‡ Idem ¶ Qui prescriptione completa priuilegiū contrariū impetrat z vtit illo pscriptioni renunciat. Si pscriptio nō erat cōpleta malā fidē hz: et ideo non pscribit. Capitulum. xix.

Uenienes ad pre. n. abbas. s. martini d e pannonia: z infra. ¶ Petijt a nobis postmodum idē abbas vt vespimeñ. eps nō impediat[e] vel faciat impediri: quo minus omnes qui in simagieñ. parrochia vel comitatu consistunt de omnibus que possident decimas sibi soluāt: sicut in priuilegijs paschalis pape. predecess. nostri. z. s. regis[f] stephani cōtinetur. Prefatus vero episcopus postulauit[g]: vt decimas simagieñ. comitatus infra sue dioce. terminos constitutas quas detinet idem abbas / sibi restitui faceremus: nisi aliquo iure specialiter[h] seipas possidere mōstraret: z infra[i].

nitio ibi chrisma. in quo duo soluit obstacula. Primū ibi: non obstante. scōm ibi: nec obstare. Abbas.
e ¶ Impediat. Intētabat abbas vt possideat. B.
¶ Glosa sequens arg. sed tenet contrarium.
f ¶ Regis stephani. Arg. q reges pūt dare priuilegium decimarū et de rebus spiritualibus. xvi. dis. constātinus impator. Sz cōtrarium verum est. §. de deci. tua nos. z. ca. dudū.
g ¶ Postulauit. Super libellis istis non formatur sentētia sed super secunda parte libelli ipsius abbatis: in qua petijt vt clerici ecclesiarum monasterij libere possint recipere sacramēta que numerātur in ver. chris. ma. zc. z ibi incipit formare sententiam super alijs libellis nichil dicit in hac decreta. q: non pertinēt ad hūc titulum. B.
h ¶ Speciali. Sic argumētatur. c. distin. contra morem. sed hic abbas ostendebat libertatē priuilegium.
i ¶ Et infra. Hec non est nisi pars sententie. sup isto. §. defalcata fuit ps sententie scilicet super decimis petitis. vel sic. et. §. supple etiam q eps petebat q abbas z clerici reciperent ab eo sicut a diocesano ecclīastica sacramenta: sed ad elidēdam intētionem suam abbas ostēdit priuilegium paschalis pape. z Alexan. pape in quibus continebat q abbas reciperet ecclesiastica sacramenta ab episcopo si esset catholicus: vel gratiam sedis apostolice haberet: z ipse ea sine prauitate vellet conferre. Itē ostendit aliud priuilegiū clemētis pape in quo indistincte fuerat monasterio indultū vt a quocunq possent ecclesiastica recipere sacramenta quod non valuit: q: de predictis priuilegijs paschalis z alexan. non faciebant aliquam mētionem: insuper prescriptionē legitimam allegauit. vnde papa pnunciat vt sequitur. Sed qd de decimis petitis quia in sententia de ipsis mentio non est facta. Sed quomodo de ipsis pnunciauit non habemus: sed si abbas pbauit de iure suo su

capi. et glo. in: stitu. co §. nouissime.

‡ Adde de hac materia per Joan. and. in nouella. de priuil. abbates. li. vi.

per ipsis obtinuit al's succubuit qr actore non probā te reus absolutur. ℥. de iureiur. c. vl. Ber.

a ¶ Crisma. hic incipit sententia.

b ¶ Grām sedis aplice habuerit. i. q̄ nō sit excōica tus suspensus/aut interdictus. c. q̄ sedē. ℥. de offi. or.

c ¶ Paschalis Idē videt de iure cōi q̄ ab alio posset petere τ si illa clausula nō eēt apposita: qr ꝓpter maliciā si ue desidiā iudi cis delegati de nolunt ptās ad eū qui in cā illa iudex non est. ℥. de offi. or. signi ficauit. τ. ℥. ō fo. cōpe. ex trāsmis sa. τ. c. ex tenore τ. ix. v. dis. si forte

d ¶ Clemētis Dato super pre dictis articulis vt illa sacramē ta reciperēt: a q̄ vellēt quod non valuit.

¶ Glo. se. notat τ remittit ponit opi. cōtrariam τ respondet.

e ¶ Nullam. Sic ptz expresse q̄ scđm priuile gium dz facere mentionē de pri mo: ad hoc vt re uocet illud. de hoc dictum est plene. ℥. de ꝓscrip. ca. j. Quidam tñ dicunt aliud esse in priuilegio q̄ꝫ in rescri pto cum priuilegiū sit lex priuata. iij. dist. priuilegia. τ vna lex nō debet de alia facere mentionē: sed illud obtinet in legibus cōibus quas princeps habet in scri nio pectoris sui. C. de testa. olim. secus in legib⁹ priua tis quarum non habet memoriam. ℥. de offi. delega. ex parte. sicut nec habet memoriam rescriptorum.

f ¶ Opponebat. super premissis, sacramentis reci piendis ab alio episcopo.

¶ Glo. seq. notat obijcit τ respondet.

g ¶ Renunciasse. Nota q̄ priuilegiū τ ꝓscriptio cō traria sunt et q̄ simul haberi nō pñt: vt dici. ℥. e. si di ligēti. τ. c. auditis: qr ingressus vni⁹ alterius operat egressum. sic. xxxij. q. j. cū renūciat. τ. c. di. ꝫ morē. ff. de separa. l. j. ꝶ illud sciēdū. ff. de mino. in cause. ꝗ. in ꝑn. et. ff. ad municip. l. j. ff. de leg. j. si qñ. C. de thesau. l. vna. lib. x. sicut econuerso vtēdo iure cōi renūciat pri uilegio. ℥. de ꝯst. cū accessissent. τ. ℥. de ꝑbē. p illoꝝ. et ℥. de pri. si de terra. τ. c. accedētib⁹. τ. C. ō iure do. im petrādo. l. iij. τ. ff. rē ra. ha. l. iij. ꝶ. falsus ꝓcurator. Sꝫ videt q̄ iure cōi τ priuilegio possit qs simul vti. ℥. de ꝯsue. cū dilectꝰ. nec renūciat qs iuri militari licꝫ vtat iure cōi. ff. de mili. testa. l. iij. τ. xxiij. di. q̄ꝫꝗ. in prin. et ff. de pri. cre. l. añpe. sicut iure cōi τ ꝯsuetudini aliqs innitit. xcv. dis. olim. τ. ℥. de censi. sopite. Potest dici q̄ hic recessum fuit a iure cōi. s. ꝓscriptione qr ipetrauit abbas priuilegiū donationis: τ ex diuersis causis nō potest habere dominiū. ℥. de fi. instru. inter dilectos. τ. ff. de acquirē. pos. l. iij. ꝶ. ex pluribus. sed si ipse ipe trasset priuilegium confirmationis illud non obsta ret: qr confirmaret ius quo vtebatur. s. prescriptione

Priuilegio τ iure cō muni an pos sit qs vti.

¶ Glo. seq. primo declarat in q̄ erat ꝗetas τ quē di cat ꝓsertim. secū do qrit. ar. τ sol.

h ¶ Intētioni Dicebat abbas q̄ licebat clericis ecclīaꝝ suaꝝ re cipere sacra ab epo a q̄ vellēt iu re ꝓscriptionis/ τ pꝛiuilegio alex. āꝺri dicebat q̄ ꝓ mo a diocesano suo postulare te nebant: τ ita pri uilegiū illud q̄ꝫ tū ad hūc articu lum ꝯdicit τ ita impetrādo ꝯtra riū pꝛiuilegiū re nunciauit ꝓscri ptioni: τ ꝓcipue qr vsus est in iu dicio priuilegio Alex. Et idē eēt si priuilegio nō fuisset vsus: qr coipso q̄ ipetra uit pꝛiuilegiū re nūciabat ꝓscri ptioni: τ ita ha bebat malā fidē τ ideo non pote rat prescribere post ipetratū pꝛi uilegiū si nūdū erat cōpleta ꝓscriptio vt lr̄a dicit. Sꝫ si nullum priuilegiū allegasset sed solā prescriptionē nunqd alter epūs posset ꝓscribere collationē istoꝝ sa cramentoꝝ: ex hac lr̄a videt q̄ sic. Cōtra videt. ℥. e. si diligēti: qr in talibus q̄ sunt ꝯtra ius cōe titulus ne cessarius videt vt ibi dr. τ. ℥. de deci. dudum. τ de cen si. ca. venerabili. quod hodie est. ca. j. eo. ti. lib. vj.

¶ Crisma[a] ꝟo/oleū sctm̄/con secrationes altarium seu basi licaꝝ: ordinatiōes clericorū q̄ ad sacros ordines ꝓmouendi fuerint: clerici ecclīarū vel ca pellarū ipsius monasterij qđ est i vesprimeñ. dioce. cōstitu tum a vesprimeñ. epo postula būt: si quidē catholic⁹ fuerit τ gratiam[b] se. apo. habuerit: et ea gratis sine prauitate aliq̄ voluerit exhibere. alioqn ab alio quem maluerint ꝓsule ca tholico suscipiēdi ea liberam habeant facultatē: sicut in pri uilegio dicti paschalis[c] τ Ale xan. pape. ꝑ. no. ꝓsperim⁹ con tineri. ¶ Non obstāte priuile gio Clementis[d] pape p quod priuilegijs suoꝝ pre. nō exti tit derogatū: cum de ipsis nul lam[e] fecerit mentionē: presser tim cū τ ipse Clemens priuile giū illud cōcesserit saluis insti tutionibus non solū ro. ec. sed ipsi⁹ etiā legatoꝝ. ¶ Nec ob stare poterat ꝓscriptio quam idem abbas in suum subsidiū opponebat[f]. qr si cōsummata erat qñ ab Alex. papa priuile gium impetrauit/ iuri prescri ptionis renūciasse[g] videt: pre sertim cū coram nobis priuile gio illo sit vsus qđ sue intētio ni[h] (q̄ꝫtū ad hunc articulū) cō tradicit[i]. Si vero nondū con summata erat prescriptio: sed erat in prescribēdo post impe tratū hmōi priuilegiū bonā fi dem non habuit τ ideo secun dum canones non prescribit. Idem in concilio generali.

¶ Nec in foro canonico / nec ciuili valet ꝓscriptio cum ma la fide. Capitulum. xx.

Quoniā omne quod nō est ex fide[k]/peccatū est. ¶ Synodali iudicio diffini mus vt nulla valeat absq̄ꝫ bo na[l] fide prescriptio tam cano-

i ¶ Contradicit. Si. j. de conces. preben. ex tenore. τ. ℥. de fide instru. imputari.

Quoniam omne. ¶ Possessor male fidei nullo tē pore ꝓscribit. ita cōiter summat: sed q̄ hoc sum mariū nihil induceret de nouo iste tex. cum esset pro uisum. ℥. e. vigilāti. Diuidit in quattuor ptes. in pri ma ponit constitutionis cām: in scđa constitutionem ibi: synodali. in tertia infert ex causa ibi: cū gñaliter: in quarta concludit ibi: vnde. Abbas sic.

Rom. xiiij.

Sūma rium.

Diuisio

k ¶ Ex fide. i. ex conscientia. sic exponitur. de pe. di stin. iij. ad fi. ꝶ illud. quasi ad medium. et. ℥. restitu. spo. litteras. xxviij. q. j. ꝶ. ex his.

¶ Glo. seq. signat contrarium τ remittit. querit arg. pro τ contra. τ soluit. Iterū querit τ remittit.

l ¶ Bona fide. Arg. ꝯ. j. de iurepa. cura. Qñ qs di cat habere bonā fidē: dictū est. ℥. e. diligēti in notula illud gñaliter. τ quilibet ꝓsumit hr̄e bonā fidē. Sed quid si aduersari⁹ etiā vellet ꝓbare ipm nullo titulo possedisse. sed poti⁹ per violentiam τ sic mala fide in cepti possidere? Videt q̄ debeat audiri: ex quo vult probare originem prescriptionis vitiosam. C. de pig.

ac. nec creditores. et C. de pscrip. long. tep. in auc. male fidei. C. de distra. pig. et q sub imagine. et xvi. q. iii. si sacerdotes. et c. seq. et c. li. et c. i. in fi. et xciii. di. illud C. de pscrip. xxx. an. si qs eptionis. §. sed hec. Ar. i. §. e. ad aures. qr vt ibi dr qdragenalis pscriptio omnem tollit actionem. et C. de pscrip. xxx anno. l. pe. et vl. Ad hoc pot dici q bene debz audiri q vult pbare malam fidez ab initio habuisse: qr postea prescribere non potuit. §. c. pxi. in fi. et ca. vigilanti. et ca. si diligeti. et hic. † Sed nunquid tenet hic docere de titulo: cuz hic tm dicatur de fide? De hoc dictum est. §. eo. si diligenti. in notula. ex hoc videtur.

† Concor. textus i. l. i. cu ibi no. C. d pscrip. lo. tep.

¶ Glo. seq. ponit opi. Jo. cui opponit. demum approbat illam et dat simile. Finis reci. per questionem.

a ¶ Tam canonica q ciuilis. Ex eo q dicit tam canonica q ciuilis vr q papa voluit piudicare pscriptioni laicoz: q pscriptio locum hz vbi et hnt malam fidem in prescriptione. xxx. vel. xl. an. §. e. vigilanti. et xvi. q. iii. §. pt. et §. q si mala. Dicebat Jo. q rone pcti statuit hoc papa de pscriptionib laicorum: qr ois ca rone peccati saltem indirecte ptinet ad eccliaz. §. de iudi. nouit. et fm hoc oia ciuilia iura q tractant de pscriptione. xxx. vel. xl. an. in male fidei possessorib non tenent hodie Sed hoc no credo q p istam pstonem papa voluerit piudicare legib. Sed q ad ius diuinum ver est illud q sine peto mortali laic male fidei pscribens talem rem retinere no pot. xiiii. q. vi. c. i. Et lra ista sic intelligit tam canonica. i. tam de re spualt q ciuili Et hoc vult dicere. ille q pscribit bonam fidem dz hre: siue res qua pscribit spualis sit vel ciuilis fm iura canonica: et sic nihil statuit contra leges Uel dicas fm quod dixit Joha. q lex aliud psiderauit q canon. lex em psiderauit negligetiam no petentis rem suam. §. e. vigilanti. sed canon psiderauit petim pscribetis mala fide qd no excusat negligetia non petentis rem sua. et io dicit hic q nulla valet pscriptio siue canonica vel ciuilis q sine peto mortali pseruari no pt. vn potius standum est canoni q legi i hoc casu: † qr pscribes no excusat a peto p rone legis: et io canon voluit pter piculum aiaruz in hoc corrigere: lz no seruet in iudicio seculari. sicut de legib pmittetib vsuras q hodie no tenent: vt no. §. de vsur. qr in oib. Et pstitutio ista tm respicit futura: cum de pteritis nichil dicat. §. de psti. c. vlt. vbi de hoc. Sz qd dices vbi ecclia hz vtraqz iurisditionem: nunqd iudicabit sup laicos fm canones de hmoi pscriptione? Uidet q sic auctoritate illi pstitutionis. et qr no dz ipugnare qd statuit obseruandum et qd als phibet. §. de na. ex libe. ven. c. vno. Et qd exigit in alijs multo forti in se exigere dz. ff. de nego. gest. si pupilli. §. fi. et ff. de admi. tu. quotiens. §. ite si tpali. Sz certe prium credo cum habeat iurisditionem ab imperatore. arg. viii. di. quo iure.

Prescriptionis laicorum mala fide an possit papa piudicare.

† Concor. l. puilegia et ibi barto. C. d sacrosan. ec.

Leges vsuras pmittetes no tenent.

¶ Glosa ista format quattuor qstiones quas soluit et in vltima remittit.

b ¶ Nulla tpis pte. s. ipsi pscptiois. Si em post copletam pscptionem sciat rem alienaz: non ideo dr mala fide

Prescripto

nica[a] q ciuilis. ¶ Cum gnaliter sit omni constitutioni atqz consuetudini derogandum: que absqz mortali peccato non potest obseruari. ¶ Un oportet vt q pscribit in nulla[b] tpis pte rei habeat cosciencia alienę.

¶ De sententia et re iudicata.

Greg. ¶ Snia lata contra leges vel canones no tenet: nec ab ea opus est appellare Panormita. Capitulum. i.

Sententia[c] contra leges[b] canonesve plata licet no sit appellatione suspensa: non potest tamen subsistere ipso iure. Idem.

¶ Lites debent celeriter terminari. Capitulum. ii.

possidere. de hoc dr. §. e. vigilanti. Sz qd si tpe pscptionis habuerit cosciencia lesam: postea incipiat hre no lesam: nunqd pter hoc est iterrupta pscriptio? No videt: qr erronea fuit: vnde eam deponere dz. i. de symo. p tuas. et xi. q. iii. cui est illata. Item quid si dubitat an res sit sua et hz iustam causam dubitationis? Adhuc dr bone fidei possessor et vtitur fructib ff. de vsur. q scit. §. bone fidei. et i hoc casu prescribit lz heat psciętiam dubiaz: no tamen lesam: qr nescit adhuc an res sit aliena: dz inquirere ab alijs de re illa: vt sic perueniat ad veritatem. ar. xxxvii. di. §. vlt. xxiii. q. vlt. occidit. Item qd si plat habeat lesam psciam alicui rei qua possidet lz ecclia habeat bonaz fidem: nunqd tenet dimittere illam? Rn. no lz significabit illi cui e vt petat: et sic purgabit psciam suam: nec in hoc vr fraudem facere. ff. de nego. gest. at q natura. §. cum me absente. et ff. ma. qntus Sed si ille veniat et petat in iudicio et platus pfiteat: nunqd preiudicat ecclesie q hz bonam fidem? Si enim prelat pstitutus a collegio ad defendendum pfitet tanq sindicus in iudicio: bene preiudicabit ecclesie: qr tunc sustinet psonam totius capli: als non credo q confessio prelati piudicet ecclie: nisi forte confiteret de eo q ipsemet fecisset. arg. xxv. q. ii. postq. De hac materia. §. de elec. dudum. §. ii.

an iter rupat p mala fide in medio iteruenientę.

¶ Rubrica De snia et re iudicata. ¶ Hec rubrica duob modis fm Joh. an. post Gof. cotinuat ad precedentia. pmo sic. Uiso quo res acqrunt p pscriptionem: videndum est quo alit acqrunt ciuilr. s. p snias iudicum. Uel scdo sic. Expedito tractatu pcessus iudiciorum: ad snias q finem imponunt litib veniam. Qr vo fm Jo. an. lata sententia si non appellat ab ipsa sumit nomen rei iudicate: ideo et de re iudicata summittit: dicit tm q large potest dici res iudicata lz possit appellari. Ab. si.

Continuatio

¶ De hac materia hr. xxxv. q. xi. et v. q. iiii. et iii. q. ix. p totum. et xi. q. iii. §. de his inqz. vsqz ad. §. hoc et si. vt dictum est. et xxx. q. vlt. §. his ita. vsqz in fi.

Sententia. ¶ No valet snia q contra ius est lata ex psso errore l snia. ita sumat d. ant. qr Jo. an. no sumat pter breuitatem. hoc summarium est i se verum: sz no pgruit lre in q nulla fit metio de expssione erroris in snia. Ab.

Summarium.

c ¶ Snia. Decre. ista loquit de materia illa. xvi. q. i. frater nr. et ex illa lra pot colligi casus hui decreta.

¶ Glo. seq. ponit duo exempla et dictum cui signat contrarium et soluit.

d ¶ Cotra leges. Que dicunt q snia a no suo iudice lata no tenet. C. si a no ppe. iu. l. i. et ii. et vlt. et ii. q. i. in pmis. §. de psona. xi. q. i. c. pe. et §. de iudi. at si clerici. et xvi. q. i. frater nr. vt hic ptz. Ite snia lata contra leges. i. ius pstonis: ita q hoc in snia exprimat: nulla est ipso iure: † et citra appellationem rescidit: vt hic pz. et i. e. cum iter vos. l fi. et i. e. iter ceteras. et ii. q. vi. §. diffinitiua h. ite si snia contra ius scriptum. et ff. de ap. l. si expssum. Ite si calculi error i snia sit expssus: snia no tenet. ff. q sen. sine ap. rescin. l. i. §. et i. de sen. excom. p tuas. nec effitat

Snia contra leges lata ipso iure est nulla.

† Concor. l. si curatorem hąbes. C.

de in integ. resti. et l. clarū. C. de auctor. præstan.

aliqua p appellationem: vt in .l. pdicta ſt expreſſum. Ar. ꝯ. ꝙ efficiat̄ aliqua p appellationē .ff. re ra. ha. l. iij. §. falſus. et .ff. de iu. iꝫ. ſꝫ nō eſt ita. ibi em̄ ſnia lata eſt in pſona falſi procuratoris. vñ ab initio tenet ſnia q̄diu cōſtet de falſo ꝑcuratore. et ſi dñs recurrat ad cōmune auxiliū appellatiōis intelligitur approbare factū falſi ꝑcuratoris: et iō p appellationeꝫ efficit̄ aliq̄ que p exceptionē poterat irritari: ſecus vbi ab initio nulla eſt: vbi eſt defect⁹ in iuriſditione: ibi p appellationem nō firmatur vt hic. et in ꝯcordan. ibi poſit̄. Sꝫ in §. falſus. et in .l. iꝫ vers. nō fuit defectus in iuriſdictione.

Iurgātiū cōtrouerſias celeri[a] ſnia terminare et eq̄tati cōuenit/ et rigori. Idē.

Sacerdos ſine iuſta cauſa nō eſt deponendus. Capi. iii.

Non pōt quēq̄ a ſacerdotali gradu (niſi iuſtis ex cauſis) concors ſacerdotū[b] ſnia ſubmouere. Leo papa.

Iuſte quis petit ſententiam a papa confirmari ſi iuſte et rationabiliter fuit lata. Ca. iiij.

Ea que iuxta eccleſiaſticum morem[c] iuſte et rationabiliter fuerint diffinita: nr̄a q̄q̄ ſentētia roborentur[d]. Alexander .iij. eboracen̄. archiepiſcopo.

Iudex deputatus ſup executione ſententie admittit exceptionem fraudis ſeu nullitatis ſententie non ad effectū vt ſup ea pnunciat ſed vt negociū ad ſuperiorem q̄ iudicauit tranſmittat ſi illā pbabilē repererit. h. d. notabilr̄. Ca. v.

De cetero noueris ꝙ ſi ſniam a nobis latā pcepim⁹ p aliquē executiōi mandari: † et fraus[e] interuenerit nō eſt facultas executori de toto negocio cognoſcendi: ſed deferri queſtiones que inciderit ad ſedem apo. oportebit. Idem norwicen̄. epiſcopo.

Non ſufficit reo damnato ad traditionem poſſeſſionis tradere pignus pro ipſa poſſeſſione. Capitulum .vi.

Cum aliquibus eſt adiudicata poſſeſſio: non ſufficit eis dare pignora[f] ni-

Iurgantiū. Glo. ſeq. alleg. iiij. cōcor. ſignat vnū contrarium ſoluit et determinat.

a Celeri. Si. ij. q. j. ſicut. et C. de iudi. ꝑperandū. in pñ. et ꝯ. de dolo. et ꝯtu. finē. et c. venerabilis. Ar. ꝯ. v. q. iij. cū apud. Illud intelligit̄ q̄n ſnia lata eſt ad mortem: vbi differt̄ executio ex cā. vt ibi dꝫ. nec th̄ cū nimia feſtinatione ferēda eſt ſentētia anteq̄ iudex poſſit eſſe inſtruct⁹. ꝯ. de in integ. reſti. tum ex lr̄is. q: ipſum oportet cuncta rimari. xxx. q. vi. c. vi. alit̄ em̄ ad veritatē ꝑuenire nō poſſet. xxiij. q. vi. occidit. ſed moratoria cūctatione cām examinabit. ff. de admi. tu. tutor qui §. j.

Snia plurium non ſꝫ tenet.

Non pōt. Glo. ſeq. querit arg. et ſoluit.

b Sacerdotū. i. epōꝝ triū in cā diaconi: i cā pbri. vj. ad min⁹. xv. q. vij. ſi aūt. et c. felix. Sed nunq̄d debent oēs ꝯcordare ad hoc vt teneat ſententia? videt̄ ꝙ ſic ex eo ꝙ dicit cōcors. ꝯ. de tranſla. inter corpalia ſꝫ ſufficit ꝙ maior pars ꝯcordet in vnā ſniam: et ſatis dicet̄ tunc ꝯcors: q: qđ maior facit ps valet. ff. ad municipa. qđ maior. lxv. di. c. j. ij. et iij. Sed in cā epī non tenet ſnia: niſi oēs ꝯcordauerint iudices quib⁹ cauſa p papā ꝯmittitur. vj. q. iiij. ſi qs epus criminaliter. et c. j. et eſt ſpāle in cā epī aliud ſpāle vbi non tenet ſnia plurium no. ꝯ. de reſcrip. paſtoralis. in prin.

Ea q̄. Fuit forſan vt dicit Jo. an. exordiū alicui ius papalis ꝯfirmatiōis: q: nō eſt veriſile ꝙ fuit ſpālis diſpoſitio in his ꝟbis dūtaxat ꝯcepta cuꝫ non iponit neceſſitatē: ſed poti⁹ innuit cuiq̄ eſſe hoc petendi facultatem ꝯceſſam: in hoc th̄ nō eſt vis. Ab.

c Morem. i. ſm canones.

d Roborentur. Si poſtulatū fuit eā roborari. vt xxxv. q. ix. oimodis. et ij. q. j. ſicut. et ꝯ. de pac. quotiēs ꝯ. de tranſac. c. j. et hec quidē confirmatio ſi facta fuerit ex certa ſcientia et cum cauſe cognitione: non poterit poſtea inferior iudex de illa iudicare. j. de confir. vti. vel inuti. c. j. et ij. vbi de hoc.

Summarium.

De cetero. Merus executor ſnie ꝯtra quē excipitur de fraude non cognoſcit ſed remittit. ita cōmuniter ſummant doctores. ſed iudicio Panormitani min⁹ bene: quia iſte textus non loquitur de mero executore: q: merus executor nullā exceptionem executionē ipedientem admittit: vt in .l. ſi vt ꝓponis. et in .l. executorē. C. de execu. rei iudica. Sꝫ text⁹ iſte admittit vt is cui executio ꝯmittitur admittat exceptionē ad effectuꝫ vt remittat negociū ad ſuperiorē non vt ſuper pncipali pnunciet. Et non diuiditur.

† Concor. textus i. l. j. ff. de offi. ei⁹ cui mā da. eſt iuriſdi.

Glo. iſta litterā exponit et exēplificat. ſignat cōtrariū et ſoluit et remittit.

e Fraus. ſ. circa negocium pncipale: q: obtinet ſniam per fraudem puta p falſos teſtes vel p falſa inſtrumēta: ſi hec obijciantur corā executore vt executio differatur nō eſt ei facultas de hoc cognoſcendi: vt hic dicit. q: ſic aſſumeret partes iudicis qđ eſſe non dꝫ. C. de execu. rei iudi. ſi vt ꝓponis. nec ſniam dꝫ mandare executioni: ſꝫ hec referre dꝫ ſuperiori: vt hic dꝫ. et j. de fal. ſup eo. Ar. ꝯ. hoc habes ꝙ iſte executor poſſet de hmōi cognoſcere. xxv. q. ij. et ſi non cognitio. Sol. hoc ca. de mero executore intelligit̄ q̄ nullā hꝫ cognitionem annexā niſi ſolā executionē. ſic intelligitur. j. de fal. ſuper eo. Lex predicta intelligitur de illo executore qui hꝫ cognitionē. De hac materia plene tractatur. ꝯ. de offi. delega. paſtoralis. §. q: vero.

Executor partes iudicis aſſumere non debet.

Cum aliq̄b⁹. Hoc ca. pōt intelligi duob⁹ modis. Pmo ꝙ loquatur i pignore ꝑtorio: puta ꝙ ꝑtor vel iudex ꝑpter ꝯtumaciā rei ponit ꝟboten⁹ actorē i poſſeſſione rei petite in actiōe reali: vel aliorꝫ bonorꝫ ipſi⁹ rei in actione pſonali. Et intellectus lr̄e eſt ꝙ ad cauſandū pign⁹ ꝑtoriū ad hoc miſſ⁹ poſſideat nō ſufficit iuſſus iudicis: ſꝫ reqrit̄ vt actualr̄ mittat̄ i poſſeſſionē. Et ſm hūc intellectū. h. d. i ſumma. Nō ſufficit ad ꝑtoriū pign⁹ vt verbaliter det̄ niſi actualiter fiat miſſio. Scđo pōt intelligi cū poſſeſſio aliq̄ vel ꝓprietas alicui⁹ rei ſeu res aliq̄ adiudicat̄ actori iure dñij: et re⁹ ꝑ executiōe vult dare aliqđ pign⁹ et nō ipam rē ſaltē i pñti. hoc caſu nō ſufficit. et ſm hūc itellectū hoc intēdit. Nō ipediet re⁹ ſniam adiudicationis poſſeſſionis ſi ſit parat⁹ dare pignora. Et nō diuidit̄. Ab.

Duplex intellectus huius capituli.

Summarium.

f Pignora. Sic. ff. de cōſti. pecu. ꝑmiſſor. §. conſtitutio et. ff. de pignorati. actio. non eſt. vbi dicit̄ pignus non aliter conſtituitur niſi ventū fuerit in poſſeſſionem. ſi. ff. de acquiren. poſſeſſio. poſſideri. in pñci. et hoc ideo: ne lites ex litibus oriantur. ff. de re iudi. l. iiij. §. ait pretor.

divisio Lator. ¶ Dividitur. q: in pͣma ponit facti narratio. in sc̄da iudicis datio: ibi. Nolētes igit. Ab. ¶ Glo. seq. reci. per obiectionem et solutionem.
a ¶ Insinuatione. Nō collige ex hoc loco: q in causis ex qbus ꝟtit piculū aīe pōt qs venire ꝯ factū suū: vt reuocet sn̄ia quā ferri pcurauit. ꝑ et si ꝯstiterit ecclīam fuisse deceptā: reuocabit sn̄ia. j. e. cō sanguinei. et. J. de testi. sicut. et xxxv. q. ix. §. is ita. in fi. al's tur pitudinē suā allegās n̄ audit. J. ō dona. int̄ dilectos. et. j. de ꝓces. pbē. cum super.
b ¶ Renitentē. Hec violētia trāsiuit postmodū in ꝯsensū. p carnalē copulā subsecutam. j. de spon. ad id.
c ¶ Etatis. Et hoc ꝯtradicit ei qd̄ pmisit de carnali copula et sic fuit allegatio et ex alia cā fuit matrimoniū separatum.
¶ Glo. se. distinguit aut fert sententia ꝯtra mr̄imonium: aut ꝓ mr̄imonio: et tūc aut subest impedimētū aut non
d ¶ Permanere. Non obstāte sn̄ia prius lata qz ꝯ matrimoniū non currit p̄scriptio. xxxiii. q. v. q deo. etiā si ab illa sn̄ia nō fuit appellatum: qz sn̄ia lata ꝯ mr̄imoniū nō trāsit in rē iudicatam qn reuocet sn̄ia

Sn̄ia ꝯ mr̄imoniū nō trāsit in rē iudicatā.

ꝯ Concor. tertius. l. l. post mortē. cū ibi no. ff. ō adop.

si corpali possessione letētur.

Idem eidem. et V. archidia.

¶ Sn̄ia lata cōtra matrimoniū nunq̄ꝫ transit in rē iudicatam. vn̄ quāq̄ꝫ reuocat̄ cum cōstat de errore. Capl'm. vii.

Lator p̄sentiū sua nobis insinuatione [a] monstrauit q cū quādā mulierem legitime despōsasset: et carnalis esset copula subsecuta / inter eos scādalum est subortū: cuius occasiōe debitū ei subtraxit: consanguinei ꝟo mulieris hoc molestū h̄ntes: q̄stionem mouerunt / pponentes q mulierē inuitā et renitētē [b] nec etatis [c] apte mr̄imonio existentē duxisset vxorē: et qm̄ idem vitā cupiebat agere dissolutam demū vtriusq̄ꝫ studio interueniēte fuerunt minus rōnabiliter separati. ¶ Nolentes igit̄ mr̄imonia canonice cōtracta leuitate q̄dam dissolui: mādamus: q̄tenus si vobis cōstiterit eos p iudiciū eccl'ie non fuisse legitime separatos: eccl'amq̄ꝫ deceptā ipsos faciatis sicut virū et vxorē insimul pmanere [d].

Idem. T. et clericis sancte anastasie veronensis.

¶ Retractatur sentētia p̄textu inique consuetudinis lata contra ecclīam. Capl'm. viii.

Cum cā q̄ ꝟtit̄ inter vos et. G. et. A. laicos sup dicatis accidisse videt̄. j. eo. qd̄ ad consultationē. vn̄ postea nō audiet̄: imo ꝯpelleret̄ alt̄ alteri adherere.

Cum causa. ¶ Prima pars ponit factum: secunda diffinit ibi. Nos autem. Ab.
e ¶ Arripueras. Ex q̄ aliq̄s nō ꝓsequit̄ appellatio ne infra terminū sibi p̄fixū ex tūc iudex pcedere pōt tāq̄ꝫ citatus pemptorie non venisset. j. de appel. sepe ꝯtingit qz pinde est ac si nō appellasset. J. de appella. cum sit romana. vnde in hoc nō peccauit iudex. H.

domo quadam eis ab archipbr̄o vr̄o vendita ad examen J. apost. se. legati delata fuisset: post ap. ad nos interpositā et receptas inducias qm̄ infra terminū tibi fili. T. ad eā ꝓsequendā p̄fixum iter nō arripueras [e] cōtra te sn̄iam ꝓferēs memoratis. G. et. A. pretextatā domū scd̄m veroñ. ciuitatis consuetudinē adiudicare curauit. deinde cum cā fuisset ad nos p ap. delata: buxiē. ep̄s delegatus a nobis sn̄iam cōtra vos (spreta forma canonū) scd̄m eandē consuetudinē sicut p̄fatus legatus fecerat / promulgauit [f]. ¶ Nos aūt cōsiderātes q licet vsus vel cōsuetudinis [g] non minima sit auctoritas nunq̄ꝫ tamen veritati aut legi preiudicat [h] prescriptam sententiā reuocauimus et vos ab impetitione absoluentes illorum vobis et ecclesie vestre domum adiudicauimus supradictam.

Idem eboraceñ. archiep̄o. ¶ Sententia iniqua retractatur per superiorē: licet causa fuerit appellatiōe remota commissa. Si autem continet manifestā iniquitatem est nulla. h. d. intelligendo q ponat duos casus. Capitulū. ix.

Inter ceteras: et infra. Item cū aliqua cā ap. re. cōmittit̄: et sententia fertur

f ¶ Promulgauit. Ecce hic obtinuit ꝯsuetudo bis in contradictorio iudicio ergo debuit valere. ff. ō legi. cū de ꝯsuetudie. et. J. de ꝟbo. sig. ab bate. So. hec cōsuetudo fuit cōtraria iuri et mala in p̄iudiciū ecclesie et iō nō fuit seruāda. vn̄ ad vltimū cassatur mala sn̄ia: al's si bona fuisset consuetudo seruaret. J. de eo qui mit. in possess. cū venissent. Forte talis erat cōsuetudo illa q si quis emit a plato ecclesie solo: tenet vēditio: licz non pbet p̄ciū in vtilitatē eccl'ie versum esse. contra illud. x. q. ii. hoc ius porrectum. xii. q. ii. sine exceptione.
g ¶ Cōsuetudinis. Sic. xi. di. sun. ꝯsuetudis.

Cōsuetudo mala non est s̄uāda

qñcūq̄ꝫ error sn̄ie detect̄ fuerit vt h̄ p3: et. j. ō frī. et matre fr̄nitat̄. et. xxxv. q. ix. graue. et §. his ita. Sic nullo tractu tp̄is mr̄imoniū ꝯfirmat̄ in gradu ꝓhibito contractū. j. de ꝯsangui. nō ds. Et qd̄ dici cōsueuit / sn̄ia ꝯ mr̄imoniū nō trāsit i rē iudicatā: verū est vbi bn̄ ꝯiūcti i debite separant̄. Qz q̄s deus ꝯiunxit: hō separe nō pōt: et iō qñcūq̄ꝫ ꝯtrā legitie ꝯstiterit: sn̄ia retractabit̄ idē est cū in gradu ꝓhibito aliq̄ sunt cōiūcti: vel aliq̄ alio ppetuo ipedimēto: qz nullū est ibi mr̄imoniū: vn̄ nullus ꝯsensus pōt mr̄imoniū iducere int̄ eos. Sz vbi sn̄ia fert̄ ꝓ mr̄imonio vbi nullū subest ipedimentū si ab ea nō fuerit appellatū: transit in rē iudicatā. qz ius

et. J. de ꝯsue. ca. vlti. vbi exponitur hec auctoritas.
h ¶ Preiudicat. Uerū est q consuetudo non p̄iudicat legi nisi sit rationabilis et legitime sit p̄scripta: nā tunc bene p̄iudicat legi. J. de cōsuetudi. c. vl. vbi plene de hac materia dicit̄ et hec consuetudo non fuit rationabilis nec prescripta. Ber.

Inter ceteras. Pōt̄ intelligi vario modo: et per cōsequēs vario modo summari. dn̄s Anto. summat sic. Sn̄ia ꝯtinens in se manifestā iniquitatē retractat̄ non obstāte q cā fuerit ap. re. cōmissa. Hec summatio est vera in se s̄m vnū modum intelligēdi. Sed s̄m vnū aliū intelle. notabiliorem summatur sic

Summarium.

Sūma rium. Nulla est snia cōtinēs manifestā iniquitatē. Ab. sic.
a ¶ Euacuari. Cum snia tenuerit ⁊ appellatū fuerit ab ea. vel euacuet de facto: cū est nulla. s. j. ð reb. eccle. non alie. si quis presbyterorum.

Snia ꝯ ius canonis nō valet: s; bñ ꝯ ius liti gatorꝫ
b ¶ Manifestā. puta q: lata est ꝯ ius scriptuz. s. ꝯ leges vel canones. ꝭ. eo. c. j. ita ꝙ in ipsa snia ꝯtinebat error. ij. q vj ꝭ. diffinitiua ver. itē si sententia ꝯtra ius scriptum. ⁊ j. de confir. examinata. ⁊ j. de sentē. exc. p tuas. ⁊ hic i fi. ⁊ ita ipso iur nulla est talis sententia: vt. ꝭ. e. ca. j. vbi de hoc. Aliud est cū lata est cōtra ius litigatoris: q: tūc trāsit i rē iudicatā: nisi fuerit appellatū. j. e. cū int vos. Et si p iniuriam iudicis dānat⁹ fuit: poterit agere cōtra iudicē q fecit litē suā ad iteresse. ff. de iudi. filiusfamilias ⁊ ff. de euict. si p imprudentiā. et. j. de emp. ⁊ vendi. c. vlti. ⁊ infamis efficit. C. de pe. iudi. q male iudi. l. ij. B.

Tenor. ¶ Istud ca. pōt itelligi ꝙ snia hic lata contra mulierem tenuit: q: cōtumacit abfuit: ⁊ tūc idē in effectu dicit qð. c. lator. ꝭ. eo. ideo summa vt ibi.

iniqua: eā euacuari[a] op; / nec ei d; stari: si iniqtatē cōtineat manifestam[b]. Clemens. iij.

¶ Snia lata cōtra absentem non cōtumacē in cā matrimoniali nō valet. h. d. intelligendo ꝙ hec mulier non fuit contumax. Panor. Capitulū. x.

Tenor līarum tuarum ostendit ꝙ cū inter. R. ⁊ M. mulierē q̄stio matrimonij Vterek ⁊ theatino epō cōmissa fuisset: idē eūdē. R. muliere absente ab impetitione ipsi⁹ absoluit. Ceterum eadē mulier a nobis ad te lrās ipetrauit vt de cā cognosceres: ⁊ eā fine debito terminares: et infra. Dictus vo. R. a te vocatus ad cām ifirmitate[c] ptēta non affuit sed q: nocte sequēte aliā sibi copulare presumpsit: in eū excōicationis sententiam pmulgasti[d]: a qua postmodū absolut⁹ ad te veniens ostēdit lrās epī memorati: q̄bus eū ab inquietatione ipsi⁹ absolutu; fuisse patebat. Qr igit mulier suos testes offert ad pbandū ꝙ idē. R. eam desposatiōis anulo publice subarrasset[e]: et tu q̄d sup his agere debeas: postulas edoceri.

q. ij. si ds vxore. Ut pōt dici ꝙ subarratio fit p imissionē anuli interueniēte ꝯsensu tacite vel expsse: vt hic dicit. Et dic tacite vt i muto: expsse vt in loqnte. ⁊ ista bñ huic subarratiōi ꝯuis nihil dicat: q̄diu ꝯuū non pbabit: q: psumit p mrimonio. arg. xxvij. di. ꝙ interrogasti. xxx. q. v nrates. ⁊. c. femine. nichil eñ interest. an fcō vel verbo qs declaret voluntatem suā. xlij. di. c. j. ⁊ xlj. di. c. j. ⁊ ð pe. di. j. in actione. ⁊ j. de penitē. ⁊ remis. oīs vtriusq ꝭ. vl. ⁊. ff. de legi. de qbus: nisi pbet se aio non ꝯhēdi id fecisse. arg xxij. q. ij. qð aūt. ⁊. ff. de act. ⁊ ob. obligationū

Subarratio per qd fit.

¶ Ideoq; inquisitioni tue taliter rñdemus ꝙ (nō obstante illicita absolutione[f] quā eps fecit) in cā procedas eidē. R. sub pena excōicationis arti⁹ interdicens: ne ad eā quā sup induxit accedat[g] prius q̄ fuerit causa decisa. Idem.

¶ Snia diuortij in cā mrimoniali rite lata ad solā cōiugis confessionē asserentis cōtrarium nō reuocat: sed interim ei stat donec legitime de contrario doceatur. Ita summatur: vt aliquid de nouo afferat. Panor. Capitulū. xj.

Consanguinei. E. latricis presentium sicut tuis litteris intimasti compaternitatē inter ipam: ⁊ virum suum legitime[h] probauerunt: ita ꝙ inter eos sniam diuortij ptulisti predicta vero. E. cu; sit tibi postmodum cōfessa ꝙ ei⁹ cōmater in veritate añ sententiā nō fuisset: sed post separationē cōpaternitatē cu; eo contraxit: ⁊ tandem ad scdas nuptias conuolauit: et infra.

¶ Fraternitati tue respondemus: ꝙ pp̄ter solam confessionem mulieris[i] non est recedēdū a snia p iudicium ecclesie

f ¶ Absolutione. facta cōtra mulierē absentem: vt superi⁹ pt; ⁊ ita snia lata ꝯtra absentē nō ꝯtumacē nulla est i qcūq; negocio: q: ea non obstāte citra aliquā appellationē cognoscit de cā: ⁊ hoc probat iij. q. ix. caueant oia. absente reuera. absens. et si citat⁹ esset aliquis ad sniam ⁊ iusta de cā ipeditus venire non posset: reuocat snia. j. eo. cū bertholdus: als si fuisset cōtumax non reuocatur. xxiij. q. iij. de illicita. ij. q. ix. ꝭ. nisi: ⁊ in aut. vt oēs obe. indi. ꝭ. si vero neq; colla. v.

diuisio vt ibi. Communis diuisio. secunda ibi: ideoq;. Ab.

c ¶ Infirmitate. Qð si verū fuisset: iusta erat excusatio. ꝭ. de pcu. qrelā. ⁊. v. q. iij. si egrotās. immo nec tunc res iudicata censetur. ff. de re iudi. quesitū. j. et. ij. Rñ. nec mādāda est snia executiōi in infirmitate pretēta. ff. de iudi. si pretor. in fi. sed hoc falso allegabat: vt bene declarant sequentia.

d ¶ Promulgasti. Et merito tanq̄ contra cōtumacem cum ex facto sequenti apparet ꝙ maliciose pretēdebat infirmitatē: ⁊ ita sequēs presumptio eludit primam sic. ff. de in integ. restitutione. diuus.

¶ Glo. ista dupliciter exponit subarrationem.

e ¶ Subarrasset. i. fidē ꝯsensus ð pñti dedisset. als si loqret de ꝯsensu de futuro nō mādaret papa viru; separi ab illa cū q̄ postea ꝯtit p vba ð pñti. q: sic soluta erāt pota spōsalia. j. de spō. c. pe. ⁊ vl. ⁊. j. de ma. contrac. ꝯ inkdi. ec. c. j. ⁊. ij. ⁊ est vulgare loci illi⁹ sic. xxvij

¶ Glosa ista obijcit ⁊ soluit.

g ¶ Accedat. Sed q̄liter mulier illa scða priuat iure suo añ finē cause ꝯ illud. ꝭ. vt lite pen. laudabilē: ⁊ viij. q. iiij. nōne? Sol. cū aliqs cum aliq̄ cōtraxit in facie eccłie approbāte eccła: si postea mrimoniū accusetur: locū h; illa decre. laudabilē: ⁊ sic ia alia iura: sed cum aliqs ꝯhit lite penden. cū aliqua vel ꝯ phibitionē ecclesie tūc locū h; qð hic dr. ⁊. j. de ma ꝯ. cōtra inter. ec. c. j. ⁊ vlti. q: cū res facta est litigiosa: non d; in aliā transferri psonam. xj. q. j. qui res. C. de litig. l. vl.

Coniuges aū sint separandi lite pendēte sup matrimonio

Consanguinei. ¶ Idē dicit ꝙ decre. lator. ꝭ. e. ti tu. Cōis diuisio. scða ibi fraternitati. Ab. sic.

diuisio

h ¶ Legitime. Quo ad ordinē iuris. nō q̄ ad vitatē

i ¶ Mulieris. Et etiā viri cōfessionē nō reuocatur snia p eccłiam lata fm ordinē iuris: sicut nec ad eorū cōfessionē matrimonium separat. j. de eo qui cogno.

consan. vro. sue. super eo. Ber.
a ¶ Rõnabiliter. Et illud referas q̃ ad ordinẽ tñ.
b ¶ Probaretur. Per legitimos ꝛ idoneos testes: ꝛ nõ ꝑ illos q̃ primũ falsum tulerũt testimoniũ cũ plures sint. ff. de testi. sicut. sic. ꝫ. e. lator. vbi de hac materia

tur ꝙ ꝓcurator illoꝝ debuit requiri. Uel illa fuit potior cã: q2 ille in ipetratione lr̃arum tacuit de ꝓnũciatione dñi pape quã si dixisset nõ habuisset lr̃as q̃n fecissent mẽtionẽ de illa ꝓnunciatione: ꝛ sic circũuenit papã. Sed ꝙ aliq̃s teneaꝛ reqrere aduersarium suũ nõ est verũ: imo sibi iputet ꝙ nõ ꝯtradixit in audiẽtia in qua debuit esse q̃n litte re trãsiuerũt. Ho.

Ad cõfessionem mulieris ꝛ etiã viri nõ reuocaꝛ sñia ꝑ eccl'iã lata fm̃ ius. sicut nec ad coꝝ cõfessionẽ matrimoniũ separatꝛ. ĩ. ꝺ eo q̃ du. consan. vro. suc. sup eo. Ber.

rõnabiliter[a] promulgata nisi legitime in cõtrariũ ꝓbareꝛ[b].

Innocen. iij. archidiacono. et sacriste magaloneñ.

¶ Si papa contra pronunciationem suã cõfert beneficium hoc tacito: surreptitia dicitur collatio ꝛ non tenet. Cap. xij.

Um olim. ¶ Prima pars narrat factũ secũda diffinit ibi: nos igiꝛ Ab.

divisio

CUm olim magaloneñ. epus. P. de castro nouo ad vacantẽ archidiaconatum eiusdẽ eccl'ie noiasset. I. ꝑposito: vt nullus ibi (nisi pri⁹ duplici[c] sibi voce ꝯcessa) instituereꝛ ꝑ appella. interpositã inhibente: epũs dictũ. P. de archidia. per suũ anulluz inuestiuit. Prepositus vero aliuz ad eundẽ archidiaconatum noiare ꝑsumpsit. Tandẽ. C. predecessor noster. quod factum fuerat ab vtraq3 pte cassauit pronuncians ꝙ aliq̃bus scriberet. vt tã epm̃ q̃3 personas ad ordinandũ cõcorditer archidiaconatũ monerent: et eorũ forte monitis non admissis hoc ipsi exequi nõ differrent. post hec vero dictus ꝑdecessor nr̃. G. q̃ nondũ ad diaconat⁹[d] erat promot⁹ officiũ ꝑter cõsciam procuratoris epi apud sedẽ apostolicã tunc morantis ipm̃ archidiaconatũ cõtra ꝓnunciationẽ suã contulit: sicut credimus circũuent⁹[e]. ¶ Nos igiꝛ inherentes vestigijs predecess. no. dicẽtiũ sñiam ro. se. cũ aliquid fuerit surreptuz posse in melius cõmutari: qd̃ de predicto. G. factum est nõ obstante donatione quã ab eodem epo in elusionẽ donatiõis[f] apostolice nuꝑ diciꝛ recepisse: in irritũ reuocam⁹: ꝛ ei licet absẽti[g] cũ de surreptiõe[h] liquido constet sup dicto archidiaconatu ꝑpetuũ silẽtiũ imponẽtes precipiendo mãdamus quaten⁹ sepedictuz archidiaconatum (plena oiũ vr̃m qui presentes[i] fuerint in eccl'ia interueniente cõcordia) ordinare curetis.

Idem abbati ꝛ ꝯuentui sancti zenonis veroñ.

¶ Ualet sñia ꝯtra duos litigatores lata si ab ea infra x. dies non fuerit appellatum: vel sic ꝛ aliter. Per sñiaz a qua nõ fuit appellatum põt eccl'ia subijci ꝑlato inferiori epo seu ad aliã eccl'iam pertinere. Cap. xiij.

CUm inter vos ꝑ eccl'ia vr̃a ꝛ archipbr̃m ꝛ cle-

c ¶ Duplici voce. Forte hoc dicebat se habere de ꝯsuetudie rõne, dignitatis vnã rõne ꝑpositure ꝛ aliã rõne canonie: s3 nõ vi deꝛ ꝙ ꝑpter pluralitatẽ stipendioꝝ plures habeat voces cum vox vni⁹ potior est q̃3 alteri⁹ rõne dignitatis: sicut in testib⁹. ꝫ. de testi. in pñtia vt aliq̃s forte cõmiserat ei vices suas: qd̃ licz hodie fm̃ tenorẽ il li⁹ ꝯstõnis. ꝫ. de elec. q2 propter.

Uox duplex an possit alicui cõpetere in electione.

d ¶ Ad diaconatus. Hec allegatio non valebat si erat subdiaconus. ꝫ. de etate ꝛ quali. ca. ꝑterea. ꝛ c. a multis. sed assumit illã non causam vt causam. ꝫ. de elec. causam que.

¶ Glosa seq. no. ar. ꝛ obijcit ponit opi. Jo. quã reprobat. demum soluit.

e ¶ Circũuentus. No. ꝙ ꝑsumiꝛ circumuent⁹ q̃ mutat interlocutoriã suã quã tñ cũ in ꝑiudicium alter⁹ partis inique iterloquiꝛ: mutare d3. ĩ. de ap. cũ cessante vbi ꝺ hoc. Itẽ videꝛ ꝙ si aliq̃s ipetrat occulte lr̃as cũ aduersari⁹ est pñs ꝙ nõ valeãt tanq̃3 tacita ꝟitate ipetrate. ꝫ. de rescrip. ceterũ. Ar. h. q2 licitũ est cuilibet vigilare ꝓ cõmodo suo: licet in hoc alteri preiudicet. ff. de his q̃ in frau. cre. publice. ꝛ C. deposi. l. vlti. Sed quare tenebaꝛ q̃rere aduersariũ: cũ eius factuz cassatum fuerit? Jo. dixit ꝙ forte ideo ꝙ erat cõstitutus ꝓcurator ad reuocandũ cassationẽ. hec nõ est ratio: sed hec potuit esse q2 cũ papa ꝓnunciasset ꝙ scriberet aliquibus ꝙ monerẽt episcopum ꝛ capitulum vt eligerent: iam intererat epi ꝛ canonicorum ne aliq̃ littere in cõtrarium impetrarenꝛ ꝛ ideo videba-

f ¶ Donationis. Hec forte potuit esse: q2 fecit sibi ꝯcedi ipe. g. archidiaconatũ ab epo post ꝯcessionẽ sibi factaz a papa: vt sic obtineret archidiaconatũ poti⁹ ꝑ epm̃ q̃3 ꝑ papã ꝛ hoc dicit in elusionẽ dñi pape. T.

¶ Glo. seq. alle. vnã ꝯcor. signat vnũ cõtrarium ꝛ tripliciꝛ soluit.

g ¶ Absenti. Sic. ꝫ. de ele. dudum. j. Arg. contra. ꝫ. vt lite nõ contesta. c. j. vbi lite non cõtestata non procediꝛ contra absentẽ. Sol. põt dici ꝙ hic fuit lis cõtestata vt dicũt q̃dam: sed ex littera nõ colligitur: vel hic fuit citatus vel expectatus. Uin. ar. ad hoc. ꝫ. ꝺ do. ꝛ cõtuma. cũ olim. ꝛ si fuit citatus et noluit venire recte potuit procedi contra eum lite non contestata. q2 de electione ꝑlati agebatur. ꝫ. vt lite non contestata. q̃n h. porro: vel quia pape constitit de surreptiõe: ergo ei absenti licet non citato imponit silẽtium ꝑpter fraudem suam: quia decipit papam.

Processus an possit fieri in absentem.

h ¶ Surreptione. Que per surreptionem fuerunt impetrate valere non debent. ꝫ. de elec. cum dilecti. ꝛ xxxv. q. ix. sententiam.

¶ Glosa seq. reci. per duas obiectiones.

i ¶ Presentes. Immo ꝛ absentes vocãdi sunt si cõmode vocari possunt. ꝫ. de elec. ꝙ sicut. ꝛ ca. quia propter. nisi consuetudo esset in contrarium: ꝙ absentes non vocarẽtur. Ideo forte dicit qui ꝑsentes fuerint: ꝛ ꝙ dicit omniũ vestrũ vel maioris partis supple: q2 quod maior pars ꝛ sanior facit valet ꝛ canonicum reputatur. ꝫ. de electione. quia propter. ĩ. de his que fi. a maio. par. ca. c. j.

¶ Con. cor. l. ꝛ suũ heredem. h. fi. cũ. l. se. ff. de pact.

CUm inter vos. ¶ Prima pars narrat ꝓcessum: ꝛ iura vnius partis. secunda diffinit diffinitio-

ricos scti ꝓculi sup subiectio=ne eiusdē eccl'ie q̄stio vertere=tur: ex pte vr̄a fuit propositū ꝙ dicta eccl'ia monasterio ve=stro pleno[a] iure debet esse sub=iecta: videlicet in institutione destitutiōe: inuestitura archi=pbr̄i: ⁊ eiusdē fidelitate ipsi⁹ ⁊ fratrū obedientia: correctiōe/ rep̄sentatione ad ordines ton=suratione: susceptiōe chrisma=tis: letanijs/ ⁊ alijs similib⁹[b] ꝑ que plena subiectio declara=tur: ad quod ꝓbandum instru=mentum publicū concessiōis B. quondā veronēsis episco=pi pars vestra in mediū ꝓdu=cebat: quā concessionem suc=cessor eius. G. ratā habuit: et etiā confirmauit. Super his quoq; tā ro. ponti. q̄z patriar=charū aqleg. priuilegia ⁊ con=firmationes induxit: quorum vn⁹ de subiectiōe plenaria in priuilegio suo euidenter exp̄s=sit: qđ sub testimonio[c]. A. quō=dā veroneñ. ep̄i qui eiusdē ec=clesie archipbr̄ extitit factum fuerat ⁊ cōpletum: et in eodē. a priori scti zenonis mādauit sua vice[d] subscribi. Adiecit etiā pars vr̄a: ꝙ inter. B. quō=dā abbatē eiusdē monasterij: ⁊ sancti proculi archipbr̄m et fratres ipsi⁹ ꝓcedente tp̄e de fidelitate et obediētia manna=li cōtrouersia fuit exorta: ad que duo illi se duntaxat tene=ri negabāt: et super his testes producti fuerūt. tandē prefa=tus. G. veroneñ. ep̄s quendā cardinalē[e] sequens a quo[f] idē fuerat iudicatum: ꝙ vel archi=pbr̄ dimitteret ecclesiam aut abbati obediētiam repromit=teret sententialiter diffiniuit: cuius s̄nia (cū nulla fuerit ap=pellatiōe suspēsa) in rē trāsijt iudicatam: ⁊ infra. † Quā=uis forte dicto instrumēto do=nationis[g] nō sit plurimū inni=tendum: nec confirmationib⁹ nec priuile. q̄ de ipso causam ⁊ originem acceperunt: atten=dentes tn̄ ꝙ q̄ztum ad litigan=tes[h] ipsos ius ex sententia fa=ctum fuit postq̄z in rē transit iudicatam[i] etiam si cōtra ius litigatoris lata fuisset: cum cō=tra ius[k] constitutiōis expresse lata nō fuerit/ veritate[l] gesto=rum sermonibus preualente que presumunt̄ rite ꝑ omnia ce=lebrata: diffinimus vt archi=pbr̄ sancti ꝓculi q̄ pro tp̄e fue=rit fidelitatem et obediētiam prestet abbati sancti zenonis.

Idem canonicis nouarieñ.

¶ S̄nia cōtra auctorē lata in chil vnq̄ cōtinens venit in cā ap. cōfirmāda: lz ꝑ attestatio=nes videat̄ ꝑ actore fuisse ꝓ=batum: dūmō ꝑ s̄nia cōcurrāt p̄sumptiōes de qb⁹ hic i lr̄a ⁊ s̄m hunc intellectū est hic ca=sus singularis valde. C. xiiij

nis causam premittens ibi: q̄uis. Ab. si.

a ¶ Pleno iure. In spiritualib⁹ ⁊ tēporalibus. xvj. q. ij. visis. ⁊ .j. de priuile. q̄m per confessionem.

b ¶ Similib⁹. Et ita abbas huiusmodi iura episco=palia possidere in ecclesijs pōt ⁊ p̄scribere. s. titu. pro xi. auditis. et. c. cum olim.

c ¶ Testimo=nio. Alr̄ nō va=leret: q: patriar=cha vl' archiep̄s in diocesi suffra=ganei sui nichil disponere p̄t ni=si q̄ztum canōes illis ꝯcedūt. j. de excess. p̄la. sicut vnire. ⁊ .s. de of. ordi. pastoralis. vbi de hoc. ⁊ ca. romana. ⁊ .ix. q. iij. conq̄stus. B.

¶ Glosa seq̄ns alle. vnam con=cor. signat cōtra=rium ⁊ soluit.

d ¶ Sua vice. Potest eñ quis subscribere ꝑ se vel ꝑ aliū. ar. ff. de admi. tut. ita autē §. gessisse. arg. C. de testa. hac ꝯsultissima. in p̄n. s3 illud est cū ipsi sciūt scri=bere: sic etiā cū3 alieno anulo pos=sunt signare te=stamentū. C. eo. si vnus.

e ¶ Cardina=lē. Qui delega=tus fuit ad cau=sam illā sed for=te fuit appella=tum ab ipso.

f ¶ A quo. hic corrigitur text⁹ decre. q: ista est littera registri a quo fuerat iudi=catū ꝙ archip̄s=byter eccl'iā3 di=mitteret: aut ab=bati obedientiā repromitteret: credens etiam ꝙ testes vera deposue=rant corā eo qui de fidelitate manifestū ꝓtulerūt te=stimonium idem ipse sententialiter diffiniuit.

g ¶ Donationis. Quia donatio non valebat: q̄ nō fuit facta s̄m formam iuris. xij. q. ij. sine exceptione. j. de dona. pastoralis. ⁊ ideo confirmationes vel priui=legia que illā donationē confirmabāt non valebant: q: si principale nō tenet nec accessoriū. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊ C. de legi. non dubium.

h ¶ Ad litigantes. Secus quo ad alios. C. de exce=ptio. ꝓportione. ⁊ .j. eo. cum super. et. s. eo. de testi. ve=niens. ij. ⁊ .j. eo. ca. pe. nisi in casibus in causa filiatio=nis. ff. de liber. agno. l. j. § vi. ⁊ duabus. ll. se. Item in causa testamentaria. ff. de inoffi. testa. qui repudian=tes. ⁊ l. posthum⁹. § j. in causa liberali. ff. de statu ho=mi. ingenuum. Ber.

i ¶ Iudicatā. Hoc est post. x. dies. j. eo. qđ ad consultationem ⁊ .s. eo. cum dile=cti. i fi. ⁊ .ij. q. vj. § diffinitiua. ff de condi. indebi=ti. elegāter § j. vnde postea re=tractari per ap=pellationem vel supplicationem non pōt. Lau.

k ¶ Cōtra ius cōstitutiōis. Il=la eñ nec trāsit in rē iudicatam nec ē necesse ap=pellare ab ea. ij. q. vj. § diffiniti=ua: et sic itellige qñ in sententia er=ror exp̄mitur: vt j. de sentē. excō. per tuas. ff. d ap=pel. si exp̄ssum. ⁊ .s. eo. inter ce=teras. vbi d hoc ⁊ .c. j. ⁊ in § diffi=nitiua. Ber.

† Con=cor. tex=tus i. l. j. ff. eo. ⁊ in. l. litiga=torib⁹. C. d ap=pel.

l ¶ Ueritate gestorum sermo=nib⁹ preualente. Forte hoc ideo dicit: q: res al=ter fuit narrata q̄z gesta. sic. ff. d re iudi. actorū. ⁊ veritas rerum errore gestorū non viciat̄. ff. de offi. p̄si. illicitas § j. hoc vult di=cere s̄m Ioā. q: vba siue sermo donatiōis nō cō=cordabāt senten=tie. Sēsus hui⁹ littere talis est: sentētia hic ap=pellatur veritas gestorū: q: res iudicata pro verita=te accipitur. ff. de sta. ho. ingenuum. sermones hic ap=pellat alia que allegabant̄. s. donationes/ priuilegia/ confirmationes super donatione que nihil valebant ⁊ ita veritas gestorū. i. sententia que lata fuit auctori=tate gestorū que in prima causa probata fuerūt: que presumuntur legitime acta preualent sermonib⁹ pre=dictis donationib⁹ ⁊ cōfirmationib⁹ nihil valentib⁹: ⁊ ita papa sentētiat s̄m primā s̄niam tñ in duob⁹ ar=ticulis q̄ continebant in s̄nia. ⁊ hunc intellectum pro=bat lex predicta. ff. de offi. presi. illicitas § j. Ber.

Summarium.

Causam q. ¶ Sufficit ad confirmationem sententie nihil continentis iniquum quod contra ipsam aliquid non probetur. Coiter sic summatur: sed hec summatio iudicio Panormitani non evacuat totam sententiam lre. nec continet seu decidit aliquod factum dubitabile. ¶ Dividitur. quia in prima parte ponit

divisio

delegatorum processum sententiam et appellationem. in secunda ibi: sed. ponit allegationem appellantis motivum suum et confirmationem eius sententie. Ab.

¶ Glo. se. distinguit inter contra et preter.

a ¶ Mandati. Si hoc probatum fuisset sententia non valeret. ex. de rescrip. cum dilecta. et ex. de of. de leg. venerabili. et j. de confir. vti. c. examinata. aliud esset si preter formam. ex. de offi. de lega. ex parte. et ex. de elec. l causis. et ff. iudi. sol. iam tamen §. pe. et ff. man. l. vlt. et ff. de pecu. ad rem. fe. l. ad legatum. et iudex cui commissa est inquisitio primo debet inquirere de fama: sed hoc non dicatur in litteris. j. de accu. cum oporteat.

¶ Con. cor. textus l. l. ex consensu. ff. de appel.

¶ Glo. se. signat contrarium et remittit

b ¶ Nitebatur. Et ita quod appellat probare debet de iniquitate sententie. j. de ap. cum in ecclesiis. et C. de ap. quod ad ciuilia. Sed contra videtur dicere auc. de his qui ingre. ad ap. §. illud. col. v. dic vt dictum est. ex. de renun. in presentia.

¶ Glo. ista alleg. iiij. concor. ostendens ex tribus que narrat textus primum solum validum.

c ¶ Speciem. Sic. ex. de renun. in presentia. ex. de testi. l nisa et iiij. q. iij. §. si testes. et melius §. item sepe. et ff. de testi. ob carmen §. vlt. Et no. quod plura hic videntur facere pro ipsa sententia. s. quod nihil continebat iniquum: quia de communi consensu partium fuit causa commissa et quod requisitus fuit ille iudex ab vtraque parte vt sententiam ferret quorum quedam nihil operantur ad hoc vt teneat sententia vel non teneat. siue de communi consensu causa fuerit commissa siue non: hoc nichil facit vt sententia magis valeat vel non. nec etiam quod fuerit iudex requisitus: nisi cum causa esset commissa infra certum tempus et prorogata iurisditione infra tempus et post tempus requisitus consensit vt ferret sententiam: tunc enim videtur prorogare iurisditionem. ex. de offi. dele. de causis quia istis non obstantibus posset appellare si alias sententia esset iniqua. primum ergo faciebat pro confirmatione sententie. s. quod non continebat iniquum. et quia ille A. sententiam illam non potuit impugnare quod esset lata contra formam statuti vel mandati vt allegabat. vnde merito debuit confirmari: quia sic stat sententie quam diu contrarium non ostendatur vt in decre. predicta. s. in presentia. B.

Causam que inter vos et A. clericum super prebenda novarien. ecclesie vertebatur: lauden. episcopo de consensu partium commisimus terminandam: qui pro vobis contra dictum A. diffinitivam sententiam promulgavit: a qua fuit ad nostram audientiam appellatum: et infra. ¶ Licet ex parte ipsius. A. fuisset propositum quod contra formam mandati[a] nostri dictus episcopus sententiam promulgavit/ sicut per attestationes nitebatur[b] probare: quia tamen iudicis animus non semper ad vnam probationis speciem[c] inclinatur: et ipsa sententia nichil continebat iniquum et eidem iudici de communi partium assensu fuerat causa commissa. qui vt sententiam ferret post examinationem cause ab vtraque parte fuerat requisitus: sententiam ipsam curavimus confirmare.

Idem constantino episcopo.

¶ Si sententia precipit aliquid fieri ad certum terminum: tempus decendij ad appellandum currit a tempore sententie: non autem a die finiti termini. hoc primo. Quadrimestre tempus quod a lege datur/ condemnatis in personali/ potest a iudice ex causa artari. et sponte terminum artatum recipiens: non potest post decendium appellare sed non constet iudicem ex causa terminum abbreviasse. hoc secundo. Ab executione sententie non appellatur nisi in executione modus excedatur hoc tertio. h. di. evacuando medullam ca. secundum Panor. Capitulum. xv.

Quod ad consultationem:[d] et infra. ¶ Quia postulasti vtrum appellationi sit clerici deferendum qui purgationem indictam sibi per sententiam et ad ipsius receptionem terminum competentem[e] puta. xx. dies vel amplius sine contradictione recipiens et ad diem veniens consequenter appellat: causam non[e] exprimens appellandi: nec sit locus[f] nisi suscipiende purgationi et executioni sententie[g] a cuius platione et purgatione iniuncta vltra decendium dicitur effluxisse. ¶ Taliter duximus respondendum quod cum post. x. dierum spacium sententia in auctoritatem rei transeat iudicate: qui ad provocationis

Summarium.

Quod ad consulta. ¶ Sententia per lapsum decem dierum transit in rem iudicatam si prius non fuerit appellatum. Et quadrimestre tempus quod datur condemnatis in personali ad soluendum potest ex causa per iudicem artari. Coiter sic summatur: que summatio iudicio Panormi. nil novi decidit. ¶ Dividitur principaliter in duas partes. secunda ibi: taliter. Et scias quod casus litteralis ponitur multis modis: quia littera nimis succincte factum narrat. Ab.

divisio

d ¶ Quod ad consultationem ¶ Casus. Indicta fuit cuidam purgatio vsque ad xx. dies et ab ipso recepta. adueniente. xx. die appellauit nulla causa adiecta. dicitur quod eius appellatio non est admittenda: cum infra. x. dies non appellauerit: quia per hoc acquieuit sententie iuris interpretatione. Item condemnatus fuit in causa pecuniaria et quod ad eundem terminum solueret ipse nolebat soluere nisi post tempus quadrimestre quod datur rei iudicate dicitur quod propter hoc non est differenda executio sententie. et si propter hoc appellauerit non auditur appellans: quia illud tempus potest artari et elongari iusta de causa: et talem terminum sponte suscipiendo quadrimestri tempore renunciasse videtur: tamen si modum iudex excessisset in exequendo poterit appellare. Vin.

Casus litteralis glo. ordinarie.

¶ Cons. cor. textus l. l. generaliter. cum no. per doc. C. de re. cre. et iure. iu.

¶ Con. cor. l. §. C. e. t. l si crhe redatur. et. l. si proponas. §. j. ff. de inoffi. testa.

e ¶ Causam non exprimens. Cum appellatur a grauamine ante sententiam causa grauaminis propter quam appellatur semper est exprimenda. j. de ap. vt debitus. et c. dilectus. et c. constitutus. Sed cum quis appellat a diffinitiua: tunc sufficit dicere appello ab iniqua sententia. ff. de mi. prefecti. et ij. q. vj. §. forma. et c. anteriorum. sed in casu presenti non valebat appellatio: siue expressisset causam siue non cum terminus appellationis esset elapsus.

Appellans a grauamine causam debet exprimere.

¶ Glo. seq. alleg. concor. signat contrarium. et c.

f ¶ Locus. Hoc ideo dicit quia petendo inducias videtur approbasse sententiam. ex. de offi. deleg. gratum. et ex. de testi. cum venisset. C. de re iudi. ad solutionem. ff. de pac. tale §. j. C. de iu. do. impe. l. ij. ar. ij. quod. vj. §. biduum. in fi. et hic expresse dicitur. Arg. contra. iij. q. iij. offeratur.

g ¶ Sententie. Non ipsius de qua mentio facta est. s. de purgatione prestanda sed alterius late in pecuniaria

subsidium infra id tpis non recurrit: appellandi sibi aditum denegauit: cuz p hoc videat p interpretationē iuris: late sententie paruisse: presertim vbi cā non reddit appellādi. Sed nec executionē ipsi⁹ sententie ideo conuenit retardari. lz ad hoc agēdum q̄drimestre tempus regulariter sit statutū: qr id artari[a] potest nōnunq̄ a sedēte in medio: ⁊ etiā ꝓrogari. et q̄ ab initio spōte recipit terminum breuiorē imputari sibi pōt ⁊ dz cū ex hoc videat ampli⁹ bn̄ficiū contēpsisse: vn̄ talis non audiet appellans: nisi forte aduers⁹ eū mod⁹ executionis canonicus excedatur[b].

Idem decano cācel. et. C. canonico lund.

¶ Sententia pōt ꝓbari p testes lz non deponāt de causis q̄ solent iudicē mouere ad sententiandum. Capitulum. xvi.

Sicut nobis intimastis cū cā q̄ inter. M. subdia. et. M. pbr̄m sup. v. modijs frumenti vertebatur ipsi subdia. p annos singulos exsoluēdis vobis commissa fuisset: ⁊ restitutionem sibi fieri postularet subdi. supradictus aduersari⁹ se ad hoc non teneri rn̄dit: cuz alia vice sup hoc conuent⁹ fuerit ⁊ snialiter absolut⁹[c] qd ostēdere voluit duoꝝ testimonio: ex quoꝝ depositione constitit qd magister. A. auctē episcopi lund. ipsum absoluit ab impetitione subdi. mēorati. Uerū qr testimoniuz ipsorū quasi nude ꝓlatum fuerat: cum de causis[d] que iudicē mouere solent ad sniam proferendam nihil dixerint: qd tenendum sit/ sedē duximus ap. consulēdam. ¶ Cū autē in plerisq3 locis in quibus copia prudentū habetur id moris existat: q oia que iudicē mouent nō exprimant[e] in sententijs ꝓferendis: vobis taliter respōdem⁹: q cū ex depositionibus testiū predictoꝝ constiterit sniam a iudice suo ꝓlatā ꝓpter auctoritatē iudi-

causa sm quod dicitur.

¶ Glo. seq. alleg. duas ꝯtor. signat cōtrariū ⁊ soluit.

a ¶ Artari. Sic. ff. ō re iudica. l. ij. ⁊ j. de ap. oblate Cōtra. ff. de re iudi. l. iiij. §. si q̄s ꝯdēnatus. So. qd dz hic: ⁊ c. oblate. et. ff. e. l. ij. intelligitur quando ex iusta causa prorogetur / vel etiaz artat tēp⁹ quadrimestre: lex ꝯtra qn̄ iudex nulla cā assignata artat tp̄s qd facē nō dz. vn̄ tūc tp̄s supplet a lege.

¶ Glo. se. alleg. iiij. cōcor. obijcit et soluit ponens viij. modos quo⁹ executor moduz excedit. in fine signat contrariū.

b ¶ Excedat. Sic. ij. q. vi. §. sunt q̄ꝗ. ⁊ §. ab executore. ⁊ C. q̄rū appel. n̄ reci. l. ab executiōe. ⁊ s. de offi. deleg. super questionū §. nos etiā. Sz qualiter excedit modū: qr aut facit qd mādat: et tunc nō excedit aut facit aliud ⁊ tūc nulla est sententia sua. vnde nō est necesse appellare. s. e. c. j. qr nō seruat formā mādati. s. ō rescrip. cuz dilecta. ⁊ j. de cōfir. vti. vel inuti. examinata? Sol. iudex pt excedere mādatū faciēdo qd mādat ⁊ plus aggrauādo illū ꝯ quē fit executio: ⁊ tūc tenet snia. vn̄ necessaria est appellatio. Itē in alio casu si vēdicauerit ptes iudicis. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis. ⁊ tūc snia nulla est vt ibi Itē si obijcit excōicatio. xj. q. iij. cū excōicato. s. de excep. cū liter. ⁊ in decre. Inno. iiij. pia ꝯsideratiōe. li. vj Itē si inouatio facta eēt post rē iudicatā: tūc mutat ordo executiōis. ff. de re iudi. l. iiij. §. si ex ꝯuentione. Itē si velit ꝓuenire tp̄s q̄drimestre. ff. e. l. iiij. §. si q̄s ꝯdēnat⁹. Itē si male iterptaret sniaz. ff. de ap. ab executore. Itē si obijciat q̄stio falsi. s. c. decetero. C. si ex fal. instru. iudicati. ⁊ j. de falsa. sup eo. Itē si fiat exceptio p quā retro nullum fiat iudiciū. s. de pcu. in nr̄a Arg. ꝯ. ff. manda. diligēter. in p̄n. vbi dz qui excessit mandatum aliud quidem facere videtur.

Executor multipliciter pōt modū excedere.

Sūmarium.

Sicut nobis. ¶ Sententia sine expressione cause lata tenet. ita communiter summatur. Cōis diuisio. Secunda ibi. cum autem. Ab.

c ¶ Absolutus. Exceptio de re iudicata ipedit lit. ꝯtest. s. vt lit. non ꝯtest. ca. vl. vn̄ non tenebat litē cōtestari pbr̄ iste: si hoc opposuisset: vt dicit decret. predicta que incipit. exceptionis. Ber.

d ¶ De causis. Uidetur q testis debeat assignare causam sui testimonij. vt. s. de testi. cū causaz. vbi de causis mādatur inquiri. ⁊ iiij. q. iij. §. item solam. aliter eī non ꝓuenitur ad veritatē. xxiij. q. vii. occidit. nec sufficit testi dicere se scire: nisi assignet cām scientie sue: cum multa sint genera sciendi. xxij. q. v. hoc videtur. qd veruz est si testis iterrogat⁹ fuerit. si vero interrogatus nō fuerit: bene valet dictum eius lz fuerit nude ꝓlatū: vt hic ar. ff. de no. ope. nūcia. de pupillo §. qui opus.

Testis an debeat assignare cām sui testimonij.

¶ Glo. ista querit. ar. alle. vj. iura et soluit. tractat demū an ꝓsumatur solēnitas. vltimo querit ⁊ soluit.

e ¶ Exprimātur. Sz nūquid iudex tenet assignare cām q̄ ip̄z mouet in sententia ꝓferēda. ar. q sic. xxj. di. i tātum. ff. de his q̄ no. infa. ait p̄tor §. ignominie. C de iudi. ꝓperanduz. §. illo. circa finē. ff. de cura. fur. si furioso. §. j. qr oportet vt sciat quod mouerit iudicez ad sententiā ꝓferēdā ad hoc vt emptor possit agē de euictiōe. ff. de euic. hoc iure. ⁊ l. seq. Ad hoc potest dici q iudex pōt apponere cām que ip̄m mouet. si tamen nō apponitur bene tenet sententia. j. eo. cum bertholdus. in fine. ⁊ hic vbi nō fuit apposita. in cā vero appellationis bene debet apponi causa quare reuocatur prior snia vt per hoc prioribus iudicibus non imputet. sic. s. de fi. istru. cū iohānes. in fi. ⁊ j. de puble. cū oli. ij. ⁊ sufficit rem fuisse redhibitā: siue fuerit i causa redhibitiōis siue nō. ff. de edil. edic. qd si nolit §. in factū. ⁊ ita stat sententie iudicis: siue causa fuerit apposita siue non. similiter in instrumētis alioꝝ ꝓsumunt oia solēniter esse acta. vt insti. de fideiuss. §. vlti. ⁊ insti. de inuti. stipu. §. si scriptū. et. §. p̄terea. et ff. de ꝟbo. obli. sciendū. sed in hoc est differentia q si in instrumētis tabellionū nō exprimit causa nō ꝓsumitur ꝓ ipso instrumēto. ff. de fide instru. si cautio. ⁊ ff. de ꝓba. cū de indebito. §. sin autē. ar̄s aūt qui allegat solennitatē siue circa sentētiam siue circa instrumētum ipsam probet. xxxj. q. ij. lotharius. in prin. ff. de pub. quecunq3. in fi. vn̄ licet p verba instrumentorū nō appareant instrumēta solēniter acta possūt ꝓbari p testes. C. de vsu. l. j. ⁊ s. de testi. significauit. ⁊ c. alberic⁹. ⁊ sic in maleficijs ꝓsumit pot⁹ iuste factū q̄ iniuste. s. de ꝓsump. c. j. ⁊ C. de iniur. si non conuicij.

Iudex an teneat in snia cām exprimere q̄ ip̄m mouit.

Sed nunquid contra talem presumptionem admittitur probatio? dico quod sic. ff. de pac. iuris gētiū. §. quod ferre. et ff. de proba. cū de indebito. §. vl. et. ẜ. de fi. instru. si cautio. Ioan.
¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.
a ¶ Debet. Sic. ẜ. e. iter. et. ẜ. de elec. bone. j. et. ẜ. de renun. in presen tia. Arg. ẜ. ẜ. de probationi. quoniam. vbi de hoc dicitur ad finem.

¶ Cum super ¶ Confirmatur sententia quo ad reū appellātē si nil doceat contra ea; differtur tamen executio si tertius de suo interesse doceat. Diuidit in tres partes in prima decise narrat factū. in scda quo ad reū principalē cōfirmat sntiam ibi: cū ex parte. in tertia quo ad tertium appellātē permittit cām executionis fiēde vel nō. Et hec decre. videtur difficilis. tū propter ipsius difficilē materiā. tū propter intrincatum modū tradendi ipam per commētatores: maxime Innocen. Abbas.
b ¶ Monasteriū. Et ita tenet snia quo ad vnā psonā. et nō quo ad aliā sic et vltima volūtas defuncti destituta solēnitate iuris tenet quo ad filios et non quo ad extraneum. C. fami. hercis. l. vlti. et C. de testa. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. Arg. cōtra. ĵ. de dona. inter dilectos. et ĵ. de capel. mona. dilectus. ĵ. eo. suborta. et. ẜ. de arbi. cum tempore. et. xlix. dist. ca. vlti.
¶ Glosa istā querit opponendo et soluit. secūdo obiicit et soluit. tertio querit arg. et soluit.
c ¶ Interpositā. Sed quare iste cōpellitur probare se iniuste appellasse: cū non magis oneraretur si cōtra eū esset lata snia: sed si hoc probabit nunquid cassabitur snia? Dicas quod non cogitur plene probare cām appellandi: sed sufficit probare quod aliquo modo sua intersit. ẜ. de testi. ca. veniēs. ij. nec cassabitur statim snia: sed differetur executio sentētie si probabit quod iuste appellauerit: et postea admittetur tam sup principali quam super snia. sic. ẜ. de testi. veniens. ij. quia per sententiā non fit adhuc magnum preiudicium: sed per executionē sic. ẜ. de offi. delega. super eo. et ita sentētia inter alios lata nō obstat alii: tamen tale quale preiudiciū fit alii: vt hic patet. arg. C. de libe. causa. iubemus. Sed non videtur quod a sentētia lata inter alios posset appellari. ff. de appel. a sententia. in prin. imo pot vt hic patet: vt per appellationē executio differatur. Sed pone quod sententia mandetur executioni per epo: nunquid epus prestabit cautionē ecclesie de cella quod ipsum defendat contra onetē. episcopū? videtur quod sic: quia si duo competāt rē ab vno victor prestabit cautionem quod defendat victū cōtra alium. ff. de rei vendica. is a quo. ff. de peti. here. l. penul. sed hic nō est ita: quia hic agitur mō tātū ecclesia oneteñ. Ioannes.

Sententia nō tamen preiudicat quantū executio.

diuisio

‡ Concor. lex luci. ff de his quo. infa. et l. res inter alios. alias est l. modestinus. ff. de excep.

¶ Glo. seq. obiicit et soluit.
d ¶ Noceat. Littera ista contradicit superiori: vbi dicit ne circa possessionem etc. quod dicit hic. nō noceat. versū est quātū ad proprietatē: sed ibi loquitur de preiudicio quo ad possessionē: et ita non cōtradicit. ẜ. C. de libe. causa. iubemus.
e ¶ Canonicas. ẜ. de fide instru. inter dilectos. ĵ. eo. c. pe. et ĵ. de dona. inter dilectos.
f ¶ Ciuiles. C. res inter alios acta per totum. et ff. de re iudi. sepe.

clariā psumitur debeat oia legitime pcessisse. **I** dē astoucen. epo et abbati. s. ysidori. legion.

¶ Ab eadem snia potest appellare nedum reus victus, sed etiā tertius cuius interest et poterit snia quo ad reū nil de suo iure docētē cōfirmari: respectu vero tertii rōnabiliter appellātis infirmari. Capitulum. xvij.

Cum sup cōtrouersia quam iter aurieñ. epm et monasteriū celle noue sup statu ipsius vertebatur pro epo diuerse snie late fuissent: nūcius oneteñ. epi per eas oneteñ. ecclam lesam grauiter querebatur ad quā pponebat monasteriū pertinere: et infra. ¶ Cū ex pte monasterij nihil rōnabile fuerit propositū: et ostensum: quare snia pro epo pmulgata debuerat irritari: eā quantum ad monasteriū duximus cōfirmādā: et infra. ¶ Mandamus quatenus si cōstiterit ap. p ecclia oneteñ. rōnabiliter iterpositā: et ad eā prosequēdā nūciū eius infra tps legitimum destinatū fuisse: executio snie differatur ne circa possessionem oneteñ. ecclia detrimentū incurrat: alioquin (sicut ius postulat) executioni absque oneteñ. ecclie preiudicio demādetur: cui quam pmissa sunt non preiudicent quominus suā valeat cōsequi rōne cū res inter alios acta non noceat regulariter alii ‡ iuxta constitutiones canonicas et ciuiles. **I** dem.

¶ Si citatus ad sniam ex legitima cā iudici ignota non cōparuit tenet snia eo absente lata: sed retractatur eo pbante legitimā absentie cām. Si vero impedimētū pbatur nō plene, nō retractatur snia nisi prius doceat de ipsius iniquitate. h. di. et est versus et no. intellectus fm panor. quē alii doctores nō clare dilucidarūt. Capitulum. xviij.

Cum Bertoldus miles curiā suā. P. militi pignori obligasset eodem. P. sublato de medio. A. nepos eius qui succedit eidē vacāte ecclesia eiusdem asserens quod ius pronatus cū vniuersitate trāsisset in eū. D. clericū eiusdem loci archidiacono ad supradictā eccliam psentauit: qui de cōsensu epi ipm istituit in eadē: in possessionē eum induci faciēs corpalē. Predictus vero B. dñs fundi. T. sacerdotem memorato epo psentauit. sed

Cum Bertholdus ¶ Probata iusta cā absentie reuocatur sententia lata contra absentem maxime vbi apparet iudicem circumuentum. Vel aliter et sic. Contra sententiā auditur is qui fuit absens docēto de impedimento etiam minus sufficienter si opponit de iniquitate quā ex tenore sententie et ex actis constare dicitur quo docto obtinebit. Diuiditur principaliter in duas partes. in prima ponit processus narratio. in secunda ibi: licet partis restitutio: auditoris datio ipsius relatio: pape diffinitio suum motiuū cōtinēs. Prima pars pot subdiuidi sed non expedit: quia satis patent partes in littera. Abbas sicu.

Summarium.

diuisio

g ¶ Cum vniuersitate. ĵ. de iurepa. ex litteris. ff. de contrahen. emp. si aqueductus. et l. dolia.
h ¶ Episcopi. Aliter nō posset. ẜ. de offi. archidi. cū satis: nisi haberet hoc de prescripta consuetudine. ẜ.

de offi. archidia. ca. vlti. ꝛ .j. de exces. prela. ad hec.
¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.
a ¶ Aduersus. Sed qualiter potuit iste. T. agere cū ex sola p̄sentatione nihil habeat iuris. immo vide tur ꝙ cōtra epm̄ deberet agere ad interesse. j. de iure patro. pastora: lis. Respondeo bene acquiritur ius p̄sentato a vero p̄rono: licꝫ epo cum nō ad mittat: dummo do suā volūtatē patron⁹ nō mu: tet: ꝛ sic pōt age re vt sua p̄senta tio confirmetur vt hic patet. Si cut electus pōt agere vt sua ele ctio cōfirmet. s. de ele. poſtꝗ. et ca. publicato.
¶ Glo. sequens reci. per. q.
b ¶ Remisis: sent. Assignādo terminū p̄eptoriū ad snīam au diēdā: vt patet in antiq̄. alsnō tenuisset snīa la ta ꝯtra absentē. ff. q̄ sen. sine ap. resci. l. j. §. et eo edicto ꝛ ca. q̄ ad uersus absentes non ꝑ ꝯtumaciā statuunt non te nēt. C. quō ꝛ q̄n iudex. ea que. sꝫ hic tenuit sentētia vt patet per sequētia: ꝛ ꝓpter ter minū perēptoriū statutū ad snīam: sed q: ꝓbauit iu stā cām absentie reuocat snīa. vt. iij. q. ix. caueant. B.

ipsum eps non admisit. Cum autē dictus. T. aduersus[a] me moratū. D. sup p̄dicta eccl'ia deposuit q̄stionē remen. eps ap. se. le. iudicib⁹ negociū de legauit: ad quē cū attestatio: nes vtrinq̄ receptas per par tes postmodū remisissent[b] et p̄fato. D. cū suis attestationi: bus accedēte: dict⁹. T. nec ꝑ se nec ꝑ rnsalē idoneū cōpare re curaret ꝓpse attestationib⁹ inspectis clerici memorati ip: sum ab impetitione sepedicti T. sentētialiter reddidit abso lutū: eidē. T. imponēs silētiū sup ecclesia memorata. Post: modū autē idem pbr̄ ad archi epi p̄sentiā infra breue[c] tēpus accedens iustam cām[d] absen tie allegauit. archieps ꝟo ar: gētino electo ꝛ alte silue ꝛ tu: deberneñ. abbatib⁹ dedit suis lr̄is in mandatis / vt si iustam absentie cām ille ostēderet co rā eis: predictā snīam nullius decernerent[e] esse valoris. et cām fine debito terminarent: alioq̄n facerēt snīam obserua ri. Uerū dicto electo et p̄fatis abbatib⁹ cōmittētib⁹[f] alijs vi ces suas: ipsi subdelegati te: stes sup p̄dicto articulo rece: perūt: a quib⁹ dictus clericus vocē ad nos ap. emisit ꝛ infra ¶ Licet autē iustam cām ab: sentie min⁹ sufficiēter[g] pbr̄ ꝓ: bauisset: ne tamen p̄iudicaret opinio ꝟitati. † R. diaco. car: di. eis cōcessim⁹ auditorē: qui cū nobis oīa fideliter retulis: set: ex tenore sententie archi: epm̄ inuenim⁹ circūuentū: tū q: cōtinebat in illa ꝙ per atte stationes ipsius clerici fuerat sufficiēter ꝓbatum ꝙ p̄fatus R. in possessiōe iurisp̄atrona: tus extiterat: cum eūdem ad p̄dictā ecclesiā p̄sentauit: cuꝫ tñ ꝑ attestationes illas nichil ostēsum aliud fuerit: nisi ꝙ ꝑ quodā iure[h] qđ de illa eccl'ia

C. sen. rescin. nō pos. l. j.? Respōdeo ꝙ nō pōt retracta: ri nisi ꝑ in integ. resti. ff. de mino. in cause. ꝗ. §. vlti. et l. seq. vel nisi ipso iure sit nulla. C. de accu. l. iiij. vnde hic fuit tractata ꝑ in integ. restitutionē. et impropꝛie ponitur hic nullius momenti: q: talis sententia bene tenet. quousq̄ fuerit reuocata Joannes.
f ¶ Cōmitten tibus. Sed qua liter delegatus ab alio ꝙ a p̄nci pe cōmittit alij vices suas ꝯtra illud. s. de of. de leg. sup questio nū. §. si vero. et C. de iudi. a iudi: ce? Quidam di: cunt ꝙ hic erat lis cōte. corā de: legatis. vñ cum videantur facti quasi dñi litis; p̄nt alij cōmitte re vices suas ad similitudinē ꝓ: curatoris. arg. C. de peur. l. nul la. ꝛ. l. neq̄ tuto res. vl' dic ꝙ hic non fuit opposi tum ꝛ ideo tali: ter de facto pro cessuꝫ fuit: ꝛ ho: die stari dꝫ p̄di: ctis iuribus. C. de iudi. a iudice ꝛ. s. e. super que stionū: ꝛ est exp̄s sum. j. de ap. cuꝫ causam. vñ non valet hodie quod hic dicitur.

c ¶ Breue tp̄s. Et ita vr̄ ꝙ mora possit purgari in iudicijs. ff. si qs cautio. si post tres. qđ locum hꝫ añ li tē conte. ꝛ vbi ius actoris nō est factum deteri⁹: vt di cit illa lex. sed hic nō fuit snīa retractata ꝓpter breue tp̄s: sed q: ꝓbauit iustā cām absentie fuit auditus.
¶ Glosa ista signat contrarium ꝛ soluit.
d ¶ Justā cām. Aliodn nō fuisset audit⁹. arg. s. s. de in integ. resti. ex lr̄is. Sed illud fuit in fauorē mrī monij. ꝛ q: non poterat hr̄e recursum cōtra dolosum cum in eo casu fuerit non soluēdo. s. de ꝓcu. q̄rela. et v. q. iij. si egrotās. Et ita reuocat snīa si iuste ipedit⁹ venire non potuit. ff. de d. infec. l. si finita. §. si forte. Nec dicit iudicatū vbi iusta de cā detent⁹ p̄sens esse non potuit. ff. de re iudi. q̄situm. nec mādari debet ta lis snīa executioni. vt. ff. de iudi. si p̄tor. in fi. ꝛ est no: tabile istud ꝙ reuocatur sentētia cū interesse nō po: tuit. ꝛ sic est argu. ꝙ iudex non dꝫ nimiū festinare ad sententiā: vt lex predicta: si finita. §. si forte.
¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.
e ¶ Decernerēt. Sed qualiter potuit iste legatus retractare sententiā suam cū nullus iudex possit hoc facere dummodo non sit lata contra ius cōstitutiōis

¶ Glosa seq. recitetur per obiectio.

g ¶ Min⁹ sufficienter. Et tñ admissus fuit ꝑ talem ꝓbatiōnē: ne veritati opinio p̄ualeret vt sequit. Et sic arg. colligit hic: ꝙ min⁹ sufficiēs ꝓbatio admittit Ex plurib⁹ alijs causis fuit iste audit⁹: q: circūuent⁹ fuit iste legat⁹ ex plurib⁹ causis q̄ in snīa ꝯtinent. pri mo dr̄ ꝙ ille erat in possessiōe iuris patronat⁹: et hoc falsum fuit. Itē dicebat in snīa ꝙ. T. defecerat in ꝓ: batiōe: ꝛ hoc fuit falsum. vt. j. dr̄. Itē q: cā nō fuit suf: ficienter instructa ad legatū remissa: q: attestatiōes illi⁹. T. nō fuerūt remisse ad legatū ꝑut ip̄e mādaue rat. vñ manifeste apparet legatū circūuētū fuisse. B.
¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.
h ¶ Quodā iure. Sed videt ꝙ ꝓpter hoc ꝙ fuit in possessione ptis: ꝙ etiā fuit in possessione toti⁹. ff. de serui. rusti. p̄dio. vna est via: ꝛ q̄ in minimā parte fundi possidet: totū possidere videt. ff. de acq̄. pos. possideri Sed nō est ita. s. de p̄scrip. auditis. vbi de hoc. ꝛ. j. de capel. mona. dilectus: q: pceptio p̄sionis nec posses: sionē ꝓbat nec dñium. s. de fi. instru. inter dilectos. in fi. ꝛ. ff. de acq̄. pos. q̄uis. §. j. q: alia est perceptio p̄ siōis: ꝛ alia possessio p̄sentatiōis. ꝛ ideo errauit lega: tus in sententia credens hoc sufficere. ꝛ hec pensio si ue census potest constitui a patrono in fundatiōe ec: clesie de auctoritate epi. xviij. qđ. ij. eleutheri⁹. ꝛ. j. de iurepatrona. preterea. ij. et hoc ante consecrationem

Dele: gat⁹ in ferior: an pos sit alij vices suas cōmit: tere.

† Con: cor. lex qđ aūt ꝛ. l. qđ agit. ff de lib. causa.

Proba tio mi: nus suffi: ciēs re cipit.

Snīa reuoca tur q̄ s iuste impe: ditum fertur.

P̄sio: nis pce ptio ne ꝙ pos sessio: nē ꝓo bat ne ꝙ dñiū

ecclesie. post consecrationem non pot ei aliquod onus imponi qr rei consecrate non imponit seruit⁹. vt. ff. de seru. seruitutes. §. vlt. et qd humani iuris ee desinit: futurum no recipit. ff. co. a pdio. caueri. Jo. et p talem exceptionem no fuit in possessione iurispatronat⁹: cum hoc non fuerit d fructib⁹ iurispatronat⁹ sz preter iuspatronatus pot talis census costitui a patrono i ipsa fundatioe: vt in c. pceds. eleutherii⁹. et c. preterea Quid itelligat noie iurispa. col ligit. j. d iurepa. nobis fuit. Ber.

a ¶ Intentionem. s. q fuerat psentatus a vero patrono: vt dicit. in fine.

¶ Glo. se. reci. p q. an. sez iuspat. transeat cu vniuersitate i creditorem. alleg. p et cotra: et qd sentiat no apparet

b ¶ Patrono. Per hoc patz q pson⁹ de obligatioe qua fecit, excepit iuspronatus alioqn transisset cu vniuersitate. j. de iurepa. et lris. arg. ff. de ēdi. emp. in modicis. sic et in fundo vēdito accedūt seruitutes et alia iura. ff. de ēdi. emp. si aqductus. et l. seq. et l. dolia. et sic fund⁹ dotalis trāsit cu vniuersitate. ff. de fun. do. l. j. Sz alia roe in emptore vel feudatario q directū et vtile dñium hnt i re et aliud in creditore: qr si ius pñtandi ɔsistit in fructu eoipso q creditor vtit tali fructu: exonerari dz qntitas debiti. C. de pig. act. l. j. et. ij. et. j. de vsu. c. j. et. ij. Sz talis fruct⁹ estimari non pot: et io no diminuit qntitatē debiti. Itē nec alijs iurib⁹ vtit creditor: nisi hoc ɔuenerit. ff. d pig. act. sz an vic. Itē qr soluto pignore oia iura tollunt. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. j. C. si pig. pignori datuz fuerit. l. j. et. ij. et sic pñtatus soluto debito eēt de ecclia remouēdus: qd est ɔ illud. xvj. q. vij. inuentū. et l. vj. di. satis puersum. et j. de exces. pla. c. vlt. Itē qr creditor peccat vtēdo pignore. ff. de fur. creditor. al's incipit si pignore. lz eni creditor re sibi obligatam possit locare: vt. ff. de pig. act. creditor. tn fruct⁹ ɔputabit sibi in sortē. j. de pig. cū ɔ. lz eni in vēditione oia iura trāseant. arg. ff. de offi. pfec. vrb. l. j. in vbi. cū vrbē nram. §. iij. no tn in obligatione gnali veniunt q spāliter no obligarent. ff. de pig. l. obligatioe. et l. seq. ff. de pecu. q peculiū. et C. q res pig. obli. pos. l. j. Arg. ɔ ista. s. q fructus no diminuāt sortē: qr seruit⁹ qnqz inutilis est. ff. de seru. l. ei q fundum. sed ius pronat⁹ bene transit cū vniuersitate: nisi specialiter excipiat. j. de iurepa. cum sm. et c. ex litteris. B.

Creditor si vtatur fructibus rei pignorate ex onerat qntitas debiti.

consueuit exhiberi patronis. predicti. P. et. A. ānuatim. x. sol. acceperunt: tū etiam qr in eadē snia dicit q dictus. T. in pbatione defecit: cū per attestationes suas appareat ipm suam intētionem[a] sufficienter probasse: tum etiam qr causaz non recepit sufficienter instructam: cū vni⁹ tantū partis attestatiões receperit / q parum faciebāt ad causam. Unde sententiā ipsam duximus irritandā: memorato. T. adiudicantes ecclesiam supradictā: cū p attestatiões nobis constiterit euidenter ipsum a vero patrono[b] fuisse ad sepedictam ecclesiam presentatum. Idem.

¶ Papa in sententijs q pferet ordinem iuris seruar. Ca. xix.

In causis q summi pon. iudicio decidūtur: et ordo iuris et vigor eqtatis ē subtiliter obseruandus. ¶ Cū in similibus[c] casib⁹ ceteri teneantur similiter iudicare. ¶ Nisi forte cuz aliqd. cā necessitatis et vtilitatis ispecta) dispensatiue duxerit statuendum.

Idem conuentui. s. leodij.

¶ Scda snia in diuersa instātia cōtra primā lata tenet mero iure: nec vz infringi: etiam si sit iniusta ex q ab ea non fuerit appellatū: presertim si prima snia iudicib⁹ scdis non fuit ostensa. h. d. panor. Ca. xx.

Inter monasteriū[d] scti A. rothomag. et vestruz sup modo eligēdi abbatem in monasterio vestro fuit questio agitata: et infra. ¶ Cū cōstiterit nobis primā cōmissionē no fuisse p vltimam reuocatam: tum qr cause suspitionis in iure pposite friuole videbātur: qs etiam tanqz dilatorias āte

cte sniam tulit. Primo ponitur dictuz. scdo ratio. tertio exceptio. scda ibi: cū in silibus. tertia ibi: nisi. Ab.

¶ Glo. seq. dicit aliud in interlocutoria. signat contrarium et solut.

c ¶ In similibus. Sic et patz q diffinitiua sententia principis trahēda est ad ɔseqn tiaz: ex quo alij similiter iudicare debent: sed interlocutoria no. C. d legi. l. ij. circa fi. et l. si impe rialis. Ar. ɔ. q iterlocutoria vi legz hz. ff. quod me. cau. metum §. sz qd pt or ait qd ver no est ni si iterlocutoria in corpore iuris claudatur et est simile huic. xvj. q. iij. licet. B.

ff. cō. p. glo. l. l. fideius sor. ff. q satis. co gan.

¶ Inter monasteriū.

d ¶ Tenet secunda snia diffinitiua lata ɔ pmaz si d pria no fuit exceptū neqz appellatuz a scda h. d. sm vnū itellectum. Diuiditur in qttuor ptes. In pria ponit thema decisum. in scda diffinitionis causam. in tertia soluit quoddam obstaculum. in quarta diffinit. Scda ibi: cū constiterit. Tertia ibi: non obstante. Quarta ibi: factum. Ab.

Sūma rium.

Diuisio

d ¶ Inter monasteriū. Casus. Uacāte monasterio scti leufredi: monachi elegērūt quēdam de gremio sui monasterij in abbatē. et dū peterent confirmationē sue electionis monachi scti athonij se opposuerūt dicētes illā electionē eē cassandā ex eo q de monasterio sancti āthonij fieri debuisset. quare dioce. epūs illā distulit ɔfirmare. tādē sup hoc cā fuit ɔmissa quibusdā iudicib⁹ ad petitionē monasterij sancti leufredi corā quib⁹ iudicib⁹ partes litē ɔtestate fuerūt: et pcessum fuit in cā: testes recepti fuerunt demū monachi scti anthonij ad alios iudices lras impetrauerunt: contnētes q primi iudices erant eis certa rōne suspecti vnde pposuerunt quasdam exceptiones friuolas ɔ illos. quas cū iudices admittere nollent ipsi appellauerūt. iudices vidētes q prime lre no reuocabant p secūdas: pcesserūt in cā no obstante appellatiōe cor. et ɔfirmauerūt electionem factā p monachos scti leufredi: vñ occasione appellatiōis pdicte delata est cā ad dñm papā corā quo obijciebat contra sniam q lata erat a suspectis iudicib⁹ et q cā fuerat alijs iudicibus delegata: et post appellationē allegabant etiam sniam: que pri⁹ lata fuerat p eis sup questione ipsa. Dñs papa auditis hinc inde ppositis: qr cōstitit ei q scde lre non reuocabāt pmas. tñ qr cause suspitionis friuole fuerant q debuerant pponi ante litis ingressum: et ideo renūciasse videntur eisdem. Et quia nec

Casus l'alis glo. ordinarie.

e Con. cor. l. in ter oēs

In causis[e]. Inferiores tenētur iudicare sm q papa inter certas psonas iudicauit si rite et re

de pcessu nec de priuilegiis se. apo. fecerāt mentionē que si fuisset expssa lr̄as nullatenus habuissent: ɔfir mauit sententiā a primis iudicib⁹ latam: nō obstāte sniā q̄ allegabat. q: nec fuit ostēsa dn̄o pape nec pri mis iudicib⁹: que etiam si fuisset illis ostensa: nihilo minus ɔtrīū sta-tuissent ea post-posita: q: nō va lebat. si autē va lebat ⁊ nō appo suerūt eā eis im putet: cū lites p̄ textu nouoꝝ in-strumētoꝝ non debeant instau rari: ⁊ electo sal uo iure diocesa-ni munus bn̄di ctiōis exhibuit.

† Concor. l. j. et ibi Cy. l. ij q. et doc. C. ð dila.

a ℭ Litis. ſ. de except. pastora-lis. iij. q. vj. ꝰ. ex ceptio. ⁊ C. ð in di. apertissimi. ⁊ l. cum specialis. B.

litis[a] ingressum opponere de-buissent: † qb⁹ corā delegatis eisdē subeūdo[b] iudiciū / renun ciasse[c] videnť: tū etiam qn̄ de priuilegijs[d] apo. se. et pcessu[e] negocij coram primis iudici-bus nichil in secundis lr̄is di-cebať. qd̄ si fuisset expssum: ob tinere minime potuissent. ℭ Nō obstante[f] snia q̄ pro monaste-rio sc̄ti A. dicebať fuisse prola ta: q̄ tn̄ nobis ostensa non fuit cum si a p̄dictis iudicibus fuis set ostēsa: eo posthabita[g] con-trarium statuissent: alioquin[h] eam obijcientib⁹ imputeť: cū sub p̄textu nouoꝝ[i] instrumen toꝝ litis non debeant instau-rari. ℭ Factū prioꝝ iudicum ratum et firmū habemus: et eorum sniam confirmantes.[k] electo a vobis nos ipsi munus benedictionis (saluo iure dio-cesani) curauimus exhibere

ℭ Glo. se. reci. p. q. an iudicis recusatio alias exceptio nes p̄cedere debeat. ⁊ p̄mo alleg. q̄ sic. scd̄o alleg. cō trariū. tertio ponit opi. Tan. quarto ponit opi. Joh. quinto vacillando approbat opi. Tan.

Excep-tio de iudice suspe-cto dꝫ opponi ante alias.

b ℭ Subeundo iudicium. Quicūq̄ hꝫ plures exce ptiōes dilatorias dꝫ p̄mo opponere illā de iudice su specto. illa eīn pcedit naturalr̄: vt ptꝫ. ſ. de pba. qm̄. ex ordine ŕboꝝ: vt ibi dictū est. si eīn p̄mo opponeret et exceptionē contra personā aduersarij: puta q̄ ip̄e sit excōicat⁹ post lr̄as ipetratas: q: nō non est admitten dus ⁊ snia p ipso ferať: sic approbat psonā iudicis: vn̄ ip̄m postea reprobare nō pōt. iiij. q. iij. ꝰ. item si quis testib⁹. ⁊ iij. q. viij. ꝰ. cui⁹ in agēdo. q̄ eīn alijs defēsio nib⁹ vsus est / non pt redire ad istā. vt. ff. ð iudi. sꝫ ⁊ si susceperit. ⁊ p̄terea spāliter cauet de hac exceptione q̄ ad. xx. dies pponať. iij. q. iij. ꝰ. offeratur. ⁊ si iudex absens sit quē volo recusare: illud debeo ptestari. C. de iudi. cū spālis. Sꝫ ɔ vr̄ p hoc q̄ non ɔsenserit in iu dicem. licet enim quis dederit fideiussorē standi iuri adhuc pōt iudicē recusare. vt. iij. q. iij. ꝰ. offerať. Pre terea videť q̄ excōicationis exceptio vel de falsitate rescripti naturalr̄ p̄cedat: q: nisi rescriptum teneat / non pōt iudex aliq̄ iurisdictione vti. ſ. de iudi. c. j. Itē si aduersari⁹ esset excōicat⁹ non pōt eligere arbitros p iudicis recusatione: vel etiā alios iudices eligere. vn̄ videť q̄ p̄mo inq̄ratur de rescripto siue de excōica tione aduersarij: ɔteq̄ ad alia pcedatur. Super hoc dicūt q̄dā sicut Tan. q̄ si omissa exceptiōe de iudice suspecto pposuit alias siue succūbat siue obtieat: nō pōt postea redire ad eā de suspecto iudice: q: p hoc vi detur tacite approbare psonā iudicis ex q̄ ɔsentit liti gare sub ipso. Arg. ɔ. ſ. de offi. delega. insinuāte mari me nulla ptestatione p̄missa: q̄ preterea non renun ciat exceptioni de suspecto iudice Jo. innuebat: sꝫ nō p̄cise distinguendo si succubuit in aliqua exceptione adhuc pōt redire ad illam de suspecto. q: ad hoc intē dit vt declinet iudiciū: vn̄ non plene ɔsentit in iudicē arg. C. de inoffi. testa. ɔtra maiores. secus eēt si obti neret in aliqua exceptione: q: tūc approbauit sniam iudicis. vn̄ illū postea reprobare non poterit. vt dr̄ in ptin. notule. ⁊ hoc satis equum videtur. tamen credo stando opi. Tan. q: litigando sub ipso approbat pso nam iudicis. semel enim consentit. ⁊c̄. siue p eo siue

contra eum sententiauerit: vt hic patet. † B.

† Concor. l. gatus. l fi. ff. ð manu. ⁊ l. siq̄. C. de iu rest. nup.

ℭ Glo. seq. arguit et remittit.

c ℭ Renūciasse. Arg. q̄ tacite siue ipso facto renun ciat qs iuri suo. sic. ſ. de offi. deleg. gratū. ⁊. c. insinuā te. ⁊ j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi argumenta plura inuenies de hoc. Ber.

d ℭ De priuile gijs p q̄ ius eli gēdi ð suo mō a-sterio ie hr̄e dice batur. ſ. ð ɔlue. cū dilect⁹. qd̄ nō dbuit taceri. ar-gu. ſ. ð rescrip. cum ordinem.

e ℭ Et pcessu Nam de pcessu negocij ⁊ ð exce ptōe si qua ppo nitur / mētio fie-ri dꝫ. ſ. de pcu-ra. in nostra.

f ℭ Non obstāte snia. Que non tenebat forte lata a iudice non suo / vel nō seruato ordine iudiciario: vn̄ sequiť. q̄ si fuisset ostensa contrariū statuissent. B.

ℭ Glo. ista dupl'r exponit lr̄am posthabitam.

g ℭ Posthabita. Exponitur hec lr̄a p T. ea habita id est ea visa. post. i. postea ɔtrīū statuissent q̄ statue-rūt. quasi diceret. si iudices illā vidissent: statuissent ɔtrariū ei⁹ qd̄ fecerunt: q: non confirmassent electio nē. ⁊ ideo dicit aliodn̄. i. si non fuisset illis ōn̄sa iputēt sibi q̄ debuerūt ōndere. Sed hec expositio ɔdicit no-tule Lan. pri. posite. vn̄ fin notulam Lan. sic expone posthabita. i. postposita. C. de spō. l. j. vt sit vna di-ctio. Sic exponiť. xxxij. q. iiij. dicit sarra. ibi. ɔiugalē post habuit thoꝝ. i. postposuit ɔiugalē thoꝝ ⁊ acces-sit ad ancillā sic. C. de exac. mili. ānone. l. ij. in fi. li. xij. quasi diceret. si sententia fuisset iudicibus ostensa: il lam postposuissent siue spreuissent ⁊ statuissent con-tra ipsam sicut statuerunt: quia non tenebat.

h ℭ Aliodn̄. i. si tenuissent ⁊ nō eā opposuerūt ipu teť eis. / vl' aliodn̄. i. si nō fuisset postposita siue spreta q: snia tenebat iputať eis q: ammodo p̄textu nouoꝝ instrōꝝ. i. reptoꝝ de nouo snia nō retractabit̃. ⁊ iste ē verior itellect⁹. ⁊ hec expositio pbať. j. c. pr. ꝟ. nimir ⁊. ff. de nego. gest. si aūt. ꝰ. j. ⁊. ff. de ɔpē. qd̄ in diē. ꝰ. j.

i ℭ Nouoꝝ. i. de nouo repertoꝝ. j. c. pri.

ℭ Glo. ista p̄mo ponit. vj. casus p̄ter istum quē ponit hoc ca. quibus valet hic snia ɔ rem iudicatā. demum obijcit. ponit opi. Jo. ⁊ soluit. Finis reci. p ɔtrīū de. l. j C. qn̄ puo. ⁊ opi. Jo. illi contrario competit.

Snia ɔ res pri us iu-dica-tas. n valeat

k ℭ Cōfirmātes. Et ita tenet h̄ snia ɔ res pri⁹ iudi catas: q: hic monachi eā omiserunt post sniam ea vti nō pn̄t: q: p̄textu nouoꝝ instrumentoꝝ nō retractať snia. ff. de re iudi. iperatores. ⁊ C. de transac. sub pre textu. nec exceptio pemptoria locū habet post senten tiam nisi appellatū sit. C. sen. rescin. non pos. l. ij. ⁊. ſ. de fi. instru. cū iohannes. Itē iure minoris subueniť ecclesie in hac exceptione. ſ. de in integ. resti. ca. j. ⁊. c. auditis. sꝫ hoc non fuit petitū. Item non pōt opponi snia si fuit ostēsa iudicib⁹: ⁊ ipsi eam reprobauerunt veluti nullā. j. c. pri. ff. de ɔpē. qd̄ in diē. ꝰ. j. Itē etiaꝫ in alio casu tenet sententia ɔtra res prius iudicatas: si q̄stio sit an sit iudicatū vel nō. et si iudex pnunciat iudicatū nō esse rescindiť p̄ma sentētia. ff. que sen. si-ne ap. rescin. l. j. in pn̄. Itē in alio casu tenet sententia

cōtra res pri⁹ iudicatas. vt in negocio publico. ff. de re iudi. iperatores: et in alio casu. de iureiurā. admonēdi. Itē vbi ātrk periculū aic tenet snia ꝯ pmā etiā si non ostēdat snia in iudicio. ꝫ. c. c. lator. et c. ꝯsāguinei. Vincē. Sz vr̄ ꝙ iniuria facta fuit istis monachis ꝗ obiiciebāt sententiā: qꝛ nō fuerūt admissi. isti monachi appellauerūt a iudicibus qui tulerūt sniam. sed in cā appellatiōis: vt dictū ē: pt opponi exceptio peremptoria omissa i prima cā. ergo isti debebāt audiri in sua exceptiōe. Ioā. dicit ꝙ hec decre. loquitur i eo casu cuz scit aliqs se habere exceptionē rei iudicate. et in fraude et dolo cā omittit volēs fatigare aduersarium suū: al's si ignorabat hanc exceptionē sibi cōpetere: bn̄ pōt eam tunc opponere qn̄cūqꝫ: qꝛ tūc non retractat scd̄a snia imo nulla pnunciat. hoc qd̄ dicit Io. nō colligit aliq̄ modo ex ista lr̄a vel in decisa nec pdest. Vn̄ dicas ꝙ non audiūtur monachi: vt obiiciāt sniam etiā si vera fuerit: qꝛ monachi appellauerunt a iudicibus ante sniam occasione litterarū q̄ non valebant auctoritate quarū volebāt post litē conte. iudices recusare: scd̄m qd̄ satis ptz p hanc decret. in princi. et in parte decisa colligitur. vbi hoc expresse dr̄ ꝙ monachi isti appellauerunt: qꝛ iudices non admittebāt recusationes et qꝛ dicebant scd̄as lr̄as valere. et ita recesserunt ꝯtumaciter non expectata snia: et talis appellatio nulla fuit: sed a snia diffinitiua non fuit appellatū: nec etiā poterant: qꝛ ꝯtumax non auditur appellans. ij. q. vj. ꝟ. sunt quorū. et hec est causa quare non admittūtur: et iputant sibi qui non opposuerunt sniam corā iudicibus si valebat: et qꝛ beneficiū restitutionis non peticrunt qꝛ admissi fuissent: vt dictum est. ꝫ. Et qd̄ dicit snia contra res prius iudicatas non tenet locum hꝫ qn̄ in iudicio allegatur et ostēditur snia: tunc si iudices nolunt admittere sniam dum tn̄ teneat snia: et iudicant contra primaz sniam. nulla est ipo iure: nec est appellare necesse: et sic loquitur. ij. q. vj. ꝟ. diffinitiua. ver. itē si snia fuerit. et c. C. qn̄ puo. non est necesse. l. j. et ibi Io. intelligit aliter hanc decr. et illam legē. vt. ꝫ. dixi. Sed tu intellige hanc decre. et illā legē vt diximus: et ita plana lr̄a erit: et ita intelligit Vin. vt in prin. isti⁹ notule. Et ita siue scienter siue ignoranter eā omiserint non pōt postea opponi ex quo nō est appellatū: et tūc pterea nouorū istorū nō istaurant lites finite: pterea hic nō fuit ostensa snia dn̄o pape: sz allegata fuit tm̄: nec etiā fuit ostensa primus iudicibus. Pro materia hic tacta de appellatione contumacis. vide ca. vnicum de dolo et contu. in cle. et ibi notata.

Contumax nō audit appellans.

I dē epo decano et cancel. parisieñ. ¶ Tenet snia cōtra priuilegiū oñsum vel nō ostēsum si ab ea non fuerit appellatuz vel supplicatum. Capl'm. xxi.

Suborta iter meldēsem epm' et mōasteriū resbacēse sup ipsi⁹ monasterij subiectiōe materia qōnis: et pcuratorib⁹ partiū litigātib⁹ corā nobis: qꝛ p confessionē^a ptis aduerse cōstitit eundem epm q̄si possessionem^b obediētie in eodem monasterio habuisse: ipsum restituendum decreuim⁹ ad eandem. Ver. qꝛ priuilegiū Inno. pape pre. no. libertatē monasterij plenariam exprimebat: decano suessioñ. et suis cōiudicib⁹ dedim⁹ in mandatis: vt epo i quasi possessionem obedientie restituto^c: nisi cōtra priuilegiū rōnabile aliquid obyceret et pbaret: super subiectiōe monasterij sibi silētiū ipōnere pcurarēt: et infra. ¶ Iudicibus aūt cām instructā remittētibus: qꝛ cognouimus efficaciores epi ratiōes: subiectionē eidem adiudicauimus memorati monasterij vt ibidem habeat tanꝗ dio. eps prātem ita tn̄ vt nullum p hoc ap. sedi piudiciū generet: quomin⁹ si voluerit suā iusticiam psequat^d Nimirū^e si pfati Inno. priuilegiū alexandro^f fuit in iudicio psentatū: et ipse tulit sniam cōtra illud intelligit reprobasse^g. Si vero non fuit

Suborta. ¶ Diuiditur in tres ptes. in pma premittit casuz et sniam sup possessorio latā: ibi scd̄a ibi ver. ꝯmittit ipsi⁹ executionē et causam sup petitorio: in tertia ibi: iudicib⁹ autem. petitionem diffinit. diffinitum moderat: et quoddā soluit obstaculū. Ab.

diuisio

¶ Glo. seq. no. et remittu.

a ¶ Per confessione. No. cōfessionē pcuratoris dn̄o preiudicare. De hoc dictum est. ꝫ. vt lit. nō ꝯte. ca. j.

¶ Glo. se. reddit ratione textus.

b ¶ Quasi possessionez. hoc id dicit: qꝛ incorpalia non possidentur. sed q̄si. ar. ꝫ de pscrip. si diligenti. et ꝫ. de cā pos. cū eccl'ia. et ff. de vsuca. sed et ꝟ. si viā. et ff. de acqui. re. do. l. si seruus ꝟ. incorporales.

¶ Glo. se. notat obiicit et soluit tripliciter.

c ¶ Restituto No. ꝙ lꝫ cā liberal' sit piudicial' tn̄ q̄stio possessiōis et piudicat: vt hic ptz. et C. de or. cog. l. vlti. ꝟ. fi. agebat eps possessorio de q̄ ꝯstitit p ꝯfessionem ptis aduerse vn̄ papa mādat ipm restitui: et petitorio: sz de hoc nō pbauit eps corā papa sz ps aduersa p puilegiū Inno. vn̄ mādat ipi iponi silētiū epo nisi ꝯ puilegium aliud pbet: et ita q̄ obtinet in ppetate obtinet final'r i possessiōe. licz al' pbet de possessiōe. ꝫ. de cā pos. cū dilect⁹. et hoc cū vtroqꝫ iudicio actū ē. Sz q̄re papa nō tulit sniaz p monaster. o cū p puilegiū. Inno. pbatū esset ꝙ erat liberū et exēptū. et ex pte epi nihil ostēsum esset ꝯ puilegiū et actū eēt ab epo petitorio et possessorio. ꝫ. de cā pos. cū eccl'ia? Rn̄deo. eps corā papa psecut⁹ fuit tm̄ possessoriū petēs inducias ad pbandū ꝯ puilegiū Inno. vel ipse ex officio suo voluit puidere epo: al's nō recte pcessisset papa: vel si possessorio tm̄ actū fuit: abbas petyt cām ꝯmitti q̄stū ad petitoriuz cū p priuilegium intentio eius pbaret qd̄ melius vr̄.

Con. cor. l. iubem⁹. ꝟ. iconomus. C de sa. sanc. et ibi vide text. qs habeat ppetare possessiōis.

d ¶ Proseqr. ar. ꝙ ptestatiōe ꝯmittēda. si. j. de do. int dilectos. i fi. et ix. q. iij. salua. ꝫ. ꝙ ele. cumana. ꝟ. j.

e ¶ Nimirū. Rn̄sio tacite qōnis. Diceret aliqs: nōne priuilegiū Inno. debuit tueri monasteriū? rn̄det papa ꝙ non scd̄m ꝙ sequitur in littera.

f ¶ Alexandro. Qui sup eadē qōne sententiauit pro epo vt habet in pte decisa quā sniam eps corā iudicibus exhibuit et corā papa de qua hic fit mentio. B.

¶ Glo. se. no. inducens. ij. similia et vnum diuersum.

g ¶ Reprobasse. No. ꝙ instrm dr̄ reprobarū eoipso ꝙ cū iudicio ondit: ꝯtriuz iudicat. sic testis reprobat eoipso ꝙ iudex ꝯ cū iudicat. ar. ꝫ. de or. cog. cuz dilect⁹. i fi. et ff. de his q̄ no. i fa. luci⁹. sic ex q̄stio falsi mouet: et iudex ꝯtriū iudicat: eā itelligit reprobasse. C. si ex fal. instru. l. j. Sec⁹ ē in ꝯpēsatiōe: qꝛ vbi iudex non admittit ꝯpēsatiōnē post sniam pōt opponi: sed si ex

Cōpensatio p

ff

iudicez non ad missa: an post ea pos sit op poni.

presse eam reprobat postea opponi non pōt. ff. de cō pen. ꝙ in diem. §. j. ꝛ ff. de ne. ge. l. sinautē. §. si ꝗcūqꝫ modo. ita hic qꝛ alex. reprobauit ꝑuile. Immo. si fuis set ostēsum in iudicio. sic. ẜ. c. pri. Itē hic ē arg. ꝙ ip so facto ꝛ sine. vbo ꝑdit ꝑuilegiū. ẜ. de offi. deleg. gra tum. et. j. de his q̄ fi. a ma. p. ca. ex ore.

si tunc ꝗbusdam pronunciauit: nichil egit: ꝛ de nouo potest ꝓnunciare. ff. de arbi. ꝙ tamen.

f ℭ Lite nō ꝯtestata. Hec exceptio efficax nō est: qꝛ in inꝗsitione pt ꝓcedi lite nō ꝯte. vt. ẜ. vt lite nō con te. qm̄ frequenter. §. sunt ꝛ alij. si cōtumaciter se ab sentet: tn̄ citari dꝫ: et exponēda sunt sibi oīa q̄ ꝯ ip̄m obijciunt. j. de accu. qualiter ꝛ qn̄. §. dꝫ. et hoc intelligit cum alī quis ꝓsequit in ꝗsitionē: sed cuꝫ ex officio tm̄ in quirit ibi ꝓprie ꝯtestari non po test. Ber.

ℭ Glosa se. alle gat tres concor. excipit duos ca sus. inducit duo similia.

a ℭ Retracta ri. ẜ. ca. pri. ff. d re iudi. iperato res. C. d trāsac. sub pretextu. in fi. nisi in casu. vt in. l. ꝑdicta ipe ratores. ff. de iu reiur. adinonen di. Et sic tollit priuilegiū p sen tentiā: sicut per conuētionē. j. de deci. ex multipli ci. ꝛ per arbitri um. ẜ. ti. pri. cū olim. ij.

Cum J. ꝛ A ℭ Diuidi tur principali ter in duas par tes. in prima po nitur factum co ram papa nar ratum appel. re medio. in secun da dat iudices appel. quib⁹ dif finitionem cau se sub certa for ma committit: scd̄a ibi: qꝛ vero. Et quelibet ps potest subdiui di: vt pꝫ i textu. Sed ꝑdicta di uisio sufficit ad intellectum. Ab. si.

coram eo exhibituꝫ: pretextu priuilegij de nouo repti predi cta nō debet sn̄ia retractari[a]. Idem scte marie in catag. et vallis secrete abbati. ℭ Sen tentia a qua fuit appellatū re tractat̄ si cōstat testes ad ꝗꝝ dicta tn̄ lata fuit conspirato res fuisse ꝛ contradicente pte

Receptos. Capitu. xxij.

Cum. J. et. A. canonici scti dioñ. remeñ. ex parte quo rūdā canonicorū eiusdem ec clesie nr̄o apl̄atui reserarint ꝙ abbas corꝝ super dilapida tione piurio: simonia: ꝛ ꝗbus dam alijs erat multipliciter i famatus[b] nos catalañ. epō et ei⁹ collegis dedim⁹ in manda tis: vt ad eccl̄iam ꝑsonaliter[c] accedētes tam in capite ꝙ̄ in mēbris corrigerent corrigen da: ꝛ statuerent q̄ statuēda vi derēt: ꝛ infra. Judices aūt ab batis ꝛ canonicorꝫ iuramenta recipientes[d] / abbatē ab admi nistratiōe ipsi⁹ eccl̄ie p sn̄iam remouerūt: correctiōe mēbro rū dilata[e] quam tūc non pote rāt expedire. A qua sn̄ia cū ꝓ curator ꝑdictus ad nr̄am au dientiā appellauerit: ꝓposuit dictam sentētiā reprobādam

tū qꝛ iudices lite[f] non cōtesta ta in ipso negocio ꝓcesserunt: tū qꝛ iuramenta cōspiratorū[g] cōtra ip̄m recipiētes (deposi tionib⁹ corā ptib⁹ minime pu blicatis nec ostensis[h] eisdē) ad sn̄iaꝫ ꝓcedere ꝑsūpserūt: ꝛ infra. ℭ Qꝛ vo de cōspiratiōis arti culo nobis nō potuit fieri ple na fides: mādam⁹ q̄ten⁹ si vo bis cōstiterit: ꝙ illi cōspirato res[i] fuerit ꝙ̄ ꝯstat a iudicib⁹ iuramēta[k] recepta qd̄ abbas probare voluit corā eis et eo rum dicta iudices secuti[l] tātū mō (cū p alios ea ꝓbata nō es sent) sn̄iam ꝓtulerūt: vos irri tātes ꝓcessum eorū i negocio iuxta ꝑdictā formā cōphēsaꝫ in prioribus lr̄is ꝓcedatis. Si vo eos cōspiratores fuisse ne querit cōprobare/ vel licet de hoc constaret[m]: appareat ta men illos nichil sup his depo suisse pro ꝗbus idē abbas fuit amotus: vel etiam si aliqua su per his deposuerint: ea tamē p aliorꝫ dicta fuerant sufficiē ter ostēsa: processum ipsorum iudicū cōfirmetis. qꝛ licet ad uersus abbatē non debuerint conspiratores admitti: iura mēta tn̄ ipsorꝫ de vitate dicen

g ℭ Conspira torum. Qui nul lo modo recipiē di sunt. j. d simo. per tuas. ‡

h ℭ Nec ostē sis. Et illis ei nō debuit denega ri. imo oīa q̄ sibi obijciūtur: et di cta testiū sūt dā da eidē. j. de ac cu. qualiter ꝛ qn̄. ij. §. dꝫ. ꝛ ca. olim §. si vero. et ita tamen ex hac cā ꝙ̄ ex ꝓcedēti tenu it appellatio: pa pa tamē retulit se ad illū articu lū de ꝯspiratiōe: qꝛ de alijs ei cō stitit.

‡ Con cor. l. si dubito et ibi Bar. ff d capti Spe. l lib. d te sti. §. j. ꝛ vii. itē ꝙ ē ꝯspira tor.

l ℭ Conspira tores. Que eni malo zelo mouē tur: ad testimo niū admitti non debēt. j. de accu. cū oporteat. ꝛ. ẜ. de simo. p tuas.

Addi tio inno centij.

b ℭ Infamatus. Post hūc textū corrigitur lr̄a de cretalis p registrū. sic. ꝛ cū sup his ꝛ alijs cū ꝓcurato re ipsi⁹ abbatis aliquādiu litigassent nos catalañ. ꝛc.

c ℭ Personalr. In hoc casu non possent isti ꝯmitte re vices suas. vt. ẜ. de offic. delegati. qm̄ apl̄ica. §. is autem cui. ꝛ in casibus alijs q̄ ibi ponuntur: ꝛ in loco ipso dꝫ fieri inꝗsitio: vbi morantur illi de quorꝫ vita qritur. xlviij. di. de petro. ꝛ. ij. q. j. deus ops. xxiiij. q. j. pudenda. ꝛ xxiij. di. illud. ꝛ. ẜ. de elec. postꝙ̄.

d ℭ Recipientes. scd̄m formam quā habes. j. de ac cu. qualiter et qn̄. §. formā. ꝛ. c. cum dilectus.

e ℭ Dilata. Per hoc pꝫ ꝙ lꝫ inꝗsitor de ꝗbusdā tu lerit sn̄iam: de ꝗbusdam non: iō expirat officiū ei⁹ qn de alijs possit cognoscere ꝛ ꝓnūciare. ꝛ idē est in ordi nario. ff. de doli. excep. apud. §. itē qritur. ꝛ. ff. de ne. gest. sinautē. §. pe. al's incipit. l. nā ꝛ si seru⁹. in arbi trio idē est nisi dictū sit vt de oībus simul ꝓnūciet: et

j. ꝛ. xj. q. j. conspirationū. ꝛ. c. coniurationū. ꝛ hic.

ℭ Glo. se. signat contrarium ꝛ remittit ꝛ arguit.

k ℭ Juramēta. Sꝫ non vr̄ ꝙ sufficiat hoc: nisi hoc fuisset obiectū corā iudicib⁹: ꝛ ꝙ abbas ꝓbare volue rit: vt dicit lr̄a ista. Itē nec sufficit ꝙ fuerit obiectū ꝛ ꝙ obtulit se ꝓbatuꝝ: nisi ꝛ mō ꝓbent ꝯspiratores: et ita nō cassat̄ sn̄ia: nisi ꝓbet̄ ꝙ ea exposita fuit vba. sic. ẜ. de test. ex pte ade. vbi de hoc. Sed ꝯ. j. ti. pr. itē po sita. Sed illud soluit in ca. ex pte. Et est hic arg. ꝙ ex ceptio q̄ ꝓponitur ꝯ ꝑsonam testis: obijcienda est et ꝓbanda ante sn̄iam: nisi p iudicem steterit: vt hic sa tis innuitur. sic. ẜ. de excep. de niq̄. vbi de hoc.

l ℭ Secuti. Sic pꝫ ꝙ non sufficit ꝓbare ꝯiuratio nem vel conspirationem vel falsitatem testis vel in strumenti: nisi ꝓbetur iudicem secutum fuisse dicta falsorꝫ seu conspiratorꝫ testium seu instrumētorꝫ. C. si ex fal. instru. falsam. arg. ẜ. de testi. sicut.

m ℭ Cōstaret. Et h⁹ pꝫ ꝙ p appellatiōeꝫ nō reuocā

tur nisi ca q̄ min⁹ legitime fctā sunt. vt. ā. d resti. spo. audita. Et est mirabile φ snia tenet lata post appellationē legitime iterpositā: ⁊ vbi cā legitima ⁊ ꝓbabilis opposita fuit qđ est ꝯ illđ. ā. de of. deleg. sup q̄stionū. in fi. sȝ appellatio ista lȝ fuisset legitima p̄ma facie: q: cā sufficiēs erat. tñ non probauit: q: debuit ꝓbare oēs testes qui cōtra eū deposuerunt ꝯspiratores fuisse: vt ħ ptȝ. et sic mō appet φ appellatio nō fuit legitima: vñ nō reuocaṫ snia: sȝ ꝯfirmaṫ vt. ā. de testi. ex pte ade.

insult⁹ calor calūnie vitio caret. ij. q. iij. §. notādū. Itē illud requiriṫ φ sit ꝯ bonos mores. ff. de iniurijs. itē apud. §. j. ⁊. §. adijciṫ. ⁊ ita habes ar. hic φ ꝓ modico nō daṫ actio iniuriarū sicut nec actio de dolo datur ꝓ modico. ff. de dolo. si oleū. in fi. ⁊. l. se. ⁊ restitutio ꝓ modico non daṫ ff. d i integ. rest. scio illđ. sȝ actio furti ꝓ modico daṫ. xiiij. q. vj. c. vl. ⁊ isti. de rerū diui. §. gallinaꝝ.

¶ Gl. ista in sui pn. soluit obiec. cui dat site. demū querit opponendo ⁊ tripliciter soluit.

a ¶ Potuerūt. hic vṙ φ minus idonei testes admittant in causa inq̄sitionis sicut in cā cōpurgationis. ā. de p̄sump. lr̄as. ⁊. j. d pur. ca. ꝯstitut⁹ sed hoc idō est: q: de facto suo agitur q: ⁊ serui responsio crediṫ cū de facto suo interrogatur. iiij. q. j. §. itē serui responsio. sȝ nōne alij de eccl'ia qui forte sunt idonei: pñt illos repellere cū sint criminosi: nec debeāt cōuinci p criminosos: pōt dici φ sic. ⁊ qđ ħ dṙ φ tales admitti pñt intelligo nō q̄tum ad plenā fidē faciendam: sed ad p̄sumptionē: ⁊ q: si dicta ipsoꝝ debilitentur in aliquo non tñ euacuātur in toto. et sic cū alijs adminiculis ꝓbabunt. j. de simo. p tuas. in fi. Vl' pōt dici φ p̄iudicat alijs q̄ hucusq3 tolerauerūt eos: nec aliqđ crimē obiecerunt eis. j. de accu. nulli. hoc tñ verū est φ contra extraneum non possent induci testes de ecclesia nisi essent idonei. xiiij. q. ij. super prudentia. ⁊ ij. q. j. de⁹ olpotēs. Ioan. Et p̄terea eo tpe quo recepti fuerunt nō ꝯstabit eos cōspiratores fuisse. vt hic in fine dicit. Vñ hec exceptio pōt opponi ꝯ istos ab alijs: q: hoc ꝓbato cum sint criminosi cōtra alios testificari non possunt: nisi quo ad presumptionē. vt dictum est ā. de testi. ca. testimonium. Ber.

Con. cor. l. j. ⁊ lex athletas. ff. de his q̄ not. infa.

Additio.

da sup statu ipsi⁹ dom⁹ recipi potuerunt^a: vt p ipsorū dicta sup alijs fides possit haberi: q̄ abbatē minime cōtingebāt presertim cū tunc ꝓbatū non esset eos cōspiratores fuisse.

I dem. h. d. de castro guarti.

¶ Dānat⁹ in actione iniuriarum infamis est: ⁊ p papā pōt fame restitui. h. d. put cōmuniter summaṫ. Caplm. xxiij.

Cum te ab. e. iniuriarū actiōe cōuēto: eo φ diceres equū tuū non esse minoris p̄cij q3 capillos ipsi⁹: iudices qui sup hoc cognoscebāt te in. x. solidos cōdemnassent tu timēs ne ipsorū snia te notaret infamia^b p. bñficiū restitutiōis ad famā a se. apo. implorasti. ¶ Nos aūt cōsiderātes q: nulla fuerit vl' minima^c facta iiuria: volum⁹^d te p predictā sniam infamia nō notari. I dē.

¶ Reuocata snia propter defectū iurisdictionis: vt q: vn⁹ ex iudicib⁹ publice excōicatus erat: vel ppter iuris ordinē nō seruatum: iterū de principali queriṫ. Ca. xxiiij.

Ad ꝓbandū φ procurator dñe: ⁊ ifra. ¶ Vos aūt interim agnoscatis de cōfirmationis snia q̄ lata est a iudicib⁹ delegatis de electione custodis vt eam (sicut de iure fuerit faciendū) cōfirmare vl' infirmare curetis: ita vt si ꝓ eo φ vn⁹ ex delegatis iudicib⁹ q̄ eandē sententiam ꝓtulerunt/ excōicatiōis vinculo esset publice innodatus^e qñ snia lata fuit^h: sicut per metropolitani lr̄as^f perhibetur: aut ex alia iusta causa^g eandē sentētiam constiterit infirmandam: ipsa

¶ Glosa sequēs obijcit ⁊ soluit.

d ¶ Volumus Si isti erāt clerici: planū est: sed ex lr̄a non vṙ. vñ potuit papa talē ifamiā si qua fuit remouere. ij. q. iij. §. notandū. i fi. sȝ si erāt laici: nō videṫ φ papa potuerit infamiā p ciuilē iudicē irrogatā remouere: q: q3 q3 alias ⁊c. infamiā tñ abolere non possum⁹. ij. q. iij. §. hic colligiṫ. Sed dic φ subsunt q̄ ad temporalē iurisditionē dño pape. ⁊ sic planū est.

Casus

Ad ꝓbādū. ¶ De eodē facto loquiṫ. c. cū dilecta de rescriptis. Et pone sic casuȝ lr̄alē q̄tū ꝑtinet ad intellectū ca. Vacāte quodā mōasterio monialiū: due fuerūt electe i discordia i abbatissam eiusdē monasterij. Custos. s. eiusdē eccl'ie et q̄dā alia monialis vtraq3 pte asserēte suā electionē p̄ualere: papa cōmisit cām iudicib⁹ delegatis qb⁹ mādauit vt examinatis vtriusq3 electiōib⁹ cōfirmarēt illā q̄ de iure p̄ualeret cognito de cā iudices ꝯfirmauerūt electionē factā de custode p sniam diffinitiuā a q̄ snia fuit ab altera pte appellatū. vel p viā nullitatis cām itroduxerit ad ro. sedē allegātes φ vn⁹ ex ꝯiudicib⁹ q̄ ꝯfirmatōis sniam tulerūt erat tpe snie publice excōicat⁹. Itē q: nō fuauerūt in ꝓcedēdo iudiciariū ordinē. Papa ad istātiā hui⁹ ptis cōmisit cām alijs iudicib⁹ sub forma de qua in littera contineṫ: ⁊ ꝓseqre: vt in textu. Ab. sicu.

¶ Glosa seq. reci. per. q. s. quid de occulto.

e ¶ Innodat⁹. Sic. ā. de excep. exceptionē. ad finē vbi de hoc. aliud si occulte: q: tūc nec ipe nec alij ipm tenebanṫ vitare q: diuinare nō poterāt. j. vt ec. bñfi. vt nr̄a. vñ cū cōi opiniōe liber ⁊ absolut⁹ habeaṫ ⁊ credat q̄cq̄d interi facit valet. iij. q. vij. §. tria. v. verū tñ si fu⁹. ⁊. ff. de of. p̄tor. barbari⁹. C. de testa. l. j. ⁊. j. d iurepa. consultationib⁹. ⁊. j. de cle. excō. mini. aplice. B.

¶ Glosa sequens arguit ⁊ remittit.

f ¶ Per litteras metropolitani. A quo diciṫ excōicatus: ⁊ ita est arg. φ litteris episcopi creditur. ā. de proba. post cessionem. vlti de hoc.

¶ Glosa sequens exēplificat ⁊ vltimum preualet.

g ¶ Ex alia iusta cā. Puta φ ipa electa sumit esset

Sūmarium. Diuisio

Cum te. ¶ Dānat⁹ ꝓ nulla vel modica iniuria infamis nō efficiṫ. h. d. fm q' glo. itelligit. Diuiditur in duas ptes. in prima poniṫ petitio. in secūda ipsi⁹ examinatio vel respōsio ibi: nos. Abbas sicul⁹.

Iniuriarū actio infamat.

b ¶ Infamia. Actio eñ iniuriarū ifamat siue ciuiliṫ siue criminaliṫ agaṫ. ff. de his q̄ no. ifa. athletas. §. vl. Si q̄s ꝯueniat te actiōe famosa si vis vitare ifamiā: ꝯstitue procuratorē. ff. d his q̄ no. ifa. l. furti. §. si q̄s alie.

c ¶ Minima. Q: nō oia talia vba sūt ꝓ iniuria [non hn̄da vt si ex repētino aio h⁹ dixit. ij. q. iij. si q̄s irat⁹. d pe. di. §. diuo: tñ. q̄ñ nec lubricū lingue ad penā facile trahēdū ē. ff. ad. l. iul. ma. famosi. §. nec lubricū: ⁊

excõicata: vel si p simoniã electa fuisset: aut q: inutilis z insufficiẽs esset. j. de ap. cõstitutus. s. de ele. p inqsitio nẽ. z. j. q. j. §. ecce cũ honorius. z. s. de eta. z qli. c. vl. z. s de offi. custo. c. j. vel q: nõ fuit fuata forma. s. de ele. q: ppt. z. c. cũ post petitiõ. vel q: nõ fuisset seruat⁹ or do iuris: q: non fuisset lis ɔte. s. vt lite nõ ɔtes. c. ij. qḋ meli⁹ vide tur: vt p hoc nõ pĩudicet pncipa li negocio: sz tan tum pcessus cas setur. s. de elec. dudum. ij.

¶ Glo. ista expo nit no. alle. ij. cõ cor. duplicit ob- ijcit z soluit. con tra solu. alle. ij. iura z arguit.

a ¶ Cassata. i. cassa z irrita nũ ciata. Et sic ptz q retractet snia si detegat impedi- mentũ post sniam. ar. viij. di. veritate. xxix. q. ij. si qs in genuus. z est hoc ɔtra illa iura. iij. q. vij. §. tria. ff. ve rũ cũ alijs ɔcor. suis ibi positis. s. in pma notula. z. j. q. j. si qs a simoniacis. † Sed aliud incõueniẽs vr: q: retractat snia quo ad alios iudices q legitimã perso nã habebãt. sic. s. de offi. deleg. cum sup. Ideo retra ctat snia: q: impedimẽtũ erat notoriũ p sniam publi ce latã: vñ nulla in eũ potuit cadere iurisdictio: et ita cũ sibi z alijs cõiter cã cõmissa fuisset duo sine ipso iu risdictionẽ nõ poterãt exercere: vñ ppter ɔnexitatẽ re uocatio fit quo ad oẽs: q: nõ potuit tenere snia q ad quosdã z nõ quo ad aliũ: cũ illi p se nõ habuissent iu risdictionẽ. sic. ff. de ar. pedi⁹. in fi. Ar. cõtra. ff. q cum falso tu. l. j. §. j. z. s. de elec. cũ vintoñ. Itẽ ar. hic q vti le per inutile vitiat. s. de offi. delega. cum super. z. c. super questionum. §. si vero. vbi de hoc.

b ¶ Iterũ cognoscatis. Et sic ptz q lz snia siue pro cessus cassef: actio tñ salua remanet. vñ iterũ cogno- scet ex integro de cã: q: p nõ iudicato habetur. si. C. quomodo z qñ iudex. si vt pponis. Hec exceptio excõ municationis in qualibet pte litis põt opponi. etiã si fuerit omissa scienter. s. de excep. exceptionem. Ber.

cassata[a] de ipsi⁹ electiõe custo dis iterũ[b] cognoscatis. Et eg. ix.

¶ Res inter alios iudica ta alijs non nocet. fallit in eo qui passus est illũ litigare cui secũdo loco cõpetebat actio/ vel defensio: vel a quo cãm in iure iudicato habuit. Ca. xxv.

Quãuis[c] regulari alijs non noceat res inter alios[d] iudicata. ¶ Et tñ q cũ sibi primum de ea re actio vel defensio cõpetebat: sustinuit sequentẽ agere. ¶ Ac illi etiã qui passus est eum a quo cau sam habuit experiri: est preiu dicium generatum. Idem.

¶ Si duo ordinarij pronun ciant cõtraria tenet sententia p reo: fallit in quattuor casi bus hic cõtẽtis z similib⁹. Si vero delegati discordãt: dele gão est adeũdus. Si arbitri: neutra tenet. Cap. xxvj.

diuisio — Quãuis. ¶ Ponit regulã z duos casus exceptos Primus ibi: et. Scḋs ibi: ac illi. Et hec decre. de se habet subtilem z longam materiam.

Casus — c ¶ Quãuis. Casus. Eps bonoñ. ɔtulit mihi archi diaconatũ. obiectũ erat q fuerã fili⁹ sacerdotis z pba tum in iudicio: qrit vtrum hec snia debeat pĩudicare epo q amittat ptãtem ɔferẽdi dignitatẽ illã illa vice cuius res sit acta inter alios? dicit q sic. z imputet si bi q dimisit aliũ agere cũ sibi ɔpetebat actio z defen sio illi⁹ archidiaconat⁹. Scḋo ponit q actũ fuit ɔtra epm qui cõtulerat michi archidiaconatũ z pbatum q erã filius sacerdotis. queritur nunqd illud michi preiudicet cum sit inter alios actum? dicit q sic.

¶ Glo. ista hz duas ptes. prima repetit regulã text⁹ alle. cõcor. enumerat. vij. casus exceptos. scḋa ibi: itẽ fallit. psequit z exẽplificat casus quos hic põit text⁹ z prin. ponit exẽpla i creditore. debitore. marito. vxo re. z socero. ponit etiã de emphiteota z emptore.

Res inter alios — d ¶ Res inter alios. Hec regula res iter alios acta alijs non nocet: habet. C. res inter alios acta. l. j. z in ipsa rubrica. s. de fide instru. inter dilectos. z. s. eo. cũ sup. z. C. q res iudi. nõ no. l. j. z. ij. Hec regula fallit i multis casib⁹. s. cũ cause sunt connexe. lxxxj. dis. tãtis daniel. z. iij. q. vj. hoc quippe. z. j. de accu. ad petitio nẽ. j. de purga. ca. c. pe. in his em res inter alios acta alijs nocet. Itẽ in cã libertatis. ff. de statu hoim inge nuũ. Itẽ in cau sa filiationis. ff. de liber. agnos. l. j. i fi. z. l. ij. z. iij in prin. Itẽ res inter alios acta alijs prodest. vt in querela inof- ficiosi testamẽti ff. de inoffi. testa mẽ. papinian⁹. §. meminisse. Hec res inter alios acta pdest fisco. Itẽ in re indiui sibili. ff. si ser. vẽ di. loci. §. si fun dus. Itẽ i re cõi cum pupillo. ff. quẽadmodũ seruit. amit. si cõem. z. ij. q. vj. §. diffinitiua. versi. quandoqz plures. z. j. de ap pel. c. pe. z in his trib⁹ ɔcordãtijs res acta inter alios prodest alij. Et vbi res cõis est cũ fisco. C. de ɔmu. re. alie. l. ij. Itẽ fallit in casib⁹ hic contẽtis/ vbi pĩudica tur alij p factũ alteri⁹: puta si actio vel defensio pri mo loco ptineat ad aliquẽ z ipse scienter patiatur se quentẽ experiri de illa re intelligitur iuri suo renun ciasse. verbi gratia. si debitor passus est creditorẽ ex periri de ppꝛietate pignoris z succubuit debitori ob stabit res iudicata si postea agere velit vel econuer so: si creditor passus sit debitorẽ. vel si marit⁹ patiat experiri socerum vel vxorẽ de proprietate rei in dotẽ accepte: vel si emptor patiat venditorem experiri de proprietate rei vendite a quo cãm habet: vel emphi theota ppꝛietariũ: z hec pbãtur. ff. de re judi. l. sepe. vñ sumpta est hec decre. z i eadẽ. l. dicit si creditor de bet esse debitor: sm lrãm pisanam. z sm pisanã litterã ponit hoc exẽplum de debitore z creditore. z sm hoc non contradicunt. ll. ille. ff. de pig. si superat⁹. z. C. e. titu. pses. illi legi sepe. sm aliã litteram signãtur pro contrario: sed leges ille intelligunt qñ debitor supe rat⁹ est ignorãte creditore. sic ergo ista regula est in telligẽda res iter alios acta nõ nocet alijs. exẽplũ ha bes qñ nõ nocet. in prin. illi⁹. l. sepe. qñ nocet alijs ha bes in ea. l. z hic qñqz etiã pdest vt patet. s. Sed ver bum istud experiri quo ad exẽpla de vxore z socero z venditore ponit improprie. s. pro defendere. sic poni tur. s. de re iudi. ca. j. † quia illis non dat rei vẽdica. C. de rei vendi. doce ancillã. hoc secundum eos qui di cunt q vxor constante matrimonio nõ est domina rei dotalis. vnde nec ɔpetit ei rei vendicatio. vt in. l. pre dicta doce. z q experiri ponatur p defendere põt col ligi per legem predictam sepe. ver. cum autem. zc. sic ergo econuerso defendere ponitur pro agere. C. de te sti. l. j. z. ff. de alie. mu iudi. causa facta. l. pe. vl potest poni proprie: quia z si agere non poterant: tamẽ pre iudicat michi sententia lata contra eos: q: potui pro hibere quominus agant: z quia ex voluntate mea iu dicatum videt de iure quod habui ex persona agen tis: sed in persona creditoris z debitoris verbũ expe riri ponitur proprie z improprie cum vni rei vendica tio z alteri hypothecaria competat. arg. q res iudi cata alijs non noceat: habes. s. de testib⁹. veniens. ij.

acta qñqz alijs p iudicat.

† Concor. gl. huic si milis. in. l. j. C. s in. et facti igno.

† Concor. gl. in. l. cũ miles. ff. de alie. iu. mu. cã. fa.

Duob⁹ iudicib⁹ vt accepimus: diuersas sñias ꝓtulerit ib⁹: si ex iurisditiōe ordinaria ꝓcesserunt: tenet pro reo non pro actore sñia: nisi i cā fauorabili: puta mrīmonio libertate: dote: seu testamento: pro ip̄o fuerit promulgata. Si vero ex delegata[b] ptāte vtraq͂ pendet sñia ex arbitrio delegant̄. Nō si ex cōpromisso: neutra d3 hr̄e vigorē.

De appellationib⁹ recusatiōib⁹ et relatiōib⁹. Alexā. iij. exoñ. ep̄o. et decano lūdo.

Collatio bñficij facta post appellationē ex ꝓbabili ꝛ verisimili causa interpositam est ipso iure nulla. Capitulum. j.

Dilecti filij prior et clerici de gisebergeñ. grauez[c] querimoniā trāsmiserūt q̄ eboraceñ. archiep̄us ap̄lice sedis legatus eūdem priorez post appellationē[d] suspendit: suas ecclesias interdixit. et canonicos (si[e] eidē tanq͂ priori obedirēt) excōicatos denūciauit: ꝛ ifra. Super quibus si veritate per idoneas[f] personas et fa-

Duobus iudicibus. Tria sunt dicta q̄ per se patent. Abbas si.

Glo. seq. declarat decre. locū nō habere in his q̄ discordant dispari numero vel cū aliqui sunt absentes et repetit textum.

a Proferentib⁹. hoc intellige cum oēs sunt presentes: alias vno absente alius sētētiā ferre nō posset. immo nulla est si ferat̄. ꝫ. de offi. deleg. cām mrīmonij ꝛ ij. q. vj. §. diffinitiua. xvii. item si plures. distictio illa q̄ habet̄ i §. diffinitiua. sup̄. item si plures ꝛ i decre. p̄dicta cām mrīmonij: ponitur tota in decre. pn̄ti. si ergo plures sūt iudices siue sint ordinarij siue delegati siue arbitri et omnes p̄ntes sunt tenet sentētia maioris ptis. lxv. dist. c. j. c. ij. c. ff. de re iudi. duo ex tribus. ꝛ. ff. de arbi. si in tres. c. l. se. ꝛ. l. diē. §. si plures. fallit in casu vbi nō valet sentētia maioris ptis. ꝫ. de rescp̄. pastoralis. j. rñ. Itez fallit in causa criminali episcopi s̄m quosdam. q: non̄ valet ibi sñia: nisi oēs cōcordent. vj. q. iiij. c. j. et si q̄s ep̄s criminaliter. Cū vero iudices eq̄li numero discordant in sentētia: puta vnus ex vna parte: et alius ex alia: vel duo ex vna: ꝛ duo ex alia locū habz decret. pñs. si ergo sint ordinarij ꝛ p̄dicto mō discordent tenet sentētia p reo: vt hic dicit: q: promptiora sunt iura ad absoluendū q͂ ad cōdēnandum. ꝫ. de proba. ex litteris. et. ꝫ. de fide istru. inter dilectos in fi. et. ff. de ac. ꝛ ob. arrianus: nisi in q̄tuor casibus hic contentis. Primo fauore matrimonij. vt. xxxiij. q. j. si quis acceperit. ꝛ. j. de despō. impub. ꝯtinebat̄. de libertate autem habes in predicta decre. ex litteris. circa fi. ꝛ. ff. de re iudi. inter pares. de testamēto habes. ff. de inoffi. testa. si pars iudicantiū. Ali⁹ casus de dote inducit̄ fauore dotis. vt hic dicit. q: mulieribus multū fauoris debet̄ in dotib⁹ suis. j. de do. post diuor. resti. nup. j. de pig. ex litteris. ꝛ sic isti q̄tuor casus ꝓpter fauorē excipiuntur. vn̄ v̄sus. Stat testamētū libertas ꝯiugiū dos. Si sint equales qui producunt̄ vtrinq͂. B.

Glo. se. querit diuersitatis rōnem.

b Ex delegata ptāte. In delegata iurisditione secus q͂ in ordinaria: q: vtraq͂ pendet a superiore. ar. ff. de re iudi. duo iudices. in ꝯpromisso v̄o neutra valet. vt. ff. de arbi. diem. §. si plures: sed que est ratio diuersitatis quare sentētia ordinariorū teneat ꝛ nō delegatoꝝ sed pendet a superiore. ꝛ sententia arbitroꝝ nulla: Dicas q̄ in ordinaria iurisditione non est superior ad quem recurrat̄ nisi lex mortua: ꝫ ꝛ ideo lex voluit sine alio remedio q̄ talis sententia teneret pro reo in fauorez ipsius. In delegatis potest haberi recursus ad delegātē vt ipse approbet quā viderit comprobādam: ꝛ ideo remanet in pendenti. in sententia arbitrorum nō est quis superior nec habet iurisditionem a lege: et ideo nulla est.

Rub. de appellatiōib⁹. ꝛc. Quia si a sñia non appellatur transit in rē iudicatam: ꝛ de hoc vidimus. ꝫ. tit. pri. appellatio autem impedit effectuz rei iudicate. ideo de illa videndum est. Ut continuatur clarius. Supra visum est de sentētia et eius effectu. Sed q̄a appellatio ē remedium cōtra sententiam: merito subijcit̄ hec rub. Et q: s̄m Johā. and. appellatio recusatio: ꝛ relatio eq̄ ꝯueniunt in iurisditiōe iudicis suspendenda ne actor habēt materiā int̄riplicandi rubricas annectit ola ista tria sīl̄. Ab.

De hac materia tractat̄. ij. q. vj. per totum.

Dilecti. Collatio beneficij post ꝛ contra appellationē legittimam facta non tenet. Cōiter sic summat̄: sed hec summario est nimis gñalis. Diuidit̄. nā primo ponit q̄relam appellantiū. Scdo dat iudices ibi super quib⁹. Et p pone casus lr̄alis aduerte. Nā iste prior ꝛ clerici de q̄bus in p̄n. littere conq̄rebant̄ de q̄tuor grauaminibus eis illatis p istum archiepiscopū post appellationez ad papam interpositam quorum tria exprimunt̄ in lr̄a quartum erat in antiqua ꝛ fuit cā breuitatis hic decisum. s. q̄ ꝯtulerat ecclias spectātes ad collationē p̄oris: ꝛ solū huic decise respondet̄. Ad alia v̄o in lr̄a exp̄ssa nō rn̄det̄ hic. ꝛ iō dicit Jo. an. q̄ fuit hec decre. male decisa. sicut decisa hr̄ in ca. veniens de p̄scriptionibus. Sed dic excusando q̄tū fieri pōt cōpilatorem q̄ ad alia hic expressa non fuit hic specifice inserta rn̄sio q: satis quid iuris erat habetur in suis titulis puta in titu. de sententia excom. ca. per tuas. de offi. deleg. ca. cum contingat. cum si. Noluit autem decidere ista grauamina vt comp̄hēderem⁹ totum factum sicut accidit. Uoluit autem breuitatis cā decidere quartum grauamen. q: satis pōt ex respōsione comprehendi: nam ex responsione satis comprehēditur interrogatio. vt in capitulo inter dilectos. §. ceterum. de fide instru. Ab. si.

c Grauē querimoniā. Propter quā deberet deponi archiep̄s q̄ nō detulit appellatiōi. ij. q. vj. decreto. Non est verū q̄ sit deponēdus q̄ nō defert appellationi. ꝛ. c. decreto. nō dicit hoc: q: illa crimina obiecta fuerunt ꝓpter que deponēdus erat.

d Post appellationem. Que si legitima fuit sñia suspensionis vel interdicti postea lata nō tenuit. j. de sen. excom. per tuas.

e Si eidē. i. si canonici appellāt añ ꝯditionē extātem suspēsa erit excōicatio. j. e. p̄terea.

f Per idoneas. hoc soluz sufficeret sine fama loci per duos vel per tres testes. ꝫ. de testi. licet.

Contìnuatio

Contìnuatio

ꝫ Concor. l. fauorabiliores. ff. de reg. iur.

versus

ꝫ Concor. l. et q: cum glo. ff. de iurisdi. om. iudi.

Sūmarium.

Diuisio

Casus lr̄alis

Additio.

a Famam. Fama p se nō sufficit. iiij. q. iij. §. item se pe sit. sȝ cum aliis adminiculis: puta cū teste vno aut aliis legitimis. arg. ff. de pba. cū causam. ꝛ ff. de presump. illud. ꝛ c. iij. ꝛ ff. de testi. preterea.
b Factas. post appellationē pmissam a pore.
c Distulerit. Ultra sex mēses si eis elapsis cōcessiões facte fuissent valerent: qa potestas ad archiepm ē trāslata. j. de conces. preben. ꝛ ec. non vacā. nulla. cita per negligentiā perdit qs ius suum. sic. j. de iure pa. qm̄. ꝛ c. cum ppter discordias. ꝛ ppter culpā. ff. de elec. cū in cūctis. ꝛ c. cū vintonien. et ca. quia ppter.

f Minus. a correctiōe ei nō appellat. j. e. reprehensibilis. ꝛ c. spāli. in fi. ꝛ ff. d offi. ord. licet. nisi excedat modum in corrigēdo. j. e. de priore. ꝛ ff. de offi. delega. super questionū. §. nos autē. sicut appellatur ab executore: cū modum excedit. ff. de re iudi. q ad consultationem. in fine.

...ma[a] loci sollicite inqsita inueneritis eccliarum ꝯcessiones factas[b]: nisi prior ꝛ canonici maliciose distulerit[c] eas quātum ad se ptinet ordiare: i irritum reuocetis easdē. Idem archiepo remen̄. Appellatio generalis respectu cāe nō valet.

Inter cetera: ꝛ infra. C. ij. Sup eo q abbas sancti apolinaris in claustro a te appellationē[d] int posuit generalez sup oi cā. q̄ aduers[9] eū aliq̄ tpe possit moueri. Ipm exinde redarguimus. Nec hmōi appellationē duxim[9] admittendā. Idem abbati scti petri. A correctiōe legitima non appellat: nisi mod[9] excedat.

Ad nram: ꝛ infra. C. iij. h. d. i specta mēte. Cum vo remediū ap. nō io est inuētū vt alicui a religionis ꝛ ordinis obseruātia exorbitāti debeat in sua neqtia[e] patrocinium exhibere. Mandam[9] q̄ten[9] si qn̄ q̄libet subditorum tuorum ad remedium appellationis conuolauerit. non ideo min[9][f] eum iuxta tenorem mādati qd in pdicta regula ꝯtinet / et institutionem ordinis / corrigas et castiges ꝛc. Idem norwicen. epo. Si appellās infra terminum a iudice a q̄ appellauit vel a seipso statutū appellatiõnē nō psequit: snie vel iudicio illi[9] stare ꝯpellit. C. iiij.

Personas ecclarum: ꝛ infra. Si qs ad nostrā audientiā appellauerit: ꝛ appellationi sue plixum terminū pfixerit[g] tu ei diē[h] infra quem apl̄icam se ꝯuenienter possit adire assignes: ad quē si venire ꝯtēpserit. tu illū extunc[i] iudicio tuo sup his q̄ in questiōe vertūtur sine ꝯtradictiōe aliq̄ stare cōpellas. Si aūt quisq̄ ap. sue pfigat terminū congruentē: nec tn̄ cām ad diē ap. fuerit psecut[9]: ipm nihilominus extunc snie tue (sicut de alio dixim[9]) ap. re. parē ꝯstringas. Idem remen̄. archiepo. Appellās ad psequenduz hz annū ꝛ ex cā biēnium nisi iudex moderet. Et si infra id tps nō psequitur rata manet snia: vel redit ad primū si an̄ sniam appellauit. h. d. C. v.

Cum sit romana ꝛ infra. F. t. duxim[9] rñdenduz q si ante sniam vel postea fue...

Inter cetera. Tria facit. refert appellationē: appellātez redarguit: ꝛ appellationē repellit. Ab. si. (diuisio)
Glo. se. signat ꝯriū et remittit arg. etiā ad bo car. p et contra.
d Appellationem. Gnalis appellatio non valet: vt hic ptz nec etiam specialis nisi cā pbabilis sit exposita: q̄ nō admissa tenet appellatio: j. eo. vt debitus. Ar. §. j. eo. ꝯsuluit. ij. vbi appellatio gnālis valet. sol. ibi. Et est ar. qd non valet in gne valet in specie. ff. de pact. si vn[9]. §. pacta. ꝛ §. illud. et est ar. qd nō licz in gne licet in specie. ff. cōia predio. in tradēdis. ff. si quis cau. sed ꝛ si quis. §. questitū. Ar. j. ff. de offi. ordi. si sacerdos. ꝛ j. de pben. relatū. Item a futuro grauamine nō est appellādū: vt hic ptz: nisi a grauamine cōminato vel illato. j. e. cū cessante. nisi apparuerint alia indicia. vt. j. e. ꝯsuluit.

Ad nram. A correctione non appellat. Primo pmittit causam mandati. Scdo mandatū ibi mandamus. Ab. sic. (Sūmarium. diuisio)
e In sua neqtia. Appellatio eni non est inuēta vt sit iniquitatis vinculū: sed oppressorum leuamen. j. eo. cum speciali. §. porro. ff. de mino. prefecti ptorio. et sic iuramentum non est iniqtatis vinculū. ff. de iureiu. q̄to. ꝛ xxij. q. iiij. inter cetera. Item nota q vtēdū est aliq̄ ad eum vsum ad quem istud fuit institutum. xxij. q. ij. is autem. ꝛ xlv. distin. licz. ij. ꝛ ff. de transla. inter corporalia. ꝛ j. eo. suggestū. in fine. (Appellatio ē oppressorū leuamen)

a quo alias appellari nō pōt. j. eo. nouit. et. ij. q. vj. §. sunt quoqȝ. ff. ab executore. et ideo non admittit appellatio a correctiōe. da sit ad priam et extra formaȝ iudicij. ar. xxvij. q. j. si hō. xlv. di. cū beat[9]: nec admittit recusatio j. e. cum spāli. in fi. ꝛ hec locū habent in oibus regularibus. vt in consti. cum spēali. in fi. (f Concor. cuȝ hoc tex in cle. j. de pui.)

Personas. Pōt appellans sue appellationi terim brentorē termino iuris statuere. eo autem nimis plixū statuente vel nullum pōt iudex statuere ꝯpetētē infra quē si nō satis fecit terio deserta ē appellatio. h. d. cuȝ prin. ca. se quētis. Diuidit̃ in duas ptes. put duo sunt dicta: secūda ibi: si autem. Ab. si. (Sūmarium. diuisio)
g Prefixerit. Et sic appellans pōt sibi statuere terminū ad appellationē prosequendam: iudex eodē mō. j. e. oblate. ꝛ j. ca. pxi. ꝛ ca. ad hoc. ꝛ c. peruenit. j.
Glo. ista tractat de triplici termino appellatiōis.
h Tu ei diē. hic statuit dies ad pñtandū se iudici. j. e. se. qn̄qȝ statuit ad iter arripiēdū. j. c. ꝯuenit. ff. ꝛ ff. ca. pxi. cū cā. qn̄qȝ statuit termin[9] a lege annus / vel ex iusta cā biēniū. j. c. pxi. Terminū vo statutuȝ a pte vel a iudice neutra ps pōt ꝯuenire. j. e. sepe. et. c. oblate. Terminū a lege pōt vtraqȝ ps ꝯuenire. dū tn̄ appellatus dolose nō ꝯueniat appellātē. vt. j. e. oblate. ꝛ de termino dato a lege pōt intelligi. j. e. ex insinuatiōe. vt dicit Jo. qd nō est verū: vt ibi dicit.
i Extūc. i. post terminū elapsum: et pcedere pōt / acsi pemptorie vocat[9] non venisset. j. e. sepe. ꝛ j. e. consuluit nos. in fi. Ber.

Cum sit romana. Diuidit in tres ptes. In prīa ponit terminū appellatiōis psequēde. In scda penam non psequentis ibi: infra qd. In tertia prose... (diuisio)

quis an de crimine delat⁹ appellet ibi: preterea. Ab. sic.

a ¶ Indulgetur. ij. q. vj. et qui appellat. ⁊ C. de tẽp. ap. aut. ei qui appellat. et si iusta causa interuenerit: biennuũ indulget vt ibi dicitur: alr̃ nõ daretur. j. e. con stitutus: immo ⁊ triẽnium datur. j. eo. ex ratione.

si appellatũ nõ fuisset: sed si appellauerit ante sententiam postea tũc pcedet in causa: qr terminus talis tunc cõtinet vicẽ peremptorij. j. e. sepe. ⁊ s. titu. pri. cũ causa. ⁊ s. c. pri. ⁊ qñtũ ad hoc solũ põt iudex recisius tẽpus moderari. si vero nullũ terminũ statuit appellãti: tũc hz

b ¶ Distãtiã. Oĩa ista sunt cõsideranda ad moderãdũ tẽpus. s. locorũ distantia lxxij. dist. cũ lõge ⁊ xxij. qõ. ij. vbicũq. et q̃litas psonarum et negocij ff. de dã. infect. q bona. §. vlti. ⁊ l. se. ⁊ l. si finita. §. iij. ⁊ ff. de iudi. l. nõnunq̃. ⁊ ff. de re iudi. l. ij.

¶ Glo. ista. arg. allc. tria iura. in contrariũ alleg. alia tria: et iterũ p alia tria coadiuuat primã ptẽ et soluit distinguẽdo. demũ querit. ponit opi. ⁊ soluit.

rit appellatum/ hmõi appellationib⁹ ann⁹ indulget[a] aut ex necessaria et euidenti cã biennũ: nisi forte iudex a q̃ appellatũ fuerit/ ẽm locorũ distantiã[b] ⁊ psonarum ⁊ negocij qualitatẽ recisius[c] tẽpus fuerit moderatus. ¶ Infra qd̃ si is qui appellauerit cãm ap. non fuerit prosecutus: tenebit snia si post sentẽtiã appellauerit: ⁊ a cã sua cecidisse videt: nec amplius sup eodẽ negocio audietur appellãs. Si vero[d] a grauamine[e] et ante litis[f] ingressum fuerit appellatũ: hmõi audiet appellans: qm̃ sacri canones etiam extra iudicium passim[g] appellare permittunt: nec solent[h] huiusmodi dici appellationes sed prouocationes ad causam. Si autem ante sentẽtiam[i] quis appellauerit: cogitur[k] illius stare iudicio ad quẽ noscatur appellasse.

¶ Reum de crimine impetitur appellare põt nisi sit notoriũ.

¶ Preterea si raptor sit vel

annũ a lege. ⁊ iudex tũc p totum annum non põt pcedere ad exequẽdam sniam: vel sup principali anno elapso põt: secũdũ q potest cũ terminus statuit. ⁊ hoc satis colligit. j. eo. reprehensibilis. §. j. ⁊ c. cõsuluit. j. in fi. et hoc statuit propter maliciam appellantiũ: qui maliciose appellãt causa impediẽdi executionẽ vel processum iudicis: ⁊ per hoc ei consulitur contra quem appellatur. B.

c ¶ Recisius tps. Arg. q iudex põt abbreuiare inducias datas a lege. sic. ff. de re iudi. l. ij. ⁊ j. e. oblate. ⁊ s. eo. titu. pri. q ad cõsultationẽ. Arg. cõtra q nõ possit xxviij. di. de his. ⁊ ff. de re iudi. l. iiij. §. si qs cõdẽnatus. ⁊ iij. q. iij. de inducijs. immo arbitrio iudicis ista videtur cõmitti. arg. v. q. iij. si egrotãs. iij. q. ij. si epo. ff. de iudi. nõnunq̃. So. inducie q̃ dant a lege vel canone seruande sunt: nisi iusta cã interuenerit: q̃re sint abbreuiãde: ⁊ tũc cõmittit arbitrio iudicis. vt hic. ⁊ ff. de verbo. obli. cõtinuus. §. ij. et magis põt hoc officio iudicis discerni q̃ aliq̃ locutione exprimi. ff. de solu. ratũ. ⁊ ff. rẽ ra. ha. q̃ eni. §. iulianus. ⁊ j. de dona. aplice et ita ex cã hoc faciẽdum est. s. ti. pri. q ad cõsultationẽ. et. ff. de re iudi. l. ij. ⁊ s. de dila. c. j. q̃dã tñ inducie sunt statute in iure: q̃ diminui siue mutari nõ pñt nec augeri: vt est tps decẽ dierũ datũ ad appellãdũ. Itẽ etiã tps infra qd̃ peti dz in integrũ restitutio: ⁊ etiã termiari. s. quatuor annorum. vt. ij. q. vj. anteriorum. ⁊ C. tẽp. i integ. resti. l. vlti. De hac materia dictũ est. s. de dila. preterea. Sed nũquid est illud ita intelligendũ simpliciter: vt iudex possit diminuere de anno appellationis: vt appellans teneatur causam appellationis finire infra minus tempus anno vel biẽnio? Quidã dicũt q bñ põt iudex imponere hãc necessitatẽ appellãti: vt ipse debeat finire cãm appellationis q̃tum est in se sed si remaneret per iudicẽ vel aliã iustã cãm nõ est ei imputãdũ. j. eo. ex insinuatione. ⁊ ij. q. vj. anteriorum. §. ad hoc. ⁊ sic intelligũt qd̃ dicit: nisi iudex forte recisius tẽpus fuerit moderatus infra qd̃ finiat cãm suã. Verius dicas q iudex nõ põt istud tẽpus abbreuiare q̃tum ad hoc vt appellãs teneat cãm finire infra tẽpus statutũ a iudice: immo annũ integrũ habebit vel biẽnium ex iusta causa ad finiendũ causam qua elapsa rata manebit sententia: vt hic dicit. ⁊ C. de tẽp. ap. l. vlti. sed p tãto dicitur iudex posse recisius tẽpus moderari: qr iudex posset cõpellere appellantẽ siue terminum statuere illi: vt se representet in termino illo corã superiore ad quẽ appellauit: vt iter arripiat ad psequẽdã appellationẽ corã illo ad quẽ appellauit: q si nõ fecerit si lata est sententia: põt illam mãdare executioni: quia statim tenet: ac

d ¶ Si vero appellãs. Si ante lit. conte. a grauamine quis appellat: tunc si statuto termino non psequatur appellationẽ iterũ põt appellare. ⁊ sic intellige illã decre. j. eo. sua. ⁊ c. directe. Si vero post lit. cõte. appellet. ⁊ infra terminũ non est psecutus nõ auditur appellãs: qr iam fuit contumax. ij. q. vj. §. sunt quorum.

e ¶ A grauamine. Causa grauaminis probabilis allegata que si pbata esset reputaretur legitima: alr̃ non auditur. j. eo. vt debitus.

f ¶ Ante litis. hoc põt intelligi cũ appellat sup aliqua exceptiõe dilatoria corã iudice. j. e. ex parte. ⁊ etiã post. j. e. sup eo. ⁊ ij. q. vj. nõ ita. sec⁹ ẽm leges: vt ibi. B.

g ¶ Passim. i. q̃ñcũq̃ etiã grauamine nõ expresso. ⁊ sunt illi canones. ij. q. vj. ad romanã. ⁊ c. seq. si qs placuit. ⁊ s. vt lit. non cõtesta. accedẽs. j. hodie necesse est allegare causam probabilẽ que si esset ⁊c̃. quecũq̃ sit causa. j. eo. vt debitus. ⁊ c. cum speciali. §. porro.

¶ Glosa ista ponit duas lecturas eius quod hic de prouocatione dicitur.

h ¶ Nec solẽt. Proprie sumpto vocabulo: qr appellatio nõ fit nisi a iudice. s. de offi. deleg. sup questionũ. §. nos autẽ. vel pur dicit appellatio continet querelã inique sentẽtie. ff. de mino. prefecti prouo. loquit ergo de appellationibus quas aliqui q̃ñq̃ faciunt cũ dicũt: ego appello te ad curiã. vel ventas ad iudicẽ vt faciat michi iusticiã: sed ille nõ tenetur ire. Sicut denũciatio facta ipsi dño in foro nõ tenet: sed in re ipsa dz fieri. ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. §. si qs forte. Vel dicas q loquitur de appellationibus que fiũt extra iudiciũ ab aduersario: ne faciat aliquid in preiudiciũ appellãtis super eo pro quo appellat: ⁊ tales appellationes quasi prouocationes sunt ad causam: et talibus appellationibus est deferendũ. j. eo. bone. ⁊ tales appellationes faciũt clerici frequẽter inter se ⁊ in electionibus et p alijs negocijs ecclie. s. de electio. cõsiderauimus. ⁊ c. bone. ⁊ c. auditis. ⁊ j. de his que fi. a maio. par. ca. c. j.

i ¶ Ante sententiam. Post litis ingressum vt differat a precedenti ver.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

k ¶ Cogit. Sed nõ videt q sit cõpellẽdus. s. de ap.

¶ Concor. tex. in aut. offerat et ibi Bart. ⁊ bal. C. de litis cõtest.

¶ Concor. l. j. cũ glo. et doct. ff. si q. pau. fe. di. ⁊ l. si na. C. de or. cog.

violētus detētor aliene rei qui appellat: hmōi appellatio facta in iudicio apud ecclesiasticas psonas solet audiri: nisi forte manifestus raptor vel fornicator existat. Sicut ille quē absentē et irrequisitum apls excōicauit. I dē eidē. C Cōra iudice a q̄ appellaui in vna cā possum in alia cōueniri: nisi eū recusem vt suspectū. C. vi.

Ad hec si in vna cā quis appellauerit et pēdente appel. aliqd crimē cōmittat vel pus cōmisisse dicatur: vel modo etiā accusetur: aut conueniat de alia re sup qua non sit appellatū: et illā pferri contingit ad audiētiā iudicis a q̄ in alio negocio appellauit: eū pōt si voluerit tanq̄ suspectū vitare alioqn debebit eius stare iudicio maxime si suus ordinarius iudex existat. I dem.

C Si a iudice inferiori vnus appellat ad papam: alius ad inferiorē: tenetur appellās ad papā cōparere ad citationem iudicis inferioris saltē allegaturus appellationem suā: alias valebit pcessus a minori: nisi sciuerit appellationē interiectam ad papā. Ca. vij.

Si duobus corā suo iudice litigātibus alter ad nostrā alter ad sui iudicis audientiā sup eodem negocio appellauerit: et ille q̄ ad suū iudicē appellauit: ad diem appella. veniēs se ad eum appellasse pponit: eo tacito q̄ aduersarius eius ad audiētiā ro. pō. appellarat si legitime citatus nec venit nec responsalē misit: aut etiam alias parere contēnit: tenebit excōmunicationis snia in eū p contumacia pmulgata: nisi iudex cognouerit eum ad audientiam ro. pontifi. appellasse.

C A ciuili iudice qui nō est de tpali iurisditiōe ecclie n̄ appellat ad papā. h. d. vsq ad finē.

C Deniq qd q̄ris: si a ciuili iudice: an iudiciū vel post ad nostrā audiētiā fuit appellatum: an hmōi appellatio teneat: tenet qdē in his q̄ sunt nre tpali iurisditiōi subiecti: in aliis aūt et si de cōsuetudine ecclesie teneat: scdm iuris rigorē credimus nō tenere. I dē plebano et clericis scti nazarij de albia.

C Lapsus bienij nō piudicat appellāti q̄ minus ex cā legitima audiat: saltē p bnficiū restōnis i itegrū. h. d. snm vberiorem intellectū. Ca. viij.

Ex rōne: et infra. C Verū

---

rio. in ff. vbi dicit q̄ nemo cōpellitur prosequi appellationē immo pōt penitere. ij. q. vi. §. si quis libellos: sed debet compelli alternatiue. j. eo. consuluit. j. et c. sepe.
a C Audiri. j. eo. peruenit.
b C Manifestus. i. notorius. j. eo. puenit ad nos: in notoriis enim non admittit appellatio vt ibi. C Glo. seq. arg. soluit. Jtiū et tripliciter soluit.
c C Irrequisitū. Argu. q̄ in notoriis nō est aliqs vocādus l ius. j. ar. ij. q. j. d̄ manifesta. xj. q. j. statuimus. Arg. contra. xij. q. ij. indigne. et nemo est excōicādus: nisi legitima admonitiōe pmissa. j. d̄ sent. excō. sacro. Dic q̄ nō fuit requisitus per edictum peremptoriū ad iudicium admonuit tn̄ eū ad penitentiā: et qr crimen notoriū erat nō vocauit eū: qr nec expediebat ex quo nolebat se corrigere vel irrequisitū illa vice vel requisiuit eum p apostolum discipulum suum.
Ad hec si. C Glo. se. alle. vnā concor. obijcit d̄ vna. l. et soluit. deinū querit et soluit.
d C Tanq̄ suspectū. j. eo. ppo suit. Sed videt q̄ nō possit eū vitare tanq̄ suspectum: qr nō pōt hoc pretēdere quasi habeat eū offensum. ff. apud eū a q̄ appel. l. vna. snm leges nō recusant iudices ita indistincte: tn̄ si aliquod crimē enorme interim et manifeste cōmittat: nō poterit ipm vitare. j. e. pposuit. et c. preterea. j. cū sit eius ordinarius: sed qd fiet tunc de causis illis sup q̄bus cōuenit pendēte appellatione? epo tunc delegabit cām aliis sicut fit cum alis tanq̄ suspectus recusatur. xj. q. j. peruenit. et j. eo. cū speciali. et d̄. de fo. compe. si quis contra clericum. B.

Sūmarium. diuisio. Si duobus. C Supior ad quē tuus aduersarius appellat si ignorat te sup eadē cā ad sedē apostolicam appellasse te nollētem cōparere excōicare poterit hoc primo. Duo sunt dicta. scdm ibi: deniq. Ab. sicu.
e C Ad nostram. Quod fieri potest omisso quolibet medio. ij. q. vj. metropolitanum. argu. secus secundū leges. ff. de ap. imperatores.

C Glosa sequens ponit duas lecturas.
f C Ad sui iudicis. hoc pōt intelligi dupliciter vt litigarent corā archidiacono et alter ad suū iudicē: scilz epm appellauit alter ad papā vel corā epo et alter appellauit ad archiepiscopū qui suus iudex est per appellationē: et alter ad papam qui olim est iudex ordinarius. j. de sen. ex. cō. p tuas. et d̄. de offi. leg. c. j.
C Glosa sequēs obijcit et soluit.
g C Tenebit. Sed vr̄ q̄ nō teneat. qr lata est post appellationem vn̄ nō tenet j. de sen. excom. p tuas. et tam nō erat suus iudex: vn̄ nō pōt illum excōicare. ex. qō. ij. c. j. Jtē qr vocabat ad maius tribunal. ff. d̄ re iudi. cōtra pupillū. §. j. Solu. hic tenet snia pper ptumaciā vt hic dicit: qr debuit ire et allegare priuilegiū suū. j. eo. cum parati. et ff. de re iudic. si qs ex aliena. et quacunq eni causa qs vocet: ire debet ad pretorem ff. si qs in ius vocatus non ie. l ij. Vocatus in ius eat ad pretorem.
h C Nisi cognouerit. Ergo si notum illi erat q̄ nō esset d̄ sua iurisditione non tenet sentētia: et ille non tenebat venire ex q̄ sciebat iudicem hoc scire. arg. ff. si qs in ius voca. l. ij. qr q̄ scit certiorari nō debuit. ff. de act. emp. et ven. l. j. in fi. et d̄. de elec. cum inter vniuersas.
i C Nostre temporali. Ut. d̄. de iureiu. venientes. et d̄. de fi. instru. cum ioannes.
k C Credimus. Et ita patet q̄ iurisditio temporalis nō pertinet ad ecclesiā: nec de ea debet se intromittere in preiudiciū iudicis secularis. d̄. de iudi. nouit. in pnci. et j. qui fi. sint legi. lator. et j. de priuileg. c. ij. nisi cū vacat imperiū. d̄. de fo. cōpe. licet. j. tūc eni pper defectū iudicis secularis bene appellabitur ad papā. arg. xxiij. q. v. administratores. et d̄. de fo. cōpe. ex tenore. Ber.

Sūmarium. diuisio. Ex rōne. C Etiā post bienniū audit appellās qui prius appellationem psequi nō potuit hoc dicit. Ponit primo dictū cuius rationem interserit. Ab.
C Glosa sequēs reci. p duas. q. de qua imperfectia hoc intelligatur. et an ipso iure vel per beneficiū restitutio

Concor. l. q̄ testō. §. mulier et ibi Bal. ff. d̄ testa.

si appellationē biennio elapso interpositam a snia cōtra vos prolata: psecuti non estis: dūmodo psecutionē ipsius p impotētiam[a] vos cōstiterit omisisse: nolum⁹ q iusticie vestre debeat preiudiciū generare.

I dem vigorien. episcopo.

C Si reus post citatione vel noticiam litterarum iuit ad curiam: delegatus in causa pcedet: alias nō. h. d. cum. c. suggestum infra eo. Capitulum. ix.

M Emininus: et infra. ¶ Ceterum cū aliquā cām cōtingit tibi appel. re. cōmitti: τ aduersa pars post citationem[b] iter arripuerit ad se. apo. veniēdi: nō min⁹ poteris in negocio scōm iuris formam pcedere. Qd si ante[c] citationem iter arripuerit non est aliquatenus pcedendum. I dē.

C Supersedetur propter articulum in quo appellatum est etiam super principali causa si sine illo articulo expediri non potest. h. d. inherendo littere. Capitulum. x.

S Uper eo q sollicitudo tua quesiuit: prudentie tue duximus respondendū q si de aliqua exceptione questio oriatur: τ exinde appellationem[d] fieri contingat: eidem exceptioni erit merito supersedendum: et[e] si principalis causa sine illa[f] terminari[g] non poterit. ei nichilominus supersedeatur. ¶ Nō obstāte appellatione ex falsa causa interposita: potest iudex ad vlteriora procedere. ¶ Si autē aduersa pars de falsi suggestione[h] in appellatione prorupit: non est sententia super hoc differenda. I dem.

C Etiam pro minoribus seu leuioribus causis appellari potest. Capitulum. xi.

nis succurratur isti. circa primū tractat quadruplicē impotentiā scz puenientē ex parte appellātis ex parte iudicis ad quē ex cōsensu appellati τ ex facto tertij. circa secūdum ponit duas opi. τ alteram appro.

a ¶ Impotentiā. Hec impotētia plurib⁹ modis pōt intelligi. vt p ppriā impotentiā qr fuerūt ipediti iusta de cā: vel p iudicē sterit vñ imputat eis. ij. q. vj. anteriorū. §. ad hoc. τ §. biduū. τ §. si forte. τ. j. e. ex insinuatiōe. idē eēt etiā si i medio tpe arbitros elegerūt partes. C. d tēp. ap. aut. si tñ. τ in his casib⁹ seruatur appellās illesus ipso iure: nec currit tēpus nec indiget restitutiōe si iro dolo alicuius puitati circūuēt⁹ appellat τ appellatiōnē nō fuit psecutus: tūc currunt tpa appellationis: sed hz recursum ꝯ dolosum ad interesse. ff. d dolo. arbitrio. §. dolo cuius. q si soluēdo non fuit restituit appellās ad psecutionē sue appellationis. ff. de eo p quem fac. erit. l. ex hoc edicto. ff. de dolo. τ elegāter. §. si dolo. Dicūt tñ quidā q isti adiuti fuerūt bñficio restitutionis: qr istud biēniū cuilibet currit etiā impedito agere si nō poterit habere copiā iudicis vel qr noluit pcedere: vel qr potuit facere q cōpelleret iudex. C. de tēpo. ap. l. vlti. §. vlti. sed hoc ex lra nō colligit: vt hic. et hoc nō stetit per negligentiā iudicis: sed ex ppria impotētia vñ non habet hic locū lex illa. C. de tēpo. ap. l. vlti. τ ita nota hic illud generale: q si per me non stat: michi non imputatur: τ ipso iure isti seruantur illesi.

Appellās minoris ex causis pōt ipe diri i psecutione appellationis.

M Emininus. b ¶ Post citationē. Uel etiā post scientiam ante citationē. j. eo. suggestum. Ber.

¶ Glo. seq. supplet. scdo ponit ius nouum. tertio ex eo querit τ soluit. solutiōi obijcit τ respōdet. τ opi. ponit.

c ¶ Ante citationē. Uel ante sciētiā lrāꝝ impetratarū cōtra eū. j. e. suggestū. τ. s. ad hoc. Sed hodie ista nō habēt locū: qr nō pdest allegare q premiserit nūcium ante: etiā si dixerit se sup hoc lrās hre q non sint iudici psentate. j. e. vt debit⁹. τ. ij. q. vj. §. ei⁹ qui. Sed qd si nō misit nūciū: sed in ppria psona iuit: nunqd pcedet ꝯ eū si conueniat corā ordinario vel delegato sup eo pro quo iuit? Credo q si non sit q defendat eū cū debuerit dimisisse pcuratorē: pcedet cōtra eū nō obstāte q iuerit ppter hoc: † qr et si iā cū lris reuersus esset: nō prodesset tanq ab aduersario iā preuētus. j. eo. cū debit⁹ τ. s. eo. de fo. cōpe. c. pe. Arg. contra. j. e. dilecti. j. τ. c. vt nostrū: qr plus est facto appellare q vbo. vt ibi sed ibi ante iter arreptū litigabāt. vñ iter ibi habet quasi p appellatione. sed hic fuit ad curiā nulla causa mota vel cōminata p lris impetrādis. Unde si aduersarius eū preuenerit sibi imputet: qui debuit esse diligens et ipsum preuenisse. T. dixit q nō dz pcedi ꝯ ipsum nisi fuerit fraude vl' dolo. tūc eñi propter dolū suū nō expectabitur.

† Contra. ter. l. l. ignorare. et

ibi bar. C. de re sti. l. ite. et glo. l ver. audiat: in cle. ptidum. e. titu.

S Uper eo. ¶ Duo sūt dicta. scōm ibi: si autem. Ab. sic.

¶ Glo. seq. dicit ante litē cōtestatam τ post τc.

d ¶ Appellationez fieri. Hoc pōt hre locū tām ante lit. conte. q postea. vt si ante litē cōte. obijciatur aliqua exceptio rationabilis que si esset pbata deberet legitima reputari. τc. et iudex eā admittere noluit si ppter hoc appelletur: iudex vel nō debet pcedere vel remouere grauamen. j. e. vt debitus. et. c. cū cessante: alias reuocabitur totū quod fecerit. d hoc habes multa exempla. j. e. ex parte. significauit. significantibus. vbi infinita exēpla inuenies sup hoc post lit. contest. τ eodē modo pone exemplū. s. de or. cog. c. j.

diuisio

e ¶ Et si principalis cā. Et ita nō proceditur sup principali τ in preiudicialibus exceptionibus hoc habet locum. plura exempla ponuntur. iij. q. xj. §. aliquando.

f ¶ Sine illa. Puta pactum de non petendo. prescriptio. et consimiles.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

g ¶ Terminari. Ergo videt q si cā principalis possit expediri sine illa q non obstāte illa appellatione pcedere possit in principali τ ita videt q teneor litigare sub illo qui etiā me grauauit a quo appellaui iusta de causa cōtra illud. j. e. ad hoc. τ. j. e. proposuit. Satis crederem q vacat hic argu. a contrario sensu: q cum iā certa ratione me grauauit: quō poterit pcedere postea me inuito? non videtur. iij. q. v. q suspecti. †

† Contra. ter. l. l. apertissimi. C. de iudi.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

h ¶ De falsi suggestione. Hoc intelligūt qdā cū pbare nolebat sed allegabat tñ. et iō nō valet appellatio. Uel dicas q hec exceptio de falsi etiā suggestione non est admitēda post lit. cōte. cū sit dilatoria. τ sic erat lis cōte. qr sola snia erat ferēda. vñ non dz differri snia propter talē appellationē interpositā occasione exceptionis q ab initio fuerat pponēda. s. de re iudi. inter monasteriū. si. C. de fal. l. ij. τ. C. de legi. si in fraudē vbi nō differtur executio ppter suggestionem falsi. B.

¶ Glosa sequēs recitetur per. q. que causa sit minima

et quadrupliciter respondet et reddit causam.

De appellationibus. a ¶ Minimis. Minima causa pōt dici duoꝝ aureoꝝ: q: pro ea nō datur actio de dolo. vt. ff. de dolo. si oleū. in fi. ⁊ l. seq. vel etiā x. aureoꝝ. ff. si cui plusq̄ per legē falcidiā. l. iij. §. q̄uis vel. l. solidorum C. de defen. ciui. l. j. Uel illa dicit̄ minima que ad sumpt⁹ iudiciales nō sufficit. ij. q. vj. anterioꝝ. §. illud etiam. ⁊ ita p q̄libet causa appellat̄: q: ita pōt q̄s grauari in paruo sicut in magno: q̄ntitas cause non facit quare introducta sit appellatio: sed iniquū grauamē. s̄. eo. ad nostrā. et. ĵ. e. cū speciali. §. porro. sic etiā in minima re furtū cōmittitur. xiiij. q. viij. c. vlti. q: nō furtū s̄ furādi affect⁹ ɔsiderat̄. vt ibi dr̄. ⁊ ē arg. q in modicis dādus est libellus.

Cā minima q̄ dicitur

Perueniť ¶ Cōis diuisio. scd̄a ibi: fraternitati. ¶ Glosa sequens reci. per contrarium. f ¶ Notoriꝰ. Quia si esset notoriꝰ iudex dʒ pcedere cōtra ipsum. s̄. de iureiurādo ad nostrā. ⁊ nullā appellatonē admittat. s̄. eo. cum sit romana. §. vltimo.

De appellationib⁹ pro causis minimis interpositis volum⁹ te tenere: q eis p quacūq̄ leui cā ſtāt: nō minus est q̄s si p maiorib⁹ fierēt deferēdum. I dē. ¶ Scd̄m canones appellat̄ etiā ante sniam sm leges non nisi in quibusdā casib⁹. hoc primo. Et appellatio et recusatio equiparantur in hoc: q: sicut in appellatiōe requirit̄ cā rōnabil'.: ita ⁊ in recusatione. hoc scd̄o. Et tēpus assignatum iudici ad cām decidēdā incipit currere a tp̄e presentationis rescripti: hoc tertio sm verū intellectū. C. xij.

Super eo. ⁊ infra. ¶ Sacri canones añ et post litis ɔtestationē^b ⁊ in plationē snie ⁊ post singulis facultatem tribuūt appellādi: leges aūt seculares appellationē (nisi in casibus^c) añ sniam nō admittunt. ¶ In causis q̄q̄ ecclesiasticis vbi ap. remedium tollit̄: sicut^d appellatiōi ita recusationi nō est aliq̄ten⁹ deferēdū. ¶ Si aūt infra certū tēpus lis decidēda cōmittit̄ extunc termin⁹ incipit currere cū iudices contigerit lr̄as recepisse^e. I dem.

¶ Conuenitus sup iniuria clerici vel super adulterio appellare pōt nisi sit notorius. h. di. cum capi. sequenti. Capi. xiij.

Peruenit ad nos q cum clerici se cōquerant̄ ab aliquibus vulneratos: vel al's esse lesos: qui impetunt̄ ap. se. appellār. ⁊ infra. ¶ F. t. mādamus q̄ten⁹ si coꝝ excessus publicus nō sit ⁊ notori⁹^f/ eos ecclesia. cen. cōpellas^g: vt infra cōuenientē tēpus ap. interpositā ɔsequant̄. Si vo publicus est et notorius^h appellationis obtētu nō ꝑtermittasⁱ q̄n eos excōicatos denuncies: ipsosq̄ facias sicut excōicatos caute⁹ euitari: donec^k passis iniuriā satisfaciant: ⁊ et cum lr̄is tuis aplico se ɔspectui representēt. I dem archiepiscopo tole.

¶ Summariū ē. s̄. c. pxi. C. xiiij.

Consuluit nos. f. t. ⁊ infra. ¶ Consul. t. duximus respondendū: q si aliqui quos manifestū sit et notoriū vxorem alterius detinere aut iniecisse manus violentas in clericū appellauerint: eorum appellationi non est aliquatenus^l deferēdū. Sed cū multa dicātur notoria^m que nō sunt puidere debes ne qd̄ dubium est pro notorio videaris hr̄e. Illos aūt q̄ appellant a p̄ntia tua cogere^n debes infra tempus cōueniens ap. interpositā ɔsequi aut iudicio tuo ap. reparere. I dem. ¶ hoc. c. summ-

diuisio

Super eo. ¶ Tria sūt dicta que patēt per. §. Ab. sicu. b ¶ Litis cōtestationē. De appellatiōe que fit ante sententiam intellige secūdū illā decre. ĵ. eo. vt debit⁹. post sententiam vero indifferēter appellatur nulla causa expssa: sed sufficit dicere ab iis qua sentētia appello. ij. q. vj. §. forma. ij.

¶ Con. cor. tex. l. l. si qs ex alie. ma. ⁊ ibi bart. ff. de iuris di. om. iudi.

g ¶ Cōpellas alternatiue. s. vt vel ɔsequat̄ appellationē in termino ɔstituto a iudice: vel eo elapso corā eo respōdeat. sic. ĵ. c. pxi. ⁊ ĵ. e. ad hoc. ij. et sic intellige. s̄. e. cum sit romana §. si vero ante. al's nemo potest cōpelli prosequi appellationē. C. eo. l. eos. in fi.

h ¶ Notorius s̄. e. cū sit romana. ⁊ ĵ. ca. pxi. et habes ex hac decre. argu. q excōmunicat⁹ appellare pōt. iij. q. ix. reuera. et. s̄. de excep. cū inter.

i ¶ Pretermittas. s̄. de test. cogē. peruenit. vbi videtur q iudex pōt cōpellere testes. super hoc. Solu. ⁊ dic q nō videtur pdesse talis iurisditio: nisi haberet coertionē. s̄. de offi. deleg. ex lr̄is. vnde dic q bene potest hic cōpellere testes. nomine enim rerū ecclesiasticarū intelligūtur clerici. nam vt hic videt̄ q possit ex hoc sententiare: ergo idē cognoscere: q: qui pōt de causa cognoscere: potest inde sentētiare et econuerso. s̄. de offi. delega. c. j. ⁊ ca. preterea.

¶ Adde q talis non vocatus a iudice pōt denūciari excō. cō cor. c. cum sz ll. d here. lib. vj. l. ei⁹ q̄ delatorē. ff. de iur. fi. ⁊ ibi Bar.

c ¶ In casibus. Ut. ij. q. vj. §. ante sententiam.
d ¶ Sicut appellationi. Sicut appellatio ex cā probabili nō expressa nō admittitur. ĵ. e. vt debitus. sic nec recusatio admittitur causa recusationis probabili nō expressa. ĵ. eo. cum speciali. ⁊ melius. ĵ. eo. nouit.
¶ Glosa seq. reci. per. q. ⁊ inducit simile solutioni ⁊ alleg. contrarium.
e ¶ Recepisse. Die receptionis non numerata. ff. si quis cautionib⁹. l. j. ff. de requir. re. l. annus. ⁊ iiij. q. v. quisq̄s. sic dies in quo exhibicationis exceptio pponit̄ que infra octo dies pbari dʒ nō computat̄ in illis octo diebus. de excep. pia consideratione. li. vj. que est Inno. iiij. ⁊ c. frequens. de resti. spo. lib. vj. Argu. contra ff. de verbo. obli. continuus actus. ⁊ l. j. §. qui presens.

k ¶ Donec passis. In hoc casu cum iniuria est manifesta. primo debet satisfacere q̄ absoluatur. ĵ. de verb. significa. ex parte. j. et cum olim. si. ĵ. de senten. excommu. parrochianos.

Consuluit. ¶ Communis diuisio. secunda ibi: cōsultationi. Abbas siculus.

diuisio

l ¶ Non est aliquatenus. Sic. s̄. eo. ca. proxi. ⁊ c. cū sit romana. in fi.
m ¶ Notoria. Notorium dicitur tribus modis. ĵ. de coha. cle. ⁊ mu. c. vlti. vbi de hoc.
n ¶ Cogere. Sub alternatione vt vel prosequātur appellationē in termino statuto: vel eo elapso respon-

deant coram eo. vt. ĩ. ca. pri. ⁊ c. cum sit romana. ⁊ ĩ. eo. sepe. ⁊ c. ad hoc. ĩĩ.

diuisio

Suggestũ. Cõis diuisio. scḋa ibi: tue. Ab. si.

a ❡ In vocẽ appellatiõis. Arg. hic q aliquis possit appellare in absentia iudicis. argu. ĩ. de alie. iu. di. mu. causa. c. j. qz ex quo qs scit appellandũ est. ij. q. vj. biduum. ⁊ C. quõ ⁊ qñ iu dex. ab eo. et. ff. qñ ap. sit. l. j. § si aduersus. vñ vi detur q si eps meus vellet me excõicare et absens appellem si ferat sniam non tenet: tñ in hoc casu tenet: quia ignorat me appellasse: et ideo nõ punit p ca. ĩĩ. qḋ. vj. decreto. ⁊ xxiiij. q. iij. de illicita. l. an. ⁊ ẽ hic arg. q talis appellatio valz: dũmodo non fiat maliciose: sz hodie nõ valet appellatõ talis. ĩ. e. vt debitus. ⁊ c. cũ specialis.

❡ Glosa sequẽs querit ⁊ soluit.

b ❡ Si qs dep̃hẽsus. Sed qs pbabit istuz maliciose appellasse: aduersarius qui hec obijcit. ff. de pba. ab ea. et. l. in exceptionibus: quia qui fraudẽ allegat eã pbet. ff. de probat. quotiens. § qui dolo. ipo facto videtur q sit pbata malicia.

c ❡ Epistolaz. ĩ. e. meminim⁹. et. ĩ. eo. ad hec. si cut asseris.

Appellatio an possit interponi in iudicis absentia.

Conco. tex. l. j. cũ vulg. ff eo.

matũ est supra eo. c. meminimus. c. xv.

Suggestũ est aurib⁹ nr̃is q cũ oppressi ad p̃sidiũ apo. se. recurrunt: ⁊ appellatione facta iter arripiunt: aduersarij eoz ap. interpositã cognoscẽtes: nec ad presentiam nr̃am accedũt nec rñsalẽ trãsmittũt: cũ autẽ senserit illos nr̃as lr̃as reportasse: in vocẽ appellatiõis[a] p rũpũt: ⁊ iter ad nos arripiunt veniẽdi vt sic eorũ sollicitudinẽ a qbus impetũtur eludãt. ❡ Tue cõsul. t. r. vt si qs dep̃hensus[b] fuerit hoc ex fraude vel malicia facere: appellatõi eius non deferas: neqz ob id cãm tibi cõmissam terminare postponas: qa decretalez epistolã[c] q̃ tales muniri videtur: nõ ad deprimẽdam cuiusqz iusticiã sed ad remouẽdũ[d] g̃uamen + nos fecisse cognoscas. Idẽ ebora. archiepo. ❡ Excõicat⁹ pẽdẽte cognitione appellatiõis absolui põt ad cautelã. et si apparet cũ legitime appellasse: non punit p eo q interi celebrauit diuia. C. xvj

Ad p̃ñtiã nr̃am B. pbr̃o veniente: epo tusculano. ⁊ P. sancte susanne cardi. tuã ⁊ ibi⁹ cãm ꝯmisim⁹ audiẽdaz. ❡ Qui ad obiectionẽ tuam lz. B. pbr̃ nõ esset excõicatus de iure: de facto tñ fecerũt euz absolui[e]. ❡ Ĩdõqz mãdam⁹ q̃ten⁹ p̃dictũ pbr̃m pro eo q post excõicationez ꝯtra[f] appellationẽ factã diuina cãtauit nullaten⁹ inq̃etes: sed ad eũ statũ[g] reducas oĩa/ in q̃ erant tpe ap. emisse. Idẽ cantuarie. archiepo. ❡ Si appellas turbat in possessiõe super q̃ fuit appellatuz: iudex a quo põt illã possessionẽ sibi reformare appel. in suo statu p̃manẽte. h. d. fm cõem intellectũ.

Cum teneamur. C. xvij et infra. ❡ Qm̃ nos cõsulere voluisti vtrũ si eoz possessio q̃ ad audiẽtiã nr̃am appellãt: turbata fuerit: tibi eaz sibi liceat reformare[h] / eo de quo appellatio est interposita p̃termisso[i]. ❡ Pñ. t. t. rñ. q si exinde ad te q̃rela p̃uenerit: id ordine iudiciario tibi licebit exp̃iri. Idez epo ⁊ archi. de bonon̄. ❡ Generalis et vaga appellatio respectu cunctis g̃uaminis nõ valz: sz restricta ad certã causam sic. C. xviij.

Consuluit: ⁊ infra. ❡ Cõsul. v. t. r. q si generalit ap. qs interponeret ab omni g̃uamine qḋ sibi posset contingere. hmõi ap. tenere non dz. ❡ Si ṽo ab aliq̃ iudice super omni grauamine quod i vna causa sibi possit inferri quãq̃ generalis[k] appellatio sit interposita appellationi tñ ei⁹ est ab eodẽ iudice deferendũ.

e ❡ Absolui. Ad cautelã. sic. ĩ. de testi. veniẽs. in fi. ⁊ istud sepe fit: licz excõicatio de iure nõ teneat. ĩ. de sen. ex. p tuas. ⁊ c. venerabili. ⁊ c. solet a nonnullis. ⁊ ĩ. de offi. dele. cum cõtingat. xxiiij. q. j. audiuim⁹. si. ff. õ remis. l. vna. C. de ігенuis. l. ij. ⁊ in quadã decre. Inno. iiij. solet a nõnullis. lib. vj.

f ❡ Cõtra appellationẽ scz legitimã: vñ non tenuit excõicatio. qḋ ex eo ptz. qz de facto fuit absolut⁹: vnde cessare a diuis non debuit. ĩ. de sen. ex. p tuas. et ca. solet a nõnullis. lib. vj.

g ❡ Eũ statũ. Sic. ĩ. eo. bone. ⁊ ĩ. õ offi. dele. super questionum in fi. ⁊ ij. q. vj. appellatione interposita. et. ff. nichil inno. appellat. pen. l. vna. ⁊ ĩ. de iureiu. venientes. ⁊ ĩ. de elec. cuz inter canonicos.

Cum teneamur. Cõmunis diuisio. scḋa ibi prudentie. Abbas.

diuisio

h ❡ Reformare. Per seruũ etiam turbata possessio potest recuperari absente dño. C. si p vi vl alio mõ. l. j.

i ❡ Premisso. Ex sic videt q in eo tñ articlo super quo appellat exẽpt⁹ est a iurisditione iudicis sui ordinarij. ĩ. e. pposuit. et. ĩ. e. ad hec. ⁊ ꝯtrarium ex illis decre. colligit. ⁊ ad hoc est ar. ff. apõ eũ a q̃ ap. l. vna. vñ p̃t possessionẽ illã reformare. nec p hoc intelligit renũciare appellatiõi: vt hic ptz. In delegato sec⁹. qz ex q̃ appellat ab ipo ex legitia cã nulla remanet ei iurisditio. ĩ. e. vt debit⁹. vñ si rediret ad delegatũ renũciare intelligit appellationi. ĩ. de offi. dele. grauẽ. ĩ. de testi. cum venisset.

d ❡ Remouendũ. ĩ. e. ad nr̃am. ⁊ ĩ. eo. cum speciali. § porro. Quod eñ p̃uisum est ad concordiam non dz vergere ad noxã. xlv. dist. licet. ij. et iuris occasio ad iniquũ dispendiũ trahi non dz. C. de vsuca. p emptore. cum qui. ⁊ ĩ. de p̃uile. q nonnullis. in fi. de rescrip. nonnulli. Ber.

Sũmarium. diuisio

Ad p̃sentiã. ❡ Si post appellationez excõicatus celebrat diuia nõ incurrit aliquã irregularitatẽ nec ex eo venit puniendus si cõstat appellationẽ fuisse legitimã. Ex p̃mio põit dationẽ auditoz. scḋo actum ipoz ibi: q̃. tertio p̃ncipalẽ diffinitionẽ ibi: ideoqz. Ab.

Sũmarium. diuisio

Consuluit. Generalis appellatio si fiat in oĩbus causis nõ valz: si fiat in vna tñ bñ valz. h. d. Secunda pars ibi: si ṽo. Ab. si.

❡ Glo. seq. signat ꝯtrariũ ⁊ soluit.

k ❡ Gnal. hic admittit gnal appellatio. ꝯ ĩ. e. c. ij.

Conco. tex.

in.l.j. ibi bar. .§.si de ff.co.et in.§.li belli.

z vbi nõ admittit̃ ẜm q̃ dicit hic in vna causa soluit ↄ: ibi loquit̃ de gñali appellatione q̃ fit in qualibȝ causa sed nec istud tenet.qꝛ cã ꝓbabilis sꝫ eſt exponenda. aliter non admittit̃ appellatio siue generalis sit siue specialis.j.e.vt debitus.z.c.cũ spãli.§.porro.

tia cardinalis nõ tenuit.s.e.ſi duob⁹. Quare ↄ papa non admittit talẽ appellationẽ:qꝛ nõ ↄstabat q̃ appellasset:vel qꝛ iusta fuisset appellatio:licȝ allegaret e poti⁹ debuit credi cardinali z nuncio q̃ illi qui h⁹ tm̃ allegabat z pterea debuit ire z allegare puniti gẽ suũ.ff.õ in di.si quis ex alie na.z.s.e.ſi duo bus.

Sũma rium.

Cum parati. Piẽta appellationis nõ dꝫ subditum cõtenere ordinariũ.ita cõis summat̃.sȝ certe hec summatio ẽ nimis gñalis z õ nihilo pñt p ca. vt debit⁹.s.e.Di uidit̃.nã ptio po nit q̃ oppõebat cardinalis ↄtra epm̃.scõo excusationez epĩ ibi/ cũqȝ.ẽtio rñsionem ad illaȝ ibi cardinal' eȝ.qr to citationez epĩ ibi:nos ẽo.Ab.

diuisio

a ¶ Promulgauit. Propt̃ cõtumaciam.vt.xj q.iij.certũ.et.s. eo.ſi duobus.

¶ Glo.seq.alle. iij.iura in ↄtrariũ.alle.alia ↄtuor z soluit.

b ¶ In legatione regis.Ar. q̃ excusaret euȝ auctoritas regis

§ Con cor.l.ſi qͥs vocati. §.appellationez.et ibi bar. ff.õfur. z i.l.eũ q̃.§.j.ff. como.

Idem zamoriẽſ.epo.

¶ Appellatio friuola non excusat iferiorẽ q̃min⁹ teneat obedire supiori z vt de cõtẽptu puniatur:niſi innocentiã suã aliter purget.h.d. Et eſt casus nota.in eo q̃ dicat̃ istũ esse punidũ. Capitulũ.xix.

Cum parati essemus tuas petitiões admitté. J. diacon⁹ cardi. oli ap. se.leg. ꝓposuit q̃ cũ ad eius vocationẽ cõtẽpsisses accedẽ:in ꝑsonã tuã excõicationis sniam ꝓmulgauit[a] et infra ¶ Cũqȝ. N.canonicus beati Jacobi firmit̃ asseueraret q̃ in legatiõe regis[b] esses:z iõ nõ potuisses ad vocationẽ ꝓdicti cardi.accedẽ. ¶ Cardi.econtra asseruit q̃ nõ i legatiõe regis sed in salamantina ecclã te su⁹ nũci[c] inuenisset:z z ifra. ¶ Nos/ꝯo attendẽtes q̃ te nõ decuit cõtẽnere obtẽtu[d] ap.ad vocatiõeȝ venire legati:ꝓcipim⁹ q̃tenus vel in ꝑsona ꝓpria vel p nũcios idoneos aplĩco te conspectui repñtes innocentiã tuã (si poteris)oñsur[e]⁹.

Idẽ cãtuarieñ.archiepo.

¶ Si mandatũ factũ ei q̃ iur.õ.ut stare iudicio ecclesie excedit limites iuramenti z licite promissionis appellare poterit:alias secus h.d.cõpendiose. Ab.ſi. C. xx.

Ad hec:z infra ¶ Pret ea de his q̃ iuramentũ pſtant q̃ eccl̃ie stabũt iudicio et postea appellant[f]. ¶ Jd tua sollicitudo prouideat vt eos seruare quod iurant:vel i fra[g].xl.dies post appellationem iterpositã iter arripere[h] ad ipsam ꝓsequendam[i] compellas.

Idem carnoteñ.episcopo.

¶ Summa z vt.s.capi. primo. Capitulũ.xxi.

Questiõi quã facis vtrũ appellationi illi⁹ ſit deferẽdũ[k]

¶ Ostẽsur⁹. Sȝ quare papa mãdat q̃ veniat ad curiã cũ cardialis excipiat̃ ↄ eũ:vt videt̃ p id qõ dicit in pncipio q̃ pat⁹ erat petitões illi⁹ admittere:sed p exceptionez repelli tñ debuit non puniri.s.de ordi.cog.c.ij.Cardinalis non excipiebat etiaȝ simpliciter:imo denunciabat dño pape ↄtumaciã suã z excõicationem suã vt inde puniret̃ z repelleret̃ a petitionibus suis tãq̃ excõicatus q̃re papa ipsum nõ audiuit pp excõicationẽ et ꝓpter ↄtumaciã z ↄtẽptũ se.apo.vocat ipm̃ ad apostolicã sedẽ.j.de accu.venẽs.in fi.

¶ Glo.seq.obijcit z soluit.

e

si in legatiõe regis inuentus fuisset.argu.xviij.dist.ſi eps.lxiij.dist.salonitane.z in auẽ.q̃.opot.epi.§.illud. col.j.xxij.q.vi.ſi vobis.Ar.ↄ q̃ nõ excusat.xxij.q.vi. quis ausu.z.c.repħẽsibile.xxv.q.j.oẽ.z.xj.q.ij.quicũ q̃ militũ.Sol.ſi mãdatũ regis ꝓueniat mandatũ cuiuslibet ꝑlati post dñm papã:tunc regi obtemperandum ẽ.ſi ab ipso teneat regalia.xxiij.q.vi.§.ecce.Qõ ſi papa vocat eũ postea exẽplo petri relictis oĩbus regalib⁹ sequat̃ papã:vnde iste etiã ſi ibi fuisset debuit venire ad cardinalem exẽplo petri qui vicem pape gerebat.xciij.di.c.vi.xciiij.di.c.j.

¶ Glosa seq.ar.alle.vnam legem in ↄtrariũ.iij.decreta.et soluit.

c ¶ Su⁹ nũcius. Ar. q̃ simplici nũcio credendũ eſt etiã i alteri⁹ ꝑiudicio.ff.de re.eo.q̃ sub tuto.vl̃ cura. l.magis.§.illud. Ar.ↄ.s.de offi.leg.prudẽtiã.qꝛ dicit̃ ibi p certũ nũciũ litteratorie destinatũ z vni testi i alteri⁹ ꝑiudiciũ credi nõ dꝫ.s.de testi.veniens.j.z.c.lȝ. nuncio tñ publico iurato fideliter exequenti officium suum bñ creditur circa citationes:aliter nõ crederet̃ arg.s.de ꝑsump.illud.s.de ꝑscrip.ad audientiã.z argu.ꝓdicte legis.

¶ Glosa sequens obijcit z soluit.

Defen sionib⁹ plurib⁹ vti lȝ.

d ¶ Obtẽtu appellationis. Et sic duplici defensiõe defendebat̃ iste.auctoritate regis et p appellationez: qꝛ nemo ꝓhibet̃ plurib⁹ defensionib⁹ vti.ff.de excep. nemo.z.s.de prescript.audītis. Preterea si appellatio tenuit z cardinalis fouit illum appellasse:senten.

Sũma rium.

Ad hec. Qui iurauit stare mãdato eccl̃ie nõ auditur appellãs ↄ iuramẽtũ:si tñ de facto ↄuat̃ appellarẽ poterit.h.d.cũ seqñti:scõs ps ibi:id tua.Ab.

¶ Glosa sequens obijcit z soluit.

f ¶ Et postea appellãt. Sed q̃re nõ ↄpellunt̃ ꝓcise etiã stare iudicio eccl̃ie ẜm q̃ iurauerũt:iõ nõ ↄpellũtur qꝛ grauabant̃.alit̃ nõ admittit hodie appellatio.j. eo.vt debit⁹.z ideo nõ vr̃ deserẽ iuramentũ:cũ ex iusta cã dimittat illud.ff.q̃ satisda.cog.l.vi.

g ¶ Jnfra.xl.dies. Nõ artat̃ ad hoc:niſi ẜm q̃ visũ fuerit iudici.vt.s.e.cũ ſit romana. B.

h ¶ Jter arripere. hic ꝓfigit̃ termin⁹ ad iter arripiẽdũ.sic.s.e.ꝑsonas.vbi de hoc.

¶ Glo.seq.signat ↄtra.z remittit.

i ¶ Prosequẽdã. Cõtra.j.e.c.pri.ſȝ soluit̃ ibi.

diuisio

Questioni. Cõis diuisio.scõa ibi:rñdem⁹.Ab.

¶ Glo.seq.signat ↄriũ z soluit duplr̃.

k ¶ Deferẽdũ.s.e.c.pri.ↄ ibi iusta de cã appellauit hic cã subterfugij:vt lra õt z lra soluit ↄriũ: vel sic intellige diuersitatẽ istaȝ decre.ibi iurauit stare i iudicio eccl̃ie.qꝛ ꝓpter ↄtumaciã fuerat excõicat⁹ et lȝ appellet ex cã ꝓbabili.iudicio stare intelligit:qꝛ facit qõ iure sibi pmittit.j.e.vt debit⁹.ar.ff.iud.sol.cuȝ apõ et.ff.rẽ ra.ha.l.iij.§.falsus.hic erat excommunicat⁹ pro aliquo delicto in quo iacebat:qꝛ forte idem deti-

nebat vxorē alteri⁹: ⁊ sup hoc iurauit stare mādatis ecclesie: sed statim añ mādatū vel mādato facto q̄ il lā vlteri⁹ dimitteret incōtinēti appellauit: tali appel latiōi non est aliquaten⁹ deferendū: q2 p̄iudicat iura mēto suo. ⁊ hoc satis pōt colligi ex ip̄a l̄ra vbi dicit ap pellationi: q iuramēto eius debeat derogare: q2 sine iuramen to tali appellationi nō est deferēdum per quā i sua iniq̄tate remaneat. j.c. pri. ⁊. s. eo. cōsuluit. ⁊. c. cū sit romana. in fi. B.

q2 in alijs remanet sub iurisditōe iudicis sui. j.e. ppo suit. ⁊. s.e. cū teneamur. ergo multo fortius appellatio illos nō defendit in enormib⁹. vt. j.e. pposuit. ‡

d ❡ Iniquitate. Sic. s. eo. ca. ad nostram. ⁊. c. cū sit in fi. ⁊ ca. peruenit. ⁊. c. consuluit.

qui (sicut moris est) p̄stito iuramento absolui mereꝛ: ⁊ antequā ei mādetur aliq̄d vel mādato recepto cā subterfugij appellauerit. ❡ Rñ. q̄ appellationi que iuramento ei⁹ debeat derogare non est in aliq̄ deferēdū: sed statim erit in eādem reducendus[a] s̄niam: que (donec mandatum susceperit ⁊ susceptū ꝑ posse[b] fuerit ꝓsecutus) debet firmiter obseruari. Idem vintonień. ep̄o.

❡ Appellans ab ordinario postea de delicto ab eo cōmisso puniri pōt p ip̄m ordinariū h.d. Sed supple ad textū idē eē de antea cōmissio si nūc de illis accusaꝛ. vt. c. ad hec. ⁊. s. eo. ⁊. c. pposuit. j.e. Ca. xxij.

Preterea de his q̄ ad sedem apo. appellant: et postea grauia[c] cōmittentes: se dū conueniunꝛ appellatiōe tuenꝛ. ❡ Duxim⁹ r̄ndēduz q̄ eos appellatio non d3 in sua iniq̄tate[d] tueri q̄min⁹ coꝝ excessus cēsura canonica puniātur. Idē grādeñ. p̄triarche: et sancti vitalis pbr̄o cardinali.

❡ Qui non detulit appellationi sui aduersarij: de sua posteriori circa idē cōtra eū excipere nequit. Capm. xxiij.

Constitutis in p̄sentia nr̄a abbate sc̄ti felicis ⁊ pbr̄o. R. p cōtrouersia q̄ de electione torcellane eccl̄ie est suborta: et ifra. ❡ Ideoq3 mādam⁹ quaten⁹ si archidiaco. post appel. ⁊ denūciationem excōicationis[e] ad noiationē[f] sepedicti. C. processerit. ⁊ primicerius cū canonicis/ ⁊ plebanus cū assensu cleri episcopatus vel maioris[g] ⁊ sanioris partis p̄noiatum. I. in ep̄m ⁊ pastorē elegerint non obstan te[h] appel. prefati archidiac. si ipse appellationi pri⁹ facte nō detulit: electionē de prefato I. factā auc̄te apo. confirmetis. Idē eboracē. archiep̄o.

❡ Appellās ab ordinario in vna causa: in alijs corā eo respōdere teneꝛ: pōt tñ eū recusare vt suspectū: nisi cōueniaꝛ de crimie manifesto: ⁊ in quo

❡ Glo. se. alleg. ij. concor. querit ponit opi. Lau. cui alleg. tria iura ɔtraria ⁊ soluit. Iteruz vnū canonē quē soluit. demū ponit opi. Tā. vlti. tenet cū Lau.

a ❡ Reducendus. Sic. j. d sen ten. excōi. sacro. ver. fi. s. de offi. ordina. ad reprimēdā. in fi. Sed nunq̄d iterū recipieꝛ iuramētū ab eo stādi mandato eccl̄ie: cum tā semel deierauit? Lau. dixit q̄ sic. ⁊ est argu. optimū. s. d maio. ⁊ obe. cū in ecclesijs. Ar. ɔtra. xxij. q. v. puuli. ⁊ vj. q. j. quicunq3. ⁊. s. de p̄sump. l̄ras. Sed ibi non admittiꝛ ad iuramentū vt possit testificari ꝓ aliquo in opprobrium ipsoꝝ qui piuri sunt. sic. s. de testi. testimoniū. Itē ar. ɔtra. ij. q. vij. nō potest. sed illud intelligiꝛ antequā peniteat. Tanc. dicebat q̄ aliā cautionē debeat ab isto recipere p̄ter iuramētū. s. fideiussoriā cautionē vel pignoraticiā. ff. mā. l. si mādato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicō. li. l. iij. §. adijci. ar. illi⁹ decre. l̄ras. Sed illud loquiꝛ cum suspect⁹ est de heresi. vnde ecclesia recipit fideiussoriā cautionē ad dānum illi⁹. Et Ala. hoc idē sentiebat. Ar. s. de ꝓcura. c. j. ⁊. s. de p̄sump. scribā. Dico cum Lau. q̄ iterum isti iurabunt in confusionem ipsorum. ⁊ quia forma est talis: q̄ cum iuramento absoluatur. j. de senten. excom. ex tenore. c. ⁊ ca. cum desideres. in fi. ⁊ ca. super eo.

b ❡ Pro posse. Al's non cōpellitur. xiiij. q. vj. si res. ⁊. xxiij. q. viij. pessimam. j. de vsu. cum tu. quia impossibile preceptum nō obligat. ff. que sen. sine appel. rescin. paulus. fi. s. de pac. c. vlti. Ber.

Preterea. ❡ Duo sūt ptes. scd̄a ibi: duxim⁹. Ab.

❡ Glo. seq. reci. per. q. quid de leuibus.

c ❡ Grauia. Maxime qm̄ si super articulo aliq̄ appellatio facta est ad ea q̄ postea emergūt nō extēdit.

❡ Constitut. ❡ Prima ps decisa narrat factū. scd̄a dat iudices ibi: ideoq3. Premitte q̄ vacāte ista ecclesia cathedrali ɔuenientib⁹ oib⁹ ad quos spectabat electio archidiacon⁹ noiauerit quendā cōsociū eligēdū in ep̄m fuit obuiatu3: ⁊ cōtradictū a reliq̄s ne eligereꝛ cū esset excoicatus ac fuit interposita appellatio si sec⁹ fieret. S3 hac appellatione nō obstāte archidiacon⁹ cū quibusdā paucis de capitulo processit ad electionem isti⁹ ep̄i ⁊ appellatione3 interposuit: ne i p̄iudiciū isti⁹ electionis attentaretur aliq̄d hac secūda appellatione non obstāte reliqui facientes maiorē partem ꝓcesserunt ad electionem ⁊ quēdā aliū elegerūt: vtraq3 electio deuoluta fuit ad sedē apo. ⁊ papa mādat vt in littera continetur. Ab.

❡ Glosa seq. signat contrarium ⁊ remittit.

e ❡ Excōicationis. Idē eēt si suspēsus esset. nā suspēsi ⁊ excōicati nec eligere nec eligi p̄nt. s. de ɔsue. cū dilect⁹. ⁊. s. de elec. cū inter. r. ⁊. ix. q. j. nos in hoiem. ar. contra. j. de cle. excō. mi. si celebrat. sed ibi soluitur.

f ❡ Nominationē. Si fuit simplex nominatio nullum ius fuit acquisitum nominato. s. de elec. q̄ sicut ⁊. ij. q. vj. nominationes. vnde nullum potuit impedimentum prestare sequenti electioni.

g ❡ Maioris. s. d ele. q2 ppt. ⁊. c. eccl̄ia vr̄a. vbi d hoc

❡ Glo. seq. alle. v. ɔcor. ⁊ duo contraria ⁊ soluit.

h ❡ Non obstāte appellatiōe. Q2 frustra implorat legis auxiliū qui cōmittit in legē. j.c. an sit. j. de vsur. quia frustra. ff. de mino. auxiliū. in fi. s. de elec. bone. j. de immu. eccle. ca. vlt. ⁊. C. de re. ere. generaliter. §. j. Argu. ɔtra. s. de elec. considerauim⁹. ⁊. c. auditis. Dicas q̄ hic prior nominatio siue fuerit electio siue noiatio. nulla fuit tribus de causis: q2 post appel. interpositā ⁊ post denunciationē excōmunicationis: cū excōmunicati electio ipso iure nulla sit ⁊ a longe minori parte: alia vero quasi a tota ecclesia. vn̄ merito

‡ Ad idē est tex. in fi. in. §. item lex iulia. de vi publica. insti. de pu. iudi.

‡ Concor. lex cui pacto. cū gl. i fi. maiori b⁹. ff. d ser. export. ⁊ l. relegatorū §. solet. ff. d interdic.

Suspēsus nec eligit nec eligitur.

Legis auxiliū frustra inuocat q̄ i illā peccat

diuisio

ꝯ Con. cor. tex tus i. l. ꝛ suis here- dē. §. fi. cū. l. se. ff. ď pac.

stualuit ꝛ appellationē obijcē ille nō poterat: cū ipse appellatiōi nō detulerit. vt. s. de ele. bone. ꝛ. ij. e. an sit

Proposuit. Primo ponit consultatio: secundo responsio. Secunda ibi: super quo.

a In alijs. Et ita ptz ꝙ appellatio nō eximit appellātē a iurisdictione iudicis: nisi in eo tantū super quo appellatur. s. eo. cum te neamur. ꝛ. c. ad hoc. ꝛ. ij. c. pastoralis §. verum.

Glo. se. ar. ꝙ sic. ꝛ soluit.

b Nō debet hoc verbū debz necessitatē importat. si. xj. q. iij. debent. ꝛ vn̄ si appellās vult eum recusare: pōt qꝛ suspectꝰ est. vt h̄ dicit. s. e. ad hec aliodn̄ si nollet eum recusare tenef corā illo respondere: qꝛ suꝰ iudex est. Sz qd si appellaui a delegato ꝛ pendēte appellatione iterum datur iudex cōtra me in alia causa nunqd potero ipm recusare ꝑpter ipsam appellationem? Dicas ꝙ sic. ar. istiꝰ ca. Dicas q̄ hec recusatio pēdente priori appellatione est in pendēti. nā si ꝓnunctietur appellationem tenuisse apparet ꝙ eū grauauit: ꝛ sic admittitur recusatio in secunda causa. arg. j. eo. postremo. si autem pronunciatur male appellatum: apparet ꝙ illum nō grauauit. vnde remittitur ad primum iudicē. j. eo. cū in ecclesia. ꝛ. c. vt debitus. ꝛ sic non poterit eum recusare in alia causa.

Glosa sequens signat contrarium ꝛ soluit.

c Manifesto. Habes hic ꝙ in notorijs nō est locꝰ recusatiōi: sicut nec appellationi. s. eo. cū sit. ꝛ. c. puenit. ꝛ. c. ꝯsuluit. Ar. h̄. iij. q. v. qꝛ suspecti. sz illic de manifestis nō notorijs: hic vo de manifesto qð ē notoriū

ꝯ Con. cor. l. se pe. ff. ď offi. ꝑsō. su. et l. eū q̄. §. si mulier ꝛ glo. ff de iu.

non cadit excusatio nec suspitio: vt q̄a imponit̄ pena iuris surgens ipso facto. h. d. sz it electum intrinsecum. Ca. xxiij.

Proposuit nobis. M. clericus tuꝰ ꝙ sepe contingit vt cuz alijs sup aliqua cā appellat: i alijs[a] causis in quibꝰ non est appellatū rn̄dere recuset. Sup quo. t. t. rn̄. ꝙ lz ꝓ illa appellatione nō minus teneat̄ in alijs sup quibꝰ appellatum nō est rn̄dere: iudex tamen a q̄ appellat̄ (qꝛ illi oīno suspectꝰ est) eum non debet[b] ad rn̄dendum super alijs cōpellere: nisi ꝓ crimine adeo graui et manifesto[c] quo ipso actu merito sit damnandus.

Idem cātuariē. archiepo.

Absoluitur excōicatꝰ cautione recepta lz aduersarius vel excōicator ne absoluatur appellet. h. d. ꝺm vnuz intellectū quem tn̄ oportet limitare qn̄ excōicatio nō fuit lata pro manifesta cōtumacia vl̄ offensa: qꝛ tunc nō dz absolui nisi satisfactione ꝑcedēte. vt in. c. ex parte. ij. j. de vo. sig. Cap. xxv

Qua fronte nos consulere valeas non videmus cuz dicaris ordinē iuris peruertere[b] iam eīn non in ecclesia sicut est canonicum[c] et honestū: non etiam in palatio non in camera tua: sed in camera regis contra debitum[f] iuris et pontificalis officij dignitatē epoꝝ electiones dicēris confirmare: ꝛ infra. Sane si qs ꝓ contumacia vl̄ alia qualibet[g] cā interdicto vel excōicatione tenetur astrictꝰ: et offert se ad iusticiam de his ꝓ quibus sniam ipsam excepit: iudex eum (ne in excōicatione decedat[h]) absoluere poterit: etiaz si pars aduersa ne absoluatur appellationis obstaculū interponat ab ipso tn̄ ante absolutionē sufficienti cautione[i] recepta: ꝙ vel in p̄ntia romāni ad cuiꝰ audientiā appellatur: si maluerit aduersariꝰ vel coram iudice cui cāz delegauerit iuris pareat equitati. De his etiam q̄ conqueruntur[k] se irrationabiliter excommunicationi vel int̄dicto sup

ij. q. ij. ꝑceptū. ꝛ. xxiij. q. vi. cōuenior. ꝛ. s. de elect. cum terra. ꝛ. c. ꝙ sicut. ꝛ. ij. ď imu. ec. c. j. ꝛ. c. cū eccl̄a. ar. h̄.

f Cōtra debitū iuris. Cōfirmatio eīn cause cognitionē desiderat. vt. xxiij. di. illis. xlvij. di. de petro. ꝛ iō de plano expediri nō pōt. iij. q. iij. §. spaciū. ꝛ. §. a iudice. ꝛ. ij. qo. iij. §. notādū. ꝓ. ite ꝓ tribunali ꝛ nō ď plano. ꝛ. ff. ď of. fi. ꝑcōsul. nec ꝙ ꝗ. C. de sen. ꝛ in terlo. oi. iudi. cū sniam. ff. de reg. iur. oīa quecuqꝫ ꝛ talia fieri non debēt nisi ꝑmissa diligenti examinatiōe cā pso ne ꝗ̄ de mō electiōis. s. de elec. nichil est. ꝛ fieri non debent sine consilio capituli sui vel maioris ꝑtis. j. ď his q̄ fi. a pla. sine cōsen su ca. nouit. ꝛ. c. quanto.

Electiōis confirmatio nō pōt expediri de plano.

g Qualibet nō manifesta. qꝛ si alius est excōicatus ꝓ manifesta offensa non absoluit̄ an̄ satisfactionē. j. de ꝓ. signi. et parte.

h Decedat Qꝛ ꝑpter peccatū hō citius etiā mori ꝑsumitur. xj. q. iij. epi si sacerdotali. l fi. et ar. xlj. q. j. ca. ij. tollit deꝰ malos ď medio: ne peccatū eoꝝ augeat̄. xxiij. q. iiij. ea vindicta. Vl. magni sancti viri. sicut tollit bonos ne malicia mutet intellectū eoꝝ. de pe. di. iiij. si ex bono. ꝛ iō ꝑpē piculū mortis nō admittit hec appellatio: nec in his q̄ dilationē nō capiūt. vt. ff. de ap. reci. vl̄ nō. l. vi. ꝛ. ij. q. vi. §. diffinitiua. ꝛ. §. sunt q̄ꝛ. ver. si qs ausus. C. de sepul. vio. l. vi. ꝛ. ff. de fe. l. j. §. ij. ꝛ. l. solet. Preterea nichil deperit aduersario si absoluat̄ ꝛ et ꝑdest: q̄ casu nō ē eiꝰ malicie indulgēdū. ff. de rei. vē. i fundo. ꝛ. ff. de aq̄ plu. ar. in summa §. itē varijs. sic ꝑpter periculum mortis citius absoluit. j. de sentē. excō. sacro. ꝛ. c. nuper. ꝯ

Mors rapit bonos ꝛ malos.

Glo. seq. reci. per. q. an iuratoria rē.

i Cautiōe. Ergo nō iuratoria: qꝛ noīe cautionis simpler ꝑmissio intelligit. C. de ꝟb. signi. sancimꝰ in mo iuratoria cautio ꝑstat̄ in absolutiōe cū illa sit forma eccl̄e ḡnaliter statuta. j. ď sen. excō. ex tenore. ꝛ. c. cū desideres. ꝛ. c. sup eo. imuno in casu isto cū excōicat̄ quis: qꝛ nō paret iuri: nō dz absolui nisi ꝑstita cautione sufficiēti ꝙ iuri parebit. sicut cū resti: uit possessio s. de seqstra. c. j. in fi. sed in alijs excōicationibꝰ sufficit iuratoria: alr̄ videretur fieri iniuria aduersario.

k Conqrunt̄. Corā supiore excōicatoris q̄ ꝑ suū

ꝯ Con cor. barto. l. l. j. C. de sa. san. ec. doc. in l. iij. cū l. seq. ff ď dona tio. cā mor.

Sūma rium. diuisio

Qua frōte. Appellās ab excōicatiōe pōt petere absolutionē ab excōicatore a quo appellauit nō obstāte appellatiōe sua vel appellatiōe int̄posita ꝑ aduersariū ne absoluat̄. tn̄ iste itellectꝰ nō mītū cōgruit lr̄e. Diuidit̄. Prima ps reꝑhendit querentē. secunda ibi: sane. ipsius duplici qōni rn̄det. Ab.

d Peruertere. Nā iure posset ei dici peccasti. desee. ar. iij. q. vij. §. tris. ꝛ. §. sunt ant. ver. idē testatur.

Glo. seq. alle. iiij. concor. in fi. alleg. duo contraria.

e Canonicū. Qꝛ hmōi spūalia in ecclesia sine capitulis ad hoc deputatis fieri debēt. xxiij. di. i noīe ꝛ.

plicem querelam de excōicatione cognoscere potest. §. de of. or. ad reprimendam. et. i. de sen. excō. sacro. ¶ Glo. seq. alle. Triuna: et ibi remittit.
a ¶ Illo idē. Q. absoluatur. s. nō obstāte appellatione illi qui ipm excōicauit. ar. ff. i. e. sollicitudinē. sol. ibi qua admonitione et nulla causa premissa. Alia etiam constitutio edita est contra ipsos que illis iponit silentium. i. e. cū speciali. et sic patet q subditi cōtra ecclesiasticam disciplinam appellāt: nisi grauarentur iniuste scdm tenorem illius constitutionis: cū speciali.

Diuisio. Reprehensibilis. Quis qz sunt dicta huius tex. secundū ibi: nec subiecti: tertium ibi: si vo q̄rtū ibi: si autē. q̄ntum ibi: precipue vo. Ab.
b ¶ Canonica monitione. Trina scz. illa em dr canonica. xvi. q. vij. oēs decime. et. xvij. q̄o. iiij. de p̄sbiterorum. de canonica admonitiōe habes. §. de iudi. nouit. et ij. q. i. si peccauerit. et si quis ea omissa aliquem excōicauerit p vnū mēsē ingressum ecclesie sibi nouerit interdictum. i. de sen. excōica. sacro. et in odium platorum q excōicabant nō p̄missa admonitione hec istud cōcil. emanauit illa cōstō sacro. et ca. cū medicina lis q̄ iponit ipso iure penam illā prelatis.

Monitio trina dr canonica.

c ¶ Proferāt. Tenet th licz s hoc faciāt. xi. q. iij. sententia pastoris. nisi i duobus casib9. i. de sen. excō. p tuas vbi habes duos casus: tertiū habes in ca. statuimus. et quartū habes. xxiij q. i. audiuim9. et sic sunt q̄ttuor casus in quib9 non tenet sententia pastoris.

positos: illos idez dicim9 etiā si hi q̄ hmōi ptulerūt sniaz ad se. ap. duxerint appellandum
Idem in cōcilio lateran.
¶ Prelat9 subditum suspēdere vel excōicare nō dz nisi monitione p̄missa: nec subdit9 cōtra disciplinā ecclīasticam appellare p̄t maxime si est religiosus. Et iudex a quo p̄figit terminū appellāti ad appellatiōnē psequēdā: infra quez si nō psequit iudex a q̄ reassumit iurisditionem. Appellās vo nō psequēs appellatiōnē suā condemnat in expēsis appellato hec psequēti. C. xxvij
Reprehēsibilis et infra. ¶ Pn̄ti decreto statuimus vt nec prelati (nisi canonica[b] monitione premissa) suspensionis vel excōicationis sententiam pferāt[c] i subiectos nisi forte talis sit culpa q̄ ipso[d] suo genere suspensionis vl' excōmunicationis penam inducat. ¶ Nec subiecti[e] contra disciplinam ecclesiasticam in vocē appel. erumpant. ¶ Si vero quisq p sui necessitate crediderit appellādum: cōpetens[f] et ad prosequendam appellationem termin9 p̄figat: infra quem si forte psequi neglexerit: tūc epus[g] libere sua auctoritate vtatur. ¶ Si autem in quocunq negocio aliquis appellauerit: et eo q̄ appellatus fuerit veniente qui appellat venire neglexerit: si quid proprium[h] habuerit competētem illi recompensationem faciat expensarum: vt hoc saltem timore territus in grauamen alterius non facile quis appellet. ¶ Precipue vero hoc in religiosis volumus obseruari ne religiosi cum pro aliquo excessu fuerit corrigendi: contra regularē[i] prelati sui et capituli disciplinam appellare presumant: sz humiliter ac deuote suscipiāt quod pro salute sua fuerit eisdem iniunctum. Idem.
¶ Iudex a quo non obstante appellatiōe cognoscit de causa si appellans non prosequitur: hoc primo. Et iudex vt suspectus recusatus potest alteri causam committere hoc secundo. Capitulum. xxviij.
Ad hec: et infra. ¶ Cuz a te super aliqua causa fuerit appellatum: fas tibi sit appellantes appellatione remota compellere[k] vt vel appellationem interpositam psequantur: vel coram te iuris pareant equitati. ¶ Aut si alterutra partium te suspectuz[l] habuerit: te insistente iudicez eligant: ‡ qui propositam inter eos valeat dirimere questionem.
Idem salabrien. episcopo.
¶ Si canonic9 ad residentiā monitus appellat: statuitur tibi terminus ad appellationem prosequendam et interiz deseruit b̄nficio p vicariuz de fructib9 b̄nficij sustentādū. et

f ¶ Cōpetens scdm tenorem illius decr. §. eo. cum sit. si exposuit causam probabilem sue appellationis āte sententiam. i. e. vt debit9: post sententiā nō est necesse allegare aliquā causam.
g ¶ Tūc epūs. Qui pinde ē ac si nō appellauerit. §. eo. cum sit et. i. eo. sepe.
h ¶ Propriuz habuerit. Punitur appellans q̄ nō prosequitur appellatiōnē in expensis alteri parti: ex eo q ipsum ad iudicium prouocauit et non venit: et si prouocat9 fuisset per procuratorem nō ad tractandam litem: sed ad impetrādas litteras aduersario legitime prosequente ad totā causam similiter cōdemnat. qz nō venit sufficiēter istructus. i. eo. nicolao. sed si nō habeat proprium: alias punietur secundum arbitrium iudicis. xxiij. q. vi. si rex. et. §. de dolo. et contu. finem. si. ff. de iudic. cum quem tenere. §. de rescript. cetetū. et ca. vltimo.
i ¶ Regularē. Sic. §. eo. ad nostrā. vbi de hoc.

‡ Tex. est ad hoc in si. in. l. si suspecta cuz gl. et. l. scdoj re dris. in glo. allegare. cū not. ff. eo.

d ¶ Ipso suo gñe. i. ipso facto. §. e. pposuit. in fi. vt xvij. q. iiij. si quis suadente. lxxxi. di. si qs sacerdotū. et ca. qs amodo. i. q. i. reperiuntur: et. i. de sen. excō. si cōcubine. et nup. tunc em possunt sine admonitione et sine pena illius constitutionis: sacro/puniri.
e ¶ Nec subiecti. Qz subiecti ɔstitutionē illā nō seruabāt: imo indifferēter appellabāt nō expectata alia. Ad hec. Duo sunt dicta. scdm ibi: aut si. Ab.
k ¶ Compellere. Sub alternatione vt dictū est. §. e. consuluit. et. e. puenit. sic alternatiue cōpellit quis ad continentiam. vt. xxvij. q. ij. multorum.
l ¶ Suspectum. Et ita ordinarius potest recusari de hac suspitione tene quod dicitur. i. e. cum speciali. et. §. de fo. compe. si quis. Ber.

Peruenit. In prima ponitur decisa consultatio. in secunda responsio ibi cum autem. q tria facit que per se patent. Ab. si.

a ¶ Residentiā. Quā quilibet cleric° de iure cōi facere debet. vij. q. j. si qs in clero. ꝛ. xcj. di. eleutherius. ĩ. de cle. nō resi. ex tue. q2 nonnulli nisi ex iusta cā excusant: puta i firmitate vel si abest de lnia ꝑlati sui. ĩ. de cleri. non resi. relatū.

b ¶ Frustratorie. Et ita admittit hec frustratoria appellatio q hodie non recipit: nisi cā ꝓbabilis exponat in appellatiōe. ĩ. c. vt debit°. et ca. cum speciali. et ca. iterposita. ꝟ

c ¶ Arripiat. Termin° iste datur ad iter arripiendū nō ꝑsentandū se iudici. de hoc dictū est. ꝟ. eo. ꝑsonas. ad hoc tñ pcise non potest compelli. C. ꝺ app. eos. in fi. sed sub alternatione vt sepi° dictum est.

¶ Glosa sequēs obijcit et soluit.

d ¶ Assignes. Sed ex q appellatio ei° admittitur: q̃re dicit papa q beneficia illi° alij interim assignent cū appellatione interposita q recipit: nichil innouari oportet. ij. q. vj. ꝟ. appellatione. hoc ideo fit q2 eccl'ia interim nō debet carere suffragio clerici: ꝛ ideo ne seruitiū ecclesie ꝓpter appellationē illius diminuat: subtrahitur ibi beneficium ꝛ assignat alij q interim officiet ecclīam vice sua q2 frustratoria videbatur appellatio. Ber. j

¶ Glosa sequens notat et remittit.

e ¶ Priues. Ex hoc ptz q qui in ecclīa sua nō vult facere residentiā potest a prelato suo ea priuari: nisi iusta causa fuerit impedit°: quare residere non posset. ĩ. de cle. non resi. inter quattuor. ꝛ. c. vlti. De hac materia dictum est. ꝟ. vt lit. non conte. qm̄ frequenter.

Consuluit. ¶ Cōis diuisio. sc3 a ibi: nō ꝯuenit. ꝛ intellige hanc lr̃am duob° modis. Primo q cum eps ꝯpelleret iudeos vt dimitterēt mancipia xp̄iana in sua libertate cū nō sit licitū eis fm iuris dispositionē hr̃e suos xp̄ianos. appellabat ab eo p rege fracorū qui interponebat appellationē in fauore iudeorum a qui° forte multa cōmoda ꝑcipiebat. Secundo modo potest intelligi q non appellabat hic rex: sz appellabatur ab eo q tanq minister eccl'ie ꝯpelleat iudeos vt dimitterēt seruos xp̄ianos. Et vtraq3 lect. pōt adaptari littere: nec mutat iuris dispositio. nam vtroq3 casu appellatio erat cōtra dispositionē iuris merito nō erat admittēda Abb. a. s. si.

f ¶ Pro huius modi appellationib° ꝓtulimodi appellatōib° nō est deferedū ꝯtra canonicas sanctiones. liiij. di. mancipia. de quo decreto fit hic mentio. et. ĩ. de iude. multorū. ꝛ ca. iudei. ij. et. c. cū sit nimis ꝛ sic patet q appellatio q fit cōtra leges vel canones nō est aliq̃ten° admittenda. ĩ. de cler. non resi. c. relatū. B.

Si appellationē non prosequitur: vel residentiā nō facit priuatur prebenda. Ca. xxviij.

Peruenit ad nos q cum V. eccl'ie tue canonicū vt in ea residētiā[a] faceret monuisses in appellationē prorupit: ꝛ infra. ¶ Cū aūt frustratorie[b] dilatiōis cā videat dict° canonic° appellasse: mādam° q̃ten° eū studiose moneas vt in eadē eccl'ia residētiam faciat vel infra terminū eā prosecuturus iter ad nos arripiat[c] veniendi. Interim vo alicui honeste ꝑsone vices eius in ecclesia ꝑstanda cōmittas: ꝛ ei de bñficijs illi° assignes[d] vnde possit cōgrue sustētari. Qd si plubatus. V. alterq istoq adimplere neglexerit: tu de prebēda sua priues[e] eūdē: et eā alij idonee ꝑsone cōcedas. Idē. ¶ A iudice iurisdictionem exequente non appellatur. Capitm. xxix.

Consuluit nos. t. f. vtrū sit appellatiōib° deferēdū a rege frācoq ꝓ iudeis interpositis vt mācipia detineāt xp̄iana: ꝛ infra. ¶ Nō cōuenit vt ꝓ hmōi[f] appellationib° ab obseruatione decreti debeas abstinere. Idē genuēsi archiepo. ¶ Qui ante citationē vel noticia lr̃arū misit nūcium ad papam appellare pōt ne delegat° ꝓcedat: sec° si post. c. xxx.

Ad hec sicut asseris: ꝛ infra. ¶ Bñ. q iudex si ei constiterit appellantē anteq ptes essent citate: vel delegatio[g] cāe peruenisset ad ipm q appellatiōis interponit obstaculū nūciū ad se. ap.[h] destinasse: facte d3 appellationi deferre. sed si post citationem fuerit destinatus / satis pōt exeq qd mādat. Idē. ¶ Cū nō defert appellationi interposite ad papā mittit cū lr̃is ordinarij ad curiā puniend°. Ca. xxxi.

De priore: ꝛ infra. Cetex si ꝑfat° canonic° priorē ppt suas enormitates māifestas q ipm notabilē reddunt ꝑ ad se. ap. appellauit: ꝛ ipse tali ap. deferre cōtēpsit[i] eū cū lr̃is tuis ꝟitatē cōtinentib°: de tāto excessu[k] satisfacturū ad se. ap. venire compellas. Idem. ¶ Contra constitōes regulares appellatio religiosum nō defendit. Capitm. xxxij.

Quia nos. t. j. ¶ Ut[l] abbates q de aliq publica ifamia[m] publice respsi sūt aut cōuicti[n]

g ¶ Delegatio. id est cognitio delegatiōis facte.

h ¶ Ad sedez apost. destinasse ꝟ hodie non admittit talis appellatio: quia si hret lr̃as super eodē negocio: nō ꝓdesset si nondū essent iudici plenitate. ĩ. c. vt debit°. si. hēs. ꝟ. c. meminun°. vbi de hoc.

¶ Ad hec. Idē dicit qd ca. meminum°. ꝛ. c. suggestū. ꝟ. eo. Utruz hodie missio nū cū aliquid opert: dicet plene in. c. vt dbu°. ĩ. c. ab.

De priore. ¶ Glosa sequēs reci. per obiectio. decre. ad nostram. ꝛc̄.

i ¶ Cōtēpsit. ex h° ptz q si ꝑlat° modū excedat i correctiōe q bñ admittit appellatio a tali correctiōe. ꝟ. de offi. ordi. l3. a correctiōe nō appellat. ꝟ. eo. ad nr̃a3 ꝛ ca. reprehēsibilis. vlti. rn̄. ꝛ. ĩ. c. cū speciali. in fi.

¶ Glo. seq. reci. ꝓ obiec. de. l. qm̄ iudices.

k ¶ Excessu. Et sic patet q qui non defert legitime appellationi debet puniri: vt si clericus fuit deponi debet. ij. q. vj. vt decreto. si laic°. xxx. pondo auri mulctetur. C. de ap. qm̄ iudices.

Quia nos. l ¶ Ut abbates supple statuimus

m ¶ Infamia. De qua purgare se nequeut. ij. q. v. presbyter. si. ĩ. de symo. de hoc.

n ¶ Cōuicti. De plano etiā ordine iudiciario q ola

Marginalia: ꝟ Concor. d. h. c. ad ci. uilia. ꝛ ibi bar to. C. ꝺ appel. ꝑ plenu°. ꝟ. eo. ꝑsonas. ad tn. l. ꝑ peran dū. C. ꝺ iudi. — ꝟ Concor. tex tus i. l. capitaliū. ꝟ. famosos. ff. de pe. bar. i. l. de mi nore. ꝟ. tormenta. ff. ꝺ qstio. — Eccl'ia suffragio clerici carere nō debet. — duplex lrē lec ct° capituli.

nō seruato.J. de accu.oll.q: regulares hmōi de facili pñt a suis administratiōib⁹ amoueri: τ ex leuib⁹ causis J.de accu.qualiter τ qñ.in fi. τ.J.de symo.p tuas.in fi.
¶ Glo.se.rect.p.q.de quo cōi capitulo loquatur.
a ¶ In cōi caplo. Nō facere debēt abbates τ pores triēnio in triē niū.J.de sta.reg. in singulis.et si spōte cedere noluerint: tūc presidentes caplo denūciēt epō diocesano q ipm remoueat.J.d sta.tu regula.in singulis.τ.c.seq.§.j τ in tali casu nō habz locum hec appellatio ɔtra hmōi correctionez.maxime cū publice sint infamati vt per talē appellationē remaneat infamia. ff.J.eo.ɔsuluit. sic τ a pena legis appellari nō pt ff.d verb. sig.l. antepe.

deide i cōi caplo ɔmoniti p̄lationi cedere noluerint: appellādi nō habeāt facultatē.

Idē. ¶ Iudex a q pōt p̄sigē t'minū appellāti ad p̄seqndā appellatiōez q lapso rassumit iudex iurisditionē. C.xxxiij.

Ad aures nostras: τ infra. ¶ Appellanti ad p̄secutionē ap. termin⁹ congru⁹ prefigat: ifra quē si ap. nō fuerit p̄secut⁹: extunc cōpellaṫ stare iudicio delegati.

Idem Abuleñ. episcopo.

¶ Si p̄cedēte grauamie q̄s submittit se ptectiōi supioris habeṫ p appellāte dūmō ser uauerit ea q in appellatione sunt necessaria. Cap.xxxiij.

Ad audiētiā nostrā nouerīs puenisse q cum zamoreñ.epūs.G.pbr̄m ecclesie⁹ scti iacobi zamoreñ.multipliciter molestaret: tādem idem pbr̄ se et ecclesiā suā nr̄e ptectioni subiecit: τ.j. ¶ Lz aūt predictus pbr̄ ex simplicitate⁹ forte vbū ap.nō exp̄sserit: q: tñ postq̄ se τ sua nr̄e ptectioni subiecerat non debuit sine cāe cognitione aliq̄ snia ɔdēnari: mādam⁹ q̄ten⁹ (si ita tibi cōstiterit) sniaz quā p̄fat⁹ eps i eūdez pbr̄m tulit denūcies nō tenere.

Idē archi.terracoñ. ¶ Cā nō est ad iudicē a q remittēd τ appella tiōe adhuc nō iustificata nisi de ptiū ɔsensu. Cap.xxxv.

Accepta cōq̄stione canonicorum papilloñ. et infra. ¶ Nō debet ad eos cā remitti: nisi partes cōsenserit: a qb⁹ noscit appellatū.

Luci⁹.iij.gualtō linco.epo.

¶ Delegat⁹ etiā dat⁹ cū clausula: appellatiōe remota recusari pōt si est ɔsanguineus ipetrātis: vel si fuit aduocatus ei⁹ in illa causa. C.xxxvj.

Postremo fraternitati tue lrīs p̄sentib⁹ itimamus q si cā alicui fuerit delegata: q ɔsanguine⁹ sit illi⁹ q

b ¶ Termin⁹ hoc iam sepius dictū est.J.eo.p sonas.τ.c.seq.τ.J.e.sepe.τ.c.oblate.q: perinde est ac si non esset appellatum.

Ad audiētiā. Aduerte: q istud capi.nō est ex toto superfluū.nam loquitur in delegato de q nō habebamus textum ita apertum. Ab.

Summarium. diuisio.

Ad audiētiā. ¶ Qui se τ sua ptectiōi pape summittit: licet vbū appello nō exprimat/intelligiṫ appellasse.h.d. Pmo narrat factū. Secūdo dat iudicem ibi: licet autem. Ab.ff.

c ¶ Eccl'ie. Que est ppria ɔpostellane eccl'ie.
d ¶ Ex simplicitate. Vñ ei parcēdum fuit.lxxxvj. dis.tanta.τ.ff.de iurisdi.om.iu.si q̄s id.§.doli.et.ff.si q̄s in ius vo.non ierit.l.j.§.j.C.de testa.l.viti.τ.J.de prescrip.sup litteris.

e ¶ Nostre ptectioni. Arg.cōtra.J.de p̄uile.ex pte. vbi nō eximiṫ: lz aliq̄s habeat lraṡ ptectiōis dñi pape a iurisditiōe sui iudicis. So.ibi loquiṫ d gñali ptectione h spāli ptectio fuit q obtinuit vicē appellatiōis. et p̄terea ibi constat illos suis subesse prelatis: hic sacerdos iste nō erat de iurisditione zamoreñ.epi: imo dicebat se subesse eccl'e sancti iacobi cōpostel.et erat in possessione libertatis: τ allegabat sup hoc priuilegium cōpostellane ecclesie quare snia zamoreñ.nō tenuit.vnde sine cause cognitione ius sibi dicere nō debuit in pbr̄m illū.ipso enim facto appellauit.ar.J.eo. dilecti.τ.c.vt nostrum.

An ptectiōis pape an eximāt aliquē a iurisditiōe sui iudicis

f ¶ Cognitiōe. Delegata a papa: q: ipse non posset cognoscere de h⁹ an iusta cā fuisset hmōi ptectio vel non/τ an habēt iurisditionē in ipm: q: nemo ius sibi dicere pt.C.ne q̄s in sua causa.l.vna.Ber.

g ¶ Tenere. Et sic nulla fuit snia tanq̄ a non suo iudice lata p hmōi ptectiōe: ac si vbū appellatiōis expressisset.sic.J.de sen.excō.per tuas.

Accepta. Diuidiṫ i duas ptes.scda ibi: nō dz. Ab.ff. diuisio

h ¶ Ad eos. vt.ij.q.vj.§.vlt. τ.c.si eps accusatus.τ.C.de ap. eos q.τ.J.d sen. excō.ptuas. Cōtra.J.de excep. cū olim. in fi.
¶ Glo.se.rect.p obiectionē.τ resoluitur plurale in singulare.

i ¶ Partes.i. ps appellās. q: nō obstāte ɔditiōe alteri⁹ partis potest appellās rediṫ ad priorem iudicē.J.eo. interposita.§.j.ta mē ɔdēnabitur appellās aduersario in expēsis alteri ptis ɔditiōe aduersario reuertiṫ ad euz iudicē: vt ibi dz. Fa. ad hoc l. legas t⁹.ff.de of.psi.τ l.mune rū.§.iu dicādi. cū no.ff de mu. et ho.

Postremo. ¶ Glo.se. querit ar.p tcō tra τ soluit.scdo itep querit τ soluit.tertio ponit alia exempla suspitionis τ remittit.

k ¶ Consanguine⁹. Sed vsq̄ ad quē gradū intelligimus istā consanguinitatē? Videtur q vsq̄ ad septimū: q: vsq̄ ad illū gradū succedēt illi: aliis deficientibus.xxxv.q.v.ad sedē.in p̄ma colū.vñ cū remaneat affectio potest recusari vsq̄ ad illū gradū: i quo posset ei succedere. Ar.ɔtra: q: hodie cōsanguinitas vltra quartū gradū nō extendiṫ.J.de ɔsan.τ affi.nō dz. arg.illi⁹ ɔstitutionis nō dz.posse dici q vltra quartū gradū nō posset recusari vt suspect⁹: sed certe honestius reputo q in supiorib⁹ adhuc repellaṫ: q: semp affectio τ dilectio p̄ma remanet τ succederet ei: vt dictū est.modica eñ causa repellit iudicem: puta familiaritas.J.de offi.deleg.insinuante. et periculosum est sub iudice litigare suspecto.iij.q.v.q: suspecti.τ.C de iudi.aptissimi. Quid si iudex equaliter esset ɔsanguine⁹ vtriusq̄? Tunc per affectionis cām suspitionem remoueret.ff.de ritu nup.non solum.§.de vno. Itē remoueret iudex si esset dñs impetrātis.J.de offi.deleg.causam que.vbi plures casus notanṫ. Item de hoc plures casus inuenies.J.vt lit.non ɔtesta.accedēs. Item si ab ipso appellatur in alia causa.J.eo. ad hec.τ.c.pposuit.d eo quod hic diciṫ.et.J.de offi. delega.causam que.τ in decre.predic.accedēs.plene inuenies de hoc.Ber.

a ¶ Aduocati. Qui enī fuit aduocatus in cā postea in ea iudex eē nō dʒ aut assessor: ne affectionis sue aduocatiōis memor incorrupti iudicio nō possit nomen pferre. C. de offi. assesso. nemo. in fi. ꝛ qui similem causam habet remouetur. ff. de iudi. causam que.

Ad hec. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi. noueris. Ab. si.

¶ Glo. ista prio equparat excōicatiōnē et interdictū. scdo qrit. ponit duas opi. cōtrarias dicēs pmā seruari quā i pte declarat et remittit et i fine sic loquitur q dd sentiat nō appareat.

b ¶ Interdictū. No. q excōicatio ꝛ interdictū equiparantur i hoc vt sicut excōicatio post appellationē nō tenet. J. de sen. excōi. p tuas ita ꝛ interdictū emissū p appellationē sequentē nō suspēditur: vt hic patꝫ ꝛ ecōuerso. J. eo. pastoralis. nisi sub pditione ponatur iterdictū si ue snia feratur medio tpe pōt appellari. J. eo. preterea. ꝛ. J. c. dilectis. ff. quia. Sʒ

lrās impetrauit: aut in eodeʒ negocio aduocati officio fūctus vel ex alia iusta cā suspectus: hmōi delegatus: nō imerito poterit recusari: cūiuis ap. re. fuerit ei negociū delegatum. Idem nouiceñ. epo.

¶ Sentētia interdicti nō suspenditur per appellationem sequentem. Capitm. xxxvij.

Ad hec qm sub interdicto aliqui cōstituti appellāt: ꝛ deide illud suare cōtēnūt: qd i hoc casu seruādū sit cōsulere voluisti. ¶ Nouerit igitur q sicut post ap. excōicari nō pūt: sic iterdictū nequeūt cui ante appel. eos pstat suppositos declinare.

Clemens tertius.

¶ Judex appellationis remittit appellātem et cām ad priorē iudicē nisi sibi cōstiterit a grauamine vel iniusta snia fuisse appellatū. Ca. xxxviij.

Cum in eccl'ia: et infra. ¶ Accepimus q quidā clerici de gua. occasiōe iudicij. tui qd velle obsuare se ia ctant liconieñ. epi iudicis ordiarij sine cā rōnabili cognitionē euitāt. ¶ Unī mādamus quten si qñ ptigerit aliquē de clericis a pfato epo ad tuam audiētiā appellare: nō añ appellationē admittas/ q tibi cōstiterit cā vel a grauamie vel iniusta pdēnatiōe porrectā ꝛ alioqñ ipūm ad pdicti epi audiētiā rmittas ap. re. et eius iudicio pariturū. Idē.

¶ Si appellās q nō psequitur redit ad iudicē a quo ꝛ iterū grauatur: nō obstāte prima desertione potest iterū appellare. h. d. Et est casus notabilis. Panor. Capitulū. xxxix.

Directe nobis tue lrē demōstrarūt q cū in tua presentia causa cuiusdaʒ matrimonij tractaretur i q ps viri cōsanguinitatis vinculū opponebat: et ps mulieris ad se. ap. appellasset nec appellationē suā pfixo termio fuerit psecuta postmodū ea renunciante appellationi quā fecerat: tu in cause cognitio

quid si aliqua eccl'ia interdicta est ꝛ epus suspendat ad tps interdictum vt in ea celebretur: si quis tūc appellat nunqd valet appellatio? Uidetur q nō: lʒ relaxetur interdictū ad tpus vt in ea celebretur: interdictū tñ est ꝛ in interdicta ecclesia bene celebratur. J. de priuile. cū et plātare. ff. q si. ꝛ. c. vt priuilegia. ff. de offi. ordi. irrefragabili: ꝛ excōicatis etiā pōt pdicari. J. de sen. excōi. rñso. ꝛ. c. cū voluntate. j. rñ. nō enī est nouū interdictū: lʒ eius executio suspēdatur. ar. ff. de pe'ca. sed si manēre. ff de pecu. peculiū. ff. si ere. ꝛ ita appellatio nō suspēdit interdictū: ꝛ sic epo pōt suspēdere suū interdictū nec pdest appellare medio tpe. ꝛ hoc dicūt. L. U. ꝛ. T. J. eo. dilectis. ff. q. Et alij dixerūt sicut Guil. naso. q epo nūq pōt suspēdere suum interdictū quin tollat illud ex toto: vñ si tūc appelletur ꝛ iusta sit appellatio: defenditur p appellationē. ꝛ illud qd inducunt pdicti doctores ad hoc pbandū nō pbat hec decre. cū ꝛ plātare. qz illō fit auctoritate spāli dñi pape: vñ aliū ad consequētiā trahere nō pūt vt possint facere q celebretur in eccl'ia interdicta de facto tñ seruatur opi. pdictoꝝ doctorū. ꝛ q hoc possit fieri pbatur J. eo. dilectis. ff. q. vbi de hoc. De appellatiōe facta dū suspēditur interdictum: dic vt no. in predicto. ff. q. Dixit Tan. q si ecclesia interdicatur tale interdictū pōt suspēdi. sʒ si homo interdicatur tale interdictū non pt suspēdi qn tollatur in totū: qz nō pōt esse in eccl'ia et extra eodem tēpore. Sed nō credo q epo posset dare alicui priuilegiū celebrādi in eccl'ia interdicta: ꝛ qz illud ptinet ad papam ꝛ est ar. p eis. ff. de offi. ordi. irrefragabili. ꝛ hoc est qsi expressuʒ in textu et i glo. J. eo. dilectis.

c ¶ Declare. J. eo. pastoralis.

Cuʒ i eccl'a ¶ Pmo narrat factum. secūdo prouidet ibi. vnde. Ab. si.

d ¶ Obseruare. qd de iure facere nō possunt nisi per appellationeʒ: ꝛ in alijs certis casibus qui notātur. ff. de offi. ordi. pastoralis. loquitur papa archiepo cātuarieñ.

e ¶ A grauamine. Expresso in appellatione in quo casu tantū tenet appellatio ante sententiam. J. eo. vt debitus. ꝛ. c. cum causam. in fi. et c. dilecto.

f ¶ Iniusta cōdēnatiōe. In casu isto cū appellatur a diffinitiua snia nō est necesse cām exprimere: nisi q dicat appello ab iniusta sentētia: ꝛ ꝛ tunc dʒ superior cognoscere/ vel aliū committere sm arbitrium suum.

¶ Glo. seq. arg. ꝛ remittit.

g ¶ Alioqñ. i. si appellatio nō sit legitima: remittitur ad illū a q appellauit: vt pcedat in cā cū appellauit a grauamine. vel q exequatur sniaʒ quā ipe superior pfirmauit. ꝛ sic est h op. ar. q iudex appel. q pfirmat sniam quā alius tulit: non debeat ipsam mandare executōi: sed primus. De hac materia tractatur. ff. de offi. delega. pastoralis. ff. preterea.

h ¶ Remittas. Als causa ad eū a quo appellatū ē remitti nō dʒ: nisi de cōsensu appellātis. ff. e. accepta et. J. eo. interposita. ff. ij.

i ¶ Eius iudicio. Ita q oē ius saluū sit et ꝫ quē fuit appellatū: vt si tūc fuit minor: nūc aūt factus maior iure minoris vtetur. ff. de mino. l. inter vtile. j. rñso.

k ¶ Pariturū. Nā archiepi nō hñt iurisditionē sup subditis suffraganeoꝝ suoꝝ nisi in certis casibus. ff. de offi. ordi. c. pastoralis. ꝛ. c. duo simul.

Directe. ¶ Cōis diuisio. scda ibi: rñdemus. Ab.

l ¶ Renūciante. ff. de offi. deleg. gratum ipo enim facto renūciauit appellatōi testes pducendo. sic. J. de

(Margin notes:) diuisio — ꝛ Concor. c. si snia. et ibi. Jo. an. de sen. ex. lib. vj. Albe. de rosa. in rubrica C. ne si. ppa. — ꝛ Concor. l. q ad cuiuslia. C. de ap. ꝛ. l. vnica. C. vt can. p puber. adsit tu. — ꝛ Concor. tex. in. l. minoribus. et ibi Bal. C. de his q bus vt indig. — diuisio

bis que fi.a malo.par.ca.ex ore.i.de pulle.si de terra.
z.c.accedentibus.

a ¶ Latera.concilij.s.eo.reprehensibilis.et.i.eo.se
pe.sic.C.de temp.ap.l.viti.§.viti.Ber.

¶ Glo.seq.alle.duas 9ce z.reliquũ reci.p obiec.altera
parte absente.

cõditio.ij.q.vj.biduũ. z illud no.q si pẽdente 9ditiõe
efficiat de alieno foro is in quem lata est hmõi snia pu
ta qz transtulit domiciliũ alio loco nihilominus liga-
tus erit exigente cõditione:nisi ante cõditionẽ appel-
lauerit.arg.C.de testa.manumis.statu liberũ.ar.op.
ad hoc.s.de foro cõpe.c.pe.Lau.

b ¶ Appellare.Scdo sic.ij.q vj.si qs in q̄cũq3 z.C.ne li.in vna eadẽq3.l.vna.et qd dicit appellare scdo intellige a diffinitiua sententia:a q̄ scdo appellare pmissuz est z nõ vltra.i.e.sua:z vt dicũt iura p̄dicta.z hoc idẽ locũ h3 ante sniam si grauaret qs pluries super vno articulo secũdo posset appellare etiã sup illo:imo ãte sententiã si grauaret qs posset appellare pluries q scdo vel tertio vel quarto:quotiẽs sup diuersis articulis grauaretur:qz sup vno quoq3 articulo licitũ est appellare si grauaret.

c ¶ Res fauorabilis.i.q ma.accusa.pos.videtur.Ber.

ne procedens de parentela te stimonia recepisti.vtruz quia mulieris pars iterũ appellauit postulas vtrũ ad calculuz sentẽtie pcedere valeas edoceri. ¶ Respondemus igitur q licet iuxta decretũ late.cõci.[a] postq3 in termino psequẽ de ap.statuto appellãs suam ap.nõ fuerit psecut[9] auctoritate tua libere possis vti: tñ qz iterũ appellauit(cũ ſm iura ei licuit in eadem cã bis appellare[b])se a iurisditõe tua fecit exẽptã p̄sertim cum hic ad separationez matrimonij qd est res fauorabilis[c]: intentio viri procedat. ¶ Celesti.iij.

¶ Snia excõicationis suspensionis/vel interdicti lata sub conditione suspendit: si ante cõditionis euentũ fuerit appellatũ. h.d.i.herẽdo verbis lfe vt sic satisfaciat cuilibet lectu re.Et ẽ decisio subtilis z multum allegabilis. Capl'm.xl.

Preterea requisiti fuimus si qs iudex ita protulerit sniam.nisi sempronio infra.xx.dies satisfeceris[d] te excõicatũ vel suspensum aut interdictũ esse cognoscas:ille in quẽ fert snia medio tpe appellãs ad diẽ statutũ minime satisfecerit: vtrũ ille snia tali ligef:aut iterpositiõe ap.

divisio

Preterea. ¶ Primo ponit 9sultatio.scdo rñsio ibi:videt autem.Ab.

d ¶ Satisfeceris.Quid sit satisfacere:habes ff.q satisda.cog.l.j.z.ff.d pig.ac.si rem alienã.§.omnis.Lau.

tut[9] existat. ¶ Videt aũt nobis q hmõi sniam ap.obstaculũ debeat ipedire[e]. Idem.

¶ Si p rescriptũ cõmittãtur plures articuli 9nexi:z i vno remoueatur appellatio:intelligitur etiam remota in aliis. hoc dicit. Capitulũ.xli.

Secundo requiris:cum pluribus articulis in vna 9missione positis in vno tñ cõtingit appellationẽ expresse vetari vtrũ appellatio teneat/si sup aliis fuerit appellatũ. ¶ In q̄.t.r.q cuz ſm btm Gre.vba intẽtiõi[f] deseruiãt:zet hec sit nostra intẽtio vt de oib[9] articul' q̄ i 9missione ponunt iustitia suũ 9sequatur effectũ in oibus[g] appellatio intelligitur interdicta.Nihil eni interest vtrũ inhibeat p'io an scdo:medio an in fine cũ(sicut vtriusq3[h] iuris argumẽta nos docẽt)ea q̄ i principio ad mediũ z ad finem illa vo q̄ i medio ad finẽ atq3 principiũ sepe referri contingat.

¶ Cã suspitiõis pponẽda est corã iudice qui recusat z probanda coram arbitris.h.d.

¶ Tertio postulas edoceri: z infra. ¶ Consul.t.t.respon. q cum aliquis iudicẽ pponit se habere suspectum suspitionis cãm corã eodẽ allegare[i]

Secundo. Diuidit principaliter in duas partes sicut duo sunt dicta:secundũ ibi: tertio. Abbas. Ubi sint alie q̄stiones siue partes huius.c.dictũ est.s.de offi.delega.ca.prudentiam.

divisio

f ¶ Intentioni.xxij.q.v.humane.z.i.de vb.sig.intelligẽtia.

¶ Glosa sequẽs signat cõtrariũ z soluit.

g ¶ In omnibus.i.e.inquisitioni.cõtra. Solue hoc cõtra qd dicit hoc locuz habet cum est vnũ negocium pricipale:s3 plures articulos continet prudẽtes ex negocio principali.exemplum pone.s.d refert.cũ dilecta.et.s.de offi.deleg.venerabilis.Illud autẽ qd dicitur.i.e.in decr.Gre.inquisitioni.loquitur cum plura sunt negocia omnino diuersa in vna cõmissione cõtenta.Exẽplũ pone de hoc ij.q.j.in primis.

† Contra.lex pr.§.fundũ.ff.d leg.iij.z i.l.cũ pat.§.dulcissimis.et vtrobiq3 per Bar.ff.d leg.ij.

¶ Glosa seq.tria facit.primo notat z signat cõtrariũ.scdo ponit differentiã inter sententiã excõicationis et alias snias.Finis reci.per.q.de excõicato sub cõditione qui ea pendente mutat forum.

e ¶ Impedire.Et ita suspendit snia q̄ nõdum tenet nõ eni tenebit nisi extãte 9ditiõe.i.de sen.ex.a nobis.j.ex q̄ aũt teneret nõ suspẽderet eius effectus p appellationẽ.i.e.pastoralis.in fi.Arg.s.qz vbicũq3 cõditio extiterit perinde habet acsi ab initio pure cõtrahat.ff.q po.in pig.ha.l.potior.z ita snia excõicationis sub conditione põt ferri z statim currũt tpa appellationis vñ statim appellãdũ ẽ añ diẽ 9ditiõis:vt hic p3 sic z alie snie sub 9ditiõe pñt ferri s3 ibi infra.x.dies est appellãdũ post.x.dies nõ audit appellãs:l3 adhuc non extet

tũc licet sit phibita in vno non tamen est phibita in alio:nisi hoc dicatur in decre.Gre.ar.ad hoc.ff.de ini no.etiã.§.j.C.de repu.l.vna.sed hodie ipso iure remota est appellatio.i.eo.vt debitus.

h ¶ Utriusq3 iuris.Canonici z ciuilis.xxxij.qd.vij.aplis.ff.de pac.item quis.§.viti.z.ff.de verbo.obli.tiria.§.j.C.fami.her.quoties.C.de pac.petẽs.ff.si cer.peta.lecta est.ff.de lega.j.si seruus plurium.in fine.

¶ Glosa ista instituit coram quo qualiter z quãdo sit proponenda recusatio:z coram quo pbanda et quid agendum ea probata.

i ¶ Coram eodem allegare. No.q hec decre.loquit de iudice delegato.s3.i.e.cũ speciali loqt in ordinario. Uñ no.q q iudicẽ recusare intendit cãm iuste recusa-

Recusatio iudicis q̄r d3 pponi et pbari.

tiōis dʒ allegare corā ipso vt hic dicit talē videlicet ꝙ si esset ꝓbata deberet legitima reputari.J.e.cuʒ spāli. sicut in appellatiōe.J.e. vt debit⁹ ꝛ recusatio dāda est in scriptis.S.de ꝓba.qm.ꝛ añ litē cōtestatā dʒ ꝓponi cū sit dilatoria.iij.q.iij.§.offerat.ꝛ.S.ꝺ re iud.iter monasteriū.ꝛ.C.de iudi.apertissimi vel saltem infra terminū statutū a iudice ad dilatorias ꝓponendas.S.de excep. pastoralis. nisi ex noua cā superueniēte post lit.ↄtest. ꝓponi nō pōt.S.de offi.de leg.isinuāte ꝟm leges potest proponi vsq; ad.xx. dies. vt in predicto.§.offera:ur. ꝛ.C.de senten.et interlo.om. iudi. auf.ꝛ ↄsequēter Causa ꝟo suspitionis corā arbitris a partibus electis est ꝓbanda.S.de offi.deleg. suspitiōis. et.J.e.cū spāli.et S.de fo.ↄpe.lʒ.j. Cā ꝟo recusationis nō probata. delegat⁹ in cā ꝓcedat.ea vero ꝓbata supsedere dʒ iudex nec ampli⁹ se intromittat:cū appareat ipm nō habere iurisdītionē post ꝓnunciationem arbitroꝝ. In ordinario secus est:qꝛ pōt ↄmittere causam illā ꝑsone nō suspecte vel illam cām remittere ad superiorē.J.eo. cum speciali.ꝛ ibi de hoc etiā inuitis partibus:qꝺ nō potest delegatus:vt ibi notatur.

tenent.sed ꝑtes vt in aliquos[a] nō valde remotos ↄueniāt ꝑ eundē iudicē debēt[b] cogi corā qb⁹ si cā suspitiōis īfra terminū[c] competentē ꝓbata nō fuerit:tunc demuʒ auctē sua iudex vtet.Qꝺ si coram ipsis cā suspitionis probata fuerit: cāe cognitiōi supsedere[d] tenebit recusat⁹. Ipsa nāq; rō dicta qꝛ suspecti[e] et inimici iudices esse nō debēt. Idem.

Nō tenet iudex vel aduersari⁹ deferre appellationi cui nō detulit appellās. Ca.xlij.

AN sit deferendum ap. illi⁹ queʒ aduersarius de expoliatione post ap.legitime interpositā sibi factā parat⁹ est icōtinēti[f] ↄuincē nos duxisti ꝑ tuos nūcios cōsulē-dos.Rñdem⁹ ꝙ cuʒ in eis qꝺ puniēdus sit i ꝙ deliquit ꝙ appellatiōi deferre neglexerit/ se bñficio reddit ap.idignū[g]. Innñ.iij.illustri regi francoꝝ.

Habet duos intellect⁹ ꝟm primum hoc intendit. Merus executor non recusatur nec ab eo appellatur nisi modū excedat:maxime si est datus cū clausula ap.re.ꝟm alium intellectum.h.d. a iudice suspecto nō receditur per appellationem nisi modum excedat. Capitulum.xliij.

NOuit ille ꝙ nihil ignorat:et infra. Preterea interdicti sententiam cardi. non edidit[h]:sed potius publicauit[i]/nec fuit dictator ipsi⁹ sed verus executor. Vñ cum

a ¶ In aliquos.i.arbitrū vel arbitros:an tales arbitri veri dicant dictū est.S.de offi.deleg.suspitionis.

¶ Glo seq.signat contrarium ꝛ soluit.

b ¶ Debent cogi.Ar.J.ff.de iudi.si ꝗs ex aliena.ſʒ ibi dubitatur an iudex sit:hic aūt nō:cum constat de iurisdītione sed pretenditur recusatio.Lau.

c ¶ Terminū cōpetētē:terminū istū non iudex:sed arbitri statuere debēt.S.de offi.dele.suspitionis. Hodie vero debet iudex assignare terminum vt in decre. inno.iij.in hoc eo.ti.c.legitima.li.vj.Tan.

¶ Glo.seq.signat contrarium ꝛ dupliciter soluit.

d ¶ Supsedere. Cōtradicit.l.qꝛ lʒ iudex delegatus recuset:pōt cām alij delegare.C.de iudi.cū spālis.ibi nō ꝓbat cā suspitionis sed allegata suspitiōe delegat cā alij.ꝛ qꝛ nō grauat in aliq ꝓbatione ꝑmittit a lege vt delegatus alij deleget.ſʒ hic necesse hʒ ꝓbare cām suspitionis.ꝛ ideo qꝛ in hoc grauat releuatur ꝓbata suspitiōe:vt amplius nō cōmittat inuito recusatore:ꝛ nos aliud reseruamus ꝟm canones. Certe lex illa nō dicit:ꝙ cōmittere possit causam ꝛ sic non contradicit.

e ¶ Suspecti ꝛ inimici. Sic.iij.q.v.qꝛ suspecti.ꝛ.C. de iudi.apertissimi.B.

Summarium. AN sit. ¶ Hʒ duos intellect⁹.ꝟm ꝑmū pōt sūmari sic. Appellationi sue renūciat ꝙ post eā aliqꝺ in ipsius preiudicium innouauit.ꝟm aliuʒ intellectum.

Non est deferendū appellationi illi⁹ ꝙ appellatiōi aduersarij non detulit. Scđa pars ibi:rñdemus. Ab.ſi. diuisio

¶ Glo.seq.querit.ponit opi.lau.ꝛ soluit.

f ¶ Incōtinēti. Sed qliter itelligitis illud incōtinēti: an vsq; ad triduū.C.de erro.aduo.l.vlti.an sine interuallo.S.de testi.cogen.preterea.et.S.de elect.qꝛ ꝓpter.ꝛ.S.de re sti.spo.ifas.S.ꝺ testi.veniens.ff. an ↄcito pōt.ff. de si a.libe.si pe culiis.§.vlt.ꝛ.ff. ad tercul.l.ij.§. cōfesti? So. hoc pōt committi arbitrio iudicis.vt dixit alan⁹. Ego dico ꝙ hic supplēdū est maxie qꝛ idē esset si cōgruo tpe hoc ꝓbaret qꝛ frustra auxiliū legis implorat qui ↄmittit i legē.S.e.cōstitutis.et.S. de elec.bone.ꝛ.ff.ꝺ minor.auxiliuʒ. in fi.ꝛ hic exp̄sse dicit:nisi ipse se spōte obligaret vt hoc ꝓbaret in cōtinenti:qꝛ posset renunciare iuri suo.simile.S.de resti.spo.c.j.f. Incōtinēti ↄs tmʒ ipe icludit

f Consor.ter. l.l.si qꝺ in ↄscribendo. cū consor.C.ꝺ pactis.

¶ Glo.seq.arg.pro ꝛ soluit contrarium.

g ¶ Indignū. Nunqꝺ ille ꝙ nō detulit appellationi in vna cā repelli dʒ in alia a beneficio appellationis: ar.ꝙ sic.S.de excep.cū ecclesiastice.ꝛ.S.de elec.bone. in fi.ꝛ.J.de vsu.nō ꝙ frustra.ff.ꝙ quisq; iuris.l.iij.§.hec pena. Respon.nō debet in alia causa ab illo vł ab alio repelli.ꝛ sufficit ꝙ semel punitus est arg.S.de elec.cū in cunctis.§.clerici.ꝛ ca.cū vinton. Et sic habes ꝙ ꝗs punitur in eo in quo deliquit.sic.J.de iurepatro.pastoralis.ꝛ.S.de tempo.ordi.litteras.

NOuit ille. ¶ Diuidit. Scđa ps ibi:de suspitiōis. diuisio

¶ Pro intellectu premitte ꝙ propter discordiaʒ olim vertentem inter regem Francie et regem Anglie papa mandauit cuidam legato qui erat in partibus francie vt totam terram regis supponeret interdicto:contra interdictum postea promulgatum rex francie allegabat tria. Primo ꝙ ille legatus tempore publicationis erat extra legationem suam.ad hoc respondetur in ca.nouit.de offi.lega. Secundo opponebat ꝙ is ab ipso legato appellauerat. Tertio ꝙ ipsum habebat suspectum. Ad ista duo respōdetur hic Abbas siculus. Casus.

h ¶ Non edidit. Sed dñs papa tulit sniam illam.

¶ Glosa sequens adducit similia.

i ¶ Publicauit. Sic ꝛ achati⁹ nō fuit dictator noui erroris:sed veteris imitator.xxiiij.q.j.achatius.ꝛ.xij distin.preceptis.ꝛ.J.de feu.c.ij.si.J.de priui.qꝛ intētionis.qui eni rē ꝑducit in lucē potius rē declarat ꝙ aliquid noui faciat.ff.de acquirē.re.do.adeo quidē.§.si quis.in fi.ff.de testi.heredes.§.j.ff.si serui.vēdi.sicuti.§.discant alias:sed ꝛ si queratur.

scđm⁹ ius ab executorib⁹ᵇ appellari non possit: nisi forsan modūᶜ excederēt in exequendo: nos etiā in lr̄is super hoc directis ad ipsum appellationis curauimus obstaculū inhibere: appellationi ab eo interposite nō fuerat deferēdū.

¶ De suspitiōis aūt obiectu: licet eū merito tibi suspectum nō fuisse credam⁹: non tn̄ et si fuisset ꝓpter appellationem interpositam ab eo desistere debuisset: ad qđ nō proprio motu: sed nostro potius ꝑcepto processit. Idem.

¶ Si appellatio recipitur a iudice vel approbat a parte: terminꝰ ad eā prosequēdā ꝑfixꝰ obtinet vicem ꝑemptorij / vt in absentē ꝓcedat acsi peremptorie fuisset citatꝰ nec talis terminꝰ preueniri poterit ab aliqua partiū. Capl'm. xliiii.

Sepe contingit q̄ cū ad nostrā audiētiā appellat: ꝓpter defectū ptis alt'ı⁹ neq; per se: neq; ꝑ responsalē idoneū ap. interpositā prosequentis: vel forsitan ex maliciа responsalisᶠ mandatū procuratorium occultantis: lites q̄ de facili poterant terminari: remaneant indecise: cū frequenter iurꝭ questioᵍ moueat cuius apud nos probationes necessarie non existunt. et interdum etiam factiʰ questio ꝺ leui posset partibus presentibus cōprobari. Un̄ licet in lateran.ⁱ ꝯcilio fuerit cōstitutū vt si in quocunq; negocio aliquis appellaueritᵏ: et eo qui appellatus fuerat veniente: q̄ appellauit venire neglexerit: cōpetentē illi recōpēsationem faciat expensarū: vt hoc saltem timore deterritus: in grauamen alterius non facile quis appellet. ¶ Quia tamen ꝓpt' hoc questiones prorogant: ꝑsenti decreto statuimus vt si hmōi appellatio vel a iudice recepta: vel a pte fuerit approbata: post terminum ap. ꝑfixū edicti ꝑemptorij viresˡ obtineat: ita videlꝫ vt ex tūc i absentēᵐ ꝑinde ꝓcedatⁿ

a ¶ Scđm ius. Tā canonicū q̄ ciuile. ꝭ. ꝺ re iudi. q̄ ad ꝯsultationē. ij. q. vj. §. sunt quoꝝ. ꝭ. ab executore. ⁊ C. quoꝝ ap. nō reci. l. ab executore.

b ¶ Ab executorib⁹. Hoc intelligendū est de mero executore q̄ nullā hꝫ cognitionē sed tm̄ executionē. ꝭ. de offi. dele. pastoralis. §. qꝛ ꝟo vbi de hoc. et ꝭ. ti. pxi. de cetero. talis fuit iste.

c ¶ Modū excederēt. Sic. ꝭ. tit. pxi. q̄ ad cōsultationem. vbi de hoc.

¶ Glo. se. dupliciter legitur.

d ¶ Debuisset. Ex hoc videt q̄ sicut non posset appellari a mero executore ita nō pōt recusari. ꝭ. e. sup eo. ⁊ c. ꝗ §. iij. sed si nō esset merus executor: bn̄ posset appellari ab ipso ⁊ recusari.† Joh. Sed videtur potius dicere littera ista q̄ si quis appellat a suspecto q̄ ꝓptea nō debet dimittere qn̄ ꝓcedat: qꝛ ꝑmo recusatio est ꝓponēda. ⁊ si iudex illam nō admittat si sit iusta tūc ē appellādum: quia tunc ipm̄ ꝗuat suspitio enim ꝓponēda est fm̄ formā illi⁹ decre. ꝭ. e. titu. secundo requirꝭ. et. j. eo. cū speciali.

Sepe. ¶ Diuidit. Primo ponit cōstitutiōis cām. Scđo statuit ibi: qꝛ tn̄. in q̄ sex facit. Primo statuitur vt appellatiōe recepta terminꝰ habeat vicem ꝑemptorij. Scđo ibi: q̄ si forsitā. qd̄ si in ꝑposita ꝓuocatio non fuerit recepta. Tertio ibi saluis. saluat qōnes disponētes super desertione appellationis. Quarto ibi: quicquid. declarat ꝑmū dictū hui⁹ cōstitutionis. Quinto ibi: si quis punit ꝑuenientē terminū holo. Sexto ibi: hoc aūt. ꝯstitutionē determinat. Ab.

e ¶ Alterius. s. appellantis.

¶ Glo. seq. notat ⁊ remittit.

f ¶ Rūsalis. Sic videt q̄ negligentia siue dolus ꝓcuratoris noceat dn̄o. De hoc dictū est. ꝭ. vt lit. nō contesta. c. j. Bernardus canonicus bonon̄.

g ¶ Iuris qō. De hoc potes habere plura exempla scꝫ vtrū laic⁹ vel aliq̄s in minorib⁹ ordinib⁹ cōstitut⁹ eligi possit ad dignitatē: vel minor. xxv. an. vel aliquis possit hr̄e plra bn̄ficia de iure cōi. de hoc nulla ꝓbatio apud papā est necessaria cū ipse habeat ius i scrinio pectoris sui. C. de testa. l. omnium.

h ¶ Facti q̄stio. Questio facti q̄nq; ꝑsentib⁹ ptibus de leui posset ꝓbari: puta ꝑ ꝯfessionē ptiū vel ꝑ instrumenta q̄ haberēt: vel ꝑ testes presentes.

i ¶ In lateran. ꝯcilio. ꝭ. e. reprehensibilis. Ber.

k ¶ Appellauerit. Istud no. q̄ q̄ appellat: si appellatio sua recipiat a iudice vel ab aduersario approbetur: tenetur illā ꝓsequi sufficienter quātū ad totū negociū al's si nūciū mittat ad ipetrādū tm̄ vel nullū mittat pte altera ꝓsequēte cōdēnabit in expensis alteri pti. j. e. nicolao. ⁊ c. interposita. §. j. al's si nō approbet appellatō a iudice aut ab aduersario sufficit mittere ꝓcuratorē ad ipetrandum: licꝫ altera pars sit presens vt in decre. interposita. §. j. secus est de appellato quia ei nō imponitur prosequēdi necessitas: nisi venire velit vel solus vel cū aduersario. vt. ij. q. vj. appellatore. ⁊ potest negligere causā si vult cū sine ipso possit cā appellationis tractari si cōtumax fuerit. C de tēp. appel. l. vi. §. illō. eo ꝑus citato. j. e. ꝑ tuas

Et not. q̄ qui appellat a ꝗuamine cām in scriptis assignare tenetur: ⁊ petat aplos in quibus iudex causam exprimat appellationis: ⁊ cur appellatio nō sit admissa. vel si forsitan appellationi sit delatum: post ea statuat terminū appellan̄. et si appellatus voluerit partes debent per se vel per procuratores instructos ad cām detractandam accedere. q̄ si appellans non fecerit / reputabitur non appellās: et ad primum iudicem remittet: et in expensis parti alteri condemnabitur. et si appellatus hoc contēpserit: et ipse ī expēsis condemnabit. vt. j. eo. ti. in decre. Innocen. iiij. cor di nobis est. lib. vj.

l ¶ Obtineat. Ipsa appellatio siue terminus statutus a iudice ad ipsam ꝓsequēdā erat loco peremptorij vt eo elapso ꝓcedat iudex in cā si nō fuerit appellationem ꝓsecutus.

m ¶ Absentē. Hoc potest intelligi de appellante et appellato.

¶ Glosa sequens ponit duo conuenientia inter terminum appellationis et citationē peremptoriā et vnuꝫ in quo discrepant.

n ¶ Procedatur acsi peremptorie. ⁊c. Ut si lis nō est cōtest. excōicetur re⁹ absens qui appellauit: vel mit-

Executor an possit recusari.

† Concor. l. a diuo pio. et ibi bar. §. si super re. b⁹. ff. ꝺ re iudi. ⁊ l. l. mi les. §. q̄ iudicati. eo. ti.

Appellās q̄līt tenetur appellationē suā ꝓsequi.

‡ Concor. tex. i. l. eos. §. si ꝟo cā no. C e. ⁊ i. l. j. §. libelli. per bar. eo. titu.

tatur actor in possessionē cā rei fuādē. si lis est contestata pōt ferri diffinitiua sentētia si liqueat de causa vel si nō liqueat constituat verus possessor. ꝫ. de dolo et cōtuma. ꝑut. ꝫ. vt lit. non contesta. quoniam. §. i aliis. si actor est absens qui appellauit: ꝓcedat ꝯtra ipm ad testiū receptionem. ꝛ ad diffinitiuā sentētiā. vt. ꝫ. de dol̄. cām q̄. ꝑut no. i decre. ꝑut. Itez in alio hꝫ appellatio similitudinē cū citatiōe ꝑemptoria: vt sicut ꝑemptorie citat⁹ qui nō venit nō audit̄ appellās xxiiij. q. iij. de illicita. Silr̄ nec appellās q̄ nō ꝓsequitur appellationem. ꝫ. e. ꝑsonas. ꝛ. c. cū sit romana. In hoc tn̄ differūt: qꝛ ꝑemptorie citato iudex pōt facē gratiā. ꝫ. ꝺ offi. delega. ꝯsuluit. sed si q̄s nō ꝓsequit̄ appellationē stati tenet snīa. vt. ꝫ. e. c. cū sit. nec ampli⁹ audit̄ appellās: vt ibi ꝺr. ꝛ h̄. ꝑ. saluis. ꝛc. ꝛ hoc itellige cū notū ē hoc iudici: ꝙ appellās nō est ꝓsecut⁹ appellationem in termino ꝯstituto: ꝛ ipse nō comparet in ꝑ̄sentia iudicis i ipso termino: al's nō pōt ꝓcedere contra absentē.

Appellatio et citatio ꝑēptoria i alīqb⁹ cōueniūt.

ꝓsecut⁹: excommunicatio non tenuit. arg. l. ꝑdic. ff. de his qui no. infa. furti. quia fingitur nō appellasse. C. de tēp. ap. l. vi. §. vlti. Si fuerit ꝓsecutus: siue confirmetur sententia siue nō/ tenuit excōicatio. Tan. dixit et meli⁹ ꝙ ex quo appellauit: remāsit i officio suo: quia qui appellat non dicit̄ condemnat⁹. ff. de pe. l. ij. §. vlt. ꝛ integer est status eius: vt interim fungat̄ honoribus. ff. de ap. interposita. ff. nihil inouā. l. vna. §. integer. ꝛ iō si ne ꝓsequatur siue non ꝓsequat̄ appellationē excōmunicatio tenuit et hoc ꝺm ꝑ̄dictā rationem quam Ioh. assignauit. Si vero non appellauit: acquieuit sentē tie: ꝛ sic ꝑ sententiam amisit omnem iurisdictionem. vnde si tulit post ea snīam nulla fuit.

an interiꝫ subditos excōicare possit.

Appellās non ꝺr ꝯdēnatus.

ac si perēptorie vocat⁹ ad iudicium extitisset. ❡ Quod si forsitā interposita ꝓuocatio maliciose recepta vel approbata non fuerit: cū constiterit legitie ꝓuocatū: nichilomin⁹ eā vigorē volumus obtinere. ❡ Saluis[a] constitutionibus de ꝓuocantib⁹ post snīam ꝓmulgatis: quibus appellationes suas ꝓseq̄ nō curantibus post terminū appel. ꝓsequende ꝑ̄fixum rata manet snīa[b] q̄ fuerat appellatione suspensa. ❡ Quicq̄d aūt cōtra citationē ꝑemptoriā posset ab absente[c] ꝓponi: aduersus ap. hmōi valeat allegari. ❡ Si quis autem terminum ap. ꝑ̄ueniens[d] tacita ṽitate[e] lr̄as impetrauit et careat[f] ipetrat̄: ꝛ penā contumacie[g] non euadat. ❡ Hoc aūt i litib⁹[h] sine iudiciis exercendis volum⁹ obs̄uari. I dē lemouiceñ. ꝛ caturceñ. epis.

❡ Appellatione deserta ꝑ negligētiam appellantis/ pōt iudex ex officio ꝓcedere in casibus i qb⁹ ei⁹ offm̄ exuberat. ꝛ est casus valde notabil̄. C. xlv

Constitut⁹[i] i ꝑ̄sētia nr̄a archid. claremonteñ. nobis exposuit ꝙ claremoñ. decanatu vacāte/ q̄dā canoni

a ❡ Saluis ꝯstōnib⁹. hoc respicit id qđ dixi. ꝫ. ꝑ. ex tūc in absentē ꝓcedat̄. ꝛc. sꝫ hic post snīam statim rata manet snīa: et ꝓcedit iudex ad executiōeꝫ tm̄: sꝫ tūc ante snīaꝫ alius est mod⁹ ꝓcedēdi: vt dictū est in nota illa. vt si lis nō est cōtestata ꝛc. Ber.

❡ Glo. se. alle. pcor. ꝛ rōnē reddit. q̄rit ar. ꝑ sol. Itez querit ponit opi. Vin. ꝛ Tan. quā approbat.

b ❡ Snīa. Sic. ꝫ. e. cū sit romana. ꝛ. ij. q. vj. appellatore. Qui et nō ꝓsequit̄ appellationē: fingit̄ nō appellasse. C. de tēp. ap. l. vlti. §. vlti. vñ etiā retro notat̄ ifamis. ff. ꝺ his q̄ no. ifa. furti. Sꝫ nūq̄d est idē in snīa excōicatiōis: vt si aliquis fuerit excōicat⁹ post appellationē ꝛ tā nō ꝓsequit̄: an tūc rata maneat snīa excōicatiōis vt fingat̄ nō appellasse? Videt̄ ꝙ sic: qꝛ retro notat̄ ifamia q̄ ꝯdēnat̄ de furto nec ꝓsequit̄ appellationē: vt i. l. ꝑdic. furti. Sed hoc nō est verū in snīa excōicatiōis. qꝛ aut appellatio tenuit aut non. si tenuit excōicatio lata postea ipo iure nulla fuit. j. de sen. excōi. ꝑ tuas. ꝛ ita siue ꝓsequit̄ appellatōem siue nō nō efficit̄ postea aliqua. ff. de reg. iur. qđ ab initio. ꝛ. xvj. q. iij. §. pōt vltra vnā colū. si appellatio nō tenuit. ḡ excōicatio postea facta stati tenuit. et aliud est i snīa excōicatiōis ꝙ̄ i aliis: qꝛ effect⁹ aliarū snīaꝝ suspēditur si appellet̄. ff. ad turpil. l. j. in fi. sed effect⁹ excōicationis non suspendit̄ ꝑ appellationē. j. eo. pastoralis. Ex hoc sequeret̄ absurditas. si aliq̄s retro eēt excōicatus sequeret̄ em̄ ꝙ aliq̄s canonice electus esset. ꝛ tamen cassanda esset electio eius facta medio tp̄e. Io. Sꝫ pone aliquē ep̄um depositū: statim post snīam appellat appellatione pēdente excomunicat subditum suum nunq̄d talis excōicatio tenet? Vin. dicit ꝙ si ep̄s non appellauit. vel si appellauit et non fuit appellationē

Excōicatiōis snīa p⁹ appellationē lata an ꝑ negligentiā appellantis maneat rata.

Prelat⁹ depositꝰ qui appellauit/

c ❡ Absente ꝓponi. hoc vult dicere littera ista: sicut absens ꝑemptorie vocat⁹ q̄ nō potuit venire iusta de causa detent⁹ auditur allegās ipedimētū suū: ita ꝙ reuocat̄ qđ ꝯ eū factū ē. ꝫ. xi. ꝑti. cū bertholdus. et. ff. de iudi. si ꝑtor. ꝛ. iij. q. v. q̄squis. sic appellās si nō potuit appellationē suā ꝓsequi infra terminū ꝯstitutū: audit̄ volēs ꝓbare ipedimētū. ꝫ. eo. cū sit romana. et c. cum ex ratione. ꝛ. C. de tēp. ap. l. vi. §. illud.

d ❡ Pueniēs. hoc itelligit̄ de termino statuto a iudice vel ab appellāte: secus est in termino statuto a lege quē ꝑ̄t q̄s ꝑ̄uenire. ij. q. vj. appellatore. dū tamen appellat⁹ nuntiū nō precurrat vt appellantē in cōmissione impetrāda supplātet. j. eo. oblate.

e ❡ Tacita ṽitate. Qꝛ tacuit ipetrādo ꝙ terminus statutus fuisset a iudice vel a seipso.

f ❡ Careat impetrat̄. Iste cui prefigitur tempus ab homine: non potest ante terminuꝫ illum impetrare nūquid tempus illud currit in anno appellatiōis? non videtur: quia tunc non est in mora: quia si vellet procedere non potest vt hic dicit. et ei qui agere nō ꝑ̄t non currit tempus. vt dicit. l. C. de annu. except. l. j. §. vltimo.

g ❡ Penā ꝯtumacie. Qꝛ punit̄ in expensis. ꝫ. eo. reprehēsibilis. et iudex cui fit ꝯmissio cōdēnabit illū ad expensas. j. eo. vt debitus.

h ❡ In litibus. Et vbi nō fuat̄ iuris ordo: vt i notoriis. ꝫ. de iureiurā. ad nostrā. ꝛ in cā inq̄sitionis. ꝫ. vt lit non cōtes. qm̄. † vbi crimina patent: ꝛ corrigunt̄. ꝫ. eo. rep̄hensibilis. ꝛ. cū sit romana. in fi.

† Con. coe. tex. l. l. ij. §. qđ de frumēstaria. ꝛ ib: bar. ff. ꝺ ad muni. re. ad ci. ꝑti.

Constitut⁹. ❡ Si appellans in causa electionis infra tēpus legitimū nō ꝓsequitur: nō per hoc preiudicatur cognitioni faciē de officio iudicis super impedimētis electi. h. d. Diuiditur primo ponit̄ pars narratio. Secunda ibi. intellecto. papemotuum et iudicium datio. Ab. si.

i ❡ Cōstitut⁹. hec decre. loquitur de materia illi⁹. ꝫ. de testi. veniens.

a ¶ Transtulerunt. Et quidā alij retinuerūt penes se potestatē eligendi. hoc acto in ipsa translatione q̄ eps̄ sine alijs ad electionē nō procederet: vt .j. dicit.
¶ Glosa seq. recī. per obiec. ꝛ scḋo soluit.
b ¶ Preter assensum oīm. i. p̄ter assensum oīm requisitorū: quia oēs sunt vocandi. s̄. de elec. q̄ sicut. ꝛ ca. qꝛ ppter. ꝛ c. bone. ij. Si velles itelligere p̄ter assensū omniū. s. habitū in electione: nō valuisset appellatio: qꝛ nō est necesse q̄ oēs ꝯsentiāt in electione: qꝛ sufficit cōsensus maioꝛs partis ꝛ sanioꝛs capituli i electionibus ex q̄ vocati sunt oēs. vt dicit illa cōstitutio: qꝛ ppter. et multa alia iura eiusdē ti. ꝛ .j. de his que fiūt a maio. par. capi. c. j. seruata forma illius ca. quia propter.
c ¶ Derogaret. Qꝛ nec posset si vellet: ex q̄ appellatū est ad superioꝛē vel de legatū. s̄. ḋ offi. leg. licet. ꝛ s̄. de postu. bone.
¶ Glo. seq. obijcit. ponit duas opi. Jo. et Tan. ꝛ secūdā approbat.
d ¶ Delegauit. Sed qualiter potuit iste legatus delegare cām alij cū tam esset delata ad papā p̄ appellationem. cōtra id s̄. de offi. leg. studuisti. et. c. licet. Jo. dicit q̄ specialē est in causa vbi appellatur ab electione: q̄ alter cognoscere possit. Tan. dicit ꝛ melius q̄ hoc facere non pōt: nisi de consensu partiū quē credebat hic interuenisse: ad hoc vt causam magis instructam remitteret ad papā p̄ iura predicta. C. de rela. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. .j. eo. intimasti. †
e ¶ Indulgendum. Quia indulgeri non debet nisi ex iusta causa. s̄. e. cum sit. ꝛ. c. ex ratione.
f ¶ Potuissēt. sic. s̄. ḋ elec. bōe. ꝛ ḋ do. ꝛ ptu. cū dilecti
g ¶ Exceptiones. Duas videlꝫ quas statim subiūgit: quas iudex ex officio suo decurso tēpore appellationis admittit: ꝛ de eis mandat inquiri: ne per surreptionē pmoueatur. arg. s̄. de elect. cū dilecti. sic. C. de tēp. ap. l. ij. in fi. In hmōi electionibus precipue valet officiū iudicis. s̄. de elec. cū nobis olim. ꝛ. c. nichil est.
h ¶ Renūciasse. Qḋ ei licuit. vij. q. j. s̄. periculosum ꝛ. C. de pac. si qs in conscribendo vbi amplius non est audiendus. arg. j. de insti. cū venissent.
i ¶ Processisse. Excedēdo fines cōpromissi. ꝛ ita nichil legit. s̄. de elec. cū dilecti. ꝛ .j. de ꝯfir. examinata. ꝛ. de arbi. pedius. B.
k ¶ Pretermissis. Predictꝭ. xj. canonicis ꝛ sine quibꝰ procedere nō debebat put expressuꝫ fuit in traslatione volūtatū. vt dicit hec littera.
l ¶ Factam. De alio ab illis xj. pendente electione decani: s̄ qua ꝛ si dubitaretur an teneret nō est alia faciēda. ar. C. ḋ da. tuto. vel cura. pos. l. j. secꝰ si notoriū esset. s̄. e. ꝯstitutis. et. j. de iure pa. c. illud. Vin.

ci vota sua i ep̄m trāstulerūt[a] ꝛ eps̄ cū q̄busdā alijs expresse cōsentiētibꝰ in eūdē archidia. ei cōtulit decanatū. xj. canonicis prius appellantibus ne qs assumeretur preter assensum omniū[b] in decanū: cū electioni eiꝰ. xxv. (tū per se tum ep̄o medio) cōsentirēt. ¶ Cūqꝫ sancti marcelli pbr̄ cardinalis tunc apo. se. leg. p̄ ptes illas trāsitū faceret nō vt appellationi ad nos interposite derogaret[c] sꝫ vt instructā transmitteret ad nos cām: scti egidij ꝛ sancti andree abbatibꝰ/ examinationē delegauit[d] ipsius ꝛ mandauit eisdem vt partē cōtradicentē electioni decani citarent ad ipsum cōtradictionis sue cām in eiꝰ p̄ntia ostensurā. ꝛ infra. ¶ Intellecto igit̄ p̄ assertionē cardiū. q̄ sub ea forma fuerat appellatū: ne sine assensu omniū pcederet̄ in electione decani: ꝛ q̄ appellātes ap. infra annum nō fuerāt psecuti: nec erat ppter qḋ eis esset bieniū indulgēdū[e]: cū sicut bis infra tēpus legitimū simplicē nūtiū ad se. apo. destinarāt sic potuissent[f] saltē semel pcuratorem idoneum destinasse: ne tn̄ perēptorias exceptiones[g] ex eorum parte ppositas videamur sub silētio preterire: mandamus quatenꝰ si vobis cōstiterit archid. facto ep̄i ex q̄ nititur spōte renūciasse[h]: vel predictum ep̄m processisse[i] ad electionē ipsius p̄termissis[k] p̄dictis/ sine q̄bus ne pcederet in illa trāslatione voluntatū ex q̄ nititur archid. pponitur esse actū ei sup decanatu silētium imponatis: alioqn noiationeꝫ seu electionē taliter factā[l] de alio et quicqd fuerit secutū ex ipsa denūcietis irritū ꝛ inane.

Idem cancellario meteñ.

¶ Contra electū vel cōfirmatū nullū aliud ius expectantē nō admittitur regulariter exceptio vel appellatio. maxime frustratoria ad impediendum electionis vel confirmationis effectum sed possessione habita poterit accusari vel denunciari. h. d. et ꝭm hoc est casus notabilis. Capitulum. xlvj.

Constitutis in presentia nr̄a. R. decano sancti saluatoris et cātore meteñ. et infra. Meteñ.[m] intimauit ep̄s q̄ sancti saluatoris prepositura vacāte die electioni prefixo p̄ patrē ꝛ filiū et spm̄ sctm̄ in virtute obediētie: ac sub aīe periculo canonicos adiurauit[n]: vt ꝭm deū ꝛ iuxta cōscientiam suam vnum eligerent de duobus in quos partes videbātur oculos extēdisse: quem ecclesie magis vtilem[o] et idoneum reputarent: decanus autem cum duobus diaconibus et subdiaco. tribus dictum cātorem in prepositum noiauit.

¶ Constitutis. ¶ Appellatio frustratoria possessionē confirmati nō impedit. ita cōiter summat̄. sed ꝭm hanc summatio nē hec decre. est in dui. lo. Diuidit. Primo narrat factum. Secūdo diffinit. ibi nos ergo. Tertio protestatur: ibi. si quid. Ab.

Sūmarium.

diuisio

† Addit hostiē. q̄ delegatus sei tromiserit: qꝛ iminebat scā dalum arg. l. equissimū. ff. de vsufru.

m ¶ Meteñ. ex vna parte.
n ¶ Adiurauit. Talis adiuratio loco iuramenti habetur. ij. q. v. quis pr̄esbyter. j. de purga. cano. c. j.
o ¶ Magis vtile. Ad hoc qḋ de iure tenent̄. ille eīm qui est doctioꝛ ꝛ sanctioꝛ est eligēdus. viij. q. j. licꝫ ergo eius cōparatione ceteri grex dicant̄. xxv. dist. §. nunc autē. ꝛ. j. q. j. vilissimus. ꝛ. lxj. dist. in sacerdotibꝰ. lꝫ talis sit eligēdus sufficit si est idoneus. qꝛ cōueniēs sciētia toleraꝫ in plato. s̄. de elect. cū nobis olim. ꝛ sufficit q̄ nō sit malꝰ. xvj. q. vij. monasteriū. s̄. de ꝑsump. dudū.

Electio an de doctiori fieri debeat. Scia conuenītēs toleratur i plato.

a ¶ Cantor. Sancti saluatoris.
b ¶ Maiori et saniori. Quasi a duabus partib⁹ electus. vñ merito debuit preualere qđ semp obtinet in electionibus. ꝫ. de elec. qꝛ ꝑpter: ꝛ etiam in aliis negocijs eccl'ie nisi a paucioribus aliqđ rōnabile ostēdat. ꝭ. de his q̄ fi. a ma. par. capi. c. j.
¶ Glo. seq. ponit. recit. per obiec. ꝛ sol. scđo q̄rit ar. ꝓ ꝛ ɔtra ꝛ soluit
c ¶ Impotentiā. Impotentia ꝓueniens ex nimia senectute vł corporis debilitate bñ nos repellit a ꝓmotione. lxxxv. dist. archidia. sed hic non obijciebat talis impotētia vt patet ex lr̄a. Sꝫ nū quid est habēda rō potētie in electionib⁹ siue diuitiarū siue nobilitatꝭ sicut habetur rō dignitatis? Ar. ꝙ sic. iij. q. iij. in testibus. xxx. dis. hoc scripsimus. xcvij. dist. nobilissimus. xlj. dist. nō cogant. xxiij. q. j. qui ꝯ pacē. in auc. ꝺ defen. ciui. ꝭ. j. col. iij. ꝛ ꝭ. de ꝑben. de multa. ff. de custo. et exhi. re. l. j. ꝛ ff. fami. hercis. si q̄ sunt. ꝛ ff. de fi. instru. l. vlti. C. q̄ bo. ce. pos. l. vlti. Sed ꝯ videt vt paupertas ꝑferatur. xij. q. ij. gloria epi. ꝛ c. socrates. xv. q. j. illa. i fi. ff. ꝺ va. ꝛ extraor. col. j. ꝭ. est quedā res sanctissima. So. si oēs alie circūstātie pares essent hincinde: satis potest recurri ad diuitias seu potentiā: vt ꝑ eas subleuet ecclesia ꝑ iura ꝑdicta. Itē patet hic ꝙ nō recurrit ad dignitatē cū numerus est longe maior ab alia parte. ꝫ. de elec. dudum. j.

† Adde q̄ dicat maior et sanior. ia. bar. i. l. ob carmē. ꝭ. si testes. ff. de testi.

Nobiles ꝛ diuites ceteris parib⁹ alijs ꝑferunt.

cantor[a] ꝓ ꝯ ipse qui p̄sbyterali offō fungit ꝛ custos cum scholastico ꝛ mgr̄o. B. sacerdotib⁹ leuitis duobus/ et subdia. v. tecōcorditer elegerūt. cuius electionē tanq̄ a maiori[b] ꝛ saniori parte capli factā (cū de ꝑsone tue honestate cōstaret) predictus eps cōfirmauit: ꝛ cū tibi vellet domū ꝛ inuestituram porrigere (vt moris est) decanus ad sedē apo. appellauit. cōtra te impotentiā[c] dūtaxat allegās: ꝑponendo te in partibus illis quasi penitus impotentē in quib⁹ ꝑpositure possessiones existūt: addēs ꝙ alia tibi obijceret in presentia nr̄a: que tunc in presentia iudicis suspecti noluit explicare[d].

¶ Nos ergo qꝛ cōstitit euidēter illā appellationis cām que fuit expressa rōnabilem[e] non fuisse: ꝛ aliā aūt tūc nō expressit ꝛ si dixerit idem decanus ꝙ aliam[f] vellet obijcere corā nobis decreuimus tue confirmationis effectū non debere ꝑ ea q̄ sunt ꝑposita impediri. ¶ Si qđ tñ cōtra te nō in modū[g] exceptionis ad impediendū electionis ꝛ cōfirmatiōis effectū sed in modum denūciationis vel accusationis duxerit proponendum: postq̄ pacificam ipsius prepositure possessionem fueris assecutus proponendi licentiā nō negamus.

vt ill. nō cōtest. accedēs. ꝛ ꝫ. de fi. instru. cū ioannes. ꝛ de hoc. ꝫ. de excep. denicꝫ. et multo forti⁹ si ꝑtestatus sum me velle tūc aliā ꝑponere vt hic: et si decan⁹ aliā ꝑposuisset bñ fuisset audit⁹: sꝫ nullā ꝑposuit: qꝛ nō habebat qđ obijceret. vel mutauit ɔsiliū suū: ꝛ superior tenet illā admittere: qꝛ et si nichil opponeret: ipse ex officio suo tenet inquirere de ipsa electione. ꝛ meritis electi. ꝫ. de elec. cū nobis olim. et. c. nichil est. ꝛ. c. venerabilē. immo si aduersarius negligēs esset superior dꝫ inquirere de exceptionib⁹ remissi post̄a ꝑpositis. ꝫ. e. c. ꝑ. ne per surreptionē aliqs adipiscat honores. ꝫ. de elec. cū dilectus. ꝛ in. c. cum nobis oli. Quid iuris sit in alijs casib⁹ ab isto dicet. ꝭ. eo. dilecto. In hac sn̄ia q̄stiō ad casum ꝑsentē erat. T. et alij vt Jo. ꝛ Da. colligebant ex hac lr̄a ꝙ in casu isto non pōt opponi alia exceptio q̄ fuisset expssa eā succubuit in vna: nec licet variare ne eccl'ia diu vacet. Uel hic nō fuit admissus: qꝛ cum succubuit in vna presumit calūniose aliā ꝑponere. iij. q. x. placuit. Qđ prius dixi teneas. Ber. Hodie opinio Jo. ꝛ Da. est approbata per iura noua: vt patet in. c. vt circa. de elec. lib. vj. ꝛ c. cōstitutionem. de elec. in clemen.

† Adde q̄ dicat rōnabilis cā ꝑ Bar. in l. qđ ꝓ ꝯ ff. de legi. ꝛ i. l. si postulauerit. ꝭ. ratio. ff. ꝺ adul.

¶ Glosa seq. dupliciter obijcit. ponit opi. Joā. iterum obijcit. ponit opi. Joan. ꝛ soluit.
g ¶ In modū exceptionis. Si. ꝭ. de cōces. prebē. post electionē. in fi. Sed cū isti det actio ad impugnādam electionē: multo forti⁹ exceptio dꝫ dari ad impediēdū. ꝫ. de iureiur. queadmodū. qꝛ turpi⁹ eijcitur ꝛc. vt ibi: ꝛ cui damus actionem multo fortius et exceptionē. ff. de superfi. l. j. ꝭ. is autē. ꝛ ff. de re iu. inuitus. ꝭ. cui damus. Preterea qualiter pōt iste electus pendente lite recipere dignitatē cōtra id. lxxxj. dist. tantis. ꝭ. de accu. de⁹ omnipotens. ꝛ ꝫ. de testi. c. vlti. ꝛ ff. de re mili. qui status. Joan. dixit ꝙ hoc ideo statuitur qꝛ presumit ꝙ calūniose ꝛ differēdi causa obijciat. Arg. ꝫ. de elec. cū dilecti. ꝛ ꝫ. de resti. spolia. litteras. immo videt ꝙ cum in modum exceptionis obijcitur crimen electo nisi electus publice sit infamat⁹ de illo crimine ꝙ differenda sit exceptio. ꝭ. de accu. accedēs. ar. C. ꝺ edic. diui adriā. tollen. l. ij. C. de fal. l. ij. ꝛ sic videtur ꝙ iste sub cōditione recipiat dignitatē si innocēs repertus fuerit. ff. de tuto. et cura. da. ei qui. Item patet hic ꝙ licet aliquis sit exclusus a iure excipiēdi nō tamē a iure denunciādi vel accusandi. Sic. ꝫ. de iureiurā. quemadmodū. in fi. si. ꝭ. de cōces. prebē. post electionem. in fi. Sed quare iste etiam post confirmationem nō potest obijcere crimen in modum exceptionis: vt. ꝭ. de accu. super his. Rñ. ratione presumptionis oneratur duriori modo agēdi: quia de facili repellitur quis a denūciando vt

d ¶ Explicare. Aduertēdū est ꝙ hic deficit tot⁹ iste tex. seq̄ns fm ꝙ cōpertū est in registro. ꝛ incipit. Nec appellatio quā post cōfirmationē obiecerat cōfirmationis factū debuit īpedire. qm̄ a maiori parte ꝯ ɔstitutionē maioris/ ꝛ sanioris nulla rōnabili cā obiecta vel ostēsa iterposita fuerat qꝛ ꝛ decan⁹ opponēs rōnabilē cām sue appl'atiōis nec opposuit/ nec ondit. Nos ꝫ ꝛc.

Addi. no ex registro.

e ¶ Rōnabilem nō fuisse. Ex hoc ptꝫ ꝙ eps nō tenebat deferre appellationi ꝑdicte: qꝛ lꝫ alius sit potētior nō fuit iusta cā appellādi dū tñ alter sit idoneus: et sic potentia hmōi vel nobilitas nō preferꝫ. sed ideo detinuit: qꝛ dicebat se aliam velle ꝑponere coram papa.
¶ Glosa seq. arg. alleg. cōtra. soluit ꝛ opi. ponit.
f ¶ Aliā vellet obijcere. Ex hac lr̄a satis colligit ꝙ aliā exceptionē siue aliā cām possum ꝑponere corā iudice appellatiōis q̄ expssserim corā illo a q̄ appellaui. arg. ff. de ap. scio quesitū. ꝛ noua instr̄a ꝛ allegationes possum inducere in cā appellatiōis. C. ꝺ tēp. ap. ꝑ hāc. Sed ꝯ. ꝭ. eo. dilecto. ꝛ c. vt debit⁹: qꝛ nō admittit appellatio nisi sit rōnabilis cā expressa vt ibi dr̄. ꝫ si illā non expressit postea nō pōt aliā exprimere ꝑpter quā non appellauit. In casu pn̄ti dico ꝙ coram iudice appellationis possum opponere quācunq̄ cām rōnabilem vo lo. siue illā expresserim in appellatione siue nouā. vt. ꝫ.

Electionē ipugnans an possit in cā appellatiōis ꝓsequi causaꝫ aliā ab expssa.

Accusatio vł denunciatio q̄nq̄ ꝑmittit illi q̄ a iure excipiēdi excluditur.

si fuerit inimicus vel criminosus q̄ denūciare non pōt cū se nō correxerit vel si nō p̄monuit: sil'r est durū agere crimialiter ,ppter penā talionis. Sed excipe pōt q̄libet criminosus ⁊ excōicat⁹. s̄. de excep. dilecti. i fi. Jo. alia rō verior est: q: vlteri⁹ nō posset obijcere crimē in modū exceptionis p cōfirmationem quā iste habuit ⁊ possessionem corporalez quā mandat papa dari huic: ɔsequit̃ iste plenius ius a quo repelli nō pōt nisi per denūciationē vl' accusationē. Uñ exceptio locū nō hʒ q: p exceptione repellit̃ quis ab obtinēdo. vt dicit illa decre. sup his. et lʒ ibi sit ɔfirmat⁹ ⁊ habeat possessionē nondū tñ plenū ius hʒ. vnde adhuc hʒ ibi locuz exceptio: sʒ hic n̄ est ita. In decre. accedēs: erat ille iā institut⁹ p papā ⁊ non deerat sibi nisi sola executio quā papa mādauit fieri nisi publice infamat⁹ esset: q: executio differri nō debet ,ptextu exceptiōis opposite: nisi opponeretur de falso. s̄. titu. pxi. decetero. ⁊ j. de cri. fal. super eo.

Idem vigorieñ. episcopo.

¶ Appellari pōt si locus non tutus partib⁹ assignatur: etiā si sit scriptum appellatione remota. Capitulum. xlvij.

Ex parte tua: et infra. ¶ Presenti pagina respondemus q cū excusat̃ honeste qui ad presentiā delegatorum iudicum nō pōt secure venire citatus: tu vel tui quotiens ad illos iudices vos euocari contigerit: ad quorū presentiam vobis periculosum[a] est ire libere poteris appellare: etiā si i litteris cōmissionis ap. fuerit remedium interclusum: nisi iudices[b] vobis assignent locū idoneū ⁊ securum.

Idē episcopo decano ⁊ precentori herfordeñ.

¶ Licite appellat reus si non auditur excipiēs ,pcuratorem actoris non habere sufficiens mādatū: vel se prius cōuentū p alias lr̃as de quibus non fit mentio in secundis. h. d. quo ad titulum. Capitulū. xlviij.

Significauit nobis magister hospitalis eboraceñ. et infra. Preterea capitulū eboraceñ. auctoritate quarūdam litterarum in quarum sigillo continebatur sigillū capituli ad citationes[c] tātū: cum aliud sigillū capl'm illud noscatur habere quedā ɔstituebat[d] actorē: sed lʒ idē magister allegauerit q occasione litterarū illarū actor nō deberet admitti: ⁊ insuper adiunxisset q auctoritate litterarū quarūdam a nobis ad alios iudices obtētarū prius[e] conuentus / nō debuit p lr̃as posteriores in quibus nulla fuerat mētio d' prioribus cōueniri: iudices tñ exceptiones hmōi admittere noluerunt: propter quod vocem ad nos appellationis emisit. ¶ Quocirca mandamus quatenus si vobis cōstiterit ob dictas cās vel earum aliquā[f] ad nostrā fuisse audientiā appellatū reuocato in irritū quicq̄d post appellationē hmōi noueritis esse factum partes ⁊c̄[g].

Idē mgr̃o. G. archidia. ⁊ v. normāno canōic; suessioneñ.

¶ Licite appellat reus si non

Significauit. Prima pars ponit querelā appellātis. Scd̄a dat iudices ibi: quocirca. Abbas.
¶ Glo. seq. dupl'r exponit quod hic dicitur de sigillo.
c ¶ Ad citatiōes. Faciēdas. s. qñ capl'm citabat aliquos sigillabat lr̃as illo sigillo. sed per illud sigillū nō debebāt ɔstituere actorē ad causam: imo cū sigillo noto ⁊ autētico. Uel etiā cū citabāt̃ mutebāt nūciū cuz sigillo illo nec tñ sufficiebat sigillū ad litē totam. B.
¶ Glosa sequēs recitetur per. q.
d ¶ Cōstituebat actorē. Adhuc poñat obijci huic actori q nō erat cōstitut⁹ de auc̄te archiep̄i eboraceñ. q: si capl'm cōueniat aliquē: vel cōueniat̃: auctoritas p̄lati dʒ interuenire. et si p̄latus sil'r agat vel ɔueniat̃ dʒ hr̄e ɔsensuz capl'i. s̄. d' iudi. cām. ⁊. s̄. d' p cu. c. j. vbi d' hoc. Sʒ si capl'z agat ɔ p̄latū suuz vel ɔueniat̃ ab ipo: tūc dabit̃ capitulo actor ad litem auc̄te iudicis ad instar minoris q̄ si vult litigare ɔ curatorē suū: dabit iudex minori actorez: vt insti. de auc. tu. §. vlt.

Ex parte. ¶ Diuiditur q: primo ponit̃ decisa consultatio. Scd̄o responsio ibi: presenti. Ab.
¶ Glo. seq. ponit quattuor que requiruntur in loco.
a ¶ Periculosum est ire. No. q ibi iudex diem prefigere dʒ. vbi partes sine periculo possint accedere: et oēs sui siue testes siue aduocati. xxxiij. q. ij. siue de coniugij. ⁊. iij. q. ix. hortamur. ij. qō. ij. c. vlti. ⁊. ff. de iudi. si locus. immo nec altera pars que non pōt venire honeste tenet̃ ire ad locū inhonestū. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbiter. Itē nō solū dicit̃ locus incōmodus ,ppter inimicitias sed etiam si excedat duas dietas. vt. s̄. de rescrip. nonnulli. Itē nec extra prouinciarum terminos est facienda citatio. iij. qō. vj. neminem. nisi ex speciali iussione principis. C. de epi. et cle. aut. sed hodie. C. de ap. cū post. in aut. vt oēs obedi. iudi. §. ij. col. v. ⁊ vbi citatur quis ad locum periculosum: nō sufficit prestare ducatum. vt. s̄. vt lit. non contesta. accedens. Joan.
¶ Glosa ista arguit.
b ¶ Nisi iudices. No. argu. iudicem posse reuocare grauamen vt appellās cogatur recedere ab appellatione legitima. j. e. cum cessante.

⁊ insti. de cura. §. vlti. cū eñ eccl'ia equiparet̃ minori ⁊ capl'm dicat̃ ecclesia. j. de testa. requisiti. ergo et capl'm equiparat̃ minori sed hic agebat capl'm ɔ archiep̄m: ⁊ ɔ rectorē hospitalis q̄ p archiep̄m fuerat institutus: q̄ dicebat ordinationē hospitalis ad se spectare: capitulum v'o ɔ'riū dicebat. vñ in casu isto archieps nō prestaret auc̄tem capl'o ɔ se: ⁊ sic iudicis auc̄te pōt cōstitui p capitulū iste actor siue ,pcurator vt dictum est.
e ¶ Pri⁹ cōuentus. Hec allegatio est efficax. s̄. de rescrip. ex tenore. ⁊. s̄. de fo. cōpe. c. pe. ⁊. j. e. vt debitus.
¶ Glo. seq. ar. alle. dnq̄ iura. all'. iiij. in ɔ'riū ⁊ remittit
f ¶ Aliquā. Arg. q q̄ plura narrat i libello suo: quorū vnū p se sufficeret: sufficit vnū ,pbare † j. de p̄bē. cū tam dudū. ⁊. j. de accu. accedēs. ⁊. s̄. de rescrip. inter. ff. de cōdi. ⁊ demō. falsa. §. j. ⁊. j. de priuileg. vt priuilegia. Arg. ɔ. s̄. de rescrip. ex parte. vbi de hoc. ff. d' execu. tu. q̄ testō. ⁊. s̄. de rescrip. olim. ⁊. s̄. de ,pba. licet. sed ibi se obligauit ad ,pbandum vtrūq̄: vt ibi dictum est: et sic vtraq̄ istarū exceptionū legitima fuit ad appellādū.
g ¶ Etc̄. Id est ad vestram presentiam conuocetis: ⁊ in causa procedatis. Joan.

diuisio

Locus tut⁹ est partib⁹ assignādus.

Capl'o ɔ p̄latū agenti dʒ a iudice actor ad litē dari.

† Limita hoc dictum glo. vt p Bar. i. l. diu⁹ ff. de re iudi.

S Ignificantibus. ¶ Diuiditur in duas partes. Secunda ibi: quocirca. Abbas sicu.

a ¶ Significantibus. Hec decreta. ponitur. s. de libel. obla. et ibi exponitur. sed ad aliū effectum. ergo nō obstat. arg. de superfluitate.

¶ Glosa se. recitetur per obiec. et remissionem.

b ¶ Denegarent. Et ita pronūciandū est super incidēti siue emergēti. hec questio nō erat incidens: sed potius emergēs. de hoc plene dicit. s. de ordi. cog. c. j. † B.

E x insinuatiōe. Summat vt in rubro fm intellectum glo. q̄ cōiter tenetur. Uel summa sic. Si iudex a q̄ pfigit terminuz ad psequēdam appellationez et ad redeundum a psecutione: nō valet terminus respectu redeundi: sed bene valet respectu psecutiōis: adeo q a neutra partiū preueniri potest. Ponit querelas appellantis. Secundo dat iudicem ibi: quo vero. Abbas sicu.

¶ Glosa sequēs ponit opi. quam reprobat.

c ¶ Aduocat⁹ Ex hoc sumebāt quidā arg. q iudex possit recusari si aduocat⁹ alterius partis est commēsalis ipsi⁹ ‡ sed nō est sufficiēs cā recusandi. s. de offic. iudi. c. j. sed si altera pars esset commēsalis siue familiaris iudicis: tūc potest recusari. s. de offi. delega. insinuante.

† Con. cor. l. j. et ibi Bal. C. de or. cog. et l. non ignorat. per eū. C. q accu. nō pos.

diuisio

‡ Hanc tenuit glo. in s. iij. q. v. accusatores

audit⁹ petēs declarari rem petitā in libello. Capitulū. xlix.

S Ignificantibus[a]. T. et R. fratribus nostro fuit apostolatui declaratū q cum inter ipsos ex vna pte. et A. ex altera sup q̄dā terra corā iudicib⁹ delegatis q̄stio verterek: ipi cū plures terras haberent vt terra illa sup q̄ questio vtebak ostēdereк eisdē: a iudicib⁹ postularūt: qd cum ipsi facere denegarēt[b] ad nostrā audientiam puocauerūt. ¶ Quocirca māda. quatē. si est ita/ reuocato in statū debitū si qd post ap. noueritis attētatum et c.

I dē eboraceñ. epo: et de luc. et de monte molli abbatibus.

¶ Iudex a quo non potest statuere terminum ad finiēdam appellationem. qd si fecerit. intelligatur statuisse ad se presentandum. Capitulum. l.

E x insinuatione prioris et canonicoꝝ sancte barbare nobis inotuit q cū inter ipsos ex vna parte. et U. camerariū de tangar. ex altera/ super quodam monasterio corā iudice ordinario questio verteretur: et idē camerarius ad nostrā audientiam appellauerit: appellationi terminū non prefigens: dictus iudex qui cām illius videbatur fouere pro eo q quidā clericus cōmensalis suus: dicti camerarij in eadem cā fuerit aduocat⁹[c]: hūc terminum appellationi prefixit: vt ad festū purificationis vtraqz pars esset ab appellationis psecutione reuersa[d]: licet nō potuit[e] nobis legē imponere vt eā teneamur infra dictū terminum[f] expedire: cū et fm legitimas sanctiones lis q̄ in consistorio principis sperak inferri: absqz dāno more intacta permaneat: donec ipsam faciat introduci: et a proceribus dirimi iuxta morē. Interim aūt nuncius camerarij preueniēs nuncīū eorūdem nec ipso vsqz ad terminū legitimum expectato[g] impetrauit lr̄as et recessit. ¶ Quia vo fraus et dolus alicui patrocinari nō debēt: mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita partibus cōuocatis audiatis[h] cām et c.

I dem rofeñ. et bondeñ. epis.

¶ Qui extra iudicium appellat ex verisimilibus et probabilibus causis ne in possessiõe molestetur: si postea spoliatur restituitur ante oīa in statum in quo erat tēpore appellationis emisse. h. d. inherendo verbis lr̄e: et vt mos geratur vnicuiqz lecture. Panor. Capitulū. lj.

B One memorie. O. de camera persona eccle decañ. viā vniuerse carnis ingresse: abbas sancti augu. cantuarieñ. eiusdem ecclesie quā ad se asserit pertinere / primo

d ¶ Reuersa. Hoc facere nō potuit: qz sic esset imponere legem domino pape: vt hic dicit: et ij. q. vj. anteriorum. §. ad hec.

e ¶ Potuit. Si. xxj. dist. inferior. et s. de elect. innotuit. ff. de mino. minor. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum. et s. de maio. et obe. cum inferior. Ber.

f ¶ Terminum. Statutum a iudice vel a canone.

¶ Glo. seq. querit. ponit opi. quā reprobat et soluit.

g ¶ Expectato. De termino cōstituēdo dictū est. s. e. personas: qz triplex est termin⁹ vt ibi dicitur. Sed de quo termino intelligatur qd hic dicit: de anno appellationis nō potest intelligi: qz terminus ille bene potest preueniri: dummodo nimium aduersarius nō preueniat. s. e. oblate. Joan. intelligit terminū istum de termino legali. sed de illo nō potest intelligi quia si nō prosequitur aliquis appellationē vsqz ad annum: postea nō pōt prosequi. qz rata manet sententia vel iudex procedet in principali. s. eo. cum sit romana. et sic necesse est vt intelligatur de termino statuto a iudice. vt intelligam⁹ q vsqz ad festum purificationis altera ps expectare debeat nec antea debeat litteras impetrare. qd cum non fecerit non valēt littere ante terminum illum impetrate. vt hic dicit. et s. eo. sepe. et sic terminus iste statutus fuit ad presentandum se in dici: licz alia fuisset intēto statuētis terminū ipm et sic quia nō poterat statuere illum terminum valeat quod statuere potuit: q si non valet vt ago valeat vt valere potest. vt C. plus valere quod agi. l. j. et per totum. Et q de tali termino intelligatur: patet ex lr̄a. vbi dicit interim autem et c. quasi ante terminum statutum ab ipso iudice vnde non valent littere.

Terminus appellationis an possit preueniri.

h ¶ Audiatis cām. Ut si de his cōstiterit: littere camerarij non valebunt: vt. s. c. sepe. et iste procedet in causa fm iuris ordinē: alioquin remittētur partes ad iudices camerarij et punietur in expēsis. s. de rescrip. ceterum. et s. de do. et cōtu. ex litteris. Ber.

B One. In prima parte ponit allegationes appellantis. In secunda appellati. In tertia pronunciat ibi: premissis. Abbas.

diuisio

¶ Glosa seq. recitetur per obiectionem.

a ¶ Ingressus. Videt᷑ q̄ male.i.ḋ puile.pastoralis. qḋ verū est nisi spālit᷑ hoc eēt ei ɔcessum: vt in decret. pastoralis. vel nisi cleric⁹ pmortu⁹ eoꝝ nomine posse disset.s.de resti.spo.cū venissent.Vin.

b ¶ De iure cōi. hoc em̄ videt᷑ spectare ad ipsum de iure.lxiij.di. si.i plebibus.i.de in sti.cū venissent. imo poti⁹ ad ar chiepm vt ibi di cit:qꝛ archidia conus hoc habe bat ex donatiōe archiepi.Ber.

c ¶ Nomie ar chidiacōi. Et ita archidiacon⁹ in telligebat᷑ pos sidere p aliuz qꝛ qui p alium pos sidet possidere i telligitur.isti.ḋ iterdi.§.posside re.⁊.s.ḋ pscrip. si diligēti.⁊.s.ḋ resti.spo.cum ve nissent.

d ¶ Vnā pcu rationez. hec rō nō fuit sufficiēs qꝛ solutio pēsio nis nec dominiū nec possessionez pbat nec priuat alium sua posses sione.s.de fide i strumē.int᷑ dile ctos.ad fi.⁊.s.ti tu.pri.cum ber tholdus.ff.ḋ ac quirē.pos.ↄ̄suis §.j.Jo.an.

¶ Glo.se.obijcit et tripl'r soluit.

e ¶ In eū sta tum. Sed cū ab bas ⁊ monachi spoliati fuissent p laicos illos ⁊ non p archidiaconū: quō ɔpetit eis iterdictū vn̄ vi ɔ archi dia.nec etiā videt᷑ fecisse ɔ appellationē monachoꝝ. Et sic est ɔ.s.de resti.spo.cū ad sedez.in fi. Pōt dici q̄ monachi restituunt᷑ hic nō ex vi interdicti sed iudicis officio.ar.ij.q.j.in pmis. vbi remouet᷑ terti⁹ q̄ successe rat iam defuncto:⁊ forsitā ɔstitit pape q̄ abbas pos sidebat:cū appellatio fuit ab ipso int᷑posita. Vl' forte hec facta fuerāt p laicos mādante archiadiacono vel ratū hn̄te vn̄ tenet᷑ vn̄ vi.vt.ff.de vi ⁊ vi.ar.l.j.§.deie cisse.⁊.§.sz ⁊ si qs.⁊.s.de resti.spo.cū ad sedem.Lau. Vel qꝛ scienter archidiaconus recepit rem qua mona chi fuerūt spoliati:⁊ ita successit in vicium.s.de resti. spo.sepe.⁊.s.de iudi.qꝛ V.⁊ h⁹ verius puto: vn̄ tenet᷑ ad ipsam rem restituēdā cū fructibus medio tpe pce ptis:vt hic dicit.⁊ nō solū pceptis sed qui pcipi potue rūt.s.de resti.spo.grauis ⁊ qꝛ post appellationē rem recepit ab illis laicis. vn̄ oia restituunt᷑ in pristinū sta tum tempore appellationis facte.

f ¶ Ex verisimilib⁹. Sufficit ḡ q̄ sit pbabilis causa appellatōis lz nō sit vera vel necessaria talis vez dz eē q̄ si eēt pbata legitima eēt:tūc vz ap.i.e.vt debit⁹.

Dilecti filij. ¶ Si ɔ superiorē suuz qs itinerat ad papā:habet p appellāte.ita q̄ excōicatio post ea in eum lata nō tenet. Prima pars ponit querelaz. Secunda dat iudicē ibi.cum aūt.Ab.si.

---

p quosdaz mōachos:⁊ scḋo p seipm possessionem igressus[a] ad nos pluries vocē ap.emi sit:ne qs eum sup possessione ipsi⁹ eccle psumeret molesta re. Cūq3 aliq̄diu pdictam ec clesiam pacifice possedisset:q̄ dam laici cātuarieñ. diocesis ipm abbatem ⁊ monachos de possessiōe ipius eccle p violē tiā eiecerūt:⁊ īfra. ¶ Procu rator pro archidia. pposuit ex aduerso q̄ defūcta psona ec clesie archidiacono tātū dat᷑ ei⁹ custodia. imo archidiaco ni qui fuerūt p tpe tā de iure cōi[b] q̄3 de gnāli consuetudine: tā in illa ecclia q̄3 in alijs vni uersis eiusdē diocesis hoc iu re semp vsi fuerunt. Preterea pfatus. O.nomine[c] archidia. eccliam possedit eandem: vt pote q̄ ei vnā[d] pcurationē.et v.sol.noie eccle annis singu lis exsoluebat:⁊ infra. ¶ Pre missis igit᷑ diligenter īspectis predictos abbatem et mona chos i[e] eū statū i q̄ tpe ap.fa cte ex verisilibus[f] et pbabili bus causis ad nos legitime in terposite fuisse noscuntur (p prietatis parti vtrilibet saluo iure) decernimus reducēdos ac fructus medij tēporis per ceptos censuum⁹ pariter assi gnandos eisdem.

I dē.s.aug.et.s.gre. priorib⁹.

¶ Itineris arreptio habet vim appellationis: si seruan tur ea q̄ seruari debent in ap pellatione.h.d.sm vnum itel lectū intrinsecū. Capl'm.iij.

Dilecti filij Joh.et.H. priores et monachoꝝ cātuarieñ.eccle nūcij retule runt q̄ cū p causa inter dictos priorē ⁊ monachos ⁊ cantua rieñ. archiepum sup capella de lamede vertebat᷑ ab ipsis ad se.apo.mitterent᷑:idem ar chieps post iter arreptum in eos excōicationis sniam pro mulgauit. ¶ Cuz autem plus sit ad se.apo. facto[g] prouocare q̄3 verbo: et ipsis ppter dictā cām ad ro.eccliam veniētib⁹ intelligit᷑ ad se.apo. prouoca tū:mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita di ctos. J.et.H.denūciet᷑ excōi cationis vinculo non teneri.

¶ Glo.se.ponit viij.quib⁹ factū respicitur demū reci.p.q.an iter arreptum ad ar chiepm habeat᷑ p appellatione. ar.q̄ nō vna ra tione.addit aliā fm Joh.quā re probat.demum obijcit q̄ etiā ad papam arreptū non habeat vim appellationis.⁊ soluit.

g ¶ Facto pro uocare. Quoniā plus est facti de mōstrare q̄3 ver bis dicē.ff.ḋ edi li.edic.si tn̄.§.ei q̄.⁊.ff.ḋ leg.ḋ q̄ bus.in fi.⁊.s.e. ad audiētiā.⁊.i. eo.vt nr̄m:sic fa cto renūciat qs iuri suo.i.de his q̄ fi.a ma.p.ca. ex ore.⁊.s.de of fi.ḋleg.gratū.et etiā factis mēti mur.xxij.q.v.ca uete.⁊ facti' ɔsē tit quis.i.ḋ ɔdi. ap.p tuas.⁊ ipo facto ɔsentit qs malis.xliij.di.sit rector.v.q̄d aliḋ est q̄3 tacēdo ter ga pbuisse.⁊c.et factis quis pbat᷑ incōtinēs.xxviij.di.priusq̄3.xij.q.ij. qttuor.facti' etiā ratū habem⁹.ff.rē ra.ha.l.iij.§.fal sus.⁊ factis negamus deū.xj.q.iij.extimant. Et ita si cut nō tenet excōicatio post appellationē.i.de senten. excōi.per tuas.et sic nō tenet excōicatio post iter arre ptū ad papā. Sed nō est ita in archiepo:qꝛ papa vo catus est in plenitudinē ptātis:alij in partez sollicitu dinis.ij.q.vj.qui se scit.⁊.s.de vsu pal.ad honorē.Jo. dixit aliā rōnem.s.qꝛ nō itur ad archiepz p querimo niā:sz hoc est falsuz.i.e.sollicitudinē.⁊.s.de offi.ordi. ad reprimēdā. Sed vr̄ q̄ iter arreptū nō sufficiat pro appellatiōe i iudicio nisi iusta cā allegetur talis que si esset pbata ⁊c.i.e.vt debitus cū aliter nō valeat ap pellatio:sz post sniam diffinitiuā nō sufficit iter arre ptum:nisi viua voce appellaret᷑:qꝛ ibi est opus facto. ar.i.de sen.excō.a nobis.vbi non pdest iter arreptum in parte decisa.⁊ in sc̄ptis etiā appellandū est.ij.q.vj. forma.⁊.i.e.cordi.lib.vj.⁊.ff.ḋ ap.a snia.§.vl.al's iter arreptū nihil operatur:nisi incōtinēti qs appellet vi ua voce:⁊ aliud ante sniam q̄3 post:qꝛ excōicatur post iter arreptū:vt h.⁊ ita pinde habetur acsi excōicaret᷑

Infe ro ab batem posse acqrere posses sionē p mona chos. vt dn̄e p suos l.j.ff.de acqui. posses.

Inter dictum vn̄ vi cō tra quē datur.

Factis demon stram⁹ renun ciam⁹ menti mur.⁊c

post app. vt hic. ⁊ preterea archiepūs non poterat esse iudex in cā ppria: cū inter ipm ⁊ caplm eboracen. esset ꝯtrouersia sup cappella ista. j. de no. ope. nūcia. c. ij. ꝓ quia cōtrouersia monachi isti ibāt ad curiā. vñ excōicatio nō tenuit post iter arreptū. ⁊ sic nō obstat quod dr: iter arreptū nō sufficiat ꝓ appellatiōe in iudicio: qꝛ hic nō erat iudex archiepūs vt dixi. Et credo idem esse si capitulū habeat cām cum epō: vt si capitulum mittat ad archiepm ꝓ cā illa: et epūs excōicat nūciuz pꝰ iter arreptū: ꝙ snīa nō tenet cū archiepiscopus in hoc casu sit iudex epi. Uel dic ꝙ secus est i archiepō vt dictū est. Ber.

dicetur. j. eo. vt debitus. Ber.

b ¶ Emendari. Non eñ debuit appellanti obesse ꝙ nō fuit sue appellationi delatū: cū appellatio eius iusta fuerit. ij. q. vj. appellatore. et. s. e. sepe. hodie ꝟo non stamus huic: sed ei quod dicitur. j. eo. vt debitus. vt videlicet appellatio teneat siue grauamē i iure sit expssum siue nō: dū tñ sit ꝓbabile.

ad ciuilia. ꝟ ibi bar. C. e. ⁊ in. l. pperādū. C. de iudi.

Idem episcopo heliensi.

¶ Per clausulam appellatione remota inhibetur oīs appellatio que a iure non indulgetur expresse. h. d. vsqꝫ ad ₰ verum. Capitulum. liiij.

Pastoralis officij diligentia: et infra. Quesiuisti vtrum quādo inhibetur appellatio in rescripto: frustratoria tantum inhibita videatur. ¶ Nos igitur attendētes: ꝙ per appellationē frustratoriam etiam si non fuisset inhibita negocium non debeat impediri: respondemus ꝙ quelibet prouocatio intelligitur remoueri q̄ a iure non indulgetur expsse[a] sed si appellans fuerit grauatus iniuste: grauamen huiusmodi per superiorē poterit emendari[b].

¶ Licet excōicatus ab excōicatione appellet: nichilominus denunciari pōt ac beneficij reditibus spoliari. h. d.

¶ Uerū qꝛ multotiens qs ad tēpus[c] ꝑ appellationē legitimam a iudicis sui quo ad aliquē certū articulum eximitur potestate cōsuluisti nos vtrū si qs excōicationis sententia i nodatus ante denūciationē ipsiꝰ ab ea tanq̄ minꝰ rationabiliter ꝓmulgata in eo casuꝰ in q̄ ante snīam appellatio vires obtinuisset: curauerit prouocare: eo ꝙ ꝑ appellationē interpositam excōicantis videtur iurisdictio dormitasse[e] ipse denunciare possit eundē: et ad tps ecclasticis bñficijs clericū spoliare? ¶ Nos itaqꝫ rñdemus: ꝙ cū executionem[f]

Pastoralis ¶ In isto ꝑncipio pmo ponitur cōsultatio Scdo rñsio ibi. nos igitur. Ab. ¶ Glo. seq. ar. ⁊ remittit. secūdo ponit qnqꝫ exēpla qbus approbatur appellatio. tertio dicit quid de iure antiquo ⁊ quid hodie.

¶ Uerū. ¶ Diuidit. Primo cōsultatio. Secundo rñsio ibi: nos itaqꝫ. Ab.

diuisio

c ¶ Ad tēpus. Qui eñ appellat a iudice ordinario super aliq̄ causa ad tempꝰ tñ exemptꝰ est ab ipo q̄tum ad illuz articuluz: sed i alijs remanet iudex: et tñ pēdente illa causa potest illuz si voluerit in alia causa tāq̄ suspectuz recusare. s. e. ad hoc si lvna ⁊. c. pposuit. ⁊. c. cū teneamur. et. j. eo. romana ₰ cum vero. lib. vj. in delegatis secus.

a ¶ Expsse. Arg. ꝙ oīa intelligunt ꝓhibita que nō inueniunt in iure concessa. s. de trāsla. inter corpalia vbi de hoc. Expsse indulgetur appellatio si ēt remota sit appellatio in rescpto si iudex denegat restitutionem spoliato. s. de resti. spo. ex cōquestiōe. Item si nō vult admittere recusationē ꝯsanguinitatꝭ. s. e. postremo. Itē si nō facit expmi res petitas in libello. s. eo. significātibus. Itē si citat ptes ad locū nō tutū. s. eo. ex parte. Itē si cogit partes litigare coram subdelegato suspecto. s. de offi. delega. sup questionibꝫ. in fi. Multa exempla posses assignare in quibus recipit appellatio lꝫ sit remota i rescripto. Ubicūqꝫ pmittit ius appellare sm antiqua iura bene admittebat appellatio lꝫ causa in iure nō exprimeretur. dūmodo non eēt manifeste frustratoria. de qua intellige quod dicit ver. nos igitur attendentes. vbi per appellationē frustratoriam etiam si nō esset manifeste. ⁊c. id est manifeste frustratoria: alꝰ si habet qualēcunqꝫ excusationem poterat appellare dūmodo non constaret ipsam frustratoriam. ij. q. vj. ad romanam. et pluribus alijs ibidem. ⁊. s. e. personas. ⁊. c. puenit. ⁊. c. cum sit romana. hodie vero siue sit remota appellatio siue non in rescripto: nō potest appellari: nisi ꝓbabilis causa fuerit allegata talis que si foret. ⁊c. † Item siue sit expressa in iure siue non causa ꝓpter quam appellat dummodo sit ꝓbabilis: bene tenet appellatio. j. e. vt debitus. ⁊ ita constitutio illa addit huic decre. hoc. scilicet ꝙ si causa ꝓbabilis propter quā appellatur non sit expressa in iure valet appellatio sm hanc decret. non valebat. Quid operetur remotio appellatiōis hodie

Appellatio multꝭ i casibꝰ i dulget etiā si i rescpto remouetur.

Appellās cām ꝓbabilem alleget.

† Concor. tex. i. l. hi q̄

b ¶ Casu. hoc dicit propter crimina notoria in quibus nō admittitur appellatio. s. eo. cum sit romana. et. c. consuluit.

e ¶ Dormitasse. s. ne vlteriꝰ sit procedendum: quia appellatione interposita extinguitur ꝓnūciatum. vt ff. ad turpil. l. j. in fi.

¶ Glo. seq. obijcit. ponit tres solutiōes. s. Pe. hyspa. Lau. et Jo. Iterum obijcit ⁊ soluit.

f ¶ Cū executionē. hec ratio nō est sufficiens: quia nō appellatur a sentētia excōicationis. nam cum quis absoluitur ab impetitione alicuius/huiusmodi sentētia secum trahit executionem: ⁊ tamē ab ea appellat s. de excep. significauerūt. Ab executore appellatur si moduz excedat. ij. q. vj. ₰ ab executore. ⁊. s. ea. pri. quod ad cōsultationem. Item sententia furti trahit secum suam infamiā. ff. de fur. non potest. ⁊. ff. de his qui no. ifa. furti. Que est ergo causa? Pe. hyspa. dixit ꝙ deus ligat ⁊ non homo. xj. q. iij. nemo. vbi de hoc. et a pncipe nō appellatur. Illa videt verior ratio vt hō crescat per meritum parendo etiā inique snīe. Argu. viij. q. j. sciēdū. ⁊. xj. q. iij. quid ḡ. ⁊ vt magis timeatur disciplina ecclesiastica. Lau. Johā. dixit ꝙ cōstitutio eccle hoc facit vt magis timeat. sicut enim cōstitutio hoim facit ꝙ snīa q̄ cito ligat quo ad eiꝰ effectum tardius liget. ij. q. vj. anterior. ⁊. xj. q. iij. cū apud. Johā. Sed vr ꝙ non sit differentia inter snīam excōicationis ⁊ alias sententias: imo idem. verbi grā. cum dicitur excōico te statiꝫ es excōicatus ita ꝙ nihil aliud est necesse. Idē est cū dico. ꝯdēno te vt soluas illi. ⁊. qꝛ statim es cōdemnatus. et si appelletur ab ista sententia cōdemnatio nō remouet ꝑ appellationē: immo rema

Excōicatio trahit secū executiōes

nec ꝯdēnatus quātūcūq̄ appelles: sicut ille remanet excōicat⁹ q̄ post excōicationē appellat qḋ ptꝫ ꝑ senten tiā appellationis in q̄ dr̄ ꝯfirmo vel casso pmam sen tentiam. ⁊ sic snīa semꝑ duret vtroq̄ casu. In alijs sen tentijs appellatio retardat id qḋ nōdū extat. s. solutio nē vł rei de qua cōdēnatio facta est traditionem qꝛ verū est istuꝫ cōdēnatū: ſꝫ nō est verū istū ad huc soluisse. et si statim ꝯdēnat⁹ solueret: et post ea appellaret ni hil releuat talis appellatio nisi ad euentu cause ap pellationis. ff. de appella. cum ex cā. In excōica tiōe nihil est qḋ possit appella tionē retardare Uer⁹ effect⁹ snīe est vt ꝯdēnatus soluat: quia ad hoc agit et finis excōicatiōis est vt sit excōicatus ⁊ in ipa prolatio ne snīe statim ꝑ uenit ad istū finē. ſꝫ i alijs sētētijs ꝯdēnatiōis nō stati ꝑ snīaꝫ ꝯsequit finē. i. iudicatū. ⁊ appellatio ipedit so lā executionē: qꝛ ad hoc est opus facto: lꝫ cōdemnatio sit facta: sed in sententia excōicationis non est ita opus facto quo ad suum effectum nisi vt publicetur.

excōmunicatio secuꝫ ª trahat et excōicatus per denunciationē amplius nō litiget: ipm excōicatū denunciare pōt vt ab alijs euitet. Et illi ꝓuētus ecclīastici merito subtrahuntur ᵇ cui ecclīe cōio denegat.

Idem episcopo parisieñ.

¶ Si appellans ad superiorē coparet corā iudice inferiori sup ꝯcernentib⁹ ipsam appellationē: ipsi appellatiōi renūciare videt. Si aūt ꝓtestet ꝙ propter hoc nō intendit renūciare appellationi tāq̄ cōtraria allegās nō est audiendus nisi notoriū sit actū illum esse iniustū: sup cuius emendatione adiuit inferiorē. h. d. et est

bonus casus. Capitulū. liij.

Sollicitudinē pastoralis: ⁊ infra. Sane cū sicut recepimus duobus coraꝫ epō litigātibus alter eorū ad se. ap. appellasset / epō appellantē reputans cōtumacem ipm excōicationis vinculo innodauit: q̄ coram metropolitano de epō sibi petijt iustitiam exhiberi: asserēs ꝙ post appel. legitime ad nos interpositam: ipm excōicauerat: ⁊ petens se ad eū statū in q̄ fuerat ap. tpe a metropol. reduci denūciari videlꝫ absolutuꝫ adijciens etiā ꝙ appellationi nō renūciabat abiecte: sed ꝓsequi volebat eandē: ⁊ c̄ infra.

vnde viuat dico ei interim ꝓuidēdum de bonis ecclesie: ⁊ qꝛ deposito ꝓuidet. l. du. studeat. habēda est ei ꝛō ne egeat. ff. de re iudi. inter eos. in fi. ne cogat i cleri opprobriū mēdicare. xciij. dist. diaconi. lꝫ videatur ꝙ male meriti publica egestate debeant laborare. ff. de po. bona fides. Itē illud pōt intelligi in eo casu qñ in snīa hoc exꝑmit ꝙ bona ecclesie subtrahātur ei. cū eni excōicatū cōparemus relegato: ⁊ relegato ad ipso nō subtrahātur bona nisi hoc in snīa exꝑmat. C. de pe. l. deporta torū. sic ⁊ i excōicato idem videt nā qđdā q̄ alijs rōnib⁹ pōt ꝯstringi nō sunt ei sub trahēda stipendia. C. de execu. rei iud. stipēdia xvj. qō. vj. illud. Qui aūt excōicatus est in vna ecclesia excōicat⁹ est qđtū ad alias xi. q. iij. c. ij. ⁊ iij. ⁊ iiij. q. v. quisq̄s. ⁊. de offi. ordi. ad reprimendā. Sed nūqd est idē in suspenso vt si suspēsus est ab vno epō ꝙ suspensus habeat quantū ad alios. Sic si est suspensus ab officio qꝛ snīa facit ius qđtū ad oēs. xix. q. ij. due sunt. ⁊. vij. q. i. si q̄s pbr̄. ff. de interdi. ⁊ releg. l. relegatoꝝ. §. interdicere. ⁊ §. se. Posset forte distingui. vtrū suspēsus esset ꝓ crimine qḋ irrogat infamiā: vt tūc vbiq̄ suspēsus sit: si nō irrogat infamiā tūc nō vbiq̄ est habēdus ꝓ suspēso. arg. ff. de postul. ex ea. sed prius dictū p̄ualet qꝛ suspensus ab officio nihil dꝫ de officio ecclesiastico attractare. alias est deponendus. ⁊ in hoc cōparat excōicato. ⁊. de cleri. excō. vł suspē. mi. ca. ij. ⁊ iij. sed si suspēsus est a bñficio in vno loco. tūc dico ꝙ in alio loco pōt habere bñficiū. vt. xvj. dis. placuit. l viij. dist. c. ij. Sed nūqd absolutus potest recipere vel petere fructus medij tpis sibi sublatos? Distingue vtrū iuste an iniuste sit excōicatus. si iniuste potest. ij. q. ij. sup causis. ⁊. ff. de re milit. l. pe. ⁊. ⁊. de conces. prebē. qꝛ diuersitatem si fuit iuste excōicatus non pōt. C. de re mi. cum allegatis. lib. xij. Ad hanc distinctionē facit op. ⁊. de sen. excō. sacro. alioquin spe restitutionis facilius delinqueret. l. dist. c. j. qꝛ facultas venie incentiuū tribuit delinquendi. xxiij. q. iiij. est iniusta. pene eni nō solēt repeti. ff. de cōdi. inde. pene. ff. de pcu. qui ꝓprio. §. vt in ceteris. Jo. Ego credo q̄d dixit Jo. lꝫ deposito prouideat ne in cleri opprobriuꝫ mendicare cogatur ꝙ excōicato in nullo sit prouidendum qui contemnit claues ecclesie cui participandū non est. nisi forte fame periret: tunc debet ei subueniri: quia poterit ad ecclesiam redire. Ber.

¶ Glo. seq. querit arg. pro ⁊ contra ⁊ soluit.

a ¶ Excōicatio secū trahat. Ex hoc patet ꝙ snīa excōicationis vel statim ligat: vel statim nulla est. Sed q̄d si aliq̄s excōicat post appellationē ꝓbabilem: aut iste est excōicat⁹ aut nō. ꝓbo ꝙ nō est excōicat⁹. qꝛ excōicat⁹ est post appellationē ꝓbabilē q̄ legitima est ⁊ nō est excōicat⁹. ⁊. de sen. excō. ꝑ tuas. ⁊. ⁊. c. dilect. Sꝫ cōtra videt ꝙ sic: qꝛ iudex appellationis ꝓnunciat appellationē nō tenere. ⁊ ꝑ ꝯsequens ꝓnunciat excōicationē tenuisse. Rñdeo ꝙ si q̄s dubitat an talis excōicatio teneat vel non ex futuro pendet an teneat: sicut ex futuro euentu pēdet an teneat mr̄imoniū vel nō. ⁊. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. in fi. Unde hec argumentatio nō valet. iste est excōicatus post appellationem probabilē. q̄ si ꝓbata esset ⁊c. ⁊ excōicatio nulla est. l. ius est inferēdū. ⁊ ꝑ excōicato nō est habēdus: ⁊ tñ re uera excōicat⁹ est: qꝛ statim ligat snīa excōicatiōis vel statim nulla est. tñ si talis medio tpe adeptus esset ecclesiā nō videt ꝙ esset ea priuandus: qꝛ ipm ꝓbabilis error excusat. ⁊. de sen. excō. sacro. cū interim licite cōicetur ei in oībus sacramentis. ⁊ eo. dilectis. ⁊ quicq̄d tūc facit valet. iij. qō. vij. §. tria. ver. verū. ⁊. C. de testi. l. j. Item qꝛ medio tpe status eius integer est. ff. nihil inno. appel. pen. l. vna. §. integer. nec damnatus dicit qui appellauit. ff. de pe. l. ij. §. ij. Joan. and.

¶ Glose sequ. ꝑn. ⁊ si. reci. p. q. ⁊ sol. demū q̄rit ⁊ soluit ꝗ dubitatiue distinguit. Itē q̄rit ⁊ distiguēdo soluit

b ¶ Subtrahunt. Qui eni extra ecclesiam est nihil noīe ecclīe pōt possidere. viij. dis. q̄ iure. ⁊. xxiij. q. vij. c ij. ⁊. iij. ⁊ xxxij. di. eos. ⁊. c. preter hoc. si tñ nō hꝫ aliud

Sollicitudinē. ¶ Si excōicatus ab epō postq̄ appellauit ad papā hāc cām defert simpliciter ad metropolitanū appellatiōi renūciat: ⁊ archiepō cām audiet. sed si ꝓtestet ꝯtrariū archiepō non cognoscet. qḋ si fecerit nō potest epō appellare. nisi notorium sit.

Excōicatus post appellationē ꝓbabilē ꝫ an sit excōicatus.

Excōicatio vł statiꝫ ligat vel statim nulla ē

Excōicato an sit ꝓ bo

nis ecclesie ꝓuidēdū

Cons cor. ter. l. l. si flliussa milit. ff. ad macedo. et l. ij C. ꝓ inr̄ do.

Suspēsus qđtum ad vnum epꝫ an sit suspēsus qđtū ad alios.

Excōicat⁹ an post absolutionē fructus sui bñficij sibi sub tractos petere possit.

Summarium.

diuisio excommunicationem nō tenere. Communis diuisio. Secunda ibi: nos igitur. Ab. sic.

a ¶ Taliter rñdem⁹. Rñsio pme qōnis: q̄ fuit vtrū metropolitanus de hmōi q̄stione valeat cognoscere.
¶ Glo. seq. reci. per. q. q̄ fuerit ⁊c. soluit. arg. ⁊ signat contrarium.

b ¶ Cognoscere. Dubitatiōis cā fuit hec. quia fuit de noua iniuria. vnde op⁹ erat noua q̄rela ff. de exce. rei iudi. si mater ꝯ. eādē. sed secus est: quia et si sit noua iniuria tñ pēdet ex precedēti facto: nec posset de illa cognosci nisi cognosceretur de appellatione. si. ȷ̄. e. cuȝ teneamur. et sic patet q̄ si suspēditur iurisditio alicuius in pncipali: ⁊ in accessorio. ȷ̄. ca. proxi. ꝯ. preterea. sicut delegato pncipali delegat accessorium. ȷ̄. offi. delega. preterea. ⁊ c. prudētiam ꝯ. sexto Joan. arg. contra. ȷ̄. c. proxi. ꝯ. j.

¶ Nos igitur inqui. t. t. rñdemus[a] q̄ sicut metropolitan⁹ de appel. ad nos interposita cognoscere[b] oīno non valet sic nec de his[c] q̄ post appellationē fuerāt innouata: dūmō de aliis cognosci non possit/ nisi de ap. pariter cognoscat vel de his que appellationis cām cōtingere dinoscunt. In quo[d] casu si metropoli. ad cognoscēdū ptes suas interponere forte p̄sumeret: eps posset[e] ad appel. bñficiū conuolare. nā ad officiū eius q̄ de appel. cognitur⁹ est ꝑtinet prudēter corrigere q̄ cōtra ipsuȝ inuenerit attentata. si v̄o[f] notorium[g] extiteret: q̄ mādatū epi indiscretum fuerat vel iniustū/ cui nō tenebat subdit⁹ obedire ac ꝑ cōsequentiā ei liqueat euidenter subditū legitime ꝓuocasse. pōt archieps auctoritate metropoli. declarare[h] subditum irrationabiliter extitisse anathematis mucrone percussum. Cū aūt[i] excōmunicatus q̄ appellauerat iuxta p̄scriptā formā corā archiepo deponit cōtra epm q̄stionē[k]: metropol. ad cognoscendū de cā pōt interponere partes suas cuȝ ille appellationis p̄secutioni renunciasse tacite[l] videatur. sed si verbo vel facto ap. se velle proseq̄ ꝓtestet: non est tanq̄[m] aduersa

suspect⁹. vt. ȷ̄. e. ad hec si. ⁊ c. ꝓposuit. ⁊ p̄sumptio est ꝑ ipso: q̄ semꝑ vellet iudicare ꝑ sua iurisditiōe. ⁊ eadē est cā q̄re arbitri cognoscūt de suspitione: ⁊ nō ipse iudex. sed cū dubitat de iurisditione secus est: q̄ de hoc ipso an sit iudex agit: q̄ semꝑ presumit pro iurisditiōe quādiu in ꝯtrarium ostēdat et q̄ apparet delegatio vel ordinaria iurisditio. vt. ȷ̄. de rescrip. sup litteris. in fi. Ber.

ab ipso sicut cognoscit an sua sit iurisditio.

f ¶ Si vero. Qui eni aliās nō hȝ iurisditionem si crimē est notoriū. habeo. ȷ̄. e. peruenit.

g ¶ Notoriū. Hic innuit solutionē scđe q̄stionis q̄ fuit vtrum archiepūs denunciare debeat istū absolutū si inuenerit eū legitie appellasse. ⁊ dicit q̄ si est notoriū mādatū epi fuisse indiscretū vel iniustū bene pōt hoc facere.

c ¶ De his que. Sic nec de ꝑuilegiis dñi pape. ȷ̄. de iudi. cū venissent. nec de cā ad papam delata. ȷ̄. de offi. leg. lȝ. nec de cā spāliter aliq̄ ꝯmissa. ȷ̄. de offi. leg. studuisti. ⁊ ff. de iudi. iudiciū. Vin. Et est arg. q̄ idem iuris est in accessorio q̄d in principali. simile. ȷ̄. e. c. pxi.

d ¶ In q̄. Hic innuit solutionē tertie qōnis q̄ fuit vtrū si eps appellauerit ab archiepo an teneat appellatio ¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit. signat contrarium ⁊ soluit: obiicit ⁊ soluit.

e ¶ Eps posset. Sed quare posset eps appellare cū ipse dicat appellationē illi⁹ nullā: ⁊ excōicauerit post illā appellationē? Sol. ideo appellat q̄ si appellatio est aliq̄ ꝑ superiorē ad quē est appellatū dȝ cognosci ⁊ corrigi q̄d postea minus legittime factū est. ⁊ q̄ si metropolitanus ꝓcederet ⁊ inueniret epm i culpa puniret illū. ⁊ ideo audit appellās tāq̄ cui⁹ interest. Vin. Sed ȝ. ȷ̄. e. qua fronte ꝯ. de his. vbi nō audit eps appellans: ne absoluat excōicat⁹ ab ipso. illud intelligit de eo qui petebat ab archiepo absolutionē offerendo cautionē: ⁊ ideo non tenet ibi appellatio epi ꝓpter periculū ne decederet in excōicatione: ⁊ q̄ ei⁹ nō interest ne absoluat. hic v̄o appellat ne cognoscat vtrū sit iuste excōicat⁹ vel iniuste: ⁊ ei⁹ interest ne archiepo de hoc cognoscat. sunt eni oīno diuersi casus. ⁊ q̄ iste nō vult recedē ab appellatiōe. vñ nō pōt se intromittere archiepo: sed si vellet recedere ab appellatiōe bñ pōt archieps: interponere ptes suas ⁊ cognoscere de illa excōicatiōe ⁊ illū absoluet. T. Sed q̄re iudex nō pōt cognoscere de appellatione ab ipso facta sicut cognoscit an sua sit iurisditio. ff. de iudi. si quis ex aliena. ff. si q̄s in ius vo. nō ierit. l. ij. ⁊. ȷ̄. e. cū parati: ⁊ tō nō pōt cognoscere de appellatiōe: q̄ cū ꝓbabilis cā exposita est in appellatiōe iā exēptus est a iurisditione illi⁹: ⁊ est illi

Judex a q̄ q̄re non cognoscit de appellatione emissa

h ¶ Declarare. Sed nūquid potest ꝓnunciare sententiam epi iniustam: vel denunciare illum non ligatum? Videtur q̄ sic: cum notum sit ei episcopum deliquisse: sed nō credo: q̄ sic pronunciaret appellationē fuisse iniustam: ⁊ sic vsurparet officiū superioris. Si aūt vellet renunciare appellationi sue tunc archieps posset ꝓnunciare sententiam iniustam: immo pronūciaret sententiam nullam fuisse: ⁊ denunciaret illum absolutū si legitima appellatio precessit. ȷ̄. de offi. delega. cum contingat.

i ¶ Cum autem. Modo dat veram solutionem que perimit predicta: et est solutio prime questionis que fuit vtrum metropolitanus cognoscere valeat de huiusmodi questione quam iste appellans coram episcopo deposuit.

k ¶ Questionē. Et ita magistratus pōt facere iniuriam subdito. ff. ad. l. aquil. quēadmodū ꝯ. magistratus. ⁊. ff. quod metus cau. l. ij.

l ¶ Renunciasse tacite. Si. C. de iureiur. si quis. ⁊. ȷ̄. de offi. delega. gratum. ⁊. ȷ̄. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi de hoc: ⁊. ȷ̄. de puileg. accedentibus. ⁊. C. de iure do. impe. l. ij.
¶ Glo. ista notat alle. v. iura alleg. fꝫ. in contrarium.

m ¶ Tanq̄ aduersa. No. q̄ nō audit ꝓponens aduersa. xxxiij. q. vij. q̄d autem. ⁊. xiij. q. ij. ꝯ. preposteruȝ ⁊. ȷ̄. de presump. litteras. lxxxiiij. dist. gesta. C. de mu. patrimo. pfes. lib. x. Argu. ꝯtra. ȷ̄. de regula. sicut. ff. de inoffi. testa. papinian⁹ ꝯ. sed nec impuberis. ȷ̄. de prescrip. auditis. ⁊ est hic arg. q̄ si aliquis contestatur litem licet dicat illa verba: salua lit. contesta. nihilominus facta est lit. contest. arg. ȷ̄. de consti. cum. M. fer. Ar. ꝯtra. ix. q. iij. saluo. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor ꝯ. si in vēditiōe. ff. ad sille. heres. ff. de acq. hered. ꝓ herede. vij. q. j. pontifices. ȷ̄. de elect. cumana. vbi de protestatione tractatur.

Cōtraria allegās nō audit.

diuisio

Dilectis. ¶ Primo ponit partis narratio. Secundo diffinitio ibi: qz vero. Ab. si.

¶ Glo. seq. querit arg. p. z soluit contrarium.

a ¶ Faceret. In hoc enim nō icidit i canonē late snie .j. de depo. grauis. j. de sen. excōi. vt fame. Sz nunqd lz laico talr deti nere clericū habentez administrationē ipsi⁹: ar. q sic. j. ne clerici. vel mo. c. ij. Sz nō credo z expone ibi dephēdatur i fraudē. Verbo. s. Addēdo ratione admistrationis. ecclia tn̄ illis q talr dephēdūt i fraudē nō subuēit qz post phibitōez ecclesie hoc fecerit vt ibi dicit: sicut volebant iudei capere ipz in verbo de pe. di. vij. c. j. ff. hi q a doze. si. ff. d pig. ac. l. vi.

b ¶ Recrederet. i. relaxando sb certa cautiōe fidei sue crederet. Hec est vera lfa / z tn̄ redderet Et alludit vulgari z ꝯsuetudi gallicoꝝ q holes siue pigra capta recredūt vsqz ad tps. j. q8 nisi q8 pp quā dtinent deteriata fuerit dn̄t holes reuerti vl pignora reduci in recedentiū ptāte. Post.

¶ Glo. se. reci. p contrarium.

Additio.

petēs z sibi ꝯtrari⁹ audiēd⁹.

Idem epo z cantori treceñ.

¶ Per appellationem legitime interpositā principale cū accessorijs ad iudicez ap. deferk z sentētie excōicationis z iterdicti post appellationē late nō tenēt. Capitulum. lv.

Dilectis filijs decano altissiodoreñ. ac magistro. R. altissiodoreñ. epi procuratore i nrā p̄ntia cōstitut; idem magister pposuit: q cū dict⁹ eps pbr̄m dom⁹ dei: i q dispēsationē plenariā obtiere dinoscik detineri faceret^a viculis mācipatū: p eo q bona qdā eiusdem dom⁹ q furtiue substraxerat restituere detractabat: ppk q8 etiā ab eo dē epo fuerat excōicationis viculo inodat⁹: z supradict⁹ decan⁹ epm monuisset vt ei restitueret: vel saltē recrederet^b pbr̄m memoratū: quē ad iurisditionē suā spectare firmiter asserebat eps metuēs ne decan⁹ aliqd in suū p̄iudiciū attentaret: se ac suos: statū ecclie ac ciuitatk ꝓtectiōi metropol. supponēs ad eius audientiā appellauit. Verū decan⁹ post modicū tps iterdictum^c hmōi pmulgauit vt epo i ciuitate p̄nte a diuis in altissiodo. ecclia cessaretur. Postmodū vo cū die appellationi prefixo cōparuissent partes corā officiali curie senoneñ. decan⁹ allegās q appellationi ab epo interposite ideo nō durerat deferendū: qm̄ pbr supradict⁹ adhuc in vinculis tenebak^d qñ ad nos vocē ap. emisit. officialis aūt iudicauit irritū^e interdictū a decano post ap. epi pmulgatū: z infra. ¶ Qr vo idez eps diuersos^f modos expsit p̄m q̄s decano parat⁹ fuerit sup captiōe pbri iusticiā exhibē ad metropol. se. appellās decanus nō potuit post hoc ferre sniaz interdicti: ꝯ z iō sniaz ipsam ab eo post appellationē legitime^g pmulgatā irritā decernim⁹ et inanē: nō obstāte q decan⁹ ad excusationē suā q̄si vartando^h pposuit q priusqz eps appellasset / sētētiā tulerat: cui⁹ effectuz ad tps durerat suspēdēdū^i cum interim appellatiōe iterposita pcedere non debuerit ad

pbr̄i iiurio sam esse: vn̄ nō obstat. S. eo. consuluit.

g ¶ Legitie. Not. q vocat appellationē legitimaz pter pbabiles cās quas expressit appellans. quod semp dz facere q appellat. j. eo. vt debu⁹. z. c. cū sp̄ā li .§. j. et. S. eo. bone. j. eo. cordi. lib. vj.

h ¶ Variādo Unde nō dbuit audiri. c. pri. in si. iij. q. iij. §. itē i criminali. ver. q falso. lxxiij. dis. gesta. xxiij. q. vij q8 āt. j. d pe. sup his. z. j. vt ec. bn. vt nostrum.

¶ Glo. se. obijcit soluit. dmū tractat an purū interdictum suspēdi possit. z qd si iterum appellek.

i ¶ Suspēdēdū. Sz nō vr q snia interdicti post sit suspēdi: cum enim interdictuz et excōicatio pari passu ābulēt. S. eo. ad hec qm̄ z excōicatio nō possit suspēdi. S e. pastoralis. ergo nec interdictū. sentētia enim statim ꝯsequik suū effectū. Nam facti quidem q̄stio in arbitrio. zc. ij. q. iij. §. notandū nec iudex potest efficere qn dānatum de furto se quak infamia. z ff. d fur. non potest. Ad hoc dicas q sententia interdicti quaz tulit dcan⁹ fuit sub cōditiōe vel in diē plata. qz suspendit ecclesiam quādocūqz episcop⁹ esset p̄sens. si. ff. de heredi. insti. quotiēs. §. si quis ita. z talis sentētia bn̄ potest suspēdi p appellationē. S. eo. ꝑterea. ij. et ideo cum appellatio interposita fuerit ante diē cōditionis imo cum appellatio p̄cessit sententiam non debuit postea nec potuit ferre nec exeq sententiam interdicti. Potest tamen dici q q̄ntūcūqz purū sit interdictū potest suspēdi et in hoc differt ab excōicatione sicut effect⁹ originalis pcti suspendik: lz ip̄m originale maneat. de consecra. di. iiij. c. ij. sicut executio dignitatis alicui⁹ suspēditur. xv. q. viij. si qs p⁹ F. sicut effect⁹ acceptilatiōis suspēdik: lz non ipsa acceptilatio. vt. ff. de dona. inter vi. et vxo. cum hic status. §. si autem. Unde si relaxatū est interdictū ad tpus ip̄m tn̄ manet. ff. de pca. sed si manēte. nec est op⁹ vt iterum remouek xxvj. q. vj. q recedūt. z. C. de cn. fu. cū alijs. et i casu isto si appellek nō suspendik interdictū vt dictū est. S. eo. ad hec qm̄. sed littera sequēs: cum interim. zc. cōtradicit expresse

Inter dicti snia an possit suspendi.

† Con cor. ter. l. l. si appellatione. z ibi bar. C. e. ti. z l. §. furti. ff. de his qui no. ifa.

c ¶ Interdictū hmōi. Hoc facere poterit decan⁹ ex speciali ꝯsuetudine vt ciuitatē vl ecclliam maiorē supponeret interdicto. nā de iure cōi sec⁹ est. j. de his q fi. a ma. par. ca. c. quesiuit.

d ¶ Tenebak. Qz dū quis manet in crimine sup q appellat nō est audiēd⁹. S. eo. ꝯsuluit. z. c. cū sit romana. in fi. hoc verū est si sit notorium.

e ¶ Irritū. Q8 facere nō debuit ppk appellationē decani. vt. j. sequik. z tn̄ interdictū nō tenebat ppk appellationē epi: qz q facit q8 ad ip̄z nō ptinet etiā si bonum sit improbak. xcvj. di. bene quidem. Tan.

¶ Glo. ista in fine soluit ꝯtrarium.

f ¶ Diuersos modos. Qui fuerūt illi nō dr h. forsitan dixit eps q parat⁹ erat dimittē sacerdotē p̄stita cautiōe de restituēdis reb⁹ ecclie. vel de cōseruando ecclliam indēnez. vel si decan⁹ ondēret ecclliam illam et sacerdotē ad se ptinere: et ita fuit appellatio iusta vn̄ p̄m hos vl ꝯsiles modos volebat ei facere iusticiā et iō nō tenuit iterdictū: qz nō erat notoriū captionez

Un si tpe suspensiōis appellet non dз postea exequi interdictū. vt hic dicit. dūmō appellatio sit legitima. Cōtrariū tñ dixerūt Lau. Vin. ꝛ Tan. vt dictū est. s. eo. ad hec qm̄. ſ3 ista lr̄a obstat eis. S3 qd̄ hic dicit intelligit qñ interdictū positū fuit in diē vel sub ꝯditione: effect⁹ ꝟo excōmunicationis suspendi nō pōt qz ꝯꝑcito quis ē excōicat⁹: ꝛ ē mēbruз dyaboli: et est puat⁹ sacramentis ꝛ cōione fideliū. vnde ad hoc vt efficiatur mēbruз dei necessaria ē absolutio. xj. q. iij. excellētissim⁹. papa tñ posset ei⁹ effectū suspēdere. j. de sen. excō. si vero. qz ð nulla sñia facit aliquā. iij. q. vj. h⁹ appe. maius est de nihilo aliquid face ꝙ de aliquo aliud vł nihil. de ꝯsecra. dist. ij. reuera. ver. s. in ver. sermo igitur xp̄i q̄ potuit facer ex nihilo quod nō erat. ꝛc. Johan. de hac materia habes. s. eo. ad hec quoniā sub interdicto.

Excōicat⁹ est mēbrū diaboli

a ¶ Exequēdam. Qz appellatōe īterposita nihil est innouādum. ij. q. vj. appellatione. ff. nichil. inno. l. vna. Ex hoc ptз ꝙ iudex post appellationē diffinitiuam sententiaз nō dз executioni mandare: alioqn restituatur possessio appellanti antequā de appellatiōe cognoscatur. s. de iureiur. venientes. et idē dicit hic inferius: ꝙ appellatione interposita nichil debet innouari.

Con= cor. ad hoc no. p albe. ð rosa. et de= cto. l ru brica. C ð dela. li. x.

b ¶ Perturbare. Qui pturbat diuinū officiū sine pena excōicatiōis pōt eijci ð ecclesia. j. de sen. excō. veniens. ꝛ. c. cū voluntate. §. si qui vero.

c ¶ Deferēdū. Prio nō detulit: ſ3 denūciauit interdictū nullū. vt. s. dr. postea detulit quo ad pcessum pncipalis cause ꝛ aplos ꝯcessit: vt hic dicit. Tan.

d ¶ Principale. Captio psbyteri fuit negociū principale: accessoria fuerunt interdictū et eius obseruatio. et sic patet ꝙ idem iurꝭ debз esse in accessorio qd̄ in pncipali. s. de offic. delega. preterea. et. c. prudentiā. ad si. et. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij. ff. de regu. iur.

sententiā exequēdā[a]: officialis pcessum q̄ post ap. hmōi sñiam intdicti irritā ꝛ inanē decreuit temerariā iudicantes: cū appellatione ad nos intposita nil debuit innouari. Preterea lз excōicatiōis sententia in decanū p epm pmulgata rite lata prima facie videretur cū p dictū officialeз esset phibitū ne seruaret in ecclia interdictū: ꝛ decan⁹ ne celebraret in ecclia phibēdo diuinū videret officiū pturbare[b]: qz tñ p appel. ad nos interpositam ex pte decani cui etiaз officialis duxerat deferendū[c] aplos cōcedendo: nō solū principale[d] negociū ſ3 accessoria etiam ad nr̄m referebant examē eādē sñiam post appel. promulgatā decernimus virib⁹ caruisse. † Uex lз archieps post appel[e]. predictā de q sibi p officialis lr̄as innotuerat: decanū denūciauerit euitādū: senonen. tñ canonicos q̄ saniori ducti cōcilio cōmunicauerunt eidē. vt appellationi ad nos īterposite magis ꝙ denūciationi[f] ab episcopo facte deferēt inculpabiles iudicamus.

Idē mediolanē. archiepo.

¶ Postq̄ papa aliquā cām ad se reuocat nō valet pcess⁹ postea p inferiorē iudicē fact⁹ sicut nō valeret si fuisз ab eo legitie appellatū. h. d. vt cuilibз lecture satisfiat. Ca. lvj.

Ut nostruз[g] pdeat de vultu dei iudicium: et infra. ¶ Iudicib⁹ dedim⁹ in mādatis: vt si post scd̄m mādatū p qd̄ toti⁹ cognitionem negocij ad nostrū iudiciū reuocauim⁹[h] traditionē sigilli dicto. W. a te cognoscerēt eē factā eā decernerēt: irritam et inanē. inhibētes illi ne q̄modolibet eo vti presumeret ¶ Cū pl⁹[i] sit ro. pō. ad se aliqd̄ reuocare negociū ꝙ quē ꝙ ad eū sup aliquo negocio puocare. Idē abbati scti felicis: ꝛ. g. canonico bonoñ.

¶ Si terminū appellationi psequēde statutum ab hoie altera pars pueniat hoc facto litteras ipetrando litteres nō valēt: sed terminum iuris etiam appellat⁹ puenire pōt dūmodo nimiū nō pcurrat: et vbi ex dilatione iminet periculū etiā neutra parte psequēte pōt iudex ad quē supplere partes compellēdo ad psecutionem. Capitulū. lvij.

Oblate nobꝭ vr̄e littere continebāt: ꝙ cū qdaз

cum principalis. s. c. pri. ver. nos igitur.

¶ Glo. seq. rect. per obiec. et solutionem.

e ¶ Post appellationē. hmōi appellationem dicit legitimā: ꝛ tñ factū decani fuit min⁹ legitimū. s. j. de cōcel. pben. constitut⁹. ꝙtū ad partem decisam. et sic videt ꝙ appellatio minus legitima impedit effectuз excōicationis. hic satis potuit eē vt factū dcani fuisset minus legitimū: ꝛ tamē decan⁹ ex alia causa postea potuit legitime appellare.

¶ Glo. seq. rect. p obiec. ꝛ solu.

f ¶ Magis ꝙ denūciatiōi. hic videt ꝙ i dubio magꝭ stetur appellationi ꝙ denūciatiōi excōicationis ꝛ ꝙ ipsi sñie cuз tñ poti⁹ psumendū sit p sñia ꝙ p appellatiōe: qz appellans tenet pbare sñiaз iniustā vt. s. eo. cū ecclesia. ꝛ est si. ff. de mio. minor. xxv an. in si. Jo. Credo ꝙ cū dubitat an teneat appellatio poti⁹ vtiūdus est ꝙ in dubio et cōicādum ar. j. ð cle. excōi. mi. illud. Ber.

Ut nostruз. ¶ Primo ponit dictū. Secūdo rōnē dicti ibi: cū plus. Ab.

diuisio

g ¶ Ut nostruз. hec dcre. est pꝫ illius quam habes. j. vt eccle. bene. vt nostrū. et per illam intellige istam.

h ¶ Reuocauim⁹. Et ita q̄cquid postea factū fuit nō tenuit. ꝛ ita traditio sigilli postea facta nō valuit tāꝙ a nō suo iudice. si. s. vt lite pen. ecclia sancte marie. s. de offi. lega. lз. ꝛ. s. de postu. bone.

i ¶ Cū plus. sic ipo facto negat aliqs clericatū. j. ð sen. ex. ꝯtigit. ꝛ. j. de vi. ꝛ ho. cle. c. vl. ꝛ pl⁹ est reuocare negociū ad se ꝙ sit appellare. ſ3 post appellationem nichil est innouādū. s. c. pxi. ꝛ. c. bone. ḡ multo forti⁹ postꝙ supior ad se negociū reuocat: inferior nihil facere pt. ij. q. j. nomē. ꝛ si iudex dicat se velle referre negociū supiori statim tenet ptib⁹ tradere acta. j. e. intimasti. si ptes hoc approbauerit. C. de rela. l. ij. si. s. c. dilecti. vbi de hoc. Ber.

Oblate. ¶ Cōis diuisio. scd̄a ps ibi: licet igitur. q̄ diuisio

distinguit. et fm membrū distinctionis psequit ibi: si vo. In tertia instruit iudicē ibi: supior. In quarta cōcludit ad ppositū: ibi. ex his. Ab. sic.

a ¶ Biennio. ff.e.cum sit romana. et c. cōstitutus.

b ¶ A prouocante. ff.e. personas.

ca. priori. Ber.

i ¶ Periculū. Ne eccl'ia in spūalib⁹ vel tēporalibus ex mora detrimentū incurrat in quo casu posset etiaʒ lit. non ɔtest. pcedi. ff. vt lit. non ɔtest. qm̄ §.j. ar. ff.e. constitutus.

c ¶ Prorogari. Nisi ex iusta cā. ff.co. ex ratiōe. et c. cum sit romana et hic.

d ¶ Appellatus. Idez est de appellāte. ff. co. ex insinuatione. et ff.e. sepe.

Appellatiōis tmin⁹ an possit per ptes ɔuenire.

e ¶ Pars appellata. pars appellata n̄ potest ɔuenire tminuʒ legalē nisi fm q hic dicit. ij.q.vj. appellatore: terminū ꝓo statutū ab hoīe neutra ps pōt ɔuenire. j. co. sepe. ps appellās infra terminū legalē qñcūq₃ pōt: et si vult ꝑ lr̄as impetrare cū in ei⁹ fauorem annus cōcedatur eidē. j. de ɔfir. bone. Itē et illud scias q infra tminū legalē dʒ cā appellatiōis esse terminata nec pt vltra ptēdi. ij.q.vj. et q appellat. et C. de temp. ap. l. vi. §. vlt. et l. nemo. et nisi iusta cā ꝓrogetur. ff.e. cum sit. et ca. constitut⁹. et hic.

f ¶ Precurrat. Et sic nemo debet ɔuenire diligentiā alterius captiose. sic. xvj. q. iij. placuit. et ff. ad tertull. l. ij. §. si mater. ij.

g ¶ Cum. s. appellantem.

h ¶ Prosequi. Etiā altera pte absente: ea tn̄ ꝑius citata: vt hic prʒ. et ij.q.vj. appellatore. et ff. de senten. et re iudi. cā Bertoldus. C. de tēp. ap. l. vlt. §. illud etiam. et est expssum ff.e.

iudices qb⁹ cā q inter sambr. et rinocor. plebes vtebat: fuerat ab ap. se. cōmissa: p plebe sambrıtēsi sniam ptulisset: et a procuratore plebis de rinocor. ad nos fuerit sine termino appellatū: nec delatū appellationi fuissʒ: nec ad prosecutionē ipi⁹ termin⁹ a iudicibus partib⁹ assignat⁹. plebanus de sambri. super obseruatione ꝑdicte snie sicut rōnabiliter lata erat nr̄as ad vos litteras: et alia ps alias commissiōis lr̄as a nobis sup infirmāda eadē postmoduʒ ad alios iudices iperrauit nulla in posterioribꝰ lr̄is de priorib⁹ habita mentiōe. vn̄ i dubitatiōe reuocato: an posteriores iudices vel vos de illa debeatis cognoscere nos sup hoc cōsulere voluistis. et ifra. ¶ Licet igit appellāti legitime a snia indulgeat annus a lege: aut ex iusta cā biēniū[a] ad appel. interpositā prosequendā: qr tn̄ hmōi termin⁹ pōt restringi: nō solū a prouocāte[b] verū etiam a iudice a cuius snia prouocat: cū ideo sit cōstitutum non vt terminus ipe ɔueniri nō possit: sed ne valeat prorogari[c] credim⁹ distinguēdū in quo casu lr̄e ipetrant: et quidē qñ cert⁹ termin⁹ ab appellāte vel a iudice appellatōi prefigit prosequēde: si eo tacito appellatus[d] lr̄as ipetrauerit hmōi lr̄e tā₃ tacita veritate surrepte/obtinere nō debent aliquā firmitatē. ¶ Si vero nō sit aliqs termin⁹ a iudice vel ab appellāte ꝑfix⁹ ps[e] appellata infra terminū ɔstitutū a lege (dūmō nimiū nō precurrat[f] vt appellātē in cōmissiōe ipetrāda supplātet) commissionis lr̄as pōt ipetrare quarʒ auctē in ap. cā ligitime pcedat: ita q si appellās voluerit i cā ap. procedē: oportebit eū[g] agē sub iudice sic obtento/nisi possit eū[h] legitime recusare. q si agere noluerit appellat⁹ pōt nihilomin⁹ prosequi cāʒ ipaʒ/maxie si sentiat sibi ex dilatiōe iminē grauamē. ¶ Supior quoq₃ iudex si viderit ex dilatōe piculū[i] iminere: pt et dʒ neutro psequente appellationē occurrere vt picłm euitet: puta si a snia lata sup ɔfirmatiōe alicui⁹ electi fuerit prouocatū: et vtraq₃ pars velit etiā ad annū prosecutionē ap. differre: pt vtiq₃: imo dʒ supior iudex ad quem fuerat appellatū/ terminum prouide moderari: ne gregi dn̄ico diu desit cura pastoris. ¶ Ex his igit ɔsul. vre nouerıtis esse rn̄sum q p posteriores nō derogat priorib⁹[k] legitime ipetratis: p qs ad confirmandā sniam vel infirmādā puta pōt rōne procedi. I dē.

¶ Altera parte ɔtumacit absente pt iudex ap. ēt principale negociū diffinire. si post lit. ɔte. fuerit appellatū. C. lviij.

Per tuas lr̄as reqsisti: vtrū si post latā sniam vel saltē post depositiōes testiū publicatas fuerit a te appellatū hi qui sup hec delegātur a nobis: si altera partium eoꝝ se noluerit ɔspectib⁹ presentare: cām sibi delegatā iudiciali possint calculo terminare. ¶ Nos igit consul. t. r. r. q cū lis sit sup eodeʒ negocio corā primis iudicib⁹ legitime ɔtestata: poterūt iudices delegati (eo q ɔuenit se p contumaciā absentante) cuʒ eis de meritis cause liqbit[l]: commissum sibi negocium diffinire.

k ¶ Prioribus. hoc intellige dū tn̄ priores lr̄e de alterius partis appellatione fecerint mētioneʒ alias nō valerēt ꝑitate tacita impetrate. j. de confirma. bone. et ff. de rescp. ex pte.

Per tuas. ¶ Cōmunis diuisio. scđa pars ibi: nos igitur. Ab.

diuisio

¶ Glo. seq. distinguit: aut reus ē ɔtumax aut actor. aut est lis cōtesta. aut non: et aut liquet d' causa aut non. scđo querit et dupliciter soluit.

l ¶ Liquebit. No. q si iudici nō liqt de causa tūc dʒ cōstituere ꝑsentē possessorē nec audiet aduersari⁹ nisi d' ꝓpetate vt. C. quō et qñ iu. cōsentaneā. vel si liquet pcedat ad diffinitiuā sentētiaʒ et hoc itellige in casu altero isti⁹ decre. cū fuit appellatuʒ testib⁹ publicatis ante sniaʒ. vt. ff. d' dolo et ɔtu. pur vbi de hac materia plene dicit. Itē si possessor ē ꝑsens et actor absens: tūc siue lis sit cōtestata siue non pt dari diffinitiua snia si ɔstet d' meritis cause et sic intelligit. ff. d' do. et ɔtu. causaʒ et sic pōt etiā intelligi. ff. d' resti. spo. audita. et C. quō et qñ iu. auten. q semel. sʒ si nō liquet ei d' cā absoluet reū ab obſuatiōe iudi

cū ⁊ in expēsis ꝯdēnabit sibi actorē. C. de iudi. ꝓperā- dū §. sicq̄dē. nec obstat qḋ ḋr actore nō ꝓbante reus et si nihil ꝑstiterit obtinebit. vi. q. vi. actor. ⁊ §. vt ec. bñ fi. vt nostrū. ⁊ . §. ḋ cā pos. ⁊. ꝓpe. cū eccl'ia. illa regula locū hꝫ cū ambo sūt p̄ñtes: sed ī alio casu isti⁹ decre. cū appellat a snīa ḋꝫ illā ꝯfirmare vł īfirmare. ij. q. vi. in fi. Sꝫ pone ꝙ iudices ꝑores q̄ tulerūt snīam ꝯdēnatōis credi derūt actorē bñ ꝓbasse itētionē suā cū in ṽitate nō ꝓbasset in cā appellatōis altera ꝑs q̄ appellauit est absens ꝑ cōtumaciā vt ibi dicit. ⁊ ille ꝓ q̄ lata est snīa est p̄ñs. iudicibus cōstat ꝙ p̄ñs nō ꝓbauit. vñ snīam ꝯfirmare nō p̄nt. credo ꝙ cassanda sit snīa: ⁊ q̄ ille reus est cōtumax adiudicabūt p̄nti possessionē refusata qḋe ꝓpetatꝫ absenti sicut fa cerēt añ snīaꝫ. Ul' dic ꝙ sufficit tm̄ īfirmare snīaꝫ ꝯdē nando absentē in expēsis. ij. q. vi. i. §. appellatore. B.

Idem in concilio generali.

Notabile ⁊ famosum. c. ha bens initia noua dicta verū ꝙ ino limitāria. et hoc dicit i sūma ibi credo simplr ibi lite Appellās añ snīam tenet ex primē cāꝫ rōnabilē corā ipso iudice a q̄. nec admittit exce ptio ꝙ p̄ri⁹ miserat nūciū ad se. apo. vel ꝙ litteras impe trauerat q̄ nondū sunt iudici presentate. Caplm. lix.

Ut debit⁹ honor defe rat[a] iudicib⁹: ⁊ litiga torib⁹ cōsulat sup laborib⁹ ⁊ expēsis. Statuim⁹ vt si qs coram idoneo[b] iudice ꝯuene rit aduersariū: ille añ snīam[c] ad supiorē iudicē absq̄ rōna bili[d] cā nō ꝓuocet. sed coram

Dinisio — Ut debitus. Diuidit p̄ncipaliter i tres ꝑtes. In p̄ma ponit duplex ꝯstōnis cā. In scḋa ꝯstō. ibi: statuim⁹. In tertia q̄dā p̄cstatio ibi: saluis. Ab.

Glo. seq. alle. concor. et ar.

a Deferat. Si. C. q̄n ꝓuo. nō est neces. oēm honorē et sic est ar. ꝙ iudices honorādi sūt ꝓpt suā dignitatē Glosa sequens arguit.

b Corā idoneo. Hoc ideo dicit: q̄ si cōueniat corā nō suo iudice nō obest ei q̄ debet allegare p̄uilegiū fori nec p̄iudicat ei qḋ facit corā eo. §. de iudi. at si cle rici. ⁊ §. de fo. ꝯpe. si diligenti. ⁊ c. significasti. ⁊ est ar. ad questionē: vtrū interruptio facta sit ꝑ lit. ꝯte. corā non suo iudice. ꝙ nō sit interruptio facta patet. C. ne de sta. defun. si pater.

Glo. se. p̄mo ar. a ꝯrio. Scḋo no. oēs iudices ectos. Tertio q̄rit ponit duas solu. Jo. ⁊ p̄mā nō approbat: demū alit' soluit dicēs ꝙ remotio ap. nihil opat hodie

c Ante snīam. No. ꝙ dicit ante snīam: ergo de ap pellatione post snīam nihil statuit: q̄ qḋ de vno dici tur de alio negat. xxv. di. qualis. ⁊ §. de ꝑsum. nonne. qḋ verū credo. ⁊ idē dicit in decre. noua. eo. titu. cordi nobis. lib. vi. Et ita patet ꝙ hodie idē iuris est in oīb⁹ iudicib⁹ delegatis ⁊ subdelegatis ⁊ ordinarijs a qb⁹ nō pōt appellari nisi cā rōnabili allegata scpta vel nō scpta: q̄ dicit, corā idoneo iudice: ⁊ sic nō hꝫ locum ho die decre. illa. sup questionū §. si vero duo. vbi dicit ꝙ si delegat⁹ alij cōmittat vices suas ab illo poterit ap pellari licet cā sit appellatione remota ꝯmissa: sꝫ q̄tū ad alia bene tenet. Cū ergo remota sit appellatio añ snīam ipso iure: vt hic, ꝓbat qḋ operat remotio appel latiōis cū papa semp scribat appellatiōe remota? Jo. and. dicit ꝙ remotio appellationis hoc hodie operat vt post sentētiā appellari nō possit: quin iudex possit mandare snīam executioni non obstante appellatiōe nisi habeat causam ꝓbabilē appellādi: sed si nō est re mota appellatio: tunc appellari pōt post snīam fm ꝙ appellabat ante ꝯstitutionē istā. §. de offi. dele. super eo. sed hoc nō est verū: q̄ de appellatione post senten tiā nihil statuit per istā ꝯstitutionē: vt dixi. ⁊ Jo. etiā nō ꝯsistit in hoc immo dicit ꝙ si remota est appellatio nō potest appellari: nisi in casibus expressis a iure. §.

Appellatiōis remotio qd hodie operatur.

eo. pastoralis. ⁊ si nō est remota tūc appellat quotiēs hꝫ ꝓbabilē cām appellādi: talē que si esset ꝓbata ⁊c. vñ pōt dici ꝙ illud idē operat hodie remotio appella tionis cū apponit in litteris qḋ olim operabat: q̄ pōt appellare in causis tm̄ expssis a iure lꝫ sit remota ap pellatio in nō expssis nō poterit appellare vt. §. e. pastoralis. vbi notantur quidā de illis casibus: ita ꝑ remotionē appellatiōis nō posset hodie ap pellari in casib⁹ nō expssis: sed in alijs possꝫ. Ex vi hui⁹ ꝯstōnis pōt appellari vbicūq̄ qs grauat licꝫ grauamen non sit expressum in iure: ⁊ q̄ iniquū erat ꝙ aliqs euidenter grauatus nō posset appellare qui habebat ꝓbabilem causam appellādi cū casus ille nō esset expssus in iure: emanauit ista cōstitutio qua ca uet ꝙ quicūq̄ hꝫ ꝓbabilē cām appellādi: talē q̄ si eēt ꝓbata ⁊c. licet illud grauamē nō sit expressum ī iure possit appellare: et ita hec cōstitutio ad alia extendi tur q̄ illa decre. pastoralis. quotiēs eni noua lex cōsti tuit ad eas species ptinere nō videt qb⁹ specialit' ipsa lege pena addita est. ff. de pe. sanctio legū. ⁊ ita ꝯstitu tio ista ꝑmittit appellare: vbi remotio appell'. ꝓhibe bat: ergo siue sit remota appellatio in litteris siue nō idem iuris est. Si eni nō est remota ap. pōt appellare vbicūq̄ ꝑmittitur appellatio ꝑ iura specialia. vt. §. e. postremo. ⁊ c. ex ꝑte. ⁊ c. significantib⁹. ⁊ in oībus ꝯsi milibus vbi exprimit in decret. ꝙ possit appellare: et bñficio illi⁹ cōstitutionis pōt ap. in oībus alijs casib⁹ nō expressis vbi exprimit talis causa: que si foret ꝓba ta legitima esset: lꝫ illa nō sit scripta in iure: ⁊ ita patꝫ ꝙ remotio ap. quo ad veritatē nihil operat: sed poti⁹ apponit ad cautelā: q̄ plus timeri solet qḋ specialit' ꝓhibet q̄ qḋ gnaliter imperat. xxiij. di. q̄cq̄. ⁊ cōsue tudo est eccl'ie: ⁊ tā in p̄ncipalib⁹ questionib⁹ q̄ in inci dentib⁹ remota est ap. ꝑ istā constitutionē ⁊ corā quo cunq̄ iudice: nisi cū quis grauat in casib⁹ expressis vł nō expressis: ⁊ sic papa remouet id qḋ iam remotum est de iure: sic concedit papa quod de iure communi concessum est. §. de iureiur. ⁊ si christus in fi.

d Absq̄ rationabili causa. Sic ergo remota ē per istam cōstitutionē q̄libet appellatio q̄ absq̄ rōnabili causa apponit. Quid ergo operat clausula de remo tione appellatiōis q̄ tota die apponitur in rescriptis? Dicūt quidā ꝙ nihil: sed apponitur ad cautelā: q̄ so let plus timeri qḋ specialiter iniungit q̄ qḋ generali ter imperat. §. de hereti. si aduersus. et. xxiij. dist. q̄cq̄. Sed contra istos opponitur ꝙ fm eos ista clausula frustra membranas occupat contra illud qḋ legitur. xix. distin. si romanorū. Item ꝓ nihilo est facta decre. que distiguit an p̄dicta clausula ponat ī medio l'rar: et fm hoc tm̄ ꝑmissa amplectitur. an ponatur in fine. vt sic oīa p̄missa cōprehendat. §. eo. inquisitioni. q̄ post hanc cōstitutionē emanauit. Idcirco alij dixerunt ꝙ hec constitutio etiam tm̄ in ordinario locū habet. con traria autē in delegato loquunt: sed ꝓpter hoc nō est soluta q̄stio qd p̄dicta clausula operet. Tertiū dicunt ꝙ ante snīam nihil opatur: q̄ remota est appellatio q̄libet: nisi ex cā ꝓbabili fiat per istam constitutionē

Concord. l. cui mu nerꝫ. ff. ḋ mūe. ⁊ hono.

Lex noua non respicit casꝰ suf ficiēter decisos

Concor. l. Sꝑliorez C. eo. et l. prope randum §. sin autē re⁹ ⁊ ibi p̄ vtros bar. C. ḋ iudi.

sed post sententiã impedit executionẽ etiã sententie si ppter cãm expressam in iure fuerit appellatũ. ẽ. e. pastoralis. p ista sententia facit. op. ẽ. de offi. deleg. sup eo. iii si. ibi eni dicit q si ille cui est cã cõmissa. app. re. suam sententiã velit executioni mandare in pñiudiciũ alterius partiũ inter quas causa vertitur poterit appellari. vñ tenet ibi appellatio facta ab epo vel archidiacono. Et subiungit ibi ratio qz non illis. s. epo vel archidiacono: sed partib⁹ inter quas cã vertit appellationis remediũ est sublatũ: z sic audit ibi eps vel archidiaconus appellãs: qz nõ est eis appellatio interdicta. Ergo p oppositũ partes inter quas cã vertit non poterũt appellare: qz eis appellationis remediũ est sublatũ z sic nõ obstãte partiũ appellatione snia mãdabit executioni: qz phibite sunt appellare: cũ alias appellatione pendẽte nisi esset pdicta clausula nõ posset snia executiõi mãdari. ẽ. de iureiur. venientes. ẽ. e. c. dilectus. Istoꝝ snia ipugnat in eo qd dicũt q ante sniam nihil opat. Est eni reqrere casum in q hz necessario opari. nã sm canões omissis oibus mediis põt ad papã appellari. ẽ. eo. sollicitudinẽ. z. c. si duob⁹. ij. q. vj. ad romanã. cũ duob⁹. c. pce. z duob⁹ sequen. pone g q mihi a papa est cã cõmissa ap. re. cõmitto tibi litis cõtestationẽ tm michi ceteris reseruatis. facta lit. cte. corã te/tu vis testes recipere et sic finẽ mãdati excedis: z sic põt a tua audiẽtia appellari. sed ad quẽ appellabit nũquid ad papã: cũ ad eũ oibus omissis mediis appellari valeat vt dictũ est. ẽ. certe nõ. z si fieret appellatio nõ valeret. qz ex virtute pdicte clausule ad me est tmmodo appellandũ: qz michi de iurisditione reseruaui. ẽ. de offi. deleg. sup questionũ. ⁋ porro. ver. si cã sit ei appellatione remota cõmissa. zc. ergo a cõtrario sensu si cã nõ esset ap. re. cõmissa posset appellari ad papã p iura pdicta: nec opponas de pñti cõstitutiõe qz nõ põt nisi ex cã pbabili ibidẽ appellari. qz g posui q ex cã probabili appellat: qz fines mãdati excedis z sic sm hãc cõstitutiõe appellat sz nõ põt appellari ad papã qz inhibita est appellatio in rescripto. et appellat hic añ sniam diffinitiuã. vñ p istũ ⁋. tã ista snia q̃ prima etiã impugnat vñ dicunt qrti q ante sniam z post sniam idẽ opat. videlz q non possit appellari nisi ex cã in iure expssa. p istis est casus decre. ẽ. eo. pastoralis. quẽ intelligo q nõ possit appellari nisi ex cã expssa in iure q̃tũ ad hoc q pcessus iudicis p appellationẽ valeat impediri: sed grauat⁹ ex cã pbabili poterit appellare. z si de grauamine cõstiterit poterit p superiorem remoueri vt ibi df: nec obstat hec decre. nã hic dicit q ex cã probabili appellari põt. z illa dicit idẽ sed dicit illa q iudex non tenet appellationi deferre ex q causa nõ est expssa in iure: nec ista dicit q teneat: z ideo nõ cõtradicũt. Patet ex premissis q oibus omissis põt appellari ad principẽ: z tñ recipit instãtiã in pallegato ⁋ porro. vñ vt illa materia planius z plenius pateat ita est distinguendũ: qz appellat qñqz ab ordinario: qñqz a delegato: qñqz a subdelegato. si ab ordinario: planũ est q ad proximũ superiorẽ est appellandũ. ij. q. vj. placuit. z. l. canonizata. anterioꝝ. ⁋ ad hoc. cum cõcordan. z tñ nihilominus omissis mediis põt appellari ad papam. ẽ. eo. si duobus. z. c. sollicitudinẽ. ij. q. vj. ad romanam. cum duobus ca. pcee. z duobus sequen. Si autem appellat a delegato subdistingue: quia aut est delegat⁹ ad vniuersitatẽ causarum: aut ad vnam causam tm. Si ad vniuersitatẽ causarũ vt est vicari⁹ episcopi nõ appellabitur ad epm sed ad eũ ad quẽ appellaret ab epo. s. ad archiepm: vt in cõstitutione Inno. iiij. eiusdẽ. c. romana. tñ omisso archiepo z aliis mediis posset appellari ad papam. vt dictum est supra. Si aũt appellet a delegato ad vnã cãm tm si est delegat⁹ a principe tantũ ad pricipẽ appellabit: si ẽ delegatus ab alio appellabitur ad eũ qui ipm delegauit. ff. si qs z a q ap. l. j. in prin. sz z illo omisso appellari posset ad principẽ: vt dictũ est supra. Si vo appellat a subdelegato: subdistingue. qz aut est subdelegatus delegati a principe: aut subdelegatus delegati a nõ principe. si est subdelegat⁹ delegati a principe aut ille delegat⁹ subdelegauit totã cãm: z tũc põt appellare tm ad principẽ. aut sibi aliquid de iurisditione retinuit. z tunc si sit remota appellatio in scripto nõ põt appellari ad papam vel ad principẽ: sed ad delegatũ tm qui subdelegauit. Sed si non est remota appellatio posset appellari ad delegatõ q subdelegauit: z z nihilominus ad papã eo omisso. vt. ẽ. de offi. delega. sup questionũ. ⁋. porro. et p iura pmissa quib⁹ pbat q oibus omissis põt appellari ad papam. Si aũt appellatur a subdelegato delegati a nõ pncipe põt appellari ad eũ q delegauit. ff. qs z a q ap. l. j. in pn. z. l. vlti. z nihilomin⁹ eo omisso ad papã. vt p iura pallegata ptz Si qras quõ delegat⁹ a nõ principe põt alij cãm delegare. ptra id qd legit in decre. cũ cãm q. ẽ. respondeo illud intelligo qñ alicui cãrum vniuersitas est cõmissa. sicut est vicari⁹ epi q põt alij cãm delegare. ff. de iudi. cũ ptor. et cõsti. Inno. iiij. ẽ. d fo. cõpe. romana. ⁋ nec a contrario sensu. qd aũt sepius dictũ est q oib⁹ omissis põt ad pncipẽ appellari. Intelligo sm canones esse verum. sed sm leges si fuerit omisso medio ad principẽ appellatũ. remittit princeps causam appellationis ad eũ ad quẽ debuit appellari. ff. de ap. imperatores. Itẽ qd dictũ est. ẽ. q a subdelegato delegati a pncipe qui totã causam subdelegauit. vl cui erat causa ap. re. cõmissa põt appellari ad principẽ: intellige sm canones: non scdm leges: vt in vtroqz casu appellaretur ad delegatũ q subdelegauit. C. q p sua iu. da. pos. l. j. ad si. vel solue cõtrarietatẽ illi⁹. l. vt notatur in pre dic. decre. sup questionum. ⁋. porro.

⁋ Glo. seq. reci. p. q. an sic correcta zc. dicit q sic et rationem reddit. secundo obijcit z dupliciter soluit.

a ⁋ Si dicat. Et si ppterea appellauerit ei⁹ appellatio nõ est admittẽda. ij. q. vj. ei⁹ q. ff. d ap. reci. ei⁹ q. z sic correcta sunt iura illa. ẽ. e. meminim⁹. z. c. ad hec sicut. z. ẽ. d of. dele. cũ cã. qz nõ pdest nunciũ pmisisse ad supiorẽ. nec pdest etiã hẽre lras qd plus est q nõdũ sunt iudici pñtate vt h dicit. Rõ hui⁹ cõstitutiõis fuit ne qs sine cã declinet examẽ ordiarij iudicis vt ppri⁹ honor debit⁹ iudicib⁹ deferat. C. qñ puo. nõ ẽ ne. oẽm honorẽ. vñ sicut nõ põt declinari iudiciũ ei⁹ p appellationẽ frustratoriã: sic nec p missionẽ nũcij qz p missionẽ nũcij nõ intelligit puocasse de facto vel vbo cũ cã nõdũ eẽt mota nec pminata nec ad iudicẽ aliq mõ insinuata. Vñ licitũ ẽ aduersario ad iudiciũ puocare z ius suum psequi corã ordinario z ita pueniẽ aduersariũ. nec pdest illi lras allegare si nõdũ sint iudici pñtate. z ita quasi pueñt op; eũ corã ordinario rñdere: qz iudices illi⁹ nõ pri⁹ dicunt iurisditionẽ recepisse cũ effectu: nisi cũ eis lre pñtent. ẽ. eo. sup eo. q. in si. sic cum qs citatur si postea pẽdente citatione mutauerit domicilium quasi puẽt⁹ oportebit eũ rñdere. ẽ. de fo. cõpe. c. pe. sic z iste qui iam habebat lras in archa sua pueñtus est

Appellari ad papã omissis mediis nõ sem per licz

Appellare volẽs ad quẽ appellabit.

z Contra. l. p cipium. C. eo. et ⁋. pe. z. l. i au. ẽ. c. ii.

z Contra. l. j. ff. qs et a q. z. l. ppone bat. ff. d iudi.

Judicij examẽ nõ põt declinari neqz per missionem nuncij ad superiorẽ neqz p lras nõdũ iudici pñtatas.

Preterea si p scdm rescriptū nō tollat iurisdictio dele- gata nisi de ea fiat mētio: multo forti⁹ vr̄ q nō tollat ordiaria nisi de ipa fiat mētio: facili⁹ em̄ tollit extra ordiaria q̄ ordiaria .iij. q. iij. ·§· ei aūt. Sup hoc dicas q si iurisdictio ordiaria iā cepta ē p solā citationē am- modo nō pōt tol li p̄ rescriptū ad cām il lam p lr̄as pape nisi de hoc fiat mentio in rescri pto sicut ⁊ in de legata. Sꝫ si or- dinaria iurisdi- tio non est cepta p citationē puē- nit bn̄ per rescri ptū put q̄tidie

rit ab eodem priusq̄ delega- to^a fuerit assignate^b. Cū aūt ex rationabili^c cā putauerit appellādū/ corā eodē iudice cā pbabili appellationis ex- posita: tali videlꝫ q̄ si foret p bata/ debet legitima reputa

tari: supior de appellatōe co gnoscat. Et si min⁹ rōnabili- ter^d eū appellasse cōstiterit il lum ad inferiorē remittat et in expēsis^e alteri parti cōdē- net. ✝ Alioqn̄^f ipse procedet.

¶ Saluis ꝯstitutiōib⁹ de ma

fit: nec est necesse fieri mētionē in rescripto de ordina ria. ⁊ hoc iō vt dicit Jo. qr ordinaria iurisdictio gnālis est. vn̄ tollit p spālem r̄criptū ad illā speciē q̄ delegat. ·§· de rescrip. pastoralis. ar. ·§· e. ti. c. j. ⁊ eo ipso q papa scīēter amittit cām eā trāsfert a ptāte ordinarij. ·§· de offi. de le. pastoralis ·§· pterea. Et tu dicas aliā rōnē meliorē cū em̄ dn̄s papa sit iudex ordinari⁹ oīm hoīm. vt. ix. q. iij. cuncta. Pōt q̄libet ipm adire p simplicē querelā. re integra. etiā ipse pōt cognoscere vel delegare nec est necesse q faciat mentionē de iurisdictione minoris. et p appel. itur ad ipm sicut in legato cōtingit de q̄ min⁹ videt. ·§· de offi. deleg. c. j. Itē ⁊ hic corrigit istud. ·§· de rescrip. plerūq̄. vt statim q̄s possit aliū puenire habē tē priores lr̄as q̄ non sunt iudici p̄sentate. de hoc tn̄ di xi. ·§· de rescrip. c. j. ⁊ ita ptꝫ q ille q̄ primo suas lr̄as ex hibet iudici siue puenit aliū in citatione faciēda p or dinarium vel p delegatū ille obtinebit. ad hoc facit. ·§· de rescrip. capl'm sancte crucis. et ita non refert q̄ sint prime vel secunde re integra existente: ⁊ sic intelligit constitutio ista re non integra existente locum habēt alia iura. in quibus cauetur q nō valet secundum re scriptum nisi faciat mentionem de primo. B.

Papa est ordinarius om.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

a ¶ Delegato fuerit. Et ita videt q si prime lr̄e de- legato sint assignate nō pōt puenīri ab ordinario vel delegato p scdās nisi fiat mētio de primis. Sed quid si nō pcedant primi iudices nunqd valebūt scde: vel q̄diu debēt expectare scdi si nō pñt pmi pcedere ipe- diti iusta de cā? pōt dici q in hoc casu locū habeat de cre. illa plerūq̄. ·§· de rescrip. vt si nō pcedāt primi iu- sta cā cessante valeāt scde. Sꝫ si nō curāt pcedere tūc moneant p ordinariū vel p scdm delegatū vt pcedāt infra terminum cōpetentē qr vn⁹ iudex pter negli- gētiā amittit iurisdictionē: ⁊ alter postea pcedit in cā ·§· de offi. or. significauit. ⁊. ·§· de offi. deleg. prudentiā in fi. ⁊. ·§· de fo. cpe. lꝫ. ⁊ c. ex tenore. ne de dolo ꝫ mali- cia ps altera ꝯmodum ꝯsequat: qr dignū est vt pter negligētiā siue dolū perdāt iurisdictionē. Ista notula intelligit cū prime lr̄e sunt iudici p̄sentate nulla cita- tione facta p eas. sed nō est curandū de his q̄ in illa di cunt: qr lr̄a ista priusq̄. ⁊c. dꝫ intelligi put dicit in se- quenti notula q̄ incipit: sed nunqd. ⁊ in fi. illius notu- le: ⁊ si pterea. qr non dicit puenta iurisdictio per solā presentationem licet littera ista hoc innuat.

¶ Glo. seq. querit. ar. pro. soluit contrarium.

b ¶ Assignate. Sed nunqd sola p̄ntatio lr̄arū siue assignatio sufficit: vt non possit puenīri ab ordinario siue alio delegato? Ex hac lr̄a videt q sic. Sꝫ ꝯ poti⁹ videt q sola p̄sentatio siue assignatio nō sufficit: qm̄ video q si duo sint ordinarij possum aduersariū meū preuenire corā altero quē voluero eligere nō obstāte si aduersari⁹ dicat q volebat ⁊ deliberauerat me con uenire corā alio cū quo tractauerat: nisi ipsi⁹ citatio puenisset: ⁊ idē credo in legatis siue delegatis siue in delegato ⁊ ordinario re integra. Rē intelligo integrā an citationē p quā iurisdictio perpe tuata est et non p p̄ntationē. ·§· d offi. deleg. gra tū. vn̄ q dicit p⁹ ⁊c. supplendum est maxie: qr idē est post p̄senta- tionē ⁊ ante cita tionē nisi aliud viderē. ⁊ hoc dr̄ in fi. illi⁹ no. ⁊ si pterea p solā p̄sentationem vel adi tionē ordinarij nulla etiā facta citatiōe nō est preuen tus aduersari⁹ sed p citationē puent⁹ est. ·§· de fo. cpe. ca. vlti. ⁊ p solā citationē iurisdictio pptuat ⁊ nō p so- lam presentationem. Si alibi inueneris vbi dicatur q sola p̄ntia sufficiat reducas illa ad id qd̄ hic dr̄. B.

Pn̄tatio lr̄arū iurisdictionē nō pptuat

✝ Con. coi. l. tutores ·§· tu- tor. ⁊ ibi bar to. ff. de admi- ni. tut.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

c ¶ Ex rōnabili causa. Colligit euidēter ex hac lit- tera q semp cā appellatōis sit talis que si esset pbata legitima esset: pponenda est corā iudice a quo appel latur. vt j. e. cū cām. in fi. vbi dr̄ de hoc. Sed pōt q̄ri que cā dicat pbabilis: vtrum illa q̄ videt iudici vel alijs? videt q hoc nō sit referendū ad opinionē iudicis. ·§· de sen. exc. sacro. sicut nec ad opinionē iudicis refert qd dicat manifestū. sed ad ipam rei veritatē. ·§· de vb. sig. cum olim. ad id facit. iij. q. vij. iudicet. Sētētiabit em̄ iudex in hoc sm̄ q sibi videt habita tn̄ collatiōe sapiē tū si nō est cert⁹. ar. ff. d arbi. qualē. ⁊ iudex estimabit ex opiniōe animi sui ea q̄ pponunt. arg. iij. q. iij. ·§· itē sepe fit. Si vo iudex dubi⁹ remanet: qr iudex non pōt certificari an sit probabilis vel nō: in tali dubio defe- rat appellationi. ·§· de sen. exco. sacro. ad fi. quicūq̄ em̄ appellat a grauamine siue in iudicio siue extra cau- sam rōnabilem debet allegare in scriptis scdm teno- rem constitutionis Innocen. iiij. ·§· eo. cordi. lib. vj. al's reputabitur non appellans vt ibi dicitur. Ber.

Appellans cā non de beat appel lare si- ne pba bili cā quam cēm⁹ p babilē.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

d ¶ Rationabiliter. Quia cā quā pposuit in appel lando non fuit pbabilis: vt ex euentu cause apparet. Quid aūt debeat pbare appellās in cā appellatōis dicit ·§· eo. interposita vbi de hoc. Sed qualiter remit tit ad illum a quo appellauit: cum habeat eum suspe ctum. ·§· eo. ad hec. sed nō pōt dicere illum suspectū cū ex ppria culpa pcesserit illa suspitio sicut ille qui non prosequitur ap. ·§· eo. personas. ⁊ c. cum sit romana.

e ¶ In expensis. Hoc generaliter obtinet q qui de- ficit in appellatione punitur in expensis. ·§· de testi. si gnificauerunt. de expēsis istis plene dicitur. ·§· de do lo ⁊ contu. finem. ⁊ de rescrip. ca. vlti.

¶ Glosa ista tractat quod sit officium iudicis appel- lationis. Distinguit inter appellationem ab interlo- cutoria vel a grauamine: ⁊ diffinitiua.

f ¶ Alioquin. Hic ptꝫ q si iudex appellationis pnū ciat appellationē tenere q p hoc non expirat ei⁹ offi- cium: sed incipit postea cognoscere d cā principali. C. de reb. credi. gn̄alit ·§· finautē. ⁊ in auṫ. de san. epis. ·§· si q̄s ꝯ aliquē. in. j. colū. col. ix. Dicas q hoc locū hꝫ qn̄ appellatur a grauamine ante sententiā: qr tūc iudex datur quasi sub conditione quo ad principalem cau- sam. vnde primo cognoscit de grauamine ⁊ si inuenit

at legitimã appellationẽ: tũc pnũciat legitime appel latũ fuisse ⁊ postea ꝓcedit sup pncipali. si male appel lauerit pnũciabit male appellatũ ⁊ remittit ptes ad priores iudices in expẽsis appellãtẽ cõdẽnãdo vt hic dr: ⁊ sub hac forma semꝑ rescribit qñ appellat a gra uamie. Si vero appellat a snia diffinitiua: tunc iudex debet co gnoscere de me ritis cause ⁊ vi dere an bene vel male sit iudica tũ. ⁊ si bñ sit iu dicatũ/ cõfirma bit sniam vel cas sabit si male iu dicatũ fuit. vt. ij q. vj. in fi. ⁊ C. d ap. eos. in quib' dicit q iudex tñ pnũciare debet sniaȝ iustã vl in iustam. si vero plura capl'a sint in snia siue plu res articli iudex pro parte potest cõfirmare ⁊ pro parte cassare et reformare sniaȝ ſm q iustũ fue rit. J. de testa. ca. raynucius. ⁊ c. raynaldus.

a ¶ Causis. Il le ei semꝑ sũt re ferende ad sedẽ apo. J. de baptis. maiores. Que di cũtur maiores cause no. J. de offi. leg. q translationẽ.

iorib' causis[a] ad sedẽ apo. re ferendis. Idem in eodem.

¶ Si iudex a q̃ est appellatũ a grauamie/ illõ reuocat: põt in pricipali cã ꝓcedere. C. ix.

Cum cessante cã cesset effectus. ¶ Statuim' vt siue iudex ordinarius siue delegat' aliquid comminan do[b] vel interloquẽdo protule rit. quo executiõi mãdato al ter litigãtium grauaret ⁊ sa no vsus concilio ab hmõi in terlocutionis vel cõminatio nis effectu destiterit: libere i cause cognitiõe procedat nõ obstãte si a tali cõminatione vel interlocutione fuerit appel latũ: ⁊ dũmodo non sit ex alia cã legitia suspectus. Ne ꝓces sus negocij friuolis accasiõi bus retardet. Idẽ in eodem

¶ Volẽs iudicẽ recusare dȝ corã eodẽ suspitiõis cãm pro babilẽ ꝓponere. ⁊ eã corã ar bitris cõiter eligẽdis ꝓbare qua nõ ꝓbata: sua iurisditiõe iudex vtit i pricipali. ea vero probata remittit negociũ ad supiorẽ: vel cãm committi de recusatoris ɔsensu. C. xi.

Cum spãli sit ꝓhibitio ne[c] prouisum ne quis in aliquẽ excõicatiõis sentẽ tiã (nisi ɔpetenti[d] cõmonitio ne premissa) promulgare pre sumat: volẽtes etiã prouide ri ne forte cõmonitus frustra torie recusationis vel appel latiõis obtẽtu/ monẽtis pos sit declinare examen. ¶ Sta tuimus vt si allegauerit se iu dicẽ hẽre suspectũ: corã[e] eodẽ cãm iuste suspitiõis[f] assignet ⁊ ipẽ cũ aduersario/ vel (si for te aduersariũ nõ hẽat) cũ iu dice[g] arbitros cõiter eligat: aut si cõiter ɔuenire non pos sint absq3 malicia ipẽ vnũ: et ille altũ eligat: q̃ de suspitio nis cã cognoscãt. et si neque rint in vnaȝ cõcordare sniam

cem quin possit reuocare suã interlocutoriaȝ: quia et appellans post decẽ dies posset renũciare appellatio ni: quia ipso facto renũciat quis eo q non ꝓsequitur ipam. J. e. personas. Aduertat tamen qualiter corri gat suã sniam siue errorem. quia si ita dicat. Ego re uoco sententiaȝ meam siue corri go errorem me um sic fatet se er rasse: ⁊ sic ille ha buit ꝓbabilem cãȝ appellãdi: ⁊ sic videt q iuris ditio ab illo trãs lata sit: et sic ca nõ nõ posset red dere sibi iurisdi tionẽ cuȝ fateat cãȝ a se trãslatã Curiali' g dicat nõ credo te gra uasse. sed si gra uaui te i aliquo illud reuoco. ar. colligit ex hac decre. q interlo cutoria nõ trans eat in rem iudi catam: sed verũ est q nõ transit vt dictum est qñ iudex bñ possit illã reuocare re integra. Sed q̃ tñ ad illũ cõtra quẽ lata est snia si nõ appellet in fra. x. dies. bene transit ⁊ sibi im putet q non ap pellauit: qz snie acquieuisse videtur. arg. J. ti. pxi. q ad ɔsultationem. Jo. Itẽ hic est ar. q actio semel ex tincta nõ reuiuiscit. ar. ff. d bo. pos. ſm tabu. l. pe. ⁋. q̃ testamento. ⁊ est ɔtra illud. de ɔse. di. iiij. si q̃ris. ⁊ ff. de solu. qui reo ⁋. aream. sed hoc est bñficio hui' con stitutionis: ⁊ qz iudicis est corrigere q min' legitime fecerit. J. de accusa. qualiter ⁊ quando. alia plura iu ra hoc dicunt. B.

divisio — Cum cessante. ¶ Diuiditur. nam principiũ et fi nis ponũt duplicẽ cõstitutionis causam: mediũ ponit constitutionem ibi: statuimus. Abbas.

¶ Glo. se. ar. qd reprobat. Scdo obijcit ⁊ soluit. Ter tio q̃rit ⁊ ad negatiuã alle. duo iura. ad ɔtrũ. l. q iuss sit soluti ⁊ cautelã docet. Quarto in fi. arg. alle. vnaȝ l. allegans in contrariũ duo iura ⁊ soluit.

b ¶ Cõminãdo. Uidet ergo q si iudex cõminatoria verba ꝓferat pti. q ex hoc possit appellari: nisi d hoc satisfaciat iudex. qd tñ nõ est veꝝ: qz ex officio suo cõ minari dȝ. ff. de iudi. l. peremptorio. ⁊. J. de resti. i integ. tum ex lris. in fi. nec etiã dȝ stati ds moueri ꝓpt aspe ritatẽ verboꝝ. J. d rescp. si qñ. Sed qualiter iudex põt mutare ɔsiliũ suũ in alteri' iniuriã ɔ regulã istã. ff. d regu. iur. nemo. Sȝ certe eodẽ mõ q̃ appellãs põt mu tare ɔsiliũ. vt. ij. q. vj. si ds libellos. sic ⁊ iudex ⁊ itelli ge si appellãs adhuc nõ fecit sumpt' ad ꝓseqũdã ap pellationẽ. ff. d ɔdi. ob cau. da. si pecuniã. i pñ. sȝ si sũ ptus vellet reficere põt adhuc reuocare grauamẽ: qz ideo nõ interest illi'. J. eo. interposita ⁋. ij. Sȝ nũqd iu dex post decẽ dies põt mutare suã interlocutoriã? vide tur q nõ. qz postea transit in rẽ iudicatã sicut etiam in diffinitiua. J. de elec. cũ dilecti. et. J. de testi. signi ficauerunt. ad fi. Arg. ɔtra. ff. de re iudi. q iussit. Po test dici q licet transeat in rem iudicatã quo ad hoc q post. x. dies nõ possit appellari: nõ tñ quo ad iudi-

divisio — Cum speciali. ¶ Prouidet conciliũ ɔtra frustra torias appellatiões ⁊ recusatiões in vtrisq3 tra dens formã qualiter iuste fiãt. ⁊ quõ in eis proceden dũ sit. Et ẽ cap. mirũ allegabile ⁊ quotidianũ. Et põt spãlius hoc prin. sic summari. vt in rubro. Primo re citat antiquã ɔstitutionẽ. scdo ꝓmulgat nouã ibi: sta tuim' primo ponit vna ɔstitutio. scdo alia ibi: pono. tertio protestatur ibi: ceterum. Ab.

c ¶ Prohibitiõe. Quã habes. J. de sent. excõ. sacro.

d ¶ Cõpetenti. Trina. s. vt. xvj. q. vij. omes decime xvj. q. iij. de presbyterorũ. ⁊ xxiij. q. iij. de illicita.

e ¶ Corã eodem. J. eo. secundo.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

f ¶ Iuste suspitiõis. Quid si dubitet an sit iusta: qz nõ est in iure expressa: ⁊ alis dubitare est rñ. arbitri ele cti d hoc cognoscãt primo an sit iusta: qz oia q̃ ad hũc articulũ pertinẽt ad arbitros pertinent. J. de offi. de lega. ca. suspitionis.

g ¶ Cum iudice. Hoc intellige qñ iudex ordinari'

Marginal notes (left):

Iudex an mu tare possit sniam.

Interlo cutoria an post decẽ di em mu tari pos sit.

Con cor. l. a digere ⁋. Iulia ff. de iu repa. ⁊ l. qd de cũ. ff. d pac.

aduocent tertiuz[a]: vt qȝ duo ex ipis decreuerit/robur obtineat firmitatis: sciantqȝ se ad id fideliter exeqndū ex iniūcto a nobis i vtute obedientis sub obtestatione diuini iudicij districto[b] pcepto teneri. Cā vo suspitiōis legitīa corā ipis infra cōpetētē terminū[c] nō probata/sua iurisditiōe iudex vtat. At ipa probata legitime/de recusatoris[d] assensu psone idonee cōmittat negociū recusat⁹: vl ad supiorē trāsmittat vt in eo ipo procedat fm qȝ fuerit procedēdum

In notorijs non admittit appellatio. in dubijs cā pbabilis corā iudice est exprimēda q̄ debet legitima reputari quā si nō psequit iudex a q̄ in cā pcedat. Item si psequit ꝛ nō pbat. Hec aūt constitutio nō extēdit ad regłares. h. d.

Porro commonito ad appel. obstaculū conuolante. si eī⁹ excessus euidentia rei/vel ipi⁹ ꝯfessione[e] aut alio mō legitimo fuerit manifest⁹ (cum appellatiōis remediū non sit ad defensionē iniquitatis/ sȝ ad presidiū inocētie istitutū) nō est puocationi hmōi defe rendum. Excessu qȝ dubio existēte ne friuole appellationis diffugio/ appellās iudicis processum impediat: corā eo dē pbabilē cām appellatiōis exponat talem videlicet que si foret pbata/deberet legitima reputari: et tunc si habuerit aduersarium: infra ter-

Gl͡o. se. ponit casuz quo nō venit expressuz qȝ venit tacituz. si nis reci. per contrarium.

a Tertium Sub hac forma non posset compromitti i duos vt si dissentiant tertiuz eligāt. ȝ. de arbi. inotuit. ꝛ. ff. de arbi. itez si vn⁹ §. si in duos. sȝ si in duos simpliciter compromittat/si dissentiunt/ pretor eos cogere debȝ vt cōcordent vel tertiū assumant ff. de arbi. itez si vnus §. pricipaliter. ꝛ. ȝ. de offi. deleg. suspitiōis §. j. Item ar. qȝ arbit cōtrum ad hūc casum posset egredi fines iniunctos. qȝ vep est auctoritate huius ꝯstitutionis: al's nō pōt. ȝ. de arbi. cū dilect⁹. ff. de arbi. non distinguemus §. vlt. Ber.

b Districto pcepto. Et sic videt qȝ idē faciat pceptū canonis qȝ facit preceptū iudicis vt bñficio hui⁹ canonis teneant concordare vel aliū eligere: sȝ qr canon iste penā istā nō iponit/iudex recusatus cōpellat illos ꝛ penā eis iponat si nō ꝯcordāt. ȝ. de offi. deleg. suspitionis. in fi. Que sit ptās istoꝝ arbitrorū dr. ȝ. ȝ offi. deleg. c. suspitionis. in fi.

Gl͡o. se. recitetur per. q.

c Terminū. Ab ipo iudice pfigendū infra quem arbitri suspitionis negotiū teriare pcurēt. J. e. tit legitima i ꝯcil. lug. q̄ corrigit illā. suspitōis. i hoc tm̄. ꝛ merito iudex recusat⁹ arbitrij itez terim pfigere dȝ ifra quē cām suspitiōis determinēt sicut iudex a q̄ appellat pt ꝛ dȝ pfigere terminū appellāti ifra quē cāz appellatiōis psequtur: alioqn i cā pcedet: vt i §. se. ꝛ. ȝ. e. sepe. ꝛ eadē rō est i vtroqȝ casu. s. ne ptextu friuole appellatiōis vel recusatiōis negociū ꝓroget. iō decret. illa suspitionis. corrigit cōtrū ad hūc articulū. Ber.

Gl͡o. seq. pmo no. ꝛ ad id signat ꝯtrū ꝛ soluit. Scdo ponit duas lecturas: ꝛ ad scdam ponit opi. ꝛ soluit.

d De recusatoris assensu. Not. ergo qȝ hec constitutio loquit in ordinario. qȝ ex eo pbat qȝ iudex recusatus cōmittit alij negocium illud: qȝ non pōt facere delegatus inuito recusatore. ȝ. eo. secundo. immo sta tim suspensa est ptās ipsius: vt ibi dictū est: q̄ loquit i delegato tm̄. sic. ȝ. de foro ꝯpe. si quis contra clericuȝ ꝛ. xj. q. j. peruenit. ꝛ. ȝ. e. ad hec. ꝛ. J. vbi ordinarius recusatus committit alij cām pbata primo suspitione fm tenorē hui⁹ ꝯstitutionis. Sȝ ꝯ. ȝ. de fo. ꝯpe. lȝ. vbi ordiari⁹ recusat⁹: nō ꝯmittit negociū: imo ibi recurrit

Iudex recusat⁹ an ia: lij possit negociū cōmittē.

procedit ex officio suo ꝯtra aliquē ad famā vel clamorem. J. de accu. qualit ꝛ qñ ꝛ sic loquit ista ꝯstitutio in ordinario vt bñ declarāt sequētia: alit intelligi non potest: ꝛ ita tā in ordinario iudicio qȝ extraordinario i. inquirendo potest iudex recusari.

ad aliū iudicē. sȝ illa loquit fm ꝯsuetudinē loci cū vacat iperiū nec ꝯtinet ius cōe. Ex sic ptȝ ex hac cōstōne qȝ ordinari⁹ pōt recusari. ꝛ cā suspitiōis pbāda ē corā arbitris. ꝛ fm detminationē isti⁹ intellige iura pdi. q̄ loquūtur de recusatione ordiariū. Nota qȝ hec clausula ȝ recusatoris assēsu fm Jo. an. detminet totalē dissūctā ꝯmittat negociuȝ vel ad supiorem remittat: i optiōe recusatoris, est an velit negociū ꝯmitti/an ad supiorē referri. ꝛ dic Jo. qȝ itellect⁹ iste pbabilis ē. Si determiat pmaȝ partē tm̄ tūc lr̄a vult qȝ fm volūtatē recusatoris eligenda sit psona cui cōmittat negociū: duȝ tñ non sit suspecta Intellectus iste non videt pbabil: s. imo improbabilis. liqu ei esset qȝ actor ad volūtatez ipius reiqȝ pm ꝯueniat nā p modica cā qñqȝ traheret eū ad papā vt illū fatigaret laboribus ꝛ expensis. et sic posset sepe ꝯtingere qȝ poti⁹ renūciaret liti qȝ vellet taliter laborare vel posset eligere talē liez illū recusare nō possit q̄ cām suā male tractaret vñ dicas de recusatoris assensu ꝛ etiā de assensu actoris vt de vtriusqȝ partis assensu committat negociū recusat⁹ qȝ pbat. ȝ. de fo. cōpe. si quis contra. ꝛ. ȝ. e. ad hec. ꝛ. J. vbi dicit te insistēte iudicē eligant ipe partes. partes eñ cōi consensu iudices eligere debēt cū ordinarius recusat. xj. q. j. peruenit. Si ptes non cōcordauerint/tunc iudex ꝯmittat alicui psone neutri pti suspecte. et qȝ dicit de recusatoris assensu: precipue intellige qȝ requirēdus est assensus recusatoris: ne iterum recuset illū ex quo cōsentit in illū. ȝ. de offi. de. insinuante. ꝛ. c. sup questionū §. nos. ꝛ §. veꝛ. ꝛ. iij. q. iij. offerat. Et similit ꝯsensus actoris requirēdus est ne ipm postea recuset qr lȝ sit actor posset eum recusare. vt. ȝ. de fo. cōpe. si qs ꝯtra. Nunqȝ fuit intentio dñi pape qȝ ptās cōmittēdi resideret penes recusatorē: ꝛ in ptāte iudicis est remittere negociū ad supiorē: vel cōmittere de assensu recusatoris et etiā actoris sicut dictū est. ꝛ hec determinatio de assensu recusatoris determinat tm̄ hoc verbū committat.

Porro. Primo dicit quid in notorijs. scdo qd in dubijs ibi: excessu quoqȝ. tertio ꝓsequitur in fi. ibi: ceterum. Abbas.

e Confessione. Ita ptȝ qȝ nō admittit appellatio ꝯ ꝯfessionē: vel si excessus sit manifestus euidētia rei vel alio legitimo modo: puta p sniam. Istis trib⁹ modis factū dicit notoriū. J. de coha. cle. ꝛ mu. c. vj. Confessus non audit appellans. ij. q. vj. quicūqȝ. Consueuit tñ dici qȝ sola confessio non impedit in criminali: quin possit appellari. ij. q. vj §. sunt quoꝝ. in ciuili tñ

Iudex ordinarius pt recusari

Iudex recusat⁹ negociū non cōmittat: nisi vtraqȝ ps ꝯsentiat.

diuisi[o]

Appellatio an ipediat p ꝯfessionem.

si vellet pbare errorē audiē. ff. de confes. cum fideicō missum. ē. de confes. c. viii. sed hic nō admittitur: qz a correctione non appella. ꝛ extra ordinem agitur hic.
a ¶ Infra terminum. No. ꝙ triplex est terminꝰ: vt no. ff. eo. personas. ꝛ ibi illud videas.

primi iudices delegati approbauerūt receptionē illorū testiū cū de iure talis receptio nō valeret ꝓpē que grauamina extiterit appellatū quos testes approbauerūt primi delegati a papa: ꝛ si iterum aliud grauamen intulerūt ꝓpter quod appellatū fuit ad papam

b ¶ Procedat Ad petitionem aduersarij: vt differat a sequenti qn iudex ex officio suo ꝓcedit.
c ¶ Coram superiore. Sed qualiter ꝓcedet superior qn epūs ꝓcedit ex officio nūquid vocabitur epūs? credo ꝙ sit vocandus vt defendat ꝓcessum suū si voluerit sicut vocareē aduersariꝰ in alio casu cum est ibi actor ꝛ reus nec tūc necesse est iudicem esse p̄sentē qui tulit sententiā: qz ius eiꝰ non leditur. argu. ij. q. vj. hoc etiam.
¶ Glo. se. signat ɔtrariū ꝛ soluit.
d ¶ Defecerit Et sic vē ꝙ appellās teneatur probare se iuste appellasse quod est verū si appellatio recipiē. alias nō. J. eo. interposita: ꝛ sic p̄sumiē ꝓ sententia iudicis. ē. de renū. in p̄sentia. Arg. J. ē. ꝺ pba. qm cōtra. lz dic ꝙ p̄sumitur ꝓ sententia iudicis ex quo apparet de actis: sed pro ꝓcessu non presumiē si dubitareē de ipso nisi quatenus constiterit vt in constitutione illa. qm contra.

minūa ſm locoꝝ distātiā ꝛ tē poris qlitatē: ꝛ naturā negocij ab eodē iudice moderandū appellationis cām ꝓseqē quā si ꝓseq̄ non curauerit: ex tūc ip̄e iudex (appella. nō obstante) ꝓcedatb: nullo aūt aduersario cōparēte: tūc iudex ex suo officio ꝓcedit. Ap. cā corā supiorec probata: supior sue iurisditionis offm̄ exeqē. Sz si appellās in eiꝰ pbatione defeceritd: ad eum a q̄ ip̄m maliciose appellasse constiterit remittaē. ¶ Ceterū hase duas ɔstōnes p̄missas noluimus ad regularesf extēdi cōtra suas spāles obseruātias.

H ono. iij. decano cācel. ꝛ cātori linconieñ. ¶ Si iudex cōfessionē aduocati eadem die reuocarā ꝓ litis ɔ testatione velit hr̄e vē ꝓcessum a subdelegato subdelegati factū ratificat. licite appellaē. C. lxij.

Cum cām q̄ inter abbatē ꝛ fres ꝺ valle sancti Ioānis ex pte vna: ꝛ priorem ꝛ canonicos de nouo loco ex altera sup eccl̄ia de holiseth vertiē. R. scti angeli diacono cardiali ɔmisimꝰ audiēdā: et infra. ¶ Procurator p̄dictorū prior ꝛ canōicoꝝ ꝓposuit ꝙ cū corā subdelegatis iudicū delegatoꝝ iducias ad ꝓponēdūg exceptiones dilatorias petijsset. qz aduocatꝰ ipsius ductꝰ errore rñdit ꝙ ecclesia ꝺ nouo loco eccl̄iaz de q̄ erat qō. p. xl. annos ꝛ ampliꝰ pacificeh possederat: lz ip̄e eadē die aduocati errorē corrigēs ipsiꝰ rñsionē q̄ sue petitōi contradicē videbaē: (ne p eā aliquod sibi posset p̄iudiciuz gñare: † ꝓ eo ꝙ añ lit. ɔtest.i sunt exceptiōes dilatorie ꝓponēde:) corā eisdē iudicibꝰ reuocauit. Iudicesk tamē p hmōi rñsionē erroneā aduocati litē ɔtestatā fore credentes/ad receptionē testiūl partis alteriꝰ ꝓcesserūt: ꝛ infra. ¶ Mādamꝰ quatenꝰ si dicti prior ꝛ canōici legitime ꝓbauerint ꝙ p ꝓcuratorē ipsorū eadē diem aduocati rñsio extiterit reuocata: qz sic p cōsequēs lis cōtestatan non fuit. vel ꝙ delegati testes receptos a subdelegatis subdelegatorum suorum approbauerunt: cum nō nisi delegatuso

m ¶ Eadē die. Sed nunq̄d est istud necessariū vt eadem die debeat reuocari vē qñcunq3 añ sententiam videē ꝙ quandocūq3 ante sententiā. vt ē. de cōfessis. c. viii. ꝛ C. de iu. ꝛ fac. ignor. error facti. ꝛ J. de cēss. olim. vbi de hoc vel saltē vsq3 ad triduū. C. de errori. aduo. l. iij. In casu isto vē ꝙ eadem die debeat reuocari: vel saltē anteq̄ fiat aliq̄d i cā p qō videatur approbare huiusmodi ɔfessionē: puta si ꝓducerētur testes. vel si aliq̄d aliud fiat qō tm̄ post lit. ɔtest. fieri debet
n ¶ Litis cōtesta. non fuit. Ergo videē ꝙ si nō ꝓbabit ꝙ cōfessio eadē die fuerit reuocata per ɔsequēs lis fuit cōtestata: ꝛ sic p indirectā confessionem aduocati etiam fit litis cōtestatio. ff. ē. de do. et contu. pront. ‡ Argu. contra. ē. de elec. dudum. ij. ꝛ. ē. de lit. contesta. ca. vno. vbi dicitur ꝙ per narrationem et responsionem fit litis contesta.

e ¶ Has constitutiones. scilicet presentem ꝛ illam. J. de senten. excommuni. ca. sacro. ē.
f ¶ Regulares. J. eo. rep̄hensibilis. ꝛ. ē. eo. ca. ij.

Divisio ¶ Cum cām. ¶ In p̄ma poniē narratio appellātis In secunda iudicum datio ibi: mādamus. Ab.
g ¶ Ad proponendum. Quod iudex ex officio suo etiam facere debet. J. titu. proxi. inter monasterium. ꝛ ē. de excep. pastoralis.
h ¶ Pacifice possederat. Propē qō petitio aduerse partis fieri non debebat: ꝛ sic fuit lis contestata.
i ¶ Litē ɔtes. qō verū est. vt. iij. q. vj. § exceptio. ꝛ ē ti. pxi. inter monasteriū. ꝛ C. de excep. si q̄s aduocatꝰ
k ¶ Iudices. Delegati.
l ¶ Testiū. Quibus receptis iudices delegati examinationē quorūdā testiū ɔmiserūt quibusdā qui vices suas alijs ɔmiserāt ꝛ illi quosdā testes receperūt

¶ Glosa sequens allegat duas concor. secundo reprobat opi. respondens ad ca. quo probatur. tertio principale dictum determinat.
o ¶ Delegatꝰ a principe. C. de iudi. a iudice. ꝛ. ē. de offi. deleg. sup q̄stionū. § si ꝟo. Per hoc patet ꝙ reprobata est opi. illoꝝ q̄ dicūt ꝙ subdelegatꝰ post lit. ɔtest. pōt alij vices suas subdelegare. ad instar procuratoris qui post lit. cōtest. factꝰ est dñs litis. vñ pōt postea dare aliū ꝓcuratorē. C. de ꝓcura. nulla. ꝛ. l. neq3. ꝛ sic volūt intelligere illā decre. ē. ti. pxi. cū Bertholdus. que expresse cōtradicit huic: sed illa non continet ius ꝯtrum ad hoc nec fuit obiectū. ꝛ ita per patientiā tolerat. J. de preben. cū iamdudū. in fi. ꝙ ius nō cōtineat patet p hoc qō hic dicit ꝙ non nisi delegatus a principe causam potest alij delegare non distinguēdo ante lit. cōte. vel post. ꝛ ita ibi non potuit de iure delegari.

Nota.
Aduocati error q̄ndiu potest reuocari
† Concor. textus. l. i. ij. cū. l. fi. C. de errore ad.
‡ Concor. l. j. ꝛ ibi.
Cx. C. de confes. l. ij. § qō obstare. ff. de iura. ca.
Procurator an possit aliū substituere.

Est ergo tenendū q̄ subdelegat⁹ aliū subdelegare nō pōt: q: sic ⁊ illi possent iterū subdelegare q̄d esse nō dz ⁊ est sic̄ i excōicatiōe q̄ nō trāsit i tertiā psonā. ⁊ q̄d dr̄ delegat⁹ ab alio q̄ a pncipe nō pōt aliꝗ cām delegare: intellige de eo q̄ ē delegat⁹ ab alio ad vnā cām tm̄: nā si esset ei delegata vniuersitas cārum bn̄ posset vnā causam aliꝗ subdelegare. ff. de iudi. cum pretor. §. i. al's non pōt. ff. de offi. p̄cōsul. ⁊ l. legat⁹ q: quasi ordinarius videtur.

¶ Glo. seq. q̄rit. alle. duo p̄ ⁊ ꝯ. ⁊ sol. distinguēdo a ¶ Dūmodo hec. Sz nunq̄d possit i cā appellatiōis pponere aliā cām quā nō exp̄ssit in appellādo: vr̄ q̄ sic. ꝯ. eo. cōstitutis. §. Item ⁊ noua cā pōt apponi i cā appellationis ⁊ noua instr̄a ⁊ allegatiōes. ꝯ. de fi. instru. cū Jo. ff. d ap. scio. ꝯ. d testi. fraternitatis. ⁊ C. d tēpo. ap. p̄ hāc. ⁊ ꝯ. vt lit. non ꝯte. accedēs. sꝫ ꝯ vr̄ exp̄ssum. ꝯ. e. vt debitus. vbi dr̄ q̄ appellat cā appellatiōis p̄pt quā appellat dz allegare corā iudice ⁊ hoc expresse idē dicit l̄ra ista dūmō hec in appellationis cā exp̄ssa fuerūt. ⁊ ꝯ. c. p̄xi. Sup̄ hoc ita distingue. aut appellat̄ a grauamine an̄ sniam diffinitiuā: aut a snia diffinitiua. Si a grauamine an̄ sniam tunc necesse est allegare corā iudice appellatiōis cām sui grauaminis talē q̄ si esset p̄bata/esset legitima vl̄ q̄ esset exp̄ssa in iure: ⁊ tūc in cā appellationis non pōt aliā allegare vt h̄ dicit. ⁊ ꝯ. e. vt debit⁹. Et est rō q: nō appellat̄ nisi a grauamine: sed p̄pter hāc cām quam vult de nouo pponere corā iudice ap. non grauabat̄/ nec p̄pter hoc appellauit: ⁊ iudex appellatiōis cognoscere dz tm̄ sup̄ eo p̄ q̄ appellauit: ⁊ papa semp̄ ita rescribit in appellationib⁹ an̄ sniam si est ita. (Ista opi. glo. approbat̄ p̄. c. appellanti. e. tt. in cle.) Si vero aliquis appellat a diffinitiua: tūc non est necesse aliquā cām allegare cū appellat: sꝫ sufficit dicere appello ab iniqua snia: ⁊ tūc i cā appellatōis pōt opponere nouā cām ⁊ noua instr̄a: ⁊ sic loquit̄. ꝯ. de fi. instru. cū ioānes ⁊ l. scio. ⁊ p̄ hāc decre. illa. ꝯ. e. ꝯstitutio. specialiter intelligit̄ in cā electionis: vt ibi dr̄. Et decre. illam/accedēs/intellige vt ibi dr̄. Itē in aliꝗs appellationib⁹ extra iudiciū faciēdis exp̄mēda est cā p̄pter quā appellat̄. ꝯ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. ⁊ ꝯ. c. bone. ⁊ ꝯ. de elec. cū nobis. ⁊ ꝯ. e. dilectis. ⁊ in scriptis p̄ponēda est: al's reputabit̄ nō appellās in decr. Innoc. iiꝗ. cordi nobis est. eo. tit. lib. vi. Ber.

Appellās an possit cā appellationis aliam cām p̄ponere quā ap pellando non exp̄ssit.

a principe cām aliꝗ valeat delegare: q̄cq̄d ab ip̄is post. ap. eorū factū est (dūmō ᵃ hec in appellatiōe exp̄ssa fuerit) nū cietis irritū ⁊ inane. **D**ē decano ⁊ thesaurario. ⁊. p. s. petri canonico zamoreñ.

¶ Nō sufficit appellanti docere q̄ exceptionē legitimā ⁊ verā opposuit et appellauit: nisi doceat p̄pt̄ exceptionē nō admissam appellasse. h. d. ⁊ ē cas⁹ no. ⁊ q̄tidian⁹. c. xxiiij.

DIlecto filio. G. capellano nr̄o. D. pbro. et J. cap̄li salamāti. p̄curatori a nobis auditore ꝯcesso p̄curator cap̄li p̄posuit corā eo: q̄ cū dict⁹ pbr̄ sup̄ receptiōe sua in salamātina eccl̄ia executorias a nobis ad archi. ciuitateñ. ⁊ collegas eius l̄ras impetrasset: corā eis fuit ex parte cap̄li allegatū: q̄ cū in ip̄a sit eccl̄ia cert⁹ nūer⁹ canonicoꝝ iuramēto firmat⁹/ de q̄ in l̄ris ad eos directis mentio nō fiebat: p̄ eas nō debebāt ꝯtra ip̄os p̄cedē: ⁊ ne aliter facerent fuit ad nr̄am audientiā appellatum: ⁊ infra. ¶ Q̄m igit et si p̄ ꝯfessionem pbr̄i factā corā auditore p̄dicto cōstiterit salamātinā ecclesiā h̄re certū nūerū canonicoꝝ iuramento firmatū: et hm̄ōi exceptionē corā executorib⁹ fuisse p̄positā ⁊ q̄ appellatū extiterit ab eisdē: q: tn̄ nō ꝯstitit q̄ p̄pt̄ exceptionē hm̄ōi nō admissā aliā vel legitimā fuerit appellatum. Mādam⁹ q̄ten⁹ si vob̄ ꝯstiterit p̄fatam exceptionē hm̄ōi de certo canonicoꝝ nūero iuramēto firmato: vel alias legitimas exceptiōes fuisse p̄positas ᵇ corā ip̄is executoribus/ nec admissas: ac iō ꝑtē cap̄li appellasse: ip̄soꝝ executoꝝ p̄cessum denūcietis irritū ⁊ inanē. **D**ē scti andree archidi. ⁊ magro. J. canōico demelteñ.

¶ Appellans qui terminū ap. p̄figit si mittit p̄curatorē ad ipetrādū ⁊ ꝯtradicēdū tm̄ et appellatio fuit recepta a iudice vl̄ approbata a parte aduersario legitime p̄sequēti ꝯdēnat̄ in exp̄ēsis. h. d. b̄m cōem itellectū ꝫ glo. aliud senserit. ¶ c. xxiiij.

NIcolao militi ac fratri. E. mōacho mona-

DIlecto fil. ¶ Primo ponit factū corā auditore narratū. sc̄dō cōmittit causam et p̄emittit quare ibi quoniam. Ab. ¶ Glo. se. iustificat appellatiōis causam. sc̄do circa textum respicit tria. b ¶ Proposi-tas. Sic patet q̄ cā p̄pter quam appellat̄ p̄ponēda est corā iudice a quo appellat̄: et sic fuit cā ista legitima: q: non est verisimile q̄ papa ex certa scientia mandasset illū recipi cōtra iuramēta canonicorum immo videt̄ papa circunuent⁹. ꝯ. de rescrip. constitutus in parte decisa. Idē esset etiā si statutum canonicum confirmatū fuisset solūmodo p̄ sedem apostolicam ⁊ sine iuramento. ꝯ. de consti. cum accessissent. et arg. ꝯ. de priuile. ex p̄te. ⁊ ꝯ. de rescrip. cū ordinem. Item patet hic q̄ licet exceptio etiam legitima p̄posita nō admittat̄ si non sit appellatū p̄pter ip̄sam: licet appellatum sit nō debet retractari p̄textu illius exceptionis q̄d factū est: q: sententia ꝯtra ius litigatoris bn̄ tenet a qua non est appellatū. licet nō teneat contra ius constitutionis lata. ꝯ. ti. p̄xi. cū inter vos. ⁊ ꝗ. q. vi. §. diffinitiua. ver. itē si sententia. C. quando p̄uoca. non est neces. l. ꝗ. ⁊ ff. q̄ sentē. sine appel. rescin. l. i. §. i. Itē ex hoc patet q̄ si qs appellat a grauamine: nō tn̄ exp̄mit causam illam in appellatiōe p̄pter quam appellauit: sed aliam: illā p̄sequi non pōt: quia p̄pter illam nō appellauit. de hoc dictum est. ꝯ. ca. p̄xi. Item videtur q̄ in cā appellationis sufficiat probare causam probabilem fuisse p̄positam coram iudice a quo appellauit ⁊ non admissam: sed hoc intelligēdum est secundum quod dicitur ꝯ. eo. interposita.

Snia ꝯ ius litigatoris tenet si ab ea non sit appellatum.

Additio.

NIcolao militi. Diuidit̄. primo ponit narratiōnē auditoris ⁊ petitionem appellantis: secūdo dat

diuisio

iudices ibi: mandamus. Abbas siculus.
¶ Glosa sequens distinguit an fuerit vel nō termin⁹ appellationi prefixus ab homine ⁊ remittit.

Appellās appellationi sue pōt terminū statuere.

a ¶ Appellationi. Pōt eīm q̄s appellationi sue statuere terminū ad ipam ꝓsequendā. ꝺ. eo. ꝑsonas. ⁊ c. oblate. ⁊ si talis appellatio a iudice vel ab aduersario fuerit ꝓbata: tunc appellās tenet ꝓsequi cām ꝑ sufficientē ꝓcuratorem ad causam parte altera eā ꝓsequēte: al's in expēsis appellator cōdemnabit vt hic dicit. ⁊ idē intellige in diffinitiua. vt cū appellans statuit terminū ad ꝓsequēdā appellationē suā tenet appellat⁹ mittere sufficiēter ad cām suam defendēdā: al's ꝓcedetur ad ꝯfirmandā vel infirmandā sententiā etiā altera parte nō ꝓsequente vt. ꝺ de renū. veniēs. Si ꝟo appellās nō ꝑfixit terminū appellationi sue ꝓsequende: nec a iudice: nec ab aduersario appellatio fuit approbata: tūc sufficit appellāti mittere ꝓcuratorē ad impetrādū ⁊ contradicēdum altera parte etiā ꝓsequēte ꝺ. eo. ti. interposita § j. ad hoc facit. ꝺ. eo. tit. cordi. lib. vj. vbi dicit si appellat⁹ voluerit prose q̄: q̄ approbat appellationē: ⁊ sic ideo vterq̄ tenet mittere sufficienter. vt ibi dicit. Sed si appellatus noluerit ꝓsequi appellationē: q̄ eā nō approbat tunc sufficit appellāti mittere simplicē nunciū ad impetrandū ⁊ contradicēdū: a ꝯtrario sensu horum verborum: si appellatus voluerit. ⁊ ita hec decreta. ⁊ illa interposita § j. loquuntur in diuerso casu ⁊ non contrario. Et nota q̄ terminus statutus ad prosequendam appellationē a iudice vel ab aduersario vicē obtinet peremptorij. ꝺ. eod. sepe. De hac materia plene no. ꝺ. de renun. c. veniens. in glo. que incipit sed nō videtur. Ber. Miles iste approbauit appellationē vel etiam iudex. quod patet ex eo q̄ eā fuit personaliter prosecutus. al's stabit isti decre. ꝺ. eo. interposita. ⁊ sic corrigitur ista in hoc. si vero appellatio nec a iudice: nec ab aduersario fuit approbata: tunc appellās potest simpliciter constituere procuratorē ad impetrandum ⁊ contradicendū licet pars altera eam sufficienter prosequi sit parata. ꝺ. eo. interposita § j.

Adde ad hūc tex. l. j. cū no. C. d ad mi. tu.

b ¶ A tpe appellationis factas. Q̄r ex tunc fuit cōtumax: ex q̄ non misit sufficientē ꝓcuratorē: q̄r ex tunc videt citatus ad cām. sic ꝺ. de dolo ⁊ cōtuma. cū dilecti. ꝺ. eo. reprehensibilis. ⁊ c. sepe.

sterij. s. marie/ scti adria. diaco. cardi. ꝯcessim⁹ auditorē: i cui⁹ psñtia cū dict⁹ monach⁹ nō nisi ad ipetrādū ⁊ cōtradicēdū ꝓcurator fuerit institutus: supplicauit hūiliter idē miles vt ꝯtra ipsos tāq̄ cōtumaces ꝓcedere deberem⁹: ⁊ infra. ¶ Māda. q̄re. si vobis cōstiterit dictos abbatē ⁊ cōuentū appellatiōi[a] sue terminū ꝑfixisse: cū ad ꝓsequendā eandē sufficientē ꝓcuratorē nō miserit memorato milite ipam ꝑsonalr̄ ꝓsequēte ipos ad restituēdas expēsas a tēpore[b] ap. factas/ eidem militi condēnetis. ¶ Idem epo mantineñ. ⁊ P. canonico tuscañ.

¶ Ab eadē sñia nō eodē tertio appellare nō lꝫ. Ca. lxv.

Sua nobis. R. tutor filiorꝫ quōdam. B. ciuis tusculañ. petitiōe mōstrauit q̄ cū inter ipm ex vna ꝑte/ et F. ꝑ se ac. P. tutore quōdā filij. B. ex altera: sup quadam summa pecunie corā iudice tusculañ. q̄ō verteref: idē diffinitiuā ꝓ eodē. R. sententiā ꝓmulgauit: q̄ bis fuit ꝑ iudices delegatos cōfirmata: ⁊ infra. Sed ꝑs altera que semel ⁊ iterum[c] appellauerat/ tertio vocē appellationis ad nos emittēs. R. ⁊ eius collegę cognitionē ipsi⁹ sententie a nobis obtinuit delegari: ⁊ infra. ¶ Cūq̄. R. sctē marie in cosmed. diaco. cardi. sup ap. tertio ad nos emisse vtriq̄ parti a nobis datus auditor interlocut⁹ fuerit illos nō potuisse de iure tertio appellare[d]. ¶ Nos predicto. P. ⁊ ei⁹ collegę dedimus in mādatis vt in negocio ipso nequaq̄ ꝓcedere attētarent. ¶ Idē magistro. G. archi. et offi. lemouī.

¶ Appellatio omisso medio iudice interposita causaꝫ nō deuoluit exceptiōe opposita. h. d. ꝺm communem intellectum. Cap. lxvi.

Dilecti filij prior ⁊ ꝯuētus de lacu rubeo transmissa nobis petitiōe mōstrarūt[e]: et infra. Ex parte dictoꝝ prioris ⁊ cōuent⁹ fuit excipiendo ꝓpositū: q̄ cū omisso diocesano epo fuisset ad archiepm appellatū: ad quē gradatim fuerat appellandū: in cā ipsa de iure ꝓcedere nō debebat sꝫ q̄ officialis archiepi hm̄oi exceptionem admittere denegabat: ipsi ad nostram audientiā appellarunt: ⁊ infra

Sua nobis. ¶ Diuidit primo ponit querelam appellāti secundo sententiam adiutorio ibi. cunq̄. tertio inhibitiōem factā iudicib⁹ appellationis ibi: nos. Abbas sic.

c ¶ Iterū. hec vox iterū duas res significat. et exponit iterū id est quotiēs op⁹ erit. ff. de eden. veluti.

¶ Glo. sequens signat ꝯtriū ⁊ soluit. Item aliud ꝯtrariū ⁊ soluit.

d ¶ Tertio appellare. Sꝫ interlocut⁹ fuit. vt. ij. q. vj. si q̄s i quacunq̄. ⁊ C. ne li. in vna eademq̄ causa ter appel. l. vna. Ex hoc et in ꝑdictis iuribus patet q̄ nō licet ter appellare. sed contra videt. ij. q. vj. quotiēs. vbi dicitur quotiēs putauerint se grauari. ad romanā sedē appellēt. vt. iij. q. vj. pulsat⁹. Sed dic q̄tiēs. i. scdo ⁊ nō vltra in diffinitiua sñia: siue sup eodem capl'o. sic. ꝺ. e. directe. vbi de hoc. ⁊ sic illud quotiēs restringit. verbum eīm generale sepe restringitur. xviij. dist. placuit. lxxv. distinc. q̄ die. in fi. ⁊ xij. q. ij. sine exceptione. in prin. ⁊. ꝺ. de resc. p. sedes. Itē arg. cōtra. xxxj. q. ij. lotharius vbi dicitur q̄ teberga ter appellauit: sed exponi ꝯsueuit: ter appellauit. id est ter vocē appellationis emisit: dicendo appello ter. s. appello appello appello. Ber.

Appellatio q̄tiens interponi pt

Sūmarium. diuisio

Dilecti filij. ¶ De subdito vel delegato episcopi archiepiscopum appellare nō licet. h. d. Primo ponit querelam appellātis. qui secundo dat iudicem ibi: quocirca. Abbas siculus.

e ¶ Monstrarūt. Ex vna parte ⁊ quendā militē clarémonteñ. diocesis ex altera super quodam nemore.

¶ Quocirca mādam' q̄ten' s̄nias post hmōi' appel. latas i eos denūcietis penit' nō te nere. G reg. ix. magr̄o scholarū. ssh. ⁊. G. de rupe canonicis scti andoniani morineñ. dioce. ¶ Si is q̄ desijt esse tutor noīe pupilli ꝯuenit iuit'/ poterit appellare. Ca. lxvij.

Ex parte. M. dn̄e de colob. nobis fuit oblata q̄rela: q cū nobilis mulier domina de bellebrō. sup q̄busdā terris ip̄am noīe filioꝝ suoꝝ corā iudicib' auctoritate nostra traxisset in cām eadē i iudicū ipsoꝝ excipi fecit p̄ntia q cū res de quib' in iudicio agebat: ⁊ predicti filij ei' sub ptāte⁊ ⁊ tutela ipsius minime ꝑmanerent: cū iā ad scḋa vota trāsisset: ⁊ sup his ei nō tenebatur ipsoꝝ noīe quoꝝ tutrix esse desierat r̄ndere. sed qz dicti iudices hac exceptione neglecta: nichilomin' ad hoc cōpellebāt eādē: ip̄a sentiēs se grauari: nr̄am audientiā appellauit. ¶ Ideoq3 mandam' q̄ten' si ita est reuocato in irritū qcq̄d post appel. hmōi iuenerit is attētatū audiatis hincinde ꝓposita ⁊c̄. Idē magr̄o ⁊ fratrib' dom'

¶ Glosa sequens alle. vj. concor. in contrarium alleg. duas decre. ⁊ vnam legē. Ad decre. dupliciter respondet. Ad. l. aliter. Demum ponit ius nouum et quandā falsam opi. circa appellationes interponendas ab officialibus per quod iterum obijcit ⁊ soluit.

a ¶ Post huiusmodi appellationē. Ex hoc ptz q gradatim est appellandū. arg. ij. q. vij. metropolitanum. ⁊ q. vj. anterioꝝ. §. illo videlz. et ꝫ. de offi. deleg. sup q̄stionū §. porro. ⁊. ff. ḋ ap. imꝑatores. C. ḋ ap. ꝑcipimus. ff quis ⁊ a q ap. l. j. §. rh. Sed cōtra. ꝫ. de p̄ben. referēte. ibi appellatū fuit ad archiepiscopū omisso episcopo. ⁊. ff. q̄s ⁊ a quo ap. l. j. §. j. ⁊ ꝫ. de no. ope. nū. significātib' vbi omittit medi'. Dicas q gradatim est appellādū ḋ iure. s̄m canones tn̄ si omittat medi' ⁊ nō apponat exceptio corā isto supiore bn̄ valet qḋ ꝑ ip̄m fit: sic intelligunt ꝑdicte decr. referēte. ⁊ significātib'. Uel forte illud obtinet de ꝯsuetudine ꝑscripta vt ad illos archiep̄os appellet omissis medijs. Si vero opponat exceptio nō valet qḋ postea fit si ꝓpter hoc appellet si consuetudo nō obstat: ⁊ ita itellige qḋ hic ḋr. Sz. l. ista. ff. qs ⁊ a quo. l. j. §. j. multū ꝯtradicit: qz dicit q gn̄aliter debet appellari ad primū delegātē ⁊ nō ad illū qui delegauit. Sed intellige. l. illā in subdelegatis vt si appellet ab aliquo subdelegato cui ꝯmissa fuit tota cā a delegato ad vniuersitatē causarū appellari debet ad primū delegantē. ⁊ sic intellige legē illā s̄m illā decre. sup q̄stionū §. porro. Sed si appellet a delegato tn̄ q ne sit delegatus ad vniuersitatē causarū siue sit delegat' ad vnam cām tm̄: semꝑ de iure appellādū est ad suū delegantē: ⁊ sic intellige qḋ dicit hic. ⁊ in. l. ꝑdic. ff qs ⁊ a quo ap. l. j. alle ꝟo leges loquunt in ordinarijs. ⁊. c. metropolitanū. Illud gn̄ale est q ad papā pōt appellari omisso medio ꝓpter plenitudinē ptātis. ij. q. ḋ. vj. quotiens ad romanā. ⁊ in plurib' alijs capl'is ibidē: qz ꝑ simplicē q̄relam pōt adiri cū ip̄e sit iudex ordinari' singuloꝝ. ix. q. iij. cuncta. ⁊. c. ꝑ principalē. nisi in casu illi' decre. sup questionū §. porro. Et sic oia plana sunt. De appellationib' interponendis ab officialibus ep̄orum vel archidiaconoꝝ vel aliorum inferiorū. Dicas q cum idē sit auditoriū siue curia ep̄orum ⁊ eoꝝ officialiū si appellet ab officialib' ep̄orum: appellandum est ad archiep̄m de iure non ad episcopū: et si appelletur ab archidiacono vel eius officiali appellandum est ad episcopum ⁊ non ad archiepiscopū tamen si est consuetudo q appellet ab archidiacono vl' ei' officiali ad archiep̄m omisso episcopo valet appellatio. ⁊ hoc totū habes in quadā decre. Innoc. iiij. eo. ti. que incipit. romana. lib. vj. Et idē credo q si cōsuetudo sit q appelletur ab officiali ep̄i ad episcopū q teneat appellatio: nō obstante quod dicitur in illa

Appellatio interposita omisso medio an valeat

decr. romana. ne a seipsis ad eosdē videat appellatū xvij. di. multis. vbi appellatur ab aliquo ad seip̄m cū alijs. i. ab archiep̄o ad synodū: vbi ip̄se est tāq3 caput ⁊ est sīle. ff. q̄n appel. sit. l. j. §. solēt. vbi appellat ab ordine ⁊ preside ad ipsum presidē. Et decre. predic. referēte. ⁊ significātibus. loquūtur de cōsuetudine: cū illa decre. romana. qz ibi admittit appellatio ab archidiacono ad archiep̄m omisso ep̄o ⁊ hoc non tenet. Sed hec decret. videt contraria ꝑdictis trib' decreta. vbi tenet appellatio omisso episcopo ⁊ hic nō tenet: sz tu dicas q debuit hic appellari ad episcopum et nō ad archiepiscopū: qz hic nō fuit appellatum ab officiali ep̄i: sed a quodam magistro. R. canonico claremontis: cui ep̄s specialiter causam commiserat qui non erat de curia diocesani ep̄i. ⁊ ideo ad ep̄m qui cōmisit causam gradatim fuerat appellādum. ⁊ hec habētur in antiqua decretali in pte decisa. Ber. Et dicas contra opi. Ber. q cōsuetudo nō valet q appelletur de officiali ep̄i ad ipsum episcopum. cum sit idem auditorium vtriusq3 patet in ca. non putamus. de consue. lib. vj.

† Concor. au tē. mfi ⁊ aute C. q̄n mu. tu. offi. fū.

Additio.

Ex parte. M. ¶ Diuiditur: quia in prima parte ponitur appellantis querela. in secunda dat iudices ibi: ideoq3 mandamus. Abbas siculus.

diuisio

b ¶ Sub potestate ⁊ tutela. Fili' non dicitur esse in potestate matris sed patris q̄ntum ad ius patrie potestatis. insti. de pa. po. §. ius autē. qz filius familiā patris sequitur ⁊ non matris. insti. de leg. ag. tute. §. j. ⁊ ꝫ. de conuer. infi. ca. vlti. sed ꝑ officium tutele bene recidit filius in potestate matris. Illud tamē regulariter est verū q femina tutrix esse nō potest: qz virile officium est. C. quādo mu. tu. offi. fun. po. l. ij. ⁊. ff. de regu. iuris. l. j. ⁊. ꝫ. de arbi. dilecti. nisi a principe tutelā impetrauerit. vt. ff. de tute. l. vlti. tamen si mater maior est et nullus tutor legitimus sit vel datus non sit impuberi in testamento. vel si sit excusatus pōt repetere tutelā filij. Et ip̄a iurabit q ip̄a non transibit ad secundas nuptias: ⁊ renunciet velleiano sub hypoteca rerū suarū. C. q̄n mu. tu. offi. fun. po. l. ij. ⁊. iij. olim sic obseruabat hodie tamen ꝑ aut. ꝑfertur mater omnibus tutorib' legitimis ⁊ datiuis: sed non testamentarijs renunciando simplici verbo secūdis nuptijs et non ꝑ iuramentum velleiano et omni alio auxilio: vt si obligauerit se ꝓ pupillo nō iuuet. C. q̄n. mu. tu. offi. fun. po. aut. matri ⁊ aute. ⁊ i aut. de here. ab intesta. veni. §. ex his. col. ix. et i aut. vt matres sine ꝓhi. tute. gerant. §. qz ꝟo. coll. vij. ⁊. C. q̄n mu. tu. offi. aut. sacramentū. ⁊ ꝯcito ad scḋm matrimoniū cōuolauerit soluta est tutela quasi mortua esset. vt dicto. §. qz vero. Et ita patet q mulier ista bene excipiebat: qz tutrix esse desierat transeundo ad secundas nuptias. Item

Tutela an possit exerceri ꝑ mulieres.

Nō bene

si transeat ad secūdas nuptias nō reddita ratione tu tele oīa bona sua ꝛ mariti secūdi tacite sunt filiis obli gata. C.in q̄.cau.taci.pi.ꝫ.l.si mater.ꝛ in auc.ꝺ nup. col.iiij.§.si aū tutelā. Itē in pncipio dꝫ facere inuen tariū ꝛ satisfdare rem pupilli saluā fore. vt in auc̄. vt ma.sine phi.§. viii. Ber.

¶ Glo.seq. per locū a diuisiōe ꝯcludit ꝫ capitulum. b ¶ Post citationem. Certe nec ante citationeꝫ nec post debuit eps molestari sup possessiōe carnificū lit. pen. si ipse possidebat cū caplm sup hoc ꝯuenire e ꝑm vn̄ pꝫ ꝙ erat in pos. de q̄ nō debuit eijci lit. pē. ꝫ. vt lit. pē.c.j.ꝛ.ij.xvj.q iiij. volum⁹. vn̄ male petebat ca pitulū. vl'si pos sidebat ages ꝫ eꝑm ne inquieta retur adhuc nō poterat iploza re officiū iudicis lit.nō ꝯtest. vt ꝫ. sequit. qd magis videtur. Ber.

Sūmarium.

Intimasti. ¶ Exēplum relationis debꝫ partib⁹ edi an teꝙ fiat relatio. Et facit hoc ca. ad secūdam par tē rubrice. Et p itellectu ꝑmitte ꝙ licet ex multis causis papa ipu gnaret ꝛelationē factā p iudices inter alias adie cit istam cām ꝺ qua in textu: lō dicit i textu: pre teres. Ab.

¶ Si iudex de iure dubitans vult ꝯsulē supiorem dꝫ ꝯsultatiōis copiā partib⁹ edē alſs ei⁹ verbis ꝯsultatiōis fides nō adhibet. Ca.lxviij.

Intimasti: ꝛ infra. Prete rea hospitalarijs igno rantibus non facta eis copia de inqsitionis[a] pcessu ad nos relationē trāsmisisse noscunt cū iuxta legitimas sanctiōes q̄tiēs relaturū se iudex q̄libꝫ pollicetur: illico litigatorib⁹ apō acta cōsultationis exem plū edere teneat. Idē archi epo ꝛ G. canonico turoneñ. morineñ.

¶ Glo.se.recit. p.q.an liceat iu dici indifferent referre. soluit di stiguēdo dubiū iuris ꝛ facti.

Relatō cāe qñ fieri ꝑt p iudicem.

a ¶ De inqsi tionis. Hic pcessum fuit sup ex cessib⁹ istoꝝ pla toꝝ puniēdis in modū inqsitōis ꝛ ideo siue cā sit criminalis siue ciuilis. potest iu dex referre cām supiori. si iudex dubitat qualit i causa debeat iu dicare talis rela tio approbatur. Si vero vult eui tare onus iudi candi: tūc nō de bet admitti rela tio. in auc̄. ꝺ iu.

¶ Si aū iure ꝯtest. circa prin cipale negociū iudex aliqd in nouat vel diē assignatā sine cā ꝑuenit licite appellat. Et si pcurator dat⁹ ad ipetrādū sup appellatione nō seruauit formā mandati audit appel lans etiā post annū. Ca.lxix.

Significante aurelia neñ. epo nos nouerit accepisse: ꝙ cū decanus ꝛ ca pitulū magduneñ. ipm super eo ꝙ dicebant alibi ꝙ in stal lis decani ꝛ capli pdictorum carnifices carnes vēdere nō debere ꝛ corā iudicib⁹ aucto. apo. ꝯuenissent: petētib⁹ tan dē decano ꝛ caplo nolatis iu dicū officiū iplorādo: vt cum idem eps post citationē[b] car nes i stallis alijs vēdi fecisset qd p eū sup hoc factū fuerat in statū pristinū reuocarent. Pro pte ipsi⁹ fuit ꝑpositū: ꝙ cū lis ꝑsertim[c] nō fuisset sup negocio ꝯtest. locū iploratio hmōi nō habebat: adijciēs ꝙ cū de consensu patriū corā di ctis iudicib⁹ ad litigādū sup ipso negocio cert⁹ dies statu tus fuisset ꝛ ꝙtū ad illā diem solutū fuisset iudiciū corūdē ꝑuenire[d] diem ipm: ac audire partē aduersam in tali implo ratione absq̄ cōsensu partiū nō debebāt. ꝛ qꝛ sup his[e] non audiebāt eūdē: nostrā audiē tiā appellauit. ꝛ lꝫ pcurato rem suū infra annū ad huius modi appellationem miserit prosequendam: quia tamē di ctus procurator (vt creditur) circūuentus cōtra inhibitio nem ipsius episcopi nostras super hoc ad quosdam iudi ces certa ratione suspectos litteras impetrauit: dictus episcopus vti noluit litteris sic obtentis: petens non ob stāte lapsu anni ad ꝓsecutio nem appel. admitti. ¶ Ideo ꝙ mādamus quatenus si de

c ¶ Pre sertim id ē maxime. Qꝛ nec post lit. ꝯtest. de buit ei auferri possessio si ipse possidebat. sꝫ ve ri⁹ videtur ꝙ ca pitulū possidebat: vt dixi.

d ¶ Preueni re Qd facere nō poterant. qꝛ pē dente dilatione iudicis offm cō quiescit: nisi par tes ꝯsētiāt. C. de dila. siue ps. ex cā th mutat di latio qñq̄. ff. de arbi. diē aūt. l. si. ꝛ arg. ꝺ re iudi. ꝙ iussit. ꝛ. ꝫ. e. cū cessante. argu. ꝛ est notabile ꝙ iu dex data dilatio ne nichil facere posset aū termi nū altera parte inuita.

¶ Glo.se.signat contrariū et du pliciter soluit.

e ¶ Sup his. No. scꝫ ꝙ iudi

† Concor. tex. l fi. l. i. alñ. fi. ꝛ ibi Cy. C. q̄ sit lō. consue.

§. vlt. col. vj. ff. de iudi. eū quē temere §. i. de iure q̄ri dꝫ ꝛ nō de facto: vt ibi dicit: qꝛ nō crimina: sꝫ vindicta poti⁹ ad nos debuit ꝑuenire. C. de offic. ꝑfec. ori. l. iij. l fi. ꝛ. xxvij. q. j. si custos. ꝛ. c. si hō. si vo iudex dubitat de iure ꝛ vult referre negociū supiori exēplum ꝯsulta tiōis illico tenet edere ptib⁹. vt si forte min⁹ plene re ferat vel ꝯriū ꝙ debeat vl' in ꝑiudiciū alteri⁹ ptis. ptes ꝯdicere pñt ꝛ appellare. C. de rela. l. j. ꝛ. ij. ꝛ h. Si aūt tūc nō appellauerit: postea cuꝫ pnceps rescripserit non poterit appellare. ij. q. vi. §. biduū. l fi. qꝛ approbasse videt relationē. vt ibi. ꝛ. ff. qñ ap. sit. l. j. j. rñ. et qꝛ hos pitalarijs ignorantib⁹ relatio facta fuit nō tenuit re latio qꝛ exēplū relationis ostendi dꝫ litigatoribus. vt di. ll. preal. de quibus hic fit mentio. Ber.

ces lite nō ꝯtest. reducere volebant caplm in pristinum statū: vt carnifices nō vēderēt carnes alibi ꝙ in stal lis capituli: qd facere non debebāt cū adhuc possent recusari lite nō contest. iij. q. iij. §. offerat. ꝛ ita aū litē contest. iudex delegat⁹ circa principale negociū nihil facere potest. arg. ꝫ. de rescrip. sup litteris. ꝛ sup eo. ꝙ pendente dilatione pcedere volebant. quod face re non poterant: vnde valuit appellatio. Arg. contra ꝫ. de offi. iudi. ca. ij. in fi. Potest dici ꝙ illa loquitur in ordinario cuius iurisditio fundata est. cuius etiā of ficiū ante litē cōte. ꝛ post implorari pōt tpe cōpetenti sed non dilatione pendente aduersario contradicēte vt hic dicit. ꝛ. C. de dila. siue hic loquit de delegato cu ius iurisditio nō est firma ante litē cōte. quare ei⁹ of ficiū implorare nō potest ante litē conte. ꝛ maxime di latione pendēte: vt hic patet. Uel veri⁹ dicas ꝙ ibi lo

Iudex lite non ꝯte. cir ca pnci pale ne gociuꝫ nihil dꝫ attēta re.

diuisio

Significante. ¶ Primo ponit appellantis narra tio. in scba cause cōmissio. ibi: ideoq̄. Ab.

quitur de alio officio iudicis qd petit incidenter fauore minoris vel alteri⁹ q̄ vtit iure minoris: hic ꝟo alio: qd q̄si respicit pncipale factū qd imutatū ē ab aduersario ꝛ qd etiā ꝯpeteret maiori post lit. ꝯte. coram delegato. sed nō ante nec pendēte dilatione. vt dictum est

addit ꝟ Uel dic ꝙ h̄ implorat iudic̄ officiū eo die quo solutū erat iudiciū: qz dat⁹ erat termin⁹ in q̄ partes cōparere debebāt ꝛ interim iudicis officiū conquiescet vt dictū est. C. de dilat. l. si vero. Sed nō negatur qn possit iplorari officiuꝫ in termino cōstituto: q̄uis iplorari nō possit pēdente dilatione sed in ꝯrio petit officiū iudicis i termīo ꝯstituto ad procedēdum

a ¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit dupliciter.

a ¶ De inhibitiōe. Et sic pꝫ ꝙ pcurator non pōt excedere finē mādati: alꝭ nō nocet dn̄o. C. de pcura. l. si pcurator. et ꝟ. de off. dele. cuꝫ olim. Si vero simpliciter cōstitut⁹ fuisset nulla forma data sibi ꝟ iudicio⁹ impetrādis nō posset eos recusare q̄s pcurator ipetrasset ꝟ. de cā pos. cum

Iudices p p curator impetrati an possint a dn̄o recusari

inhibitiōe[a] hmōi ꝛ premissis causis appellatiōis vel earū altera ꝯstiterit/ reuocato ī irritū ꝛc̄. vsqꝫ ad attētatum: in iā dicto negocio iuxta priorū cōtinētiam lr̄aꝝ ꝛc̄. I dem.

¶ Capl̄m famosum ꝛ multū allegabile: ꝛ. h. d. Ad iustificādā appellationē ex cā inꝉposita pbare oportet cāe ꝟitatē corā iudice ad queꝫ: nisi fuerit corā iudice a q̄ oblata pbatio ꝛ reiecta. h. d. singulariter vsqꝫ ad ꝟ. eidē. Ca. lxx.

Interposita appellatiōe ex cā probabili[b]: nō sufficit appellanti probare ꝙ ex cā hmōi puocauit si eam non doceat esse veram[c]: nisi hoc se offerens[d] probaturuꝫ non fuisset admissus.

¶ Si appellatio nō fuit recepta a iudice/ vel approbata a pte: sufficit appellāti mittere pcuratorē ad ipetrādū et cōtradicēdū: lꝫ ps appellata sit parata in curia ꝓseq̄. h. d. vsqꝫ ad ꝟ. Ille deniqꝫ. Ab. si.

¶ Eidē⁹ qꝫ pmittit: si nō recipiat ap. ei⁹ a iudice nec ab aduersario approbet: super ꝓsecutione appel. p pcuratoreꝫ ad ipetrandū ꝛ ꝯtradicendū cōstitutū lr̄as impetrare. licꝫ pars altera p se vel p pcuratorem idoneū iudiciuꝫ super hoc apud sedem apostolicaꝫ recipere[f] sit parata.

¶ Ante lcb ꝯarā ꝓsecutionē ap. appel. pōt si vult iuro appellato petere vt remittatur ad iudicem a quo: sed ꝯdēnabit i expēsis factis per partē aduersam in illa appellatiōe h. d. vsqꝫ ad ꝟ. sane. Ab. si.

¶ Ille deniqꝫ q̄ vocē ap. emisit cui⁹ nōdū est alij cognitio delegata: ad petitionē[g] eiusdē ad eū a q̄ puocauit: de iure remittit/ contradictione[h] partis alteri⁹ nō obstāte: ‡ in legitimis expēsis aduersario quas euꝫ propter hoc fecisse constiterit cō demnandus.

¶ Articulus appellatiōis interposite a grauamine discutitur p iudicē ad queꝫ. parte absente p ꝯtumaciā etiam lite non contest. in ap. vel puncipali causa. h. d. Ab. si.

¶ Sane parato aliq̄ probare grauamē pp qd duxerat appellādū: ꝛ pte aduersa se ꝯtumacit̄ absentāte/ pt sup hoc

olim. ꝛ hic a ꝯrio sensu. vbi ꝟ hoc. s. videt ꝙ nō sit amplius audiēd⁹ post annū: ꝛ sibi iputet ꝙ tali cōmisit negocia sua. ff. de mino. cū mādato. l. si. agat ergo eps ꝯ pcuratorē vel ꝯ eū q̄ circūuenit pcuratorē ipm. ff. de do. et elegāter ꝟ. q̄ dolo. hic pcurator circūuentor forte non erat soluēdo: ꝛ ita restituit ꝯ aduersariū. ff. ꝟ eo p quē factū erit. l. vl. ꝯ. rn̄. vel audit⁹ fuit eps ex gn̄ali clausula si q̄ iusta cā mihi videbit i integrū restitutionem. ff. ex q̄. cau. ma. l. j. in fi. ar. ꝟ. de in iteg. rest. ex litteris. ar. ꝯ. de pig. significāte. q̄tū ei in ipo fuit bn̄ ꝓsecutus fuit appellationē: ꝛ ita audit eps triplici rōne Qd audit post annū hoc fuit ppt factuꝫ pcuratoris qd fuit iusta cā q̄re idulget biennīū. vt. ꝟ. cū sit romana. ex alijs duab⁹ causis premissis tenuit appellatio. aut ex altera eaꝝ. Et est arg. ꝙ qn̄ plura mādant cōiunctim quoꝝ alteꝝ p se sufficit: alteꝝ sufficit pbare. de hoc dictū fuit. ꝟ. de resc̄p. ex parte. Ber.

b Interposita. ¶ Probabili. Tali q̄ si foret pbata reputaret legitia. ꝟ. e. vt debit⁹. ꝛ. c. cū spāli. ꝟ. j

¶ Glo. seq. alle. duo similia ꝛ tria ꝯtraria.

c ¶ Esse verā. Si. ꝟ. ꝟ test. ex pte ade. ꝛ. ꝟ. e. ti. pr. cū ꝯ. ꝛ A. ‡ Ar. ꝯ. ꝟ. ꝟ of. dle. cū cā. ꝛ. ꝟ. e. vt debit⁹. ꝛ. c. di

¶ Glo. seq. signat ꝯtrariū ꝛ soluit. [lecto.

d ¶ Nisi hoc se offerēs. Quich vo sigt ꝯ. ꝟ. de testi. ex pte ade. qz ille adā obtulit se pbaturū nec fuit admiss⁹ ah snias ꝛ th̄ in cā appel. dꝫ pbare cāꝫ appellatiōis veraꝫ fuisse. Solue h⁹ ꝯ qd ibi dixi Ex hoc em̄ apparet aptū grauamen ꝙ oppono cāꝫ p habuē et cā offero me pbaturuꝫ si nō admitto: et iō sufficit hoc pbare in cā appellatiōis: qz hoc p bato satis pbat grauamē: qz pl̄e de habet actū cā allegata quā volo pbare eēt ꝟa ꝛ me repelleret. sec⁹ est cū simplr cām allegat: qz tunc videt id q̄si maliciose fecisse vn̄ illā cāꝫ tenet pbare verā fuisse ar. ꝟ. e. sup eo. ꝟ. si aūt aduersa. De hac materia plene dictuꝫ est i decre. ex pte ade. et. ꝟ. de excep. olim. Ber.

e ¶ Eidē. s. appellāti.

¶ Glo. se. instruit appellantē in duob⁹.

f ¶ Recipe iudiciū sit parata. Sibi iputet ꝙ non approbauit p appellationē ex q̄ cā apd se. apo. ꓓseq̄ voluit ꝛ si appellationē approbasset ipe vel iudex: tūc em̄ tenet sufficienter ꝓseq̄: alꝭ punit in expēsis. ꝟ. eo. nicolao. Sit ergo caut⁹ q̄ appellat circa duo. pmo ꝙ cū appellat ex cā pbabili ꝙ offerat eā se pbaturū: qz in appellatiōe reuelabit. qz nō oꝑtebit eū pbare cām esse verā. Itēꝫ in alio: ꝙ cū recipit appellatio a iudice vel ab aduersario suo: ꓓsequat causam suā p sufficientē pcuratorem ad totā cām ne ꝯdēnetur alteri parti eā ꓓsequē ti in expensis.

g ¶ Ad petitionē eiusdē. Sic. ꝟ. e. accepta. alꝭ ei nō dꝫ cā remitti ad eū a q̄ ē appellatū. C. ꝟ ap. eos. ꝛ. ij. q vj. ꝟ. ab eo. ꝛ. ꝯ. de sen. excōi. c. p tuas.

¶ Glo. se. reci. p. q. q̄re nō pōt resistere appellatus.

h ¶ Cōtradictiōe ptis alteri⁹. Pars appellata ꝯdicere nō pōt: qz nō hꝫ iudicē suspectū q̄ p ea tulit sniaꝫ cum ipm p hoc approbauerit: vn̄ ipm reprobare non pōt. iij. q. ij. ꝟ. si quis testib⁹. ꝛ in fauorem ttā appels

‡ Con cor. tex. in. i. q. cū q. cum ibi not. ꝟ. l. ff. ꝟ resti. in integ.

‡ Con cor. tex. l. l. si q̄s libellos C. e. ti.

Appellans sit caut⁹ in duob⁹.

litis statutū fuit q ad eū nō remittat a q appellauit huic fauori qui p eo introducit pōt renūciare cū hoc licitū sit cuicūq.C.de pac.si qs in ꝯscribēdo .J. de reg. ad apticā.condēnat tn̄ alteri parti in expēsis tāq cō= tumax qr maliciose ipsum traxit in appellādo ipsum ad papā:qr ꝑin= de est acsi ipe nō fuisset ꝓsecut⁹ alteꝛo ꝓsequē te.S.eo.c. repre= hensibilis.

Litis cōtesta tio ds fieri su per ex= ceptōe.

a ❡ Lite nō cō te. hic habes no uum casum in q pōt ꝓcedi lit. nō cōte. Aliū ha= bes.S.de offi. iu di.c.ij. Alij nota tur.S.vt lit. non cōte. qm̄ frequē ter. Nō reddit l ra qr agitur de iniqtate iudicis non de negocio ꝑincipali vl de fctō aduersarij vn̄ equū fuit vt de hoc cognosca tur nō obstante absentia aduer sarij.† Et ita col ligit ex hac lra a ꝯrio sensu si es set presens:q su per exceptione deberet lis cōtestari:quod verum cre do.vt no.S.de offi.deleg.prudentia.§.sexta.

lite nō cōte.ᵃ ꝓcedi:lz nondū litis ꝯtestatio facta fuerit in ipso ap.articulo vel negocio pͥcipali.qr cū i hoc casu ini= quitas principalr prioris iu= dicis arguit:nō ē rigorᵇ iuris (ex q seq posset cause ꝑplexi= tas)reqrend⁹. Idē. ❡ Clau sula appel.re.in medio lr̄arū posita respicit pmissa qb⁹ an nectit nō sequētia:nisi repe= tat in fine lr̄arū. Et hoc si ne gocia sunt separata. Ca.lxxi

Inqsitiōi.t.t.r. q qtiēs clausula p quam tollit appellatiōis remediū: in me dio lr̄arū ponit:si sunt plura negocia se mime cōtingētia: tm̄ pmissaᶜ ꝯplectit nisi forte in fine lr̄arū pdicta clausula iteret. Idē. ❡ Breue est sed

† Con= cor. au tē.ei q. et ibi bar. C. de tēp. appel.

❡ Glosa sequens arguit ꝛ declarat.

b ❡ Rigor iuris. Rigor est vt nō ꝓcedatur lit.nō cō te.talis rigor in hoc casu nō est seruādus: cum princi paliter agat de iniqtate iudicis: sz in alijs causis vbi agitur principaliter de iniquitate aduersarij ꝑpter ipsius cōtumaciā ponendus est actor in possessiōe cā rei seruāde vel excōicādus.hoc nō ds fieri in hoc ca= su:qr de iniqtate iudicis agit:sz ꝑpter hoc ꝓs puniri nō ds. vn̄ si nō posset cognosci de hoc grauamie lit. nō cōte.esset quasi qdā ꝑplexitas:qr cū nō constet adhuc vtrū appellatio sit legitima nō pōt se intromittere de principali questiōe in quo casu tm̄ ꝛ nō ante habet iu risditionem sup principali.quare nō pōt ꝓcedere iu principali nec penā imponere aduersario:cū ipse non peccauerit:ꝛ si puniret illū faceret ꝯtra ꝯsciētiā: sed ꝑpter contumaciā videt puniēdus. Et ideo vt hec ꝑ= plexitas euitet:pōt iudex cognoscere d hoc grauami ne lite non cōte.s.de iniquitate iudicis.ꝓbato vo gra uamine reuocabitur grauamen ꝛ postea iudex cita bit absentē.ꝛ si citat⁹ non venerit ꝑpter ipsius contu maciā ꝓcedetur cōtra ipsum.ꝛ sic nulla ꝑplexitas est Si vero appellatio non valuit remittit ad illū a quo appellauit. Arg.q in negocijs eccl'asticis rigor iuris non sit seruādus sed potius equitas.sic.S.de dolo.c. j.ꝛ.S.de resti.spo.sepe.ꝛ.S.de iudi.dilecti.

Inquisitioni. ❡ Non diuiditur. Abbes.

❡ Glosa seqūs signat contrarium ꝛ remittit se cundo arg.ꝛ alle.duo contraria.

c ❡ Premissa. Ar.ꝯ.S.eo.scdo reqris.j.rn̄.vbi ds q nō refert an ponat i medio. pͥcipio: vel fine remotio appellatiōis qr ad oia refert. Solu.est ibi:qr hic sunt diuersa negocia nō se tāgentia:ibi vnū negociū.lz ha beat plures articulos. Itē est arg.q determinatiōes respiciūt tm̄ pcedentia ꝛ nō sequētia. Argu.ꝯtra.ff.d leg.j.l.si seruus pluriū.§.vlti.et.xxxij.q.vij.aplis.B.

❡ Glo.seq.distinguit inter corporalē ꝛ incorpalē. In primo membro subdistīguit an iure cōi an spe ciali iuuetur.

p alia verba sic summiat. Ap pellatio vnius ꝓdest alteri si cōi iure iuuent ꝛ idē sit nego ciū/ꝛ eadē defensionis cā et sint eadē snia ꝯdēnati: als se

Vcus. Capitulū.lxxij.

Na snia⁹ plib⁹ ꝯdēna tis/si vn⁹ sol⁹ ad appellatōis bn̄ficiū cōualuerit:illi⁹ victo ria iure cōi ceterꝭ suffragat/ si cōi iure iuuent: ideoq nego ciū:ꝛ eadēᵉ cā defensiōis exi= stat. Idē. ❡ Iustus met⁹ ex cusat adeo q non appellans habet p appellāte:si fuerit p testatus et appellatiōis cās duxerit exprimēdas.c.lxxiij

Si iust⁹ met⁹ q min⁹ ap pellaueris te excusatᶠ ❡ Ad ap. reputaris bn̄ficiū ꝯuolasse. ❡ Dūmō infra tps

d Vna snia plurib⁹ Sententiā hui⁹ decre. habes.ij. q.vj.§.sunt quo rum.ꝛ.§.qñq.ꝛ C.si vn⁹ ex pluri bus appella.l.j. ꝛ.ij. Unde vt in telligas qd hic dicitur nota q si res cōis sit plu= rib⁹ ꝛ corporal: nec diuersitas facti separatio= nē recipit: vt in duobus correis debendi:si oēs cōdemnati sint: et vnus appel lauit : victoria vni⁹ oībus pro= dest. vt hic dicit ꝛ.ij.q.vj.§.qñq et. C. si vnus ex pluribus ap.l.ij.ꝛ sint tales q nō iuuent bn̄ficio resti= tutiōis. Si vo vn⁹ fauore minoris etatis impetraret ꝯ sniam bn̄ficiū restitutiōis:hoc nō ꝓdest alij. vt in.l. predicta.C.si vn⁹ex plurib⁹.l.ij.ꝛ.ij.q.vj.§.qd ꝛ si eta tis.ꝛ ideo dicit hic si iure cōi iuuet. Si vo res sit incor poralis ꝛ cōis ꝛ indiuidua:tunc victoria minoris pro dest maiori.ff.quēadmodum.ser. amittatur. si cōem j.rn̄. vt seruitus indiuidua sit.tn̄ vsufructus licet ser uitus sit diuidi potest.ff.ad.l.fal.l.j.§. si vsufructus.

Appel lātis vi ctoria qñq as lijs pro dest.

e ❡ Eadem cā. Pone exemplum.tres erāt tutores habentes administrationē indiuisam gerentes con= demnati sunt vnus appellauit ꝛ obtinuit : ceteris ꝓ= dest : qr idē est negocium cōe ꝛ eadē causa defensiōis Si autem vnus gessit et alter non:si ille qui nō gessit appellauit iniquum esset vt eius appellatio prodes= set ei qui gessit. vt.ff.de appel.si qui.§.pe.ex quo.§.su mitur.ver.iste.ꝛ.c.si vn⁹ ex plu.ap.l.j.ꝛ.ij.q.vj.§.qñ= q.ꝛ idē est si habent diuersas administrationes: tūc non prodest vnius appellatio alteri.argu. ad hoc. C. de diuer.rescrip.l.j.

Tutor vnus si appel= let ꝛ ob tineat: an psit alijs.

Si iust⁹. ❡ Pmo ponit thema.scdo decisio ibi:ad appellatiōis.tertio moderatio ibi:dūmodo. Ab.

f ❡ Excusat. Arg.q ea q p metū fiunt non obligāt. de hoc dixi.S.qd me.cau.abbas. Et ita p appellante habetur: sed illud nō sufficit nisi et illud protestet. C. de his qui per me.iudi.non ap.l.ij.ff.de ap.cum qui= dam.de quibus legibus sumpta est hec decreta.ꝛ ita currit tempus et qui agere nō potest.nisi istud prote stetur.si.S.de offi.or.pastoralis.in fi.ꝛ.xvj.q.iij.§. pe nul.ver.is autem.ꝛ.S.de elec.ca.vlti.ꝛ.C.de anna.ex cep.vt perfectius.ꝛ.C.de epi.audi.l.viti.ꝛ ita interrū pitur prescriptio per protestationem.

Appel lare ti mens an pro appel= lāte ha beatur

Glosa sequens tria notat ꝛ de primo remittit.

a ¶ Coram iudice a quo. No. q̄ si potest habere copiam iudicis a quo debet ꝓuocare: non debet coram alio ꝓtestari: sed tunc demum cum iudicem illum habere non potest vt hic dicit. ꝛ sic ex ordine verborū argumētandum est. argu. xliij. distin. sit rector. in fi.

suis iudicialis q̄nq̄ ꝯfirmat̄ ꝑ superiorē/ꝛ posset dubitari de validitate vel inualiditate ꝯfirmatiōis: merito subijcitur hec rubrica de confirmatione vtili. Ab.

Si quis. Scd̄a pars ibi: sed si. Abbas sicu. (diuisio)

¶ Glo. seq. reci. per. q. que res dicat̄ litigiosa.

¶ Glo. seq. obijciendo q̄rit ꝛ triplicitur rn̄det.

(Appellās an debeat cās exprimē. † Concor. l. iij. ꝫ. si qs et ibi bar. ff. ꝺ re iu.)

b ¶ Exprimēdas. Sed q̄re cōpellit̄ exprimere cās ap. cū sufficiat dicere appello. ij. q. vj. ꝫ. forma: hoc itelligo q̄n appellat̄ ā sniam ab aliquo grauamine qꝛ tūc causa appellatiōis dꝫ exprimi. ꝫ. e. vt debit⁹. ꝛ. c. cū causaꝫ. vbi dr̄ q̄n sit exprimenda cā appellationis. ꝛ q̄n nō. Uel dic q̄ idē est in diffinitiua. C. de his q̄ per me. iudi. nō ap. l. ij. et supple maxime: qꝛ non est necesse causas appellationis exprimere nisi velit. ff. de ap. scio quesitū. Uel q̄ dicit cās intellige i gn̄e sic modo iniqua sententia lata est ꝯtra me: nec audeo appellare. ꝛ hoc ꝓtestor coram vobis. B.

quo licite ꝓuocat̄: corā [a] iudice a q̄ appellasse volueras vl̄ si hr̄e ipsi⁹ copiā nequisti: in pn̄tia bonoꝝ viroꝝ ꝯtestatione sup hoc ꝓposita: ꝛ causas ap. duxeris exprimendas [b].

¶ De clericis pegrinātibus. Celesti. iij. ablen. episcopo.

¶ Contra peregrinantē seu proficiscentē ad se. ap. nō est aliqd innouandū. Capi. j.

Onq̄rēte. I pbr̄o intellexim⁹: ꝛ infra ¶ Licet pbr̄ idē res suas ꝛ eccl̄e sue in ꝓtectiōe nostra non posuerit [c] q̄n ad nos accessit: tn̄ cū hi qui accedūt ad [d] pre. n. cū reb⁹ coꝝ debeāt esse sub ap̄lica ꝓtectiōe securi. Māda. quate. quicq̄d eidē pbr̄o post iter arreptum ad nos veniēdi subtractū est vl̄ ablatū: sibi restitui faciatis [e].

¶ De cōfirmatione vtili vel inutili. Alexā. iij. exon̄. epo.

¶ De re litigiosa confirmata ꝑ papam inferior iudex cognoscere non pōt: nisi confirmatio nō tenuerit: vt qꝛ surreptitia vel de re litigiosa. h. d. cū ca. seq. Capitulum. j.

I qs rei litigiose [f] confirmationē [g] impetrauit ab ap. se. non minus potest iudex de cā cognoscere ꝛ eā fine debito terminare. ¶ Sed si rē tūc pacifice possidebat: cū inde cōfirmationē obtinuerit: nō est licitū iudici de q̄stione postea exorta [h] decernē/aut eā diffinire absq̄ sedis ap. mādato.

f ¶ Litigiose. (Res litigiosa) Res litigiosa ē de cui⁹ dn̄io cā mouet̄ iter petitorē ꝛ possessorē iudiciaria cōuētiōe vt tradit̄. C. de litigio. auf. litigiosa res. Et sic ꝯtrouersia super possessiōe orta nō facit rē litigiosam: qd̄ verū est: ꝛ sup res litigiosas nouū priuilegiū ipetrari nō pt̄. ꝫ. de testi. cām que. ꝛ. ꝫ. vt lite pē. c. l. ꝛ vitī. ꝛ. Leo. bone. nec ad aliā pōt trāsferri ꝑsonā. xvj. q. j. qꝛ res. ꝛ. ꝫ. vt lit. pen. eccl̄e sancte. ꝛ in auf. in medio lit. sacras iussio. non fieri. ꝫ. si ꝟo nondum. coll. viij. et nō obstāte priuilegio tali siue indulgētia iudex ꝓcedere debet.

(Continuatio) ¶ Rubrica. De clericis peregrinantib⁹. ¶ Supra visum est de appellatiōib⁹: sꝫ qꝛ pegrināntes multi gaudēt priuilegio appellātiū: merito subijcit̄ hec rubrica de clericis pegrinantib⁹. Ab. ¶ De hac materia habet̄. xxiiij. q. iij. si qs romipetas. ꝛ. c. paternarū. de pe. ni. di. vj. sacerdos. de ꝯse. di. v. non oportet ministros.

(Sūmarium. diuisio) Onq̄rēte. ¶ Hoc dicit in summa. Peregrinantes ad papā maxime clerici cū oīb⁹ rebus suis debēt esse sub ꝓtectiōe ap̄lica securi. vel sic et meli⁹ comp̄hēdēdo vtrunq̄ intellectū vt in rubro. Primo ponit̄ querela. Secundo prouisio ibi: licet. Abbas siculus.

c ¶ Nō posuerit. Expssa voce: sꝫ expssit ip̄o fctō qd̄ pl⁹ est. ꝫ. ti. pri. dilecti. ꝛ. c. vt nr̄m. ꝛ. c. ad audiētiā. ij.

¶ Glosa seq. reci. per. q. de quo accessu ꝛc.

d ¶ Ad pn̄tiā nr̄am. Cā pegrinatiōis supple vt faciat ad hūc titulū q̄ iterū sub ap̄lica ꝓtectiōe cōsistūt. xxiiij. q. iij. si qs romipetas. patnarū. illi canōes q̄ ad hūc ti. ptinēt. C. si ꝑ vi vl̄ alio mō absentij pos. turbata. l. j. ꝛ. C. ꝺ emā. li. l. iubem⁹. ff. ꝺ tu. et cu. da. ab his. l. [viti.]

e ¶ Faciatis. In hoc casu q̄n possessio absentis taliter turbat̄ seruus/amicus/ꝓximus/colon⁹ petere possunt: vt possessio restituatur: vt in. l. predicta. C. si per vim vel alio modo. l. j. B.

(Continuatio) ¶ Rubrica. De cōfirmatiōe vtili vel inutili. ¶ Supra visum est de suspēsione sn̄ie seu iurisdictiōe iudicis: q̄ sit remedio ap. seu pegrinatiōis. Sed qꝛ sn̄ia seu ꝓces

¶ Glosa sequens tractat de ꝯfirmatione in forma cōmuni: obijcit: querit ꝛ soluit.

g ¶ Cōfirmationē. No. q̄ ꝯfirmatio impetrata sub forma cōi siue etiā innouatio nihil noui iuris tribuit sed solūmodo vet⁹ ꝯseruat. xij. dis. p̄ceptis. arg. xxx. q. iij. c. vi. ꝛ. Leo. cū dilecta. ꝛ. c. sequētib⁹. ꝛ. ꝫ. de priuil. qꝛ intētionis. vn̄ ꝑ talē ꝯfirmationē vel innouationē nō impedit̄ petitio alteri⁹ vel iudicis cognitio. ꝫ. de ꝯces. prebē. qꝛ diuersitatē. ꝫ. e. bone. ar. ix. q. iij. ꝯquest⁹. nōc ꝟo. ꝛ. ꝫ. de offi. or. licet. ꝛ. ff. ne quid in lo. publ. l. ij. ꝫ. si quis a pricipe. qꝛ hoc facit papa sine p̄iudicio alicui⁹ vt patet ꝑ iura p̄dicta. Quid ergo valent huiusmodi confirmationes? parum valent nisi quia solet plus timeri quod specialiter ꝛc. xxiij. distin. quāquam.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. quō itelligat̄ qd̄ hic dr̄ iudicē inferiorē ꝛc. pōit. iij. opi. Uin. Lau. ꝛ Tā. ꝛ hāc approbat.

h ¶ Exorta. Quia dicit hic non esse licitū iudici cognoscere de q̄stione exorta sine mandato pape. Dicit Uin. q̄ si post ꝯfirmationē moueat̄ ei questio: an licite obtineat bn̄ficiū an nō: nō est licitū iudici de hoc cognoscere sine mādato pape: sꝫ si ei obijcit̄ crimē nō impedit̄ ꝓpter ꝯfirmationē iudicis cognitio. Sed certe nō est verū si ꝯfirmatio sit facta in forma cōi sine cause cognitione. si autē cū cause cognitiōe cōfirmatio sit facta. tūc verū est quod dicit Uin. ꝛ idē dicit qd̄ Tan. ꝛ Lau. dicit q̄ si moueatur questio: an talis cōfirmatio valeat vel nō: de hoc non potest cognoscere iudex inferior. qd̄ verū est. T. distinguit ꝛ meli⁹. aut eīn cōfirmatio fctā fuit sine cause cognitiōe in forma cōi: ꝛ tūc (Confirmatio pape an impediat ne iudices inferiores de re cōfirmata cognoscant.)

non īpedit petitio alicui⁹ vel cognitio in q̄ casu loquū tur iura supius assignata. si vo cōfirmatio fiat de bn̄ficio alicui⁹: vel de aliqua sentētia cū cause cognitiōe ꝛ hoc cognito papa ex certa sciētia: cōfirmat tibi bn̄ficiū tuū vel sententiā latā de q̄stione illa. si postmodū q̄stio suboriatur null⁹ poterit iudicare sine speciali mandato pa pe: hoc itelligit ex ipa confirmatione: quia tunc simplr cōfirmat nulla ɔditiōe apposita. De tali confirmatiōe habes. s. d. offi. deleg. q̄m abbas. ꝛ s. d trāsact. c. j. ꝛ s. de pac. ꝗtiens et. s. de testi. venitēs. ꝛ s. de offi. deleg. corā. in fi. ꝛ j. de testa. Rainuti⁹. et. c. Rainaldus. ꝛ j. de li. nat. ex frequenti bus. ꝛ j. c. c. pe. ꝛ in aliis cōfirmationib⁹ cū d; cōfirmam⁹ sicut iuste possides sicut exponitur. i. s. j. de cōces. preben. q; diuersitatē. ꝛ istas duas decre. itelligebat Tā. de ɔfirmatiōe q̄ fit cum cause cognitiōe ex certa sciētia pape: tn̄ si certū eēt φ per falsi suggestiōe; ɔfirmatio sit obtēta nō valebit hmōi ɔfirmatio. j. c. pxi. ꝛ sic intelligi possunt iste due decre. B.

Idem vigoriēsi. episcopo.

Idē dicit. Cap. iii.

Confirmationib⁹ autē romani pō. volum⁹ te tenē: φ ɔtra illas (nisi nouū ap. se. pcedat mandatū: aut certū sit φ sint p falsi suggestiōe; elicite) nō est aliq̄ten⁹ iudicādu;ᵃ Celesti. iij. ¶ Ex confirmatione sup snia a qua erat appellatū nō valēt si appellat⁹ maliciose pueniit appellantē alr pēdēt donec de appellatione cognoscat. c. iij.

Bone mēorie. A. canonic⁹ vr̄ pposuit sniam a delegat; iudicib⁹ platā fuisse: ꝛ infra. x. dies ille ɔtra quē sniatū fuerat ab illa snia appellauit: iudices tn̄ nihilomin⁹ sententiā executiōi mādarūᵇ. Cetez appellās itinere stati ad ap. se. arrepto: lr̄as de retractādo sniaz ipetrauit. aduersari⁹ aūt ipm cauteᶜ pueniēs cōfirmatiōis pmulgate snie rescriptū fuerat assecutus: in q̄ nulla de fctā appellatione mentioᵈ hēbat. Jōq; reqsisti q̄ quib⁹ lr̄is pīudiciū faciant. ¶ Rn̄demus igit φ posteriores debēt priorib⁹ pīudiciu; gnareᵉ. ¶ Uerū si dicatᶠ nulł lr̄isᵍ vitati ꝛ iustitie pīudicātib⁹: vel sub alia formaʰ vbo rū: dūmō nil diceretⁱ de lr̄is ɔfirmatiōis expsse: dicimus φ pūe tādiuᵏ suū debēt hēre vigorē: donec de iniquaˡ sententia cognitio planior habeatur. Inno. iij. decano paderbuřn. ¶ Innouatio priuilegij nouū ius non tribuit: nec antiquū confirmat: sed si qd competebat conseruat. Breuius sic potest summari. Innouatio priuilegij non inducit confirmationē iuris in eo contenti. Cap. iiij.

Cum dilecta in christo

f ¶ Si dicat. In secundis litteris impetratis ab appellante. Et φ dicit si dicatur: supple maxime.

g ¶ Nullis lr̄is. Per hanc gnalitatē nihil reuocatur. s. de do. ꝛ cōtu. ex lr̄is. ꝛ. ff. ad. l. cor. de fal. diu⁹. necvalet legatū vel stipulatio fundi i gnē facta nullo fundo demōstrato. ff. d iure do. cū post diuortium. §. gener a socero. ꝛ. ff de iure fis. ita fidei. expssam enī debēt facere mētionē de primis: ad hoc vt prime reuocentur. s. d offi. dele. ex lr̄is.

h ¶ Sub alia forma: id est in forma cōmuni.

i ¶ Nil diceretur. Quod eas reuocaret.

¶ Glo. seq. obijcit: ꝛ dupłr sol.

k ¶ Prime tandiu. Jsta lr̄a mł tū videt ɔdicere priori que dicit φ posteriores debēt preiudicare priorbus. ꝛ hic innuitur φ valent littere ɔfirmationis pme. q̄ nō est op⁹ vt in poꝛib⁹ fiat mētio de appellatione. ꝛ ita nō refert vtrum in scdis fiat mētio de pmis vel non. vn̄ d; intelligi. §. iste in eo casu cū pme valēt: cū appellat⁹ nō pueniit diligētiā appellātis; s; expectauit legitimo tpe: ꝛ sūt lr̄e sine aliq̄ vicio: ꝛ sic pcedēt pmi iudices ad ɔfirmādā vel infirmādā sniaz vt. s. d ap. oblate. ad fi. q; p talē gnalitatē nō reuocāt pme legitime ipetrate: vt d; i pri. notula. Jn pmo casu nō valēt pme lr̄e: q; appellat⁹ pueniit diligentiā appellātis: nec fecit mētionē de appellatiōe: vt p; ex ipa lr̄a. Uel dic φ iudices dati sup appellatione debēt cognoscere de iniq̄tate snie: ꝛ lr̄e ɔfirmationis tādiu valebūt q̄usq; ɔstet de iniqua snia. ꝛ si snia ɔfirmet remanebit ɔfirmatio in statu suo. Si vero casset ɔfirmatio nō valebit. ar. s. de fi. istru. accepim⁹. §. iteri. ꝛ j. c. px. in fi. ar. ad hūc sensū lr̄a ista ɔpetēt⁹ adaptat. Et ista fuit simplex ɔfirmatio snie quam fecit papa in forma cōi ɔmissa impetrari. alias quare fuisset posita hec decret. in titulo isto poti⁹ debuisset poni in titulo de appel. si deberet intelligi fm illā decre. oblate. Et ex littera vtriusq; decre. p; intellect⁹ iste. in illa: oblate. d; φ pleban⁹ de sambreto snp obseruatione snie lr̄as ad iudices ipetrauit ɔmissiōis sicut rōnabilit lata erat: ꝛ hic d; φ rescriptū ɔfirmatiōis fuerat assecut⁹: q; papa cā ɔfirmauit in forma communi. ꝛ sic non intelligitur ista fm illā: ꝛ lr̄e ɔfirmationis non mittunt hic iudicibus: sed illis qui confirmationem impetrant.

l ¶ De iniqua. Ut dicit appellans.

Stipulatio gnālis non valet.

a ¶ De confirmationibus. a ¶ Judicandum. Nisi per eum qui concessit vel successorem: vt notatum est in glo. precedentis decre.

Bone memorie. Pōt legi multis modis: sed hic nō est insistendū q; nō ɔtinet vtilitatē magnam. Et primo ponit ɔsultatio. scdo respōsio bimēbris ibi: respōdemus. secundū membrū ibi: verū. Ab. si.

diuisio

b ¶ Mandarūt. Qd facere nō debuerūt: q; appellatione interposita nihil est innouādū. ij. q. vj. appellatione. ꝛ. ff. nihil inno. ap. pen. l. vna. imo reuocari debet executio anteq; de appellatione cognoscatur. s. d iureiuran. veniens. ꝛ. s. de ap. dilecti.

c ¶ Caute preueniēs. Qd facere pmature nō debet: vt appellantē in ɔmissione impetrata supplātet. s. d ap. oblate. secus si non preueniat diligentia appellātis. j. eo. c. §. verum. quia tunc valent prime vt ibi.

d ¶ Mētio habebat. Et ideo nō valuerunt. s. de rescrip. ex parte. q; tacita veritate. si. s. de ap. sepe. i fine Et ita patet φ si qs non faciat mentionem de appellatione aduerse partis non valent littere. quod est notabile. si. s. de rescrip. ex parte. vbi de hoc.

e ¶ Gnare. Jn hoc. s. φ nō obstātib⁹ pmis lr̄is cōfirmationis iudices dati ad appellationē cognoscent de ea. s. e. c. j. ar. j. e. c. pxi. ad fi. arg. si. s. testi. ex pte adeo. et. c. causam que. ꝛ. j. de priui. dudum. Ber.

Appellat⁹ nō d; puenire diligētiā appellantis.

Cum dilecta. ¶ Diuiditur in septem partes. Primo ponit sororū petitio ꝛ pape ɔmissio. Jn scda

diuisio

ibi: nos aut. inqsitor relatio et canonicorum obiectio. In tertia ibi: vnde. iudicu datio et ab ipsis appellatio. In quarta ibi: nup aut. sororum iterata petitio et eam contradictio. In quinta ibi: nos igit. pape interlocutio et priuilegij innouatio. In sexta ibi: qr ro. papa abbatissam constituit pcuratricem. In .vij. ibi nolentes. committit principale diffiniendum. Ab.

a ¶ Non viderem⁹. Nec poterat videri qd nō erat. vt. xxv. q. v ad sedem. vltra vnam calumnia. ver. hic ergo cui gilent et c. et hoc ideo nō poterāt videre: qr innouatio nihil noui iuris tribuit. ī. de priuileg. ex parte. et c. qr intētionis. et il originale cassat: similit et inouatio siue cōfirmatio. vt. ī. ō fide instru. inter dilectos. et ī. de re iud. cū inf vos

b ¶ Iure ciuili. In autē. de testi. §. qm inste. et §. hec vero. col. vij. ff. ad. l. aqi. l. l. aquilia. ff. ō re sti. in lite. diu⁹. et C. de vsur. pupillari. l. vlt. et iure canōico. ī. vt li. non ptest. qm. j. rn. et. ī. de testi. significauit. et c. cum olim.

c ¶ Similitudine prouocati. Similis em eqtatio rō siliā iura suadere videtur. ar. ī. de consti. nam cōcupiscētiā. et C. ad. l. fal. l. vlt. ff. ad. l. aquil. illud. et ī. de transla. inf corporalis. et C. de cōsti. pecu. l. vlt. Itē ar. eādē esse ratione i testib⁹ et instrumētis. C. de fide instru. in exercēdis. et ī. de testi. cog. peruenit.

Rō eadē vult idē ius statui.

filia abbatissa et sorores ecclesie de gardeuen. sua cuperēt priuilegia innouari: ppt viarū discrimina quatuor epis et abbatib⁹ totidē vt ea inspicerēt diligēter: et tenorē ipoꝝ fideliter trāscribentes sub sigillis suis nobis remitterent duximus iniūgendū: et infra. ¶ Nos aūt tam legato q̄ sub sigillo pprio ea nr̄o fecit conspectui p̄sentari/ qb inqsitoribus ipis fidē debitā adhibēteo: lz nō viderem^a quare nō deberēt eadē priuilegia inouari. qr th̄. C. maioris ecclie et I. scte crucis canonici ppofuerūt hildesemē. ecclīam in possessione subiectionis ipi⁹ monasterij p cērū ānos et amplius extitisse: priuilegia ipsa tūc nō duximus innouanda. ¶ Vn̄ iudicib⁹ dedim⁹ in mādatis: vt ad locū idoneū accedentes (citatis q̄ fuerint euocādi) inqrerēt sup his diligētius v̄itatē a qb⁹ ps hildesemē. ecclie ad apl̄icā sedē appellauit. ¶ Nup autē iterato p̄dicta petijt abbatissa: quaten⁹ deberem⁹ priuilegia sue ecclie renouare. Ex aduerso vo fuit postulatū vt cām ipaz discretis viris committere dignaremur: q̄ testes reciperēt qs ptra priuilegia monasterij et ad pbādum p̄scriptionē legitimā iducere pponebāt. Nos igit attēdentes q iure sit ciuili^b statutū: vt qn picculū testiū formidat/ ne veritas

occultet et pbandi copia fortuitis casib⁹ subtrahat: ēt lite nō cōtestata/ testes valitudinarij et alij de qb⁹ ex aliq rōnabili cā timet ad testimōiū admittant: eiusdē eqtatis similitudine puocati^c / p̄dicta priuilegia qsi iā nimia vetustate psumpta/ cū fuerit nō in pgameno: sz in papiro cōscripta: duxim⁹ innouāda^d. nolentes q ex innouatione huiusmodi nouū^e ius mōasterio acqrat: sz antiquū (si qd hz) p innouationē priuilegij conseruetur. ¶ Qr vo p̄fatū monasteriū ad ius et pprietatē ap. se. per priuile. p̄. n. ptinere mōstrat: ne ius ec. ro. remaneat indefensum eādē abbatissā pcuratricē^f ipi⁹ duxim⁹ statuēdā vt cum aduersus ro. ec. possessiōes et iura nō nisi cētenaria currat p̄scriptio: ipa sup hoc et alijs vice nr̄a pcuret q̄ corā te i iudicio fuerint pcurāda. ¶ Nolētes igit q de statu eiusdē monasterij diutius dubitet: mā. quate. locū tutū et pmodū eligens recipias testes q̄s ad p̄scriptionē pbandam hildesemē. ecclia/ vel ad interruptionē^g ostēdēdā cenobiū duxerit pducendos: et si legitimā^h p̄scriptionē pbauerit vt itēdit (nisi pbata fuerit interruptio ex aduerso) subiectionem ipi⁹ mōasterij ad iudices epo memorato: cum pstet ipm in sua diocesi^i cōstitutū priuilegiū qd monaste-

di. cum venissent.

bo. pos. fm tabu. l. j. §. si rose. et ī. de fide instru. c. vlti.

e ¶ Nouum ius. si. xij. di. c. preceptis.

¶ Glo. seq. dat tria silia. alle. iij. iura in ptriū et tripliciter solut. demū querit et soluit tripliciter.

f ¶ Procuratricē. Sic g femina pōt esse pcuratrix: sic et arbiter. ī. ō arb. dilecti. similiter et iudex. xvj. q. ij. cū deuotissimā. nā et monachus de mandato abbatis pōt eē procurator. xvi. q. j. monachi. Vl' dic q ratiōe administratōis pōt esse procuratrix sic et abbas ī. de transactio. contingit. et j. de censi. sopite. Vl' ideo potuit esse pcuratrix ecclesie sue: sicut miles in cā connumeratis. ff. de pcura. filiusfamilias. §. veterani. Vel dic qd veri⁹ ē q papa ex certa scia constituit eam pcuratricē. vnde de hoc nō est disputandū. xvj. q. iij. §. q̄ autem. et C. de cri. sacri. l. ij. ff. de re iudi. qdā psulebant. et. ī. de of. delega. cum vicesimū. alr̄s femina nō potest esse pcuratrix. iij. q. vi §. tria. et C. de pcura. alienaz. ff. de regu. iu. r. l. ij. Sz si papa i sua psona vellet agere corā quo agere debet? Debet super hoc arbitros eligere/ vel delegare causā alicui. arg. ff. de iurisditio. omnium iudicum. pretor. vel posset esse iudex i causa ecclesie sue. de hoc dictum est. ī. de iu

Femina pōt esse pcuratrix arbiter et iudex.

Papa si in sua psona vellet agere corā q̄ agere deberet.

g ¶ Ad interpretationē. Sic. ī. ō rescrip. illud. et c. auditis. vbi de hoc.

h ¶ Legitimā. s. centū annoꝝ: q̄ sola currit ptra romanā ecclīam. ī. de prescrip. cum nobis.

i ¶ Diocesi. Vt. xj. q. vij. oēs basilice. et xvij. q. ij. monasteria. et j. de reli. domi. constituti⁹.

¶ Glo. seq. signat ptrarium et soluit.

d ¶ Duximus innouanda. Ne si vetustate psumātur nulla fides eis adhibeat. arg. ī. de fide instrumēto. inter dilectos. Ar. ptra q instrumētis vetustate cōsumptis vel a muris rosis sit adhibenda fides. ff. de

divisio

A Dnostram. ¶ Communis divisio. Scda pars ibi. cum igitur. Ab. si.

a ¶ Personaliter. s. tacita veritate φ sit regularis ꝛ si exprimeret sunt false littere: qꝛ in talib⁹ personis administratio non ꝯfirmat. J. c. pxi. secus esset si realiter aliqua cõcedantur seu cõfirmētur: qꝛ tunc valent. fauore enim religiõis multa eis ꝯceduntur. J. de priuileg. ex parte. ꝛ. c. pastoralis. ꝛ. c. vndũ. ꝛ summa ẽ ratõ que ꝓ religione facit. ff. de reli. ꝛ sump. fune. l. sũt persone.

P Orrecta. ¶ Cõmunis divisio. Secunda pars ibi. cum igitur. Ab.

b ¶ Impetrasse. Tacita veritate: qꝛ tales prioratus non cõfirmant. J. c. pxi.

c ¶ Non credamus. Quia omnium habere memoriã et i nullo peccare / potius est diuinitatis φ humanitatis. C. de vete. iure enucleã. l. ij. §. si qd autem.

d ¶ Cõfirmãtur. Lꝫ em̃ prioratus aliquãdo ꝑpetui sint. J. de sta. regu. monachi. nec possũt remoueri sine ordine iuris vt ibi non tamẽ cõfirmantur: vt hic. et. J. ca. pxi. sꝫ nec ep̃at⁹ confirmari ꝯsueuerũt lꝫ sint perpetui. Est em̃ ratio quare nõ ꝯfirmantur: qꝛ regulariter verũ est φ non sunt ꝑpetui. J. de statu regu. cũ ad monasteriũ. §. tales vnde remouent ꝓ volũtate abbatis vt ibi dicitur. ꝛ qꝛ de facili hmõi regulares etiam si sint ꝑpetui remouent. J. de symo. per tuas. l si. Sed si administratio ex certa scientia ꝛ cũ cause cognitõe esset alicui cõfirmata non posset inde remoueri sine mandato pape. vt. J. e. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. xvj. q. j. peruenit. Sꝫ si cõfirmētur ꝛ in lris fiat mentio de ipsis prioratibus nõ valēt lre: imo sunt false vt ĥ dicit. ꝛ sunt puniēdi tanφ falsarij nisi euident appareat φ ex certa scientia domini pape hoc processerit. si vero non fiat mētio ð prioratibus tacita ꝟitate sunt impetrate: ꝛ ita vtroqꝫ casu non prosunt vt hic patet.

Priorat⁹ qre nõ cõfirmãt religiosis

e ¶ Falsitatis. Qualiter falsarij puniendi sunt habebis. J. de falsa. ad falsariorum.

E Xaminata. ¶ Primo ponit causam decreti. Secundo decernit ibi. vnde. Ab.

divisio

f ¶ Juris ꝛ compromissi. Duplici ergo ratione non valuit arbitriũ. Primo quia cõtra ius fuit latũ arbitrium: forte per fortes vel ꝑ gratiam: ꝛ ideo nullum. C. ð arbi. l. iij. sic etiam obtinet in aliis iudicib⁹ si ferãt sententiam contra ius scriptum nõ tenet. ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝟ. item si ꝯtra ius litigatoris lata bene tenet sentẽtia a qua nõ est appellatũ vt ibidem dicitur. ꝛ. J. de re iudica. cum inter vos. i fine. Et idem intellige in arbitro: qꝛ contra formam compromissi nichil potest facere arbiter. J. de arbitris. cum dilect⁹. ff. de arbi. l. pedius. in fine et. l. non distinguemus. §. ð officio.

Arbitriũ ꝯ ius et formã cõpromissi nõ valꝫ

† Contra cor. tex. l. l. j. ꝛ. ij C. si nup. ex rescrip. petã.

g ¶ Cõfirmatione. Et ita patet φ confirmatio nihil vel modicum operatur quia si aliquid i uenit cõfirmat illud: alũs nichil operatur. J. ð cõcessio. prebende quia diuersitatem. et sic patet φ ꝯfirmatio sub forma communi nõ impedit petitionem alterius nec cognitionem iudicis de hoc dictum est. J. e. c. j. arg. φ si principale cassatur, et accessorium. J. de fide instru. inter. ꝛ. J. de re iudi. cum inter vos.

‡ Nõ. qꝛ in la lata ꝯ for. iu. non valꝫ. sic arbitriũ cũ stat huius redigat. l. j. ff. de arbi.

¶ Glo. seq. recitet per duplex contrarium. scꝫ. J. c. pro xi. ꝛ. J. de ꝟbo. signi. abbate.

h ¶ Sicut ꝓuide. Hec enim verba sicut prouide / in confirmationib⁹ posita conditionaliter intelligũtur. vt hic patet. ꝛ. J. de ꝯces. ꝑben. qꝛ diuersitatem. Argu. cõtra. J. c. pxi. sec⁹ si ponũtur in priuilegio: quia cum priuilegiũ sit lex priuata certũ dꝫ ibi poni vt aliquid cõcedat ꝑuilegiũ. J. de ꝟbo. sig. abbate. alũs esset inutile. J. de ꝑuile. in his. argu. J. de offi. deleg. qm̃ abbas. et. J. de elec. cum monasterium. Jo.

rio inouari fecim⁹ corrũpendo. alioqn eidẽ sup hoc ꝑpetuũ iponẽs silētiũ / monasteriũ ꝓnuncies ꝑpetua libertate gaudere: nostro sibi ꝑuilegio resignato. Idẽ epõ ꝛ ꝑposito vticen. ¶ Nõ valet cõfirmatio quã religiosus ipetrauit a papa sup rp̃ali administratione seu prioratu sitacuit se regularẽ. si ꝟo expssit rescriptũ ꝑsumit falsũ: qꝛ papa nõ ꝯsueuit ꝯcedẽ. h. d. c. v.

A D nostrã audientiam ꝓposito nemanen. ecclesie significãte puenit: φ qdã canonici nemenen. eccłie a nobis lras ꝯfirmatiõis sup administratiõibus suis obtinere laborãt: religiõis sue cõditione suppressa. ¶ Cũ igit regularib⁹ ꝑsonis nõ ꝯsueuerit ap. sedes aliq̃ ꝑsonalit⁹ cõfirmare: manda. q̃te. ꝯfirmationes q̃s ab ipsis canonicis (cũ reglares existãt) nouerit⁊ talit ipetratas denũcietis irritas et ianes. Idẽ. ¶ Idẽ dicit qð supra ca. pxi. Cap. vj.

P Orrecta nobis ex ꝑte tua petitio ꝯtiebat φ plures ex religiosis q̃ priorarib⁹ ꝛ aliis administrationibus ꝑsunt a nobis sup ipis q̃ ad vixerit possidẽdis ꝯfirmationis lras se asserũt ipetrasse: et. j. ¶ Cũ igit a cãcellaria nr̃a hmõi lras emanasse nõ credam⁹: ꝑ mãdam⁹ q̃te. illos q̃ tales lras exhibuerit in qb⁹ prioratu⁹ vel administratiões tanφ religiosis ꝯfirmãtur: eosdẽ punias tanφ falsitatis actores. Si ꝟo i eis nõ fit mẽtio religiõis ipoꝝ: illas tãφ tacita ꝟitate surreptas denũcies nõ valere. Idẽ nobili viro mattheo ð riuariis. ¶ Snia seu laudũ contra formã iuris vl ꝯpromissi latũ ꝑ arbitros lꝫ ꝑ papã in forma cõi ꝯfirmatũ nõ tenet. C. vij.

E Xaminata causa q̃ vertit inter te ꝛ milites cãpanicos sup eccłia scti angeli ꝑpẽdim⁹ arbitriũ: qð vicedominus sabinẽ. dicebat sup eodẽ negocio ꝓmulgasse cõtra formã iuris ꝛ cõpromissi⁹ fuisse dictatũ. ¶ Unde nõ obstante cõfirmatione⁸. C. pape ꝑde. n. q̃ cõfirmauerat illð sicut ꝓuide⁸ latũ fuerat ꝛ ab vtraqꝫ ꝑte receptũ decernim⁹ ipm irritũ ꝛ inane. ‡ Honorio. iij. illustri regi baronib⁹ ꝛ militib⁹ ꝛ aliis hoib⁹ cypri. ¶ In confirmatione et certa scientia dictio sicut ponit causatiue nec nocet si verbũ confirmatiõis precedit tenorem confirmati. Caplm. viij.

Venerabilis. ¶ Cõmunis diuisio. Scda ibi. mã damus. Ab. st.

a ¶ Amicabilis ɔpositio. Bñ dicit amicabilis cõpositio: qr trãsactio super decimis vt aliquid tpale dek ꝓ decimis non valet. j. de re. pmu. c. vlti. nec sup alio spũali. s. de trãsact. ɔstitutᵒ. sed ɔpositio bñ interuenit in decimis et aliĩs spũalibᵒ. s. de trãsac. statutumᵒ. r. c. decetero. r. j. de deci. ex multiplici. B

¶ Glo. se. querit ar. ꝓ r soluit.

b ¶ Insertus vt ꝑ hoc appareat ꝙ cõpositio legitima fuerit r nõ possit ꝺ ea dubitari ar. s. e. ca. j r. ij. vñ nõ possz aliᵒ iudex vlrius de q̃stiõe subortã cogñscẽ: vt ibi dicit qr papa ex certa scia cũ eaz viderit cõfirmauit. imo si ɔpositio als nõ valeret ex q̃ papa eã ex certa scia ɔfirmat / valet. s. de trãsac. c. j. r. c. veniens. Si ꝟo tenor ɔpositionis nõ eẽt ibi insertus nec ipse vidisset ɔpositionẽ r eaz ɔfirmasset sicut ꝓuide facta est nihil oparek. vt s. c. ꝓx. r vt dcm est. s. eo. c. j. Sz nũquid necessarũ erit decetero ostẽdere instrumẽtũ ɔpositiõis post q̃ ostẽdik ɔfirmatio pape in q̃ cõtinek tenor ɔpositionis. ar. ꝙ sic. s. de fide istru. c. j. C. de edẽ. auc. si q̃s in aliq̃. sz nõ credo ꝙ decetero expediat oñdẽ instrumẽtũ ɔpositiõis de necessitate cũ auctẽ pape trãscriptũ sit r redactũ i publicã ɔfirmationẽ. C. de testa. publicati. r. j. de ꝓuile. cũ olim essemᵒ. ar. r. s. de fide istru. ca. vi. de hoc no. j. de ꝟbo. sig. abbate. †

Confirmatio ɔphendens tenorẽ instrumẽti edpollet originali.

† Concor. tex. l. l. si q̃s r ibi de hac materia plene ꝑ bar. C. ꝺ decu. lib. x.

¶ Glo. seq. reci. ꝓ obiec. r solutionem.

c ¶ Sicut sine prauitate. Per ista ꝟba q̃ in ɔfirmationibᵒ conditionaliter intelligunk vt dictũ est. s. ca. pxi. dubitabak an teneret ɔpositio: qr nõ videbatur eã cõfirmasse simplr. vñ cã seruare nõ timebãt: sz errabãt: qr illud intelligik cũ papa ɔfirmat ea q̃ non videt. et ideo dicit in cõfirmationibᵒ sicut sine prauitate. sed qñ cognoscit de compositione et videt ea que cõfirmat: tũc licet illa verba ponantur in confirmatiõe non intelliguntur conditionaliter. sed causatiue et sic intelligik sicut sine prauitate facta fuit compositio. i. qr sine prauitate. Ber.

d ¶ Si premissis veritas suffragatur. i. si ɔpositio taliter fuit facta r confirmata tenore compositionis inserto: qr per hoc apparet ꝙ ipsam approbauit: vnde mandat eam seruari.

Venerabilis frater. n. archieps Nichosieñ. et suffraganei eius trãsmissa nobis petitione monstrarũt ꝙ int ipos r vos sup q̃busdã decimis mediante albaneñ. epõ tũc ap. se. legato amicabilis cõpositioᵃ interuenit / expresse adiecto: ꝙ quãtotiᵒ eã auctoritate aplica ɔfirmari contingeret / statim deberet executioni mandari. verũ lz sit per nos confirmata: et ad maiorẽ rei euidẽtiam lrĩs cõfirmationis tenor cõpositionis insertusᵇ: ipsam tñ renuistis obseruare: occasionẽ friuolã ꝑtendentes: tum ex eo ꝙ in litteris verbum ɔfirmationis iuxta stilũ eccƚie romane ꝑcedat: tũ qr clausula continẽta. s. sicut sine prauitateᶜ ꝓuide facta est: in eisdem litteris cõtinek: r infra. ¶ Mandamus quatenus si ꝑmissisᵈ veritas suffragak: cõpositionẽ eandẽ adimplere curetis. Idẽ vniuersis abbatibus et ꝑlatis ac ɔuentibᵒ r clericis in ɔstantino. dioce. cõstitutis

Qua nobis. ¶ Cõmunis diuisio. Secunda pars ibi. cum igitur. Ab.

¶ Collatio ecclesie alteri facta per legatum et per papã cõfirmata ius diocesani non ledit. Capitulum. ix.

Qua nobis patriarcha ɔstantinopolitanᵒ cõquestione mõstrauit: ꝙ cum q̃dã vestrũ sumẽtes occasionẽ ex eo ꝙ J. pbr̃ cardi. tunc aplice sedis legatus quibusdã aliĩs ecctĩs et clericis in spũalibᵒ r tẽporalibᵒ contulit monasteria eorũdem: ipsi patriarche obedire recusant r ei de iuribus patriarchalibus respondere in sue ꝑsumptiõis adiutoriũ inducentes ɔfirmationes hmõi collationũ a sede aplica ipetratas. ¶ Cũ igik nolimᵒ iura q̃ diocesanis debenk: ꝑ collatiões seu cõfirmationes predictas minuiᵉ seu ledi: mãdamᵒ quatenᵒ occasione hmõi non obstãte: ipi patriarche reuerentiã r obediẽtiã exhibere curetis: eiq; de iusticiĩs suis integre respondere.

¶ Finis secundi.

¶ De vita r honestate cleri- [continued]

e ¶ Minui. qr nõ dz ide ꝓcedẽ iuriaꝝ occasio vñ iura nascunk C. vñ vi. meminerint. r. j. ꝺ ac. q̃libet et qñ. r q̃a q̃ sua iura vnicuiq; epõ nõ ꝓuak. q̃d aliõ ꝺ ẽ q̃ vt ordo ecclsiasticᵒ cõfũdak: vt. xj. q. j ɔuenit. nec fuit itẽtio dñi pape ꝑ ɔfiratoẽm hmõi aliq̃d subtrahere epo diocesano nec etiã ꝑ collationẽ cardinalis imo remãet ius saluũ diocesano epõ. j. de reli. do. c. ij. r dicit papa nec honorẽ meũ reputo i q̃ fres meos honorez suũ ꝑdere cognosco. vt. xcix. di. ecce. Et sic pz ꝙ ꝑ ɔfirationez hmõi ius alteriᵒ nõ tollik. sic etiã lz papa recipiat aliquẽ ꝺ sua ꝓtectõe nõ ꝓptea eximik a iurisdictione sui epi. j. ꝺ ꝓuile. ex pte. sic lz aliq̃ assumãk i cõfraternitatẽ hospitalarioꝝ sive tẽplarioꝝ / nõ eximũtur a iurisditõe suoꝝ epoꝝ. j. de ꝓuile. cũ r plãtare. H. pe. r. c. ex tuaꝝ. r. c. pe. Ber.

Confirmatio pape ius alteriᵒ nõ tollit.

¶ Rub. De vita et honestate clericoꝝ. ¶ Qr. s. visuz est de iudiciĩs: et iudices maxie clerici non debent eẽ i pctõ maxime cũ iudicãt. iij. q. vij. iudicet. iõ post tractatũ iudicioꝝ subĩcik qualik clerici debeant se habere in vita et honestate vt sic vitẽt oẽm maculam pcti. Itẽ pt ɔtinuari vt. s. in ꝓhemio cõtinuak. Nã in primo libro dixit de psonis r officiĩs earũ. In secũdo de actibᵒ hoim in iudicio: restat videre de actibᵒ hoium extra iudiciũ tã respectu clericoꝝ q̃ laicoꝝ. Et quia clerici sunt digniores laicis ꝑmo hic tractat in tertio de actibᵒ clericoꝝ. in quarto ꝟo de actibus laicorum Tractaturᵒ igik auctor in hoc tertio libro de actibus clericoꝝ voluit ꝑmittere istã rub. de vita r hone. cle. qr pre oibᵒ debẽt clerici vita r honestate fulgẽ. Et dic ꝙ ꝟbũ vita / ɔcernit nẽta ad victũ cl'icoꝝ: ꝟbũ aũt honestate ɔcernit ipos respectu moꝝ: sic nihil superfluit ¶ De hac materia habek. xij. q. j. et. xxj. q. iij. r. xxiij. di. H. clerici comã. vsq; ad si. dist. et ca. his bene ergo et. xxxv. et. xlj. et. xliij. et. xliiij. et. lxxxvj. et. xcj. et. xcij.

Continuatio.

dist.ꝑ totū.ꝛ de ꝯse.dist.v.nunq̄.vsq̄ ad.c.de spiritu.

a ℭ Ut laici secus. ℭ Laici prope altare vel in choro dū officia celebrant̄ stare nō debēt. sed causa orandi ire vel accedere possunt. ij.di. Tria sunt dicta.fm ibi:sed pars.ternum ibi:ad orandum Abbas sicu.

a ℭ Ut laici. Supple statuimus.

ℭ Glo.seq.reddit cām ꝛ textuz fortificat.

b ℭ Sec⁹ altare. Laici eīn ibi stare non debēt: sed tm̄ clerici vt liberius intendāt diuinis officijs: vt de conse. dis.ij.sacerdotū. consecrate enim mulieres incensum circa altare portare non debent.xxiij.di.sacratas. et in ca. non liceat: et de conse.distin.j.in sancta.ꝛ.ɔ̄.u.pro xi.c.j.in fi.

ℭ Glo.seq.cum seq. ponit quadruplex nomen loci inter cancellos. ſ in quarto aliqui variant.

c ℭ Sed pars illa.i.chorus in quo morant̄ clerici ad cantandum.qui diuidit̄ ab altari per cācellos: vt ptz per exemplū in ecclesia bonon.ꝛ locus intra cācellos appellatur sacrarium.vnde insacrati hoīes ibi sacrata vasa cōtingere nō debēt.de cōse. dist.j. in sancta:ꝛ appellatur sacrariū diaconiū:eo ꝙ diaconus ministrat ibi altari.xxiij.di.nō oportet.Dicit̄ etiā presbyterium.de cōse.dist.ij.sacerdotum.

d ℭ Sicut mos est.Et ita est hic ar.ꝓ consuetudine al'r ponūt sancta.i.maior pars ecclesie siue corpus.

e ℭ Sctā sctōꝝ.In q̄ summ⁹ sacerdos intrabat: sed hodie laici ꝛ femine ad orādū ꝛ cōicādū tm̄ pn̄t intrare:ſ al'r ibi stare nō debēt. Alij exponūt sctā.i.maior ps ecclie siue corp⁹ q̄ pars dr̄ ecclie a vulgarib⁹.Ber.

cor. Ex concilio magūtino.

ℭ Cum celebrat̄ diuisus esse debet clerus a populo. Ca.j.

Ut laici[a] sec⁹ altare[b] qn̄ sacra mysteria celebrant̄ stare vel sedere inter clericos non p̄sumāt.

ℭ Sed pars[c] illa que cancellis ab altari diuiditur tātum psallentibus pateat clericis.

ℭ Ad orandum ꝟo ꝛ cōicandum laicis et feminis (sicut mos[d] est) pateāt sctā sctōꝝ[e].

Ex concilio pictauēsi.

ℭ Breue est nec potest breuius summari. Capitulū.ij.

Clerici arma[f] portantes et vsurarij[g] excōicentur. Ex cōcilio maticēsi.

ℭ Presbyter habens populum debet habere clericū qui secum cātet et in alijs hic expressis eū iuuet. Capitulū.iij.

Ut quisq̄[h] pbr̄ qui plebem[i] regit: clericū habeat[k] qui secū cātet: et epistolam[l] ꝛ lectionem legat: et qui possit tenere scholas[m] et admonere suos parrochianos vt filios suos ad fidē[n] discendam mittāt ad ecclesiā: quos ipse cū omi castitate erudiat.

Gregorius.ix. ℭ Non potest breuius summari. Capl'z.iiij.

Si quis ex clericis[o] comam relaxauerit[p] anathema[q] sit.

Ex concilio cartaginensi.

ℭ Breue est ꝛ non aliter summatur. Capitulum.v.

Clericus neq̄ comam nutriat[r] / neq̄ barbā.

Ex concilio triburiensi.

ℭ Cleric⁹ nō i sacris nec professus pōt vxorem ducere sed iterū tondebit̄ si vult gaudere priuilegio clericali: vel dispēsatiue tenere bn̄ficiū.b.d. fm modū q̄ est magis ꝯsenta

Clerici arma. ℭ Pro summario nota ꝙ armoꝝ delatio clericis est inhibita intantū ꝙ ꝯ̄ facientes grauiter peccāt:hoc colligit̄ ex eo qꝛ tale delictū est excōicatione dignū vt hic: sed excōicatio nō infert̄ nisi ꝓ graui crimine vt in.c.null⁹.ꝛ in.c.nemo.xi.q.iij.Ab.

f ℭ Clerici arma. Clerici arma portare non debent xxiij.q.viij.clerici.ꝛ.c.q̄cūq̄:sine iusta cā.†Iustā cām intellige si ꝑ loca periculosa transitū faciant tunc pn̄t portare arma ad terrorē latronū ſ percutere non debeant.arg.xxiij.q.iij.maximianus. alīter portare nō debent ꝛ si tertio admoniti non destiterint perdūt priuilegiū illius canonis.xvij.q.iiij.si quis suadente.ꝛ.ɔ̄. de sen.excōi.in audientia.ꝛ.c.contingit.ij.

ℭ Glo.seq.differentiam ponit a qua in fine recedit.

g ℭ Usurarij. hoc intellige de laicis q̄ sunt excōicandi nisi restituāt vsuras.ɔ̄.de vsur.p̄terea. et clerici ab offō ꝛ bn̄ficio suspēdēdi: vt ibi dr̄: ꝛ repellēdi sunt etiā a dignitatib⁹ ɔ̄.de excel.prela.inter dilectos. et etiam depont debēt si de hoc cōuincantur.xlvij.di.qm̄ multi.ꝛ nichilominus excōicandi sunt si eas nō restituant.

h ℭ Ut quisq̄. Subaudi statuimus vt.ɔ̄.c.j.

i ℭ Plebem.i. populū. q̄cunq̄ sit ecclesia siue plebs siue capella.v.ɔ̄.de filijs presby.ꝓposuit

ℭ Glo.ista.arg.

k ℭ Clericum habeat. Arg. ꝙ eccl'ia dedicari nō dꝫ nisi dos ꝓ duob⁹ ad min⁹ sufficiat clericis j.q.ij.placuit. et de cōse.dist.j.nemo.ɔ̄ hoc dic vt ɔ̄.de ꝯse.eccl. vl' alta.ca.cū sicut. in glo.nec etiā.

ℭ Glo.sequens signat cōtrarium ꝛ soluit. demum querit et soluit.

l ℭ Epistolā. Sic accolit⁹ debet legere epistolā.cōtra.xxxiiij.dist. si subdiaconus. hoc intellige in necessitate in eccl'ijs illis: vbi non sunt subdiaconi: al'r intellige fm illud.lxix.di. qm̄ videm⁹ nec diacon⁹ etiā ep'laꝫ legē dꝫ qꝛ videret̄ ab ordie suo recedere.lxxiij.di.si q̄ clerici.ar.ɔ̄ ꝯse.di.j.c.j. ꝛ.ij.i fi. ꝛ.xcij.distin.in sancta. Sed pone ꝙ ibi nō sit subdiaconus:sed pbr̄ diacon⁹ ꝛ accolitus q̄s dicet ep'lam? accolitus:ꝛ diacon⁹ dicat euāgeliū qđ est ei⁹ officiū: sed si accolitus dixit ꝓphetiam diacon⁹ dicat ep'lam.Uin.

m ℭ Scholas. Docendo pueros psalteriū ꝛ cātare.

n ℭ Ad fidem.i.symbolum.i. credo in deū patrem qđ antiquitus ante baptismū didicerant baptizandi. de cōse.dist.iiij.ante viginti.ꝛ.x.q.j.placuit.

o Si quis ex clericis. Istud ca.habes. xxiij.dist. si quis ex clericis.

ℭ Glo.seq.casum excipit ꝛ ponit versus.

p ℭ Relaxauerit. habitū semel susceptū non debet dimittere.xx.q.iij. procliuis nisi ex iusta causa.ɔ̄. eod. clerici. vnde cū quidā reprehēderetur a papa r'ndit.

Tutius vt peterem laici sub imagine remam.

Fas fuit vt sinerem luxuriare comam. Ber.

q ℭ Anathema sit.i.fiat non eīn est excōmunicatus ipso iure.xxx.dist.quasi per totum.

Clericus. r ℭ Nutriat.nisi ex iusta cā: vt dictū est in pri.c.ꝛ.ɔ̄.c.clerici. imo derāso capite et patētibus aurib⁹ incedere dꝫ.xxiij.dist.nō liceat.ij.

Marginal notes: diuisio — † Cons cor.tex. in aut. statuimus. cum nota.C.ɔ̄ — epi.et cleri.et Bal.in x.cel.ɔ̄ pa.te. c.si clericus. — Diaconi offm̄ est dicere euāgeliū. — bsus.

neus lr̃e/ꝭm quẽ ponit vnum casum dñarat. Capl'm.vi.

Clericus[a] si tõsura dimissa vxorẽ accepit. q̃ quidẽ sit sine gradu[b] nec monasterio a parẽtib[9] tradit[9c]: vxorẽ ꝑmittaꝛ hr̃e: ꝛ iterũ tõdeatur[d]: nec in vita sua vxorẽ dimittere audeat. Alexan. iij. cantuarieñ. archiep̃o.

¶ Clericus dꝫ tonsura deferre. ꝛ si nõ vult põt inuit[9] a suo superiore tonderi. Cap̃m. vij.

Clericis[e]. ꝛ infra. ¶ Clerici q̃ comam nutriunt ꝛ barbã: etiã inuiti[f] a suis archidiaconis tondeantur.

Idem in cõcilio lateraneñ.

¶ Frequentans monasteria monialiũ ꝛ monitus nõ desistens: si clericus est deponiꝛ. Si laicus excõicatur. C. viij.

Monasteria scimonialiũ si quisq̃ clericus sine mãifesta ꝛ rõnabili[g] cã frequẽtare[h] presumpserit ꝑ ep̃m arceaꝛ: ꝛ si nõ desierit[i] ab officio eccliastico reddaꝛ immunis. Si laici excõicatiõi subdanꝛ: ꝛ a cetu fideliũ fiãt penitus alieni. Gregorius. viij.

¶ Ep̃s põt statuere in ecclia certũ numerum clericorũ ꝭm ipsi[9] facultates q̃ viuãt i cõi: ꝛ cõtradictores ad hoc cõpellere ꝛ istos in cõi viuẽtes põt absoluere ab excõicatiõe incursa ꝑpter iniectionem manuum in sociũ. Capitulũ. ix.

Quoniam vt ait scriptura: ꝛ infra. Statuimus vt facultatib[9] eccliaꝝ vestrarũ ꝑuentibus ꝛ expẽsis[k] diligenter inspectis certũ in eis valeatis ponere numerũ clericorũ: ꝛ statuere vt bona eorum veniãt in cõe: in vna domo[l] vescantur: atq̃ sub vno tecto dormiant et quiescant. ¶ Si qui vero contradictores extiterint: licitũ vobis sit per suspensionem officij ꝛ bñficij: aut grauiori etiã pena si op[9] fuerit ad hanc obseruãtiam eos appellatiõe cõpellere nõ obstante. ¶ Indulgem[9] etiã vt si q̃sq̃ eorũ q̃ simul viuũt[m] ꝑ man[9] iiectiõe i sociũ a cõione meruerit fieri alienus: recõsiliãdi et pñiam imponẽdi

---

Summarium. a Clericus. ¶ Legi põt hoc ca. sic q̃ principiũ ꝛ finis ponãt vnũ casum: mediũ vero ponat aliũ: et ꝭm hũc intellectũ. h. d. Si clericus nõ in sacris cõtrahat matrimoniũ/vxorẽ nõ dimittat: ꝛ si ꝓfessus cõtrahat separatur ab vxore ꝛ iterum tondebitur.

b ¶ Sine gradu sacro. sl. xxxij. dist. si quis eoꝝ.

c ¶ Traditus. Si em̃ traditus fuisset ita q̃ monachus esset nõ posset hr̃e vxorẽ quã postmoduꝫ accepisset al's n̄ prohibeꝛ redire ad seculũ. J. de regu. ꝛ trãse. ad reli. cũ sim[9]. et. xx. q. j. quã ꝓgenitores. ꝛ. xxxij. di. placuit. seriatiꝫ. si qui vero.

¶ Glo. sequens signat cõtrariũ ꝛ remittit.

d ¶ Tondeaꝛ. Arg. ẽ hic q̃ clericus ꝯiugatus dꝫ portare coronã. arg. ad hoc. xx. q. iij. eos qui. et. ca. proximis. Sed arg. ꝯ J. de cle. cõiuga. Joã. vbi de hoc.

e Clericis. Capitulũ istud ponitur. xxiij. dist. clerici. ꝛ est pars illius J. ne cleri. vl' mona. c. clericis.

¶ Glo. seq. duo elicit argumẽta

f ¶ Inuiti. Argu. q̃ aliq̃s cogẽdus est ad bonũ ꝛ ad id ꝑcipue qđ iã suscepit. xlv. di. de iudeis. l ij. ꝛ. J. de bap. ꝛ ei[9] effec. maiores. versus finẽ. al's nemo dꝫ cõpelli ad bonũ: vt ibi dꝛ xxiij. q. v. ad finẽ. Itẽ arg. q̃ bñficia cõferunꝛ inuitis. xlv. dist. ꝛ q̃ emendat. xxiij. q. v. nõ vos. circa mediũ. ꝛ q. iiij. displicet. ꝛ. lxxiiij. dist. placuit. ꝛ. c. consuluit.

Monasteria. g ¶ Rationabili. xviij. q. ij. perniciosam. ꝛ. c. diffinimus. ꝛ. xcj. dist. clericus solus. nec sufficit causa rationabilis nisi sit manifesta: vt hic videtur. ꝛ arg. xj. q. iij. non sunt. ꝛ. xij. q. j. nolo.

¶ Glosa seq. reci. per. q.

h ¶ Frequẽtare. Solã frequentiã reprobare videꝛ sed frequẽtia videꝛ ex duab[9] vicib[9]. xxv. q. ij. ita nos. arg. op. xxvj. dis. vna tñ nec repetita: q2 remissionẽ venie crimina nisi semel cõmissa nõ habeãt. C. de epi. au di. l. iij. sic ergo vltra vnã vicẽ sine manifesta ꝛ rõnabili cã nullus illuc ire dꝫ: q2 statim malum presumitur.

i ¶ Non desierit. Argu. q̃ admonitio semper precedere debet vindictam vt se corrigat quis anteq̃ puniatur. xij. q. ij. indigne.

Quoniam. ¶ Tria sunt dicta. Secũdũ ibi: si qui. Tertium ibi: indulgemus. Abbas.

¶ Glo. seq. notat triplicis expense rationem habendã ꝛ de residuo numerũ taxandum alle. quinq̃ concor.

k ¶ Et expẽsis. Istud notabile est q̃ in facultatib[9] estimãdis habẽda est rõ expensaꝝ ꝑ q̃ fiunt in hospitalitate ad quã tenenꝛ eccl'ie. vel i ep̃alib[9] ꝓsoluendis. J. de ꝓben. ꝯ monachis. ꝛ recipe nũcios ꝛ legatos ap̃lice sedis. J. de cẽs. cuꝫ instãtia: ꝛ ar. ad h[o]. xij. q. ij. nobis. Illi em̃ fructus estimãdi sunt q̃ supsunt deductis expẽsis. C. de fru. ꝛ li. expẽ. l. j. ꝛ ita tot sunt ponẽdi i ecclesijs quot ex fructib[9] illis possint honeste sustẽtari vt hic enũderer ptꝫ. ꝛ. J. de insti. c. j. ꝛ. c. auctoritate. J. de cõcess. ꝓben. ex ꝑte. in fi. ꝛ. S. de ꝯsti. cũ. M. ferra. ꝛ. J. de verbo. sig. c. vl. ꝛ hec exceptio legitima est cũ facultates nõ sufficiũt: siue sint distincte ꝓbẽde in ecclia siue non.

¶ Glo. seq. alle. tres canones ꝓ et duos ꝯ quos dupl'r soluit.

l ¶ In vna domo. Sic. xxxij. distin. ꝑter hoc. et de cõse. dist. v. in oib[9]. ꝛ. xij. q. j. necessaria. Ar. ꝯ. xij. q. j. q2 tua. ꝛ. xxxij. dist. si q̃ vero. So. qđ dꝛ hic ꝛ in concor. signatis: ius cõe est ꝛ honestũ esset vt seruareꝛ: sed derogaꝛ huic iuri ꝑ cõtrariã cõsuetudinẽ quã papa scit ꝛ tolerat. Capitula cõtraria loquunꝛ ꝭm antiqua tẽpora de q̃busdã clericis cõiugatis quib[9] dabãtur bñficia extra consortiũ aliorũ potius de gratia q̃ de iure q2 de nouo conuersi fuerãt ꝛ loquiꝛ in vtroq̃ capitulo de ep̃o angloꝝ. sic xxv. qõ. iij. quedã lex. ꝛ. c. qđ scripsi. Si vis intelligere cap'm istud de regularibus planum esset q2 non dicitur hic de quib[9] loquatur: ꝛ hoc videꝛ ex eo q̃ dicitur J. indulgemus vt quisq̃ eorũ qui simul ꝛc̃. q̃ simul in eodem refectorio comedere et dormitorio dormire debent. J. de sta. regu. cum ad monasterium.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. de q̃bus clericis hoc intelligatur.

m ¶ Qui simul viuunt. Ex hoc videtur q̃ loquatur hoc capitulum de regularib[9] qui simul viuunt ꝛ dormiunt quibus tñ concessum est vt a suis prelatis absolui possint. J. de sen. excõ. monachi. ꝛ. c. cũ illoꝝ. ꝛ hoc idẽ priuilegium cõcessum est hospitalarijs hierosolymitanis: vt ꝑ suũ priorẽ qui sacerdos est absoluãtur.

Marginalia: ꝯ Concor. lex nemo. C. de epis. audi. — ꝯ Concor. tex. in. l. iij. cũ glo. ff. vbi pupil. edu. debe. — Excõicati clerici an possint a suis p̃latis absolui.

.i. de senten. excõi. canonica. alij vero plati secularium ecclesiarũ hoc priuilegiũ nõ habẽt: qz cuz regularib⁹ tñ cõcedat: vt pz p iura pdicta: alijs denegaẽ. xxv. disti. qualis. et ar. .ff. de psump. nõne et. ff. de iudi. cũ pretor. nõ eñi ꝙ vni psone p priuilegiũ sigillatim cõceditur alijs cõuenit denegari. xvi. q. i. hinc etiã in fi. et vij. q. i. petisti oĩbus eñi illud bñficiũ est phibitũ nisi spãr sit cõcessum. et sic licet ligitur hoc cap. ita de regularib⁹. Ber.

a ¶ Atrocitas hoc semp excipitur .ff. õ sen. excõ. cum illorum.

Cum ab ol. ¶ Primo reprehẽdit auariciã iudicũ. Secundo ponit reprehẽsionis causam. Tertio concludit iusticiam ptes parit. Ab.

¶ Glo. se. casuz excipit quẽ determinat et signat cõtrarium.

b ¶ Abstinere nisi vbi q̃s redimit ius suũ. vt. j q. iij. q̃situz. ar. .ff. de symo. dilect⁹ vbi õ hoc. semp tñ psumit ẽe malum. vt. j. q. j. nisi ius q̃. nisi manifeste pbeẽ zriũ. videẽ eñi corrũpere iudicẽ: licet sit ar. .ff. xiiij. q. v. nõ sane. Vin.

¶ Glo. se. reci. per. q. an sz. l. rc. soluit ꝙ nõ alle. cõtrarium et soluit.

c ¶ More sclariũ. Mos iste de decima parte litis exigẽda ɔtra legẽ est. vt in auc. de iudi. ¶ ne autem. col. vj. vbi delegat⁹ etiã a pncipe nõ hz nisi duos aureos in pncipio litis et duos in fine. et hoc cum cã excedit cẽtũ aureos. alr̃ nichil. vt ibi õr. arg. C. de testa. l. ɔsulta. ordiari⁹ aũt nõ dz hr̃e nisi sportulas. iij. q. iij. offeratur. ar. C. de epi. et cle. auc. gñaliter. sed ibi decima pars datur aduersario: sz nõ iudici. vñ nõ ɔtradicit. Aduocat⁹ etiã sup certa pte litꝫ cũ clientulo pacisci nõ dz. C. de postu. si quis aduocatorum.

¶ Glo. seq. re. per. q. an debentur expense iudici: et distingũit inter delegatũ pape et ordinariũ vel delegatum ordinarij.

d ¶ Preter expẽsas. Delegati enim iudices debẽt hr̃e expẽsas qñ pficiscũtur extra domiciliũ suũ sicut testꝫ. iiij. q. iij. ¶ venturis. ꝙ nemo cogiẽ suis sumptibus militare. .ff. de symo. cũ sit romana. et .ff. de pscrip. cũ ex officij. et xxviij. q. j. iã tunc. et de suo nõ tenetur quis facere bñficiũ. x. q. ij. pcarie munera eñi nõ sumpt⁹ prohibentur. j. q. j. iudices. et modica exẽnia recipere possunt. ff. de offi. presi. l. plebiscita. exẽnia enim nõ sunt lucra. ff. de offi. pcõ. l. solent. ¶ viti. ea tñ moderatiõe ne pducanẽ ad nimiã q̃titatẽ: vt ibi. et ne litigatorib⁹ enorme dãnũ infligãt. ar. x. q. iij. illõ. imo si pauperes sint litigantes debent etiã a sumptib⁹ abstinere: qz nec tunc ordinari⁹ hz sportulas. in auc. de mãda. pnci. ¶ si tibi quoqz. col. iij. ordinarius autem nunq̃ dz hr̃e expensas. nõ ideo stipẽdia sunt ei ɔstituta. xxiij. q. j. militaẽ. imo et cũ de mãdato pncipis ad aliã pniciã pficiscit dz expendere illa q̃ domi expenderet in auc. de mãda. pn. ¶ illõ tñ. coll. iij. qñqz tñ ordiarius recipit expẽsas cũ ecclesiam consecrat. .ff. õ symo. cũ sit romana. et cũ visitat puinciã suam. .ff. de censi. cũ apls. et c. sopite. et c. cũ nup. Itẽ si ordinari⁹ dat delegat. tũ / tunc ordinarius dz ei facere expẽsas. .ff. de offi. ordina. inter cetera. lz q̃dã ɔtrarium faciãt: q̃d tñ facere nõ dbẽt. vñ posset ab eis repeti tanq̃ indebitũ. ar. .ff. de magist. phibeas. et .ff. de cẽsi. pcuratores. in si. et. xvij. dist. qm̃. et c. seq.

ptãtẽ plenariã habeatꝫ: nisi forte atrocitas[a] facti penam grauiorẽ expectet. Inno. iij

¶ Ecclesiastici iudices/ et delegati gratis iudicare debẽt nec exigere possunt decimas vel aliã q̃tã litis/ etiã si hoc habeat consuetudo. Capl̃m. x.

Cum ab omni spẽ mali pcipiat apl̃us abstinere[b]: et ĩfra. ¶ Sane ad audiẽtiã aplat⁹ nr̃i puenit ꝙ cũ ex delegatiõe nr̃a causas suscipitis pertractãdas: more secularium[c] sup decima litis vel pte alia p diuersa terrarũ cõsuetudine p̃ter expensas[d] victualiũ cũ litigãtib⁹ receptis pignorib⁹ p salario ɔuenitis ¶ Nos attẽdẽtes ꝙ ad hoc vobis et alijs clericis sint ecclesiastici reditus deputati: vt ex ipsis honeste viuere debeatis: et ĩfra. ¶ Ideoqz mãdam⁹ quaten⁹ ab hmõi exactiõib⁹ decetero abstinẽtes et vigorẽ iudiciariũ gratis[e] studeatis litigãtib⁹ ipartiri nõ obstãte ꝙ ĩ fraudẽ a q̃busdã pponiẽ ꝙ id exigaẽ noĩe assessorũ[f]: cũ nec iustũ iudiciuz iudici vendẽ liceat: et venales sñie ab ipsis ẽt sclarib⁹ legib⁹ reprobenẽ[g]. Idez liuonien. epo et eis q̃ cũ ipo sũt fratrib⁹

¶ Ad euitãdum scãdalũ pñe religiosi diuersi habit⁹ missi ad pdicandũ de nouo cõuersis/ se in vnũ supiorẽ habituz et ppositũ ɔformare. Ca. xi.

Deus q̃ ecclesiaz suam noua semp ple fecundat: et ĩfra. ¶ Ne igiẽ si dispar in vobis obseruãtia fuerit et dissimilis habit⁹ apd eos q̃bus vnũ euangeliũ pdicatis scãdalũ suscitet. ¶ Mandamus quaten⁹ eo nõ obstante ꝙ inter vos monachi sunt et canonici regulares: vel alij ẽt regularẽ vitã sub alia districtiõe pfessi[h]: oẽs pariẽ ĩ vnũ

e ¶ Gratis studeatis. Gratis ẽ dz iudex iudiciariuz ordinẽ impartiri: nõ tñ pptera reprobantur expẽse: testꝫ eñi gratis dz ferre testimoniũ: et tñ recipit expẽsas. iij. q. iij. ¶ vẽturis. Sic et pcuratori nõ phibẽtur sumpt⁹: sed pacisci de certa pte litis prohibetur. ff. de pac. l. sumpt⁹. et fideiussori phibeẽ de certa parte pacisci qui fideiusserat iudicatum solui. ff. mã. l. si remunerandi. ¶ maurus pau. Ber.

f ¶ Noĩe assessorũ. Assessor enim bene potest petere mercedẽ: qz suis sumptib⁹ ad hoc nõ cogitur. xxviij. q. j. iã nũc. nemo eñi de suo beneficiũ facere cogitur. x. q. ij. pcarie. et .ff. de pscrip. cũ ex officij. et merces sibi p labore suo constitui dz. xij. q. ij. charitate. et iurisconsult⁹ bene põt vendere rectũ consiliũ. xj. q. iij. nõ licet et. xiiij. q. v. nõ sane. et dicit lex ꝙ spe premiorũ imitãdus est assessor. C. de asses. l. j.

g ¶ Reprobenẽ. Ita ꝙ nõ sit opus appellare. ij. q. vj. ¶ venales. et C. qñ puo. nõ est neces. l. venales. Si autẽ fuerit sñia arbitri tener. sz agẽs ex ea repellitur doli exceptiõe. C. de arbi. l. iij. Ber.

Deus qui. ¶ Pmo ponit exordiũ. Scdo cãm mãdati ibi: ne igiẽ. tertio mãdatũ ibi. mãdam⁹. Ab.

¶ Glo. seq. arg. et illud determinat.

h ¶ Professi. Ar. ꝙ sicut in q̃lib3 iuramẽto auctoritas pape itelligiẽ excepta. vt. .ff. de rescrip. cõstitut⁹. et

Marginal notes: .j. thes sal. v. — diuisio — ¶ Ad idẽ est tex. l. l. iij. ff. q̃d quisqz vni. et l. ij. one rãde. ff õ optõ. lega. — Expẽse an sint iudicibus ministrãde. — ¶ Concor. tex. cũ glo. et Bar. l. i. j. ff. õ var. et extordi. cogni.

auctori tas pape an i telliga tur ex cepta i pfessio ne.

Frio sensu.r.s.de furtis.venientes.ita r in pfessiōe. ar.j.de regu.r trāseū.ad reli.qz i insulis.hoc verū in tellige qtū ad solēnitates.sec⁹ tn ē in his q sūt de sub stātia ordis.vt.j.s sta.reg.cū ad mōasteriū.i fi.Cum aūt isti sint diuersaꝝ pfessionū sim'l nō phi eē i vna ec clesia qz dicit ca non.hoīes diuer se pfessionis nō sociabi i vno eo dēqz officio.xvj q.vij.i noua.da dlibz se gforma re dz morib⁹ eo rū inter q̄s viuit vt.xij.di.quisq̄s nā ex diuersitate te hit⁹ generat scandalū.xxxiij q.v.qd do part. cōfirmabūt aūt isti se in sugioꝛi habitu:sz iteri⁹ ferant vestes cō gruētes sue reli giōi. Et ē h ar. p opinione hu. q cāonic⁹ regu laris possit fieri canonic⁹ i eccl'a sclari.ar.lxxiiij. di.quoꝝdam.r lviij.dist.c.ij.si cut mōach⁹ pōt esse eps in eccl'a seculari.xviij.q j.ca.j.Jo.

p.xxv

Monachꝰ pōt eē epsi ecclesia sclari.

TEm scoꝛē. Primo ponit factū rep hensibile.Scd'o illd pcipit emē dari ibi.fraternitati.Ab.si.

Glo.se.distin guit inter ludos lasciuie r cōpun ctionis.

a Laruarū phibitū ē et cū ludibrij vti habi tu mōachali vl' alio religioso et grauit punit q hoc facit.in aut.de san.epis.§.vi.col. ix.et argu.C.de epis.audi.l.mime. Nō tn hic phibet repsentare psepe dni:herodē:magos:r qlit rachel ploraūit filios suos.rc.q tāgunt festiuitates illas de quib⁹ hic fit mētio cū talia poti⁹ inducant hoīes ad cōpūctionē q ad lasciuiā vel voluptatem:sicut in pa scha sepulchrū dni r alia repsentant ad deuotionem excitādā. Et q h⁹ possit fieri est ar.de cōse.dist.ij.se mel.r di.iiij.qrto.psus fi.r quodlibz festū est signū r repsentatio pteritaꝝ rerū.lxxv.dist.q die dnico.

b Festiuitatib⁹.s.sci i stephani:iohis:inocētiū.

c Poti⁹ corruptelā. Turpis consuetudo poti⁹ dr corruptela q gsuetudo q citi⁹ ē extirpāda.viij.di.ma la gsuetudo.r.s.de gsue.cū int' vos.r.c.cū venerabil. et.s.de exces.prela.inter dilectos.

ephe sios.v Col. iij.

Presepe dni. et mlta alia re psenta ri phi.

regulare ppositū et honestū habitū qtū ad hoc spectat: officiū cōformetis. Idem.

Ludi theatrales etiā pre- textu consuetudinis in eccle sijs vel per clericos fieri non debent. Capitulum.xij.

CUm decoꝛē dom⁹ dei r infra. Interdū lu di fiunt in ecclijs theatrales et nō solū ad ludibrioꝛū spe- ctacula/ introducūtur in eis mōstra laruarū[a]: verūetiā in aliquib⁹ festiuitatib⁹[b] diaco- ni/pbri/ac subdiaconi isanie sue ludibria exercere presu- mūt: r isra. F.v.mādamus qtenus ne p hmōi turpitudi nē ecclie inqnet honestas:p- libatā ludibrioꝛū gsuetudinē vel poti⁹ corruptelā[c] curetis a vestris ecclesijs extirpare. Idem in concilio generali.

Clerici debet continere et caste viuere. cōtra facientes punit. r seuerius puniuntur illi qui possunt legitimo ma- trimonio vti. Capitulū.xiij.

UT clericoꝛū mores et act⁹ i meli⁹ refoꝛmēt cōtinenter et caste viuere stu deāt vniuersi.psertim i sacr' ordinib⁹ gstituti/ab oī libidi nis vicio pcauētes: maxime illo ppt' qd venit ira[d] dei i fi- lios diffidētie: quaten⁹ in cō spectu oipotentis dei puro coꝛde/ac mūdo coꝛpe valeāt ministrare. Ne vero facili- tas[e] venie incentiuū tribuat delinquēdi: statuim⁹ vt qui gprehēsi fuerint incōtinētie vicio laboꝛare put mag' aut min⁹ peccauerit: puniatur sm canonicas sanctiōes:qs efficacius r districtius pcipi mus obseruari: vt qs diuin⁹ timoꝛ a malo nō reuocat:tē- poꝛalis saltē pena[f] cohibeat a pctō. Si qs igit' hac de cā suspēsus psūpserit celebra re diuina nō solū ecclasticis bñficijs spoliet': verūetiā pro duplici culpa perpetuo dpo- nat'[g]. Prelati vero q tales psūpserit i suis iniqtatib⁹ su- stinere/maxie obtentu pecu- nie vel alteri⁹ comodi tpalis pari subiaceāt vltiōi. Qui aūt sm regionis[h] sue moꝛem nō abdicarūt copulā gnga- lē:si lapsi fuerint grauius pu niant': cū legitimo matrimo- nio vti possint. Idē in eodē.

Cleric⁹ crapulos⁹ vl' ebrio sus monit⁹ nō dsistēs ab offō vel bñficio suspēdit'. C.xiiij.

A Crapula[i] et ebrietate omnes clerici diligen ter abstineant. Unde vinum

UT clerico. Quibz sunt dicta. Primo indicit clericis honestatē et castitatē.scdo imponit pe nam.tertio aggrauat.quarto punit platos negligen tes r coꝛruptibiles.quinto punit grecos incontinen tes.scda ibi.ne vo.tertia ibi.si qs igit'.quarta ibi.pla ti.quinta ibi.qui aūt.Ab.si.

d Ira dei.vt j.s exces.prela. clerici.r.xxxij.q vij.flagitia.r in auten.vt non lu xu.contra natu. coll'.vj.et tales vitio supplicio puniūtur. C.de adul.cum vir.

e Facilitas xxiij.q.iiij.est in iusta.r ii ea que male vsurpātur omittim⁹: exces sus viā alijs ape rim⁹.xxxv.q.ix. loci.r.xxiij.di.p uenit.

f Pena. Si mile dicit lex.q ad vite decoꝛem domestice lau dis exēpla nō re uocāt correctio nis saltē medici na gpellat.C.de emē.ppl.l.vna. r.s.de elec.cum in cūctis in fi.r lxij.distin.docēt duo est pcius r necesse est vt fer ro abscidantur vulnera que.rc lxxij.disti.plari mos.i fi.r ferrū qppe nostre mē tis.rc.vij.q.j.§. cum autem.

g Deponat Ecce qrta est pe na illius qui ce lebrat suspēsus j.s cle.excō.mi.

Con cor.lex. i.§.sz r pigri tie.cur no.per Bal.in aut.de questo. coll'.vj. Con cor.lex. l.i.ex di uersis. §.j.cū no.ff.s rei ven di.r ins sti.de pu.iu. §.itē le ge iulia

clerici.r.c.latores.nisi probabili ignoātia excusent'. eo.titu.apostolice.

h Regionis. hoc dicit' pter oꝛientales qui vtū tur mrīmonio iā cōtracto etiā in sacris oꝛdinib⁹ j.de cleri.gnga.cū olim.xxxj.di.aliter.Ber.

A Crapula. Primo phibet crapulā r ebrietatē Secūdo abusum se obligantiū ad potum. Ter tio penas statuit ibi.si quis.Ab.

i A crapula.iij.di.deniqz.crapula dr qtū ad su pfluitatē ciboꝝ.r dr crapula qsi cruda epula. Ebrie tas qtū ad potū.r dr ebrietas ab e/qd est sine:r bria qd ē mēsura.vn ebri⁹ ē q sine mēsura bibit.vn Oraci⁹ Fecūdi calices quē nō fecere disertum. Insurgunt rixe tunc pauper coꝛnua sumit. Glo.seq.querit et remittit.

distīc o

Crapu la. Ebrie tas. Ebri⁹. versus

a ¶ Uel beneficio. Hoc relinquitur arbitrio superioris vt delinquentem suspẽdat ab officio vel beneficio. Quid si dicat iudex suspẽdo te ab officio vel bñficio? Dic super hoc: vt no. j. de cleri. excõ. mi. latores. in glo. vel notu. que incipit. et etiam. Ber.

suam vendidit non tenet de euictione. ff. quarũ re. ac. nõ da. l. iij. §. j. z C. de reli. z sum. fu. in auf. aleap. visus seruandum est quod ibi dicitur.

e ¶ Congruẽtem. Ut videant differre a monachis.

f ¶ Nõ notãda. Arg. p medio spectãdo. j. de offic. deleg. cõtenti. ff. de acquiren. re. domi. l. adeo §. cum quis.

sibi tẽperẽt: z se vino. Nec ad bibendũ quispiã incitet: cum ebrietas z mẽtis inducat exilium z libidinis prouocet incentiuũ. ¶ Unde illũ abusum penitus decernim9 abolẽdũ: q̃ in qbusdã partibus ad potus eq̃les suo mõ se obligant potatores: et ille iudicio talium pl9 laudat q̃ plures iebriat: z calices fecũdiores exhaurit. ¶ Sed qs autẽ sup his se culpabilem exhibuerit (nisi a superiore cõmonitus satisfecerit) ab offõ vel beneficio[a] suspendat. Idem in eodem.

¶ A negociis p̃sonis locis indis/vestib9 ihonestis: z omnino nimie honesto p̃cipit clericos abstinere: z habitu honesto vel cui9 vanitatẽ i plurib9 exprimit z detestat. Cap. xv.

Clerici officia vel commercia secularia non exerceãt[b] maxime ihonesta. Mimis ioculatoribus et histrionib9 nõ intendãt. Et tabernas[c] prsus euitẽt: nisi forte cã necessitat' i itinere cõstituti. Ad aleas[d] z taxillos nõ ludant: nec hmõi ludis intersint. Coronã z tõsurã habeãt cõgruẽtẽ[e]. Et se in officiis ecclasticis et aliis bonis studiis exerceãt diligẽter. Clausa deferãt desup indumẽta nimia breuitate vel lõgitudine non notanda[f]. Pãnis rubeis aut viridib9: necnon manicis aut sotularib9 cõsuticiis: frenis: sellis: pectoralib9: calcaribus deaurat'[g]: aut aliã supfluitatẽ gerẽtib9 nõ vtãt. Cappas manicatas ad diuinum offm̃ intra ecclãm nõ gerãt: sz nec alibi q̃ sunt i sacerdotio z psonatib9 cõstituti nisi iusta cã[h] timoris exegerit habitũ trãsformari. Fibulas oino nõ ferãt: neqz corrigias auri vl' argẽti ornatũ habẽtes: sed nec anulos[i] nisi qbus cõpetat ex offõ dignitatis. Põtifices autẽ in publico z in ecclia sup indumẽt' lineis oẽs vtant: nisi monachi[k] fuerint q̃s opz ferre habitũ mõachalẽ. Palliis diffibulat' nõ vtant in publico: sed vel post collũ vel ante pectus hincinde connexis.

Hono. iii. ambiañ. episcopo.

¶ Clericus q̃ tertio monitus a negociationib9 secularibus nõ abstinet interim pdit q̃ ad bõa priuilegiũ clericale. h. d. Et est text9 multũ not. et qui quotidie allegat. Capi. xvi.

Ex litteris pontini comitis intellexim9: q̃ q̃dã clerici sue terre poti9 secularib9 negociationib9 q̃ officiis diuinis intẽdũt z gaudere volẽtes priuilegio clericali nolũt statutis patrie (quibus quotiẽs expedit sicut laici se tuẽtur[l]) in negociationũ suarum questibus subiacere: et infra. ¶ Mãdam9 quaten9 si tales

¶ Lerici. ¶ Aduerte ad vnũ verbũ Inno. diligẽter. dicit enim q̃ hoc ca. loquit de honestate. pe. Ho dicebat q̃ q̃dã sũt honestat': q̃dã p̃cepti. Ab. si

b ¶ Non exerceãt. Qd̃ q̃ fecerint ab offõ suo degradẽtur. xci. dis. clericus inio nunq̃ de manu sua exeat psalteriũ. de ɔse. dis. v. nunq̃. in princi.

c ¶ Et tabernas. xliiii. distĩ. clerici.

¶ Glo. se. textuz fortificat. secundo obiicit et sol. tertio q̃rit ponit opi. pls. contrariam z soluit.

d ¶ Ad aleas. Hic phibet clericis non tm̃ lude re: sz ne itersint ludo: licz q̃ qui publice aleator est repellit a p̃motione. j. de ex cess. pla. iter dilectos. nec debent esse inspectores ludi hmõi. i au tẽ. de san. epis. §. interdicim9. col. ix. z trib9 annis arceant a ministerio: vt ibi d. Sz videt q̃ p̃mo sit admonẽdus cleric9 anteq̃ puniat vt. xxxv. di. c. j. sz hoc credo in bñficio obtento: sec9 in obtinẽdo. q2 multa ipediũt q̃ nõ desiciũt. xv. q. j. §. vlt. z j. de excess. pla. inter dilectos. iureiurã. quẽadmodũ. z j. de excess. pla. inter dilectos. Sed nunq̃d põt repeti q̃d p̃dit in alea. Dicunt q̃dã q̃ nõ: sz paupib9 ẽ erogãda pecunia illa. ar. xiiii. q. v. nõ sane. Cũ turpitudo v'sat ex vtraqz pte melior ẽ ɔditio possidẽtis. ff. de ɔdi. ob tur. cã. l. si ob turpẽ. §. porro. z l. vbi aũt. hec fuit op. pls. Alii dicũt z meli9 q̃ possit repeti. ff. de alea. l. vi. i fi. vbi d. q̃ si fu9 vl' filiusfa. amiserit pecuniã. pr̃i vl' dño dabit repetitio z ẽt vsqz ad. l. annos vt dicit greca ɔstitutio. Et si qs exiscẽs i alea rẽ

Lud9 z ludi inspectio phibetur clericis.

Ludo p̃ditum non possit repeti.

g ¶ Deauratis. Hoc sunt licẽtia p̃ncipis etiã laicus hr̃e nõ dz C. de vesti. ele. z aura. l. nemo. ll. zj. añ ɔformabũt se i vestib9 ɔsuetudini regionis ne videatur hypocrite. vt. xxx. dist. si qs viroz. z. iiii. dis. erit autẽ. ne vilescat dignitas clericalis. lxxx. dis. epi. De hac materia dicit. xxj. q. iiij. i summa. Jo.

Uestes ferant fm ritum regionis.

h ¶ Cã timoris. Tũc eni habit9 mõachalis pp hec suscept9 non p̃iudicat. j. qd̃ me. cã. platũ. z ita cleric9 iusta de cã põt postponere habitũ clericalem nec censet apostata.

i ¶ Anulos. Per anulũ enim psumit mr̃imoniũ. ar. xxx. q. v. femine. z j. de p̃sump. illud. i fi.

¶ Glo. se. ar. remit. z signat j.

k ¶ Nisi monachi. Ar. q̃ monachus factus ep̃s nõ penitus absoluitur a regula monacha li. de hoc no. xvj. q. vii. in noua. Arg. j. xviij. q. j statutum. Ber.

¶ Ex litteris. ¶ Primo ponitur querela. Secundo prouisio ibi. Mandamus. Abbas sic.

¶ Glo. sequens signat contrarium.

l ¶ Se tuẽtur. Cũ isti statuta patrie approbẽt p se tenent ea recipere ɔtra se. xx. di. si romanoz. z. iiij. q. iij. §. si qs testibus. z. q. viij. cuius in agendo. z si illa reprobãt. nõ debẽt ex eis ɔmodũ habere. j. de censi. cũ olim. z C. de re. credi. q. aliter. j. rñ. in fi. Arg. j. z. dis. ca. j. z xxx vij. dist. si quid veri. z. ij. q. vij. hereticus. et arg. j. de except. cum venerabilis.

diuisio.

a ¶ Tertio. Hec est canonica admonitio.xvij.q.iiij. si q̄s domū.ꝛ.c.de pbr̄oꝝ.ꝛ.xxiiij.q.iij.de illicita. post quā admonitionē nisi destiterint ꝑdūt priuilegiū illi⁹ canonis.xvij.q.iiij.si q̄s suadēte.ꝛ.j.de sen.excōi.i presentia.ꝛ.c.ꝯtingit. admonitio em̄ semꝑ p̄cedere dȝ vindictā. xij.q. ij. c. indigne. xvij.q. vij.oēs decle.ꝛ.j. ɓ sen.excō.sacro approbāte cōcilio. i p̄n. verūtñ nō loquit hic de illo priuilegio si q̄s suadēte.

b ¶ Negociationibus. Talia em̄ clericis sunt phibita.ɓ. eo.c. clerici.ꝛ.lxxxviij. dist.fornicari.et xiiij.q.iiij.clerici et .j. ne cleri. vel mona. per totū.

¶ Glo.se. notat q ipso factō ꝛc. rationem ponit et duo facit ꝛ quomodo verbū differt a facto.

c ¶ Cū facto. No. q ipso facto amittit q̄s priuilegiū suum: vt hic ptz.ꝛ.j.de sen.excō.ꝯtingit. vnde frustra iplorat ecclie auxiliū q̄ cōmittit i eā. vt in eo.c.ꝯtingit.q frustra implorat legis auxiliū q̄ cōmittit in legē.j.de vsu.q frustra.‡ ꝛ seipsos reddūt indignos priuilegio suo.si.j.de imu.ec.c.viii.ꝛ si.xvij.q.iiij.c.frater ꝛ coeps.sic ipso facto appellat.ɓ.ɓ appel. dilecti.ꝛ.c.vt nostrū.ꝛ facto renūciat q̄s appellationi ɓ.de offi.deleg.gratū.ꝛ.j.ɓ his q̄ si.a ma.par.c.ex ore. Sed ipso ỽbo clericus priuilegio suo renūciare nō potest. ɓ.de fo.cōpe.si diligēti.ꝛ.j.de sen.excōi.cōtingit.

¶ Glosa seq.no.a cōtrario sensu q clerici. ꝛc̄.

d ¶ Suis facultatibus. Bñ dicit suis: q ꝑpter hoc facultatib⁹ ecclie nō fit p̄iudiciū. q delictū ꝑsone ꝛc̄. xvj.q.vj.si ep̄s. Et no. qd̄ dicit dū his se implicāt. q.d. si nō implicāt se his priuilegio ecclastico gaudebunt in reb⁹ suis sicut in reb⁹ ecclie: qd̄ est bñ notādum: q res clericoꝝ ꝛ ecclesiarū eodē priuilegio gaudent.xij.q.ij.ecclesiarum seruos.ꝛ.xvj.q.j.sitr. Si ỽo se implicāt tūc cessat priuilegiū.ꝛ ita suspendit priuilegiū alicuius ad tēpus ꝑpter delictum.xv.q.vj.iuratos.ꝛ.c. nos sanctoꝝ.si.C.de cur.fu.l.cū oliis.ꝛ.j. de sen.excōi. sacro.ꝛ.lxxj.dist.si q̄ sunt.ꝛ.c.seq. De eo priuilegio dicit decre. q cleric⁹ vxorat⁹ etiā tōsurat⁹ priuilegio clericali gaudere non potest.j.de cle.coniuga. Joan.

‡ Concor.l.si. §. sui ꝑo post q̄.C.de iu.deli. ꝛ.l. auxiliū.in si.ff. de mino.

tertio[a] a te cōmoniti ab hmōi nō resipuerit: sȝ pretermissis diuinis officijs negociationibus[b] institerit supradictis cū[c] factō priuilegiū abijciāt clericale: ꝑ tu q̄min⁹ dū his se implicāt de suis facultatib⁹[d] statutis et cōsuetudinib⁹ p̄rie subiaceāt nō defendas eosdem.

¶ De cohabitatione clericorum et mulierum.

Ex concilio maguntinen.

¶ Clericus nō dȝ retinere in domo mulierē suspectā de incōtinētia etiā si sit mater vel alia ꝯsanguinea. Capitulū.j.

Inhibendum est: vt nullus sacerdos feminas de quibus suspitio pōt esse retineat[e]. ¶ Sed neqȝ illas quas canones[f] concedunt matrē: amitam: et sororem. q instigāte diabolo ꝛ in illis[g] scelus perpetratū reperitur: aut etiā i pedissequis earundem. ‡ ¶ Sed si qua de his necessitatē habuerit: presbyteri habeāt in vico aut in villa domū lōge a sua cōuersatione: ꝛ ibi eis q̄ sunt necessaria subministrēt[h]. ¶ Prohibendū q̄qȝ est vt nulla femina ad altare[i] presumat accedere aut pbr̄o ministrare: aut infra cācellos stare siue sedere.

Ex decreto Eugenij pape.

¶ Excōicatur clericus in sacris qui a suspectarū mulierū colloquio vel earum cōsortio monit⁹ nō desistit. Caplm.ij.

Si quisq̄ sacerdotū[k]. i. pbr̄ diacon⁹: subdiaconus: de q̄cunq̄ femina crimine fornicationis suspectus / post primā secūdam et tertiā

Inhibendū. ¶ Sacerdos mulieres quas etiā antiqui canones ꝑmittunt si suspecte sunt retinere nō dȝ. h.di. Et hȝ q̄tuor dicta. Primo ponit q nullus cleric⁹ dȝ tenere extraneā. Scd̄o q nec consanguineam. Tertio q cōsanguinee indigēti extra hospitium suū pōt ꝑuidere Quarto q nulla femina tanq̄ ministra in ecclesijs clericis misceat. Scd̄a ibi si neqȝ. Tertia ibi sed si. Quarta ibi prohibendum. Abbas si.

Summarium. diuisio

e ¶ Retineat. Ut.xxxij. di. iterdixit.ꝛ.c.nullus ꝛ.c.preter hoc.ꝛ lxxxj.di.cū oib⁹.

‡ Concor.tex. in aut. nullā.ꝛ in.l. cū q̄. C. de epi. et cleri.

¶ Glo.seq.obijcit ꝛ soluit distinguit inter suspectum et nō inter collateralē ꝛ descendentem.

f ¶ Canones. xxxij.dist. interdixit.lxxxj.di.cū oibus. Uidet q canon iste corrigat oēs illos canones cū illi permittāt hmōi mulieres cū clericis habitare: matrē: sororē: ꝛ amitā: ꝛ idē ꝑmittit Innoc. j.e.c.a nobis.cōcordās prioribus canonibus. Sic solue hāc cōtrarietatem: qd̄ dr̄ hic intellige de suspectis clericis ꝛ iuuenibus et de mulierib⁹ suspectis: quia si suspecte sunt non debent secū manere.xxxiij.dis.quorūdam. Illa loquunt de illis mulieribus de q̄bus nulla est suspitio mali: q in talib⁹ naturale fedus nichil seui criminis suspicari permisit.j.e.c.a nobis.et.C. de epi.ꝛ cle.cū q̄.ꝛ.ɓ.de presump.cū in iuuētute. Itē in linea transuersali vsqȝ ad scd̄m gradū p̄nt hr̄e clerici cōsanguineas: vt.lxxxj.dist.cū oibus. In descendētibus vel ascendentibus videtur q vsqȝ ad quartū gradū: ibi amplius pōt extendi permissio q̄ in collaterali.

Clerici an permittāt hr̄e secū mulieres ꝯsanguineas.

g ¶ In illis.i.occasiōe illaꝝ q̄n q̄ alie ꝯmorāt cū illis vel veniūt ad illas vñ dicit aug.nō oēs q̄ cū mea sorore sunt sorores mee sūt.lxxxj.dis.legit. vel itellige ꝑpe vt lr̄a dicit ꝛ hic vult lr̄a sequēs aut in pedissequis illaꝝ.

¶ Glosa seq.rect.per contrarium.

h ¶ Subministrēt. Et sic ptz q clerici p̄nt sustētare cōsanguineos paupes de quib⁹ caplm hoc intelligit quibus potius q̄ extraneis tenent.lxxxvj.dist.non satis.alas si non diuites sunt vel vt diuites eos faciant: vt.e.c.ꝛ.xij.q.ij.quisquis ad idē.xxxi.dist.omnino.‡

i ¶ Ad altare presumat. Ut.xxiij. dist.sacratas: et de consecra.dist.j.in sancta.

‡ Concor.tex. in.l. si mandauero.et qd̄ ibi not.ff. mādā.

¶ Glosa seq.alle.iiij.concor.ꝛ vnum ad conuersum.

k Si quisq̄ sacerdotum. Nomine sacerdotis intelligūtur inferiores: vt patet hic: q inferiora intelligūtur i superiorib⁹.vt.xciij.dis.legimus.in si.ꝛ

¶ Rub. De cohabi.cle.ꝛ mulie. Q mulierū cōsortia reddūt vitā clericoꝝ de incontinentia suspectam ideo post precedentē rubricā subijcitur hec rubrica. Ab.

Continuatio

¶ De hac materia tractatur.xxxiij.di.nullus vsqȝ ad §. ꝑhibentur.ꝛ.c.interdixit.ꝛ.xxxiij.di.c.viii.xxxiij. di.per totum.xviij.q.ij.pro huius. vsqȝ ad §. itē sunt alij.ꝛ.xxxiij.q.iiij.per totum.

xliij.q.v.penale.et.ff. de re iudi. in toto.ff.iij.dist.c.j. & ecõuerso appellatione clericorũ superiores vel maiores intelliguntur.xj.q.j.de persona ad finem.

a ¶ Admonitionem. Sic in aut. vt liceat ma. & aui. §.pe.& c.viij.col.viij.& j.de sen.excõ.in audientia.& c. cõtingit:et.ĩ.ti. xxi.c.viij.

b ¶ Canonice iudicet.i.in monasterio ponat. xxxiij.dist.c.fraternitatis. Alij exponũt.i.in seruitutẽ redigat. vt.xxxij.dis. eos immo & ipsa concubina si hoc publicũ est dz excõicari.j.de sen.excõica.si concubine.Ber.

Clericos. ¶ Habet tria dicta.scdm ibi:verũ.tertiũ ibi:& si qui.Ab.

divisio

c ¶ Publice.q̃ sunt excõicande ex quo publicus est.j.de sen.excõ. si cõcubine.

¶ Glo.se.signat contrariũ et dupliciter soluit.

d ¶ Abiurandas. Nec cõtemptu iuramẽto renertant ad eas propter presumptiones vt sequitur. Argu. contra.j. qui cle. vel vo.ex tuarũ: ibi abiurare:sed ibi cõtraxerat matrimoniũ cũ ea: licet de facto cũ esset subdiacon⁹ et qñq3 quis ab vxore separat: sic debet iurare. xxxv.qõe.vj.ab isto die. Uel hoc intellige de suspectis & illud ca.ex tuarum.de non suspectis:de quibus verisimile est q debeant iuramentum seruare.

¶ Glosa seq.arg.alleg.v.iura & vnum simile.

e ¶ Redeuntes. Arg.colligit ex hac lra q nõ est inhibendũ alicui p iuramẽtũ qd verisimile sit q nõ debeat illud obseruare.ar.xxij.q.j.ita ergo.& c.nõ est.& cõtra.& j.de sen.excõi.ex tenore.& j.de psump.lras.et.C. de indi.vidui.l.ij.& hec ratio est etiam quare iuuenibus nõ iniugatur solẽnis penitẽtia.l.dist.penitẽtes.Ber.

f ¶ Perpetuã.i.donec resipiscant.sic instit.loca.§ adeo.et.ff.de pecu.id vestimẽtũ.& j.de ma.cõ.cõtra interdic.eccle.de muliere.si.x.q.j.quia sacerdotes:vt ceteri timeant.vt ibi dicitur.

¶ Con. ea.l.q̃ ẽ crimine.& ibi Saly. C.q̃ accusa.ñ pos.

admonitionẽ[a] inueniat fabulari:& aliq̃ mõ cõuersari cũ ea excõicationi subdat. femina vero canonice[b] iudicetur.

Alexã.iij.salerñ.archiepõ.

¶ Non dz prelat⁹ clericũ cogere ad cõcubinã abiurandã sed eam nolentem dimittere põt excõicare. Capitulũ.iij.

Clericos in sacris ordinib⁹ cõstitutos:qui publice[c] tenẽt cõcubinas ad eas abiurãdas[d] nolum⁹ a tua fraternitate cõpelli: ne in eandẽ fornicationẽ instinctu diabolice fraudis redeũtes[e] piuriĩ reatũ incurrãt. ¶ Uex ipsos p suspẽsionis et interdicti sententiã debes arti⁹ cogere:vt mulieres ipsas a se ita remoueant: q de illis sinistra suspitio nõ possit haberi. ¶ Et si qui eorum ad ipsas redire vel alias accipe forte presumpserint:in aliqs eorũ debes ppetuã[f] excõicationis sniam proferre:vt alij eo⁊ exẽplo[g] perterriti a simibus arceantur.

Idem cantuariẽs.archiepõ et eius suffraganeis.

¶ Si clerici moniti concubinas non dimittũt suspẽdunt a beneficijs. Et si se nõ corrigunt deponunt. Capl'm.iiij.

Sicut ad extirpandã: & infra. ¶ §.v. mãdam⁹ qten⁹ clericos vre iurisditionis qui in subdiaconatu & supra[h]: fornicarias habuerint: studiose monere curetis vt a se illas remoueãt/eas vlteri⁹ minime admissuri. ¶ Si vero acqescere cõtẽpserint:eos ab eccle.bñficijs vsq3 ad satisfactionẽ cõgruam suspẽdatis[i]. ¶ Et si eas suspẽsi psũpserint detinere:ipsos ab eisdẽ bñficijs ppetuo remoueã curetis[k].

Idem eboracẽñ.archiepõ.

¶ Littere a clerico concubinario suspenso super absolutione: tacita facti serie; obtente non valent. Capitulum.v.

Sup eo po q asseris. A. pbrm fornicariam detinentẽ ppt hoc ab offõ suo suspẽsũ[l]: & infra. ¶ Porro si lras a nobis obtinuerit q̃ facti seriẽ[m] nõ ptineãt nolum⁹ illas sibi pdesse.

Idẽ londo.epõ.

¶ Si clerici moniti nõ dimittunt concubinas suspenduntur a bñficijs: & si se non corrigunt deponũtur. Capl'm.vj.

Si aũt clerici tue iurisditionis siue in sacris ordinib⁹ siue in inferiorib⁹ cõstituti / fornicarios detinent nisi eas ad secundã vel tertiã cõmonitionẽ a se dimiserint easdẽ decetero cõtempturi:liceat tibi eos ecclesijs[n] vel earũ portionib⁹[o] ap. postposita spoliare[p]. officio ipsis nihilo-

g ¶ Exẽplo.pena enĩ vni⁹ dz eẽ met⁹ alteri⁹.vt.ff.de pe.l.capitaliũ.§.famosos.xlv.di.sed illud.et.ij.q.vij. qpropt.& j.de excel.pla.tãta.& x.q.j.qz sacerdotes.l.ff.

Sicut ad extirpandã. ¶ Habet tria dicta q̃ patẽt in tex.scdm ibi:si vero.tertium ibi.& si.Abbas.

divisio

¶ Glo.sequens recitetur per.q.

h ¶ Et supra. Alij nichilominus sunt cõpellẽdi.lz nõ cũ tãto rigore vt vel cõtineant vel bñficia dimittãt.j.e.si autẽ.et.xxxij.dist.lectores.

¶ Glosa sequẽs signat cõtrariũ et soluit.

i ¶ Suspẽdatis. Ita isti non sunt suspẽsi ipso iure vr.§.xxxij.di.null⁹.& c.preter hec.Sol.qd dr hic.et.j.e.c.si aũt.intelligit de his q̃ adhuc tolerant ab eccña qz illa ipso iure nõ sunt suspensi qd dr in xxxij lo cũ hz qñ factum est notoriũ vl qñ sunt cõdẽnati p sniam als qñ cũq3 sit aliqs criminosus non est vitandus.j.e.vestra.& xxviij.di. cõsulendum.& j.eo.ca.viij.

k ¶ Remouere curetis. Quia crescẽte cõtumacia crescere dz et pena.ĩ.vt lic.nõ cõtest.qm̃.in fi. et.ff.de pe.l.relati.

Super eo.

l ¶ Suspẽsum. ab epõ suo.Ber.

m ¶ Seriem. Scz quare fuit excõicatus vel suspẽsus p focaria.vel si ex alia cã vt exprimat oẽs cãs excõicationis & suspẽsionis als non habetur pro absoluto.j.de sen.excõi.cũ pro causa.ij.ĩ.de offi.ordi.ex parte.als lre essent impetrate tacita veritate: vnde non valerent.ĩ.de rescrip.super lris.& c.dilectus.

Absolut⁹ nõ est q̃ ali qd õ veritate suppressit.

Si autem. ¶ Habet tria dicta que patẽt.Ab.

n ¶ Ecclesijs. Cum sint prelati illarum.

o ¶ Portionib⁹. Cũ habeãt ptẽ in eccña pbendata.

¶ Glosa seq.signat cõtrarium & dupliciter soluit.

p ¶ Spoliare.q̃ spoliatio perpetua intelligit ex quo sine ipis pfinitione hic dr.C.de penis.seruus. Sed cõtra vr.ĩ.eo.sicut.vbi post admonitionẽ suspendũtur

anteq̄ puenerit ecclesijs: ꝛ hic statim post admonitionē spoliant. So. hoc intellige ꝑm illud vt primo suspēdant et si se nō correxerint spolient: s; certe de iure sit q̄d hic dr̄. q: si se nō corrigunt post trinā admonitionē recte possunt spoliari bn̄ficio et ꝙ ibi suspendūtur: intelligo ꝙ fiat ex grā vt sic expectent adhuc. B.

distingue aliud est notoriū facti. aliud iuris: aliud p̄sumptiōis. Notoriū facti est q̄d ita exhibꝫ se aspectui hoim ꝙ nulla pōt tergiuersatiōe celari. ī.e.c. pri.ꝛ.c. vlti. ꝛ de tali hic itellige ī q̄ null⁹ audit appellās. ī. de ap. cū sit romana. i fi. ꝛ.c. cōuenit. ꝛ i tali notorio credit simplici officiali. ii.q.i.§. ali quando. nec req̄rit scia olm sed pluriū: vt qñ omneo admissū scelus pclamāt: vt ij.q.i.c. scelus. et ca. de manifesta. Notoriuz iuris est de q̄ aliq̄s cōdēnat: vel est in iure ꝯfess⁹: vt hic ꝛ.ff. de sta.ho.l. vlt.ꝛ.ff. de re iudi. re iudicata. ꝛ.ī.eo.c. vlti. ꝛ in hoc notorio q̄ꝛ q̄ redrit pbatio si negef. ī. de re iud. sicut. Notorii p̄sumptū est: vt paternitas filiatio.ff. de l in uocā. q: semp. et ī. de fi. pr̄by. cō querēte ꝛ cōsanguinitas dr̄ notoria presumpta ī.ō diuor.§.i. ꝙ aliq̄s sit fili⁹ alterius nō posset vere pbari.ff. de condi.ꝛ demon. lucius.

Notoriū est triplex

Vestra duxit deuotiō. Famosuz est iū ꝑpter materiā intrinsecam ipsius: tū ꝑpter materiā extrinsecā. s. notoriū. et vtraq̄ est multū difficilis et periculosa. Diuiditur. pꝛio ponit decisa ꝯsultatio. Scdo decisa rn̄sio. scda ibi: alicubi q̄ subdiuidit. Primo allegat p ꝛ ꝫ. Scdo distinguit tres q̄litates criminis ibi: ceterū. Tertio distiguit animum abstinentis ibi: item aliū Quarto ꝛ vltimo ex omnibus predictis solutionem concludit ibi: sine dubitatiōe. Abbas.

diuisio

a ¶ Null⁹ audiat. xxij. distin. nullus. ꝛ.c. preter hec.

b ¶ Quantum cūq̄. vt. xv. q̄st. vi. ca. vlti. vsq̄ ibi: ceterum.

† Adde ꝙ fides sola aperit ianuā celi. not. dictuz. Cy. C. ō sum. tri. ꝛ ff. ca. i ru brica.

min⁹ interdicto. Lucius. iij.

¶ A clerico fornicario q̄diu toleratr nec hꝫ operis euidentiam licite audiuntur diuina: ꝛ percipiūtur ecclesiastica sacramenta a notorio vo abstinendū est: nō q: in sacramēto sit defect⁹: sed ad ipsoꝝ fornicatoꝝ emēdatiōnē. h.d. inherēdo verbis lre. Capitulum. vij.

Vestra duxit deuotio inquirendum: et infra ¶ Alicubi dr̄ nullus audiat[a] missam sacerdotꝭ quē scit indubitāter cōcubinā hr̄e. alibi vero legit non pōt aliq̄s q̄ntū cūq̄[b] pollutus fuerit: diuina polluere sacramēta: que purgatoria cūctarum cōtagionū existūt. Qualiscūq̄ em̄ sacerdos sit: q̄ sunt scā coinq̄nari nō pn̄t. Sumite ergo ab omni sacerdote xp̄i mysteria: q: omnia in xp̄i fide[c] purgātur†. ¶ Ceterū[d] aliud est crimē notoriū[e]: aliud occultum. Notoriū diffinit de q̄ pbr̄ canonice cōdēnat[f]. Occultum[g] q̄d ab ecclia tolerat. Ceterū aliud est qñ crimē notoriū nō diffitet[h] pbr̄ vel de ipo est canonice[i] cōdēnat⁹. Aliud est pene occultū[k] q̄d ab ecclia tolerat. ¶ Item aliud est a taliū[l] officijs abstinere: vt peccādi licētia ceteris auferatur: ꝛ hm̄ōi ad penitētie fructū trahātur atq̄ aliud si tanq̄ in fornicatione iacentiū talia mysteria respuātur. ¶ Sine dubitatione itaq̄ teneatis ꝙ a clericis et p̄sbyteris q̄q̄ fornicariis q̄diu tolerantur[m] nec habēt operis euidentiā[n]: licite diuina mysteria audiātur: et alia recipiātur sacra ecclesiastica.

Innocē. iij. exoñ. episcopo.

¶ Si fornicatio clerici est ita publica ꝙ trāsit in notoriū: nec accusator/ nec testis necessari⁹ est: sed si est publica p solā famā nō sufficiūt ad condēnationē sola testimonia. i. testiū dicta nō iurato: ū: sed si ex hoc oriretur scādalū indicitur purgatio i qua deficiēs canonice punitur. Capi. viij.

Tua nos duxit fraternitas cōsulendos: si de clericis publice concubinas

c ¶ In fide christi. id est per fidē christi. hucusq̄ sunt verba capituli quod inducit. Ian.

d ¶ Ceterum. Hic incipit respondere distinguendo inter crimen notorium et occultum.

¶ Glo. seq. distinguit inter famā ꝛ notoriū ꝛ manifestum. ꝛ notorium triplex: facti iuris ꝛ presumptionis.

e ¶ Notoriū. Ad intelligentiā eoꝝ q̄ hic dicunt not. ꝙ aliud est fama aliud manifestū ꝛ aliud notoriū. Fama sic ꝯsueuit describi. Fama est illese dignitatis status vita ꝛ morib⁹ ꝯprobatus ꝛ in nullo diminutus.ff. de var. ꝛ extraor. cog. l. cognitionē §. estimatio. ꝛ qui talē famā negligit crudelis est. xij. q. j. nolo. Fama vero qñq̄ ex sciētia: qñq̄ ex suspitione procedit: qñq̄ ex certo actore: qñq̄ ex incerto. de ꝯse. dist. iiij. sanctū est. Manifestū dicit q̄d ex scientia ꝛ certo actore procedit ꝛ q̄d pōt pbari.ff. de testa. ꝛ qui test a. fa. pos. heredes palā. ꝛ. xj. q. iij. eoꝝ qui accusant. Item etiā qñq̄ dicit occultū q̄d pōt pbari. C. de ap. eos §. si quis aūt. sed ꝛ manifestū dicit qñq̄ de quo ꝯstat p ꝯfessionē vel pbationē vel p euidētiā facti. ī. de vb. sig. cū olim. sed tale manifestū potius dr̄ notoriū. ī.e.c. vlti. Circa notoriū

Fame descriptio.

Manifesti descriptio

f ¶ Cōdēnat. hoc est notoriū iuris.

g ¶ Occultuz q̄d nō hꝫ vindictam q: latentia peccata vindictam nō habent. xxxij. q. v. xp̄iana. ꝛ tamdiu reputatur occultum licet plures sciant quamdiu ab ecclesia tolerat: vt hic dicit: ꝛ. xv. q. vlti. c. vlti. †

h ¶ Nō diffitet. Immo ꝯfitet i iure: ꝛ sic est notoriū iuris: ꝛ sic duob⁹ modis dr̄ notoriū iuris p ꝯfessionē ꝛ p s̄niam. ī. eo. c. vlt. vt dr̄ i notula ad itelligētiā. ꝛ hic. B.

i ¶ Canonice condemnatus. In quo casu nullus debet audire officiū illius in quo etiam casu loquitur p̄ma auctoritas. nullus audiat ꝛc. Ber.

k ¶ Occultum. hoc distinguitur prout sequitur.

l ¶ Taliū. Scilicet q̄ pene occulti sunt seu ab ecclia tolerati ab officijs taliuz abstinere bono zelo vt p hoc ad pniam reuertant penitētie: sed ex ꝯtēptu abstinēdū nō est: q: l; in fornicatione iaceāt nō sunt ꝯtēnēdi vt se quit aliud est si tanq̄ iacentium ꝛc. q: illud nō licet.

m ¶ Tolerantur. In quo casu loquitur secunda auctoritas: non potest aliquis ꝛc. Ber.

n ¶ Operis euidētiā. hic explicat notoriū facti in q̄ casu ꝛ duob⁹ p̄missis. s. cū sunt cōdēnati vl ꝯfessi in iure officia ipsorum sunt respuenda. ī. eo. c. vlti.

Tua nos. ¶ Cōis diuisio. scda ibi: nos igit. Ab.

diuisio

† Adde q̄d dicatur crimē occultuz. q̄d publi. q̄d noto. et q̄d manifestū vi. bal. in. l. cū fratrez C. ō his qui vt indig.

a ❡ Conueniunt.i.interrogantur.
b ❡ Testimonio. Simplr dato sine iuramento. B.
c ❡ Inter q̄s. Et ideo magis p̄sumit q̄ vitam illoꝝ agnouerūt.xxiij.q.j.parat᷒.ſ.de p̄sump.quosdā.ꝛ.c.quāto.ꝛ.xij.q.ij.q̄ ꝛ humanis.ꝛ.xvj.dis.q̄ dicitis.

et.c.vi.ꝛ hic.ꝛ.ſ.e.vr̄a.qn̄q3 tñ q̄tū ad se ꝛ q̄tum ad alios.xxxij.di.null᷒.ꝛ.c.p̄ter hec.ꝛ.ſ.d symo.tanta.ꝛ hic.in fi.ꝛ.ſ.e.vr̄a.qn̄q3 aliquis dicit suspensus quo ad alios ꝛ non quo ad se. vt cū ciuitas vel villa ē iter dicta ꝓpter delictū ciuium vel secularis potestatis: tūc clerici nō sūt suspēsi q̄ ad seqꝫ i alio possunt celebrare nō interdicto.sic.ſ.d clerici.peregri.tue.

d ❡ Nec accusator.ij.q.j.d manifesta.ſ.d accu.euidētia.ꝛ.ſ.de iureiurā.ad nostram.
e ❡ Celari.q3 et si vellet negatio nlla esset.C.de pe.qui sniam ff.de tribu.illud §.penul.
f ❡ Nō ex euidentia. Si ꝯstet aliquē habē suspectā mulierez secū in domo eo ip̄o videt ꝓbata fornicatō.ſ.e.si quis.ꝛ.c. clericos.ꝛ si publice eaz detineat eo ipso ꝯuictus est vt in.c.clericos. al's em̄ nō possz esse certū nisi ꝑ huiusmodi presumptionē.ſ.de p̄sump.litteras.ꝛ c.iij.ergo si hec notoria nō sunt sed tamen fama sit/ testionia nō requirunt: vt sequit in lra.
g ❡ Testimonijs.ff.de testi.l.iij.§.eiꝫ diuus ꝛ iiij.q.iij.§.alia est fides.i aut.d instru.cau §.si vero.col.vj.vas lent tamen talia testimonia ad i famiā alicui᷒.arg.de cōse.dist.j.iubemus.xxiij.dist.c.j.ꝛ.ij.q.vij.cum pastoralis.

habentib᷒: q̄ qn̄ a te ꝯuenīūtur[a] se esse ꝯcubinarios diffitent: nec apparet contra eos legitim᷒ accusator: credēdū sit testimonio[b] bonoꝝ viroꝝ inter q̄s[c] viuere dinoscūtur. ❡ Nos igit con.t.t.r.q̄ si crimē eoꝝ ita publicū ē: vt merito debeat appellari notoriū in eo casu nec testē: nec accusator[e] est necessari᷒: cū huiusmodi crimen nulla possit tergiuersatiōe celari[e]. Siuero publicū est/nō ex euidentia[f] sed ex fama in eo casu ad cōdēnationem eoꝝ sola testimonia nō sufficiunt: cū nō sit testimonijs[g] sed testib᷒ indicādū. Sed si de clericis ipsis talis habeat suspitio vt ex ea scandalū[h] generet in pp̄lo l3 ꝯtra ipsos nō apparuerit accusator: eis tamē est canonica purgatio indicenda: quaz si prestare noluerit vl' defecerint in p̄standa: eos canonica debeb3 aiaduersiōe pūire.

Idem pistoriensi episcopo.

❡ Breue est vnde nō summāt̄ur. Capitulum.ix.

A Nobis tua fraternitas req̄siuit: et infra. ❡ Cū clericis q̄q3 non ꝑmittas mulierculas[i] habitare nisi forte de illis ꝑsonis[k] existāt in quibus naturale[l] fedus nihil ꝑmittit seui crimīs suspicari.

Grego.ix. ❡ Clericus cōcubinarius in officijs vitādus nō est nisi sit notori᷒ Cap.x.

Q Uesitū est de clericis in fornicationē prolapsis/si eorum sit officiū priusq̄ penituerit audiēdū. ❡ Uerum et si quēlibet ꝑ mortali peccato quo ad seip̄m[m] cōstet esse suspēsum: nō d3 tñ in officijs euitari[n].q3 quantum ad alios etiā i casu ꝓposito[o] suspēsus nō est: nisi pctm̄ hmōi sit notoriū ꝑ sniam[p]: seu ꝯfessionē factā in iure: aut ꝑ euidentiā rei que tergiuersatione aliqua celari non possit.

❡ De clericis coniugatis.

Alexā.iij. ❡ Matrimonium ꝯtractū ꝑ clericū existētem i sacris nō tenet. secus i minorib᷒: sed tūc cogit dimittere beneficium. Capitulū.j.

SI qui clericorū infra subdiaconatum acceperint vxores: ipsos

n ❡ Euitari. Et ita l3 aliquis sit criminosus nō debet in officijs euitari q̄diu ab ecc'ia toleratur vt.ſ.eo.titu. vestra duxit.et.xv q.vlt.c.vlt.nisi i trib᷒ casibus seq̄ntib᷒.cū quis de hoc sit condēnatus vel i iure cōfessus: vel euidentia rei sit factū notoriū. d hoc satis dictuz est.ſ.e.vestra.
o ❡ Proposito. Bene dicit in casu ꝓposito.s.d fornicatōe vt in p̄n.ca.in isto em̄ casu mag3 videt vitād᷒ cū i alijs non sit quis ip̄o iure suspēsus: q̄ tūcūq3 crimē fuerit notoriuz: excepto symōie crimine: vbi suspēsus ē ip̄o iure ēt si crimē sit occultum.xxxij.disti. §.verū.j.q.j.reperiūtur.ſ.de symo.tāta.ꝛ sic nota.Uin.

h ❡ Scādalū. Ex hoc videt q̄ ꝓpter solā suspitionē sine famā nō est indicēda purgatio nisi scandaluz oriatur.ar.ij.q.v.pbr̄.ꝛ.iij.q.ij.auditum᷒.ꝛ.ij.q.j.nomen.ꝛ.j.de accu.qualiter ꝛ q̄n. Ber.
i A Nobis. ❡ Mulierculas.xxxij.di.interdixit.ꝛ lxxxj.dis.cum omnibus.
k ❡ De illis ꝑsonis. Arg.ꝫ.ſ.e.c.j. Dic super hac materia vt ibi notatum est.
l ❡ Naturale. Sic.ſ.de p̄sump.cū i iuuētute.ꝛ.C.de epis.ꝛ cle.eum qui. Ber.

diuisio Q Uesitū. ❡ Cōmunis diuisio. Secunda ꝑs ibi. verum. Ab.si.

Suspēsus dr̄ q̄ vario modis. ❡ Glo.se.tractat triplicē suspēsionis speciem.
m ❡ Quo ad seip̄m. No.q̄ aliqs dr̄ suspēsus q̄ ad se tm̄ ꝛ nō quo ad alios: vt q̄libet in pctō mortali ꝯstitutus: vt.vj.di.testm̄.ꝛ.j.q.j.sacerdotes.in fi.ſ.de tēp.

p ❡ Per sentētiā. Diffinitiuā.ſ.de ordi.cogni.cuz dilectus.ꝛ.ſ.de excep.denique.

❡ Sub. De clericis coniugatis. ❡ Uisum est supra d cohabita.cleri.et muli.illicita.restat videre merito de eorum cohabitatione licita. Uel sic. Quia quādoq3 clerici habitant cum mulieribus sine figura matrimonij quandoq3 vero contracto matrimonio: ideo cū in precedenti rubrica fuerit visum de prima cohabitatione an ꝛ quādo sit licita: merito subijcitur d secūda maxime quia poterat dubitari nunquid clerici cōiugati possint tenere beneficia et gaudere priuilegio clericali. Ab.si.

Continuatio

❡ De hac materia tractatur.xxviij.ꝛ.xxxj.ꝛ.xxxij.dis.per totū.ꝛ.xxvij.q.j.vt lex.

diuisio SI qui. ❡ Duo sunt dicta. Secunduz ibi. sed si. Abbas.si.
❡ Glo.seq.reddit cām et exponit ꝛ ponit simile.alle.duo iura in contrariū soluit

a ¶ Relinquenda. Et merito cōpellendi sunt vt ea dimittāt: qr vacare intelligunt ipso iure. vñ quo ad factū solū iure possessionē retorquet ista cōpulsio. sic. J. de ccel. pbē. li. as. r. c. cū nostris ɔtrario eim facto iuri suo renūciauerūt. arg. C. de fur. l. j. arg. ff. de tribu. q in heredē. §. eligere sicut q̄si ipso facto renūciat p̄uilegio clericali. S. ð vita r hone. cle. c. vi. J. de sen ten. excō. cū nō ab hoie. r. c. contingit. ij. arg. J. xxxij. di. si q̄ ho. et. xij. q. j. qr tua Illa ɔtra intelligūtur de mla: et hodie nō tenēt ipso iure. §. clericus ɔiugat⁹ bñficiū amittit vt dictū est. nec alii cui cōiugato p̄t ɔferri. r si ɔferatur dȝ p̄uari ipso iure. J. c. pri. r. c. quod a te. r. c. sane. r. c. diuersis fallacijs ita ius commūe est qð hic statuitur.

b ¶ Dimittē. Quia nō tenuit matrimoniū et priuādi sunt beneficijs suis: nisi cum eis dispensetur. J. e. sane. et xxviij. dist. presbyterum.

Benefi ciū ɔiugato cō ferri nō quit.

ffidie ptinentiā seruat qui illicito cōcubitu se maculare nō desinit. xxxiij. dist. §. quod vero.

¶ Glo. se. reci. p ɔtrariū de. c. nicena. r soluit.

g ¶ Immūdiciā. Que tñ castitas est cū ppria vxore. xxxj. di. nicena. ſȝ hic appellat imūdicia q̄ ad obsequiū ecclesie. vñ illi quib⁹ licitū erat hr̄e vxores tp̄e vicis sue nō discedebāt de tēplo vt nō lange rētur vxoribus xxxj. di. tenet. ſȝ hodie semper ē abstinēdū vt ea. di. §. causa. et. c. seq. r. c. eos.

h ¶ Priuādi. S. e. c. j. r. c. ij. r. J. eo. diuersis.

¶ Glo. seq. alle. vi. ɔcor. alle. l. Jurū. iij. iura. ponit opi. que distiguit an spōte. recui opponit. demū aliā opi. q̄ distiguit int̄ igressum r nō. tertio aliā. q̄rto soluit distinguēdo int̄ tacitū r exp̄ssū.

i ¶ Redire Si. xvj. qð. vj. de in pṡe cogimus: r. c. illo. S. de renūci. ex trāsmissa. xvij. q. iiij. ca. vi. ff. ð colle. illi ci. l. j. in fi. Ar. ɔ q nō debeāt ad

Dōata ecclesie ab igrediente an ipso recedēte sint restituēda.

ad relinquēda[a] bñficia ecclesiastica et retinēdas vxores districtiōe ec. cōpellat. ¶ Sed si in subdiaconatu / r alijs superioribus ordinib⁹ vxores acceplisse noscunt: eos vxores dimittere[b]. r penitentiā agere de cōmisso: p suspēsionis r excōicatiōis sniam ɔpellere pcuretis. I dē herfor. epo.

¶ Cōiugatus ad administrationem r ad ordinem ecclesiasticū vel beneficiū non p̄mouetur: nisi castitatē p̄mittat et nō sit bigamus. Ca. ij.

Sane: et infra. Prouideas attētius: ne deinceps cleric⁹ ɔiugat⁹ ad ecclesiastica bñficia: vel sacros[c] ordines aut admīstratiōes ecclesiasticas admittat. ¶ Nisi forte castitatē[d] voueret ppetuā r q̄ vnicā r v̄giné[e] habuisset vxorē. I dē verulan. epo.

¶ Si cleric⁹ in minorib⁹ beneficiat⁹ matrimoniū cōtra-

hat priuat beneficio: r qð dedit ecclesie: sibi restituit. h. d. Et i hoc vltimo est casus no. et multū allegabilis. Ca. iij.

Quod a te: et. j. ¶ Utrū clerici infra subdiaconat⁹ ordinē cōstituti: qui cōtinere carnis deuicti vicio / nō valētes / [f] vxores accipiūt ec clesiastico bñficio canonice debeant spoliari. ¶ Jd volumus te tenere: r cū simul voluptatib⁹ r carnalib⁹ desiderijs: ac diuinis et ecclesiasticis obsequijs vacare nō valeāt: ob imūdiciā[g] suā ecclesiasticis sacramētis idigni tractādis ecclesiasticis pculdubio bñficijs sunt priuādi[h]. ¶ Sane si ecclijs q̄bus ititulati fuerāt de possessiōibus aut alijs bonis aliqua cōtulisse noscunt cum ab earūdem ecclia4 ministerio fuerint r bñficio seq̄strati: ad ipsos recta via debēt absq̄ ɔtradictiōe redire[i]

diuisio Sane. ¶ Primo ponitur dictū. Secūdo exceptio ibi. nisi. Ab.

c ¶ Ad sacros. xxviij. dis. nullum. r. xxxj. disti. ante triennium. Ber.

¶ Glo. se. reci. p ɔtriū de decre. cum sis. te.

d ¶ Castitatē. Seqstrato mālsiōis cubiculo. lxxvij. di. eps bñdictionē. r hoc itelligo cū ambo pcesserint in dies suos vt sine ol suspitiōe possint separatim manere. als si eēnt iuuenes nō possent p̄mouerl nisi pariter ad religionē trāsirēt. J. de ɔuer. ɔiu. cū sis predictus. r. c. ad aplicā. Uel dic put no. J. de cōuer. coiu. cōiugat⁹. in fine glo. q̄ incipit. sed nunquid.

¶ Glo. seq. arg. r alle. iij. iura. alle. duo in contrariuȝ ponit opi. et soluit.

e ¶ Uirginē. Arg. q q̄ corrupit vxorē suā anteq̄ eā duceret p̄mouerl nō p̄t. xxxiij. di. curandū. r. c. pcipimus. r despōsata dȝ eē in v̄ginitate. xxx. q. v. qualis. Ar. contra. xxxiiij. di. valentino. et. S. de biga. debitū. Quidā dicūt q iste nō pōt p̄mouerl: sed verius est q pōt p̄mouerl: qr cā impedimēti cessat. qr iste nō diuisit carnē suā in plures. vñ bñ pōt p̄mouerl. ar. p̄dictorum. c. valentino. r debitum.

diuisio Quod a te. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ps ibi. id volumus. que subdiuiditur in duas partes secunda ibi. sane. Ab. si.

f ¶ Nō valentes. Propter consuetudinem: qr dif-

eū redire. xij. q. ij. nulli liceat. xvij. q. iiij. sūt q̄ opes. J. ð cōdi. appo. verū. in auc. de mona. §. si vero relinqns. col. j. Super hoc diuerse solutiões recitari ɔsueuerūt. Aliud est cū quis sua sponte recedit: et tunc nichil ei restituitur. in quo casu loquunt contraria. Aliud cū iudicij auctoritate in quo casu intelligitur hoc ca. r cōcordātie hic assignate. Sed huic solutioni opponitur. Jste culpa sua ad hunc casum puenit: ergo debȝ sibi imputari. S. de eta. r quali. c. j. Propt̄ hoc dicunt q̄dā q ois dōatio facta eccle vel mōasterio tp̄e ingressus factā hȝ ɔditionē vt duret eo ibidē p̄seuerāte ad instar dotis. C. ð rei vxo. ac. l. vna. §. cū aūt. et. J. de dote post diuor. resti. nnq. r si clerico recedēte q̄cunq̄ mō restituunt et sua. r idē in mōacho vt illa trāsferat secūdo mōasterio ad qð trāsit. sec⁹ est vbi alijs donat eccle ad illā nō trāsiēs: qa tūc non reuocat donatio: qr pfecta donatio āplı⁹ nō reuocat. xxij. q. ij. non est. C. de reuo. dona. l. ij. r. iij. r. l. gñalit. r. C. de do. q̄ sub mō vel cōdi. pfecta. nisi aliqua conditio in donatione expssa fuisset. J. de ɔdi. appo. verū. Ueri⁹ videt q istō dictū sit de benignitate: r cetera sīna ɔtraria de iure stricto. Uel potest dici q si expsse res donate sunt tēpore ingressus nunq̄ sunt postea restituende argumen. C. si pen. ap. mors iteruenit. l. iij. et. C. si re. vt. ac cu. mor. fu. l. vl. nisi gratiam vellet facere clericis. Si vero tacite dicēs tantum. offero me huic monasterio

tūc sequunt᷑ psonā. ⁊ sic pōt intelligi qđ hic dr̄: q2 bona sunt accessoria: ⁊ iđ principale sequunt᷑. Istā solutionē posuit Azo. C. de sacrosan. eccle. sup aut. ingressi.

Sane. a ¶ Cōtubernia. Improprie ponit᷑. qm̄ inter seruos ꝓprie dicunt᷑ ꝯtubernia. C. de incest. nup. cū ancillis. de pena filioꝝ taliū habes. xv. q. viii. cū multe.

¶ Glo. se. signat ꝯtrium ⁊ soluit.

b ¶ Officio. Ar. ꝯ. xxviii. dis. pbr̄. So. illud ḋ rigore ⁊ añ penitētiam et hoc de gr̄a ⁊ post penitentiā peractā.

¶ Glo. se. signat ꝯtrium ⁊ soluit.

c ¶ Ex indulgentia: et sic epi pn̄t cū talib⁹ sacerdotib⁹ dispēsare q̄ cōtrahūt i sacerdotio. Argu. ꝯ. ē. de biga. nup. Sed illud intellige de eo q̄ primo in laicali habitu habuerit vxorē ⁊ postea sacerdos contraxit: ille tanq̄ bigamus reputat᷑ ꝓpter intentionē cum opere subsecuto. vnde non possunt ibi epi dispensare: hic vero de his tantum qui contrahunt post ordinem sacrum ⁊ cum virgine.

Idem. ¶ Peracta penitentia dispensant epi cum sacerdotibus qui matrimoniū de facto cōtraxerunt. Capi. iiii.

Sane sacerdotes illi q̄ nuptias cōtrahūt: que nō nuptie: sȝ ꝯtubernia[a] sunt potius nuncupāda: post longā pn̄iam / ⁊ vitā laudabilem cōtinētes / officio[b] suo restitui poterūt: et ex indulgētia[c] sui epi eius executionē habere.

Innocen. iii. norwicen. epo.

¶ Auferēda sunt clerico bñficia q̄ habebat tp̄e cōtract⁹ mr̄imonii: collata ṽo post modum scienter p ep̄m / p eundē auferri nō possunt sed per superiorem. h. d. Capitulum. v.

Diuersis fallaciis: ⁊ infra. Accepimus autē q̄ quidam clerici tue diocesis qui matrimonium contraxerunt: ecclesiastica beneficia detinere contendunt in quorum conuersatione cythara[d] cū psalterio male concordat. ¶ Cum ergo vir cogitet quō placere possit vxori: et iđ minus q̄ dei sunt valeat cogitare: cū q̄si diuisus[e] in duo plenā sui non habeat ptātē: vt ei

h ¶ Nō p te. Arg. q̄ nemo pōt venire ꝯ factū suū. si. de fi. pšby. veniēs. xii. q. ii. monemus. ff. de adop. post mortē. ⁊ ff. de seruit. ru. pdi. p fundū. Arg. ꝯ. ē. de elec. nosti. ī. de pben. cū nō ignores. ī. de reb. eccle. nō alie. si quis pbr̄. l. v. dist. penitētes. ⁊. xxxv. q. ix. q̄ ds cōmisit.

a q̄ stipendiū recipit / plenius famulet᷑. Mādamus q̄tenus hmōi clericos bñficiis ecclesiasticis q̄ in tua diocesi sunt adepti: priues ap. re. p̄sertim cū rerū ecclesiasticaꝝ substantia p tales soleat deperire[f]. ¶ Nisi forte in talib⁹ sciēter[g] contuleris ecclesiastica bñficia q̄bus eos nō p[h] te sed p superiorē decernimus spoliandos[i].

Idem acheroñ. archiepo.

¶ Filius sacerdotis greci ex vxore genitus licite inter latinos promouetur. si scandalū nō obsistat. h. d. Et est casus notabilis. Capitulum. vi.

Cum olim ad nostram audientiā puenisset q̄ canonici anglouen. cātorem tricariceñ. sibi elegerāt in pastorē: ⁊ ifra. Lȝ tibi de forma electionis canonice / ac idoneitate psone in aliis cōstitisset: mouit te tn̄: q̄ cuȝ pr̄ eius grecus fuerit: et iuxta ritum grecoꝝ vxorē duxerit in minorib[gh] ordinib⁹ cōstitut⁹: cātorē ip̄m ex vxore legitīa i sacerdotio suscepisset. ¶ Nos igit᷑ attendētes: q̄ orientalis ecclia votū[l] cōtinētie nō ad-

C. de agri. ⁊ cēsi. quēadmodum. lib. xi. Ad hoc dicit Ioan. q̄ vbi agit᷑ de reuocatione rei male alienate. idē qui alienauit pōt repetē. qm̄ q̄libet l alienatiōe rei ecclesiastice audit᷑ volēs ꝯdicē. xii. q. ii. nō liceat tm̄ pape: tū in fauorē ecclesie: tū in odiū illi⁹ q̄ recepit rē ecclie minus legitie. vbi ṽo agit᷑ de repetitione bñficii secus est. et hoc iđ ne det᷑ via male volētib⁹ reuocare liberalitates suas. vt. xvi. q. ii visis. ⁊. C. de dona. si q̄s argētū. §. fi. et q2 hic est tantū fauor ⁊ nō odiū. Lau. dixit q̄ vbi factū reprobat᷑ a iure ille idem qui fecit pōt venire cōtra factū suum nisi in penā et interdicatur vt hic in verecūdiam epi hoc fit qui scienter talibus cōtulit bñficia. Ubi aūt factū nō tenet ex alia causa puta in re cōi ibi qui concessit non pōt venire contra. vt in. l. per fundū: q2 qđ suū ꝓprium erat concessit ca. illud veniens loquitur dispensatiue: et illud soluitur ibi. c. monemus. intelligitur postq̄ iam depositus est alienator ne sit contra. c. illud quod quis commisit.

Factū ꝓpriuȝ an liceat impugnare ꝯ illud venire.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

i ¶ Spoliādos. Sed q̄s cōferet illa bñficia post spoliationē? credo q̄ cōferri debeant s̄m di. illius. c. ē. de elec. cū in cūctis. in fi. ⁊. c. nichil est. vt si canonici consenserūt epo p archiep̄m conferant᷑ si nō consenserant per capitulū cōferantur: ⁊ hoc in illis bñficiis in quibus deuoluitur potest᷑ as a caplo ad ep̄m et ecōuerso. in aliis per archiep̄m per quem isti remouentur.

Summarium. Diuersis. Clerici in minoribus bñficiati qui matrimoniū ꝯtraxerant bñficiis spoliant᷑. Diuiditur: nā primo narrat factū qđ scđo improbat ibi: cū ergo. duas rōnes reddens. ⁊ illud per diocesanū corrigi mandat vnum casum excipiens ibi: nisi. Abbas si.

Diuisio

d ¶ Cythara. Per cytharam intellige vitā actiuā seu laicalē. p psalteriū intellige vitam contemplatiuā siue clericalē: sed aliquis nō posset esse simul cōtēplatiuus ⁊ actiuus ⁊ sic cōiugatus ecclesiā habere nō dȝ: q2 non bene cōueniunt. ē. c. qđ a te. Cōtra. ē. de renū. nisi cum pridē. vbi q̄s pōt esse cōtemplatiuus pariter et actiuus: sed de alta contēplatione dicitur hic.

e ¶ Diuisus. Quia pluribus intentus minor est ad singula sensus: ⁊ dū ad vtrūq̄ festinat neutrū bñ perficit. xvi. q. i. presbyteros. C. de asses. nemo.

f ¶ Deperire. xxviii. dis. de siracusane.

g ¶ Scienter. Secus si ignoranter: quia tūc posset eos priuare. ē. de elec. cum vinton.

¶ Glo. seq. arg. alle. iiii. iura. in cōtrarium alle. vi. ponit duas opi. scȝ Ioan. ⁊ Lau.

Cum olim. ¶ Communis diuisio. Secunda ibi: nos igitur. Abbas siculus.

diuisio

h ¶ In minoribus: vt. xxxii. dist. si quis eorum.

¶ Glo. sequens arg. q̄ clerici occidentales ⁊c. ⁊ ponit duas opi. ⁊ suam solutionem.

l ¶ Votū cōtinētie. xxxi. di. nicena. ⁊. c. qm̄. ⁊. c. aliter

Et sic est arg. ex hoc ꝙ occidētales clerici voto ad cōtinentiā tenenł qḋ quidā negāt dicentes ꝙ tm̄ ex cōstitutione eccl'ie hoc sit. arg. lxxxiij. dis. cū in p̄terito. vn̄ dicūt ꝙ papa pōt dispēsare vt aliqs ꝯtraheret in sacro ordine etiā si concederet ꝙ ꝯ votū dispensare nō posset,

clericⁿ. De q̄ ergo priuilegio intelligił? Dicas ꝙ non loquił de illo p̄uilegio. xvij. q. iiij. si qs suadēte: qz clericus tonsuratⁿ volēs vti priuilegio clericali etiā vxoratⁿ habēs intētionē redeūdi ad clericatū illi priuilegio nō pōt renūciare: p̄cipue si recipiat bn̄ficiū ecclasticū vt p̄z p in-

Uin. dixit ꝙ vbi clericus in ordinū p̄motione expmitit votū tenetur ad id: et si papa dispēsaret in hoc ꝯ votū dispēsaret. Si ꝟo nō exprimit/ si p̄mouēdus est in risperitⁿ eodem mō tenetł. Si ꝟo est iuris inscius non tenetł ex voto. sed ex ꝯstōne. Et si papa dispēsat cum tali non intelligił dispensare cōtra votū: sed cōtra ꝯstōnē eccl'ie: tn̄ non dispēsat ꝙ aliquis in sacro ordie cōtrahat. Illud verū est ꝙ ex cōstitutione ecclesie introductuz est vt qui ad sacros ordines vult p̄moueri priⁿ cōtinentiā dz ꝓfiteri ꝑ̄pīse. xxviij. dist. c. nullū: aut etiam tacite vt ea. dist. diaconi. arg. eo tm̄ ipso ꝙ quis p̄mouetł ad sacrum ordinē tacite intelligitur vouere cōtinentiam ꝛ si nulla fiat mentio de voto cōtinentie.

misit: qm̄ orientales in minoribus ordinibⁿ cōtrahūt: ꝛ in supioribⁿ vtunł m̄rimonio iā ꝯtracto. Mādamⁿ q̄tenⁿ nisi pro eo ꝙ inter latinos greci hmōi ꝯuersanł regiōis cōsuetudo repugnet[a] si aliud canonicū nō obsistat: ad confirmationē ꝛ consecrationē eiusdē sine dubitatione procedas.

Idem episcopo pictauēsi.

Clericus cōiugatus nō beneficiatus uon cogitur deferre tonsuram. Capitulum .vij.

IOannes nobis cōquerēdo monstrauit: ꝙ tu cū q̄ꝗ iā dudū vxorē legitimā duxerit: p eo ꝙ pūⁿ in acolitū fuerat ordinatⁿ/ cōpellere niteris vt tōsuram deferat clericalē: ex q̄ inter ip̄m et vxorē suā posset scādalum generari: cū de cōsuetudine terre tue clerici vxorati nō cogātur inuiti portare tōsuram. ✝ Qm̄ igił idē etiā tonsuratus[b] non pōt[c] priuilegio clericali gaudere: mādamⁿ q̄tenⁿ ipsum sup tōsuratione hmōi nō molestes: dūmodo nulluz pcipiat bn̄ficiū ecclesiasticū[d]: cuius rōne teneał clericalem deferre tonsuram: qz cum eū oporteat secularibⁿ negocijs immisceri: tōsura ipsiⁿ secularia exercētis videretur profecto in ministerij nostri vituperium redundare. Idem.

Vxorati nō admittunł ad ecclasticas dignitates: ꝛ cogūtur dimittē q̄s h̄nt. C. viij.

CUm decorem: ꝛ infra. Eos qui sunt publice vxorati. nō admittatis[e] decetero ad ecclesiasticas dignitates dimissis[f] ab eis q̄s non possunt sine prauo exemplo et graui scandalo[g] retinere. Honoriⁿ. iij. Ill. quondā regi ne anglorꝝ.

Clerici cōiugati in rebus suis non gaudent priuilegio clericali. Capi. ix.

EX parte tua fuit ꝓpositum ꝙ nōnulli litterati terre tue (habitu ꝛ tōsura clericali relictis) publice ducūt vxores: ꝛ īfra. Et tn̄ cōsuetis iusticijs[h] et debitis obsequijs[i] te defraudent tonsurā resumūt abiectā: et īfra. Qui

ra p̄dicta ꝛ talis tenetł portare tōsurā. ꝫ. de vi. et hone. cle. clericⁿ cū clericⁿ etiā de positⁿ teneał viuere fm regulā ecclasticā. lxxxi di. dicēs. Ubi clericⁿ coniugatus nullū pcipit bn̄ficiū ecclasticū: et q̄ nullā spē hz redeūdi ad clericatum nullo priuilegio clericali gaudere dz nec est cōpellendus aliqd de clerico ostendere vt ille q̄ ꝯtxit cū vidua. lxxxiij. dis. qsqs. vn̄ iste non erat cōpellendus ad tōsurā cū nullū bn̄ficiū ecclastici cum habuit. ꝫ. e. ca. viij. ꝙ q̄ dicit etiā tonsuratus p̄uilegio nō pōt clericali gaudere intellige de p̄uilegio qḋ clerici h̄nt ne vexentur aliqbⁿ exactionibus i ꝑsona vel rebⁿ proprijs. vt C. de epis. ꝛ cler. l. ij. hoc p̄uilegiū ꝑdidit clericⁿ post trinā admonitionē. ꝫ. de vita ꝛ ho. cle. c. viij. ꝫ. e. ex pte. ꝙ multo fortiⁿ cōiugatus ꝛ tōsuratus q̄ exercet negocia sclaria isto priuilegio gaudere nō pōt. sicut iste de q̄ loquił decł. Priuilegiū clerici in multis ꝯsistit ꝛ lz i vno amittał in alio adhuc retinetł.

Votū cōtinentie an debeat de necessitate obseruari a clericis occidētalibⁿ.

✝ Infero ꝙ cōsuetu. loci spectał. cōtra lex obseruare. ꝟ an tecꝫ. ff. de offi. ꝓcō. et l. si fundus. ff. ꝺ euic.

Clericus cōiugatⁿ an potiał priuilegio clerical.

a Repugnet. Sic ergo consuetudo facit aliquem ineligibilē qui alⁱs eligibilis est. sic ꝛ qui legitimus est ad m̄rimoniū ꝯtrahendū ꝑ cōsuetudinē fit illegitimⁿ. ꝫ. de cogna. spiri. super eo. ꝛ. xxxij. dist. placuit. ꝛ sic cōsuetudo artat ꝛ ampliat iurisditionē. ꝫ. de offi. deleg. qḋ translationem. ff. qḋ vi. aut clā. l. iij. ꝟ. non tantum Et sic cōsuetudo in electione p̄cipue cōsideratur. ꝫ. de cau. pos. cū ecclesia. ꝛ. ꝫ. de consue. cum dilectus. et xxiij. q. j. pudenda. arg. ff. de decur. non tātum. Arg. cōtra. ꝫ. de consue. cum venerabilis. Joan.

diuisio — IOannes. Primo ponitur questio. Scḋo pape diffinitio ibi: quoniam igitur. Ab. sicu.

b Tonsuratus. xvij. q. iiij. si quis suadente. C. de episco. ꝛ cleri. l. ij.

Glo. se. obijcit ꝛ soluit distinguēdo duplex p̄uilegiū

c Nō pōt. Arg. cōtra. ꝙ clericⁿ etiā nō tōsuratus gaudet p̄uilegio clericali vsqꝫ ad trinā admonitionē. ꝫ. de sen. excō. si ꝟo aliqs. ꝛ. c. in audiēti ꝛ. ꝛ. c. cōtingit Imo nec possꝫ renūciare. vt. c. ꝯtingit. ꝛ. ꝫ de fo. ꝯpe. si diligēti ꝙ multo fortiⁿ tonsuratⁿ retinet priuilegiū: et clericⁿ vxoratⁿ tenetł portare coronā. ꝫ. de vi. ꝛ ho. cle.

d Bn̄ficiū ecclesiasticū. Clericⁿ ꝯiugatⁿ ex dispensatione pape pōt bn̄ficiū h̄re. Uel fm Hosti. intelligił de clerico cōiugato habēte stipendiū ab eccl'ia. non tn̄ in titulum. nam si cōsuetudo est/ tonsurā ferre debet.

Additio notabilis

CUm decorē. e Nō admittatis. sic. ꝫ. e. sane

f Dimissis. Quia cōiugati simplicia beneficia possidere non possunt: ꝛ ideo eis sunt priuandi. ꝫ. e. c. j. ꝛ. c. diuersis. ꝛ. c. ꝙ a te. ꝛ. c. sane. Ber.

g Scādalo. Ob hoc solū qnqꝫ repellił q̄s a bn̄ficio ꝫ. de prebē. cū teneamur: qz nichil cū scādalo faciendū est. ꝫ. de p̄scrip. nichil ꝓdest. ꝫ. de tēp. ordi. ad aures.

diuisio — EX parte. Communis diuisio. Secunda pars ibi: cum igitur. Abbas.

h Consuetis iusticijs. Pretextu huiusmodi clericatus declinat subire iudicium regine. nec volunt ibi respondere alicui conquerenti.

i Obsequijs. id est angarijs ꝛ perāgarijs a qbus

clerici debent esse immunes.j. de immu. ec. non minus. z.C.de epi. z cleri.l.ij.z.xvj.q.j.§.nouarum.

a ¶ Que sunt dei deo. Uerba ista sūt.xxiij.q.viij.§. ecce.in fi. z.c.seq. vñ ecclia de agris suis tributū soluit imperatori.xj.q.j.si tributū.z.c.magnū.z.xxiij.q.vi. tributū.z.c.que nior. Unde versus reddite (xp̄s ait) ea q̄ sunt cesaris illi Reddat quicq̄ bo q̄ legit eē dei ¶ Glo.se.signat contrariū et ibi remittit.

Mat. xxij. Mar. xij. Luce xxiij.

b ¶ A talibus iusticias. Et sic patet q̄ clericus ꝯiugat⁹ z tonsu rat⁹ non gaudet ꝓuilegio clericali.vt.s.eo.iohēs De hac materia dic vt ibi.imo et clerici nō ꝯiugati ꝑdunt hoc priuilegiū post triā admonitionē dū se imiscēt negocijs secularibus.vt.s. d̄ vita z ho.cle.c.vlt. Itē ar.§.j.de sen.ex cō.cōtingit.solue vt ibi.

dā etiā accepta p̄ria tonsura similiter cōtrahūt: et eandē tonsurā deferūt vt eodē pretextu excusari valeant a p̄dictis: z infra. ¶ Cū igit̄ reddenda sint q̄ sunt cesaris cesari z que⁸ sunt dei deo: equanimiter duximus tolerādū vt a talibus⁹ iusticias debitas velut ab alijs vxoratis exigas z seruitia consueta. Idem.

¶ Si cleric⁹ in minorib⁹ miliet: nō est cogēdus deferre tōsurā vl' hītū clericalē. C.x.

V T cōsultationi tue breuiter satisfiat: respondemus q̄. A. miles tue diocesis q̄ olim cū i minori esset ꝯstitut⁹ etate/ tōsurā tm̄ z coronā clericalē assūpsit: nō ē cogēd⁹ deferre hītū clericalē.

¶ De clericis nō residētibus in ecclia vel p̄bēda. Ex concilio sardicēsi. ¶ Epo nō licz sine licētia pape transire ad aliū epatum: q̄m acceptādo alī p̄iuat' habito et ambito hoc intendit cū glo. Capl'm.j.

N On liceat epo de ciuitate sua trāsire ad aliā. ¶ Manifesta est enim causa pro q̄

facere hoc attentat. ¶ Cum nullus sit inuent⁹ episcopus qui ad minorē de maiori ciuitate transiret. † Id eo.iij.

¶ Deponit' cardinalis qui in suo titulo nō residet.h.d. Et est iste textus multum notabilis. Capitulum.ij.

E X gestis: z infra. In synodo Anastasius pbr̄ cardi.tit.bti marcelli ab omnib⁹ canonice est deposit⁹. ¶ Eo q̄ parrochiā suā p annos quinq̄ ꝯtra canonū instituta deseruit: z i alienus vsq̄ hodie d̄morat'. Ex ꝯcil.latera.

¶ Quia plures dignitates vl' eccl'ie ꝯferri nō debent: z ecclesia est ꝯferēda illi q̄ residere et regē valeat p seipm̄ alr̄ p̄dit eccl'iam. z donātis ꝯferendi potestate p̄iuat'. Cap̄.iij.

Q Uia nonnulli modum auaricie nō ponētes/ dignitates diuersas eccl'iasticas/ et plures eccl'ias parochiales ꝯtra sacroꝝ canonū instituta nitunt' accipe. vt cū vnū officiū vix implere sufficiāt stipēdia sibi vēdicēt plurimoꝝ: ne id decet'o fiat: districti⁹ inhibem⁹. ¶ Cū igit' ecclesia vl' eccl'iasticū misteriū committi debuerit: talis ad hoc p̄sona q̄rat': q̄ residere in

C T consultationi.
¶ Glo.se.ponit opi.quā reprobat.
c ¶ Cōstitut⁹ Ob hoc sumunt q̄dā ar. q̄ ꝓpter minorē etatem excuset' ne portet coronā. sed hoc non est verū vnde dicas maxime.vt.s.eo.io hānes.vbi d̄ h⁹.
d ¶ Nō est cogēd⁹. Qr licitū est ei renūciare huic priuilegio clericali cū nullū recipiat b̄n̄ficiū eccl'iasticū.vt dicit decre. Johannes.

Continuatio: ¶ Rub. De cleric' nō resid ētib⁹. ¶ Qr clerici nō solū inhoneste viuūt sectādo mulieꝝ ꝯsortia: sz etiā in b̄n̄ficijs eoꝝ nō residēdo/ z fruct⁹ eoꝝ capiendo: merito subijcit' hec rubrica. Ab. ¶ De hac materia tractatur vij.q.j.per totū.z principaliter.§.ambitionis.

diuisio: N On liceat epo. ¶ Primo ponitur dictum. secūdo ratio ibi.manifesta.tertio rationis ratio ibi.cum nullus. Ab.

e ¶ Trāsire. Sine licentia d̄ni pape.vt vij.q.j.si ꝙs.alr̄ p̄deret habitū z ambitū.s.d̄ trāsla.inter corporalia.et.c.quāto.nec alij inferiores sine licētia sui epi.s.de renū.admonet.

f ¶ Cā.s.ambitio maioris dignitatis. Et est hic arg. dubia in peiorē partē esse interp̄tanda.s.de elec.c.ij. Arg.§.j.de reg.iur.estote.z.ff.de re.du.quotiēs.l.ij.

Dubia q̄nq̄ in deteriorē p̄tē interp̄tantur

g ¶ Ad minorē. Nec t̄n illud est faciendū: qr qui crescit/ de minori ad mai⁹ crescere d̄z.xciij.di.legim⁹. in fine.z.s.de trāsla.c.j.z.lxxxiij.dis.c.gesta.ar. Facili⁹ enī dispensat' vt quis trāseat ad maiorē q̄ ad parē vel ad minorē ꝓpter maiorem vtilitatē.s. de transla.licet.

† Infero q̄ valet ar. a cōtter accidētibus.

E X gestis. ¶ Primo narrat depositionē cardinalis. scdo ei⁹ causam ibi eo q̄. Ab.
h ¶ Ab oibus. Id est oibus approbantib⁹ suā depositionē q̄m solus papa ipm̄ deposuit.

Cōcor. l.neq̄ natales tibi gl. z C.y.C d̄ pba.

i ¶ Deposit⁹. Id est a dignitate sua remot⁹ eo primo monito legitime vt rediret.j.eo.inter quatuor.z.c.vl.talis nō d̄z ꝑuari quā sūcūq̄ vagabūdus discurrat.j. eo.ex tue.

Q uia nōnulli. ¶ Tria facit. Primo ponit vicium. secūdo adhibet remediū ibi.cū igitur. tertio īponit penā ibi.quod si. Abbas siculus.

diuisio

¶ Glo.se.ponit quinq̄ modos quibus accipitur dignitas.

k ¶ Dignitates. Dignitas dicitur q̄nq̄ q̄dā prerogatiua i ecclesia que alio nomine personat⁹ appellatur: vt hic. et.s.de rescrip.ad aures.z.j.de p̄bēn.de multa.quandoq̄ enim accipitur p seculari p̄rogatiua.xxiij.q.v. administratores.xliij.dist.ca.j. Interdū p potestate accipitur.ff.de offi.q̄st.l.vnica.i p̄n. Interdū p ordine.iij.di.denīq̄. Quādoq̄ p cōditione accipitur.vestire enī debet fructuari⁹ seruos s̄m dignitatem eoꝝ. i.conditionem.ff.de vsufruc.z quēad.quis vti.sed z si quid.§.j. De pena istoꝝ qui retinent plures dignitates/ habes.j.de p̄bē.de multa.z.s.de elec.dudū.§. et.j.eo.conquerente. Uin.

Dignitas q̄lr accipitur.

l ¶ Instituta.vt.xxj.q.j.p totū.z.x.q.iij.vnio.z.xvj q.vi.p laicos.lxxxix.di.singula.z.s.de eta.z quali.cā te.z.j.eo.conquerente.

m. ¶ Uix.xvj.q.j.pbros.z.C.de asses.nemo.

loco:ꝛ curã eiꝰ ꝑ seipsam[a] valeat exercere. ¶ Qḋ si aliter actũ fuerit:et qui recepit qḋ contra sacros canones accepit amittat:et q̃ dederit:largiendi potestate priuetur[b].

Alexã.iij.ebora.archiepõ.

¶ Presentatꝰ ad ecclesiam nõ cõfirmatꝰ si apparet ꝙ nolit residere:nõ dꝫ institui ꝑ superiorẽ:cõfirmatꝰ aũt ꝛ ex nõ iusta cã non residens priuat̃ appellatione remota. Capitulum.iiij.

Relatũ est nobis ꝙ cũ in lateranen̄.concilio[c] statutũ sit vt ꝑsone tali ecclesia vel bñficiũ ecclĩasticũ cõferat̃:q̃ residere i loco:ꝛ curã eiꝰ ꝑ se valeat exercẽ:nõnulli ad ecclesias p̄sentati:hoc se posse affirmãt:sꝫ effectẽ cõtradicũt[d]:ꝛ infra. ¶ Cũ igit̃ ꝟba accipiẽda sint cũ effectu[e]:tales si p̄sentati fuerint non debẽt admitti:et admissi poterũt amoueri[f]:nisi forte ḋ licẽtia suoꝝ p̄latoꝛuꝫ[g] vel studio lr̃arũ:vl̃ ꝑ alijs honestis causis contigerit eos abesse.nec patrocinari dꝫ eis appellationis diffugiũ[h] si cõtra hmõi insẽtionẽ decreti[i] fuerit interiectũ.ꝛ. Idẽ. ¶ Breue ẽ nec potest breuiꝰ summari. C.v.

Fraternitati.ꝛ.et infra. Preterea clericũ alterĩꝰ diocesis absqꝫ cõmẽdatitijs[k] lr̃is sui epĩ nõ debes recipere:nisi ꝑ eo receperis ab apo.se.mandatum. Idem.

¶ Qui non residet in bñficio etiam modice estimationis illo priuatur. Capitulum.vj.

Non querẽte nob̃.A.p̃bro accepimꝰ:ꝙ.G.clericꝰ ab eo ꝑ ecclĩa sua de q̃ vite[l] necessaria[m] vix põt ꝑcipere[n] annuatĩꝫ.xx.solidos extorq̃re conat̃ asserẽs bñficiũ istud in eadẽ ecclesia sibi fuisse collatũ:et infra. ¶ Frat.mãdamꝰ q̃tenꝰ si tibi cõstiterit ꝙ dictꝰ.G.habeat ecclĩastica bñficia sibi sufficiẽtia[o]:vl̃ ꝙ eidẽ ecclĩe nõ deseruiatꝰ[p] sibi sup prescripto beneficio silẽtium(sublato impedimento appellationis) imponas

Beneficiatus an possit seruire ecclẽ ꝑ vicarium.

a ¶ Per seipsam. Hoc quidẽ ius cõe est vt in ea ecclesia in q̃ intitulatus est debeat deseruire.xxj.q.j.c.j et.lxx.di.sanctoꝝ.ꝛ.lxxj.di.c.clericos.ꝛ.xcj.dis.eleutherĩꝰ.Quãdoqꝫ tñ in casu potest quis seruire per vicariũ.vt cum parrochialis ecclesia annexa est dignitati vel prebende.j.de ꝑben.extirpande.§.qui vero.et ca.exposuisti.Sunt aũt quedã q̃ ꝑ alios fieri nõ possunt ḋ iure:vt officiũ in ecclesia nisi i casibꝰ vt dixi:vt hic patꝫ.ff.de solu.liter artifices et.ṡ.de offi.delega.qm̃ apostolica.§.ij.argu.ij.q.iij.§.abolitio. Quedã ꝟo sunt que ꝑ alios fieri possunt.C.de cadu.tollẽ.l.vna.§.finalit.Ber.

b ¶ Priuetur.j.de preben.de multa.ꝛ.ṡ.ḋ electio.cũ in cũctis vbi augetur pena.ꝛ hic ꝑuetur ea vice.Ber.

Relatum.

Diuisio

¶ Primo ponit̃ excessus.secũdo punitio ibi:cum igitur.Ab.

c ¶ Lateran̄.concilio.ṡ.c.proximo.

d ¶ Contradicunt. Ipso facto recedendo scꝫ.

e ¶ Cũ effectu.

¶ No.ꝙ verba cũ effectu sunt accipiẽda.de pe.dis.j.§.hec autẽ verba.ꝛ.ff.ne quis eum qui in ius vo.vi ex.si per aliũ.§.docere.ff.qḋ quisqꝫ iur.l.j.§.hoc autẽ.C.cõia de leg.l.ij.et.xvij.q.iiij.si quis suadente.et xxiij.disti.psalmista.ꝛ.xvj.q.j.in canonibus.ver.custodes chartarũ.ꝛc.ix.q.ij.instituti ex quo em̃ intitulati sunt ibi debẽt ꝑpetuo ꝑmanere.lxx.dist.sanctoꝝ et.lxxj.di.clericos.ꝛ.xxj.q.j.c.j.

Verba cũ effectu sũt accipiẽda.

f ¶ Amoueri.j.de ꝑbẽ.qꝛ inim̃.ꝛ.c.cũ non ignores p̄missa tñ admonitione.j.e.inter.ꝛ.c.vlti.et.c.ex tue

¶ Glo.seq.signat contrarium et soluit.

g ¶ Prelatoꝝ. Clericꝰ et sine licẽtia sui p̄lati abesse nõ dꝫ etiã ex iusta cã siue cã studiorũ vt hic patꝫ:siue aliis iust̃ causis puta cã ꝑegrinationis.de cõse.dist.v.nõ opꝫ.vel ꝑ negocijs suis.vij.q.j.p̄sentiũ.ergo multo minus abesse debet ex non iusta cã.

h ¶ Diffugiũ. Arg.cõ.ṡ.de ap.ꝑuenit.ij. Solu.hic loquit̃ de eo q̃ hꝫ curã alaꝝ:ꝛ q̃ expresse ꝓmisit residere Ibi de simplici bñficio:ꝛ de eo qui exp̄sse nõ ꝓmiserat residere. Ibi tñ pendente appellatione ꝑ aliũ deseruitur in ecclesia de beneficio illius.

i ¶ Decreti. De hoc no.ṡ.eo.c.pri.

Fraternitati. k ¶ Cõmendaticijs. Lr̃e cõmendaticie siue dimissorie dicuntur quibus clericꝰ dimittitur ꝛ absoluitur a ptãte sui epĩ i quibꝰ perhibetur testimoniũ de vita et ordinibꝰ illiꝰ. De istis literis satis habes.lxxj.dist.c.primatꝰ.ꝛ.c.extraneo.ꝛ duobꝰ ca.sequẽ. et sine istis litteris epũs nõ dꝫ clericũ recipere alteriꝰ epĩ:vt ibi dicit̃.nec ordinare:nec retinere. vt.lxxij.dis.ꝑto tũ ꝛ clericꝰ sine licentia sui epĩ ecclesiã suã dimittere non dꝫ.ṡ.ḋ renuncia.admonet. Itẽ dicũt̃ dimissorie q̃ dãtur appellantibꝰ q̃ vulgo apl̃i dicũtur.ff.de ꝟb.sig. dimissorie.

Lr̃e cõmendaticie.

Contra.ex.in.l.si q̃ pena.cũ cõcor.ff.ḋ ꝟb.signi.

Lr̃e dimissorie.

Non q̃rente. ¶ Primo ponitur ĩpetrantis querela.secũdo commissionis forma ibi:fraternitati.Ab.si.

Diuisio

l ¶ Vite. Verbo victus vestis etiã cõtinetur.ff.de ver.sig.verbo victus.

m ¶ Necessaria. Unde portꝰ fuit sibi subueniendũ.arg.j.de censi.lꝫ.ꝛ.C.nouis vecti.l.j.ꝛ.x.q.iij.vnio.

n ¶ Percipe. Ad hanc non se refert papa in sequẽtibꝰ.et hoc ideo qꝛ tp̃e collationis põt illud opponi nõ postea.viij.q.ij.dilectissimi.ex q̃ cõsentit in eum licet paupertate laboret non põt dissentire.xxj.dis.clericus.Uin.

o ¶ Sufficientia. In hac sufficientia cõsiderantur plura.nobilitas:sciẽtia:quia tales ꝑsone maioribus redditibꝰ sunt honorande.j.titu.proxi.de multa.in fine dignitas cõsideranda est.ff.de vsufruc.sed et si q̃dem.§.j.ita ꝙ possit sufficere sibi et suis:et hospitalitatẽ seruare:et iura episcopalia soluere.j.titu.proxi. de monachis.

Nobiles ꝛ literati sunt ꝑ maioribꝰ bñficiis honorãdi

p ¶ Deseruiat. Quodcũqꝫ istorum constiterit sufficit ad repulsionem ipsiꝰ.ar.ṡ.de rescrip.iter cetera. et sic patet ꝙ clericꝰ residentiã facere debet in ecclesia sua:alꝭ p̄t ea de iure cõi ꝑuari.ṡ.de ap.ꝑuenit.ij. et.j.e.inter.ꝛ.c.vlt.ꝛ p̄cipue cũ hꝫ in ecclesia aliquam dignitatẽ.j.e.ex pte.nec i absentia aliquid percipere dꝫ.j.c.pri.argu.nisi cõsuetudo in cõtrariũ se habeat. ṡ.de cõsti.cum oẽs.ꝛ.j.eo.ad audiẽtiam.argu.qꝛ ibi innocẽe fuit iuramẽto firmatũ. Et est arg.ꝙ de iure cõi nullꝰ p̄t hr̃e plura bñficia quoꝝ alterũ sufficiat.j.titu.pri.cum teneamur.ꝛ.ṡ.de rescript.cum adeo.

Sūma rium.

D Exetero. Ponit dictum a q̄ excipit ibi: nisi. Et hoc dicit. Qui est in seruitio plati fingit residere
a In seruitio. No. q̄ q̄ est in seruitio epi p pñte repu taf quo ad pceptioné bñficij: t eccñe seruire intelligi tur. ar. vij. q. j. scire. t. xvj. q. j. aliter. t. xij. q. ij. hoc hu ius placiti. t. j. e. ad audientiam. argu. ff. de excu. tu. iurisperitos. et. C. de excu. tu. l. vi. t q̄ est in ser uitio pape p pre sente habet. j. e. cum dilectus.

cus semp est: t licet vagef non habet eccñam p dere licto nisi ɔtrahat ɔriā negociationem: vt si fiat miles vel si cōtrahat mrimoniū. vt. s. de cleri. cōiuga. c. j. vf nisi admonitus non redierit vt. j. eo. tit. ca. pri. t. c. vl. et. vij. q. j. peruenit.

Adde q̄ resi dēs i cu ria pcı pit fru ct⁹ bñfi cij bal. l. l. sz t re proba ri. §. pe. ff. de ex cu. tu.

Idē. Qui est in seruitio epi pcipit fruct⁹ bñficij tāq̄ resi dēs pter distributōes q̄tidia nas. Ab. Capit. vij.

D Eccto: t ifra. Statui mus ne canonicis: donec in s uitio[a] tuo fuerint: q̄cq̄ subtra hi debeat/ vel auferri: qd̄ de cōitatis sibi bñficio debetur. Nisi forte sint victualia[b] q̄ nō cōsueuerūt absentibus ex hiberi. Celesti. iij. Priua dus est plat⁹ vel cleric⁹ nō re sidens q̄ citatus nō reuertif i termino sibi pfixo: nisi ha beat iustū ipedimētū. h. d. cū duob⁹ seq̄ntib⁹. c. viij.

E X pte vra nro fuit apo stolatui reseratū q̄ eccñe vre decanus qui in partib⁹ galli canis sibi poti⁹ habitationē elegit: iā p decē annoꝝ[c] spa ciū/ eccña vra ipsi⁹ pñtiā hre nequit. Nos ergo nolumus vt eadē eccña decani officio[d] defraudef: mādam⁹ q̄tenus scribatis eidē q̄ suū ibidē of ficiū vt decan⁹ debeat exer cere. Qd̄ si vocat⁹ venire no luerit: eligendi alium q̄ pesse eccñe vre valeat t pdesse: vo bis extūc[e] cōcedim⁹[f] liberam facultatē. Inno. iij. ca. ragu

sino. Summatum est in. c. precedenti. Capitulū. ix.

Q Ualiter archiepus vf temeritate propria re cessit ab ecclesia ragusinensi nec iā vltra q̄driēnium[g] expe ctat⁹ redierit[h] p lrās etiā ve stras reuocat⁹: t ifra. Dis. v. mandamus quatenus (nisi forsitā iam redierit) vos post mensem[i] a receptiōe presenti um / personam vobis idone am i archiepiscopū eligatis. Idē ɔst an. prtar. Suma I vt i. c. ex pte. s. eo. C. x. Nter q̄ttuor aialia: et i fra. De clericis q̄ ecclesias vf prebendas sibi cōcessas sine iusta[k] et necessaria cā deseīt[l] tuo pserti nō accedēte cōsen su: hoc tibi duximus rñdēdū q̄ postq̄ cōgruo tpe[m] fuerint expectati: nisi redierint ad il las possunt eis iuste priuari[n] Dūmodo nō sint iusto impe dimento[o] detenti. Idem ar chiepo panormitano. Si nescif vbi sit clericus tribus publicis edictis citabitur in ecclesia sua: et si infra sex mē ses nō reuertitur: priuabitur ecclesia sua. hoc dicit vsq̄ ad ver. ɔtra eos. Capitulum. xj.

b Victualia huiusmodi vi ctualia/ siue di stributiones nō danf studentib⁹ in theologia. j. d̄ preben. licet.

diuisio E X parte. Cōis di uisio. scd̄a ibi: q̄ ergo. Ab.

c Per decē annoꝝ. Et ita vf eccñam hre pro derelicto: p mi nus spaciū pua ri potuit. s. e. ca. ij. et. vij. q. j. phti um. tñ primo dz moneri vt rede at. j. e. c. pri. t. c. inter. t ca. vl. ali as nō dz priuari iure suo nō cita tus non ɔuictus vel ɔfessus vel p ɔtumaciam ab sens. s. de mato. t obe. c. inter q̄t tuor: imo et si es set vagabūdus pmo ad eccñam suam citari dz. j. eo. ex tue. Et sic ptz q̄ q̄ñtocunq̄ tpe aliq̄s sit ab sens ab eccña sua: semp est monēdus vt redeat. Tñ si alibi se intitulari pmisit: scd̄m bñficiū recipiendo ipo iure vf vacare pmū: potestq̄ priuari ipo iure q̄tū ad possessioné. j. de ɔces. pben. lrās. t ca. cum nostris.

d Officio. Qd̄ sit officiū decani ex ɔsuetudine po tius colligif. et sic decanus ad residentiam tenef alr̄s priuatur decanatu. vt hic patet.

e Extunc. i. nisi redierit ad terminū sibi prefixū extunc. i. post terminū eligant.

f Concedim⁹. Nisi iustā causam ostenderit: qua re venire non possit. j. eo. ca. inter. t. c. vlt.

diuisio Q Ualiter. Communis diuisio: scd̄a ibi: discretio ni. Ab. si

g Quadriennij. Immo vltra annum adesse non dz nisi iussio imperialis eū detineat i auc. quō oporteat epos ad ordi. §. illō ēt diffinim⁹. col. j. t in auc. d̄ san. epis. §. interdicimus. col. ix. sñ q̄ñdiu nō renūciat cleri

Glo. se. notat tps receptionis tc. signat cōtra rium.

h Redierit. Sufficit si reuer sus fuerit tpe re ceptiōis littera rum: vel vsq̄ ad mēsem reuertaf post receptionē qd̄ est notabile: vt tps receptōis cōsideref. arg. s. de fo. cōpe. lz. t s. de ap. sup eo. et. j. tit. pri. dile ct⁹. ij. vbi de hoc s. de rescrip. ea z te. et. j. de vsu. q̄ frustra. In lris ɔ vsurarios cōsi derat tēpus sub sequēs non tem pus date. Ar. s. de rescript. ea z te. et ca. ɔstitut⁹ qd̄ soluef. j. ti. p xi. dilectus.

Con cor. tex. l. i. cum q̄dā §. diu⁹. ff. de vsu. Bal. i. l. aduer s⁹. C. e. ti. l. me minis ses. cuz gl. ff. e.

i Post men sem. Adhuc in dulget et vnum mēsem post rece ptionē lrāꝝ si nō sit reuersus.

I Nter q̄ttuor. Prio po nitur dictū. scd̄o exceptio ibi. dū modo. Ab.

Glo. seq. dicit ar. a ɔtrio cessare t arg. bonū est.

k Sine iu sta cā. Qd̄ face re nō dz: immo si iusta causa subsit: dz petere lnīaz ab epo suo. s. e. c. relatū. t de ɔse. di. v. nō oportet. t sic nō est arg. a ɔtrio sensu. s. vt iusta cā possint eē absentes sine lnīa plati. Vñ ē ar. q̄ bonū nō ē faciēdū sine lnīa plati. s. e. relatū. t. xvi. q. j. monachi. Et hoc ideo ē ne obediētia contēnatur: q̄ propter obedientiā etiā bo num debet intermitti. xj. q. iij. quid ergo.

Obedi entia n̄ est cōtē nenda.

l Deserūt. Hmōi clerici q̄ ita deserūt eccñas suas de sertores appellāf i canone. xxj. q. ij. placuit. t capi phi ab ipis q̄ pɔsortiū bellare nitūf. ar. xviij. q. ij. abbates

m Tpe. Hoc ad arbitriū epi referf ɔsideratis circū stantijs viaꝝ t distātie. s. de ap. cum sit romana.

n Priuari. Nisi redierint in termino eis cōstitu to post admonitioné. j. e. ca. vlt. t. s. ca. pri. in fi. iusto impedimento cessante: vt dicit littera sequens.

o Impedimento. Quo pbato sunt restituēdi. vij q. j. presentium. t. j. eo. tit. ca. vlt. B.

R

divisio. Ex tue. Duo sunt dicta. Secundum ibi: contra. Ab.
a Publicari. sic. S. de do. et ctu. cam q. t. c. vlt. ff. de dam. infec. l. iiij. §. pretor. ff. de lib. agno. l. j. §. j. et ff. nec ob. ff. q sen. sine ap. rescin. l. j. §. item cum ex edicto qr ibi non solenniter positum est edictum.
Glo. se. signat contrarium. soluit: contra solutionem alleg. duo iura.
b Ser menses. Ar. J. S. e. c. ij. et c. aliter. et in auc. de san. epi. §. interdicimus col. ix. Ar. J. sol. hoc tpe statutum ab hoie interpellat et loco admonitiois habetur. J. de loca. potuit. xvj. q. iij. placuit vnde i casu isto mora no purgatur. arg. xx. q. ij. puella. nisi iustum impedimentum ostenderit: quare venire non potuit. vt. vij. q. j. psentium. et J. e. ca. vlt. Arg. J. q mora purgetur. c. dist. quoniam. et arg. lxxxviij. di. perlatum.
c Spoliari. i. suspendi iuxta canonicas sanctiones ab administratione temporalium procedendo/postea contra eos put sequitur in littera.
d Ut ipsos. Scilicet vagabundos prelatos qr hic loquitur lfa de platis: tn ex eo q dicit ab administratione remoueat et qb psut ecclijs. Qualiter sit pcedendum contra istos et alios ab sentes plene dictum e. J. vt lit. n cotes. qm frequenter §. porro.
e A spualium. Alias ab epali vel melius ab epatum et ita est in registro. vt dicit Inno.
f Remoueat. Ex isto mandato spali si sunt epi altas non possit legatus ex generali mandato. S. de of. lega. qd translationem. q ad alios platos pot ex generali mandato etiam lit. no cote. priuantur ecclijs suis. S. vt lit. no cotest. qm frequenter. secus si de crimine ageretur. vt no. S. de do. et ctu. veritate. in magna glo. Ber.
Glo. se. querit et sol. Item ar. alle. iij. iura et duo al. i contrarium.
g Agi possit. Sed nunquid surrogati remouerentur non credo: sed dispensabitur cum eis si necesse fuerit vt i ordinibus tolerentur. Ar. est hic q ille q deposuit non possit restituere. arg. de pe. dist. vj. placuit. in fi. et ff. de qsti. l. j. in fi. et ff. de pe. diui fratres. Argu. J. xj. q. iij. epo. et lvj. dist. clericus. B.
Ue fraternitatis. Primo ponitur qstio: secundo responsio ibi: ad quod. Ab. h.
Glo. se. signat contrarium.
h Indultum. Ab epo suo. S. e. relatum. Uel dic indultum a papa.
Glo. seq. signat contrarium et arguit
i Ad villas. In regno enim ciuitatibus et non in paruis villis siue castris iura docenda sunt. vt in pohemio digestorum. Arg. J. xij. q. ij. gratia epi. et. ff. de of. presi. sed licet.
k Studiorum. Licet indeterie te dixerit studium de meliori itelligendum est. ar. S de iureiu. quato Ar. J. S. de elec. cum nobis olim. J. de cest. et pre. ff. de reg. iur. si in stipulatione. Item ar. q idem est esse minus cpetes et esse nullum. ar. S. de transla. inferiori corporalia. sic. ff. de auc. tu. l. ij. et. ff. q satisda. cog. l. quoties. et. ff. ad vel. l. huius §. si cotineret. Sed sufficit si sit studium cotinentes siue mediocre. ff. de edi. edic. sciendum §. illud. et l. si qd §. venditor.
l Comittunt. ff. de fur. itaq fullo §. sed neo. et. ff. de arbi. ita demum S. de rescr. sedes.

Ex tue deuotionis: et infra. In ecclijs eorum qui se fraudulenter absentant: et nec ad ipsos valet citatio peruenire trine citationis edictum facias publicari[a]: et si nec sic curauerit obedire: et vltra sex[b] menses suas deseruerit ecclesias intra sanctiones canonicas: eis debent merito spoliari[c].

Iste c. no sumatur pp varietatem lecturarum. et qr pm vnum itellectum no facit ad rubricam.

Contra eos etiam pcedatur: vt ipsos[d] p suspensionis et excommunicationis sniam ad suam obedientiam venire cpellas. Quod si nec sic eorum malicia potuit emolliri: eos. B. ti. scte susanne pbr cardi. apo. se. le. a spualium[e] administratione remoueat[f]: et qb[9] psunt ecclijs de psonis idoneis faciat prouideri: sed in eos degradationis sniam non promulget vt cum eis misericorditer si expediat: facilius agi possit[g]. Idem altisiodorensi epo.

Priuilegiatus vt absens in studio fructus pbende recipiat existens i villa vel castello vbi nullum est vel minus cpetens studium/priuilegio no vtitur. ca. xij.

Ue fraternitatis discretio postulauit: et infra. Quesiuisti preterea vt cum interdum canonici quibus studiorum gratia est indultum[h] vt in absentia sua fructus pcipiant pbendarum suarum: et accepta licentia se ad villas[i] transferunt vel castella in quibus nullum est vel minus cpetens exercitium studiorum[k] vtrum pbendarum suarum fructus sint talibus conferendi. Ad quod breuiter rnd. eis q huiusmodi fraudem comittunt[l] (cum fraus et dolus nemini debeat patrocinium impartiri) pfatam indulgentiam cpetere non debere. Hono. iij. pposito de valerijs.

Qui iurauit in ecclesia residere pro seruitijs ecclesie licite se absentat. Cap. xiij.

Ex parte tua fuit ppositum q tpe quo recepisti ppositura de valerijs: pstitisti de facienda residentia iuramentum: et infra. Postulationi t. t. r. q si te non absentando in fraudem/ppositure tue iura fideliter psequaris: cum ex hoc censeri debeas residens[m]: periurium[n] non incurris. Idem capitulo meten.

Ex parte. Coto divisio: secunda ibi postulationi. Ab.
Glo. seq. alle. duas cor. et ponit tria similia.
m Residens. Quandoq censetur residens q no est vt h. et J. c. pri. sic. ff. de capti. et postli. re. l. retro dicit: et quandoq dr psens q in hortis est. ff. de pcu. psens. et q est in eadem puincia p pnte reputatur. C. de pscrip. lo. tep. l. vl. sic quandoq fingitur monachus qui non est. arg. J. de regula. vidua. et xxvij. dist. quod interrogasti.
Glo. seq. alle. duas cor. ponit tres casus siles: inferit argumentum cui assignat contrarium.
n Periurium. Unde qlibet benigne interpretatur iuramentum ne de piurio notetur. si. S. de testi. cum tu. ita tn q fraudulenter se non absentet: qr tunc piurium incurreret. si. J. de sen. exc. relatum: et si esset i seruitio epi piurium non incurrit S. eo. de cetero: qr p pnte censetur: qr ecclesie tunc seruire intelligitur. vij. q. j. scire. et idem esset si reuocaretur a papa qr eius auctoritas in iuramento illo intelligitur excepta. J. c. pri. et S. de iureiu. venientes. et. xj. q. iij. p principale. Item habes hic ar. q iuramentum extendit ad ea de quibus dictum non fuit vel cogitatum. Arg. ctra. S. de iure

Con. cor. cum si. c. l. heres me nus. ff. de codi. et de. t. l. et in fraude. ff. de iu. fisc.

Addi tio ex re gistro.

Iura vbi sut docenda

Con cor. l. §. situm. in pn. ff. de leg. iij. et auc. habita C. ne fi. pro pa.

Eccle sie seruit q epo ser uit.

tu.cap.pe. Itē φ p negocio ppulo pōt esse absens.nec incurrit piuriū.ꝫ.de iureiu.petitio.ꝛ.ij.q.j.phibenf. vbi milites pter iuramētū accusare phibenf: tamē nō obstāte iuramēto cām suā vl' suorū psequi pñt. In hoc em̄ iuramēto exceptum intelligit propriū factum q: in gñali fmo ne psona loquē tis intelligit ex cepta. C. de sol. inquisitio.et.ff. de cōdi.ꝛ demō. q̄ heredi.§.plan tius. q: ordina ta charitas a se ipso incipit.xxij. q.v.si nō licet.et de pe.dis.iij.qui vult.

et.ff.de condi.ob cau.si pecuniā.§.ꝫ si acceperit: vñ p latus infirm⁹ non repellit sed daf ei coadiutor.vij.q. j.quis.ꝛ famuli egri quos curamus nobis seruire in telligunf.ff.de ſta.lib.l.ij.§.stichus.ꝛ tēpore infirmi tatis pascēdi sunt.ff.cōmo.in rebus.§.possunt.

¶ Familiaris pape nō obstā te ɔstitutione ɔria p̄bēde sue fruct⁹ pcipit i absentia.c.xiiij

Cum dilect⁹ fili⁹ magr̄ Otto: ꝛ ifra. Manda mus q̄t.nō obstāte cōstōne^a q̄ ɔtra absentes canonicos int vos dicif emanasse fructus^b p̄bende sue assignetis eidē in nr̄o seruitio cōmorāti. ¶ Cū familiares^c nr̄i q̄ circa nos se obseqales^d exhibent vniuer sis/ ꝛ mioꝛi ñ debeāt p̄rogati ua gaudere φ vr̄m singli q̄rū negocia p seipsos sepius pro mouētur. l. dē melden.epo.

¶ Duo canonici absentes cū epo seu in ei⁹ seruitio fruct⁹ p̄bendarū suarū pcipiunt in absentia cōstitutiōe ecclesie cōtraria nō obstāte. Ca.xv

Ad audiētiā nostrā p uenit φ cū in melden. eccl'ia q̄dā sit ɔstitutio^e valla ta iuramēto ꝛ auctoritate se. apo.confirmata: vt canonici qui nō residēt in eadē: suarū puuenf fructib⁹ p̄bēdarū: illis exceptis q̄s infirmitas^f excusaret: siue in apostolice^g sedis seruitio cōtingeret deti neri: ꝛ infra. Decernimus vt duo^h ex canonicis eccl'ie me morate in tuo seruitio existē tes suaꝝ fruct⁹ integre^i perci piāt p̄bēdarū: cū absentes di ci nō debeāt sed p̄ntes q̄ tecū p tuo ꝛ ipsi⁹ eccl'ie ſuitio cō moranf^k. ¶ reg.ix.p̄riarche antioche.aposto.se.legato.

¶ Si eccl'ia patif ministroꝝ defectum puilegiati sup ab sentia p subtractionē puen tuum redire cogunf.h. d. Et est bon⁹ textus et pōt multū practicari. Capitulum.xvi

Cum ad hoc sint eccle siastica bñficia depu tata: ꝛ infra. Sane nobis ino tuit φ eccl'ia ātiochena mul tis ex seruitoꝛib⁹ eius absen tibus est fere distituta^l mini stris. ¶ Vñ mādam⁹ q̄tenus nō obstātib⁹^m aplicis indul gētijs^n ꝛ p̄decessorū tuoꝝ li centia^o: absentes canonicos

g ¶ In aplice. Et si hoc nō fuis set appositū ni hilominꝰ intelli geref q: p̄sens cēsef.ꝫ.e.c.pri. et ꝫ.eo.ex pte. vbi absens p̄sens cē sef nec piuriū in currit. vt .ꝫ. vbi dicit: cum absen tes dici ꝛc̄. ꝛ ei⁹ auctoritas sem per intelligit ex cepta.ꝫ. de iure iuran. venientes ff.ad munici.im peratores.et. ꝫ. eo.ex parte.ij.

¶ Glo.sequens reci.p.q.an plu res φ duo.

h ¶ Ut duo. Per hoc intellige ꝫ.e.decetero. vt duo ex canoni cis p̄nt esse i ser uitio epi: ita φ nō priuenf bñfi cio suo interim si vero plures es sent priuarētur ex eo φ concedit de duob⁹ intelli gif phibere de pluribus.argu. xxv.dist. qualis ꝛ.ꝫ. de p̄sumpt. nonne.credo hoc statutum fuisse ne in fraudē hoc ali qui procurent ꝛ eccl'ie seruitium diminueretur pro pter illoꝝ absentiam: ꝛ ex hoc videtur φ vltra duos non posset cogere epꝰ vt in seruitio suo essent.

¶ Um dile ctus filius magister.

divisio ¶ Primo ponif dictū. Scdo ei⁹ ratio ibi: cum fa miliares. Ab.

a ¶ Constitu tiōe. Nisi hoc di ctū fuisset nō va luisset rescriptū. ꝫ.de rescrip.ɔsti tut⁹.ꝫ.d offi.de leg.ex pte.ꝛ.ꝫ.de deci.ex mltiplici.

¶ Glo. sequens querit ꝛ soluit.

b ¶ Fructus Nūquid victua lia q̄ tñ p̄ntib⁹ cōsueuerūt dari debēt h̄re: no.ꝫ. eo.decetero.ꝛ.ꝫ. si.pri.non ꝫ.nō si d illis papa in tellexisset mandasset vt tāq̄ vni ex residētib⁹ puide ret eis.ꝫ.de ver.sig.olim.arg.ꝫ.de trāsla.inter corpo ralia.ꝫ.d deci.ad audiētiā.ꝛ.C.de cadu.tol.l. vna.§.si vero nemo.in fi.arg.C.de rei vxo.ac.l.vna.§.sciendū

c ¶ Cū familiares. Nā ꝛ ipi ps corpis ei⁹ ēē intelli gunf.vj.q.j.§.verū.ver.ex q̄bus.C.ad.l.iul.ma. q̄sq̄s

d ¶ Obsequiales. Ex eo em̄ eorum cōditio deterior esse nō debet.immo tāc gaudēt puilegio q: excusan tur a tutela.ff.de excu.tu.iurisperitos.ꝛ.C.eo.ti.l.vl. Et sic dicunf p̄sentes qui in seruitio pape sunt: sic qui etiam in seruitio episcopi sunt.ꝫ.eo.decetero.

divisio Ad audientiam. ¶ Due sunt partes.secūda ibi: decernimus. Ab.

¶ Glo.seq.constitutionem iustificat.

e ¶ Constitutio. Isti ɔstituerūt q̄d ius cōe statuit ꝛ iurauerūt ſuare ius cōe.absentes em̄ nihil pcipere de bēt nisi sit de ɔsuetudine approbata.ꝫ.d cōsti.cū oēs.

¶ Glo.seq.cū seq. iustificat duos casus exceptos.

f ¶ Infirmitas. Hoc ipso satꝫ puniunf: q: nō dꝫ ad di afflictis afflictio.vij.q.j.cū pcussio.ꝛ.ꝫ.de cle.egro. c.j.ꝛ.c.ex pte: ꝛ nō em̄ dꝫ ei pena i culpā ascri.di.v.c.j.in fi.ꝛ.c.ad ei⁹ ꝙo.immo poti⁹ est miserendū ꝛ cōpatien dum.ij.q.ix.indicas.ꝫ.de censi.licet.nec duplici dāno debet aliquis affici.ff.d iure do.l.iure. succursum est

ꝛ Con cor.l.ꝫ ꝛ repro bari.§. pe.ꝛ ibi bal.ff. d excu. tuto.

ꝛ Con cor.l.di nus marc⁹ i p̄n.ff. de of.p̄ si.et.l. idē.ff. d iuris. om.iu.

i ¶ Integre. Nō tñ pcipiūt victualia q̄ tñ presenti bus danf.ꝫ.eo.decetero.vbi de hoc.ꝛ.ꝫ.titu.pri. licet

k ¶ Commoranf. Et ita q̄ est in seruitio epi: seruire eccl'ie intelligitur.vt.ꝫ.e.decetero.vbi de hoc.

Cum ad. ¶ Primo narrat factum.secūdo prouï det ibi: vnde mandamus. Abbas siculus.

l ¶ Destituta ministris. Hec est iusta cā reuocādi eos.vt.xxj.q.ij.placuit.ꝛ i eo manere deberēt in quo vocati sunt.ea.cā.q.j.c.j.ꝛ.lxx.distin.sanctorum.

¶ Glosa sequens reci.per questionem.

m ¶ Nō obstātibus. Nisi hoc diceref nō posset illos pretextu istarum līarum reuocare. cū de indulgētia cōcessa non facerēt mentionē.ꝫ.de rescrip.veniens.

¶ Glosa sequens recitetur per.q.

n ¶ Indulgentijs. Similis reuocatio est.ꝫ.de deci. suggestum. Ber.

o ¶ Licētia. Et si de hoc nō fuisset facta mentio ni hilominus valuissent littere: q: indulgētia non extē debatur post mortē illoꝝ: vnde statim expirauit cuꝫ in preiudiciū eccl'ie nil facere possit: quod si fecerit

ꝛ Ter. est i si. in.l.ij. ꝛ ibi bal.ff. ne q̄d i lo.pu bli.

successor poterit reuocare.ʒ. de bona.c.ij.ꝛ penulti.

Assisij. a ¶ Assisios. Uocat assisios bñficiatos q̄ nō sunt ca nonici q̄ seruire debēt eccl'ie nec vocantur ad cōes tra ctat⁹ cū canonicis: ꝛ dicunt̄ assisij quasi assiduī i mul tis ecclesijs sunt plures tales qui māsionarij dicunt̄.

¶ Glo.se. signat ɔtrariū ꝛ soluit

b ¶ Uenerint Ar.ʒ.ʒ. c. inter q̄ttuor.ꝛ cap. ex tue.ꝛ.ʒ. de ap.ꝑ uenit.ij.ꝛ.vij.q. j.ꝑsentiū. vbi ex toto ꝑuant̄ si nō redeāt ad termi num sibi ꝑfixū. Hic papa miti⁹ voluit agere cū eis ꝑpter indul gētiā vñ nō pri uant̄ statim: si cut illi q̄ nō hn̄t indulgētiā.ʒ.ca. ꝑri. et satis pri uant̄.q̄ bñficia eis subtrahunt̄ ex toto: vt sic in directe fiāt volē tes ꝑ amissionē bñficiorū.sic.ʒ. ꝺ eta.ꝛ q̄li. q̄rtis tñ si diu ꝑdura rent in sua cōtu macia poterit il los ex toto ꝑua re ꝑ iura ꝑdicta ʒ.ca.proxi.

Clericos. c ¶ Non di uiditur. Ab. si.

c ¶ Licentia. Sine licētia epī cleric⁹ se absen tare non debet.

ꝛ assisios[a] reuoces ad residē dum in eccl'ia supradicta. ꝛ si nō venerit[b]: tu de ipsoꝝ bñfi cijs dū absentes fuerint/ipsi eccl'ie facias ɔgrue deseruiri: i vtilitatē eiusdē qḋ ex ꝑfatꝫ bñficijs supfuerit ɔuertēdo Idē. ¶ Priuat̄ bñficio cleri cus nō residēs si monit⁹ non redeat: nec iustā excusatiōeꝫ alleget. h. d. Et est casus no tabilis. Capitu.xvij

Clericos in eccl'ijs tue iurisditiōis bñficia q̄ residen tiā exigūt assecutos: si ad al teri⁹ diocesim absq̄ lnia[c] tua morādi cā trāsierint: licet ti bi si moniti nō redierit[d] dictꝫ bñficijs(nisi excusationē[e] rō nabilē ostenderint) spoliare.

¶ De p̄bēdis et dignitatib⁹

Ex cōcilio pictauieñ. ¶ In

V

onis eccl'ie nō succedit̄ iure consan guinitatis. Capitulū .j.

Ut null⁹[f] de clero siue po pulo ecclesiastica bona iure consanguinitatis[g] sibi requi rat habēda. In corpore ca nonū. ¶ Nō licet epō aliquē ordinare sine titulo. Capi.ij.

Non liceat vlli epō or dinare clericos[h]: ꝛ eis nullas alimonias ꝑstare: sed duoꝝ alterū eligat: vel non faciat clericos: vel si fecerit/ det illis vnde viuere[i] possint Gregor. antē. subdiaco.

¶ Bona eccl'iarū cōia sunt: nec debet quisq̄ tanq̄ ꝑpria vendicare. Capi.iij.

Ratio nulla ꝑmittit vt qḋ ꝑ cōi vtilitate datū eē co gnoscit̄: ꝑprijs cuiusq̄ vsib⁹ applicet̄[k]. ꝓ Alex.iij. in cōci. lateraū. ¶ Qui ordinauit ali quem ad sacros ordines sine titulo nō habētē de suo vñ vi uat: prouidere tenet̄ de suo/ donec aliquē titulū fuerit cō secutus. Capitu.iiij.

Episcop⁹ si aliquē sine certo titulo de quo necessa ria vite ꝑcipiat in diaconū[l] vel pbr̄m ordinauerit: tādiu

ʒ.eo. inter quattuor. etiam de iusta causa.ʒ.eo. rela tum. ꝛ de conse. dist. v. non oportet.ij.ʒ.

¶ Glo.seq. distinguit an ꝑ delicto ꝛc. ꝛ remittit.

Clerici absen tes q̄lr̄ sunt re uocādi

d ¶ Redierint. No. q̄ cleric⁹ siue de licentia sui epī siue sine licētia sit absens pri⁹ est monēd⁹ vt redeat q̄ puet̄ bñficio suo vt hic ptz.ꝛ.ʒ.e.inf.ꝛ.c.ex tue. Sup hoc tñ distingue q̄ aut hꝫ eccl'iam ꝑ derelicto aut nō Si hꝫ eā ꝑ derelicto/puta q̄ ɔtrit matrimoniū vel fa ctus est miles: vel ioculator. cū ꝺ hoc ɔstiterit/epūs sta tim pōt eccl'iam illi⁹ aliū ɔferre.ʒ. de cle. ɔiu. c.j.ꝛ.lxiij di. si qs. vel si recepit aliā eccl'iam habētē curā alarū: cū pri⁹ talē haberet.ʒ.ti.ꝑri. de multa. Si ꝟo nō hꝫ eā ꝑ derelicto/ monēdus est: si cōparet. tunc fiat ꝑut hic dicit si nō cōparet: q̄ vagabūdus discurrit: tunc fiat qḋ dr̄.ʒ.eo. ex tue. De hac materia plen⁹ dictū est.ʒ. vt lit. nō contest. q̄m frequenter.ꝟ. porro. ver. si vero.

ꝓ Con cor. gl. i aut.ꝺ testi.ꝟ. si vero. coi. vij. ꝛ.l. si inimici tia.ꝟ.ij ff.ꝺ his q̄ vt in dig.

e ¶ Excusationē rationabilē. Puta q̄ erat infirm⁹ quare venire nō potuit. vij.q.j.ꝑsentiū. vl' q̄ hꝫ ibi ca pitales inimicitias ita q̄ illuc venire nō audet.ʒ. de elec. bone.ij. ꝓ vel alia q̄cunq̄ iusta cā ita q̄ venire nō possit tūc si ꝑcederet̄ cōtra ipm̄ nō ꝑiudicaret̄ et arg. ʒ. de testi. in noīe dn̄i. Et arg. est hic semp ratiōe esse reddendam de omnibus. sic.ʒ. de rescrip. c. si quando

¶ Rubrica. De p̄bēdis ꝛ dignitatibus ¶ Qr̄ clerici nō pn̄t honeste viuere nisi habeāt p̄bēdas vñ vite ne cessaria ꝑcipiāt: merito post rubricas ꝑcedētes subiū cit̄ ista. Ab. si. ¶ De hac materia tractat̄.xxj.q.j.ꝛ.q. ij. per totū.lxx. di. sanctorum.xvj.q.vij. nullus.

Continuatio

f ¶ Ut null⁹ Supple statuimus.

¶ Glo.se. distin guit iter eccl'ia stica ꝛ patrimo nialia bona.

g ¶ Iure ɔsan guinitatis. Hoc intellige de bo nis eccl'iasticis. vt dicit lꝛa vl' ꝺ his q̄ intuitu ec clesie q̄sita sunt illa neq̄ ex testa mēto nec ab ite stato trāseūt ad cōsanguineos si ue sint bona mo bilia siue nō: sꝫ eccl'ie remanēt. Alia ꝟo bona q̄ intuitu persone vel de heredita te alicuius pue nerit ad eos trāsi eūt ad ɔsangui neos ab intesta to vl' ex testō ꝑm dispositionē cle ricoꝝ.ʒ. de testa. c.j.ꝛ.c. cū in offi cijs.ꝛ ca. ad hec et.c. relatum.ij. Et ita heredita ria successio in ecclesia locū nō hꝫ. viij.q.j. apli ca.ꝛ.ʒ. de fili. p̄

ꝓ Con cor. tex tus.i.l. actiōe. ꝟ. la be. cuꝫ glo. in ver. eo tpe. ff. ꝑ socio ꝛ.in.l.j et ibi glo. cy. ꝛ bart. ff. solu. ma.

sby. pn̄tiū.ꝛ.c. cōquerēte.ꝛ.c. ex trāsmissa.ꝛ.ʒ. de deci. ad hoc.ꝛ.ʒ. de iurepa. cōsuluit.ꝛ.ʒ. de insti. ad decorem

Non liceat vlli. ¶ Glo.seq. re. per. q. an etiam in minoribus ꝛc.

h ¶ Clericos indistincte dicit de omnib⁹: ꝛ ideo vi detur q̄ oībus teneantur in quibuscunq̄ ordinibus. argu.ʒ. de fili. ꝑsby. ꝑposuit.ꝛ.xxviij. dist. de his. Ap pellatiōe enim clericorum omnes in minorib⁹ ordini bus ꝛ maioribus cōtinentur.xj.q.j.c. de persona.xxj. dist.c. cleros ꝛ clericos. nisi habeat de suo vnde viue re possit.ʒ.eo. epūs.ꝛ.c. tuis. Ecclesia tamen romana non consueuit cogere epōs nisi pro his qui sunt in sa cris ordinibus.ʒ.eo. cum secundum apostolum.

¶ Glosa sequens signat contrarium ꝛ soluit.

i ¶ Uiuere. Arg. ɔtra.lxx. di.c.j.ꝛ.ij. Illud corrigit̄ in odium epōrum.ʒ.eo. cum secundū apostolum.

Ratio. k ¶ Applicet̄.i. appropriētur.s. vt tanq̄ proprium reputet quod est ecclesie ꝛ sic nō ob uiat qḋ hic dicitur diuisioni prebēdarum. sic exponit̄ xxv.q.j. que ad perpetuam.xij.q.j.ꝟ. si ergo.

Episcopus. ¶ Primo ponit dictum: secundo et⁹ exceptionem ibi: nisi ꝛc. Abbas siculus. diuisio

l ¶ Diaconū. Idē est de subdiacono.ʒ.e. cum scd̄m.

et idē videt̄ de minorib⁹ ordinib⁹. ℨ.e.c.nō liceat.
a ¶ Necessaria. Cōsideratis facultatib⁹ eccl'ie ⁊ dignitate ipsius clerici.ar.ff.de ciba.⁊ ali.le. cū alimēta et.ff.de iur.do.q̄ro.⁊.ℨ. de vi.⁊ hone.cleri.qm̄.⁊.ff.de vsufruc.sed ⁊ si quid.§.i.⁊.j.eo.de multa.

ei necessaria[a] submistret: donec in aliq̄ eccl'ia ei ꝯuenientia stipēdia militie clericalis assignet. ¶ Nisi talis ordinatus de sua pat̃na hereditate subsidiū[b] vite possit habere. Idē in eodē. ¶ Non debent epi permittere quē plures ecclesias obtinere. C.v.

Quia intātū quorūdam ꝓcessit ābitio: vt nō duas vel tres sꝫ plures[c] eccl'ias ꝓhibeant h̄re: cū nec duab⁹[d] possit debitā ꝓuisionē impendere. ¶ Per fr̃es / et coepos n̄ros hoc emēdari ꝑcipimus: et de multitudie ꝑbēdarū canonibus[e] inimica q̄ dissolutiōis materiā ⁊ euagatiōis iducit certū q̄ꝫ cōtinet periculū aiarū[f]: eoꝝ q̄ eccl'ijs deseruire valeant indigentiā volum⁹ subleuari. Idem. ¶ Ad mādatuꝫ pape non tenet̄ qs ꝓuidē illi q̄ b̄n̄ficiū in l̄ris tacuit vel cui sine scādalo ꝓuideri nō pōt. h.d. Et in vlti. est iste textus semꝑ mēti tenēdus. Cap.vj.

b ¶ Subsidiū. Innuitur hic q̄ aliqs sine titulo ecclesiastico possit ordinari ex q̄ habet de suo vñ viuere possit: et est veꝝ.j.eo.tuis et facit ad hoc. xij.q.j.illi qui.et xvj.q.j.ca.vi.⁊.j q.ij.clericos ⁊.c. seq. qꝛ intelligit̄ ordinari ad titulū sui patrimonij ⁊ talis censetur in ꝑsona ⁊ rebus gaudere ꝓuilegio clericali xij.q.ij.ecclesiarū seruos.⁊.xvj q.j.sunt. ‡ qꝛ de foro ecclesie factus est licet nō habeat eccl'iaꝫ.

‡ Concor.tex. l.i.iij.C de epis. ⁊ cleri.

Quia intantum. Prelo ponitur excess⁹. scđo prouisio ibi per fratres. Ab.
¶ Glo.se.querit ⁊ soluit.

diuisio

c ¶ Plures. Quid iuris sit ꝯ hoc plene dicit̄. ℨ.de elec.dudū. ij. Sed q̄d si aliqs habeat plura b̄n̄ficia per dispēsationē nunq̄d vocabit̄ ad capitulum vtriusq̄ eccl'ie pro negocijs siue electionib⁹? credo q̄ sic. si est in tali loco vñ cōmode vocari possit: nisi ꝯsuetudo eccl'ie approbata faceret in ꝯtriū: qꝛ ex quo cū eo dispēsat̄ in eccl'ia: ꝑ ꝯsequēs i oibus accessorijs dispensat̄. ⁊ sic seruat̄. ℨ.de elec.in genesi. ⁊ coraꝫ vno eꝑo ꝯuenit̄ tm̄ de his q̄ ad vnā ꝑtinent eccl'iam sicut ꝯuenit̄ qs rōne possessionis vbicūq̄ res sit rei vēdicatione: licet nō habeat domiciliū. C. vbi in rē acti.l. vl. ⁊.ℨ.de fo.cōpe.sane.⁊.c.fi. Et sic q̄ hꝫ duas eccl'ias in diuersis eꝑatib⁹ vtrobiq̄ intelligit̄ h̄re domiciliū ar. de rescrip.dilectus filius.ij.

Prebēdat⁹ in duab⁹ eccl'ijs ꝓ vtriusq̄ negocijs ē vocād⁹

d ¶ Nec duab⁹. Sic.ℨ.tit. pxi.ca.qꝛ nōnulli.⁊.xvj. q.j.ca.presbyteros.
e ¶ Canonib⁹. Quos habes.lxx.di.ca.sctōꝝ. ⁊.xxj. q.j.ca.j.per totam questionem.
f ¶ Animaꝝ. Nisi ꝑ dispēsationē obtineāt illas. et ℨ.de elec.dudum.ij.

Cum teneamur. Nō recipit ꝯgruā diuisionē.ab.
g ¶ Aliud b̄n̄ficiū. Et ita si qs habeat aliō b̄n̄ficiū pōt excipi ꝯ eū. ℨ.de rescrip.cū adeo.⁊.c.si ꝓponente. vbi de hac maf̃ia plene tractat̄ nisi excipiēs sit̄ habeat plura b̄n̄ficia. ℨ.de excep.cum ecclesiastice.
¶ Glo.seq.arg.a ꝯtrario ⁊ illud determinat.

h ¶ Sustentari. Ergo videt̄ q̄ si nō pōt cōmode sustētari non oportet fieri mētionē. qđ satis videt̄ equū Sed tuti⁹ est q̄ de ip̄o faciat mentionem q̄ātūcūq̄ sit modicū: qꝛ vr̄ dolose tacuisse vt citi⁹ obtineat litteras qꝛ simpliciter se clericū appellauit. Si vero dixissꝫ se nullū b̄n̄ficiū assecutū cū habuerit tenue non valent l̄re. ℨ. de rescrip. si ꝓponente aliquo. vide c.si motu ꝓprio. eo.tit.lib.vj.

Cum teneamur: ⁊ infra Si mādatū n̄rm ꝓ alicui⁹ ꝓuisiōe receperi:q̄ aliud b̄n̄ficiū[g] habeat de q̄ valeat ꝯmode sustētari[h]: ‡ nisi forte i l̄ris ip̄is ꝯ hoc mētio habeat̄ aut si nō pōt[i] ei sine scādalo ꝓuideri: eq̄nimiter[k] sustinem⁹: si pro eo mandatuꝫ n̄rm non duxeri exequendū. Idem. ¶ Habens plures eccl'ias alterā eligē ⁊ alterā dimittere compellit̄. Cap.vij.

Referēte. I. pb̄ro accepim⁹ q̄ cū duas h̄ret eccl'ias archidiacon⁹ tu⁹ ip̄m altera spoliauit: ⁊ cuidam pb̄ro. G. noie assignauit[l] eādē. ꝑdict⁹ aūt. I. sentiēs se i hac parte ĝuari ad metropolitanum videlicet remeñ. archieꝑm appellauit[m]. Cūq̄ de mandato eiusdē archieꝑi in ꝑdicta ecclesia restitut⁹ fuisset: ꝑfatus archidiacon⁹ eundē. I. (ꝓ eo q̄ ad p̄ñtiā suā vocat⁹ venire cōtēpsit) viculo excōicatiōis astrinxit[n]. ¶ Nos autē ip̄m

‡ Tex.ē in si.l.i. lꝑator. et ibi bar. ff. ad trebel.

¶ Glo.ista cū sequēti elicit duo argumenta.
i ¶ Si nō pōt. Ar. id solū fieri posse qđ cōmode vel iure fit et sine scandalo.ff. de verb.sig.l. nepos.ff.de vsu et habi.l. nō aliter xxij.q.ō.ij.faciat hō. Et sic ꝓpter scādalū q̄ñq̄ recedit̄ a iure. ar. ℨ.ꝯ cleri. coniu. cum olim.
k ¶ Eq̄nimiter. Arg. q̄ mandatū superioris nō est necesse adimpleri: vbi ratio nō adimplēdi ꝑt reddi. ar. ℨ de rescrip. si q̄ñ. ar.ℨ.tit.proxi.c. vlti.

Referente. ¶ In p̄ma ponit̄ impetrantis ꝯquestio. in scđa ip̄ius absolutio ⁊ cause cognitio ibi. Nos autē. Ab. sic.

diuisio

l ¶ Assignauit. Qđ hic dicit videt̄ de iure cōi spectare ad eꝑm. xvj.q.vij.ca.nullus.⁊.ℨ.de offi.archi.c.cū satis. nisi hoc habeat archidiacon⁹ de consuetudine prescripta. arg.j.de exces.prela.c.ij.et.ℨ.de offi.archidi.cap.vi. De hoc materia quere.ℨ.de of.ordi. pastoralis. Ber.
¶ Glo.seq.alle.cōcor.signat ꝯtrariū ⁊ ibi remittit. et opi.ponit lau.quam reprobat.
m ¶ Appellauit. Et sic omittit̄ medius. sic.j.de no. ope.nūci.significātib⁹. Ar.ꝯ.ℨ.de appel.dilecti filij ꝑ or.dic vt ibi. Lau. dixit q̄ iō qꝛ omisit mediū nō tenuit appellatio vnde postea tenuit sn̄ia excōicatiōis lata ab archidiacono in pb̄rm: sed hoc non est verū: qꝛ appellatio illa finita erat postq̄ fuit restitutus sacerdos in pristinū statum ⁊ de ꝯsuetudie appellat̄ ab archidiacono ad archieꝑm: sed archidiacon⁹ post illam restitutionem: iteꝝ vocauit pb̄rm ad se: ⁊ qꝛ nō venit ip̄m excōicauit: ⁊ sic tenuit sn̄ia non obstante appellatione que diu terminata erat ⁊ finita.
n ¶ Astrinxit. Sic pꝫ q̄ archidiaconi possunt excōicare.j.de eo qui fur.ordi.rece.ca.j.
¶ Glo.seq.obijcit ponit opi.alani quā reprobat.

a sñia q̃ tenebat̃ faciẽtes absolui: tibi mãdam⁹ q̃ten⁹ prescripto. J. de p̃dictis ecclĩjs vna quã maluerit[a] relicta alterã p̃fato. G. si ecclĩam non h₃ nõ differas assignare. alioquin ip̃am alteri persone idonec bñficio ecclĩastico carenti[b] incũctãter assignes. I dẽ in cõcilio turoñ.

¶ Prebẽde ⁊ dignitates nõ debẽt diuidi nec etiã permutari. Ca. viij.

Maiorib⁹ ecclesie beneficijs in sua integritate manentib⁹/ indecorum nimis videt̃: vt minorum clericorum prebẽde patiantur sectionẽ. ¶ Jdcirco vt sicut in magnis ita q₃ i minimis[c] mẽbris suis firmatã ecclĩa habeat vnitatem: diuisionem[d] prebendar̃ aut dignitatũ p̃mutationẽ[e] fieri p̃hibem⁹. I dẽ cãtua. archiep̃o.

¶ Recept⁹ in canonicũ ex p̃missione capituli d₃ q̃ñ facultas se obtulit hr̃e p̃bendã. vide. ca. ij. de ↄces. p̃bẽ. in. vj. cũ glo. Ca. ix.

Relatũ est: ⁊ infra. Quũ igit̃ dignũ est/ vt post q̃ magister J. i ecclĩa tua canonicus est institut⁹: ⁊ a te habuit in p̃missis[f] de cõferẽda sibi prima p̃bẽda cũ in ecclesia ip̃a vacaret: vt debeat prebende integritate gaudere: mãdam⁹ quaten⁹ si idem J. in ecclĩa tua est canonice i(n)stitutus: ⁊ in choro ⁊ capl̃o ⁊ alijs quor̃ vsus est cõis: potestatẽ sicut canonic⁹ habet: ei p̃bẽdã si qua nunc vacat: vel cum ibi primo vacauerit[g] secũdũ p̃missionẽ tuã cõcedas liberaliter[h] ⁊ assignes: q₂ non est ↄgruũ vt prebẽda careat qui in canonicum noscit̃ esse recept⁹. I dem canonicis regularib⁹ ⁊ monachis ebora. diocesis.

¶ Religiosi redit⁹ ecclesiarum suar̃ diminuere nõ possunt respectu portiõis q̃ debet̃ rectorib⁹ seu vicarijs: nec parrochias diuidere. Capitulum. x.

Auaricie que est idolorum[i] seruitus: et infra. Jntelleximus q̃ in ecclesijs vestris de quibus certas pensiones cõsueuistis percipere: portio

a ¶ Quã maluerit. Jste volebat vtrãq₃ tenere: sed videt̃ q̃ vtraq₃ debuit spoliari. vij. q. j. si q̃s ep̃s. q̃d cõcedebat Ala. ⁊ dispẽsatiue reseruat̃ ei altera q̃ nõ credo: q₂ illud decretũ specialit̃ loquit̃ in ep̃o et licet non debuerit iste recipere sc̃d₃ tñ nõ debebat p̃pterea p(er)dere vtrãq₃ secũdum illa tempora sed alterã tãtũ. vt. j. eo. c. preterea. hodie vero illud verũ est q̃d recipit secũdam habentem curam aiar̃ cu₃ prius talẽ haberet ipso iure vacat prima: et si vtrãq₃ retinere contenderit spoliet̃ vtraq₃. j. e. t. multa. alias nichil adijceret cõstitutio illa.

b ¶ Carenti. Ar. q̃ q̃ h₃ vnu₃ beneficiũ nõ potest obtinere secundu₃ vel i(m)pfas ipetrare: nisi de p̃mo faceret mẽtionẽ. ↄ. ca. prox. et. ↄ. de rescp̃. cum adeo. ⁊ ca. si p̃ponente. q₂ habenti dare nichil aliud est q̃ perdere. vt. j. q. ij. pastor. nisi p̃ dispẽsationẽ. ↄ. de elec. dudum. ij. ⁊ qui bñficiu₃ habet non reputatur idone⁹ ad aliud. j. e. super.

Sũmarium.

Maioribus. ¶ Prohibet̃ diuisio prebendar̃ ⁊ p̃mutatio dignitatũ. Jn prima ponit̃ causa p̃hibitionis. Jn sc̃da prohibitio ibi. idcirco. Ab. si.

c ¶ Jn minimis. Arg. q̃ idẽ iuris est i paruis q̃d in magnis. xiiij. q. vi. c. vi. ↄ. de appel. ca. de appellatiõibus. ⁊ ita magnum iudicabis vt paruũ. ↄ. de iudi. nouit. Jtem est arg. q̃ idem est iuris in parte q̃d in toto arg. j. q. j. si quis episcopus. Ber.

Prebẽdarum diuisio q̃ñq₃ licite fit.

d ¶ Diuisionẽ. Sine iusta cã. j. e. cũ cã₃. Ex iusta cã põt vna p̃benda diuidi in duas cum vacat: si facultates sufficiant. j. eo. vacante. ar. ↄ. c. significatũ ⁊. ↄ. de eccle. edi. ad audientiã. ⁊ sic erunt duo iura: sed duo ad vnã prebẽdã eligi nõ p̃nt vt vnus vnã medietatẽ habeat ⁊ alter alterã. vel q̃ vnus expectet quousq₃ alia vacabit: immo talis electio est cassanda. j. eo. tue fraternitatis. ⁊. c. dilecto. Ber.

e ¶ Permutationẽ dignitatũ. Permutatio dignitatum aut etiã prebendarum sine auctoritate superioris fieri non põt: q̃d si fecerint eisdem sunt spoliãdi. j. de re. p̃mu. cũ olim. nisi dispẽsatum fuerit cũ illis. j. e. titu. ca. cum vniuersorum: superior vero si viderit expedire hoc facere potest. vt. j. e. tit. questũ. Ber.

Relatũ. Premittit ⁊ summittit cãs mandati: ip̃m mãdatũ interserendo. Ab.

f ¶ Jn p̃missis. Ar. q̃ ea q̃ promittunt̃ sunt ope adimplenda. ↄ. de pac. qualiter. ⁊. xij. q. v. quia iohãnes et. xxxij. q. vlt. c. fi. ⁊ S₃ videt̃ q̃ talis p̃missio nõ teneat: q₂ bñficium non põt promitti vel concedi anteq̃ vacet. j. de conces. preben. et ec. nõ vacan. nulla. So. dicas q̃ hec promissio licita fuit q₂ hic primo receptus fuit i fratrem ⁊ canonicũ et eo pure recepto promisit ei ep̃s conferre primam prebendã vacaturã ⁊ hoc non est ↄtra ius immo ad hoc tenebat̃ ep̃s de iure: quia eo ip̃o q̃ dedit canonicatũ per ↄsequens obligauit se ad prebẽda₃ etiã sine p̃missione expressa: q₂ alterũ sine alio diu esse nõ põt. j. q. iij. si q̃s obiecerit. ff. de decuri. herẽnius: vñ iste talit̃ institut⁹ põt agere ↄ ep̃m vt conferat ei prebẽdam in ecclĩa illa in qua est receptus vt dicit i fi. Promissio vero sine collatio bñficij nõ vacãtis nulla est: ⁊ sic loquit̃. c. j. de ↄces. preben. nulla. ⁊. c. relatũ. et. c. ex tenore. ⁊ iste nullã habet petitionẽ ex tali promissione seu collatione.

⁊ Cons cor. tex. in. l. j. ⁊ ibi bar. ff. de pactis ⁊. ff ad. l. fal. l. fi.

g ¶ Uacauerit. Arg. ↄ. j. eo. dilect⁹ filius ibi soluit̃.

h ¶ Liberalit̃. immo videt̃ q̃ ex necessitate q₂ ep̃s nõ habet liberalitatẽ necessarie electionis. arg. ff. de leg. ij. vnũ ex familia: ⁊ in necessitate nõ ẽ liberalitas ff. de adimẽ. le. rem legatã. ⁊. ff. de dona. inter virũ et vxo. si de. p vxo. q₂ nec eã põt sibi retinere. ↄ. de of. archiep̃i. vt singule. Sol. Liberalitas est vt ei p̃uideat sine coactione: ⁊ licet necesse habeat ↄferre bñficium nõ tñ habet necesse ↄferre isti vel illi: ⁊ ita si ↄferat tibi grãm facit: cũ eã tibi nõ teneat̃ cõferre: ⁊ sic liberalitas ⁊ necessitas circa diuersa referunt̃: sed hic necesse habebat ↄferre cum iã esset institut⁹ ⁊ p̃miserit ei cõferre primã prebẽdã que vacaret ibidem.

Bñficium ↄferẽs an exerceat liberalitatẽ ⁊ faciat gratiã.

Auaricie. Primo ponit̃ excessus. sc̃do correctio: secũda ibi. ideoq₃. Ab. sic.

diuisio

i ¶ Jdolor̃. xxviij. q. j. idolatria. ⁊. xlvij. di. c. bonorum. ⁊ in auc. vt iudi. sine quoquo suf⁊ cogitatio, vt

nes^a vel antiq̄s reditus^b minorastis q̄s nōnulli clerici ecclesiarū ip̄aꝝ oli habuisse noscunt: ꝛ infra. ¶ Ideoq; mādam⁹ q̄ten⁹ si q̄s portiōes vł antiq̄s reditus clericoꝝ sine ꝯsensu archiep̄i vr̄i minuere vel prochias diuidē p̄sumpsistis: ad itegritatē pristinā reuocetis. Idem p̄posito ꝛ capitulo insul. ¶ P̄nt prelat⁹ ꝛ capitulū p̄bende vacanti honestum on⁹ imponere/ad qd̄ p̄bēdari⁹ teneat. C.xi

Significatū est nob̄ ꝙ cuidā sacerdoti p̄bendā vnā in eccl̄ia vr̄a cōi volūtate dedistis: ita^c ꝙ missaꝫ de sancta maria (nisi corporis īfirmitate grauat⁹ sit) debeat q̄tidie celebrare: ꝛ eccl̄iam vr̄am nō nisi cōi tā p̄positi q̄ȝ capl̄i⁹ assensu possit dimittē: vel cuiq̄ȝ p̄bende illi⁹ anniuersariū delegare^e. ¶ Quā siquidē institutionē eaten⁹ ꝯfirmam⁹: vt p̄dict⁹ sacerdos: nisi infirmitate corporis fuerit impeditus assidue debeat obsequiū suū impēdere eccl̄ie memorate: ꝛ q̄to frequēti⁹ pōt (salua^f honestate sua/ ꝛ debita deuotione) missaꝝ solēnia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere siue cā voluptat̄^g/ siue se ad aliā eccl̄iaȝ trāsferēdo. Idem vigorniē. archiep̄o.

¶ Ad pūtationē religiosoꝝ in eoꝝ eccl̄ijs null⁹ dȝ īstitui p̄ ep̄m: nisi pri⁹ ei ꝯgrua portio redituū assignet. C.xij.

De monachis qui vicarios prochialiū ecclesiarū grauant vt hospitalitatē^h tenere nō possint: cā p̄uidētiā habeas ꝙ ad pūtationē monachorū nullum recipias nisi tm̄ eis de p̄uētib⁹^i ecclesie coram te fuerit assignatum: vnde iura episcopalia possint persoluere. et congruā sustētationem habere.

tra medium.col.ij.

a ¶ Portiones. Hoc potest intelligi quando monachi certam portionem assignant presbyteris ꝛ totum quod superest appropriant vsibus suis.

b ¶ Redit⁹. Hoc intellige qn̄ monachi certā partē percipiunt: ꝛ totuȝ aliud dimitt̄ūt capellanis ꝛ tunc in nullo diminuere debēt qd̄ relinquūt capellanis suis sine cōsensu archiep̄i sui: et idē eēt si clerici certam partē ꝑcipiūt et monachi totum aliud: ꝛ ex eo qd̄ dicit sine consensu archiep̄i videtur ꝙ de ꝯsensu ipsi⁹ hoc facere possint/et diminuere: et parrochias diuidē: qd̄ verū est iusta de cā.j. d̄ eccle. edi. ad audientiā. et .j. de excel. p̄la. sicut vnire. ꝛ. xvj. q.j. p̄cipim⁹ §. sicut duo. ꝛ ar. j. d̄ his q̄ fi. a p̄la. sine ꝯsen. ca. cum ap̄lica. ꝛ .j. de cē. si. quanto. et sic possunt diuidere parrochiā iusta de cā: vt p̄ȝ p̄ iura predicta: possunt etiā reditus diminuere: puta si eccl̄ie facultates essent ampliate: vt sic de augmento ꝛ monachi sentiant vtilitatē cum huiusmodi eccl̄ie subsint eis quo ad t̄p̄alia: q̄ de huiusmodi videtur loqui ca. ꝛ .j. eo. de monachis.

diuisio

Significatum. ¶ Primo ponitur ordinatio tria continens. secundo confirmatio cum limitatiōe ibi: quam siquidem. Abbas siculus.

c ¶ Ita ꝙ. Argu. cōsueuit hic notari ꝙ in sp̄ūalib⁹ pōt interuenire pactio siue ꝯditio. S. de elec. significasti. ar. de transac. c. ij. Arg. si. S. de pac. ca. vlti. ꝛ .j. q. ij. q̄ppio. Solu. vt nulla sit dubitatio: sic itellige ꝙ nulla cōditio siue pactio hic apposita fuit cū aliqua p̄sona: sȝ capl̄m vacāte illa p̄bēda ꝯstituerūt vt q̄ ad illā p̄bēdam eligeret onus istud subiret: vt sic res trāsiret cū suo onere. ff. de pig. act. si conuenerit §. j. ꝛ .j. de pig. ex litis. ꝛ. ff. de vsufru. l. vsufructu legato. ꝛ. l. si pēdētes. § pe. et opti. ar. j. vt ec. bñ. sine di. ꝯfe. vt nr̄m. ad fi. et hec cōditio licita est ꝛ honesta: p̄ diuino cultu apposita. Quidā etiā dicūt ꝙ simpliciter posset eligi tali cōditiōe apposita. Sȝ qd̄ esset si cōditio esset illicita? videt ꝙ cōditione fracta collatio siue institutio teneat. ar. insti. de here. insti § heres. ꝛ pure. ꝛ .j. eo. dilecto. ꝛ turpis conditio pro non adiecta habet .j. de condi. ap. ca. vi. ꝛ hec vera essent nisi obstaret simonia. Uin. ita arg. ꝙ sacerdos pōt recipere pecuniā vt celebret diuina: q̄ sic op̄as suas videtur potius locare. arg. x. q. iij relatū. ꝛ. xij. q. ij. charitatē. ꝛ. c. q̄cunq̄ȝ. ij. j. de simo. cū sit. ꝛ. j. q. ij. c. vlti. quia suis stipēdijs hoc facere nō cogitur. S. de prescrip. cū ex officij. Argu. ꝯ .j. de simo. cū in eccl̄ie corpore. Si nullū habet bñficium eccl̄iasticū rōne cui⁹ ad hoc teneat pōt locare operas suas ad certum tp̄s et recipere mercedē p̄ labore suo nec simoniā cōmittit: al's si habet bñficium non licet ei hoc facere.

Prebē de vacāti pt honestū on⁹ īponi.

Sacerdos pt p pecunia celebrare.

d ¶ Tam prepositi q̄ȝ capituli. Istud preterius fuit appositū: quoniā sufficit cōsensus prelati. S. de renun. ca. admonet.

e ¶ Delegare Id est nō potest cōmittere alicui officiū suum: et dic āniuersariū id est officium.

f ¶ Salua honestate. id ē sine pctō: hoc ideo dicit: q̄ nō eēt honestū vt bis vel ter missam i die celebrares. de cō se. dist. j. sufficit. ꝛ .j. de celeb. mis. te referente.

g ¶ Uoluptatis. Tn̄ religionis cā posset ad aliā eccl̄iam se trāsferre petita licentia d̄nis nō obtenta .j. de reg. licet quibusdam.

De monachis. Reputat materia hui⁹ cap. difficilis p̄pter iura vario mō loquētia. Et hodie hoc ca. extēdit etiā ad religiosos exēptos. vt i. c. j. j. e. ti. li. vj. Et adde nouā p̄uisionē q̄ circa hoc habet i cle. j. de iurepa. ꝛ vide de ecclesijs istorum regularium tex. in cle. q̄ regularis de supplen. neg. prela. Ab. sicu.

h ¶ Hospitalitatē. Ad quā clerici precipue tenētur lxij. di. § .j. ꝛ. lxxxv. di. florētinum. q̄ quicquid habēt clerici pauperum est. xvj. q. j. c. vlti.

¶ Glosa sequēs tractat quomodo monachi interdū ex cōcessione ep̄orum/interdū ex fundatiōe habēt ecclesiam quo ad temporalia: interdum ius patronat⁹ tantum: ꝛ subdit quo casu locum habeat hoc cap.

i ¶ De p̄uētib⁹ eccl̄ie. Per h⁹ p̄ȝ ꝙ loquit de ecclesijs q̄ sunt monachoꝝ q̄ ad t̄p̄alia in q̄b⁹ p̄ht monachi sibi oia appropriare ꝛ reseruata honesta sustētatione p̄b̄ro. vt hic dicit. multo magis vbi habent ecclesias q̄ ad sp̄ūalia ꝛ t̄p̄alia. Si ṽo hn̄t eccl̄iam ex cōcessione laici vel ꝯfirmatione ep̄i idē est: q̄ t̄p̄alia tunc habēt ar. xv. q. j. c. vi. ꝛ .j. de priuile. cū et plātare § in eccl̄ijs si nō accedit cōsensus ep̄i nihil valet concessio laici. j. de iurepa. c. qd̄ aūt. in fi. ꝛ. c. illud. Si habent ecclesiā ex cōcessiōe ep̄oꝝ si certa forma fuit apposita illa seruetur. ff. de pac. in traditionib⁹: si pleno iure ip̄am cōtulit pleno iure hn̄t eā: si simpl̄r ꝯtulit eccl̄iam: cathe

Monachi ecclesias diuersī mode pñt habere.

dratică ꝛ coertionē retinet ep̄s.J.de dona. pastoralis. Si vero ex fundatiōe monachi eccl'ias obtinēt habēt eas tn̄ q̄ ad tp̄alia.xvj.q.ij.ca.j.et pe.ꝛ vlti.nisi essent priuilegiati cū oib⁹ capellis habitis ꝛ habēdis ꝛ si nō hn̄t priuilegiū habebūt tp̄alia: reſuata sufficiēti sustē=tatione pbr̄o: et ep̄s habet ibi institutionē ad p̄=sentationē mōn choꝝ: ꝛ ei subest pbr̄ q̄ ad sp̄ualia ꝛ sic pōt itelligi hec decre.ꝛ J.de priuile. cū ꝛ plātare §. in eccle=sijs. Quandoq̄ monachi habēt ius pſonat⁹ tn̄: ꝛ tunc nihil hn̄t nisi solā p̄sentationem.j.ō iure pa. cū seculū.cū transeat cū vni=uersitate vt ibi. In q̄ ō casu locū hʒ qḋ dicit̄ q̄ cē sualis pēsio non augeat̄.S.ō pac. cū clerici.et.j.de cēsi. ꝓhibem⁹.ꝛ S.e.auaricie. ꝑt dici q̄ vbi mōa=chi hn̄t eccl'ias ex donatiōe epi=scoporū quo ad tp̄alia: cēsus p⁹ imposit⁹ non debet augeri: vel cum ex donatione laicoꝝ ius tn̄ recipiūt patronat⁹: cēsus qui ab initio fuit imposit⁹.augeri nō dʒ.J. de cen.sciētes.sine iusta cā ꝛ rōnabili: ꝛ de ꝯsensu epi. vt dictū est.S.e. auaricie. In alijs ō casib⁹ puta cū pleno iure hn̄t eccl'ias quo ad tp̄alia ꝛ sp̄ualia possidere eas pn̄t pleno iure. Qn̄q̄ tn̄ monachi totū applicant vsibus suis reseruata honesta sustētatiōe pbr̄o vt hic. Qn̄q̄ certā partē recipiūnt siue certā dimittunt pbr̄o: aliud totum sibi retinēt.vt.S.eo.auaricie: ꝛ hoc ſm ꝯsuetudinē diuersoꝝ locorum. Dic de hoc.vt.xvj.q.ij.in summa. Ber.

I dē salernitano archiep̄o.

Plures dignitates vel p̄sonat⁹ i vna vel i diuersis ecclesijs eis hr̄e nō pōt. Ca.xiij.

Ad hec lʒ: ꝛ infra. Illud est oi rōni ꝯtrariū vt vn⁹ clericus in vna[a] vel diuersis ecclesijs plures dignitates vel pſonat⁹ obtineat. Cū singl'a officia[b] i eccl'ijs assiduitatē exigāt pſonarū.

I dē burdegaleñ. archiep̄o.

Habēs plēs dignitates alterā dimittē ꝯpellit̄. C.xiiij.

Preterea ō.G.q̄ i tua ꝛ tolosana eccl'ia est archidiacon⁹ ꝯstitut⁹: ꝛ i vtraq̄ eccl'ia regl'ariter[c] pfessus. Mādamus q̄tenus eundē altero quem maluerit[d] archidiaconatu facias esse ꝯtētū.

I dē cātua. archiepiscopo.

Si elect⁹ ad scḋam eccl'am noluerit dimittere primā eligētes pn̄t resilire ꝛ electū nō acceptare. Capitulū.xv.

Cum nō ignores q̄ vna eccl'ia[e] vni⁹ debeat eē sacerdotis: ꝛ ifra. Cū igit̄ nūci⁹ pbr̄i q̄ i duab⁹ eccl'ijs locū hr̄e cōtēdit[f] / ꝛ q̄dā clerici alteri⁹ eccl'e ad nr̄aʒ p̄ntiā accesserit ꝯtra eū nos attendētes nō eē ꝯueniēs vt idē pbr̄ locū habeat in duab⁹ eccl'ijs mandam⁹ q̄ten⁹ ip̄m bn̄ficio qḋ hʒ facias manere ꝯtētū[g]. Qḋ si forte archipbr̄ ꝛ clerici alteri⁹ eccl'ie in eū cōsenserint[h] eis nūc dissentiētibus cū ipsoꝝ scādalo[i] nō dʒ locū in ipsa ecclesia q̄rere vel hr̄e.

Innocen.iij. ʒamoreñ. ep̄o.

Ordiato ad sacros p̄ ep̄m sine titulo nemine p̄ntāte ordinator vel successor ꝯpellit̄ in necessarijs puidē donec titulū habuerit. C.xvj.

Cum ſm ap̄l'm: q̄ altari seruit / viuē debeat de altari[k]

b Maluerit. Sic.S.e.referēte.ꝛ sic habuit optionē ſm ista iura: hodie nō habet optionē immo recipiēdo secundā dignitatē ipso iure vacat prima ꝛ si contēderet retinere vtrāq̄ priuaret̄ vtraq̄.J.eo. de multa. cum eñ militie sint distincte: ꝛ persone illis deputate debēt esse distincte. vnde nemo pōt esse in duobus collegijs simul.ff.de coll'.il. li. l.j.§.vlti. nec duas militias habere.C. q̄ militā.nō pos.l.iiij ꝛ.v §. imposterum.lib.xij. nec duos honores. ff.ad munici. libert⁹ §. ꝑscꝑtis ergo multo forti⁹ hec sunt i spiritualib⁹ honorib⁹ obseruāda

Cum non ignores. Hodie poterit̄ seruare hoc ca. i bn̄ficijs residētiā requirētib⁹ ꝛ etiam in curato si ō facto nollet dimittere primam ecclesiam. Primo ponit̄ cā mandati. secundo mandatū ibi cum igit̄. tertio soluit obstaculū ibi: q̄ si. Ab. sic.

Collegijs in duob⁹ nemo pōt eē.

e Una eccl'ia. hoc generaliter verū est q̄ vn⁹ debet esse sacerdos vni⁹.S.eo.c. pxi.ꝛ J. eo.de multa. de hac materia dicitur.S.de elec.dudum.ij.

f Cōtēdit. Un̄ hodie ꝑuari dʒ vtraq̄.J.e. ō mlta.

g Contentum.S.ca.proxi.ꝛ.c.ad hec.

Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.

h Cōsenserint. Si semel cōsenserunt in eū nō possunt ampli⁹ dissentire.S.de elec.cū inter canonicos.ꝛ viij.q.ij.dilectissimi.ꝛ.xxxij.q.v.horrēd⁹. q̄d est ergo qḋ dicit̄ nūc eis dissentiētibus.ꝛ sic ꝯdicit hec decret. predictis iurib⁹. † Sol.sic intellige qḋ dicit̄ hic: sacerdos iste electus fuit ad curā animarū.ꝛ simul ad cōtinuā residentiā ad quā de iure tenet̄.S. de cle. nō resi. qr nōnulli.sed ipse volebat retinere priorē eccl'iam cū illa ad quā electus erat.scḋo ab archipbr̄o ꝛ clericis. vn̄ cū ip̄e nollet primā dimittere licitū fuit archipbr̄o ꝛ clericis ab electione ipsi⁹ recedere ꝛ merito qr vtrāq̄ de iure habere nō poterat. Si aūt vellet dimittere primā ꝛ secundā recipere tunc nō possent archipbr̄ et clerici ab electiōe eius discedere ex quo semel in eum consenserunt: ꝛ sic intelliguntur predicta iura. Ber.

† Concor. tex tus i. l. in fraudē. vbi albertus de rosa.ff. de testa.ꝛ.l. ij. ꝛ ibi Cy.C. ad macedo.

i Scādalo. Arg.q̄ ꝓpter scādalum q̄n̄q̄ recedit̄ a iure.S.eo.cum teneamur.ꝛ.S.de tēpo.or. ad aures.

Cum ſm ap̄l'm. Primo ponitur causa constitutionis ꝛ correctiōis iuris antiqui ꝛ noui ꝓmulgatio.secundo determinatio casus propositi specialiter.secunda ibi.inde est. Abbas siculus.

k De altari.xiij.q.j.ex his.

divisio — Ad hec. Ponit dictum ꝛ eius rationem subdit ibi: cum singula. Abbas siculus.

a In vna.S.eo.de multa.in fi.idem in diuersis vt ibi.ꝛ.j.cap.proxi.ꝛ.S.eo.quia intantum.ꝛ.S. de cleri. non residen.quia nonnulli.

b Officia.i.dignitates vel personatus.lxxxix. distin.ca.singula.xxj.q.ij.sicut.ꝛ.J.eo.cum non ignores. ꝛ.j.eo.de multa. nisi per dispensationem apostolice sedis vt ibi.ꝛ.S.de elec.dudum.ij.

divisio — Preterea. Primo narrat casum.quod scḋo corrigi mandat ibi: mandamus. Abbas siculus.

c Regulariter. Arg.q̄ canonic⁹ regularis pōt fieri archidiacon⁹.ar.lviij.di.c.j.ꝛ.lxxiiij.di.quoꝝdā. ꝛ J.de sta.reg.q̄ dei timorē. Sic nec monach⁹ in diuersis monasterijs esse pōt nec abbas p̄fici.J.de relig.do. c.vi. Sic nō pōt q̄s habere plures pſonatus in eadem eccl'ia aut etiam in diuersis.J.e.de multa.ꝛ.S.ca. pxi.

Glo.se.alit̄.ꝯcor.ponit ius nouū ꝛ inducit tria sil'ia.

Canonic⁹ regularis an possit esse archidiaconus.

a ¶ Repelli. Ad quē spectat on⁹ et emolumentū.xvj.q.ij.charitatē.z.c.quicūqꝫ.z.c.ecclasticis.† et econuerso nō est ferēdus is q̄ lucrū amplectit: onus aūt subire recusat.C.de cadu.tol.l.vna.§.p secundo.vn versus. Commoda qui sentis iungas onus emolumentis.

† Con: cor. tex tus l.i. fm na: turā.ff de re iudi.et l.fi.§. sꝫ cū.ff de fur.

b ¶ Obsequio Non tibi:sꝫ dño grauis ē cui seruit egestas. ar. xciij.dist. diaconi.versi.mendicat.Lauren.

c ¶ Nois. Ratio.xxj.disti.cleros et clericos.et xvj.q.j.si cupis. et nola debēt eē consonātia reb⁹ insti.de dona.§.et est aliud.

d ¶ Sors.xij. q.j.c.cui portio.

e ¶ Assumūtur. Ut qui ordinantur sine bñficio vel assumuntur vt habeant hereditatē dñi.

f ¶ Assequūtur.i.q̄ ad bñficiū recipiūt: isti in sua ordiatiōe stati cōsequunt hereditatē dñi.

g ¶ Dignum xij.q.ij. ecclesiasticis.

h ¶ Predecessores.lxx.di. neminē.z.c.sctōrū

i ¶ Ordiationes. Nisi pmotus sit ad titulū patrimonij sui. .J.eo.tuis.z.J.e. episcopus.

et q̄ ad onus eligit: repelli^a nō dꝫ a mercede: ptꝫ a siñ vt clerici viuere debeāt de pīmonio iesu xpi: cuius obsequio^b deputant vt ipsa nois^c ratio psuadet. Cū eñ a cleros qd̄ est sors^d vel hereditas clerici appellent: q̄ in sui ordinatione vel assumunt^e in hereditatem dñi vel assequunt^f hereditatē in ipso vt vere possint psallere cū pphera dicente. Dñs ps hereditatis mee: dignū^g est vt eccłe stipēdijs sustētet: i q̄ et p quā diuinis obsequijs ascribūt. Lꝫ aūt p̄decessores^h nři ordiatiōes^i eorū q̄ sine certo titulo pmouētur in iniuriā ordinātū irritas^k esse voluerit et ianes: nos tñ benigni⁹ agē cupiētes: tādiu p ordiatores vel successores^l eoꝝ puideri volum⁹ ordiatꝭ donec p eos ecclastica bñficia cōsequāt. ¶ Inde ē q cū G.lator p̄ntium a p̄decessore tuo fuerit ad subdiaconatuꝫ nullo p̄sentāte pmot⁹ mādamus q̄ten⁹ si eū hi qb⁹ examinationē ipi⁹ duxim⁹ cōmittē dam: te citato legitie vt p tēpm vel idoneū rñsalē interfis: et tā sup idoneitate psone q̄ etiā sup q̄titate ac q̄litate bñficij pponere tibi liceat^m q̄cq̄d rōnabilit duxeris ppo nendum idoneū esse reppererint: tādiu et vite necessaria ꝯgrue subministres: donec^n p te in zamorē. eccłia vel alia fuerit ꝯpetēs bñficiū eccłasticū assecut⁹: scitur⁹ p certo q si p examinationē eoꝝ fuerit repert⁹ idone⁹/ et tu ei iuxta mādatū nřm neglexeris puidere: cū hoc nobis p litteras eoꝝ inotuerit: ad id exequendū te p di.ec. cōpellim⁹.

Idem archiepō senonen̄.

¶ Qui hoc ignorāti scienter ꝯtulit p̄bendā quā nō potuit illa euicta aliā quā pōt cōferre tenetur. hoc dicit. et est singularis dispositio. Ca.xvij.

Inter cetera^o: et infra ¶ Facta resignatiōe a Gu. quodā canōico laudun̄. de p̄bēda eiusdē eccłie q̄ p cōmutationē prebēdarum. H. tūc sic lunē. canōico auctori-

k ¶ Irritas. Quo ad executionem non quo ad veritatem: quia ordinem nōn admittunt.

¶ Glo.se.obijcit et dupł sol. et solu. determinat.

l ¶ Successores. Sꝫ q̄re ꝯuenit hic successor ex delicto defuncti: cū regularit crimina morte extiguant. xxiij.di.q̄rūdā.z.C.si re⁹ vł accu.mor.fue.l.ij.et successor nō ꝯuenit ex dilicto defuncti. C. ne ex delicto defuncti.l.vna.rñdeo ne i cleri opprobiū mēdicare cogant xciij.di.diaconi.ar.J.de cleri.ꝯiu.ioānes.in fi. Ul' dic q nō tā successor q̄ eccłia punit in hoc casu q̄ non resistit epo i tali pmotiōe.nā sine ꝯsilio eccłie nō facit ordiationē.xxiij.di.c.pe.vñ pnnit si ei deliquēti nō restitit.ij.q.vij.c.quapropt.et hoc itelligo qñ ipse eps examinauit.si aūt alij examiauerūt ipi tenebunt.liiij.di. si seru⁹.xxiij.di.qñ.et hoc innuit qd dꝫ.J. nullo p̄ntante Et in hac puisiōe dignitas pmoti est attēdēda. arg. xli.di.nō cogant.ff.de iudi.l.sꝫ et si susceperit.§.ij.ff.d vsufruc.sed et si qd.§.j.z.J.e.c.de multa.et.ff.de dona. l.si filiusfamilias.Itē ꝯsiderant facultates eccłie.ar. ff.de admini.tu.cū plures.§.cum tutor.z.ff.de reli.et sumpti.fu.l.si qs sepulchris.§.sumpt⁹.et hic infer⁹. B.

¶ Glo.seq.in p̄n.reci.p obiect.et solutionē.deinde dat duo sīlia.iterū obijcit et soluit.tertio obijcit et soluit.

m ¶ Liceat. Si scriberet ipo ordinatori: ipse nō posset aliquid obijcere: nisi hoc in lřis ꝯtineret. q̄ qs idoneos reputauit ad ordies dꝫ reputare idoneos ad beneficiū.J. d eta. et quali.ca.accepim⁹: sed successor pōt. et ita semel approbat⁹ iterū pbat et reprobat sicut me dicus.ff.de mu. et ho.l. vt gradatim.§. reprobari.et ergo semel pbata iterū pbat xxvij.q.j. nec aliqua.et meli⁹.J. de pba.ca. pe. et vlti.z.ij. q. v.hꝫ hoc pptiū.c. mēnā. sed hoc totū gra est.q̄ d sctō vni⁹ sepi⁹ q̄ri nō dꝫ. ff. nau. cau. sta.l. lꝫ. in fi.sed nōne p̄sumi dꝫ p ordinatore sic argu.J. de pbati. post cessionē: nisi pbet cōtrariū Itē qualiter cognoscit postea d eius idoneitate cū snia epi q̄ pronunciauit ipm idoneū trāsiuit in rē iudicatā a qua non fuit appellatū.J. d ele. cū dilecti.i fi.responso.totum fit de gra. Ul' dicas q tñ querit de noua causa postea emergente. arg.J. de eta. et quali. ordi.c.j.

¶ Glo.se.q̄rit et sol.al. p et ꝯ.ponit opi. Uin. demū sol.

n ¶ Donec p te. Quid si eps ordiauit eū ad aliquē titulū et ille est euict⁹ ab eo: nunqd eps teneret de euictiōe? arg.q nō.q̄ donator nō tenet de euictiōe.ff. de edil.edi.l.ad res donatas. Ar. ꝯ. vij.q.j. p̄sentiū.et.J.e. inter cetera. Dixit Uin. q eps spālr nō tenet: si dedit ei bñficiū sufficiēs et factū sit isufficiēs et exinanitū. suffi cit eñ minori ab initio adire locupletē hereditatē.ff.d minori. verū.§.locupletē. tenet tñ gñali obligatōe: q̄ tenet puidere et ordinare eccłas oēs sui epatus. de cōse. di.j.c.oēs. Tu dicas meli⁹ cū. T. si fraudulēter cōtulit et bñficiū alteri⁹ q̄ ali⁹ nō fuit iuste puatus siue alij debitū: et ipe cui ꝯtulit hoc ignorauit: tūc spālr tenet eps et puidere in equalēti bñficio. ar. vij.q.j. presentiū.z.J.eo.inter cetera.et.J.de iurepat.c.pastoralis.

Beneficio cuicto an teneat epus q̄ ꝯtulit.

o ¶ Inter cetera. ¶ Narrat primo factū.scdo mādat decernit et cām exprimit ibi: supradicto epo. Ab.

diuisio

¶ Glosa sequens ponit casum.

o ¶ Inter cetera. Casus. H. et.g. pmutationē suarū p̄bēdarū affectātes eas in manu pape renūciauerūt

postmodū mādauit papa decano remeñ. vt de prebēda inuestiret. h. sȝ epūs loci hoc intelligēs cōtulit eam magro. p. vñ orta lite iter. p. et. h. dñs papa reuocauit prefatā renūciationē ꝛ vtrisqȝ restituit būficiū suū: et ne magister. p. remaneret frustrat⁹ spe sua mādat pa pa epō vt pbendā alicui nō conferat donec assignauerit magistro. p. bñficium prebēdale in eadem ecclesia. ꝛ si ɔtra fecerit illō cassat ne fraudulēter visus sit illi cōtulisse prebendam.

Glo. se. reci. ꝑ obie. vit. alle. cō cor. remittit signat ɔtrium solsuit ꝛ distinguit.

a Assignari debebat. ex quo guil. resignauit tali modo: vt daref. h. ꝛ non fuit ei data: sȝ magistro. p. non videbaf et renunciasse nec videf eam ɔdidisse sicut nō amittit possessionē qui eā sub modo alij tradidit: nisi modus exitat videf eā sub conditiōe eā tradidisse. ḋ. de resti. spo. olim. j. ꝛ. ff. de acq. pos. ꝗ absenti. §. si qs. ꝛ ꝗ sub ɔditiōe tradit pos. ꝛ recedit a possessione nō perdit eā. ff. e. si cū me. vñ iste non videbaf amisisse possessionē bñficij sui: sȝ certe verū est ꝙ amiserat ꝑ renūciationem: sed papa postea ex officio suo vtrunqȝ restituit propter discordiam suscitatam.

b Irritum. sl. C. de legi. nō dubium. ꝛ. C. de rebus eccle. nō alie. l. sancimus. ꝛ. x. di. c. vides. §. j. si hoc verbum non contineretur in litteris. ꝛ ipse conferret: videtur ꝙ concessio teneret: licet esset facta contra mādatum pape. J. eo. dilectus filius. §. vbi de hoc.

c Assignauit. hic expsse habes ꝙ si epūs ɔcessit michi bñficiū qd̄ ɔcedere nō potuit: teneſ mihi ad aliud cōsule. vij. q. j. c. phtiū. ḋ hoc dr. ḋ. c. pri. li. ḋ si psby. veniēs. ar. ff. ḋ pac. l. elegāter. §. ꝗ reprobos. ff. ad vel. ꝗ̄uis. §. si ɔuenerit. et. ff. qui satisda. cog. l. ꝗtiēs. ff. de leg. j. l. fili⁹. §. si ꝗd alicui. ꝛ. ff. de leg. ij. l. mortuo. §. labeo. qꝛ adiuuari bñficijs nos oportet non decipi. ff. cō modati. l. in cōmodato. §. sicut. in fi. ꝛ. j. de ɔmo. c. vno in fi. Et sic est ɔ id qd̄ dicit lex ꝙ donator non teneſ de euictiōe. ff. de edil. edic. l. ad res donatas. sȝ hic in veritate nō dr donare: qꝛ necesse hȝ eā donare: ꝛ in necessitate nemo liberalis existit. ff. de adimē. le. l. rē legatā. in fi. ꝛ de hoc dictū est. ḋ. e. c. relatū. ꝛ hoc intellige qñ epūs sciuit ꝙ eam donare nō poterat ꝛ ille ꝗ recepit ignorauit. vt dixi. ḋ. c. pri. si eñ recipiens hoc sciebat nō credo ꝙ habeat petitionē ɔ epm ad aliā pbēdā: instar illi⁹ ꝗ sciēs emit liberū hoīem: emptio nulla fuit. sec⁹ si ignorāter emit. ff. de ɔtrahē. emp. l. liberi hoīs.

tate apo. assignari[a] debebat magr̄. P. per lauduñ. epm de prebenda fuit inuestit⁹ eadē Sup ꝗ cū inter magr̄m ipm ꝛ dictū. H. cōtrouersia suborta fuisset per. C. papā. pre. n. oia retractata fuerūt: ꝛ ifra. Supradicto epō dedimus in pceptis vt donec idē magister i eadē eccl'ia fuerit prebēdale bñficium assecut⁹: nulli alij prebendā assignare psumat. ꝙ si forte psumpserit: id irritū[b] decernim⁹ ꝛ inane. decet eñ vt qꝛ prebendā ei quā de iure nō potuit assignauit[c] eā quā de iure pōt assignet: ne prebendam ei fraudulenter visus sit assignasse.

Idē epō ꝛ cantori tornacē.

Cassaſ electio illi⁹ ꝗ possidet plēs dignitates atqȝ prebēdas: ꝛ idē si detineret aliꝗ vitio hic scripto. Cap. x viij.

Cum tādudū. Opponēti plura ɔtra electū sufficit alterū ꝓbare qd̄ ad cassationē ei⁹ sufficiat. h. d. Primo ponit sex ꝗ opponebanſ ɔ electū. scd̄o diffinitionē qōnis ɔditionalē. tertio rñdet tacite q̄stiōi vt obiectiōi. scd̄a ibi: mādam⁹. tertia ibi: cū multa. Ab.

Cum tādudum: ꝛ infra Uerum qm̄ ab. A. sicluñ. canōico. J. de bitinia ꝗdā obiecta fuere: multitudo[d] videlicet tā dignitatū ꝙ etiā pbendarū ambitiōis ꝛ auaricie[e] vitiū: cui nōdū finē imponēs ɔtra diffinitiōis nr̄e[f] tenorē ꝛ later. cōci.[g] statuta: ad obtinendā ppositurā siclu. se ingerit ꝛ igessit ꝛ ꝙ die intrusiōis sue añ ɔfirmationē[h] presumpserit ministrare sicut et post cōfirmationē cassatam. Mā. q̄ten⁹ si iueneritis pdictū. J. hr̄e plēs alias dignitates atqȝ pbendas[i] aut aliꝗd aliud[k] premissoꝝ: qd̄ ad cassationē ei⁹ sufficiat inueneritis esse verū: ei sup iā dicta ppositura silētiū iponatis: ab impetitiōe ipsi⁹ sicluñ. eccl'iam[l] absoluentes. Cū multa ꝑ patiētiā[m] toleranſ: ꝗ si dedu

d Multitudo. Iste Jo. habebat multitudinē pbendarū vt pꝫ i antiꝗ ꝗ multitudo est canonibus inimica. ḋ. e. qꝛ intantū.

e Auaricie. Que a ꝓmotiōe expellit. lxxxv. di. florētinum. quā etiā dicit lex legitimis ictib⁹ feriendā. C. de in offi. testa. l. si ꝗs suo. ꝛ est seruit⁹ idoloꝝ. ḋ. eo. ca. auaricie. Ber.

f Nr̄e diffinitiōis. Quā nō habes in cōpilatiōe ꝗ olī erat de insti. c. tua nup.

g Lateran. concilij. ḋ. eo. qꝛ intantum.

h Cōfirmationē. hic ita intellige ꝙ super hac electiōe fuit eā cōmissa ad petitionē illi⁹ electi ꝛ iudices illi electionē cōfirmauerunt ꝛ postea alij iudices quib⁹ eadē causa fuit cōmissa confirmationē illā cassauerunt: sicut hoc totum habeſ in cōpilatiōe Inno. ḋ. de re iudi. ca. j. de quibus fit hic mentio.

i Prebēdas. De hoc dictū est. ḋ. ḋ elec. c. dudū. ꝗ

k Aliud pmissorum. s. ꝙ ante cōfirmationē ministrauit. ḋ. de elec. qualiter. vel ꝙ ministrauit post cassationē ɔfirmationis: qꝛ papa etiā totū cassauit quicquid factum fuit ꝑ iudices priores ꝛ posteriores.

Glosa sequens alleg. vnam concor. in contrariū. al leg. vij. iura. ꝛ soluit.

l Ecclesiā. Et ita videſ ꝙ ecclesia ꝗ ipsum elegit sciēs ipm hr̄e plures dignitates atqȝ pbendas nō possit ipm repellere. ar. ḋ. eo. cū non ignores. Arg. ɔ. ḋ. de exce. cū eccl'iastice: ꝛ melius. ḋ. de elec. cū inter canonī cos. viij. q. ij. c. dilectissimi. ꝛ. xxxij. q. v. c. horēdus. J. de cōces. pben. cū super. ꝛ. ḋ. de cle. cōiug. c. diuersis fallaciis. ꝛ. J. de dona. c. int̄ dilectos. Sed hec locū nō habēt qꝛ iste nō fuit electus ab eccl'ia: immo eccl'ia se sibi opponebat: ꝛ elect⁹ fuit a ꝗnqȝ solūmodo alijs appellātibus prius: ꝛ quibusdā absentibus: vt hic patet in decre. qui olim erat in cōpilatione Innoc. de re iudi. ca. j. hec decre. de illa electione loquitur Ber.

m Per patientiā. hic respōdet tacite questioni. diceret aliquis: multi sunt habētes plura bñficia. quare ipsum reprobatis dñe papa? ꝛ ipse respondet multa per patientiā ꝛc. et tamē per talē patientiam nō fit dispēsatio. ar. J. de cog. spi. sup eo. ꝛ. ḋ. de instru. mulieri. arg. talis patiētia voluntatē reqrit. ff. de tribu. l. j.

Sūmarium.

divisio

Dilect⁹ fili⁹. Cõtinet q̃ttuor dicta. Primo mãdatũ aplicũ. Scđo ibi: ad instãtiã. iustũ ⁊ iniustũ pceptũ legati. Tertio ibi. Cũ ergo. iusti pcessus cõfirmationẽ ⁊ iniusti reprobationẽ. Quarto ibi: faciẽtes papalẽ subiunctionem. Ab.

⁋ Glo. se. signat ɔtrariũ ⁊ soluit.

a ⁋ Percipere nõ deberet. Istđ fuit contra concilium. J. de conces. pbẽ. nulla. sz cõtrarium videt. S. e. relatũ. vbi tenet promissio vacature prebẽde. So. hic nihil pcipiebat: sz ibi sic: vt ptz ex illo verbo integritate pbẽde gaudere. ⁊ ex eo q dicit q̃rũ cõmunio ẽ visus ⁊ hoc solum addit q percipiat ea q̃ de cõi conferũt: et ita n̄ ɔdicit sed cõcordat et hoc vitiũ fuit expressum: ibi non.

⁋ Con. cor. l. j. §. pe. ff de his q̃ not. infa. ⁊. l. j. §. j ff. si q̃s i ius vo. nõ ierit

⁋ Glo. seq̃ns signat cõtrariũ ⁊ dupl'r soluit.

b ⁋ Illicito. ar. contra. S. đ ɔsti. cũ. M. fr. q̃ttuor receperũt ad vacaturas ⁊c. So. papa illđ reprobauit vnde petpit q eis prouideatur ex superexcrescẽtib⁹. ⁊ ita ɔcordat cũ ista. vel ibi recepti fuerũt simpliciter vt ibi not. vel nõ reprobat receptio in ius canonie sed receptio ad vocaturas.

⁋ Glo. seq. ar. instruit. querit opi. ponit ⁊ soluit.

c ⁋ Approbantes. Ar. q snia siue donatio tz p pte ⁊ p parte nõ. sic. S. đ arbi. cũ tpe. xij. q. ij. si q̃s. ⁊. xvij. q. iiij. q̃stio. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera. ⁊. J. de test. rainuciũ ⁊ ca. rainald⁹. Caueas th̄ q̃lr fiat electio si dicat eligimus te ad pri. vacaturã nulla est electio. J. đ ɔcess. pbẽ. c. nulla. ⁊. c. relatũ. ⁊ ca. ex tenore. Si vo dicat eligimus te in fratrẽ ⁊ sociũ ⁊ pmittim⁹ tibi ɔferre bñficiũ cũ p̃mũ vacauerit tz electio talis. S. e. relatũ. ⁊. J. de cõces. pbẽ. cũ sup assignando eidẽ q̃tidianas distributiones: al's ɔpellerent ad hoc vt đr hic i fi. ⁊ ille intelligit elect⁹ ad q̃ddã ius de nouo creatũ. J. e. dilecto. et illud ius perit q̃cito assignat bñficiũ vacãs: nõ ei diu posset manere tale ius sine re corporali. j. q. iij. si q̃s obiecerit. ⁊ talis canonia auget numerũ canonicoꝝ: sz nõ pbẽdaꝝ. Sz nũqd plres pñt talit' eligi: si duo pñt eligi eadẽ rõne ⁊ plures scz tres ⁊ q̃ttuor ⁊ quotcũqz. dixit Jo. q scđm numerum prebendaꝝ possunt plures vel pauciores eligi: sed certe non videt q tot possunt eligi quot sunt ibi canonici ɔpter diuinã expectationẽ sz sufficit q pauci eligant saltẽ duo vel tres vel q̃ttuor.

Electio ad pbẽdã vacãtem/an valeat.

...cta fuerint in iudiciũ erigẽte iusticia nõ debeãt tolerari. ⁊c.

Idẽ archiepõ ⁊ archidia. senon. ⁋ Recepto in canonicũ q̃cito facultas se obtulerit debet pbẽda: ⁊ interi hẽbit q̃tidianas distributiões. C. xij.

Dilect⁹ fili⁹. T. canonicus lingonẽ. ɔposuit q cũ de mandato. C. pape p. ri. lingoneñ. eps quandã prebendã assignauit eidem in ecclesia lingonẽ. q: capl'm ipm ad eãdẽ recipe ɔtẽnebat ⁊ infra. ⁋ Ad instãtiã remeñ. archiepi tunc epi pnestin. apo. se. le. ⁊ auc̄te illi⁹ talis int' eũ ⁊ epm et canonicos lingonẽ. cõpositio int'cessit: q ipso ab eis recepto in canonicum et cõcesso sibi stallo in choro et pticipatiõe qualibz diuinoꝝ idẽ fruct⁹ pbẽde pcipe nõ deberet[a] nisi loco prio vacature: ⁊ ifra. ⁋ Cũ g̃ dictũ. T. in canonicũ recipi canõicis nõ obuiet isitutis: ⁊ vacaturã expectare prebẽdã late. cõcilio nõ sit dubiũ obuiare: nos facto eiusdem legati illicito[b] reprobato qđ est licitũ approbantes[c] ⁊ quia videt indignũ vt recept⁹ in canonicũ pbende bñficio defraudet[d]. mandamus quaten⁹ dictos epm ⁊ canonicos vt ei pbẽdã cum se facultas[e] obtulerit non differãt assignare[f] ap. postposita cõpellatis. Faciẽtes eidez portiões quotidianas q̃ fiũt in eccl'a memorata: sine diminutione q̃libet assignari. **Idẽ epo buxieñ. ⁋ Non tz electio cu ad vnã pbẽdã duo simpliciter eligunt. Ca. xx.**

Tue fraternitatis deuotio ⁊ infra. Cũ sepe cõtingat q ad vnã prebẽdã duo clerici ɔpter importunitatẽ[g] petẽtiũ eligant. ⁋ Nos attendẽtes q si duo vnã prebẽdaz tenerẽt illud esset cõtra concilium turoñ.[h] quod pbendarũ ɔhibet sectionẽ[i]: ⁊ si vnus illoꝝ ipam obtineret pbẽdã: sub expectatione alius con...

ß. de consti. cum. M. ferra.

d ⁋ Defraudet. Sic. S. eo. relatum.

e ⁋ Cu se facultas. hoc idẽ erat ei pmissum in illa cõpositiõe: tz archiepo auc̄tẽ ɔstare nõ potuit: immo illud solum cassat q nihil pcipere deberet. Lau. Itez ex eo q đr hic. ptz q legat⁹ nõ põt dispẽsare cõtra conciliũ. J. de concess. pben. nulla. sed solus papa. Itẽ aliud ẽ dicere cũ facultas se obtulerit. ⁊ aliũ cũ bñficiũ vacauerit: vt hic ptz ⁊. J. đ ɔces. pben. accedens.

Notat duo.

⁋ Con. cor. ter. in fi. l. si cõuenerit. cuz glo. ff. đ pig. ac. meli⁹ in l. nec nõ §. ij. cũ glo. nõ phibeat. ff. ex q̃. cau. ma.

⁋ Glo. se. recit. per obiectiones ⁊ solutionem.

f ⁋ Assignare. hoc idẽ poterat consequi ex illa compositione vt videt. dicit Joã. q nõ: q: tpe compositionis vacabant ibi bñficia et volebant ipm expectare priorẽ vacaturam. Item aliud addit cõpositiõi. q ipse habeat q̃tidianas distributiões siue victualia q̃ de cõi conferuntur: q̃ tñ ɔsentibus dãtur. S. de cle. nõ resi. decetero. ⁊. J. eo. licet. Perceptio eñi taliũ prebendaꝝ non facit canonicũ q: sola salariĩ perceptio non facit decurionem. ff. de decur. sola. ⁊. J. eo. dilecto.

divisio

Tue fraternitatis. Primo ponit decisa facti narratio ⁊ cõsultatio. scđo respõsio ibi: nos. Ab.

g ⁋ Importunitatẽ. Electio facta ad importunuz clamorẽ nõ vz. S. de elec. osi⁹. lxj. dist. miramur. ⁊ p importunitatẽ nõ concedenda sepe concedim⁹ dicit imperator. C. de peti. bo. sub. l. j. li. x.

h ⁋ Cõciliũ turoñ. S. e. maiorib⁹. ⁊. J. vt ec. be. vt nostrum. ⁊. j. q. iij. c. si quis prebendas.

⁋ Glo. seq. duas obiectiones soluit.

i ⁋ Sectionẽ. Sz cũ vna ɔrochia possit diuidi i duas. xvj. q. j. ɔcipim⁹. ⁊. x. q. iij. ca. vnio. de con. di. j. oẽs. J. de ec. edi. ad audientiã: quare vna pbẽda nõ põt diuidi in duas? Rñ. due parrochie licite fiũt ex vna inſta cã interueniẽte: ⁊ q vtraqz sit parrochia p se ⁊ habeat ɔpriã limitatiõe: sed q due sint sub vna limitatione: non põt. xvj. q. j. plures. ⁊ eodem mõ vna prebẽda põt diuidi in duas ita q sint ibi ɔpetuo duo canonici: dũmodo facultates illi⁹ prebende sufficiãt cõpetẽter duob⁹. J. e. c. vacante. sicut vna dom⁹ põt diuidi de cetero erunt due dom⁹ et vnus fundus. si diuidat erunt duo fundi. ff. cõia prediorꝝ. l. si q̃s duas. §. j. sed.

Prebẽdarum diuisio an possit fieri

prebēda diuidi nō dʒ: vt sub noīe vni⁹ ƥbenda cēseaꝛ vterq̄ quasi dimidi⁹ canonic⁹: qꝛ vnitas nō recipit diuisionē.xxiiij.q.j.c.loquiꝛ: nulla eīn seruitus diuidiꝛ lʒ vsufruct⁹ diuidaꝛ.ff.ad.l.fal.l.j.§.si vsufruct⁹.ꝛ.ff de vsu ꝛ ha.vsus pars.sed nonne hoc mō pōt diuidi ƥbenda ꝙ idē ius apud vtrūq̄ remaneat: qꝛ ꝛ iura incorporalia apd̄ plures pn̄t insolidū residere.j.de iurepa.c.j.et.ff.de seruit.l.vie.et.ff.ꝺ bo.lib.l.libertus.l.si. In prebenda hoc esse non pōt vt dictū est.j.eo.dilecto. licet eīn dicaꝛ idē ius esse apd̄ plures re uera tn̄ quilibet speciale et separatū ius habʒ.ff quēadmo.ƥui.amitt.l.aquam.et not. ꝙ sicut de vna ƥbenda pn̄t due fieri si facultates sufficiant: sic ex cā necessaria pn̄t ꝛ debent diminui ƥbēde j.ꝺ vbo.signifi.ca.vi.ꝛ.j.de consti.ex parte a cōtrario sensu.

a ¶ Lateranē.concilij.j.de concess.prebē.c.nulla.

¶ Glo.seq.arg.

b ¶ De rigore iuris. Innuit ꝙ de patientia possit tolerari et cōfirmari quasi dispēsando quod

tra lateranē.ↄcilij^a statuta remaneret. Inq̄si.t.t.r. ꝙ talis electio de rigore^b iurꝭ penit⁹ est cassanda. I dē. ¶ Si duo electi ad aliquā dignitatē cōpromittāt in iudices: poterit iudex alterū cōfirmare: ꝛ alteri ƥ bono pacis de prouentib⁹ ƥuisionē facere. Ista est pulcherrima dispositio. et in toto corpore iuris nō habes consimilem. Capi.xxi.

Nisi eēnt viri ƥuidi et honesti^c tā ꝙ ordinationē fecerūt ꝙ illi circa q̄s est facta ordīatio in ecclīa vr̄a sup ne gocio prioratꝰ/ ordinationē illā valde suspectā ƥpter exēpli ƥnicie̅ haberemus. Nōs ergo post ↄcertationē diutinā ordinatū est circa vnū de duob⁹ electis vt ipse habeat prioratum: hoc ex iurisditiōe delegata ƥm iusticiā videtur esse statutū. qđ aūt ordinatū est circa reliquū vt ipse.xx.libras de redditibus capiti: ꝛ.xl. de ƥuētib⁹ prioratꝰ ƥcipiat ānuatī hoc ƥʒ ƥuidētiā ītelligiꝛ eē ƥceptū ex arbitraria^d ƥtāte cū in delegatos fuerit ↄpromissum: q̄ auctoritatē sibi retinēdo ↄmissam se ƥ bono pacis ꝛ vtilitatꝭ hoc ordinasse fatētur. ¶ Qꝛ igiꝛ hec ordinatio ab oīb⁹ est recepta. possuntq̄ licite prior et capitulū de prouentib⁹ suis ƥpꝛ cās ƥdictas: nō q̄dem ex pactione partiū: sed ex iussione^e iudicū ƥuisionē hmōi exhibere: nos eam hoc adhibito moderamie toleram⁹: vt ad ƥstationē.xl.li. non dignitas prioratus^f ꝛ sʒ ƥsona prioris maneat onerata ne forte circa ƥuent^g aliq̄ videaꝛ facta sectio prioratꝰ: ita ꝙ ipō priore defuncto successor ipi⁹ ad ƥstationē.xl.li. minime teneatur. I dē vadenē. epō ꝛ abbati vatiā. ¶ Canonici priuilegiati a papa sup certo nūero si spōte receperūt aliquē supra nūerū: cōtra ipetrātes a papa exceptione nūeri vti nō possunt. Capitulū.xxij.

Pro illorum prouisiōe et infra. ¶ Burdegal. archiepiscopo. mādauimus vt magistro. P. in aliq̄ ecclīarū suarū^h vbi ei expedire cognosceret/ ↄpetēs faceret beneficium assignari: contradi

Arbitratorū sn̄ia ƥt retractari.

teri parti idebitū: cū aliū solui non possit qđ est aliꝰ debitū.j.de iureiu.cā te: qꝛ si porat⁹ fuit isti debit⁹: cōstat ꝙ solutio pecunie ē indebita. Pōt dici ꝙ isti non fuerūt arbitri sʒ arbitratores.i.cōpositores q̄ꝝ arbitriū si liquū sit aucte superioris retractaꝛ.j.ꝺ arbi.nō sine.vel reduciꝛ ad arbitriū boni viri.ff.ƥ socio si societatē Sed nūqd rōne talis arbitrij possent ipsi adiudicare alteri prioratum argu.ꝙ sic.j.de transact.c.decetero.sʒ nō est verū: qꝛ talia spūalia possideri nō pn̄t: nisi ex iusta institutiōe canonica.xvj.q.j.legū. sic et in mr̄imonio nō pōt infuenire arbitriū.j.de trāsac.c.vi.ꝛ j.de i ite.resti.c.pe.in fi.ꝛ hic.v. hoc ex iurisditione delegata. B.

e ¶ Ex iussiōe Ex pactiōe partiu3 non liceret nec illā tolerasset papa. vt.j. de pac.cū q̄dē.sʒ qꝛ iudicis aucte factū fuit: et ad tēpus sustineꝛ.j. de trāsac.c.decetero. sic eīn excusaꝛ ab infamia q̄ iussu iudicis pacisciꝛ de furto.ff de his q̄ notā.in fa.l.furti.§.qui iussu: ꝛ ꝙ papa hic tolerauit huiusmodi cōpositionē hoc fecit ƥpꝛ cās ƥdictas.s.ƥ bono pacꝭ ꝛ vtilitatis: qꝛ placuit oīb⁹: ꝛ si papa cōpositionē nō tolerasset aucttas iudicis nō sufficiebat qꝛ de iure hoc facere non poterat vn̄ dicit papa nos eā hoc adhibito moderamine toleram⁹ ꝛ ad tp̄s tn̄ vt seq̄iꝛ. Et occasione hmōi ƥuisiōis assumūt q̄cq̄ aliud cām malefaciēdi.

f ¶ Prioratꝰ. Nisi hꝰ eēt appositū ↄfirmatio talꝭ siue tolerātia fuissʒ realis.ar.j.ꝺ trāsac.veniēs.ꝛ.j.ꝺ isti.

g ¶ Prouēt⁹. Qm̄ sicut ius diuidi nō [cū venissʒ. pōt sic nec fructus.vt.j.q.lꝫ.ca.vi.ꝛ.j.vt ecclē.bn̄.vt nr̄ʒ.ꝛ.xvi.q.j.c.si monach⁹ defuncto vel alꝭ remoto.

f Adde tex. in c. ligi ꝺ ƥoratu ꝛ mētuali ꝛ collegiato. quia de alio secuter. ē i cle.ꝛ si ƥnets palꝭ de rescpꝭ.

spēsando quod satio pōt ↄcedi: qꝛ talis dispēsatio nō ē ƥpetua: sed ad tp̄s nec ƥprie dꝛ facere ꝯ ↄciliū. Ad qđ ergo diceret ꝺ rigore iurꝭ.aꝭs simplr̄ respōdisset dicendo ꝙ talis est cassanda.ꝛ multe tales electiōes toleranꝛ ꝛ ex cā possent iuris rigor relaxari.arg.op.j.e.vacāte.ꝛ.c.cū cām vbi teneꝛ integrare prebendā tali modo collataʒ nec mandatur cassari.

diuisio Nisi essēt. ¶ Prio recusat suspectā ordinationē ꝛ ipi⁹ duo mēbra ꝺclarat. scđo ƥmissis motiuis ꝺ certa moderatiōe illā approbat: scđa ibi: qꝛ igiꝛ. Ab.

c ¶ Honesti. Ex qualitate ƥsone presumiꝛ licitū qđ alꝭ esset illicitū ar.ix.q.ii.c.lugduneū.

¶ Glo.seq.obijcit ꝛ soluit. scđo q̄rit.arg. affirmatiue et contrarium soluit.

d ¶ Ex arbitraria. Et ita aliđs ƥt illi vti arbitraria ꝛ delegata potestate.sic.j.de ƥsū.c.i fas. sʒ istō nō vꝛ posse ↄstare: qꝛ si rōne delegate ƥtātꝭ adiudicauerit alteri porarū.ƥm hoc ꝙ ↄstabat eū canonice electū qualiter ƥ arbitriū poterūt ipm ↄdēnare ad soluendū al

Pro illoꝝ. ¶ In prima poniꝛ facti narratio. In scđa cause cōmissio ibi: quia. Ab. diuisio

h ¶ Ecclīaꝝ suaꝝ. Sub hoc termio ↄprehēdūꝛ oēs ecclīe ipi⁹ ƥuincie etiā cōales: vt ꝺ ptʒ.ꝛ.j.de vsupat.c.j.siue habeat ius ↄferēdi siue nō: sʒ ꝛ aliā ƥlatura ƥ hāc formā ƥuidere non posset.j.eo.c.vlt.ꝛ hoc in quib⁹ ius habeat.sec⁹ in alijs: sec⁹ si dixisset l aliq̄ ecclīarū sue ƥuincie: qꝛ tūc nō refert vtrū ius habeat vꝛ nō

ratiõe ordinarie potestatis. cum auctoritas talis generalior sit q̃ alia: tñ papa in hoc non reprobat factũ archiepi. Et sic large sumitur quod dicit suarum.

a ¶ Cõtradictores. Hac snia nõ cõprehendunt: nisi partes ꝛ aliĩ etiã qui de facto cõtradicũt: ꝛ nõ de iure

¶ Glo. sequẽs ar. alle. duo iura ꝛ remittit. alle. quatuor in contrarium. querit ꝛ soluit.

f ¶ Recepisse. Et ita q̃ semel facit ꝯ priuilegiũ suũ sibi p̃iudicat in illo. ẽ. de rescrip. ꝯstitut⁹. ꝛ. ẽ. de ꝯsti. cũ M. ꝛ. c. cũ accessissent. vbi de hoc. ar. j. de priuileg. accedentibus. ꝛ. c. si de terra. §. j. ꝛ. C. ꝺ excusa. tuto. l. voluntarie. Et hoc attende qđ dicit auc̃te propria: q2 si h⁹ auctoritate pape fecissent nõ intelligerent venisse ꝯtra priuilegiũ suũ etiã si eẽt iuramento firmatum: q2 auctoritas pape semꝑ itelligit̃ excepta. ẽ. de iureiu. venientes. et. ẽ. de electi. significasti. Sed q̃d si venissent ꝯ idulgẽtiã auc̃te cardinal̃ legati aplice sedis nũquid excusarẽtur? nõ credo q2 nõ posset illos ꝯpellẽ ad h⁹ vt ꝯ idulgentiã pape aliquẽ reciperent.

Priuilegium nõ violat qui auc̃te pape ꝯ illud venit.

b ¶ Elusionẽ. Multe enim vie sunt hoibus ad maliciã in aut. de nup. §. minores. in fi. col. iiij.

Additio ex innocẽtio.

c ¶ Predictũ magistrum. Innocenti⁹ dicit q̃ i registro sic habetur. post ista verba cũ ꝯsensu ꝛ voluntate tua frater episcope de p̃benda ꝛ canonicatu xãctonen. ecclie. ꝛc.

¶ Glo. se. recit. ꝑ qđ. an executor datus ꝑ hec verba facias prouideri vel assignari: possit inuestire. ponit opini. q̃ possit. soluit contrarium ad hanc decret. respondet ꝛ remittit. alleg. cõtrarium ꝛ soluit.

...ctores[a] ꝛc. districtiõe ꝯpescẽs q̃ decano ꝛ caplo xanctonẽ. auc̃te nr̃a mãdauit vt ipʒ admitterẽt i canonicũ et ifrẽm. Cũq3 iidẽ reluctarent̃ canonici / ac indulgentiã de q̃dragesimo canonicorũ nũero ei opponerent q̃ archiep̃s cognouit illos in elusionẽ[b] mãdati nr̃i indulgentia cõcessa eis irreuerẽter abuti: p̃dictũ magr̃m[c] de p̃bẽda ꝛ canonia xãctonẽ. ecclie iuestiuit[d] cõtradictores vinculo excõicatiõis astrigẽs: ꝛ ifra. Qr̃ ꝑo qđ ꝑ dictũ archiep̃m de memorato magr̃o auc̃te nr̃a ꝓuide[e] factũ est / firmitatẽ volum⁹ obtinere: mãdam⁹ q̃tenus si vob' ꝯstiterit p̃dictos canonicos indulgentiã quã habent de certo canonicorũ numero nõ seruasse ꝛ aliquẽ vltra ꝯstitutũ nũerũ in canonicũ auc̃te ꝓpria recepisse[f]: cũ nobis legẽ imponere non debeãt / quã ipsi negligũt obseruare: latã i ip̃os excõicationis sniam a p̃dicto archiep̃o tãdiu denũcietis sublato appellatiõis obstaculo seruandã: donec sepe dictũ magr̃m recipiãt in canonicũ[g]: et ea q̃ ad canonicatũ[h] ꝑtinent cum stallo chori ꝛ loco capituli ei studeãt assignare. Idem bisuntinen. archiep̃o.

¶ Nõ beneficiat⁹ habẽs sufficiẽs p̃rimoniũ ad sacros legitime ꝑmouet̃. Caplm. xxiii.

Talis q̃stiõib⁹ rñdem⁹ q̃ clericos i minorib⁹ ordinibus constitutos de patrimonialibus[i] bonis hñtes vnde

Possessio an tribuatur per inuestiturã.

d ¶ Inuestiuit. Per talẽ inuestiturã nõ adipiscit̃ q̃s possessionẽ nisi corporaliter in possessionẽ mittatur. j. de dona. ꝑ tuas. de tali inuestitura habes. ẽ. de re iudi. cũ olim. ꝛ. j. ꝺ his q̃ fi. a maio. par. ca. c. ex ore. ꝛ hoc probat̃ ꝑ hoc q̃ papa mãdat q̃ solũmodo snia lata in eos obseruet̃: donec dictũ magistrũ recipiãt in fratrẽ. Si eñ in possessionẽ missus fuisset papa mandasset: vt in possessionẽ induct⁹ defenderet̃. Et sic ꝑ hanc decre. nõ ꝓbat̃ q̃ ꝑ hãc formã mãdam⁹ vt talẽ facias recipi in canonicũ ꝛ in fratrẽ: talis ecclesie contradictores ꝑ cẽsurã ecclesiasticã ꝛc. vel facias cõpetẽs bñficiũ assignari q̃ possit mitti in possessionẽ ipsi⁹ ecclie nec inuestiri: cũ hoc ei nõ mãdetur cũ certa forma secũdũ quã procedere debet / sit p̃fixa. Quidã tñ dicũt ꝑ hãc decr̃. q̃ ꝑ talẽ formã põt mittere in possessionẽ siue inuestire qđ ego nõ credo ꝓut no. j. de cõces. p̃ben. cũ nostris. Arg. ꝯ. ẽ. de excep. cũ ecclesiastice. Nõ est ꝯtra: q2 ille iã fuit ꝑ papã inuestitus: ꝛ in corporalẽ possessionẽ de mãdato ipsi⁹ induct⁹ vt patet in integra. Et qđ dicit hic inuestiuit. fecit vltra formã sibi datã qđ p3 per respõsionẽ pape: q̃ de inuestitura nullã fecit mentionem. sed de excõicatione quam precepit obseruari quousq3 ipsum reciperent. ꝛ ideo dicit prouide.

e ¶ Prouide. Excusauit eũ papa: sed reuera nõ bene ꝓcessit inuestiẽdo. sed refert vtrum mãdet̃ facias ꝓuideri: vel facias beneficiũ assignari. In primo casu delegatus nõ põt inuestire: q2 ꝓuisio nõ est sibi demãdata sed faciat ꝓuideri. in secundo põt inuestire ꝛ faciet bñficium assignari: q2 modo sibi est ꝓuisio reseruata ꝛ illi sic inuestito fructus postea debebũtur. ẽ. eo. dilect⁹. ꝛ. c. relatum. ꝛ hoc quia forma rescripti seruanda est. ẽ. de rescrip. cum dilecta. cum si.

¶ Glosa sequens notat q̃ excõicati canonicos recipere possunt. alleg. duas rationes et duo similia. ponit lecturam contrariam quam non approbat.

g ¶ In canonicũ. Et ita ea q̃ faciũt excõicati in eorꝫ p̃iudiciũ bñ valẽt: ꝛ ita excõicati recipiãt aliquẽ in canonicũ. ꝛ valet talis receptio ꝛ ea q̃ faciũt excõicati in eorꝫ p̃iudiciũ bñ valẽt. ẽ. de excep. cũ inter. cũ suis si. sicut excõicat̃ q̃s vt in cã ꝓcedat. ẽ. de offi. ordi. significauit. ꝛ q2 isti nõ debẽt absolui nisi satisfaciãt. vt. ẽ. de of. deleg. ex lr̃is. sed satisfacere nõ p̃nt nisi ip̃m recipiãt: nec ꝑ talẽ participationẽ erit excõicat⁹. sic excõicati admittant̃ ad iuramẽtũ q̃nq3 anteq̃ absoluant̃. j. de sen. excõ. ex tenore. ꝛ. ẽ. de rescrip. c. caplm scẽtẽ crucis. Uel expone donec dictũ magistrũ recipiãt. i. donec cautionẽ p̃stent q̃ iuri parebũt ꝛ hoc vbi hñt cãm defensionis sed in hac decre. nõ habebãt iustã cãm defensionis. immo falsam vt littera dicit. Ber.

¶ Glo. seq. notat q̃ facto numero canonicorum. ꝛc.

h ¶ Ad canonicatũ. Mãdat hic papa dari huic illa que ꝑtinent ad canonicatũ ꝛ nõ prebẽdã: et sic dabũt ei quotidianas distributiões quousq3 vacabit p̃benda vel quousq3 fruct⁹ fuerint augmentati. Et sic p3 hic q̃ licet canonici aliquẽ recipiãt vltra numerum etiã sua auctoritate nõ augẽt numerum prebẽdarũ: licet augeãt numerũ canonicorũ. ẽ. de cõsti. cum. M. habuisti idem. ẽ. eo. dilectus. ꝛ. j. eo. ti. dilecto.

Talis questionibus. ¶ Ponit dictũ cuius vnam determinationem interserit ibi: dũmodo. Ab.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

i ¶ De patrimonialib⁹. Habẽt ergo isti patrimoniũ. ꝓ ti. sic. ẽ. eo. c. ep̃s si aliquẽ. nec debẽt ab ep̃o bñficiũ petere ex quo tali mõ intitulati sunt ꝛ iudiciũ sibi

Ordia tus ad titulū patrimonij illud p dat an ꝯ epm recursum habeat.

mādu‍cāt ꝛ bibāt ꝙ de suo habet: ꝛ alienū recipiūt. xvj q. j. qm̄ qcq̄d. ꝛ. xij. q. ij. c. ꝛ ſi illi. ꝛ. j. q. ij. clericos. Sed qd ſi patrimoniū iſtoꝝ periret caſu mate vel alluuione nunquid tenebit prouidere iſtis. dnicalis q̄ſtio cōsue uit eſſe. tñ ſatis vr ꝙ eps debeat eis prouidere in beneficio eccl'aſti: co: q2 cū iſti ad ſeculū redire nō poſſint redūdaret in opprobriū ordinis clericalis. ar. xxiij. diſt. diaconi. ꝛ. ar. ꝫ. de cle. cōiug. ioānes. ꝛ. ꝫ. de renū cia. ad ſupplicationem.

¶ Glo. ſe. ſoluit dubiū. ſcdo q̄rit arg. p ꝛ ꝯ ponit opi. Uin. ꝯ quā alleg. decre. tua ponit opi. Tan. ꝛ ſoluit. tertio querit ꝛ ſoluit. q̄rto q̄rit. ponit p̄mo opi. Uin. ſecūdo opi. Tā. quam approbat.

a ¶ Suſtentari. Ars non debꝫ ipm promouere: qd ſi fecerit tenet ei ad ſupplemētū. ꝫ. e. c. ij. et ca. cū ſm apl'm. Sꝫ nūqd tenet ſoluere decimas de tali patrimonio ad qd eſt promotus q̄ſi ad titulū? arg. ꝙ nō. xvj. q. j. ſitr. et. ꝫ. de deci. nouū genus. Ar. contra xvj. q. j. ſi qs laicus. Dixit Uin.

ꝗ Concor. l. ꝗ michi donatū. ꝛ ibi bart. ꝗ p materia. l. alle. h° c. ff. de dona.

poſſint cōgrue ſuſtētari[a]: ꝛ ſi nōdū fuerit bñficiū eccl'aſticū aſſecuti. ¶ (Dūmō aliꝰ canonicū non obſiſtat) ad ſuperiores poteris ordines promouere. Idem epo zamoreñ.

¶ Abſenti pōt conferri bñficium alio mediāte. nec refert vtrū abſens inueſtiatur per perſonā mediā. vel pſona media inueſtiat p abſente. h. d. cōiūgēdo vtrūq3 intellectū. Et eſt caſus nota. ꝛ quotidie practicat. Capitulū. xxiiij.

Accedēs ad apo. ſe. et infra. ¶ Inq̄ſi. t. t. rñ. ꝙ cleric⁹ abſens per aliū vel ali⁹[b] magis p ipo poterit de bñficio eccl'aſtico inueſtiri. ꝗ Idem treceñ. epo. ¶ Si ad vnū canonicatū ꝛ prebendā duo ſunt recepti ſimpl'r receptio nō tenet etiā interueniēte aplica auc̄te. h. d. ꝛ eſt notabile ca. quare tene ſemper mēti ꝛ nota ipſum. Ca. xxv.

Dilecto filio. P. ſancte prudētiane pbro cardinali cellerario trecē. et. R. procuratori tuo auditore conceſſo. idem cellerari⁹ pppoſuit corā eo: ꝙ cum in manib⁹ remeñ. archiepi tūc ap. ſe. le. intēdentis puidere. G. nepoti ſuo in treceñ. eccl'ia p̄bēdam quā ibi obtiebat liberalit' reſignauit[c] dict⁹ legat⁹ p̄fatū G. ꝛ eūdē cellerariū in canonicos treceñ. inſtituit: et ambobus idē capl'm treceñ. ſtallū in choro ꝛ locū in capitulo ꝛ idē archieps ſupradicte p̄bende fruct⁹ diuidēdos cōiter aſſignarūt donec idē. G. integrū eſſet p̄bendale ſtipēdiū aſſecut⁹: et infra. ¶ Quorū receptionē procurator gñalis[d] p̄dicte. tui in partib⁹ conſtantinopolitanis tunc agentis poſtmodum approbauit. Dictus quoq3 cellerarius lectionē et euāgeliū in hebdomada ſua legiſſe dinoſcitur ꝛ tam decani q̄3 epi electioni ꝛ alioꝝ negocioꝝ tractatib⁹ ſicut canonicus treceñ. interfuit: ꝛ domū quandā per capitulū memoratū obtinuit q̄ nō niſi canonico cōſueuerat aſſignari: tuq3 cū ad eādē acceſſiſſes eccl'iam ꝯſecrat⁹: eū cū canonicis alijs ad oſculū

b ¶ Uel ali⁹. Sicut vnus nole alteri⁹ poſſidet. ff. de acq̄. poſ. q̄cq̄d. vterq3 eīm poſſidet. ff. eo. ti. qd meo. ꝛ. ꝫ vt lit. nō cōte. qm̄. ꝟ. in alijs. ꝛ. ꝫ. de reſti. ſpo. cū veniſſent. ꝛ. ꝫ. de reſcp. ſi diligēti. ita ꝛ vterq3 pōt dici inueſtiri. ſed q̄ fuit dubitatio? forte iſte eps dubitabat an carnale m'fimonīū int' abſentes ꝯhat: ꝛ iō dubitauit an et ſpirituale. Pꝛia que ſtio expeditur. xxxij. q. ij. honorat. ꝛ. j. de ꝯuer. ꝯiuga. ex parte. ꝛ. ff. ꝺ ri. nup. de niq3 Scda dubitatio h explicat: vtrū cleric⁹ abſens poſſet inueſtiri per aliū. vl' dubitatio fuit illa an inueſtiret quis p abſente ꝛ ignorāte. ꝛ certe bñ ꝛ acquirit ei poſſeſſionē et cum iſte ſciuerit hēbit cām vſucapiēdi. ꝫ. de ac qui. poſ. l. j. Uin cē. vel iō dubitauit: q2 ſicut hereditas tpalis p procurationē acq̄ri nō pōt. ff. ꝺ acq̄. here. p procuratorem. Ita videbat' ꝙ hereditas ſp̄ualis acq̄ri nō poſſet: ſed nō videt' ꝙ dñium ſit queſitū p traditionē abſenti. ff. de acq̄. re. do. res ex mādato. Itē nec poſſeſſio videt' acq̄ri per

ꝙ tenet' ſoluere decimas. argu. illi⁹ ca. ſi quis laicus. Arg. ꝯtra ꝙ nō debeat ſoluere. vt. j. de ſimo. tua. T. dixit ꝙ ſi ab alijs clericis recipit diuinū officiū ꝛ alia ſacramēta dꝫ eis ſoluere decimas. alioq̄n ꝯ q2 ꝺ bñficio ſuo non tenet' ſoluere decimas: credo ꝙ ppt' clericatū iſtius l3 ſit ordinat⁹ ad patrimoniū ſuū eccl'ia q̄ p̄mū decimas pcipiebat p̄diales iure ſuo nō debeat defraudari: q2 res ſemp remanet cū ſua cā: et ſine culpa ſua priuari nō dꝫ: nec eſt etiā iuſta cā q̄re priuari debeat. Itē q̄rit' an iſte poſſit trāſire ad aliā eccleſiā ſine licentia epi. Dicas ꝙ nō. lxxj. di. primat⁹. Sed nunq̄d pōt vēdere patrimoniū tale? videt' ꝙ nō: q2 ide viuere debet ꝛ eccl'iaſticū on⁹ ſuſtinere qd cōfitet' Uin. Sꝫ Tā. dixit ꝙ pōt vēdere: q2 ꝗ p̄cio fruit' rem hr̄e videt'. ff. de vſufru. q2 cui p̄cio. ꝛ poteſt illꝺ donare: q2 ꝛ bñficio eccleſiaſtico poſſet renunciare quod credo verius.

inueſtiturā. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. ꝛ. j. de dona. p tuas. Dicas ꝙ ſi vel dās vl' accipiēs intēdit acq̄rere dñium abſenti: tunc eſt ei q̄ſitū. ꝛ ſic loquit'. ff. de acquirē. re. do. ſi procurator. ff. de do. qui mihi donarē. Sed ſi neuter hoc intēdit nō ſtatim acquirit' dñium. ꝛ ſic loquit'. ff. ꝺ acq̄. re. do. res. dñiū tñ vl' poſſeſſio nō acquirit' per geſtorē negocij. ff. de neg. geſt. ſi ego. Io.

Summarium. diuiſio

Accedēs. ¶ Abſens pōt inueſtiri de bñficio alio mediāte. Uel ſic pōt ſummari. Pōt qs ïueſtiri ꝺ bñficio p abſente. Cōis diuiſio. ſcda ibi: inq̄ſitiōi. Ab.

¶ Glo. ſeq. querit ꝛ tripl'r ſoluit. ſcdo obijcit ꝛ ſoluit.

Dilecto. ¶ Diuidit' i. iij. ptes. p̄mo ponit' factū et allegatio p cellerario. ſcdo allegatio ꝯ eū ibi: procurator. tertio diffō ibi: vñ. q̄rto p̄teſtatō ibi: ita ꝙ. Ab. diuiſio

c ¶ Reſignauit. Pure ſine aliqua ꝯditiōe ꝛ nō. al's ſimoniacus fuiſſet. j. q. ij. q̄pio. ꝛ. ꝫ. de pac. pactiones ¶ Gloſa ſequens obijcit ꝛ ſoluit.

d ¶ Gñalis. vñ videbat' ꝙ dñs cōtra factū procuratoris venire non debebat. ar. ꝫ. de offi. deleg. cū olim. q2 factū procuratoris qui generalē habet adminiſtrationē dño p̄iudicat. ff. de iureiu. iuſiurandū. ꝟ. vlti. ff. de pac. nā ꝛ nocere. ſed tñ ſecus eſt: q2 generali mandato non videtur delegaſſe. niſi id quod legitime fieri poteſt. ff. de condi. inde. ſi procurator. ꝛ. ff. de his que ꝺ.

in frau. credit. si pf. vel qz fraudulent aliqd faciat. ff. man. creditor. §. iucius. vn cu talis institutio ptra ius esset no tenebat eps illam rata habere. ext. eo. tit. tue. et ca. maioribus.

Glo. seq. obijcit et soluit.

a Recepisti. Per hoc videbatur cosentire institutioi ipsius. lxiij. di. adrianus. et j. de his q fi. a ma. pte ca. ex ore. et j. de puile. cu olim. ar. C. ad velleia. au ten. siue a me. et j. de spo sali. ad id qd. Itez qz in psentia sua gessit se tanq canonicu: vn qz ipsuz non remouit statim videt ipsuz approbasse. ar. ff. de of. dele. to. ra. C. de acdren. pos. l. j. C. de pa. po. si filiu. xx. q. j quez progenitores talis patientia non facit canonicu/ sed tantu canonica electio ff. de decuri. herennius. et j. de insti. ex frequentibus. et C. de libera. cau. no idcirco. Ber.

Adde ad hoc bonam glo. q dat etia meliore rone in si. l ii. C vbi de cri. agi opor.

b Molestatione. Et sic agebat infdicto vti possidetis.

c Turonen. concilium. ext. eo. maiorib. Ber.

d Lateran. conciliu. j. de cosces. pben. nulla.

e Diuidi. Quia vnitas no recipit diuisione xxiij. q. j. loquit de hoc dictu est ext. eodez. tue fraternitatis. simile. ext. eo. ca. inter cetera.

recepisti[a]: cum tuc no nisi canonici ad osculu admittant: et eide sup pdict no mouisti p bienniu qone ppt qd petijt vt te ab ipsius super hoc molestatioe[b] indebita copescere dignaremur: et infra. Procurator tuus pposuit ex aduerso q ad vnicuz ius spuale qd vacabat ibide insimul duos canonicos institue pdicto legato non licuit. nam si duo vnica pbeda haberet. id essz cotra turonen. pciliu[c] qd pbendaru inhibet sectione. Si vo duob recepti vni tm pbeda dareti/ sub expectatione ali ptra lateran. pciliu[d] remaneret. Preterea lz i ecclia i qua no est cert numerus pbendaru/ nulla etia vacate in canonicu qs possit assumi: cu itelligat ad quoddaz ius eligi qd ex electoruz assensu de nouo creat: et cu electo in canonicu nascit: et desinit cum defuncto: in ecclia tn q determinatu hz nueru pbedaz/ vno indiuiduo iure vacate/ duo sil eligi no pnt ad illd: eo qd huiusmodi spuale ius diuidi[e] seu communicari neqat int eos qq interdu hi ad qs spectat electio de coi assensu augmetare[f] valeant numeru prebedaru: qdda ius spuale de nouo creando: nisi forte statutu aliqd obuiaret/ qd esset iuramento firmatum vel cui sedis ap. pfirmatio accessisset: huiusmodi clausula[g] phibitiois adiecta. vt si qcq cotra id fieret non valeret ppter qd institutione pfata nullaz fuisse dict asseruit pcurator: cu in trecesi. ecclia cert sit pbedaru numer: que caplm vel legatus augmetare[h] minie intedebat: vel ius aliqd de nouo creare. Vn dictu cellerariu ad restitutione eoruz q ratione pdicte istitutiois tenebat: sntialit duxim pdenadu ei sup pbeda ipsa vel eius parte silentium imponentes. Ita q per hoc pdicto. G. nullu piudiciu generet: cum res inter alios acta regulariter alijs non obsistat[i]. Inde.

De vna pbeda vacate pnt fieri due si ei suppetat facultates: alias diuides integre tenetur. Capi. xxvi.

Vacante quada prebeda in ecclesia tua duas ex ea psituens ad illas de psensu capli tui duos canonicos assumpsisti: qru alto via vniuerse carnis igresso/ pbeda qua defunct habuerat q da clericus noie Hypolitus fuit auc. sed. ap. assecut. Veru cu idem Hypo. te sup integritate pbede p qsda nostras lras inqetet: et ali ide ius ad uersus te se hre pponat: qd

h Augmentare. Hec fuit sufficies ro qz intendebat ide ius et eandem pbeda pferre plurib qre no vaa luit. ext. e. tue. sed si intedisset vtruq eligere in canonicum talis electio no valuisset. ext. e. dilect. et c. relatuz. qz ad duo iura intelligunt eos elegisse ita th q facultates sufficeret duobus. j. capit. proximo.

Glo. se. remittit. scdo obijcit et soluit. tertio querit ar. p. et ptrariu soluit. quarto soluit qonem

i Non obsistat. Hanc regulam et ei expositione habes. ff. de re iudi. c. pe. Sed videtur q cause istoruz ita sunt ptincte q sentetia lata ptra vnu obstet alij. sic. ij qo. vj. hoc qppe. et lxxxj. dis. tanti daniel. si. j. de accu. ad petitione et l viij. di. ordiatos. sed secus est hic: qz agendo ptra vnu non agit de iure alterius/ sz in premissis casibus agit de vtro qz. sic. j. de adul. significasti. ff. de adult. denuciasse. sed qd si postea agit ptra secundu ille secudus obtinet: nunqd prodest alij vt p hoc retractetur sentetia lata? videt q sic qz sententia lata p vno ex socijs prodest alijs. vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. ff. qnq. et. ff. de appel. ca. pe. et. ff. si serui. vendi. loci §. ij. sed non est ita: qz illa itelliguntur cum sententia pcessit cotra oes in coi causa. lex illa loci §. ij. loquitur de seruitute q cois est et indiuidua et p parte quis agere non pot. Per decre. ista bn videt solui ista questio qua querit duo fratres ex eode patre et mre aliqs la ex eade cotraxerut matrimoniu cuz duabus sororib ex eodem patre et matre eade fuit lata snia ptra mrimoniu etia pater vnum virum et eius vxorem ppter psanguinitatem. Queritur vtru sententia preiudicet alteri fratri et eius vxori: qui non fuerunt in lite? Dicas q no sit cas. Snia ta alijs ribus no preiudicium.

f Augmetare. ext. de costi. cum. M.

Glo. seq. reci. per questionem.

g Clausula Immo et si clausula illa no esset adiecta th sine ei aucte no vr q possit pvenire ex q pfirmatio pape accessit. ext. de pfir. c. j. et ij. na vbi pnceps pfirmat ide est ac si ferat sntam. C. de vete. iu. enu. l. j. §. sz neqz. ff. ola nra facim et c. Veru est q no obstat eis talis pfirmatio cum eoz fauore facta sit qn possint pvenire si volut. ext. de psti. cu. M. et c. cum accessissent nisi clausula hmoi sit apposita decernatis irritu et inane. J.

Principis pfirmatio ed potlet snie.

Vacante. Due sut ptes. secuda ibi: sup q. Ab. diuisio

facē debeas reqsisti. ¶ Sup q̄ sic duxim⁹ rn̄dēdū: q̄ cū tu roñ.[a] statuta ɔci. sectionē inhibeāt p̄bēdarū: teneris vtiq̄ de his q̄ vacare contigerit itegrare[b] p̄bēdā nisi rōnabili causa de vacāte p̄bēda supra dicta due fuerit constitute[c]: ac tot sint vtriusq̄ ꝓuent⁹ q̄ p vtranq̄ sit vtriq̄ ꝓuisum in bn̄ficio cōpetenti. Idem vercellen. episcopo. ¶ S. papa mādat caplo vt aliquē in canonicū recipiāt: 7 p̄bēdā si q̄ vacat cōferāt si de mandato sciēter alij cōferūt: coguntur p̄mū recipe. 7 de reditibus ecclie loco bn̄ficij ꝓuidē donec p̄bēdā habeat. C. xxvij.

Dilec⁹ fili⁹. G. clericus nobis exposuit conq̄rēdo q̄ cum p eo ad nouarieñ. caplm mādatū aplicū misissem⁹: vt eū in canonicū reciperent 7 in fratrē: p̄bēdā si qua tunc vacabat conferentes eidem: 7 infra. ¶ Frat. t. mādam⁹ quaten⁹ si tibi cōstiterit q̄ in nouarieñ. eccl̄ia p̄bēda vacaret[d] tp̄e q̄ eiusdem eccl̄ie canonici nr̄as lr̄as receperūt:[e] cū eā alij in elusionē mādati nr̄i duxerit ɔferēdā[f] eūdē clericū: si nō h₃ suffi

¶ Turon. statuta concilij. s. e. maioribus.
¶ Glo. seq. obijcit et tripliciter soluit.
b ¶ Integrare. Sʒ q̄re tenet̄ integrare cū talis electio nulla fuerit. s. e. c. p̄ri⁹ rn̄. isti duo simplr̄ fuerūt electi in canonicos vn̄ tenuit electio. s. e. relatū. 7 ca. dilect⁹. Jo. dicit q̄ licet nō valuerit talis electio ep̄s tn̄ tenetur integrare prebendam. cū ip̄e non possit reuocare qd̄ fecerit. arg. j. de dona. int̄ viros. 7 j. de cōcessi. p̄ben. cuʒ sup. 7. s. d cle. ɔiuga. diuersis fallacijs. vl' alia rō pōt reddi. Isti electi fuerunt ad duo iura d nouo creata 7 non aduniēt: et nō intendebat ep̄us facere cōtra cōcilū: eū duas constituit p̄bendas ex vna credens sufficere facultates ad duos. vn̄ si reperiatur q̄ nō sufficiat duob⁹: tenet̄ reintegrare de vacantib⁹. j. e. cū cām. Et sic videt̄ q̄ ep̄s possit tolerare si aliq̄n aliq̄ eligunt̄ ad vnum beneficium. vt dicitur. s. e. tue.
c ¶ Cōstitute. Hic s̄ p₃ q̄ de vna prebēda p̄t fieri due 7 scđm hoc erunt duo noua iura sicut vna parrochia pōt diuidi i duas. xvj. q. j. p̄cipimus 7. j. de eccle. edi. ad audientiā. j. de hoc dictū est. s. e. tue.

Sūmarium. Diuisio

Dilectus filius. ¶ Si papa mādat et ad quē spectat vt bn̄ficiū ɔferat vni/collatio p eū alteri facta tenet: ip̄e tn̄ ex trāsgressione punit̄ vt hic dicitur. Prima ps querelā decisam continet. secūda iudices prebet ibi: fraternitati. Ab. sic.
¶ Glo. seq. reci. p. q. an vnū sit mandatum 7c.
d ¶ Uacaret. Ergo vr̄ a ɔrio sensu si tūc nulla vacabat nō tenerent̄ rōne illi⁹ mādati eū recipe. 7 sic vr̄ tm̄ vnū mādatum: sʒ vr̄ q̄ duo: q̄ mādauit eū recipi i fratrē qd̄ vnū mādatū est: 7 p̄bendā cōferri 7 vnū est consecutiuū alteri⁹. vn̄ stati tenebant̄ illuʒ recipe: 7 post ea bn̄ficium ɔferre: vel statim vel q̄ cito possent.
¶ Glo. seq. p̄mo ar. tp̄s receptiōis respiciēdū. scđo de tp̄e date. tertio de vtroq̄. quarto arg. ad questionem quā soluit. viti. soluit contraria.
e ¶ Receperunt. Hic cōsideraf tp̄s receptiōis lr̄aꝝ 7 non date. sic. s. de fo. cōpe. l₃. s. de rescrip. caplm scīe crucis. Sic in lr̄is impetratis ɔ vsurarios. j. de vsu. q̄ frustra. sic q̄nq̄ ɔsideraf tp̄s oblati libelli: lic₃ tūc nō recte agaf si tn̄ postea incipit ius cōpetē ꝓfici pōt iudiciū. ff. de pig. ac. si rē. §. vi. 7. ff. de rei vendi. sinautē. §. j. ar. ɔ q̄ tp̄s date est ɔsiderādū. s. de rescrip. eā te. 7. c. constitut⁹. Itē ar ɔ. ff. ad exhi. l. tigni. §. vit. Item ar. q̄ si iudex tp̄e ip̄etrati rescripti sit excōicat⁹: 7 tp̄e receptionis absolut⁹ q̄ valeāt lr̄e. ar. s. de ap. sup eo ar. s. de rescrip. pastoralis. ad fi. 7. ff. de iudi. cū furiosus. 7. s. de eta. 7 q̄li. p̄terea. ff. de acq̄rē. here. mutum. Jo. qd̄ nō credo imo lr̄e nō valēt cū ab initio nulle fuissent. vn̄ postea p absolutionē cōualescere nō possunt. Quare ergo potius hic consideraf tēpus receptionis

Tp̄s receptōis lr̄aꝝ q̄n q̄sideraf q̄n q̄ tēp⁹ date.

in illa. eā te. 7. c. constitutus. tp̄s date hic consideraf tēpus receptiōs 7 nō date. q̄ ɔ̄cito vacat bn̄ficiū ptinet collatio ad caplm seu ep̄m cuin statim p̄t beneficiū ɔferre q̄uisq̄ interdicaf eis vel mādatū recipiant sup hoc. vn̄ si vacat tp̄e quo littere dabant̄ non preiudicat caplo quousq̄ ad ip̄os mādatum perueniat: q̄ non tenentur diuiare. j. vt ec. bn̄. vt nr̄₃. vn̄ collatio medio tp̄e facta: legitima est: s₃ mādato recepto: tunc p̄mo p̄iudicaf eis: vnde postea non debent contrarium facere. qd̄ si fecerunt: p cedet̄ cōtra eos put dicitur hic: nisi diceretur in mandato q̄ si secus fecerit is: illud decernimus irritū 7 inane. s. e. inter cetera. 7 ca. collecto. sed i decre. eā te. consideraf tēpus date: q̄ tp̄e date 7 tēpore receptionis vacauit p̄benda: 7 q̄ mandatū fuit capitulo de cōferenda p̄benda: 7 caplm nō poterat ɔferre: q̄ nō ptinebat ad ip₃: sed ad ep̄m: 7 archidiacon⁹ fuit postea elect⁹: 7 sic mandatū sequit̄ ibi illū q̄ potuit cōferre: 7 satis mandabaf illi q̄n mandabaf caplo cū ip̄e tp̄e date esset de caplo: vn̄ ip̄e ep̄s non poterat se excusare q̄ nō recepisset mandatū. In illa ɔstitut⁹: dicas q̄ cū alids impetrat lr̄as sup bn̄ficio: tunc si numerus statutus iuramēto est firmat⁹ in eccl̄ia ɔ quā impetrat illud debet tunc dicere alias non valerent lr̄e. Sed si tūc nullus esset statut⁹ numerus de eo qd̄ nō est mentio fieri nō pōt. vnde si postea medio tempore statuatur: non preiudicat impetranti vt ibi expresse dicitur.
¶ Glo. seq. obijcit inducens quattuor 7 soluit.
f ¶ Conferendam. Uidet̄ q̄ talis collatio nō teneat arg. j. de ɔces. preben. ꝓposuit: q̄ papa ibi ɔsimilē donationē cassauit. Item eoipso q̄ papa p̄cepit isti dari ꝓhibuit aliū dare. ff. de condi. 7 demon. cū ita. 7. ff. de procurato. pomponius. §. sed 7 is qui. Item talis electio facta est cōtra legē animatam q̄ dixi⁹ agit q̄ inanimata. ff. de arbi. celsus. 7. l. p̄cedēti. in fi. 7 ita nulla est. x. dist. video. Item ratione precedentis denunciationis non valet quod factū est. C. de rei vēdi. si fundum. j. de no. ope. nū. ca. ij. ff. ad. l. fal. dolo. ff. d edē. q̄dam. §. is aūt. Sed verum est q̄ hec collatio tenuit licet cōtra mandatū pape. vt satis patet hic: 7. j. de concess. p̄ben. ꝓposuit. nec solū mandatū pape sufficit ad hoc vt ius habeat. ff. de pig. ac. nō est mirū. §. sciendū. et. s. de re iudi. cum aliquibus. Itē licet canonici obligari videātur: ipsa tn̄ prebenda nō est illi obligata ar. ff. de pollici. l. ij. ff. de ɔtrahen. emp. l. vl. i fi. Et ita electio talis ɔ̄trū ad canonicos: non videtur canonica: sed ɔ̄tum ad electum sic. sicut sacerdos in mortali existens quo ad se illicite celebrat/quo ad alios licite. s. de coha. cleri. 7 mulie. c. fi. sic donatio potest esse viciosa et tamen donum tenet. arg. j. de iurepa. cura

Collatio p̄bē de tenʒ q̄nq̄ ɔ mandatū pape

pastoralis. ꝛ C. de rei ven. ꝗtiens. vel lꝫ peccent reces dendo a mādato pape: nō tñ peccant aliū eligendo. ff. xxvij. q. j. nuptiarū. ꝛ ideo puniunt̄ qꝛ ꝯpelliunt̄ illū recipe ꝓ quo mādatū receperūt: ꝛ hoc verū est lꝫ papa mādet bñficiū vacās / vel cum p̄imum vacauerit aliciu concedi † valet tñ collatō aliū fcā nisi clausula illa adiecta fuerit: ꝙ si ꝯtra fecerit / id decernimus irritū et inane. ꝟ. e. inter cetera. et. c. dilecto. nisi papa alīf suam intimauerit volūtatem. J. de ꝯces. ꝑben. qꝛ in cūctis. lib. vj.

a ¶ Sufficiēs Et ita si non hꝫ sufficiens nō nocet si de illo non fecit mētionem ar. est hic. ꝛ. ꝟ. e. cum teneamur. ꝛ ca. postulasti. de hoc dixi. ꝟ. de rescrip. si ꝓponēte. ꝛ. c. cū adeo.

b ¶ Recipi. Et sic patꝫ ꝙ prior elect⁹ nō remouetur vt dictū ē lꝫ contra mādatum sit recept⁹ sic. J. de his q̄ fiūt a malo. par. ca. ex ore.

c ¶ Assignari ꝓuētus. Sic. ꝟ. eo. dilectus. i. ff. Istud aditum. Fuit qđ nō erat in antiqua compilatione.

† Ar. p hoc. l. i. dilīgēt ff. mandati.

cũ in cunctis. nec ꝑ solā receptionē ꝑdit p̄mū: sed ꝑ receptionē corporalē: vt hic dicit. ꝛ. xxj. q. ij. si qs iam translat⁹. Qui enī hꝫ plures ꝑsonatus sine dispensatione apostolice sedis ineligibilis est. ꝟ. de elec. dudū vbi de hac materia satis dicitur.

cleēs⁹ bñficiū ecclīasticū in canonicum recipi[b] facias ꝛ sibi de reditib⁹ ecclesie singulis annis assignari[c] ꝓuētus: donec ei sit in bñficio ꝑbendali ꝓuisum. Idē in cōcil. gñali.

¶ Hñs ꝑsonatū vel bñficiuꝫ curatū si secundo tale receperit vacat p̄imū. qđ si retinere ꝯtenderit. etiam secūdo priuabit̄. hoc p̄io. Et is ad quē spectat beneficiū curati collatio licite ꝯfert statim cū institutus aliud recepit. ꝛ si infra sex mēses nō ꝯferat: deuoluitur ad aliū collatio: ꝛ alr̄ punitur. hoc scđo. Cum sublimibus vero et litteratis personis circa pluralitatē bñficiorū incōpatibiliū solus papa dispensat. h. tertio. h. d. istud ca. vtile ꝛ famosuꝫ. C. xxviij.

De multa ꝓuidētia fuit in lateraū.[d] cōcilio ꝓhibituꝫ vt nullus diuersas dignitates ecclesiasticas: vl̄ plures ecclesias ꝑrochiales reciperet ꝯtra sacroꝝ canonuꝫ instituta alioq̄n recipiēs sic acceptū amitteret: ꝛ largiendi ꝑtāte conferens priuaret̄. Qꝛ ꝟo ꝓpter ꝑsumptiones ꝛ quorūdam cupiditates: nullus hacten⁹ aut rarus de ꝑdicto statuto fructus ꝓuenit nos euidētius et exp̄ssius occurrere cupiētes. ¶ P̄resenti decreto statuimus: vt quicūq̧ receperit aliqđ bñficiuꝫ curā hñs aiaꝝ ānexā: si p̄i⁹ tale bñficium habebat: eo sit ipso iure priuatus. et si forte illud retinere ꝯtenderit[e] etiā alio spoliet̄. ¶ Is q̄ꝫ ad queꝫ p̄ioris spectat donatio illđ post receptionē[f] alteri⁹ libere cōferat cui merito viderit ꝯferendū. ꝛ si vltra sex mēses cōferre distulerit: nō solū ad alios ꝑm latera. ꝯcilij[g] statutū ei⁹ collatio deuoluat̄: verūetiā tñ de suis cogat̄ ꝓuētib⁹[h] i vtilitatē ecclesie cui⁹ ē illud bñficiū assignare: q̄tuꝫ a tp̄e vacatiōis ipsius ꝯstiterit esse ꝑceptū. Hoc idem[i] in ꝑsonatib⁹ esse decernim⁹ obseruādū: addētes vt in eadē[k] ecclīa null⁹ plēs dignitates aut ꝑsonat⁹ habere ꝑsumat: etiā si curā nō haberet aiaꝝ. ¶ Circa sublimes tñ et lrātas[l] ꝑsonas q̄ maiorib⁹ bñficiis sunt honorāde (cū rō po

g ¶ Lateraū. ꝯcilij. J. de cōcess. preben. nulla.

¶ Glo. seq. re. ꝑ q. de quib⁹ ꝓuētibus intelligat̄ littera.

h ¶ Prouentib⁹. † Nō dixit de suis. i. ꝓprijs si ꝓpriū habet. ꝟ. de ap. rep̄hensibilis. alioquin delictum ꝑsone. ec. ꝟ. de excep. cū venerabil̄. ꝛ. xvj q. vj. §. si epꝫ. alr̄ si ꝓprium nō hꝫ puniat̄ alia pena ad arbitriuꝫ iudicꝭ. xvj. q. vj. illđ. ꝛ. xiiij. q. vj. si res vl̄ repetat̄ ab eo q̄ recipit illud tanq̄ idebitū qꝛ tāq̧ inasor possidebat cū vacauerit ip̄o iure post receptionē secūdi ꝛ mala fide. vñ fruct⁹ ocl̄ ab eo tp̄e restituere debꝫ. C. de rei ven. certū. ꝟ. e. dilecto.

i ¶ Hoc idē in ꝑsonatibus. Qꝛ de similib⁹ simile debꝫ eē iudiciū. ꝟ. de elec. dudū. q̄ facit mētionē de h⁹. ꝛ. ꝟ. de trāsla. inter corporalia. ꝛ. ꝟ. de confir. cum dilecta.

† Adde ꝙ hoc nomē ꝓuēt⁹ io ē gñalissimū ꝙ vndiq̧ reddit⁹ cōprehendit Inno. i c. pastoral̄. in glo. ꝓuētus. de dei.

Diuisio

De multa. Diuidit̄ quia p̄mo narrat ius antiquū. secūdo subijcit nouum ibi: p̄senti. Uel pōt diuidi in tres partes ꝓut vidētur supra dicta. secunduꝫ ibi. is quoq̧ ad quem. tertiū ibi. circa sublimes. Ab. si.

d ¶ Lateraū. cōcilio. ꝟ. de cleri. nō resi. c. qꝛ nōnulli

¶ Glo. seq. reci. per. q. qñ dicatur cōtēdere: ꝛ an ante litem contestatam. ꝛc.

e ¶ Cōtēderit. i. in iure cōtētiose retinere voluerit Si enī ante lit. cōtesta. destiterit nō priuabit̄ vtraq̧ sicut ē in alijs statutis sub pena. ff. re ra. ha. hoc amplius. ff. de in ius vo. l. q̄uis sic ponit̄. xvj. q. i. statuimus. ꝛ sic ipso iure hodie priuat⁹ est q̄ recipit secundum beneficiū habēs curā animarum si p̄i⁹ tale obtinebat. Olim habebat optionē vtrū primū vel secūdum vellet retinere. ꝟ. e. referēte. ꝛ. c. preterea.

¶ Glo. seq. ponit casum exceptū ꝛ exponit de qua receptione loquatur hec littera.

f ¶ Post receptionē. Fallit in ep̄atu: qꝛ nō stati vacāt priora bñficia nisi post tp̄s cōsecratiōis. ꝟ. de elec.

¶ Glo. seq. ponit opi. Jo. quā reprobat.

k ¶ In eadē ecclīa. No. ꝙ nō facit mētionē de p̄missa pena. vñ vr̄ ꝙ si quis in eadē eccl̄a plures recipiat dignitates / nō ideo ꝑdit p̄iorem: qꝛ pene poti⁹ sunt artande q̄ extēdēde. de pe. di. j. pene. ꝛ. ff. de pe. l. interp̄tatōe. hoc cōfitebat̄ Jo. Cōtrarium credo. qꝛ idē iudiciū est habēdum de ꝑsonatib⁹ nō habentib⁹ curā aiaꝝ ꝛ habentib⁹. ꝟ. de elec. dudū. ꝛ pena ꝑmissa repetita intelligit̄. q̄ enī in ꝑfatiōib⁹ ꝑmittūt̄ in stipulatōib⁹ repetita itelliguntur. ff. de ꝟbo. obli. titia. §. j. ꝛ. xxxij. q. vij. c. apostolus.

¶ Glo. ista arg. alleg. viij. iura. et ad vltimū remittit allegat duo in contrarium.

l ¶ Litteratas. Est ergo arg. ꝙ ꝑm qualitatem ꝑsonarum beneficia sunt cōferenda. ar. xlj. dist. non cogant̄. ꝛ. ff. de vsufruc. sꝫ ꝛ si q̄d §. j. ꝛ. xij. q. ij. valterane. ꝛ. c. seq. ꝛ. lxxiiij. di. cōsuluit. ꝛ. j. q. ij. c. vlti. ꝛ is gradus ceteros antecedat quem stipēdia longiora. ꝛ la-

dor plurior fecerint anteire.C.de offi.ma.offi.l.nemo e.§.de maio.z obe.c.statuim⁹.vbi de hoc.Arg.ℨ.xvj q.vij.c.j.z.§.de ɔsti.cuz oēs.Et ita scientia nobilitat hoiem que p̄cio nūmario ɔparari nō pōt.ff.de va.et extraor.cog.l.j.§.est qdā.Et si vis appellari philosophus nō debes eē auarus.C.de mu.patri.p̄fes.sio.lib.x.

¶ Glo.se.arg.a cōtrario qd̄ duplicē fortificate approbat.z ponit opi.Joh.cōtrariaz.scd̄o iterū(sed alit)arg.a contrario z remittit z pōit opinionem ℨtiam.

a ¶ Per sedez apo.Ex eo.qd̄ dicit p sedem apo sto.patet a contrario sensu q p alios i talib⁹ nō pōt dispēsari:quia qd̄ de vno conceditur de alio negat:sicut qd̄ de vno negatur de alio cōceditur.xxv.dist.qualis e.§.de p̄sum.nō ne.arg.xcv.di.illud.et.j.de his q̄ fiūt a prela.sine cōsen.capi.c.cū aplica.ff.d ɔdi.et demon.cū ita.Et sic restricta ē potestas ep̄oꝝ circa dispēsatione hmōi beneficioꝝ immo p̄ter istā ɔstitutionē videbat q dispēsare nō possunt.qꝛ ep̄us p̄uabat potestate ɔferēdi illd̄ bn̄ficiū q̄ illd̄ ɔferebat habenti cōsimile.§.de cle.non resi.qꝛ nōnulli.Vn̄ sequit q nō poterat dispēsare:qꝛ si posset nō puniret.Et sic planū est dicere q sol⁹ papa pōt in ta.ib⁹ dispēsare.Et q ita sit intelligēda ista cōstitutio p̄bat apte.§.de elec.dudum.ij.vbi de hoc Jo.notauit h̄ q ep̄i adhuc poterant in talibus bn̄ficijs dispēsare.z vaga z indiscreta dispēsatio tm̄ p̄hibetur ep̄is p hāc constitutionez vt dixit:et posuit hic magnā notitiā q̄ nō multū est hic necessaria.Olī em̄ p antiq̄ iura bn̄ dispēsabāt ep̄i vt aliqs haberet plura bn̄ficia curā aiaꝝ habentia.lxx.di.sctoꝝ.sed illud hodie recipit imutationē per hāc cōstitutionē.z hoc mutatū fuit p̄pt̄ indiscretas z stultas dispēsationes ep̄oꝝ.Itē z illd̄ notabis:qꝛ hic p̄hibet tm̄ dispensare in psonatib⁹ z bn̄ficijs curā animarū h̄ntib⁹:z ita circa alia bn̄ficia pōt ep̄i dispensare sicut pri⁹:qꝛ vnū negādo aliud ɔcedere videt.§.de p̄sump.nōne.De h⁹ dixi in decre.p̄dicta dudū.ij.Alij dicūt z idē in beneficijs intelligēdum.nam canon antiquus prohibet ne dispēsent ep̄i in prebendis.lxx.distin.sanctoꝝ.Et nisi exp̄sse vetus ius corrigatur remanet simul cum nouo.C.de appella.p̄cipim⁹.in fi.z quotiēs noua actio inducit vet⁹ nō tollit.ff.de act.z obli.quotiēs.z ar.§ eo.cū iamdudū.vt dicit papa.cū multa p patiētiā tolerant.zc.sic.j.de cōces.preben.litteras.que satis facit ad hoc.z ibi de hoc dicitur.

Benefi cioꝝ incōpatibilium dispēsationem papa sol⁹ ɔcedere pōt

Ep̄s in p̄dibus bn̄ficijs simplicib⁹ dispēsare potest.

...stulauerit)p sedē ap̄licā[a] poterit dispēsari. Idē in eodē.

¶ Cōciliu puinciale a beneficioꝝ collatione suspēdit eos q̄ post scd̄am correctionē indignis bn̄ficia cōferūt.prouidet etiā quis interim beneficia cōferat:z illā suspēsionez relaxat solus papa:vel solus patriarcha. Capl̄m.xxix.

Graue nimis est z absurdum:q quidā ecclesiaꝝ prelati cuz possint viros idoneos ad ecclesiastica bn̄ficia p̄mouere:assumere non verentur indignos:quibus nec morū honestas:nec litteraꝝ sciētia suffragat/carnalitat̄ sequētes affectū nō iudiciuz rationis vn̄ ɔ̄tra ecclijs dāna p̄ueniūt/nemo sane mentis ignorat. ¶ Volētes igit huic morbo mederi/precipimus vt pretermissis idignis idoneos assumāt q̄ deo et ecclesijs velint z valeāt gratū impēdere famulatum fiatq3 de hoc in prouiciali concilio diligēs inq̄sitio[b] annuatī:ita vt q̄ post p̄mā z secūdā correctionē[c] fuerit repertus culpabilis[†] beneficijs conferendis p ip̄m cōciliū suspēdat[d]:instituta in eodē cōcilio p̄sona[e] p̄uida z honesta q̄ suspēsi suppleat defectū in beneficijs ɔferēdis.Et hoc ip̄m circa capl̄a q̄ in his deliquerint obseruet.Metropolitani vero delictum superioris iudicio relinquat ex parte cōcilij nunciandū.Ut aūt hec salubris p̄uisio pleniorē ɔsequat effectū:hmōi suspēsionis sententia p̄ter ro.po.auctoritatem aut p̄prij patriarche minime relaxet[f]:in hoc q̄q3 q̄tuor p̄triarchales sedes specialiter honorent. Idē i eo.

¶ Rector ecclie nō obstante cōsuetudine ep̄i vel patroni debet de reditib⁹ ecclie sufficientē habere portionē.h.d.vsq3 ad.§.qui vero. Cap.xxx.

Extirpande ɔsuetudis vitiū in quibusdā par...

G Raue nimis.¶ P̄rio narrat delictū.scd̄o prouidet ibi.volētes. Abbas.si.

b ¶ Inq̄sitio. Cum per famā seu clamorez de hoc ad supiorez p̄uenerit vno ex officio suo p̄t inquiret superior semiplene inquirēdo.vt.j.de accu.sicut olim.

¶ Glo.seq.obijcit pōit opinionem.Jo.soluit z remittit.

c ¶ Correctione.Cuz ergo in hoc casu possz se ep̄s corrigere si videt q eoipso q cōfert beneficiū indigne perdat ius cōferendi:z sic est ɔtra.§.de elec.nihil ē z.c.cū i cūctis.§ Johā.dixit q illa constitutio intelligēda est cū dicto isti⁹:sed tu solue vt dixi i illa constitutione qꝛ legit de maiorib⁹ dignitatib⁹ curā animaruz habentib⁹ hec z illa i diuersis casibus loquit.et circa maiora malus periculum vertitur.ff.ad carbo.l.j.§.si qs vero.z iij.di.quiescamus.et ideo plus ibi puniuntur.

diuiso

† Concor.tex.in.l.ij.cū vulga.C.d episco.au.z.l.fuos.C.ad.l.iul.d vi publi.

‡ Concor tex.l.j.cū q̄dā.ij.z ibi dar.ff.de lega.ij.Idē i.l.si p̄sonas.ff.de ɔstr.tute.

b ¶ Suspendat.Et etiā ordiāti q̄ non sunt idonei remoueant vt videt:licet hoc nō dicat.sed veri⁹ videt q isti nō remoueant nisi forsitan essent irregulares.alis non haberet locum admonitio.

¶ Glo.se.signat contrariū de decre.nulla.z soluit.itē de decre.cum in cunctis.z soluit.

e ¶ Persona.Arg.ℨ.j.de ɔces.p̄bē.nulla.vbi transfert potestas ad capl̄z:sed illud contingit propter negligētiā:qꝛ nō eligunt infra t̄ps statutū:istud p̄pter culpā p̄latoꝝ:qꝛ eligūt indignū infra t̄ps sed p̄pter culpā p̄lati nō trāsfert potestas ad capitaluz:vt.j.de cōces.p̄ben.qꝛ diuersitatē.sicut nec vacante sede.j.ne se.va.c.ij.Itē arg.§.de elec.cum in cunctis.in fi.vel in alio casu loquit ibi q̄ hic.istud in dignitatib⁹/hoc in beneficio simplici.

f ¶ Relaxet.Ex hoc patet q vbi conditor canonis nō reseruauit sibi absolutionem ceteris indulsisse videtur.j.de sen.excōi.nuper.

Extirpande.Principium istud vsq3 ad.§.qui vero diuidit.quia primo ponitur excessus.sc̄m do prouisio ibi.cum igitur.Ab.si.

a ¶ Persone. Scilz episcopi et alij qui habent ius restituendi vt. j. sequitur.
b ¶ Triturantis. vt. xiij. q. j. §. ij. v. ite nō alligabis.
¶ Glosa seq. reci. per. q. que dicatur sufficiens.
c ¶ Sufficiens. sic. j. e. exposuisti. talis vt sufficiat si=bi ⁊ suis. vt. j. di. studeat. ⁊ vñ honeste et sufficienter se possit ꝓcurare et hospites recipere. §. eo. ti. de monachis. tamen hec sufficientia perpendi tur ex qualitate personaꝝ. §. eo. de multa. in fi. ne. ⁊ qꝛ min⁹ suf. ficit pauperi ꝙ diuiti. xlj. distin. non cogantur.
¶ Qui vero.
¶ Iste §. habet duo dicta. scdm ibi: illud.
d ¶ In ordine §. de cle. nō resi. qꝛ nōnulli. et. §. de elec. cū in cunctis. et. §. de eta. et quali. ca. j. et xxiij. dis. presbyteri.
e ¶ Prebendā ex hac lfa colligitur ꝙ si quis habet curā aiaꝝ et recipiat talē prebendā ꝙ ipso iure non vacat pri ma immo licite pōt vtrāq͂ habere ex dispēsatione epi: ⁊ vt hic di⁊ ⁊ hoc concedunt quidā qꝛ cessat ratio prohibitionis vt hic quidā dicūt: quia in tali ecclesia annexa prebende nō oportet residere ⁊ sic illa cōstitutio de multa/ nō habet locum in hoc casu vt dicunt. sed contrarium credo.

Con. cor. ter. sing. in l. si. ff. d acti. et oblig. ⁊ ibi doc.

deut. xxv. j. Co. ix.

tibus inoleuit/ ꝙ scz prochialiū ecclīaꝝ patroni/ et alie q̄dā ꝑsone[a] ꝓuētus ipsarū sibi penit⁹ vēdicantes: presbyteris earuz seruitijs deputatis relinquunt adeo exiguā portionē ꝙ ex ea nequeāt ꝯgrue sustētari. nā (vt ꝑ certo didicimus) in q̄busdam regionibus prochiales pbri ꝑ sua sustentatione: nō obtinēt nisi quartā quarte: id est sextā decimā decimarū. Vñ fit vt in his regionib⁹ pene null⁹ inueniat sacerdos prochialis q̄ vllā vł modicā habeat peritiā lraꝝ. ¶ Cū igitur os bouis ligari nō debeat triturātis[b]: sed qui altario seruit: de altari viuere debeat: statuim⁹ vt (cōsuetudine qualibet epi vel patroni/ seu cuiuslibet alteri⁹ non obstante) portio presbyteris ipsis sufficiens[c] assignetur.

¶ Priuatus est parrochiali ecclesia rectori ea nō residēs nisi sit annexa dignitati vel prebende: quo casu debet sibi habere perpetuum vicarium. Et in fine prohibet in fraudē rectoribus de ipsius ꝓuentibus pēsionem in beneficium dari. hoc dicit. Vel sic. Nō residens in ecclesia parrochiali vel nō ponēs vicariū quādo est annexa beneficio maiori priuatus est ea. h. d.

¶ Qui vero parrochialem hꝫ ecclesiā: nō per vicariū sed ꝑ seipm̄ illi deseruiat in ordie[d] quem ipsius ecclesie cura requirit: nisi forte dignitati vel prebēde parrochialis ecclesia sit annexa: in quo casu concedim⁹: vt qui talē habet prebendam[e] vel dignitatē: cum oporteat eū in maiori[f] ecclesia deseruire: in ipsa ecclesia parrochiali idoneū et perpetuum[g] habeat vicariū canonice institutum: qui (vt predictū est) congruentem habeat de ipsius ecclesie ꝓuētibus portionem: alioquin illa se sciat auctoritate huius decreti priuatum[h] libere alij cōferenda qui velit et possit qd dictū est adimplere. ¶ Illud autē penitus interdicimus: ne quis in fraudem/ de prouentibus ecclesie que curam habere debet proprij sacerdotis: pēsionem alij quasi pro beneficio[i] conferre presumat.

Idem in eodem.

¶ Non debent religiosi ecclesias vel decimas a laicis sine diocesanorum cōsensu recipere: excōmunicatos vel interdictos ad diuina admittere: in ecclesijs quoq͂ que ad eos non pleno iure pertinent instituere vel destituere. sed presentabunt diocesanis ad eas viros idoneos. Capim. xxxi.

In lateranensi cōcilio[k] noscit fuisse prohibitū ne quilibet regulares ecclīas seu decimas sine epoꝝ consensu de manu laici[l] presumāt

intelligi post admonitionē. alis cōtra. §. de cle. nō resi. inter. ⁊. c. ex tue. cū suis si. Vel posset referri ad proxime dictū de illis qui ꝑ vicarios seruire debent cū quibus durius est agēdum. Vel dic ⁊ verius. alioquin. i. si nō resideat ꝑ seipsum in ecclīa que dignitati vel prebēde est annexa sciat se priuatuꝫ illa ipso iure. et sic respicit principiū §. ⁊ nō finē. nisi forte ⁊c. et ita sine aliqua admonitiōe priuat⁹ est. ⁊ sic videntur correcta illa iura predicta vbi dicit ꝙ pri⁹ monēdus est ante ꝙ priuetur ecclīa. ꝙ est honesti⁹. Sed hoc est rigor qd hic statuit vt ipso iure sit priuatus. Vel qd dicit alioquin pōt respicere vtrūq͂ casum scz qñ ꝑ se dꝫ seruire. ⁊ qñ ꝑ vicariū sed veruz est ꝙ tñ primū casuz respicit et nō scdm. Et ex hoc potes dicere ꝙ illa capła. inter. et ex tue. nō obstant qꝛ ibi erāt absentes ⁊ forte habebant iustā causaz absentie. vnde merito priuati sunt monēdi. hic aūt secus. Vel dic ꝙ pri⁹ dictū intelligatur cū habes prebendam ⁊ ecclesiam que non est ei annexa q̄ simul hr̄e nō potest. j. eod. exposuisti. vñ priuatus est ipso iure: et Ista aūt loquūt i alio casu qñ nō sunt annexa.
i ¶ Pro beneficio. Hoc enim posset in posterū esse perniciosum ecclesie. si. §. de arbi. ꝓuenit. qꝛ ecclesia videtur quasi cēsualis et portio pbri diminueret qd esse non debet. §. e. auaricie.

f ¶ Maiori. Hic manifeste videtur ꝙ non pōt quis simul habere prebendā: ⁊ ecclesiā dummodo ecclesia sit sufficiens. de hoc dicitur. §. de elec. dudum. ij.
g ¶ Perpetuū. Eo ipso intelligit ꝑpetu⁹ ꝙ auctoritate epi est institut⁹. §. de offi. vi. c. ad hec. In istis ergo casibus tñ licitū est cōstituere vicarium al's non.
¶ Glosa seq. reci. per cōtrarium de decre. inter. ⁊ das quatuor solutiones.
h ¶ Priuatum. ipso iure. Si. §. eo. de multa. qd pōt

In lateranē. Primo ponit tenorem concilij lateranē. scdo approbat ⁊ renouat ibi: nos autē. tertio addendo declarat ibi: sane. Ab. diuiso
k ¶ In lateranensi concilio. j. de priuileg. ca. cum et plantare.
l ¶ Laici. xvj. q. j. quoniam quicquid.

accipere: nec excōicatos: vel noiatim interdictos ꝛ admittant aliquatenus ad diuina. ¶ Nos aūt id forti⁹ inhibentes transgressores digna curauim⁹ animaduersiōe punire: statuētes nichilomin⁹ quaten⁹ in eccłijs q̄ ad ipsos pleno iure nō ptinēt / iuxta eiusdē ꝯcilij statuta epis instituēdos pbr̄os representent: vt illis de plebis cura respōdeāt: ipsis ꝟo ꝑ rebus tēporalib⁹ rōnem exhibeant cōpetentē: institutos ꝟo remouere non audeāt episcopis incōsultis. ¶ Sane[a] adijcimus vt illos representare procurēt q̄s vel cōuersatio[b] notos reddit: vel cōmēdat ꝓbabile testimoniū ꝓlatoꝝ[c]. Honorius.iij. abbati et priori sancte Genouefe.

¶ Absens in theologie studio fruct⁹ bñficioꝝ suoꝝ pcipit in absentia: sed q̄tidianas distributiones nō. Ca.xxxij.

Licet vobis dixerimus scripta nostra vt magro. R. eboracen̄. archidiacono in sacra pagina cupienti studere ꝓuentus suos ecclīasticos faceretis integre ministrari. ¶ Nolumus tamen vt quotidianas distributiones[d] que tātum residentibus in ecclesijs et his qui intersunt horis canonicis exhibentur ei tribui faciatis.

Idem vesprimen̄ episcopo.

¶ Propter paupertatē prebēdarū ecclesie cathedralis possunt eis annecti capelle: reseruata ipsarum pbr̄is congrua portione. Cap.xxxiij.

Exposuisti nobis q̄ ecclesie tue canonici diminuta ipsoꝝ ꝓuisione a tpe cōci. gn̄alis[e] cū eis extunc non fuerint ad eorū sustētationē cōcesse capelle sicut ante[f] fieri cōsueuit: de reditibus prebendarū suarū nequeūt sustētari: et infra. ¶ Si euidēs necessitas[g] vel vtilitas exigat prebendas ecclīe tue poteris de capellis in ꝑpetuum annectendis eisdē (sicut discretione[h] preuia expedire videris) augmentare[i]: reseruata congrua[k] capellarū presbyteris portione. Idem epō ꝛ priori ꝛ archidiacono de herfor.

¶ Licet ecclesia ex donatiōe laici bñficiū cōferat: tenet illius bñficij ipetratio de hoc mētiōe nō habita. C.xxxiiij.

a ¶ Sane. Hucusq̄ sunt verba concilij ꝛ ab hoc loco .j. addit̄ur predicto concilio.
b ¶ Cōuersatio. Hoc ideo dicit quia ꝓmouēdus dʒ esse bone fame: et opinionis ita q̄ in nullo vacillet ei⁹ opinio. xxxiij. dist. laici. ad idē facit. xxxiij. dist. quādo.
c ¶ Prelatoꝝ. Et etiā ab his q̄ foris sunt oportet ꝓmouēdum bonū habere testimonium. viij. q.j. licet ergo. et lxiij. distin. vota ciuium.

¶ Licet vobis ¶ Sūmatur vt in rubro. vel sic fm̄ alium itel: eccłū. Dispēsatus sup habēdis fructibus in absentia quotidianas distributiones nō percipit. h.d. Prio ponit priuilegij tenorē: sc̄do ei⁹ interpretationem ibi nolum⁹. Ab. ¶ Glo. seq. exprimit quō hec decre. interpretat̄ decre. super specula. sc̄do q̄rit et soluit.

d ¶ Distributiones. Si. .s. de cle. nō resi. decetero. vide qualiter ista decre. interpretatur illā constitutionē super specula .j. de magistris. q2 licet dicat integre percipiāt fruct⁹ suarū prebendarū tn̄ nō ꝑcipiāt integre: quia de hmōi distributionib⁹ seu denarijs qui dātur illis qui intersunt horis statutis nō intellexit papa sed de corpore prebende sue quā aliā de iure cōi in absentia sua percipere nō debēt clerici. arg. .s. de cōsti. cum oēs. Et sic intelligit̄ ista indulgētia ꝛ ita pretextu hmōi indulgētie possunt hr̄e integrā prebēdā ac si essent presentes nisi sint hmōi distributiones vt in quibusdā ecclesijs cōsuetudo seruat̄: vt preter prebendam qui horis intersunt: certū quid percipiāt: ꝛ ita qđ hic dicit respicit cōsuetudinē ecclīe. In quibusdā ꝟo est talis cōsuetudo vt qui nō intersunt horis non percipiāt aliquid de hmōi distributionib⁹ licet sint ꝑsentes: ergo multo fortius in absentia non debent talia percipere. Et sic pōt intelligi hec cōstitutio: q2 principis beneficiū potius debet ampliari q̄ restringi .j. de ꝟbo. sig. olim. ff. de cōsti. prin. l. vlti. quia vbi dn̄s largus est non debemus esse tenaces. xxvj. q. vij. allegant. in fi. Sed quid dices si prebende distincte non sunt sed omnia percipiunt de cōi nec datur aliquid illis qui non intersunt horis? tunc credo q̄ integre debeant habere beneficia in theologia studētes habita ratione victus quotidiani. alr̄s parū valeret talis indulgentia q̄ntum ad illos qui non habent beneficia distincta.

¶ Exposuisti. ¶ Prio ponit petitio. Scd̄o ꝓuisio ibi si euidens. Ab.
e ¶ Cōcilij generalis. .s. eo. extirpande.
f ¶ Ante fieri. Et itellige q̄ capelle iste nō erāt annexe prebendis. quia nō fuissent priuati canonici si annexe fuissent: sed de cetero erunt annexe vt dicit littera i ꝑpetuū annectēdis. B. ¶ Glo. seq. recti. R. qđ. ds dicatur prelatus ecclīe canonic⁹ vel sacerdos ponit duas opi. et primā approbat.
g ¶ Necessitas vel vtilitas. Iste duo freq̄nter dispensationē inducūt: vt .j. q. vij. tali. ꝓpter necessitatem licitū est alicui habere duas ecclesias. x. q. ōne. iij. vnio. ꝛ .s. de eta. et quali. eam te. Et propter hāc necessitatē adiūgantur capelle prebēdis maioris ecclesie reseruata congrua portione pbr̄o. Et credo q̄ canonici isti erūt prelati illarū capellarū et sacerdos erit loco vicarij perpetui. vt .s. e. extirpande §.j. ꝛ ita ex cā capella siue parrochialis ecclesia pōt adiūgi prebende: sic ex eadē causa vna ecclesia vnitur alteri. x. q. iij. vnio. cū suis cōcor. Uel dic q̄ si clerici isti certā portionē percipiūt de capellis: nec exercēt ibi iurisdictionē aliquam sed sacerdos hʒ ibi curā spiritualiū: sacerdos erit ꝓlatus ꝛ habet ibi curā animarū et per epm̄ instituetur: nescio tn̄ qđ istoꝝ ibi obseruetur. Sed verius videt̄ q̄ sacerdos sit loco vicarij. vt in .c. extirpande.
h ¶ Discretione. que est mater omniū virtutum. .s. de offi. custo. c.j. ꝛ .j. q. v. presentium.
i ¶ Augmētare. Et ita tenetur epo reintegrare prebendam si fuerit diminuta vel diuisa sine iusta causa. .s. e. vacantē. ꝛ .j. e. cum causam.
k ¶ Congrua. Uñ iura epalia soluere possit ꝛ hospites recipere. .s. de monachis. vbi de hoc. Ber.

Adde q̄ dicāt̄ nolatiz excōicati. per doct. in l.ij. ff. d lib. et posth. ꝛ .l. quotiēs §. si q̄s nomē. ff. d here. insti. ꝛ §. nolatiz insti. d exhe. libe.

diuisio

Prebēdā integrā an possint absentes habere.

Dispēsatio ꝓpter duo inducit̄.

Dilect⁹ filius. In p̄ma ponit̄ impetrātis querela. In secūda p̄uisio ibi. mandamus. Ab. si.

Glo. seq. reci. per obiec. et solutionem.

a Regis. Hec rō mouit istos ad exceptionē hm̄oi p̄ponēdam: q: si rex conferret ratione iurispatronatus hm̄oi prebēdas nō posset cōpelli per papaz ad hoc ō iure .s. de iurepa. cū dilect⁹. vnde decanus cū succedit in hoc iure regi nō deberet p̄pelli ad hoc: q: q̄ in locū alteri⁹ succedit vtit̄ eodez iure. C. ō rpi. i integ. resti. ea que ar. s3 hoc non est verū in casu isto q: ex q̄ collatio istoꝝ beneficioꝝ icipit p̄tinere ad ecclesiasticā personā statim res sortitur naturā alioꝝ beneficiorū q: res ecclastica nō debet duplici iure cēseri. xvj. q. ij. cognouimus. in si. et .j. de deci. cū in tua. et ita ex hoc exceptio non valuit. vnde male lterlocuti fuer̄t isti iudices.

Glo. se. argu. et remittit.

b Collate. Argu. q: si papa mādat alicui dari prebendam et canonici eam alij cōferant tenet collatio: licet sit contra mandatū pape. de hoc dictum est .s. eo. inter cetera. sic .s. eo. dilectus filius.

c Friuolam. Et merito: q: iam incipit presentare decan⁹ ex donatione non tanq̄ laicus: sed tanq̄ clericus. et ita subest dn̄o pape: nec preiudicatur patrono si q̄nq3 etiā p legatū sedis ap̄lice aliquis instituatur eo incōsulto. .s. de offi. lega. dilectus.

Glo. seq. querit et soluit et ponit opi. contrariā.

d Exequi. Sed qualit̄ exequent̄ mandatū istud nunqd̄ dabunt huic aliquā de predictis prebendis q̄ alijs sunt collate? nō credo: s3 exequent̄ mandatū q: facient statī illū recipi in fratrē: et q̄cito facultas se obtulerit faciēt ei bñficiū assignari p̄m tenorē prioris mandati: th̄ iste nō h3 aliquā istaꝝ: sed expectabit p̄mā vacaturā. De hoc dixi .s. e. dilectus. et .c. inter cetera. licet quidā dicāt contrarium.

Super inordinata. In p̄ma ponit̄ decisa cōsultatio. in scd̄a rōnis ratio. i tertia r̄nsio. scd̄a ibi. cum asit. tertia ibi: cōsultationi. Ab. si.

Glo. seq. querit obijciendo et dupl'r soluit.

e Pueri. Sed quos dicim⁹ pueros? vsq3 ad .xiiij. annū ut d̄s puer. xxij. q. v. pueri. et .s. de eta. et quali. c. indecoꝝ. et .c. ex ratione. sed tales bene possunt habere beneficia et ordinari vsq3 ad sacros ordines. simile. xxviij. dist. de his. xxvij. distin. in singulis. et .c. quicūq3. Quid ē ergo quod dicit̄ q: pueri nō sunt idonei q: seruire nō possunt? Dicas q: pueri hic appellant̄ q̄ntum ad hoc vsq3 ad septē annos: quia tūc seruire nō possunt q̄a nec discretionez habent: vnde nō reputant̄ idonei. Post septem annos bene reputātur idonei ad ordies minores q̄m sunt doli capaces .j. ō delic. puero. pueris. et hoc p iura predicta. c. de his. c. ō singulis. et .c. quicūq3. Uel potest intelligi q̄tū ad dignitatē vel curā animarū ad quam non reputāt̄ idonei .j. q. j. pueri. et ca. esto te. et .s. de eta. et quali. ex ratiōe. et .c. se. et .s. ō elec. cū in cūctis. S3 huic stādum est tanq̄ posteriori vt ad receptiōez taliu3 nulli sint cōpellendi cum seruire non possint: vt hic dicit. q: p̄pter seruitium tātum datur beneficium. Iuuenis dicitur qui p̄cedit adolescētiam et durat quousq3 poterit inter senes computari. ff. de lega. iij. non aliter.

f Beneficiati. Nota q: q̄ beneficiū hab3 sufficiēs non reputatur idone⁹ ad aliud beneficiū primo retēto: q: in vtroq3 seruire nō potest: quia dum ad vtrūq3 .xc. xvj. q. j. p̄bros. Et sic patet q: in duab⁹ ecclesijs de iure quis intitulari nō potest. arg. .s. e. extirpā de .§. j. et .lxx. distin. sanctorum. .s. de elec. dudum. vbi de hoc et est hic arg. q: qui nō facit mentionem de beneficio suo nō valent littere. .s. eo. cum teneamur. et .s. de rescrip. si p̄ponente. Bernardus canonicus bononieñ. doctor profundissimus.

Cum causa3. Cōmunis diuisio. Secūda pars ibi. consultationi. Ab. si.

g Intētionis. No. recurrendū esse ad intentionē mandantis .j. e. c. vi. .s. de p̄cu. petitio. .s. de arbi. exposita. .s. de resti. spo. audita. et .s. de rescrip. mādatū .j.

h Integratiōe. Et ita p̄benda diuidi non debet sed integra cōferri. .s. eo. vacante. et .j. q. iij. c. vlti. et .j. vt eccle. benefi. vt nostrum. quod si fiat ille qui hoc fecerit tenet̄ illam reintegrare de vacantib⁹: vt hic patet. .s. e. vacante. et nō aliud beneficiū diuidere vt hic in fine dicit. Et est ar. q: si sectio aliqua fiat prebēdarum q: tolerari possit quousq3 integratur. de hoc dixi .s. eo. tue fraternitatis.

Dilect⁹ fili⁹ G. cleric⁹ nobis p̄posuit: q: cum decano et capl'o andegaueñ. p̄ces direxerim⁹ et p̄cepta: vt ip̄i q̄cito facultas se offerret in canonicū reciperent et in fratrē: vobis sup hoc executorib⁹ sibi datis: q: decani et capl'i p̄curator excipiēdo p̄posuit l'ras nō valere p eo q: in eis mētio nō fiebat q: p̄fatus ōcanus ex donatōe regi[a] p̄bēdarū eiusdē eccl'ie collationē haberet: vos mandati n̄ri executores nō esse interloquēdo dixisti: et sic due p̄bende q̄ medio t̄pe vacauerunt: alijs sunt collate[b] et .j. Mādam⁹ q̄ten⁹ occasione hm̄oi (quā reputam⁹ friuolā[c]) non obstāte: mādatū n̄rm exeq̄[d] p̄curetis. Greg. ix. agētin. ep̄o.

Pueri et alq bn̄ficiati: non sūt idōei ad bñficia p̄seq̄nda h. d. i herēdo s̄bis l'ite. c. xxxv.

Super inordinata ordinatione: et infra. Cū autē illi sint in ecclesijs idonei reputandi q̄ seruire possunt et volūt in ipsis. Consultationi. t. t. r. q: pueri[e] et beneficiati[f] q̄ nō possunt in eadē eccl'a deseruire i ea nō debēt idonei reputari. Idē archiep̄o et magr̄o .R. turonē.

Pro vnius prebende integratione alia diuidi non debet. Capitulum. xxxvj.

Cum cām q̄ inter aurelianeñ. ep̄m et Ioh. de blesis canonicum sctē crucis sup integratione p̄bēde ipsi⁹ canonici v'tebat̄ vobis duxerim⁹ p̄mittendā: et ifra. Cōsultationi. t. t. r. q: n̄re intētionis[g] nō existit: vt p integratione[h] prebende supradicti canonici prebēda de nouo aliqua scinderetur. Idem.

Clerici ignobiles et nō eminentis scientie p̄pter hoc nō debēt a p̄bendis repelli etia in ecclesia q̄ tales admittere nō cōsueuit. Capitlm. xxxvij.

Puer[i] an bñfi[cia] pos[sint] habere.

Infero q: si a iudice p̄nūciāte se nō iudicem ap[pella]t ei. nō extinguitur sua iurisdictio. no. doc. i. l. si p pru dentiā ff. de euic.

Iuuenis q̄s est

diuisio

Pueri q̄ dicāt

Consor. l. q̄ talis scriptura. cum no. ff. ō leg. et glo. sing. et ibi bal. et Ia. i sti. de actio. §. alle autem.

Sūmarium.

Venerabilis. ¶ Defectus nobilitatis vel eminentis sciētie nō repellit quē a cōsecratione pbende etiā in eccl'ia que nobiles dūtaxat et viros eminētis sciētie recipere ɔsueuit. In pma ponit facti narratio. in secūda exceptiōis repulsio: et cause ɔmissio ibi. nos igitur. Ab.

divisio

Prima pars narrat executoris pcessum. scda revocat ri mandat dicēs quare: ibi. cum igitur. Ab.

divisio

h ¶ Dioc. Nisi hoc adiūxisset nō posset ei puidere nisi in eccl'ia aliqua ciuitatis. ff. de rescrip. rodulphus ¶ Glo. seq. distinguit inter executorē ad puidendum et ad ɔpellendū dicens. etc.

Venerabilis frater noster portueñ. eps supplicauit vt cū quādā pbēdam que in argētineñ. eccl'ia tandiu vacauerat q donatio eius erat ad se. ap. deuoluta. I. clerico cōtulerit dū in illis partibus legationis officio fungeret: suā collationem benigno psequeremur effectu/ verū pcurator argentini capli proposuit ex aduerso q idem caplm hoc audito cōsuetudinem[a] allegans antiquā inuiolabilit' obseruatam iuxta quā nullū nisi nobilem/ et liberū[b]/ ab vtroq parente illustrem honeste ɔuersatiōis/ ac eminētis scientie/ in suū ɔsortiū hacten' admiserāt: ne cōtra hoc fieret (maxime cū nulla tūc prebēda vacaret anteq monitorias vel executorias lras recepisset) ad se. ap. appellauit: et infra. ¶ Nos igit attendentes q non generis[c] sed virtutū nobilitas/ et viteq honestas gratum deo faciunt et idoneum seruitorem ad cuius regimē nō multos[d] scdm carnem nobiles et potētes elegit: sz ignobiles ac pauperes: eo q non est psonarū[e] acceptio apud ipm et vix ad culmina dignitatū (nedū ad prebēdas) viri eminētis[f] sciētie valeāt reperiri exceptiones hmōi nō duxim' admittendas: et infra. Di. v. mandamus quaten' si vobis ɔstiterit predictā pbendā vacasse qñ ipsam dicto. I. eps cōtulit[g] memoratus: ipsum ad eā recipi faciatis. Idem.

¶ Si mādat puideri in eccl'ia nō pōt de eccl'ia puideri. C. xxxviii.

Cum olim priori. s. M. dederim' in mādatis vt Gu. diacono in aliq eccl'ia ciuitatis vel dioc.[h] huc. auctoritate ap. puideret[i]: idē pfati Gu. eccl'ie. s. pe. de vico rectorē auct'e hmōi nisus est designare i q rector ab eiusdē ecclesie clericis eligi ɔsueuit: excōicatiōis sniam nichilomin' pferēs i rebelles. ¶ Cū igit mandatum hmōi se ad talia[k] ...

a ¶ Consuetudinem. Hec ɔsuetudo qualitercunq sit obtenta: et ēt antiq nō ē obfuāda qr i talib' nulla distictio nobilitatis ē ɔsideranda sz vnicuiq nisi fuerit legitie dūmō hōeste vite fuerit admittēdi sunt. xl. dist. nos q. et lvi. dist. vnicuiq. et c. nunq. j. de istitu. ad dōcorē. qr nō sāguini: sz vite meritis bñficia sūt ɔferēda. viii. q. j. moyses. vt hic sequit ver. nos igitur.

b ¶ Liberum Hec fuit bōa exceptō: qr serui pmoueri non possunt nisi libertatē primo fuerint ɔsecuti. ff. de ser. non ordi. c. j. et ij et. liiij. dist. nullus. et quasi p totum. sed hic non assumit liberum eo q ille fuisset seruus. q si fuisset/ bona fuisset exceptio.

j. cor. j

Con= cor. tex. in. l. j. et bar. C. de ico. lib. x.

i ¶ Prouideret. Cū mandat alicui sb hac forma. puideas tali in aliqua ecclesiarū ciuitatis vel diocesis vel ɔferas tali bñficiū i aliqua eccl'iarum etc. potestas puidēdi sibi data intelligit: et p ɔñs papa abstulit ptātē canonicis illius eccl'ie prouidendi. ar. illi' decre. J. de cōces. pben. ɔstitutus Pōt ēt talis iudex reseruare sibi primā vacaturā vel interdicere ne eligant/ et decernere irritum qd ɔ fieret sicut video i gñali legato qui pt sibi reseruare donatione pme vacature. J. d iurepa. cum dilectus. et qd dicit abstulit ptātem puidendi: hoc intellige post q executor insinuauerat illis ad quē ptās p tinet ɔferēdi q velit ɔferre pbendā illi p quo mādat collationē illi' iterdicēdo vel decernēdo irritū si sec' fieret vt h pbat. et. J. de ɔces. pbē. qr in cūctis. §. ex pte ff. nō sic adr. li. vj. Sz anteq hoc fiat p executorē bñ pōt cōferre pbēdā ille ad quē collatio ptinet nō obstāte tali mādato vt dicit decre. qr in cunctis. §. ex parte secus est si dat' eēt executor ad ɔpellēdū: tūc etiā non pōt interdicē nec cōferre nec inuestire: sed tm p excōicationē cōpellē et si canonici aliū eligāt/ valet electio siue collatio illi' bñficij. ff. eo. dilectus filius. de hoc no. ff. de rescrip. abbatem. in glo. p hanc.

Ro. ij. gal. ij. ephe. vj. Col. iij. Executor debet ad puidēdū quā potestatē habet.

c ¶ Generis. Nō nobilitate generis sed virtutis. vt xxxij. q. iiij. §. his ita.

d ¶ Nō multos. Hoc dicit pp'ter Paulū et propter beatū Bartholomeū q nobiles fuerunt. Alij vo apli ignobiles et paupes fuerūt: et tm electi fuerūt ad regimē eccl'ie: qr apud deū non gradus elegantior: sed vita meliorib actio ɔprobat. xxij. q. iiij. sicut excellētiam nec ɔsiderandū est qs maior sit in loco vel ordine sed qs iustior. xl. di. non loca. et c. multi. in fi. Arg. cōtra. lx. di. c. viri. et ff. eo. de multa. in fi.

e ¶ Personarū. ff. de iudi. nouit. xxxij. q. iiij. §. his ita et. iij. q. ix. c. viri. et. iiij. q. iiij. c. ij. ff.

f ¶ Eminētis. Sufficit eni in plato q sit sufficientis sciētie lz nō sit eminētis. ff. de elec. cū nobis. alis pauci ad dignitates pmouerent vt hic dicit. et ita multo forti' tolerat mediocris scia in bñficijs vt hic dicit. merito hec ɔsuetudo et exceptio nō fuit admittenda.

g ¶ Cōtulit. Alis nō potuit ei bñficiū nō vacās conferre. J. de ɔces. prebē. nulla. solus papa hoc posset facere. pōt tm donationi sue reseruare pmā vacaturam J. de iurepa. cum dilectus.

Concor. l. hos ac cusare. ff. de accusa. et l aut. de mo. §. hinc sūt nobis. col la. j.

k ¶ Ad talia. s. dignitates vel rectoriā: qr nec intētio dñi pape tal' fuit. ff nec intētio iudicis seu executoris alia dz eē. ff. e. cū cām. et ff. de arbi. exposita. Et eadē rō q mouet delegātē moueat delegatū. ff. de rescrip. sup lris. i fi. et forma mādati diligent' suari dz. ff. de rescp. cū dilecta. et ff. d offi. dle. cū oli. et c. cū venerabil'. et C. d pcu. cū pcurator. ff qcqd factū ē ɔ formam mādati nō tenet. et ita nec excōicatio nec istitutio talis tenuit: qr vices mādati nō patiebant. Et sic pz q cū papa mādat alicui puideri/ d simplici bñficio tm intelligēdū ē nisi in lris hoc ɔtineat. ff. d rescp. abbatē. i fi. qr ois q cēset dign' ad bñficiū dign' ē ad digni...

Mādati forma ē dilige ter obs'uanda

Cum oli. ¶ Rescptū q mandat alicui de bñficio puideri rectoriā vel dignitatē nō includit. h. d.

tatez: vel glosatum vel rectoriā: qr pueri simplex bn̄ficiū pn̄t hr̄e nō tn̄ dignitatē. ꝭ. de eta. ꝛ q̄li. ex rōne. et c. indecorū. ꝛ. ꝭ. e. sup. vbi de hoc dr̄. Et in dignitatib⁹ lo gradus ceteros antecellat quem labor ꝛc. C. ꝺ offi. magr̄i officio. l. nemo. ꝛ. lxj. di. miramur. hoc qđ dr̄ hic ꝙ pueri pn̄t hr̄e bn̄ficiū intelli ge ſm ꝙ no. ꝭ. e. sup. in ſi. illius glo. ſ3 quos ꝛc.

¶ Rub. De clerico egrotāte vl̄ debilitato. Supra visum est de clericis nō resi dētib⁹ et de prebēdis nō cōferē dis eisdez. Sed qr dubitari poterat nunqd eis egrotātib⁹ sint puentus ecclie subtrahēdi: merito subijcit istā rub. Ab. ¶ De hac materia tractaꝶ. vij. q. j. ꝛ. q. ij. ꝛ. xxxiij. dist. p totū. vij. q. ix. indicas. xvij. q. ij. gonsaldus.

nō extēdat: nec ad rectoriam vel dignitatē nr̄a feraꝶ intentio: cū ꝓ simplici bn̄ficio iussio nr̄a manat: mādam⁹ quatenus tā institutionē hmōi q̄s excōicatiōis sniam ꝓpꝶ hoc latā denuncies non tenere.

¶ De clerico egrotante vel debilitato.

G reg. cādido epō vibeueta.

¶ Cleric⁹ infirm⁹ itegre pcipit fruct⁹ bn̄ficij sui. Capl̄3. j.

Um pcussio corporalis: et infra. ꝭ. t. hortamur q̄ten⁹ latorē presentiū ad pcipiēda q̄ consueta sunt ab ecclia tua / egritudo sua non debeat impedire[a] ꝛ. ¶ Qr si alij ei⁹ essent exēplo deterriti forte non posset qui militaret[b] ecclie inueniri: sed ſm ei⁹ ordinē[c] q̄cunq; ei si sanus esset poterant ministrari de ipa exiguitate q̄ ecclie potest accedere. fra. tua prebeat egrotāti[d]. Eugenius papa.

¶ Presbyter cui medietas palme cū duobus digitis est abscisa missam non celebrat sed ceteris sacerdotalib⁹ fungi potest. Capitulum. ij.

Resbyterū cui⁹ duos digitos cū medietate palme a predone abscisos significasti: missam nō pmittimus[e] celebrare: qr nec secure propter debilitatem: nec sine scādalo[f] ꝓpter deformitatē[g] mēbri hoc fieri posse confidimus. ¶ Ipm aūt ceteris officijs sacerdotalibus fungi minime phibem⁹. Lucius. iij.

¶ Si rector ecclesie sit leprosus dād⁹ ē ei coadiutor. c. iij.

De rectorib⁹ ecclia⁊ lepre macula vsq; adeo infectis ꝙ altari seruire non possunt nec sine magno scandalo[h] eorū qui sani sunt ecclesias ingredi. ¶ Hoc volum⁹ te tenere: qđ eis dādus est coadiutor[i] q̄ curā habeat aia⁊[k]: ꝛ de facultatibus ecclesie ad sustentationē suā cōgruā recipiat portionem[l]. Cle. iij.

¶ Si rector ecclesie sit leprosus / ab administrationis officio remoueꝶ: sed de bonis ecclesie sustētatur. Capl̄m. iiij.

Ua nos duxit. ſ. cōsulēdos: et infra. ¶ De sacerdote qui diuino iudicio lepre morbo repcussus in parrochiali ecclia plationis offō fungiꝶ. ¶ Dicimus ꝙ ꝓ scandalo[m] ꝛ abominatione populi ab administratiōis[n] d3 officio remoueri: ita ꝙ iuxta facultates ecclie sibi necessaria

pri. ꝛ. ꝭ. de tēp. or. ad aures. ꝛ. ꝭ. li. pri. cū teneamur. et ibi bart. ꝭ. pactus. ff. de pact.

g ¶ Deformitatem. Ex hoc verbo apparet que deformitas impediat ordinandū cū suspendat ordinatū hoc tn̄ pōt ipso facto melius perpendi q̄s aliquo statuto exprimi. ꝭ. de dona. apostolice. B.

De rectoribus eccle. ¶ Cōis diuisio. secūda ps ibi: hoc volumus. Ab.

h ¶ Scandalo. No. nichil cū scandalo esse faciendū. ꝭ. e. c. pri. dūmō sine peccato mortali possit omitti. ꝭ. de no. ope. nū. cum ex iniuncto.

i ¶ Coadiutor. Et ita vr̄ ꝙ ꝓpter leprā nō remoueaꝶ plat⁹ sed ɔtra. ꝭ. c. pri. vbi de hoc dicit.

¶ Glo. se. signat ɔtrariū et remittit.

k ¶ Curā aiarū. Ergo ille coadiutor videtur esse plat⁹ ex quo h3 curā aiarū. ꝭ. eo. c. proxi.

l ¶ Portionē. Et sic ꝓuidebiꝶ ei ꝺ bonis ecclie. ꝭ. eo. c. pri. Sed pone ꝙ ecclesia nō possit sufficere vtriq;: respōdeo ille q̄ seruit ecclesie habebit reditus. ꝛ illi infirmo ꝓuidebit epūs. lxxxj. dist. ꝭ. j. et. ca. j. et ex hoc vbo est ar. ꝙ nō sit prelat⁹ ex eo ꝙ dicit congruam recipiat portionem.

Ua nos. ¶ Cōmunis diuisio. secūda ibi dicimus. Abbas siculus.

m ¶ Scandalo. ꝭ. ca. proxi.

¶ Glo. seq. obijcit ponit opi. Hug. et Lau. secūdo opi. Bar. tertio opi. Vin. ꝛ Tan. quam approbat.

n ¶ Administrationis. Ex hoc videꝶ ꝙ ꝓpter morbū lepre sit remouēdus platus. Sed ɔ̄ videꝶ. ꝭ. e. c. ꝓxi. ꝛ ita sine culpa puniꝶ qđ esse nō debet. lxvj. di. satis peruersum. ꝛ. xvj. q. vij. inuentū. Sup hoc est diuersitas inter doctores hug. dixit ꝙ nunq̄ substituitur aliquis viuo nisi eo renūciāte. Et in hac opi. fuit Lau. et dādus est ei coadiutor. vt. ꝭ. ca. pri. ꝛ. ꝭ. e. c. pe. et vlti. Et qđ dicit hic ab administratiōis officio debet remoueri dicit Lau. ab officio qđ est in actu sed quo ad ius retinebit officium. Barthol. distinxit vtrum morbus

Continuatio

a Concor. lex sn⁹. ff. ꝺ exic. glo. l. l. narís. ꝭ. cum alit. in ꝭ. du. plici. ff. ad. l. rho. de iac.

Um pcus. ¶ Diuiditur qr primo ponit dictū cui⁹ rōnē interserit ibi. qr si alij. Ab. ſi.

a ¶ Impedire. sic. vij. q. j. cū pcussio. ꝛ. iij. q. ix. indicas. ꝛ. v. dis. ad eius vero.

b ¶ Militaret. xxiij. q. j. militare. ꝛ. j. qđ. iij. salvator. circa medīū. C. de epi. et cle. auꝶ. ſ3 hodie

c ¶ Ordinem. ſm ordinē cuiusq; ꝛ dignitatē cōstituēda sunt bn̄ficia. xij. q. ij. cōcessa. de hoc dixi. ꝭ. de malo. et obedien. statuimus.

d ¶ Egrotanti. Quia famuli egri quos curamus nobis seruire intelligitur. ff. de sta. libe. l. iiij. ꝭ. stich⁹ et tempore infirmitatis pascendi sunt. ff. cōmo. in rebus cōmodatis. ꝭ. possunt. sic et clerici in egritudine stipendijs suis priuari non debent.

Resbyterū. Primo prohibet ꝛ causam reddit secundo permittit ibi: ipsum autem. Ab.

¶ Glo. seq. arg. alle. ij. iura. ad cōtrariū alle. vnū. l.

e ¶ Nō pmittim⁹. Arg. ꝙ ab initio valuit ex postfacto infirmaꝶ. xxxiij. dis. vsq; adeo. ꝛ. c. cōiter diffinim⁹. ꝭ. Arg. ɔ̄. qđ ei factū est recte / superuenienti delicto corrupi non pōt. ff. de itinere actuq; priua. l. nec enim.

f ¶ Scādalo. ꝓpꝶ scādalū ei multa sūt dimittēda. ꝭ. c.

Concor. ex. l. si tibi dcē.

Prelato infirmo an sit dandus coadiutor.

sit curabilis vel incurabilis. Dicas cū Vin. ꝛ Tan. ꝙ q̄diu aliq̄s pōt remanere in collegio suo sine scādalo ꝛ horrore nō substituit̄ ei aliq̄s: al's ali⁹ erit substituēdus vt hic q̄ erit p̄lat⁹ in totū: et infirmo ꝓuidebit̄ de bonis eccl'ie. s. e. c. ꝓxi. ad idē satis ↄcor. qꝛ talis coadiutor p̄latus est ex toto. Et hoc ptȝ ex eo ꝙ dicit ꝙ hȝ curā aiaꝝ: ꝛ est hoc spāle in lepra ꝓpter abominationē populi ꝛ scandalū. Sicut etiam iudex mutat̄ si nō pōt dare operā iudicio: vt. ff. de iudi. si lōgius. al's aūt obtinet snia Hu. ꝛ Lau. et dat̄ tunc coadiutor. j. c. ꝓxi. Et sic ē casus vbi aliq̄s punit̄ sine culpa sed nō sine cā. s. s. vt lit. nō cōte. qm̄ frequenter. §. si p̄o aliter. i. fi. In q̄b⁹ casib⁹ priuat̄ quis sine culpa sȝ nō sine cā. dicit̄ j. de priuile. antiqua.

a ℭ Ministrētur. s. ca. ꝓxi. et q̄ eū infirmitas nō crimē abdicit. vt. vij. q̄ōe. j. q̄uis triste: qꝛ non est afflictis addenda afflictio. vij. q. j. cum percussio. criminosus enim dignus est vt egeat ff. depositi. bona fides. Lau.

q̄diu vixerit ministrentur[a].

Inno. iij. arelatē. archiepo.

ℭ Epo qui ꝓpter morbū incurabilem pastorale officium exercere nō potest dādus est coadiutor. Capitulum .v.

Ex parte tua fuit ꝓpositum ꝙ cum aurasiensis eps grauī morbo ꝛ incurabili fere ꝑ quadrienniū laborauit: ita ꝙ pastorale officiū nō pōt vllatenus exercere princeps terre illi⁹ ac ciues[b] ciuitatis eiusdem/ a te postulant incessanter vt ipsis (cū sis metropolitan⁹ eoꝝ) studeas prouidere. ℭ Verū cū ipsum ad cessionē cōpellere nō possis[c] nec debeas vllo mō: nec afflicto afflictio[d] sit addēda imo poti⁹ ipsi⁹ miserie miserēdū: eo ꝙ idē vir bon⁹ extiterit: et ecclesiā salubriter sibi cōmissam gubernauerit: nos volētes tam epo q̄ ecclesie ꝓuidere mādamus quaten⁹ illi coadiutorem[e] associes virū ꝓuidum et honestū: ꝑ quā tā epo q̄ populo vtiliter cōsulatur.

Honorius. iij. epo auersano

ℭ Breue ē ꝛ nō sumat̄. C. vj.

Diuisio

Ex parte ℭ Sūt due partes. scd'a ibi. verū. Ab.

b ℭ Ciues. sic. vij. q. ij. nuper.

c ℭ Nō possis. vij. q. j. scripsit q̄liter. ꝛ. c. q̄uis triste

d ℭ Afflictio. s. vij. q. j. cū ꝑcussio. iij. q. ix. indicas. et v. dis. ad ei⁹ p̄o. ff. ad. l. rhodi. de iac. l. nauis. §. cū aūt. In leproso t̄n sec⁹ cōsueuit dici a q̄busdā. vt. s. ca. ꝓxi. vbi de hoc. Idē Jo. dicit circa leprosum qđ Hug. ꝛ. L.

ℭ Glo. seq. notat alle. vj. iura ꝛ alle. tria in cōtrariū.

e ℭ Coadiutorē. Sic. j. c. ꝓxi. ꝛ ita ptȝ ꝙ ꝓpter infirmitatē superuenientē nō p̄uat̄ p̄lat⁹: qꝛ eccl'iastica bn̄ficia nō sunt tp̄alia. lv. di. p̄cepta. ꝛ. ff. de adop. si tibi. ff. de her. insti. hereditas. ff. de re iu. act⁹ legitimi. sic. ff. de manumis. test. libtas. ff. de pecu. peculiū. §. ij. qđ verū est. Ar. ↄ. ff. de of. p̄si. si forte. ꝛ. vij. q. j. pastoral'. xij. q. ij. nob'. Sol. veꝝ ē ꝙ bn̄ficia eccl'iastica ꝑpetua sūt: ꝛ iō ꝓpt casū superuenientē sine culpa nō p̄uat̄ p̄lat⁹: sed dat̄ ei coadiutor: vt h̄ ptȝ. ꝛ. c. se. In casu t̄n ali⁹ viuēti substituit̄ sm̄ q̄sdā. s. c. pr. vbi de hoc. ꝛ. vij. q. j. pastoralis. oī t̄n casu ꝓuidebit̄ infirmo de bonis eccl'ie: ꝛ coadiutor illi dat̄ etiā inuito. ar. j. de ex. edi. ad audiētiā.

ℭ Onsultationibus. f ℭ Officium lingue. Idē est si amisisset officiū oculoꝝ. ar. lv. dist. si euangelica. ꝛ qꝛ est oculus epi. xciij. dist. diaconi ecclesie.

g ℭ Coadiutor. Et de hoc dictū ē i ꝓximis duob⁹. c.

ℭ Rub. De institutionib⁹. Supra visuȝ est de collationib⁹ p̄bēdarū sȝ qꝛ parū est ↄferre nisi seq̄tur institutio: iō subiicit̄ hec rubrica. Vel alit̄: qꝛ dubitari possȝ ad quē ptinet collatio seu institutio p̄bendarū ꝛ bn̄ficioꝝ iō post rubricā de p̄ben. subiicit hanc. Ab. si. De hac materia tractatur. xvj. q. vij. oēs. vsq̄ ad ca. qm̄ in q̄busdam

Continuatio

Consultationib⁹: et infra. ℭ Archidiacono autē quē morbo paralytico laborantem officium[f] lingue asseris amisisse/ coadiutor[g] est merito adhibendus. †

† Con cor. tex. in aut. nauigia. cū glo. ij. C. de fur.

ℭ De institutionibus.

Ex concilio arelatensi.

ℭ Numerus clericorū debet institui in eccl'iis collegiatis sm̄ facultatē eaꝝ. Cap. i.

Non ampli⁹ suscipiant̄ i monasterio monachoꝝ aut clericorū seu etiam puellarū q̄ quot se regere de bonis ecclesie absq̄ penuria[h] possint.

Eugenius. ℭ Laici in canonicos nō pn̄t institui. Cap. ij.

In eccl'ia vr̄a certū numerū canonicorū (sicut nobis inotuit) cōiter instituere curauistis: ꝛ infra. ℭ Cū laici[k] nō debeāt in canonicorum numero cōputari: nec vos debeatis differre[k] q̄min⁹ statutū nūeꝝ d' aliis clericoꝝ ꝑsonis idoneos[l] suppleatis tales[m]

Non ampli⁹. h ℭ Absq̄ penuria. Sēp em̄ cōsiderandi sunt redit⁹ ecclesiarū: vt sm̄ eos clerici instituant̄ in eis. s. de vi. et hone. cle. qm̄ vt ait. vbi de hoc. Ita ēt ꝙ hospitalitatē seruare possint: et soluere iura ep̄alia. s. de p̄ben. de monachis. et. s. de sup. negli. pla. sicut nobis. et ecōuerso tot sūt ponendi q̄t ex ipsis facultatib⁹ possint ↄmode sustētari. s. de ↄsti. cū M. et. j. e. auctē. a ↄtrio sensu. j. de cēss. cū instātia. ar. xij. q. j. p̄cipim⁹. xvj. q. vij. oēs basilice. t̄n ꝓpter nimiū incrementū nō credo recedēdū a numero ↄsueto. arg. C. de allu. l. pe. ꝛ vlti. s̄ t̄n dȝ esse augmentū de q̄ alius equale stipēdiū cū aliis habeat vel saltem sufficiens ꝛ honestum. s. de consti. cū. M.

Diuisio

In ecclesia vestra. ℭ Primo decise narrat factū. scd'o prouidet ibi: cum laici. Abbas sicu.

i ℭ Laici. et merito. qꝛ hoīes diuerse professionis in eodē officio associari non debēt. xvj. q. vij. nona actione. ꝛ. s. de elec. cum causam.

k ℭ Differre. vltra sex menses: alioquin trāsfertur potestas ad superiorem. j. ti. proxi. nulla. Ber.

l ℭ Idoneis. Qui dicantur idonei: habes. s. de prebēn. super inordinata.

ℭ Glo. se. reci. ꝑ. q. an i laicū ↄuersū cadat ius canonie

m ℭ Tales. q̄ sunt idonei moꝝ ꝛ honestate ꝛ l'raꝝ scientia. s. de prebē. graue. al's puniunt̄: vt ibi dr̄. Hec fuit questio vtrū laici intitulati in ecclesia ista possint cōputari in numero clericoꝝ: et dicit̄ ꝙ nō qꝛ non reputantur idonei cum sint laici. Et ita ius canonie nō

ad supplẽdum numerũ inuenire curetis/ ꝑ quos deo i diuinis officijs ꝑ ecclesiasticos ordines congrue seruiatur.

Alexan. iij. cantuarieñ. archiepõ et eius suffraganeis.

¶ Institutio beneficiorũ spectat ad episcopos vel eorum officiales. Capitulum. iij.

Ex frequẽtib⁹ q̃relis didicim⁹ in ꝑtib⁹ vr̃is cõsuetudinẽ prauã a multis retro tꝑib⁹ inualuisse: ꝙ clerici ecc̃liastica bñficia sine ꝯsensu epĩ dioce. vl' officialiũ[a] suorũ (q̃ hoc de iure pñt) recipiunt[b] min⁹ ꝙ̃ deceat cogitãtes quõ id patrũ sctõꝝ est institutioni bus alienũ: et ecc̃liastice contrariũ honestati. ¶ Vñ cũ tu frater archiepẽ ex officio[c] tibi cõmisso tã iniquã ꝯsuetudinẽ de ꝑuincia tua velis (sicut debes) radicit⁹ extirpare: ꝓtã in illos qui ecc̃liastica bñficia taliter occupata sciẽter detinẽt[d]: ꝙ̃ in eos q̃ decetero occupare ꝑ̃sumpserint/ excõicationis sñiam ꝓtulisti. ¶ Nos itaq; eãdẽ sñiam ratã habentes ⁊ eã aucto. ap. cõfirmantes[e]: mãdam⁹ q̃ten⁹ clericos ipsos q̃ ipsam sñiam incurrerint (nisi cõgrue satisfecerint) absoluere minime p̃sumatis.

Cle. iij. clero constantino.

¶ Ultra facultates nõ dꝫ q̃s institui i aliq̃ ecc̃lie. c. iiij.

Auctoritate apost. se. et infra. ¶ Statuim⁹ insup vt nullus in ecc̃lijs vr̃is vltra ꝙ̃ facultates[f] earũ sustineãt: vobis instituaꝛ[g] iniltis[h].

Inno. iij. sancti Marcelli et sancte susanne car. ap. se. leg.

¶ Cum in ecclesijs oporteret extraneos institui nõ debent institui clerici certe originis tantũ sed vndecũq; sint: dum tamẽ sint idonei. Capitulum. v.

Ad decorẽ: ⁊ infra. Sicut nr̃is aurib⁹ est suggestũ: cõstantinopolitan⁹ patriarcha aliarũ nationũ clericos spernens/ venetos tm̃ in constãtinopolitanis ecclesijs satagit collocare: non attendẽs ꝙ in oi gente q̃ facit iusticiã acceptus[i] est deo: nec sanctuariũ dei cõuenit iure hereditario[k] possideri. ¶ Quocirca mãdam⁹ quaten⁹ moneatis eũdem vt viros lr̃atos et alios idoneos vndecũq;[l] originẽ duxerit/ i ꝑ̃dictis ecc̃lijs ⁊ maxime i maiori instituere

---

cadit nisi in clericũ. Sicut ius eligẽdi in ecclesia collegiata nõ cadit in laicũ. ꝫ. de elec. sacrosctã. ⁊ c. messana. hoc tñ intelligẽdũ est de laicis ꝓfessione ⁊ habitu. ⁊ nõ de cõuersis. Si eñ conuersus aliq̃s alicui⁹ ecc̃lie accedat tõsurat⁹ volẽs esse cleric⁹ cũ iã destinatiõe animi sit cleric⁹. vt xxiij. q. j. parat⁹: iã ecc̃liastica ꝑsona cẽseꝛ. vñ tale ius cadit i eũ ⁊ ius ꝯuersi spirituale est. vñ q̃ emit illud simoniã cõmittit. vt j. q. iij. saluator.

Ex frequentibus.

¶ Primo poniꝛ abusio: scõo refrenatio ibi: vñ. tertio pape ꝯfirmatio ibi. Nos itaq;. Abbas.

dimisio

a ¶ Officialiũ officiales dicuntur q̃bus epĩ cõmittũt vices suas qui pñt instituere vice epõꝝ vt hic dicit.

¶ Glo. se. ponit duo dicta. ꝑmo signat ꝯtriuꝫ cui dicit stãdũ. scõo signat cõtrariũ ⁊ soluit.

b ¶ Recipiũt. Si a laicis recipiãt suspẽsi ipso iure ꝑ canones antiq̃s videtur. xvj. q. ij. si q̃s deinceps. Arg. ꝯ̃ j. de iurepa. cura. cui stamus sic ꝫ pꝫ ꝙ auctoritas instituẽdi est penes epm̃: lꝫ capitulũ q̃nq; eligat j. ti. pxi. nulla. tñ de cõsensu ca. epõ instituere dꝫ. j. de his que fi. a pla. nouit. nec obstat. lxx. dist. sanctoꝝ: q2 ibi capelle subdite sunt preposito quo ad sustentatiõnẽ non quo ad institutionẽ ⁊ administrationẽ. Lau.

ꝯ Concor. lex oẽs. cũ glo. j. C de ꝯcu. li. x. et glo. in aut. vt nulli iudices ꝯ. j. col. ix.

c ¶ Ex officio. Legationis ꝙ̃tum ad suffraganeos dioce. ꝫ. de offi. leg. c. j.

d ¶ Detinẽt. Unde nullam possunt habere excusationem quãtocũq; tẽpore ea tenuerit: q2 diuturnitas tẽporis peccatũ nõ cõminuit: sed auget. j. de simo. non satis. ⁊ c. cũ in ecclesie corpore. ⁊ xxiiij. q. j. scisma. ꝫ. de consue. q̃to. secus si ignoranter: q2 ignorantia nisi sit crassa et supina tales excusat. ꝫ. de ordi. ab epõ qui renun. epã. ca. j. ⁊ vij. distin. consuetudo. ꝯ

¶ Glosa seq. recitetur per. q.

e ¶ Cõfirmãtes. Post quã cõfirmationẽ archiepõ sñiam relaxare nõ posset nisi illud q̃ sequitur fuisset appositũ. arg. ꝫ. de cõfir. c. j. ⁊ ij. ⁊ de cõse. dist. ij. c. vlt. ⁊ ꝫ. de temp. ordi. cum in distribuendis. Ber.

ꝫ Concor. l. j. ꝯ. non aute. ff. si q̃s test. li. esse ius. fu.

Auctoritate f ¶ Facultates. He semper sunt considerãde. vt. ꝫ. e. c. j. vbi de hoc. ⁊ ꝫ. de vita ⁊ hone. cle. quoniam. vbi habetur similiter de hoc.

¶ Glo. ista ponit quid institutio et quid sit inuestire.

g ¶ Instituaꝛ. Instituẽ est ius canonic in ecc̃lia vel in ecc̃liastico bñficio tribuẽ. j. de hef. cũ ex iniũcto. Inuestire est q̃si possessionẽ illi⁹ iuris ꝯferre idifferenter. tñ vnũ accipiꝛ ꝓ altero Ala. vbi gr̃a Instituere est spũalis bñficij: vel dignitatꝫ possessionẽ corporalẽ tradere. ꝫ. de offi. archidi. ad hec. et c. vt nr̃m q̃ spectat de iure cõt ad archidiaconũ vt ibi dr̃: ⁊ sic intellige. j. eo. cũ venissent. Inuestire ẽ ius canonic vl' dignitatꝫ tribuere: q̃ põt fieri ꝑ anulũ vl' librũ ⁊ sic intelligiꝛ. j. c. cũ venissent. sꝫ ꝑ hoc nõ adipisciꝛ q̃s possessionẽ nisi postea corꝑaliꝛ instituaꝛ. j. ti. pxi. cũ nr̃is. et de ꝓben. pro illorum.

Instituere.

Inuestire.

¶ Glosa sequẽs arg. a cõtrario.

h ¶ Inuitis. Nullus epõ est dãdus inuitis. lxj. dist. null⁹. dũ tñ iustã cãm ostendat: ꝫ eis volẽtibus põt dari: lꝫ facultates non sufficiãt et ita possunt sibi in hoc preiudicare: et victũ postea sibi querãt. xcj. dist. clericus victũ. ⁊ in ca. seq.

Ad decorẽ. ¶ Pmo ponit excessum pr̃iarche. scõo illũ corrigi mãdat ⁊ nõ parẽti cõminaꝛ. scõa ibi: q̃circa. Ab.

dimisio

i ¶ Acceptus. xxxij. q. iiij. ꝯ. is ita.

¶ Glosa se q. alleg. concor. ex generali verbo. arg. et respondet. arg. tenens contrarium.

k ¶ Hereditario. sic. vij. q. j. aptica. et sic videtur ꝙ nõ solũ filij. sed nec collaterales in ecclesiasticis beneficijs nõ succedant. j. de iurepa. cõsuluit. sed tñ possunt. arg. ꝫ. de offi. deleg. ex parte dũmodo nõ fiat iure successionis. vt. ꝫ. de elec. venerabilem. ver. fi.

¶ Glosa seq. alleg. cõcor. signat cõtraria ⁊ soluit.

l ¶ Undecũq;. Ar. ꝙ nichil refert de q̃ loco sit natus cleric⁹ vel q̃bus parẽtibus. ar. xl. dist. nos q̃. ⁊ c. nõ loca. ⁊ lvj. di. vndecũq;. ⁊ c. nasci. ⁊ c. dñs. Arg. ꝯ de ser. non or. c. j. ⁊ ꝫ. de fi. ꝑ̃sby. c. j. ⁊ ij. ꝑ totuꝫ. ⁊ xcviij. dist. aphros. ꝫ. de cle. pere. c. fi. vbi dr̃ ꝙ p̃lati q̃dã instituere

bāt clericos de alienis epatibus ignorāte epo qđ esse nō dʒ:sed hic oēs erāt extranei tā veneti ꝙ̄ alij.ꝛ ideo vndecūqꝫ essent debebāt in eccl'ia cōstantinopolitana institui.et nō veneti tm̄. Uerū est ꝙ loc⁹ nō obstat dū̄modo constet de bonitate ꝑsone:ꝛ illud ca. aplicos de īcognitis loquit̄ ꝭ.de elect.bone. ad fi. Si autē ex dānato coitu natus sit aliqs nō obest ei q̄tuʒ ad vitā eternā: sed obest ei q̄tū ad obtinēda benefi cia ecclesiastica arg.ꝭ.de elec.innotuit.

a ❡ Indignū. Sic.j.đ vsur.qr frustra.ꝛ.ii.q.vj qđ scit: et ē ħ ar. culpā culpe compēsandā.xcv.di. esto.ff.ad.l.aql. itē mela.j.rn. † ꝭ.đ diuor.signi ficasti ꝭ.đ adul. c.pe.ꝛ vlti.ꝛ.ꝭ.đ pe.cōstitutus.

b ❡ Cōpellat. Et hoc pⁱmo petierat pt̄iarcha a dn̄o papa.

c ❡ Potestꝭ.i. debetis.sic.xxiij. q.ij.faciat hō.

d ❡ Promisisse. Qđ esset iniquū qr nullo pacto ꝛ nulla cōditione bn̄ficia ecclesiastica sunt cōferēda.j.q.ij. quam pio.ꝭ.de pact.pactiōes.ꝭ. vt eccle.bene.vt nostrū.vn̄ simoniacum esset.

non postponat:alioquin indignū[a] se reddet vt vos aliaruʒ clericos nationū ad eius obedientiā cōpellatis[b]. Nec dissimulare potestis[c] quin hoc nostris auribus intimetis:vt ex hoc ipso an verū sit qđ super hoc veneti dr̄ ꝓmisisse[d]/cōsciere valeamus. I dē heliē. epo ꝛ archidiaco.norwicē.

❡ Institutiones et custodie ꝑtinet de iure spāli ad non epm ptinere:ꝛ pendēte lite cū diocesano defendit̄ in possessiōe. h.di. Uel sic. Si possidet ius instituendi is ad quē de iure cōi non spectat:pendēte iudicio proprietatis in possessione defenditur. Capitulū.vj.

Cum venissent ad apo. se.archidiacon⁹ richimundie ꝛ ꝓcuratores eboracē.archiepi:ex parte archiepi fuit ꝓpositū ꝙ institutio ꝑsonaꝝ ꝛ custodia ecclesiarū vacātiū ad eū ī dioce.sua spectat[e] tā de iurisditione cōi[f] ꝙ̄ de ꝯsuetudīe gn̄ali: verū qdā ꝑdecessores ipsi⁹ qbusdā archidi.richimundie tā institutionē ꝙ̄ custodiā ꝑsonaliter cōmiserūt:et īfra. ❡ Int̄ alia vero archidi.ipse r̄ndit ꝙ archiepus tā institutiōes ꝙ̄ custodias[g] nō ꝑsonaliter archidiacono q̄ tunc erat sed ꝑpetuo de ꝯsensu capl'i archidiaconatui reali cōcessiōe donauit. Cū aūt archidiaconatus ipe in cōtinua possessione ꝛ tā istarū ꝙ̄ aliarū libertatū multorū archiepoꝝ et archidiaconoꝝ tpibus extitisset: ꝛ archiepus sine conditione qualibet cōcessisset ipm[h] eidē:post cōcessionē asseruit ꝙ ipm concesserat institutionib⁹ ꝛ custodijs vacantiū ecclesiarū exceptis. Ipse[i] ꝟo timēs ne si negaret expresse: cū nōdū esset archidiaconatus possessionē adept⁹: vel impediret̄ penit⁹ factū ei⁹/ vel diuti⁹ differret̄: r̄ndit ꝙ nō solū de illo sed de oībus reditibus suis faceret qđ sibi placeret: ꝛ infra. Nos igitur interlocuti[k] fuimus archidiaconum esse in plena libertatū eiusdem archidiaconatus possessione tuēdū: donec ꝓbatum[l] legitime fuerit ex aduerso libertates ipsas archidiaconis ab archiepis ꝑsonaliter fuisse[m] ꝯcessas: cū in hoc casu tam ante ꝙ̄ post ꝛ in ipsa etiā cōcessione archiepus eas retinere potuerit licite tanꝙ̄ suas: vel donec legitime probatum fuerit easdē libertates archidiaconū

Sec⁹ obtinet alicui de ꝯsuetudīe.arg.ꝭ.de ap.bone.

g ❡ Custodias.scʒ vacantium ecclesiarum.

h ❡ Ipsum.scʒ archidiaconatum.

i ❡ Ipse.scilʒ archidiaconus.

k ❡ Interlocuti. Not. ꝙ archidiaconus petierat se tueri. vt ī fi.glo. obijciebatur ei.

❡ Glo.se.obijcit q̄re archiepo ꝓ q̄ facit ius cōe incūbit on⁹ ꝓbādi R̄ndet id fieri ꝓpter duas ꝑsumptiōes possessionis ꝛ ꝯfessionis. deinū distiguit inter donationē factā ꝑsone ꝛ factam ecclesie.

l ❡ Probatū. Sʒ q̄re incūbit on⁹ ꝓbādi archiepo:cum de iure cōi hec spectent ad ipm: vt ħ vr̄. vn̄ eo ipo vr̄ fundata ei⁹ intētio. xvj.q.vij.oēs basilice.C.de ꝓba.siue. et.j.de cēsi. olim R̄nderi pōt hic:due fuerūt ꝑsumptiōes bone ꝓ archidiacono ꝯ archiepm qr archidiacon⁹ ꝛ ipsius āntecessores fuerūt ī pacifica possessiōe vn̄ presumit̄ cōcessionē fuisse realē: ꝛ qr archiepus confessus fuit ꝙ āncessores sui cōcesserunt illas dignitates lʒ ꝑsonaliter et archidiacon⁹ dicebat ꝯcessionē fuisse realem vn̄ ꝑsumit̄ ꝯ archiepm et iđ on⁹ ꝓbandi incūbit

Cum venissent] Diuidit̄ in tres partes. In prima ponitur allegatio ꝓ archiepo:in scđa obligatio pro archidiacono ibi:inter alia.in tertia interlocutio:et sub certa forma diffinitiue cōmissio ibi:nos igitur. Ab.

e ❡ Spectat.ff.de offi.ordi.cum vos.ꝛ.lxx.dist.c.ij. Arg.cōtra.lxiij.dist.si in plebibus.

f ❡ De iurisditiōe cōi.j.q.iij.c.iij.ꝛ.c.res ecclesiastice ꝛ.c.ꝑuenit.ꝛ.xvj.q.vij.null⁹ oīno:sed cōtrariū est verū:qr de iure cōi institutio ꝑsonarū ꝛ custodia vacantiū ecclesiaꝝ spectat ad archidiaconū.ꝭ.de offi. archidia.ad hec.ꝛ.c.vt nr̄m.ꝛ.lxiij.di.si in plebib⁹. nisi consuetudo repugnet: vt hic videt̄ ad fi.capl'i. ꝛ ex cōfessione archidiaconi hoc pōt colligi:ꝛ hic loquit̄ de institutione corporali:qr collatio dignitatū ꝛ prebendarū ꝑtinet ad archiepm.ꝭ.ti. ꝑxi.qr diuersitatem.ꝛ.c.post electionē:ꝛ hic vt ptʒ ex cōfessione archidiaconi.Ber.

archiepo ꝙ ꝯcessio fuit ꝑsonalis.ꝛ lʒ ꝑsona inserat̄ pacto:non iđ est ꝑsonale:sʒ vt ondat̄ cū q̄ ꝑsona sit factū. ff.de pac.iurisgētiū.ꝭ.pactoꝝ.ꝛ.l.tale pactū. Plerūqꝫ enī ꝯsulim⁹ successorib⁹ nr̄is sicut ꝛ nobis.ff.đ ꝓba.si pactū. Sed trāsactio poti⁹ ꝑsumit̄ ꝑsonalis ꝙ̄ realis. nisi fuerit ꝑ superiorē ꝯfirmata.ꝭ.de trāsac.veniēs.ꝛ.c. decetero.ꝛ.ꝭ.de ꝑben.nisi.hoc tn̄ adiecto: ꝙ si epus alicui ꝑsone det rē ecclesiasticā poti⁹ ꝑsumit̄ donatio ꝑsonalis ꝙ̄ realis.x.q.ij.hoc ius. xvj.q.j. possessiōes. Sʒ si donat eccl'ie ꝑsumit̄ realis donatio ꝛ ꝑpetuo donasse.xvj.q.j.c.vlti.ꝭ.đ his q̄ fi.a pla.cū aplicā.arg.hoc iđ est:qr eccl'ia nō pōt mori.xij.q.ij.liberti.ij. Sʒ hic ꝑsumitur concessionē fuisse realē:vt dixi qr archidiacon⁹ ille ꝛ antecessores sui fuerūt in quieta possessione. B.

m ❡ Fuisse. Presumitur hic cōcessionē realem fuisse

† Adde ꝙ di.l. itē mela. non bn̄ probat.facit melius.l. si ambo.ff.đ cōpē.

diuisio

† Adde q̄ dicit̄ ꝯtinua possessio ꝛ q̄liter ꝓbetur Spec.i ti. de ꝓba.ꝭ.i fi. na.i fi.

Trāsactio poti⁹ ꝑsumit̄ ꝑsonalis ꝙ̄ realis.

Perso-nalis et realis ccessio qualit discernitur

se ex quo est in possessiõe: ꝛ iõ tuend⁹ est in illa quousq; probet ꝯ eã concessionem factam fuisse personalem: imo si persone facta fuit presumi debet personalis: si dignitati realis.†

¶ Glo. seq. obijcit ponit epi. Lau. et soluit. deinde elicit quattuor notabilia.

prela. l. vi. Arg. cõtra. ff. de adop. si cõsul. ꝛ. §. de elec. cũ inter canonicos. Sed quid si ipe conferret alij potestatẽ conferendi illã dignitatem: nũquid possit ab illo illã recipere vt sic nõ videret eã recipere a seipso. no. arg. §. de testi. licet. ꝛ arg. xvij. q. iij. questi. ff. de aucto. tuto. pupilli⁹. ff. de re mili. milites §. j. ff. de administra. rerũ ad ciuita. pertinẽ. l. ij §. j. §. de ꝑbend. de multa in fi. Arg. cõtra. qꝛ infra possum⁹ ꝑ alios q̃ nõ possumus ꝑ nos. lxxxviij. distinc. episcopus v. q. iij. ca. vlt. ff. que res pigno. obliga. pos. aristo. in fine.

a ¶ Abiurasse obijciebat archidiacono q; abiurauerat huiusmodi libertates. Vñ contra iuramẽtũ nõ fuerat audiẽd⁹. Sz q̃re nõ audit archidiacon⁹ lz abiurauerit hmõi libertates. cũ iuramẽtũ illud temerariũ fuerit: ꝛ in ꝑiudiciũ archidiaconat⁹: et ideo non seruandũ. §. de iureiur. sicut. ij. ꝛ c. intellecto. Laurẽ. dicit quaten⁹ iuramentũ tangit rẽ familiarẽ obseruandũ est: vt nichil vtilitatis vl' honoris ad ipm ꝑueniat ratiõe

† Con-cor. tex. in. l. donatões §. spẽs et ibi Bar. ff. de do. idẽ. l. j. C. de pe-ti. bo. subla. ꝛ l. l. pẽ si lie. ff. de seru. lega.

abiurasse[a]. Sz in hoc casu si cõcessio illa fuerit realis: archiepõ nihil iuris vel vtilitatis accederet: qꝛ nos vel ad petitionẽ eboracen̄. eccl'ie[b]: vel ꝑ nosipsos sup hoc archidiaconatui ꝯsulem⁹. Si ĝ alterutrũ ipõꝝ fuerit legitime approbatuz: archidiacono[c] sup libertatibus ipsis/si neutrũ/archiepõ silẽtiũ iponat. Idẽ epo trecen̄. ꝛ archidia. parisien̄. ¶ Is ad quem spectat collatio dignitatũ seipz instituere nõ põt. Capꝫ. vij.

Cum ad nostrã: et ĩfra. ¶ Illud autẽ nolum⁹ vos ignorare / q; postq̃ M. fuit abbas effectus: custodiã de iure non potuit obtinere qꝛ cũ ratione abbatie ad ipz[d] ꝑtineat donatio tã custodie q̃ aliarũ dignitatũ ac etiam ꝑbendarũ i eccl'ia patranen̄. custodiã ipam recipe nõ potuit a seipso. ¶ Cũ inter dantem ꝛ accipientẽ[e] debeat esse distinctio ꝑsonalis: sz nec ab alio cũ ius cõferendi ali⁹ nõ haberet. ¶ De ꝯcessione prebende et eccl'ie non vacãtis. Gelasius papa ad ro. ¶ Institut⁹ sciẽter in beneficiũ viuẽtis deponẽd⁹ est. Capi. j.

Qui in viuoꝝ sacerdotum loco ponuntur: hoc ipso sunt ab ecclesiastica cõtione[f] pellẽdi[g]: quo se passi sunt successores

¶ Rub. De concessione ꝑbende ¶ Supra visum est de ꝑbendis ꝛ dignitatib⁹ / ac earũ institutionibus: sed qꝛ sẽper ꝑbẽde et dignitates cõferũtur seu ꝑmittũtur anteq̃ vacẽt ꝛ quandoq; ipse vacãtes nõ conferuntur sed remanent diu vacantes merito restabat videre ꝛ ꝓuidere tam circa ꝓmissiones non vacantiũ q̃ circa negligentiam in conferendo vacantia. Ab. si.

Continuatio

ipsarũ dignitatũ si eas abiurauit. ar. §. de iureiu. quẽadmodũ. Uel dic q; bñ potuit renũciare et abiurare ius instituẽdi vt nunq̃ vteretur eo: et tamen dignitati ꝓpter hoc non preiudicetur: qꝛ ecclesia posset tunc vti iure suo: vt h̄ colligitur. Et sic potest seruari iuramentũ sine ꝑiudicio eccl'e: et sine interitu salutis eterne. §. de iureiurã. si vero §. j. simile. j. de spon. commissum. abiuratio talis sine renũciatio nõ tenet in damnũ ecclesie. Tria notabilia notãtur hic. Primũ q; factum ꝑlati non preiudicat ecclesie. Secundũ q; iuramẽtũ prestitum a prelato in damnum ecclesie seruatur ab ipso ꝑlato: quod est contra id. §. de iureiuran. sicut. Tertium est q; ecclesia habens prelatũ sine ipo agere põt: qđ est cõtra id qđ dici consueuit: quia nec ꝑlatus sine cõsensu capituli: nec capitulũ sine consensu ꝑlati agẽ põt. §. de ꝓcurato. c. j. ꝛ. §. de iudi. cãm. j. et. §. de rescrip. edoceri. vbi de hoc. Et no. q; agẽti interdicto vti possidetis nõ p̄t opponi q; rem illã abiurauerit ꝑ qua agit: sicut nec agẽti interdicto vnde vi. §. de resti. spo. c. sollicite.

Eccl'ia, hñs ꝑlatũ an sine ipo agere possit.

b ¶ Eccl'ie. Ar. bonũ q; eccl'ia vacãte capitulũ fungitur vice ꝑlati: sed ꝯtrariũ argu. colligitur.

c ¶ Archidiacono. Sed non archidiaconatui.

Cum ad nostrã. ¶ Primo ponit dictũ. scđo ipsi⁹ rationẽ ibi. cum inter. Ab. si.

diuisio

d ¶ Ad ipsam. s. abbatem.

¶ Glo. seq. alle. iiij. ꝯcor. ꝛ duo ꝯtraria. deinde querit et soluit ꝛ in contrarium arguit.

e ¶ Accipiẽtẽ. Si. xxiiij. q. j. didicim⁹. j. de iurepro. ꝑ nr̄as. j. de baptis. debitũ. ff. de auc. tu. l. j. ꝛ. ff. de tu. et cura. da. l. ius dãdi §. ꝑtor. alia lex ẽ. nemo enĩ vicẽ pluriũ ꝑsonarũ sustinet. xvi. q. j. pbros. et. C. de asses. nemo. lxxxix. di. singula. ff. de pac. si plures. ff. de offi.

¶ De hac materia tractat. j. q. ij. et. q. v. ꝑ totũ. et. q. iij. i q̃busdã. ca. ꝛ. xvj. q. vij §. cũ ergo. et seq. c. ꝛ. iij. q. iij. audiuim⁹. ij. q. j. in primis. vij. q. j. nõ furem.

Qui in viuoꝝ. ¶ Faciẽs se poni in bñficiũ viuẽti ab ecclesiastica cõtione repellitur. Uel clari⁹ sic vt in rubro. Et non diuidit propter breuitatem. Ab.

Sũmarium.

f ¶ Cõtione. i. participatione corporis et sanguinis dñi. vij. q. j. eum qui.

¶ Glo. ista penã addit ꝛ casum excipit. scđo querit et arguit ꝑ ꝛ ꝯtra. ponit dictũ theologoꝝ ꝛ soluit.

g ¶ Pellendi. Et nichilomin⁹ deponendi. ij. q. j. in primis. vij. q. j. non furẽ. et. c. eum qui. nisi ignorans quis instituatur aliquo remoto. quo casu excusatur. ff. deposi. si quis inficiat⁹ et eps teneẽ ei in aliq̃ beneficio ꝓuidere. vij. q. j. ꝑsentiũ. ꝛ. §. de ꝑben. inter cetera. Sz pone q; aliquis est iniuste depositus: alius hec ignorãs in locũ eius substituitur: et stetit ibi per xl. annos. postea scit de iure ad aliũ pertinere: nunq̃d debz cedere ꝛ illi restituere? Videẽ q; sic. §. prescrip. vigilãti. ꝛ. c. diligẽti. xxxiiij. q. ij. si virgo. ꝛ de re iudi. cõsanguinei. ꝛ. c. lator. Arg. contra. xvj. q. iij §. quas actiões. ꝛ. §. de ꝑscrip. de quarta. Sol. Dicũt quidaz theologi q; q̃ncũq; sciuero rẽ ꝑtinere ad aliũ: teneor rem restituere. † de hoc dictũ est. §. de ꝑscrip. vigilãti. Sz hoc nõ credo q; teneaẽ dimittere: qꝛ eo ipso q; cõdemnat⁹ nõ appellauit / acquieuit sñie: ꝛ ita trãsiuit in rẽ iudicatã. §. de sen. ꝛ re iudi. qđ ad ꝯsultationez. et sic alius iuste fuit institutus.

† Concor. tex. l. l. eadẽ §. cato. et ibi Bar. ff.

viuis sacerdotib[9] adhiberi.
Ex concilio lateran̄.

Beneficia nō vacātia ɔcedi vel pmitti nō debent: et cum vacauerint ɔcedi debēt īfra sex mēses q̄b[9] elapsis de epo ad capitulū: et ecōtra demū ad proximū superiorem deuolvitur collatio. Capl'm.ij.

Nulla ecclesiastica ministeria[b] seu etiam bn̄ficia vel eccl'ie tribuanł alicui seu pmittanł anteq̄ vacēt[c]. Ne desiderare q̄s mortem primi videaŀ: in cui[9] locuz ꝛ bn̄ficiū se crediderit successurum. Cū em̄ in ipsis etiam legib[9] gentiliū īueniaŀ ihibitum turpe est ꝛ diuini plenū aiaduersione iudicij: si locū ī eccl'ia dei future successiōis expectatio habeat: quaz ipsi etiā gentiles cōdemnare[d] curarūt. Cū vero p̄bendas ecclesiasticas seu qlibet officia in aliq̄ eccl'ia vacare contigerit: nō diu maneāt in suspēso sed infra sex mēses[e] psonis q̄ digne administrare valeant cōferātur. Si aūt epūs vbi ad eū spectat[f] ɔferre distulerit: p capitulum ordineŀ q si ad capl'm[g] ptinuerit: et infra p̄scriptum terminū hoc nō fecerit: epūs s'm deū hoc cū religiosoꝝ[h] viroꝝ ɔsilio exequaŀ. Vel si oēs forte neglexerint/ metropolitanus de ipsis s'm deū absq̄ illoꝝ cōtradictione disponat. Alexā.iij. eboraceñ. archiepiscopo.

Beneficia vacātia cōferunŀ nō obstante appellatiōe illorum quib[9] pmissa fuerūt anteq̄ vacarent. Capitulū.iij.

Relatū est aurib[9] nr̄is: et infra. Cōsul. t.t.r. q cū in lateran̄. ɔcilio[i] pmissiones facte de eccl'ijs nō vacātib[9] sint cassate: p̄textu appellationis[k] eoꝝ q̄ dictis pmissiōib[9] inituŀ omitti nō dz q̄n eccl'e cū vacauerit de psonis idoneis ordineŀ. Inno.iij. p̄posito et capl'o camerac.

Si scribiŀ et ad quem spectat collatio dato executore ad prouidendum per p̄sentationem litterarū collatori facrā afficiŀ p̄bēda: ita q colla=

debbo. a Vnius. Nisi iusta ratione deposit[9].vij.q.j.eos obij.ꝛ i l.distin.postq̄. Ber.
l.fi.§. idē q̄s=iuit.ff.d ɔdi.inde.

Nulla eccl'ia. Due sunt ptes. scd'a ibi. cū vero. Pria puidet circa bn̄ficia n̄ vacātia. Et diuidiŀ in tres ptes. nā p̄mo ponit p̄hibitionē. scd'o ei[9] cām ibi: ne desiderare. tertio fortificat ibi. cū enim. Scd'a pars p̄ncipalis puidet circa bn̄ficia vacātia: et primo statuit tp̄s ad cōferēdum. scd'o punit negligentiā nō ɔferentiū ibi si aūt. Et quotidie allegatur in practica materiā scd'a pte: ꝛ id̄ nota ip̄m bn̄. Ab.

b Ministeria.i.officia sine dignitates.

Gl. se. signat cōtrarium ꝛ soluit.

c Anteq̄ vacēt. Nota q bn̄ficiuz anteq̄ vacet nō pōt pmitti q si fiat/non valet.j.c.px.ꝛ.j.eo.tit.ex tenore Et sic obligatio nulla ɔtrahitur de tali pmissiōe qz est ɔ̄ ius. Ar. cōtra.S.de p̄bē. relatū. et ibi soluiŀ: immo ibi receptus fuit statiz in fratrem.

d Condēnare. Quia pactū de futura successione non valet. C. de inutil. stip. ex eo instrumēto. C. de pac.l.vl. nisi de cōsensu eius cui[9] est hereditas: vt in l.f̄dic. C. de pac. eodē modo nō tenet pmissio de p̄bēda non vacāte etiaz de cōsensu eius qui tenet eam cū nulli possit eam cōcedere.j.de iurepa. q aūt. in fi. si. in li.feu.j.ti.§.si vero archiep̄s.

Glo.se.reciteŀ p modū summe. P̄rio q̄n incipit currere tp̄s semestre. Scd'o an sit vtile vel cōtinuū. Tertio vtrū ibi possit mora purgari. Quarto an sufficiat hui[9] canonis auctoritas ad supplendū qd̄ hic diciŀ. Quito in quib[9] bn̄ficijs locū hz hec ɔstitutio. Addūt Vin. Gof. ꝛ Hosti. sextum an negligentia. ꝛc.

e Infra sex mēses. Tēpus istud sex mēsiuz icipit currere a tp̄e sciētie gn̄aliter. ꝛ non a tp̄e vacationis. j.e. qz. in fi. arg. ff. de calum. annus. C. qui admit. ad bono. pos. l. ij. ꝛ qui scit certiorari nō debuit. ff. de act. empt. l. j. in fi. S. de elec. cū iter vniuersas. i fi. ꝛ expssū est. S. de sup. negli. p̄la. lz. ꝛ. S. d p̄bē. de multa. §. j. ar. Item temp[9] istud vtile est: qz tempus illud non currit a tp̄e suspēsionis sue quo eligere nō possunt j.eo. quia diuersitatem. Arg. cōtra q currat: lz eligere nō possint. S. de elec. c. vl. Nunquid possunt canonici eligere post tp̄s elapsum? Quidā dicunt q sic: sed veriū est verū q nō possunt. ꝛ si eligant nō tenet electio. S. d sup. negli. p̄la. c. lz. ꝛ. c. vl. nisi de patientia toleraŀ. j.e. tit. lras. qz p nō data habeŀ qd̄ ab illo daŀ qui nō potest de iure dōare. j. d iurepa. q autē. in fi. Arg. ɔ. ff. si q̄s can. et si p[9] tres. ff. d arbitr. j. celsus. ꝛ auctoritate hui[9] canonis semestri tēpore statī elapso p̄t eligere ille ad quē deuoluta fuerit eligēdi potestas nulla licētia a superiore petita: ꝛ cō stitutio ista tm̄ locū hz vbi sunt distincte prebēde ꝛ certus ē canonicoꝝ numerus ɔstitutus. j. eo. ex pte. Itē locū hz in dignitatibus et psonatibus oībus sed i ep̄atib[9] ꝛ archiep̄atibus oliz locū non habebat j.e. dilectus. hodie locum habz i ep̄atibus ꝛ archiep̄atibus et abbatijs vt potestas eligēdi trāsferatur ad superiorez: sed min[9] temp[9] datur in his. s. triū mēsiū S. d elec. ne p defectu. ꝛ ita i hoc equiparantur ꝛ differūt a minorib[9] beneficijs ꝛ dignitatib[9]: qz min[9] temp[9] datur pp̄ter maius periculū: qz mora periculosa est i talib[9]. S. de elec. cū iter. ꝛ. S. vt lit. nō ɔtest. q̄m frequenter. §. porro.†

f Spectat. j. de his q̄ fi. a p̄la. ea noscitur. ꝛ. S. de elec. cū eccl'ia vulterans. ad fi.

g Capitulū. S. de elec. cum in cunctis. §i. ix. q. iij. cum simus.

h Religiosoꝝ. Sic. S. de elec. ne p defectu. vbi di qualiter hec verba intelliguntur. ꝛ. lxiij. di. obeuntibus. vbi de hoc. Ber.

Relatū est. Due sunt partes: decisa cōsultatio et responsio. scd'a ibi. consultationi. Ab. si.

i Lateran̄. concilio. S. c. pxi.

Glo. seq. causam reddit ꝛ dat simile.

k Appellatiōis. Tali appellationi non est deferēdum cum eorum non intersit. ij. q. vj. non solent. et S. de elec. cum inter R. quia ex tali pmissiōe nihil iuris acquiritur. sic nec emptor habz actionem furti in re vēdita subtracta si et res nō fuit tradita. ff. de fur. l. eum qui emit. Ber.

† Con. cor. l. moraz. cū glo. mag. et no. S. d vsu. Cy. i. l. i minorū. C. in q̄. cau. i integ. re sti. nō ē necesse

tio alteri facta nõ tenet. h. d. ſm verũ intellectũ. vide. c. ſi capl'o. co. ti. in. vj. Capl'm. iiij.

Propoſuit nobis. T. p̃ſbyter q cũ C. papa. p̃. noſter p receptione ipſius in fratrẽ et aſſignatione[a] p̃bẽde ad donationẽ veſtrã ſpectantis in eccleſia veſtra proximo vacatura mandatum apo. vobis deſtinaſſet/ decano remẽſi executore[b] conceſſo decanus ipſe vos contumaces inueniẽs/ ipſum de prebẽda primo vacatura in eccleſia vr̃a: que ad donationẽ capl'i pertinet auctoritate apoſt. inueſtiuit[c]: et infra. Sed cũ p̃bẽda q̃ ad donationẽ veſtrã ſpectabat in eccleſia cameraceñ. vacaſſet: eam alij aſſignaſtis[d] et infra. Idẽ autẽ pre. no. qđ ab eodẽ decano factũ fuerat ratum[e] volẽs haberi collationẽ prebẽde factã a vobis penit⁹ irritauit[f] et eũ de ipſa p anulũ inueſtiuit[g]. Licet aũt intẽtionis noſtre nõ ſit inueſtituras de vacaturis[h] factas contra canonũ inſtituta[i] ratas habere/ qui ſcđm plenitudinẽ poteſtatis de iure poſſum⁹ ſupra[k] ius diſpẽſare[l] attẽdẽtes tñ q idem pbr̃ nõ de vacatura ſed de vacãte p pre. no. fuerit inueſtitus[m]: vtpote q̃ poſt caſſationẽ[n] cõceſſionis[o] a vobis facte itelligebat vacare[p]. mãdam⁹ quatenus amoto ab ea prebenda quolibet detentore eam ipſi cum plenitudine honoris canonici aſſignetis[q]

Diuiſio. Propoſuit. Sũt due partes principales. Prima narrat factũ cõtinens gratiã et executoris pceſſum capituli cõtemptum et duplex factũ celeſtini. Secunda ponit mandatum innocentij premittens proteſtationem et ipſius motiuum ibi: licet autem.

a ¶ Aſſignatione. Faciẽda cũ vacauerit eidem pbr̃o: et hoc pbatur in antiqua cõpilatione vbi eſt illud verbũ facienda. vñ videtur q nihil valuit. ſ. de prebẽ. inter cetera. vbi de hoc.

b ¶ Executore. Dato forte ſub hac forma: mãdatũ noſtrũ exequaris.

¶ Glo. ſeq. reci. per. q. an executor potuerit inueſtire.

c ¶ Inueſtiuit. i. aſſignauit vt p3 p hoc qđ dic. ſ. e. aſſignatione p̃bẽde et c. executor hoc fecit: et male: vt ſ. ratio p3 p litterã inferiorẽ: ſed littera illa ratũ volẽs et c. cõtradicere videtur. ſed celeſtinus hoc ideo dicit: vt excuſaret decanum et aſſumeret cauſam caſſandi collationem capituli: et hoc factũ patet per verba Inno. factũ enim decani fuit cauſa quare celeſtinus caſſauit conceſſionẽ capituli. alis non debuiſſet caſſaſſe. ſ. de prebẽ. dilect⁹ filius. G. nõ eſt alia ratio: niſi q2 ipſe hoc voluit: q2 de eo qđ nichil eſt: põt aliquid facere. de cõſe. diſt. ij. reuera. verſus fi. et ſi. ſ. de preben. c. pro illorum ibi: quod de memorato magiſtro puide et c.

d ¶ Aſſignaſtis. Vñ videt q nihil valuit. ſ. de preben. inter cetera: immo bñ valuit. vt. ſ. de prebẽ. dilectus fili⁹. et hoc pbat per hoc. c. vt j. patet. vbi de hoc.

e ¶ Ratum. cum effectu.

f ¶ Irritauit. i. irritum nunciauit. Jo. immo pprie tenetur vt ſequentia probant.

g ¶ Inueſtiuit. Per talẽ inueſtiturã contulit ei ius canonie cum nichil prius habuerit per decanum.

¶ Glo. ſeq. obijcit et ſoluit. ſignat cõtrarium et ſoluit.

h ¶ De vacaturis. Inno. et Cele. videntur diuerſi. Inno. nõ vult habere ratũ factũ celeſtini. Celeſtinus videt hr̃e ratã inueſtiturã de p̃benda vacatura facta p decanũ: vbi dicit ratũ volẽs factum decani haberi: cũ tñ decan⁹ non haberet illud in mãdatis. Inno. voluit hr̃e ratã inueſtiturã de vacatura: q2 celeſtin⁹ inueſtiuerat pbr̃m de vacãte poſt caſſationem cõceſſionis: et ſic nõ poterat ratã hr̃e inſtitutionẽ de vacatura cũ iã eſſet inueſtit⁹ de vacante p celeſtinũ: nec etiã cele. ratã habuit inueſtiturã de vacatura. immo inueſtiuit illũ de vacante. ex hac decre. volũt qdã dicere q ſi papa mãdat aliquẽ recipi in canonicũ et alt⁹ recipiat debet caſſari: vt hic fecit celeſtinus. vnde ſignat. ſ. de prebẽ. dilect⁹. ij. Sed hoc fecit Cele. ex plenitudine ptãtis et iniuriã fecit illi inſtituto quẽ caſſauit: cũ de iure teneret electio: vt hic colligitur. Ber.

i ¶ Inſtituta. ſ. eo. c. j. et ſ. de prebẽ. dilectus. Ber.

k ¶ Supra ius. Pro nichilo dicit hoc: q2 hic non diſpenſat: ſed pp̃ter hoc dicit q2 decanus illũ inueſtiuit de vacatura: et poterat illã eandẽ cõfirmare: et ita diſpenſaſſet ſupra ius ſed nõ habebat hoc locum hic: q2 celeſtinus illũ poſtea inueſtiuit de vacante.

¶ Glo. ſe. ponit v. caſus quibus papa diſpẽſat et q̃nq3 quibus nõ diſpẽſat. ſed q̃ntũ determinat.

l ¶ Supra ius diſpẽſare. Nam cõtra apl'm diſpẽſat. xxxiij. di. lector. et cõtra canones apoſtoli. lxxxij. diſt. pbr̃. Itẽ cõtra vetus teſtm̃ i decimis nõ dãdis. j. de deci. ex parte. et ca. ſeq. Itẽ in voto. j. de vo. et vo. redem. c. j. Itẽ in iuramẽto. xv. q. vj. c. ij. et ſ. de reſcrip. cõſtitutus a contrario ſenſu: de his duobus dixi. ſ. de iureiurã. quãto. tñ contra vniuerſalẽ eccleſie ſtatum diſpẽſare nõ põt. xxiiij. q. j. memor ſum. nec põt diſpenſare vt monachus habeat propriũ. j. de ſta. mo. cũ ad monaſteriũ. in fi. nec cõtra quattuor euãgelia. xv. diſ. ſicut. nec cõtra preceptũ apl'i. xxv. q. j. ſunt quidã: qđ intelligo in his que ſpectant ad articulos fidei. Item ſm quoſdã non diſpẽſat in ſecũdo gradu cõſanguinitatis. ſ. de reſti. ſpo. litteras. qđ non eſt verum. j. de diuor. deus qui. qđ intelligo de collaterali.

Papa 3 vet⁹ teſtm̃ q̃nq3 diſpẽſat.

m ¶ Inueſtitus. Per talem inueſtiturã cõtulit ius canonie. Ber.

n ¶ Poſt caſſationẽ. quo ad factũ referas ſm Jo.

¶ Gloſa ſeq. arg. et remittit.

o ¶ Cõceſſionis. Arg. expreſſum q ſi papa mãdat alicui dari prebendã: et detur aliȷ̃ tenet collatio l3 contra mandatũ. de hoc dicit. ſ. de prebẽ. dilectus. ij.

¶ Gloſa ſeq. ſignat contrarium et ſoluit.

p ¶ Vacare. Sic ergo videtur q p ſententiã ſtatim perditur dominiũ. inſti. de offi. iudi. §. viti. contra id. ff. de rei vendi. in fundo. et C. de pac. l. traditionibus. et inſti. de re. diui. § per traditionẽ. ſed hoc ideo q2 papa caſſauit conceſſionẽ illam a qua ſentẽtia nõ appellatur vnde ſtatim dominium perditur.

¶ Glo. ſeq. reci. per obiec. et triplicem ſolutionem.

q ¶ Aſſignetis. i. collatam dimittatis. vel intellige aſſignetis. i. cõferatis iterũ de facto. ſic. j. de iurepa. ſi ſeo. vel iſtã aſſignationẽ potius referre q̃ ad poſſeſſionẽ cũ de iure eã habuerit p celeſtinũ papã: et etiã per decanũ de mãdato celeſtini. vñ dicit. ſ. ratũ volentes hr̃e qđ ab eodẽ decano factũ fuerat vt dicebat. Joan. ſed factum decani nullũ fuit. vt dictum eſt ſupra.

diuiſio

Quia diuerſitatē. Due ſunt partes principales. In pͥma ponit̄ archiepi q̄rela. in ſcḋa cauſe com miſſio ibi: mādam⁹. Scḋa ſubdiuidit̄: nā primo ponit mādatum ⁊ ſoluit obſtaculū. ſcḋo duos caſus excipit ibi: niſi. ⁊ ſm caſum tripl'r exponit ibi: ſic tñ. Et tu ad= uerte ad oēs di= uiſiones decre. qñ nō intelliges tex. qꝛ multū de clarāt tex. ⁊ non inanū ſunt inuē te diuiſiōes. qḋ bñ no. Abbas.

Idē. P. ſancte. M. in via la= ta diaco. cardi. apo. ſe. lega.

Semeſtre ad eligendū ſeu cōferendū a iure p̄fixū non currit legitime impedito: nec incipit currere niſi a die noti= cie vacationis. hoc di. Et eſt textus multum allegabilis ⁊ quotidianus. Capitulum. v.

Quia diuerſitatē corpo rum[a] diuerſitas ſepe ſe quit̄ aioꝝ: et infra. Conque= rebat̄ inter cetera eboracēſis archiepūs: ꝙ cū ad eū in eccle= ſia eboracē. ⁊ aliis[b] ſuis eccle ſiis collatio ptineat p̄bēda rū: tpe ſuſpēſiōis ipſi⁹: et poſt modū etiā/ quidā p̄ter et⁹ au= ctoritatē ſe intruſerūt i ipſas ⁊ infra. Mādam⁹ quaten⁹ eos q̄ p̄bēdas vel dignitates eccl'ie ebora. vel aliarū ad do natione ei⁹ ſpectātes preter auctoritatē acceperūt ipſius ad eas reſignādas monitio= ne premiſſa p excōicationis ſniam et ſubtractionē alioꝝ beneficioꝝ[c] non obſtāte cōfir matione a ſe. apo. obtēta ſub forma cōi[d]: q̄ cōfirmat benefi cia et prebendas ſicut iuſte ⁊ pacifice poſſident̄. ap. re. cō= pellas. Niſi forte aliq̄ ea vel ſpāli mandato apo. ſe. vel au ctoritate lateraū. concilii[e] ab eboracēſi. caplo ſint adepti. Sic tñ vt tēpus ſuſpenſio= nis[f] i ſex mēſib⁹ nullaten⁹ cō putet̄. cū illa lateraū. cōci. cō ſtitutio contra negligentes[g] tñ fuerit ꝓmulgata: ⁊ tunc ſi voluerit: non tñ[h] valuerit ar= chiepūs ipſe in cōferēdis p̄bē dis vti ꝓpria ptāte: a qua[i] ⁊ ſi fuerit ſua culpa ſuſpēſus[k]: nō tñ ad ipſum caplm ex illa cul pa prebendarū erat donatio deuoluta: ſꝫ ad illū tpe ſuſpē ſionis illi⁹ p̄bēdarū donatio ptinebat/ q̄ p̄ter[l] ei⁹ deſidiam ⁊ negligentiā poterat prebē= das donare. Tēpus etiā quo ad apo. ſe. acceſſit[m]/ et apud illā ꝑmanſit/ vel receſſit ab il= la infra ſex mēſes nullatenus cōputet̄. Semeſtre autē tēp⁹ nō a tpe vacatiōis p̄bendaꝝ ſꝫ noticie[n] ipſi⁹ poti⁹ volum⁹

a Diuerſita tem corpoꝝ. Qꝛ quot ſunt capi= ta tot ſunt ſnie. de cōſe. di. iiij. ſi cut i ſacramētis ff. de arbi. itē ſi vn⁹ §. p̄ncipal'r. Et voluntates hoim ſunt varie ff. ad trebel. qꝛ poterat. ⁊ illud. Velle ſuū cuiq eſt: nec voto vi uitur vno. Item Ouidi⁹. Pectori bus mores tot ſunt quot in or be figure. Et il lud vulgare. Quot capita tot ſenſus.

Perſi⁹.

Ouidi⁹.

Gloſa ſequēs ponit iiij. ſiliā.

b Aliis ec cleſiis. Sic. ſ. de exceſ. p̄la. ad aures. vt. xvj. q. vij. nullus om= nino.

c Bñficioꝝ. Sic. ſ. de eta. et quali. querit̄. ⁊. xiij. q. j. §. j. circa fi. ꝟ. nedum queritis vſurpare qḋ veſtrū non eſt ⁊c.

Gloſa ſeq. dat vnū ſilē ⁊ ponit tres effect⁹ ꝯfirmatiōis

d Forma cōi. Per confirmationē eīm nō creat̄ ius nouū. ſ. de ꝯfir. vti. vl' inuti. cū dilecta. c. j. ⁊ q̄ſi ꝑ totū ꝟ ſic ⁊ innouatio p̄uilegiū. ſ. de p̄uile. qꝛ intentionis: qꝛ q̄ ꝯfirmat nō donat. ſ. de fi. inſtru. inter dilectos. ⁊. ff. de iuriſdi. om. iu. ⁊ qꝛ. Verūtñ tria opat̄ ꝯfirmatio. ꝑ con firmationē fit maioris auctīo rei. xj. diſt. ḋs neſciat. ⁊ ſi fuerit min⁹ valida fit magis valida per cōfirmatio nē ſi ex certa ſciētia hoc fiat. ſ. de trāſac. c. j. Itē qꝛ nul lus p̄ter auctorem cōfirmātis pōt de illo iudicare. ſ. de cōfirma. vti. c. j. ⁊. ſ. aliter hoc intelligat̄ ibi exponit̄.

e Lateraū. conciliū. ſ. eo. nulla.

Glo. ſe. dat duo ſiliā ⁊ remittit. vltimo determinat.

f Suſpēſionis. Et ita tēpus in q̄ ḋs eligere nō pōt nō currit: ſed ꝫ. ſ. de elec. c. vlti. ſic et ipedito agere nō currit tp̄s. C. de anna. excep. l. j. §. vlti. ⁊. C. de iure de. in reb⁹. ſic nec tp̄s deliberatiōis imputat̄ creditori. C. de iure deli. ſancim⁹. §. donec. i ſi. arg. ff. quē ad. ſerui. amit. ſi ḋs al's. §. vlt. ⁊. l. ſi loc⁹. qñ nō currat p̄ſcriptio dictū eſt. ſ. de p̄ſcrip. illud. ⁊. c. cū nō liceat. ⁊ hoc dicit l'ra iſta: ſed ſi ante ſuſpēſionē vel poſt abſolutionē ca= pitulū ſuppleuit negligētiā archiepi valebit factum capl'i: ⁊ hoc qḋ tp̄s iſtud nō currit: intellige cum nō eſt negligēs in petēda abſolutiōe: ſicut archiepūs nō fuit negligens: qꝛ ſtatim poſt ſuſpēſionē ſuā iuit ad curiā ꝓ abſolutiōe. al's imputaret̄ ei. arg. diſt. c. qm̄. ⁊. ſ. de reſcrip. ſi aūt ſi= mile. ff. de re iu. et q̄ pōt. ff. de re iu. non oēs §. q̄ captus. Lau.

Tēp⁹ nō cur= rit ipe= dito agere.

g Negligē= tes. Sicut cete= re p̄ſcriptiones. ſ. de p̄ſcrip. vigi lāti. et. xvj. q. iij. §. poteſt.

Glo. ſeq. indu cit duas cōcor. ⁊ vnum ꝯtrarium de mū ſignat ꝯtrā et remittit.

h Nō tñ va luerit. Hec tñ bo na rō eſt: et ideo nō preiudicat ei C. de āna. excep. l. j. §. vlti. ⁊. ff. de vſur. cū q̄dam. §. ſi pupillo. ar. ꝯ. ff. ex qui. cau. ma. itē ei. Itē ſiſ gnat ꝯ ꝙ ſuſpen ſus eligat. ſ. de cleri. excom. mi. ſi celebrat: et ibi ſoluitur.

i A qua. Ex hoc loco colligit̄ ꝙ archiepūs eēt ſuſpēſus ab offi cio ⁊ iuriſdictiōe vt dicebāt Lau. ⁊ Jo. ſ. de ꝯſue. cū dilectus.

Gloſa ſeq. ſignat contrarium.

k Suſpēſus. Sic patet ꝙ lꝫ culpa ſua inciderit in excōicationē vel ſuſpenſionē nō imputat̄ ei qḋ ex illa culpa ꝓceſſerit. xv. q. j. ſi cōcupiſcentia. ⁊. c. inebriaue runt. ⁊ eſt ſimile vbi culpa ꝓcedit: et tñ nō imputātur ea que ex culpa ſua proceſſerunt. ſ. de ſpon. veniēs ad nos. ff. de fur. l. verū. ⁊. l. qui iniurie. in p̄n. ff. de pub. ⁊ vec. ſed hi qui §. finantē. Arg. cōtra. l. diſtin. ſepe. ⁊. c. ſtudeat. ff. quod me. cau. l. ſi mulier. Joan.

l Preter ius. Qꝛ dñs papa pōt cōcedere prebēn das ſiue fuerit negligēs ſiue vigilās. ar. ix. q. iij. ꝑ p̄n= cipalē. C. de q̄dri. p̄ſcrip. l. bene a zenone. ⁊. ſ. eo. ꝓpo= ſuit. Itē arg. eſt hic ꝙ bona clerici dānati deuoluēda ſunt in fiſcū eccleſie. ſ. de cle. non reſiden. c. penul. ꝟ

Gloſa ſequēs ponit ſimile.

m Acceſſit. Sic miles commeatu accepto. l. ſtipē= dio quibus commeare. l. abire debet reipublice cau= ſa abeſſe videtur. quouſq in domo ſua ſtat: cum eſt in domo nec abeſt cauſa reipublice: q̄diu eſt in itinere habet priuilegium. ff. ex qui. cau. ma. l. miles. et. l. qui mittuntur. in fi. ſic ⁊ totum iſtud tempus quouſq re= ceperat ſe in domum ſuam non currit.

n Noticie. Sic. ſ. de ſup. neg. pre. licet. de hoc di.

ꝟ Con cor. l. ſi quis. et ibi bar. C. de de cu. li. x. Fal. le gata in utiliter ff. de le ga. j. Confir matio tria opat̄.

ꝟ Con cor. tex. l. l. inde me §. lo ḋq. cū no. ꝑ hoc. C. de ſacro ſan. ec cle.

computari. Idē basilien. epo et abbati sctē marie. ¶ Non valet littere ad officiu impetrate que de alteri⁹ colorata facti possessione non faciunt mentionē. h. d. fm verū ꝛ cōmunē intellectū. Et est text⁹ multū allegabilis: ꝛ hꝫ materiā quotidianā. Et hic decisio multū subtilis. Caplꝫ. vi.

Cum nris fuerit olī auribus intimatum preposistura ecclesie lausañ. tpe tanto vacasset: vt scdm statuta latera. concil. ad nos esset eiusdem donatio deuoluta: epo et canonicis lausañ. mādauim⁹ vt ppositurā ipam thesaurario lausañ. ꝯferrēt: quibusdā super hoc executorib⁹ deputatis: ꝛ ifra. ¶ Verū pfati epus ꝛ canonici litteris receptis ppositurā predictā non vacare dixerūt: qꝛ licet ille q ppositus fuerat in epm fuisset assumptus: ad ipsam tamen prepositurā post cōsecrationē suā denuo fuerat ab ipsis canonicis elect⁹ et eā sicut antea possidebat. ¶ Quod dicti executores dicētes ꝯtrariū esse iuri: ipsam prepositurā de iure vacātēꝫ auc. ap. prefato thesaurario assignarūt ꝛ infra. ¶ Auditor igitur sup hoc dat⁹ a nobis de mādato nostro decreuit vt qđ a memoratꝭ executorib⁹ factū fuerat obtentu litterarū nostrarū eo ꝙ p falsi suggestionē ꝛ veri suppressionē fuerāt impetrate: cum ppositura illa nō vacaret de facto: qꝛ talis possessio plus habet facti ꝙ iuris: habereꝭ irritū ꝛ iane. ¶ Nos vo sentētiā eiusdē ratam hñtes / mandam⁹ quaten⁹ nisi pdict⁹ epus sufficiēter ostēderit ꝙ vel ex idulgētia se. apo. speciali / vel

ctum est. s. e. c. nulla. nā is q nescit potestatē experiendi nō hꝫ. ff. de calum. annus. in fi. ꝛ ij. q. vj. biduū. ꝛ ff de edil. edic. cum sex mēses.

Diuisio

Cum nostris. ¶ Diuidiꝭ. nam primo ponit gratiam ꝛ executionem thesaurario concessam. secūdo exceptionē cōtra illam: tertio processum executorum. quarto pnūciationē auditoris. qnto pnūciationis cōfirmationē. secūda ibi. verū. tertia ibi: qđ dicti. quarta ibi: auditor. qnta ibi nos vero. Ab. si.

a ¶ De iure. De facto tamē nō valebat. vt. j. sequitur.

¶ Gl. se. queris arg. p. soluit cōtrariū. l. sine querit. pōst opi. Johan. sed contrariū soluit.

b ¶ Assignarunt. Sed nunqđ possunt hoc facere executores quibus hoc soluꝫ mandatū est: vt aliqs moneant recipe aliquem in fratreꝫ eosdem si noluerint ꝯpellendo? videtur ꝙ sic cum omnia accessoria intelligātur sibi cōmissa. s. de offi. delega. preterea. ꝛ c. prudētiam. in fi. ff. de pcur. ad rē mobilē. et. l. ad legatū. Sed nō est ita: qꝛ forma mandati diligēter est seruanda. s. de rescrip. cū dilecta. ꝛ s. de offi. deleg. venerabiꝭ. ꝛ xxvij. q. j. si custos. sed si mandeꝭ sub hac forma: mādatum exequi nō tardetis. scdm quod mandabaꝭ istis executorib⁹: vt patet in integra: tunc possunt facere quod dicit littera ista. scdꝫ ꝙ isti fecerūt. sed factū istoꝝ effectum nō habuit: qꝛ nō vacabat prepositura de facto et littere nō valebāt ipetrate tacita veritate: vt diciꝭ in fine. Si vero simpliciter mādetur sub hac forma. mādamus vt tales cōpellatis: vt talem recipiant in canonicū ꝛ in fratrem: tūc non possunt illum ponere in possessionē siue inuestire: sed simpliciter cōpellere hoc vidi de facto. Sꝫ si mādetur vt illum mittant in possessionē prebende: nūquid possunt excōicare contradictores ꝛ impediētes? Johan. dicit ꝙ non: qꝛ executio tm̄ et nō coertio eis mādata ē. ego credo ꝙ possunt. qꝛ illa executio nulla esset si coertionem aliquā nō haberet. s. de offi. deleg. ex litteris. ꝛ ff. de iurisdi. om. iudi. l. iij.

Executor datus ad mittendum in possessionē pt excōicare ꝯdictores.

¶ Glo. se. notat ꝛ remittit.

c ¶ Suggestionē. Ex hoc videtur ꝙ si cōmissio per falsi suggestionē sit ipetrata: et iudex eā secut⁹ tulit sentētiā ꝙ sententia non teneat ipso iure. argu. s. de rescrip. cōstitut⁹. et. s. de re iudi. cum J. ꝛ A. ꝛ C. si ex fal. instru. falsam. sec⁹ videꝭ si eā nō sequitur. vt in c. eū. J. ꝛ A. de hoc dictū est. s. de rescp. ad audiētiā. ij.

¶ Glo. seq. arg. ad qstionē quid de pmo rescripto qñ non fit mentio in secundo.

d ¶ De facto. Ex hoc videꝭ ꝙ ad hoc vt rescriptuꝫ nō sit viciosum nō solum ea que iuris sunt narranda sunt: sed etiā ea q sunt facti. pari rōe videꝭ ꝙ si secunduꝫ rescriptuꝫ non faciat mentionē prioris rescripti inualidi ꝙ non valeat secundū: sꝫ nō est ita. s. d ꝯfir. vti. bone. qꝛ lr̄e priores non dicūtur priores. sed nulle poti⁹ exceptione apposita. vij. q. j. fact⁹ est. nec littere q non valent debēt prestare impedimētū secūdis q valent. J. d iurepatro. il lud. ff. d leg. j. si seruus legatus. §. si fune. ff. de vbo. oblig. si da vi stipuler vbi stipulatio que potest elidi p exceptionē nō impedit secundaꝫ. sic possessio non dicitur vacua quā alter quocunqꝫ mō possidet vel detinet. licet reuera null⁹ possessor sit. ff. de act. emp. et ven. l. ij. §. vacua. Ber.

e ¶ Talis possessio. s. que habetur ab eo qui habet plures dignitates.

¶ Glo. seq. tractat. de triplici possessione.

f ¶ Plus hꝫ facti. No. ꝙ alicui possessio acquiritur qñqꝫ q hꝫ plurimū iuris et minimū facti: ꝛ sic acquiritur michi possessio p fuū: vel p eū quē habeo in potestate. vt. ff. de acqui. pos. possessio qꝫ. ꝛ tūc igranti acquiriꝭ possessio: ꝛ currit vsucapio. ff. p solu. l. ij. i fi. Qñqꝫ possessio hꝫ multū iurꝭ ꝛ facti. cū acquiriꝭ p pcuratorē: ꝛ ignorāti acquiriꝭ. sed vsucapio nō pcedit nisi sciēti. C. de acqui. pos. l. j. ff. p solu. l. ij. cū. l. seq. et ff. de acqui. pos. possessio qꝫ. §. ij. qñqꝫ possessio habꝫ parū iurꝭ et plurimū facti. vt illa que corpore nostro acquiriꝭ: qꝛ ibi animus noster necessari⁹ est. C. de acq. pos. licet. et tūc vsucapio nō pcedit sine corporali possessione. ff. q. ex cau. ma. l. denīqꝫ si emptorē. cū. l. seq. et talis est hec possessio: qꝛ habꝫ pl⁹ hic facti ꝙ iuris immo nichil iurꝭ hꝫ hic nisi ostēdat ꝙ post cōsecrationem ppositura iusta de cā fuerat ei concessa: qꝛ si haberet aliqđ iuris nō cōpelleret ad renunciandū sine cā. xvj. q. vij. inuentū. lvj. di. satis puersum. Itē in acquirēda possessione plurimū facti cōsistit: ꝛ parū iuris: qm̄ sine corporali actu nō pcediꝭ: vt pdic. l. licet. in retinēdo plurimū iuris est: qm̄ solo aio retineꝭ. C. de acq. pos. nemo ambigit. ꝛ. l. iꝫ. ꝛ solo animo perdiꝭ ff. de acqui. pos. possideri §. in amittenda.

Possessionis tres sūt spēs.

Glo. seq. q̄rit ꝛ soluit ꝛ huic decre. duplr r̄ndet.

a Justa cā. Not. ꝙ ex iusta cā pōt qs hr̄e plures dignitates ẜm antiq̄ iura inconsulto dn̄o papa: vt h̄ colligit: hodie ṽo nō licet sine sp̄ali dispēsatiōe dn̄i pape. ẜ. de p̄ben. de multa. iusta cā posset esse paupertas.

ex alia iusta causa ꝛ necessaria sibi post cōsecrationē suā p̄positura cōcessa fuerit memorata: ipsum ad resignationem ipsius (si spōte noluerit) ꝯpellatis. deinde lausan̄. capitulū ad conferendam eam thesaurario supradicto diligētius inducere ꝓcuretis.

Idem archid̄. richimūdie.

Ubi ꝯstat bn̄ficiū collatuȝ ꝑ habētē ptātē ꝑ exceptionē abiuratōis ꝛ renūciatōis nō dȝ possessio retardari. C. vij.

Post electionē ꝛ cōfirmationē epi elien̄. vacante archidiaconatu richimundie quē tenuerat: eboracen̄. archiep̄s eum tibi ꝓpria liberalitate ꝯcessit: dās eboracē. caplo in mādatis vt te i archidiaconū recipere ꝓcurarēt. cui⁹ noluerūt mādato parere. q2 pre. n. int̄ alia q̄ decano ꝛ caplo eboracē. suo priuilegio noscit̄ idulsisse/ ordinationem canonicoꝝ seu ꝑsonarū liberam esse decreuit vt videlȝ idonea ꝛ honesta ꝑsona: cui archiep̄s vacantē i eccl̄ia eboracē. p̄bendā vl' dignitatē duxerit ꝯferēdā: ẜm antiquā ipsius eccl̄ie ꝯsuetudinē p̄sentaretur decano ꝛ capitulo supradictis: ꝛ infra. Si qs ꝯtra consuetudinē hmōi in ecclesia ip̄a esset ꝑ aliquē introduct⁹: nec ꝑ persona nec ꝑ canonico haberet̄ ꝙ si archiep̄s infra t'minū lateran̄. ꝯcil. ẜm formā p̄scriptā ꝑsone idonee nō cōferret: liceret decano ꝛ caplo auctoritate apo. iuxta eiusdē cōcil. statuta cōferre. ꝛ Cū igit̄ i l'ris archiepi directis caplo de decano mētio nullaten⁹ haberet̄: ꝑ cuius manū debebas in caplo inuestiri ei⁹ mandato extitit cōtradictū: ꝛ infra. Ipsi⁹ igit̄ institutionē ꝓpter p̄missas ratiōes a caplo reprobata: ipsi intelligētes archidiaconat⁹ donationē ad eos tam auctoritate latera. cōcil. ꝙ̄ i-dulti sibi priuilegij deuolutā R. de sancto eadmundo illuȝ vnanimit' ꝯtulerūt: inuestiētes eūdē de ipso ꝛ solēnit' installantes. Processu ṽo t̄pis p̄fat⁹ archiep̄s post resignationē et abiurationē a te factam et receptā ab ipso/ eidē R. archidiaconatū contulit antedictum. q̄ archidiaconatū ip̄m tā rōne prime ꝙ̄ scōe

Benefi ciū duplex cu ratum per aliquem de fctō possideat: an valeat primi impetratio hoc tacito.

vnio. e. ẜ. de preben. exposuisti. Sed pone ꝙ aliqs hn̄s bn̄ficiuȝ cū cura alarū recipit aliud bn̄ficiū cū cura alaꝝ ꝛ nichilominus retinet primum quod vacat ip̄o iure. alius dicēs bn̄ficiuȝ vacare impetrauit litteras a dn̄o papa ad delegatuȝ vt illd̄ bn̄ficiū sibi cōferat si est ita nulla mētiōe habita i litteris de tali possessione: nūq̄d valēt littere taliter ipetrate? Credo ꝙ valeant. ꝛ sicut ille ad quē pertinet collatio illi⁹ bn̄ficij pōt illud ꝯferre possessore irrequisito vt dicit ẜcre. illa ẜ mulra. e. ẜ. ẜ elec. cū in cūctis. que loquit̄ i ep̄o sicut dicit ita delegat⁹ iste pōt cōferre bn̄ficiū illud cū in hoc eandē habeat ptātem. nō obstāte ꝙ ẜ hoc in l'ris mētio nō habet̄. Sed hic nō valuerūt l'e q2 ex noua cā potuit eligi de nouo post suā cōsecrationē ad p̄positurā eandē vacantem ꝑut papa mādat inquiri. sec⁹ si non fuisset post ea elect⁹: sed p̄posituram retinuisset ex prima ꝯcessiōe credo ꝙ tenuisset collatio executoꝝ ꝑ decre. p̄dictas. Uel dicas l'as tales nō valere iure nouo illi⁹ decre. de multa. ꝛ idem credo in ꝑsonatib⁹ ꝛ bn̄ficijs curam animarū habentib⁹. secus in bn̄ficijs simplicib⁹. aut si vnū beneficium sit cū cura vel ꝑsonatu: et aliud sine cura vel ꝑsonatu: tūc est faciēda mētio de possessione facti. alr̄s non valent. Ber.

Glo. seq. querit et soluit.

b Inducere ꝓcuretis. Et nunq̄d p̄nt ad hoc eos compellere vt eū recipiāt ẜm ꝙ p̄nt ep̄m compellere vt renūciet? Non credo ꝙ possint cōpellere eos: quia monitores tm̄ esse videntur.

Post electionem. Contra agentem possessorio adipiscende nō obstat exceptio resignationis ꝛ abiurationis. sed iste intellectus nō facit ad titulum et ideo summat̄ scd̄o. Dignitas nō vacās alteri conferri non pōt. Et sunt due partes. in prima facti narratio. in secunda ipsius diffinitio ibi. q̄m. et q̄libet ps subdiuiditur vt de se patet. Ab. si.

Glo. se. reci. ꝑ ꝯtrariū ẜ decre. eū in cunctis. q̄s duplr' soluit.

c Confirmationē. Supple ꝛ ꝯsecrationē: q2 alr̄s nō dr̄ vacar̄ plene. ẜ. ẜ elect. eū in cunctis. vl' ipse elect⁹ cōsensit vt archidiaconat⁹ ipsi⁹ daretur magistro h. ꝛ sic ṽe vacauit.

Glo. se. signat cōtrarium ꝛ soluit. Impugnat allegationē quā i fine coadiuuat

ꝙ fa. ad hoc tex. i. i. q̄d th̄. s ẜ arbi.

d Ordinationeȝ. i. institutionem. Sed j. s. e. ṽ. ꝙ si archiep̄s infra terminū lateranen̄. ꝯcil. ẜ p̄scriptā formā ꝑsone idonee nō ꝯferret. ẜc. ad caplm ꝛ decanū ꝑtinet institutio in capitulo et in stallo. ad archiepm aūt pertinet institutio in prebendes dignitate. id est collatio bn̄ficij vl' dignitatis. vt. j. ver. ꝑsone idone.

e Nullaten⁹. Nec erat necesse facere mentionem de pte. i. de decano: cum pars teneat̄ i toto. xcix. dis. legimus. in ẜ. ꝛ. xiiij. q. v. penale. de conse. di. v. non mediocriter. ff. q̄s me. cau. l. j. ff. de reg. iur. i toto. sic etiā ep̄s in eccl̄ia. vij. q. j. scire. Sic noie populi cōtinentur senatores. insti. de iu. natu. ẜ. plebs. sic ꝛ familie appellatiōe ipse dn̄s familie ꝯtinetur. ff. de verb. sig. familie. q̄ꝙ tn̄ noie eccl'e non cōprehendit̄ ep̄s. lxiij. di. ẜ. ex his. ꝛ. j. de ṽbo. sig. cū clerici. ꝛ. lvj. dis. apostolica. et. j. de testa. requisisti. Arg. cōtra p̄dicta ꝙ pl⁹ valet sp̄alis nolatio ꝙ̄ generalis. xxiij. dist. ꝙ̄ꝙ. cū suis ꝯcor. ꝛ. ẜ. de rescrip. sedes apostolica. cū suis cōcor. ꝛ. c. eam te. Jo. ẜ

ẜ Concor. l. ii lud. ff. de minō. e. l. itē apo ẜ. hoc edic. ff. de iur.

f Institutione. i. collatione.

g Reprobata. i. non admissa.

h Resignationē. hoc ꝓponebat̄: sed nō fuit p̄batū. sed si p̄baret: q2 tn̄ petebat̄ confirmatio rōne p̄me cōcessiōis q̄ non tenuit nō ꝓdesset: sed forte tenuisset rōne scōe cōcessionis. ab archiep̄o facte: imo videtur

q non: dũmodo locũ vincẽtis scienter occupauerit. j. q. j. in primis. ver. ꝑn.
Glo. seq. obijcit et soluit.

a Cõfirmari. Ex hac lr̃a vr̃ q. R. erat in possessio ne archidiaconatus. h. petebat ei restitui: qr agebat possessorio ꝯ R. vt dicit in glo. ð his. ꝯ tñ dicit de cre. ẽ. de testi. cõ statuit. vbi dr q h. non spoliauit istũ. R. sed lr̃a il la inferior. s. sup eo durim silen= tiũ iponẽdũ rc̃. potius ostendit q ageret de ꝓprie tate: qð verius pu to ex eo qð dicit petijt cõfirmari si actum fuisset possessorio ꝯ R. nõ fuisset ꝯdem nat sup ipso ar chidiaconatu: sꝫ sup possessiõe ip sius vel q̃si. Tu dic q vterq3 age bat et petitorio et possessorio. ẽ. de cã pos. r ꝓpe. cum sup egri.

b Constitit per confessionẽ R. vt patet i an= tiqua decre.

c Institutio ne. de te facta.

d Reprobata. Que primo debuit reprobari. ante q̃ transitus fieret ad scðam. ẽ. de elec. ꝯsiderauimus ca. bone memorie. ij.

e Regulã. ẽ. e. c. j. r. vij. q. j. non furem.

f Effectũ. Qr non constitit q tpð sex mensium fu isset elapsum ex respõsione. R. vt patet in antiqua.

Glo. seq. ponit quattuor lecturas.

g Renũciatione vel abiuratione. De his enĩ corã papa fuit ꝓpositũ sꝫ nõ ꝓbatũ: vt dixi: sed Jo. dixit q siue hoc ꝓbatũ fuisset siue nõ ex quo iudex ꝓcessit ad sniam amplius audiri nõ debet. ẽ. de re. iudi. int mo= nasteriũ. r. c. suborta: r iõ nõ admisit eã in modũ exce ptionis: qr calũniose hoc obijcere videbat: vñ lꝫ nõ ad mittat in modũ exceptionis admittit tñ i modũ accu sationis sic. ẽ. de ap. ꝯstitut. in fi. vbi de hoc. vel intẽ= tabat possessoriũ: vñ nõ hꝫ locũ h talis exceptio. ẽ. de rest. spo. c. ij. Ex antiq̃ bñ colligit q possessoriũ intẽta bat vel iõ nõ fuit audit iste R. qr si vellet ꝓbare q al ter renũciasset: vel abiurasset: ꝓpterea nõ obtinuissꝫ ex quo sua electio nõ tenebat. ar. ẽ. de rescrip. olim. et idẽ R. nitebat ex ꝯcessione capl̃i q̃ nõ tenebat. arg. ẽ. de rescrip. olim. Uel illa est potior causa q̃re hec pñt postea opponi ne videlicꝫ p surreptionẽ habeat digni tatem: qr si renũciauerit vel abiurauerit vel post tpð elapsũ elect fuerit nõ põt licite remanere: qr nõ hꝫ ca nonicũ ingressũ. ẽ. de electiõe. cũ dilec. ẽ. de ap. ꝯsti= tutus. r sic ptꝫ q talis snia siue ꝯfirmatio nihil noui tribuit: si ꝓbabit aliq̃d de premissis r ita q̃si sub con= ditione sententiauit papa. Jtẽ habes hic q mora nõ

cõcessiõis sibi assignatũ p se. apo. petijt ꝯfirmari[a]. r infra. Cũ ꝯstitit[b] nobis archidia conatũ p̃dictũ tibi per ebora cẽ. archiepm̃ primit fuisse cõ cessum: r q institutiõe[c] facta p ipm̃ sꝫ iuris ordinẽ minime reprobata[d] / archidiaconat non vacans nõ potuit nec de buit in aliũ rite trãsferri: me= morato R. q̃ cõtra iusticie re gulã[e] in archidiaconatũ alte rius puehi se ꝯsensit: sup eo du rum silẽtiũ imponẽdũ: sniali ter decernẽtes: vt institutio facta p archiepꝫ de te sortiat effectũ[f]. Exinde si sup renun ciatione[g] vel abiuratione vel aliquo p̃missoꝝ aliqs q̃ velit et valeat aduersus te quicq̃ duxerit ꝓponẽdũ: ordine po terit iudiciario experiri. Jdeꝫ c. canonico tridẽtino. Re= cepto in canonicũ tenet capi tulũ ꝓuidere q̃cito facultas se obtulerit. Ca. viij.

Cum sup qõne tridẽñ. p̃bẽde: r ifra. Cũ aũt ꝯstet te in canonicũ tridẽñ. ecclesie fuisse receptũ: lꝫ receptionẽ tuã factã cõtra lat.[h] ꝯci. pars aduersa proponat: qr tñ ꝓba tũ nõ[i] extitit. nec ipi canonici videbant tibi hoc opponere posse[k] de iure: q̃ se fatentur te cõtra statuta p̃fati ꝯcilij rece pisse. Sentẽtialiter decer= nimus: vt tibi q̃cito se facul= tas obtulerit p̃bendale bñfi= ciũ in tridẽñ. eccl̃ia conferat cũ ex q̃ recept es in canoni= cũ: nõ debeas carere p̃bẽda[l]. Jdẽ epo et magistro. P. ca= nonico hildeseñ. Si habẽs prebendam / in eadem eccl̃ia recipit dignitatem cum pre= benda vel aliã prebendã: va= cat prima: et q̃uis a supiore

potest purgari. de hoc dixi. ẽ. eo. nulla.

Cum sup. Primo ponit rationẽ diffinitionis r allegationẽ ꝯ illã: et duas respõsiones ad cã se= cundo diffinit ex ratione cõcludens ibi. sñialiter. Ab.

h Lateraũ. concilium. ẽ. eo. ca. ij.

i Non exti= tit. Jõ tibi nõ no cet. C. de ꝓba. cũ ꝑcibus. sꝫ nocet ipsis cõfitẽtib. C. ð fi. istru. l. iij. vñ puniri pñt tã q̃ ꝯfessi. ẽ. de cõ fes. cũ super. B.

Glo. seq. coad iuuat textũ per tres rõnes. ꝯ p̃= mas duas alle. duo iura. ꝯ ftiã tria. demũ obij= cit r sol. dupl̃r.

k Posse. Qr frustra legis au xiliũ iuocat q̃ cõ mittit in legem. J. de vsur. qr fru stra. r mutua de licta pari cõpen satiõe tollunt. J. de adul. ca. pe. r c. vlt. ff. ð do. l. si duo. ˜ solu. ma. viro. ẽ. de excep. cũ ecclesiastice. Ar. ꝯ J. de simo. veniens. r J. e. ex tenore. ‡ vbi de hoc. p̃terea tur= pitudinẽ suã allegabãt vnde nõ debuerãt audiri. J. ð do. inter dilectos. Et sic obstat alicui ꝓpriũ factũ licꝫ sit iniustũ. sic. ẽ. de cle. ꝯiuga. diuersis fallacijs r ð fi. presbyt. veniẽs. xxviij. dis. diaconi. ff. de adoptio. post mortem. ff. de seruit. ru. pred. per fundum. Arg. ꝯ. lv. dist. penitentes. xxxv. q. ix. q quis. ẽ. de preben. cũ nõ ignores. Sed nonne in pari causa turpitudinis poti= or est ꝯditio excipientis. ff. de ꝯdi. ob tur. causam. ibi autẽ. ẽ. de p̃ben. relatũ. r. c. dilecti. itẽ ꝯtra. J. e. ex teno re. So. hic cleric ille iã erat receptus in canonicũ: et ideo potior fuit ei cõditio: secus si ꝓmissionẽ solũ ha buisset vel receptus fuisset ad proximã vacaturam. q̃ non tenet. J. e. ex tenore. r. ẽ. e. ca. ij. r. iij. r qr probatuꝫ non fuit q cõtra ꝯciliũ recept fuisset. hoc potius sol uit contrarium.

Glo. seq. obijcit r soluit.

l Prebenda. Nota. q q̃ receptus est in canonicuꝫ diu p̃bẽda carere nõ dꝫ: sic. ẽ. de p̃ben. r dig. relatũ / et ca. dilectus: sed illa dilect / ꝯdicere videt. ibi enĩ mã= dat papa q distributiones q̃tidiane ꝯferant: r hic ex pectat quousq̃ vacauerit beneficiũ quare nõ mãdat hic dari distributiones? Rñdeo hic fuit receptus sim pliciter in fratrẽ r sociũ nulla mentione habita de ali qua vacatura: r sic dꝫ expectare vacaturã: vt hic dici tur: r in. c. dilectus. fuit recept in fratrẽ: ita q nihil p ciperet: nisi loco ꝓxime vacature: qð non licuit. et iõ fuit illð cassatũ. vnde papa noluit q illi darent eccle= siasticas distributiones ꝓpter vitium expressum: qð credo fuisse factũ ex gr̃a. Hic noluit facere hãc gr̃am

‡ Con cor. tex. in. l. fi. r ibi Cy. C. de cõ pen.

Canõi catum habẽs diu pre benda carere nõ dꝫ.

ante q̄ iste. T. fuit recept⁹ in fratrē vacauit prebēda τ alius eā habuit: vt habet in integ. B.

diuisio

Litteras. ¶ Primo ponit ɔsultatio: scdo respon- sio ibi: cū igit. Prima subdiuidit. nā primo po- nit formā mandati pro actore directi: scdo allegatio- nem actoris ibi: de facto. tertio defensionem rei ibi: sed ꝑpositus quarto elicit du bia ex predictis ibi: vnde. Ab.

a ¶ Propositum. Ab ipso. d. clerico.

b ¶ Electus. Nihilominus reti nuit ꝑbendā et canoniā minorꝫ ecclie put seqr.

c ¶ Ex ɔsuetu dīe. Hec ɔsuetu- do poti⁹ fuit cen senda corrupte- la. ꝫ. de ɔsuetu. ad nostrā. τ duo bus. c. se. ‡ qr q̄t ꝑbende. vel per- sonatus sunt in ecclia: tot cano- nici debēt cōsti- tui. ar. ꝫ. eo. nul la. τ. ꝫ. de instit. i ecclia. et. lxxxix. di. singulariter. τ. ꝫ. de preben. ꝺ multa.

‡ Con- cor. l. ceōs iu- dices cū glo. j C. ꝺ de- cu. li. x. τ tex. in auté. vt nulli iu di. ꝭ. j. i gl. ma- gna col la. ix.

d ¶ Cōfirma- uit. qd̄ facere nō potuit. ꝫ. de ele. dudum. ij.

¶ Glo. se. reci. p q. an eps possit eidem ɔfirmare plura bñficia in vna vl̄ diuersis ecclijs: alleg. q nō subdit illō ve rū in ꝓhibitis p decr. ꝺ mīra vel i beneficijs eccle- si. ij. iura τ finit tit demū ꝫ etiā in vna dispensa ri posse ex causa

sibi ɔfirmet: tn̄ valet ipetra- tio p aliū facta de ipa: etiā ta cito de possessione alterius q̄ colorata nō est. h. d. ꝭm verū intellectū panor. c. ix.

Litteras vr̄as accepi- mus q cum p. D. clerico vo- bis scripserim⁹: vt eū de pre- bēda vacāte sancti vuiscardi bremenē. quā dicebat ad do- nationē nr̄am fuisse iuxta la- te. cōci. statuta deuolutā cu- raretis auc. apo. inuestire: τ in fra. De facto fuit propositū ᵃ corā nobis: q. ꝭꝺ. ꝑposit⁹ q̄n- dā simplex canonic⁹ eiusdem ecclie de ipa in maiori ecclia in canonicū est elect⁹ᵇ: τ post modū anni spacio euoluto: i ipa ecclesia sc̄ti vuiscardi in ꝑ positū est assumpt⁹: priorem ꝑbendā nihilomin⁹ retinens quā i ipa ecclia tūc habebat. ¶ Sꝫ ꝑposit⁹ allegabat ecō- tra. q erat ex cōsuetudineᶜ ge nerali q vn⁹ i eadē ecclia plu res hr̄et ꝑbendas: τ cū archi eps bremē. prepositū ipm de ꝑpositura i plena synodo in- uestiret: tā ꝑpositus illam q̄ ꝑbēdā ei de canonicoꝝ ɔfir- mauitᵈ assensu: τ infra. Uñ cū vobis dubiū videret vtrū cū aliqs de vna ꝑbēda eligit ad aliā: statim prior vacare inci piat: an p sniam debeat abdi cari eidē: an ꝑpter confirma tionē hmōi que superius est expressa prebēda illa dici de beat nō vacare: nos consule- re voluistis. ¶ Cū igit si ita est: prebenda illa τ si nō de fa cto: de iure tn̄ vacare nosca- turᵉ. mādam⁹ q̄ten⁹ dictū ꝑ- positū vt illā sine difficultate resignet ap. re. cogatis. quā cū de facto vacauerit: cleri- co memorato cōferre curetis Idē epo et archipbr̄o papi. ¶ In ecclijs nō nūeratis va catio ꝑbendaꝝ seu canonica tuū possibilis non est: nec fit ibi deuolutio ad supiorē ex negligētia semestri in non ꝓ uidēdo ecclesie de ministris h. d. τ. est casus no. c. x.

Ex pte hasten. ecclie no stris est aurib⁹ itimatū: q cū quedā ꝑbēde in ipsa p q̄truor ānos τ ápli⁹ vacauissent: ha- sten. eps q̄sdā ibidē instituit: credēs sibi hoc ex late. ɔci. li- cere. Instituti aūt sciētes nō esse firmā institutionē huius- modi ad mediolanen. archi- episcopū recurrerūt q̄ eosdē i canonicos hasten. ecclie or dinauit: τ i corporalē posses- sionē prebendarū induxit: ca pitulo eiusdē ecclesie preben te assensum. tribus tātum ex ceptis qui se institutioni hu- iusmodi opponere ᶠ curaue- runt τ infra. ¶ Eadē vtraq̄

beneficiū τ ecclīam: sed in ꝑsonatib⁹ τ beneficijs curā animaꝝ habentib⁹: sed vt in eadē ecclesia habeat qs plura beneficia eps dispensare non potest: vt hic colli gitur cum dicatur: q talis prebēda de iure vacet nō obstāte cōfirmatione archiepi predicti: preterea simi le habes. ꝫ. e. cū vr̄is. ff. ad muni cipa. l. muni- cepo. ij. et. C. de pac. do. si muli- er. xxvj. dist. acu tius. in fi. ar. cō- tra. ff. de acti. et obliga. quotiēs et. C. de rei vxo. act. l. vna ꝭ. scié dum. Joan. De hac dispensatio ne. dixi. ꝫ. de pre bend. de multa. sed melius. ꝫ. de elec. dudū. ij. in glosa. nota ergo Uel dic q id con firmatio non va luit. qr p talē cō- firmationē non intēdebat dispē sare cū illo: qr sic est necessariū. vt dispēsatio expri mat. j. ꝺ scisma. c. ij et ita ɔfirma tio nō valuit cū tam vacaret. de iure lꝫ non de fa cto nec archiepi scop⁹ intēdebat dispensare cū ip so: et si eā fuisset poterat dispēsa re cū ipo. vt. ꝫ. e cū nostris. Ber.

dispēsare pñt: cū mō non sint sub eodē te cto.

Ex parte. ¶ Concili um lateran. lo- cū non habet vbi nō sunt distincte ꝑbēde. nec cert⁹ canonicoꝝ nūe- rus. h. d. Prima pars ponit facti narrationem. se cunda partiū cō fessionem ibi: tā dē. tertia sniam ibi: nos igit. q̄rta gr̄am ibi. qr vo. ab.

Summarium.

diuisio

e ¶ Noscat. Per hoc vr̄ q eps nō pōt alicui cōferre plura bñficia. ꝫ. de ꝑbē. ꝺ multa. qr nō pōt dispēsare q aliqs habeat plures ecclias vl̄ ꝑbēdas intitulatas lxx. di. sanctorū. itē eo ipo q trāsiuit ad secundam ec- clesiā vacauit prima. xxj. q. ij. si quis iam translat⁹. et ꝫ. de elec. cū in cunctis. τ. ꝫ. de preben. de multa. τ ē si. ff. de re iudi. l. iiij ꝭ. si qs ex ɔuētione. ff. de diuor. l. vl. in fi. Et hec q̄ dicta sunt locū habēt qn̄ recipit secūdā ecclesiam tāq̄ intitularā cū cura animaꝝ: secus si re- cipiat simplex beneficiū / qr per constitutionem illam ꝫ. de preben. de multa. non videtur epis adempta di- spensandi facultas circa beneficia simplicia: vt circa

Epi in plurib⁹ simpli- cib⁹ di-

¶ Glo. seq. In pn̄. τ fi. argu. collegiū vel eccliaꝫ ꝑ vnū posse defendi dūmodo. τc. arg. idē in agendo etiā si- ne cautione: sed tenet contrarium.

f ¶ Opponere. videtur ergo q duo vel tres de colle gio defendere pñt ipꝫ collegiū inuitꝭ aliis sicut τ age re. xij. q. ij. liceat. ff. de lib. cau. l. i. ij. τ. iij. sed tamē isti re portauerūt ɔtrā sniam: qr nihil rōnabile ostēderūt q̄re possent ceterꝭ obuiare. τ est arg. q si vnus canonicus velit agere ꝓ ecclia q nō sit necesse ostēdere stas de rato sed hoc non est verum. ꝫ. de iudi. cām. τ. ꝫ. ꝺ offi. dele. coiam. Et est hic no. q vnus vel duo pñt se oppo

dere p defensiōe eccl'ie: si rationabilē cām ostendāt. J. de his que fi. a ma. par. ca. cum in cunctis. ⁊ hic.
¶ Glosa sequens no. de suppletione ⁊ remittit.
a ¶ Utraqꝫ pars. Nota q̄ dn̄s papa supplet hic de facto. de hoc dictū est. J. de elec. cū nobis. ⁊ J. ꝺ postu. prela. bone. j.
b ¶ Distincte. Et ita vbi prebē de distincte non sunt nec cert⁹ canonicoꝝ numerus diffinit⁹ nō dicit vacare prebēda: † nec locū habet sua cōstitutio. J. e. nulla. vt hic patet: sic etiam dicit ꝺ cōmuniter vtaētibus: q̄ nō debēt facere portiōes inter se. arg. xij. q. j. q: tua. ibi ergo nō dicitur vacare prebēdam: sed vbi certū qd datur quotidie cuilibet psone p se viuenti et vbi est certus numerus tantū constitutus. Lau.
¶ Glo. se. ar. ad idē ⁊ signat ꝯtrū.
c ¶ Capitulū. Arg. q̄ si aliā ratio allegatur: et alia ratio mouet iudicē q̄ non allegat iudex ex officio suo pōt eam supplere: ⁊ secundū illā ꝓcedere. J. de ele. cū nobis. ff. de peculio. quesitū § penul. ⁊ ff. deposit. l. j § si apud. ⁊ ff. ꝺ pe. he. l. viii. sed arg. contra. J. de iudi. c. examinata. j.
d ¶ Suppetāt. Hoc semp cōsiderādū est. J. de insti. c. j. ⁊ c. auctoritate. C. de sacrosan. eccle. l. i ecclesijs. et J. de vi. ⁊ hone. cler. c. qm̄ vt ait. ⁊ ita obtinet hic pars ista, nō ex illa cā quā allegauit p se. s. institutionē ep̄i ⁊ archiep̄i: sꝫ q: papa inuenit eos institutos p ep̄m de cōsensu capl'i: ⁊ si cert⁹ numerus esset constitutus: adhuc nō valebat institutio archiep̄i vl' ep̄i: cū potestas conferēdi prebēdas illas translata fuisset ad papam cum iam p quattuor annos vacauissent. J. eo. nullo.
¶ Glosa sequens notat s̄m consuetudinem ⁊c̄.
e ¶ Cōsuetudinem. Nota q̄ cum dn̄s papa scribit p aliquo eligēdo semp facienda est interpretatio s̄m ꝯsuetudinē ecclesie illius. J. de cōsuetudine. cū olim † nec enim minuēdi sunt reditus cōsueti. J. de censi. ꝓhibemus. et quilibet eū gradū ⁊ honorē retineat quē ex consuetudine pristine ꝯditionis meruit. C. de offi. prefec. vr. l. vlt. ⁊ ita licet non sit numerus cōstitutus tamen tot sunt ibi cōstituendi quot consueuerunt ibi esse dū tamē sufficiant facultates. al's si nō sufficerēt deberet reduci numerus ille ad eū numerū quot possent ꝯgrue sustētari in aūt. vt deter. sit nu. cle. in viii. co. col. ij. inuestigantes. B.

† Adde pro hoc tex. l. l. j ⁊ qd ibi no. C. vt q̄ de. aduo. par. iu. supple.

† Adde ꝯcor. in l. si. cuꝝ no. ff. ꝺ re. di. p̄ na. bal in p̄liu. feu. l. c. j. ꝺ feu. cog.

pars^a concorditer est cōfessa q̄ in p̄dicta eccl'ia non erant distincte^b prebēde: nec canonicoꝝ nūer⁹ erat cert⁹. ¶ Nos igit̄ intelleximus euidēter statutū late. ꝯcilij de bn̄ficijs vltra sex mēses vacātib⁹: locuꝫ in hoc articulo nullaten⁹ habuisse: ⁊ si forte hasten. eccl'ia canonicorū pateret̄ defectū. vn̄ institutio p archiep̄m vel ep̄m facta occasiōe ꝯcilij memorati: carere dꝫ robore firmitatis. ¶ Qꝛ v̄o totū capitulū^c trib⁹ exceptis p̄dictoꝝ receptiōem affectat: nec ab illis trib⁹ aliqd rōnabile cōtra ip̄os obiectū est ⁊ ostensum: mādam⁹ quaten⁹ si asten. eccl'ie suppetāt^d facultates: s̄m ꝯsuetudinē^e hactenus obseruatā p̄dictos clericos p canonicis faciat̄ h̄ri. Idē ep̄o ⁊ capl'o laudunēsi. ¶ Hn̄s ptātē prebēdi no pōt de iure alteri tradere ptātem cōferēdi primū beneficiū qd vacabat. Ca. xj

¶ Constitutus. ¶ Diuidit̄: q: in prima ponit̄ gratie petitio. in secūda exauditio ipsius ibi: quocirca. in tertia future fraudis ꝓuisio ibi: q: vero. Ab. diuisio
¶ Glosa sequens soluit tres questiones solutas iure nouo. vltī. adhuc querit ⁊ soluit.

Constitut⁹ i p̄ntia nostra. H. ecclesie vr̄e canonicis humiliter intimauit: q̄ tu frater ep̄e potestatem ei dedisti sacerdotalē cōferēdi prebendā: q̄ primo i eccl'ia vestra esset vacatura: et remen. archiep̄s tūc apo. se. le. vob̄ filij capl'i auctē nr̄a precepit vt cum prebenda ipsa vacaret: psonā illā cui vellet eam H. conferre sine interpositione alteri⁹ psone reciperetis ad ipsam: ⁊ infra. ¶ Quocirca mādamus quaten⁹ personam illā cui memorat⁹ H. sacerdotalem prebendam cum contigerit eā vacare duxerit canonice^f conferendam sine contradictione qualibet admittatis: et tu interim frater episcope prebendā hm̄oi contra formaꝫ concessionis^g tue conferre alicui nō presumas et infra. ¶ Quia v̄o cōcessiones tales (si ad consequentiam traherētur) fieri possent

f ¶ Canonice. Hoc em̄ itelligebat i illa ꝯcessione. vt psone idonee ⁊ mō canonico illā ꝯferret. J. de ele. cām q̄. ar. J. vt ec. bn̄. vt nostrū. ff. de serui. sicut. ff. ꝺ ri. nu. q̄. Sꝫ qd si ille ꝯferat idigno nūqd itez posset dare: certe nō. J. de ele. cū i cūctis. Idē credo si electus ille nō vult cōsentire: q: ius redit ad p̄stinū statū. J. de elec. cū vintonie. ar. vide ca. si cōpromissari⁹. de ele. li. vj. Sed nūqd ep̄s ⁊ capitulus eā dare p̄nt: ita q: dolus ꝓcuratoris non obest dn̄o. ff. ꝺ dolo. et elegāter § pe. J. de resti. in inte. c. ij. ⁊ J. vt lit. nō cōtest. c. j. vbi de hoc. Uin. Sꝫ pone q̄ ep̄s an̄ collationē ip̄i⁹. H. cōferat eā: nūqd valet collatio/sic. Sꝫ si clausula illa si ꝯfecerit decernim⁹ irritū ⁊ inane ⁊c̄. adiecta fuisset tūc nō posset cōferre. J. de p̄ben. inter cetera. al's si ep̄s cōferret credo q̄ collatio teneret. J. de p̄ben. dilectus filius. g. Ber.
¶ Glosa se. primo alle. vnā concor. rationē reddit. dubiū sol. ⁊ arg. scd̄o querit. sol. ⁊ cōtra solutionē alle.
g ¶ Cōcessionis. Sic. J. de p̄bē. relatū. Nō em̄ reuocatur pfecta donatio. xxij. q. ij. nō em̄. ⁊ C. de vsuca. p donato. l. vlt. ⁊ C. de ꝯdi. ob cām da. cū ancillā: nisi ob culpā donatarij. xvj. q. vij. inuētum. lvj. di. satis puersum. ⁊ J. de do. c. vlt. ⁊ C. de reuo. dona. l. vlt. ⁊ insti. de dona. § sciendū. Sed si ante istud mandatū illā cōtulissent ep̄s ⁊ capitulum si qua prebēda vacasset valeret collatio: q: talis donatio vel ꝯcessio non tenuit: vt hic ptꝫ. ⁊ si. J. eo. relatū. ⁊ J. e. c. viii. itē hic habes q̄ cōcessio q̄ nulla est efficit̄ valida p ꝯsensuꝫ pape. si. ic. ij. q. vj. hoc quippe. Sed nunqd ep̄s potest istud ius delegare aliū cū illud sibi ꝯpetat: arg. q̄ sic. J. de ele. suffraganeis. de ꝯse. dis. j. missarum. ⁊ c. nullus. ij. maxime cū instituere sit iurisditionis nō ep̄alis officij. J. ꝺ ele. nosti. ⁊ c. transmissam. r̄ndeo: in gn̄e potest ep̄s ex causa delegare tā institutionē q̄ administrationē rerū suaꝝ. xvj. q. j. statuim⁹. ⁊ J. de insti. ex frequētib⁹. sed nō in specie p hanc decre. ⁊ J. eo. c. viii. q: illud posset fieri in fraudē ꝯstitutionis. J. eo. nulla. verūtamē

Donatio pfecta non reuocatur.

luo instituēdi in aliqua ecclesia donare posset. J. ŏ do. pastoralis. Arg. J. de iurepa. cū dilectus. vbi legat⁹ reseruat sibi donationem prime vacature. Joan.

a ¶ In fraudē. No. hic ar. ꝙ si aliqd phibet̄ vna via nō concedit̄ alia via: qꝛ fraus fit legi. sic. ŏ. de pcu. tue fraternitati vbi de hoc. ꝛ optime habes hoc. ff. de tuto. et cura. si rem ⸿. j. et. ff. de cōdi. insti. ꝗ sub ꝯditione ⸿. si qs ꝛ. ff. de bo. liber. queritur. et. C. si mancipiū ita venerit ne psti. l. vl ti. ff. ad mace. l. iij. ⸿. is aūt. in fi. ꝛ. ff. de spō. l. oratio. et. J. de priui. quāto. vbi ŏ hoc

Uia vna p hibitū non est alia cō cedēdū

Dilectus. ¶ Cōis diuisio. primo petitio. scđo repulsio ibi: nos. Ab. ¶ Glo. se. ponit quō lateraū. cōcilū in deuolutione concordat cōcū o gnāli sed discordat in tpe.

diuisio

b ¶ Extendi. Hodie vero si cathedralis ecclia vel regularis per tres mēses vacauerit: eligēdi potestas deuoluit̄ ad ꝓximū superiorem. ŏ. ŏ elec. ne p defectu. et ita hodie valeret talis electio facta post tres mēses. ꝯstitutio illa. ŏ. eo. nulla. loqt̄ de minorib⁹ dignitatib⁹ ꝛ bñficijs vn̄ nō extēditur ad epatus vl' archiepiscopat⁹ sꝫ poterat cōferre eos auctoritate illius canonis. l. distin. postq̄. et lxiij. dist. obeūtibus. vn̄ nō valuit hic electio facta auctoritate ipsius. illa: ne pro defectu. locū habet tantū in episcopatibus archiepiscopatibus ꝛ abbatijs. B.

i fraudē[a] canonice sanctiōis p quā phibētur ecclesiastica bñficia ꝯcedi siue ꝓmitti anteq̄ vacēt: nolumus ꝙ hmōi occasiōe mādati qđ gram cōtinet psonalem: fraudē adhibere volētib⁹ licētia ꝯcedat̄. Idem.

¶ Lateranen. concilij de beneficijs vltra sex mēses vacantibus / ad episcopatus nō extendit̄. Capl'm. xij.

Dilect⁹ fili⁹ magr̄ Gu. canonic⁹ vr̄ nob' suggessit ꝙ epo vr̄o viā vniuerse carnis igresso / archiepūs scte seuerine asserēs ꝙ ppt̄ negligentiā vr̄am ad ipm erat eligēdi auctoritas deuoluta: in epm vir̄ elegit eūdē. ¶ Nos igit̄ attēdētes ꝙ canon lateraū. ꝯcilij ab alexādro papa ꝯtra negligētes edit⁹ / ad archiepatū vel epatū non solet extēdi[b]: sꝫ ad psonat⁹ alios ꝛ minora ecclīastica bñficia coartari: electionem hmōi iusticia cassauim⁹ exigente. Idē priori hostieū. ꝛ superiori scti fridi.

¶ Nō valet ꝓmissio bñficij vacaturi. Capitulū. xiij.

Ex tenore lrar̄ vr̄arum accepimus ꝙ cū cām ꝗ inter. J. clericū ex vna pte / ꝛ abbatē ꝛ ꝯuētū de bello ex altera sup ꝓuisione vrtebat̄ ipi⁹ ꝛ infra. ¶ Dict⁹ cleric⁹ post litē ꝯtestatā chartā quādam[c] monachoꝝ exhibuit ꝯtinētē monachi isti turpitudinē suā allegantes in odiū illi⁹ recipiētis turpē ꝓmissionē. xxvij. di. diaconi. sic audit̄ qs vbi vertit̄ periculū aie. ŏ. de re iu. latores. ꝛ. c. cōsanguinei: imo gnālr̄ in excipiēdo bñ pōt qs allegare turpitudinē suā. ff. de cōdi. ob tur. cām. p totū ꝛ etiā in agēdo cū eā allegat ꝯ cū q eā exegit. C. de iureiu. l. j. et. ij. Ar. ꝯ. ŏ. eo. cum sup questione. sed ibi solūmodo plus fuit ibi ꝓcessum qꝛ recepꝰ fuit i canonicū: hic sola ꝓmissio infuenit qꝛ ibi nō fuit ꝓbatū ꝙ ꝯ cōciliū ille recep⁹ fuisset alioqui bene fuisset repulsus

ꝙ primā ecclīam ad donationē suā spectātem assignarēt eidē: ꝛ infra. ¶ Nos igit̄ attēdentes ꝙ ꝓmissio pdicta non tenet vt pote ꝯtra statuta[a] lateraneū. ꝯcil. attentata: mandam⁹ quaten⁹ mēorato clerico sup hoc silentium imponētes / ab impetitione ipsius dictos abbatem et monachos absoluatis. Idem.

Turpitudinē allegās qñ qs audit̄.

¶ Obligatur prelat⁹ ꝗ ꝓmittit ꝓuidere cū poterit. Capl'm. xiiij.

Accedēs ad apo. se. R. cleric⁹ sua nobis insinuatiōe mōstrauit: ꝙ cū promiseritis vos ꝓuisuros eidē in ecclīastico bñficio cū possetis sicut p litteras iudicis delegati inde cōfectas liqdo apparebat: et infra. ¶ Nos autē cōsiderātes ꝙ aliud est plātū ꝓmittere bñficij collatiōnē cū poterit: aliud cū vacabit: cum in multis casibus[a] se facultas offerre posset i qbus collatio nō esset in expectatiōe vacaturi bñficij differēda: mādam⁹ qten⁹ mēorato. R. (cū poteritis) ecclesiasticum beneficium assignetis.

Accedens. Prela pars factū narrat. secūda approbat ibi: nos. Et hodie propter abusiones prelatoꝝ qui in fraudē cōcilij lateraū. promittebant bñficia cū facultas se obtulerit est correctū hoc ca. per c. ŏ. eo. ti. li. vj. nā nullo mō hodie valet ꝓmissio siue fiat ŏ vacatura siue i genere cū facultas se obtulerit. ab.

Benefi cia vacare pñt sepe sine morte.

a ¶ Casibus. Gnālr̄ est enī ista concessio / cū poso: ꝗ ista / cū vacabit: nec ꝙ in ea cōtingit expectare mortē alterius sicut in alia: nā possunt aliqui puari ecclesijs. ŏ. de preben. referente. Item quandoq̄ aliqui renūciāt. Itē quia possunt

Idē. ¶ Si ad capl'm ꝛ prelatū vt plātū potestas ꝯferēdi ptinet de vno ad alterum lapsus tpis nō trāsit: sec⁹ si plātus itersit vt canonic⁹: qꝛ tūc de caplo trāsit ad plātuꝫ: nisi dolū cōmittat. h. d. ꝛ est text⁹

Ex tenore. Cōis diuisio. scđa ps ibi: nos igit̄. Ab.

c ¶ Quādā. sibi imputet ꝗ chartā hmōi ꝯ se exhibuit: qꝛ potuit puidere an ei pdesset vl' obesset. si. ŏ. de fi. instru. imputari. de prescrip. c. pe. ad finem.

¶ Glosa sequēs rect. obijciendo ꝙ turpitudinē suam allegans ꝛc. soluit ponens quattuor casus in quibus auditur. signat etiam contrariū: remittit ꝛ soluit.

b ¶ Statuta. ŏ. e. nulla. ꝛ. c. relatū. hic auditi fuerūt

aliqui adiūgi alijs tanq̄ socij in ecclesia. Itē possunt fieri de vna prebenda due. ŏ. de preben. vacāte. Item quia possunt augeri facultates ex testamento alicui⁹ vel donatione. ꝛ sic nō semp timetur ꝙ aliquis desideret mortē alterius que fuit causa huius phibitionis vt. ŏ. eo. ca. ij. sepe enī permittitur aliquid in genere quod non permittitur in specie. xiij. q. ij. nō estimem⁹ xxij. q. iiij. nō potest. ff. de questi. l. j. ⸿. questionem. ŏ. de offi. or. si sacerdos. Eodem modo videtur ꝙ huiusmodi ꝓmissio valeat: ꝓmitto tibi beneficium ecclesiasticum: cum sit generalis.

diuisio P Ostulastis. In prima ponit postulatio. in scda re sponsio ibi. ad qd: a quo vnu casum excipit ibi. nisi. que determinat ibi: et in hoc. Ab.

a Nisi. Mutat casum qn scz nō ptinet sil ad epm et caplm ius eligēdi. s. s. de ef. dele. postulationibus.

Glo. seq. qrit obijciēdo et soluit. Itez obijcit ponit dictū Jo. et soluit.

b Sed vt canonicus hic ptz q vbi eligendi ius cōiter ptinet ad epm et caplm hmōi ius eligendi non deuoluit de vno ad aliuz de hoc etiam dictū fuit. s. de of. or. irrefragabili Sed qlit eps pt stare in caplo q̄ si canonic: qr q̄ cito fuit psecratus in epm vacāt pora bñficia sua. s. de elec. cū in cūctis: et municeps esse desi it senatoriam dignitatē adept. ff. ad mu. l. municeps: nec pōt dici q eligi possit postea in canonicū: qz scdm hoc opteret ipm

multū allegabilis. Cap. xv.

P Ostulastis per se. ap: edoceri vt cum ad vos et archiepm vrm simul donatio pbēdarū eccl̄ie vre ptineat. vtrū pbēde vacātis donatio penes archiepm ipm remaneat: si eam infra semestre tēpus neglexeritis ordinare

Ad qd breuiter. r. q si vos et idē archieps ifra tps pscriptum circa hoc negligentes extiteritis: sicut nec ab illo ad vos/ita nec a vobis ad illū potestas deuoluit pferendi. sed scdm statuta lateran. pcil. ad superiorem transit donatio.

Nisi forte archieps nō vt plat sed vt canonic vobiscū ius habeat pferēdi. Et i hoc casu cum dolose ipedierit dol et suffragari non dz

Hono. iij. epo et preposito capituli cameracen. Sicut

non pōt patron pmittere se psentaturū aliquē ad bñficium vacatuz: ita nec dare potestatē psentādi anq̄ bñficiū vacet. Capitu. xvi.

C Um dilecta i xpo filia comitissa fladren. fecerit promissiones de nō vacātib bñficijs eccl̄iarū: in qb ius obtinet patronat: et donatiōes eorū in manib posuerit alienis. Mādam qtēn id irritū decernētes ihibeat eidez ne similia decet attētare psumat.

Ne sede vacante aliqd inouet. Tit. ix.

Anno. iij. prioz et pcētui glasson.

Vacāte sede stat et mutari non debet. C. j.

N Ouit ille q scrutator ē cordiuz q lz C. p. n. eccle

pfirmare suā pprā electionē: qd esse nō dz. s. de insti. cum ad nostrā. Pōt dici q lz dignitates priores pdat ius th canonici retinet nō qd pus hēbat sz qd eps prius psucuit hre p vicariū: eo ipo q qs eligit in epm eligit ad tale ius canonici ō psnetudie loci: et ex cā itelligo hāc psuetudinē itroductā fuisse. ar. s. e. cū nris sed obijcio forti si eps eligit qsi canonic ō nouo elect: q in eligēdo nō hz primā vocē: qr sic eligeret seipz qd esse nō dz. s. de isti. cū ad nr̄am. dixit Jo. q illud ius canonici ad qd elect est eps ē puilegiatū et excedit alia iura. et hoc iō: qr illud ius annexū epali ē dignitati et rōne pnexitatis sepe sortit alique puilegiū. vt. xviij. q. iiij. si qs ptumax. ff. ō ret vē. q religiosis. et. s. de iudi. quāto qd pri dictū est veri ē. qr simul eligit ad vtrūq eo ipo q eligit in epm: eligit in canonicū. et de spāli consuetudine hoc obtinet.

c Cū dolose impedierit. Ut qr fecit q prepositus q hz cōgregare caplm differret: et pmittēs q ad placitum suum cōferret. Et expone cum pro si.

Electio an tollat capitulo qd dolo alicui infra tps non eligit. Glo. seq. ponit duas lecturas et scdam approbat.

d Dolus. Si q caplm non eligat infra tps statutū pcurāte epo nō deuoluit ppt hoc eligēdi ptās ad epm et dol ei nō oberit caplo: qr illud tps restituēdū ē caplo. ff. ex q. cau. ma. ait pto. §. vlt. et. l. sz et si §. hoc dz. et. s. de i iteg. resti. ex lris. Sec si dolo alteri factū esset: qr tūc ageret ō illū q dolū fecit. ff. de dolo. l. arbitrio §. pe. si esset soluēdo. Sed in casu isto dolos nō ē soluēdo. et iō restituit caplo pstinū ius. ff. de eo p quē factū erit. l. vi. et. ff. ō dolo. et elegāter §. penul. Jo. Cō

trariū credo et imputēt sibi: qr nō elegerunt infra tps sic eni alr vbi eligere nō psūt: tn currit tps. s. de elect. c. vlt. et ptās eligendi nō deuoluit ad epm pter dolū suum: sed ad superiorē: vt in littera dicit. B.

Sūmarium. C Um dilecta. Directa vel indirecta pmissio facta a patrono ō bñficio vacaturo nō tenet. Primo narrat factū qd scdo irritat et fieri phibet ibi: mādamus. Ab.

diuisio

e Promissiones. Huiusmodi pmissiōes irrite sunt. s. eo. nulla et. c. relatū. et ca. ex tenore. et cap. constitutus.

Glo. se. obijcit et duplr soluit.

f Donationes. Talis donatio nō tenuit facta ō re nō vacante vn̄ ea non obstante potuit comitissa presentare vacantib ecclesijs illis. j. ō iure p a. illō. et pterea talis donatio fieret in fraudē canonice sanctionis. s. eo. cōstitut: vn̄ nō teneret nisi confirmaret a papa vt ibi: sz videt q comitissa nō poterat hoc allegare: quia turpitudinē suā in hoc pponebat. s. e. cū sup qstione et. j. de dona. inter dilectos: et. C. de trāsac. l. trāsactiōe finita. et. C. de reuo. dona. cū pfitearis: et qr in legē cōmisit frustra legis iplorat auxiliū. j. de vsur. qr frustra. ff. de minoribus. l. auxiliū. Sed dicas q i casu isto bñ audiret comitissa: cū nullū ius adhuc sit acquisitum donatarijs. vt. s. ex tenore. de hoc dictū est. s. e. cū sup questione. vel forte comitissa hic nō agebat sz factum ipius qd erat ō ius innotuit dño pape: papa illud decreuit irritū et mādat vt de cetero talia nō debeat attentare cū illud sit contrarium iuri. B.

ps. vij. sapi. j. Hier. xvij.

Continuatio. Rub. Ne sede vacāte. ij. Supra visum est de institutionib et collationib bñficioz: sed qr posset dubitari nunqd sede vacāte capitulū succedat in ipoz collatione: merito hinc sumpta occasiōe subijcit hec rubrica generalis: ne sede vacāte. Et pōdera: qr rubrica loquit negatiue et ponit orationem perfectā: et ex ea pōt argui q nihil pōt innouari sede vacāte in preiudiciū ipsius sedis: nisi iure expresse caueat: valet eni. ar. ex rubro iuxta no. s. in pohemio. et. C. etiaz ob. cy. pe. sup rubrica. et in lege. j. e. tit. Ab. sic.

De hac materia habet. xij. q. ij. hec huius placiti et in multis ca. seq.

diuisio N Ouit ille. In pma ponit petitio cum facti narratiōe. in scda petitiois repulsio cū qdā ptestatiōe: scda ibi: attendentes. Ab.

g Scrutator. xxxij. dist. erubescant. et. xxiiij. q. iij. deus qui. et. ij. q. v. cōsuluisti.

siam vestram erexerit cathedralē ipam bathonieñ. ecclesie vniēdoª vt idem esset epūs vtriusq;: q; tñ hec vnio asserebat a vobis in graue preiudicium glastoñ. ecclesie redūdare cū per ipaȝ dissolueret religioᵇ: ⁊ fraudaret elemosina: ⁊ hospitalitasᶜ tolleret: nos ad releuādum ecclesie vestre statū cepimᵘˢᵈ intendere diligenter: ⁊ infra. Uos aūt post obitū batonieñ. epi humilit postulastis: vt q; tēpus aduenerat q̄ sine scandalo ecclesie vestre ruina poterat releuari: cuȝ ⁊ batonieñᵉ. ecclesia id ipsuȝ pariter postularet: rex quoq; cū regni magnatibᵘˢ: ⁊ qdā epi cū multis abbatibus deposcerēt illud idē. vt vnione penitᵘˢ dissoluta monasteriū vestrū reducerem' in statū antiquū sub abbatis regimine gubernādū. ¶ Attēdētes igit q; epāli sede vacāteᶠ nō debet aliq̄d inouari: cum non sit q̄ epale ius tueat maxime ne plus fauisse psone q̄ȝ ecclieᵍ videremur: si qd eo vtuēte ɔcessimᵘˢ/ post obitū eiᵘˢ subito mutaremᵘˢ: petitioneȝ vestrā nequimusʰ exaudire: auctoritate predicta idulgētesⁱ vt cū batonieñ. ecclesia de psule fuerit ordinata: ius

et .xxxij. q. v. christiana.

¶ Glo. seq. tractat de triplici vnione.

Unio eccliaȝ tribus modis fit.

a ¶ Uniendo. No. q; tribᵘˢ modis fit vnio eccliaruȝ: vno mō sic vt vna subijciat alteri ⁊ fm hoc erit sedes apud illū cui subijcit: vel sic pñt vniri vt ex duabᵘˢ dignitatibus fiat vna: ⁊ scōm hoc illi q̄ sunt in vna ecclesia canonici sunt in alia. ⁊ tā isti q̄ȝ illi intererūt in electiōe plati ⁊ in alijs negocijs: sȝ in hac vniōe distiguit: quia aut vna ecclesia vnitur alteri: aut ille due vniūtur insimul q̄ duo diuersa i f sȝ si vna vnitur alteri scōm hoc illius naturā, et cōsuetudinem ⁊ priuilegia assumit cū vnit. j. de sta. mo. recolentes §. vi. si āt sic vniunt: tūc consuetudies ⁊ puilegia q̄ meliora sunt: ⁊ humaniora in altera earū debēt vniri vel retineri multa. ar. de pe. dist. j. medicamētū. xxxij. q. j. nō est culpā duos † Sicut imgator cū vnit actionē bone fidei ⁊ stricti iuris illud vnitū retinet ea q̄ meliora fuerunt in altera actione: vt. C. de rei vxo. act. l. vna. in pn. sic et cū allegata ⁊ fideicōmissa vniūt id qd hūanius erat. tā in vna q̄ȝ in alia retinuit illd vnitū. C. cōia de leg. l. ij. circa fi. tertio mō pñt vniri ita q; vtraq; remaneat epalis: ⁊ scōm hoc sunt duo epatus: licet idē sit epūs vtriusq; ecclie. vt. xvj. q. j. et ipsis qualitas: ⁊ secundū hoc si ille ecclie diuersis suberant metropolitanis pp̄ter illā vnionē neuter metropoli. pdit ius suū. j. de relig. do. quia monasteriū. Jo.

† Adde qn̄ due ecclie vniunt cuiᵘˢ ɔsuetu. sūt suāde. p Bar. i l. si ɔuenerit §. j. ff. de pig. ac.

¶ Glo. seq. ad tres rationes textus addit duas.

b ¶ Religio. Q; epūs erat abbas vn̄ nō possȝ ɔuenienter suari religio cū essent diuerse pfessionis. q; nō debēt pmiscuis actibᵘˢ turbari officia. ar. C. de testa. cōsulta diualia. ⁊ .lxxxix. dis. singula. itē q; cōia materiā discordie creare solēt. ff. de leg. ij. cū pater §. dulcissimis. ⁊ naturale viciū est negligi qd cōiter possidet. C. qn̄ ⁊ quibᵘˢ q̄rta pars debet. l. ij. li. x. ex hmōi causis videbatur vnio damnosa. Jo.

c ¶ Hospitalitas. Ad quā pcipue clerici ⁊ monachi tenent. supra de pbendis de monachis. ⁊ .xvj. q. j. qm̄ quicq̄d. epūs em̄ reditᵘˢ illos percipiebat de quibᵘˢ elemosina fieri cōsueuit.

d ¶ Cepimus. Mādauit Inno. q̄busdā vt monasteriū ipm sub prioris regimie facerēt gubernari: ⁊ epūs certis reditibᵘˢ esset ɔtētus vnione manēte ⁊ q; epūs res monasterij nō expēderet: nec epūs bona ecclesie vacantis sibi subiecte alienare posset. Jō dicit ad releuādū ecclie vre statū cepimus intēdere. ⁊c. ⁊ hoc Inno. ad petitionem batonieñ. epi suo puilegio cōfirmauit: iō dicit. j. sic q; eo viuente concessimus ⁊c. hoc intelligas quod dicit in principio nouit ille q̄ scrutator est cordium: q; li. ⁊c. No. q; ante vacationē istaȝ dñs inno. precepit quibusdā iudicibᵘˢ: vt deberēt istituere priorē i illo monasterio p quē illud monasteriū regeret: ⁊ ita factū fuit: ⁊ ita postea vacante ecclia hec petierunt a dño papa vt ipe solueret vnionem.

e ¶ Batoñ. de isto epo nole fauarico dixit quidā versificator. Hospes erat mūdo p mūdum semp eūdo Sic supzema dies fit sibi prima quies. Item dū describerent de vita sua dixit q̄dam alius. Domine me pone credit orē in legiōe.

Uersus

¶ Glo. se. rec. p q. an pp̄t necessitatē vacāte ecclesia possint clerici. ⁊c. pōit opi. Hug. q̄ rspicit ecclesiā cathedralē: demū circa ɔ ctus factos sede vacāte pōit opi. Jo. quam reprobat.

f ¶ Sede vacāte. Uacāte em̄ ecclia clerici nō pñt disponere aliq̄d de rebᵘˢ ecclie. xij. q. ij. si q̄ de rebᵘˢ vbi de hoc. nec epūs bona ecclie vacantis sibi subiecte alienare pōt. x. q. ij. si q̄s epūs. ⁊ .lxxv. dist. qm̄. Hugo tñ dicebat q; si sit magna necessitas clerici pñt aliq̄ alienare. ⁊ inducebat ad hoc. lxxj. dist. fraternitatem. qd potius cōtradicit. ⁊ .xij. q. ij. pcarie. dū tñ adsit auctoritas metropolitani: sȝ nō e ille casus in q̄ metropolitanᵘˢ debeat se intromittere de clericis suffraganeoȝ suorū. ⁊ est arg. ad hoc q; iudex prestat auctoritatem facto minoris eo tpe quo non habet curatorē. C. q̄ admit. ad bo. pos. l. bonoȝ. itē in minoribᵘˢ eccliijs potest epūs aliqua alienare pp̄t necessitatē mortuo sacerdote. x. q. ij. si q̄s epūs. itē si canonici faciāt aliquē contractū mortuo epo. dicit Jo. q; tenet ɔctus licȝ debeat rescindi si lesa est ecclia. xij. q. ij. si qua de rebᵘˢ: sicut est i ɔtractu minoris q̄ nō hȝ curatorē. C. de in integ. resti. minoȝ. si curatorē. hoc ego nō credo: immo talis contractus nullus est ⁊ sine aliq̄ restitutiōe reuocat: q̄tenus de facto pcessit: idē esset si haberet prelatū: ⁊ hoc etiā dico p dictū. c. si q̄ de rebᵘˢ. q; dat optio epo: vtruȝ velit stare ɔctui vel nō circa aliquā restitutionē: ⁊ hᵘˢ in fauorē ecclie. ⁊ sic intelligit Hug. illud. ca. si q̄ de rebus. ⁊ icipit tūc tenere talis cōtractus: si epūs ratū habeat: et q; sit verū hoc ptȝ. j. ca. vlt. vbi attestatiōes recepte vacante ecclia nō valēt. j. e. c. pxi. ar. ⁊ hic etiam q; sede vacāte nihil est innouādū: itē nec valet snia ɔ ecclīam lata sicut nec ɔ minorē q̄ nō hȝ tutorē vel curatorē. ff. de re iudi. § vlt. C. q̄ da. tu. pos. vniuersis.

g ¶ Quā ecclie. Plus em̄ vtilitas ecclie q̄ȝ persone fuit attendenda. arg. xij. q. v. q; Jo. nec aliq̄s dȝ inuenire viā ad impugnandū vel reuocandū iudicia sua. arg. ff. de vulg. testa. l. iij.

h ¶ Nequimᵘˢ. Et iō potius dānū vrm q̄ȝ nrām infamiā preelegimᵘˢ. s. de auc. ⁊ vsu pal. nisi specialis.

i ¶ Indulgētes. Indulgētia fuit ex hoc: q; vnio illa facta fuit auctoritate celestini. ⁊ p dñm Inno. ɔfirs

mata vt patet in antiqua compi. t beneficium principis debet esse perpetuum. xxv. q. ij. c. j. in auē. consti. que dig. li. a patria po. §. illud. col. vj.

Sūmarium diuisio

I Lla deuotionis. ¶ Capl'm sede vacāte nō ꝯfert prebendas spectātes ad collationē prelati. h. d.

dixi. ē. eo. c. proxi. B. Hodie potest capitulū vel is ad quē administratio pertinet vacāte sede eos absoluere quos posset epūs si viueret. nisi a sede apostolica id fuerit interdictum. ca. vnico. de maio. t obe. lib. vj.

Additio notabilis

e ¶ Negligentiā. Propter negligentiā solā trāsfertur potestas eligēdi ad superiorē. ē. ti. pri. nulla. t. c. quia. vel cū indignum eligāt. ē. de elec. cū in cunctis: † sed vbi nullus est p̄latus non est negligētia. vt hic: vel etiam cū eligere non potest ē. tit. pri. qz. B.

† Concor. l. si pron⁹. et ibi bar. ff. d' excu. tu. t. l. cū ꝗdā. §. ff. de leg. ij. p eūdē

vestrum apud se. apostolicā prosequendi / facultatē liberam habeatis: interim autē curie prioris idem monasteriū gubernet. Honorius. iij. epō calmeā. et magistris. A. et. S. canon. messane.

¶ Bñficia spectantia ad collationem prelati nō possunt conferri per capitulum sede vacante. Capitulū. ij.

I Lla deuotionis sinceritas: t infra. ¶ Ecclesiā sancti leucini de qua magistrū. R. donationis nostre gratia p̄cedente prebēde nomine de mandato nostro capuan⁹ archiepiscopus inuestiuit: sibi duximus cōfirmādam[a]. ¶ Non obstante concessione per capitulum facta alij: seu cōfirmatione nostra si qua in forma [b] cōmuni apparet obtenta: cum nusqȝ inueniatur [c] cautum in iure: ꝙ capitulū vacāte sede fungaē vice episcopi in collatiōib⁹ [d] prebēdarū / nec in eodē casu potest dici potestas conferēdi prebēdas ad capitulum p superioris negligētiā [e] deuoluta cū nō fuerit ibi superior qui eas posset de facto vel de iure cōferre. I dē epō burgiā.

¶ Sede vacante iudiciū habitum contra ecclesiam non tenet. Capitulum. iij.

C Onstitutꝭ corā. J. p̄. nr̄o ꝓcuratore ecclie scte marie de castro forti: et burginensi episcopo predecessore tuo: dictus procurator petebat ab eodē epō restitutionē sup libertate libere eligēdi sibi p̄latū. ¶ Nos igiē depositiones testiū q̄ vacāte [f] burginēsi ecclia t carēte legitimo defensore fuerūt recepti duxim⁹ reprobādas

¶ De his que fiunt a prelato sine consensu capituli.

Ex concilio apud valentiā.

¶ Nō tenēt alienatio rei ecclesiastice absqȝ approbatione capituli. Capitulum. j.

I Rrita [a] erit epoꝝ donatio / vel vēditio / vel commutatio rei [b] ecclesiastice absqȝ collaudatōe t subscriptōe [c] clericoꝝ. Alexāder. iij. norwiceā. epō

¶ In temporali alienatione quam facit prelatus / taciturnitas capituli habetur pro consensu. Capitulum. ij.

Prio decise narrat factū. secundo diffinit. tertio soluēs obstaculū ꝓbat deuolutioni locū non fuisse. scd'a ibi: ecclesiaȝ. tertia ibi: non obstāte. Abbas siculus.

a ¶ Cōfirmādā. Hic dn̄s papa ex certa sciētia confirmauit huic ecclesiaȝ istā vn̄ plenū ius cōsecutus fuit nec erat licitū alicui de ipso iudicare. ē. de cōfir. c. j. et ē. vbi de hoc.

b ¶ In forma cōi. Sic. ē. de cōcess. p̄bend. qz diuersitatē. et sic ptz ꝙ talis ꝯfirmatio modicuȝ operaē: de hoc dictum est satis ē. de confir. c. j. ¶ Glo. se. alleg. hīj. ꝯtra obijcit et remittit.

c ¶ Inueniaē. Et ita intelligiē esse ꝓhibitū qd nō inueniē ꝯcessum. sic. ē. d' trāsla. inter corporalia. t. lv. dis. si euāgelica. et. ij. q. v. ꝯsuluisti. et xxxj. q. j. ꝙ si dormierit. sed contra: qz qd nō est prohibitum intelligitur esse concessum. dic super hoc vt dictum est ē. de transla. inter corporalia.

¶ Glosa sequens signat contrarium. querit. ar. negatiue. ponit opi. Hug. quam approbat.

d ¶ In collatiōibus. De hoc dubitari ꝯsueuit: vtrū vacāte sede deuoluatur ad capitulū collatio prebendarum qd hic determinaē. Arg. ī. ē. de maio. et obe. his que. t ca. cū olim. vbi vacāte sede ius p̄lati deuoluitur ad capitulū. t ibi soluitur hec cōtrarietas. Itē an potestas absoluendi deuoluaē ad capitulum sede vacante dubitari consueuit. ar. ꝙ non: quia hoc facit successor. xj. q. iij. si epūs ante. Hugo dicit ꝙ sic. propter periculum anime. ar. ꝙ potest. ī. de here. ad abolendā. j. rn̄so. quia capitulū sede vacāte condēnat de heresi: et ita si potest condemnare multo fortius absoluere. xxj. distinc. inferior. alienare autem nō potest. de hoc

Absolutio an possit fieri p capitulū sede vacante.

Constituti. Prio narrat factū super quo attestationes fuerunt recepte scd'a illas reprobat dicēs quare / ibi: nos igiē. Abbas si.

f ¶ Uacante. Hic patet manifeste ꝙ ecclia q̄ caret legitimo defensore conueniri non pōt: qz ea vacāte nihil est innouādum qz non hȝ defensorē. ē. e. c. j. nec etiam alienatio fieri pt: vt dictū est. ē. e. c. j. Lau. dixit ꝙ vacante sede economus ecclesie pōt interim agere. arg. ē. de iura. calū. in pertractādis ꝗ l fauorē ecclesie expectaē quousqȝ habeat prelatū: sed non est verū. vt hic patet. Et ita vacāte sede nihil fieri debet vnde possit ei preiudicari. In alijs vero in quibus nō preiudicatur episcopo potest capitulum supplere vicē episcopi. ē. de maio. t obe. his quibus. et. c. cum olim. vbi de hoc.

Uacāte sede an aliqd fieri possint

¶ De his que fiunt a prelato. ¶ Supra visum est ꝙ sede vacante nihil debet attētari per capitulum: sed quia poterat dubitari: nunqd sede repleta possit prelatus disponere de rebus ecclesie sine capitulo: ideo subijcitur hec rubrica. ¶ De hac materia tractatur xvj. q. v. t. q. vij. per totum.

Continuatio

I Rrita. xij. q. ij. sine exceptione.

b ¶ Cōmutatio rei. Magne. paruam enim rem sine hac solēnitate alienare pōt. xij. q. ij. terrulas. t. ī. de do. ceterum. Ber.

l ¶ Subscriptione. Al's non tenet. xij. q. ij. non liceat. t. c. alienationē. t. ca. sine exceptione.

Continebatur: ꝛ infra. Cõ.t.t.r. ꝙ ꝯcessio decime ab abbatissa facta prius si cõuētu sciēte ꝛ nõ contradicēte[a] facta est: robur firmum debet habere. Verũ si ignorāte cõuētu aut cõtradicente[b]: decimā prius ꝑdicto. M. concessit: ꝛ nõ post multũ[c] tēporis de assensu cõuēt⁹ eādē decimā dedit eidē: scḋa concessio dꝫ preiudicare[d] priori.

Idem vigorien. episcopo.

¶ Alienatio tꝑalis fcta: sine cõsensu capłi ꝑ ratificationē eius roborat. Ca.iii.

Cum nos tāpridē: ꝛ infra. ¶ Certũ est de rigore iuris concessionē illā nõ tenere quā reclamāte[e] capłó ꝑ predecess. tuũ cõstat factā fuisse. ¶ Nisi eā ratā[f] postmodum habuisset.

Idē hieronym⁹ patriarche. ¶ Prelatus sine cõsilio capituli instituere vel destituere vł alia negocia ecclesie tractare nõ debet. h. d. cum ca. seq. Cap.iiii.

Nouit tue discretionis prudētia qualiṫ tu et fratres tui vnũ corp⁹ sitꝭ: ita ꝙ tu caput[g] et illi mēbra esse ꝓbanṫ: vñ non decet[h] te omissis mēbris aliorũ ꝯsilio in ecclesie tue negocijs vti. cũ id non sit dubiũ ꝛ honestati tue ꝛ sctõrum patrũ institutionib⁹ ꝯtraire. ¶ Innotuit siquidē aurib⁹ nr̃is ꝙ tu sine concilio fratrũ tuorũ abbates/ ꝛ abbatissas et alias ecclesiasticas ꝑsonas instituis: ꝛ destituis: et infra ¶ Ideoq; id auctē apo. prohibem⁹: ꝛ īfra. Nos eñ tales institutiões ꝛ destitutiões carere[i] decernim⁹ robore firmitatis.

Idē eidē. ¶ Summatũ est .s. caplo primo. Ca.v.

Quāto: ꝛ infra. Fra. tue mādam⁹ q̃ten⁹ in ꝯcessiõib⁹ ꝛ ꝯfirmatiõib⁹[k] ꝛ alijs ecclesie tue negocijs fr̃es tuos

diuisio — Continebaṫ. ¶ In prima poniṫ decisa consultatio: in scḋa distinguēs rñsio ibi: cõsultatiõi. Ab. ¶ Glosa sequēs signat contrarium ꝛ soluit.

a ¶ Cõtradicēte. Et ita venditiõe rerũ ecclesiasticarũ taciturnitas ꝓ ꝯsensu habeṫ. Ar.ꝫ.s.ca.pri.ꝛ.xii. q.ii. sine exceptione.ꝛ.x.q.ii.hoc ius.in fi.sol. hic ad tꝑs fctā fuit concessio alicui clerico ꝓ beneficio in ꝫijs ꝑpetuũ: ꝛ ideo necessari⁹ est ibi expressus ꝯsensus et subscriptio ꝑ quā apparet de ꝯsensu ꝛ est sīle. liiij.di.si seruus

b ¶ Contradicente.j.ca.pri.

¶ Glo.se.ponit ar. qḋ reprobat

c ¶ Non post multũ. Ar. ꝙ si multũ tēp⁹ elapsum esset ꝛ conuentus semꝑ tacuisset: videreṫ cõsensisse.† ar.j. de pulle. si ỏ terra qḋ nõ credo: sed solũ factum ħ narrat ꝙ semper phr ꝯdicere tali ꝯtractu: imo nõ posset ꝑscribere q̃ emit a solo ꝑlato cuꝫ sciat eum habere ius detrahendi: qꝛ contra leges mercatur. et ideo nõ ꝑscribit. C. de agri. ꝛ cēsi. quēadmodũ.li.xi.ꝛ.xvj.q.iii.si sacerdotes

† Concor. tex tus i.l. fi. cum glo.cõcor. et no.ff.si ex nox. cau. aga.

¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.

d ¶ Preiudicare. Sꝫ vꝫ ꝙ donatio talis nõ teneat: qꝛ ꝑlatus nõ põt donare vel vēdere nisi vt meliora ꝓspiciat. xii.q.ii.sine exceptiõe.arg.xvj.q.iii. si sacerdotes. iā solutũ est hic nõ fuit donatio ꝑpetua sꝫ tꝑalis.

diuisio — Cum nos. Primo ponitur dictum. secundo exceptio ibi: nisi. Abbas siculus.

¶ Glo.seq.ponit quattuor casus cõicandos capitulo

e ¶ Reclamāte. Et ita patet ꝙ in negocijs ecclesie necessarius est consensus vniuersitatis vel maioris partis.s.ca.pri.xii.q.ii.sine exceptione.ꝛ in ordinatione clericorum.xxiiij.dist.episcopus sine.ꝛ in dignitatib⁹ conferendis.j.eo.ca.pri.ꝛ.xciij.distin.legimus.idem est in causarum ventilatione.xv.q.vii.episcopus nullus.felix.ꝛ.c.si autem.

¶ Glo.seq.alle.tres concor.ꝛ duas.ll.in contrarium. Iterum argu.conualescere qḋ ab initio non valet.alle.vi.iura.ꝛ.v.alle.in contrarium ꝛ soluit.

f ¶ Ratā. Et ita alienatio q̃ de iure nõ tenet ratihabitiõe cõfirmaṫ.xvj.q.j.c.vi.ꝛ.j.de iurepa.cura.ꝛ.xij. q.ii.si q̃ de reb⁹. Argu.ꝫ.insti.de auc.tu.§.tutor. ff.e. ti.obligari.circa finē. Itē arg.ꝙ ea q̃ ab initio nõ valent ex postfacto cõualescũt.j.de cõiug. ser. proposuit j.de despõ.impub.de illis.ꝫ.xxxi.q.ii.ca.j.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de ritu nupt.si q̃s in senatorio.ꝛ.j.q.j.cũ ergo.circa finē. Arg.ꝫ.xxiiij.q.j.scisma.ꝛ.j.de simo.non satis.et.ff.de reg.iur.qḋ ab initio.xxxij.q.vii.flagitia.et.xvj.q.iij.§.põt.ver.qḋ si ꝓuat⁹. Prima rñsio est vera q̃ñq; in maleficijs: vt teneaṫ ex maleficio q̃ ratũ hꝫ: sicut q̃ ab initio mādauit.j. de restit. spo. cũ ad sedē. i fi. ff. ỏ vi ꝛ vi ar.l.j.§.q̃tiens. dũ tñ ei⁹ noie fuerit factũ ff.de ꝑca.l.si seruus in negocijs aut sacramētis ꝛ ceteris contractibus qui de iure sortiũtur effectũ ei⁹ ratihabitiõe põt res rata hr̃i ab eo q̃ talia ab initio mādaṫ potuit si ei⁹ noie factũ est.ff. rē ra.ha.l.iij.§. falsus.ꝛ.ix.q.iij lugdunē.et.ff.ỏ iudi.licꝫ verũ.ꝛ hic.ꝛ.j.de dona. pastoralis.in fi. In his aũt que ꝑ alios explicare nõ possunt: sicut est vt q̃s per aliũ ferat sententiā vel testimoniũ faciat: nõ hꝫ locum ratihabitio. C. de sen. ex periculo recitā. l.j.ꝛ.ii.nisi sit illustris ꝑsona vt ibi ꝛ in his q̃ contra naturā sunt vel fiunt: et que sine pctõ detineri vel fieri vel possideri non possunt: ꝛ que ipso iure nulla sunt ab initio. ꝛ sic loquunṫ cõtraria.

diuisio — Nouit. ¶ Tres sunt partes. in prima poniṫ exordium in quo ratio ꝛ dictum in genere: in secunda factum ibi: innotuit: in tertia ꝓhibet et cassat ibi: ideoq;. Abbas siculus.

g ¶ Caput. Sed nunq̃d ep̃s audiṫ sine litteris capituli. de rato volēs agere ꝓ eccl'ia sua? de hoc dic vt dictum est.s.de ꝓcu.c.j.ꝛ.s.de rescrip.edoceri.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

h ¶ Nõ decet.xij.dist.nõ decet.xij.q.ii.alienatiões. ꝛ.xv.q.vii.ep̃s.j.ꝛ.s.de ꝑscrip.cum non liceat.ꝛ arg. lxxxvj.distin.si quid de quocunq;.ꝛ.j.eo.capi.pri.de quibus constitutionibus hic fit mentio.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

i ¶ Carere. Sed nunq̃d ipso iure tales cõstitutiões irrite sunt? videṫ ꝙ sic ex hac lr̃a. qḋ satis põt concedi quia facte contra iura. C. de legibus. non dubium.

diuisio — Quanto. ¶ Diuiditur. nā in primo ꝓhibet. secũdo precipit ibi: absentium. Ab. sicu.

k ¶ Confirmationib⁹.s.c. ꝓri. cum alijs cõcor. ibi positis.ꝛ.j.c.ꝓri. et ita patet ꝙ ep̃s negocia ecclesie sue cum cõcilio canonicorum suorum tractere debet. xij. q.ii.sine exceptione.ꝛ.c.alienatiões.et.lxxxvj. distin. si quid.xvj.q.j.ecclesia habet.

requiras: et cū eorū consilio vel sanioris partis eadē pagas et ptractes. et q̄ statuēda sunt statuas: et errata corrigas et euellēda dissipes et euellas. ¶ Absentiū[a] q̄q̄ fratrū noīe inscribi non sinas: qr talia munumenta sunt irrita et falsa: et tu exinde q̄stionē falsi poteris merito formidare.

Celesti. iij. ¶ Si eccl'ia collegiata hȝ p̄sentationē: p̄sentabit p̄latus de cōsensu capituli vel maioris partis: nisi de ɔsuetudine vel priuilegio cōpetat soli prelato. Capl'm. ij.

Ex nosciẗ: et infra. ¶ Cū in puincia tua sepe cōtingat q̄ ad eccl'ias in quib⁹ collegia ius p̄sentādi hr̄e noscunẗ: eorū abbates aut p se aut p l'ras[b]: psonas idoneas ep̄is dioce. p̄sentāt: et eis presentatis et receptis aliq̄n ante aliquādo post/ monachi contradicunt[c]. ¶ Rn̄dem⁹ q̄ in presentationib⁹ prelatoꝝ intelligi debet[d] q̄ fiāt de collegioꝝ suoꝝ assensu: sine q̄ non obtinēt firmitatē. vnde si cōstiterit ɔuētus vel maioris et sanioris[e] ptis nō affuisse consensum institutiōes hmōi cōuenit euacuari[f]: nisi ex antiqua et approbata cōsuetudine[g] vel cōcessa libertate[h]: aliqui eoꝝ pbauerint cōmissū sibi collegij nō debere in ecclesiarū seu bn̄ficioꝝ collationibus requiri consensum.

Inno. iij. archipb'ro: et magistro scholarium bituricen̄.

¶ Tenet donatio quā de soli⁹ diocesani ɔsensu facit laicus eccl'ie de decimis: quas ab alia eccl'ia habet in feudū ab antiquo: id est ante lateranen. conciliū. Capl'm. vij.

Cum apostolica sedes et infra. ¶ Sane sicut accepim⁹: cū ex vna parte capituli scti stephani: et ex altera monachi de platea sup decima quadā in vr̄m cōpromisissent arbitriū. ¶ Dicti monachi pponebāt donationē ipsius decime sibi a quodam milite factā: et bituricē. archiepi dioce. ei⁹ accedēte cōsensu ɔfirmatā fuisse: seq̄ auc̄te Hieronymi[i] munitos existere. qui scribens ad damasum ait. Si aliq̄n fuerint a laicis male detēta que diuini iuris esse noscunẗ: et in vsum trāsierint monachoꝝ: ep̄o loci prebente consensum: constabūt eis oia ppetua firmitate subnixa. ¶ Econtrario pars allegabat aduersa consensum episcopi sine cleri consensu minus sufficere: auctoritate

¶ Gl. se. reci. p. q. an subscribēs necesse hēat scire. &c.

a ¶ Absentiū. Not. q̄ de crimine falsi teneẗ q̄ noīa absentiū fratrū facit inseri. C. ad. l. corneliā de fal. qui veluti. et ip̄a instrumēta sunt irrita. C. de testa. l. iubemus. et in autē. de istru. can. et fi. §. ij. col. vj. nō tñ oportet testē scire q̄ in charta vel in instrumēto continēẗur cui sigillum opponit. ff. de pig. act. caius C. de testa. hac ɔsultissima. nec in hoc casu fit et preiudiciū quin possit postea cōtradicere si sua interfuerit. vt l. caius. sȝ si sciret postea reclamare nō posset. ff. de pig. et hypo. fideiussor. §. j. et j. q. vij. saluberrimum. et. s. de trāsac. ex l'ris. xxvij. q. j. oēs femine. et. xx. q. j. vidua. Sic et crimen falsi incurrit q̄ sigillū surripit furtiue noie capli. s. de testi. tam litteris. Et qui litteras iudicū aperuit. s. de offic. delega. cū olim. et. s. de rescrip. olim. vnde tales deponēdi sunt per iura predicta.

Falsi teneẗ q̄ absentes tanq̄ p̄sentes inscribi facit.

Falsitȝ cōmittiẗ qui l'ras q̄s portat aperit.

diuisio

Ex nosciẗ. ¶ Prima ps factū narrat scd'a pars respōdet ibi: respōdemus. Ab.

¶ Glosa sequēs querit et soluit.

b ¶ Per litteras. Potest ergo quis p litteras presentari. arg. lxiij. dist. c. j. ij. et. iij. Quid si contradicatur litteris? stabitur eis donec contrariū probetur. s. de probati. post cessionem. vbi de hoc. et. s. de test. c. cum a nobis.

P̄sentatio per l'ras fieri pōt.

c ¶ Contradicūt. Cum ab initio nesciuerūt: al's nō videtur q̄ postea contradicere possint. s. c. ij.

d ¶ Debet. presumptiue: qr nō est verisile q̄ hoc faciāt sine cōsilio fratrū suoꝝ. s. eo. ca. pxi. Hec presumptio pbationē recipit in cōtrariū. vt hic diciẗ. sec⁹ esset si esset p̄sumptio iuris et de iure. j. de spon. ad id qđ et. liiij. distin. fraternitatē. et j. de iudeis. c. vlti.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e ¶ Sanioris. Sed nōne eo ipso maior est q̄ est sanior. xxxj. distin. nicena: et j. de his que fi. a maio. par. capi. c. j. et. xl. dis. multi. in fi. Dic q̄ vbi aliqua ps non est sana puta q̄ indignū eligit: vel qr in dānum eccl'ie aliquid facit ibi dico maiorē partē illā q̄ sanior est: et preferenda est. s. de postu. p̄la. gratū. al's nisi vtraq̄ pars in electiōibus esset sana: nō statim dicerē maiorē saniorem. immo q̄nq̄ minorē esse p̄ferendā. s. de elect. ecclesia vr̄a. vbi ps maior non obtinet. s. de appel. constitutus. Ber.

f ¶ Euacuari. Cum nō sint facte fm̄ ius. sȝ cōtēptis illis q̄ requiri debēt. s. de electio. q̄ sicut. et. c. qr ppter. et s. eo. nouit. et. c. pxīo: vbi hoc videtur exp̄ssum.

g ¶ Cōsuetudine. Dūmodo sit talis que iure cōi non preiudicet. s. p̄scripta s. de cōsue. cum dilectus. et. c. vlti. qr tūc preferri pōt prelat⁹ ius instituendi contra alios fr̄es suos.

¶ Glo. seq. ar. et remittit.

h ¶ Libertate. Puta qr priuilegia habet p̄latus q̄ solus sine consensu fratrum instituat. et ita est hic arg. exp̄ssum q̄ ius eligendi de iure cōi simul pertinet ad ep̄m et capitulum: cū episcopus sit caput capituli. s. e. nouit: nisi consuetudo contrariū inducat vel priuilegium vt hic patet. de hoc dixi. s. de elec. cum ecclesia vulterana. B. V.

Cum apostolica. ¶ Due sunt ptes principales. In prima cōsultatio. In secunda responsio ibi. taliter respondemus. Prima subdiuiditur. nā primo ponit partium compromissum. secūdo vnius partis allegationem ibi: dicti monachi. tertio allegationem alterius partis ibi: econtrario. quarto consultationē arbitrorum ibi: quia. Secunda pars principalis subdiuiditur. nā primo respōdet consultationi. secundo soluit et corroborat cōtraria ibi: auctoritas. tertio responsionem corroborat ibi. nam. quarto solutionem limitat ibi: hoc autem. Abbas siculus.

diuisio

i ¶ Hieronymi. xvj. di. q. ij. decīd. et. s. de ɔsti. c. cū oēs

a ¶ Leonis.xij.q.ij.sine exceptione.
b ¶ Vendere. Nisi sit parua et sterilis possessio.xij.q.ij.terrulas.
c ¶ Toti⁹. Vel maioris ptis.ibi fuientis.x.q.ij.h⁹ius
d ¶ Cleri.i.capli sui.bona em aliarū ecclia℞ vēdere nō dz: nec vēditiōi auctoritatē prestare. xij.q.ij. abbatibus et.xvij.qō.iiij.in venditionibus.

alienare.C.de fideicō.volūtas.ff.de lega.ij. vnū ex familia.§.ij.et.l.peto.§.fratrē. Et q̄ trāsfert colūnas de loco vno ad aliū locū eiusdē ciuitatis non videt̄ facta trāslatio.C.de edi.priua.si qs pōt.sed reuera talis reuocatio est quedā alienatio.xij.q.ij.apostolicos.et.j.c.

Leonis[a] pape dicentis. Ne quis eps de reb⁹ ecclie q̄cq̄ donare vel cōmutare vel vēdere[b] audeat.nisi forte aliqd horū faciat vt meliora pspiciat et cū toti⁹[c] cleri[d] cōsensu atq̄ tractatu id eligat qd nō sit dubiū ecclesie[e] pfuturū[f]. Qr v̄o nos consulere voluistis: vtrū qn̄ decima tenet̄[g] a laico: si cōferat̄ eccle ad confirmandā donationē consensus epi sine cleri cōsensu sufficiat? ¶ Taliter rn̄. q̄ monendus[h] est laic⁹ qui decimā detinet: vt eam restituat ecclesie ad quā spectat. qui si forte induci nequiuerit: et eā cum diocesani cōsensu alteri ecclesie assignauerit p̄sertim[i] religioso cōuentui: cōstabit ipsa donatio perpetua[k] firmitate subnixa. ¶ Auctoritates em̄ premisse lz diuerse sint: nō tamen aduerse: cū aliud sit alienare[l] qd ab ecclesia possidet̄: et aliud qd detinetur a laico ad vsum ecclesiasticum reuocare. In alienatione quoq̄ iuxta Leonis pape decretū cōsensus epi sine clerico℞ cōsensu non sufficit. In reuocatione aūt iuxta scripturā hieronymi sufficit cōsensus epi. cū p vtrūq̄ vtilitati ecclesie cōsulat̄. ¶ Nā et in late.concilio[m] est inhibitū: ne q̄libet religiosa psona ecclias et decimas de manibus laico℞ sine consensu epo℞ recipiat: p qd indirecte dat̄ intelligi[n] q̄ sufficit cōsensus epi[o]: vt licitum ecclesie sit decimas de manibus recipe laico℞. Hoc autē de illis decimis intelligim⁹ q̄ laicis in feudū[p] pperpetuo sunt pcesse. Idē metēsi. archidi.

¶ Nō potest episcopus sine consensu capituli concedere ecclesias alijs ecclesijs etiā si habeat iuspatronatus in ecclesiis concessis. Cap. viii.

Tua nuper[q]: et infra. ¶ Adiecisti etiā vtrū episcopo vel electo cum solo archidiacono p̄ter assensum maioris ecclesie: cum ab ipsa eligitur episcopus et archidiaconus assumatur de ipsa cenobijs vel ecclesijs conuētualibus ad quas ius pertinet patronatus liceat cōfer=

e ¶ Ecclie scilicet epali.
f ¶ Profuturū q̄ntum ad opinionē ipsorū: et sic tenebit alienatio q̄ntūis p̄iudiciū eueniat. ff. d ad mi.tu.tutor qui pu.et.l.§.ij. th̄ si pbaretur lesio restitueret̄. vt.s. de in iteg.resti. c.j.
g ¶ Tenetur de fctō: qr verā possessionē hr̄e nō pōt cum laici decimā de iure possidere nō possunt.s. de p̄scp. causam q̄.et.xvi.q.vij.ca.j.th̄ tolerat ecclesia q̄ laici decias q̄s antiquitus habuerūt in feudū detineāt: de quibus loquit̄ hec decre. vt in fi.dicitur.B.
¶ Glo.sequens ponit lect.Lau. quā reprobat.
h ¶ Monēd⁹ est. Et etiā compellendus: cum mortaliter peccat. vi.q.j.illi qui. et. xxij.q.j.c. viti. vel hoc intellige de eo cuius scādalum timet̄. xxiij.q. iiij. non pōt.nā si hoc esset verum posset eps per alios laicos multas ecclesias spoliare et alias ditare: qd si faceret appellādum esset: cū hoc sibi nō liceat.j.de re.eccle.nō alie.ca.j.hoc quod dicit Lau.intellige de decimis nō in feudum cōcessis.sed decre.loquitur de decimis in feudum concessis. vt dicit in fi.
i ¶ Presertim. Id est maxime: quia ad hoc agitur vt de manu laici reuocetur.B.
k ¶ Perpetua. Et ita videt̄ valere donatio sine consensu capli.sed hoc ideo est: qr p hoc vtilitati ecclie cōsulit̄: et illi qui decimā detinebat: qr hoc solū bn̄ agit̄ vt vita hoim corrigat̄.xxiij.q.v. pdest seueritas. als semp requiri debet cōsensus capli. vt.s.e.p totū.B.
¶ Glosa sequens reci.per obiectionem.
l ¶ Alienare. Ideo nō intelligit̄ alienare: qr transfert de laico ad ecclesiā. Sicut non dicit̄ alienatio qn̄ trāsfertur de fratre ad sororē.‡ sicut dicit lex: si testator prohibuit rem alienare dando sorori non videtur

px.qr si remāsisset apud illū laicū decima illa spes esset q̄ posset redire ad priorē ecclesiam ad quam spectat si decederet sine herede: nisi heredes succedāt in decimis: siue sint collaterales siue descendentes. et est simile q̄ de⁹ magis voluit sibi hostias imolari: q̄ demōib⁹ xxij.q.j. pfidera m ¶ In lateranen.cōcilio.j. de pbuille. cū et plātare.nec laici in alios laicos decimas pn̄t transferre.j.d deci. p hibemus.
n ¶ Intelligi. A ptrario sensu et est fortissimū argumētum.ff. de offi. eius cui mā.est iuris.l.j. et.xxv. dist.q̄s.et.xiv.di.discipli na.ver. descēde peccauit popul⁹ tuus.q.d.q̄ non me⁹ ex q̄ peccauit.qr ppter peccatum recedit̄ a deo.xxxij.q.j.cū renūciat̄.Lau.

¶ Glo.seq.signat contrarium.
o ¶ Epi. Vide modū argumētādi ex q̄ dicit de epo ergo tantū de epo intelligēdum est. sic .xxv.dist.quas.et.xxv.di.illos.ff.de cō. et de.cū ita.ar.s. qr aliud est dicere epm et aliud solū epm.j.d testa.reqsiti.et ita est hic vn⁹ casus in quo solus eps pōt alienare. alios habes.xij.q.ij.terrulas.et tribus.c.seq.et.xij.qō.ij.bone.
p ¶ In feudū. De alijs v̄o nō eēt verū qd hic dicit̄: qr ecclia pōt illas vēdicare: cū ille nullū ius habeat sz hec ecclia ad quā spectāt.nec pōt petere ppt̄ ius feudi qd antiquit⁹ ex cā fuit pmissum: qr eps ius vni⁹ ecclesie nō pōt aliū dare. vt.j.de re.ec.nō alie.ca.j. Joan.
q ¶ Cōis diuisio.scd̄a ps ibi: alteri⁹. Abb.si. ¶ Tua nup. Casus. Archidiacon⁹ metē. quesiuit a papa vtrū eps siue elect⁹ de cōsensu archidiaconi tantū sine cōsensu capli cōferre possit vacātē ecclesiā baptismalē alicui monasterio vel alteri ecclesie: que habet ius patronatus in illa ecclesia vacāte. Et respondet̄ q̄ nō pōt auctoritate leonis pape. qr cōcessio vacantiū ecclesiarū pertinet ad alienationē.B.

‡ Facit ad hoc l.ptor.l. prin.cū gl.not. et Bar. ff.ne qd i lo. pu.et.l. phibere.§. plane. ff.qd vi aut clā

fi. cum glo.et ibi Cy. C.d re. alie.nō alie. et l.ea.l. C.de cō ditt.ob cām.

Argumētū a cōtrario sensu fortissimū.

diuisio Casus

‡ Concor.l.

re[a] perpetuo vacātes[b] ecclesias baptismales: ⁊ infra.

¶ Alterius[c] etiā questionis solutio ex epistola leonis[d] pape colligiẗ euidenter: in qua legiẗ. ne q̇s ep̄s de reb⁹ ecclesie q̇cq̄ȝ donare vel ꝑmutare vel vendere[e] audeat: nisi forte aliq̇d hoꝝ faciat vt meliora prospiciat: ⁊ toti⁹ cleri tractatu[f] atq̄ȝ cōsensu id eligat: qđ nō sit dubiū[g] ecclesie ꝓfuturū. Irrita eñ epoꝝ donatio vēditio ⁊ commutatio rei eccl'astice erit absq̄ȝ ꝯniuētia ⁊ subscriptōe clericoꝝ.[h] hoc eñ noueris solutā scđo loco ꝓpositā qōnē: cū ꝯcessiones ecclīaꝝ ad perpetuas[i] alienationes nō sit dubiū ꝑtinere.

I dē ep̄o helieñ. ¶ Ep̄s parrochiales ecclīas vel obuentiones ip̄arū de ꝯsensu p̄roni sine ꝯsensu capl'i sui monasterio cōferre nō potest. Ca. ix.

PAstoral' officij diligētia: et infra. Preterea q̄siuisti cū auc̄te dionysij[k] fuerint parrochie limitate quaten⁹ singularū parrochianū ꝓuēt⁹ in vsus eccl'ie cederent necessarios ⁊ stipendia ministroꝝ: si ep̄o liceat sine auc̄te summi pon. vel saltē sine sui capl'i volūtate viris religiosis ꝯferre obuētiōes[l] alicui⁹ p̄rochialis eccl'ie/ sustētatione[m] vicarij reseruata. Et cū latera. ꝯcilij[n] statuta ꝓhibeant eccl'ijs nouā īponi vel augeri veterē pēsionē: postulas edoceri an ep̄s valeat religiosis consentiēte patrono totā ecclesiā vel de nouo cōferre aliquā portionē? ¶ Ad qđ breuiẗ. r. q͛ salua ꝯstitutiōe[o] canonica de concedēda pijs locis q̇nq̄gesima[p] portiōe: neq̄ȝ p̄mū/ neq̄ȝ scđm potuit facere ep̄s (nisi de lnia ro. pon.) p̄reẗ sui capl'i volūtatē. Inno. iij. archiep̄o senoñ. et ei⁹ suffraganeis. ¶ Ad ꝯcilia ꝓuincialia vocari debēt ⁊ admitti cathedraliū eccl'iaꝝ capl'a. c. x.

ET si mēbra corpoꝛ: et infra Prouicie senoñ. capitula cathedralium ecclesiaꝝ ad nos querimoniā trāsmiserūt: q͛ archiep̄s senoñ. et eius suffraganei procuratores eorum nuper ad prouinciale[q] cōciliū cōuocatos: ad tractatū eoꝝ admittere noluerẗ: ⁊ ifra. ¶ Uisum fuit nobis ⁊ fratribus n̄ris vt capl'a ipsa ad huiusmodi cōcilia debeant inuitari: ⁊ eoꝝ nuncij

a ¶ Conferre. vt monachi habeāt fruct⁹ illaꝝ ⁊ retineant eccl'ias ad vsus ꝓprios: ⁊ sic lederetur ecclesia: vnde non valet talis concessio.

b ¶ Uacātes. Ar. ꝯtriū: q͛ sede vacāte nihil est innouādū. ḋ. ne se. va. nouit. ⁊ c. ij. ⁊ iij. r̄ñdeo. ꝯtra loquūẗ in episcopatib⁹ ⁊ ꝯsimilib⁹. B.

c ¶ Alteri⁹. i. isti⁹ p̄sentis q̄stionis. s; ideo dicit alterius: q͛ alia questio precedit q̄ ponebaẗ in antiq̄ compilatiōe in ti. de insti. s; i hac nō ponitur.

d ¶ Leonis. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ ḋ. cap. proxi.

e ¶ Uendere. Nisi forte sit res que seruādo seruari non possit. C. đ admi. tu. lex que. in fine.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

f ¶ Tractatu. S; qualiter fiet tractatus? cōueniāt oēs. ⁊ quilibet dicat qđ sibi videẗ. C. đ bo. auita. alie. l. vl. li. xi. ⁊ ti. se. l. vlt. et hoc de immobilib⁹ vl' de mobilib⁹ p̄ciosis. q͛ si sint p̄ciosa necessaria est solēnitas. C. đ admini. tu. lex que. secus in his q̄ seruādo seruari nō possūt: vt. l. p̄dicta. ⁊ ff. đ pe. here. l. diuus. Uin.

g ¶ Dubium. Cōi opinione canonicoꝝ vel ꝓbabili iudicio: licet forte secus contingat. arg. ff. de minori. verum ⸿ si locupleti. ⁊ intellige non sit dubium quantū ad se. q͛ sufficit ab initio bñ gestū. ff. de nego. ge. sed an vltro ⸿ j. vl' dic dubium. s; cōmuni opinione clericorum.

h ¶ Per hoc. i. ꝑ capl'm leonis. xv. q. j. possessionis.

i ¶ Perpetuas. Perpetue eñ intelliguntur ex eo q͛ sunt eccl'ijs ⁊ nō ꝑsonis. vt. ḋ. c. pxi. ⁊ ff. đ annuis lega. annua. ⁊ xij. q. ij. liberti. q͛ eccl'ia nō moriẗ: vt ibi đr. ⁊ ḋ. de insti. cū venissent si fiūt ꝑsonis sine tp̄is p̄finitione durabunt in eorum vitam. x. q. ij. hec vsus prestatio. ⁊ xv. q. j. possessiones.

PAstoralis. Cōis diuisio. scđa ibi. ad qđ. Ab.

diuisio

k ¶ Dionisij. xiij. q. j. eccl'ias. xc. distin. ca. j. ⁊ lxxx. dist. c. episcopi.

l ¶ Obuentiones id est fructus/ vel reditus retenta sibi eccl'ia cum sustentatione vicarij.

m ¶ Sustētatione. Sufficiēti. ḋ. de ꝑben. de monachis. vbi de hoc. ⁊ ḋ. de sup. ne. prela. sicut.

n ¶ Lateraū. concilij. Ut. j. de cēsi. prohibemus.

¶ Glo. seq. recit. ꝑ. q. alie. ꝓ ⁊ ꝯtra. ponit opi. hugōis. ⁊ Tan. quam dicit tutiorem: sed ꝯtriā approbat.

o ¶ Salua cōstitutiōe canonica. xij. q. ij. bone rei. ex hac littera videtur manifeste: q͛ ep̄s posset dare quinq̄gesimā vel cētesimā partē sine cōsensu capl'i vt in predicto cap. bone rei. non obstāte iuramēto de nō alienādis rebus eccl'e. j. de ec. edifi. tua. ⁊ ḋ de iureiu. intellecto. nemo eñ pōt ep̄m accusare de eo q͛ templū dei edificat. xij q. ij. aurum. Itē q͛ sufficit semel a iure fuisse concessum. vnde non est vlterius necesse adire pastorem. ff. de condi. insti. que sub conditiōe ⸿ vlt. Argu. ꝯ. j. de dona. pastoralis. ⁊ ḋ. eo. c. proxi. xij. qōe. ij. si ep̄s. ⁊ ḋ eo. cū nos. h. et T. cū eo dicunt q͛ etiā in hoc casu requiriẗ ꝯsensus capl'i. l; enim ꝑmittaẗ a iure alienare causa necessitatis vel vtilitatis requiri tñ debet ꝯsensus capl'i. xij. qđ. ij. sine exceptione. Lra tñ ista ꝯdicit. ⁊ Io. idē dicit sup illo. c. bone rei. illđ q̇dē securū est dicere. ⁊ expone hāc lrām scđm q͛ T. exponit: id est salua constitutione. q͛ nō derogaẗ per istud respōsum illi canoni bone rei: nec diciẗ ibi q͛ ep̄s possit illam donationē facere sine consensu canonicorum. s; hec littera contrarium innuit ⁊ j. de dona. apostolice. vbi de hoc.

Ep̄s an possit dare q̇nq̄gesimā vl' centesimā sine ꝯsensu capl'i.

p ¶ Quinq̄gesima. Immo q̇nq̄ȝ maiorē portionē si multū abūdat. de auc̄te tñ superioris q̇nq̄ȝ nō tantū q̄n q͛ nihil si grauaẗ eccl'ia. j. de dona. ap'lice. Io.

ET si mēbra. Prima ps ponit querelā. scđa ꝓuidet ibi: visum fuit. Ab. si.

q ¶ Prouinciale. De quo habes. xviij. dis. ꝑ totū. et j. de accu. sicut olim. de ꝯcilio monachorū habeẗ j. de sta. regu. in singulis. ⁊ ca. ea que.

a ¶ Contingere. Et merito: q2 qđ oēs tāgit ab olb' debet comprobari.lxiij.di.c.j.z.lxvj.di.c.j.z.viij.q.j. licet ergo.z.š.de tēp.ord.si archiepš.vbi de hoc.z.ff. de adop.nā ita.z.ff.d mino.in cause ꝯ.causa.z.l.etiā ꝯ.vlt.z.ff.de iure anu.aureo.diuus.z.ff.d aq̄ plu.arcen.in' concedēdo.z in autē. vt spōsa.larg.ꝯ.ad hoc q3.colł.viij. Laici ꝟo hmōi concilijs interesse nō debēt: nisi specialiter inuitentur.lxiij. dis. adrian'.in fi.vł etiā3 nisi specialit tractaret̄ causa fidei.xcvj.dis. versi.nā.vel nisi tractaret̄ de matrimonio: q2 cu3 tales cause eos tangāt possunt interesse.xxxv. q. v.ad sedem.

Laici ꝯ cilijs p̄uincia: lib' q̄n: interesse debeant.

¶ Rubrica. De his q̄ fiunt a maiori parte capli.

Continuatio. ¶ Supra visum est de his q̄ fiūt a prelato ꝯ capitulo: sed q2 quedā pertinent ad capitulū tātum in quib' peragēdis sepe discordāt.et dubitari pōt q̄d iuris merito subijcit̄ ista rubrica.

¶ De hac materia tractat̄.xvj.di.c.vlti.v.q.ij.hoc ius.

Sūmarium. Cum. Ordinatio maioris partis capituli per contradictionē z appellationē minoris partis nil rationabile opponētis impediri nō debet. Primo ponit factū reprehēsibile.scđo prouidet per statutu3 ibi: quocirca.Ab.si.

b ¶ In cunctis.lxv.dist.ca.j.ꝯ.z.iij.š. de elec.licet. xxiij.dist.in nomie dñi.xx.dis.de quib'.z.ff. d re iudi. duobus ex tribus.

c ¶ Permittunt. Appellādo z impediēdo de facto.

¶ Glo.seq.arg.ꝙ non statur zc.alle. q̄nq3 iura. alle. duo in cōtrarium z soluit.

d ¶ Rationabiliter. Argu.ꝙ non semꝑ stat̄ maiori parti nec pluralitati.vt hic.z.xxj.distin.nicena.š. de elec.eccl'ia vestra.ff.de serui.ru.predi.ꝑ fundum.xcj. dist.nō liceat.z.ff.de pac.maiorē. Arg.ꝯ.lxiij.distin. plebs instit.de satisda.tu ꝯ. sed si. ex testamento.

Maiori parti re stādū. Sol.illud regulare est vt semper stetur maiori parti sed maior pars ē illa que maiori ratione z pietate nititur.ix.dist.sana quippe.lx.distin.multi.in fi.et.iiij. q.iij.ꝯ.item iusiurandi presumit̄ pro pluralitate.lxj. distin.nullus.in fine.nisi contrarium probetur vt hic

patet.z.xxij.dis.illud.z.š.de elec.dudum.R.

e ¶ Ostēsum. Ergo nō sufficit obijcere nisi ꝓbet̄. et hoc ꝓbabil coram superiore.š.de elec.venerabilem.

f ¶ Constitutum. Et ita caplm potest cōstitutionē facere dum tamen intersint oēs quos constitutio tāgit.de hoc not.š de consti.cū omnes.alōs presentes in preiudiciūm absentium nihil constituere possunt: vt h. Circa alia negocia ad min' due partes debēt esse presentes ꝯ.ff. qđ cuiuscꝫ vniuersi.l.nulli.z.l. plane.z.ff.de decre.ab ord.fac. l.iij.

Caplm pōt ꝯstitutionē facere.

g ¶ Iuramenta. Sic.š.d iure iur.sicut nostris z ita si iuramenta sint facta i genere restringenda sunt circa bonas z licitas cōsuetudines. argum.š.de iureiurā.ꝯto.et.ca. ad nrām.iij. Si specialiter iurāt statim sunt periuri.B.

ꝟ Adde ꝑ hoc.ꝯ sufficit si maior ps fit.cons cor.l. qđ maior.ff. ad mu. nl.

ad tractatū admitti: maxime sup illis q̄ ipsa capl'a ꝯstringē' dinoscunt̄. ¶ De his q̄ fiunt a maiori parte capli. ¶ Ex concilio laterañ. ¶ In vniuersitatibus eccl'iasticis ꝑualet regulariter qđ fit a maiori parte: nisi minor pars rationabiliter contradicat. h.d. Ca.j.

Cum in cunctis[b] ecclesijs qđ pluribus z sanioribus fratribus visum fuerit incūctanter debeat obseruari: graue nimis est z reprehēsione dignissimū ꝙ ꝑ q̄sdā eccl'ias pauci q̄nq3 non tā de rōne q̄ʒ de propria volūtate ad ordinationē eccl'iasticā ꝓcedere nō ꝑmittūt[c]. ¶ Quocirca presenti decreto statuim' vt nisi a paucioribus z inferioribus aliq̄d rōnabilit'[d] obiectū fuerit z ōnsum[e]: ap. re.ꝑualet s3 z suū ꝯsequat̄ effectū qđ a maiori et saniori ꝑte capituli fuerit constitutū[f]. Nec cōstitutionē nrām ipediat si forte aliq̄s ad cōseruandā ecclesie sue cōsuetudinē: se iuramēto dicat astrictū. nec enim iuramēta[g] sed potius piuria sunt dicenda: q̄ cōtra vtilitatem ecclesie/z sanctoꝝ patrū venīut instituta. Si q̄s autē hmōi ꝯsuetudines q̄ nō ratione iuuatur/nec sacris cōgruunt institutis iurare ꝑsūpserit (donec dignā egerit pniam) a ꝑceptiōe sit dñici corporis alien'. ¶ Clem. iij. claremō. epo. ¶ Canonicus nō interdicit ecclesiam/sed hoc facere debet eps cū caplo. Ca.ij.

Quesiuit: et infra. Sup eo ꝙ eccl'iam[h] tuā q̄dā ex canonicis etiā in minimis q2 pensio ecclesie debita non reddit̄: vel clericus aliq̄s aut parrochian' delinq̄t: sine tuo z aliorū canonicoꝝ assensu[i] interdicto supponunt: et infra. ¶ Fra.t.t.r.ꝙ interdictum in aliq̄ ecclesia per aliquā vel ꝑ aliquos de canonicis tuis sine tuo z aliorum fratrū assensu positum obseruare non debes: nec etiam sustinere / vt ab alijs obseruetur: et infra. S3 si quis in his deliquerit[k]:

Quesiuit. ¶ Cōmunis diuisio. secūda pars ibi frat̄nitati. Ab.

diuisio

h ¶ Ecclesiaz tuam.id est tue iurisditioni subiectam: simile.š d auc.z vsupal. ca.j.et intelligit̄ hoc vbi canonicus non habet ius episcopale in ip̄a ecclesia: alias si haberet z ei denegaret̄ debita pēsio vel aliqua offensa digna excommunicatione committeretur: bene supponeret ecclesiam interdicto. non nego tamen honestius personas interdicere.non eīn ecclesie delinquunt: sed persone.in auc.de man.prin.ꝯ. oportet.col.iij.z argu.ꝯ.de pe.licet.xvj.q.vj.illud.hoc dicit Lau.sed ecclesia propter delictum alicuius interdici nō debet: sed ille qui deliquit puniat̄: quia illi q̄ non peccauerunt non debent puniri: nisi ille qui deliquit sit dominus loci: quia tunc propter delictum ei' terra supponitur interdicto.ꝯ.de sponsa.non est vobis.Ber.

i ¶ Assensu. Quia talis sententia non tenet cum lata sit ab eo qui non habet iurisditionem.ꝯ.questione j.in primis.C.si a non cōpe.iudi.l.j.z.š.de cōsuetudi. ad nostram.T.

¶ Glo.se.alle.vj.ꝯcor.z alle.duo iura z dupl' soluit.

k ¶ Deliq̄rit.xvj.q.j.cognouimus.z ca.illud. quia petā suos' ꝑprios tenere debēt auctores. vnde versus

versus Auctores proprios sua crimina iure tenebūt. Plusq̄ peccatur non vltra pena trahat: vt hic dicit. C. de pe. sancim⁹. C. ne vxo. pro ma. obe. marito. xj. q. iij. illud et j. de senten. excō. romana §. fi. lib. vj. Sed contra videtur: quia perit iustus p impio. de ꝯsecra. disti. j. in sancta. xv. q. vi. cū multe. Solu. qđ hic dr locū hz in pena spiritua li. qđ dr in cōtra riū hz locū in pe na tēporali: que q̄nq; imponitur alteri p pctō alteri⁹. vt. j. q. iij. §. item pro pctō. Uel hoc regula re est: illa casua lia sunt. Tan.

Boni cū mal q̄nq; tē porali ter pu niunt.

¶ Con cor. l. ex fctō §. iulian⁹ ff. de vulg. et pupil. fa. l. re scriptū cū fi. ff. de his q. vt in dig.

a ¶ Ex ore. In prīa parte ponit factū in se cūda decisio ibi: qz vero. Ab. sic.

a ¶ Anulo. Sic. j. de re iudicata cuz olim. ppter hoc tñ fuit insti tutus. cū in pos sessionez missus nō fuerit. vt. j. se quitur.

b ¶ Cōz. Sez executorum.

c ¶ Augusteñ. Cui. h. dict⁹. b. reuerentiā exhi buit tāq̄ ꝑposi to. vt sequit. j. tā dem idē. h. mor tuus est. eo mor tuo capl̄z statī elegit istū in pre positū dicto. b. prius appellāte q̄ ipsum non elt gerēt: cū ad ipm spectaret prepositura. De hac appellatione fit mētio inferius. hec omnia habentur in integra.

ecclesiastice coertioni subiaceat: cū pctā suos auctores tenere debeant: nec pena sit vlteri⁹ ptrahēda q̄ delictuz fuerit in excedente repertū.

Inno. iij. augusteñ. ꝑposito.

¶ Cōis ordinatio eccl'ie per contradictionē et appellatio nē ei⁹ cui⁹ nō interest: īpediri nō dz. h. d. q̄ ad titulū. Ca. iij.

Ex ore sedentis: et infra. Accedētib⁹ ad pre. n. te. ac. B. augusteñ. canonico q̄stione q̄ int vos sup ꝑpositura augusteñ. ecclesie verte bat ex parte ipsi⁹. B. fuit propositū q̄ pr eiusdez a. C. p. n. decano et caplo augusteñ. lit teras obtinuit destinari vt i fra spaciū mēsis vni⁹ eūdem eligerēt et assumerēt in ꝑposi tū augusteñ. in signū inuesti ture anulo aureo destinato et q̄busdā mādati aplici exe cutorib⁹ ꝯstitutis. Caplm me moratū cū audisset q̄. E. quō dā eorū ꝑpositus in epm bu xieñ. elect⁹ et ꝯfirmat⁹ fuisset lz dictas lras recepisset: i cō tēptū tñ eorū assignato pri⁹ termio infra quē ipi deberēt super mādato aplico rñdere ll. tunc augusteñ decanū in ꝑpositū elegerit: et ifra. ¶ Q2 vo legitie ꝯstitit q̄ pdict⁹ B. de ꝑpositura nō fuit aliq̄ten⁹ inuestit⁹ et si mādatū fuerit vt de ea inuestiret: de q̄ etiā si inue stit⁹ fuisset: inuestitura ei⁹ p p. n. certa fuit ratiōe cassata q̄ nec ēt si cassata fuisset: p hoc q̄ dicto. ll. reuerētiam exhi buit q̄ debet ꝑposito iuri suo renūciasse videt. Nos attē dētes sibi de iure non potuis se cōpetē: vt p appellationē ob id iterpositā cōem ordina tionē eccl'ie ipediret: itelligē tes etiā re a maiori pte tā di gnitate q̄ nūero eorū: q̄s eli gēdi ius cōstabat hr̄e/electū fuisse canonice i ꝑpositū: ele ctiōez tuā auc. ap. ꝯfirmam⁹ pfato. B. sup ꝑpositura silen tiū iponētes. Idē.

¶ Prelatus cū maiori pte capli ꝯdicēte miori statuē pt q̄ ad necia reparationē fabrice q̄libet canonic⁹ cōferre teneat. Ca. iiij.

Ex parte tua nobis fuit frat archiepe itimarū q̄ ad restaurandā fabricam

lura. alle. §. in ꝯtrarium. tertio fortificat primū dictū quarto querit et soluit. quinto elicit duo argumenta.

g ¶ Renūciasse. Nota hic arg. de tacito consensu. et licet verbis nō renūciet: aut non consentiat: ipso facto tamen cōsentit. xxxij. q. ij. honorant. et. j. de trāslact. ex litteris. et. xlij. distin. sit rector. ff. māda. si prece dēte §. lucius. ff ad munici. l. ij. et. j. de offi. deleg. gratuz. et. c. cum olim. in fi. a con trario sēsu. ff. de inoffi. testa. si p ponas §. j. et. l. nl chil. et. l. vlt. et. ff. de publi. si ego. §. j. et ff. de mio. si fili⁹. et C. de iu re do. ipe. l. ij. ar gu. ꝯtra. ff. d de cu. herēnius §. vlti. et. j. de pre ben. dilecto. Jo. Preterea licz re nunciatio sit ta cita valet etiam citra auctorita tē superioris lz expssa nō valeat sine auctoritate superioris. j. de re nunciatione. ad monet. sicut pl⁹ valet tacita pro hibitio q̄ expres sa: cū sez litte con testet. ff. de fo. si quis stipulatus x. in melle. ff. eo. ti. vero procura tori §. vlt. Lau. Sed quid si ali⁹ ageret contra il lum prepositū: et cassaretur illius electio: nūquid iste qui exhibuit reuerētiā potest agere p prepositura? nō: qz filius exheredatus si approbauit testamentū patris non potest postea impugnare. C. de inoffi. testa. parētibus. et si alius impugnaret testamentū: ipse tamē non potest petere vltra q̄ sibi est relictum. ff. de le. prestā. contra ta §. his qui vim. Item argu. q̄ actio semel extincta nō reuiuiscit. ff. de solu. qui res §. aream. et de cōse. di. iiij. queris. Itē argu. q̄ licet res deueniat ad eū casum a quo potuit habere principium non valet. Ber.

¶ Concor. tex. l. j. tale §. j. ff. d pac. et l. si ex hereda tus. ff. de inof fi. test.

Qui probo non reprobo.

Actio extincta nō reuiuiscit.

d ¶ Inuestitus. Id est missus in possessionem.

¶ Glosa sequens no. alle. tria iura. et in cōtrariū alle. viij. Item arg. et remittit.

e ¶ Mādatū. Sic ptz q̄ ppter talē inuestiturā quā fecit cū anulo nō efficit ꝑs possessor. j. de dona. p tuas. arg. j. de re iudi. cū aliq̄b⁹: qz in adipiscēda possessiōe actus corporalis acqritur. ff. de ac. pos. possideri §. in admittēda. ar. j. j. de ꝯsue. ex lris. et. xvj. q. vij. ꝯ sctōz. et. q. j. moderamine. et. C. de sacrosan. eccle. vt inter diuinū. et ff. de ꝯtrahē. emp. et vē. clauib⁹. et ff. de bo. auc cto. iudi. pos. cōius. et. j. de do. et ꝯtu. cōtingit. ff. de dā. infec. si finita §. vi. Itē hic patet q̄ si papa mādat ali cui dari prebendā et caplm aliū eligit tenet electio. de hoc dictū est. j. de preben. dilectus filius. Joan.

f ¶ Ratione. Quia erat in minoribus ordinibus cōstitutus: vt patet in integra. et quia reuerentiā faciē do illi. h. iuri suo renunciauit: vt hic sequitur.

¶ Glosa sequens. ar. de tacito cōsensu inducens. xiij.

h ¶ Per appellationē. Sic. j. de elec. cum inter. R. quia eius nō interest appellare post reuerentiā prestitam. ij. q. vj. non solent. appellatio enim non impedit ne id fiat quod ꝑpetuo edicto decernitur. ff. de appel. re. vel non. l. vlti. Lau.

Ex parte. ¶ Cōmunis diuisio. secunda pars ibi: statuimus. Abbas siculus.

diuisio

i ¶ Fabricam. Licet enim ille solus teneatur ad restaurationem fabrice qui partem deputatam recepit vt. x. q. iij. vnio. et. q. j. decernimus: tamē ille conferre

tenetur .xvj. q. j. si monachus. et de eccle. edifi. c. j.
a ¶ Plurimorum. Hic ergo valet sententia plurimorum: quia euidens est illos ratione iuuari. ff. e. c. j. sic. lxxv. distin. c. j. et ij. et ff. de temp. or. nec episcopi. Ber.

Continuatio ¶ Rubrica. Ut ecclesiastica beneficia. ¶ Supra visum est de collationibus beneficiorum faciendis tam a prelato cum consensu capituli quam ab ipso capitulo etiam: veruntamen quia beneficia ipsa debent conferri sine diminutione: merito subijcitur ista rubrica. Ab.

diuisio. Ut nostrum. ¶ Diuiditur in quattuor partes. primo assignatur papalis responsionis causa et rationem habet. secundo processus pape executio: et ad obiecta responsio ibi cum enim. tertio archiepiscopi inconsulti cibilis reprehensio ibi: omnibus quarto caute et necessarie instructionis prouisio ibi: vnde credimus Et pone casum in terminis vt in glo. j. Ab.

Con. tot. l. et suum here. hede. §. fi. cum. l. seqn. ff. de pac. et quod maior. ff. ad muni.

rothomagen. ecclesie tractatum communiter habuistis: te postulante vt quilibet canonicorum tecum pariter aliquam suorum redituum portionem operi tam pio et necessario deputaret: et infra.

¶ Statuimus vt si quis virum tuis frater archiepiscope et maioris et sanioris partis capituli statutum sup hoc duxerit resistendum: obtineat sententia plurimorum[a] et.

¶ Ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Inno. iij. mediol. archiepo.

¶ Rubrum sufficit pro summario. vel summa sic secundum abba. Occulta collatio beneficij licet sit suspecta bene valet: dummodo alias legitime facta probetur. h. d. Et est casus no. non tamen facit ad ti. nec omnes indistincte hoc tenent: sed maior pars concludit cum hoc summario. Capitulum j.

Ut nostrum[b] prodeat de vultu dei iudicium[c]: et infra. ¶ Preterea proponebas quod cum nullus debeat sine accusatione[d] damnari: nec aliquid circa negocium illud sit actum in forma iudicij: depositiones testium non poterant tibi preiudicium generare. Qui vero hec allegatio personam nostram tangere videbatur dignum duximus causam commisse[e] inquisitionis et ordinem plenius explicare. ne quis quomodolibet suspicetur: quod nos in hoc negocio perperam processerimus: presertim cum ratio assignanda debeat esse posteris profutura. ¶ Cum enim iuris sit explorati: quod actore non pro

iiii. h. ne sigillo vteris vteretur: quod totum factum est: et prohibitus fuit vti sigillo. per hoc intellige illam decre. ff. de ap. vt nostrum. que est pars istius: et illam debes hic legere. in prin. quia precedit istam: vt patet in antiqua compilatione. Propter hoc archiepiscopus misit nuncios ad dominum papam post multas allegationes et excusationes ipsius archiepiscopi. vltimo proponebat dictus archiepiscopus quod cum nullus debeat sine accusatore damnari: nec aliquid sit actum in predicto negocio in forma iudicij testes contra eum recepti non poterant sibi preiudicare: quia hec allegatio videbatur tangere personam domini pape. apertius vult exprimere in hac decreta. causam quare mandauit inquiri de predictis ne quis crederet quod in facto isto perperam processisset. et profesquarum postea vt sequitur in littera. Hoc intellecto quod premissum est satis patet intellectus capituli: et sine hac suppletione non bene intelligeres: et hec omnia et alia continentur in integra.

Ponit casum. b ¶ Ut nostrum. Ut plane intelligas hanc decre. sic pone casum aliter non bene intelliges. Intellexit dominus papa quod cancellaria mediola. eccle vacauerat vltra annum: et sic potestas conferendi illam deuoluta fuerat ad papam. vnde mandauit papa mediolanen. archiepiscopo vt ipsam conferret cuidam. h. subdiacono domini pape. et si post receptionem litterarum aliquid faceret in contrarium. illud cassauit: archiepiscopus receptis litteris respondit: quod illi cancellariam non contulerat. quia propter grauamina debitorum retinuerat fructus ipsius: de qua responsione factum fuit publicum instrumentum. visis litteris die sequenti respondit contrarium quod mandatum domini pape adimplere non poterat: quia reseruatis sibi prouentibus iam. x. mensibus elapsis contulerat eam cuidam consanguineo suo. h. nole. Et de hac responsione fuit factum aliud instrumentum. ista relata fuerunt domino pape: et instrumenta ostensa Papa vero intelligens varietatem huius responsionis statim mandauit archiepiscopo vt ad presentiam suam mitteret procuratorem idoneum: et ostenderet quod ipse cancellariam contulisset persone idonee et modo canonico et tempore competenti et idem h. veniret si vellet defendere ius suum: accessit procurator archiepiscopi et ille. h. et produxerunt duos testes in presentia pape: qui iurati dixerunt quod parum post mortem cancellarii archiepiscopus contulit cancellariam dicto. h. reseruatis sibi prouentibus et illum inuestiuit per librum precipiendo quod illud esset secretum. et vnus testis adiecit quod post mandatum domini pape eo vidente tradidit et sigillum alter dicit se hoc audiuisse. et procurator hoc idem fuit confessus. quod audiens papa quibusdam mandauit quod si post secundum mandatum per quod totum negocium reuocabatur ad curiam ei tradidit sigillum talem traditionem decernerent nullam esse. et inhiberent

c ¶ Iudicium. Qui enim iudicat equitatem pre oculis semper debet habere. ff. de eo quod certo loco. quod si ephe si §. in summa. et iiij. q. iiij. c. j.
¶ Glosa sequens ponit. xj. casus exceptos a regula quod sine accusatore et cetera.

Accusatione procedente quando damnat. d ¶ Sine accusatione. Hoc est generale. vt. ij. q. j. de manifesta. xxiij. q. iiij. quisquis potestatem. Excipiuntur quidam casus primo si suspecta scriptura in iudicio proferatur. C. de prob. iubemus. ff. procas testis fuerit et vacillauerit in iure. C. de testi. nullum. et ff. de pe. super his. si tutor suspectus est. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. preterea videndum. si maritus accusauerit vxorem de adulterio: et ipsa replicat de lenocinio. ff. de adulte. l. j. §. si publico. si iudex reperiat accusatorem calumniari. ff. ad turpi. l. j. §. j. et ij. q. iij. §. notandum. et ff. de calu. c. j. et ij. si in modum inquisitionis cognouerit de crimine. ff. de accu. qualiter. et c. inquisitionis. si infamatus defecit in purgatione. ff. de simo. de hoc. cum suis concor. si crimen est notorium. ij. q. j. de manifesta. et ff. de accu. euidentia. si corrumpit testes aduersarij. iij. q. vij. §. tria. ver. si quis autem. Joan.

e ¶ Commisse. Quapropter mandauit fieri inquisitionem contra archiepiscopum/an tradiderit illi. h. sigillum post secundum mandatum: vt dixi in casu: et quod probaret illa tria que sequuntur.
¶ Glosa sequens ponit. xiij. casus exceptos a regula quod actore non probante et cetera.

bãte[a] is q̃ cõuenit̃[c] etiã si nihil prestiterit/debet absolui: videri poterat q̀ nos tibi q̃ conueniebaris a nobis maliciose vel indiscrete onus ꝓbatiõis sup trib⁹ premissis articulis iposuim⁹ videlz vt ostẽderes q̀ ꝑdictã cãcellariã persone idonee/modo canonico/ ⁊ tẽpore competenti donasses. Porro[b] cũ donatio fuisset occulta[c]: ⁊ ideo suspitiõe nõ carea t: ⁊ elapso iã anno null⁹ cãcellarius oĩno appareat: nõ imerito credebam⁹ q̀ ꝑm lateren. ↄcil.[d] statuta ad nos essz ipi⁹ cãcellarie donatio deuoluta: ⁊ ideo potuissem⁹ ipsam sine culpa ↄferre: qm̃ ⁊ si locũ dei teneam⁹ in terris: non tñ de occultis potuim⁹ diuinare[e]. Qr̃ ǵ ↄtra illũ qd̃ pria facie iuste ꝑsumebat̃ pro nobis presertim cũ respõderis prima vice q̀ cãcellariam alicui non cõtuleras: facultatẽ tibi pro te probandi ↄcessim⁹/nõ fuit grauamen[f] sed gr̃a[g]: nec ex malicia sz ex benignitate processit. Qd̃ etiã[h] de mõ canonico fidẽ nobis fieri mãdauimu⁹ tu cãm ꝑstitisti mãdato: q̃ sepe nobis p lr̃as tuas intimasti ⁊ tandẽ probasti p testes[i] q̀ retẽtis tibi ꝓuẽtibus officiũ ↄcesseras memoratũ: ex q̃ nõ immerito in talẽ ↄcessionẽ fuim⁹ suspicati. Et iõ nos[k] q̃ nõ tã ex plenitudine ptãtis q̃z ex officij debito possumus ⁊ debem⁹ de subditoꝝ excessibus ad correctionẽ inquirere vitatẽ: te maxime cãz ⁊ occasionẽ ꝑstãte inq̃sitionẽ[l] cõmisim⁹ faciendã. Oibus ǵ diligenter auditis te in tribus cõperim⁹ fuisse culpabilem. circa ↄtrarietatẽ[m] respõsi. qr nõ solũ nobis: sz nec cuiq̃ debuisset ex certa scia cõtraria respondere. Circa carnalitatem[n] animi: qr non ex affectu carnali: sz discreto iudicio debuisti ecclasticũ officiũ ⁊ beneficiũ in persona magis idonea dispensare. Et circa inhonestatem facti: quia non licuit ex pactiõe vel couẽtione

Actore nõ pbãte nõ sꝫ p reus ẽ absoluẽdus.

a ¶ Actore nõ ꝓbãte. Gl.vj.q.vlt.actor. Hec regula fallit: nõ ratione ꝑsumptionis aliqñ trãsfert̃ ꝓbatio ad reũ. vt hic. ⁊ s. de ꝓcu. ex insinuatiõe. ⁊ s. ď iureiu. c. vi. ff. ď dona. int̃ vi. ⁊ vxo. quint⁹ muti⁹. Itẽ fallit cũ actor fundauit intẽtionẽ suã iure cõi. c. di. ↄ memorem. ⁊ xvi. q. vij omnes basilice. ⁊ C. de proba. siue possidetis. Itez cũ reus spõte assumit onus probandi. ff. ď pba. circa. Itẽ in cõmunibus iudicijs vtriusq̀ probatio audit̃. s. ď ꝓbat̃. ex litteris. Itẽ cũ vterq̀ dicit se possidere. s. de proba. licet. et. ff. ď iudi. l tribus. Itẽ i crimine falsi vtriusq̀ testes audiunt̃. C. ď fal. vbi. Itẽ i crimie lese maiestatis in sacramentis deserẽs i ꝑditione pfie ⁊ in crimine peculat⁹ vtriusq̀ testes audiunt̃. C. de aboli. fallaciter. in fi. Peculatus ďr furtuz de re publica. xvij. q. iiij. quid ǵ. ff. ad. l. iul. pecu. l. j. Jo. Itẽ priuilegiũ actoris trãsfert onus ꝓbandi in reuz. puta si pupillus/ vel mulier repetat solutũ tanq̃ indebitũ reus tenet̃ ꝓbare debitũ. ff. de ꝓba. cũ ď indebito. ꝭ. sinautẽ. Itẽ delictum ipsius rei transfert onus probandi in ipm: qr probata solutione si eã negauit tenebit̃ ꝓbare se debituz recepisse. vt in l. ꝑdicta cũ de indebito. circa pri. ⁊ j. de sol. is qui. Itẽ negatiua q̃ hz in se affirmatiuã implicitã ꝓbari debz a reo. s. de renun. sup hoc. ⁊ j. de suc. ab intes. c. cũ dilectus. ar. ff. de ꝓba. ab ea parte. ꝭ. si qs. ⁊ l. si filius. et iij. q. ix. indicas. T.

Peculatus qd̃ est.

b ¶ Porro. Hic incipit assignare cãm ↄmisse inq̃sitiõis q̃re sibi fidẽ fieri mãdauit sup trib⁹ articulis. et primo ostẽdit de tertio: postea de scđo circa ꝑnc. ꝭ.

c ¶ Occulta. Nõ q̀ ꝑsumit̃ ↄ occulte dãtes vel faciẽtes vel iudicãtes. s. ď of. dele. ↄsuluit. ⁊ xix. di. anastasius. ⁊ ff. ď iure fisci. ita fidei. i ꝑn. ff. de admi. tu. non existimo. ⁊ xviij. q. ij. ꝑniciosam. ⁊ tenebre apte sũt ad fabricãdũ falsuz. ff. ď vẽ. ispiciẽdo. l. j. ꝭ. de inspiciẽdo. tñ si ille cui datũ est occulte sit capax: occlta donatio non vitiat donationẽ. C. de dila. l. j. li. x. ⁊ electiões clãdestine nõ valẽt. s. de elec. qr propter. in fi. Tan.

Occultatio facit ꝑsumꝑtionẽ ↄtra aliq̃s.

d ¶ Lateran. cõcilij. s. de ↄces. preben. nulla.

e ¶ Diuinare. Sicut ⁊ paulus: licet essz spũ dei plenus non tamẽ potuit secreta diuini cõcilij agnoscere. xxij. q. ij. beat⁹. nec tenet̃ qs diuinare. ff. mãdati. si fideiussor. ꝭ. si cũ debitor. ⁊ ff. ad. l. aquil. si putator.

f ¶ Grauamẽ. Immo de iure fuit. C. de ꝓba. siue.

g ¶ Sed gr̃a. Tñ cũ prime ↄfessioni ipius essz standũ. s. ď ꝓba. p tuas. ⁊ s. de ꝑsump. lr̃as. ꝭ nisi ꝓbaret se errasse. j. de cẽ si. cũ olim. C. ď errore aduo. l. vlt. ⁊ s. de ap. cũ cãm. et. s. ď ↄfes. c. vi. sz i hoc nõ videt̃ q̀ posset errare qr de facto suo cert⁹ esse debz. s. ď rescrip. ab excõicato. ex varietate ǵ respõsi ꝑsumitur ↄ ipm archiepiscopũ. iiij. q. iij. ꝭ. item q̃ falso vel varie. j. de pe. sup his. ff. de q̃stionib⁹ de minore. ꝭ. tormẽta in. fi. ⁊ l. ex libro in prin. Jo.

ꝭ Consẽcor. l. generalit̃ C. ď nõ nu. pe. ⁊ l. cũ ď indebito. ff. de proba.

h ¶ Qd̃ etiam. Hic respõdet secunde obiectiõi archiepiscopi.

i ¶ Per testes productos in ꝑsentia pape. vt dicit in casu.

k ¶ Et iõ nos. Hic respõdet ad id quod dixit: q̀ null⁹ debet sine accusatore damnari ostendẽdo causaz quare cõmisit inquisitionem.

l ¶ Inquisitionem. s. vtrum sigillum dedisset archieps illi. h. post secundũ mandatũ ꝓpter qd̃ reuocauit ad se inq̃sitionẽ inquirẽdo ⁊ discutiẽdo negociũ: ⁊ iniungẽdo vt ꝓbaret sup trib⁹ articulis videlicet si cõtulisset ꝑsone idonee modo canonico ⁊ tempore competenti.

m ¶ Cõtrarietatẽ. Qm̃ q̃ allegat ↄtraria nõ debet audiri. C. de lib. cã. cũ ꝑcũ. ⁊ s. de appel. sollicitudinẽ ⁊ lxxiij. di. gesta. xxiij. q. vij. q̀ autem. Lau.

¶ Glo. seq. ponit opi. Lau.

n ¶ Carnalitatẽ. In hoc casu dicit Lau. eꝑm simoniã cõmittere vbi ꝓpter ↄsanguinitatẽ cõcedit alicui bñficiũ: alr̃s non ↄcessurus: qr si qs iniusto cordis amore ⁊c. vl' sordidis ꝑcib⁹ sacerdotalẽ dignitatẽ recepit ⁊c. j. q. j. si qs necq̀. ar. j. de simo. veniẽs. ⁊. c. nemo. ⁊. c. tua. nã ex q̃ fauor terrẽ nimiũ fauoris iducit: multo magis fauor illi⁹ q̃ ordinat̃. j. q. j. sunt nõnulli. Lau. ⁊ sic ↄsanguinitas inducit suspitionẽ q̀ donatio sit vitiosa. x. q. ij. eꝑs. lxxxix. di. decent. nã i clãdestinis ⁊ domesticis donatiõib⁹ facile qd̃ ↄfingit̃ p negotij q̃litate. C. de dona. l. donatio. ꝭ. j. Sicut alr̃s cõsanguinitas elidit suspitionẽ. s. de coha. cle. ⁊ muli. a nobis. ⁊ cap. tua. et par affectionis causa oẽm elidit suspitionẽ. ff. de ritu nup. non solũ. ꝭ. de vno. Jo.

Epꝯ bñficia ꝓp ↄsãguinitatez solã cõcedens simoniam cõmittit.

¶ Sub modo. Nota q sicut ɔditio inducit symoniã .i.q.ij. ɋ̄pio.ɀ.ff.de pac.pactiones.ita ɀ modus qɀ modus equipollet ɔditioni.i.de condi.appo.c.ij.ɀ.iij. xxviij.q.i.si infideles.C.de his q̄ sub modo le.vl' fideicõ.relinq.l.i. Immo magis est obligat⁹ sub modo q̄ sub ɔditione.nã cui aliqd relinqtur sub mõ etiaz statim pōt illud petere si caueat de eo adipiendo ff.de fideicõ.liber.cuz in testamento.ɀ.ff.ꝺ cõdi.ɀ demon.qb⁹ dieb⁹ §.viii. Si ṽo sub conditione aliqd relinqtur non pōt peti nisi cõditiõe extãte.ff.de condi.ɀ demon.qui heredi §.vlt. Jo.

b ¶ Partē.i.ꝺ cēsi.phibemus

c ¶ Diminutiõe.i.q.iij.si qs pbēdas.ꝺ.de pbē.maiorib⁹.et ca.vacãte.et ca.cũ causam.

d ¶ Cõseq̃ᵗ ex pactiõe in eo apposita. Vin.

e ¶ Ut ipe. Donator vel aliuɗ percipiebat ante. Uincen.

f ¶ Cõstituat. Cũ caplo suo nõ cũ eo q̄ ditur⁹ ē beneficiuz ɀ hoc publice faciat vt vitetur suspitio sicut pōt itelligi ꝺ.de pben.sigtũ Et sic pɀ q ep̄us potest ad tēpus ex iusta cã retinere fructus vacãtiũ beneficiũ: si forte ḡuat debitis. Joã. ar.i.de ver.sig.c.pe.

¶ Rubrica. De rebus eccle.non aliē.ᶠ Supra visum est de collatione pbēdaꝝ.ɀ bñficioꝝ:sed qɀ prebēdati ɀ bñficiati intdũ alienãt bona pbēdaꝝ ɀ beneficioꝝ.ideo subĳcit hec rubrica. Ab.si.

Symo a niã idu cunt cõditio et modus

Relict⁹ sub mõ stati pe ti pōt.

Fruct⁹ bñficiĳ vacãtiũ ad tp̄s p ep̄z retineri possũt.

Conti=nuatio

q̄cũq; sub ᵃmõ vel tenore prescripto ɔcedē nudũ officiũ: ɀ tibi retinere puēt⁹: cũ i late. ɔcil. phibitũ sit ne qs ɔferendo ecclꝛasticũ bñficiũ partēᵇ puētuũ suis vsib⁹ retinere psumat ɀ alibi cautũ repiat in canone q ecclꝛastica bñficia sine diminutiõeᶜ debēt ɔferri

¶ Uñ credim⁹ distinguēduz vtrũ q̄ dat spũale bñficiũ puētus ipi⁹ añ donationē pcipiat.nã si puent⁹ añ donationē nõ pcepit ipe:sɀ alius ɀ ex donatiõe ɔsequitᵈ vt ipeᵉ prouētus percipiat: nõ est dubiũ circa hec intdicere symoniacã prauitatē. Si ṽo añ donationē pceperit ipe puent⁹ credimus distinguēdũ vtruz añ donationē ɔstituatᶠ vt ipi prouētus retineant ad tp̄s p causa iusta et necessaria. aut conueniat cum eo q̄ accepit beneficiũ/seu cũ mediatore q̄cunq;: vt officio illo ɔcesso retineat ipe sibi puēt⁹. Primũ eñ mēbrũ credim⁹ esse licitũ sm aũt dicim⁹ nõ licere ne viam aperiamus his q̄ prauitatem suã satagunt palliare.

¶ De reb⁹ ecclꝛie alienãdi vl' non. Ex concilio lugd. iiij.

¶ Non pōt plat⁹ res vni⁹ ecclesie alteri dare.nec inuicez res illas cõmutare sine ambarũ consensu. Ca.i.

Non licez episcopo vel abbati terram vnius ecclesie vertere ad aliamᵍ: q̄uis ambe in eius sint potestate tamen si commutareᵇ voluerit terras earũ cum consensu ambarum partium faciat. Ex eodem.

¶ Pricipes sclares res ecclesie donare non pñt: ɀ q̄ ab eis recipiũt excõicant: ɀ perdũt oia que ab ecclꝛia alias legitime obtinebant.h.d. sm vnuz intellectũ q̄ satꝭ placet. Ca.ii.

Qui res ecclesie petũt a regibusⁱ: ɀ horrēde cupiditatis impulsu egentiumʰ substantiam rapiunt: irritaˡ habeantur que obtinent et a communione ecclesie (cui⁹ facultatem auferre cupiunt) excludanturᵐ. Ex concil. tol.

¶ Rector ecclesie qui dat ecclesie rem duple estimatiõis: seruos ecclesie manumittere potest: ipse tamen manumissus et eius posteri erunt sub patrocinio ecclesie. ita cõmuniter summatur: tamē nõ placet pañ. id quod dicit de estimatione. Capm. iij.

Consensus totius concilij diffiniuit vt sacerdotes qui aut aliquid ecclꝛie sue reliquunt aut nihil habētes aliqua predia vel familias ecclesĳs suis acquirunt: liceat illis aliquos de familiaⁿ eiusdē ecclesie manumittere iuxta rei collate moduzᵒ quem antiqui canones decreuerunt. ¶ Ita vt cum peculio et posteritateᵖ sua sub patrocinio ecclꝛie maneant: vtilita=

ec.edi.ad audientiã.ɀ.xvi.q.i.§.sicut duo.ɀ.i.ꝺ excessibus prela.sicut vnire. Quidã tñ hoc ɔcedũt vt Ala.dic de hoc.vt.i.de reli.do.constitutus.

Q ᵇ ¶ Cõmutare.x.q.ij.hoc ius.§.sɀ ɀ pmutare tñ res. Hoc caplꝛm nõ diuidit. Ab.si.

i ¶ q Regibus xvi .i.in canonibus.

k ¶ Egentiũ. xvi.q.i.qm̄ qcq̄d

l ¶ Irrita.xij.q.ij.qcunq; militũ.ɀ ca.de reb⁹. Arg.ꝺ.C.ꝺ quadri.prescp.bñ a zenone. Sol.lex ista non obtinet ɀ canones. Ul.

m ¶ Excludãtur Et sic puniãtur l q̄ deliq̄rũt sic.ꝺ.ꝺ temp.ordi.ɀ.i.de iure pa.pastoralis.ɀ xvij.qõ.iiij.frat ɀ ca.seq.i.de immu.ec.ca.vl.B.

Consensus. ¶ Prio ponit dict um: scdo adducit vnam limitationez ibi.ita. Ab.sic.

¶ Glo.se.reci.ɀ obiectionem.

n ¶ De familia. Nõ bñmeritus.nã bñmeritus possɀ manumittē: sɀ ecclesie nihil cõtulisset. xij.q.ij.si qs ꝺ seruis.ala.et hoc ꝺ ɔsensu ep̄i.xij.q.ij.placuit.

o ¶ Modum. id est q̄titatē vl' estimationē duplũ: vt res quã dedit valeat duplum q̄ mancipiũ. vt canones dicunt.xij.qõ.ij. ep̄s q̄ mancipiũ de quib⁹ fit hic mentio. Tan.

¶ Glo.se.reci.ɀ obiec.ɀ duplicē sol.ɀ subdit tñ quã n approbat

diuiso

p ¶ Posteritate. Cũ parentib⁹ manumissa: qɀ post manumissionē ples liberto suscepta nullius patrocinio ē obnoxia. C.de ope.lib.l.a hpe.vl' ē spãle in ple liberti ecclꝛie vt sp sit ecclꝛie obnoxia.vt hic.ɀ.xij.q.ij.liberti.ɀ.c.longinq̄tate.idē est i aliis: vt qdã legisse dicunt: dũ viuit pron⁹ ɀ pꝛ libertine ɔditionis.C.ꝺ lib.ɀ eoꝝ li.l.vlt.sɀ illã legē qdã itelligũt ꝺ filĳs manumissꝛ

Liber=toꝝ filĳ an sint obnoxĳ pronis suoruz parētũ

¶ De hac maꝛia tractat.x.q.ij.ɀ.xvij.qõ.iiij.§.occasione.vsq; ad §.sed notandum. per totum.ɀ.xvi.q.vi.per totum.ɀ

Non licet. ¶ Ad aliam. Passim ɀ sine causa.ex cã tñ posset.arg.xij.q.ij.bone rei.i.ꝺ

ꝺ V.i de iure ci ui.hĩ i

sis cũ patre: vñ vr melius φ speciale sit hoc in ecclesia.
a ¶ Utilitates. i. opas ipe manumissionis iposita a ipsi liberto a dño. ff. de ope. li. l. iij. ꝛ. iiij. ꝛ. v. q̃ tñ ipõi nõ debēt veniēti ad clericatũ. liiij. dis. quicũqz.

scribit ꝯsentire vr. ff. de in rem verso. l. pe. ff. qd iussu. l. j. §. sz et si. xij. q. ij. nõ liceat. ꝛ. c. cũ redeptor. ar. ↄ. ff. de pig. ac. cal°. sz ibi ignorauit qd ꝯtinebat: sed verũ est vbi ad auctẽ ↄct° subscriptio desiderat: qd itelligas cũ hac distinctiõe. qꝛ aut subscribit ꝙs nomie alieno aut suo. si aliẽo/ nõ obligat q̃ subscribit nec itelligit ꝯsentire. ff. de insti. l. vi. ff. de rescin. ven. tin°. si noie suo aut sciẽter aut ignorãt si scient: tũc obligat ꝛ ꝯsentire vr vt hic. ꝛ in pmis ꝯcor. ꝛ. ff. de pig. si fideiussor §. j. si ignorant: non vr ꝯsẽtire nec ei nocet. C. pl° va. qd agi. l. vi. C. de do. nec ignorãs ꝛ. l. pdic. cal°. T.

tire an videat q̃ se, l. facto alterius subscribit.

divisio ¶ Episcopi. Pzio ponit ꝓhibitio. scdo ratio. tertio reuocatõ. scda ibi. ipiũ. tertia ibi. tales.
b ¶ Epi. hoc ca. est ps illius. xij. q. ij. ꝛ si illi.
c ¶ Cõferunt. Ergo a ↄrio sensu si de suis ꝯferũt aliquos manumitter pñt. de c. pz. xij. q. ij. epi qui. T.
¶ Glo. se. signat ꝯtrariũ ꝛ dupl'r soluit.
d ¶ Inferat. Ar. ↄ. xij. q. ij. si quos. Sol. ibi de cõsensu capituli hic nõ. vel ibi de bñmerito: hic de malemerito. B.
e ¶ Successor. J. de pca. c. ij. xxxv. q. ix. φ quis.
divisio ¶ Nulli. Pzimo ponit alienatiõis ꝓhibitio. scdo qd sit aliẽatio. tertio pene ipositio. scdo ibi. alienationis tertia ibi. vñ. Ab.
f ¶ Alienare. Nisi p vtilitate

tes[a] iniũctas sibi iuxta φ potuerũt ꝓsequẽtes. Ex eodem ¶ *Si plat° nil de suo dãs ecclesie suũ eccl'ie manumittit nõ tenet manumissio. Ca. iiij.*

Episcopi[b] q̃ nichil ex ꝓprio eccl'ie xp̃i ꝯferũt[c] liberos ex famulis eccl'ie ad ꝯdẽnationẽ suã facere nõ ꝓsumãt. ¶ Impiũ est eñ vt q̃ res suas eccl'ie non attulerit dãnũ inferat[d]. ¶ Tales igit liberos successor[e] epus absqz aliqua oppositiõe ad ius ecclesie reuocabit. Ex concilio apud siluañ. ¶ *Res ecclesie alienari non debent. Ca. v.*

Nulli liceat aliẽare[f] rez immobilẽ[g] eccl'ie siue agrũ siue rusticũ mancipiũ: neqz specialis hypothece[h] titulo obligare. ¶ Alienatio-nis[i] aũt vbũ cõtinet cõditionẽ: donationẽ: venditionem: ꝓmutationẽ: et emphiteoticũ ꝑpetuũ ꝯtractũ. ¶ Unde oẽs sacẽdotes ab hmõi aliẽatione abstineãt/ penas timentes quas leonina[k] cõstitutio cõminat. Simmach° papa. ¶ *Alienatio de reb° ecclesie facta nõ tenet: ꝛ alienatores nisi rẽ restituãt excõicant. et qlibet cleric° põt ꝯtradicere et rẽ cũ fructib° repetẽ. h. d. Et est textus nota. et quotidie allegatur. Capitulũ. vi.*

Si qs pbroꝝ/ diaconorũ/ seu defẽsoꝝ[l] alienã ti pdiũ eccl'ie subscripserit[m]. q̃ irat°[n] de° aias ꝑcutit: anathemate feriat nisi forte ꝛ alienator[o]: ꝛ q̃ accepit: celeri[p] restitutione sibi ꝓspexerint[q]. ¶ Qd si minore aie sue cura remediũ[r] oblatũ neglexerit: ꝑter penã[s] sup hoc ascriptaz ꝯfectũ ex ide documentũ viribus (qꝫuis ab iitio nullas[t] habuerit) vacuet. ¶ Sed etiã lz qbuscũqz eccl'iasticis ꝑsonis[v] vocẽ ꝯtradictõis offerre: ꝛ vt

¶ Glo. ista soluit contrarium
n ¶ Irat°. humano more loqtur: qm deus nõ irascit xxij. q. iiij incõmutabilis.
¶ Glo. se. signat ↄrium ꝛ soluit.
o ¶ Alienator. Qui alienat i ꝑiudiciũ eccl'ie et si iurasset nõ repetere/ reuocat bz alienationez nõ obstãte iuramẽto cũ sit illicitũ. J. de iureiu. itellecto. Ar. ↄ. J. de insti. cũ venissent sed ibi al's poterat ꝯsuli eccl'ie p capl'z: in decre. intellecto. nõ erat alius ꝑ quẽ posset cõsuli regno. B.

eccl'ie. xij. q. ij. sine exceptiõe. ꝛ cũ iuris solẽnitate q̃ hr xij. q. ij §. hoc ius. hodie nõ fuat. J. e. dudũ. li. vj. Ala.
g ¶ Inmobilẽ. Mobilia vero q̃ fuando seruari nõ pñt pt plat° alienare ad istar tutoris. C. de admi. tu. lex q̃. in fi. ꝛ. C. qñ decre. opus nõ est. l. vlt. B.
h ¶ Hypothece. Hypotheca est obligatio rei immobilis. pign° rei mobilis: quasi a pugno. isti. de actio. §. inter pignus. Tan.

Hypotheca. Pign°.

¶ Glo. se. ponit de alienatiõe qñ large ꝛ stricte sumit.
i ¶ Alienatiõis. Uerbũ alienatiõis in hoc loco largissime accipit. ꝛ sic. C. de re. ec. ali. vel nõ ali. sancim°. ꝛ in auc. de nõ ali. re. ec. §. nos igit. col. ij. alibi stricti° accipit p eo ↄctu q̃ trãsfert dñiũ. C. de fun. do. l. j. ff. de vb. sig. alienatiõis. ff. de alie. iu. mu. cã fac. et hoc §. q̃ C. de iur. emphi. l. j. Ala. Et ita neqz vẽdere neqz sb cõditiõe tradere neqz ꝑmutare vel dõare vel emphiteoticũ contractũ potest facere platus.

Alienatio large ꝛ stricte accipitur.

k ¶ Leonina. C. de sacrosanc. eccle. l. iubem° §. economus. ꝛ. xij. q. ij. monemus. Lau.
divisio ¶ Si qs. Sũt tres ptes q̃ patẽt sicut sunt tria dicta. scda ibi: φ si. tertia ibi. sed etiam. Ab.
l ¶ Defensoꝝ. i. aduocatoꝝ vel ꝓcuratoꝝ. xvj. q. j. de presentium. Ala.
¶ Glo. seq. alle. iiij. iura. allega. in contrariũ vnam. l. et soluit. demũ distinguit.
m ¶ Subscripserit. Ar. φ quid de facto alteri° sub-

Cõsentire an videat q̃ se, l. facto alterius subscribit.

¶ Glo. seq. recl. p questionem.
p ¶ Celeri. Si. j. de loca. c. pe. ꝛ vl. vbi dz qualiter itelligat de celeri. Celerit intelligo in hoc casu antecꝫ ledatur ecclesia ex tali alienatione.
q ¶ Prospexerit. Per repetitionẽ. ꝛ ita q̃ male alienauit rẽ eccl'ie põt repetere vt hic pz. et. xxxv. q. ix. qd qs. ꝛ. J. de elec. nosti. qd verũ est si in administratiõe tolerat. sec° si remot° fuerit. xij. q. ij. monemus. Ala.
¶ Glo. ista arg. ꝛ remittit.
r ¶ Remediũ. Et ita est arg. φ si dilapidator vult seruare ecclesiã indẽnez φ nõ remoueatur. de hoc di xi. J. de elec. φ sicut.
s ¶ Penã. s. depositiõis. xij. q. ij. diaconi. ꝛ. C. de sacrosan. ec. l. iubem° §. econom°. ꝛ si satisfacere nõ posset excõicabit quousqz satisfecerit.
¶ Glo. seq. alleg. iij. iura. signat ↄriũ ꝛ remittit.
t ¶ Nullas. Ex hoc manifeste pz φ alienatio q̃ fit contra formã iuris nulla est ipo iure. J. de restitu. in integ. cõstitut°. ꝛ. J. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ca. j. ꝛ. xij q. ij. sine exceptiõe. † ar. ↄ. xij. q. ij. si qua de rebus. hic soluitur. J. ne sede va. c. j. U.
v ¶ Personis. i. clericis olb° ꝛ cõuersis ꝛ patronis. xvj. q. vij. filijs ac nepotib° ꝛ parrochianis: qꝛ eorum

† Concor. tex. in auc. h° ius porrectũ. et ibi bar. ꝛ bal. C. de sacro. ec.

interest: sed psone alterius ecclesie non admittetur cum sit priuatum iudicium.

¶ Glo.se. facit q̄tuor. primo notat optionē dari eccl'e. 2º. scd̄o q̄rit an cedere teneat. tertio obijcit ad id q̄d h̄ dicit alienatorē repetē. vltimo ponit opi. 2 remittit.

a ¶ Alienata de facto. quare ipso iure non te net: vt dictū est. Et nota q̄ eccle sia habet actio nē psonalē ɔtra alienatorē si est soluēdo: vl' h̄z i rem actionē con tra possessorem xij.q.ij. aplicos 2 ē expssum. C. si tu. vl' cura. l.iij. 2 vl. s3 si obtinet ɔ vnū al' libera ret. ff. de eo per quē factū erit. l. j §. si' p'ses. et si ɔuentat vnū/nō fit, et p̄iudiciū q̄ ad aliū. sola em̄ solutio iponit ei silentiū. ff. de po si. l. vl. §. si apud et. C. si tu. vl' ca. l. vl. S3 nūquid ecclesia tenet ce dere actiōes su as soluēti cōtra aliū? Nō. cū em̄ cōueniat ex deli cto suo vl' ex ma leficio nō potest petere cessionē actionū. ff. 8 ad mi. tu. si p'ses tu tela3. Preterea

Eccl'ia cui' res est aliēa ta quā actionē habet.

cū fructib' possint alienata reposcere: 2 ecclesiastica au ctoritate fulciri. Alexan. iij. vigor. epo. ¶ Terra nō ferti lis ecclesie dari pōt i emphi teosim ei cui' studio reducit ad culturā. Capitulum. vij.

Ad aures: 2 isra. ¶ Il las l'ras q̄ de siluis ex tirpate sūt arabiles facte eis hereditario iure poteris cō cedere sub annuo censu tenē das a q̄b' suo vl' parētū suoꝝ labore cōstiterit extirpatas. Nisi forte t'ūc alijs possit ad maiorē eccl'e vtilitatē cū eodē labore 2 onere cōferri. Cele. iij. rauen̄. arch lep̄o.

¶ Iurans nō alienare bona eccl'ie nō pt alienare ea q̄ sūt de mensa vel ea de q̄b' dubi tat an sint de mēsa. h. d. vsq3 ad §. possessiōes. Ab. C. viij.

Ut sup aliqua: 2 infra. Sane q̄siuisti a nobis si possessiones siue redit' re galiū decimationū 2 aliūde ex certis locis ɔuenietes q̄s pre. t. q̄usq3 diē clausit extre mū ad manus suas tenuit/ 2 i ppriū vsu3 excepit vel expē dit: nec alijs ifeudauit 8 mē sa sint archiepi intelligēdi: 2 de eis cū ex sacramēto fide litatis tenearis apo. se. nihil aliēare: ɔtract' alienatiōis cuiuslibet possit interuenire Tue ergo iqsi. t. r. q̄ siue itel ligat de mēsa siue nō: vt nō alienent ɔsulti' estimamus.

¶ Possessiones eccl'ie minus vtiles p vtilioub' de cōsensu capituli pōt episcopus ɔmu tare vel alienare. h. d. Ab.

¶ Possessiones vero q̄ eccle sie minus sunt vtiles: p alijs vtilioribus de fratrū tuoꝝ 2 sanioris partis ɔsilio 2 assen su alienādi seu ɔmutādi libe ram cōcedimus facultatem. Idem exon̄. epo.

¶ Canonicus p̄diū eccl'ie ppetuo locare nō pt. Ca. ix.

Ad audiētiā nr̄am no ueritis puenisse q̄ q̄ dā de canonicis exon̄. eccle.

hoc ius. ver. ppetuus quoq3. Tan.

c ¶ Tūc. s. tpe Jct'. si. j. 8 emp. 2 vē. cū dilecti. 2. 8. de elec. dudū. j. 2. ff. de cui. ex mille §. j. 2 sic spectat initiū Jctus. 2 si tūc leditur eccl'ia restituit: at si postea sie ret res melior per sollicitudinem coloni si possessiōes istas reddiderit meliores non ex pellunt ex quo i pricipio ecclesia decepta nō fuit C. locati. edem quā. 2. l. lege3 q̄ dem. C. 8 rescin. ven. ad rescindē dam. ne negligē tia sua sit eis dā nosa. C. de alin. l. vlti.

Ut super. ¶ Quilu ranit nō aliena re ea q̄ sūt 8 mē sa: ea de q̄b' du bitat an sint de mensa alienare non debet. ¶ Glo. seq. reci. per obiec.

b ¶ Possessio nes Solēt ei ple rūq3 r'ges posses siones et redit' certos dare ec clesijs loco deci marū. 2 hoc sat' potest fieri p de cimis subtract' siue retētis: sed p futuris nō vi detur admitten da talis ɔmuta tio. J. 8. re. ɔmu. ca. vlt. Ala.

Eccl'ie bona a lienās audit ɔ aliena tionem suam.

alienator pōt repetē vt hic dr. Sed ɔ. videt q̄ nō sit audiēd' cū teneat de euictione. 2 dicit regula quem de euictiōe tenet actio: eūdē agentē repellit exceptio C. de euic. exceptiōe. 2. l. si ob cām. R̄n. illō ḡnale est. sed h̄ si repellat replicabit q̄ rē eccl'e repetat: q2 con tract' null' ē: 2 ideo nō tenet: sicut excipit ɔ mulierē de re vēdita 2 tradita. s3 ipsa replicat factū eē ɔ vel leianū. ff. ad vell. si mulier §. itē si mulier. nec mirū si cōtingit hoc in p̄lato: q2 interdū accidit hoc in p̄uato C. de agri. 2 cēsi. quēadmodū. li. xj. 2 ē sp̄alis casus. 2 si nihil h̄z p̄lat' nō dabit p̄ciū. C. de rei vē. si mācipiū. Vin. Itē ex hoc ca. dicunt quidā q̄ p̄latus vel etiam quilibet de ecclesia pōt agere p eccl'a sine litteris de rato. 8 hoc dixi. 3. 8 procu. c. j. 2. 8. 8 rescrip. edoceri. si. xij. q. ij. nō liceat. 2 sunt eiusdem actoris.

Ad aures. ¶ Ponit casu3 litteralē. Jo. an. In eo q̄ ɔfiliis 8 p̄lato nulla iteruenēte scriptura reci pit siluā ab eccl'a reducēdā ad culturā: 2 q̄ ea redu cta concederet sibi in ēphiteosim postmodū p̄lat' du bitauit ex q̄ res nūc erat culta an possit dari i emphi teosim: 2 r̄ndet vt in lra. Ab. ¶ Diuidit. q2 i p̄ma pte decise ponit factū. in scd̄a ponit ɔuisio ibi. illas. i ter tia exceptio ibi. nisi. Jo. de imola.

diuisio

b ¶ Hereditario. i. iu emphiteosim ppetuā. x. q. ij.

e ¶ Excepit. i. recepit. si. 8. vt lit. nō ɔtest. quoniā. si xxiij. q. v. non est nostrum.

f ¶ Sacramēto. Nā q̄libet ep̄us qui imediate dn̄o pape subest iurat ei fidelitatē q̄ nō alienabit bōa ec clesie nec infeudabit de nouo. 2 idē iuramētū p̄stant alij epi suis metropolitanis.

g ¶ Alienatiōis. Large sumpto vocabulo siue trās feratur dominiū siue nō. 8. eo. nulli. 2. C. de re. ec. non alie. sancimus.

¶ Glo. seq. reci. per. q. vel obiec.

h ¶ Intelligant. Ad q̄onem p̄mā nō r̄ndet: forte is q2 nō expssit q̄ro tpe tenuit: 2 vtr bōa fide an mala fide. 3. de sp̄o. de muliere. 2. C. 8 trāsac. vt r̄nsu3. Ala.

i ¶ Siue nō. Presumit t̄n eē de mēsa archiepi cum sit in possessiōe earū. C. de rei ven. l. vlti. Lan.

k ¶ Cōsulti'. i. vtili'. q2 certi'. 3. de sp̄o. iuuenis. L.

¶ Glo. se. signat ɔriū 2 soluit dupliciter.

l ¶ Assensu. xij. q. ij. terrulas. ɔ. Solu. hic vocat pos sessiōes min' vtiles ɔparatione magis vtiliū. ibi vo min' vtiles dr̄. sim plr 2 absolute. vn̄ hic est necessa rius ɔsensus capituli: ibi nō. vl' ex honestate requirit in his † non ex necessitate: vt ibi. B.

† Contra cor. l. ij. et ibi bal. C. 8 agri. 2 censi. lib. xj.

Ad audientiā. ¶ Cōis diuisio. In prima narrat factum. in scd̄a puidet ibi. ideoq3. Ab.

a ¶ Incõsultis. Unde contractus nullus. j.e.c.j. et xij.q.ij. sine exceptione. et c. alienationes.
b ¶ Locatiões reuocare. De facto: q2 ipso iure nõ te nuit ꝯct⁹. j. ꝺ his q fi. a pla. sine cõsen. c. tua. ar. xxiiij. q.j. audiuim⁹. sicut alij exponit separari. i. nõ fuerũt mixta bona pr̃= na et mr̃na. C. de leg. here. l.ij.
¶ Glo. seq. quere rit et soluit.
c ¶ Refundẽ= dã. Sed nunqd hñt actionez de iure tales cõdu= ctores ꝯ locato= res ad repetẽdã pecuniam? sic si fuerint bone fi= dei. xij.q.ij. vul= terane. i aut. de reb. ec. non alie. §. si qs. col. ij. se cus si male fidei fuerit. no. xvj.q. iij. §. põt. ꝑ. vni= uersas. C. ne rei do. vel tẽplo. l. vniuersas. x. qõ. ij. hoc ius. i fi. §. q ꝑo. nisi sibi de euictiõe ꝓspexe rint. C. de euic. si fundũ. i casu tñ speciali male fi= dei agit emptor ad preciũ. C. cõia de leg. l. vl= ti. §. vlti. Lau.

Infero ꝙ locatio in ppetuũ dƀ alienatio. ꝯon cor. l. co tẽ. §. q mariosf. ff. ꝺ pu bli. et ibi bar. vel ad magnũ tps gl. e di. l. l. codicil= lus. §. i ftituto. ff. ꝺ le ga. ij.

quedã predia eiusdẽ (incõsul= tis[a] alijs fratribus) in damnũ eius in perpetuũ locauerũt. et ¶ Ideoq3 mandam⁹ q̃tenus (si verũ est qð asserit) locatio nes[b] illas legitime reuocare procures: ita ꝙ si eadẽ predia non aliter reuocari poterunt eos q̃s noueris harũ locatio nũ auctores: ad susceptã ide pecuniã cõductoribus refun dẽdã[c] ap. re. cõpellas. Inno. iij. archiepõ mõtis regalis.

¶ Possessiones q̃ sunt de mẽ sa nõ pñt alienari. Et ecclesie cõsuete regi p regulares secu laribus clericis cõferri nõ de bẽt. h. d. Io. de Imola. C. x.

Possessiões ad mẽsam tuã vel capli ptinẽtes alienare[d] non debes. ¶ Aut ecclias i qb⁹ mõachi[e] ministra= re consueuerunt[f] clericis[g] vel laicis[h] assignare. Idem epõ mauriẽsi et preposito vicoñ.

¶ Restituitur ecclesia contra alienationẽ per quã enormi= ter fuit lesa. h. d. ẽm lecturam breuiorem. Capitulum. xj.

Ad nostrã noueris au= diẽtiam peruenisse ꝙ cũ tusien. monasteriũ depres= sum esset onere maximo debi torum. abbas et conuentus eiusdẽ villã quãdam necessi= tate coacti. B. laico concesse= runt in feudum tali conditio= ne apposita: ꝙ idem. lxxx. li= bras persolueret ꝓ quib⁹ ea= dẽ extiterat obligata: qð non distulit effectui mancipare: et infra. Unde humiliter suppli carũt vt feudũ predictũ face= remus ad vtilitatẽ monaste= rij reuocari: presertim cũ idẽ laicus primo anno de ipsius ꝓuentibus vltra summã per= ceperit p̃taxatã: et p multos[i] postmodũ annos sumpserit eius fructus: et infra. ¶ Quo circa mandam⁹ q̃tenus si pre dictũ monasteriũ ꝑpter hoc inueneritis enorme[k] dispen= dium incurrisse dictũ laicũ vt (pecunia quã pro exoneratio ne feudi: seu etiam ꝓ vtilitate ipsius monasterij expendisse noscitur ab eisdẽ abbate et cõ uentu recepta: cũ sibi fructus percepti sufficere[l] debeant ꝓ labore) prefatum feudum ei= dem monasterio dimittat li= berum et quietũ appellatio= ne postposita compellatis.

Ad nostram. ¶ Primo ponit petitio. secũdo cau= se cõmissio ibi: quocirca.
¶ Glosa seq. reci. per obiectionem et solutionem.
i ¶ Per multos. Forte per duos vel p tres: q2 plura lis elocutio duorum numero cõtenta est. iiij.q.iij. vbi numerus hoc iõ dicit: quia post quadriẽniũ non subuenit eccle= sie p bñficiũ re= stitutionis. C. de tẽpo. in integ. re sti. l. vlt.
¶ Glosa sequẽs q̃rit et soluit di= stinguẽdo. in fi. ponit opi.
k ¶ Enorme. Hoc iõ dicit q2 p leui dãno nõ da tur restitutio. ff. de resti. i integ. scio. et j. de in in teg. rest. c.j. Sz nũqd i hoc casu cũ ledit enormi= ter subuenit et p bñficiũ restitu tionis: vel ipso iure tuta est? di co ꝙ ex quo con sensus capituli affuit: et crede= bãt vtiliter con= trahere tenuit cõtractus lz lesa sit ecclesia j. de emp. et ven. cum dilecti. et iij.q.ij. sine. sed põt re= stitui si lesa sit enormiter. j. de in integ. rest. c.j. sz si decepta est vltra dimidiam partẽ iusti pre= cij: subuenit et iure communi et etiã cuilibet. C. de rescin. ven. l. ij. et j. de emp. et ven. cũ dilecti. et c. cũ causam. ẽm hoc vsq3 ad legitimam pre= scriptionẽ põt agere: licet quidam dicant ꝙ in hoc ca= su agendum sit iudicis officio. Io.

Eccl'ia si ledit in ꝯtu an te= neat cõ tract⁹.

Possessiões ¶ Sunt duo dicta. scðm ibi: aut.
¶ Glo. sequens signat cõtrariũ et dupli solu it.
d ¶ Alienare. j. eo. vt sup. Ar. x. xij.q.iij.c. vlt. Sol. hic ꝓhibet ppetua alienatio possessionũ: ibi con cedit spãliter tertiarũ ad terminũ vel qð ibi dr ꝙ põt alienare intelligitur de cõsensu capli. et sic cã sabest.

Diuisio

¶ Glosa seq. reci. per. q. quid econuerso.
e ¶ Monachi. Ecõuerso bñ pñt seculares amoueri ab eccl'ia aliqua: et in ea institui regulares si epi dio= ce. cõsensus accesserit dũ tñ clericis alibi eque ꝓuidea tur. j. de eccle. edi. ad audiẽtiã. ij. nõ tñ intelligas illud inuitis clericis faciẽdũ. inuito eñ vsufructuario non põt ꝓprietarius deteriorẽ cãm eius facere etiã in me liorem statum mutando. ff. de vsu et habi. l. vlti. Lau.
f ¶ Consueuerunt. Ut collegium. j. de relig. domi. inter quattuor.
g ¶ Clericis. Q2 q̃diu inueniri pñt regulares nun q̃ ponẽdi sunt seculares. j. de reli. do. inter quattuor.
h ¶ Laicis. Hoc ideo dicit: q2 postq̃ locus fact⁹ est religiosus amplius ad seculares vsus redire non dz. sic et de vestimẽtis altaris et lignis ecclesiarũ. j. de re= lig. do. ad hoc. et de cõse. dist. j. ligna. et c. altaris.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
l ¶ Sufficere. Sed nõ videtur ꝙ ille debeat lucrari fruct⁹ pceptos supra id qð ipse dedit eccl'ie. nã cũ ali= quis restituit oĩa debẽt restitui in pristinũ statum vt neutra pars sit in dãno vel in lucro. de repu. l.j. ff. de mino. ꝙ si minor. §. restitutio. Sed hoc est ꝑpter labo rem suũ vt hic dicit. nõ eñ oĩno emptor dãno afficien= dus est. vt. l. predicta ꝙ si minor. §. restitutio. Item ꝙ bona fide pcepit. ff. de acqui. re. do. bone fidei. j. de feu dis. c.j. arg. xij. qõ. ij. vulterane. Joannes. Et si vellet petere laboris mercedẽ necesse haberet restituere fru ctus q̃ excederẽt laborem. ff. de rei ven. sumpt⁹. Lau. et sic est arg. ꝙ nemo cogit suis stipendijs militare: et de labore suo mercedẽ quis recipere debet. xij.q.ij. cha= ritatem. et ca. ecclesiasticis. et xij.q.ij. precarie. Ber.

Restitutiõe cõcessa nõ oĩa semper sunt in pristinũ statum reducen= da.

Sūmarium. diuisio ¶ Cum laicis. ¶ Alienatiões de feudis vel aliis rebus ecclesie nō tenēt etiā si p constitutiones laicorū approbētur.h.d.vel aliter: & sic vt in rubro. Communis diuisio.scda ibi: volentes. Abbas.

a ¶ Cū laicis.xcvj.dis.bn quidē.& .de ꝯsti.eccla.& xvj.q.viij.laicis & c.nō placuit. ¶ Glo.se.ar.alle.contrarium. b ¶ Pricipes. Not.ar.laici pncipes pnt dare ecclijs priuilegiū xvj.q.j.gnaliter & .xxvij.distin.§.hinc etiā.j.de immu.ec.nō min⁹.ar.imo vt videt pnt dare priuilegium libertatis lxiij.di.i sinodo: & melius.c.agathosa.ar.s.de in integ.resti.audito.arg.j.x.q.j.nouerint.Jo. c ¶ Alienatione.s.de ꝯsti.q in ecclesiarum. d ¶ Annexa. Ut ius pronatus s.de iudi.qrto. e ¶ Assensu. s.e.c.j.& .xij.q.ij sine exceptione. f ¶ Cōpellendis. Immo sunt ipso iure excōicati. vt.j.de sentē. exc.nouerit.B.

† Ad idē est tex. in autē. cassa.& ibi bar. C.de sacrosan. eccle.

¶ Rub. De pre cariis. ¶ Supra visū est de ꝯctibus p quos trāsfert dnium res... bat vidē de ꝯctibus p q̄s trāsfertur vtilitas rei dūtaxat. Uel sic. qꝛ pcarie sunt q̄dā spēs alienationis: iō post ti. pcedēte subijcit hic titu. Ab.

Continuatio

Idem in cōcilio generali.

¶ Alienatio rei ecclesiastice facta sine legitimo ecclesiasticarū personarū assensu nō tenet lz approbet p constitutionem laicorum. Capitulū.xij.

Cum laicis[a] q̄uis religiosis disponēdi de rebus eccl'ie nulla sit attributa ptās: q̄s subsequendi manet necessitas non auctoritas imperādi. dolem⁹ in q̄busdā ex illis sic refrigescere charitatē: q' immunitatē eccl'iastice libertatis quā nō tm̄ scti pres sed etiā principes[b] sclares priuilegijs multis munierūt: nō formidāt suis ꝯstōnib⁹ vel potius destitutiōib⁹ ipugnare † nō solū de alienatiōe[c] feudoꝝ ac aliarū possessionū ecclesiarum & vsurpatione iurisditionū: sꝫ etiā de mortuarijs: nec nō & alijs que iuri spūali annexa[d] vidētur: illicite p̄sumēdo. ¶ Uolētes igit super his indēnitatib⁹ cōsulere ecclesiaꝝ ac tātis grauaminibus puidere: constōnes & vēditiones hmōi feudorum seu aliorū bonorū ecclesiasticoꝝ sine legitimo personarū eccle. assensu[e] p̄sumptas occasione ꝯstōnis laice ptātis: (cū nō cōstitutio sed destitutio vel destructio dici possit: necnon vsurpatio iurisditionum) sacri approbatione concilij decernimus nō tenere p̄sumptoribus per cēsu.ecclesia. compellendis[f].

¶ De precarijs.

Ex concilio apud beluaceñ.

¶ Breue est nec potest breuius summari. Capitulum.j.

Precarie[g] de q̄nquēnio in q̄nquēnium[h] s̄m auctem & antiquā consuetudinē renouentur[i].

Ex concilio carthagineñ.

¶ Reuocat successor pcariaꝝ per predecessorē irrationabiliter factam. Capitulum.ij.

De pcarijs[k] irrationabiliter factis a rectoribus ecclesiaꝝ se suosqꝫ successores pena[l] graui obligātib⁹ vt facta ipsorū dissoluere nequeāt. ¶ Precipim⁹ vt nemo successor antecessoris sui pena sit obligat⁹: sed sue puidētie sit cōcessum vt si aīcessor ei⁹ res eccl'ie irrōnabiliter distribuit: ab eo[m] ad ius eiusdē ecclesie reuocent. ¶ Grego.ix.

¶ Cōcessio pcarij extinguit volūtate cōcedētis aut ei succedentis precarie autem concessio non. Caplm.iij.

Precariū[n] vtēdū conce

¶ xij.q.ij.sepe.xvj.q.iij.clerici. Itē precariū dicit cōtractus ad preces fact⁹ vsqꝫ ad mortem accipiētis: cuius cōtractus natura talis est que habetur.x.q.ij.precarie.& j.eo.c.vlti.qui contractus innominatus est.

h ¶ In quinquēniū. Quid si elapso quinquēnio cū taciturnitate pterea? Intelligitur ꝯct⁹ innouari.ff.de precarijs l reb⁹.§.vlt. C.loca.l.legem qdē.ar.xij.q.ij. longinqtate.B. i ¶ Renouentur. Ne longitudine tp̄s pereat memoria ꝯctus

De pcarijs ¶ Primo premittit factū. scdo puidet ibi: pcipimus.Ab. k ¶ De precarijs. Precaria h accipit pro ꝯctū de q̄ vel q̄bus fit mētio in notula predicti capi. ¶ Glo.seq.alle. dictū ponit. allegat cōtrarium. l ¶ Pena. Promissa sup ꝯctu irrationabiliter habito.i hoc em casu loquit.c.cū em ꝯctus nō valeat nec pena ei apposita.C.d lege.non dubiū.s. de fo.cōpe.si diligenti.xv.q.vj.c.j.& .ij.C.de condi.ob cāꝫ da.l.j. sed si ꝯctus rōnabiliter habit⁹ est valet pene adiectio.arg.s. de arbi.dilecti. tñ si ecclesia nō agnouit contractum: soluere nō tenet.ff.de pig.

diuisio

act.si pignore.§.vlti.ff.de euic.illud.§.vlti.Arg.contra.ff.de iure fisci.si pcurator cesaris.Ala.

m ¶ Ab eo. Et etiā ab eo q̄ alienauit si tolerat.s.de reb⁹ eccle.nō alie.si de pbroꝝ. ita successor pōt renouare qd predecessor illicite fecit.xxxv.q.ix.quod quis.

Sūmarium. Precarie. Pōt sic summari. pcarie concesse de rebus eccl'ie debēt s̄m antiquā cōsuetudinē de quinquēnio in quinquenniū renouari. Et habetur istud.c.& seq.pro palea. xij.q.ij.c.precarie & seq.s̄m Jo.de Jmol.

¶ Glo.seq.distinguit precarium a precaria: et precarie ponit triplicem speciem.

g ¶ Precarie. Precariū est qd precib⁹ petēti vtēdū cōcedit tandiu q̄diu is qui cōcessit patit.ff.de pre.l.j. J.e.c.si. Precaria dr ad preces aliquoꝝ vsqꝫ ad quinquenniū cōtractus initus: vt hic. Itē dicitur precaria ad preces facta donatio vsqꝫ ad mortem accipientis.

diuisio Precarium. ¶ Sunt due partes que patēt.scda ibi: porro. Abbas sicu.

¶ Glo.seq.reci. per modū summe quid sit precariū & q̄tum duret &c. vt notata e regione demonstrant.

n ¶ Precariū. Est autem precarium vt dictū est in c.j.quod precibus ad vtēdum datur: et tandiu durat q̄diu patitur qui cōcessit vt hic.& ff.eo.l.j. Et est simile cōmodato.qui enim commodat rem suam sic cōmodat vt non faciat eam accipientis: sed vt permittat ei

Precariū & cōmodatū ꝯueniunt & differūt.

vel re cōmodata: sicut reuocat̄ precariū: ita cōmodatū. vt. ff. e. l. j. Sʒ distāt in hoc q̄ cōmodatū nō reuocatur intēpestiue. ff. cōmoda. in cōmodato § sicut. nisi post vsum cōpletū. J. ti. pri. c. vno § j. Precariū vero quādoq̄ reuocat̄ et si ad certū tempus sit ɔcessum. ff. e. cū precario. Cōsistit aūt precariū tā in re mobili q̄ imobili et in seruitutib⁹ vt si me rogauerit vt per fundū meū ire vel agere tibi liceat: vel vt in tectum meū vel in areā ediū mearū tignū vel stillicidiū imissum habeas. ff. e. l. ij § v. l. et l. iij. et iiij. i pri. Itē i re ppria nō ɔsistit precariū. ff. e. l. iiij § itē si rem. nisi cū debitor pign⁹ rogat precario a creditore possidere. ff. e. si debitor. rōne possessiōis et nō ppuetatis. ff. e. certe § vl. Itē tā ille q̄ cōcedit precariū q̄ qui rogat possidet vnus ciuiliter et alter naturaliter. ff. e. et hʒ § pe. sed duo insolidū precario possidere nō pñt. ff. e. duo. et restitui dʒ precariū in pristinā cām. alr̄ cōdēnabitur in tātū q̄ti interfuit actoris. ff. e. q̄situ § ex hoc inter dicto. Et precariū constituit̄ inter p̄sentes et absentes et per epistolā. ff. e. precario. Itē si precario durante prorogatur in vlteri⁹ tēpus non mutat cām possessionis. ff. e. sed si manēte. vnde dicitur precariū nouū. Item qui precario rogat dolū et culpā dolo primam p̄stat. ff. co. quesitū § et illud. Ber.

¶ Con. co. ter. in. l. j. et ibi glo. et Bar. ff. co.

¶ Con. co. l. creditores. et qd ibi nota. bar. C. de pig.

Precarium a duob⁹ possidetur.

ditur q̄diu patit̄ q̄ cōcessit: et soluit̄ⁿ q̄q̄ obitu ei⁹ cui ɔcessum est nō etiā ɔcedētis: aut cū ipm alienari contingit alii cui hoc reuocare volēti: q2 p cōuentionē hmōi nō licet rē alienā inuito dn̄o possideri. ¶ Porro precarie q̄ q̄nq̄ de eccliaꝝ possessionib⁹ fieri solent nō sunt p volūtate cōcedētiū reuocāde. ¶ De ɔmodato. I dē grego. ix. ¶ Cōmodatarius gr̄a sui tenetur etiā de leuissima culpa nō de casu nisi i trib⁹ casib⁹ hic positis. Et commodatum ante vsum completum non reuocatur. h. d. Capitulum. j.

Cum gr̄a sui tm̄ q̄s cōmodatuʒ⁹ accepit de leuissima⁹ etiā culpa tenetur. ¶ Licet casus fortuitus (nisi acciderit

¶ Glo se. signat contrariū et soluit.

a ¶ Soluit̄. Obitu ei⁹ cui cōcedit̄ precariū finit̄ et nō cōcedentis: imo ad heredē ei⁹ qui cōcessit transit. ff. e. cū precario § precariū. et l. q̄situ § qd a ticio. q2 ipi non heredi recipientis ɔcedit̄ vt ibi dr̄. et hic idē dicit. Itē finit̄ si ɔcedens precariū rem alienauerit: nisi voluntate noui dn̄i res eadē pmaneat penes eundē. ff. e. q̄situ § qd a ticio. et § illud. Itē soluit precariū pignoris debitore soluēte pecuniā creditori. ff. e. si debitor. Arg. ɔtra. ff. locati. l. iiij. ibi finit̄ precariū morte ɔcedētis. Sed hoc ideo est: q2 ille q̄ cōcessit precariū hoc voluit et expssit voluntatē cōcedendo precariū: et ideo finitur p mortē ipsi⁹. sʒ hic et ff. de preca. l. cū precario § j. simpliciē cōcessum fuit precariū sine tēporis p̄finitione. et ideo nō finit̄ per mortē ɔcedentis.

Precariū q̄n̄ finiatur

b ¶ Per ɔuentionē. Et si ad certū tp̄us precariū ɔcessuʒ sit nihilomin⁹ an̄ tp̄s illd̄ poterit reuocare. ff. e. cū precario. vbi sunt hec vba q̄ non licet rem alienā. tc. et culpā nō prestat: sed dolū tm̄ et etiā culpā si dolo sit prima. ff. co. q̄situ § et illud. B.

c ¶ Precarie. In alia significatiōe accipit̄ hic hoc nomen precarie p ɔctu. s. de possessionib⁹ eccliaꝝ de q̄ habeo. 3. e. ti. c. j. et h. ti. q. ij. hoc ius. ad h. et c. precarie. nec pōt reuocari an̄ cōstitutū tp̄us vt hic. nisi irronabilit̄ sit fact⁹ talis ɔct⁹. 3 e. c. ij. et ita aliud precariū / et aliud precarie siue precaria. B. Vn̄ Hostien. dat tales vsus.

Precarie/precaria/et precariū differūt.

Rie/ria/rium/tria sunt quib⁹ est caput vnum.
Rie sunt solite post singula lustra renasci.
Ria fit ad mortem: nec citra vult reuocari.
Rium finitur tunc: q̄n vult suus autor.

¶ Rubrica de commodato. ¶ Visuʒ est de ɔctu q̄ fit gr̄a recipiētis tm̄: merito subiicit̄ rubrica de ɔctu sibi simili. nā coiter ɔmodatū fit gr̄a recipiētis tm̄: licet q̄nq̄ fiat gr̄a concedentis vel vtriusq̄. Ab. si.

Continuatio

¶ De hac materia habet̄. j. dis. ius naturale.

Cum gr̄a. ¶ hʒ duo dicta. scdʒ ibi. 3 Primū subdiuidit̄. nā primo ponit vnū dictum. scdo aliud a quo tres casus excipit ibi: lʒ. scdm subdiuidit̄. nā primo dictū. scdo ponit rōnez ibi: cū nō dcipi. Ab.

Diuisio

¶ Glo. se. reci. quodā modū sūme q̄d sit cōmodatum vñ dicat̄. tc. vt notata e regiōe demonstrant.

b ¶ Cōmodatū. Est aūt ɔmodatū alicui⁹ rei ad aliquē ipālē vsuʒ gratuito facta ɔcessio et nō trāslatio. et ideo dicit̄ facta ɔcessio et nō trāslatio. q2 is q̄ ɔmodat dn̄iū retinet et possessionē. ff. co. l. rei ɔmodate. Et dr̄ ɔmodatū q̄si vtēti ɔmodo datū: et ideo dr̄ gratuito: q2 si interuēiat merces trāsit i locationē vel in ɔctū inoiatū. do vt des. facio vt facias. insti. māda § vl. Ad aliquē vsuʒ iō dixi vt notet̄ dr̄ia iter precariū et ɔmodatū. Precariū eni ɔcedit̄ sine p̄finitiōe certi vsus. vt q̄ncū q̄ pōt reuocari precariū. ff. de pca. l. cū precario. et 3. ti. prox. c. vlt. sicut et depositū. J. ti. pri. bona fides. Cōmodatū aūt ad certū vsum cōcedit. q2 stati subiicit̄ vsus ad quē res ɔmodat̄. vt si ɔmodē tibi equū vt ad villā duceres: et tu duxisti ad bellū / teneberis: q2 ad aliū vsū duxisti q̄ dixisti. ff. e. si vt certo § sʒ iterdū. Et ɔsistit ɔmodatū i reb⁹ mobilib⁹ et se mouentib⁹. et immobilibus et icorpalib⁹ puta fultute hitādi. ff. e. l. j. q2 ibi dicit ɔmodari rem mobilē et etiā soli. et adiecit iulian⁹ etiā hitationē posse ɔmodari. et i isdē reb⁹ ɔsistit precariū: vt dixi. 3. tit. pri. c. vl. Sʒ qd̄ vsu ɔsumit̄ nō cōmodat̄ nisi ad pōpaʒ vt dittior appareat. ff. eo. l. iij § vl. et l. seq. et qui pōt obligare pōt ɔmodare et ei cōmodari. vñ pupillus nō est obligat⁹: sed ali⁹ ei obligat̄. ff. de act. emp. et ven. l. iulian⁹ § antepe. B.

Cōmodatum quid ē et vñ dr̄.

Cōmodatū et precariū dr̄nt.

Cōmodatū in q̄b⁹ cōsistit.

¶ Glo. se. dr̄ ad q̄d teneat̄ ɔmodatari⁹ et quō restitui dʒ ɔmodatū: et casū quō tenet̄ ɔmodās ɔmodatario.

c ¶ De leuissima. Cū eni gr̄a sui tm̄ q̄s ɔmodatū accepit tenet̄ de dolo et lata culpa leui et leuissima vt hic dicit: q2 exactā diligētiā qualē i reb⁹ suis adhibē dʒ. ff. e. i reb⁹. imo nō sufficit talē adhibē q̄lē i suis reb⁹. si tm̄ ali⁹ diligētior custodire potuit. ff. de ac. et obli. l. j § is q̄q̄ cui et dolū et culpā. ff. e. si vt certo § cōmodatū. Si vo gr̄a dātis tm̄ cōmodatū dr̄ tūc venit dol⁹ et lata culpa. ff. e. si vt certo § interdū. et l. si mei cā. ff. de ac. et ob. l. j § is q̄ʒ apō quē. Si vo gr̄a vtriusq̄: tūc p̄stat dolū et latā culpā. ff. e. i reb⁹. j. rū. ad h. et l. si vt certo § nūc videndū ad h. Casus vo fortuiti q̄ puideri nō pñt nō veniūt. C. e. l. j § j. et ff. e. i reb⁹. et 3 act. et ob. l. j § is q̄q̄ cui. j. 3 homi. iohānes. et c. vl. nisi ista tria aliud inducāt culpa/pactū / et mora: vt p̄dicto § is q̄ʒ cui. in fi. et l. i reb⁹. et ff. de re. iur. ɔct⁹. et h. et J. ti. pri. c. ij C. e. l. j. Culpa pōt iputari si rē sibi ɔmodatā remiserit michi p nō idoneā psonā. ff. e. q̄ non tā idoneū. secus si p

Cōmodatari⁹ de q̄ tenet̄.

idoneã psonã: lʒ ɔtrariũ euenerit.ff.e.argentũ.ꝛ.J.de pig.significãte. Jtẽ ex pacto pstantur casus fortuiti vt h dicit.et.C.ɔmoda.l.j.§.j.ita ꝙ casus fortuiti nõ numerant spãliter.vt.ff.si qs cau.sed ꝛ si.§.qsiuit. Et mora iputaẽ: puta si morã fecit in restituẽdo.J.ti.pr. bona fides.ꝛ in telligendũ est ꝙ si apd ɔmodãtẽ res fuisset eodẽ mõ pitura.ff.de leg.j.l.cũ res.§.vi.ꝛ i auc.de de posito ꝛ d nũcu pa.inquilinoꝝ.j.rñ.ad si.col.vj Et ɔmodatũ re stitui dʒ ad psti nã causam.ff.e.sʒ michi.§.j.alr qꝛ i fest ei ɔdẽ naẽ vt ibi dr.B.

a ❡ Post vsuʒ ff.e.in cõmodato.§.sicut.sed in pcario ɔtrã ẽ.J. ti.pri.c.vlt.ꝛ.ff d pca.cũ pcario Jtem q ɔmodauit vasa viciosa teneẽ ɔtra actione pvino effuso ignorans tñ excusaẽ.ff.e.l reb᷒ §.phi.ꝛ.§.quis sciẽs.ꝛ.l.pe.B.

b ❡ Decipi.ff eo.in ɔmodato §.sicut.in fi.

culpa sua vl' interuenerit pactũ/seu i mora fuisset) sibi nõ debeat iputari. ❡ Cõtra euʒ qꝗ recte cõmodati nõ agiẽ: nisi post[a] vsum expletũ cuius gratia res fuerat ɔmodata. ❡ Cũ nõ decipi[b] bñficio nos oporteat sed iuuari. ❡ De deposito. Alex.iij.lõdoñ.epõ.

❡ Ex deposito facto apd clericũ ecclie nõ teneẽ eccla nisi in vtilitatẽ eccle sit vsũ. C.j.

GRauis illa q̃ rimonia vsqꝫ ad nos super deposito tuo tibi hacten᷒ denegato puenit: ꝛ ifra. ❡ Cũ eñi nõ cõstet pecuniaʒ tuã quã ille vir belial furat᷒ est: ꝛ in ecclie vtilitatẽ[c] cõuersam: non debemus de iure cõtra canonicos eiusdem eccle

pcise intẽtare iussionis instãtiã: vt tibi eãdẽ reddãt pecuniã/psone[d] nõ ecclie ɔmẽdatã. ❡ Quocirca suadem᷒ vt i illũ furẽ tuã dirigas actionẽ[e]: eo ꝙ (vt audiuimus) loculos[f] habet: et ea q̃ tibi surrepta sunt asportauit. ❡ Nã et iudicib᷒ dedim᷒ in mãdatis vt illũ iniquũ sub qstionib᷒[g] ad rõnẽ ponant. etiã (si oportuerit) vinculis alligatũ vt dictã pecuniã reddere[h] cõpellaẽ: ꝛ infra. ❡ Si autẽ cũ eis amicabiliẽ poterꝭ de redituũ pceptione pacisci: noueris id nobis acceptum. Grego.ix.

❡ Dicit ad qd teneẽ depositarius: et quomodo repetaẽ depositum. Capitulum.ij.

BOna fides abesse presumiẽ: si rebus tuis saluis[i] existẽtib᷒ depositas amisisti. De culpa[k] qꝫ tenerꝭ: si te

g ❡ Questiõib᷒. Not.ꝙ suspecti sunt torquẽdi et in vinculis detinẽdi ꝛ verberib᷒ afficiẽdi vel subijciẽdi xiij.q.vj.si res.ꝛ.xij.q.ij.fraternitas.ꝛ.xxiij.q.v.c.j. v.q.v.illi qui.ꝛ.J.de rapto.in archiepatu.ꝛ T.

h ❡ Reddere. Cũ nota ifamie. actio enim depositi infamat.C.depo.q depositũ.

BOna fides ❡ Glo.seq.reci.p q.an psũptio sufficiat ad sententiã.

i ❡ Reb᷒ tuis saluiẽ. Ex hac psumptiõe ɔdẽnabiẽ. sic.C.loca.l j.ꝛ.ff.e.ti.ꝙ nerua.qꝛ nõ minorẽ diligẽtiaʒ qꝫ i suis reb᷒ pstare dʒ vt in.l.ꝙ nerua.sic.ff.cõmoda.si vt certo.§. qd vo senectute ꝛ ita si bõa fides abest: dol᷒ adesse psumiẽ.nã ɔtraria sunt.C.de rescin.vẽ.si dolo ꝛ est si.xxxij.q.j cũ renũciaẽ.ꝛ psumptio sufficit ad cõdẽnationẽ i casu isto.xxxij.q.j.dixit dñs.et liiij.dist.ca.fraternitatẽ.J.de iudeis.c.vlti.B.

❡ Diuĩ. De deposito. ❡ Uisum ẽ de ɔtractu q fit gratia recipiẽtis: nunc subijciẽ de ɔctu qui fit gratia concedẽtis: ideo merito subijciẽ de deposito. Ab.si.

❡ De hac materia hẽ.j.di.ius natale.xxxij.q.ij.ne qs.

GRauis. ❡ Prio põiẽ decisa narratio. scdo ecclesie absolutio. tertio deponẽtis instructio. quarto iudicꝭ pceptũ. qnto cõpositionis psuasio. scda ibi.cũ eñi: tertia ibi.q circa. quarta ibi.nã et. qnta ibi.si aũt. Ab.

❡ Glo.seq.rect.per questionem.

c ❡ Utilitatẽ. Et si i vtilitatẽ ecclie vsa ẽẽt.lʒ apud ecclesiã deposita nõ fuerit: teneẽ ecclia inqꝫtũ in rem ei᷒ versa est.J.de fide ins.ꝙ qbusdã.ar.C.ꝙ cũ eo q in ali.vos.l.et q.x.q.ij.hoc ius.§.his creditor.ꝛ.ff.depo.l.j.§.an in pupillum. Ala.

❡ Glo.seq.querit/soluit/ꝛ solutionẽ determinat.

d ❡ Persone. Et ita depositũ factũ psone nõ obligat ecclesiam.qꝛ delictũ psone in dãnũ ꝛc.J.de insti.cũ velis sent.xvj.q.vj.si epꝫ.ꝛ.c.epo nõ lʒ.J.de excep.cũ venerabilis. Sʒ qliẽ dr ɔmẽdata esse ecclie? Rñ.eo ꝙ deferẽ in thesaurꝫ eccle: sicut eoipso ꝙ res misse sunt in nauẽ teneẽ nauta: ꝛ dʒ hr̃e custodiã oim q sũt inuecta ꝛ illata.ff.nau.cau.sta.l.qui refert.§.si pcepit.ꝛ ignorãs teneri videẽ.C.de his q latro.occul.l.j.ff.d fur.aduer.nau.l.vna.qd tñ nõ credo: nisi depositio facta sit in psentia prelati ꝛ capli: vt hic. Uin.

e ❡ Actionẽ.i.petitionẽ.vt.J.d iud.dilecti.vbi d h᷒

f ❡ Loculos hʒ. Et dñs loculos habuit: vt indigentibus subueniret.xij.q.j.habebat.

k ❡ De culpa. Nota ꝙ depositari᷒ teneẽ de dolo solo si dolose versatus est in deposito.ff.e.l.j.§.in ɔducto.ꝛ.§.vlti.ꝛ.ff.commo.si vt certo.§.ij.et.ff.de regu.iur.l.ɔtract᷒.ꝛ de lata culpa quã nerua dixit esse dolum.ff.e.qd nerua.qd Azo itelligit dolũ psumptum ff.mãda.si fideiussor.j.rñ. Jdeo sic expone: qꝛ in ea.l. diciẽ ipsam lataꝫ culpã ppe dolum esse.ff.de lega.j.cũ res.et.§.vlti.ꝛ.ff.de act.ꝛ oblig.l.j.§.is qꝗ apud quẽ.ꝛ alibi diciẽ latã culpã dolo cõparari.ff.si mensor fal.mo.di.l.j.§.lata est.ꝛ ita nõ dolus est: qꝛ nihil est id cui ipm ẽ simile. Qñqꝫ tñ in casib᷒ pstat culpaꝫ depositari᷒ si ipe se obtulerit deposito: vt hic.ꝛ.ff.eo.l.j.§.sepe.idẽꝫ.si mercedẽ accipiat p custodia: vt hic ꝛ.ff.e.l.j.§.si quis seruũ. Jtem ꝛ in tertio casu si conueniat inter eos.ff.e.l.j.§.si cõuentat.ꝛ.ff.cõmoda.si vt certo.§.nũc videndũ. Sed si conueniat ne dol᷒ psteẽ hec cõuẽtio nõ valet: qꝛ ɔ bonos mores est.ff.e.ti.l.j.§.si cõueniat.ꝛ.ff.de pac.si vn᷒.§.illud. Jtẽ ꝛ in alio si cã depositarij res penes ipꝫ deposita sit.ff.e.l.j.§.si pecuniã.ꝛ.ff.si cer.pe.l.si quis nec.ꝛ tũc venit leuissima culpa.ꝛ si morã facit in restituẽdo.ff.e.si in asia §.vi. Presumiẽ aũt lata culpa vel dolus si non adhibeat diligẽtiã qualẽ in reb᷒ suis.ff.eo.ꝙ nerua.vl' qꝛ res sue salue sunt.ꝛ deposite nõ apparẽt: vt hic dr.et hoc exẽplũ pone.res suas ponebat in archa secura.ꝛ res depositas dimittebat i domo super banchas. Casus tñ fortuit᷒ nõ iputaẽ: sicut nec i ɔmodato.J.titu.pri.c.vno.ꝛ.ff.ɔmo.in reb᷒.nisi in casibus hic cõtentis: vt si pactũ interueniat vt prestetur.C.e.l.j.cõtra

Suspecti sunt torquẽdi.

ꝛ Consor.l. ob carmẽ alr ob crimen.l. igit. ff. d testa. no.l.i.j C.de nau. frag. lib.xj.

ꝛ Infero ꝙ vtẽs deposito ɔ volũtatẽ deponẽtis ɔmittit furtũ. ɔcor.l. lʒ.§.ret ff.dpo.

Depositari᷒ de quo teneẽ.

ctus est ex cõuẽtione legẽ accipiũt et fuari debẽt: nisi improbatũ sit a iure. ff. e. l. j. si cõueniat. ff. de reg. iur. Itẽ et ita tñ q casus nolet in pacto sicut dixi in cõmodato. sic. S. e. pri. ppter culpã vel dolũ casus iputatur: vt hic dr. Si eñ rẽ depositã vẽdidit et postea eã redimat: vt eam habeat i cã deposi: etiã si sine dolo malo illi⁹ perijt tenet q2 suffi cit semel dolũ cõmisisse. ff. eo. l. j. §. si rẽ. Itẽ ppt morã precedẽtẽ casus iputat et si apd deponẽtẽ pũsset sufficit ei q res potuit nõ pire. ff. de leg. j. cũ res §. vl. ff. e. si i asia §. vlt. ff. de cõsti. pecu. q aũt §. ij. et ex eisdẽ cãis imputat cas⁹ i cõmodato S. ti. pri. c. vno. Itẽ res dposita nõ dteriorata dz reddi: al's reddita nõ vr. ff. e. l. j. §. res deposita. sic in cõmodato ff. cõmo. sz michi §. j. Cõsistit aũt depositũ in reb⁹ mobilibus et se mouẽtibus tantũ: nisi forte vbi

ipsuz deposito obtulisti: vel si aliqd p custodia recepisses. Pacto vo / culpa / vel mora pcedentib⁹: casus etiã fortuit⁹ iputatur. † ¶ Sane depositori licuit p volũtate sua dpositã reuocare[a]. cõtra[b] qd cõpensatiõi vel deductiõi loc⁹ nõ fuit vt ptract⁹ q ex bona fide oritur ad pfidiã minime referatur. lz cõpẽsatio admittatur in aliis[c] sicã ex q postulatur sit liquida: ita q facilẽ exitũ credatur hre.

¶ De emptione et vẽditione.

Ex concilio apud valen.

¶ Cogit epo ne cari⁹ vẽdant trãseuntib⁹ q in mercato venderet. Cap. j.

Placuit vt p̃sbyteri plebes suas admoneãt: vt et ipsi hospitales[a] sint: et nõ carius vendant transeuntibus q mercato vendere possunt. ¶ Alioquin ad presbyterum[c] transeuntes hoc referant vt illius iussu cũ humanitate sibi vendant.

Ex concilio maguntiñ.

¶ Fraudãs mẽsuras et pondera. xxx. diebus in pane et aqua penitere dz. Caplm. ij.

Ut mensure[f] et pondera iusta fiant. et infra. ¶ Si quis iustas mẽsuras et iusta põdera[g] causa lucri mutare psumpserit. xxx. dies in pane et aqua peniteat[h].

Alexan. iij. attrebateñ. epo.

¶ Tenet venditio, licet venditor sit deceptus vltra dimidiam iusti precij. potest tamẽ vẽditor agere vt restituatur res vel iustũ preciũ suppleatur: et si alterum precise petit succumbit. Capitulum. iij.

de plg. ac. si cõuenerit. ff. de condi. inde. si nõ forte §. si centũ. C. de rei vẽdi. si ex pecunia. absurdũ est eñ diminutionẽ rerũ fieri ppter pecuniã. ff. de impẽ. in re. do. fa. q dr. j. rñso. Cõtra tñ videtur. C. de cõpẽsa. l. vlti. in pn. vbi dr tã in rẽ q in psonã: illud intelligit si agatur in rẽ et restitui nõ possit. põt admitti cõpẽsatio cũ estimatione in pecunia. et i delictis fit etiã cõpẽsatio. xxxij. q. vj. nihil iniq⁹. et j. d adul. c. pe. et vlti. et. ff. solu. matri. viro atq vxori. et in penis fit cõpensatio. j. de pe. constitutus. Ber.

¶ Rub. De emptione et venditione. ¶ Uisum est. S. de contractibus qui fiunt gratia dãtis vel recipiẽtis: restabat videre de cõtractib⁹ q fiunt gratia vtriusq inter quos est cõtractus emptionis et vẽditionis q pre ceteris magis frequẽtatur facit qd habetur in. l. j. ff. de contrahen. emptio. ideo de ipsa post ciuiles precedentes et ante sequentes voluit tractare. facit. l. singularis. ff. si cer. peta. et pro tãto fuit hic posita ista rubrica. Joan. Jmol. Uel sic. Supra visum est de contractibus in quibus rei cõmoditas vel simplex custodia in alium transfertur. restat merito videre de aliis contractibus in quibus transfertur dominiũ et etiã possessio si vẽditor erat dominus: vel vsucapiẽdi cõditio si alius erat dñs. ideo subijcitur rubrica de emptione et venditione.

¶ De hac materia habetur. de pe. dist. v. qualitas. j. q. j. eos. et. q. ij. et iij. in multis ca.

Placuit. Nõ põt cõmode summari fm Jo. and. sed pulchre summatur. vt in rubro fm Car. et Ab. sic. Põt diuidi in duas partes. nã primo ponit modũ venditionis. Scdo modũ denũciationis. scda ibi: alioquin.

a ¶ Hospitales. Possunt eñ ad hoc cõpelli p excõicationem. xlij. dist. §. hinc etiam. Ala.

e ¶ Ad presbyterum. l. epm. xc v. dist. olim qui forte per hoc ca. de hoc cognoscere potest: sed forte cõsuetudo non est in hoc. T.

Ut mensure. Sunt due partes sicut duo dicta. secunda ibi. si quis. Jmola.

f ¶ Ut mensure. Supple statuimus.

g ¶ Põdera. xxiiij. q. j. nõ afferamus. et. q. iij. si quis rompetas. xlv. dist. omnis qui. ff. de penis. in bardanarios. et. j. ne cleri. vel mona. c. multa.

h ¶ Peniteat. Et insuper. l. cor. de falsa. puniri debet. ff. de extraor. cri. annonam. in fi.

apud sequestrũ deponitur cã res aliq inter plures in cõtrouersiã deducitur. S. de indi. examiata. † et talis depositio nõ põt fieri nisi a plurib⁹. ff. e. lz. j. rñso. Itẽ et rei depositẽ sicut et cõmodatẽ pprietatẽ retinem⁹ et etiã possessionẽ. ff. eo. licet §. j. et. ff. cõmo. l. rei cõmodate.

a ¶ Reuocare. Qñcunq põt reuocari depositum vt hic dicit. et. ff. eo. l. j. §. est aũt. et §. pe. si non restituitur condẽnatus suo noie infamis efficitur. C. deposi. qui depositũ. ff. de his qui no. infa. furti §. illud. sicut et precariũ qñcunq reuocatur. S. de preca. c. vlti. sec⁹ in cõmodato qd nõ reuocatur: nisi post vsum expletũ. S. de cõmo. c. vno. ff. eo. in cõmodato §. sicut. B.

b ¶ Cõtra qd. No. q cõtr a depositũ nõ admittitur cõpẽsatio. C. e. ti. si qs vel pecunias. vñ sumitur §. iste nec etiã depositũ cũ deposito cõpẽsatur. sed q prio deposuit primo recipiat: vt ibi dr. et. C. de cõpẽsa. l. vl. et qd dicit cõpensationẽ in toto. s. deductionẽ. s. p parte. et ita nec in toto nec in pte admittitur cõpensatio cõtra depositũ. et in hoc priuilegiata est actio depositi. et q2 pdoni restitui dz depositũ. ff. eo. l. j. §. si predoni. tñ si dñs cũ fure simul petat dño restitui dz de eqtate. ff. eo. bona fides. et sic nõ erit perfidia cum sit cõtractus bone fidei. qre dicantur bone fidei dixi. S. de excep. cũ venerabilis.

c ¶ In aliis. s. Actibus siue in realib⁹ siue in psonalibus actionib⁹ si cã sit liquida. C. de cõpen. l. fi. in pn. etiã si nõ liqat incõtinẽti dũ tñ posset liqre infra duos mẽses. ff. de iure fisci auferẽ §. qui cõpensationem. Et no. q cõpẽsatio fit in pecunia et in põdere et in qntitate. C. de cõpẽ. si cõstat et nõ in speciebus ad pecuniã. ff.

† Concor. l. j. §. sepe et in. l. j. in glo. i §. querũtur. et ibi Cy. in. j. oppo. ff. et C. eo.

† Concor. lex i naue saupheli. cũ gl. in §. soluere. et ibi bar. ff. loca.

Depositũ et pcarium qñcũq reuocatur.

Cõpensatio q deposito non admittitur.

Cõpensatio in qb⁹ sit.

Continuatio

diuisio

Sūmarium. Diuisio

Cum dilecti. Cū res vendit minus dimidia iusti precij: in arbitrio emptoris est vtrū rem restituat recuperato precio vel iustū pciū suppleat.h.d. Primo ponit factum.scdo diffinit.icdo a ibi: qz vero. Ab.

Glo.seq.distinguit cōtractus bone fidei r stricti iuris.r an dolus contrahentis vel alteri⁹ det cām Zctui an incidat an sine dolo decipiatur in precio et tūc ant vltra dimidiam aut non vltra.

a Caplo. Uh non tenuit vēditio ipso iure etiā vbi deceptio nō fuisset in pcio. xij.q.ij.sine.r.J.d his q̄ fi.a prela.ca.j.r.qō.ij.hoc ius. vñ in fine referunt caplo hec exceptio. T.

Glo.seq.querit r soluit.

b Tūc valētē.s.tpe cōtract⁹ sed pone q̄ tpe vēditionis valeret.r.tpe lit. conte. valeret. xxx. sine studio mōachoȝ vl̄ alio mō nunqd mō reuocabit venditio? nō. qz tps venditionis spectādū est.ff.de euic. ex mille.§.j.C.d rescin.ve.si volūtate.J.de elec.dudū.et si deterior facta esset nō peteret. r ita cū petituri non essent Zrā: melioratione petere nō debēt.C.d sol.l.pe. ff.de dam.infec. q̄ bona.§.si do. Uincen.

c In arbitrio. Sic.J.eo.cū cām.et.C.de rescin.ven.l.ij.

Glo.seq.obijcit et soluit.

d Reddendā. Sed cū venditio nulla fuerit qz fcā fuerit ignorante caplo et vltra dimidiā decepta ē eccl̄ia nullū ius acqsitū fuerit monasterio: qre fit restitutio monasterio? Rñdeo si ad hoc actū fuisset non fuisset restitutio facta: sed qz per iniquā sniam spoliati fuerint monachi restituuntur: nec fuit venditio iudicata nulla: qz nec agebat ad hoc. vnde dicitur hic q̄ in arbitrio sit emptoris rē.non fit cōdēnatio nisi agatur ad hoc.J.de ordi.cog.cum dilecti. T.

e Questione. Hoc ideo dicit: qz q̄ rem petit ex vna cā expressa r succūbit eandē rē ex alia cā petere nō phibet.ff.de excep.rei iu.et an eadē.J. de cā pos.c.vlti. De hac materia satis dicitur.J.de libel.obla.c.ij.

Cum dilecti filij beluacēn. canonici ↄtra abbatē r fratres cari loci proponerēt querimoniā q̄ siluā q̄ nigra vallis dicit a quibusdam eoȝ ignorāte caplo^a pro.x. libris.xl. marchas tūc valētē^b cōparassent: cām ipaȝ moriñ. epo: r decano remensi cōmisimus terminandā adijcientes q̄ si vterq̄ cāe cognitioni interesse neqret: alter in eodem negocio procedere non differret: r infra. Tandē decan⁹ in illi⁹ cause cognitione pcessit r cū ei p testes cōstituisset q̄ p̄dicti fres siluā minus dimidia iusti p̄cij cōparassent: pronūciauit venditionē nō tenere: r siluā beluacē. eccl̄e adiudicās canonicos in possessionē induxit: et infra. Qz vo in arbitrio^c emptoris est si velit supplere iustū p̄ciū aut vēditionē rescindere: cum res minus dimidia iusti p̄cij cōparatur: sniam ipam tāq̄ iuri ↄtrariā irritātes: r possessionē monachis iudicauim⁹ esse reddendā^d: salua q̄stione^e canonicis sup deceptione^f precij vel cōsensu capli in vēditione nō habito et alia cā rōnabili quā canōici cōtra mōachos duxerint ppōnēda. Celestin⁹.iij.

Si vir habeat alia bona vñ vxor possit sibi cōsulere. et ↄsentiēte vxore rē ppter nuptias donatā vxori/ vendiderit: emptorē qui spacio. xxx. annoȝ rē possideret non pōt vxor inquietare sup ea: maxime si preciū fuit cōuersum in cōem vsum viri r vxoris.h.d. b̄m intellectum quē tenet panor. Et est casus not. limitās ius ciuile.b̄m Jo.an. non opz adducere maxie sz oia illa tria necessario reqrunt. Cap.iiij.

Peruenit ad nos q̄ P. miles A. vxori sue quādā domū i donationē ppter nuptias assignatam: muliere ipsa exp̄ssum dante cōsensum B. mulieri vēdidit pro certa pecunie q̄ntitate. r infra. Prenoiato vo milite viā vniuerse carnis ingresso / relicta eius ventre cōtra hoc p̄sumit allegās dictā domū titulo donatiōis ppter nuptias sibi ↄcessam alienare nō potuisse. licet ei⁹ cōsensus ipsi noscat cōtractui accessisse. r p̄fata vo. B. ex eo nitit se tueri q̄ p.xxx.annos cōstante illoȝ mrīmonio domū ipam bōa fide tituloq̄ iusto possedit: r qz i cōes vsus viri r vxoris illi⁹ p̄ciū est conuersū: ac facte vēditiōis tpe vñ sibi p̄fata mulier cōsulere potuisset i viri facultatib⁹ cōsistebat. Qz igit super his nos ↄsulere curasti: rñdemus p̄dictam emptricē (si ita sunt q̄ premisimus) prescriptis occasionibus super ipsa domo nō debere vlterius fatigari^g.

f Deceptiōe. Cū dol⁹ dat cām Zctui: puta dolo induxi te ad vēdēdā rē.al's nō vēditur⁹: nō tenet Zct⁹.ff. de dolo. r elegāter. arg. xij.q.ij. q̄dq̄ epo i.f.et.J.d re.permu. cū vniuerso rū. Si vo icidit i Zctū qz vēditurus erā sz p dolū tuū min⁹ vēdidi ti. vl̄ p dolū meū pl⁹ emisti: tenet qdē Zct⁹ sz agit ad supplemētuȝ residui.ff. d act. emp. r vē. iulianus.§. sz si vēditor. Si vo dolus nō dat cām ↄtractui: ↄ icidit in Zctuȝ sz decept⁹ sum vltra dimidiā iusti p̄cij i vēditione: obtinet qd hic dr̄. r.J.eo. cū cā. r.C. de rescin.vēdi.l.ij. Si aūt sum decept⁹ min⁹ dimidia iusti p̄cij nō possuȝ agere ad aliqd: qz licitū est Zhētibus sese inuicē decipere vsq̄ ad dimidiā iusti p̄cij.ff.de mino.in cause.§. i p̄cio. r hoc hz locū in cōtractib⁹ bone fidei. In cōtractibus stricti iuris etiā si dolus dat cām Zctui tenet Zctus sz agēs ex eo elidit ope exceptionis. ff. de vbo. oblig. si q̄s cum aliter.C.de pact. cū postea. Et nota q̄ in cōtractibus bone fidei si dolus dat cām cōtractui: non p Zhentes sed per intermediā personā tenet Zctus: sed datur actio de dolo contra mediatorē.ff. de dolo. r elegāter.§.j. In quolibet tamē cōtractu bona fides exigitur.C.de actio. et obliga.bonam. Et no. q̄ quādoq̄ non tenet cōtractus: r tamen ex eo agitur.ff. de actio. emp.et ven.iulianus.§.si quis colludente. Ber.

Peruenit. Cāis diuisio.scda ibi: qz igitur. Ab.

Glosa seq.obijcit r dupl'r soluit.

g Fatigari. Uidet q̄ domin⁹ papa minus bene

Dolus an vitiet contractū.

† Concor.ter. in.l.in cāe. ff. d mio. et l.l.ij. C.de rescin. vēdi.

† Concor. de iu.ciui. autē. si ne a me.C. ad vell. quā limita p hoc ca.

pnūciauerit hic qm̄ res donate vxori ppter nuptias alienari nō possunt: etiā cōsentiēte vxore nec currit ei pscriptio in reb9 dotalib9. C. de iure do. in reb9. nisi soluto mrimonio: vt ibi df. t C. de anna. excep. l. j. § vlt. t C. de prescrip. xxx. an. cū notissimi § illud. nec sufficit ꝙ i cōmunes vsus preciū versum est q2 p parte mariti nō potuit obligari. C. ad vellē. auē. si q̄ mulier. Solu. si vis vt ois obiectio cōquiescat: dicas ꝙ mulier illa donationez istam ppter nuptias lucrari nō debuit. q2 sicut dos soluto mrīmonio debet redire ad vxorē vl ei9 heredes: ita donatio ppter nuptias ad maritū vel eius heredes. C. de pac. cōuen. sup do. l. pe. t vlti. et auē. equalitas: nisi ex pacto ꝰ lucrāda dote vel donatiōe: vel de cōsuetudine secus obtineat. J. ꝰ do. inter virū t vxo. ca. vlti. C. de rei vxo. ac. l. j. § illis. pculdubio. in q̄ casu intelligit illa auē. C. ad velleia. siue a me. scz illo casu quādo ex pacto vel cōsuetudine dz donationē lucrari. vñ bñ rñdet papa ꝙ si mulier debeat lucrari hanc donationē intellige decr. hāc sm auē. ꝙ tantū erat in bonis mariti ꝙ potuit sibi cōsulere t post biēniū scđo alienatiōi tacite vel expresse psumit cōsensisse rōne tanti tpis. arg. J. de iurepatro. cura. C. de pe. here. si filī9. Illa ḣo ratio nō est multū efficax: ꝙ in cōes vsus preciū est conuersum: nisi velis dicere ꝙ vir t vxor habebāt oia ꝺ ǐna t lucra cōia. ar. J. de dona. inter vir. t vxo. c. ij. immo q2 soluto matrimonio vel cedit in substātiam viri vel cōibus liberis applicatur donatio ppter nuptias. in auē. vt immo. antenup. dona § et hoc dicimus. colla. v. et ideo non intererat mulieris petere matrimonio soluto ex quo non habebat liberos aut etiam si haberet. Ber.

dos ad vxorē t dōatio ppt nuptias ad maritū redit soluto mrīmonio.

† Concor. l. j. et ibi Bar. ff. so. ma.

† Concor. l. si in fraudem. C. de leg.

e ¶ Patet. l. presumit. J. de pig. illo vos. si aūt nō agerek in fraudē secus esset t haberet emptor fruct9: licz vēditio rescinderek et res esset vēdita iusto p̄cio. C. de pac. inter emp. t vē. l. ij. Et ita poti9 cōsiderādū est qd agik inter cōtrahentes. arg. xvij. q. ij. eleutheri9. ff. de verbo. oblig. cū qui kalendis. J. de cōdi. ap. c. verum. Lau.

¶ Gl. se. alle. iij. iura in ꝯtrariū.

d ¶ Dimidiā. Et ita ꝯtrtas p̄ciij est. ar. dolt. ff. de trāsact. cū hi. § mod9. sic ar. J. de deposi. bona fides. t cōcessio simulata presumik ppter modicū p̄ciū. C. mā da. per diuersas Arg. ꝯ. j. ꝰ simo. et si q̄stiones. C. de rescin. ven. l. dolus. t ff. de iure doti. si vsufructus. Lau.

¶ Glosa sequēs recitetur per q.

e ¶ Lateran. ꝯcilio. De vsur. q2 in oib9 t maiorē etiā iponere pōt. J. de vsur. ꝯqitus. c. p tuas t c. dudū. scilz p excōicationē. J. de iuretura. ad nostraz. Et iō in oibus cōmissionib9 fit mētio de pena illi9 ꝯcilij: vt ab ea iudex icipiat si viderit expedire ad alterā postmodum pcessur9: si hoc meruerit tc. J. vt lit. nō ꝯtest. qm̄ frequēter § vl.

Innocen. iij. ep̄o palliosi.

¶ Si in venditione apponik pactū de recuperāda re post certū tēpus modico constituto precio presumitur pignus t non venditio. Capitulū. v.

Ad nostrā noueris audiētiā puenisse ꝙ cum R. laic9 lator p̄sentiū. ab. M. mutuū recipere voluisset creditor: ne p canonē[a] ꝯtra vsurarios editū posset i posterū cōueniri: domos t oliuas recepit ab eodē titulo emptionis[b]: cū reuera ꝯtractus vsurari9 agerek: qđ ptz[c] ex eo ꝙ creditor debitori promisit ꝙ qñcunqȝ a septennio vsqȝ ad nouēniū daret. lx. vncias tarenoꝝ q̄ vix dimidiā[d] iusti p̄cij cōtingebāt domos ei9 restitueret et oliuas. ¶ Qr igik fraus et dolus cuiqȝ patrocinari nō debēt: mādam9 q̄tenus si res ita se hz instr̄o venditionis cōfecto in fraudē canonis pmulgati cōtra vsurarios nō obstāte predictū. M. ad restituēdas domos et oliuas et ad quē debent hereditario iure deuolui (cum debitor sit viā vniuerse carnis ingressus) p penā in latera. concilio[e] cōtra vsurarios pmulgatam appel. re. compellas.

Idē ep̄o t archidi. vrbeuet.

¶ Venditor decept9 vltra dimidiam iusti precij agere pōt vt res sibi reddēti p̄ciū acceptū restituak vel iustū preciū suppleak: et in hoc electio est emptoris. h. d. sm Ant. C. vj.

Cum cā q̄ inter econonū monasterij sancti martini de monte ex pte vna ac ciues viterbienses sup casamentis ex altera vertebak fuisset aliquādiu vētilata: cū cōstitisset nobis mōasteriū in vēditiōe vltra dimidiā[f] iusti p̄cij fuisse deceptū. Sentētiādo decreuim9 vt p̄fati ciues

Ad nostrā. ¶ Fictus emptor qui verus est creditor cogitur restituere rē in veritate pignoratā: sed ficte venditā si satisfactū est sibi de sorte fructib9 cōputatis ita cōiter summatur. sed hec summatio est de indubio. ideo summo iuxta litteram notabilius sic vt in rubro: et est casus singularis. Prima pars narrat factū: secūda dat iudicem ibi: quia igitur.

Sūmarium.

diuisio

a ¶ Canonem. J. de vsu. quia in omnibus.

b ¶ Emptionis. Emptione pignoris causa facta nō qđ scriptum sed qđ gestum est inspicitur. C. plus valere quod agitur. l. iij. J. qui fi. sint legi. per tuas.

Cum causa. ¶ Idem dicit in summa qđ ca. cum dilecti. J. eo. Diuiditur. in prima recitat factum in secunda diffinit. Joan. de Imol.

diuisio

¶ Glo. seq. rect. p. q. ponit. ij. solutiōes. appro. scđam.

f ¶ Dimidiā. Istud sic est intelligendū: ecce res valet. x. vendidisti illā p quattuor ptz ꝙ tu es deceptus in sex: sed sex sunt plusqȝ dimidia iusti precij quod est quinqȝ. t ita es deceptus in dimidia q̄ est quinqȝ t pl9 scz vno sufficit si illud plus valet vnum boñ. tm̄. t hoc intellige in vēditore qui decipik in precio. † Et sic etiā in emptore decepto: pone ꝙ res valeat. x. t emptor soluit. xvj. pōt agere ad preciū recipiendū qđ plus dedit vel in totū recedere a cōtractu q2 sic ptz ꝙ est decept9 vltra dimidiā iusti precij. soluit eñ sex vltra dimidiā iusti precij: qđ fuit. x. Si eñ deciperek in quinqȝ tātū nō ageretur: q2 quinqȝ sunt dimidia. x. t ita nō est deceptus emptor in aliquo vltra dimidiā iusti precij sed q2 sex dedit vltra dimidiā decept9 est. iō aget. Azo intelligit ista ḣba ita. Alij dicūt ꝙ necessariū ē vt duplū iusti p̄cij t vltra dederit emptor: vt ecce res valet. x. t ego emi p. xxj. qđ nulla lex dicit. t nichil ē qđ dicūt: q2 hic decipik emptor i plus qȝ sit totū iustū p̄ciū. sed primū verius est. Et dñs Jaco. dicit eodē mō cū Azone.

Decipi vltra dimidiā iusti p̄cij q̄lit intelligik

† Concor. l. ij. et. l. si q̄s cum aliter. et ibi Bar. ff. de ḣb. obliga.

¶ Glo.seq.reci.per.q.an idem sit in trāsactione. scdo querit quo iure agatur. ponit tres opi. ⁊ tertiā approbat. tertio querit de iuramento et soluit.

a ¶ Restituerēt. Ita agebat hic ad rescissionē ɔtc⁹ nisi emptor vellet supplere iustū pciū.ī.e.cū dilecti.⁊ hic.C.de rescin.vē.l.ij.sec⁹ est in trāsactiōib⁹ fm qsdā: tenet etiaz transactio lz qs decipiat vltra dimidiū iusti pcij. arg.ī.de reli.do. ɔstitut⁹: vbi eps oia iura dimisit solum octo denarijs pro pēsione retētis ⁊c. et est expssuz q si post trāsactionē inueniūtur publica instrā p q appareat q decept⁹ sit trāsigens in quadruplū non tn̄ rescindit trāsactio.ff.ad treb.l.iuci⁹ ⸿ vlti. Et est ratio in trāsactiōe: qr eo ipso q a lite recedit magnū cōmodū est. vn̄ indebitū solutū ob trāsactionē nō repetit.C.de trāsact.l.ij.ff.de condi.inde.in summa. Vin. Et hoc verum nisi aliqs velit agere iudicis officio vt minor vel ecclesia. qr si ledat in trāsactione restituitur sicut si lesus est i snia vel in aliquo ɔtcu.C.si aduersus trāsac.l.j.sed si directe vellit agere cōtra trāsactionē secus esset. Jo. Sed q iure agit hic ad rescindendū ɔtcū? dicunt quidā q iudicis officio.C.de rescin.vendi.l.ij.C.de act.emp.l.uij. Sed fm hoc ageret tm̄ ad qdriēniū: qr vsq ad tps illud cōpetit in integ.restitutio.C.de tēp. in integ.resti.l.vlt. Hec fuit opi.pla. Alij dicūt q ɔditiōe ex l.ij.C.de resciu.vē.l.ij.⁊ fm hoc vsq ad.xxx.annos: qr oēs ɔditiones cū sint psonales ppetue sunt. Credit Vin.q agat cōditione ex eo ɔtcu ex vēdito alternatiue vel ad supplēdū iustū pciū. vel rescindēdā vēditionē. nec est mirū si p actionē ex eo ɔtcu agit vt recedat a ɔtcu.ff.de act.emp.l.ex empto ⸿ si qs vginē. Vin.qr in cōtractibus bone fidei multa veniūt de qb⁹ nec est dictū nec cogitatū. vt.ff.de ɔtrahen.emp.qtiēs.⁊.l.seq.⁊.l.sed et si qd.C.de act.emp.l.j. Jo. hec fuit opi. Jaco.b. Sed qd dices si maior iurauerit se nō venire ɔ vēditionē nunquid audiet qr decept⁹ est vltra dimidiū iusti pcij? nō credo q audiat: sec⁹ de minore: qr p iuramentū nō excludit nisi p beneficiū etatis: nō tn̄ renūciat iuri cōi.⁊ ita pōt agere vel ad supplemētū pcij.vel ad rescindendū cōtractū.sed restitutionē in integrū petere nō pōt: qr iuramentū representat eum maiorem: nisi iuraret non repetere rem ex eo q decept⁹ esset vltra dimidiā tūc vtraq via esset ei preclusa preter iuramētū. Ber.

Transactio si vitiat etiaz si quis vltra dimidiaz iusti pcij decipiatur.

aut recepto precio possessiones restituerēt [a] memoratas aut supplerēt qntum cōstaret legitime vēditionis tpe iusto precio defuisse. Gregori⁹.ix.

¶ Ponit tres casus in quib⁹ re euicta nō tenetur vēditor emptori de euictiōe. Ca.vij.

SI vēditori post institutū [b] cōtra se iudiciū qs omiserit vt rem vēditam sibi defenderet nunciare: vel contumaciter [c] abfuit tpe sententie pmulgate: seu p iniuriā [d] sentētia lata fuit: de euictione iuxta legitimas sanctiones [e] agere non valebit.

¶ De locato et conducto.

Clemens tertius.

¶ Excōicati sunt magistri et scholares bonoñ. q ante tempus cōductiōis ɔducūt hospitia aliorū magistrorū vel scholariū sine eorū cōsensu. Cap.j.

EX rescripto lfarū [f] tusculañ.epi nobis inotuit: q cū ciuitatem bonoñ.tempore sue legatiōis intrasset: et infra. ¶ Constitutionem factam ab epo portueñ.apo.se.leg.⁊ a predicto tusculañ.epo postmodū confirmatā: videlz vt nullus ma-

diuisio

S I vēditori. ¶ Euicta re tenetur venditor de euictione: nisi in casibus hic expressis. Ab.

¶ Glo.seq.tractat de denūciationis necessitate: ⁊ cui et quo tēpore fiat ⁊ quid si per venditorem stat. finis addit duos casus: reliqui reci.in textu.

b ¶ Institutum. No.ḡ q emptor ad hoc vt vēditor teneat ei de euictiōe dz ei denūciare vt ipm defendat sup re ab ipo sibi vēdita de qua qstio et mouet alioqn nō tenet. vt.C.de euict.emptor fundi.⁊.l.auctore: nec fideiussores tenent qs p euictiōe recipit vt ibi dr.et si actor sit absens denunciet fideiussori vt ex pdictis legibus habet. Quidā tñ dicūt q nō tenet denūciare fideiussori. Et hec denunciatio pōt fieri qlibet tpe dūmō nō nimis iuxta sniam.ff.de euict.l.si rem ⸿ qlibet. Et illud scias q si p vēditorem steterit qminus sit ei denūciatū puta qr latitat vel qr ipedit ne possit ad eū citatio puenire: nichilominus tenet de euictione.ff.de euict.si ideo ⸿ pnti.⁊.l.si dictū ⸿ si pnte.et idē est si denūciet fideiussori pnte venditore. vt in dicto ⸿ si pnte. arg.ū.vt lit.non cōte.qm ⸿ porro. Itē si emptor cōpromittit i arbitrū ⁊ ɔtrā sniam reportauerit vēditor nō tenet.ff.ū euict.si dic:ū ⸿ si cōpromisero. Itē si emptor potuit vsucapere ⁊ nō vsucepit iputat ei: qr ⁊ vēditor nō tenet et si res euincat ab eo: vt in.l.si dictū ⸿ si cū posset. Ber.

Venditor de euictione non tenet nisi lis mota p emptorē sibi denunciet.

c ¶ Cōtumacit. Si ɔtumax fuerit emptor: qr citat⁹ nō venit ad sniaz sibi iputet si lata fuerit ɔ ipm qr tūc vēditor nō tenet ei de euictiōe: qr vr poti⁹ ɔdēnat⁹ pter suā ɔtumaciā q ppter aliā cām.ff.de euic.si iō.j.rñ.C.eo.ti.emptor fundi.nec pōt appellare tanq contumax.xx.iiij.q.iij.ū illicita.ij.q.vi ⸿ sunt quorū. Ber.

d ¶ Iniuriam.C.de euic.emptor fundi. vn̄ sumpta est hec decre.⁊ hoc ideo qr iniuria q fit emptori nō cōtingit vēditorē.ff.de euic.si p imprudētiā. sic si iudex per iniuriā pronūciat cōtra heredem nō nocet legatarijs.ff.de leg.j.si seruus plurīū ⸿ j.

e ¶ Legitimas sanctiones. De qb⁹ iā pmissum est in.l.emptor fundi.⁊.l.si p iprudētiā. Et sic i trib⁹ casibus hic ɔtētis nō tenet vēditor emptori. si nō denūciauit. si ɔtumax fuit: si p iniuriā iudicis ɔdēnat. tūc eni iudex facit litē suam ⁊ ipse tenet.ff.de iudi.si filiusfamilias.⁊.C.de pe.iudi.q ma.iu.l.ū.⁊.xij.q.ū.c.j.⁊.ū.B.

Venditor emptori nō tenet ū euictione i tribus casibus.

¶ Rub. De locato ⁊ ɔducto. ¶ Supra visuz ē ū emp.⁊ vē.sz qr locatio hz magnā similitudinē et vicinitatē cū vēditiōe adeo q i qbusdā casib⁹ pbabilr dubitat. an sit locatio vel emptio.vt.l.j.ff.e.merito post pcedentē rubricā subijcit ista. Et ad modū clare discernēdi contractū locationis a vēditione vide Bar.in.l.cotē ⸿ q maximos.de public.⁊ in.l.cū in plures.ff.loca. Ab.

¶ De hac materia habet.x.q.ij ⸿ perpetua.⁊ seq.

diuisio

EX rescripto. ¶ Primo ponitur decisa relatio legati. scdo cōstitutio quā cōfirmat ibi: constitutionē. tertio publicari mādat ibi: statuentes. Abbas.

f ¶ Lfarum. Huic dño papa fidē adhibuit eius assertionē pro rato habēs qs portuē.epo sic primo statuerat. alio prima constitutio de qua fit hic

mentio exhibenda esset. ẟ. de fi. instru. c. j. C. de eden. auten. si quis in aliquo. nisi aliter de illa constare pos sit. ẟ. de cleri. peregri. tue fraternitati.

¶ Glo. se. reci. per. q. an scriptores. ꝛc. arg. ꝙ nō. pōit opi. Lau. ꝛ soluit.

a ¶ Scholariū Soli ꝙ magistri et scholares ꝓhibent̄ ꝯducere hospitia aliorū scholariū sed aliȷ̄ nō ꝓhibent̄ cōducere hospitia scholariū. ꝛ ꝓpt potētiores ꝯstō ista emanauit. ꝛ ꝑ hanc lr̄am vr̄ ꝙ scriptores qui scholares nō sūt sed vxorati nō ligent̄ hac ꝯstōne qꝛ de illis nō fit mentio Lau. dixit hanc penā extendi ad eos qui gaudēt priuilegio scholastico large sumpto vocabulo scholariū ꝛ gr̄a scholaris ibi sūt: dūmō nō sint meretrices q̄ nō sunt digne laqueis legū. C. ẟ adult. q̄ adulteriū. nec obstat ꝙ pena nō dꝫ extendi: quia odia ꝛ pene q̄nꝙ ampliant̄. ff. ẟ his q̄ not. infa. l. ij. ẟ. exercitū. ꝛ ar. ad hoc. j. de ṽbo. sig. cū i ptib⁹. Lau. sed nō credo ꝙ ad scriptores vxoratos extēdat̄ ista cōstitutio: lꝫ sint ibi ꝓpt scholares: eadē ratione extenderetur ad cartharios ꝛ carthaꝝ rasores. Ber.

gistrorum seu scholariū[a] sup ꝯducēdis aliorꝫ hospiciis in lesionē ꝛ pꝛiudiciū habitātiū audeat hospitē ꝯuenire. nisi pri⁹ cōstiterit tēpus ꝯductionis elapsū vel inqlini in hoc suū fauorē pr̄stiterit ꝛ ꝯsensū cū idē portueñ. sub excōicatione[b] hoc ꝓhibuit et alr̄ sub pena anathematis idē decreuit obsuādū: ratā esse decernim⁹ ꝛ auc. ap. cōfirmamus. ¶ Statuentes vt a te frater epē et tuo quolibꝫ successore hoc singulis annis in cōmuni audiētia[c] magistrorū atqꝫ scholariū recitet̄. Anno. iij. abbati ꝛ conuentui scti petri de pratell. lōdoñ. dioce.

¶ Persone ecclesiastice locare pñt ꝓuent⁹ decimarū his cū quibus cōditio eccl'ie fit melior statuto diocesani contrario non obstāte: ꝛ eadē rōne de aliis rebus eccl'ie. Cap. ij.

Vestra nobis relatio ẟclarauit ꝙ cum ad firmā fructus vestrarū dare cōsueueritis decimarū: et infra ¶ Dioc. epōrum statuto[b] contrario non obstāte: vestrarū decimarū ꝓuentus illis libere locare potestis: cum quib⁹ ecclesie vestre conditionē poteritis facere meliorē: ita tñ ꝙ hmōi locatio ad feudū[e] vl' alienationem[f] non videatur extendi. Gregorius. ix.

¶ Propt̄ sterilitatē grauem conductorꝫ sine culpa sua cōtingentē ꝛ remittitur pēsio ꝓ rata nisi possit cū vbertate p̄cedētis vel sequētis tēporis compēsari. h. d. vsqꝫ ad ẟ. verum. Capitulum. iij.

Propt̄ sterilitatem affiiciētē magno incōmodo[a] cōductores vitio[b] rei sine

de ꝯse. di. iij. c. j. ꝛ. ẟ. ẟ malo. ꝛ obe. si q̄s venerit. ꝛ. j. de sen. excō. a nobis fuit. sꝫ qꝛ illi ꝯtebat̄ in detrimentū vel pꝛiudiciū eccl'iaꝝ: ꝛ qꝛ nō ē cōtra ius: vt h̄ pꝫ expsse ꝙ fruct⁹ decimaꝝ taliṫ ad eos locent̄: ideo papa tollit statutū illō lꝫ ius decimarū taliṫ vēdi vel locari non possit cū spūali sit. j. ẟ iurepa. c. j. ꝛ. c. ẟ iuꝛ. j. ẟ symo. querelā. B.

e ¶ Ad feudū Et ita pꝫ ꝙ pia ti eccl'iaꝝ infeudare nō possunt ẟ nouo. j. de feudis. c. ij.

f ¶ Alienatione perpetuā. s. sm ꝙ dr̄ alienatio est ꝯtract⁹ ꝑ quē dn̄ium trāsfertur. C. ẟ fun. do. l. j. Qñqꝫ ēt ṽbū alienatiōis large accipit̄. ẟ. ẟ reb⁹ ec. nō alie. nulli liceat. C. ẟ re. alie. nō alie. sancim⁹. ꝛi auc. de re. ec. nō alie. ẟ. nos igit̄ coll. ij. ꝛ eodē mō hic large accipit̄ vt in ca. nulli.

Propter. ¶ Diuidit̄ in duas partes istud ca. ꝑncipaleo nā primo loquitur i predio rustico. secundo in predio vrbano. secunda ibi: in ẟ. verum. Ab. si.

Aliena tio.

† Cons tor. gl. ꝛ di. l. l. codicilli. ẟ. isti tuto. ff. ẟ leg. ij

diuisio

¶ Glo. se. tractat q̄d sit magnū dānū ꝛ q̄d de modico. iterserit casū exceptū ꝛ de q̄ colono loquit̄ hec lr̄a.

a ¶ Magno incōmodo. Qñ magno icōmodo afficitur ꝯductor tunc fit remissio pensionis. ff. e. ex cōducto ẟ. j. vbi dicit. si oēm fructū tulerit vt fructus etiā seminis nō supsit. ꝛ. l. si vno ẟ. vbicūqꝫ. ꝛ. C. e. l. lꝫ certi. et. l. exceptio. nisi aliō in locatiōe sit actū. vt in. l. licet aliquā si tale dānū nō interuenerit sec⁹ est. ff. e. si merces ẟ. vis maior. qꝛ modicū damnū dꝫ sustinere: vt ibi dicit̄. ꝛ. l. habitatores. Intellige qō hic dr̄ ẟ eo colono qui certā pecuniā annuatim dꝫ/ vel certas corbes: et nō de partiario q̄ cū dn̄o lucrū ꝛ dānū partit̄ vt dr̄ in ẟ. vis maior. qꝛ ꝓ modico dāno nō dat̄ restō: vt. ff. de in integ. resti. scio. ꝛ. ẟ. de i integ. resti. c. j. ꝛ. ẟ. ẟ re. ec. nō alie. ad nr̄am. ꝛ modicū damnū eccl'a sustinere dꝫ xij. q. ij. bone rei. nec ꝓ modico retractat̄ vēditio. ff. ẟ cōtrahen. emp. l. res bona. nec ꝓ modico datur actio de dolo. ff. de dolo. si oleum. in fine.

Pensio remittitur rōe magni damni.

¶ Glo. seq. signat contrarium ꝛ soluit.

b ¶ Vicio rei. qꝛ forsitan nō potuit pati multā pluuiā nec multā siccitatē. nec potuit colonus occurrere quin suffocaret̄ semē. sed ꝯ vr̄. ff. e. ex cōducto ẟ. j. vbi dicit ꝙ si vicia ex re oriuntur damnū esse coloni: vt si vinū coacuerit: vel si herbis segetes corrupte sunt. Solu. ibi potuit colon⁹ occurrere. h̄ nō. ob pateꝫ ex eo qō dicit hic sine culpa coloni: casus etiā fortuit⁹ dn̄o nocet ꝛ nō colono vt non habeat pēsionē nisi ꝓ rata

¶ Glo. seq. pn̄. rect. ꝑ. q. secūdo querit ꝛ dupl'r soluit.

b ¶ Sub excōicatiōe. Ex hoc ṽbo colligit̄ ꝙ fuerat ꝯstō late sn̄ie. ꝛ facit ad hoc. xxxij. dist. salonitane. j. ẟ eo q̄ fur. or. re. c. j. ita etiā obsuam⁹ ꝛ tenem⁹ ꝙ sit canon late sn̄ie. ꝛ tusculan⁹ sub pena anathamatis hoc obseruādū decreuit vt sequit̄ in lr̄a. Sꝫ q̄re nō impo suit legē locatorib⁹ ꝛrñ. qꝛ nō hēbat iurisditionē i eis sꝫ scholarib⁹ q̄ clerici sunt ꝓ maiori pte. s. i. lxxxix. dis. iudicatū. itē qꝛ noluit legi derogare. C. loc. ne cui.

¶ Glo. se. reci. per obiec. ꝛ solutionem.

c ¶ Audiētia. hoc fieri dꝫ ꝓpt illos q̄ ꝯstōnē ignorāt: sꝫ q̄ ad alios nō: qꝛ sufficit q̄litercūqꝫ sciāt ēt sine aliqua cōtestatiōe. ff. de admi. tu. quidā ẟ. ex quo et q̄ scit certiorari nō dꝫ. ff. de act. emp. ꝛ vē. l. j. i si. lino certe vr̄ ꝙ oēs teneant̄ ex q̄ ꝯstō fuit semel publicata. xvj di. ꝙ dicit̄. vñ poti⁹ ad cautelā fit hmōi recitatio: ne quis saltē de facto dicat ignorasse. sic. ff. de insti. sꝫ et si pupillus ẟ. j. ꝛ. ij. ẟ. de fi. instru. pastoralis.

diuisio

Vestra. ¶ Prio ponit̄ decisio ꝛ mōachoꝝ q̄rela. scdo ꝓuidet cū deteriatiōe ibi. diocesanoꝝ. Ab.

b ¶ Statuto. Statuerūt epi ꝙ hmōi decime parrochiales pbr̄is solūmō locarent̄ ꝑ qō vtilitas ecclesiarum nō modicū impediebat̄: petierūt isti monachi si bi sup hoc prouideri: epi eñ bene pñt facere, statutū

et si nihil percepit: nihil soluat: ita φ remissio facienda est in totũ vel in partẽ: nisi vbertas p̄cedẽtis ãni vel sequẽtis possit cõpẽsari sterilitati. C. eo. l. lz. ⁊ hoc etiã si dñs remisit pensionẽ ꝓpter sterilitatẽ. si anno sequenti contingit vbertas petere põt pensionẽ integram vt. ff. eo. si vno anno. B.

culpa coloni seu casu fortuito ɔtigẽtẽ: colonis ecclie tue ꝓ rata pẽsionis remissio est faciẽda: nisi cũ vbertate p̄cedẽtis vel subsequẽtis anni valeat sterilitas ɔpẽsari. ¶ Ponunt hic q̄ttuor casus i qbus inqlin⁹ põt ante tp̄s ɔductionis finite licite expelli. Ab.

¶ Verũ inuito[a] inqlino domũ habitare: vl' reficere poteris si necessitas (q̃ tñ non iminebat[b] locationis tp̄e) id exposcat. remissa sibi ꝓ residuo tẽporis pẽsione. q̃ etiã inde rationabiliter amouet' si puerse[c] ibi fuerit cõuersat⁹: vel cũ canonem[d] p biennium nõ soluisset sibi satisffactiõe celeri[e] non prouidit. Idem.

¶ Emphiteota ecclie meliorationes suas vẽdere nõ põt nisi seruatis his de qbus hic. Et si ɔtrafecerit vel canonez p biẽniũ nõ soluerit nec moram postea celerit' purgauerit iuste põt expelli. Ca. iiij.

Potuit ẽphiteota[f] (ecclesia primitus requisita[g]/ eiq3 nũciatio q̃ntum sibi ab alijs offertur: ⁊ si nolle se emere dixerit: vel a denũciationis tp̄e duorũ spaciũ mẽsiũ sit elapsum) meliorationes et ius sibi ɔpetẽs alijs vẽdere[h] q̇ ab emptione h'mõi minime ꝓhibent'[i]. ¶ Emphiteota q̃q3 secus p̄sumẽdo/ vel cessando i solutione canonis p biennium[k] nisi celeri[l] satisfactio=

a ¶ Verũ inuito. Hoc sumptũ est ex illa. l. C. e. edem quam.

b ¶ Non iminebat. Hec potuit esse necessitas q̃ postea suruenit si domus corruit: vl' minatur ruinã quaz edificare vl' r. vl' forsitan vxorez duxerit et indiget domo illa vl' si qua cõsimilis necessitas q̃ tũc nõ imminebat. arg. ff. vt in posse. le. si is a q̃. §. plane al's est lex ⁊. ff. de interro. ac. de etate. §. ex causa. ⁊. 3. de of fi. dele. insinuãte. Et est hic ar. principium cõsiderandũ. 3. ti. pxi. cum dilecti. ⁊. 3. de ele. dudum. vbi de hoc. Ber.

¶ Glo. seq ponit opi. quam reprobat

c ¶ Peruerse. In isto casu dicũt quidã nihil remittendũ eẽ q̃si ɔpẽsando. s3 nõ ẽ verũ: qr põt dñs agere ɔ inqlinũ ꝓ dãno dato actiõe legis aqlie ⁊ ex locato.

d ¶ Canonẽ. Hoc itellige q̃n ad longũ tempus con durit: puta ad. x. annos vel plus vel min⁹ etiã. vj. vl' v. ff. eo. quero. §. inter. Ber.

e ¶ Celeri. Sic. 3. d re. ec. alie. vel nõ. si q̃s pbroꝝ. ⁊ 3. eo. c. pxi. vbi d' qualiter hoc verbũ sit intelligẽdũ. Et ita in quattuor casib⁹ expellit' inquilinus.

Potuit. ¶ Pmo ponit reqsita vt ius emphiteoticũ possit vendi. scdo ɔ faciẽtes punit ibi. emphiteota. tertio soluit obstaculũ ibi. nõ obstãte. Ab.

¶ Glo. se. rect. p q. an emphiteosis sit locatio.

f ¶ Emphiteota. Videt' φ emphiteosis sit locatio ex eo φ ponit' i titulo de locato. sed nõ est verũ. instit. locati. §. adeo. locatio eñ põt fieri tã de rebus mobilibus q̃ de immobilib⁹ ⁊ se mouentib⁹: emphiteosis vero tñ de immobilib⁹. Contract⁹ aũt emphiteoticus medi⁹ est inter venditionẽ ⁊ locationem. in hoc autẽ accedit ad venditionẽ. qr q̃n talis contract⁹ celebrat' aliqd datur: sicut in vẽditiõe datur preciũ: sed tñ differũt: qr p venditionẽ trãsfert' dñium: sed hic retinet dñs dñiũ. sed magis vr' accedere ad naturam locationis: qr sicut locator retinet dominiũ ⁊ singulis annis aliqd recipit: ita et hic. qr emphiteota singulis annis soluit canonẽ ɔstitutũ: ⁊ ideo poti⁹ ponit' hec decre. in isto ti. q̃ in precedenti. Ber.

g ¶ Requisita. Hoc sumptũ est. C. de iure emphi. l. vlti. Pmo requiri d3 dñs ab emphiteota an emere meliorationes ipsi⁹ velit f'm quod hic dicitur: al's caderet a iure suo: vt in. l. p̄dic. Ber. Unde versus.

Qui sine consensu templorum res alienat.
Vel censum bino qui soluere negligit anno.
Re careat tota qui sic facit emphiteota.

¶ Glo. se. querit ⁊ ponit duas opi. cõtrarias.

h ¶ Vẽdere. Sed nunquid possunt donare? Videt' φ nõ: quod quidam concedunt alij dicunt φ donare põt etiaz sine ɔsensu dñi. C. de fun. patri. l. j. lib. xi. et pignorari dare. ff. de pig. l. lex vectigali. ⁊ ff. de pig. act. tutor. §. vlti. B.

¶ Glo. se. querit et soluit.

i ¶ Prohibentur. Sed q̃ pfone ꝓhibent' ab h'mõi emptione. Põt dici φ serui ecclie capitanei et oẽs ꝑsone maiores q̃ non sunt idonei facilitate conueniendi vnde posset dña ꝑ iudiciũ pati. ff. q̃ sa. co. l. ij.

¶ Glo. se. q̃rit et respondet.

k ¶ Per bienniũ. vt. x. q. ij. hoc ius. §. qui rem i priuato triẽniũ requirit'. C. de iure emphi. l. ij. Sed si ꝓmisit soluere penã rato manẽte pacto si nõ soluat pẽsionẽ ⁊ petat penã nichilomin⁹ vult eũ expellere: nũquid põt? dicas φ sic. ar. ff. de trãsac. qui idẽ. ⁊. l. pacto. ⁊. C. de pac. cũ ꝓponas. in fauorẽ dñi dictũ ẽ hoc et facit ad hoc. ff. de reg. iur. cum par. Ber.

¶ Glo. seq. querit. ponit quattuor opi. ⁊ soluit.

l ¶ Celeri. Et ita patet φ emphitheota p̄t purgare morã offerẽdo canonẽ post bienniũ. Sic. 3. c. pxi. sicut alienator. 3. de re. ec. alie. vel nõ. c. si q̃s pbroꝝ. et ar. 3. de elec. φ sicut. l si. ⁊. ff. d verb. ob. interdũ. §. vl. S3 q̃ntũ tp̄s dabit' ad purgandũ istã morã? Vr φ ah sniam vt. ff. de iof. testa. papinian⁹. §. meminisse. ⁊. C qui. vt indig. alia ẽ. Vel etiã vsq3 ad lit. ɔtest. ff. rẽ ra. ha. ampli⁹ hoc. C. de pl⁹ peti. l. vna. ⁊. 3. eo. tit. c. vno. Vel modicũ tp̄s dabit' forsan. x. dieꝝ. ff. d cõsti. pecu. ꝓmissor. §. j. ⁊. ff. ex q̃. cau. ma. l inte. resti. l. ab hostib⁹ §. s3 qd simplr. ⁊. ff. si q̃s cau. l. et si post tres. vel q̃nto potuit. ff. ad tertul. l. ij. §. ɔfesti. ⁊. 3. de elec. qr ꝓpt vbi plura arg. de hoc inuenies. Quidã dicũt φ vsq3 ad lit. ɔtest. p̄t emphiteota vitare penã hui⁹ ɔstõnis offerẽdo canonẽ p iura p̄dic. Sed nõ credo φ vsq3 ad lit. ɔtest. possit purgare morã: qr hoc poss3 differri vsq3 ad duos ãnos vel vnũ vel tres vel plures post tp̄s statuti biẽnij: ⁊ ita nõ eẽt celerit'. ⁊ ꝓptea h⁹ vr' poti⁹ facẽ tiore pene q̃ volũtate ⁊ iterpellat' corã iudice: s3 tp̄s statutũ ip̄m interpellat vt dicit. in si. ⁊ vltro se d3 offerre. vt. C. de iur. emphi. l. ij. Dabo et modicũ tẽp⁹ post biẽniũ elapsum. talis eñ celeritas ad modicũ tẽpus refertur post biẽnium respectu ipsius bienniij. sicut hec adiectio pl⁹ ad modicã q̃ntitatẽ refert' respectu q̃ntitatis noiate. ff d verb sig. hec adiectio. et illud modicũ ɔsiderabit' arbitrio iudicis ex quo nõ est de=

versus

§ Con cor. l. j. §. si rẽ. ff. d pa. ⁊ l. j. de mo. §. j. ⁊ vltro biq3. Bar. ff. de leg. j

diuisio

Mora ꝗnq3 purgat'

Emphiteote q̃ non soluũ q̃ntũ ip̄s dat' vt morã purgare possit.

terminatum in iure. ş. de offi. deleg. de causis. ⁊ ff. de iure delib. l. j. ş. ait pretor. ⁊ qđ appellatur arbitrium boni viri. ff. de vbo. obli. cōtinuus actus ş. ij. Ber.

¶ Glo. se. format. vj. qōnes. primā soluit ⁊ ei⁹ 3riū cōsulit. scđo q̄rit ⁊ soluit distinguēdo inter priuatū ⁊ platū eccl'e collegiate vl'nō. tertio q̄rit de prestāte ⁊ soluit. q̄rto q̄rit ponit duas opi. et scđam approbat. signat 3riū ⁊ sol. quinto querit de sterilitate ⁊ sol. sexto q̄rit đ pluribꝰ coheredibus ⁊ soluit.

ne postmodum sibi consulere studuisset: iuste potuisset expelli[a]. ¶ Non obstāte φ ei vt canonem solueret non extitit nunciatū: cū in hoc casu dies statuta[b] p dño interpellet.

¶ De rerum permutatione.

E x concilio apud sil.

¶ Princeps pōt rē eccl'e immobilē p pmutationē acquirere data re meliori vel equali. h. di. Et in hoc φ dicit vel equali est casus notabilis. Capitulū. j.

S J princeps voluerit rem immobilem sanctis locis prestare/ ⁊ accipere ab eis aliam immobilem eoq₃ modo de cōmuni voluntate[c] permutationem contrahere. ¶ Liceat[d] et hoc facere si causa rationabilis[e] id exposcat. ⁊ res quam presbiterit maior fuerit vel equalis: pragmatica[f] sanctione super hoc promulgata.

E x concilio beluacensi.

¶ Permutatio rerum ecclesiasticarum facta in casu non concesso/ seu non seruata solennitate iuris est reuocanda per successorē. Capitulū. ij.

V T cōmutatiōes[g] rerū ecclesiasticarū q̄ ab antecessore incōsulte[h] facte sūt ab eo qui successor est emēdetur.

a ¶ Expelli. Sȝ nūqđ auctē sua propria pōt dñs expellē emphiteotam si canonē debito tpe nō psoluat? Uidet φ sic. C. đ iure ēphi. l. ij. Satis pōt dici φ sic auctē huius decre. ⁊ pđicte. l. x. q. ij. hoc ius porrectū ş. qui rem hmōi: dicit ei lex ne primescat crimē cū sibi arbitriū sue vitiōis sciat cōcessum. C. de metatis. de uotū. lib. xij. ⁊ arg. ff. đ pig. l. lex vectigali. ⁊ ar. C. de ser. expor. l. j. ⁊ ij. sed meliꝰ faciet si auctē iudicis hoc fecerit. C. đ pig. l. iij. ⁊ j. de priuileg. pastoralis. Sȝ si aliū tradidit possessionē vel ab alio expellat nō deijciet possessorē auctē sua. ar. ff. de vi ⁊ vi ar. l. colonꝰ. Itē si emphiteota cessauit p biēniū ⁊ tñ ampliꝰ φ nō pōt purgare morā si dñs postea recepit pēsionē nunqđ dñs postea poterit expellere emphiteotā? R̄ndeo in pūato planū est: qꝛ recipiēdo pēsionē iuri suo renūciauit. ff. đ leg. cō. l. post diē. ⁊ l. precē ş. fi. ipso eñ facto renūciauit iuri suo. ff. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. cū suis 3cor. Sȝ qđ dices đ eccl'a? r̄ndeo si plat⁹ de 3sensu capl'i recipiat pēsionē expellere nō poterit postea emphiteotā cū liberū sit eccl'e vl' emphiteotā expellere vl' pēsionē petere. l. auf. de alte. ⁊ emphi. 3ctibꝰ ş. fi qs vo locator. col. ix. l. eligēdo vnū alteri renūciasse videt: vt in pdictis legibꝰ post diē. et l. pcedē ş. vlti. Sed si solꝰ platus sine 3sensu capl'i recipit pēsionē/ nō credo φ obsit eccl'e q̄minus possit expellere emphiteotā nisi postea capl'ȝ 3sensisset. arg. j. de his q̄ fi. a pla. sine cōsen. c. pastoralis. cū suis simi. Et si vnꝰ sit sacerdos siue rector solꝰ in eccl'a siue i capella: ⁊ recipiat pēsionē. idē credo: φ ammodo nō poterit emphiteotā expellere vt dictū est. Itē qđ si dicat dñs recipio pensionē saluo iure meo. vt p hoc non fiat michi pjudiciū q̄minꝰ possim te expellere? credo φ valeat ptestatio nec p hoc preiudicat ei: qꝛ et si ipm̄ vellet expellere nichilominꝰ posset petere pēsionē. x. q. ij. hoc ius porrectū ş. qđ rem. ⁊ ar. ad hoc. ff. si qs cau. l. ij. j. rñ. ⁊ ff. de eo qđ cer. loco. l. vlti. Itē si fundus emphiteoticus clade vel casmate perierit vltra medietatē vel plus vel minꝰ nunqđ debet pēsio diminui? Dicūt q̄dam φ si vltra medietatē perijt nō tenet emphiteota soluere integrā pēsionē. C. de iure emphi. l. j. et eo qđ ibi dicit. si sit particulare dānum ⁊c. qꝛ noie partis medietas intelligit. ff. de vb. sig. nomē filiarū ş. j. ff. de vsufru. etiā partis. Alij dicūt ⁊ meliꝰ φ totā pensionē soluere debet adherētes littere illiꝰ legis vbi dicit ex qua nō ipsa re penitꝰ substātia ledat. insti. loca. ş. adeo. in fine. Scđȝ hoc signatur 3tra. C. de al iu. l. ij. sȝ illđ speciale est in tributo. Sed nūqđ p pter sterilitatē rei emphiteoticarie dȝ pēsio diminui? Et certe nō: licet aliud sit in locatiōe. ş. c. pri. Itē si sunt plures coheredes ⁊ vnꝰ nō soluit pensionē nūqđ pꝑter hoc fit pjudiciū aliis? non credo si soluant pēsionē totā et postea 3 heredē agāt iudicio familie herciscūde. ff. fami. her. heredes ş. si vnꝰ. Et qđ dicit expelli respice alterā partē disiūctiue. s. cum canonē nō soluit qñ in altero casu scilȝ qñ alienat dño irrequisito emptor nō pōt expelli sine auctoritate iudicis sui. Ber.

Emphiteota si solnēs canonē an propria auctoritate dñi possit expelli.

Pensio an sit diminuēda pꝑter sterilitatē rei emphiteoticarie.

b ¶ Statuta. Nō est ergo requirēdus emphiteota: qꝛ tempus vsum ipsum admonet. C. de 3hen. stipu. l. magnā. ⁊ C. de iure emphi. l. ij. vnde sumunt ista verba sic ⁊ creditor ad petitionem vrgeri nō pōt: vt. C. de pig. creditor. ff. de admi. tu. quidā ş. vlt. ⁊ C. si pꝑter publicas pen. ven. fu. cele. l. vlti. in fi. Ber.

¶ Rub. De rerum permutatione. ¶ Uisum est. ş. de emptione ⁊ vēditione. Itē de quodā 3ctu emptioni vicino vt de locato: merito subijcit aliū 3ctum emptioni primū vt est pmutatio. Et hoc nomē pmutationis est multū generale nā cōuenit oibus rebus q̄ inter hominum manus versant: ⁊ pꝑter hoc nō habet nomē speciale sed remāsit in suo genere. qꝛ plura sunt negocia seu res q̄ vocabula. l. natura. ff. de pscrip. ver. Ab. si. ¶ De hac materia tractatur. x. q. ij. sed ⁊ permutare. et. xij. q. ij. in multis capi.

Continuatio

S J princeps. ¶ Primo ponitur questio. secundo solutio ibi: liceat. Abbas.

c ¶ Uolūtate. Alr̄ certe nō posset: sicut cū cōi cōsensu emptio 3hitur ⁊ etiā dissoluitur. C. de act. ⁊ oblig. sicut initio. Ber.

d ¶ Liceat. sic. x. q. ij. hꝰ ius porrectū ş. sȝ ⁊ pmutat.

e ¶ Rōnabilis. Puta φ vtilitas eccl'e i hac pmutatione pcurat alr̄ nō dȝ fieri. j. ca. pri. sicut nec alienatio fieri dȝ nisi vt meliora prospiciat. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ đ de his que fi. a prela. cum aplica. Ber.

f ¶ Pragmatica. Pragma. idē est φ cā. vñ pragmatica sanctio est cōstitutio sup aliqua re pmulgata: hic tñ ponit p cōfirmatione siue scriptura facta ab imperatore cū cause cognitione sup tali pmutatione. Ala.

Pragmatica sanctio.

g V T commutationes. Supple statuimus.

h ¶ Incōsulte. Id est in dānum ecclesie qđ

esse nõ dꝫ: immo rõnabilis cã dꝫ subesse: ad hoc vt fiat cõmutatio. s. eo. c. pri. vñ successor reuocabit consultam ꝑmutationẽ. s. s. de preca. c. ij. immo ⁊ illa q̃ fecit successor reuocare põt: qd in dãnũ eccl'ie datũ est siue alienatũ. xxxv. q. ix. qd quis cõmiserit. s. de re. eccle. nõ alie. si quis pbror. ⁊. xij. q. ij. monemus. dũ tñ toleretur in administratione. Ber.

Iniustũ. ¶ Breue est ⁊ idẽ dicit qd supra capitulo primo. Et tres dici põt partes sicut tria sunt dicta. scda ibi: ⁊ ideo. tertia ibi: ⁊ est. Jo. de Imol.

d ¶ Fugitiuos. xij. q. ij. fugitiui. Arg. s. C. ad. l. fal. de plagi. in fuga. Sol. dum est in fuga nõ dꝫ vẽdi: sed cũ fuerit reuersus et patefacto vitio emptori ne postea fiat redibitio. ff. de ẽdi. empt. qd sepe. §. si quis amico. ⁊ §. vlti. T.

Sũmarium.

Mancipia. ¶ Breue ẽ et tolle prin. ca. pro sũmario. qd aũt sequit̃ hic et in. c. seq. est eius expositio. Ab.

a ¶ Cõmutari. x. q. ij. hoc ꝑ totũ in fi. Arg. s. sed hic determinat illud ⁊ fauore libertatis hoc fit.

¶ Glosa sequẽs signat ꝯtrariũ et soluit. alie. quatuor ꝯtra. signat vnũ ꝯtriũ ⁊ soluit

b ¶ Semel deo cõsecratũ. xij. q. ij. epũ q. ⁊. c. nulli licet. xix. q. iij. q̃ semel. ⁊. j. de relig. do. ad hoc. Arg. cõtra. liij. dist. ex antiquis Solu. illud est preter regulam statutam cõtra eos qui ordiati sunt sine consensu dñorũ suorũ cũ in hoc ipso delinquũt ⁊ marie ad terrorem ne alij hac occasiõe subtrahant se dñis suis. arg. ij. qõe. vij. ꝓpropter. et ff. de pe. l. capitalium §. famosos.

¶ Glosa sequẽs signat contrarium ponit duas solu. vnam Ala. ⁊ aliã Lauren. tertio soluit.

c ¶ Ad humanos. Id est seculares. de cõse. dist. j. ligna vestimenta: sed cõtra videtur. xij. q. ij. ecclesiasticos: vbi seruus eccl'ie seculari ꝑsone datur. ergo multo forti⁹ ꝑmutare põt. dicit Ala. ꝙ loquitur hoc. c. ⁊ sequẽs de seruo ecclesie dato ⁊ conuerso facto: qui cũ sit religiosa persona seculari persone seruire non debet. Lau. dicit ꝙ ex cã ꝓhibitũ fuit q̃ ad laicorũ suggestionẽ sepe inutilia mãcipia pro vtilibus ꝑmutabant̃: qd ne fiat statutũ est vt nõ nisi ad libertatẽ cõmutentur: sed cessante causa cessabit cõstitutio. lxj. dis. §. his omnibus. ⁊. ff. de pac. qd dictũ. T. Uel dic factũ principis nõ est trahendũ in consequentiã ipse eñ nõ subijcitur legibus ⁊ sic loquitur contrariũ in principe. Ber.

Ex concilio apud siluanec.

¶ Mancipia ecclesie non debet permutari nisi ad libertatem vel nisi sint fugitiua. h. d. cum. c. sequenti. Capitulum. iij.

Mancipia ecclesiastica nisi ad libertatem non cõuenit cõmutari[a]: videlꝫ vt mãcipia q̃ pro ecclesiastico homine dabũtur / in eccl'ie seruitute ꝑmaneãt: et ecclesiastic⁹ hõ q̃ cõmutat̃ fruat̃ ꝑpetua libertate. qd eñ semel[b] deo cõsecratũ est / ad hũanos[c] vsus trãsferri nõ decet. Ex eodẽ.

¶ Serui ecclesie cum ꝓfanis ꝑmutari nõ põt nec alienari nisi sint fugitiui. Capitulum. iiij.

Iniustũ videt̃ et impiũ vt mãcipia que fideles deo et sctis ei⁹ ꝓ remedio aĩe sue cõsecrarunt cuiuscũqꝫ muneris mancipio / vel cõmutationis cõmercio iterũ in seruitutẽ seculariũ redigantur: cũ canonica auctoritas seruos tñmodo ꝑmittit distrahi fugitiuos[d]. ¶ Et ideo eccl'iarũ rectores summopere caueãt ne elemosyna vni⁹ / alterius peccatũ fiat. ¶ Et est absurdum vt ab ecclesiastica dignitate seruus discedẽs / humane[e] sit obnoxi⁹ seruituti[f]. Uerba. iij.

¶ Prebende pacto precedente permutari nõ possunt. eps tñ põt de loco ad locũ permutare personas. Capitulũ. v.

Quesitũ est ex parte tua si cõmutatiões fieri valeãt prebẽdarum: cũ cõmutatio dignitatũ[g] in turoñ. ꝯcilio fuerit iterdicta. ⁊ ĩfra. ¶ Generalit̃ itaqꝫ teneas ꝙ cõmutatiões ꝓbẽdarũ de iure fieri nõ[h] põt: ꝓsertim cũ pactione ꝓmissa / q̃ circa spũalia vel cõnexa spũalibus: labẽ cõtinet sẽp symonie[i]. ¶ Si aũt eps[k] cãm inspexerit necessariam: licite poterit de vno loco ad aliũ trãsferre ꝑsonas: vt que vni loco[l] min⁹ sunt vtiles / alibi se valeãt vtilius exercere. Clemens tertius.

¶ Eccl'ie iure ꝓprietatis põt adinuicẽ ꝑmutari ⁊ possessiones earũ etiã permutari possunt ⁊ ꝓ min⁹ valẽtibus precium suppleri. Capitulum. vj.

Ad qõnes soluẽdas: ⁊ infra. Intelleximus ex lr̃is tuis ꝙ due ꝯuẽtuales eccl'ie sunt in tua dioce. cõstitute. quarũ vtraqꝫ parrochialem hꝫ eccl'iam cũ possessionibus magis alteri q̃ sibi vicinã. Illis autẽ desiderãtibus ꝑmutare eas cũ illarũ altera respectu meliorũ ꝓuentuum[m]

e ¶ Humane. Sic. s. c. pri. cũ suis cõcor. ibi positis.

f ¶ Seruituti. Est ⁊ alia rõ q̃ assignat̃ in fauorem minorũ. C. de admi. tu. l. lex q̃ tutores. ff. de fidei cõmis. lib. eũ quĩ. §. furiosi. Lau.

Quesitum. ¶ Primo ponit̃ qstio. scdo solutio ibi: gñaliter. ⁊ ibi duo dicta. scdm ibi: si autem. Abbas.

g ¶ Dignitatũ. Et etiã ꝓbendarũ. s. de ꝓben. maiorib⁹ qd est cõciliũ turoñ. de quo fit hic mentio. ⁊. xxj. q. ij. alienationes.

h ¶ Nõ põt. s. e. cũ vniuersorũ. et. c. cũ olim. nisi hoc fieret auctoritate superioris. s. de preben. inter cetera. ⁊ hic prout sequitur.

i ¶ Symonie Qr in spũalib⁹: vel spũalib⁹ annexis nulla pactio vel cõuẽtio dꝫ interuenire. j. q. ij. quęsito. ⁊. s. de pac. cũ pridẽ. ⁊. c. vlt. ꝯ in spũalibus annexis vt iuspatronatus. s. de iudi. q̃sto. ⁊. s. de ꝓben. significasti. dic vt ibi.

k ¶ Eps. Inno. iiij. dicit ꝙ hoc verũ est qñ isti cõmutare volẽtes hñt ꝓbẽdas in diuersis eccl'ijs vel in eadẽ: si eñ ꝓbẽde on⁹ annexũ intelligit̃ hoc. c. si sunt ĩ diuersis eccl'ijs. si aũt in eadẽ ⁊ sine onere tũc põt ꝑmutare auctẽ ꝓpria. ⁊ põt esse rõ lꝫ ipse nõ assignet: q̃ secũtur in. lxx. dist. sanctorũ. ⁊. lxxiiij. dist. quorũdam. Ber.

l ¶ Ut in loco. vij. q. j. mutatio. ⁊. c. sctas. ⁊. c. ols qui. ⁊ valet interdũ mutatio loci. lxxxj. dist. valet. Ber.

Ad questiones. ¶ Communis diuisio. secunda ibi: respondemus. Abbas.

m ¶ Prouẽtuũ. s. tpaliũ. vñ admittit̃ cũ tpalib⁹ mutatio qd aliter non fieret. j. eo. c. vj. ⁊ hic prout sequit̃.

Margin: diuisio. — diuisio — ꝯ Contra. cor. rex. in. l. ratio cent. tũ. ⁊ ibi bar. ff. de ꝯdi. et demon. — diuisio

plus abūdet: et ideo sibi postulet adijci certā summā pecunie numerate/ vt sic ad eq̄litatē ꝑmutationes valeant ꝓuenire: vtrū possit id licite fieri extitit dubitatū. ⁊ infra. ¶ Rn̄demus ꝙ cum de dictis parrochialibus ecclesijs ꝑ[a] se queat[b] cōmutatio celebrari: ⁊ in ꝑmutatione possessionū ꝑ se nō sit inhibitū[c]: si altera ratiōe possessionum alteri p̄pōderet: pecuniam posse refundi de ipsarum possessionibus adinuicem prout visum fuerit expedire: refusa certe pecunie q̄ntitate poterit contractus[d] ꝑmutationis iniri sic tamen ꝙ illi cōtractus nequaq̄ sibijnuicem misceantur.

Inno. iij. cenoñ. archiepō.

¶ Beneficia sua perdūt qui ea propria permutant auctoritate. Capitulum. vij.

Cum oli magister. S. ⁊ B. archidiaconatum et p̄positurā adinuicē cōmutassent: ⁊ ifra. Licz p̄dictus magister ab ītio spōte fuerit de ꝑmutatione cōfessus[e]: idē tn̄ B. eam inficiebat oīno/ ꝓponēs ꝙ ip̄e p̄positurā sine conditione qualibet resignauit: et post resignationem predicti magistri archidiaconatū fuerat assecutus: et ifra. ¶ Cū ergo nobis constaret ꝙ ipse suū p̄stiterit ꝑmutationi consensum[f]: p̄dictus aūt magister suū publice fateret errorē: et hunc p̄positura et illū archidiaconatu curauimus spoliare: sup hoc diffinitiuā[g] cōtra eos sententiam proferentes.

Idem archi. ⁊ P. sancti Andree colonieñ.

¶ Si ꝑmutatio bñficiorum cōpleta est ex vna parte: ⁊ ꝑ alterā stat q̄minus ipleat: restituit̄ ps ad suum beneficiū: et s̄m hoc ꝯtinet ius. Cap. viij.

Cum vniuersorum: ⁊ ifra Intelleximus. G. canonico referente ꝙ cū ipse et R. clericus de ꝑmutatiōe p̄bēdarū suarū inter se tractare[h] cepissent quā vtilitati vtriusq̄[i] iminere credebant tandē idē R. p̄benda eiusdē G. cuidā cōsanguineo suo assignatā prebendā suam ei sicut ꝓmiserat noluit resignare[k]: et infra. ¶ Cū igit̄ deceptis[l] et non decipientibus iura sub-

---

a ¶ Per se. i. separatim sine possessionibus.
¶ Glo. se. tria dicit: ⁊ primū determinat. de secundo ⁊ tertio rationē reddit.
b ¶ Queat. Et ita spūale cū spūali pōt commutari sicut tpale cū tpali. De hoc dixi. s. de trāsac. super eo. ar. xvj. q. vlti. nemini. et hoc auctoritate superioris. ar. ff. de his qui no. ifa. furti § qui iussu. ⁊ cū idētitate vtriusq̄. x. q. ij. hoc ius alias nō liceret. s. de p̄ben. maioribus. xij. q. ij. diaconi. ⁊ c. sine alī nō. j. e. c. vi. Itē nota ꝙ ad h° ꝙ aliquid habeat tanq̄ beneficiū nō potest ex permutatione ꝓuenire: q̄ esset munus a manu sicut nec trāsactione. s. de transac. super eo. Itē licz ꝑmutatio locū habeat in spiritualibus nō tenet emptio vel venditio ⁊ est ratio: q̄ nulla est emptio sine precio. vt insti. de emp. § item preciū. quod in q̄ntitate et in numerata pecunia cōsistit C. de act. emp. ⁊ vē. empti fides. quod non est in permutatiōe. ff. de re. permu. l. j sed vterq̄ est q̄si emptor ⁊ venditor. ff. de edil. edi. sciendum § emptorem. Lau.

Beneficiū ex sola ꝑmutatiōe nō pōt q̄s ꝯsequi.

Emptō nulla ē sine precio.

c ¶ Inhibitū. Uñ vr̄ ꝯcessum. arg. xxx. q. iiij. qui spiritualē. ⁊ j. de spon. cū apud. ff. de ꝓcu. mutus § j. de hoc dicit̄. s. de transla. inter corporalia.
¶ Glo. seq. reci. per. q. an ꝑmutata vna. ⁊c.
d ¶ Cōtractus. Duo enī erūt ꝯtctus nō se aliquo mō tāgētes: tn̄ si vna villa ꝯmutaret̄ cū alia: ita ꝙ vtraq̄ ecclesia eēt accessoria ad villas bene ꝑmutaret̄ cū vniuersitate. arg. j. de iurepatro. ex litteris. ⁊ c. cū seculū. ad instar fundi dotalis. ff. de fun. do. l. j. C. e. ti. l. ij. nec aliq̄d intelligit̄ esse p̄ciū ecclie sicut nec preciū peculij est cū seruus vendit̄ cū peculio. ff. de pecu. si ex duobus § vlti. ⁊ l. seq. Lau.
Cum oli. ¶ In prima parte narrat ꝓcessum. i secunda diffinit ibi. cum ergo. Ab. si.
e ¶ Cōfessus. Que ꝯfessio et p̄iudicauit. s. de ꝯfes. c. ij. ⁊ iij. sed aduersario nō dʒ p̄iudicari. j. de adul. significasti. ⁊ ij. q. v. interrogatum.
f ¶ Cōsensum. Et sic fuit particeps symonie. vnde debuit p̄uari dignitate illa. s. eo. questium.
¶ Glo. se. notat ⁊ soluit contrariū. ponit rationē quare beneficia non permutantur.
g ¶ Diffinitiuam. Ergo in ciuili causa alique sunt partes iudicis in confitentem. similiter et in criminali. ij. q. i. nos in quemq̄. nec obstat. ff. ad. l. acq. pinꝰ. Nā nulle sunt partes i cognoscēdo sed alique sunt in ꝓnūciando. † Joh. sic ergo patet ex hoc capi. ⁊ s. eo. questiū. ꝙ nulli possunt de iure sua auctoritate adinuicē sua beneficia ꝑmutar̄: vt j. ca. proximo Et illa potest eē ratio: quia non cōtrahit permutationē qui rem alienā tradidit ff. eo. l. j § vi. Et argu. ad hoc. ff. de conditio. causa data. l. vltia. Sed beneficiū non potest possideri tanq̄ ꝓprietas: quia nullus dominium dicitur habē sui beneficij. cum qua si vsuario clerici cōparantur sed ecclesia bene potest possideri ab alia ecclesia tanq̄ ꝓprietas. vnde possunt bene adinuicem permutari. s. eo. ad questiones. Itē permutatio vicina est emptioni. ff. eo. l. vltima. et quasi successit permutationi. ff. eo. l. j. sed spiritualia emi vel vendi non possunt. j. de symo. querelam. ⁊ j. questione. j. qui studet. Ber.

Iudicis ptes an sint alique in ꝯfitētē.

† Adde ꝑ hoc tex. et ibi bōa ratio. ꝑ h° dic. gl. l. l. j. C. de cōfes.

Cum vniuersorum. Dicit Johan. an. ꝙ gratiam cōtinet ⁊ pōt summari s̄m eum in ea parte q̄ ꝯtinetur hoc modo. ¶ Clerici ꝑ se sua bñficia nō ꝑmutant. In prima parte narratio. in secunda gratiosa ꝓuisio ibi. cum igitur. Ab. si.

Sūmarium. diuisio

h ¶ Tractare. Quod nō licet a possessore prebēde vel dignitatis. s. de p̄ben. maioribus. sed supior hoc facere pōt. s. eo. quesitum. Ber.
i ¶ Utriusq̄. Q̄ altera alteri magis vicina erat vl̄ alias ꝯueniens causa. si. s. eo. ad questiones. ⁊ x. q. ij hoc ius § sed ⁊ ꝑmutare. ⁊ s. eo. c. j. T.
k ¶ Resignare. Et sic decipit eū vnde ei iura nō subueniant. vt j. dicitur.
l ¶ Deceptis. Sic. s. de rescrip. sup lris. ff. ad vell. l. ij § v̄ba. C. e. ti. l. si sine. in fi. q̄ stultis non consueuit

succurri:sed errantib⁹.ff.de iur.et fac.igno.l.pe.§.si=quis ius.⁊.C.si mi.se ma.dixe.si io.⁊.j.de dosi.int di=lectos.Lau.

a ¶ Simplicitati. Cui pcendū est.ē.de rescrip.sup lris.⁊ in auc.de istru.cau. ⁊ fi.§.hec aūt oia.ff.si q̄s i ius vo.nō ierit l.ij.ff.ō eden.l.j §.vi.⁊.ff.ō iur.om.iu.si quis id §.doli.lxxxvj.dist.tāta nequi=tia.⁊.ē.ō trāsa.inter corporalia sed de iure debz vterq̧ amittē su=am pbendā.ē.c pri.⁊ ca. questi=tū.sz nō est verū q̄ alter renūcia=uerit.videt̄ tn̄ q̄ iste G.ō iur pos=sit repetere suā prebendā.tū qr cōtract⁹ talis re=probat⁹ est.ē.ō preben.de malo=ribus.⁊.ē.e.que sitū ē pōt venire ē.C.de agri.⁊cē si.quēadmodū.li.xj.tū qr n̄ fuit res secuta ppt quā data est.C.e.ti.reb⁹.Lau. Sed Tan.dicit q̄ nō pōt eā per se repetere.ar.ē de renū.qđ i du=biis.et sic ptinet gratiam.

b ¶ Detētore. Sic.ē.de cōces.pben.pposuit.

divisio E Xhibita. ¶ In pria facti narratio i scđa diffinitiōis pmissio ibi.quo=circa.Ab.si.

c ¶ Cōpromis=sum.Et sic patz q̄ de spūali pōt in arbitros cōpromitti.sic.ē.de arbi.cum olim.et.c.contingit.et.c.pe.

d ¶ Arbitrati. Et male put sequitur.

e ¶ Tēporalia. Ergo tpalia cū spūalib⁹ cōmutari nō possunt.ē.e.ad questiones.qr nec vendi nec redi=mi possunt.j.de symo.querelā.⁊et ita nō pmutari.sz cū alio spūali bene.vt in.c.ad questiones.ē.ō trāsac.statutum⁹.sic ⁊ transactio non valet dūmō spirituale detur p spirituali.sic ⁊ pmutatio.sed fruct⁹ decima=rum bene possunt vēdi ⁊ locari.ē.ti.pri.c.ij.sed ipsi=us nequaq̄.Ber.

¶ Glo.seq.notat signat cōtrarium ⁊ remittit.vltimo questionem soluit.

f ¶ Secutū. Et sic patet q̄ arbitrium nullum fuit ipso iure:qr cōtra formā iuris prolatū fuit de re spi=ritvali ad tēporalem.sic.ē.de pstr.vti.vel inuti.exa=minata.⁊ sic si pncipale non tenet nec accessoriū.ē.de elec.qualiter.ē.de foro compe.si diligenti.etiā3 si iu=ramētum interuenisset:vt ibi.C.de legi.non dubium et.ē.de fide instru.iter dilectos.⁊.vj.q.vij.⁊ hoc dixi=mus. Sic ptz q̄ tpale nō pōt da=ri loco decimaꝝ.ar.§.ē.ō re.ec=cle.nō alienā.vt sup.vbi vr̄ q̄ tē=pale possit dari p decimis.sz ibi soluitur. Ex hac decre.soluit̄ que=stio que multuz occurrit ō facto Qñq̧ aliq̄ volūt certas possessio=nes tradere q̄ ad ppetatē vel vsū fructū ecclesijs quib⁹ tenent̄ sol=uere decias pos=sessionū suaꝝ:vt sic alie possessio=nes libere rema=neāt ab exactio=ne decimarū pz q̄ hoc fieri non pōt.et hoc idem habuimus.i an=tiqua cōpilatio=ne de decimis i tellerimus:q̄ nō dbuit fmoneri.

uenīant:lz ipi p se de iure nō possent ecclīastica bñficia p=mutare vt tñ simplicitati[a] ve=nia tribuatur:† mādam⁹ q̄te=nus si cōstiterit ptaxatū.G. talit' fuisse deceptū. amoto a pbēda sua cōsāguīeo ipi⁹.R. vl' q̄libet alio illicito detento=re[b]:eā restitui faciatis eidem ¶ ⁊c.ix.betosi.⁊ fugiē.abba.

¶ Spirituale cum tempora=li pmutari nō potest. ¶ i.ir.

E Xhibita nobis abbat; ⁊ cōuētus sancti marti=ni de pannonia petitio cōti=nebat:q̄ cū sup causa q̄ inter ipsos ex vna pte/⁊ pposituū al=bañ.ex altera sup quibusdaz decimatiōib⁹ ūtebat̄ ad.C. capellanū nostrū tunc in vn=garia cōmorantē/nr̄as lr̄as īpetrassent:ipse ac magister M.in q̄s vtrinq̧ tanq̄ in ar=bitros extitit cōpromissum[c] arbitrati[d] fuerūt q̄ si dictus ppposit⁹ obtineret decē milia sol.regalium a rege vngarie cōcedi monasterio memora=to ipsi ab earūdē decimatio=nū petitiōe cessarent:⁊ infra ¶ Quocirca mandam⁹ q̄te=nus si vobis pstiterit de pre=missis(cū pmutatio de spūa=lib⁹ ad tpalia[e] iprobet̄)predi=ctū arbitriū/⁊ q̄cq̄d secutuz[f] est ex eo vl' ob id/irritū decer=natis. ¶ De feudis. I nno. iij.mariē.epo. ¶ Si dñs a va=sallo recipit feudū in pignus abstinēdo ab ei⁹ seruitio non tenetur cōputare fructus in sortē.h.d.s.n itellectū cōmu=nem. Et est casus singularis qui alibi nō reperit̄. ¶ Capl'in.i.

I Nsinuatione pñtiū decla=ramus q̄ ga=geria[g] quam de feudo ec=clesie tue ab M.dignosce=ris recepisse: a te potest libe=re detineri fructibus nō pu=tatis in sortem. ¶ Ita videli=cet vt q̄diu fruct⁹ illos cepe=ris i sortē minime pputādos idē.M. a seruitio in q̄ tibi et ecclesie tue p feudo ipo tene=tur interim sit immunis[h].† I dē mediolaneñ.archiepo.

¶ Ponit tres casus in quib⁹ nō obstāte iuramēto de non infeudādo pōt eps antiquuz feudum ad ecclīam reuersuz nouo vasallo cōcedere.h.d.⁊ est casus no.iterptans iura=mentū de nō alienādo. ¶ i.i.

E Xpte tua nr̄o est apo=stolatui reseratū q̄ se=pi⁹ dubitasti vtrū cū ptingit

¶ Rubr. de feudis. ¶ Usus est ē.de quibusdaz cōtractibus qui=bus rerum do=minia trāsferū=tur:sz quia per infendationem trāsfertur vtile in vasallum/di=recto remanen=te apō dominū et sic est species cuiusdā aliena=tionis:ideo post rubricas pcedē=tes subijcitur ista. Abbas siculus.

¶ De hac materia tractat̄.xxij.q.vlti.de forma.

I Nsinuatione ¶ Primo ponit̄ dictuz. Se=cūdo limitatio ibi.ita videlicet. Ab.si.

g ¶ Gageria.i.pign⁹ siue feudū.et est vulgare theutonicorum.

¶ Glo.seq.reddit rōnem et dat simile.de=mum querit ⁊ soluit.

h ¶ Immunis. In hoc casu pmittit̄ eccl'ie fructus nō pputari i sortē vt res illa citi⁹ puentat ad ecclīam si.ē.de vsur.c.j.⁊.c.cōquest⁹.⁊ in alio casu nō pputant̄ fruct⁹ in sortē.vt.ē.de vsur.salubriter. Sz q̄d si vellet seruire eccl'ie ad hoc vt pputaret fruct⁹ in sortē: Di=co q̄ in hoc casu non est audiendus. Jo.

E X pte. ¶ Cōis diuisio.scđa ibi.in pmo. Ab.si.

† Concor. l.j.ff.ō do.⁊.l.tutor.ff.ō suspec.tu.

† Concor.ter.i.l.omi nouatiōe.et ibi notabilit' bar.C.ō sacro san.ec.

Tpale an p de=cimis dari possit.

† Adde q̄ vasal=lus nō pōt se li=berare ab hoc dñio re=nūcian=do feu.pcor.l.i pera=tor.§.i.ff.ō le.ij.⁊ l.i.sicut.C de ac.⁊ obli.

Glo.seq. aperit quod fuit dubium.

a ¶ Feudū. Feudū alienari nō pōt: sȝ dari pōt i dotē vsq̄ ad vitā feudatarij. j. de do. int vi. ꝛ vro. nup. ✠ Jo.

✠ Concor. l. i. Imperialē et ibi Bal. §. j de phi. feu. a: lie. p fe. col. x.

b ¶ Alienare. Si vassall⁹ alienat totū feudū vl' maiorē partē ꝑdit feudū ꝛ dñs a quolibȝ possessore pōt illud reuocare. Si ꝟo minorē partē eius dat in libello vl' obligat pignori dummodo remaneat in seruitio dñi propter hoc nō perdit feudū: vt in lib. feu. qui. mo. feu. amit. §. ij. et iij. Tan.

✠ Concor. l. j. §. si rē. et ibi Bar. ff. de pe. Bal. l. x coll. de eo. q fen alie §. j pleni⁹. l. i. ij. C. d libe. et eo. li.

c ¶ Consortē. Quasi iure accrescendo. ff. de vsufru. accrescē do: p totū ti. ꝛ in lib. feu. qui. mo. feu. amit. §. preterea.

d ¶ Inuestire. Uidebat̄ ꝙ non q̄si delictū alienantis feudū sine lnia dñi respiceret ꝛ hmōi cōsortē vel filium. Uel illud monebat questionem q2 videbat̄ sufficere vt hr̄et iure successionis: nec esset necesse eū inuestire Jo. §. et Tan. dixerūt ꝙ q̄ alienat feudū dño incōsulto: ius feudi ꝑdit: ꝛ ꝯsanguine⁹ non hȝ ius in illo. vt in li. feu. si cliētul⁹. ꝛ i ꝯstōne Frederici. Imperialē §. igit̄ habito ꝯsilio. et tñ epo q̄ sacro tenetur nō alienare bona eccl'e de nouo sine lnia dñi pape dare pōt tali ꝯsorti feudū illud nō obstāte sacramēto p̄stito q2 aliud est alienare de nouo ꝛ aliud antiquum ꝯcedere. ar. ✠. de iudeis. ꝯsuluit. ꝛ. ff. de no. ope. nū. l. j. §. opus nouū. ✠. de dona. p tuas. xxiiij. q. j. achati⁹: et xij. dist. preceptis. T.

¶ Glo. se. reci. q. q. ar. p ꝛ ✠. scđo ponit tres casus q̄b⁹ vassallus feudū ꝑdit ꝛ reuertit̄ ad dñȝ: ꝛ q̄rtū in quo perdit sed ad dñm non reuertitur.

e ¶ Filiū. Uidet̄ ꝙ ob delictū p̄ris nō debeat filius feudū amittere. ar. ff. de in iusvo. adoptiuū. l. fi. ff. de decur. l. ij. §. nullū. ꝛ. ff. de bo. dāna. cū rō naturalis. j. rñ. §. si plures. ꝛ ar. ff. de bo. liberto. q̄rit̄ p̄to ꝛ ✠. ꝛ. C. d q̄stionib⁹ diuo. ff. de turepa. cura. Ar. ✠. ff. e. ti. l. d✠ legē Joan. d hoc scire debes ꝙ si vassallus intra ānū ꝛ diem inuestiturā feudi ab heredib⁹ dñi non quesierit: vel dño petēte iuramētū fidelitatis tertio ꝯmonitus nō p̄stiterit: vel aliquā felloniā ✠ tenorē iuramēti fidelitatis fecerit ꝑdit feudū ꝛ reuertit̄ ad dñm. Si ꝟo aliq̄d graue ✠ dñm ꝑpetrauerit puta frēm ei⁹ vel p̄rem interfecerit: vl' aliud graue: si feudū est paternū amittit illud ꝛ non ad dñm sed ad ꝯfeudatarios suos pertinet: vt in lib. feu. qui. mo. feu. amit. §. vlt. sed ad filios illius non pertinet. T.

Feudū tertiis causis perdit̄.

vassallū tuū decedere: ꝛ ad te feudum[a] ipsius redire: feudū eiusalij liceat tibi dare q̄uis iuramento tenearis astrict⁹ nō infeudare de nouo ro. pō: ti. incōsulto? Adhuc si vassallum tuū feudū alienare[b] contingat: an ip̄ius filiū vel ꝯsanguineū eiusdē feudi ꝯsortem[c] d ip̄o valeas inuestire[d] ✠? Alia q̄ȝ dubitatio cōtinebat: vt cū feudū alienatum reppereris qđ p te facile recuperare non potes: vtrum possis alicui laico in feudū illud ꝯcedere: q̄ ꝛ illud recuperet: ꝛ in feudū p ecclīam recognoscat? ꝛ ifra.

¶ In p̄rio ergo casu feudum decedētis libere (si videt̄) expedire ꝯcedas. Atq̄ in scđo filiū[e] vel ꝯsanguineū alienantis inestiēs. In tertio feudū alienatū poteris ei licēter cōcedere per quē ip̄a eccl'a valeat rehabere. ¶ De pignoribus ꝛ alijs cautiōib⁹. ✠ Ex cōsilio remeñ.

¶ Rub. de pignorib⁹. ¶ Uisum est. ✠. de q̄busdā speciebus alienatiōis: videdū restat de obligatiōib⁹ rea lib⁹: ideo subijcit̄ rub. de pignoribus. Ab.

Continuatio.

¶ De hac materia tractat̄. xij. q. ij. ꝛ. q. iiij. per totū ꝛ. j. in rubri. d so lutionibus.

¶ Res eccl'e pignorari nō debent: nisi ex necessitate ꝛ rōnabili cā. Ca. j.

Null⁹ pbr̄ presumat calicē vel patenam vel vestimentū sacerdotale/aut librū[f] ecclīasticum tabernario/vel negociatori/ aut cuilibet laico vel femine i vadium dare. Nisi iustissima necessitate[g] vigente. ✠ reg. iij. exoñ. epo.

¶ Liber hō nō potest pignorari. Capit. ij.

Latori p̄sentiū: ꝛ infra. Lex[h] habȝ vt hō liber p debito non teneat̄: ꝛ si res defuerint q̄ possint p debito adijci[i]. Alex. iij. epo exoniē.

¶ Si rector eccl'e p facto p̄prio rē eccl'e obligauit/ cogitur ei⁹ heres rē redimer̄: ꝛ ecclesie restituere. Ca. iij.

Ex p̄ntiū latoris insinu-

Null⁹ pbr̄. Uasa eccl'e siue alia deputata ad cultum diuinum nisi ex iustissima necessitate pig̃rari nō debēt. h. d. Ab.

Sūmarium.

¶ Et primo ponit dictū: scđo exceptio ibi: nisi. secundū Flo.

diuisio

¶ Glo. se. reci. p obiect. cui duplr̄ respondet.

f ¶ Librum. Nō ꝓhibet obligari q̄si sacrū q2 non bñdicunt̄ libri/sȝ ideo: q2 ex quo fuerūt in sacrorū ad man⁹ laicorum venire non debēt. d cō. di. j. ligna. altaris palla. vestimēta in sctā. Ut̄ eodē mō ꝓhibet̄ obligari liber vl' calix: sicut ꝓhibent̄ alie res ecclesie nisi in casibus necessitatis ✠. de re. ec. alie. vel non. nulli. vt hic patet.

¶ Glo. seq. q̄rit ꝛ soluit. Signat ✠riū ꝛ respōdet.

g ¶ Necessitate. Que erit illa necessitas puta si ꝓ redēptioe chīani illi⁹ eccl'e caperent̄. xij. q. ij. sicut oīno. ꝛ p pauperib⁹ alēdis ꝛ ꝯsilib⁹. xij. q. ij. aur hȝ. ꝛ cā captiuitatis pignori dari p̄ht. vt i auc̄. de nō alie. reb⁹ ec. §. his aūt penis. col. ij. Sȝ ✠ vr̄. C. q̄ res pt. ob. pos. l. iij. ꝛ. ff. e. ti. l. j. §. eā rē. ꝛ. ff. de pig. sȝ ꝛ qđ §. qđ emptionē. a contrario sensu: sed canones preualent. B.

Eccl'e res ex necessitate alienant̄.

Latori. ¶ Liber hō pro debito detineri nō dȝ etiā si nō habeat vnde satisfaciat. h. d. Ab.

Sūmarium.

¶ Glo. seq. alle. concor. ꝛ excipit tres casus.

h ¶ Lex. C. de ac. ꝛ obli. ob eo. ꝛ. C. q̄ res pig. ob. pos. l. filios. ff. de le. j. senat⁹ §. vlt. in auc̄. vt nulli iu. §. q2 ꝟo. col. ix. Nisi in casib⁹ vt q̄ ab hostib⁹ detinet̄. C. de cap. ꝛ postl. re. l. ab hostib⁹. ꝛ. l. vlt. pat̄ eñ pōt filiū obligare q̄nq̄: q̄ñ ꝛ vēdere pōt i maxima necessitate. C. de patrib⁹ q̄ fi. distraxe. l. ij. Itē ex cōsensu libera ꝑsona obligari pōt. s. in obstagio. vt. ✠. de iureiu. ex rescripto. al's ordinariū ē vt q̄ bonis cedit liber vadat quo vult. C. qui bo. ce. possunt. l. j. et ✠. de solu. odoardus. Als.

P̄r filiū q̄nq̄ pt vēdere

i ¶ Adijci. i. adiudicari qđ verū est si bonis cedat. alias in carcerē detrudat̄. C. q̄ bo. ce. pos. l. i. j. rñso.

Ex presentiū. ¶ Primo narrat factū: scđo dat iudices ibi: vnde. Ab.

diuisio

¶ Glo.seq: obijcit et tripliciter soluit.
a ¶ Necessitate. Si p sua necessitate obligauit nō tenuit obligatio.argum.C.si res alie.pig.da.fue.curator.et.C.q̄ res pig.ob.pñt.q̄ filios: qr nō obligantur nisi q̄ ds de reb⁹ suis obnoxia facit. Quare ergo precipitur q heres luat cum eccl̃ia libere a credito re possit repetē. x.qōe.ij.hoc ius ꝟ. qui vero res ß.ð re.eccl.alie. vel non. si quis pbforū. Forte ð facto. quia nisi recolligerent: ecclesia rehabere nō possz: vel voluit h papa creditori pspicere: quia alit ab herede pbri fsū debitū ꝯsequi non potuit: vel est in optione ecclesie vtrum velit alienantem vel recipientē cōuenire xij.q.ij.si q̄ de rebus ꝟ. si qs ꝗlibet.ala.et C.si tuto.vel cura.l.etiam.et.l.vi. ad instar minoris/vt ibi dicitur. Ber. Et dic p sua necessitate pstimoniali/non personali.
b ¶ Filiū. De matrimonio natum ante clericatum.
c ¶ Ex successiōe. Ex facto defuncti conueniūtur heredes. C. de euic.l.si parētes.et.xij.qōe.ij. eps qui filios et quis pater eius tutor eccl̃ie fuit heres tenet in solidū C.de hered.tu.l.vlt.

‡ Concor.ex. in si.l.l. q̄cūq.C arbi. tu.cum ibi not. p doc.

ratione accepim⁹: q sacerdos eccl̃ie de officio calicē argenteū et medietatē vni⁹ breuiarij eiusdē eccl̃ie p sua necessitate[a] pignori obligauit: et ea morte preuentus minime recollegit. ¶ Uñ qm̄ indignum est vt eidē eccl̃ie res sue (presertim q̄ sacris misterijs deputate sunt) taliter debeant deperire: mādam⁹ q̄ten⁹ si verum est qd asserit/filiū[b] ei⁹ qui ex successiōe[c] ipsius pstimonij ius dr obtinere: moneas et cōpellas vt ea recolligat et restituat eccl̃ie mēorate.‡ Inno.iij G.subdiaco.nr̃o.et P.canoñ. pisano. ¶ Si vsurarius emit rem eo pacto q post tps restituat eā vēditori / recipiendo aliq̄d vltra sortē / fructib⁹ tñ in ea ꝯputatis: iudicat contra

Lectus feneratici⁹. c.iiij.

Llo vos credim⁹ sciente dono vigere: et ifra. Sane intimastis nob̄: q cām q̄ vertitur inter.H.et.B. filios G. de cosa.ex vna pte: et.G. filiā T.et heredes ipsi⁹ ex altera: sup q̄busdā terris p̄fatis psonis p.xxiij.libris pignori obligatis[d] vob̄ duxim⁹ ꝯmittēdā: et ifra. Ex pte p̄dicte G.et heredū[e] ei⁹ fuit ꝓpositū t̄ras q̄s idē.H.et.B.repetebāt ab eis nō eē pignori obligatas: sz pure vēditas sicut in istrumēto ꝯfecto exinde ꝯtinebat‡ Prefat⁹ vo.H. p se ac fratre suo firmit asserebat t̄ras nō esse pure vēditas / sz pignori obligatas: cū vēditiōi p̄dicte talis fuerit adiecta conditio vt si a tpe ꝯtract⁹ vsqz ad duos primos annos[f] p̄fato.T. emptio displiceret[g] G.pr̄ H. abinde vsqz ad annum.xxvj.libras (pceptis fructib⁹ ꝯputatis in ipsis) dare deberet. Uerū qr ābiguū vtrū pura[h] sit et absoluta vēditio: an p̄fat⁹ cōtract⁹ pign⁹[i] debeat iudicari ¶ Rñdem⁹ q qualiscūqz fuerit intētio ꝯtrahētiū: et ex forma[k] ꝯtract⁹ vēditio nō apparet cōditionalis: sed pura q̄uis p conditionē[l] possit resolui: ex duob⁹ tñ q̄ in pacto, fuerunt expssa: videlz q fructus pcepti[m] deberēt in soluenda pecunia nūerari: et q vltra sūmā[n] receptā.lx.sol. deberent psolui: ꝯtra ipz emptorē p̄sumitur[o] vehemēter: psertiz cū vsuras cōsueuerit[p] exercere. Idē epo aquati. ¶ Uniuer

¶ Lluovos. ¶ Cōis diuisio: scd̃a ps ibi: rñdem⁹.ab.

diuisio

d ¶ Obligatis. Eo ꝯsiderato qd int ꝯhentes agebat.ff.ð eꝰ.obli.cū qui.qr nō qd scriptū est: sed qd gestū est ispicit.C.plus valere qd agi.ꝗ q simu.ꝯci.l.ij.et.iij.et.ſ. q̄ si.sint legi.per tuas.
e ¶ Heredū. Id est filioꝝ ei⁹ qr non dr: hereditas viuentis: sed defuncti.ff.de here.vel ac.ven.l.j.
¶ Glo.seq.recitetur per.q.
f ¶ Annos. Cū ꝯtract⁹ sub hac forma celebrat vt liceat emptori a ꝯctu discedē si emptio displiceat sibi: tunc vsqz ad.lx.dies pōt emptor a ꝯctu discedere et nō vltra: nisi hoc dictū sit q q̄ncūqz velit possit recedere a cōtractu.ff.de edil.edic.q si nolit ꝟ.vltimo.
g ¶ Displiceret.ff.de rescin.ven.si cōuenerit.
h ¶ Pura.i.certis v̄bis.f.vt a v̄bis nō recedat.L.
i ¶ Pignus.f.mente ꝯtrahētiū ꝯsiderata.Lau.
k ¶ Ex forma. Forma tñ ispiciēda nō ē ex q̄ ꝯstat ð ꝯctu.C.plus valere qd agi.l.j.et.ij. Si aūt dubiū esset stādū eēt scripture.ff.de exerci.acti.l.j.ꝟ.si is q̄ nauē.
l ¶ Per ꝯditionē.C.de edil.edi.si p̄sidium.ff.de cōtrahē.empt.l.ij. ff.ð leg.cō.l.j.ff. de in diē adiec. l.iij.
¶ Glo.seq.obijcit et soluit.
m ¶ Percepti hoc videt poti⁹ facere pro ipso q contractus vsurarius nō fuiss; sed hoc fuit contra naturam pacti: quia si aliqs rem vēdit eo pacto q quandocūqz preciu̅ restituerit rem ipsaz recipiat emptor lucratur fruct⁹ perceptos quos vsqz pecuniā recipiat. C. ð pac. inter emp.et ven di.si fundus. Et ideo p̄sumptio erat contra istū sed dic q non fuit venditio: sed pignus: quia in pignore computantur fructus sed in venditiōe nō ꝯputāt.vt.ß. de re.eccle.alie. vel nō. ad nr̃am et in legib⁹ p̄dictis: qr iste creditor vsurari⁹ erat
n ¶ Summā. Fuit expsse vsurariū.xiiij.q.iij. plerisqz.et ca.pus. tauit.
¶ Glo.seq.obijcit et soluit.
o ¶ Presumitur. Sed videt q hoc nō debeat obstare emptori q aliud vltra recipiat: ex quo fructus perceptos cōputat in pecunia recipienda: nam percipiēdo fructus suos facit.ff.de in diē adiec.l.ij.respō.verum est: sed tamen tenetur eos restituere.ff.de in diē adiec.item quod dictum est: et hoc verum est/quādo alius emptor meliorem conditionem attulerit. Jo.
p ¶ Consueuerit. Ita ex qualitate persone presumitur talis contractus in fraudem vsurarum factus Item potest dici in contractu vbi pena apponitur q̄ excedit legitimum modum vsurarum.ff.de act.emp. iulianus ꝟ.idē.et.C.de vsur.cuz allegas. Et est simile vbi p̄sumit ꝯtra aliquē ex eo q facere cōsueuit. vt.ff. de pig.actio.l.vel vniuersorū.ff. de vsuris qui semisses ꝟ.j.et.ff.ad macedo.Itē ꝟ.qd dicat.et.ff.de leg.iij. nummis indistincte. Jo.

‡ Adde ad hoc ex.l.l. qd si non.i.ß.s ibi Cy. ff.ð edil. edic.

Fruct⁹ ꝯputāt i pignore.

Presumit ꝯ a liquem ex eo qd facere ꝯsue uit.

agit p dote ptra quelibet detinentem bona mariti. Ca. v.

Ex litteris f. t. accepim⁹ q causam q vertit inter R. z. A. mulierem tibi duxim⁹ cõmittendã: z infra. Siquidem pbatũ est q p facinore a marito pdicte mulieris cõmisso eo fugã petẽte: tã frater mariti prefatus videlicet. R. q ipsa mulier (licz min⁹ iuste) a regio iusticiario capti fuerit. z de ipsi⁹ mãdato bonoz omniũ delinquentis facta distractio: et soluta pecunia mercatori qui a marito mulieris vulnerat⁹ fuerat et rebus pprijs spoliat⁹: sed qdã possessiões illi⁹ penes eũdẽ R. remãserãt: qs idẽ de mandato curie retinuit: soluta p eis pecunia pdicto mercatori. qz emptor ali⁹ ppt possessionũ minutias[a] nõ extabat: ps ṽo mulieris estimationẽ dotis instãti⁹ petebat sibi restitui vel in possessiões q mariti fuerãt ex officio delegatiõis iduci: z ifra. Mandamus qt. si tibi pstiterit ex his q i pñtia tua fuere pposita z pbata: qd mulier dicit viro dedisse[b] in dotẽ: z pdictũ. R. de bonis fr̃is aliq possidẽ: cũ mulierib⁹ fauor[c] mult⁹ in recuperãdis dotib⁹ debeat: et cautũ sit i iure q ppt maleficiũ[d] viri mulier remanere nõ debeat indotata: cũ etiã bona viri mulieri sint p dote tacite obligata[e]: z cum suo onere[f] trãsierit ad quẽlibet possidẽtẽ. R. pdictũ eidẽ mulieri ad restitutionẽ dotis eaten⁹ pdẽnes/ qten⁹ d bõis fr̃is sui pfati noscit possidẽ. Ĩ dẽ. R de mõte fortino.

Si creditor vel is q ab eo cam hz tot fruct⁹ pcepit ex pignore q satisfactũ est sorti/ dz pign⁹ restitui debitori. Ca. vi.

Cum ptra. G. ciuẽ anagnien. sup qbusdã possessiõibus qs quondã pr̃ tu⁹. L. de saul. p certa qtitate pecũie obligauerat: z ipi⁹ creditoz heredes pdicto. G. pignorauerãt: z mouisses i nr̃a pñtia qstionẽ: legitie pbauisti/ q ex eaz puẽtib⁹ tm̃ fuerat tã ab eodẽ. G. q ab alijs q eas tenuerãt a tpe q fuerãt obligate pceptum[g] q fructus[h] sorti poterãt adeqri. Nos igit attẽdentes q in talib⁹ pceptio fructuũ in solutiõe sortis accedat: cũ secũdũ canõicas[i] sanctiões fruct⁹ restitui z i sortẽ debeãt cõputari[k]. considerãtes etiã q possessiões ipse tã extenuassent[l] penit⁹ totũ on⁹ z debitũ ãnulassẽt: ipas tibi restituẽdas[m] eẽ decreuim⁹ z te p nũciũ nr̃m i possessionẽ induci fecim⁹ corpalẽ. Ĩ dẽ.

Si is q sub pacto legis cõmissorie pignorauit rẽ suã et iurauit nõ contrauenire: iuste impeditus infra diẽ statutum nõ redemit/ post diẽ redimere poterit. C. vij.

Significante. R. ciue

---

diuisio. Ex litteris. ¶ Primo ponitur consultatio: secũdo responsio ibi: mandamus. Abbas siculus.

a ¶ Minutias. Et est site qz exactio et solutio ptinz nõ minima incõmoda hz. vt. ff. fami. hercis. plane. B.

Solutio partiũ magna incõmoda hz.

b ¶ Uiro dedisse. De duob⁹ pstare debet: qsta. l. fuerit dos: qz alis nõ põt fieri restitutio ipsi⁹ z q illa. R. aliqua possideret de bonis mariti illi⁹ mulieris vt eaten⁹ condemnetur.

¶ Glo. se. reci. p q. qb⁹ creditorib⁹ mulier pfert c ¶ Fauor. qm̃ mulier pfertur omnib⁹ creditoribus q hñt psonales actões: vl q hñt tacitas hypotecas qstũ ad dotẽ: sz non q ad donationẽ ppt nuptias. C. qui po. i pig. ha. assiduis. sz nõ pfert creditorib⁹ habentib⁹ expssas hypotecas: nam fiscus site hz priuilegiũ cum muliere. C. d priui. fis. qũuis et fiscus non pfert prioribus creditorib⁹ hñtib⁹ expssas hypothecas. ff. qui po. i pigno. ha. si pignus. z nec mulier pfertur eis. pcipue est cm̃ cã dotis. ff. solu. matri. l. j. Joan.

Contra.

Con cor tex. .l. j. z q si p totum. C ne vxor p marito. qd fal. l ca su. l. sci re. C. q mo. pig. ta. cõtra.

d ¶ Maleficiũ. Propter maleficiũ viri mulier puniri nõ debet C. de do. iter vi. z vxo. res vxoris. z. C. ne vxor pro marito. l. ũ. z. C. ad. l. iul. male. quisquis. §. vxores. z. C. de bon. dã. si qs. et auf. bona. nec etiã p pter dictũ pr̃s C. so. ma. l. ũ. nisi i casu. C. q. mo. pig. ta. ptra. fatis. B.

e ¶ Obligata. Hoc priuilegiũ dotis: q oĩa bona mariti sint obligata vxori nõ extẽdit ad parafernalia. C de pactis pué. tã sup dote. l. vi. nec ad donationẽ propter nuptias. C. q po. in pig. ha. l. vl. in fi. Et sic oĩa bona plati sunt obligata eccl'ie si male administrauerit z forte ob h⁹ dicit capitu: q res ecl'ie eodẽ priuilegio gaudẽt quo et res ecclesie. xvj. q. j. similiter. sicut z res tutoris pupillo. C. in qui. cau. pi. ta. contra. si mater hoc priuilegiũ nõ habẽt mulieres que catholicã nõ percipiunt cõmunionẽ. C. de here. l. j. z auf. ibi signata.

Prelati bona sua ec clesi e obligata si male administrauerit.

f ¶ Onere. Si. l. de deci. pastoralis. z. c. cũ non sit in hoie. xvi. qõ. j. si quis laic⁹. C. de distra. pig. si debitor. C. quibus mo. pig. ta. solui. l. ũ. z. ij. et. ff. de cõtrahẽ. emp. l. alienatio. ff. de pact. inter debitorem.

Cum cõtra. ¶ Prio ponitur factum. secundo diffinitio ibi: nos. Ab. sic.

diuisio

g ¶ Perceptũ Immo z qd pcipi potuit cõputandum est. C. de partu pig. z om ni causa. l. ũ.

h ¶ Fructus Fructus intelligunt q supsunt deductis expen sis. C. d fruc. z li tium expen. l. j.

Qd poterãt. cõ cor. C. si pig. pigno. da. sit a per to.

i ¶ Canonicas. j. de vsu. qm̃ C. de pigno. act. l. j. z. ũ.

k ¶ Cõputari Nisi in casibus s. de feu. c. j. et. j. de vsur. c. j. et. c. cõquestus. z ca. salubriter.

l ¶ Extenuassent. Nõ cm̃ potuit prim⁹ creditor in plus obligare pign⁹ scdo creditori q̃ ei fuerat obligatũ. j. de dona. iter virũ z vxorẽ. nup. z. ff. de regu. iu. nemo plus. z. ff. de vsufru. quod nr̃m. z. j. de iure, pa. q autẽ. in fi. Arg. j. ff. d acq. rẽ. re. do. nõ est nouum. T.

m ¶ Restituẽdas. Tenetur enim creditor pignoraticia actiõe: si pignus deteriorauerit. C. de pigno. acti. l. ũ. sic z res cõmodata reddita nõ videtur si deteriorata reddatur. ff. commoda. si michi. §. j.

Significãte. Primo ponit qrela. scdo datio iudicũ ibi: cũ igit. Et pro intellectu scias q pactũ. l. cõmissorie fuit inuẽtũ ad dissoluẽdũ pctũ emptionis

diuisio

et venditionis ⁊ pone exemplū prout ſz in glo.ſ. Ab.
a ¶ Recolligeret. Id eſt redimeret.
¶ Glo.ſe.declarat qd ſit lex ꝯmiſſoria.ſiḡt ꝯtriū et ſol.
b ¶ Pactū legis cōmiſſorie. Sic pactū legis ꝯmiſſorie fit hoc modo. Uēdo tibi fundū ticianū certo pcio: puta.x.pacto tali adiecto: ꝙ ſi vſqꝫ ad menſem non ſolueris.x. fundus ſit inemptus: qḋ hic pure vēditū eſt ꝑ ſub cōditione reſolui: ⁊ eſt in poteſtate venditoris vtrū velit vēditionē reſolui: qr iſtud pactū vēditoris cauſa apponit̄.ff.de lega.cō.l.i.⁊.ſ.argu.ꝯ ꝙ ſit cōditionalis tal' venditio.ff.ḋ pig.ſi fundus.⁊.ff.de ꝯhē.empt.l.fi.i. rñ.ſꝫ ibi potiꝰ cōditionalis vēditio ꝯhiḃ.Sꝫ pactū iſtud legis cōmiſſorie in pignoribꝰ iprobat̄ per.l.C.de pac.pig.l.i.⁊.iij.vt dicit hic.
¶ Glo.ſe.notat ⁊ ſignat ꝯtrium.
c ¶ Certū nūciū. Ergo nō minus

Pactū legis ꝯmiſſorie q̄lit̄ fit.

piſano nobis innotuit. ꝙ cū domū ſuam. G. piſano ciui ꝑ ccl. libris pignori obligaſſet: ac ꝓmiſiſſet ꝑſtito iuramēto ꝙ niſi domū ipaꝫ ſtatuto termino recolligeretᵃ creditorē viterius ſup eo minime moleſtaret: et infra ſtatutū tēpus ꝑ certū fidelē nūcium (ꝑut ei videbat̄) creditori pecuniam numeratā remiſit quā idem nūcius infideliter agēs ſicut ei iniunctū fuerat nō ꝑſoluit ⁊ poſtmodū idem. R. ab ipa tore detentꝰ dicto. G. ſatiſfacere nō potuit vt debuit: ⁊ infra. ¶ Cū igit̄ pactū legis cōmiſſorieᵇ ſit i pignoribꝰ ipꝛobatū: ⁊ ꝑdictus. R. q̄tū in eo fuit iuramēti debitū adimpleuit: cū ꝑ eū quē certūᶜ nūciū eſſe ſperabat pecuniam remiſerit termino ſtatuto: ſꝫ in captiōe detentꝰ ſatiſfacere nō potuit creditori. ¶ Mādamus q̄tenꝰ ſi eſt itaᵈ: ꝑdictū creditorē vt ſorte ꝯtentꝰ penſionibꝰ pignoris ꝯputatis in eā / illḋ ꝑfato. R. oī dilatione poſtpoſita reſignet (pacto tali vł iuramētoᵉ neq̄qꝫ obſtante) cē. eccle. cogatis. ¶ ⁊c.ix.

¶ Uſufructuarius cauet ꝙ fruat̄ rebꝰ immobilibꝰ ſalua ipſarum ſubſtantia. Et pecuniā et eſtimationē mobiliū q̄ cōſumunt̄ vſu: finito vſufructu reſtituet. Capitulū.viij.

Cum cōſtet. I. mulierē vxorē ogerij q̄ ad vſufructū filio ſuo ſucceſſiſſeᶠ in bōis q̄rū ꝓprietas ad. W. mulierē vxorē. C. dinoſcit̄ ꝑtinē ¶ Mādamꝰ q̄tenꝰ eā ad cautionē idoneāᵍ exhibēdam ꝙ vtat̄ʰ ⁊ fruat̄ⁱ ſalua rerūᵏ ſubſtātia in rebꝰ imobilibꝰˡ q̄ vſu nō ꝯſumunt̄ / ad arbitriū boni viriᵐ. ¶ Pecuniamⁿ ꝟo ſi quam habuit vel habebit: ac

ꝯ Contra. l. ſi ⁊ ibi cy nus. C. ex qui. cā ma. ⁊. l. ſi. ⁊ ibi barto. ff. ḋ in ius vo.

putat̄ dn̄o malicia nūcij vł ꝓcuratoris ſi mō credebat̄ idoneꝰ vt hic videt̄.⁊.ff.ꝯmoda.argentū.ſic.C.q̄ pe.tu.cū a mſ̄ibus. Ar.ꝯ.ſ.de offi.deleg.cū olim.⁊.ff.de ꝑſcrip.ꝟbis.apud.ꝟ.viti.⁊.iij.q.vij.in granibꝰ. Ioā.
¶ Glo.ſeq.ar.alle.contrarium ⁊ ibi remittit.
d ¶ Si eſt ita. Ar. ꝙ iuramētū ꝯ legē factū ſuandū eſt q̄ſi diceret ſi nō eſt ita / ſernabit̄ iuramētū: ꝟba iſta ſi eſt ita referunt̄ ad id qḋ dicit ꝑ eū quē certū nunciū ⁊c. Arg. ꝯ. de fo.cōpe.ſi diligenti.in ſi. vbi de hoc.
¶ Glo.ſeq.ſignat contrarium ⁊ ibi remittit.
e ¶ Iuramento. Arg.contra.ſ.de iureiur.cum cōtingat ibi: ſol.in ſi.magne no.

diuiſio

Cum cōſtet. ¶ Pertinet ad ſecundā partē rubri. ⁊ primo ponit̄ q̄ſtio.ſcḋo mādatū ibi: mādamꝰ. Scḋa pars ꝯtinet duo dicta.ſcḋm ibi: pecuniā. Ab.
f ¶ Succeſſiſſe.ſ.ex teſtamēto filij: qr ſi ab inteſtato decederet ⁊ filiꝰ nō habuiſſet deſcēdētes: parētes i totū ſuccedūt ꝑm tenorē illarū aut̄. C. ad tertul. aut̄. defuncto. ⁊ aut̄. in ſucceſſiōe. ⁊ etiā in aut̄. de here. ab inteſta. veni. ꝟ. ꝯſ̄o. ⁊. ꝟ. i. ⁊. ſ. col. ix. vñ ſumpte ſūt aut̄. C. de here. que ab inteſta. deſe. aut̄. in ſucceſſione.
¶ Glo.ſe.cū ſequētibꝰ ꝑ modū ſūme recitari ꝑt ⁊ ſic.ſ. q̄rēdo de nouē. ꝑmo qd ſit vſufructꝰ ⁊c. q̄ ꝑ glo. patēt.
g ¶ Cautionē idoneā. Noīe cautiōis nuda ꝓmiſſio intelligit̄. C. de verb. ſig. ſancimꝰ: ſed cū addit̄ idonea vel ſufficiēs pignoraticia vł fideiuſſoria intelligatur ff. māda. ſi mādato ticij. ꝟ. vlti. ⁊. ff. de fideicō. li. l. iij. ꝟ. adijci. ⁊ inſti. de re. di. ꝟ. vendite. ⁊ ſicut in caſu iſto

Cautionis noīe qd intelligitur.

pignora vel fideiuſſores dant̄. ſic. ſ. de ſeq̄ſtra. ad hoc ſatiſdationē deſiderat hec cautio ad arbitriū boni viri. C. ḋ vſufru. l. vſufructu ꝯſtituto. Et hec cautio nō ꝑt a teſtatore remitti. C. e. l. i. ⁊. C. vt poſ. le. ſcire. cū fauore heredis ſit introducta: ſꝫ ipſe heres pōt remittere ff. ad. l. fal. pōt.
h ¶ Utatur ⁊ fruat̄. Uſufructus ē ius vtēdi fruēdi rebꝰ alienis ſalua rerū ſubſtātia. ff. de vſufru. l. i. et eſt ius in corꝑe quo ſublato ipm tolli neceſſe ē. ff. e. l. ij. et idō dr̄ rebꝰ alienis: qr res ſua nemini ſeruit. ff. de ſerui. vr. ꝑdi. l. iure cōmuni. ⁊. ff. ſi vſufruc. petat̄. l. vti frui. in ꝑrin.
h ¶ Utat̄. idō dicit̄ ad differētiā vtił' dominij qḋ in rebꝰ aliqs habetur vt eſt emphiteota ⁊ feudatariꝰ q̄ habēt vtile dominiū.
i ¶ Fruatur. Hoc dicit̄ ad differentiam nudi vſus. quia minꝰ eſt i vſu q̄ i vſufructu. inſtit. de vſu ⁊ habi. ꝟ. minus ⁊ clerici ꝑnt dici vſuarij: qr nec ꝑnt vēdere nec teſtari: nec donare: ſed victu tantum et veſtitu cōtenti eſſe debent. vt. x. q. ij. epiſcopus habet. Ber.

Uſufructꝰ diffinitio.

k ¶ Salua rerū ſubſtātia. i. ne i totū pereat ſubſtātia: vñ tenet̄ reficere edes q̄n ad eū oēs fructꝰ ꝑtinēt ff. ḋ vſufru. l. vſufructu legato. ⁊. l. hactenꝰ. alr̄ eſt. ꝟ. illiꝰ ꝑdicte legis. ⁊. C. e. ti. cū ad quē vñ cautio preſtat̄
l ¶ Rebꝰ immobilibꝰ. Hec aūt cautio interponi dꝫ ſiue res ſit mobilis ſiue imobilis ſiue ſoli vt hic. et. ff. vſufru. quēad. ca. l. i. ⁊ appellatione mobiliū etiā ſeſe monētia cōtinent̄. ff. de ꝟbo. ſig. q̄ monētiū. et arbitriū boni viri ꝑſtare dꝫ: vt hic dicit. ⁊. C. ḋ vſufru. l. vſufructu. ⁊. ff. eo. ītē ſi fundi. Et ꝯtinet cautio iſta duas cauſas. vnā ḋ vtēdo fruēdo arbitrio boni viri. aliā de reſtituēdo finito vſufructu. ff. vſufructu. quēad. ca. l. i. ſ reſpō. ⁊. ꝟ. hec ſtipulatio. Quñqꝫ tñ remittit̄ hec cautio cū certū eſt ꝓprietatē redire ad vſufructuariū. ff. vſufructu. quēad. ca. l. ſi vſufructꝰ. ꝟ. plane. Itē i fiſco vſufructuario. ff. vt leg. ſeu fideicō. cā caue. l. i. ꝟ. ſi ad fiſcū. Itē cū vſufructꝰ ꝑtinet ad patrē in rebꝰ filij. C. de bo. q̄ li. l. vl. ꝟ. hec ꝓculdubio. Cōſtituit̄ aūt vſufructꝰ in fundo ruſtico ⁊ in edibꝰ ⁊ in ſeruis ⁊ ceteris rebꝰ. ſ. gēmis / anulis / libris. ff. e. ſꝫ ⁊ ſi qd. ꝟ. i. ⁊. ſ. ⁊. l. ſtatue. ⁊. l. item ſi fundi. in ꝑrin. ꝟ. i. ⁊. l. iij. ꝟ. i. ⁊. i. reſponſo.
m ¶ Uiri. i. iudicis. ff. de ꝟbo. obli. ꝯtinnus. ꝟ. cū ita
n ¶ Pecuniā. In his ꝟo q̄ vſu ꝯſumunt̄ ꝓpꝛie vſufructꝰ nō pōt ꝯſtitui: qr neqꝫ naturali iure: qr nō ꝑt eē ſalua rei ſubſtātia: neqꝫ ciuili: qr ita dant̄ vſufructus

Cautio preſtāda ꝑ vſufructuarium quñqꝫ remittit̄.

Uſufructꝰ an poſſit con-

Situ rebꝰ q̄ vsu ↄsu mūtur.

rio vt sūt hmōi recipiētiū vsufructū: puta vinū oleū frumentū ⁊ ↄsilia. Itē pecūia nūerata: q̄ assidua ꝑmutatione ⁊ ↄmixtiōe ↄsumiꝭ. insti. de vsufru. §. ↄstituiꝭ. ⁊ ff. de solu. si nūmi alieni. vtilitatis tñ cā cōstituiꝭ vsufructꝰ vel q̄si vsufructꝰ. q: ille cui danꝭ hmōi res satisdat de tanta pecunia restituenda vel estimatione aliarū reꝝ vt hic dicit: ⁊ insti. de vsufru. §. constituitur. ⁊ ff. de vsu earū rerū q̄ vsu ↄsumūꝭ. l. j. §. et. iij. ⁊ l. si vini. ⁊ finiꝭ morte fructuarij. ⁊ capitis diminutione. vt. d. ꝓdic. si vini maxia ⁊ media isti. e. §. finiꝭ

pmiū ↄseq̄ vñ penā mereꝭ. xvi. q. j. legi. ff. de neg. ge. siue hereditaria. ar. ↄ. ff. de his q̄. vt indig. l. auferūꝭ. ⁊ l. j

e ❧ Sigillo. Nota scripturā autēticā q̄ ↄtinet sigillum epi. ar. ꝫ. de fi. instru. scripta. Ala.

f ❧ Ex ↄfessione. Cōfessus i iure ꝓ iudicato hꝫ. C. de ↄfes. l. vna. ꝫ. de ↄfes. cū sup. c. vl. ⁊ sꝑ staꝭ cōfessioni ꝯ se facte. xiiij. q. ij. §. j. ff. de inter. ac. de etate. §. si qs. et. ꝫ. de cōfes. ca. vlt.

g ❧ Cōpellatꝭ. Sꝫ si non pōt satisdare q̄d erit? Dicūt quidā q̄ sufficit si iuret l auc̄. vt nulli lice at hr̄e loci ↄseruatorē. §. si vero crimē. arg. azo. dicit q̄ nō habebit vsufructū. ff. de vsufr. u. lega. vxori. B.

questio

estimationē bonoꝝ q̄ ↄsumū tur vsu/ ⁊ in hereditate inuē ta fuerint: in morte sua dicte mulieri vel heredibꝰ eiꝰ restituat. ꝑ cē. eccl. compellatisᵃ

❧ De fideiussoribꝰ. Ex ↄcil. cantuarieñ. ❧ Breue est nec potest breuiꝰ summari. Ca. j.

Clericꝰ fideiussiōibꝰ inseruiēsᵇ abiiciaꝭ. Luciꝰ iij. elieñ. epō et archiepo norwiceñ.

❧ Cōpelliꝭ clericꝰ seruare fideiussorē idēnē ꝑ assignatione redituū suorum. Ca. ij.

Peruenit ad nos ex cōq̄stione. R. clerici. q̄ cū ipe ꝓ. L. ⁊ F. clericis mercatoribꝰ bononieñ. fideiusserit illis ꝓscriptā pecuniā nō soluētibꝰᶜ coactꝰ est satisfacē de eadē. ❧ Ne igiꝭ dispēdiumᵈ patiaꝭ vñ videꝭ ꝓmiū meruisse: bononieñ. epo dedimus in mādatis: vt sup debitis illis instrumēta q̄ sunt apd̄ creditores inspiciat: ⁊ eoꝝ transscripta suo sigilloᵉ signata vobis mittere non postponat. Mādamꝰ itaq̄ discretioni vestre q̄tenꝰ si ex cōfessioneᶠ ꝓdictoꝝ clericoꝝ vel al's legitie vobis rē ita se hr̄e ↄstiterit: moneatis eosdē vt meorato. R. pecuniā quā pro eis soluit restituāt: ipm̄q̄ seruēt idēnemᵍ alioquin de reditibꝰᵇ eorum prescripta debita faciatis exsolui: ⁊ dāna et q̄ ꝑꝑ hoc ꝑtulit resarciri. aut ꝓdictos reditus sibi assignetis tādiu sine molestia detinendos: donec ipa dāna resarcita fuerint: et debita sine diminutione soluta. Prefatos vero clericos si religionem fidei ⁊ iuramētiⁱ sui eos violasse cōstiterit: ab

❧ Glo. seq. obiicit vsuras ꝑ fideiussorē nō repeti. dat solu. alia ponit cōtraria. itē opi. Tan.

g ❧ Indēnem Ergo petet vsuras si eas soluit creditoribꝰ. Sꝫ oppono tibi vsure idebite fuerūt ꝫ. de iureiu. dbi tores. ꝗ si ad eas etiam soluēdas exceptiōe opposita fuit ↄdēnatus hoc ꝑ iniuriam iudicis fecim̄ ē. q̄re ꝓncipalis debitor nō tenetur ei ad hoc. ff. de fideiuss. exceptiōe. ff. de euic. si ꝑ ipudētiā. et ꝫ. de emp. si venditori. ⁊ ff. mād. idēq̄ §. gnal'r. vbi d̄r exceptio q̄ cōpetit reo ⁊ fideiussori: ⁊ si eā sciēter omittat ei ē iputādū. ff. de excep. oēs exceptiōes. Idē debitor nō intelligiꝭ mādasse: vt soluat idebitū. ff. de ↄdi. idebiti. si ꝓcurator. Sꝫ dicerē q̄ si fideiussor iurauerit soluere sortē ⁊ vsuras: ꝓpter iuramētū: exceptionē ꝓponere nō poterit. ꝫ. de iureiur. debitores: nisi ꝓmo ipetrasset absolutionē iuramēti. e. ti. ex administrationis. vñ satis pōt petere vsuras et expēsas q̄s fecit q: totū ē interesse suū. ff. manda. si mādato. §. si fideiussor. ff. de admi. re. ad ci. ꝑti. l. ij. §. vi. ⁊ hoc ꝓut sedꝭ ⁊ j. ca. ꝓxi. Sꝫ obstat illa decꝭ. debitores: q: ipe dꝫ repetere vsuras: sꝫ si non iurasset ⁊ potuit opponē exceptionē ⁊ nō opposuit nō repeteret vsuras: q: idebitū soluit: hoc dicit ala. Uel dic q̄ idē ē cū iurauit q: debuit ipetrare absolutionē iuramēti anq̄ solueret vsuras si potuit: sꝫ si nō potuit ipemet repetet ab vsurario. Alij vt Tan. ↄdixerunt.

Usure ꝑ fideiussorē solute an possint repeti a reo.

Continuatio

❧ Rubri. De fideiussoribus.

❧ Supra visuꝫ est de rebꝰ q̄ pro debitis pignori obligāꝭ: restat videre de fideiussoribꝰ q̄ ꝓ alienis debitis interceduꝭ. Ab.

❧ De hac materia hꝫ. xxiij. q. v. cū homo. ⁊ de ↄse. di. iiij. nos aūt. ⁊ c. queris.

Clericꝰ. b ❧ Inseruiēs. Fre q̄ntitā denotat vel verū est q̄ clericꝰ fideiubere nō dꝫ. xj. q. j. te q̄dē. vbi de hoc si tñ fideiussit: tꝫ ꝫ. ca. ꝓxi. ⁊ c. ↄstitutꝰ. ꝫ sic ⁊ regl'ares fideiubere non debēt. ꝫ. e. q̄ quibusdam.

ꝫ Concor. l. milites ⁊ ibi gl. ⁊ §. ꝓcuratores C. loca. ⁊ glo. i auté. de sacros. ec. §. alii dꝫ. col. j.

Peruenit. ❧ Si intelligereꭣ textꝰ de reditibꝰ bñficioꝝ vt est cōis doc. intellec. esset hic casus notabilis ⁊ valde singularis ꝓbās q̄ ex reditibꝰ bñficioꝝ pōt satisfieri creditoribꝰ clericoꝝ de quo latiꝰ hic tractatur. ꝑ panor. In prima poniꭣ impetrātis ↄquestio in secūda cause commissio ibi: ne igitur. Ab.

c ❧ Nō soluētibꝰ. Prio fuit in optiōe creditoris quē vellꝫ prio ↄuenire ꝓncipalē vl' fideiussorē. C. de fideius. iure nro. hodie corrigiꭣ illud ꝑ auc̄. q: q̄diu ꝓncipalis uenitꭣ fideiussor ñ molestaꭣ. C. e. tit. auc̄. ꝓhre. nisi ipe fideiussor renūciauit huic iuri. C. de duo. re. stip. auc̄. hoc itaq̄. ⁊ huic iuri renūciant fideiussores ⁊ cōstitutioni diui adriani. q̄ est. C. de cōsti. pecu. diui adria. et huic iuri iste clericus fideiussor renunciauit.

❧ Glo. seq. arg. q̄ offm̄ ⁊c. al. vij. iura ⁊ duo ad casum ↄuersum ⁊ signat vnū contrarium.

d ❧ Dispēdiū. ar. offm̄ suū nlli eē dānosū. ff. de fur. si fnꝰ cōis. §. q̄d ꝑo. iiij. q. iij. §. vētur ꝫ. ⁊ ff. ad vel. l. ij. §. j. ff. queād. test. ape. sꝫ ⁊ si q̄s. ff. q̄. ex cau. ma. l. vcꝫ. ⁊ ij. q. vj. hꝰ et placuit. sic. ꝫ. de renū. sane. Siꝑr ecōuerso ñ dꝫ

❧ Glo. se. notat. al'r. vnā. l. ⁊ aliā alleg. i ↄriū ⁊ soluit.

h ❧ Reditibꝰ. No. clericis ob cām iudicati q̄tidiana stipēdia interdici. ff. de re iudi. cōmodis ꝓmioꝝ. ar. ꝫ C. q̄ res pig. obliga. ꝓht. spe ꝓmioꝝ. sꝫ lꝫ spāli ↄuētiōe nō possint obligari: vt. l. ꝓxi. tñ ex causa iudicata a iudice ꝓht ꝓ iudicato obligari. ar. C. de execu. rei. iudi. stipēdia. ⁊ C. de ꝓdi. mino. nō alie. l. j. ff. de rebꝰ eoꝝ qui sub tut. vel cu. magis. Uin.

❧ Glo. seq. querit obiiciēdo ⁊ soluit.

i ❧ Iuramēti. Puniri eñ debēt: q: ꝑiuri sunt ⁊ infames scdꝫ canones. vj. q. j. quicunq̄. xxij. q. v. si q̄s. ⁊ ꝫ.

de iureiu. q̄relā. C. de trāsac. si q̄s maior: ⁊ idē est venire 9tra fidē pmissam sicut 9 iuramentū: vt h̄ pȝ. et .ĩ. qđ met⁹cā. ad aures: q: irē simplicē loquelā ⁊ iuramentū nō facit de⁹ differentiā. xxij. q. v. iuramēti. Sȝ q̄re mādat eos suspēdi. cū ad hoc nō sit actū: Pōt dici q̄ hoc facit ex officio suo: cū p denunciatione ad papam puenerit. q: vndecūq̄ crimina claruerint: punienda sunt. xxiiij. q. iij. eccc.

secus in criminalib⁹ in quib⁹ testes in presentia iudicis suū testimoniū dicere debēt. C. ď fi. instru. indices et auc. apud eloquentissimum.

g ❡ Fides. Hoc ideo dicit. q: ille q̄ testes examinat meli⁹ scire pōt q̄ta fides sit eis adhibēda. ff. de test. testiū. j. rn̄so. in fi. Ber.

divisio

❡ Constitut⁹ ❡ Cōis divisio: secūda ibi ideoq̄. Ab.

a ❡ Absoluat. Et ita pōt fideiussor agere contra principalem debitorē vt eū liberet si diu steterit in obligatiōe sic. ĩ. e. c. vlti. vbi de hoc.

Fideiussor an teneatur ad vsuras

b ❡ Accessiones. Sic est ar. fideiussorē teneri ad vsuras. ar. ĩ. C. eo. titu. si fideiussor. distingue vtrū fideiusserit in oēm causam: ⁊ sic tenet: alias non. ff. loca. q̄ro an: fideiussor. ⁊ ff. eo. ti. fideiussores magistratuū. Un. Cōtrariū tñ est verū scđm canones. ĩ. ď iureiu. debitores. vt. ĩ. tit. proxi. dixi.

Vide ď hac qō. bal. i. l. ij. ⁊. l. 9stitutionib⁹. C. ď vsur. ⁊ l. l. si sine. C. ď neg. ge.

c ❡ Legi. C. ď iureiu. ppt calūniā. l. j. ⁊. ij. ⁊ iuri canonico 9traria est q̄tum ad causas ciuiles. ĩ. de iuramen. calū. ca. j. ⁊ vlt. ⁊. c. in ptractādis. ⁊ ca. se. concordat tñ canonibus. ij. q. v. c. j. ⁊. ij.

d ❡ Intercessori. i. fideiussori. B.

e ❡ Satisdatiōe. Hoc si voluerit: alias nō cōpellit: sed sufficit q̄ ei denūciat vt mittat vel vadat ad ipos vidēdos: alias reciperent in termino 9stituto. ĩ. de testi. in noīe dñi: ⁊ q̄ dicit audiēdos. i. vidēdos iurare: vel forte iō cautionē p̄stare dȝ: q: presumptio erat 9 cancellariū nei n fraudē maliciose debitū ei negaret: vt aduersariū fatigaret laborib⁹ ⁊ expēsis vt si eā p̄stare nollet hoc ipo tanq̄ suspectus 9pelleret ad satisfaciendū. sȝ hoc nō vr̄: q: siue vadat siue nō: nihilominus tenet aduersario in expēsis. immo dȝ 9pelli vt vadat vel mittat vt ipe magis puniat: q: tūc grauatur in suis ppriis expēsis ⁊ etiam aduersarij.

❡ Gl. se. re. p 9triū qđ dupl'r sol. 9 scđaȝ sol. al'. ⁊ rn̄det

f ❡ Trāsmittētes. Hoc fieri pōt in causis ciuilibus

officio et bñficio suspendaris

Idē cātu. archiepo. ❡ Per districtionē canonicā 9pellitur debitor a fideiussione absoluere fideiussorē qui a creditoribus molestatur. C. iij.

Constitut⁹ i p̄ntia nr̄a magr̄. S. sua nobis assertiōe mōstrauit q̄ p cancellario tuo tpe lat. 9ciliȷ in q̄dā sūma pecunie intercessit: quaȝ q: vsq̄ mō debitor nō persoluit se asserit plurias a creditorib⁹ boñ. molestias ptulisse ⁊ debitū augmentatū. ❡ Jō q̄ mādam⁹ quatenus si legitime tibi de hmōi assertione cōstiterit: p̄fatū debitorem vt eū a p̄dicta intercessione sine dilatione prorsus absoluat[a] ec. cē. cōpellas. P̄ntiū quoq̄ auc. iniūgim⁹: vt si debitū vl' accessiones[b] ille negauerit cō suetudine q̄ est legi[c] cōtraria nō obstāte: iuramētū calumnie subire cogat. ❡ Preterea q: difficile foret intercessori[d] suos testes i angliā ducē: iudicib⁹ boñ. (satisdatiōe[e] idonea a cācellario ipso accepta q̄ ad testes audiēdos valeat vl' mittat īfra terminū cōpetentē) lr̄is tuis significes vt eosvice tua recipiāt ⁊ examinent diligēter. ⁊ depositiōes eoꝝ trāsmittētes[f] īclusas significent q̄ta fides[g] possit instrumētis vl' testib⁹ adhiberi

In no. iiij. in cōci. generali.

❡ Si sine licētia plati ⁊ maioris partis capli religiosus fideiusserit vl' mutuū acceperit: nō tenet ecclia. et ipse recipiens punit: nisi mutuū sit vsum in vtilitatē eccłie. C. iiij.

Quod quibusdā religiosis a se. apo. est phibitū: volumus ⁊ mādam⁹ ad vniuersos extēdi: ⁊ ne q̄s videlȝ religios⁹ absq̄ maioris ptis capli et abbatis sui licētia p aliq̄ fideiube at[h]. vl' ab aliq̄ pecuniam mutuā accipiat / vltra sūmā cōi puidētia 9stitutā: alioq̄n nō teneat 9uent⁹ p his aliq̄ten⁹ rn̄dere. ❡ Nisi forte in vtilitatē[i] dom⁹ ipi⁹ manifeste constiterit redūdasse. ❡ Et q̄ 9tra istud statutū venire p̄sumpserit grauiori[k] disciplinæ subdatur. Greg. ix. ❡ Pōt tres casus in q̄b⁹ fideiussor 9tra debitorē agit anteq̄ soluat / vt a fideiussione liberetur.

Capitulum. v.

Cum p q̄ te fideiussorē

g ❡ Fides. Non dȝ ipe scribere q̄ testibus sit fides adhibēda. sed scribat ď honestate ⁊ q̄litate psonarū testiū: vt p hoc appareat q̄tū eis sit credendū.

❡ Quod quibusdam. Primo dictū: secundo exceptio ibi: nisi. tertio pœna ibi: ⁊ qui. Ab. si.

divisio

❡ Glo. se. ponit regulam de fideiussiōe clericorū ⁊ monachorū et tres casus exceptos. in fi. eᵉ pa rat curialem.

h ❡ Fideiubeat. Nec clericus nec monach⁹ fideiubere ďbet. ď e. ti. ca. j. ⁊. xj. q. j te q̄dē. nisi necessitas sit. ⁊ tūc tenetur ex pietate subuenire aliis. lxxxvj. dis. nō satis: sed p eccl'iis suis psūt fideiubere. vt hic dr. ⁊ l auc. ď san. epi. § alis aūt. coll'. ix. et hoc de licētia capli vel maioris ptis vt hic dicit. al's monach⁹ nihil ageret: nisi in vtilitatē mōasterij pecūia fuerit cōuersa: q: tūc ēt pinde ē acsi caplm obligaret: itē clerici iur̄ se pħt fideiubē: cū 9ueniūt. C. ď epi. ⁊ cle. oēs § l hac. itē nec astrict⁹ curie p̄t fideiubē. C. loca. curial'. J

Con cor. tex. in. l. cū acutissimi. tibi bar. C. de fidei com.

❡ Glo. seq. notat. scđo soluit questionem: tertio argu it a contrario.

i ❡ In vtilitatē. Jstō bñ nōbile ē: q̄ creditor pbet in vtilitatē eccłe credidisse. x. q. ij § h⁹ iur. ⁊ is creditor Sȝ nec tūc agel ex illo 9ctu cū ille null⁹ sit credēdo monacho sine 9sensu capli: sȝ agit actōe ď i rē vso. vt h̄ pȝ ⁊. ff. ď i rē vso. l. j. ⁊. l. si p pre. B 3rio sensu vr̄: q̄ vsq̄ ad sūmā a caplo 9stitutā nō teneat creditor pbare i vtilitatē eccłe pcessisse: ex eo q̄ ď alia pbar̄ tenet. vt h̄ ď t. b

Con cor. l. j. ⁊ ibi bar. ff. de fur. et balnea ⁊ in. l. hoīe. ff. de ef fra c.

k ❡ Grauiori. Sȝ etiā ad arbitriū iudicis cū hic nō sit certa pecunia statuta. ĩ. de offi. deleg. de causis. §

❡ Cum pro q̄. ❡ Glos. seq. tres casus lr̄e repetit. al'ie. cōcor. ⁊ addit q̄rtum dicēs q̄ al's ante solutionem nō agit ⁊ dicit quare. In fine exponit istud dix.

Fideiussor in certis casib⁹ agit anteq̄ soluerit.

a ¶ Si diu. No. hic tres casus quib⁹ fideiussor pōt agere ꝯ principalē debitorē vt eū liberet a fideiussiōe Prim⁹ est si diu steterit in obligatiōe. ff. mā. l. lucius ti. tius. Secūd⁹ si reus incipit vergere ad inopiā. vt. l. lu. cius tici⁹. C. mā. si ꝑ ea ꝯ quā. Terti⁹ si fideiussor ꝯdē nat⁹ sit: vt. l. l. si ꝑ ea ꝯtra quā. ꝛ istos tres casus habes h. Quartus est si hoc ab initio ꝯuenit vt est. l. predic. si ꝑ ea. ꝛ. ff. ꝺ fideiussor. fideiussor. ꝑ vēditore. Et ita in casib⁹ aħ solutionē pōt agere fideiussor vt liberet. ar. ff. mā. si mādato §. q̄ tiens. ꝛ. ff. cōmodati. si certo loco §. rē tibi dedi al's nō pōt: q: et hoc ip̄s videt ei mandatū vt soluat et hoc ꝑmissis sunt q̄si duo mandata vt se obliget ꝛ vt soluat: vn̄ ad vtrū q̄ tenet. ar. ff. ꝺ cōdi. inde. idebitā. et est s. ꝭ. de dolo ꝛ cōtumacia. cum dilecti. vbi duo intelligunt mādata. ff. de arbi. celsus. ꝛ q: intēpestiue nō dꝫ reuocare bn̄ficiū suū ne oino inutile fuisset: q: adiuuari nos bn̄ficijs oportet ꝛ nō decipi. ꝭ. de ꝯmo. c. vno ff. eo. in cōmodato §. sicut. secus est in p̄cario. ꝭ. de p̄ca. c. vi. B. Et q̄ dicit diu referendū est ad arbitriū iudicis sicut illō celerit. ꝭ. de loca. ꝛ ꝯdu. c. potuit. ꝉ. B.

¶ Adde cōst. gl. in. l. lucius. ff. mādati.

b ¶ Dissipare. In isto casu pōt mulier petere dotē constante matrimonio. C. de iur. do. l. vbi. al's nō pōt. C. si constante ma. dos solu. l. vna. Ber.

Continuatio

¶ Rub. De solutiōib⁹. ¶ Uisum ē. ꝭ. de obligatiōib⁹ q̄ tollunt ex solutiōib⁹. nā solutiōe ei⁹ qꝺ debet ois tollit obligatio. instit. q̄. mo. tol. obli. in prin. merito post rubricas p̄cedētes subijcit ista de solutionibus. Ab.

¶ De hac materia habetur de pe. distin. j. medicina. ꝛ distin. iiij. in tribus primis capitulis.

A D hoc. c ¶ Fili⁹. Hoc verū ē si est heres ¶ Glosa sequens distinguit an fecerit heres inuentarium: ꝛ an obligatio sit ex delicto vel contractu.

d ¶ Debita. oia si nō fecit inuētariū si fecit tūc nō tenet: nisi q̄tū vires hereditatis se extendūt. C. de iure deli. scim⁹ iā duas. ꝛ hoc i debitis ex cōtractu descēdētib⁹ vl' q̄si: sed in debitis q̄ ex delicto vl' q̄si ꝓcedūt nō tenet: nisi q̄tū ad eū ꝑuenit/ vel nisi cū defuncto lis fuerit cōtestata. C. ne ex delicto defunct. l. vna. Ala. Scd'm canones tn̄ vr̄ q̄ heres tenet ex delicto defuncti. j. de sepul. c. vi. ꝛ. j. de rap. in lris. Tan.

e ¶ Predecessoris. Est enim quasi heres ipsi⁹. xxiij. q. viij. conuentor. xij. q. ij. ca. vlti. Ala.

f ¶ Necessitate. Al's nō tenet eccl'ia. x. q. ij. hoc ius §. ꝛ is creditor. ꝛ. ꝭ. ti. pxi. qꝺ quibusdā. ꝛ. ꝭ. de deposito. grauis. ꝛ sic successor ad id tenet qꝺ p̄decessor facere debuit. xij. q. ij. q: ioānes. ꝛ. xvj. q. vj. illud. Ber.

S J quo. ¶ Tria facit. Primo ꝓhibet. scd'o decernit. tertio penā imponit: secūda ibi decernētes. tertia ibi: si qs

diuisio

obligasti: si diu⁹ i debiti solutione cessauit: aut dissipare[b] bōa sua cepit: seu sup hoc cōdēnat⁹ fuisti: iure poteris cōuenire: vt te a fideiussiōe debeat liberare. ¶ De solutionib⁹. Alexā. iij. decano ꝛ capitulo moriñ. ¶ Successor i bn̄ficio tenet soluere debita p̄decessoris ꝑ necessitate ecclesie ꝯtracta. Capitulū. j.

A D hoc i apl'ice: ꝛ ifra. Sicut filij[c] debita[d] patris solue tenet: ita plat⁹ sui p̄decessoris[e] ꝑ eccl'ie nc̄itate[f] contracta. Greg. ix. ¶ Si plat⁹ obligat eccliam ꝑ alienis debitis: est suspēsus ipso facto ab adnuistratiōe spūaliū ꝛ tp̄aliū: ꝛ ecclesia non tenet. Capi. ij.

S J q̄rundā: ꝛ infra. Firmiter inhibem⁹: ne qs p̄sumat eccl'iam sibi ꝯmissam ꝑ alienis grauare[g] debitis: aut lr̄as[h] alicui seu sigilla[i] cōcedere/ quib⁹ possent eccl'ie obligari. ꝉ ¶ Decernentes si secus fuerit attētatū: ad solutionē taliū debitorū eccl'ias non teneri[k]. Si quis aūt contra premissa decetero venire presumpserit: ab administratione spūaliū ꝛ tēporaliū nouerit se suspensum[l]. I dē decano. ꝛ. J. cano. tulleñ.

¶ Si cleric⁹ nō h̄eat vn̄ satis faciat suis creditorib⁹ nō dꝫ excōicari: nec alit molestari: p̄stabit tn̄ cautōez iuratoriā ꝺ soluēdo cū venerit ad pinguiorē fortunā. c. iij.

O Doardus cleric⁹ ꝑpo-

Abbas siculus

g ¶ Grauare Mutuū accipiēdo ꝛ alij tradendo vel ꝓ ꝯtrahēte fideiubēdo vl' tra. c. pe. ꝭ. ti. j.

h ¶ Litteras Per qs cōcedūt prelati q̄ alidꝭ possit recipe pecuniam mutuo noie suo ꝛ eccl'ie sue: vl' tradūt sigilla vt idē sigillet instrumētū sicut creditor voluerit dictare: vel dic lr̄as seu sigilla. i. lr̄as sigillatas.

¶ Glo. se. ar. al. le. v. iura ꝛ vnā decre. in ꝯtium scd'o obijcit q̄rē do ꝛ. luit.

i ¶ Sigilla. ar. q̄ lris platorū credat. ꝭ. ꝺ ꝓba. post cessionē ꝛ. xj. q. iij. cure. ꝛ. ꝭ. ꝺ fi. instru. c. ij. ꝛ. ꝭ. de cleri. egro. c. j. ꝛ sigillo eccl'ie credit. lxxiij. di. in noie pr̄is. in fi. Ar. ꝯ. ꝭ. de ꝓba. q̄m ꝯ. Sꝫ q̄re dicit hic ꝑ alienis cū hic creditor intelligat ꝛ c̄. x. q. ij. §. hoc ius. ver. ꝛ is creditor. ꝛ. ꝭ. ti. ꝑx. qꝺ quibusdam. ꝛ. ꝭ. de deposito grauis. ꝛ sic nec noie suo nec noie alieno tenet eccl'ia. Al' i factum referas hoc: quia sic fatigaretur ecclesia de facto ꝛ non de iure. Ber.

ꝉ Concor. l. q̄ dotē. ff. so. ma. ꝛ. l. l. lucius. et vtrobi q̄. bar. ff. de fi. instru.

k ¶ Teneri. Nisi quatenus versum est in vtilitatē ecclesie. ꝭ. tit. proxi. quod quibusdam.

¶ Glosa sequens exponit supple arg. ꝛ remittit. finis reci. per. q. alle. tres canones: contrarium soluit.

l ¶ Suspēsum. Ipso iure. ꝛ insup eccl'iam ipam reddere dꝫ indēnem: si in aliquo grauata est. ꝭ. de re. ec. alie. si qs pbrorum. Et est arg. optimū q̄ si alidꝭ dilapidauerit eccl'iam. q̄ licꝫ velit eā reddere indēnem nihilomin⁹ remouēdus est. de hoc dixi. ꝭ. de elec. qꝺ sicut. in fi. ꝛ sicut ipo iure suspensus est: ita ipo iure videt restitutus: cū eccl'iam reddiderit indēnē. ar. lxxxj dis. si qui sunt. xvj. q. vij. si quis deinceps. ꝛ. q. vj. nos sanctorū. Sꝫ nō credo q̄ ꝓpter hoc sit restitut⁹: q: tñ suspectus est: ꝛ satisdatio nō immutat maliuolū animū tutoris. insti. de suspec. tu. §. nouissime. ꝛ. ff. eo. ti. suspectus. ꝛ. l. sequē. immo remouēdus est de facto si administrationem non dimisit. ff. de suspec. tu. suspectus. De hoc dixi. ꝭ. de offi. deleg. venerabilis.

O Doardus. ¶ Debitor q̄ non est soluēdo excōicatus q: nō soluit/ absoluit cū cautiōe de soluendo cū ad pinguiorē fortunā ꝑuenerit. h. d. ꝛ est casus singularis iudicio Panormitani cū nullā faciat mentionem iste textus de cessiōe bonorum licet glo. ꝛ docto.

Sūmarium.

diuisio aliter sentiāt. Et diuidit̄ in duas ptes. Nā prio ponit querelā īpetrātis. scdo dat iudices ibi: mādam⁹. Ab.
a ¶ Officiali. Officialis dr̄ ille cui ep̄s vices suas cō mittit. ʒ. de insti. ex frequētibus querimonijs. Ber.
b ¶ Recognoscētem. i. cōfitentem debita. Qui enim cedit bonis an̄ q̄ recognoscat debitū vel an̄q̄ ɔdēnet̄: aut i iu re cōfiteatur de bitū: audiri nō dz. ff. ð cessi. bo. l. pe. qð est verū si placet credito ri: al's statim ɔ̄ b abit ðbitū suū scðm q̄ illa lex pōt legi cum nō ₇ sine non: vt ibi notatum est.
¶ Glo. se. reci. p obiec. q̄ senten tia tenere nō de buerit ₇ soluit.

repetere pōt illud: q̄le est id qð p̄t retineri p. l. fal. C. ð iur. ₇ fa. igno. cū ds. ₇. C. ad. l. fal. error. qz credebat se plus hēre in hereditate q̄ hēt. Sz si p ignorātiā iuris nō repetit. vt i legib⁹ p̄dic. fallit cū psona facit locū re petitioni. ff. ad vel. l. q̄uis. §. interdū. ₇ de con. inde. l. interdū. C. si ad uersus ven. l. fi. Indebitū iure naturali tm̄: vt ē illð q̄ p chyro graphū obliga mur spe future numeratiōis. q̄ tale idebitū sols uit repetit vt hic ₇. j. q. iiij. §. notā dū. vbi de hoc. ₇ ff. de pba. cū de idebito. j. rn̄. vn̄ sumpta fuit hec decr. ₇. ff. ð ɔdi. ide. idebitā. ₇. ff de cōsti. pecu. q̄ si marit⁹ §. j. et

(margin: scilz iure ciuis li tm̄ is re na= turali tm̄ et vtroq̄.)

fuit: q̄ cū. P. cleric⁹. D. laic⁹ ₇ q̄dā alij ip̄m corā officiali ᵃ archidiaconi remē. sup q̄bus dā debitis ɔuenissent: idē i cū recognoscentēᵇ hmōi debita sz pp rerū inopiā soluē nō va lentēᶜ / excōicatiōis sniam p mulgauit: ₇ infra. ¶ Mā. q̄t. si cōstiterit q̄ p̄dict⁹. D. in to tū vel p parte non possit sol= uere debita supradicta sniaz ipsam sine difficultate q̄libet relaxetis: recepta pu⁹ ab eo idonea ᵈ cautiōe: vt si ad pin= guiorē ᵉ fortunam deuenerit: debita predicta persoluat.

I dē. ¶ Cōquerēs se indebi te soluisse hoc pbare dz: nisi in casu hic posito. Cap. iiij.

IS q̄ conq̄rit̄ indebitā ᶠ pecuniā se soluisse pro bare tenet̄ ᵍ q̄ indebite sit so= luta. ¶ Nisi ei⁹ aduersari⁹ so lutionē īficiās exide ɔuicat̄ ʰ tunc em̄ diffitēti on⁹ incūbit pbādi ⁱ q̄ debitū recepisset.

c ¶ Nō valētē. Et ideo inanis est actio quā inopia debitoris excludit. ff. de dolo. nam is. ₇. ʒ. de resti. spo. olim. qz q̄ nihil hz: nihil dare p̄t. vt. j. q. vij. daibertū. ₇ ei⁹ pi̅culo nihil est. ff. de fur. itaq̄ fullo. in prin. vn̄ vi= det̄ q̄ nō tenuit excōicatio: sz debuit eū expectare quo usq̄ soluere posset. ar. decre. p̄dicte olim. ₇ impossibi= le p̄ceptum nō obligat. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. paul⁹ ₇ impossibiliū nulla est obligatio. ff. de re. iur. impossi biliū. sed hic tenuit sentētia forte ppter dubiū qz non plene ɔstabat: an in totū vel in partē posset soluere: ₇ ideo cū de hoc constiterit relaxat̄ vt hic dicitur: sed si certus esset iudex qz nihil soluere posset: vl' si cessisset bonis snia nō tenuisset: vel si tenuisset iniusta tn̄ fuit: ₇ ideo sine difficultate debet absolui: ₇ iudex tenet̄ si= bi ad interesse. j. de sen. excō. sacro. hoc tutius est.

(margin: Actio est ina= nis q̄ exclu= dit̄ ino pia de= bitoris)

d ¶ Idonea. Et ita videtur q̄ pignora vel fideiusso res. ff. man. si mandato. §. vlti. sic. ʒ. de pig. cū constet ₇ hoc intelligo si potest: al's prestet quā poterit. s. iura toriam. j. de do. post di. re. per tuas. vbi de hoc. et. j. de verbo. signi. ex parte. vbi de hoc.
¶ Glosa sequens notat q̄ cessio non liberat ₇c. in fi. si gnat contrarium ₇ soluit dupliciter.
e ¶ Ad pinguiorē. Et ita patet q̄ licz ds cedat bonis nō ideo liberat⁹ est: sz obligatio remanet inefficax p= pter inopiā: sed in hoc pdest ei q̄ nō detrudit̄ in car= cerē. C. qui bo. ce. pos. l. j. sed si postea pueniat ad pin= guiorē fortunā: vt hic dicit̄ soluere dz. ff de cess. bo. is qui. sed nō in totum nisi inq̄tū facere pōt: vt dr in illa l. is q̄. habita ratiōe ne egeat. qz non est fraudandus alimētis quotidianis. ff. eo. q̄ bonis. insti. de ac. §. vlt. ₇. ff. de re. iu. in condēnatiōe. Sed cōtra videt̄. ʒ. de fi= deiu. puenit. ibi de reditibus ecclesie satisfit credito= ribus quare non hic eo modo? Forte qz pluri erāt in illa peruenit. ideo redit⁹ assignant̄ creditorib⁹. dignū est em̄ vt male meriti egestate laborēt. ff. depositi. bo na fides. ₇. lxxxvj. distin. non satis. vl' hic nō fuit actū ad hoc. lxxxvj. distin. non satis. ante medium.

IS qui. ¶ Primo ponitur dictum. secundo exce= ptio. secunda ibi: nisi. Abbas siculus.
¶ Glosa sequens distinguit quadruplex indebitum.
f ¶ Indebitū. No. q̄ indebitū aliud dicit̄ iure ciui li tm̄: ₇ aliud iure naturali tm̄: alið iure naturali ₇ ci= uili. Qui soluit idebitū iur̄ ciuili tm̄ p ignorātiā facti

(margin: Inde= bitū est triplex)

insti. q̄b⁹ mo. re ɔ. ob. §. is q̄q̄. Et hoc verū est an̄ bien niū nō post: qz tūc etiā posset peti cū effectu. vt īsti. de lfarum obli. in fi. C. de nō nu. pecu. l. j. §. in ɔtribus. in prin. Solutū vo indebitū vtroq̄ iure q̄cunq̄ ignorā= tia repetit̄. vt. C. de ɔdi. ide. l. j. Qð dictū est hic ₇ in p̄= cedēti mēbro fallit i casib⁹ q̄s habem⁹. īsti. ð obli. q̄ ex q̄si ɔ. na. §. ex q̄busdā. ₇ lex. ₇ i gl. ibi signate. Si sciēs se nō debere soluit / nō repetit: qz donare vr̄. ff. de ɔdi. inde. l. j. ₇. ff. de re. iur. cui⁹ p errorē. Aliud vo dr̄ inde bitū p exceptionē. s. debitū iure naturali siue ciuili si= ue vtroq̄. hec exceptio aut est tp̄alis aut ppetua: si est tp̄alis cessat repetitio. ff. de ɔdi. inde. qð in diē. ₇. l. nā ₇ si marit⁹. ₇. l. nā si cū morīar. Si vo exceptio ppetua est distinguit̄: aut est fauorabil' aut odiosa. Si est fa uorabilis p errorē solutū repetit. C. ad vell. q̄uis. ₇. ff de cōdi. ide. q̄ exceptionē. Si est odiosa vt macedonia ni q̄ dat̄ in odiū creditorꝫ: solutū nō repetit̄: siue igno= rātia iuris vel facti. ff. ð. ɔdi. inde. q̄ exceptionē. ₇. l. si is qui. Aliud est indebitū ad iuris rigorē seruādum. hoc sciēs si soluit nō repetit. ff. de ɔdi. inde. index. ₇. l. iulianus. qz sentētia de iure ciuili est: ideo ea q̄ iuris naturalis sunt tollere nō pōt: quare si soluat nō repe tit. vt. l. iulian⁹. Si vo icertū sit an exceptio sit tp̄alis an ppetua: pcedat̄ acsi esset ppetua. ff. de cōdi. inde. sufficit. Ciuilis tm̄ dr̄ obligatio q̄n spe future nume= ratiōis me per chyrographū obligaui. insti. de lfarū obli. in p̄n. Naturalis tm̄ que re ip̄a tollit̄: vtputa nu meratōe pecunie ₇ iusto pacto ₇ iuramēto tollit̄: sicut ₇ nūeratiōe pecunie. ff. de solu. stichū. §. naturalis. B.

(margin: Inde= bitū p exce ptionē)

(margin: Inde= bitum ad iuris rigorē seruan dum.)

(margin: Obli= gatio ciuilis. Obli= gatio natura lis.)

g ¶ Probare tenetur. Quia p̄sumitur enim debitū soluisse: nisi probet contrarium: quia non est verisimi le q̄ aliquis diligens pecuniā suā iactet. ff. de pba. cū indebito. j. rn̄. ₇ hoc intelligo de eo qui maior est. xxv. an. secus in priuilegiatis psonis: puta pupillus / siue minor / mulier: miles / agricultor: et simplicitate gau= dens: ille enim psone non tenent̄ pbare pecuniā inde bitā: sed ille qui recipit debet probare pecuniam de= bitā fuisse. ff. de proba. cum de indebito. §. sin autem.

(margin: Suum iactare nemo p̄sumit̄)

h ¶ Conuincatur. Legitimis probatiōibus. vt. ff. de proba. cum de indebito. §. sin autem. in prin.
i ¶ Onus incūbit pbandi. No. q̄ onus pbādi reo incūbit ppter suū delictū īficiatiōis: † sic etiā actio le gis aquilie ppter inficiationē crescit i duplū. ff. ad. l.

(margin: † Con= cor. l. ei⁹ q̄. ff)

de iure aquil. in de nerati⁹ §. hec actio. et alibi punit inficiatos iurā. et C. de non nu. pecu. aut. contra q̄ propriā. et in aut. de tri. et semis. § illud quoqꝫ. col. iij. itē cū est p̄sumptio contra eū transfert probatio in ipsum. C. de pba. siue possidetis. aut. q̄ ppria. C. de nō nu. pe. ¶ De hac materia dictū est supra. vt ec. bn. vt nrm.

¶ Glosa seq. ar. querit pro. et sol. et alle. contra.

g ¶ Graues. Ergo a contrario sensu si nō sunt graues nō reuocant quod verū est. j. c. pxi. T. Sed q̄d si p minutas vel paruas donatiōes ecclesiā ledat vel modicū excedat: vr̄ q̄ totū debeat reuocari. ff. de iurepat. si libertus. §. si q̄s plures. immo quod vltra licitū est reuocat. arg. C. de dona. si quis argentum. §. in seruis aūt. xij. q. ij. si q̄s de seruis. imo videt q̄ nō sit attēdēda coacernatio: sꝫ singularis q̄ntitas argu. ff. de iur. om. iud. si idem. Arg. contra. ff. de ap. si quis separatim. §. si quis cū vna. ff. de pac. si plures. Lau.

¶ Rubrica De donationibus.

¶ Supra visuꝫ est de contractib⁹ nō gratuitis: restabat videre de gratuitis merito subijcit hec rubrica de donationib⁹. Ab. sic.

¶ De hac materia habet. lxxxvi di. nō satis. et in alijs cap. ibidē. xvj. q. iij. placuit. et q. vj. illō. et q. j. possessiōes. xij q. ij. ecclasticis si q̄s bonoꝝ. religiosum.

Diuisio ¶ Prudētes. ¶ Duo sūt dicta que patēt secundum ibi: et nisi. Ab. si.

a ¶ Prudētes Pone casum in hoc ca. p decre. quā habes. j. de consecra. eccle. vel alta. cum sicut.

b ¶ Ut debere Unde dixit dn̄s beati⁹ est dare q̄ꝫ accipe. xvj. q. j. p̄dicator. et j. de celeb. missa. cuꝫ marthe. vn̄ martialis coquus rep̄hendebat quendā qui tota die discurrebat p hospitia aliorum. Sceuola tu comedis apud oēs: nullus apud te. Alterius siccas pocula: nemo tua. Aut tu redde vices. aut desine velle vocari. Dedecus est semper sumere ni'ꝫ dare. Uin.

Accipe semp et nichil dare turpe ē

¶ De donationibus.

¶ Greg. A patricio gallorum.

¶ Pōt itelligi duob⁹ modis et icōni primū itel. h. d. Liberalis in donādo existimat se debere qd donat. Uel sic s̄m aliū intellectū. Promittētes aliq̄d donare illud tanq̄ꝫ debitū adiplere tenent. Cap. j.

Prudētes[a] et intra. Hac si bi quodāmodo nobilitas legē iponit: vt debere[b] se qd spōte tribuit existimet. ¶ Et nisi i bn̄ficijs suis creuerit[c]: nichil se p̄stitisse putet. Alexā. iij. parisieñ. epo. ¶ Nō valet donatio quā facit p̄lat⁹ incōsulto caplo et in dānū eccl̄ie. C. ij.

Fraternitatē tuā credim⁹ non latere: q̄ cū eps et q̄libet p̄lat⁹ eccl̄iastica rū rerū sit pcurator[d] et nō dominus: cōditionē eccl̄ie meliorare pōt: facē x̄o deteriorē[e] nō debet[f]. ¶ Accepim⁹ autē q̄ p̄decessor tu⁹ graues[g] donatiōes in reb⁹ epat⁹ fecit in detrimentū eccl̄ie / suis canonicis icōsultis[h]. ¶ Uñ qm̄ donationes hmōi de iure nō tenēt: indulgem⁹[i] tibi vt liceat donationes hmōi tā a clericis q̄ꝫ a laicis legitime reuocare. Idē vigor. epo. ¶ In cōsiderādo an valeat donatio facta p p̄latū dꝫ attēdi q̄ꝫtitas rei donate / et loci cōsuetudo. h. d. in herēdo lre. C. iij.

Ceterum si abbatē donationem cū priore et quibusdā de conuentu vel solū abbatem facere cōtigerit: et postea cōuentus pars reclamauerit. ¶ Date rei quantitas: et illius terre cōsuetudo[k] (q̄ tn̄ sacris canonib⁹ nō obuiet) est diligentius attendēda: † et secundū hoc est donū ratū[l] vel irritum iudicandū. Idem abbati sancti alberti. ¶ Eccl̄ia nō vacās i bn̄ficiū concedi nō pōt sed in pp̄uetatē

h ¶ Incōsultis Maxime cū nec eorū concilio potest facere donatioñe dānosam eccl̄e. x. q. ij. hoc ius. §. q̄ res. xij. qōe. ij. sine exceptione. Tan.

¶ Glo. sequens rect. per obie.

i ¶ Indulgemus. i. indultū esse ostendim⁹: q: de iure cōi h⁹ facere poterat. vt. xxxv. q. ix. quod quis cōmisit. j. de re. ec. nō alie. si quis presbyterorum. et j. de preca. c. ij. Similem indulgentiam habes. j. de iureiuran. et sic Christus in fi. et j. de vsuca. ex tuarum. Ber.

† Cons cor. i. obsua re. §. an̄q̄. et ibi dicto. ff. de of. pro cōsu. et lega.

c ¶ Creuerit. Saltē per bonā voluntatē: q: hylarē datorē diligit deus: et qui dat pp̄ter p̄sentē pudorem et rem et meritū perdit. xxiij. q. vj. §. ex his oībus. Tā. Unde versus. Da facie leta sine leticia facies. Si dederis. perdis rem: meritumqꝫ rei.

ij. Cor. ix.

Diuisio Fraternitatē. ¶ Tres sunt ptes. In prima ponitur exordium. in secūda narratio ibi: accepim⁹. in tertia conclusio ibi. vnde. Abbas siculus.

d ¶ Procurator. Prelat⁹ enī eccl̄ie pcurator est nō dn̄s. xij. q. j. c. vi. et q. ij. sine exceptiōe. et x. q. ij. casellas

e ¶ Deteriorem. Sic. j. de in integ. resti. c. j. si. ff. p empt. qui fundum. § si tua. et. ff. de pcu. ignorantis.

¶ Glo. seq. rect. per obiec.

f ¶ Nō debet. In faciēdo sed omittēdo tn̄ pōt. xvj. q. iij. placuit. et j. de prescrip. c. j. in faciēdo etiā modicū: nam modicum donare potest si est consuetudo. j. c. proxi. et in hoc differt a pcuratore: q: pcurator nichil donare pōt: etiā generalissimā habens administrationem. ff. de pcura. procurator tutorum. Ala.

Sūmarium. diuisio

Ceterū. Prelatus modicā rem eccl̄ie donare pōt vbi hoc hꝫ cōsuetudo. ita cōiter summat: sꝫ hec summatio multū restringit lrām. Ab. sic. Et pōt dici q̄ primo ponit factum ex quo tacita resultat questio In secunda responsio ibi. date rei. Imo.

k ¶ Cōsuetudo. xj. di. in his. et c. catholica. j. de his q̄ fi. a p̄la. sine cōsen. ca. ea noscit. et ix. q. iij. conquest⁹. q̄ tn̄ non sit canonib⁹ inimica. vt hic dicit. et de re iudi. cum cā. xij. dist. scit sancta. et de sepul. vio. l. iij. §. diu⁹.

¶ Glo. se. obijcit et dupl'r sol. p̄ma fuit Ala. scda Lan.

Abbas an possit donare.

l ¶ Ratū. Et ita videt q̄ abbas possit facere donatione: sed contra vr̄: q: nihil hꝫ. q̄ nihil dare pōt. j. q. vij. dalbertū. liiij. dis. abbati. et xij. q. ij. quisq̄s. et j. de iurepa. q̄ aūt. in fi. et j. de sta. mo. cum ad monasterium. in fi. item pcurator est non dn̄s. xij. q. j. si priuatū. ergo donare nō potest. C. de admi. tu. non omni. et j. tit. xxi. Dicit Ala. q̄ istud potest intelligi de pauperū erogatiōe quā pōt facere q̄libet prelatus eccl̄ie: ita tn̄ q̄ nō prorogēt ad nimiam quantitatē. vt hic innuit. argu. lxxxv. di. nō satis. ff. de offi. pcō. solent. § vlti. considerata consuetudine et facultate ecclesie. j. de censi. cum

apostol⁹.in fi. Uel etiā pōt intelligi de vera donatiōe quā pōt facere p̄latus si cōsuetudo loci habet hoc. nā cōsuetudo loci dat iurisditionē ⁊ liberiorē tribuit administrationē.ff.qḋ vi aut clā.p̄hibere.§.non tātum ⁊.S.de his q̄ fi.a p̄la.sine ꝯsen.ca.ea noscitur.ita tñ vt eccl'a enormiter nō grauetur.S.c.pri.Ber.

qui fundum. secus si decipiatur in precio: qꝛ tolerat̄ vsq₃ ad dimidiam iusti precij.S.de empt.⁊ ven.cū dilecti.⁊.c.cum causa.C.de rescin.ven.l.ij.

b ¶ In possessiōe. Ergo nō adipiscit̄ q̄s possessionē ex inuestitura.S.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ca.ex ore.

sic/ de auctoritate tñ ep̄i ⁊ sine p̄iudicio prelati. Ca.iiij.

Consultatiōib⁹: ⁊ īfra ¶ Donatiōes ꝓ vo vel cōcessiōes ecclīarum si q̄ fiāt priuatꝭ ꝑsonis viuētib⁹ᵃ illis q̄ ipsas ecclīas possidēt nulli⁹ debent esse momēti. ¶ Si religiosis fiāt locꝭ ab ep̄o vel eius auctᵉᵇrate debent hri. ¶ Ita ꝙ ꝑsone q̄ iam dictas ecclīas possidēt sine ipoꝝ assensu: eis i vita sua nō debeāt spoliariᶜ. I nno.iij.ep̄o flo.

¶ Nō obstāte iuramēto de nō infeudando de nouo: platus integrare potest feudū si appareat vasallū in mēsura fuisse deceptum. Caplm.v.

Per tuas lr̄as ꝓponere curasti: ꝙ cū q̄dā nobiles florentini t̄pe scismatis ep̄m florē. in domo sua tenuerūt. idem ep̄s sedata scismatis tēpestate: de mādato Alexā. pape q̄ttuor modios terre in feudū cōcessitᵈ eisdē ⁊ successori ipsi⁹ (ꝓut est morisᵉ) de certoᶠ feudo p̄fatos nobiles iuestiuit. verū cū ipsi assignatā terrā mēsurari fecissent: nō nisi duos modios inueneruntᵍ feudū integrari cum instātia postulātes: sup quo dubitas eo ꝙ nō sunt in possessiōeʰ ipsi⁹: ne d̄ nouoⁱ videaris illud cōferre: et infra. ¶ Nos igitur attēdentes ꝙ ecclīa in actib⁹ suis fraudēᵏ nō deb₃ aliquā adhibere: respōdem⁹: ꝙ feudū ip₃ secure poteris itegrareˡ: cū terra illa q̄ttuor modiorū ipsis fuerit assignataᵐ. I dem.R.de burg.⁊.G.berbur. abbatib⁹

¶ In donatiōib⁹ plenissima fit iterp̄tatio: ⁊ hec clausula onerosa post plures donationes apposita proximā donatione tm̄ respicit.h.d. Et est casus singularis. Cap.vi.

Cum dilecti filij abbas ⁊ monachi de melios proposuerint coram nobis: ꝙ nobilis vir Alanus quasdam terras a patre ipsi⁹ eorum ecclesie in elemosynam assignatas violenter redigere cupiat in forestamⁿ: ⁊ īfra ¶ Mādamus quatenus ad sentētiam pro ipso monasterio ꝓferēdā ap.post.ꝓcedatis: cū ex tenore instrumenti vehementer apparet ꝙ hec fuit mēs ⁊ itētioᵒ donatoris vt clausula de foresta q̄ in fi- [...]

Consultationibus. ¶ Potest diuidi qꝛ distiguit duo mēbra. secundū ibi. si religiosis: qḋ determinat in ver. ita ꝙ. vt̄ fm̄ Joā.an. In prima ponit̄ cōsultatio decisa. In secūda distiguens respōsio ibi: donationes Jmola.

diuisio

a ¶ Uiuētib⁹ S.de conces. preben.c.j.⁊.ij.⁊.iij ⁊ ca.viii.

¶ Glosa seq. signat dubiū: ponit opi. ⁊ remittit.

b ¶ Auctoritate. Alit̄ nō valerent.J.de iurepa.ꝙ autē.in fi. ⁊.c.nullus.ꝯtra J.de iurepa.illḋ Quidā dicūt ꝙ patron⁹ sine cōsensu ep̄i ius patronat⁹ pōt donare loco religioso ⁊ sic loquit̄ cōtrariū: ecclesiā vero nō vt i primis ꝯcor. vt hic de hoc dicet̄ i.c. illud.Ber.

c ¶ Spoliari. Quia sine culpa sua nō est aliq̄s b̄n̄ficio suo spoliādus.S. de consti.cognoscentes.⁊ lvj.dist.satis peruersum.⁊.xvj.q.vlt.inuentū.J.Ber.

¶ Glo.seq.reci. per obiec.

i ¶ De nouo. Qꝛ forte iurauerat nō infeudare de nouo: sed hoc nō obstaret S.de feu.ex parte.⁊.J.de cēsi.cū venerabilis.qꝛ nō dicit̄ nouum qḋ ab alio fuit factū. item alia ratiōe quia licite potuit ꝑficere donatiōnē licet eā nō potuerit inchoare.J.d̄ iudeis.ꝯsuluit.⁊.ff.d̄ noui ope.nūcia.l.j.§.op⁹ nouū.ff.de dona.inf vi.⁊ vxo. si donare.§.si spōsus. nihil eīm nūc dat: sed datum declarat. vt ibi dicitur.ff.de te. heredes pala.§.j.itē qꝛ multa permittūtur fieri ex prioris actus consequētia.C.ad vellei. si mulier.et.ff. de mino.l.iij.§. scio.qꝛ de mādato pape hoc factū fuit.in prin.

Donationem pōt ꝑficere q̄ illā nō potuit inchoare.

k ¶ Fraudē. Sic.xx.q.iij.cōstituit.et.S.de his q̄ vi metusve cau.fi.cū dilecti.ar.nec eccl'ia debet alicui inijcere laqueum.xxvij.q.j.viduis.

⁊ Facit ad hoc ter.i.l. si q̄s a se fundū.in ea. gl. mag.⁊ bar. C. ad.l.iu liam.

Per tuas. ¶ In prima cōsultatio. In secunda responsio ibi: nos igitur. Abbas siculus.

d ¶ Cōcessit. Sicut ⁊ papa q̄nq₃ cōcedit priuilegiū ob grām ꝑstiti obsequij.xxv.q.j.c.vlti.circa finem.B.

e ¶ Moris. Et etiam iuris vt in cōstitutione Federici.imperialem.§.preterea.

f ¶ De certo.i.de illa terra mēsurata. vt J.dicit.B.

¶ Glosa sequēs distinguit an quis decipiatur in q̄titate rei aut in quantitate precij.

g ¶ Inuenerūt. Not.ꝙ vbi quis decipitur in quātitate rei agitur ad supplementū etiam si deceptio fuerit circa dimidiam rei: quod verum est nisi fuisset terminus appositus ad mensurandum rem illam: quia tunc vltra terminū nō audiretur: ⁊ nisi qui rem acceperit renunciauerit de q̄titate.ff.de cōtrahen.emp.

l ¶ Integrare. Si.S.de sol.c.j.⁊.S.de preben vacante.⁊.c.cū causam. qꝛ adiuuare de beneficijs nos oportet nō decipi.S.de cōmo.c.vno.⁊.ff.e.in cōmodato.§. sicut.in fi.fi.xxv.q.ij.quecunq₃.

m ¶ Assignata. Licet non tanta inuenta.B.

Cum dilecti. ¶ Clausula onerosa post duas vel plures donatiōes posita p̄imā tātum respicit nō superiorē que habet suā clausurā.h.d.⁊ est hec lectu.etiam no.tamē hoc non est speciale in donatione: s₃ idē est in qualibet clausula apposita in fi.cuiuscūq₃ dispositionis. In prima ponit̄ iudicium decisa consultatio. In secūda pape respōsio ibi: mandamus. Ab.

Sūmarium.

diuisio

n ¶ Forestā. Foresta est locus in quo fere includūtur: ⁊ habet quis vsum venandi. Uin.

foresta

o ¶ Intētio. Et sic semper recurrendū est ad intentionem donantis siue scribentis.S. de rescrip.ad au-

res. ꝛ. ꝫ. de preben. ca. vlt. ꝛ. c. cū cām. ꝛ. ff. ő ver. ob. in conuentionibus.

¶ Glo. sequens obijcit ꝛ soluit.

a ¶ Ad superiorē. Sed quare non spectat determinatio ad oīa ꝑcedētia ꝛ sequētia. ꝫ. de ap. scđo requis ꝛ. ff. de leg. iij. si qs. in ꝑncipio. ff de le. j. talis scriptura. §. vlt. ꝛ. l. se. Sȝ hec ideo dicit: q2 vba donationis largissime interpretāda sūt: vt ħ dicit q2 pl'es fuerūt ħ donationes vna pure et sine aliq̄ cōditione de q̄ ħ dicit: et alia sub ɔditiōe quaȝ respicit clausula illa de forestа. forsitan ɔditio apposita erat in vltima donatione vt posset ibi habere vsum venādi: et illā ɔditionem volebat iste nobilis referre ad ꝑmam donationē. Ut sic clausula ő foresta respiceret oīa precedētia: scȝ vt liceret sibi et heredibus suis possessiōes illas qñcūq; vellēt redimere ł forestam.

Determinatio/ an ꝑcedētia/ vł seqñtia respiciat.

ne ponitur instrumēti: nō ad supiorē[a] donationē: q̄ tā libera ꝛ pura fuit vt imunis esset ab oi vexatiōe ꝛ ɔsuetudie secularī: sȝ ad inferiorē cōcessionē q̄ pēsionē ꝛ determinationē hȝ incertā/ iuxta sanum referri debeat intellectuȝ q̄a in cōtractib⁹ plena[b] in testamētis plenior[c]: in beneficijs q̄ȝ plenissima[d] est interpretatio adhibēda. Idē epo helięsi.

¶ Si eps in ecclia quā de cōsensu capłi pio loco concessit percipiebat certos ꝓuentus illos donasse videł: alioquin oēs ꝓuēt⁹ preter cathedraticū cedunt pio loco. Et si eps ɔcessit de consensu patroni intelligił patronus donasse ius patronatus. Cap. vij.

Pastoralis officij: et infra. Tua nos duxit discretio cōsulēdos: si eps cōsentiente ꝑronovirȝ religiosis aliquaȝ ecclīam cōcedendo hac vtał simplicitate ꝟboꝝ. cōcedim⁹ vobis illā ecclīā: vtrū coipso videał in coꝝ vsus fuisse concessa: vel ius tātūmodo ꝑro-

b ¶ Plena. C. q̄ res. pig. oblig. pos. l. vl. ff. si cer. pe. l. iij. verūtamē si vinū qđ est in dolio venditū fuerit. hoc videł actū: vt in tp̄e ɔpetēti expediant dolia propter nouā vindemiā. ff. de pi. ꝛ mo. rei ven. l. j. in fi. ꝛ. l. ñ. ꝛ. iij. Lau.

c ¶ Plenior. ff. de regu. iu. in testamentis. ff. de vi. ꝛ tri. le. l. iij.

d ¶ Plenissima. ꝭ. de ver. sig. olim. xvj. q. ij. visis. ꝛ. q. j. frat nr̄. ꝭ. de deci. ex pte. ꝭ. de ꝑnit. q2 circa. ꝛ. ij. q. iij. §. notandū. in fi. ff. de iur. emphi. l. iij. C. de vsufr. antiquas. ff. de consti. ꝑrin. l. beneficium.

diuisio

Pastoralis. ¶ In prima ponił ɔsultatio. in scđa respōsio ibi: nos autem. Ab.

¶ Glo. se. alle. iiij. ɔcoꝛ. ꝛ vnū ɔtriū. deīde q̄rit ꝛ soluit.

e ¶ Suū. Qui ḡ ɔcedit ecclīam qđ suuȝ ē intelligił ɔcessisse. ꝭ. ő iurepa. qđ aūt. §. j. ff. de ɔhē. emp. q̄ taber nas. ff. de leg. j. si dom⁹. §. vl. ff. ő vsu ꝛ habi. si ita. Ar. ɔ. ff. de le. ij. l. meui⁹. §. vlt. Sȝ q̄d si laic⁹ ɔcedit ecclīā de ɔsensu epi: in eo casu nō vł eps aliq̄d ɔcessisse. sȝ donationē laici tantū ratā habuisse, in eo ꝙ laic⁹ donare potuit. ꝭ. de iurepa. quod autem. Jo.

¶ Glosa seq. reprobat opi. ꝛ dat duo similia. alle. pro opi. illa quatuor iura.

f ¶ Temporaliter. Per hanc reprobatur qđ dici cōsueuit. xvj. q. ij. c. j. scȝ ꝙ idem est si episcopus cōcedat ecclesiam cū omni iure suo: vel simplicił dicat concedo vobis ecclesiam nostram: naȝ vt hic patet aliud iuris est hic in vno ꝛ aliud in alio. sicut aliud est si q̄ cōstrahunt societatem simpliciter/ aliud si contrahunt societateȝ omniū bonoruȝ ff. pro socio. l. iij. §. j. et. l. coiri societatē: sicut aliud est dicere a munere: ꝛ aliud ab omni munere. j. q. j. sunt nōnulli. Argu. contra. xxxj. q. ő. j. qđ si dormierit. ff. ő seruit. si cui. ꝭ. de iurepa. ex literis. ff. ő ɔtrahē. emp. si aque ductus. Jo.

nat⁹. ¶ Nos aūt inqui. t. duxim⁹ rñdēdū: ꝙ si eps ecclīaȝ illis ɔferat de cōsensu patroni: ꝑfecto patron⁹ qđ suū[e] est conferre videł: ius videlicet patronat⁹: ꝫ ꝛ eps qđ tp̄alił[f] obtinet in eadē: vt si fructuū ecclīe eiusdē aliquā recipiat portionē: in coꝝ vsus illa portio cōuertał. Qđ si ex ipi⁹ ꝓuētib⁹ nullā debet portioneȝ hr̄e: oēs ꝓuēt⁹ preter cathedraticū[g] in coꝝ vsus credim⁹ conuertēdos. Sed vt epi donatio sit legitima: ɔsensus est sui capłi[h] reqrēdus. Idē florenti. ꝛ fesulañ. epis.

¶ Possunt hospitalarij in ꝑiudiciū suū se ꝛ domū suā alteri religiose domui subijcere et donare. h. d. secūdū intellectum glo. Capitulum. viij.

Inter dilectos filios hospitalarios scti sepulchri ac fratres hospitalis scti alluciij super eodem hospitali questiōe suborta: cum ijdeȝ hospitalarij super possessorio quod semel / et iterum ex causis tamen dissimilibus[i]

¶ Glo. sequens ponit dictū. soluit obstaculum demum obijcit ꝛ soluit.

g ¶ Cathedraticum. Si ita generalił dat eps ecclesiaȝ: tūc etiam dedisse intelligitur ius instituendi. xvj. q. ij. visis. sȝ qñcūq; ꝙ generalił eximat ecclīam a se semp itelligił sibi correctionem retinuisse: vt in ca. visis. ꝓcurationē ꝛ visitationē. ꝭ. de cēsi. cum venerabilis. ꝛ cathedraticū: vt hic. nec obstat. ꝭ. ő reli. do. ɔstitut⁹. vbi videł ꝙ eps in totū possit eximere ecclīam: q2 illa donatio fuit cōfirmata ex certa sciētia per dñm papā: sicut vides ꝙ q̄tūcunq; generalił patronus remittit iuspatronatus iura quedā tamen retinet in liberto. C. de bo. liber. l. vlt. ꝛ nimirū videł: ꝙ eps plus intelligił dedisse qȝ min⁹ habet. sed hoc ideo est: quia donationē interpretari debem⁹ vt potius valeat q̄ pereat. ꝭ. de priuile. in his: ꝛ. ꝭ. de ꝟ. signi. abbate. ꝛ. ff. de re. du. quotiens. ꝛ. ꝫ. de fi. instru. inter dilectos. Jo.

Conco. tex. l. l. gen⁹ cuȝ no. ff. de pigno. ac.

Eps q̄ tūcūq; ghalił eximat ecclīaȝ sp q̄tū oz intelligił retinuisse

h ¶ Capituli. Aliter nō valeret. ꝫ. de his q̄ fi. a prelatis. cum nos. ꝛ ca. tua. ꝛ ca. pastoralis. B.

diuisio

Inter. ¶ Potest legi hoc capitulū intelligēdo ꝙ istud erat hospitale priuatuȝ. Et quattuor sunt partes. In prīa actoꝝ petitio. In scđa ibi: ꝓcuratoꝝ eorum responsio. In tertia ibi. attendentes. cause diffinitio. In quarta ibi: ita ꝙ. protestatio ꝛ ipsius ratio Abbas sic.

i ¶ Dissimilib⁹. Qđ licite fieri pōt: vt nunc agatur de adipiscēda possessione quā nūq; habuerit ꝛ postea

de recuperāda. ff. ff. de acq. pos. l. naturaliſ. §. nihil. ⁊ eadē res ex diuersis causis peti pt. ē. de iudi. examiata. ⁊ ē. de causa pos. ca. vl. ⁊ C. ō peti. here. hereditas ff. de excep. rei iudi. cū querit. ⁊ l. an eadem. Jo.

a ¶ Ad petitoriū. ē. de causa pos. pastoralis. ⁊ ē. de test. significauerunt: sed ibi conuerso modo.

b ¶ Eorū nomine. Talia enī possunt fieri p procuratorē. ē. de p̄ben. accedēs. et ē. de prescrip. ſi diligenti. Jo.

c ¶ Questionē. Et ita rē religiosam transtulerunt in alium vnde non valuit trāslatio. C. ō litig. l. ij. ⁊ C. cōi diui. l. j. in ff. ⁊ ē vt lit. pendē. ecclesia. et. xvij. q. j. §. res litigiosa. vn̄ reseruat ius suuz plebano de piscia sup hac q̄stione. in ff.

¶ Glo. sequens ponit brocar. ad p̄mā prē negatiuam. alle. vij. intra ad contrariā quicq̄ ⁊ sol. Jo.

d ¶ Turpitudinē allegabant. Arg. q̄ allegās turpitudinē suā non est audiendus. C. de seruo pig. da. ma. ſi creditoribꝰ. C. ō reuocan. donat. cum profitearis C. de trāsac. trāsactiōe finita. ff. de leg. j. ſi seruꝰ plurium. §. j. xv. q. iij. nemini. et ē de ꝯces. p̄bēd. cuz sup questione. et. ē. de testi. ſicut. Arg. ꝯtra C. de lib. cau. l. j. ⁊ l. interrogatā. Et. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ ē. de re iudi. lator. ⁊ c. consanguinei. So. generale est illud: q̄ allegans turpitudinē suam non audit. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. ij. ⁊ xiiij. q. v. non sane ✝ Arg. nisi vbi vertit periculū anime vt in. c. lator et. c. cōsanguinei: vel nisi ꝑpter fauorē ecclesie. xxxv. q. ix. quod quis commisit: vel fauore libertatis: vt in l. interrogatam.

✝ Vide de hac materia Barto. in. l. ſi ꝯfessus. ff. de cu sto. reo.

e ¶ Deceptoribus. ē. de re. p̄mu. cū vniuersoꝝ: ⁊ C. ſi minor se ma. di. l. ij. ff. ad vell. l. ij. §. j.

¶ Glosa seq. obijcit ⁊ soluit.

f ¶ Adiudicare. Sed qualiter poterāt isti se supponere. cū talia ad episcopū spectent. j. de exces. prela. ſicut vnire. ⁊ argu. ē. de ꝯsue. cū dilectꝰ: nec ei aliqs potest eximere a se iurisditionē sui plati. ē. de fo. cōpe. ſi diligenti. ⁊ cap. significasti ✝ respondeo: licz isti non potuerunt se subijcere tñ ꝑ talē subiectionē sibi poterat fieri preiudiciū. ſic ē. de renū. qđ in dubijs. ⁊ vij. q. j ſi qs pbr̄. sub cōditione tñ pñt se subijcere. vt. ē. ō restit. spol. olī itē psonas suas pñt subijcere. ē. qđ me. causa. cū dilectus. Jo.

g ¶ Preiudicium. Et sic. j. de ca. mo. ca. ij. ⁊ ē de re iudic. sub orta.

✝ Cons cor. l. fractionē. C. ō pac. ⁊ l. ſi petitor. ff. ō iudi et l. ſi vnꝰ. §. pacta. ff. ō pac.

h ¶ Int alios. ē. de fide istru. l. ter dilectos. ⁊ ē ō re iudi. ca. pe. vbi ponit hec regula. ⁊ ibi ō hoc.

intētarūt: cōtrariā sniam reportassent: deinde ad petitoriūª recurrētes/ ꝑponē curarūt: q̄ cū. G. quodā rector et frēs ac patroni eiusdē hospitalis habito cōi tractatu/ deliberassent hospitale ipm hospitalarijs supponere supradictis: ꝯmiserūt i hoc tribꝰ pcuratoribꝰ vices suas: cōiter statuētes: vt qđ per ipos fieret acceptarēt. q cū eisdē taliter statuerūt: vt ad ipz hospitale aliq̄ mitterent. q eorumᵇ noie acciperēt assignationez ipiꝰ. cū aūt duos illuc de suis frībꝰ trāsmisissent ipi donationem ⁊ assignationē hospitalis: tā a magr̄o q̄ supradictꝭ pcuratoribꝰ et alijs eiusdem domꝰ frībꝰ receperūt: ⁊ infra ¶ Procurator aūt ptis alterius ex aduerso r̄ndit q̄ p̄dicta donatio debebat non immerito retractari: q̄ multis ex frībꝰ incōsultis a p̄dicto rectore ac paucioribꝰ frībꝰ excōicatis ⁊ piurꝭ/ de re litigiosa/ in fraudem plebani de piscia: q̄ sup eodē hospitali mouerat qōnēᶜ: fuerat celebrata: ⁊ ifra. Attēdētes igitur q̄ frēs et p̄roni scti allucij p se: imo potiꝰ cōtra se turpitudinēᵈ allegabāt: videlz piuriū: excōicationē/ ⁊ fraudem: nō vtiq̄ ꝯtra ipos sz ab ipsis cōmissam: ⁊ intelligentes donationē ab eis hospitalarijs factā purā ac simplicē extitisse q̄ nō deceptoribusᵉ sed decepti iura subueniunt: vnde p ea que supius preposita sunt se contra factū ꝑpriū legitime defendere non valebant: hospitale p̄dictū cū pertinētijs suis hospitalarijs sancti sepulchri adiudicareᶠ curauimus. ¶ Jta q̄ p hanc sententiā diocesano epo ⁊ plebano de piscia nullum preiudiciūᵍ generetur: cum res interʰ alios acta nō debeat alijs preiudiciū generare. ✝ L. dē epo sci andree.

¶ Donatio quinquagesime vel centesime quā fecit epūs cū graui eccle sue detrimēto potest legitime reuocari: nec etiā pōt vltra quinq̄gesimā/ vel centesimā cōferre etiā cessante lesiōe eccle sine auctoritate superioris. Cap. ix.

Apostolice sedis oraculo: ⁊ infra. ¶ Jnquisitioni. t. t. r̄ndemꝰ ⁱ q̄ licz iit in canone diffinitum: vt si quis epoꝝ in parrochia sua monasterium construere voluerit: et de rebus ecclesie cui presidet ipsum dotare: non amplius ibidem / q̄ quinquagesimam partem: ecclesie ᵏ vero quam monasticis regulis informare / vel pro suis ꝑprijs magnificare voluerit sepulturis: non amplius q̄ centesimam partem census ecclesie cui pest debeat elargiriˡ:

¶ Glo. ſup̄ice. Primo po nit cōsultatio. scđo r̄nsio ibi: idſſtudi Et ibi primo respetit ius āntiquū scđo illud declarās soluit ꝑposi tam questionez ibi: hoc. Ab.

i ¶ Respondemꝰ. Questio fuit de hoc. quādo q̄ epi successiue locis religiosis: de reditibꝰ ecclesiarum suarū cōfert vltra q̄nq̄gesimā portionez: qniq̄ vsq̄ ad terciā vel q̄rtā partē q̄rebat vtruz successor possit reuocare qđ vltra quinquagesimā datū est. ad hoc respondet papa prout sequitur in canone. xij. q. ij. bone rei.

Jnchoat casū.

k ¶ Ecclesie secularī iam constitute.

¶ Glosa seq. rect. per. q. an sine ꝯsensu capli ⁊c. tenet q̄ sic. ponit opi. cōtrariā. ⁊ opi. hug. mediā. Scđa ponit. p. q. an de fructibꝰ vel etiā de possessionibꝰ ponit duas opi. ⁊ secundam approbat.

l ¶ Elargiri. Et hoc pōt facere sine ꝯsensu capli. suf ficit enī a iure semel cōcessum fuisse. ff. de cōdi. insti. §.

q2 tñ in eodē canone ɔsequē ter adiūgit: vt hec tēpamēti eq̄tas obseruet: q cui tribuit cōpetens subsidiū conferat: ꝛ cui tollit damna grauia nō isligat. ea q̇dē cautela suata vt vnā tm̄modo q̄ placuerit ex hisduab⁹ remunerationē assumat. ¶ Hoc sp ē obſuandū q vn⁹ ep̄s vel ali⁹ nō solū nō dꝫ ap̄li⁹ sꝫ nec tm̄: nec minus cū graui eccl̄ie sue detrimēto cōferre: siue sil' et semel id facē velit: siue pluries successiue ꝛ eisdē vl' diuersis ecclesijs cōferēdo. vñ cū graue detrimentū: siue de possessionib⁹ siue de ꝓuentib⁹ ad ep̄alem mensam vel cathedralē eccl̄iam ꝑtinētib⁹: i q̄talibet portione constiterit esse collatū: poterit legitime reuocari[a]: nisi prescriptione[b] vl' alia exceptōe[c] legitia actio hmōi excludat. Nā[d] et si prīa facie ꝑsumat q collatio q̄nquagesime vel cētesime partis graue non inferat detrimētū: q2 tñ nō solū si sepe: sed etiam si semel id fiat: ex varijs circūstātijs deprehendi pōt interdū valde dānosum: qđ quidē magis pōt ex ostēsione[e] facti q̄ expressione[f] alicu⁹ statuti cognosci. nec q̄nq̄gesima nec centesima semel aut successiue debet cū graui eccl̄ie damno cōferri. Si ꝟo intātū abūdet ep̄s: vt sine damno eccl̄ie sue possit ampli⁹ etiā q̄ ꝑ q̄nquagesimā vel cētesimā ꝓtē necessitati alteri⁹ eccl̄ie subuenire: q̄uis ꝑ se nō debeat[g] summā excedere a canone[h] prefinitā: ꝑ quā i cauite largiri volētib⁹ est occursuꝫ: de superioris tñ auctē pontificis pōt ēt i maiori summa inopie alterius ꝓuideri. ¶ Gre. ix.

¶ Donatio potest ꝑ donatorem non ꝑ heredem eius qui tacuit ob ingratitudinē donatarij reuocari in casibus hic expressis. Capitulū. x.

PRopt[i] ei⁹ ingratitudinē i quē liberalitas ē

---

sub ɔditiōe. §. vlti. ꝛ. s. de his q̄ fi. a p̄la. sine ɔsensu capituli. pastoralis. vbi d hoc. q̄ videt determinare hāc dubitationē. et j. eo. c. vbi dicit ꝑ se nō dꝫ excedere ꝛc. ergo ꝑ se illā pōt cōcedere: q2 qđ de vno negat de alio concedit. xxv. di. qualis. ꝛ. s. de ꝑsump. nonne. ꝛ. s. de his q̄ fi. a p̄la. sine cōsen. ca. cuꝫ ap̄lica. i fi. ¶ Et i alienatiōib⁹ sp dꝫ q ɔsens⁹ capl'i requirat. s. eo. pastoralis. xij. q. ij. sine exceptiōe. ꝛ s. de his q̄ fi. a p̄la. sine ɔsēsu capituli. cum nos. Quidā dicūt vt Lau. ꝛ. T. ꝛ Jo. sup illo. c. bone rei. q hāc donationē facere dꝫ de cōsensu capl'i argumē. illi⁹. c. xij. q. ij. si ep̄s. Hug. dicit q h⁹ pōt fieri de ɔsensu clericoꝝ. ꝛ tūc post mortē ep̄i nō reuocat: vel sine ɔsensu clericoꝝ. ꝛ tūc reuocat post mortē. ep̄i ꝑ successorē. Et ista q̄nq̄gesima vl' cētesima intelligēda est q̄ ad fruct⁹ tm̄: et hoc pꝫ ex ꝟbo illo q̄nq̄gesimam vl' cētesimā ꝓtē cēsus ita intelligit Hugo. sup. c. bone. ꝛ d fructibus formata fuit q̄stio: sꝫ ɔdicere videt iferior lr̄a vbi dicit siue de possessiōib⁹ ꝛc. Jo. itelligit q etiā de possessiōib⁹ ꝛ ꝑpetuo possit donare cētesimā vel q̄nq̄gesimā: ꝛ hoc satis pōt ɔcedi. Et est argumētū vbi dicit nisi legitima ꝑscript. ꝛc. ita tñ hoc facere pōt siue de redditibus siue de possessionib⁹: q eccl̄ia nō ledatur. B.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

a ¶ Reuocari. hic r̄ndet q̄stioni: q reuocabit tm̄ vltima: si plures fuerint facte alienatōes. ff. de iurepa. si libertus. §. j. si vna tm̄ fuit ꝛ enormis de ipsa detrahetur quod plus est. xij. q. ij. si quos de seruis.

¶ Glosa sequens obiicit ꝛ soluit.

b ¶ Prescriptiōe. Sed videt q hoc stare nō possit q2 dicit lex qui ɔtra leges mercat: male fidei possessor dicit: ꝛ iđ nō ꝑscribit. C. de agri. et censi. quēadmodū. li. xi. ꝛ nulla tēporis lōgitudo iuuat male fidei possessorem. s. de prescrip. vigilanti. et. c. si diligēti. ꝛ. c. q̄m omne. ꝛ iuris ignorantia non prodest in vsucapione. ff. de iuris ꝛ fac. igno. iuris ignorātia. ff. d vsuca. nūq̄. Respondeo: hec est ignorantia facti et non iuris. Facti enim questio est. vtrum ledatur ecclesia grauiter: ꝛ ideo ecclesia q̄ recipit cū habeat titulū ꝛ bonā fidem prescribere potest scđm qđ hic dicit Tan. q2 hec donatio permissa est per canonē illuꝫ. bone rei. sed in alijs exceptionibus loquuntur predicta iura. Ber.

c ¶ Exceptione. Puta rei iudicate. s. de re iudi. cū inter vos. ꝛ. ff. de excep. l. ij.

d ¶ Nam ꝛ si. Responsio tacite questionis.

e ¶ Ex ostēsiōe. Ut si ostēdat eccl̄ia ere alieno grauata: vl' graues imminere expēsas in primo: vl' q2 defecit eccl̄ia in expēsis cōsuetis ꝓpter talem donationē: quā si non fecisset leuiter: subiret expēsas primo sine grauamine.

f ¶ Quā exꝑssiōe. Quedā eñ sunt q̄ meli⁹ ꝑ itellectu ꝑcipi q̄ elocutiōe exprimi. ff. de solu. ratum. et. ff. rē ra. ha. quo eñ tutore. §. iulianus.

g ¶ Debeat. ex eo q dixit ꝑ se non dꝫ excedere summā a canone ꝑfixā. ergo illā per se facere potest. vt. s. dixi

h ¶ Canone. ꝑdicto bone rei.

PRopter. ¶ Prio ponit dictū. quod exemplificando specificat ibi: si forte. scđo moderat ibi: qđ tamen. Abbas si. ¶ Glosa sequēs dicit vñ sumpta fuit et dat regulam. scđo distinguit.

i ¶ Propter. hec decre. sumpta fuit ex lege. C. de reuo. do. l. vl. No. etiā q donatio semel ꝑfecta nō reuocat etiā ꝑtextu ipialis rescripti. C. de reuo. dona. si donationē. ꝛ. xxij. q. ij. nō eñ. nec ex sola pnīa reuocat. C. eo. possessionē. nec recipit cōditionē postea ꝑfecta donatio. C. d do. q̄ sub mo. ꝑfecta. in casib⁹ tñ reuocatur ꝓpter ingratitudinē. Un̄ distingue: aut donat q̄s liberto aut extraneo: si liberto/reuocatur donatio sola rōne obsequij nō ꝑstiti: et est mirabile: q2 reuocat res empta ex pecunia donata. C. d reuo. dona. l. j. sꝫ libertas nō reuocat solo obseq̄o nō ꝑstito. C. de lib. cā. solo. sꝫ ꝓpter easdē cās q̄b⁹ donatio reuocat libert⁹ eccl̄ie in seruitutē reuocat. xij. q. ij. octaua discussio. et i aut. vt liberti decetero aureo anulo nō egeāt. §. illud. col. vj. Reuocat etiā donatio tota ꝓpt liberos susceptos a patrono. C. de reuo. dona. si vnq̄. si. xvij. q. vlt. c. vl. sed illud iure poli nō iure fori: alis autē totam non reuocat. C. de inoffi. dona. si totas. Si autē in extraneū collata sit donatio reuocat ex igratitudine. cui⁹ quattuor cause hic notant. puta si donatari⁹ impias manus in donatorē iniecerit ipm vulnerando vel atrocē iniuriam ei intulerit: vt ipm vulnerādo vel fustibus cedēdo: siue graue dānū rerū suarū vel periculū vite

---

¶ Concor. tex. tus. i. l. si maritus i fi. cū vulga. ff. d pcu.

¶ Concor. l. sācim⁹. C. eo. ꝛ. l. vbi sideiussor. et ibi barto. ff. d sol.

Diuisio

Donatio q̄liter ꝛ a q̄b⁹ reuocatur.

Prescriptio an impediat ꝑ ignorātiam.

Donatio ob ingratitudinem reuocat.

inferre presumpserit. Item adde quantum quod hic non ponitur: si cum ditionem appositam non adimpleuit. arg. ex. e. cum dilecti. et hoc totum habes. C. de reuo. do. l. vl. et ff. de cdi. ob. ca. verum Si vero mater donationem filio faciat: et postea transit ad secundas nuptias ex tribus tantum causis ea donatione poterit reuocare: puta si vite eius insidiatus est: si atroces manus intulerit in eam: si totius substantie ipsius molitus est iacturam. C. de reuo. don. aut. hec quoque. i aut. de nupt. coll. iiii. §. mater. alter non fit reuocatio. In sti. de do. §. alie. Istas quinque causas reuocande donationis habes in his versibus. Quinque modis perdo nichil quod donata fuere. Infero si damnum grauiter donantis in ere. Huic per me si sit atrox iniuria facta. Si sit persona manuali vulnere tacta. Qui fuerit vite crudelis insidiator. Ingratus domino re donata spoliator. Ingratum factum dic me cum frigero pactum.

Donatio matris facta filio tribus casibus tantum reuocatur

versus

Nidde quod dicatur atrox iniuria p. l. preto. §. posse. ff. de iniur.

¶ Glo. sequens reci. per quest.

f ¶ Debent. Quia presumuntur de bonis ecclesie empta. xii. q. iii. c. i. et C. de dona. inter virum et vxo. cum et ff. eo. quintus mutius. Sed contra hanc presumptionem admittitur probatio. xii. q. i. sint manifeste. et. q. iiii. cap. i. et. ii.

collata: donatoris persona de rigore iuris eam potuit reuocare[a] ¶ Si forte in ipsum impias manus iecerit: aut sibi atroces[b] iniurias: seu graue rerum suarum damnum: vel vite periculum inferre presumpserit. ¶ Non tamen ad donatoris quod hoc tacuit non extenditur successores[c].

¶ De peculio clericorum. Ex concilio arelatensi. ¶ Quesitum a rectore ecclesie tempore promotionis nichil habente/ presumitur de bonis ecclesie quesitum. Ca. i.

Inuestigandum[d] est si nihil patrimonii habens presbyter quando promotus est ad ecclesiasticum ordinem postea emerit predia cuius iuris sint quoniam ecclesie ad quam[e] nichil habens promotus est: esse debent[f] iuxta canonicam auctoritatem. Ex eodem

¶ De emptis per prelatum de bonis ecclesie debet instrumentum confici nomine ecclesie: alias debet prelatus ab administratione remoueri. Capitulum. ii.

Presbyter[g] cum diocesim tenet de eis que supeneritt[h] ad ipsius ecclesie nomen scripturam faciat: aut ab eius ordinatione discedat. Ex epistola Pii pape.

¶ Quesita per episcopum post consecrationem suam ecclesie relinquenda sunt. Capi. iii.

Ut vnusquisque[i] presbyter res quas post diesconsecrationis acquisierit[k] proprie ecclesie relinquat. Ex concil. remen. ¶ Empta per prelatum ex emolumentis ecclesie efficiuntur ecclesie licet prelatus emerit nomine alieno. Cap. iiii.

Inquirendum[l] est si quis presbyterorum de reditibus ecclesie: vel oblationibus / vel votis fidelium alieno nomine res comparauit[m]. quia sicut nec suo: ita nec alieno[n] nomine presbyter fraudem facere de facultatibus ecclesiasticis debet: quoniam hoc sacrilegium[o]

g ¶ Presbyter. hoc capitulum habetur xii. q. iiii. ca. vlt.

h ¶ Supeneritt. De rebus ecclesie. quoniam si de suis et ecclesie rebus emisset per rata portione res diuideretur inter ecclesiam et heredes presbyteri si de hoc constaret. xii. q. iiii. ca. i. et ita pro ea parte faciat instrumentum pro se: quia tutius est quod non faciat instrumentum commune: sed separatim: aut non datur ei optio. sed comminatio est. Ber.

Ut vnusquisque presbyter ¶ Iste textus potest intelligi de episcopo: et tunc verbum consecrationis stat proprie et verbum presbyter debet exponi id est episcopus per ea que dixi in ca. precedenti. Secundo potest intelligi in quolibet rectore ecclesie et tunc verbum presbyter stat proprie: et verbum consecrationis debet exponi. id est ordinationis seu promotionis: quia proprie episcopus consecratur. et presbyter ordinatur. vt in ca. i. de sa. vnctione. Abbas siculus.

Duplex intellectus istius capituli.

a ¶ Reuocare. Reuocatur ergo donatio vtili rei vendicatione vel condictione ex lege. C. de reuo. dona. his solis. et C. de contrahen. emp. cum res. ff. de dona. causa mor. l. si mortis causa. Ber.

b ¶ Atroces: Que considerantur ex tribus causis. scilicet ex facto/ loco/ et persona. instit. de iniuri. §. atrox. vt si quis vulneratus fuerit vel fustibus cesus.

¶ Glo. se. ar. in fi. ad questionem inducens duas leges.

c ¶ Successores. Hoc ius reuocandi personale est: quia non competit primordium huius cause heredibus donatoris vel contra heredes vel successores donatarii quod hoc in vita sua tacuit vt hic dicit. C. de reuo. do. l. vlti. ad finem. et. l. i. in fi. quia per taciturnitatem remissum videtur. Et sic est ar. quod feudum non est auferendum filio propter felloniam patris: si patris questio mota non fuit. sic. C. de inoffi. testa. omnimodo. arg. ff. ad sil. l. i. §. vl. Ber.

¶ Rubrica. De peculio clericorum. ¶ Supra visum est de donationibus. sed quia dubitari poterat nunquid clerici possunt donationes facere de eorum peculio: merito subiicit hanc rubricam. Abbas siculus.

¶ De hac materia tractatur. xii. q. i. et q. iii. et q. iiii. per totum. et q. ii. de laicis. et c. seq. Inuestigandum. Ab indicibus de de hoc cognoscitur. e ¶ Ad quam. Si. xii. q. ii. placuit. et q. iii. quicunque. et q. v. nulli. et c. sicut.

i ¶ Ut vnusquisque. Supple statuimus.

¶ Glosa sequens ar. alle. quattuor iura.

k ¶ Acquisierit. Occasione ecclesie. l. titu. pri. quia nos. c. requisisti. et est arg. quod teneor tibi restituere quod occasione rei tue ad me peruenit. argumen. ex. de iure iuran. ad nostram. et ff. manda. ex mandato. et l. i. idemque §. i. et ii. et ff. de procurato. qui proprio §. procurator. ver. vt in ceteris. Ber.

l Inquirendum est. Scilicet a prelatis ecclesie. Ber.

m ¶ Comparauit. Supple. si hoc fecerit puniendus est. et ecclesia poterat eas vendicare: licet sue non sint: et est speciale in ecclesia: sic et miles. C. de rei vendi. si vt proponis: sic et pupillus. C. arbi. tu. l. iii. in aliis vero secus est de iure comuni. C. de rei vendicatione. si ex ea. C. de dona. inter virum et vxo. et si de tua. C. communia vtriusque iudi. si patruus tuus.

n ¶ Alieno nomine. Si. xlvi. distin. sicut non suo.

o ¶ Sacrilegium. Large sumpto vocabulo sacrilegii. xii. q. ii. predia. et capi. gloria episcopi. et ex. de fo. competenti. conquestus. Ber.

a ¶ Asportabat. Si. xxiij. q. iiij. quid ergo. xvij. q. iiij. si forte.

Si quis. ¶ Varij intellec. possūt colligi ex hoc capitulo. vt dicit panor.

b ¶ In terra. Que sterilis erat: primo enim equū ē illis relinqui quorū labore ad fertilitatem redacta est. vt. s. de eccle. alie. vl nō. ad aures. et. C. de alluui. l. vlti. vel loquitur de terra prius culta et clerico pro bñficio assignata. xvj. q. j. possessiones. z. q. iij. clerici. T.

c ¶ Obitus. Argu. q beneficiati ab ecclesijs vsufructuarijs cōparant: nam et morte finitur vsufructus. isti. de vsufru. §. finitur. simulis morte clerici. vt hic. z. s. de pig. cap. vlti. sed non per omnia comparātur clerici vsufructuario. qz s. fra aratoua potest hic facere vineam: quod illi nō licet. ff. de vsufruct. §. huius. z. l. vsufructuarius item vsufructuarius percipiendo fructus facit suos et inde potest testari quod nō potest clericus j. titu. proxi. qz nos. xij questione. v. qz iohānes: nisi cū quodam moderamine quod habetur j. titu. proxi. ad hoc. et cap. relatum §. licet. immo potius clerici possunt comparari vsuarijs quibus tantū ad vsum quotidianū vti licet. instit. de vsu z ha. §. j. Ber.

Ioā. xij.

Clerici bñficiati potius vsuarijs/ꝗ vsufructuarijs sunt cōparādi

est: et par crimini iude furis ꝗ sacras oblationes asportabat[a] et furabatur.

Ex concilio toletano.

¶ Meliorationes facte per ꝑlatum in rebus ecclesie sunt sue in vita etiā si dimittat beneficium: sed de his testari nō potest. hoc dicit secundum intellectum satis notabilem.

Capitulum. v.

Si quis sane clericorum agella vel vineolas in terra[b] ecclesie sibi fecisse probabitur: sustentande vite causa vsqz ad diem obit[c] sui possideat: verum post suum decessum ecclesie restituat: nec testamentario aut successorio iure cuiqz heredum pheredū ve[d] relinquat: nisi forsan cui episcopus ꝑ seruitijs ac prestatione[e] ecclesie largiri voluerit.

¶ De testamentis et vltimis voluntatibus.

Greg. iij. antonio subdiacono. ¶ Episcopus de reb9 patrimonialibus testari potest de rebus verō ecclesie seu intuitu ecclesie quesitis testari non valet.

Capitulum. j.

d ¶ Proheredumve. Proheres est qui putat se heredem esse cum non sit. ff. de petit. here. pro herede. z instit. de interdic. §. adipiscende: vel potest appellari: hic pro quolibet descendente post primum heredem siue pro quolibet descendēte cui relinquitur aliquid. Ber.

Prohe res dicitur

e ¶ Prestatione. id est pro seruitijs prestitis ecclesie j. titu. pxi. rela. ꝗ. §. licet. qz forte poterit possessionem illam assignare alicui clerico pro beneficio vsqz ad tempus vite sue. xvj. questione. j. possessiones. z. q. iij. clerici. Ber.

Continuatio ¶ Rubrica. De testamētis z vltimis voluntatibus. ¶ Supra visum est de dispositione inter viuos restabat videre de vltimis volūtatibus. Vel sic. Supra visum est de peculio clericorū: sed quia dubitari potest nunquid de omni peculio valeant clerici condere testamena: ideo subijcit hanc rubricam. Ab. sic.

¶ De hac materia tractatur. xij. q. v. et. q. iij. z. xviij. questione. iij. ꝑ totum. et. xix. q. vltima §. quia vsqz ad finez. q. xij. q. ij. §. si aliud. et cap. sequ. xij. q. ij. de laicis iiij. q. iij. ver. ob causam. xvj. q. j. commouere. et capitu. sequen. xxiij. q. viij. §. ꝗ. uto. et cap. sanctimus.

Cuorundā ad nos relatiōe peruenit q J. attellane ciuitatis episcopus ꝯdito testamēto in octo vncijs[f] substātie sue nūrum heredem instituit ecclesiam suam in residuis quattuor. ¶ Hortamur[g] igitur vt sollicite hoc[h] discutias: et quicquid ipm habuisse patuerit: a qualibet persona detineri nullaten9 patiaris[i]. nisi hoc solum qd eū ante[k] episcopat9 ordinem proprium habuisse[l] ꝯstiterit. Quicquid vero ecclesie ante ipsius consecrationem fuisse cognoueris: vel in episcopatus ordine predictū episcopum acquisiuisse[m] in eiusdem ecclesie dominio conseruetur.

Idem.

¶ Abbatissa testari non potest: etiā si nunqꝫ induisset habitum monachalē. Cap. ij.

Quia ingredientibus. z infra. Sabina abbatissa conquesta est. S. quondam abbatissam monasterij sui postqꝫ regendi suscepit officium/ condito testamento[n]

¶ Cuorundaz. Primo ponit factū scdo decisio ibi: hortamur. Abbas siculus.

f ¶ Octo vncijs. i. in duabus partibus hereditatis que dicitur as. et in. xij. vncias diuidit. instit. de heredi. insti. §. hereditas.

g ¶ Hortamur. Id est precipimus.

h ¶ Hoc. Id ē testamentum suum. T.

i ¶ Patiaris. Hoc non habebit locum in rebus ab episcopo alienatis: si ecclesia agnoscat hereditatem illius tenet ratū habere qd fecit ꝑ ea gte pro qua est heres. xij. q. ij. eps ꝗ filios. ff. de regu. iu. ex quo persona. C. de reb9 alie. nō alie. vēditrici. Nisi fecerit eccl'a inuētariū: tunc eīn non tenet: nisi in ꝗtum vires hereditatis se extendūt. C. de iu. deliber. l. sancimus §. sin autem locis.

Ecclesia accipiens alicui9 hereditatē/an teneat vltra vires ipsius.

k ¶ Ah. Si. xxviij. dist. de syracusane. xij. q. v. nulli C. de epi. z cle. autē. inlam. z autē. prohibitum.

l ¶ Habuisse. Hoc ideo dicit qz renunciauit ꝓprijs: vel quicqd postea habuit totū fuit cōtēplatione ecclesie z non persone acquisitum. Ab.

m ¶ Acquisiuisse. Intuitu eccl'e vel de reb9 ei9. sec9 ē de alijs. xij. q. iij. cs. ij. z. q. v. sirū. z. j. eo. qz nos. Ber.

Quia ingrediētib9 ¶ Primo ponit cōnē. scdo solutionē ibi: necessarium. Ab.

n ¶ Testamēto. Testm ē testatio mēt9 ꝗ disponit qd de reb9 suis aliqd velit fieri p9 suū decessū. xiij. q. z. §. ij.

Testamenti diffinitio.

aliud.J.de cele.mis.cũ marthe.isti.de testa.or.l.pñ.ꝯ T.
a ¶ Legata. Legatũ est donatio quedã a testatore relicta ab herede prestãda.insti.de leg.§.j.
b ¶ Ex ꝯsuetudie. Hec ꝯsuetudo nõ ꝓdest:qꝛ nõ qd fiat:ſʒ qd fieri debeat ꝯsiderãdũ ẽ.xij.q.ij.gl'ia epi.et ſ.de ele.cũ cãm.ꝗ.ff.d of.pſi.sed lʒ.ꝛ factũ vsurpatũ pscriptionez nõ inducit.xxij.di.illd.xvj.q.iij.licet.et in talib⁹ null⁹ numer⁹ defendit annorũ xxxiij.q.v.quod deo.

nisi aliud qd dicat:tũ causa religiõis.tũ extreme voluntatis fauore. Joã.ꝛ Lau. B.ij dicũt ꝙ si incert⁹ est locus vbi debuit edificari ad hãc cãm relictũ fieret caducũ.ff.de cadu.tol.l.vna.§.si vero.ff.de dona.l.ij.§.vlt.Et ideo dicit̃ hic.in loco quo constitutum fuerat T. dicit ꝙ non erat caducũ: qꝛ testaméta sunt interptanda largissime.ſ.de dona.cum dilecti.l.ſi.et res ad pias causas relicte sꝫ libẽ a lucratiuorum inscriptiõi bus.xxiij.q.vij.§.quis.et in.l.sancimus.

Legata[a] reliqsse:dicẽs eã vsqꝫ in diẽ obit⁹ sui nõ iduisse habitũ monachalẽ:ſʒ in vestib⁹ quib⁹ vtunt̃ loci illi⁹ pbr̃i permãsisse:sicut ꝛ illa q̃ añ ipsam fuerat abbatissa: ꝛ hoc plene ex ꝯsuetudine[b] licuisse:ꝛ ĩfra. ¶ Necessariũ ergo visum' est postꝗ abbatissa ordinata[c] ẽ ꝛ in monasterio ꝑ annos plurimos vsqꝫ ad obitũ pfuit: vestis qualitatẽ ad culpã forte[d] epi ptinere:q eã sic eẽ ꝑmisit: nõ tñ potuisse preiudiciũ[e] monasterio irrogare.sed res ipsius eidem loco ex quo illic ingressa ꝛ abbatissa cõstituta ẽ de iure competere.[f] . J dem.

¶ Si ĩfra ãnũ a die monitionis nõ fit executio testamẽti ꝑ debẽtẽ exeq: deuoluit̃ executio ad epm. Cap.iij.

Nos qdẽ:ꝛ infra. Peruenit ad nos. S. de hac luce migrante supreme volũtatis eulogio[g] monasteriũ ꝓcepisse fundari.cui⁹ desideriũ a. T. religiosa femina eius herede ptrahit̃[h]. ¶ Quaobrẽ te hortamur vt eam commoneas ꝑ ĩten⁹ infra annũ[i] mõasteriũ qđ iussum est debeat ordinare:ꝛ cũcta ſm volũtatẽ defũcti sine altercatiõe ꝯstruere. ¶ Qđ si ĩfra ꝑdictuʒ tp̃s siue in loco[k] q̃ ꝯstitutũ fuerat:seu si ibi nõ põt ꝛ alibi placet ordinari:tecũ implere neglexerit:tunc ꝑ te edificet̃: et oĩa ꝑ te loco ipi sine diminutiõe q̃libet assignent̃. ¶ Sic eñ ſm piissimas leges[l] dilatas defunctorum pias voluntates ep̃ali decens est studio adimpleri. J dem petro subdiacono.

¶ Debet̃ legatũ q̃uis nudis verbis a testatore sit relictum. Capitulum iiij.

Judicante:ꝛ infra. Cognouim⁹ R. referẽte ꝙ moriens vxor redempti conchã argẽteã nudis[m] ṽbis iussit venũdari:ꝛ suis dari libertis:ꝛ scutellã argẽteã cuidaʒ mõasterio[n] reliquisset. ¶ In quibus voluntatem eius per omnia volumus adimpleri. J dem. T. episcopo.

¶ Non debetur legatum cuʒ testator rem non suam sed ec

c ¶ Ordinata. id ẽ bñdicta vel ꝯsecrata: qꝛ abbatissa/ vel monialis non recipit ordinẽ ꝓpter vilitatem sexus. arg.ĩ.de pe.ꝛ re.noua.
d ¶ Forte. Nõ est nota dubitationis.sed assertionis.xij.q.vi. habẽt forsitã illi:ꝛ in euãgelio. Si cognouissetis me forsitan ꝛ patrẽ meũ ꝛc.ff.de rei ven.Itẽ si.§.j.et.ff.de arbi.si duo.ꝛ.ff.de ꝓc.si filiusfamilias de pe.dist.j.quãobrẽ.xxxiij.q.ij.admonere.ſ.de procurato.tue.Vin.
e ¶ Preiudicium. Votũ eñ ꝑscriptione nõ tollitur.vt.xxxiij.q.v.quod deo pari.
f ¶ Cõpetere. Ipo eñ igressu se ꝛ sua dedicauit deo.xix.q.vlt.qꝛ ingrediẽtib⁹.ꝛ ẽ ꝗs hui⁹ capl̃i.ꝛ auc̃.si q̃ mulier.ꝛ.C.d sacrosanc.eccle.auc̃.ingressi.xij.q.j.nolo.et ca.non dicatis.Ber.

Nos. ¶ Propter negligentiã heredis ep̃s exequit̃ piã volũtatẽ defuncti.h.d. Primo ponit̃ narratio in scđa ꝓuiso ibi:quaobrẽ.vbi Primo moneri mãdat.scđo suppleri ibi:qđ si.tertio reddit rationẽ ibi: sic enim.Ab.
g ¶ Eulogio.i.testamẽto.C.de testa.l.iubemus.
h ¶ Protrahit̃.i.defertur.
i ¶ Infra annũ. Infra annũ dʒ mandari executioni volũtas testatoris.C.de fideicõ.auc̃.ampli⁹.ꝛ hic ꝛ i auc̃.de ec.ti.§.si quis edificatione.col.ix. ¶ Glo.seq.reci.ꝑ.q.ſʒ qd si locus nõ fuit signat⁹.ponit dictũ Lau.ꝛ scđam opi.ꝛ opi.Tan.
k ¶ In loco. Demonstrato.vel cõprehẽso a defuncto.si eñ de loco incert⁹ sit nõ videt̃ obligat⁹ ad faciẽdum sicut in promissore liquidũ est.ff.d eo.qđ cer.lo.l.iij.§.si quis insulam.et.ff.de verb.ob.qui insulam

l ¶ Leges. C. de epis.ꝛ de.nulli.ibi hẽs ꝙ ep̃s dʒ illd facere.B.

Judicãte. ¶ Primo narrat factũ.secũdo ꝓuidet ibi in quibus. Ab. ¶ Glo.seq.arg. alle.tria iura.
m ¶ Nudis verbis. Tale legatuʒ etiã valet secundũ leges.C.de fidei.l.vit.ꝛ ẽ ar.ꝙ ꝑ nuda verba qs obligatur arg.xij.q.ij.quicunqꝫ.xxij.q.v.iuramenti.et.C de suffra.l.vna. ¶ Glo.se.q̃rit.ꝛ soluit.scđo q̃rit ar.ꝑ legatario soluit ꝑ herede respõdẽs ad cõtraria:tertio q̃rit arg.contra legatariũ soluit contra heredem.
n ¶ Monasterio. Pone ꝙ relicit monasterio sancte marie.ꝛ.sed non determinauit cũ sint plura monasteria scẽ marie:dabit̃ pauperibus i auc̃.de ec.ti.§.si q̃s in nole.col.ix.Itẽ pone ꝙ plures habeat scutellas:ſʒ vna est melior altera:cui⁹ erit optio/potest dici ꝙ legatarij.ff.de lega.j.si domus.ꝛ melius.l.qui duos.ſʒ cõtra.ff.e.ti.l.si qs a filio.§.si da.ſeʒ ꝙ heredis est electio.ꝛ.C.de condi.indebi.si qs seruũ.ff.de leg.j.legato.ꝛ.ff.de seru.ru.ꝑdio.l.si via.qb⁹ stat̃.Cõtraria loquunt̃ qñ heres in mora est.B. si seruus legatus est in fuga tempore testamenti queret euʒ heres sua impensa.ff.de lega.j.seruo legato.§.si.Sʒ post testamẽtũ ꝛ añ mortẽ q̃ret eũ heres sumptu legatarij.ff.e.ti.si seruus legatus.Si post aditã hereditatẽ:si culpa heredis soluat estimationẽ.alias nõ cauebit.ff.eo.l.cũ res.§.itaqꝫ.B.Itẽ pone ꝙ legauit seruũ i fuga cõstitutũ cuius expẽsis querit̃:videt̃ ꝙ legatarij:qꝛ ad ipm spectat emolumentũ ergo ꝛ onus.C.de cadu.tol.l.j.§.pro scđo.in fi.immo heredis.ff.de leg.j.cũ fũus.et.l.sequen.Lau.

Con cor.tex. in.§.legare.et §.fcto. insti.die.

Mulieres q̃re nõ recipiũt ordines.

Forte ẽ nota assertiõis

ꝗ Infer ro ꝙ si testator non ꝓuidit de executore testam̃ti:dʒ illud ep̃s tãꝗ pr pauperũ exeq̃ cõcor.l.nulli.C d epis.ꝛ cle.ꝛ au tẽ.de ec cle.ti.§.si quis edifica tionez.

diuisio

Monasterio relictum si sint plura cui debet̃.

Filius noster. hoc. c. habet multos intellectus ut dicit Pan. ¶ Primo ponitur quaestio. secundo provisio ibi: et quidem. ¶ Glo. seq. querit opponendo et soluit.
a ¶ Filius noster. Sed quid ad eum cum res essent aliene? Forte intererat ipsius: quia res ipse deposite fuerunt penes patrem suum vel pignori obligate. Ala.
¶ Glo. sequens distinguit an scienter vel ignoranter legetur alienum.
b ¶ Alieni. Cum quis scienter legat alienum tunc heres tenetur res redimere vel legatario precium dare si sit res talis quam vendi possit. ats non. insti. de leg. §. non solum. et §. quod autem. Si ignoranter legat rem alienam non valet legatum: nisi cum legatur coniuncte persone. C. de lega. cum alienam. et legatarius debet probare scientiam. ut in §. quod autem. et ff. de proba. verius. T.
c ¶ Rem legauerit alienam. scienter.
d ¶ Restituere. De benignitate canonica. sic xvi. q. iii. quicumque. quia de iure stricto non tenebatur reddere iuxta premissam districtionem. T. immo reddere tenebatur: sed poterat agere contra heredem si scienter res illas legasset. Ber.

Legatum rei aliene an valeat.

clesie legauit. h. d. simpliciter inherendo littere. Capitulum. v.

Filius[a] noster. F. conquestus est quod quondam P. pater suus aliqua ecclesie vestre sepulture sue gratia iuris alieni[b] reliquit. ¶ Et quidem leges seculi hoc habent ut heres ad soluendum cogatur si actor eius rem[c] legauerit alienam: sed quia lege dei non autem lege huius seculi viuimus: valde michi videtur iniustum: ut res tibi legate que cuiusdam ecclesie esse perhibentur a te teneantur que aliena restituere[d] debuisti.

Ex concilio maguntino.

¶ Heredi non adimplenti iussa testatoris ab episcopo interdicitur res a testatore relicta. h. d. inherendo littere. Capitulum. vi.

Si heredes iussa testatoris non adimpleuerit.[e] ¶ Ab[f] episcopo loci illius omnis res que eis relicta est canonice interdicatur[g] cum fructibus et ceteris emolumentis. Ut vota defuncti adimpleantur.

Ex concilio lateranensi.

¶ De bonis per ecclesiam acquisitis clerici testari non possunt. Capitulum. vii.

Cum in officiis charitatis primo loco illis teneamur[h] obnoxii/ a quibus beneficium nos cognoscimus recepisse: econtra quidam clerici cum ab ecclesiis suis multa beneficia perceperint bona per eos acquisita[i] in alios transferre presumunt. ¶ Hoc igitur quia antiquis canonibus[k] constat inhibitum: nos indemnitati ecclesiarum providere volentes: siue intestati decesserint siue aliis conferre voluerint penes ecclesias[l] eadem bona precipimus remanere.

Alexander tertius.

¶ Moderatam elemosinam de bonis per ecclesiam acquisitis clerici facere possunt etiam in egritudine constituti. Capitulum. viii.

Ad hec presentibus innotescat quod clerici de mobilibus[m] que per ecclesiam sunt adepti: de iure testari non possunt[n]. ¶ Uiuentes tamen et sui compotes moderate valent aliquid de bonis ipsis non ratione testamenti

heres non adimplens voluntatem defuncti priuatur successione relicta tamen sibi legitima. C. de fideicom. auten. hoc amplius. et prevalet lex in hoc casu canoni. † In hoc tamen videtur Inn. concordare predicto canoni: silvester. et huic decre. de voto. licet. i fi. ubi de hoc. Sol. istud ideo contingit: quia regnum diuidi non potest: sicut nec alie dignitates. de preben. maioribus. et in consti. frederici de feudis. §. preterea. Et hic non dicitur expresse: quod priuentur heredes sed interdicatur eis quicquid relictum est: ut sic indirecte compellantur adimplere voluntatem defuncti vel reducitur ad auten. ut saltem reseruetur heredibus legitima: ut in au tenti. de here. et fal. §. primum. et §. si quis non implens. col. i. alias autem videtur dicere: quod heres qui relicta ad pias causas conferre distulerit totum amittere debet. in aut. de ec. tit. §. si quis autem pro redemptione. §. si autem qui. coll. ix. Et in isto casu potest intelligi hec decreta. et hoc intellige in extraneo herede. Ber.

† Adde glo. huic con si. l. c. 13 in glo. fi. de vo. et vo. redemp.

divisio ¶ Si heredes. Uario modo potest intelligi ut dicit Pan. ¶ Primo ponitur excessus. secundo provisio ibi. ab episcopo. tertio ratio ibi. ut vota. Ab.
e ¶ Adimpleuerint. Infra annum. C. de fideicom. auten. hoc amplius. de eo. nos quidem.
¶ Glo. ista signat contrarium et soluit.
f ¶ Ab episcopo. C. de testa. consulta diualia. contra solu. publicatio testamenti non pertinet ad episcopum ut ibi dicitur pertinet tamen ad eum testamenti defensio siue executio testamenti ut voluntas defuncti seruetur. ff. de peti. heredi. l. hereditas. §. si defuncto. ar. de eo. nos quidem et de eo. iohannes. et hoc precipue in his que ad pias causas relinquuntur. de eo. tua.
¶ Glo. seq. reci. q. q. an filius non adimplens etc. et ponit concor. iuris canonici et ciuilis.
g ¶ Interdicatur. Secundum legem antiquam heres qui non adimplebat voluntatem defuncti priuabatur omni successione. C. de fideicom. l. ult. et xi. q. i. silvester. Hodie autem tenet hoc in extraneo herede: sed filius institutus

Filius non implens voluntatem defuncti an debeat successione priuari.

divisio ¶ Cum in officiis. ¶ Primo ponitur excessus. Secundo provisio ibi: hoc igitur. Ab. si.
h ¶ Teneamur. Donatarius enim donatori naturaliter est obligatus ad antidota. ff. de peti. hered. sed et si lege. §. consuluit. viii. q. i. illud. Ala.
i ¶ Acquisita. Quod enim acquirit sacerdos vel quilibet alius clericus intuitu ecclesie ad ecclesiam pertinet. de e. quondam. et de eo. ad hec. et c. quia nos. ff. de castren. pecu. l. castrense. et xii. q. ii. c. i. et ii. de quibus canonibus hic loquitur. Tan.
k ¶ Canonibus. xii. q. ii. placuit. et c. quicumque. et q. v. obitum. et quasi per totum.
l ¶ Ecclesias. Sic de eo. sequentibus. de quibus canonibus hic loquitur. Ber.

divisio ¶ Ad hec presentibus. Distinguit: et secundum membrum ibi. viuentes. Ab.
m ¶ De mobilibus. Multo fortius nec de immobilibus.
n ¶ Non possunt. In morte tamen possunt largiri tam consanguineis quam aliis extraneis intuitu seruitii recepti de mobilibus. de eo. relatum. §. licet. et xii. q. ii. ecclesiasticis. Tan.

¶ Glo.seq.alle.ū.iura ⁊ tria in ḣtiū ⁊ remittit.
a ¶ Erogare. Arg. ꝙ admittiť quis vna via q̄ñis alia appellať.j.q.ij.c.j.ff.de inoffi.testa.papinianus §.ſi quo. Ar. ḣ. ṡ.de ꝓcu.tuc.vbi de hoc.⁊.ff.ḋ admi.tu.ſcire.⁊.ff.de bo.liber.q̄ritur.

ꝙ ꝓ hoc.c.qḋ gñaliť loquitur: derogať oib⁹ legib⁹ q̄ dicūt min⁹ ſolenē volūtatē nō valere qḋ nō credo: qꝛ nō eſt veriſiſe ꝙ dñs papa voluerit vnico ꝟbo legib⁹ derogare.ar.C.de iof.teſt.ſi qñ.⁊.ṡ.de elec.eccľa vrā nec forte poſſet tollere leges q̄tū ad eos q̄ nō ſunt de ſua tꝑali iuriſdictiōe.ar.ṡ.ḋ ap.ſi duob⁹.⁊.ṡ.de iudi.nouit.q̄ legeſ ne dd falſitatis in teſtō.ꝯmitteref/voluerūt ꝙ cert⁹ nūerus teſtiū adhiberef. C.ḋ fideicō.l.vl. Ita et credo ꝙ i hoc locū habeat ſup relictis eccľe ſiue ad pias cāſ fauore religiōis .ſ.c. ꝑx.ſi c̄ ñ derogabiť legib⁹. Ul dic ꝙ papa ſtatuit hoc tm̄ i hiſ obſuandū i qb⁹ hꝫ tꝑalē iuriſdictiōeꝫ: qꝛ q̄tū ad illos potuit legib⁹ derogaf. Cui tamiſta vellē. ptinet ad papaꝫ q̄ ad vtrā ꝙ iuriſdictionē. ſꝫ veri⁹ vř qḋ ꝑmo dixi. Alij volūt diceř q̄ſi agaf in foro ſeculari ſuāda eſt legalis ſolēnitaſ. Si in eccľaſtico ſtabiť iſtiſ decř. ſꝫ pri⁹ dictū magis placet.

Iuſ canonicū an derogetciuili circa teſtōꝫ cōpoſitionem

Deut.xvij.

Q Uia nos.

Diuiſio

¶ In prima poniť deciſa q̄ſtio. In ſcḋa diſtinguēs reſpōſio ibi. conſultationi. Ab.
b ¶ Diſponē. xij.q.ij.c.j.⁊.ij.⁊.j.c.ſtatū §.ceterū.⁊.c.requiſiſti §.illud.B.
c ¶ Teſtamentū. Clerici ei de reb⁹ eccľe nullū poſſūt facere teſtamentū. cū eorū ꝓprietas non ſit ſua: cū ſolum vſum habeāt: ſꝫ tm̄ victū ⁊ veſtitū ꝯtenti eſſe debēt.xij.q.j.clericos q̄.⁊.c.duo.⁊.x.q.ij.epſ.⁊totū ſupfluū.erogandū eſt pauperibus.xij.q.j.c.vl. moderatā tñ donationē cā ſeruitū recepti faceř poſſunt.ſ.c.relatum §.licꝫ.cum quaſi filiofamilias ꝯpareť q̄ nō pōt facere teſtamētū niſi de caſtrēſi peculio.C de aſſeſ.l.vl.⁊.C de aduo.diuer.iudi.l.fou.B.

Teſtamentū an poſſit ꝑ clericos fieri.

ſed elemoſyne intuitu erogare[a] in egritudine conſtituti.

I dem vigilenſi epiſcopo.

¶ De bonis ꝓprijs vel acq̄ſitis intuitu gloꝛie clerici teſtari poſſunt de acq̄ſitiſ intuitu eccleſie/non. Capitulum.ix.

Q Uia nos: ⁊ ifra. ¶ Cōſul.t.t.r. ꝙ lꝫ clerici de his q̄ ꝑſne ſucceſſiōis vel cognatiōis iruitu aut de artificio ſunt adepti ſeu dono conſanguineoꝝ aut amicoꝝ non hito reſpectu ad eccľiaꝫ ꝑuenerūt ad ipſos libere diſponere[b] valeāt: de his tñ q̄ cōſideratione eccľie ꝑceperunt: nullum de iure pñt facere teſtamētū[c]. I dē hoſtieñ.epō.

¶ Ualet teſtamentū qḋ parrochianus facit coram pbr̄o parrochiali ⁊ duob⁹ teſtib⁹. nec valet contraria cōſuetudo.h.d.inherendo verbis litere. Capitulum.x.

C Um eſſes in noſtra ꝑſentia conſtitut⁹/ ꝓpoſuiſti talem in tuo epātu conſuetudinē obtinere: ꝙ teſtamenta q̄ fiunt in vltima volūtate penitus reſcindanť: niſi cum ſubſcriptione.vij.vel.v. teſtiū fiant/ ſm ꝙ leges[a] humane decernunt. ¶ Qꝛ vero a diuina lege/et ſanctoꝝ patrū inſtitutis/ ⁊ a generali eccleſie conſuetudine id noſciť eſſe alienū. cum ſcriptum[e] ſit ꝙ in oꝛe duoꝛuꝫ vel trium teſtiū ſtet omne verbū: pꝛeſcriptā ꝯſuetudinē impꝛobam⁹[f] et teſtamenta q̄ parrochiani coꝛam pbr̄o ſuo et tribus vel duabus alijs perſonis idoneis in extrema fecerint voluntate: firma decernimus permanere ſub interminatione[g] anathematis ꝓhibentes ne quis huiuſmodi audeat reſcidere teſtamenta.

I dem iudicibus velleneñ.

¶ Ualet vltima voluntas ad pias cāſ coꝛā duob⁹ teſtib⁹. et eſt caſus ſingularis. Ca.xj.

R Elatū eſt ꝙ cum ad veſtrū examē ſuper relictis[h] eccleſie cā deduciť: vos niſi.vij.vel.v.idonei teſtes interuenerit: inde poſtponitis iudicare: et ifra. ¶ Mādam⁹ quaten⁹ cum aliqua cā talis ad veſtrū fuerit examen deducta: eam non ſm leges ſed ſm decretoꝝ[i] ſtatuta tractetis tribus aut duobus legitimis teſtibus req̄ſitis. ¶ Qm̄ ſcriptū eſt. In oꝛe duoꝝ vel triū teſtiū ſtat omne verbū.

¶ Glo.ſeq.ar.ſignat ḣuiſ ⁊ ſol.
g ¶ Sub interminatiōe. Et ita vř ꝙ q̄ ꝯ faciat ſit excōicat⁹.ṡ.ḋ loca.c.j.quā decre. tenem⁹ cāo nē late ſnīe: ⁊ſūt

Deut.xvij. Joh.viij.

C Um eſſes. ¶ Hoc ca. legiť varijs modis. Cōmūis diuiſio. Pꝛio narrat factū.ſecūdo ꝓuidet ibi.qꝛ vero. Ab.
d ¶ Leges.C.ḋ teſt.ſi vn⁹.l.vl.⁊.l.hac ꝯſultiſſima.B
e ¶ Scriptum.in.l.moſaica: ⁊ in euāgelio.ij.q.iiij.c.j.⁊.ṡ.de teſt.licet vniuerſis.Ber.
¶ Glo.ſeq.rect.ꝑ.q.an etiā circa nō pias valeat teſtamētū nō hñs debitū nūerum teſtiū .ponit opi.ꝙ nō ⁊ hāc appꝛobat ponit opi.cōtrariam ꝙ valeat: quā reprobat demū ſubdit duas alias opi.
f ¶ Impꝛobam⁹. Sup relictis eccľie decre.iſta intelligiť ꝑ ſequētem: qꝛ de eodem facto ⁊ eiuſdem loci loquunť. nam i his q̄ pietatis cā relinquūtur min⁹ ſolennis volūtas ſufficit: ſicut ⁊ iter liberos.C.de teſt. hac cōſultiſſima §.ex ipfecto.C.fami.her.l.vlti.⁊.C. de fideicō.l.vlti.in his em̄ ceſſat falcidia.C.ad.l.fal. auē.ſiir.⁊ in auē.de ec.ti.§.ſi nauūt.col.ix.⁊ i his canonica poꝛtio nō deduciť.ſ.eo.ti.c.vl. Quidam tñ dicūt ibi quaſi eadē ꝟba q̄ ēt.lxiij.di.ſalonitane. Ar. ꝯtra .ſ.de iurepa.relatū i ſi.vbi de hoc. Nō credo ꝙ ſit canon late ſnīe: ſed ferende per.c.relatum.B.

R Elatū. ¶ Pꝛimo poniť factū reprehenſibile qḋ ſecūdo corrigi mandat ibi: mādamus. ⁊ mandatum tertio ꝓbat ibi. quoniam. Ab.
h ¶ Relictis eccľie. Ad hunc caſum reſtringe.c. ꝑxi. ṡ.e. in q̄ fauore eccľie ſufficiūt duo vel tres teſtes: ita ꝙ vnus ſit pbř de predictis. Um.
i ¶ Decretoꝝ. q̄ dicūt ꝙ in oꝛe duorum vel triū teſtiū ſtat oē ꝟbū.ij.q.iiij §.j.⁊.c.j.⁊.xlviij.di.qm̄ multa. Sic no.cās vltime volūtatis defunctoꝝ ad eccľaſtici cū iudicē ꝑtinē.qḋ verū eſt in relictis eccľie ⁊ pauperib⁹.xiij.q.ij.clerici.⁊.c.qui oblationē.C.ḋ epiſ.⁊ clerici.nulli licere. T.ꝑ q̄ eo.ꝯfirmaf qḋ dixi.ṡ.ſ ꝑxi.cap. quod tñ de relictis ad pias cauſas intelligēdum eſt.

quod hic et ibi dicitur. Ber.

diuisio — Relatum est. ¶ Quinque sunt partes. secunda ibi nomine. tertia ibi: licet. quarta ibi ceterum. quinta ibi: quia vero et venit hoc. c. ad declarationem. c. cum in officiis. s. eo. Abbas siculus.

Et aduerte quod iste tex. est multum allegabilis et frequentatur tam per canonistas quam legistas et est breuis decisio sed aliquantulum obscura ideo nota bene ipsum et tene menti quia quotidianus. Abbas.

k ¶ In secunda. Primam habes. J. de verbo. sig. cum ibi.

Idem electo et capi. cassan.

¶ De propriis potest testari clericus. in acquisitis per ecclesiam etiam si sint mobilia/succedit ecclesia vel successor: potest tamen aliqua seruitoribus vel pauperibus elargiri. si autem defunctus habet plures ecclesias vel beneficia fiat eque diuisio inter illa. Capitulum. xii.

Relatum est auribus nostris quod quia statutum in latera[a]. concil. vt bona per ecclesiam acquisita ad eam in clericorum obitu deuoluantur: dubitatis an hoc sit de immobilibus tantum vel de mobilibus sentiendum: et infra. Respondemus quod generaliter bona[b] quelibet per ecclesiam acquisita eis debent iuxta lateran. concil. post acquirentis obitum remanere[c]. ¶ Nomine autem ecclesie non[d] epus vel successor clerici morientis vbi est collegium clericorum sed cõis congregatio[e] intelligitur: que rerum illarum distributionem debet canonicam et curam habere. Ubi autem in loco defuncti tantum est vnus[f] ordinandus: is ea bona (sicut et alia ipsius ecclesie) in dei timore dispenset. ¶ Licet autem mobilia per ecclesiam acquisita de iure in alios pro morientis arbitrio transferri non possunt consuetudinis tamen non est improbande vt de his pauperibus et religiosis locis: et illis qui viuenti seruierant siue sint consanguinei siue alii: aliqua iuxta seruitii meritum conferantur[g]. ¶ Ceterum que ex hereditate/ vel artificio: aut doctrina proueniunt: distribuentur pro arbitrio[h] decedentis. ¶ Qui vero nonnulli in diuersis ecclesiis beneficia possident: diuidantur que habuerant per estimationem congruam[i] inter ipsos.

Innoce. iii. altissiodoren. epo.

¶ Tenet testamentum si quis extremam voluntatem suam alterius dispositioni committit: et dicitur testatus ad pias causas. h. d. sm intellectum notabiliorem. Capitulum. xiii.

Cum tibi de benignitate: et infra. ¶ In secunda[k] questione dicimus quod qui extremam voluntatem in alterius dispositione[l] committit non videtur decedere intestatus. Idem. T. t. sancti laurentii in lucina pbro cardinali.

¶ De relictis ecclesie petit episcopus partem suam/ licet aliquid fuerit sibi a testa-

¶ Sio. seq. reci. p. q. an iste vere sit testatus et soluit et distinctionem ponit.

l ¶ Dispositione. Licet de benignitate canonica videatur testamentum fecisse reuera non est testatus quia nullum est testamentum vbi nomen heredis non exprimitur. C. de test. l. iubemus §. quod si non fuerit obseruatum: circa fi. et ff. de his que in testamento dele. pri. et institutio heredis totius testamenti est fundamentum. vt insti. de le. §. an heredes. sed sicut nutu potest aliquid relinqui. C. de fideicom. et in epla. ff. de lega. iii. nutu. et sicut nutu deprehenditur voluntas obmutescentis. xvi. q. vi. d recedunt sic nutu de equitate canonica fit testamentum sicut et sufficit ad locutionem alterius quod quis annuat testibus presentibus. et dicitur decedere testatus: et tale testamentum dicitur nuncupatiuum. C. de test. fac. pos. hac consultissima. Licite quidem potest quis voluntati alterius committere factionem testamenti sui. l. an quis sit ei heres. Distinguitur tamen: quia aut in voluntatem heredis committo factionem testamenti aut in voluntatem alterius: si in voluntatem heredis licite possum licet expresse eius voluntati committam. ff. de cõdi. insti. Abba hec: sed si confero in expressam voluntatem alterius: non valet. vt si dicam instituo heredem quem titius voluerit. ff. de here. insti. illa institutio. et l. si quis sempronium. et l. captatorias immo captatoria. l. adulatoria appellatur talis institutio. C. de test. milit. captatorias. secus si tacite. ff. de here. insti. ille aut institutiones vt si dicam instituo te heredem: si titius ascenderit capitolium vt. ff. de here. insti. si quis sempronium. et ff. de condi. et demon. l. nonnullis. Sed legatum potest committi arbitrio alterius tacite. ff. de le. ii. l. j. sed alterius arbitrio expresse non potest committi. ff. de le. j. l. captatorie. et l. predic. Et incerte persone bene potest instituti heredes vt instituo pauperes heredes. C. de epi. et cleri. si quis ad declinandum. et. l. nulli. Jo.

Nutu aliquid fieri potest.

Testamenti factio an possit committi alterius arbitrio.

a ¶ Lateranen. concilio. s. e. cum in officiis.

b ¶ Bona. ar. indefinite dictum generaliter accipiendum. xix. dist. si romanorum. j. de puuile. quia circa. J. de verbo. sig. cum tibi. et c. quererentur et ff. de contrahen. emp. l. iii. et ff. de ser. vrb. predio. si seruitus.

c ¶ Remanere. re. sic. xii. q. ii. per totum.

d ¶ Non epo. Qui tamen est in ecclesia et ecclesia in epo. vii. q. i. scire

e ¶ Congregatio. Hic bene dicitur xii. q. ii. de laicis et. C. de her. dec. l. j. et ii. Lau.

¶ Sio. seq. querit et soluit: verum querit. ponit opi. et distinguit.

Epi bona ad quem deuoluantur eo mortuo.

f ¶ Unus. Sed nunquid bona epi debent deuolui ad collegium maioris ecclesie moriente epo? Dicas quod non: immo reseruanda sunt successori. xii. q. ii. hec hui' placuit. et. c. de laicis. et. c. illud. Nunquid est idem in bonis archidiaconi? Dicunt quidam quod non sed collegio ecclesie deuoluuntur. Alii dicunt et melius: si bona archidiaconatus distincta sunt et diuisa a rebus canonicorum: tunc successori seruari debent. argu. s. de rescrip. edoceri. si vero cõia sunt oia bona archidiaconi et canonicorum tunc ad capitulum deuoluuntur. ar. ii. q. ii. quia cognouimus: et J. de deci. cum in tua. et vii dist. que contra mores. T.

g ¶ Conferantur. Sic. s. e. ad hoc. non ita amare istud prohibitum est sicut dicit lex. de dona. inter vi. et vxo. ff. de dona. inter vi. et vxo. si id quod. §. si quis serui operas. L.

h ¶ Pro arbitrio. s. eo. quia nos.

i ¶ Congruam. Ut ei plus detur a quo plus percipit: videtur tamen attendendum vtrum vni etiam plus seruierit quam alteri. ar. s. de fen. c. i. et ar. s. de prebe. cum sm apostolum vbi dicit qui altario seruit viuere debet de altari. ergo si non seruiuit: vel si parum seruiuit plus et tenetur restituere. L.

Cum tibi. ¶ Uario modo legitur. Primo ponitur decisa consultatio. secundo responsio ibi. in secunda.

diuisio

Officiū. ¶ Cōmunio diuisio. secunda pars ibi: cō sultationi. Abbas siculus.

a ¶ Legitimā. Quia fm variā locoꝝ consuetudinē varia est ꝛ diuersa. j. de sepul. certificari. Uin.

b ¶ Cōditione. Cōditio quid sit ꝛ modus tractat. j. de cōdi. ap. in. c. verum.

decernimus. ꝛ. c. de his.

i ¶ Indulgētijs. j. de sepul. in p̄sentia. ꝛ. j. e. c. vlt. B.

Requisisti. ¶ Diuidit. nā primo q̄stio. scđo gñalis solutio ibi: ꝛ q̄dē. tertio sp̄alis ibi: sed cōsiderādū ꝛ ibi distinguit quattuor mēbra que patent in textu.

tore relictum: nisi eo modo et non in fraudē fuerit relictum a testatore q̄ maneret ea parte contentus: ꝛ legatū agnouerit. Capitulum. xiiii.

Officij: ꝛ infra. Scđo q̄si uisti. cū q̇s in testamento relinq̇t epo propriā portionē: et alia multa monasterijs vel ecclesijs: vtrū ep̄s ex illis legitimam[a] possit petere portionē: et infra. ¶ Cōsul. t. t. r. q̄ si portionē illā cū cōditione[b] legauit epo vt esset illa sola cōtentus: ꝛ ep̄s acceptauit qꝛ p̄ hoc alijs renunciasse[c] videt: de ceteris nō poterit exigere portionē. Qđ si eam ipsi absolute[d] reliquit portionem ibi debitā poterit nichilominus de ceteris vēdicare[e]. Si ỽo cōstiterit[f] q̄ in fraudē modicū constituit mortuariū: vt in ceteris ep̄s portione debita fraudaret[g] (qꝛ fraus et dolus alicui patrocinari nō debet) † ep̄s portionē ex illis poterit exigere a canone[h] constitutam saluis indulgētijs[i] roma. pon. que quibusdā regularibus sunt cōcesse. Idem.

¶ Relictū epo contemplatione persone nō diuiditur cum ecclesia cathedrali. sec⁹ si contemplatione ecclesie: siue nichil relinquatur ecclesie: siue aliquid siue coniunctim: siue separatim. Si autē soli ecclesie est factū relictū: ep̄s habebit portionē canonicā. Presumitur autē relictum contemplatione ecclesie factū quādo fit ab extraneo habēti administrationē: secus si fiat ab administrationē nō habenti. Cū ecclesijs ỽo inferioribus ep̄s nō diuidit sibi relictū: qꝛ nō est sibi tāta cōmunio cum ecclesijs inferioribus sicut cū cathedrali. Capitulum. xv.

Requisisti de his q̄ testator pro aīa sua legat in vltima volūtate/q̄liter sint inter ep̄m ꝛ ecclesiam diuidenda. ¶ Et quidem regulariter verum est q̄ ep̄s dꝫ de his fm diuersas consuetudines tertiam[k] vel quartā[l] portionem habere. ¶ Sed cōsiderandū est diligenter vtrum testator leget hoc mō: relinquo istud episcopo an relinquo istud ecclesie vel relinquo istud epo et ecclesie[m]: an relinquo istud epo et illud[n] ecclesie. In primo casu distinguēdū est vtrū relinquatur episcopo ab extraneo aut propinquo. Si ab extraneo generaliter verum est q̄ presumit[o] esse relictū intuitu ecclesie nō persone. vnde cathedralis ecclesia de illo potest canonicā petere portionem. quemadmodum episcopo competit sua portio si aliquid ecclesie[p] relinquatur. ꝛ hoc verū est/nisi testator exprimat q̄ velit illud tātū esse epi[q] non ecclesie: in quo casu seruāda est dispositio testatoris. sec⁹ aūt si exprimat[r] q̄ velit esse illud tantū ecclesie nō

c ¶ Renūciasse. ff. de inoffi. te. si pars. §. vlti. et l. seq. et. l. vlti. et C. eo. titu. l. parētibus. Ber.

d ¶ Absolute. Cū eni absolute reliquit pōt ep̄s vtrūq̄ consequi. j. c. pxi. et videt hoc notare: qꝛ si ep̄s dedit simpliciter aliquod beneficiū ei qui prius habebat aliud non videtur ei prius ademisse. ff. ad muni. l. municeps. Lau.

¶ Glo. se. ar. alle. iij. iura ꝛ duo in contrarium.

e ¶ Uēdicare. Ar. q̄ recipiēdo vnū nō intelligitur aliū renunciasse nisi hoc sit dictū. ff. de. ac. ꝛ obli. l. quotiens. si vxor recipiēs legatū nō intelligitur renūciasse doti. C. de rei vxo. act. l. vna. §. sciendū ar. C. de pac. conuen. si mulier. argu. cōtra. ff. de inoffi. test. l. vlti. et. ff. ad. l. falci. l. si debitor.

f ¶ Cōstiterit. Etiam opponēdo conditionem aut si ipsaꝫ acceptauerit: si post ea de fraude cōstiterit. qꝛ nō potuit testator auferre illā parteꝫ epo que ei ex cōstitutione debetur. j. c. proxi.

g ¶ Fraudaretur. Uidetur tamen q̄ agere debeat ad supplemētum epo in hoc casu. si minus ei reliquit legitima portione. C. de inoffi. testa. si quādo. §. generaliter. ꝛ. l. omnino. qꝛ nō admittit grauamē ista portio sicut nec quarta debita de iure nature. argu. ff. de adop. si arrogator. §. sed an impuberi.

h ¶ Canone. Loquitur de illis canonibus. x. q. ō. j.

† Concor. lex heres me⁹. ff. de cōdi. ꝛ dmō. ꝛ. l. ꝛ in fraudē ff. de iure fis.

k ¶ Tertiam. x. q. j. decernim⁹ ꝛ. c. de his. ꝛ. j. de sepul. c. j. B.

l ¶ Quartā. xij. q. ij. nobis cōcesso. ꝛ q̄ttuor. ꝛ j. de sepul. cū super. Quāq̄ etiaꝫ medietas appellat. j. de sepul. c. ij. ꝛ. x. q. ō. j. antiquos. In his eī loci consuetudo seruāda est. j. de sepul. certificari. Capitula tamē q̄ dicūt res ecclesie diuidēdas in q̄ttuor partes ꝛ de matricib⁹ ecclesijs loquuntur. Uin.

m ¶ Ecclesie. coniunctim.

n ¶ Illud ecclesie. separatiꝫ. Ber.

o ¶ Presumit. Presumptiōe iuris non de iure. vñ p̄batio in cōtrarium admittit † puta si longa et magna fuit dilectio. xij. q. iij. c. ij. sed econuerso si relinquit a propinq. p̄sumit relictū intuitu p̄sone. j. e. ca. §. siue ecclie. ꝛ. j. eo. qꝛ nos. xij. q. iij. c. j.

p ¶ Si aliqd ecclie. hic explicat scđm mēbrū distinctiōis. B.

q ¶ Epi. i. proprium.

¶ Glo. seq. querit obijciēdo ponit sol. Lan. sed aliter soluit.

r ¶ Exprimat. Sed que est ratio diuersitatis q̄ quādo relinquit aliquid ecclesie tm̄ q̄ ep̄s habet inde suā partē: ꝛ si relinquat epo tm̄: ecclesia nichil habet: cū ep̄s sit i ecclesia ꝛ ecclesia in epo. vij. q. ō. j. scire? Lan. dixit hoc euenire propter iuris impossibilitatem qm̄ ius nō offenditur si epo legetur tm̄: sed si tm̄ legaret ecclesie secluso episcopo. ex hoc offenditur ius. argu. ff. de lega. j. nemo potest. Uel potest dici q̄ nomine ecclesie intelligitur

† Concor. no. i aut. ꝫ iam necesse. C de dona. añ nupti. gl. in. l. iusiurandū regentis. §. fere. ff. de pac.

Ecclie relictū diuidit cū epo nō aūt epo relictū cū ecclia.

epi: qr priuata dispositio testatoris non potest generalē ↄstitutionē canonis[a] imutare. Nec est[b] cōtrariū qḋ in canone legit᷑: videlicet ꝙ pontifices quib⁹ ab extraneis aliquid/aut cū eccl'ia/aut sequestratim dimittit᷑/aut donat᷑: (qr hoc ille q̄ donat ꝓ redemptiōe aīe sue: nō ꝓ ↄmodo sacerdotis ꝓbat᷑ offerre) nō q̄si suū ꝓpriū sꝫ q̄si dimissū eccl'e int' facultates eccl'e ↄputabūt qm̄ hoc ē verū cū testator ita seq̄stratim legat illḋ epo: qḋ nō exprimit/vtꝝ velit ad epꝫ tm̄ nō ad eccl'iam pertinere. Si ꝟo relinquat᷑ illud epo/a ꝓpinquo[c] nō p̄sumit᷑ esse relictū: nō intuitu eccl'ie sed ꝑsone[d]. nisi forte ↄtrariū ꝓbaret᷑ ⁊ de isto nichil pōt eccl'a petere in vita eius. ¶ Qḋ si[e] relinquat᷑ epo ⁊ eccl'ie: de illo iter ipsos canonica est diuisio faciēda. ¶ Si ꝟo[f] istud epo ⁊ illud eccl'ie relinquat᷑: siue eq̄lia siue ineq̄lia sint relicta: reducēda sunt ad diuisionē canonicā inter epm̄ ⁊ eccl'iaꝫ cathedralē: nisi ambo velint eē testatoris dispositione[g] contenti[h]: quā ꝓpter vltime volūtatis fauorē satis decēs[i] ē obſuare: vbi neq̄ fraus interuenit neq̄ dolus / nec quisq̄ nimium defraudaret᷑ debita portiōe. Sec⁹ āt ē si aliq̄d leget᷑ epo: ⁊ aliq̄ capell'/vel monasterijs: aut alijs pijs locis nā in hoc casu qḋ legat᷑[k] epo ei⁹ est p̄cipuū cū eccl'a cathedrali: queadmodū si cuilibet alij legaret᷑: et de illis[l] q̄ alijs legant᷑: portionē canonicā[m] nihilomin⁹ obtinebit. qm̄ nō est[n] tāta cōio iter epm̄ et iter capellas ⁊ monasteria seu alia pia loca: quanta[o] est inter epm̄ ⁊ ecclesiam cathedraleꝫ cui ē spūali ↄiugio copulat᷑. vn̄ q̄ acquirit[p] eps nō illis sed isti tm̄ acq̄rit. ¶ Illud autē[q] est generaliter obſuādum circa eū q̄ pōt ꝓpriū possidere prelationē vel administrationē eccl'ie nō habētem[r]: ꝙ si ei aliq̄d relinquat᷑ spāliter nō solū a ꝓpinquo: verūetiaꝫ ab extraneo: itelligit᷑ eē relictū. nō intuitu eccl'ie sed persone: nisi ꝓbatio in cōtrariuꝫ appareret: et idcirco de illo nec eps/nec eccl'ia pōt in vita[s] ei⁹ sibi aliq̄d vēdicare: et hoc itelligit᷑ eē verū cū fraus

eps tāq̄ caput. ⁊. ḋ his q̄ fi. a p̄la. sine consen. capi. c. nouit. ⁊ cū scribit᷑ capitulo scribit᷑ decano q̄ est caput capituli. ⁊. de cōcessi. ꝑben. post electionē. sicut q̄ p̄est exercitui de ip̄o exercitu intelligit᷑. ff. de his q̄ no. infa. l. ij. ff. q̄s et a quo appel. l. j. §. si preses. et appellatiōe familie princeps continetur ff. ḋ verb. sig. familie. Noie vero epi quādoq̄ non intelligit᷑ ecclesia vt i eo qui renūciauit ep̄atui. ⁊. de trāsla. inter corporalia ⁊. ⁊. de eo qui renūci. episcop. c. j. Et cū aliq̄d dat᷑ ecclesie nulle ꝑsone determinate itelligit᷑ dari ergo episcop⁹ ḋ inde habere debet partē cū sit caput eccl'ie. sed cū relinquit᷑ tm̄ ep̄o intuitu tm̄ ꝑsone ipsi⁹ relictū intelligit᷑ et ideo ecclesia nichil inde habebit immo episcopus inde pōt facere testamētuꝫ ⁊. eo. qr nos.

a ¶ Canonis. xij. q. iij. pontifices. ar. x. q. j. sic quidā. ⁊. xvj. q. j ad hoc. sic nemo facere pōt ꝙ i testamento suo leges locū habet᷑ nō possint. ff. de leg. j. l. nemo potest. ff. de pac. inter debitorē. ⁊. l. ius publicuꝫ. ff. ad. l. fal. qḋ ḋ bonis. i. rh. C. ḋ cōdi. inser. l. ij. de fo. cōpe. si diligēti. ⁊. de sen. excom. cōtingit. ⁊. ⁊. eo. tua.

¶ Glo. se. distinguit int' donata ⁊ legata ⁊ alle. Fri.

b ¶ Nec ē. Hic respōdet tacite q̄stiōi q̄ posset fieri per canonē illū. xij. q. iij. pōtifices. cui⁹ verba hic ponunt᷑. et hec distictio sumitur ab illo canone. ⁊ lꝫ relinquat᷑ ep̄o sub ꝓprio noie. p̄sumit᷑ tm̄ intuitu ecclesie relictū eē. ff. de annu. lega. l. annua. qḋ intelligit᷑ circa relicta i vltima volūtate ab extraneo: sec⁹ si aliquid detur ep̄o inter viuos: tunc p̄sumit᷑ intuitu amicicie datum aliq̄d. † puta si longa dilectio et amicitia fuit inter eos vel propter spē alicuius remunerationis. Arg. ⁊. xij. q. ij. sancim⁹ ⁊ c. precedēti. Item aliud est dicere relinquo hoc eccl'ie: ⁊ aliud. relinquo hoc canonicis. In primo casu reliquit᷑ eccl'e. in scḋo nō. Arg. ⁊ ff. de re du. ciuib⁹. Jo. ff. ḋ ↄdi. ⁊ demō. l. municipib⁹. hoc verū est. s. qḋ dr in. c. pōtifices. s. ꝙ eccl'ia habeat

† Adde ad hoc l. j. ⁊ ibi bar. ff. de reb. du. ⁊ in aut. licētiā. C de sacrosan. eccle.

partē suā de his q̄ legant᷑ ep̄o. et illud hoc nō referas ad primū dictū: sed ad superius. Ber.

¶ Glo. se. reci. p. q. et ponit duas opiniones.

c ¶ A ꝓpinq. vsq̄ ad quartū gradū. C. ḋ epi. ⁊ cle. aut. licētiā. ⁊ in auc. de ecc. ti. §. interdicim⁹. coll'. ix. ⁊. ⁊. ḋ consang. et affini. non debꝫ. Quidam dicūt vsq̄ ad. vij. cuꝫ canō distiguat. h. vt. xij. q. iij. c. j ⁊. ⁊. ⁊. ⁊. c. qr nos. Vin.

d ¶ Persone. Quare nihil debet ecclesie. ar. ff. ḋ pet. her. itē veniūt §. itē nō solum.

e ¶ Qḋ si. tertiū mēbrū distictionis. T.

f ¶ Si vero. Quartū mēbrū diuisionis.

g ¶ Dispositiōe. Fauore vltime voluntatis xiij. q. ij. ca. vl. ff ꝓ socio. cū duobus. al'i icipit. si inter fratres §. idē rn̄deo. Jo.

h ¶ Contenti ⁊. c. pxi.

i ¶ Decēs est Sed nō necessariū. decēs em̄ ē vt ꝓ modico nō ↄtēdat. ff. loca. si merces §. vis maior. ⁊. l. hitatores. ⁊ nō multū operat᷑ repetitio ꝟbi hoc. s. cū dr reliquo hec ep̄o et reliquo illud ecclesie. L.

Modis cū non sit cā lis.

k ¶ Legitur Qr hoc ē ei⁹ p̄cipuū. ⁊ diuidi dꝫ illud cū eccl'ia cathedrali. Vin.

l ¶ De illis. s. monasterijs vel capellis.

m ¶ Canonicā. s. tertiam vel quartā: vt dicitur in prin. ca. ⁊. ⁊. e. ca. pxi.

n ¶ Non est. Hec est ratio quare secus est. B.

o ¶ Quāta. Ar. ꝙ non dr de gremio ecclesie q̄ eligitur de minorib⁹ ecclesijs licet sit eiusdē ciuitatis. argu. ⁊. de ver. sig. cum clerici.

p ¶ Acquirit. xviij. q. j. c. j.

q ¶ Illud aūt. quod sequitur.

r ¶ Habentem. Siue habeat beneficiū ecclesiasticum siue non. Vin.

s ¶ In vita ei⁹. Post mortem bene si intestat⁹ decedat. ar. ⁊. de succes. ab intesta. cū dilectus. ita tamen ꝙ nō habeat ꝓpinquos. xij. q. vlti. c. vlti. et in auc. de ec. ti. §. si q̄s aūt. col. ix. et. xij. q. j. sint manifeste. ⁊. xij q. ij. ep̄us qui filios.

dimisso

Rainutius. ¶ Primo ponit̃ factū. Scdo auditoris dati p papā pnunciatio ibi: cū aūt. Tertio pnūciatiōis p papā pfirmatio ibi: nos igit̃. prīa et secūda partes subdiuidi pñt. z ptes patent in textu. Ab.

a ¶ Rainucius. Ad intelligētiam hui⁹ decre. pone q tota hereditas Rainucij valuit. iiij. oib⁹ cōputatis in quibus Clera mater ipsi⁹ habuit tertiam partem scz. xviij. que tertia deducebatur iure lōgobardorū. modo remanent. xxxvj. in q̃b⁹ adelasia vxor ipsi⁹ R. habuit similiter tertiaz partez. s. xij. que tertia similit̃ deducebatur iure etiam lōgobardoruz. modo remanēt. xxiiij. sed in illis. xviij. que sunt tertia pe Clere. habuit Alterocha tertiā debitam iure nature in qua grauari nō potuit: q̃ tertia sunt tria: qz ambe ne ptes de iure cōi p legitia hr̃e debebāt tertiā partē de xviij q̃ sūt. vj. et sic q̃libet tria z tm̄ habuit Alterocha in tertia clere: mō remanēt tutori p Adiecta. xv. de tertia Clere tā iure nature q̃ rōne donationis. Itez l. xij. q̃ sunt tertia pe Adelasie eodē mō habuit Alterocha tertiā debitā iure nature. s. duo: qz tertia pars de. xij. sunt. iiij. q̃rū medietas sunt duo p Alterocha et reliqua duo p sorore sua Adiecta. tutor hz. x. l ista tertia Adelasie tā pter iue nature q̃ pter venditionē residui. habuit ergo Alterocha i tertia Clere z Adelasie. v. z ita sola retractat̃. tutor ṽo habuit in illis tertijs. xxv. qz. xv. habuit p tertia Clere. z. x. p tertia Adelasie q̃ oīa sunt. xxv. Itē in. xxiiij. q̃ remanebant p hereditate R. quelibet soror habebat suam tertiā debitā iure nature q̃ est q̃ttuor. mō Alterocha pōt sibi pputare p domo/horto/z dote illa quattuor p sua legitima si tātuz valuerūt: et tutor p Adiecta tātū recipiet. s. alia q̃ttuor. mō remanet in hereditate R. xvj. s. q̃ restituēda sūt Alteroche. th̄ tutor extrahet inde quartā per trebellianū. s. iiij. z hoc verū est qñ nichil est in fructib⁹: qz si aliquid est in fructibus tutor extrahet falcidiā tm̄ pro rata fructib⁹ cōputatis in ea. z residuū dabit̃ Alteroche z ita remanēt. xij p hereditate R. extractis legitimis z quarta p trebellianā. et illa. xij. reddenda sunt Alteroche. habuit g̃ Alterocha. xij. ex hereditate R. que erat. xxiiij. extra etiā tertijs matris z auie. z. iiij. habuit p sua legitia in illis. xxiiij. ecce. xvj. z habuit ex tertijs mr̃is z auie. que oīa sunt. xxj. q̃. xxj. tm̄ habuit Alterocha. tutor vero habuit ex tertijs Clere z Adelasie. xxv. z. iiij. ex hereditate R. p legitia Adiecte. iiij. per trebel. q̃ oīa xxxiij. mō adde. xxj. sunt. liiij. z hec est tota hereditas R. z sic est plana decre. ista. B.

b ¶ Adelasiā. Matrē puellarū de quib⁹ sequit̃. hereditas rainucij valuit. liiij. cōputatis dote/domo/z horto in quib⁹ Alterocha fuit instituta heres.

c ¶ Dotē. Per hoc intelligitur duo legata. ff. de lega. iij. l. si sic.

¶ Glo. seq. reci. q tres q. an necesse fuerit relinq̃ filie puberi: z an iure instōnis: z an institut⁹ in certa re zc.

d ¶ Relinqns. Si nihil sibi in testamēto reliquisset nō valuisset testamētū. C. de inof. test. oimodo. z. l. si. z tā dotē q̃ legatū pputabit l legitima. C. e. ti. qm̄. et l. si qñ. z. l. g̃nalr̃. z si nō sufficeret agere posset ad suplementū: vt legib⁹ p̃dictis. z. C. e. ti. l. qm̄ nouella. et. l. si qñ. §. z g̃nalliter. Et q dicit relinquēs: intellige, q̃ istituit eā heredē sibi i illis reb⁹: al's nō valuisset testm̄. iux̃ nouissimo. s auc̃. vt cū d ap. cog. §. aliud q̃q z §. hoc ãt. col. viij. z in auc̃. de tri. z semis. §. frequent. col. iij. cōcordat p̃dictis legib⁹ veterib⁹: s; stādū ē illi auc̃. vt cū de ap. cog. tāq̃ posteriori. C. de inoffi. test. sunt ille due auten. (Dic q vna icipit nouissima. z ē. C. de inoffi. testa. altera icipit: nō liceat. z est. C. de lib. p̃te.) Et tales q̃ in certis rebus instituuntur loco legatariij habent̃: nec tenent̃ creditorib⁹. C. de here. isti. l. quotiēs. z si non sufficeret agere posset ad supplemētū vt in legibus predictis. B.

¶ Glo. se. hz duas partes. prima tractat distinctionē institutionū zc. secūda pars ponit tria. primū an remitti possit fideicōmissum: an rogat⁹ alienet. z quid de illo qui se obtulit monasterio.

e ¶ Si absq̃ liberis moreret̃. Ex hoc videt̃ q hec substitutio fuerit pp̄ēdiosa. s. qñcūq̃ decederet sine liberis ei succederet soror cū sobole. Vñ no. q est q̃dā substitutio vulgaris: quedā pupillaris quedā exēplaris: quedā pp̄ēdiosa. z tales substitutiōes dicunt̃ directe Itē ē z fideicōmissaria: z hec est indirecta. z alia reciproca vel breuiloqua. C. de ipu. z alijs sub. l. precib⁹.

¶ Substitutio vulgaris est q̃ ab oībus vulgarib⁹ fit. z fit sub hac forma. Instituo te heredē: et si tu nō eris heres ille sit heres. insti. de vul. sub. in p̃n. z expirat adita hereditate. C. de ipu. z alijs substi. l. post aditā.

¶ Pupillaris est q̃ fit talib⁹ ṽbis. Fili⁹ me⁹ michi heres esto. z si tu nō eris heres/ vel si eris heres et infra tēp⁹ pubertatis decesseris: ille sit heres. insti. de pupil. sub. in p̃n. hec aūt expirat adueniēte pubertate institu. e. §. masculo. z. ff. de vulg. substi. in pupillari.

¶ Exēplaris est q̃ fit ad exēplū pupillaris: q̃ fit furiose: in his ṽbis. Si fili⁹ me⁹ decesserit pusq̃ peruenerit ad sanā mētē ille sit heres. C. de ipu. z alijs sub. humanitatis. insti. de pupil. sub. §. j. hec fit̃ expirat eo redeūte ad sanā mentē. insti. de pupil. substi. §. qua ratiōe.

¶ Compēdiosa facit talib⁹ verbis. Qñcūq̃ filius me⁹ decesserit: ille sit heres. C. de impu. z alijs sub. p̃cib⁹.

¶ Fideicōmissaria di q̃ fit sic. Instituo te heredem: z rogo te vt hereditatē restituas Titio tali die. vl' sub tali cōditiōe. si decesseris sine filijs. Et ista substitutio pōt fieri p volo/mādo/vel rogo. et hec substitutio pōt fieri a quocūq̃ z cuicūq̃ añ pubertatē z post. istit. de pupil. sub. §. vl. z. ff. de vul. substi. l. coheredi. §. cuz filie. hec. s. fideicōmissaria substitutio siue p̃carta fuit in casu hui⁹ decre. Io. z hoc incertū pditionis poterit

minime pcurat̃: q̃ si detecta fuerit patrocinari nō debet.

Idem episcopo tuscano.

¶ In bonis patris matris z auie hz quis debitā iure nature in qua grauari nequit: z filius rogat⁹ de restituenda hereditate sub cōditione detrahit debitū iure nature/ et trebellianicā: in qua cōputātur fructus post litis cōtestationē pcepti. Capl̃m. xvi.

Rainuci⁹ a de clera duas habens filias/ Alterochā videlicet z Adiectam matrez insup Clerā/ z vxorē noie Adelasiā b. in extremis positus cōdidit testamentū Alteroche filie puberi vltra dotē c quā ei dederat/ domuz z quēdā hortū in eodē testamēto ei relinquēs d: Adiecte ṽo ipuberi reliq̃t cetera bona sua adijciens vt Alterocha z soboles quē gestabat i vtero eidem impuberi succederent: si absq̃ liberis e moreretur. Mortuo itaq̃ testato

hereditatis rainucij diuisio.

Institut⁹ in re certa ē loco legatarij

Substitutionū directaruz iiij. sūt species

Substitutio vulgaris.

Substitutio pupillaris.

Substitutio exēplaria.

Substitutio pp̄ēdiosa.

Substitutio fideicōmissaria.

soror remittere sorori: lz sit ɔ volũtatē testatoris. C. de pac. l. j. ⁊ l. cũ ꝓponas. ⁊ hoc ꝓpter remouēdũ votum captande mortis. C. de trāsac. de fideicōmisso. nec pōt alienare taliter grauat⁹. C. cōia. de leg. l. vlt. §. sz qr nr a. ⁊ §. sed in oib⁹. ⁊ in aut. ibi posita res q̃. nisi in casib⁹ in aut. ibi positis

re: tutores impuberis eā cum oibus bonis eidem relictis a patre: iure longobardo. cuidā. P. noie tradiderunt: q̃ filiũ⁹ ex eo suscipiēs tandē sine liberis est defuncta[b] cuius bona idē. P. marit⁹ ei⁹ supstes aliquāto tpe possedit[c] in pace. qui cũ alia muliere matrimoniũ cōtrahēs ⁊ filios suscipiēs ex eadē diem clausit[d] extremũ. Postmodũ inter Alterochā ⁊ filiũ ei⁹ ex vna parte: ⁊ filios eiusdem. P. ⁊ Raynerium tutorem eorũ ex altera: sup bonis predictis eiusdem Adiecte suscitata[e] materia questionis: ceperunt corā G. iudice tuscañ. adinuicē litigare: corā q̃ Alterocha ⁊ filius ei⁹ bona quōdā Raynutij tanq̃ ex causa fideicōmissi vel substitutionis[f] sibi debita petierũt tutore filiorũ pdicti P. ex aduerso: dicente: q̃ obstabat illis annalis prescriptio[g] vsucapio[h] pro dote: ac longi temporis[i] silentiũ diuturnum. Insuper allegabat q̃ de bonis illis tam[k] tertia

libertatē in prestare pōt ꝑcio soluto. ff. ad treb. q̃dā §. vlti. nec dicent mori sine liberis si monasterio dederit se et sua. S. de proba. in prītia. vbi de hoc. Uin.

¶ Aduerte q̃ vltra illas species substitutionum est vna q̃ vocat breuiloq̃ qr breuibus verbis fit et sub ṽboꝝ breuitate continet multas substitutiones. Aliquādo duas vulgares tm̃ vt si duob⁹ heredibus institutis dicat: vos inuicē substituo. Aliq̃n duas pupillares tm̃. vt q̃n fit duob⁹ impuberib⁹ exheredatis. Aliq̃n duas fideicōmissarias tm̃. vt q̃n fit in codicillis: vt. l. sceuola. ff. ad trebel. Aliq̃n cōtinet q̃ttuor: duas vulgares/ et duas pupillares. vt q̃n fieret duob⁹ ipuberib⁹ istitutis ⁊ in ptāte cōstitutis. vt. l. iā hoc iure. ⁊ l. luci⁹. ff. de vulga. ⁊ pupil. Aliq̃n cōtinet sex vt si dico filios meos impuberes instituo. et eos inuicē substituo si decesserint in pupillari etate: vel q̃ncũq3. nā hec ɔtinet duas vulgares/ si nō adeat hereditas: ⁊ duas pupillares si decesserint i pupillari etate: † ⁊ duas fideicōmissarias si decesserint postea. Aliq̃n cōtinet octo vt si quis haberet duos filios impuberes/ mente captos: ⁊ eos institueret vel substitueret ꝑ hec ṽba si decesserint in pupillari etate/ vel post: in demētia vel alr̃ q̃ncũq3 inuicē substituo. nā tunc cōtinet duas vulgares. duas pupillares. duas exēplarias. ⁊ duas fideicommissarias. ⁊ sic octo. merito recte dr̃ breuiloq̃. appellat etiā reciproca q̃si repetita. ff. de vulga. ⁊ pupil. l. iā hoc iure. Notandum tñ q̃ hec substitutio nō est ꝓprie substitutio ꝑ se. sed est q̃dā adiectio substitutionis. nam sub se cōtinet vulgares pupillares exēplarias et fideicōmissarias. vt clare patet ꝑ supradicta. Uerba sunt Bartol. in. l. luci⁹. ff. de vulg. ⁊ pupil. De materia substitutionum est bona glo. insti. de pupil. substi. §. qua ratione.

† Tex. i. l. ecastissimi. C. de fideicō. ⁊ i. l. gñaliter. C. ꝺ insti. ⁊ subst. sub condi. fac.

a ¶ Filiũ ex eo. Qui decessit vel si filiũ naturalē dimittat. ff. ad trebel. heredib⁹ §. titi⁹. ea vina. ⁊ ita ꝑinde est acsi nō fuisset. J. de ṽb. sig. nā ⁊ ego. cũ mortis tēpore liberos nō haberet. ff. ad trebel. ex facto §. si q̃s aũt susceperit. nec habuit ex illo nepotē supueniētē: qr tũc idē esset acsi haberet filiũ. C. de condi. inser. l. j. ⁊ C. ad trebel. iubemus §. sin autem. Uin.

b ¶ Est defuncta. Et itellige q̃ ipa instituit maritũ ⁊ tũc soror admittit ex cā fideicōmis. vt sequit J. Si ṽo nō instituisset eũ: tũc peteret soror totā hereditatē ab intestato. C. de fideicō. si in ꝑsona. ⁊ marit⁹ nō fuit idignus: alr̃ nō tenuisset istitutio. C. ꝺ iossi. test. fres. Uin.

c ¶ Possedit. Per hoc not. q̃ petro viuēte mota fuit questio ei. ⁊ lis etiā cōtestata. vt J. sequitur.

d ¶ Clausit. Lite pri⁹ cōtestata cũ alterocha ⁊ filio ei⁹ vt colligit infra ver. ibi a tpe lit. ɔte. ꝑcepti a predicto petro ⁊ filijs ei⁹. hoc nō est necessariũ: qr nichilominus possunt cōueniri heredes lite non contestata.

e ¶ Suscitata. Nō dicit orta sed suscitata: qr petro viuēte fuit orta Suscitare est oĩ tũ aliq̃d mortuum reuiuiscere.

¶ Glo. se. obijcit et soluit.

f ¶ Substitutionis. Sz videt q̃ istud petē nō potuerũt: quia substitutio euanuit statim post tp̄s pubertatis: qr pupillaris videt fuisse substitutio Dico q̃ nō qr substitutio facta talib⁹ ṽbis q̃ncũq3 iste ꝺcesserit sine liberis substituo alterochā: in hoc casu etiā post tp̄s pubertatis tenet substitutio: qr illō verbũ substituo trahit ad fideicōmissariā substitutionē. ff. ad trebel. sceuola. Si aũt substitutio fuisset fctā talib⁹ ṽbis si adiecta nō sit heres alterocha sit heres vl̃ sic. q̃ncũq3 adiecta filia mea ipubes decesserit: ei alterocha sit heres tũc nisi adiecta decederet īfra pubertatē alterocha nō succederet ei nisi testator fuisset miles. ff. de vulg. substi. cēturio. ⁊ l. ṽbis. ⁊ C. de ipub. et alijs substi. precib⁹. qr talis substitutio nō pōt fieri nisi a milite. vt in. l. centurio. Uel dicas vt dictum est in notula ex hoc q̃ hec fuit fideicommissaria substitutio vt innuit hec lr̃a tanq̃ ex cā fideicōmissi. vel sub. Jo.

g ¶ Prescriptio. Hec allegatio hodie cessat. insti. de vsu. §. j. ⁊ C. de anna. excep. l. j. in prin.

¶ Glo. se. dicit q̃n locũ hz actio ꝺ dote. scꝺo obij. ⁊ sol.

h ¶ Usucapio. Pro dote tũc ꝓdest vsucapio ꝓ dote q̃n res inestimata tradit ꝓ dote ⁊ sequit inde m̃rimoniũ de iure ⁊ de facto. sz si res estimate tradunt tũc est emptio ⁊ vēditio. vt. ff. de iure do. l. plerũq3 §. si aũt. ⁊ l. q̃tiēs. ⁊ C. de iure do. l. q̃tiēs. ⁊ tũc vsucapitur res ꝓ emptore. ff. de vsuca. ꝓ dote. l. j. ⁊ ij. ⁊ iij. C. e. ti. l. vna. Jo. Sed q̃re nō ꝓfuit hec ꝑscriptio? R̃ndeo actio q̃ cōpetit ex testō ꝑsonalis est ⁊ realis. C. cōia de lega. l. j. et insti. de leg. in ꝑn. ⁊ actio ꝑsonalis nō tollit nisi spacio xxx. annoꝝ. C. de cōsti. pecu. l. ij. nec currit ꝑscriptio ɔ eā nisi ex q̃ cepit cōpetere. i. ex q̃ potuit agere ex testamēto. C. cōia de lega. l. j. ⁊ insti. de lega. in ꝑn. C. de prescrip. xxx. anno. sicut in rē. ⁊ C. de iure do. in reb⁹. T.

i ¶ Lōgi tēporis. Longũ tēpus dicit spaciũ. x. vel xx. anno. C. de prescrip. long. tēpo. super longi.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

k ¶ Tā tertia. Sed q̃d ad matrē vl̃ vxorē de bonis raynucij cũ descēdētes semp excludāt matrē. in aut. de here. ab intesta. veni. in ꝑn. coll. ix. sic̃ ⁊ vxor excludit. C. vñ vir ⁊ vxor. l. vna. Sz dic q̃ istō erat fm ɔsuetudinē ciuitatis: que matri ⁊ vxori defert tertiā in bonis mariti etiā si filios habeat: q̃ncq3 tñ defertur vxori q̃rta pars in bonis mariti si ipsa est inops. C. vnde vir et vxor. aut. preterea. Item cũ vir eam sine causa dimiserit. C. de repu. iubemus §. j. Jo. verius dicas q̃

Susci tare.

Substitutio cōpendiosa aliq̃n valet iure directo aliq̃n iure obliq̃.

Usucapio pro dote q̃n locũ habet.

Clere mr̄is testatoris: et tertia Adelesie vxoris eiusdem ꝙ̄ quarta ꝑ trebellianū nomine ipsius Adiecte erant ante oīa deducēde. Dictus ꝟo iudex supradictū Raynerū tutoris noīe pupilloꝝ in restitutione bonoꝝ Raynucij cōdēnauit: tertia clere prius deducta: quam adiecte ac viro suo donauerat: de q̄ i substitutione quā fecit Raynutiꝰ nō videꝶ aliq̄tenꝰ cogitasse. Deducta q̄ꝗ tertia Adelesie. quam ipsa. P. vendiderat supradicto. p̄cepit etiā idē iudex de his rebus illas tertias deducēdas de q̄bus deduci poterāt ſm tuscane cōsuetudinē[a] ciuitatis. Deduci p̄terea q̄rtā ꝑ trebellianū idē iudex iniunxit: cū etiā quilibet extraneꝰ restitutione grauatꝰ: eam deducere potuisset: sed vtraq̄ parsꝰ[b] ab illa sn̄ia ꝓuocauit et infra. ¶ Cū aūt corā. G. diacono cardi. auditore a nobis cōcesso: fuisset diutiꝰ litigatū ipse de mādato nr̄o sn̄iam supradicti iudicis videlꝫ in eo ꝙ dixit tertiā Clere et tertiā Adelesie integraliter deducendas[c] ꝓnunciauit iniustā: et ab ea legitime prouocatū: diffiniens sic illas tertias deducendas vt legitima portio iure nature debita[d] Alterochę illi salua sit in vtraq̄: ad cuius restitutionē dictū Raynerū cōdemnauit. In eo vero ꝙ quartā ꝑ trebellianum[e] idē iudex cēsuit retinendam: sn̄iam confirmauit eiusdē: ita videlꝫ ꝙ fructꝰ de bonis ipsiꝰ a tp̄e lit. cōte.[f] ꝑcepti a predicto[g]. P. ꝛ filijs eiꝰ post mortē Adiecte computenꝶ in ea. q̄ si suffecerint ad quartā ꝛ fructꝰ eiꝰ/eo nomine alia deductio nulla fiat alioq̄n iuxta quāti=

iste tertie nō deducunꝶ ſm ius ciuile. sed ſm ius lōgobardoꝝ: vt hic dꝶ. ꝟ. in lr̄a vbi dꝶ iure lōgobardoꝝ nā cautū est in lōgobardis: ꝙ si maritꝰ moriatur anteq̄ vxor: vxor lucraꝶ tertiā p̄tē bonoꝝ mariti. vn̄ tam mater q̄ꝫ vxor deducet illas tertias ſm legē lōgobardā: ꝛ in ciuitate tuscana seruaꝶ lex illa ꝛ consuetudo est ſm l ā. l. vt dicꝶ i prin. glo. a ¶ S. ſm cōsuetudinē. Forte ꝯsuetudo erat ꝙ ꝺ mobilibꝰ nō deducerenꝶ. L. b ¶ Utraq̄ pars ꝓuocauit. Sic .j. eo raynaldus ꝟ. de ap. si duobus. et. C. de ap. l. vltima. B.

¶ Gl. se. obijcit et soluit.

c ¶ Deducendas. Petierat ei alterocha legitimā in bonis matris ꝛ aui e i q̄bꝰ ipsa legitimam hr̄e debebat. insti. de exhere. li. §. mater. i auꝶ. de here. et fal §. ꝓmū itaq̄. et. ff. de inoffi. test. l. j. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. filiꝰ nō ipēdiꝶ. Sed q̄re reuocatur donatio clere in p̄te? dic ꝙ fuit inofficiosa. C. de inoffi. do. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. C. de inoffi. testa. auꝶ. vnde ꝛ si parēs. Idē eīm credo ꝙ venditio adelesie facta fuerit in fraudē et simulate. vn̄ non debuit obesse alterochę q̄ꝫtū ad legitimā: vt hic dicit ꝛ donatio ꝛ vēditio in morte fuit facta. vnde alterocha priuari non potuit sua legitima. J. de sepul. de his. vbi de hoc. ꝛ. ff. de cōtrahē. emp. l. nuda ꝛ imaginaria.

d ¶ Debita. id est tertia iure naturali.

¶ Glo. seq. distinguit ꝛ ꝓsequitur de triplici quarta.

Quartaꝝ species sūt q̄ttuor.

e ¶ Trebellianū. Not. ꝙ ꝙ quartarū alia est debita iure naturali q̄ dꝶ bonoꝝ subsidium: ꝛ hec debeꝶ filijs tm̄ q̄ sine cā exheredari nō p̄nt. C. de inoffi. do. si totus ꝛ. C. de inoffi. test. parentibꝰ. ꝛ auꝶ. vt cū de ap. cog. §. cās. col. viij. ꝛ huic q̄rte nullū g̃uamē pōt imponi. C. e. ti. oīmō. ꝛ duabꝰ. ll. se. ꝛ hec hodie est aucta ad trientē ꝛ semissem ſm numerū filioꝝ: ꝛ vt si sint q̄ttuor filij et infra debēt hr̄e tertiā p̄tē si sunt q̄nq̄ vel vltra debēt hr̄e medietatē eiꝰ qꝺ eis deferebaꝶ ab itestato. C. eo. ti. auꝶ. nouissima. ꝛ in auꝶ. de trien. ꝛ semis. §. hec nos. col. iij. ꝛ in auꝶ. de resti. ꝛ ea q̄ papa. §. Jobrē. col. iiij. ꝛ in hac veniūt oīa q̄ ꝓfecta sunt ab ea cuiꝰ fuit hereditas ꝛ cōputanꝶ in ipsa. C. de inoffi. testa. q̄m nouella. ꝛ l. si q̄n. §. et g̃naliꝶ. et. C. de col. l. pe. ¶ Itē est alia q̄rta

Quarta trebellianica.

trebellianica. vt cū aliq̄s est institutꝰ heres et rogatꝰ vt alij restituat hereditatē si moriatur sine liberis vt hic fuit. Iste taliter institutus pōt retinere quartam partē de tota hereditate ꝑ trebellianum ꝛ sic appellata est trebellianica a trebelliano auctore. De hac habes insti. de fideicō. here. §. sed qr. ꝛ. C. ad trebel. per totū. ꝛ hec detrahiꝶ de vniuersitate hereditatis: et in hac imputanꝶ legata ꝛ donatiōes. ff. ad. l. fal. in quarta. ¶ Itē est et alia q̄ quarta debeꝶ iure institutionis vt cū aliq̄s est institutꝰ heres et illa hereditas est exhausta ꝑ legata vel fideicōmissa tūc institutꝰ heres pōt detrahere q̄rtā partē de singulis legatis vꝶ fideicōmissis C. ad. l. fal. ꝑ totū. J. e. raynaldꝰ ad fi. ꝟ. et saluo.

Quarta falcidie.

¶ Est ꝛ alia que debeꝶ arrogato in bonis arrogatoris. ff. ꝺ adop. si arrogator. in ista sola hereditaria imputanꝶ nō donata vel legata sed fideicōmissa. ff. ad. l. falci. nēsenius. ꝛ. l. id qꝺ. ꝛ. l. qꝺ aūt ꝛ. l. in quartam. vnde versus.

Quarta arrogato debita.

Tunc trebellianis cuꝫ reddere cuncta rogaris.
Sed defalcaris si ꝑ legata grauaris. Olim q̄rta fuit semis vel tertia sed nunc.
Quattuor autē infra dāt natis iura trientem. Semissem vero dant natis quinq̄ vel vltra. Arbitrium sequitur substantia cetera patris.

¶ Glo. seq. primo circa imputationē fructuū in quartam ponit tres casus diuersos. scḋo obijcit ꝛ soluit.

f ¶ Cōtestate. Ex q̄ a tp̄e lit. cōte. fuit in moraꝫ cōputanꝶ fructꝰ in q̄rtā: ꝛ q̄cq̄d ex his hꝫ sup q̄rtā restituit filie ꝛ cū in mora nō est sed ꝑcipit fructꝰ ex volūtate defuncti: vt qr post tp̄s rogatꝰ est restituere hereditatē eos cōputat in q̄rtam. sed qꝺ supra quartā hꝫ nō restituit. si aūt heres ꝑcipiat fructus negligētia nō petentis fideicōmissum: tūc nō cōputat in quartā nec restituit. hec probanꝶ. ff. ad trebel. l. in fideicōmissaria. ꝛ. l. mulier. §. si heres. ꝛ. l. ita tn̄. §. heres ex asse. Sꝫ obijcitur ꝯtra decre. istā. Nōne hic filia primi gradus rogata erat restituere hereditatē sorori? et dicit lex ꝙ vbi q̄s primi gradus rogatꝰ est restituere hereditatem filijs suis vel fratribꝰ si decesserit sine liberis dꝫ retinere quartā ꝑ imputationē fructuū licet hoc testator rogauerit. Sed i ipsis hereditarijs rebꝰ retinebit quartam ꝛ dodrans restituiꝶ. vt. C. ad trebel. iubemꝰ ꝛ hic dicꝶ ꝙ fructus debēt cōputari in quartam. Dicas ꝙ lex illa iubemꝰ loquiꝶ de fructibꝰ ante lit. cōte. perceptis. ꝛ illi nō imputanꝶ filijs primi gradus sed ꝑcepti post lit. ꝯte. imputanꝶ in quartā: qr post lit. cōte. dicūtur male fidei possessores. vnde illos tenētur restituere. C. de rei ven. certum est ꝛ ita non contradicit. Jo.

g ¶ A predicto. p. per hoc tollitur ꝙ cū ipso. p. litis contesta. facta fuit. vt dixi. ꝟ.

a ¶ Potuit. C. de inoffi. testa. q̄m in prioribus.
¶ Glosa seq. reci. per. q. an filius rogatus restituere detrahat duas quartas et ar. ꝙ sic. ponit opi. contrariam vltimo ponit opi. distinguentem.

b ¶ Legitimā ipam. Retinebūt ergo isti duas falcidias vnā debitā iure nature: ⁊ alterā trebellianicā. q̄rtā scʒ quā retinet quilibet extraneus restitutiōe grauat⁹ J.e. raynaldus. Et ꝙ etiā de iure ciuili hoc fieri possit: ꝓbat pluribus argumētis. Et p̄mo sicut pater dū rogat filiū 𝔡 restituēda hereditate non grauat eū in legitima q2 nō potest. vn̄ fideicōmissum in illa legitima nō tenet ipso iure: q2 i ea nullū grauamē pōt imponi filio C. de inoffi. test. q̄m in prioribus. et lō in alio rogat⁹ vr: et de eo in quo est rogatus dʒ quartā deducere. in auf. de resti. et ea que pa §. hobrē. col. iiij. ⁊ in auf. de resti. §. nobis igit coll. viij. Et est ar. ad hoc ex eo ꝙ dicit lex ꝙ si legatū relinquitur alicui vltra id qd capere posset ⁊ lex falcidia locū habeat: p̄mo deducit lex falcidia: et si id qd remanet nō excedit summā quā capere pōt: totū debetur. ff. ad. l. fal. q̄tiens cuidā. ⁊. l. ꝙ aūt dr̄: et. ff. ad trebel. cū heres. Itē legitimā iure nature capit vt debitū quoddā in auf. de here. ⁊ fal. §. p̄mū itaq;. et §. si ꝗs aūt non. col. j. et hic. J. vbi dicit iure nature debita alterochẽ. ⁊ J. e. raynaldus. vn̄ de residuo vr̄ ꝙ detrahat quartā. s. falcidiā vl̄ trebel. arg. C. ad. l. fal. irrita ⁊ est ar. ad hoc. ff. ad trebel. l. petijt a filia. et i hac opi. fuit Inno. hic ⁊ Greg. J. e. raynaldus. Et ita tenēdum est ſm canonicā eqtatē in qua opinione fuit dn̄s. W. Sed dn̄s Ja. de bel. dicebat ꝙ de iure ciuili fili⁹ tātū vna falcidia dʒ esse cōtēt⁹ hac rōne: q2 si eligit hēre q̄rtā trebellianicā illā hʒ de bonis pr̄is vt heres: ipsam ergo tenet cōputare in legitimā q̄ iure nature debet. nā in ea cōputat ea q̄ capit de bonis pr̄is iure hereditario et etiā alio modo. C. de inoffi. testa. q̄m nouella. Rursus si eligit illā legitimā q̄ iure nature debet illā dʒ cōputare in quartā trebellianicā. nā si eligit illam hēre q̄ iure nature sibi debet negari nō pōt q̄n iure institutionis capiat eā: q2 in ea fuit institut⁹ sicut i alijs bonis. C. de inoffi. test. cū q̄rit. l. parētib⁹. ⁊. l. ex trib⁹. Cū igit cōstet ꝙ eā capiat iure institutionis. cōstat ꝙ p pr̄is eā dʒ in quartā trebellianicā imputare: q2 in ea imputant ea q̄ iure institutiōis capiunt. ff. ad. l. fal. in q̄rtā. ⁊. l. acceptis. et. ff. ad trebel. deducta §. nūmus. Nec obstat qd dr̄ ꝙ illā legitimā capit vt debitū: q2 nichilominus verū est ꝙ eā capit vt heres: ⁊ in ea tenet institutio. nō est enī debitū a pr̄e vt per hoc sit aliqua actio q̄ cōpetat filio cōtra patrē sed ex natura debitū dr̄: ita etiā ꝙ pr̄ filiū nō defraudet nisi iustā ingratitudinē cām cōmittat fili⁹. vn̄ institui pōt in ea et tenet instituit lo. Cū ergo vna in alia cōputet manifeste apparet ꝙ ambabus deductionib⁹ vti nō pōt. Itē dicit lex ꝙ in testamēto patris ⁊ filij vna sola quarte deductio sufficit. ff. ad. l. fal. in rōne §. qd vulgo. ⁊ ff. de inoffi. test. papinian⁹ §. si cōditioni. ⁊ §. si ꝗs impubes. et. ff. ad trebel. mulier §. si heres. et. l. scribit celsus. tn̄ si eligit trebellianicā nihilomin⁹ et illā q̄ debet iure nature hēre pōt: scilʒ quaten⁹ pl⁹ est i ea q̄m in trebellianica ⁊ ecōuerso. Hec ē cōis opinio doctorū legū sed magis equa vr̄ opinio canonica prout hic dr̄. J. eo. Raynaldus. in q̄ opinione fuit dominus. W. ⁊ ei⁹ sequaces. Alij vo voluerūt distinguere: vtrū pure et simplr̄ fili⁹ rogetur de restituenda hereditate aut sub conditione vel in diem: vt si pure tunc vnam falcidiā tantum habere debet: si in diem vel sub conditione vtrāq; habebit. Ber.

Quarta duplex an retinere possit p filiū rogatum hereditatē restituere. — *Secūda opinio.* — *Tertia opinio.*

tatē fructuū perceptoꝝ computationis ratio habeatur. Quia vo pater Adiecte ipaʒ in legitima nō potuit[a] aggrauare: legitimā[b] ipsam videlʒ eius partis que sibi debebatur ab intestato deducēdam cēsuit/ ⁊ etiam retinēdam: ita ꝙ deductio fiat tātummodo de his rebus de quib⁹ ſm tuscane consuetudinē[c] ciuitatis fieri consueuit. In eo autē ꝙ prenoiatus iudex cōdēnauit Raynerium noie pupilloꝝ ad residui[d] restitutionē Alterochẽ ac ei⁹ filio faciēdam ipsi⁹ sententiā cōfirmauit. ¶ Nos igitur eiusdē cardinalis sententiam ratā habētes/ ipsam auct. aplica confirmamus.

Gregorius. ix. nouiom. epo.

¶ Eps cōpellit fideicōmissarios seu executores testamēti ad exequēdas pias voluntates defunctoꝝ: etiā si testator hoc interdixisset. C. xvij.

Tua nobis. f. intimauit ꝙ nonnulli tā religiosi q̄ clerici seculares ⁊ laici pecuniā/ ⁊ alia bona q̄ p manus eoꝝ ex testamētis decedētiū debēt i vsus pios expēdi: nō dubitāt alijs vsib⁹ applicare. ¶ Cū igit i oib⁹ pijs volūtatib⁹[e] sit p locoꝝ epos puidendū. vt ſm defuncti volūtatē[f]

c ¶ Consuetudinē. Ut si cōsueuit deduci in ipsis rebus hereditarijs et nō fructibus. inde deductio fiat. lex tamē vult ꝙ fructus in ea cōputentur. ff. de inoffi. testa. cōtra veterānū alʒ est §. Et incipit. l. pa §. si cōditioni. vt dictum est. S. eo. ca.

d ¶ Residui. Excepti tn̄ debuerūt iura sepulchroꝝ ⁊ operarū actiones. ff. ad trebel. q2 p inde §. restituta. ⁊. l. si patroni. j. rn̄. sed ⁊ actiones quas adiecta heres quesiuit personaliter credēdo pecuniā hereditariam vel pignus accipiendo pro debito nō trāseunt ex sola restitutione nisi cedantur. ff. ad trebel. si heres pecuniam: sed actionem habet vt cedantur vt ibi dicit. l.

Tua nobis. ¶ Cōis diuisio. Primo consultatio. Secūdo rn̄sio. Secūda ibi: cum igitur. Abbas.

e ¶ Pijs volūtatib⁹. No. ꝙ relicta ad pias causas p diocesanū epm̄ debēt executioni mādari si illi quibus hoc cōmissum fuerat nō adimpleuerint. J. eo. Joānes. ff. de peti. here. hereditas §. j. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. nulli. ⁊. S. e. si heres. qui ad hūc casum restringitur in quo etiā casu duo vel tres testes sufficiunt. S. eo. titu. cum esses. ⁊. c. relatum. vt ibi dicitur. ⁊ hoc ꝙ dicit hic sumptum fuit de auf. de ec. ti. §. si quis aūt p redēptione. col. ix. vbi dicit imperator in oibus talibus pijs volūtatibus defunctoꝝ volumus sanctissimos epos puidere: vt ſm voluntatem defuncti omnia procedant licet testator vel donator hoc prohibuerit.

¶ Glo. seq. pro vltima rationabili voluntate seruanda inducit. iiij. iura. ⁊ nō rōnabili: duo ponit exempla dicens vltimam confirmatam per mortem.

f ¶ Uoluntatē. Que oino seruāda est. xiij. q. ij. vltima volūtas: ⁊ vltimū testamentū hois immobile p̄manerat. J. de ecle. missa. cum marthe §. ceterū. et nichil est ꝙ magis debeatur hominibus q̄ vt supreme volūtatis liber sit stilus. C. de sacro san. ecclesi. l. j. et tanq̄

lex vltima volūtas seruari dz.in auf.de nup.§.dispo=nat.coll.iiij.z hoc intellige cum volūtas est rōnabilis nā si quis vult filiū suū exheredare sine cā: talis volū tas nō est seruāda.in auf. vt cū de ap.cog.§.aliud qꝫ col. viij. vbi numerant̄ cause ex quibus filius pōt ex=heredari. Itē si quis preciperet ossa sua proijci in mari talis vo lūtas non est ser uāda.ff. de con=di.insti. quidā. Sed voluntatē talē moriēs pōt mutare: qꝛ am=bulatoria est vo luntas defuncti quousqꝫ morte confirmet̄.ff. de adi.leg.l.iij.z.iiij.z in predicta decre.cum marthe.

vniuersa pcedant: licit etiam a testatorib⁹ id ꝯtingeret in=terdici[a]. Mādam⁹ q̄ten⁹ exe=cutores testamentorū hmōi: vt bona ipsa fideliter z plena rie in vsus pdictos expēdāt ꝑ monitiōe[b] p.cōpellas. I dē.

Filius rogatus restituere hereditatem detrahit tertiā iure nature/et quartā trebel=lianicā: in qb⁹ pōt legata re=linquere: heredes instituere z penā imponere. Cap.xviij.

Raynaldus[c] peponis fi lius heres ab ipo insti=tutus hoc modo[d] vt patruis suis hereditatē restitueret si absqꝫ filijs masculis[e] moreret̄

† Concor.tex. i.l.si pu pillorū §.si p̄tor.ff.d re.eo.z ibi bal.

a Interdici. Testator em̄ nō pōt phibere qꝫ epūs non exequatur huiusmodi voluntatem. vt in auf. de eccle.titu.§.si quis autē pro redēptione. ver.in oibus col.ix.z est ratio quia priuata dispositio testatoris nō potest generalē cōstitutionē legis vel canonis inmu=tare.s.eo.requisisti.z.ff. de lega.j.nemo pōt. fi.x.q.j. sic quidem.sic etiam lex falcidia cōtra volūtatē testa toris inducitur.C.ad.l.fal.si vt allegas.z arg.ff.ad.l. fal.ticia.z.l.testamento.z.l.qd de bonis.in fi.z.j.titu. proxi.in fi. vbi de hoc.

b Monitione. Que semper p̄cedere dz vindictā. xij.q.ij.indigne. † z nisi hoc facerent deberēt perdere omne lucrū qd inde essent habituri: et epūs illud post=ea exequatur. vt in predicta auf.de eccle.titu. Ber.

† Concor.tex. cū glo.l. l.labeo C.quō z qn̄ iu.

Raynaldus. Hec decre.est famosa z habet ma=teriā q̄ multū depēdet a legib⁹. Et diuidit̄ princi paliter in tres partes. In pria facti narratio. In scda auditoris pnunciatio. In tertia sentētie cōfirmatio. Scda ibi. Dilectus. Tertia ibi: nos igit̄. Prima sub=diuidit̄.nā primo ponit testamentū Raynaldi. Scdo factū post eius mortē emergēs. Tertio ponit questio nem ex testamēto z ex facto predicto postmodū ortā z partiū allegationes. Quarto iudicis diffinitionem. Quinto vtriusqꝫ partis appellationē. Secunda ibi: Porro. Tertia ibi. Demum. Quarta ibi. Prefatus. Quinta ibi. A cuius sententia. Secunda principalis subdiuiditur in quattuor.nam primo corrigit iudicis sententiā tm̄ in vno articulo. Secūdo in alio articulo ipsam confirmat ibi: ceterū in eo. Tertio supplet qd primus iudex omiserat ibi: verum. Quarto sententiā quo ad alia confirmat ibi: eodem. Imol.

c Raynaldus. Ad intelligentiā huius decre.ray naldus. Pone casuz qꝫ tota hereditas peponis valuit lxiiij. In.xxxij.factum fuit compromissum inter Ray naldū z patruos z latū arbitrium: z in ipsis habebat raynaldus quartā trebellianicā scz.viij.q̄ sunt quar=ta pars.de.xxxij.adhuc remanēt.xxiiij.in qbus hz ter tiā iure nature debitā scz alia octo que bis octo faciūt medietatem. Alia vero medietas pertinebat ad pa=truum ex testamēto peponis.deducat ergo medieta=tem suam primo patruus.scilz.xvj.modo remanent alia.xvj.raynaldo. Raynaldus iste condens testamē tum diuisit ista.xvj.per medium z legauit octo auun culis.in alijs octo instituit heredes patruum et filios dabūtur ergo.viij.auūculis pro legato suo qꝛ senten=tiatum est pro eis.dabit ergo istis patruus medietatē quattuor scilz qꝛ cōfessus est p medietate se possidere pdicta/de istis quattuor deducet quartā partē p fal=cidiam vnū scz/habebūt ergo auūculi tres et patruus vnū: aliā v̄o medietatē legati scz quattuor dabūt filij qꝛ z ipsi instituti sunt heredes in bonis. R. sicut et pa truus.z nō deducēt inde falcidiā: qꝛ falcidia nō dedu cit̄ nisi qn̄ here=ditas est exhau sta legatis. ha=bebūt ḡ auūculi iiij. a filijs et.iij. a patruo / et ita septē.z patruus p falcidiā vnū z ecce cōpleta sūt viij.z ita expedi tum est de istis octo que Ray=naldus legauit auūculis. Mo=do videam⁹ de alijs octo in quibus instituit patruū z filios.de istis dent̄ quattuor filijs sine aliqua diminu tione.alia v̄o quattuor debebat habere patruus qꝛ si quis instituit patrē z filios heredes tātum debet ha=bere pater solus quantū oēs filij.ff.de vsufruc. accre. si ds ticio.sed qꝛ patruus venit ꝯ testm̄. R. punit̄ z da būtur illa quattuor auūculis: neqꝫ deducet inde falci diā qꝛ falcidia in penis locū nō habet. sic habēt auun culi.vij.ex legato.et.iiij.ex pena.et ita.xj. z filij habe=būt.iiij.ecce.xv.z patruus vnū qd deduxit p falcidiā z ita sunt.xvj.z sic diuisa sunt ista.xxxij.sup qbus fuit cōpromissum. Nūc videam⁹ de alijs.xxxij.in illis filī R.habebat medietatem rōne q̄rte z tertie: z patruus aliā medietatē ex testamento peponis.deducat ḡ pa=tru⁹ prio suā medietatē.s.xvj.nūc remanent alia.xvj. Raynaldo: in qbus instituit heredes patruū et filios modo ista.xvj.debēt diuidi per mediū inter patruū z filios.sed qꝛ patruus peccauit veniēs ꝯ testamentum R. vt iā dictū est punit̄ z dabit̄ pars sua.scz.viij.auū culis.de qbus.viij. nichil deducet patruus: qꝛ in penā soluet illa vt dictū est de alijs quattuor. alia v̄o. viij. dabunt̄ filijs. habet ergo patru⁹.xvj.ex pria cōputa=tione ex testamēto peponis.z vnū qd extraxit de lega to p falcidiā et ita.xvij. z ex scda cōputatione habuit xvj.z sic cōputatis oibus hz.xxxiij. auūculi v̄o ex pria computatione habēt.xj.z ex scda.viij. rōne pene z ita habēt.xix. filij v̄o ex prima cōputatione habēt quat=tuor: z ex scda habēt.viij.et sic habēt.xij.iunctis itaqꝫ xij.filioꝝ.cū.xix.auunculoꝝ faciūt.xxxj. si ergo cōiun gas.xxxj.cū.xxxiij.que hz patruus: habebis.lxiiij. si=ne aliqua fractura vncie vel dimidie vel quarte vel octaue. Et intellige qꝫ s̄m istā computationē auūculi debebāt habere.viij.de toto legato si patru⁹ nō venis set cōtra voluntatē Ray.sed qꝛ contra venit pdit totā partē suā quā debuit in bonis hr̄e.s.xij. ppter penā. sed recuperauit vnū scz falcidiā.de alijs.s.quattuor q̄ restituit auūculis p medietate legati eis debiti ex te=stamēto. R.z ita pdidit.xj. z ita.xi.accreuerūt auūcu lis z ita habēt modo.xix.propter penam. Ber.

Glosa seq.recitetur per obiectionem.

d Hoc modo.i.hac cōditione si sine liberis mascu lis moreretur: et ita modus p cōditione seruatur. C. de his que sub modo relin.l.j. Que sit differētia inter modum z conditionem dicetur.j.de condi.appo.verū z hec verba hoc modo potius fuerūt verba illius qui condidit decretalem.

Heredi tatis raynal di diui=sio.

e Filijs masculis. Nec sufficit ipsum filios mascu los habuisse nisi tpe mortis supstites fuerint †. s.eo.

† Concor.tex. in lege

cũ eis[a] (mortuo pepone) sup quibusdã[b] bonis hereditatis eiusdem in tres arbitros cõpromisit. quorũ duo mortuo reliq̊ (put ex forma ꝯpromissi[c] poterant) pcedentes / talit arbitrati fuerunt: ꝙ neutra[d] pars haberet licentiã trãsferendi q̄cũqꝫ mõ i aliũ res predictas[e]: nisi in eoꝝ filios masculos ex ipsis legitime[f] descendẽtes: ⁊ qđ cõtra hoc fieret non valeret. ¶ Porro dictus R. plem nõ hñs cõdidit testamẽtũ: i quo medietatẽ[g] partis sue de rebus p̄dictis[h] quibusdã auũculis suis. aliã ꝟo medietatem ⁊ reliqua bona paterna vni ex patruis[i] suis ⁊ ei⁹ filijs legauit[k]: ⁊ adijciens[l] vt bona in quibus ex testamento vel ab intestato dicti heredes R. possent succedere si venirent cõtra legatum dictis auunculis suis debitum / ad ipsos[m] pro determinatis portionibus deuenirent. ¶ Demum eodem R. nature debitũ persoluente: ac vno ex patruis[n] here=

ex facto et ibi Bar. in ducẽs p̄ichiã qõnem ff. ad trebel.

raynucius. sup hoc dic. vt. s. e. pba. in p̄sentia. in glo. que icipit igressus. ⁊ fuit hec substitutio. fideicõmissaria. ⁊ de hoc dic. vt. s. eo. raynucius.

a ¶ Cum eis. s. patruis.

b ¶ Quibusdã bonis. Isti patrui forte aliqua possidebant de bonis peponis ex institutione vel cã legati vl' etiã sine aliqua cã. ⁊ ideo dicit ita ꝙ neutra pars hñet licẽtiã trãsferendi in aliã personam vel forsitã ipse raynaldus omnia possidebat: qꝛ forte res manserunt indiuisa inter Peponẽ ⁊ fr̃es. vñ dicebãt se hr̃e ius i bonis illius.

c ¶ Cõpromissi. Qꝛ dictũ fuit in ꝯpromisso: vt si oẽs interesse nõ possent / duo arbitrarent: al's nõ possent. sic ⁊ cũ plures sint iudices. s. de offi. deleg. vno ďlegatoꝝ. vt ibi ¶ Glo. se. ponit dictũ. querit. alleg. duas. ll. ⁊ vnam contra: et soluit.

d ¶ Neutra pars. In forma huius arbitrij nõ est vis facienda: qꝛ nichilomin⁹ trãsferri pñt bona illa qꝛ sententie arbitri nõ paretur: nisi metu pene. C. de arbi. l. j. et sic non obstante illo arbitrio tenuit legatũ vt. j. ďr. Sed illud põt queri an pena sit cõmissa si aliquas de rebus illis legauit auũculis suis pinde ac si int' viuos alienasset? Et vr̃ ꝙ pena cõpromissa ꝯmittať. ff. de ꝟbo. ob. si ita qs pmiserit. decẽ tibi dabo §. ea lege. ar. ff. ď lega. ij. peto § vi. Est tñ ꝯtrũ. ar. ff. de leg. iij. pr̃ § fundũ. vñ dicit Car. ꝙ non obstãte arbitrio tenuit legatũ nec alia alienatio: ppť arbitriũ. potuit ipediri si pena cõpromissi cõmittatur vt dictum est: iudex tñ q̄ primo tulit sñiam hoc nõ putauit: imo credidit ꝙ arbitriũ impediret legatũ ⁊ heredes: ⁊ ideo absoluit vt sequentia docent.

e ¶ Res p̄dictas. Sup qb⁹ fuerat ꝯpromissum. de alijs ꝟo arbitri nihil dicere potuissent. ff. de arbiť. nõ distinguem⁹ § de officio. ⁊. s. de arbi. cũ dilectus ¶ Glo. ista obijcit ⁊ soluit.

f ¶ Legitime. Videť etiam ꝙ naturales filij debẽt intelligi p hoc ꝟbũ: qꝛ ⁊ ipsi excludũt substitutũ: vt si qs sit rogat⁹ restituere hereditatẽ si sine filijs decesserit. sꝫ si habet naturalẽ euanescit substitutio. ff. ad trebel. ex facto § si quis rogat⁹. ⁊ l. heredibus. in fi. C. de isti. ⁊ substi. le. gñaliter. in fi. ff. de leg. ij. cũ pater § volo. si dixisset. si decesserit sine liberis: tunc locũ habet qđ ďr de naturali: sed ex quo addidit ď legitimis intelligendũ est tñ de natis ex libero matrimonio: alias nihil operareť hec adiectio legitimis: sed debꝫ operari. ar. ff. de leg. j. si quando quis.

g ¶ Medietatẽ. s. tertie ⁊ quarte quã poterat legať cui⁹ dñium trãsiuit in legatarios adita hereditate sed si intendisset legare medietatẽ oĩm rerũ sue ptis quarũ medietas ptinebat ad patruũ ex testõ pepõis tunc dominium illarum non transisset in legatarios cũ res ille sint patrui. ⁊ illud locũ hꝫ cũ testator rem suam legare intendit sed legatarius põt agẽ ꝯtra heredẽ actiõe ex testõ ad totã rẽ vel estimationẽ ⁊ non actiõe in rẽ: sed q̄tũ pertinet ad casum p̄sentẽ non est multũ circa hoc curandũ: qꝛ raynaldus non legauit auũculis vltra illas partes quas poterat legare. nã tertiã ⁊ quartã habebat in bõis patris q̄ faciunt dimidiaꝫ totius hereditatis. nã sua ps erat tertia ⁊ quartas ipse legauit auunculis medietatẽ sue ptis. i. tertie ⁊ quarte ⁊ sic nõ pñt agere auunculi contra heredem: nisi ad medietatẽ tertie et quarte. ⁊ hoc notare voluit. J. vbi dicit: ppť quod in rebus predictis ⁊c. vsqꝫ pronunciauit. B.

ꝟ Infero ꝙ legatum nõ specificatũ valꝫ. qꝛ nõ vr̃ legare / nisi ius qđ hꝫ. l. si dom⁹ ff. ď le. j.

h ¶ De rebus predictis de quibus extitit ꝯpromissũ. ⁊ hr̃ intelligi ꝙ res ille diuise fuerũt inter R. et patruos. B. ¶ Glo. se. reci. p qõnes q̄re dixit de vno solo patruo ⁊ dupl'r soluit. ⁊ quo iter patruũ ⁊ filios hic fiat diuisio

i ¶ Uni ex patruis. Qui forte sol⁹ supererat et alij mortui erãt: vñ fideicõmissum illi soli q̄ supstes erat debeť qui tpe existẽtis ꝯditiõis sol⁹ inueniť et debet in totũ p̄stari ⁊ filijs p̄mortuoꝝ nichil debeť qui sunt mortui ante diẽ fideicõmissi cedentẽ. s. anteqꝫ ille raynald⁹ eẽt mortu⁹. vt. C. de cadu. tol. l. vna § si autem aliqđ. ⁊ ar. C. de fideicõ. si in psona. ⁊. ff. de leg. j. cum filio famiľ. i fi. ⁊ ff. ad trebel. l. apud § vtrũ. ⁊ accedit ad hoc ꝙ totũ ei debeať. ff. de condi. ⁊ demon. si qs legata § j. ⁊ cũ hic legať patruo ⁊ filius eius patru⁹ solus habebit dimidiã et filij cõiter aliã dimidiã. ff. de vsufru. accre. si qs ticio. ⁊ si alij patrui supessent / bñ poterit istituere quẽ voluerit de patruis rõne tertie et quarte: sꝫ fideicõmissum debeť oib⁹ patruis. ¶ Glo. reci. p obicc. de § ante heredis.

k ¶ Legauit. Istď ꝟbum ponitť pprie ⁊ improprie. Proprie q̄tũ ad auũculos quib⁹ nõ legauit. ipropriae q̄tũ ad patruũ ⁊ eius filios quibus non legauit sed eos instituit heredes. vñ. j. vocat eos heredes. sic. ff. de offi. pcõsu. ⁊ leg. l. ij. vbi dicit manumitti tã liberi q̄s serui. sic. xxviij. di. pbr̃m. ⁊. j. e. c. ver. executioni mãdari. ⁊ auũculi elegerũt ꝯtra ipos tanqꝫ contra heredes petẽtes legata: al's non valuisset testamentũ: qꝛ nõ inueniretť aliquis istitut⁹. insti. de lega. § ante heredis istitutionẽ. nisi dictũ esset si nõ valet iure testamenti / valeat saltẽ rõne cuiuslibet vltime volũtatis. C. de codicil. l. vlti. § id quoqꝫ.

l ¶ Adijciens. Hoc bene facere potuit testator: quia põt penã iponere heredib⁹ si nõ paruerint volũtati sue. si. isti. ď leg. § pene q̄qꝫ noie. vi. § est et. C. de his q̄ cã pene. l. vna. dũ tñ nõ sit turpe vl' inhonestũ qđ testator pceperit vt ibi diciť. ⁊. ff. de ꝯdi. isti. quidã. ⁊. C. de insti. vel substi. reprehendẽda.

m ¶ Ad ipsos. s. auunculos.

n ¶ Uno ex patruis. Illo. s. qui fuit institut⁹. vñ planius dixisset patruo adeunte hereditatẽ p̄dictã. et si

quis patrē et filios instituit heredes tm̄ habeat sol⁹ quātū et oēs filij.ff.de vsufruc.accre.si quis ticio.z si alij patrui supessent hic potuit instituere quez voluit de patruis ratiōe tertie z quarte:sed fideicōmissum debetur omnibus patruis.

verba testatoris q̄ dixit q̄ z si patru⁹ z filij venirēt ꝫ legatum quecūqꝫ ad ipsos ex successione istius poterant puenire:deuoluerent ad auūculos. Sed q̄re nō dixit silr de reb⁹ legatis sicut de alijs q̄ deuenirēt ad ipsos auūculos? Potest respōderi q̄ de reb⁹ legatis non dixit: qꝛ nō putabat iudex q̄ res deberēt vł possent trāsire i aliū aliquo mō: z hoc ppter pce ptū arbitroꝝ. vł forte ideo nō dixit de rebus illis qꝛ nō putauit iudex q̄ testator se ferit de reb⁹ illis legatis dū dixit q̄ bona in q̄bus ex testamēto vel ab itestato dicti heredes possent succedere deuenirēt ad auūculos q̄si ista gn̄alia v̄ba n̄ ptinerēt ad res d̄ q̄b⁹ dixerat spālr argu.ff.de v̄bo. obli.doli clausula.nec visum fuit iudici q̄ easdē res voluerit illos auūculos habere cū alijs reb⁹.ar.ff.de pe.sanctio legū.z arg.ff.de leg.iij.si heres meus.§.j. Illa ēt videt̄ esse melior rō/qꝛ nu'la fuisset absolutio de reb⁹ legatꝫ si postea ꝯdēnatio facta fuisset in eisdē z sic ɔlusoria videret̄ ne alia via fiat q̄d alia via phibet̄: verū est q̄ patru⁹ totū pdere dꝫ:z satis colligit̄ p hāc lr̄am alioꝝ bonoꝝ.z.§.ver.verū in portione:qꝛ quicquid patru⁹ potuit capere ex testō raynaldi:debuit pdere:nō obstāte arbitrio vt ibi d̄r.et illud totū fuit petitū p auūculos et ex alia causa absoluit:et ex alia causa cōdēnauit eosdem.

a ¶ Adeunte. Et sic locum habet legati petitio:nam si ex testamento nō adeatur hereditas deficit legatum nisi sit ita fictū q̄ a venientib⁹ ab intestato prestetur.ff.d̄ test.tu.si nemo.alꝫ ē §.sub.l.p̄cedēti z.C.d̄ fideicom.l.eam quā. Pro parte sua.s.

b ¶ Petendo. Legatuz em̄ ab herede petēduz est.C.d̄ fideicō.eā quā.z si citra voluntatē heredis legatari⁹ occupet legatū:tenetur interdicto quoꝝ legatoꝝ ad ip̄m restituendū heredi.ff.quoꝝ lega.l.j.in prin.tm̄ postq̄ꝫ est adita hereditas ip̄o iure dominiū rei legate trāsit ad legatariū recta via.ff.de fur.a ticio.ff.de lega.j.si tibi hō.§.si seru⁹.vn̄ relegata nōdum cōprehensa datur legatario rei vēdicatio p ipso legato.C.cōia de lega.l.j.ff de cōdi.fur.sed nec legatarius:z sic agebat̄ p legato rei vendicatione.

ditatē adeūte[a] p̄dictā: cū dicti auūculi aduersus eūdem patruū ac filios eius corā iudice cōitatꝫ: vibenetañ. mouerūt q̄stionē petēdo[b] p rata[c] q̄ ipsos cōtingit legatum p̄dictū z restitui eis si contra ip̄m illi venirēt[d] q̄cūqꝫ[e] occasione testamenti eiusdem. R. ad ip̄os puenerant vel poterant puenisse. ¶ Prefat⁹ iudex ab illoꝝ ipetitiōe sup legato ipsos absoluēs: ad restitutionē alioꝝ bonoꝝ[f] snialiṫ cōdēnauit[g] eosdem. A cuius snia cum ambe ptes[h] nostrā audientiā appellassent: petente vtraqꝫ pte dicti iudicis sniam infirmari: quaten⁹ cōtra se fuerat pmulgata: et q̄ten⁹ p se faciebat executioni mādari † ¶ Dilect⁹. f. n. O scti nicolai i carcē tullianeñ. diaco. cardi. lite corā se legitime ɔtestata[i]. qm̄ idē R. habebat in bonis quōdā peponis pr̄is sui tertiam partē debitā iure nature: in qua grauari nequiuit[k]: necnon quartam trebellianicam[l] quā quilibet extraneus restitutione grauatus deducere potuisset: ‡ propter quod in rebus predictis auunculis legatis

c ¶ Pro rata.i.p dimidia.

¶ Glo.seq.querit arg.negatiue.ponit opi.cōtrariaꝫ quam approbat.

d ¶ Uenirēt. Sꝫ nunq̄d potuit ita formari libell⁹ de iure.peto talē rē:z si ɔtradixeris michi peto penā Et videt̄ q̄ nō qꝛ iudiciū non dꝫ esse in pendenti.ff.d̄ iudi.nō quēadmodū. Dicūt quidā ɔtra.z lex illa loquit̄ de his q̄ pendent extrinsecus nō ex his q̄ in ipso iudicio agunt̄.z q̄ posset sic formari libellus est.arg. C.loca.cōductores.q̄d satꝫ pōt cōcedi.argu.hui⁹ ca.z propter lites dirimendas. Ber.

¶ Hec glo.et p̄cedens q̄ incipit Petendo.circa actionem distinguūt inter legatū z fideicōmissum singulare z fideicōmissum vniuersitatis.

e ¶ Quecūqꝫ occasione. Ad hoc agebat̄ actione ex testamēto z nō rei vēdicatiōe:qꝛ istud erat q̄si fideicōmissum vniuersitatꝫ.qꝛ qui rogat̄ restituere quicq̄d ad eū puenit de hereditate rogat⁹ vł.ff.ad trebell'.l. cogi.z.p̄cedēti.vn̄ nō transit dn̄ium in fideicōmissariū nisi facta restitutione re z v̄bo vł saltē v̄bo.ff.eo. restituta.z facta restitutiōe tunc dn̄iū trāsit in fideicōmissariū etiā si nōdū sit nact⁹ possessionē.ff.ad trebel.facta. Hec est differētia int̄ fideicōmissum singulare z vniuersale:qꝛ i singulari sine aliqua restitutione trāsit dn̄iū in fideicōmissariū sicut in legatariū. C cōia de leg.l.j.z.ij. sec⁹ in fideicōmisso vniuersitatis. ibi nō trāsit nisi facta restitutiōe vn̄ ista alia nō petebant̄ rei vendicatione:sed actione ex testamento.

¶ Glo.seq.querit z tripliciter soluit.

f ¶ Alioꝝ bonoꝝ. Omniū.z hoc fecit iudex ppter

g ¶ Cōdēnauit eosdē.s.patruum z filios.z in hoc scꝫ q̄ filios cōdēnauit z in alio etiā pnūciauit.i.iudicem male pronunciasse.

h ¶ Ambe ptes. Sic.§.eo.raynutius.et.§.de appel.si duobus.

¶ Glo.seq.obijcit z soluit.

i ¶ Cōtestata. Et ita videt̄ q̄ litis cōtest.facienda sit corā iudice appellationis. Sed ɔ̄ videt̄ dicere lex q̄ non debeat fieri ɔtestatio cū iā sit facta in pria cā.C. de tē.ap.l.vi.§.illd.z.§.de ap.p tuas. Satis pōt dici.q̄ in cā appellatiōis fiat ɔtestatio de nouo.ij.q.vi. si q̄s in quacūqꝫ.nec tñ d̄r ppt̄ hoc fieri sup p̄ncipali: qꝛ sup alio vł fieri cōtestatio q̄ꝫ in principali. Primo fuit ɔtestatio facta directe sup re petita:in cā v̄o appellationis sup ipsa snia q̄ sit iusta vel iniusta.z sup alijs q̄ addūtur sup q̄b⁹ nulla fuit ɔtestatio in prima causa.tm̄ alia pte absente posset iudex pcedere sine litis ɔtest. vt d̄t lex p̄dic.C.de tēp.ap.z decre.p tuas. de ap.z.§.de renun.veniens.

k ¶ Nequiuit. Hoc planū ē qꝛ legitiā q̄ iure nature debet̄:nullū grauamē:nulla cōditio apponi pōt z p nō adiecta hꝫ bet̄ si apponat̄.C.de inoffi.testa.qm̄ i p̄oribus.z in auc̄.de here.et fal.§.primū itaqꝫ et.§.si quis aūt nō implēs.col.j.z.§.eo.raynutius.

l ¶ Trebellianicā. Et ita due quarte pñt deduci. d̄ hoc dicitur.§.eo.raynutius.vbi de hoc idem dicitur.

diuisio huius glo.ptꝫ §.ante glo.iiij. q̄cunqꝫ

† Concor.tex.in.l.ēt.vbi dat̄ rō hui⁹ dicti.ff d̄ mio.

‡ Concor.l.in rōne.§.q̄d vulgo.tibi Bar.ff.ad.l.falci.et in auc̄.de here.et fal.in princi.

portiones[a] easdē habuit. R. pfatus. easq[b] potuit in vltia voluntate legare: ac p hoc legatū tenuit vsq ad tertiam ꝛ quartā pfatas: lȝ ipsas nō expresserit[c] in legādo: pnunciauit[d] (nō obstāte premisso arbitrio q nec legatū teneret non poterat impedire) iudicem ipsum[e] in eo q sup hoc dictū patruū in totū absoluit q̄ confessus est se p medietate possidere pdicta ppera iudicasse: condenauitq ipm ad restitutionē medietatis tertie et q̄rte partis ipsius legati[f] p rata[g] q̄ dictos auūculos de ipso contingit: et in residuo[h] pfati iudicis sententiā cōfirmauit. ❡ Ceterū in eo q idem iudex dictū patruum et ei⁹ filios totaliter i alijs q̄ in scdo articulo[i] petita fuerāt condēnarat: male ipm pnunciasse[k] decreuit: q filij ei⁹ cōtra volūtatē testatoris nō inueniūtur aliq̄d cōmisisse: cū nichil de petitis[l] reperti fuerint possidere. ❡ Uerum in portione quā patruus habebat[m] in bonis[n] illis ratione quarte et tertie pdictorum quas. R. habuit in bonis[o] eisdē: in quibus[p] ei⁹ institutio et legatio ac adiectio

❡ Glo. seq. reci. per. q. an fili⁹ rogatus in singulis rebus vel vna tm̄ ꝛc̄. sol. q in singulis. ponit opi. cōtrariam quā pbat tribus legibus ad quas respondet.

a ❡ Portiones easdē. Immo habuit res ipsas in totū. nā q̄diu viu⁹ fuit habuit dñium olm rerū: dr̄ autē habuisse portiones easdē in rebus pdictis. i. facultatē deducēdi easdē portiones i singulis rebus q de singulis dȝ fieri deductio tertie ꝛ q̄rte Licet q̄dā Iriuȝ dicāt q filius in vna re sola deducere possit tertiā iure nature ꝛ q̄rtā trebellianicā. ar. C. fami. hercisc. filiū. et ff. de lega. j. pōt. ff. ad. l. fal. si ex pluribꝰ. Sed verum est q de singulis rebꝰ dȝ fieri deductio et illa lex filium non ob. q illud fuit ex voluntate patris. ꝛ illa lex pōt: non ob. q ibi loquit cū legata erat pars hereditatis. vnde vnū legatū cēsetur: vel illud contingit de volūtate legatarij ꝛ heredis: vel ex officio iudicis vt ibi dr̄. illa si ex pluribꝰ pōt itelligi qn̄ vni plures res legate sunt tūc si soluat aliquas integraliter in alijs plenam falcidiam retinere potest per doli exceptionem. Ber.

b ❡ Easq. Scilȝ partes tertiam et quartam. Ber.

c ❡ Licet ipsas non expresserit. Et nō legauerit tertiā ꝛ q̄rtā expresse dicēdo de tertia et q̄rta immo dixit de dimidia: vn̄ si recta stat cōputatio tātū facit tertia ꝛ q̄rta. q̄tū dimidia ꝛ econuerso: verbi gr̄a hereditas diuidit in. xij. vncias. insti. de here. insti. § hereditas. si filius detrahit tertiam iure nature detrahit. iiij. vncias ꝛ remanēt. viij. in q̄bus videt q teneat fideicommissum: ꝛ de illis detrahit q̄rta. scȝ due vncie. ꝛ ita tertia ꝛ q̄rta faciūt sex. ꝛ sic habebat dimidiā totius hereditatis peponis. sic intellige. s. eo. raynutius. Ber.

d ❡ Pronunciauit. scȝ cardinalis. Ber.

e ❡ Ipsum. scȝ patruum.

f ❡ Legati. iiij. scilȝ. Ber.

g ❡ Pro rata q̄ dictos. Que q̄dē rata virilis est: nā cū vna res pluribꝰ legat q̄libet ibi hȝ virilē: nisi alia mēs appareat testatoris. ff. de lega. j. si pluribus.

❡ Glosa ista declarat quid sit residuum.

h ❡ In residuo prefati iudicis. De quo residuo absoluerat prior iudex patruū ꝛ filios. nā primus iudex in totū absoluit patrū in legata et male sed quo ad filios bene. sed cardinalis cōdēnauit patruū p parte fideicōmissi. s. in dimidia ipsiꝰ legati tertie et quarte p rata in hoc infirmauit snīam prioris iudicis. in residuo aūt cōfirmauit. ꝛ hoc totū intellige quātum ad legatū possessionū que legate fuerunt de quibus cōpromissum fuit. In alia autē parte sentētie statim sequit qualiter processit cardinalis ibi: ceterum ꝛc̄.

h ❡ Residuo. Auūculi petebant iure legati medietatē bonorū de quibus fuit cōpromissum. Residuum illud cōsistebat sm̄ intentionem prioris iudicis in illa medietate a qua medietate absoluit patruū et filios nō habito respectu ad testamentū peponis: ꝛ hoc propter preceptū arbitrorū qd̄ tn̄ nō impediebat legatū ꝛ cōsistit. in. xvj. sm̄ compurationē nostrā ꝛ male pronūciauit in eo q patruū absoluit in totū: sed quātum ad filios bene pnūciauit. sȝ postea cardinalis ostēso testamēto peponis correxit pro parte snīam primi iudicis: cōdēnās patruum p parte sua. s. in quattuor. ꝛ in residuo. s. in octo. q̄tum ad filios. et in. iiij. q̄tū ad patruū cōfirmauit. ꝛ tn̄ in sequēti articulo perdit patruus illa quattuor pp̄ter penā illo retēto p. l. falcidiam: et sic in veritate in viij. consistebat legatū rōne tertie et q̄rte. alia viij. pertinebant ad patruū ꝛ filios ex testamēto raynaldi: ꝛ hoc sm̄ cōputationem predictam.

i ❡ Articulo. Duo fuerūt articuli. Primꝰ in quo petebātur res legate. Scd̄s in quo petebantur oia q̄ ad patruū ꝛ filios poterāt peruenire ex testamento raynaldi si veniret contra legatum auunculo relictum.

k ❡ Male ipsum pronūciasse. q̄tum ad personas filiorū male pnūciauit: q nō venerāt cōtra volūtatem testatoris in aliquo: male etiā pnunciauit contra patruū: q cōdēnauit eū de oibus alijs que peruenerant ad eū ex testamēto peponis. q in his que subiacebāt restitutioni ipsum non debuit condēnare: sed de his q̄ tantū cōtingebant eū ratione tertie ꝛ quarte pro qua parte cōfirmatur sentētia pro alia que debebat restitui et infirmatur. vt. j. dicitur ibi verum ꝛc̄.

l ❡ Cum nichil de petitis. Et ita est hec bona ratio q hic agebatur rei vēdicatione saltem quo ad legatū vt. s. dictum est. vn̄ cū illi nihil possiderēt nō poterant cōuenire rei vendicatione. C. de alie. mu. iudi. cā fac. l. vna. et. s. de re iudi. examinata. q sic agerent ptȝ ex eo q dicit q patruus fuit cōfessus se possidere: q in reali actione querendū est an possideat quis vel nō. ff. de rei ven. qui petitorio. ꝛ. l. officiū. ꝛ si dixerit se nō possidere cū possideat: ꝛ hoc pbetur: transfertur possessio in actorem q̄uis non probet rem suam esse. ff. eo. l. in rem actio. ꝛ quia nondū adiuerāt hereditatē nō poterāt conuenire: ❡ ante lit. contesta. hoc debet queri ne delusorium sit iudicium vt hic patet.

m ❡ Habebat. Ratione illius institutionis quā fecit. R. de ipso.

n ❡ Bonis illis. Scȝ in alijs bonis et rebꝰ / exceptis rebus legatis: vel posset intelligi de omnibus.

o ❡ In bonis eisdem. In singulis eñ rebus habuit tertiam ꝛ quartam: vt ibi dixi. Ber.

❡ Glosa sequens reci. per obiec. de lege. irritum.

p ❡ In q̄bus eiꝰ institutio. Ergo videt q in sola tertia ꝛ q̄rta teneat institutio qd̄ falsum est: immo tenet in olbꝰ. C. ad. l. fal. irritū. sed dr̄ in eis tenere: q in eis

Tertia et q̄rta filio de bus an possit i vna re s duci.

pōt institut⁹ patruus grauari: in eo ṽo ꝙ subiacet restitutioni grauari nō pōt: immo illud deducit̃ tāq̃ eo alienū: residuū ṽo diuidit̃ inter patruū ꝛ filios ei⁹ fideicōmissum eni hereditatis ex testamēto peponis soli patruo debebatur. non autē eius filijs. Raynaldus aūt instituit patruum cui heredidatē peponis restituere tenebat. cū illud qđ est patruo restituendū ex testamēto peponis illud h̄z p̄cipuū ꝛ illud p̄rimo deducitur sicut eo alienum: vt in l. predicta irritū. in q̃ autem adiectio pene nō tenuit. Illud autē qđ raynald⁹ restituere nō tenebat̃ ꝛ in q̃ grauari non potuit qđ est tertia ꝛ quarta illud diuidit̃ inter patruū ꝛ filios eius q̃s raynaldus instituit sibi heredes. ar. C. ad legē falci. quāq̃. et in hoc solo. sꝫ tertia et quarta tenuit adiectio pene: vt hic dicit.

† Ter. est in si. l. irritū. l. ex fetō. ✠. fi. ff. de vul. ga. et pupil.

pene tenebat: pro rata[a] eosdē auūculos cōtingente de predicto legato[b] cōfirmauit sententiam iudicis supradicti. ¶ Eodē patruo et eius filijs in residuo[c] absolutis: et saluo[d] nichilomin⁹ et ex iure institutiōis beneficio[e] legis falcidie † in restitutione[f] prefati legati: si infra tempus legitimum[g] voluntati paruerit testatoris. Cum inuentarium[h] fecerit et contra[i] voluntatem testatoris lex falcidia inducatur. ¶ Nos itaq̃ ipsius cardina. sententiam ratam habentes eam aucto. apo. confirmamus. Idem.

¶ Executor testamentarius qui suscepit illud officiū exequi cōpellitur. Capitulū. xix.

Joānes clericus: et. P. laicus executores vltime voluntatis G. clerici scē crucis: q̃ venerabilib⁹ et pijs locis[k] de bonis[l] suis l vltima volūtate legauit: mādās insuper satisfieri creditorib⁹ per eosdē. ¶ Post mandatū[m] susceptū p diocesanū[n] cogi debent testatoris explere vltimam voluntatem. Idem.

¶ Ponit quedā legata in quibus non soluit̃ canonica portio nisi fiat in fraudē. Ca. xx.

De hisque in ornamentis / vel pro cereis / seu fabrica / luminaribus / anniuersario septimo. xx. xxx. die siue alijs ad perpetuum cultum diuinum legantur ecclesijs vel reliquis pijs locis:

Falcidia nō deducitur de eo qđ pene cā accreuit.

qđ pene cā accreuit nō incidit in legem falcidiā. ff. ad. l. fal. cū pater. l. fi. ꝛ. l. se. ar. op. Et qđ prout sum est ad penā non d3 trahi ad gratiā. ꝫ. de trās la. iter corpalia.

f ¶ Restitutione. l. prestatiōe.

g ¶ Legitimū. Qđ dr̃ tēpus anni: hoc tp̄o cōputādū est a iussu iudicis. Si autē infra illud tempus non paruerit: tūc nō potest vti bñficio falcidie: imo perdit oīa excepto illo qđ sibi debet̃ ex fideicōmisso. in aut. de here. et fal ✠. illud q̃q. col. j.

h ¶ Inuentariū. Alter eni bñficio legis fal. vti nō pōt vt dicit aut. de here. ꝛ falci ✠. si ṽo nō fecerit inuentarium.

a ¶ Pro rata eosdē. q. d. p qua parte legatū contingit quēlibet de auūculis p ea parte quēlibet cōtingit illud qđ pene cā adimit̃ illi patruo: q2 patruus noluit parere testatori dādo legatū auūculis: iō pdere d3 illud qđ capere poterat ex testamēto raynaldi. Uel dic p rata. i. p medietate tertie vel quarte partis bonoꝝ raynaldi in quibus fuit institutus: quā medietatem amittit patruus q2 cōtradixit legato: vt hic dicitur: ꝛ istam medietatem restituit patruus tanq̃ legatum.

b ¶ Legato. Qđ amittit patruus noīe pene. i. vno retento. Item amittit alias. xij. vncias.

c ¶ In residuo. Scꝫ in eo qđ d3 hr̃e ex testamēto peponis illud residuū pōt intelligi dupl̃r. quo ad bona peponis q̃tum ad patruū q2 in illis condēnatio iudicis nō tenuit q̃ contingebant patruū p restitutionē ex testamento peponis in q̃bus nullā penā potuit imponere raynaldus: ꝛ ideo absoluit̃ patruus. Itē quo ad bona raynaldi q̃tum ad filios quos raynaldus instituit: ꝛ q2 nō venerāt cōtra voluntatem testatoris: ꝛ nichil inuēti sunt possidere de rebus petitis cōdēnari nō debuerūt vnde absoluti fuerunt per cardinalem.

d ¶ Saluo nichilominus ei. scilꝫ patruo.

¶ Glosa sequēs cū seq. reci. per. q. an in eo qđ pro pena soluitur detrahitur falcidie.

e ¶ Bñficio legis falcidie. Istud est ita intelligēdū patru⁹ id qđ sibi restituēdū est primo vt eo alienū vt dixi deducit de reb⁹ illis de q̃bus cōpromissum fuit q̃ p̄tinebant̃ in primo articulo de residuo qđ est tertia ꝛ quarta tenet̃ p̄stare legata et de illis detrahit quartā trebellianicā p̄legē falcidiā. C. ad. l. fal. in imponēda. ꝛ. l. irritū. ꝛ. l. quāq̃. ꝛ. ff. ad. l. fal. qđ de bonis ✠. cū fidei. ꝛ. C. de bonis auc. iu. pos. l. j. deducet aūt falcidiā de reb⁹ legatis. Et forte intellexit cardinalis ꝙ deducet etiā de alijs que causa pene adimūtur eidē: q2 illa legata sunt illis auūculis: si fieret eis cōtrouersia de alio relicto: ꝛ ideo forte dicit. I. de falcidia que inducit̃ cōtra voluntatē testatoris. Sed hoc nō est verū: q2 id

i ¶ Cōtra voluntatē testatoris. Hoc ideo dicit: q2 ꝯ voluntatē testatoris videt̃ hic retineri falcidia de rebus spāliter legatis: q2 illas voluit testator oīno p̄stare illis auūculis ita ꝙ nulla ꝯdictio fieret eis. vn̄ ꝯ ei⁹ voluntatē falcidia retinet̃ ꝛ th̄ retinet̃ nichilomin⁹ q2 ꝯ volūtatē testatoris inducit̃ falcidia. ff. ad. l. fal. ticia Sed ꝛ in alijs rebus q̃ cā pene auferunt̃ si verū est ꝙ quarta retineat̃ inducit̃ ꝯ volūtatē testatoris sed nō videt̃ ꝙ quarta retineat̃ in his q̃ cā pene auferunt̃: vt ꝫ. dixi in notula. istud est tē. Nā testator cā pene oīa voluit auūculis p̄start. inducit̃ ḡ falcidia ꝯ voluntatē defuncti. C. ad. l. falci. si vt allegas. ꝛ. l. pe. ꝛ. ff. eod. ti. qđ de bonis ✠. vlti. Hodie ṽo falcidia non pōt induci ꝯ voluntatē testatoris expressam † si testator cert⁹ de q̃titate patrimonij sui hoc p̄hibeat. in aut. de here. ꝛ fal ✠. si ṽo expressum: sed ꝯ tacitā bñ inducit̃: vt bene dicūt leges predicte si vt allegas: ꝛ sequentes. B.

† Con. ter. i aut. sꝫ cū testa tor. et ibi Cy. C. ad. l. fal.

Joannes. Diuiditur q2 primo ponitur questio Secundo solutio ibi: post. Ab. sicu.

k ¶ Pijs locis. In quibus sufficit minus legitima voluntas. ꝫ. eo. cum esses. ꝛ. c. relatum.

l ¶ De bonis suis. proprijs. scꝫ q2 de rebus ecclesie nichil posset legare. ꝫ. e. quia nos.

m ¶ Mandatū susceptū. Mandatū suscipere nemo cogit̃: susceptū vero necesse est adimpleri. ff. cōmo. in commodato ✠. sicut. ff. man. si quis alicui ✠. qui mandatum. C. de pcu. inuttus. ff. de arbi. l. iij ✠. j. Ber.

n ¶ Per diocesanum. Sic intelligitur. ꝫ. e. si heres. ꝛ. e. tua nobis. vbi de hoc. Ber.

De his. ¶ Primo ponit dictum in quo interserit exceptionem ibi. dūmodo. Abbas.

diuisio

Canōica portio.

a ℭ Canonica portio. Portio ista diuersimode dicitur ſm varias ꝯsuetudines locoꝝ. j. de sepul. certificari. ⁊ S. eo. requisisti. qñqꝫ ē tertia ⁊ qñqꝫ est media j. de sepul. c. j. ⁊ ij. et. x. q. j. de his. ⁊ c. antiqs. ⁊ c. decernimus. ⁊ qñ qꝫ quarta. j. de sepul. cum super. nio suo fiūt quattuoꝛ portiōes prout hic habetur. Et nō tenet hoc hodie ſm glo. Et sic vult q' hodie istud ca. sit correctū. sed huic lecture obstat qd habet̄. S. in ꝓhemio resecatis supfluis. ℭ Primo ponit̄ excessus relatio. Scđo eius ꝓhibitio ibi. interdicimus. Tertio peculij diuisio ibi. peculiuꝫ. Quarto pene inflictio ibi: ⁊ si qs. Abbas si.

diuisio

b ℭ In fraudē. Tūc nō ꝓdesset S. eo. officij.
ℭ Glo. sequens reddit ratonē ⁊ dat simile: ⁊ causam addit.
c ℭ Deduci. hoc dictū est ꝓpter reuerentiā diuini cult' multa ei. ꝓpt religionē admitti solēt nā summa est rō que pro religiōe facit. ff. de reli. ⁊ sump. fu. sunt ꝑsone. i. fi. vñ i casu isto min' legitia volūtas sufficit. S. e. cū ede. et c. relatū. sic i his q ad pias cās relinqunt̄ cessat falcidia. C. ad. l. fal. auc. sic. ⁊ in auc. de ec. ti. §. si autē. col. ix. vñ sumptū ē autē. pdictū sic. ⁊ sic cessat falcidia i testamento militis puilegio militari. C. de testa. mili. i testō. C. ad l. fal. i testō. Itē cessat deductio istr' ptis in edo et armis fauore terre sctē. j. de sepul. i nostra. Et hoc idē qd dicit habes. j. de vbo. sig. ex parte.

canonica portio. ℭ (Dūmō in fraudē non fiat vt ea epūs seu prochialis ecclia debeat defraudari) deduci non dz

ℭ De successiōibus ab intestato. Ex ꝯcilio apud altēn. habito. ℭ Clericus bona ꝓpria dare pōt cui vult. sz si decedat intestatus ⁊ non hz cōsanguineos: succedit ecclia. h. d. iuncta glosa. Cap'lm. j.

SEd hoc ibidē inuētū est de epis pꝛesbyteris et clericis: si per hereditatem vl' alio mō intuitu psone aliqd acqsierint donare eis liceat cui voluerint dum viuunt. ℭ Si autē ante obierint ꝙ hoc fecerint altari cui seruiūt oia ppetuo sanctificētur et in ius ei' tradātur. Ex concilio tribur.

ℭ Si olim seru' pbr fact' intestatus decedat: eius bōa diuidunt̄ ſm formā hic ꝯtentā. h. d. ſm itellectū singularem qui hodie etiā tenet. Cap. ij.

SAncto cōcilio allatū ē ꝙ qdam laici improbe agūt ꝯtra pbr̄os suos: ita vt de morientiū pbr̄oꝝ substantia ptes sibi vēdicēt sicut de ꝓpriis suis. ℭ Interdicim' itaqꝫ ne hoc vlteri' fiat. sz sicuti liberi facti sunt ad suscipiendū gradū ⁊ agendū officiū diuinū: ita nil ab eis preter diuinū officiū exigatur. ℭ Peculiū vo ipsoꝝ diuidatur in qttuoꝛ ptes: quaꝝ vna epō: altera ecclie: tertia pauperibus: quarta parētib' assignet̄. ⁊ si nō sint idonei parētes/ epō eā recipiat: ⁊ in vsuz ecclie diligenter distribuat. ℭ Et si quis contra hoc presumpserit: anathematizetur. Inno. iij. murneñ. epō.

ℭ Attingendo duos notabiles et singulares intellectus huius ca. sumitur ſm quēlibet intellectuz. Et primo sic. Ualet testamentum ad pias causas conditū p verba enūciatiua etiā ꝓpter aliud plata. ꝙ successio seu testatio veniat ad exclusionē alteri' ecclesie. Uel aliter ſm alium intellectum ⁊ sic. Per vnū testē de veritate ⁊ p ꝯfessionez etiam incidēter factā / ꝓbat̄ oblatio: etiaz quo ad effectū ꝯsequēdi bona oblata. C. iij.

ℭ Glo. se. distinguit aut prelat' testat̄ aut nō. secundo casu aut res ei' sunt distincte aut ꝯmixte. et hoc casu aut dubitat̄ an habuerit ꝓpriū/ aut certū est habuisse. signat cōtrariū ⁊ soluit.
g ℭ Moriētū. Prelat' de oīb' tā an ꝓmotionē ꝙ post acquisitis intuitu psone liberā hz ptātē. S. c. pri. ⁊ S. de testa. qr nos. ⁊ xij. q. iij. qcunqꝫ. ⁊ q. v. si xum. i auc. de ec. ti. col. ix. §. in sdicimus. Si vo decedat itestat' si sunt distincte res eius ꝯsanguinei succedūt sibi. xij. q. j. sunt manifeste. Si vo res plati sunt ꝯmixte cū reb' eccle tūc distingue: qr aut dubitat̄ an habuit ꝓpriū aut certum est ꝙ habuit. Si dubitet̄ semp ꝓ ecclesia est presumendū

ꝯ Cons co. ter. in. i. pe. tibi cy. ff. de manu. vindic. et lxij. di. qcūqꝫ.

Prelati ecclesiastici an possint testari.

Continuatio

ℭ Rub. De successione ab intestato. ℭ Supra visum est de successionib' ex testō: verū qr sepe hoīes decedunt ab itestato: ⁊ dubitari potuisset de successiōe: iō post rub. pceđ. subijcit̄ ista. Et scias ꝙ itestat' dr qui nullū: vel nō iure fecit testamētū. l. fi. C. fa. her. Ab.

Intestatus.

ℭ De hac materia tractat̄. xij. q. iij. c. ij. ⁊ q. v. c. vi.

divisio

SEd hoc. Due sunt partes. Secūda ibi. si autem. Ab. si.
d ℭ Intuitu ꝑsone. sic. S. ti. pri. qr nos.
e ℭ Sanctificent̄. i. sancta ab omnibus deputent̄. S. de rerū ꝯmu. mācipia. xij. q. ij de laicis. ⁊ q. iij. quicunqꝫ. Ala.
ℭ Glo. seq. reci. per obiectionem.
f ℭ Tradant̄. Intellige hoc cū nō hn̄t ꝯsanguineos qui eis ab itestato succedāt: illi eñ admitterent̄ ⁊ nō ecclia. xij. q. viij. c. viij. ⁊ q. iij. quicunqꝫ. ⁊ in auten. de ec. ti. §. si quis chs. col. ix.

Sōmarium.

SAncto. Si pbr intestat' decedat de patrimonio suo fiūt quattuoꝛ portiōes ...

et totū vēdicabit ecclia. arg. xij. q. iij. quicūqꝫ. ff. de re. du. ciuib'. sic l vxore. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. quintus muti'. ⁊ C. e. ti. etiā. si vo certū est ꝙ aliqd habuit sed nescit̄ ꝙtū: obtinet hui'. c. distinctio. nec immerito: qr null' heres nobis ꝓximioꝛ est ꝙ qui nos deo sociauit. j. de pe. pbr̄i. lz ꝯdicere videat̄. xij. q. iiij. c. j. vbi dicit̄ ꝙ si sit dubiū ꝙ equa debeat fieri distributio inter ecclesiā ⁊ heredes sacerdotis. sz dic ꝙ in alio casu loquitur hoc. c. ꝙ illđ. hoc. c. intelligit̄ de illis pbr̄is qui ex seruis facti sunt pbr̄i. qđ vꝫ veri' vt dicit Lau. Non credo ꝙ hodie hr̄et locū talis diuisio: imo credo ꝙ si aliquid haberet intuitu ꝑsone ꝙ cōsanguinei ei succedunt ab itestato. si cōsanguineos nō haberet: tūc ecclesia ei succederet. xij. q. viij. c. vi. j. c. pri.
h ℭ Preter diuinū. Ar. ꝙ patronus pt tenere opas spūales in liberto quē manumittit ad clericatū. arg. S. de ser. nō or. nullus. liij. di. frequens. Ala.
i ℭ Idonei. Puta heretici. xxiiij. q. ij. sane ꝓfertur.

J. de heret. si quis episcopus.

Summarium. ¶ Cum dilect⁹. ¶ Rector ecclesie dicit intestat⁹ si nullū fecit testamētū. vel fecit sed furiosus: ⁊ tali succedit ecclia si nō hz ꝯsanguineos. secus autem si apparet illū fuisse monachū vel sana mente testatuz sic summat. Jo. an. ⁊ cōiter doc. sequētes. sz hec summatio de nichilo ꝓuidet nec ꝯtiet i se aliquā difficultatē.

Diuisio. Diuidit i. iiij. ptes. In p̄ma pte ponit factū decisū. In scda motiuū pape ad sententiā. In tertia allegatio episcopi diffinientis. In quarta diffinitiue cōmissio. Secūda ibi. sufficiēter. Tertia ibi. q2 vero Quarta ibi. nos causaz. Abbas si.

q non pōt facere testamentū. Ul' dic q ista adminicula sufficiūt cū vnico teste: ⁊ ideo audiri dz eps ad probādū q iste archipbr̄ erat furiosus cū verba illa expressit. quo ꝓbato sol⁹ testis remanet: et sic obtinebit eps: al's succūberet: q2 si obtulit se ꝓbaturū predictamos et gerēdus fuit. ff. d ꝓba. circa eum. B.

in. l. ad monendi. ff. e. ti. l. a diuo pio. et p oēs Bar. ff. de re iudi.

Cum dilectus filius abbas de brusia ꝑ causa quam aduersus epm̄ aduen. habebat diuti⁹ expectasset: abbas ꝓposuit antedict⁹ q archipbr̄ de alerio ad ꝑticipationē[a] oronū monasterio de brusia obtulit se et sua[b]: et infra. ¶ Sufficiēter intelleximus esse ꝓbatū: q dictus archipbr̄ agēs in extremis velut vltimā[c] exprimens voluntatem asseruit se ⁊ sua monasterio[d] cōtulisse. vn̄ cū reqsit⁹ esset vt conderet testamentū respondit se nō posse testari: q2 se ⁊ sua ꝯtulerat[e] monasterio sepedicto. et lz vn⁹ testis[f] solus dixerit se vidisse qn̄ se ⁊ sua obtulit monasterio: q2 tn̄ alij testes dixerīt se audiuisse ipm̄ in abbatis pn̄tia qd̄ p̄dictū est ꝯfitētē[g]: nō tanq̄ sufficiēter ꝓbātes[h]: sed tanq̄ vehemēter adminiculātes assertionem abbatis plurimū adiuuabāt. ¶ Q2 vo ps epi asserebat se velle ꝓbare q dictus archipbr̄ in extremis laborās tanq̄ frenetic⁹ alienatus erat a mente: vn̄ non valuit qd̄ exp̄ssit. ¶ Nos causaz illā tibi sub hac forma duxim⁹ cōmittendā: q nisi p̄fat⁹ eps legitime ꝓbauerit sepedictū archipbr̄m sue mētis ꝯpotē[i] nō fuisse cū vltimā[k] voluntatem exp̄ssit/sup ipetitiōe monasterij ppetuū ei silētiū imponat: et cōpellat restituere monasterio q̄cunq̄ de bonis ipsi⁹ archipbri vl' etiā monasterij occupauit. Si vero legitime ꝓbauerit archipbr̄m que sup vltima voluntate p̄missa sunt alienata mente dixisse/ad faciendā ei noie parrochialis eccl'ie (cui⁹ ipse administrationē gesserat dū vixisset) restitutionē[l] bonoruz q̄

g ¶ Cōfitētez. Uidetur q talis cōfessio deberet sufficere ad hoc vt testat⁹ decessisse dicat lz nullū aliud testim̄ restaret vl' appareret. ff. de don. ex hac scriptura vbi omnino stat verbis testātis quare ergo reqrit hic alia ꝓbatio. Responderi pōt q lex illa loquitur i eo casu qn̄ p talia verba aliqs exp̄mit vltimā voluntatē: al's talib⁹ verbis nō est credēdum: nisi hoc iurasset i testamēto. C. d ꝓba. auc. hic obtinet: ⁊ tūc heredes necesse hn̄t stare illi volūtati. C. d fidei cō. auc. hoc amplius. Ul. scriptura illi⁹ legis solēniter facta fuit dū viuebat testator qui fecit testamētū: sed ille archipbr̄ dū viuebat nullam fecit scripturā de ꝟbis illis: et ideo post mortem illa cōfessio debet ꝓbari p testes ꝓut abbas dicebat in sua petitiōe ad hoc vt sufficeret vnus testis: et tamen per se sufficerent. Ber.

a ¶ Participationez. Propter hoc non fuit monachus nec etiā stetit in habitu mōachali vt apparet ex antiq̄. cum hoc nō sufficiat ad monachatum.

b ¶ Se ⁊ sua. Et postmodum in extremis agēs confitebatur publice q nō poterat facere testamentum: quia se et sua cōtulerat monasterio: ⁊ hoc vltimum probauit abbas per testes. primum articulum nō probauit nisi per vnicum testem quod non sufficit.

c ¶ Ultimā. q. d. si hec ꝟba nō exp̄sse hoc dicant: tn̄ tacite vim obtinent vltime voluntatis. B.

d ¶ Monasterio. Per hanc ꝓbationē obtinebit abbas si eps nō ꝓbauerit archipbr̄m verba ista alienata mēte dixisse: nec intelligas q ex his verbis probetur dictū archipbr̄m fuisse oblatū dicto monasterio cū suis reb⁹ siue mōachū fuisse: sed ꝓbauit q voluit sua bōa ad monasteriū ꝑuenisse. et quelibet verba p q̄ declarat intētio testātis sufficere vident. ff. de fun. istru. vel istru. le. cū delanionis §. asinā. ad fi. ⁊ ff. de sup. leg. l. labeo. ad fi. nemo eni estimandus est dixisse qd̄ non mente cogitauerit. Ber.

Testis vnicus cū p̄sūptiōib⁹ sufficit.

e ¶ Contulerat monasterio. vn̄ extunc cessat ei⁹ iudicium. xix. q. iij. c. si qua.

f ¶ Unus testis. Un⁹ testis solus nō sufficit ad ꝓbationē. ꝫ. d testi. lz vniuersis. iiij. q. iij. §. iusiurādi. Tn̄ si alie p̄sumptiōes adsint sufficit vt h̄ dz. ⁊ ꝫ. de testi. ꝓterea. ⁊ ꝫ. d p̄sump. istis. ⁊ c. iij.

† Concor. l. bone si dei. C. de iure in. glo.

† Sz nō vident sufficere hmōi adminicula ad ꝓbādū intētionē abbatis. s. q dict⁹ archipbr̄ monasterio obtulerit se ⁊ sua: cū lr̄a dicit nō tāq̄ sufficient ꝓbātes sz adminiculantes ⁊c. vnde nō debuit admitti eps ad ꝓbandū q archipbr̄ fuisset mēte alienatus qn̄ in extremis agens dicebat

h ¶ Probantes. s. q nō obtulit se ⁊ sua. Ber.

i ¶ Cōpotē. Hoc ideo dicit: q2 furiosus non pōt facere testamētū. C. q testa. fa. pos. furiosuz. ⁊ ita eps ille ꝓbabit istā negatiuā. ⁊ hoc est q2 hz in implicitam affirmatiuā. hāc. s. q tūc erat furiosus. sic. ꝫ. d renū. sup hoc. ⁊ C. de codicil. nec codicillos. ⁊ C. d cōdi. insti. qdā. ff. de ꝓba. si filiusfa. ꝫ. iij. q. ix. indicas. sz ibi archieps tenebat ꝓbare epm illū fuisse sane mētis. quia constabat illū primo fuisse furiosum. Tan.

k ¶ Ultimā voluntatē. Testamentum eni hois in morte cōfirmat. ⁊ immobile ꝑseuerat post mortē. j. d cele. miss. cū marthe. et. xiij. q. ij. vltima volūtas. ⁊ C. d sacrosan. eccle. l. j. Lau.

l ¶ Restitutionē bonoꝝ. Si intelligas donationē hāc factā de bonis ecclasticis de qb⁹ intelligendū ē certe illa donare non potuit. ꝫ. de testa. cū i officijs. et c. q2 nos. si de p̄imonialib⁹ i istis nichil iuris habuit eps. Dicas q de ꝓprijs siue p̄imonialib⁹ hoc est intelligēdū: ⁊ hoc ꝯstabat: al's p̄sumunt eccl'ie. ⁊ loquit in eo casu cū non appareret heres. xij. q. vlt. c. vlt. ⁊ i auc. de ec. ti. §. si quis eps. col. ix. ecclia eni est prim⁹ heres. j. de pe. pbri. si. ꝫ. eo. c. j. Jo.

a ¶ Impetitione. Sz nunquid eps dicit sibi ius que debuit cadere a iure suo. Sz hoc non dz redũdare in dãnũ eccl'ie. xvj. q. vj. si epm. imo verius dicas q pena illius constitutionis: si qs in tantã. C. vñ vi. nõ habet locum in bonis iacentis hereditatis: vñ legatarius q legatum aucte sua capit ante aditam hereditatẽ non punitur i alio: nisi qi restituit possessionẽ. ff. quorũ lega. l. j. rñ. j. secus est si post aditã hereditatẽ. C. de leg. non dubium. B.

b ¶ Silentiũ. Si pro sana mẽte sua obtulit bo nonne debet papa tueri suã donationẽ inter viuos licet in morte non fuerit sane mẽtis: cũ adhuc in eodẽ proposito intelligatur durare. j. de bapti. et ius ef. maiores. ad finẽ. Preterea cũ ille q ab itestato dz succedere immẽsam donationez defũcti reuocat non in totum reuocat sed quatuz ad qrtam sufficiat. C. d inof. do. l. j. §. ti. pri. raymucius. imo i vita sua oia donare potuit. §. e. c. j. Sol. abbas non pbauit donationẽ factã fuisse inter viuos nisi p vnũ testẽ 7 alij q pbant illã quã expressit in vltima voluntate dũ ageret in extremis non probant oblationẽ inter viuos. Illa aũt abiectio de inofficiosa donatione nõ habet h locũ. qz querela de inofficiosa donatione non dat nisi illis quibus aliqd relinqui necesse est. C. de iof. do. si totas. sz eccl'ie sacerdotales nõ tenent aliqd legare de suis pprijs nisi velint. Lau.

¶ Rub. de sepulturis. Supra visum est de successionibus 7 testamẽtis 7 ab intestato q capiũt effectum post mortez. vt in. c. cũ marthe. de cele. mis. vñ cũ fuerit visum de bonis defunctorum: merito restabat videre d sepulturis eorum: nã oẽs morimur: 7 sicut aq dilabimur super terrã. ij. reg. xiiij. c. 7 in. c. in ecclesiastico. xiij. q. ij. ideo. Abbas si.

¶ De hac materia tractat. xiij. q. ij. 7. q. 3. c. j.

N Os instituta. ¶ Tria sunt dicta. scdm ibi: nulli. tertiũ ibi: sed quia. Ab. si.

c ¶ Suorum. Et ita loqt d indigenis. Lau.

d ¶ Patriarcharum. Qui i sepulturis patrũ suorũ sunt sepulti. xiij. q. ij. §. ioseph.

e ¶ Propriam eligere. Et sic videt q quilibet adultus 7 discretus possit sibi eligere sepulturã vbi voluerit. arg. j. e. in nostra. hoc verum est: dũ tamẽ eligat locum magis religiosum. j. e. fraternitatẽ vbi de hoc. et j. eo. ca. pri. Ala.

f ¶ Alienã elegit. Qz natus in bethleẽ: nutritus i nazareth: sepultus fuit in hierlm i sepulchro ioseph. Tan.

g ¶ Tertiã partẽ. In sequẽti. c. dicit de medietate j. e. cũ sup. dz de qrta. hec diuersitas siue ɔtrarietas determinat secundũ diuersas consuetudines locorũ. j. eo. certificari.

ipsius archipbri fuerant monasterium ɔdẽnet: cum idẽ archipresbyter ab intestato decesserit: ipsiqꝫ monasterio sup ipetitione[a] epi silẽtiũ[b] imponatur.

¶ De sepulturis. Leo. iij.

¶ Decedẽs intestatus sepelit i sepulchro maiorum vel vbi eligit sepultura. parrhochialis tñ ecclia habebit canonicam portionem eius qd relinqt ecclesie sepulture. h. d. sz verioꝝ rem intellectũ. Capitulũ. j.

NOs instituta maiorum patrũ ɔsiderantes/ statuimus vnusquisqꝫ in maiorum suorum[c] sepulchris iacere: vt patriarcharum[d] exitus docet. ¶ Nulli tñ negamus ppriã[e] eligẽ sepulturã et etiã alienaz: dñs enim et magr alienã elegit[f] vt ppriã. ¶ Sz qz dignus est operarius mercede sua: tertiã partẽ[g] sui iudicij[h] illi eccl'ie dari cẽsemus in q celesti pabulo[i] refici consueuit: vt iuxta aplm sint consolationum[k] socij: vt fuerit passionuz et sic demũ vbicũqꝫ libitũ fuerit: eligat sepulturaz. Alit ne fiat aucte dñi nri q p pphetã locutus est dicẽs. Ne transgrediaris[l] terminos ãtiqs quos posuerunt pres tui: sub anathematis vinculo detestamur 7 cõtradicimus. Leo papa oibus fidelibus per dardaniã constitutis. ¶ Qui cõuertit ad monasteriũ medietatẽ bonorum q̃ pro aia sua disposuit tenet relinquere eccl'ie parrhochiali. Capitulum. ij.

R Elatum est auribus nostris: 7 infra. ¶ Mãdamus: vt quicunqꝫ ammodo in monasterio[m] conuerti voluerit: siue in morte siue in vita[n]: omnium rerũ et possessionum quas pro salute anime sue decreuerit[o] disponere: medietatez[p] ecclesie[q] ad quã dinoscit pertinere relinquat. Innocentius tertius.

h ¶ Iudiciũ. s. q relinqt huic eccl'ie in q eligit sepulturã: 7 non de relictis alijs locis. vt. j. eo. in nostra. B.

i ¶ Pabulo. Pabulũ celeste exposuit Ala. i. doctrinaz secretorũ fidei vel solida cibaria. Pabulũ enim dz pdicatio vbi dei. §. de of. or. inter cetera. B.

k ¶ Consolationũ. Ad quem spectat onus et emolumentum. xij. q. ij. ecclasticis. 7. c. charitatem. xiij. q. j. §. j. Ala. 7. xvj. q. vj. de lapsis. 7. ff. de regu. iur. fm naturam. circa pncipium titu.

l ¶ Ne transgrediaris termios. Transgredit qs terminos primo sui cũ qs parrochianũ alterius admittit ad sepulturã. vt h. Itẽ cũ alterius subditũ excõicat vl' interdicit. ix. q. ij. ca. j. 7. ij. Tertio cũ euellit ẽmios possessionũ vicini sui. lxxxvj. di. tãta nequia. Quarto cũ pdicat Xriũ fidei. xxiiij. q. iij. trãsferũt. Itẽ cũ alterius parrochianũ recipit ad pniam. de pe. dist. vj. placuit. j. de peni. 7 remis. omnis vtriusqꝫ. Uincen.

R Elatũ. ¶ Cõis diuisio. secũda pars ibi: mandamus. Abbas sic.

m ¶ Monasterio. Arg. q qs debet eligere locũ religiosum ad sepulturam.

n ¶ In vita. In egritudine tñ de q decedit alioquin nil daret eccl'ie parrochiali. j. de his. Uin.

¶ Glo. seq. ponit tres casus exceptos.

o ¶ Decreuerit. Supple eccl'ijs nisi relinquat in ornamentis eccl'ie 7 sine fraude: 7 tũc nihil detrahit. §. de testa. c. vlt. aut si reliqrit pauperibus vel ɔsanguineis p remedio aie sue nihil detrahit ide: vt dicit Ala. Uin. Itẽ de armis 7 etiã eqs p subsidio terre scẽ relictis nihil detrahitur. j. eo. in nostra.

p ¶ Medietatẽ. Sup hoc stãdũ est consuetudini loci. j. eo. certificari.

q ¶ Ecclesie. s. apud quã fidei sacramẽta recepit: sic

Q

Hereditatis iacentis bona occupãs nõ incurrit penã. l. si qs in tãtã. C. vñ vi.

Gen. xlix. Exo. xiij.

Lu. x.

j. thes. v.

diuisio

Xps vbi natus / nutritus 7 sepultus fuit

ij. cori thi. v.

Puer. xxij.

Pabulum.

Contex. cet. tex. i. §. sz si ab hostibus: et ibi Ang. i. sti. qui. mo. iu pa. pot. sol. 7. ff. d t. mo. p totũ. Canonica nõ detrahitur d relictis pauperibus.

intelligit Gratianus hoc ca. xiii. q. ii. §. sz aliud. in fi.

divisio

F Raternitatem tuā. ¶ Hoc. ca. hodie recipit declinationē seu correctionē fm aliqs p. c. ii. eo. ti. ta. lib. vi. vbi habet q quis pōt relinquēdo sepulturā suam antiquam eligere sepulturā in loco minus religiose. Dividit i tres partes. In pma ponit ius. In secunda narrat factū. In tertia cōcludit. Secūda ibi: vnde. Tertia ibi: q̄cir ca. Ab.

illos recipe ad sepulturā. Scđa opinio est hodie approbata per. c. ii. eo. ti. lib. vi.

f ¶ Preiudicat. Qm minus legitima voluntas defuncti defendi nō dz. ff. d ꝯdi. insti. filiꝰ quidē. c. xii. q. v. c. j. z. ff. de reli. z sumpti. fun. l. at si qs §. hec actio. qhcq tn minꝰ legitima volūtas quātū ad solēnitatē testiū defēdit. puta in religiosis pijs loci. j. de testa. relatuz z ca. precedenti. Ber.

a ¶ Ex antiq. j. eo. c. i. B.

b ¶ Religiosorū. xiii. q. ii. vbicūq. z. c. placuit

¶ Glo. seq. obijcit z soluit.

c ¶ Frequētiꝰ. Hec ē rō q̄re potius sepeliūt homies in locis religiosis: qz freqntius ibi divia officia celebrant. Sz nonne tm valet ghalis oratio quātum spālis? ita. d ꝯse. di. v. si mediocriter: illa est cā: qz spūs sanctus ad mensuram nō datur de ꝯse. dis. iiij. q̄ rō. sz psūptio ē q plus ꝓsit specialis ofo/q̄ generalis: z quidē honor ampliꝰ videt deferri illis pro quibus specialis fit oratio.

Sepeliri i locis religiosis melius est q̄ alibi. Ofo generalis tm valz q̄tum specialis.

d ¶ Parentū. xiii. q. ii. ebron §. ioseph.

Genuē. archiepō. ¶ Vbi qs sepulchro maiorū relicto eligit sepulchrū in loco minꝰ religioso dolo inductus/seu ex cōtemptu. seu nō dimissa ecclie sue canonica portiōe expresse vel tacite: nō tz electio. h. d. saluando istū textū q̄tū fieri potest. Capitulū. iii.

F Raternitatē tuā non credimꝰ ignorare mortuorū sepulchra z cimiteria apđ illas ecclias et monasteria ex antiqa ee disposita: in qbꝰ religiosorumb fratrū ꝯuentꝰ sunt ꝯstituti: z orōnes atq missaꝝ solēnia tā ꝓ vivis q̄ ꝓ defunctis frequētiꝰ c celebrant. vn̄ ipsorū devotiōi z extreme volūtati q apđ hmōi ecclias sepeliri desiderant: mime ꝯtra dicēdū est. Qui vo relictis antiqs ecclijs/z patrū/aliorumq parentūd suorū sepulchris ꝯtra ꝯsuetudinē patrū veteris testamenti q cū patribus suis sepulti esse legūt/ad novae z minꝰ religiosa loca trāsferūt: irrationabilit et cōtra antiquā institutionē facē videtur. ¶ Vn̄ si. P. de castello ꝯtra antiquā z rōnabilē consuetudinē aliqd de corpe suo sepeliendo mādavit hoc non preiudicatf rōni sed viribꝰ debet carere. ¶ Quocirca mandamꝰ q̄tenꝰ corpꝰg ipiꝰ monachis scti stephani reddi facias: z cū suis patribꝰ sepeliri.

Alexā. iii. episcopo spaleñ.

¶ Si quis in egritudine de q decedit offert se z sua monasterio: ecclia parrochialis habet inde canonicā portionez secus si in sanitate. Ca. iiii.

D E his qui in infirmitate vel sanitate cū bonis suis ad religiosa loca se transferūt: nihil tibi vl ecclesijs qbus receperunt salutis pabula relinquentes: hoc tue volumus prudentie innotescere: q si in egritudie ipa ad religionez transeat dummodo de egritudine illa decedāt h: de bonis suis ipis ecclesijs a quibus i assumpti fuerint canonica debet portio exhiberi. ‡ ¶ Si vero ad religiosa loca se in sanitate transtu-

g ¶ Corpus. Sic. j. eo. cum liberā: z oblatios neo quas ipsius occasiōe habuerunt. j. c. ti. in nostra. z in ca. cū liberum. T.

D E his qui. Due sūt ptes. Scđa ibi: si vero. Ab. si.

divisio

¶ Glo. seq. ar. licere multa zc.

h ¶ Decedāt. Quia tūc donatio cā mortis cōfirmat. ff. de dona. cā mor. nō videt. Et est ar. q nō licet alicui in morte qđ in vita nō liceret. ar. j. de test. ad hec nec mirū qz pōt qui sanꝰ est ola bona sua ꝯsumere. i morte tamē non potest filios vl nepotes suos preterire insti. d inof. test. z de exhere. liber. ꝓ totū. Tn̄ z sic itelliges. j. d testa. raynucius. de tertia clere z adalasie q donata vel vendita fuerunt in morte. vn̄ nō potuit alterocha defraudari sua legitima: alias i sanitate poterat defraudari. vt hic dixit. in fi. B.

‡ Facit ad tex. not. per Bar. i. l. miles. §. fi. ff. d adul.

¶ Glo. seq. rect. p. q. an in sepultura sit necesse locum plus religiosum eligere ponit opi. Hug. z sequaciū q sic. ponit cōtrariū Lau. z primā approbat z respōdet contrario.

e ¶ Ad nova. Et minus religiosa. Ex hoc ca. ꝑz q qui vult eligere sibi sepulturaz sua relicta dz eligere magis religiosam. arg. j. eo. c. prori. In hac opinione fuit. t. h. z ala. z mihi hoc idē videt: z facit ad hoc. xiii. q. vii. vbicūq. z est sile. q em de vna religione transit ad aliā ad strictiorem trāsire dz. j. de reg. fanc. z ca. licet. Alij dicūt vt Lau. z Vin. z Joan. q liberū est vnicuiq sibi eligere sepulturā etiā ad locū minꝰ religiosum. ar. j. e. in nr̄a. z si qua ꝯtraria inveniant: intelligātur cū illectꝰ fuit vl cū temeritate vel ex ꝯtēptu transivit: vel cū debitā portionem nō relidt sue ecclie: z sic intelligūt illud. c. Primā opinionē prefero. z qđ dicit. j. e. in nr̄a. non cōtradicit: qz illud ꝯtigit ꝓpter privilegiū qđ habēt illi hospitalarij: z templarij vt liberum sit cuicūq apđ eos eligere sepulturā: vt ibi ꝑz. sicut et pdicatores habēt idē privilegiū: alias non possent

¶ Glo. seq. q̄rit ponit tres opi. prima q dividēt. scđa ꝓ ecclia dimissa. tertia pro parrochia.

i ¶ A qbꝰ sumpti. Ecce iste audit divina officia in hac ecclia. z in alia hz sepulturā z sui maiores ab antiquis tpibus elegerunt aliā sepulturam: z in tertia eligat sepulturā que istarū ecclīarū habebit canonicam portionē? Rn̄. dividere debent illā canonicā portionē. ar. j. e. c. j. z. j. de testa. relatū. in fi. nisi ꝯsuetudo repugnet. ar. j. e. ca. certificari. z. c. de vxore. in fine z. j. de deci. cū sint homines. z. j. tit. pxi. c. vlti. T. z. H. dixerunt z meliꝰ q ista ecclia in qua est sua sepultura debet habere canonicam portionē: z nō illa in qua audit divina. nulla eñ iniuria facta est ei rōne sepulture in alia ecclesia. quia non dicitur derelicta nec offensa: nec ex tali electione ius acquirit illi. B. Itez qđ si in vna ecclia percipit sacramēta z in alia est sua co

Nota.

nonica sepultura q̃ illaꝝ habet canonicã portionem? R̃n. eodẽ mõ diuidere debẽt illã canonicã portionem ar. ṡ. eodẽ ca. j. ⁊. ij. ⁊ arg. ad hoc. ṡ. de testa. relatum. in fi. nisi ↄ̃suetudo repugnet. arg. ĩ. eo. certificari. ⁊. c. de vxore. ⁊ ĩ. de deci. cũ sint homines. Si tamẽ sua eccl'ia solebat aliquid percipere de iudicio sui parrochiani cum sepeliebatur in illa eccl'ia in qua parentes istius q̃ in alia sepulturã elegit p rata ei⁹ qd̃ solebat accipere accipiet de canonica portione que dabitur parrochiali ecclesie hoc notat g. h. xiij. q. ij. §. sz aliud in summa ipsi⁹. Alij dicũt cõtrarium scilicet eccl'ia in qua ↄ̃sueuit sepeliri nichil debet habere: sed parrochialis i qua cõsueuit audire diuina quod mihi non videtur. B.

sepeliantur: ⁊ ita non cõtradicunt: quia diuersimode loquuntur. Tan.

e ¶ Exinde. Id est de ceteris que obuenerunt occasione illius corporis.

f ¶ Cõueniat. Alias tenet ea restituere. ĩ. c. pxi. ⁊. c. in nostra. B.

[margin: l his. et vtrobi q̃ per bar. ff. de acq̃. re. do.]

lerint⁹ de his q̃ locis ipsis ↄ̃ferẽt cogi nõ psit aliq̃d prescriptis eccl'ijs ipartiri: q̃z liberũ est eis tũc bona sua nõ solum religiosis sz etiã quibuslibet priuatis[b] ↄ̃ferre psonis. I. dẽ.

¶ Qui sepeliunt parrochianũ alienũ quẽ sepelire nõ debẽt: cogunt restituere corp⁹: ⁊ que ratione ipsius obtinuerũt. h. d. cũ c. sequenti. Ca. v.

Ex parte canonicorum obugẽ. nobis est intimatũ: q̃ prior de insula quẽdam parrochianũ[c] suuz post appellationẽ[d] ad nos factaz in sua ecclesia sepeliuit: et infra. ¶ Mãdamus q̃ten⁹ prefatũ priorẽ cõpellas vt memoratis canonicis predicti parrochiani corp⁹ restituat: ⁊ exinde[e] amicabiliter conueniat[f] cũ eisdẽ. I. dẽ decano ⁊ magistro. R. rauẽna.

¶ Sumatũ ẽ. ṡ. ca. pxi. C. vi.

Cum liberũ sit: ⁊ infra. Ad audientiã nostrã peruenit ex cõquestione abbatis ⁊ fratrum sancti martini laudoñ. q̃ cũ pbr̃ quidam corp⁹ cuiusdã mulieris (put in vltia volũtate disposuit[g]) ad eandẽ ecclesiam sepeliendam deferret: monachi sancti vincentij laudoñ. corpus ipsi⁹ violẽter rapere/ ⁊ in ecclesia sua sepelire minime dubitarũt: et infra. ¶ Mãdamus quaten⁹ si ita esse inueneritis prefatos monachos cõpellatis vt ossa prefate mulieris ⁊ beneficia[h] que occasione sepulture ipsius recepisse[i] noscuntur memoratis fratrib⁹ cum integritate restituant: ⁊ decetero talia nõ presumãt. I. ucius tertius.

¶ Mulier nupta libere potest sibi eligere sepulturam. Capitulum. vij.

De vxore vero vtrum quemadmodum vir liberam debet habere sepulturam: nobis videtur q̃ nulla super hoc inter virum ⁊ mulierem sit facienda distinctio sed vtriq̃ in casu isto equalẽ[k] esse credimus facultatem: cũ electio ista ad eũ potius statum pertineat/ i quo mulier soluitur a lege viri[l].

a ¶ Trãstulerint. Se et sua credendo qd̃ patet p principiuz ca. si autem corpus suuz tãtum traderet sepeliẽdum post mortẽ ⁊ reliquat ei aliquid de hoc debet dare legitimam que est tertia vl' quarta vl' medietas secundum consuetudinem locoꝝ. ĩ. eo. c. certificari.

b ¶ Priuatis. Honestis tamẽ. lxxxvj. distin. donare ⁊ non hereticis. C. de apo. l. hi qui. ⁊ ĩ. de here. si quis episcopus. ⁊ ca. seq. Tan.

[margin: diuisio]

Cum liber. Diuidit in duas partes. In prima ↄ̃questio. In secunda parte responsio ibi: mandamus Abbas siculus.

g ¶ Disposuit. Et sic mulier ista elegit sepulturã apud ecclesiam sancti martini q̃ erat magis religiosa q̃ ecclesia sancti vincentij: cui⁹ erat mulier ista parrochiana. al'a nõ poterat ibi eligere sepulturã sua relicta. ṡ. c. fraternitatem. Uel forsitã non erat eorum parrochiana: qd̃ veri⁹ puto ex eo q̃ papa nõ reseruat eis canonicam portionem. B.

¶ Glo. se. Exponit ⁊ q. soluit.

h ¶ Bñficia. i. oblationes ⁊ decquid pp̃ter hoc perceperunt. sic ṡ. eo. ex parte. et ĩ. eo. in nostra. ⁊ agunt isti ad repetendum corpus ⁊ beneficia ista conditione ex canone isto. ⁊. ṡ. eo. fraternitatem. ⁊ ca. ex parte. vbi enim iure nouo obligatio inducitur: nec cauetur ibi quo genere actionis agendum est conditione ex illo canone. vel. l. ff. de cõdi. ex lege. l. vna. B.

[margin: ‡ Facit ad tex. l. in tẽpus. ff. d̃ here. isti. ⁊. l. qd̃ spõse. cum no. C. d̃ do. ãte nup.]

[margin: diuisio]

Ex parte. ¶ In prima parte ponitur querela. In secunda iudicis datio ibi: mandamus. Ab. sic.

c ¶ Parrochianum. Iste parrochianus non elegerat sepulturã apud ecclesiã dicti prioris: vel fuit dolo inductus: vel fuit infra legitimos ãnos: et ideo corpus illi⁹ debet restitui cum bonis perceptis occasione illius: al's tantũ quartã vel tertiam vel medietatẽ secundum ↄ̃suetudinem loci. ĩ. eo. in nostra. ⁊ ĩ. eo. certificari: ‡ ⁊ quod dicitur de ap. idem esset sine aliqua appel. vnde supple maxime. Tan.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

d ¶ Post appellationẽ. Arg. ↄ̃tra. C. de sepul. vio. l. fi. ⁊ aut. Item qui domũ. ⁊ in aut. vt cũ de appel. cog. §. pe. col. viij. ⁊ in aut. vt defuncti seu func. desũc. nõ iniuri. a credito. circa pnci. colla. v. Solutio. hic fuit appellatum ne prior inuaderet ius canonicorum. in contrarijs autẽ non recipitur appellatio ne corpora

[margin: ‡ Facit ad hoc l. obiectmaꝝ §. ↄ̃sulẽ cõ. ff de offi. ↄ̃con. ⁊ l. natu ralẽ §.]

i ¶ Recepisse. Uel que de iure percipere potuerunt sicut contingit de violento possessore. ṡ. de restit. spo. grauis. ⁊ C. vnde vi. si de possessione. ff. de peti. here. l. j. in fine.

De vxore vero. ¶ Sunt duo dicta. secũdum ibi: vtrum. Abbas siculus.

¶ Glo. seq. signat contrariũ ⁊ dupliciter soluit.

k ¶ Equalem. Argu. contra. xiij. q. ij. vnaqueq̃. et xxxij. q. ij. quos deus coniunxit. So. illud intelligitur secundũ istud. vel sic istud locum hz cum mulier eligit sibi sepulturam: si vero nõ eligat locum habet qd̃ dicitur ibi. ar. C. de digni. lib. xij. mulieres. ff. ad municipa. l. filij. §. j. respon. ⁊. l. vlti. B.

l ¶ A lege viri. ɯ. vij. q. j. sicut. ⁊ C. de do. ãte nup. quod sponse. ⁊. ff. de dona. in. vi. ⁊ vxo. si ea vxori §. vl. ti. ⁊. l. seq. B.

a ¶ Diffinitum. Et lȝ non ſit diffinitū videt tñ ꝙ filio poſſit eligere ſepulturā ꝟ qꝛ pōt et facere teſtamētum. inſti. de pub. ſub. §. igitur. qđ pōt concedi dūmodo et ipſe ſibi eligat ſepulturam. tamen cōſuetudini loci relinquendum eſt vt hic dicitur.

tieꝰ tertiū. ſ. eo. ca. ꝓxi. Ber.

i ¶ Hieronymꝰ. c. hieronymi. hēs. lxxvj. di. vtinā. b.

¶ Gloſa ſequens querit et ſoluit.

k ¶ Conſuetudinē. Quid ſi de ꝯſuetudine dubitet vel varie ſunt conſuetudines in vicinis eccl'ijs? de mi

¶ Pr̄ filios ipuberes vbi voluerit pōt ſepeliri facē: ſi hoc hȝ cōſuetudo. h. d. ¶ Utrum aūt pr̄ q̄ magꝭ voluerit minores filios valeat ſepelire: nō inuenimꝰ a ſctis pr̄ibꝰ diffinitū[a] ꝛ ꝑpterea terre ꝯſuetudini[b] decernimus relinquēdū. I dē ꝑpoſito ꝛ caplo fauēti.

¶ Si ꝑrochianꝰ eccl'ie cathedralis alibi ſepelit: de ipiꝰ funeralibꝰ ſeu relictis eccl'ie ſepulture debet q̄rta caplo eccleſie cathedralis. Ca. viij.

Cum ſupꝗ dā caplo: et iſra. ¶ Pn̄tiū auc̄, ſtatuimꝰ vt ſi aliquē parrochianoꝝ vr̄oꝝ alibi contigerit eligere ſepulturā: de teſtamento[c] ipſius quarta[d] vobis portio relinquat. Clemens. iij.

¶ In quantitate canonice q̄ debet eccl'ie parrochiali ſtatur loci conſuetudini. Ca. ix.

Certificari voluiſti a nobis quō illa clauſula q̄ in priuilegijs ſolet apponi: ſalua[e] iuſticia illarū eccl'iarū a q̄bus mortuoꝝ corpora aſſumunt: intelligi debeat et exponi. ¶ Cū aūt ſup hoc articulo diuerſa anteceſſoꝝ noſtrorum manauerit inſtituta Leone iuſticiā illā q̄nq̧ tertiā[f] ꝑtē/ q̄nq̧ mediā[g]: ꝛ vrbano q̄rtā[h] fore cēſentibꝰ. Nos tale ꝓbemꝰ in hac varietate ꝯſiſuȝ: vt ſicut beatꝰ hieronymꝰ[i] inq̄t vnaq̄q̧ ꝓuicia i ſuo ſenſu abūdet: ſm rōnabilē cōſuetudinē[k] regionis: ꝛ illa iuſticia circa medietatē/ vl' tertiā/ aut quartā partē ꝓ locorū diuerſitatibꝰ attendatur. Innocentius. iij. epo claremonteñ. ꝛ abbati maurieñ.

¶ Priuilegiati ſuper iure funerādi ſepelire poſſunt illos q̄ apud eos eligūt ſepulturā ſoluēdo tñ canonicā portionē eccl'ie parrochiali. Si vo alios ſepeliūt tenentur reſtituere quicquid occaſione funeris receperunt. Caplm. x.

In noſtra preſentia cōſtitutis priore eccleſie mōtis ferrandi: ꝛ ꝓcuratore hoſpitalarioꝝ claremonteñ. dioce. idem prior ꝓpoſuit: ꝙ ꝑdicti hoſpitalarij quoſdam parrochianos[l] ſuos quorum duo erāt infra annos[m] legitimos receperunt ad eccl'iaſticam ſepulturam. ¶ Econtra predictus ꝓpoſuit procurator: ꝙ tam ex priuilegio q̄ȝ ex indulgentia ſpeciali licet hoſpitalarijs oēs paſſim preter excōicatos et interdictos ad eccl'iaſticā ſepulturā recipere: q̄ apud illos elegerint ſepeliri: fideiq̧ cōmiſſa in vltima volūtate relicta poſſunt licenter accipe: ſoluta tñmodo quarta parrochiali eccleſie: de cuius parrochia[n] mortuorū corꝑa aſſumūtur/ preterq̄ȝ de equis et armis[o] q̄ indulta ſunt ipſis in ſubſidiuȝ terre ſctē: de quibꝰ quartam deducere nō tenent: ꝛ infra. ¶ Talē ſup his duximꝰ ſententiā ꝓferendā: ꝙ ꝑdicti hoſpitalarij decetero[p] non re=

b ¶ Cōſuetudini. Si ꝯſuetudo nō repugnat ſepeliunt i ſepulchro maioꝝ ſuorū. ar. j. eo. in noſtra. in fi. B.

Cum ſup. ¶ Non ſolet ſummari: ſȝ vt afferat aliq̄d vltra iura cōmunia ſūma ſic vt i rubro: ꝛ in hoc ē caſus ſing. Ab. ¶ Gl. ſe. re. ꝑ. q.

c ¶ De teſtamēto. i. de his q̄ teſtator relinq̄t pro ſua aīa iure legati illi eccl'e i q̄ eligit ſepulturā: et de oblationibꝰ q̄rta portio relinq̄t illi eccl'e a q̄ corpora mortuorū aſſumuntur. j. e. ca. ꝓxi. ꝛ ca. in noſtra. ¶ Glo. ſequens arg. eccleſiaȝ cathedralem ꝛc̄.

d ¶ Quarta. vl' medietas: ſeu tertia pars ſecūdum loci conſuetudinem. j. eo. c. ꝓxi. iſta quarta ſemꝑ dȝ deduci niſi in caſi. j. e. i nr̄a. ꝛ i caſibꝰ. ſ. de teſta. c. vi. Et eſt arg. ꝙ maior eccl'ia cathedralis nō ſit magis religioſa q̄ȝ monaſteria ſcđm illā opinionē q̄ dicit ꝙ ſemꝑ eligēdus eſt locꝰ magis religioſus.

Certificari ¶ Cōis diuiſio. ſcđa pars ibi: cū autē. Ab.

e ¶ Salua iuſticia. Que exhiberi debet illis eccleſijs a quibꝰ dū viuebāt percipiebāt eccleſiaſtica ſacramēta de bonis illis que in teſtamēto reliquit eccl'ie vbi elegit ſepeliri.

f ¶ Tertiam. ſ. eo. ca. j.

g ¶ Mediam. ſ. eo. relatum.

h ¶ Quartam. Capitulū vrbani nō habemus: ſed

nori ſumma erit intelligendū: qꝛ in illa oēs cōcordant. ff. de arbi. diem ꝓferre §. ſi plures.

In noſtra. ¶ Diuidit in tres ꝑtes ꝑncipales. Primo actoris petitio. Secūdo ibi: ecōtra: reoꝝ defenſio. Tertio ibi: talem. cauſe diffinitio. Abbas.

l ¶ Parrochianos. Nam ꝛ monachi habēt populum. xvj. q. j. agapitus.

m ¶ Annos legitimos. Unū nō potuerūt ſibi eligere ſepulturā: qꝛ nec teſtamentū facere potuiſſent. vt. ſ. de ꝑba. in ꝑſtia. ꝛ. ij. q. vj. §. diffinitiua. Sed pat pōt eligere filio ſepulturam: vt dictuȝ eſt. ſ. eo. de vxore: qꝛ pōt ei facere teſtamentum. inſti. de pupil. ſubſti. §. igit qđ veꝝ eſt ſi ipe faciat ſibi: alꝛ ſi non fecerit ſibi: nec filio ipuberi facere poteſt. inſti. de pupil. ſubſti. §. liberiſ. ꝛ. ff. de inoffi. teſt. papinianus. §. ſed nec impuberis. Tan.

n ¶ Parrochia. Sic. ſ. ca. ꝓxi. Ber.

o ¶ Et armis. Hoc idductū fuit fauore terre ſancte: ſic ꝺ his que relinquunt i ornamentis eccleſie ſiue ad cultum diuinum nichil deducitur. ſ. de teſta. ca. viii.

¶ Glo. ſeq. notat tractum futuri temporis ꝛc̄. determinat ſignat contrarium ꝛ ſoluit.

p ¶ Decetero. Et ita tractꝰ futuri tēporis hic ad iudicem: ſpectat. ff. ſ. e. cum liberū. in fi. Et ſic eſt cōtra

Hoc ſenſit bar. l. i. j. §. ij. ff. de ſepul. viola.

§ Concor. l. labeo. ff. de ſuppel. le. ꝛ. l. cuȝ delationis. §. aſinā. ff. de fun. inſtru.

diuiſio

illud. ff. de vsu. l. j. §. j. qđ obtinet in his iurib⁹ ꝛ faltu tibus: ꝛ in annuis prestationib⁹ q₂ in talib⁹ actio gignet ad futurū. ff. si ser. ven. hac. ꝛ. l. egi. ꝛ. l. labeo. ꝛ. l. illa. de vsur. non ꝯtradicit q₂ ibi non ꝯstabat adhuc d̄ vsuris futuri temporis.

f ¶ Annos. Hi nō elegerūt sepulturā nec eligere potuerunt: vñ restituere debent hospitalarij predicti de quid ipsorum occasione receperunt. B.

Ex pte. Cōis diuisio. scđa ps ibi. Quocirca. Ab. ¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. ꝛ soluis distinguēdo. diuisio

a ¶ Recipiāt. Immo debēt cauere: nec per se nec ꝑ alios successores eorum hoc facturos: et hec est executio iudicio q̄ ad futurū tēpus. arg. ff. si ser. ven. harum: et a iudice posset iniungi: sub pena excommunicatiōis ne hoc facerent. ¶ Glo. se. signat ꝯtrā et remittit c opi. ponit.

b ¶ Apđ eos. Et ita videtur q̄ quis possꝫ eligere sepulturaꝫ apud locuꝫ min⁹ religiosuꝫ: quia hospitalarū minus religiosi sūt q̄ monachi. ar. xx. q. iij. hōc. Ar. ꝫ. ī. eo. fraternitatem. dic vt ibi notatum est. de hac materia cuꝫ quis vult eligere sepulturā illum ordinē seruabit qui tradit. xiij. q. ij. vbicūq₃. qđ ca. quidā intelligunt de peregrinis qui non habēt propriam sepulturaꝫ qui debēt sepeliri apđ ecclīam maiorē. Hu. intelligit illud ca. de ciuib⁹ qui habent propriam sepulturā i ecclīa maiori: qui quoq₃ morant extra ciuitatē ꝑ villas vl̄ castra: si ibi decedant nō debent suas sepulturas dimittere sine iusta cā: vt ibi dr̄: al's p̄sumit illect⁹ vel ex cōtēptu vel ex temeritate trāsire vt plene dixi. ī. e. fraternitatē.

Ar. ad hoc l. i. j. cū nota. C. đ insti. et substi. ꝛ i. l. q̄ sub ꝯditiōe §. q̄tiens: cū ꝑ. se. ff. de cōdi. insti.

cipiāt ^a parrochianos ecclie supradicte ad ecclīasticam sepulturam: nisi apud eos ^b elegerint sepeliri: ꝛ tunc parrochialis ecclesia de oblatiōib⁹ lectis ꝛ alijs q̄ defunctus pro aīa sua in vltima dispositiōe relīqt ^c preterq̄ de equis ꝛ armis recipiat quartā partē: ꝛ hospitalarij residuū habeāt nisi dolo ^d vel fraude eorū defunct⁹ īduct⁹ fuerit ad disposi tionē hmōi faciendā. Nihil ominus ipis hospitalarijs iniungētes: vt de q̄rta triū millium solidoꝝ priori satisfaciāt memorato: cū constet eos a parrochianis ^e eius illos solidos recepisse: nisi sit sufficiēt ostēsum: q̄ eorū oblati vel conuersi fuissent. Eisdē q₃ p̄terea duximus iniūgendū q̄ nisi ꝓbauerint q̄ Gu. ꝓchian⁹ prioris q̄ fuit interfectus in cāpis apud ipsos elegerit sepulturā: vniuersa q̄ ipius itultu ei⁹ receperūt: priori restituāt memorato. Alioq̄n quartā partē solūmodo restituere teneantur. Pro illis vō q̄s ꝯstat i fra annos ^f legitimos decessisse: q̄ sepulture eorū grā receperunt / restituant vniuersa.

Idē archiepiscopo turoñ.

¶ Casualiter mortuus priuari non debet ecclesiastica sepultura. Capłm. xi.

Ex parte parētū. W. nobis est intimatū: q̄ cuꝫ nobilis vir dñs. J. de insula butardi eidē posuisset insidias quā sollicitauerat sepe de stupro. et ipa gartionib⁹ q̄ eā rapere nitebant̄ sup quendā pōtē occurreret: tādē fugiēs man⁹ illoꝝ in amnē de pōte cadens fuit casu submersa. ¶ Quocirca mādamus quaten⁹ cū illa non ^g spōte p̄cipitauerit se de ponte. sed (sicut superi⁹ est exp̄ssum) casu ceciderit: corpus ei⁹ tradi facias ecclesiastice sepulture. p̄sertim cum ex honesta cā fugisse noscat̄: ꝛ cui cōicabat̄ ^h viuenti: cōicandum sit iam defuncte.

Idem nidrosieñ. archiepō.

¶ Si ossa excōicatorum sunt sepulta in ecclesiastico cimiterio ꝛ discerni pñt. debēt exhumari ꝛ p̄ijci: al's sec⁹. Ca. xij.

Sacris est canonib⁹ institutū: vt q̄b⁹ nō cōicauimus viuis nō cōicem⁹ ⁱ defunctꝭ: ꝛ vt careāt ecclīastica sepultura / qui prius erāt ab ecclesiastica vnitate p̄cisi: nec in articulo mortꝭ ecclie recōciliati fuerint. ¶ Unde si contingat interdum q̄ vel excōicatorum corpora per violentiam aliquorum / vł̄ alio casu

g ¶ Non spōte. quia si sponte nō esset sepelienda in cimiterio ecclesie. xxiij. q. v. placuit. sꝫ si sic credebat euadere posse nō imputaret̄ et etiaꝫ si sponte se precipitasset de ponte: vbi videbat̄ q̄ euadere possꝫ ar. xiij. dist. nerui. cuꝫ pro bono aut licito hoc facere possꝫ. vnde si quis contrarium faciat vel inde eueniat non imputatur. xxiij. q. v. đ occidēdis ¶ Glo. se. Ponit vij. vel. viij. cas⁹ quibus fallit regula.

h ¶ Cōicabat̄ Uel cōicare debuimus. qm̄ tūc post mortem absolueret̄ excōicatus et ei postea cōicaret̄. ī. đ sen. excō. a nobis: simile. xxiij. q. ij. c. j. ꝛ. c. sane. fallit hec regula in furib⁹ ꝛ latronibus. ī. de fur. furtis. Itē in his q̄ moriunt̄ in torneamentis. ī. de tornea. ca. j. Itē in raptorib⁹. ī. đ rap. sup eo. Itē in his q̄ seipsos interficiunt vel suis scelerib⁹ interficiunt̄. xxiij. q. v. placuit. Itē in his q̄ pbros instituūt in testamētis tutores filijs suis. lxxxviij. dist. neq₃ apud. Iteꝫ in quolibꝫ quē ꝯstat in mortali peccato decessisse. xiij. q. ij. non estimemus. ꝛ ca. pro obeuntibus. Item in his qui post mortem conuincūtur de heresi. xxiij. q. ij. sane profertur.

Mortuo cōicamus cui cōicauim⁹ viuo p̄terq̄ in certꝭ casibus.

† Contra. no. i. l. vni. C. de rap. virg. Bar. l. l. j. C. ꝛ ff vi. bo. rap.

c ¶ Relīqt. hospitalarijs iure legati.

d ¶ Nisi dolo. Et ita dol⁹ subueniēs in sp̄ualib⁹ rescindit. Jctū qđ est cōtra id. ī. q̄ me. cā. cū dilecti filij. vbi de hoc: ꝛ tūc de reb⁹ suis nihil deberēt hr̄e hospitalarij. arg. xx. q. iij. ꝯstituit. ff. si de cau. si duo. arg. ī. de test. requisisti. ꝛ. c. officij. ꝛ. ff. de arb. si duo. ꝛ sic ꝓpter dolū cessat priuilegium.

e ¶ A prochianis. Qui elegerit sepulturā apđ hospitalarios ꝛ iō q̄rtā debēt restituere parrochiali ecclie.

Sacris ¶ Diuidit̄. nā premittit exordiū ad ꝓbationē dicendoꝝ. scđo soluēdo distinguit ibi: vñ. Et fm membrū distinctionis ibi: q̄ si. Ab.

i ¶ Non cōicem⁹. Sic. xxiij. q. j. c. j. ꝛ. ij. nisi viuētes recōciliationē petierit: nec per eos stetisset: q₂ tūc absoluēdi sunt post mortē. ī. de sen. excō. a nobis. ꝛ. xxvi. q. vj. qui recedunt. Ber.

in cimiterio[a] ecclastico tumulent: si ab aliorum corporib' discerni poterūt: exhumari[b] debent/ et pcul ab ecclastica sepultura iactari. ¶ Qd si discerni non poterūt: expedire nō credim': vt cū excōicatorū[c] ossib' corpa extumulent fideliū: cū lz non obsit iustis sepultura nulla vel vilis: ipsis tñ celebris vel speciosa[d] nō psit. Inno.iij.epo magalon.

¶ Terra cimiteriata p sepultura fodiēda vēdi nō dz. C. xiij.

Abolēde cōsuetudinis puersitas apud mōtē pessulañ. (vt dicit) inoleuit vt decedētib' nō prius pmittat effodi sepultura[e]: qz pro terra in q sepeliendi sunt certum preciū eccłie psoluatur: et infra. ¶ Mādam' qten' cū loci diocesan' existas: inhibeas clericis ne qcqz oino psumāt exigere[f] hac de cā. Grego.ix.epo.n.

¶ Excōicatus q per suū pbrm fuit absolut' in morte/ i cimiterio sepeliri debet: et ad satisfaciendū cogūt heredes. Capit. xiiij.

Parrochiano tuo: q excōmunicat' p manifestis excessib' videlicet homicidio: incendio[g] violenta manuū iniectione in personas ecclasticas[h]. ecclesiarū violatione[i]/ vel incestu fuit duz ageret in extremis per presbyterū suū iuxta[k] formam ecclesie absolutus: non debent cimiteriuz et alia ecclesie suffragia denegari[l]. ¶ Sed eius heredes[m] et propinqui ad quos bona peruenerūt ipsius/ vt pro eodem satisfaciant: cen. sunt eccle. compellendi.

Cimiterium. a ¶ In cimiterio. Cimiteriū dicit a cimē grece qd ē aurū latine: et teron qd est terra. inde cimiteriū quasi aurea terra: qr est ceteris preciosior.

b ¶ Exhumari. Immo forte nec religiosum locum facit cadauer excōicati si per ignorantiam sacerdotis: vel eo inuito inferat. arg. ff. de reli. et sump. fu. sunt psone Lau. Et ossa inde pcul cieda sunt antequā cōsecret. de cōse. dist. j. ecclesiam. B.

¶ Glo. se. ar. propter dubium etc. dat silia de cōnexitate et difficili separatione. al. iij. iura in Jriū.

c ¶ Excōicatorū. No. qr ratiōe dubietatis aliqd admittit: qd alr non admitteret xj. q. iij. nolite. et xiij. q. ij. non estimem'. et ff. de adimē. le. l. iij §. si duob'. itē ptingit rōne pnexitatis. xxiij. q. v. de niqz et .lxxxj. dis. cū omnibus. et ff. de sol. si alieni nūmi. et ff. de mino. etiā. itē rōne difficilis separationis. ff. de neg. ge. cū eū actū. ff. de admi. tu. l. tutorē q tutelā. ar. de pe. di. v. sunt qui. et c. ij. et ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ff. de test. tute. duo sunt titij. ff. de manu. tes. cū ex pluribus. Jo.

d ¶ Speciosa. xiij. q. ij. anime defunctorum.

divisio. Abolende. ¶ Primo premittit abusum quē scdo tolli mandat ibi: mandamus. Ab.

¶ Glo. se. dicit sepulturā dupliciter sumi p loco et p officio: et loc' tripliciter. s. priuat' religiosus et sacer. In primo procedit venditio. in reliquis non.

Sepultura an possit vendi. e ¶ Sepultura. Sepultura dicit loc' siue terra in qua fit sepultura: si in tali terra nullus vnqz fuit sepultus nec alias est locus sacer: vt cimiteriū licite potest vendi: et ex ea preciū recipi: quia nemo cōpellēd' ē de suo beneficiū facere. x. q. ij. hcarie. † et quilibet sue rei moderator et arbiter est. C. mā. in re mandata. et iustū est vnicuiqz sua cōmittere. C. de iudi. nemo exterius. pōt ergo talis terra vēdi. cū non sit religiosa vel sacra: sed purus dr talis loc'. ff. de relig. l. ij. §. purus autē. et C. e. tit. l. locū. et xij. q. ij. aur. si eñi in tali terra aliquis sepultus fuerit et de volūtate ei' cui' erat loc' ammodo sacer fact' est. C. de relig. l. ij. ff. eo. l. ij. §. sz et si ali'. qre vēdi nō pt vel obligari: vt i. l. pdicta. C. de religi. l. ij. et ff. de re. diui. sacra loca. in fi. et j. q. j. dictū est. De tali terra potest hoc intelligi vel de terra cimiterij que religiosa et sacra dicitur licet in ea nullus sepultus sit. arg. ff. de rei ven. que religiosis. et. xvij. q. iiij. quisqs. et c. sicut antiquit'. et talis terra vēdi non pōt. xiij. q. ij. qsta est. et c. pcipiendū. Itē dicit sepultura officiū sepulture qd sīlr vendi non pōt: si clerici ad hoc teneant cū habeāt beneficiū ab ipa eccła immo tinionis cōmittūt. j. de simo. nō satis. et c. cum in eccłie corpore. et xiij. q. ij. in ecclesiastico. et ca. qsta est. Si vero nō teneant ad hoc rōne bnficij pnt inde accipere preciū. qr de suo hoc facere non tenent. xij. q. ij. charitatē. et . de pscrip. cū ex officij.

† Con. cor. tex. l. §. fi. et ibi Bal. et Spo. por. ist. de his q sūt sui vl alie. iu.

f ¶ Exigere. Licet clerici exigere nō possint: laici tñ compelli pnt pias et laudabiles consuetudines obseruare: si q sup hoc fuerūt. j. de simo. ad aplicā. multa eñi inhoneste petunt que honeste recipi pnt. xviij. di. de eulogijs. xiij. q. ij. qsta est. j. q. ij. placuit. et ca. pprio. de vari. et extraor. cog. l. j §. est quidē. xiij. q vj. non sane.

divisio. Parrochiano. ¶ Diuidit qr due sūt partes: scda ibi sed eius. Ab.

g ¶ Incendio. Incēdiarij verū sint ipo iure excōicati: dicet j. de senten. excom. tua nos.

h ¶ Ecclesiasticas. isti ipo iure sunt excōicati. xvij. q. iiij. si quis suadente.

i ¶ Violatiōe. Violatores ecclarū nō sunt ipo iure excōicati. sed tñ sacrilegi excōicādi. xvij. q. iiij. sicut antiqt'. et c. si qs domū. et c. oēs. idē est si qs res eccłe inuadat: tñ sacrilegus excōicet. de fo. cōpe. cōqst'.

k ¶ Iuxta formā. De qua habes. j. de sen. excōi. ex tenore. et c. cū desideres. j. respon. et c. a nobis.

¶ Glo. seq. ar. alle. iij. iura. duo alle. in ptrariū et sol.

l ¶ Denegari. Qz ex quo cōicauim' ei viuo: et mortuo cōicare debem'. eo. ex pte et xxiij. q. ij. sane. itez est hic arg. cui vnū sacramentū pcedit vl negat et alia intelligunt pcessa vel negata. v. dist. ad eius. xcv. dis. illud. et xiij. q. ij. ca. vlt. j. de torne. c. j. et j. de rap. super eo. vbi cōcedit pnia et eucharistia et tñ denegat ecclastica sepultura: sed illud fit ad terrorē aliorum. †

¶ Glo. se. recit. per contrarium et soluit.

m ¶ Sed ei' heredes. Similem casum habes j. de rap. in fi. Et ita ex hoc. c. et illo ptz q heredes conueniuntur ex maleficio defuncti licz inde nihil peruenerit ad eos qñuis lis contestata non fuerit cū defuncto cū ad eos bona defuncti puenerint: vt hic dicit. et xvj. q. vj. si epm. j. de vsu. tua nos. et intellige heredem esse heredis heredē. ff. de ver. sig. heredis. sic heres heredis testatoris est heres. C. de here. insti. l. vi. nam et secundū leges heres tenet pditiōe furtiua. ff. de de pdi. fur. si p fure §. pditio. In casu etiā tenet fili' pro prē. licet non sit heres. C. de pmipilo. cū ex sola. li. xij. qbus eñi actio ad heredē et aduersus heredē transmittitur

† Con. cor. l. cū pror. ff. de iudi. et. l. si marit' in fi. ff. de pcu.

Heredes an ex defuncti maleficio pueniant.

C. de cōtrahē. ꝛ cōmi. stip. veteris. ꝛ. l. vl. C. vt actiōes ab heredib⁹ ꝛ ɔtra here. inci. l. vna. et in delictis lȝ ad heredē nihil ꝑuenerit. ar. j. q. iiij. §. itē petō israelitaꝝ vel hismaelitaꝝ. ff. marie. cū ex eo vtilitas deferatur ignorāti. Tñ ſm leges nō tenetur heres ex delicto de functi niſi īnꝗ̄ tū ad ipſuȝ ꝑuenerit vel niſi lis cōteſtata fuerit cū defuncto. C. ſi ex delic. dfun. l. j. Sȝ ex ɔtractu vel quaſi defuncti. heres īdiſtīcte tenet. ff. d ac. ꝛ ob. ex depoſiti et. ff. de reg. iur. ad ea. §. in ɔtractib⁹: niſi in duobus caſib⁹. vn⁹ eſt. ff. ſi mē. fal. mo. dix. l. ſi duobus. §. vlti. ali⁹ eſt. ff. de tributo illud. §. vlti. B.

Heres an ſemper teneatur ex ɔtractu defuncti.

moribus ꝛ genere: is potior eſtimetur quem ſibi cōſulens mulier approbauit. C. de nup. vidue.

h Plurimoꝝ. lxv. diſ. ca. j. §. ꝛ. iiij. ꝛ. §. de his q̄ fi. a maio. par. ca. c. j. ꝛ. §. de elec. licet. in fi.

i Maioris tēporis. Hoc ideo dicit q2 ꝑſumitur diutius mori. xiij. q. ij. illud. ꝛ in hoc eſt melioris conditionis.

Rubri. De parrochiis. Supra viſum eſt de quodā iure parrochiali qḋ cōſiſtit in funerādo. Sed quia poterat dubitari de aliis iurib⁹ parrochialib⁹: ideo ſubiicit iſta rubrica. Ab. ſic.

Continuatio

De hac materia tractat. x. q. ij. ꝛ. xvj. qō. v. et xiij. q. j. ꝑ totum.

Contra. tex. l. l. ꝛ ſuum heredē. §. ſi. cū. l. ſe. ff. de pac.

S Jepus. Hab ꝫ dicta ad ideȝ tendētia que patent i tex. Ab.

a Si epus. Caſus ſic poteſt poni. Epus alicuius ciuitatis cū magna parte plebis lapſus fuit ...

De prochiis ꝛ alienis parrochianis.

Ex cōcilio aphricano. Inter epm ſubſtitutum epo heretico ꝛ ipm epm hereticū reuerſuȝ ꝛ ex diſpēſatiōe receptū diuidit epat⁹ modo hic expreſſo. Capi. j.

Si epūs[a] ex donatiſt[b] ad catholicā vnitatem eſt cōuerſus[c] eq̄liter ínter ſe diuidāt[d] eas que ſic inuente fuerint: vbi ambe partes[e] fuerint. id eſt. vt alia loca ad illum: alia ad aliū pertineāt. ita vt ille diuidat q̄ amplius tpis in epatu habet et minor[f] eligat. Quod ſi forte vn⁹ fuerit locus: ad eū pertineat quem plebs elegerit[g]. Sed ſi antiq̄ catholici ſuū voluerint/ ꝛ illi ſuum q̄ ex donatiſtis conuerſi ſunt: plurimoꝝ[h] volūtas paucioꝝ[i] ꝑferat. Si autē ptes equales ſunt maioris tpis[i] epō deputet[k]. Si autē ita pluria loca inueniunt in quib⁹ ambe ptes fuerint: vt nō poſſint eq̄liter diuidi: velut ſi i impari numero fuerint diſtributi locis q̄ parē habēt numerū: quicūq3 locus remāſerit: hoc in eo ſeruet qḋ dictū eſt cū de vno loco ſuperius tractaret.

Ex concilio nanetēſi.

Sbri parrochiales dñicis dieb⁹ et feſtiuis prochianos alienos ad miſſam admittere nō debent ſi ex cōtēptu ad eorū eccleſiā accedūt. Ca. ij.

Ut dñicis[l] vel feſtiuis dieb⁹ presbyteri ante q̄ miſſam celebrēt plebē interrogēt: ſi alterius[m] parrochianus in eccl'ia ſit q̄ ꝓprio cōtempto[n] presbytero ibi velit miſſam audire: quē ſi inuenerint ſtatim ab eccl'ia abiiciant. Adrianus papa.

Eps parrochianū alteri⁹ ſine ipſi⁹ licētia ordinare nō pōt: nec eū alit iudicare. c. iij.

Nullus eps alteri⁹ parrochianū iudicare preſumat[o]: et infra. Nā q̄ cum ordinare[p] nō potuit: nec iudicare pōt. Urbanus. iij.

Fines parrochiaꝝ de quibus ɔſtat vl finib⁹ coherētia ſcribi nō pñt. Ca. iiij.

Super eo q̄ quod apud

Glo. ſequens querit ꝛ ſoluit.

k Deputet. Quid ſi non conueniāt inter ſe ꝛ alternis āns ꝑcipient redit⁹. ff. cōi di. l. cōi diuidūdo. §. cum de vſufructu. Un.

l Ut dominicis. Supple ſtatuimus.

m Si alteri⁹. Alienus parrochian⁹ dicit: licȝ ibi cōparauerit domū nō cā habitandi. ſolā em habitationē cōparare i aliena ciuitate nō facit domiciliū. ff. ad munici. libert⁹. §. ſola. ſec⁹ ſi in vtraq3 cā inhabitandi. ff. co. aſſumptio. §. iurſ prudētib⁹. Un.

Domiciliū nō facit ſola habitatio.

n Contēpto. Sḋ dixit cōtempto: q2 ex iuſta cauſa abſēs bene pōt audire diuina in eccl'a ad quā venerit. arg. vij. q. j. c. p̄ivl' presbyteri. xcj. diſtin. ca. vlti. ꝛ eſt ſimile. de peni. diſt. c. vj. placuit. lxxj. diſtin. ſi primatus. et. ix. q. ij. per totum. B.

o Nullus. Preſumat. niſi eo domiciliū trāſtulerit. C. de incol. ꝛ vbi de domi. ha. ſi i patria. li. x. et. j. e. ſignificauit. ꝛ niſi ibi deliquerit. j. de rap. ca. j.

Glo. ſeq. ſignat ɔtrium. ꝛ ſoluit. ſcḋo ar. et remittit.

p Ordinare. Sic. ix. q. ij. per totum. Argu. contra. xcv. diſtin. perlectis. vbi dicitur ꝙ archidiaconus poteſt iudicare ſed non ordinare. Illud ſic expone: ſicut epiſcopus nō poteſt alienum parrochianum ordinare: ſic nec iudicare. ſecus eſt de inferioribus iudicib⁹ ſicut ſunt archidiaconi ꝛ ceteri prelati qui poſſunt iudicare ſed non ordinare. Et ita ar. habes hic ꝙ ſentētia a nō ſuo iudice lata non tenet. §. de iudi. at ſi clerici. vbi de hoc. ꝛ. C. ſi non a compe. iudi. l. ij. ꝛ. §. de conſue. ad noſtram. niſi in caſibus qui notantur. §. de fo. compe. cum ſit generale.

S Uper eo. Communis diuiſio. ſecūda pars ibi: reſpondemus. Abbas ſiculus.

Ponit caſum.

a Si epus. Caſus ſic poteſt poni. Eps alicuius ciuitatis cū magna parte plebis lapſus cidit in hereſim donatiſtaꝝ vnde ſunt pciſi ab eccl'ia: in plebe reſidua ɔſtitutus eſt nouus eps priore reuertēte ad fidē: tum ꝓ multitudine ſequentiū eū: tum ꝓ vtilitate diſpenſat cū eo vt dignitatē recipiat: ſed q2 alter canonice ordinat⁹ eſt nō debet ex toto deponi: ſȝ inter ſe diuidāt oīa vt patet i lr̃a. Nā. hodie ꝙ nō fieret talis diſpenſatio ꝛ non continet ius hoc. e. B.

a Eps. i. epatus. ꝛ ſic ponit ɔtentū ꝓ cōtinēte vel ecōuerſo continēs ꝓ ɔtento. de cōſe. di. ij. cū omne. R.

b Donatiſtis. Quod dicitur i iſto ca. diſpēſatiue dictum eſt. xxiij. q. iiij. ipſa pietas. Ber.

c Conuerſus. Cum alius epiſcopus in illo epiſcopatu iam erat creatus. Lau.

d Diuidāt. Scȝ villas vel parrochias vel plebes

e Partes. i. eq̄les. noīe eñ partis dimidia intelligitur. ff. de ꝟbo. ſig. nomē. ff. de vſu. etiam partis. B.

f Minor. No. meliorem conditionē minoris. B.

g Elegerit. vt ſi pares ſunt cōpetitores mulieris

a ¶ Coherēt. Principaliter sicut itelligitur illud. q̄ religiosis adherēt religiosa sunt. vt.ff.de rei ven. que religiosis.z.ff.de contrahē.emp.in modicis. Uin. b ¶ Per canones. Qui dicūt q̄ limes pscribi nō pōt ne puinciaꝝ termini confundant.xvj.q.iij. q̄cunq3.z c.i3 in regulis. z c. inter memoratos. Quod dicit parrochiaꝝ exponūt q̄dā.i.episcopatuū: nā canō pdict⁹ q̄cūq3 de puincialibus limitib⁹ tm̄ loq̄ videt: sed scd̄m hoc nō traditur aliq̄d d capellis. Sed veri⁹ videt q̄stionē tm̄ fuisse ppositā d parrochijs. nā canones predicti loquunt de diocesib⁹.i.epatib⁹.z qd dicit sicut in puincialib⁹ potest exponi.i.episcopatib⁹: s3 idē intelligo in limitib⁹ epatuum et parrochiaꝝ z puinciaꝝ: ex q̄ ibi distincti sunt fines prescribi nō phi p iura pdicta: cu3 eadē rō sit i oib⁹.z q̄ idē sit in oib⁹ pt3 sa tis ex hac decre. ¶ Glo.seq.elicit tria argumēta. c ¶ In vtroq3. Ar. q̄ idē iuris ē in minorib⁹ qd in maiorib⁹.arg.d de pben. maiori bus.et.d.de ap. c.de appellationib⁹. Itē ar. q̄ d finibus sīle d3 esse iudiciu3. d. de rescrip.inf ce gio.i ℟. teras.z.d.d trāslа.iter corpalia. ff.d leg.non phi Itē arg. q̄ vbi est eadē rō idē d3 esse ius.d.de cstr.vtl. cū dilecta.z.d.de cstr.trāslato.z.c.nā cōcupiscentiam arg.ff.ad.l.aquil.illud.z.C.ad.l.aquil.l.si.Ber.

Marg.: Prescribi limes nō pōt. — Con cor.i. cui pacto.cu3 cetogio.i ℟. maiori b⁹.ff.d ser.expoi. — diuisio

vos intellexim⁹ dubitatū: an qd de finib⁹ z his q̄ finib⁹ coherēt[b] nō pscribēdis statutū p canones[b] esse dinoscit: sit i parrochiaꝝ limitib⁹ sicut in puincialib⁹ admittēdū. ¶ Respōdem⁹ q̄ hu videt i vtroq3[c] seruandū si fines legitima pbatione vel aliis indubitata si de cōstitit ecclīastica ordinatione statutos. ¶ Celesti. iij.

¶ Si parrochian⁹ seu diocesanus domicilium transfert: primus prelatus in eo iura cpalia seu diocesana sibi non vendicat: decime tn̄ prediales illi⁹ parrochie sibi debentur: nisi alteri debeantur ex consuetudine. Capitulū.v.

S Ignificauit nobis acon. ēpus q̄ cū post recupatione acon. ciuitatis ad habitandū in ea se q̄plurimi cōtulissent/ q̄ an gnālē occupatione terre sctē in aliis ciuitatib⁹ regni hierosolymitani elegerāt māsionē: z ifra ¶ F.t.mādam⁹ q̄ten⁹ pdictorum locoꝝ platos vt sibi nullam in pdictos acon. habitatores[d] iurisditionem vsurpēt nec ab eis tpalia exigāt qb⁹ spūalia nō mistrāt: districtione q̄ cōuenit cōpellatis: ita q̄ si de agris in eoꝝ parrochia cōstitutis fruct⁹ pcipiūt: z in vltramarinis partib⁹ ratiōe prediorū[e] decime psoluūtur: deiceps eis ipsas cū integritate psoluant. dicto vo acon. tanq3 diocesano suo cogant de ceteris rn̄dere. ¶ De decimis primitijs: et oblatiōib⁹.

H ieronymus sup ezechielē.

¶ Exprimit quattuor genera decimarum que ex veteri lege debebātur. Capitulū.i.

D Ecimā partē oim frugū leuitice tribui populus ex lege debebat. Rursus ex ipsis decimis leuite hoc est inferioꝝ ministroꝝ gradus decimas dabant sacerdotibus. Erāt quoq3 z alie decime q̄s vnusquisq3 de populo israel i suis horreis separabat/ vt comederet eas cū iret in tēplum i vrbe hierusalē: z in vestibulo templi sacerdotes et leuitas ad conuiuiū[f] inuitaret. Erāt aūt z alie q̄s pauperib⁹ recōdebant. ¶ At vo primitie q̄s de frugib⁹ offerebāt nō erāt speciali noie diffinite[g]: s3 offerentium arbitrio derelicte. Traditionem q̄q3 accepim⁹ hebreoꝝ nō lege pceptā: sed arbitrio magroꝝ[h] inoletā: q̄ qui plurimum.xl. partem dabāt sacerdotib⁹. qui minimū

cius vnde sunt oriūdi. Sed illud veꝝ est quo ad honores non q̄ ad onera.ff.ad municipa.municeps.L.iii. ¶ Glo.seq.no.querit z soluit. e ¶ Predioꝝ. No. q̄ decime pdiales regulariter illi ecclīe debent dari: in cui⁹ parrochia pdia sunt sita.arg. xvj.q.j.d de laicus.et.j.de deci. qm̄.z.c. cū ptingat. sic z ciuitati tributū soluēdu3 est vbi sunt agri.ff.de censi. forma.§.si vo. p sonales vo decime illi ecclīe debent dari in q̄ diuina audiūt officia.xvj.q.j.questi.z hic in fi.idē dicit. Sed quid de illis q̄ inhabitāt ciuitatem et habēt pdia vineas extra q̄ nō sūt in parrochia alicui⁹: s3 sita in terminis ciuitatis: vt eē hoc in epi ptāte.ar.j.d deci.qm̄. q̄z non phi negari quin sint i parrochia ei⁹. nō tn̄ z rōne extraneu3 est vt ratiōe domicilij decie psoluātur si cōsuetudo ita se habet: i talib⁹ enim cōsuetudo pindicat.j.de decimis: ad apostolice. z ca.i ali q̄bus.in fi.B. ¶ Rub. De decimis. ¶ Quia decime et primitie z oblatiōes sunt de iure prochiali: io post rubricam pcedentem merito subijcit ista. Abbas si. ¶ De hac materia tractat.xvj.q.j.§.de his vo. vsq3 ad fi.z.q.vij.p totū.xiij.q.j.p totū.de cse.di.v.q̄dragesima. ¶ De oblationibus tractat.x.q.j.z.ij.z xxv.q.i.p totū.z.xiij.q.ij.§.nimirū.vsq3 ad §.itē q̄rit.

Marg.: Decie prediales z psonales qb⁹ ecclesijs soluende sunt — Nūe. xxviij Deut xxvj. — Continuatio — diuisio

S Ignificauit nobis. ¶ Due sunt partes. Secūda ibi: fraternitati. Abbas siculus. ¶ Glo.seq.signat contrarium z soluit. d ¶ Habitatores. Q3 translato domicilio subtracti sunt eoꝝ iurisditioni.d.de fo.cōpe. pposuisti.xiij.q.j. §.q̄ ergo.z ibi dr̄ q̄s habere domiciliu3 vbi habitat. ff.ad munici.municeps.§.miles. Sed videt ptradicere quedā lex.ff.de sena.senatores. vbi dr̄ q̄ l3 senatores domiciliū habeant in vrbe retinēt tn̄ ius in puin-

D Ecimam. ¶ Diuiditur. qm̄ pmo agit de quotitate decimaꝝ exprimens quattuor genera ipsaꝝ. secūdo de quotitate pmitiarum ibi. At vero. f ¶ Ad cōuiuium.xiij.q.j.§.i3 ita.B. g ¶ Diffinite. In qua q̄titate dari deberent. B. ¶ Glo.seq.arg.opi.magistrorum zc. h ¶ Magistroꝝ. Hic ar. q̄ opiniones magistrorum sunt soluende. vnde Inno. opinionib⁹ magistroꝝ nō

vult derogare. ff. de resti. spo. l. fas. et. J. de sen. excō. om̄i cū. † Et dicit lex q̄ ius ɔstare nō pōt nisi sit aliqs iuris peritus p̄ quē possit in meli⁹ pduci. ff. de ori. iur. l. ij. §. post originem. Lau. Ex hoc textu nota q̄ iž magistri possint glosare sicut placet quo ad p̄mitias: nō tamē q̄ ad decimas.

g ¶ Quādiu viueret. Hic simplr̄ et pure facta fuit cōpositio sup decimis. q̄ de olb⁹ p̄ntibus et futuris itelligēdū est: vñ si postea alias possessiones monachi acq̄sierūt sub eade ɔpositiōe itelligunt. J. de pur. qr circa.

h ¶ Quietas clamauit. Arg. q̄ rebus nondū habitis possit q̄s renūciare. ff. de ac qui. here. is qui Arg. ɔ. ff. de reg. iu. qui pōt. Sol. nō pōt q̄s renunciare iuri āteq̄ sibi competat vt ibi dr̄. pacisci tā pōt. vt. ff. de pactis et here. §. filiusfamilias. et C. de pact. l. j. et hoc secūdum intentionem. R.

a ¶ Licebat. Nō licētia dispēsationis sed iuris cōmunis.

b ¶ Pētatheuco. Liber ē sic dictus a pēta qd̄ ē q̄nq̄. et teca qd̄ ē mādatum: qr in vno volumie q̄nq̄ libri moy. si cōtinentur. Ala.

¶ Glosa sequēs querit opi. ponit ex qua iterū querit et soluit.

c ¶ In primitijs. Primitie etiā q̄s debite exigunt sicut et decime. ar. xvj. q. j. reuertimi. xxxij. dis. p̄ter hoc. et. j. eo. q̄ sit graue. Sed nūqd in pecudibus dat p̄mogenitū? Huguccio dicit de ducētis an sit p̄ vnū dandū loco primitiaꝝ. Sed qd si tot non habeat capita: tūc soluat estiationē ſm q̄titatē illi⁹ numeri. Durū videret dare primogenitū: si forte non haberet vltra duo capita vel tria. al's minimū esset si haberet quadraginta vel quinq̄gita siue mille. Lau.

lx. inter. xl. et. lx. licebat[a] quod cūq̄ voluissent offerre. quod igitur in pētatheuco[b] dubiū derelictū est: hoc specialiter diffinit p̄pter sacerdotū auariciā ne ampli⁹ a populo exigant in primitijs[c] offerēdis.

Pascalis secundus.

¶ Nō pōt ɔgrue summari p̄pter varietatē lecturaꝝ. c. ij.

Nouū gen⁹ exactionis est vt clerici a cleric̄[d] decimas exigant: cū nusq̄ in lege dñi hoc legam⁹. non enī leuite a leuitis[e] decimas acceptisse legunt. Illi profecto clerici q̄ a clericis spūaliū ministerioꝝ labores accipiunt decimas eis debēt[f]. Adria. vigor. et herfor. epis.

¶ Compositio sup decimis nō tollit p̄ priuilegiū sequēs si de illa mentionē nō facit. Capi. iij.

Ex multiplici cōquestione. V. pbr̄ accepimus q̄ cum inter abbatem de bru deia de cōsensu toti⁹ conuentus et predictum pbr̄m talis intercessit cōuētio / scripto monachoꝝ autētico roborata: q̄ mōachi dicto pbr̄o et ecclesie sue de blado et vniuersis legumib⁹ q̄diu viueret[g] decimas psoluerēt exceptis minutis decimis q̄s idē pbr̄ q̄etas[h] clamauit. idē abbas a nobis priuilegiū obtinuit: vt de laborib⁹ q̄s p̄prijs manibus aut sumptib⁹ excolūt nulli decimas soluere tenerētur: et infra. ¶ Unde quia nō fuit nostre intētionis[i] p̄ priuilegium nostrum cōuentioni derogare p̄dicte: mādamus quaten⁹ abbatē et mōachos vt cādem[k] cōuentionem (non obstāte dicto priuilegio: nisi de ipsa cōtineat[l] in eo) inuiolabiliter teneāt et obseruent: vel exinde secū pacifice cōueniant ap. postpo. cōpellatis.

Idē thome cātuariē. archiepiscopo.

¶ Monachi tenentur soluere decimas prediales de predijs nouiter cultis de quibus decime prius soluebantur. Capitulum. iiij.

Commissū est nobis: et infra. ¶ Peruenit ad nos q̄ monachi[m] de bosse ecclesie scē marie i cui⁹ parrochia cōmorātur: decimas ex

¶ Glosa sequēs arg. in ɔtrariū. alle. et soluit.

i ¶ Intētiōis. No. ſcd̄m intentionē dñi pape priuilegiū fore intelligēdum: † sic etiā rescriptū quo concedit beneficiū. ff. de pre bē. c. vlti. et. ff. de rescriptis. man datū. Itē arg. q̄ papa p̄ suū priuilegiū siue rescriptū non vult facere alicui p̄iudicium. ff. de offi. ordi. licet. et ff. de vsu pal. ex tuarum. et. ff. de offi. dele. sup eo. et hoc id est hic: qr illud priuilegiū fuit tacita veritate impetratum. vnde nō valuit. q̄ si dixisset priuilegium non fuisset concessum. ff. de rescriptis. super litteris.

¶ Glo. seq. reci. per obiec.

Nouum genus. d ¶ A clericis. hoc itellige de dote ecclesie de qua clerici non debēt dare decimas. vt. xvj. q. j. q̄sti. sed de predijs p̄prijs siue patrimonialib⁹ clerici debent soluere decimas. vt. xvj. q. j. si quis laicus. et hoc siue predia sint in propria parrochia clericoꝝ siue in aliena. Ber.

e ¶ A leuitis. scz paribus⁹. q̄m summis sacerdotib⁹ inferiores deciās soluebāt. ff. e. c. pri. vel nō accipiebāt leuite a leuitis quibus spūalia nō ministrabant. T.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. quā dupliciter soluit.

f ¶ Debēt. Videt ɔtradicere principio: sed itellige principiū. c. de dote ecclie: vt dixi. qd̄ hic dicit itellige de patrimonialib⁹. Vel posses intelligere q̄ hic dicat de clericis coniugatis qui ab alijs clericis spūalia recipiunt. et hoc innuit littera: et ita planum est. Ber.

Ex multiplici. ¶ Primo ponitur querela. secūdo iudicum datio ibi: vnde. Abbas siculus.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

k ¶ Eandē ɔuentionē. Et ita p̄z q̄ ɔuentio pōt interuenire in spūalib⁹ saltē inter ecclīasticas psonas. J. eo. suggestū. et. c. nup abbatem. et. ff. de trāsac. c. ij. Sed ad hoc vt ɔpositio sit ppetua dz auctoritas epi interuenire. vt. ff. de trāsac. dececo. et. c. ij. al's erit psonalis. vt ff. de trāsac. veniēs. et hic fuit ɔpositio psonalis: qr auctoritas supioris nō interuenit. vt p̄z ex eo qd̄ dicit. ff. q̄diu viueret: et sic i vita sacdotis tm̄ durauit ɔpositio.

l ¶ Cōtineatur. Nam si de ɔpositione facta fuisset mētio in priuilegijs et ex certa scientia papa derogasset huic compositioni. arg. ff. de rescrip. nonnulli. et. J. de capel. mo. ex parte. Ber.

Commissum. ¶ Primo ponitur querela. secūdo iudicis datio ibi: ea p̄pter. Ab.

¶ Glosa seq. reci. per. q.

m ¶ Monachi. Nō dicit hic de q̄b⁹ monachis. vñ si itelligis. c. de cisterciēh. loquit de possessionib⁹ q̄s nō excolūt suis sumptib⁹ et laborib⁹ de q̄b⁹ debent solue-

† Con- cor. tex tus l. l. vnī. C. de pro- fes. q in vi. con- stā. li. x

Penta theuc⁹

Primo genitū

Renunciatio tur; nō dū ɔpetēti; an valeat

† Concor. textus l. l. non du bium. et ibi Bar. et glo. C. de legi.

Cōpositio i spūalib⁹ iteruenire potest.

diuisio

diuisio

re decimas. j.e. ex parte. vel forte p subtractionē illarū decimarū parrochialis ecclia enormiter ledebat. qđ esse nō debet. j. de vbo. sig. qđ p nouale. ar. C. de pci. impera. offe. quotiēs rescripta. Si vis itelligere de aliis monachis. planū est q decias soluūt nisi de nouali⁹ cultis suis sumptibus et de nutrimētis alaliū. j.e. ex parte.

a ¶ Integritate. Sic. j.e.c. pr. & c. nō est. et ca. cū hoies. et ca. tua nob. & .xvj. q.j. si qs laicus. ff. d pub. & vecti. Iperatores. B.

¶ Glosa sequēs querit & soluit.

b ¶ Pascuis. Que ergo dicūtur noualia a q̄bus oēs religiosi sunt exempti? Dicas q̄ illa dicunt noualia q̄rum nō erat memoria q̄ culta fuissent. j. de vb. sig. qđ p nouale et q̄ pu⁹ erāt q̄si inutilia: vt montana paludes: vnde parrochialis ecclia nichil ante pcipiebat: vel ita modicum q̄ sine lesiōe poterat amittē illud & ita ista pascua n erāt pu⁹ inutilia vl area siue dom⁹. vnde nō deberent dici noualia p ca. qđ per nouale.

P Eruenit. c ¶ Molendinorū etiā si sint ad vētū. j.e. ex trāsmissa. B.

d ¶ Feno. De omnibus enim que fidelis homo acquirit debet soluere decimas. j.e. ex transmissa. & de venatione. & de militia. xvj. q.j. decimas. & q. vij. quicunq̄. Ber.

e ¶ Lana. In pecudum fructu lac/lanaq̄ fetus habet. ff. de vsu. l.i pecudū. & insti. de re. diui. § in pecudū

N Uncios. f ¶ De apibus & omni fructu. Licite acquisito. j. eo. ex transmissa. siue de alalib⁹. S. ca. proxi. siue intuitu prediorum: siue intuitu persone. S. de parrochi. c. vlti. & j. eo. pastoralis. Ber.

Q Um hoies. a Primo ponit factū reprehensibile. Scđo corrigit mandat ibi: mandamus. Ab.

g ¶ Parrochiani. Ar. decias esse dandas illi ecclie vbi qs accipit ecclastica sacramenta etiā pdiales: tm̄ 𝔠trariū est vez q̄ pdiales poti⁹ dari debēt illi ecclesie in cui⁹ territorio sita sunt pdia. S. ti. prx. c. vlti. nisi 𝔠suetudo in contrarium esset. j. eo. cū sint homines. Ber.

h ¶ Nō decimatis. De olb⁹ em̄ satis & plātatis: & de olbus fructibus possessionū & alaliū & olbus fructib⁹ ratione prediorū puenientibus nullis expensis deductis decime sunt soluende. j.e. non est in potestate. & c. tua nobis. De aliis vo q̄ prouenirūt ex negociatione & artificio deducende sunt expēse. & de residuo persoluēda decima. j. eo. pastoralis.

¶ Glosa sequēs querit & soluit.

i ¶ Fructib⁹ collectis. i. 𝔠cite & cōpetenti⁹ solui possunt: quia tardi⁹ dare peccatū est. xvj. q.j. decime. & q̄ n̄ō fecit statim in mora intelligit. vnde periculū decimarū ad ipsum spectat. ff. de le. j. l. cū res. § vlti. & S. de pmo. c. vno. Sed qđ si sacerdos tunc recipere noluerit non est periculū illi⁹. ff. de solu. q̄ decē. si tamē sacerdos postea voluerit recipere: rursus incipit esse rusticus i mora. ff. de act. emp. et ven. si p emptorē § q̄ si. ff. d no. ope. nū. pretor. § pe. ff. quorū. le. l. ij. § vlti. semp enim posterior mora nocet ei p quē fit. ff. de pericu. & cō mo. rei vē. illud. ff. de vsur. debitor. Ala.

integro nō psoluūt. ¶ Ea ppter mādam⁹ q̄ten⁹ eos vt decimas de terris cultis in q̄b⁹ olim dom⁹ cōstructe fuerant pfate ecclie cū ea itegritate[a] psoluant: qua priusq̄ in eadē prochia morarētur solebant psolui cōpellas. Et sicut etiā de pascuis[b] olim decime psoluebant: ita nūc de eisdem ad frugū fertilitatē trāslatis: decimas volum⁹ absq̄ diminutiōe psolui. A lex. iij. Cantuariē. archiepo & ei⁹ suffraga.

¶ Per excōicationē cōpellit qs ad soluendas decimas de molēdinis & aliis hic cōtētis & c. sequ. h. d. cū sequē. Ca. v.

P Eruenit ad nos: & ifra ¶ Māda. qua. parrochianos vros monē curetis: & si op⁹ fuerit sub excōicatiōis districtiōe 𝔠pellē: vt de puētib⁹ molēdinorū[c]: & piscariarū feno[d]: et lana[e]: decias ecclijs q̄b⁹ debēt/ cū itegritate psoluant. I dem vintonieñ. epo.

¶ Sūmatū est cū pcedenti & declarat vt i pcedēti dictū est

N Uncios: & ifra. Ca. vj. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ parrochianos tuos de apib⁹[f] et de oī fructu decias psoluere ec. di. cōpellas. I dē exonie. epo. ¶ Decia fructuū statim cū collecti sunt solui dz nō deductis expensis. Capl'm. vij.

Q Um homines de hortoneñ: de frugib⁹. ix partibus sibi retētis decimā ecclesie cuius parrochiani[g] sunt sine diminutione soluere tenētur & anteq̄ id faciant seruientibus/ et mercēnariis suis de frugibus nō decimatis[h] debita totius anni pro seruitio suo impendant tunc demum de residuo decimam persoluentes. ¶ Mandam⁹ quatenus eos cogatis vt decimam statim fructib⁹[i] collectis psoluant: atq̄ de subtractis et retētis dignam satisfactionem[k] exhibere pcurent. I dē monachis de neucleñ.

¶ Priuilegiati sup decimis non soluendis de his prediis que ab aliis cōducūt decimā soluere tenentur. Ca. viij.

D Ilecti filij abbas & fratres sancte crucis sua nobis conquestione mōstrarūt: q̄ predia vnde decimas et in magna parte sustentationem consueuerunt habere: a plerisq̄ laicis conductitiis[l] et recepistis ad firmam. ¶ Unde quoniam ijdem fratres ex hoc grauantur enormiter.[m] nec fuit intentionis[n]

k ¶ Dignam satisfactionē. Sic. xvj. q. vij. quicūq̄. et. c. omnes decime. & q.j. si monachus.

D Ilecti. a Cōis diuisio. Scđa pars ibi: vñ. Ab.

¶ Glosa sequēs reci. p obiectionem & solutionē.

l ¶ Conductitiis. Si propria non sufficiunt licitum est clericis conducere aliena predia: vt hic patet et in auē. de san. epis. § aliud. col. ix. & sic non obstant q̄ consueuerunt signari pro contrariis. j. ne cleri. vel mona. ca. j. ij. & iij. & .lxxxvj. distin. peruenit. Ber.

m ¶ Enormiter. In hoc casu perditur priuilegiū. j. ca. proxi. j. de vbo. signi. quid per nouale.

n ¶ Nec fuit intentionis. Forte habebāt isti etiam monachi priuilegium vt de laboribus suis decimas non darent: sed istud priuilegium pape non vult extendi ad conductitias possessiones: et sic debet consi

Margin: Con. cor. di. bar. l. l. q̄ manifeste C. de ser. et aq. & l. l. j. ff. de aq. plu. ar. — Mora vltima nocet. — diuisio — diuisio — Decie cui ecclie dāde sunt

derari scribētis intentio.§.de rescrip.mandatū.et.c. ad aures.ꝛ.§.de pbē.c.vlt.ꝛ ca.cū causa3.xxxv.q.iiij. quod scripsi.ꝛ.§.c.iij.

a ¶Cōponatis. Et sic cōpositio bene pōt fieri super decimis.de hoc dixi.C.co.ex multiplici.

c ¶Laborum suorum. hoc intellige de ꝓprijs possessionibus ꝛ nō de ꝯductis ad firmā.§.e.dilecti. Que vero de decimis monachorū varie loquūtur iura. iō nota ꝙ monachi in ꝓmitiua ecclia decimas dabant de predijs: ꝛ laboribus suis tanꝙ laici.argu.xvj.q.j. alia causa.et.c. generalit.ꝛ.xij. q.j.duo.in fi.vſ ꝙ ad tēpus paschalis.ij. Postea vero idez paschalis ꝛ concilium maguntinū statuerūt ꝙ nec monachi nec religiosi nec aliꝗ cōiter viuentes decimas de suis laboribus soluerēt.xvj.q.j.ꝗsti. et ca. decimas. Tempore vero ꝓcedente adrianus papa solis cistercieñ.hospitalarijs:hierosolymitanis ꝛ templarijs concessit hoc priuilegiuz vt de laboribus suis quos ꝓprijs manib⁹ excolūt decimas soluere non tenerētur. Alijs vero monachis ꝯcessit decimas ifi de nouali⁹ que colunt suis manibus et de hortis ꝛ nutrimentis alaliū suorū. vt hic dicitur.et sic modo seruat. Et ita est tenendū ꝙ cistercieñ. templarij:hospitalarij:decimas de suis possessionib⁹ quas de suis laboribus excolūt soluere nō

Decime an olī ꝛ hodie sint per monachos soluēde

Suggestū.

diuisio — a ¶Cōmunis diuisio consultatio ꝛ respōsio. Secūda ps ibi:discretioni. Ab.sic. Glo.se. ar. alle. tria iura.et duo alle. in contrariū.ꝛ soluit dās regulam ꝛ quasi casus.

Priuilegiū mltiplr ꝑditur. — b ¶Priuilegia. Arg. ꝙ secūdum diuersitatem temporū et varietatē reruz priuilegia sunt varianda. arg. lxiij.dis.§.veruz ꝛ.j.de consāgui. ꝛ affini.nō deb3 xxj.q.j.videntes Sed cōtra quia priuilegia perpetua firmitate constare debent xxv.q.ij.c.j.ꝛ.ij. Solu. quod ibi dicit verū est ꝛ generale ꝙ ꝑpetua sūt ꝛ immutabilia:sed qđ h̄ dicit casuale est ꝛ causa noua superueniente bene perdit priuilegiū:puta si qs abutatur priuilegiis.ꝛ.xj.q.iij. priuilegium. et lxxiij. disti. vbi ista didicisti Itē propter delictū ciuiuz perditur priuilegiū.xxv. q.ij.ita nos. Item per negligentiā spacij.x.annorum ff.de nūdi.l.j. Itē p ꝯtrariū factū.§.de pbē.p illorū.ꝛ §.de cōsti.cū accessissent.ꝛ.j.de pu.si de terra. Itē cū enorme preiudiciū alij inducit. vt hic.ꝛ.j.de verbo.signi.quid ꝑ nouale.ꝛ.§.c.pri. vñ ℣. Indultū tollit ꝯtē ptus:crimē abus⁹. Oppositū factū dānū tps variatū.

‡ Concord.l. nec au⁹ C.de emā.lib. ꝛ.l.ij.§. si quis ꝑnciꝑe.ff.ne qđ i lo. pub.

Uersus

c ¶Que relā.ꝓponūt. vbi eñi ꝑuilegiū ex postfacto recidit ad iniquū compendiū principis est estimatio. ff.de reg.iur.inde neratti⁹.in fi.q: bñficia principalia ipsi principes solēt precipitari.ff.de vul.sub.ex facto §.lxiij.di.§.verum.

Ex parte. ¶Cōis diuisio.scđa ps ibi:sane. Ab. b ¶Predecessores.s.paschalis.ij.ꝛ Gre.xvj. q.j.decimas.xj.q.j.quia tua. ¶Glo.se.tractat tria ꝗ̄ circa decimas monachorū

Suggestū. nse aut antecessorum nostrorū vt de possessiōibus q̄s conducitis decimas nō soluatis Mandam⁹ ꝗten⁹ de ꝑdijs ꝙ cōduxistis i ꝓrochijs suis de qb⁹ cōsueuerūt decimas ꝑcipere plenarie soluatis eisdez vel cū ipsis amicabiliter cōponatis^a. Idē abbati ꝛ fratribus dolosi. ¶Reuocat priuilegium si ex postfacto incipit enormiter nociuū esse. Caplm.ix.

SUggestuz est ex parte vr̄a ꝙ abbas ꝛ fr̄es monasterij de visiñ. decīas a vobis auferre conātur: ꝛ infra. ¶Dis.v.mādam⁹ ꝗten⁹ cū ꝑdicto abbate ꝛ fr̄ib⁹ sup ipsis decimis ꝯponatis:nā qñ Romana ecclia ordi vr̄o priuilegia^b de decimis dederat: ita erāt rare abbatie vr̄i ordinis ꝙ exinde nulli poterat de iure scādalū suboriri:sed nūc intātū augmētate sunt/ ac possessionib⁹ ditate:ꝙ multi viri ecclsiastici de vob; apđ nos ꝗrelā sepe ꝓponūt^c.‡ Idē terraco.archiepo. ¶Cistercieñses tēplarij:ꝛ hospitalarij: decimā ꝑdiorū suorū ꝙ ꝓprijs manib⁹ aut sumptib⁹ excolunt/ soluere nō tenent:alij ꝟo religiosi non soluūt decimas de hortis ꝛ nutrimentis aialiū. nec de nouali⁹ ꝙ ꝓprijs manib⁹ ac sumptib⁹ excolūt.c.x.

EX parte tua ad nos nouenis peruenisse ꝙ albi mōachi ꝛ nigri/ꝛ qđā alij religiosi ecclias tue iurisditiōis reditib⁹ decimarū occasione priuilegiorū q̄ sibi roma.idulsit ec.spoliare ꝑsumūt. ¶Sane nolum⁹ te latē ꝙ ꝑdecessores^a nr̄i fere oībus religiosis decīas laborū^b suorū concesserāt. Sed ꝑdecessor nr̄ Adrianus solis fr̄ibus cisterciensis ordis ꝛ tēplarijs ꝛ hospitalarijs decimas laborum suorū q̄s ꝓprijs manib⁹ vel sumptibus colūt idulsit.ceterꝭ vero vt de nouali⁹ᵈ suis ꝙ ꝓprijs manib⁹ vel sumptibus excolunt:ꝛ de nutrimentis aialiū suorū:ꝛ de hortis suis decimas non ꝑsoluāt:quē sum⁹ sup his imitati. Quare hi q̄bus hoc indultū est hac occasiōe decimas de alijs reb⁹ ecclesie sue non possunt subtrahere:vel sibi aliquid vlterius vendicare. Idē. ¶Priuilegiū sup decimis laborum nō extēdit ad terras q̄ alijs tradunt excolende. Capit.xj.

LJcet de benignitate se.apo.sit vob; idultū: vt de laborib⁹ quos ꝓprijs^g

tenent.vt hic dicit.ꝛ in duob⁹ prori.c.se.nisi pacto ad hoc teneant.§.e.ex multiplici: vł nisi parrochialis ecclesia enormiter lederet.§.e.dilecti.ꝛ.c.suggestū.ꝛ.j. de verb.signi.quid ꝑ nouale.vel nisi soluēdo renūciauerint priuilegio suo.j.de priuileg.accedētibus.et.c. si de terra.ꝛ hec q̄ dicta sunt vera sunt de monachis ꝗ pplm non regunt:sed si monachi habēt pplm bñ pñt recipere decimas personales ꝛ prediales.xvj.q.j.moderamine. hodie vero abbates cistercieñ.ꝛ alij qui si mili gaudēt priuilegio de possessionibus q̄s acqsierāt post ꝯcilū generale vel de cetero acquirēt soluere tenentur decimas.j.e.nup.T.

f ¶De nouali⁹. Quid sit nouale dr.j.de verb.sig. qđ ꝑ nouale.ꝛ.j.de priuil.c.vlt.vbi de hoc.B.

Licet. g ¶Proprijs manib⁹. Et sic loquitur h̄

cisterciē.tēplariis ꝛ hospitalariis quib' hoc priuilegium cōcessum est.ꝟ.e.ca.proxi. Ber.

a ¶ Traditis. Ad hoc eñ nō extēdit priuilegiū nec ad illas quas cōducūt ab aliis ad firmā.ꝟ.eo.dilecti. Et sic priuilegiū intelligit de ꝓpriis possessionib' q̄s colunt ꝓpriis sū ptibus.

¶ Glo.seq.signat contrariū ꝛ remittit.

f ¶ Tua pte. Eadē quā de an'tq̄s ꝑcipis ꝛ non maiori: q2 nō debēt in his duplici iure censeri.xvi.q.ii.q2 cognouim'.ꝛ.ꝟ.e.cū in tua.ꝛ.ꝟ.ð cēsi.ecclijs.hec ē ꝯtra x.q.iii.vnio.vel itellige fm diuersā ꝯsuetudinē locoꝝ.ꝟ.de sepul.certificari. Ar.ꝟ.ꝟ.e.cū cōtingat.vbi dr q̄ de iure cōi ad parrochiales ecclias ꝑtinet ꝑceptio decimaꝝ et ibi soluetur.

Ad audientiā. ¶ Primo ponit prauā interpretationē quā scdo reprobat ibi: mandamus. Istd capitulū emanauit ad declarationē capituli.ex pte.ꝟ.eo.

Priuilegiū pn̄cipis largissime interpretandū est.

b ¶ Interpretatiōe. Et male q2 priuilegium pn̄cipis largissime interpretā=dū est.ꝟ.dever.signi.olim.ꝟ.ð dona.cū dilecti. et C.de do.q̄ li.cū multa. in fi. ff.ð ꝯsti.pn̄.l.vi.ꝛ.ff ð re iudi.quidā ꝯsulebāt. ꝛ infamiā iuris leurrit q̄ priuilegiū pn̄cipis stricte iterꝑtat.C.de leg.l.ꝟ. et verba calūniāda nō sunt.ff. ad exhi.l.pe.

ꝛ Contra.l.ab hostib' ꝟ.sz qd simplr. ff.ex q.causis. ma.ꝛ.l. iii.ff.de offi.pñ.

c ¶ Asserunt. Et male.q2 si vbū esset āmbiguū latissima esset interpretatio facienda.ff.de constit.pn̄.bn̄ficiuz.vel ipe idē princeps deberet suū priuilegiū interpretari.C.de leg.l.vl. et.ꝟ.de sen.excō. inter alia.ꝛ.ꝟ. ð iudi.cum venissent.xi.qō.iii.ꝟ. ex his.ꝛ priuilegium aliqd dz ꝯcedere: alr inutile esset.ꝟ.de pui. in his.

manibus vel sumptib' colitis nemini decimas soluere teneamini: propter hoc tamen non est licitū vobis decimas de terris vr̄is subtrahere q̄s aliis traditis[a] excolendas.

Idem. ¶ Priuilegiuz super decimis laborum etiam ea q̄ non sunt noualia comprehē=dit. Capit.xii.

Ad audiētiā nr̄am: ꝛ infra. ¶ Illud priuilegii capitulū praua q̄dā interꝑtatione[b] ꝑuertētes: q̄ cisterciēsib' indulget ne de laborib' q̄s ꝓpriis manibus aut sumptib' excolunt aliq̄s decias ab eis exigat: asserunt[c] q̄ pro laboribus noualia intelligi debent ꝛ infra. ¶ Mādam' quaten' non ꝑmittatis hoc fieri. nā si itelligerem'[d] tm̄modo de noualib': vbi ponim' de laboribus: de noualib' ponerem'.ꝛ

Idē buxien.ep̄o. ¶ Decime noualiū debent ecclie in cui' parrochia surgunt. si vō non sunt in certa parrochia debē=tur diocesano q̄ pōt sibi retinere/vel alteri ecclie cōcede=re. Capitu.xiii.

Quoniā a nob' sollicitudo tua req̄siuit quid de decimis noualiū tue dioc. tibi sit statuēdū. ¶ Rn̄demus: vt si terre q̄ arabiles sūt intra certā alicui' ecclie parrochiaz[e] fuerit decimas eaꝝ (tua parte[f] retēta) eidē ecclie[g] facias assignari. ¶ Alioq̄n ipsas secundū discretionē a deo tibi datā: alii ecclie deputare vel ad op' tuū poteris retinere.

Idē remē. archiep̄o. ¶ Decime possunt exigi. Ca.xiiii.

Parrochianos: ꝛ infra. ¶ Cum decime nō ab hoīe sz ab ip̄o dn̄o[h] sit istitute q̄si debitū[i] exigi pn̄t.

Idē ābianē.ep̄o. ¶ Decia laico iure hereditario ꝯcedi nō pt.c.xv.

Ad hec donationē decime quam abbas scti S.de mōstrali cuidā laico cōcessit per successionē tenēdā. ¶ (Cū sanctuariū[k] dei iure hereditario possideri non debet) viribus carere decernas Et laicū (nisi decimam ip̄am ipsi ecclesie libere resignauerit[l]) vinculo excōicatiōis astrigas.

Idem marsilien.ep̄o. ¶ Iudei cogūt p̄diales decimas soluere aut p̄dia dimit=tere. Capi.xvi.

De terris q̄s iudei colūt tue prudētie rn̄dem': vt eos ad decimas ꝑsoluēdas[m] vel possessiones penit' renūciandas cū oi districtione cōpellas[n] ne forte occasione illa ecclie valeant suo iure fraudari

s ¶ Eidem ecclesie. Sed nōne dabunt vbi coloni recipiūt sp̄ūalia.xvi.q.i. q̄stit. Rn̄deo.nō q2 decime et tributa dant rōne p̄dioꝝ ꝛ nō ꝑsonarū ff.de publi.ꝛ vec. imꝑatores.xvi. q.i.si q̄s laic'.et ca.decie.ꝛ.ꝟ.eo. de terris: ꝛ.ff.de censi.forma censualis ꝟ.si vō q̄s

Parrochianos.

h ¶ Domino. vt.xvi.q.i.reuertimini.ꝛ.c.decime sunt.ꝛ.q. vii omnes decime.

i ¶ Quasi debitū. Istd q̄si nō ē similitudinariū sz expressiuū veritatis sicut illd quasi vnigeniti a patre: ꝛ ꝛ ex debito redd̄ūt.ꝟ.e. tua nobis.et.c. graue.ꝛ.xvi.q.i decime.ꝛ.c.statuim'.et.xiii.q. ii. q̄ oblationes

ꝛ Contra.tex. in.l. de alio. ff. de ꝯdi. ob cau.ꝛ.l. iurisior.ff. si cer. pe.ꝛ.l.i ff. de trāsac.

Ad hec do. ¶ Prio recitat factū: qō scdo reuocari mandat ibi: qm̄. Ab.

d ¶ Intelligerem'. Ar.q̄ a forma vboꝝ sine certa scia nō ē recedēdū.xxxi.di.oino.ff.de le.iii.nō aliter. ꝛ xxxi.q.i ꝟ.quō vgib'.C.de cadu.tol.l.vna ꝟ.si vō.ꝛ ð ꝯse.di.iiii.si q̄s pbr̄.ꝛ.ꝟ.de trāsla.int corporalia. ꝛ. C. de pecu.ei' q̄ libertatē meruit.l.vna.ꝛ. xxviii.qō.i.sic eñ.v.cum vero.dicit ego dico non dn̄s.

diuisio

Quoniā. ¶ Primo ponit ꝯsultatio.scdo respōsio ibi: respōdem'.in qua distinguit.scdm mēbruz prosequit ibi. Alioquin. Ab.sic.

¶ Glo.seq.querit ꝛ soluit.

e ¶ Parrochiam. Quid sint insule? Cōsiderandū ē cui ꝓuincie adhereant: ꝛ de illa ꝓuincia sunt: ꝛ ibi debent decimas ꝛ ibi iudicent.ff.de iudi.insule.

k ¶ Sāctuariū.viii.q.i.ap̄lica.ꝛ.ꝟ.ð iurepa.ꝯsuluit.b

l ¶ Resignauerit. Et ita laic' decimas possidē nō pōt xvi.q.vii.c.i.ꝛ.ꝟ.de ꝑscrip.cūm q̄.ꝛ sic in feuduz dari nō possunt de nouo.de hoc dicet.ꝟ.e.ꝓhibis.ꝛ ideo si nō restituat debet excōmunicari.

De terris. m ¶ Persoluēdas. Is ei ad quē spectat fructuū ꝑceptio fructuū oner a subire ꝯpellit.ff.de vsufru.si pēdētes ꝟ.pe.ꝛ.l.hactenus.ꝛ. ff.de pac.int debitorē.ꝛ.ff.de cēsi. formā ꝟ.si vō q̄s.ꝛ ita rōne p̄dioꝝ soluē debēt decias ꝛ nō rōne ꝑsonaꝝ q2 nō sūt de corpe ecclie. vn̄ ꝑsonales decimas nō ꝑsoluunt

n ¶ Compellas. Prout traditur ꝟ. de vsu. post miserabilem.et.c.q̄ro.

Quāuis. ¶ Primo ponit factum reprehensibile. Scdo penam ibi: statuimus. Abbas siculus.

a ¶ Disponere. Qd oino eis non lz: qz de reb' ecclesiasticis nulla ē laicis attributa potestas. xcvj. dis. bn̄ quidē. xvj. q. vij. laicis. z .s. de əsti. eccsia. z ō re. ec. nō alie. cū laicis. et lxxxix. dis. qm̄ in qbusdā. z. c. iudicatuȝ. z tales laici excōicandi sunt. xvj. q. vlti. nullus laicoꝝ.

¶ Glo. se. q̄rit et soluit q̄ttuor rōnes inducens/z vnuȝ sil'r. demū solutionē declarat z antiq̄ ρmissiōis cāȝ reddit.

b ¶ Cōcesserit. Laici enim decimas sine peccato nō pn̄t retinere. j. q. iij. puenit et .j. e. ꝓhibem'. Sed nunq̄d pn̄t dari laicis i feudū: dicēdū est ꝙ nō. qz decie sunt cib' i domo dn̄i. xvj. q. j. reuertimini. z. q. vij. de cimas. debēt eis dari a qb' spūalia recipiūt. xiij. q. j. ꝯ. his ita. ꝑterea feudū trāsit ad heredes: sed decime nō. .s. eo. ad hoc. et ita laicis cōcedi nō pn̄t in feudū: qz eas possidē nō pn̄t. .s. de p̄scrip. cām q̄. et. xvj. q. vij. c. j. z. j. q. iij. ꝯ. pōt. in ver. itē decime deo mādāte zc. z hoc ïō. qz dant intuitu diuini obsequij. xiij. q. j. ꝯ. his ita. z xvj. q. j. q̄sti. z .s. e. nouū. z .j. e. tua nobis: vn̄ in laicum cadere nō pn̄t: sicut nec ius eligēdi. .s. ō ele. sacrosctā. z. c. massana. Fruct' ħo decimaꝝ bn̄ possent əcedi laico ex cā ad tēp' vite sue. lz nō in feudū. .s. de loca. c. ij. qz etiā possent vēdi ad tēp'. .j. ne plati vices suas. c. vl. Sed ius ꝑcipiēdi qd ē mere spūale nō pōt eis i feudū dari vel etiā ad tēpus rōnib' pmissis əcedi. Et est sil'e cū dicim' vitulū fructū vacce demōstram' nō ius sed corp'. ff. de euic. vacce. z sic hodie decie in feudū dari nō pn̄t sicut nec alia feuda. .s. de feu. c. j. Et ea fuit causa q̄re olim antiq̄s tpib' dabant in feudū laicis z etiā alia feuda: vt videlȝ defenderēt eccl'ias ab hereticis z ab aliis oppressorib'. postea ħo cū cā cessauit non fuerūt əcesse. immo expresse fuit ꝓhibitū: qz sine pctō laici nō pn̄t eas retinere. .s. de his q̄ fi. a pla. sine cōsensu capl'i. cū aplica. z .j. e. ꝓhibemus. Et decimas ab antiquo əcessas adhuc possidēt laici et eoꝝ successores. tn̄ si aliqua noualia əsurgūt in decimatiōe nō accrescūt eis. .j. e. tua nobis ꝓpter rōnē q̄ ibi reddit. in fi. Ber.

c ¶ Succidatur. i. suspendat vt innuit lra sequens donec zc. vel succidatur. i. excōicetur vel suspēdatur vel deponatur: z hec expositio ꝓbatur. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. sed primum verius videtur.

Decie laicis etiā in feuduȝ dari nō possūt.

Decie q̄re olī fuerūt laicis i feuduȝ əcesse.

Idē. ¶ Decime vel oblationes eccl'ie laicis əcedi nō possunt: et plat' cōtra faciēs est puniēdus. Capi. xvij.

Quāuis sit ɋuenīmis: z diuini dignū aiaduersiōe iudicij habeat: ꝙ laici q̄daȝ qd sacerdotū est i eccl'iasticis rebus vsurpāt: maiorē tn̄ icurrūt formidinem ꝙ fomitē sui erroris dicūt in ipso clero aliquotiēs iuenire. dū q̄dā ꝑlatoꝝ eccl'ie decimas z eccl'ias disponē[b] eis idulgēt z eos in deuia mortis ipellūt: q̄ ꝑdicatione eoꝝ ad viā vite fuerāt reuocādi: z infra. ¶ Statuim': vt si q̄s alicui laico i sc'lo remanēti/eccl'iā ōcimā: oblationemq̄ cōcesserit[b]: a statu suo sicut arbor q̄ iutilit' terrā occupat succidat[c]. et donec emēdet dolore sue taceat ruine pstrat'. Idē. ¶ Stai consuetudini an colonus soluat decimā eccl'ie in cui' parrochia sita sunt ꝑdia: an eccl'ie vbi audit diuina et ꝑcipit ecclesiastica sacramēta. C. xviij.

Cum sint hoīes in parrochia vnius eccl'ie (sicut asser) q̄ terras i alia parrochia excolūt. z. di. nos consuluit: cui ecclesie de terris illis decimas soluē debeant: z ïfra. ¶ Sane nō est' nobis facile sup hoc certū dare rn̄suȝ cū auctes sctōꝝ patrū etiaȝ sint diuerse[e]. Et iō i hmōi dubitatione ad əsuetudinē[f] duxim' recurrēdū ‡ z attēdēdū etiā si ille eccl'ie i vno sint vel in diuersis eṗatib' əstitute. Qz difficile[g] nimis videt vt vna eccl'ia in eṗatu altert' recipiat decimas: cum ex hoc eṗatuū fines cōfundi nō immerito viderent. Ex cōci. la te.

¶ Nō potest laicus transferre decimā in aliū laicū etiam si cum titulo illam possideat h. d. cum glo. Capitulū. xix.

Prohibem' ne laici decimas cū aiaꝝ suaruȝ

Cum sint homines. ¶ Primo ponitur əsultatio. secundo responsio ibi: sane Abbas siculus.

d ¶ Nō est nobis facile. Qz qd a sanctis patrib' nō est diffinitū: nec nos diffinire ōbem'. ꝯ. q. v. əsuluisti et qd apostolus n̄ diffiniuit: nec nos diffinire debemus. xxxj. q. j. ꝙ si dormierit.

¶ Glo. se. reci. ρ q. q̄lis erat ista diuersitas.

e ¶ Diuerse. Nō tn̄ aduerse sic. .s. de his q̄ fi. a pla. sine cōsensu capl'i. cū aplica. Quidam eīn ibi dicūt dādas eē decimas vbi recipiunt eccl'iastica sacramēta .s. e. nouū genus z. xvj. q. j. questi. Alij dicūt ꝙ ibi debent dari vbi ꝑdia sita sūt. .s. e. qm̄. z .s. ō parrochia. ca. vlti. z xvj. q. j. si q̄s laicus. Sed facile est soluere hanc diuersitateȝ. ibi debent dari ꝑsonales decie: vbi q̄s recipit ecclesiastica sacramēta. et si habȝ predia in alia parrochia: ibi debȝ dare decimas illoꝝ prediorum. vt .s. tit. pxi. c. vlti. z .j. e. ad aplice. Si habet ꝑdia in eadem parrochia vbi audit diuina ibi debet dare decimas prediales z ꝑsonales. z sic diuersitas illa potest intelligi. Et hoc est veꝝ nisi consuetudo prescripta sit contraria. vt hic dicit. Ber.

f ¶ Ad əsuetudinē. No. ꝙ in decimis psoluēdis cōsuetudo attēdit. sic. .j. e. ad aplice. z. c. in aliqb'. i fi. Et intelligo ‡ q̄ illa əsuetudo sit p̄scripta ρ quā iuri cōi ꝑiudicat ‡ q̄ est optima legū interpres: al's nō credo locum habere əsuetudinē. vt. .s. de əsue. cum dilectus.

g ¶ Difficile. Nō tn̄ ipossibileȝ: qz qd vix fit tn̄ fit. .s. ff. de iudi. vix certis. qz si decime ille sint itra limites alteri' eṗatus nō adherētes limiti bn̄ pn̄t tūc p̄scribi dūmodo habuerint titulū ex quo cām habeāt p̄scribēdi. .j. eo. dudū. .s. de p̄scrip. ad aures. q̄ sic intelligit. si vis intelligere difficile. i. ipossibile. quasi non possit percipe decimas in alieno eṗatu: tūc itellige de decimis in limite positis z limiti adherentib': qz ille p̄scribi nō possunt. qz sic ρ consequens z limes p̄scribi posset. qd fieri nō potest ne fines eṗatuum cōfundantur vt hic dicit. z. xvj. q. iij. quicūq̄. z. c. lȝ i regulis. z. c. inter memoratos. z idē est in parrochijs limitatis. .s. de parrochi. super eo. z sic intellige quod hic dicit. Ber.

Prohibemus. ¶ Primo ponitur ꝓhibitio. scdo pena ibi: si quis. Abbas siculus.

‡ Concor. textus i. l. minime. et l. l. si ō interꝑtatiōe. ff. de legi.

Decie vbi sūt soluende.

‡ Concor. l. vendi tor. ꝯ. si əstat. ff cō. predio. z l. fi. de iu. na. gē. z ci ui. ꝯ. ex nō scri pto. cū glo.

periculo[a] detinētes: in alios laicos[b] possint aliq̄ mō transferre. ¶ Si qs ꝟo receperit ꝛ eccl'ie nō reddiderit: xp̄iana sepultura[c] priuet. Luci[9]. iij. strigonieñ. archiepiscopo.

¶ Decima personalis debet̄ eccl'ie vbi qs pcipit sacramēta lȝ alibi lucrū cōtigerit. Inp̄diali ꝟo statur cōsuetudini si in aliena parrochia colon[9] predium coluit. Caplm. xx.

Ad aplice se. regimē: et infra. ¶ Intelleximus ꝙ quedā ꝯsuetudo i vngaria inoleuit vt mltitudo populi plerūqȝ de ꝑrochia vni[9] ep̄i l diocesi alteri[9] trāsferat̄[d] in q̄ lȝ ꝑ multa tp̄a morā traxerit vterqȝ tm̄ ep̄oꝝ tā is cui[9] parrochiā reliquerūt q̄ȝ is cuius parrochiani sunt facti deciationē reqrit. Jōqȝ ꝛ. nos duxit fraternitas ꝯsulēdos: cui poti[9] decime sint reddende. ¶ Noueris igit̄ ꝙ equū ē vt illi ecclesie decime psonales[e] reddant̄ ab eis in q̄ ecclīastica pcipiūt sacramēta. ꝓ Sup decimis ꝟo messiū vl' fructuū arborum si coluerint in alia parrochia q̄ȝ in ea in q̄ habitāt (qm̄ a diuersis diuersa cōsuetudo[f] tenetur) tu eligas i hoc casu qd̄ per cōsuetudinē diu obtentam ibidē noueris obseruatum. Clemens. iij.

¶ De omni fructu predij soluende sunt decime. Ca. xxi.

Ex parte canonicoꝝ ecclesie tue nobis est q̄relȧ ꝓposita: ꝙ qdā agricultores cū simul vel diuersis tp̄ibus anni in eodem horto vel agro diuersa semina sparserit nō nisi de vni[9g] illoꝝ seminū fructib[9] decimas illi psoluunt: ꝛ infra. ¶ Mādam[9] q̄tenus si noueris rē taliter se habere agricultores illos vt de oib[9h] p̄dioꝝ fructib[9] decias absqȝ diminutiōe[i] psoluāt ecclesie cen. cōpellas. Celesti. iij.

¶ Decie p̄diales soluēde sut expēsis nō deductis. C. xxij.

Non est i potestate hominum cum plantant arbores vel aliq̄ semina terre mandant: ꝛ infra. ¶ Reuera sicut sancti patres in suis tradiderunt scripturis: de vino: grano: fructibus arborū pecoribus/hortis: negociatione de ipsa etiam militia: de venatione: et de omnibus[k] bonis decime sunt ministris ecclesie tribuende. ita vt qui de his eas soluere neglexerint ecclesiastica districtione debeant percelli[l]: et

a ¶ Periculo ꝛc̄. xvj. q. j. c. vlt. ꝛ. s. de his que fi. a p̄la. sine consensu capli. cum apostolica.

¶ Glo. seq. prorogat. querit ꝛ soluit distinguendo.

b ¶ Laicos. Nec etiā in clericos sine auctē ep̄i. xvj. q. j. c. vlt. ꝛ. s. de his q̄ fi. a p̄la. cū ap̄lica. ꝛ. j. de iurepa. null[9]. Sed nunqd' de ꝯsensu ep̄i possūt trāsferri i alios laicos si laici isti hn̄t decimas in feudū ab antiq̄? satis videtur ꝙ illas pn̄t dare i alios laicos de consensu ep̄i i feudū sicut ipsi habent: nec dicit̄ ep̄s tūc illas dare i feudū. sic. s. de feu. c. ij. sȝ si alias de facto possidēt illas: nec laico nec clerico possunt illas transferre etiā de consensu ep̄i: vt dicit p̄dicta decr. cū apostolica. i fi. Ber.

c ¶ Sepultura. Sic ergo qui decias quas iniuste possidet detinet ꝛ non restituit ecclesie ad quā spectāt chu. stiana sepultura priuari debȝ sicut in vsuris. j. de vsur. quia in omnibus. Ber.

Ad apostolice. ¶ Decime personales debētur ecclesie parrochiali: prediales p̄diali nisi aliud habeat cōsuetudo. Sic cōiter summant do. sed hec summatio non congruit tex. in ver. sup. q̄ ponit casum. c. cum sint homines s. eo. Cōis diuisio. secūda pars ibi: noueris. Abb. sic.

Adde qd' de xp̄iano q̄ nō est bon[9] catholic[9] ꝛ nullis diu audit diuina. dic idē eē. ar. l. itaqȝ fullo. ff de fur.

d ¶ Trāsferat̄. xiij. q. j. ꝑ totū. ꝛ. s. de parroch. c. vl.

¶ Glo. seq. p̄mittit tria circa decias psonales. Scd'o querit de alalib[9] ꝛ soluit. Iterȝ querit et soluit. ꝑ quā solutionem duas alias expedit questiones.

e ¶ Personales. Hic ergo patet ꝙ decime personales semꝑ dāde sunt vbi qs pcipit ecclīastica sacramēta sic. s. de parroch. c. vlt. Et dicunt̄ psonales decime q̄ potius ꝯtemplatione persone soluuntur: vt puta de negociatione artificio ꝛ de militia. xvj. q. j. decime. ꝛ. j. e. nō est. ꝛ. c. pastoralis. de quib[9] expēse ante solutionem decimaꝝ deducēde sunt. vt in. c. pastoralis. Sed decime alaliū an inter psonales an inter p̄diales sint querit̄. ꝛ pōt dici ꝙ inter p̄diales. vbi ergo pascunt̄ cōtinue ibi decime solui debēt. ar. s. eo. ꝯmissum. ꝛ. ff. de seruit. rust. p̄dioꝝ. pecoris pascēdi. C. de verbo. sig. l. q̄ sed qd' si ꝑ medietatē anni in territorio vni[9] eccl'ie: ꝛ ꝑ aliā medietatē in territorio alterius ecclesie pascunt̄ equū est vt diuidant̄. ar. s. de testi. relatū. i fi. ꝛ. j. q. ij. ca. vlt. ꝛ. xij. q. ij. vulterane. eodē modo si cōtinue iaceāt hic. ꝛ cōtinue pascant̄ ibi. arg. ff. ad munic. ipa. assūptio. idē ꝫ esset si aliq̄ iacerent in vna parrochia et iacerent haberēt in alia debēt diuidere decimas ꝑsonales et oblationes.

f ¶ Consuetudo. Jus tamē cōmune in prōptu est ꝙ illi ecclesie debēt dari in cuius t'ritorio sunt predia. vt. s. de parroch. c. vlt. ꝛ. s. eo. qm̄. tamen statur ꝯsuetudini loci si est prescripta. vt dixi. s. e. cū sint homines. Nam ꝛ mulier ibi subit munera patrimonialia vbi habet p̄rimonium ȝ sine predia. ꝓ personalia ꝟo vbi habet domiciliū. C. de mulie. in q̄ loco mūera sexui cōgruentia ꝛ honores agnoscāt. l. j. lib. x. Laurē.

Mulier vbi subit munera.

ꝓ Contra l. si vxorē. ꝛ ibi Cy. C. de ꝯdi. liber. ꝛ l. l. si. C. de ico. lib. x.

Ex parte. ¶ Prima pars ponit querelā. scd'a dat in dicem ibi. mandamus. Ab.

diuisio

g ¶ Vnius. Et male: qr qua ratione soluunt de vno semine ꝛ de alio soluere tenētur siue eodē tēpore siue diuerso eiusdem anni: quia vna ꝛ eadem res diuerso iure censeri nō debet. xij. q. ij. cognouimus. ꝛ. j. e. cum in tua. ꝛ de conse. dist. ij. comperimus.

h ¶ De omnibus prediorū. Et etiā arboꝝ. j. e. c. pri. ꝛ de feno: ꝛ de lana. s. e. peruenit. j. eo. ca. pri.

i ¶ Diminutiōe. i. nullis expēsis deductis. h. eo. cū homines. ꝛ. j. e. c. pri. ꝛ. j. e. tua nos. B.

Non est. ¶ Primo ponit̄ exordiū. Scd'o narratio ibi: reuera. Tertio ꝯclusio ibi: volumus. Ab.

diuisio

k ¶ De oibus. Sic. xvj. q. j. decime. ꝛ. q. vij. q̄cūqȝ. ꝛ ca. omnes decime. B.

l ¶ Percelli. Et potest etiam ecclesiastica sepultura priuari q̄ decimas nō restituit. j. e. ꝓhibemus. et qui

Augustinus. decimā nō soluit ad decimā partē (vt dicit aug.) reuo cari merel.xvj.q.j.decime.et in fame et in penuria ma ledictus erit. vt ea causa.q.j.reuertimini.

a ¶ Anteꝗ ꝛc. hoc verū est in predialib⁹ decimis. vt.s.c.pxi.et.j.eo.ca.tua nos.secus in ꝑsonalib⁹.j.eo. pastoralis.

diuisio ¶ Ex trāsmissa. ¶ Primo ponit decisā querelaꝫ. Scdo dat iudicē ibi q: vbi premittit ge neralē rationeꝫ ex qua infert cō clusionē ibi: mā dam⁹. Et potu it esse ratio du bitandi in isto tex.q: venti non nascūtur in loco nec vidētur mo neri ex dei bñfi cio ideo videba tur ꝙ decima ex tali molendino ad ventū non es set soluēda. Sꝫ cōtrariū dicidū q: et mare et ven ti obediunt deo mat.viij.ca. Itē q: terra in qua ē tale molendinū subiacet oneri decimaꝝ. vñ sicut eccl'ia ex tali terra ꝑ ciperet fruct⁹ si coleret ita debꝫ ꝯsequi de reditib⁹ edi ficij ibi ꝯstructi per hoc.c.cōmissum.s.eo. Ab.

Nō dubitādi. Nō deciēdi.

infra. ¶ Volumus ergo et di stricte ꝑcipim⁹: q̄tenus aliꝗ⁹ vllas deducat de bonis ꝑdi ctis expensas: decias eccl'is ad q̄s ꝑtinent cū integritate debita ꝑsoluat. Idē. ¶ De reditib⁹ molendini ad ventū soluēde sunt decime. C.xxij.

Ex transmissa q̄rela re ctoris eccl'ie de. N. in tellexim⁹: et infra. ¶ Qi fidelis hō de oib⁹ q̄ licite pōt acq̄re re decimas erogare tenetur. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹.W. milite ad solutionē deciaꝝ de his q̄ de molēdino ad vētū ꝑueni unt: sine diminutione aliq̄ cō pellatis. Inno.iij. pistoueñ. epo. ¶ Locator vel ꝯductor possessionem tenenꝫ ad deci mas: nisi se imunes ostendāt. Capitulū.xxiiij.

A Nobis tua frat. req̄si uit: et infra. ¶ Cum igit q̄libꝫ decias soluere teneat: nisi a ꝑstatiōe ipaꝝ specialit sit exemptus. Fratnitati.t. t.r̄ñde.ꝙ a dantib⁹ et recipiē tibus possessiones ad firmaꝫ de fructibus quos percipiūt decime sunt soluende. Ni si ab eis ostendatur quare ab huiusmodi sint immunes. Idem vercelleñ. episcopo. ¶ Imperialis concessio sub quacunꝗ forma a solutione decimaꝝ eximere non potest Capl'm.xxv.

Tua: et infra. Porro cum laicis nulla sit de spūalibus

voluntatē.j. eo. tua nobis. vt in vsurꝭ et in symo nia.s.d iureiur. debitores. et.j. de symo. de hoc et capi.veniens in furto et rapia Decime autem que danꝫ rōne ꝑ diorum iuste ac cipiunꝫ ab eccl'a et a quocūꝗ etiā inuasore ex quo non danꝫ ratiōe persone: eccl'a ei suum recipit.

§ Conco cord.c. fall⁹.in ꝑn.sibi bal.ff.d fur.et l l.j.C.de ꝯdi.ob tur.cāꝫ

c ¶ A Nobis. ¶ Primo ponitur decisiꝫ exordiū. Secun do ratio genera lis ibi: cū igitur Tertio solutio: ibi fraternitati. Quarto exceptio ibi: nisi. Ab.si.

diuisio

b ¶ Licite. Ergo videt ꝙ de illicite acq̄sitꝭ nō teneā tur decimā soluere.arg.j.q.j.nō est putāda. vbi d hoc et sic meretrix de meretricio suo decimā soluere non debet iuxta illud: non accipias mercedem prostibuli et Esa. Nō accipias mercedē meretricis nec preciuꝫ sanguinis. et illud. honorabis dñm deum tuū de tuis iustis laboribus. vt in.c.nō est putanda. et illicite acq̄ sita nō sunt in bonis nr̄is.ff.ꝓ so.cū duob⁹ §.vi. Arg. contra ꝙ meretrix debet decimā soluere: q: nō turpit accipit.ff.de ꝯdi.ob turpē cām.idē est §.quotiēs ꝑte rea delictū nō ꝑstat immunitatē.ff.d interdic.et rele. relegatorum §.vlt. Criminosum eñ nō dignitas sed pena debet comitari.C.de decu.ne do.li.x.et illud euā gelij. Facite vobis amicos de mămona iniquitatꝭ vt xiiij.q.v.d habetis.et §.se. Quidā dicūt ꝙ de nullo il licite acq̄sito pōt fieri elemosyna/ vel etiā decima sol ui. Et sic nec meretrix: nec aleator symoniac⁹: nec hy strio pōt facere elemosynā vel decimā dare de tali lu cro ꝓpter priora iura.arg.ex hac littera. Alij dicunt (qd verius credo) ꝙ d illicite acq̄sitꝭ pōt fieri elemosina et dari decima si de illis nō cōpetat repetitio et dñiuꝫ transferat. et sic meretrix: hystrio: symoniac⁹: et qui d mămona iniquitatis viuūt.i.ꝑ sollicitudinē temporalē aliqua acq̄rūt: decimā dare et elemosinā facere pñt et de eo qd extorquet ratione officij.xiiij.q.v.non sane. q: d his dñiū trāsferꝫ et nō cōpetit repetitio.sacerdos eñ nō debet recipere decimā a meretrice ne videatur et impunitatē ꝑstare sicut q̄ꝗ oblationes aliquoꝝ respuunꝫ rōne criminis.xc.di.oblationes.xvij.q.iiij. miror. Ab si dñiū nō trāsferꝫ aut si trāsferꝫ et cōpetat repetitio nō pōt inde fieri elemosina vel dari decima cū nō sit illi⁹: et q: aliena nō pōt aliꝗ ꝯcedere pter dñi

§ Con cor.tex. l aucē. d leno. cū not. ꝑ doct. col.iij.

Decla an pos sit dari de illici te acq̄si tis.

¶ Glo.se.reci.ꝑ.q.an de illicite acq̄sitꝭ soluēda sit de cima.arg.ꝙ nō: a ꝯrio hui⁹ lr̄e.alle.etiā cañ.tres au ctoritates et vnā.l.ad ꝯtrariū.alle.tres.ll. et vnam au ctoritatē.ponit opi.demū soluit distinguēdo.

a ¶ Quilibꝫ. Laic⁹ i distiicte nulla tp̄is ꝑscriptiōe ob stāte.s.d ꝑscp.cāꝫ q̄.clericis/vo ꝭ qd dz.s.c.nouū gen⁹ ¶ Glo.seq.obijcit et dupliciter soluit.

e ¶ Exemptus. Cū eñ decime sint tributa egentiū animarum et eas in signum vniuersalis dñij sibi reti nuerit.xvj.q.j.decime.et.j.eo.tua nobis. et q̄ debenꝫ di uina cōstitutione.j.e.tua. quō pōt papa ꝯcedere ꝑuile giū de non dandis decimis ꝯtra preceptum diuine le gis contra quam dispensare nō potest: immo vsꝗ ad aīam et sanguinem debet defendere.xxv.q.j.sunt qui dā.et.v.di.in ꝑn.et.viij.di.q̄ ꝯtra mores. Dic ꝙ nō dat alicui priuilegiū de nō dandis decimis: sed cōcedit ei administrationē decimaꝝ vt inde suscipiat susteta tionem et residuū ꝯuertat in vsus paupeꝝ.tali modo ꝯcedit monachis: sic posset etiā laicis concedere. Uel dic ꝙ ꝯtra ius naturale dispensare potest remittēdo decimas alicui specialiter: non tñ constitutionem pos set facere: q̄ oino tolleret illud preceptuꝫ quia ius na turale immutabile ꝑmanet.v.di.in ꝑn. verū insimul sed nō in diuiduis.id est nō pōt oino tolli. sꝫ potest i q̄ busdā remitti. sicut illud ius naturale ꝙ oēs homies ab initio sint liberi l auc. q̄. mo.na.si.effi.le §.si quis vero.et.posteaꝙ.col.vj.immutatū est in quibusdaꝫ: sed nō in oib⁹. hoc eñ fuit impossibile ꝙ oēs essent ser ui propter naturam correlatiuorum.

Decle an pos sint per papam remitti

Ius na turale l q̄busdā pt tolli ꝑ papā

f ¶ Recipientibus. Sic.j.eo.tua nobis.

g ¶ Ostendaꝫ. Puta priuilegiū exēptionis a presta tione decimaꝝ. vel nisi haberet illas decimas in feu dū ab antiq̄: tūc dñs illas retinet sibi: licet hodie non possint dari in feudū: vt dixi.s.eo.§.quis.

T Ua. duo sꝫ dcā vt i rubro. scdꝫ ibi: nec occasiōe. ¶ Glo.seq.ponit tres casus in quib⁹ laic⁹ ꝛc.

diuisio

h ¶ De spūalibus. Nec de tp̄alib⁹ etiā si ad ꝯmodū

ecclia♃ respiciat.xvi.di.bñ quidē.⁊.ꝫ.de iudi.decernim⁹. In casib⁹ tñ laici potestatē habēt sup clericis ꝺ licentia eccle.ꝫ.de fal.ad falsariorū.in clerico deposito icorrigibili.ꝫ.de iudi.cū nō ab hoie. Itē vbi scisma faciunt cū nō pñt corrigi per eccliam.xvi.di. nec licn. li.xxiij.q.v.de ligurib⁹.⁊.ꝗ.ꝺ.ſē. excom.vt fame. Tan.

De ap.vt debit⁹. Itē in tributꝫ nō currit pscriptio.xvi q.iij.§.pōt.versi.ad hoc eccla.ſꝫ in decimis bñ currit ꝫ.de pscrip.de quarta.⁊.c.ad aures. Sꝫ q actiōe petūtur decime: dicit Jo.ꝙ petunt p actionē ꝯfessoriā qꝛ ius prestādi decimas est qdā seruit⁹. Al' pōt dici ꝙ petuntur rei vēdi.

ꝯcedēdi vel disponēdi facultas: iprialis ꝯcessio ꝗtūcunꝙ gñaliter[a] fiat nemīnē pōt a solutiōe decimarū eximere q̄ diuia[b] cōstitutiōe debenꝭ.

Decime noualiū nō ptinēt ad laicū q̄ decias hꝫ i feudū.

¶ Nec occasiōe decimatiōis antiq̄(lꝫ in feudū decime sint cōcesse)sunt decime noualiū vsurpande:cū in talib⁹ nō sit extendēda[c] licēntia:sed poti⁹ restringenda.⁊.I. dem eidem.

¶ Sine deductione semis et sūptuū debēt dñs ⁊ colon⁹ decimā soluē: ⁊ nō cui voluerint eccliev'l paupib⁹ ſꝫ ecclie cui debenꝭ:nec ab hoc excusanꝭ ppt maliciā clericoꝝ.c.xxvi.

Tua nobis.f.intimauit. ꝙ quidā laici decimas ecclie a clericis tuis peruersis machinationib⁹ subtrahere moliunꝭ. ¶ Quidā em ex eis semen ⁊ sumpt⁹ qui fiunt in agricultura dicūt primit⁹ deducēdos:⁊ de residuo ipē dēdā decimā asseuerāt. Alij vo de portiōe fructuū quā a colonis accipiūt ptē decime separātes eam capellis suis aut alijs clericis/aut ēt paupib⁹ ꝯferūt:vel i vsus alios p sua volūtate ꝯuertūt. Nōnulli etiā vitā clericoꝝ tāꝗ abominabilē detestātes: decias eis ob hoc subtrahere nō verenꝭ: ⁊ infra. Vez si ad deū a q̄ cūcta bona procedūt assertores hmōi debitū respectū haberēt: ius ecclīasticū diminuere nō contēderent:nec decimas (q̄ tributa[a] sunt egentium aiarū)psumerēt detinere Cū em de⁹ cui⁹ est terra ⁊ plenitudo ei⁹ orbis terrar ⁊ vniuersi q̄ hītāt i eo: deterioris[c] ꝯditiōis eē nō debeat ꝗ dñs tpalis:cuius statutū[f] de ꝑris q̄s exhibet alijs excolendas nō qdē deductis sūptib⁹ aut semine sepato necessario cū itegritate psoluiꝭ: nimis pfecto videꝭ iniquū si decime q̄s de⁹ i signū vniuersalis dñij sibi reddi pcepit:suas eē[g] decimas ⁊ pmitias asseuerās occasiōe pmissa vel excogitata magis fraude diminui valeāt:cū deo debita sit solutio decimarū intātum vt ad eas clericis exhibendas q̄b⁹ eas ipse pro suo cultu ꝯcessit laici si moniti reddere noluerit: ecclesiastica sunt districtiōe cogēdi. Et cū de cūctꝭ oino puētib⁹ decie sint reddēde: sicut colonus de parte fructuū q̄ sibi remanet rōne culture:sic ⁊ dñs[h] de portiōe quā pcepit

a ¶ Generaliter. Puta cū dicit concedim⁹ cū oīm honore ⁊ districtu tibi possessiones et sine aliq̄ onere vel grauamine: p talē ꝯcessionē nō concedit decimas ēt si specialiter decimas ꝯcederet qꝛ ipsas de iure non posset possidere ergo ipsas nō potest alicui ꝯcedere.ꝫ.co.du dū.qꝛ lex humana nō ē supra legem dei:sed subtus.x.di.c.imperatorum.

b ¶ Diuia cōstitutione debētur. Quasi ex debito.ꝫ.e.parrochianos.⁊.ꝫ.ca.pxi.qꝛ debēt esse cib⁹ in domo dñi.xvi.qō.j.reuertimini.et.q.iij.§.pōt.ꝟ.item decime deo mādāte.⁊.q.vij.primū.⁊ sunt tributa egentiū aiar vt ea.cā questione.j.decime.

¶ Al'.se.signat contrarium ⁊ remittit.

c ¶ Non sit extēdēda licentia. Hoc iō dicit.qꝛ laici sine petō decimas possidere non possunt.xvi.q.j.c.vl.⁊.ꝫ.e.phibem⁹.⁊.ꝫ.eo.Quis. Et iō licētia ista nō pōt extēdi ad noualia. Arg.ꝫ.ꝗ.eo.ex pte.vbi soluiꝭ.ꝫ.ꝫ.ꝺ rescrip.nōnulli.qꝛ odia sūt restringenda ⁊ fauor ampliād⁹.ff.de li.⁊ posthu.cū quidā.

Tua nobis. Diuidiꝭ. Primo ponit tres machinationes. Scđo ad eas respōdet ibi: verū. Tertio concludit ibi:quonian. Ab.si.

¶ Glo.seq.ponit duas differētias inter decimas ⁊ tributa. Scđo querit.ponit tres opi.mediā approbat ⁊ ponit obstaculum.

d ¶ Tributa.vt.xvi.q.j.decime.ſꝫ iproprie dicunꝭ tributa: qꝛ in tributꝫ nō admittitur appellatio.vt.ꝫ. qō.vj.§.diffinitiua.⁊.§.quotiens.sed sup decimis bñ admittiꝭ sicut in alijs causis vbicūꝙ aliqs grauaꝭ.ꝫ.

xvi.q.j.moderamine.⁊ capi.reuertimini Eccle sia em dꝫ habere dñium decimarū licꝫ nōdū habuit possessionē vt quidam dicunt ⁊ satis rōnabile est. Sed veri⁹ est ꝙ i hoc cōsistit puilegiū ecclie: vt re non dū tradita ipsa fcā sit dña. ar. de ꝯsuetudīe ex lite.et. C. de sacrosan.ec.vt inter diuinū.⁊ sic C.arbi.tute.l.iij.⁊.C.de rei ven.si vt propōis: vbi hoc puilegiū obtinet i mīoie et in milite. Nec ob.qō dicitur.ff de pollici.l.ij. in fi. vbi dicit ꝙ ni si decia sit segregata ab alijs nō desinit esse i bonis puotis dñi: ſꝫ aliō est cū decima debetur ex voto.vt ibi.⁊ aliud cū debeꝭ de iure.vt hic. Vel petunꝭ cōditiōe ex canōe.vt.xvj q.j.decime.⁊.c. reuertimini.et arg.ff.de condi. ex lege.l.vna.

e ¶ Deterioris. Immo melioris:quia plus punire ⁊ plus benefacere potest.C.de modo mul.⁊ xj.q.iij.qui resistit.

f ¶ Statutū.i.pars conuenta.siue pensio.

g ¶ Suas esse.xvj.q.j.reuertimini.

¶ Glo.seq.querit ⁊ dubiū aperit ⁊ soluit.

h ¶ Sic ⁊ dñs. Hoc intellige cū recipit partē suā ā solutionē decimarū sec⁹ si post: qꝛ tūc illa iā decimata est: ⁊ hoc est vez cū dñs aliquotā ptē puta tertiā vl' qrtā vl' etiā medietatē pcipit.tūc em vterꝙ ⁊ colon⁹ ⁊ dñs teneꝭ soluere decimā de parte sua.sic.ꝫ.e.a nobis. Si vo certā partē puta duos corbes vel tres trī colonus reddet dño ꝗtūcunꝙ pcipiat iste colon⁹:tunc dñs de illo teneꝭ soluere decimas: qꝛ pars illa nō est decimata neꝙ diminuta:licꝫ de decimato aceruo descendat. Sꝫ illud q̄ri pōt cui dāda sit decia ꝺ illis trib⁹ vl' duo

Psal. xxiij.

ꝫ Concor.tex. l.i.cū q̄ dā.cuꝫ vulga.ff.ꝺ lib. posth.

Decie sine pcō a laicis possideri nō pñt

Decie ⁊ tributa diff.

Decie an sint tā p colonū q̄ per eu⁹ dñꝫ soluende.

bus corbibus? Illi eccl'ie in cui⁹ territorio sita est illa terra? nõ. qr iã pcepit decimã toti⁹ a colono. ⁊ ē ꝯ illã reguiã. bõa fides nõ patit vt bis idē exigat. ff. de re. iur. bõa fides. Parrochiali eccl'ie nõ dꝫ dari qr nõ est decia psonalis. Satꝭ pt dici qꝫ dꝫ dari rõne pdiorꝫ: sꝫ descenderit a de dato acervo sicut si aliquis de net alicui hunc corbē decimatū ille eñ tenet solvere decimã: qr ex lucro hꝫ. colonus ṽo ille q̃ duos corbes tm vl tres soluit: tāto min⁹ pt solvere pꝛochiali eccl'ie d tote acervo vt vꝫ ar. opti. j. e. cū nõ sit in fi. ⁊ istd equo vꝫ: in eccl'a pot ꝯuenire possessorē siue suos siue alicō noie sit l. possessiõe siue etiā sit creditor. xvi. q. j. si qs lai cus. ff. d vsufru. hactenꝰ decima eñ tanꝗ onꝰ sequit possessorē qr res trāsit cū onere suo. j. e. cū nõ sit. s. de pig. ex līris. nec etiaꝫ pactū tuet possessorē. s. d pac. pleriqꝫ. ff. d pac. inter debitorem

Glo. seq. querit arg. negatiue. soluit contrarium.

a Preterxtu ṽo neqtie. Hoc iõ dicit. qr decie poti⁹ dant ituitu eccl'ie ꝗ psone. Sꝫ nūqd teneor dare decimas psonales ei quē scio eē symõiacū cū ipe sit suspēsus. xxxij. dis. ꝯ. verū? Decie dant rõe diuini obseqꝗ vt h dr. s. l ṽo. qb⁹ eas p suo cultu ꝯcessit. ⁊ s. e. nouū. ⁊ xvi. q. i. q̄sti. Itē qr ordies nõ dbēt ab eo recipi. j. de symo. p tuas. dico qꝫ dcie sūt dāde illi: ⁊ iude⁹ pstat psonales decias q̃sdā qñqꝫ sꝫ nõ eēs: lꝫ nõ rõe diuini obsequij: ⁊ pdiales j. d vsu. ꝗto. Io. ⁊ s. e. de terris. et per quādā decre. q̃ est in ātiq̃ ꝯpila. ⁊ s. e. c. ad audiētiā.

b Aliēa. i. ecclastica. xvi. q. j. l canōib⁹. ⁊ q. iij. placuit. ⁊ xij. q. j. expedit. Sclaria ṽo pt pnceps ꝯcedere aliꝗ. C. de qdri. pscp. p totū excipe creditorē. ff. d acq. re. do. nõ ē nouū. ⁊ i alio casu. xix. q. iij. si q̃ mulier. Ul.

c Dñi volūtatē. Qr nõ remittit ꝓpter hoc debitū sed auget. s. de iureiur. cam te.

d Cõpellas. Excõicari debēt qui decimas admoniti nõ soluūt. s. e. c. ⁊ xxxij. dist. pter hoc. ⁊ bānū dñi pape ꝯponat. xvj. q. j. statuimus. B.

diuisio Ex parte. Primo ponit decisa cõsultatio. Secundo responsio ibi. cum tibi. Ab.

Glo. se. alleg. v. ꝯcor. ⁊ iiij. ad casum cõuersum. ar. alle. ibi. iura. signat ꝯtrarium et soluit.

e Cõceditur. sic. xij. q. j. pcipim⁹. ⁊ xvj. q. vij. visis xcv. dis. illd. ⁊ ff. de reg. iur. non dꝫ. j. de do. post di. re.

rõne terre decimã reddere sine diminutione tenet. Pretextu^a ṽo neqtie clericorꝫ nequeunt eas (nisi qb⁹ ex mādato diuino debent) p suo arbitrio erogare. Cū nulli sit licitum aliena^b cuiqꝫ concedere pter dñi voluntatē^c: ⁊ infra. Nos igit pati nolumus vt eccl'iarꝫ et clericorū iura presumptione qualibꝫ minuant: mādamus quaten⁹ oēs q̃ ratione psonarꝫ aut etiā pdiorꝫ decimas ecclesijs et clericis tue diocesis exhibere tenentur ad eas cū itegritate reddendas: ap. re. cõpellas^d.

Idem abbati scte colū. sest.

Priuilegiū super decimis nõ soluendis ecclastice persone cõcessum noualia comprehendit. h. d. sm intellectū qui placet Panor. Ca. xxvij.

Ex pte tua: ⁊ j. Cū tibi qd mai⁹ est sit cõcessum vt videlꝫ decimas de laboribus terre parrochiarum tuarū cū integritate pcipias de noualibus eas exigere satis potes. Nā vbi maius conceditur^e: minus cõcessum^f eē videtur. Idem. helien. epo.

Negociator de lucro decimã soluit deductis expensis quas facit de pecunia decimata. expense vero que fiunt p habēdis fructib⁹ nõ deducunt: ⁊ de fructibus soluitur decima etiam non deductis expensis factis p re restauranda. Capitulum. xxviij.

Pastoralis^g officij: ⁊ infra. Explicari postulasti vtrū qs possit de molendinis^h et piscarijs necessarias^i expensas deducē priusqꝫ soluat decias ex eisdēꝫ sicut est in negociatiōe concessum^k? Ad qd rñdem⁹ qꝫ lꝫ circa res acquisitas^l vel factas de pecunia decimata cū ipse vēdunt credam⁹ deducēdas^m

p vꝫ as. Et ecōuerso cui interdicit minus ⁊ mai⁹ phibitū eē videt j. de sen. ex. cū illorꝫ. arg. lxxiiij. di. gesta. ⁊ ff. d senato. q̃ idign⁹. ⁊ ff. d ser. expor. cui pacto. Itē ē arg. qꝫ bñficia large sunt interptanda. j. de ṽbo. sig. olim. s. d do. cū dilecti. i fi. ff. de ꝯsti. pn. l. vi. Ar. ꝯtra s. e. tua. sꝫ ibi donatio decimarū laico facta odiosa ē cū pctō et iõ nõ est extēdēda licētia: sꝫ ē restringēda vt ibi dr. †

f Cõcessum Ar. ꝯ. j. e. cū ꝯtingat. sꝫ soluit ibi.

Pastoralis Due sūt ptes. Primo cõsultatio. scdo rñsio ibi: ad quod Et hec subdiuidit. qr primo tractat d expēsis negociatiõis. scdo d expēsis q̃ fiūt p fructib⁹ hñdis Tertio d hꝭ q̃ fiūt p ref aurāda. Scds ibi: expensas. Tertia ibi: nec. Ab.

g Pastoral. Cas⁹. Aliqs habēs molēdinū ⁊ piscarias suas facit ibi expēsas necessarias ad ꝯseruationē ipsarū rerū. q̄rebat epē helien. vtrū expēse iste necessarie sint deducēde de fructib⁹ illarꝫ rerꝫ anꝗ decime psoluant sm qꝫ i negociatiōe deducunt. Anꝗ papa huic rñdeat qōni ondit q̃d iurꝭ sit de illis expēsis que fiūt circa res emptas de pecunia deciata cā negociatiõis. Et dicit qꝫ ille expēse q̃ fiunt in reb⁹ illis debent deduci cū res ille vēdunt: ⁊ de residuo quasi de lucro decima est psoluēda. Sed expense q̃ fiunt p pcipiendis fructib⁹ illarū rerꝫ nõ sunt deducēde: ꝗuis facte sint ille expēse de pecūia decimata: qr fruct⁹ illi sunt illorꝫ qui faciūt ipēsas salua decima. ⁊ fruct⁹ illi non possunt aliēare sine onere decimarꝫ. Deide rñdet ad questionē ꝓpositā dicēs qꝫ expēse q̃ fiunt p restauratione molēdinorꝫ seu piscariarū ⁊ aliarꝫ rerū nõ sunt deducēde de ꝓuētib⁹ decimādis: qr res iste sic restaurate remanēt penes dños. B.

h De molēdinis. Et piscarijs ꝑmanentibus: non emptis causa mercimonij. B.

i Necessarias. Necessarie dñr ipēse sine quib⁹ res fit deterior. ff. de impē. in re. do. fac. l. impēse. ⁊ l. quod dicit. ⁊ ff. de ṽbo. sig. impense. B.

k Cõcessuꝫ. nõ iure scripto sꝫ tm̄modo hic inenit et nõ alis: sꝫ ꝯsuetudine approbata vel rõne q̃ est optima legū interpes. s. de cõsue. cū dilectus. B.

l Acquisitas. Uel factas cā mercimonij. B.

Glo. se. rect. p. q. exquirentē rõnē ⁊ duplicē reddit.

m Deducēdas. Hec ē rõ quare deducunt expēse

† Concor. l. ꝗ. ꝯ. nēo. ff. d ali. le. et. l. iā legatā. cum no. ibi.

Ponit casum.

de mercimonijs ꝛ nō de fructib⁹ ꝛ reditib⁹ aliarū rerū. qꝛ in negociatiōe opat̄ man⁹ hoīs: ſ; in alijs ꝑceptiōe opat̄ man⁹ dei. ar. l.vj. di. naſci. ſ. e. nō eſt. et. j. e. cū nō ſit. hāc rōnē aſſignat. Uin. Et tu adde aliā ne bis easdem res decimaret̄: qꝛ tunc ſunt decime ꝑſonales.

ptus neceſſarios. ff. de peti. here. ſi a dn̄o. §. vi. ꝛ. ſ. de in integ. reſti. requiſiuit. ff. de ſolu. fructus. Jo.

k ❡ Decimādis. Sz ſi emiſſem ad hoc vt vēderem et añq̄ rē illā vendā feciſſem ſumpt⁹ ꝓ illa conſeruāda: bene deducerem ſumptus.

a ❡ Expēſas. Factas in eūdo et redeūdo et negociādo ꝛ faciēdo meliorē. B.

❡ Glo. ſe. no. de eo qđ acq̄rit̄ gratuito titulo decimā deberi. ꝛc.

b ❡ Quaſi de lucro. Ex hoc vr̄ q̄ đ omni eo qđ peruenerit ad aliquē gratuito titulo decima ſit ſoluenda. ſic ergo heres/ legatari⁹/ donatarius/ đ hereditate/ legato/ ꝛ donato/ debꝫ ſoluere decimas: qꝛ đ omī licite acq̄ſito decime ſunt ſoluēde. ſ. eo. ex trāſmiſſa. ꝛ arg. xvj q. j. decime. ꝛ q. vij. c. iij. Sup h⁹ dicas q̄ fili⁹ heres de hereditate decimā ſoluere nō dꝫ: qꝛ vna ꝑſona reputat̄ cū patre. C. de ipu. ꝛ alijs ſubſti. ſi ꝗs duob⁹. §. vlti. ꝛ inſti. de inuti. ſtipu. §. ei qui. ꝛ. xxxv. q. iij. §. hac auctoritate. et qꝛ de iure nature ſibi debita ē. vñ viuēte pr̄e dn̄s eſt. inſti. de here. quali. ꝛ diffe. §. ſꝫ ſui q̄dē. ꝛ ſola adminiſtratio deeſt ei. ff. de libe. ꝛ poſthu. in ſuis. Quidā dicūt q̄ extrane⁹ heres/ donatari⁹/ legatari⁹ (qꝛ totū eſt ei lucrū) decimā dare dꝫ. Alij dicūt et meli⁹ q̄ de immobilib⁹ nō tenet̄ ꝗs dare decimā: qꝛ res ad quēlibet poſſeſſorē trāſit cū onere ſuo. vt. j. e. cū nō ſit. qm̄ cū de⁹ alienā terrā dederit filijs iſrl' tm̄ de fructib⁹ ſibi dare decimas mādauit. et ſi de poſſeſſionib⁹ decima daret̄: cito poſſeſſiones deuoluerent̄ ad eccl̄ias. Sed nūquid doctor de collecta: et aduocat⁹ de aduocatione mercēnari⁹ de mercede: tenent̄ ſoluere decimam? vtiq3. xvj. q. j. decime. ꝛ Ber.

Decie an ſint de hereditate ſoluēđ.

expēſas[a]: ꝛ de reſiduo q̄ſi[b] de lucro decīas ꝑſoluendas: vt ſi vendat̄ dom⁹/ ager/ vinea/ cliban⁹/ molēdinū/ grex: aut q̄libet merces[c] ❡ Expenſas tñ q̄ fiunt ꝓ fructib⁹ ꝑcipiendis ex illis đ quibus fructus ꝓueniunt non credim⁹ deducendas[d]: etiā ſi fuerint decimate[e] qm̄[f] ſalua decīa fruct⁹ efficiunt̄ eoꝝ q̇ faciunt ipſas expēſas. Fruct⁹ aūt ipſos alienari poſſe nō credimus niſi cū[g] onere decimaruꝫ. ❡ Nec pro reſtaurando[h] detrimēto quarūlibet rerū ex quib⁹ decime ꝑſoluunt̄ credimus[i] deducēdas expēſas de ꝓuentibus decimādis[k] quia penes dn̄m res ꝑmanēt reſtaurate vt ſi ꝑs aliqua moriat̄ armēti: deterioretur vinea: portio mercis[l] depereat: vel tot⁹ clibanus deſtruat̄[m]. Idem.

❡ Qui preſcribit decimas i aliena parrochia: ſi ibi inſurgunt noualia ipoꝝ decimas nō habebit. Capitulū. xxix.

Cum cōtingat interdū in tua dio. ꝛ. j. ❡ Cum in q̄buſdā ꝑrochijs ad q̄ſdā eccl̄ias vel perſonas eccl̄iaſticas ab antiquo[n] ꝑtineat ꝑceptio decimaꝝ ꝛ de nouo fiāt noualia in eiſdē queris a nobis ad quā hmōi noualiū decima incipiat ꝑtinere. ❡ Uñ inquiſitioni. t. t. r. q̄ cū perceptio decimarum ad ꝑrochiales eccl̄ias de iure[o] cōi pertineat: decime noualiū[p] q̄ fiunt in ꝑrochijs earūdē ad ipſas ꝓculdubio ꝑtinere noſcūtur niſi ab his q̄ alias percipiunt

l ❡ Mercis. Mercis appellatio ꝓpe ad res ꝑtinet mobiles. ff. de ꝟbo. ſig. mercis appellatio. ꝛ

m ❡ Deſtruat̄. Si q̄d expendit̄ neceſſario ad illius ꝯſeruatōeꝫ illud nō đducit̄ vt dictū eſt. ſ.

Cum ꝯtīgat. ❡ Diuidit̄ qꝛ ꝑmo ponitur queſtio. ſcđo rñſio. ſcđa ꝑs ibi. vnde. Ab. ſi.

diuiſio

n ❡ Ab antiq̄. Forte ex preſcriptione. ſ. de preſcrip. ad aures.

❡ Glo. ſe. notat q̄ đ iure. ꝛc. alle. duas concor. demum duo ꝯtrarij dupl'r alterū tripl'r rñdet.

o ❡ De iur̄ cōi. Pꝫ hic expſſe q̄ decie de iure cōi ꝑtinent ad ꝑrochiales eccleſias. vt xvj. q. j. ſtatuim⁹. ꝛ. c. de decimis. et. c. ſi ꝗs laic⁹. ergo nō ſpectāt ad ep̄m. vñ in decimis ꝑrochialiū eccl̄iarū nō dꝫ ep̄s aliquā hr̄e portionē. nam capl'a q̄ dāt ep̄o partē decimaꝝ loquunt̄ de decimis ep̄alis eccl̄e. Sꝫ ꝯ. ſ. e. qm̄. vbi đꝛ q̄ ep̄s ꝑt retinere ptē ſuā de noualib⁹ q̄ ſurgūt i ꝑrochia alicui⁹ eccl̄ie. j. e. dudū. vbi ep̄s petit decias i dioceſi ſua poſitas fundata intentione ſua đ iure cōi: ꝛ ita nō ꝑtiet de iure cōi ad ꝑrochiales eccl̄ias: qꝛ ibi obtinet ep̄s. Dicas q̄ de iure cōi tm̄ baptiſmalib⁹ eccl̄ijs decime debent dari. xvj. q. j. de decimis. ꝑut no. Hug. ibi. et. c. ſtatuim⁹. Quid ḡ rñdebis illi decre. qm̄? dicas q̄ illa itelligit̄ ꝑ iſtā: vl' poti⁹ loquit̄ ſm ꝯſuetudinē loci: ꝛ illa dudū. j. c. pōt itelligi de decimis i ꝑrochia ep̄i poſitꝭ: qꝛ ille ꝑtinēt ad eūdem iure cōi: ꝛ de ill' dꝫ facere q̄tuor ptes. xij. q. ij. q̄tuor. ꝛ. c. vulterane. et. c. vobis cōceſſo. vl' ille decime quas petebat ep̄s brixieñ. ad nullū ꝑtinebant: qꝛ nō erāt i ꝑrochia alicui⁹ eccl̄ie ꝑrochialis: vñ ad ep̄m de iure cōi ꝑtinebāt: qꝛ decie in ptāte ep̄i ſunt. xvj. q. j. in ſacriſ. ꝛ. ſ. eo. qm̄. Uel dic q̄ illa decere. dudū loquit̄ đ ꝯſuetudine: vt ibi no. in ſi. illius glo. q̄ incipit ſic.

Decie ad q̄s ꝑtinēt đ iure cōi

c ❡ Merces. Emptas cauſa mercimonij. de pecūia decimata. Ber.

d ❡ Deducēdas. Quia tunc intelliguntur eſſe prediales decime. Ber.

e ❡ Decimate. Etiam ſi poſſeſſiōes ille ſunt empte de pecunia decimata: vel ſic etiā ſi expēſe ille ſunt facte de pecunia decimata. qđ melius vr̄. Ber.

f ❡ Qm̄. Jſtud qm̄ poti⁹ illatiue q̄ cauſatiue ponitur ſm Uin. Uel ꝓpter: ꝛ melius.

g ❡ Niſi cū onere. No. q̄ res trāſit cū onē ſuo. xvj. q. j. ſi ꝗs laicus. ff. de contrahen. emp. alienatio. j. eo. cū nō ſit. ſ. de pig. ex litteris. circa ſi. B.

h ❡ Nec ꝓ reſtaurādo. hic rñdet q̄ſtioni ꝓpoſite.

i ❡ Credim⁹ deducēdas. hoc ſp̄ale eſt i decīs q̄ nō deducunt̄ expēſe ꝓ fructib⁹ colligēdis: vel ēt ꝓ ꝯſeruatiōe alicui⁹ rei. alā ēt male fidei poſſeſſor đducit ſum-

ꝯ. Concor. l. j. C. đ ſuffra. ꝛ. l. q̄ſq̄s. ꝛ vtrobiq̄ albe. đ roſa. C. đ peſtu.

p ❡ Noualiū. hic ad aliū ꝑtinēt noualia: ꝛ ad aliū decie. vñ ſignat̄ ꝯ. ſ. e. ex pte. m. Jllđ intelligit̄ cū aliꝗs obtiet decias ꝑ ꝑuilegiū in q̄ caſu dꝫ hr̄e noualia qꝛ ex q̄ eis ꝯceſſe fuerūt decie ſimpl'r: ꝛ noualia q̄ poſt ea ibi ſurgūt. j. de ꝑuil. qm̄. qꝛ circa. nā ꝟbo ḡnali ſimplicit̄ poſito ſignificabit decias pn̄tis tp̄is ꝛ futuri. ff. de ſer. vr. ꝑdio. ſi ꝑuli⁹. ꝛ. C. q̄ res pig. obli. poſ. l. vlti. ꝛ. xix. di. ſi romanoꝝ. ſꝫ hic loquit̄ cū hꝫ decias ex preſcriptiōe. qꝛ ꝑ hoc nō ꝑſcribit noualia: ꝛ ſic itelligit̄. c. ſeq̄ns. ſꝫ hoc itellige allegato titulo ꝛ ꝓbato. j. c. dudū.

Decias hn̄s an habeat noualia.

cum. ꝛ in quadã decre. extra in concilio lug. §. de pre- script. que incipit venerabilium.

a ¶ Rõnabilis cã. Puta priuilegiũ. aliud nõ possent ostẽdere cũ de iure cõi ptineãt ad prochiales ecclias. vt. §. eo. ex parte. ꝛ pscriptio allegari non põt. Ber.

¶ Glo. sequens alle. duas concor. signat contrarium remittit et soluit dupliciter.

f ¶ De iure cõi. Sic. xvi. q. vii. oẽs basilice. et. xviii. q. ii. monasteria. Itẽ videt hic ꝙ de iure cõi pertineat perceptio decimarũ ad episcopũ. sed cõtra. §. e. c. pri. ꝛ. c. cũ cõtingat: vbi de hoc dictũ est. Uel põt dici et videt veri⁹ ꝙ hec allegatio nõ ponit ins qõtum ad decimas: et sic nullũ ꝯtrariũ ꝛ de consuetudi ne loci ptinebãt he decie ad epi- scopũ et nõ de iu re communi: sed qõtum ad eccle- sias quas petebat ꝓus funda ta erat intentio sua de iure com muni. veri⁹ puta ꝙ decime iste non erant intra certã parrochiã alicuius parro. chialis ecclesie. licet dicat infra ꝙ ptinebant ad ecclesiam sancti stephani. vt dixi. §. eo. cum cõtin- gat. in glo. q̃ inci pit. pater hic.

[Marginal: diuisio]

Cum i tua. ¶ Cõis di uisio. scda pars ibi: rñdem⁹. ab.

[Marginal: ꝟ Adde ter. l. i. nõom i cũ glo. et Bar. ff. de le gi.]

¶ Casus. Quedã mõasteria et cõuentuales ecclesie percipiũt decimas maiores ꝛ minutas i aliis parrochiis sed de quibusdã fructib⁹ annuatim pceptis sibi nõ fuerũt decie psolute: querit q̃s debeat pcipere decimas illorũ fructuũ. Rñdet pa. si fruct⁹ pdicti puenũt ex illa terra de q̃ mõasteria vł cõ uẽtuales ecclie decimas pcipiebant: eis decime illorũ fructuum debẽt dari cum terra illa ab antiquo illis fuerit decimalis: quia vna et eadẽ res nõ dꝫ duplici iure cẽseri: aliọn ecclesiis parrochialib⁹ psoluãtur ad quas de iure cõi pertinet perceptio decimarum.

¶ Glo. seq. reci. per questionẽ.

b ¶ Minutas

[Marginal: Decime minute q̃ sunt.]

Minute decime appellant part⁹ animaliũ et de pullis ouis et hortis. vt. §. eo. ex parte: de quibus etiam loquitur. §. e. ex multiplici.

c ¶ Ab antiquo. Quia prescripserũt decimas illas. §. c. proxi. B.

¶ Glo. seq. alle. iiii. cõcor. ꝛ vnum contrarium.

d ¶ Cẽseri. xii. q. ii. cognouim⁹. ꝛ. J. de ꝓuile. qr circa ꝛ. §. e. ex pte. ff. d vsuca. cũ q. i. si. ar. §. ff. d pecu. l. hinc q̃rit §. j. vbi dr ꝙ peculiũ qñq duplici iure cẽsetur. B.

[Marginal: diuisio]

Udũ ¶ Primo ponit facti et ꝓcessus narratio. Scdo ibi: nos igit. ipsi⁹ diffinitio. Prima subdiuidit in tres. primo ponit actoris petitionẽ et auditoris dationẽ. scdo reoꝝ defensionẽ iudicis interlocutionem ꝛ defensionis fortificationẽ. tertio ipsi⁹ defensionis impugnationẽ. scda ibi. por. tertia ibi. ceterũ. Ab.

e ¶ Decimas. Sine inquietatione et libere percipi posset. talis videtur fuisse petitio per sententiam latã vt dicitur in si. Ber.

decimas rõnabilis^a cã ostẽdat ꝛ p quã appeat noualium ad eos decimas pertinere.

Idem episcopo beluacẽ.

¶ Decima oim fructuũ pdiii debet ei q̃ decimas ibi prescri psit sed ad aliud prediũ pscriptio nõ extẽdit. Capłm. xxx.

Cum in tua dioce. q̃dã monasteria et ꝯuẽtuales ecclie in multis prochiis maiores decias pcipiũt ꝛ minutas^b: de q̃busdã fructibus annuatim pceptis nõ fuerũt decie psolute: ꝛ ifra. ¶ Rñdemus ꝙ si fruct⁹ pdicti de illa terra ꝓueniunt de q̃ monasteria vł cõuẽtuales ecclie aliqñ pcipiebãt rõne decimaꝝ proueñt⁹ eis ꝓculdubio decie fructuũ debent eoꝝ cũ ipsis terra illa ab antiquo^c fuerit decimalis ꝛ nõ debeat vna eadẽ qꝫ ecclia diuerso iure cẽseri^d: alioq̃n parrochialibus ecclesiis exsoluãtur: ad q̃s de iure cõi spectat pceptio decimaꝝ.

Idem vespriineñ. episcopo.

¶ Laici ecclias vel decimas donare nõ põt etiã si sunt reges nec ex eorũ titulo prestat cã prescribẽdi. Capłm. xxxi.

Udum aduersus fres hierosolymitanos hospitalis scti stephani te ꝓponẽte in nra pñtia q̃stionem: ꝙ ipsi decias^e de laborib⁹ rusticoꝝ suoꝝ vesprimẽ. ecclie debitas nõ pmitterent tibi solui ꝛ infra. ¶ Cõparẽtib⁹ igit te ac ipsis statuto termino corã nobis. g. pbrm cardina. tibi ꝛ eis cõcessim⁹ auditorẽ. corã q̃ decias terrarum q̃ p rusticos hospitalis vesprimeñ. dioce. excolunt: ꝛ de cyrographa ꝛ de nouacularia ecclesias q̃ p ipsos hospitalarios detinent intẽtiõe tua de iure cõi^f ꝓ fundata petisti. ¶ Prior aũt hospitalis in pdictis decimis et ecclĩis prescriptionẽ allegãs ꝓposuit se non teneri tibi sup his rñdere. qꝺ cum p auditorẽ ad nram audiẽtiã puenisset: mãdauim⁹ ꝙ idẽ prior pscriptionis titulũ quẽ allegauit probaret^g: qui. b. regis ac regine vngarie priuilegia exhibuit: q̃ ecclesiã scti stephani ad quam dicte ecclesie cuꝫ eisdẽ decimis ptinebãt in perpetuam elemosynã hospitali donationis titulo cõcesserũt. cõfirmationis Clemẽtis pape pre. no. scriptum exhibens per qꝺ probare volebat concessionem^h predictam plenũ

[Marginal: ꝟ Adde ad hoc ꝛ ad gl. ꝙ ap. iuris in telligit de iure cõi ꝛ qꝺ sit ius cõe. no. in. l. societatẽ. §. arbitrorum ff. ꝓ so.]

¶ Glo. se. notat titulũ pbãdum signat cõtrariũ ponit opi. Jo. et remittit.

g ¶ Probaret. Hic aperte videtur ꝙ q allegat prescriptionem tenet probare titulũ ex quo habuit cãm prescribendi. §. de prosba. licet. argu. ꝛ expressum videtur. §. de prescrip. si diligenti. nam sm canones longa ꝛ longissima prescriptio non differũt. sed in longa prescriptione oportet probare titulũ. C. de prescrip. longi tempo. diutina. C. de vsu. pro herede. l. vlti. ergo et in longissima sm canones. Arg. contra. §. de prescrip. quoniam omne. ꝛ. c. vigilãti. vbi dicitur sufficere bona fides ꝛ est contra id quod dict cõsueuit ꝙ sufficit allegare titulum sed non oportet probare. Joan. dixit ꝙ isti erant suspecti: et ideo oportuit eos probare titulum et iustum. quia propter suspitionem quandoqꝫ transfertur probatio in aliũ qui alias non cogitur. §. vt eccle. benefi. vt nostrum. vbi de hoc notatur sed super hoc dic vt diximus in. c. si diligenti. §. de prescrip. vbi inuenies in quo casu pbari debeat titulus et in quo non.

h ¶ Concessionem. Predictam quã si a papa ex certa scientia confirmasset valuisset et ex ea sumpsisset

vigorē lʒ ex se nulla fuerit. arg. ꝫ. de pac. quotiēs. ꝫ. de trāsac. c. j. ꝛ. xcvj. dis. bene quidē. ꝛ. ij. q. j. in primis. B.
a ¶ Laicali. xvj. q. vij. si quis deinceps. vnde titulus talis habetur pro non titulo.
b ¶ Nō potuerint alijs. j. q. vij. dalbertū. ꝛ ꝫ. de dona. inter vir. et vxo. nup. qꝛ pro non dato habet qđ ab illo donat q̄ non pōt de iure donare. ꝫ. ꝺ iure pa. qđ autē. in ff. Arg. cōtra. ff. de acq̄rē. re. do. non est nouum. ff. de vsufructu. qđ nostrū. ff. de ḣen. emptio. rē alienam.
c ¶ Possidere. xvj. q. vij. c. j. et ꝫ. de p̄scrip. cām que. qꝛ spūalia nō cadūt i laicū. ꝫ. de elect. sacro sancta. ꝛ. c. massana. xcvj. disti. bene quidē. ver. nunq̄ licuit laico anathematizare.
d ¶ Nullatenus derogetur. Nōq̄ eñ intelligit ꝺrogari iuri alteri⁹: nisi hoc exprimat. lxxxv dist. florētinum. ꝛ. xcix. disti. ecce ꝫ. ꝺ aucto. ꝛ vsu pal. ex tuarū. et ꝫ. de offi. deleg. super eo. Ber.
e ¶ Prohibemus. Ex hac sententia videtur q̄ actuʒ sit iudicio vti possidetis et ex eo qđ dicit. ꝫ. in prin. nō pmitterent tibi solui. ꝑ petitionē epi videtur actū petitorio. Sed stādum est sententie talia eñ sunt subiecta qualia permittunt predicata. Ber.

conueniendus est. ꝫ. eo. a nobis. ꝛ. c. tua nobis.
g ¶ Ex lege diuina. Quas dñs suo dño seruauit et tanq̄ debita requiruntur. ꝫ. eo. parrochianos. ꝛ ꝫ. eo. tua nobis. ꝛ. xvj. q. j. decime. Ber.
¶ Glo. seq. ponit dictum ad qđ inducit duo similia qđ postea fortificat ꝛ determinat se cūda pars recit. ꝑ questionem.

habere vigorē. et infra. ¶ Ceterū ex pte tua fuit ꝓpositum q̄ in decimis et ecclijs a rege ꝛ regina donatis p̄scriptionē nō poterat opponere ꝑs aduersa q̄ nec donatione ipsoꝝ initiū ħre poterat: nec a confirmatione p̄fata tm̄ effluxit tp̄is q̄ possit prescriptio confirmari. et sic donationis regis ac regine allegatus titulus nullus erat: cū sacrilegij crimē incurrat qui ecclesias vel ecclesiasticū aliq̄d de manu receperit laicali[a]: et infra. ¶ Nos igit̄ cū donatores predicti cōferre non potuerint[b] alijs que ipsi de iure nō poterāt possidere[c]: ꝛ ꝑ cōfirmationē p̄dicti clemētis sup ecclia scti. s. hospitali cū decimis et alijs pertinentibus a se factā etiā si autētica appareret iuri epāli nullatenus[d] deroget: sn̄ialiter prohibemus[e] ne fratres hospitalis p̄sumant vlteri⁹ impedire quominus decimas percipias memoratas: ꝛ pacifice possideas in futurū.

Idem in concilio generali.

¶ Dñi prediorꝫ cogi pñt vt predia dēt colenda talibus a quib⁹ sine ꝯtradictione ecclesia possit decimas consequi. h. d. vsq̄ ad. ꝟ. ille. Cap. xxxij.

In aliquib⁹ regionibus quedā pmixte sunt gētes q̄ ꝑm suos ritus decimas de more nō soluūt: q̄uis censeant̄ noīe xp̄iano. his nōnulli dñi prediorū ea tribuūt excolenda vt decimis defraudantes ecclesias maiores inde reditus assequātur. ¶ Volētes igit̄ sup his ecclesiarūʒ indemnitatibus ꝓuidere: statuim⁹ vt ipi dñi talib⁹ ꝑsonis ꝛ taliter sua p̄dia excolēda cōmittāt q̄ absq̄ cōtradictione ecclijs decias cū integritate ꝑsoluāt et ad id si necesse fuerit ꝑ cen. eccle. cōpellantur[f].

¶ ꝟ. ille. ꝟ. propter sui breuitatem non summatur.

¶ Ille quippe decime necessario soluende sunt que debētur ex lege diuina[g] vel loci cōsuetudine[h] approbata.

Idem in eodem.

¶ Pri⁹ soluēde sunt decime q̄ꝫ cēsus seu tributa: ꝛ si prius illa soluūtur postea decimari debent. Capitulum. xxxiij.

Cum nō sit in hoīe quid semē ferēti: respōdeat qm̄ iuxta vbū apli. Neq̄ qui plantat est aliq̄d neq̄ q̄ rigat sed q̄ incremētū dat de⁹/ ipm quidē mortificato semine plurimum fructum affert. nimis auare quidam in decimis defraudare nitūtur census ꝛ tributa que interdū indecimata pretereūt de frugib⁹ pmit⁹ deducentes. ¶ Cum aūt in signum vniuersalis dñij quasi quodam titulo spāli sibi dñs decimas reseruauerit: nos et ecclesiaꝝ dispēdijs ꝛ aiarum periculis obuiare volētes statuim⁹ vt in prerogatiuā dñij gñalis exactionē tributorꝫ

h ¶ Loci ꝯsuetudie. Sic ergo attēdit̄ cōsuetudo i decimis nec mirū qꝛ et in baptismo attendit̄ de ꝯse. dis. iiij. de trina. ꝛ i mrīmo nio ꝫ. de cogna. spiri. super eo. ꝛ merito seruatur cōsuetudo qꝛ eq̄ punit̄ transgressor cōsuetudinis sicut trāsgressor legis. xj. dist. in his reb⁹. Et hoc pōt intelligi de cōsuetudine ista de qua habuisti ꝫ. eo. cū sint homines. et ca. ad aplice. vbi ꝺ hoc ꝛ dic de cōsuetudine approbata ꝛ prescripta. alr̄s nō obesset cōsuetudo. ꝫ. de consue. c. vlti. Si vero cōsuetudo est q̄ detur duodecima pars. vel minor talis consuetudo nō sufficit nisi sit approbata a papa qꝛ nō valet talis cōsuetudo q̄ absq̄ mortali peccato seruari nō vales quātūcunq̄ longa. ꝫ. de p̄scrip. qm̄ omīe. sed hic nō pōt ħre bonā fidem qꝛ de iure diuino debent̄ ꝛ et ita non posset prescribere: ergo nec consuetudo ibi locum ħre pōt: hoc dico in laicis. qꝛ clerici vel ecclesia contra clericos nō solum partē prescribere pōt. sed etiam totam decimam. vnde dicit decretum qui minus dedit decimas modo emendet. xvj. q. vij. quicunq̄. j. Ber.

Iuri alterius regula rit non derogatur.

j. Co. iij.

Io. xij.

Diuisio. In aliquibus. ¶ Prima pars ponit excessum qui scđo corrigi mandat. ibi volentes. Ab.
f ¶ Cōpellant̄. Pactū eñ nō nocet ecclesie q̄n a quolibet possessore possit petere decimā: qꝛ est onus qđ se quit̄ ipsam rem. ꝫ. eo. pastoralis. ꝛ. c. pxi. ꝫ. de pac. plerios. ff. de pac. inter debitorem. ff. de instito. si cū villico. Arg. cōtra. ff. de pact. epl'a. ꝟ. pactum. Si possessor partem fructuum recipit ꝛ dñs partem teneat vterq̄

Cum. ¶ Diuiditur. pmo premissa ratione punit̄ tur excessus. scđo alia ratio et excessus prohibitio ibi: cum autem. tertio alia ratio ibi: qm̄. Ab. Diuisio.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

a ¶ Precedat solutio. Qz vt hic dicit̄ illas sibi dñs in signum vniuersalis dominij reseruauit. ē. eo. tua nobis. et ideo sine aliqua diminutiōe expensarū sunt soluende vt ibi dicit̄. & c. cum homines. sed non refert multū vtrū p̄cedat solutio decimaꝝ exactionem tributoꝝ vel cēsus quia soluere do minus de parte sua/ & colon⁹ de sua tenet̄. ē. e. a nobis. & ca. tua nobis. r̄ndēri potest licet vterq̄ conueniri possit: melius et cō modius ē eccle siē ꝯuenire vnū q̄ plures. ff. ē ex ercito. l. j. §. vlt. & l. seq. Et distin guit in casu isto vtrū dñs percipiat certam partem tertiam vel q̄rtaz siue duos corbes/ vel tres tm̄. ē hoc dicit̄ ē eo. tua nobis.

b ¶ Cū onere Sic. ē. e. pastora lis. ff. de ꝯhēda emp. alienatio. et ē. ē pig. ex ifte.

Super ab. Due sūt ptes. Primo po nitur statutū cistercien. secūdo cōfirmatio et p̄ uisio pap̄ ibi: ne occasione. Ab.

c ¶ Generali concilio. Qd̄ s̄m Joh. fuit factuz āno dñi. m. ccv pōtificat⁹ Jnn. anno. xvij.

d ¶ Nouiter. Et ita in casu isto obtinet p̄uilegiū adhuc antiquum

e ¶ Tales. s. de q̄bus decime solui debeāt. B.

f ¶ Cōmittant̄. Interī anteq̄ edificent̄ eccl'ie vt illi coloni soluant decimas de illis terris. idem esset si ipsi idem colerent eas. J. eo. ca.

¶ Glo. seq. querit ar. p̄ et contra et soluit.

g ¶ Cōponendū. Et sic ꝯpositio in decimis pōt fieri p̄ sacerdotē. ē. e. ex multiplici q̄ p̄sonalis videt̄: nisi p̄ supiorē fuerit ꝯfirmata. ē. de trāsac. veniens. Sed nunqd̄ cistercien. & alij monachi nō h̄ntes pp̄lm p̄nt p̄scribē decimā: nō vr̄. qz ē las ē iure h̄re non p̄nt. vt xvj. q. i. q̄uēit. & eas nō p̄nt p̄scribere. ē. de p̄scrip. cau sa q̄. Sz vr̄ h̄ ex q̄ nole ꝯpositiōis eas p̄nt h̄re q̄ eas possint p̄scribere. Satis posset sustineri q̄ nō possunt prescribere decimas: vt i p̄dicto. c. cām q̄ & ē. eo. ti. dū. decie em̄ ītuitu diuini officij tm̄ debite sunt iure diuino. ē. e. tua nobis. sed isti nemini subministrant sp̄ualia: & decime istis tm̄ p̄ p̄uilegia cōcedunt̄: qz iure cōi eas h̄re nō p̄nt: alis sup̄fluū eēt p̄uilegiū: qz que de iure cōi cōpetūt sup̄fluū ē p̄cibus impetrare. C. de thesau. l. j. li. x. ff. ad munici. l. j. vñ si isti allegarent p̄scriptionē necesse haberēt ośdere titulū q̄ eis daret cām prescribēdi. ē. e. dudū. q̄ loquit̄ de hospitalarijs hierosolymitanis q̄ de iure cōi decimas possidere nō possunt. & ideo i his p̄sonis q̄ de iure cōi possidere nō p̄nt: necessari⁹ est titul⁹. & sic pōt itelligi. ē de p̄scrip. si diligēti ybi de hoc.

h ¶ Alios. hic habes. ar. q̄ res inter alios acta alijs p̄iudicat.

Interdicim⁹ vniuersis. ¶ Glo. se. rect. p̄ q. de q̄b⁹ d̄cimis hic loquatur.

i ¶ Ad aliēas ecclesi is ꝑtinentes. Istō pōt in telligi ē d̄cimis laicis in feuduz ꝯcessis vt nūlla p̄sona eccl'astica ad quā n̄ p̄tinēt recipiat illas in pign⁹ vt si penes laicū remaneāt cititus redeāt ad ecclesiā ad quā ꝑtinēt saltē post mortem cum in decimis non habeat locū succes sio. ē. e. ad hoc. lz succedant heredes i decimis antiquitus con cessis in feuduz et hac rōne sufficit si laicus ē cō sensu ep̄i decias tales alij eccl'ie donauerit. ē. de his q̄ fi. a p̄la. sine cōsen. ca. cū ap̄lica Eccl'ia ꝟo ad quā ꝑtinēt bene pōt eas in pignus recipere quia per hoc citi⁹ rehabebit decimas suas cum tūc non teneat̄ computare fruct⁹ in sortē. J. ē vsu. c. j. et. c. cōquest⁹. & ē. de feu. c. j. Idē esset et multo forti⁹ si laic⁹ de facto tm̄ decimas retineret: et hec fuit ꝓhibitionis cā vt per hoc ꝑuideret̄ eccl'ijs ad quas iste decime peruenire debent.

et censuū p̄cedat[a] solutio decimarū: vel saltē hi ad q̄s cēsus vl̄ tributa idecimata peruenire nt[b] (Qm̄ res cū[b] onere suo transit) ea p̄ cen. ec. decia re cogant̄ eccl'ijs quib⁹ de iure debent̄. Idem in eodem.

¶ Cistercien. templarij et hospitalarij de fructib⁹ possessionū quos acq̄sierūt post cōciliū generale de quo hic decimas soluere tenent̄: si de illis possessionib⁹ prius soluebant̄ decime. Caplm. xxxiiij.

Nuper abbates cistercien. ordis i gñali cōcilio[c] cōgregati ad monitionez nr̄am ꝑuide statuerūt: ne decetero fr̄es ipi⁹ ordis emāt possessiōes de q̄b⁹ decie debeant̄ eccl'ijs nisi forte pro monasterijs nouiter[d] fundādis. Et si tales[e] possessiōes eis fuerint pia fideliū deuotiōe collate/ aut empte p̄ monasterijs de nouo fundandis: cōmittantur[f] alijs excolēde a quibus eccl'ijs decime persoluantur.

¶ Ne occasione p̄uilegioꝝ suorū eccl'ie vlterius pregrauent̄: & decernim⁹ vt ē aliēis terris et ammodo acq̄rēdis etiā si eas ꝓprijs manib⁹ aut sumptib⁹ excolūt: decias persoluāt eccl'ijs quib⁹ rōne prediorū antea soluebāt̄: nisi cuz ipsis eccl'ijs aliter duxerint cōponendū[g]. Et hoc ipm̄ ad alios[h] regulares qui gaudēt similibus p̄uilegijs extēdi volum⁹ & mādam⁹: vt eccl'iarū p̄lati prōptiores et efficaciores existant ad exhibēdū eis de suis malefactorib⁹ iusticie cōplemētū. eoꝝq̄ p̄uilegia diligenti⁹ & p̄fectius studeāt obseruare. Greg. ix.

¶ Breue est et ideo non summatur. Caplm. xxxv.

Interdicim⁹ vniuersis p̄sonis eccl'iasticis vt decias detētas a laicis ad aliēas[i] ecclesias ꝑtinētes i pign⁹ recipere ab eisdē laicis n̄ p̄sumāt.

¶ De regularib⁹ & trāseūtib⁹ ad religionē. Et ꝯcil. magū.

¶ Non potest q̄s ad religionem admitti nisi volēs et etate ido neus. Capitulū. j

Allii⁹ tōdea tur nisi i le...

Marginal notes (left margin):

Diuisio

Adde ꝯcor. l. i. ex facto ff. de vul. et pupil. & in. l. ē ticie. cū no. C. ē preci. l. pe. offe.

Decie an possint prescribi p̄ religio sos po pulū n̄ h̄ntes.

¶ Rub. De regularib⁹. ¶ Supra visum ē de clericis secularib⁹ & de reb⁹ eoꝝ: merito restat videre ē regularib⁹ & reb⁹ eoꝝ. Ul'r sic. Qz viroꝝ eccl'iasticoꝝ duo sunt gñā: quodd̄ i clericoꝝ secl'a: ii: quodd̄ i religiosorū. vñ viso ē p̄mo gñe/ merito subijcit̄ de scd̄o. Ab. il.

Marginal note (right margin): Continuatio

¶ De hac mat'ia tractat̄. xx vij. q. j. & q. ij. & q. iij. & q. iiij. §. sz & notādū. visq̄ ad ij. q. & xix. q. j. & q. ij. & q. iij. & xx. q. j. & q. ij. & q. iij. & q. iiij.

¶ Glo. se. re. p̄ obiec. & so. [j. q. ij. p̄ totū. illi. cui solutioni signat contrarium.

Ullius tondeat̄. s. ad p̄fitēdū vt sic sit mo

nachus.xx.q.j.illis.clericus tñ post .vij.an.pōt fieri: qz tūc est doli capax.xx.viij.di.de his.z.lxxvij.di. qui cūqz.z.c.in singul'. Sed.ar.J.s.de pben.sug.ibi dr q pueri nō sunt idonei ad bñficiū obtinēdum.

a ¶ In legitima etate.s.xiiij.an.

b ¶ Sponta= nea volūtate.qz si coact⁹ nō vale ret.xx.q.iij.pre= sens clericus.

c ¶ Tonsura= tus. Ut fiat mo nach⁹ vel regu= laris canoni: no cta sua xx.q.ij.si in quo libet.

d ¶ Infra an nū. Et dic.xx.q. ij.puella. et tu tor cōtradicere pōt infra idē tps vt ibi dicitur.

e ¶ Ad princi pez.i.ad papā. de cōse.dis.j.cor pora.vel ad pri cipē.i.ad prela= tum eccle.B.

f ¶ Admissuz id ē vicariū epi= scopi q gerit vi= ces suas.s.de institu.ex frequentib⁹.Ber.

¶ Glo.se.alle.duo iura i Jtū.alle.alia duo z soluit.

m ¶ Ueri clerici. Et sic dat eis optio vtrū velint eē clerici vel mōachi.s.s.de elec.cū cāz.z ar.xvj.q.j.ne mo pt. Ar.J.j.c.pri.z.xxvij.di.qō interrogasti.vbi cō pelluntur in mōasterio remanere. Sic pōt solui.h. ostabat eos tales eē licet starēt i ha bitu mōachali. In Jtū nō ōsta bat: imo tācp ve ri monachi sta= bāt z se gerebāt vñ nō audiūt vo lētes iurare Jtū.

gitima^a etate z spōtanea^b vo luntate. Ex eodē. ¶ Impu= bes mōasteriū ingressus post annū a parētib⁹ reuocari nō pōt.h.d.p.io. Pubes p vim i gressus post annū exire vel a parentib⁹ reuocari non pōt h.d.secundo. Ab.si. Capi.ij.

Si quis añ annos legiti= mos tōsurat⁹^c z ē sine cōsensu parētū suoꝝ:si parē tes ipsius infra annū^d non re clamauerint: ad principem^e aut ppriū epm: vel admissū^f dñicū: i clericatu pmaneat^g.

¶ Si vo post legitimos an= nos p vim^h clericus^i fact⁹ est z nec ipse nec parentes ei⁹ in fra annū ad memoratas pso nas reclamauerint: in cleri= catu pmaneat^k: sicut id de q superius dictum est.

Ex concilio toletano.

¶ Clericus secłaris vtēs ha bitu z noie monachali cogit vt fiat monachus vel ab hoc desistat. Capitulum.iij.

Ut clerici q se fingunt^l habitu z noie mona= chos et nō sunt: corrigant vt veri mōachi sint vel veri cle= rici^m. Ex concilio arelateñ.

¶ Nouitia q spōte se ingerit actibus pfessaꝝ per hoc cen set pfessa.h.d.z est casus mul tū notabilis. Capitulū.iiij.

Uidua si spōte^n velum cōuersionis cuiꝰ is nō sacrum sibi imposuerit^o/ z in ecclesia inter velatas obla= tionem^p deo obtulerit: velit nolit sanctimonie habitū vl terius debet habere. ¶ Li= cet^q sacramento firmare ve lit eo tenore velamen sibi im= posuisse vt deponere posset.

diuisio — S i quis añ. ¶ Cōis di uisio: qz duo sūt dicta vt patz in rubro. Scōz ibi i.h.si vo. Ab.si.

¶ Con= cor.cuz tex.iun cta glo.i.si excōi h. papi= nian⁹. z glo.z Bar.ff. s vnio. idē i.l. pf.ff.s adire.

Uidua. ¶ Primo soluit dubium. scōo solutionem ampliat ibi: licz n ¶ Spōte.se= cus si p vim.s.s his q vi me. cā si.platuz. Tan.

diuisio

o ¶ Imposue= rit. Ipsamet vi= dua vel ē cōuer siōis sibi pt ipo nere: vt hic pz z xxvij.q.j.viduas Pōt etiā illō re= cipe a sacerdote J.q cle.vł vo.cō sului.z.xx.q.j. vidua.aut ab e= piscopo.s.quod me.cau.platuz. velū vo ōsecra= tionis a nullo recipiūt.xx.q.j.deuot.sole eñ vgines consecrantur.vt.c.deuotis.z.c.placuit.e.q.

Uelū ē duplex

g ¶ Permaneat. Quo ad parentes: qz post annum finū reuocare non possunt vt hic pz.z.xx.q.ij.puella. Ipse vero puer qñcūqz vsqz ad finē.xiiij.an.posset re uertere.J.e.significatū.z.c.cū sim⁹.postea vo nō poterit exire.xx.q.j.illud.

h ¶ Per vim. Illatam sibi a parentibus.

i ¶ Clericus.i.monachus.

k ¶ Permaneat. Qz ex mora tanti tpis psumit ōsen sisse.z itellige si potuit reclamare.J.de spon.ad id qō misse.z itellige si potuit reclamare.J.de despon.ipu.de illis.ij.alio añt nō te neret monachatus.s.qō me.cau.perlatum.

p ¶ Oblationē deo obtulerit. Respicit loci cōsuetu dinē: vbi forte velate offerūt panē ad eucharistiam cōficiendā.si.xxvij.q.j.vidua.et ita eo ipso q sic stetit in eccłia cū aliis monacha iudicat.xxvij.di.qō inter rogasti.z.xx.q.j.quē pgenitores. Si vo alio habitasset ibi etiā longo tpe non iudicaretur monacha.in autē. vt cōsti.que interpreta.circa mediū.col.vj. Et id con sueuit dici q habit⁹ sine pfessione non facit mona= chum.J.eo.porrectum.

¶ Glo.seq.rect.per.q.

Ut clerici. ¶ Glo.se.distinguit dissimulationis cām honestā z ihonestā.z arg.ad questionem.

l ¶ Fingūt. Not. q fictio siue simulatio qñqz fit ex honesta cā qñqz ex ihonesta. Ex honesta cā.xxij.q.ij. vtilem.z.xxij.q.ij.dñs.z si aliquis simulat religionē ex hōesta cā ita q ,pfessatio pcedat: nō nocet.s.s his q vi metusve cā.si.platū.vbi de hoc.simulatio vo ex inhōesta facit monachū z ōpellit redire ad monaste rium pp̄ter dolū suū.xxvij.di.qō interrogasti.xxvij. q.j.vidua.z.J.c.pxi.ita isti clerici fingūt se mōachos ex honesta cā ab initio ex quo dat eis optio. Sic etiaz dico i mrimonio q si aliqs p dolū eo pposito copulet alicui mulieri q nolit stare legitime cū ea z hoc sit pa rat⁹ pbare/nō est audiend⁹: qz in spōsalib⁹ siue mri= monijs recurrit ad cōem intelligētiā vboꝝ.J.de spō. ex lris. Arg. ē hic ad questionē illi⁹ q finxit se mulierē z suscepit habitū i monasterio montaliū vt possit cor rūpere monachā.et in.c.qō interrogasti.Ber.

Monachū qs se fingit ex du= plici cā

q ¶ Licet sacro.s.tm.sed si adiuuetur aliis bonis psumptionib⁹ z psona honesta sit tūc forte ad plenaz pbationem posset sibi deferri sacramentū. C.de reb⁹ credi.i bone fidei.s.de pba.sicut cōsuetudo.s.de iu retur.c.vl.et etiaz sine iuramēto si haberet alias pa bat tōes.s.qō me.cau.platū. Un. Sed hec vidua nō potuit pbare p legitimas pbatiōes.sed allegabat fi ctionē ex alia causa honesta: z iurare volebat: sed iu ramentū suum non sufficit: z ideo remanet in mona= sterio.z fz hoc intelligitur illud ca.z illa palea.xxvij q.j.viduas añt velare de fictōe ex honesta cā.alio si fi ctio ex inhonesta cā fuisset nulla pbatio isti⁹ audire tur pp̄ter dolū suū: z si illā pbaret. Sic pōt intelligi c.illō.xxvij.di.qō interrogasti.vt dr.s.c.pxi.dcūqz q sicre monasteriū vult itrare ex honesta cā pfestet il lud psentib⁹ testib⁹ vt fecit illa in.c.perlatum. Et ca. illud.qō interrogasti.pōt intelligi in eodem casu cū ista decre.vt intelligat de fictōe ex honesta cā fz mu.

lier illa hoc probare nō potuit: et ideo cōpellitur redi-re ad monasterium prout intellexit. Hug.

divisio

IOannes. ¶ Dividit. primo ponit decisa cōsulta-tio. scdo rñsio ibi: pñti. que duo facit. primo phi-bet. scdo si cōtra fiat corrigi precipit ibi. sed si. Ab. si.

de licētia abbatis posset trāsire ad equalē iusta de eo. ¶ Glosa seq. rect. per. q. qñ dicatur celeriter fieri.

h ¶ Celeriter. Post admonitionem: et celeritas ista ad arbitriū iudicis refert ex q̄ nō determiat. ff. de offi. pre. de causis. ff. de iure deli. l. j. in fi. de istis vagabū-dis tene. vt dr. J. e. c. vlti. ō hoc ce-leriter dr. J. ō lo-ca. et con. c. vlti.

¶ Glo. ista reci. per q̄stiones: et vnū cōtrarium.

a ¶ Monaste-riū. hoc. ca. loqt de his q̄ cū licen-tia; trāseūt: alr licitū eēt trāsire ad arctiorē reli-gionē petita licē-tia: licet nō obtē-ta. J. e. c. licet.

b ¶ Peculiare Nisi cū admini-stratiōis. J. ō sta. mo. monachi. † alr nisi in morte resignauerit: cū ipsa pecunia in sterq̄linio sub-terret. J. de sta. mo. et ca. reg. cū ad monasteriū.

c ¶ Reddatur Quem tenet ab-bas recipe ne va-gabūd' in ale in-currat detrimē-tū et cōpellit ab-bas si noluerit. J. eo. c. vlti. et ar. xviij. q. ij. abba-tes. Jtē signat Jnū. xxvij. q. j. si q̄ mōachā. et c. si qs rapuerit. vbi dr q̄ mona-chi delinq̄tes de-bēt tradi arctio-ri monasterio. So. illa itelligū-tur cū pora mōa-steria redargunū-tur ō dissolutiōe

† Infe-ro q̄ mona-ch' pōt hre ad-mini-stratio-nem pe-culij si-cut ser-uus. l. quā tu berio-nis. ff. ō pecu. notat Bar. in aut. in-gressi. C. de sa-crosan. eccle.

Gregori'. iij. anath. subdia.

¶ Monach' temere ad aliud monasteriū transire vel pecu-lium habere nō pōt. Cpm. v.

IOannes frater: et ifra. ¶ Pñti iussiōe manda-mus vt ne quē mōachū ō mo-nasterio i mōasteriū[a] temere migrare liceat nec corꝫ aliquē peculiare[b] q̄cq̄ hre. ¶ Sed si h' p̄sumpserit: mōasterio in q̄ ab initio ꝯuersat' est: sub ab-batis sui regla cōpetēti coer-tione reddatur[c]. Et ex registro Grego. ¶ Ubi est dura cōgre-gatio vel religio: reqrit in p-ficiēte plena pubertas. s. tem-pus. xviij. annoꝝ. h. d. habito respectu ad mentē littere. Et est text' singularis. Cpm. vi.

QUia[d] in insulis dura est cōgregatio monacho-rum. ¶ Pueros[e] in eorū mo-nasterijs ante. xviij. annū[f] su-scipi phibemus. Alexan. iij. archiepis et alijs ecclesiaruꝫ prelatis per galliā cōstitutis.

¶ Si cisterciēsis sine licētia sui abbatis ad aliud monaste-riū trāsit ad propriū monaste-riū regredi cogit. Capl'z. vij.

NOn est vobis dubiū: et ifra. ¶ Uniuersitati ve-stre mādam' quaten' mona-chos vel cōuersos cisterciē. ordinis post pfessionē sine li-cētia abbatū suorū p epatus vr̄os recipi nullaten' pmitta-tis[g]. Et si q̄ ex eis sine licētia abbatū suorū de monasterio exire p̄sumpserint/ et cōmoni-ti celeriter[h] nō redierint: eos regredi cōpellatis. Idē ma-gistro. J. ciuitateñ. canonico

¶ Professio facta ante. xiiij. annū nō obligat: post. xiiij. ve-ro si fit p susceptionē habit' pfessorū etiā nō obligat. nisi det p̄seuerātia tridui. C. viij.

AD nostrā noueris au-dientiā puenisse: q̄ he-remite de mōte fo. quosdam pueros seduxerūt intantū q̄ q̄dā suasionib' eoꝝ assensum prebentes statim religionis habitū in ipsorū monasterijs susceperūt quoꝝ vn'. T. no-mine statim[i] penituit q̄ habi-tū induisset: et infra. ¶ Quo-circa mādam': quaten' si cō-stiterit q̄ prefat'. T. ante con-summationē[k]. xiiij. anni susce-ptum habitū deposuerit: aut si post. xiiij. annū habitū ipm sine pbatiōe suscepit. et infra triduū[l] deposuerit: †cū ab ini-

AD nostrā. ¶ Minor xiiij. annis q̄ p-fessionē religio-ni nō obligatur. idē i maiori q̄ si-ne pbatione su-scepit habitū p-fessorū quē dimi-sit infra triduū. Pria pars nar-rat factum. scda dat iudicem ibi: quocirca. Ab.

Sūma-rium.

¶ Glo. seq. ar. al-le. iiij. iura. p. et q̄ttuor J. et sol.

i ¶ Statim pe-nituit. Ar. nō di-ci factum qd nō durat. j. q. j. con-stat. ff. qd cū eo q̄ in alie. po. si fi-lius. ff. de in rē ver. si pro pře. §. versum. et. xxiij. q. vj. video. Ar. J. q: ex q̄ semel placuit ampli' displicere nō po-test. xxxij. qō. v. horrēdus. C. de Jnen. emp. non idcirco. et. iiij. di. erit autē. et c. in istis. et. viij. q. ij. dilectissimi. So. vbi cōstat de fa-cto et eius quali-tate nō est que-

† Facit ad hoc optime tex. l. l. ij. ff. de pollici.

Quid hodie dꝫ fieri de istis fugitiuis dr. J. e. c. vlti.

divisio

QUia. ¶ Primo ponitur ratio. scdo prohibitio ibi pueros. Abbas.

d ¶ Qr. Hoc. c. i q̄busdā libris habet p palea. xxi. q. j.

e ¶ Pueros. Nota q̄ puer dicitur vsq̄ ad. xviij. an-num. J. de despon. impu. puberes.

f ¶ Xviij. annum. Hoc speciale est ppter asperitatē locoꝝ alr regulare est q̄ post tēpus pubertatis tam masculi q̄ femine possunt profiteri. xx. q. j. c. j. et q. ij. si in qualibet. et. c. puella.

divisio

NOn est. ¶ Primo exordiū. scdo mandatū ibi vni-uersitati. tertio aliud mandatū ibi. et si qui. Ab.

¶ Gl. se. reci. p. ij. q̄ones. s. q̄ sit rō et an licētia sufficiat.

g ¶ Permittatis. Et merito. Qr q̄ mutat locū de mi-nori ad maiorē mutare dꝫ. xciij. di. legimus. in fi. J. de trāsla. lꝫ. et c. j. et hoc tō pcipit qr nō recipit ordo arctior. et p eo q̄ dicit licētia supple marie qr nec abbas posset in hoc dispēsare vt ad minorē trāsiret. Uel itellige q̄

rendū de eius perseuerantia. nam sufficit q̄ ab initio constitit. cum vero constat de facto sed de intentione nescitur recurrimus ad presumptionem perseueran-tie: vt in casu isto et consimilibus.

¶ Glosa seq. notat annū inceptum et c. alleg. iiij. iura. in contrarium alleg. tria et soluit.

k ¶ Ante cōsummationē. No. ex hoc vbo q̄ in casu isto annus inceptus p cōpleto nō habet. xx. q. j. illud et. q. ij. si in q̄libet. et J. eo. significatū. et in alio casu. J. de elec. cū in cūctis. Ar. J. ff. de mu. et ho. ad rē publicam. et. lxxviij. di. pbr. et in. c. pdicto cū in cūctis. § inferiora So. in dignitatibus fauor cōsideraf. et ideo annus in-ceptus pro cōpleto habet. sed in epo est spāle: in regu-le obseruatione grauitas est et labor. et sic odiū. et ideo annus completus exigitur. ar. J. e. qr in insulis.

i Glo. seq. sig. Jnū. ponit opi. quā repro. demū soluit.

l ¶ Triduū. Arg. J. xx. q. j. firma. et. xxvij. q. j. per to-tum. xx. q. iij. eos qui semel. sol. Quidā dicunt q̄ istud

dispēsatiue dictū est. als regulare est q pubes ingre-dies etiā post momētū exire nō pōt vt dicūt cōtraria. Sed hec solutio nō valet q: ↄtra votū cōtinētie nō ad-mittit dispēsatio. q: ↄtinētia castitatis et abdicatio ꝓ-prietatis ita herēt ossib⁹ mōachoꝝ vt nec sūmus pōt fex valeat dispē sare. J. ꝺ sta. mo. cū ad mōsteriū in fi. Dicas ꝗ q iste sine delibera tione et ex mētis impetu intrauit et illectus fuit. et ita ꝗ ad deū non fuit obligatus ꝗ considerat cor et nō op⁹. xiiij. q. v. si qd inuenisti. et xv. q. vj. c. j. i fi. et ꝺ nec apud ec clesiā cū habeat certa iudicia de tali voto facto ipetuose et eo q sine ꝓbatiōe ha bitū suscepit. et q: infra triduū penituit et q: ꝓ-pe pueritiā fuit iure ergo cōi ec-clesia ipsum ab-soluere debuit et ita nō fuit obli-gat⁹ ꝗtū ad deū et ei⁹ ecclesiā. ar. xxij. q. iiij. vnus quisq. et xvj. q. j. sa ne. ar. xvij. q. iiij. sunt ꝗ opes. B.

Cor et nō op⁹ a dño cōside-ratur.

Con cor. gl. j. l. si. ff. ꝺ dona. iter vi. et vxo.

petitiōe ꝓdictoꝝ heremitarū denūcies absolutū: et eā quā postꝗ exuit iurauit accipe-re in vxorem libere possit tra ducere: si alia cā rōnabilis nō obsistat. Idem eliēsi epō.

Qui recipit habitum pro-fessoꝝ vbi distincti sunt habi tus, compellitur ibi vel alibi esse religiosus: sed si recipit habitum nouitiorum, pōt ad seculum redire. Capitulū. ix.

Super eo q quesitū fuit de clericis ꝗ religionis habitū susceperūt et añ ꝓfes-sionē ad priorē statū sunt re-uersi. Rñdem⁹ q si austeri tatem religionis ad quā mi-grasse noscunt seruare nolue rint ad minorē religionē sunt cogēdi transire: nec amplius in ecclesijs secularib⁹ debent assumi: ne cōtra votū qꝺ dño fecerunt venire probentur. Uerū si ante susceptū hmōi habitū[c] in ꝓbatione positi re cedere voluerint: ꝫm regulā bti bñdicti nō vident ꝓhibe-ri ad priorē statū redire[d]: que videt precipere vt in eadē ve ste[e] in qua venūt reuertātur. Idem ambianeñ. episcopo.

Canonicus regularis pōt effici monachus: si religio ad quam transit est strictior sua als secus est. Capitulum. x.

Ane de canonico qui in ecclesia aromateñ. professionem fecerat et fuge-rat ab eadem: in monachum a quodam abbate recepto. Jd. t. f. significamus: q si locus vbi nunc permanet ma ioris religiōis ꝗ ecclesia aro mateñ. existit, ipsum in eodē loco cum pura cōscientia re-manere permittas[f]: alioquin eum ad priorē ecclesiam re-dire compellas.

Idem beluaceñ. episcopo.

Minor. xiiij. annis profi-tendo non obligatur religio-ni: nisi factus maior ratū ha-buerit. Capitulum. xj.

Significatū est nobis: et infra. Mandamus quatenus si inueneris q. G. nō fuisset a parentibus[g] obla tus: et īfra. xiiij. annū facti vo ti penitens a religione reces-serit: ab illo voto professionis qꝺ fecit denūcies absolutum. Si autem a parētibus fuerit oblatus[h]: seu. xiiij. annū com pleuerit cū religionem intra-uit[i] seu post. xiiij. annū ꝓfes-sionē a se prius factā ratam[k] habuerit: cū ad eandem vel

ꝓbatione si noluerint ibi remanere restituent eis ve-stes cū quib⁹ venerūt et cū eis recedēt. et sic seruat pro regula monachoꝝ. Et. c. ꝗ dicūt q ꝓbari debēt in ve-ste laicali nō seruant. sed intelligas de veste in qua ve nerūt. Uel dic in veste laicali. i. in veste nouitioꝝ qui sunt in ꝓbatiōe que differūt ab illis que dantur ꝓfitentib⁹. J. eo. statuimus.

Sane. Si canonicus regīaris fit mo-nachus aut stri ctioris religiōis et manet mona chus: aut laxio-ris et redire com pellit. Et ē text. no. Diuidit. nā primo narrat fa ctū. scꝺo distin guendo diffinit ibi: id me. Ab.

Summa rium.

diuisio

Glosa sequēs signat cōtrariū et soluit.

f Remane-re ꝑmittas. Sz contra videtur xix. q. iij. mādā-mus. vbi dicit q si canonic⁹ re gularis ad mo-nasteriū trāseat ad canoniam re ducatur et in vi tuperiū memo-riale. cucullam portet sed illud intellige qñ cā fa leuitatis vel vanitatis nō pe tita licētia trans it. hic qñ cā ma ioris religionis et bono zelo. J. eo. licet. Ber.

Significa. In pma ponitur consul tatio. in secunda responsio ibi: mandamus. Ab. scꝫ.

Super eo. Cōis di uisio. scꝺa ibi: re spōdemus. que distinguit inter professos et noui tios. Abbas.

diuisio

a Suscepe-runt. Eo aio vt ad seculū nō re-dirent nullo fa cta ibi professio ne. J. e. statuim⁹. ita q de hoc cōstabat vt ibi dicit. B.

b Nec cōtra votū. Quo renūciauerūt seculo gñā-liter nondū facta ꝓfessione alicuius religionis: vñ co gendi sunt remanere vel ibi vel ad mitiorem transire si sponte voluerint: vt hic dicit: et J. e. cōsuluit.

c habitū. De ꝗ mō ꝑmisit ꝗ renūciauerūt seculo.

d Redire. Moribus emendatis. J. e. cōsulti. Ber.

Glo. seq. querit qua veste tē. alle. q in prima soluit contrarium et ad alleg. respondet.

e In eadē veste. Sed in ꝗ veste positi i ꝓbatione debēt esse: videt q in illa in ꝗ venerūt. liij. dist. legē. et liiij. dist. multos. in fi. ar. xvij. q. ij. si qs incognit⁹. Dic q monachali habitu vt hic dicit. et J. eo. statuim⁹. alio-quin nō posset ꝓbare austeritatē monachalē ꝗ in ve-stibus ꝓ magna parte cōsistit. Et qꝺ dicit hic. in fi. in eadē veste redeāt in ꝗ venerunt sic intellige q: finita

Religi onis ꝓ batio i veste mona-chali vꝫ fieri

g A parētibus oblatus. Si fuisset a parentibus oblat⁹. ante. xiiij. annū exire nō debuit: sed post. xiiij. annum ibi stare non cogitur. J. eo. cum simus. als si nō fuisset traditus a parentibus quandocūq vellet pos-set exire vt hic innuitur.

h Oblatus. Maxime. Ber.

i Intrauit. Quia tūc retinet qꝺ fecit. xx. q. j. illud

Glosa sequens reci. per. q.

k Ratā habuerit. Qꝺ intellige si expsse cōsentiat immo certe etiā tacite: si vltra illud tēpus remaneat J. de despōsa. impub. litteras. et c. accessit. tñ causa ma ioris certitudinis in principio. xv. anni eius voluntas requirenda est. xx. q. j. c. illud. et sic seruant plures reli giosi et bene. Item est hic argu. q ea que ab initio non valent tractu tēporis conualescunt. sic. J. de desponsa.

Inuali dū ↄua lescit tractu tēpis.

impube. de illis.§. Sed dic valet. vt ex nūc sed non vt ex tunc.ff.de offi.proconsul.obseruare.in fi.

¶ Glosa seq.obijcit et soluit.

a ¶ Ad aliā religionē. Hoc nō videt. q2 si fecit ꝓfessionē ibi ad aliā postea minorē transire non pōt.ar.§.eo.nō est.sed dic ad aliam eiusdē religiōis vel maioris.

cū simus sicut nec matrimoniū nisi malicia suppleret etatē.J.de despō.impub.ipuberes.ꝛ.c.a nobis.ꝛ.c.vl.

b ¶ Contradixisse. Presumitur enim quis consentire religioni nisi euidenter contradicat.

¶ Glosa sequens arg.ꝛ determinat.

ad aliā religionem[a] transire compellas. Clemens.iij.

¶ Si filia minor.xij. annis a parētib⁹ monasterio tradita maior factā spōte velet/ad seculū redire nō pōt. Capi.xij.

Cum virum:et infra. ¶ Utrū[b] ea q̄ infra discretiōis[c] annos a parētibus monasterio tradita habitum religionis induens bñdictionē accepit.et exiens postmodū se cuidā militi copulauit ad monasteriū redire cogat? ¶ Cōsul.t.t.rñ.ꝙ cū iuxta cōcilij toletani[d] cēsuram monachum aut paterna deuotio[e] aut ꝓpria professio faciat:quicquid horū[f] fuerit allegatū tenebit.reuertendi ad seculum aditu penit⁹ interdicto. Non em̄ videt illa monastice ꝓfessionis a se posse iugū excutere:cū eā nō cōstat euidēter cōtradixisse:cū bñdictionē accepit:quā non nisi in etate discretionis recipiūt[g] q̄ velant. ꝑsertim si ratihabitione secuta:ꝛ si eam qñq3 cōtradixisse[h] cōstiterit: qđ añ gestū fuerat roborat[i]. ¶ Nec obloquit[k]: qđ de pre.no.leonis pape cōstitutiōe ꝑ ꝯtrariū sensum sumit: vt puelle q̄ coacte parentū iperio virginitatis habitū susceperūt:ipsum possint sine ꝓuaricatione deserere.cū3 de ea recte possit intelligi que in etate nubili noscit constituta tūc em̄ q2 liberū h3 arbitriū i electiōe ꝓpositi:sequi parētū nō cogit volūtatem. Idem.

¶ Ualet professio facta sine susceptione habitus religionis. Capitulum.xiij.

Porrectū nobis ex parte tua petitō1ū cōtinebat ꝙ J. canonic⁹ acheronti nus infirmitate grauatus votū vt fieret monachus se asseruit emisisse:vñ metuēs ne voto decederet nō cōpleto:iūctis manibus tibi se reddidit in monachū et in fratrē: ꝛ infra. ¶ Inquisitio.t.t.r.ꝙ cum monachum[l] nō faciat habit⁹

Summarium. Cum virū. ¶ Si impubes etiā inuitus a parētibus monasterio traditus fact⁹ maior spōte recipit habitū ꝓfessorū ad seclm ampli⁹ redire non pōt. In prima ponit cōsultatio. in secunda rñsio ibi.cōsultationi. tertio soluit. cōtrariū ibi.nec obloquitur. Abbas.

b ¶ Utrum. Supple.hic q̄stionē.

c ¶ Discretionis annos. i. infra annos ad votū vel matrimoniū ꝯhendum aptos.q̄ in puella.xij. in puero.xiiij. vt.xx. qō.j.c.j.et.ij. nā ante dñr carere iudicio.ff.de iudi.cū pretor.§. nō aūt ꝛ.iij.q.vij.§.tria in pñ.ꝛ dic iudicio.i.discretione.sed quo ad beneficium restitutionis implorandū. vsq3 ad.xxv. annū dicitur esse fragile et infirmū huiusmodi etatis consilium.ff.de mino.l.j.

d ¶ Concilij toletani.xx.q.j.monachum.

e ¶ Paterna deuotio. Paterna deuotio qñq3 facit monachū occasionaliter. aliqñ em̄ fili⁹ obtēperat voluntati pr̄ne ex debito honestatis nō necessitat̄.xx.q.j.illud.ꝛ.c.puelle.sic ꝛ in mr̄imonio itellige.J.de despō.impu.c.j. Alr̄s nō cogit fili⁹ ad hoc obtēperare patri vt hic in fi.ꝛ in predicto.c.puelle.ꝛ.J.e.cū simus. quia res est voti nō precepti.xxxij.q.j.integritas.ꝛ.c.puelle.Et expone aut ꝑ ꝛ.q2 paterna deuotio facit monachum cū sequitur ratihabitio filij.ꝛ eadē expositio fit C.de verbo.sig.l.pe.vbi aut ponitur pro et.

Filius nō semper tenet obedire patri.

f ¶ Quicquid horum. Ex hoc verbo videtur ꝙ ꝑ se sufficiat alterū istorū:sed nō est verū: vnde sic intellige paterna deuotio cū ratihabitione filij adulti sufficit propria professio filij sine patris deuotione.ꝛ ita si incipias a primo vtrūq3 necessariū est.si a secūdo sufficit secūdum tantū.si.§.de rescrip.olim.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

g ¶ Recipiūt. Sed quid si ante reciperent? Rñdeo Nō obstat exire volēti q2 nō tenet ꝓfessio infra discretionis annos.xx.q.j.illud.ꝛ.c.j.§.e.significatū. et.J.e.

i ¶ Roborat. Ar.ꝙ ea q̄ ab initio nō tenēt tractu tp̄is cōualescunt.sic.§.e. significatū.ꝛ.J.de despon.ipub.de illis.j.q.j.cōstat Dic ꝙ ex nūc icipit valere ꝛ non ex tūc.vt dixi.§.e. significatum.

k ¶ Nec obloquit. i.nō ꝯdicit Hic rñdet tacite q̄stioni q̄ posset fieri ꝑ.c.illis puelle.xx.qō.j.a ꝯtrario sensu vbi dr ꝙ puelle q̄ suscipiūt habitū virginitatis non coacte iperio parentum deserere nō pñt habitū suscep.t.3.§ si coacte fuissent a cōtrario sensu bñ pñt deserere: at ista nō fuit coacta ꝰ nō d3 cōpelli redire ad monasteriū. Non obstat illis.c.a ꝯtrario sensu inductū:q2 illud intelligit de adultis q̄ nō possunt habitū semel susceptū relinquere.ꝛ hic loquit de ea que adhuc erat infra annos discretionis que facta adulta ꝓfessionem fecit nec contradixit. Uel si coacta fuit postea cōsensit. vnde exire nō pōt.ꝛ est si.C.qđ me.cau.l.ij.§.de his que vi metusve.causa fiunt.ad audientiam.

Summarium. Porrectū. ¶ Monachū facit ꝓfessio nō habitus tantū. Cōis diuisio.scđa ibi.inquisitioni.Ab.

¶ Glo.seq.alle.tres cōcor.ꝛ tria iura in ꝯtrū et soluit.

l ¶ Monachū nō faciat habit⁹. Hic euidēter apparet ꝙ habit⁹ nō facit monachū sed sola ꝓfessio regularis.sic.J.q̄ cleri.vel voue.cōsuluit.ꝛ.J.e.ex pte.ꝛ.§.e.vt clerici. Sed cōtra videt.xxvij.di.qđ interrogasti.ꝛ.§.e.vidua.ꝛ.c.sup eo. Sol.illud verū est ꝙ habitus sine ꝓfessione nō facit monachū. sola em̄ ꝓfessio vera vel presumpta monachū facit ꝛ solēnizat votū. Dicas ergo ꝙ quicūq3 facit ꝓfessionē i manu abbatis seu etiā alicuius monachi.ꝛ vbicūq3 dūmō recipiat eius ꝓfessio ab abbate ꝛ fratrib⁹ monachus est.ꝛ solēnizatum est votū illi⁹.J.qui cle.vel voue.insinuāte.ꝛ hic. Et illa ca.ꝙ iterrogasti.ꝛ.c.vidua.intelligunt de presumpta ꝓfessione.ex q̄ em̄ morant inter alias moniales ꝛ gerūt se tanq3 monachas monache sunt cēsende.xx.q.j.quem ꝓgenitores et q2 ab initio eo proposito ꝛ eo aīo intrauerunt vt monache essent tacite ex quo nullam

Habit⁹ an faciat monachū.

sed ꝓfessio[a] regularis: ex quo a cōuertendo votū emittit: et recipitur ab abbate talis vt fiat[b] monachus et reddat domino q̄ ꝓmisit erit vtiq; compellendus. Celestinus .iij.

¶ Si pater se cum herede suo et filio impubere obtulit monasterio filius factus maior exire pōt religionē et legitimam a monasterio petere. Ca. xiiij.

CUm simus: et infra. ¶ Sane nr̄is auribus est relatum: q cū B. miles se cū filio suo discretiōis[c] ānos nullaten[9] attingēte/ad q̄ddā mōasterium cū bonis suis etiā cōtulisset: dictū filiū suū fecit habitū suscipere monachalē: et infra. ¶ Dis. t. t. r. q si dict[9] puer ad annos discretionis[d] peruenerit: et habitū retinere noluerit monachalem: si ad hoc induci nequerit: non est vllaten[9] cōpellēdus. qr tūc liberū sibi erit eū dimittere: et bona paterna[e] q̄ ipsi ex successione prouenient[f] postulare.

Innoc. iij. epo. et c. targilen.

¶ Furiosus ꝓfitēdo nō obligatur nisi factus sane mentis ratum habuerit. Capitulum. xv.

SIcut[g] tenor litterarum: et infra. ¶ Cōsulta. v. t. r. q lz ista duo inter se repugnā tia[h] videātur. vt quis scz sit extra se posit[9] et de pn̄ti vita desperet. Si tn̄ eo tēpore quo P. sacerdos lator presentium posit[9] extra mentē[i] asserit: indut[9] fuit habitu[k] monachali cū alienat[9] nō sentiat: ac per hoc nō valeat cōsentire: eum denūcietis ab obseruatione monastici ordinis absolutū[l]. nisi postq̄ mētis sue fact[9] est compos: spontanea volūtate ꝓfessionē fecerit monachalē.

Idem pisano archiepo.

¶ Professio nec fieri nec recipi debet infra tempus probationis: sed facta et recepta tenet. h. d. et est casus not. et quotidie allegatur. Capitulum. xvj.

AD apostolicā sedem: et infra. ¶ Cū monachū fieri ante vni[9] anni[m] ꝓbationē regularis istitutio interdicat: et ifra. ¶ Questionib[9]. t. t. r. q licet tēpus ꝓbationis a sanctis patrib[9] sit indultū nō solū in fauorē cōuersi sed etiā

ꝓfestationē fecerūt et multo tpe ibi fuerūt saltē ꝑ annū i habitu ꝓfessorum. j. e. ex pte. Un̄ postea nō audiunt etiā si velint iurare ꝯtra. Illud. c. sup eo. intelligit de illis q̄ habitū recipiēdo renūciauerūt seculo tacite vel expresse: vt ibi dicit. et j. e. ꝯsulti. et c. statuim[9]. qd in eodē casu loquit vr̄ cū illo. c. ꝯsulti.

¶ Glosa seq. dat duas lecturas.

a ¶ Professio. Que hic intercessit ex eo qd dicit iunctis manib[9] et ibi se reddidit in monachū et i fratrē saltē tacite lz forte non exp̄ssit formā ꝓfessiōis quā hēs. xx. q. j. vidua. et ꝑinde fuit ac si formam illam ꝓnuasset. Sz lr̄a sequēs videt ꝯtradicere huic: vbi dicit talis vt fiat monach[9] et reddat dn̄o q ꝓmisit et c. Sed tu expone fiat monach[9]. i. stet et viuat vt monach[9]. Uel intellige q votum fecit solūmō vt fiat monachus tradēdo se in man[9] abbatis. vt. j. de vo. et vo. redē. ꝑ tuas. vbi fuit filius promissio et hoc probat lr̄a illa ex q̄ a cōuertēdo votum emittit. vt. s. fiat monach[9]. talis ꝗ q̄ sic ꝓmisit et vouit q intrabit religionē cōpellēdus est vt fiat monach[9] et reddat dn̄o ꝓmissum et votum suū. et sic plane sonat lr̄a. Et ita collige ex hoc q q̄ ꝓmittit se intraturū aliquā religionē tenet complere ꝓmissum et pōt et dz cōpelli. j. de vo. et vo. redē. ꝑ tuas. Qd pri[9] dixi veri[9] puto qr reddēdo se i manib[9] abbatis in monachum et fratrem statim fuit monachus.

b ¶ Fiat. i. vt viuat et stet vt monachus.

divisio ¶ CUm simus. ¶ Communis diuisio. secunda ibi. discretioni. Abbas sicu.

c ¶ Discretiōis. Dic de hoc vt dictū est. s. e. cū virū.

d ¶ Discretionis. xiiij. scz quia tūc liberū est ei stare si voluerit remanere vel recedere si ei non placet. xx. q. j. illud. et q. ij. si in qualibet.

e ¶ Et bona paterna. In quib[9] priuari nō potuit legitima iure nature reliq̄ pte monasterio competēte: q̄ ipso ingressu cōpetit. xix. q. iij. si q̄ mulier. q̄ erit tertia illius partis que sibi ab intestato debet vel medietas sm numerū filiorum. C. de inoffi. test. in auf. nouissima.

f ¶ Prouenient. s. de test. raynutius. et. c. raynaldus: vbi de hoc.

SIcut tenor. ¶ Primo ponit decisa cōsultatio. secūdo respōsio ibi: cōsultationi. Abbas.

g ¶ Sicut. Casus. Sacerdos iste infirmitate grauissima laborabat ita q extra se posit[9] desperabat de vita presenti: et in tali articulo cōstitut[9] indutus fuit habitu mōachali et ad monasteriū deportatus. tandē conualuit et habitū dimisit et de abbatis licentia monasterium dereliquit. Cōsuluit sacerdos dn̄m papam q̄d esset ei faciēdū et ipse respondit fm qd sequitur in littera.

h ¶ Repugnātia. Un̄ nō videbat audiendus. s. de appel. sollicitudinem. xxiij. q. vij. qd autem. C. de libe. cau. cum precum.

¶ Glo. seq. rect. p. q. quā soluit et solutioni obijcit

i ¶ Extra mētem. Si aūt integrū haberet iudiciū lz grauissimā pateret ifirmitatē bn̄ obligaretur si vouere(t). † ar. isti. cui nō ē ꝑmis. fa. tes. ꝯpterea. tenet aūt h[9] ꝓbare. s. se tūc tpis extra mētē fuisse. s. d succes. ab intest. cū dilectus. Ar. cōtra. iij. q. ix. in dicas. Lau.

† Facit ad hoc l. cū q̄dā. ff. d visu. et l. si ventri. ff. d priuil. cre. et l. cū te. C. qd me. cau.

k ¶ Habitu monachali. Ita q votū fecisset quia solus habitus non facit monachum sed professio. s. eo. porrectum. et j. eo. ex parte.

l ¶ Absolutū. Et ita nullū est votum siue obligatio que fit mente alienata. sic. xvij. q. j. gonsaldus.

AD apostolicam. ¶ In prima parte ponitur duplex consultatio decisa. in secunda responsio ibi: questionibus. primo respōdet ad primam. scd̄o ad secundam ibi. prohibendum.

¶ Glo. seq. rect. per obiectionem quam dupliciter soluit sed primam approbat.

m ¶ Anni. Ut. xvij. q. j. gonsald[9]. q̄nq; tn̄ statuit bienniū. xix. q. ij. monasterijs. q̄nq; triēniū. xviij. q. ij. si qs incognit[9]. qr diuersa tpa statuūtur vr̄ esse arbitrariū qd satis pōt ꝯcedi qr etiā statim posset recipi et renunciare bn̄ficio hui[9] ꝓbationis: vt. j. eo. dicitur et ca. statuimus. Dici ꝯsueuit q clericus ignotus et laicus notus ꝓbant ꝑ biēniū sz clericus not[9] ꝑ annū. laic[9] ignotus per trienniū. et sic intelligi cōsueuerūt. c. predicta Sed nō credo q hodie seruet illa diuersitas. immo q̄=

libet statim potest admitti vt dictum est. Ber.
¶ Glo. seq. recitari pt p Juā z alter sol⁹ renūciet et de. l. q fauore. scdo q vterq3 et nō renūciet. p. c. si diligēti.
a ¶ Monasterij. Ergo alter altero inuito huic bñficio renūciare nō pōt. qd est verū. q3 cōuer in fauorē vtriusq3 introductū fuit. et quod fauore alicuius introductū est: in odium ei⁹ nō d3 retorqri. C. de le. quod fauore. z l re cōi potior est cōditio phibentis. vt ar. ff. de seruit. ru. pdio. p fū. dā. z. ff. cō diui. sabin⁹. Tā. De cōi tñ 9sensu potest vterq3 renūciare iuri suo: vt hic dicit cum sit psonale et singulare bñficiū. J. de offi. delega. gratum. C. de pact. quis in 9scribendo. ff. de mino. si iudex. z. vij. q. j. periculosum. secus si esset cōe bñficiū z fauore omniū introductū. J. de fo. 9pe. si diligēti. vbi de hoc. z. iiij. q⁰. iij. ⁋ itē parentes.
b ¶ Obtinent firmitatem. vt. xvij. q. j. nos nonim⁹ z. xxvij. di. si vir. z. ij. q. vj. ⁋ biduum. ꝑ Ber.
c ¶ Prohibendū. Qz graue ē inexptos dei seruitio applicare. xix. q. iij. mōasterijs. C. de re mili. ꝑ publicā. li. xij. z. ff. de va. mu. ꝑ tor. ⁋. vl. z tenet qd de mala electione. arg. xxiij. di. sit. tales. ff. nau. cau. sta. l. vl. ⁋ ij. C. de colle. illici. vna. li. xj. vbi tenet qd eo ipso q admisit ignotum.
d ¶ Corrigēdi. Arbitrio iudicis ex q pena nō adij-citur. J. de offi. deleg. de causis. ff. de iu. delt. l. j. in fi.
Sicut nobis. ¶ Diuidit: qz pmo ponit 9sultatio. Secūdo rñsio ibi. fraternitati. Ab.
¶ Glo. seq. querit obijciendo z soluit.
e ¶ De morte secur⁹. si tñ sane mētis fuit: alr nō obligaret. J. e. sicut tenor. xvij. q. j. gonsald⁹. xxxij. q. vij. c. neq3 furiosus. et. C. de trāsac. l. sanā mēte. Sz q ritur quare alr tiōr mortis ipedit monachari. J. qd

Iuri suo pōt quis renūciare.

Con-cor. l. fi. dubiū. C. de legi. l. pa. tre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iu.

Diuisio

Timor mortis

monasterij⁹: vt z ille asperitates isti⁹ et istud mores illi⁹ valeat experiri: qd vtrūq3 diligent' est obseruādum pserti cum ab vtroq3 de reliq facta certa noticia non habet. Si tñ añ tps pbationis regulariter pfinitū is qui 9uerti desiderat habitū recipit. z pfessionē emittit abbate p se vel p aliū pfessionē recipiēte monasticam: et monachalem habitū 9cedēte: vterq3 renūciare videt ei qd p se noscitur introductū. Ideoq3 obligat p pfessionē emissam pariter z acceptā ad obseruātiā regularē: z hec monach⁹ est cēsendus. Qz multa fieri phibent q si facta fuerint obtinēt[b] firmitatē. ¶ Prohibendum[c] est abbatib⁹ ne passim ante tps pbationis qslibet ad pfessionē recipiant. et si 9tra formā pscriptā qsl3 indiscrete receperint aiaduersiōe sunt debita corrigēdi[d]. Cū in subsidiū fragilitatis humane spaciū pbationis sit regulariter institutum. Idem aconeñ. epō.

¶ Qui pfessionem fecit l3 in claustro nūq3 pmanserit s3 in seculo: z suis bonis vsus fuerit: ad obseruantiam regularem compellitur. Cap. xvij.

Sicut nobis fuit propositū quidam cleric⁹ cū egritudine nimia laboraret q̄si de morte[e] secur⁹ z recupe-

rāda sanitate desperans habitū canonicoꝝ regulariū petijt z accepit: sed nec ad ecclesiā transit: ne bonis suis[f] vti cessauit vidētib⁹ et sciētib⁹[g] epo et canonicis eccl'ie nazareñ. a qb⁹ hitū susceperat regularē: et infra. ¶ Fra. t. t. r. q si regularē hitū se postulāte suscepit: z ad obseruationem religionis canonice sua se pfessione[h] ligauit ad resumendum habitum eccle. est districtiōe cogēd⁹: cū q tanto[i] tpe extra canonicā mā sit[k] ꝑ nō in excusationē ei⁹ s3 in maioris trāgressionis augmentū merito valeat allegari. Idem priori z cōuentui dimoliensi.

¶ Potest religiosus zelo sanctioris vite ad religionē trāsire strictiorē petita pri⁹ licētia plati sui l3 nō obtēta etiā si primū monasteriū sit priuilegiatū q de illo ad aliud etiā arcti⁹ trāsire non possit. h. d. Et est casus notabilis et quotidie allegatur. Capi. xviij.

Licet quibusdā monachis[l] z canōicis[m]: nec nō hospitalarijs z tēplarijs a se. apo. sit īdultū: ne postq aliquis pfessus fuerit apud eos ad aliū locū possit ipsis inuitis arctioris etiā religionis obtentu transire: vt vnusquisq3 fm apłm in ea[n] vocatiōe pmaneat i qua dinoscit esse vocatus. ¶ Quia tamen

me. cū. plato. z nō hic⁹ Rñ. monachatur ibi vt euadat an ipe. mortē corporis. h nō monachat vt euadat mortē corporis: sed poti⁹ mortē aie. Joh.
f ¶ Bonis suis. Quodā sic tenuit monachatus. sic xxvij. q. j. si qs rapuerit. et J. qui cle. vo. c. vlti.
g ¶ Et scientibus. Uñ tenebātur eū reuocare J. e. c. vl. sed ad bōa ipi⁹ si mortuus esset z ipm nō reuocauerūt aspirare non deberent: qz quem viuū cōtempserūt non possunt mortuū suū dicere. C. de lati. lib. tol. l. vna. ⁋. s3 sci m⁹. z J. de infan. et lang. expo. c. vno. Ber.
h ¶ Sua pfessione. Alr solus hit⁹ nō facit eū monachū. J. eo. porrectum.
i ¶ Tāto tpe. Nulles annoꝝ numer⁹ ipm excusat. xxxiij. q. v q deo pari. imo tāto graui⁹ deli quit. J. de 9fue. c. vlt. z J. de symo. nō satis. et ridiculū eēt vt dicit lex meliorē esse iuris cōditionē ppter cōtinuationē furti. ff. de fur. inficiādo. ⁋. ifane. Jo. Sic huic habeo. J. de test. quia ingredientibus.
k ¶ Mansit. Sez de cōsuetudine.
Licet qbusdā ¶ Diuidi tur pncipaliter i duas ptes. In pma exordiū ex quo scdo factū diffinit ibi: cū ergo. Prima facit quinq3. Nam primo ponit formā priuilegij. Secūdo ipsi⁹ interpretationē z interpretatiōis cām ibi. qz tñ Tertio illā fortificat ibi. cū etiā. Quarto illā reassumēdo specificat ibi. quocirca. Quinto specificationē determinat ibi. illa. Ab. si.
l ¶ Monachis. J. eo. non est.
m ¶ Canonicis. xix. q. iij. statuimus. et capi. mandamus. Ber.
n ¶ In ea vocatione. xxj. q. j. c. j. z. q. ij. placuit. z. vij. q. j. non oportet.

mona-chari.

ꝑ Infero q religios⁹ 9 donū obediētie ñ pt pscribe.
Fac. l. j. C. ster. fugi.

diuisio

a ¶ Sub lege.xix.q.ii.due sunt. Ber.
b ¶ Ex temeritate. Aduerte qualit interpretat pri uilegiu istorum.s.q nullus talium possit transire ad strictio rem religionem: hoc est verum vt dicit temeritate; cas.sic enim cum phibet iuramentum temerarium tm intelligit phibi tum.xxii.q.i.ita ergo. Joh.
¶ Glo.seq.alle. tres 9cor. et vnu contrarium.querit et soluit. solutionem dupliciter oppoit de mu obijcit ad textum et soluit.
c ¶ Liniam postulauerit. Sufficit q petet licentiam lz no obtineatur.sic.s.de arbi.cu oli.et.s. de loca. et 9duc. potuit.C.d iure emphi.l.vl.Ar. s.s.de elec. cum in veteri.et ad idem etiam posset induci circa prin. Sed quid si aliquis no petita licentia recesserit ad strictiorem vitam.nuquid est reuocandus? Consueuit dici q no dumo leuitatis cam no trasseat: vt hic i fine innuit. Sed obstat.xix q.ii.madamus. et illud pot intelligi quando leuitatis cam transit. adhuc videt contra.s.de eta.et q li.itellexim9 vbi transiuit qda sine licetia ad aliud monasterium nec ide punitus videt. Sed qualiter potest quis inuito plato suo psonam suam alienare cu rez alienare no possit.et maior sit alienatio psone q rei.xii.q.i.scipim9.et.xvii.q.i.c.ii.cu forte cleric9 teneat iuramento obedire.vii.q.i.sciendum. et.s.de malo.et obe.cu in ecclijs.nec et pot pegrinari sine licetia sui epi.de 9se.di.v.no oportet.et sepe propter obedientia bonu intermittit.xi.q.iii.qd ergo.cu obediedu sit vbicuq non est cotra preceptu domini. vl dubiu sit q no 9tra preceptu dni sit.xxiii.q.i.quid culpat.in fi. Sz illud aucte canonis fit instinctu spiritussancti:et ita non costringit p legem.xix.q.ii.due arg.j.de diuor.gandemus.
d ¶ Ex lege priuata. Que est amor dei siue charitas de qua dicitur.habe charitate et fac quicquid vis de pe.di.ii.radicata.Lau.
¶ Glo.seq.quinq personas excipit.
e ¶ Absolutus. Ab hac vniuersitate excipit vxor carnalit cognita:ipubes et seruus.j.de 9uer.coiu.qda intra ait.xx.q.ii c.j.et.ii.et.liii.di. si seru9. Ite excipitur eps.j.e.c. ver.illa semp regula.et curie astrictus.liii.dis. legem.
f ¶ Meretur amitte.xi.q.iii. puilegiu.lxxiii. disti.vbi ista.C. de iude.l.ii.et.l. iudeos.
g ¶ Ex iusta. ca. Que sit iusta causa et que no ostenditur.s.d renucia.nisi cum pridem.
h ¶ Superioris. Si.xi.q.i.peruenit.j.d iu.pas trona.nullus.i aut.s sanctissi. epis.s.si a clero. col.ix.Vn.
i ¶ In lucto.xxvi.q.v.nec mirum.et.xxix.q.i.s.i.
¶ Glo.seq.rectetur per obiectio.solu.et fmus si.Joh.
k ¶ Utilitas. Simile.vii.q.i. scias.et in ante. de resti.ea que pa.s.licz.co l.v. et.s.de postu.p la.c.ii.hoc intellige cum per publica non impeditur puata:qr ordinata charitas incipit a se. xxiii.q.v.si no licet.et d peni.di. iii.q vir.et.xix.q .ii.due.xiiii.dis. quod ait.ff.de iudi.si longi9.in fi.ff.de prescrip.ver. qui seruadaru.sic non debet platus sua negocia preponere negocijs ecclesie.xii.q.iii.qcuq.de hoc etiaz dicit.s.de postu.prela.c.ii.
l ¶ Sollicitudo cotemplationi.i.vita actiua q in hoc casu preponitur contemplatiue.
m ¶ De rachele. Rachel significat vita 9teplatiua q e formosa sicut illa fuit. Lia significat vita actiua que fecunda est in sobole: et ideo pfert pulchritudini rachelis.s de renucia.nisi cu pridem.B.
n ¶ Corde puro. Quia presumitur prima facie ex

vbi spus dei est: ibi libertas. et q dei spu agunt: no sut sub lege[a]: qr lex non est posita iusto. ea rone videtur hoc illis fuisse 9cessum: ne qs ex temeritate[b] vl leuitate in iactura vel iniuria sui ordinis sub pretextu maioris religionis ad aliu ordine trasuolaret sicut frequenter a multis constat esse psumptu: no quidez vt ei trāseundi licentia denegetur: q eā cū humilitate ac puritate duxerint postulandā: vt non ficte sed vere ad frugē melioris vite valeat trāsmigrare. Talis ergo postq a prelato suo transeūdi liniam[c] postulauerit: et lege priuata[d] que publice legi pjudicat absolut9[e] libere pot sanctioris vite propositu adiplere no obstante pterua indiscreti 9tradictōe prelati: qr priuilegiū meret[f] amittere q 9cessa sibi abutitur ptāte. ¶ Cum etiaz roman9 pon. q supremā in eccla obtinet potestatem archiepis et epis cedendi liniam ex[g] iusta cā petentib9 sine difficultate cōcedat. ¶ Quocirca nouerint vniuersi qb9 hmōi priuilegiū est cōcessuz: se ad 9cedēdam liniaz transeūdi talit postulātib9 de iure teneri: qr sicut subdit9 a plato cū humilitate et puritate dz transeūdi liniam postulare ne bonū obedientie 9tēnere videat: sic pfecto plat9 subdito sine difficultate et prauitate qlibet dz trāseundi liniam idulgere: ne videat ppositū ipedire diuinit9 inspiratū. Si vo pbabiliter dubitet vtrū quis velit ad ordinē arctiorē aut laxiorē ex charitate an ex temeritate trāsire supioris[h] est iudiciū reqrendū: ne forte angelus sathane in lucis[i] angeluz se transformet. ¶ Illa semp regula inuiolabilit obsuata vt null9 absq licētia ro. pon. presumat occasione quacūq deserere presulatū: qm sicut maius bonū minori bono pponit: ita cōis vtilitas[k] spāli vtilitati pfert. ✝ Et in hoc casu recte pponit doctrina silentio: sollicitudo[l] 9tēplationi: et labor qeti. Ad qd vtiqz designādū vnigenit9 dei filius iesus xps nō de rachele[m] sm carnē nat9 ē: sz de Lia. nec legit eū in domū suā maria recepisse sz martha. Vn qm potest eps pdesse parit et pesse non dz cedendi licentiam postulare aut etiam obtinere.
¶ Cū ergo. R. monachus vester ad fratres cisterciēn. ordinis trāsmigrauerit: non vt ordini vro aliquaten9 derogaret: sed vt apud eos vitam duceret arctiorē: mādamus quaten9 sup eo qd de corde[n]

Religiosus trāsiēs ad strictiorem vitā et sine licē tia reuocari nō dz.

ii.corin.xi

✝ Concor gl. et tex. i. l.actōe. s.labeo lib. eo tpe. ff. p so. gl.i.l.j. et ibi. Bar.ff. solu.ma.

puro: & cōſcientia bona & fide non ficta feciſſe dinoſcitur eū nullatenus moleſtetis. Quia charitas eſt fons ꝓprius cui nō cōicat[a] alien⁹. ¶ Idē preposito et decano et ſcholaſtico demereñ. coloñ. dioce.

¶ Coniuges religionem ꝓfitendo abinuicē diuertere poſſunt: aliter ſi ſe abiurant & nō continent: illicitum eſt iuramentum. Capitulum. xix.

Veniens ad apo. ſe. G. mulier ſupplici nobis inſinuatiōe mōſtrauit: qđ cū mr̄imoniū cū E. in facie eccleſie cōtraxiſſet: & diuti⁹ cohabitaſſet eidem: orta eſt diſſentio inter ipſos intantum vt ꝙ deinceps alter non requireret alterum vterq; corporalr̄ preſtitit iuramentū. hanc vir ipſe diuortij cauſam aſſignās: ꝙ quandam ipſius mulieris amitam[b] cognouiſſet anteꝗ̄ eā duceret in vxorē: qđ licet aſſererent ꝗ̄plurimi: nō fuit ſuper hoc eccl'ie facta fides. Cū aūt poſtmodū ad ſecūda vota cōuolaſſet vterq; ſecundo viro viam vniuerſe carnis ingreſſo priore ſuperſtite dicta mulier ſe fecit in arcto loco ad penitētiā agēdā includi: poſtulās vt ei dignaremur impendere conſiliū ſalutare. ¶ Nos igit̄ attendētes: ꝙ illud fuit illicitū iuramentum[c] mādam⁹ quaten⁹ p̄fatū virū monitione premiſſa cōpellatis. vt ea quam ſuꝑduxit excluſa: prefatā[d] mulierem recipiat: audituri[e] poſtmodum ſi quid fuerit queſtionis. Si vero cōtra matrimoniū nichil fuerit oſtenſum: et vir ſeculo derelicto maluerit ad regularē vitā migrare: vos ei ſuꝑ hoc licentiā tribuatis: vt & illa poſſit in ſuo[f] ꝓpoſito remanere. Idem abbati de affligeñ. et magiſtro. R. et. G. canonicis traiecteñ.

¶ Qui ad monaſterium conuertitur ſumēdo habitum nouitij poteſt infra tēpus ꝓbationis redire ad ſeculum niſi appareat eum vitam voluiſſe mutare oīno. Capitulum. xx.

Conſulti ſum⁹ frequenter a multis: vtrū is q̇ monaſteriū ingreſſus eſt habitū ſumēdo nouitij[g]: ſi ante ꝓfeſſionē emiſſam infra tempus ꝓbatiōis exire voluerit: licite poſſit abſq; apoſtaſie nota vel noxa[h]: ꝓſertim cū debita morū correctiōe ad ſeculū remeare. ¶ Licz aūt ſuꝑ hoc ſenſerint diuerſi diuerſa: nos tñ credimus diſtinguēdum[i]: vtrū is q̇ cōuertit̄ ꝓpoſuerit abſolute[k] vitā mutare vt ſub habitu regulari omnipotenti deo decetero famulet̄: an cōditionaliter experiri obſeruātiā regularem: vt ita demū ſi infra annū ſibi placuerit ꝓfiteat̄ ordinis diſciplinam: aut ſi forte non placuerit morib⁹ emēdatus ad ſtatū reuertatur priſtinū. In primo caſu[l]

ipſo facto qđ habet ſpeciē boni niſi ꝓbetur cōtrarium ſ. de ſeru. ca. vno. & ſ. de preſump. dudum.

a ¶ Non communicat alienus. Scz a charitate. de pe. diſt. j. §. item vt chriſtus ait. B.

Veniens. ¶ Prima pars ponit petitionē mulieris. ſecunda ꝓuidet & iudicē dat: ibi. nos igitur. Abbas.

b ¶ Amitam cognouiſſet. Si hoc verū fuit nō fuit mr̄imoniuz quo ad deū. vnde ſi ꝓbaret̄ ſepararent̄. j. de eo qui cog. cōſang. vxo. ſue. ſuꝑ eo. alr̄s nō ſepararent̄ vt eo. ti. de illo.

¶ Glo. ſe. querit arg. pro. & ponit duas opi.

c ¶ Illicitum iuramentū. Et iō nō ſeruandū. ſic ſ. de iureiu. tua ij. Sed nūquid aliqui poſſunt licite ſe abiurare & ꝓmittere perpetuam cōtinentiā? videt̄ ꝙ ſic. qr talia matrimonia ſanctiora ſunt aliis. xxxiij. q. v. qđ deo pari. ad hoc dicunt quidā ꝙ tali modo nō poſſunt ſe abiurare vt remaneāt in ſeculo niſi tranſeant ad religionem. argu. j. titu. pxi. ex parte. ij. ad ſi. Io. ꝯtrium dixit. & iſti nō abiurauerant ſe ꝓpter ꝑpetuā cōtinentiā: ſz vt poſſent adulterari. et ꝙ neuter illorum alterū accuſaret talis abiuratio ꝓhibetur hic. et ſ. de iureiuran. tua. ij. immo ſine aliquo iuramento ſe poſſent obligare ad perpetuam continentiā arg. predicti. c. ꝙ deo pari. nullum enim iuramentum obſtat: quin alter crimen alterius denunciare ſaltem poſſit. ſ. de iureiuran. quemadmodum.

Coniuges ꝓfitētes perpetuā ꝓmittere cōtinentiā.

¶ Gloſa ſeq. ſignat contrarium et ſoluit.

d ¶ Prefatam recipiat. arg. cōtra. j. de diuor. ſignificaſti. ſed hic locum habet. Nil michi tu/ vel ego tibi. nil cathilina cethego. xxxij. q̄ōne. vj. per totum. et. ſ. de iureiuran. tua. ij. & j. de adul. c. penul. & vlti. Ioan. & ff ſolu. matrimonio. viro atq; vxore. Ber.

Verſus.

e ¶ Audituri poſtmodum. Et ita queſtio reſtitutionis precedere debet. ſ. de reſti. ſpo. ex conqueſtione. & ſ. de ordi. cog. ſuper ſpoliatione.

f ¶ Poſſit in ſuo ꝓpoſito. Et cōpellenda eſſet in propoſito remanere ſi maritus vellet ratuz habere vel obſeruare propoſitum. arg. j. titu. proxi. quidā intrauit. et. xxxiij. q. v. qđ deo. Ioannes.

Conſulti. ¶ Cōmunis diuiſio. ſecūda ibi: licet. In qua diſtinguit duo mēbra. ſecūdum ibi: an cōditionaliter. Ab.

g ¶ Nouitij. Scilz cauſa probationis habitus nouitiorum debet diſcerni ab habitu profeſſorum j. eo. ſtatuimus.

h ¶ Vel noxa. Nota verſum. Noxia delictum: noxa delinquēs noxa vocatur. quandoq; tamen vnū ponitur pro alio vt hic: vnde melius dixiſſet noxia. inſti. de noxa. circa prin.

Verſus. Noxia et noxa differt.

i ¶ Diſtinguendum. Diſtinctio iſta hodie nō videtur habere locum per decre. j. eo. ſtatuimus ex quo enim ſimpliciter aſſumit habitum nouitiorū libere ante annuz poteſt redire ad ſeculū niſi euidēter appareat contrarium vt ibi. Lau.

k ¶ Abſolute. Ita ꝙ euidēter appareat. j. eo. c. pxi.

l ¶ In primo caſu. Sic intelligit̄. ſ. eo. ſuꝑ eo. eo enim ipſo ꝙ abſolute religionē intrauit licet non fecerit profeſſionem: intelligitur renunctiaſſe ſeculo cū nullā premiſerit proteſtationem. Unde vel ibi remanere debet vel ad laxiorem tranſire vt dictum eſt. in. c. ſuper eo. Arg. contra. j. eo. ſtatuimus. vbi de hoc.

debet vt reglariter viuat ad laxiorē saltē regulā ptrāsire. In scđo pōt ad seculū non tā vt viuat seculariter[a] remeare[b]. Ut ergo q̄ sit eius intētio plenius agnoscaꝛ ppositū suū in principio protesteꝛ[c]. Idem.

Qui infra annū pbationis nō facta professione redit ad seculum licite pōt ad ordines ⁊ bñficia pmoueri. Capi. xxi.

Postulasti. ⁊ j. Tertio q̄siuisti vtrū illi q̄ in annis minorib[d] pstituti nouitiorum habitū susceperunt: ⁊ infra annū postmodū non facta pfessione ad seculum sunt reuersi: ⁊ epis suis hoc scientibus ad sacros ordines sunt pmoti sustineri debeāt in illis ecclijs ministrare in qb[us] sunt ab eisdē epis instituti. Nos f. t. t. r. ꝙ ppter hoc nō sunt ab ecclijs ipis amouēdi: ſʒ in eis possunt libere ministrare.

Honorius. iij. veneteñ. epo.

Qui vltra annū portat habitū monachalē in monasterio vbi sunt habit[us] indistincti cēsetur pfessus. Caplm. xxij.

Ex parte tua fuit ppositū ꝙ nōnulli sunt qui lʒ pluribus annis gestauerint habitū monachalē pfessionē tū monasticā non fecerūt. vñ cū sup eo ꝙ habēt pprium ⁊ alias irregulariter viuūt a te vl' ab alijs arguūtur nō erubescūt dicere se ad carentiā pprij et cōtinētiā ac alias regulares obseruātias nō teneri. cū habitus[e] non faciat monachū: sed professio regularis: et infra. Ideoqʒ. f. t. mādamus q̄te. quoslibet tibi lege diocesana[f] subiectos q̄ pdicto mō terrā duabus[g] vijs ingredi nō verentur: vt postq̄ p annū[h] gesta=

a Secularitér. i. dissolute. ar. lxxxj. dist. dictū. B. Glosa seq. querit opi. ponit ⁊ soluit.

b Remeare. Nunq̄d licebit tali p̄trahere matrimoniū ex q̄ lʒ ei redire ad seculū? Dicūt quidā ꝙ nō cū sit simpliciter vouēs. xvij. q. ij. nos nouimus. Si aūt p̄traxerit tenet. xxvij. dist. si vir. xxvij. q. i. nuptiarū. ⁊ j. q̄ cle. vel vo. rursus. qđ non est verū. qꝛ nec fuit expssum votū nec intēdit cōtinere q̄tū sub conditione vouet. Sicut nec obligatur q̄ sub p̄ditiōe p̄trahit matrimoniū cōditione deficiēte. j. de condi. app. c. de illis.

Glo. seq. q̄rit alle. p. pōit opi. Joā. in fi. soluit: p̄trarium interserit ar. de ptestatione. alle. iiij. iura ⁊ duo in p̄trarium.

c Protesteꝛ. Quid si nō ptesteꝛ nūq̄d p̄sumitur p religiōe? vꝛ ꝙ sic. qꝛ sūma est rō que p religione facit. ff. de relig. et sūp. fu. sunt psone. dixit Joā. ꝙ p̄sumi dʒ ꝙ potius voluerit absolute mutare seculū q̄ cōditionaliter nisi ptestatio precedat. Et sic est hic arg. ꝙ ptestatio necessaria est. s. de his q̄ vi metusve cā fi. platum. xxxj. q. ij. lotharius. vij. q. j. pōtifices. ⁊ s. de elec. cumana. Arg. cōtra. s. de cōsti. cū. M. ⁊ s. de ap. sollicitudinē. vbi nō valet ptestatio qui cōtra illā facit: ⁊ ita presumitur hic in dubio in securiorē partē. qꝛ religio securior est. j. de reg. iur. estote. ff. eo. ti. semper in obscuris. Sicut cū dubitaꝛ an aliq̄s sit excōicatus p̄sumiꝛ ipsum excōicatū vt absoluaꝛ saltē ad cautelā ⁊ tūc postea dʒ abstinere ratione dubij. j. de cle. excō. mi. illud. et. j. de sen. excō. per tuas. Sed contra videꝛ ex quo assumit habitū nouitij nec facit pfessionē nec renūciat seculo expresse ꝙ nō intendit se obligare simplr. j. eo. statuimus vbi de hoc dicitur: nisi euidēter appareat ꝙ talea ⁊c. qđ verū est: ⁊ sic intellige istam decre. ſm illā.

divisio Postulasti. Cōis diuisio. scđa ps ibi. nos. Ab. Glo. seq. dupl'r legit qđ hic dr de minore ⁊ ſm alterā dclarat q̄le fuit dubiū ⁊ pōit opi. Hug. ⁊ Inno.

d Minoribus. Hec questio nō hʒ dubitationē: qꝛ si erāt infra. xiiij. annū nō tenuit ingressus. et ita pñt libere exire. s. e. ad nostrā. significatum. ⁊ c. cū simus. ⁊ xx. q. j. illud. sed tñ v'bū istud dubiū est qꝛ pōt intelligi ꝙ fuerūt infra. xiiij. an. ⁊ sic vꝛ q̄stio. ⁊ ꝙ fuerint minores. xxv. ⁊ maiores. xiiij. s. de pba. in p̄sentia. ⁊ tūc dicas ꝙ nō pstabat euidēter ꝙ seculū vellēt mutare qñ habitū susceperunt q̄re pñt redire ad pristinū statū. j. eo. statuimus. Si vis intelligē ꝙ essent ifra. xiiij. annos hec potuit esse dubitatio: qꝛ forte erant doli capaces ⁊ sic videbaꝛ ꝙ malicia suppleret etatē sicut in matrimonio carnali. j. de despō. impu. a nobis. ⁊ c. tue. qꝛ et poterant se obligare diabolo sic ⁊ deo. j. de delict. pue. pueris. Sed papa r̄ndet ꝙ libere pñt ministrare i ecclesijs postea receptis ⁊ sic nō obligant ante. xiiij. annū. Hug. vo dicebat ꝙ bñ obligaꝛ doli capax. ⁊ tenebat monachatus: qꝛ poterat se obligare diabolo. p. ca. illud pueris. ⁊ Inno. fuit in eadē opinione q̄ in decre. ista r̄ndet ꝙ ingressus tenuit si malicia supplebat etatē vt i antiqua decre. ptʒ sed hodie nō prodest. Ber.

divisio Ex parte. Cōis diuisio. scđa pars ibi. ideoqʒ. Ab.

e Habitus. s. eo. porrectū. vbi de hoc. et j. qui cleri. vel vouen. cōsuluit. Ber.

f Diocesana. i. iurisditionis. nā regulares non subsunt episcopo q̄tum ad legem diocesanā. xvj. q. j. cū pro vtilitate. sed lege iurisditionis: que differentia sit inter legem diocesanam ⁊ legem iurisditionis dicitur s. de offi. ordi. conquerente. ⁊ c. dilectus. Ber.

Glo. seq. Inducit tria siha ⁊ ar. alle. duo iura. Joā.

g Duabus vijs. Et male: qꝛ in vno eodēq; officio nō dʒ esse dispar pfessio. vi. q. vij. nona actiōe. ⁊ sic. s. d elec. cū cām. ⁊ est si. qđ dr vsq̄quo claudicatis i duas partes. xlix. di. c. vlti. et nemo pōt duobus dñis seruire. vt. xxj. di. acuti'. et de pe. dist. j. §. itē vt xp̄s ait. itē ar. est ꝙ allegās p̄tria nō est audiēdus. s. de ap. sollicitudinem. xxiij. q. vij. ꝙ aūt: ⁊ ideo isti non fuerūt auditi.

Glo. se. declarat p̄sumptionē q̄ insurgit ex lapsu anni. alle. pcor. dicēs locū id h̄re cū est habit[us] indistinctus.

h Per annū. Hoc ideo dicit: qꝛ p annum dʒ q̄s esse in pbatione anteq̄ fiat monachus. xvij. q. j. gonsaldus ⁊ s. eo. ad apłicam nisi renūctet illi bñficio vt ibi dr. ⁊ j. c. pxi. Qui ergo post annū remanet in habitu monachali ⁊ nō reclamat: intelligiꝛ tūc ipso facto tacite vouere. vñ postea exire nō pōt vt hic ptʒ. immo cōpelliꝛ expresse pfiteri nisi ptestatio p̄cessisset. s. qđ me. cau. perlatū. ⁊ hec est presumptio iuris ⁊ de iure: ita ꝙ non admittiꝛ pbatio in p̄triū: ex q̄ nulla ptestatio precessit xxvij. dist. qđ interrogasti. s. e. vidua. xx. q. j. quē pgenitores. similis p̄sumptio est. j. de spō. ad id qđ. et. c. is qui. ⁊ j. de iude. c. vlti. ⁊ liiij. dis. fraternitatē. Et ꝙ dicit per annū posset suppleri maxime si intelligatur de habitu monachali q̄ dari pfitentibus cōsueuit. vt j. c. pxi. alias locū habet qđ dr de anno. vbi nō est distinctus habitus nouitiorū ab habitu professorum. Ber.

Professio an censeaꝛ factā ex p̄seuerantia annali.

Statuim⁹. ¶ Duo sunt dicta. secūdū ibi nichilominus. Primū subdiuidit. primo statuit. scdo excipit ibi. nisi. tertio rōnē subdit ibi. cum. Ab. si.

divisio

¶ Glo. ista distiguit duplicē habitū. demum querit. ponit tres opi. et soluit.

a ¶ Habitum. Nota q̄ ē habitus pfessionis q̄ votū h̄z annexū et corpus q̄ quotalem habitū recipit mōach⁹ efficit: ⁊ p talē hītū intrādo religionē solēnizat votū: q̄re postea reclamare nō pōt ex quo cepit cū aliis canere ⁊ de tali habitu loqtur h̄. ⁊ sic p̄t iter ligi. ē. vidua. ⁊. xxvij. di. q̄d interrogasti. et. xxvij. q. j. vidua. ⁊. xx. q. j. quē p genitores ⁊ talis hītus īpedit ⁊ dirimit mr̄imoniū. xxvij. q. j. c. j. Itē ē habit⁹ pbationis q̄ differt ab habitu pfessoꝝ: vt h̄ ī h̄. dz ⁊ tal hītū nō obstat q̄ minus possit redire ad sclm infra annū ante factā p fessionē: vt h̄ dz. ⁊. ē. c. ↄsulti. nisi euidenť appareat q̄ voluit sclm mutare vt stati dī. Sz pone cleric⁹ est in pbatiōe: nūquid expectabit ep̄s vsq̄ ad tp̄s pbationis vt ↄferat bñficiū: cū eccl'a vacare nō d̄beat vltra sex mēses. ē. de cōces. p̄ben. nulli. Dicit Io. q̄ si auctoritate ep̄i recessit vt ei dedisse licētiā vsq̄ ad tp̄s pbatiōis. si vo sine licētia recessit tunc poterit eū legitimo tp̄e elapso p̄uare. Uel dicas q̄ si euidenť appareat q̄ voluit absolute mutare sclm stati h̄t bñficiū illius q̄ ep̄s ↄferre. si vo nō ↄstet de hoc: tūc vr̄ q̄ ep̄s teneať ip̄m expectare vsq̄ ad tp̄s pbatiōis cū habeat illud tp̄s a iure ille cōuerted⁹. ē. e. ad aplicam. ⁊ dicit decretū q̄ licētiā ab aplo datā nemini auferre possum⁹ xxvij. di. de his. si iudex min⁹ tp̄s dederit q̄ si statutū a lege suppleref a iure. ff. d re. iu. l. iiij. §. si de. q̄ vi detur iusta de cā abesse. vñ nō dz p̄uari. ē. de cle. non resi. liter quartnos. ⁊. c. vi. Uert⁹ tñ vr̄ q̄ si ep̄s nō vult eū tñ expectare ⁊ eccl'a ppt hmōi absentiā dānū incurrat dz eū citare vt redeat: vel vt pfiteatur. ⁊ si ad terminū nō redierit p̄t ordinare ecclesiā p iura prt. allegata. nec credo illā eē iustā causam expectandi. q̄ p̄uata vtilitas nō dz p̄ferri cōi vtilitati. ē. e. licz. ē. de postu. p̄la. c. tū. Idē credo seruādū si alter spōsus intret religionē et infra certū tp̄s pfiteatur: alioquī cōpellif redire ad spōsam. q̄ et ibi periculū imminet fornicatiōis. J. de ↄuer. cōiu. ex publico. ar. ē. vt lit. nō cōtesta. q̄m frequēter. §. j. Satis posset dici q̄ ep̄s non posset illum p̄uare vsq̄ ad tp̄s statutum: et interim faciat deseruire i ecclesia per aliuм cui prouidebit de bonis eccl'ie. ar. ē. de ap. p̄ucit. §. ⁊. ē. de cleri. nō resi. ca. pe. secus i muliere cui consuli interim nō pōt. hoc equi⁹ videť fauore religiōis. summa eīn est ratio q̄ p religiōe facit. ff. de reli. ⁊ sump. fune. sunt ↄsone. B. Ista questio ē hodie decisa p. c. bñficiū. eo. ti. lib. vj.

habit⁹ pfessionis.

habit⁹ pbationis.

Bñficiat⁹ si religionē igredif an et⁹ bñficiū ↄferri possit infra p batiōis annum

¶ Glo. seq. queris et soluit.

b ¶ Nisi euidēter appareat. Ex hoc vr̄ q̄ qui simplr̄ intrat religionē dū tñ nō faciat pfessionē vel non recipiat vestes q̄ pfitētibus ↄcedunť: lz nullā faciat ptestationē q̄ semp possit redire ad pristinū statū infra annū ⁊ sic p̄sumiť q̄ cōditionaliter voluit experiri obseruantiā regularē nisi appareat euidēter q̄ sclm mutare voluerit. Sz qualit̄ apparet q̄ h⁹ voluit. Dico q̄ si renunciauerit seclo exp̄sse: vel si aliud dicat vel faciat p q̄d volūtas eius appareat: vel si stat i recipiat vestes q̄ tñ dātur pfitentib⁹. sed si nichil dicat vel faciat non apparet euidēter q̄ voluerit mutare. J. qui cleri. vel vo. cōsuluit optime facit. ⁊ sic pōt itelligi. ē. e. cōsulti. ⁊ sic non p̄sumiť p religiōe si voluerit redire ad p̄stinum statum: q̄ nō ē verisimile q̄ sit immemor sue salutis. j. q. vij. sancim⁹. ⁊ q̄ ei sit credendū. est ar. J. de rap. cū causa. ⁊ ita nō p̄sumiť p religione vbi simpliciť intrauit ex quo vult an̄ annum exire: immo p̄sumimus q̄ ↄditionaliter habitū assumpsit. sic ergo debet apparere q̄ voluerit seculū mutare. q̄d patet ex eo q̄ dicit cū quilibz valeat nunciare et q̄d p se. ⁊c. ⁊ ex eo q̄d dicit. ē. eo. cōsulti. in fi. ppositū suū in principio ptestef scz q̄ vult seculū mutare hoc exp̄sse dicendo tn̄ cōtrariū tñ consueuit ibi dici prout dixit ibi Io. ⁊ sic intelligim⁹ illā s̄m istam.

⁊ Con. cor. i. si qs i cōscriben do. C. d pactis. Bar. in l. lecta. de re iu. di.

Religionē i gredieńs p q̄d vi debiť vitam voluisse mutaré.

nerint habitū monachalē regulā s̄m formā ordinis profiteanť ⁊ seruēt ec. cen. ↄpellas Grego. ix. ¶ Infra pbatōis annū libere q̄s redit ad seculum: nisi pfessionē fecerit tacite vel expresse: vel appareat eum vitā mutare voluisse h⁹ primo. Secundo dicit q̄ ad hoc vt dinoscanť nouitij a pfessis dz habitus pfessorū bñdici in locis vbi habitus non est distinctus. Caplm. xxiij.

Statuim⁹ nouitios in pbatione positos āte susceptū religionis habituz qui dari pfitentib⁹ cōsueuit vel an̄ pfessionē emissam ad priorem statū redire posse libere īfra annū. ¶ Nisi euidēter apparet ᵇ q̄ tales absolute voluerint vitā mutare ⁊ in religione ppetuo dño deseruire. ¶ Cū q̄libz renūciare valeat ei q̄d p se noscił introductū. ⁊ ¶ Nichilominus statuentes ad oēm ambiguitatē penit⁹ amouēdā. q̄ cū i q̄busdā locis religiosis nouitiorū habit⁹ nō distiguať ab habitu pfessorum pfessionis tp̄e bñdicanť vestes q̄ pfitentib⁹ cōceduntur: vt nouitioꝝ habit⁹ a pfessoꝝ ᶜ habitu discernatur. I dez. ¶ Religiosi fugitiui annuati sunt reqrendi ⁊ cogendi vt ad mōasteriū reuertanť. Ca. xxiiij.

Ne religiosi vagādi occasionē h̄ntes salutis pprie detrimentū incurrant: ⁊ sanguis eoꝝ de p̄latorū manib⁹ reqrať. ¶ Statuim⁹ vt p̄sidētes capituľ celebrādis s̄m statutū cōcilij ᵉ gnāl seu p̄res abbates seu priores: fugitiuos suos et eiectos de ordie suo reqrant sollicite annuatī

c ¶ A pfessoꝝ habitu discernatur. Et sic pz q̄ ali⁹ est habit⁹ pfessiōis et alius habitus pbationis siue nouitioꝝ vt dicit. ē. vt per hoc appareat qui sint professi ⁊ qui non. B.

Ne religiosi. ¶ Diuidiť. Primo ↄstōnis cā ponit. Secūdo ↄstitutō submittif. ibi. statuim⁹. q̄ duo facit. p̄mo puidet circa eiectos ⁊ fugitiuos. scdo circa inobedientes ibi. si vero. Ab. si.

d ¶ Reqratur. Et ita prelatus teneť de facto subditi nisi eū correxerit. J. de offi. ordi. irrefragabili. et J. de statu regu. cū ad monasteriū. ad finem. et. xliiij. distin. ephesijs.

e ¶ Cōcilij generalis. Quod habes J. de statu monа. in singulis.

a ¶ Qui.s.presidentes vl' abbates. Uel dic r meli' qui.s.fugitiui r eiecti.
b ¶ Disciplina. hoc est dicere iposita eis peniten= tia fm q regula illi' ordinis requirit r precipit.
c ¶ Si absq scandalo. Nichil omnino cum scanda lo faciendum est. ff.de tempo. ordina.ad aures. ff.d pscrip.nihil prodest.r ve ho minitili per que scandaluz venit ff.d noui ope.nu cia.cu ex iniun= cto.Ber.
¶ Glo.seq. que rit et soluit.
d ¶ Uite neces saria ministren tur. Et qs mini= strabit ei neces= saria? Abbas p ori mōasterij: vl' secūdi: credo q abbas prioris mo nasterij.vt si ali quid habeat de suo puideat et de illo.xvj.q.vj. de lapsis.et etiā si non habuisset aliquid puide= bit mōacho suo tempore penitē tie.aīs mōaste= rium illud secū= dum quare gra uaretur?
¶ Rubrica. De conuersione cō= iugatorum.
¶ Supra visuz est de regulari= bus in genere: q3 quia coniugati quādoq intrāt monasterium et dubitari posset de eorum ingres su: ideo ad clario rem doctrinā au tor posuit specia lem rubricam.

‡ Tex. ē i si.i.l equissi mū.ff. d vsuf. et in.l. oleū.cū no.ff.d do.

Conti= nuatio

Qui si i monasterijs suis re= cipi possunt fm ordinē regu= larē: abbates seu priores eo= rū monitione pmia: p cen.ec. ppellant ad receptionē ipso rum salua ordis disciplina[b]. Quod si hoc regularis ordo nō patit auctoritate nostra puideant: vt apud eadē mo= nasteria in locis cōpetētib' si absq graui scandalo[c] fieri potit: ‡ alioqn i alijs religio= sis domib' eiusdem ordis ad agendam ibi pniam talibus vite necessaria ministrētur[d]. ¶ Si vo hmōi fugitiuos vel eiectos inobedientes iuene= rint: eos excōicent. et tandiu faciāt ab ecclesiarū prelatis excōicatos publice nūciari: donec ad mandatū ipsorum humiliter reuertantur.

¶ De cōuersione cōiugatorum. Alex.iij.vbergeñ.epo.

¶ Si vir de vxoris licētia p= fitet: r vxor ipsa suspecta nec ptinentiā vouet/ nec religio= nē igredit: eps vxori virū re stituet. h.d.iuxta lrāz. Ca.j.

Preterea[a] virū laic' vxora= tus: q pñsenti bus sacerdo tib' r mona chis ignorā= te epo d licē= tia r pmissione vxoris mona sterium ingressus pfessionez fecit / vxore in seculari habi= tu remanente: nec trāseunte ad religionē: aut ppetuā con tinentiā vouente: ab episco= po suo possit ad thorū reuo= cari vxoris an illa cōpellen= da sit cōtinentiā obseruare. ‡ ¶ Dicimus q nisi vxor ad re ligionem transierit[f] aut ppe tuo castitatē seruare pmise= rit[g]: vir potest et debet de mo nasterio reuocari[h].

Idem salerni.archiepo.

¶ Ante matrimoniū cōsum= matum potest alter coniugū etiā altero inuito religionez ingredi: sed remanēs in secu lo potest ad secūda vota trā= sire. Capitulum.ij.

Uerum post consensum legitimum de presen= ti licitū est alteri altero etiaz repugnāte eligere monaste= rium[i] sicut sancti quidam[k] de nuptijs vocati fuerunt: dum modo carnalis cōmixtio nō interuenerit īter eos: ‡ r alte ri remanēti (si commonitus cōtinentiā seruare noluerit) licitum est ad secunda vota transire. ¶ Quia cū non fuis sent vna caro simul effecti: sa tis potest vn' ad deū trāsire et alter in seculo remanere[l].

h ¶ Reuocari. Sic patet q nō sufficit vxoris licē= tia vt vir possit intrare monasteriū. sic.ff.e.ex parte.j. xxxiij.q.v.notificasti.r ff.e.cōiugatis. S3 cōtra.xxvij q.v.qui vxorē.xxvij.q.ij.agathosa. Sol. dicas q si ta lis est vxor que nō posset esse in seculo sine suspitiōe fornicationis nō sufficit sola licē= tia vxoris nisi r ipsa similiter cō uertatur quo ca su hec decre.po test itelligi: r ala similia. Si vero senex est: sufficit sola licētia inter ueniēte auctori tate epi r ipa vo neat r remane= at in seculo.ff.eo. cum sit.r.ca.ad apostolicā.et.c. vxoratus. r l ca su isto itellige il la iura que videt tur dicere q al= ter cōiugum po test ad religionē transire de psen su vxoris ea l se culo remanente Alij volunt dice re q sufficeīt vxo ris licentia.ff.eo. ex parte.r.c.cō= suluit.r hoc.ca. loquitur de licē tia extorta: vl' q fuit iuris ignara sed tene primū. Tan. Itē signa tur ptra.ff.e. ve= niens. Sol. illa fuit fornicata et ita obstabat ei exceptio fornica tōis.sic.xxvij.q. ij.agathosa.B.

‡ Con= cor.in ff.l. an mu= lierē.et ibi glo. r.C. de ri.nup.

Uerum. ¶ Primo ponit dictum.se cundo ipsius ra tionem ibi.quia Abbas siculus.

¶ De hac materia habetur.xxxiij.q.v.r.xxvij.q.ij.c. sunt qui.cum duobus ca.sequen.r cōuenit.ff.de rap. ca.penul. Abbas siculus.

divisio

Preterea. ¶ Cōis diuisio. Secunda pars ibi.dicimus. Ab.si.
e ¶ Preterea.supple quesiuisti.
f ¶ Transierit. Cum nō possit esse in se culo sine suspitione turpitudinis.xxvij.q ij.scripsit.r.c.sunt qui dicunt.
g ¶ Promiserit. Manēdo i domo ppria si est senex ff.e.cum sit.r.c.ad apostolicam.
¶ Glo.seq.alleg.tria iura pro concor.et duo pro con trarijs r soluit distinguēdo.ponit opi. Iterum signat aliud contrarium r soluit.

¶ Glo.seq.signat contrarium r remittit.
i ¶ Mōasteriū.xxvij.q.ij.despōsatā.ff.eo.ex publi= co.Ar.ff.j.de spon.cōmissum.ibi soluitur.Ber.
k ¶ Sancti quidā. Sicut beat' machari' r Alexi' xxvij.q.ij.ecce.
¶ Glo.seq.ponit opi.quā reprobat.Jo.
l ¶ Remanere. Et cū alia ptrahere.ff.eo.ex publico. Et dicūt quidā q nihilomin' remanet viculū prioris mrimonij: s3 prorsus inefficax pter ingressum. r sic habebit duas vxores: sed nō obest tale viculū.ar.de cōse.di.iiij.c.ij.sed cōtra eos facit.xxxj.q.j.quō virgi= nib'.r.ff.de diuor.gaudem'.vñ primi mrimonij vin= culū soluit p ingressum religionis.et in auē.de sanc. epis.ff.si vero ptante adhuc matrimonio.col.ix.

diuisio Quidam. Communis diuisio. scda ps ibi: consultationi. Ab. si.

Glo. seq. signat contrarium & remittit.

a Uotū non tenuit. Plene: tenuit tñ quo ad ea q̄ erāt in ei⁹ ptāte. scʒ nō exigere debitū carnis qđ i ipsius fuit potestate. sic. ī. e. placet vñ ɔpellit̄ ɔtine re sed nō ɔpellit̄ ad monasteriuʒ redire vt. ī. e. placet. Arg. ɔ. ī. e. ex parte. ɾ. c. consuluit. vbi cōpellit̄ ad monasteriuʒ redire: sʒ ibi soluitur.

b Non tenetur. i. non debet ab ecclia cōpelli ipse tñ peccat si non pficit qđ vouit ex q̄ impedimentuʒ cessauit ar. xxvij. q. ij. nos nouimus. b.

Glo. se. obijcit et soluit. scdo q̄rit. ponit opi. tñ. ponit ɔtrā quaʒ approbat. ɾ alternatiue reuertit̄ ad primam tertio qrit soluit distinguēdo: solu. opponit ɾ respōdet.

c Nō exigere. Sic. ī. e. placeʒ Sʒ hec ratio nō videt̄ bona: sic eñ btā maria cō

Idē pisano archiepiscopo.

Qui inuita vxore pfessione fecit/ et ei postea restituit̄ nō cōpellit̄ mortua vxore ad monasteriū redire: matrimoniū tñ ɔtrahere nō dʒ. C. iij.

Quidā itrauit monasteriū iuita vxore: q̄ ipsuʒ repetēte coact⁹ est ad eā redire. ea mortua q̄ris an ipse cogatur reuerti ad monasteriū an aliā possit ducē in vxoreʒ. Cō. t. t. r. q votū[a] nō tenuit vñ rōne voti ad monasteriuʒ nō tenet̄[b] redire: vlteri⁹ vero nō poterit vxorē accipe. promisit eñ se nō exigē[c] debituʒ qđ in ei⁹ ptāte erat: et iō q̄ ad votū tenuit. nō reddere autē nō erat i ei⁹ sʒ mulieris ptāte vñ apls. Uir nō hʒ ptāteʒ sui corporis: sʒ mulier. Idē exonien. epo. Uxorat⁹ religionem intrare nō pōt/ nisi etiaʒ vxor ingrediat̄: vel nisi suspecta nō sit/ ɾ ɔtinētiā pmittat h. d. Et est vnū. c. de pricipali oribus ti. Capitu. iiij.

Cum sis predit⁹ sciētia līaꝝ/ ignorare non debes[*] scrōꝝ prm ɔstitutiōi⁹ eē cōtrariū: vt vir vxore sua aut vxor viro ei⁹ nō assumēte religiōis hitū debeat ad religionē trāsire ɾ. ī. Iñ ē q auc̄te apo. phibem⁹: ne in epatu tuo vir vxorē (nisi vterq ad religionē migrauerit) trāsire permittas. Uerꝝ si ita vxor senex est ɾ steril[e] q sine suspitione[f] possit esse in sclo dissimulare[g] poteris vt ea in sclo remanēte ɾ castitatē promittente ad religionē transeat vir eius dem. Idē strigon. ɾ colon. archiepis. Cōiugatus nō est ordinādus ad sacros ordines nisi vxor cōtinentiā promittat. Capitulū. v.

Coniugatus: et infra. Nullus coniugatorum est ad sacros[h] ordines promouendus. Nisi ab vxore cōtinētiam[i] profitente fuerit abso-

Cum sis p. Cōis diuisio. scda pars ibi: inde est: vbi ex gñe pmisso in fert specie. Ab.

d Cōstituti oni. xxvij. qō. ij. sūt q̄ dicūt. ɾ ca. agathosa: quia agatho. ɾ. c. scripsit nobis. i. istis ɔstitutionib⁹ dicit̄ qz cum vir et vxor postq̄ copulatiōe ɔiugāl vna caro effecti sunt non pōt alter ad religionē trāsire altero in sclo remanēte.

e Sterilis. Ratione etatis: ɾ nō nature quoniaʒ multe sunt steriles: ɾ iuuenes que ɔtinere non pñt nec volunt.

f Sine suspitione. Sic. ī. co. vxoratus. et ca. ad apostolicam.

g Dissimulare. Dissimulatione approbationis: qz ɾ talis trāsit⁹ bñ approbat̄ si consentit mulier. ī. c. vxoratus. ɾ. c. ad apostolicam.

[*] Infero q in iurispe rito si ē pbabil̄ ignorā tia. fa. l. ij. ff. d ori. iu.

quo ad alia tñ q̄ vir dʒ vxori: ɾ ecōuerso: nō vr q viro inuito possit trāsire postq̄ illa eduxit eū de monasterio: ɾ ei est recōciliat⁹: qz non solū tenent̄ cōiugati ad debitū carnale reddendū: sed ad mutuū auxiliū ɾ obsequiū: qz in quibusdā matrimoniū est legis obsequium. xxvij. q. j. nuptiarum. B.

Maria q̄ vouerat castitateʒ an licite potuit cōtrahere.

trahere nō debuit: cū pposuit se nō exigere. xxvij. q. ij. beata maria: ɾ tñ legitime ɔtrit vt ibi dī. Rñ. imo bona est hec rō qz post tale votū ɔhere nō debuit propt̄ pnitatē quā habet exigendi debitū ɾ qđ dicit̄ de btā maria: hoc fecit ex reuelatione diuina. Sed pone q ɔhat qđ erit? Tan. dixit q tenet mrimoniū: qz votuʒ nō fuit solēne. ar. ī. q̄ cleri. vel vo. rursus. Alij dicūt q nō tenet mrimoniū: ɾ debēt separi. ī. e. ex pte. ɾ. c. cōsuluit. ɾ hoc veri⁹ vr. qz q̄tū ad ɔtinentiā seruādā satis solēnizauit ipm votū p suā pfessionē. Uel si vis dicere q mrimoniū teneat ipe tñ debitū ab vxore exigere non debet q̄uis reddere dʒ exact⁹: qz faceret ɔ cōscientiā. ar. ɔ. d resti. spo. lras. ɾ. ī. de sen. ex. inqsitioni. Itē q̄rit̄ vtrū mulier possit intrare monasteriū i casu isto inuito viro: hic pōt distigui an sit recōsiliat⁹ ei: ɾ eductus de monasterio: ɾ tūc nō pōt eo inuito intrare. ar. xxxiij. q. v. q dro pari. si vo nō est recōciliat⁹ pōt trāsire ad religionē eo inuito. xxvij. q. ij. agathosa. ɾ. xxxiij. q. v. q̄ vxorē. Sed vr q nō obstante eo q est recōciliatus. ɾ q ipa possit intrare religionē eo inuito: qz ipse iā nō pōt ab ea exigere debitū ɾ sicut ille ea inuita renunciauit exactiōi debiti coniugalis: ita ɾ ipa eo inuito pōt renunciare seruituti quā habet in ipm. Hoc verū est q̄tū ad hmōi seruitutem: quia ipe debet ad monasterium redire vbi fecit professionē. ī. eo. placet

f. co. vi.

diuisio

Coniugat⁹. Diuidit̄. qz primo ponit̄ dictū. secundo exceptio ibi: nisi. Ab. si.

Glo. se. reci. R. q. arg. p. soluit contrariū. Jo.

h Ad sacros. Ex eo q phibet q ɔiugat⁹ nō pmoueat̄ ad sacros ordines dat̄ intelligi q possit ad minores: qz qđ de vno negat̄ de alio ɔsequēs intellect⁹ prʒ. xxv. dist. qualis. sed nō est verꝝ: qz cōiugati pmoueri non debent. ɔ. de cleri. cōiug. diuersis fallacijs. immo si clerici sunt in minoribus ordinib⁹ beneficijs debēt priuari. eo. ti. ca. j.

Glo. se. q̄rit ponit op. ala. ponit cōtrariā ɾ reuertit̄ ad primam.

i Continentiā profitente. Sed nunquid sufficit hoc vr q sic. xxxij. di. seriatum. ɾ. lxxvij. di. c. ps benedictionē. q̄ potius cōtradicit. sʒ ibi exponit̄ religionem. i. castitatē. sic. ɔ. de cle. ɔiug. sane. qđ cōcedebat Ala. si vir remaneat in seculo. Alij dicunt q ordinari non debet: nisi ad religionē conuertat̄ vterq. Qđ dicit̄ h intellige in eo casu in quo esset senex et sterilis: ita q nulla est suspicio de vxoris incontinentia: ɾ sic intelligitur illa sane. d cle. coniuga. nam qui pmouet̄ ad sacros ordines eo ipso intelligitur continentiam profiteri: ɾ si iuuenis esset vxor: psumptio esset ɔtra vtrūq

S

ar. ṡ. ca. pri. in fi. vñ non dʒ pmoueri talis nisi ambo trāsierint ad religionē: secus si sit senex ⁊ sine suspitiōe Uel dicas vt dixit Ala. ꝙ aliud est in eo qui promouetur ad sacros ordines remanēdo in seculo: q: ibi sufficit ꝙ cōi ɔsensu ɔtinentiā pmittāt vt dicūt iura pri- mo inducta q: etiā cōi cōsensu sine susceptione ordinū pfitētur ɔtinētiaʒ profiteri remanendo in seculo. xxvii. q. v. qđ deo pari. tale ud est in his qui cōuertunt. q: locum ibi hʒ qđ dicit. ṡ. ca. pri. ⁊ ḯ. eo. ad apl'icam.

S Ane. Communis di- visio. scđa pars ibi: fraternitati Ab. sic.

divisio

C Glo. s. fel. p. q.

a C Uxoratuʒ Si ō fraude nō sit suspect⁹ rōne vxoris ⁊ filiorū: a prelatura ⁊ ab administratiōe nō repellit' i quo casu itelligitur hoc. xxxi. dist. ol no. sec⁹ si suspectus. q: sepe per tales substantia ecclīastica deperire solet. xxviii. dist. de syracusane. ⁊ ṡ. de cle. cōiug. diuersis fallaciis. lxi. dist. ca- ɔtinentis.

lut⁹. Idē eidē. C Uxorat⁹ i episcopum promoueri nō potest, nisi vxor religionem profiteatur. Capitu. vi.

S Ane si ɔiugati ɔsenserit ordinari: vxoris volūtas pri⁹ est reqrēda: ⁊ infra. C Fra. v. auctē ap. prohibemus ne vxoratū[a] psumatis in epm ordiare nisi vxor pri⁹ ɔfessa ɔtinētiā, sacrū sibi velamē[b] iponat: ⁊ religiosam vestē vel vitā assumat. Idē bilrieñ. epō. C Sponsa de pñti nō cognita q dicit se velle religionē ingredi: cōpellit' ifra certū tps pfiteri: vel adherere marito. C. vii.

E X publico instrumēto nobis innotuit: ꝙ cuʒ vero fiepo cām mrīmonii que inter A. virū ⁊ M. mulierem vertebat' suscepisse terminandā iudiciali snīa mrīmoniū approbauit: ⁊ eideʒ mulieri pcepit vt ad virū rediēs exhiberet eidē ɔiugalē affectū. qđ cum renueret: fuit vīculo excōicationis astricta. ⁊ C Ceterū q: lʒ a prefato viro despōsata fuit adhuc tñ (sicut asserit) ab ipo est icognita: mandam⁹ quatenus si pdict⁹ vir ipaʒ carnaliter nō cognouerit: ⁊ eadē ad religionē[c] transire voluerit: recepta ab ea sufficiēti[d] cautione ꝙ vel ad religionē trāsire vel ad virū suū redire ifra duorū[e] mēsium spacium debeat: ipam a snīa q̄ tenet' absoluas: ita ꝙ si ad religionē trāsierit vterq3 restituat[f] alteri quod ab eo noscitur recepisse ⁊ infra. C Sane qđ dñs i euāgelio dicit. Nō licere viro nisi ob cām fornicationis vxorē suā dimittē: itelligēdū est fm iterptationē sacri eloquii de his q̄r mrīmonio carnali copula est ɔsummatū[g] sine q̄ cōfirmari nō pōt. Idē priori ⁊ fratrib⁹ sancti ioannis. C Sūma vt supra eo. ca. Cōsis. Capitu. viii.

U Xorat⁹ sine licētia vxoris inter vos nullaten⁹ recipiat'[h]

C Glo. sequēs querit ⁊ soluit.

b C Sacrū velamē. Sʒ qđ si esset vetula nunqd sufficit si ɔtinētiā pfiteat'. ṡ. eo. vxorat⁹. ⁊ ḯ. e. ad apl'icam Rñ. non sufficit nisi cōuertat' ⁊ est spāle in vxore epi: alias ɔdiceret. c. pcedēti. quidā dicūt ꝙ nō sufficit ⁊ ē speciale in epo. credo ꝙ sufficeret: ⁊ hoc intelligit' ō iuuene. arg. ex fi. huius capituli.

E X publico. C Prima ps narrat factū: scđa ibi: ceterū. mulieri petenti dat iudicē: tertia soluit obstaculum ibi: sane. Ab. sic.

C Glo. seq. querit ⁊ soluit.

c C Religionē. Quid si vellet remanere i domo ppa et seruare religionē? nō est audiēda. ḯ. e. ex pte. ii. in fi. q: ad bonū ⁊ ad malū se posset hře: ⁊ iō qđ certi⁹ est tenendū est vt. ḯ. de spō. iuuenis. ⁊ de pe. di. vii. ſ. j. B.

d C Sufficienti. Noie sufficientis cautiōis intelligunt' pignora: vel fideiussores. ff. man. si mandato. ſ. vlt. satis putarem in casu isto dari cautionem ad arbitriū iudicis. xxiii. di. ſ. ꝙ.

C Glo. sc. successiue de duobus querit ⁊ soluit.

e C Infra duorū. Nunqd istud tempus est ordinariū ⁊ regulare vt semp tm̄ tps indulgeat' ⁊ nō minus licet dicatur de duobus mensibus? credo ꝙ istud cōmitteret' arbitrio iudicis. vtrū plus vel minus tēpus indulgeat ad pfitendū dicenti se velle etiā intrare religionē. ⁊ currit a tpe illo quo iudex statuit terminuʒ Sed pone ꝙ elapsuʒ est tps statutū nunqd adhuc potest intrare religionē? Dic ꝙ sic. semp an carnalem copulā: index tñ debet prefigere terminū perēptorium ifra que pfiteat' vel cōuertat' ad virū aliodn illū excōicet: nec dabit ei tps probationis cpūs nisi maritus cōsentiat. de hoc dic. vt ṡ. ti. pri. statuimus.

f C Restituat Qđ obtinet vbicūq3 mrīmoniuʒ dissoluitur ex iusta causa. ḯ. ō do. post diuor. resti. ca. j. ⁊ ḯ. de ɔiug. ser. proposuit. C de spon. l. vlt. C. de epis. ⁊ de. deo nobis.

ſ Infero ꝙ nō coit⁹ sʒ ɔsens⁹ fac' mrīmoniū. cōcor. l. nuptias. ff. ō re. iur.

g C Cōsummatū. Sed ɔtra vr: quia mrīmoniū mandato dei pficitur. xxvi. dis. deinde opponit' Sol. ē ɔsūmatio q̄si quo ad mrīmonii essentiam que fuit facta i paradiso ab ipo dño per ɔiūctionē alorum q̄ designat conformitateʒ fidelis aie ad xpm: vt ibi. Et est quedā cōsummatio quo ad sacramentū xpi ad ecclīam p incarnationē verbi dei in vtero virginali qđ designat' p illud matrimoniū qđ est carnali copula consummatū: vt hic. ⁊ ṡ. de biga. debitū. xxvii. q. ii. in oīm. vel salteʒ quo ad hoc ꝙ impedire possit propositum religionis. Lau. Notauit hic Ala. ꝙ matrimoniū nō ɔsummatū sortit' naturā ex ɔstitutione ecclīe ideo circa illud latissime ptʒ pape ptās. Uincē. dixit ꝙ papa p dispensationē posset dissoluere tale mrīmoniū: posset etiā statuere ꝙ p scđm mrīmoniū rumperet' primū: secus de cōsummato qđ ab ipo dño naturā suā sortit': ⁊ ideo sola interpretatio circa illud pertinet ad papā nō dispēsatio vel cōtraria constitutio. Contra tamen. ar. ḯ. de spon. duorum. ca. vlt. Ber.

mrīmoniū ɔsūmatio ē duplex.

Matrimoniū nondū ɔsūmatū an p papam dissolui possit.

U Xoratus. C Diuidit' principalit' in duas ptes. Primo phibet per hospitalarios scti Joannis vxoratū recipi sine vxoris licentia: scđo prohibet per ipos recipi mulieres. scđa ibi: nullus. Pria pars subdiuidit' secundū ꝙ distinguit qualitatem vxoris licētiam dantis. Ab. sic.

divisio

C Glo. seq. querit ⁊ soluit.

h C Nullatenus recipiat'. Sed pone ꝙ de licētia vxoris recipiat' ⁊ professionē faciat solenniter ⁊ habitum recipiat: sed vxor non promittit cōtinentiam. nec pro

marit⁹ igress⁹ religio-

q̄ itegre opiniōis existat. ita ꝙ nulla marito suspitio hēatur eā ad secunda vota velle migrare: vl' ꝙ mui[a] ꝯtinēter debeat viuere. q̄ si talis extiterit marito ei⁹ in consortio vr̄o recepto ip̄a publice i cōspectu eccl'ie ꝯtinētiā ꝑfessa in domo ꝓpria cū filijs[b] suis et familia poterit ꝑmanere. ¶ Si aūt talis fuerit q̄ suspitiōe nō careat: voto ꝯtinētie celebrato a sc'lariū hoim̄ se ꝯuersatiōe remoueat: ꝛ in loco religioso vbi deo famulat ꝑpetuo ꝯmoret. ¶ Null⁹ vr̄m mulierē aliquā tōsurare[c] vel ad hitādū[d] secū ꝑsumat assumere. Urban⁹. iij. priori sancte cruc̄.

¶ Cōiugat⁹ faciēs ꝓfessionē vxore cōsentiēte lʒ nunq̄ intrauit monasteriū si mortua ꝯiuge cum alia ꝯtrahat nō valʒ matrimoniū. ꝛ monasteriū itrare ꝯpellit. ca. ix.

Ex parte abbatis scti petri ad audiētiā nostrā ꝑuenit ꝙ cū. D. i infirmitate posit⁹ cōsentiēte[e] vxore votū vouēs castitatis mōachalē hitū suscepisset. postmodū liberat⁹ vxorē retinuit. et aliā ea defūcta sibi temere copulauit. ¶ Qr̄ v̄o lʒ ꝑdict⁹. D. vxore sua remanēte in seculo de iure ad religionē nequerit[f] ꝓficisci. ea tñ sublata de medio votum sine salutꝭ sue ꝑiculo nō potuit violare: mādam⁹ q̄ten⁹ si vez est qđ asserit ꝑdictū. D. ꝑ excōicationē cōpellas: vt muliere dimissa ad suū monasteriū reuertat sub regulari habitu decetero dño famulatur⁹. Clemēs. iij.

¶ Professus religionē vxore sciēte ꝛ dissimulāte ea mortua ad sclm̄ redire nō pōt. h. d. ꝺm intellectū veriorē ꝛ singularē i materia. Caplm̄. x.

nem de licētia vxoris ꝯtinentiā non ꝓmittētis an possit reuocari.

misit transire ad religionē siue sit senex siue iuuenis nunq̄d tenet monachatus cū nō sit seruata forma huius ca. ꝗ. eo. cum sis. ꝛ. i. e. ad apostolicā: ego credo ꝙ monachus sit ꝛ votū solēnizauit oino quo ad se: ita ꝙ nō possit exire monasteriū: nec vxor pōt eū repetere in re seruitutis: qr̄ renunciauit illi seruituti dando ei licētiā. ep̄s tamē ꝑ officiū suū potest virum de mōasterio reuocare et reddere vxori ne illa incidat i fornicationē: cum hoc ad ipsum ꝑtineat si suspecta ē. xxiij. di. diaconi. ꝛ ita intelligūtur iura de hac materia loquētia: sed ea mortua compellit redire ad monasterium. ꝛ sic itelligit. ꝗ. e. c. j. et. i. eo. ex ꝑte cōsuluit. ꝛ. ꝗ. qđ me. cā. c. j. ꝛ licet dicat hic. et. ꝗ. e. cum sis. ꝛ. i. e. ad aplicaʒ. ꝙ alter coniugū nō recipiatur nisi alter transeat ad religionē: vel ꝓmittat continentiā: veruʒ est hoc ꝙ nō debet recipi. nec ille etiaʒ dʒ transire: tñ si recipiat ꝑdicto modo tenet monachat⁹ vt dictū est: qr̄ multa fieri non debēt facta tamen manent. de hoc no. i. e. c. pxi. nec dr̄ in aliqua istaꝝ decre. ꝙ monachatus non teneat: sed ꝙ ita fieri debeat. B.

a ¶ Mīn⁹ ꝯtinēter. Sic. ꝗ. e. cū sis. ꝛ. i. e. ad aplicā.

b ¶ Cū filijs suis ꝛ familia. Si. xx. q. j. vidua. xxvij. q. j. mulieres. Arg. cōtra. ea. causa. q. ij. scripsit.

c ¶ Tonsurare. xxx. dist. si qua mulier.

d ¶ Ad habitandum. Quia huiusmodi duplicitas reprobatur. xviij. q. ij. diffinimus. ꝛ. xxxij. distin. interdixit. xij. q. ij. cognouimus. B.

Sūmarium.

Ex parte. ¶ Professus religionem de ꝯsensu vxoris in seculo remanentis lʒ vxori fuerit restitut⁹ ea mortua ad monasteriū redire cōpellitur. ita cōiter summat. text⁹ tñ iste nichil dicit de restitutione.

diuisio

Pria pars ponit querelā. scđa dat iudicē ibi: qr̄ v̄o. Ab. si.

¶ Glo. seq. querit. ponit opi. Lau. ꝛ remittit.

e ¶ Cōsentiente vxore. Sed esto ꝙ sit iuuenis: nūquid vouet dando licentiā: nā non potest in seculo remanere. ꝗ. e. cum sis. Lau. dicit ꝙ si scit ita vel ei dicatur intelligit vouere al's non. ꝛ dic consentiente ꝛ promittente intrare religionē. xxvij. q. ij. agathosa. arg. Uel dic vt in no. seq. dicitur. Ala.

¶ Glosa seq. argu. alle. duo iura. in ꝯtrariū alle. alia duo ponit tres opi. et tertiam impugnat ponēs dictū Hug. ꝛ soluens decre. j. ꝗ. eo.

f ¶ Nequerit ꝓficisci. Colligit h̄ arg. ꝙ vxoris licētia nō sufficit ad hoc vt ad monasteriū possit transire vir ei⁹. si. ꝗ. e. ti. c. j. ꝛ. xxxiij. q. v. notificasti. Sʒ ꝯᵽ. xxvij. q. ij. agathosa. ꝛ. xxxiij. q. v. q̄ vxorem. Quidā dicūt ꝙ licētia vxoris non sufficit nisi ꝛ ip̄a ꝯuertat. ꝛ. c. q̄ vxorē. loquit de ꝯsilio. ꝛ. c. agathosa. exponit ita ꝙ huic dicto ꝯcordat. Alij dicunt ꝙ sufficit licentia vxoris. et dādo ei licentiā intelligit solēnizare votū. argu. xxxij. di. seriati. xxviij. di. diaconi. ꝛ ca. si qua vidua. ꝛ hoc. c. ꝛ similia loquūt de licentia extorta Tan. ꝛ quidam alij dicūt ꝙ hoc itelligi dʒ scđm distictionē illi⁹ ca. ꝗ. e. cū sis. et. i. eo. ad aplicā. Sʒ hec distictio nō videt hic hr̄e locū: qr̄ si fuit iuuenis si sufficiebat dare licētiā: nisi ip̄a conuerteret vt ibi dr̄: vnde nō tenuit votum nec debʒ compelli redire ad monasteriū. vt. ꝗ. e. quidā. si erat senex: bene potuit trāsire ꝺ licētia vxoris vt ea iura dicūt: vt hic dicit ꝙ de iure trāsire nō debuit. Hug. dicebat ꝙ illa decre. q̄dā intrauit: nō tenebat. qr̄ bñ debebat ille ꝯpelli ad monasteriū redire. qr̄ votū tenuit. et hoc idē pōt dici ꝺm eū de illa. i. e. placet. ꝓpe fi. vbi nō cogit redire ad monasteriū: ꝛ sic stabit huic. ꝛ. i. eo. c. px. hoc satis videt. Sʒ dicat ꝙ in decre. illa quidā intrauit. tenet ꝛ ille nō cōpellit redire ad monasteriū: qr̄ votū non fuit solēne: qr̄ inuita vxore hoc fecit: nec fecit ibi ꝓfessionem: hic vero ꝯsentiēte vxore ꝛ ꝓfessionē fecit. i. c. pxi. ꝛ sic omni modo quo potuit votū solēnizauit. vnde q̄uis non debuerit vir trāsire vxore in seculo remanente: tñ tenuit votū ꝛ monachus fuit: qr̄ multa fieri nō debēt facta tamē manēt. ꝗ. ti. pxi. ad aplicam: vnde ꝯpellitur redire ad monasteriū vxore mortua. Sed ꝯdicere videt. ꝗ. c. j. vbi mulier dedit licentiā viro ꝛ tñ de monasterio reuocat ꝛ restituit vxori: nisi vxor castitatē ꝓmiserit aut ad religionē trāsierit. Sed non dr̄ ꝙ monachatus non tenuerit: vñ mortua vxore cōpelli debuit ad monasteriū redire: ꝛ ita ꝯcordat cū ista: ꝛ hoc probat. ꝗ. qđ me. cā. c. j. Hug. dicit ꝙ decre. illa nō tenet: qr̄ consentit marito ꝛ debebat cōpelli ad castitatē vel monasteriū intrare si iuuenis esset: ꝛ preterea non dr̄ ibi ꝙ mulier posset reuocare maritū: sʒ ep̄s ex officio suo. tñ ꝯpellit redire ꝓpterea que dixi. i. e. placet. ibi similiter nō fuit solēne votū. qr̄ nō habuit licentiā viri. vnde nec illa ꝯpellitur redire ad monasteriū: vel promisit vitam mutare. xxvij. q. ij. agathosa. Ber.

Maritus an possit de licētia vxoris intrare monasteriū.

Sũma rium. Consuluit. Legit᷑ varijs modis. ꝛ ſm ꝓmũ intellectũ.h.d. Si ꝯiuges pfitent᷑ religionẽ altero mortuo alter ad ſclm̃ redire nõ põt ꝛ iſte intellect⁹ elicitur ex tex. intelligẽdo ꝙ vxor etiã intrauit religionẽ. Legit᷑ ꝛ ſcdo ꝙ ſol⁹ marit⁹ intrauit: ꝛ hoc intẽdit. Pro feſſus religionẽ de cõſenſu vxoris in ſclo remanẽti ea mortua ad ſeculũ redire nõ põt. ſic cõiter ſummãt doc. ſꝫ iſte tex. nõ patit᷑ aliquẽ iſtorũ intellectuũ. Cõis

diuiſio diuiſio. ſcđa. ibi cõſultatiõi. Ab.

a ℂ Trãſiens De cõſenſu vxoris q̃ ſenex erat: vel ꝓmiſit vitaꝫ mutare. xxvij. q. ij. agathoſa. vel ipſe poſt morteꝫ vxoris ratũ habuit qđ prius fecit. ſ. ℥. qđ met⁹ cã perlatũ. B.

b ℂ Tranſierat. Ipſe marit⁹ ꝛ ita idẽ eſt i canonico regulari qđ in monacho: cũ parua ſit differẽtia iter eos. xx. q. iij. preſens clericus. ℑ. đ ſta. mona. ꝙ dei timorem.

ℂ Gloſa ſeq. ſoluit contrarium

c ℂ Dirimendũ. Ergo votuꝫ eius fuit ſolẽne ex q̃ ſeparat matrimoniuꝫ. ℑ. qui cle. vl̓ vo. rurſus qđ verꝫ puto: qꝛ de licẽtia vxoris intrauit. ꝛ ita tenuit ingreſſus. alr̃ eſſet ℨ. ℑ. eo. placet. in fi. B.

diuiſio Cariſſim⁹. ℂ Cõmunis diuiſio. ſcđa pars ibi: fraternitati. Abbas ſiculus.

ℂ Glo. ſeq. ar. ꝛ remittit. iterum ar. ꝛ approbat.

d ℂ Prebuiſſe ꝯſenſum. Ar. ꝙ ſufficit alteri⁹ ꝯſẽſus ad hoc vt alter poſſit intrare religionem. de hoc dicvt dictũ ẽ. ℥. e. c. j. ꝛ ex eo ꝙ dicit ad tẽp⁹ vᷣ ſi ſimplr̃ inlaꝫ dediſſet ꝙ ſufficeret. ꝛ ex eo ꝙ dicit marie ſi vir et⁹ ꝯtinẽtiã vouiſſet qđ verꝫ eſt: qꝛ vir ꝛ vxor cõi ꝯſenſu pñt ꝯtinẽtiã vouere ꝑpetuo remanẽdo i domo ſua. xxxiij. q. v. ꝙ deo part. ꝛ ad tẽpus. xxxiij. q. iiij. apoſtolus. B.

diuiſio Placet. ℂ Cõis diuiſio. ſcđa ps ibi. ſup q̃. Ab.

Consuluit nos. G. ſacerdos vtrũ vir ad religionẽ trãſiens a et in ea per annũ et ampli⁹ morã faciẽs: vxore ſua poſtq̃ ad domum tranſierat b regularẽ de pñti vita ſublata: ſecularẽ habitũ reſumere valeat: ꝛ aliã ducere in vxorẽ: vel ſi ductam ei liceat retinere. ℂ Cõſul. hmõi ta. rñ. ꝙ predict⁹ vir nec habitũ põt abijcere quem aſſumpſit: nec aliquã ſibi mr̃imõio copulare. Qđ ſi contraxerit mr̃imoniũ ipm̃ decernim⁹ dirimẽdũ c. ℂ Celeſti. iij. ℂ Continens q̃ cõtinentiã vouit tenet᷑ reddere debitũ cõiugi: lꝫ ad tẽpus voto cõſenſerit. C. xj.

Carissimus: et infra. ℂ Fraternitati vr̃e mãdam⁹ quaten⁹ ſi inueneritis vxorem regis ſueuie graui infirmitate depreſſaꝫ ꝯtinẽtiã vouiſſe: ꝛ virũ et⁹ ad tempus prebuiſſe cõſenſum d: marie e ſi nõ idẽ vir cõtinentiã vouit ꝑpetuã: eãdẽ viro cohabitare faciatis: ꝛ vtrũq̃ inuicem maritali affectione tractare. Idẽ. ℂ Si alt᷑ cõiugũ altero ignorãte religiones ꝓfitet᷑ et pp̃ hoc de mõaſterio educit᷑ illo mortuo ad mõaſteriũ redire nõ cogit᷑. Ca. xij.

Placet nobis: et infra. Sollicitudo tua nos ꝯſuluit vtrũ mulier q̃ credens mortuũ maritũ habitũ religiõis aſſumpſit: ꝛ eo reuerſo đ monaſterio educta fuit: poſt obitũ viri ſit ad regularẽ obſeruãtiam cõpellẽda. ℂ Sup q̃ rñdem⁹ ꝙ lꝫ votũ ei⁹ vſq̃q̃ non tenuerit f eatenus tñ fuit obligatoriũ q̃ten⁹ ſe poterat obligare. ꝓmiſit em̃ intrãdo monaſteriũ ſe non exacturã carnis debitũ qđ erat in ptãte ipſi⁹ g. redire ṽo ad ſeculũ in ei⁹ ptãte h nõ erat: ſed i ptãte mariti. et lõ q̃tũ ad ipſam tenuit i votũ qđ poſt viri obitũ tenẽ nõ deſijt cũ ad eũ caſum a q̃ poterat k efficax hr̃e pricipiũ ꝓueniſſe noſcat᷑. Cõſulti⁹ itaq̃ dicim⁹: ꝛ ei ꝯgruẽti⁹ ad ſalutẽ: vt ad monaſteriũ redeat: vbi bõa ducta intẽtione ꝓfeſſionẽ fecit: et habitũ religiõis accepit. Siue ro ad hoc induci non poterit ipaꝫ inuitã credim⁹ nõ cogẽ dã l. Inno. iij. piſano archiẽpo. ℂ Sũma vt ſupra eo. ti.

Cum ſis. Capłm. xiij. Ad aplicã ſedẽ: et ifra. Cũ autẽ vir ꝛ vxor vna caro ſint ꝑ copulã ꝯiugalem effecti: nec vna ps cõuerti poſſit ad dñm ꝛ altera in ſclo remanere: ꝑfecto nõ eſt alter ꝯiugũ recipiẽd⁹ ad obſuãtiã regularem. ℂ Niſi reliqu⁹ ꝑpetuã cõtinentiã repromittat: ſꝫ ꝛ vitã dꝫ mutare: niſi forte

f ℂ Uſquequaq̃ nõ tenuerit. Qꝛ remanſit obligata viro ad debitum reddendum. xxxiij. q. v. ſi dicat.

g ℂ In poteſtate ipſi⁹. Sic. ℥. e. quidã intrauit. B.

ℂ Gloſa ſeq. querit ꝛ ſoluit.

h ℂ In eius ptãte nõ erat. Et ſic an̄te ꝓpria exire nõ poſſet. Quid ſi exiuiſſet de facto nũquid eſſet cõpellenda redire? videt᷑ ꝙ non per id qđ dicit᷑ i ſi. et. xxvij. q. ij. ſi vir. ſed contra ℥. eo. quidaꝫ. in ſi. Ber.

ℂ Gloſa ſeq. ar. duas. ll. ꝛ vnum canonẽ ꝛ ſoluit.

i ℂ Tenuit. ar gu. ꝙ ſnĩa ꝓ pte tenet: et ꝓ parte nõ tenet. ff. đ re iudi. de vno q̃s. ff. de mino. etiaꝫ ℌ. j. Ar. ꝯtra. C. đ repu. l. vna. ff. fami. her. l. j. h⁹ iudicio. de cõſe. diſt. ij. ꝯperim⁹. Dic ꝙ ſi ſnĩa cõtinet plures articulos ſiue pl̃a capl̃a. i. diuerſa põt ꝓ parte valere ꝛ ꝓ pte non valere. et ſic põt ꝓ pte cõfirmari ꝛ ꝓ pte infirmari. exẽpla patẽt. ℥. đ reſta. raynutij⁹. ꝛ. c. raynaldus. et. l. ꝑdicta etiam alias aut tota ꝯfirmatur aut tota caſſat᷑. de ꝯſe. diſtin. ij. comperimus.

Snĩa an poſſit ꝓ pte tenere ꝛ ꝓ pte nõ.

k ℂ A quo poterat. Sic econtra ſoluit᷑ iudicium qđ firmuꝫ erat ſi ad eũ ſtatuꝫ deuenit: a q̃ incipere non potuit. ff. de iu. ſi a me. ꝛ. l. ſi alt᷑. ſecus in mr̃imonio. xxxiij. q. vij. illi q̃ fani. ꝛ. c. neq̃ furioſus. ℑ. de eo q̃ cog. cõſang. vxo. ſue. diſcretionem.

ℂ Glo. ſeq. querit ꝛ remittit.

l ℂ Non cogendã. Sꝫ nũq̃d tenet mr̃imoniũ ſi mulier iſta ℨhereret? dic vt dictũ eſt. ℥. eo. q̃dã intrauit. hic nõ fuit votũ ſolẽne: qꝛ nec habuit licẽtiã viri: vñ nõ cõpellit᷑ redire ad monaſteriũ. ſic. ℥. e. q̃dã intrauit. Uel dic veri⁹ ꝙ nõ habuit viri ꝯſenſum in ſuo ingreſſu: ſꝫ de ꝓfeſſione emiſſa ꝯſtat ꝑ reſponſionem dñi pape.

Ad apoſtolicam ſedem. ℂ Iſtud. c. ẽ pars ca. ad apoſtolicam. ℥. ti. proxi. Primo ponitur dictum.

secundo exceptio ibi.nisi.Ab.sic.

a ¶ Ut sine suspitiõe. Sic.ĩ.e.cũ sis.z.c.vxorat⁹.B

diuisio

E x pte ¶ Cõis diuisio:scḋa ibi.nos autez. q̃ tria facit.primo ꝫ solutionẽ allegat:scḋo soluit ibi: nos tñ.tertio solutionẽ determinat ibi porro.Ab.sic.

consangui.quia circa.z ita nõ cõsideratᷓ q̃ fuerat causa impulsiua.arg.ĩ.de iureiu.queadmodũ.§.vi.Ar. ĵ.j.de vo.z vot.redempt.magne.i fi.nã in hmõi spũalibus etiã dolus aduersarij nõ vitiat ꝯtractũ.ĩ.ó his q̃ vi metusve cã fi.ca.cũ dilecti.z.ĵ.eo.dudũ.z ca. accedens: nec considerat causa vel mentio contrahentis.C.de condi.ob cau.da.l.si repetendi.et.ĩ. de regu. vidua. xxvij.di. qḋ interrogasti.Tan.

Dolus in spũalib⁹ contractuz non vitiat.

b ¶ Uiduitatis. Id est veluz qḋ datur viduis ar.xxvij.q.j.viduas quoq;.nec dicit hic ꝙ votũ emiserit vñ post ea distinguitur circa fi.nec dicit veluꝫ pfessionis. licꝫ eñ assumat habitũ sive veluꝫ religionis presumitur tñ ꝙ voverit:sed nõ est sufficiẽs psumptio nisi deuoueat se alicui religioni: vt dicitur i fine. Lauren.

c ¶ Internunciis Nota ꝙ matrimoniũ potest contrahi p nuncios inter absentes: vt hic videt xxxij.q.ij.honorantur.ff.ó spõ. sufficit.z.l.vl.ff. ó ritu.nup.mulierem.

d ¶ Arra. Licꝫ arra possit apponi i ꝯtractu matrimonij non tñ pena.C.de spõ. l.vlt.ff.ó vb.ob. ticia.ĵ.de sponſ. gẽmas mulier.et hec arra postꝗ̃ mulier intrauit monasteriũ põt repeti a viro/ et exigi.ĩ.e.ex publico.C.de epis.

sit ei⁹ etatis vt sine[a] suspitione icõtinẽtie valeat in sc̃lo remanere. I dẽ lugduñ. archiepõ. ¶ Per religiõis pfessione nõ p propositũ castitatis seruãde i sc̃lo dissoluunt spõsalia de presenti. Ca.xiiij.

Ex pte tua est ĩtimatũ: ꝙ cũ q̃dã mulier veluz viduitatꝭ[b] corã duob⁹ abbatib⁹ assumpsisset bñdictione solẽni cũ celebratiõe misse ac letania(sicut debuit)accedente:q̃dã nobilis ꝑponebat se pu⁹ mulierẽ ipam mediãtib⁹ internũcijs[c] p verba de pñti arra[d] etiã interposita desponsasse:z infra.¶ At illa se in illum consensisse cõfessa: dixit ꝙ audierat eũ eẽ lepra ꝑcussum: z ob hoc eius fuerit abominata complexus[e]: z infra. ¶ Nos ãt inq̃sitioni.t.t.r.ꝙ z si possit nõ incõsulte videri:ꝙ ex q̃ mrĩmoniũ int legitimas psonas p vba de pñti contrahit z illis viuẽtib⁹ i nullo casu possit dissolui: vt viuẽte reliquo alter ad scḋa vota transmigret:etiã si vn⁹ fideliũ int q̃s est ratũ ꝯiugiũ[f] fieret hereticꝰ:z nollet ꝑmanere cum alto sine ꝯtumelia creatoris nisi forte sec⁹ fieret ex reuelatione diuia q̃ supat oẽꝫ legẽ[g] sicut a q̃busdã scis[h] legit esse factũ. ¶ Nos tñ nolẽtes a pdecessorum nrõrum vestigijs declinare:qui rñdere cõsulti sñꝗ̃ mrĩmoniũ sit p carnalẽ copulã ꝯsũmatũ:licere alteri ꝯiugũ reliq̃ incõsulto ad religionẽ trãsire:ita ꝙ reliqu⁹ ex tũc legitie potit alteri copulari hoc ipm tibi ꝯsulim⁹ obseruandũ in articulo pnotato: q̃uis falsa sit cã[i] p quã ad susceptionẽ veli pdicta mulier ẽ iducta:cũ sine q̃libet tali cã idipm religiõis obtentu facẽ potuisset.¶ Porro licet pdicta mulier videat in veli susceptiõe[k] religiõis hitũ assũpsisse si tñ velit in domo ꝑpria remanere q̃si ꝑpositũ[l] castitatꝭ in sc̃lo suatura: nihilominus ꝯsummãdũ est mrĩmoniuꝫ iã ꝯtractũ:nisi se voto[m] astrixerit ad obsuantiã regularẽ:in quo casu compelli põt vt relicto sc̃lo religionis ꝑpositum exequat. I dẽ rudineñ.epõ. ¶ Marit⁹ fact⁹ monachus a coiuge adulterata reuocari nõ põt. c.xv

Constitutus i pñtia nra.IB. sua

k ¶ In veli susceptione. Sic.ĵ. q̃ cle.vel vouen. cõsuluit. xxxij. q.v.qḋ deo parti. solus habit⁹ non facit monachum:sꝫ pfessio ĩ.ti.pxi. porrectũ.nisi ferat p annũ.ĩ.de reg. ex pte tua.vl nisi sit habit⁹ pfessionis q̃ dat pfitentibus.ĩ.ti.p xi.statuum⁹.z.c. vidua.z.xx. q.i. quẽ pgenitores z est hic ar.ꝙ susceptio veli siue habitus non facit monachum.

Habit⁹ an faciat monachũ.

¶ Glo.se.reci.p q.an clericatus vel iura heremitica.zc.in fi.q̃rit z soluit.

l ¶ Propositũ castitatis. Bene dicit propositũ q̃ si vere castitatis votũ deuouerat alicui religioni sc̃i augustini vel benedicti in ꝑpria domo manendo bñ solennizaret votũ.xxvij.q.j.de viduis.z c.mulieres.xx.q.j.viduã.ĵ.qui cleri.vel vo.insinuãte Uel dic ꝙ talis religio non soluit sponsalia de pñti: sicut nec dissoluerent si vir fieret clericus.xxvij.q. ij. si vir. De vita heremitica dicunt quidã ꝙ soluit spõsalia de presenti.arg.xxvij.q.ij.§.ecce. Alij dicunt ꝙ nõ vnde si heremita contraheret matrimonium teneret quia potest habere proprium.†.xix.q. iij.§. econtra. Io.sꝫ quid si in veritate leprosus fuisset? Si sint spõsalia de futuro soluunt sponsalia propter lepram. vnde non tenentur cõtrahere.ĩ.de iureiu.quemadmodum.si essent sponsalia de presenti bene compelleret consummare matrimoniũ nisi vellet intrare religionem.sicut hic innuitur.

m ¶ Uoto. Id est professione.

Constitutus. ¶ Prima pars narrat factũ:scḋa dat iudicem ibi:ideoq;.Ab.

z cle.deo nobis.olim non poterat: vt ibi dicitur.

e ¶ Cõplexus.Querebat vtrũ veli susceptio impediret matrimoniũ inter eos.

f ¶ Ratũ ꝯiugiũ. Qr ꝯtumelia creatoris non soluit ius mrĩmonij int fideles licet alt labat in heresim qr mrĩmoniũ ratũ est inter eos. Sꝫ si duoꝝ ꝯiugũ infideliũ alter ꝯuertat ad fidẽ:tunc ꝯtumelia creatoris soluit ius mrĩmonij fm qḋ dicit.ĵ.de diuor.q̃nto.

g ¶ Omnẽ legẽ.xix.q.ij.due sunt.ĩ.de reg.licꝫ.ĵ.de diuor.gaudemus.

h ¶ Sãctis.ĩ.e.vex.xxvij.q.ij.ecce.§.itẽ beatus.

¶ Glo.seq.alle.ꝯcor.z demũ contraria iria.

i ¶ Falsa sit cã. Falsa eñ demõstratio. Uel cã legati non perimit.C.de fal.cau.adiec.legi.l.ij.ff.de ꝯdi. z demon.falsa demonstratio. nec mẽdaciũ obligantꝭ impedit obligationem.argu.ĵ.eo.veniens. ff. de pig. ac.l.j.z si rem alienam:nec vitiat dispẽsationem.ĵ.de

† Con. cot.gl.i l.cũ notissimi. C.ó pscr. xxx.an. no.no. irubri. C.q̃ma. accu. pos.

† Con. cot.no. p bal. z Albe.ó rosa.in aut.ingressi.z i autẽ. si q̃ mulier.C. de epis. z cleri.

a ¶ Ad gradū sacerdotij: qđ bñ fieri potuit: cū illa vxor sua publice fuit adulterata. vnde amisit ius qđ habebat i eū. j. đ diuor. significasti. tñ si fuiss; vidua. vel ab alio cognita pmoueri nō debuit. xxxiiij. di. cu-randū si cuius.
¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.

b ¶ Cogere. Sed videt ꝙ talis coactio et ob esse non dȝ: dñinus repetat virū qꝛ in facie ecclesie nupsit tolerante ecclia ꝙ diu saltē appareat: an fuerat matrimoniū inter illos. ar. j. de frigi. ꝛ malefici. fraternitatis. j. de diuor. gaudemus. i fi. Rñdeo non excusaƚ propter hoc: immo magis puniri debet: qꝛ taliƚ nupsit nulla sentētia sepationis p̄missa. vñ illa dȝ separi ab eo cui iūcta fuit ꝑ adulteriū: quia viuēte viro priori alteri nō pot̄ nubi copulari: sȝ ꝑdiderit ius qđ habebat in illū: qꝛ manent ꝯiuges etiā separati ꝑpꝑ adulteriū. xxxij. q. vij. ca. j. ꝛ ij. et sic obstat ei exceptio fornicatōis j. eo. ca. proxi. et xxvij. qō. ij. agathosa: alˀs si fornicata nō fuisset posset ipsum repetere. vt in ca. agathosa nisi de ꝯsensu illius ꝓmotˀ fuisset. vt ibi. xxxiij. q. v. qui vxorem.

nobis ꝯfessione mōstrauit ꝙ in acolitatˀ ordine cōstitutˀ quandam puellā. B. noīe i facie eccłie duxit vxorē. quā cū carnaliter cognouiss; orta discordia inter eū ꝛ amicos puelle: ipsa fuit cuidam alij. A. nomine copulata: ꝛ tu memoratum. M. vsq; ad gradum sacerdotijᵃ ordinasti. Cū autē eum sua ꝯsciētia remorderet habitū ordis cisterciēñ. assūpsit: ꝛ infra. ¶ Ideoq; mandamus q̄tenˀ si res ita se hȝ predictā mulierem vt a dicto A. recedat cui ꝑ adulteriū ē cōiuncta: nec p̄dictū monachū inq̄etet q̄minus regulare votū valeat adiplere ꝑ cen. ec. cogereᵇ non omittas. Idem pictauēñ. epo ꝛ abbati de boribard. pictauen. diocesis.

¶ Uxor nō pōt repetere maritū de cuius licētia religionē intrauit: si post ingressū non ꝯtinuit: licet ad consentiēdū seu ad dādā liciam dolo fuit inducta. Capłm. xvj.

Veniens ad p̄ntiā nostrā L. nobis itimauit: ꝙ cū olim intrādi monasteriū ꝓpositū cōcepisset: pluribˀ sacerdotibˀ p̄ntibˀ apud vxorē suā institit vt sup hoc suū ipartireƚ assensū: ꝛ ifra. ¶ Ipa demū tā ipius q̄ multorū astantiū precibˀ fletibusq; deuicta caput eius altari supposuit manu suaᶜ q̄ ea p̄sente tōsuratus ibidē monasteriū adijt: ꝛ finito ꝓbationis tpe ꝓfessionē fecitᵈ solēniter monachalē: illa vo in seclo remanēs in honestos amatores admisit: et infra. ¶ Quocirca mandamus quatenus si ita est predictum. L. in monasterio qđ intrauit ꝑseuerare libere ꝑmittatis: lȝ eñ in hoc videaƚ non modicū deliq̄sse ꝙ captioseᵉ asseruit: qꝛ nisi sibi eadē mulier ꝯsentiret: tā sibi q̄ toti mūdo se inutilē redderet et cum pbros exorauit ne p̄dicte mulieri exponerēt ꝙ eādē relīq̄re scīm opteret si forte liciam daret viro: ex quo tñ eadē caput viri altari spōte supposuitᶠ: ꝛ postmodū nō ꝯtinuit: sup reuocatiōe ipiˀ nō ē aliq̄tenus audiēda: cū ipiˀ itētio exceptiōe possit ꝯmisse fornica-

divisio ¶ Veniens. ¶ Prima pars narrat factū scđa dat iudicē ibi. quocirca. Ab.

c ¶ Manu sua. Et ita iuri suo renunciauit. ar. š. de consue. ex litteris.

d ¶ Professionē fecit. Qđ facere nō debuit ea in seculo remanēte. š. e. cū sis. ꝛ c. ad aplicam. ꝛ. š. e. c. j. cū esset iuuenis. secus si senex. vt ibi dicitur.

e ¶ Captiose asseruit. Hic est arg. ꝙ licet dolˀ interueniat in spūalibˀ tȝ ꝯtractˀ. j. e. dudū. ꝛ. š. de his q̄ vi metusve cā fi. cū dilecti. vbi de hoc. aliud si inuita inducta fuisset vt daret viro licentiā: talis licētia nulla est. xxxiij. q. v. notificasti. ꝛ ideo preiudicandū ē huic mulieri. qꝛ nō ꝯtinuit: sȝ inhonestos amatores admisit vt expresse dicit in fine: alˀs si ꝯtinuisset nō p̄iudicasset sibi ꝑ hoc qđ fecit ꝙ nō ꝑmiserit trāsire ad religionē nec etiā ꝯtinentiā ꝓmiserit: cū esset iuuenis. š. eo. ad apostolicam. ꝛ. š. eo. c. j. J.

¶ Glo. seq. notat a ꝯtrario tripliciter querit ꝛ soluit.

f ¶ Sponte supposuit. Bene dicit sponte qꝛ etiā si vir inuita muliere intrasset religionē licet talis igressus nullus fuerit. j. e. ca. pxi. si tamen postea fornicetur non potest ipsum repetere. xxvij. qo. ij. agathosa. j. de diuor. significasti. Sed pone ꝙ vir nollit excipere: qꝛ nemo cogitur excipere sicut nec compellitur agere. C. vt ne. inui. age. vel accusa. coga. l. j. ꝛ quilibet iuri suo potest renunciare. š. de regu. ad apostolicam. ꝛ. c. statuimus. qđ erit? Dicas ꝙ monasteriū eo inuito potest excipere: ꝛ eum defendere ne permittat eū in peiorem statū detrahi. ff. de libe. cau. l. j. ꝛ. ij. licet enī primo nō tenuerit votum tamē ꝯtrauit ad ipsum vouentē tenuit. š. e. quidā intrauit. ꝛ capt. placet: et ꝯtrario ipsa fuit fornicata statim perdidit ius exigendi ergo cum sit liberatus a seruitute mulieris statim monasteriū habet plenū ius in eum: ꝛ sic exceptio que competit viro, acquisita est monasterio cum res ad eum statum peruenit a quo potuit habere principium. š. eo. titu. placet. ‡ Sed quid si exiret ꝛ nollet excipe: quia potest ei remittere. š. de iureiur. quemadmodum. in fi.? Credo ꝙ bene potest illam recipere non obstante contradictione monasterij: qꝛ votum ex toto non tenuit cū decepta fuerit nec etiam vouerit. arg. op. š. eo. ca. proxi. nisi vir professionem fecisset: post q̄ illa fuit fornicata: tunc non posset episcopus eum de monasterio educere: nec eū compellere vt eam reciperet propter fornicationem. Sȝ quid si vir fornicetur in monasterio cui mulier dedit licentiam: nunquid ipsum repetere potest? nō. xxxiij. q. v. ꝙ deo pari. quia perdidit omne ius qđ habuit in viro: quia propter consequens delictum non renascitur seruitus amissa. de conse. dist. iiij. queris. licet secus esset si ambo essent in seculo: ꝛ propter fornicationem alterius ambo essent diuisi. j. de diuor. ex līis. et š. de iureiuran. tua. ꝛ hoc ideo quia ius qđ monasterium habet in ipo propter suū delictum perdere non potest. Jo.

Vir ingressus mōasterium a mulier fornicata reuocari nō pt nec ꝑ de epi.

‡ Adde ad hāc glo. no. i auth. cā q̄ fit cū mōcho. C. de epi. et cle.

¶ Glo. seq. ar. subueniri etiam ignoranti. ꝛc.

a ¶ Repetēdū. Potuit ergo pri⁹ eū repetere. Et ita est ar. q̄ si q̄s ignorans ius illud. s. q̄ si dederit licētiā viro teneat relinquere seculū: iterū pōt eū repetere. et sic subuenitur ignorāti. hoc ius naturale. Lau.

b ¶ Suspitio. Et ita videt q̄ si mulier iuuenis sit nō sufficit q̄ cōtinentiam promittat ad hoc vt marit⁹ possit religionē itrare: nisi ⁊ ipsa similiter mutauerit vitam. ꝫ. eo. ad apostolicam. ⁊. c. cuz sis. ex eo enim q̄ dicit de qua suspitio haberi non possit non dꝫ cōpelli: intelligo q̄ si sit suspecta dꝫ compelli religionē intrare ex q̄ promisit cōtinentiā cū verisimile nō sit q̄ eā seruet si remanserit in seculo. arg. ꝫ. e. ex parte. in fi. lꝫ nō intēderet ab initio religionē intrare. et arg. ad hoc. xxxiij. q. v. q̄ vxorem. quia eo ipso q̄ licētiam dedit viro ⁊ promisit continētiā intelligitur tacite pmisisse itrare religionē cuz sit iuuenis. arg. bo. ꝫ. eo. veniēs. versus fi. et que sine conditione vouētur sine cōditione soluant. xxxij. q. viii. c. vlti. et dn̄s exigit oblatum qō nō exegerat offerēdum. xxvij. q. j. nuptiarū. in fi. ⁊. c. xlv. dist. de iudeis. Et sic cū teneatur ad continētiam p suam pmissionem tenetur ad id sine quo eam seruare non pōt. ar. ꝫ de offi. dele. preterea. ⁊. c. prudētiā. ad fi. † et sic inuita compellitur intrare religionē: q̄ fecit id pter qō ꝯpellitur: sicut q̄ ex officio suo cō

Diuisio A Ccedēs ¶ primo partis narratio. scd̄o iudicatio ibi: q̄circa. Abb. sic.

b ¶ Uotis. In uita ⁊ coacta vt patꝫ p premissa v̄ba vn̄ votū viri non tenuit: q̄ alter inuito altero vouere nō potest. ꝫ. eo. q̄dam xxvij. q̄. ij. agathosa. ⁊. xxxiij. q. v. notificasti. et c. si dicar vbi idē casus ponitur.

¶ Glosa sequēs obijcit et soluit. scd̄o querit soluit et remittit.

c ¶ Processu vo tpis. Sed vr̄ p spaciū sequentis tpis: ⁊ patiētiā ipsius mulieris ratificari ingressus viri. ar. ꝫ. q̄ cleri. vel vo. insinuante. cum vterq̄ post igressum tāto tpe tacuerit: et patientiaꝫ adhibuerit nec videt q̄ post ea audiatur: immo vir dꝫ cōpelli redire ad monasteriuꝫ. arg. ꝫ. de spō. ad id qō. ꝫ. de frigi. et malefi. c. j. ⁊. j. qō. ſ. ꝯstat. Sꝫ hoc nō est veruꝫ: immo cū ipsa nō mutauerit seculū: nec pmiserit cōtinētiā semp adhuc intelligit dissentire: qō apparet ex eo q̄ ꝯcito exiuit eum repetijt: ⁊ sic p pmū ⁊ vltimū colligit q̄ medio tpe nō ꝯsensit. † sic. xxviij. dis. q̄ sunt culpe ⁊ pcipue cū ꝯsumat ex hoc q̄ sit iuuenis: siue sit iuuenis siue vetula: nūq̄ debet intrare sine licētia vxoris: sꝫ seruatur qō dr̄. ꝫ. e. ad aplicam. Sed nunq̄d iste cū fuerit reddit⁹ vxori poterit exigere debitū: Dicas q̄ nō poterit exigere debitū: q̄ renūciauit illi iuri qō habebat i vxore itrādo monasteriū qō fuit in ei⁹ potestate: sꝫ exact⁹ reddere dꝫ. vt dixi. ꝫ. eo. q̄dā intrauit. De hac materia ꝯsueuit notari. xxvij. q. ij. agathosa. ⁊. xxxiij. q. v. q̄ vxorē.

† Inferto q̄ mediū trahit ad se duo extrema. ꝯcor. l. q̄ in cel la. ꝯ. fi. iuncta glo. fi. ff. de ser. rusti. pdi.

S Ignificauit. ¶ Primo ponit mulieris querelā. secundo dat iudices ibi: quocirca.

[A]ccedēs ¶ tiōis elidi: maxie cū anq̄ fuerit fornicata ipm nō duxerit repetendum⁹. I dē. ¶ Uxor maritū pfessum repetere pōt nō obstante lnia ꝯfitendi ab ea metu extorta. Ca. xvij.

A Ccedēs ad p̄n̄tiaꝫ. n. I. mulier pposuit: q̄ cū. U. vir ei⁹ eā sibi mr̄imōio copulasset volēs tādē idē vir habitū assumere mōachalē: postulabat hūilit ab eadē vt tā pio pposito faueret ipi⁹. q̄ ppt multa v̄bera ⁊ alia grauamina q̄ dict⁹ vir inferebat eidē seipsaꝫ asserēs dimissurū: ānuit vot ꝯ[b] ei⁹. Cūq̄ idē i domo de vēder. cisterciē. ordis religiōis hitū assūpsisset: mulier in domo monialiū nullo ibi hitu religiōis assūpto vel voto ꝯuersiōis emisso pmansit. pcessu vo tpis[c] cū idē vir ad scl̄m rediēs religionis habitū reliqsset: eadē mulier se istāter ab ipo petijt reassumi et infra. ¶ Quocirca discretioni vr̄e mandam⁹ q̄tenus si res ita se hꝫ dictū viruꝫ vt eā recipiat: eiq̄ affectum exhibeat ꝯiugalē appel. re. cogatis. I nnocen. iij. epo ⁊ decano et thesaurario lingon̄.

¶ Uxor pfessi que dedit viro licentiā ꝯfitēdi nō cōpellitur ingredi religionē/ si ꝯtinens est/ ⁊ non suspecta. Ca. xviij.

S Ignificauit nobis. A. mulier q̄ cū ipsa. F. viro suo corā decano scti q̄riaci vice archiepi senonē. i hac pte fungēte lniaꝫ ꝯcesserit religionē itrādi. ꝯtinētie tn̄ voto eidē iniūcto: et recepta fide ab ipa q̄ ppetuo contineret: idē decan⁹ post factā professionē a viro pdicto i monasterio i q̄ hitum assumpserat monachalē: asseruit ipaꝫ debere religioneꝫ itrare: quāq̄ id primo nō expressisset eidē et hoc expresso illi lniam non dedisset: et infra. ¶ Quocirca mādam⁹/ q̄ten⁹ si est ita: et est talis etatis de qua suspitio[b] haberi non possit: ipsam votū continētie obseruātem intrare monasterium cōpelli non permittatis inuitam.

G rego. ix. ¶ Adultera quā maritus recociliare nō vult: ad agēduꝫ penitentiā in aliq̄ claustro collocat. Ca. xix.

G Audem⁹ in dn̄o: et ifra. ¶ Mulieres vero q̄ relicto maritali thoro lapsu carnis ceciderunt[e]: si mariti earum a te diligenter ꝯmoniti eas ad frugem melioris vite conuersas noluerint recipere pter deum: in claustris[f] cū religiosis mulieribus studeas collocare: vt perpetuā penitentiam ibi agant.

Religione intrante an suffi ciat mulierē iuuenē ꝯtinentiā pmittere.

† Consor. l. ij. ff. de iurisdict. om. iu. ⁊. l. q̄ fsi dū. cuꝫ l. fistu ⁊ las. ff. de ꝫ. emp.

pellit intrare monasteriū. l. di. si ille. xxvij. q. j. si quis rapuerit. C. de adul. aut. nouo iure. et aut. sꝫ hodie. j. c. pri. Aliū dicunt q̄ vir sibi dꝫ restitui ex officio iudicis. ꝫ. e. c. j. qō satis pōt dici. vt no. ꝫ. eo. vxoratus.

G Audemus. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ps ibi: mulieres. Abbas siculus.

Diuisio

e ¶ Ceciderūt. Et sunt condēnate per sententiā/ vel adulteriū eaꝝ publicū ⁊ notoriū est secuta sententia: vn̄ viri eas recipe non cogunt. j. de diuor. significasti. etiā si sint emendate vt hic dicitur. Abbas siculus.

f ¶ In claustris. Et ita mulier de adulterio ꝯdēnata vel publice deprehensa detrudit in monasterio ad

Mulier adultera punitio

agendā ꝑpetuā penitentiā si eā emendatā vir recipe noluerit: ꝗ tn̄ infra bienniū pōt eā recipe si vult. si vo noluerit eā recipere: vel si prius moriat̄ ꝙ eā recipiat tunc tōdeat̄ ꝛ habitū monachalē recipiat ibi ꝑpetuo moratura vt expsse habet̄ in aut. vt nulli iudi.li.ha. lo.ser.§.si vo qn̄ adulterū crimē. coll̄. ix. vn̄ sumpta fuit hec decre.ꝛ.C. de adul. auf. sed hodie ꝛ cū reb⁹ suis: ne sit onerosa monasterio. vt i au tē. illa. lȝ hodie ꝯtinet. nō tamē propter hoc erit monacha: nisi simplr⁹ ꝯcessum fuerit. Et sic qn̄ ꝙ ꝑpter culpaȝ suā aliqs ꝯpelli tur intrare monasteriū.l. dis.si ille.ꝛ.xvj.qō.vj. de lapsis.xxvij. q.j. si qs rapuerit.ꝛ idem videt̄ dicē decre.xxxij. q.4.ꝺ būdicto.et ij.q.i.in primis. vsus ꝑn. et.xxxiij.dist.fraternitatis i fine.olim vo alia pena puniebantur adultere: qꝛ lapidabantur couicte de adulterio secūdum legē moaycā.xxxij.q.v hec imago. ꝛ.C. de adul. castitati.vbi legitimis penis subijcit̄: ꝫ sed hec pena nō imponitur cum nō agitur criminaliter.ꝫ.de pro cu.tue.

Glo.sequ.recl.per.q.alle.ꝑ.ꝛ vnū canonē contra.

c Calore iracūdie. Si hoc esset verū nō teneret votum: qꝛ incōsultus calor calūnie vitio caret.ij.q.iij.§. notandū.ij.ꝛ.c.si qs irat⁹. tpe eni furoris iustū putat esse qō facit.xj.q.iij.illa prepositos: ꝛ ita sepe innocētes ad crimē inducit ea.cāt ea. q.ira sepe.et inducā lingue facile ad ꝯsequentiā trahi non debet. ff. ad.l.iul. ma. famosi.C.si qs ipe.maledi.l. vna. Ar.ꝫ.xvij. qō.iij. sunt qui opes.ꝛ hocverū est nisi post calorem iracūdie cōsentiat. vt l.c. si quis irat⁹.et.ꝫ. de regu. sicut in fine.

Glo.se. fortificat textū ꝛ ar. ꝑ testibus ꝛc.

Idē. J. mōiali mōasterij de plauda. ℭ Si coniuges se ad inuicē absoluerīt cōtinētiā pmittendo. ꝛ vterq vl' alt' eoꝝ religionē ꝑfitet̄: alter alterū repetere non potest. Ca.xx.

DUdū a. C. laico mota ꝯtra te quā vxorē suā dicebat materia q̄stionis. A. scti. M. i comes. diaco. cardi. dedim⁹ auditorē. Corā q̄ dict⁹. C. cōquerēdo ꝑponēs ꝙ indebite recusabas eidem (cui⁹ vxor eras ꝑ consensum de pn̄ti: ꝛ carnis copulā subsecutā) m̄rimonialit' adherere: te sibi restitui postulauit. Ad qō fuit rn̄sum: ꝙ tpe ꝑ aie sue remedio pura ꝛ spontanea volūtate pn̄tibus duobus religiosis sacerdotib⁹: ꝛ adhibitis. v. testibus fidedignis oi iuri qō i te habuerat renūciauit oino[a]: resignādo illud i manib⁹ alteri⁹ ex sacerdotib⁹ supradictꝭ: q̄ in ꝑsonā eccl̄ie resignationē hmōi recipe ꝑcurauit: et ꝙ idē. C. se castitatem seruaturū ꝑmisit: pauperūq hospitalis de pōte obseqo se deuouit[b]: ꝑmittēs voto solēni oia et singula supradicta: et tribuens tibi licētiā ad monasteriū trāseundi. te versa vice sibi ꝑmittēte ac tribuēte illi licentiā: et ius quodlibȝ resignāte: sicut hec oia dicebant̄ ꝑ publicū instrumētū eē ꝑbata manu. B. notarij aretiñ. cōfectū. Uerū ꝑnoiatus. C. ꝑposuit ꝙ casu amisso instrumēto ꝑfato illō in prima ꝑsona qō pri⁹ erat i tertia isertis ꝑtibus i vno aliter ꝙ in alio fuit ab ipso formatū: ꝛ cū tibi irat⁹ fuisset sicut vba ꝛ verbera indicabāt nōdū calore iracūdie[c] descente qdā ipm deceptorie allexerunt: ꝑponentes eidē ꝙ i hospitali ꝑdicto cibis ad libitū posset vti: ac ꝑpriuȝ retinere prefato. B. sibi nihilominus ꝑmittēte ꝙ nō solum ardorē sed etiā appetitum libidinis extingueret in eodē: ꝑpter qō quicquid in hac parte fecisse dinoscit̄ irat⁹: seduct⁹ parit' ꝛ illect⁹: ꝛ sub spe ꝑmissionis ac sub ea conditione vel modo si posset cōtinentiā obseruare: asseruit a se fctm̄. Sȝ ad ista respōdebat̄ ecōtra: ꝙ an tabellio in tertia ꝑsona instrumētū conficiat vel in prima (dūmodo non mutet̄ substātia ꝟitatis[d]) nichil iteresse videt̄. Insup ꝯquis aliquando spes[e] mēorato. C. data fuisset: ꝑ quā ad hoc se ꝑposuit inductū. eo tn̄ tpe[f] q̄ talia facta fuerūt pure: simplicit': ac

d Substantia ꝟitatis. Hec erat satis bona defensio: qꝛ nichil refert narrādi diuersitas: vbi eadē dicunt̄ vt.ꝫ.de verb.sig. nichil obstat.sic quolibet loquēdi genere forma ta institutio valet si modo per eā liquebit voluntatis intētio. C. de test.qm̄ indignum. in prin.ꝛ est arg.pro testibus diuerso modo narrantibus dū tamen in substantia facti nō discordēt. viij.q j. in scripturis. de cōse.distin.ij. quotidie.Ber.

e Spes. No. hic arg.immo quasi expssum est ꝙ in huiusmodi spiritualib⁹ dolus aduersarij nō vitiat contractū. sic.ꝫ. de his q̄ vi metusve causa fi. cū dilecti.ꝫ.eo. ex parte ꝛ ca. veniēs.al's si dolus dat causam contractui nō tenet ꝯtractus.ff.de dolo.ꝛ elegāter. Sed quare in huiusmodi spiritualib⁹ lȝ dolus alteri⁹ interueniat non vitiat̄ talis cōtract⁹? Quia talis dolus bonus dolus est ꝛ bonus dolus non ꝓhibet̄.ff.de do.l.j. Dolus calliditas ad decipiendum dr̄: vt in ꝑdicta.l.sed ꝑ talem dolū non decipitur nec ad malū inducit̄: immo ꝯditionem suā facit meliorem: ꝛ ideo nō vitiat contractum.

f Tpe. Nota ꝙ si qs renūciationis tpe nō habeat metū vel violentiā: lȝ ꝑcesserit vis vel metus. nō aget interdicto qō vi. ff. qō vi metusve causa.l.ij.et hic.B.

DUdum. In pa ponitur facti et ꝯcessus narratio: in secunda diffinitio ibi: nos itaq. Prima subdiuiditur. ꝑmo ponitur datio auditoris. scdo actoris petitio ibi: corā quo. tertio ibi: ad qō. rei respōsio. quarto ibi: verum: actoris replicatio. quinto ibi: sed ad ista: rei duplicatio. Abbas.

a Renunciauit omnino. Qō et licuit etiam si non tenuisset votum ex toto. qꝛ hoc erat in potestate ipsi⁹. ꝫ.eo.quidam.ꝛ.c.placet.

a Omnino. Sic oino habes.ꝫ.de rescrip. cū ꝯtingat. ff. de fideius.l.grece.§. illō. vbi dr̄ ꝙ fideiussor in duriorem causam non obligatur omnino.

b Obsedo se deuouit. Et sic solennizauit votū deuouēdo se religioni illi⁹ hospitalis. vn̄ ꝯpelli dȝ vt relicto seculo suū exequatur ꝑpositū.ꝫ.e.ex parte.in fi.

Adde ꝙ hoc est verū si agat̄ ꝯ eā criminalr. nota.l auf. sȝ hodie alleg.i glo.C. ꝺ adul.

Adde ꝙ de iure ciuili mulier ad ulterā ꝑdit dotē ꝛ punit̄: vt not.i.l. si vo.§. de viro ff. solu. ma.

Notuȝ calore iracundie factū nō tenet.

Cōtractus in spūalibus ꝑ dolum non vitiatur.

a ¶ Voluntarie. Et sic lʒ ab initio deceptorie induct⁹ fuisset ex quo postea spõte hoc fecit prima cã turpitu dinis ablata esse videt. ff. j. de despõ. impub. de illis. l. ff. ¶. C. qd me. cau. l. ij. ff. de cdi. ob tur. l. si ob turpem.
b ¶ Suspitiõe. Vñ cpelli dʒ vitã mutare. ã. e. significauit matrie cũ hoc pmiserit. vt pater. ã. Ber.

et in carnali fornicatiõe nõ tñ fit in aĩa qd displiceat marito: sʒ etiã in corpe qd nõ fit in spuali ⁊ vir magis scãdalizat ex eo qd fit in corpe ⁊ magis offendit ꝙ ex eo qd fit in aĩa. ⁊ ita cũ maioris scandali illati viro fit vt post carnalẽ fornicationẽ nõ cpellat: sed post spũale ʒ fornicationẽ compellitur nisi ad religionẽ trãsire voluerit: vt hic dicitur. ✝

Mulier. istd capitulũ propter suam breuitatẽ nõ diuidit. Abbas siculus.
c ¶ Remãsit. Viro transeunte ad infideles puta sarracenos vel iudeos: vel etiã hereticos.
¶ Glo. seq. arg. a ĩrio et argumentũ determinat: ex q̃ diuersitatẽ infert: ⁊ tũc ipsi⁹ rõnẽ q̃rit ⁊ dupliciẽ soluit.
d ¶ Judicio eccl'ie. Ergo a ĩrio sensu vr ꝙ si non fuit iudicio eccl'ie sepata ꝙ eo inuito religionẽ itrare nõ possit. et ita aliud est qñ iudicio eccl'ie fuit sepata ab illo: ⁊ aliud qñ nõ fuit separata: sʒ ab illo ppria auctoritate recessit simile. ĩ. de diuor. de illa: sed si nollet intrare religionẽ cõpelli dʒ ad ipsum redire vtroqꝫ casu siue fuerit iudicio ecclesie absoluta siue non. ĩ. de diuor. quãto. in fi. nõ obstante illa spirituali fornicatione cũ iã sit emẽdat⁹: ⁊ icipiat esse qd nõ fuit. l. differrũ. sec⁹ in carnali fornicatiõe siue iudicio eccl'ie sit separata siue publice sit fornicata nõ tenet illã recipe nisi velit: ꝙuis emẽdatã. ã. e. gaudem⁹. ⁊ hec separatio sit tñ q̃ ad mutuã ſuitutẽ: qꝛ viculũ mrĩmonij nõ dissoluit i hoc casu: cũ alter fideliũ trãsit ad infidelitatẽ. vt in. c. pdicto. ꝙto. Sed q̃ est rõ q̃re in fornicatiõe carnali nõ cõpellit marit⁹ recipere vxorẽ etiã emẽdatam: sed spũali cõpellit̃ hec pot esse rõ. Si marit⁹ cognosceret vxorẽ post carnalẽ fornicatiõeꝫ postea pmoueri nõ pot ea mortua pter defectũ sacramẽti. et sic preiudiciũ ei fieret. xxxiiij. dist. si laici. ⁊. c. si cuius vxorem. sed hoc non ꝯtingit in fornicatione spirituali: qꝛ ꝑ penitẽtiã purgata est. Jtẽ alia est ratio. Jn fornicatione carnali aĩa ⁊ corp⁹ polluit: sed in spũali tñ aĩa.

Maritus tenet recipere vxorẽ ꝺ spũali fornicatiõe emẽdatã non aũt de carnali

voluntarie^a p amore dei/ ⁊ remedio aĩe sue solũmõ ad votum ⁊ ad alia supradicta noscit pcessisse. pp qd a ꝯsortio secularium hoim dʒ discedere vitãqꝫ mutare: cũ se illi⁹ etatis eẽ pponat vt sine suspitione^b icõtinẽtie nõ valeat i sclo remanere. ¶ Nos itaqꝫ hito f. n. cõsilio te ab ipetitiõe dicti. C. snialiter duxim⁹ absoluẽdã: ppetuũ illi sup hoc silẽtiũ iponẽtes. Jdẽ. ¶ Breue est. sed p alia ṽba pot sic summari. Post sniam diuortij q̃ ad thoꝝ latã ob fornicatiõeꝫ spũalẽ mariti p̃t vxor libẽ religionẽ itrare. ca. xxi.

Mulier q̃ in fide remansit^c pot nolẽte viro q̃ ab ifidelitate reuertit pp quã ab eo fuerat iudicio eccl'ie^d sepata ad religionẽ libere ꝯuolare.

¶ De cõuersione infidelium. Celestin⁹. iij. ¶ Non pot qs illã hr̃e in vxorẽ cui⁹ maritũ occidit machinatiõe ipi⁹ mulieris sec⁹ si sine machinatione. Et est pulcher ⁊ q̃tidianus casus. C. j

Laudabilẽ: et infra. ¶ Jnterrogasti ꝺ sarracenis q̃ dũ in captiuitate essent q̃rũdam xp̃ianaꝝ viros eaꝝ insidijs ⁊ machinatiõib⁹ occiderũt: vtrũ qꝛ postea p ipsas ad fidẽ xp̃ianã cõuersi sunt eas de iure possint accipe in vxores: vel si duxerint ꝯiugiũ teneat eorũdẽ. Hic tribuit̃ sis ꝯcilij^e regula ꝯtẽti sum⁹ asserẽtis: ꝙ si in mortẽ ipoꝝ maliciose fuerit machinate licet earũ studio ad fidem accesserint: nec tñ eis adherere debẽt: nec sunt si adheserit etiã tolerãdi: cũ tale dãnũ tali lucro^f eccl'ia cõpẽsare nõ velit. ¶ Ad hoc sarraceni qdaꝫ in bello sunt christianos interfecisse notati: et christiani similiter^g sarracenos. Postea vero sarraceni ad fidem conuersi: vxores eorum quos in belli certamine occiderũt: sibi mrĩmonialiter copularũt: et idipsum xp̃iani de sarracenis mulierib⁹ cõuersis ad fidem fecisse noscũtur q̃ postꝙ de priorum viroꝝ morte ꝯperint veritatẽ diuortiũ constanter exposcunt. ¶ Jn his igitur respõdem⁹ ꝙ cũ tales nõ pcurauerint^h virorũ interitũ defunctoꝝ: mrĩmonium inter huiusmodi psonas licite pot contrahi: et taliter contracta...

¶ Rub. De conuersiõe ifideliũ. ¶ Supra visũ est de cõuer. coniuga. ad religionẽ: nũc subijcit de eoꝝ cõuersione ad fidem. ha bet de hac materia. xxviij. q. j. et ij. ⁊. xxxij. q. vij. ca. vno. Abbas.

Laudabilẽ ¶ Sarraceni⁹ q̃ machinatiõe xp̃iane mulieris ipsi⁹ maritum occidit: si cũ ea mrĩmoniũ cõtrarit separat. lʒ p eã sit reuersus ad fidẽ. Diuiditur: nã due sunt ptes pncipales. scda ibi ad hoc. et q̃libet subdiuidit in cõsultationẽ et rñsionẽ: vt hic patet in textu. Ab.
e ¶ Tribuit̃ sis ꝯcilij. Quod habes. xxxi. q. j. si qs viuente: qꝛ eas non pñt hr̃e si in mortẽ ipoꝝ aliqd machinate fuerũt: vt hic dicit. idẽ est si sciẽ dedecet. vt. e. cã. ⁊. q. c. relatũ ĩ. de eo q̃ dux. in mrĩ. c. j. vel si de facto ꝯrit. vt ĩ. e. sup hoc. ⁊. c. cũ haberet ita tñ ꝙ post fidẽ datã cognouit eãdem vxorẽ: vxore sua viuẽte: al's sola fides data nõ impedit mrĩmonium. ĩ. de eo q̃ dux. in matri. quã pol. p adulte. ca. vlt.
f ¶ Tali lucro. Sic. xiiij. dist. ꝙ ait. xxxiij. q. v. si dicat. ff. j. q. j. nõ est putãda. ĩ. de vsur. sup eo ĩvo. xxij. q. ij. ne quis arbitretur.
g ¶ Et xp̃iani silr. pugnãtes p patria ⁊ fide ob quã patriã pater in filiũ ⁊ fili⁹ in patrem insurgere debet ff. de re. ⁊ sump. fu. minime. ⁊ maritus in vxorẽ. xxviij. q. j. vxor. in fi. xxiij. q. viii. legi firomasten.
¶ Glo. seq. notat duo req̃rit ⁊ ponit casus quib⁹ sufficit alterum. in fi. querit. arg. p soluit contrarium.
h ¶ Procurauerint. Ex eo qd hic dicit. ⁊. xxxi. q. j. si quis viuẽte. ĩ. de eo q̃ dux. in matri. ca. vlti. ad hoc vt

✝ Adde ꝙ etiam ppter fornicationem spũalẽ vxor p̃dit dotẽ. no. l. j. cõsensu. C. ꝺ repu.

Sũmarium.

diuisio

matrimonium impediatur duo exiguntur scz affect⁹ cũ ope subsecuto. et est ff. ff. de adi. et de. l. ij. in fi. Hic em̃ tunc puniuntur cũ concorditer ad hoc procedũt. xv. q. j. c. j. in fi. et c. si quis nõ iratus. quãq3 punitur opus sine affectu quo ad legẽ promotionis. xv. q. j. si quis non iratus. quãq3 affectus sine ope. vt. j. q. j. q studet. Ex. de biga. nup. ibi tñ literuenit opus nõ cum affectu. Quid ergo si ratum habuerunt eos interfectos eẽ. Idẽ videretur qz in maleficijs ratihabitio retrotrahitur: et mãdato comparatur. ff. de vi et vi ar. l. j. §. sed et si cum quis. Cõtra credo arg. j. de spõ. cum apud. cum edictũ de matrimonio cõtrahẽdo sit prohibito rijs. vt ibi. Ber.

doli capax esset: nõ deberet baptizari nisi sponte. xxiij. q. v. ad fidẽ. xlv. di. de iudeis. quãq3 tñ sequitur deteriorẽ cõditionẽ scz matris si serua sit. xxxij. q. iiij. c. vlti. Ber.

b ¶ Paterno. Ex. de presumptio. illud.

c ¶ Legitima coniunctio. Matrimoniũ dicitur legitima cõiunctio maris et femine indiuiduaz vite cõsuetudinẽ retinens. xxvij. q. ij. §. j. insti. de pa. po. in pn̄. et hec ẽ ratio q cõsueuit assignari a doctoribus quare pot⁹ dicatur matrimoniũ q̃ patrimonium illa coniunctio.

Matrimonij diffinitio.

pulati diuortiũ nequeũt postulare. ¶ Greg. ix. argẽtineñ. epo. ¶ Si alter infidelium coniugũ venit ad fidẽ altero remanente in infidelitatis errore: cõmunis proles assignatur conuerso. Capitulũ. ij.

Ex litteris tuis accepimus q quidã de iudaice cecitatis errore ad xp̄m verũ lumẽ adduct⁹: vxore sua in iudaismo relicta: in iudicio postulauit instanter vt eorũ fili⁹ quadriẽnio assignaretur eidez ad fidem catholicã quaz ipse susceperat pducend⁹ a. ¶ Ad quod illa respõdit q cũ puer adhuc infans existat: propter qd magis materno indiget solatio q̃ paterno b: sibiq3 ante partũ onerosi⁹ / dolorosius in partu: post partũ laboriosus fuisse noscatur: ac ex hoc legitima coniunctio c maris et femine magis matrimoniũ q̃ patrimoniũ nuncupetur: dict⁹ puer apud eã debet cõuenientius remanere: et infra. ¶ Cũ aũt fili⁹ in patris potestate d cõsistat: cui⁹ sequitur familiã et nõ mris: et in etate tali qs nõ dz apud eas remanere psonas: de qb⁹ possit eẽ suspitio q saluti vl vite insidientur e illi⁹: et pueri post triẽnium f apud patrem nõ suspectum ali debeãt: et morari: materq3 pueri si eũ remanere cõtingeret apud eã: posset illũ adducere ad infidelitatis g errorẽ: in fauorẽ maxime fidei xp̄iane respõdem⁹ prĩ eũdẽ puerũ assi=

¶ Ex litteris. ¶ Si vxore i iudaismo relicta iudeus ad fidem conuertitur cõis proles assignatur eidẽ. h. di.

Sũma rium.

d ¶ Potestate. Pater em̃ dicitur hẽre filium in ptãte et non mater. insti. de pa. po. §. vlt. et C. de adop. mulierez vñ filius pr̄is familiaz sequitur: et nõ mris. isti. de legi. agñ. tu. §. j. vñ ista verba fuerãt sumpta. et expone familiã id est agnationem

Filius nõ est i matris ptãte.

vel quo ad intellectum maxime iuxta glo. dic vt in rubro: et est casus no. Primo ponitur cõsultatio. secũdo respõsio ibi: cum autẽ. cõsultatio vero duo facit. primo ponit viri petitionẽ. secundo defensionẽ mulieris ibi: ad qd. responsio vero pape quadruplicem premittit causam. Abbas siculus.

diuisio

¶ Glo. seq. primo argu. q causa &c. et remittit. secũdo notat patrem etiam cõtra matrẽ &c. tres casus excipit. tertio distinguit duo mẽbra: et in secundo subdistinguit. quarto notat filium sequi &c.

a ¶ Perducendus. Iusta fuit cã petitionis et honesta. et ita sumitur hic ar. q causa petitionis semp inserẽda est in ipsa petitione. alr̄ repellitur. Ex. de libel. ob. c. ij. et iij. vbi de hoc. Sed no. q pater põt petere filiũ in potestate sua cõstitutũ p interdictũ de liberis exhibẽdis contra matrẽ et cõtra quẽlibet detinentẽ. mater tamẽ quãq3 habet exceptionẽ cõtra maritum: puta si est minor triẽnio cũ apud eam tũc debeat educari. vel etiã si iudicatũ esset in contrariũ. ff. de li. exhi. l. j. §. si vo. et in alio casu hz exceptionẽ ob nequitiam patris: vt sine diminutiõe patrie potestatis apud eam filius moretur. ff. e. deinde §. etiam si maxime. circa hoc distingue: aut fili⁹ a nullo detinetur: aut ab aliquo. si ab aliq̃ et tũc volens aut inuit⁹. Primo casu petere possum p officiũ iudicis. ff. de lib. exhi. l. iij. §. hoc autẽ. si ab aliquo volẽte detinetur potest peti rei vẽdi. adiecta causa de iure quiritium cognitione pretoria. ff. de rei ven di. l. j. §. j. qd ius proprie romanoꝝ est. insti. de pa. po. §. j. in tertio locũ habet interdictũ de lib. exhi. vt. ff. de lib. exhi. l. j. respon. et ff. de rei vendi. l. j. §. j. No. q filius cõditionẽm patris vel matris conuersi ad fidẽ sequi debet. xx viij. q. j. iudei. et in hoc casu fili⁹ infans non doli capax sequitur meliorem cõditionem. alr̄ si

Fili⁹ q̃ actiõe peti pt

Filius cui⁹ cõditiõez sequitur.

licet alr̄ hoc nomen familia multas habeat significatiões. ff. de vb. sig. pnũciatio §. familie. et facit ad hoc insti. de pa. po. in fi. et C. de vbo. sig. l. vlt. nõ em̃ denominatur fili⁹ a cognatiõe mris sed pr̄is. ar. ff. ad mu. l. j.

¶ Glosa seq. reci. per. q. vbi pupillus debeat educari et distinguit an mortuus est pater an viuit &c.

e ¶ Insidientur. No. q mortuo patre pupill⁹ educari nõ dz apud illas psonas q ipsius pudicitie possunt insidiari. ff. vbi pu. edu. de. vel mo. l. vlt. Pretor em̃ decernere debet vt sine vlla suspitione alatur part⁹ etiã cõtra voluntatẽ patris. ff. e. l. j. et extimabit ex affectu singuloꝝ quis magis ad suspitionẽ: et spem successionis sit prior. C. e. l. ij. verũtamẽ educatio pupilli nulli magis cõmittenda est q̃ matri: nisi vitricũ ei inducat. C. e. l. j. si vo viuo patre questio est apud quẽ educetur fili⁹ facto diuortio olim extimabat pretor qñ apud patrẽ et qñ apud matrẽ alatur. C. de diuor. l. vna. hodie distinguitur: vt si pater causam diuortij prestitit tũc ali debet apud matrẽ. si vero mater causam prestitit diuortij. tũc ali debet apud patrẽ. C. e. auz. si pater. ergo hic ali debet apud patrem: quia mater prestat causam diuortij. j. de diuor. gaudem⁹. et c. q̃to. que nõ sequitur maritum cõuersum ad fidem quem sequi debet. xiij. q. ij. vnaqueq3. et quia insidiaretur vite ipsius vt hic dicitur. et per iura predicta.

f ¶ Post triẽniũ. Fili⁹ minor triẽnio apud matrẽ dz ali. maior triẽnio apud patrẽ. C. de pa. po. nec filiũ. ar. C. de infan. expo. l. ij. et §. c. vno. vñ v̄sus. Mr̄ alit puerũ trimũ / trinoq3 minorẽ. Maiorẽ vo pascere pr̄is erit.

versus

g ¶ Ad infidelitatis errorem. Hac de causa etiam si esset minor triennio: vel pater vellet eum perducere ad fidem cum sit in ei⁹ potestate: patri debuit assignari in fauorem fidei christiane. cuz alr̄ si esset maior et

proclamet se velle fieri christianũ debeat de manib⁹ illorũ eripi. arg. ↄ. de iude. sicut iudei.

Conti- nuatio ¶ Rubrica. De voto. ¶ Supra visum est de quodam voto in specie qđ scʒ emittit̃ p ingressum religionis vł per susceptionẽ fidei: nunc subijcit de voto in genere ⁊ ipsius voti redemptione.

¶ De materia habet. xxvij. q. j. per totũ. ⁊ xxxiij. q. j. ca. fi. reperit̃ in. vj. ⁊ in cle. de fi. instru. cap. qđ super. Ab.

Sũma- rium. De peregrinationis. ¶ Eps ex causa mutare pt votũ peregrinatiõis i aliud qđ sit deo magis acceptuʒ vel summa generaliue: sicut i rubro. Et due sunt partes. secunda ibi. respõdemus. Ab.

diuisio

a ¶ De peregrinatiõis. Supple questiuisti.

¶ Glo. seq. arg. et ad cõmutationem penarum. alleg. vñ. iura ⁊ tria in cõtrariuʒ sol. ⁊ arg.

b ¶ Arbitrio. Arg. de pene cõmutatiõe. lxxxij. di. presbyter. xxij. q. iiij. innocens. de pe. di. j. medicina. xxvi. q. j. ↄ. raptoribus. xij. dist. nõ cogãtur ↄ. de maledi. c. ij xij. q. ij. fraternitas. Arg. ↄ. xvj. q. j. decime. ⁊ c. de decimis. xxxij. q. vlt. ca. vlt. Sol. cõmutatio pene adhibẽda est qñcʒ hac cõsideratiõe phabita: vt illud qđ vice cõmutationis prestat̃ in tantum vel amplius sit deo acceptũ. vt hic in fi. ⁊ ↄ. e. scriptũre. ⁊ est arg. q epi pñt dispẽsare in voto. T.

c ¶ Causam ↄmutatiõis. Causa sp ↄsiderari dʒ: q̃re fiat ↄmutatio. ar. ↄ. e. magne. in fi. ⁊ c. sup his.

¶ Glo. se. dat regulã quã exponit. vnũ casum excipit

d ¶ Recõpensatio. In omni voto siue ↄsistat in faciendo siue in nõ faciendo siue sit solẽne siue simplex potest habere locum cõpensatio: dũmodo ante votuʒ fuerit libere voluntatis. hoc dicit̃ propter articulos fidei quos vnusquisqʒ vouit in baptismo: quia illis ad baptismum est necessitatis: sed in voto continentie secus est: cui eque bonum vel maius inueniri non potest. arg. xxxij. q. vlti. c. vlti. ⁊ castitas sola est que potẽs est deo animas presentare. in auc. de lenoc. §. sanctimus. col. ij. et que suaderi potest. imperari non potest. xxvij. questione. j. integritas. ↄ. de statu monacho rum. cum ad monasterium.

Venientis. Duo facit. pmo ponit formã voti. scđo ei⁹ absolutionẽ ⁊ mutationẽ ibi: nos aũt. Ab. diuisio

¶ Glo. seq. recitat̃ per obiec.

e ¶ In puerili. Intellige q erat doli capax: aliođn compẽsatio q̃ sequitur non erat imponenda vel forsitan in maiori etate ratũ habuit. vnde tenebatur illis adimplere: als nõ. xx. q. j. illud. ⁊ ↄ. de reg. significasti. ⁊ c. sicut. Tan.

f ¶ Disposuit. Procedendo ad actũ exterioreʒ: vt patet ex littera sequenti: vnde mortalit̃ peccasset nisi cõplesset votũ si cõmutatio nõ fuisset subsecuta. ar gu. xvij. q. j. qui bona.

¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.

g ¶ Socij fideles. Sed nunqđ papa potuit illũ absoluere ab obligatiõe qua socio tenebat̃? vt q. arg. ix. q. iij. per principalẽ. C. de qdri. pscrip. bene a zenone. C. de preci. impera. offe. quotiens. nec erit dicẽdus voti trãsgressor ↄ. eodem. non est. Ala.

¶ Glosa sequẽs argu. alle. canonem. in ↄtrariũ alle. tria iura ⁊ soluit.

¶ De voto ⁊ voti redemptione. Alexan. iij. exonẽ. epo. ¶ Uota possunt elemosinis redimi vel i aliud cõmutari intercedente superioris auctoritate / ⁊ iusta causa redimendi vel mutandi. C. j.

De peregrinatiõis[a] votʒ an elemosinis redimi possent vel pro necessitate i aliud commutari? Respõdemus: q ab eius qui presidet pendet arbitrio[b] vt consideret diligentius qualitatem persone: ⁊ causaʒ commutationis[c]. scilicet an ex infirmitate seu affluentia diuitiarum an alia causa probabili peregrinatio an recõpensatio[d] melior fuerit: ⁊ deo magis accepta. ⁊ scđʒ hoc debet exinde dispensare. Idẽ norwicen. epo. ¶ Commutat papa votũ vltramarinũ in his marime qui i puerili etate vouerunt. Capĩm. ij.

Uenientis ad nos. R. narratõe accepim⁹: q in puerili[e] etate cõstitut⁹ hierosolymã disposuit[f] pficisci. cuidaʒ quoqʒ q̃ sepulchrũ dñicũ proposuerat visitare fidẽ dedit ⁊ suam recepit ab eo: q sibi inuicẽ in via socij fideles[g] existerent: ⁊ infra. ¶ Nos autem ipsuʒ a voto: quod in etate tenera facilitate[h] poti⁹ q̃ʒ ex arbitrio discretionis promisit absoluimus: ita tamen q idẽ votum elemosinis redimat. ⁊ iuxta consiliuʒ nostrum toto vite sue tempore vni pauperum christi (dummodo ad hoc sue facultates sufficiãt[i]) debeat prouidere. Idẽ magistro. A. de mandeforde. ¶ Ex sola conceptione boni explicandi non obligatur q̃s ad bonum conceptum exeq̃ndum. Capitulum. iij.

Litteraturam tuam: ⁊ infra. ¶ Cum ex quadam minutione nimio fuisses mortis pauore perterritus hec verba protulisti / non diu hic morabor: pponens in aio[k] q religionis habitũ esses aliq̃n suscepturus: et infra. ¶ Tibi igit̃ respondemus: q si plus nõ est in voto pcessum transgressor iudicari non poteris

h ¶ Facilitate. Argum. q votũ ex facilitate emissũ obligat. ff. xvij. q. iiij. sunt qui opes. Arg. contra. ↄ. de regu. ad nostrã. xxij. q. iiij. vnusquisqʒ. ⁊ xxvij. q. j. nuptiarũ. Sed hoc vt dictum est postea ratum habuit factus maior.

Precep- tũ impossibile non obligat

i ¶ Sufficiant. Naʒ possibilitas semp subauditur ↄ. de iureiurã. querelã. ⁊ c. breui. ar. iiij. di. erit autẽ. ⁊ ff. de sta. liber. l. cum heredes. §. stichus. ⁊ xlvij. di. qđ ad nos. Sic impossibile preceptũ non obligat. ff. q̃ sen. sine ap. re. l. paulus. ij. Lan.

Sũma- rium.

Litteraturã. ¶ Hoc capitulum cõtinet notabilẽ ⁊ sing. decisionẽ: ⁊ potest sic summari. Simpliciter pponẽs religionẽ ingredi licet nõ ingrediat̃ nõ est reus voti. Primo ponit̃ ↄsultatio. scđo respõsio ibi tibi igitur. Ab. si.

diuisio

¶ Glo. seq. recit. per obiectionem.

k ¶ Proponens in aio. Non th aio obligãdi: nec firmiter hoc ppõẽdo seu eligendo: tunc mortalit̃ pec-

casset si nō ipleuisset ppositū.xvij.q.j.ꝗ bona.ꝛ.§.j.ꝛ.ꝯ c.pri.vbi dicit disposuit pficisci.ꝛ nō dicit.j.si plus nō est in voto pcessum: qꝛ non dicit hoc aio obligādi. vñ nō fuit mendaciū.xxij.q.ij.ꝙ ait.ꝛ nemo se obligat ni si q habet animū obligandi.ff.ꝺ actio.ꝛ obli.l.obligationum argu.ff. si cer.peta.si ego

¶ Glo.sequēs signat ɔtrarium. Item ar.ꝛ in cōtrariuꝫ alle.tria iura.

a ¶ Qꝺ dixisti. Arg.ɔtra.xxij.q v.iuramēti. Itē argumentuꝫ ꝙ ex nudo pacto s oritꝭ actio: licꝫ sit arg.cōtra.xij.q. ij.quicunqꝫ suffragio.et.qꝺ.v. quia ioannes.ꝛ xxvij.q.j.hec ꝯo l fine.Lau.

§ Adde ad hoc l.i.l.gre ec.ff.de fideius.

Scripture. ¶ Per ingressum religionis soluitꝭ votuꝫ religionis non cōsonum.h.d.ꝛ est no.decisio intelligendo ꝙ hoc sit absꝫ auctoritate superioris. Pro declaratione textus pone casuꝫ litteralem. Quidam vouerat visitare sepulchrū sanctum. demū intrauit religionem voto nō cōpleto: dubitabatur an iste esset vere reus fracti voti et respōdetꝭ ꝙ non per rationē ꝗ habetꝭ in littera. Ab.sic.

Casus.

si nō ipleas qꝺ dixisti[a]. Idem

¶ Omne votū mutabile est in votū religiōis. Ca.iij.

Scripture: ꝛ infra. Refracti voti aliqꝫtenꝰ nō habetꝭ ꝗ tꝫale obsequiū[b] i perpetuā noscitꝭ religiōis obseruantiā ɔmutare.ꝛ.Inno.iij.strigoñ. archiepo. ¶ Executio voti vltramarini aucte.pape pōt ex causis differri. Cap.v.

Non est voti dicendus trāsgressor ꝗ qꝺ vouit aucte[c] se.apo.distulit adimplere[d].

¶ Sane significauit nob̾ rex vngarie ꝙ cum in regni pturbatione consiliū ꝛ auxiliū tuum sibi senserit hactenus profuisse: vtilitati eiꝰ nō modicū derogaret si hierosolymā (sicut ex voto teneris) regno pgeres impacato: ꝛ infra.

¶ Ideoqꝫ mādamus q̄tenꝰ non prius iter arripias hierosolymā adeūdi: qꝫ regnū ipm[e] fuerit trāquillitati pristine restitutuꝫ: vel sup hoc receperis ab apo.se.mādatū. Idē andree duci. ¶ Eccia cōpellit heredem laicū p excōicationē ꝛ bonoꝝ subtractionē ad executionē voti vltra marini ad qꝺ se obligauit p defuncto. c.vi.

Licet vniuersis liberū sit arbitriū[f] in vouēdo vsqꝫadeo tñ solutio necessaria ē post votū vt sine pprie salutis dispēdio alicui nō liceat resilire[g]. ¶ Accepimus si quidē ꝙ cū rex vngarie pr̄ tuus agēs in extremis votū qꝺ vouerat dño hierosolymitanaꝫ puinciā i forti manu hūili corde visitare sub interminatiōe maledictionis pr̄ne ɔmiserit tue fidei exequēdū[h].ꝛ tu assū pto crucis signaculo te id impleturum sine dilatione qualibet promisisti: ꝛ infra.

¶ Mādamus quatenus postpositis ceterꝭ sollicitudinibꝰ vsqꝫ ad festum exaltationis sancte crucis debitum accepte crucis exsoluens: propositum iter arripias ꝛ humilitꝭ psequaris. ¶ Ne si onus tibi a pr̄e iniūctū: ꝛ a te sponte susceptum occasione qualibet[i] detractaueris: pat̄na te reddas successione indignū: ꝛ he

solueda.xxvij.q.j.c.j.ꝛ de iure naturali nō videtꝭ ꝙ ibi habet locū dispēsatio. qꝛ dictum est: vouete ꝛ reddite dño vota vr̄a.j.e.magne.ꝛ.c.pri. vñ in his votis non dispēsat sꝫ declarat. cū eñ qs vouet peregrinari: subintelligitꝭ si commode fieri pōt.vt.ꝯ.de iureiur. Glo. vbi de hoc.ꝛ de votoꝝ iuramēto dic vt ibi: sicut nec frangit votū ꝗ illud i meliꝰ cōmutat.ꝯ.ca.pr.ꝛ de hoc dictū ē.ꝯ.eo.ca.j.

¶ Glo.se.reci.p questionem.

d ¶ Adimplere. Si iusta causa subest.ꝯ.e.c.j.alꝭ nō est secus quo ad deuꝫ cū ꝗ papa dispēsat: nisi subsit cā dispensandi: sicut nec ɔr absolutus ꝗ causam excōicatōis supprimit.ꝯ.de of.or.ex pte.ꝛ.j.de sen.excō.cum p cā.hēbit tamen exceptionē ꝗ ad ecclīam ille cā ꝗ sine causa dispēsatum est.ar.ff. de fur.inter oēs §.pe.ꝗ ad deuꝫ sicut allega. lo nō valebit vbi iudicabitꝭ eo teste ꝗ iudice.ix.qꝺ.iij. alioꝝ hoim.ꝛ.xj q.iij.audi.

Dispēsatio sine cā ꝗ ad deū non est tuta.

¶ Glo.seq.obiicit ꝛ soluit.

e ¶ Regnū ipꝫ. Sic ergo papa prefert vtilitatē priuatā cōi vtilitati contra id qꝺ habes.ꝯ.de postu.ca.ij.ꝛ.vij.q.j.scias.ꝛ.viij.q.j.in scriptis.ꝛ.ꝯ.de reg.licet. Nō sunt ɔtraria. qꝛ hic nō pfert: sed differt: ꝛ quod differtꝭ nō auferꝭ.xxxij.q.ij.ancillam.de pe.di.vij.nemo.

¶ Glo.se.ar.dat simile ꝛ reddit causam.

b ¶ Tꝫale obsequiū. Non eñ est illi necessaria certa delicti satisfactio. cuius totū vite tps obediētie impenditꝭ sui ɔditoris.de pe.dis.j.§.his auctoritatibus. sic non frangit ppositū ꝗ illud in meliꝰ cōmutat.ꝯ.de iureiurā.peruenit.ꝛ ita est arg.ꝙ intrāti monasterium nō est imponēda pnia p pctō añ cōmisso. sic eñ remittitꝭ astulpho pnia publica si monasteriū voluerit ingredi.xxxiij.q.ij.admonere.ꝛ hoc pter ɔtinuationē pnie ꝛ exercitij in quo semper debent esse monachi arg.xvj.q.j.nos autē. si ꝯo postqꝫ monasteriū ingressi fuerint delinquunt bene subiiciunꝭ pnie: ꝛ disciplinę abbatis ꝯm regulā illius loci.ꝯ.de reg.c.vlt.ꝛ.j.de senten.excom.cum illorum.

Diuisio. Non est. ¶ Tria facit. primo premittit exordiuꝫ. scꝺo submittit narrationē ibi: sane. tertio ɔcludit sionē ibi: ideoqꝫ. Ab.sic.

¶ Glo.seq.obiicit ꝛ soluit.

c ¶ Auctoritate se.apo. Arg.ꝙ papa pōt dispēsare in voto: ꝛ est etiā.ꝯ.c.j. Sed cū vota ex necessitate sint

Diuisio. Licet. ¶ Prima ponit exordium. scꝺo ibi: accepimus. narrat factū: tertio ibi: mādamꝰ: ɔcludit: quarto cōminatur ibi: ne si onus. Ab.

f ¶ Liberū arbitriū. Vñ dicit augu. ꝗ nō cepit deliberet: ꝗ egressa est perseueret.xxvij.q.ij.nuptiarum. ꝛ ea sunt i nostris officijs gratiora ꝗ cū liceret ea nobis non impendere: causa tñ dilectionis impendimꝰ. xxxiij.q.j.iam nunc.

Augustinus.

g ¶ Resilire. In aliud tñ pōt cōmutari de aucte superioris ꝛ iusta de cā.vt.ꝯ.e.ca.j.ꝛ.ij.ꝛ.j.e.ca.magne.

¶ Glo.seq.arg.quē posse pro alio.ꝛc.

h ¶ Cōmiserit fidei tue exequendū. Ar. ꝙ aliqs pōt legitimare pro alio ꝛ votū alterꝰ adimplere: quia moriens soluit votū suū p sufficitē.ar.xiij.q.ij.ale defunctorum.ꝛ.xxvj.q.vj.si aliquis fuerit.

i ¶ Occasione qlibet. Supple minus idonea. qꝺ in

reditatis emolumēto priue ris cui⁹ recusaris onera sup portare: sciturus extūc ana thematis te vinculo subiace re: et iure qđ tibi si dict⁹ rex[a] sine ꝓle decederet in regno vngarie cōpetebat ordie ge niture priuādum[b]. ⁊ regnum ipsum ad minorē fratrē tuū appel. postposita deuoluen dum. Idē trecēsi episcopo.

¶ Commutat papa votū vl tramarinum in vigilias: ora tiones: ⁊ ieiunia. tunc maxi me cū cessat causa q̄ induxit ad vouēdū ita etiā ꝙ expēse fiēde i eūdo morādo ⁊ redeū do integraliter mittant i ter re sancte subsidium. Ca. vij.

Magne deuotiōis: ⁊ in fra. ¶ Cū trecē. eccle sia cōtra libertatē ecclesiasti cā grauaretur nec ꝑ aliū q̄ ꝑ cāpanie comitē in vltrama rinis partibus cōstitutum ei dem ecclesie crederes posse de facili subuenire: ad ipsum proposuisti accedere: ac in si gnū peregrinationis ⁊ deuo tionis terre orientalis crucē dñicam assumpsisti: et infra. Quāuis autē audita morte ipsius intētionē tuā cōspice res iam frustratā: noluisti[c] tñ sine cōcilio ap. se. ad ꝓpria re meare: sed ingressus vrbē in tētionis tue ꝓpositū ac statū trecen. ecclesie nobis humili ter expressisti: et infra. ¶ Et quidē tria precipue duxim⁹ in hoc negocio attendenda: qđ liceat[d] ſm equitatē: qđ de ceat ſm honestatē: ⁊ qđ expe diat scđm vtilitatem. Sane nō[e] videbat̄ cōtra votū licitū vt venires[f] cū vox clamet ꝓ phetica[g]. Vouete: et reddite dño deo vr̄o: ⁊ primū[h] ad cōsi liū ſm[i] ad iperiū referat̄. Sꝫ nec decēs videbat̄[k] cū sit scri ptum i euāgelio. Nemo mit tēs manū ad aratrū et respi ciens retro[l] aptus est regno dei ⁊c̄. Preterea nō videbat̄ expedire: cum ex absolutiōe tua scandalum posset laicoꝝ mentib⁹ gñari: dicētium vbi est de⁹ clericoꝝ: et hoc exem plo credētiū se ad voti obser uantiā nō teneri. Qđ cū magi tur a prelatis[m] facile trahit̄ a subditis in exēplū iuxta qđ dñs inqt ad moysen in leuiti co. Si sacerdos q̇ est vnctus peccauerit: faciet deliquere populū. Verū etatis[n] vite se nescentis defectus atq̧ cani cies q̄ vix labores et dolores suos tolerare pñt: in contra riū allegabant ⁊ eccl̄ie trecē. suspiria cui vinculo pastora lis sollicitudinis es ligat⁹: si ne cui⁹ assensu votū peregri nationis emittere forsitā[o] nō debueras: ⁊ ifra. Ipm̄ etiam votū qđ ex sui forma sanctū ⁊ honestū erat: ex ꝑsona vouē tis min⁹ licitū videbat̄. Cū ei iuxta canōica istituta cleric⁹ absq̧ sui epi lnia ꝑegrinari[p] nō debeat: ⁊ eps nō min⁹ im mo poti⁹ se. ap. sit astrict⁹[q] vt

generali verbo subintelligitur. arg. ſ. de elec. causam que. ⁊. ſ. de offi. delega. ex parte. ff. de ri. nup. quādꝫ. ⁊ de iureiu. veniens. ⁊. c. quintauallis.

a ¶ Si dictus rex. Frater ipsius ducis cōtra quem dux ipse conuerterat aciem bellatoꝝ quā cōtra inimi cos crucis diri gere simulauit. ¶ Glosa sequēs signat cōtrariū ⁊ triplicit̄ soluit.

b ¶ Priuādū. Dicit hic Inno. ꝙ q̄ non adiplet volūtatē defun cti sit ei auferen da tota heredi tas. ⁊ idem dicit canon. xi. q. j. sil uester. ⁊ hoc cō cordat legi anti que. C. de fidei com. l. vlti. in fi. attamē illud ob seruat̄ in extra neo herede. Sꝫ is fili⁹ institut⁹ heres nō adim pleat voluntatē defuncti: non tñ totū perdit: sed reseruat̄ ei legi tima. C. de fidei cō. aut. hoc am pli⁹. Et satis ꝑt dici ꝙ lex in hoc casu ꝑiudicet ca noni rōne eq̄ta tis. Vel hic au xit penā legis ob fauorē terre san cte. Vel melius dic ꝙ id qđ dicit lex de legitima relinquēda non pōt habere locū i huiusmodi di gnitatibus cū diuidi non pos sint: quia regnū vnicū dꝫ esse ⁊ si cōtigeret ꝙ tali ter diminueret̄ cito destrueret̄: sꝫ alie heredita tes bñ diuidunt̄ iter heredes: sꝫ hic vnus tātum debet esse rex: ⁊ tñ dicit ꝙ totum regnū deuoluet̄ ad aliū fratrē. ſ. de iureiu. itellecto.

Filius heres i[n]stitut⁹ a p[at]re n[on] implēs eius vo lūtatē non ob id ꝑdit legiti mam.

Regnū dꝫ esse indiui duum.

Magne. ¶ Diuiditur ꝑncipaliter in tres partes. ꝑrimo ponit̄ facti narratio. scđo allegat̄ ꝓ ⁊ con tra ibi: et quidē. tertio diffinitio ibi: cum igitur. Ab.

c ¶ Noluisti sine cōsilio. Et bene: qm̄ nemo iuramē tum suum vel votū debet interpretari. ſ. de elec. vene rabilē. ⁊. ſ. e. ex multa. nisi certus esset ꝙ non esset obli gatus. argu. ſ. de senten. excō. inquisitioni. T.

d ¶ Liceat. Hec tria consideranda sunt. arg. xj. q. j. aliud. ⁊. iiij. dist. deniq̧. in fi.

e ¶ Sane non. Hic incipit ostēdere ꝙ votum suum perficere teneatur.

f ¶ Ut venires. Non obstāte ꝙ causa voti cessat cū etiam si sine cā vouisset nichilo minus teneret̄ ſ. de conuer. cō iuga. ex ꝑte. facti lius enim dispē sari pōt cessante causa: vt dicit l sine causa enim non impedit ni si exꝑmatur. C. de cōdi. ob tur. causam. da. si re petēdi. nisi a iu re subintelligat̄ ff. de iure do. sti pulationē. Ioā.

g ¶ Prophetica. Scꝫ dauid.

h ¶ Primum. Scꝫ vouete. B.

i ¶ Secundū. Scilꝫ reddite.

k ¶ Sꝫ nec de cens videbatur. Ut venires con tra votum.

l ¶ Retro. apo statando. s. j. de aposta. q̇dā. nā apostata dr̄ re tro stās. xxvj. q. vlti. nō obserue tis. et. iij. qō. iiij. beat⁹. de pe. dis. ij. pēnata.

m ¶ Agit̄ a ꝑla tis. Iuxta illud Cōponit̄ orbis regis ad exem plū. xj. q. iij. pre cipue. nā ꝑlati sunt tāq̧ signū positi ad sagit tā vñ inferiores vitam eoꝝ respi ciunt. ſ. de accu sa. qualit̄ ⁊ qñ.

n ¶ Verū eta tis. Hic allegat ꝙ nō teneat̄ ꝑfi cere votū suum.

o ¶ Forsitan non debueras. Maxime ad loca remota. arg. vij. q. j. ꝑsentiū. et. ff. de offi. ꝑest. illud obseruādum. vij. q. j. si quis in clero. ⁊ de conse. distin. v. nō oportet. nec istud forsitan est du bitatiuum. sic. xxxiij. q. ij. admonere. ſ. de ꝓcura. tue fraternitatis. Ioan.

p ¶ Peregrinari. De conse. dist. v. non oportet. ij.

q ¶ Astrictus. Qr̄ sicut clericus sine licētia epi sui non debet ab ecclesia abesse, vel recedere ab eadē. vij.

Psal. lxxv.

Luce ix.

Leui. iiij.

Apostata.

qo .j. presentium .z .§. de renun. admonet. sic et eps si ne licentia pape .§. de transla. inter corporalis.

a ¶ Cum igitur. Hic incipit ostendere q votum cōmutari possit.

b ¶ Cōmutari possit. Cum igitur mādatum dñi: z votū pari passu ambulent vt hic dicit: z mādatū dñi pōt adipleri p aliud equipollēs. vt .xxij. q .iij. innocens ergo z votum. sic argumētatur hic Jn no. z Joan.

c ¶ Sinite illos. Ar. xj. q .iij. inter verba.

d ¶ Eūdo morando z redeundo. hec tria tempora considerātur cū aliqs condēnat aliū in expensis factis in prosequēda appellatione .§. de appel. reprehensibilis. C. qui accu. nō pos. q crimē. simile. §. de cōcess. preben. quia diuersitatem. in fine.

e ¶ Sine diminutione. Preter illaz diminutionē que fiet in pecunia transferēda: quia ille qui eā portabit suis expēsis nō militabit. §. de prescrip. cū ex offi. z .xij. q .ij. charitatē. vel itelligē q hec pecunia mitti debet per aliquem religiosum: q alr esset illuc itur. Vin.

f ¶ Cessauere cause. Argu. q cessante cā cessat priuilegiū .§. de verborum significatio. abbate. in fine. z .xvj. q .j. generaliter. et .xxv. q .ij. ⁋ vl. z insti. d auc. tu. et cur ⁋ fi. et. C. de testi ⁋ vlti. z §. de deci. suggestum. Joan. et §. de renuncia.

Exo. xiiij. z xxij. Nūe. iij. et viij. Deut. xv. Lu. ij Leui. xxv. Exo. xxxvj Mat. xvij.

Priuilegiū an cesset cā cessāte

deri merito poterat: q absq generali vel speciali inia votum pegrinationis q te tandiu absentares emittere non deberes: et infra. ¶ Cū igit^a in lege veteri in q non minus pceptū dñi obligabat q votum hodie obliget in eccla: primogenita q dño mādabātur offerri qdā dño redderētur vt primogenita leuitarū: quedā redimerent vt aliarū tribuum: qdam cōmutarentur in aliud sicut primogenitum asini qui p oue cōmutabat: ex hoc attēdentes q votum cōmutari possit^b in op^9 aliud pietatis: non curantes q os loquentiū iniq loquat: dū tamē non recedam^9 a tramite vitatis: de illius auctē securi qui cū audisset a discipulis nonne scis qr pharisei audito hoc vbo scandalizati sunt respōdit sinite illos^c ceci sunt z duces cecorū: tibi p te z famulis tuis licentiā concedim^9 votū pegrinatiōis taliter cōmutare: vt expēsas qs fueras in eūdo^d: morando: et redeūdo facturus alicui religioso cōmittas i necessarios vs^9 terre illi^9 sine diminutione^e qlibet trāsferēdas: z ifra. Laborē etiā laboribus recōpenses sollicit^9 insīādo vigilijs: deuoti^9 vacās orōnib^9: z in ieiunijs forti^9 te exercens. Ad hāc autē indulgētiā tibi faciendā specialr nos induxit q cū p libertate treceñ. ecclesie p dictū comitē assequēdā pcipue votū peregrinationis emiseris: eo sublato de medio: qr cessauere cause^f facilius cessare potuit z effect^9

Idem cantuariē. archiepo.

¶ Impedito ad tēpus exeq votū vltramarinū concedatur dilatio perpetuo vero impedito indicit redēptio i eo qd magis expediat terre sancte. Capitulum .viij.

Quod super his: z infra Quesiuisti de his q pro succursu terre sancte signo crucis assumpto pp infirmitatē vel pauptatē vel aliā iustam cām votū nō possunt vtiliter adiplere: cū sine distinctione receperis in mādatis: vt eos q signū crucis assumptū abiecerūt ad resumptionē ipsi^9 et executionē voti cōpellas. ¶ Nos autē inquisitioni tue taliter rñ. q debiles et iopes magis illuc i defectum q ad pfectū accedūt: cum^g isti pugnare nō possint z illi^h mēdicare cogantur: nisi forte sint nobiles et magnates q suis secū expensis bellatores adducāt. vel artifices: z agricole q de laborib^9 suis sibi possint acqrere necessaria et terre subsidia ministrare: qz uis nō multi taliū pp breuitatē possessionū z paucitatē inhabitantiū ibi sint oportuni. ¶ Unde credim^9 distinguendum iter illos qui tēporalē^i z eos qui perpetuam impedimēti cām credunt hre: q primis est indulgēda dilatio^k: secūdis autē est redēptio iniungēda: ac rex facultate pensata quas possunt aut quas facturi essent expēsas personarum: pterea recōpensato labore^l in subsidium terre sancte transmittāt: exequentes per alios quod per se nequeant adimplere. ¶ Rursus inter illos qui p defensione terre scte votū peregrinationis emittunt: z eos quib^9 pro sa-

post trāslationem. vbi de hoc .§. de iureiuran. z si chri stus. in fi. Ber.

Quod sup. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ibi: nos autem. que tria facit. primo ponit generalē doctrinam. secundo duplicem distinctionem. prima ibi: vnde credim^9. secunda ibi: rursus. tertio soluit consultationem idecisam ibi: de mulieribus. Abbas siculus.

g ¶ Cum isti. Scz debiles.

h ¶ Et illi. Scilicet inopes.

i ¶ Qui tēporalem. Eandem distinctionē facit lex in iudice: vt si nō potest iteresse pp tēporalem impotētiam expectādus est: etsi habeat perpetuū impedimentum remouend^9 e. ff. de va. mu. l. vlt. z .ff. de iudi. si lōgi^9. arg. ad idē §. de rescrip. sciscitatus. Joan.

k ¶ Dilatio. Expectandi enī sunt quousq cā impedimēti cessauerit. simile .§. de sentē. excom. decetero. z ca. q nus. in fi. idē ē si per fortuitos casus impediret. nichilomin^9 cū potest adimplere tenetur. ff. de verbo. obliga. l. inter stipulantem ⁋ sacrā. nisi certa res esset pmissa non in genere C. si cer. pe. incēdium. Joan.

l ¶ Recōpensato labore. Jeiunijs et orationibus. vt .§. c. p xi. circa finem. Lau. vel videtur q tantū mittere teneantur pro quanto noluent sustinere laborem hunc. sed vix potest estimari. prima expositio melior ē

diuisio

Judex si ipeditur dd iuris.

a ¶ Circa primos. Scilicet q̄ pro succursu terre sctē votum emiserunt.
b ¶ Circa secundos. Scʒ quibus pro satisfactione suorum criminū labor peregrinationis est iniūctus.
c ¶ Vouentiū. s. spōte ꝛ nō per pniam iniunctam.
d ¶ Quāuis sit habil. Hic format scḋa q̄stio se. ca. ꝟ. secundo quesiuisti.
e ¶ Potest tamen. Unde non subest cā cur debeat immutare als q̄ iniunxit vel q̄libet maior eo eam posset immutare iure cōmuni sʒ immutationem huiusmodi penitentie videt hic reseruare sibi: et illis quib⁹ specialiter a sede apostolica iniungitur ꝛ ē speciale. j. co. c. pri. Vincen.
f ¶ De mulieribus. Nō viuētibus scʒ.
g ¶ Viros suos. Et hic format archiepiscopus tertiā questionē. j. c. pri. ꝟ. ꝙ autem.
h ¶ Sequant. Qui de vxorum licentia vouerūt vel ex causa concedit papa: ꝙ viri possunt vouere se ituros i subsidium terre sancte inutiis vxoribus. j. cap. proxi. ver. in tanta q̄ʒ.
i ¶ Cetere vero. Scilicet vouentes.

Pnia an et p quem mutari possit.

tisfactione suorū criminū iter peregrinationis iniūgit: credim⁹ distiguēdū: ꝙ circa pri-mos[a] pl⁹ re sctē succursus: et circa secūdos[b] pl⁹ labor itineris secūdū intentionē vouētꝭ vel penitētꝭ dʒ attēdi. Uñ si q̄s hoc modo vouētiū[c] ē inutilis ad pugnandū: q̄uis habilis[d] sit ad eūdē: meli⁹ est redimere votū q̄ expēsas cōsumere: qḋ ꝛ de penitente q̄ ꝓp debilitatē nō pōt iter iniūcte peregrinatiōis implere sane valet itelligi: nō aūt de illo q̄ q̄uis sit ipotēs ad bellādum potēs tñ[e] est ad eūdū: ꝛ infra. ¶ De mulierib⁹[f] aūt hoc credim⁹ obseruandū: vt q̄ remanere noluerint viros suos[g] sequant[h]. cetere vo[i] (nisi forte sint diuites q̄ secum in suis expēsis possint ducere bellatores) votū redimant qḋ vouerūt. Idē eidē. ¶ Uotū vltramarinū certꝭ casib⁹ redimi et ꝯmutari pōt nō tñ ꝑ aliū q̄ ꝑ papā: vel cū ipi⁹ speciali mandato. h. d. vsqʒ ad ꝟ. Secūdo quesiuisti. Cap. ix.

Ex multa tue sollicitudinis prouidētia: ꝛ infra. Ex cōsultatione quā ad inq̄sitionē tuā sup negocio cruce signatorū[j] oli edidimus: viā inuenisti ad alias q̄ōnes: et vtrū qḋ in ea d̄r ius constituat gñale vt passim ꝑlatꝭ q̄buslibʒ illos ꝫm formam expressam[k] absoluere liceat: q̄ eoꝝ sunt iurisdictioni[l] ꝯmissi: sollicite req̄sisti? Ad hoc igit rñdem⁹ ꝙ in cōsultatione nr̄a ius edit: ꝛ licʒ ad q̄les[l] ad q̄s tñ spec alit spectat ei⁹ executio nullatenus explicat: illis aūt solūmodo ius hoc exequendū incūbit[m] q̄ sup hoc mādatū receperit a se. ap. speciale. Sic ergo illi est inquisitioni rñsum: q̄ cōsequēter tua. f. requisiuit de quibus religiosis intelligēdum hoc esset: vtrū. s. ibi religiosi[n] vocent hi tm̄ q̄ religiōis habitum susceperūt quoꝝ plures idiote sunt ꝛ iuris ignari? an epi? q̄ sicut dignitate precellūt. sic ꝛ religiōe[o] debet alijs ꝓminere. nā ad neutros[p] illi⁹ executio iurꝭ spectat nisi per apostolicam sedeʒ eis specialiter delegetur.

¶ Habiles ad eundum sed inhabiles ad pugnandū si sunt strennui cōsilio / vel militeo: bellatores possunt secū ducere: votū vltramarinū non redimunt. h. d. Ab.

¶ Secūdo quesiuisti vtrū qḋ dicitur si quis vouentium est inutilis ad pugnādum q̄uis sit habilis ad eūdum melius est / vt redimat votum q̄ consumat expensas generaliter accipi debeat: vt nobiles et magnates qui sunt ꝯsilio strēnui et multos secum possunt trahere bellatores: an minores tantummodo verbum huiusmodi comprehendat? verum si ad superiora oculū tue ꝯsiderationis extendas: questionem istam inuenies in serie consultationis nostre solutam. ꝑ vbi dicitur ꝙ debiles et inopes magis in defectum terre sancte / q̄ ad eius profectum accedunt: ꝛ infra. Quamuis possit aliter respōderi: ꝙ non sunt inutiles ad pugnādum: qui et si per se pugnare non possunt: maturitate tamen concilij[q] adesse valent pugnantibus. ꝛ persone defectum per alios releuare: et infra.

diuisio

¶ Ex multa.[1] ¶ Quinqʒ sunt dicta. secūdum ibi: secūdo tertiū ibi: quod autem. quartuʒ ibi: in tanta. q̄ntum ibi: de clericis. Abbas siculus.
k ¶ Expressam. ꝟ. ca. proxi.
l ¶ Ad quales. Scilicʒ viros religiosos. de quibus fiebat mentio in capi. proxi. ꝙ super. sed illa clausula remota fuit que posita erat sub illo. ꝛ ꝟ. ante ꝟ. illum de mulieribus.
m ¶ Incūbit. Ecce vnū mirabile: ꝛ hic est ius commune: vt dispēsetur in voto cum debilibus: ꝛ huiusmodi. arg. ꝟ. eo. ca. j. et tamē ei⁹ executio non ꝑmittitur alicui nisi cui papa specialiter committit/ qḋ tamē restringēdum est circa votum hm̄oi. scʒ pro succursu terre sancte emissū: ꝟ cū hic papa sibi dispēsationē reseruet: in alijs votꝭ epis dispēsationē indulget. ar. ꝟ. e. ca. j. j. de sen. excom. nuper.
n ¶ Religiosi. Religiosi dicuntur non solū monachi et regulares: sed ꝛ clerici vt. j. q. j. null⁹. et etiā laici dñr religiosi. xxviij. di. si qua vidua.
o ¶ Religiōe. j. q. j. vilissimus. viij. q. j. q̄lis erit
p ¶ Ad neutros. Arg. generalit dictū nulli esse dictuʒ. ꝟ. de offi. dele. ex parte. ij. argu. C. de pig. l. ij. Jo.
q ¶ Maturitate tñ ꝯcilij. Ideʒ dicit lex in aduocatis q̄ nō min⁹ ꝓuidēt gñi hūano q̄ si p̄liaʒ armis defēderent C. de aduoca. diuer. iud. l. aduocati. ꝛ lex dicit ꝙ eis⁹ eq̄ postlimi niū ē nō solū his q̄ pugñre pñt: sed oib⁹ qui ei⁹ natu re sunt vt ꝯcilio/ vel auxilio / vel alijs modis vsui esse pñt. vt. ff. de cap. et postli. re. l. postliminiū ꝟ. vi. ꝛ concilio pollet cui vi natura negauit. ꝛ ē sl. ff de va. mu. l. ij. ꝟ. q̄m ita. ꝛ ꝟ. seq. ij.

Votorꝭ dispēsatio ad quē spectat.

ꝑ Infero ꝙ ex ꝑfatiōe itelligit tur mēs disponētis. con coꝛ. l. fi. ꝛ qḋ ibi not. ff. de hef. istit. ꝛ l. l. cū pr. ꝟ. dulcissimis. ff. ꝺ leg. ij.

a ¶ Superi⁹ ponit. §. e. pri. in fi. ꝛ hoc statim sequit
b ¶ Uiri preter vxorum. Specialissim⁹ casus est iste ꝙ vir pōt emittere votū preter licentiā vxoris cōtra il la iura. xxxiij. q. v. qḋ deo. ꝛ. xxvij. qō. ij. si tu abstines et per hoc videt ꝙ aliquod votū sit maius voto cōtinentie. nam ꝓpt ꝯtinentiam etiā ad temp⁹ non liceret hoc fieri. vt xxxiij. q. v. capit. j. sed voto abstinentie sec⁹ videt dū tamen ꝑ tale votū neutri fiat ꝑiudiciū. xxxiij. q̄stiōe. v. noluit. itaqꝫ. Jo.

litur ad votum reddendum per decre. predictā porrectum. eadem ratione ꝛ illi ex quo votum suum emittit ꝛ recipit ab abbate. arg. §. de regu. c. vlt. nisi aliud rationabile obsistat.

g ¶ Reddas altissimo vota. Sic. §. eo. magne. cum hoc sit preceptū vt ibi: quia dn̄s exigit oblatum: qḋ non exigeret offerendū. xxvij q. j. nuptiarum. in fine.

¶ Uxores pn̄t sequi viros vltra mare si volūt sed nō tenētur nisi ꝛ ipe vouerit. h. d. ab

¶ Quod aūt superi⁹ ponit͛ mulieres que remanere noluerit ꝛc. de illis intelligēdū esse videt: que se ad peregrinationis ꝓpositū nulli⁹ voti vinculo astrinxerunt: ꝛ ifra.

¶ Uiri sine consensu vxorum emittere possunt votum vltra marinum. h. d. Abbas si.

¶ In tāta quoqꝫ necessitate ꝑpli xp̄iani ne terre scē impediat subsidiū viri p̄ter vxorum[b] assensum hui⁹ pegrinationis ꝓpositū vouere libere valent. et qḋ vouerunt libere adimplere: vt aūt cōsentiant sunt attentius cōmonende.

¶ Clerici taqꝫ inhabiles ad pugnandū redimunt votū vltra marinū nisi in certis casibus. h. d. Ab. si.

¶ De clericis vero dixim⁹ respondendū ꝙ cū clericat⁹ officiū eos reddat inhabiles ad pugnādū[c]: nisi vel ꝯsilio strēnui vel officio p̄dicationis instructi: aut magnatū sint obseq̄o deputati[d]: aut vsqꝫ adeo diuites fuerint ꝛ potētes: vt in expensis suis aliquos secū ducere valeant bellatores: magis ab eis expedit redemptionē accipere q̄ȝ ad votum illos cogere prosequendum: si necessitas exigit / vel vtilitas ꝑsuadet. Hec autē de vouētibus dicim⁹ nō de his q̄b⁹

labor pegrinatiōis in pn̄ia ē iniunct⁹[e]. I dē.

¶ Qui vouit religionē ingredi si voto non cōpleto fiat ep̄s renunciare dꝫ et votū implere. sic cōiter.

Summatur. Capl̄m. x.

Er tuas nobis l̄ras iti masti te in garopolitana ecclesia suscipiendi habitum regularē votū solēniter emisisse: ꝛ postea ꝓmisisse in manibus p̄lati eiusdē ecc̄lie te ifra duos menses[f] ꝑ postq̄ȝ ab ap. se. redisses: votum qḋ emiseras impleturū. Cūqꝫ termio ipo trāsacto non curasses qḋ voueras adiplere: tandē existens voti trāsgressor vocat⁹ fuisti ad regimē ecc̄lie gebē. et infra. ¶ Nos igit. t. di. consulim⁹ vt si tuā sanare deside ras conscientiā: regimen resignes ecclesie memorate / ac reddas altissimo vota[g] tua. Qḋ si capitulū gebeñ. ecc̄lie te postmodū canonice duxerit eligendū[h] electionē recipe poterꝭ de te factā. Honorius iij. haresbeñ. ꝛ bēgag. ꝓposit.

¶ Prelatus etiā preuius pōt votū vltramarinū emittere ꝛ in suos vsus vigesimā ꝓuentuū ecc̄lie ꝯuertē. c. xi.

Postulasti a nobis / an vobis ꝓfessis ordinē regularē: quoꝝ alter cruce signat⁹ ē et reliquus caractere crucis desiderat insigniri: liceat vigesimā[i] ꝓuentuū ecc̄iarum vestrarū deputatā succursui

Arma clericorū sunt lachryme.

c ¶ Inhabiles ad pugnandū. Clerici vero pugnare non debēt. arma eñ clericorum sunt lachryme. xxiij. q. viij. clerici q̄ in q̄cunqꝫ. ca. q̄cūqꝫ. et. c. cōuenior. licet non min⁹ pugnet q̄ ꝯsilio pugnat. vt dictū ē in notula. idem dicit lex.

d ¶ Obsequio deputati. Qr et d̄bito officij eos sed teneret. j. de sen. ex. inf alia.

¶ Glo. seq. arg. ꝛ signat ꝯtrium.

e ¶ In penitētia est iniūct⁹ Uidetur ꝙ ꝙ mutatio voti non possit fieri in his penitentijs imponēdis. Ar. ꝯtra. xxxij. di. presbit. si fornicationē.

diuisio

Er tuas. ¶ Cōmunis diuisio. secūda ibi: nos igit. Ab. si.

¶ Glo. seq. q̄rit ꝛ soluit.

f ¶ Duos mēses. Si hoc non apposuisset: nichilomin⁹ tenebatur suscipere habitum regularē: ꝛ deberet ad hoc cōpelli cū ad hoc voto solenni se astrinxerit. §. de conuer. coniug. ex parte. in fi. §. de regu. porrectum. Sed quid si prelatus ꝛ fratres predicti loci nollent ipsum postea recipere: tunc non diceretur transgressor voti si per eum non stetit infra tēpus statutū. si. J. de sponsicut. sed ipsi possunt compelli vt eum recipiant: ex q̄ promiserunt illum recipere: qꝛ qua ratione ille cōpellitur

¶ Glo. se. notat regularē eligi posse. ꝛc. arg. cōtrarium.

h ¶ Eligēdū Et sic patet ꝙ canonicus regularis pōt eligi ad regimen ecclesie secularis: qꝛ hec gebeñ. ecc̄lia secularis est alias q̄re diceret redde domino vota tua. ꝛ de iure cōi ex quo dicit duxerit eligēdum. ꝛ ad idē fact. j. titu. proxi. ꝙ det timorem. vbi de hoc: tñ ibi cōtra potest sumi. ar. ꝙ non de iure cōmuni vbi dicit: sicut annuendū duximus postulationi ꝛc. sed tamen aliud videtur hic: qꝛ ecc̄lia gebeñ. cathedralis est: ꝛ sunt ibi monachi regulares ꝛ de iure cōi possunt eligi in ep̄os. xviij. q. j. c. j. ꝛ sic non ꝓbat ꝑ hanc decre. ꝙ de iure cōi eligi possunt ad inferiores dignitates curā aiarū habentes: ꝛ iste monachus fieri non poterat existēte ep̄o: nisi resignaret episcopatui cū ecc̄lia gebeñ. secularis esset. ꝑ

Canōic⁹ regl'aris/an possit p̄fici ecclesie seculari. ꝑ Concor. tex. in si. l. l. cels⁹. ff. d̄ arbi. no. bar.

Postulasti. ¶ Diuidit. pmo ponitur consultatio. scd̄o respōsio ibi: discretioni. ꝛ ꝑ casu p̄mitte quod habetur in glo. Ab. si.

i ¶ Uigesimā. Quā soluere tenebant oēs tā clerici seculares q̄ȝ regulares ad subsidium terre scē fm̄ ꝙ fuerat constitutum in cōcilio generali in decretali illa ad liberandam: que non est in hac compilatione.

ꝑ Facit ad hoc auc. ingressi. ꝛ ibi doc. C. d̄ epi. sco. ecl.

sed qui erāt cruce signati: vel qui etiam vellent signa ri nō tenebātur ad hoc: immo sibi poterant retinere: vt hic dicit.
¶ Glo. ista arg. signat cōtrarium ɽ remittit.
a ¶ Enormiter. Et ita nō vult papa ꝓpter succursum terre scē ecclias istas enormiter aggrauare i absentia istorū: in quo casu cessat ꝑuilegiū. s. de deci. suggestū ɽ. j. ꝺ ꝟb. sig. ꝗd ꝑ nouale. ɽ si nō ꝑt alteri subueniri quin alē ledat̄ ꝯmodius est neutrū iuuare ꝗ̄ alterū ledere. xiiij. q. v. ꝺnī ꝗ. xxij. q. ij. ꝑmū. ff. de cōdi. inde. naꝫ hec natura. Itē no. ꝙ ꝺ non preferṫ publica vtilitas priuate. Ar. ad hoc. s. e. nō est. ɽ e ē ar. ꝯ id. vij. q. j. scias. ɽ. s. ꝺ postu. ca. iij. vbi de hoc.

vouentes ingredi efficiātur vt plurimū monachi vel cānonici regulares: ideo post rubricas ꝓcedētes subijcitur ista. Abbas siculus.
¶ De hac materia tractaṫ. lviij. dis. ɽ. xvj. q. j. xviij. q. j. ɽ. q. ij. ꝑ totū. ɽ ꝑnalit̄ a. xvi. causa vsqꝫ ad. xxj.

terre scē deferre vobiscū: et infra. ¶ Discre. v. t. r. ꝙ si ecclesie vr̄e ꝑ absentiā vestram enormit[a] nō ledantur: et vos vtiles fueritis terre scē verbo[b] pariter ɽ exēplo[c]. qꝺ conscīētie vr̄e[d] duxim[9] relinquēduꝫ: dimissis ꝓcuratoribus[e] idoneis in ecclijs vestris potestis ɽ tenemini[f] votū peregrinationis implere: ɽ sic pōt in vsus vestros trāsire vicesima eccliaꝝ vr̄aꝝ terre sancte subsidio deputata. ¶ De statu monachoꝝ et canonicoꝝ regulariū. Greg. tertius archiep̄o neapoli. ¶ Diocesanus nō debet molestare monasteria: preterꝙ̄ pro causa correctiōis: nec eis oblata sibi vendicare. Capitulum. j.

Theodosius. ɽ ifra. ¶ Alicui monasterio nec tu nec pbr̄i tui preter diligētiam disciplinē[g] aliqd molestie inferatis[h] ¶ Aut si quid illic ꝑ diuersorum deuotione accesserit[i] vobis vēdicare estimetis. ¶ Cū monachis ibi seruientib[9] debeat proficere quicquid a fidelibus taliter offerri cōtingit. Ex cōcilio laterañ.

¶ Monachi non debēt poni singuli ꝑ ꝑrochias. hoc primo Si ꝑ monachatu aliqd deṫ receptus a sacris ordinibus ꝓhibeṫ. et recipiēs ab officio suspendiṫ. hoc scd̄o. Monachus habēs peculiū sine licētia abbatis ab altaris cōione remoueṫ. et sic decedēs sepultura et fratrū cōione priuaṫ. hoc tertio. Si pecunia cōferṫ ꝑ habēdo aliqꝺ offm̄ i monasterio: dās et recipiēs deponunṫ. hoc q̄rto. In prioratib[9] cōuētualib[9] ꝑ electionē instituti nō sunt remouēdi sine cā rōnabili ɽ de cā rationabili tria ponit exēpla. h. d. comprehendēdo substantiā.

Capitulum. ij.

Monachi nō precio[k] recipiantur in monasterio nec peculiū[l] permittātur hr̄e: ɽ nec singuli per villas et oppida ꝑ quascūqꝫ ꝑrochiales[m] ponanṫ ecclesias: sed in maiori cōuētu aut cū aliqb[9] fratrib[9] maneāt: nec soli inter seculares hoīes spiritualiuꝫ hostiū cōflictū expectent: sa=

b ¶ Verbo. scꝫ predicationis: qꝛ lꝫ ꝑ officiū suū inhabiles sint ad pugnandū: ꝓficiūt in alijs vtiliṫ se habeṫ. s. e. ex multis.
c ¶ Exemplo. Bone vite scꝫ qꝛ verbo et exēplo dicimur ꝑdicare. xliij. disti. sit rector.
d ¶ Cōscīētie vr̄e. Ecce ꝙ relinquiṫ alicꝰ ꝓprie cōscīētie sue. sic. s. e. pri. ɽ. xxxiij. q. iiij. vir cū ꝓpria. s. ꝺ renūcia. nisi cū ꝑridē. i fi. ɽ. xxxiij. di. habuisse. ɽ. liij. dis. deniqꝫ. ɽ. xv. q. viij. c. i. ɽ. s. ꝺ iureiur. mulieri. qꝛ de nemine presumēdum est ꝙ sit immemor sue salutis. j. q. vij. sancimus.
¶ Glo. seq. arguit.
e ¶ Procuratorib[9]. No. arg. ꝙ ꝑlat[9] qñ se absentat ab ecclesia iusta de cā ɽ de licentia supioris dimittere dꝫ ꝓcuratorē in loco sui q̄ ꝓcuret vtilitatē eccl̄ie.
¶ Glo. seq. obijcit ɽ soluit.
f ¶ Tenemini. Sꝫ q̄re dicit tenemini cū alter istorū nōdū fecerit votū: sꝫ dicat tñ desiderat insigniri: sꝫ dic ꝙ iste lꝫ votū adhuc nō emiserit. tñ iam in aīo suo plene deliberauerat ɽ ꝓpositū suū in hoc firmauerat: vñ sine pctō ꝯuenire nō poterat. xvij. q. j. q̄ bona. sic. s. e. c. ij. alr̄s nō diceret trāsgressor. s. e. litteraturam.
¶ Rub. de statu monachoꝝ. ¶ Supra visum est de cōuer. ꝯiu. Itē de voto: sꝫ qꝛ conuersi ad religionē vel

¶ Theodosi[9] ¶ Monasteria sunt exēpta a lege diocesana non a lege iurisditionis. sic cōiter summaṫ. sed hec vocab̄la sūt potiꝰ magistralia q̄ iuris. Et ponit duas prohibitiōes et tertio rationem subijcit. scd̄a: ibi aut. tertia ibi: cum. Abbas si.
¶ Glo. se. reci. ꝑ obiec. quam soluit ɽ remittit.
g ¶ Disciplinē. hoc itellige cū monachi populuꝫ nō hn̄t. qꝛ tunc solam disciplinā debēt. xvj. q. j. cuꝫ ꝑ vtilitate. nisi sit honestū seruitiū debitū ex ꝯstitōne vel ꝯsuetudie. xviij. q. ij. seruitiū. ɽ. j. q. iij. q̄stiū. si eñ haberēt populū tūc monasteria subsunt ep̄o ratiōe ꝑpli quo ad legē diocesanā. argu. xviij. q. ij. eleutherius. de hoc dictū est. s. de offi. ordi. dilectus filius.
h ¶ Inferatis. Nisi hoc solū qꝺ canones iubent xviij. q. ij. hoc tm̄. c. ꝗ sit. ɽ. c. luminoso.
¶ Glo. seq. reci. per obiectionem.
i ¶ Accesserit. In vita. qñ si i morte causa sepulture aliquid relinqueret: inde ep̄s dꝫ habere canonicā portionē. s. de sepul. de his. ɽ. ca. cū sing. ɽ. s. de testa. requisisti. nisi consuetudo repugnet.
Monachi. In hoc ca. qꝺ cōiter nō summaṫ quinqꝫ sunt dicta. scd̄m ibi. si qs. tertiū ibi: q̄ vero. quartum ibi: prioratus. quintum ibi: priores. Ab.
k ¶ Precio. j. de symo. qñ symoniaca.
l ¶ Peculium. Nisi pro iniuncta administratione. vt. j. sequitur.
¶ Glo. se. reci. ꝑ obiec. de canonibus. xvj. q. j. ɽc.
m ¶ Parrochiales. Et sic patet ꝙ monachi singuli in parrochialib[9] ecclijs esse nō debent: et istud quidē ius cōe est. qꝺ hic diciṫ ex dispensatione tamen videṫ ꝙ monachus potest preffici in parrochiali eccl̄ia. xvj.

Summarium.

ɽ Conscīētiaꝫ. Con=tra l. actiōe. ff. de his q̄ ut indig. cū glo. ibi. et ibi per glo. l. i. et ibi ꝑ fo. ma.

ɽ Peculiū. i. ꝓpriū. cō. tra l. cogi. ff. ad trebel. qꝺ intellige de illo q̄ ꝓficietur tria vota: pauptateꝫ scꝫ / obedientiaꝫ ɽ castitatem.

Continuatio

q.j.in parrochia.z.c.cū p vtilitate.z.c.doctos.et.c.si monachꝰ.z.c.si qs monachus in collegiata vero ecclesia videt q de iure cōi pōt eligi.J.e.q dei timorem et ar.J.ti.pri.per tuas.T.

a Ue soli.vij.q.j.illud.lxxxj.di.in omnibus.

b Ad sacros ordines. Insup de mōasterio expellat ꝫm q tradit.J.d sym.qsm simoniaca.vl dz sibi pecunia restitui z ītret aliud monasteriū eo. ti.veniens.

Eccl. iiij.

lomone dicēte. Ue soli^a qꝛ cū ceciderit non est qui sublevet cū. Si qs aūt exactus pro sua redēptiōe: aliqd dederit ad sacros ordines^b non ascendat. Ipse ꝟo q̄ eum recipit officij suspēsiōe mulctet. Qui ꝟo peculiuȝ habuerit nisi ab abbate fuerit ei p iniūcta administratōe pmissum^c: a communione remoueat altaris z qui in extremis cū peculio inuentꝰ fuerit z digne nō penituerit: nec oblatio p eo fiat: nec int̄ frēs accipiat sepulturā^d: qd etiā de vniuersis religiosis p̄cipimus obseruari. Abbas aūt qui ista diligent nō cauerit: officij sui iacturaȝ se nouerit incursurū. Prioratꝰ quoq seu obediētie precij donatione nulli tradant^e. alioqn dantes z accipiētes a ministerio fiant ecclesiastico alieni. Priores aūt cum in ecclijs cōuentualibꝰ per electionē capitulorꝫ suorꝫ canonice fuerint instituti nisi pro manifesta et rōnabili cā non mutent^f vt videlicet si fuerit dilapidatores^g: si incōtinenter vixerint: aut tale aliquid egerint p quo amouēdi merito videant: aut si etiā p necessitate maioris officij de cōsilio fratrū fuerint trāsferēdi.

H lex.iij. abbatibꝰ z conuentibus cisterciēsi.ordinis.

Monet cisterciēses vt seruent regulā ꝫm primeuā institutionē.h.d.prio. Et domus religiosa aggregata cisterciensibus eorū mores seruare tenetur.h.d.secūdo. Cap.iij.

Recolentes qualit hec scrā plantatio: z infra. Dolentes dicimus q et si nō ab oibꝰ neqꝫ in oibꝰ: a plerisqꝫ tn̄ et in pluribus ab illa scrā institutiōe dicit declinatū: intātū vt aliq ex vobꝫ prime institutiōis obliti^h contra ordinis vr̄i regulā villas/ ecclesias^i et altaria^k possidēt fidelitates et hominia^l ꝑ benigne suscipiunt iusticiarias^m et tributarias^n tenēt: et ifra. Ideoqꝫ p̄cibꝰ z monitis exhortamur quatenꝰ domꝰ ille q̄ a prima sui origine i ipso ordine sunt fundate: cōstitutis terminis^o sint ɔtēte: z infra. Si enim relictis originalibꝰ ordinis institutis ad cōia vo

Glo.se.signat Iriuȝ.opi.ponit cui signat Iriuȝ ponit opi. hug. quaȝ appro.cui signat Irium de decre.dudum.

Propriū hre mona= interdictum.

c Admistratione permissuȝ alā ppriū habēre nō pt.xij.q.j.nō dicatꝫ.xxvij.q.j. monacho.xviij. q.j.c.j.z J.e.cum ad monasteriū. Ar.J.xxvij.q.j. de viduis. Illd planū est q monachꝰ ppuȝ hre nō potest: immo z si sub ea conditione fieret monachꝰ vt habeat ppriū: ɔditio frangit z remanebit monachꝰ. ar.J.de cōdi.appo.quicūqꝫ. vbi tenet matrimoniū z cōditio frāgit.ar.ad hoc.ff si vsufruc.peta. l.j.§.j.ff.de vsufr habi.sed neq.z.C.de insti.sub cōdi.reprehēdit qda ar. contra.manifestū.J.de cōdi.appo.c.vlti.vbi dicit q si cōditio q̄ fit cōtra substantiam matrimonij apponat in matrimonio/matrimoniū nullū est.sed hec conditio de pprio retinēda est cōtra substantiā monachatus vt videt: qꝛ dñs papa in hoc dispēsare non pōt: sicut nec in cōtinentia.J.eo.cū ad monasteriū.in fi.z est ar.ad hoc.xxxij.q.ij.solet. In hac opi.fuit hug.z idē credo q nō sit monachus: qꝛ ppietatis abdicatio et cōtinentia castitatis sunt de substātia monachatus sicut in matrimonio carnali. Arg.contra.J.de ɔuersi.coniuga.dudum.

d Sepulturā. Sic.J.e.cū ad mōasteriū.z.c.super quodā.et hoc idē locū habet in quolibet quem ɔstat decessisse in mortali pctō.lxxxviij.dist.neqꝫ apō.xiij. q.ij.obeuntibꝰ.z.xxiij.q.v.placuit.

e Nulli tradant. Ut fiat ibi custos vel ꝑcurator ibi constituat.j.q.j.si quis eps.z.ij.q.iij.saluator.

Glo.seq.reci.per contrarium de § tales.

f Non mutent. Hoc intelligit de illis q̄ instituunt̄ perpetuo p canonicam electionem capli z ɔfirmatione superiorꝫ.isti sine certa cā remoueri nō debent qn ia sine culpa nemo priuari dz iure suo.lvj.dis.satis peruersum.z.xvj.q.vj.inuentā.J.de iudi.c.j. Alij priores qui p electionem canonicam nō creant ad voluntatē abbatū suorū remouentur.J.eo.cum ad monasteriuȝ.§.tales.z hmōi regularibꝰ nō confirmant prioratus.J.de confir.porrecta. Tan.

g Dilapidatores. Propter hoc bene remouētur.iij.q.ij.qꝛ ea q.z.J.d symo. licet hely.z.c.p tuas.z.J.d offi. deleg.venerabilis.z hoc si pbetur z ppter incōtinentiam remouetur abbas xviij.q.ij.si quis abbas.

Recolētes. Diuiditur in quattuor partes. Primo cisterciēsis ordo ꝫ antiquus tempora multipliciter commendatur.secundo modernis tempoꝛibus considerātis reprehenditur.tertio vt cisterciēs.sutis terminis sint contēti monent.quarto q domus eis aggregate debeāt se moribꝰ istis cōformare instruūtur.secunda ibi: dolētes.tertia ibi: ideoqꝫ.quarta ibi ceterum. Abbas si.

§ Si.Et c.Vitas ss.de iureiu. et qd sit z tn̄ q̄ ab homagio differat. glo. est not.in cle.pastoralis in ꝟ.hō q ligiꝰ de re iudi.

h Obliti. Qui eam sciuerunt.

i Ecclesias. Quas possunt habere nigri monachi.

k Altaria.j.q.iij.quesitū.vbi ecclesie vulgari vocabulo altaria nūcupantur: sed hic restringit ad decimas propter verbum ecclesias.

l Hominia. Uasallis feudum ab eisdem tenentibus.

m Iusticiarias.i.officia iudicū secłariū q̄ iusticiarij in aliquibus locis appellantur.

n Tributarias.i.officia colligentiū tributa.qui enī seruiunt deo talibus se implicare non debent.xxj. q.iij.c.j.et.ij.

o Cōstitutis terminis. Quia quilibet debet esse contentus terminis suis.xvj.q.j.capi.j.et.J.de sepul. tu.capi.j.

Priuilegio renūciat qui eo abutitur.

a ¶ Censeri. Qr per hoc priuilegio suo renūciare videtur ex quo abutuntur eo. xi. q. iii. priuilegiū. ff. ꝫ. de vita ꝛ hone. cleri. c. vlti. ꝛ. ꝫ. de cle. coniu. ex parte: ꝑ qꝛ duplici iure censeri non debent. xii. q. ii. cognouimus. in fi. ꝛ. ꝫ. de decimis. cum in tua.

k ¶ Ministrares ibidē. Alit nō poterat ibi ministrare nisi de licētia epī cū iam renunciasset offō plebanie q̄rtū in se fuit. ꝫ. d̄ ren. q l dubijs tñ intelligo q renūciatio tenuit

l ¶ Lateran. concilio. ꝫ. eo. monachi.

m ¶ Laicoꝝ. Alr̄ equiparantur monachi ꝛ canonici regulares in multis. xx. q. iii. presens clericus ꝛ. ꝫ. ne cle. vel monachi. sup specula. ꝛ. ꝫ. de postu. ex parte.

... lueritis aliorū monasterioꝝ iura diuertē: oportebit vos cōl iure censeri[a] qꝛ dignū est vt q̄ similē cū alijs vitā suscipiūt: similē sentiant in legib⁹ disciplinā. ¶ Ceterū domus ille q̄ de alijs institutionibus ad vestrū ordinē se trāstulerint: vestris oīno se satagāt vsib⁹ cōformare: et relictis possessionib⁹ vel etiam cōmutatis[b] q̄s institutio vr̄a nō recipit sic se in oībus religioni vestre coaptent[c]. vt queadmodū gaudent se in societatē ordinis et habit⁹ idētitatē assumptas: sic etiā in paupertate scl'arium rerū se letent vr̄is institutiōibus ꝯformatas. ¶ Clemēs. iii.

¶ Regularis canonic⁹ q̄ non resignauit propriuꝫ in morte non debet in cimiterio sepeliri: ꝛ si de facto sepult⁹ fuit: inde debet exhūari si sine scandalo fieri pōt. Capitulū. iiii.

Super quodam canonico regulari qui i articulo mortis agens: lꝫ a priore suo cōmonit⁹ ꝓpriū[d] qd̄ cōtra regulā latēter habuerat noluit resignare: ꝛ sic diē clausit extremū: et fuit inter alios fratres tradit⁹ sepulture: et infra. ¶ Inq̄si. t. t. rñ. q ille canonicus non tm̄ fuit xp̄iana sepultura[e] priuādus: verū etiā si sine maximo scandalo[f] potuit fieri de ipa p̄ijci[g] dign⁹ est ecclesia. ¶ Hoc aūt cū forte cōtigerit in similib⁹[h] est agēdū.

Innoc. iii. A. plebano sancti gauinij. ¶ Canonic⁹ regularis pōt p̄fici eccl'ie ꝑochiali etiā seculari: sed debet hr̄e sociū secū sui ordinis si cōmode fieri potest. Capitulum. v.

Quod dei timorē pre oculis habeas ex fructib⁹ tuis colligit euidēter: cū opa q̄ facis testimoniū perhibeāt veritati. ¶ Sane quōdā desiderās ad frugē melioꝝ vite trāsire offm̄ plebani resignās corā fr̄ib⁹ scti victoris bonoñ. ꝑmissionē[i] de tua ꝯuersiōe fecisti neq3 ꝓfessiōem solēnē emittēs/ neq3 habitū religiōis assumēs: sed ꝑochiani plebis eiusdē attēdētes te laudabiliter ꝑfuisse a florētino epo ipe trauerūt: vt ministrares[k] ibidē: hoc et̄. P. pbr̄ cardialis tunc apo. se. le. ꝓponit annuisse. qd̄ tā dicti ꝑochiani a nobis ratū haberi suppliciter postularūt: ꝑferti cū d̄ licētia prioris scti victoris noscarꝫ hacten⁹ id fecisse. ¶ Licet aūt in lateranē[l]. cōci. de mōachis caueat ne singuli ꝑ villas ꝛ oppida ꝑ q̄scunq3 ꝑochiales ponātur ecclesias ꝛc̄. qꝛ tñ istud de canonicis regularib⁹ spālit̄ nō caueat. qꝛ ꝛ si a sctōꝝ mōachorū cōsortio nō putent seiūcti regule tñ inseruiūt laicoꝝ[m] ꝛ ꝑ antiq̄s canones[n] etiā monachi p̄ñt ad eccliaꝫ parrochialiū regimē[o] in pbr̄os ordinari ex quo debent predicationis

Cōis diuisio.

b ¶ Vel cōmutatis. Datis villis pro agris: qꝛ villas hr̄e nō debēt vt. ꝫ. dicitur

Conf. cor. l. in deos. C. de in di. ꝛ. l. q̄ fine. ff. de nego. gest. ꝛ de pe cu. l. liberam.

c ¶ Coaptent. Et ita id qd̄ aggregat alij ipsi⁹ naturaꝫ imitari dꝫ. xvi. qō. i. frequens. ꝛ. c. se. ꝫ. ne se. vacā. c. i. vbi notatur de hac vnione.

Super q̄dam. ¶ Cōis diuisio. scd̄a ibi: inquisitioni. queꝫ ꝓrogat ibi. hoc aūt. Abbas.

d ¶ Propriū. qd̄ ꝫ. cum talib⁹ non dignat dn̄s fieri pars calicis eoꝝ. xii. q. i. clericus. ꝛ. c. nolo.

e ¶ Sepultura. pro eo q in mortali peccato mortu⁹ ē. sic. ꝫ. eo. monachi. ꝑ q̄ vo. ꝛ. ꝫ. e. c. ii. ꝑ talibus eñ sctā nō orat ecclesia. xiii. q. ii. ꝓ obeūtib⁹. ꝛ. xxiii. q. v. placuit. Ber.

f ¶ Maximo scandalo. Pro q̄ vitādo multa fiunt ꝛ omittunt. dūmō sine petō mortali possint fieri vl' omitti. ꝫ. de no. ope. nun. cū ex iniuncto.

g ¶ Proijci. Si ossa illi⁹ possunt discerni ab alijs. ꝫ. d̄ sepul. sacris.

h ¶ In similibus. Sic. ꝫ. d̄ rescrip. inter ceteras. ꝛ ita de similibus ad similia ꝓcedendum est. ff. de leg. non possunt. Ber.

n ¶ Canones xvi. q. i. doctos parrochia. ꝛ. lv. di. priscis.

¶ Glo. se. querit ponit duas opi. ꝛ sol. Scd̄o obijcit de decre. per tuas. ꝛ sol.

o ¶ Ecclesiaruꝫ ꝑochialiū regimē. Utrū monachi de iure cōi vl' ex dispēsatione possint ad regimē alarum assumi dubitari consueuit? Dicit q̄dā q hodie p̄nt de iure cōi: olim tñ ex dispēsatiōe vt. lv. di. priscis. Alij dicūt q nec hodie p̄nt: nisi ex dispēsatiōe cū lateran. cōciliuꝫ hoc ꝓhibeat. ꝫ. e. c. ii. Satis pōt dici q olim mōachi nō poterant p̄fici eccl'iis nisi ex necessitate. vt lv. di. priscis. hodie p̄nt etiā vtilitate suadēte. Sꝫ regulares vt dicit hic: licite p̄nt eligi ad regimē eccliaꝫ vtilitatꝫ cā et de iure cōi vt v̄r. ar. ꝫ. ti. ꝑri. ꝑ tuas. Sed i hoc est differentia inter monachos et canonicos regulares: q monachus tenet hr̄e socios secum sui ordinis. ꝫ. eo. c. ii. ꝛ. ꝫ. de capel. mona. c. pe. et vlti. Sed regulares ad hoc nō tenētur nisi cōmode possint vt hic dr̄ sed lr̄a sequēs cōtrariū innuit vbi dicit sic annuēdū ꝛc̄. ꝛ hoc tuti⁹ est dicēdū. Preterea dr̄ hic circa principiū q pleban⁹ iste ꝑmissionē fecerat solūmō de sua ꝯuersione nec ꝓfessionē fecit nec habitum religionis assumpsit. ꝛ ita nō fuit canonicus regularis nec amplius in voto fuit ꝓfessum: qd̄ patet per hanc lr̄am. Quare ꝫ papa

Monachi an possint ad regimē alarū assumi.

Monachi ꝛ canonici regulares qualiter se sunt differētes.

Diuisio.

Quod deus. Diuidit in tres ptes. pmo exordium scd̄o facti narratio ꝛ supplicatio: tertio supplicationis admissio cū duplici motiuo scd̄a ibi: sane. tertia ibi licet. Ab.

i ¶ Promissionē. Ex qua obligat⁹ fuit ad obseruātiā regularē seruandā: licet nō fecerit professionē vnde posset compelli ex ista promissione si nollet. ꝫ. de reg. porrectum. ꝛ. ꝫ. titu. proxi. per tuas.

officiũ (qđ priuilegiatum[a] est) exercere/ sic annuẽdum duximus postulastis vt exercens plebani offm̃ si cõmode fieri poterit vnũ canonicũ regularem tecũ habeas ad cautelã: cui' in his q̃ dei sunt ⁊ regularis[b] obseruãtie tã cõsortio q̃ȝ solatio pfruaris. I dẽ abbati: et conuentui sublaceñ.

¶ Primo tractat de vestibus monachorum. Scđo de abdicatione proprietatis. Tertio de silentio. Quarto de cibis. Quinto de officijs in genere et in specie. Capitulum. vj.

Cum ad monasterium sublaceñ. ⁊ infra. Firmiter inhibuimus ne q̃s decetero monachoꝝ lineis camisijs vterek: et infra. ¶ Prohibem' q̃ꝙ districte in v̄tute obedientie sub obtestatiõe diuini iudicij: ne q̃s monachorũ pprium[c] aliq̃ mõ possideat: sed si q̃s aliq̃d habeat pprii: totũ incõtinẽti resignet[d]. Si v̄o post hoc pprietatẽ aliquã fuerit deprehensus hr̃e: regulari mo. prede monasterio expellak[e]: nec recipiak vlteri' nisi peniteat ẽm monasticã disciplinã. Q̃đ si pprietas apud quemꝙ inuẽta fuerit i morte[f] ipsa cũ eo in signũ pditionis extra monasteriũ in sterq̃linio[g] subterrek: ẽm q beat' Greg. narrat in dialogo se fecisse. Uñ si q̃c q̃ȝ alicui fuerit spãliter destinatũ: nõ p̃sumat illud accipere sed abbati vel priori: vel cellerario assignek. ¶ In oratorio vero refectorio ⁊ dormitorio cõtinuũ semp silẽtium obseruetur. In claustro q̃ꝙ certis horis ⁊ locis ẽm aliquã ɔsuetudinẽ monasterij laudabilit obseruatam. ¶ In refectorio v̄o null' oĩno carne vescak[h]. Nec in q̃busdã solẽnitatibus (sicut aliq̃ñ fieri cõsueuit) ɔuẽtus exeat cum abbate paucis ibi relictis: vt extra refectoriũ edant carnes: cũ illis diebus p̃cipue regularis disciplina sit studiosi' obſuãda. Sȝ nec extra refectoriũ: nisi in infirmitorio esuȝ carniũ credãt sibi licere. Quãꝙ ex indulgẽtia[i] possit abbas interdũ aliq̃s fratrũ nũc hos nunc illos (prout necessitas postulauerit) aduocare: ipsosꝙ secũ in camera sua meli' ⁊ pleni' exhibere. Porro debiles ⁊ infirmi q̃ minutiõe idigẽt: vel aliq̃ medicina nõ seorsum in cameris: sȝ oẽs i infirmitorio q̃ necessaria fuerint sibi tã i carnib' q̃ȝ i alijs recipiãt ɔpetẽter. Q̃đ si quis eoꝝ debilis fuerit aut etiã delicat'[k] vt non pos-

nõ mandat q votũ suũ dño reddat: ne dicak voti trãsgressor. ppter qđ signak cõtrariũ. ṡ. ti. pxi. p tuas. vbi dicit papa q resignet regimẽ ecclesie geben. ⁊ reddat dño vota sua. ⁊ postea si electus fuerit poterit electionem recipere de se factam. potest r̃nderi ibi necesse habebat resignare ep̃atũ aliter non poterat fieri monachus aut regularis canonicus cũ eccl'ia geben. esset secularis et postmodũ sine aliq̃ dispensatione põt eligi in ep̃m: siue cathedralis ecclesia sit regularis siue secularis ppter excellentiã ep̃alis dignitatis sicut cleric' secularis põt eligi in ep̃m siue ecclesia sit sc̃aris siue regularis. Hic v̄o etiam si esset tã canonicus reg̃laris nichilomin' poterit dispensatiue assumi in plebanum ergo multofortius poterat ibi remanere de licẽtia ep̃i ⁊ prioris dispẽsatiue. sed ȝ pmissionẽ nõ poterat dispẽsare: cũ renũciatio sua nõ tenuisset simplicit. et id̄ dispensat papa cum ipso ppter pmissionẽ vt remaneat in officio plebani propter maius bonum nõ facta aliqua pfessione. ⁊ ex hac promissiõe debet viuere reg̃lariter tãq̃ȝ pfessus: vt dicit in si. Quidã tñ dicũt q fecerat pfessionẽ: sed ex l'ra hoc non colligitur: sed in illa decre. per tuas nõ petebak dispẽsatio vt ibi remaneret tanq̃ȝ monachus: sed petebat cõsiliũ quid ei faciẽdum esset super voto qđ fecerat. Papa r̃ndet sibi de iure q reddat dño vota sua: ⁊ sic non contradicit huic. et si idem fuisset petitum: idem fuisset responsum. Ber.

a ¶ Priuilegiatũ. In hoc est priuilegiatũ officium predicãdi: qȝ nemo dȝ preiudicare nisi ei sit cõmissum ab ep̃o loci vel ab ap'lica sede. ṡ. de here. excõicamus. § qȝ vero. ⁊ illi qui per electionẽ ad hoc eligũtur. †

¶ Glosa seq. querit et soluit.

b ¶ Et regularis. Sed nunquid tenetur regulam obseruare propter illam promissionem? dico q sic: vt dixi. ṡ. e. c. in prin. ⁊ ita patet q per solã promissionem obligatur quis ad obseruantiã regularem. Ber.

Cum ad. Nõ põt cõgrue summari ppter multitudinem dictoꝝ: sed cape diuisionẽ p summa. Diuiditur eñi principaliter in quinꝙ partes. scđa ibi: prohibemus. tertia ibi: in oratorio ⁊ quarta ibi: in refectorio. quinta ibi tales. ⁊ p̃mo ibi tractat đ officijs in genere. secũdo đ claustrali priore. ibi. prior tertio đ abbate ibi abbas. ⁊ ɔfirmak hec decret. in de. ne i agro. eo. ti. Abbas.

c ¶ Proprium. Sic. ṡ. eo. c. ij. et c. sup quodam.

d ¶ Resignet. ṡ. e. monachi.

e ¶ Expellak. Etiã ab altaris ministerio remouẽdus est i vita. ṡ. e. monachi. et c. sup quodã. vel põt mitti in arctius monasteriũ ne euagek vt sic peniteat licz restituat illud. ar. xvj. q. vj. de laps. ⁊ xxvij. q. j. si quis rapuerit

f ¶ In morte. Secus si i vita: qȝ tũc dȝ cõuerti in vtilitatẽ ecclesie. ṡ. de offi. or. ꝯtro. ⁊ xviij. q. ij. abbates.

¶ Glo. se. signat dubium ⁊ soluit.

g ¶ In sterquilinio. Sic. ṡ. eo. monachi. ⁊ c. super quodã. qȝ in mortali pctõ decessit vt ibi dicik Arg. cõtra. xxiij. q. viij. quicũq̃. sed illud intelligitur de penitente: sed ad terrorem aliorum non orat pro eo ecclesia: sicut cõtingit de his qui moriũtur in torneamentis. ṡ. de tornea. c. j. ⁊ ṡ. de rapto. c. ij.

h ¶ Carne vescatur. de cõsecra. dist. v. c. carnem.

¶ Glo. seq. ponit. iiij. casus quibus abbas dispensat.

i ¶ Indulgẽtia. Sic ergo abbas põt dispẽsare in regula monachali q̃tum ad esum carniũ: vt hic. et arg. de conse. dist. v. carnẽ. Itẽ in cella speciali cõstituẽdo. xx. q. viij. monachũ. Itẽ dispẽsat in ordine ṡ. de eo qui fur. ordi. recepit. cũ. b. Item dispẽsat cũ eo qui excõicatus ordines suscepit. ṡ. de sen. excõ. cum illoꝝ. Jo.

k ¶ Delicatus. Arg. ad hoc. xlj. dist. nõ cogãtur. ff. ad. l. facil. de plagia. l. finali.

regu. ⁊ in cle. vnduȝ §. huiusmo ȝ di. de se pul.

h Concor. gl. i de. prima de.

a ¶ Perpetuo. h^o verum est qn nō eligitur canōice a capłō sꝫ abbas ꝯmittit ei administrationē. ꝯ hoc hēs. ꝫ. e. c. ij.
b ¶ Amoueri. Isti etiā regłares canonice electi ex leuibus causis remouentur. J. de symo. ꝑ tuas.
c ¶ In oib^o. Quia tota ptās monasterij ad abbatē pertinet. xviij. q. ij. nullū. etiā si durū esset mādatū ei parēdū est. xxiij. q. j. c. qd culpat.
d ¶ Negligēs. Quia ꝑ negligentia pōt remoueri. xviij. q. ij. si quis abbas. et. lxxxi. di. dictū. ꝛ. lxxxvi. dis. c. j. ꝛ. xi. q. iij. placuit. et. c. di. qm. ꝛ. j. q. j. ꝯ ecce cū honoria. ꝛ. C. ꝯ offi. ꝑfec. orien. si quos. ff. de cu. ꝛ exhi. re. carceri. et. l. milites. qꝺ vex est si est magna negligentia. ff. ꝯ ꝓb. sig. magna. Jo.
e ¶ De suis māib^o. Sic. ꝫ. ꝯ offi. ordi. irrefragabili. vbi inuenies ꝯcor. ꝯ hoc ¶ Glo. seq. pōit quosdā casus in quib^o papa non dispensat. ponit demū opi. Uin. ꝛ Jo. Itē opi. ꝯtriā ꝛ soluit. In sine no. qttuor qꝺbus monachatio preiudicat.
f ¶ Abdicatio ꝓprietatis. tenēs hic ꝙ papa in multis preter articlos fidei dispēsare nō pōt. s. vt monachus ꝓpriū habeat ꝛ i voto cōtinentie. Itē in scꝺo gradu ꝯsanguinitatis. ꝫ. ꝯ frā. spo. li as. Itē nec ꝯ apłm. xxv. qō. j. sūt qdā. Itē nec ꝯ qttuor ꝯcilia. xv. di. sicut ꝙ vsqꝫ qꝫ verū nō est: qm papa dispēsat ꝯ multa statuta qttuor cōciliorꝫ: quis ꝯcilia nō audeat reprobare: et tn̄ qꝺ ꝯ dicit vex ē ꝙ papa nō pōt in his dispēsare. qm abdicatio ꝓprietatis ꝛ custodia castitatis sunt de substātia monachat^o. Uin. ꝛ Jo. dixerūt ꝙ papa nō pōt dispensare vt monachus habeat ꝓpriū existēdo monachus: sꝫ de mōacho pōt facere non monachū. Alij dicūt ꝙ pōt dispēsare ꝓpter plenitudinē ptātis ꝙ monachus habeat ꝓpriū: qm pōt auferre substātiā rei. ar. C. de rei vxo. ac. l. j. i pn. ꝛ de nihilo pōt aliqꝺ facere. iij. q. vj. hec qppe. ar. ꝯ ꝯse. di. ij. reuera. Et exponunt qꝺ ꝯ dicit nō pōt licētiā idulgere. i. nō ꝯgruit ptāti illi^o. si. xxxij. q. v. si paul^o. Puto verū esse ꝙ papa i his duobus licētiā indulgere non pōt vt lr̄a ista dicit: etiam si vellet. nā ꝯ vo tū castitatis dispēsare non pōt qꝛ nullū inuenitur eque bonū i quo possit commutatio fieri: qꝛ nihil est meli^o ꝯtinentia: qꝛ ꝯ ginitas replet paradisū. xxxij. q. j. nuptie et castitas sola ē q̄ cū fiducia pōt deo aīas ꝓntare in auc. ꝯ lenoci. ꝯ sancimus. col la. ij. ꝛ nullā cōmutationē pōt dare hō pro aīa sua cum sit ꝓcio sior oībus reb^o. xxiiij. q. iij. si habes. arg. xx. q. j. ꝓcipimus. ꝫ Itē nota ꝙ mōachatio ꝓiudicat oīb^o votis voto. s. ꝑegrinatiōis. ꝫ. de voto scriptu re. Itē ꝓiudicat etiam iuramento. ꝫ. de spō. commissum. Itē maior est ꝙ penitētie ipositio. xxxiij. q. ij. admonere. Itē preiudicat matrimonio ante carnalē copulam. ꝫ. de conuer. coniuga. ex publico. et. c. verum. ꝛ ca. ex parte. Ber.

Monachi^o an ꝓpriū ꝑ papā possit habere ꝫ Concor. l. carceri ꝛ. l. milites. ff. de cu ꝯto. re. gl. ꝯ of fi. cu ꝯto. c. j. ꝛ ꝯ offi. archi. ea q ꝑ glo.

sit cōib^o cibis esse ꝯtēt^o: sic ei ꝓuideatur sine scandalo aliorꝫ vt si abbas vł prior voluerit in refectorio miaꝫ facere spēcialē: cibū aliquē cōpetentē nō añ illū: sed añ se faciat apportari: de q̄ ipse illi faciat pitantiā ꝓ sustētatiōe nature. ¶ Tales aūt ad agenda officia monasterij deputentur: q̄ fideles fuerit ꝛ discreti. Nec alicui cōmittatur aliq̄ obediētia ꝑpetuo^a possidēda tāqꝫ i sua sibi vita locetur: sꝫ cū oportuerit amoueri^b sine ꝯtradictiōe qlibet reuocetur. ¶ Prior aūt pre ceteris post abbatē potens sit i ope et ꝯmōe: vt exēplo vite verboꝝ doctrie frēs suos et instruere possit in bono et a malo etiā reuocare zelum religiōis habens ꝯm ꝯsciam vt delinqntes corripiat ꝛ castiget obediētes foueat ꝛ cōfortet. ¶ Abbas ꝓo (cui oēs in oib^o^c reuerēter obediant) qꝫto frequētius poterit sit cū fratrib^o in ꝯuētu: vigilē curā et diligentē sollicitudinē gerēs de oib^o vt de offō sibi cōmisso dignam deo possit reddere rōnē. Qꝺ si ꝑuaricator ordis fuerit aut cōtēptor seu negligēs^d aut remiss^o: ꝓ certo se nouerit nō solum ab offō deponēdū: ꝯ sꝫ ꝛ alio mō ꝯꝫ regulā castigādum. cuꝫ offensa non solū ꝓpria: verūetiā aliena de suis manib^o^e requiratur.

Nec estimet abbas ꝙ sup habenda ꝓprietate possit cum aliq̄ monacho dispensare: qꝛ abdicatio^f ꝓprietatis sicut et custodia castitatis adeo est annexa regule monachali: vt cōtra eā nec summ^o pontifex possit licentiā indulgē. I dez in ꝯcilio gñali. ¶ Primo statuit de ꝯciliis regłariū a prelatis celebrādis singulis triēnijs. Scꝺo moderat numerū euectionū ꝛ psonaꝝ venientiuꝫ. Tertio disponit de istructorib^o ꝛ psidētib^o capitulo. Quarto de tpē q̄ duret caplm: ꝛ qꝺ ibi fiet. Quito ꝙ obseruetur qꝺ ibi fiet. Sexto ꝯ caplo sequēti. Septio de cōi vita. Octauo de visitatorib^o eligendis ꝛ ipoꝝ offō. Nono extendit ad canonicos regulares. Decimo ꝓuidet super discordia visitatorꝫ. Undecimo hortatur diocesanos ad monasterioꝝ reformationē. Duodecimo ꝓcipit preuos et siles ꝯpesci ab offensis monasterioꝝ. Et hec diuisio sufficit ꝓ summario. Caplm. vij

In singulis regnis siue ꝓuincijs fiat de triennio in triēniū (saluo iure diocesanoꝝ^g pōtificū) cōe caplm abbatū atqꝫ priorū abbates ꝓprios nō habētiū: q̄ nō consueuerūt^h tale caplm celebrare: ad qꝺ vniuersi cōueniāt ꝓ peditionē canonicā non habentes...

Con cor. l. sanct. m^o. C. ꝯ sacrosan. ecc cle.

Monachatio qttuor reb^o ꝓiudicat

¶ In singulis regnis. diuisio ¶ Diuiditur in duodecim partes. Secūda ibi hoc adhibito. tertia ibi aduocēt. Quarta ibi huiusmodi. Quinta ibi: et quod. Sexta ibi: prouisio Septima ibi: et qui. Octaua ibi: ordinētur. Nona ibi hoc ipsum. Decima ibi. si vero. Undecima ibi. porro. Duodecima ibi. ad hoc. Ab. si.
¶ Glo. seq. ar. alle. duo iura.
g ¶ Saluo iure diocesanoꝝ. In visitatiōib^o / procuratiōib^o / ꝛ correctionibus. ꝛ est arg. ꝙ ꝓcuratio necessaria est. si. ix. q. iij. saluo. ꝛ. vij. q. j. pontifices.
h ¶ Non consueuerunt. Per hoc videtur ꝙ abbates exempti teneantur venire ad tale capitulum. qꝺ veruꝫ

bētes apud vnũ de monasterijs ad hoc[a] aptũ. ¶ Hoc adhibito moderamine vt null⁹ eoꝝ plusq̄ʒ sex euectiones et octo ꝑsonas adducat. ¶ Aduocent aũt in huiusmodi nouitatis pmordijs duos cisterciē̃. ordi. vicinos abbates ad prestandũ sibi cōsiliuʒ et auxiliũ oportunũ: cuʒ sint in hmōi capitulis celebrãdis ex longa cōsuetudine plent⁹ informati: qui absq̄ʒ cōtradictione duos sibi de ipsis associent quos viderit expedire: ac ipsi quattuor presint capitulo vniuerso: ita q̄ ex hoc nl̄lus eoꝝ sibi auctoritatē ꝓlationis assumat: vnde cũ expedierit ꝓuida possit deliberatione mutari. ¶ Huiusmodi vero capitulum aliquot certis diebus cōtinue iuxta morem cisterciē̃. ordi. celebret̄: in quo diligens habeat̄ tractatus de reformatione ordinis et obseruantia regulari. ¶ Et qđ statutuʒ fuerit illis quattuor[b] approbãtibus inuiolabiliter obseruetur omi excusatiōe et contradictiōe ⁊ appellatiōe[c] remotis. ¶ Prouiso nichilomin⁹ vbi sequēti termino debeat capl̄m celebrari. ¶ Et qui ꝯuenerit vitã ducãt cōem ⁊ faciãt ꝓportionabiliter[d] simul oēs cōes expensas ita q̄ nō oēs poterit: in eisdē saltē plures simul in diuersis domib⁹ cōmorent̄.

¶ Ordinent̄ etiã in eodē capitulo religiose ac circũspecte persone q̄ singulas abbatias[e] eiusdē regni seu ꝓuincie nō solũ monachoꝝ sʒ etiam monialiũ ꝫm formã sibi prefixam vice nr̄a[f] studeãt visitare: corrigētes et reformãtes que correctionis ⁊ reformationis officio viderint indigere: ita q̄ si rectorē loci cognouerint ab administratiōe penitus amouendũ: denũciēt[g] ep̄o proprio vt illum amouere ꝓcuret. Quod si non fecerit: visitatores hoc referant ad apostolice sedis examen. ¶ Hoc ipm̄ regulares canonicos ꝫm ordinem suum volumus ⁊ p̄cipimus obseruare. ¶ Si vero i hac nouitate q̄cq̄ʒ difficultatis emerserit qđ per predictas personas nequeat expediri ad apo. se. iudicium absq̄ʒ scãdalo referat̄ ceteris irrefragabiliter obseruatis q̄ cōcordi fuerit deliberatione prouisa. ¶ Porro diocesani ep̄i monasteria sibi subiecta ita studeãt reformare vt cũ ad ea p̄dicti visitatores accesserint[h] plus in illis inueniãt quod cōmendatione q̄ʒ qđ correctione sit dignum: attentissime precauentes ne ꝑ eos dicta monasteria indebitis onerib⁹ aggrauentur: q̄r sic volumus superiorũ iura obſuari vt inferioꝝ nolimus iniurias[i] sustinere. ¶ Ad hoc districte p̄cipim⁹ tã diocesanis ep̄is q̄ʒ ꝑsonis q̄ p̄erunt capl̄is celebrandis vt ꝑ cen. eccle. appellatione remota compescant aduocatos/ꝑsonos/vicedn̄os/rectores ⁊ ꝯsules/magnates ⁊ milites seu q̄slibet alios: ne monasteria p̄sumant offendere i ꝑsonis aut reb⁹ ⁊ si forsitã offenderũt eos ad satisfactiōeʒ ꝯpellē nō omittãt: vt liberi⁹ et q̄eti⁹ deo valeãt famulari.

Hono. iij. abbatib⁹ ⁊ monachis in lōbardia et marchia teruisiana ꝯstitut̄. ¶ Primo

est. j. eo. c. pri. §. si vero. ⁊ §. q̄ si abbas.

a ¶ Ad hoc aptum. habita ratione distãtie quo ad omnes. lxiij. dist. cum longe.

b ¶ Illis q̄ttuor. Quid iuris sit q̄n plures sunt iudices et i pari vel impari nũero discordant dicit̄. ꝫ. de re iu. c. vl. sʒ isti nō vident̄ delegati sʒ poti⁹ ordiariũ auctē hui⁹ ꝯstōnis a sedē ap̄lica vñ ꝫm hoc si dissentiãt in nũero pari tenet sentētia eoꝝ q̄ absoluunt. ff. ꝺ re iu. inter pares. ⁊. ꝫ de re iudi. c. vl̄.

c ¶ Et appellatione remotis Inq̄sitio ista fit cã correctiōis et reformatiōis q̄re locũ nō hʒ appellatio. ꝫ. ꝺ ap. reprehēsibil̄. et c. cũ speciali. i si. ⁊. ꝫ. de offi. ordi. irrefragabili. ni si forsitã moduʒ excederēt: vt ibi vbi ꝺ hoc. nec ēt recusare possũt quia cũ eos elegerint/eorum ꝑsonas approbauerunt. iij. q. iiij offeratur. ⁊. ꝫ. ꝺ cã pos. cuʒ olim nisi ex noua causa supueniēte. ꝫ de offi. dele. insinuante. q̄r iusta recusatio nulli ē deneganda. iij. q. v. q̄r suspecti. et. C. ꝺ sen. ⁊ interlo. om. iu. l. vl. arg.

Appellatio emissa ab inq̄sitore non tʒ.

d ¶ Proportionabilit̄. i. ꝓ numero ꝑsonaruʒ ⁊ ꝫm facultates cuiuslibet sicut i naui fit collatio ꝫm ꝓportionem et estimationeʒ rerum. ff. ad le. rho. de iact. l. ij. §. cũ in eadē. ꝟ. si iacture.

e ¶ Singulas abbatias. Et sic exēptas. j. e. c. pri. §. q̄ si abbas. ꝟ. hec eadem.

¶ Glo. se. querit et soluit etiã solũ duas q̄ones

f ¶ Vice nr̄a. Tanq̄ʒ delegat⁹ auctē hui⁹ ꝯstitutionis. si. ꝫ. de of. or. irrefragabili. Nunq̄d per hoc fit p̄iudiciũ ep̄o loci? videt̄ q̄ nō ꝑ hoc q̄ dicit in p̄n. saluo iure ⁊c. vñ satʒ pōt dici q̄ isti tunc demũ corrigent cũ ep̄s est negligens. quia alīs nulla visitatio vel correctio necessaria ē imo grauarent̄ mōasteria ex eorum accessu ⁊ alioꝝ iurisditioneʒ vsurparent cũ sua iurisditio ep̄o nō seruatur vñ ordo ep̄oꝝ ꝯfũdit̄. xj. q. j. p̄uenit. vr̄ etiã q̄ si ep̄s eēt negligēs q̄ p̄mo debeat admoneri. ar. ꝫ ꝺ of. or. quãto. ⁊ ix. q. iij. nunc ꝺo Sʒ verius vr̄ q̄ sine aliqua admonitiōe possint visitare: ⁊ q̄r melius sciũt hoc q̄ ep̄i. nec ep̄o fit p̄iudiciũ: q̄r si inueniãt aliquē amouendũ denũciēt ep̄o vt illũ amoueat. ⁊ ita saluo iure ep̄i hoc offitiũ exercēt. Tñ si ep̄o vellet visitare locũ ipi preponerentur ep̄o quia videret̄ q̄ ep̄s hoc faceret maliciose causa impediendi eos. Monasteria vero exempta sine aliq̄ distinctiōe visitabũt. j. e. c. pri. imo non obstāte visitatiōe ep̄oꝝ ipi exercēt officiũ suũ vt dicit inferi⁹. j. eo. c. §. porro.

g ¶ Denũciēt ep̄o ꝓprio Sic. j. e. pri. §. si vero.

h ¶ Visitatores accesserint. Hic pʒ q̄ visitatores isti p̄nt visitar̄ ēt si ep̄i n̄ fuerint negligētes.

i ¶ Iniurias sustiēre. Ne ide nascatur iniuria vñ iura nascunt̄ j. de accu. q̄lit̄ ⁊ q̄n. j. C. vñ vi. meminerint. ꝟ.

divisio — Ea que. ¶ Huius ca. quinque sunt partes. scđa ibi: si vero. tertia ibi: sequentes. quarta ibi precipimus. quinta ibi: hec autem. Abbas.

a ¶ Per abbatē loci. Correctio monachi primo loco spectat ad abbatē. ꝫ. de offi. or. ǭto. ꝗ si negligens fuerit devolvitur potestas ad superiorem: vt ibi. ⁊ also punitur de negligentia vt sequitur. ꝗ. ꝟ. primo.

b ¶ Iuxta modū culpe. Ut i q maior fuerit culpa maior exerceatur vindicta. l. di. qz tua. et. xxiiij. q. j. nō auferam⁹. in fi. ⁊ et si stult⁹ fuerit i culpa: sapiēs sit in pena. xxxiiij. dis. qz ea. nec pena ampli⁹ extēdat q delictū fuerit reptū. ꝫ. de his q fi. a malo. par. ca. q̄sluit. ⁊. C. de pe. sancimus.

¶ Glo. seq. alle. duas ꝯcor. in cōtrariū alle. v. iura soluit et solutiōi signat Iuli.

c ¶ Absq3 psonarum delectu. Sicut ꝫ. de iu. nomin. ⁊. ꝫ. ꝺ pben. ca. pe. Arg. ꝫ. qz plus punitr ꝗnq3 vu⁹ q̄ al. xxxiij. q. j. q̄ ꝫ pacē. xi. di. hō xpian⁹. xj. q. iij. pcipue. xxv q. j. nulli. ⁊. C. de mō mul. eos. i fi. hic ꝗ nō hz locū distinctio psonarū cū oēs sūt eq̄les nec aliq̄s censet ammō nobilis vel potens: qz tā nō hz. ppriā volūtatē. xij. q. j. nō dicatis. xx. q. iij. psens clericus. ⁊ xxvij. q. ꝺ. ij. scripsit ⁊ ideo sine delectu personarū sunt percellēdi qui ibi delinquūt. Arg. tñ cōtra. ꝫ. e. cum ad monasteriū.

¶ Cons cor. gl. ⁊ bar. i l. fi. C. ꝺ premi. li. xij. et l. l. vulgarꝫ ꝟ. ꝟ. ff. de fur.

tractat de correctione monachoū. scđo de correctiōe abbatū. tertio visitatorū. quarto de scłarib⁹ in monasterijs bñficiatis. q̄nto cōstitutionē extēdit ad mōiales. hoc sufficiat p summario. Capl'ꝫ. viij.

Ea q̄ p religionis honestate: ⁊ infra. ¶ Porro cū visitatores ꝺm statutū generalis ꝯcilij ordinati a gñali abbatū caplo processerint ad visitationis officiū exequēdū de statu monasterioꝝ ⁊ obseruātijs regłarib⁹ diligēter inq̄rāt: ⁊ tā in spūalibus q̄ in tēporalib⁹ corrigāt ⁊ reformēt q̄ viderint corrigēda: ita tñ q monachos delinq̄ntes p abbatē loci^a corrigi faciāt: eisq3 iniūgi pniam salutarez iuxta bti bñdicti regulā ⁊ aplica instituta: nō ꝺm normam praue ꝯsuetudis q̄ q̄si p lege in quibusdam eccłijs inoleuit. Ipsi etiā visitatores mōachos q̄s ꝯtumaces inuenerint ⁊ rebelles: iuxta modum culpe^b vice nr̄a regulari cēsura ꝯcellant absq3 personarū delectu^c: nō parcēdo rebellib⁹^d ob suā ptinaciā vel potentiā amicorum quin ouē morbidā^e eijciāt ab ouili ne inficiat oues sanas. ¶ Si vo abbates in corrigendis iuxta visitatorū mādatū ⁊ regłaria istituta seipsis^f seu monachis inuenti fuerint negligentes: pclament et corripiant et ita puniant publice^g i caplo gñali q pena ipsoꝝ sit alijs i exēplū^h. ⁊ Qđ si abbas nō exēptus fuerit a visitatoribus nimis negligēs et remissus inuent⁹: id loci diocesano denūcient sine mora: ⁊ p illuz det ei fidelis ⁊ puidus coadiutor vsq3 ad capitulū gñale. Si aūt dilapidator inuentus fuerit vel al's merito amouendus: p diocesanuz postq̄ hoc sibi a visitatorib⁹ denūciatū fuerit/ amoueatur absq3 iudicioꝝ strepitu^i a regimine abbatie ac monasterio puideat interim administrator idoneus qui tpaliū curā gerat: donec ipsi monasterio fuerit de abbate puisuz. Qđ si forsan ep̄s hoc adimplere noluerit vel neglexerit: visitatores vel psidētes capitulo gñali defectū epi aplice sedi nō differāt intimare. Hec eadem circa exemptos abbates fieri precipim⁹ per visitatores vel presidentes capitulo gñali depositione ipsorum sedi apo. reseruata: ita vt abbate qui amouendus videbitur interim per visitatores vel in caplo presidētes ab administratione suspēso: administrator idone⁹ monasterio deputetur. Illorum aūt excessus ⁊ alia q̄ visa fuerint intimādo caplo presidentes nobis denūcient per fidelea nūcios ⁊ prudētes: qbus

d ¶ Rebellib⁹. Qz in cōtumacia ꝑsistentib⁹ nos cōuenit esse seueros. ꝗ. q. v. q̄to. ꝫ. de postu. c. j. si vo si ne scādalo hoc fieri non posset referat ad aplice sedis iudiciū. arg. ꝫ. e. c. ꝑx. ver. si vero in hac nouitate.

e ¶ Ouem morbidā. Quia resecande sunt putride carnes. xxiiij. q. iij. resecande qz vna ouis morbida totum gregem inficit. xl v. distin. sed illud. vnde versus. Morbida sola pecus inficit omne pecus.

versus.

f ¶ Seipsis seu monachis. Primo eñi debēt seipsos corrigere abbates. demū mōachos. xlij. di. ꝟ. j. ⁊ xlvij. di. ꝟ. necesse. si. ff. de neg. gest. si pupilli. ꝟ. vlt. ff. ꝺ pac. cū in eo. ff. de fideius. tutor. ⁊ a q̄ dz suos monachos ꝓhibere multo forti⁹ ⁊ seipm. ff. si ser. ven. alti⁹. nec pōt alios corrigere cū tacit⁹ r̄ndeat eadez q̄ corrigit ꝯmisisse. xxv. di. punium. ⁊ xxvj. di. vna tñ: qz pmo dz eijcē trabē de oculo suo q̄ festucā ꝺ oculo fratris. iij. q. vij. ꝟ. porro. i fi. ⁊. j. q. j. multi. vñ versus. Extersis oculis alioꝝ facta videm⁹. Ad discernēdū ꝓpa sensus hebet.

Corrigat se ipm all os correctur⁹

⁊ Cons cor. l. ex fctō. ff. de vulga. et pupil. ⁊ i aut. ꝺ nup. i fi. col. iiij.

g ¶ Publice i caplo. Quia publice deliquerāt ⁊ quia admoniti fuerāt negligentes. arg. ꝗ. q. j. si peccauerit.

h ¶ In exemplum. vt. ꝗ. q. vij q̄propter. et. C. ad. l. iul. repet. l. j. et. ff. de pe. l. capitaliū ꝟ. famosos. ff. depos. si. bona fides. j. respō. in fine.

¶ Glo. seq. pmo reddit rationez subdit duo dicta quoꝝ primū reci. per. q. scđm per obiectio.

i ¶ Absq3 iudiciorum strepitu. Qz de plano ⁊ sine iudicioꝝ strepitu. ꝫ. ꝺ ac. olim ⁊ hoc iō qz hmōi regłares de facili remouentur a suis administrationib⁹. ꝫ. de simo. per tuas. nō est ordo iudiciari⁹ vsq3 quaq3 seruādus in hmōi inq̄stionibus regulariū. ꝫ. de ac. qual'r et q̄n. in fi. ⁊ in casu isto nō est ampli⁹ q̄rendū de talibus cū iā cōstet p inquisitionē visitatoꝝ: qz de delicto vni⁹ hominis sepius nō est querendū. ff. nau. ca. sta. l. licet in fine. Itē habes hic q iudex pōt de causa cognoscere: non tñ pōt sniam ferre. si. in causa epoꝝ. iij. q. vj. q̄uis. ⁊. c. du. lū. sed hoc ideo fit ne preiudicet epo diocesano. ⁊ in hoc casu saluū est ius eoꝝ. ꝫ. ea. c. pxi. in prin. idem est etiam in exemptis: quoꝝ depositio sedi apostolice reseruatur. vt. ꝫ. dicitur. Ber.

Iudex q̄nq3 ꝺ cā cognoscē pōt: nō tñ sniaꝫ ferre.

a ¶ De cõi contributione.ff.ff.ad.l.rho.de iac.l.na uis in prin.⁊.§.cũ aũt iactus.⁊.l.j.⁊.ij.in prin.
¶ Glosa seq. ponit duo similia.
b ¶ Et eorũ negligẽtias. Et sic aliqs post dispositũ officiũ tenet reddere rõnem de his q̃ male gessit: vel q̃ male administrauit: sic curator tenet de sua administratione ⁊ cõuenietẽter post depositũ officiũ. C.de trãsac.l.iij. ⁊ sic etiã mgr̃atꝰ rei publice de lata negligẽtia tenet. ff. de admi. re.ad ciui.perti. magistratus.
c ¶ Clericos sclares. Quia in vno eodẽq; officio dispar nõ dꝫ esse ꝓfessio: nec est arandũ i boue ⁊ asino.xvj.q vij.in noua.§.de elec.cũ cãz.Ber.
¶ Rub. De religiosis domibus

Continuatio ¶ Supra visũ est de statu religiosorũ et quibꝰ subijciant.nũc de eorũ domibꝰ ⁊ ecclesijs ꝗbꝰ sunt subiecte est vidẽdum: ideo ⁊c̃.
¶ De hac materia habet. xj.q.j per totũ. xvj. q. vij.omnes basilice: cum sequenti.xviij.q.ij.quidam.cũ sequenti. Abbas sicu.

Diuisio Nunc antẽ. ¶ Cõtinet vnũ cõstructum i quo approbat vnum modũ cognoscẽdi ad quẽ epm pertinet cõsecratio ecclesie ⁊ aliũ modũ improbat ibi: non enĩ. Ab.sicu.
d ¶ Dedicanda. i. cõsecrãda tũc enĩ appellat ecclia sicut electus in consecratione nomẽ assumit epi sic monachus tunc dedicatur deo cum facit professionem.xxvij.q.j.virginibus.⁊.c.si quis sacro.Ber.
e ¶ Ad cuius cõsignationẽ. Ex istis duobꝰ scꝫ ꝙ dicit baptizauerit ⁊ ad cuiꝰ cõsignationẽ sub annua deuotione cõcurrerint apparebit: ad cuius iurisditionẽ debeat pertinere.xvj.qõ. iij.licet in regulis. et.qõ.v. possessio territorij. Et hoc videtur habere locum vbi limes certas parrochias nõ distinguit. Sed si limes distinctus esset non videtur esse dubitatio quis eã cõsecraret nisi alter prescripsisset populum.
f ¶ Terminis. Distinctis inter ciuitates p dices.x. dist. ⁊.iij.q.vj.hec quippe. vel terminis nouis scꝫ qm̃ antiqs bene distinguitur.arg.§.de parrochiis. Sug eo.⁊.xvj.q.iij.inter memoratos. ⁊.c.dilectio. Jo.
g ¶ Locis. id est ꝓprietate locorum: qꝛ ꝓprietas loci non facit diocesim. xvj q.iij.licet.⁊.q.ij. possessio.⁊. ca.si quis episcoporũ. Eiꝰ ergo auctoritate consecrabitur ecclesia q̃ populo hec duo sacramenta sub annua cõsignatiõe ꝯtulit. Ber.
h ¶ Vocetur. Et si ei questio moueatur: interim in possessione defendit. viij q.iiij.nõne.et.§. vt lite penden.⁊ memoria. ⁊.c.sequenti.

de cõi cõtributione[a] abbatuꝫ iuxta cuiuslibꝫ facultatẽ sufficiẽter ministrentur expense. ¶ Sequẽtes aũt visitatores ꝑquirãt prioꝝ visitatoꝝ vestigia diligẽter: ⁊ eoꝝ negligentias[b] ⁊ excessus referãt seqnti caplo gñali: vt iuxta culpam publice debitã penã portent. Jdem etiã de abbatibꝰ presidẽtibus gñali caplo p̃cipimꝰ obßuari. ¶ Precipimꝰ q̃q; vt in nullo monasterio ad prebẽdas recipiãt decetero abbates et monachi clericos[c] seculares: nec hi q̃ iã recepti sunt locũ vel vocẽ in caplo dormitorio vel refectorio seu claustro sibi vẽdicare cõtẽdãt: seu monachorũ cetibꝰ iportune se p̃sumãt miscere: sꝫ bñficijs sibi cõcessis cõtẽti cõuersent honeste oportuna obseqa in monasterijs fideliter impẽdẽtes. nihilq; vltra in spũalibꝰ au. tpalibus exigant in ipsis monasterijs vel vsurpent. Si qui vero taliũ a visitatoribus inuẽti fuerint crimiosi: p dioce. in nõ exẽptis: ⁊ p visitatores vel presidẽtes gñali capitulo in exẽptis beneficijs priuentur eisdẽ. ¶ Hec autẽ oĩa etiã in monasterijs q̃ non habẽt abbates ꝓprios: sed priores: necnõ in monasterijs monialiũ quo ad articulos abbatissis ⁊ monialibus congruẽtes precipimus obseruari.

¶ De religiosis domibus vt episcopo sint subiecte.

Gre.victo.archiepo neapo.

¶ Si dubitat in cuiꝰ diocesi sit basilica cõsecrãda: ille eps ꝯsecrabit qui priꝰ in illo loco epalia exercebat. Caplm.j.

Nunc aũt ad basilicã que dedicanda[d] est dꝫ disquiri cuius ciuitatis episcopus anteq̃ꝫ fundaret baptizauerit incolas: et ad cuiꝰ consignationẽ[e] sub annua deuotiõe cõcurrerint. ¶ Nõ enĩ terminis[f] hec aũt locis[g] ꝯuenit diffiniri: sed ille ad ꝯsecrationẽ vocet[h]: cui p hũc modũ quẽ scripsimꝰ cõstat debere pmitti. Idẽ agapito abbati. ¶ Nichil iuris deperit epo in cuiꝰ diocesi sita est ecclia quã papa vnit ecclesie alteriꝰ diocesis. ⁊ est casus quotidianus. Caplm.ij.

Quia monasteriũ qđ in fundo martiano situm est: hostilitate faciẽte dicit desolatũ: illud tuo mõasterio cũ oĩbꝰ rebꝰ suis: vel q̃ ei ꝯpetũt actiõibꝰ ꝑsperimꝰ vniẽdum[i] ⁊ infra. ¶ Ipm aũt monasteriũ sic tue nos ordinationi cõmisisse cognoscas: vt tñ iurisditionẽ illic nõ eps surrẽtiꝰ in cuiꝰ ciuitate monasterium tuũ est sitũ: sed nucerinꝰ cuiꝰ[k] est diocesis habeat. ¶ Nam sic huius loci ordinationẽ disponimꝰ. vt tñ iura sua singulis epis inuiolata seruemus.

Quia mõa. ¶ Primo ponit vnionem et eius causam. secũdo ibi. ipsuꝫ autem. vnã determinationem cuius subdit generalem determinationeꝫ ibi ⁊ nam. Ab.sicu. Diuisio
¶ Glo. sequens remittit.
i ¶ Vniẽdum. De hac vnione dic. vt.§.ne sede vacan.ca.j.
¶ Glo. sequens arguit.
k ¶ Cuius est dioces. Per hãc vnionem non fit preiudiciũ epor in cuius territorio est. Et sic est argu. ꝙ papa non intendit iuri alterius derogare per suum priuilegium.§. de consuetu. cum olim.⁊.§.de vsupal.ex tuarum.⁊.§. de offi. ordi. licet.⁊.ff.ne quid in loco publico.l.ij.§.si quis a princi pe.⁊.§.merito.⁊.§.de maiori.⁊ obedien. cum inferior quia si vniculq; episcoporum sua iurisditio non seruatur. ecclesiasticus ordo confunditur. xj.q.j. peruenit. ff.§.de do.inter dilectos.Ber.

Priuilegium pape si intelligit alteri derogare.

De xenodochijs a ¶ Locis. i. monasterijs: et pôt suppleri. statuimus vt planior sit lra. vñ ꝓthocophiũ gerothocomium bephotrophiũ orphanotrophium ꝛ xenodochium idem fere significant. vnde ponitur in protho co/ gerotho/ bephot/ orphano/ xenod. Infirmus/ vetulus / puer / orphan⁹/ ꝛ peregrinus. xxiij. qõ. viii. ꝗ quis.

b ¶ In quorũ diocesi. Hic manifeste patet ꝙ mõasteria ꝛ alia loca religiosa ptinent ad episcopum loci de iure cõi. xvj. qõe. ij. si qs epõrum. ꝛ. q. vij. omnes basilice. et. xviij. qõ. ij. monasteria: nisi ostendant exemptionẽ. xviij. q. ij abbatib⁹. ꝫ. de prescrip. cũ non liceat.

c ¶ Ad easdẽ. id est ad eũdem censum qui fuit imposit⁹ in fundatione debeãt dare. j. de cẽsi. ꝓhibemus. xviij. qõ. ij. eleutheri⁹ vel ex pscriptione. xv. q. ij. seruitium vel ex visitatiõe. ꝫ. de prescrip. cum ex offi cij.

d ¶ Ordinentur. i. ordiãte exponantur vel regantur. Ber.

Ad hec. ¶ Pr̃lo ponitur decisa consultatio. scdo respõsio ibi: inquisitioni. Lau.

Ex decretis eugenij pape.

¶ Epõ subiunt oĩa loca pia ꝛ ad ei⁹ sollicitudinẽ debet ordiari ad viũ destinatũ. C. iij.

De xenodochijs ꝛ alijs similib⁹ locis^a p sollicitudinem epõꝝ in quoꝝ diocesi^b existũt ad easdẽ^c vtilitates q̃bus ꝯstituta sunt ordinẽtur^d. Urbanus. iij. ariminẽsi epõ.

¶ Locus auctẽ epi ad vsum hospitalitatꝭ deputat⁹ est religiosus: ꝛ ad mũdanos vsus redire nõ debet. Caplm. iiij.

Ad hec: ꝛ ifra. ¶ Inq̃sitiõi tue talit̃ rñdemus ꝙ si locũ ad hospitalitatꝭ vsũ ꝛ pauperũ ꝓuisionẽ fuerit (sicut moris est) auc. pontificis^e destinatus: cum sit religiosus non dꝫ mũdanis vsib⁹^f deputari: sicut de vestib⁹ ꝛ ligneis vasis ꝛ alijs vtensilib⁹ ad cultũ religiõis p põtificẽ deputatis/ antiq̃ ꝯsuetudo indubitãt̃ obseruat: ꝛ venerabiliũ patrũ edocẽt sanctiões. Inno. iij. cõstãtinopoli. patriarche.

¶ Locus religiosus debet reformari de religiosis dumtaxat nõ secularibus nisi in defectum religiosoꝝ. Caplm. v.

Inter quattuor: ꝛ infra Quãdiu monasteria p regulares^g remanere potuerint ordinata nõ sunt ad seculares clericos transferenda. ¶ Sed si regulares defuerit propter eorũ defectum in eis seculares clerici potuerũt ordinari. Idem abbati et fratribus cripte ferrate.

¶ Ecclia sita in diocesi epi tenet sibi in epalib⁹ rñdere: nisi appareãt remissa legitime et põt eps remittendo epalia cẽsum sibi retinere. Caplm. vj.

Constitut⁹ in pñtia nostra eps albañ. in ecclesia castri qδ Pauli dr̃: in qua iuspatronat⁹ monasterio vestro recognoscebat^h: a vobis ius^i epale petebat: q̃niam sita erat in diocesi albañ. et iõ de iure cõi^k ei tenebat̃ in epalib⁹ rñdere: ꝛ ifra. ¶ Uerũ economus vester ꝓposuit ex aduerso ꝙ et si ecclia sita esset i diocesi albañ^l. ei tñ nõ tenebatur in aliq̃ rñdere: cum dñicus lauitanus eps q̃ fuerat eps albañ. vniuersas ecclias ad vestrũ monasteriũ ptinentes^m in diocesi eius sitas: ꝛ q̃cq̃d iuris tã in monasterio vr̃o q̃ꝫ in eis habebat: in emphiteosim sub annua octo denari. vsualium pẽsione^n monasterio ve

uilegio gaudet cũ diacono. ꝫ. de seruis non ordi. miramur. Secus est in ecclesiasticis possessionib⁹ que spirituales non sunt: q2 ꝛ ille possunt alienari si expedit. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ. x. q. ij ꝗ hoc ius.

Inter quattuor. ¶ Distinguit duo mẽbra. scdm prosequitur ibi: sed si. Abbas.

g ¶ Per regulares. In ecclesia regulari non põt eps ponere canonicos seculares: vt hic pꝫ et. xix. q. iij. q̃ semel. ꝛ. xviij. q. ij. peruenit. ꝛ. ꝫ. de re. eccle. alie. possessiones. ꝫ. de sta. mona. ea q̃. sed hoies districtioris vite sunt ibi ponendi: vel alterius religionis. j. ne cleri. vl̃ mona. relatum. dũ tamen haberi possint: alr̃ ponerentur seculares vt hic dicit̃: q2 necessitas legem non hꝫ †. ꝫ. de cõsuetu. q̃to. et. j. de regu. iur. qδ non est. et de cõse. di. j. discipulos. sicut ꝛ de seculari ecclia potest fieri monasteriũ. j. de eccle. edi. ad audientiam. Ber.

Constitut⁹ ¶ Pr̃lo ponit̃ facti seu cause narratio. secũdo ipsius diffinitio ibi: cũ autem Prima subdiuiditur i tres partes. in pma actoris petitio. in secunda eorum defensio ibi: verum. in tertia actorũ replicatio ibi: ceterum. Abbas.

Mona steria ptinẽt ad epꝫ loci.

† Concor. lex vni. ff. de offi. con. et l. nõ solũ. cum vulga. ꝗ. fi. ff. δ excu. tu.

diuisio

diuisio

e ¶ Auctoritate pontificis. Hoc ideo dicit: quia priuatus locũ non facit sacrum. ff. de re. di. intãtum ꝗ. sacre. ff. de sepul. vio. l. iij ꝗ si qs in sepulchro. dolo malo ꝛ ꝗ si quis in sepulchro.

¶ Glo. seq. alle. vij. cõcor. in ꝯtrium duo iura ꝛ soluit.

f ¶ Mũdanis vsib⁹. Qδ em̃ semel deo dedicatũ est ad humanos vsus amplius redire non debet. xij. q. ij. nulli licet. ꝛ. ꝫ. de re. pmu. mãcipia. ꝛ. c. seq. ꝛ de ꝯse. di stin. j. ligna. ꝛ. c. vestimẽta. ꝛ. xix. q. iij. q̃ semel. et. ff. de reli. ꝛ sumpti. fu. si qs sepulchrũ ꝗ. j. Arg. ꝯ. liiij. dis. ex antiq̃s. ꝛ. c. frequens. Prima rubrica vera est regulariter. Contraria loquãtur de seruis: q2 eoipso ꝙ ꝓmoti sunt: dñis eoꝝ ignorãtib⁹ peccauerãt: ꝛ ideo in eo puniunt̃: q2 reuocãtur in seruitutem: excepto sacerdote diacono ꝛ subdiacono: q̃ rediment se. diaconus dabit vicarium. vt in. c. ex antiquis. ꝛ subdiacon⁹ eodẽ pri

Dedicatum deo an possit ad vsus humanos redire.

h ¶ Recognoscebat. Id est confessus fuerat iuspatronatus ad vestram ecclesiam pertinere.

i ¶ Ius epale. Quid sit ius epale: ꝛ in q̃bus cõsistat habes. ꝫ. de offi. ordi. conquerẽte. ꝛ. c. dilectus. in glo.

k ¶ De iure cõi. xvj. q. vij. omnes basilice. ꝛ. xviij. q. ij. monasteria. ꝛ. ꝫ. de xenodochijs.

l ¶ Albañ. Forte diuersis tpib⁹ vel vno tpe potuit habere per dispensationem dñi pape. xxj. q. j. relatio.

m ¶ Pertinentes. Sed non pleno iure: tunc verbuꝫ pertinere latissimam habet significationem. ff. de verbo. signi. verbum pertinere.

n ¶ Pensione. id est census.

¶ Glosa sequens arg. reprobat et remittit pouis opi. Joan. ꝛ contrariam Hug. quam approbat.

a ¶ Ab q̃cũq;. Hic videt̃ q̃ ep̃s possit aliquã ecclesiã eximere in totũ a iure ep̃ali.j. de censi. cũ venerabilis. ar. qđ non est verũ: vt ibi no. ⁊ arg. ad hoc. ſ. de dona. pastoralis. Tamẽ ep̃s põt cõferre priuilegia. ſ. de his q̃ fiũt a pla. sine cõsen. ca. q̃rto. ⁊ ſ. de re iudi. cũ inter. sed i preiudiciũ alioꝝ priuilegiũ cõferre non põt: vt videt̃. q2 sol⁹ princeps põt au ferre vni: ⁊ dare alteri. ix. q̃ōe. iij. nũc ꝑo. ⁊ c. ꝑ p̃n cipalẽ. ⁊ C. de q̃drĩ. prescrip. bene a zenone. naz ep̃s rẽ vni⁹ eccle sie alteri eccle dare non põt. ſ. de reb. eccle. nõ alie. c. j. et ep̃s in p̃iudiciũ archi diaconi aliquẽ priuilegiare nõ põt. j. de excessi. p̃la. ad hec. arg. ad hoc. ſ. de his que fi. a p̃la. sine cõsen. ca. cũ apo stolica. Jo. dicit q̃ ep̃s bñ põt da re priuilegiũ vni ecclesie in p̃iudi ciũ alteri⁹: ⁊ idẽ cebat. xvj. q̃ōe. j. statuim⁹. vbi di cit̃ q̃ nullus pre ter cõscientiam ep̃i debet dare decimas ex ba ptismalem eccle siam. idẽ argumẽtatur a cõtrario sensu q̃ de cõsensu ep̃i põt: ⁊ Gratianus sic argumẽtatur in se ꝟ. Hug. tamẽ dicit cõtra q̃ hoc non potest ep̃s. ⁊ intelligit ca. statuimus de decimis ad ep̃m pertinẽtibus. Uerius credo quod dicit Hug. q̃ ep̃s non possit dare res vnius ecclesie clericis inuitis alteri ecclesie per iura premissa: nisi certa ⁊ rationabilis causa ostenderet̃. q2 licet princeps hoc possit: episcopi tamen hoc non possunt.

Priuilegiũ an p ep̃m i alioꝝ p̃iudiciũ cõferri possit.

Eccle vnius res alteri dãde non sunt.

stro concessit: ita videlz vt liceret abbati ⁊ fratrib⁹ a quocũq;⁹ vellẽt ep̃o tam ordinationẽ clericoꝝ q̃ cõsecrationẽ altariũ in monasterio ipso et p̃dictis eccl'ijs obtinere: in q̃bus etiã vobis tertiã^b partẽ mortuarioꝝ indulsit. ⁊ Cele. pap. ꝑ. n. qđ ab eo factum fuerat ꝯfirmauit^c. verũ et si ecclesia ipsa fuisset aliq̃n eccle albañ. subiecta monasteriũ vestrũ nichilomin⁹ legitima se poterat p̃scriptione tueri: cũ p. xl. an. ipsam pacifice possedisset. ¶ Ceterum econom⁹^d ep̃i concessionem ep̃i lauitani nõ tenere dicebat: vtpote cõtinẽtẽ simoniacã prauitatem cũ eñ tertiã mortuarioꝝ monasterio cõcessisset: ⁊ tã i ordinationib⁹ clericorum q̃ altariũ cõsecrationib⁹ indulsisset ei plenariã libertatem nõ est dubiũ quin cũ sp̃ualia hec exi stant eoipso q̃ sup his recom pẽsationẽ^e certe pẽsionis acceꝑit: cõmiserit vitium symonie: ⁊ vñ cõtract⁹ hmõi nullaz obtinet firmitatẽ. cõfirmatio autem apo. se. fuerat p surreptionẽ obtẽta: cũ i eadẽ ꝺ pẽsione nulla mentio habeat: ⁊ infra. ¶ Cũ autẽ nec insolitũ sit nec nouũ: vt cum ep̃i ecclesias cõcesserint p̃js locis aliquid^f sibi reseruẽt in eis noie pensionis^g: nos q̃q; cũ libertatis priuilegiũ vel p̃ciõis p̃sidiũ aliq̃b⁹ eccl'ijs indulgemus: gratis accipiamus censum gratis oblatum: ⁊ in l'ris nr̃is ad successoꝝ nostroꝝ memoriã cẽsus exprimam⁹ etiã q̃titatẽ. auditis p̃positis economũ monasterij vr̃i econom^h eiusdẽ ep̃i eccle noie in solutionẽ pẽsionis^i predicte iuxta ratã^k q̃ cõtingit ecclĩam predictã: et restitutionẽ subtracte a. xl. an. scđm ratã eãdem p diffinitiuã sñiam condẽnam⁹: ⁊ eundem economũ vestrũ ab impetitione economi...

b ¶ Tertiam partem. Scđm cõsuetudinem illius loci. ſ. de testa. requisisti.

c ¶ Confirmauit. Ex certa scientia supple.

d ¶ Econom⁹. In princi. fuit ep̃s albañ. in cã vt dr̃ in principio: postea creauit economũ: vt hic innuitur. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e ¶ Recompensationẽ. Videt̃ q̃ symoniacus fuerit talis cõtractus: et p̃cipue si pactũ interuenit: q2 t̃pale p spirituali dari non potest. ſ. de re. permu. ad questiones. ⁊ c. vlt. Sed sine pacto est argu. q̃ possit. ſ. vt eccle. benefi. c. vno. Quare ergo in dubio potius interpretat̃ cõtractum esse non symoniacũ: nisi q2 in dubio accipiendum est id quod vitio caret. ff. de leg. in ambigua. Dico q̃ non committitur hic aut in cõsimilibus exemptionibus symonia: q2 plus p̃cipiebat ep̃s tẽporalis cõmodi ab illa eccl'ia q̃ erãt isti denarij: ⁊ ita potuit remittere totũ retentis sibi octo denarijs: ⁊ illud nõ dicit̃ p̃cipere ꝑpter aliquã recõpensationẽ: sed potius in signum subiectionis. j. de censi. ca. ij. Joan.

f ¶ Aliquid. Qđ põt: q2 etiam patronus hoc facere potest. j. de iurepa. preterea. ⁊ j. de censi. cum venerabilis. ⁊ xvj. q. ij. visis. ⁊ ſ. de dona. pastoralis.

g ¶ Pẽsionis. Id est cẽsus.

h ¶ Economo. Et ita forat̃ hec sñia i p̃sonã economi ep̃i et monasterij ⁊ i p̃ncipio fuit ep̃s i cã. vt p̃z i p̃ncipio ca. ⁊ sic est cõtra senẽtiã. ꝺꝺ. De hac materia dic vt dixi. ſ. ꝺ ele. q̃ relã. sñia tñ mãdabit̃ executiõi in p̃sonã dñi. ff. ꝺ re iu. l. iiij. ꝟ. j.

✝ Facit ad hoc q̃ nota. Bar. in l. titio cẽtũ. ff. de ꝯdi. ⁊ dmõ.

i ¶ Pẽsionis. Id est censꝰ. ¶ Glo. seq. reci. p obiect. et solu. cui solutioni opponit: ⁊ propter id aliter soluit.

k ¶ Iuxta ratã. Hoc ideo dicit q2 pensio ista p plurib⁹ ecclesijs soluebatur. Ite; est hic arg. q̃ si ꝺo steterit vltra bienniũ q̃ nõ soluerit canonẽ nõ cadit a iure suo. q2 isti condẽnant̃ ad restitutionẽ pẽsiõis subtracte a. xl. annis citra. sed hoc ideo cõtingit. q2 nõ fuit actũ illo iure. i. ad renocationẽ rei emphiteoticarie. immo satis videt̃ actũ ad hoc petendo iura ep̃alia q̃ ep̃s cõcesserat monasterio sed nõ exp̃sse qđ p̃z ex petitione ep̃i. Uel dic q̃ vere p̃uari debuit mõasteriũ iure qđ habebat in p̃dicta ꝯcessione si ꝑe ꝯct⁹ ille fuisset emphiteoticus ex eo q̃ nõ soluerit pẽsionẽ debito tempore. ſ. de loca. ⁊ cõduc. potuit. ⁊ si actũ fuisset ad hoc q2 s̃m modũ agẽdi ⁊c̃. j. de accu. q̃liter ⁊ qñ. ij. ⁊ j. de si mo. lz hely. ꝟ. si. Sz reuera hic nõ fuit ꝯct⁹ emphiteoticꝰ: in q̃ ꝯctu nõ trãsfert̃ dñium directũ in emphiteotã: sed vtile. sed fuit cẽsualis ꝯctus in q̃ directũ ⁊ vtile dñium trãsiuit in mõasteriũ. ⁊ hoc apparet ex illa l'ra vbi dicit: ⁊ quicq̃d iuris rã in monasterio q̃ in eccl'ijs in dioce. eius sitis ⁊c̃. vñ q̃ntocũq; t̃pe steterit q̃ cẽsum nõ soluerit nõ p̃dit ꝑpter hoc res donatas: sed cẽsum toti⁹ t̃pis tenet̃ restituere ⁊ bñ fuit cẽsus petitus petẽdo ius ep̃ale vt p̃z in p̃n. ⁊ ideo cõdẽnatũ fuit monasteriũ ad integrã pẽsionẽ. i. cẽsum toti⁹ t̃pis. scz. xl. annis subtractũ. nã sub hac petitione peto ius ep̃ale: nõ solũ cõprehendit̃ ius ep̃ale qđ ipso iure cõi debet̃: sed ⁊ qđ constitutũ est pacto vel cõsuetudine. ſ. de p̃scrip. auditis. arg. ⁊ vbicũq; inueneris in hac decre. pensionem expone. i. censum. ⁊ hec expositio p̃bat̃ p illud qđ papa dicit/ gratis cẽsum accipimus: et vbi dicit̃ cẽsus

emphiteotica res põt p̃di ob defectũ solutionis nõ aũt res censualis.

expulimus ꝙtitatem: et ita plana est decre.
a ¶ Bidis reddidim⁹. Epalibus. s. ⁊ ita pensio ista cõprehendebaẜ in petitione epi. Ber.
¶ Um venerabilis. ¶ Sũt due partes. pma factũ narrat. scda diffinit ibi. qr igiẜ. Et vtraqꝫ sbdiui ditur: vt ꝑ se pa tet. Ab.
¶ Gl. se. ar. ⁊ re mittit. allega. in ...

mi eiusdẽ epi super aliis red didim⁹ absolutũ: perpetuũ illi silentium imponentes.
I dẽ abbati ⁊ ꝯuẽtui farbẽ.
¶ Eps petẽs ecclia q̃ ad tpa lia ⁊ spũalia: obtinet in spũa lib⁹ eo ipso ꝙ ꝓbat esse in sua diocesi: si nõ appeat exẽpta. sꝫ in tpalib⁹ succũbit nisi aliẜ doceat de iure suo: et in hoc vltimo est casus no. Ca. vii.
C Um venerabilis. f. n. J. sabiñ. eps eccliam scti angeli de canceia cũ suis ptinentiis ⁊ possessiõibus pe tiisset asserẽs eã ad se tam in spũalib⁹ q̃ in tpalib⁹ ptinẽ: allegauit ante oĩa ius cõe: qr cum ꝯstituta sit in dioc. sabi neñ. sub ipsi⁹ debebat ꝯsiste re ptãte. In tpalib⁹ q̃ꝫ ad se dictã ecclesiã ptinere niteba tur ostẽdere ꝑ publicũ istru mẽtũ: in quo ꝯtinebaẜ exꝑsse J. sabiñ. epum H. farbeñ. ab bati et duab⁹ ꝑsonis post ipꝫ dictã ecclesiã cũ suis ptinen tiis locauisse ꝓ annua quat tuor solidoꝝ papieñ. pẽsiõe. Sed ps vrã proposuit instru mento ṗdicto nullã fidẽ pe nit⁹ adhibendã ꝓpter supli neare scripturam ⁊ rasurã lo co suspecto factã: vbi videlꝫ ãnotatio tpis recedeẜ: et ifra

¶ Quia igiẜ nobis constitit ecclesiã supradictã cõstitutã in dioce. sabiñ. epale ius in oib⁹ spũalib⁹ eidẽ epo adiu dicauim⁹ i eadẽ illis tñ exce pti q̃ ꝑ autẽtica scripta ei di noscũtur eẽ subtracta: ⁊ ifra. Qr ṽo instrm ṗdictũ per qð eps ecclesiã intendebat q̃ ad tpalia vẽdicare: ad faciendã sup hoc fidẽ inualidũ esse co gnouim⁹ vtpote ꝓpter ṗdi cta de iure suspectũ: vos ab impetitiõe ipius q̃ ad tpalia eiusdẽ eccle duximus absol uẽdos. I dẽ. ¶ Monasteriũ subiectũ est epo in cuius dio cesi situ est / nisi ꝓbet exẽptũ. h. d. q̃ ad titulũ. Ca. viii.
C Um dilect⁹ fili⁹: ⁊ ifra ¶ Qr cã non poterat in nostra presentia terminari nũci⁹ monasterii sup ꝓcura tiõe vel ratihabitiõe lrãs nõ hẽret: eã vrõ duximus exami ni ꝯmittẽdã: mãdãtes q̃ten⁹ si cõstiterit abbatẽ ad se. ap. añq̃ eps in eũ suspẽsiõis vel excõicatiõis ⁊ i monasteriũ i terdicti sñias tulerit / legitĩe appellasse: vel monasteriũ a iurisdictiõe epi eiusdẽ exem ptũ eo nõ obstante ꝙ abbas ab eo circũuent⁹ ṗter fratrũ suoꝝ assensum ei obedientiã

suspitione. ar. ff. de rescrip. cũ adeo. ⁊ c. ad audientiã ⁊ C. ð edi. di. adri. tol. l. vlti. Sꝫ qð si rasura reposita fuerit de eadẽ manu: nõ vr ꝙ obstet. ar. ff. de priuile. cũ olim. C. de fi. instru. ꝯparationes. Si ꝯstet ꝙ eadẽ manu et in loco nõ suspecto nõ obest. Itẽ quid si rasu ra sit in vno lo co: ⁊ tñ ꝑ alia q̃ posita sunt in in strumento ꝓbeẜ bene ꝓpositũ: videtur ꝙ suffi cit ad ꝓbandũ. ar. bonũ. ff. ð re iud. cũ. J. ⁊ A. ⁊ C. si ex fal. istru. l. iii. et hoc satis ṗt cõcedi: qr nõ ẽ ṗsumptio ꝙ in fraudẽ factũ sit quia et sine illa rasura cõstabat Item hoc ipo ꝙ instrumentũ fal satum fuit suffi ciebat ad impo nendum ei silen tiũ. ff. ð rescrip. olim. Ber.
¶ Uꝫ dilect⁹ ¶ In pma instruitur dele gatus qualiẜ sn per sententiis ꝓ nũciet. In secũ da et tertia qua liter super subie ctiõe ꝓnũciare debeat. secunda ibi. ꝙ si. tertia ibi. similiter.
¶ Glo. se. ponit differẽtiã quaꝫ demuꝫ iprobat
b ¶ Procura tione vel ratiha bitione. Notare vult differentiã liter lrãs ꝓcura torias ⁊ lrãs de rato. naꝫ vbi qs simplr cõstituiẜ ꝓcurator: lꝫ ge neraliter ꝯstituaẜ tñ trãsigere siue cõponere nõ põt vt. ff. ð arbi. ꝑ tuas. ⁊ C. de trãsac. l. trãsactiõis. et sic intelligiẜ. ff. de ꝓcu. mãdato. Sꝫ si adiciaẜ clausula illa ⁊ quicqd alid etiam sup hoc fecerit ratũ habebit tũc poterit trãsigere siue ꝯpõere: al's nichil oparetur illa adiectio. ⁊ sic videtur differre ista duo. arg. ff. ius di. sol. l. iii. §. ꝓcuratorẽ. si. ẽ hẽo. ff. de offi. deleg. cotã. Uel dic ꝙ non est differẽtia inter mandatũ procura toriũ ⁊ lrãs de rato. Mãdatũ ꝓcuratoriũ appellat ꝯ lrãs de rato. et sic intellige. ff. de offi. delega. cotaꝫ. ff. de trãsac. cõtingit. ⁊ iõ dicunẜ lre de rato: qr in mãda to ꝓcuratorio cõstituẽs semp adũcit in fine ꝙ ratum habebit q̃cqd ꝓcurator fecerit sup cã illa ad quã da tus ẽ. ff. de ꝓcu. l. si ꝓcuratorẽ. Et cautio rati danda est qñ de mandato dubitaẜ. C. de ꝓcu. l. i. Ber.

Margin: tur ꝓpter rasuram. — diuisio. — Lre ꝓcuratorie ⁊ lre de rato an differant.

(Left gloss column:) ...ꝫium. iii. infra. ⁊ vltimũ soluit.
b ¶ Eccliam. Hic vr ꝙ si vna ecclesia agat de subiectione alte ri⁹ ꝙ nõ sit agẽ dũ ꝯ ipam eccle siam: sꝫ pot⁹ ꝯ ipam q̃ est i pos sessione illius. ff. ð elec. querelã. ⁊ xvi. q. iii. inter memoratos. ⁊ ff. de ṗscrip. audi tis. vbi ð hoc. ff. de li. exhi. l. vlt. ff. de serui. l. vlt. ii. rñ. ⁊. ff. si ful. ven. is cui⁹ fami lia. Ar. cõtra. ff. de appel. ad au dientiaꝫ. ⁊ ff. vt lit. nõ ꝯtest. qñ frequẽter. §. ꝙ si xvi. q. ii. quicũqꝫ militum. ⁊ ff. de elec. querelã. Sꝫ ibi ꝯueniẜ subdi tus suo nomine ⁊ nõ noĩe eccle.
c ¶ Pertinen tiis. Petitio ista nimis larga vr. sic. ff. ð rsti. spo. cũ ad sedẽ. quia ṽbũ ptinere late pꝫ. ff. de ṽb. sig. ṽbũ ptinẽ. qð in rñ sit ð hoc dictũ ⁊. ff. ð libel. obla tio. c. ii. ⁊ ff. ð do na. inter dilectos
d ¶ Locauisse. Sꝫ hoc nõ sufficit. ff. de fide instru. inter dilectos. ⁊ C. loca. ad probationem.
e ¶ Annotatio tpis. i. l annis dñi. idem esset in idi ctione in qua citi⁹ ꝯprehendiẜ falsitas. ff. ð fide istru. inter dilectos. Jo.
f ¶ In dioce. sabiñ. Uñ iure cõi ad eũ spectabat. ff. ⁊. ð xenodochiis. ⁊ xviii. q. ii. mõasteria. ⁊ xvi. q. vii. om nes basilice. c. di. contra morem. Ber.
g ¶ Episcopale ius. Hoc i multis ꝯsistit. ff. de offi. ordi. conquerente.
¶ Glo. seq. exponit ⁊ successiue de duobus queris. in vtroqꝫ argu. ⁊ soluit.
h ¶ Propẜ predicta. s. propter rasurã in loco suspe cto: ⁊ interlinearẽ scripturã. sic. ff. de fi. instru. iter di lectos. ad h⁹ eñ vt credatur instro opꝫ ꝙ sit sine oĩ

Margin: diuisio. — Instrumentũ grauitis

a ¶ Repromisit. Nō eñ potuit ppř hoc renūciare puilegio suo. ī. de arbi. cū tpe. ⁊ qr non habuit assensum fratrū suoꝝ nō obfuit: qr delictū psone. ⁊c. xvj. q vj. si epm. ⁊. ī. de excep. cū venerabilis.

b ¶ Prescriptione tueri. Hic de vna defensiōe siue exceptiōe trāsit ad ɔtrariā. ar. ī de pscrip. audi. tīs. ff. d excep. ne mo. silr de vna actiōe trāsit ad ɔtrariā. ar. ī. de iudi. examiata. C. de loffi. testa. contra maiores ar. h. ī. d ap. sol licitudinez. ff. d tribu. ꝙ in here dē. h. eligere. C. d nō nu. pe. auč. cōtra qui pprtā Sz qd si debuit pponere oēs exceptiones infra certū terminū? Non videtur ꝙ postea sit audiē dus. ī. d excep. pastoralis. Et q in vna exceptōe succūbit volens aliā statiz ppo nere nō auditur nisi hoc faciat i̇fra terminum p fixū. ist. d excu. tu. h. q autē. Dicas ꝙ si alicui cō petūt plures exceptōes q nō sūt ɔrie in eo casu si nō ppōit oēs. s. infra terminuz postea nō audit ⁊ sic intelligit. h. inst. d excu. tu. h. q aūt. nisi ꝫ tenorē illius decre. pastoral. Si aūt sūt ɔrie: puta qr pmo dixit se exemptum ⁊ succumbit postea potest aliam propo nere: ‡ puta pscriptionē: vt hic. ⁊. c. auditis. ⁊. l. pdic. contra maiores. Cōtrariū tamē est in actionibus: qr tunc ab iītio debet eligere: al's postea nō auditur vo lens aliam intētare contrariā: vt in. l. predic. ꝙ in he redem. h. eligere.

Exceptionū cumulatio an sit pmissa.

‡ Concor. tex. in. l. nemo ⁊ ibi gl. ⁊ doc. ff d exce.

guitatū. ī. de ɔsue. cū olim. Similiter noua ecclia debet regi fm cōsuetudinē aliaꝝ. ī. de censi. sup eo.

¶ Glo. seq. inducit alia duo similia.

e ¶ Pluribꝰ monasterijs. Sic ptz ꝙ nullus pōt esse monachus vel abbas in pluribꝰ monasterijs. sic etiā de iure nullꝰ pōt pñci in diuersis ecclesijs secularibꝰ. ī. de pben. de multa. nec si mul pbēdā ⁊ dignitatē habere. ī. de concef. preben. cū nřis. ⁊. c līas. Nec abbas cū fratribꝰ posset dispensare vt monachus haberet locū in diuersis monasterijs. ar. ī. d elec. constitutis.

repromisitᵃ (cū fraus et dolꝰ ei pħocinari nō debeāt) iudicetis illas sniās non tenere. ¶ Et si abbas i exēptiōis pbatione defecerit: nec legitima se poterit pscriptiōeᵇ tueri: lz probet se ante predictas sniās appellasse: nichilominus tū monasteriū iudicetis aurič. ecclie subiacē in cuiꝰ ē diocesi fundatum. ¶ Silr eo in pbatiōe appellatiōis deficiente: si vobis constiterit de exēptiōe vel legitima prescriptiōe tā abbatē ꝙ monasteriū ab ipetitiōe epi absoluatis. Idem in cōcilio gñali.

¶ Nouā religionē nō lz cōstituere sine auctoritate romani pontificis. Nec in diuersis monasterijs pōt quis esse abbas vel monachus sic principalit sumīatur: lz plura dicta habeat. Capitulum. ix.

Ne nimia religionis diuersitas grauez in ecclesiā dei cōfusionez inducat firmit phibemꝰ ne qs decetero nouā religionēᶜ iueniat sed qcūqz ad religionē cōuerti voluerit vnaz de approbatisᵈ assumat. Silr q voluerit religiosam domū de nouo fūdare regulā et istitutionē ac cipiat de approbatis. ¶ Illud etiā phibemꝰ ne qs in diuersis monasterijs locū monachi hře presumat. nec vnꝰ abbas pluribꝰ monasterijsᵉ presidere. ¶ De capellis monachoꝝ ⁊ alioꝝ religiosoꝝ.

Urbanꝰ. iij. ¶ Ad curā monasterio subiectā non monachi sed seculares clerici prefi ciuntur ⁊ epis subsunt. Ca. j.

In ecclesijs vbi monachi habitant: populus p monachum non regat: sed capellanus qui populum regat ab epo p cōsiliū monachoꝝᶠ instituatur. ¶ Ita vt ex soliusᵍ epi arbitrio tā ordiatio eiꝰ ꝙ depositio ⁊ totiꝰ vite pēdeat cōuersatio. Inno. iij. archipbrō et clericis scte cecilie. ¶ Si ecclesia nō cathedralis vendicat sibi ius i alia ecclia/ obtinebit soluz q ad ea q pbabit sibi deberi pscriptiōe vl alio legitio modo. h. d. fm cōem ⁊ verū intellectum. Capl'm. ij.

Dilectus filius. M. sindicus ecclesie vře abeconomo scti laurentij de pi

¶ Rubri. De capell. monachoꝝ.

¶ Supra visuz est de religiosis Itē d domibus religiosoꝝ in genere: nunc autē subijcit in spē de domibꝰ religiosis seu capellis monachorum. ¶ De hac materia tractat. xvj. q. ij. ⁊. q. j. quēst et in alijs ca.

In ecclesijs ¶ Prio ponit dictum. scdo ampliat ibi: ita vt. Abbas. si.

¶ Glo. seq. allegat vnā cōcor. in cōtrarium alle. tū canoñ. ⁊ soluit

f ¶ Mōachoꝝ hoc ius cōe vř. vt. ī. de sta. mo. monachi. vbi p hibenť poni per

Conti-nuatio

Diuisio

rochias. Signāť ɔtia. xvj. q. j. doctos. ⁊. c. vos aūt. et. c. i parrochia. Sol. qd hic dr itellige de monacho claustrali q nō est a pplo electus nec ab epo institutꝰ monachi debēt hře capellanū q ministret pplo sacra ab epo institutū de ɔsilio monachoꝝ vt h dicit q circa cat rochiā cū necesse fuerit: qd mōachi facere nō debēt. Ibi de illis q pficiunť rochialibꝰ eccliis per epz hic nō. ⁊ hoc. c. loquiť vbi ē ɔgregatio monachorum.

¶ Glo. seq. reci. per ɔtrariū de cañ. xv. q. vij. ⁊c.

g ¶ Ex soliꝰ epi. Hoc ideo dicit: qr monachi nō pñt remouere eū: ꝫ si delinqueret p epm dz remoueri ordine iudiciario. ⁊ ita excludunť mōachi ɔtrā ad hoc sed si deberet deponi tūc necessarij sunt alij epi. xv. q. vij. felix. si quis tumidus.

Ne nimia. ¶ Diuiditur. primo nouā religionem phibet in psonis ⁊ locis. scdo pluralitatē locoꝝ monachis ⁊ abbatibꝰ ibi: illud. Ab. si.

c ¶ Nouā religionē. Nā nouum collegium nō potest constitui inconsulto principe. ff. de colle. illici. l. ij sic nec noua dignitas sine auctoritate pape. ī. de cōsue. cum olim. ⁊. xxij. dist. c. j.

¶ Glo. seq. inducit duo similia.

d ¶ De approbatis. Sic q nouā dignitatē instituit in ecclia cōstituet eam fm consuetudinē aliarum di

Dilectꝰ. ¶ Tria facit. prio ponit petitionē actoris. scdo dfensionē rei. tertio pape diffinitionē

Diuisio

scintula, in scrutiniis[a] / baptismate et capitulis[b] et similibus subiectionē postulās possessoriū et petitoriū[c] intētabat. Cum enī ecclesia sancti laurētii sit in parrochia vestra sita de iure cōi[d] ecclesie vestre i p̄dictis omnibus subiacere: qꝛ nec priuilegiū exemptionis hz nec prescriptionē[e] p se poterat allegare cū illa ecclesia sancte cecilie prescripsisset sicut per testes dicebat legitime cōprobatū. Preterea cum corā. C. papa pre. no. sup predictis inter vestrā et p̄dictā ecclesiā q̄stio verteretur[f]. M. pbr̄ eiusdē ecclesie fuit spōte[g] cōfessus: ꝙ ecclesie sancte cecilie scrutiniū et baptisma debebat. Cumqꝫ pars vestra testes qui se illū diuersis tēporibus ad capitulū vocasse ipmqꝫ venisse asserebāt in mediū pduxisset eis iurare paratis predictus pbr̄ se vocatū[h] fuisse ad capitulū est cōfessus: vñ p̄dictus pre. n. ecclesiam vestram capitulo q̄ se cōquesta fuerat spoliatā saluo iure pprietatis ecclesie sancti laurētii reuestire curauit[i] sicut in ei⁹ lr̄is continetur. p hoc ergo pprietatem q̄ ad scrutinium[k] et baptisma: et possessionē quo ad capitulum: vester voluit sindicus cōprobare. Ad hec sancti laurentii econom⁹ ex aduerso r̄ndit ꝙ ecclesia illa nullo medio ad romanam ecclesiam pertinebat. Cū enī monasteriū monialiū fuerit: et gn̄alr̄ seruet in vrbe ut nullū monasterium titulo[l] sit subiectū: incongruū videbatur ut regulares secularibus supponant: preterea vsqꝫ hodie nos i ea institutionē et destitutionē liberam exercem⁹: et infra. Nos igit̄ auditis ppositis economū[m] sancti laurentii sindico vestro in baptismo et scrutinio cōdēnam⁹: ita ut p hoc ecclesie romane nullū preiudicium gn̄et[n] si q̄n forte ius suū duxerit psequēdum. In institutione[o] autē et destitutione et capitulo economū ipm ab impetitiōe sindici vr̄i prorsus absoluim⁹: sindico vr̄o super hoc ppetuū silētiū iponētes.

Hono. iii. episcopo venetēsi.

¶ In prioratibus monachorum nō possunt singuli mona

---

secunda ibi: ad hec. tertia ibi: nos. Abbas sicu.

a ¶ In scrutiniis. Sic. ℥. de ma. et obe. his q̄. Scrutiniū hic et ibi appellant̄ cathecismi siue exorcismi q̄ fiūt baptizandis p. xx. dies ante baptismū. de q̄b⁹ legit̄ de cōse. dist. iiii. ante baptismū. et c. ab viginti. et x. q. i. quoniā. Et est vulgare romanorū aliter accipit̄ scrutiniū. ℥. de scru. ca. vno. et aliter accipit̄ in cōcil. lug. ℥. de elec. in electionib⁹: et c. quia propter.

b ¶ Capitulis. i. sinodo siue cōuentu vbi vitia corrigūtur.

¶ Glo. seq. no. ꝙ eodē libello. et c. sdicit duo similia et subdit cām

c ¶ Possessoriū et petitoriū. Super diuersis ca. scꝫ petitoriū. q̄ ad scrutiniū et baptisma: possessoriū q̄ ad capitulum. et sic due actiōes simul in eodē libello possunt pponi: ‡ sicut et ꝺ possessione soli iterdicto vñ vi possum experiri et de reb⁹ vi ablatis ad exhibēdū vl̄ vi bo. rap. ff. de vi et vi ar. l. i. ℥. si fund⁹ de q̄ et p eadē re possunt ista duo simul intentari: et ab eadē pte. ut hic. ℥. de cā pos. c. ii. iii. et iiii. et c. cū dilect⁹. vbi materia ista expeditur. et c. pastoralis. Itē et vnū iudiciū sufficit ad plures societates. ff. p so. cum duob⁹. ℥. si plures. als incipit lex ista sub qua est iste ℥. si inter fratres. arg. ff. fami. herci. heredes ℥. si de pluribus. et ℥. seq. et hoc fit cā dirimēdarū litiū. ar. ff. de act. emp. nō est nouū. et ℥. de cā pos. ad vltimum.

d ¶ De iure cōmuni. ℥. titu. proxi. cōstitutus.

e ¶ Prescriptionē. Immo et si allegasset eam non iuuaretur nisi allegaret eam ex alterius persona. ℥. de prescrip. cum ex officii.

f ¶ Verteretur. Sup diuersis articulis. s. petitorio q̄tum ad scrutiniū et baptisma. et possessorio q̄ ad capitulum: ut ptꝫ ex ipsa lr̄a. Sed modo coram innocentio agebat̄ possessorio et petitorio: et qꝛ nō fuit mō pbatū de pprietate q̄ ad capitulū: absoluit̄ ecclesia sancti laurentii q̄ ad capitulū ut in fi. dr̄ dū ecclesia romana habuit ibi institutionē et destitutionē. et ecclesia sancte cecilie illa solū modo habebit postea q̄ pbr̄ cōfessus fuit q̄tum ad pprietatē corā celestino papa: cum in oībus aliis ecclesia sancti laurētii ptineat ad ecclesiā romanā. ut in fi. ptꝫ.

g ¶ Sponte cōfessus. Et sic confessio procuratoris preiudicat dn̄o. Iste pbr̄ pcurator erat ecclesie sancti Laurētii. De hoc no. ℥. ut lit. nō cōte. c. i. Et spōte dicit qꝛ secus si coact⁹. ℥. de accu. si cōfiteterit. Et confessio in vno iudicio facta corā celestino valet: hic in alio corā innocētio ut patet. Ber.

¶ Glo. seq. alle. vnā concor. et si gnat vnū ꝯtū.

h ¶ Se vocatū fuisse. per hoc igit̄ pbat̄ possessio obedientie ꝙ aliqs vocat⁹ ad synodū vēit. ar. ℥. ꝺ his que fi. a malo. par. ca. ex ore. Arg. ℥. ℥. de restit. spo. olim.

i ¶ Curauit. Eodem iure debuit pronūciare diffinitiue super predictis duob⁹ articulis sed noluit. Ber.

k ¶ Scrutinium et baptisma In his duobus obtinuit: in oīb⁹ aliis succubuit: ut. i. sequitur.

¶ Glo. se. obiicit et dupl'r soluit.

l ¶ Titulo. i. plebi secl̄ari. xvi. q. viii. puenit. et c. dudū. Sed nō ne subiicit̄ epo q̄ est secularis? scꝫ illud est ut dixit Vin. ppt̄ excellētiā dignitatis: immo verius vr̄ ut T. dixit: ꝙ de iure cōi monachi possunt subesse titulo. i. plebi seculari. xvi. q̄. i. alia. et ca. ecclesia habet. et c. legi. arg. xciii. di. a subdiacono.

m ¶ Economum sancti Lau. hic formatur sentētia in persona pcuratoris siue economi: non tamē ipse cōueniet vel cōuenietur actione iudicati nisi esset defensor tantum vel datus in rem suam. ff. de procur. plantius. Arg. contra. ꝙ in persona dn̄i. ℥. de proba. licet. De hoc traditur. ℥. de elec. querelam.

n ¶ Generetur. Et ita papa iudicat ꝙ ei nō obsit exceptio rei iudicate. ff. ℥. de re iu. c. suborta. vnde bene prescribit̄ cōtra monasteriū exemptū spacio legitimo. xl. an. licet nō contra papā. xvi. q. iii. volumus.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

o ¶ In institutiōe. Hic patet ꝙ in quibusdā iurib⁹ epalibus pōt prescribi: ita ꝙ nō propter hoc in aliis et ita fallit regula illa ꝙ per partē tota seruitus retinet̄ ut. ff. de serui. ru. predio. vna est via. de hoc dicit̄. ℥. de prescrip. auditis. et hoc ideo est: qꝛ ius epale est genus multas habēs species sub se quarū multe enumerantur. ℥. de offi. or. cōquerente. et c. dilectus. in glo.

Scrutiniū tripliciter sumit̄.

† Concor. istis dicta gl. l. i. et ibi Cy. C. de cōfes. bart. in l. certū. ℥. si quis ante ipsos ff. eo.

‡ Concor. lex non est nouū. et l. p illā legē. et l. hmōi ℥. fi. ff. de le. i. bar. i. l. non du biū. ff. ꝺ duo. re. et si sint ꝯ diuersos.

† Facit ad hoc glo. i. l. cūctos pplos. et ibi doc. C. ꝺ sum. trini. et fide ca.

diuisio E x parte. Diuiditur. Primo ponitur consultatio secundo responsio ibi: cum autē. Ab. sicu.

¶ Glosa seq. incipit casum.

a ¶ Litterarū. Līe iste tales fuerunt. Impetrauerūt monachi isti līas ad quosdā iudices ne eps diocesanus compelleret eos plures monachos instituere in quibusdam prioratib⁹ suis: vbi singuli monachi esse cō sueuerūt: cū pluribus nō sufficerent facultates eorūdez inq̄sita prius veritate d̄ facultatib⁹ prioratus: occasione taliū līaꝝ dicebant fm q̄ inferius cōtinetur.

in canonicis regularib⁹ si eligerētur ad regimē aliaꝝ. nam illi nō cōpellantur alios secū habere: nisi id commode facere possint. ē. de sta. mona. q̄ dei timorē: sed ibi est collegium. vnde idem videtur de regularibus: scilz q̄ non deberent esse soli in capellis.

chi cōmorari: etiam si super hoc habeāt rescriptū aplicū: nisi in illo fiat mentio de lateraā. concilio. Capitulum .iii.

E x parte tua fuit proposituim: ꝛ infra. Abbas ꝛ cōuentus riuen. veneteā. diocc. occasiōe litterarū[a] apo. se. asserūt[b] sibi esse cōcessum: vt in singulis ipsoꝝ prioratib⁹ singuli monachi cōmorenē si plurib⁹ facultates non suppetunt eorūdem. ¶ Cū autē id obuiet lateraā. cōcil. de q̄ nulla mētio[c] est in līis ādictis. F. r. breuiē rūdemus q̄ hmōi litteras ab apo. se. non credimus emanasse. q̄ si per occupationē[d] forsitan emanauerint nolumus[e] per hoc derogari concilio supradicto.

I dē burdegaleā. archiepo.

¶ Ordinarius cōpellit abbatē vt monachos a prioratib⁹ reuocet ad claustrū vel eis socios adiungat. Capl'm .iiii.

A D audiētiam nostram puenit q̄ nonnulli monachi lege tibi diocesana[f] subiecti: in q̄busdā prioratib⁹ habitāt solitarij cōtra statutū gnālis[g] cōcilij. ¶ Ideoq; mandam⁹ q̄ten⁹ ipsoꝝ abbates seu priores: vt vel ipsos ad claustrū reuocēt: faciētes in ipsis ecclesijs deseruiri per clericos seculares: vel alios monachos eisdē associēt[h] cū quib⁹ vitā possint ducere regularē monitione p̄missa per cēsurā ecclīasticam cōpellas.

¶ De iurepatronatus.

E x concilio mediolaneā.

¶ Si pp̄ter discordiā patronoꝝ eccl'ia caret administratione: cessaē i. eccl'ia a diuinis tollunē reliq̄e: ꝛ ostia clauduntur si aliter sine scādalo ecclesie puideri non pōt. h. d. cum ca. sequēti. Capl'm primum.

P Erlatū est: et infra. ¶ Nobis visum est q̄ eccl'ia inter heredes patroni diuidi non debeat[i]. ¶ Et si simultates[k] inter eos surrexerint pp̄ter quas sacerdos suo ibi officio canonice fungi nō possit: si aliē prouideri non poterit: p̄cipiaē ab epō vt nullo mō ibi missarū solēnia celebrenē[l] donec ad concordiā redeāt. et eccl'ia sacerdotem canonice habeat: q̄ li-

b ¶ Asserunt. Et male: q̄ licet in ecclijs illis nō possent esse plures monachi nō tn̄ papa cōcederet q̄ soli monachi in singulis prioratibus singulariter ponerenē: q̄ illud eēt cōtra concilium lateraneā. ē. de sta. mo. c. ij. ꝛ est expressum. J. c. p xi. vnde līe iste de cōscientia pape non emanauerunt. B.

c ¶ De q̄ nulla mentio. Et sic patet q̄ si quis līas impetrat ꝯ aliquod ius siue cōcilium non valent: nisi fiat mētio de illo iure. ē. de rescrip. nonnulli. ꝛ. ē. de eta. ꝛ quali. eā te.

d ¶ Occupationē. Sic. J. de sen. excom. si aliqā. C. de lib. cau. iubem⁹. idē esset si p importunitatē petentis. C. de pe. bo. sublatis. l. j. li. x. arg. ē. de rescrip. si qā.

Papa est maior concilio. e ¶ Nolumus. Tamen si vellet bene posset dispēsare cōtra conciliū: q̄ auctor illius cōcilij in parē nō habuit potestatē. ē. de elec. innotuit. ꝛ papa maior est q̄ concilium. ē. de elec. significasti.

A D audientiā. ¶ Primo ponit transgressionē cōcilij quā scdo mādat corrigi ibi: ideoq;. Ab.

f ¶ Diocesana. Id est iurisditionis. de hac lege no. ē. de offi. ordi. dilectus.

g ¶ Generalis concilij. hic vocat papa lateraā. concilium generale quod habes. ē. de sta. mona. ca. ij. sed concilium Inno. semper sic appellatur.

¶ Glosa seq. ponit differentiam quā improbat.

h ¶ Eisdē associent. Et ita epi cōpellere debēt abbates ne monachos per villas solos dimittant: secus

Continuatio ¶ Rub. De iure patronatus. ¶ Supra visuz est de pbē. ꝛ dig. itē de reli. do. itē de capel. mo. sed q̄ ad istas fit institutio nōnūq̄ p presentatione p̄roni et sic posset dubitari de iurepa. ꝛ de mō presentandi: merito ꝛc̄. Abbas.

¶ De hac materia tractaē. xvj. q. vij. §. cū ergo. vsq; ad fi. q. j. q. v. si qs cporum.

P Erlatum. diuisio ¶ Duo facit conciliū. primo prohibet ecclesiā inter patronos diuidi. secūdo ponit q̄d facere debeat eps cū p̄roni nō ordinant ecclesiam. scdā ibi: et si. ab.

¶ Glo. seq. fortificat textū p rōnē ad quā inducit q̄tuor iura. scdo tractat an iuspronat⁹ cuiq; patrono competat insolidum in fi. querit ꝛ ar.

i ¶ Diuidi nō debeat. Q̄ ad mutabilitatem mundanoꝝ necessitatiz eccl'ia turbari nō dz. x. di. lege. ꝛ. iij. q. vj. hoc q̄ppe. ꝛ. c. di. c. j. ꝛ. J. eo. querimoniā. Et nc̄. q̄ iuspatronatus apud vnūquēq; heredū est insolidū quo ad oēm eius effectū. ff. de bo. li. si libert⁹. in fi. p̄ter sacerdotis p̄ntationē q̄ est apud oēs: ita q̄ apud nulliū vt hic patet. ꝛ. J. c. proxi. sicut electio: q̄ res simplex est et indiuisibilis. et sic ad quēlibet heredē insolidum trāsit etiā si ex diuersis et inequalib⁹ partib⁹ sint heredes. ar. ff. de ser. vis. C. de relig. si sepulchrū. ꝛ. ff. co. l. q̄ sicut. ꝛ. l. vsufruct⁹. ꝛ. ff. ad. l. fal. l. j. §. si vsufruct⁹. ꝛ. ff de vsu ꝛ ha. vsus: q̄ incorporalia diuidi nō p̄nt. ar. vij. q. j. nichil. Quid si nō cōueniant possent ne paciscī adinuicē vt alternis vicibus p̄sentarēt? ar. q̄ sic. ff. de vsufru. q̄tiens. ff. de ser. vis. in fi. ff. cōi diui. l. cōi diui. §. si de vsufruct. Innoc. cōtra cū sit res spūalis. vide cle. plures. eo. titu.

k ¶ Simultates. i. latentia odia siue discordie. Simultates.

l ¶ Celebrenē. Sic. xvj. q. vij. cōsiderādū. ꝛ. c. si plures: sed hoc hodie seruari nō dz si aliquo mō sine scan

dalo possit ec ecclesia ordinari. Leo. gl. Ber.

a Q Uecūqz. ¶ Dissidere. i. discordare.
¶ Glo. se. ponit triplicē lec. Welē. Jo. Fanē. et
b ¶ Reliquas. Quidā dicūt sicut Welēdus. [Ala.
q h'. c. si tz: et illa. c. sūt nō tenēt. xvj. q. vij. ɔsiderādū

ff. de serui. ru. pdi. attilicin'. Arg. ff. q2 desinit eē pro
nus et obligatio semel extincta. zc. ff. de solu. q res. ff.
areā. et de cōse. di. iiij. queris qd verius videtur.
d ¶ Abutuntur. Et ita pdere debēt priuilegiū. xj. q.
iij. priuilegiū. et. lxxiiij di. vbi ista didicisti.

e. c. si p̄res. et. c. se. qm. et. c. eam te. nisi forsitā ex fctō epi magnū scandalū oriref: tūc posset fieri hoc qd hic df ad tēpus qd satz vr Joh. fa. dicebat tollat reliqas. i. nō ponat. Ala. intelligit de reliquijs q sunt i capitis et altare. qd ē verū: q2 de illis q sūt in altari nō intelligit.

Q Uoniam. Pilo pōit abusuz p̄ronoz. Scdo ɔtōnē ibi presenti. Ab.

¶ Glo. se. reci. q. an ex refectione zc. et pōit opi. Lau. quā determinat. scdo ɔtra ar. p et contra: et tenet vltimū.

c ¶ Fundatores. No. q ex fūdatōe ecclie acqritur iuspatronat': vt h. et. xvj. q. vij. filijs. et. Le nobz. Sz ex refectione vl reparatiōe nō acqrif vt dicebat La. ar. ff. ne qd in lo. pu. l. pretor. ff. vicinales. ea videlicet rōe. q2 qd hūani iuris eē desijt seruitutē nō fcipit ff. cōi. pdi. l. tā verba. q ru. l. caueri. qd itelligo cū oino non est destructū mōasteriū vel eccl'ia. sz si fundit' dstructū sit et de cōsen

Iuspatronat' an acqraf et refectiōe et desle. (marg.)

diuisio (marg.)

bere suū ministerium valeat exercē. Ex ɔcilio triburieñ.

¶ Sūmatū est in. c. pce. L. ij.

Q Uecūqz ecclia: et infra. ¶ Si ɔtingat p ecclesia dissidere[a] p̄ronos vt eam nolit sub vno pbro pcurari: eps (si alit nō poterit ipsi consulere) tollat ide reliqas[b]: atqz eiusdē ecclie claudat ostia vt sacrū mysteriū nullus i ea celebret: anteq̄z vnū eligant pbrm q sacrosctā sit idoneus pcurare. Ex ɔcilio lateraū.

¶ Si patroni in presentado discordant, p̄fertur presentatus a maiori parte si est idoneus. et si hoc sine scādalo fieri nō pōt. vel pñtn infra tps debitū nō pñtant: eps ordinabit ecclīā. Capitulū. iij.

Q Uoniā i qbusdā locis fundatores[c] ecclīarūz aut heredes eoruz ptāte in q eos ecclīa hucusqz sustinuit abutūtur[d]: et cū vna ecclesia vni' debeat esse rectoris pro sua dissensione plurimos rep̄sentant. ¶ Pñti decreto statuim' vt si forte i plures partes fundatorū se vota diuiserint ille pficiaf ecclīe q maioribus[e] iuuaf meritis: et pluriū eligif et approbaf assensu. Si aūt hoc sine scandalo[f] esse nequiuerit ordinet[g] antistes ecclesiā sicut meli' eam fm deū viderit ordinādam. Et idipūm ēt faciat si de iure p̄ronat' qōstio emerserit inter

aliqs et cui ɔpetat infra quattuor[h] menses nō fuerit diffinitū. Ex eodem. ¶ Excōicanf patroni laici qui clericos instituūt et destituūt in ecclīis ecrū p̄ronat' vl bona ipsaruz aliī administrant. Et clerici q institutionē laicorū recipiūt cōmunione priuenf. Ca. iiij.

P Rēterea q2 intantū qrūdā laicorū pcessit audacia: vt epoꝝz auctoritate neglecta clericos istituāt[i] in ecclīis et remoueāt cū voluerint: possessionē qqz atqz alia ecclīastice[k] bona p sua voluntate plerūqz distribuāt ipsos anathemate decernimus feriēdos. ¶ Clericus aūt q ecclesiā p laicos[l] sine ppri epi auctē recepit cōione priuetur[m]. et si pstiterit: a misterio ecclīastico et ordie deponaf. H lex. iij. eboracē. archiepo.

¶ Si p̄ronus laicus successiue pñtat duos, et secundus instituif ab epo valet institutio. h. d. p'io. P̄ronus non pt clerico vel alteri ecclie cōferre ecclīam patronatā vel alteri donare. Capitulum. v.

Q Uod aūt cōsulis: si clericus idonē' ad vacantē ecclesiā pñtatus nō fuerit ab epo diocesano admissus et postmodū alius idone' pñtatus et institut' ab epo possessionē tenuerit corpalē: an p'io clerico ecclesiā petente debeat posterior remoueri:

e ¶ Qui maiorib'. St. lxiij. di. si forte. Sed nūqd reqrif q maioib' sit meriti et q plures eū pñtent hoc vr velle hec lra: sz vr sufficē si sit idone': dum tñ habeat maiorē partē: lz alius sit melior. De hac matia dz. ff. d ele. ecclesia vra. et. ff. d of. custo. c. ij.

f ¶ Sine scandalo. Ar. q ppf scādalū recedit a iure. ff. d pbē. cū teneamur. et. J. de no. ope. nū cia. cum ex iniūcto. et. ff. de tēpo. ordi. ad aures. vbi de hoc. †

g ¶ Ordinet. Ponendo ibi rectorē: ita q ipm postea represen tet si voluerit. ar. gu. J. e. si vero.

h ¶ Quattuor. J. e. cū pter. cōtra. J. c. eā te. ibi soluitur.

† Concor. l. 6curio nū et ibi C y. C. de pe. et l. filoleū ff. d do. (marg.)

P Reterea. ¶ Duo sūt dicta. secūdū ibi clericus. Ab.

diuisio (marg.)

i ¶ Instituāt. xvj. q. vij. laici. et. c. per laicos.

k ¶ Ecclesiastica. xvj. q. vij. decimas.

l ¶ Per laicos J. de priuile. cum et plantare.

¶ Glo. se. ponit opi. signat littere contrarium. et remittit.

su epi aliqs vellet reedificare ecclīaz credo q acqrat iusp̄ronat': q2 pinde ē acsi ab initio ecclīā ɔstruxisset J. de iude. ɔsuluit. ar. Itē qd si reedificata est ecclīa d eadē materia nunqd prior p̄ron' remanet p̄ron': vr q sic: q2 eadē ecclīa intelligif. ff. de iudi. ppōnebaf. et vij. q. j. deniqz. et arg. ff. de vsufru. l. si area. et. ff. de ser. vr. pdi. futures. ff. si sublatū. et hec ecclīa loco prioris succedit: vn eadē itelligif. ar. ff. si qs cau. si eū. ff. q ita diap. et. ff. si ex noxa. cau. l. ij. l. si. ff. de vsufru. ohe. i fi.

m ¶ Priuetur: et ita non est ipso iure suspensus q recipit ecclīaz a laico: et p hoc intellige illos canones xvj. q. vij. si quis deinceps. cū alijs ca. seq. q hoc dicere videtur. Item alia pena etiam imponitur et qui per abusuz laicorū consentit sue electioni. q2 sit intelligibilis. J. de elec. c. qdo. Argu. ɔtra J. c. cara. q. f. ecclīa possit haberi per laicum. ibi soluitur.

Q Uod autem. ¶ Duo sunt dicta. Secundūz ibi: decetero. Abbas siculus.

diuisio (marg.)

a ¶ Possidentis. Sic .J. e. pastoralis. hoc intellige cum laic⁹ phtat. secus si ecclesiastica psona cui talis variare nō lz .J. e. cū aūt. sed epūs punit: vt in .c. pastoralis. Et est sile qd dr .C. de rei ven. q̄lieno. ff. §. de pscript. ad aures. ⁊ ita ille potior ē in iure q̄ prior possessionē fuerit adeptus. de hac materia tractat .J. de of. ff. ordi. cū vos. ⁊ melius .J. de offi. leg. dilectus.

b ¶ De ꝯcessionibus. ecclarū sic .J. c. illud.

¶ Glo. seq. qrit ponit solu. Lauren.

c ¶ Si consensus. Et ita si cōsensus epi accesserit valet talis donatio vel ꝯcessio .J. e. illud. ⁊ .c. nullus Sz quid intelligit dare patron⁹ ecclaꝫ dare non pōt: qr ad eū nō ptinet: immo ad episcopū. Lau. dixit ꝙ iuspronat⁹ solū mō intelligit donare qd suū ē de ꝯsensu tñ epi. §. de donatio. pastoralis. ne delusoris itelligatur donatio: vt res poti⁹ valeat q̄ pereat. ⁊ ar. ff. d lega. .j. si domus §. viii. ⁊ hoc probat ex eo qd dicit pro non dato habetur. ⁊c.

¶ Glo. se. signat contrarium.

vel posterior priori preferri? Dubiū nō est qui in casu isto melior sit cōditio possidētis[a] qm anteq̄ presentatio p diocesanū epm approbet: ratum nō est qd a patrono fuerit inchoatuꝫ. ¶ Decerō tue pru. r. ꝙ si laici clericis vel collegijs de ꝯcessionib⁹[b] vel donationib⁹ istrumēta ꝯfecerit in hec vba vel silia: ꝯcessi vl dedi ecclesiā: ⁊ pn̄ti charta firmaui: si consensus[c] epi nō accesserit: nihil agi videt: qr pro non dato[d] habetur qd ab illo dat q̄ nō pōt de iure donare. Idem exonien. episcopo.

¶ Cōparans vel emens iuspronat⁹ eo spoliari dz. vl sic. Qui emit iuspronat⁹ vt possit presentare filiū vel nepotem seu quem vult: eo priuari debꝫ. h. d. Et vtraq̄ lectura pōt sustentari. Capitulū .vj.

Quia clerici qdā aduocatias[e] ecclarū cōparant[f]: vel q̄cūq̄ mō pn̄t acqrunt: vt postmodū eorū filij[g] vel nepotes ad easdem ecclesias presententur: pcipim⁹ vt id arcti⁹ inhibere procures.

f ¶ Cōparāt. Per se tm̄ qd esse nō pōt cū sit spūali annexū .J. e. § iure: sꝫ cū vniuersitate pt obligari .J. e. c. pri. ⁊ vendi .J. e. c. cū seculū. ⁊ ad instar fundi dotalis. ff. de fun. do. l. j. ff. de acqui. re. do. l. quidam.

¶ Glo. seq. reci. g. q. quā soluit. signat cōtrariū et ibi remittit.

g ¶ Filij. Licet alias sit patronus se pn̄tare nō potest .J. e. p nostras. filios aūt satis credo ꝙ possit pn̄tare. ff. quod cuiusq̄ vni. l. illi. Ar. J. J. e. ꝯsuluit. vbi de hoc.

¶ Glo. seq. querit et soluit et refert aliā questionē. ar. negatiue et illud tenet.

† Com. cor. l. bonoꝝ et. l. hereditas ff. de pe. u. here di. ⁊ ibi plene p hoc.

¶ Eosdē aduocationib⁹ taliē acqsitis appellatiōe post posita spoliando[h]. Idē herfordē. epo ⁊ abbati de forde.

¶ Iuspatronat⁹ consistens in aliqua vniuersitate tēporaliū transit cū ipsa vniuersitate etiā si vniuersitas transeat tm̄ quo ad vtile dominiū nisi iuspatronat⁹ specifice sit exceptum. h. d. Et est notabilis casus ⁊ quotidie allegat. Capitulum .vij.

Ex litteris. J. salabrien. epi accepim⁹ ꝙ defuncta psona eccle de laton. G. miles q̄ villā in q̄ eccla sita ē a monasterio de vinto. ad firmā[i] tenebat ad eādē vacāteꝫ Gu. clericū pdicto epo pn̄tauit. postmodū abbatissa predicti monasterij aliū psentauit[k] eisdē ad ecclā supᷓscriptā: q̄ nolente psentatū ab ea recipe apud cantuariensem[l] archiepm graue de epo deposuit q̄stionē: ⁊ ifra. ¶ Mādam⁹ quaten⁹ si vobis ꝯstiterit ꝙ prefato militi pscripta villa fuerit (nō excepto[m] iure patronat⁹) ad firmaꝫ cōcessa

h ¶ Spoliando. Sed cui applicabit? potest dici ꝙ eccle cui p hmōi emptionem facta est symoniaca iiiuria. ar. J. de symo. de hoc. ⁊ .xvij. q. iiij. si quis i atrio. et sic ecclia erit patrona suspsus. Sꝫ quid si ipsa eadē eccls. emisset iuspatrōatū a suo pfono: nūquid amittit patron⁹ iuspatronat⁹ vt sic remaneat apud ipaꝫ ecclam? arg. ꝙ non .J. e. illud. qr venditio non tenuit qr spūale vl spūali annexum vendi nō pōt .J. de symo. querelā. ⁊ .J. e. de iure. ⁊ sic remanebit penes patronū restituta pecunia. Argu. J. posset hic eo ligi: qr hic dicit ꝙ emptor spolietur ⁊ nō venditor: vñ eo ipso ꝙ imponitur pena emptori ⁊ nō venditori: videtur remanere penes ipsum pronū iuspatronat⁹: qr si voluisset priuari hoc dixisset sic ut de alio. Uel dic quod prius dixi. Ber.

d ¶ Pro non dato. Sic ergo pro non dato habetur qd ab illo datur qui de iure dare non potest. ff. d acq. re. do. traditio. ⁊ .C. de pe. l. ij. ff. e. l. ij. §. viij. ⁊ .J. de do. post diuor. resti. nup. ⁊ .C. qui ꝓ sua iur. iudi. darꝫ dari ve pos. l. vna. ⁊ .j. q. vij. dalbertū. Arg. ꝯtra .J. eo. cura. ⁊ melius .c. cōsultationibus. Supple hic nec est in possessiōe vel quasi: alr̄ si esset i quasi possessione nō vi: nō clam: nō precario: nulla questiōe sibi mota: qr tunc ius acquirit pn̄tato ⁊ obtiet .J. e. ex lris. c. ꝯsultatiōibus. sed isti laici erant in possessione saltem de facto: ⁊ nisi cōsensus epi accesserit non valet donatio. et ita concordat cum illa .J. eo. cura.

divisio Quia clerici. ¶ Primo ponitur excessus. secūdo pena ibi: eosdem. Ab.

e ¶ Aduocatias. i. iuspatronatus qd q̄nq̄ dicit aduocatio vt hic. q̄nq̄ vicedominat⁹ vel custodia siue guardia: vt .J. e. preterea. Item dr ius frequētationis vel ꝓcessiōis .xvj. q. vij. pie mētis. ⁊ .c. frigentius. q̄nq̄ gratia .xvj. q. ij. si quis epōrum. T.

¶ Glo. seq. reci. per contrarū de decre .J. pri.

Ex litteris. ¶ Diuidit in duas partes. pmo ponitur querela epi. scḋo dantur sibi iudices ⁊ instruuntur quō debeāt diffinire ibi: mādamus. divisio

¶ Glo. seq. ponit opi.

i ¶ Ad firmā. Dicunt quidā ꝙ talē ꝯtractū celebrauerūt inter se ꝙ vtile dominiū trāsiret i cōductorē: et sic in ipm transiuit iuspatronatus: secus in creditore. §. de re iudi. cū bertholdus. Ber.

k ¶ Presentauit. Supple ⁊ epūs ipsum recepit.

l ¶ Apud cantuariēsem. Qui fecit primū remoueri ⁊ instrui presentatū per abbatissam: vnde orta fuit contentio inter eos.

m ¶ Excepto. Ar. ꝯcessuꝫ videri qd nō est nolatim

‡ Con= cor. ter. in. l. j. ⁊ ibi bar. ⁊ doc. ff ð peculi.

exceptum. J. de spõ. cũ apõ. ‡ Itẽ arg. q idẽ iuris est in toto ⁊ in pte. arg. ff. ð offi. pre. vr. l. j. §. iij. ⁊. xvj. q. ij. co= gnouimus. de hoc tractat. ð. de transla. inter corpo= ralia.

¶ Glo. se. reci. p q. an is cui mota est q̃stio. ⁊c. arg. ne gatiue p hoc ca. ponit opi. 3ria. sol. dupl'r et re= spõdet ad 3ria. Itez reassumit opi. 3riã. In fi. obijcit et soluit.

a ¶ Uel ante= q̃. Arg. est hic a 3rio sensu. q rel religiosa non ðz trãsferri in aliã psonã lite pẽdẽ= te. xj. q. j. qz reo. ⁊. xvj. q. iiij. volu mus. ⁊. ð. vt lite pen. a memoria ⁊ quasi per totũ Et ita videt q si moueat alicui q̃ stio de iure pa tronatus: ⁊ inte rim vacet ecclia q non possit pre sentare añ finez cause. Sz nõ est veruz hoc scðm quosdaz put ðz ð. de in integ. re sti. cũ venissent. immo si qs est i= quieta possessio ne psentandi nõ debet inde amo ueri: vt dicunt quidã vsq ad finẽ cause. xvj. q. iiij. vo= lumus. ⁊. ð. vt lit. pen. a memoria. ⁊ sufficit esse in pos sessiõe. J. e. consultationib⁹. ⁊ supplẽt hic maxime. Sz littera ista manifeste 3dicit et certe veri⁹ videt q eli gere vel phtare qs nõ possit postq̃ et moueť q̃stio su per proprietate. Uł si dicať q possit phtare lite mota tñ presentat⁹ nõ debet institui pendẽte 3trouersia ex qua pendet. ð. de integ. restit. ca. ij. ⁊ est arg. op. ð. de elec. cumana. vbi clerici ⁊ capellani erãt in q̃si posses= sione eligendi. ⁊ mota fuit eis q̃stio super iure eligen di vacante ecclia: ⁊ quia nõ probauerunt de iure suo non valuit cor vox. Nec obstant 3ria q̃ dicunt q li= te pendente non est priuãdus possessor sua possessiõe qz ibi alia ratio est. Ibi eñ oĩa restituunť et fructus post litẽ contestatã. Sed hic nõ debẽt restitui fructus psentationis: qz canonice institutus nõ remoueť sine culpa: ⁊ hoc veri⁹ credo. Contra tñ notauit Jo. sez q põt licite eligere q̃ est in quieta possessione: sz moue= tur ei q̃stio. ð. de in integ. restitu. cum venissent: ⁊ ita si fuit iste phtat⁹ añ q̃stionẽ motam obtinebit: qz ille credebať patron⁹ cũ esset in possessione toti⁹ ville: et ita credebat se esse patronũ ⁊ bona fide. sic. J. eo. cõsul tationibus: ⁊ si postea obtineat abbatissa in iure pa= tronatus: qz pbabit q excepit iuspatronat⁹ rñdebit illi de tpalib⁹. xvj. q. ij. sane. ⁊. J. ð puileg. cũ ⁊ plãtare §. in ecclesijs. ⁊. h. d. hic in fi. Contra hoc th. ð. ð re iu. di. cum bertholdus. ⁊. J. eo. consultationib⁹. vbi dicit ⁊ tpe psentationis sue iuspatronat⁹ ecclie possidebat sed hic non erat in possessione iurispatronatus: sz pos sideret villã: ‡ qz hoc nõ colligiť p litã: sz intellige q erat in possessiõe iurispatronat⁹: ⁊ sic cessant 3ria et satis bñ colligiť q miles erat in possessione iurispa= tronatus ex eo qð dicit i fi. ita q si abbatissa obtineat aduersus militẽ illi de tpalib⁹ de beat rñdere. Ex hoc apparet q miles reus erat ⁊ abbatissa con tra militem age bat. ⁊ sic relinqui tur q miles cre debať patron⁹ et sic agebat/ vt pron⁹: vñ tenuit phatatio ⁊ insti= tutio eo tpe fa cta quo dete ius patronat⁹ eccle possidebat. J. eo. consultationib⁹ ⁊. ð. de elec. q̃re lã. ⁊ ita lite mo ta nõ ðz presen= tare: vel si psen= tat suspenditur institutio in euẽ tum sententie: vt dictum est.

Pron⁹/ nõ pos sit psen tare li= te pẽdẽ te sup iure pa trona= tus.

‡ Con= cor. no. §. l. hãc legẽ. ff. de 3hẽ. empt. Bal. in l. edicto C. de e= dic. di= ui adri. tol.

vel[a] anteq̃ de iure patrona= tus inter abbatissã ⁊ militem 3trouersia eẽt suborta: prefa tus Gu. in pscripta ecclia p epm ad psentationẽ militis i stitut⁹ fuisset: et dũmõ als sit idoneus) adiudicet; ecclesiã ita q si abbatissa obtieat ad= uersus militẽ: illi de tpalibus debeat rñdẽ. J dẽ viton. epo

¶ Si laicus clerico vel reli= gioso loco 3cedat ecclesiam si ne 3sensu epi non obstãte ta= li cõcessione que nõ valet: ad ipam ecclesiã cum vacauerit poterit psentare: et eã alteri ecclie de cõsensu epi poterit 3cedere. h. d. cũ. c. cũ laici et c. suggestũ. infra eo. Ca. viij.

Illud pretereundũ nõ duximus q si laic⁹ epo inconsulto ecclesiam[b] non va cantem cõcedit religiose do= mui: ⁊ postea cum vacauerit ad psentationẽ eiusdem lai= ci clericus ibi fuerit per dio= ce. episcopum institutus pri= or concessio secundam insti= tutionem quominus habea= tur rata et firma non potest aliquaten⁹ impedire[c]: cũ illa concessio de iure nullius põt esse momẽti: tum quia de re[d] non vacante facta est: tuz qz laicus sine auctoritate episco pi nemini[e] potest ecclesias dare. ¶ Licet religioso[f] lo= co iuspatronatus conferen= di liberam habeat facultatẽ. Si vero iuspatronatus vacã te ecclia religioso loco contu lerit[g] et aliquis sine presenta tione fratrũ eiusdem loci fue rit in ipa ecclesia institutus: ei⁹ secũdũ rigorẽ iuris est in= stitutio irritanda. J dẽ eidẽ.

¶ Instituti in ecclijs patro= natis p nouos patronos mu tari nõ possũt. nec vicissitudi nes ecclar per eos fieri. c. ix.

I Lib. ¶ Oi auditur: qz ponit duo dicta scðm ibi: sz. Ab. ¶ Glo. se. ponit opinio.

b ¶ Ecclesiam. Quidam intelli gunt q p hanc 3cessionẽ laicus iste intẽdebat dare ec clesiam quo ad 3prietatẽ vel ecclesiam in vsus 3prios qð facere non poterat. ð. de dona. pastoralis. ⁊. q. j. no uerint. ⁊. c. sic q̃dẽ. cũ alius eam possideret: secus si de disset iuspatronat⁹ etiã sine 3sẽsu epi: vt dicũt. vt no. J. eo. c. in no. hec littera innuit ⁊c.

¶ Glo. seq. arg. alle. duo iura ⁊ tria alle. in cõtrariũ.

c ¶ Impedire. Arg. q non prestat impedimẽtũ qð de iure nõ sortiť effectũ. arg. ð. eo. q aũt. ð. de elec. bo ne. ‡ Arg. 3tra. ð. de elec. 3sideraumus. ⁊. c. auditis. ⁊. J. de spon. ad audientiam.

d ¶ De re nõ vacãte. Et ita pz q ecclia nõ vacans 3ferri nõ põt puate psone. vt de dona. 3sultationib⁹: sed loco religioso de auctoritate epi ecclia non vacãs potest concedi: vt in. c. consultationibus.

e ¶ Nemini. i. nulli priuate persone licet.

f ¶ Religioso. hec lra innuit q laic⁹ possit dare ius= patronatus loco religioso sine auctẽe epi: sed ecclesiam nõ. ar. xvj. q. vij. nemini regũ. sz nõ credo: vñ supple h de 3sensu epi: qz siue 3cedat ecclesiam siue iuspatrona= tus necessaria est auctoritas epi. ð. eo. q autẽ. ⁊. ð. de dona. cõsultationibus. J. eo. nullus. hec opinio repro batur per. c. vnicam. eo. tit. lib. vj.

¶ Glo. seq. q̃rit ponit opi. vin. ⁊ rñdet. c. qð vin. alle.

g ¶ Contulerit. De auctẽe epi: vt dixi. Sed nunqd laico põt dari iuspatronatus. Uin. dixit q sic. arg. J. eo. ex insinuatione. sed ibi non fuit donatio: sed fra ter cessit fratri iuo suum seu renunciauit ei 3truz ad

‡ Con= cor. l. qð pu= pille cũ no. ff. q̃ dĩ. leg. ce. ⁊. l. ij. ⁊ ij. ⁊. iiij. ff de op. leg.

re ius p̄sentandi: ⁊ ita non fuit donatio cum ip̄e insolidū esset patronus vt ibi dicit̄: sȝ cū vniuersitate vh p̄t donari vel vēdi ⁊ obligari. s. eo. ex lrīs. ⁊ .j. eo. cū scīm

diuisio

Querimoniā. Habet duo dicta. scōm ibi: et vicissitudinis. Abbas sicu.

nare vn̄ habes similem casuȝ de clericis ei qd̄ dicit̄ hic de laicis. j. eo. ca. vlti. Ala.

diuisio

Cura. Tria facit. primo ponit dictum: scđo exceptionē ibi: nisi. tertio rōnē ip̄ius ibi: cū eni. Ab.

g Laicoꝝ. Laici eni ecclias ↄferre nō p̄nt. xvj. q. vi. si qs deinceps ⁊ ca. si qs ep̄s. si qs clericus p laicos. ⁊ .j. de pnil. cum ⁊ plantare. nec debent interesse electionib⁹ vt ibi habeāt vocē in ecclia collegiata. s. de ele. massana. ⁊ ca. sacrosancta.

Glo. se. exponit signat ↄtrarium ⁊ soluit.

a Mutationes. Licȝ patroni mutēt̄ successione, vl' alio modo: eccliē status propter hoc mutari non dȝ: cum in ipsoꝝ dispositiōe ecclia nō sit sed poti⁹ episcopoꝝ: nec possūt illam extrahere de sua potestate. x. q. j. sic quidaȝ et cap. nouerit. Arg. ↄ. xvi. q. vi. decernimus. ⁊ ca. filijs. sed h̄ habent tm̄ potestatē defendendi ecclīam ⁊ denunciare sacerdot̄ excess⁹ ep̄o. sed super rebus nullam habent potestatē. s. eo. preterea.

b Mutent̄. Si. x. dis. lege. et ca. peruenit. j. ⁊ .iij. q. vj. hoc quippe.

Querimoniam: ⁊ infra. Absurdū videtur omnino vt singulas p̄sonoꝝ s̄m hūanā ↄditionē mutatiōes[a] eccliarū ordinatiōes mutēt̄[b] et vicissitudines[c] eccliarū ab aduocatis vel alijs presumātur. I dē eboracē. archiep̄o.

Patronus ecclīam clerico ↄferre nō pōt: ⁊ si cōtulerit p̄t hoc nō obstāte ad ecclīam p̄sentare rectorē. Ca. x.

Cum laicis ep̄is nesciētibus aut nō ↄsentiētib⁹ ecclesias clericis concedūt in quibus habēt iuspatronatus et postea penitētia[d] ducti alios ad easdeȝ ep̄is rep̄sentant: et illi ad eoꝝ p̄sentationē in eisdē ecclesijs ab ep̄is istituunt̄ eoꝝ dȝ istitutio stare q̄ aucte sunt ep̄i instituti ↄcessiōe prioꝝ (q̄[e] nulla est) oino euacuata. Non eni lȝ laicis[f] clericos in ecclijs p̄sumptiōe propria ordiare. I dē abbatib⁹ priorib⁹ ⁊ clericis p archiepiscopatū eboracē. cōstitutis.

Religiosi vēdicare vel retinere nō p̄nt ecclias sibi concessas a laicis sine diocesani ↄsensu: nisi legitime p̄scripserint vel postea diocesan⁹ cōsenserit. Capitulū. xj.

Cura pastoralis. ⁊ ifra Mādam⁹ q̄ten⁹ ex donatiōe laicoꝝ[g] nisi auctas dioc. ep̄i ⁊ ↄsensus adsit: null⁹ vr̄m aliq̄s sibi ecclias vendicare p̄su mat vel retinē talit̄ acq̄sitas. Nisi legitia[h] fuerit prescriptione munit⁹: aut diocesani ep̄i habuerit postea ↄsensum[i] Cū eni laici nō possint in alios: nisi ius[k] qd̄ habēt transferre: hmōi ↄcessiōes irritas

Glo. se. obijcit p locū a diuisiōe ⁊ tripliciter soluit.

h Legitima i. q̄dragenaria q̄ sola currit contra ecclīam. vt xvj. q. iij. §. p̄t. his. si. quas actiōes. Sȝ obijcit̄ cōtra hoc isti mōachi vel clerici q̄ prescripserunt has ecclesias aut habuerunt bonam fidem aut malā. Sed dices bonā hoc nō potuit esse nisi ignorabat

Religiosi an prescribere possint ecclesias sibi a laicis cōcessas.

ius: sȝ ignorātia iur̄ nō ꝓdest ad vsucapiendū. ff. de vsuca. nunq̄. ⁊ q̄ cōtra legū interdicta mercat̄ nō p̄scribit. C. de agri. ⁊ censi. queadmodū. lib. xj. ⁊ isti ↄ inter dicta canonū receperūt ecclias. xvj. q. vij. si quis deinceps. si qs ep̄s. si qs cleric⁹ p laicos. s. eo. p̄terea. ⁊ ca. qd̄ aūt. ⁊ ca. illud. ⁊ ita p̄scribere nō p̄nt. Si malā fidē habuerūt nulla p̄scriptiōe iuuant̄. s. de p̄scrip. vigilanti. ⁊ ca. qm̄ oē. ⁊ .xxxiij. q. ij. si virgo. Pōt dici q̄ h̄ toleratur hmōi prescriptio ꝓpter scādalū: q̄ eccliē nō poterant reuocari sine scādalo. Quidā dicūt q̄ eoipso q̄ ep̄o sciente ⁊ nō ↄtradicēte possederunt intelligit̄ ep̄s consentire. ⁊ qd̄ sequitur aut diocesani habuerit postea ↄsensum: supplent expressum: ⁊ tunc nō est necessaria prescriptio cū habēt ↄsensum ep̄i. Vel pōt dici q̄ illi q̄ ecclias receperūt de manu laicoꝝ: non possent p̄scribere: q̄ ↄ iura recipiūt: sed eoꝝ successores p̄scribere possunt qui hoc ignorant ⁊ bonā fidē habēt: ex quo inueniunt ecclīam in possessione: q̄ qui in locum alterius succedit iustam habet ignorantie causam. ff. de re. iur. qui in alterius.

c Vicissitudines. i. permutationes: vtputa si patroni haberēt plura iura patronatus: nō possunt illa permutare sine auctoritate ep̄i. Osti.

Cum laici. Summatū est. s. ca. illud. Primo ponitur dictum: scđo ratio ibi: nō eni. Ab.

diuisio

Glo. se. ponit brocar. q̄ licitū sit penitere. alle. ix. iura. in ↄriū alle. v. sol. ponēdo regulā ⁊ sex casus ↄ illa

Pnie an sit loc⁹ p⁹ factū.

d Pnia ducti. Et ita licitū est penitere ⁊ ↄ factuȝ suum venire. vt. s. de elec. nosti. ⁊ .ij. q. vj. §. si quis libellos. xij. q. j. certe. ff. de mino. si minor. C. q̄ bo. ce. pos. l. ij. ff. de mu. ⁊ ho. vt gradatim §. sȝ ⁊ reprobari. ff. de posi. l. j. §. si vo deposuero. ⁊ s. de depo. bona fides. et ff. de ac. emp. ⁊ vē. si sterilis §. vit. Ar. ↄ. s. de fi. p̄sby. veniēs. s. de cler. ↄiug. diuersis fallacijs. ⁊ .xvij. q. iiij. sunt q̄ opes. j. de desponsa. ipu. de illis. j. ⁊ .iij. q. iij. offeratur. Solu. nō est loc⁹ pnie nisi i casib⁹: puta si iusta cā subest. xij. q. i. certe. lxiij. di. §. veꝝ. vel si aliqd iopinatū emergat. xxij. q. ij. ne qs arbitret̄. ⁊ in oibus delictis ⁊ maleficijs. ar. l. dist. pōderet. ⁊ s. de re. ec. alie. vel nō. si qs pb̄roꝝ: vel in his q̄ fauore sui tm̄ sunt introducta: qb⁹ renūciare p̄t. vij. q. j. q̄ piculosum. et in his q̄ recepta nō sūt plene. ff. de iur. om. iu. si ↄuenerit. Vi. ⁊ in casu isto: vt h̄ ptȝ. ⁊ .j. e. cū aūt. ⁊ c. pastoralis.

Glo. se. no. alle. iiij. iura ⁊ vnū al. i ↄriū ⁊ ibi remittit

e Que nulla ē. Sic. s. e. illō. ⁊ ita p̄ma electō q̄ nulla ē nō ipedit scđam. s. de elec. bone. ⁊ c. ↄgregato. ⁊ s. de ap. ↄstitutis. ar. ↄ. s. de elec. auditi. vbi colligit̄ q̄ electio q̄ nulla ē impediat scđam. sȝ illud ↄ ibi soluit̄.

f Laicis. Nec etiā cleric̄ p̄sonis sed ecclīaȝ ordi-

i Cōsensuȝ. Arg. q̄ ratihabitio retrotrahit̄. xvj. q. j. c. vl. Ar. ↄ. ff. de re. iur. l. pe.

Glo. se. ponit brocar. q̄ nemo plus iur̄ ⁊c. alleg. v. iura pro. ⁊ v. contra. ⁊ soluit.

Transfert nemo pl⁹ iur̄ q̄ habeat

k Nisi ius qd̄. Nēo eni pōt plus iur̄ in aliū trāsferre q̄ ip̄e habeat. ff. de re. iur. nēo. j. de do. post di. re. nup. ff. de ac. re. do. traditio. s. eo. qd̄ aūt. in fi. liiij. di. abbati. Ar. ↄ. ff. de acq. re. do. nō est nouū. insti. q. alie. nō licet §. ↄ. C. de distrac. pig. q̄dus. ⁊ l. si cessante. ff. de vsufruc. qd̄ nr̄m. ff. de acq. pos. interdū. Sol' p̄muȝ

vera est. et ista tria specialia sunt: nec etiā istud ius qđ habēt. s. iuspatronatus possunt cōferre sine auctoritate epi: vt dixi. s. eo. illud. et. j. eo. nullus. lidū. s. e. c. j. et. ff. de ope. lib. si libert⁹. i fi. q2 res est idiuisibilis. ar. ff. si ser. vē. loci corp⁹. §. si fundus. et ideo nichil dedit in veritate: sed cōcessit fratri tm̄ liberam ordinationem ecclesiarum vt ipse solus posset presentare. et est si. ff. de serui. seruitutes. §. seruitus.

diuisio — **S**I vero. ¶ Primo ponit questio. scđo solutio ibi: fas. tertio limitatio ibi: ita. Abbas.

a ¶ Prorogat. vltra quattuor mēses. s. e. quoniam. et. j. e. cum propter.

¶ Glosa sequēs querit opponendo et soluit.

b ¶ Representetur. Sz quid valet hec representatio: cū iam sit istitut⁹ et ius habeat p hāc p̄sentationē nullū ius acquirit huic: sed presentatur vt pronus per hoc sit in q̄si possessiōe sui iuris: nec postea vexet de facto. j. e. c. cōsultatiōib⁹.

diuisio — **C**Um scl'm. ¶ Prio exordium decisuz scđo ꝓhibitō ibi ꝓhibem⁹. Ab.

¶ Glo. se. ponit quattuor vel quinq3 modos qb⁹ transit iuspatronat⁹ et ponit versus.

c ¶ Emptoꝝ. Sic ḡ iuspatronat⁹ trāsfert vēditione cum vniuersitate: et hoc verū est: nisi specialiter sit exceptuz. s. eo. ex litteris. et venditio feudi facta itelligit de volūtate dn̄i aliter nō valeret l cōsti. federi. de feudis. trāsfert etiā in successione. s. e. qm̄ in qbusdā et. c. j. et. ij. et. xvj. q. vij. filijs. et pmutatiōe. xvj. q. vlt. nemini regū. et alienatiōe vniuersitatis vt hic. et donatione cū cōsensu epi facta. s. e. q aūt. et. c. illud. et. j. eo. nullus. vnde versus. Iura patronatus transire facit nouus heres. Res permutata: donatio: venditioq3.

Iuspatronatus trāsfertur multipliciter.

versus

penit⁹ eē cēsem⁹. **I**dē ligon. epo. ¶ Si pronī ecclie vacātis īfra tp̄s a iure cōcessū nō p̄sentāt epūs ordiabit ecclias. c. xij.

SI vero ordinatio alicui⁹ ecclesie ad tuā institutionē spectat et p cōtrouersia laicoꝝ de iure patronatus inter se disceptātiū ꝓrogat^a. ¶ Fas tibi sit ap. re. in eadē personam idoneā instituere. ¶ Ita q representet^b ab eo qui ius euicerit patronatus. **I**dem hospitalarijs. ¶ Si iuspatronat⁹ ecclie deuenit ad exēptos: p hoc i nullo dz ledi ius ep̄ale. Ca. xiij.

CUm scl'm religiritis: et īfra. ¶ Prohibem⁹ ne cū rōe feudoꝝ emptoꝝ^c aliꝰ ve acq̄sitoꝝ vel etiam alio mō iuspatronatus in ecclijs prochialib⁹ acq̄sieritis: epo ius prochiale minue^d p̄sumatis. **I**dē. ¶ Sine cōsensu pronī nō pōt q̄s ecclīā occupare. Ca. xiiij.

EX insinuatiōe. O. clerici accepim⁹: q cum ei frat eius iuspatronat⁹ qđ in quibusdā ecclijs hēbat liberalit cōtulisset^e eas qdā sine ipsius assensu occuparunt et detinent occupatas: et infra. ¶ Mandam⁹ quaten⁹ si ē ita earū detētores vt easdē p̄dicto clerico restituant^f p cū libere ordinandas mo. pre. cōpellas. **I**dē adon. episcopo. ¶ Nō pōt pron⁹ eccliam sibi retinē vel etiā alteri cōcedere ꝓpria auctē. Ca. xv.

COnsuluit nos: et īfra. Cum sanctuariū dei iure hereditario^g teneri non possit. ¶ Nō decet aliq̄ten⁹ sustineri: vt clerici ecclias a parentibus suis fundatas ꝓpria auctoritate^h detineāt: aut laici filijs vl' aliqb⁹ laicis cōcedāt^i easdē. **I**dē. ¶ Iuspronat⁹ p se vendi non potest. Ca. xvj.

DE iure vo pronat⁹: et īfra. ¶ Mandam⁹ q̄tenus si. R. illud cōparauit (cū incōueniēs sit vēdi^k iuspatronatus qđ est spūali annexū^l) cōtractum illū irritum^m esse decernas. **I**dē. ¶ Patron⁹ nō pōt sine epi vel pape cōsensu etiā loco religioso conferre ecclesie decimas vel aliud spirituale. Capitulū. xvij.

NUllus laic⁹ decimas^n aut ecclesiam^o aut q̄c

f ¶ Restituāt. q2 nō habuerūt canonicū ingressum. vñ debent expelli. sic. xvj. q. vlt. decernim⁹.

diuisio — **C**Onsuluit. ¶ Prio ponitur ratio. scđo dispositio ibi: nō decet. Abbas.

g ¶ Iure hereditario. Successio hereditaria i ecclesia esse non debet. viij. q. j. apostolica. s. de fi. pres. ex transmissa. et ca. ad extirpandas.

¶ Glo. se. cū seq. reci. p. q. an pr̄ filiū et c̄. scđo querit de plurib⁹ patronis et soluit.

h ¶ Auctē. Secus si ad p̄sentationē parētū q2 ipse se representare nō posset. j. eo. per tuas. vñ nō videt hic phiberi p̄sentatio filij et vñ pmitti intelligit. arg. j. de sponsa. cum apud.

† Adde q doc. dicūt s hāc gl. q2 pr̄ et fili⁹ censent eadē psona. l. fi. C. de im pub. et ali. sub sti.

i ¶ Concedāt. Auctē ꝓpa. idē itellige de clericis. j. e. ti. c. vl. sz epo p̄sentare potest patronus filiuz: vt dictū est s. q2 suffragiū pr̄is valet filio. ff. qđ cuiusq3 vniuer. illud notādū. sed si plures sunt pronī nunquid possunt vnū de se p̄sentare: credo q sic. arg. s. de elec. cū i iure.

DE iure. k ¶ Vēdi p se tm̄ sz cū vniuersitate bñ pōt vēdi. s. e. cū scl'm. et etiā obligari. s. e. ex lrīs.

l ¶ Spirituali annexum. s. de iudi. quanto.

¶ Glo. seq. querit et remittit.

m ¶ Irritum. Ipo iure: q2 spirituale vel spirituali annexū vēdi nō pōt nec etiā redimi. j. de simo. q̄relam. ff. de cōtrahē. emp. hāc legē. q2 res sacra nō recipit estimationē. ff. de re. di. sacra loca. in fi. si tñ res sacra ab ignorante ematur ad itercsse agitur ex contractu. ff. de cōtrahen. emp. l. iij. et insti. eo. tit. §. vlti. Sed quis habebit ius illud: nunquid ille qui vēdidit perdet illud hoc ipso q vēdidit: de hoc dixi. s. eo. q2 clerici.

d ¶ Minuere. Et ita nichil plus iuris debēt isti religiosi habere: q illi a qbus ius habuerūt: et sic episcopus ius suū itegrū habebit: q2 pmutatione tale eccle ordiatio mutari nō dz. s. e. q̄rimoniā. et. s. e. cura. si. s. de dona. inter dilectos. s. de reli. do. q2 monasterium.

diuisio — **E**X insinuatione. ¶ Primo narrat factū: scđo dat iudices ibi: mandamus. Ab. sic.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. quam dupliciter soluit.

e ¶ Cōtulisset. Sic ḡ vr q laic⁹ iuspatronat⁹ possit donare p̄uato etiā sine consensu epi sed supple qđ de cōsensu epi hoc fecit veri⁹ videt q hec nō erat vera donatio q2 vterq3 istoꝝ fratrū erat verus patron⁹ in so

diuisio — **N**Ullus. Habet duo dicta: secundū ibi: et si quis. Abbas siculus.

n ¶ Decias. s. de his q̄ fi. a p̄la. sine cōsē. c. cū ap̄lica.

o ¶ Ecclesiā. s. e. q aūt. in fi. Et expone ecclesiā. i.

iuspatronatus:quia donando ecclesiam quod suum est donare videtur de consensu episcopi.s.iuspatronatus.§.de dona.pastoralis.
¶Glo.seq.ponit opi.Vincē.quam non approbat.
a ¶Ecclesiastici iuris.s.spūalis.qꝛ si esset tꝑale ius ibi nulli⁹ auctoritas requiritur dū tñ res sit donantis. Dicunt tñ quidam sicut Vin.ꝙ iuspatronat⁹ potest laic⁹ donare loco religioso: etiaꝫ sine auctē epi.§.e.illud: sed cōtra dixi ibi. Hodie opinio Vin. est approbata per ca.j.eo.titu.lib. vj.
b ¶Conferat Si tñ ꝯtulerit ꝛ subsequat̄ postea cōsensus epi dñ valꝫ talis donatio. xvj.q.j.c.vlti.ꝛ.j.e.suggestū.§.e.cura pastoralis.ꝛ.§.eo.ꝙ aūt.in fi.
c ¶Offerat̄. Nisi iusta causa sbsit. q̄re epūs hoc denegauit: qꝛ tūc papa non concederet: nec epm cōpelleret ad dādā licētiā. ar.lxiij.di.ifrās.et.lxxxv.dist. archidiaconum.i fine.Ber.

Idē sentit bar.l.l.fi.C.de bo.q̄ li.ꝛ in.l.si cū dotē ff.solu.ma.

quid ecclesiastici^a iuris est: sine ꝯcessione sui pōtificis monasterijs vel canonicis cōferat^b. ¶Et si q̄s eps iprobitatis vel auaricie cā consentire noluerit ro. pōtifici nūciet̄: ꝛ et qđ offerēdū est tūc ei⁹ lnia offerat̄^c. Idē.

¶ Si q̄s eps in ecclia alteri⁹ diocesis ē patronus: p̄sentat⁹ ab eo dꝫ admitti si est idone⁹. Ca.xviij.

Significasti:et ifra. Si epi post ꝓmotionē suā presentatiōes ꝑsonarū ad ecclesias a p̄ronis eaꝝ ꝑ ecclesijs sibi ꝯmissis adepti fuerit persone^d idonee q̄s ad eas vacātes p̄sentauerit^e sūt admittēde. Idē abbati sci alberti.

¶ Institut⁹ ad p̄ntationem ei⁹ q̄ tunc iuspatronat⁹ ecclie possidebat remoueri non dꝫ lꝫ illud ius ab eo postmoduꝫ euincat̄.sec⁹ si nō possidebat sed tantū credebatur esse patronus. Capłm.xix.

Consultatiōib⁹.ꝛ ifra. Si aliq̄s cleric⁹ ab ordinario iudice in ecclia fuerit institutus ad p̄ntationē illi⁹ q̄ eiusdē credebat̄^f esse patron⁹: et postea iuspatronat⁹ ali⁹ euicerit in iudicio: institut⁹ non dꝫ ab ipsa ꝑꝑ h° remoueri^g: ꝛ si tpe presentatiōis sue ille q̄ eū p̄sentauit ius p̄ronat⁹ ecclesie possidebat^h cū ex hoc ei q̄ de iure dꝫ h̄re nullum in posteꝝ ꝑiudicium gn̄etur. ¶Si ꝟo nō possidebat sed tm̄ credebat̄ eē p̄ron⁹ cū nō eēt: poterit ab eadē ecclīa remoueri^i. Idē eborac.en.archiepō.

¶ Valet scđa cōcessio ecclie facta alteri ecclie p epꝫ ꝛ patronū nō obstante priori factā p patronū solū. Ca.xx.

Suggestum est: ꝙ cū ecclesie q̄dā de assensu dni fundi auctē eboracē. archiepi ecclīe bti petri ebora.ꝯcesse ꝛ assignate sint in p̄bendā: canonici de nouoburgo ꝯcessionem illā irritare nitunt̄ occasione donatiōis quā sibi asserūt pri⁹^k factā. ¶Vñ lꝫ in donatiōib⁹ ecclīaꝝ req̄rend⁹ sit ꝛ expectād⁹ p̄ronoꝝ ꝯsensus qꝛ tñ ecclesie (nisi auc.^l interuenerit pontificalis) canōice cōcedi nō p̄nt: significam⁹ ꝙ prior ꝯcessio si cū assensu pa-

Significa. ¶Legitur varijs modis. Prio ꝙ epūs habebat ius p̄sentandi in alia diocesi. Sed scđm aliā lect. nō refert an sit patron⁹ in alia vel in ꝓpria diocesi. Tertio potest secūdum aliam lect. intelligi ꝙ nō patronat⁹ sed mera presentatio fuit concessa episcopo. Ab.sic.
¶Casus litteralis est talis. Quidā epūs noie ecclesie sue obtinuit iuspatronat⁹ in aliqua capella diocesis alterius/clericū quē ipse p̄sentauit ille ad quē spectat confirmatio recipere tenetur etiam de alio epatu.
d ¶Persone. vt.§.eo.illud.quod videtur concordare opinioni. Vincen.
¶Glo.seq.reci.per.q.an epūs alienigenam ꝛc̄. ponit opi. Hugo.quam improbat.
e ¶Presentauerint. Epis vel alijs iferiorib⁹ p̄latis in quoꝝ parrochijs ecclīe site sunt: ꝛ clericū cuiuscūq; diocesis p̄nt p̄ntare. vt.xvj.q.j.si q̄s epoꝝ. ꝛ sic intelligit Hug.illud ca.ꝛ est p̄uilegiū epi vt dicit.sed littera illud nō dicit exp̄sse: sed dicit ordinet quos desiderat clericos ibi ponere: ꝛ sic est ꝯ illud.lxxj.di. hortamur.et.c.clericos.ꝛ.§.de cleri.peregri.ca.vlti.

Consultationibus. ¶Due sunt partes.secunda ibi: si vero. Abbas siculus.
¶Glo.seq.ar.opi.p̄ferri ꝛc̄.alle.v.iura ꝛ duo in ꝯriū.
f ¶Credebat̄. Et erat in quasi possessiōe iurispatronatus: qꝛ tūc tenet p̄sentatio etiā si in veritate non sit patronus.§.de elec.querelam.ꝛ.§.de causa pos.ꝛ proprie. cuꝫ olim. ꝛ hic. Item est hic arg.ꝙ plus valꝫ qđ est in opinione q̄ qđ est in veritate.j.q.j.si q̄s a simoniacis. ij.q.vij.§.tria.ꝛ.§.veruꝫ.j.q̄ si. sūt legi.cum lite.et ca.per tuas. ꝛ.§ đ biga. nup.l fi. Arg. ꝯtra. xxix.q.ij.si q̄s.ꝛ. viij. distinc.veritate. Et ita sola possessiōe acq̄rit̄ titul⁹ lꝫ ille dñs non sit qui p̄sentat: sed hoc facit bona fides.
g ¶Remoueri. Quia qđ legitime factuꝫ ē nō dꝫ irritari: lꝫ ad eum casuꝫ deueniat a quo incipere nō potuit. lv.dis.precepta. ff. de iti. actuq; priua.l.ij.et.ff.de postu.l.j.§.casum.xxxij.q.vij. neq; furiosus. Et qđ rite et scđm leges factuꝫ est ex alio euētu resuscitari non debet. C.de admi.tuto.sancimus Et quod legitie factuꝫ est: penā non meretur. C.de adulterijs.l.gracchus.

Consor. lex barbarius phi lippus cū not. ff. đ of. pto.q̄ tñ ꝑ h° cap. la liq limitatur.

Consor.l.j.§.deni q̄.ff.đ aq̄ plu. ar.not. bar.l.l. celsus ff.đ vsu cap.

¶Glo.seq.querit et remittit.
h ¶Possidebat. Bona fide vt dixi: et nō vi. argu.C. de prescrip.xxx.vel.xl.an.si q̄s emptiōis.§.sed hoc. et xvj.q.iij.licet in regalis. Sed nunq̄d ille q̄ est in quasi possessione presentandi: si et moueat̄ questio ꝓprietatis poterit interim p̄sentare añ sententiā? Dic de hoc vt dixi.§.eo.ex litteris ꝓpter hoc tamen nullū fit preiudicium vero patrono in posterum: vt hic dicit. B.
i ¶Remoueri. Quia nō p̄sentatus a patrono.xvj.q.vij.decernimus.ꝛ sic credulitas sine possessione nō valet vel non prodest.
Suggestū. ¶Summatū est.§.in ca.illud. Cōmunis diuisio.secunda ibi: vnde licet.
k ¶Prius factam. Similē casum habes.§.de his q̄ fi.a prela.ca.continebatur.
l ¶Auctoritas. Epalis.§.eo.ꝙ autem.ꝛ.c. illud.et ca.nullus.ꝛ.§.de dona.consultationibus.ꝛ.c. cura.ꝛ hic.ꝛ ca.preterea.ꝛ ca.significantibus.
¶Glo.seq.arg.alle.quattuor iura.

diuisio

troni ꝛ aucte dioce. epi facta e: aut ei⁹ assensus fuerit post ea subsecut⁹[a] posteriori ꝯcessiōi p̄ferꝛ: alioqn illa dꝫ p̄ferri: cuius posteri⁹[b] facta q̄ consensu dn̄i fūdi ꝛ epi aucte fulcitur[c]. Idē archiep̄is ꝛ ep̄is per angliam cōstitutis.

¶ Ab officio et bn̄ficio remouetꝛ q̄ monit⁹ nō dimittit ecclesiam sine ꝯsensu epi sibi cōcessam. h. d. Caplm. xxi.

Relatum est q̄ nonnulli occasiōe laice recognitionis[d] nō requisita epi audiētia beneficia ecclesiastica sibi presumūt in parrochijs vr̄is vēdicare[e]. Qm̄ igiꝛ hmōi p̄sone nō intrāt p ostiū[f] sꝫ aliūde ꝯscēdūt[g] ac p hoc idigni[h] sunt pastoris noīe vel p̄rogatiua gaudē. Mādam⁹ q̄ten⁹ eos si cōmoniti p̄dicta minime resignauerit (nisi epali cōcessione fuerit muniti) ab officio reddatis ꝛ bn̄ficio alienos: ꝛ ifra. ¶ Laici spoliātes ecclesiā excōicantur. h. di.

¶ Ad hoc qm̄ quidā laici ecclesias possessiōib⁹ spoliāt vt sic viros ecclesiasticos faciant corā seculari[i] iudice litigare: vobꝭ iniūgim⁹. vt id publice sub intminatiōe curetis anathemat̄ ꝓhibere. Si q̄s aūt ꝓhibitiōis vr̄e ꝯtēptor extiterit: eū excōicatiōi subdatis.[k] Idē. ¶ Si q̄stio iurispronatus intra sex mēses nō terminaꝛ a tp̄e vacatiōis: libere pōt ep̄s sine p̄ntatione ibidem instituere rectorem. h. d. Sꝫ intellige de p̄ronis ecclesiasticis nam in laicis sufficiūt quattuor menses. Capitulum. xxii.

Quam te decet: ꝛ infra.

¶ Illas autē ecclias de quarum patronatu controuersia fuerit si ifra sex mēses[l] postq̄ vacauerint nō fuerit ꝯtrouersia t̄minata licitū tibi sit de p̄sōa idōea ordiare

a ¶ Subsecutus. Ar. q̄ ab initio erat inualidū p subseq̄nte ꝯsensū ꝯfirmaꝛ ꝛ fit validū. s. e. cura. xvi. q. i. c. vi. ꝛ si. s. de his q̄ fi. a p̄la. sine ꝯsensu. ca. c. cū nos. ꝛ s. de dona. pastoralis. ꝛ s. eo. cura.

b ¶ Posterius. Arg. q̄ lr̄e q̄ possent elidi p exceptionē non p̄stāt impedimētū scđis cuius de p̄mis nō faciāt mētionem. s. de cōfir. vti. bone.

c ¶ Fulcitur. Ar. q̄ vbi plura faciūt p aliquo q̄ cōtra obtinere dꝫ. ar. xiii. dis. duo mala. et ca. nerui. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. i. ꝛ s. de re iudi. causā que. vbi sūt. ar. de hoc. Ar. ꝯtra xxii. q. i. mouet te. ver. sed et si.

Relatum est. ¶ Sūt due partes: secunda ibi: ab hoc. Ab.

d ¶ Recognitionis. i. ꝯfessionis in iure facte donatiōis vꝉ cōcessiōis p̄mo facte de re quacūq̄ q̄ melius est ꝛ est vulgare anglicorum. Ala.

e ¶ Uendicare. i. retinere.

f ¶ Per ostiū. vii. q. i. nō furē. ꝛ xxiii. q. iiii. tres personas. ꝛ i. q. i. ordinationes.

g ¶ Aliūde ꝯscēdūt. Et sic fures sūt. s. de ele. dudū.

h ¶ Indigni sunt. Intm̄ q̄ deponi debēt ꝛ excōicationi subijciendi sunt. xvi. q. vii. si q̄s deinceps. si quis ep̄s: si quis clericus. Hodie tn̄ nō imponiꝛ pena predictorū canonū: sꝫ staꝛ ei q̄ hic diciꝛ. Et si quis ꝯsentiat electioni de se facte per abusum laicorꝫ intelligibilis fit. nec potest promoueri sine dispēsatione. s. de elec. quisquis.

i ¶ Corā seculari iudice. Scđm illā regulā actor forū rei sequaꝛ. s. de fo. cōpe. cū sit gn̄ale. xi. q. i. experiētie. † Sed nōne ꝯmittūt isti sacrilegiū q̄ taliter spoliāt ecclias: ergo sunt p ecclia3 iudicandi: vt pbaꝛ. s. de fo. cōpe. ꝯquest⁹. ꝛ ar. xii. q. ii. nulli iꝫ p̄dia. ꝛ homicide dicunꝛ. xii. q. ii. cui abstulerit. Est ergo verū q̄ isti malefactores sub ecclastico iudice sunt ꝯueniendi. ꝛ fauore ecclie est hoc introductū. s. de fo. ꝯpe. cū sit gn̄ale. ꝛ fm̄ illā regulā nō ꝯsequereꝛ intentionē suā. Sed pone q̄ ecclia agat ꝯ eos corā iudice seculari: ꝛ ipi laici volūt recōuenire ecclesiam. q: forte hec erat intentio ipsoꝝ: nunq̄d sunt audiēdi? Dicas q̄ nō. ff. de iudi. l. ii. §. sed si agāt: ꝛ alia etiā rōne: q: q̄stio spoliationis p̄uilegiata est vt eā intērās reconueniri non possit: nisi de alia spoliatiōe. s. de or. cog. sup spoliatione. ꝛ. s. de iudi. significauerunt.

† Concor. l. itē l criminali. C. de iurisdi. om. iu. l. fi. C. vbi in rem ac. exper. de.

¶ Glo. seq. notat ꝛ remittit.

k ¶ Excōicatiōi subdatis. Hic p3 q̄ si q̄s ꝓhibeaꝛ sub pena anathematis: siue excōicatiōis: iꝫ q̄s ꝯtra faciat nō est excōicatus: sꝫ debet excōicari: secus videꝛ si dicaꝛ sub interminatione anathematis. i. de eo q̄ fur. or. rece. c. i. vel si dicaꝛ sub excōicatiōis interpositione quia qui contra facit excōicat⁹ ē lxiii. dist. salonitane. ꝛ s. de loca. ꝛ condu. c. i. q: p illa verba innuitur q̄ excōicationis sententia lata sit. dic de hoc vt diciꝛ. i. de simo. sicut. ii.

Quam te decet. Glo. ie. signat ꝯrariū ꝛ duplici solutione et secūdā approbat.

l ¶ Sex menses. Cōtra. s. e. qm̄. ꝛ i. ca. cū p̄pter vbi danꝛ tm̄ quattuor menses. xvi. q. vii. si plures. ꝛ c. cōsiderandū. et. s. e. quecūq̄. Solu. cum est cōtentio de electiōe inter patronos: tunc obtinet q̄ dr̄. s. e. qm̄. i. rn̄so. Si autē ecclia ordinari nō possit sine nimio scādalo patronorum: tunc satis posset dici q̄ ep̄us tollat reliquias ꝛ claudat ostia: ꝛ sic possum⁹ tenere decreta predictas/si plures: ꝛ cōsiderandū. q: ꝓpꝛ magnū scandalū ea q̄ sine peccato mortali possunt omitti: q̄nq̄ omittimus. i. de no. ope. nūcia. cū ex iniuncto. alias ꝓpter modicū scandalum non dimittat ep̄s ecclesia3 ordinare: vt diciꝛ in ca. qm̄. Tn̄ ꝯsueuit dici q̄ non statur hodie illis decreta. sꝫ illi decreta. qm̄. vbi diciꝛ de sex mēsibus. Si vero est ꝯtētio inter aliquos de iure patronatus: tunc ep̄s expectet vsq̄ ad sex mēses: ꝛ tunc aucte sua ordinet ecclesiam si infra sex menses postq̄ vacauerit illa q̄stio diffinita nō fuerit: vt h̄ diciꝛ saluo iure illius q̄ postea euicerit iuspatronat⁹ i posterum. s. e. si vero. ꝛ c. consultationibus. ꝛ i. eo. cū propter. Sed si nō vult tm̄ expectare: post quattuor menses ordinet eccliam. s. eo. qm̄. ꝛ i. e. cum ꝓpꝛ. quibus standū est: vt dicit Lau. q: licet illa decreta. qm̄ precessit istam. Inno. tn̄ ꝯcor. cū illa decre. qm̄. q̄ est lateran. concilij. Quidā tn̄ ita dicebāt q̄ hic cōputātur sex menses a tp̄e vacationis. ꝛ ita ꝯci. lateran. s. de cōces. prebē. nulla. ꝛ illa/qm̄. ꝛ c. cum ꝓpter. intelliguntꝛ a tp̄e mote litis. q̄ satis pōt ꝯcedi. ꝛ hoc satis innuiꝛ per litteram illaꝝ decre. in quib⁹ diciꝛ si questio emerserit. ꝛ hic diciꝛ postq̄ vacauerit. tn̄ ep̄s pōt facere q̄ istoꝝ magis placet. Si ꝟo ꝯtentio sit inter ep̄m ꝛ patronū: puta ep̄us dicit presentatū indignū. p̄ron⁹ idoneum: tunc ep̄s ponet economū ibi p fructibus ꝯser-

Iuspronat⁹ si sit i ꝯtētiōe q̄d faciendū est.

nādis quousqꝫ fuerit expeditū. ꝫ. de off. or. cū vos. Credo potius standū et qd dicit Lau. si epūs voluerit qd dicit a tpe mote litꝫ nō habet rationē: qr sic posset vacare eccl'ia quasi ꝑ octo menses: ꝫ decre. illa precessit tempore illam: qm. ꝫ. e. licet hec sit posterior in titulo quia ambe sunt eiusdem auctoris. B.

ꝑntare. sec' i ꝑrono clerico. Et scd'a ꝑs ibi: vex. Ab. i ¶ Alium. Mādo scd'm vꝫ recedere a priori sicut ille q plures ꝯstituit ꝓcuratores diuersis tꝑib'. ff. de ꝓcu. si qs. cū ꝓcuratorio §. vlt. ꝫ. ꝫ. de ꝓcu. nō iniuste. ¶ Glo. seq. no. gratificationē. alle. v. iura. in ꝯtrariū. all'. iij. ꝫ soluit.

P Reterea. ¶ Prio ponit duplex factū reprehēsibile: secūdo ꝯtra secundū statuit ꝫ penaꝫ imponit tertio ꝫ primuꝫ decernit. secunda ibi: presenti: tertia ibi contract' Abbas.

divisio

a ¶ Aduocati i. patroni.

b ¶ Ius aduocatiōis. i. iuspatronatus vel potius ius aduocationis: nam alij dicunꝫ patroni. et alij aduocati. vt. ꝫ. e. c. patet.

c ¶ Emptiōis Qualiter iuspatronatus trāsferatur venditiōe seu aliis modis dictum est. ꝫ. e. cum seculum.

Fodrū

d ¶ Fodrum. Fodrū est collecta quā imponebant isti patroni ecclesijs: ꝫ est vulgare lōbardorum.

Albergaria.

e ¶ Albergarias. i. pactiōes q debenꝫ pro comestionibus.

Nuci'. iij. ¶ Ꝑron' iusꝑronat' ꝓꝑria auc̄te aliēare nō pōt. nec ab eccl'ia aliqd tꝑale exigere: nisi tꝑe fundatiōis a diocesano illud fuerit sibi reseruatū. Cap. xxiij.

P Reterea qm aduocati[a] ecclesiarum ius aduocatiōis[b]/ donatiōis/ vel emptiōis[c] titulo aliisqꝫ ꝓ sua volūtate ꝯtractib' in alios trāsferre presumunt. Fodrū[d] albergarias[e]: regiū[f] et similia tāqꝫ a ꝓꝑrijs rusticis ab eccl'ijs extorquentes. ¶ Ꝑnti decreto statuim' eos siue aduocati/ siue patroni vel vicedn̄i: siue custodes vel guardias habentes: seu quocūqꝫ alio noīe censeātur a grauamib' eccl'iarū cessare nihilqꝫ in ipsis preꝫ antiqs et moderatos redit' a locorum epis istitutos[g] exigere: aut si aliud exegerint excōicationi subdanꝫ. ¶ Contract' quoqꝫ hmōi[h] qs fecerit vel faciēt in futurū: vi aliquaꝫ decernim' nō hꝛe. I dem norwicē. epo.

¶ In pluribꝫ successiue ꝑsentatꝫ, a ꝑrono laico epo datur gratificatio: sꝫ in ꝑntatis a ꝑsona eccl'iastica potior ē prior ꝑntatus. h. d. specialiter. ꝫ est vnū de principalioribꝫ. ca. tituli. Capitulū. xxiiij.

C Um aūt aduocat' clericū idoneū epo ꝑntauerit et postulauerit postmodum eo nō refutato aliū[i] eque idoneum in eadem eccl'ia admitti: qs eorū alteri preferaꝫ iudicio[k] epi credim' reliquēdū: si laic' fuerit cuius competit ꝑntandi. Uerꝫ si collegiū vel eccl'iastica ꝑsona[l] ꝑntationeꝫ hꝛet: q prior est tꝑe:[m] iure potior esse videꝫ. ¶ le. iij. ¶ Ex ꝯstructiōe eccl'ie facta de consensu epi acqriꝫ ius ꝑronat' hoc primo. Ꝑron' nō eligiꝫ ꝑlatū in cōuentuali eccl'ia sꝫ in capella sic. hoc scd'o. Ꝑrono debeꝫ ꝓcessionis honor ꝫ alimētaꝫ ab eccl'ia si egeat ad ioꝑiā. hoc t'tio. Et iste text' est de principalioribꝫ. Cap. xxv.

N Obis fuit: ꝫ ifra. Inqsitiōi. t. talc dam' rñsū qꝫ si qs eccl'iā cū assensu diocesani[n] construxit[o]. ex eo iuspatronatus acqrit. ¶ Ceterꝫ in ꝯuētuali[p] eccl'ia nō electioni ꝑlati faciēde sꝫ iam facte honestius[q] ꝑroni postulaꝫ assen

k ¶ Iudicio epi. Et sic locus est gratificationi. ff. loca. in nauc. in fi. ꝫ. de of. deleg. de causis ar. xxvi. q. vij. tꝫ pora. ff. de relig. l. vlt. ff. qui satisda. cogū. de die. Sꝫ ꝯtra est. ꝫ. eo. ca. in. fi. C. de dila. qm plerūqꝫ. ff. de fideicō. lib. generaliꝫ §. qd ergo. Sol'. cum dubitaꝫ qs potior sit in iure locus est gratificationi: vel cū aliquis nō pōt subuenire vtriqꝫ. ff. ad sille. l. si qs in grauí §. si cum omnes.

l ¶ Persona. Quia clerici patroni pinguius ius habēt qꝫ laici. ar. xvi. q. ij. si quis episcopoꝝ. vel qr clerici variare non debēt in penam eoruꝫ hoc statutum ē. Ala.

m ¶ Tempore. Sic. ꝫ. eo. pastoralis. ita habes hic qꝫ q prior est tꝑe potior est iure. ꝫ. de maio. ꝫ obe. c. j. vbi de hoc. ꝫ

Regiū.

f ¶ Regiū. Qd regi debeꝫ siue tributū regi debituꝫ xi. q. j. si tributum. ꝫ. xxiij. q. viij. conuenior.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an cēsus possit patrono cōstitui.

g ¶ Institutos. Statui ꝫ ꝑnt reditus patrono vice tributi siue pensionis: vt hic ꝑtꝫ. ꝫ. xxiij. q. vi. tributū ꝫ ar. xviij. q. ij. eleutheri': ꝫ hoc añ ꝯsecrationē eccl'ie ꝫ nō post. ar. C. de dona. q sub mō. l. ꝑfecta. ꝫ. xvj. q. vi. filijs ꝑnt etiā statui vice bñficij ꝫ añ ꝫ post. xvj. q. vi. illud. ꝫ. q. j. possessionis. ꝫ. q. iij. clerici. ꝫ. ca. si epūs. āpli' vero hꝛe nō debēt qꝫ reperiaꝫ i iure ꝑmissum. j. de pe. in quibusdā: qd si presumpserint puniantꝫ. vt hic dr. ꝫ ca. in quibusdā. ꝫ. ꝫ. de sta. mo. in singulis. in fi.

¶ Glo. seq. signat cōtrarium ꝫ remittit.

h ¶ Huiusmodi. de quib' premissum est. s. donationis venditionis ꝫ alijs: ꝫ sic paret qꝫ iuspatronat' vēdi nō pōt. ꝫ. e. qr clerici. ꝫ. c. de iure: vel donari sine cōsensu epi. ꝫ. eo. nullus. Arg. contra. ꝫ. eo. illud: ibi soluitur.

Sūmarium.

Q Uum autē. ¶ Laic' ꝑron' vno ꝑntato pōt alium

N Obis fuit. ¶ Tria sunt dicta: scd'm ibi: ceteruꝫ: tertium ibi: pro fundatione. Ab. si.

n ¶ Diocesani. Alias nō pōt. de cō. dist. j. nemo. j. in auc̄. de mona. §. illud. col. j.

o ¶ Construxit Et ita ex constructione acquiritur iuspatronatus. xvj. q. vij. frigentius. et. c. pie mentis et ca. filijs.

p ¶ In conuentuali. Conuētualis dicitꝫ ex quo duo vel tres in collegio sunt. ꝫ. de elec. c. j. sed videꝫ qꝫ tres ad minus debeant esse. ff. de verbo. sig. neratius: tñ in vno retineꝫ ius collegū. ff. qꝫ cuiusqꝫ vniuer. sicut §. vi. quidam dicunt contrarium.

q ¶ Honestius. Immo necesse est qꝫ requiratur: vt videtur. ꝫ. de elec. cum terra. et melius eo. titu. sacrosancta: qa posset excipere contra ipsum si nō esset idoneus: etiam post confirmationem si male versatur tenetur denunciare episcopo. xvj. q. vij. filij. ꝫ arg. opti. xviij. q. ij. abbatem.

ꝫ Concor. l. si fidū. ꝫ l. gñalr cū milꝫ alijs. C q po. in pig. hꝛ.

Couentualis eccl'ia.

sus: nisi aliter de sua[a] iurisdi-
tiõe obtieat vt ptes suas im-
poné debeat electiõi tractã-
de. Secus tñ est i capella[b]: in q̃
vnus pbr̃ a pr̃ono eligit̃: ⁊ p in
stitutiõe habẽda loci epõ p̃-
sentat̃. ¶ Pro fundatiõe q̃q3
ecclie: honor pcessiõis funda
tori seruat̃: ⁊ si ad inopiã ver
gat ab ecclia illi modeste[c] suc
currit̃: sicut i sacris ẽ canoni-
bus[d] institutũ. I nno. iij. ro-
thomageñ. archiepiscopo.

¶ Patronus ecclie vacantis
q̃q3 sit clericus ad eã se p̃sen
tare nõ põt. Ca. xxvj.

P Er nr̃as postu lasti lit
teras edoceri: vtrũ clericus
ad vacãtẽ eccliam i q̃ ius ob-
tinet pr̃onatus: seipm (si ẽ ido-
neus) valeat p̃ñtare. ¶ Cu3
igit̃ nullus se ingerere[e] debeat
ecclesiastice p̃lationis officijs
rñdemus q nullus se põt ad p̃so
natũ alicuius ecclie p̃ñtare[f] q̃
tũcũq3 idoneus sit: et q̃buscũq3
studijs ⁊ meritis adiuuetur.
I dem conuentrẽ. episcopo.

¶ Si q̃stio iurispatronatus
inter patronos nõ diffinitur
infra quattuor menses: epus
ordinabit ecclesiã sine preiu-
dicio eorũdem. Capi. xxvij.

C Um pp̃ter laicoꝝ di-
scordias: et infra. F. t.
mãdamus q̃tenus si de iure pro-
natus questio emerserit inter
aliq̃s: ab eo cui cõpetit infra

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

a ¶ De sua iurisditiõe. Non videtur q stare possit
q2 si itelligas hoc gñalr̃ de q̃cũq3 pr̃ono: obstat mani-
festũ 9rium. s. de elec. sacrosctã. ⁊ c. messana. vbi ha-
bes q ius eligẽdi nõ cadit in laicũ i collegiata ecclia:
nec valet aliq̃ cõ
suetudo vt laicus
intersit cũ cleri-
cis in electiõe p̃-
lati: ⁊ hic videt̃
pmitti: qualiter
ergo rñdebimus
9rijs? Potest di
ci scdm qd nota
uit h Tã. q hoc
intelligi d3 cum
ecclesiastica p̃so-
na ius obtiet pa
tronatus: puta
abbas vel alia ec
clesiastica perso
na: q2 huiõi p̃so-
ne bñ possunt in
teresse electioni
faciẽde cũ cleri-
cis: ex quo 9ine-
uerunt ibi inter
esse electioni fa
ciende: vel q2 in
fundatiõe reser
uauerit sibi istõ
ius de consensu
epi. ⁊ sic de iurisditiõe sua iteresse possunt. arg. xviij.
q. ij. eleutherius. ⁊ sic non 9dicit. vt no. in. c. sacrosan-
cta. vel potes hoc itelligere generaliter etiã de laico.
Uel expone de sua iurisditione sibi specialiter cõcessa
in ip̃a fundatione quã 9cessiõnẽ ostẽdere debet. arg.
c. dist. cõtra morem. ⁊ ab eo q̃ hoc cõcedere potuit sc3
dñs papa: q2 epũs non posset hoc cõcedere sicut credo.
arg. predicte decre. eleutherius. ⁊ hoc bñ pbatur. xvj.
q. j. hinc etiã. vbi datũ fuit tale p̃uilegiũ q rex simul
cum monachis eligat abbatẽ: aliter vero patronus in
electione esse nõ debet. ⁊ sic vtroq3 modo cessant p̃di-
cta contraria. cõsuetudo enim hic non prodest.

Prõnus an pos-
sit iter
esse ele
ctiõi in
ecclia
collegi
ata.

¶ Glo. se. q̃rit. alle. p ⁊ 9. dat vnã solutionẽ cui oppo-
nit ⁊ oppositioni adheret. Fi. reci. Q. q. an p̃dat patro
nus ius presentãdi ⁊c. soluit respondens ad 9rium.

b ¶ In capella. Sed nunq̃d inuito pr̃ono posset fieri
hec capella collegiata ecclia cũ sic amitteret p̃senta-
tionẽ: non videt̃. ar. ad hoc. ff. si seruit. vẽdi. is cuius fa-
milia. in fine. ⁊. ff. de vsu ⁊ habi. l. vlti. ⁊. x. q. j. c. j. Arg.
9. x. q. j. c. decretũ. vbi ordinatio ecclie ptinet ad epm
⁊. c. nouerint. ⁊. ff. de vsu ⁊ habi. l. vlti. in fi. Satis pos-
set cõcedi q posset in fauorẽ ecclesie: ⁊ sic punietur pa
tronus sine culpa: sed non sine causa. s. vt lit. non con
testa. q̃m. §. si vo. in fi. ⁊. xxij. di. renouãtes. i alijs oibus
remanet patronus p̃terq3 in electiõe prelati. in ipsa em̃
fundatione hoc euenire posse patronus p̃spicere de-
buit: ⁊ sibi cauere p superiorẽ. ff. loca. si qs domũ. §. j.
⁊. xxij. di. in noie dñi. ⁊. s. de elec. licet. Sed his nõ ob-
stantibus videt̃ q inuito patrono capella in preiudi-
tium pr̃oni nõ possit fieri collegiata ecclia. vt videtur
bene pbari. xvj. q. vij. monasteriũ. ⁊. c. sequẽ. vbi dicit̃
expresse q epũs nõ põt auferre ecclesiam a dispositiõe
patroni ⁊ ita eo inuito collegiata fieri nõ potest sicut
eo inuito nõ potest ei auferri directe ius presentãdi.
xvj. q. vij. decernimus ⁊ i. 3. eo. titu. cum dilectus. vbi de-

hoc: ergo nec indirecte: ⁊ vbi ali quid vna via p̃hibet̃
alia via nõ conceditur. s. de pcu. c. tue. cũ suis cõcor. ibi
positis. Itẽ ⁊ alia rõne nõ d3 fieri collegiata iuito pa-
trono. Cũ em̃ ecclia teneat̃ puidere pr̃ono si ad ino-
piã vergat: si hoc fieri non posset sibi postea puidere
sicut primo pote
rat. ergo sua in-
terest ne fiat col
legiata qd pba-
tur. xvj. q. vij. q̃-
cunq3 directe er
go nõ põt priua
ri iure p̃sentan-
di: vt dictũ ẽ: er-
go nec indirecte
faciẽdo ecclesiã
collegiatã. Hoc
credo verum et
equum et hone-
stum: vt per hoc
laici inuitentur
ad cõstructionẽ
ecclesiarũ: sicut
p 9rium a pat-
tione ecclesiarũ
reuocarẽtur: et
ita pr̃ono inuito
capella non põt
fieri collegiata:
sicut dñs rei nõ
potest vsum rei
immutare: etiã
in melius inuito vsufructuario: vt dicit. l. p̃dicta. ff.
de vsu ⁊ habi. l. vlt, in fi. Sed dato scdm dictũ alicuius
q capella possit fieri collegiata ecclesia inuito patro-
no nõ perdit pp̃terea ius p̃sentãdi rectorẽ. Si vo con
sentiat vt possit fieri collegiata sine ptestatione iuris
sui: in eo casu dicerẽ electionẽ rectoris ad collegiũ tm̃
pertinere: ⁊ hoc etiã tempore fundatiõis fieri potuit.
arg. s. eo. p̃terea. ij. ⁊. xviij. q. ij. eleutherius. vtroq3 tñ
casu remanet patronus q̃ntum ad alia. et hoc. c. et alia
iura q̃ dicunt q in ecclesia collegiata patronus in ele
ctione esse nõ debet itelligunt̃ de illis ecclesijs que ab
initio de volũtate patroni facte sunt collegiate. Ber.

c ¶ Modeste. Habito respectu ad facultates ecclie
⁊ qualitatẽ p̃sone. x. q. iij. c. vlti. ⁊. ff. de vsufruc. s3 et si
quid. §. j. Unde versus. Patrono debet̃ honor: onus vti
litasq3. Presens vt presit: defendat alatur egenus.

versus

d ¶ Canonibus. xvj. q. vij. quicunq3.

P Er nostras: al's p tuas. ¶ Consultatio ponit̃ et
responsio. secũda par ibi: cum igitur. Abbas.

diuisio

¶ Glo. seq. contrarium signat.

e ¶ Ingerere. Hoc ipso tãq3 ambitiosus d3 repelli. viij.
q. i. scriptum. ⁊. j. q. vj. sic is q̃ si. C. de epi. ⁊ cle. si q̃s
⁊. ff. de pcu. q̃ oia. q2 nõ ambitiõe: s3 labore vnusquisq3
ad honorẽ 9uenit puenire. C. de re mili. l. 9 publicã. li.
xij. ⁊. lxj. dist. miramur. ad fi. Ar. 9. s. de elec. cũ i iure.

f ¶ Presentare. Q2 differẽtia d3 esse inter p̃sentatũ
⁊ p̃sentantẽ. dantẽ ⁊ recipiẽtẽ. s. de insti. cũ ad nostrã.
⁊ inter baptizatũ ⁊ baptizantẽ. 3. de bap. ⁊ eius effe. des
bitũ. ⁊. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. p̃tor. ⁊. ff. de offic.
preto. l. vlti. ⁊ hec est ratio quare p̃sona electa nõ vide
tur 9putanda inter eligẽtes vt augeat numerũ eligen
tium: quia a seipo eurit non debet. xxiiij. q. j. didicimus
tantus ornis occidit. j. q. j. quibusdam.

C Um pp̃ter. Diuiditur: quia primo dictũ ponit.
scdo prestationẽ subdit ibi: ita q. Abbas sic.

diuisio

a ¶ Quattuor. s. eo. qm. Ar. j. s. eo. cũ te. ibi soluit Qd dicitur hic itellige p id qd df. s. eo. qm. z. c. cũ te.

divisio

¶ Cum dilect⁹. Dividit. nã pmo ponit petitio. se cundo diffinitio ibi: nos igitur. Abbas sic.

b ¶ Presentauit. Episcopo diocesano: sz nõ fuit ad missus. vt. j. seq: tur.

de preb. dilect⁹. qr ɔcessio de prima vacatura facta a legato nõ tenuit ibi. Sed nõ est s: qr hic nõ dedit. sz re seruauit sue donationi: sz ibi dedit. Preterea istud vi detur fieri in fraudẽ canonis: vnde nõ deberet valere s. de ɔces. prebẽ. cõstitutus. aliud est de epo: qr nõ ha bet tãtã potestatẽ sicut legat⁹: vñ epa non pos set sibi reseruare primam vaca turam cum talẽ potestatẽ nõ ha beat imo si vaca ret cũ ad eũ non ptineret cõferre nõ posset. Itẽ vr q liberã electio nẽ posset legat⁹ auferre capitu lo: qr q rõne põt reseruare sibi pri mã vacaturã et secundã z tertiã z sic nõ eligerẽt. Dicas q liberã electionẽ nõ põt auferre: qr si sic esset pvaret eos in totũ quod nõ posset licet tẽpo re sue legatiõis posset interdice re z reseruare si bi electiões. Sz nunqd legatus posset dare ec clesiã inuito pa trono laico? qd videt: qr plus iu ris habet in con cessione prelat⁹ qz in psentatio ne patron⁹. s. de offi. leg. dilect⁹: quia qlibet pa tron⁹ vndecũqz habeat psona tum subest lega

servationes

Ponit partẽ casus.

c ¶ Ecclesiam De berouilla. s. in q legat⁹ insti tuerat predictũ Gu. sed dio. eps fecit ibi quãdã cõmutationẽ de ɔsensu partiũ p bẽda illa q vaca bat in ecclia san cti Martini car noteñ. debebat assignari. h. cle rico. vñ Gu. re nunciauit illi ec clesie de berouil la quã habuit a legato: et eps ei cõtulit illã pben dam i ecclia scti martini quã de buit hre. h. et il lam ecclesiaz de berouilla sic va cantẽ ad psenta tionẽ pdicti ar chidiaconi cõtu lit. h. clerico: vñ orta fuit cõtẽtio inter istũ. h. z p dictũ. G. quẽ p mo psẽtauit ar chidiacon⁹ ɔtra mãdatũ legati.

d ¶ Laic⁹. Ra tiõe patrimonij z papa argumẽ tat duobus mo dis z vtroqz mõ ducit ille ad icõ uenientens. Primo

qttuor⁹ mẽses nõ fuerit diffi nitũ: extũc eccliam ipaz de p sona nõ deferas idonea ordi nare. ¶ Ita q illi ex hoc non debeat i posterũ piudiciũ ge nerari: q ius euicerit psona tus. I. de archidia. z cancel altissiodorẽ. ¶ Legat⁹ de la tere ecclã cui⁹ alia ecclia est psona collationi sue reseruare põt: lz nõ vacet: z ɔferre cũ va cat hoc prio. Et duob⁹ psenta tis a psono laico põt iuniori sititue pm: hoc scdo. Et sic q ad itellectũ iste text⁹. hz duo dicta: lz q ad lfam ambo cõ misceãtur. Ca. xxviij.

Cum dilect⁹ fili⁹: z lfra Cũ hostieñ. eps tũc se. ap. le. archidiaco. carnot. mãdaue rat vt eccliaz quã i archi. suo primo vacare ɔtigeret dona tiõi sue puaret: inhibẽs ne ali cui ɔferret eãdẽ de q Gu. cle rico disposuerat puidere: et ecclia de berouilla ibi vacas set: idẽ archidi. ɔtra manda tũ eiusdẽ legati ad ipam. G. subdiaco. psntauit[b]. cui⁹ facto ab eodem legato cassato ipse pfato. Gu. ɔcessit: eccliaz[c] sic vacantẽ: z. j. Uacãte po qdã pbẽda in ecclia scti Martini carnotẽ. dioceś eps dictã ec clesiã ad psntationẽ archidi. h. clerico: pbendã po pfato Gu. assignare curauit. vnde ipe. h. supplicabat eãdẽ sibi eccliam ɔfirmari vtpote quã ad psntationẽ archidiacõi vt psoni se dicebat adeptũ: z in fra. ¶ Nos igit attẽdẽtes q z si pfat⁹ archidia. mẽoratũ G. tãqz laic⁹[d] ad illã eccliam psentasset: qr tñ p diocesanũ admissus nõ fuit: sz dict⁹. h. ab eod archidi. psntat⁹: a dio cesano epo istitut⁹: iuxta sta tutũ alexandri[e] pape nõ pu mus: sz scds ius ẽ assecut⁹ in ecclia mẽorata. et si archidi. pfatũ. G. tãqz clericus psnta uit: qm i eo qd tãqz cleric⁹ fa ciebat: suberat iurisditioni le gati: vñ postqz idẽ legat⁹ do nationẽ illi⁹ ecclie sibi decre uerat reseruãdã[f]: ad eã tãqz cleric⁹[g] nõ potuit quẽpiã psn tare[h]: psntatiõez ipi⁹ min⁹ ca nõice factã dcernim⁹ irritã: z ea ñ obstãte ɔcessiõez eiusdẽ ecclie factã pnolato. h. psnũ ciam⁹ canõicã extitisse: adiu dicãtes eidẽ pfatã eccliaz cũ

sic si presentat eũ tanqz laicus melior est cõditio possi dẽtis. s. e. q autẽ. j. rñso. si tanqz cleric⁹ ergo presentã tio non tenuit: qr erat interdicta per legatũ z ita p nõ dato habetur. s. eo. q autẽ. in fi. primi responsi.

e ¶ Statutũ alexandri. j. e. q autẽ. j. responso.

¶ Glo. seq. querit z soluit.

f ¶ Reśuãdã. Sz qd si exiret pvinciã z vacaret? credo q archi. tũc illã posset ɔferre: qr egrediẽdo pvinciã fi nit legatio. s. d of. leg. nouit. c. vl. sz si reśuasset dona tioni pape tũc nõ credo q posset illã ɔferre: sec⁹ i nego cijs iã ceptis ãteqz egrediat pvinciã. s. de of. leg. ca. vl.

g ¶ Clericus. Secus si tanqz laicus: qr tunc posset non obstante reseruatione legati.

¶ Glo. se. obijcit de decre. dilect⁹. z soluit. scds obijcit de fraude vacature p decre. ɔstitut⁹. z soluit. Tertio obijcit de absurditate z sol. qñ qrit. alleg. p sol. iris.

Legatus põt facere

h ¶ Presentare. Et ita pz hic q legat⁹ põt reserua re sue donationi primã vacaturam: z si cõtra fiat non valet. Sed videt q talis phibitio non valeat. arg. s.

to qtum ad iuspatronatus. i. qtum ad cognitionẽ iu rispatronat⁹. arg. s. de iudi. quãto. sed hoc videt spe ciale in legato dñi pape: qr eps inuito patrono nõ pos set ecclesiã dare. xvi. q. vij. decernim⁹. Sz certe qtuis patronus subsit legato qtum ad iuspatronatus. i. q tum ad cognitionem iurispatronatus: non tamen vi detur q ei possit auferre presentationem pueniẽtẽ ratione patrimonij sicut posset pueniẽtẽ ratione ec clesie. z hoc innuitur hic ex hac distinctiõe: alis quare distingueretur inter presentatum a laico vel clerico. Licet enim papa concederet q legatus cõcederet ec clesias inuitis patronis: non tamen sequitur q cõce sserit inuitis patronis habẽtibus iuspatronat⁹ ratio ne patrimonij. arg. ff. ne quid in loco publi. l. j. §. si qs a principe. Quidam preferunt primum dictum. Sed istud maiori nititur equitate vt patronus ratione pa trimonij qui dotauit ecclesiam nõ puuet iure suo nec fiat ei hec iniuria z propter hoc subtraherentur z ip se z alij a fundatione ecclesiarum z hoc est verum.

a ¶ Perceptis. Qr male fidei possessor fuit. ex q̄ p̄cessit mandatum: nec fuit p ep̄m admissus vt hic dr: ita nullā hz excusationē. C. de rei ven. certū. imo et q̄o pcipere potuisset legitime institutus: qr est violentus possessor. ẞ. de resti. spo. grauis. vbi de hoc. Ber.

g ¶ In quo. Sic ergo punit aliquis i eo in quo deliquit. ẞ. de transla. ep̄o. c. inter corporalia. ⁊ J. de imu. ec. c. viii. xvij. q. iiij. frater ⁊ coepiscopus.

Postulasti. Nullū p̄iudiciū gnat p̄rono q̄ non ꝯsensit presentationi facte p rectorē de ordinando ad ti. ecclesie sue. Summarium.

fructib⁹ medio tp̄e pceptis^a ex ea plene ac pacifice possidēdā: p̄dicto. G. sup hoc ppetuum silentiū iponēdo. Idē clien. ep̄o. ¶ Si laicus patronus duos successiue p̄sentet: valet instō de scd̄o nō obstāte appel. pri⁹ facta p primū. ep̄s in q̄ maliciose primū repulit: eidē in cōpetēti bñficio puidere cōpellit. ⁊ in hoc vltimo est casus sing. Ca. xxix.

Pastoralis officij: et infra. Postulasti edoceri an cleric⁹ ad aliquā ecclīaz a p̄rono laico p̄ntat⁹: si diocesanus ep̄s ip̄m nō duxerit admittendū ex hm̄ōi p̄ntatione aliqd iuris asseqt in illa. Et si forte idem ad se. apo. appellauerit^b ⁊ post appel. ab ipo interpositā idē p̄ronus aliū curauerit p̄ntare: ac scd̄m instituit ep̄s p̄ntatum idē ab ipsa ecclīa debeat amoueri. Nos igit Alexā. pape vestigijs inherētes: q̄ iter p̄ntatos a clerico et laico patronis distinguēs^c int p̄ntatos a laico cōditionē possidētis cēsuit^d meliorē: dicim⁹ q̄ istitutio p̄ntati scd̄o loco a laico p̄rono robur^e obtinet firmitatis. Verū tn̄ ꝯstituimus: vt ep̄s q̄ p̄ntatū idoneū maliciose^f recusauit admittē ad puidēdum ei dē in ꝯpetēti bñficio ꝯpellat quaten⁹ puniat in eo in q̄^g ipsum non est dubiū deliquisse. Idem aurien. ep̄o. ¶ Si ad p̄ntationē rectoris ad titulū ecclīe aliqs fuerit ordiatus: p̄ron⁹ q̄ nō ꝯsensit ad ipaz cū vacabit pōt p̄ntare. c. xxx.

Postulasti per se. apo. edoceri vt cū rectores parrochialiū ecclīarū quosdam p̄sentāt ad suarū ecclīarū titulos ordinandos: vtrū electio^h taliū ad ipsos recto=

Pastoralis. ¶ In prima ponitur consultatio. in secūdo responsio ibi nos. Et vtraq pars subdiuiditur: vt patet in textu. Abbas.

¶ Glo. seq. dat vnā concor. q̄rit ar. p. ⁊ soluit.

b ¶ Appellauerit. Si ista appellatio ē .J. e. c. vi. Sz nūqd tali appellatiōi erit deferēdū? vr q̄ sic: qr ex sola p̄sentatiōe facta a vero p̄rono acq̄ritur ius p̄sentato. ita q̄ si aliuz non p̄sentauerit obtinere dz aduersus aliū istitutū. ẞ. de re. iu. cū Berthold⁹. ⁊ xvj. q. vij. decernim⁹. ⁊ ita tenet appellatio/cum null⁹ ali⁹ sit adhuc presentat⁹. pōt dici q̄ appellatio ab initio tenet: sz si patron⁹ postea aliū p̄sentauerit: ⁊ ep̄s instituerit ip̄m iā nō obstat appellatio cū ei sit pmissum a iure variare. ẞ. eo. q̄ autē. ⁊ c. cū aūt. Ep̄s vo punit q̄ illū p̄mū p̄ntatū nō admisit. vt hic dr sed nō ex vi appellatiōis. sed qr maliciose ip̄m repulit.

c ¶ Distinguens. ẞ. eo. cum autem.

d ¶ Censuit. ẞ. eo. q̄ autem.

e ¶ Robur. Ecce vnā differētiā int p̄ntatos a laico et inter p̄ntatos a clerico: qr laic⁹ variare pōt: cleric⁹ nō. ẞ. e. cū autē. vn̄ videt q̄ si laic⁹ p̄sentet indignū nō pdit ius eligendi. ar. ẞ. de of. or. cum vos. vbi de hec.

f ¶ Maliciose. Sz q̄s pbabit q̄ maliciose nō admiserit. ep̄s: nō. qr p ipsi⁹ facto p̄sumit. ẞ. de elec. bone. j. ⁊ ẞ. de pba. post cessionē. Itē nullo aliqd obijciēte ip̄e pōt eū repellere. ẞ. de elec. venerabilē. ⁊ c. cum nobis olim. ar. xxviij. di. p̄suls. ⁊ xxxix. dis. petrus. Sz poti⁹ ꝯtrariū est veꝝ: qr qui maliciā obijcit eā pbare dz. ff. de pba. q̄tiēs. §. q̄ dolo. ⁊ vj. q. ij. placuit. c. si tn̄. Dicēdū est hic q̄ ep̄s dz oñdere q̄ ille nō sit idone⁹: qr dubz p̄sumit bon⁹: nisi pbet malus. ẞ. de seru. in or. fa. ca. vno. ⁊ ẞ. de p̄sūp. dudū. Jtaqs p̄sumit malicia ep̄i. ar. ff. de rei ven. is qui dolo. ⁊ fuit hoc nouū ius ⁊ exq̄situ vt ep̄s pp̄ter dolū suū teneat ei puidere. argu. pdic. l. is qui dolo. ⁊ in hoc p̄iudicat successori sicut si ordinaret illū sine ti. ẞ. de prebē. cū sm̄ apl̄m. ⁊ est simile. qui eū recusat idoneū fideiussorē tenet actiōe iniuriaꝝ. ff. qui satisda. cog. si vero. in fi. ⁊ eoipso probatur malicia q̄ eum repellit nulla examinatione facta de ipso.

¶ Glo. seq. primo obijcit et soluit. scd̄o q̄rit. ar. pro. solu. ⁊ c. et̄ io ponit lecturam Joā. cui obijcit subdēs rationē ipsius Joā. quā approbat.

h ¶ Utrū electio. Due proponūtur hic q̄stiones. Una ē si sacerdos prochialis possit aliquē ordinandū p̄sentare ad titulum eccle sue irreq̄sito patrono. Secunda si vacāte ecclīa ille sic intitulat⁹ sit alijs preferēdus quē patron⁹ p̄sentauerit. Ad primā q̄stionē non videt respondere. Ad secundā respondet q̄ nō fit preiudiciū patrono quin possit presentare quē velit. Per hoc pōt dici q̄ vtriq questioni respōsum est: vt sic intitulati maneāt in ecclesia: patronus tn̄ pōt presentare quē velit q̄ erit prelatus ecclīe: ⁊ isti intitulati ius nō habēt in ecclīa: qr nec sunt ibi vt collegiū sed simplicē sustētationē habēt: nec coꝝ ꝯsensus reqrit in electione sacerdotis: sz solus patron⁹ eliget: ⁊ ita nō fit p̄iudiciū p̄rono p talē ītitulationē q̄tū ad p̄sentationem cū eo inuito possint intitulari: sed si ꝯsentiret intitulationi: tunc fit ei p̄iudiciū: qr postea tenet illū p̄sentare vt dicit in fi. Et q̄ hoc fieri possit inuito p̄rono est. ar. ẞ. de fi. p̄sbr. pposuit. ⁊ vij. q. j. illud. aliud videt i patrono ep̄o. xvj. q. v. si q̄s ep̄oꝝ. Sed q̄d si presente ⁊ nō ꝯtradicēte p̄rono intitulat? vr cōsentire. ex q̄ nō protestat ius suū. ar. liiij. di. si seru⁹. ij. ff. de exerci. l. j. § magistrū. ff. ad munici. l. ij. sed hoc nō est veꝝ: qr nō nocet ei taciturnitas si ei inuito p̄nt fieri talia. vel posset itelligi aliter q̄d dicit inferi⁹: vt nullū patroni p̄iudiciuz generet. dixit Jo. nō p̄iudicat q̄n possit remoueri ab ipsis patronis post mortē sacerdotis. Sed ꝯ videt q̄ successor tenet nichilomin⁹ illis puidere. ẞ. de pbē. cū sm̄ apl̄m. ⁊ Hu. dicit: qr ad patronū videt spectare nō tn̄ presentatio sacerdotis sed aliꝝ clericoꝝ. lxiij. di. pncipali. ⁊ xviij. q. ij. clentheri⁹. ⁊ xvj. q. ij. si de cp̄eꝝ in auc. de sanc. epis. §. si q̄s oratoriū domū. col. ix. q̄ si assit ꝯsensus p̄lati. ar. ẞ. de fi. p̄sbr. pposuit. hāc patroni iudiciū multū est seq̄ndū q̄ ita dilexit ecclesiā. vt ei sua ꝯferret. ar. ff. de ꝯfir. tuto. si p̄ron⁹. Contrariū tn̄

diuisio

diuisio

Beneficiatus an possit alt[er]ū quē p̄sentare ad titulū sui bñficij.

Taciturnitas nō semper habet p ꝯsensu.

notauit. Jo.in.c.pncipali q electio clerici nō ptineat ad patronū sz ad plātū. Credo potius standum vt hic notatur: vbi sunt tm̄ duo in ecclesia scz rector et clericus q patronus presentet vtrūqz cū ecclesia non dicatur collegiata. vt no. s. de elec. c. j. sz i collegiata ecclesia nullū potest presentare.

diuisio a ¶ Trāsmisse. ¶ Cōmunis diuisio. secūda pars ibi: con sultationi. Ab.

¶ Glosa sequēs re. p. q. an valuerit appellatio.

a ¶ Post appellationem. Que appellatio nō tenuit: cum nullū ius haberet cuz ad ipm nō pertineat ꝯcessio: sed p̄sētatio. vt. j. se quitr: qr ꝑ nō dato habet ꝛc. s. e. q aūt. in fi. ꝛ ita nō intererat ei9 appellare: qr nō solēt audiri ꝛc. ij. q. vj. nō solent s. de elec. cum liter. R. ꝛ. s. o his que fiunt a ma. par. ca. ex ore.

¶ Glo. se. ar. itē obijcit et soluit.

b ¶ Ex vi. Nota ergo vim ꝛ potestatē quā habet patron9: da patronus in eo q patron9 ecclesiam donare nō pōt. s. e. q autē. ꝛ. c. illud sed solā presentationē: vt hic patet. vnde nil aliud sibi vēdicare dz. s. e. cū seculū. ꝛ ita cōcessio ista nulla fuit. vñ nō prestitit impedimētū scđe p̄ntationi quā idē capl'm postea fecit. sic. s. e. illō. ꝛ cū laici. ꝛ est ar. hic q nō prestat impedimētū qđ de iure non sortit effectū. Sz videt q capitlm eboracen. faciēdo qđ nō lz cōcedēdo ecclesiam priuari debuit ptāte saltē ea vice presentādi qr dixit sibi ius. vt puniat in eo in quo deliqr. s. e. pastoralis. s. de trāsla. epo. ꝛ ar. xvj. q. vj. placuit. Propter hoc nō puniunt: qr ꝛ ipsi ijdem cōtferetūt factum suū p̄ntando ꝑut debebant: nec est iste casus in quo priuet dc ptāte eligēdi: qr cum sit illud pena nō debet imponi nisi exprimatur q sit imponēda. Preterea nō peccauerunt eligendo: qr non elegerunt ergo puniri non debent in eo in quo nō peccauerunt.

c ¶ Potiorem. Et vere potior est: qr nullam ius habuit alter vt dictum est.

res ptineat vel etiaz ad p̄ronos: et si i his p̄ronoꝝ nō est reqrēd9 assensus: vtrū ius illis saluū maneat eligendi: vt cū ipsas eccl'ias vacare contigerit: intitulari hmōi nō sint alijs p̄ferēdi: ¶ Ad qđ breuiter. r. q ꝑ intitulationē hmōi nullū p̄ronis p̄iudiciuz gnat qn possint alios ad illas ecclesias cū vacauerit p̄ntare nisi de p̄ronoꝝ ꝑcessisset assensu. Greg. ix. archiepo eboracen.

¶ Patron9 etiam cleric9 ecclesiā vacantē ꝯferre nō pōt et si cōtulit / pōt nichilomin9 ad illā p̄ntare. ca. xxxj.

Transmisse ad nos tue lr̄e ꝯtinebāt: q cū capl'm eboracē. ecclīā de gamesforde vacātē in q̄ ius obtinēt p̄ronat9 R. clerico ꝯcessissēt: ipsi postmodū. L. clericū tibi ad candē ecclīā p̄ntarūt post appellationē[a] ab eodē. R. ad sedez ap. interiectā: ꝛ infra. ¶ Cōsul. t. t. r. q cū ex vi[b] iuris p̄ronatus nō cōcessio sed p̄sentatio pertineat ad p̄ronū. p̄ntatuz (si ei aliqd nō obsistat canonicū) instituere in ipsa ecclesia poteris vtpote potiorem[c].

¶ De cēsibus exactionib9 et ꝓcurationibus. Ex concilio apud guarmaciaz. ¶ Ecclesie fundāde dz ꝑ dote tributi mā sus liber a quolibet seruitio tēporali: ad ecclasticis tm̄ tenetur: sed si aliqd ꝯferat ecclesie vltra mansum tenet ecclesia ex eo soluere onera consueta h. d. inherendo littere. ¶ ca. j.

Sancitum[a] est vt vnicuiqz ecclesie vn9 mā sus[e] integer ꝛ absqz vllo seruitio[f] tribuatur. ꝛ Et pbr̄i in eis cōstituti nō de decimis neqz de oblationib9 fideliuz: non de domib9 neqz de areis vel de hortis iuxta ecclesiaz positis: neqz de p̄dicto māso aliqđ seruitiū faciāt p̄ter ecclesiasticū[g] ¶ Et si aliqd amplius habuerit inde seniorib9[h] debitū seruitium[i] impendāt.

¶ Sancitū. ¶ Vario modo intelligit: ideo vario modo summari potest. Tria sūt dicta diuisio scđm ibi: ꝛ p̄sbyteri. terciū ibi: ꝛ si. Ab. sic.

d ¶ Sancitū. Istud capitulū habes. xxiij. q. viij. sancitum.

e ¶ Mansus. Mansum vocat hic agrū vñ petapit frumētū ꝛ vinuz ad euchari stiā faciēdā: de tali nunqz p̄stat tributū. C. de sacrosanc. ec. licet. Māsus dr̄ i vulgari italicoꝝ ꝗ titas terre q̄ sufficit duobus bobus in anno ad laborandum. Mansꝰ

¶ Glosa se. qrit ponit opi. Ala. cōtrariū soluit.

f ¶ Ullo seruitio. Sz quid dicēs si māsus ille p̄mo fuit tributarius alteri9 ecclesie: qr ecclesia alia parrochialis decimas inde percipiebat? Ala. dixit q māsus iste in fauorē ecclie a tributo liberat: sicut seru9 fact9 p̄sbyter a seruitute liberat: ad hoc induxit. xxiij. q. qđ. vir. secundū canonicā. Alia autē p̄dia collata ecclie a tributo nō liberant: vt hic. l ff. qr res trāsit cū onere suo. s. de pig. ex litteris. ꝛ o deci. cū nō sit. ꝛ. C. sine cēsl. vel reli. l. j. ij. ꝛ. iij. ff. de pig. ac. sane. ꝛ. l. seq. §. si fund9. ꝛ. xxiij. q. vij. tributū. ꝛ. xj. q. j. si tributū. ꝛ. C. de epis. ꝛ cleri. l. iij. in fi. nisi forsitā dd speciale dicat i dote ecclie. arg. s. de deci. nouū gen9. Sz verius credo q māsus ille q̄ datur ecclesie etiā in ipsa fundatione: si p̄mo erat tributarius vel soluebant decime de ipso ecclesie parrochiali: non dz ecclia ꝑpter hoc iure suo p̄uari. xvj. q. j. ecclie antiq̄t9. xxiij. q. viij. tributū. nisi fortassis modicū lederet: qđ de facili pati posset: sz si ex hoc lederet: nō dz iure suo priuari: qr tunc etiā priuilegiū ꝑdit ꝑpter enorme detrimētum. j. de vbo. sig. dd per nouale ꝛ hoc bñ licitū est q tale seruitiū tributū ecclasticum appellari potest ad qđ tenetur ecclesia. vt. j. sequitur.

† Facit ad hoc ter. l. non dubiū. c. no. p doc. o le

g ¶ Preter ecclesiasticum. Ecce q ecclia potest soluere tributum ecclesiasticum. arg. xviij. q. ij. seruitiū. ꝛ. xij. q. ij. ecclesiarū. ꝛ. xj. q. j. si tributū. ꝛ. xxiij. q. viij. tributum. vt dictum est.

h ¶ Seniorib9. id est dominis et est arg. q res trāsit cum onere suo. xvj. q. j. si quis laicus. ꝛ. c. dist. nec. exrationis. Ber.

i ¶ Seruitium. id est censum.

Continuatio ¶ Rubrica. De censibus. ¶ Uisum est. s. de vno onere ecclesiarū. vt est ius patronat9. restabat merito videre de alijs oneribus: ideo subijcitur hec rubrica.

¶ De hac materia habetur. x. q. ij. ꝛ. iij. per totum. ꝛ. xxiij. q. vii. §. ecce. vsqz ad §. hic datur. xj. q. iij. si tributum. ꝛ ca. sequen.

Augu. sup episto. ad romanos. ¶ Solutio tributi arguit subiectionem. Ca. ij.

Omnis aia sublimiorib⁹ ptātibus subdita sit: ꝛ infra. Et vos subditi⁹ esse debetis. Jō eñ tributa pstatꝫ: qꝛ hec est probatio subiectionis.

Grego. stephano cantori.

¶ Nō pōt epo nouū cēsū īponere mōasterio. Ca. iij.

Scientes: ꝛ ifra. Asseruit pdict⁹ abbas pbrm masse nouas monasterio ꝯsuetudines velle iponere: ꝛ ifra. Mādam⁹ qten⁹ si ab⁹ iītio hoc nō fuerit (ēt latentib⁹ tpibus) alíqd nouit non pmittas iponi.

Idē ꝯstātinopolitano epo.

¶ Cec⁹ et paup ad collectas non tenent. Ca. iiij.

Licet multū: ꝛ ifra. Dixit qꝫ predict⁹ cec⁹ ꝙ ad collectas inter alios pariter ꝯpellat qđ fieri nō permittas: qꝛ cum quē cecitas sua grauat ī humanū est nimis i collectione affligere: cui deberent ex collectis si esset necessitas misereri. Paschalis. ij. comitisse mathilde. ¶ Petēs cēsum debet rationē exprimere. c. v.

Peruenit ad nos: et infra. Jnq̄sitioni. t. t. r. ꝙ census ignorantie nec diuinis nec hūanis legibus inuenit. oportet q̄ppe vt oīs census ad qđ: ꝛ q̄ñ psolui debeat prescīat. Ex ꝯcilio lateranē.

¶ Determinat cōcilium numerum equorū quos secum ducere possunt prelati visitātes ꝛ prohibent eis tunc vti venationibus ꝛ sumptuosas epulas querere. hoc pūo vsqꝫ ad ver. prohibemus. Ca. vj.

Omnis. ¶ Glo. se. recit. p. q. qb⁹ loqt ꝛ triplr sol.

a ¶ Vos subditi hoc dictū fuit laicis: sicut illud. xj. q. j. magnū. ꝛ. ō. de maio. ꝛ obe. solite. ꝛ pōt extendi ad clericos circa exteriora. xxiij. q. vij. tributū. vel qꝛ obedire debēt platꝫ suis. xxiij. di. ꝗꝗ. ō. de elec. significasti. Ui.

b ¶ Probatio. p. q. iij. illud. C. de epi. ꝛ cle. nulli.

c ¶ Scientes. Presbyterum. i. cpm. xxiij. di. legim⁹. ꝛ. xcv. di. ecce. et xviij. q. ij. hoc tātum.

¶ Glo. se. ponit brocar. de initio spectando. alle. xij. iura. p ſi. alle. vij. p medio sex ꝯtra mediū vnū sol. ꝛ remit.

d ¶ Ab initio. Sic ergo ab initio pōt iponi cēsus ab ipso prono de ꝯsensu epi. ō. tit. xxi. pterea ij. ꝛ. xviij. q. oē. ij. eleutheri⁹ ꝗ. eo. ꝗto. postea vo iponi nō pōt: nec iposit⁹ augeri. ꝗ. eo. phibem⁹. Et ita ē hic ar. initiū esse spectādū. C. de bo. que lib. cū oportet. in fi. ff. de pe. si qs. ꝗ. q abortionis. j. q. j. qbusdā. C. cōia. de vsuca. l. j. ꝛ vlti. de ꝯse. di. j. placuit. ꝛ. ff. ꝯmo. l. j. in fi. ꝛ. vj. di. testamētū. ꝛ. ō. de loca. ꝛ ꝯdu. ppt sterilitatē ꝗ. j. ꝛ. ff. de neg. gest. sed an vltro ꝗ. j. i fi. ff. de vb. ob. ꝯtinuus ꝗ. cū qs. ff. de cōtra. tute. ac. qđ ergo ꝗ. sufficit. Ar. ꝫ. i. finē esse spectādū. Jd fi. sint legi. tāta. in auē. de nup. ꝗ. qꝛ vo. coll. iiij. xxij. q. ij. ꝙ ait. ff. q satisda. cog. si ah. ꝗ. de pe. dis. iij. ꝗ. j. in fi. vij. q. j. suggestū. ꝛ. ō. de renū. c. j. Ar. ꝫ. s. mediū esse spectandū. vñ illud. Cū media semp gaudebā ludere forma. Maior eñ mediijs gr̄a reb⁹ inest. ō. de testi. cō. tu. ꝛ. lxv. di. disciplina. ꝛ. c. sunt nāqꝫ. ꝛ. ō. de of. dele. q̄reti. ꝛ. xxiij. q. iiij. qđā cū bono. p. i fi. ff. de pe. respiciēdū. C. de custo. ꝛ exhi. re. si qs. Ar. ꝫ. ꝙ medium nō sit ispiciēdū. C. de here. isti. sꝫ si ꝗ. solem⁹. Sol. mediū spectādū ē in diffensiōe opinionum: ꝛ opio media magis est amplectanda. ō. de offi. dele. q̄reti. Qđ vꝫ initiū esse spectādū ꝛ finē esse spectādū soluit. ō. de elec. dudū. vbi de hoc inuenies alias concordātias.

Uersus

Mediū vbi spectandū est.

Initiū an sit spectādū vel mediū vl finis

Rom. xiij.

Licet multū. ¶ Hec ē ps illi⁹. ō. de resti. spol. licꝫ.

¶ Glo. seq. alleg. duo. q̄rit obiciēdo ꝛ sol.

e ¶ Nō pmittas. Quid ad papā de isto ceco cū non videat esse de sua iurisditione: sed poti⁹ ad secularē? Jmmo cū sit miserabilis psona ei⁹ correctio pertinet ad ecclām. lxxxvij. dist. ca. j. ꝛ. ij. ꝛ ratione pcti saltem ptinet ad ecclīam. ō. de iudi. nouit. ꝛ argu. xj. q. j. relatum. Uin.

f ¶ Misereri. Poti⁹ est ꝯsulendū talib⁹ ꝙ auferendū. C. ne no. vect. l. j. q eñ morbo corporali laborant a personalib⁹ munerib⁹ excusant. C. q mor. se. excu. l. j. ꝛ. ij. lib. x. sꝫ pulegiū illud nō extēdit ad filios. C. e. l. vi. ꝛ satꝫ iste affligit nec debet amplius affligi. ō. de cleri. egro. c. j. ꝛ. vij. q. j. cū pcussio. ꝛ. iij. q. ix. indicas.

Peruenit. ¶ Jste est bon⁹ tex. ꝛ hꝫ subtilē materiam ꝛ hoc intēdit. Nō debet cēsus cuius cā ignoratur. Ab. sic.

Sūmarium.

¶ Casus talis est. Abbas frauinozeñ. depdatus fuit ecclesiam carpeñ. occasione cuiusdā cēs⁹. quē abbas petebat ab ecclesia carpeñ. dicebat archipresbyter carpeñ. ꝙ nesciebat causam q̄re soluere deberet illū cēsum q̄ fuit a papa qđ iuris esset: ꝛ ipe respōdet put sequitur in littera. Jste due ecclesie sunt in dio. muttineñ. ꝛ comitissa mathilda fuit dñā et patrona in vtraqꝫ ecclesia.

Casus.

¶ Glo. seq. querit ar. negatiue ꝛ affirmatiue ad quanlibet partē inducens. v. iura ꝛ sol.

g ¶ Census ignorantie. i. cuius causa ignorat. ff. de fideiusso. si quis post ꝗ. et. l. si qs pro eo. et. ff. q̄ñ dies le. ce. hmōi legatū. Sed nunqd talis census siue consimile seruitium pōt acquiri tpe: videt ꝙ nō qꝛ sicut tēpus non tollit obligationē. ff. de ac. ꝛ obli. obligationū ꝗ. placet. ita nec inducit. C. de pac. si certis annis. j. q. j. nullus episcopus. ad fi. questiōis. vbi de hoc. p. q. iij. qꝛ cognouimus. C. ne vxo. p ma. l. vlti. Argu. ꝫ. xviij. q. ij. seruitiū. j. q. iij. quesitū. in fi. ff. de vsur. cum in rem verso. ff. de aqua plu. arcen. l. vi. ff. si ser. ven. si quis diuturno. licet ius nō probetur. vt ibi dicitur. Sol. licet ex tpe nō acquirat obligatio tñ hmōi seruicia siue seruitutes bñ acquirunt etiā si non habeant ꝯtinuā causā. C. de seruit. ꝛ aqua. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de aqua plu. ar. l. vlt. ꝛ de seruitijs tpe acquirendis loquivide tur. l. C. de agri. ꝛ censi. libus. li. xj. ar. xviij. q. ij. futtium. ꝛ ideo hmōi seruitia acq̄ri pñt spacio. xl. ānorū ꝛ hoc intellige de his q ius cōe possideri nō vetat: alia vero que possideri nō pñt nō pscribunt sine titulo vt dixi. ō. de prescrip. si diligēti. qꝛ nec possessor i talibus defenderet. Et si quis aliqđ petat tale sibi deberi sufficit allegare causam in libello ꝙuis illam non pbet dum tñ pbet tempus. arg. ff. si ser. ven. l. si quis diuturno vt dixi. ō. de ꝯsue. c. vl. Alij dicunt ꝙ nō est necesse aliquam causam exprimere. sed hec littera in fi. ꝯtradicit ibi ad qđ solui debeat prescīatur: sed priori dicto concordat. ij. q. v. ꝙ suspecti.

Seruitia an possint ex tpe acq̄ri.

h ¶ Diuinis. i. canonicis. iij. q. v. ꝙ suspecti.

i ¶ Jnuenit. Supple qđ solui debeat sine cā: et iō q petit causam alleget vt dixit. Ber.

Cum apl's. ¶ Diuidit in tres ptes pricipales. Et prima pars subdiuidi potest in duas: vt patet i ter. secunda ibi: quocirca. Ho. si.
a ¶ Exhibendos. id est procurādos. xxviij. q. j. iam nunc. in si. xxj. q. j. ca. j.
edic. q̃ clanū §. is cui. habeat ergo pauperē cibū. xiij. dist. ca. vl. xxxv. dist. ecclesie principes. xij. q. ij. gloria iscopi. Lau.
¶ Rationabilis. Si de hoc dubitet superioris arbitrio determinet. ar. x. q. iij. quia cognouimus. xj. q. j. si clericus.

b ¶ Graues. i. onerosi quod facere non debent im:no si grauat ecclia suis expēsis debet visitare. x. q. iij. cauendum. z. j. questi. ij. placuit.
c ¶ Cōsumat. Usq; ad exinanitionem extreme virtutis. x. q. iij. inter cetera. x. q. iij. cauendū. z. j. q. ij. placuit.
d ¶ Archiepi. Ar. q archieps debet visitare puinciā z pcurationes a subditis suffraganeorum suorum exigere. J. e. sopite.
¶ Glo. sequens signat ɔtrarium z soluit.
e ¶ Epi. x. q. iij inter cetera. contra vbi dicit q. i. sed illud. corrigitur per istud.
f ¶ Decani. id est archipsbyteri rurales.
¶ Glo. seq. q̃rit. ar. z soluit.
g ¶ Existant. Quid ḡ si plures ducāt. nūqd poterūt in supfluo phiberi? videt q sic. ff. de aqua q̄ti. et esti. l. j §. trebati᷒. z. x. q. iij. qr cognouimus. lxiij. dis. qr p ambitiones. J. de exces. pla. cum ad quorūdā. pt dici q pōt denegari in supfluis: sz si pptera subditi excōicent tenet forte snia: qr snia pastoris siue sit iusta siue iniusta timenda est. xj. q. iij. c. j. z. ij. z illa decre. cū ad quorūdā ptinet spālē indulgentiā. vt quidā dicūt. Tan.

† Ad idē est tex. l. i. alimentorū. ff. vbi pu. edu. d.

Cum apl's se ac suos ꝓprijs manib᷒ decreuerit exhibēdos[a]: vt locum predicādi auferret pseudo apostolis: z illis qb᷒ pdicabat nō existeret onerosus: graue nimis eē dinoscit q qdā platorū ita i pcurationib᷒ graues[b] existāt: vt interdū ecclastica ornamēta subditi exponē cōpellant: z lōgi tpis victū breuis hora ɔsumat[c]. † ¶ Quocirca statuim᷒ q archiepi[d] parrochias visitātes p diuersitate puinciaꝝ et facultatib᷒ ecclaꝝ. xl. vl. l. euectionū numerū: epi[e] aūt. xx. vel. xxx. cardinales. xxv. nūq̃ excedant. archidiaconi ꝟo. v. vl. vij. decani[f] constituti sub epis duobus eq̄s ɔtenti existāt[g]. Nec cū canibus[h] venatorijs z auibus pficiscant: sz ita pcedāt vt nō q[i] sua sunt: sed q̄ iesu xpi q̄rere videant. Nec sumptuosas[k] epulas q̄rāt: sz cū gr̄aꝝ actiōe recipiāt qd honeste ac competēter illis fuerit ministratū. ¶ Prelati nō debent grauare subditos tallijs z exactionib᷒: pmittit tn̄ ex iusta causa petere ab eis moderatū auxiliū. h. d. vsq; ad §. sane ¶ Prohibem᷒ etiā ne subditos suos tallijs et exactiōib᷒ epi grauare psumāt. Sustiemus aūt p multis necessitatibus: q̄ aliq̄tiēs supueniūt vt si manifesta ac rationabilis[l] causa extiterit cum charitate moderatū ab eis valeāt auxilium postulare. Cū eñ dicat apl's. Non debēt filij thesaurizare parētibus: sed parentes filijs[m]. mltū lōge a paterna pietate videt: si prepositi subditis suis graues existant quos in cunctis necessitatib᷒ pastoris debēt more fouere. Archidiaconi ꝟo siue decani nullas exactiōes[n] siue tallias in pbr̄os seu clericos exercere psumāt. ¶ In effectu dr̄ q numerus eq̄ꝝ statut᷒ i pri. ca. non debet trahi ad augēdū numerū alias solitū. Ab.

¶ Sane qd de pdicto numero euectiōis fm tolerātiā dictū est: in illis locis poterit obseruari: i quib᷒ āpliores sunt reditus z ecclastice facultates. In paupiorib᷒ aūt locis tātā volum᷒ tenere mēsurā: vt ex accessu maioꝝ minores merito nō doleāt se grauari. Nec sub tali indulgētia illi q̄ paucioribus eq̄s vti solebant hactenus pluriū sibi credāt ptātem[o] indultā. Ex eodem.

¶ Nouus cēsus ecclesijs imponi nō pōt nec antiquus augeri. h. d. z est de pricipalioribus huius ti. Cap. vij.

Prohibemus insup ne ab abbatib᷒/ epis/ vel alijs platis noui[p] cēsus[q] imponant

m ¶ Filijs. xvj qō. j. predicator. Ordine enim nature fili᷒ succedit patri et non econuerso. ff. vnde li. scripto §. non sic parentibus. iste tamen ordo plerunq; turbat. ff. de inoffi. testa. nam z si. vnde dixit dominus bulgarus cum suus vnicus filius decessisset Ordine turbato succedis bulgare nato. z sic nota pro filijs.
n ¶ Exactiones. Ad op᷒ suū sine mādato episcopi: vel supple nisi in casu premisso: nā q̄ premittunt i prefationib᷒ in subditis repetita licet ligunt. ff. de ꝟb. ob. ticia §. j. et xxxij. q. vij. apostolus. et de ap. scdo requiris.
o ¶ Potestatē. Qr qd puisū est ad leuamē extēdi non debet ad grauamen. xlv. di. licz. J. de ap. cū spāli. z. c. sug gestū. z. J. de pe. i qbusdā. † Lau.
Prohibem᷒. Primo ponit duplicē phibitionē quā iustificat. scdo ponit decret. ibi: si quis vero. Ab.

Pr̄ q̄s q filio succedit. ij. cor. xij.

versus

† Cons cor. l. j. §. j. ff. d noxa. z. l. illo. cū not. C. de sacrosāc. ec.

h ¶ Canib᷒. J. de cle. vena. c. j. z. ij. z. xxxiij. dist. quorundā. z. lxxxvj. di. esau. z. c. amputatio.
i ¶ Que sua. lxiij. di. nosce. z. viij. q. j. sūt i eccla. lxv
k ¶ Sūptuosas. xxxv. di. eccle. pnci- [dis. licet. pes. iij. di. deniq;. sed epi in cōtrariū faciūt. nam vix cautela diuersorum coquorum eos potest satiare. vñ dicit. l. q ex nimia ingurgitatione olet os. ff. de edil.
p ¶ Noui. i. de nouo cū ab initio ipositi nō fuerit. J. e. scientes. z q̄ ab alijs ecclijs nō soluunt. J. e. c. ecclijs.
¶ Glo. se. alle. xj. cōcor. z. iiij. contraria z soluit.
q ¶ Cēsus q̄ imponit in ipsa fundatione puta vt in singulis annis soluat vnum cereū siue libram cere vel piperis siue etiā certā q̄titatē pecunie puta decē solidos vel minus vel etiā plus qui prestet in signum subiectionis. J. c. ij. z. iij. z. J. de causa possess. c. vl. Nō credo q possit augeri ab epo vel abbate licet augeantur possessiōes: secus in pcuratione. J. eo. q̄to. qr pcuratio non dr pprie cēsus sz pensio videt q possit ipo-

Cēsus q̄r iponitur ecclijs.

ecclijs: nec veteres[a] augeantur nec ꝑtem redituū suis vsibus appropriare presumāt[b] sed libertatem quā sibi maiores ꝯseruare desiderāt minoribus[c] suis bona volūtate conseruēt. ¶ Si qs ꝟo aliť fecerit: irritū[d] qđ egerit habeať. Alex.iij. vigorn.epo.

¶ Prelat⁹ seu rector ecclie nō pōt pferri post mortē ecclīā suā ꝓpria auc̄te ꝯstituere cēsualē.

Preterea illi (Ca.viij. q̇ epō ignorāte[e] auc̄te sua pēsionē annuā de ecclijs qdā illusiōe soluerit[f] siue[g] receperit: eis defunctis[h] i recepriōe pēsionis nō sunt aliq̄tenus audiendi: si pōtificis aut alteri⁹ q̇ de iure id facere potuerit[i] auc̄tē et assensum super hoc nō interuenisse cōstiterit. ¶ Non em̄ simplices sacerdotes vł clerici pñt ecclesias qb⁹ ꝑsunt auc̄te sua ꝑsertim post decessum suuz efficē cēsuales. Idē carnotē.epo.

¶ Breue ē vel ꝑ alia ꝟba sūmať sic. Eps ecclie de manu laici ꝑ se erepte nō potest ob hoc cēsū3 iponē. ca.ix.

Ecclijs q̄s de nouo epi de manib⁹ laicoꝵ eripiūt ꝑter cathedraticū. et iura oīa q̄ alijs ecclijs[k] iponunť exactionē ꝓhibem⁹[l] iponi. Idē

¶ Noua pedagia sine cōsēsu ꝑncipis iponēs cōīōe priuať

Innouam⁹[m]: r.j. Ca.x. Nec q̄sq3 alicui nouas pedagioꝵ exactiōes sine auctoritate r ꝯsensu regū[n] r pricipū statuere aliq̇ modo ꝑsumat. ¶ Si qs aūt cōtra hoc fecerit et cōmonit⁹ nō destiterit donec satisfaciat cōione careat[o] xpiana. Idē cātua. archiepō et ei⁹ suffraganeis.

¶ Qui ꝑ collusionē cōstituit ecclīam cēsualē illa priuabiť

Cum clerici: r infra c.xi. Ad hoc q2 clerici quidam cū religiosis collusiōe[p] fctā citra auc. dioce. epi[q] ec-

nisiue augeri auctoritate episcopi.j.e.xxi. hoc intelli ge si iusta causa subest: alřs non.

¶ Glosa sequens arguit.

a ¶ Veteres. Not. ergo cēsus nō esse augēdos siue imponēdos de nouo. C. de pac. ꝑua.l.j.lib. xj. et.ꝫ. de transac. decetero. argu. ff. ꝺ acqui. re. do. locus. ꝫ. de ꝑben. auaricie. vbi etiā de hoc tangiť. r. C. de no. vec.l.j.ij. r.iij. vbi diciť q̄ noua vectigalia nō pñt iponi nisi a principe.j.e. significauit. r.ꝫ. ꝺ ver. signi. sup q̇busdā. m. r.xviij q.ij. frustra. et.j. q.j. nullus epus grauamē. i fi. C. de alin.l.vi. Ar. cōtra. ff. de fidei cōmis. liber.l. generaliť ¶. si do alienū. ff. de flumi.l.j ¶. ripā. et ff. q̇ r a q̇. si mortis. r.j.e. quāto. Sol. si ꝑ vbertatē fructuū fiat icrementū. cū eorū sit casus fortuit⁹ r dubi⁹. C. de vsur. si ea lege. propter hoc augeri nō debet cēsus sed si accedat nouum prediuum noua parrochia vel aliq̇d tale: iustā videtur habere rationē eius. arg. ff. de vsufru. item si fundi ¶. sed si insula. Arg. cōtra: ꝫ. de vi. et ho. cle. qm̄ vt ait. r.j.eo. titu. quanto. Lau.

b ¶ Presumant. Ubi tantū censum habere debēt: r est arg. q̄ eps fructus parrochialiū ecclesiarum siue etiā prebendarū sibi retinere nō debet vltra modum sibi permissum. x.q.iij. q2 cognouimus. ꝫ. vt eccle. benefi. c. vno. arg. ad hoc. ꝫ. de deci. quoniam. Ala.

c ¶ Minoribus. di.xcv. esto. r.xxij.q.v. de forma. et si iura vniuscuiusq3 ecclie non seruentur. ecclīasticus ordo confunditur. xi.q.j. peruenit. r.ij.q.vj. qui se scit.

d ¶ Irritum. Etiā si iurauerit hoc.j.e. grauis. r ca. significauit. ij.q.vj. qui se scit.

Preterea. ¶ Ponit casum generalē rationē subdens ibi: non enim. Abbas siculus.

e ¶ Ignorāte. Sec⁹ si sciēte r iusta causa subesset. pone exemplum qñ volunt isti sacerdotes cōstituere censum: vt eoꝵ consanguinei succedant post mortem illorum.j.e. cum clerici.

f ¶ Soluerint. Supple sunt puniēdi.j.e. cū clerici.

g ¶ Siue. pro et.

h ¶ Eis defunctis. Q2 pēsio illa nō ligabat successorem eius q̇ ecclesiā nō potuit ꝯstituere censualē vt dicit hic. in fi. r.ꝫ. de transac. decetero. vnde si petāt monachi pensionē a successore non debet soluere.

¶ Glo. seq. arg. et remittit.

i ¶ Potuerit. Hic est arg. bonum q̄ cēsus de auctoritate epi possit imponi de nouo siue etiā augeri. dic vt no. ꝫ. eo. ca. xxi. Ber.

Ecclesijs. ¶ Ut intelligas ratio dubitādi fuit: q2 sicut tēpore fundationis vel percepte libertatis potest, epus sibi certū censum cōstituere. vt in. c. ꝯstitut⁹. ꝫ. de relig. do. r i.c. preterea. ij. de iure pa. ita videbať q̄ si capiebat ecclesiam de manibus laici cu3 eā q̄si de nouo duceret ad libertatē q̄ in recōpensationem bñficij pōt iponere nouum cēsum. S3 cōtrarium deciditur: q2 epus ad hoc tenebať ex officio suo et in necessitatib⁹ nemo liberalis existit. vt in.l. rem legatā. ff. de adimē. leg. Ab.

k ¶ Alijs ecclesijs. Ut. x. qō. iij. illud.

¶ Glosa sequēs ar. alle. ij. iura.

l ¶ Prohibemus. Per decř. lateranē. concilij ꝫ.e. ꝓhibemus. r.xviij. qō. ij. hoc tantum. argu. est ergo hic q̄ consuetudo aliarum ecclesiaꝵ seruari debet.j.eo. sup eo. argu.ꝫ. de consue. cum olim.

Innouamus. ¶ Primo ponitur ꝓhibitio. Secūdo pena ibi: si quis. Abbas siculus.

m ¶ Innouamus. Quod iam statutum erat. xxiiij. q.iij. paternarum.

n ¶ Regum. Reges enim r principes tantum potestatem habēt noua pedagia constituēdi. ff. de publi. et vecti. vectigalia. et. C. no. ve.l.j.ij. et.iij. alia omnia pedagia interdicta intelliguntur nisi ex cōsuetudine cuius nō extat memoria exigantur.j. de verbo. sig. super quibusdam ¶.j.

o ¶ Careat. Hec est pena canonica. scđm leges exilio perpetuo puniri debet. C. no. vec.l. vlti.

Cum clerici. Primo ponitur excessus. Secundo pena ibi. Precipimus. Abbas siculus.

p ¶ Collusione. Collusio est inter reum et actorem occulta r illicita pactio per quam alter i iudicio se superari permittit. si.ꝫ.e. preterea.

¶ Glo. seq. reci. per obiec.

q ¶ Epi. Maxime q2 collusio mala nō excusareť auctoritate epi: q2 nec ipse nouū cēsum siue pēsionē pōt imponere.ꝫ.e. ꝓhibem⁹. vbi de hoc. alřs iusta r honesta causa interueniēte videtur q̄ possit vt ibi dicitur

¶ Concor.l.in sficia. ¶.iur3 ꝑcepto cū glo. alterū. ff. de iusti. r iu. r.ff. qđ qsq3 iuris. in princi.

Cēsus an possit augeri.

Rō dubitādi.

Rō decidēdi.

diuisio

Pedagia a q̇bus cōstitui possūt.

diuisio

Collusio.

a ¶ Nepotes. hec est cā quare ista ꝯstituebāt ⁊ ma la et id eiꝰ causatū est malū: cuiꝰ eīn causatū est malū ipsum quoqꝫ malū est. vnde puniunt vt hic dicit. B.

diuisio

E A que. ¶ Primo ponitur excessus. Secundo pe na ibi: quod. Abbas siculus.

g ¶ De nouo. Et ita ab initio pōt iponi. ī.e. scientes ī.de iurepa. p̄terea. ⁊ ar. ī. vt ec.bñfi.c. vno. hec post facto nō pōt imponi cēsus nec etiā ꝑ cōpositionē. ī. de transac. decetero. Sꝫ quē dictꝰ cēsum nouū? pōt dici nouus q̄ nō est iposituꝰ in fundatione ipsiꝰ eccłie. xviij. qō.ij. eleutheriꝰ

Cēsus nouus q̄s sit.

clesias q̄s tenēt eis cōstituūt censuales: vt post decessum eoꝝ eedē eccłie ꝑ representa tionē eorūdē religiosoꝝ ad filios vel nepotesª clericoꝝ ipoꝝ possint trāsferri. ¶ Pre cipimꝰ vt si q̄ inuēti fuerit fa cere talia: eos a p̄scriptis ec clesijs nō differatis ap. post po. remouere. Idem. ¶ Si collectores grauant ecclīas priuari debēt officio. Ca. xij.

E A q̄ de auaricie: et in fra. Cū autē ꝑ ꝑ b̄ti pe tri visitationē denarioꝝ col lectāᵇ ꝑ archidiaconatꝰ vr̄os feceritis: ecclīas vel ꝓchias nō grauetisᶜ. ¶ Qđ si secꝰ p̄sum pseritis: id qđ videmi hre au feretur ᵈ a vobis. Lucius .iij. ¶ Qui recipit iuramentū de nouo cēsu iposito eccłie psol uēdo cōpellit iurāte absoluē

S Ignificauit Ca. xiij. nobis. T. rector eccłie de fulsig. ꝙ cū a mōachis de castig. ad regimē ipsiꝰ eccłie fuisset electꝰ: de soluendo eis annuo cēsu trium marcharū q̄s p̄decessor eiꝰ soluerat pre stitit sacramentū. postmodū ep̄s dioc. ne ip̄m cēsuꝫ mona chis solueret nisi prius cōsta ret ꝙ ep̄alīᵉ auctē fuisset ipo sitꝰ in ꝑiculū ordinis sui inter dixitᶠ: et infra. ¶ Quocirca mādamꝰ q̄tenꝰ si p̄fatū cēsuꝫ auctē p̄sulis et non de nouoᵍ impositū fuisse cōstiterit: ep̄o p̄cipias vt ꝓhibitiōeꝫ sine di latiōe relaxet. ¶ Si vo cēsus sit de nouo impositꝰ: siue au ctoritate ep̄iʰ hoc factum fue rit siue nō: eosdē monachos vt clericū a iuramento absol uāt ap. re. cōpellas. Idē ra ueñ. archiep̄o. ¶ Archiepus visitās ꝓuinciā etiā a mōaste rijs ꝓuincie ꝓcurari dꝫ c. xiiij.

S Opite: et infra. Sane cū int te et monasteria bononie sup ꝓcuratiōibꝰ q̄s ab eis exegeras cōtrouersia verteret: ⁊ infra. Abbas scti ꝓculi oīm alioꝝ ꝓcuratorⁱ sicut ex lr̄is q̄s portauit ap paruit: sup hoc diutiꝰ litiga uit: et ifra. Sꝫ tu ꝓcuratiōes ipsas in alijsᵏ mōasterijs tue ꝓuincie asserēs tibi sine cōtra dictiōe p̄stari: eas p̄decessori bus tuis i monasterijs bono nie exhibitas ꝑ testes idone os ꝓbauisti. Inde vtiqꝫ vidi mꝰ itētionē tuā iureˡ cōi ⁊ pre decessoꝝ tuoꝝ cōsuetudieᵐ

b ¶ Collectā. Prestatio q̄daꝫ est quam āglici soluūt romane ecclesie et debet eē moderata vt certū ⁊ determi natum quid dēt ff. d dā. infec. ex dāni. ar. C. de iu de. iudeos. Bla.

c ¶ Grauetis. Scꝫ q̄m sub spe cie tributoꝝ nō debēt illicite ex actiones fieri vt hic patet. ⁊ ff. d offi. p̄si. illicitas §. illicita.

d ¶ Auferet. Ne dū queritis vsurpare qđ ve strū non est ꝑda tis qđ vobis cō petere videbat. xxij. q. j. §. ij. cir ca fi. q̄stionis. et xxv. q. ij. sic decet quia priuilegiū meretur amitte re ⁊c. xj. q. iij. pri uilegiū. † Ber.

† Cons cor. l. iudeos C. d iu de. ⁊. l. q̄ sine ff. de neg. ge stis.

S Ignifica uit. ¶ Pri mo ponit casum ꝯplexū. scđa ibi: quocirca distin guendo ꝓuidet secundū mēbrū ibi: si vo. Ab. sic.

e ¶ Ep̄ali au ctoritate. Qđ vi det sufficere iu sta tn̄ de cā. ī.e. p̄terea. ī. de pre ben. auaricie. argu. ī. de ecce. edi. ad audientiam.

¶ Glo. seq. querit arg. pro et contra. ponit opi. Lau. quam approbat.

f ¶ Interdixit. Sed in hoc dubito cui potiꝰ debuit obtēperare: videtur ꝙ ep̄o. xj. q. iij. qui resistit. ⁊. xxiij q. j. quid culpatur: sꝫ videtur potiꝰ ꝙ seruare debeat iuramentum maxime cum habeat ꝓbabilē causam: qꝛ predecessor soluit: ⁊ sic erunt monachi in quasi pos sessione vnde nō debēt priuari vsquequo constet. ī. vt lit. pen. c. j. Lau. dixit ꝙ potius seruare debet manda tum episcopi: ⁊ littera illa prestat argu. ad hoc vt pro hibitionem relaxet: quod satis potest ꝯcedi: quia con ditio subintelligebatur in iuramēto hec scꝫ nisi ratio nabile aliquod impediat: ⁊ qꝛ presumptio est contra eos ex eo ꝙ ipsum iurare fecerunt ad quod nō fuerat compellendus etiam si de iure solui debeat.

¶ Glo. seq. querit ⁊ tripliciter soluit.

et. ī. de iurepa. preterea. vł qui nō est prestitus tāto tp̄e ꝙ ad le gitimam p̄scri ptionem ꝑuenit Sꝫ multū fert vtrū qs alleget p̄scriptionē q̄ ea ꝓbata obtiet lꝫ in veritate fue rit nouus. an ve ro cēsum ab ini tio cōstitutū. qꝛ tunc non iuuat tp̄e: nisi constet ꝙ legitime fue rit cōstitutꝰ. vel potest appellari nouꝰ q̄ impositꝰ fuerit post late rañ. cōciliū. ī.e. ꝓhibemꝰ. et. ī.e. grauis. Lau.

¶ Glo. seq. sup plet et remittit.

h ¶ Auctorita te epi. Hoc eui dent apparet ꝙ ep̄i nouū cēsum nō pōt impone re ⁊ tu supplere rū est: sine ratio nabili ⁊ iusta cā vt no. ī. eo. ꝓhi bemꝰ. dic vt ibi.

S Opite. ¶ Prio nar rat factum. secū do diffinit ibi: ea ꝓpter. Ab.

diuisio

i ¶ Procura tor. Et tn̄ ꝯstitu tus erat ab vni uersitatibꝰ pluribꝰ: sed ꝓcurator ꝓprie dr̄ q̄ mādato dn̄i res ipsius tractat. ff. de ꝓcura. l. j. nō est differētia in noībus sm̄ canones dum tn̄ cōstet ꝙ ei detur ptās agēdi. ī. de ꝓcu. petitio. vbi de hoc. ⁊ in aut. de sanc. epi. §. aliū autē. ⁊ §. si vo epi. col. ix. ⁊. j. q. iij. saluator.

Procuratoris descriptio.

¶ Glosa seq. arguit.

k ¶ In alijs. Ergo ⁊ in monasterijs bonoñ. qꝛ idem ius dꝫ hr̄e in his ⁊ i alijs. ī.e. ecclīis. ī.e. sup eo. qꝛ vna et eadē res diuerso iure cēseri nō dꝫ. xij. q. ij. cognoui mus. ⁊. ī. de deci. cū i tua. ⁊ ita est hic arg. ex eo qđ alij faciunt q̄ cēsentur eodē iure ⁊ sub eodē dn̄o ⁊ tu face re debes: nisi ostēdas ꝯtrarium. c. dist. contra morē.

¶ Glo. seq. alle. cōcor. ⁊ soluit contrarium.

l ¶ Iure cōi. Qđ solū sufficit: ⁊ hoc ius est. x. q. j. de cernimꝰ ep̄m. ⁊. c. placuit. nec obstat qđ dr̄. xviij. qō. ij. luminoso. quia illud intelligitur de exempto.

m ¶ Cōsuetudie. Et sic duplici iure cēset. vn̄ fortiꝰ

adiuuari. ¶ Ea propter monasteria supradicta condēnauim⁹ ad ꝓcurationē ƀʒ facultates[a] eoꝝ tibi/tuisq; successoribus exhibēdā. Clemēs. iij.

¶ Priori et clerici nouū censum eccl'ie imponere nō pñt: nec veterē augere: ⁊ si super hoc iuramēta vl' cautiōes exegerit cogunt' absolué. c. xv.

Grauis admodū: ⁊ infra. Ecclesiastice psone: cum ecclesias vacare ɔtigit: nō alit' queꝗ ad ipaꝝ regimē volūt vocare: nisi aut nouū censum ecclesijs illis iponāt: aut veterē ɔtra ɔstitutionē cōcilij[b] lateraň. augmētēt: ad ipi⁹ solutionē istituēdā pbrm iuratoria[c] vel fideiussoria[d] cautiōe cogētes: ⁊ ifra. Dis. v. mandamus q̄ten⁹ q̄cūq; ɔstiterit cōtra ɔstitutionē p̄dictā sup ecclesijs vel eaꝝ censu a tpe cōstitutiōis[e] hui⁹ attētata i irritū reuocātes: pbros q̄s sup his iuramēta illicita p̄stitisse noueritis: ɔgrua satisfactiōe imposita faciatis absolui[f] eos q̄ de ceťo ɔtra formā canonum sup his venire p̄sumpserit canonice puniētes[g]. Inno. iij. abba. ⁊ conuentui belliuille.

¶ Qui tenet' ꝓcurare fres alicui⁹ domus obligat' ad procurandū oēs: lʒ illoꝝ nūerus nūc creuerit: sʒ si ex hoc grauaret' nimiū ꝑ iudicio officiū sibi ꝓuidebit. h. d. ƀm lec. magis cōem. Capl'm. xvj.

Quāto creatori: ⁊ infra. Accepimus q ab ipso domus vr̄e primordio de fundatoris voluntate[h] ꝓcessit: vt ffib⁹ sc̄ti irenei ꝓcurationem vnā ānis singl'is liberalit' exhiberet cū nihil teneatis[i] ab eis ⁊ pp q̄d hmōi ꝓcuratio ipsis debeat exhiberi: veꝝ tunc pp ƒrm ⁊ seruiētiū paucitatē tal' ꝓcuratio nō grauabat: sʒ nūc itm̄ excreuit nūer⁹ eorūdē q ad ꝓcurationē vix q̄ttuor marche sufficerēt: q̄ ꝓ vna fieri ɔsueuit: ⁊ ifra. ¶ Indulgemus[k] igitur ne vltra primā mensuram in procuratione ipsa sitis vlterius predictis fratribus obligati: sed expensis que consueuerunt sufficere sint cōtenti: nisi facultates ecclesie in tantum excreuerint[l]

---

debuit pro ipso iudicari. cū vtrunq; per se sufficeret. C. de edic. di. adri. tol. l. fi.
¶ Glosa sequens distinguit.
a ¶ Facultates. Q̄d quidē semꝑ ɔsiderādū ē. s. e. cū apl's. x. q. iij. cauendū iter cetera. ⁊ j. c. vlt. j. e. q̄to. ⁊ c. cum nuꝑ. ⁊ hic intellige qñ causa correctiōis ⁊ visitationis accedit j. eo. cum nuper sed si ex alia causa puta ꝓ negocijs ꝓprijs tunc nō habebit ꝓcurationē. ar. x. q. iij. relatū. et j. e. titu. procurationes. Ber.

diuisio Grauis admodū. Prima pars narrat factū: scd'a ꝓuidet ibi: discretioni. Abb.
b ¶ Cōcilij lateraň. s. eo. ꝓhibem⁹ ⁊ c. p̄terea
c ¶ Iuratoria. Qñ potius ꝑiuriū q̄ iuramētū pōt dici. s. de iureiu. sicut nr̄is.
¶ Glo. seq. rōnē reddit. alle. vij. iura ⁊ tria quibus fallit ratio.
d ¶ Fideiussio non tenet. cū sit accessoria ei q̄d non tenet sic. C. de le. nō dubiū s. d fo. cōpe. si diligēti. et s. d re. permu. c. vl. s. d fi. instru. iter dilectos. C. de sa. sanc. eccle. sancimus nemini. ff. de ɔdi. si cū auūculo. j. de do. post. diuor. re. et si necesse. fallit hoc. s. de iureiu. debitores. ⁊ ca. cū cōtingit. C. si aduer. ven. l. j. ff. q. mo. vsufru. amit. quid tamē. j. respon.
e ¶ Cōstitutiōis. Ar. ɔstitutiōes ad futura tm̄ extēdi. s. de ɔsti. cognoscētes. nisi dicat' in eis q preterita respiciant. s. de ɔsti. c. vlt. vbi de hoc. et de hoc habes lxxxij. dist. ca. ij. ⁊ iij. in fi. ⁊ xxxij. q. iiij. dixit sarra.
¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.
f ¶ Absolui. Arg. ƺ. s. de iureiu. tua nos. ħ ƀo vnuʒ tm̄ fuit iuramentū ⁊ temerariū. ibi ƀo duo ita q ꝑiuriū vitari nō poterat: ⁊ iō ibi ab ecclesia remouent': ⁊ dic absolui. i. absolutos nunciari.
¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit.
g ¶ Puniētes. Pena ƀo illoꝝ q̄ ƺ canones veniunt multiplex est ꝓut no. s. de elec. nihil est. ⁊ s. d offi. or. ad reprimendā. Sed qualiter puniunt' in isto casu pt dici q ecclesia priuabit' ex eo q sciēter post prohibitionem contrarium facit. Ber.

diuisio Quanto creatori. ¶ Diuidit'. primo recitat factū secundo indulget. ⁊ indulgentiā moderat' ibi: indulgemus. Abbas siculus.
h ¶ Volūtate. Sic ergo patet q ab initio de voluntate fūdatoris pt iponi cēsus. s. de iurep. p̄terea. xviij. q. ij. eleutherius. ar. xvj. q. vi. filijs decernimus.
¶ Glo. se. recit. ꝑ obiec. ⁊ solu.
i ¶ Teneatis. Et ita sine causa cōstituta videtur. ⁊ si nō videt' q teneat. s. eo. ꝑuēit. sʒ bñ seruāda est hmōi liberalitas. ar. s. de dona. ꝑ tuas. C. d dona. si q̄s argētū. §. finautē.
k ¶ Indulgemus. In hoc fuit indulgētia: q2 constituta fuit simpliciter nulla certa q̄ntitate taxata ꝓ illa ꝓcuratione. vnde simpliciter tenebantur ꝓcurare fratres illos q̄tcūq; essēt. ar. j. d priuil. q2 circa. ⁊ ff. d ser. vrb. ꝑd. si seruit⁹ vbi verbū simpl'r positū ghaliter intelligendū ē vt ibi. et xix. dist. si romanoꝝ. Sed ex eo q nō determinatur. debebat' cōueniēs siue mediocris. ff. d au. ⁊ arg. l. q̄ lācē. ff. de edil. edic. sciēdū §. illud. ff. de le. iij. nūmis. C. cōia de leg. duobus §. sʒ ⁊ si q̄s. So. q2 grauabat' ecclesia dabit' tantū ad primā mensurā ⁊ tot fratres procurabunt modo q̄d ab initio consueuerūt. Si ƀo q̄titas ɔstituta fuit pro illa ꝓcuratiōe illa nō augeret' etiā aucto facultatibus. arg. x. q. iij. relata ludibriū eñ esset si q̄d statutū fuit ab initio momēto q̄libet mutaret'. arg. C. d bo. q̄li. l. vlt. §. vbi aūt puellis. non eñ q̄d rite ⁊ ƀm leges ab initio actū est: ex alio euentu suscitari debet. C. de admi. tu. sancimus.
¶ Glo. seq. arg. signat contrarium.
l ¶ In tantū excreuerint. Quocunq; mō. s. de ɔsti. cū. M. Si ƀo paꝝ excrescerēt: non augeret' ꝓcuratio nec modicū lucrū auferret' ɔductori: q2 ⁊ modicū dānū sustinet. ff. locati. si merces §. vis maior. Est ergo euidens. argu. s. q si excrescant res: debet ꝓcuratio crescere. sicut econuerso diminuit' pp sterilitatē. ff. loca. si vno. ⁊ s. e. ti. ꝓpt' sterilitatē. Cōtrarioꝝ ei eadeʒ est disciplina. ff. de ƀb. ob. int' stipulātē §. sacrā rē. ar. idē melt⁹. insti. de his q̄ sūt sui vel alie. iu. in pn. Ar. ƺ C. de alin. l. vl. C. de fun. rei. ꝑuil. l. ij. li. x. Solu. illa lo

† Infero q solutio cēsus nō denotat dñium ar. l. ne q̄s tales C. de pu ba.

ꝓcuratio crescat si res crescant.

cũ habet cũ diligẽtia cultorũ res vel fructus augmẽtant hic cũ dei pmissione et si lesiũ oblatione res augmẽtant: sicut ptingit cũ casu fortuito res deteriorãtur merces remittit. Si vero vitio rei sine culpa coloni. puta qr vinũ acuit. vel si segetes herbis corrupte sũt pductori obest. ff. loca. l. ex pducto §. vicius rei. tñ sine culpa coloni dãnũ contingẽs nõ obest colono. Et eo. tit. propter sterilitatem. Item est arg. opti. qr crescentibus facultatib' ecclesie: crescere dz nũerus etiã si sit nũerus canonicorũ statut'. de consti. cũ. M. que nõ admittit hãc distinctionẽ verũ facultates crescũt prouisione dei: an diligẽtia hominũ que etiam nec in isto casu dz admitti sufficit enim qr res augmẽtate sunt. Lau.

Concor. l. si merces §. vis maior et ibi Bar. ff. loca. et in. l. dã num cũ bar. C. eo. Canõi: corũ nu merus augeat si crescãt ecclesie fruct'.

Cum instã: tia. Diuidit. qr due sũt partes principales. secunda ibi: sane. Ab. si.

diuisio

a Quotidiana. Qr pro republica noctes ducit i sõnes. i auc. vt iudi. sine quo q suf. i pn. col. ij. et volũtarios labores appetim' dicit imperator vt quietẽ aliis preparem'. in auc. vt diuine iussi. col. viij. in pn. B

b Nõ credimus. Qr romana ecclia non solet aliquẽ priuilegiare ptra se. ar. C. de sa. san. ec. iubem' nullã. ar. de pscrip. cũ ex officij. et ibi etiã dicit qr in pcuratiõe non currit prescriptio. B.

qr sine grauamie ãpliato fratrũ nũero ad soluẽdũ debitũ procurationis extendi possit quãtitas expensarũ. I dẽ pumicerio et clero mediola.

Omnes ecclesie q ad hoc per priuilegiũ aplicũ sunt exẽpte pcurare teneant legatos sedis aplice seu ẽt ei' nuncios nec in hoc pscriptione iuuantur. h. d. vsqz ad §. sane. c. xvij.

Cum instãtia vra a qtidiana' et infra. Postulationi. v. t. r. qr cum oẽs ecclesie legatis et nũcijs se. apo. pcuratiões ipendere teneant: ab earũ pstatiõe nullã habere volumus excusatã: nisi forte per speciale priuilegiũ se. apo. (qd nõ credimus[b]) sit exempta etiã si lõgissimo tpe pcurationis obsequiũ nõ ipenderint: cũ i talib' pscriptio sibi locũ neqat vẽdicare: quia nos a pmisiõe pastoralis sollicitudinis circa omes ecclias nunqz omnino cessamus.

Tractat de mõ pcuratiõis ipoz legatorũ et nũciorũ. Ab.

Sane in his exigendis eũ modũ et ordinẽ volum' obseruari: vt nulla ecclia vel plat' si indebite pgrauari[c] rõnabiliter cõqueraf. Si vo de cõi collecta legatorũ et nunciorũ nroz expẽsas duxerit faciẽdas. qd vobis nõ duxim' inhibendũ: ex hoc nobis et nris nullũ piudiciũ volum' gñari qmin' possint a qcũqz maluerint pcuratiões' sibi debitas postulare: ita qr si exactus vltra suã fuerit grauat' facultatẽ sibi ab alijs[e] restauretur. Nũcijs tñ nris in necessarijs exhibẽdis pareat qcũqz fuerit reqsit'[f] ita qr in fraudem[g] nihil penit' attẽtet: nec p cõmunes mistros pcurationis obseqũ si noluerit recipe cõpellant[h]. Qui vo ptumacie eis duxerint resistendum: districtiõe sunt ec. compellendi. I dẽ zamorẽ. et salamãtino epis.

Si ad vnicã mẽsurã solui solet qd debet ex voto: ad illã in posterũ solui debebit. si vo ad diuersas liberabitur soluẽs etiã ad minorem.

Ex pte ppostel c. xviij. lani archiepi fuit propositũ. qr cũ hi q vota[i] bti iacobi ptinue psoluerit ad cõez terre sue mẽsurã: cũ q videlz emũt et vẽdũt ipsa psoluerint hacten' et psoluãt: qdã qr lõgis tpib' ab eorũ solutiõe cessarũt nũc quãdã mensurã exhibẽt paruissimã[k] et ignotam et infra. Cũ ergo nõ cõstet ad quã mẽsurã antecessores eorũ predicta vota psoluerit credim' distinguẽdũ: vtrum hitatores regiõis ipius q ea

citas §. ij. et c. dabit eis legatis lac ad bibendũ vt dicat Jo. ne rubentib' buccis pdicẽt ieiuniorũ doctrinã. xxxv. di. c. sexto die. et c. ecclie. nec bibẽt vltra tertiam vicẽ. xliij. di. in illa palea. qñ. et comedẽt lardũ vel carnes cũ aceto. C. de eroga. mi. an. l. j. li. xij. Ar. §. eij. di.

Leg ati lac bibẽ debẽt et cõedẽ.

non cogant. cui stat: et i hoc casu esset eis denegãdum: si vltra vires peterẽt. j. de exces. pla. tuz ad quorũdam. ff. de aqua quoti. et esti. l. j §. treba tius. et. x. q. iij. qe cognonum'. et. de offi. ordi. con querente.

d Procurationes. j. eo. pcurationes.

e Ab alijs. Cessis actiõib' sibi a legato. arg. ff. de censi. cũ possessor. vel con ditiõe ex hoc canone. ar. ff. de cõdi. ex lege. l. vna. Dabit eñ legatus lras suas illi q eũ procurauit: vt ab alijs recipiat qd vltra pte suã expendit sic obuat de facto. arg. l. predicte: cũ possessor.

f Requisit'. Etiã in puincia in q nõ est legatus in eũdo: et redeũdo. de iure iuran. ego. N.

g In fraudẽ. Ut si descendit in domo amici vt ab eo pcuraret: et illis dati si bi lris per eũ ab alijs duplã vel triplã recipit.

h Cõpellantur. Qñ particularis exactio.

Soluti o ptcu cularis est dãnosa.

et solutio nõ modica hz incõmoda. ff. fami. her. l. plane. Arg. §. ff. ad. l. fal. lineã. et. l. plantius. et. ff. de pac. l. epla §. vlti. et. C. de pac. debitou.

Sz. se. tractat. d mõ pcurãdi legat. sigt zrũ solute

c Pregrauari. Illud semp est obseruandũ: vt fm facultates ecclĩarũ pcuratio exhibeat. x. qõ. iij. inter cetera. et c. vlt. et c. cũ aplũs. j. e. cum nup. et c. pn. si eñ tenuis est pña extraordinario auxilio iuuãda est. C. no. vec. l. j. imo a paupe nõ dz exigere. j. qõ. ij. placuit: qr nec iudex exigit sportulas a paupib'. i auc. de mãdnci. §. si tibi dz. col. iij. nec etiã tenuis vite hoies sub aduẽtu officialiũ iurijs affici debẽt. ff. de offi. psi. illi

Hic et idẽ facẽ ipatorẽ l. opetit C. de p scrip. xxx annorũ.

Ex parte. Ut intelligas ipsas sic casum pone. Quidã vouerũt dare ecclijs certos sextarios frumenti: in illo loco repetiunt plures sextariũ maiores et maiores dubitabat an fm minorẽ vel maiorẽ vota essent exsoluenda et rñdet vt in littera. Ab. si.

Casus.

i Uota. Ab hispanis tpe cladis promissa. L.

k Paruissimã. Qd facere non debent: qr oẽs ad cõem mensuram terre soluere debent. ff. de ptrahen. emp. imperatores.

a ¶ Primo casu. s. cũ oẽs ad eandẽ mensurã soluũt: τ ita qđ maior pars facit illi seruare tenẽtur. c. di. contra mori. ƺ. de capel. mo. dilect⁹. τ ar. ƺ. e. sopite. Itẽ ar. est φ in dubijs seruanda est cõsuetudo vicinorum arg. ƺ. de cõsue. cũ olim. τ. j. eo. super eo. τ. ƺ. eo. ecclijs ff. de leg. j. si ser- uus plurium ꝟ. vlt. itẽ in dubijs nõ sequimur qđ maximũ est: sed qđ minimũ. ff. ƺ leg. iij. minimis ff. ƺ reg. iur. semper i stipulatio- nibus ar. tñ est hic φ mediocri- tas est sequẽda de hoc not. arg. plura. ƺ. e. Glo. in notula in hoc b ¶ Cogendi. Supple si soluẽ- tes pres sint nõ soluentib⁹. ƺ. de his que fi. a ma io. par. ca. c. vlt. ff. de elec. du- dũ. j. τ. xix. di. in canonicis. ff. de pac. τ suũ here- dẽ. in fi. vel etiã pares dignita- te, precellentes ƺ. de testi. in no- stra. τ. ff. de pac. maiorem. veri⁹ videtur φ siue sint plures siue pauciores ex quo non apparet de mẽsura antecessorum sequi debẽt mensuram soluentiũ: illam enim presumo fuisse institutam: τ ad eos a suis maioribus peruenisse. Uin.

Cõsue- tudo vicino- rũ ser- uetur.

¶ Infe- ro φ in territu do re- spectu habita- tis non vitiet/ vbi nõ ostat ƺ liba. oblig. fa. l. si seru⁹. ff. de le ga. j. et l. mini- mis. ff. de leg. iij.

continue persoluerũt ad vnã et eandem mensuram huiusmodi vota persoluerit: an ad varias et diuersas. ¶ In primo[a] enim casu ad eandem et illi soluere sunt cogendi[b]. ✝

¶ In secundo volẽtes soluere ad minorem nõ sunt cogẽdi vt ad maiorem persoluãt: qm̃ cũ huiusmodi vota gratuita fuerint ab initio[c] benignius sunt a viris ecclesiasticis exigenda: ne tãq̃ exactores videantur lucris temporalibus inhiare.

Idem cesaraugusteñ. epo.

¶ Ecclesie tenent epo in cuius diocesi sunt rñdere de pcurationib⁹ / quarta decimarũ τ alijs epalibus. h. d. quo ad titulum. Capitulum. xix.

Cum olim: τ infra. ¶ Nobis fides facta fuit φ ecclesie de luna et de bel. in tua sunt dioc. constitute: non solũ per alia[d] verũetiam per hocipsum φ in instrumẽtis[e] compositionum cõtinetur expresse vt abbas sancti Joannis pinnateñ. tam de quarta decimarum q̃ de ceteris episcopalib⁹ tibi debeat respondere: abbatem ipsum ad integram solutiõem quarte[f] omnium decimarum nullis factis deductionib⁹[g]: et ad prestationem procurationum τ aliorum episcopaliũ iurium in predictis ecclesijs condẽnamus. ¶ Licet[h] enim ex forma secũde compositionis deductiones essent alique faciẽde: quia tamen compositionem idem abbas nullatenus approbauit: sed studuit multipliciter ipugnare: ex ea nõ

c ¶ Ab initio. Si. ƺ. de vo. τ vo. re. licet. in prin. ideo pro eis bona fit interpretatio / ne ipsorũ munificentia erga ecclias retardaretur. ar. C. de bo. que li. l. ij. ⁊ alis bona pleni⁹ sunt interpretãda. ƺ. de dona. cũ dilect⁹. in fi. ne excogitata fraude aliquis posset obuiare sue donationi. xvj. q. ij. visis. et. xvij. q. iiij. sunt qui opes. C. de dona. si quis argentum ꝟ. vl. Ber.

Diuisio

Casus

Cum olim. ¶ Diuidit. Primo diffinit. scđo soluit vnũ obstaculũ ibi: licet. tertio aliud ibi: absonũ. Et qr tex. est aliquãtulũ intricat⁹ propter nimiã discussionẽ facti sic pono casum. Eps augusteñ. impetebat quedã abbatẽ rõne duarũ ecclarũ possessarũ ab eodẽ abbate petendo illarum vigore pcurationem τ alia iura epalia. Abbas vero τ cõuentus opponebãt illas ecclias nõ esse in dioc. illius epi. Item pducebat quoddã instrumentũ in quo cõtinebatur φ eps illas ecclias vel forte aliqua iura in eis cõcesserat abbati τ cõtra quedã instrumenta cõpositionũ pducta p epm obijciebat ille abbas φ p metũ regiũ ille cõpositiões emanauerãt. vel forte dicebat instrumenta esse falsa Papa hoc diffinit vt hꝫ in lr̃a. τ c. τ est. c. satis difficile. Ab. si. Uel pone sic casum. Eps cesaraugusteñ. cõquest⁹ est dño pape de abbate sancti Joãnis qui eũ fraudabat sup quartis decimarũ et quibusdã alijs q̃ habere debebat in ecclesijs quibusdã que spectabant ad ipsum epm in quo ad ius patronatus q̃ ola abbas sibi denega uit dicendo illas nõ esse in sua dioc. quare dictus epo de dioce. esse pbauit. τ idem abbas induxit quedã instrumenta p se in quib⁹ cõtinebat φ idẽ abbas cõposuerat cũ ipo epo sup pdictis tanq̃ diocesano ecclesiarũ dictarũ. quare dñs papa de consilio fratrũ suorũ condẽnat dictũ abbatẽ in oib⁹ petitis ab epo sine deductiõib⁹ aliquib⁹ faciendis ab abbate in pdictis ecclijs q̃ uis enim abbas potuisset aliqua deducere de petitis occasiõe cõpositiõis cuiusdam inite inter epm predictam τ monasterium ipsum: qr tamẽ abbas nõ approbauit dictam cõpositionẽ sꝫ ipugnauit sicut potuit q̃re videt illi tacite renunciasse τ nullũ vꝫ inde cõmodum sentire: p̃terea negare nõ poterat φ non essent de diocesi epi illius ecclie super quib⁹ instrumẽta ostẽdebat: qr ille ecclie pcesse fuerãt a pdecessoribus epi monasterio p que petebat abbas pro epo τ pro eo pbabat non ex pposito vel directe sed per quandam consequentiam.

d ¶ Per alia. Forte per testes.

e ¶ Instrumẽtis. Que abbas pduxit ꝯ epm sꝫ poti⁹ fuit ꝯ se. ex q̃ ptinet in aliq̃ scriptura publica de finib⁹ alicui⁹ epat⁹ / et si stãdũ est donec pbet ꝯtrariũ: lꝫ illa scriptura pncipalr facta sit ob aliud. ar. C. de ꝯhen. τ cõ. fi. optimũ. C. de iu. deli. cũ alijs. τ. ƺ. de psum. illis τ p libros antiq̃s pbant cõfines epatus. ƺ. de pba. cũ causam. vbi de hoc. τ ar. ƺ. de prochi. sup. eo. in fi.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. τ ponit solu. Lau.

f ¶ Quarte. Hoc ius diuersum est. q̃nq̃ enim dicit medietas. x. q. j. antiquos. q̃nq̃ tertia. vt ea. cau. q. j. de his q̃nq̃ quarta. xvj. q. j. cõstitutũ. ƺ. de pscript. de quarta. τ hic. τ q̃nq̃ dicit φ nihil dicit hꝫ. x. q. iij. c. j. Lau. dixit φ ca. illa loquunt fm diuersa tpa. Eps debet habere medietatẽ omniũ redituũ epalis ecclesie. de parrochialib⁹ ecclesijs tertiã postea ista tertia mutata est in quartã. xij. q. ij. quattuor. cõcesso. de redditibus demum statutũ fuit φ nihil pciperent nisi velint subire on⁹ fabrice. x. q. iij. c. j. τ. c. vnio. hodie poti⁹ locũ habet ꝯsuetudo sicut dicit de quarta vel tertia vel medietate testamentoꝝ: qr ibi seruat consuetudo loci. ƺ. de sepul. certificari. ‡ Quid iuris sit de decimis dicitur. ƺ. de deci. cũ contingat. cũ in tua. τ. c. dudum.

Decimarũ portio epis debita est diuersa.

‡ Consuet. textus. l. l. obserua re. ꝟ. ꝯsul. ff. ƺ of. pcõsul.

g ¶ Deductionibus. Hoc contingit culpa abbatis qui reprobauit q̃tum in eo fuit instrumentũ quo cõtinebat φ deductiones fieri poterant: vt. j. sequitur.

h ¶ Licet. Responsio tacite questionis.

¶ Glo. se. ponit dictū qḋ statim determinat. scḋo ar. alleg. iij. iura. ⁊ duo alleg. in contrarium.
a ¶ Cōsequi. No. ꝙ aliqs fructū ex eo ꝯsequi nō dꝫ qḋ nitit̄ reprobare. ar. xiij. q. ij. cū p̄posterū. š. de te= sti. p̄sentiū. qḋ verū est si vsqꝫ ad sñiam ꝑseuerauerit.
errat. Sed cōfessio aduocati fuerit incōtinēti reuoca ta siue eadē die. qꝛ tunc nō videoꝛ eam ratā h̄re: ex q̄ eadē die eam reuoco: sufficit reuocatio simplex. ar. de cre. p̄dic. cū cām q̄. alia rō est ibi. Sꝫ videt̄ ꝙ añ lit. cō testa. possit indistincte erroꝛ reuocari. ff. de noxa. act. l. electio. §. pe. et ēt post: ū nulla captio ē aduersarij. ff. de inter ro. ac. ḋ etate. §. vl. qñqꝫ ēt post sñiam reuocat̄ erroꝛ ꝓbabil̄. ff. qñ act. de pe. est an. l. ij. alḋ est. §. vl. i. l. j. Nec obstat qḋ ḋr de tri duo. C. de erro. aduo. l. iij. qꝛ sic sibi cōtingit de facto ⁊ nō ponit iu̾. Jo.

debuit bñficiū cōsequi[a] cui re nunciasse tacite[b] videbatur. ¶ Absonū erat preterea: vt negaret illam ecclīam in tua dioce. ꝯstitutā sup quā instru menta p̄decessoꝛis tui osten= debat[c] in iure mōasterio fuis= se cōcessa: p que ep̄ale ius pe tebat[d] expresse.

Idem spoletano episcopo.

¶ Soluendi sunt census ad antiquā monetā in qua insti tuti fuerint: nisi sit in alteri⁹ monete solutione prescriptū. h. d. ⁊ est casus no. ⁊ multum allegabilis. Capitulum .xx.

Olim cām quā aduers⁹ clericos plebis rupine sup synodaticos ꝓponebas tudertiñ. ep̄o et collegis suis cōmisim⁹ terminādā. corā q̄= bus ex parte tua fuit ꝓposi= tū. ꝙ cū ijdē clerici predeces= soꝛib⁹ tuis tres in festo nati= uitatis: ⁊ tres in festo resurre ctiōis dñice ꝓ synodatico sol uerint deñ. papieñ. nunc tñ tres lucēses ꝓ singulis deñ. papieñ. persoluebant cum tñ vn⁹ denarius papieñ. valeat sex luceñ. vnde petebas eos ad papieñ. solutionē cōpelli. cū ⁊ si tu luceñ. primo āno re= ceperis: semp tñ ius tuū post= modū fueris ꝓtestat⁹[e]: ⁊ ifra

¶ Cum igitur constet ꝙ pa= pieñ. olim pro synodatico sol uebātur: qḋ ex eo etiā sequit̄ ꝙ luceñ. soluti sunt postmo= dum ꝑ eisdem cum ex dictis testiū ⁊ cōfessiōe aduocati al terius partis non reuocata[f] postmodū appeat euidenter ꝙ tpe. L. p̄decessoris tui ꝓ sy nodatico papieñ. fuit mone= ta soluta. et a tpe dicti. L. nō nisi trigintasex[g] annoꝝ ad plus tps effluxerit: et sit legi time comprobatū ꝙ tres lu= ceñ. qui pro vno papieñ. post moꝛtē ipsius. L. soluebātur. v. vel sex valebāt ex illis qui hodie sunt in vsu: intelligen= tes ex hoc ꝙ p monete decli= nationē acciderit vt vsqꝫ ad tēpus tuū luceñ. dati fuerint ꝓ synodatico: sicut erant in vsu: ꝓcuratoꝛē aduerse par= tis nomine clericoꝝ plebis p̄dicte tibi ad solutionē deñ. papieñ. vel estimationē[h] eoꝝ pro synodatico per diffiniti= uā sententiam condēnamus

Idē pꝛioꝛi sancti Stephani

¶ Episcopus remittes eccle sie seruitia que sibi debebat ⁊ statuens ꝙ aliud seruitiū nō imponatur: procurationem non intelligitur remisisse.

Capitulum .xxi.

ff. de iof. test. pa pinianus. §. me minisse. C. ḋ his q̄ vt indig. alia ē. Jtē habeo h̄ ꝙ instrumentū qḋ quis approbat pro se tenet̄ reci pere ꝯ se. iiij. q. iij. § si qs testib⁹ xix. dist. si roma noꝝ. C. de reb⁹ cre. l. gñalit̄. ar. ꝯtra. xxxvij. dis. si quid veri. ij. q̄ stio. vij. si here ticus.
b ¶ Renūciasse tacite. C. ḋ re= bus cred. l. si qs iusiurādū. C. ad l. coꝛ. ḋ fal. q̄ fal sas. š. ḋ his q fi= unt a maio. ꝑte ca. quesiuit. ⁊ c. ex oꝛe. vbi ḋ hoc
c ¶ Ostēdebat. Erat eñ abbas ibe ꝯtrari⁹ sibi: et iḋ nō erat au= diēd⁹ fatēs in ea dē instātia iudi cij. ar. š. ḋ ap. sol licitudinē. l. fi. ‡ Et in instrumē= tis istis ꝯtineba tur ꝙ ep̄s ecclīā istam cōcesserat monasterio / vel aliquid iuris cō cesserat in ecclīa vnde p hoc ap= parebat ꝙ esset in eius diocesi.
d ¶ Petebat. Alꝭ patebat. et melius.

Olim cām. ¶ Primo narrat factum. Scḋo deci= dit exprimendo motiua ibi: cum igitur. Ab. si.
¶ Glo. seq. arguit.
e ¶ Protestat⁹. Hic ꝯ colligit̄ ꝙ nō ꝓdest ꝓtestatio cū aliqḋ in ꝯtiū facit p id qḋ ḋr in fi. qꝛ si p̄scriptio cō= pleta fuisset clerici obtinuissent nō obstāte tali ꝓtesta tiōe. fi. š. de ꝯsti. cū M. ⁊. š. ḋ ap. sollicitudinē ad fi. B.
¶ Glo. seq. rect. ꝑ. q. an ⁊ quando confessio aduocati reuocari possit.
f ¶ Non reuocata. Et sic ptꝫ ꝙ cōfessio aduocati si= cut etiā ꝓpꝛia confessio p̄iudicat nisi fuerit reuocata vt hic ptꝫ. ⁊. š. de ap. cū cām ‡ q̄dā tñ ꝯfessio reuocari pōt q̄ñcūqꝫ añ sñiam. C. de iur. ⁊ fa. igno. l. erroꝛ facti. ⁊. š. de cōfes. c. vl. ⁊ hoc intellige si ꝓbat qs se errasse. ff. ad. l. aquil. inde neratī⁹. §. vlti. ff. de ꝯfes. nō fatet̄ q̄

¶ Glo. seq. no. ꝯ ꝓtestationē ⁊ il lud coadiuuat. alle. cōtrarium.
g ¶ Triginta sex. Ex hoc colli gitur ꝙ si lucen ses recepti fuis= sent ꝓ papiē. xl. annis: ꝙ p̄scrip tū esset in solu tiōe papiē. et sic ꝓtestatio nō va luisset: vt dixi. s̄ in prima notula Nā si quis vtit̄ alia aqua ꝯ int̄ ptes cōuenerit p̄scriptū ē i illa ff. que ad. fui. a= mit. si qs alia. et l. si cōem. §. j. ⁊ si q̄s pauciorib⁹ iu rib⁹ vtit̄ p pluri bus prescriptū est pro pluri b⁹. ff. de ser. vrb. p̄= dio. vna est via. Cōtra de p̄scp̄t. auditis. Sed ꝯ

videt̄ ꝙ nō esset p̄scriptū in papieñ. qꝛ q̄ aliqḋ recipit loco alteri⁹ illḋ recipe videt̄. xxj. dist. in nouo. ⁊. xciij. dis. c. j. ⁊. š. de p̄scrip. auditis. ff. de admi. tut. ita tñ. § gessisse. itē q̄ pcio fruitur ⁊ re frui videt̄. ff. de vsufru. qꝛ qui p̄cio. ⁊ penes eū est peculiū penes quē est pre cium. ff. de pecu. sed si quis seruū. Sed contrariū est verum vt patet per primas concordan. B.
¶ Glo. seq. ar. ad. q. alleg. ij. iura.
h ¶ Vel estimationē. Ar. ad q̄stionē cotidianā. ꝙ ad antiquā monetā ⁊ mensurā antiquā faciēda est solu= tio licet noua sit melioꝛ. š. de iureiu. quāto. ⁊ est exp̄s sum. i. e. cū canonicis. ar. ff. si cer. pe. l. iij. Arg. ꝯ. xxxij. q. iiij. quis ignoret. ⁊ arg. ff. de ꝯtrahen. emp. impatores. Jdē esset si moneta minoꝛ sit modo in vsu: qꝛ sol= uere debet estimationē antique: vt hic patet.

‡ Concoꝛ. l. j. et ibi Bal. C. de fur. ⁊. l. vbi repu gnātia ff. de re gu. iu.

diuisio.

‡ Concoꝛ. l. ij. ⁊ ibi glo. et Bar. vbi vi= de. J. qḋ tps pos sit re= uocari. C. de er ro. ad= uoca.

Solu= tio de= bita in vna mone ta an possit p̄scribi in alia.

Diuisio ¶ Um venerabilis. ¶ Prima pars decise narrat factū. scḋa: partis allegationē. tertia diffinitionis motiuū. quarta diffinit. secunda ibi: cognouimus tertia ibi: quia. quarta ibi: decernimus.

a ¶ Procuratio. Cōtra quā nō currit pscriptio. ℨ. e. cum instantia. ꝛ ℨ. de prescrip. cū ex officij.

¶ Glo. se. notat ꝙ qbuscūꝙ. ꝛc. alle. duo iura. in fi. fortificat. l me dio soluit ꝫtium

b ¶ Cā correctiōis. Hic ptꝫ ꝙ qbuscūꝙ ghalibꝰ ꝟbis epꝰ eximat aliquā ecclesiā tñ sēp retinet cathedraticū ꝛ pcurationē et visitationem. als eñ eēt ꝫtū qḋ hē. xvj. q. ij. visis. l fi. ℨ. ꝺ do. pastoralis. nec ob. ℨ. ꝺ relig. do. ꝯstituꝰ vbi videtur ꝙ ghalit possit eximere qꝛ illud fuit ꝯfirmatū auctē pape. sicut eñ subditꝰ nō pōt a se eijcere siue eximere iurisditionē epalem. ℨ. de fo. cōpe. si diligēti. ℨ. de renū. admonet. sic nec prelatus suā iurisditionē ita nec patronꝰ ꝗbuscunꝙ verbis generalibus vtat. aliqua iura tamen retinēt in liberto. C. de bo. li. l. iij. Jo.

de offi. pcōsul. obseruare. alle dabunt nō cū tāta solēnitate: qꝛ etiā dātur hospitibus. ar. ℨ. de prebē. de monachis. Uel forsitā imposita fuit hec seruitus ab ipsa fundatione. ar. ex isa illa nec intelligit imponi q̄si nouū qḋ ab ipsa fundatione de cōi iure fuit impositū. et cū eam nō visitauerit. nichil recipiat ℨ. e. pcurationes. x. q. ij. relatum. Ber.

Cum venerabil. f. n. fauē. epꝰ: ꝛ infra. ¶ Cognouimus ꝙ pfatus epꝰ spallas quas ab eadē ecclesia tā ipse ꝗ̄ pdecessores sui recipe cōsueuerant eccl̄ie pfate remisit: et statuit ꝙ aliud ei seruitiū nō imponeret: sibi ꝛ eccl̄ie sue annuatim triū librarū cereo pēsionis noīe reseruato. ¶ Mx ergo visitatiōi annexa est pcuratioᵃ ꝛ epꝰ rōne epalis iurisditionis quā hꝫ in ea teneat cā correctionisᵇ ecclesiā visitare prefatā: nec intelligat q̄si nouū imponi qḋ ab ipsa fundatiōe de cōiᶜ fuerat iure impositum. ¶ Decernimus ꝙ idem epꝰ cū ad ipsam ecclesiam causa correctionis accesserit: moderatamᵈ ab ea pcurationem accipiat bis in annoᵉ: sꝫ nichil aliud pter pēsionē et pcurationes prescriptas ab eadē ecclesia exigere vel extorquere presumat.

Idē cōpostellano archiepo.

¶ Eccl̄ie de nouo cōuerse in pcurationibꝰ et alijs fuabūt cōsuetudinē vicinaꝝ. C. xxij.

Sup eo qḋ. f. t. nos cōsulere voluit vt qꝛ fere tota puincia cōpostel. de nouo est ad iurisditionē eccl̄ie tue cōuersa qualiter tibi puinciā vel partē puincie visitādi obsequi debeat et seruire: necnō in pcurationibus prouidere. ¶ Tibi duximꝰ respōdēdum ꝙ illud obseruare tenea̅t: ꝙ in vicinisᶠ puincijs obseruat.

Idem in concilio generali.

¶ Prelati tūc sunt pcurandi cū psonaliter visitāt: et debēt tunc seruare cōcilium lateranen. ꝛ predicationi ꝛ reformationi vacare. legati et nuncij apostolici p his diebus tm̄ p quibus moram trahunt pcurari debēt. ꝛ cōtra hāc constitutionem exactū restituitur duplicatū. Capitulum. xxiij.

Procurationes q̄ rōne visitationisᵍ debēturʰ episcopis vel archidiaconis vel quibuslibet alijs etiā apostolice se. legatis aut nuncijs: absꝙ manifesta et necessaria causa nullatenus exigantur nisi qñ psonaliterⁱ offiñ visitationis impēdūt. ꝛ tūc euectionum ꝛ psonarū mediocritatē obseruēt in lateran̄. ꝯcilioᵏ diffinitā. Hoc adhibito modetudinem sed hic non erat certum quid statutū esset. vel de cōsuetudine obtentum ꝛ ita non obstat. Ber.

ras. ff. ꝺ lega. ij. et. l. amicissimos ℨ. luciꝰ ff. ꝺ excu. tu.

Super eo. ¶ Prio ponitur cōsultatio scḋo rn̄sio ipsiꝰ secunda ibi: tibi Abbas sicu.

¶ Glo. se. notat vicinaꝝ ꝛc. alle. vj. iura. ꝛ liij. in ꝯtrariū ꝛ soluit.

f ¶ In vicinis No. ꝙ in pcurationibꝰ faciēdis ꝛ alijs seruitijs: si certū qḋ statutū nō sit ꝯsuetudo vicinarum ecclesiaꝝ est attendenda. ℨ. e. ecclesijs: ꝛ. ℨ. eo. sopite. ꝛ. ℨ. de capel. mo. ca. ij. ꝛ. ℨ. de cōsue. cū olim. et ℨ. de elect. cum ecclesia vulterana ℨ. de cogna. spiri. super eo. ǂ Arg. contra. xij. di. illa. ꝛ. c. illud lxxvj. dist. vtinā de cōse. distin. ij. quotidie. Pria pars vera est. Cōtraria ꝟo signata nō cōtradicunt quia ibi vnusquisꝙ locꝰ suā habet cōsue

ǂ Consor. gl. in. l. cūctos populos. et ibi Bar. C. ꝺ sum trini. et fi. ca.

c ¶ De comuni. Ergo de cōi iure pcuratio peti poterit. ℨ. e. sopite: ꝛ ita nō fuit remissa pcuratio per verba illa aliud seruitium non imponeret. Et ita no. arg. ꝙ in gnali remissione non veniūt ea que in speciali nō remittuntur, sicut in obligatione generali. C. que res pig. oblig. pos. l. j. ff. de pig. obligatione.

d ¶ Moderatā. ℨ. e. cum apl's. ꝛ. c. cū instantia. B.

¶ Glo. seq. obījcit obiect. fortificat pro opi. cui resistit et obiec. dupliciter soluit.

Uisitatio quotiēs in āno facienda ē

e ¶ Bis in anno. Hoc nouū videtur qꝛ semel in anno sufficit visitare. ℨ. de offi. archi. mādamus: et hoc siue liqueat esse necesse siue nō: vt videt. x. q. j. decernimꝰ. ephm. placuit. Uin. Sed nō credo qꝛ si certꝰ est ꝙ ecclesia nō indigeat visitatiōe nō dꝫ cā visitare qꝛ cā correctiōis visitare dꝫ vt hic dicit. ergo cessante cā cessabit effectꝰ ǂ ergo ꝙ dicit hic bis in anno intelligo si totiēs opus fuerit. xviij. q. ij. visi: ℨ. li. ꝛ. c. nō semel. ꝛ. x. q. j. regenda. Solēnis pcuratio semel tantū in anno dari dꝫ videlꝫ cū epꝰ solito ordine antecessoꝝ suorū visitat. ff.

ǂ Consor. l. ti na seto ℨ vis:

P Rocurationes. ¶ Primo phibet. scḋo docet ibi: porro. tertio punit ibi: qui autem. Abbas.

¶ Glosa seq. tractat de triplici procuratione.

g ¶ Uisitationis. Hoc ideo forte dicit: qꝛ triplex est pcuratio. Una que rōne visitationis debetur: vt hic. ꝛ. ℨ. eo. cū venerabilis: ꝛ. ℨ. e. cū nuper. Alia rōne cōsuetudinis. xviij. qḋ. ij. seruitiū. Tertia rōne pacti quod appositū fuit in ipsa fundatione. ℨ. ti. pxi. preterea. ij. ꝛ. c. quādo. ꝛ. xviij. q. ij. eleutherius. ꝛ. ℨ. eo. quāto.

h ¶ Debētur epis. Hoc ideo dicit ad differentiā pcurationum que dātur rōne census: vt albergarie. vt ℨ. titu. proxi. preterea. Ber.

Procuratio ē triplex.

i ¶ Personaliter. Uel etiā per aliū cū ipse interesse non possit ppter latam ꝛ diffusam diocesim. ℨ. de offi. ordi. inter cetera. et pcuratio exigi non debet: nisi cū visitat. ℨ. eo. cum venerabilis.

k ¶ Concilio. ℨ. eo. cum apostolus.

a Non querant que sua sunt.lxiii.distin.noste.et viii.q.j.sunt in ecclesia.z.x.q.iii.quia cognouimus.et c.cauendum.z.§.de renun.quidam.
Glo.seq.signat contrarium z ibi remittit.
b Impedat. Sic ergo q̄ grauat ecclesiā in ꝑcuratione punitur in duplū.z qui grauat eā i exenijs punit i quadruplū.xviii.di.q̄m ꝯtra.§.de immu.eccle.q2 plerisq.ibi soluitur.

xviii.q.j.iam nunc.de hoc dicitur.§.eo.cū instātia.
Cum nup. Diuidit: pūo pōit q̄relā decisā scdo mādatū ibi: mādam⁹.tūo ꝯmiat ibi: alioqn. Ab.
Glosa seq.ponit dictū qd determinat et remit.
f Aucte ppria. Qd ei ꝯpetit de iure cōi.§.e.sopite z hoc itellige cū epūs est negligēs alis se intromittere nō d3.arg.ix.q.iii.cū sim⁹.z.c.ꝯquestus.in q̄bus casibus archiep̄s possit se intromittere auctoritate metropolitana de subditis suorū suffraganeoꝝ.not.§.de offic.ordi.pastoralis.

ramine circa legatos et nuncios apo.se. vt cū oportuerit eos apud aliquē locū moram facere necessariā: ne loc⁹ ille ꝑpter illos nimiū aggrauet ꝑcurationes recipiāt moderatas ab alijs eccl'ijs vel ꝑsonis que nondū fuerāt de suis procurationibus aggrauate ita ꝙ numerus ꝑcurationū numerū dieꝝ q̄bus hmōi moram fecerint nō excedat: et cū aliq̄ nō sufficeret per seipsam due vl' plures ꝯiūgant i vnā. Porro visitatiōis officium exercētes nō q̄rāt q̄ sua sunt: sed que iesu xp̄i. predicationi z cohortationi: correctioni et reformationi vacādo. vt fructū referāt q̄ nō perit. Qui aūt contrauenire tētauerit: z qd accepit reddat. et ecclesie quā taliter aggrauauit tātūdē impēdat[b]. Honori⁹.iij.de tiro z iosaphat abbatibus.

Ecclesia etiam ciuitatēsis tenetur procurare ep̄m visitantem quamuis ipsum nunq̄ procurauerit. Caplm.xxiiij.

Venerabili fratre nr̄o cenomañ.ep̄o accepimus cōquerēte: ꝙ cū cā q̄ iter ip̄m ex pte vna z abbatē z cōuētū de cultura ex altera sup ꝑcurationib⁹ q̄s ab eis petit idē ep̄s noscit agitari: vobis fuerit ab apo.se. ꝯmissa: dicti abbas z ꝯuēt⁹ ex eo frustrari intētionē eiusdē ep̄i moliunt ꝙ eoꝝ monasteriū in cenomanēsi villa[c] sitū esse dinoscit: et ipsi ꝑcurationē hacten⁹ nō[d] soluerūt: z infra. Discretioni.v.mādam⁹ q̄ten⁹ nisi aliud rōnabile[e] ostēderint: vos eos ad exhibendū eā sicut iuris dictauerit cōpellatis. Greg.ix.

Qui iure metropolitano vel legationis visitat prouinciā: in prouinciales q̄ sibi procurationes denegant potest ferre sententiā. Caplm.xxv.

Cum nup archiep̄s beneuētan⁹ bñuentanā prouinciam visitaret: z infra. Mādam⁹ q̄ten⁹ cū eūdem archiep̄m siue aucte[f] propria siue nr̄a[g] bñuētanā ꝑuīcā cōtigerit visitare: ꝑcurationes rōne visitatiōis[h] debitas iuxta facultates[i] eccl'iaꝝ vr̄aꝝ exhibeatis eidē. Alioquin snīam quā ipse rite tulerit in rebelles ratā habebim⁹: z faciemus auctore dn̄o inuiolabiliter obseruari. Idem.

Ad antiquam monetā vel si non est in vsu ad ei⁹ estimationem soluende sunt pensiones antique. Caplm.xxvj.

Cum canonicis maioris eccl'ie quandā summā pecunie ꝑ pensione eccl'ie tue debitā aliquot annis[k] ꝑsolueris: et eidem summā illā ex integro de meliori moneta exigāt sibi solui. Tibi damus nr̄is litteris in mādatis vt canonicos illos solutione prioris pecunie[l]: vel si non sit

Venerabili. Pūo ponit querelā ep̄i. Scdo iudicū instructionē. scda ibi: discretioni. Abbas sicu.
Glo.se.rūdet ad pmā alle.monachorum.
c Villa. Hec allegatio erat potius ꝯ monachos ꝙ ꝑ eis q2 si mōasteriū situ erat in dioce.cenoma.siue i ciuitate cenoma.de iure cōi subērat ep̄o.xvj.q.oēs basilice.z.xviii.q.ij.monasteria.z.§.de reli.do.de xenodochijs.
Glo.se.rūdet ad secūdā alleg.monachorum.
d Nō soluerūt. Hec excusatio vel allegatio nō valebat q2 in ꝑcuratione que rōne visitatiōis debet nō currit prescriptio.§.de prescrip.cum ex officij.§.e.cū instātia. sicut nec ꝯ ip̄am visitationē. Alius tñ prelatus posset prescribere vtrūq ꝯ ep̄m: vt ibi dr̄. Sic et ꝯ ꝑcurationē q̄ debet legatis dn̄i pape nō prescribit.§.e.cū instātia. Et ideo dixi rōne visitationis: q2 in ꝑcuratione q̄ cōpetit rōne institutionis siue ꝯsuetudinis bñ currit prescriptio.ar.xviii.q.ij.eleutherius.z.c.seruitium.
e Rōnabile. Puta priuilegiū.§.e.cū instātia. vel si allegarent ꝑscriptionē nole alteri⁹ z ꝓbarent.§.de ꝑscrip.cū ex officij alis se tueri nō pōt vel nisi allegarēt tantā paupertatē ꝙ ip̄m ꝑcurare nō possent tūc enim suis sumptibus debet visitare.ar.x.q.iij.cauēdum.et

g Nr̄a. In q̄ casu pōt se intromittere q̄cūq aucte priuilegij et tunc pōt adiri tā ꝑ appellationem ꝙ ꝑ simplicē q̄relā. qd non pōt in alio casu sic.§.de offi.leg.cū nō ignoretis.
h Rōne visitatiōis. Alis nō tenet.§.e.procurationes.z.c.cū venerabilis.
i Facultates. Que semp i his cōsiderande sunt.§.eo.sopite vbi de hoc.
Cum canonicis. Pūo recitat factū. Scdo prouidet ibi: tibi damus. Ab.sicu.
Glo.seq.reci.ꝙ.q.de quot annis itelligatur.arg.ꝙ de duob⁹ sol.contrarium.
k Aliq̄t annis. Videtur ꝙ duo sufficiāt q2 pluralis elocutio duoꝝ numero contenta est.
iiij.q.iij.§.vbi numerus.z de cōse.dist.j.hoc quoq: z et si post annos liber esse iussus est post bienniū liber erit.ff.de manumis.testa.libertas.§.vlti.z si data fuerit cōditio in dieb⁹ si nichil adijciat biduo conditionē ipleri oportet.ff.de ꝟbo.sig.inter illā.in fi. Imo exigit ꝙ legitimo tpe ꝑstita sit: ad hoc vt in futurū teneant nisi causa esset in euidenti.de hoc dicitur.§.e.ꝯuenit.
l Pecunie. Que ab initio fuit constituta: z non ad nouā q̄ maior est. Si eni moneta diminuta fuisset in

lam recipere nollent. ff. eo. olim. Cū ergo minorē reci pere nollēt: maiorē exigere nō debent. ff. de dā. infec. qui bona. §. si quis. et C. de solu. l. pe.

Glo. se. querit et soluit.

a In vsu. Tūc estimationē illi⁹ antique soluāt. vt ff. e. olim. l. ff. Sz nunqd possz sol ui pōma si inuenī ret: et si nō minus valet. si vero mi nus valet et nō ē in vsu nō pōt sol ui: qꝛ reprobata moneta non li beratsoluētē. ff. de pig. ac. el eg ā ter. §. qui repro bos. ff. ff. ad vel le. Quis. §. si cō uenerit. ff. q sa tisda. cogū. quo tiens. Ber.

in vsu⁹ estimatiōe pēsiōis an tique facias manere ɔtētos. Idem. ¶ Propter priuatuz oratoriū pcuratio rōne visi tatiōis nō debet. Ca. xxvij.

Auctoritate p̄sentiū in hibemus ne qs p eo ꝙ in oratorijs q̄ in grangijs ve stris habetis iterdū aliqvīm celebrāt/ pcuratiōes q̄ rōne visitatiōis⁹ debent: a vobis exigere vel extorqre p̄sumat ¶ De ɔsecratiōe eccle vel al taris. Rex. iij. ¶ Amoto a l tari vl lapide ɔtinēte sigillū recōsecrabit altare: nō autē ecclia. Cap. j

Ad hec si alta re motū fue rit aut lapis ille solummo do superposi tus qui sigil lum cōtinet ɔfract⁹ aut etiā diminutus dz denuo ɔsecra ri. Propter hoc ro neq̄ꝗ reiterare suā ɔsecrationē ec clesia consueuit: licet id q̄daz canones innuere videantur Innocen. iij. tornaceñ. epo.

Auctorita. b Ra tione visitatiōis talis procuratō nō p̄stat nisi qñ personalit visi tant locū cā cor rectiōis. ff. eo. p curatiōes. sz in grāgijs istis nl la fit visitatio: li cet ibi qñqꝫ mo nachi celebrent sed ad caput ac cedu plātus cā visitatiōis: et ibi nō cōsueuerunt morari mōachi sed cōuersi cau sa colēdi agros suos: et ita cum nulla fiat visita tio. nulla pppter hoc qꝛibi aliqñ do celebrant debet prestari procuratio.

diuisio

¶ Rub. de ɔsecratiōe eccle. Supra visum est de ce sibus: sz qꝛ in cōsecratiōe eccl'ie solēt dari immunitates et cēsus ipoui: iō ꝛc. Ab. De hac materia tractat de ɔse. di. j. et lxviij. di. eccl'ijs. j. q. ij. c. j. et. q. j. in multis.

Conti nuatio

Ad hec. Habz duo dicta. Secūdū ibi: p pter hoc. Abbas ff.

Gl. se. re. p. q. l q̄ ɔsistat altarē ɔsecratō.

c Altare. i. mensa altaris: sic expo nitur de cōse. dis. j. si motum. qñqꝫ tabula ɔsecrata de loco ad locū mouet: nec th desecrat. de cō se. di. j. ɔcedim⁹. qō itelligo qñ ñ ē affixa. et ꝙ dt motū .i. mutatū q̄ ad formā ita ꝙ formā amiserit p diminu tionē vl augmētū cū hec sit fo̅ra ret. arg. x. q. ij. §. hoc ius. Idē si mēsa altarē sit enormit fracta: qꝛ ɔsecrādū ē altare. J. eo. qō in dubijs. et c. ligneis. Cōsecratio al tarē p̄cipue itelligit l ɔiūctiōe mēse. s. lapidis supiorē et structure iferiorē: et ita si mēsa fuerit remota vl ali quis de lapidib⁹ tāgēs mēsam thāz execratū est alta re et dz iterū ɔsecrari. sz si aliqd addat altari nō execra tur sed sacrū trahit ad se nō sacrū J. eo. ꝙ in dubijs.

diuisio

d Sigillū. Qō in lapide fit in consecratione.

e Diminutus. enormiter. J. eo. quod in dubijs.

f Cōsecrari. Ipm altare et nō eccl'ia. Alia eīn est cōsecratio eccl'ie et alia altaris vt sequit in littera.

g Canones. de conse. dis. j. si motū innuit ibi ꝙ ec clesia debeat cō secrari: dū dicit si motū fuerit al tare denuo cōse cretur ecclesia: sz expōit altare id est mēsa siue tabula. eccl'ia. i. altare qō est di cere si mota fue rit tabula conse cret altare. B.

¶ Dieb⁹ etiā nō festis pñt ec clesie consecrari. Caplm. ij.

Ua. f. et ifra. Inqsitiōi t. t. r. ꝙ in dio. tua lz ti bi ecclesijs dedicationem im pēdere tā diebus dñicis q̄ p̄ uatis h. Idē nidrosieñ. epo.

¶ Habet duo dicta: et p̄mo idē dicit qō. c. j. ff. eo. Secun dū dictū dicit ꝙ oleū nō con secratū pōt commisceri oleo consecrato: et totū fit conse cratum. Capitulum. iij.

Quod in dubijs: et ifra. Altare vero in quo ta bula cui ɔsecratiōis bñdictio pōtificali ministerio adhibe tur: si mota vl enormiter fra cta fuerit: dz nō immerito cō secrari k. Nec negam⁹ quin oleū nō consecratū/ cōsecra to l possit oleo commisceri. Idē ɔpostellano archiepo. ¶ Recōciliatur ecclesia que pp̄ter homicidia et vulnera hominum ibidem pp̄etrata polluta est. Capitulum. iiij.

Proposuisti ꝙ venienti bus ad ecclesiam san cti iacobi ex diuersis regio

Ua fraternl. Glo. se. reci. p. q. q̄. s. fue rit ratio dubita tionis.

h Pñ priuatē. Qualibet enim die pñt fieri con secratiōes eccl'a rum vel altariū virgines etiā p pter necessitatē diebus priuatis velū sacrū acci pere possūt. xx. q. j. deuotē. qꝛ ne cessitas legē nō habz de ɔse. di. j sicut. et ff. de con sue. c̄ sto. † et sic magna necessi tas hoc inducit: vt ibi dr. et J. ff re gu. iur. qō nō ē Ordines ro sa cri nō cōferunt nisi certis dieb⁹ ff. Stē. or. c. j. et. q lxxv. dis. c. vlt. et

Conse cratio nes ec clesiarū qlz die possūt fieri.

† Con cor. l. j. C. de ca du tol. et. ff. de offi. cōs sn. l. j.

crisma certo tpe ɔficit. de ɔse. di. iij. ol tpe. qō in supfi cie poti⁹ ɔdicit: sz expōit ol tpe. i. ol anno ante pascha certo die. et qꝛ istis certis tpibus cōferunt: dubitauit an idem esset de consecratione ecclesiarum. B.

Quod in dubijs. i Si mota. De cōse. dis. j. si motum. et ff. eo. c. j.

k Consecrari. De hac ɔsecratione dic. vt. ff. e. c. j. per quod intellige quod hic dicitur.

Glo. ista arg. alleg. iiij. iura. et duo alle. in ɔtrium. l fine arguit.

l Consecrato. Et ita sacrū tanq̄ dignius trahit ad se nō sacrū. xiiij. q. ij. nō estimem⁹. et. ff. de rel. ven. q re ligiosis. ff. ff. de solu. si alieni. ff. de vsucap. eūz q edes secus si vinū apponatur sanguini. J. ti. pxi. cum mar the. §. quesiuisti. p̄. ppterea. Argu. cōtra. ꝙ minus di gnuz trahit ad se magis dignū. argu. ff. de iure pa. ex lris. et. c. cū seculū. et arg. ff. de offi. deleg. super questio nū. §. si vero duo sunt. Itē arg. ꝙ l reficiēdis sacris ve stib⁹ filū nō sacrum siue pannus nō sacer pōt apponi nec est opus noua ɔsecratione. Jo.

digni⁹ attra hit ad se min⁹ dignuz

Proposuisti. Palo ponit cōsultatio. Secundo diuisio

responsio ibi. fraternitati. Ab. si

a ¶ Recōciliari. No. qn̄ eccl'ia dʒ ꝯsecrari vel recōciliari. pmo si dubitat an sit ꝯsecrata. Idem de altari qd ꝓpter dubiū dʒ ꝯsecrari. de ꝯse. di. j. eccl'ie vel altaria. qt nō dicit iteratū qd nescit e factū. de ꝯse. di. j. solēnitates. j. sic est ꝯ baptismo. j. ꝯ baptis. ca. ij. ꝯ. si. lxviij. disti. pbri quos. et ꝯ. seq. Itē si ecclesia est exusta tota vel maior ps debet iterū cōsecrari de ꝯse. di. j eccl'ias semel. ar. ff. ꝯ ꝯhē. emptio. dominum. si vo tectū corruerit et parietes illesi remaneant/ vel etiā modicū de ipsis parieti bꝰ ꝯstructū fuerit: nō dʒ ꝓpter hoc ꝯsecrari. j. e. ligneis. ꝯ si tota ecclesia simul ꝯstructa fuerit vꝉ maior ps dʒ iterum ꝯsecrari/ si successiue suffi cit aspsio aq̄ bn̄dicte. de ꝯse. di. j de fabrica. Pro remotione altaris vel fractura enormi nō recō secret eccl'ia. vt j. ca. j. ꝓ sanguinis effusiōe ꝯ ꝓ

Eccl'ia qn̄ dʒ ꝯsecrari vꝉ recōciliari.

nibꝰ pegrinis: ꝯ volētibꝰ aliis ab aliis ꝓ cōtentiōes ꝯ rixas altaris de nocte custodiā vēdicare homicidia cōtingunt fieri interdū: ꝯ aliqn̄ vulnera inferunt: ꝯ infra. ¶ F. t. b. r. ꝙ manente ecclesia ꝯ altari ipa reconciliariᵃ poterit ꝓ aquā cū vino ꝯ cinere bn̄dictam.

Idē. ¶ Plura altaria simul in eadē eccl'ia cōsecrari pn̄t. et tn̄ in pluribꝰ epis. Ca. v.

Cum sis: ꝯ infra. Noueris igit ꝙ plura in ecclesia vna altariaᵇ et plures epos simul poteris ꝯsecrare

Idē. ¶ Corruente tecto parietibꝰ illesis ꝯ mēsa altaris non enormit fracta: nec altare nec eccl'ia cōsecrat. Ca. vj.

Ligneis edificiis ecclesie vestre casu cōsumptis: parietibusᶜ tn̄ illesis: ac mensa principalis altaris in sua extremitate modicā passa fracturā: ꝯ infra. ¶ Inq̄. t. d. r. n. ꝙ cū parietes i sua integritate ꝑmanserint: ꝯ tabula altaris mota vel enormiter lesa non fuerit obꝰ cām predictā nec eccl'ia nec altare debet denuo consecrari.

Idē Seneñ. epo. ¶ Polluit eccl'ia vel cimiterium si excōcatus in ea sepelit. Ca. vij.

Consuluisti: ꝯ ifra. Cimiteriaᵈ in qbꝰ excōicatoꝝ corpa sepeliri ꝯtingit recōciliāda erūt aspsione aq̄ solēnit bn̄dicte: sicutᵉ in dedicatiōibꝰ eccl'iaꝝ fieri ꝯsueuit

Hono. iij. regine vngarie.

¶ Qui facit ecclesiā cōsecrari tenet eam dotare. h. d. ꝯ tene menti hūc casum. Ca. viij.

Cum sicut ex relatione capituli oradieñ. nobis innotuit eorū feceris ecclesiā cōsecrari: et ifra. ¶ Cū nō sit eccl'ia (nisi de dote putsum ei fuerit) ꝯsecrādaᶠ: eo liberalius ad dotandū predinare ꝙ posset plura altaria vel epos cōsecrare.

Ligneis. ¶ Due sunt partes. cōsultatio ꝯ respōsio. secunda ibi: inquisitioni. Ab. — diuisio

c ¶ Parietibꝰ. Quādiu parietes integri sunt non ē ecclesia recōsecranda: qꝛ in parietibꝰ consecratur ecclesia: non in tectorant si succesiue repati eēnt de ꝯse. disti. j. de fabrica. ꝯ hoc dictū est. j. e. ꝓposuisti. ꝯ ꝯ tabula j. e. c. j. ꝯ que ibi dicta sunt h pos sunt dici.

d ¶ Consuluisti. Cimiteria. sic ꝯ eccl'ia reconciliat ita ꝯ cimiteriū: cū sit ꝯsecratū vt h pꝫ ꝯ illa corpa si discerni poterunt sunt exhumanda ꝯ extra cimiteriū ejciēda. ꝯ de sepultu. sacris et eadē gaudet immunitate eccl'ia ꝯ cimiteriū. xvij. q. iiij. si quis cōtumax. ꝯ. c. seq. ꝯ ita idē iuris ē i accessorio qd i principali. j. de offi. dele. prudētiā ꝯ. vlt. cū suis concordan.

e ¶ Sicut i dedicatiōibus. id est recōsiliationibus. j. eo. proposuisti. de consecra. distin. j. si motū et. c. seq. Ber.

adulterio dʒ tm̄ recōciliari: vt hic pꝫ. ꝯ j. ꝯ adul. significasti. ꝯ ar. j. e. c. vj. Ar. ꝯ de ꝯse. di. j. eccl'iis semel. Sꝫ illō itelligit fm̄ hoc ꝙ sanguinis effusiōe vel seminis pollutiōe nō ꝯsecrat. Per quē dʒ fieri hec recōciliatio dicit. j. e. aqua. Sed pone ꝙ vir seipsum vel aliqs aliꝰ aliquē in eccl'ia suspēdat quid dices? nō videt recōsecranda: vt hic: sed est reconciliāda.

Eccl'ia ꝓpter hominē ea suspēsum nō ē recōsecrāda.

Cum sis. ¶ Ratio dubitādi in isto tex. fuit. nam vni psone nō pn̄t plꝰes ordines sacri eadē die cōferri. vt i. c. lr̄as. de tēp. or. itē vnica missa in die ꝓ epꝫ dici pt vt in. c. consuluisti. j. ti. pri. ꝯ iste cōsecrationes nō siūt sine missa. de q̄ tn̄ dic vt habes glo. no. in. c. qd sicut. ꝯ elec. vbi disputat an celebratio misse sit ꝯ substantia cōsecrationis. vn̄ videbat ꝙ plura altaria in eadē eccl'ia simul cōsecrari nō possent. ꝯ idē ē in epis. Sꝫ cōtrariū hic decidit. nā nichil obstat quominus in eadem missa ꝯ in eodem loco possint plures epi cōsecrari/ vel plura altaria. Ab. si.

Rō dubitādi.

¶ Glo. seq. arg. cōtra Baz. ꝯ dat duo similia.

b ¶ Plura altaria. Arg. ꝯ baz. q̄ dixit ꝙ ꝯsecrato maiori altari oia alia altaria eēnt consecrata: si digito demōstrentur. ar. ff. de acqui. pos. qd meo. ꝯ. si per vēditorē. C. de natur. lib. si qs habēs. sic plꝰes clerici possunt ordiari. j. de tēpo. or. de eo. ꝯ. lxxv. di. ꝙ a patribꝰ. ꝯ plures epos pōt ꝯsecrare. modica fuit hic dubitatio: sed nō credebat ꝙ sꝫ plꝰes clericos posset ordi

Cum sicut. ¶ In prima facti narratio. In secunda exhortatio ibi: cū nō sit. Ab. si. Et hec decre. ponit que deberent poni in prin. ti. de dona. — diuisio

¶ Glo. seq. primo ampliat ꝯ fortificat textum. secūdo querit ꝯ soluit ꝯ iterum querit. ponit opi. quā approbat cum certa moderatione.

f ¶ Cōsecrāda. Nec etiā fundāda: nisi priꝰ ꝯpetēs dos fuerit et assignata. de ꝯse. dist. j. nemo. i auten. vt nul. fa. or. domū ꝯ. j. col. v. ꝯ in auten. vt deter. sit nume. cle. ꝯ. j. col. j. vel si hoc omissum sit i fundatiōe sicut hic nō dʒ ꝯsecrari eccl'ia: nisi dos ei priꝰ fuerit assignata. vt. xvj. q. vj. pie mētis. j. q. ij. placuit. ꝯ hic. cuꝫ ad hoc ex debito tenet fundator: vt dicit in fine. Sꝫ que erit ꝯpetēs dos? rn̄. si sit mōasteriū: tūc dos dꝫ esse tāta ꝓ pbri diaconi ꝯ subdiaconi cātores ꝯ lectores possint ibi eē prout tradit in auē. vt deter. sic nume. cleric. ꝯ. j. si vo alia eccl'ia collegiata dos ad minꝰ dʒ esse pro duobꝰ. ar. j. de sil. pbro. ꝓposuisti. vij. q. j. illud aūt tribꝰ. de ꝯse. dist. j. hoc quoqꝫ. et ꝙ possit recipere hospites ꝯ epalia iura psoluere. j. de ꝓben. de monachis. j. de sup. negli. pla. c. ij. Sꝫ qd si eps cōsecrat vꝉ fundat eccl'iaꝫ nō assignata dote? Dicit Baz. et bene ꝙ eps tenet dotare eccl'iam: sicut tenetur puidere illi quē ordiat sine titulo. j. de ꝓben. c. ij. c. epo. ꝯ.

ꝯ Adde glo. de ꝯse. di. j nemo.

sa.cũ ƒm apl'm: ⁊ hoc credo verũ dũmodo sine lesione ecclesie sue hoc facere possit: alr' non nisi haberet propriũ: qꝛ delictũ persone ⁊c. vt. xvi. q. vi. si epi'n. ℥. de excep. cũ venerabili: ⁊ tunc fundator dotabit eã ⁊ posset ad hoc cõpelli. ar. xvi. q. viii. pie mẽtis. arg. ad hoc. ff. de ritu nup. ꝙ liberos. et heres fundatoris ad hoc tenet in aut. de ec. ti. ꝟ. si autẽ. ⁊ ꝟ. si qs edificationẽ. col. ix. B.

† Con. cor. ter. no. in. l. ff. ⁊ ibi alex. ff. de do. pie.

a ℭ Qua per. ℭ Tria facit. ponit dictus dãnat ꝯsuetudinẽ cãm reddens ⁊ subdit preteriti tolerantiã. secunda ibi: nõ obstãte. tertia ibi: qs aũt. Ab.

a ℭ Cõsuetudine. No. ꝙ ꝙ cõsuetudo q̃ est cõtra iuris naturam nõ ꝓdest: ⁊ contra illud ius non põt pscribi. ℥. de cõsue. cum inter vos. ⁊ c. cũ venerabilis. et c. quãto. ⁊ c. vlt. vbi de hoc.

ctã eccl'iam apire man⁹ muniﬁcẽtie tue debes: q̃ ad hoc fortius tanq̃ ex debito iã teneris. † ℭ reg. ix. astoricen. epo.

ℭ Ecclesia polluta p sacerdotem simplicẽ reconciliari non põt: etiam si aqua fuerit per epm benedicta. Capl'm. ix.

Aqua p epm bñdicta ecclesiam reconciliari posse p aliũ epm non negamus: p sacerdotes simplices hoc fieri decetero ꝓhibẽtes. ℭ Nõ obstante cõsuetudine⁹ ꝓuincie brachareñ. (q̃ dicenda est poti⁹ corruptela) qꝛ lꝫ eps cõmittere valeat q̃ iurisdictionis⁹ existũt: que ordinis epalis sunt nõ põs inferioris gradus clericis demandare. ℭ Qñ aũt mãdantibus epis

sup recõciliatione factum est hacten⁹ p eosdẽ misericorditer toleram⁹. † Idem eidẽ.

ℭ Ecclia etiã nõ cõsecrata si polluit reccõciliãda est. Ca. x.

Si ecclia nõ⁹ cõsecrata cuiuscunq; semine fuerit aut sanguinis effusione polluta: aqua protin⁹ exorcizata lauet⁹ ne diuine laudis organa suspendãtur. ℭ Est tamẽ q̃ citi⁹ fieri poterit ꝯsecrãda.

ℭ De celebratione missarum: et sacro eucharistie: et diuinis officiis. ℭ † cõcilio agateñ.

ℭ Presbyter tenetur horis debitis dicere horas canonicas. permittitur tamẽ sibi ex causa dicere eas vsq; ad vesperas inclusiue h. d. ƒm vnũ intellectum. Capitulum. i.

ordinari. lxviii. dis. pbři. ⁊ ℑ. de presby. nõ bap. c. i. ⁊. iii. Sed dic ꝙ ꝑ talẽ tolerantiã ratã hꝫ talẽ recõciliationẽ ⁊ incipit val ere ex nũc cũ prima nulla fuisset: et ita de nichilo facit aliquid: sic. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊ de cõse. di. ii. reuera. qꝛ põt princeps mutare naturã rei. C. de rei vxo. actio. l. vna circa pñ. B.

a ℭ Si ecclesia. ℭ habet duo dicta: q̃ patent in tex. scõm ibi: est th. Ab.

ℭ Glo. seq. ar. a minori et dat simile ⁊c.

b ℭ Nõ ꝯsecrata. Not. ꝙ dicit nõ consecrata: ꝙ multoforti⁹ consecrata. ℥. eo. ꝓposuisti: sic et cimiterium si talit pollual reconciliari dꝫ. vt. ℥. eo. ꝯsuluisti. arg. ꝙ si aliqs excõicatus vel pagan⁹ ibi sepelit sũt inde eiiciendi. nec in ea dꝫ celebrari ante electionẽ ⁊ aspsionẽ aque bñdicte: lꝫ consecrata pu⁹ nõ fuerit: ⁊ parietes sunt radẽdi. de ꝯse. dist. i. ecclia. ⁊ c. vbi ⁊ c. seq. ⁊ ita ecclia nõ cõsecrata gaudet eodẽ puilegio q̃ ⁊ cõsecrata vt hic ptꝫ. ⁊ hoc est expssum. ℑ. de imu. ec. c. pe. ⁊ ita si aliqs illuc ꝯfugerit dꝫ ab ecclesia defendi ⁊ hoc iõ: qꝛ locus ille auctẽ epi dedicat⁹ est diuino cultui ⁊ qs semel deo dedicatũ est ad ꝓphanos vsus redire ñ dꝫ. xii. q. ii. nulli liceat. ⁊. ℥. ꝺ re. pmu. mãcipia ⁊ ⁊ th grauí⁹ peccat q̃ sic delĩq̃t in nõ consecrata: sicut magis peccat ⁊ graui⁹ punit q̃ in maiorẽ psonã q̃ qui in minorẽ. nã ex psona cõsideratꝭ iniuria ⁊ crimẽ. insti. de iniur. ꝟ. atrox. ℑ. ꝺ sen. exc. cũ illor. ⁊ crimẽ augeť dignitate ꝓpositi. ff. de re mili. omne delictũ ꝟ. i. Sed nũqd ⁊ isti violatores sunt dicẽdi sacrilegi ƒm distinctionẽ sacrilegii: nõ videt. xvii. q. iiii. sacrilegiũ. sed credo ꝙ tñ sacrilegi iudicãdi sunt: lꝫ locus adhuc cõsecrat⁹ nõ sit. arg. ℥. de fo. cõpe. cõquestus: et qꝛ eodẽ puilegio gaudet ac si esset consecrata. ℑ. de immu. ec. ca. pe.

† Arg. ad hoc l. i. ff. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ l. impl'lis. C. ꝺ nup.

Ecclia ꝯsecrata et nõ ꝯsecrata eodẽ puilegio potiuntur.

† Concor. l. si cimus. C. de sacrosan. ec. ⁊ in sti. de re. di. ꝟ. loc⁹.

ℭ Glo. seq. explificat ⁊ q̃rit diuersitatis rõnẽ ⁊ sol.

b ℭ Iurisdictiõis. Puta iudicare: cognoscere de causis: instituere: bñficia cõferre ⁊ oĩa alia q̃ assecutus est eps i ꝯfirmatiõe. ar. ℥. de ele. trãsmissã. hec oĩa cõmittere põt ⁊ delegare vnicuiq; maiori vel minori. Sed ea q̃ sunt epalis ordis demãdare nõ põt iferiorib⁹: puta clericos ordiare: ꝟgines ꝯsecrare: crisma cõficere ⁊ cõsilia: q̃ misteriũ cõsecratiõis desiderãt. Sꝫ q̃ est rõ q̃re illa q̃ sunt iurisdictiõis possit cõmittere clericis inferioris grad⁹: ⁊ nõ illa q̃ sũt ordis demãdare? hec põt esse rõ ꝙ iurisdictio sola volũtate ⁊ ꝟbo cõmittit siue delegat⁹ fuerit siue ordiari⁹ ⁊ reuocat. ℥. de offi. dele. sup qõnũ ꝟ. intẽtionis. ⁊ ꝟ. porro. ff. ꝺ iudi. iudiciũ: sed collatio sacrox nõ cõfert sola volũtate vel ꝟbo: imo facto est op⁹ qꝛ necessaria est visibilis vnctio ⁊ exterior q̃ est signũ interioris vnctiõis in corde. ℥. de sac. vnc. c. vno q̃ ꝑpetua ẽ ⁊ admitti nõ põt: lꝫ executio qñq; suspẽdat i. q. i. ꝙ qdã. ꝟsi. si forte militie ⁊c. ⁊ ita pꝫ ꝙ nõ pñt taliter demãdari sicut iurisdictio vel reuocari. ⁊ talis cõferri nõ pñt nisi ab eis q̃ hñt ea ꝑ collationẽ. lxviii. dis. pbři qs: ⁊ sic recõciliatio talis nulla est: cũ sacerdotes illi nõ habuerũt ptãtem illã ꝑ talẽ demandationem q̃ est ordinis epalis sicut cõsecratio: sed vn⁹ eps alii epo põt hoc demãdare: ⁊ ꝑ hmõi demãdationem nichil ei cõmittit: cũ ipse eps habeat ea q̃ ministeriũ cõsecrationis desiderant: ⁊ ei deest tñ auctoritas: qꝛ in alienam messem falcẽ mittere nõ dꝫ: nisi de volũtate ⁊ de mandato illius cuius est diocesis. vi. q. iii. scriptũ est.

ℭ Glosa seq. obiicit et soluit.

c ℭ Toleram⁹. Sed videt ꝙ ista sola tolerãtia non sufficiat sibi: nisi iterũ recõciliet ꝑ epm: qꝛ nulla fuit recõciliatio. ergo iterũ dꝫ recõciliari: sicut si aliqs ordinatur ab eo q̃ ordiãdi ptãtẽ nõ habebat iterũ debet

Epõ q̃ ⁊ q̃bus põt demãdare.

c ℭ Lauet. Sed ꝑ quẽ dꝫ lauari? videt ꝙ ꝑ epm tñ ℥. c. pxi. In hoc casu satis credo ꝙ ꝑ simplicẽ sacerdotem possit lauari: qꝛ si intellexisset papa ꝙ per epm deberet lauari illud dixisset sicut dixit i pxi. c. ꝓcedẽti cũ papa in vtroq; c. scribat eidẽ: ⁊ qꝛ dixit aqua exorcizata lauet q̃ fit ꝑ simplicẽ sacerdotẽ ⁊ tñ cum aqua bñdicta cũ vino ⁊ cinere: cũ q̃ recõciliat ecclia ꝯsecrata. ℥. e. ꝓposuisti. ⁊ ar. ad hoc. ℥. de tẽp. or. cũ in distribuẽdis. ⁊ ar. de cõse. dist. ii. c. si. Arg. th ꝯ ℑ. de imu. ec. c. pe. B.

ℭ De celebratione missarum. Uisum est de cõsecratione ecclie vel altaris. sed qꝛ in ecclesia cõsecrata misse celebrãtur et alia diuina officia dicũtur: ideo subiũgitur hec rubrica. a. De hac materia tractatur de conse. dist. v. cõuenit. ⁊ duob⁹. c. seq. xv. dist. sancta in pascha. De secunda parte videlꝫ de sacramento eucharistie tractatur. de cõse. dist. ii. per totum.

Continuatio

Presbyter. ¶ Cōīter nō summaꝫ ꝑpꝫ mul titudinē dictoꝝ. Primo ꝑcipit officiū dici horis debitū ⁊ ex eā ꝑmittit anticipationē: scdo specificat casuz q̄re ꝑmittit sibi āticipare ibi: dñide. tertio ꝯcludit ibi: ergo. ab. ¶ Glo. seq. reci. p obiect. ⁊ solu.

a ¶ Persoluat. Cōsiliū est vt simul dicat omes horas: n: supue niētib⁹ occupationibus aliquā horam dimittat et intelligit hoc de clericis pauperib⁹: quos ad opus rurale opꝫ exire: vt i ifa pꝫ alīs suo loco ⁊ tēpore dicēde sunt single hore. Un̄ ꝟsus. Exeat ois inops opus ad rurale sacerdos Si vult complētis horis egris quoqꝫ visis.

b ¶ Cōpetētibus. Signatis scꝫ campanis vł alio signo. ꝭ. de elec. in causis. ⁊ ꝭ. de offic. custo. c. j. et. j. dist. ius militare.

c ¶ A scholaribus. Hic e au dio cū aliq̄ supueniēte necessitate ipse officiuz suū pficere nō pt vij. q. j. illud ⁊ facit ad hoc. ꝭ. de vita ⁊ hone. cle. vt quisqꝫ.

Psal. cxviij.

Psal. cxviij.

Presbyteri mane matutinali officio expleto pēsum seruitutis sue videlicet primā: tertiam: sextā: nonā: vesperāqꝫ persolnat.[a] ita tñ vt horis cōpetētibus[b] iuxta possibilitatem aut a se aut a scholarib⁹[c] publice cōpleant. ¶ Deinde peractis horis ⁊ infirmis visitatis si voluerit exeat ad opus rurale[d] ieiunus[e]: vt iterū necessitatibus peregrinoꝝ ⁊ hospitū siue diuersoꝝ cōmeantium infirmorū atqꝫ defunctorū succurrere[f] possit vsqꝫ ad statutā horā ꝑ tꝑis q̄litate: ꝑpheta dicēte. Septies in die laudē dixi tibi. q̄ septenarius[g] numer⁹ a nobis iplet: si matutini: prime: tertie: sexte: none: vespere: et cōpletorij tpe: nr̄e seruitutis officia ꝑsoluamus. Nā de nocturnis vigilijs idē ipe ꝑpheta ait. Media nocte surgebā. ⁊c. ¶ Ergo his tpibus laudes creatori nr̄o sup iudicia sue iusticie referam⁹.

d ¶ Rurale. Clericus eni cui ecclesia nō sufficit: ex artificio suo victum ⁊ vestitū querat. xcj. dist. clericus victum absqꝫ officij sui detrimento. ⁊ xxj. q. j. c. j.

e ¶ Ieiunus. De cōse. dist. ij. liquido. ⁊ de cōse. dis. j. sacra. ⁊ di. v. vt ieiuni. ⁊ c. v. vt epi. ⁊ vij. q. j. nichil. Ber.

f ¶ Succurrere. Missam celebrādo vsqꝫ ad statutā horā vt hic dicit. i. nonā. de cōse. dis. j. solēt. vel vsqꝫ ad tertiā quiqꝫ. xliij. di. nō liceat. hoc in diebus cōibus.

g ¶ Septenari⁹ numerus. Sunt septem hore sicut sunt septē dona spūssancti. xxx. q. j. puenit. septē dies seculi: ⁊ septē etates quibus cōpletis finiet mūdus: septē petitiones in orōne dñica. septē psalmi penitētiales: itē septem diaconi: sicut septē cādelabra. xciij. dis. diaconi qui. Et itē septē sunt hore ad quas tenent sacerdotes. de alijs nichil dicit: vnde videt q̄ nō teneantur: sed certe tenent. arg. ꝭ. de preben. cum sm aplm. xcj. di. c. j. ⁊. ij. ⁊. xcij. dis. c. vlti. Ber. Un̄ ꝟsus. Hec sunt septenis ꝑpter que psallimus horis. Matutina ligat xpm: q̄ crimina purgat. Prima replet sputis: causam dat tertia mortis: Sexta cruci nectit. latus eius nona bipartit. Uespera deponit: tumulo completa reponit.

Hore q̄re sunt istitute septenario nūero.

Uersus.

Uersus.

Quidā. ¶ Prio pōit except⁹. scdo ꝑmissionē ibi. iō. ab.

h ¶ Peculiares. i. speciales. de conse. dist. j. et hoc attendendum est. Ala.

¶ Glosa seq. causam reddit. dat vnū simile. ⁊ arguit.

i ¶ Nō fiat. Nō q̄ malū sit audire tales missas: sed malū ē ꝑpꝫ talē dimittē canonice statutas missas de die vt dꝫ i ſ. xxj. dis. denīqꝫ vbi prohibet mi nori benedicere p̄nte maiore: et dare elemosynā nō est pctm̄: sed dare ad iactātiā malū ē. j. q. j. nō est putāda. et. c. vide chrꝫ. ⁊ ita est ar. q̄ aliqd ꝑhibet nō ꝑpter hoc q̄ maluz sit: sed ꝑpter id q̄d ex eo sed pōt. ꝭ. de iureiurā. et si xpo. et. xxij. q. j. ꝭ. nouo. ⁊. xj. q. iij. nolite. lxiij. dist. q: sctā. ꝟ. verum

k ¶ Non pro alia deuotione. Quasi meli⁹ sit missas istas audire: qꝫ alīs canonicas de die. B.

Ex concilio triburieñ.

¶ Propt̄ missā spalē missa de feria dimittēda nō est. Ca. ij.

Quidā laicorū habēt in ꝯsuetudine vt p singulos dies audiant euāgelium In principio erat verbum: et missas peculiares[h] hoc est de sancta trinitate: ⁊ de sctō michaele. ¶ Ideo sancitū est in eodē ꝯcilio: vt vlteri⁹ hoc nō fiat[i] nisi suo tpe: ⁊ nisi aliquis velit ꝑpter reuerentiam sctē trinitatis nō p alia deuotione[k] audire. Sed si voluerint vt sibi missa cātetur de eadē die missas audiāt ꝑ salute viuorū ⁊ etiam defunctorum.

Inno. iij. vigoreñ. epō.

¶ Sufficit sacerdoti semel in die celebrare: ⁊ excipit casus scilꝫ necessitatem: et festū natiuitatis. Capitulum. iij.

Consuluisti: et infra. ¶ Respōdemus q̄ excepto die natiuitatis[l] dñice nisi cā necessitatis[m] suadeat sufficit sacerdoti semel in die vnā missaz solūmō celebrare.

Consului. ¶ Glo. se. reci. p. q̄ō. q̄re in natali dicantur tres misse soluit ⁊ ponit versus.

l ¶ Natiuitatis. Die. n. natiuitatis dñi plures misse celebrātur. de ꝯse. dis. j. nocte sctā. et celebrant etiā tres misse ꝑpter mysteriū q̄m p illas tres missas representat triplex stat⁹. s. status añ legē/sub lege: et stat⁹ grē. Illa q̄ cātat in nocte rep̄sentat statū illū q̄ fuit añ legē q̄n oēs erāt in tenebris. vt dꝫ in missa illa ꝑphetia. Popul⁹ gentiū q̄ ambulabat in tenebris. Scda q̄ dꝫ in aurora. representat tēp⁹ sub lege in q̄ iā incipiebāt ex pte scire xpm: sed nō plene ꝑpter dicta legis ⁊ ꝑphetarū: et iō cantat inter diē ⁊ noctē: ⁊ dꝫ officiū. Lux fulgebit hodie. Tertia dꝫ in die p quā designat tēpus grē. s. p̄sens vñ dꝫ officiū. Puer nat⁹ est ⁊c. q̄d potes itelligere his ꝟsib⁹. Tres in natali debēt misse celebrari. Quarū prima sacramxpi signat geniturā. Altera venturi designat gaudia xpi. Tertia iam factū. quod lex fore sacra figurat.

¶ Glosa seq. querit et soluit.

m ¶ Necessitatis. Sꝫ quā dicit necessitatē: Rñdeo si celebrauit de die ⁊ postea ēt moriat aliqs vel ēt cā hōnestatis vł vtilitatis: vt si dicta missa de die superueniat aliq̄ magna ꝑsona q̄ velit missā audire. ar. ꝭ. e. c. j. ⁊. ij. ⁊ alīs ergo sufficit q̄ vnā missā celebret q̄s in die. de ꝯse. dist. j. sufficit. ⁊. j. e. te referente: nec expresse ꝓhibet. ri.

Con cor. i ff. l. j. ff. de offi. cōsu. ⁊. l. j. de cadu. tol.

Missa triplex natalis dñi q̄d rep̄sentat.

Uersus.

Missa bis in die ex cā pōt celebrari.

quin plures possint celebrari: ex eo q dicit sufficit. vnde potest vnam celebrare de die et aliam p defunctis: et quotiens celebrat totiens sumat corpus xpi et sanguinem. de conse. dist. ij. cõperimus. et c. tribus.

C Onsiliũ nr̃m. Cõis diuisio. scd̃a ps ibi: inq̃sitioni. Ab. si.

elter soluit. secũdo quid de illo qui sumpsit medicinã. et soluit. In fine querit. soluit et ponit opi. Hug.

i ¶ Ne si forte. Qz sacra a ieiunis sunt percipienda vij. q. j. nichil. de cõse. dist. v. vt ieiuni. lxxv. di. qd̃ a patrib⁹. et. ã. de tẽp. or. lras. Iõ dicit forte: qz quorũdã est opinio q quicq̃d admiscet sãguini: sãguis efficit ar. ã. ti. pxi. qd̃ i dubijs: et ſm illos q ꝯfusionem acceperit ieiun⁹ erit: sz potius videt dubitatiuũ illud forte et illa opi. hic euacuat sed magis affirmatiue videtur poni qd̃ ꝯsuetudo interpretat. qz sic obseruat q est optima legũ interpres. ã. de cõsue. cũ dilect⁹. sic ponit. xxxiij. q. ij. admonere. et ã. d̃ pcu. tue. et sic est ar. q nõ est ieiun⁹ quis qui post bibit. Sz post medicinã sumptã videtur q nichilominus possit celebrare: qz medicina nõ cõputatur inter alimẽta. ff. d̃ pe. l. nõ omne. qd̃ bibitur. Sed non est verũ. qz si nõ dz post ꝯfusionẽ multominus post medicinã: qz in honore tanti sacramẽti pri⁹ sumi dz corpus et sanguis dñi. de cõse. dist. ij. liquido. et. vij. q. j. nichil. et anteq̃ cibus digestus sit corpus xpi sumi nõ dz de cõse. di. ij. trib⁹. qd̃ si cõficeret sacerdos post aliquẽ cibum vel potũ sumptũ male faceret tñ ꝯficit. de ꝯse. dis. ij. liq̃do Hug. dicit cõtra sup decre. illo. lxxv. di. qd̃ a patrib⁹.

I dẽ archiepo bracharen̄.

¶ In missa comemorationis licet dicatur ppria prefatio: non tñ dicit hymnus angelicus nec symbolũ. Capitulum iiij.

C Onsiliũ nr̃m: et infra. Req̃sisti vtrũ in dieb⁹ pfestis[a] in qb⁹ ad honorẽ scti spũs: btẽ vginis et sancte crucis missam celebrare cõtingit hymn⁹ angelicus[b] symbolũ[c] ac prefatio[d] ppria debeat decãtari: et ĩfra. Inq̃sitioni. t. t. r. q apud nos in diebus pfestis cũ missarũ solẽnia in honorem btẽ vginis celebrant: neqz hymnus angelicus neqz symbolũ decantat: sz in missa ppria pfatio decãtet: vt inter cõmemorationẽ et solẽnitatẽ dñia ostẽdatur. vnde Te deũ laudam⁹ regulari⁹[e] dimittit q̃ dicat i laudib⁹ matutinis.

I dem clericis sancti P. magalon̄. ¶ Breue est. Capi. v.

E X pte vr̃a: et infra. Postul. v. t. r. q semp sacerdos vino[f] perfundere[g] debet postq̃ totũ[h] acceperit eucharistie sacramẽtum: nisi cũ eodem die aliã missam debuerit celebrare. ne si forte[i] vinũ pfusionis acciperet: celebrationẽ aliã impediret.

I dem. I. quondã archiepo lugdunen̄.

¶ Si q̃ verba sunt in canone misse q̃ ab euangelistis dicta nõ fuerũt credere debem⁹ q a xpo apl'i: et ab aplis eorum successores acceperũt. et. h. d. vsqz ad. §. quesiuisti. Capi. vj.

C Um marthe: et infra. ¶ Quesiuisti q̃ sit forma vbor̃ quã ip̃e xp̃s expressit: cũ in corp⁹ et sanguinẽ suũ panẽ trãssubstãtiauit et vinũ: illud in canone misse q̃ ecclia vtit gñalis adiecerit qd̃ nullus euãgelistarũ legit expssisse. Cũ eñ i euãgelio sic legat. Accipiẽs calicẽ grãs agens benedixit: et dedit discipulis suis dicẽs. Bibite ex hoc oẽs hic est eñ sanguis meus noui testamẽti: q̃ p vobis et p multis effundetur in remissionez pctõr̃: in canone misse sermo iste videlz mysteriũ[k] fidei verbis ipsis interposit⁹ inuenit. vnde cũ nõ euangelista xpm hoc dixisse[l] testet: miraris q aliquis asseuerare tentauerit cũ aliquid plus dixisse q̃ aliquis euãgelistarũ asseueret. Verũ si formã ipsi⁹ canonis inspicias diligenter: pter hoc de q̃ tua fraternitas req̃siuit alia duo[m] videlz eleuat' oculis i celũ: et eťni testamẽti poteris in ipso canone reperire: q̃ i textu euãgelico nõ legũt. ¶ Sane multa[n] tã de verbis

a ¶ Profestis. Id est puatis q̃si pcul a festo.

b ¶ Hymnus angelic⁹. s. glia in excelsis deo. Et in hoc errant multi sacerdotes q̃ cõiter in missa cõmemorationis marie beate marie vginis dicũt gloria.

c ¶ Symbolũ. id est Credo in vnum deum.

d ¶ Prefatio. Prefatio beate virginis habet lxx. di. sanctorũ. reliquas habes de cõse. distin. j. inuenimus.

e ¶ Regulariter. i. regulare est vt dimittat nõ vt dicat. sile. vij. q. j. §. cũ añt. ibi eñ comparatiuũ ponit electiue hic ponit negatiue sic min⁹. id est non. ff. de tributo. illud.

E Xparte. ¶ Breue est et ſm Hostiẽ. determinant quattuor q̃ones: naz pmo q̃rebat an sacerdos post sacramenta sũpta pfũdere debeat man⁹. scd̃o cũ q̃ liq̃re. tertio vtrũ illaz perfusionẽ dbeat sacerdos sumere. quarto an post illã sumptã debeat seu possit iterum celebrare. Et in effectu rñdet hic papa ad oẽs q̃ones. Nã dz man⁹ prio ꝯfundẽ cũ vino et vinũ ꝯfusionis sumere nisi sit celebratur⁹ aliã missã. et post ꝯfusionẽ sumptã non põt aliã celebrare et intellige vt dixi in c. cõsuluisti. ã. e. nã hoc pcedit tñ in festo natiuitatis dñi q̃ alia necessitate. et ex hoc declarat iste tex. Ab.

f ¶ Vino. Querebatur quo perfundere debet sacerdos manus suas: respondet q vino.

g ¶ Perfundere. Manus scilz post perceptionem corporis et sanguinis domini.

h ¶ Totum. Bene dicit quia vel totũ recipiat vel nichil. de conse. dist. ij. comperimus.

i ¶ Glo. seq. recitetur per. q. quare dicat forte et dupli-

C Um marthe. Tria sunt dicta q̃ patent per §. scd̃m ibi: quesiuisti. tertiũ ibi: tertio loco. Ab.

k ¶ Mysterium. Istud est verbum de quo quesiuit: scilz quis adiecit illud in canone misse.

l ¶ Dixisse. Arg. ij. q. v. consuluisti. ã. de transla. inter corporalia: sed hoc cum ratione est additũ. xxxiij. q. ij. quos deus. et. j. e. §. ex eodem. in fi.

m ¶ Alia duo. Scilz eleuatis oculis in celum: et eterni testamenti prout sequitur.

n ¶ Multa. Multa eñ seruat ecclesia que ab apostolis non sunt tradita que tñ cũ sint lõga cõsuetudi-

diuisio

Profe= ſt⁹ pies

Quattuor q̃stiones hui⁹ capituli.

Mat. xxvj.

† Cons cor. l. si dos post humos cũ glo. ff. de li. et post. et ibi ample. Bar.

Medicine sũptio celebrationem ipedit.

ne approbata: nō sunt minoris auctoritatis.vi.xi.dis. ecclesiasticarum.xij.distin.illa.

a ¶ Beati⁹ est dare.xvj.q.i.predicator.qr dādo placet homo accipiēdo displicet. Unde vsus. Tēporibus nostris quicūqȝ placere laborat. Det/capiat/querat/ plurima pauca nichil.

Dans placet.

e ¶ Et eterni. hic ōndit q̄re ad lectū fuit ⁊ eterni.B.

f ¶ Immobile perseuerat. C. de sacrosanc. eccle.l.j. C. de test. qm̄ indignum.xiij.q.ij.c.vlt.

g ¶ Nō valet. Ambulatoria ei est volūtas defuncti vsqȝ ad supmū vite exitū.ff.de adimē.leg.l.iiij.ff.ꝺ dona.iter vi.⁊ vxo.

b ¶ Abortiuo Paul⁹ appellat seipsum abortiuum: qr sicut fetus abortiu⁹ cū labore et angustia ⁊ attractiōe ad lucē attrahitur: ita Paulus cū attractiōe venit ad fidē.xxiij.q.iiij.displicet.⁊ ca.quid nos.

Act. xx.

c ¶ Sūt omissa. Nam qꝺ legibus omissuȝ est supplendū est a iudice.ff.ꝺ testi. quesitū.et.ꝭ.de elec.cū nobis.et dn̄s qn̄qȝ diminute dixit.xvj.q.vij.et ipsi⁹ facta supplemus: et iuxta suis factis facim⁹ ⁊ iuste ꝑ vsum ecclesie diu factū ad hoc vt iustū presumi debeat. de cōse.dis.ij.liquido. et suffic̄it ꝙ aliqd sit diu seruatuȝ ad hoc vt presumi debeat vel apostolū vel alium iustū auctorem habuisse xi.dist. ecclesiasticarum.xij.di.illa.

i. Co. xv.

Luce xxij. Mat. xxvj. Mar. xiiij.

Ioā. xi.

d ¶ Probabilius. No.arg.ꝙ ex quo quādoqȝ leuauit ꝙ postea leuauerit.j.q.j.iudices.i fi. et est argu.ex eo ꝙ qs facere consueuit.xxviij.di. qr sunt culpe.ꝭ.de pig.illo vos. ff.de vsu.qui semisses.j.rn̄.ff.ꝺ vi.tri.⁊ ole.leg. ex vsu.ff.de pecu.leg. dn̄s sticho.§.testamēto.ff.de fun.instru.cū de lanionis.§.asinam.⁊.ff.de leg.j.si seruus plurium.§.si numerus nūmorum.⁊.ff.ad mace.inter.§.ꝙ dicitur.Ioan.

Esa.j.

ꝙ de factis dn̄icis inuenim⁹ ab euangelistis omissa: q̄ apl'i vel suppleuisse ṽbo vel facto expressisse legunt̄. Paul⁹ em̄ in actib⁹ apl'orum sic ait. Meminisse nos opȝ ṽbi dn̄i iesu qui dixit. Beati⁹ est dare^a ꝙ accipe. Hec null⁹ q̄ttuor euāgelistarum descripsit. Nullus etiā horū exp̄ssit qꝺ paul⁹ de xp̄o ad corinthi. scribens ait. Uisus est pl⁹ ꝙ q̄ngentis fratribus simul: deinde visus est Iacobo: nouissime aūt tanqȝ abortiuo^b visus ē ⁊ mihi. Ipsi etiā euāgeliste mutuo īter se suppleuisse legūtur: q̄ ab corū aliq̄ vl' aliq̄b⁹ sunt omissa^c. vn̄ cū tres euāgeliste posuerunt hoc est corp⁹ meū. sol⁹ Lucas adiecit: qꝺ ꝓ vobis tradet̄. et cū Mattheus et Marcus dicāt ꝓ multis: Lucas dicit ꝓ vobis. Matthe⁹ aūt in remissionē peccatorum adiunxit.

¶ Ceterū ea q̄ addūtur in canone misse p̄nt ex aliis locis euāgelij cōprobari. Ioānes em̄ suscitationē lazari describēs: iesum sursum oculos leuasse asserit et dixisse. Pater grās ago tibi qm̄ audisti me.⁊.j. Si tūc igit̄ in celū oculos leuauit ad patrē cum ad corpus exanime aīam lazari reuocauit: ꝓbabili⁹^d esse videt̄ ꝙ tūc oculos leuauerit ad patrē in celū cū panē et vinū in corpus ⁊ sanguinē ꝓpriū cōmutauit. ¶ Ceterū sicut superius est exp̄ssum cum in textu euāgelico noui testamēti ponat̄: hic iterponit̄. et eterni^e. nā vetus testm̄ qꝺ hyrcorū et vitulorū fuit sanguine dedica

tū tp̄alia ꝓmittebat. nouum aūt qꝺ est xp̄i sanguie ꝯsecratū: ꝓmittit eterna. et iō testm̄ illud fuit vetus ⁊ transitoriū: hoc aūt nouū est ⁊ eternū. vel vt vtamur alia rōne. vn̄ nouū id est vltimum ⁊ esse describit̄. ide eternū.i.ꝑpetuū cōprobatur. nouissimum etenim hoīs testm̄ morte immobile^f pseuerat: qr testatoris obitu confirmat̄. iuxta qꝺ apostol⁹ testm̄ in morte asserit cōfirmatum. alioqn̄ nō valet^g dū vixerit q̄ testat̄. Preterea non solū scriptura: sed etiā promissio dr̄ testamētum. iuxta ꝙ apl's ipse scribit: iō noui testamēti mediator ē vt repromissionē accipiāt q̄ vocati sunt hereditatis etn̄e. Sic ḡ intelligi dȝ qꝺ in ip̄o canone repit̄. Hic ē em̄ sanguis me⁹ noui ⁊ etn̄i testamēti.i. noue ac etn̄e ꝓmissionis.s. ꝯfirmator sicut dn̄s repromittit. Qui mādūcat (inquiēs) carnē meā et sanguinē meū bibit: habet vitā eternā. ¶ Ex eo aūt ṽbo de quo mouit.t.f. q̄stionē: videlȝ mysteriū fidei: munimētum erroris q̄dā trahere putauerūt dicētes^h i sacro altaris nō esse corporis xp̄i ⁊ sanguis veritatē^i sed imaginē tm̄ et speciē et figurā: ꝓ eo ꝙ scriptura interdū cōmemorat id qꝺ in altari suscipit̄ esse sacramētū ⁊ mysteriū et exēplū^k. Sȝ tales ex eo laqueum erroris incurrūt ꝙ nec auctoritates scripture cōueniēter intelligūt: nec sacramēta dei suscipiūt reuerēter. si em̄ quia figura est sacramētum^l altaris veritas^m esse

cū hic stat⁹.§.penitentiā.⁊.C.de codi.l.iiij.⁊.C. q̄ test.fa.pos.si qs vn̄ pōt mutari testamentū etiā si pactū interuenit ne possit mutari. C. de pact. pactū qꝺ dotali. etiā si fuerit per principē ꝯfirmatū.arg.C.ꝺ test. omniū: qr nemo hāc legē sibi dicere pōt: vt a priori testamēto sibi recedere non liceat.ff.ꝺ leg.iij. si qs.in p̄n.j.rn̄.

Heb. ix.

⁊ Adde ad hoc glo.fi.i l.ꝑ hāc in ṽ.ad nouū.⁊ ibi Cy. ff.de iē po.appel.

h ¶ Dicētes. De conse.dis.ij. ego beregarius

i ¶ Sāguinis veritatē. De corpore xp̄i tres sūt opi. Una dicit ꝙ illa substantia q̄ pri⁹ fuit panis ⁊ vinuȝ postea fit corp⁹ et sanguis xp̄i.de cōse.dist.ij.panis in altari.⁊.c.qr corpus Secunda tenet ꝙ substātia panis et vini desinit esse: tn̄ accidentia ipsoȝ remanēt.s.sapor ⁊ color ⁊ pondus ⁊ sub illis accidētibus est corpus xp̄i. ⁊ hoc approbatur.ꝭ.ꝺ sum. tri.⁊ fi.catho.c.j Tertia dicit ꝙ remanet substātia panis ⁊ vini: ⁊ in eodē loco et sub eadeȝ specie ē corp⁹ xp̄i. Io.

Heb. xij.

Panis in altari an cōuertat̄ in corp⁹ xp̄i.

Io.vj

k ¶ Exemplū De ꝯse.dis.ij.nō opȝ.nos enim.⁊ ca.forte dicas.⁊ c.in q̄bus.⁊.c.semel mortu⁹ est.

l ¶ Sacramentum.j.q.j.multi secularium.de consecra.distin.ij.sacrificium.

m ¶ Ueritas. Sicut ipsi heretici dicunt.

negatur: ergo nec mors nec resurrectio xp̃i (cũ figura sit) veritas ẽ credẽda. siquidẽ mortẽ et resurrectionẽ xp̃i similitudinem & imaginẽ esse ap̃ls manifestat: xp̃s (inquens) mortuus est p̄ delictis nr̃is / & resurrexit ꝑpter iustificationẽ nr̃am Aplo℞ etiã princeps Petrus sic i ep̃la sua scribit. Xp̃s passus ẽ p̄ nobis relinquens vobis exẽplum vt sequimini vestigia ei⁹. sic ergo tam mors xp̃i q̃ eius resurrectio est exẽplum vt et nos pctõ mortui iusticie iam viuamus. Quare si non fuit veritas qr fuit exemplũ ergo nec vere mortuus fuit xp̃us / nec vere a mortuis resurrexit: sed absit a fidelium cordib⁹ error iste cũ ꝓpheta de isto testetur q̄ vere languores nostros ipse tulit & dolores nostros ipe portauit. Dicitur mysterium[a] fidei qm̃ aliud ibi creditur q̃ cernatur: et aliud cernitur q̃ credatur: cernitur species panis & vini: & creditur veritas carnis et sanguinis xp̃i ac virt⁹ vnitatis & charitatis & infra. ¶ Distinguẽdũ est tñ subtiliter inter tria q̃ sunt in hoc sacr̃o discreta: videlz formã visibilẽ: ṽitatẽ corporis & virtutẽ sp̃ualẽ. forma est panis & vini: ṽitas carnis & sanguinis. ṽtus vnitatis & charitatis. Primum est sacr̃m[b] & nõ res secũdum[c] est sacr̃m et res tertiũ est res et nõ sacr̃m. Sed primũ[d] est sacramẽtum gemine rei: scd̃m[e] ẽ sacr̃m vni⁹ et alterius res existit. tertiũ[f] est res gemi sacramẽti. Credimus[g] igitur q̄ formã verbo℞ sicut in canone reperitur. & a xp̃o apostoli: et ab ip̃is eorũ acceperint successores.

¶ In sacramẽto altaris aq̃ cum vino transsubstantiatur in sanguinem. h. d. vsq3 ad. §. ter tio loco. Abbas siculus.

¶ Quesiuisti etiã vtrũ aqua cũ vino in sanguinẽ ꝯuertatur. Sup hoc aũt opiniões apud scholasticos variãtur. Aliquibus enĩ videtur q̄ cũ de latere xp̃i duo p̄cipua fluxerint sacramẽta redẽptionis in sanguine ac regeneratiõis in aq̃ in illa duo[h] vinũ & aqua que cõmiscentur in calice diuia virtute mutantur: vt in hoc sacr̃o plene sit ṽitas[i] & figura[k]. Alij ṽo tenent q̄ aqua cum vino trãssubstãtiantur[l] in sanguinẽ cũ in vinũ trãseat mixta vino lz phisici[m] cõtrariũ asseuerẽt qui aquã a vino p̄ artificium posse asserunt separi. Preterea põt[n] dici q̄ aq̃ nõ transit[o] in sanguinẽ: sz remanet prioris vini accidẽtib⁹ circũfusa ita q̄ vini saporẽ assumit: qd̃ inde conuincitur: qr si post calicis consecrationẽ aliud vinũ mittatur in calicẽ: illud quidẽ nõ trãsit i sanguinẽ / nec sanguini ꝯmiscetur: sz accidẽtib⁹ prioris[p] vini ꝯmixtũ corpi qd̃ subeis latet vndiq3 circũfunditur nõ madidãs circũfusum. ip̃a tñ accidẽtia vinũ appositũ videntur afficẽ: qr si aqua fuerit apposita vini saporẽ assumit. Cõtingit igitur accidẽtia mutare subiectũ sicut & subiectũ cõtigit accidẽtia ꝑmutare. cedit quippe natura miraculo. & virt⁹ supra cõsuetudinẽ operatur. Sz nec icõueniẽs creditur aut absurdũ si aq̃ in corpe xp̃i eẽ credatur: cũ legatur de ip̃i⁹ corpe p̄cessisse: & ifra[q]. ¶ Verũ inter opiones p̄dictas illa probabilior[r] iudicatur que

a ¶ Mysterium fidei. De cõse. distin. ij. forte dicas. & c. in quo⁹. et. c. semel mortuus. et hic ostendit quare dicatur mysterium.

b ¶ Sacramentum. Id est rei sacre signum. de ꝯse. distin. ij. sacrificium.

c ¶ Scd̃m est sacr̃m. De cõse. distin. ij. hoc est qd̃ dicimus. & c. dupliciter.

d ¶ Sed primũ. Sez forma panis & vini est sacramẽtum gemine rei. i. corporis xp̃i: et vnitatis: & ita est significans tñ.

e ¶ Scd̃m. i. corpus xp̃i ẽ sacramentũ. s. vnitatis & est res sacramẽti. s. specierũ panis & vini: et ita est significans et signatum.

f ¶ Tertiũ. scz. vnitas et res sine signatũ gemini sacr̃i. id est duo℞ sacramento℞ p̄cedẽtiũ. i. corporis xp̃i qd̃ est sacramẽtum vnitatis et specierũ pãis & vini q̃ sunt sacramẽtũ corporis xp̃i. et ita istud tertiũ est tñ signatũ. p̄ illa duo sacramẽta: species panis et vini / & corpus xp̃i. primũ ṽo est tñ sacr̃m signans: scd̃m ẽ signans & signatum. tertiũ est signatum tñ.

g ¶ Credim⁹. Cõcludit ex premissis solutionẽ p̄ncipalis q̃onis. & de hac hẽs. xj. di. ecclesiastica℞.

h ¶ Illa duo. Sacramenta q̄ fluxerũt de latere xp̃i. s. aquam et sanguinẽ. §. e. in quadam.

i ¶ Veritas. i. caro & sanguis. Vel dic veritas trãssubstãtiatõnis isti⁹ aque in illã verã aquã xp̃i: & illius vini in sanguinem.

k ¶ Et figura. Id est species panis et vini. Vel dic. Et figura quia per aquam figuratur regeneratio: et per vinum redemptio.

l ¶ Transsubstantiantur. Ita q̄ desinit ibi esse aqua et vinum.

m ¶ Phisici. Qui dicũt q̄ aqua et vinũ non commiscentur per minima. i. non ita inseparabilis sunt sed talis separatio impossibilis vel difficilis videtur postq̃ bene admixta sunt. ar. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cũ quis. & de conse. distinc. ij. cum omne. versus finem.

n ¶ Preterea põt dici. Hec est tertia opinio.

o ¶ Transit. Contra istos est quia si quis sumpserit hãc aquã cũ sanguine tã nõ erit ieiunus et ita illa die nõ poterit ꝯficere. §. e. ex parte. sz contra. de cõse. distin. ij. relatũ. & §. eo. titu. consuluisti. & ca. ex parte.

p ¶ Prioris. Licet logici dicant q̄ accidentia nõ possint p̄ mutatur subiectũ qd̃ verum est sz naturã. Sz hic natura cedit miraculo: vt littera dicit.

q ¶ Et infra. Sub hoc. j. ponitur alia opinio que ponitur i antiqua cõpilatiõe que est. §. eo. tit. in quadam.

r ¶ Probabilior. Nunquid hoc diffinit vt papa nobis ꝓhibens alias opiniones an vt doctor vt nõ imponat nobis necessitatem ei⁹ & opio ẽ amplectẽda vt. §. e.

1. cori. xv.

1. Pe. ij.

Esa. liij.

Aqua vino mixta difficilis est separationis.

Ioh. xix.

feri.capellanus.et tamen non videtur aliquā reprobare.ē.de resti.spo.litteras.
a ¶ Cū vino.i.vinū aquaticū.nō em̄ trāseūt duo i sanguinē:s3 vinū qđ aquā sibi icorpauit.ꝛ ita expone aquā cū vino.i.ꝯpactū vel ꝯpositū ex eis.hec expō est ſm illā opionē q̄ aſſerit ꝙ aq̄ cū vino transſubſtātiatur in ſanguinē:ꝛ illa ꝓbabilior eſt vt dr̄ ꝭic.
b ¶ Eluceat. Al's elucescat. Ber.
c ¶ Ppli mul ti.De cōse.di.ij.cum omne.ꝛ di.iiij.propter.
d ¶ Suscepit ipe.De ꝯse.di.ij in xp̄o pater.
e ¶ Leonis. Q: olim orabat̃ pro ipso: hodie ipse orat pro nobis et ita mutatum est.
f ¶ Codices.i. libri misse:al's littera oratorij.
g ¶ Iniuriaz quasi diceret superfluū3.ff.ē.ꝺ maiou.legebat̃
h ¶ Idē est rō ne.Arg.vbi eadē est rō d3 esse idē3 ius.ff.ad.l.aql.illo. edrat3 em̄ rō sūis iura suadere videt̃. C.ad.l.fal.l.vlt. ꝛ.ē.de ꝯſr.vlt. cu3 dilecta.vbi de hoc.
¶ Glo.seq.querit obijciendo ꝛ soluit dubitationē. Item obijcit et soluit.
i ¶ Inuestiget. Sed quare papa ponit hūc casu3 i hāc dubitationē vtrū hēat locū h̄ illa distinctio vl̄ non:cum Aug.dicat ꝙ nō pro valde malis ꝓpiciatiōes sūt xiij.q.ij.temp⁹. Forte iō q: dubiū est q̄ mediocrit̃ mali appellant̃.ſi ei illi tm̄ appellāt̃ mediocriter mali q̄ nō decesserūt i aliq̄ mortali petō s3 tm̄ i venialib⁹ petis sed hoc idē ē ꝙ mediocrit̃ boni.ſi autē appellat illos mediocrit̃ malos q̄ decesserūt in aliquib⁹ mortalibus petis nō tn̄ valde magnis:obſtat.xiij.q.ij.ꝓ obeūtib⁹ vbi dr̄:ꝙ ꝓ nullo est orādū q̄ decesserit in mortali peccato. Itē ſi ꝓces valēt ꝓ illis qui decesserūt i mortali petō penē ꝙ aliq̄it elemosyne et orōnes valeāt ad tollendā ꝑtē illi⁹ pene:s3 hoc pñt tot orōnes ꝛ elemosyne fieri ꝙ pena tollatur tota:ꝛ ita dānat⁹ saluabit̃ Ad hoc possū dici ꝙ mediocrit̃ mali dicant̃ qui habēt multa venialia.mediocriter bōi q̄ pauca. Uel meli⁹ dicas ꝙ mediocrit̃ mali dicunt̃ q̄ mortalia cōmiserūt peccata l3 leuia ꝛ in quibus non est necessaria inscriptio.ff.de ac cu.leuia.ꝛ i quibus procurator ꝯstitui pōt.ff.an ꝑ aliū causa ap. re.pos.l.j. Et s3 h⁹ dicas ꝙ ſi vn⁹ denari⁹ aliquātam partē pene tollat siue quartā siue tertiā.secūd⁹ tollat tm̄ tm̄ dico i ꝓportiōe:s3 nō i q̄titate.s3 h⁹ ēt ſi totus mūd⁹ effūderet̃ ſēp aliqđ remaneret. Idem pōt dici de idulgētijs q̄ fiunt in dedicatiōib⁹ ecclesiarum. Ber.
D ¶ Primo ponit̃ q̄stio. Secūdo solutio ibi cum ergo. Ab.
k ¶ Necessitatē. Ut forte dies festus imminet vel fun⁹ alicui⁹
l ¶ Quālib3.i. aliquā quecūq3 illa ſit.xvj.q.j. inter.ꝛ.j.q.vij. ſi quis omnem.

Margin: Esaie xxxij. — Joh. vij. — Mediocriter mali. — Mediocriter boni.

asserit aquā cum vino^a in sanguinē trāsmutari:vt exp̄ssi⁹ eluceat^b ꝓprietas sacramenti. Nā cū aq̄ multe sunt populi multi^c.iuxta qđ alibi legit̃ Beati q̄ semināt sup aquas. Ideo vino aqua vnit̃ vt xp̄o ꝑplus adunet̃.ꝑ hoc em̄ qđ suscepit^d ip̄e de nr̄o/ꝛ accepimus ipsi de suo.tam insolubili nexu ꝯiūgimur:vt q̄ est vnū cū patre ꝑ ineffabilē vnitatē fiat vnū nobiscū ꝑ admirabilem vnionē:ac ꝑ hoc ipso cōmuniter mediāte cum patre vnū efficimur. Pater inquit sancte serua eos quos dedisti michi vt sint vnum sicut ꝛ nos.nō pro his rogo tantum sed ꝓ eis qui credituri sunt ꝑ verbum eorū in me: vt et ipsi in nobis vnū sint:et mundus credat quia tu me misisti.

¶ Oratio que dicitur i secreta in festo sancti leonis imutata est:quia vbi dicebatur. Annue nobis domine vt anime famuli tui leonis hec prosit oblatio:hodie dicit̃ vt intercessione beati leonis hec nobis ꝓsit oblatio.et hec mutatio cōtingit:quia sancti nostris orationibus nō indigēt sed nos suis.h.d.vsq3 ad finē Abbas siculus.

¶ Tertio loco.ꝛ.t. requisiuit quare fuerit mutatū qđ in secreta beati leonis^e ſm antiquiores codices^f ꝯtinet̃ sicut delicet. Annue nobis dn̄e vt anime famuli tui leonis hec ꝓsit oblatio:cum in modernis sacramentarijs habeat̃. Annue nobis q̄sum⁹ dn̄e vt i tercessione beati leonis hec nobis ꝓsit oblatio. Super q̄ respondemus ꝙ cū sacre scripture dicat auctoritas ꝙ in iuriā^g facit martyri q̄ orat ꝓ martyre:idē^h est ratione cōsimili de sanctis alijs sentiendum:q: orationib⁹ nr̄is non indigent ꝓ eo ꝙ cum sint ꝑfecte beati:oīa eis ad vota succedunt:sed nos poti⁹ orationib⁹ eorū indigem⁹:quos cū miseri simus vndiq3 mala nostra ꝑturbāt:vn̄ quod in plerisq3 orationib⁹ cōtinet̃/ꝓsit vel ꝓficiat huic sancto vel illi talis oblatio ad gloriam et honorē:ita d3 intelligi vt ad hoc ꝓsit ꝙ magis ac magis a fidelib⁹ glorificet̃ in terris licet plerique reputent nō indignū sanctoꝝ gloriam vsq3 ad iudiciū augmētari:et ideo ecclesiam interim sane posse augmentū glorificationis eorū optare. Uerū vtrū in hoc articulo locū habeat illa distinctio qua docet̃ ꝙ defunctorū alij sunt valde boni:alij sunt valde mali: alij mediocriter boni:alij mediocrit̃ mali:vn̄ suffragia q̄ fiunt a fidelib⁹ in eccl'ia ꝓ valde bonis actiōes sunt graꝝ: ꝓ valde malis cōsolatiōes vivoꝝ : expiatiōes ꝓo ꝓ mediocrit̃ bonis: ꝛ propiciationes ꝓ mediocrit̃ malis tua discretio inuestiget^i. Idē rectorib⁹ romane frat̃.

¶ Grauius peccat qui simulat conficere ꝛ non cōficit q̄3 ille q̄ ꝯficit i mortali. Ca.vij.

De homie:ꝛ.j. Quesiuisti quid de sacerdote pbro videat̃ qui cum se sciat in mortali crimie constitutū missarū solēnia que non pōt ꝓpter necessitatē^k quālibet^l intermittere propter sui facinoris conscientiā dubitat celebrare:peractisq3 ceteris circunstantijs missam celebra=

re se fingit: ꝛ suppressis^a ꝟbis quib⁹ ꝯficiꝛ corp⁹ xp̄i panẽ ꝛ vinũ tantũmõ pure sumit: ita credẽs ꝑ id qđ p̄tendit^b popu lo satisfacere: vt ꝑ hoc qđ in= tẽdit deũ nõ debeat ꝓuocare ❡ Cũ ĝ falsa^c sint abijcienda remedia/ q̃ veris^d sunt ꝑiculis grauiora^e: lꝫ is q̃ ꝓ sui crimi= nis cõscia reputet se indignũ peccet grauit^f/ si se igerat ir= reuerenter ad illud grauı⁹ tñ videꝛ offendere q̃ sic fraudu= lẽter illud p̄sumpserit simula re: cũ ille in soli⁹ misericordis dei manũ incidat: iste ꝟo non solũ deo cui non vereꝛ illude= re/ sed populo quẽ decipit se astrigat. Idẽ ferrariẽsi ẽpo

❡ Hic improbat opinionẽ q̃ hꝫ φ in sacramẽto altaris aq̃ conuertaꝛ in flegma. et ꝓbat xp̄m fuisse verũ deũ et verum hoiem ꝛ φ de ipsi⁹ latere exi= uit vera aqua. Caplm.viij.

In quadã nr̃a^g decreta li epl'a asseris te legisse illud fuisse nefarium opinari qđ quidam dicere presumpse rũt i sacro videlꝫ eucharistie aquã in flegma cõuerti. nã et de latere xp̄i nõ aquã sed hu= morẽ aq̃ticũ mentiunꝛ exisse: et infra. ❡ Nos igitur ad tue supplicationis instãtiã r̃nde= mus^h φ q̃dã dixerũt: sed erra uerũt xp̄m nõ fuisse verũ deũ sed adoptiuũ: vt miseri arria= ni^i. Alij christũ nõ fuisse verũ hoiem sed fantasticum: vt im pij manichei. ❡ Sed aduer= sus hmõi hereses Joannes apl's i epl'a sua loquiꝛ dicẽs. Tres sunt q̃ testimonium dãt in celo: pater verbũ^k ꝛ sp̄ũssan ctus: ꝛ hi tres vnũ sunt. ꝑ hoc intẽdẽs ostẽdere φ xp̄s sit ve rus de⁹. Et tres sunt q̃ testio niũ dãt in terra sp̄ũs: aqua et sanguis: ꝑ hoc intẽdẽs osten dere φ xp̄s sit verus hõ. Nã ad esse hois duo principalr^l exiguntur: videlꝫ corp⁹ et aia: ex quorũ ꝯiũctione^m ver⁹ hõ subsistit. Per hoc aũt φ i arti culo mortis xp̄s iclinato capi te tradidit sp̄m: de q̃ voce ma gna clamauerat. Pr̃ in man⁹ tuas cõmendo spiritũ meum: manifeste probaꝛ φ ipse sp̄m habebat nõ solũ flatũ vitalẽ^n sed aiam rõnabilẽ de q̃ p̄dixe rat tristis est anima mea vsqꝫ ad mortẽ: ꝛ p̄tãtem habeo po nẽdi aiam meã ꝛ iterũ sumen di eã. ❡ Per hoc aũt φ vnus

a ❡ Suppressis. Id est tacitis quia nõ dicit illa ver ba quibus conficitur corpus christi.
b ❡ Pretendit. id est fingit se celebrare. Ber.
c ❡ Falsa. Qa populus vana simulatione est fallẽ dus. xxvij. dist. φ interrogasti. ꝛ C. de lati. li. tol. l. j. §. sed et qui. B.
d ❡ Que veris sunt periculis. Jo. sic expo= nit. i. manifestis periculis.
❡ Glo. se. ponit duas lecturas.
e ❡ Grauiora Quasi diceret grauius est pec care occulte q̃ manifeste. xij. q. ij. certe. xj. q. iij. precipue cõtra. in hoc enĩ peri= culosi⁹ est: quia occulte peccans nõ hꝫ qui eũ cor= rigat. Alis autẽ respectu magis peccat q̃ publice peccat q̃ q̃ occul te: quia prestat alijs exẽplũ de= linquendi: vt in d. c. precipue. qꝛ peccatũ suũ tue= tur rationib⁹ et sic intelligitur il lud. xxxij. q. iiij. nemo. et. xiiij. q. v. penale. § Tã. itelligit vt iacet lr̃a qm̃ grauius peccat sacerdos criminosus q̃ si= mulat celebrare et nõ celebrat q̃ si criminosus ce lebraret. quia in primo casu i plu ribus delinquit deum enĩ offen= dit ꝛ proximũ decipit. in scd̃o casu solũ deũ offendit. et iste est bonus intellectus. qꝛ talia remedia nullus de= bet inuenire: qꝛ falsa sunt ex eo φ nõ conficit cũ videa= tur cõficere: ꝛ ideo grauiora sunt q̃ vera pericula pec catoris qui cõficit ꝛ hoc innuit bene littera sequens.
f ❡ Grauiter. Sic patet φ quicunqꝫ est in mortali peccato celebrare non debet. vj. dist. testamentũ. et de cõse. dist. ij. quotidie. ꝛ. j. q. j. sacerdotes. ꝛ. c. sacrosan= cta. ꝛ ois talis suspensus est quo ad se. s. de coha. cle. ꝛ mulie. ca. vlti. sed non quo ad alios vt ibi. nisi sit symo niacus vel notori⁹ fornicator qm̃ illi suspẽsi sunt quo ad se et quo ad alios. vt. xxxij. distin. §. verũ nullus. et c. propter hoc. ꝛ. J. de simo. tanta. Sed nũquid talis sa cerdos põt celebrare si habeat cõtritionem cordis: qꝛ forsitan dum instat necessitas celebrãdi nõ põt habe= re cui cõfiteatur? Satis põt dici φ sic. dũ tñ habeat ꝓ positum satisfaciẽdi: ꝛ illud postea q̃cito põt cõfitea= tur: vt. J. d sen. excõi. decetero. ꝛ. c. a nobis. ij. ꝛ. c. sanis. ꝛ. xxvj. q. vj. qui recedunt. de conse. dist. ij. quotidie.

Pecca= ta oc= culta an sint publi= cis gra uiora.

§ Con= cor. rex. in. l. j. i fi. et ibi Cy. C. vbi de cri. agi opor. But. in l. ij. C. d fu. tri.

Cele= bratio an ipe= diat ꝓ= pter cri men.

In quadã. ❡ Primo ponitur questio. Scd̃o solu= tio ibi: nos igiꝛ. Et ibi primo refert duos errores scd̃o ibi. sed aduersus. illos improbat. tertio ibi: ꝑ hoc r̃ndet principali q̃stioni ꝓbans φ de latere christi exi= uit vera aqua. quarto ibi. cum aũt dicit quare de latere xp̄i exi uit sanguis ꝛ a= qua. Abbas.

diuisio

g ❡ Nostra de cretali. s. e. cum marthe. sed illa opinio remota est modo unde.
h ❡ Respõde= mus. Ad q̃õnẽ magr̃i hug. epi ferrarieñ. q̃ opi. p̄dictaꝫ secutus fuit/ dicebat enĩ hug. si illa fuit vera aqua que de latere xp̄i exi uit nõ intellige bat q̃liter ꝑ illaꝫ probatur φ xp̄s sit verus hõ nec intelligebat sm̃ hoc auctoritatẽ illã Jo. apl'i nec glosam ibi posi= tã tres sunt q̃ te stimoniũ dãt in terra sp̄ũs: aq̃: ꝛ sãguis: ꝛ hi tres vnũ sunt ꝛ glosa sup illo loco sic se hꝫ sp̄ũs. i. hu= mana aia quam emisit in passio= ne: aqua: et san= guis que fluxe= rũt de latere xp̄i sed dato φ illa aqua nõ fuisset aqua sed aqua= ticus humor hu mani corporis tã auctoritas apl'i q̃ glosa intelligibi= lis sibi videbãtur. vnde quesiuit a dño papa vt expo neret sibi predictas auctoritates ꝛ glo. ꝛ ipse r̃ndet.

j. Jo. v.

Mat. xxvij. Luce xxij. Mar. xv. Mat. xxvij. Jo. x.

i ❡ Arriani. Et bonosiani. xxiiij. q. iij. quidam. ꝟ. bo nosiani. sed arriani sunt illi qui dixerũt filiũ nõ coeter nũ p̄ri. xxiiij. q. iij. q̃dã. ꝟsi. arriani. de secta manicheo rum non habetur. xxiiij. q. iij. q̃dã. sed forte alibi. B.
k ❡ Pater: ꝟbũ: ꝛ sp̄ũssctũs. Pater dedit testimoniũ deitatis qñ dixit. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̃ michi bñ cõplacui. Fili⁹ dedit testimoniũ deitatis qñ in monte trãsfigurat⁹ potentiã deitatis ꝛ speciẽ eterne beatitu dinis ostẽdit. Sp̄ũs etiã sctũs dedit testimoniũ deita tis. qñ sup baptizatũ in specie colũbe requieuit. vel qñ ad inuocationẽ nois xp̄i corda credentiũ adimpleuit.
l ❡ Principaliter. Et ita christus est duo neutri ge= neris: quia et est deus ꝛ homo. J. de here. cũ xp̄s. Lau.
m ❡ Cõiunctione. i. ex quib⁹ cõiunctis inuisibiliter.
n ❡ Uitalẽ. Scd̃m φ phisici diuidũt spiritũ vitalẽ

scilz aiam. Lau.
a ¶ Hũanũ. cũ nõ possit hitare in sicco. ar. xxxij. q. ij. moyses: nec corp⁹ hũanũ vegetari põt nisi p aiaz. nã si aliqñ spũs malign⁹ cor p⁹ mortui hois subitre:: vt. xxvj q. v. nec mirũ nõ tñ illõ viuificat nec vnum cũ illo efficit: sz illõ mouet ad instar vẽti q̃ laruã subitrat ⁊ mouet ipsam.
b ¶ Dixisset. Gl. s. ꝺ transla. ĩnt corp alta. ⁊. s̃ de dei. ad audiẽ tiã: et est ar. esse nõ recedẽdũ de facili a for a v̈bo rũ. j. ꝺ spõ. ex l̃ris ⁊. C. de libe. p̃te. l. iij. ⁊ ꝺ iure. do. permittẽdo. Et hoc si iuri conso nat. al's ad iuris peritiã ĩtptatio nẽ recurrẽdũ est ff. ꝺ vsufru. leg. si aliq̃. ar. s̃. de cõ sue. ex l̃ris j. de verb. sig. p̃terea et. ff. ꝺ leg. iij. nõ aliter. Ber.
c ¶ Moyses. Gl. de cõse. dis. ij. reuera. h̃ g̃ eri git exp̃ssa similitudo inter ea q̃ sunt in nouo testamento: ⁊ ea q̃ sũt i veteri. alibi nõ exigit diuersitas ne videamur iudaizare. arg. s̃. ꝺ sa. vnc. ca. vno. ver. verũtamen vnctiones ⁊c. Lau.
d ¶ Cõiũcs illis. scz in frigiditate ⁊ caliditate siccitate ⁊ hũiditate. quã ɔueniẽtiã phisicoꝝ p̃priũ est assignare nõ iurispitoꝝ. ar. ꝺ bonã gl. i. p̃hemio l̃ri s. igit
Dolentes. ¶ Duo facit. P̃mo ponit

militũ lancea lat⁹ ei⁹ aperuit ⁊ ɔtinuo sanguis exiuit ⁊ aq̃. p̃bat apte q̃ xp̃s verũ corp⁹ habebat. Nam de fantastico corpe nec sanguis nec aq̃ potuisset exire: vñ ille q̃ vidit testimoniũ perhibuit ⁊ testimoniũ ei⁹ est verũ: q: tres sunt q̃ testimoniũ dãt in terra spũs aq̃ ⁊ sanguis. q̃ videlz xp̃s sit ver⁹ hõ ex aia rõnali ⁊ humana carne subsistens: p̃bat ex eo q̃ spm̃ vitalẽ emisit: ⁊ vero corpe p̃bat qm̃ ex eo sanguis exiuit et aqua. rõnalis q̃ppe aia non posset viuificare nisi corp⁹ humanũ^a ex q̃bus ver⁹ hõ ɔsistit. Ceterum sicut fuit ver⁹ spũs et ver⁹ sanguis: ita p̃culdubio vera aqua: cũ xp̃s sit v̈itas et a veritate ois fallacia sit penitus aliena. nã si nõ fuisset aq̃ sed flegma qđ de latere saluatoris exiuit: ille q̃ vidit ⁊ testimoniũ v̈itati perhibuit: p̃fecto nõ aquã sed flegma dixisset^b: nec in hoc verũ regenerationis sacr̃m fuisset ostensum: cum per sacr̃m bap̃tismi nõ regeneremur in flegmate sed in aqua. Neq; per hoc posset v̈o argumẽto probari: q̃ in sacramento eucharistie admiscẽda sit aq̃ vino si de latere xp̃i nõ aq̃ sz flegma cũ sanguine p̃fluxisset. Sed nec vera fuisset figura q̃ sup hac re precessit in veteri testamẽto qñ moyses^c virga p̃cussit silicẽ ⁊ ex ea nõ flegma sed aqua emanauit. Restat igit vt q̃liscũq; fuit illa aq̃ siue naturalis: siue miraculosa: siue de nouo diuia v̈tute creata: siue de cõponẽtib⁹ ex p̃te aliqua resoluta: p̃culdubio v̈a fuit: cũ naturaliter possit ⁊ cõpositũ in cõponẽtia ⁊ elementatũ in elementa resolui quẽadmodũ verus extitit sudor ipsi⁹ sicut gutte sanguinis decurrẽtis in terrã. ¶ Cũ autẽ ad cõpositionẽ hũani corpis q̃ttuor elemẽta cõcurrant: videlz terra: aqua: aer: ⁊ ignis. ⁊ ad vegetationẽ eiusdẽ corporis q̃ttuor humores cõsimiles illis^d conueniãt videlz sanguis: colera: flegma: ⁊ melancolia: vt v̈itatẽ hũani corpis exp̃ssius demõstraret vnũ ex illis: ⁊ vnum ex istis. Joãnes expressit illa q̃ potius ex illis: ⁊ ex istis que magis mysterio cõgruebãt ex elemẽtis aquã/ ⁊ ex humorib⁹ sanguinem: in quib⁹ duob⁹ duo maxime sacramenta redẽptionis videlz ⁊ regenerationis elucent.

Idem in concilio generali.

¶ Precipit p̃latis et clericis in v̈tute obediẽtie: vt nocturnũ officiũ et diurnũ studiose celebrẽt ⁊ deuote. Caplm. ix.

Dolẽtes referimus q̃ nõ solũ quidã miores clerici: verũetiã aliq̃ ecclãꝝ p̃lati circa comessatiões sup̃fluas et fabulatiões illicitas: vt de alijs taceamus fere medietatem noctis expẽdunt et somno residuum relinquẽtes vix ad diurnũ cõcẽtũ auiũ excitant: transcurrẽdo vndiq; cõtinua sincopa^e matutinum. ¶ Sunt ⁊ alij q̃ missarũ solẽnia vix celebrãt q̃ter in anno ⁊ (qđ deteri⁹ est) interesse contemnũt. et si qñ dum hec celebrant intersint chori silentiũ fugiẽtes intẽdũt exteri⁹ collocutionibus laicoꝝ. dũq; auditũ ad indebitos sermones effundũt/ aures intentas nõ porrigunt ad diuina. ¶ Hec igit et similia sub pena^f suspẽsionis penit⁹ inhibemus: districte p̃cipiẽtes in virtute obediẽtie vt diuinũ^g officium nocturnũ pariter et diurnum q̃ntum eis dederit de⁹ studiose^h celebrẽt pariter ⁊ deuote^i.

Hono. iij. ¶ Eucharistia debet mũde seruari: et in eius eleuatiõe ⁊ delatiõe populus debet se inclinare. ⁊ cũ defert.

clericoꝝ duplicẽ excessũ. Scđo p̃hibet ibi: hec igitur. Prima subdiuidit in duas p̃t duo sunt excessus. Scđa ibi sunt ⁊ aliq. Ab.
e ¶ Sincopa. De ɔse. di. iij. retulerũt. vñ v̈sus Sincopa de medio tollit qđ ep̃thesis auget. de istis figuris dꝫ. j. de v̈b. sig. forus
f ¶ Sub pena. Et illa nõ ẽ canõ late snie: sz poti⁹ ferende. s. de in repatro. relatũ. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. reci. per. q. q̃ sit pena cõtrafacientis.
g ¶ Diuinum offi. Ad qđ et sine isto p̃cepto tenent. s. e. p̃bt. ⁊ ita q̃ ɔ hoc p̃eceptuz faciũt inobediẽtiã incurrunt. vnde vꝫ q̃ sint suis bñficijs p̃uãdi p̃pt inobedientiã. ar. s̃. de ma. et obe. illud q: pctm̃ pagani tatis icurrit q̃sq̃s sedi apo. obedire ɔtẽnit. lxxxj di. si q̃ sunt p̃bri. ⁊ isidelis esse cõuincit: etiã si fidelis eẽ videat. vij. q. j. sciẽdũ. ⁊ sz h oc esset verũ imo est q: multi puniret de iobedientia q̃ est grauissimũ pctm̃ vt p3 p iura predicta. Sz dicas q̃ q̃ canõis iobediẽtiã incurrit cũ eo mitt⁹ agit q̃ cũ eo q̃ iudicis iobediẽtiã icurrit. ar. j. de cle. ex cõi. mini. si celebrat. ⁊. ff. ꝺ arbi. celsus. Ber.
h ¶ Studiose q̃ntum ad officiũ oris. i. sine sincopa.
i ¶ Deuote.

Joã. xix.
j. Jo. v.
Joã. xiiij.
Joã. xix.
Nũeri. xx.
Luce xxij.
diuisio
j. Jo. v.
Paganus cẽset q̃ pape non obedit.
Adde tex. cũ glo. l. i. C. de diuor. ⁊ C. ꝺ paga. ⁊ eorum sa cri. per totum.

ꝗtum ad officium cordis.

diuisio

S Ane. ¶ Quattuor sunt dicta. scōm ibi sacerdos tertium ibi. quā. quartū ibi: prelati. Abbas si.
a ¶ Cōseruet. Sub fidelib⁹ clauib⁹ ne sinistra manus ad ea possit extendi. j. de custo. eucha. c. j.
¶ Glo. se. reci. p q. quā tripl'r sol uit: ꝛ solonē me diā moderatur.
b ¶ Inclinet. Flexis genib⁹ ꝛ pōt dicere ista vba. Salue lux mūdi: vbū pris hostia vera. Uiua caro. deitas integra. ver⁹ hō. Uel ista. Transsubstātient res iste in corpus et sanguinē tuum dñe ad honorē ꝛ laudē nois tui ad cōfessionem pctōꝝ ꝛ ad salutē aiarū nrarū. Uł orationē dñicam. Uerba ista transsubstātientur res iste. ꝛc. debēt dici ante q̄ hostia eleuet ante illa verba. hic est sanguis me⁹. ꝛc. postea nō debēt dici cū iam sint trāssubstātiate in corp⁹ ꝛ sanguinē. B.
c ¶ Punire ad arbitriū iudicis puniētur q̄ hoc non seruauerūt cū pena certa h̄ nō statuat. s. de offic. del. de causis. ꝛ. ff. d iur. de li. l. j. iff. vbi cū q̄ cū pena nō statuit ad arbitriū iudicis ipont. ✝

Oriones dicēde in corpis xpi le- uatiōe

✝ Con- cor. l. j. ꝛ ibi Bar. ff. vi. bo. rap. tex. l. l. pretor edixit. cū no. ff. de in iur.

ad infirmū debet ferri in decēti habitu: ꝛ cū lumine trāsgressores vero grauiter sunt puniendi. Capitulum. x.

S Ane cum olim: ꝛ infra ¶ Ne ppter incuriā sacerdotū diuia idignatio grauius exardescat districte pcipiendo mandam⁹ q̄ten⁹ a sacerdotib⁹ eucharistia i loco singulari: mundo / et signato semper honorifice collocata deuote ac fideliter ꝯseruet[a]. ¶ Sacerdos vo frequenter doceat plebē suā: vt cū in celebratiōe missarū eleuat hostia salutaris: se reuerēter inclinet[b]: idē faciens cū eā defert pbr̄ ad infirmū. ¶ Quā in decēti habitu superposito mūdo velamine ferat / et referat manifeste ac honorifice añ pect⁹ cū oi reuerētia et timore: semp lumine p̄cedēte: cū sit cādor lucis et'ne: vt ex hoc apd̄ oēs fides ꝛ deuotio augeat. ¶ Prelati aūt hmōi mādati gui'r punire[c] nō differant trāsgressores: si ꝛ ipsi diuinā et nostrā volūt effugere vltionē. Idē vniuersis ecclesiarū p̄latis. ¶ In ecclis collegiatis debēt celebrari due misse collegialiter: vna p defunctis. alia s̄m exigētiā diei vt p festo si festū occurrit: vł p feria si feria. Capitulū. xj.

C Um creatura non habeat q̄d p meritis rñdeat creatori: et infra. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ nullū in vos torporē negligētie obrepe permittatis: q̄min⁹ ꝛ p āniuersarijs[d] defunctoꝝ ꝛ p festo vł feria s̄m tēpoꝝ ꝯgruētiā missarū solēnia ꝯuētualit' celebretis. Idē. ¶ In die cene dñi eps tm̄ in vna ecclia debz missam celebrare ꝛ crisma conficere. Capitulum. xij.

T E referente: et infra. ¶ Cum cuilibet sacerdoti quacūq̄ dignitate p̄fulgeat: vnā i die celebrare missam sufficiat[e] nā ꝛ valde est felix qui celebrat digne[f] vnam ¶ Fra. tue mādam⁹ quaten⁹ die cene dñi in ecclia sipontina[g] dūtaxat in q̄ teneris crisma cōficere: missarū studeas solēnia celebrare. Idem archiepo ablasen̄. ¶ In sacrificio altar; plus de vino q̄ȝ de aqua ponenda est. Ca. xiij.

P Erniciosus ĩ tuis ptibus ioleuit abusus: videlicet q̄ i maiori q̄ȝtitate de aqua ponit' in sacrificio q̄ȝ de vino. ¶ Cū s̄m rōnabilē consuetudinē[h] ecclie gn̄alis plus in ipso sit de vino q̄ȝ de aqua ponēdum. ¶ Ideoq̄ȝ. f. t. mādamu⁹ q̄tenus id non facias nec i tua puicia fieri patiaris.

defunctoꝝ ꝯuētualit': ꝛ p festo cū aduenerit ꝛ missas de ferijs celebrēt qn̄ nō est festū: ita q̄ nō dimittāt offciū mortuorū ꝛ in conuentu nō singulariter cura pauci forsitan volebant plures missas dicere.

C Um crea. ¶ Primo ponit mādatū secūdo p̄mittit cām gn̄alem ibi: mandamus. Ab.
¶ Glo. seq. reci. p. q. quid hic dicat anniuersarium.
d ¶ Pro āniuersarijs. Anniuersariū dr̄ quod p defuncto fit āno reuoluto a die mortis sue: sȝ dr̄ h̄ āniuersariū offm̄. s. qd̄ fit q̄tidie p defunctis qd̄ facere debēt sacerdotes. qꝛ aie defunctoꝝ soluunt' aut orōnibus ꝛ sacrificijs sacerdotū: aut p̄cib⁹ sctōꝝ: aut ieiunijs et elemosynis cognatoꝝ. xiij. q. ij. aie defunctorum. ꝛ qꝛ nescim⁹ qb⁹ psunt p oib⁹ hec sunt facienda. e. cā ꝛ. e. q. nō estimem⁹. nisi p illis q̄s ꝯstat in mortali pctō decessisse. xxiij. q. v. placuit. Isti em̄ negligētes erāt in officijs mortuoꝝ. vn̄ mādat papa vt torporē negligentie abijciāt: ꝛ missarū solēnia celebrēt pro anniuersarijs

Anniuersarium. Aie defunctorū q̄tuor modis soluūt'.

T E referēte. ¶ Ponit mandatū cui⁹ p̄mittit cām gn̄alē ibi: fr̄nitati. ꝛ pone casum vt in glo. si. Ab.

diuisio

e ¶ Sufficiat. de ꝯse. di. j. sufficit. ꝛ. s. e. ꝯsului sti. nisi i natiuitate domini: vt ibi dicitur.
f ¶ Digne vnā. Et meli⁹ est celebrare illā de die q̄ȝ aliā. s. e. q̄ḋā
g ¶ Sipōtina. Archiepꝯ sipontin⁹ die cene dñi de antiq̄ ꝯsuetudine ꝯfice tenet crisma in ecclia sipōtina. sed idē archiepꝯ eodē die mane de consuetudine accedit ad garganicā ecclīā vt recipiat ibi pegrinos ipsi⁹ loci et ibi a clero ꝛ pplo ipi⁹ loci celebrare cōpellit'. vnde sup hoc implorauit cōsiliū pape: et papa respondit q̄ tm̄ in ecclia sipōtina in q̄ tenetur crisma ꝯficē debeat celebrare. Et sic est. ar. q̄ missa sit d substantia cōfectionis crismatis sicut dici cōsueuit q̄ sit de substantia collatiōis ordinum. ar. s. de trāsla. inter corporalia. Ber.

Casus

P Erniciosus ¶ Primo ponit abusum quē secundo reprobat. tertio fieri p̄hibet. Secūda ibi: cum s̄m. Tertia ibi: ideoq̄ȝ. Ab. si.

diuisio

¶ Glo. seq. notat consuetudinem attendi: inducit. iiij similia. addit etiam aliam rationem.
h ¶ Cōsuetudinē. No. q̄ ꝯsuetudo attēdit' in sacro altaris. sic etiā ꝯsuetudo attēdit' in baptismo. de ꝯse. di. iiij. de trina. ꝛ i ipa missa ꝯsuetudo metropolitane ecclie ꝛ i alijs diuinis officijs ab alijs ecclijs sue puincie dȝ obs̄uari. de ꝯse. di. ij. institutio. ꝛ. xij. di. c. vl. ✝ sic ꝛ i m̄rimonio q̄nq̄ attēdit'. j. de cog. spi. sup co. ꝛ ilenio. j. de obser. ieiu. c. ij. § j. ꝛ sic ptȝ gn̄alē ecclie cōsuetudinē ab oibus esse obseruandā. c. disti. cōtra morē. et sic saltē credam⁹ q̄ hec cōsuetudo a sctis ecclie patri.

✝ Concor. gl. in. l. cū ctos populos. ꝛ ibi Bar. C. d sum.

trib⁹ fuit instituta. quasdā em̄ cōsuetudines sol⁹ vsus approbauit. xj. di. ecclesiasticarū. ꝛ ita solo vsu antiq̄ꝝ patrū ponit plus de vino q̄ de aqua. Et alia rō posset assignari: vinū delectabili⁹ est ad bibendū q̄ aqua: ꝛ ideo ponit pl⁹ de vino q̄ de aqua: nā si pl⁹ poneret de aqua s̄ trāsiret ita suauit: et ne horrorē gn̄aret vn̄ posset periculū imminere. q̄ꝛ aq̄ malū stomachū facit: quare aq̄ misceat cū vino dicit. ꝟ. eo. cum marthe. ꝟ. quesiuisti. ad ſi. sicut dicit de sanguine xp̄i: quia sub alia similitudine sanguinē xp̄i bibis ne aliq̄s horror sit. de cōse. di. ij. panis. Ber.

Vini plus q̄ aq̄ ponit in calice. Vinū suaui⁹ trāsit q̄ aq̄.

Idē ep̄o birtien. ¶ Ab officio et beneficio deponit p̄br qui sine aqua ꝛ igne vel in pane fermētato vel vase ligneo sacrificat. Capitulum. xiiij.

Litteras tuas recepimus ꝯtinētes: q̄ cū super excessib⁹ p̄bri ecclie sctē brigide birtien. inquireres: cōfessus^a est q̄ cū quadā die hostiā et calicē nō h̄ret: in pane fermētato^b et cypho ligneo^c missarū solēnia celebrare presumpsit: ꝛ infra. ¶ Intellecto iterū q̄ p̄dicta ecclia p malitiā dicti p̄bri multipliciter ledebat^d: inq̄sitiōis officiū iterans^e ex ei⁹ ꝯfessionib⁹ inueni sti q̄ idem sine igne^f sacrificabat et aqua. ¶ Cū igit vel ex aperta malicia vel nimia^g desipiētia peccasse p̄bet: maneant q̄tenus officio et bn̄ficio ppetuo ip̄m priues. ¶ De baptismo ꝛ ei⁹ effectu. Alex. iij.

¶ Licet puer sit ter mersus in aq̄ i noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spiritussancti: si non sit dictū: ego te baptizo i noīe p̄ris. ꝛc. nō est baptizatus. Capitulū. j.

Si q̄s puerū ter in aq̄ immerserit^h in noīe p̄ris et filij ꝛ spūſſancti amē: ꝛ nō dixerit ego^i baptizo te in noīe^k p̄ris ꝛ filij et spiritussancti: non est puer baptizatus.^l ꝟ Idem.

¶ Si pbabiliter dubitat an quis fuerit baptizatus, potest baptizari forma hic expressa. Capitulum. ij.

diuisio. Litteras. ¶ Primo pōit duos excessus p̄bri. Scdo alios duos ibi: intellecto. Tertio p̄uīri mādat ibi cū igit. Ab.

a ¶ Cōfessus. Ergo p cōuicto haberi debet. ꝟ. de cōfes. cū sup. ꝛ. C. e. ti. l. j.

¶ Glo. seq. reci. per. q. ꝛ ponit solu. hu.

b ¶ Fermētato. Qđ q̄dē nō lꝫ. q̄ꝛ scriptum est, non in fermēto veteri sꝫ in azimis sinceritatis ꝛc. vn̄ dixit hu. q̄ si q̄s cōficeret de fermētato pane in ecclia occidentali nihil fieret. de conse. di. ij. in sacramento.

c ¶ Ligneo. Qđ nō lꝫ. de ꝯse. dis. ij. vasa. ppter hoc tn̄ nō min⁹ cōficeret q̄ꝛ olim in vasis ligneis ꝯficiebāt sacerdotes. sꝫ ppter decus ecclie Siluester papa. vix̄ instituit vt vasa argētea essent i ecclia. vt de ꝯse. di. j. vasa. de ere aut auricalco non fiat calix q̄ꝛ ob vini virtutem eruginē parit ꝛ vomitum prouocat. nec hodie de ligno vel vitro fieri debet. de conse. di. j. vt calix.

Ecclie vasa q̄s argentea esse instituit.

d ¶ Ledebatur. i. damnificabat. simile. ꝟ. de restitu. in integ. requisiuit.

e ¶ Iterās. Nō sup his criminib⁹ sup quib⁹ inq̄sitio facta fuit: sed sup alijs. ꝟ. de accu. de his. ꝟ. de collu. c. vlt. q̄ꝛ crimina semel dimissa iterū in vltionē venire nō patimur. xxiij. q. iiij. si illic. et de delicto vni⁹ hoīs nō est sepe querendum. ff. nau. cau. sta. licet. ꝟ. vlti.

f ¶ Sine igne. Qđ fieri nō dꝫ: q̄ꝛ legit ignis in altari meo semper ardebit. ꝛ ille ignis lxxij sub aqua. lxx annis q̄ extinctus fuit antiocho vendente sacerdotiū iasoni. j. q. j. sicut eunuchus. Itē nec sine aqua sacrificare potuit: sed vtrūq̄ in calice mixtū esse debuit: q̄ꝛ vtrunq̄ de latere saluatoris exiuit. ꝟ. e. in quadā. et de cōse. dis. ij. c. j. ꝛ. ij. Alios errores de isto sacramēto habes de conse. di. ij. cum omne crimen.

Continuatio g ¶ Nimia desipiētia. Vn̄ et parcendū non fuit: q̄ꝛ ab alijs q̄rere poterat. xxxvij. dis. ꝟ. ij. ꝛ vi. ꝛ. xxxviij. dist. qui ea. ꝛ de conse. di. ij. ca. iij. Ber.

¶ Rubrica. De baptismo. ¶ Viso de sacramento eucharistie q̄ nichil in sacrificijs maius esse pōt. de ꝯse. dist. ij. nihil. merito subijcit de baptismo qđ est sacrm̄ valde necessariū sine q̄ nemo pōt saluari. ꝟ. e. maiores de cōse. di. iiij. c. firmissime. Tractat etiā de eius effectu. pducit em̄ tres effect⁹. nā remittit culpa. item vitatur dānatiōis periculū. ꝛ aperit regnū celeste. ꝟ. e. maiores. vide glo. de conse. di. iiij. c. ij. Ab.

Baptismi tres sunt effectus.

¶ De hac materia habet de cōse. di. iiij. p totū.

h ¶ Si quis. ¶ Immerserit. i. imergēdo dixerit in noīe. p. ꝛ fi. ꝛc.

¶ Glo. se querit ꝛ soluit.

i ¶ Ego baptizo. Nunq̄d pronomē ego est d substātia hmōi⁹ nō q̄ꝛ plenum gn̄at sensum hec vox baptizo sine h⁹ pronomine ego. ar. de conse. dis. iiij. retulerit. vbi dicitur si q̄s ita dicit. baptizo te in nomine pa. et fi. ꝛc. baptizat⁹ est q̄ꝛ ex quo baptizare intendit, pnomen ibi non ponitur.

ꝟ Arg. est i fi. l. l. q̄ ro me. ꝟ. fiaut⁹. ff. d ꝟ. obli.

¶ Glo. se. alle. ij. Cor. signat vnū ꝯtrium et soluit.

k ¶ In noīe p̄ris. de ꝯse. di. iiij. in synodo multi. Ar. ꝟ. di. ca. a quodā. Sol. illa lr̄a i noīe trinitatꝭ itelligit explicite. ꝛ qđ sequit in noīe xp̄i tn̄ dispositū fuit illō ab ap̄lis ex cā vt in pncipio baptizarēt i noīe xp̄i: in q̄ verbo itelligit vnct⁹ inungēs ꝛ p quē vngit. i. p̄r fili⁹ et spūſſanct⁹. sꝫ hodie nō seruat forma illa. tn̄ si aliq̄s sic hodie baptizaret sub his v̄bis baptizat⁹ eēt lꝫ sic ri nō debeat vt dixit Io. i illo. c. a q̄dā. hec est ꝯ forma baptismi q̄ hic tradit quā seruat ecclia: ꝛ q̄ omittit hāc formā nihil agit. ꝟ. ti. pri. veniēs. saluo eo qđ d̄r i noīe xp̄i: q̄ꝛ illud intelligit implicite qđ est in ista explicite Et hoc dicūt quidā dictū fuisse ex cā in primitiua ecclesia vt ampliaret nomē xp̄i in illo tpe. qđ nomē hoīnes abhorrebāt tūc: ꝛ qđ tūc iplicite dicebat i noīe xp̄i modo explicite dꝫ dici nōib⁹ triū psonarū exp̄ssis vt d̄r in hac decre. al's. Nicolaus decepisset illos quibus r̄ndit illos eē baptizatos q̄ baptizati erāt i noīe trinitatis vel in noīe xp̄i tn̄ in primitiua ecclia vt in actib⁹ ap̄lorum legit: vt d̄r in. c. p̄dicto a quodā. vbi hug. manifeste cōprobat formā q̄ hic tradit ostēdens q̄ cām q̄re in p̄mitiua ecclia tpe ap̄loꝝ baptizabāt in hac forma in noīe trinitatis siue in noīe xp̄i tātum ꝛ Nicolaus in sua r̄nsione quā fecit in. c. a quodā. retulit se ad tp̄s p̄mitiue ecclie. dixit hug. q̄ de hac forma que hic traditur nihil est mutandū vel diminuendū s̄m quod notauit de conse. di. iiij. multi. Ber.

Baptismus pōt fieri in nomine christi.

l ¶ Baptizatus. Ar. q̄ vbi aliq̄d deest de substātia et⁹ qđ exigit ad eē rei nihil actū est. ar. j. q. vij. daiberti. Ar. ꝟ. s. d sacra. nō ite. c. j. ꝛ. c. vi. vbi supplent que

omissa erant. sed illa unctio nō est de substātia sacri. a D. E quib' dubiū. Sic de ꝯse. di. iiij. si nulla. ⁊ di. j. solēnitates. ⁊ c. ecclie vel altaria. idē ⁊ in or dine. lxviij. dist. presbyteri quos. ⁊ §. seq.
¶ Glo. seq. ponit opi. quā reprobat.

corum ꝙ si non habuerimus charitatē etiā si sanguinem nostrū effuderimus ⁊ nostrā substantiā totā dederim' paupib' magis tormēta sunt ꝙ corona victorie. j. q. j. vide ꝙtū boni. vn̄ dr̄ charitas recta volūtas bonis terrenis ac presentib' semꝑ aduersa. de peni. distin. ij. §. charitas.

Charitas.

b ¶ Rebaptizo. Dicūt quidā ꝙ si pu' fuit baptizatus eundē caracterē iterare nō est incōueniēs: vt reiterek ar. illi' ca. lxviij. di. pbri. qꝺ nihil fac. et dicūt sic: q2 eadē possessio ex pluribus causis acquirik. ff. d acq. pos. possideri. §. si ex pluribus. s3 hoc nō ē verū: q2 si primo baptizat' fuit/ nihil scd̄o addik s3 ad vocē refertur talis reiteratio. ⁊ est signum solūmodo ꝙ sit baptizat'. arg. ad hoc. lxviij. di. §. q2 ergo. vbi Grā' hoc dicit ar. C. de iudi. l. ij vbi dr̄ ⁊ scd̄a3 manumissionē nihil addere vl' diminuere. Ala.

Mat. xvi. Luce xxij.

De q̄b' dubium[a] est an baptizati fuerint baptizāk his v̄bis ꝑmissis: si baptizat' es: nō te rebaptizo[b] s3 si nondū baptizat' es: ego te baptizo. ⁊c. Innocen. iij. arelatē. archiepō. ¶ Sacrm̄ baptismi vtilit ꝯferk paruulis: licet nō credāt/ nec intelligāt ⁊ remittik eis pctm̄ originale h. d. vsq3 ad §. verū. Ca. iij.

Maiores ecclie cās[c] presertim articulos fidei ꝯtingētes ad petri sedē referendas intelligit q̄ eū[d] q̄renti dn̄o quem discipuli dicerent ip̄m eē rn̄disse notabat: tu es xp̄s fili' dei viui: ⁊ ꝓ eo dn̄m exorasse: ne d̄ficiat[e] fides ei'. ¶ Quibusdā igik q̄stiōib' q̄s ꝯtra catholicos heretici mouerāt: nos postulas rn̄dere. Asserūt em̄ paruulis inutilik baptisma cōferri qꝺ nitūtur probare. illud primo ⁊ precipue inducētes: ꝙ cū secundū verbum Jacobi apostoli dicentis in epistola sua. Charitas[f] operit multitudinē peccatorū: ⁊ iuxta illud testimoniū veritatis in euangelio de peccatrice q̄ ipsius pedes lauerat perhibentis. Dimissa sunt ei pctā multa: qm̄ multū dilexit: nō nisi per charitatē: et in charitate crimina dimitank paruulis. Qui nec sentiunt/ nec ꝯsentiūt ⁊ charitatē nō habēt q̄ sentientibus ⁊ cōsentiētib' tm̄ infundik: pctm̄ nō dimittik in baptismo: ⁊ infra. ¶ Ad id autē taliter rn̄. ꝙ cū baptisma successerit circuncisioni[g]. Absit em̄ vt i illā damnatā heresim icidam' q̄ ꝑperā affirmabat legē3 cum euāgelio: ⁊ circuncisionē cu3 baptismo seruandā: quonia3 s̄m apostolū dicentē ad galathas. Si circūcidimini[h] christus nihil vobis prodest. Cū ergo circuncisio tam adultis ꝙ̄ paruulis: ex precepto[i] dn̄i cōferrek: ne baptismus q̄ successit loco ipsius ⁊ generalior tn̄ existit: cū tā viri ꝙ̄ femine[k] baptizenk: minous videatur effectus: tā adultis ꝙ̄ paruulis est cōferendus. Sicut em̄ sine distinctione qualiber mosaica lex clamabat. Anima cuius preputij caro circūcisa non fuerit/ peribit[l] de populo suo: ita nunc indistincte vox intonat euangelica. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ sp̄ūsctō: non intrabit[m] in regnū dei. ab hac generalitate nec sexū nec etatē excludēs[n] Caute tamē notādū est ꝙ̄tū plus baptismus hodie confe rat xp̄ianis ꝙ̄ quondā iudeis circuncisio cōtulisset: dictū est in fine predicte auctoritatis iducte de veteri lege. Peribit de populo suo. in euangelica vero veritate subiunctum est. Non intrabit in regnum dei. qm̄ ⁊ si originalk culpa[o] remittebatur per circun-

dimisso. ¶ Maiores. c ¶ Diuiditur decre. hec tota in duas ꝑtes Primo ponit exordiū ꝓbās magnas q̄stiones: maxime fidē tāgentes referendas eē ad papā Scd̄o ibi: q̄busdā ponit epistolam q̄ quattuor h3 ꝑtes sicut q̄tuor sunt q̄stiones. Scd̄a ibi verū. Tertia ibi: s3 adhuc. Quarta ibi: itē querik Pria subdiuidik primo ponik hereticoꝝ obiectiōnes duab' auctoritatib' munita scd̄a ibi: ad id/ ipsius solutio. Tertia ibi: ceterū. auctoritatib' rn̄det. Ab.

iaco. v. Luce vij.

g ¶ Circuncisioni. Que supplebat vicē baptismi in paruulis q̄ erāt de stirpe abrahe. i. alijs āt supplebat fides parētū de ꝯse. di. iiij. quod apud. ⁊ c. ex q̄. h ¶ Circūcidimini. xxviij. q. j. sic em̄. circa fi. ꝑ vnā colūna3. v. ecce ego pau. ⁊c. i ¶ Ex precepto. In veteri testamento. k ¶ Femine. Sed circuncisio ad feminas non ꝑtinebat: s3 offerebātur. xxviij. die in templum et ibi nomen imponebak vn̄ baptismus generalior est. ¶ Glo. se. alleg. ꝑ concor. signat vnū ꝯtrariu3 et soluit duplicik. l ¶ Peribit. d pplo. Hic colligik ꝙ per circūcisionē saluabātur i veteri testamēto. sic de conse. dist. iiij. quod apō. ⁊ c. ex quo. S3 h de pe. di. j. §. itē vt christ' ait. i fi. vbi dr̄ ꝙ circuncisio data est abrahe in signū iusticie non in cā iustificationis: sed illud intelligik quo ad ip̄m abraham q̄ tam iustificat' erat: et non quo ad alios. vel exponik illa littera ⁊ suppletur ibi solu3 vel tantum.

gal. v. Gen. xvij. Jo. iij. Gen. xvij.

c ¶ Causas. xvij. di. huic sedi. ⁊ xxiiij. q. j. quotiens
d ¶ Eum. i. petrum.
e ¶ Ne deficiat. Ex hoc p3 ꝙ ecclia nō pōt esse nulla. xxiiij. q. j. pudēda. in fi. vbi Aug. hoc ꝓbat. ad idē. xxj. di. §. j. ad fi. in ver. ego pro te rogaui ⁊c.
f ¶ Charitas operit. hec est prima obiectio hereti

Ecclia nō pōt eē nulla.

m ¶ Non intrabit. de ꝯse. dist. iiij. firmissime. B.
n ¶ Excludens. imo includit qm̄ sub noīe masculino dn̄s dixit nisi q̄s renatus fuerit. ⁊c. femina ꝯprehendik. ff. de verb. sig. l. j. ⁊ de pe. dist. j. si quis cū telo.
o ¶ Culpa remittebatur. i. originale peccatum. nō tamen penitus adhuc est sublatum. sed manet in ho

cisionis mysterium: ⁊ dānationis periculum vitabatur non tamē perueniebatur ad regnum celorum: qđ vsq; ad mortem christi fuit omnibus obseratum. Sed per sacramentum baptismi christi sanguine rubricati culpa remittitur: vitatur periculū: ⁊ ad regnū celorū etiā peruenit[a] cuius ianuā christi sanguis fidelibus suis misericorditer reserauit[b]. Absit enim vt vniuersi paruuli pereant: quorū quotidie tāta multitudo moritur: quin et ipsis misericors deus (qui neminē vult perire) aliqđ remedium ꝓcurauerit ad salutē. ¶ Ceterū ex vi littere satis patet ꝑdictas auctoritates[c] intelligendas esse tantūmodo de adultis q̄ habent multitudinē peccatorū cū de paruulis non possit intelligi / qui peccato tm̄ originali tenent. Similiter et illa auctoritas est soluēda. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus[d] erit. ⁊c. cū non possint credere paruuli: sed adulti ⁊ ob hoc tota auctoritas[e] hic intelligēda ē de adultis. ne; ad alios prima / ⁊ ad alios secunda clausula referatur. Q̄ꝛuis nonnulli cōcedant q̄ paruuli credant non per vsum sꝫ per habitum fidei quē suscipiūt in baptismo: sicut et alia multa verba ſm communem vsum loquendi nō ad actum sed ad aptitudinē[f] referūtur. Illud vero quod opponētes inducunt fidem aut charitatem / aliasq; virtutes paruulis: vt pote non consentientibus nō infundi a plerisq; non ↄceditur absolute[g] cū ꝓpter hoc inter doctores theologos q̄stio referat: aliis asserentibus ꝑ virtutē baptismi ꝑuulis q̄dē culpā remitti: sꝫ grām nō ↄferri: nōnullis dicētibus dimitti pctm̄ et ꝟtutes infundi habētibus illas q̄ ad habitū nō quo ad vsum: donec perueniant ad etatem adultam.

¶ Originale pctm̄ quod sine ↄsensu cōtrahitur remittitur in baptismo etiam non ↄsentienti: vt paruulis. secus de actuali: q̄ sicut nō ↄmittitur sine consensu ita non relaxat. hoc dicit vsq; ad. §. sed adhuc Abbas siculus.

¶ Uerū quidā ex hac solutione[h] inuenisse se credunt viam ad alias q̄stiones: argumentantes ex eo qđ dicimus paruulis in baptismate pctm̄ originale dimitti: q̄ et adultis dormiētibus vel amētibus: peccatū (si baptizent) ratione simili dimittat. cum enī neutri sentiunt tunc vel consentiant dicunt idem in cōsimilibus[i] iudicandum. Hic vero dicimus distinguendum q̄ peccatum est duplex[k] originale scilicet ⁊ actuale. originale qđ absq; consensu ↄtrahitur: actuale quod cōmittit cum consensu. Originale igit qđ sine cōsensu[l] ↄtrahit / sine ↄsensu ꝑ vim remittit sacramenti. actuale vero qđ ↄsensu cōtrahit sine consensu minime relaxatur.

¶ Licet in baptismo dimittatur originale pctm̄ paruulis qui tamen ↄsentire nō possunt: in adultis tm̄ amentibus vel dormientibus qui non consentiunt baptismo nō dimittitur actuale / ⁊ idem etiam nec originale hoc dicit.

¶ Sed adhuc queritur quare non saltem originale peccatum amentibus ⁊ dormiētibus in baptismo sicut paruulis dimittatur. ¶ Ad hoc taliter est respondendum q̄ dominus qui totum hominē saluū fecit in sabbato: opus imperfectionis[m] non nouit et ob hoc peccata non ex parte[n] sed ex toto dimittit. Preterea pena originalis pcti est

mine non tamē obest. de ↄse. di. iiij. c. ij.

a ¶ Peruenit de ↄse. dist. iiij. ꝑ aquam.

b ¶ Reserauit de conse. distin. iiij. proprie.

c ¶ Auctoritates. s. acti iacobi scꝫ charitas operit multitudinē ⁊c. ⁊ illā i euāgelio de peccatrice dimissa sūt ei. ⁊c̄

d ¶ Saluus erit. Qui aūt nō crediderit: nec baptizatus fuerit condēnabitur.

¶ Glo. seq. alle. j. ↄcor. ⁊ vnū cōtrarium.

e ¶ Tota auctoritas. Uniformis enim dꝫ esse cuiuslibet auctoritatis itellectus. arg. xvj. q. vij. et hoc dicimus Ar. ꝫ iij. q. iiij. hi qui.

f ¶ Ad aptitudinē. Sicut ⁊ illud participiū retinēsq; qđ ponit i descriptiōe mr̄imonij: ad aptitudinē non ad actū refert q̄ habet. xxvij. q. ij. §. j. mr̄imoniū ē cōiūctio maris ⁊ femine indiuiduā vite ↄsuetudinē retinēs ꝑ itelligētiā ꝗuis n̄ retineat q̄ ad actū tamē quo ad aptitudinē retinet: sicut consueuit dici ꝺ iusticia. ff. de iusti. et iu. l. iusticia. ꝫ q̄ iusticia est in creatura.

g ¶ Absolute. i. indifferenter.

h ¶ Ex hac solutiōe ⁊ ita orit questio ex solutione. sic. ꝭ. ꝺ vo. ex multa.

i ¶ In ↄsimilibus. Ar. q̄ ꝺ siliby simile iudiciū debꝫ esse. ꝭ. de rescrip. inter ceteras. et. ꝭ. de transla. inter corporalia. ⁊. ꝭ. de re iudi. l causis. ⁊. ff. de legi. non possunt. ⁊. C. de leg. l. vlt. ⁊. ꝭ. de ↄfir. vti. cū dilecta. q̄ vbi eadē ratio / ⁊ idē ius ⁊ vt ibi. ⁊. ꝭ. titul. ↄtr. cū marthe. §. finali.

k ¶ Duplex. De conse. di. iiij non ex quo.

l ¶ Sine ↄsensu. Partium. j. ꝺ regu. iu. ols res si. de ↄse. dis. iiij. filius dei.

¶ Sed adhuc. ¶ Diuidit iste §. Scđa ps ibi. Ad hoc. Ab. si.

m ¶ Opus imperfectiōis. Duplicitatis enī deus aspernator ē xxij. q. v. q̄ periurare paratus ē. §. ex his olbus. ꝟ. sed si.

¶ Glo. seq. ar. ol le. q. iura i ↄtriū. demū elicit tria argumenta.

n ¶ Ex parte. De ↄse. di. iiij. regenerante. ⁊ de pe. dist. iiij. sunt plures. Et ē ar. q̄ si aliq̄s excōicatus ē pluribus excōicationibus: si absoluat / oīno ē absolutus. Sed est ar. ꝫ. j. de sen. excō. cum pro cā. ij. q. iij. §. preuaricator. ꝟ. si crimina plura. Itē arg. q̄ nihil reputatur actū dū aliquid superest ad agendū. vij. q. j. nihil. xxxviij dis. q̄ ipsis. C. ad sille. l. vlt. Et ar. q̄ snia nō debet ꝑ ꝑte valere / et ꝑ parte non valere. ff. familie hercis. in hoc iudicio. Item non valet ꝑ ꝑte aliquid fieri nisi id

j. Thimo. j.

Mat. xviij.

Matrimoniū.

ꝑ Concor. ter. insti. de pa. po. i ꝟ. indiuiduā ⁊ de iusti. ⁊ iu. i pn. cū glo. j.

dimisso

Duplicitas displicꝫ

totũ fiat. ff. d̃ ꝓcura. in cause. ff. ꝓ derelicto. l. iij. ff. de trãsac. cũ hi. sic nec liberatur pign⁹ lʒ de parte debiti sit satisfactum. C. de distrac. pig. q̃diu. Et qui aliq̃d debet facere faciẽdo ꝓ parte nõ liberaƭ. ff. d̃ ver. obli. in executiõib⁹. §. pe. Et impietas est ab eo qui iustus est dimidiã spe rare veniã: vt in ꝑ alle. §. sũt plu res. Un̄ vs⁹. Lar ga dei pietas ve niã nõ dimidia bit. Nam nichil aut totum te la chrymãte dabit.

effect⁹. l. vij. di. si q̃s i egritudĩe ꝑsumiƭ eñ ibi φ pctã nõ sunt dimissa ei q̃ timore egritudĩs baptizaƭ q̃ ꝑsũ ptio nõ tolliƭ ꝑ baptismũ cũ baptism⁹ ipsam inducat. vñ nõ operaƭ ꝯrios effect⁹: sic eadẽ res nõ parit obli gationẽ ⁊ liberationẽ. ff. de solu. qui hominẽ. §. viti.

carẽtia visiõis[a] dei: actualis ꝟo pena pcti est gehẽne per petue cruciat⁹. vñ si dimitte reƭ alicui primũ altero nõ di misso: talis nõ careret visiõe dei ꝑpter originale[b] dimissum ⁊ cruciareƭ in gehẽna perpe tuo ꝑpƭ reatũ criminis actua lis. sed hec tanq̃ incõpassibi lia[c] sese mime patiunƭ. immo sibi mutuo aduersantur.

Amẽtes vƚ dormiẽtes ba ptizati si añ demẽtiã vel dor mitionẽ baptizari volebant caracterem suscipiunt. al's se cus. coacti vero causatiue su scipiunt. h. d. vsq̃ ad finem.

Item queritur vtrum dor miẽtib⁹ ⁊ amẽtib⁹ sacramẽti saltẽ caracter in baptismate imprimaƭ: vt excitati a som no vel ab egritudine liberati non sint denuo baptizandi?

Sunt aũt nõnulli q̃ dicũt φ sacramẽta q̃ ꝑ se[d] sortiũtur effectũ: vt baptism⁹/ ⁊ ordo/ ceteraq̃ siƚia nõ solũ dormiẽ tibus ⁊ amentib⁹ sed iuitis ⁊ cõtradicẽtib⁹: ⁊ si nõ q̃tũ ad re[e] q̃tũ tñ ad caracterẽ cõfe runƭ: cũ nõ paruuli soluʒ qui nõ ꝯsentiũt sʒ[f] ficti qui q̃uis nõ ore corde tñ dissentiũt: re cipiant sacr̃m. Sed opponiƭ talib⁹ φ q̃ fuissent iuiti ⁊ relu ctãtes immersi: saltẽ rõne sa cramẽti ad iurisditionẽ eccle siasticã ptinerẽt: vñ ad seruã dã regulã fidei xp̃iane forẽt rõnabiliter ꝯpellẽdi: verum id est religioni xp̃iane cõtra riũ[g] vt semꝑ inuit⁹ ⁊ penit⁹ cõ tradicẽs ad recipiẽdã ⁊ ꝟuã dã xp̃ianitatẽ aliq̃s ꝯpellaƭ.

Propter qđ inter inuitũ ⁊ inuitam coactũ ⁊ coactã aliꝗ nõ absurde distinguunt: φ is qui terrorib⁹ atq̃ supplicijs violẽter attrahiƭ: ⁊ ne detri mẽtũ icurrat baptismi susci pit sacramentũ: talis (sicut ⁊ is q̃ ficte ad baptismum acce dit) caracterem suscipit xp̃ia nitatis ipressum: ⁊ ipse tanq̃ cõditionaliter[h] volẽs lʒ abso lute nõ velit cogẽdus est ad obseruãtiã fidei xp̃iane: in q̃ casu debet intelligi decretuʒ

a Carentia visiõis. Paruu li eñ qui sine ba ptismo decedũt in tenebris ma nẽt. de cõse. dist. iiij. nulla ꝑter. ⁊ pena illa mitissi ma ẽ oim. de cõ se. di. iiij. regene rãte: ⁊ tñ sempi terno igne puni untur. di. ea. fir missime. Sʒ mi tis dƭ pena illa carẽtia visionis respectu aliarũ: sʒ moris ꝑpetua dƭ. xxx. q. j. ad li mina. Ber.

Glo. se. obijcit et duplr̃ soluit.

b Propƭ ori ginale. Sed nõ ne ꝑpter actua le debeƭ carẽtia visiõis dei adul tos? Quid ẽ expe dit hic originale dimitti cũ ⁊ si di mittatur: tamẽ debeƭ carentia visionis dei ob aliud. s. actuale. nam ⁊ vbi aliq̃d debeƭ ex pl'ib⁹ causis: vna remissa/alia peti tio restat: vñ q̃ repudiauit successionẽ per vnde libe ri/admittitur ad successionẽ ꝑ vnde cognati. ff. d̃ suc. edi. l. j. §. sed ⁊ vidẽdũ. ⁊ ar. ff. de ser. vr. ꝑdio. si dom⁹. ar. ꝓ ⁊ ꝯ. ẽ. de cã pos. pastoralis. ⁊ ẽ. de iudi. examina ta. Sed põt dici φ hec rõ superficialis est. ⁊ ꝑma verior est qꝛ de⁹ opus imꝑfectionis nõ nouit: qꝛ in baptismo oĩa crimia dimittunƭ. de ꝯse. di. iiij. regenerãte: vel di uersifica. ꝓ actuali reuera debeƭ nõ solũ carẽtia visio nis dei: sed ⁊ maior pena ⁊ ita nõ directe. Sed ꝓ origi nali debeƭ tñ carẽtia visiõis dei directe: ⁊ sic nõ ꝓdest dimissio originalis pcti cũ postea actuale superuenit tanq̃ maius de quo nõ penituit: qꝛ q̃ peccat in vno fa ctus est oim re⁹. ꝯ. de re iu. defleat. Sed paruuli nullũ pctm̃ hñt actuale ⁊ ideo nõ est siƚe de amẽtibus ⁊ dor miẽtib⁹ q̃ originali ⁊ actuali grauanƭ: ⁊ iõ etiã origia le nõ tolliƭ: qꝛ nõ ꝓdesset: nec dʒ ꝓbari quo ꝓbato nõ ꝓdest. C. de ꝓba. ad ꝓbationẽ. ⁊ ẽ. de offi. deleg. cum ꝯtingat. in illa glo. q̃ incipit. nota φ non debet ⁊c̃. B.

Glo. seq. arg. alle. ij. iura.

c Incõpassibilia. Arg. φ eadẽ res nõ opaƭ ꝯrios

Itẽ. In pri ma ponitur que stio. In secunda ibi. sũt aũt. q̃rũ dã opiniões. In tertia ibi: sʒ op poniƭ. illi q̃stio ni opponit. In q̃rta ibi. ꝑpter qđ. opinionis ve ritatẽ exprimit. In q̃nta ibi: dor mientes. princi paliter questio nem sol. Ab.

d Que ꝑ se sortiunƭ. i. absq̃ cõsensu accipiẽ tis. Lau.

e Ad rem. i. q̃tũ ad solutio nẽ pctõrum. B.

f Sed ficti. Ut. j. q. j. sicut fi cti. ⁊ de cõse. dis. iiij. solet q̃ri. B.

Glo. seq. alle. tres ꝯcor. signaƭ vnũ contrariũ ⁊ dupliciƭ soluit.

g Cõtrariũ. Arg. φ ad fideʒ nullus dʒ cõpel li inuitus: sed si cut libera volũ tate periit: ita li bero arbitrio cõ uertaƭ. xlv. dist. de iudeis. et. c. q̃ sincera. et. xxiij. q. v. ad fidem. Arg. ꝯ. xxiij. q. vi. c. j. vbi dicitur φ pau lus coactus venit ad fidem. Sed illud diuino iudicio fuit factũ cui⁹ facta ad consequentiã trahi nõ debẽt: speciale in ipso fuit. vel ita Paulus persequebaƭ fide les ⁊ inter ipsa flagella mutatus fuit: ⁊ factus volens. xxiij. q. iiij. displicet. ver. qualiter pau. ⁊c̃.

Glo. seq. querit. arg. ꝓ ⁊ soluit. ponit opi. Jo.

h Cõditionaliter volẽs. Et sic coacta volũtas vo lũtas est. xv. q. j. merito q̃riƭ. ⁊ ita coactio ꝯditionalis non ipedit sacr̃m baptismi vt hic ptʒ: sicut non ipedit sacramẽtũ ordis. lxxiiij. di. vbi ista. xlv. di. de iudeis. neq̃ sacr̃m mr̃imonij. xxij. q. iiij. iter cetera. ⁊ ꝯ. de spõ. veniẽs. talia eñ iuramẽta sine interitu salutis eterne ꝑñt ꝟuari. ẽ. de iureiu. si ꝟo. ⁊ c. cũ cõtingat. ipedit tñ mr̃imoniũ spũale. ẽ. qđ me. cã. ꝑlatũ: sed ibi fuit iust⁹ met⁹ mortis. s. q̃ cadit in ꝯstãtẽ virũ in ꝑdictis ꝟo con tor. nõ fuit met⁹ q̃ caderet in constantẽ virũ: sʒ coactio q̃dã ꝯditionalis q̃ nõ ipedit mr̃imoniũ spũale siue car nale: qꝛ idẽ esset in vtroq̃. Sʒ nunq̃d ille q̃ ꝯditionali coactione recipit ordinẽ teneƭ ꝯtinere? bñ vƚ φ sic: qꝛ coacta voluntas est volũtas. xv. q. j. merito: ꝯ marie si dicaƭ φ votũ est annexũ ordini. xxviij. dist. diacom. et

Verſ⁹.

Pctĩ a ctualis pena. Pecca ti origi nalis pena.

ꝯ Con cor. l. le gata in utiliƭ. ff. de le ga. j. et ibi Ale xan.

Sacr̃a an ipe diãtur ꝑ coa ctionẽ.

ꝯ Con cor. tex tus l. i. ait pre tor. iun cta gl. i ꝟ. ipu tãdũ. ff. d̃ mio.

lxxxiiii.dist.cū in preterito. Satis videt̄ q̄ ꝯtinere cōpellat̄.q̄ licet quodāmodo inuit⁹ ordinem susceperit volēs tn̄ rōne illi⁹ indirecte volūtatis cogitur ꝯtinere Joā.dixit q̄ non cogit̄ q̄ itegritas corꝑis reo est voti ⁊ nō precepti.xxxii.q.j.integritas.⁊.s̄.qđ nec.cū. glatum.nā continētia nō est nisi voluntaria.xxxi.di. ante triennium. et arg.xx.q.iii. presens clericus.et sic ordinat⁹ non habet ꝑuilegiū clerici:si tn̄ vult vti eo pōt.secus dicit i baptismo q̄ illud ē sacramentū necessitatis sic̄r non valet testamētum ei⁹ q̄ inuit⁹ testat⁹ est vl̄ si testes teneant̄ inuiti.ff. de testa.q̄ testamento.§.vlti.

a ¶ Cōcilij toletani.xlv.di.de iudeis.cui⁹ verba hec sunt.

b ¶ Plus est. Sic.j.de simo.sicut.⁊.j.de homi. petr⁹.et.j.q.iiii. q̄ ꝑsulat⁹.ar.⁊ ff.de arbi.nō cogēdū.i fi.⁊.C.de fi.fa.l.j.li.x.sic̄e est in ꝑsonis cōiunctis q̄ agere possunt sine mādato.s̄.de rescrip.nōnulli.et ca.ex parte.ff.ꝺ ꝓcura.pōponi⁹ ad fi. Sed cōtra mandatum non possunt.ff.eo.s̄ et he persone.

¶ Glo.seq.q̄rit arg.pro secūdo obijcit et soluit.

c ¶ Perdurare. Si.j.ꝺ sentē.excō.a nobis.nā semꝑ durare ꝑsumit̄ voluntas nisi ꝓbetur mutata.s̄.de his que vi metusve cā fi.ꝯlatū.ff.de proba.enim qui.⁊.ff.de leg.iij.luci⁹.in fi. Sed quid si quis ab infantia fuit amēs nunq̄d ꝓdest ei si baptizet̄? arg.q̄ sic.ff.de leg.iij.cū pater.§.surdo.q̄ perīde habet̄ ac si nunc sit infans:q̄ nullo peccato grauat̄ nisi origiali.iii.q.ix.indicas. S₃ quare amēs vel dormiēs nō recipit sacramentū baptismi.⁊ ille qui coactiōe absoluta cogit̄ cū in baptismo nō requirit̄ intentio baptizati s₃ baptizātis.j.q.j.sicut ficti.⁊ de ꝯse.dist.iiij.solet. Hec questio quā mouet hic Joā.soluitur per litteram: q̄ amens ⁊ dormiēs q̄ an cathecumini fuerūt recipiunt hm̄ sacramētum:q̄ vero semꝑ inuiti fuerūt ⁊ ꝯdixerūt nō recipiunt vn̄ adhuc ꝑsumunt̄ inuiti.et nemo inuit⁹ ad fidē compellit̄.vt di.s̄.ꝑ ⁊.c.sicut ficti.⁊.c.solet.nō ꝯdicunt:q̄ illi ore exprimunt s₃ corde dissentiant.⁊ iō sacramentū recipiunt: q̄ eccl'ia dare intēdit: s₃ tale sacramētu₃ non ꝓdest ad remissionē peccatorum nisi cū fictio illa recesserit.de cōse.dist.iiij.tunc valere.

Baptismus non recipit̄ ꝑ amētes vel dormiētes.

cōcilij toletani[a]: vbi dr̄ q̄ q̄ iā pridem ad xp̄ianitatē coacti sūt sicut factū ē tpib⁹ religiosissimi principis sisibuti q̄ iā cōstat eos sacramētis diuis associatos ⁊ baptismi grāz suscepisse: ⁊ chrismate vnctos eē ⁊ corpis dn̄i extitisse participes.oportet etiā vt fidē quā nc̄itate susceperīt / tenē cogātur: ne nomē dn̄i blasphemetur ⁊ fides quā susceperīt vilis ac cōtēptibilis hēat. Ille xͦo q̄ nūq̄ ꝯsentit s₃ penit⁹ ꝯtradicit: nec rē nec caracterē suscipit sacmēti: q̄ plus ē[b] exp̄sse ꝯtradicē q̄ mīme ꝯsentire sicut nec ille notā alicui⁹ reatus icurrit q̄ ꝯtradicēs penitus ⁊ reclamans thurificare idolis cogit̄ violēter. ¶ Dormiētes āt ⁊ amētes si priusq̄ amētiā icurrerēt aut dormirēt i ꝯtradictiōe ꝑsisterēt: q̄ i eis itelligit̄ ꝯtradictiōis ꝓpositū ꝑdurare[c]: ⁊ si sic fuerit imersi caracterē nō suscipiūt⁹ sacmēti.sec⁹ aūt si pri⁹ cathecumini extitissent: et habuissent ꝓpositū baptizādi: vn̄ tales[e] in necessitatis articulo cōsueuit ecclesia baptizare. Tunc ḡ caracterē sacramentalis iprimit opatio cū obicē volūtatis cōtrarie nō iuenit obsistentē[f]. Idē metē.epo.

¶ Nemo pōt seipm baptizare etiam instāte necessitatis articulo. Capitulum.iiij.

Debitū: ⁊ ifra. ¶ Sane intimasti q̄ q̄dā iude⁹ in mortis articl'o ꝯstitut⁹: cū inter iudeos tm̄ existeret. in aquā seipm immersit dicendo: ego me baptizo i noie patris ⁊ filij ⁊ spūs scti am̄: ⁊ ifra ¶ Rn̄dem⁹ q̄ cū inter baptizātē ⁊ baptizatū d₃ eē discretio[g] sicut ex x͠bis dn̄i colligit̄ dicēt̄ aplīs. Baptizate oēs gētes i noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs scti: mēorat⁹ iude⁹ est denuo ab alio baptizand⁹ vt ondat̄ q̄ ali⁹ est q̄ baptizat̄: et ali⁹ q̄ baptizat. Ad qđ ēt designandū ip̄e xp̄s nō a seip̄o s₃ a Joanne[h] voluit baptizari: q̄uis si talis[i] ꝯtinuo decessisset ad p̄riam ꝓtin⁹ euolasset[k] ꝑꝑ sacramēti fidē ⁊ nō ꝑꝑ fidei sacramētū. In baptismo q̄ppe illa spūal̄ gn̄atio celebrat̄ de qua x͠itas[l] ait. Oportet vos nasci denuo q̄ nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spūscto nō itrabit in regnū celoꝝ. Sicut ḡ i carnali[m] gn̄atione q̄ ꝓles ex viro ⁊ femina nascit̄ ali⁹ est q̄ carnal̄r gignit ⁊ ali⁹ q̄ carnalr̄ gignit̄: sic i sacrali gn̄atione q̄ soboles ex aq̄ et spūsctō renascit̄: ali⁹ d₃ esse q̄ spūalit̄ generet ali⁹ q̄ spūal̄r gn̄etur. Sane cū corpus exteri⁹ siue cū cor interi⁹ baptizat̄: opt₃ vt vtrobiq̄ p̄nitas ⁊ filiatio valeat iuēiri: qb⁹ baptizās ⁊ baptizat⁹ adiuicē referant̄[n]

Math. xxviij.

Joā. iij.

d ¶ Nō suscipiunt. S₃ q̄d si excitati sēno ratum habeāt? nō prodesū: quia nichil recipit et iō non est quod ratum habeat: s₃ iterum baptizetur.Ber.

e ¶ Tales.scꝫ cathecuminos.

f ¶ Obsistētē. Si.ꝺ ꝯse.di.iiij. q̄ris a me.ff. ad se.cō. ma. si filius.⁊.ff.ꝺ acq.here.l.ij.§.si his.ꝺ

¶ Debitum. ¶ Cōmunis diuisio. Secunde ibi.respō demus. Ab.

¶ Glo.se.iducit duo simi.et vnū dissimile.

g ¶ Discretio. Sicut iter p̄ħrātū ⁊ p̄ħrātē.s̄.ꝺ iurepa.ꝑ tuas.als ꝑ nr̄as: ⁊ inter dantē ⁊ recipiētē.s̄.ꝺ isti.c.vlti.q̄ nēo ꝯtrīt d₃ a seip̄o.xxiij q.j.didicim⁹. ꝑt tn̄ apō semetip̄₃ emācipari.ff.de adop.si consul.

h ¶ A ioāne. De ꝯse.dist.iiij. ꝑ aquā.⁊ ca.cas[thecuminū.]

† Ad hoc text.i.l hoc iure.§.si. pōt.ff. de dona.

diuisio

i ¶ Talis.scꝫ iudeus ille.B. [thecuminū.

k ¶ Euolasset.de pe.di.vij.c.vl.§.si null⁹ expectat [q̄ peccare n̄ potit

l ¶ Ueritas ait.j.q.j.firmissie.

¶ Glo.seq.inducit vnum simile.

m ¶ In carnali. Sicut alia ē sil̄itudo iter carnalē et spūalē gn̄ationē vt sicut vir nō pōt sibi filiū legitimū carnalē querere cui⁹ vxor mater nō sit ita nec spūalē q̄n vxor eiusdē cōmater sit parētib⁹ illius.xxx.q.iiij.si q̄s vnus.⁊.j.de cogna.spi.martinus bertam.Lau.

n ¶ Referant̄. Natura eīn correlatiuoꝝ est q̄ sit̄ nō

patiũt se in eodẽ subiecto.arg.xxxv.q.j.ca.j.Lau.

Non vt apponeres. ¶ Communis diuisio. Scđa pars ibi.respondemus. Ab.

¶ Glo.seq.reci.ꝑ cõtrariũ: ꝛ tripliciter exponit lr̃am.

a ¶ Uerbum.j.q.j.detrahi.vbi d̃ hoc. Ista duo necessaria sũt i baptismo aq̃ secus in baptismo sanguinis vel flaminis.de ꝯse.distĩ.iiij.baptismi vicẽ. Q̃ʒ dicit ṽbũ sic itellige. s. si q̃s baptizat ꝛ nõ dicit i noĩe patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti: nõ est baptizatus q̃a nec elemẽtũ nec verbũ tñ sufficiũt. vel verbũ.i.filiũ quasi diceret: si q̃s baptizat ꝛ nõ addit i noĩe filij non est baptizatus.de ꝯse.dist.iiij.i synodo.vel verbuꝫ.i.forma q̃si diceret: si nõ seruet̃ forma q̃ tradit̃.s.eo.c.j. ꝛ hic non est baptismus.

Mat. xviij.

Jo.iij

b ¶ Elemẽtũ. Id ẽ aqua.et sic nõ est baptism⁹ sine aqua.

c ¶ Ueritas. ait. De ꝯse.dist.iiij.proprie.

d ¶ De elemẽto.de conse.dis.iiij.c.j.ꝛ.j.q.j.c.firmissime. hic ei exp̃mit̃ forma baptismi q̃ si ob seruata non fuerit nõ est baptism⁹.s̃ hoc dictuꝫ est.s.e.c.j.

e ¶ Utrũq̃ꝫ.s. aqua ꝛ verbuꝫ.

diuisio

Licꝫ grecos ¶ Premittit exordiũ ꝛ duplicẽ narrat grecorum excessum Scđo id fieri ꝓhibꝫ Tertio penã ipõit Scđa ibi: volẽtes Tertia ibi: si q̃s. Ab.

f ¶ Reuertenteo. De iure eñ ecclĩa grecoꝝ subiecta est romane ecclesie.xxiiij.q.j.rogamus.

g ¶ Per hoc tanq̃.dictũ est.s.de maio.ꝛ obe.solite

h ¶ Ut sit vnũ.s.de maio.ꝛ obe.solite.circa finem.

Idẽ morosien̄.epõ. ¶ Ubi deest ṽbũ vel elemẽtũ aq̃ nõ est baptismi sacramentũ c.v.

Non vt apponeres: et.j. ¶ Postulasti vtruꝫ pueri sint ꝓ xp̃ianis h̃ndi q̃s i articlo mortꝭ cõstitutos: ꝑꝑ aq̃ penuriã ꝛ absentiã sacerdotis aliq̃ꝝ simplicitas in caput ac pect⁹: ac int̃ scapulas ꝓ baptismo salutẽ cõspersione liniuit: R̃ndemus q̃ cũ in baptismo duo sp̃ videlꝫ ṽbũ[a] et elemẽtũ[b] necessario requirant̃ iuxta q̃d de ṽbo ṽitas[c] ait. Eũtes i mũdũ vniuersuꝫ p̃dicate euãgeliũ oĩ creature ꝛ baptizate oẽs gẽtes ĩ noĩe p̃ris ꝛ filij ꝛ sp̃ussc̃ti. Eadẽq̃ꝫ dicat de elemẽto[d]. Nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃ et sp̃ũ sc̃tõ nõ intrabit in regnũ celorum dubitare non debes illos verũ nõ h̃re baptismũ in quib⁹ non solũ vtrũq̃ꝫ[e] p̃dictoꝝ sed eorum alterum est omissum.

In cõcilio gñali. ¶ Baptizatos a latinis greci rebaptizare non debent. Caplm.vj.

Licet grecos dieb⁹ nostris ad obedientiã se.apo.fuertẽtes[f] fouere ac honorare velim⁹ mores ac rit⁹ eoꝝ (inq̃tũ cũ dño possum⁹) sustinendo: in his tñ illis deferre nõ volum⁹: nec debem⁹ q̃ periculũ generãt animarũ et ecclesiastice derogant honestati. Postq̃ eñ grecorum ecclĩa cum q̃busdã cõplicib⁹ et fautorib⁹ suis ad obedientiã se.apo.se subtraxit itãtũ greci cepert abomiari latios q̃ int̃ alia q̃ in derogationeꝫ eoꝝ ip̃e cõmittebãt: si q̃ñ sacerdotes latini sup̃ eorũ celebrassent altaria nõ p̃i⁹ ip̃i sacrificabãt in ip̃is q̃ ea tanq̃ p⁹ hoc inq̃nata lauissent. baptizatos etiam a latinis ip̃si greci rebaptizare ausu temerario p̃sumebant: ꝛ adhuc sicut accepim⁹ quidã hoc agere nõ veren̄t. Uolẽtes igit̃ tantũ scãdalum ab ecclĩa dei amouere sacro suadẽte cõcilio districte p̃cipim⁹ vt talia decet̃o nõ p̃sumãt: cõformantes se tanq̃ filij obediẽtie sacrosancte ro.eccl̃e matri sue vt[h] sit vnũ ouile ꝛ vn⁹ pastor. ¶ Si q̃s autẽ tale q̃d p̃sumpserit excõicatiõis mucrone p̃cussus ab oñi officio ꝛ bñficio ecclesiastico deponatur.

¶ De pbr̃o non baptizato.

Ex ꝯcil. apud cõpendium.

¶ Si nõ baptizat⁹ ordiat̃ or̃is caracterẽ nõ recipit. c.j.

Si q̃s pbr̃ ordinat⁹[i] dep̃hẽderit se nõ esse baptizatum: baptizetur ꝛ iteꝝ ordinet̃[k].

Inno.iij.epõ cremo. ¶ Omissio baptismi nõ nocet crẽdẽti p̃babilit̃ se esse baptizatũ. c.ij.

Apl̃icã sedẽ ꝯsulere decreuisti: ꝛ ĩfra. ¶ Inq̃sitiõi.t.t.r.pbr̃m quẽ sine vnda baptismatis extremũ diẽ clausisse significasti: q̃r in sancte matris eccl̃e fide ꝛ xp̃i nominis confessione perseuerauerit ab originali[l] peccato solutum et celestis patrie gaudia ...

Conti nuatio

¶ Rubrica. De pbr̃o nõ baptizato. ¶ Uiso de baptismo: quia aliqui sepe promouent̃ non baptizati ad ordines de quibus dubitari poterat vtrũ essent vere ordinati: vel an deberẽt baptizari: merito post precedẽteꝫ subijcit̃ ista. Ab. ¶ De hac materia tractat̃.j.q.j.si q̃s cõfugerit.

Si quis. breue est ꝛ hoc summat ca.si.i.e. Ab.si.

i ¶ Ordinat⁹. De facto: quia q̃ de iure ordinat⁹ nõ ẽ pbr̃ nõ ẽ censendus.vt.j.q.j.si quis cõfugerit.ꝛ ca.si q̃s per ignorantiaꝫ

k ¶ Ordinet̃. Ex hoc patet q̃ nullum ordineꝫ recepit.j.eo.veniens quia baptism⁹ est ianua omniũ sacramẽtorum.xxvij.di.s.verũ.et.j.eo.veniens. si ergo primo ordinem suscepisset iterũ non esset ordinandus.j.q̃.j.quod quidam. Ber.

Apostolicã ¶ Primo ponit̃ decisa consultatio: secũdo responsio ibi: inquisitioni. Abbas siculus.

diuisio

¶ Glosa seq̃t̃ a ssignat ꝯtrariuꝫ ꝛ soluit.

l ¶ Ab originali. Et etiã ab actuali peccato de ꝯsecra.di.iiij. cathecuminum. Sed ꝯtra de cõse.distin.iiij. firmissime.ꝛ.j.q.j. firmissime. in q̃bus dicit̃ q̃ sine baptismo null⁹ saluatur. q̃d verum est de eo q̃ potest baptizari ꝛ non baptizatur: iste vero credebat se baptizatũ: ꝛ in fide illa saluat̃: et iste non ꝯtẽpsit. Et est triplex baptism⁹.s.fluminis.flaminis: ꝛ sanguinis. hic aũt baptismo flaminis inuisibili baptizatus fuit per fidẽ quã habuit d̃ baptismo. Si.s.titu.prori.debitum.

Baptismus est triplex.

a ¶ Augustini. Prout habes de cse. di. iiii. baptismi vicē. ꝛ c. cathecuminū. ꝛ c. nō dubito: al's nō dubiū.
b ¶ Ambrosij. Legit beatū Ambrosium dixisse de Ualētiniano: qui dū ꝓperaret ad baptismū in itinere decessit. ventrē meū doleo: q꞉ quē regeneraturus erā ꝑdidi: ille tamē grām quam po posceratnō amisit. Lau. Sic ergo ꝑꝫ ꝙ iste per solā fidē quā habebat de baptismo saluꝰ ē. Iste credebat se sacerdotē fuisse: ſꝫ non erat in veritate. ꝫ. e. c. pri. ꝫ. eo. cap. proxi. nūqd ꝯficiebat꞉ nō in ꝟitate. sed quo ad se bn̄ cōficiebat/ et q̄ ad alios q̄ hoc credebāt: ꝛ tāc̄ verū sacramentuꝫ ꝯficeret sibi ꝛ recipiētibꝰ ab ipso credo ꝙ proficiebat. De hac materia di. ꝫ. de ele. dudum. ij.

Ualētinianus sine baptismo aq̄ saluatꝰ est

diuisio

i ¶ De veteribꝰ. i. de sacramētis veteris testamēti.
k ¶ Coniugij. ꝫ. de diuor. gaudemus. ꝛ c. quantū. et xxvj. dist. deinde.
l ¶ A nō baptizat꞉. s. baptismo fluminis: sed baptismo flaminis baptizatis cū illi quo ad grām baptizati intelligant꞉ et accipe phī sacramentū eucharistie.

diū eē adeptū asserimꝰ incūctāter. Lege sup. viij. lib. augustiniᵃ de ciuitate dei: vbi inter cetera legit baptismꝰ inuisibilit̄ ministrat꞉ quē nō ꝯtēptꝰ religionis ſꝫ terminꝰ necessitatis excluauit. Librū etiā btī ambrosijᵇ de obitu valētiniani idē asserentis reuolue. Sopitis igit꞉ qōnibꝰ doctoꝝ patrū sniam teneas: i ecclīa tua iuges p̄ces hostiasq̄ꝫ deo offerri iubeas ꝓ pbr̄o memorato. Inno. iij. ferrariēn̄. epo.

¶ Non baptizatus ordinari nō pōt. ꝛ si de facto ordinet꞉/ nō recipit ordinis caracterē ſꝫ crederet꞉ baptizatꝰ. Ca. iij.

Ueniēs ep ap. se. ꝫ. lator pre. nobꝭ exposuit ꝙ cum ad graduꝫ sacerdotij ascēdisset/ ꝯperit tādē ꝙ non fuerit ſm formā euāgelijᶜ baptizatus. vñ nos eū rite fecimus baptizari. Cūq̄ꝫ sup ordinibꝰ fuisset diutiꝰ disputatū: quidā i eā declinauerunt sniam: vt cū baptismꝰ sit fundamentū oim̄ sacramentoꝝᵈ ꝛ añ susceptionē baptismi nō suscipiatur aliud sacramētū: qm̄ vbi fundamentū non est: superedificariᵉ non pōt. Porro econtra videri posset. Nā cū quis nō solū per ᶠ sacramētum fidei sed per fidem etiaꝫ sacramēti efficiat꞉ ꝓculdubio membrum xp̄i: ꝛ qui xp̄m habet ꝑ fidēᵍ etiā si baptismum nō habeat: habet vtiq̄ꝫ fundamentū p̄ter qđ aliud poni nō pōt qđ est xp̄s iesus supedificare posse videt꞉: sicut salutifera opa sic ꝛ q̄libet ecclīastica sacramenta: cū illud nō sit gn̄aliter verū neq̄ꝫ de nouisʰ neq̄ꝫ de veteribꝰⁱ sacramētis ꝙ baptismꝰ sit fundamētū illoꝝ: qm̄ ꝛ sacr̄m ꝯiugijᵏ ꝛ eucharistie a nō baptizat꞉ˡ recipi pōt. Preterea sacramētuꝫ ordīs nō solū pōtificalis: sed sacerdotalis etiā ꝛ leuitici ex institutiōe sua p̄cessit baptismū: ꝑ qđ forsitā videt꞉ᵐ ꝙ āte baptismū hmōi ordines possent rite ꝯferri maxime his q̄ baptizati credunt꞉. ¶ Ꝗꝛ ꝓ in ꝯciliōⁿ apud cōpēdiū legit꞉ ꝯstitutū ꝙ si qs in pbr̄m ordinatus deꝓhēderit se non esse baptizatū. baptizet꞉ ꝛ iterum ordinet꞉: nos circa latorē presentiū in hoc dubitabili casu qđ tutiꝰ est sequētes/ mandamus quatenꝰ ipm ꝑ singulos ordīes vsq̄ꝫ ad sacerdotiū ꝓmouere ꝓcures: ꝛ permittas eum in sacerdotio ministrareᵖ: q꞉ nō intelligit꞉ ᑫ iteratum qđ ambigit꞉ esse factū nec maleʳ de sacramento sentit꞉: cū illđ nō religionis ꝯtēptꝰ/ sed articulꝰ necessitatisˢ excludit. Et certe de illo q̄ natꝰ de xp̄ianis parentibꝰ ꝛ int꞉ xp̄ianos

¶ Ueniens. ¶ Pro summa accipe. c. j. ꝫ. eo. Prio ponit de baptismo tradito et qui nō fuerat rite baptizatus. Scđa ibi cūq̄ꝫ. circa ordineꝫ allegat pro et ꝫ Tertia ibi. q꞉ vero. diffinit. Ab.
c ¶ Euāgeliū. Ite per mundū vniuersuꝫ baptizate oēs gentes in nōie pris ꝛ filij/ et spiritussci quā hēs. ꝫ. ti. ꝓxi. nō vt apponeres. ꝛ c. debitū. de ꝯse. disti. iiij. ꝓprie.
d ¶ Omnium sacramentoꝝ. xxxij. disti. ꝟ. verum. Ber.
e ¶ Superedificari. j. q. j. cum paulus.
f ¶ Per sacr̄m fidei. In cuius ꝑceptione gr̄a cōfert꞉ secus in sacramento m̄rimonij qđ est etiā apđ infideles. ꝫ. de diuor. gaudemꝰ. ꝛ xxvj. dist. deinde opponit꞉. ꝛ ꝫ. de transac. c. ꝗtum.
g ¶ Uꝫ ꝑ fidē. Quā q̄s hꝫ de ipo sacr̄o: ſꝫ ipm sacr̄m nō hēat ſꝫ credat se hr̄e. ꝫ. e. c. pri. ꝛ ꝫ. ti. ꝓxi. debitū. et ita talis baptismus dr̄ baptismꝰ flamīs. idē ē in baptismo sanguinis ꝓ quē saluati sunt innocentes.
h ¶ De nouis. i. de sacramentis noui testamenti.

m ¶ Uidet꞉. Sꝫ nō ē veꝝ ꝙ ꝯferat꞉ vt. j. ꝑꝫ. ſꝫ allegādo dicit hoc
n ¶ In cōcilio apud cōpendiū. ꝫ. e. ca. j. ꝛ hic ponit q̄stionis solutionē ꝑ conciliū apud compēdiū celebratum.
o ¶ Uiq̄ꝫ idus flue/ per hoc qđ sequitur.
¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit. ꝺm̄ q̄rit ꝛ respōdet.
p ¶ Ministrare. Sꝫ obijcit꞉ ille credebat se baptizatū: ꝛ sic habebat sacr̄ꝫ fidei ꝙ fuit ordinatꝰ. ar. ꝫ. e. c. pri. et ꝫ. eo. ca. j. quare ergo ordinat꞉ cū per hoc fiat iniuria sacr̄o. j. q. j. ꝙ qdā. Hec obiectio nō valꝫ q꞉ licet quis habeat sacr̄m per fidem ꝗ cito incipit scire se ñ hr̄e sacr̄ꝫ baptismi ꝛ cōtēnit illud recipe statī amittit sacramentū fidei. vnde itez ordinat꞉: q꞉ certꝰ ē ꝙ nō receꝑat ordines ante baptismū. Sꝫ q̄ forma ſuabitur circa istū si oino certū eēt ꝙ nō fuit baptizatꝰ꞉ tūc cōtra forma seruabit꞉ quā habes. ꝫ. ti. ꝓxi. nō vt apponeres ſꝫ si illđ habet꞉ dubiū: ſuabit꞉ forma illa. ꝫ. ti. ꝓxi. c. j.

j. cor. iij.

q ¶ Intelligit꞉ iteratū. sic de ꝯse. di. j. solēnitates.
¶ Glo. seq. querit ꝛ respondet.
r ¶ Nec male. Tacita rn̄sio vt꞉. q. d. ſꝫ dicamꝰ istum baptizandū nō tñ male sentimꝰ de sacr̄o baptismi: q꞉ si aliqs in articlo mortis velit baptizari nec ē q̄ velit eū baptizare/ ꝓpter hoc nō minꝰ erit saluus. ꝫ. ti. ꝓxi. de ꝯse. di. iiij. cathecuminū. cū illud nō religiōis ꝯtēptus: sed necessitatis articulus impedimit.
s ¶ Necessitat꞉. vel igrātie facti q̄ excusat. ꝫ. e. ꝓxi.

a ¶ Contrariū pbaretur. Nota violentā presumptionem admittere pbationem in contrariū.xxxv.q.iij.extraordinaria.z.xxvij.q.j.nec aliqua.§.de pba. pposuisti.z.c.causam matrimonij.† B.

¶ Rub. De custodia eucharistie. ¶ In pcedentibus visum est qualiter eucharistia conficiatur: ideo merito subijcit de ipi⁹ custodia. Et quia baptismate vtimur chrismate. vt in.c.j.de sacra vnct.z.§.visum est de babtismo: ideo addit hic de custodia chrismatis z generaliter de custodia omnium aliorū sacrorum. Ab.

¶ De hac materia tractat.xxiij dis.§.clerici qui comā.vsqz ad fi. de pse.dis.ij.qui bene.z.c.si quis per necessitatē. z i alijs.c.z.j.q.j.interrogo.

S ¶ Tatuim⁹. ¶ Prio statuit. Secūdo ratione submittit. Tertio addit penā. secunda ibi: ne possit. tertia ibi: si vero. Ab.

b ¶ Fideli custodia. Sicut §.de cele.mis.sane. z p laicos ad infirmos sz dz deferri eucharistie sacramentū: sz psbyter h⁹ facere dz de conse.dist.ij. peruenit. vel per diaconū si necesse est.xciij.distl. presente.z.c.diaconos scdm formam que traditur.§.de celebra. missa. sane.§.sacerdos vero.

est fideliter quersat⁹ tā violēter psumit q fuerit baptizatus vt hec psumptio p certitudine sit habēda: donec eui dētissimis forsitā argumētis contrariū pbaret⁹. ¶ De custodia eucharistie chrismatis z aliorum sacramētorum. Innocentius iij.in pcilio gnāli. ¶ Eucharistia z chrisma debēt fideliter sub clauib⁹ custodiri. et ptra faciētes sunt puniēdi. Ca.j.

S Tatuim⁹ vt in cunctis ecclesijs chrisma z eucharistia sub fideli b custodia clauibus adhibitis cōseruent. ¶ Ne possit ad illa temeraria manus extēdi ad aliq horribilia vel nefaria exercenda. ¶ Si vero is ad quem spectat custodia: ea incaute reliqrit: trib⁹ mēsib⁹ ab officio suspēdat: et si p ei⁹ incuriā aliqd nefandum ide ptigerit: grauiori c subiaceat vltioni. Idem in eodem.

¶ Supellectilia i ecclijs ponino debēt nisi necessitas vrgeat. h. d. primo. Ecclesie debēt sua vasa z vestimēta mūde tenere. hoc scdo. Cap. ij.

R Elinq̄ nolum⁹ incorrectū: q quidā clerici ecclesias a sic exponūt supellectilibus pprijs z etiā alienis vt poti⁹ dom⁹ laice q̄ dei basilice videant: nō psiderantes q dns nō sinebat vt vas trāsferret p tēplū. Sūt z alij q non solū ecclias dimittunt incultas verūetiā vasa ministerij z vestimēta c ministrorum ac pallas altaris necnō ipsa corpalia tā imūda relinqūt q iterdū aliqb⁹ sunt horrori. ¶ Quia vero zelus nos comedit dom⁹ dei: firmiter phibem⁹ ne hmōi supellectilia in ecclesijs admittātur nisi pter hostiles incursus/aut incendia repētina: seu alias necessitates vigētes ad eas oporteat haberi refugiū: sic tū vt necessitate cessante res in loca pristina reportent. Precipim⁹ quoqz vt oratoria vasa corporalia z vestimenta predicta mūda z nitida pseruentur. Nimis enim videt absurdū in sacris sordes negligere q dedecerēt etiā i pphanis f: ¶ De reliquijs z veneratiōe sctōrum. Alexan. iij. ¶ Sine pape licentia nō licet aliquē venerari pro sancto. Capi. j.

A Udiuim⁹ q quidam īter vos diaboli ca fraude decepti: hoiem quēdā in potatiōe z ebrietate occisum q̄si sctm (more ifideliū) venerāt ¶ Cū vix g p talib⁹ i ebrietatib⁹ h pēptis

R Elinqui. ¶ Recitat duos excessus contra quos secundo puidet. secunda ibi: quia. Ab.

d ¶ Ecclesias. In ecclesijs tū pōt z debet iudicium ecclesiasticum exerceri.ij.q.ij. preceptum. sed non secularia.§.de imunitate ecclesiarum.c.j.

e ¶ Uestimenta. Uestimenta eccle honesta z mūda debēt eē de cōse. distin.j. vestimenta.

f ¶ In pphanis.i. priuatorū vestibus. Et ita est arg. q clerici debent incedere ornatis vestib⁹ dū tū non ad iactantiā.xxj.qō. iiij.omnis iactātia. quia dissolutos z fractos vestibus nō recipimus.xlj.dis.per simoniā. et incō positio corporis qualitatem idicat mētis. vt dicitur ea di.§.vl. in fi.nec tamē p hibitas portare debent.§.de vi. z honesta. cleri. clerici.

¶ Rubri. De reliquijs z veneratione sanctorū. ¶ Uiso de custo. euc. z chris.et veneratiōe sacrorum sacrorū. merito subijcit rubri. de reliquijs z vene. sanctorum. Ab.

¶ De hac materia hz.xj.q.iij.si dixerit.di.l.si de ppostera. de cōse.dist.j.loca.

A ¶ Udiuim⁹. ¶ Primo narrat factū qd audiuit: scdo illud iprobat ibi: cum vix. tertia illud phibet ibi: illum ergo. Ab.

¶ Glo.seq.arg.alle.duo iura p.in contrarium alle. alia. ij. Item secundo arg.alle.duo iura.si.reci.per.q.

c ¶ Grauiori. Argu. q pter culpam tenetur quis ad omnia illa que sequūtur ex illa culpa.xxxj.qōe.ij. de neptis.z.j.q.j.placuit.† Arg.cōtra.xv.q.j.inebriauerunt loth.ff.de fur.ver. Itē arg. q qui occasionem dāni dat: dānum dedisse videtur.i.dis.sepe.z.ff.ad.l.aq.qui occidit.§.i hac.z hec pena erit ad arbitriū iudicis ex quo non determinatur.§.de offi.dele. de causis. §.imponitur certa pena trium mensium.

¶ Glo.seq.reci.per.q.quando ecclesia oret.z c.

g ¶ Cum vix.q.d.nō in oi casu: qz tūc nō orat ecclesia p eo cū ebrietas fuerit mortale pctm: vtputa assidua.de conse.distin.v.nullus.z.xxv.distin.§.j.alis ea demū.z.xxxv.dist.epo.secus cum ebrietas fuerit veniale peccatum.xxv.dist.§.alias.ver.quotiens.

¶ Glo.seq.fortificat textum.

h ¶ In ebrietatib⁹. In ebrietate non potuit demereri.xv.q.ij.sane.z.c.si concupiscentia.ita nec meritū augeri.arg.hic.z.xxij.q.iiij.vnusquisqz.

Marginalia: Presūptio violēta p batōes admittit in contrariū. — Continuatio — † Con. cor. tex tus i. l. non est verisi. mile cū ibi no. si.qd me.cū. — diuisio — † Con. cor. tex tus i. l. si de.C ad.l. iul. de vi pu. bli. — Occasionem damni dās dānū dat dedisse vr. — Continuatio — diuisio

Miracula p malos possūt fieri.

a ¶ Miracula. Quia miracula fiūt qñqꝫ p malos. j. q. j. teneam⁹. ideo non dꝫ venerari p sctō qsqꝫ miracula facit: nisi ab eccl'a romana pri⁹ fuerit p testes legitios approbat⁹. vt hic dicit. z. j. c. px. z. ꝟ. de testi. venerabi li. vbi testes sup vita z miraculis recipiūt: qꝛ quē ipa reprobat reprobādus est. z quē approbat approbādus est. xxiij q. j. hec est fides z. c. qm vetus. et xxiij. qo. ij. sane profertur.

ephe. v.

diuisio ¶ Um ex eo. ¶ Pōit du plicem excessuz quē prohibet di stinguēdo inter veteres z nouas reliquias ibi: ne in posteꝝ. tertio fraudes p prelatos phiberi p̄ct pit ibi plati. ab.

Reliqe sctōꝝ vendi nō p̄ht.

b ¶ Uenales. Qꝺ eē nō dꝫ: qꝛ reliquie sctōꝝ martyrū vel ipsi martyres vendi non p̄nt. C. de sacrosā. ec. nemo. qꝛ res sacra non recipit estiatio nē. ff. de re. diui. sacra loca. §. vl. z idō nō pōt vēdi: qꝛ venditio sine p̄cio nō ɔsistit. i. sti. de emp. z vēdi. §. preciū. z. ff. eo. l. ij. §. sine p̄cio. Et spūalia vēdi nō p̄nt nec spūalibus annexa. ꝟ. de simo. q̄re lā. ꝟ. de iure pa. de iure. imo qui spūalia vēdit capitale crimē cuꝫ simonia cōmit tit. j. q. j. q̄ studet ideoqꝫ reliqe sacre vēdi phibentur. vt. ꝟ. sequit.

c ¶ Auctoritate. Ut. ꝟ. e. ca. pxi. receptis testibus sup vita z miraculis illi⁹. ꝟ. de testi. venerabili.

b ¶ Die sabbati. Si. ꝟ. de ꝟbo. sig. q̄siuit. sic videt qꝫ dies sabbati debeat seruitutē diei lune. Sꝫ ɔtra dies dñicus q̄ est medi⁹ impedire dꝫ illā seruitutem. nā locus facer interueniēs impedit illā seruitutē. ff. de ser. rustutes. §. sacri. z mediū p̄diū qꝺ nō fuit in sutute ipedit seruitutē. ff. de ser. rusti. p̄di. q̄ sella. §. i rusticis. Sꝫ istō n̄ est seruit⁹. imo ē debituꝫ q̄ddā: vn̄ cū non possit solui vna die dꝫ solui alia. argu. lxxvj. di. ieiuniū ꝟ. z hoc sciendū est. sic. ꝟ. de do. z contu. cū dilecti ff. ꝟ arbi. celsus §. j. qa adj duo tenet. sꝫ ieiunare vigiliā apli et ieiunare. vn̄ si n̄ pōt ieiunare vigiliā ob reuerētiā diei dñice ieiunet die sabbati. arg. predicte legis. z. ff. de vsuris. debitoꝝ. z. ꝟ. de dolo. et cōtu. cū dilecti. B.

Seruitus su ipedia tur ꝑpter mediū

eccl'a ꝑmittat orare. Dicit eī apl's. Ebriosi regnum dei nō possidebūt. Illū ḡ nō p̄suma tis decet'o colere: cū etiā si p eū miracl'a fierēt: nō liceret vobis ipm p sctō absqꝫ auct̄e ro. ec. venerari. Innoc. iij. in ɔcilio ḡnali. ¶ Sctōꝝ reliqe vēdi nō p̄nt: vel passim oñdi nō debēt: ne circa illas pp̄ls decipi possit. Cp̄m. ij.

Cum ex eo qꝫ q̄daꝫ sctōrū reliqas exponūt venales[b] et eas passim oñdūt: xp̄iane religioni detractuꝫ sit sepi⁹. ¶ Ne i posteꝝ detrahaꝫ: p̄sēti decreto statuim⁹ vt antiq̄ reliqe āmodo extra capsam nullaten⁹ ostēdanꝫ nec exponanꝫ venales: inuētas autē de nouo nemo publice venerari p̄sumat nisi pri⁹ auct̄e[c] roma. pō. fuerint approbate. ¶ Prelati ꝟo non ꝑmittant eos q̄ ad eorum ecc̄has cāve neratiōis accedūt: varijs figmētis aut falsis documēt̄is decipi: sicut in plerisqꝫ locis occasione q̄st⁹ fieri cōsueuit.

¶ De obsuatione ieiunioꝝ. Inno. iij. clericis sācti petri magal. ¶ Uigilia occurrēs i dñica ieiunari dꝫ in sabbō et ieiunanda ē vigilia matthie. Cap. j.

Ex pte vr̄a q̄situm fuit vtrū si natiuitatem dñi/ vel assumptionē btē marie vel festiuitatē alicui⁹ apl'oꝝ in scd̄a feria ɔtigerit euenire: die sabbati[b] p̄cedēti vigilia debeat ieiunari? Et vtruꝫ in vigilia bti matthie apl'i sit ieiunium iniungendū? ¶ Ad qꝺ breuiter respondem⁹ qꝫ die sabbati festiuitates prelibatas secūde ferie precedētis: z beati matthie apostoli debet vigilia ieiunari. Idē brachareñsi archiepiscopo.

¶ Non capit congruam summationē et textus in se satis clarus est z multa sunt dicta que patent per. §. z Cap. ij.

Consilium nr̄m: z ifra. ¶ Cōsul. t. t. rñ. qꝫ oim aploꝝ[e] vigilie sunt i obseruatione ieiunij celebrāde. p̄ter vigilias apostoloꝝ philippi z iacobi z beati ioannis euāgeliste. quoniā ipsoꝝ solennitas infra solēnitatē paschalem[f] isti⁹ autē infra natalem dñi celebraꝫ. ¶ Ieiuniū etiā apud nos in aduētu dñi agitur. ¶ Sanctorum quoqꝫ vigilie quoꝝ festiuitates oportet scd̄a feria celebrari in precedēti[g] sunt sabbō ieiunāde. ¶ De festiuitate ꝟo bti Bartholomei apl'i de cuius celebratione dubietas oriꝫ apd quosdā: respōdem⁹ qꝫ in hoc cōsuetudinē[h] tue regiōis obserues: z ifra. ¶ Cū aūt q̄si

¶ Onsiliuꝫ. ¶ Glo. sequens obijcit de illis ꝟsiculis. petrus z andreas. zc̄. et soluit.

e ¶ Oim apostoloꝝ: qꝛ oim dicit nichil excipit nisi tres vigilias q̄ sequunꝫ: ergo i oib⁹ aliis est ieiunādū nisi ɔsuetudo ɔtra sit. vt in §. pxi. ex q̄ excipit tātū de istis. ergo de oib⁹ aliis intelligendū est: qꝛ dolli clausula nō referꝫ ad ea de q̄bus spālit cautū est. ff. de ꝟbo. obli. doli clausula. nō obstātib⁹

ꝑ Consi co. lex si fūd⁹. ff. de euic. et l. si ser u⁹. i ff. z ibi glo. ff. de le. j.

¶ Rubri. De obseruatiōe ieiunioꝝ. ¶ Uiso de venerat. sanctoꝝ qꝛ ꝑpter eoꝝ venerationē et deuotionē sunt idicta ieiunia ab eccl'ia: merito zc̄. Ab. ¶ De hac materia tractaꝫ. xij. z lxxvj. di. per totū. de conse. dist. iij. quasi per totum. z de conse. dist. v. per totum. z in concor. superius allegatis.

diuisio ¶ Ex parte. ¶ Cōis diuisio. scd̄a pars ibi: ad quod. Ab. sic. ¶ Glo. seq. obijcit z soluit.

versib⁹ illis. Petrus z Andreas Paulus cū Simonie Judas. Ut ieiunemus nos admonēt atqꝫ mattheus.

f ¶ Solēnitatē paschalē. Inter quā nulluꝫ ieiuniū necessitatis est. lxxvj. di. nō aūt nisi rogationes z vigilia penthecostes. de conse. dist. iij. rogationes.

g ¶ In precedenti sunt sabbato. ꝟ. capi. pxi. et ꝟ. de verbo. signi. quesiuit.

h ¶ Consuetudinem. Arg. ɔsuetudinem cuiuscūqꝫ regionis seruādam. xij. dist. illa. ꝟ. de sepul. certificari. lxxvj. dist. vtinam. ꝟ. eo. c. §. item.

a ¶ Puniẽdos. Et sic necessitas excusat que legem non habet. de conse. dist. j. sicut. z. J. eo. c. §. viii.
b ¶ Bonaꝝ. v. dist. ad eius. in fi. tamẽ ꝓpter ambiguum duplicitatis potest talibus penitẽtia imponi. xxiij. q. v. excõicatoꝝ. xxxiij. q. ij. in lectum.

ea sunt in nostris officijs gratiora que cũ iᷓ nobis nõ impẽdere: gratia tñ dilectionis impẽdim⁹. xxviij. q. j. iã nũc. qꝛ maioris grẽ est offerre qđ non debes ꝙ reddere qđ teneris. xxij. q. v. q̃ sitit. alś est sub illo. c. cum saluabit: qꝛ nemo in necessitatib⁹ liberalis existit. ff. de adimen. leg. l. rẽ legatã. ꝛ ff. de dona. in. vi. ꝛ vxo. si quis pro vxore. Ber.

Stati⁹ est dare qđ si debes ꝙ reddere id ad qđ teneri.

c ¶ In sabbato. Que i sabbato comedi nõ debent. de cõse. di. iij. sabbato. ꝛ argu. xij. dist. illa.
d ¶ Cõsuetudinem. Ꝗ q̃ recedi nõ debet sine magna cã cũ ex hoc scandalũ generet. imo tãꝙ cõtẽptores legũ puniẽdi sũt q̃ cõtra faciũt. xj. di. in his. si tñ periculũ ɔtigerit: nõ est seruanda: vt hic dicit inferi⁹: qꝛ vtili⁹ etiã scãdalũ nasci permittitur ꝙ veritas relinquat. J. de reg. iu. q̃ scandalizauerit.
e ¶ Indulgeri. Non ex debito: sed ex humanitate.
f ¶ Necessitas. De conse. di. j. sicut. ꝛ J. de regu. iu. qđ non est.
g ¶ Ut maius periculũ. Scilꝫ mortis. sicut olĩ ꝑmittebaẜ dare libellũ repudij vt maius pıculũ vitaretur. vt xxxij. q. ij. si qđ verius.

ꝰ Con. ço. l. si solũ. §. ff. de offi. ꝑ cõ. et. l. aliqñ. ff. d of. ei⁹ cui mã. est iurisdi.

erit q̃ sit illis pnĩa iniũgẽda q̃ dieb⁹ q̃dragesimalib⁹ tpe q̃ tante famis inedia ingruebat ꝙ magna ps ꝑpłi pp inopiã annone ꝑiret carnes comedere sunt coacti. rñdem⁹ ꝙ in tali articulo illos nõ credim⁹ puniẽdos[a]: ꝓces tñ dño ꝓ illis et cũ illis effundas: ne ipis aliq̃ten⁹ imputeẜ: qꝛ bonarũ[b] mẽtiũ est ibi timere culpã / vbi culpa minime reperiẜ.

¶ Itẽ de illis q̃ ꝓpter debilitatẽ i sabbato[c] carnes sumũt qđ in ptib⁹ tuis nullaten⁹ fieri ɔsueuit: cũ hoc ab alijs moleste feraẜ / et oriaẜ inde illis occasio detrahẽdi. Rñdem⁹ ꝙ sup hoc ɔsuetudinẽ[d] tue regionis facias obſuari: sic tñ ꝙ debilib⁹ et infirmis ꝓpter hoc periculum nõ emergat.

¶ Preterea d illis q̃ in q̃dragesima vel in alijs ieiunijs solẽnibus infirmanẜ: et petunt sibi esum carniuꝫ indulgeri[e] rñdemus ꝙ (cũ nõ subiaceat legi necessitas) ꝛ desideriũ infirmoꝝ cũ vrgẽs necessitas[f] exigit supportare potes ꝛ debes: vt maius pıculũ[g] in eis euiteẜ. Hoñ. iij. pragen. epõ.

¶ Si festũ natiuitatis occurrit sexta feria licitũ est oibus carnes comedere exceptis ꝓfessis et vouentibus. Ca. iij.

Explicari ꝑ sedem apłi cam postulasti: et ifra. Rñdemus: ꝙ illi q̃ nec voto[h] / nec regulari obseruãtia sunt astricti: i sexta feria si festũ natiuitatis dñice die ipso venire ɔtigerit: carnib⁹ ꝓpt festi excellẽtiam vesci pñt ẜm consuetudinẽ[i] ecclie gñalis. Nec tñ hi rephẽdendi sunt q̃ ob deuotionẽ voluerit[k] abstinere.

¶ De purificatiõe post ptũ. Inno. iij. armacañ. epõ.

¶ Mulier post partũ statim põt ingredi ecclesiam: nec tenetur abstinere ꝑ aliq̃s dies ẜm legem mosaycã. Ca. vnicũ.

Volẽs: ꝛ ifra. ¶ Licet secũduꝫ legẽ mosaycam certi[l] dies determinati fuissent quibus mulieres post partuꝫ a tẽplo cessarẽt igressu. ¶ Qꝛ tñ lex ꝑ moysen data est: grã ꝛ veritas ꝑ iesum chrıstũ facta est. Jnqui. t. t. r. ꝙ postq̃ vmbra legis euanuit: ꝛ illuxit vitas euãgelij: si mulieres post prolem emissam acture gratias ecclesiã intrare voluerint[m]: nulla proinde pcti mole grauantur. nec ecclesiarũ est eis adit⁹ denegãdus: ne pena illis cõuerti videaẜ in culpam. ¶ Si tñ ex veneratione[n] voluerint aliquãdiu abstinere: deuotionẽ earũ nõ credim⁹ improbandam. ¶ De ecclijs edificandis vel reparandis.

¶ Rubr. De purificatione post partum. ¶ Supra visum est de ieiunijs idictis ob reuerentiam sctõꝝ: sequiẜ merito videre d purificatione post partuꝫ que fuit indicta ob reuerẽtiam ecclesiarum. Abbas si.

Continuatio

¶ De hac materia tractatur. v. distinctio.

Volens. ¶ Primo poniẜ ɔsultatio. scdo dubiũ fortificatio ibi: lꝫ. tertio solutõ ibi: qꝛ quarto ꝑmissio ibi: si tñ. Ab. si.

Leui. xij. diuisio

l ¶ Certi dies scꝫ pro masculo. xl. dies. ꝓ femia lxxx. dist. v. §. j. ꝛ ideo ad litteraꝫ hoc fiebat: qꝛ reputabantur immũde vsq ad tẽpus illud.

Joã. j

m ¶ Intrare voluerint. Prohiberi nõ debẽt ne pena eis vertatur in culpam. v. dis. si mulier. et. c. ad eius do. ꝛ. vij. q. j. cũ percussio.
n ¶ Ex veneratione. De ɔse. dist. ij. quotidie. ꝛ qꝛ bonarũ mẽtium est ꝛc. J. ti.

Explicari. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ps ibi: rñdemus. Ab.
¶ Glo. seq. arg. a contrario.
h ¶ Nec voto. Ergo si voto tenentur non debent comedere carnes: qꝛ que sine conditione vouentur: sine conditione soluantur. xxxij. questione viij. c. viij. quia ex quo in voto emisso nichil exceperunt: generaliter tenentur. arg. J. de priui. qꝛ circa. ꝛ ff. de ser. vrb. pre. si seruitus.
i ¶ Consuetudinem. Que ꝓ lege seruari debet. xj. dist. in his rebus. ꝛ. xij. distin. diuturni. ꝛ sic consuetudo ecclesie generalis seruanda est tanꝙ lex. S. de cele. mis. perniciosus.
k ¶ Voluerint. Immo magis laudandi sunt: quia

pri. consilium. §. ij. ꝛ. v. di. ad eius vero concubitum.

¶ Rubri. De ecclesijs edificandis vel reparandis.

¶ Supra visum est de ecclesiaꝝ consecratione: sed qꝛ ecclesie ɔsecrate q̃nq ruũt ꝛ sic reparatione indigẽt. q̃nq do ex necessitate de nouo edificari debẽt: merito subijcitur de ecclesijs edificãdis vel reparandis. Uel cõtinua magis ad ꝓxima sic. Supra visum est in rubricis ꝑcedentib⁹ de veneratiõe ecclesiaꝝ ꝛ sanctoꝝ. sed qꝛ ad decus ecclesie pertinet reparare eam vel nouiter edificare: ideo subijcitur hec rubrica. Ab.

Continuatio

¶ De hac materia tractat̃. xvj. q. ĩ. §. hic etiã. vsq̃ ad fi. §. itẽ sunt aliqui. de cõse. dist. j. in multis capitulis.
Q Uicũq̃. a ¶ Adiuuẽt. Nã vbi est emolumẽtũ ibi dꝫ esse onus: q2 nõ est ferẽdus is q̃ lucrũ amplectit̃ onus aũt subire recusat. C. d̃ cadu. tol. l. vna. §. p secũdo. i fi. 7 §. ne autẽ. ff. si nec tal. sicut ad quẽ spectet on⁹ 7 emolumẽtum C. d̃ fur. manifestissimi. §. pe. i fi ne. sic. s. d̃ hi⁹ q̃ fi. a malo. parte ca. c. vlt. 7 s. e. de his. nam et ipse fructuari⁹ tenetur ad sarta tecta. C. d̃ vsufru. eũ ad quẽ. et. ff. eo. l. vsufructu legato. j. rñso. in fi. 7 §. hactenus al's ẽ lex. Et hoc itelligo cũ quarta adhuc deputata nõ sufficit i d̃ qua habes. x. q. iij. vnio. al's si sufficeret: nõ teneretur.

distin. qualis. nisi religionẽ aliquoꝝ assumerent: tũc gauderent eoꝝ p̃uilegio. s. de sta. mo. recolẽtes. in fi. et argu. s. de deci. ex parte. Joan.
A D audientiã ¶ Primo ponit facti narrationẽ. secundo prouisionẽ ibi: q2 igitur. que primo p̃uidet q̃ñ rector cõsentit. secũdo q̃ñ dissentit ibi. Si vero. Ab. sic.

E x concilio maguntineñ.

¶ Habentes beneficiũ in ecclesia tenẽtur cõtribuere ad ipsius reparationem. Cap. j.

Q Uicũq̃ ecclesiasticum beneficium habẽt: omnino adiuuẽt [a] ad recta ecclesie restauranda vel ipsas ecclias emẽdãdas.

E x conci. lateraneñ.

¶ Leprosi p̃mitti debẽt sine p̃iudicio antiquaꝝ prochiarum hr̃e ecclIam propriam 7 presbyterũ. nec tenent̃ soluere decimas de hortis vel nutrimentis aialium. Capi. ij.

C Um dicat apl's: 7 īfra. ¶ Constituim⁹ vt vbicũq̃ tot⁹ simul leprosi sub cõi vita fuerint cõgregati: q̃ ecclesiam cũ cimiterio sibi constituere 7 p̃prio gaudere valeãt pb̃ro: sine cõtradictione aliqua p̃mittant̃ hr̃e. ¶ Caueãt tñ vt iniuriosi veterib⁹ [c] eccl'ijs de iure prochiali nequaq̃ existãt: qd̃ em̃ eis pietate ꝯcedit̃: ad alioꝝ iniuriã [d] nolum⁹ redũdare. ¶ Statuimus etiã vt de hortis 7 nutrimẽtis [e] aialium suorum decimas tribuere nõ cogantur.

A lex. iij. eboracẽ. archiep̃o.

¶ Propter nimiã distãtiam ecclesie potest noua ecclesia in ipsi⁹ parrochia edificari: 7 certa portio de antiqua sibi deputari. Capitulum. iij.

A D audiẽtiã nr̃am noueris puenisse: q̃ villa que d̃r. H. tãtũ p̃hibet̃ ab ecclesia prochiali distare vt tẽpore hiemali cũ pluuie inundãt: nõ possunt prochiani sine magna difficultate [f] ipam adire vñ nõ valẽt ꝯgruo tpe ecclasticis officijs interesse. ¶ Q2 igit̃ dicta ecclia ita dicit̃ redditib⁹ abũdare: q̃ preter illi⁹ ville p̃uent⁹ mister illius ꝯueniẽter [g] valet sustẽtationẽ habere: mandam⁹ quaten⁹ si res ita se habet: ecclesiam ibi edifices: 7 i ea sacerdotem sublato appellatiõis obstaculo ad presentationez rectoris [h] ecclesie maioris cũ canonico fundatoris assensu instituas: ad sustentationem suam eiusdem ville obuentiones [i] ecclesiasticas pcepturũ:

C Um dicat. ¶ Due sũt partes. secunda ibi: statuim⁹. p̃ma subdiuidit̃. secunda ibi: caueãt. Ab. sic.
¶ Glo. seq. querit et soluit.
b ¶ Tot. Sed quot sufficiunt? forte dece. vt. x. q. iij. vnio. vel ẽt pauciores. dum modo velint ecclesiã dotare. arg. de ꝯse. dist. j. nemo.
c ¶ Ueterib⁹. Ueteres em̃ ecclesie p̃pter nouas ledi nõ debẽt. xvj. q. j. quicũq̃ ecclesie tñ de decimis modicum d̃anum possunt sustinere. j. c. p̃xi.
¶ Glo. seq. arg. 7 arguendo p̃bat.
d ¶ Alioꝝ iniuriã. Arg. nulli⁹ inopiã releuari cum alteri⁹ iactura. xxij. q. ij. p̃imũ. 7 ff. de condi. inde. nã hoc. arg. xiiij. q. v. deniq̃. arg. C. de eman. li. nec auus q2 7 si p̃nceps concedit alicui edificari in loco publico hoc intelligit̃ facere sine dãno alteri⁹. ff. ne quid in loco pub. l. ij. §. si quis a p̃ncipe. 7 ff. ad trebel. sed cũ ab herede. ff. de admi. tu. ipuberi. et. j. eo. ad audiẽtiam. Sic em̃ interp̃tanda sunt beneficia p̃ncipis: vt nõ incipiant esse iniqua. ff. de vul. 7 pup. sub. ex facto. ff. de p̃o. stip. l. paulus. ff. ex qui. cau. ma. l. sciendum. s. de vsu pal. ex tuarum. 7 s. de offi. ordi. licet.
e ¶ Nutrimentis. De omnib⁹ autem alijs soluent decimas: ex quo de istis tantum prohibetur: q2 quod de vno prohibetur de alio cõcessum intelligitur. xxv.

f ¶ Magna difficultate. Hec est iusta cã cõstituẽdi ecclesiam in alteri⁹ parrochia 7 in ei⁹ p̃iudiciũ: 7 ita difficultas aliquid p̃mittit qd̃ al'as p̃hibet̃. ilr̃. lxiij. dist. cum lõge. 7 xciij. dis. c. ista. 7 ff. d̃ iudi. si cum locus. ff. d̃ arbi. si cũ dies. §. si arbiter. et. C. i qui. cau. habenti tu. da. tu. l. propter late. 7 l. cum ob augmentũ. simile. s. de rescrip. nõnulli. s. d̃ ele. nihil est. §. vlt. 7 vij. q. j. qd̃. j. vt tẽporis q̃litas. §. j.
g ¶ Cõuenienter. Alias non p̃mitteret̃. xvj. q. j. quicunq̃ ecclesie. de deci. s. ca. p̃xi. rñ. q̃ne. ij. bone rei.
h ¶ Presentationez rectoris. Rectoris presentatio est necessaria. q2 ille est ei subiectus. arg. xxiij. disti. q̃ñ. l. dist. in capite. 7 qd̃ ipm tãgit approbare dꝫ. s. de tempo. or. si archiep̃s. C. de au. p̃stan. l. viti. 7. xvj. q. j. statuim⁹. 7 s. de offi. archi. quia. in fi. Sed quare presentatio nõ spectat p̃ncipaliter ad patronum. vt. s. de iu repa. per totũ? Põt dici q̃ ideo spectat ad maiorẽ ecclesiã: q2 in ei⁹ p̃iudiciũ fundat̃ alia in ipsius parrochia. vñ quasi quadã ꝯpẽsatione presentat cũ assensu p̃roni. 7 hoc p̃uidit papa. forte de ꝯsensu patroni. Uel põt dici q̃ p̃ronus tñ eliget 7 p̃sentabit electũ rectori maioris eccl'e q̃ illũ postea ep̃o p̃sentabit. arg. xxiij. dist. q̃ñ. sed p̃imũ verius videtur. Sed quid si patronus nõ ꝯcordat cũ illo rectore: nisi iustã cãm cõtradictionis ostẽdat nõ nocet. Uel dic q̃ ambo sunt p̃roni: 7 ambo debent sil'r eligere: q2 de bonis vtriusq̃ dotat̃ ecclesia 7 presbyteꝝ presentabunt archiep̃o. Ber.
¶ Glo. seq. signat contrarium 7 dupliciter soluit: 7 secunde solutioni signat contrarium.
i ¶ Obuẽtionis. Et ita vide q̃ debeat hr̃e decimas illi⁹ ville. Sꝫ. s. xvj. q. j. q̃cũq̃. 7 c. eccl'e. nõ sunt ꝯtra.

On⁹ sẽtiat q̃ sentit lucrũ.

diuisio

diuisio

Presentatio ñ semper p̃tinet ad p̃ronum.

Beneficia p̃ncipis nõ debent eẽ iniqua

sed papa hoc fecit ex plenitudine potestatis: et hec ideo quia pret puentus illius ville rector maioris ecclesie poterat competenter sustentari. vt. s. dr. sed eps hoc facere non posset nisi de consensu rectoris maioris ecclesie: quia non potest iura illius ecclesie dare alteri. s. de re. ec. non alienan. c. j. et ar. xvj. q. j. constitutum. et § sic duo. Sed nunc tamen contradicere videtur vt colligitur ex illo § sicut duo/ a contrario sensu precedentium capitulorum. Licet posset dici quod papa non intellexit de decimis predialibus: sed de obuentionibus aliis scilicet oblationibus et de personalibus decimis que dantur diebus quibus accedunt ad ecclesiam et ex mortuariis et consimilibus quia de iure communi perceptio decimarum pertinet ad parrochialem ecclesiam. s. de deci. cum in tua. Et si papa de illis intellexisset hoc expressisset. ar. s. de deci. ad audientiam: sic enim expressit de obuentionibus expressisset de decimis. Ar. contra. j. de verb. sig. cum inter vos. facilius compelleretur. ar. s. de iurepa. nullus. sed in hoc prodest: quia hoc facere poterit clericis inuitis dummodo eis ibi vel alibi prouideat eis: alias eis inuitis hoc facere non posset filiis indulgentia est. s. de vsura. et arg. quod papa non intendit alicui facere preiudicium per indultum priuilegium. De hoc no. plura ar. s. eo. cum dicat.

prouidens tamen vt competens in ea honor[a] pro facultate loci ecclesie mittici fuerit: quod quidem fieri posse videtur cum eiusdem ville dominis. xx. acras[b] terre frugifere velit ad vsus sacerdotis conferre. Si vero persona mittici ecclesie virum idoneum presentare distulerit[c]. vel opus illud voluerit impedire tu nichilominus facias idem opus ad perfectionem deduci: et virum bonum appel. cessante diffugio instituere non omittas. Idem lexouien. epo.

Rectores ecclesiarum possunt compelli vt de redditibus qui supersunt teneantur conferre ad constructionem seu reparationem ecclesie. Capitulum. iiij.

De his qui parrochiales ecclesias habent duximus respondendum quod ad reparationem et institutionem ecclesiarum cogi debent[d] (cum opus fuerit) de bonis que sunt ipsius ecclesie: si eis supersint conferre: vt eorum exemplo[e] ceteri inuitentur. Urbanus. iij. Secularis ecclesia sine preiudicio clericorum ad statum regularem potest reparari: et collegio quod nondum est priuilegium non confertur. Ca. v.

Ad audientiam nostram peruenit quod tu in ecclesia de qua in epm vocatus fuisti: regulares canonicos desideras ordinare. inde siquidem est quod hoc deuotioni tue auctoritate apostolica indulgemus[f]: si tibi eps diocesanus consenserit in hac parte. Uerum si clerici seculares in ea adhuc superesse noscuntur: volumus eis dum vixerint ibi[g] vel alibi necessaria prouideri. Quod autem nobis instantius supplicares: vt ecclesie predicte confirmationis priuilegium faceremus: tibi non possumus[h] de iure deferre: cum nulli canonici adhuc ibidem existant/ quibus priuilegium concedatur. Celestinus. iij. Non obstante iuramento de rebus ecclesie non alienandis/ potest epus propter indigentiam nouam ecclesiam edificare. Capitulum. vj.

Ua nos duxit. et infra. Preterea quia occasione iuramenti quod de rebus ecclesie non alienandis[i] te asseris prestitisse: in locis tui episcopatus in quibus populi habitantes oratoriis egere videntur (ne pretextu nouarum ecclesiarum commissa tibi ecclesia

---

[g] Ibi. Sed hoc videtur contra ius quia homines diuerse professionis in eodem officio non debent associari. xvj. q. vi. l nona. et. s. de elec. cum causam. ar. s. de pe. stu. c. j. l. fi. In potestate istius episcopi erit: an velit eis prouidere ibi vel alibi: sed honestius est vt eis alibi prouideat. Ar. est hoc quod alidos punit si ne culpa: quod esse non debet. lvj. di. satis peruersum et. xv. q. vi. incerti. Et hoc quidem regulare est sed hoc facit papa ex speciali indulgentia: vt remoueantur fauore religionis. et est summa ratio que pro religione facit. ff. de reli. et sump. fu. sunt persone. propter quam multa fiunt que alias non fierent. j. de aposta. c. ij. et. s. de fili. presbyte. ca. j.

Glo. sequitur obijcit et soluit. Iterum obijcit et soluit.

Glo. se. fortificat textum. signat contrarium et soluit.

† Concor. tex. in. l. nec an. C. de ema. libe. et l. ex facto. ff. de vulg. et pupil.

a Honor. i. vt aliquid annuatim in signum subiectionis prestetur arg. s. de censi. ois ala. moderandum tamen ad arbitrium episcopi.

b Acras. mensura terre est: et est vulgare anglorum et normannorum.

c Distulerit. Et patronus cum eo.

d De his. Cogi debent. Si partes fabrice recipiant arg. x. q. j. decernimus. et. q. iij. vnio. immo certe et sine illa si possunt: vt colligitur. s. de his que fiunt a maio. par. ca. c. vlt. et arg. xij. q. iij. pontificis. et. s. de test. cum in officiis. et. s. eo. ca. j. vbi de hoc.

e Exemplo. Qui alium inuitat ad aliquid faciendum in se debet habere quod predicat. xxvj. dist. vna tantum. et xxv. dist. primum. et ff. de nego. ge. si pupilli § vlt. et ff. de fideiusso. tutor. ff. si seruit. vendi. alti. et. lxvj. di. miramur. xlij. di. § j. et. xlviij. di. § necesse.

Ad audientiam. Diuiditur in duas partes. secunda ibi licet autem. Ab. si.

Glo. se. querit obijciendo et soluit.

f Indulgemus. Sed quid valet ista indulgentia cum hoc non possit sine licentia diocesani: quia et hoc idem poterat si tamen licentiam epi habuisset: dicendum ad hoc parum valet nisi quia eps citius mouebitur ad consentiendum: et si non consentiet

h Non possumus. Sic ergo patet quod rei que non est non datur priuilegium ‡ non enim ante ratio querenda est de persona. ff. de iure codi. quidam referunt. et. ff. commu. predio. l. j. et. j. de despon. impu. ad dissoluendum. sic rescriptum non datur ad lites que nondum sunt. s. de rescrip. c. vlt. vbi plures contra. sunt ad hoc. Argu. contra ff. de seruit. vrba. predio. si seruitus § futuro. Solue istud contrarium cum iuris contra. et dic. quod futuro edificio non potest seruitus constitui: vt statim sit seruitus: quia nec est cui seruiat: sed aliquis potest obligari ad eam constituendam cum fuerit edificium. ar. ff. fami. hercis. heredes § an ea stipulatio.

Ua nos. Prima pars ponit dubium: secunda. quod secundo tollit ibi: fraternitati. Ab.

i Non alienandis. Si. xxviij. di. de syracusane. x. q. vlt. c. vi. et. s. de re. ec. non ali. vt sup. sic et rex in sua coronatione iura regni sui iurat illibata conseruare. s. de iureiuran. intellecto.

‡ Con. cor. l. quod absenti. ff. de ac. q. pos. l. absenti. ff. de do. et. l. fu. ne cu. stodia. et ibi Bar. ff. de alt. et ci. leg.

a ¶ Destitui videretur. Trepidauit vbi nõ fuit timor i hoc facto videbat preiudiciũ fieri eccl'ie sue: qz parrochiani illi veniebãt forte ad eccl'iam suã.
b ¶ Iuramenti. Iuramentũ eñ nõ extendebat ad hũc casum: licet illi essent parrochiani sui: ex quo populus idigebat arg. ẽ. de consti. cũ M. z ẽ. e. ad audientiã. j. nec poterat illud seruari iuramẽtũ sine piculo aiarũ ppter carẽtiam sacerdotum. vnde si propter epĩ negligẽtiã aliqui perirent: imputaretur ipsi. xxvj. q. vj. si pbr. z c. sequenti.

Epõ negligẽti iputat aiaruz piculũ.

c ¶ Indigẽti. Ecce causa quare noua põt construi eccl'ia in pjudiciũ etiã alterius. sic. ẽ. e. ca. iij. xvj. q. j. precipim⁹. z. q. vij. ecclesias.

¶ Rubrica. De immunitate ecclesiaꝝ. Cõtinuatur hec rubrica ad pcedentia hoc ordine fm Gof. z Io. an. Uiso de eccl'ijs edificãd z reparãd qz ipe cũ suo ambitu z cimiterio z suis reb⁹ grauari non debẽt oneribus quib⁹ res laicoꝝ premuntur/ ideo recte post precedẽtẽ rubricã subijcitur ista vbi de istoꝝ immunitate tractatur.

Continuatio

Concor. i simili. l. obsuãdũ. ff. de offi. psi. et. l. j. ẽ. adeũdi. ff. qñ appel. sit.

¶ De hac materia tractat. xlj. dist. ẽ sed licet vsq ad finẽ di. e. lxxxvij. z. xxviij. di. et xvij. q. iiij. z. xxiij. q. viii. ẽ ecce qd. vsq ad. ẽ hinc dat xvj. q. j. generaliter. vsq ad ẽ idem. et. q. vj. et. ij. q. j. in primis.

destitui videret(a) eccl'ias formidas erigere. Fra. t. mãdamus qtẽn⁹ illi⁹ iuramenti(b) occasiõe nullaten⁹ pretermittas qn pp'lo indigẽti(c) sup basilicarũ institutiõe studeas salubriter puidere.

¶ De immunitate ecclesiaꝝ cimiterii z rerum ad eas ptinẽtiũ. ¶ Ex synodo Ioannis pape.

¶ In domibus ecclesiaꝝ nõ dz iudex secularis iudicare nec hospitiũ qrere. C. j.

VT in domibus(d) ecclesiarum neq missus(e) neq comes vl iudex publicus: vl minister qsi p psuetudie placitũ(f) vel hospitiũ(g) vẽdicẽt: sz in publicis locis domos psituãt i qb⁹ placitũ teneãt z etiã hospitent. ¶ Grego. ix. archiepo trecen.

¶ Epe magne necitat' nõ dz alijs excusari a muroꝝ uz seu ciuitatis custodia. h. d. vsq in f. ecctu. Panor. C. ij.

PEruenit: z ifra. ¶ Frater. t. nullũ(h) p nr̃e vel ecclesie sue nomen aut alio mõ(i) excusari a muroꝝ vigilijs patiaf sed oẽs(k) ad hoc gñalit' cõpellant. ¶ Quaten⁹ cuncti vigilãtib⁹(l) meli⁹ valeat ciuitatis custodia pcurari. ¶ Idẽ vitali defensori sard.

¶ Rusticus astrict⁹ ad culturã agroꝝ ecclesie nõ põt illã deserere. h. d. summãdo gñaliter. C. iij.

INdicatũ est: z ifra. Dictũ ẽ nobis q rustici(m) eccl'e rura eis deserẽtes i priuatoꝝ possessiõib⁹ culturaz exhibeãt. qd experiẽtia tua fieri nõ pmittat. ¶ Ex. pci. latera.

¶ Laici collectas iponẽtes clericis vel eccl'ijs seu iurisdictionẽ eoꝝ vsurpãtes/ si moniti nõ desistunt sunt excõicati cum suis fautoribus. põt tñ eps cũ clero eis i ncitate prebere subsidia. C. iiij.

NOn min⁹: z ifra In diuersis mũdi ptib⁹ cõsules ciuitatũ z rectores: necnõ z alij q ptãtem hr̃e videnf: tot onera freqñter imponunt eccl'ijs vt deterioris pditiõis factuz sub eis sacerdotiũ videaf/ q sub pharaõe fuerit: q leg diuine noticiã nõ habebat(n). Ille qdẽ õib⁹ alijs seruituti subactis(o) sacerdotes z possessiões eoꝝ i pristina libertate dimisit: z eis alimoniã de publico administrauit. Isti vero onera sua fere vniuersa iponunt eccl'ijs: z tot ãgarijs(p) eas affligũt vt eis qd hieremias deplorat ppetere videaf. Princeps puinciaꝝ fctã est sub tributo(q)

PEruenit. ¶ Hoc capl'm multos habet intellect⁹ ideo p multos nõ summaf. Primo ponit dictũ. scdo rationẽ ipsius ibi. Quatenus. Ab. si.

diuisio

h ¶ Nullum. de hominibus eccl'ie.
i ¶ Modo. i. sub hoc ptextu excusari: q sit hõ eccl'ie nostre vel sue.
k ¶ Oẽs. Nisi sint senes: vt eo ptextu excusentur. C. de decu. l. vlt. lib. xij. z. xij. q. ij. eccl'iaꝝ seruos. ptra. sz hoc est speciale.
l ¶ Uigilantibus. Uicissim et successiue: vel dic si periculũ imminet: qz expedit reipublice plẽs habere defensores. ff. de no. ope. nũ. nã reipublice. Un.

INdicatũ ẽ ¶ Hoc capitulũ cõiter nõ summaf. Et nõ diuidif. Ab. si.
m ¶ Rustici. De illis itelligit q glebe sũt astricti: vt recedẽ nõ possit. C. de agri. et censi. cũ satis. eino. lib. xj. de qb⁹ habes. j. de iu. de. multoꝝ. ẽ. j.

NOn min⁹. ¶ Prima ps narrat et aggrauat horridã oppressionẽ ecclesie quã faciebant potestates seculares. Secũda ibi: qrca psudet. z hec tria facit. pmo penã pminaf. scdo ponit casũ pmissũ z ftio penã cõminatã iponit Ab.

Theno. s.

d VT in domibus. Statuimus supple.
e ¶ Missus. i. executor vel officialis. vulgare est italie.
f ¶ Placitũ. Et ita placita secularis nõ sunt in ecclesia tractanda: sed eccl'astica. sic. ij. q. viii. ca. viii.
g ¶ Hospitiũ. C. de epi. z cle. l. j. in fi. q quasi debitũ nõ debẽt hr̃e: sz charitatiuũ hospitiũ petere pñt a clericis ad qd tenenf. xlij. dist. ẽ. j. z. ẽ. de sup. negli. pla. licut. z. ẽ. de preben. de monachis.

n ¶ Nonhabebat. Et id min⁹ peccauit. vñ aplus miam merui: qz ignorãs feci. viij. dis. psuetudo: sz isti hanc excusationẽ habere non possunt.
o ¶ Subactis. i. redactis.
p ¶ Angarijs. Angarie dicunf psonalia obsequia prijs sumptib⁹ prestita. Perangarie vbi psona seruit sumptibus alienis.

Angarie pangarie

¶ Glo. seq. arg. clericos immunes. ec. alle. vij. iura in contrarium alleg. v. z soluit.
q ¶ Sub tributo. Arg. q sacerdotes z clerici debẽt esse imunes ab oi exactiõe seculari. xxiij. q. vlt. pueniens. z ẽ. huis. z. C. de sacrosan. ec. l. ad instructiones. z l. placet. z. xj. q. j. si tributũ. z. xvj. q. j. ẽ. nouaruz. z. xj. q. j. sacerdotibus. Arg. ptra. xxiij. q. viij. tributũ. z. xj.

Clericoꝝ bona an debeãt esse immunia.

Siue ꝗdem fossata siue expe ditiões seu alia ꝗlibet sibi ar= bitrent̃ agẽda: de bõis eccle siarum ⁊ clericoꝝ ⁊ pauperũ xp̃i vsib⁹ deputatꝫ volũt fere cuncta cõpleri. Jurisditionẽ etiã ⁊ auctẽ p̃latoꝝ ita eua= cuãt vt nihil ptãtis eis ĩ suis videat̃ hominib⁹ remansisse. ¶ Quocirca sub anathema= tis districtiõe fieri deceẽo ta lia ꝓhibem⁹. nisi ep̃s et cler⁹ tãtã nc̃itatẽ[a] vel vtilitatẽ as= pexerit: vt absq; vlla exactio ne ad reuelandas[b] cões vtili tates vel nc̃itates vbi laicoꝝ nõ suppetũt facultates subsi dia ꝑ eccl̃ias extimẽt ꝯferen da. Si aũt ꝯsules aut alij de cetẽo ista ꝯmiserit: ⁊ ꝯmoniti[c] desistẽ noluerit: tã ipsi ꝙ̃ fau tores eoꝝ excõicationi se no uerint subiacere: nec cõtoni reddant̃ donec satisfactionẽ fecerit ꝯpetentẽ. Luci⁹. iij.

¶ Cause sanguis ĩ eccl̃ia vel cimiterijs agitari ñ dñt. c. v.

Cum ecclesia[d] dei scd̃m euangelicã ṽitatẽ do m⁹ orõnis esse debeat nõ spe lũca latronũ aut sanguis fo= rum. ¶ Sec̃lares iudices cãs vbi de sanguis effusiõe[e] ⁊ cor porali pena agit̃: ĩ eccl̃ijs vel cimiterijs[f] agitare sub inter= minatiõe anathematis[g] ꝓhi bem⁹. absurdũ em̃ ẽ ⁊ crude= le ibi iudiciũ sanguis exerce= ri: vbi est tutela[h] refugij cõsti tuta. Innocẽ. iij. illustri regi scotie. ¶ Re⁹ crimis ad eccle siã fugiẽs nõ est violẽter ab ea extrahẽd⁹: nec dꝫ ãpli⁹ p̃= textu crimis cõmissi dãnari ad mortẽ vl̃ ad aliã penã cor poralẽ. ẽ tñ alit̃ legitie puniẽ dus fallit in duob⁹ casib⁹ hic exp̃ssis. h. d. p͛io. Seru⁹ fugi ens ad eccl̃iam tiore dñi sui ẽ dño de ei⁹ ĩpunitate iuranti restituend⁹. h. d. scd̃o. La. vj.

Nter alia: ⁊ infra. ¶ Talis qõnib⁹ rñdẽtes iuxta sacroꝝ statuta canonũ[i] ⁊ tra ditiones legũ[k] ciuiliũ ita du xim⁹ distinguẽdũ ꝙ fugiens ad eccl̃iam aut liber aut s͛u⁹ existit. Si liber ꝙ̃tũcũq; gra uia maleficia ꝑpetrauerit: ñ est violent̃ ab eccl̃ia extrahẽ d⁹[l] nec ĩde dãnari dꝫ ad mor tẽ vel ad penã[m] sed rectores eccl̃iaruꝫ sibi obtinere debẽt mẽbra ⁊ vitã. Super hoc ta= men qđ inique fecit: est alias legitime puniendus[n]. et hoc verũ est nisi publicus latro[o] fuerit vel nocturn⁹ depopu=

q. j. magnũ. ẽ. de cẽ. c. j. l fi. C. de epis. ⁊ cle. de his. ff. de pub. ⁊ vec. iperatores. So. que vsibus eccl̃iasticis de putant̃ ꝗ ad fundatiõẽ eccl̃iaꝝ ⁊ cimiteriũ ⁊ domos ⁊ hortos iuxta positos immunia debẽt esse ab oĩi ex actione. cetera aũt trãseunt cũ suo onere ad ecclesiã. arg. ẽ. de censi. c. j. vbi de hoc.
a ¶ Tãtã ne= cessitatẽ. Et ita ex arbitrio ep̃i depẽdet inspice re hãc necessita tẽ tñ aliqđ cõfer re nõ dꝫ nisi sup hoc prius roma nus põtifex ꝯsu latur. j. e. aduer sus. j. rñso. in fi.
b ¶ Reuelan= das. Cõferre ei debẽt sicut ⁊ alij possessores ad iter faciẽdũ vel põtem edifican dũ vel pontẽ fa= ciendũ vel refi= ciẽdum. in aut. de eccle. ti. §. ad hoc. col. ix. C. de sacrosanc. ec. ad instructiones.
c ¶ Cõmoniti. Admonitio em̃ semper precede re dꝫ vindictam xj. q. ij. idigne. et nisi se correxe rint post admo= nitionẽ sunt ip̃o iure excõicati vt hic dicit ⁊ fauto res ipsoꝝ ⁊ suc cessores ipsoꝝ: si non satisfece= rint infra men= sem. j. eo. aduer= sus. §. vlti. Ber.
Joã. ij.
d ¶ Cum eccl̃ia Diuidi tur. nã in prin. ⁊ in fine ponit̃ du plex constitutionis causa. In medio ponitur cõstitu= tio. secunda ibi: seculares. Abbas si.
diuisio
¶ Glo. seq. inducit simile.
d ¶ Cum ecclesia. Hic ergo ꝓpter reuerẽtiam loci nõ tractãtur cause seculariũ in ecclesia. ẽ. eo. c. j. ⁋ sic ⁊ alibi expellunt̃ de eccl̃ia. ij. q. vij. accusatio alibi ha= bes de reuerẽtia diei vel dei in quo cause etiã ex ꝯsen su partiũ tractari nõ possunt. xv. q. iiij. c. j. C. de fe. om nes. et melius. ẽ. de fer. c. vlti.
⁋ Est ad hoc tex. i. l. nemo. cũno. C. de sa cro. ec= cle.
¶ Glo. seq. querit et dupliciter soluit.
e ¶ Sanguinis effusione. Maxime: qꝛ nec alie ciui les cause. ẽ. e. c. j. sec⁹ de eccl̃iasticis. ij. q. ij. preceptuꝫ. ⁊ ar. ẽ. de ap. ꝗ frõte. Quid ẽ si alteri parti vel vtriq; esset interdict⁹ ingressus eccl̃ie? Rñdeo nichilomin⁹ pñt intrare: qꝛ iterdictũ nõ extẽdit̃ ad hũc casum. ar. ꝙ etiã post votũ vel iuramẽtũ de carne nõ comedẽda comedere debet: vt se purget si esset suspect⁹. xxx. dis. c. vlti. ar. ẽ. de ꝯsti. cũ. M. ⁊ ẽ. ti. ꝑpi. c. vlti. vel tũc cau se tractant̃ extra ecclesiã. vt illic fuer̃ interdictũ: qꝛ ni chilomin⁹ valet iudicium: nec est ꝑceptũ ita ꝙ nõ pos sit alibi tractari ꝙ̃ in ecclesia: sꝫ de honestate dictum est vt propter lo ci reuerẽtiã for te magis caueãt a piurijs ⁊ men dacijs.
f ¶ Cimiterijs Que eodem pri uilegio gaudẽt cũ ecclesijs. xvij q. iiij. ꝗsꝗs. ⁊ ca. id cõstituim⁹. et ẽ. de cõse. ec. vel alta. cõsuluisti.
¶ Glosa seq. re= ci. ꝑ questionẽ.
g ¶ Anathe= matis. Non cre do ꝙ ipso iure sint excõicati: sꝫ post admonitio nẽ sunt excõicã= di. ẽ. eo. non mi= nus. Ber.
h ¶ Tutela. Sic confugiens ad ecclesiã tut⁹ dꝫ esse qꝛ est tu= tela refugij vt hic dicit. et j. ca. pri. ⁊ xvij. q. iiij diffiniuit. Ber.
Nter alia. ¶ Malefa= ctor fugiens ad ecclesiã imuni= tate gaudet nisi in duob⁹ casib⁹: s͛u⁹ ṽo restituit̃ dño de ipsi⁹ im= punitate iurãti Ita cõiter sũma tur. Duo sũt di= cta. scd̃m ibi: si ṽo. Abbas sic.
Sũma rium.
diuisio
¶ Glosa sequẽs reci. per obie.
i ¶ Canonum. xvij. q. iiij. diffiniuit. cõstituit reum ad ecclesiam. ⁊ ca. metuentes.
k ¶ Legũ. C. de his qui ad ecclesiã confu. l. presenti
l ¶ Extrahẽdus. Etiã iudeus dũmodo absit simu latio. C. de his qui ad eccle. confu. l. j.
m ¶ Ad penam. Ab omni genere penaruꝫ interim sunt securi. xvij. q. iiij. id constituimus.
n ¶ Puniẽd⁹. Pecuniali͛r dũtaxat vl̃ alia satisfactio ne ꝑter penã corꝑalẽ. xvij. q. iiij. reru. ⁊. c. id ꝯstituim⁹
o ¶ Public⁹ latro. Ut. xvij. q. iiij. sicut antiq̃t⁹. lex in̄ ples ꝑsonas excipit. in aut. de mã. prin. §. ꝙ si delinquẽ tes. co. iij. ver. neq;. vbi homicide adulteri ⁊ raptores virginum extrahunt̃ ab ecclesia s͛m ꝙ isti de quibus hic d͛. sꝫ decre. tñ duas ꝑsonas extrahit: vt hic. ⁊ ca. non exp̃sse p̃stat imunitatẽ raptorib⁹ virginũ. xxxvj. q. j. de raptorib⁹. ⁊ sic in casu isto derogat̃ illi aut. per

ista iura.ob⁹ aliis imunitatē ꝑstat nisi i casu.§.eo. ca. viii. publicos em̄ latrones cuilibet ipune occidere lz ⁊ sine pctō.xxiij.q.v.cū homo.⁊.C.qn̄ li.vnicuiq ſ.iu di.se vidi.l.j.⁊ tales famosi latrones capti in furto in furcha suspēduntur.ff.de pe.capitalium ⁋ famosos ſz si famosus nō est: tūc iubetur castigari. ſz nec vitā nec mēbrū perdit.C.de ser. fu. auf. ſz nouo Innocen.

Latrones publici pn̄t a q̄libet īpune occidi.

a ¶ Nocturnus depopulator: De istis duob⁹ habes. C. qn̄ li. vnicuiq.l.j. cuius verba hec sunt.et.l.ij.

b. ¶ Canonicas. Signatas. in princi. decre.

c ¶ Cōpellit. .xvij.q.iiij.metuentes.⁊ ca.id cōstitutum⁹.⁊.C.de his q̄ ad eccles. confu. si seruus

Adversus. ¶ Jo. an. specifice nō summat.sed p sūmario dicit sic. Generale conciliuz repetit lateran. §.eo. nō minus addēs quādam puisionē in ver. pptera.⁊ penā in ṽ.qr ṽo. Sed.d. ant. summat sic Ciuitatib⁹ presidentes ⁊ eccl'ias collectātes ꝑter formā cōcilij generalis sunt excōicandi . nisi satisfecerint infra mēsem ⁊ snie ab eis late sunt nulle.q̄ pene transeunt ad successores ⁊ eos sequūtur officio deposito. h.d. Sz certe hoc summarium nō euacuat radicit⁹ itellec.c. Vn̄ dicit Panor.q istud caplm hz ꝑncipaliter tria dicta. Nā primo repetit cōciliū lateran. §.e.nō min⁹.⁊ quandā determinationē annectit.scdo ibi:quibo.penā illius cōcilij auget tertio ibi ceteꝝ.penā illi⁹ ꝯcilij determinat:et extēdit ad successores.⁊ hec diuisio sufficit pro summario.

Sūma rium.

diuisio

lator⁹ agroꝝ:q̄ dū itinera frequētat vel publicas stratas obsidet aggressiōis insidijs: ab eccl'ia extrahi pōt impunitate nō prestita ꝑm canonicas^b sanctiones. ¶ Si ṽo seruus fuerit q̄ cōfugerit ad ecclesiaz postq̄ de impunitate sua dn̄s ei⁹ clericis iuramētū ꝑstitit ad ꝑuitiū dn̄i sui redire compellit^c etiā inuit⁹. alioquin a dn̄o poterit occupari.

Idem in concilio generali.

¶ Clerici nō dn̄t necessitatib⁹ seu vtilitatib⁹ ciuitatū seu alioꝝ locoꝝ etiā vbi laicorū nō suppetūt facultates subuenire nisi pri⁹ roman⁹ pōtifex cōsulat hoc prio. Snie et ꝯstitutiōes edite a laicis collectātib⁹ eccl'iam sunt ipo iure irrite nec vllo tpe conualescūt.h.scdo. Rectores excōicati ob grauamia ꝑmissa remanēt excōicati etiā post depositū officiū. nihilomin⁹ excōicati sūt successores nisi satisfecerint infra mēsem . hoc tertio. h. d. ad maiorē declarationē ⁊ p nouicijs. Ca.vij.

Adversus cōsules ⁊ rectores ciuitatū vł alios q̄ eccl'ias ⁊ eccl'iasticos viros tallijs seu collectis ⁊ exactionib⁹ alijs aggrauare nituntur volēs īmunitati eccl'iastice lateran.^d ꝯciliū puidere ꝑsūptionē hm̄oi sub anathemat; districtiōe ꝓhibuit trāsgressores ⁊ fautores eoꝝ excōicationi^e subiacere precepit donec satisfactionē ipenderint cōpetentem. † Verū si qn̄ forte eps simul cum clericis tātā necessitatē ⁊ vtilitatē ꝑsperexerit vt absq vlla coactione ad releuandas vtilitates vel necessitates cōes vbi laicoꝝ nō suppetunt facultates: subsidia duxerit p eccl'ias ꝯferēda:ꝑdicti laici hūilit ⁊ deuote recipiāt cū graꝝ actiōe ¶ Propter imprudētiā^f tn̄ q̄rūdā roman⁹ pontifex prius ꝯsulat cui⁹ interest cōibus vtilitatib⁹ prouidere ¶ Qr ṽo nec sic q̄rūdā malicia ꝯtra dei eccl'iam cōqeuit adijcim⁹ vt ꝯstōnes ⁊ snie q̄ a talib⁹ vel de ipsoꝝ mādato^g fuerint ꝓmulgate: inanes et irrite habeantur/ nullo vnq̄ tpe valiture^h. ¶ Ceterum qr fraus ⁊ dol⁹ alicui p̄rocinari nō debēt: null⁹ vario decipiatur errore: vt infra tps^i regis sustineat anathema: q̄tenus post illd nō sit ad satisfactionis debitū cōpellēdus. nā et ipsum q̄ satisfacere recusauerit ⁊ successorē^k ipsi⁹: nisi satisfecerit infra mēsem manere decernim⁹ eccl'iastica cēsure ꝯclusuz donec satisfecerit cōpetēter: cum succedat in onere qui i honore substituitur.

nem additur predicto concilio lateran.

g ¶ Mandato. Sic.§.de procura.consulti.

h ¶ Tēpore valiture. Sic ꝑ ptz q sententia tēpore excōicationis lata nulla est.j.de here. excōicamus ⁋ credētes.nec etiā ꝯualescere pōt vt hic patet. immo ⁊ si detegat post sentētiam: quia alias fuerit publice excōicatus retractat sententia.§.de re iudi. ad pbanduz. q hec exceptio i q̄libet pte litis potest opponi.§.de excep. exceptionē. immo nec ꝑuilegium ipsoꝝ valet.iij.qō.iiij. nullus.

¶ Glosa seqns reci.per obie.de l.curatores. ⁊c. ⁊ solut.

i ¶ Infra tempus. Et ita ē hic ar. q iudex post officiū depositū cōueniri pōt . et hoc ideo: qꝛ conuenitur de maleficio qd cōmisit in ipso officio sec⁹ si conuenire tur ex cōtractu. nā administratores ciuitatū ⁊ tutores et curatores nō ꝯueniuntur post depositū officiū ex contractu quē fecerunt nole ciuitatis vł pupilli.ff. de admi. re. ad ci. perti.curatores ⁋ in eum.et C. de admi. tut. cum quedaz. ff. de euic. illud ⁋ j. ſz ex maleficio cōueniuntur deposito officio.j.q.j. iubemus. ⁊.l.sequētibus ad fi. q̄stionis. ⁊ ē illa lex.C.ad.l.iul.ꝑpe.iubem⁹.tn̄ pcurator negocioꝝ bn̄ ꝯuenit deposito offō.ff.de pcu. pcurator.q̄ pcrectōe ¶ Glo.seq.recitetur per obie.⁊ solu.in fi.obijcit ⁊ sol.

k ¶ Successorē. Et ita delictū ꝑdecessoris ꝑiudicat successori: ſz hoc nō est veꝝ: imo est ppriū delictū ex q̄ ipm nō purgat: qꝛ ꝯsentit ⁊ sic icipit esse ppriū delictū vn̄ punit eadē pena cū ꝑdecessore.ſ.§. vt lit.non ꝯte. c.j.i fi. Preterea cū iste ghollis successor habet vn̄ si successit in vitiū eadē snia ligat.ff.de diuer.tēp.⁊ ꝑscrip. cū heres.⁊ vitia a maiorib⁹ cōtracta perdurant.C.de sour. acqui.pos. vitia.ff.ð acqui.pos. pōponius ⁋ j.⁊ facto

Snia excōicati nulla est: nec conualescere pōt.

† Adde q p satisfactionē solā quis nō absoluit. glo. est sing.in cle.j. in ṽ.dos. nec . de Sciamis

Judex officio deposito an ꝯueniri possit ?

Delictū predecessoris an noceat successori.

d ¶ Lateran.concilium.§.e.non minus.cuius verba hic inferius ponuntur.B.

e ¶ Excōmunicatiōi . Scilicet post admonitionem §.eo.non minus.

f ¶ Propter imprudentiam. Ab hoc loco vsq ad fi-

actoris successio dānat heredis.j.q.j.cito turpem.th si iste successor prius cōicauit ei in crimine statim fuit excōicat⁹ post admonitionē.j.de sen.excō.nup.t.c. si ɔcubi.e.sʒ cū ille iudex nō excōicat expresso noīe q̄re statī nō trāsit ad successorē.s.de offi.dele.qm̄ abbas. et.s.de of.or.pastoralis: Respō. hoc prouenit ex delicto.vnde nō descēdit statim ad alios.xxiij.q iiij.si hēs. sed datur ips infra qd purget illud vicū.q̄ elapso nisi hoc fecerit p̄sumit ɔsentire.j.q j.ɔstat qr ex quo successit i honore debet succedere i onere. vt dicit in fi. Ber.

Uia plerius. Prio phibet.scdo penā imponit contra facienti ibi. Qd si.tertio superiori neglig ētipenā cōminat ibi.Supior aūt Abbas si.

Glo.seq.fig. contrarium: ponit solu.Jo.quā reprobat et demū soluit.

a Pauperibus.s.d censi.p curatiōes.cōtra in fi.vbi dr q illud dari dʒ ecclesie a qua illud accepit t hic dat pauperibus.So.hoc ignorat q̄tū q̄libet cōtulisset t iō iubet dari paupib⁹ vt dixit Jo.Sed hec solutio nō est vera: qr sicut restituit sic extorta vltra q̄ debuit: ita pōt eisdē a quib⁹ recepit tātūdē dare: t ita nō est verū qd dicit Jo.q ignorat q̄tū q̄libet ɔtulisset: qa inde pōt fieri scriptura: t q̄libet scit q̄tū dedit. Un̄ dicas q illud capl'm ɔcurationes/loqt in alio casu.s.cū p̄lat⁹ visitat eccl'iam sibi subiectā: si tūc exigit plures ɔcuratiōes q̄ sint dies qb⁹ ibi morat: grauī⁹ excedit q̄ in p̄nti casu/ t plus grauat eccl'iam: t dr tūc cōmittere crimen ɔcussionis vñ posset puniri in q̄druplū.xviij.di.q̄niādē.in fi.et j.q.vij.sancim⁹.t.xxiij.q.j.militare.qd optie dicit hic qr tā q̄ calūniator t ɔcussor talis puniri dʒ.sed in hoc capl'o ɔcuratiōes/punit illos pena dupli.in casu isto non tn̄ excedit crimē ɔcussiōis: qr a nullo exigit vltra q̄ soluat: sed facta coacervatōe plus recipit.Sufficit g̃ istis vt recipiāt qd vltra dederūt: t ille i penam sui tantūdē soluat paupib⁹.sl.j.de iude.ad liberandā.

Ecclesie. Primo ponit dictum.scdo ratio dicti ibi: quia. Abbas.

Glo.seq.recitet per questionem.

b Celebrant. Ex hoc videt q si adhuc ibi nō sunt diuina officia celebrata: nōdū gaudeat priuilegio illaꝝ in qb⁹ celebrant diuia: qr nōdū plene dedicata vt detur diuinis obsequijs.vñ sacrilegiū ibi nō diceret ɔmitti: nec dʒ asp̄gi ɔpter hoc: qr nullū diuinū officium fuit ibi celebratū asp̄gi tn̄ dʒ si aliqd turpe ibi factum est an̄q̄ ibi celebraret.s.de ɔse.ec.vl' alta.c.vi.

c Adimit. Sic g̃ ptʒ q eccl'ia nō cōsecrata eodem gaudet priuilegio q̄ t ɔsecrata rōne diuini officij q̄ ad puilegiū imunitatis: vñ si cuiuscunq̄ semi e vel sāguie fuerit polluta dʒ aq̄ exorcizata lauari anteq̄ celebret in ea.s.d ɔse.eccle.vel alta.c.vi.t de ɔse.di.j.eccl'a.t ɔfugiētes ad ipam puilegiū imunitatis acsi cōsecrata essʒ habebūt s.eo.in alia.cū suis concor.

d Obsequijs diuinis Quicqd eīn dño.ɔsecrat sanctū sanctoꝝ erit dño.xij.q.ij. nulli lʒ.vnde ad vsus ɔphanos t ad humanos redire non debet. s.de rerū pmuta.mancipia.et s.de reli.do.ca. ad hec.

Idē in eodē. Prelati plus debito a subditis extorquentes ptextu ɔcurationis vel alteri⁹ suitij impēsi legato vel alteri illū restituēt: t tātūdē paupibus erogabūt. C.viij.

Quia pleriq̄ p̄latiyt ɔcurationē aut seruitiū aliqd īpēdāt legato vel alijs: pl⁹ extorquēt a subditis q̄ soluāt: et i eoꝝ dānis lucra sectātes q̄rūt pdā poti⁹ q̄ subsidium in subiectis: id decetero fieri phibem⁹. Qd si qs forte p̄sumpserit: t sic extorta restituat t tantūdē cogat pauperibus[a] elargiri. Supior autē cui fuerit querela deposita: si negligēs fuerit i hmōi executione statuti: canonice subiaceat vltiōi. Greg.ix.senēsi.epo

Eccl'ia nō ɔsecrata in q diuina officia celebrāt: gaudet immunitate. Cap.ix.

Ecclesie in q̄ diuina mysteria celebrant[b] lʒ adhuc nō extiterit ɔsecrata: nullo iure priuilegiū imunitatis adimitur[c]. Qr obseqjs[d] diuinis dedicata nullius est temerarijs ausib⁹ pphanāda. Idem Tole.t Cōpostel.archiepis.

Qui sub spe immunitatis in eccl'ijs vel cimiterijs delinquunt: immunitate non gaudent. Capitulū.x.

Immunitatē ecclasticā: t ifra. Nōnulli ipunitatē suoꝝ excessuū p defensionē eccl'ie obtinere sperātes[e] homicidia t mutilatiōes mēbrorū in ipis ecclesijs vel eaꝝ cimiterijs cōmittere nō verent q̄(nisi per ecclesiā ad quā fugerint crederent se defendi) nullatenus fuerāt cōmissuri: t infra. Cum aūt in eo in q̄ delinqt[f] puniri qs debeat: ‡ t frustra[g] legis auxiliū iuocat q̄ cōmittit in legē: mandam⁹ quatenus publice nuncietis tales nō debere gaudere immunitatis[h] priuilegio quo[i] faciunt se indignos.

Immunitatem. Diuidit: qr primo ponit dictū scdo ratio dicti.ibi. Cum autē in eo. Ab.si.

e Sperantes. Nemo eīn sub spe venie peccare debet.j.de cleri.excom.mi.illud.t de ɔse.dist.iiij.quando quis: quia facilitas venie incentiuū tribuit delinquendi.xxiij.q.iiij.est iniusta.t.j.de vita t ho.cle.vt clericorum.

f Delinqt. Sic.s.de tēpo.or.lras.t.s.de iurepa. pastoralis.cum suis ɔcor.

g Frustra legis.j.de vsur.qr frustra.j.de sen.excō.in audientia.ff.de mino.auxiliū.in fine.

h Immunitatis.i.defensionis.

Glo.seq.inducit hoc capl'm ɔ̄ Hug.t assignat ɔtrarium t soluit. In fine querit t respōdet.

i Quo faciunt se indignos. Et merito qr non iure ad supplicandū dʒ admitti vbi committere sacrilegium non expauit.xvij.q.iiij.frater t coepiscopus et ca.seq.vnde hoc sumptū fuit. Idem dicit lex.quē illis qui in eccl'ia scelus studuerunt perpetrare ɔmittim⁹ aliquod auxiliū ex terminis ecclesiasticis inuenire: si auē.vt li.ma.t auic.§.qr vero.colla.viij. Et est hoc ɔ̄ Hu.q̄ dicit sup illo ca.frater t coeps/q t isti debēt habere imunitatis puilegiū si ɔfugerint ad eccl'iā: t nisi satisfecerit non admittunt postea ad supplicandū.i. orandū in eccl'ia.t p eo est.s.e.inter alia.vbi tn̄ due psone excipiunt.xvij.q.iiij.sicut antiq̄⁹.vbi canō tn̄

Eccl'ia nondū ɔsecrata gaudet immunitate.

diuisio

‡ Adde nota.p Bar.in l.qd g̃.§.pēa quior.ff.d his q not.infa.

‡ Concor.l.si ogis.ff.de pe.t l.si fugitiuij.cū glo.amputato C.d ser.fugi.

Cōcussiōis crimen cōmittēs pt in q̄druplū puniri.

diuisio

publicū latronē excipit: ⁊ ita hic ꝯdicit predictis iuribus ꝓximis. ⁊ hu. Dicas ꝙ nō contradicūt: q̄ illa decre. inter. ⁊ oīa illa iura q̄ illī dicūt intelligunt qn̄ cōfugiētes ad eccl'iam nō deliquerūt in eccl'ia vel cimiterijs sed alibi: vn̄ eccl'ia prestat eis tūc immunitatē. Et hug. male dixit ꝙ isti nō habebāt immunitatē ab ecclesia: q̄ reddiderūt se indignos eius presidio: et si fuerint stulti i culpa/sint sapiētes i pena. xxxviij. dis. c. ea. Sꝫ quare publicus latro ⁊ depopulator potius extrahuntur ab eccl'ia ꝙ alii malefactores ꝗ forte est deterior. Quia plurimū interest illos puniri ꝙ alios malefactores cum pluribus exitia cogitent ꝙ alij. xxiij. q. iiij. est iniusta.

Stultus i culpa sit sapiens in pena.

¶ Rub. Ne clerici vl' monachi ¶ Supra visū ē de his q̄ clericis ꝯpetūt: nūc autē de ꝓhibitis vidēdū ē ꝫ hoc. Uel ꝯtinuatur ad ti. ꝓxi. ꝑce. sic. Quia ꝰ. tractatum est de imunitate ecclesiarū et clericoꝝ: ne forte ob hāc immunitatē clerici ⁊ mōachi supbirēt ⁊ arbitrarētur sibi oīa licere merito subijcit hec rubrica: per quā ostendit ꝙ nō debēt se immiscere secularibus negocijs. Abbas siculus.

Continuatio

Adde q̄ no. in addi. c. clerici. ꝫ. de po stu.

¶ Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant. ¶ Ex ꝯcilio magūtino.

¶ Enūerat ꝯciliū m'lta scl'aria negocia: a q̄bus iubet clericos et monachos abstinere. Et sunt. xiiij. si recte nūerent

Capitulū. j.

Multa sunt negocia secularia de quibus pauca[a] ꝑstringamus ad q̄ ꝑtinet omnis carnalis ꝯcupiscentia. Quicq̄d plus iusto appetit[b] hō: turpe lucrū est. Muera[c] iniusta accipe vel etiā dare[d]. Pro aliquo secl'ari q̄stu: ꝑcio aliquez ꝯducere[e]. Cōtentiōes vel lites[f] vel rixas[g] amare. In placitis scl'aribus[h] disputare: excepta defensione orphanorūz[i] aut viduarūꝫ. Conductores[k] seculariū reꝝ aut procuratores[l] eē. Turpis ꝯbi vel facti esse ioculatorē[m] vel iocū secularē diligere. Aleas[n] amare. Ornamentū[o] incōueniens ꝓposito suo querere. In delicijs[p] viuere velle. Gulā ⁊ ebrietatē seq̄. Pōdera[q] iniusta vel mēsuras hr̄e. Negociū iniustū exercere. nec tn̄ iustum negociū est cōtradicēdū ꝑ necessitates diuersas: quia legimus sctōs aplos[r] negociatos fuisse: ⁊ in regula bti benedicti precipit ꝓuideri ꝑ quoꝝ manus negocia monasterij ꝓcurent. Canes[f] ⁊ aues sequi ad venandū: ⁊ oībus quibuslibet causis supfluis interēe. Ecce talia ⁊ his silia ministris altaris dn̄i: necnon ⁊ monachis oīno ꝯtradicimus: de quibus ait apls. Nemo[t] militās deo īplicat se negocijs scl'aribus. Eugenius papa lucen. epo

¶ Clerici nō debēt esse ministri vel ꝓcuratores laicorum ꝙ si ꝯtra fecerint ⁊ deprehendant in fraude: non subueniet eis ab ecclesia. Caplm. ij.

Sacerdotibus et clericis tuis denuncies publice ne ministri laicoꝝ fiāt: nec in rebus eoꝝ ꝓcuratores[v] existāt. Qd si postmodū facere ꝑsumpserit. ⁊ occasiōe ipsius administratiōis ꝓpter pecuniariaꝫ cām depꝛhendant in fraude: īdignū est eis ab eccl'ia[x] subueniri: ꝑ quos ꝯstat in eccl'ia creare noscunt. C. de indi. ꝑperandū in prin.

g ¶ Rixas. xlvj. dis. ꝟ. j. ⁊ in alijs ꝑ totū. Et no. ꝙ ꝫ Pe. ⁊ Jo. ꝯtentiones in verbis: lites in iudicijs: ⁊ rixe in factis consistunt.

h ¶ Secularibus. ꝫ. de postu. clerici.

i ¶ Orphanorū. lxxxvij. dist. c. j. ⁊ in alijs pluribus capi.

k ¶ Conductores. Sicut cōductori succedunt bn̄ ꝑhi in conductione remaneres. ff. de decu. l. decurio. arg.

Act. xxij.

l ¶ Procuratores. In negocijs scl'aribus: sed ꝓ ecclasticis possunt. in autē. ꝺ san. epis. ꝟ. aliū col. ix. ⁊ xxj. q. iij. credo. ⁊ c. cipriānus. ⁊ j. c. proxi.

m ¶ Joculatorem. xlvj. distin. clericū scurrilē.

ij. thes. ij.

n ¶ Aleas. xxxv. di. c. j. ⁊ vi. ⁊ i autē. ꝺ sanc. epis. ꝟ. interdicimus. col. ix. ⁊ ꝫ. ꝺ vita ⁊ honesta. de. clerici. ꝓ

o ¶ Ornamētū inconueniēs. xxj. q. iiij. c. j. ⁊ ꝫ ⁊ ꝫ. de vita ⁊ ho. cleri. clerici.

ꝓ Concor. l. iij tibi gl. C. ꝺ res li. ⁊ sūp. fu. et in l. iij ꝟ. muleo. ff. ꝺ re mili.

p ¶ In delicijs. xxxv. di. eccle sie principes.

q ¶ Pondera ꝫ. de emp. ⁊ ven. vt mensure.

r ¶ Apostolos Paulum. s. xxj. q. j. c. j. in fine.

f ¶ Canes. ꝫ. de cle. ve. c. j. ⁊ ij. ⁊ lxxxvj. di. ꝗ venatoribus. ⁊ c. esau. ⁊ c. amputatis.

t ¶ Nemo militans. xxj. q. iij. c. j. ij. ⁊ iij. ⁊ ꝫ. e. ꝫ nec

¶ De hac materia habet. lxxxviij. distin. ⁊ xxj. q. iij. xxiij. q. vi. ⁊ de pe. per totū. ⁊ lxxxvj. dist. c. vlt.

Multa. a ¶ Pauca. Uteꝛ exemplo oīa silia caueant: ⁊ exēpli cā pauca sunt expꝛimēda. xxv. dis. ꝟ. crimis appellatio. xiiij. q. v. de liguribꝰ. ⁊ ff. ad. l. aq̄l. ita vulnera tus. ꝟ. vlt. sic q̄d vni d̄r. oībus intellig. ẽ ei se dictū. lx. di. miramur. ⁊ de pe. dist. j. nūc aūt.

b ¶ Appetit. xxxij. q. iiij. origo.

c ¶ Munera. xiij. q. iiij. clerici. ⁊ c. quicūꝙ. xj. q. iij. non licet. ⁊ xviij. di. quoniam quidem.

d ¶ Da re. xiiij. q. v. non sane.

e ¶ Conducere. Ad peccandū q̄d nō licet. xxij. q. iiij ss ad peccatum. vel ꝓ seculari questu ꝓhibito clericis: q̄ nec per se nec per aliū licet. lxxxviij. dist. negociatorem: et. c. fornicari.

f ¶ Lites. xj. q. j. te quidē. ⁊ q̄ criminibus materiā

Sacerdotibus. ¶ Si clerici ministri vel ꝓcuratores laicoꝝ depꝛhēdunt in fraude: nō d3 eis ab ecclesia subueniri. h. d. Primo ponit ꝓhibitionem scdo penā transgredientiū ibi: quod si. Ab.

Summarium. diuisio.

v ¶ Procuratores. Sic. s. c. ꝓxi. sacris eñ dei sacerdotes vacare opoꝛtet assidue. xxxi. dist. sacerdotibus. ⁊ ff. de arbi. non distinguemus. ꝟ. iij.

¶ Glo. seq. reddit rationē: ponit opi. quā reprobat. ⁊ huic littere dupliciter respondet.

x ¶ Ab ecclesia subueniri. Quia se fecerunt indignos veniendo contra ipsius prohibitionē administrationem secularē recipiēdo. et frustra legis implorat auxiliū qui cōmittit in legem. sic. ꝫ. titu. proxi. c. vlt. Et ex hac littera sumunt quidam. arg. ꝙ laicus auctoritate huius canonis possit clericum occasione adminis

Laicus an possint ꝗd

q clerici cos capere.

stratiōis cape cessante priuilegio clericali: qd est falsum: qr phibiti sunt laici clericos auocare a diuinis officijs. xxj. q. iij. cyprian⁹. z. lxxxviij. di. c. vi. vñ. si cōtra fecerint non debet ex delicto pprio cōmodum reportare. ar. xvj. q. j. legi. z. ff. d dona. inter vi. z vxo. l. iij. §. j. z. ff. de reg. iu. non fraudatur. §. nemo. ff. de fur. itaq fullo. §. sz nemo. z vñ sunt puniēdi p̄uilegiū hre non debet. xxiij. q. j. didicimus. intelligo ergo q tali clerico non subueniat ab ecclesia postq̄ legitime admonitus est: vt h dicit in p̄n. cū p hoc delicto cōmonitus tertio / ab ecclesia sit alienus si non desistat. ar. j. de sen. excommuni. in audientia. Uel veri⁹ nō debet ei ecclesia subuenire i fraude cōmissa in administratiōe: nec peculia: nec alio auxilio cum als ecclia teneat clericos defendere ab oppressionibus laicorum.

diuisio

N On mag. Diuiditur in tres partes. In p̄ma ponit factū reprehensibile. secundo id fieri prohibet ibi: vñ. In tertia quadruplicē penam imponit ibi: si vo. Ab. si.

a Obtentu. Ar. q pretextu siue cōpensatione boni malū nō est faciēdū. j. q. j. nō est putāda. xiiij. q. v. forte. z. xxvij. q. ij. si tu abstines. z. j. d vsu. super eo. xxxij. q. iiij. sicut satius. xxij. q. ij. primū. ne quis arbitretur. † Ar. ɔtra xj. q. iij. q p̄decessor. xxxiij. q. v. tunc saluabit. j. de iureiuran. puenit. So. multiplex est recōpensatio. qñq enim recompensatur minus malū vt maius euitetur: z hec cōpensatio penitus inhibet. xiiij. di. q ait. nisi forte in vna z eadem persona. xiij. dist. c. j. z. ij. z. xxxiij. q. ij. si qd verius. qñq malū cōpensat pter sequelā alicuius boni: vt cū quis ɔmittit furtū vel rapinā vt pascat pauperes vel subtrahit debitū vxori causa continētie. vel facit cōtra votū vel contra matrimoniū vt aliqua efficiat xpiana: ois talis cōpensatio inhibetur

† Con. cor. l. si. §. sz cū in seculū dā. et ibi bar. C. de fur.

vt in primis cōcor. z. xxx. q. j. nosce. xxxiij. q. v. si dicat. xxxij. q. iiij. sic nō sunt. qñq cōpensat dānū corporale pter bonū spūale: z hec cōpensatio phibetur. lv. di. si euāgelica. qñq cōpensat dānū corporale pter bonū corporale: vt cū femina amittit florē virginitatis: videlicz vt ei recompensetur in fructu sobolis. hec nō reprobatur sz laudat vt xxxiij. q. v. tunc saluabitur. quādoq relaxatio iuris ecclesiastici recōpēsatur p acq̄sitionē aliq̄rū z hoc sltr admittitur. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. §. itē si inquitit donatiste. qñq illicita cōto alicui⁹ recōpensat p acq̄sitionē plurīū. j. q. j. multi. xj. q. iij. antecessor. et. c. qd p̄decessor. vel pōt dici q primū verū est: secūdū sic exponit sub cōpensatione boni malū non est faciēdū. i. illud qd est de gñe mali qd als esset malum nisi canonis auctoritate excusaretur: vt ptz per ɔria signata.

ij. thi. mo. ij.

b Infra duorū. Uerba ista habebis. j. e. ca. vi. vbi de hoc.

Glo. se. signat ɔtrariu z duplicater soluit.

c Misericordia. Nota q abbates vel epi cū talib⁹ dispēsare non pñt. Ar. s. j. de sen. ex. cū illorū in fi. sed hoc fuit. vel quo ad ad terrorem aliorū z cautelā statutū dignitates hoc intelligitur. B. z. Jo.

scādalū gnari. Alexā. iij. in cōcilio turon. Religiosi pfessi exeūtes ad audiēdas leges vl phisicā: nisi ifra duos mēses ad claustrū redeāt / excōicati sunt: z in nulla cā patrocinari pñt: z in choro: z in caplo z ceteris erūt vltimi et sine dispensatione pape non pmouentur. Capitulū. iij.

N On magnope ātiqui hostis inuidia: z ifra. Inde nimirū est q in angelū lucis se more solito trāsfigurās sub obtētu^a languentium fratrum ɔsulendi corporib⁹ z ecclesiastica negocia fideli⁹ ptractandi: regulares quosdā ad legēdas leges z cōfectiones phisicales ponderādas de claustris suis educit. Uñ ne occasione scie / spūales viri mūdanis rursus actionib⁹ inuoluant: statuim⁹ vt nulli oino post votum religiōis: et post factā in aliq̄ loco religioso pfessionē ad phisicā leges ve mūdanas legendas pmittant exire. Si vero exierit et ad claustrū suū infra duorū^b mēsiū spaciū nō redierit sicut excōicati ab oibus euitent: et in nulla cā si patrocinium p̄stare voluerint audiātur. reuersi autē in choro / capitulo / mēsa z ceteris vltimi

fratrū existant. z nisi forte ex mia^c se. apo. toti⁹ spem pmotionis amittant. Idē in concilio lateranen. Clericus generalis pcurator vel iusticiari⁹ principis secularis deponendus est: et si religiosus est grauius puniet. Ca. iiij.

S Ed nec pcuratiōes villarū^d aut iurisditiones etiā seculares sub aliq̄b⁹ principib⁹ z secularib⁹ viris vt iusticiari⁹ eoz fiat clericorum q̄sq̄ exercere p̄sumat. Si qs autē aduersus hec venire tentauerit (qr contra doctrinā apli dicētis. Nemo^e militās deo iplicet se seclarib⁹ negocijs: seculariter agit) ab ecclesiastico fiat ministerio alienus: p eo q (officio clericali neglecto) fluctib⁹ seculi vt potestatib⁹ placeat se imergit. Districtius^f aūt decernimus puniēdum: si religiosoz q̄sq̄ aliquid predictoz ausus fuerit attentare.

Idē cantuarien. archiepo. Cleric⁹ iudiciū sanguinis exercens ab officio z bñficio deponitur. Et excōicat⁹ est habens officium prepositi secularis si monit⁹ nō desistat. Capitulum. v.

C Lericis in sacris ordinibus ɔstitutis ex cō=

S Ed nec. Panor. intelligit hoc. c. in pena excōicatiōis z nō depositiōis. Diuidit: nā p̄mo ponit phibitionē. scdo penā trāsgrediētiū ibi: si q̄s autē. Ab.

d Uillarum. xvj. q. j. de p̄sentiū. xxj. q. iij. ca. j. ij. et iij. z. j. eo. c. j. ij. z. iij. cum concor. ibi positis.

e Nemo. j. eo. c. j. z. xxj. q. iij. c. j. ij. z. iij.

Glosa ista arguit z remittit.

f Districti⁹. Ar. q dignitas p̄sone aggrauat pctm. xxxv. q. ij. q̄ viderit. j. de iureiu. cū quidā. vbi de hoc. z. xl. di. homo xpianus. z. xxv. q. j. nulli fas. †

C Lericis. Sunt duo dicta. scdm ibi iubem⁹. Ab.

† Con. cor. l. moris. §. iste fef. z. l. aut facta. §. j. et ibi Bar. ff de pe.

a ¶ Cõcilio toletano.xxiii.q.vlt.his a quibus.Jc. eo. sniam.J.de rap.in archiep̃atu.ꝛ.xxiij.q.iij. illud sane. ¶ Glosa sequẽs docet quomodo p̃lati p alios causas sanguinis audiunt.in fine querit ꝛ soluit.

b ¶ Iudicet. Per se quidẽ iudicare nõ dz p̃lat⁹ aut cleric⁹ q̃cunq̃ q̃ hz iurisditionẽ: vt ipsemet inferre vel ↄsiliũ dare aut sniam dictare: nec etiam interesse.J.e. sententiã. qꝛ efficeretur irregular ꝛ deponeret.J. de exces.p̃la.ex litis ꝛ hic. Debet ergo prelatus habens iurisditionẽ tpalem ↄmittere gñaliter alicui laico vt faciat de olb⁹ malefactorib⁹ vindictã. iuxta illũ homicidas ꝛ maleficos nõ patiaris viuere.xxiij. q.v.rex debet.ꝛ homicidiũ. qui malos. homicidas. q̃ñ mlta licent in gñe q̃ nõ licẽt in spẽ.J. de of.ordi. si sacerdos.viij.q.j.q̃d aũt.de cõse.di.ij. nõ p̃hibeat ꝛ si ex mandato generali aliq̃s iterfiCiat non iputarer ei.xxiij.q.v. õ occidẽdis. ar. et.q.viij.hortatu.et ca.omni timore. Sed q̃d si ad eũ appellat q̃ delegauit? iterũ deleges aliũ: qꝛ p se hoc facere non debet: vt hic dicit et.xxiij.q.vi.his a quibus.J.e. sententiã. vide p̃o hac materia.ca.fi.eo.ti.lib.vj.

Prelatus habẽs iurisditionẽ tpalẽ illã ↄmittere dz.

ꝫ Con. coc.l.j. §.q̃ q̃stionẽ.ff.de q̃stl.ꝛ.l. q̃dã.ff. de acq. re.do.

[...]cilio toletano[a] iudiciũ sanguinis agitare nõ licet. Vñ p̃hibemus ne aut p se truncationes mẽbroꝝ faciãt: aut iudicent[b] inferẽdas. Q̃d si q̃s tale q̃d fecerit: honore p̃uet ꝛ loco. ¶ Iubemus etiã sub interminatione anathematis: ne quis sacerdos officiũ habeat vicecomitis aut prepositi[c] secularis. Si quis aũt contra hoc venire p̃sumpserit: et cõmonitus emendare noluerit: excõicationi[d] subiaceat.

Idem londoneñ. episcopo.

¶ Nõ licet clericis vel monachis lucri cã negociari. h. p̃mo. Monachi nequeũt noie p̃prio cõductas possessiones habere. h. scdo. Laicis nõ dz ecclia titulo cõductionis cõcedi. h. tertio. Capitulũ. vj.

SEcundũ instituta p̃decessorũ nr̃orũ sub interminatione anathematis p̃hibemus ne monachi vel clerici causa[e] lucri negocientur. ¶ Et ne monachi a clericis vel laicis suo noie firmas[f] habeant. ¶ Neq̃ laici[g] ecclias ad firmã teneãt. **I**dẽ eidem

¶ Monachi icorrigibiles de monasterio expellantur: ꝛ reformabit monasteriũ de fratribus alterius ordinis si de monachis eiusdẽ ordinis reformari non potest. Cap. vij.

RElatũ est q̃ monachi de lly. seculariť viuunt ꝛ alios exẽplo suo corrũpũt. ¶ Ideoq̃ mãdam⁹ quaten⁹ eos ad obseruantiam regule ap. remota[h] cõpellas: vel si tibi restiterint ausu temerario eis eiectis[i] fratres alterius ordinis (si nõ põt p̃scriptum monasteriũ in suo ordine reformari) in illud inducas[k] vt labores ipsoꝝ[l] iusti edãt: ꝛ illi tãdẽ rubore ↄfusi: ad sui ordinis obseruãtiã reuertant.

Innocen.iij. estiul. episcopo.

¶ Clerici in sacris ↄpellendi sunt p bñficioꝝ subtractionẽ vt desistant a tabellionatus exercitio. Capi. viij.

SIcut te accepim⁹ referente: ꝛ infra. §.ꝛ. mãdamus q̃ten⁹ clericis[m] in sacris ordinib⁹ constitutis tabellionat⁹ officiũ p bñficioꝝ subtractionẽ appellatiõe postposita interdicas. **I**dẽ in ↄcilio gñali

¶ Cleric⁹ nec dictare nec p̃ferre sniam sanguinis dz: nec quicq̃ aliud exercere per q̃d ad vindictã sanguinis tẽdat vel purgationi vulgari opẽ

c ¶ Prepositi secularis.J.eo.ca. p̃xi.et.J. de vita ꝛ honesta. cleri. clerici.

d ¶ Excõicationi subiaceat. Et sic videtur q̃ sit canon late sententie.J. p̃xi. non minus.

Secũdũ. ¶ Tria sunt dicta: ꝛ partes patet. Ab.

e ¶ Causa lucri. Sz causa necessitatis possunt.J.eo.c.j. ad finem.

¶ Glo.seq.reci.per obiec. ꝛ solu.

f ¶ Firmas. Qꝛ suspitionẽ hz cupiditatis ꝛ q̃si negociatio est.ar.J.e.c.j. hoc intellige suo noie vt h dicit sed noie monasterij cã necessitatis licitũ est.J.e.c.j.l fi.

g ¶ Neq̃ laici. Nullã dispositionẽ de reb⁹ ecclasticis laici hr̃e debent.J. de elec. ꝛ q̃li. ex rõne. q̃bus obsequendi manet necessitas nõ auctitas iperandi. xvj.q. vij. non placuit. ꝛ.c.seq. ꝛ.J. de constit. ecclesia. vbi de hoc. ꝛ.J. de re. eccle. non alie.ca.fi.

RElatũ est. ¶ Primo excessus. scdo corrigi mandat ibi: ideoq̃. Abbas.

h ¶ Remota. Maximeq̃ idem etiã si nõ apponat: qꝛ in hmõi correctiõib⁹ nõ admittit appellatio.J. õ ap. rep̃hẽsibil. et.c.cũ spãli.i fi. ꝛ.c.ad nr̃am.B. ¶ Glo.se.no.q̃ vniuersitas delinquit.

i ¶ Eis eiectis. In penã illoꝝ. ep̃s ei illũ añete sua facere poss. ar.xvj.q.vj.õ la p̃sis. xvij. q̃. ij. abbates. lz si nõ delinquant eos expellere nõ p̃t. xvj.q.vi. inuẽtũ lvj. dis. fas. puer sum nec ẽt artiorem regulã põt eis iponere. ar. xxxij. q.j. integritas.J. de ec. edi. ad audiẽtiã. ij. Itẽ dz hic q̃ vniuersitas delinq̃re põt. ar. xxv. q. ij. ita nos. ꝛ. vij. q.j. sicut vir. ꝛ.ff q̃d me.cã. metũ §. aladuertẽdũ.

Vniuersitas delinq̃re potest.

¶ Gl.se. querit ꝛ soluit.

k ¶ Inducas. Sz qualiter ibi erũt? referť q̃tr introducant: et q̃liter illi expulsi sint. an ipperuum an ad tps donec illi corrigant ꝛ reuertantur. arg.J. de dinor. gaudemus C. de pe. serano. ꝛ. lxxxj. di. dictũ. et hic in fine dicitur.

l ¶ Ipsoꝝum.xxiij.q.vij.quicunq̃.ꝛ.c.seq.

SIcut. m ¶ Clericis in sacris. Sed quare isti p̃hibeť exercere officiũ tabellionat⁹ dũ th absti neat a feuis scripturis siue sentẽtijs? Dicas q̃ isti passim vtebant officio illo in omnibus causis in quocunq̃ foro vt in integra: vel verior est illa rõ. offm illũ extraneũ est ab officio clericoꝝ saltem in ordine sacro. xx.q.iij. eos. qꝛ gen⁹ negociationis est etiã abstinẽdo a criminalibus maxime si cõpetentia bñficia habent ar.J. de postu.c.j. Sz nunq̃d in cã ecclastica siue spũali corã ecclastico iudice p̃t esse tabelliões? Videť q̃ non: quia simpliciter p̃hibenť vnde generaliter intelligendũ est. ar. xix.di. si romanoꝝ. ꝛ.J. de p̃ut. le. quia circa. ff. de ser. vib. pre. si seruitus. Arg. cõtra J. de proba. q̃ñ. xxxij. q. ij. multoꝝ. ꝫ Ber.

ꝫ Con. coc. l. j. §. q̃d aũt. ff. õ alea. et ibi Bal. cũ cõcor.

Sūma rium. Diuisio

Sententiam. ¶ Habet multa dicta ideo commode summari non pōt. sed gnaliter pōt sic summari. Clericis phibentˀ oia illa ex qb' sequitˀ vel sequi pōt vite amissio vl sanguinis effusio.h.d. Et hȝ qttuor di cta principalia. scōm ibi: ne quisq̃. tertiū ibi: nullus. quartū ibi: nec quisq̃. Ab.sicu.
¶ Glo. seq. q̄rit et soluit.

a ¶ Sāguis. Epi non pnt sen tentias sanguis ferre.j. de exces. pla.ex lris.et.j. e.clericis.vbi de hoc. nec dare cō siliū.nec iteresse nec dictare/ nec scribere snias vt hic dicit. t.xxiij. qō.iiij.illud. sed alijs debēt vices suas cōmittere. vt dictū est.s.e. clericis.ↄ ar.pre dicte decret.illō er.ij.q.vij.sicut. licȝ fm leges nō possit delegare nisi cū iudex ne cessariā habeat cām proficiscen di.ff. de offic.et' cui mā.est iuris= di.l.j. Sȝ si iter= est tn̄:nunquid pter h' efficitˀ irregularis: vt pter hoc depo natˀ: nō videtˀ q debeat deponi. sȝ alr dȝ puniri qz iterfuit ↄ hec ptū hui' canōis

Cause sangui nis an possint delega ri.

quia vero.constitutionem extendit. Abbas si.
e ¶ Phisicam.C.de epūco.et cleri.l.epetis=m.e.l.pa rabolam.
f ¶ Duorum mensium spaciū. A tēpore sciēte hmōi cō stitutionis siue publicationis cōnumerandū ↄ nisi de stiterint ipso iu re sententiā ex cōicatiōis incur runt vt.j. sequitˀ Uerba ista que hic ponuntˀ vsq ibi: verum quis sunt turonen.cō cilij.s.co. nō ma gnopere.

prestare non debet. Ca.ix.

Sententiam sanguinis[a] nullus clericus dictet aut proferat: sȝ nec sanguis vindictā exerceat: aut vbi ex erceatˀ intersit. Si qs aut hu iusmodi occasione statuti ec= clesijs vel ecclasticis perso= nis aliqd presumpserit infer= re dispendium: per censuram ecclasticam cōpescatˀ. ¶ Nec quisq̃ cleric' lras dictet aut scribat pro vindicta sanguis destinādas. vñ in curijs prin cipū[b] hec sollicitudo nō cleri cis: sed laicis committatur. ¶ Nullus q̃qȝ clericus rupta rijs vel balistarijs aut hmōi viris sanguinum pponatˀ: nec vllā chirurgie artē subdiaco n' diacon' vel sacerdos exer ceat q̄ adustionē[c] vel incisio= nē inducit. ¶ Nec quisq̃ pur gatiōi aque feruentis vel fri gide/ seu ferri candētis rituȝ cuiuslibet bñdictiōis aut con secrationis impendat: saluis nichilomin' phibitionibus de monomachijs[d] siue duel= lis ast pmulgatis. Hono.iij.

¶ Constitutio turonen̄.con= cilij puniēs religiosos audiē tes leges vel phisicā est cano late sententie: et incidētes i il lam debent p ordinarios pu= niri.h.primo. Scdo extendit dictā ↄstitutionem ad haben tes dignitates: ↄ personatus et ad presbyteros. Capi.x.

Super specula: et infra. ¶ Cōtra religiosas p= sonas de claustris exeuntes ad audiendū leges vel phisi= cā[e]. A.pre.no. olim statuit in cōcilio turonen̄. vt nisi infra duorū mēsiū[f] spaciū ad clau= strū redierint: sicut excōica= ti ab oib' euitentur: ↄ in nul= la cā (si patrociniuȝ prestare voluerint) audiantˀ[g]. reuersi aūt in choro.mensa:caplo:et ceteris: vltimi fratrū existāt ↄ (nisi forte ex mia se.apo.)to= tius spē pmotiōis amittāt[h]. ¶ Uerū qz nonnulli ex talib' pter quorūdā opiniōes di= uersas:excusationis aliqd as sumebant. ¶ Nos volētes vt decetero ipso facto[i] sniam ex cōicationis incurrant:distri= cte pcipiēdo mandam' qua= tenus tā a diocesanis: ↄ capi tulis ipsorū q̄ a ceteris epis quorum diocesib' hmōi stu= dēt: tales excōicati et pdicti[k] penis obnoxij publice nūciē tur. ¶ Quia vero theologie studiū cupim' āpliari. vt di latato sui tētorij loco funicu= los suos facit longiores: vt sit fides catholica circuncin= cta muro inexpugnabili bel= latorū[l]/ quib' resistere valeat ascēdentibus ex aduerso ad archidiaconos/ decāos/ ple= banos/ prepositos/ cantores et alios clericos psonat' ha= bentes/ necnon pbros[m] (nisi

b ¶ Principū. s.e.clericis.e.c. sed nec.s.
¶ Glo.se.signat dictum ↄ soluit.
c ¶ Adustio= nē. Ex hoc videt= tur q eccla pe= nā adustiōis in= fligere non dȝ. ↄ sic est ↄ illud.j.s cri.fal.ad audiē tiā. vbi dr q no= ta cū ferro cādenti imponitˀ in fronte. sed illud intelli= gitur ita q ad effusionem sanguinis non procedat.

d ¶ Monomachijs.i.de pugnis secularibus. Dici= tur eñi monomachia a monos qd est vnum. ↄ machia pugna quasi pugna vnius contra alterum.

Mono ma= chia.

g ¶ Audiātur Tanq̄ ipso iure excommunicati also etiā monas chi ↄ canonici re gulares ab ad= uocatione repel luntˀ.s. ō postu. e.ij. ↄ.xvj.qōe.j. alia est. ca. plac= cuit. ↄ ca. monas chi. ↄ ca. de pres sentiū. ↄ.xv.qō. ij.c.j.in fi. nisi p vtilitate ecclesie sue: abbate ni= hilomin' impe= trāte. vt in predi cto ca. monachi.
h ¶ Amittāt. Dic. vt.s.co.ca. nō magnopere.
i ¶ Facto. Sic ipso facto nega= mus deum.xxij. qōe.v.cauete.et ipso facto amit= tit ds priuilegiū suū sic.s.de vi.ↄ honesta.clerico. ca. vlti. vbi plus res concordan. de hoc.
k ¶ Predictis penis. Scilicet q pmouerii non possunt sine dis= pensatione apo stolice sedis: et alijs superi' po sitis.
l ¶ Bellatorū. id est predictorum qui possunt hereticis resistere au= ctoritate diuine scripture: qui contra nos surgūt: ↄ ex aduerso impugnant nos quos prelati ecclesiarum de sua diocesi expellere tenentur intantum q si negligē tes extiterint ab administratione remoueantur.j.de here.excōicamus.in fi.
¶ Glosa seq.reci.per.qō. quid de beneficijs curatis ↄ personatibus non curatis.
m ¶ Pbros. Ad oēs predictas personas pena ista extenditˀ etiā si hmōi psonatus curam animarū non

Diuisio

Super. ¶ Pars huius.j.de magistris Sup spe= cula. Diuiditur in quinq partes. Primo poni= tur decisum exordium. secūdo ibi contra. relatio turo nensis concilij. tertio ibi: verum. opiniones varias circa illud. quarto ibi nos: determinatio. quinto ibi;

habeat. qꝛ idē iudiciū est de psonatib⁹ curā aiarū nō habētib⁹ sicut de bñficijs curā aiarū habētibus anne xam. ꝰ. de elec. dudū. ⁊ ꝙ habētes curā aiarū tenētur patet qꝛ qui ad curā aiarum eligit̃ dꝫ primo ꝓmouerí ad ordinē sacerdotij: al's sit eo ipo iure priuatus. ꝰ. de preben. extirpā-

causa eorum patrocinium admittatur: quia si hoc voluisset: hoc dixisset de istis quod dixit de illis argu. ꝰ. de transla. inter corporalia. ꝰ. de deci. ad audiētiam: et pene non sunt ampliande sine odia sed potius restringende. de peni. distin. j. pene. ff. de libe. et posthu.

de. ꝭ. qui vo. ⁊ in propria persona deseruire nisi in duob⁹ casib⁹ vt ibi dr̃: ⁊ idē iudiciū de psonatib⁹ et de habētibus curā aiaꝝ est hn bendū: vt in pdi cta decre. dudū. et. ꝰ. de preben. de multa maioꝝ eñi ratio est de habētibus curā aiaꝝ ꝙ̄ de psonatib⁹ nō habētib⁹ curā aiarū. Credo ꝙ null⁹ archidiacon⁹ decanus: pleban⁹: ppositus: cātoꝛ ⁊ nulli ꝗ habent psonatus et qui

ab his^a īfra spaciū^b pscriptū destiterint) hoc^c extēdi volumus ⁊ mādam⁹/ ⁊ appellatione postposita firmit̃ obſuari.

¶ Incipit liber quartus.

¶ De spōsalib⁹ ⁊ mr̃imonijs.

¶ Ex concilio triburiensi.

¶ Matrimoniū cōsensu ꝯtrahit: nec inualidat̃ si consuetudo patrie non seruet̃. Capi. j.

De frācia quidam nobilez mulierē ꝺ saxonia lege^d saxonum duxit ī vxorem. verū qꝛ non eisdē vtunt̃ legibus^e saxones ⁊ frācigene: causat⁹^f est ꝙ eā nō sua. i. francoꝝ^g lege despōsauerat: dimissaq;^h illa aliam superduxit. ¶ Diffiniuit sup hoc sancta sinod⁹. vt ille trāsgressoꝛ euāgelice^i legis subijciat̃ pnie^k: ⁊ a scd̃a cōiuge^l separet̃ ⁊ ad poꝛē redire cogat̃

Inno. iij. exoneñ. episcopo.

¶ Spōsalia de futuro dissoluunt̃ si spōsi se dissoluūt etiā si fuerint iurata. Capi. ij.

Preterea hi ꝗ de mr̃imonio ꝯtrahēdo pure ⁊ sine oī cōditiōe^m fidē dederūt: cōmonēdi sunt et modis oib⁹

cum quidam. ff. de here. institu. l. j. ꝭ. viti. et illa clausula: nisi forte ex misericordia ⁊c. respicit tantum precedētia: et non subsequentia. arg. ꝰ. de ap. inquisitioni. Tun⁹ est dicere ꝙ incurrat oēs penas predictas cū littera hoc expresse dicat dū dicit hoc extendi ⁊c. ⁊. ꝰ. dū dicit predictis penis obnoxij. Ber.

¶ Finis tertij libri.

Interpretatio non adhibeat̃ vbi ꝯditoꝛ canonis nō adhibuit.

habēt curā aiaꝝ possint audire leges vel phisicā preter penā isti⁹ cōstitutionis nulla facta distinctione ex quo tales sunt: nisi aliā interpretationē sup hoc viderē: qꝛ papa nullā adhibuit interpretationē. ꝗ nec nos adhibere debem⁹. ij. q. v. cōsuluisti. et. ꝰ. de trāsla. inter corporalia: sufficit eñi ꝙ ita scriptū est vt. vj. q. iij. scriptū est in lege. ⁊. ff. qui ⁊ a ꝗ. ma. li. l. prosperis. Dic tamē ꝙ hec cōstitutio nō habet locū in habēte curam parrochialem si al's non est pbr̃. nisi sit talis cura siue plebania que habeat sub se capellam vel capellas in quibus clerici perpetuo instituātur. c. j. eo. ti. lib. vj.

a ¶ Ab his. Scilꝫ legibus vel phisica. de quib⁹ premissum est supra. Ber.

¶ Glo. seq. pnci. reci. p questionē. finis querit ⁊ soluit

b ¶ Spaciū prescriptū. Duoꝝ mensiū cōnumerādorū a tpe publicationis hui⁹ cōstitutionis: qꝛ ante publicationē nemo tenet̃. ꝰ. de ꝯsti. c. ij. ex ꝗ eñi cōstitutio publice ꝓmulgata est ⁊ publicata ꝗlibet tenet̃ ad ei⁹ obseruantiā post duos mēses. in aut. vt fac. no. cōsti. circa prin. col. v. xvj. dist. qō dicitis. ꝰ. de postula. pla. c. j. sed aū nō. ar. xxxij. q. iiij. dixit sarra. lxxxij. dist. ppo suisti. sed cū ista cōstitutio sit iā diu publicata nullus hꝫ excusationē. Sed nunꝗd epi pñt tales absoluere? credo ꝙ sic: qꝛ cōditoꝛ hui⁹ cōstitutionis nō retinuit si bi absolutionē. et iō alijs relicta videt̃. j. de sen. excōi. nup. j. de cri. fal. dura. ⁊. ꝰ. de prebē. de multa. in fi.

¶ Glo. se. reci. p. q. an habētes psonatus egeāt dispensatione papali sicut ⁊ monachi. alle. ꝙ sic. et hoc tenet in additione. in tertia glo. tenuit contrarium.

Leges audientes ꝯ p hibitionem canonis amittūt spem p motōis

c ¶ Hoc. Scilꝫ premissas penas de quibus superi⁹ facta est mentio. s. ꝙ sint excōicati: ⁊ in nulla causa patrocinium prestātes audiātur. Et ita videt̃ ꝙ isti spem promotionis amittūt nisi cū eis per sedē apostolicam fuerit dispēsatum: sicut dicitur. ꝰ. de monachis. quia hoc pronomē hoc ostendit omnes penas supradictas. Sed hoc nō credo ꝙ isti propter hoc sine dispēsatione dñi pape ꝓmoueri nō possint. ⁊ ꝙ dicit hoc extēdi ⁊c. respicit tm̃ qd̄ dixit. ꝰ. excommunicatum ⁊ ꝙ in nulla

¶ Rubrica. De spōsalibus ¶ In precedenti libro visum est de actibus et gestis spectantibus ad clericos: merito nunc restat videre de spectantibus ad laicos. Et hec rubrica habet duas partes. In prima dicit de sponsalibus. In secunda de matrimonijs. Abbas sic.

Continuatio

¶ De hac materia tractatur. xxvij. q. ij. in plerisq; ca. xxix. qō. j. ⁊. xxxiij. q. ij. ⁊. q. iij. ⁊. xxxij. q. j. ⁊. q. ij. ⁊. q. iij. per totum. et. xxx. q. v. ꝭ. his omnibus. vsq; ad fi. q. et xxxiij. q. ij. ꝭ. sed quia. vsq; ad finem questio.

De francia. ¶ Diuiditur. Primo ponit casum. secundo diffinit ibi: diffiniuit. Ab. si.

Diuisio

d ¶ Lege. i. consuetudine.

e ¶ Legibus. i. consuetudinibus. ‡

f ¶ Causatus est. i. ad eā dimittendum ⁊ se excusandum occasionem inuenit. Hostien.

‡ Concor. l. ꝺ qb⁹. cū ibi nota. ff. ꝺ legi.

¶ Glosa seq. reci. per obiec. et soluit.

g ¶ Francoꝝ. Quā putabat esse de substātia matrimonij. arg. xxx. q. v. aliter. vbi videtur ꝙ matrimonium omissis solēnitatibus nō valeat: sed nō est verū: quia illa que dicūtur in ca. aliter. potius ad solēnitates referūtur. que tamen seruande sunt: sed ꝗuis nō seruentur tenet matrimonium: quia solus consensus facit matrimonium. xxvij. q. ij. sufficiat. ‡

h ¶ Dimissaq;. Quod facere non debuit auctoritate sua. vt. xxxiij. qōne. ij. seculares. xxxv. qōne. vj. multorum. etiam si impedimentum manifestum subesset. j. de diuoꝛ. porro.

‡ Concor. tex. in. l. nuptias. ⁊ ibi glo. not. ff. de reg. iur.

i ¶ Euangelice legis. Qua dicitur nullus dimittat vxorem suam excepta causa fornicationis. xxxij. qō. j. dixit dominus. j. eo. ex parte.

k ¶ Penitentie. Pro eo ꝙ primam dimisit et secundam duxit.

l ¶ Coniuge. scilꝫ nomine non re.

Preterea. ¶ Primo iubet moneri. secundo diffinit ibi: si autem. Abbas.

Diuisio

m ¶ Sine omni conditione. Per hoc videtur ꝙ solui non possit: quia que sine cōditione ꝓmittūtur sine conditione soluuntur. xxxij. q. viij. c. viij. ⁊. xxij. q. iiij.

inter cetera.
¶ Glo.seq.supplet.suppletioni signat cõtrarium.ꝛc.
a ¶ Inducẽdi. Et etiã cõpellendi si iurassent.J.e.ex lfis.ppter periculũ iuramẽti. Ar.J.J.eo.reqsiuit.ſ3 il lud soluit ibi.sed ɔtra videt̃.J.eo.ca.vi. vbi dicit̃ ꝙ de patientia possit tolerari.
b ¶ Noluerit id est absolute restiterint.
c ¶ Deteri⁹.s. adulteriũ cũ secũda vl' ꝙ eã forte interficeret.
d ¶ Odio. qꝛ qꝺ qs nõ diligit facile ɔtẽnit.xx. q.iij.pñs cleric⁹ ꝛ.xxxj.q.ij.§.j.b
e ¶ Societatẽ ff.p so.l.verũ.§. vi.ꝛ.l.actiõe.§. diximus.Ber.
f ¶ Interpositiõe fidei. Siue p iuramẽtũ etiã qꝛ eqpollẽt.ꝭ.ꝺ fideius. puenit. ꝛ.xxij.q.v.iuramentum.
¶ Glo.se.ponit duas lecturas. .s.Tã.ꝛ.Hug.ꝛ scbaꝫ approbat
g ¶ Tolerari hoc ĩo dicit: qꝛ ex ꝗ nõ est pcessum ad mr̃imoniũ ɔtra volũtate accedẽte phi̅t seinuicẽ absoluere vt videt̃: qꝛ ols res p quascũqꝫ cãs nascit̃.ꝛc.J.de reg.iur.ols res.et.ff.de reg.iur.nihil tã naturale.qꝛ in tali casu fide pr̃stita si ue iuramẽto subintelligẽda est cõditio.s.si in eadẽ vo lũtate pmãserit.ar.ꝭ.de iureiur.quẽadmodũ.ꝛ.xxij. q.ij.ne qs arbitret̃.hec fuit opi.T. dicentis ꝙ hec de cre.cõnnebat ius cõe. Hug.dicebat et bñ ꝙ loquit̃ de cõparatiua pmissione: vt.J.ꝗ cle. vel vo. veniẽs.qꝺ et mihi videt̃: ꝛ loquit̃ dispẽsatiue.ꝛ hoc apte idicãt ista vba hoc possit i patiẽtia tolerari ne deteri⁹ inde ɔtingat.nã multa p patiẽtiã toleram⁹ ꝛc.ꝭ.de pben.cum iam dudũ.al's de iure mero debẽt cõpelli: vt fidẽ siue iuramẽtũ seruarent.de hoc dicit̃.J.eo.ex lr̃is.ij.Ber.

¶ Con cor. tex tus.i.i. ɔriẽs. ff. ꝺ re. du.

inducẽdi ᵃ vt pr̃stitã fidẽ ob seruẽt. ¶ Si aũt se adinuicẽ admittere noluerint ᵇ/ ne forte deteri⁹ ᶜ idẽ ɔtingat. vt talem.s.ducat quã odio ᵈ habet videt̃ ꝙ ad instar eoꝝ ꝗ societatẽ ᵉ interpositiõe ᶠ fidei contrahũt: ꝛ postea eãdẽ sibi remittũt hoc possit in patiẽtia tolerari ᵍ. Eugenius papa.

¶ Si maior septẽnio duxit in vxorẽ minorẽ septẽnio: et eã traduxit ad domũ: oxit ex tali cõtractu publice honestatis iusticia.h.d.inherẽdo lr̃e Panor. Capitulum.iij.

Iuuenis ꝗ puellã nõdũ septẽnem duxit: cũ ei⁹ etas repugnaret ex humana tñ fragilitate forsan tentauit qꝺ ɔplere non potuit. ¶ Qꝛ igit̃ i his ꝗ dubia ʰ sunt qꝺ cer ti⁹ estimam⁹ tenere debem⁹. ꝛ tũ ppt̃ honestatẽ eccl'ie: qꝛ ipa ɔiunx ipsi⁹ fuisse dicit̃: tũ ppter predictã dubitationẽ. Mãdam⁹ ꝙten⁹ ɔsobrinã ipi⁹ puelle quã postmodũ duxit diuidas ᵏ ab eodẽ. Alex.iij. papieñ. epo. ¶ Ex spõsalib⁹ ɔtract̃ cũ ɔsãguinea oxit publice hõestat̃ iusticia. ca.iiij.

Ad audientiam nostri apostolatus puenit ꝙ cum.H. papiensis ciuis filiã suã cuidã filioꝝ.L. vellet dare vxorẽ: iurauit ꝙ si ille ˡ hr̃e eã casu aliquo inueniẽte nõ posset: alteri filio quẽ de alia vxore genuerat eandẽ matrimonio copularet. Cõtractis aũt a filio priore spõsalib⁹: ꝗdã ɔsanguinitatẽ int̃ eos esse iuramentis interpositis firmauerũt. Ideoqꝫ p̃fatus H. candem dari alteri filio nititur: vt iurauit. Sed qm̃ scriptum est ꝙ sponsam ᵐ fratris frater habere ⁿ non põt: mandam⁹ quaten⁹ eũ suũ iplere

lura ptiũ certa ferr̃ snia.ꝭ.de si.instru.inter dilectos. dubia in si.sed nõ ꝺ3 dubia res ibi: qꝛ actor nõ pbauit clare ferri ꝛ ita p possessore iudicari d3. S3 quare dicit in his ꝗ possit. dubia sunt? qꝛ si ex toto ante septenniũ ducta fuit: et post.vij.ãnos nõ cõsensit: vel an recessit res nõ est dubia sed certa: qꝛ nõ impedit̃ mr̃imoniũ cũ cõsanguinea etiã cuꝫ mr̃e.J.ti.pxi.litteras.ꝛ.c.accessit.si post septimũ annũ cõsensit sponsalia tenuerũt et ita nõ est res dubia.J. e.spõsam.ꝛ.J.ti. pxi. ɔtinebat̃.§. si vo. So.sic tel lige puella ista post. vij. annos nõ ɔsensit/ vl' nõ ɔstabat de ɔsen su: qꝛ statim recessit ab eo: vel mortua ẽ: verũtamẽ qꝛ tẽtauit forsitã qꝺ ɔplere nõ potuit: presumit̃ ꝙ erat doli capax: siue qꝛ malicia supplebat etatem ꝗ ad sponsalia: sicut supplet malicia ꝗ ad mr̃imoniũ J.ti.pxi. de illis ꝛ.c.vl.vñ ppter hoc dubiũ tũ qꝛ hoc plene nõ cõstabat: tũ etiã ppter honestatẽ eccl'ie nõ põt hr̃e cõsobrinã illi⁹ J.ca. pxi. ar.al's nõ videt̃ ꝙ posset stare illa lr̃a si dicerem⁹ ꝙ post. vij.annos cõsensit vt dixit T.quia sic nõ esset res dubia.
i ¶ Coniunx.i.sponsa.
¶ Glo.seq.signat contrarium ꝛ soluit.
k ¶ Diuidas. Arg.J.xxxv.q.iij.exordinaria. Sol. ibi ex̃ naturalia eam polluit ꝛ nõ maritali affectu: hic vero tentauit in naturalibus ꝛ in maritali affectu.

Ad audientiam. ¶ Pmo narrat factum.secun do decidit ibi:sed qm̃.Ab.

diuisio

l ¶ ꝙ si ille. Hec ɔditio nulla fuit.qꝛ ex ꝗ desponsat̃ vni fratrũ all⁹ eã hr̃e nõ põt.xxvij.q.ij. si qs vxorẽ.et c.seq.nisi forte añ septẽniũ ɔcta essent spõsalia.J.ti.p xi.litteras.et.c.accessit.ꝛ.c.duo pueri. cessante eo qꝺ ꝺ3.ꝭ.ti.pxi.xxvij.q.ij.si quis desponsauerit.
¶ Glo.se.alleg.ij.ɔcor.signat vnũ ɔtriũ ꝛ soluit.
m ¶ Sponsam fratris.xxvj.di.§.Ioãnes.xxvij.q.ij. si quis despõsauerit.ar.J.viij.q.j.olim.ꝛ.J.de diuort. ca.vlti.Sol.illud mysticũ fuit ꝛ obtinuit in fratre sine sobole defuncto.hodie secus.
¶ Glo.seq.obijcit.alleg.pro: ꝛ soluit.
n ¶ Hr̃e nõ põt. Sed videt̃ ꝙ hec ratio nulla fuerit qꝛ inter eos nullũ obligatoriũ vinculũ de iure fuit cõ tractũ ɔsanguinitate ipediẽte: qꝛ ipossibiliũ nulla est obligatio.insti.de inuti.sti.§.si ipossibilis.ꝛ.ff.ꝗ sen.si ne ap.rescin.paul⁹. S3 ipossibile ẽ id qꝺ ɔ bonos mores est.ff.ꝺ ɔdi.insti.filiusfamilias.ꝛ.xxij.q.ij.faciat

Impossibile ẽ

Sũma rium.

Iuuenis. ¶ Si maior septẽnio cũ pxima septẽnio in qua malicia supplet etatem spõsalia cõtrahit: ex his oritur iusticia publice honestatis: maxime si cõmisceri tentauerint: it a cõiter summat̃: sed in veritate summariũ nõ colligit̃ ex lr̃a. ¶ Diuidit̃. Pmo narrat factum et casum dubiũ.secundo duplici ratione diffinit ibi: quia igitur.Ab.si.

diuisio

¶ Glo.seq.notat in dubijs ꝛc.ꝛ soluit contrariũ.secũdo obijcit per locum a diuisione ꝛ soluit.
h ¶ Dubia. Sic ꝑ3 ꝙ in dubijs semp certi⁹ est tenẽdũ.de pe.di.vij.c.ij.§.item si.vbi ꝺ3 tene certũ ꝛ di mitte incertũ.ꝛ.J.ꝺ homi.ad audiẽtiã.ꝛ.xiiij.di. sicut et in re dubia certa nõ põt ferri snia.xj.q.iij.graue.et xxiij.di.habuisse.ꝛ.xxx.q.vi.§.vi.ꝛ isti.de re.di.§.illꝺ quesitũ.insti.de ac.§.curare.qñqꝫ tñ cũ obscura sunt

Snia certa in re

qđ ꝯ bonos mores est.

homo. ⁊ ei⁹ qđ eē nō pōt nulla est ꝓmissio: isti. de iuu ti. stip. §. j. ⁊ arg. optimū in decret. Grego. ꝯ. de pac. c. vi. ꝗ hic nulla spōsalia fuerūt q̄ sunt ꝓmissio futurarū nuptiarū. xxx. q. v. nr̄ ates. ff. de spon. l. v. ꝗ nulla fuerūt p̄dicta spōsalia. ꝗ nō prestāt īpedimētū q̄min⁹ illa possit ꝯhere cū alio ffe. ꝯ. ti. pri. ꝑnos. ⁊ c. accessit Sꝫ ꝯ mr̄imoniū plerūqꝫ attēdit̄ ꝯsideratio facto nō iure. ꝯ. de bi ga. nup. et. C. de adul. cū q̄. plus eñi in talib⁹ ꝯsideraſ qñqꝫ opinio q̄ vitas. j. q̄ ꝗ. sint legi. cū inter Joā. Quid ꝗ rñdes? pt̄ dici q̄ publice honestatis iusticia īpedit. vt. ꝯ. c. pr. ⁊ xxvij. qō. ij. si quis d̄spōsauerit † b.

a ❡ Proposi‑tū. Qđ illicitum fuit: ⁊ idō non seruādū. xxij. q. iiij in malis.

† Con‑cor. tex‑tus. l. l. semp. ff de ritu nup.

b ❡ Cōpellas Ar. q̄ d̄s ꝯpellit p̄t ad satisfaciēdū de q̄libet crimine. xxiiij. q. iij. itaqꝫ. ⁊ vi. q. j. illi q̄. et. xxij. q. j. p̄dicādū. ⁊ ad ecclesiam ꝑtinet decernere de quolibet pctō et corripere quēlibet christianum. ꝯ. de iudi. nouit. B.

‡ Con‑cor. tex‑tus. l. l. ij. C. de repu.

ꝓpositū[a] nō ꝑmittas: sꝫ vt penitentiā agat de illicito iuramēto monitiōe p̄missa eccle. districtione compellas[b].

I dē panormitāo archiepō. ❡ Si sponsus de futuro ante copulam ad remota se transfert: spōsa libere cū alio ꝯtrahit. si tñ p eā stetit q̄ nun⁹ matrimoniū perficeret: sibi penitentia imponitur. Cap. v.

DE illis autē qui p̄stito iuramēto ꝑmittūt se aliquas mulieres ducturos ⁊ postea eis incognitis dimittūt terrā / se ad partes alias transferētes[c]. ❡ Hoc tibi volumus innotescere: q̄ liberū[d] erit mulierib⁹ ipsis (si nō amplꝰ i fctō est ꝓcessum) ad alia se vota trāsferre: ‡ recepta tñ de periurio pnīa / si p eas stetit[e] quominus fuerit mr̄imoniū ꝯsummatū. I dē paduano epō. ❡ Non oīs violentia impedit cōtractū mr̄imonii. h. d. quo ad titulū. Ca. vj.

DE muliere q̄ est inuita tradita viro et detēta cū int̄ vim ⁊ vim[f] sit differentia vtr̄ postea ꝯsensus int̄cesserit certū[g] nob̄ nihil postea expressisti: nihil certū inde tibi possum⁹ respondere. I dē cātuariēn. archiepō. ❡ Si aliqui apti ad mr̄imoniū cōtrahūt p v̄ba obscura: cōez v̄borū itellectū seq̄ teneſ. C. vij.

EX lr̄is: ⁊ īfra. ❡ De hoc aūt qđ ꝯsuluisti q̄d debeat obseruari qñ inter aliq̄s spōsalia cōtrahunſ nec intelligit alter qđ alter proponit. Rñdem⁹ q̄ īspiciēdū est iudici si mr̄imoniū ꝯtracturi ad id faciendū sint idonei scia[h] ⁊ etate[i]. q̄ cognito: si alſ nō itellexerit[k] quod alter ꝓposuit[l]

potest dari certa responsio. Ab.

f ❡ Inter vim ⁊ vim. Hoc ideo dicit q̄ꝛ duplex ē vis siue met⁹ qui cadit in cōstantē virū. ⁊ ille metus excusat nisi postea ꝯsentiret. ꝯ. ti. pri. de illis. ij. ⁊ ali⁹ met⁹ van⁹ siue vis: et illa vis nō excusat. ꝯ. eo. veniēs. et ca. consultationi. et ꝯ. de his q̄ vi metusve cau. ff. cuꝫ dilecti. ⁊ ff. d̄ re iudic. si quis ab alio. ⁊ ff. qđ metus cau. l. intelligi. Ber.

g ❡ Certum. Quia nesciuit q̄ violentia fuit illata. vñ certum non potuit dare rñsum. xj. qō. iij. ꝗue. ⁊ xxx. q. vi. §. vi. ⁊ ꝯ. eo. iuuenis. vñ dicit lex. vt ꝯgruū possit hr̄e rñsum iusere pacti exemplū. C. d̄ trāsact. vt rñsum. poterat tñ si voluisset rñdere distinguēdo iter vim ⁊ vim. vt. ꝯ. c. veniēs. ⁊ c. cōsultatiōi. et. ꝯ. de eo q̄ renū. epi. c. j. B.

EX litteris. ❡ Diuiditur q̄ꝛ primo ponitur consultatio. secundo responsio ibi. rñdemus. Ab. si.

diuisio

diuisio

DE illis. Cōis diuisio. scđa ibi: hoc tibi. Ab. si. ❡ Glo. seq. ponit opi. quam reprobat.

c ❡ Transferētes. vñ non teneñ sequi ipm vagabundū. ff. de ope. li. qđ nisi fiat. §. ex ꝓuincia. et sic de sponsa intelligunt quidā illud. c. xxxiiij. qō. ij. si quis. Sed non est verū immo de vxore iam cognita.

d ❡ Liberū erit post tres annos ꝯm leges. C. de repu. l. ij. ⁊ hoc itellige de spōsa d̄ futuro de q̄ hic loquiſ. sec⁹ in spōsa de p̄nti. ꝯ. e. in p̄ntia. ⁊ ꝯ. de se. nup. dñs nr̄. ❡ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit: ⁊ ponit tres casus in quib⁹ soluuntur sponsalia de futuro.

e ❡ Si p eas stetit. Uñ in culpa fuerūt q̄re imponiſ eis pnīa. Sꝫ si p eas stetit q̄re dat ecclīa licentiā ꝯhēdi? Rñ. ne deteri⁹ inde ꝯtingat. s. ꝑiculū fornicatiōis. ff. ꝯ. q̄ cle. vel vo. veniēs. sꝫ si p eas nō steterit quomin⁹ mr̄imoniū ꝯpleuissent n̄ iputareſ eis ꝑiuriū. ꝯ. e. sicut. si hoc certū eēt. si v̄o dubiū esset ꝓpter tale dubiū imponiſ eis pnīa saltē ad cautelā. Habes ꝗ vnū casuꝫ in quo spōsalia de futuro soluunſ. aliū habes. ꝯ. de iure iur. quēadmodū. Itē si ꝯtrahit cū aliqua p v̄ba de p̄senti. ꝯ. e. si inter virū. ⁊ ꝯ. de spō. duo. c. j. B. Pro istis ⁊ similib⁹ dant̄ tales v̄sus. Lepra superueniēs / furor / ordo / sanguis / ⁊ absens. Lesaqꝫ v̄ginitas / mēbri dānū / minor etas. Ac heresis lapsus: fideiqꝫ remissio prorsus. Sponsos dissociant: ⁊ vota futura retractant.

Spōsalia multipliciter dissoluūtur.

h ❡ Scia. i. discretiōe. nā furiosus ꝯhere non pōt quia non habet consensum. xxxij. q. vij. neqꝫ furiosus. ⁊ ꝯ. eo. dilectus. † nisi p internalla dilucide laboraret vij. q. j. quāuis triste. iij. q. ix. indicas.

† Si ꝯ tit rñ tenet. cōcor. l. furioso ff. e. ⁊ l. qđ metus §. si furioso. ff de acq. pos.

i ❡ Etate. xij. annorū in muliere. et. xiiij. annorū in viro. ꝯ. ti. pri. attestationes. ⁊ c. continebaſ. vel cū malicia supplet etatem. ꝯ. ti. pri de illis. ij. ⁊ c. vlti.

k ❡ Intellexerit. i. si dicat se nō intellexisse siue per se siue p interp̄tem. ff. de v̄b. ob. l. j. in ꝗ. cū tñ contrarium presumatur cum sint eiusdem vulgaris. ❡ Glo. se. dist. an actor tm̄ an reus an vterqꝫ ꝯmittat dolū. scđo. ar. nō recedēdū eē. al. vj. iura: ⁊ duo al. l ꝯ.

l ❡ Proposuit. Nota ꝯm canones si actor tm̄ dolū adhibet intelligēda sunt v̄ba: vt re⁹ intelligit q̄ nō adhibet dolū. xxij. q. v. §. itē obijciſ. ⁊ c. quacūqꝫ. Si vero reus tm̄ tūc ꝯm q̄ actor intellexit. xxij. q. v. §. ex his ⁊ c. quacūqꝫ. ⁊ q. ij. ne q̄s. si ergo vterqꝫ dolū adhibet locū habet qđ hic d̄r vt verba ꝓlata in suo ꝓprio sensu intelligātur. ⁊ sic est arg. q̄ nō est recedēdū a significatiōe verboꝝ: nisi cū cōstet testatorē aliud voluisse ff. de lega. iij. nō aliter. ꝯ. de verbo. signi. intelligentia. ar. de cōse. di. iiij. retulerūt. ⁊ ff. qui ⁊ a qui. ma. l. prospexit. q̄ꝛ nō ex opiniōibus singulorū: sed cōi vsu nola sunt intelligēda. ff. de suppel. leg. l. labeo. ⁊ ꝯ. de deci. ad audientiam. Ar. cōtra. C. de verbo. signi. cum quidam. ⁊ de conse. di. ij. in calice. Ber.

Summarium.

DE muliere. ❡ Cōiter nō summatur quo ad titulum: sed quo ad litteram sic. Incerto q̄sito non

❡ Glo. se. de ambiguitate v̄boꝝ determinat ⁊ subdiuidit. ponit primo duo mēbra et primū subdiuidit in

buo. secundū in tria. ꝛ illorum tertium iterum in duo.
a ¶ Intelligentiā. Hmōi ambiguitas ỽborum qn̄q₃ incidit in iudicijs: qn̄q₃ in ɔtrctibus. In iudicijs circa li tis exordiū plus credit actori q̄ reo. ff. de ỽbo. obli. in ter stipulantē. §. i. postea in cōfessionib⁹ vigeri dz cōsi tēs vt certū cōsi teat. alioqn id accipiet qđ magis expedit adūersario suo. ff. de cōfes. certum ff. de inter. acti. de etate. §. nihil. In ɔtctibus ꝛ pactis distinguit aut certū est q̄ cōsenserūt: ꝛ tūc valet qđ agitur aut qđ nō cōsenserunt: ꝛ tūc non valet qđ agit. ff. de ɔhen. emp. et ven. in vēdutōibus. et. xxx. q. ij. vbi aut dubitat qđ senserit ꝛ tūc subdistingue: q₂ aut valet intellect⁹ ſm vnā partē aut ſ₃ vtrāq₃ si ſm vnā partē cōmodius est id accipi vt res de qua agit magis valeat q̄ pereat ff. de reg. iur. q̄ties idē sermo. ꝛ ff. de ỽbo. olig. l. quotiēs. et. ǀ. de fi. istru. inter dilectos. ꝛ. ǀ. 6 ỽbo. sig. abbate. si ſ₃ vtrāq₃ tūc id qđ verisimili⁹ est accipiendū est. ff. de ỽbo. obli. cū q̄ kalēdis. ꝛ qđ qn̄q₃ cōsueuit accidere. xxviij. dist. de syracusane: vel cōtra eū fit interpretatio qui pactū apposuit qui debuit legere. i. pactū aptius apponere. ff. de pac. veteribus placet: ꝛ ſm p̄missionem fit interpretatio q₂ liberum fuit stipulatori verba late cōcipere. ff. de verbo. obli. quicquid. De hac materia notatur. ff. de verbo. oblig. quotiens in stipulationibus. Ber.

Uerba si sint ambigua qđ iuris.

ꝛ Concor. lex labeo. et ibi bar. ff. de sup. pel. le.

verba vt notauit ibi. Arg. cōtra. ǀ. e. de illis. Ber.
b ¶ Eandē. Supple et cum alia contraxit.
e ¶ Manifesta. Probata. scilz ꝛ sn̄tētia subsecuta: q₂ al's non licet dimittere. xxxij. q. ij. seculares. ꝛ. §. in hoc. ꝛ. xxxv. q. vj. multorum. ꝛ. ǀ. de diuor. porro.
f ¶ Cōtinere. Quia nō pōt cū alia ɔhere. xxxij. q. j. dixit: ꝛ si cū alia postea fornicaret cōpelleretur redire ad ipsam nō obstā te snīa. ǀ. de diuor. ex litteris.
g ¶ Cogatis. Et superinductaꝫ si nollet ab ea recedere vel si ipedimentum prestaret posset excōicari. ǀ. eo. veniens. in fi. B.

ad cōem ỽbi intelligētiā[a] recurrāt. ꝛ et cogat vterq₃ ỽba placta in eo sensu retinere quē solēt recte intelligētibus generare. Idem vigilien. epo.

¶ Inter spōsam ꝛ cōsanguineos spōsi orit impedimentū publice honestatis impediēs et dirimēs m̄rimonium inter eos cōtrahēdū. Capl'm. viij.

Spōsam alterius (maxime si est nubili[b] etati ꝓxima) nullus cōsanguineorū aliquo mō sibi potest m̄rimonio copulare. Idem abbatibus. s. eadmundi et demer.

¶ Si vir et mulier inuicē promittūt q̄ ab eo tp̄e se ꝓ coniugibus habebūt contractū est matrimoniū de p̄senti. h. d. et est casus notabilis. Capl'ꝫ. ix.

Ex pte. C. mulieris nobis itimatū est: q̄ Andreas iuramētū p̄stitit: q̄ eā ab eo tp̄e ꝓ ɔiuge[c] teneret: et ei sicut vxori sue fidē suaret. Ipsa quoq₃ eidē Andree iurauit se illū ꝓ marito habiturā: et fidē ei tanq̄ viro ꝓprio seruaturam: quo facto p̄nominatus. A. reliquit eādem[d]. ¶ Nos igitur nemini licet vxorem suā sine manifesta[e] causa fornicatiōis dimittere: et tūc eā sibi recōciliare debet: aut ipsa viuēte cōtinere[f]. Mādamus quatenus eūdē vt (superinducta dimissa) ad vxorem suā redeat: et eā maritali affectiōe ꝑtractet: monitiōe p̄missa per eccle. cen. cogatis[g]. Idem pictauien. episcopo.

¶ Qui iurauit cū aliqua contrahere si nō subest ipedimentū ꝑ censurā ecclesiasticā contrahere compellitur. Cap. x.

Ex litteris siluani epi accepim⁹ q̄ cū duo nobiles viri sui epatus G. u. scz demōstra. ꝛ. B. filios et filias impubescētes haberent: inter se cōuenerunt q̄ eos adinuicē matrimonijs copularent: et hoc tā p̄res[h] q̄ filij sub iuramēto[i] se p̄misere facturos. inter q̄s siquidē. G. filiā alterius con-

¶ Ex litteris. ¶ Prio ponit casum narratū. scdo cōmittit ipsius diffinitionē ibi: q₂ igitur. Abbas.
¶ Glosa seq. alleg. vnā concor. obijt. et sol.
h ¶ Tam parētes. Si. xxxj. q. iij. si qs parētes Sed videtur q̄ istud iuramentum nō valeat ꝛ sit anceps periurium cū sit de facto alterius. ff. re. amo. marcellus. §. j. ꝛ. ff. de in lit. iuran. videamus. Et arg. ad hoc ff. de verbo. oblig. stipulatio ista: q₂ ibi dicit qui alienum factū p̄mittit non obligatur: t̄n hic factū suū potius p̄miserunt vt ꝓcurarent bona fide q̄ filij contraherent. vt. e. l. ꝛ in. l. in illa stipulatione. B.
¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit scdo querit alleg. ꝓ ꝛ cōtra. ponit opi. quam reprobat. reprobationem impugnat Impugnationi respondet.
i ¶ Sub iuramēto. Isti erāt impuberes: vnde non tenuit iuramentū. xxij. q. v. paruuli. et ca. pueri. ꝛ. iiij. q. iij. c. j. sed in illa intelligunt eū ad testimoniū perhibēdū inducunt sed al's si sint doli capaces bene tenet iuramētū. ǀ. de delic. puer. pueris. hic posuit Lau. talem questionē. Aliquis iurauit accipere in vxorē vnā de filiab⁹ titij: ꝛ postmodū dormiuit cū vna illarū q̄ritur an precise debeat cōpelli eam ducere cū aliā ducere nō posset? Argu. q̄ sic. ff. de cōtrahen. emp. si in emptione. §. si emptio. ꝛ. ff. de solu. stichū aut pamphilū: ꝛ ipse se ad hoc artauit. ff. si qs cau. l. ij. §. vlti. xv. q̄. j. siquis insaniēs: immo videt q̄ statim fit matrimoniū ǀ. de condi. appo. de illis. ꝛ. ǀ. eo. is qui. Argu. cōtra. ff. de ritu nup. generali. ꝛ. ff. si quis cau. sed ꝛ si. §. questitum. ꝛ. ff. de vsufruc. quotiēs. Quidam dixerunt eum nō compellendū quia inuite nuptie ꝛc. xxxj. q̄ōe. ij. §. j.

Iurās accipe vnā de filiab⁹ titij/ si postea vnā illarum cognoscat: cognoscat: cōgnoscat: quando est vt illā accipiat.

Spōnsam. b ¶ Nubili. Illud maxime ponit ꝓpter cōparatiue: q₂ et quo habet. vij. annos tenent spōsalia: ꝛ ita nullus cōsanguineoꝝ pōt eam habere. ǀ. ti. pri. l. fas. ꝛ. c. accessit. ergo multofortius impedit cū est ꝓxima nubili etati. Idē videtur si est ꝓxima septēnio ꝛ doli capax. ǀ. e. iuuenis. Ber.

Ex parte. ¶ Primo ponit casum narratum. scdo diffiniendum cōmittit ibi: quia igitur. Ab. sicu.
c ¶ Pro cōiuge teneret. Et sic ɔtrctū fuit m̄rimonium inter eos. Sed n̄quid ꝑ ista ỽba t̄n ɔhit m̄rimoniū. Iuro q̄ decetero habebo te ꝓ legitima cōiuge ꝛ econuerso ꝛc. nō videt q₂ ista ỽba t̄n futurū tēpus respicere vident. hec questio ponit. xxx. q. v. §. si qs diuinis. Et dicit Io. q̄ est matrimoniū ſm q̄ ex illa nouella satis patet: ꝛ hic videtur hug. aliter intelligere illa verba. s. q̄ post matrimoniū cōtractū de p̄nti accedāt illa

diuisio

Matrimoniū qn̄q₃ ꝑ ỽba de futuro ɔhit.

z.c.j.z.§.e.pterea. Sed 𝔷riū est verū q debeat cōpelli. Sz videt q nō sit cōpellend⁹ eā recipe: qz i veritate nec spōsalia pcesserunt: nec mrimoniū. qz cū dixit volo accipe vnā de filiab⁹ titij nullā cū aliq̄ illaꝝ sponsalia ꝯtracta sunt qz in psonā certā ꝯsentire debuit z incerta sponsalia non sūt spōsalia. ar. xxx.q.v.nr̄ates. z arg.ff.d testa. tute.l.duo sūt ti tij.z si dico exhe redo vnū d filijs meis cuz plures habeā: null⁹ est exheredatus.ff. de lib. z posthu. nolatim.z cert⁹ dz eē heres alr̄s non valet testm̄. ff.de here.insti. in tps.§.q̄tiens. z.ff.de manu.te sta.cum ex pluri bus. Dic q non cōpellit ex vi spō saliorꝝ: sz propt̄ iuramētū forte dz cōpelli: lz ad illā recipiēdam non se obligauit directe: nisi dete rius ide ꝯtinge ret: vt nota.§.e. preterea. et .J.in glo.que incipit. arg.ꝯtra. B.

nenda et postea cogenda nisi acquiescat: z ita non cōtradicit isto modo imo concordat cū ista.tn̄ si 𝔷hat cū alia tenet 𝔷ctus z absoluet̄ nec cōpellit̄ finaliter Ber.

c ¶ Rationabilis cā. Puta ꝯsanguinitas vel affinitas vel aliquod aliud perpetuum impedimentum.

Non est vobis.¶ Primo narrat factū scdo pūidet ibi: nos itaqz. Ab. *diuisio*

¶ Glo.seq. rect. per.q.q̄ iure zc. soluit distinguēdo.

sentiente p̄re se iurauit duce re in vxorē: q̄ volente ad alia vota migrare eū eps̄ ꝯpellere voluit vt qd iurauerat ad impleret: z ifra. ¶ Qz igit̄ p̄dicto. G. periculosū est cōtra suū iuramētū venire. F.t.mā da.q̄ten⁹ si hoc tibi cōstiterit eū moneas[a]: z si non acqeuerit monitis ec.cēsu.cōpellas[b] vt ipam (nisi rōnabilis[c] cā obstiterit) i vxorē recipiat: z maritali affectione pertractet.

I dē archieps̄ z alijs p̄latis p angliā ꝯstitutis. ¶ Per cēsurā ecclīasticam pat̄ ꝯpellit̄ restituere filio ei⁹ vxorē quā iniuste detinuit vl̄ deriet.c.xj.

Non est vobis (sicut arbitramur) icognitū: q̄liter rex angloꝝ p discordia q̄ inter ipm z filios suos ē sub orta: vxores eoꝝ detineat: et infra. ¶ Nos itaqz attendentes iustū z honestū esse vt viri suas petāt vxores. Mādā. q̄ten⁹ eundē regē ad eas restituēdas sollicite moneatis: et si iuxta cōmonitionem vestrā filijs suis vxores[d] suas infra certū terminū non restituerit extūc in q̄cūqz puinciaꝝ[e] vestraꝝ detinent̄ vel trāsferuntur donec[f] ibi fuerint nulla diuina officia (p̄ter baptismū[g] puuloꝝ et pnias morientiū[h]) celebretis: ne permittatis aliquaten⁹ celebrari.

I dē epo sancte agathe. ¶ Dictū viri⁹ asserentis impedimentū impedit matrimoniū cōtrahendum nō iuratum. Caplm.xij.

Preterea de muliere q̄ a viro impetitur: cuius

d ¶ Uxores. Possunt eni filij regi petere vxores suas per interdictū de liberis exhibendis. imo de vxore exhibēda.ff. d lib. exhi.l.immo.z.C. eo.ti.ad istar.et C.de nup.si iusta. Et hoc habz locū cum iniusta detinet̄ vxor sicut hic. Si vero volēs detinetur tūc per offm̄ iudicis vel ep̄i loci cū eni volens detinet̄ fili⁹ nō datur interdictum de libe.exhi.nisi inter duos qui dicunt se esse patres vel dominos, z cōtrouersia esset.ff.de lib.exhi.l.i.vlti. B.

a ¶ Cū moneas. Et si non acqueuerit. arg. q admonitio semper debet precedere vindictā.xvj. q.ij.indigne.z.J.de senten.excō.sacro.

¶ Glo.seq.signat contrariū dupl̄r sol. vtrāqz solutio. impugnat z in fi.ponit tertiā solu. Jterū obijcit z sol.

b ¶ Cōpellas.arg.J.J.e.redsiuit. Hoc cōsueuit intelligi pluribus modis.qd hic dr̄ de rigore intelligit̄. ibi de mia: ne deteri⁹ inde cōtingat.ar. §.eo. p̄terea. Uel cōditionaliter sunt cogēdi: vt de nolētib⁹ fiāt volētes sed nō finaliter.xxiij.qō. vj. vides. Sed neutra solutio videt̄ sufficere: qz iste mortaliter peccat veniēdo 𝔷 iuramētū: g pōt cōpelli finalit̄.xxiij.q.iij. tā sacerdotes z.c.ecce crimia. Sed quō pōt iste excōicari: qz nōdum venit 𝔷 iuramentū: Pōt dici q ille qui iurauit de iure cōi cōpelli dz: vt iuramētū seruet lz nōdū sit trāsgressus: qz post trāsgressionē cōtrahendo cū alia p̄ sba de p̄nti nō posset vlteri⁹ cōpelli: cū tā forti⁹ vinculū superuenit: ‡ z eccl̄ia nō solum pctā cōmissa punire dz vt dicūt iura predicta: sed etiā cōmittēda phibere: vt si videat aliquē vicinū precipitio vel paratū ad peccandū xcij.di.diaconi.xxiij.q.iiij.ipsa pietas. z.xxij.q.v.hoc videt̄.alioqn cōsentire videt̄.lxxxiij.di.quasi p totū. z sic debet ecclesia excōicare z facere qd pōt. qz excōicatio est medicinalis.ij.q.j.multi. z.xxiij.q.iij. corripiātur.z.c.notandū.z hoc solū bene agit̄ vt vita hominū corrigat̄.xxiij.q.v.pdest.hoc quidē ius cōe est: casu tn̄ pōt esse vbi nō cōpellit finaliter ex causa.vt in ca.requisiuit.J.eo. z causa reddit̄ in littera ipsius ca.requisiuit. z.§.eo.preterea.ex causa q̄cqz detrahit̄ seueritati.vt.l.di. vt cōstitueret̄. Uel pōt exponi littera ipsius ca.requisiuit. potius monēda q̄ cogēda. i.prius mo-

Matrimoniū ē forti⁹ vinculū q̄ sit iuramentum.

‡ Concor.gl.i l.ius ci uile.ff. d iusti. et iure. et ibi. Bar.

Uita holm est corrigēda

e ¶ Prouinciarū. Sic ergo p delicto vnius tota prouincia interdicitur.vt.J.de offi.deleg.sane.ij.B.

¶ Glo.seq.argu.a contrario alleg.ij.iura.et vnam.l. in contrarium.scdo querit z soluit.

f ¶ Donec ibi fuerint. Ergo videtur q postq̄ inde recesserint possint celebrare.argu.ff.de postulā.impe ratoꝝ.C.ex qui.cau.infa.irro.et si seuerior. Argu.contra.C.eo.titu.ad tēpus. Dico q hic est suspēsio iuris z cū tēporis diffinitione et ideo tēpore elapso nō indiget absolutione z ita illis recedētibus celebrabūt. ff. lxxxj.dist.si qui sunt presbyteri. Uin. Sed nūquid tūc possunt celebrare submissa voce z ianuis clausis: nō: nisi essent priuilegiati.J.de priuileg. qd quibusdā. vel nisi esset eps̄.J.de priuileg. q nōnullis. et singulariter in conuentualibus ecclesijs bini z bini possunt dicere horas suas: vt legere videantur potius q̄ cantare.J. de peniten.z remissio.qd inter. Ber.

Suspēsus ad certum tēpus lapso tpe nō eget absolutione.

g ¶ Baptismum paruuloꝝ zc. Jsta duo sacramēta semper excipiuntur de quolibet interdicto: qz sunt sacramēta necessitatis.j.q.j.§.sed notandū est. z.§. ecce si clericus: z melius. xxxij.dist.§. verū. vnde etiam in necessitate possunt recipi ab heretico.xxiij. q.j.si quē forte.secus de alijs.xxiij.q.j.cepit.

h ¶ Penitētias morietium. Et preter cōionem que viaticū appellatur.J.de peni.z remis.quod in te.z etiā suscipientibus signum crucis et peregrinis penitētia conceditur.vt in ca.quod in te.Ber.

Preterea. ¶ Primo ponitur consultatio.secundo responsio.ibi: taliter. Abbas. *diuisio*

¶ Glo. seq. recitetur per. q. an publice cõfitenti credẽdum sit: ꝛ soluit ꝙ non duplici de causa.

a ¶ Publice cõfiteri. Quid si publice cõfitet̃ duplici rõne nõ dʒ ei credi. Primo qꝛ vni⁹ cõfessio in alieno facto nulla est. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. itẽ vni⁹ testimoniũ. ꝛ. ff. d testi. veniẽs. j. Scđo qꝛ turpitudinẽ suã cõfitet̃. ff. de dona. inter virum et vxorem. xiiij. q. v. nõ sane et. j. de eo q̃ dux. in matri. c. j. † sʒ cõsanguineo revelare tenetur. xxxv. q. iij. si autem homo.

g ¶ Tractaret. Cũ scđo vel potius cũ primo. Ber.

h ¶ Nupsit. Quod fieri non debuit lite pẽdente. vt arg. j. de spon. duorum. tua fraternitas. de hoc habebis. j. e. cum in apostolica.

i ¶ Decessit. Maxime qꝛ idem esset si viueret: qꝛ si iura tradita ei fuit nullum fuit matrimoniuʒ. j. ca. proxi.

cõsanguine⁹ cuʒ ea se deliqsse pponit: sʒ hoc publice[a] confiteri recusat propter metum et potentiam mulieris. Taliter. r. vt matrimonium ipsum fieri (nisi iuramentum[b] interuenisset) districte prohibeas ne deterius inde contingat.

I dẽ pcuratori ꝛ cano. forẽ.

¶ Si mulier inuita cũ aliq̃ cõtrahat nec i eũ postea ɔsentit tenet mr̃imoniũ si alteri post ea nubit. Ita cõiter summat̃. Et scđm hũc intellectũ esset hic casus aptus ꝙ mr̃imoniũ metu cõtractũ esset ipso iure nullũ hoc tamẽ clare nõ colligit̃ et littera. Capitulũ. xiij.

Veniens ad aposto. se. Mariota supplici insinuatione monstrauit: ꝙ quẽdã adolescentẽ adamauit intãtuʒ ꝙ vterq̃ de mr̃imonio ɔtrahendo sub triũ psonarũ testimonio pstiterit iuramentũ: qđ parẽtes mulieris ipsi⁹ ignorãtes eã iuitã ꝛ reclamãtẽ[c] in vxoreʒ alij tradiderũt. quẽ ita exhorruit: ꝙ se ab eo nullo mõ cognosci[d] permisit. Cũq̃ publice fateretur ꝙ a priori viro cognita esset atq̃ iurata: eps forẽ. cognito ꝙ prima iter[e] eos esset linea cõsanguinitat̃ ipos abiuicẽ separauit[f]. Ceteꝝ cum cã ipsa tractaret[g] ꝛ viro cui tradita fuerat a parẽtibus cõsentire nollet: ipe aliã i vxorẽ traduxit ꝛ illa cuidam. T. noĩe publice i cõspectu eccl̃ie nupsit[h]

Tãdẽ cũ de illo filiũ genuisset pr̃ ipsi⁹. T. ei opposuit ꝙ filiũ suũ nõ potuit i viruʒ hr̃e eo ꝙ ab alio q̃ defunctus est pri⁹ despõsata fuisset: et ifra ¶ Mãdam⁹ q̃ten⁹ si inueneritis ꝙ pdicta mulier a priori viro iudicio ecclesie fuerit separata ꝛ ab eodẽ. T. sine cõtradictiõe eccl̃ie i vxorẽ traducta: et ille cui a parẽtibus fuit copulata de presẽti vita decessit[i]: pdictũ. T. moni. pmissa cõpellat̃ vt pfatã mariotã recipiat[k] ꝛ studeat maritali affectiõe tractare: alioq̃n eũ ꝛ supinductã: ꝛ patrem eius (si huic rei restiterit[l]) excõicatiõi subdatis. I dẽ papiẽsi epo. ¶ Si timet̃ inferri violẽtia puelle de cuius matrimonio agitur debʒ iudex sibi prouidere locum tutum ꝛ honestum donec causa termінet̃. h. d. Et est text⁹ multuʒ allegabilis. Capitm. xiiij.

Cum locũ non habeat ɔsensus vbi met⁹[m] vel coactio intercedit: necesse ẽ vt vbi assensus cuiusq̃ req̃rit̃ coactiõis materia repellat̃. Mr̃imoniũ aũt solo[n] cõsensu cõtrahit̃: ꝛ vbi de ipo[o] q̃ritur plena[p] dʒ securitate ille gaudere cui⁹ ẽ anim⁹ indagãd⁹[q] ne p timoreʒ dicat sibi placẽ qđ odit: ꝛ sequat̃ exit⁹ q̃ de inuitis solet nuptijs puenire[r]. ¶ Quocirca mãdam⁹: quatenus puellã de cui⁹ mr̃imonio q̃stio vẽtilat̃: in domo in

b ¶ Nisi iuramẽtũ interuenisset. Et ita si iuramẽtũ interuenit nõ dʒ mr̃imoniũ phiberi pter cõfessionẽ illius secretam nisi aliter probaret̃. nã si legitima affinitas pbaretur impediret̃ mr̃imoniũ nõ obstãte iuramẽto illo qđ habuit conditionem annexã: scilʒ nisi iusta cã prohibeat. ff. de de iureiurã. quẽadmodũ immo tã cõtractũ separetur. j. ð eo q̃ cognouit ɔsang. vxo. sue. ð illo. Si vero iuramentum nõ interuenisset ad testimoniuʒ vnius siue ad famam impediret̃ matrimoniũ cõtrahẽdum. ff. de testi. super eo. ij. §. j. ꝛ. j. de ɔsan. et affini. sup eo. et hic.

† Concor. tex. in. l. si credito rib⁹. cũ concor. vul. C. de ser. pi. da. ma.

diuisio Veniens. ¶ Primo narrat factũ. secũdo diffinitionẽ cõmittit ibi. Mãdam⁹. Ab.

k ¶ Recipiat. Ergo propter solum scãdalũ nõ separat̃ mr̃imonium: qꝛ iudiciũ ecclesie nõ expectauit. j. eo. cũ in apostolica. et j. de matri. ɔtrac. cõtra interdi. ec cle. c. j. et. ij. Et ẽ hic arg. ꝙ nõ pstat ipedimẽtuʒ qđ ð iure nõ sortit̃ effectũ. ff. de iurepa. illud. cũ suis concor.

l ¶ Restiterit. Oẽs impedientes iurisditionẽ iudicis possunt excõicari. ff. de offi. deleg. c. j. et ff. de testi. tã litteris. Ber.

¶ Glosa sequẽs arguit. in fine.

diuisio Cum locũ. ¶ Primo ponit regulã. scđo infert genus ibi mr̃imoniuʒ. tertio spectem ibi: q̃ circa. Abbas.

¶ Glo. se. distinguit serum circa metum.

m ¶ Metus q̃ possit cadẽ in cõstantẽ virũ. j. e. ca. pri. ꝛ ca. cõsultationi. i fi. ꝛ. ff. qđ me. cã. metũ. minor rñ met⁹ magis excusat femină q̃ virũ. ‡ ar. xxxij. q̃. vj. indignant̃. ꝛ ar. j. de homici. sicut dignum. j. rñso.

‡ hanc glo. dicit esse singu. Jo. an. in. c. cõsultationi. j. e. ad hoc ꝙ met⁹ dʒ attẽdi in femina.

‡ Facit ter. l. l. nuptias. cuʒ glo. et Bar. ff. de reg. iur.

c ¶ Reclamantem. Ergo non fuit matrimonium. xxxj. q. ij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. j. eo. c. proxi.

d ¶ Cognosci permisit. Qđ si fecisset amplius reclamare non posset. j. de eo qui dux. in ma. quam pol. per adul. c. ij. ꝛ. j. qui ma. accu. pos. insuper. ‡

e ¶ Inter eos. scilʒ ipsam mulierẽ ꝛ primũ virum.

f ¶ Separauit. xxxv. q. iij. nullam progeniem. ꝛ ca. contradicimus.

n ¶ Solo consensu. xxvij. q. ij. sufficiat. ꝛ ita omnia que dicũtur. xxx. q. v. aliter. ꝛ. c. nostrates: referuntur tantum ad solẽnitatem.

o ¶ De ipso. Scilʒ consensu.

p ¶ Plena dʒ. ille vel illa q̃ i aliũ vel aliã ɔsentire dʒ

q ¶ Indagandus. i. inquirẽdus ad cõsentiẽdum.

r ¶ Prouenire. Qꝛ qđ qs nõ diligit facile ɔtẽnit. xx. q. iij. pñs. ꝛ. j. e. pterea. j. ꝛ. j. e. reqsiuit. ꝛ. xxxj. q. ij. §. j.

¶ Glosa seq. arg. q͏ iudex ⁊c.
a ¶ Nichil timere. Est ergo hic arg. q͏ ad officiũ iudicis pertinet locũ securũ assignare partibus: ⁊ honestũ. iij. q. ix. hortamur. ⁊. xxxiij. q. ij. siue. ⁊. ff. de arbi. si cũ dies. §. arbiter. alioq̃n pōt appellari si requisitus iudex hoc nō fecerit. ṡ. vt lit. non cōtest. accedēs. ij. et. ṡ. de appel. ex parte. j.
b ¶ Donec. i. quousq͛ cōstet de mrimonio istius puelle inter eos q̃ illã petunt ⁊ cui ipsa cōsenserit sic stabit quasi in sequestro loco tuto. ista puella timebat sibi inferri violẽtiã a quibusdã nobilibus ciuibus papieñ. ⁊ ideo ne raperetur ab illis ponitur in loco securo postq͛ cōstiterit cui cōsenserit tradet ei. vt hic in fi.

Venieñs. ¶ Primo ponit casum. secundo diffinien dũ cōmittit ibi: ideoq͛. Abbas.
c ¶ Receperit. Ut cōcubinam.
d ¶ Prestitit. Post plenũ susceptã ⁊ sic sponsalia de futuro cōtracta fuerunt: vñ si postea anteq͛ cōheret cum alia illã cognouit inductũ fuit mrimonium presumptum cōtra q. iã presumptionẽ probatio in contrariũ nō admittitur. j. co. si is qui. ⁊. j. de condi. appo. de illis. Ber.
e ¶ Pernoctauerit. Pernoctare totam noctẽ significat. ff. de verb. signifi. vrbana. §. pernoctare. sic. j. de accu. si constiterit. Tan.
f ¶ Cognouerit. Qḋ si ita est matrimoniũ est inter eos: vt dixi. Quis nō credebat tali tacito consensu contrahere veluti si quis se filiũfamilias existimauerit cum sit paterfamilias poterit acquirere hereditatẽ. ff. de condi. ⁊ demon. multum interest.
g ¶ In virũ constantẽ. Qr iuuenculis fuit matrimoniũ. j. e. cōsultationi. qr libertatẽ dz hr̃e q̃ cōsentit. ṡ. e. xxi. Quis metus excuset et q̃s non: dictũ est. ṡ. de his que vi metusve causa fiunt. cũ dilectus. ⁊. c. abbas.
¶ Glosa seq. rationem reddit. secũdo argu. alle. duas leges. ⁊ vnam alleg. in contrarium.
h ¶ Ut vxori. Qr fortius vinculũ superueniẽs p̄iudicat primo. j. de spon. duo. c. j. sicut matrimoniũ adoptioni. ff. ṡ ritu nup. nō solũ. § ij. Et est hic ar. q͏ lz culpa mea inciderim i metũ nihilominus excusor ppter metũ. ar. ff. qḋ me. cã. nec timorẽ. cũ. l. se. Ar. j. ff. e. si mulier. B.

Commissum. ¶ Cōmunis diuisio. scḋa pars ibi fraternitati. Abbas siculus.

qua nichil eam timere[a] oporteat: facias honeste teneri: donec[b] predicta cã terminata fuerit: et sñia sine contradictione cuiusq͛/ valeat executioni mandari. Idem.

¶ Sponsalia de futuro si secuta est copula nō soluũtur p sponsalia de p̄ñti: alš tenent spōsalia de p̄ñti: nisi p metum qui potuisset cadere in cōstantẽ virũ cōtracta sint. Cap. xv.

Veniens ad nos. G. sua nobis relatiōe mōstrauit q͏ in domo sua mulierẽ quãdam receperit[c] de qua plem habuit: et cui fidẽ corã pluribus p̄stitit[d] q͏ eam duceret in vxorẽ. Interim autẽ cũ apud domũ vicini sui pnoctauerit[e] eius filia nocte illa secũ concubuit: q̃s pr̄ puelle simul in vno lecto inueniẽs ipm eã p ṽba de p̄ñti desponsare coegit. ¶ Ideoq͛ mã. qua. si inueneris q͏ primã post fidẽ p̄stitã cognouerit[f]: ipm cuz ea facias remanere: alioq̃n scḋe (nisi metu coactus: q̃ posset in virũ[g] constantẽ cadere eã desponsauerit) adherere facias vt vxori[h]. ✝ Idẽ exonieñ. epo.

¶ Qui iurauit cũ aliq̃ cōtrahere: si vult religionẽ ingredi debet primo cōtrahere vt iuramẽtũ seruetur. ⁊ ante copulam carnalẽ monasteriũ ingredi poterit. Capituluũ. xvj.

Commissum: ⁊ infra. Significauit nobis frat. tua: q͏ q̃dam cuidã mulieri de cōtrahẽdo mrimonio fidẽ dedit: ⁊ se cũ ea infra biẽnium p ṽba de p̄ñti cōtracturũ: p̄stito iuramẽto firmauit. nũc autẽ priuata lege[i] duct⁹ ad frugẽ melioris vite suspirat: et infra. ¶ F. t. t. rñ. q͏ tuti⁹[k] est ei (religione iuramenti fuata) prius contrahere ⁊ postea si elegerit ad religionem migrare: si tñ post desposationẽ copula nō dinoscit interuenisse carnalis. Lucius. iij. rapalẽ. epo.

¶ Qui iurauit cũ aliq̃ cōtrahere moneri pōt⁹ dz q̃ cōpelli vt cōtrahat. h. d. inherẽdo littere. Capitulum. xvij.

Requisiuit a nobis. t. frater. q̃ cẽsura mulier cōpelli debeat q̃ iurisiurãdi religiōe neglecta nubere renuit: cui se nupturam interposito iuramento firmauit: et infra. ¶ Ad qḋ. b. r. q͏ cũ libera[l] debeant esse matrimonia: ✝ mo-

i ¶ Lege. xix. q. ij. due sunt. et ṡ. de regula. lz. ⁊ ṡ. de renun. nisi cum pridem. § sed dices.
¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit. Itez obijcit ⁊ soluit.
k ¶ Tutius. Sed cōtra vr̃ qr dicit q̃ se dat nuptui bñ facit: q̃ se nō dat nuptui melius facit: vt xxxij. qōe. j. nuptiarũ. ⁊ vtrũq͛ expedit: sed vnũ plus alterũ minus. xxvij. qō. j. sic eiñ neq͛. ver. ideo. ⁊ sic tutius esset non cōhere saltẽ propter pnitatẽ exigendi postea debitum. Nō cōdicit: quia hoc faciẽdo pōt vtrunq͛ seruare ⁊ iuramẽtũ ⁊ ppositũ suũ. et io dicit tuti⁹. Uel dic tuti⁹ saltem q̃ ad opinionem ne de facto dicatur iste venire cō iuramẽtũ: pterea non vr̃ infringere iuramentũ q̃ illud in meli⁹ commutat. ṡ. de iureiur. puenit. ṡ. de vo. ⁊ vo. red. scripture: ⁊ sic ille intrando religionẽ seruat iuramentũ: ⁊ ita tutius est nō cōtrahere: ⁊ qui bona agũt si meliora deliberata nō faciũt ceciderũt in conspectu dei. xvij. q. j. q̃ bona: ⁊ si cōhat videt facere cōtra cōsciẽtiã ⁊ sic peccat ergo non est tutius. xxvij. q. j. § ex his. Sed dicas iste nullũ votũ emisit: sed ad votũ suspirat: vñ non dz dici voti trãsgressor etiã si nō intret religionẽ si amplius nō pcessit. ṡ. de vo. ⁊ vo. redẽ. litteraturã. ⁊ nō facit cōtra propositũ suũ: qr licet gerat in corde virginitatẽ cōsentire pōt in matrimonio. xxvij. qō. ij. beata Maria. Pōt ergo seruare vtrũq͛ vt dixi si vult: tñ sine pctō pōt intrare religionem et non contrahere. Ber.

Requisiuit. Due sunt partes. cōsultatio ⁊ responsio secunda ibi: ad quod. Abbas.
¶ Glo. seq. alleg. vij. cōcor. obijcit soluit ⁊ remittit.
l ¶ Cũ libera. ṡ. e. cũ locũ. ⁊ ar. ṡ. de peur. accedens ⁊. ṡ. co. pterea. j. ⁊ xxxj. q. ij. § j. ⁊. c. j. ⁊. iij. xx. q. iij. presens. Sed nunq̃d erit minus libera si cōpellat ex post

Diuisio

Diuisio

✝ Concor. ter. i. l. si patre. ff. ṡ ri. nup. glo. i. l. si mulier. § si dos. ff. qḋ metus cau.

Pernoctare.

Nubere et nō nubere vtrũq͛ expedit.

✝ Concor. ter. i. l. j. cũ ibi nos ta. C. si nup. ex rescrip. pe.

facto ad qḋ iureiurādo se astrinxerit? Uidet̄ q̄ nō: qꝛ nec inuit' crescere ad ordies ꝟ qui ꝑpter iā susceptū bñficiū ad ordines vrget̄.lx.di.innouam'.⁊.ꝟ.ꝺ eta. ⁊ qii.c.j.⁊.c.q̄ris.cū spōte suscepit bñficiū.⁊ nō ꝟ inuitus q̄ ꝑpter volūtariā ꝑmissionē vrget̄ ad ꝑmissi solutionē.xxij.q.ij. quicunq̄.ij. Itē ꝑpter delictum ꝑcedēs q̄nq̄ q̄s cōpellit̄ ad mr̄imoniū.j. de eo q̄ duxerit in mr̄i. quā pol.ꝑ adul. c.j.⁊ ita v̄r q̄ ista cōpellēda sit. sꝫ ꝟ.e. ex lr̄is. arg. xxij.q.iiij. int̄ cetera.sꝫ lr̄a ista ꝯ dicit potius monēda q̄ cogēda sed potius expone monenda.i. pri' monēda: et postea cogenda ꝑpt̄ iuramentū suū. sic expositio.xxiij.q.iiij.si inuenit̄.i fi. Dic sup hoc qḋ dixi. ꝟ.e.ex lr̄is. B.

dimisso C Um l apo. ❡ Primo cōsultatio. scḋo rn̄sio ibi: consultationi. Ab.

❡ Glo.seq.querit opponēdo et soluit.

a ❡ Suggesta Nunquid debuit ei credi? nō abs q̄ lr̄is iudicis. viij.q.v.c.vl. si. viij.q.iiij. nōne. C.de manda.prin.l.vna. Quare ergo excusat̄ mulier cum lite pendēte nihil debeat innouari. vt lit. pē.c.j. ideo excusat̄ qꝛ omnes ita credebant ⁊ verius qꝛ nullum erat matrimonium cum prima. B.

b ❡ Nesciam. Et ideo videtur q̄ marito priuari nō debuit mortua prima etiā si fuisset matrimonium cū prima.j.de eo qui dux.in ma.quā pol.ꝑ adulte.ca.j.⁊ xvij.q.ij.nos nouimus.in fi.

❡ Glo.seq.opponendo querit ⁊ soluit.

c ❡ Imposita viro pn̄ia. Sed quare īponit̄ viro penitētia cū nullum fuerit matrimoniū primū? ideo qꝛ lite pēdēte cōtraxit cū scḋa in contēptū eccl̄ie.j.de matri.contracto cōtra interdic.eccle.c.j.ij.⁊.iij.

❡ Glo.seq.opponit ⁊ dupliciter soluit.

d ❡ Cōmercio.interim. Sed quare punit̄ hic mulier in debito suo? pōt dici q̄ ipsa ex postfacto consensit vt presumitur: quia postea causa tractata fuit: vel punitur vir in exigēdo: sed non in reddendo si exigatur debitū ab vxore. sꝫ.j.de sen.excō. inquisitioni.⁊.j.de secū.nup.dominus. Si vero illa sciuisset puniretur vt dixi.j.de matri.ꝯtra.contra interdic.ec.c.ij.⁊.iij.

❡ Glo.seq.distinguit.

e ❡ Remanere. Sic patet q̄ si aliquis habēs vxorē licet ea viuēte ⁊ lite etiā pendēte cōtrahat cū alia soluto primo matrimonio tenet secundū. sꝫ hoc locū habet cū primū mr̄imonium fuit nullū: vt hic.⁊.ꝟ.e.venięs.⁊ etiā sciēte scḋa vxore. Et q̄ dicit.ꝟ. facti nesciā dicas maxime: qꝛ nō p̄stat impedimētū qḋ de iure nō sortit̄ effectū: vt hic.⁊.ꝟ.de iurepa.illud.et.c.cū laici.cū suis concor.⁊.j. ꝺ despō. impu.lr̄as.et.c. accessit.⁊ tūc p̄mo apparet per sniam q̄ nullū fuit primū mr̄imoniū. sic.j. de frigi.⁊ malefici. fraternitatis.in fi. Ar.ꝯ. ꝟ.e.ad audientiā.et.ꝟ. de biga.nup. † Si vo ꝯtrahat cū scḋa ignorante p̄ma vxore cū q̄ ꝺ iur̄ tenuit mr̄imoniū tūc nullū est mr̄imonium cū secunda: sed mortua p̄ma p̄t remanere cū secunda si ipsa voluerit ⁊ vir ꝯpellit̄ eā recipe ꝑpter dolū suū.j. ꝺ eo qui dux.in ma.quā poll. ꝑ adulte.ca.j.et si post mortē prioris sciēter consentiat in illum: tūc primo inducitur mr̄imoniū.j.de eo qui dux. in matrimo.veniens.et si gnificauit.j.de cōiu.seruo. ꝑposuit. si vero sciēter contraxit cū illo tunc nullum est matrimoniū: nec esse potest etiam post mortem prioris.j. de eo qui dux.in matrimo.quam pol.per adulte.ex tnarum.et ca.cum haberet.

Matrimoniū scḋo ꝯtctū lite sup primo pēdente an teneat.

† Hoc ꝯtriū nō soluit glo.dic ꝗ q̄ ibi fuit orta pub. honestas ex spōsalibus q̄ tenebāt iure nat.

† Adde q̄lit̄ ꝑbabit̄ mors ꝑ Bart. i l.ij.ꝟ.si dubitet̄.ff. quēad. testa. aperi.

nēda est poti' q̄ cogenda: cū coactiones difficiles soleant exit' freq̄nter hr̄e. Uerba.iij

❡ Litis pendentia sup mr̄imonio non impedit secundū matrimoniū contrahi si primū erat nullū. Capi.xviij.

C Um in ap̄lica: et infra ❡ Intellexim' q̄ cum int̄ villicū de arucia et vxorē ei' mr̄imonij q̄stio tractaret̄ ante publicationē testiū villicus reuersus ad ꝑpria publice inter se ⁊ vxorem suā ꝑposuit sniam diuortij iudicio ecclesie ꝑmulgatā.⁊ sic falsitate suggesta[a] quādā aliā facti nesciā[b] sibi coplare p̄sumpsit. Postmodū vero sup prioris mr̄imonij q̄stione lr̄is ipetratis delegati iudices sniam diuortij ꝑtulerunt. Uerū quia villicū ⁊ mulierem quā supinduxit pēdēte lite prioris vxoris inuicē asseris consensisse. ❡ Cōsul.t.t.r.q̄ iposita[c] viro pn̄ia ꝯpetēti ⁊ ifra penitētie tp̄s carnali cōmercio[d] interdicto: postmodū in maritali copula poterunt remanere[e].

C le.iij.cesaraugusteń. ep̄o.

❡ Uxor nō certificata ꝺ morte viri ꝯtrahere nō pōt: q̄ītuis ignoret qḋ sit de marito q̄ lōgo tp̄e abfuit. Capitulū.xix.

I N p̄sentia nostra questuisti quid agendum sit de mulierib' q̄ viros suos cā captiuitatis vel ꝑegrinationis absentes vltra septēniū prestolate fuerint: nec certificari pos̄st de vita vel de morte ipsoꝝ: licet sup hoc sollicitudinē adhibuerint diligētē: et ꝑ iuuenili etate seu fragilitate carnis nequeūt continere: petentes alijs mr̄imonio copulari. ❡ Consul.q̄ tue.t.r.q̄ q̄ntocūq̄[f] annoꝝ numero ita remaneāt viuētib' viris[g] suis nō p̄nt ad alioꝝ cōsortiū canonice conuolare: nec auc̄te eccl̄ie ꝑmittas ꝯtrahere donec[h] certū nunciū recipiāt de morte viroꝝ.‡ I dē. ❡ Contractus mr̄imonij cū peccatrice volēte se corrigē ꝑficit ad remissionē pctōꝝ. Ca.xx.

I N presentia. ❡ Primo consultatio.scḋo respōsio ibi: consultationi. Ab.si.

❡ Glosa seq.signat contrarium ⁊ soluit.

f ❡ Quātocūq̄. Ar.ꝯ.ff.de diuor.vxores. vbi ꝺ q̄ per quinquennium debet expectari. So. lex illa et cōsimiles non tenent per auc̄.C.de repu.l.hodie.

g ❡ Uiris. Ubi tn̄ verisimiliter presumitur de morte si mulieres nubāt excusant̄: ⁊ viro reuerso nisi spōte redeant ad virū statim pena merito sunt notande. xxxiij.q.ij.cum per bellicam.si vero matrimonio contracto dubitant de morte non exigant debitū sed reddāt.⁊ si postea certificate fuerint de vita statim recedant.j.de secun.nup.dominus.

❡ Glo.seq.alle.iij.concor.querit ⁊ soluit.

h ❡ Donec certū nunciū. Sic.j.de secū.nup.dn̄s.et C.de repu.auc̄.hodie.⁊ in auc̄.vt lice.ma.⁊ au̇e.ꝟ.q̄ autem.coll̄.viij. Sed pone q̄ fuit aliquis in exercitu sarracenoꝝ: vel etiā in alijs nec est reuersus: nec pōt

certificari mulier de morte per magistrum militum vel per alium tunc mittat ad locum si pot: vel ad vicina loca vt inquirat si pot: alias expectet quamdiu certificata fuerit de morte: vt patet hic et per iura predicta. Ber.

Summarium. divisio

Inter opa. ¶ Licitum est pium opus est cum meretrice contrahere. h.d. Duo facit. primo ponit causam statuti: secundo statutum ibi: statuimus. ab

a ¶ Reuocare. hoc est vnum genus elemosynarum. xlv.di. tria sunt gna. et hoc contrarium in te est. xiiii. dist. ephesijs et primo a te alias iordinata est tal elemosyna. vnde dicit Aug. Qui vult dare elemosynam a se dz incipere vnde scriptum est. Miserere aie tue placens deo. de pe.di.iij. §. sz si verba.ca.q vult. siue hac elemosyna nulla valet ad vitam. Ad hoc el precipue tenetur plati. xxiij. q.iiij. ita plane. hic tamen crimen meretricum sub dissimulatione pertransit ecclesia.

Elemosynam dans a se incipiat.

b ¶ Publicas Nulla necessitas eas excusat. ff. de rit.nup.palam §. non est. xxxij. q.v. ita ne.ar.i.de pe. et re.cum infirmitas i si.quas est vilitas vite idignas fac legum obseruatione. C. de adul.l.

Meretrix.

† Con. cor.l. palam.ff de rit. nup. Cy.l.l. mercale.C.de pdi. ob tur.causa et Bal.l l.natales.C. de pba.

Inter opera charitatis non minimum est errantem ab erroris sui semita reuocare[a] et ifra. ¶ Statuimus vt omnibus qui publicas[b] mulieres de lupanari extraxerint et duxerit i vxores[c]: quod agunt i remissionem proficiat peccatorum.

Idem. ¶ Matrimonium per vim contractum cohabitatione spontanea conualescit. h.d. et quotidie allegatur. Capitulum. xxi.

Ad id quod per tuas lras intimasti de quadam parrochiana tua: quam suus vitricus cuidam theutonico matrimonialiter copulauit. ¶ Taliter. r. quod cum iuis. xi. annos[d] habens ab initio inuita fuisset et tradita et renitens: tamen quia postmodum per annum et dimidium[e] sibi cohabitans consensisse videtur. ad ipm est cogenda redire. Nec de cetero recipiendi sunt testes si quos memorata mulier ad probandum quod non consenserit in eundem nominauerit producendos: cum mora tanti tpis huiusmodi probationem excludit. ¶ Mandamus igitur vt propter hoc non omittas quominus vtrumque copellas ad alterum maritali affectione tractandum: nisi forte vellent ad religionem pariter conuolare: penia eis iniuncta: pro eo quod ad alienos et illicitos concubitus vterque transiuit[f]. Innocen.iij. fernatisi.epo. ¶ Sponsalia de futuro etiam iurata soluuntur per secunda sponsalia de presenti non autem per secunda de futuro. Capitulum. xxij.

Sicut ex litteris tue fra. accepimus cum Lau. parrochianus tuus. P. mulierem se ducturum in coniugem in manus patris eiusdem. P. iurantis[g] quod eam sibi traderet in vxorem: proprio firmauit iuramento: nec per virum steterit sed per[h] mulierem potius quominus inter eos matrimonialis solennitas sit secuta: quattuor postmodum vel quinque annis[i] elapsis / idem. L. E. mulierem per verba de presenti (vt eius consanguinei asserunt) desponsauit: et ifra ¶ Postulationi.t.t.r. quod si tibi constiterit quod idem. L. P. per verba de futuro. E. vero desponsauerit per verba de presenti: ipositam ei penitentiam competenti: quia primam fidem irritam fecit: nisi forsan in iuramento suo certum terminum infra quem dictam. P. duceret in vxorem prefixit: nec per eum stetit quin ad statutum[k] terminum

Et dz meretrix quam multorum libidini pet. xxxiiij. di. vidua vel quam publice velatur et turpitudo. xxxij. q. iiij. meretrices.
¶ Glo. se. alle. vnam contra. signat contrarium et soluit.
c ¶ In vxores. xxxij. q.j. non est culpandus. Ar. contra. ea. cau.q.j.c.j. Sol. contrarium loquitur de illa que meretricari non desinit: et illa non est retinenda ne patronus turpitudinis videatur: hic de ea que continere libenter vellet si inueniret qui eam ducere vellet in vxorem. B.

Ad id quod. ¶ In prima parte ponitur ps facti. in secunda responsio cum reliquo facto ibi: taliter. tertio decidit ipsum factum ibi: mandamus. Ab.
d ¶ Undecim annos. Et sic infra duodecim annos potest esse vxor: et hoc si malicia supplet etatem. J. ti. pro xi. de illis. §.r.c.vlti. Ber.
¶ Glo. seq. notet per patientiam. rc.
e ¶ Per annum et dimidium. Et ita per patientiam sequentis tpis prima causa sublata est per consensum sequentem sicut. J. ti. pxi. de illis. §.r.J. de eo qui duxit i matrimonium. significauit. r.J. qui matri.

ac.pos.insup. Et eo ipso quod in domum viri traducta patiter proficit etatem et amplius presumitur consensisse. ff. de rit.nupt. minorem. Ista quam presumptionem probatio i contrarium non admittitur J.e.ti q.r.J. de condi.appo. de illis. et precipue: quia hec non posset probare se virginem si vir dicat quod eam cognouit per aspectum corporis cum iam sit corrupta vt dicit. i si. Item est hoc ar. ad mista de tacito consensu.i.q.j. constat l.di. priores.r.ff. de lib.exhi.l.vl. vnde versus Effuge cum poteris ne consensisse puteris Nam si permiteris illius vxor eris.
f ¶ Transiuit. Unde neuter potest obiicere alteri adulterium quia paria delicta mutua compensatione tolluntur. J. de adul.c.pe. et vlt. ff.so.ma. viro at quod vxore. xxxij q. vj. nihil. B.

Sicut ex. ¶ Casus diuisio. secunda ibi postulationi tue. Et continet tria dicta. scdz ibi: quod si forte. tertium ibi: quod si de his. Ab.
¶ Gl. se. signat contrarium et soluit.
g ¶ Iurantis. hic vr promitti factum alterius quod alteri possit stipulatio fieri. Sed contra isti. de inuti. stip. §. alteri. r. ff. de ver. obl.l. stipulatio ista §. alteri. r.l stipulatione. et si puella nollet illi nubere non dz pr piurus. dummodo per patrem non stet: quia hoc solum itelligitur iurare se facturum et curaturum vt illa consentiat cum illo si poterit: alias esset piurus. de hoc dz. S.e.ex lris.§.B.
h ¶ Per mulierem. Unde non fuit ei imputandum. si hoc verum fuit. arg. S. de offi. ordi. pastoralis. r.l.xvij.dis. quod ad nos. r. S. eo. de illis. imo pro copleta habenda est conditio. ff. de condi. et demon. iure ciuili.
i ¶ Annis. Non tenebatur sponsus tamdiu expectare nisi vellet. C. de spon.l.§. nisi causa subesset. ff. e.l.pe. sed hoc verum est si terminus fuisset appositus: vt. J. sequitur vbi iuramentum interuenit. Ber.
¶ Glo. seq. obiicit et soluit.
k ¶ Ad statutum. Sz vr quod est nichilominus post terminum teneatur. ar. S. de do. et contu.cum dilecti. ff. de arbi.l. celsus §.j. Sed aliud est in matrimonio quia res ipsa non capit tantam dilationem propter periculum fornicationis. S. vt lit. non conte. quoniam §.j. et vbi terminus apponitur vltra terminum non tenetur ad contrahendum: alias nichil operaretur appositio termini.

vbi termin⁹ nõ opponit el nocet q̃ vltimo est in mora. ff. de peri. ꝛ cõmo. rei ven. illud sciẽdum: ꝛ q2 nulla est ↄcta obligatio de pñti. sed in ↄtijs obligatio est pura ꝛ de p̃senti: q̃re obligatio nõ tollit ꝑpter lapsuz termi nũ: sed solutiõe ei⁹ qđ debet. arg. ff. de ac. ꝛ obli. l. obligationum. §. ꝗ. placet et ita ista sunt dissimilia.

¶ Glosa sequẽs signat cõtrariũ ꝛ remittit.

a ¶ Seruandũ cõpellas. S. eo. ex litteris. ij. Arg. ↄtra. S. eo. requisiuit. Dic vt dixi. S. eod. titu. ex litteris.

¶ Gl. se. arguit.

b ¶ Tandiu. Sic. S. de ꝓba. cãm mr̃imonij: ꝛ. J. d ↄsan. ꝛ affi. ex litis. et. xxx. q. v. iudicantẽ. Et ita est hic. ar. ꝙ i cã mr̃imoniali. scđo iducant testes sup eodẽ articulo post publicationẽ: vt in predictis ca.

C ¶ Um apud ¶ Primo ponit decisum exordiũ. scđo ↄsultationem ibi: sane tertio responsionẽ ibi: ad quod. Que tria facit p̃mo ponit duas rõnes. scđo rñdet ibi: videt. tertio soluit obstaculũ ibi. cum qđ. Ab.

Diuisio

¶ Glo. seq. prin. reci. ꝑ. q. scđo querit de dubitationis causa quam assignat illam fortificans cui respondet.

c ¶ Surdus. Qui prorsus nõ audit: q2 de alio nõ est dubiũ. q̃n põt postulare. ff. de postu. l. j. ꝗ. ꝑpt casum: sic q̃ surdus ꝛ mutus pñt ↄhere mr̃imoniũ. ff. de iure do. mut⁹. ꝛ. J. e. tue. Que fuit q̃ dubitatio hmõi qõnis. Illa potuit esse dubitatio: q2 certa forma est expressa ad ↄhendũ. J. e. si inter. ꝛ. J. de spon. duo. l3. Et q2 isti nõ pñt s̃uare illã dubitat quid iuris ꝛ ↄtrum ad ecclesiã verba sunt necessaria. J. eo. ti. tue. vñ altero subtracto nõ videbat mr̃imonium. ar. j. q. j. detrahe. Sed nõ est ita: q2 sol⁹ ↄsensus sufficit vt hic dicit. ꝛ. xxvij. q. ij. suffi ciat. ꝑ Unde si nõ potest exprimi per verba. exprimat per nutum vel signum: vt hic patet. in fi. ꝛ. J. e. tue.

ꝑ Concor. ter. S ant. S nup. ꝗ. nupti: ↄ. col. tiũ. ꝛ. l. nupti: ↄ. ff. S reg. iu.

d ¶ Prohibitorium. Quia certe persone ꝓhibẽtur: vt hic patet. et. xxx. q. iiij. qui spirituale. vnde oẽs admittũtur qui nõ expresse ꝓhibentur. ff. de procu. mu tus. si. ff. de testi. l. j. aliter accipitur prohibitorium. ff. de no. ope. nun. pretor. ꝗ. hoc enim interdictum.

e ¶ Prohibetur. Arg. id qđ non ꝓhibetur cõcessum videtur. Arg. cõtra. ff. de col. illi. l. iij. ꝛ. ij. q. v. cõsuluisti. De hoc traditur. S. de transla. inter corporalia.

Diuisio

D Ilectus. ¶ Primo decise narrat factum: scđo causas inferendo rñdet ibi: cum autem. Ab.

mr̃imoniũ ↄsummauerit: mr̃imoniũ scđo loco contractũ legitimũ iudices: ꝛ ad illud seruãdũ cõpellas[a] eũdẽ. ¶ Qđ si forte ꝑ ṽba de futuro sponsalia cũ vtraq3 cõtraxit iuramẽtũ p̃mũ sicut licite factũ est ip̃m seruare cõpellas: de scđo et pniam iniunctur⁹. ¶ Qđ si de his nõ ↄstat ad plenũ: tandiu[b] adhuc cognoscas de cã donec sup his sufficienter instruaris. I dẽ arelatẽsi epõ.

¶ Mutus ꝛ surdus ꝛ omnes qui nõ ꝓhibentur mr̃imoniũ cõtrahere possunt. Ca. xxiij.

C Um apud sedem apl̃icã: ꝛ infra. ¶ Sane cõsuluisti nos vtrũ mutus ꝛ surdus[c] alicui possint matrimonialiter copulari. ¶ Ad qđ. t. r. ꝙ cũ ꝓhibitoriũ[d] sit edictũ de mr̃imonio cõtrahendo: vt q̃cũq3 nõ ꝓhibet[e] ꝑ cõsequentiã admittatur: et sufficiat ad mr̃imoniũ solus ↄsensus illorũ: de q̃rũ q̃rũq3 ↄiunctionib⁹ agit. ¶ Videt ꝙ si talis velit ↄtrahere: sibi nõ possit vel debeat denegari. ¶ Cũ qđ verbis nõ põt: signis valeat declarare. I tem vercellẽ. epõ.

¶ Furiosus matrimonium contrahere nõ põt. Capl̃. xxiiij.

D Ilect⁹ filius. R. ꝑposuit ꝙ filiã suam cuidã matrimonialiter copulauit[f]: ꝛ infra. ¶ Cũ aũt eadem mulier cũ ipso viro q̃ cõtinuo furore[g] laborat morari non possit: ꝛ ꝑpter alienationẽ furoris legitim⁹ nõ potuerit interuenire consensus: mãdamus q̃tenus si rẽ noueris ita esse: p̃fatas ꝑsonas cures ab inuicẽ separare. I dẽ brixieñ. epõ

¶ Solo ↄsensu legitimo contrahitur mr̃imonium: sed ṽba requirũtur q̃ ad ꝓbationẽ. ꝛ intellige vel alia signa equipollentia. h. d. s̃m intellectũ quẽ tenet Panor. Capl̃m. xxv.

T Ue frat. ꝛ ĩfra. Postulasti vtrũ ex solis ver-

f ¶ Copulauit. Ignorans ꝙ ille esset furiosus.

¶ Glo. seq. primo distinguit tẽpus cõtractus ꝛ posterius. scđo obijcit et soluit: tertio querit. argu. ꝑ. ponit duas opi. contrarias quas concordat.

g ¶ Furore. Si tꝑe ↄcti matrimonij taliter laborabat nõ fuit mr̃imoniuz. xxxij. q. vij. neq3 furioso. fi. S. de regu. sicut si tñ tꝑe sane mẽtis contraxit durat. vt in. ca. neq3. q2 etiã retinet dignitatẽ. ff. de sta. ho. q̃ furere. et. ff. de spõ. q̃ furẽ. ꝛ retinet filios in potestate ff. de his q̃ sui vl alie. iur. sunt. l. p̃re furioso. S3 quõ potuit hoc esse: q2 si q̃n mulier ista ↄxit laborabat furore stulta fuit. Sed hoc nõ est verisimile ꝙ aliq̃ cum tali cõtraheret: sed si tunc nõ laborabat furore tenuit matrimonium. vnde adueniente furore non dissoluit ergo nõ debẽt isti separi: q2 initiũ ↄsiderandũ est. vt. xxxij. qõ. vij. hic qui. ꝛ. c. neq3. Potest dici ꝙ ille tẽpore cõtractus erat furiosus ꝛ pater iste ꝛ filia ignorabãt illum furiosum. Sepe eñ furiosi sunt cõstituti in conspectu ymbrate quietis. ff. de acquirẽ. pos. qđ meo. ꝗ. si furioso. nec tñ sunt mẽtis sane l3 videantur. ꝛ si tũc mulier ista cũ eo cõtraxit nõ tenuit mr̃imoniũ: ꝛ si hec ꝓbauerit separabunt. Et qui tali furioso tradit possessionẽ: nõ trãsfert eã in ipsum. nec adipiscit possessionem: sed tradẽs eã perdit. sufficit eñ si existimat se trãsferre. ff. de acq̃. pos. qđ meo. ꝗ. si furioso. Quãq3 tñ furiosus ꝑ dilucida interualla redit ad sanam mentẽ: ꝛ tunc si cõtrahat tenet. ar. vij. q. j. quiũs. ꝛ. iij. q. ix. indicas. et. ff. de offi. presi. diuus. ꝛ. C. de cura. furi. l. pe. Sed pone ꝙ mulier cõtrahat cũ furioso si cõsentiat in eũ postq̃ reuersus est ad sanã mentẽ nũquid est matrimoniũ. videtur ꝙ sic. J. de eo qui du. in ma. quã pol. per adul. c. j. ꝛ. c. veniẽs. ꝛ. J. de cõiug. ser. proposuit. Jo. dixit ꝙ nõ est matrimonium: q2 ibi nõ fuit cõsensus. xxx. q. ij. ver. nõ est. ff. de verbo. oblig. l. j. verũ est qđ dixit Jo. si referas te ad p̃mũ cõsensum. Tan. dixit ꝙ est matrimonium: quod intellige ex tũc: vt referas te ad primum: sed vt ex nunc ex nouo consensu. Ber.

Furor superueniẽs nõ tollit dignitatez nec patriã ꝑtãtez.

T Ue fraternitati. ¶ Per legitimũ cõsensum contrahitur mr̃imonium: inter eos tñ qui loqui pñt debet ↄsensus verbis exprimi. h. d. Primo ponit questionem. scđo eius solutionem quam probat exem-

Sũmarium. Diuisio

plis. secunda ibi. Nos igitur. Abbas siculus.
a ¶ Cōsensum.xxvij.q.ij.sufficiāt.s.e.cū ad locū.
b ¶ Uerba. Lz enī solo cōsensu ɔhat mr̄imoniū sine v̄bis: vt in mutis.s.eo.cū apud.tñ i his qui loqui pñt nō ɔhit sine v̄bis per que exprimat cōsensus q̄ ad hoc inuēta sunt. xxij q.ij.is autē qui. vel per aliquod aliud puta ipso facto p q̄d intelligātur ɔsentire cōtraherē mr̄imoniū: sicut dicit lex de fideicō mis. q̄d nutu relinqui possit dū tñ possit loqui. C.de fideicō.l.et in ep̄la. ff. de le. iij. nutu. Si tamē parētes contrahant p filiis p̄ntibus ⁊ scientibus sufficit nutu eorū taciturnitas.xxxij.q.ij. honoratē.s. de spon.sed que patris. Et idē credo si p alios contrahat subseq̄nte anuli subarratione. vt not. j.eo. pri. c.viti. in prima notula Et in mutis sol' ɔsensus nō sufficit: imo signa necessaria sunt cōsensum exprimētia. Et ita hoc idē faciūt signa in mutis q̄d verba in loquētib'. s.e.cū apud. Et hoc intelligo cū matrimoniū ɔhit solis v̄bis exprimētibus ɔsensum mutuū de p̄nti: ⁊ hoc expresse apparet ex forma cōsultationis dū dicit vtrū ex solis verbis. ⁊ ad hoc r̄ndet. Sec' in mr̄imonio p̄sumpto: vbi ipso facto presumptiue ɔhitur mr̄imonium.j.eo.is q̄. ⁊ scd̄m q̄d no.j.ti. pri.c.viti. ⁊.s.de re iudi.tenor. ⁊ idem credo si p alios ɔhatur subsequente subarratione.vt no. j.e.c.pri.in prima notula. ⁊ melius.j.ti. pri.c.viti.
c ¶ Nam. Et istud nam respicit quod dixit.s.per legitimum viri et mulieris cōsensum: q2 mutus cōtrahit per consensum sine verbis.
d ¶ Sine verbis. Sed non sine signis vel nutibus s.eo.cum apud.
e ¶ Uerba. ꝫ patet q̄ duo sunt necessaria ad istud sacr̄m.s.v̄ba ⁊ vel signa ⁊ ɔsensus. altero subtracto nō est mr̄imonium: sicut dī de baptismo.j.q.j.detrahe.
f ¶ Nō cōtrahūt. Q2 nō p̄nt reddere debitū.j.de frigi.⁊ malefi.q̄d sedē.⁊ cōsensum non habent: vt hic dicit: q2 etas illa ignorat quid videat. C.de fal.mo.l.j.

Ua nos. Generaliter summari sic potest. Nō est matrimoniū vbi alter cōtrahentium nō cōsentit h.d. Sed hoc summariū nullā dubitationem habet. Primo ponitur cōsultatio. scd̄o respōsio ibi: sup quo. scd̄a p̄s est duplex prima quo ad forū iudicialē. secunda quo ad penitentialem ibi: nos autē. Abbas sicul'.
¶ Glo.seq. obijcit ⁊ r̄ndet. secundo querit ⁊ soluit.

bis et ex q̄b' mr̄imoniū cōtrahatur? ¶ Nos igit̄ inq̄si.t.t.r. q̄ matrimoniū in v̄itate contrahit̄ p legitimū viri ⁊ mulieris cōsensum[a]: sed necessaria sunt quātuz ad ecclesiā v̄ba[b] cōsensum exprimētia de presenti. Nam[c] surdi et muti pñt cōtrahere mr̄imonium p consensum mutuū sine verbis[d]. ⁊ pueri an̄ annos legitimos p v̄ba[e] sola nō cōtrahūt[f]: cū intelligāt mime ɔsentire. Idē.

Si alter contrahentiū vtitur v̄bis dubijs aīo decipiendi mulierē: et eā postmodum cognoscit carnalit: iudicat̄ p matrimonio in foro iudiciali: sec' in penitētiali. h.d. s̄m verū ⁊ cōem itellectū. Ca.xxvi.

Ua nos duxit.f.cōsulēdos: ⁊ infra. Cōsequēter q̄siuisti cū quādam mulierem[g] q̄dā alit̄ iducere nequisset vt sibi ɔmisceret carnalit̄: nisi despōsasset eādē: nulla solēnitate adhibita vel alicui' p̄sentia dixit illi. te Joannes despōsat: cū ipse ioannes nō vocaret̄: sz finxit se vocari ioannē. nō credēs esse cōiugiū eo q̄ ip̄e nō vocaret̄ hoc noie nec haberet ꝓpositū ɔtrahēdi sed copulam[h] tm̄ exequēdi carnalē: vtrū iter p̄dictos sit mr̄imoniū celebratum: cū mulier ɔsenserit in eādē: ⁊ ille dissenserit ⁊ dissentiat: nec aliud aliq̄d egerit q̄ superi' est expressum: nisi q̄ cognouerit eādem? ¶ Sup q̄.t.r.q̄ cū prefatus vir p̄dictā desponsauerit mulierē i ꝓpria p̄sona/ et sub noie alieno quo vocari tūc se finxit: ⁊ inter eos sit carnalis copula subsecuta: videtur forte[i] p ɔiugio p̄sumendū: nisi tu nobis exp̄sse scripsisses q̄ ille nō ꝓposuit nec cōsensit illam ducere i vxorē: q̄d q̄liter[k] tibi ɔstiterit nō videmus. ¶ Nos aūt q̄d iuris sit rescribētes dicimus: q̄ si res ita se habuerit/ videlz q̄ ille eā nō proposuit ducere in vxorē: nec vnq̄ consensit in predictā personā non debet ex illo facto coniugiū iudicari: cū in eo nec substantia cōiugalis cōtractus: nec forma[l] cōtrahēdi cōiugiū

g ¶ Mulierem. Si iste desponsauit istam mulierem quibuscūq̄ verbis vsus fuerit pot' cōsiderandum est q̄d fuerit factū q̄ quid dictum.ar.s.de appel. ad audiētiā.⁊.j.de v̄bo.significatiōe.in his.C.pl' va.q̄d agi.si q̄s. Itē simulatio siue dolus nō ipedit mr̄imonium spūale. xxvij.di. q̄d interrogasti. ergo nec carnale. Sz hec nō p̄cedūt: q2 simulate nuptie nō sūt nuptie.ff. d ritu nupti.simulate. et ꝓpter rōnem q̄ inferi' reddit̄ Sed pone q̄ ali q̄s ꝓtestet̄ corā plurib' q̄ oia q̄ dicet vel faciet nō faciet aīo contrahēdi mr̄imoniū ⁊ postea publice dicat cōsentio in te: nunq̄d est hic matrimonium vel nō? In casu isto dico q̄ ecclesia iudicare debet pro matrimonio: q2 recurrendū est ad cōem v̄boꝝ itelligentiā.s.eo.ex l̄ris.j. Talia enī v̄ba non p̄nt seruire sue intētioni. p̄terea si ꝓbet q̄ illa v̄ba protestat' fuit primo potuit postea recedere ab illa volūtate ⁊ cōsentire in illā: ⁊ hoc videt̄ p illud q̄d postea publice facit. ⁊ si dicat q̄ adhuc t̄pe cōtractus erat in eadē volūtate nō creditur ei: q2 cōtra eū debet fieri interpretatio qui dolum adhibet vt dictum est.s.ex litteris.j. Jo.
h ¶ Copulā. Subsecutā.per hoc videt̄ cōsensisse.j. eo.is qui.⁊.j.de cōdi.appo.de illis.⁊.c.per tuas.
i ¶ Forte. Quibusdā nō recte intelligētibus est dubium. sed recte intelligentibus non est dubium.
k ¶ Qualiter tibi cōstiterit nō videm'. Immo bene potuit cōstare: q2 vir ille hoc ei cōfitebatur q2 hoc dicimur scire q̄d ab alijs audiuimus.xxij.q.v. hoc videt̄. vel q2 ille hoc ei cōfessus fuit in penitentiali iudicio in quo cuilibet est credendū. vt.j.de homi. significasti: q2 soli sibi fit preiudiciū. vñ nō est verisimile q̄ sit immemor sue salutis.j.q.vij.sancim': sed in iudicio pro tribunali non crederetur ei in preiudicium alterius.
l ¶ Nec forma. Nota q̄ ad esse mr̄imonij duo sunt necessaria.i.sub̄a ⁊ forma: sicut ad esse hois. p substātia est ibi consensus. ⁊ p forma verba ad exprimendū

Matrimoniū an ipediat̄ p simulationē.

Con: cor. gl. in.l.cū notissimi.C. d p̄scrip. xxx.an.

Sūmarium.

diuisio

Matrimoniū hz substātiā ⁊ formā.

cōsensum deputata. quā formā habes. J. e. si inter. J. de spō. du. lȝ pter. ꝛ qꝛ hic defuit substātia ꝛ forma nullū fuit mr̄imoniū. Idē esset si alterū deesset. ō. e. cū apō e. c. tue. ꝛ. J. de fri. ꝛ male. qđ sedē. ꝛ mr̄imonium ꝯuis duo exigat/res tñ simplex est ꝛ indiuidua. xxvij. q. ij. §. j. ꝛ in mr̄imonio ꝯsumpto ipm factū habet p substātia p qđ psumit sufficiēs cōsensus. J. e. is q.

a ¶ Sine quo. ō. e. cū locum. et xxvij. q. ij. sufficiat. Ber.

¶ Cum i tua. ¶ Cōis diuisio. ferū de ꝯ ibi: ad qđ. Ab.

b ¶ Bānis. i. denūciationib⁹ ꝛ hodie consuetudo ista reducta est ad ius cōe. J. de clāde. despō. cum inhibitio.

¶ Glo. ista. not. rōnē: reddit contrariū ꝛ soluit.

c ¶ Licet fama priuatū. Et sic est fama aliquid qđ dr̄ occultū siue priuatū. ō. de cohabi. cleri. ꝛ mu. tua. ꝛ idō dr̄ fama priuatū īpedimētū qꝛ p famā solam nō cōstat de ipedimēto: nisi alia pbatio adsit ‡ vt in. c. tua. sȝ si fama hec erat de cōsanguinitate: q̄re non interdicit mr̄imoniū: vt J. de ꝯsang. ꝛ affi. sup eo. qđ signatur p ꝯtrio: sȝ nō est ꝯtrium: qꝛ hic non cōstabat de fama. vt J. dr̄. sed denūciat fama vel priuatū impedimentū deferebat. vñ primo debet inqri de fama. contrartum intelligitur quando constat de fama.

‡ Arg. ad hoc in. l. ad monendi. ꝛ ibi glo. et Bar. ff. de iure iuran.

Nullo

tam istis. ꝛ cū causam. j. Arg. cōtra. J. de accu. inq̄sitionis. in fi. Itē sola denūciatio nō ipedit mr̄imoniū nisi adsit fama: ꝛ ita sola fama ipedit mr̄imoniū. J. de ō cōsangui. ꝛ affi. sup eo. et vnus testis. ō. de testi. sup eo. ij. sed iste denuncians non testificabatur.

valeat inueniri: qm̄ ex altera pte dol⁹ solūmō affuit: et defuit oino ꝯsensus: sine q^a cetera nequeūt fedus ꝑficere cōiugale. I dē epo beluacen̄.

¶ Ad denūciatione vni⁹ honesti viri q̄ defert ꝯsanguinitatē ꝛ de fama vł scādalo docet: impedit matrimoniū cōtrahēdum. Capitulū. xxvij.

Cum i tua diocesi: et infra. Sane qꝛ cōtingit interdū ꝙ aliquib⁹ volētib⁹ mr̄imoniū cōtrahere: bānis[b] (vt tuis ꝟbis vtamur) i ecclesijs editꝭ: ac nullo ꝯtradictore publice cōparēte: lȝ fama priuatū[c] ipedimentū deferat parētele: cū ex pte cōtrahentiū iuramenta maiorū de sua ꝓpinq̄tate (vt suspitiōis tollat materia) offerūtur: q̄d tibi sit faciēdū in casib⁹ hmōi q̄siuisti? ¶ Ad qđ talit̄ rñ. ꝙ si ꝑsona[d] grauis cui fides sit adhibenda tibi denunciet ꝙ hi q̄ sunt mr̄imonio copulādi se ꝓpinq̄tate ꝯtingāt: ꝛ de fama[e] vel scādalo[f] doceat: aut etiā p teipm possis certificari de plano[g]: non solū debes iuramēta parētū spōte oblata nō recipere: verūetiā eos q̄ sic cōtrahere nitūtur: si moniti induci nequerit ꝯpellere vt a tali ꝯtractu desistāt. vel contra famā[h] hmōi scđm tue discretiōis arbitriū iuramenta exhibeāt ꝓpinquorū. Aliōqn ꝑsona denunciās nō extiterit talis vt diximus ꝛ de fama vel de scādalo nō poterit edocere: ad desistēdū monere poterꝭ nō ꝯpellere ꝯtrahētes. H ono. iij. epo bergueñ.

¶ Mulier q̄ negat se in mr̄imoniū cōsensisse non credit marito ꝓbante cōtrariū: sec⁹ si pbat se cōsensisse p metū q̄ potest cadere in constantem virum. Capitulum. xxviij.

Consultatiōi tue. b. respondem⁹ ꝙ mulieres que veniūt ad valuas ecclie bñdicende cū spōsis: ꝛ ibi reclamātes affirmant se nunq̄ in eorū mr̄imoniū consensisse audiri (sponsis legitime ꝓbātib⁹ cōtrariū) nō opȝ: cū legitimis ꝛ idoneis testib⁹ nō debeat illarū simplex assertio[i] ꝓualere. ¶ Sane illis q̄ bñdictione accepta mox a spōsis aufugiunt ante carnis copulam[k] subsecutam: asserētes se nunq̄ in illos veracit̄ ꝯsensisse / sȝ metu illato compulsas verba ꝓtulisse cōsensus licet aīo dissentirent: nō statim est audiētia denegāda: sed de illo...

¶ Gl. ista elicit vnū notabile.

f ¶ Scādalo. Not. ꝙ propter scandalum impedit matrimonium vt hic pz. sic. J. de cognati. spir. super eo. in fine. Et ita habes ꝙ scandalū siue cōsuetudo reddit aliq̄s inhabiles ad contrahēdum secūdum qđ nota. in illa decreta. super eo.

g ¶ De plano. Summaria cognitio sufficit hic. sic. J. de accusatio. sicut olim et ca. olim. sic eodem modo videtur ꝙ iudex possit inquirere de fama alicui⁹ de plano et sine iudiciorum strepitu. mltiplex enī clamor famā inducit: ita vt prelatū moueat ad inquirēdū J. de accu. qualiter ꝛ quando. ij.

¶ Glosa sequēs elicit vnū notabile.

h ¶ Famam. Nota hic ꝙ si ꝓbes famam contra aliquē ꝙ potest probari contrariū ad tollendam famā ꝛ ita si probasti aliquem esse male fame / ipse potest probare se esse bone fame. ij. q. v. pbr̄. ꝛ. c. si mala. J. de accu. inquisitionis. in fine. ‡

¶ Glosa seq. signat ꝯtrium ꝛ soluit. arg. ꝛ remittit.

d ¶ Persona grauis. Immo et turpis ꝑsona videt admitti ad impediēdū. ō. eo. ꝓterea. sed illud obtinet cū impedimētū orit̄ a ꝑsona denunciāte consanguinitatē que tenet reuelare impedimentū consanguineotatē. xxxv. q. iij. si aūt hō. Est ergo hic arg. ꝙ criminosi nō admittunt ad denunciationē criminum. argu. xxxv. q. vj. si epūs in synodo. et. ō. de testi. cogē. preterea. §. j. de hoc no. ij. q. j. si peccauerit.

¶ Glosa sequens alleg. duas cōcordan. ꝛ signat vnū contrarium.

e ¶ De fama. Ergo fama ꝓbari potest. ō. de testi.

Consultationi. ¶ Duos casus determinat. secūdus ibi: sane. Ab. si.

i ¶ Assertio. Assertioni illarū non est credendum: sed potius testibus. qui iurati ꝓbauerunt contrariū ergo si vellēt ꝓbare cōtrariū videt ꝙ sint audiende: sed non videtur ꝙ possent hoc ꝓbare cum sit negatiua. s. ꝙ nunq̄ consenserunt. ō. de elec. bone memorie. immo possent probare metum vt dicit. in fi.

k ¶ Ante carnis copulam. Secus si post: quia tunc consensisse videtur: ita ꝙ postea in contrarium reclamantes non audiantur. ō. eo. ad id quod. et. J. qui matrimo. accu. pos. insuper.

‡ Concor. l. si ꝛ si. lege §. ō eo. ꝛ. ō pe. here. ꝛ. l. si mal. C. re ō sta. defuncte.

a ¶ Cū diligentia. Not. ꝙ dicit cū diligentia: q: vbi maius periculū vertit cautius ꝛ diligenti⁹ agendum est. vij. q. ij. c. vi. ꝛ circa maiora maius periculū vertit xiij. dis. quiescam⁹. ff. ad carbo. l. j. §. si quis. §. iij. ꝛ ar. lxj. distinc. miramur. vnde cause matrimoniales non sunt cōmittēde nisi iurisperitis et qui ptātē habeāt iudicādi. J. de cōsan. et affi. ex istis. in fi. nec pōt cōpromitti i matrimonijs. S. de trāsac. c. vi. ꝛ S. ð resti. i integ. ca. penul.

b ¶ In constātem. Sic. S. e. veniens. ij. et talis met⁹ ptinet mortis periculū aut corporis cruciatū. C. ð trāsac. inter positā. S. de his que vi metusve cā fi. cum dilecti et. c. platū. xxxj. q. ij. lothari⁹. et ca. cau. q. ij. si vero. al's van⁹ timor nō excusat. ff. qð met⁹ cau. metū autē. ff. de re iudic. si q̄s ab alio. hoc aūt arbitrio discutit iudicantis. ff. qui. ex cau. ma. l. metus.

Timor vanus non excusat.

lato metu est cū diligētia inquirendū. ꝛ si talis met⁹ inueniat illat⁹ qui potuit cadere in cōstantē viru erūt nō immerito audiēde. Grego. ix.

¶ In matrimonijs ꝛ spōsalib⁹ dʒ eē libertas. vñ in eis pmissio pene nō obligat. Ca. xxix.

Gemma mulier nob̄ exposuit: ꝙ cū T. filia ei⁹ cū C. contraxit matrimoniū B. de alferio ea occasione ꝙ int̄ P. filiū suū ꝛ pdictā puellā infra septēniū cōstitutos sponsalia cōtracta fuerūt: penā soluēdā a pte q̄ ꝯtrauenit ret i stipulatiōe appositā ab ipsa nitit̄ extorq̄re. ¶ Cū ita ꝙ libera matrimonia esse debeāt: et iō talis stipulatio ppter pene interpositionē sit merito iprobanda: mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita eūdē B. vt ab extorsione pdicte pene desistat eccl. censura cōpellas. ꝛ

J dē episcopo cenomanēsi.

¶ Spōsalia ð futuro trāseūt in matrimoniū per carnalem copulā subsecutā: sʒ non p nisum carnalis copule tm̄. h. d. cum ca. fi. j. eo. Capl̄m. xxx.

Is qui fidem dedit M. mulieri sup matrimonio contrahendo: carnali copula subsecuta: ꝛ si in facie ecclesie ducat aliam et cognoscat. ¶ Ad primam redire tenetur⁹ q: lʒ presumptum primū mr̄imoniū videat̄: contra psumptionē tñ hmōi non est pbatio admittēda. Ex q̄ seqtur ꝙ nec verū / nec aliqð censetur mr̄imoniū qð de facto est postmodum subsecutum

f ¶ Tenetur. Sic. S. veniens. ꝛ J. de condi. appo. de illis. ꝛ c. per tuas.

¶ Glosa sequens distinguit circa psumptiones. in fine obijcit ꝛ soluit.

g ¶ Contra psumptionē. Nota circa hmōi presumptiōes. Presumptio alia est iuris ꝛ canōis siue legis: alia hominis alia nature: alia facti. Presumptio iuris ꝛ canonis siue legis siue iuris siue ð iure qð idē est nō recipit pbationē in ꝯriū: vt lex presumit mulierē stipulatā dotē sibi redi: q̄ nō est stipulata. ꝛ si q̄s velit pbare ꝯriū non audit̄. C. de rei vxo. ac. l. j. §. j. Idem est in arrogato qui semper intelligit̄ stipulat⁹ quartā pte de bonis arrogatorij si emancipet̄. ff. de adop. si arrogator. ꝛ de tali loqtur h. Et ita presumptū dʒ istud mr̄imoniū. Hic psumptio est. xj. q. j. si q̄ clericorum. ꝛ J. q̄ma. accu. nō pos. sup. fi. S. e. ad id qð. ꝛ. iiij. dis. fraternitatē. et. J. de iude. c. vlti. qð loqt̄ in eodē casu cū. c. fraternitatē. Presumptio hoīs est cū psumitur cōtra aliquem hominem propter malam famam. contra hanc psumptionē bene admittit̄ pbatio in contrariū. S. e. cū in tua. ꝛ. ij. q. v. pbr̄. ꝛ c. si mala fama. J. de purga. canoni. cum. p. ꝛ ff. qð me. cau. non est verisimile. Presumptio nature est vt cū exheredo filiū meū: presumitur contra me ꝙ iniuste exheredauerim eum: et hoc ppter naturā: ꝛ ideo heredes mei pbare tenentur ꝙ iuste exheredauerim eū. C. de inoffi. testa. auē. nō liceat parenti. Presumptio facti alia precedentis circa futura: vt si semel calūniatus es contra me ꝛ iterū velis me accusare: presumitur modo te velle iterū calūniari. ff. de accu. si cui. §. hisdem. iij. q. x. placuit. ꝛ c. si accusatorum. ꝛ S. de psum. mandata. ꝛ c. scribam eis. Presumptio facti subsequētis circa preterita est: vt si aliqui fuerit accusati de crimine adulterij qð depellebant pretextu ꝓmittatis. si postea in matrimonium se coniunxerint manifeste presumitur facin⁹ in quo accusati fuerunt. C. de adul. si hi qui adulterij. ff. ad macedo. item si filius. al's incipit: sed iulian⁹. §. interdum. circa fi. ꝛ in auē. vt nulli iudi. §. si quis vero. colla. ix. Est ꝛ alia psumptio iuris tm̄: vt si vir diu cohabitauit vxori psumitur ab eo cognita. xxxij. q. j. dixit dominus. ꝛ xxvij. q. j. nec aliqua. ꝛ contra hanc presumptionem pbatio admittitur. S. de pba. proposuisti. et. ff. de probatio. si cirographum: sed hic non fuit substantia ꝛ forma coniugalis contractus. de qua dicitur. S. eo. tua. vnde nō est matrimoniū. Ratio dicit

Con cor. l. fi. cū glo. fi. ꝛ ibi Cy. C. e. Bar. l. l. ricia et ibi glo. in p. mfimonia. ff. de p bo. obl.

Presūptio hois.

Presūptio nature

Presūptio facti ē duplex

Presūptio iurij tm̄

G Emma. ¶ Duo facit. primo ponit mulieris querelā. secundo dat iudicē ibi: cū itaqꝫ. Ab. si.

diuisio

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas. sm̄ primam duplex est causa: iuxta secundam vna tm̄.

c ¶ Infra septēniū. Vñ nō tenuerūt spōsalia. J. ti. p xi. litas. accessit. ꝛ S. ð resti. spo. et pte. ꝙ nec pena etiā si licita fuisset: al's nō tenuit: q: si principale nō tenuit nec accessoriū. S. de re iudi. cū iter. C. de legi. nō dubiū cū suis ꝯcor. sed si post. vij. annos forte cōsenserūt ꝛ tenuerunt forte sponsalia: pena tñ non tenuit. Ber.

d ¶ Libera. Ab omni coactione. S. e. cū locū. ꝛ c. requisiuit. ꝛ etiam a pena pecuniaria: vt hic patet.

¶ Glo. seq. reci. p. q. s. an teneat stipulatio arrarū tenet ꝙ sic. arg. contrarium. redit ad primum.

e ¶ Stipulatio. Stipulatio pene in spōsalibus apposita nō tenet ppter rationē q̄ ei reddit̄ in lr̄a: sʒ arras datas p sponsalib⁹ perficiēdis amittit q̄ resilit sine iusta causa. C. de spon. l. vi. ꝛ ff. de verbo. obli. titia vnde hec decre. sumpta fuit. C. ð inuti. stipu. l. ij. ꝛ hic Sed videt̄ ꝙ idē sit in arra qð dʒ de pena: q: eadē est ratio vtrobiqꝫ: ꝙ eadē debet esse phibitio ꝛ idē ius. S. de consir. cū dilecta. cū alijs concor. ibi positis. ꝛ S. de trāsla. inter corporalia. sed secus est si sm̄ leges: vt dicit. l. predicta de spō. in. C. ꝛ ff. de inuti. stipul. l. ij. Uel dic ꝙ arra est res fauorabilis ꝛ etiā matrimonium ꝛ ideo arra potest esse in matrimonio: pena vero non: quia res est odiosa vt ibi dicitur.

diuisio

Is qui fidem. ¶ Primo ponit thema ex quo facile elicitur questio. Secundo illam soluit ꝛ rationem summittit ibi: ad primam. Ab. si.

hic fuisse substantia et forma: quia consensus et forma fuit hic: licet per verba de futuro quam per carnalem copulam subsequentem fuit de presenti presumptiue: sed per carnalem copulam subsequentem presumitur consensus / per verba precedentia designatur forma: licet illa ab initio fuerunt de futuro.

Adolescens. ¶ Ponit dictum causam inserens ibi: cum qua. Abbas si. *diuisio*

f ¶ De presenti contraxit. Et sic soluta fuerunt priora sponsalia. supra ca. pxi. et infra de spon. duo. duobus. et sic remanebit cum secunda et aget penitentiam de fide mentita vt dicit ca. duobus. B.

Idem. ¶ Sponsalia de presenti non soluuntur per sequens matrimonium etiam carnali copula consummatum. Sed sponsalia de futuro etiam iurata soluuntur per sequentia de presenti. Ca. xxxi.

Si inter virum et mulierem legitimus consensus interueniat de presenti: ita quod vnus alterum mutuo consensu verbis consuetis expresso recipiat: vtroque dicente[a]: ego te in meam accipio: et ego te accipio in meum: vel alia verba[b] consensum exprimentia de presenti: siue sit iuramentum[c] interpositum siue non: non licet alteri ad alia vota[d] transire. quod si fecerit: secundum matrimonium de facto contractum (etiam si sit carnalis copula subsecuta) separari[e] debet: et primum in sua firmitate manere. ¶ Uerum si inter ipsos accessit tantummodo promissio de futuro: vtroque dicente alteri. ego te recipiam in meam: et ego te in meum: siue verba similia: si alius mulierem illam per verba de presenti desponsauerit. etiam si inter ipsam et primum iuramentum interuenerit (sicut diximus) de futuro: huiusmodi desponsationis intuitu secundum matrimonium non poterit separari: sed eis est de violatione fidei penitentia iniungenda. Idem. ¶ Nisus ad copulam non facit sponsalia de futuro transire in matrimonium. Capitulum xxxii.

Adolescens qui desponsatam sibi per verba de futuro: licet sepe nisus fuerit: carnaliter non cognoscens: cum alia postmodum per verba de presenti[f] contraxit non primam. ¶ Cum qua nec fuit verum matrimonium ex forma contractus: nec presumptum[g] cum conatus[h] non habuisset effectum: sed secundam debet habere vxorem.

¶ De desponsatione impuberum.

Honorius eusebio episcopo.

¶ Pater pro filio impubere sponsalia contrahit pro pubere vero non/nisi consentiat. Cap. i.

Ua nos requisiuit fraternitas de filio adulto: quem pater matrimonium vult contrahere si sine voluntate adulti filii facere potest? Ad quod dicimus: si aliquid

diuisio S ¶ Si inter virum. ¶ Duo sunt dicta. secundum ibi: verum. Ab. si.

¶ Glo. se. arg. alle. q. iura. subdit signa sufficere. alle. contrarium.

a ¶ Dicente. Ergo altero loquente tantum non est matrimonium: quia non loquens suum consensum non exprimit ar. xxx. q. ii. c. i. Item arg. quod qui tacet non consentit quia verba sunt necessaria consensum exprimentia. infra e. tue. si. ff. de procur. filiusfa. § iuitu. Et si consensum exprimat alter aliquo signo vel nutu licet nichil exprimat ore satis videtur idem Arg. contra quod non sit matrimonium: quia stipulatio non contrahitur nisi vtroque loquente etiam si annuat sine verbis. ff. de ver. ob. l. i. l pen. et § seq. si quis ita. ergo idem in matrimonio. arg. istius litere vtroque dicente: muti tamen sine ista forma contrahere possunt dum tamen consensum exprimant signis. infra e. cum apos. et ff. de iur. do. mutus. ar. ff. de tute. mutus. et illa signa equipollent huic forme: et ita non refert dummodo consensus exprimatur etiam in loquente subsecuta subarratione per immissionem anuli: nam multe propter verecundiam annuunt potius quam loquantur maxime presentibus parentibus xxxii. q. ii. honorantur.

† Adde quod quando lex consensum requirit intelligitur de expresso. contra l. i. eo. iure § dein de. ff. de ri. nup.

b ¶ Alia verba. infra e. ex parte. et xxx. q. v. § si quis diuinis.

† Adde an et quando dissoluantur no. l. i. liberum. C. de repu. et di. cy. l. i. et ii. C. de spon.

c ¶ Iuramentum. Et ita iuramentum est de substantia matrimonii.

d ¶ Ad alia vota. Ad religionem tamen bene posset ante carnalem copulam transire. infra de conuer. coniug. ex publico.

¶ Glo. seq. dat vnum simile.

e ¶ Separari. Quia fortius vinculum superuenit: et sic soluuntur sponsalia non obstante iuramento: † sic et votum simplex soluitur superueniente matrimonio. xxvii. di. si vir. et xxvii. q. i. nuptiarum. et minus punitur propter bonum matrimonii subsequentis vt. c. si vir. B.

g ¶ Nec presumptum. Uerum non fuit: quia ibi non fuit consensus de presenti presumptum non fuit: quia non fuit carnalis copula subsecuta. De presumpto matrimonio. habes. infra e. is qui. infra de re iudi. tenor. vbi de hoc. et xxvii. q. ii. si quis vxorem.

¶ Glo. seq. no. effectum ponderandum non conatum vel verba. alleg. plura iura in contrarium.

h ¶ Conatus. No. quod conatus sine voluntas sine effectu non nocet: vt hic patet: et de pe. dist. i. § hec autem verba. et § cogitationis penam. et ff. quod mo. pi. vel hypo. sol. sicut § si voluntate. et. xvii. q. iiii. si quis suadente. et ff. quod quisque iur. l. i. in fi. Et cum condemnatum accipere debemus tantum qui iure condemnatus est ita vt sententia teneat: et si nulla est sententia non dicitur condemnatus. ff. de re iudi. si se. § condemnatum. Item arg. quod verba cum effectu sunt accipienda. C. de cle. non resi. relatum. et ff. ne quis eum qui in ius vo. vi. exi. l. pe. § docere. Arg. contra quod voluntas siue conatus delinquentis puniri debeat quamuis sine effectu. infra de biga. nuper. et ca. vlt. et l. dist. si quis post acceptum et de pe. di. i. si quis non dicam. si quis cum telo. et quatuor § seq. et ff. de extraor. cri. l. i. et C. si quacunque predi. po. l. i. in prin. infra eo. iuuenis.

Condemnatus est qui iure condemnatus est.

¶ Rub. De despon. impube. ¶ Supra visum est de sponsalibus in genere: nunc de eis summittit in specie. s. de illis que contrahuntur per impuberes. Uel aliter et sic. Quia ad sponsalia contrahenda certa etas determinata est a iure: ideo subiicitur ista rub. in qua tractat de etate habili ad sponsalia: ideo etc. *Continuatio*

¶ De hac materia vide. xxx. q. ii. et facit. xx. q. i. ca. i. et repetitur. in. vi. Abbas si.

Ua nos. ¶ Habet tria dicta. secundum ibi: potest tertium ibi: et post quam. Ab. si. *diuisio*

¶ Glo. se. reci. p. q. quid si filius vel filia coactione patris etc.

modo non cõsentit[a] filius fieri non posse. ¶ Põt aũt filiuz nõdũ adultũ volũtas cui⁹ discerni nõ põt pr̃ cui vult mrĩmonio tradere. ¶ Et postq̃ fili⁹ puenerit ad pfectã etatẽ oĩno debet[b] hoc adimplere.

Nicola⁹ papa. ¶ Impuberes ãbo vel alter nisi p bono pacis ɔiũgi nõ debẽt. Ca.ij.

Ubi nõ est cõsensus[c]: ꝛ infra. ¶ Districti⁹ inhibem⁹ ne aliq̃ quoꝝ vterq; vel alter ad etatem legib⁹ vel canonib⁹[d] detꝰminatã[e] nõ peruenerit: ɔiũgant[f]. ¶ Nisi forte aliq̃ vrgẽtissima nc̃itate interuenĩete. ¶ Utpote p bono pacis[g] talis ɔiunctio toleret.

Isidorus. ¶ Puberes sũt q̃ ad mrĩoniũ q̃ ex habitu corpis ɔcipere ꝛ gñare pñt. Ca.iij.

Puberes a pube sũt vocati. i. a pudẽtia[h] corporis nuncupati: q꞉ hec loca primo lanuginẽ ducũt. ¶ Quidã tñ ex ãnis pubertatẽ existimant: id est eũ eẽ puberẽ[i] q̃ xiiij. annos ipleuerit: quãuis tardissime[k] pubescat. ¶ Certũ autẽ est eũ puberẽ eẽ q̃ ex habitu corpis pubertatẽ osdidit ꝛ gñare[l] iã põt. ¶ Et puerpe sunt q̃ in annis puerilib⁹ pariunt.

Alexã.iij. herfor. epo. ¶ Et spõsalib⁹ ɔtractis cum minore septẽnio non orit impedimentũ publice honestatis. secus si cũ maiore/ vel minore cõsentiente post septenniũ. ꝛ affinitas sequẽs dissoluit sponsalia precedentia de futuro. Capitulũ.iiij.

Litteras tue fraternitatis accepim⁹. ex quaꝝ tenore perpendim⁹ q̃ cũ q̃dã eẽt pfecte etatꝭ quãdã puellã in cunabulis despõsauit pcedente vo tpe matrẽ puelle cognouit: ꝛ eã in vxorẽ accepit ꝛ infra. ¶ Cõsul. t. t. r. q̃ si prefatus vir matrez puelle anq̃ȝ septimũ annũ ɔplesset in vxorẽ accepit: mrĩmoniũ non dissoluas[m]: cuz desponsationes hmõi nulle sunt q̃ in cunabulis fiũt † Uerꝫ si postq̃ puella septimũ annũ ɔpleuit p̃dict⁹ vir matrẽ ei⁹ accepit vxorem cũ spõsalia extũc[n] placere cõsueuerint[o] inter eos/ sñiam diuortij non differas pmulga=

a ¶ Consentit. Si coactiõe paterna duct⁹ consentiret in aliquã quã al's nõ esse ducturus: eã voluisse videtur: ꝛ est matrimoniũ. ff. de ritu nup. si patre. cogi tñ nõ dꝫ. ff. eo. nõ cogit. ꝛ. C. de nup. nec filiũ. nec pt eũ cõpellere inuitum. ff. de spon. filiofamilias. q꞉ inuite nuptie difficiles exitus cõsueuerunt hr̃e. ꝫ. ti. pri. redijmus. et xxxj. q. ij. §. j. secus videt de filia fm leges. nã illa contradicere non potest nisi si pat dederit ei turpẽ vel moribus suis idignũ. ff. de spõ. sꝫ q̃ patris. secus tñ fꝫ canones. ꝫ. titu. pri. cum locum. ꝛ. xxvij. q. ij. sufficiat. B.

b ¶ Debet. debito honestatis nõ necessitatꝭ. ꝫ de testi. c. j.

diuisio Ubi non est. ¶ Primo ponit dictũ. Secũdo excipit ibi: nisi. Tertio exẽplificat ibi: vtpote. Abbas.

c ¶ Cõsensus. Uerus vl' psumptus. B.

d ¶ Canonib⁹

Etas ɔhendi mrĩmonium. Etas ad matrimoniũ ɔhendũ tam fm leges q̃ȝ scd̃m canones ẽ xij. an. in femia. ff. de ritu nup. minorẽ. ꝛ. ꝫ. e. cõtinebatur. in viro. xiiij. an. ꝫ. eo. attestationes. q̃tum ad sponsalia etas. vij. annoꝝ. ff. de spon. in sponsalibus. ꝫ. eo. litteras. accessit. et. ca. duo. Ber.

e ¶ Determiatã. s. ad mrĩmoniũ in viro. xiiij. in muliere. xij. ad sponsalia. vij.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas.

f ¶ Cõiungant. Mrĩmonialiter. q꞉ consentire non pñt. ꝫ. de frigi. ꝛ malefi. q̃ȝ sedẽ. vl' intellige q̃tum ad sponsalia: ꝛ ideo phibent: q꞉ sepe mutant postea voluntatẽ: vñ preterea orit discordia inter ipos ꝛ diuertentes consanguineis copulant. vt ꝫ. ti. pri. iuuenis q̃ȝ esse non põt. ꝫ. ti. proxi. sponsam.

g ¶ Pacis. Nota pro bono pacis admittendum q̃ȝ al's phibetur. iij. q. vj. hoc quippe. Unde versus.

versus. Pax vt seruet moderamen iuris habetur.

diuisio Puberes. ¶ Primo narrat dictũ. Scd̃o refert vnã opinionẽ ibi: quidã. Tertio aliũ dictũ ibi: certũ Quarto aliud ibi: ꝛ puerpere. Ab.

h ¶ Pudentia. i. pudore quem patiebant inspiciẽtes et inspecti in partibus siue membris pudẽdis: vt insti. qui. mo. tu. fi. circa prin.

i ¶ Puberẽ. xiiij. an. xx. q. j. illũ. ꝛ. ꝫ. ꝫ. regu. ad nr̃aȝ

¶ Glo. se. querit opi. ponit. cõtrariũ soluit.

k ¶ Tardissime. Quid si iste q̃ iã cõpleuit. xiiij. annos talis appareat q̃ nullo modo possit generare: et contrahat nunquid tenet matrimonium? Dicũt q̃dã q̃ tenet matrimoniũ. Hꝛiũ credo: q꞉ nec est pubes vt. ꝫ. dicitur nec i eo reperiunt tria bona matrimonij: q̃ sũt fides/ ples ꝛ sacramentum xxvij. q. ij. omne itaq;. iste nõ est talis q̃ possit habere plem. q̃ȝ ẽt satis patet p litterã sequentem Ar. ꝫ. j. e. de illis

¶ Glo. seq. distiguit pubertatẽ matrimõij ꝛ tutele.

l ¶ Generare Ergo pubertas ex vigore naturali nõ ex ãnorũ numero cõprobatur. q̃ȝ veruȝ est quo ad matrimoniũ ɔhendum: vt dixi. ꝛ. ꝫ. de illis. ꝫ. ꝛ. c. vl. vbi malicia supplet etatem. ex q̃bus etaꝫ pbat q̃ matrimoniuȝ cõsiderat ex pubertate tñ ꝛ nõ ex annoꝝ numero. quo ad tutelã vel curã etas annoꝝ tñ ɔsiderat. C. qñ tu. vel cura. esse desi. indecorũ. insti. q̃. mo. fi. tu. in prĩ. sed q̃ ad mrĩmoniũ bene inspicit mulier ꝛ etiã vir an sint apti ad matrimonium xxvij. q. j. nec aliquis. ꝛ. ꝫ. de pbatio. pposuisti. ꝛ. c. cãꝫ matrimonij.

Pubertas nõ semper ãnis accipitur

† Cons cor. l. q̃s filiũ. ff. de spõ. q̃ ãplius hũc septenni

Sũmarium. Litteras. ¶ Qui desponsauit minorẽ septennio cum eius matre contrahere põt. sec⁹ si tpe sponsaliorũ erat maior. vel si tunc fuit minor eadem voluntate permanente facta sit maior: q꞉ si cum matre contrahit ꝛ eã cognoscit: nec matrẽ habebit nec filiaȝ h. d.

diuisio ¶ Communis diuisio. secunda ibi: consultatiõi. Abbas si.

¶ Glo. se. arg. signat ɔtrarium ꝛ ibi remittit.

m ¶ Dissoluas. Ar. q̃ spõsalia ɔtracta de facto nõ inducũt publice honestatis iusticiã. Arg. ꝫ. ꝫ. ti. pri. ad audientiã. vbi de hoc. ꝛ. c. iuuenis.

n ¶ Extunc. s. post. vij. annos. xxv. q. ij. ca. vlt.

o ¶ Placere consueuerint. Et si placuerint sola ratihabitione confirmant licet ab initio nulla fuissent et intelligunt ratũ habere nisi expresse contradixerit

Sposa lis quẽ dicunt placẽ.

etate legitima adueniẽte vt hic colligitur. Sed itelligo ꝙ sponsalia debeãt placere cũ simul cohabitãt: qꝛ tũc intelligũtur ꝯsentire ex quo nõ cõtradicũt. ff. de ritu nup. minorẽ. secus credo si seorsum habitãt: qꝛ tũc nõ intelligunt consentire: nisi vel verbo vel ipo facto: puta quia vadit ad domũ suã vel dat aliq̃ munuscula ⁊ ꝯsimilia q̃ sposi facere cõsueuerũt. argu. ad hoc. j. ca. pri. in pn. vbi dicit: et postea i eũ nõ ꝯsenserit. Item argu. ad ea que frequẽtius accidunt iura adaptari dñt. xxviij dist. de syracusa ne. ⁊ ṡ. de ele. cõ tug. diuersis fallacijs. C. de la. li. tol. l. vnica. §. sz ⁊ si qs. ⁊. xxiij. q. v. denicq. et isti. de re. diui. §. illis ⁊. xix. qõe. ij. due sunt. ⁊. ff. de seruitu. predio. cũ essent. §. per plurisũ. ff. de vsucap. l. iusto. j. rñso. in fi. ff. de legi. nam ad ea. et. iij. q. v. accusatores immo q̃hq ad ea q̃ nũcq vel raro accidũt. ff. si pa here. pe. l. antiqui. xix. di. in canonicis. in fi. ff. de re. iu. ea que raro. de cõsecra. disti. iiij. sanctum est baptisma. in fi. C. de legi. habetur. si maior. lj. dist. qui in aliquo. ver. quocũq. ff. de sta. ho. non sunt. ⁊ l. seq. Sol. regulariter obtinet. j. rubrica. Cõtraria casualia sunt que negocijs non coherent. ff. de reg. iur. ea que raro.

Jus autem semper adaptetur ad ea q̃ frequẽtẽr accidunt.

re: nec ipz filiã[a] seu mrem hr̃e ꝑmittas. Idẽ ebora. archi.

Sponsalia nulla ex defectu consensus nõ creant publice honestatis iusticiã sponsalia ꝓ aliqua sic lz legitimo modo fuerint dissoluta. Cap. v.

Accessit ad presentiam nostrã: ⁊ ifra. Et. mãdamus q̃ten⁹ si tibi cõstiterit ꝙ puella non esset septẽnis qñ Gu. desposata fuit: et postea in eũ nõ cõsenserit[b]: ⁊ ꝙ idem Gu. ab hmõi desposatione ꝑ te fuerit absolut⁹[c]: matrimoniũ inter eundẽ Gu. ⁊ matrẽ puelle celebratũ pcipias inuiolabiliter obseruari: ⁊ eorꝫ ꝓlem[d] denũcies esse legitimã qꝛ desposatiões ⁊ mrĩmonia añ septẽ ãnos fieri nõ pñt: si ꝯsensus postea nõ accedit[e]. ⁊ Sane si pfata puella ante desposationẽ[f] septimũ annũ cõpleuerat: lz pdict⁹ vir a desposatione ip̃i⁹ puelle ipo iure[g] fuerit absolut⁹: cũ ea i eũ cõsentire noluerit: ihonestũ[h] tñ videt vt matrem habeat cuius filia fuit sibi desposata

Idem norwiceñ. episcopo.

Si impubes desponsata ⁊ traducta petit licentiam pubes facta alteri nubẽdi non audit si vir iurat se eã cognouisse: nec audit si nondum pubes sed proxima pubertati ꝓbetur cognita. Et ex sposalibus contractis cum impube re maiore septennio oriẽ publica honestas. Capi. vj.

Continebatur in litteris tuis ꝙ cũ quedam puella infra nubiles annos cuidam in vxorẽ tradita fuerit/ ⁊ ab ipo traducta: hec ad nubiles annos pueniẽs alij nubendi licentiam postulauit: asserens se in eũdem nullatenus consensisse: et infra. Consultationi tue taliter respondemus ꝙ cum in decretis[i] habeatur expressum ꝙ si vir dixerit ꝙ vxorem suam cognouerit/ et mulier negauerit. viri standum est[k] veritati. prefato vero qui dicit se mulierem ipsam cognouisse fides est adhibenda: si id firmauerit iuramento[l]. Si

Glo. seq. ponit opi. ⁊ lecturam quam ⁊ reprobat.

g Ipso iure. Hoc ideo dicit: qꝛ cũ maior cõtrahit sponsalia cum minore adueniẽte etate si minor noluerit ꝯsentire in matrimoniũ ab ecclia debet absolui: et qꝛ illa noluit ꝯsentire fuit absolutus ab episcopo: nec itelligas ipo iure. i. sposalia nulla fuerunt ipso iure vt quidã dixerũt: quia ipsa non consensit in sposalibus: sed hoc stare nõ potest quia si hoc fuisset: non separaretur mrĩmonium cõtractũ cũ matre cũ nulla fuissent sponsalia vt patet ꝑ prin. ca. vbi non separantur.

h Inhonestũ. Quia nullã de ꝯsanguinitate illi⁹ puelle poterit recipere in vxorẽ: ⁊ simul ꝓ minus matrẽ. ṡ. ti. pri. ad audientiam et ca. sposaz. ⁊ c. tunc nos: cũ illa puella fuerit sposa illius. vt. j. c. pri. in fi.

Arg. l. l. oro. cũ not. ꝑ doct. ff. de spõ. et l. l. solet. §. fi. ff. de his q̃ no. isa.

Continebatur. Primo ponitur consultatio. secũdo respõsio ibi: consultationi.

diuisio

i In decretis. xxxiij. q. j. si quis vxorem acceperit. §. j.

Glo. seq. signat contrarium et soluit.

k Viri stãdũ est veritati. Arg. ṡ. xxvij. q. ij. qd̃ iterrogasti. ⁊. xxxiij. q. j. reqsiuisti. Solu. vbi vir se dicit cognouisse vxorẽ ⁊ illa negat statur verbo viri vt hic. et xxxiij. q. j. si qs vxorẽ recepit: sed. c. reqsiuisti. intelligitur qñ vterq ꝯfitetur ꝙ carnaliter iungi propter frigiditatẽ nõ possunt: ⁊ vterq septima manu ꝓpinquorũ dz iurare ꝙ nõ pñt carnaliter cõmisceri. c. qd̃ interrogasti. intelligit qñ maritus non dixit ꝙ vxorem cognouerit vnde auditur mulier pterea qd̃ dicit hic fideo est adhibẽda viro si iurauerit: hoc itellige qñ mulier nõ ꝓbat se virginẽ per aspectum corporis: qꝛ tunc bene auditur. ṡ. de pba. ꝓposuisti. ⁊ c. causam.

l Juramento. Sed quare ꝯpellitur iste iurare cũ sit reus. vj. qõne. v. actor. Ideo compellitur iurare ne hoc diceret in fraudẽ ⁊ in preiudiciũ mulieris nec credere tenet ei mulier sine iuramẽto pcipue i eã mrĩmoniũ ꝓpter piculũ aĩe. Lau. dicit ꝙ hoc iõ: qꝛ fũdata videbat intẽtio mulieris qꝛ traducta mulier fuerat minor. vñ ad tollẽdam psumptionẽ illã dz iurare: secus esset si mulier oino nihil probasset. vt. ṡ. de iureiurã.

Juramẽtũ a reo exigi pt et actore nichil ꝓbãte

a Filiam. Quã habere nõ põt ꝓpter affinitatem supueniẽtẽ. xxxv. q. iij. nec eã quã. nec matrẽ: ꝓpter publice honestatis iusticiã. vt. j. c. pri. ⁊. ṡ. tit. pri. ad audientiam. ⁊ j. eo. continebatur. §. vlti. B.

diuisio

Accessit. Sũmatũ est. j. c. pri. Distiguit duo membra. secundum ibi: sane. Abbas siculus.

b Consenserit. Dic super hoc. vt. ṡ. c. pri.

c Absolutus. Maxime hec absolutio factũ tantũ respicit. cum nulla fuissent sponsalia. ṡ. c. pri. B.

d Prolem. Qꝛ vbi matrimoniũ legitimũ est et filij legitimi erũt. xxxiij. di. si quis viduã. ⁊. xxxij. q. iiij. dicat aliqs. ⁊ si matrimoniũ reputat legitimũ lz non sit: filij tamẽ erunt legitimi. j. qui fi. sint legi. cũ inter. hodie idem obtinet denũciatione premissa. j. de clandesti. despon. cum inhibitio.

e Accedit. Tacite vel exp̃sse vt dictũ est. j. c. pri.

f Ante desponsationem. Ipsius puelle. B.

qn̄ artic c.vlti. vbi de hoc. s.J.eo. attestatiões. Et sic est arg. q̄ in causis matrimonialib⁹ non dz omitti iuramētum ne in fraudē aliqd tentetur. s. de testi. tuis q̄stionib⁹. vel alter perficere matrimoniū non sunt ɔpellendi vt colligitur p̄ hec iura. Sed cōtra est expressum q̄ oino sunt ɔpellēdi p̄ ecclesiasticā censurā. s. ti. pri. ex lrīs. ij. ⁊.c.sicut. qd ergo rñdebis? dicas q̄ illa decre. ex lrīs. ij. ⁊.c.sicut.loquunt̄ qn̄ iuramētum interuenit: licet illi etiā essent impuberes: sz erāt doli capaces ita q̄ tenuit iuramentum. vn̄ propter periculum iuramēti cōpelli debēt ad cōtrahendū. et illa decre. requisiuit reducit ad .i. lā ex lrīs. vt ibi plene dictū ē: et qd dicit illa decre. preterea. pot⁹ est dispēsatio. vt ibi dictū est. et qr vterq̄ dissentiebat: id facili⁹ toleratur hic ergo loquit̄ de spōsalib⁹ minorū. Si ergo iuramētū interueniat compellēdi sunt pficere matrimonium siue sint maiores siue minores dū tn̄ fuerint doli capaces qr etas illa plena est p̄ iurijs. s. de delic. pue. pueris. Si vero iuramentū non īteruenit in sponsalib⁹ non sunt inuiti ɔpellendi: qr inuite nuptie difficiles exitus cōsueuerūt habere. Et ita planū est. ex causa tn̄ ɔpellūtur: vt dictum est. s. de sponsa. ex litteris. ij.

Spōsalia ɔ hentes an sint ad mfimoniū cōpellendi.

¶ Glo.seq. querit et soluit.

a ¶ Proxima. Sed qn̄ dr̄ etati prima? pōt dici q̄ cū distat a pubertate p̄ sex mēses vel min⁹. J.eo. attestatiões. et. ff. de excu. tuto. nō tantum ⁊ sic primus pubertati furti obligat̄. in sti. de ob. que ex delic. nas. §. insūma: ⁊ itellige ni chilomin⁹ q̄ malicia supplebat etatē al's nō eēt mr̄imoniūz etiā post. xij. annum vt dixi. s. eo. pubereo.

b ¶ Preserti. i. maxime: ⁊ q̄ parētes ɔfitebant̄ illā legitime etatis: multū facit pro viro ⁊ cōtra puellam.

c ¶ Alicui. De cōsanguinitate. sic. s.e. accessit. i s. s. ti. pri. ad audientiā. ⁊.c. inuenis. ⁊.c. spōsam.

aūt fuerit etati proxima^a vt in xj. vel circa. xij. ānū et cū suo assensu despōsata et cognita ab eodē viro separari nō dz: psertim^b cū parētes ei⁹ ipsaz fuisse etatis legitime faterēt̄ Si vo puella īfra nubiles annos alicui desponsata fuerit nō lz alicui^c de cōsanguinitate ipsius cui despōsata fuerit eā ducere i vxorē: nec fas est eidē spōso de ɔsanguinitate sponse sibi aliquā copulare.

Idem barthonien̄. epo.

¶ Si maiores septēnio ɔtrahūt spōsalia neuter ante pubertatē resilere pōt hoc prio Et ille q̄ prio fit pubes alterū expectabit. hoc scdo. Qd si tpe ɔtract⁹ alt̄ erat pubes nō ille sz alter fact⁹ pubes resilere pōt hoc tertio. Ca. vij.

De illis^d q̄ infra annos aptos mr̄imonijs spōsalia contrahunt: siue vterq̄ siue alter reclamet ātēq̄ ad annos matrimonijs aptos peruenerint: et postulent separari: non sunt vllatenus^e audiendi. ¶ Si vo alteruter istorum ad annos pubertatis peruenerit: infra eosdem annos altero existēte cū spōsalia^f cōtrahunt̄: si is qui minoris^g etatis est cū ad annos illos puenerit reclamauerit: nec in alterū voluerit cōsentire iudicio^h ecclesie poterūt abinuicē separari. ¶ Mulier autē q̄ postq̄ annos nubiles attingit: et qui nondū ad annos aptos mr̄imonijs venerat nupsit^i: cū in eum semel^k cōsenserit: amplius nō poterit dissentire: nisi ipse cui nupsit postq̄ ad legitimā etatē peruenerit: in eam suum negauerit prestare cōsensum ✝

✝ Con cor. l. nuptias cuz filiibus ff. de re gu. in. et ibi glo. al's lc. cons cor.

De illis. ¶ Tria sūt dicta. Secundum ibi: si vero. Tertium ibi: mulier.

diuisio

d ¶ De illis. Tres articuli ptinent̄ i hac decre. Primus est hic in pn̄. de illis. vsq̄ si vo. Scda est ibi: si vo alteruter istoꝝ. Tertius ibi: mulier autem. Ber.

e ¶ Ullaten⁹ audiēdi. Propter fragilitatē etatij. ⁊ ē arg. q̄ ipubes de eo q̄ facit an pubertatē reclamare nō valet. ar. xxvij. di. de his. ⁊. xx. q. j. illud. ⁊. ff. d neg. gest. pōponi⁹. ⁊ ar. ad hoc. ff. de mino. denicq̄ §. j. B.

¶ Glo.seq. ponit lecturam quam reprobat.

f ¶ Cū spōsalia ɔhunt̄. i. altero existēte ifra annos pubertatis sicut existebat qn̄ spōsalia ɔhebāt̄ si alter puentat ad etatē non est audiēd⁹: si petat separi: sz expectabit q̄usq̄ alter ad etatē puenerit. qdā dicebāt q̄ alter eoꝝ erat maior ⁊ alter minor qn̄ spōsalia ɔhebātur ⁊ scdm̄ hoc non differret a sequenti versu. Ala.

g ¶ Minoris etatis. Uidet̄ q̄ in optione illius q̄ vltimo ad etatē puenit sit reclamare: ⁊ tu dic q̄ idē iuris est de alio q̄ pōt reclamare etiā si minor vellet cōsentire: aliter non differret a sequenti versu.

¶ Glo.seq. successiue signat duo ɔtraria ⁊ soluit.

h ¶ Judicio eccl'ie. Sic. J.c. pri. Et ita ptz q̄ sponsalia dissolui debēt iudicio eccl'ie tm̄ nisi forti⁹ vinculū superueniat puta mr̄imoniū cū alio vel votū solēne. tūc ipso iure soluta sunt. ar. s. ti. pri. si iter. ⁊. J. de spō. duo. ca. j. Arg. ɔ. l. e. ex lrīs vbi soluunt̄ sponsalia ātēq̄ alter puentat ad etatē. Sed nō est ɔ: qr ibi nō tenuerūt sponsalia vt ptz ex fine. hic vo tenuerūt. itē si. s. ti. pr. preterea. ⁊.c. requisiuit. ⁊ ibi sic̄r soluunt̄ spōsalia ne deteri⁹ inde ɔtigat. ⁊ ita sponsalia ɔhētes si nolunt vterq̄

Spōsalia duplicit̄ dissoluunt̄.

i ¶ Nupsit. Jd est sponsalia contraxit: qr matrimonium contrahere non poterat. si. J. ca. proxi.

¶ Glo.seq. arg. semel pbatum ⁊c. alle. vij. iura et in contrariū vnam. l. secundo arg. claudicare ɔtractum alle. vij. iura in contrarium alle. iiij. ⁊ soluit.

k ¶ Semel ɔsenserit. Arg. qd semel pbatū est amplī⁹ nō possum reprobare. iij. q. iij. offerat̄. ⁊. vij. q. j. dilectissimi. ⁊. xx. q. iij. eos q. xxij. q. v. horrēdus. ⁊. iiij. di. in istis. ⁊. s. de cā pos. cū olim. ff. de neg. ges. pompo nius. j. ⁊. ff. de adul. si vxor in fi. Arg. ɔtra. ff. de mi. ⁊ ho. vt gradatim §. reprobari. Jtē ar. ɔtractus claudicat. arg. s. d elec. nosti. ⁊. xxxij. q. v. pposito. ⁊. q. ij. aliquādo. ⁊. xxxiij. q. v. manifestū. xij. q. ij. si qua de reb⁹. ⁊ insti. de auc. tu. §. j. ⁊. C. de pcu. non eo minus. Arg. cōtra. ff. de arbi. si cū dies §. sed ⁊ si. ⁊. l. sed si interpellatur §. vlti. xxi. q. v. si qs cuiuslibet. ⁊. iiij. q. v. quisqs So. ve⁊ est q̄ multi ɔtractus claudicāt: ⁊ ex vna parte possunt tenere ⁊ ex altera non. vt si pupillus ɔhat cū minore sine tutoris auctoritate. insti. de auc. tutoris §. j. ⁊. l. pdicta: non eo min⁹. ⁊.c. si qua de reb⁹. sec⁹ in matrimonio: qr illud vinculū non pōt ɔstare nisi ex duob⁹ ɔsensib⁹. s. tit. pri. tua. ⁊ qd dicit hic nō obstat qr ille tenet̄ expectare non rōne mr̄imonij sed ratione sue promissionis. vnde si contraheret cum alia teneret etiam si iuramentū interuenisset. s. ti. pri. si inter

Qd approbo non reprobo.

Cōtract⁹ qn̄ ɔ q̄ claudicat.

A Nobis. In effectu idẽ dicit iste text. qd̃ p̃cedẽs: nisi q addit d copula' ↄsensu tacito post aduẽtum pubertatis. ¶ Primo ponitur questio. Secũdo solutio ibi: ad quod. Ab.

a ¶ Matrimonij noie. s. futuri. qz loquit de spõsali bus. s. ca. pri.

¶ Glo. se. dat si mile. q̃rit et du pliciter soluit.

b ¶ Cõsensuz nõ habẽt. Quousq ꝑueniãt ad etatẽ legitimaz: sic etiam' i in vo to. xx. q. j. firma. J. de fri. ꝛ male fi. qd̃ sedẽ. Sed pone q dicãt. accipio te in meaz ꝛ ego te in meuz intendẽtes etiã cõtrahẽ m̃rimoniũ: r̃n. m̃rimoniũ nõ ↄtrahunt etate ꝓhibente sponsalia nõ cõtrahũt: qz nolũt ff. d spon. q sitũ. ar. s. de of. dele. cũ sup. ꝛ C. si de alteri vł sibi. m' tũ iterest. si i ca dẽ volũtate ꝑsistant vsq ad legitimam etatez matrimoniũ priꝰ iutile ratihabitione tacita vł exp̃ssa confirmatur. argu. j. ca. p xi. ꝛ ff. de spõsa li. questitum. de ri. nup. minorez. Possèt tñ probabilit' dici q sponsalia ꝓhũt iur' ꝑtãte lz ea ꝓhẽt nõ intendã. j. eo. attestatiões. ar. ꝛ. c. duo. Ala.

§ Concord. i. pc. ff. qñ di. le. ce. et l. ↄtinuus ꝟ. cũ ita. ff. de v'bo. obł.

c ¶ Tenẽt. s. ca. pri. xx. q. j. illud. xxvij. di. de his.

d ¶ Anticipare. j. e. c. pxi. ꝛ. c. vi. ꝛ s. e. puberes.

D E illis. ¶ Primo decisa ↄsultatio. Scd̃o responsio ibi: respondemus. Ab.

e ¶ Desponsant. Et traducunt in domũ: postea allegant minorẽ etatem vel violentiam.

f ¶ Copula carnali coniungi. Hoc solum ↄsideraf vt possint coniugali vinculo sociari et non numerus annoꝛũ. s. e. puberes.

g ¶ Consensisse. Qd̃ facere poterũt lz nõdũ ꝑuenerint ad etatẽ cũ pubertas preuenisset etatem.

h ¶ Malicia. Alibi appellaf prudentia. j. e. c. vlt. ff. C. si mi. se ma. dix. l. iij.

i ¶ Excusare. Sic. s. eo. titu. pxi. veniens. §. ꝛ. c. cõ sultationi.

k ¶ Cõsensus. Exp̃ssus vel p̃sumptus: vt si patient cohabitet illi talis violentia trãsit in ↄsensum. s. tit. pri. ad id qd̃. ꝛ. j. qui cle. vel vouen. insinuãte. C. quod me. cau. l. §. vel si carnalis copula subsequaf. j. de eo q̃ dux. in ma. quã pol. per adul. significauit. ꝛ. j. qui ma. accu. pos. insuper. B.

A Ttestatio nes. Cõtã diuisio. Secũda pars ibi: ↄsultationi. Ab.

l ¶ Nisus fuisset. Et ita conatus nõ p̃iudicat cũ ñ habuit effectũ. s. ti. pri. ca. vi. vbi d hoc. B.

¶ Glo. seq. reci. per. q.

m ¶ Euasisse. Cui credif i hoc q cõtra se confitebaf. xxiij. q. ij. §. j. ꝛ ff. d inter. act. de etate. §. j. al's staretur verbo viri. vt. s. eo. continebaf. put ibi dicitur. B.

¶ Glo. sequens reci. per. q.

n ¶ Per idoneos testes. Quod facere non poterit non obstante publicatiõe alioꝛũ testiuz cũ iste sit alius articulus. de testi. fraternitatẽ. ꝛ. c. tã litteris. ꝛ. c. cãm. q̃ ꝛ ca. ex tenore. ꝛ ca. series.

¶ Glo. seq. reci. p. q. qñ dicaf circa fi. soluit allegans. iij. iura alle. vnũ ↄtrariũ ꝛ demũ determinat que dixit.

o ¶ Circa finẽ. Forte ꝑ sex menses. ff. de excu. tuto. nõ tñ. §. ff. de mune. ꝛ ho. ad rem publicam. ꝛ. s. e. continebaf. Arg. contra. xx. q. j. illd̃. Hoc intellige si iuuenis iste tunc esset viripotens: qz malicia ꝑuenit etatẽ quandoq. s. e. c. pri. al's non tenet matrimoniũ etiã si cõpleuisset. xiiij. an. vt. s. e. puberes/ dictum est. Ber.

¶ Glo. seq. querit opponendo ꝛ soluit.

p ¶ Ab ipso iuramento. Sed quare exigitur iuramentum cum ipse sit reus. vi. qd̃. viti. actor. Ideo defertur ei iuramentũ: quia presumptio erat ꝓ muliere. quia constabat q cum ipsa ↄtraxerat: ꝛ quia aspirauerat ad carnalem copulam. vnde ex hoc erat p̃sumptio contra illum. sic. s. eo. cõtinebatur. dicit ibi Quando debeat iuramentum deferri reo vł actori/ q̃re illud. s. de iurein. c. vi. Et ideo iurat q poterat esse q post. xiiij. annos consensisset in illam ꝛ timore iura

I dẽ. ¶ Impuberes sponsalia cõtrahentes ante pubertatẽ separari nõ debẽt: sed post pubertatẽ p̃nt: si ↄtradicunt sponsalib': nisi copula carnalis interuenerit. C. viij.

A Nobis tua discretio requisiuit vtrũ is q̃ infra annos nubiles m̃rimonij[a] noie ↄiũgunt' vł eoꝝ alteri: anteq̃ ad annos aptos m̃rimonio ꝑueniãt liceat a m̃rimonio tali discedere. ¶ Ad qd̃ r̃ndemꝰ q pro eo qd̃ añ nubiles ãnos ↄiugalẽ ↄsensum[b] nõ habent vsq ad legitimã etatẽ expectare tenent'[c]: ꝛ tunc aut ↄfirmet' m̃rimoniũ aut (si simul eẽ noluerint) separent': nisi carnis ↄmixtio añ interuenerit cũ int'dũ illa tp̃s anticipare[d] soleat pubertatis. I dem genueñ. archiep̃o. ¶ Minores apti ad m̃rimoniũ ex contractu matrimonij obligant' nisi violentia intercedat. C. ix.

D E illis q̃ in minori etate despõsant'[e] ꝛ infra. ¶ R̃ndemꝰ q si ita fuerit etati p̃ximi q potuerit copula[f] carnali ↄiũgi: minoꝛ etatis intuitu separari nõ debẽt: ꝛ si vnꝰ i aliũ visus fuerit ↄsensisse[g]. cũ in eis etatẽ suppleuisse malicia[h] vł: sz cuiuscũq sint etatis se p̃nt ꝑ illatã violentiã excusare[i]: nisi post violẽtiã cõsensus[k] accedat. ¶ Urbanꝰ. iij. cenomañ ep̃o. ¶ Cõtractꝰ ante pubertatẽ et cũ nisu carnalis copie nõ facit m̃rimoniũ. c. x.

A Ttestationes sup causa matrimonij q̃ inter W. iuuenẽ ꝛ G. mulierẽ vertitur accepimꝰ: ꝛ ipsis inspectis nobis innotuit: q p̃dictus iuuenis nondum duodecimuz annũ attigerat: cũ p̃fataz G. accepit vxorẽ. ꝛ lz nisus fuisset[l] (sicut vterq confessus est) ip̃am corrumpere: mulier tñ credit se virginem euasisse[m] vez ip̃e ãteq̃ ad annũ. xiiij. ꝑuenisset a memorata muliere recessit: quẽ cũ. xvij. ãnos habeat eadẽ ꝓ viro sibi vẽdicare cõtẽdit: ꝛ infra. ¶ Cõsul. t. t. r. q si mulier per idoneos testes[n] ꝓbare nequerit: q post xiiij. annum etatis sue vel circa[o] finem. xiiij. anni predictꝰ iuuenis consensisset in eã: ab ip̃o iuramẽto[p] recepto q post q̃ ad legitimã etatẽ ꝑuenit/ ip̃am habere nõ consensit in vxorem ab impetitione mulieris eum potes ꝛ debes absoluere: ꝛ ad alia vota vtriq

mesiti confitebitur veritatem. Ber.

Ex litteris ¶ Cōmunis diuisio. Scdo ibi: cū aūt Abbas siculus.
a ¶ Desponsata. Ea non consentiente.
b ¶ Potius electiue et non comparatiue. B.
c ¶ Per annū Si hoc fecisset sponte sic tenuissent spōsalia ex patientia consequentis tēporis. s. ti. proxi. ad id qd. et sic nō fuisset ista mulier audita quousq; nisi peruenisset ad etatem. s. e. de illis. j.
d ¶ Carnalit Quod si fecisset statim p̄sumeretur consensisse. j. s eo q dux. i ma tri. quam pol. p adult. significauit. Ber.
¶ Glo. se. signat ɔtrariū et soluit.
e ¶ Tribuas Arg. cōtra. s. e. de illis. j. et. ca. a nobis. sol. illud verum est quando certum est q sponsalia tenuerunt: hic non tenuerunt. et ideo datur et licentia cū alio ɔhēdi. B
Duo pueri. ¶ Primo narrat factum. Scdo rndet ibi qr igitur. Ab. si.
f ¶ Mrīmōialiter. Id est vt matrimonialit iungerenī etate ad ueniēte: sed spōsalia contrahendo. B.
g ¶ Per tres annos. Et ita tenuerunt sponsalia ratihabitiōe sequenti. s. e. ex litteris: et qui patri in sponsalibus non cōtradicit consentire videtur. ff. d spōsa. scd que patri Ber.

dare licentiā transeundi.

Idem pisano archiepō.

¶ Si maior iuuēs ɔtraxit spōsalia cū minore: nō tenet ipm expectare donec veniat ad etatē adultam. Ca. xi.

Ex litris. t. fra. accepim⁹ q puella q̄dā āno. xij. iurata fuit et desponsata [a] cui dā puero. ix. vel. x. annorū et tpe p̄cedente de volūtate parentū poti⁹ [b] q̄ de sua (sicut asserit) ad domū patris pueri adducta: vbi nolens et inuita minis parentum impulsa morā fecit per annū [c] et ampli⁹ et tādē inde recedēs ad domū ppriā est regressa: et infra.

¶ Cum autē dictus puer nōdū ad. xiiij. annum peruenerit: nec ad eandē carnalit⁹ [d] accessum habuit: dis. t. t. r. q si puella cōmonita: vt donec compleat idē puer annū. xiiij. expectet: nō duxerit expectandū ei s̄m ea q̄ pposita sunt accipiendi aliū virū liberam tribuas [e] facultatē. ‡

Alexander tertius.

¶ Spōsalia contracta cū minore septēnio p cohabitationē mutuā post septēniū cōualescunt et inducūt publice honestatis iusticiā. soluunt tn̄ p matrimoniū de p̄nti. Ca. xij.

Duo pueri Guillelm⁹ et Guillelma mrīmonialiter [f] sūt ɔiūcti: puero. vj. puella vo. vij. annū agente q̄ simul p tres ānos [g] māserunt tunc pr̄ puelle subtrahēs eā spōso ipam alteri. M. nomīe copulauit. cū q̄ p. vij. annos q̄ere p̄mansit. ipse vo tūc reli

¶ Matrimoniū. Sed sponsalia fuerunt tunc iuris potestate quia si non valet vt ago valeat vt valere potest. Intendebāt eni obligari adinuicem: et ideo interpretatio fieri debet vt res potius valeat q̄ pereat s. de fide instru. inter dilectos ɔ. ccte p. vt dictū est. s. co. a nobis. et h⁹ patet per sequētia. † Arg. ɔ. ff. de actio. et obli. obligationū ɔ. verborum obligatio.
l ¶ Publice honestatis iusticiā Que ipedit etiā matrimoniū cōtrahendū et dirimit iaz contractum: quare ille guillelmus non pōt h̄re aliquā de consanguinitate Guilleime. s. ti. pxi. ad audientiā. et ca. iuuenis. et c. sponsam. et. s. e. accessit. in fi. et ca. litteras. In qbusdam tn̄ sublata est publice honestatis iusticia vt in sobole suscepta ex secundis nuptijs et in scdo et tertio genere affinitatis. j. de consanguini. et affinita. c. non debet. B.
m ¶ Legitie. id est per matrimoniū quod ēē q̄ forti⁹ vinculū soluit sponsalia s. ti. pri. si inter et. j. de spō. duo. cap. j. alr non cōtraxit legitime: quia non debuit frangere fidē de qua debet agere penitentiam. vt ca. si inter.
n ¶ Caput. Sic. xxxiij. q. v. cum caput. vn̄ sibi potius creditur q̄ vxori. s. e. continebatur. et xxxiij. q. j. si quis acceperit.

q̄t eadē: qr credebat eā aliū virū h̄re. Guil. s. cui pri⁹ fuerat despōsata. Prior aūt spōsus ad annos discretiōis peruenens a p̄decessore tuo cōtrahēdi cū alia licētiā ipetrauit. qui quandā noīe. S. consobrinā prioris in vxorē [h] accepit: et cum ea per aliqd temp⁹ existens. eam (vt ipe fatetur) carnaliter non cognouit licet illa se ab eo cognitā asseueret. cū aūt pater memorate Gu. eā vidisset a secūdo viro relictā: prenominatū Gu. cui pri⁹ eam despōsauerat cōpulit vt S. neptem suā omnino dimitteret. et ad Gu. suam desponsatam rediret [i]. q post modū per biennium cohabitauit eidem. ¶ Qr igit quid tibi faciēdū sit postulas edoceri. breuiter. r. q impediēte puerili etate matrimoniū [k] inter Gu. et Gu. non fuit. et licet idē postq̄ illa nupsit alij potuerit aliam ducere in vxorē. tn̄ qr dictā S. duxit consobrinam mulieris eiusdē: siue eā cognouerit siue nō: nō debet tn̄ cū eadē. S. pp publice honestatis iusticiā [l] remanere. nec ad primā habere regressum. qr alteri fuit legitie [m] copulata: et infra. Cū vo vir caput [n] sit mulieris: et G. dicat [o] se non cognouisse pri⁹ S. supradictā: aliā si voluerit poterit ducere i vxorē. et. S. viro legitio copulari. post separationem vero p vitādo ppli scādalo/ vtriq; ad tēpus est penitētia iniungenda. Si vero legitime constaret ipsam S. ab eo

‡ Concor. l. q̄tiens. ff. de rebus dubijs. et ff. d ac. et obliga. l. q̄tiens.

§ Concor. ter. in. l. si pf. et ibi Bar. q̄ amplius et hoc ca. C. d spon.

¶ Con. xj.

h ¶ In vxorē. Quā h̄re nō potuit. s. ti. pri. spōs. s. B
i ¶ Rediret. Redit ille pas ad id qd damnauerat. xxvj. q. v. nec mirum. B.
¶ Glo. seq. reci. p. q. quam soluit et signat contrariū

¶ Glosa seq. reci. per. q.
o ¶ Dicat. Satis fuit de facili credendū: qr nichil iuris acq̄rebat alteuter: qr siue cognouerit siue nō eā h̄re nō pōt: vt. s. eo. patet. sec⁹ si coit⁹ faceret ad pro

bationem obligationis. vt. s. de proba. proposuisti. et. i. de frigi. et malefi. c. j.

a ¶ Siue antea. Hoc est postquam fuerit compulsus redire ad guillelmam siue ante compulsionem siue post cognouit stephanam.

¶ Glo. seq. querit opponendo et dupliciter soluit.

b ¶ Dabitur. Sed quare hoc cum liter guillelmus et guillelmam non fuit matrimonium? Pot dici quod propter scandalum vt innuit litera precedens: vel potius propter delictum vtriusque propter sponsalia que precesserant inter eos: et sic contra erat publice honestatis iusticia vnde non poterant Gu. et stephana viterius carnaliter coniungi: et ideo prohibentur: quia ex certa scientia contraxerunt et carnaliter coniuncti fuerunt: tamen si contrahunt matrimonium: tenebit

siue post siue antea[a] cognitam extitisse: neutri viuente altero dabitur[b] licentia contrahendi. Remanebit quoque Guillelma cum[c] W. imposita ipsi W. ad tempus penitentia competenti: qui pro sua opinione sola Guillelmam (iudicio ecclesie non requisito[d]) dimisit. Innoc. iij. c. et p. quodam filijs malebrance.

¶ Accusari non potest matrimonium quod non est: vt si cum minori septennio sit contractum: denunciari tamen potest impedimentum ne contrahatur imposterum. Capi. xiij.

Ad dissoluendum quod fecerat inter J. et S. et infra. Accusatione[e] pro puella super consanguinitate proposita: prefatus J. multas exceptiones proposuit per quas nitebatur vos ab accusatione multipliciter remouere: et infra. ¶ Interloquendo pronunciauimus inter iuuenem et puellam nec matrimonium[f] nec sponsalia fuisse contracta: cum constet puellam nondum ad septennium peruenisse. Quocirca nec accusatio locum habebat: cum non esset quod posset legitime accusari[g]. Denunciari[h] tamen poterat consanguinitas vt interdiceretur matrimonium contrahendum. Ad denunciationem ergo legitime probandam terminum assignamus. saluis[i] exceptionibus non solum propositis sed etiam proponendis. ¶ Ne vero quicquam in puellam interim attemptetur: aucto. apo. interdicimus[k] ne in negocio de nouo procedatur viterius: donec vel a de

† Arg. ad hoc in. l. fu ror. ff. de spon. j. de ma. contrac. contra interdic. eccle. ca. j.

c ¶ Cum W. nisi voluerit eum repellere pretextu adulterij.

d ¶ Non requisito. Not. quod sine iudicio ecclesie nullus debet dimittere vxorem suam cum hec sit pena que nulli est inferenda nisi per iudicem. xxxiij. q. ij. seculares. et § in hoc ca. et xxxv. q. vj. multorum. quantumcunque etiam impedimentum sit manifestum. j. de diuor. porro. tunc circa coitum distingue. j. de senten. excom. inquisitioni. B.

diuisio. Ad dissoluendum. ¶ Tria facit. primo factum narrat. secundo interloquitur ibi: interloquendo. tertio prohibet et decernit ibi: ne vero. Abbas siculus.

¶ Glo. seq. inchoat casum.

e ¶ Accusatione. Hoc intellige ita quidam Jo. nolens contrahit consanguinitatem: tandem ex post cum quedam puella infra septennium constituta: tandem ex precum quidam puelle accusabant matrimonium propter consanguinitatem et dum vellet producere testes ad probandum consanguinitatem contra illos accusatores exceptiones proposite fuerunt ex parte viri vt ab accusatione repellerentur: super hoc pronunciauit papa secundum quod in littera sequitur. Ber.

f ¶ Matrimonium. Si. s. de resti. spo. ex parte: nec consensit post. vij. an. quia si post consensisset/tenuissent sponsalia: nisi consanguinitas impediret. s. e. l. fas. accessit. ff. s. de iudi. examinata. sic isti ineptam proposuerunt accusationem manifeste: et ideo statim dicuntur repelli: vt ibi dicitur vnde adhuc possunt proponere aptam. scilicet denunciare.

¶ Glo. seq. coadiuuat textum per octo similia: et duo inducit ad contrarium et soluit.

Existentia rei in multis casibus requiritur.

g ¶ Accusari. Hic dicit quod primo debet existere in rerum natura id de quo agitur: nec ante iuris ratio quam persona querenda est. ff. de iure codicil. quidam referunt § j. sic et collegio quod nondum est non datur priuilegium. s. de ec. edifi. ad audientiam. ij. nec rescriptum datur ad lites futuras. s. de rescrip. c. vlt. nec pot dici verum quod nunquam fuit. de pe. dist. ij. in fi. nec debet mortuum quod nondum vixit. xxxj. q. ij. quod non. vbi de hoc. et j. de homi. sicut ex tua. et testamentum quod nondum est rumpi non potest. ff. de iniu. rup. test. nam et si sub conditione. ar. ff. de edi. edic. bouem § vlt. sic aque que nondum apparet non pot constitui seruitus aqueductus. ff. si ser. l. vlti. et ei quod nondum natum est non prescribitur. C. de an. except. l. j. § nemo et. ff. quemadmo. ser. amit. si quis alia. vbi dicitur quod quamdiu paries non est seruitus non acquiritur alis admittitur. Arg. contra. quia edificio quod nondum est prescribitur. ff. de ser. vr. pdio. si seruitus § futuro. et. ff. de serui. rusti. pdi. labeo et vsuris futuris prescribitur. C. de vsur. eos. et arg. s. de consue. cum olim. Sol. verum est quod rei que nondum est non pot seruitus constitui: vt dicunt prime con cor. pot tamen obligatio acquiri de ipsa constituenda cum res fuerit in rerum natura: et sic intelliguntur contraria.

h ¶ Denunciari. Et ita denunciari pot crimen nondum commissum. xciij. distin. diaconi. ff. de dam. infec. l. ij. immo vnus solus potest impedire matrimonium. s. titu. pxi. preterea. ij. et valet denunciatio. in pn. nam statim dicuntur male fidei possessores. arg. C. de rei ven. si fundum. et in matrimonio contrahendo id quod certius est tenendum est. ff. de ritu nup. adoptiuus § j. in fi. et. s. titu. pxi. iuuenis. Ad hanc denunciationem non admittitur nisi sit grauis et honesta persona. s. titu. proxi. cum in tua. et quilibet tenetur ad hanc denunciationem. j. de cogna. spiri. tua nos. et etiam admittuntur qui denunciant famam. s. titu. proxi. cum in tua. et de auditu. xxij. q. v. hoc videtur. sine aliqua admonitione premissa quod non fit in alijs denunciationibus. ij. q. j. si peccauerit. et. s. de iudi. nouit. et est ius commune quod quilibet tenetur et potest denunciare. j. de clandesti. desponsa. cum inhibitio.

Denunciatio matrimonij per quos fieri pot.

¶ Glo. seq. soluit contrarium. demum querit et soluit.

i ¶ Saluis exceptionibus. Sic patet quod cum varietur modus agendi possunt opponi exceptiones omisse in primo iudicio. sic. s. de testi. veniens. ij. vnde non ob. s. de excep. pastoralis. Jo. sed que fuerunt huiusmodi exceptiones? potest esse quod excipiebat vir quod accusatores erant criminosi vel male fame vel forsan dicebat quod admonitio non precesserat: sed in isto casu non est necesse admonitionem precedere: vel forte dicebat non sunt admittendi ad accusandum tanquam suspecti quia tempore contractus nichil dixerunt et erant presentes quando denunciatum fuerat matrimonium contrahendum. j. qui ma. accu. pos. cum in tua.

k ¶ Interdicimus. Ita quod si per extorsionem vel violentiam quicquam fieret in preiudicium puelle sine in iudicio siue extra non preiudicaretur ei.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

a ¶ Irritū. Quo ad iudiciū qđ monet in ꝑiudiciū ipsi⁹. s. ī. de ꝑben. inter cetera. lec⁹ esset si clausula illa nō apponat̄ s3 mādat papa aliqđ fieri. ī. de ꝑbē. dilectus. j. ⁊ c. dilect⁹. ij. Sed qđ si ꝯtrerēt mr̄imoniū ꝯtra interdictū pape nunqđ irritabit mr̄imoniū? ꝑ Di co ꝙ nō: s3 separabūtur ad tem pus. ī. de spō. cū in aplica. quisq̄ cognoscat̄ de im pedimento. ꝑ. de ma. ꝯtrac. ꝯtra I terdi. eccle. ex lit ter. de muliere. nā forti⁹ est ma trimoniū: ꝙ̄ inter dictū pape.

ꝑ hanc glo. dic Innoc. hic esse sing. ad hoc ꝙ mr̄imoniū ꝯtrū ꝯ interdictū pape etiā ex eiū clausula irritātis decreti tenet.

nūciatiōe cesset: vt ea ꝓbata ordine iudiciario ꝓcedat. ꝙ si cōtra interdictū nr̄m in ꝑiudiciū ipsi⁹ aliqđ fuerit attentatū: id irritū[a] esse decernim⁹ et virib⁹ oīno carere. Idem eꝑo abbaten. ¶ Si quis ꝑ vba de ꝑnti cōtrahit cū impubere: si ei etatē malicia nō supplet: intelligit̄ non mr̄imoniū: sed spōsalia cōtraxisse: etiā si sub arratio intercesserit. Ca. xiii.

Ue nobis exhibite lr̄e cōtinebāt: ꝙ qđā filiā suā circiter. xij. annos hn̄tē cuidā nobili despōsauit: qui subarrauit[b] eādē cōsensu mu tuo accedēte: ⁊ infra. ¶ Qr̄ ve ro nobis ꝯstare nō potuit cu ius etatis eēt puella: cū eidē viro extitit desponsata cū di cat: ꝙ circit[c]. xij. ānos habe bat: vtrū ne prudētia tunc in illa suppleret etatē. rn̄dem⁹ ꝙ si puella nubilis[d] non erat etatis: cū sepefat⁹ vir despō sauit eandē: ⁊ etatē in ea pru dētia[e] nō supplebat: ꝓculdu bio int̄ eos nō ꝯiugiū s3 spōsa lia ꝯtracta fuerit. cui ab ipo viro eadē fuerit subarrata[f].

¶ De clandestina desponsatione. Ex concilio arelatē.

¶ Pro clādestino mr̄imonio nō ꝑsumit̄ sed illud alleganti incūbit onus ꝓbandi. Ca. j.

Si qs clā despōsauerit aliquā ⁊ mlier vel vir negat hmōi despōsatōē. ¶ Ui ro icūbit ꝓbatio[g]. Alexā. iij. beluacē. eꝑo.

¶ Qui mr̄imoniū cladestine cōtraxerūt altero negātevel vtroq̄ nō apparente legitima exinde ꝓbatiōe: simul co habitare ab ecclesia nō com pellunt̄. et si illud publicaue runt tanq̄ in cōspectu ecclie factū cōprobabit̄: nisi rōnabi lis causa subsit que impediat h. d. littere inherēdo. Ca. ij.

¶ Ue nobis. ¶ Pilo q̄stio. scđo distinguens rn̄sio ibi: qr̄ vero. Ab. sic.

¶ Glo. seq. tractat de multiplici subarratione ⁊ ipsius effectu.

b ¶ Subarrauit. Sic. xxvij. q. ij. si qs vxorē. ⁊ c seq. Et hec subarratio fit qn̄q̄ ꝑ imissionē anu li iuxta illđ. anu lo suo subarrauit me. qn̄q̄ per dationē aliarū rerū vel alioꝝ in signiū. ⁊ qn̄q̄ fit talis subarratio interueniēte ꝯsensu exꝑsso: vt hic. qn̄q̄ etiā nō interueniēte: s3 siue interueniat siue nō dūmō ꝯstet đ subarratione ꝑsumit̄ mr̄imoniū donec ꝓbet̄ ꝯtrū. ar. xxx. q. v. nr̄ates. ⁊ c. femie. ⁊ xxvij. di. ꝙ interrogasti. ⁊ ī. đ spō. is đ. qr̄ nihil interest an facto an ꝟbo qs declaret volūtatē suā. xliij. di. c. j. ibi pastorē fcta loq̄ timuisse qđ alis est dicē ꝙ̄ terga tacendo ꝑbuisse: vel ibi vestimēta sacerdotꝫ qđ alis ꝙ̄ recta opa ⁊c̄. vbi de hoc. ff. de le. de qb⁹. ⁊ ī. đ regu. c. pe. ar. op. ⁊ si fiat a pr̄e ꝑsumūt̄ spōsalia. vt. c. nr̄ates. s3 inter spōsos ꝑsumit̄ mr̄imoniū. vt hic l si. nisi ꝯsuetudo l ꝯtrū eēt. arg. ī. de ꝑsum. illud.

Sub-arratio fit multi-plicit.

c ¶ Circiter. Sic. ī. e. continebat̄. ⁊ c. attestatiōes. Ad modicam q̄titatem refert̄ hec dictio circiter. ⁊ cō similes. vt. ff. de verb. signi. hec adiectio. B.

d ¶ Nubilis. Nota nubilis etas l viro est. xiiij. an. in femina. xij. vt dixi. ī. eo. vbi. ⁊ ita si nō fuit talis nō fuit matrimoniū inter eos sed spōsalia tantū nisi malicia suppleret etatem. vt. j. sequitur.

¶ Glo. seq. dat sic in delictis.

e ¶ Prudētia. Id est carnalis concupiscentia. arg. xxxij. q. j. nō in sola. alibi appellatur malicia. ī. e. de il lis. ij. sic etiā in delictis doli capacitas supplet etatē. ī. de delic. pu. pueris. ⁊ insti. de oblig. que ex delic. nas. ꝟ. in summa. circa fi. ⁊ ff. ad. l. aquil. sed ⁊ si quecūq̄. ꝟ. l. C. si mi. se. ma. dixe. li. iij. si. lxxvij. dist. monachus

nonitius. ⁊ C. de his qui ve. eta. impe. l. ij.

¶ Glosa sequens arguit.

f ¶ Subarrata. Et ita collige ꝙ ꝑ subarrationē cō trahit̄ mr̄imoniū veꝝ vel ꝑsumptū: vt dixi. in ꝑn. nisi etas repugnet vt h̄ ꝑtz: ⁊ est hic ar. manifestū ꝙ si mi nor l ꝯhēdo vta tur ꝟbis ꝑtinēti bus ad mr̄imo niū ꝯhendū con trahit spōsalia.

¶ Rub. De clā de despō. ¶ Qr̄ mr̄imonia ⁊ spōsalia qn̄q̄ ꝯtrahunt̄ palā: qn̄q̄ clādestine: ideo post gn̄ales rubricas ꝑcedētes subiicit istā rubricā specialē đ clande. despon.

Conti-nuatio

Nā qn̄q̄ puelle subducūt̄ ad ꝯhēdū clā parēti b⁹: ⁊ qr̄ đ tali matrimonio posset dubitari: iō ⁊c̄.

¶ De hac materia vide. xxx. qō. v. ꝑ totum. ⁊ xxxv. q. iii. c. ꝯsangui neo ꝙ nō reperit̄ alibi. Abbas.

¶ Si qs clā. ¶ Hoc dicit vīn cōem intelle ctū. Et q̄ asserit mr̄imoniū incūbit ꝓbatio. Prīa mothema. scđo determina tio ibi: viro. Ab.

Sūma rium.

¶ Glosa sequens obiicit dat tres solutiones. et ꝑmā reprobat que fuit. Ala.

g ¶ Uiro incumbit ꝓbatio. Qr̄ caput est mulieris. xxxij. q. vi. nō mechaberꝭ. xxxiij. q. v. cū caput. ⁊ q. j. si qs vxorē. h. d. R. Ex hac lr̄a innuit̄ ꝙ siue vir neget desponsationē siue mulier: semꝑ viro incumbit ꝓbatio. Sed hoc nō videt̄ qr̄ negantis factū nulla est ꝓbatio vi. q. v. actoꝝ. ꝟ. viri. ⁊ ī. đ elec. bone. j. ⁊ ei q̄ dicit nō q̄ negat incūbit ꝓbatio. ff. de ꝓba. et qui. dixit ala. ꝙ vi ro incūbit ꝓbatio vbi ipse negat clandestine ductā eē vxorē: qr̄ poti⁹ negat ius ꝙ̄ factū: ⁊ q̄ ius negat ꝓbare dꝫ. ff. de ꝓba. ab ea pte. sed ille intellect⁹ nō placet. qr̄ ex quo publice cōfitet̄ factū corā ecclesia approbat̄ mr̄imoniū. ī. c. px. Dicit. T. ꝙ legit̄ scđm ꝙ dixit Gratianus. xxxij. qō. vij ꝟ. sed illud ambrosij: vt vir dicat̄ hic a virtute vel a virilitate: qr̄ stat ꝓ matrimonio et nō a sexu: ⁊ mulier a mollicie mētis. Et dic viro. id ē q̄ stat ꝓ matrimonio. Uel dicas ꝙ ca. legitur cum redu plicatione littere hoc modo. si qs clam desponsauerit aliquā ⁊ mulier negat desponsationem viro incūbit ꝓbatio: ⁊ si vir negat desponsationē: mulieri incūbit ꝓbatio: ⁊ ideo nō resumpsit expresse: quia idem iudi cium est de muliere qđ de viro. sic. xxxij. q. vij. apostolus. ⁊ hoc verum est. ⁊ sic seruatur si vir negat matri monium mulieri incumbit probatio et econuerso.

Uir vñ dicitur Mlier

Summarium. Divisio

Quod nobis. De matrimonio occulto nō iudicat ecclesia: approbat tñ illud publicare volētes. Et habet duo dicta. secundum ibi: verum. h. d. Ab. sic.

a Cōpellēdi. Si alter vel vterq3 negauerit se ptraxisse nō debēt cōpelli vt simul maneāt ex q̄ nō pbaf: qr eccl'a nō iudicat de occultis. xxxij. di. erubescant. z xxxij. q. 5. xpiana. z hic. imo potius sunt ab inuicē separandi: qr ptubinia vel stupra presumunt. xxxv. q. v. c. j. B.

b Rationabilis causa. Puta 3sanguinitas xxxv. q. v. hoīrē dus. xxxv. q. iij. cōtradicim⁹ vel affinitas vł aliud. J. de eo q̄ cogno. consan. vxo. sue super eo.

c A pncipio Argu. qđ ab initio non valebat tractu tpis 3ualescit. S. de elec. q̄ sicut §. si aūt. Arg. cōtra. S. de elec. dudū. j. vbi de hoc. J. d cēsi. scientes. sed hoc in pncipio valebat quo ad deū l3 non q̄ ad ecclesiā: sed nūc p̄mo declaraf sic. J. de frig. z male. fraternitatis. in fi. ff. si serui. vē. sicut autē §. s3 si querif. ff. de acqui. re. do. adeo §. cū quis. in fi.

Glo. seq. arg. alle. vnū caplm. in cōtrariū alle. duo z soluit.

¶ Fa. ad hoc qđ no. Bal. in l. ex lr̄a. C de suis z legi.

spi. tua. z. S. de spō. cū l tua. vbi etiā de hoc 3sanguinei tñ post⁹ admittunf q̄ extranei. xxxv. q. vj. c. j. Sed pone mrimonium 3ctum nulla p̄missa tali denūciatiōe aliqb⁹ phtib⁹ qñ 3hif z scietib⁹ impedimētū z nichil obijcietib⁹ nūqd isti debēt admitti postea ad accusandu vel ad testificādū 3 illud matrimoniū invita vł etiā post mortē? Videf q̄ non qr q̄ icuit certiorari nō debuit. ff. de act. emp. et vē. l. j. in fi. qr de nūciatio non fit nisi ppf ignorātes. ită l3 3hētes nō fuerit i culpa tñ sciētes ipedimētū fuerūt i dolo: z dol⁹ r̄pōderat culpe. ff. ad l. aql. itē mela. l p̄n. z ex q̄ factū ē publice non admittitur 3dictor viij. q. j. lic3. q̄re isti qb⁹ vidētib⁹ et sciētib⁹ ipedimētū mrimoniū 3ctū est non dēt amplius admitti: qr nō videnf carere suspitione. Qui ḡ debeant admitti post denūciationē df. J. q̄ ma. accu. pos. vel nō. cū i tua. post mortē etia3 §. illud admittif accusatio ppter bona. J. q̄ fi. sint le. cā3 hi q̄. in C. ne de sta. defun. q̄uis. Ber.

Matrimoniū clandestinum an possit accusari p eos q̄ phites fuerāt qñ 3hebatur.

¶ Con cor. tex tus in §. illud certū ē h. itaq3 hi q̄. in sti. de nup.

i Probabilis 3iectura. No. q̄ pbabilis cā ipedit mrimonium 3hēdū. S. d spō. pterea. z. c. cū in tua. z J. de 3sangui. z af. sup eo.

Quod nobis: et ifra. Si mrimonia ita occulte cōtrahunf q̄ exinde legitima pbatio nō appeat: hi q̄ ea cōtrahūt ab eccl'ia nō sunt aliq̄ten⁹ cōpellēdi[a]. Uerū si pso ne 3trahētiū hec voluerit publicare (nisi rōnabilis cā[b] p̄pediat) ab eccl'ia recipiēda sūt z 3probāda tāq3 a pricipio[c] l eccl'ie conspectu contracta. ¶

Inno. iij. in concil. generali.

¶ Cū mrimonia sunt contrahēda: debēt p pbr̄os in eccle sia edicta proponi assignato termino infra quem q̄ voluerit ipedire ipedimentū opponat. z si pbabilis coniectura fuerit de impedimēto interdicaf mrimonium donec de hoc cognoscatur: hoc primo vsq3 ad §. si quis. Caplm. ij.

Cum inhibitio copule cōiugalis sit i vltimis trib⁹ gradib⁹ reuocata[d] / eā l alijs volum⁹ districte fuari. Unde p̄decessoz[e] nr̄oz vestigijs ihērēdo clādestina[f] cōiugia penit⁹ inhibem⁹: phibentes etiam ne qs sacerdos talib⁹ interesse p̄sumat. Quare spālē q̄rūdā locoz[g] 3suetudinē: ad alia gñaliter progandā statuim⁹: vt cū mrimonia fuerit cōtrahēda: in eccl'ijs p pbr̄os publice pponanf: con petēti termio p̄finito: vt ifra illū q̄ voluerit[h] et valuerit legitimū ipedimētu3 opponat z ipi pbr̄i nichilomin⁹ inuestigēt vtrū aliqđ ipedimētū obsistat. Cū aūt apparuerit pbabilis[i] 3iectura 3tra copulā cōtrahēdā: 3tract⁹ iterdicaf expsse / donec q̄d fieri debeat sup eo manifestis 3stiterit documētis. ¶ Si q̄ndu phibito mrimonij clādestine vel contra iterdictū de q̄ supra 3tractū fuerit ēt p igrantes d ipedimēto. nati ex illo matrimonio sūt illegitimi. idē ē si ābo parētes sciūt ipedimētū mrimonij l3 i 3spectu eccl'ie 3trahāt. h. d. vsq3 ad §. sane. Ab.

¶ Si qs [k] vo hmōi clādestia[k] vł iterdicta[l] 3iugia iire p̄sumpserit i gradu phibito etiam ignorāter soboles de tali[m] cōiūctione suscepta p̄sus illegitima cēseaf: ¶ de parētum ignorantia nullum habitura subsidiū: cū illi taliter cōtrahēdo nō expters sciētie vł saltē affectatores ignorātie videanf. Pari mō ples illegitima censeaf: si ābo[n] parētes i pedimētū sciētes legitimū p̄ter oē iterdictū ēt i cōspectu eccl'ie 3trahere p̄sumpserūt.

¶ Sacerdos q̄ cōtēpserit phibere mrimonia iterdicta: z

Cum inhibi= tio. Habet multa dicta. z diuisio patet per §. licet possit alijs modis diuidi. Ab.

d Reuocata. Per illā 3stitutionē. J. de 3san. nō d3.

e Predecessoz. S. e. c. pri. z. xxx. q. v. c. j. Ber.

f Clandestina. Dicif clādestinū mrimoniū trib⁹ modis. Uno mō cū nō habenf testes. S. c. pr. Scđo cū nō fit cū solēnitate. xxx. q. v. aliter. Tertio df clādestinū qđ fit 3tra tenorē hui⁹ 3stitutionis videl3 nō p̄missa denūciatione: tenet tñ quo ad ecclesiā: sed filij nati indetecto impedimēto illegitimi erūt. vt J. sequitur.

g Quorūdam locorum. J. qui ma. accu. pos. cum l tua. z. S. de sponsa. cum in tua.

h Uoluerit. Quasi publicū crimē videf: qr q̄libet admittif: imo q̄libet tenef saltē denunciare. J. de cog.

Matrimoniū df clandestinū tripliciter.

k Clandestina. Sc3 non premissa denunciatione vt dictum est supra. Ber.

l Interdicta. post cām pbabilē allegatā nec finitā

m De tali. Sc3 clandestina vel interdicta.

Glosa sequens querit. ponit opi. quam reprobat.

n Si ambo parētes. Et ideo nō prodest opinio ecclesie si ābo parētes sciāt impedimentū quin sint filij legitimi. Sed quid si vn⁹ scit et alter nescit? dixit. B. z Lau. q̄ q̄tum ad sciētē sunt illegitimi. q̄tū ad ignorantē legitimi. arg. C. de incest. nup. qui cōtra. qđ nō credo imo legitimi sunt. J. q̄ fi. sint legi. ex tenore. monstrū enī esset si aliqs esset partim legitim⁹: z pri illegitim⁹. sicut q̄ aliqs esset partim seru⁹ z ptim liber. ff. d statu libe. si duob⁹. z hoc innuit cū df ambo parentes.

Seru⁹ ptim z ptim liber nullus eē potest.

a ¶ Tales. Scil3 post allegatum impedimentum. ¶ Glosa seq. notat. causam reddit et arguit.
b Pnia. No. q puniunt 3trahetes: 7 tn nullu subest impedimetu: sed illud ideo fit q3 3hunt 3 interdictu3 eccl'e: vn puniunt no pp̄ter ipedimetu: s3 q3 mandatum eccle conte nunt. J. de ma. contrac. 3 interdic. ec. c. j. mandatu ei iudicis cotent no d3 vt ibi. 7. ff. ne qd in lo. pu. l. vlti. 7 ita e ar. q iudex pot punire illu3 q venire ad ei' citatione 3tenit. ff. si qs in ius vo. non iuerit l. ij. etia si ius no habeat actor.
c ¶ Maliciose Qui eni calumniose denunciat punit vt h dicit. 7 hec pena arbitrio iudicis committit. J. de offi. deleg. de causis th cleric' q calu niose denunciat ab officio 7 bnficio suspeditur. J. de calu. ca. ij.

¶ Rubrica. De sponsa duorum

Continuatio ¶ Supra visum est de duab' speciebus sposaliorum scz manifestis 7 clandestinis: s3 q3 qnq3 qs 3trahit successiue bina sposalia cum diuersis mulieribus vel ecotra mulier cu diuersis viris 7 posset dubitari q̄ prualeant: ideo post precedentes subijcit istam. Ab. sic.
¶ De hac materia tractat. xxvij. q. ij. habito. 7 c. vlt. cetera dic vt supra titu. de sponsalibus.

diuisio Duobus. ¶ Habet. h. c. p palea. xxvij. q. ij. ca. duob'. Et sm Hostie. 7 bn istud ca. ide dicit i effectu cu. c. pe. 7 c. sicut. J. d spo sa. Due sunt partes. scda ibi: est aut. et scda subdiuiditur. scda ibi: fides. Ab.
b ¶ Pactionis 7 cosensus. Hoc est dicere. vna est fides desposationis de futuro: 7 altera 3sensus d pnti.
e ¶ No debet. Tame si duxerit tenet matrimoniu et agat penitentiam de fide metita vt hic dicitur. 7. J. de sponsa. si inter. in fin. forsitan trium annoru. xxvij. distin. si vir.
f ¶ Sacrametum. De isto sacramento habes. J. de biga. debitu. qd dissolui no d3 per sponsalia q sunt minus vinculum. ar. ff. de fideius. si debitori. ij.
g ¶ Priori. Uxori. non obstate aliqua cosuetudine in contrarium. J. eo. ca. vlti.

q̄l3 cleric' et regularis q iter fuit p trienu a bnficio suspedunt: 7 si culpa exegerit etia grui' puniut ipi et 3trahetes 3tra hoc. c. et alias licite/ puniedi sut 7 ide i calu niose denuciatib'. h. d. vsq3 ad si. Ab. ¶ Sane si parrochialis sacerdos tales 3iuctioes phibere 3tepserit: aut q̄lib3 etia regular' q eis psumpserit interesse: p trienium ab offo suspedat grui' puniedi' si culpe q̄litas postulauerit. S3 his q talit' psumpserit et i gdu 3ces so copulari: 3digna pnia in iugat. Si qs aut ad impedie da legitima copula maliciose ipedimetu obiecerit: canonicam no effugiet vltionem.

¶ De sponsa duoru. Aug. de fide pactionis et consensus.

¶ Contrahes successiue p verba de presenti cu duab' tenetur adhere prie. Si aut prio 3traxit p verba d futuro scdo p vba d pnti adhere bit scde. L. j.

Duob' modi dr fides: pactionis' 7 cosensus. Si aliqs alicui mulieri fide fecerit pactiois: no d3 alia duce. si alia duxerit: pnia3 d3 agere de si de metita: maneat tn cu illa qua duxit. No eni rescidi tm d3 sacramentu. Si aut fecerit fide cosensus: no l3 ei alia ducere. si aut duxerit: dimittet ipam: 7 adherebit priori. ¶ Est aut fides pactionis: quado aliquis pmittit alicui fide q eam ducet si pmiserit eum rem secu hre: vel etia3 p cosensu. ¶ Fides aut cosensus est qn no stringit manu corde tn et ore cosentit ducere 7 mutuo se concedunt vn' alij et mutuo se suscipiunt.

Ex biocardo libro. xxx.

¶ Ponit penitentia iiij' q alterius sposam de pnti sibi accepit in vxore: nec vnq3 in vxorem eam habere potest. h. d. iuxta litteram. Capi. ij.

Accepisti illa in vxore3 tibi qua alter sibi desponsata habuerat: dimitte illa: q3 nuq3 pot tibi fieri legitima: 7. xl. dies i pane et aq (qd carena3 vocat) cu. vij. sequentibus annis peniteas.

h ¶ Est autem. Exponit qd dixerat. in prin. ¶ Glo. seq. fortificat textum per locum a diuisioe. demum ponit tres lecturas.
i ¶ Si permiserit. Si de fornicario coitu intelligas conditio turpis est. 7 ideo p no adiecta d3 haberi. J. ti. pri. 7. c. vl. vn si postea re secum habuerit stati e matrimoniu. J. tit. pri. de illis. 7. c. p tuas. si de legitimo intelligas multo fortius tenet matrimoniu si coit' subsequat potius eni videt hortatio. i. q p mittat ei re secu habere. si. ff. de rit. nup. ala. Ta. dixit: q isto si no tenet conditionali sed cau satiue: q3 in omni matrimonio hec ca scz carnalis copula d3 interuenire saltez quo ad proposi tum. xxvij. q. ij. 3. cu s. beata maria Et expoe si pmiserit. i. q3 pmiserit. sic. J. de elec. significasti in vbo si diligis me. Lau. dixit q h' qd dicit si permiserit re. notat 3ditioale fide pactiois: p hoc qd sequit vl et p cosensu notat simplice 7 absolutam fidem pactiois: vel p vtru q notat 3ditio. Uel pot dici q p hoc notat q fides pactionis. i. sposalia sub 3ditioe cotracta duob' modis trasit in fide cosensus. i. i mrimonium de pnti: scz p carnale copula vel p consensum de presenti. vt. J. tit. pri. de illis. 7. c. per tuas.

Insero q vecies cotra promissione veit cotra si de. con cor. l. j. ff. de co sti. pe. 7. l. j. ff. de pac. Fides pactionis. Fides consensus.

k ¶ Non stringit manu. Forte p anuli immissione xxx. q. v. femine. Cum enim stringit manum signum dilectionis est: vel forte alludit cosuetudini alicuius loci. Ber.
¶ Accepisti. ¶ Alteri desponsatam duces in vxore 7 cognosces nunq3 i vxorem eam habere potest h. d. scdm vnum intellectum: sed clarius hoc videt in ca. fin. de eo qui duxit in matrimonium. Abb. *Summarium.*
l ¶ Desponsata. Per verba de presenti. vt. J. c. pxi. ¶ Glo. seq. ar. alle. iiij. iura. 7 duo in contrarium.
m ¶ Nuq3 tibi pot. Arg. q ab initio non valet tractu tpis no 3ualescit. sic. J. de elec. auditis. 7. c. dudum. et ar. xvj. q. iij. 3. pot. v. q si priuatus. 7. ff. de regu. iur. l. pe. Arg. 3tra. J. ti. pxi c. ij. 7. J. de elec. q sicut.
n ¶ Carenam. als carentena. Uulgare est italicorum

carētia r dz carena a carētia holm vel etiā cibariorū. nā in il-
lis quadraginta dieb⁹ includunt in aliq̄ loco secreto
iuxta ecclīam vbi nō habēt colortiū holm. ✝ Ber.

fuerit tpalis puta tps in q̄ mrimoniū phibet ɔtrahi
ppter reuerentiā dierꝫ vel ɔsensus de futuro cū alio
tūc nō deberēt separari: sed pnia dz eis imponi: qꝛ ɔ
interdictū ecclīe hoc fecerūt. j. de ma. ɔtrac. ɔ interdi.
ec. c. ij. tñ ne mādatū iudicis contēptibile videatur si

Licet. Sūmat vt in rubro: sed clari⁹ hoc habet
in ca. si. r pe. s. de spō. Et diuidit in q̄ttuor ptes

Alex. iij. salerni. archiepō.

Sponsalia de pñti non sol uunt p seq̄ns mrimoniū etiaꝫ carnali copula cōsūmatū. c. iii.

Licet p̄ter⁹ solitū: r in-fra. Cōsul. t. t. r. q̄ si in ter virꝫ r mulierē legitim⁹ cō sensus interuenīat de pñti: ita q̄dē q̄ vn⁹ alterū i suo mutuo consensu v̄bis cōsuetis exp̄sse recipiat/ vtroq̄ꝫ dicēte. Ego te accipio in meā: r ego te ac cipio in meū: siue sit iuramen tū interpositū siue nō: non lꝫ mulieri alij nubere. Et si nu-pserit (etiā si carnalis copula sit secuta) ab eo separi dz: r vt ad p̄mumꝫ redeat ecclīastica districtiōe compelli. Quā uis aliť a q̄busdā p̄decessori-bus nr̄is sit aliq̄ñ iudicatuꝫ[b].

Idem genuen. archiepō.

Et q̄ appellat in cā mrimo niali iterdici dz ne aliud mri-moniū cōtrahat lite pēdēte: r si cōtraxerit/ dz separi. c. iiij

Ua f. nos cōsu. r infra. De his v̄o qui corā te sup despōsatione facta p con sensum mutuū de p̄senti con-trouersiā mouent: r appella tione pēdēte quā añ sniam vł cognitionē cause ad se. apo. i terponūt: acciptūt alias i vxo res. Hoc arbitramur agen dū vt si āmodo i tali casu du-xerit appellādū: eis in ecclīa publice iterdicas ne añ deci-sionē[c] cause aliō ɔtrahāt mri moniū. Et si cōtra interdi ctū ecclīe publice factū veni-re p̄sumpserint: mrimoniū tā p̄suptuose contractū poterꝫ[d] irritare. Innoc. mutiñ. epō.

Qui duas p verba de pñti despōsat: p̄mā despōsatam habebit in vxorē etiā si p̄ius secūdā cognouerit. nec valet cōtraria cōsuetudo. r hoc vlti mū addit ad ca. ix. s̄ eo. C. v.

Uas dudum: et infra. De cōsuetudine q̄ diu in mutinen. obtinuit ciuitate vtrum si quis iuraret aliquā ducturū: r circa carnis copu lā despōsasset si cōsequenter despōsasset aliā/ r etiā cogno uisset[e] p̄mo cognita adiudi-caret viro: nō q p̄ius extitit despōsata: r infra. Ac vero turpꝫ[f] sit ps q̄ suo nō cōgruit vniuerso r ecclīa mutiñ. tenet debeat hūilit r suare qd̄ btī petri[g] sedē r suā metropolim seq̄ viderit: r docere i mrimo nijs decet ɔtrahēdis/ illō re volum⁹ obseruare: vt postq̄ꝫ int legitimas psonas cōsensus legitim⁹ interuenerit de pñti: q̄ sufficit in talib⁹ iuxta canoni cas sanctiōes. r si sol⁹[h] defue rit cetera etiā cū ipo coitu cele brata frustrāt. si psone iūcte legitime cū alijs postea de fa cto ɔtrahāt: qd̄ pri⁹ d̄ iure fa ctū fuerat nō poterit irritari

✝ Adde q̄ sit eorū pēa de iure ciui. gl. in. v. vē dicari. l. l. d. s. C. d iceft. nupt. Cy. in auť. eo. n. s. san cimus.

p̄mo ponit de-cisa ɔsultatio. se cundo responsio ibi: cōsultationi tertio alteri⁹ du bū solutio ibi: et si nupserit. q̄rto obstaculū remo-tio ibi: Quis. Abbas.

a Preter. Quod dz hic ha buisti. s. de spō. si inter.

b Iudicatū Cōsuetudo fuit olim in mutinē. ciuitate: sed illa correcta est j. e. c. vlt. Ber.

diuisio

Ua. Di uidit. p̄mo ponit thema. se cūdo p̄cipit fie ri interdictū ibi hoc arbitramur tertio dicit quid iuris videt ibi: r si contra. Ab.

c Ante deci sionē. Appella-tione em pēdēte nihil inouari de bet. ij. q. vi. s. ap pellatione. r ff. nihil inno. appel la. pen. l. j.

Glo. sequens alleg. vij. ɔcor. i ɔriū alle. rubri. de mrimonio cō tracto. soluit di-stinguēdo.

d Poterꝫ ir-ritare. Sic. s. de despō. impu. ad dissoluēdū. in si. Ex quib⁹ colligi tur q̄ mrimoni-um ɔ interdictū ecclīe ɔtractum

Matri moniū ɔctū ɔ i terdictū ecclesie an sit dirimē dum.

vult pōt eos ad tps separe. r sic itelligit capi. nō oportet r. j. de ma. ɔtrac. ɔ inter ec. c. j. Interdictū em ecclīe nō est tāte efficacie vt sepa ret mrimoniū ɔ illō ɔctū ✝ nisi sit cā ppetua. tñ pnia dz sp iponi siue cā sit perpe tua siue nō ppt ɔtēptū ecclīe: vt p̄ꝫ p iura p̄dicta j. d ma. ɔtrac. ɔ interdic. ec. p totū r. s. tit. pri. c. iij

✝ Adde nō. per Innoc. s. d spō. non est glo. i. c. alma mat. de sen. exc. lib. vj.

Uas. Di uidit i du as partes. In p̄ ma ɔsultatio. in scd̄a r̄nsio ibi: ne vero. Ab.

Glo. seq. obijcit et soluit.

e Cognouis set. Uidebat q̄ se cūdus iō cēt po tior: qꝛ illi tradi ta esset possessio sicut ē in vēditio ne et donatione C. de rei vē. quo ties. r in mrimo nio spūali. s. de iurepa. qd̄ autē r. c. pastoralis. r in obligatiōe pi gnoris. ff. q̄ po. i pig. ha. potior. sꝫ nō est ita: imo q̄ prior ē tpe po tior est iure. s. d mato. r obe. c. j. qꝛ iā ɔtract⁹ p̄fe ct⁹ est p solū cō sensuꝫ lꝫ cū scd̄o processum sit ad carnalē copulaꝫ

diuisio

sit oīno dirimendū. r. xxxv. q. iij. ɔtradicim⁹. r. xxxiij. q. iiij. non oportet. ij. r. x. di. vides. r. C. de legi. non du biū. r. xxv. q. ij. imprali. r. C. qui pro sua iurisd. l. vna. Ar. ɔ. j. de ma. ɔtrac. ɔ inť. ec. c. j. ij. r. iij. So. cū mrimo niū interdicit ab ecclīa: aut cā phibitionis est perpetua aut tpalis. si est ppetua separant a cohabitatiōe quo usq̄ꝫ cognoscat de īpedimēto. q̄ pbato separant ex toto lata snia diuortij inter eos. j. de ma. cōtrac. ɔ interdi. ec. de muliere. r sic intelligit. c. contradicim⁹. c. vides et. l. nō dubiū. r sic intellige qd̄ dicit h. r. c. ad dissoluē dū. q̄ nō pbato remanebūt simil. Si v̄o cā phibitiōis

q̄ matrimoniū nō facit sine ɔsensu: vt dz. ii. s. de iure-pa. cū aūt. r. ff. loca. in optis. lꝫ hic circa matrimoniuꝫ non stetur ɔsuetudini. alias tñ seruat consuetudo: vt q̄ legitimus est ad mrimoniū/ consuetudo facit illegiti mū. j. de cogna. spi. super eo.

f Turpis. Sic. viij. di. q̄ ɔ mores. r. xi. di. nolite. r xij. di. c. j. s. de p̄cip. cū non liceat.

g Btī petri sedē. Et suā metropolim. hec v̄ba sūt xi. di. nolite. r. xij. di. c. vi. r. s. de postu. prela. c. j.

h Et si solus. Solus cōsensus facit matrimoniū. s. de spon. per totum. r. xxvij. q. ij. sufficiat.

¶ De 𝔠ditionib⁹ appositis in desponsatiōe vel in aliis 𝔠tra-ctibus. Et ex 𝔠cil. aphri. ¶ De fect⁹ turpis 𝔠ditiōis in 𝔠tra-ctu mrimonii apposite nō vi-ciat mrimoniū ꝫ viciat. Ca. i.

Quicunqꝫ sub 𝔠ditionis no mine aliquā desponsaue-rit: ⁊ eā relin quere volue rit. ¶ Dici-mus ꝙ frangat[a] 𝔠ditio ⁊ de-sponsatio irrefragabiliter te neat. Gregorius. epō spoleta.

¶ Seru⁹ manumissus ea 𝔠di tione vt fiat monachus ⁊ mo nasterio seruiat: alr̄ in serui-tutē redeat: ⁊ si hoc acceptā-to monachus fact⁹ sit manu-mittentis voluntatē cogitur obseruare. Caplm. ii.

Cum sit ppriū: ⁊ infra. H. pbr̄ 𝔠questꝰ est diaconem quēdā manumisisse duo man cipia sub hac 𝔠ditione[b] vt mo nachi fierēt ⁊ in eo monaste-rio vbi ipe fuerat[c] pmanerēt adiiciēs vt si q̄s 𝔠tra faceret seruituti[d] iterū subderet: atqꝫ vnū ex his (hac 𝔠ditiōe despe cta) mōasteriū deseruisse ⁊ se int clericos sociasse. ¶ Tu ḡ si ita eē repperis: sic te exhibe vt nec illi monasteriū deserē-di sit facultas: ⁊ manumitten tis volūtas nō valeat pteriri Alex. iii. panor. archiepo.

¶ Qui iurauit aliquā in vxo-rem accipe si centū sibi dona uerit: cētū nō dat: recipe nō tenet: nisi postea pure 𝔠sense rit vel eā cognouerit. Ca. iii.

De illis: ⁊ infra. Si vo aliq̄s sub hmōi vbis[e] iuramentū alicui mulieri pre stitit: ego te in vxorē accipiā si tantum[f] mihi donaueris. ¶ Reus piurii nō hēbit si eā nolētē sibi soluere qꝺ sibi da-ri petiit nō acceperit i vxorē: nisi 𝔠sensus[g] de pnti/aut car-nalis[h] sit int eos 𝔠mixtio sub secuta. I dē. ¶ Res donata eccl'ie sub modo statim est ec-clesie: nec reuocat modo non seruato nisi hoc in 𝔠tractu sit expressum. h. d. fm veriorem intellectū. Et est textus mul tū notabilis ⁊ valde allega-bilis. Ab. sic. Caplm. iiii.

Conti-nuatio ¶ iiii. De con di. appositis. ¶ Cū qnqꝫ sponsalia cō trahunt pure de quib⁹ vis ū est. s. qnqꝫ sub cōditione merito de his post pcedētia sū mittit. Et qꝛ 𝔠ditio ap-poni pōt nō solū in matrimonio: sed etiā in aliis con-tractib⁹: ideo ne actor haberet materiā gemināndi ru bricaꝫ subnectit ibi de 𝔠ditioni-bus appositis et i aliis 𝔠tractib⁹. ¶ De hac mate ria tractat. xxxii quest. viii. xxvii. q. ii. solet. ⁊ c. ali quando. et. q. i. ca. vlti. xxvii. q. iiii. vxor.

Quicunqꝫ. ¶ Primo diuisio ponit thema ex quo resultat ta-cita q̄stio. secun do responsio: ibi dicimus. Ab. si. ¶ Glo. se. recita ri pt per. q. de q̄ conditione.

a ¶ Frangat. Intellige hoc ca pitulū de condi tione turpi que tm̄ nō sit ꝫ natu-raꝫ matrimonii vt. i. e. c. vlt. p qꝺ intellige hoc ca. vt puta si furtū fecerit: si hoiem interfecerit: talis 𝔠ditio non impe dit matrimoniū immo p nō adie cta debet habe-ri. vt. i. eo. ca. vl. vbi de hoc.

Cum sit. ¶ Perti-net ad secūdam partem rubrice

diuisio Diuidit. Primo ponit thema. Scdo responsio ibi: tu ergo. Abbas siculus.

¶ Glo. seq. signat 𝔠trariū. ponit opi. ⁊ soluit.

b ¶ Hac 𝔠ditione. Ar. ꝫ. i. q. ii. q̄pplo. ⁊. s. d pac. pa-ctiones. Dixerunt q̄dā ꝙ libertas est res spūalis: ⁊ idō pōt venire in 𝔠mutationē cū alio spūali. ar. s. de ser. non or. nullus. Vel dic ꝙ non ꝫdicūt: qꝛ monachat⁹ h̄ non dat sub 𝔠ditione: sed libertas dat si voluerint es se monachi. alr̄ nō erūt isti liberi: nec possent ad hoc compelli. xxxii. q. i. integritas.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas.

c ¶ Vbi ipe fuerat. Pōt itelligi ꝙ ipe fuerit cleric⁹ vel patron⁹. xx. q. iii. p̄sens. ⁊ non monach⁹: qm̄ mona chus libertatē donare nō pt cū nihil habeat. liiii. dis. abbati. nec seruū ppriū pōt habere. xii. q. i. non dicatis nisi hoc fecisset in ipo ingressu. vel ꝙ dicit vbi ipe fue rat. s. ipe pbr̄. ⁊ sic planum est.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an hec vba sint efficacia ad liber-tatē reuocandā. ponit duas opi. ⁊ subdit suam.

d ¶ Seruituti iterū subderetur. Sic ergo videtur ꝙ in seruitutem redigi possunt si inde exierit ex quo hac 𝔠ditione liberti facti sunt. arg. s. de ser. non ord. de famulis ⁊. c. null⁹. C. de epi. ⁊ cle. auc. si seruus. qꝺ quidā 𝔠cedūt. Lau. ⁊ Tan. dixerūt ꝙ hec verba non fuerūt efficacia ad reuocandū libertatē: ⁊ sic remane bit liber. ⁊ iudi-cis offō 𝔠pelli oꝫ iussa testatoris adiplē. ff. d ma. testa. menia. ⁊. l. ipatores. ⁊ ifa c. conditionat ad hoc. s. vt nec illi dserēdi. ⁊c. Alis rō vt fuisse quas iste nō reuocat i seruitutē: qꝛ iste 𝔠cito accepta-uit 𝔠ditionē fuit liber. ⁊ monach⁹ ⁊ sic monachatū vlteri⁹ deserere non potuit. etiā si vellet redire i suitutē: imo pa pa cū ipso dispē sare nō posset vt monach⁹ nō esset s. de sta. mo. cuꝫ ad monasteriū. in fi. vn̄ dr̄. i. sic te exhibere: vt nec illi deserēdi monasteriuꝫ sit facultas. ex q̄ ei semel fuit mōa-chus semp erit monachus et idō conditio apposi ta nec potest re-uocare illum in seruitutem: sed compelli debꝫ vt in monasterio p seueret: sec⁹ cir-ca alios 𝔠tract⁹ q̄ reuocari pn̄t si pactū siue modus appositus non seruetur. i. c. pxi. et secus in his q̄ pmonent ad clericatū. s. de ser. non or. de famulis. ⁊. c. nullus.

Monachus non pōt nō esse monachus etiā papa dispēsāte

De illis. Primo ponit thema. scdo determina tio ibi: reus. Abbas si. diuisio

e ¶ Hmōi vbis. Stati 𝔠ditione adiecta. alr̄ ex int-uallo admitti nō dꝫ. C. de do. q̄ sub. mō fiunt. l. pfecta.

¶ Glo. seq. di. inter 𝔠ditionē dotalē ⁊ penalem.

f ¶ Si tm̄. Talis 𝔠ditio licita est in sponsalib⁹ vt h̄ ptꝫ. ⁊ hec si pri meo placuerit. i. e. c. super eo. ⁊. c. p tuas si tm̄ in modū pene adiiciat. vt si tecū nō 𝔠trahā dabo cētū. non valet. s. de spō. gēma. ⁊. C. de spō. l. vi. ⁊. ff. de verb. obli. titia. ⁊. C. de inuti. stipu. l. ii.

g ¶ Consensus de p̄senti. Tunc eīm recedit a 𝔠ditio ne apposita. ⁊ simpliciter intelligit 𝔠sentire. si. s. d de spon. impub. de illis. in fi.

h ¶ Carnalis. Et per hoc recessisse videt a 𝔠ditiōe i. e. c. p tuas. ⁊ sic est matrimoniū presumptū cōtra qꝺ non admittit pbatio. s. de spon. is q̄. et sic duob⁹ mo dis recedit a conditione. i. e. c. super eo. Ber.

divisio

Verum. ¶ Dividitur in duas partes. Primo ponitur dictum. Secūdo exceptio ibi: nisi. Ab. si.

a ¶ Quelibet. id est aliqua de quibuslibet. sic. xv. q. j. mulier. si. j. q. vij. si quis omnem.

¶ Glo. se. ponit differentiā inter modū z cōditionē. et ponit versus.

videt q sic: q2 talis ɔditio ne liceat alienare rē meā: reprobat a iure. ff. d pac. l. pe. z cas' isti excipiunt a iure. x. q. ij. §. hoc ius. Arg. ɔ expssum est q alienari nō pōt ex quo phibetur a donatore. in aut. de alie. z emphi. ɔtra §. sanctissimas. col. ix. C. de re. alie. non alie. l. vlt. z. C. d pac. inter emp. z vē. l. vlt. Tan. z alij quidā dicūt q i tali casu res tali mō sine ɔditione donata ecclesie ne alienet bene pōt alienari dūmō al's possessiones non habeat eccl'ia: qm si alias haberet nō posset alienari ppter inhibitionē testatoris siue donatoris i quo casu dicunt intelligēdū. dic. aut. §. sanctissimas. col. ix. q2 vt dicit canō p captiuorum redēptione res ecclesie alienant. xij. q. ij. aurū. †

Verū cum alicui ecclesie possessio qlibet[a] interposita ɔditione[b] donat: a donatore donū postea reuocari nō potest. ¶ Nisi forte tali sit cōditione collatū: q ea cessante dbeat[c] reuocari. † Urban'. iij. ¶ Cōtrahētes matrimoniū sub cōditiōe nō improbata nō cōpellunt matrimoniū cōsummare ante conditionis euentum. Capi. v.

Super eo vo qd postulasti: vtrū ille q in quādā mulierē cōsensit si pr' ei' suū pstaret assensum: sit ad ɔsummandū matrimoniū cōpellēdus. ¶ Rūdem' q cū consensus liber dici nō possit qui in alieno[e] arbitrio reseruat: ac cōditionē ipsaz canonica nō iprobēt[f] instituta: nisi volūtas patris postmodū int'cedat: nequaq cogend' est ad mrimoniū cōtrahēdū. ¶ Nā lz alexander[g] papa responderit q spōsalia interposita cōditiōe cōtracta: ipa nō ipleta si consensus[h] de pñti itercedat: vel carnalis copula subseqt dis-

b ¶ Cōditiōe donat. Si aliqs donet aliqd prediū eccl'ie sub aliqua ɔditione puta vt illud restituat titio si cōsul fact' fuerit vel ɔsimile stati tenet dōatio. vl' qd restituat eidē q donauit vel heredibus suis donuz reuocari non pōt nisi ɔditione adueniēte sic. x. q. iij. pōtifices. l. fi. quilibet eni in traditiōe sue rei pōt apponere pactū legibus non iprobatū. ff. de pac. in traditionib'. z. C. de cōtrahē. emp. l. iij. in fi. z sic donatio statim tenet lz possit per conditionem resolui sicut vēditio. s. de pig. illos. et. ff. de in diē adiec. l. ij. sz huic intellectui ɔdicit verbū qd est in fine capituli ea cessante. vnde expone interposita ɔditione. i. modo vel pacto. Unde no. differentiam inter donationē sub ɔditione: z donationē sub modo. Donatio eni sub cōditione facta nō tenet: nisi adueniēte ɔditione siue ea impleta. ff. de condi. z demon. qui heredi §. vlti. z. l. q sub ɔditione: sic z venditio. ff. de ɔhen. emp. hec venditio. ff. de lega. iij. si tibi legatū. ff. loca. isula §. vlti. ar. j. e. sup eo. z. c. g tuas z de tali nō itelligit hec decr. Donatio sub mō statim tenet z non reuocat qdiu mod' seruat modo illo non extāte potest reuocari put dictū est ab initio si hoc dictū sit vt reuocet si mod' non seruet: vt dicit in fi. z. C. de dona. que sub mo. l. j. z. ij. de tali donatione loquit decre. ista. Et huic donatiōi concor. qd dicit: ea cessante debeat reuocari. Sic ergo expone ɔditiōe. i. modo vel pacto. hec expositio probatur. ff. de manu. testa. l. meuia. z fit sic: dono tibi hoc: vt singulis annis hoc facias: vel cōsimile aliquod siue vt alimenta michi prestes alioquin reuocetur donatio. donatio sub cōditione fit sic. dono tibi vel lego si hoc feceris. Uñ versus. Scito q vt modus est: si conditio quia causa.

¶ Glosa seq. notat legē zc. alle. v. iura in contrarium alle. vnum. l. z soluit. demū querit. alle. p z contra ponit duas opi. z secundam approbat.

c ¶ Debeat reuocari. Sic ergo patet q lex in donatione dicta seruari dz. al's reuocat. C. de cōdi. ob cau. da. dictā legē. z. l. si vt. z. C. d reuo. do. l. j. z. C. d dona. q sub mo. l. j. z. ij. Arg. ɔtra. C. de rescin. ven. ea ɔditione. Sz ibi nō fuit dictū q vēditio nō valeret si non satisfecerit reipublice. vnde ibi agit tantū ad iteresse vt fiat qd ɔuenerit. vt. ff. de manu. testa. l. meuia. Et ex hoc videtur q res tali modo donata. sc3 vt nō alienet alienari non possit qd si fiat reuocabit. Sz pone causam necessitatis alienādi iminere: puta debitum vel redēptionem captiuorum nunqd poterit res ista alienari vel alia que sic tradita est ne alienet al's reuocet ɔ

Alij dicūt qd veri' videt q res tali mō donata ne alienetur alienari non pōt etiā p redēptione captiuorum vt dicit. d. aut. §. sanctissimas. q2 non inuenit expressum ɔrium i eo casu: ergo illi stabim'. z. c. aurū: nō loquit de talibus reb': sed de vasis tantū loqui videtur. B.

Super eo. ¶ Qui p vba d pñti cū muliere ɔhit sub ɔditiōe si pr ɔsentiret: nisi pr ɔsentiat ad mrimoniū nō est cogēd'. h. d. Cōis diuisio. scda ibi: rñdem'. z ibi prio soluit. scdo rmouet obstaculū ibi: nā lz. Ab.

¶ Glo. seq. notat alle. vnā ɔcor. soluit contrarium.

b ¶ Si pr. Sic. j. eo. c. pxi. sic ergo mrimoniuz ɔhit sub ɔditione: sicut z emptio vel aliij ɔctus. ff. de ɔhen. emp. hec vēditio. nec ob. ff. de reg. iur. act' legi. actus eni illi non sunt ɔctus sed quasi contractus. Ber.

¶ Glo. seq. coadiuuat textū. querit ar. p z soluit.

e ¶ Alieno arbitrio. Ubi substātia ɔct' ɔfert i arbitrio expsse psone nō valet ɔctus nisi ille arbitret. C. de ɔtrahē. emp. sup reb'. sz testm̄ in alteri' volūtate expresse ɔmissum nō valet. vt si ita dicā: instituo te heredem si titi' voluerit. ff. de here. isti. si qs semproniū. et ff. de ɔdi. z demon. nonnūq. sic nec legatū expsse commissum in alteri' voluntate vt ipse det: sz vt arbitret bñ. ff. de leg. ij. l. j. Sz pone. iste significauit hoc patri absenti: sed anteq pr cōsentiat mutat volūtatē: z dicit q nullo mō vult illā ea sciēte etiā si pr ɔsētiret. pr hoc ignorās ɔsentit nūqd est mrimoniū iter eos: videt q sic. ff. mā. si mādassem. z. s. de rescrip. ex pte. z. s. de p cura. mādato. dico q ex q pr ɔsentit ɔpelli dz vt illam recipiat. arg. s. de despon. ipu. de illis. in fi. non est tñ mrimoniū inter illos. vñ si ɔtrahat cū alia tenebit: q2 non dz consensus nisi sit tpe quo pr cōsensit: q2 nec dicitur hre talē potestatem nisi cui ɔcessa durat. arg. ff. qd cuiusq vniuer. itē cor. §. q fit actor. q2 vbi deest legitimus consensus non est matrimonium. Ber.

¶ Glo. seq. signat contrarium.

f ¶ Nō iprobēt. Ar. ɔ. s. e. c. j. ibi loqt de ɔditiōe inhoneste q tñ non est ɔ substātiā mrimonij. j. e. c. vlti. Jo.

g ¶ Alexander. s. e. de illis. Ber.

h ¶ Cōsensus. De pñti. sic. s. e. de illis. z. j. c. pxi.

† Concor. l. cum te fundū. C. de pac. inter ēp. z ven. l. j. C. d dona. q sb mo.

Donatio sub ɔditiōe z donatio sub mō differunt

† Adde an liceat puna ɔtos valeat pactū d n alienādo. gl. i l. fi. C. d reb. ec. n alie. z in. l. fi li'. §. di uus. ff. d leg. j.

Cōtractus an possit i alienū arbitriū cōferri.

a ¶ Nequaquam. Sic hoc facit conditio apposita que suspendit contractum usque ad tempus conditionis existentis ut dictum est. s. eo. verum.

divisio P Er tuas. ¶ Communis divisio. secunda pars ibi consultationi. Abbas siculus.

b ¶ Non negaret. Sed confitebatur se illam pluries diversis temporibus cognovisse post sponsalia contracta ex tali confessione procedit contra ipsum quia non probavit contradictionem ante carnalem copulam.

c ¶ Subsecuta. Pluries. et diversis temporibus: alias non videretur bene sententiatum cum probatum fuerit per testes viri quod post contradictionem patris eam cognovit. ff. s. de fi. instru. cum Jo. ad fi. et s. de proba. in presentia. et ita duplex probatio non sufficit.

¶ Glosa sequens obiicit et solvit secundo formatas quinque questiones successive et illas solvit.

d ¶ Presumendum. Sed quare presumitur istum recessisse a conditione: quia non est presumendum aliquem recedere a iure suo. s. de renu. sup hoc. cum precedens consensus durare intelligatur. ar. s. de bap. maiores in fi. et ex eo quod primo et ultimo consentit presumitur quod medio tempore non consensit. xxviii. di. quia sunt culpe. et s. de cele. mis. cum marthe. vers. si tunc igitur in celum. et j. q. j. iudices. in fi. et precedens voluntas probatur per sequentem. xxxiii. q. j. cum per bellicam. Preterea si pendente conditione res tradatur et postea non existat conditio: res tradita repetitur. ff. de condi. inde. sub conditione. ff. de peri. et commo. rei ven. quod si. Preterea conditionalis consensus nullus est ante conditionem extantem ff. de verbo. sig. cedere diem. si ergo nullus precessit consensus solus coitus matrimonium non facit. s. ti. pxi. c. vi. Dicas ergo quod consensus precessit de futuro ut patet in fi. quia per verba de presenti expressit. s. c. pxi. et ita carnalis copula subsecuta inducit matrimonium presumptum. s. de spon. is qui. et ca. de illis. et s. c. pxi. et favore matrimonii inducta est hec presumptio: quia per carnalem copulam ipso facto videtur consensum exprimere de presenti et a conditione recedere. sic per puram conditionem receditur a conditionali. ff. de contrahen. emp. sed celsus. §. ult. Sed quid si ante coitum protestetur se nolle propter hoc recedere a conditione: nec illud prodest. s. de consti. cum M. et s. de ap. sollicitudinem. Item quid dicam contraho tecum si te virginem invenero: videtur quod sit matrimonium. s. eo. c. j. et j. c. pxi.

Matrimonium

solui non debent: sed firmiter observari nequaquam est nostre diffinitioni adversum: cum huiusmodi consensus non sit de presenti habendus: sed per verba de presenti evidentius exprimatur: quod in alieno arbitrio non posito sed habendo consistit. Inno. iii. mantuan. epo. ¶ Qui sub honesta conditione sponsalia contrahit et ante conditionis eventum desponsatam cognoscit: a conditione recedit. c. vi.

P Er tuas litteras intimasti quod cum quedam mulier. P. nomine N. postularet in virum: asserens inter se mutuum de presenti consensum intervenisse: et carnalem copulam accessisse: vir ipse quamvis contracta sponsalia et carnis copulam non negaret[b]/ asserebat tamen se illam in uxorem ducere non teneri. quia sponsalia inter ipsos sub hac fuerunt conditione contracta si pater eius et patruus sponsalibus consentirent: sed ipsi quamcito noverunt: et sponso contradixerunt et sponse. Verum mulier replicabat quod licet fides prestita fuerit ab utroque sub conditione prescripta: non tamen sibi fuerat a patre vel patruo aliquando contradictum et ante tempus contradictionis expressum a testibus et post/ dicebat inter se carnalem copulam accessisse et infra. ¶ Consul. t. t. r. quod cum liquido constet quod post contracta sponsalia/ carnalis est inter eos copula subsecuta[c]: pro matrimonio est presumendum[d]: quia videtur a conditione apposita recessisse. Nam et si probatum sit quod postquam pater et patruus viri contradixere sponsalibus[e]: idem vir mulierem illam carnali coniunctione cognoverit: non est tamen aliquid modo probatum[f] quod antequam ipse cognovisset eandem pater eius et patruus contradicere curassent. ¶ Reg. ix. ¶ Si contra matrimonii apponitur conditio turpis vel impossibilis habetur pro non adiecta: nisi sit contra substantiam matrimonii quia tunc vitiat contractum. h. d. hoc. c. notabile et multum allegabile. c. vii.

S I conditiones contra substantiam coniugii[g] inferantur: puta si alter dicat quod ex futuro eventu pendeat an sit matrimonium: ut dicit Joan. per decre. j. de frigi. fraternitatis.

¶ Glo. seq. arg. a contrario et rationem reddit.

e ¶ Sponsalibus. Ergo si contradixissent ante carnalem copulam coitus nihil postea operaretur: quia nihil est ibi prius vel conditionale quod confirmet vel ducat ad esse talis coitus. s. ti. pxi. c. ult. in fi. ar. s. de confir. examinata. Ber.

¶ Glo. seq. no. alle. concor. et causam exprimit.

f ¶ Probatum. No. quod contra cum sit interpretatio quam testes produxit cum expresse non probant id ad quod inducuntur: sed obscure. sic. s. de proba. in presentia. et quia per confessionem utriusque constabat pluries quod post sponsalia contracta carnalis copula fuit subsecuta. et ideo quia non expresse constat per testes quod contradictio partis precessit copulam fit interpretatio pro matrimonio presumpto cum iam esset fundata intentio mulieris.

S I conditiones. ¶ Dividitur: quia sunt due partes. in prima tractatur de conditione turpi que est contra substantiam matrimonii. in secunda de turpi vel impossibili ibi: sed. Ab. s.

g ¶ Contra substantiam coniugii. Quod hic supra fuit de illo canone. xxxii. q. ii. solet. et c. aliquando. Not. hic quod quedam conditiones apponi possunt in matrimonio licite que a iure admittuntur: puta si centum mihi dederis: si patri meo placuerit ut. s. eo. de illis super eo. per tuas. huiusmodi enim conditiones

c. xxxii. q. ii. solet. quia nec talis error dirimit matrimonium xxviii. q. ii. §. i. sed nec dirimit emptionem. ff. de Hen. ep. aliquando §. i. Dico quod talis conditio non impedit matrimonium. Item quid si contraho cum aliqua sub conditione deinde cum alia pure: tenet matrimonium. Sed pone quod postea existat conditio: videtur quod teneat primum quia perinde videtur ac si a principio pure contraxisset. ff. de pot. in pigno. hab. potior. arg. j. de fri. fraternitatis. Sed sec. est in matrimonio: quia non trahitur retro ubi ab initio non fuit contractum tamen ad filios legitimandos retrotrahi videtur. j. qui fi. sint legi. tanta. Item quid si contrahit matrimonium sub conditione que omnino extitura est videtur idem ac si pure contraxisset ff. de pdi. inde. quod si. et secundum hoc est matrimonium antequam existat conditio. sed dic quod non est ibi matrimonium: sed expectatur eventus conditionis: et tunc primo erit et si medio tempore contraheret cum alia teneret matrimonium licet videatur

erit si ita dicatur contraho tecum si te virgine invenero.

† Concor. gl. et ibi C. y. l. j. et si s. l. v. depo situm. C. de nup.

Conditiones in matrimonio appositae

funt mr tiplices et aliq viciant aliq viciatur.

tiones honeste sunt. nec sunt otra substantiã mrimonij: qr põt esse cũ illis ⁊ sine illis: vñ non pbat hoc esse qđ ab hoc otingit abesse. ff. de trãsla. inter corporalia Est ⁊ alia ɔditio honesta q̃ est de substãtia mrimonij vt cũ xpian⁹ dicit iudee vł heretice. cõtraho tecum si vis fieri xpiana sine ista non teneret matrimonium. xxviij. q. j. nõ oportet. Sũt ⁊ alie ɔditiões i honeste et turpes de quib⁹ hic fit mentio: ⁊ illarũ qđã sunt ɔtra substãtiã matrimonij: ita vt illl appositis nõ teneat mrimoniũ de quib⁹ hic habes i pn. ⁊ c. pdictis. solet. aliqñ Sunt ⁊ alie ĩhoneste turpes aut impossibiles vt si dicať. cõtraho tecũ si furtũ feceris. si homicidium feceris. iste eñi sunt turpes. Idẽ est si sit impossibilis vt si dico ɔho tecũ si de

alteri: contraho tecũ si[a] generationẽ plis euites. vel donec[b] inueniã aliã honore vł facultatib⁹ digniorẽ: aut si[c] p questu adulterandam te tradas: matrimonialis contract⁹ q̃tumcunq̃ sit fauorabilis caret effectu. ¶ Licet alie conditiões apposite in matrimonio (si turpes / aut impossibiles[d] fuerint) debeãt propter fauorem[e] et⁹ pro non adiect[is] haberi. ¶ Qui clerici vel vouentes mrimoniũ cõtrahere possunt. Alexã. iij. remeñ. archiepo. ¶ Diacon⁹ vł subdiaconus mrimoniũ cõtrahere nõ pñt. ⁊ si ɔtraxerint etiam si sint facti irreglares debẽt separari. Capitulum. j.

derís mihi impertum. si digito celum tetigeris. ff. de inu. ru. testa. l. cũ in scđo. huiõi cõditiones non sunt contra substãtiã matrimonij: ⁊ de talib⁹ intelligiť qđ ðr in fi. si turpes aut ipossibiles: ⁊ iõ si apponanť pro nõ adiect[is] haberi debẽt. vt dicit. in fi. ⁊ ð. e. c. j. qđ de hmõi cõditionib⁹ intelligiť. ⁊ mřimoniũ tenet ⁊ sic videtur q oĩs ɔditio q̃ est ɔ naturã contract⁹ ipm ipedit si apponať. Et hec ẽ rõ cũ tria debeãt eẽ bona matrimonij saltẽ quo ad ppositũ. s. fides / ples / ⁊ sacramentũ. xxvij. q. ij. oẽ itaq̃. Per illas tres conditiones exigunť illa tria bona q̃ in quolibet matrimonio necessario requirunť. aliter non erit matrimoniũ: vt h̃ patet. Sʒ ɔ videť. ẋ. q. j. c. ij. vbi tenet ɔctus nõ obstãte conditione contra naturã ɔctus. ⁊ arg. ɔ. xxviij. di. diaconi. vbi tenet ordinatio licʒ dicat se velle hr̃e vxorem quod est ɔ ordinis substantiã. Itẽ qd si dicat. pfiteor talẽ religionẽ ita q possim ppriũ habere ⁊ vti matrimonio: videť q tenet monachat⁹. j. ti. pxi. insinuante. Non credo q teneat monachat⁹ sub hac cõditione: qr illa est ɔ substantiã monachat⁹. ð. de sta. mo. cum ad monasteriũ. in fi. ⁊ ar. ð. ɔuer. coniuga. dudum. hec fuit opi. hu. quã inueniẽs. xix. q. vlt. nũc autẽ. Alij contradicunt.

Matrimonij tria sũt bona.

Monachatus ipediť p conditionẽ q̃ ẽ ɔ ipsi⁹ substãtiã.

a ¶ Si gñationẽ. ⁊c. Ista ɔditio est ɔ bonũ prolis.
b ¶ Donec inueniã aliã. Hec ɔditio est ɔ sacramentum: quod debet esse indiuiduum.
c ¶ Si p q̃stu. Exẽplũ ð ɔditione q̃ est ɔ bonũ fidei ¶ Glo. seq. dat simile in vltimis voluntatibus.
d ¶ Impossibiles. Si. ð. de pac. c. vl. sic ⁊ i testamẽto turpis cõditio p nõ adiecta hr̃. C. de insti. ⁊ substi. rephẽdẽda. ⁊. ff. de ɔdi. insti. qdã. ⁊. C. de his q̃ pe. no. relin. l. vna. i fi. ⁊. ff. de le. j. turpia. ff. de vsu ⁊ ha. sed neq̃. sic turpis siue ipossibilis stipulatio etiã in alijs ɔctib⁹ nõ obligat. ff. de ver. ob. gnaliter. ⁊. l. seq. ⁊. ff. de ac. ⁊ obli. nõ solum. insti. de inuti. stipu. §. i possibil.
e ¶ Propter et⁹ fauorẽ. Sic q mřimoniũ reo fauorabilis est: vñ pper ipius fauorẽ pr̃ ⁊ mr̃ ipius proga tiua ad testimoniũ admittunť q̃ in alijs ɔctib⁹ repelláť. j. q ma. accu. pos. videť. l fi. ⁊ pl'a alia spãlia ibi obseruanť: vt no. ð vt lit. n̄ ɔtest. c. j.

Cõcor. tex. in. l. fi. iuncta glo. fi. ⁊ ibi Cy. in. vj. q C. de spon. Continuatio.

De diacono q̃ in sabbato sancto aliũ diaconẽ vulnerauit et vxorem[f] accepit hoc. t. prudẽtie. r. q si contrito ⁊ humiliato[g] corde ad ecclĩaʒ redire voluerit dimissa illa quam accepit i vxorẽ: ⁊ absolutiõe[h] obtẽta iniũcta sibi pnĩa de vtroq̃ excessu: post eã pactã dispensatiue[i] poteris ei diaconatus officiũ reddere: et si perfecte vite et conuersationis fuerit eũ in pbrm ordinare. ¶ Sub diaconũ autẽ siue hominem interfecerit[k] siue nõ: mřimoniũ nõ posse ɔtrahere sacrorum

¶ Rub. Qui clerici vel vouẽtes. ¶ Supra visũ ẽ de vno ipedimẽto ɔ subaʒ mrĩonij: nũc restat videre de alijs ipedimẽtis. Et aduerte qr rub. ista nihil ponit dispositiue: sʒ pcedit interrogatiue qui clerici vel vouẽtes mřimoniuʒ ɔhere pñt. Ab. ¶ De hac mãtia tractatur. xxvij. di. p totũ. ⁊. xxvij. qõ. j. et. qõ. ij. et. xxvij. q. j. p totũ.

De diacono ¶ Hʒ duo dicta. scđm ibi: s̃b diaconũ. Ab.
f ¶ Vxorẽ accepit. De facto: qr non potuit de iure. xxxij. di. erubescãt. ⁊. c. placuit.

diuisio

g ¶ Contrito ⁊ humiliato. Als nõ est recipiẽd⁹: qr venia nõ dať nisi correctis. xxxij. q. ij. legať. nec potest gaudere se correctũ nisi pri⁹ dolcat se fuisse peruersũ xxij. q. vij. quẽadmodũ. Et dicit lex. delicti eñi veniã petentib⁹ indulgem⁹. C. de here. manicheos. et. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. l. vl. ⁊ ð pe. dis. j. neminem. ⁊ ð ɔse. dist. iiij. oĩs q̃. ⁊ dixit salomon. qui abscondit pctã sua non videbit lumen ineternum.

Salomon.

¶ Glo. se. re. p. q. s. a q̃ d. beat absolui. ⁊ dupľr soluit.
h ¶ Absolutiõe obtẽta. Nõ ðr a q̃ dʒ peti. vñ vr̃ q a papa tm̃. xvij q. iiij. si qs suadẽte. ⁊ pcipue ppť atrocitatẽ facti. vñ ẽt si eẽt monach⁹ abbas ipʒ absoluere nõ possʒ. j. ð sen. ex. cũ illorum. vel forte ex ista idulgẽtia spãli ipm potuit absoluẽ: qr vez est vt ptʒ in antiqua ¶ Glo. se. alleg. ɔcor. signat ɔriũ. ⁊ soluit. scđo signat contrarium ⁊ ibi remittit
i ¶ Dispẽsatiue. Et ita epi pñt etiã dispẽsare cum clericis constitutis i sacr[is] ordib⁹ si ɔhant de facto. sic ð. de cle. ɔiu. sanc. ij Ar. ɔ. ð. de biga. nup sed illud intelligiť de illo q̃ in sclari hitu vnã habuit de iure vxorem: ⁊ in sacro cõtraxit cũ illo tãq̃ cũ bigamo non pt dispensari. Arg. ɔ. j. c. proxi. sol. vt ibi. Ber.
¶ Glo. seq. reci. p. q. q̃ fuit dubitationis causa.
k ¶ Interfecerit. Putabat ei forte iste archiepo ppť homicidiũ q degradari debeat ⁊ q amisisset ordinẽ qđ nõ est verũ: qr caracter i aĩa impssus nõ tolliť. vt j. q. j. q qdã. vñ nõ pt ɔhere. ppť delictũ ei nõ ẽ alicui subueniẽdũ. ff. q ex cau. ma. sʒ ⁊ si p procẽ §. actio. nec stulti melioris conditionis debẽt esse q̃ periti. ff. qđ vi aut clã. seru⁹. nemo eñi delinq̃ndo fit melior. ff. ad l. fal. pcta. ⁊. xvj. q. j. legi. sic male fidei possessor nõ dʒ esse melioris cõditiõis q̃ bone fidei. ff. de peti. here. si a patre. §. si predo.

a ¶ Canonum .xxxii. di. si quis eorum. et c. de illo. et c. j. et lxxxiiii. di. cum in preterito. Ber.

Ex literarum. ¶ Comis diuisio. consultatio et responsio. Secunda ibi: super quo. Ab. si.

¶ Glo. seq. signat contrarium et dupliciter soluit.

b ¶ Abiurare Arg. contra. s. de co. cle. et mu. clericos. illud intelligendum est vbi suspitio habetur de pluribus vt sepe fa ciunt inter se contubinarii: tunc non exigitur iuramentum vt ibi satis colligitur: vel illud circa contubernium hoc in diuortio cuiuscunque matrimonii. xxxv. q. vj. ab isto die.

¶ Glo. se. obiicit de decre. prima et soluit dupliciter.

c ¶ In subdiaconatu ministrare. Arg. contra. s. c. pxi. vbi dispensatur cum eo qui pluribus deliquerat quam iste. Que fuit ratio: placuit hoc dno pape vt maiorem gratiam faceret illi quam isti. Jlla potuit esse ratio quia non videbatur vere penitens et presumptio erat contra ipsum de sua incontinentia et cum talibus non est dispensandum dum preuersione spe praue actionis desideria concipere non formidant. l. di. c. j. et c. vt constitueretur. et ideo papa prohibet ne cum ipso dispenset cum alias suo iure dispensare posset. vt. s. ca. pxi. sed si intrare voluerit religionem tunc fauore religionis poterit circa ordinem dispensare. sic. j. de aposta. ca. ij. vel de consilio loquitur cum de iure suo epus posset dispensare cum ipso. vt. s. c. proxi. et s. de cle. coniuga. sane. Ber.

Dispensatio de negetur non de penitentibus.

canonum censura demonstrat.

Idem cenomanensi epo. ¶ Subdiaconus matrimonium contrahere non potest. Cap. ij.

Ex literarum tuarum tenore accepimus quod lator presentium in subdiaconatus officio constitutus quandam sibi in coniugium copulauit: quam eundem abiurare[b] fecisti. ¶ Super quo pru. tuam in dno commendamus mandantes quatenus si ad monasticum ordinem transire voluerit: et tibi post laudabilem conuersationem ipsius visum fuerit: eum ad maiores ordines promoueri concedas. quod si ad religionem se transferre noluerit: eum neque in subdiaconatu[c] ministrare: neque ad vlteriores permittas ordines promoueri: in minoribus[d] tamen ordinibus poterit ministrare.

Idem vigoriensi epo. ¶ Votum solemne impedit et dirimit matrimonium post contractum. votum simplex tantum impedit contrahendum: sed non dirimit post contractum. Ca. iij.

Meminimus[e]: et infra. Ani. quod si dictus quidem se religioni deuouit et habitu suscepto professionem[f] fecit: postmodum sibi aliquam copulauerit est cogendus ab ea recedere: et ad ecclesiam cui se contulit sine contradictione transire. ¶ Uerum si nec[g] habitum suscepit: nec professionem/ sed votum solummodo fecit: et se ad religionem transiturum[h] promisit: licet postea matrimonium contraxerit: non est cogendus ad religionem transire et matrimoniale votum rescindere.

Idem lucensi epo. ¶ Susceptio habitus professorum extra religionem a non habente potestatem incorporandi religioni impedit in dubio matrimonium contrahendum: sed non dirimit contractum. h. d. secundum intellectum quem tenet Pa. c. iiij.

Consuluit nos. t. f. quid faciendum sit de nobili muliere que vestibus preciosis abiectis mutauit habitum[i] et de manu presbyteri velamen[k] assumpsit: sed non renunciauit[l] propriis nec intrauit claustrum: nec in manu alicuius epi/ abbatis/ vel abbatisse: aut super altare[m] professa est/ vel obedientiam promisit. post modum vero elapso anno (abiecto religionis habitu) cuidam nobili nupsit. ¶ Con. t. t. r. quod sicut simplex votum matrimonium impedit contrahendum et non dirimit[n] saldus. t. s. eo. ca. proxi. Ber.

redire ad monasterium. s. de regu. sicut. vt hoc si. argu. xxvij. di. quod interrogasti. et xxvij. q. j. quasi per totum.

¶ Glo. seq. soluit contrarium.

g ¶ Nec habitum. Maxime: quia solus habitus non facit monachum sed professio regularis. s. de regula. porrectum. nisi gestaret habitum monachalem cum aliis per annum tunc presumitur professionem fecisse: vt postea ei exire non liceat. s. de reg. ex pte. et c. vidua. †

h ¶ Transiturum promisit. Et ita votum fuit simplex tamen quod per fortius vinculum tollitur. j. e. rursus. xxvij. dist. si vir. xxvij. q. ij. nos nouimus. quamuis tamen cum solenni obligat apud deum/ vt dicit illa decre. rursus. vbi de hoc dicetur.

† Adde quod idem no. bal. in. l. inter dum. §. diuus. ff. de pub.

Consuluit. ¶ Susceptio habitus sine professione non dirimit matrimonium contractum: sed contrahendum impedit. h. d. sed hec summatio est nimis generalis. Primo ponitur consultatio. secundo responsio. ibi consultationi. Abbas si.

Summarium.

diuisio

i ¶ Habitum. Nulla facta professione seu voto. vnde non impedit matrimonium. xxvij. q. ij. quod

k ¶ Uelamen. s. probationis quod distinctius esse debet ab habitu professorum. s. de reg. c. pe. quod non dirimit matrimonium iam contractum. s. c. proxi. et j. e. rursus.

l ¶ Non renunciauit. Per hec que hic enumerantur patet quod non assumpsit religionem nec habuit propositum mutandi seculum. vnde libere exire potuit infra annum: et etiam anno completo. s. de regu. c. pe. vbi dicitur quod euidentia debet apparere si seculum mutare voluerit: et ita signa mutationis debent euidenter apparere ad hoc vt aliquis censeatur monachus. alias exire poterit infra annum et anno finito. xx. q. j. illud.

m ¶ Super altare. Unde qualiter quis pot profiteri in manu epi. xxvij. q. j. viduitatis. et in manu etiam monachi. j. eo. insinuante. et coram sacerdote per ipsius benedictionem. xxvij. q. j. sciendum. et xx. q. j. vidua. et super altare. vt hic dicit.

n ¶ Non dirimit. xxvij. di. §. hinc distinguendum. et c. si vir. et j. eo. rursus. et s. de regu. porrectum.

d ¶ In minoribus. s. l. di. placuit. et xv. q. viij. si quis presbyter. Ber.

Meminimus. ¶ In prima parte ponitur decisa consultatio. In secunda distinguens responsio. secundum membrum ibi. verum. Ab. si.

diuisio

e ¶ Meminimus. Casus. Aliquis promisit transire ad religionem et habitum religionis suscepit: postea contraxit matrimonium: queritur quid iuris: et respondetur put sequitur in littera.

Casum inchoat.

f ¶ Professionem. Que etiam sola facit monachum. s. de regu. porrectum. vnde in seculo remanere non debuit nec contrahere matrimonium: immo compelli debet

¶ Glosa ista obijcit et soluit.

a ¶ Suscept⁹. Sz vr q eo ipso q suscepit habitū et velamē votū suū solēnizauerit ita vt ad monasteriū redire cogat. ar. i. ō reg. vidua. xxvij. di. qō interrogasti. lfa isti⁹. c. satz soluit Jtia illa. h ↄstabat q absolute habitū nō muta uit: ibi ↄ eo alo et ↄposito habi tū et velamē susceperūt vt monache essent vn postea h audiūtur et si Jtuā vel lēt iurare. Ber.

Diuisio

U ¶ Eniens. ¶ Primo narrat casum ↄ missa cā. Scdo pōit mādatū ibi nos itaqz. Ab.

¶ Glo. ista arg. alle. iij. iura.

b ¶ Absenti. Arg. q mrīmoniū int absentes ↄhi pt. i. xxxv. q. i. honorāt. z. xxx q. v. nec illō. z. i. ō ↄuer. ↄiug. ex parte. ij. et codē mō sponsalia: vt hic. et. ff. de spō. l. iiij. et. v. Ber.

¶ Concor. tex tus l. i. mulierem. ff. de ritu nup. z ibi doc.

iā cōtractū: ita hīt⁹ sine ↄfes siōe suscept⁹ a ne ↄtrahat īpe dit: sz ↄtractū neqꝫ dissoluit I de. ¶ Uotu castitatis de psē ti ipedit mrīmoniū ↄtrahendū: ecclia tn̄ et cā mrīmoniū cōtrahi qnqꝫ pmittit. h. d. inherendo lre. Capi. v.

U Eniēs ad pñtiā nr̄am W. heremita proposuit q J. mulier cuidā viro absenti b fide data se nupturam pmisit c sz postmodū audiens pla de seueritate d ipsius et noluit co pulari: cū itaqꝫ timeret ne illi nubē cogeret: i manib⁹ suis votū ↄtinētie e pmisit: non tn̄ locū aut vestē mutauit: q audito vir aliam sibi copulauit. ¶ Nos itaqꝫ attēdētes tuti⁹ esse vt pfata mulier post fidē et votū simplr oblatū matrimoniū ↄtrahat qꝫ fornicatio nis f reatū incurrat. Mā. qt. si pl⁹ nō pcessit: sibi de fide mē tita/z voto violato g ↄgruā sa tisfactōez idicas: z ei cui vult nubēdi l dño lniam tribuere non p ostponas h. Ce le. iij.

¶ Uotu simplex ipedit sponsalia de futuro: non aūt dirimit mrīmoniū sequēs. sec⁹ in voto solenni. Capitulū. vi.

R Ursus qdā votū castitatis i emittēs iurauit se quādā ductuꝝ postea ī vxo rē. Vñ a f. tua reqsiti arbitra mur q cū simplex votū apud deum k non minus obliget qꝫ solenne: pro eo q iurauit te

c ¶ Promisit. Per interpositā personā que manda tum habebat ad hoc: alr̄s nihil est.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an ille timor excusaret.

d ¶ De seueritate. Timor iste van⁹ erat. vñ non ex cusat quominus debeat ↄpelli ad mrīmoniū cōtrahē dū ↄpter fidē datā si ille cū alia nō cōtraxisset nō obstāte voto simplici. ar. i. de spōsa. ex lris. ij. prima enī fides seruari debet. i. de spō. sicut. nisi fortius vinculum superueniat. vt. i. de spon. si inter.

e ¶ Continentie votum. Mulier ista vouit contintiā nec mutauit locū nec vestem nec etiā fecit ↄfessio nē: z tn̄ post votū continentie de pñti cōtrahere pōt z ita est ar. op. q votum nō solennizatur ↄ votum con tinentie tn̄. de hoc dr. j. c. pxi.

¶ Glo. ista arg. alle. iij. iura.

f ¶ Fornicationis. Ar. minus malum tolerādū vt maius euitetur. xxxij. q. ij. si quod veri⁹. xxvi. q. iij. hi qui. xxij. q. i. considera. z. iij. di. deniqꝫ.

¶ Glosa ista ponit duas lecturas.

g ¶ Uoto violato. i. violādo. si. ff. de iureiu. ad monēdi. in ↄbo absolut⁹. i. absoluēd⁹. vel dic violato ani mi destinatione: qꝫ petebat sibi dari licentiā ↄhendi. nec intelligo q imponat pnia: nisi sub ea cōditione si ↄtraxerit vel imponat postqꝫ ↄtraxerit: vl' etiā de vo lūtate mutata agit pnia. ar. xvij. q. iij. sunt q opes.

¶ Glo. seq. obijcit z soluit.

h ¶ Nō postponas. Sed qualit dat huic licētia cōtrahēdi ↄ votū ↄtinētie lz sit simplex cū apd deū eqliter obliget cū solēni. j. ca. pr. ↄ debuit ↄpelli vt seruet votū sicut fit de spōsalibus. i. de spō. ex lris. ij. Dicas q nō dat hic ecclia lniam ↄtrahēdi directe: sed est hic quedā ↄparatiua pmissio: ne deteri⁹ inde ↄtingat: vt ex lra ptz. z qꝫ i pturbatiōe animi votū emisit. ar. xvij q. ij. ↄonsaldus. vñ dat ei lnia ↄhendi: alr̄s nō daretur

nam votum continentie seruandum est etiam a coniugatis. xxxiij. q. v. quod deo pari.

R Ursus. ¶ Uotū solēne dirimit mrīmoniū contra ctū. s. sequēs. simplex ↄo impedit. sed nō dirimit ¶ Primo ponit qstio. scdo distinguens solutio ibi: vñ

Summa rium. diuisio

scdm mēbrū ibi q si. Ab.

i ¶ Castitatis. Simplicit. i. e. ca. proxi.

¶ Glo. ista reci. p obiect. z solu. scdo qrit dicens qō sit votū simplex: z qō solēne Subdit opi. hu go. Jtē z opi. Jo an. et licet tenet adherere hug. in si. tn̄ resistit.

k ¶ Apd deū nō min⁹ obliget Ergo videt eqli ter obseruandū vt solēne: qō fal sum est: qꝫ solen ne ↄuat post cō tractum mrīmo niū. j. c. pxi. istō vero non. xxvij. di. si vir. z hic di cas q ab initio sunt equalit ob

seruāda z vtrūqꝫ intm obligat q q cōtrauenit peccat mortalit. Et dico nō min⁹. i. nō minori tpe: qꝫ vtrūqꝫ i ppetuū obligat: z vtriusqꝫ fractio est mortale petm. li cet vn⁹ minus peccet alio: qō ptz ex minori penitētia xxvij. dist. si vir. z. xxvij. q. j. virginib⁹. et. c. deuotam. Uel hoc contingit ↄpter adiunctū. s. ↄpter bonū mrī monij. ar. xxvij. q. j. nuptiaꝝ. z est sile qō dr. inter sim plicē loquelā z iuramentū nō facit deus differētiam xxij. q. v. iuramenti. z collige ex hoc qō hic dr. votū ex sui natura nō dirimere mrīmoniū sed cōstitutio facta sup voto. Et fit hic mētio de voto simplici z solēni vi de qd sit vtrūqꝫ. Uotū solēne est qō fit interueniēte ali qua istarū solēnitatū videlz p susceptionē sacri ordis xxviij. di. diaconi. z. lxxxiiij. dist. cum in pterito. Jtē p susceptionē sacre vestis q tn̄ ↄfitentib⁹ dari dz. i. de regu. statuimus. et maxime si cū alijs incipiat cantare z oblationē facere i ecclia. xxvij. q. j. vidua. et. i. de regu. vidua. z. xxvij. di. qō iterrogasti. Tertio modo cum p ↄfessionē deuouet se alicui religioni in manu abbatis vel abbatisse vl' etiā in manu monachi. i. de regu. statuim⁹. z. i. e. cōsuluit. z. j. e. c. pxi. pñtibus testib⁹ p quos ↄbari possit professio si ille negaret: et ne hoc negari possit fiat i de publica scptura. xxvij. q. j. oēs femine. i qua scriptura ↄfiteat se velle religiose viuere. xx. q. j. vidua. et tale votū impedit mrīmoniū cōtrahendū et dirimit iā ↄtractū. xxvij. q. j. c. j. p totū. vsqꝫ ad ca. nuptiarū. alr̄s aūt votū ↄtinētie factum qꝫ uis corā multis dr simplex qn nō vestitum siue institutū aliqua solennitate. z tale votū ipedit mrīmoniū cōtrahēdū: sz nō dirimit iā ↄctū. q. d. nō dz ↄhere post tale votū: tn̄ si ↄhat tenet. i. eo. ↄsuluit. z. c. veniēs. et xxvij. q. j. nuptiarū. cū seq. ca. z post hoc votum continētie cū quis dicit voueo ↄtinētiā dat ecclia licētiā cō trahēdi. i. e. c. pxi. hec opi. hodie quasi cōis est et in

Quō si at votū solēne.

hac opi. fuit Gratian⁹.xxvi.di.§.vl.r.c.vl. Hu. ꝙo di-
xit ꝙ votū ꝯtinētie ꝑpetue int oia vota ipedit ꝛ diri-
mit mrimoniū iā ꝯctū: ꝛ in nullo casu est mrimonium
post votū ꝑpetue ꝯtinētie ꝗ ad deū. ꝛ si postea ꝯhat ꝺ
solo facto ꝯhit ꝛ mortalit peccat. ꝛ hoc dicit eē verū si
votū ꝯtinētie ꝑ
prie teneaꝛ ꝓ
prie ꝺi votū ꝯti-
nētie cū dico. vo
ueo ꝑpetuā cōti
nētiā. Impropꝛe
cuꝫ ꝺi voueo si-
ue promitto ꝙ
post ānum siue
post mortē vxo-
ris mee vouebo
ꝑpetuā ꝯtinen-
tiā. qꝺ est dicere
votū de pñti ꝛ ꝺ
futuro. Et dicit
Hug. ꝙ solēnita
tes pmisse non
sunt de sub a vo
ti ſꝫ signa ꝛ ꝓba
tiões voti si vo-
tū reuoceꝛ i du-
biū. Jo. dicit ꝙ
si aliqs corā to-
ta ecclīa dicat.
voueo ꝑpetuaꝫ
ꝯtinētiā nō sole
nizaꝛ votū: nisi
aliqd ꝺ pmissis
interueniat. vñ si
postea ꝯhat: te-
net mrimoniū.
Hug. vero ꝯ: vt
ptꝫ. Sꝫ certe qꝺ
dicit Hug. ma-
gis videꝛ tutū.
lꝫ eīm aliqs non
efficiaꝛ mōach⁹

Votū ꝯtinē: tie sit ꝓ prie ꝛ ipꝓpe.

mere pniam agat. Et votum
qꝺ deo fecit studeat obserua
re[a]. ¶ Qꝺ si postq̄ hmōi pre
stitit iuramentū ad nuptias
ꝓprio motu ꝯuolasset: cū vo-
tū simplex mrimoniū ipediat
contrahendū: nō tñ dirimat
iā ꝯtractū: nihil ābiguitatis
questio tua ꝯtinere videtur[b].
Innocē. iij. libon. ꝛ libicen.
epis. ¶ Votū solēne ipedit ꝛ
dirimit matrimoniū post con
tractum. Capitulum. vij.

Insinuāte. J. nobili mu
liere nr̄o ē apl'atui rese
ratū ꝙ a q̄busdā curialibus
fuit regi legionē. ꝓ ipi⁹ copu
la supplicatū[c]: ꝙ cū ad ꝯsan-
guineoꝝ ei⁹ noticiā ꝑuenissꝫ
vt maritū acciperet ei sub obte
statiōe regia suggesserūt. ipa
ꝟo ꝙ tūc nollet nubē ꝑstās
ꝯsiliū accepit ab eis: ꝙ votū
emitteret castitatis: qꝺ in ma
nib⁹[d] cuiusdā de frīb⁹ scti au-
gustini fecit: eo adiecto teno-
re vt i domo[e] ꝓpria cū oi sub-
stātia sua remaneret. Sane ꝺ
eiusdē ordis hītu biēnio post
ꝑmāsit: lꝫ id se iuitā fecisse as-
serat ꝛ coactā: nō tā metu re-
gio[f] q̄ꝫ parētū: ꝛ infra. Tādē
attēdēs ꝙ inuita votū emise
rit: eo dimisso de parētū cōsi
lio. P. michaeli publice fuit
mrimonialit copulata: de q̄
q̄ttuor sustulit filios tpe ꝑce
dēte ꝛ isra. Nos igiꝛ attēden
tes ꝙ in emissiōe voti qꝺ pre-
cessit nulla vel modica[g] coa-
ctio affuisset quā patiētia[h] et
ꝑseuerantia seq̄ntis tpis pe-
nit⁹ ꝓfugauit: ꝛ ꝙ seq̄ns ꝯiū-
ctio poti⁹ iniqua fuit ꝛ violē-
ter extorta. Mādam⁹ q̄ten⁹
si pmissis ꝟitas suffragaꝛ pre
fatā mulierē ad male dimis-
sum religiōis hītū resumēdū
ꝛ seruādū qꝺ vouit monere ꝛ
iducere ꝓcuretꝭ: ꝛ (si op⁹ fue-
rit) per cen. eccl. coercere.
¶ De eo q̄ duxit i mrimoniū
quā polluit per adulterium.
Alex. iij. abbati scti albani.

ꝛ ad hanc litteram respondet.
e ¶ Ut in domo ꝓpria. Ergo nō erat monacha ex q̄
pōt ꝓpriū retinere. ar. ꝯ. de sta. mo. cū ad monasteriū
in fi. cū talis cōditio sit cōtra substātiā monachat⁹. ꝯ.
de cōdi. appo. c. fi. ꝛ. xxxij. q. ij. solet. argu. ff. de act. et
obli. nō solū. ar.
ꝯ. x. q. j. sic qdē.
ꝛ. ꝯ. de cōdi. ap-
po. c. j. talis eīm
cōditio est cōtra
subām mōacha
tus: vñ ea reten
ta ipedit mona-
chatū. Quidam
tñ dicūt ꝙ ea ad
iecta tenet mo-
nachat⁹ et ꝓ nō
adiecta haberi
dꝫ: ar. hui⁹ lr̄e ꝺ
hoc dixi. ꝯ. de cō
di. apposi. c. vlt.
verba ista in do
mo ꝓpa cū oi ē
sua sub a. sic ex-
pone. i. cum vsu
fructu sue sube
olim aū mona-
chatū vel de vsu
fructu illarū re
rū victū ꝛ vesti-
tuꝫ hēre in vita
sua: quicqd eīm
supest dꝫ esse et
est monasterij ꝛ
si quid deest ei
suppleꝛ a mona
sterio. sīlis eīm
expositio habeꝛ
xxvij. q. j. si qs
rapuerit. et sic
ista erit mona-
cha: ꝛ pōt rema
nere in domo quondam sua cum vsu rerū quas cōtu
lit monasterio sic. xxvj. q. j. de viduis. Ber.

bñ pōt se obligare ad ꝯtinētiā ꝑpetuā ꝑ votū: sicut pt
se obligare ad alia vota. q: votū ꝯtinētie excedit oia
alia vota: vñ nō posset ꝯmutari lꝫ mai⁹ bonū. ar. xxxij
q. j. nuptie. vñ ꝛ si ꝯiugati ꝯtinētiā ꝓmittāt eā serua
re teneꝛ. xxxiij. q. v. qꝺ deo pari. Hug. ꝯdicit Alex. ꝯ
ca. pri. cui poti⁹ standum est in hoc casu. Un versus.
Votū solēne demōstrant q̄ttuor ista. Ordo sacer: scri-
ptū: ꝓfessio ꝑita sponte. Et ꝓfessoꝝ vestis suscepta
sciēter. Uel sic. Ordo sacer: vestis: ꝓfessio religionis.
Que sit facta palam faciunt solennia vota.

Votū ꝯtinē: tie alia excedit

versus

a ¶ Obseruare. Qꝺ si prius iurasset ꝛ postea votū
simplex emisisset tene qꝺ ꝺi. ꝯ. de spō. cōmissum.
b ¶ Uideꝛ. Q: remanebit cum illa. ꝯ. eo. consuluit.
Insinuante. ¶ Primo ponit factum. Scdo diffi-
niendum cōmittit ibi: nos igitur. Ab. si.
c ¶ Supplicatū. Cōtra illa iura. nā a principe non
est petēda vxor. xxxvj. q. ij. nullus. ꝛ penā deportatio
nis mereꝛ. C. si nup. ex rescrip. ptē. pe. l. j. ꝛ q: debent
esse libera matrimonia. ꝯ. de sponsa. gemma. ‡
d ¶ Qꝺ in manibus. Et ita solēnizauit votum cōti
nentie tradendo se ordini sancti Augustini in mani-
bus illius monachi. vt. j. pater. ꝛ habitum ꝓfessorum
suscipiendo: ꝛ ibi per biennium manendo.
¶ Glosa ista obijcit ꝓbando ꝑ. iiij. iura. pro textu indu
cit duo. sed ꝯcludit ꝓ obiectione. ponit opi. ꝛ remittit

‡ Con-
cor. l. j.
ff. cum
gl. fi. ꝛ
ibi Cy.
C. de
spon.

¶ Glo. seq. ar. signat ꝯtrarium ꝛ arguēdo dat simile
f ¶ Metu regio. Arg. ꝙ imperium regiū non suffi-
cit ad istū metum. ‡ ar. C. qꝺ me. cau. ad inuidiā. Ar.
cōtra. C. e. l. pe. ꝛ. xxxiij. q. iij. cōuentioꝛ. sīlr imperium
parentum non sufficit. ff. de ritu nup. si patre. xxxij. q.
vij. omnes causationes. Ber.
g ¶ Uel modica coactio. No. ꝙ leuis met⁹ nō excu-
sat in voto: vt hic. ꝛ. ꝯ. qꝺ me. cau. cum dilecti. lꝫ in ele
ctione leuis metus sufficit. j. q. vj. si qs aūt. sīlr in mri
monio vt videꝛ: q: plena debꝫ securitate gaudere. vt
ꝯ. de spō. cū locum. ff. de ritu nupt. si patre. tñ talis dꝫ
esse qui possit cadere in cōstantē virum. ꝯ. de spon. ve
niens. ij. ꝛ. c. consultationi. Ber.
¶ Glo. seq. notat ꝙ ex tpe. ꝛc. alle. vj. iura.
h ¶ Patiētia. Not. ꝙ rōne tpis euanescit exceptio:
q: p̄sumiꝛ ꝯsentire. j. q. j. ꝯstat. ꝯ. de spō. ad id qꝺ. ꝯ. de
fri. ca. j. C. quod me. cau. ij. ff. de cōdi. ob tur. cau. si ob
turpem. ff. de ritu nup. si pater.
¶ Rub. De eo qui duxit i mri. ¶ Supra visum est de
quibusdā ipedimētis mrimonij. s. ordis ꝛ voti. Nunc
subijcit de alio impedimēto qꝺ. s. causaꝛ ex adulterio
vel machinatiōe in mortē ꝯiugis. Abb. si. ¶ De hac
materia tractatur. xxxj. q. j. et. xxxij. q. iiij. per totum.

‡ Hanc
glo. di-
cit Pa-
nor. eē
singu.
ad hoc
ꝙ me-
tū non
inducit
regis
impiū.

Conti-
nuatio.

et. q. vii. in multis capitulis.

divisio ¶ Propositum. ¶ Communis divisio. Secūda ibi: licet autem. Abbas.

¶ Glo. ista tractat quod ignorantia valet ad duo. residuū reci. q. q. an mortua prima incipiat esse matrimoniū. sol. et dat iste alle. ii. iura. i. ff.

Adulterium nō committit abignorante.

a ¶ Inscia. Hoc excusavit mulierē ab adulterio: quia ignorās nō committit adulteriū. xxxii. q. ii. i lectū. et ff. de adul. l. vlt. aliquin si fuisset cōscia nō posset postea cū eo remanere. ff. e. cum haberet: imo plus procedit qui filii de ea in matrimonio legitimi sūt cēsendi propter bonā fidē vxoris. ff. qui fi. sint leg. ex tenore. et c. cū iter. et tamen nō fuit matrimonium inter eos etiam post mortē prime vxoris. licet enim ista crederet eū liberū ligatus tamen erat et in principio cōsensu quod nullus fuit intelligitur perdurare sicut nec matrimoniū. Similiter cū suo licet credat liber. alias nō cōtractura etiā si postea manumitteretur eo ignorante: quia post manumissionē factā manēdo cū eo approbare semper intelligitur primū cōsensum qui erroneus fuit et nō aliū: unde matrimonium nō procedit. Arg. cōtra. ff. de offi. pcō. observare §. vlt. immo videtur expressum. ff. de iure do. proculus. prius dictum verū est: tamen si mulier vult cōpellitur ipsam ducere propter dolum et fraudem ipsius. vt in fi. dicit. Ber.

¶ Si quis vivente vxore contrahit cum secūda hoc ignorante prima mortua ad sui petitionem non separabitur a secunda. Capitulum primum.

Propositū est nobis quod vir quidam vxorem habēs sibi aliā huiusmodi rei insciā[a] copulavit: sed prima mortua nititur discedere a secunda: et infra. ¶ Licet autem in canonibus[b] habeatur: vt nullus copulet matrimonio quā prius polluerat adulterio: et illā maxime cui fidem dederat[c] vxore sua vivēte: vel que machinata[d] est in mortem vxoris: quia tamen prefata mulier erat inscia quod ille aliā haberet vxorem viventē nec dignum est vt predictus vir qui scienter contra canones venerat: lucrum de suo dolo[e] reportet. et Consulta. t. t. rñ. quod nisi mulier[f] divortium petat ad petitionem viri non sunt aliquatenus separandi.

Idem abbati de fontibus.

¶ Si vivente prima vxore et non cognita quis cōtraxit cū secūda sciēter et eā cognovit: etiā mortua prima secūdam hic nō pōt secus si prima erat nō legitima vxor. Capitulum. ii.

Significavit[g] nobis O. andegavensis: et infra Mādamus quatenus si cōstiterit quod eidem. O. tanta vis[h] illata fuerit quod nō spōte in primā cōsenserit. nec post prestitum iuramentū ipsam carnaliter cognoverit[i]: propter hoc non dimittas quin ad aliā quā postea in vxorē accepit: revertēdi liberam tribuas facultatem. ‡ ¶ Alioquin sibi ne ad secūdam[k] revertatur[l] sub interminatione anathematis inhibēs/ nec ei licētiam ducēdi aliā in vxorē.

b ¶ In canonibus. xxxi. q. i. c. i. et ff. eo. ex tuarū. cum haberet. et c. vlti. in fi.

c ¶ Fidē dederat. Vel si de facto eā duxit. ff. e. cū haberet. et supple. et eam cognovit vivente sua vxore alias nō impediretur contrahere cum ea. ff. e. c. vlti.

d ¶ Machinata. xxxi. q. i. si qs vivēte. et ff. e. sup hoc.

e ¶ De suo dolo. ff. de rescript. sedes aplica. et. xxx. q. i. dictum. et ff. de cogna. spi. si vir.

¶ Glo. seq. arg. quod cōtractus claudicat. alle. xii. iura.

f ¶ Nisi mulier. Et ita cōpellitur vir remanere cū ea si voluerit propter culpā et dolū ipsius viri sed nō econverso. ff. de adul. c. ii. et ita est hic ar. quod contractus ex parte tenet et ex parte non. ff. de despō. impu. de illis. ff. man. pōt. C. de rescin. vē. l. ii. et insti. de auc. tu. circa pn. ff. locati. sicut emptio §. iterdū. et ff. de ac. emp. et vē. iulianus §. si qs a pupillo. xxix. q. ii. si qs ingenuus. xxxii. q. proposito. et xxxii. q. ii. aliqn. et xxvii. q. ii §. i. et xxxi. q. ii. c. i. et ii. si tamen ↄhereret cū alia teneret matrimoniū. ff. e. veniēs: et hoc est verū ante primū vel novū cōsensum.

divisio ¶ Significavit. ¶ In prima parte decisa cōsultatio in secūda ibi: mādamus distinguēs cōm. sīo. et sm membrum ibi: alioquin. Abbas.

Casus. g ¶ Significavit nobis O. Iste. O. coactus fuit quādam despōsare in vxorē prestito iuramēto: postea vero cōtraxit cū alia spōtanea volūtate cōscia huius facti: prima petiit illū in virū corā eboracen. archiepō. qui eum cōpulit recedere a secūda prestito iuramento donec lis esset iudicio ecclie terminata inter ipsm et primā: lite pendente mortua est prima: dubitabat iste. O. an deberet redire ad secūdā quā sponte duxerat in vxorē. rūdet papa put sequitur.

‡ Concor. tex. in. i. iure gentium. et ibi glo. ff. de ri. nup.

¶ Glo. se. signat ↄtrariū et solvit.

h ¶ Tāta vis Que posset cadere in cōstantē virū. ff. de spon. veniēs. ii. et c. cōsultationi. ff. ff. qd me. cau. platū. et c. cū dilecti ar. ff. xv. q. i. merito qrit. et ff. de iureiurā. si vero. Iuramentū istud poterat servari sine interitu anime ergo debuit servari vt ibi dicit. et hec nō habet hic locum: quia matrimonia libera debēt esse et non coacta. ff. de spon. cum locū: et c. preterea. requisivit. gemma.

‡ Concor. lex nec filiū. C. de ritu nup. et l. si pre cogēte. cū glo. l vi. invitos. ff. eo.

¶ Glosa seq. arg. alleg. v. iura.

i ¶ Cognoverit. Quod si fecit antequā cōtraheret cum secūda cōsensisse videtur vnde amplius secūdā habere non posset. ff. de spō. ad id qd. et ff. de despon. impu. de illis. et ff. de his qui ma. ac. pos. insuper. Et est arg. quod rati habitio retrotrahitur. ff. ff. de regu. significatum. ad ff. i. q. i. constat. lxiii. dist. salonitane. de coniug. ser. proposuit. et ff. quod me. causa. perlatum.

k ¶ Ne ad secūdam. Conscia huius facti. alias etsi bene posset eam habere. ff. c. proxi.

¶ Glo. seq. ponit brocar. ad negativā alle. quattuor iura ad affirmativam. iii. et solvit.

l ¶ Revertatur. Arg. est hic quod ab initio nō valet tractu tpis nō cōvalescit. licet perveniat ad eū casum qui potuit habere initiū. insti. de leg. §. an servo. ii. q. i. in primis. circa pn. insti. qui testa. fa. pos. §. vlti. xxxvi. q. ii. c. vlti. ‡ Arg. ↄ. xxx. q. i. ad limina. ff. de ser. vt pomū. xxxiii. q. ii. in lectū. Prima rubrica loci habet quod perpetuum subest impedimētum Contraria adaptantur ad hāc regulam multa impediunt faciendū que iam factum non dirimunt: quia qd ab initio legitime factum est ex supervenienti delicto nō mutatur. ff. de iti. actuqz pri. nec enim: nisi lege vel canone illud exprimatur vt patet p cōtraria ↄ stitū.

‡ Adde quod iura allega. in glo. potius ponūt casū cōversum.

qđ perpetuo ꝓhibetur fieri quolibet casu superueniē te prohibitio durat vt in primis concor.ꝛ.J.ca proxi.

diuisio ¶ Super hoc. ¶ Premittit questionem cui respōdet ibi:taliter. Abbas sicu.

a ¶ Copulauit. Et eam viuēte sua vxore cognouit alr̄s nō ꝓhiberetur.J.e.ca.vlti.ꝛ ea sciēte qꝫ hr̄et vxorem secus si ignoraret.s.eo.c.j.ꝛ.ij.ꝛ.J.eo.ti.ex marū.ꝛ ca.cū haberet.

¶ Glo.se.expo.ꝛ ponit opi.quā reprobat.scđo q̄rit ꝛ soluit.

b ¶ Machinata.xxxj.qōe.j.si ds viuente.ꝛ.s.e.c.j.et intellige cū effectu vt dicit.c.si ds viuente qđ dicit machinata:qꝛ ꝟba cuꝫ effectu sunt accipiēda.s.de cle.nō resi.relatum.ꝛ.s.de spō.c.vlti.de peni.di stin.j.§.hec aūt ꝟba.et.ff.quod q̄sꝗ iuris.l.j.§.hoc autē.ꝛ ar.J.e.c.vl.Quidā dicūt qꝫ sufficit conatꝰ sine effectu et sufficit qꝫ ita scriptū est.ff.q̄ ꝛ a quibꝰ.ꝓsperit et.vj.qō.iij.scriptū est.qđ nō est verū.J.e.c.vlti.Quid si aliqs interficit aliquē in bello nō eo ꝓposito qꝫ velit vxorē eius sumere.nūquid pōt illā ducere i vxorē? Dicas qꝫ sic.s.đ conuer.infi.laudabilem.

c ¶ Fidem dedit.xxxj.q.j.relatum.ꝛ.J.eo.significasti.Ber.

incontinentia.xxxij.q.ij.in adolescentia.Ber.

¶ Cum haberet. ¶ Primo ponitur cōsultatio. Secūdo responsio ibi:tale.Ab.

¶ Glo.seq.signat contrarium et soluit.

h ¶ Perpetua continentia. Hoc fit propter causas q̄ hic ponunꝭ: et quia ambo processerāt in dies suos tamen si timeretur de incōtinentia ipsorū/ puta si essent iuuenes dareꝭ eis licentia contrahēdi.xxxij.q.ij.in adolescentia ꝛ.c.vltimo.Sed contra videꝭ.s.ca.proxi.vbi datur licentia contrahēdi in simili casu.sed ratio redditur in littera qꝫ isti plꝰ peccauerunt q̄ alij vnde plꝰ puniūtur.et qꝛ senes videbantur.

i ¶ Leo papa.xxxj.q.j.ca.j.

¶ Glo.seq.obijcit et dupliciter soluit.

k ¶ Et qꝫ hic plus.Sic.J.e.ca.vlti.Sed videꝭ qꝫ casus iste non sit aliꝰ ab aliis duobus de quibus habes.s.e.super hoc:quia si ducit illam fidem dat illi.et ita idem est ducere eam sic de facto qꝫ fidē dare.Satis pōt dici qꝫ iste casus nō est diuersus ab illis et hic nō dicit qꝫ sit alius oīno sed qꝫ plus est hic q̄ si fides ei detur qꝛ hic

†Adde qꝫ idem tenet bart.in l.clandi⁹.ff.de his qui.vt indig.

Idem baraneñ.episcopo.

¶ Non pōt quis cū illa ꝯtrahere quam vxore viuente cognouit si machinata fuit in mortem vxoris. Capl̄m.iij.

Super hoc qđ q̄siuisti an liceat alicui cū ea contrahere mr̄imoniū quā vxore sua viuēte sibi de fctō mr̄imonio copulauit[a] ¶ T.r.qꝫ si adultera est i mortē vxoris aliqd machinata[b] siue fidem[c] dedit siue non qꝫ ea defuncta hāc esset ducturus:sm̄ canones ab eis cōsortio prohibeꝭ: et hec prohibitio ꝑpetuo est seruanda. Clemens.iij.

¶ Qui viuēte vxore etiā ab eo separata q̄ ad thorū scđaꝫ cōsciā duxit vxorē:prima mortua separabiꝭ a scđa:sed cū alia cōtrahere poterit. Cap.iiij.

Ex liꝛarū tuarū insinuatione accepimus qꝫ T. vxorē suā in adulterio deprehensam[d] de tui antecessoris assensu abiecit.q̄ postmoduꝫ accepit habituꝫ monachalē. sed dictus.T.anteq̄ illa decederet aliā[e] superinduxit:et plures suscepit filios ex eadē et ista. ¶ F.t.igitur.r.qꝫ illos debes abinuicem separare[f]. Idem vero vir indicta ei de adulterio pnia aliam[g] ducere poterit in vxorem. Idem.

¶ Qui viuente vxore legitia cū scđa ꝯtrahit adultera:etiā pria mortua separabiꝭ a scđa etiā si longo tp̄e cohabitauit et filios ex ea suscepit. Ca.v.

Cum haberet vxorē legitimā. A.noie.J.lator p̄sentiū:cū.M.adulteriū ꝑpetrauit. Cūq̄ sup hoc fuisset i ius vocatꝰ:abiurauit adulterā:ꝛ postmodū iuramento ꝯtēpto viuēte legitima cū ea mr̄imoniū ꝯtrahere et ipsi diu cohabitare p̄sumpsit:de mū p̄dicta.A.đ p̄nti luce subtracta:memoratꝰ.J.cū adultera ꝑ decenniū ē moratꝰ:de q̄ decē filios ꝓcreauit. Tale g̃ damꝰ ꝯsul.ꝛ r̄n̄sū:vt separētur oīno:†et eis iniūcta pnia ꝑpetua[h] ꝯtinētia idicaꝭ:p̄serti cū in dies suos ābo ꝓcesserit et tādiu publice i adult'io ꝛ ꝑiurio ex certa scia ꝑdurātes ecclīam i graui scādalo ꝯturbauerint. Nosti eīm qđ leo papa[i] statuit:vt nullus ducat in mr̄imoniū quā adulterio polluit:et qꝫ hic plus[k] ꝓcessū fuit q̄ si fides p̄stita dūtaxat fuisset adultere:vt defuncta legitima eā duceret in vxorē cuꝫ eadē[l] etiā pria viuēte q̄si mr̄imonialr̄ meche mechꝰ adherere p̄sumpsit:et sacramentū suuꝫ temere violare:qđ vtiq̄ cōnubiū (vbi etiam nulla intercessit religio iuramenti[m])

diuisio ¶ Ex litteꝛ. ¶ Cōis diuisio.scđa ibi fraternitati.Ab.

¶ Glosa seq.reci.per.q.

d ¶ Deprehēsam.i.conuictā.sola eīm deprehēsio nō sufficeret ad hoc vt separaretur.ij.qō.j.c.ij.et.iij.licet sufficiat ad infamiam.ff.de ritu nup.palam §.vlti.

¶ Glo.seq.reci.per contrarium.

e ¶ Aliam superinduxit. In vxorē que fuit conscia qꝫ aliam habebat vxorem alr̄s non noceret.J.eo.ca.j.ꝛ.J.eo.veniens.

f ¶ Separare.J.eo.ca.significasti.xxxj.q.j.relatū.

g ¶ Aliam ducere poterit. Acta penitentia.arg.J.de spon.cū in ap̄lica.vel etiā parte pnie si timetur de

primo interuenit fides in desponsatione tali de facto et postea eam ducit:sed verius est qꝫ est tertius:ꝛ bene differt ab alijs:quia hic est fides de presenti contrahendo cum ea quatenus potest. Sed in alio casu est tantum fides de futuro.et est similis differentia sicut inter sponsalia et matrimonium.argu.J.ca.vltimo.et plus est hoc q̄ fidem dare vt hic dicitur et plus peccat.

l ¶ Cum eadem.Sciliꝫ vxore.

m ¶ Iuramenti. Iuramentum istud quod fecit iste vt ei viterius non adhereret:non sufficit qꝫ eam habere non possit quia idem esset si eam abiurasset.cum aliud subsit impedimentum.vt patet per hāc litterā

vnde supple maxime.

a Cum grego. q triburiesi. xxxi. q. i. relatu. et. c. se.
b Multiplicitas. Quia tn fauor filiorum dispensatio nem inducit. xxxv. q. viii. de gradibus. τ. ff. de ritu nup. qui in prouincia. alias. incipit diuus.

c Non minuat. i. de symo. no satis. τ. c. se. τ. s. de psue. c. vi.

d Intererit. Apud quem debeant demorari filii facto diuortio/habes. C. de diuor. fa. l. vna. Et apud tale co morari debet q eorum vite vel sanguini no insidietur. s. de couer. infide. c. vit. vbi de hoc.

Glo. se. ponit regulas q scdm facultates. τc. τ dat fine. scdo notat de alimetis filiorum τ parentu pones qtmor casus qb' pr no tenetur alere filium vnde vitij signat contrarium ad textum τ soluit.

e Scdm facultates. Hoc e regulare q scdz facultates alimenta ministrent. ff. de libe. agno. si quis a liberis. i. rnso. et. §. si de ex his. τ. C. de alie. libe. si ppetes. ti. e. l. vi. sic τ pcuratio exhiberi dz fm facultates eccle. s. d ce sib'. sopite. et. c. cu nup. Et no. q filii' minor trienio ali debet apd matre: maior trienio apud patre. C. de pa. po. nec filiu. τ. s. de puer. insi. c. vi. τ ar. ff. de libe. agno. si qs a liberis §. non tm. Illud scias q sicut parentes alere debet filios. j. di. ius naturale. sic τ filii parentes si egeat. vt in. l. pdicta si qs a liberis. in prin. τ. §. si ipubes. τ. C. d ale. lib. l. j. τ. ij. τ. xxx. di. c. j. τ. xxij. q. iiij. iter cetera. tn recusare pot pr alere filiu iusta d cau si forte eu accusauit. vt in. l. pdic. si qs a liberis §. si quis ex his. in fi. vbi aut pr τ filius eget: mater copellitur eos alere. vt. e. l. §. vtru. τ. l. pe. τ. C. de alen. libe. auc. queadmo. τ in auc. vt lice. ma. τ aue §. illud. Si aut mater alit filiu dum pr abudat pot petere expesas si hoc fuerit ptestata. ff. de nego. gest. nesennius post trieniu tn. Sed hec q dicta sunt subintelliguntur de legitimis vnde signantur Zra in auc. q mo. na. ef. le. §. vi. τ. C. de incest. nup. auc. ex cople. n. τ. C. de na. lib. auc. lz pri. τ. j.

Adde ad hoc glo. i. l. j. Z. in pr. vedi cart. et ibi doc. C. de in ces. nup. pthis.

Adde q licuit ris infa mia. l. neminem. C. d incest. nup.

Filii illegitimi an sint alendi.

tu greg'. papa q triburiesi. synodus detestatur: et vtrunq hoc mo piunctu pcepit publice pnie subijci: ac pptuo sine vlla spe piugij pmanere. Nec aliqd eisdem J τ M. administiculu afferut vt simul maneant q decennio cohabitauerit adinuice: ac dece filios susceperit. cu multiplicitas[b] plis ita suscepte magis eorum crimen exaggeret: τ diuturnitas tpis pctm non minuat[c] sz augmetet. Sollicitudinis tn tue intererit[d]: vt vterq liberis suis fm[e] q ei suppetut facultates necessaria subministret. Inno. iij. epo spoletano.

Si quis mortua vxore ptrahit cu ea qua viuente vxore sine fidei datoe cognouerat/tenet mrimoniu dummodo in morte defuncte neuter fuerit machinat'. Ca. vi.

Significasti nob q cu P. ciuis spoletan' qua dam M. mulierem duxisset legitime in vxore: ea relicta cuida meretrici adhesit[f] τ et infra. Veru cu vxor ipsi' esset via vniuerse carnis ingressa meretrice cui adheserat desposauit. Nos igitur inqui. t. t. r. q nisi alter eorum in morte vxoris defuncte fuerit machinat'[g]: vel ea viuete sibi fide[h] dederit d mrimonio ptrahedo: legitimu iudices mrimonium supradictu: excoicato munus absolutiois (si petierit[i]) iuxta forma eccle impesurus. I de messanesi. caplo.

Si qs viuete prima scdam hui' rei inscia duxerit vxore mortua prima licite remanet cu scda nouo cosensu interueniente. Capitulum. vij.

Veniés ad pntiam nostra G. laic' humili insinuatoe mostrauit: q cu i ciuitate lemouice. qnda sibi mrimonialit copulasset ab ea recedens messana aduenit: vbi M. mulieré iscia[h] q alia hret vxoré sibi solénit copulauit. ver cu eide pnia fuiss iiuncta vt ad legitima rediret vxoré τ ipe pter hoc in sua patria redijsset: vxoré sua inueniés carnis debita persoluisse: ad messana redijt ciuitaté: τ supradicte M. tamq legitime cohabitauit vxori: τ infra. Cz aut viuete vxore legitia pdicta M. sibi coplare nequerit in vxoré: q qz tn vxore defuncta vtpote a lege ipsi' solut' in eande M. de nouo[l] potuit

q si. sint legi. p venerabile. in fi. sz illa Zria intelligunt de rigore iuris ciuilis: qd videt inducenti in detestatione criminis. hoc intelligit de benignitate canonica q vigore sumit a iure naturali. na educatio filiorum de iure naturali est. j. di. ius naturale: τ ex instictu nature procedit: vnde ius istd pferr ciuili. tn filii no succedet in bonis patrie: τ illegitimi sunt. s. d clade. despon. cum inhibitio §. j.

Significa. Comu diuisio. scda pars ibi: nos igitur. Ab. si.

f Adhesit. Et qz eam no dimittebat fuit excoicatus. τ ideo dicit in fine si petierit absolutio ne ipz absolnas

g Machinatus. xxxi. qo. j. si qs viuente. τ. s. eo. super hoc.

h Fide dederit. xxxi. qo. j. relatu. τ. J. e. c. vltimo. Ide est si de facto ea in vxore ducat. s. e. c. p xi. τ hoc veru e: cum mulier ista scit illu alia hre alias non noceret quominus post mortem vxoris posset secum remanere. s. e. ca. j. τ J. ca. primo.

Glo. seq. obijcit. cotra obiect. opponit τ soluit ponit opi. quaz obiectioi cocor.

i Si petierit. Immo vide tur q copelli debet. ar. xxij. q. j. pdicendu. τ. xciij. dist. diacont. sz qualiter pot copelli cu ia sit excoicat': hoc modo: vt alij copellant ne ei coicent. J. de vsu. post miserabile. Alij dicut q no est absolueds nisi petat vt ista littera satis innuit: qz impenitéti no datur remissio. xxiij. q. iij. legat. et. xxiij. q. vij. queadmodu. sz hec non est contrarietas: qz vtrunq fieri pot vt ille indirecte copellatur τ sic petet absolui τ satisfaciet.

Veniens. Ponit casum que decidendum committit ibi: licet autem. Ab.

k Insciam. Si hoc fuit veru legitime poterit remanere cum illo. s. J. e. c. j.

l De nouo. Ut sic teneat mrimonium vt ex nuc si illa voluerit in eu cosentire. alias no copelleret sed vir. s. e. c. j. sic τ transactio dolo alterius tm inita ab eo reuocari no pot. C. de trasact. transactione. si. ff. de ass.

divisio

Concor. l. eu q. cu glo. et pcor. ff. ad. l. iul. de adul.

procon. obseruare. ff. viij. ff. de lega. iij. l. j. §. j.
a ¶ Fidẽ adultere. Hoc ideo dicit quia et si illa hoc sci- uisset et ꝙ haberet aliã vxorẽ adultera diceret. vñ nõ posset esse cũ illo ꝓpter fidẽ datã. et quia etiã pi⁹ fuit hic quia in vxorẽ eam duxit. s. eo. cũ haberet. sed quia fuit ignorans adul- teriũ nõ ꝯmisit. xxxiij. q. ij. in lec- tum. de adul- te. l. penul.

ꝙ viri sani nõ sequunt vxores vel ecõuerso mala erat consuetudo: vt j. sequit. et j. ca. pxi.
d ¶ Una caro. Hoc expositũ est. s. de biga. debitum
e ¶ Sine altero. xxxiij. q. ij. si ꝙs necessitate. et xxxij. q. v. si vxorem.

diuisio S ¶ J ꝙs vxo. ¶ Ponit duo mẽbra. Se cũdũ ibi: ceterũ. Abbas si.
¶ Glo. seq. arg. nõ nocere. et c. al le. ij. iura et sexl ꝯtũ. ff. reci. p q.
b ¶ Cognouit eãdẽ. Sic p3 ꝙ sola fides data vel tñ de facto ꝯhere non impe dit mr̃imonium vxore defuncta nisi ad carnalẽ copulã sit ꝓcessuz. et sic itellige ola illa iura q̃ di cãt ꝙ nullus du cat i mr̃imoniũ cui dedit fidẽ de ea ducẽda post mortẽ vxoris. vl cũ q̃ ꝯtraxit de fa cto. Et ita est ar gu. ꝙ volũtas si ne facto nisi fue rit subsecut⁹ ef- fect⁹ nõ nocet quia nõ obfuit conatus vbi iniuria non habuit effe ctũ. s. de spõ. ca. vi. vbi de hoc. et argu. xxxv. q. iij extraordinaria et. ff. qd̃ ꝙsq̃ iu- ris. l. j. in si. Ar.

(margin: et adde ꝙd i ca- su Jũo vide Bar. in l. mileo §. ꝙre- bat. ff. de adul.)
(margin: Volũ- tas si- ne effe- ctu an noceat)

mr̃imonialiter ꝯsentire: dũmõ nõ ꝑstiterit fidẽ adultere ª vel machinatus fuerit in mortẽ vxoris: mandam⁹ quaten⁹ si est ita eidẽ. G. vt supradicte M. affectu adhereat ꝯiugali. Insam ꝯcedatis. G. reg. ix. fra tri. B. ¶ Contrahes cũ secũ da viuente prima quã tñ non cognouit nec ante contractũ nec post mortua pria põt cõ- trahere cũ secunda. Ca. viij.

S J ꝙs vxore viuente fi- de data ꝓmisit aliaz se ducturũ. vel cũ ipsa de facto ꝯtraxit: et si nec añ nec post (le gitia ei⁹ supstite) cognouit ᵇ eandẽ: q̃uis vtriuſq; ipsoꝝ pro eo ꝙ in hoc grauiter delique rint sit pnia iniũgẽda: nõ est tñ mr̃imonium qd̃ cũ ea ꝯtra xit post vxoris obitũ dirimẽ- dum. ¶ Ceterum tolerari nõ debet si pri⁹ vel postea dũ vi xerit vxor ipsius: illã adulte- rio polluisset. ¶ De coniugio leprosoꝝ. R. lex. iij. cãtua. ar chiepo. ¶ Lepra supueniens nõ dissoluit mr̃imonium nec mr̃imonij effectũ. idõ adinuicẽ maritali affectione cõiũcti se tractare dñt: aut ad ꝑpetuã ꝯtinẽtiã vouẽdã iduci. Ca. j.

P Eruenit ad nos: ꝙ cuz hi q̃ lepre mor- bũ incurrunt de cõsuetudi neᶜ generali a cõione ho- minũ separent nec vxores vi ros nec viri vxores talit egro tãtes sequuntur. ¶ Quoniã igit cuz vir et vxor vna caro ᵈ sint nõ d3 alter sine alt'o ᵉ esse diuti⁹ᶠ: mãdam⁹ quaten⁹ vt vxores viros et viri vxores q̃ lepre morbũ incurrũt sequã- turᵍ: et eis cõiugali affectione ministrẽt ʰ: sollicitis exhorta tiõib⁹ iducere nõ postponas. Si vo ad hoc induci non po- terũt / eis artius iniungas vt vterq; altero viuẽte cõtinen- tiã seruet. Qꝫ si mãdatũ tuũ seruare cõtempeserint: vincu lo excõicationis astringas.

I dẽ batonen̄. epo. ¶ Cõiu- ges ꝓpter leprã separãdi nõ sunt a cõiugio: et contrahere põt mr̃imoniũ et inuicem sibi reddere debitũ tenent. C. ij.

Q Uoniam nemini licet (excepta causa forni- cationis ⁱ) et vxorem dimitte- re / constat ꝙ siue mulier le-

¶ Glo. seq. reci. per que.
f ¶ Diutius. Hic nõ determi nat q̃tum exte- dat istud diuti⁹ et ideo i arbitrio boni viri ꝯsistit. s. de offi. dele. s. causis. et. ff. de iu re delibe. al' pre tor ꝯmittunt tñ mariti q̃nq; ab vxorib⁹ recedẽ: et abesse p mul- ta tpa i fauorẽ tñ terre sancte. s. de voto. ex mul- ta. ad si. Diuti⁹ q̃nq; extẽdit vsq; ad biẽniũ. ff. locati. cum dñi horreoꝝ. q̃nq; vsq; ad q̃nque niũ. ff. de sepa. l. j. §. qd̃ dicit.
g ¶ Sequant. Ro. ꝙ vir tenet seq vxorẽ sicut ecõuerso eũ non ad ꝑparia iudicet tur. xxxij. qd̃. j. si ꝙs vxorẽ. in si. et hoc cũ ex iusta cã recedit vxor: als retineat eã maritali ꝑrãte. xxxij. q. v. cũ cas put. et c. manife stum. et c. noluit et mulier semp tenet sequi virũ ex quacunq; cã. xxxij. q. ij. vnaq̃q; nisi ipam trahe re vellet ad infidelitatẽ. J. de diuoꝝ. quesitũ. vel nisi ef ficiat vagabundus. xxxiij. q. ij. si ꝙs ineuitabili necessitate ar. ff. de ope. liber. qd̃ nisi. in si. B.

(margin: Se. ij.)
(margin: mar. et j Cõs cor. l. rei. iudi cate ꝯsũ no. ff. so lu. ma. et l. con sensu. C. de re pu.)

Z xxxij. q. v. q̃ viderit. et. s. de biga. nup. et c. vl. et ij. di. si ꝙs post acceptũ. et de pe. dist. j. si ꝙs cũ telo. s. de spõ. inuenis. et idẽ intellige de eo vl' ea q̃ machinata est in mortem alteri⁹. s. cũ effectu. vt. xxxj. q. j. si ꝙs viuente al's solus conatus nõ impediret. ar. istius. c. quia eadẽ ratio videtur vtrobiq;.

Conti- nuatio ¶ Rub. De ꝯiugio leprosorũ. ¶ Uiso de quibusdã im pedimẽtis matrimonij: quia morbus lepre dissoluit spõ salia de futuro et põt dubitari nũquid impediat con- trahendũ vel dirimat contractum: ideo cõpetenti or dine subiicitur hec rubrica. Ab. si.

diuisio P Eruenit ¶ Primo narrat casum. Secun do diffiniendum cõmittit ibi: qm̃. Ab. si.
c ¶ De cõsuetudine. que est iure cano- nico approbata. s. de ec. edifi. cũ dicat. quia vt ibi p3 cũ aliis habitare nõ debẽt etiã de iure veteris testa. xxxiij. q. ij. hoc ipsum. sed in hoc

¶ Glo. seq. de duobus querit et soluit.
h ¶ Ministrẽt. Nunqd in eodẽ lecto et domo mora ri debẽt: nõ debẽt ad lectũ ꝯtinue ꝯpelli: sed sufficit le proso ꝙ suo debito nõ fraudet. Sed q̃re nõ ꝯpellunt precise. xxxiij. q. v. c. ij. Rñ. forte ideo ne leprosi nimis improbi efficiant in exactione sui iuris. tñ si sani oĩno recusarẽt bñ cõpellerent: sed primo exhortãdi sunt vt hic dicit. vt in si. p3. et j. c. pxi. in si. nã illud nõ põt re- ferri ad cõtinentiã q̃ suaderi põt impari vo minime. xxxiij. q. j. integritas. et vnã solam causam excipit dñs Lu. pri. et. xxxij. q. vij. omnes causationes.

Q Uoniam ¶ Sunt tria dicta. Scdm ibi: lepros. Tertium ibi: ꝙ si. Ab. si. (margin: diuisio)
i ¶ Excepta cã fornicatiõis. xxxij. q. j. dixit dñs. et

pra[a] percussa fuerit: seu alia qui[b] infirmitate detenta: nõ ẽ a viro pp̃tea separãda vl' etiã dimittẽda. ¶ Leprosi autẽ si cõtinere noluẽt: et aliquã q̃ sibi nubere velit inuenerit: liberũ[c] est eis ad mr̃imoniũ cõuolare. ¶ Q̃d si virũ siue vxorẽ lepro sum fieri cõtigerit: et infirm[9] a sano carnali debitum exigat gñali p̃cepto[d] apl̃i qd̃ exigit est soluẽdum: cui p̃cepto nulla in hoc casu exceptio[e] inuenit.

Urbanus. iij. ep̃o florẽtino.

¶ Spõsalia de futuro precise nõ cõpellũt ad cõtrahẽdũ mr̃imoniũ cũ leproso / lepra post spõsalia supueniẽte. Cap. iij.

Litteras: et infra. Qm̃ postulasti vtrũ si post spõsalia de futuro inter legitimas psonas cõtracta: anteq̃ a viro mulier traducatur: alter eorũ lepre morbũ incurrat ali[9] ad cõsummãdã copulã maritalẽ cõpelli debeat? ¶ R̃ndemus q̃ ad eã accipiẽdam cogi non debet[f]: cũ nondum inter eos mr̃imoniũ fuerit cõsummatũ.

¶ De coniugio seruorum.

Adrian[9] papa madeburg. archiep̃o. ¶ Seru[9] cõtradicẽte dño mr̃imoniũ contrahere põt: sed pp̃ter hoc nõ liberat a seruitijs dño debitis. Ca. j.

Dignum est et infra. Sane iuxta verbum apl̃i sicut in xp̃o iesu[g] neq̃ liber neq̃ seru[9] est a sacramẽtis[h] ecclesie remouen dus[i]: ita nec inter seruos[k] matrimonia debẽt vllatenus p̃hiberi: et si contradicentibus dominis et inuitis contracta fuerint nulla ratione sunt p̃pter hoc dissoluenda[l]. ¶ Debita tamen et consueta seruitia[m] non debent minus proprijs dominis exhiberi.

q. vij. apostolus. et c. omnes causationes.
¶ Glosa seq. reci. per contrarium.
a ¶ Lepra. Sic pp̃t leprã alter alterũ dimittere nõ põt. s. e. c. pri. et. s. de iureiu. quẽadmodũ. sꝫ spõsa de futuro dimitti põt pp̃t leprã superueniẽtẽ. vt ibi. et c. pri.
¶ Glo. seq. alle. v. co ncor. signat vnũ contrariũ et ibi remittit.
b ¶ Grauius infirmitate. xxxij. q. vij. hi q̃ sani. et q. v. si vxorẽ q̃s. et. s. de cle. egro. c. j. ij. iij. et vlti. et ff. de tu. et cura. nec ille. et vij. q. j. põtifices. Arg. cõtra s. de cle. egro. tua. sꝫ ibi soluit.
c ¶ Liberum. Cũ nõ sit eis p̃hibitũ: qꝛ edictũ de mr̃imonio p̃hibitorũ est. s. de spõ. cũ apud.
¶ Glo. se. ponit diocar. de gñali et s indefinita. ad p̃mũ alle. iiij. iura. ad s̃m. v. demũ cõ scd̃ꝫ al. iij. iura. cõ p̃mũ q̃nq̃. soluit vtrũq̃.
d ¶ Gñali p̃cepto. No. qd̃ gñaliter dr̃: gnaliter est intelligẽdũ. de cõse. dis. iiij. et ostẽderet. et. ff. de procu. p̃curator cui. xij. q. j. dilectissimis. ff. mãda. creditor. §. luci[9] imo etiã indefinita gñaliter itelligit. xix. dis. si romanorũ. et. xxiij. q. v. si nõ lꝫ. et. j. de p̃uil. qꝛ circa. ff. de fur. verba. p̃dio. si seruit[9]. et. ff. de acceptila. pluribus. arg. cõ. q̃ indefinita nõ eq̃pollet vniuersali. s. de deci. ad audiẽtiã. ff. de leg. iij. nõ aliter. de cõse. dist. ij. liq̃do. Itẽ contra q̃ gñale verbũ restringit. ij. qõ. ij. oẽs leges. et di. j. oẽs leges. et. j. de sen. excõ. si vo. §. si vo. et. ff. ad. l. aq̃liã scientiã. §. q̃. ff. de pig. ac. obligati. Sol. v̄bũ gñale intelligẽdũ est gñaliter put hic dr̃ et in primis cõcor. nisi cõstet cõtrahentem vel testatorẽ aliter intellexisse de q̃busdã. C. de trãsac. age cũ geminiano. vel nisi sensus nõ patiat. vt in vlti. cõcor. et qd̃ dr̃ indefinita eq̃pollet vniuersali illud regulariter obtinet in iure si lege vel canone nõ determinat. xxxj. q. j. q̃ si dormierit. † B.
¶ Glo. se. alleg. vj. cõcor. signat vnum contrarium.
e ¶ Exceptio. Et iõ nos ex cõsensu nr̃o recipe nõ debemus. ij. q. v. cõsuluisti. et. lv. di. si euãgelica. et. lxj. di. miramur. vij. q. j. scripsit. et. xxxj. q. j. q̃ si dormierit. et. s. de trãsla. inter corpalia. Ar. cõ. de cõse. dis. ij. liquido. Ber.
Litteras. ¶ Cõis diuisio. scd̃a pars ibi: r̃ndem[9].
f ¶ Cogi nõ dꝫ. Sic ergo ptꝫ q̃ lepra superueniẽs soluit sponsalia de futuro. et eadẽ rõne q̃libet alia enormis deformitas. vt. s. de iureiur. quẽadmodũ: secus in matrimonio de presenti vt patet ex proximis. c. s. e. et c. quẽadmodum. Itẽ arg. q̃ ea q̃ de nouo emergunt auxilio indiget. ff. de iter. ac. de etate. §. ex eo. et. s. de offi. dele. insinuãte. et. ff. ad velle. si mulier in iure.
¶ Rub. De coniugio seruorum. ¶ Uisum est. s. de impedimẽto lepre an et q̃n impediat vel dirimat mr̃imonium. sequit nũc videre de impedimẽto cõditionis seruilis.
¶ De hac materia tractat. xxix. q. ij. per totum.
Dignũ est. ¶ Primo ponit dictũ et ei[9] rationẽ. scd̃o quãdã dubitationẽ soluit ibi: debita
g ¶ In xp̃o iesu. i. in fide christi suscipiẽda.
¶ Glo. seq. obiectionẽ soluit distinguendo.
h ¶ A sacramẽtis. Que suscipiẽtis cã cõferuntur vt baptismus: cõfirmatio. sacramentũ eucharistie: viaticum: penitẽtia: ab istis sacramẽtis null[9] fidelis dꝫ excludi: imo tenet ea recipere. j. de pe. et remis. ois vtriusq̃ sic a mr̃imonio null[9] debet excludi: qꝛ edictum de matrimonio prohibitorũ est. s. de spon. cum apud. secus de alijs sacramentis vt' ordo. qui rõne aliorũ datur. qm̃ nullus seruus dꝫ ordinari preter dñi voluntatem. s. de ser. nõ ordi. cõsuluit et per totũ ti. nullus illegitime natus. s. de fi. presby. c. j. et per totũ. vt' hoc p̃batur. j. q. j. §. si ergo sacramẽto. et §. ecce si clericus.
i ¶ Remouendus. In aut. de monachis. §. hinc nobis autem. col. j.
k ¶ Inter seruos. Nec etiã inter liberum et ancillã si contrahere voluerint scienter. xxix. qõ. ij. si quis ingenuus. et. j. ca. proxi. ‡
l ¶ Dissoluenda. Cõiunx' eni a coniuge separari nõ debet. C. communia vtriusq̃ iuris. possessionum: partus tamen penes dominum ancille remanet. ff. de statu homi. l. et seruorum.
¶ Glo. se. reci. p. q. ponit opi. ala. approbat cõtrarium.
m ¶ Seruitia. Ergo si dñs suitiũ exigit et vxor debitum a viro petit eodẽ tp̃e dño est poti[9] obediẽdũ. Dicũt quidã q̃ poti[9] est obediendũ dño: nisi periculũ fornicationis timeat. vel magnũ preiudicium fiat vxori: sed poti[9] videtur q̃ vxori pri[9] reddat debitũ cũ p hoc nullũ p̃iudiciũ vel saltẽ modicũ fiat dño pp̃ter morã modici tp̃is nisi forte dñs in anxiliũ persone peteret seruũ suũ. Quid si dñs vellet vẽdere seruũ suũ alicui qui vellet eũ ducere ad extraneas partes forte in greciã? dixit Ala. q̃ põt et vxor tenet eũ sequi. veri[9] videt vt alij dicunt q̃ talis vẽditio p̃hibẽda est. arg. C. cõtra

Gñale v̄bum an sit gñalit intelligendũ.

† Concor. gl. et ibi bar. l. l. si quis ducẽt a §. vtrũ ff. s re. credi.

Continuatio

diuisio

Bal. v.

‡ Concor. tex. l. l. cum ancille. et ibi bar. C. s lesi. nup.

veri.in.possessionē.ar.liiij.di.fraternitatē.r arg.ff.de iude.c.vi.iteresi em̄ reipu.ne q̄s re sua male vtat.isti. de his q̄ sui vel alie.iur.sūt.§.pe.r.ff.e.ti.si dño. Ber.

divisio P Roposuit. ¶ Pri° ponit factū. Scdo diffinitionis cōmissio ibi: mādam° tibi: distinguit: r scdm mēbrū ibi: si vo.

a ¶ Liberam esse credebat. Et sic nullū fuit matrimoniū si erat ancilla quā credebat liberā. xxix.q.ij.p totū. error em̄ cōditionis ipedit matrimoniū. xxix.q.ij.§.his ita.

¶ Glo.se.recl.p q.qđ de illo q̄ nō credidit. alle. p eo.vi.iura r due S eū et soluit distinguēdo. scdo glo.qrit.arg. p. ponit duas opi. et soluit et huic littere respōdet.

b ¶ Audiuit. Supple et credidit. nō em̄ cuilibet referēti credere tenet. arg. xxxiij.qōe.iiij.§ magnū.et.ff.qđ cū fal.tut.l.ij.ti tubās ei pignorāte habēd° est. C. de cōdi.ide.l. viii. ff. de li. ho. exhi.l.iij.§. is q. ar.J. d secū.nup. dño. r.xxxiiij.q. ij.cū p bellicam. Ar.S.xxij.q.iiij. innocēs. r.ff. de pe. he. item venūt.§.cū ante q̄ partes. Dic q̄ si

A lexan.iij.p̄posito et priori mortariēsi. ¶ Separat matrimoniū qn liber ignorāter cū ancilla cōtraxerit nisi postea hoc sciēs illā cognouit. C.ij.

P Roposuit nobis. M. mulier q̄ cū vir eius cū ea diuti° p̄māsisset: notam ei Hutilis cōditionis obiecit: asserēs eā esse ancillā quā liberā esse credebat^a cū eā duxit in vxorē: et infra. ¶ Mādamus quaten° si cōstiterit: q̄ idē vir prefatā mulierē postq̄ istam audiuit^b esse ancillā: carnaliter cognouit: ip̄m monitione premissa cōpellas vt eā sicut vxorē maritali affectiōe pertractet. ¶ Si vo aliter fuerit: r sniam diuortij pferre cōtingat: mulieri pecuniā quā prefato viro pro^c dote cōcessit restitui faciat. U rban°.iij.archiepo. ¶ Si cōsuetudo est in loco q̄ part° cōditionē patris sequat: natus ex libero r ancilla liber est. r vt liber mrimonium cōtrahit. Ca.iij.

L Icet: r infra. ¶ Sane sup eo qđ fuit propositū an mulier possit diuortiū postulare: pro eo q̄ vir cum q̄ sue cōditionis ignara p̄traxit: seruus monasterij proponatur: cum ecōtra idē vir patrē suū cui° cōditionē scdm leges p̄uincie^d sequit: tpe mortis p libero se gessisse: etiam elapso decēnio^e nec p̄ris nec suo nomine se stat° cōtrouersiā passum p̄stāter affirmet. ¶ Uidetur nobis rōne tpis et fauore libertatis^f p pte viri securius iudicandū. I nno.iij.h.epo. ¶ Si liber cōtraxit cū ancilla ignorāter et ex q̄ sciuit nō p̄senlit: sepat mrimoniū: et cū alia cōtrahere poterit. C.iiij.

A D nostrā noueris audiētiā puenisse. q̄ G. pbr cardi.ap.se.le.R.militem a muliere quadā pp̄ter cōditiōis^g sepauit errorē. ¶ Ideoq̄ mādamus quaten° si cōstiterit q̄ miles ignoranter cōtraxit cum ancilla: ita q̄ postq̄ intellexit conditionem ipsius nec^h facto nec verbo consenserit: † in eandem: propter qđ per cardi.eūdem ab eius fuerit consortio separatus: contrahendi cum alia liberā ipsi concedas auctoritate apostolica facultatem.

cōstet per sententiā de impedimēto cōditionis: et hoc vbi nō est cert°.licet aliquas inde habeat presumptiones: sec° si sciret p certo. Et qđ dicit littera ista postq̄ audiuit istā ancillā cognouit eandē. intellige ante litem motā r sine mādato ecclesie. tūc em̄ intelligit consentire nō obstāte illo impedimēto: et ita sec° videt si ad mādatū eccle eam cognoscat. B.

c ¶ Pro dote. i. vice dotis. nō enim fuit dos si fuit ancilla. ff. d iure do. si mulier §. viii. als.l. penulti. Ber.

L Icet: r infra ¶ Prio ponit factū. Scdo determinationem ibi: videtur. Abbas si.

divisio

d ¶ Scdm leges p̄uincie. In nuis aliter esse d iure cōi qđ est verum. C. de rei ven.parē. ff. de sta.ho.r.l.seruorum.r.S.de ser. nō ordi. ca. viii. vbi de hoc.

¶ Glo.sequens soluit cōtrariū.

† Concor. cū h° tex. p arg. a S.sensi l.r.si S. cū glo. R.r no. p c y. C. d nup.

e ¶ Decēnio. Sufficit tamen quinquennium C. ne de sta. defunct.si pater. r l.j.sed hic ita cōtingit de facto.

f ¶ Fauore libertatis. Fauore enim libertatis multa cōtra rigorē iuris statuta sunt.

Liber tas est multum fauorabilis.

iste hz consciam seruitutis ex pbabili cā r discreta rōe p̄iudicat sibi si carnaliter cognoscat. si ex leui r temeraria cui credi nō dz nō videt q̄ ei p̄iudicet. ar.J.d sen. excō.inquisitioni.r.J.e.c.vi. Sed pone q̄ iste mouet et litē cōditionis ip̄a petit q̄ lite pendēte reddat ei debitū cū lite pendēte iure suo priuari nō debeat.J. vt lit.pē. c.j.r.§.r.xvj.q.iiij.volum°.r.viij.q.iiij.nōne. nūquid eccl̄ia dz ei p̄cipere vt debitū reddat: qđ videt p iura p̄dicta. Dicūt qdā q̄ bn̄ tenet reddere debitū ad mandatū eccl̄e: sed ipse nō dz exigere nec sibi r̄e p̄iudicitū. T. dicit q̄ nō dz exigere nec exigēti reddere: q̄ ei sieret preiudiciū qđ videt p istā l̄am innuere. r si cōpellatur nō reddat: q̄ si eā cognoscit vxorio affectu fit ei preiudiciū si habeat cōsciētiā ex cā pbabili r discreta: r sic statim esset mrimoniū. si fornicario affectu peccaret mortaliter: qđ facere nō dz. immo poti° pati dz excōicationē. J. de resti. spo. l̄as. r hoc dicit ar. illius decre. inquisitioni. sed sati9 videtur q̄ possit reddere ad mandatū eccl̄e: vt ex primo p̄sensu ei cōiungat. Adiu

ff.de fideicōmis. lib.generaliter.§. si q̄s serno.C.cōmunia de manumis.l.j.J.de pba.ex litteris.r J.de re iudi.c.viii.xxj.q.ij.cum redemptor. Ber.

A D nostram. ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: ideoq̄. Abbas.

divisio

g ¶ Conditionis separauit. Quod bene potuit.S. eodem proposuit: et.xxix.q.ij.si quis ingenuus. quia errantis nullus consensus est.ex.causa.q.j.§. is ita. r ff.de iurisdi.om.iudi.si per errorem.r.C. de iur.r fac. ignoran.non idcirco.

¶ Glo.seq.no.ipso facto matrimoniū cōtrahi r ratificari ad id obijcit et soluit. demū querit r soluit. Item querit ponit opi. Joan. quam approbat.

h ¶ Nec facto. Puta carnaliter cognoscendo eam postq̄ intellexit illā esse ancillā.S.eo. proposuit.xxix.q. ij.si quis ingenuus.S.de cōdi.ap.de illis.et.S.de spō. is qui.et ita ipso facto matrimoniū cōtrahitur sicut r verbo. xxxij.q.ij. honorantur. et. ff. de spon. sed que. Item patet hic q̄ matrimoniū qđ nullū est tractatū

posito confirmatur: sic. S. de despon. impub. litteras accessit. e. S. c. proposuit. ff. de ri. nup. si quis. Sed contra videtur q verba necessaria sint. S. de spo. iue. et. c. si inter. e de cole. di. iiij. cum pro paruulis. In his qui loqui possunt necessaria sunt verba. ff. de leg. iij. nutu. sicut insoluendo matrimonio requiritur expressus consensus. ff. de ri. nup. in eo. Preterea pos consensus non facit matrimonium: quia nullus fuit sed nouus requiritur. S. de eo qui dux. in ma. quam pol. ve niens. e. c. j. et ita videtur antiquus perdurare: nisi nouus exprimatur. si. S. de bap. ma iores. in si. ff. de pec. sed si mone te. ff. de arbi. si cum dies. in prin. et. l. labeo. § pe. e. ff. de ver. obli. l. j § cum adijcit. Dic q de facto tunc contrahitur matrimonium quando aliqua verba precesse runt ad sponsalia vel matrimonium licet tunc non ha berent effectum. postea vero ipso facto contrahitur matrimonium si ne sponsalia. S. de despo. impub. litteras. accessit. e. ff. de spon. sed que pa tris. et tale matrimonium presumptum appellatur. S. de spo. is qui. Sed pone q aliquis contraxit cum ancilla igno ranter et dominus postea illam etiam manumittat viro igno rante nunquid est matrimonium? Dico q non quia adhuc con miscetur ei ex priori consensu qui nullus fuit. arg. C. ad vel. Quis. e. l. si mulier. § ff. de mi. l. iij § scio. Item si dominus ancille tanquam liberam eam alicui tradat in vxorem quilibet est eo ipso intelligitur et dedisse libertatem. in aut. de nup. § si vero ab initio. col. iiij. Sed pone libe ra contraxit cum eo quem credebat liberum postea sciuit illum esse seruum nichilominus vult esse cum eo. sed ille non vult remanere. Dicit Jo. q non est matrimonium. tamen illa de bet compelli ex quo vult cum eo esse. si. S. de eo qui dux. in ma. quam pol. per adul. c. j. Jo. quod verum credo.

Verba an sint in matrimonio necessaria.

† Contra cor. tex. l. l. alius ff. si ser. ven. et in c. dudum de elec. l glo. in ver. re probare.

Questio.

quedam instrumenta que forte ostendit pape quibus instru mentis stabitur nisi ex parte ecclesie contraria instrumenta ostendantur: sic est arg. q instrumentum per aliud in strumentum potest reprobari et per alias etiam probationes poterit ecclesia reprobare huiusmodi documenta.

c ¶ Ab ecclesia. lxxxvij. di. libertos.

¶ Glo. seq. arg. alle. ix. iura. al le. in Aug. e sol.

d ¶ A quo tueri. Ar. q non debeo id facere a quo te neor alium prohibe re. et quem me defen dere tenetur me non debet impugnare. ff. si ser. ven. l. al tius. ff. de condi. inde. frater a fratre. e. xxvj. dist. vna tantum. e. xxv. di. c. vi. e. xj. q. j. siue fter. ff. de fideius. tutor. e. xliij. dis. § j. ff. de admi. tu. quotiens § ij. ff. de neg. ges. si pu pilli. § videamus secus in marito quia alios ab vxore prohibere debet: et arg. iij. quo. vj. Quis. Sol. t. premisso generali suppletur nisi sit tale factum quod sibi soli ex of ficio competebat.

Adde glo. et l termi nis. et si. in ver. repro bare. in c. dudum de elec.

De natis ex libero ventre.

Grego. ix. ¶ Natus ex libera vel liberta liber est. Capitulum. j.

Ndecens esse credimus: vt progeniti ex liberta[a] siue libera filij ad seruitium retrahantur.

¶ Propterea tibi precipimus: vt si documenta nulla sint ab ecclesie parte que documentis huiusmodi[b] debeant obuiare. ab eius mole stia sine aliqua retractatione compescas eandem. durum est enim vt si alij pro mercede libertatis tri buunt: ab ecclesia[c] a qua tueri[d] de bent reuocentur. †

De cognatione spirituali.

Alexan. iij. saler. archiepo. ¶ Filij duorum compatrum per quorum neutrum deuen tum est ad compaternitatem licite contrahunt: nisi consuetudo re pugnet. separantur autem si per eorum alterum vel vtrunque compater nitas est contracta: hoc dicit tum. c. sup eo. infra. eo. Ca. j.

Trum autem fi lij[e] aut filie ante vel post compaternita tem geniti pos sint adinuicem copulari ca nones secundum diuersorum loco rum consuetudines contrarij inueniuntur. Et licet primus ca non exinde editus natos post compaternitatem adinuicem copu lari prohibeat: alter tamen canon po sterius[f] editus primum videtur cor rigere: per quem statuitur: vt siue ante siue post compaternitatem ge niti sunt: simul possunt coniungi. exce pta illa persona duntaxat per quam ad compaternitatem venitur. ¶ Tamen nobis videtur vt secundum posterio rem canonem debeat obseruari. ¶ Nisi consuetudo[g] ecclesie que

Conti nuatio

¶ Rubrica. De natis ex libera ventre. ¶ Quia error conditionis seruilis impedit matrimonium et ex hoc sepe dubitari contingit vtrum natus ex libero ventre sit iudicandus seruus vel liber. ideo post rubricam prece dentem congruo ordine ista subijcitur.

Diuisio

Ndecens. ¶ Primo ponit generale dictum ex quo casum diffiniri mandat ibi propterea. Ab.

a ¶ Ex liberta. Fallit tamen in casibus xv. q. viij. cum multe. Item in alio. T. de ius de. ita quorundam. Ber.

¶ Glosa sequens arguit.

b ¶ Huiusmodi documentis. Que dicebat mulier non se habere de manumissione matris sue siue de sua

¶ Rubrica. De cognatione spirituali. ¶ Viso de pluribus impedimentis matrimonij: summittit de impedimento co gnationis tam spiritualis quam legalis et carnalis. Et quia spiritua lis cognatio inter alias est dignior ideo tractaturus au ctor de triplici cognatione premisit de spirituali. Abbas.

Conti nuatio

¶ De hac materia tractatur. xxx. q. j. et j. q. iij. et. q. iiij. per totum.

Trum autem. ¶ Primo dubitatio. Secundo duorum canonum contrariorum inductio ibi: et licet. Tertio posterioris approbatio ibi: vnde. Quarto exceptio ibi: nisi. Ab.

Diuisio

e ¶ Filij. Scilicet duorum compatrum.

f ¶ Posterius. Primus canon est. xxx. q. iij. post susce ptum. et debet esse paschalis primi licet in quibusdam libris di catur paschalis secundi: canon posterius editus est. ea. causa. e. q. c. super quibus. qui corrigit primum vt hic di cit. sed canon ille ita potest legi q teneat prout ibi expo nitur. sed Alex. aliter illum intellexit. vt hic patet.

¶ Glosa seq. ponit opi. Hug. contra quam alle. iij. inra. dat duas solutiones et primam approbat.

g ¶ Nisi consuetudo. Hug. dicit q Alexan. male dixit hic: quia innuit hic q legitime coniuncti debeant separari quod esse non debet propter aliquam consuetudinem vel scandalum quia a deo sunt coniuncti. et quos deus coniunxit homo non separet. xxxiij. q. ij. quos deus. et ar. pro eo. S. de spo. du. c. vlti. vbi non statur consuetudini sed potius iuri. Arg. S. q consuetudo personas legitimas ad contrahendum reddit illegitimas. T. eo. sup eo. e. S. de cle. coniug. cum olim. et ar. xxxij. dist. placuit. Sol.

Matrimoniū an ipediatur ppt scādalum

pōt dici q hoc locū hz in mrimonio ɔhendo vt pp̄ter scandalū impediat mrimoniū qd alīo legitimū est. sed nō dirimit iā ɔtrām pp̄ter scandalū. ⁊ hoc satis ptz ex cōsultatione ⁊ nō dicit hic alex. q ɔiuncti separent sed rñdet q coniugi nō debēt si scādalū est. nā multa fieri ꝓhibētur facta tñ manēt. ꝫ. ō iurciur. quēadmodū. et. ꝫ. de reg. ad aplicā. ⁊ xxx. q. v § sed obijcitur. et. xv. q. j § viii. Uel dic q pp̄ter scādalū derogat iuri. vt pp̄ter scandalū separent. lz de iure nō deberēt separari. vt. j. e. super eo. sz pri⁹ verius videt: qr pp̄ter scandalum matrimoniū qd deo auctore i paradiso institutū fuit p ecclīaz dissolui nō dz. xxvj. dis. deinde opponit. et ita remanet ɔtia illa decre. sup eo. sz intellige hoc ꝓut ibi dicitur.

scandalū generet aliter se habere noscat. **Idem eidem.**

¶ Cōpaternitas scienter vel ignorāter supueniēs iter ɔiuges ɔiugiū nō dissoluit. C. ii.

Si vir vel mulier scienter vel ignoranter filiū suū de sacro fonte susceperit an pp̄ter hoc separi debeāt? ¶ Cōsul. t. t. r. q q̄uis gnāl̄r sit istitutū[a] vt debeāt separi: qdā tñ hūani⁹ sentiētes alit̄ statuerūt[b]. ¶ Ideo nobis videt: q siue ex ignorantia siue ex malicia id fecerint: nō sunt abinuicē separandi nec alter alteri debitū[c] dz subtrahere nisi ad ɔtinentiā suandā possint induci. qr si ex ignorātia[d] id factū est: eos ignorātia excusare videt: si ex malicia: eis sua fraus nō dz patrocinari[e] vel dolus. **Idē vigilen. epo.**

¶ Filij duoꝝ cōpatrū p quorū neutrū deuentū est ad cōpaternitatē licite inicē ɔtrahūt mrimoniū. si tñ subest cōsuetudo impediēs ⁊ dirimiēs talia mrimonia. seruanda est loci ɔsuetudo. h. d. ꝫm intellectum magis cōem atangēdo mentem capituli. Capitu. iij.

Super eo qd a nobis tua fraternitas reqsiuit de duoꝝ cōpatrū filijs. ¶ Rñdemus q si tales filij fuerint p quoꝝ alterū[f] vel vtrūq parētes ad cōpaternitatem venerūt: eos cōiungi nulla rōne sustineas: et cōiunctos pōtificali aucte non differas separe[g]. ¶ Ceterū si p neutrū eoꝝ ad cōpaternitatem ventū fuerit: de his te volum⁹ ɔsuetudinē tue metropolitane[h] eccl̄ie vel aliaꝝ circūpositaꝝ inquirere ⁊ diligentius imitari: ita q si eiusdē ecclesie cōsuetudo[i] habeat inter eos nō sustinere cōiugiū fieri: nec factū firmitatis robur hre: tu simili modo in eccl̄ia tibi cōmissa cōiugiū hmōi fieri non permittas: ⁊ si qs taliter ɔiūctos inueneris: iuxta earūdē eccl̄iaꝝ cōsuetudinē ipsos separare abinuicē nō omittas. ¶ Uerū si de consuetudine habeatur vt talia

divisio

Si vir vel. ¶ Cōis diuisio. scda ibi: cōsultationi. et ibi primo recitat canonū antiquoꝝ contrarietatem. Secūdo alterā partē approbat et rationē addit ibi: ideo.

a ¶ Institutum. xxx. q. j. c. j. ⁊. ij.

b ¶ Statuerūt. xxx. q. j. dictū ⁊. c. de eo. ⁊. c. ad limina

¶ Glosa seq. querit et soluit.

c ¶ Debitū dz subtrahere. Sed nūqd pōt exigere? pōt dici q ille q hoc fecit ignorāter pōt reddere ⁊ exigere. qr nō peccauit. q vo sciēter satis videret q nō deberet exigere sed reddere tenet: tñ nō inuenim⁹ ꝓhibitū in hoc casu q nō exigat: ergo nec nos ꝓhibeamus.

d ¶ Ignorātia. Probabili alīo nō excusaretur a peccato. ꝫ. de eo qui renun. epi. c. j. in fi. et. j. de cle. excommu. apostolice. ⁊ est ar. hic q ignorātia excusat vt ibidem: ⁊. j. q. iiij § vlt. ⁊. viij. dist. cōsuetudo.†

† Concor. lex regula cū gl. j. ff. ō iu. ⁊ fact. ignor. Bar. in l. j § nō aūt. ff. si quis test. li. esse ius. fu.

e ¶ Patrocinari. ꝫ. de eo qui dux. in matri. ca. j. ⁊. j. de collu. audiuimus. xxx. q. j. dictum. ⁊. ꝫ. de rescrip. sedes apostolica.

Super eo. ¶ Primo ponitur questio. Secūdo ibi: respondemus distinguens responsio. ⁊ scdm mēbrum ibi: ceterum. Abbas siculus.

f ¶ Alterū. Uel vtrūq. ꝫ. e. c. j. ⁊. xxx. q. iij. sup qbus

g ¶ Separare. Quia cōtra canones coniuncti sunt vnde separandi sunt. x. dist. vides. ⁊. C. de le. ⁊ consti. non dubium. ⁊. xxxv. q. iij. contradictionis.

¶ Glo. se. alr̄ cōcor. signat ɔtia ⁊ soluit ⁊ iterū arguit.

h ¶ Metropolitane. Sic. xij. dist. de his. Sed cōtra q cōsuetudo romane ec. poti⁹ sit sequēda. de ɔse. dist. iiij. de trina. xj. dis. qs nesciat. in fi. ɔtia intellige de forma sacroꝝ seruāda quā qlibet tenet suare et credere ꝓut tenet romana eccl̄ia. j. de here. ad abolendā. j. rñ. Ibi ē arg. q pri⁹ recurrēdum est ad cōsuetudinē metropolitane eccl̄ie q aliaꝝ ad quaꝝ ɔsuetudinē recurrēdū est. ꝫ. de cēsi. sup eo. † demum ad romanā. arg. ff. de leg. de quib⁹. vel poti⁹ ad ius scriptū ꝓmo. ꝫ. ō trāsac. c. viii.

† Concor. gl. l. l. cunctos populos ⁊ ibi bar. C. de sū ma tri. ⁊ fi. ca.

¶ Glosa seq. sol. quādā obiectio. cui solutioni dat firē ponit demū opi. quā reprobat.

i ¶ Consuetudo. Et intellige de tali ɔsuetudi ne q scādalū generaret nisi fuerit obseruata. ꝫ. eo. c. j. in fi. ⁊ surgit consuetudo ista ex quadam affinitate cōtracta ex cōpaternitate vni⁹ filioꝝ. vt etiā alij cōiūgi nō possint ꝓut olim obseruatur ꝫm intellectū Alex. vt. ꝫ. e. c. j. et. xxx. q. iij. post susceptū. lz illud immutatū fuerit vt olo possint cōiungi pter illas psonas qbus mediātib⁹ cōpaternitas ɔcta fuerit. xxx. q. iij. sup qbus. ⁊. ꝫ. e. c. j. ⁊ si sic scādalū magnū sit in aliquo loco q tales cōiūgant vel remaneāt cōiuncti adhuc pp̄ter scādalū seruabit ibi illud ius non obstante ɔstōne q emanauit postea in cōtrarium. Uñ forte similr̄ pōt dici si in aliq loco esset magnū scandalū ⁊ horror q aliq ɔherēt in q̄nto gradu illud nō tolerareī nō obstāte ɔstōne illa. j. de ɔsan. ⁊ affi. nō dz. qr pp̄ter scādalū multa etiā ɔ ius omittunt: ergo multo forti⁹ vbi alia rō subesse vr ⁊ ita hic. ⁊. ꝫ. c. j. in fi. scādalū ipedit mrimonium ⁊ dirimit. ⁊ est firē: qr cōsuetudo facit aliquē illegitimū ad eligēdū. ꝫ. de cle. ɔiu. cū olim. In ꝓhibitione talis mrimonij nullū est pctm: g si scandalū est q ɔiūgant pp̄ter scādalū ꝓhibēdi sunt. ar. j. de no. ope. nū. cū ex iniuncto: sz si nulla ꝓhibitio vnq̄ fuisset iter tales psonas ɔctū mrimoniū nō deberet dissolui pp̄ter scādalū: qr tal' dissolutio sine pctō mortali fieri nō posset: ar. ꝫdicte decr. cū ex iniucto. Quidā tñ volūt itelligere vsl. istū ita q si eiusdē eccl̄ie ⁊c. de ōmis psonis de qb⁹ ꝓmisit i pn. c. qr iter eas de qb⁹ scdo dr licitū est mrimoniū. vt. ꝫ. e. c. j. nec de tali mrimonio dicit Alex. q sit dissimulādū ne in exēplū trahat: cū eccl̄ia

Filij duoꝝ compatrū an possint matrimonio iungi.

talia mrĩmonia approbet sꝫ veri⁹ credo p̃dictũ ve rũtamẽ si ↄ̃suetudo hꝫ vt postq̃ ↄ̃cta sunt tolerẽt poterit iste dissimulare ita q̃ nec consentiat nec ↄ̃dicere videat: propter rationem que infra sequitur.

a ¶ Dissimulare. Talis dissimulatio loco approba tionis tacite habet ꝯ merito cũ nullũ subsit impedimentum.

¶ Glo.se. de taciturnitate notat tria.

b ¶ Nec ↄ̃dicere. Nota q̃ tacet neq̃ ↄ̃sentit neq̃ negat. ff. de re.iur. qui tacet. Qñq̃ tamen taciturnitas habetur p consensu. liiij. dist. si seru⁹. & de psum. non ne. & aliqñ p ↄ̃tradictiõe. de cõ se. dist. iiij. cũ p paruulis. ff. de p cur. filiussa. ↄ̃. in uitum. lxv. di. si forte.

c ¶ Circũadiacentiũ. Et ita vicinorũ locorũ nõ est contẽnenda ↄ̃suetudo: im mo seruãda: ne si contrarium fieret sumerẽt inde exemplũ: q: cum illa cõsuetudo satis sit honesta nõ debet iste videri aucto: vt alij recedant ab illa cõsuetudine: et ita taceant si sine scandalo id sustineant.

d ¶ Assumi. Ab alijs qui talia coniugia nõ contrahũt de consuetudine.

cõiugia pmittant: id in eccl'a tua dissimulare[a] poteris: ita q̃ nec ↄ̃tradicere[b] nec tuũ videaris p̃stare assensuꝫ: q: sicut graue ẽ antiquã ↄ̃suetudinẽ circũadiacẽtiũ[c] ecclarũ super his ↄ̃tẽnere: sic q̃q̃ ĝui⁹ vr̃ si ppt eas hmõi ↄ̃iugijs tuũ indulges assensuꝫ: cũ posset sic i exẽplũ assumi[d]. Clemẽs. iij.

¶ Inter patrem baptizati & vxorẽ leuãtis pri⁹ ab eo cognitã cõtrahit ↄ̃pr̃nitas efficax ad mrĩmoniũ dirimẽdũ. c. iiij.

Martin⁹ Bertam duxit vxorem. Tebergã sibi copulauit Lothari⁹ q̃ berte & martini filiũ de sacro fonte suscepit. L. iuo & B. sublatis de medio: m. cũ t. p̃fata ↄ̃traxit. ¶ Nos aũt cõsul. t. t. duxim⁹ rñ. q̃ cũ s̃m v̄bũ dñi vir & mulier efficiant̃ p cõnubiũ[e] vna caro: liq̃dũ ẽ tebergã nõ posse mrĩmonialit̃ coplari martino: q̃ ↄ̃pat̃ ei⁹[f] fuerat cũ q̃[g] vna caro[h] teberga noscit̃ extitisse. Idẽ.

¶ Cõpat̃nitas p cathecismũ ↄ̃tracta ipedit mrĩmoniũ ↄ̃trahendum: sed cõtractũ nõ dirimit. Ca. v.

Contracto mrĩmonio int̃ P. & A. vxorẽ suã q̃dã ↄ̃sanguinei eiusdẽ A. cõtra mrĩmoniũ obiecerunt q̃ eadẽ in p̃io sacrati[i] salis pabulo filiũ quõdam cõcubine[k] ipsi⁹ P. tenuit: & infra ¶ Uerũ si cõstaret vera esse q̃ dixim⁹: nõ iõ tñ ↄ̃tractũ mrĩmonium solueret̃ q̃ res vix ↄ̃trahẽdo[l] mrĩonio ipedimẽtũ afferret

e ¶ Per ↄ̃nubiũ. i. p carnalẽ copulã. xxvij. q. ij. ↄ̃ theosa.

f ¶ Eius. s. lotharij.

¶ Glo. seq. ponit versus quos primo exponit.

g ¶ Cũ quo. s. lothario. No. q̃ post mrĩmoniũ carnali copula ↄ̃summatũ (in q̃ intellige qd̃ dicit̃ hic) si alter ↄ̃iugũ suscipit filiũ alteri⁹ de sacro fonte: ambo ↄ̃iuges ↄ̃patres efficiunt̃ parẽtib⁹ infantis: & ita si vir suscipiat filiũ alteri⁹ de sacro fonte vxor mediante viro cõmater efficit̃ parentibus infantis: & mater spũalis efficit̃ illi⁹ & ecõuerso. xxx. q. iiij. sciscitat̃. & c. si q̃s vn⁹. Si vero cõpaternitas mrĩmoniũ p̃cessit siue carnalem copulã: puta suscepisti filiũ berte et martini de sacro fonte et postea cõtraxisti cũ teberga & eã cognouisti. vel licet ↄ̃traxisti nondũ tñ carnaliter illã cognouisti q̃uis illã postea cognoscas vxor tua non efficit̃ cõmater parentib⁹ illi⁹ infantis. q: nondũ eras effect⁹ vna caro cũ ea: q: p vnionẽ carnis sequentẽ cõpaternitatẽ nõ transit ad vnionẽ spõs p̃cedentẽ mrĩmoniũ. vñ te mortuo et mortua vxore martini q̃rũ filiũ ambo h̃res tebergã de sacro fõte leuaueras: martin⁹ poterit h̃re tebergã in vxorẽ. xxx. q. iiij. q̃ spũalẽ. & c. post obitũ. et sic teberga põt h̃re duos ↄ̃pres vnũ p⁹ aliũ. vñ no. A. Que michi vel cui⁹ mea natũ fonte leuauit. Hec mea cõmat: fieri mea nõ valet vxor. Si q̃ mee natũ non ex me fonte leuauit. Hãc post fata mee nõ inde vetabor habere. Sic q̃nq̃ facto suo alter cõiugũ solẽnizat votum alterius. puta vir qui volente vxore ordinẽ suscepit. xxviij. dist. quia sunt.

h ¶ Una caro. xxx. q. iiij. sciscitat̃. et c. si quis vnus.

Contracto ¶ Duo facit. Primo põit casum. Scdo ibi: verũ. diffiniẽdũ ↄ̃mittit: & i ↄ̃mis siõe pri⁹ expriit diffinitiõis cãm vsq̃ ibi: ideoq̃.

i ¶ Sacrati salis. de conse. dis. iiij. sal celestis.

¶ Glo. se. ponit lecturã quã reprobat.

k ¶ Cõcubine. Quidã dicũt q̃ ille fili⁹ tm̃ erat filius cõcubine ipsi⁹ P. de alio viro ductes q̃ cõpat̃nitas ↄ̃hit̃ p illũ sacrm̃ sacrati salis. sꝫ s̃m h⁹ nulla fuissꝫ q̃stio.

¶ Glo. se. reci. p q. an p cathecismũ. &c. & tria al. q̃ h̃ & duo i ↄ̃riũ. ponit tres opi. & triã reprobat huic dcre. rñdẽs demũ i fi. illã approbat

l ¶ Uix cõtrahẽdo. Ex hoc vr̃ q̃ p illa q̃ p̃cedũt baptismũ nõ ↄ̃trahit̃ cõpaternitas. arg. xxxij. di. ↄ̃. verũ in fi. vbi dr̃ q̃ baptismus est ianua oĩm sacramẽtorũ. Itẽ ppter cathecismũ nõ fit aliq̃s apt⁹ ↄ̃trahere matrimoniũ. xxviij. q. j. caue. Itẽ si decederet sine baptismo non pdesset ei cathecismus quin ppetuo dãnaret̃ de cõse. dist. iiij. firmissime. & c. nulla sic est adhuc mẽbrum diaboli. ergo nõ põt eẽ spũalis fili⁹. Ar. ↄ̃ q̃ cõtrahat̃ cõpaternitas p cathecismũ. xxx. q. j. c. j. vbi dicit̃ q̃ a primo pabulo sacrati salis vsq̃ ad cõfirmationẽ contrahit̃ ↄ̃paternitas. ea. cã. q. iiij. si quis vn⁹. de conse. dis. iiij. in cathecismo. nã et xp̃iana dr̃ postq̃ est cathecisata. xxviij. q. j. caue. Hu. dixit sup illo ca. quenit. xxx. q. j. q̃ sicut septem sunt dona spiritussancti: et ita septẽ dona baptismi. et p quodlibet illorũ contrahitur cõpaternitas ita q̃ impedit & dirimit matrimoniũ. Primũ est collatio sacrati salis. de conse. dist. iiij. ex hinc. Secundũ aurium & nariũ linitio cum sputo. di. ea. postea tangunt̃. Tertium in fronte & in pectore crucis signatio. dis. ea. postea signat̃. Quartũ olei sacri perunctio. di. ea. deinde. Quintũ ablutio baptismi. di. ea. venit. Sextũ in vertice chrismatis punctio a sacerdote. di. e. postq̃ ascẽdit. Septimũ cõfirmatio crismatis in frõte p epm. dist. e. pbr̃i. ↄ̃ Et illi q̃ sequũtur Hug. dicũt q̃ ille filius nõ fuit filius petri sed tm̃ concubine. & dicunt hanc decreta. non tenere dato q̃ fuerit filius petri. Alij dicunt q̃ p tria sacramẽta tm̃ contrahitur compaternitas. s. p cathecismum/baptismum/& confirmationẽ. de conse. dist. iiij. in cathecismo. xxx. q. iiij. si quis vn⁹. et hec mulier nõ tenuit illũ filium ad totũ cathecismum: sed tm̃ ad inmissionem

ꝯ Consuetudo. gl. ff. in ↄ̃. pe. cũ ibi no. C. de su. & fe. iij. & glo. i l. j. ff. de cõcubi.

diuisio

Cõpat̃nitas acq̃rit̃ viro p vxorẽ & ecõtra.

diuisio Ge. ij. Mat. xix. j. cori. vj. ephe. v.

Cõpaternitas an ↄ̃hat̃ p cathecismũ.

ꝯ Adde q̃ ↄ̃pat̃nitas ↄ̃hit̃ per cathecismũ impediens mrĩmoniũ ↄ̃hendũ sꝫ nõ dirimens ↄ̃tractum. no. dom. p cathecismũ eo. ti. li. vj.

salis qđ satis apparet p hāc litterā. Hug dicit q̄ lz cōpaternitas ꝯhat p cathecismū: p illā tñ nō dirimitur matrimoniū cōtractū ꝓut innuit p hāc litteram tali rōne: qz baptismus est ianua omniū sacramentorum vt dictū est in .§. verū. xxxij. di. ⁊ .§. (pōro nō bap. c. j. et .iij. ergo si ianua nō est apta nullū sacramentū recipiẗ. Item alia rōne: qz ante baptismū nō est fili⁹ eccl'ie: qz siue eo null⁹ saluaẗ vt dictū est. ergo si non est filius eccl'ie nō est fili⁹ spūalis. ⁊ si nō est fili⁹ spūalis nulla p eū est cognatio cōtracta. ḡ ꝓpter hoc nō dz matrimoniū separi. Sed certe ꝯ istos qui dicunt q̄ etiā p cathecismū non dirimaẗ mrīmonium manifeste faciunt illa duo si quis vn⁹. ⁊ .c. i cathecismo. qz ibi equiparanẗ ista tria. cathecism⁹ / baptism⁹ et confirmatio. Unde credo q̄ si quis teneat aliquem in toto cathecismo in quo vn⁹ patrin⁹ debet esse q̄ ille sit cōpaẗ effect⁹ parētib⁹ īfantis. sz hec mulier non tenuit illū filiuz infantem nisi in pmo pabulo sacrati sal. nec expresse dicit littera q̄ fuerit fili⁹ p. ⁊ ideo dico q̄ cathecism⁹ impedit ⁊ dirimit matrimoniū. s. tam contractum vt dicunt quidam. T. dixit q̄ compaternitas per cathecismum contracta inualida est ad matrimonium dirimendum. quod satis posset tolerari ratione predicta.

a (Uenies. (Glo. seq. rect. p. q. de qua remittit. (De sacro fonte. Idē si tenuisset eū in cathecismo vel in confirmatione: vt. §. c. pxi. dictum est.

b (Antequā. Bn̄ dicit antequā: qz si post ꝯctū mrīmonium hoc fecisset nō separareẗ mrīmoniū cōtractū. §. eo. si vir. ⁊ .xxx. q. j. ad limina. dictum est de eo.

diuisio — Uia nos. (Sunt due ptes. In prima trimēbris cōsultatio. In scđa cuiꝫ rn̄sio ibi: sup quo. Ab.

c (Filiam. Spiritualē per quam compaternitas est contracta. §. e. c. j. ⁊ c. super eo. in prin.

d (Phit. i. debēt de iure. §. e. c. j. ⁊ c. super eo. in fin.

(Glo. seq. arg. signat cōtrarium ⁊ remittit.

(Ideoꝗ; mādam⁹ quaten⁹ pfato P. auctoritate nr̄a iniūgas vt memoratā A. sicut vxorē maritali affectiōe pertractet: et carnale debitū ab ea licēter exigat ⁊ persoluat: siue ipsam ante matrimoniū contractū. cū P. siue postea ꝯstiterit hoc egisse. dum tñ si in fraudē hoc fecerit cā mrīmonij separādi penitentiā p psumptiōe accipiat / mrīmonio in sua firmitate durante.

Inno. iij. epo et archidiacono linconiē. (Int̄ patrē baptizati ⁊ leuantē seu tenentē baptizatū ꝯtrahiẗ cognatio spūalis valida ad ipediendū et dirimendū mrīmoniū post contractū. Capitulum. vj.

Uenies ad apl'icam sedē. C. anglicus: ⁊ infra (Mādam⁹ ꝗten⁹ si constiterit. lia. mulierem pdicti viri filiū de sacro fonte [a] leuasse antequā [b] eam despōsasset vxorē: vos inter eos diuortium appostposita celebretis. Idem magro. S. cano. herforden̄. (Si filij duorū cōpatrum p quorꝫ alterū deuētū est ad cōpaternitatē matrimoniū cōtrahāt separanẗ et tn̄e cōtractus sciētes ipedimētū illud denūciare tenētur. Ca. viij.

Uia nos duxit discretio cōsulendos: an natus ante cōpaternitatē filiā [c] cōpatris patris sui vel cōmatris sibi possit mrīmonialiter copulare: ⁊ si cōtraxit an debeāt separi: et an cōscij talis matrimonij teneanẗ illud in publico accusare. (Sup quo rn̄demus q̄ hmōi psone non pn̄t mrīmoniū ꝯtrahere: et si ꝯtraxerit pn̄t [d] abinuicē separi. ⁊ q̄ ꝯtractū sciuerit / debēt eccl'ie illō nūciare [e]. Greg. ix.

(Int̄ baptizatum ⁊ filiū baptizātis oritur cognatio spiritualis ipediens ⁊ dirimens matrimoniū inter eos ꝯtrahendum. h. d. Capitulū. viij.

Ex lr̄is vr̄is accepimus q̄ cū Martha mulier corā officiali cātuarien̄. Alanū peteret ivirū: ⁊ se affidatā ab eo ac carnalr̄ cognitā per testes idoneos pbauisset: dictorū tādē testiū depositōib⁹ publicatis idē A. excipiendo ꝓposuit q̄ eā hr̄e nō poteat in vxorē: p eo q̄ ipm pr̄ mulierꝫ eiusdē q̄ sacerdos extitit baptizauit [f]. Sed cū idem offi-

e (Nūciare. No. ar. q̄ denūciatio criminū ad oēs spectat ⁊ nō tm̄ ad plātos. § Item psone ille que sciuerunt contrahi mrīmoniū nō admittunẗ ad accusatione mrīmoniū: aut etiā ad testificationē. j. q̄ ma. accus. pos. cū in tua. non tñ repelluntur a denunciatiōe vt hic pz. ⁊ tñ hic consequiẗ idē p denunciationē in hoc casu qđ per accusationē. nō etiā pōt penitere ille cui denūciaẗ tale crimen nisi remota vxore. xxxiij. q. vj. si quis. ar. Itē alia via excludiẗ et alia admittiẗ. sic. §. de iureiur. quēadmodum. §. de despō. impube. ad dissoluendū. Argu. contra. §. d. pcur. tue. vbi de hoc. Ber.

§ Limita hoc scilz ad pias cās. cōe col. i. nulli. & ibi hoc. diffuse. C. de. epis. et cle.

Ex litteris. (Diuidi diuisio tur in duas partes. In pma tm̄ dicū cōsultatio. In secunda mādatum ibi: mandamus. Ab.

(Glo. seq. fortificat textū. querit ⁊ soluit. solutioni respōdet ⁊ dat simile. secūdo querit. arg. negatiue. soluit contrarium.

f (Baptizauit. Et ita fuit filius spiritualis ipsi⁹ sacerdotis xxx. q. j. oēs qui. vbi de hoc. ⁊ ca. non dz. et. q. iiij. si quis vnus. arg. ḡ ⁊ filia illi⁹ effecta est soror spūalis viri: acsi ipsum sacerdos de sacro fonte leuasset. qz tunc illā hr̄e in vxorem nō posset. qz ea mediāte ꝯpaternitas esset ꝯtracta. §. e. c. j. ⁊ c. sup eo. ⁊ xxx. q. iij. sup qb⁹. ḡ mlto forti⁹ cū sit paẗ spūalis illius. Sed qđ monit istū officialē ad sentētiandū pro matrimonio: hec potuit esse cā. qz edictum de matrimonio phibitorium est. §. de spon. cum apud. sed hoc non inueniebaẗ prohibitū expressis verbis de his qui baptizauit q̄ filij eorum cum talibus non possent cōtrahere: sed licet expsse nō esset phibitum satis videbatur esse phibitum ex quo pater est ipsi⁹ spūalis: qz in eo qđ minus est phibitio inuenitur. s. in filio illi⁹ q̄ aliā de sacro fonte leuauit. simile est qđ dicit vrban⁹ nulla rōne phibitū inueniẗ q̄ vir ⁊ vxor simul nō possint filium alteri⁹ de sacro fonte suscipere. xxx. q. iiij. quod autē. hoc est verū verbis expssis: sed in gn̄e prohibitum est dū prohibeẗ q̄ plures simul non suscipi

Edictū de mrīmonio est phibitoriū

ant puer de sacro fonte. de cõse. dist. iiij. nõ plures. ꝛ qꝛ ꝓhibet cõmisceri filie spūali. vt. c. non dꝫ. Sed nunquid fili⁹ sacerdotis põt ↄ̄here cū filia illius quã recipit ad pniam? videt ꝙ non: qꝛ ꝛ illa filia spūalis est sicut illa quã baptizat. xxx. q. i. oẽs q̃s. sed nõ est ita qꝛ nõ ↄ̄hit tãta affinitas in pnia sicut in baptismo: qꝛ ꝑ penitentiã nõ efficiūt filij sacerdotis affines filijs eoꝝ q̄bus pniaꝫ iniūgūt nec vsq̄quaq̄ inuenitur ꝓhibitū directe vel idirecte q̄ intelligit esse ↄ̄cessum. ꝫ. de spon. cum apud.

ꝑtãtem adoptantis acq̄runt tñ et q̄dã iura ꝑ adoptionẽ que dissoluunt ꝑ emãcipationem. C. de adop. l. pe. §. finaũtẽ. ꝛ hoc idẽ videt ꝑ decre. istã q̄ indistincte loquitur de adoptione nõ distinguẽdo inter arrogatū ꝛ adoptatū. et hoc impedimẽtū desinit ꝑ emãcipationẽ alterutri⁹. ff. de adop. in om̄i. ff. de ritu nup. per adoptionẽ. Sed nunquid filij adoptiui pñt ↄ̄here iter se? Dici põt ꝙ sic: qꝛ nõ inuenitur ꝓhibitum. Itẽ quid si adoptiuus durante adoptione ↄ̄hat cū legitima? Dicunt q̄dã ꝙ non dissoluit matrimoniū cuꝫ illud impedimẽtū sit tẽporale. hu. dicit ꝙ nõ est mr̄imonium. nec obstat ꝙ tp̄ale sit īpedimẽtū. ꝛ inducit simile. hodie nõ possuꝫ ↄ̄here cū illa que hꝫ virū. th̄ cras potero mortuo viro suo; hec decre. facit ꝓ hu.

¶ Rub. De cognatiõe legali.

¶ Viso ꝺ cognatione spūali merito subijcit ꝺ cognatione legali. Et vide ad materiã hui⁹ titu. text. cū glo. xxx. q. iij. c. j. ꝛ in. c. ꝑ adoptionem. Et dic ꝙ adoptio legalis est quedã propinquitas per quã efficit q̄s filius vel nepos vl̄ deinceps seu frater vel affinis q̄ nõ est naturam imitans. l. adoptiones. ff. de adoptionibus. Ab. sicu.

Continuatio

cialis exceptiõe hm̄õi nõ admissa diffinitiuam tulerit sententiã ↄ̄tra ip̄m et idem ad se. apo. appellauit. ¶ Mãdam⁹ q̄ten⁹ si est ita: eūdẽ. A. super hoc ab īpetitiõe mulieris absoluatis ipsi⁹: eidẽ mulieri ꝑpetuū silentiū imponentes.

¶ De cognatione legali.

Nicolaus ad consul. bul.

¶ Int' adoptatū ꝛ filiū adoptãtis nõ potest durãte adoptiõe ↄ̄sistẽ mr̄imoniū. Ca. j.

Si qua ꝑ adoptionẽ michi soror esse ceperit q̄diu[a] durat adoptio: inter me et ipsam nuptie consistere non possunt.

¶ De eo qui cognouit cõsanguineã vxoris sue vel sponse.

Ex concilio apud metiam.

¶ Affinitas supueniens post mr̄imoniū cõtractū nõ soluit mr̄imoniū sed exactionẽ debiti impedit. et crimen incestus inhabilitat quo ad matrimoniū cõtrahendū. Capitulū. j.

Si q̄s cū filiastra[b] sua scienter[c] fornicatus fuerit. ¶ Nec a matre debitū petere[d]: nec filiã vnq̄ hr̄e põt vxorem. Nec filiastra nec ille[e] vllo vnq̄ tp̄e alij se poterunt mr̄imonio copulare[f]. Alexãder. iij. picta. epo.

¶ Affinitas supueniens etiã per illicitū coitum dissoluit spõsalia de futuro: sed nõ mr̄imonium: ꝛ incestuosus contrahere non põt. Capitlm̄. ij.

Veniẽs ad nos pñtiuꝫ lator: ꝛ infra. ¶ Inq̄. t.

¶ Rubrica De eo qui cognouit consanguineam vxoris sue.

Si qua. ¶ Glo. seq. arg. a contrario ꝛc̄.

a ¶ Quãdiu. xxx. q. iij. ita diligere. q̄ ea finita cū ea possum ↄ̄here. insti. de nup. §. sꝫ ꝛ si q̄. Itẽ ar. h̄ ꝙ cã cessante cessat effect⁹ ꝫ. de renū. post trãslationẽ. ꝫ. de iuretur. ꝛ si xp̄s. ad fi. ꝛ. lxj. di. §. his oĩb⁹. ff. de ritu nup. ꝑ adoptionẽ. Nota ad intelligentiã hui⁹ decre. ꝙ cognatio q̄dã est spūalis de q̄ dr̄. ꝫ. tit. pxi. Quedã etiã legalis de q̄ hic dr̄. Legalis cognatio fit duob⁹ modis vel per adoptionẽ vel ꝑ arrogationẽ. Dicimur aūt arrogare illū q̄ sui iuris est: ꝛ ꝑ arrogationẽ trãsit in nr̄am potestatẽ. ꝛ fit arrogatio principis auc̄te. Adoptio autẽ ꝑ quẽlibet magr̄atū. insti. de adop. §. ij. ꝛ. iij. nec trãsit in ꝑtãtẽ adoptãtis. C. de adop. l. vl. ꝛ insti. e. ti. sꝫ hodie remanet in ꝑtãte sui p̄ris. Et tã arrogati q̄ adoptati dicunt filij adoptiui siue fr̄es. Et iter fr̄es adoptiuos sicut naturales ꝛ legitimos impedit mr̄imonium q̄diu durat adoptio. vt hic. ꝛ. ff. de ritu nup. ꝑ adoptionẽ. ꝛ xxx. q. iij. ita diligere. Sed inter ascẽdẽtes ꝛ descẽdentes. i. iter adoptãtẽ ꝛ adoptatū semꝑ impedit mr̄imoniū. ff. de ri. nup. adoptiuus lꝫ soluat adoptio. ff. eo. ti. q̄netiã. Itẽ posset dici ꝙ fili⁹ adoptat⁹ posset copulari filie adoptãtis cū adoptat⁹ nõ trãseat in ꝑtãtẽ adoptãtis. insti. de adop. §. ij. sic etiã põt dici ꝙ fili⁹ illegitim⁹ põt copulari filie adoptiue. qꝛ illegitimus nõ est in ꝑtãte p̄ris. insti. de nup. §. vlt. Illegitim⁹ nõ põt copulari filie spūali. Alij dicūt ꝙ adoptat⁹ nõ põt copulari filie adoptãtis. qꝛ licet adoptatus non trãseat in

Cognatio est duplex

Arrogatio ꝛ adoptõ differt.

¶ Viso de cog. spi. ꝛ legali: de carnali videndū restat. Sed qꝛ ex copula habita cū ↄ̄sanguinea vxoris oritur affinitatis cognatio de qua poterat dubitari vtrū dirimeret vel impediret mr̄imoniū. iõ subijcit hec rubrica. Et virt⁹ toti⁹ tituli cõsistit in hoc ꝙ affinitas ↄ̄cta ex copula cū ↄ̄sanguinea vxoris nõ dirimit mr̄imoniū pri⁹ ↄ̄tractū sed soluit spõsalia de futuro. Itẽ ꝑuat facultate ↄ̄hendi mr̄imoniū ꝛ exactione debiti in vxore habita. vt patebit in ꝓsecutione titu. Abbas siculus.

Continuatio

¶ De hac materia tractat. xxxij. q. vij. in multis ca.

Si q̄s. ¶ Primo ponit thema ex q̄ triplex elicitur q̄stio. Scdo soluit ibi: nec a m̄re. Ab.

diuisio

b ¶ Filiastra. xxxij. q. vij. quedam. ꝛ. c. qui dormierit. ꝛ. c. si quis viduam.

c ¶ Sciẽter. Secus si ignorãter. xxxiij. q. ij. in lectum.

¶ Glosa ista cū vlti. reci. possunt per questiones vel textualiter si placet.

d ¶ Petere. Exactus tamen reddere tenetur. Leo. titu. transmisse. non obstante affinitate inique ex post facto contracta. ꝛ sine culpa priuari iure suo nemo debet. l. e. discretionem. ꝛ ca. vlti. ꝛ ca. tue.

e ¶ Nec ille. Post mortem vxoris.

f ¶ Copulare. Propter incestū. xxxij. q. vij. qui dormierit. ꝛ. l. e. ex litteris. tamen si cõtraherẽt tenet matrimoniū: et etiam si essent iuuenes dispensaretur cū eis. xxxiij. q. ij. in adolescentia. B.

Veniens. ¶ Primo ponitur decisa consultatio. Secũdo distinguens responsio ibi: inquisitioni.

diuisio

scdm membrum ibi:eternum. Abbas sicu.

a ¶ Matrem sponse. De futuro vnde affinitate sup peruemente illā in vxorē habere non poterit solutis sponsalibus.j.de consang.c.ij.z.j.eo.ex litteris.

b ¶ Adhesit. Postq̄ cognouit matrem.

¶ Glo. sequens obijcit et soluit.

c ¶ Paulo maior: q̄ p adulterio. Quare maior pnia iponit q̄ pro adulterio cu tātū publice honestatis iustitiā violauerit cū illa esset sponsa d futuro? Dicas q nō solū violauit publice honestatis iustitiā sed adulterium cōmisit cū mre sponse sue q̄ nūs pta erat pri suo vt patet i antiq. als si mr sponse nō esset ɔiugata nō puniret plus nec etiā tm vn iste multū plus dz puniri q̄ p adulterio pter tria videlz pter honestatis iustitiā ppt adulteriū z incestū etiā qd p petrauit cognoscēdo affinē pmi generis z pmi gradus.

d ¶ Uel parte. Argu. q sufficit aliqd ichoare si nō sit cōpletū.S.de elec.cū in cunctis.§.Iferiora.

e ¶ Ex dispēsatiōe. Incestuosi enī ɔhere nō debēt:z iō dispēsat cū eo qz inueniebat alr sine peccato ɔhere nō posset.xxxiij.q.ij.in adolescētia.tā si cōtraheret citra aliquā dispēsationē teneret m[illegible]monium

† Ad hoc fa. quit no. in.l.nō facile.§.affines.ff.de gradi.

‡ Con. tra.l.iij.§.i.ff.d arbi.

t.r.q si matrem[a] sponse sue cognouit:si spōse nunq̄ carnaliter adhesit[b]: imponēda est ei pnia paulo maior[c] q̄ p adulterio: q̄ pacta vl parte[d] ipsius poterit ex dispēsatione[e] cum alia matrimoniū cōtrahere. ¶ Ceterū si sponsam cognouit[f] anteq̄ matrem vel post: nunq̄ eam[g] vel aliā[h] pōt accipere in vxorē.z.c. Idem.

¶ Nō separat matrimoniū ad dictū vni alserētis affinitatē inter cōiuges pcessisse. C.iij.

De illo q̄ vxorē fratris anteq̄ et matrimonio iūgeretur: se pposuit cognouisse. ¶ Rñdemus q nisi hoc publicū et notoriū fuerit: aut idoneis testib[9] cōprobatum pdictū mrimoniū occasione[i] illa tpm ipetere nō pmittas. Celestinus.iij.

¶ Incestuosus matrimoniū cōtrahere nō dz: sed si cōtrahit tenet: z tūc tenet reddere: sed non pōt debitū exigere: z nō minus tenet vxori necessaria administrare. Capitm.iiij.

Transmisse nobis tue littere demonstrarunt q.C. vxore sua defuncta filiā eius priuignam videlz propriam copula carnali cognouit. postmodū aliā accipiens in vxorē: cū priuigna publice tanq̄ canis ad vomitum rediēs illicitā[k] rem committere non expauit. ¶ Qz vero sup his consiliū reqsisti: psenti pagina respōdemus q legitime vxori cohabitans et necessaria subministrans: nō cognoscat eam q̄diu vixerit/ nisi ab ea fuerit[l] requisitus: et tūc ad ipsam non sine graui cordis dolore accedat. q̄ etiam p incestu z adulterio donec cū ea permāserit: iuxta moderamē tui arbitrij penitētiam agēs: postmodū si superuixerit ei: perpetuo sine spe coniugij[m] permanebit. Idem.

¶ Nō separat matrimonium ad cōfessionē cōiugum qui dicunt affinitatē pcessisse etiā si rumor vicinie consentiat. Et est casus multum allegabilis et notabilis. Capitulum.v.

Super eo qd postulas vtrū cōiugatus q̄ ante contractū matrimoniū vxoris sue consanguineā carnali cōmixtione cognouit: cum id fateat vterq3: z aliq̄ pars vicinie hoc acclamare dicatur sit ab vxore sua iudicio ecclesie separādus? ¶ Tue fra. rñdemus q propter cor confessio nē[n] tantū vel rumorē vicinie

responsio ibi: respondemus. Abbas.

¶ Glo.seq.rect. posset per contrarium.

i ¶ Occasione. Qz confessio illa sola non preiudicat etiā si rumor vicinie ɔsentiret.j.e.sup eo.secus esset in mrimonio cōtrahēdo.S.de spon.preterea.ij.z.j.titu.pro xi.ca.q.Ber.

Transmisse. ¶ Primo ɔsultatio. Secūdo respōsio ibi: quia vero. Ab.

¶ Glo.seq. dat simile et tradit regulam.

k ¶ Illicitā rē. Incestui adulteriū adiūgēdo legitime. et sic ptz q incestus nō ipedit q̄ minus mrimonium sit legitimū. lz ɔhere nō debeat. sicut vorū simplex.S.d cleri. vel vouen. c.rursus. talia eni crimina ipediūt mrimoniū ɔhendū: sed non dirimūt lā Iccirco nisi in trib[9] casib[9].s. machinat[9] fuerit in mortē alterius.si dedit fidē adultere. si duxit eam de facto S.de eo qui dux. in mr. cū habes ret.z.c.sup hoc.

l ¶ Fuerit requisit[9]. Et sic intellige.S.eo.c.j.

m ¶ Cōiugij. xxxij.q.vij.si qs viduā.et.xxxv.q.iij.de incestis. S.eo.veniēs.z.j. de pe. z remis.c.ij.vbi de hoc.

Super eo. ¶ Prio ponit questionem secundo solutionem ibi: tue. Abbas sicu.

¶ Glo.seq.obijcit z soluit distinguēdo triplicem confessionis speciem. Iterum obijcit et soluit.

diuisio

Adde cū qb[9] ɔmitit incestuo gio. in §.j.de nup. in sti.z su per rubrica. C.de adul.

diuisio

f ¶ Cognouit anteq̄ matrē. Unde statim [illegible] trimonio presumptum.S.de spon.is qui.z.S.de cōdi. ap.de illis vnde matrē vlterius habere nō posset etiā si non esset cognita.z hoc idem etiam si nunq̄ cognouisset ipsam.S.de spon.sponsam.S.

g ¶ Eā scz matrē vt dictū est. Uel dic eā.i.sponsam suam.z fm hoc non tenet.j.eo.discretionem. et.c.vlti.

h ¶ Aliam. Post mortem istius quia ex quo eam cognouit anteq̄ matrē nō dissoluitur matrimoniū.licet postea cognouerit matrē.j.e.discretionē.z.c.pe.z vlt. sed ea mortua cum alia propter incestum, contrahere non debet.j.e.transmisse.in fi.

De illo. ¶ Primo ponitur consultatio. Secundo

diuiso

n ¶ Cōfessionē. Sed videt q ɔfessioni stādū sit:qz ɔfessus in iure p iudicato habet.C.de ɔfes.l.vna.z.ff. eo.ti.l.j.z.l.certū.z.S.de cēsi.olim cām. Dicas q in casu isto nō stat cōfessioni ɔ mrimoniū pter rōnē q̄ hic l[illegible] reddit. Et est rō qz ɔ se q̄sq̄ testificari pōt. p se ho minime.xiij.q.ij.§.j.z.ff.de iter.act.de etate.§.j.pter ea iste nō ɔfitet ɔtra se imo p se.vn de iure cōi nō prodest ei talis ɔfessio.nā iste petit separi ab vxore: qz dicit se cognouisse ei[9] cōsanguineā si confiteret aliquid cōtra hoc pter qd ei preiudicaret tūc videt stādum sue cōfessioni.sed vt dixi spāle est in mrimonio vbi nō credit viro vel vxori in piudiciū cōiugis.sed si ɔfiteat

Confes siōi nō semper statur.

pro matrimonio ɔtrahẽdo bñ statur cõfessioni. puta si petã aliquã in vxorẽ: sed ipsa cõfiteatur mr̃imoniũ preiudicatur ei: lʒ ipa nollet me hr̃e: quia nõ directe cõfitetur ɔ se: secꝰ in cõfessione q̃ fit ɔtum ad thori separationẽ ꝓpter adulteriũ / ibi itaƺ cõfessioni. J. de diuor. ex litteris Ar. ɔ. xxxv. q. vj si duo. Solu. ibi cõfitenƺ consanguinitatẽ eẽ inter eos et fama publica cõfessioni ɔiugũ ɔsentit et tũc staƺ fame ⁊ cõfessioni: sʒ hic tm̃ est rumor. ⁊ aliud est fama ⁊ aliud rumor: vt hic videtur.

a ¶ Cõcurrẽdũ. Qd faciẽdũ nõ est ꝓpter rõnẽ hic expssam: imo ex collusio puniri debẽt. s. q. iij. si quẽꝗ. et J. de collusi. c. j. ij. ⁊ iij.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

b ¶ Rumor. Ar. ɔ. S. de presum. illis. ⁊ c. iij. vt dixi aliud est rumor ꝙ fama: ⁊ illa decre. fꝛo loquiƺ de matrimonio cõtrahẽdo qd ad solã famã impediƺ. J. it tu. pri. sup eo.

D Iscretionem tuã. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ibi nos igiƺ. Et ibi primo dicit mulierẽ ad continẽtiã inducẽdam: scd̃o ibiꝗ s. dicit quid iuris si ad hoc non potest induci. tertio soluit tria obstacula ibi: nam ⁊ s. Ab. s.

¶ Glo. seq. distinguit an vir tradiderit vel occasionẽ dederit. ⁊ ad secundam signat contrarium.

c ¶ Tradidit. Et idõ nõ põt illi opponere adulteriũ dꝫ hic cõ arg. xxxij. q. v. ɔ. j. ⁊ c. j. ⁊ c. iiij. nec adulteriũ dꝫ hic cõmisisse vt ibi dꝫ: quia nõ cõsensit. et hoc patet ex eo ꝙ inscito potuit aufugit vt sequiƺ. ar. j. q. j. cõstat. secus esset si occasionẽ adulterãdi ei dedisset: qꝛ nihilominus imputaretur ei. ar. xxvij. q. ij. agathosa. ⁊ c. si tu abstines. J. de diuor. significasti ff. solu. ma. cũ mulier ff. de adul. l. iij. ɔ. j. Sed contra videƺ ꝑea. pdictũ si tu abstines. argu. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. ⁊ in auẽ. vt lice. matri ⁊ auie ɔ. qꝛ ꝟo plurimos. in si. colla. viij vir eñ dꝫ esse mulieri auctor colẽdi bonos mores. ff. ꝟ adul. si vxor. ɔ. si iudex. ⁊ xxxij. q. xj. idignaƺ. aliodn

separari non debẽt: cũ ⁊ quãdoꝗ nõnulli inter se ɔtra matrimoniũ velint colludere: et ad cõfessionez incestus facile prosilirẽt si suo iudicio crederẽt per iudiciũ ecclie cõcurrẽdũ[a]. Rumor[b] autẽ vicinie nõ adeo est iudicãdus validꝰ: ꝙ nisi rõnabiles ⁊ fidedigne ꝓbationes accedãt possit bene cõtractũ mr̃imoniũ irritari. †

Jnno. iij. preposito magdeburgeñ. ¶ Affinitas superueniens non dissoluit sponsalia de presenti. Capitulum. vi.

DIscretionẽ tuã: ⁊ infra Sane ex pte tua fuit ꝓpositũ ꝙ quidã cũ muliere quadã legitime per verba de presenti ɔtraxit: quã postmodũ a se icognitã cuidã cõsanguineo suo tradidit[c] inꝗtuz potuit renitẽtẽ. Jlle vero cũ ipsa lʒ inuita mr̃imonij solennia celebrauit: sʒ mulier ꝗcito fuit reddita libertati aufugit ab eo: ⁊ se priori viro restitui postulauit. ¶ Nos igitur inquisit. t. t. r. ꝙ et viro ꝓ tam turpi facinore grauis ẽ penitẽtia iniũgẽda. ⁊ mulier ꝓpt publicã[d] honestatẽ est monẽda sollicite: vt nec primum repetat cuiꝰ ɔsanguineus eam licet inuitã cognouit. nec redeat ad secundũ cui non põt ꝑter reatũ[e] adulterij ɔiungi. sed in ɔtinẽtia maneat: donec prior fuerit viam vniuerse carnis igressus. ¶ ꝙ si forsitã ad id iduci nequiuerit: vir prior cogaƺ redire ad ipsam: et maritali eã affectione tractare: cum adulterium et nõ possit obiicere. q̃ eam adulterandam tradidit presertim[f] inuitam †. ¶ Nã ⁊ si[g] ꝟm euãgelicam veritatem nunꝗ nisi ꝓpter fornicationis[h] cãm: aut vir vxorem aut vxor possit dimittere virum: nõ tamẽ semper ꝓpter causam eandẽ vel vxor virũ vel vir dimittẽ potest vxorez: cũ possit exceptione[i] vel replicatione legitima impediri. Sed nec affinitas[k] que post contractũ legitime matrimoniũ inter virum et vxorem inique cõtrahitur: et debet officere[l] q̃ huiusmodi iniquitatis ꝑticeps non existit: cum suo iure non debeat sine sua culpa[m] priuari. Quãꝗ a quodam predecessore[n] nr̃o dicaƺ in simili casu fuisse distinctũ: vtrũ icestꝰ vel adulterium manifestum[o] fuerit: an occultũ[p]: alijs asserebatur illorũ opinio q̃ dicebãt ꝙ ꝑ fornicariũ coitũ nõ cõtrahiƺ affinitas. ⁊ j. eo. c. pe. ⁊ viti. ⁊ arg. xxxv. q. iij. nec eam. † Argu. contra. ff. de gradi. nõ facile. ɔ. sciendum. ⁊ ɔ. affines. sed illa non obstant.

effet detrahenda a viri ptãte. C. de epi. au. si lenone ⁊

d ¶ Publicam honestatem. Jd est affinitatem que sic inique contrahitur.

¶ Glo. ista no. cum sponsa. ⁊c̃. alle. iij. iura.

e ¶ Reatum adulterij. Qꝛ primꝰ est maritꝰ illiꝰ et nõ secundꝰ. Et est hoc notabile ꝙ adulteriũ cõmittiƺ cũ sponsa nõdum cognita a viro. vñ si aliꝰ cõmisisset adulteriũ posset accusari a sponsa. ff. de adulte. mi les. ɔ. querebaƺ ꝟ. si iurein. quẽadmodũ. qꝛ iniuria facta est ei ff. de iniur. item apud. ɔ. spõsum

f ¶ Presertim id est tm̃. qꝛ i talibus q̃ sine peccato mortali cõmitti nõ pñt mãdatum non obligat. xxxij. q̃stione. v. ita ne. ⁊. S. quod me. causa factis.

g ¶ Nã et s. Rñsio videƺ tacite q̃stionis.

h ¶ Fornicationis. xxxij. q. vij oẽs causatiões.

i ¶ Exceptione. Puta ꝙ ipse tradidit eã inuitã / vel qꝛ idẽ similiter fornicatus est. J. ꝟ adulca. pe. ⁊ vi. xxxij. q. vi. nihil.

¶ Glo. ista notat ɔtra opinionem. ⁊c̃. allegat ꝑ ea duos ɔ.

k ¶ Nec affinitas. hic reprobatur

¶ Glo. seq. ar. legitime factum. ⁊c̃. alle. iij. iura. in cõtrarium vnam. l.

l ¶ Officere. Ar. qd legitime factũ est nõ irritaƺ: lʒ deueniat ad eũ casum a quo nõ potuit hr̃e principiũ. ff. de iti. actuꝗ priua. nõ eñ. ff. de postu. l. j. ɔ. casum. ⁊ xxx. q. j. ad limina. Argu. contra. ff. de iudi. si a me.

m ¶ Sine sua culpa. Hoc generale est. s. J. eo. ca. vi. si qua contraria sunt casualia sunt.

n ¶ A predecessore. s. Alexandro. sed illa decre. remota est de hac compilatione.

o ¶ Manifestum. tunc non debet redire ad virum

p ¶ Occultum. Tunc debet redire.

† Adde q̃ no. Bal. in l. j. C. de proba. ⁊ in l. ea q̃ dẽ. C. de ac. ex. ⁊ in ɔ. sup schismate.

diuisio

† Con. cor. l. ij. ɔ. si publico. ff de iud. glo. et doc. l. l. cũ mulier. ff. so. ma. Mat. xix. Marci. x. Luce xvj.

† Adde ꝙ ꝟior est opi. ꝙ et ꝑ illicitã copulã ɔhaƺ glo. to. an. et Cardi. flo. l. c. s. d: cõsan. et affini.

a ¶ Proximum. vt in hoc casu nõ toleretur.
b ¶ Remotum. tunc toleretur.

Sũma rium. Fraternitati. ¶ Ex spõsalib' ƺctis cum puella q̃ nõdũ cõpleuit septẽniũ interueniẽte copule attemptatu/oritur publica honestas ĩpediẽs m̃rimoniũ ƺhendũ cũ ƺsanguinea. h. d. f̃m aliũ intellectũ.

¶ Cõis diuisio diuisio ſcõa ibi: diuortiũ. Abbas ſi.

¶ Glo. ſe. ſoluit contrarium.

c ¶ Cõtract' ſpõſalib'. Et ſic maritali affectu cum eſſet ſpõſa ipſi' cã polluit ſic. ȝ. ɗ ſpõſa. iuuenis. ⁊ ita nõ ẽ ƺtrũ. xxv. qõ. iij.

extraordinaria d ¶ Extraordinaria. i. ẽ naturalia cũ nõdũ eẽt idonea ad viriles ãplexus.

ƺ Con cor. cũ glo. et tex. l. mela. ff de ali. et ciba. lega. glo. l. l. ũ. C. de his qui ve. eta. impe.

Ex litteris. ¶ Affinitas ſuperueniens rũpit ſponſalia de futuro. Cõis diuiſio. ſcõa pars ibi: nos aũt. ab.

e ¶ In vxorẽ futurã ſcilicet.

f ¶ Carnali cõmixtiõe. Poſt ƺctã affinitatẽ vnde illã in vxorem habere nõ poterat.

g ¶ Penitentiã. Pro inceſtu ſꝫ maior ɗꝫ ĩponi q̃ pro adulterio: qꝛ inceſtus vicit adulteriũ. xxxij. q. vij. adulterij. ⁊ ȝ. e. c. ij.

h ¶ Separatis. Si ita eẽ cõſtiterit. al's ſiat qõ ɗr. ȝ. c. pr. Et nota q affinitas ſuperueniẽs ſponſalibus de futuro rũpit ea. ȝ. eo. c. ij. ⁊ ȝ. ti. pri. c. j. ⁊ ij. ſecus in matrimonio. ȝ. eo. diſcretionem. ⁊ ȝ. eo. c. pe. ⁊ vl. xxxiiij. q. ij. in lectum.

i ¶ Nunq̃ debẽt. Inceſtuoſi cõtrahere nõ debent ꝑpter enormitatẽ delicti: vt dictũ eſt. ȝ. eo. c. ij.

k ¶ De lapſu carnis. Si timeret de hoc diſpẽſaret cum eis. ȝ. e. ca. j. ⁊ xxxiij. q. ij. in adoleſcentia.

diuiſio Veniens. ¶ Prima pars narrat factum. ſecũda reſpondet ibi: cum igitur. Ab. ſi.

¶ Glo. ſeq. reci. per obiec.

l ¶ Infantie. Infantia dicitur ante ſeptẽniũ. C. de

iur. delib. ſi infanti. ſed tales iurare nõ debẽt: nec tenet iuramẽtũ eorũ cũ ipſi nõ ĩtelligãt. xxij. q. v. pueri. nã ⁊ furtũ non cadit in infantẽ. ff. de fur. ĩpuberẽ. ſec' poſt infantiã ſi ſit doli capax. vt ibi. et. ȝ. de delic. pue. pueris. ſed hoc poti' videt ſumi ꝑ etate puerili poſt ſeptimũ annũ.

m ¶ Obligatiõe hĩcinde firmata. Obligatio q̃ interuenit in m̃rimonio nõ recipit pene adiectionẽ. ȝ. ɗ ſpõ. ſẽma. ⁊. C. e. tit. l. vl. ⁊. C. de inuti. ſtipu. l. iiã a. ⁊. ff. ɗ vb. obli. titia. ⁊ lꝫ aliẽnũ factũ in m̃rimonio ꝓmittat: tñ ꝓmittẽs nõ tenet ad aliud. niſi vt det operã quã põt. ff. de vb. ob. ſtipulatio iſta. ⁊. l. titia. in prin.

n ¶ Carnalit. Et ɗ affinitate interueniente illã quã deſpõſauerat hr̃e non potuit ɗ iure nec illã eandẽ quã cognouit. ȝ. e. fraternitati. ⁊. ȝ. ɗ ſpõſa. ſponſam.

o ¶ In vxorẽ. De fctõ qꝛ ɗ iur ſi potuit eo ſibi viã ꝑcludẽte. ȝ

ƺ Con cor. textus i. ƺ. int̃ eas. ȝ. ſane. et ibi Ange. inſti. ɗ nup.

p ¶ Utramq; addẽs iniq̃tatẽ iniq̃tati. ſi. ȝ. e. transmiſſe.

q ¶ Confiteri. Tñ rat' ƺfeſſio ſi ꝓfuiſſet vt m̃rimoniũ ſepararet i facie eccl'ie ƺctũ niſi aliter ꝓbaret. ȝ. eo. ſuper eo.

r ¶ A malo. ȝ de vi. ⁊ ho. cleri. cum ab omni.

¶ Gl. ſe. ſignat ƺtrium ⁊ ſoluit.

rẽtib' int' gradũ primũ[a] ⁊ remotũ[b] eẽ poti' diſtinguendũ

I dẽ biſuntineñ. archiẽpo.

¶ Copula carnalis hita cũ puella. vij. ãnoꝝ dirimit m̃rimoniũ poſtea ƺtractũ cũ conſanguinea. h. d. f̃m vnũ itellectum. Capim. vij.

Fraternitati tue: et ĩfra. ¶ Diuortij ſnĩam approbam' quã i cũ canõice ꝓmulgaſſti q̃ illã ſibi poſtea copulare ꝓſumpſit cui' ãtea ſororẽ ad huc ſeptẽnẽ ƺtractis ſpõſalibus[c] extraordiãria[d] libidine noſcit polluiſſe. I dẽ epõ gerũdiñ. ¶ Affinitas carnalis ex copula illicita rũpit ſpõſalia ꝑcedẽtia/ ⁊ priuat facultate cõtrahẽdi m̃rimoniũ. Ca. viij.

Ex litteris. f. t. accepim' q G. lator carũ matrem puelle quã infra nubiles annos deſponſauerat in vxorẽ[e] carnaliter ſepe cognouit. et poſt carnali[f] ƺmixtione puellam tractauit adultã: et ĩfra. ¶ Nos aũt eidẽ viro pnĩam[g] iniungi fecimus ꝑ pctõ: ƺſul. t. r̃ndentes q eis ab inuicẽ ſeparatis[h] mulier alt'i viro non nubat: ſi poſtq̃ nouit viri et matris delictũ ei nõ erubuit cõmiſceri. Uir etiã ⁊ mat' mulieris nunq̃ debent[i] ad alias nuptias ƺuolare: ſed ſemper cõtinentiã ſeruare tenent' et enorme deflere delictũ qõ ꝑ nefanda libidĩe ƺtraxerũt: ꝑ ferti ſi circa ꝑſonas hmõi de lapſu[k] carnis minime timeat.

I dẽ archiepõ madeburgẽ.

¶ Idem quo ad vtrũ dicit qõ decre. ſupra pri. Ca. ix.

Veniens ad apo. ſe. E. laic' nobis propoſuit q cũ tpe infantie[l] ſue quandã puellã ſe ducturũ iurauerit i vxorẽ q̃cito ad legitimã peruniſſet etatẽ. pater puelle ƺſideratiõe hmõi fideiuſſorum obligatiõe hĩcide firmata[m]: eũ in ꝓpria domo recepit: et nutriuit ĩſimul cũ puella. deinde ex ƺuerſatiõe diuturna ſorori puelle carnalit[n] ſe ƺiũxit: tandẽ amicoꝝ ſuoꝝ deuictus inſtãtia quã iurauerat i vxorẽ[o] accepit: ⁊ nuptijs celebrat; qñ ſe illi oportunitas ingerebat: cognoſcebat vtrãq;[p]. Uerũ lꝫ in pñtia tua ſup hoc fuerit accuſatus: ƺuinci tñ nõ potuit nec ſuũ voluit cõfiteri[q] delictũ: nũc aũt reuerſus ad cor penitẽs de ƺmiſſis ſalutis ſue cõſiliũ requirit impendi. ¶ Cũ igit' nõ tñ a malo[r] ſed ab oi ſpecie mali precipiat apl's abſtinere. Mãdamus quaten' ꝑdicto. E. pro hmõi enormitatis exceſſu iniuncta penitentia competenti: conſulas[s] ei monens illum ſalubriter et inducens: vt de cetero abſtineat ab vtraq;.

s ¶ Cõſulas. Hoc intellige eſſe dictũ in iudicio aie: vt ad neutrã accedat. ⁊ ſi ꝓpterea excõicet' ſuſtineat poti' excõicatiõnẽ q̃ veniat ȝ cõſcientiã. ȝ. de ſenten. excom. inquiſitioni. ⁊. ȝ. de reſti. ſpo. litteras. ſed in iudicio eccl'ie ꝑcipiet' vt ei debitũ reddat. ⁊ ita aliud eſt iudiciũ eccl'ie: ⁊ aliud iudiciũ aie. ȝ. de offi. or. ſi ſacerdos. ſꝫ cõtrariũ videt'. ȝ. c. pri. nõ eſt ƺtrũ. qꝛ q̃rit' qd de iure ſit tibi faciẽdũ. Et r̃ndet' q ſi ita eſt ſeparent'. h' vo cõſulit' i iudicio aie qd ſit faciẽdũ: cũ factũ eſſet occultũ ⁊ ſic non contradicit. ⁊ illa clauſula ſi res ita ſe habet debet ibi ſuppleri: ſicut erat in antiqua compilatiõe.

Excõicatiõe ꝗs ɗꝫ poti' ſuſtinere q̃ ȝ cõſcientiã venire.

divisio ¶ Ue.¶ Cōmunis divisio: secunda pars ibi: nos igitur. Abbas siculus.
a ¶ Honestatem.i.affinitatē.Jē.eo.discretionē.ß.Jē.ca.proximo.
b ¶ Soluere. Sed nō exigere.J.cap.proxi.Jē.e.cap.j.ß.i.j.d sen.excō. inquisitioni.
c ¶ Affinitas. Jē.c.discretionē. et.J.ca.proxi.

I ¶ Ordane. divisio ¶ Dividitur.i prima parte ponit mulieris petitio: i secūda causecōmissio ibi ea propter. Ab.
d ¶ Carnalitē cognita. Et sic stati fuit matrimonium malicia supplente etatē Jē.de despon. impube.a nobis.⁊ ca.viii.
¶ Glo.seq. alle. iij.concor. ⁊. iij. iura in cōtrariū et soluit.
e ¶ Sine sua propria culpa. Nullus sine culpa sua iure suo debz priuari.ß. Jē.e.discretionē. Jus nō pditur sine culpa. lvj.di.satis puersuz.xvi.q. vl ti.inuētum. Ar. cōtra.Jē.vt li.nō cōtesta.qm̄ frequēter.§.si vero in fi.et.J.de pri-uile.ātiqua. cōtra.xxij.di.renouantes: sed ibi causa subest q̄re puniuntur si ne culpa.
f ¶ Pria: Et maior dz impōi q̄ pro adulterio Jē.e.ca.ij.quia incestus vincit adulteriū. xxxij.q. vij.adulterij.
g ¶ Exactus. Sed exigere ipe nō debet.simile. Jē.eo.ca.j. ⁊ cap. trāsmisse.⁊ post mortē vroris iste contrahere non debet.Jē.e.c.ij. ⁊ ca.ex litteris.

Item ar chiepiscopo strigo niē. ¶ Affinitas superueniens non dissoluit matrimonium. Capitulum.x.

Tue fraternitatis deuotio postulauit/ vtrū is qui cū sorore legitime coniugis fornicatur: cum vxore possit postmodum cōmorari et exigere debitū/ ac soluere requisitus. ¶ Nos igitꝰ respōdemus q vxor vt a cōmixtione viri abstineat propter publicam honestatem[a]: ⁊ in continentia maneat donec vir vi am vniuerse carnis ingressus fuerit: diligentius est monenda. Quod si forte cōmonitioni parere recusans talis fuerit: vt de lapsu timeatur ipsius: vir eius poterit ⁊ debebit cum dei timore debitū ei soluere[b] cōiugale: cuz affinitas[c] post matrimonium inique cōtracta illi nocere non debeat que iniquitatis particeps nō existit. Gregorius.ix.episcopo pictauen. ¶ Summatum est.Jē.capitulo proximo. Capitulum.xi.

Iordane mulieris petitio cōtinebat: q. J. laicus cum ipsa que nondum decimum etatis sue annum cōpleuerat: per verba de futuro contraxit: ⁊ ea infra eiusdem anni spacium carnaliter cognita[d] matrē ipsiꝰ sibi matrimonialiter copulare: et ad damnate commixtionis amplexus procedere non expauit: et infra. Quare prefata J. supplicauit: vt cum carnis stimulis resistere nequeat: sibi (ne iure suo sine sua propria culpa[e] fraudetur) prouidere salubriter dignaremur. ¶ Ea propter mādamꝰ quatenꝰ (si res ita se habet) vtrūq ipsorū ad vouēdā pp̄etuā ꝯtinētiā attēte moneas ⁊ inducas. et si ad eā induci nequierint: memoratū. J. (iniuncta ei primitꝰ pro cōmisso incestu penitentia[f] competēti) vt eidē cohabitet ⁊ cōiugale debitum reddat exactus[g] ecclesiastica cen. compellas.

¶ De consanguinitate ⁊ affinitate. Alexā.iij. cassien. abbati. ¶ Separatur matrimonium contractum inter affines primi generis et quarti gradus. Capitulum.i.

Ex litteris tuis accepimꝰ: q cum quidā secreto quandam viduam subarrasset[h] et carnaliter cognouisset: et infra. Tandē cum vir paratus esset eam in conspectu ecclesie suberrare: surrexerunt duo proponentes q iste qui eam subarrare volebat priorem virum quarto gradu[i] consanguinitatis attingit: vnus autem ita se audiuisse iurauit: alius noluit id iuramento[k] firmare: et infra. ¶ Nunc questio prima reuixit: ⁊ iurauerunt duo coram[l] archipresbytero plumbarole: q primus vir fuit superstiti quinto consanguinitatis[m] gradu ꝯiūctus. Quocirca man. quate. vtrāq partem ante tuā p̄sentiā conuoces: ⁊ facias testes coram[n] te

guinea vxoris: ꝑmerito restat videre de cognatiōe carnali que consistit in cōsanguinitate ⁊ affinitate: ideo post rubri. p̄cedētes subijcit̄ ista. Ab. ¶ De hac materia tractatur.xxxv.q.j.⁊.q.ij.⁊.q.iiij.⁊.q.v.⁊.q.vij. et.x.per totum.

Ex litteris. Sunt tres ptes. in prima casus narratio. in secūda responsio ibi: quocirca. i tertia iudicū instructio: ibi.cetera. Ab.
h ¶ Subarrasset. Si.Jē.de desponsa.impub.ca. viii. vbi de hoc.
i ¶ Quarto gradu consanguinitatis. Unde mulier illū hr̄e non poterat cū esset ei affinis in primo genere affinitatis ⁊ i quarto gradu. xxxv. q.v.porro.
k ¶ Iuramento. Et sic matrimoniū cōtraxerūt publice ⁊ in facie ecclesie.
l ¶ Coram archipresbytero. Forte ad hoc delegato: vel de lo ci consuetudine q̄ tribuit iurisdictionem.Jē.de of. archi.ca. viii.et C.de emā.lib.l. j.et viii.
m ¶ Quinto ꝯsanguinitatis gradu. Primi dixerunt de quarto: non nocet: q aliud indiciū fuit illud: nec fuit aliud probatū.
¶ Glo.se.obijcit ⁊ duplicit̄ soluit ar. ⁊ reprobat.
n ¶ Coram te iurare. Sed q̄re post publicationē iterū inducāt testes ꝯtra illud in auc. de testi. §.illud.col.vij. ⁊.Jē.de testi.fraternitatis. Dicūt q̄dā q hoc ē speciale in matrimonio. Uel dicas q non iurāt iterum: qa isti erāt accusatores. vñ necesse habebāt testes producere. et

⁊ Adde q dicāt ꝯsāguinei glo. in.l.j.⁊ §.si.ff.de suis ⁊ legi.

Hanc gl. dicit Panor. hic esse sing. ad hoc q cā matrimonij pōt delegari minori q̄ epo.

Continuatio. ¶ Rub. De consan.⁊ affi. Uiso de cognatione spūali ⁊ legali ⁊ de proximitate quadam que cōtrahit̄ ex copula cum ꝯsan-

trimonio. Uel dicas q non iurāt iterum: qa isti erāt accusatores. vñ necesse habebāt testes producere. et

nulli testes inducti fuerūt in causa ista: ꝛ hoc no. arg. ꝙ in cā mr̄imoniali iterū recipiūtur testes post publicationē. ar. ad hoc. ꝫ. de spō. sicut. in fi. et. ꝫ. de cōiug. ser. ca. vlt. ꝛ. ꝫ. de proba. causam matrimonii: sed hoc non bene colligitur hic.

via fiat qđ i alia via ꝓhibet. ꝫ. de ꝓcu. tac. cū suis cō cor. vel qꝛ matrimoniū deo auctore fuit ꝯstitutū. j. ti. ꝓxi. c. vl. ꝛ ita nō pōt dissolui q̄ ad ecclīam nisi ꝑ illū q̄ hꝫ auctoritatē cū iurisdictiōe quā nō hꝫ arbit.

Super eo. ❡ Cōis diuisio: scđa ibi: inquisitiōi. Ab. — *diuisio*

iurare: ꝛ infra. Inq̄sita ꝓ diligēti⁹ veritate. si ꝑ testes circūspectos oī exceptione maiores[a] inueneris ꝙ prim⁹ vir supstitē quarto gradu[b] ꝯsanguinitatis attingit: non differas diuortij sn̄iam ꝓmulgare. eque enim (vt canones[c] dicunt) abstinendū est a cōsanguineis[d] vxoris vt proprijs. ❡ Ceterū tuā prudentiā volumus nō latere: ꝙ non sunt cause matrimōij tractāde ꝑ q̄slibet: sꝫ ꝑ iudices discretos q̄ ptātem[e] habeāt iudicandi: ꝛ statuta canonū nō ignorēt.

Urb a. iij. burdegalē. archiepo. ❡ Affinitas superueniens de qua latrē ꝯstat ꝑ famā soluit sponsalia de futuro. C. ij.

Super eo qđ iuuenē asseris puellā nōdū[f] nubilem fide[g] interposita desponsasse. q̄ iā facta nubilis eū repetit: ꝛ ille excipit dicēs se nō debere eam ducere: pro eo ꝙ postq̄ puellā affidauit[h] eandē carnaliter ꝓpinquā ipius cognouit. ❡ Inq̄. t. t. rn̄. ꝙ si manifestū[i] est iuuenē cognouisse[k] ꝓpiquā p̄dicte puelle: vel si nō est manifestū: fama[l] tn̄ loci hoc hꝫ: cū eēt spōsa tātūmodo ꝺ futuro: idē ab eius ipetitiōe dꝫ absolui. ❡ Celestinus. iij. ❡ Si dispēsat cū aliquo vt possit ꝯtrahere in certo gradu alīs ꝓhibito: requirit ꝙ vterq; cōtrahentiū certo gradu distet a stipite p̄ sertim si hoc hꝫ ꝯsuetudo. C. iij.

Quod dilectio: et infra. Quesiuisti: vtrū is q̄ a stipite[m] per descēdentē lineā sexto vel septio gradu distat possit ei q̄ ex altera parte ꝑ lineā descendentē[n] ab eodē stipite scđo vel tertio gradu distat matrimonialiter copulari propter indulgentiā[o] apostolice sedis legati: qua ꝑmissum est hominibus terre illi⁹ i sexto gradu ꝯiūgi. ❡ Qđ videt posse fieri ꝫm regulā qua dicitur: quoto gradu quis distat a stipite / et a quolibet[p] ꝑ aliam lineā descendentiū ab eodē. cū tn̄ de ꝯsuetudine terre si qn̄ talis casus emerserit: incole propter proximiorē[q] gradū coniunctos separarēt ꝛ impediant copulari volentes. ❡ Nos itaq; rn̄demus ꝙ indulgentia illa sic est intelli-

a ❡ Maiores. Illi dicunt omī exceptione maiores qui repelli non possunt aliqua exceptiōe. ‡ ❡ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.

b ❡ Quarto gradu. Sed quare dicit papa ꝙ separent si sunt in quarto gdu vir iste / ꝛ maritus premortuus: nō ne idē esset: si essent in quīto vel vlteriori scđm illa tpa? Dic ꝙ dispensatiue tolerabat in q̄nto et vlteriori si ignoranter contraxerūt. xxxv. q. viij. de gradib⁹. ꝛ iō dicit ꝙ separent in q̄rto ꝛ nō i q̄nto vel vlteriori.

c ❡ Ut canones. xxxv. q. iij. ❡. equaliter. nullū de ꝓpinq̄s. in fi.

d ❡ A consanguineis vxoris. Istud dicit si cōtraxisti spōsalia siue matrimoniū cū aliq̄: mortua illa nl'lā poteris postea ducere in vxorē de consanguinitate illius: ꝛ econuerso illa spōsa vel vxor tua te mortuo nullū poterit habere de ꝯsanguinitate tua. de spon. sponsam: si ergo mulier ista nō poterat illū habere qui fuerat priori viro suo in quarto gradu siue in quīto vel vlterioribus cōiunct⁹ scđm antiqua iura: hodie vltra quartum non impeditur. j. eo. non debet.

❡ Glo. se. notat ꝛ ar. iterū ar. cōpromitti nō posse. ꝛc. ꝛ duas rationes reddit.

e ❡ Potestatē. No. ꝙ duo exigunt ad cognoscēdū ꝛ iudicandū de cā matrimoniali. s. scia canonū ꝛ ꝙ habeat iurisdictionē ordinariā vl' delegatā. ar. xxi. di. ❡. j. ꝛ arg. ꝙ cā nō est delegāda nisi ꝑito ꝛ exercitato. ar. ij. q. ij. c. vlt. de pe. di. vj. ca. j. in p̄n. ꝛ. C. de iudi. certi. Itē habes hic ar. ꝙ de cā mr̄imoniali nō pōt in arbitriū cōpromitti. ꝛ expressum ē de trāsac. ca. vl. ꝛ. ꝫ. de resti. i ite. c. pe. i fi. ꝛ ar. ff. ꝺ arbi. nō distiguem⁹ ❡. iulian⁹. ꝛ ❡. se. ꝛ pōt eē rō: arbitriū eñ nō ꝯstringit nisi metu pene. C. de arb. l. j. ꝛ pena nō dꝫ apponi i mr̄imonio. ꝫ. de spō. gēma. cū libera debeāt eē ꝛ ne alia

‡ Concor. tex. l. l. opti ma3. et ibi doc. cū glo. ff. de ꝫ. hē. ꝛ cō mit. stipula.

‡ Concor. glo. nota. ꝛ ibi bar. i. l. ticia in ꝑ. mr̄imōia. ff de ver. obl'. gl'. l. l. fi. et ibi cꝫ. C. ꝺ spō.

f ❡ Nondum nubilē. Legitima tamen fuit ad sponsalia.

g ❡ Fide. i. iuramēto. ex quo mulier forti⁹ ius quesiuit petēdi illū: ar. ꝫ. de spō p̄terea.

h ❡ Affidauit. Per verba de futuro.

i ❡ Manifestum. Ita ꝙ notoriū. ij. q. j. de manifesta.

k ❡ Cognouisse. Si cognouit propinquā illi⁹ soluta fuerunt sponsalia. ꝫ. tit. proxi. ca. ij. ꝛ ca. ex litteris.

❡ Glo. se. inf famā ꝛ dictū vni⁹ ponit vnā differentiam ꝛ vnā conuenientiam.

l ❡ Fama. Nota ꝙ fama impedit matrimoniū ꝯtrahendū. ꝫ. ꝺ spon. cū in tua: ꝛ plus facit fama hic q̄ dictū vnius vbi iuramentū interuenit. ꝫ. de spō. preterea: alias dictum vni⁹ sicut ꝛ fama impedit matrimoniū cōtrahendum. ꝫ. de testi. super eo ❡. j.

Quod. ❡ Primo ponit casum: secundo allegat ꝓ et contra ibi. quod videtur. tertio respōdet ibi nos itaq;. Abbas siculus. — *diuisio*

m ❡ Stipite. Stipes appellat cōis parens a q̄ plures descenderunt: sicut isaac fuit stipes esau ꝛ iacob. ꝛ stipes nō facit gradū: ꝺ hoc stipite habes. j. eo. c. vl. — *Stipes*

n ❡ Descendentē. Hic ergo habes duas lineas descendētes. sic. j. eo. ca. vlt. ꝛ iste due linee descendētes vnam faciunt transuersalem.

❡ Glo. seq. soluit obiectionem.

o ❡ Indulgētiam. Que de auctoritate spāli dn̄i pape facta fuit. al's nō tenuisset: qꝛ solus papa i tali facto dispensat. j. quia circa. ꝛ. ꝫ. de transla. ca. vlt.

p ❡ Quolibet. Hanc regulā habes. j. eo. ca. vl. ꝛ intellige vsq; ad lineam equalitatis. quia in sequentibus gradus abijcitur.

q ❡ Proximiorem. i. propter eum qui est in gradu proximiori a stipite.

genda: q vterq̄ coniungēdorū[a] distat a stipite sexto gradu. Si vero alter sexto vel septimo gradu distat a stipite: alter aūt secūdo vel tertio: cōiungi nō debēt[b] vnde in hac parte cōsultius duxim[us] multitudini r obseruate[c] cōsuetudini deferēdū q̄z aliud in dissensionē r scandalum populi statuēdum quadā adhibita nouitate[d]. Innocē. iij. archiepō. r capitulo trecen̄.

Infideles cōiuncti in gradu prohibito a lege canonica post baptismum non separantur. Capitulum. iiij.

DE infidelibus ad fidē cōuersis[e] vtrū si ante cōuersionē suā ſm legis veteris instituta circa gradus cōsanguinitatis a canone[f] denotatos cōiuncti fuerint: separari debeant post baptismū. Cōsul. t. duximus respōdendū: q matrimoniū sic contractū nō est post baptismi lauacrū separādum cū a iudeis dn̄s req̄sit[g] si liceret vxorē ex quacūq̄z cā dimittere: ipis rn̄dit/ q̄s de[us] cōiunxit hō nō separet: p hoc innuēs esse matrimoniū[h] inter eos.

Idem rossanen̄. archiepo.

Cōsanguinei mariti cum cōsanguineis vxoris licite cōtrahunt. hoc primo. In gradibus prohibitis nō possunt matrimonia contrahi etiam si hoc habeat cōsuetudo. hoc secundo. Capitulum. v.

QUod super his: r infra. Sup eo igit q pater r filius cū matre r filia: et duo cognati cum duabus cognatis: auunculus r nepos cum duabus sororibus cōtrahūt matrimonia: taliter tibi duximus respondēdum q licet omnes cōsanguinei viri sint affines vxoris: et omnes consanguinei vxoris sint viri affines: inter consanguineos tamen vxoris et viri ex eorūdē scilicet viri et vxoris coniugio nulla prorsus affinitas ē contracta: propter quam inter eos matrimoniū debeat impediri[i]. Ne autem infra gradus phibitos matrimonium cōtrahatur: debes publice inhibere: et presumptores ecclesiastica districtione punire: non obstante[k] consuetudine que dicēda est potius corruptela.†

a Vterq̄ cōiūgēdorū. Ar. S. ff. de cōsti. pn. l. vlt. r S. de dona. c. cū dilect[us]. i fi. r .j. de vb. sig. olim. r .j. e. c. vlt. Sol. bn̄ficiū pncipis latissime interpretādū ē ab aliis sed ab eo a q̄ indultū est vel ei[us] auctoritate pōt interptari put ei placet. ff. de leg. l. r ideo. ar. j. de sen. exc. inter alia. r rō littere interpretat indulgētiam: q2 sic obſuabat de consuetudine vt vterq̄ esset i sexto gradu a stipite: als scandalū erat vt. j. e. c. vlt. r loquit de iure cōi: s3 hodie non habet locū talis indulgentia. j. e. non debet.

Beneficiū pncipis an sit semp latissime iterpretādū.

b Non debent. Q2 q̄to remotiores sunt a stipite: tanto minor mēoria consanguinitatis habetur qd hic cōsiderabat. xxxv q. iij. de consanguinitate. et. c. de copulatione.

c Obseruate cōsuetudini. No. q antiqua consuetudo que tn̄ non sit a iure reprobata suanda est: precipue pter scandalū ix. q. iij. cōquest[us] et mos fidelissime vetustatis seruādus est. C. de testa. testamēta et. ff. de publi. et vect. licitatio. §. cap. r S. de consue. cū dilect[us]. et i matrimonio seruat cōsuetudo. S. d cog. spi. c. j. in fi. r. c. sup eo. Itē ar. p scādalo vitādo. S. de reg. ca. viti. r .j. de no. ope. nun. cum ex iniuncto.

Gen̄. iij. Mat. xix. Mar. iij.

d Nouitate. No. nouitates vitandas. S. de cōsue. cum consuetudinis. r. xj. di. quis nesciat.†

† Concor. textus i. l. i nouis r ibi gl. r bar. ff de cōsti. punci.

DE infidelib[us]. Cōis diuisio. scda ibi: cōsultatiōi

e Conuersis. Supple quesiuistis.

f A canone. xxxv. qō. ij. c. j. r. ij. r. c. cōtradicimus r in aliis ibidem. r. q. v. ad sedem.

g Dn̄s requisitus. xxvj. distin. deinde opponitur.

Glo. se. obiicit r soluit. scdo iterp obiicit r dupliciter soluit. tertio iteruz obiicit r soluit. vel sic. Successiue tres obiectiones soluit: r secundam dupliciter.

h Esse matrimoniū inter eos. Si matrimoniū est inter iudeos ibi est indiuiduus cōiunctio. xxvij. q. ij. §. j. sed ipsi separātur dato libello repudij. xxxiij. q. ij. nō satis. ergo nō est matrimoniū inter eos: sed hoc nō fit sine peccato. j. de diuor. gaudem[us]. Itē alter infideliū si conuertatur ad religionem reliquo nolēte illi cohabitare sine cōtumelia creatoris: soluitur matrimoniū .j. de diuor. gaudemus. in fi. r. c. q̄n̄to. ergo nō est inter eos indiuiduus cōiunctio: r sic nō est matrimoniū? Sed potest exponi idiuiduus. i. apta nō diuidi. vel intellige illā obiectionem de matrimonio rato r cōsummato: qd est tātum inter fideles. Itē alia ratiōe nō est matrimoniū inter eos. ipsi eīm contrahunt eo proposito vt cū voluerint separentur dato libello repudij: sed hoc est cōtra substātiā matrimonij xxxij. qō. ij. solet aliqn̄. S. de condi. appo. ca. vlt. Respōdeo si hō pactū exprimatur in ipo cōtractu nec iter eos nec iter christianos esset matrimonium sed nō copulant eo pacto: licet postea abiiciāt vxores de factō. est ergo matrimoniū inter eos: sed non ratū. j. de diuor. quanto.

Matrimoniū an sit iter iudeos.

QUod sup. Sunt duo dicta. scdm ibi. ne aūt. Abbas sic. diuisio

i Impediri. Affinitas enim cōtracta inter cōsanguineos viri r vxorem ipsius nō transit ad cōsanguineos vxoris nec ecōuerso. vnde possunt legitime copulari.

† Concor. textus i. l. oēs iudices cū gl. j. C. d decu. li. x.

k Non obstāte cōsuetudine. Ergo cōsuetudo non excusat in matrimonio. S. de spō. duo. c. vlt. Arg. cōtra S. de cog. spi. ca. j. r. c. sup eo. xxxij. q. iiij. obiiciunt. sed cōsuetudo qn̄q̄ propter scandalum legitimas psonas ad cōtrahendum facit illegitimas. et sic loquūtur ille decre. S. de cog. spi. r. c. obiiciuntur. non cōtradicit: q2 quādo mos ille erat: crimē non erat cōtrahere cū illis psonis sed modo est: sed cōsuetudo q̄tūlibet longa nō potest personas illegitimas ad cōtrahendū facere legitimas put hic intelligitur nulla consuetudo posset facere matrimonia inter cōsanguineos licita: immo q̄to plus simul essent tāto grauius peccant. j. eo. nō debet. sed ecōuerso bn̄: vt in. c. sup eo. vbicūq̄ cōsuetudo rationabilis est r potest seruari sine mortali pctō: r sine scādalo iuri preiudicat. exemplum habes. S. e. qd.

Cōsuetudo qn̄q̄ habilitat ad cōtrahēdū matrimoniū.

dilectio. e. ꝫ. de cogna. spiri. super eo.

divisio. Quia circa. Primo recitat dispẽsationẽ e cam tacite damnat. secundo ibi: cum tamen. tolerat dispensationem ex causa. Abbas siculus.

a Quinto. hodie non est necesse in isto gradu aliqua indulgẽtia. j. eo. non debet.

Glo. se. notat alleg. iij. iura sig̃nat cõtrariũ ꝛ ibi remittit.

b A sede ap̃lica. No. ꝙ solus papa pt dispẽsare circa gradus consanguinitatis ꝛ non legatus. ꝫ. de trãsactio. ca. vlti. et xxxv. q. ij. q̃dã lex. ꝛ ca. scripsit. ꝛ argu. cõtra. ꝫ. eo. quod dilectio ibi soluitur.

Glo. se. notat ꝙ falsitas cause ꝛc. obijcit ꝛ sol.

c Falsa nobis cã. Not. ꝙ falsa cã allegata non vitiat dispẽsationem: sic ꝛ falsa cã nõ impedit religionẽ. ꝫ. de cõuer. coniug. ex parte. ij. ꝛ falsa dmõstratio n̄ perimit legatuʒ. C. de fal. cau. adiec. lega. l. ij. ꝛ. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. l. falsa demonstratio. ꝛ. l. cũ tale. §. falsuz. isti. de leg. §. huic prima. ꝛ §. lõge et. ff. de lega. j. l. sic. §. j. Itẽ cã semel ꝓbata siue vera siue falsa cõcessũ ex illa causa non reuocatur. insti. qui et ex quibus cau. manumit. non phi. §. seruel. Sʒ cõtra videtur ꝙ isti ex tali dispẽsatione nõ sunt securi: qꝛ tacita veritate ꝛ falso suggesto: dispẽsatio est obtẽta: vñ nõ debet valere. ꝫ. de rescrip. sup l̃ris. ꝛ expressum videtur. j. de sen. excõ. cũ ꝓ cã. vbi de hoc. sic ꝛ in voto. ꝛ. ꝫ. de fi. instru. qꝺ sup. ꝛ. ij. q. iij. §. notandum. ar. est in hoc ꝙ dicit: dissimulare/ꝙ falsa cã nõ vitiat dispẽsationem. ꝑ Item habes hic ꝙ proles est causa dispẽsandi in gradu ꝓhibito. sic. xxxv. q. viij. c. j. et. ff. de ri. nup. qui in prouincia. non credo ꝙ valuisset ista dispensatio sic obtenta nisi hec decre. postea emanasset: ꝛ ita ex ista dissimulatione ex causa que hic subijcitur licite poterant simul esse. alias non essent tuti.

Legatus non pimit ex falsa demonstratione.

ꝑ hanc glo. dic sing. panor. hic ad hoc ꝙ dissimulatio pn. in actu a iure ꝓhibito ꝺucat dispensationẽ.

divisio. Qua nos. Cõis diuisio. scd̃a ibi: nos igit. Ab.

d Multum fauoris. ꝫ. de condi. ap. c. vlt. j. qui ma. accu. pos. videtur.

Idẽ. Nõ valet dispẽsatio obtẽta a papa sup matrimonio inter consanguineos contracto si ibi causa falsa sit expressa: nisi postea eam papa cõfirmaret. h. d. ꝫm verũ ꝛ cõmunem intellectum. Ca. vj.

Quia circa: ꝛ infra. Porro de nobili viro. N. ꝓ cui⁹ dispensatiõe indulgẽtia scʒ remanẽdi cũ ea q̃ ipsaʒ q̃nto ꝯsanguinitatis g̃du ꝯtingit: a se. apo.[b] obtinẽda falsa[c] nobis cã fuerat allegata: ꝓles videlʒ. Cũ tñ añ dispensationẽ obtẽtã vnica filia quã habebat: viã fuerit vniuerse carnis ingressa: ꝓut tua consultatio continebat: dissimulare poterꝭ vt remaneãt i copula sic cõtracta: cũ ex separatione (sicut asseris) g̃ue videas scãdalũ iminere. Idẽ.

Testes qui de consanguinitate deponunt cõputationem debent a stipite vel germine incipere. Capi. vij.

Qua nos duxit. s. cõsulẽdos vtrũ illoꝝ sufficiat testimoniũ ad matrimoniũ dirimendũ: q̃ cõsanguinitatis g̃dus ab auũculo ꝛ nepote videlʒ fratris filio vel sororis inceperint computare. Nos igit inq̃. t. t. r. ꝙ cũ cõiugium multũ fauoris[d] obtineat: testes q̃ ad diuortiũ celebrãdũ ꝓducti ꝯsanguinitatis gradus cõputãt: a stipite debẽt incipere. i. a parẽtib⁹ vel germanis[e]. ꝛ sic per ordinem distinguere gradus: nominib⁹ ꝓpriis vel equipollẽtib⁹[f] indiciis designãdo ꝑsonas: ꝑsertim cũ sept⁹ testimoniũ ꝓhibeãt de auditu. qꝺ q̃min⁹ est validũ: nõ est in articulo hmõi nimiũ laxanda facultas: cũ q̃ rõne cõputationẽ inciperẽt a secundo: eadẽ ab vlterioribus inchoarent.

Idẽ in concilio generali.

In secundo ꝛ tertio affinitatis genere tollitur prohibitio q̃ olim erat i matrimonio cõtrahendo. Similiter tollit ꝓhibitio de sobole suscepta ex secũdis nuptiis q̃ olim nõ poterat contrahere cum cognatione prioris viri. Et ꝓhibitio coniugij vltra quartum consanguinitatis ꝛ affinitatis gradum non extenditur. h. d. iste textus qui quotidie allegatur et est singularꝭ in materia sua. Capi. viij.

Non debet reprehensibile iudicari: si secũdũ varietatem temporum[g] statuta quandoq꜄ varietur humana: ꝑpresertim cum vrgẽs necessitas vel euidens vtilitas id exposcit. qm̃ ipse deus ex his que in veteri testamẽto statuerat nonnulla mutauit[h] i nouo. Cũ g̃ ꝓhibitiones de ꝯiugio i scd̃o[i] ꝛ tertio affinitatꝭ genere minime cõ-

e Vel germanis. Et ita nõ ẽ necesse incipe a stipite: sed suffi cit a fratrib⁹. ꝫ. de testi. series. ꝛ ca. licʒ. in prin. ꝛ xxxv. q. v. c. j. ꝛ. j. de diuor. porro. ad fi. sic ergo patet ꝙ oẽs grad⁹ et persone sunt designãde. xxxv q. vj. de parente la. ꝫ. de testi. licʒ

f Equipollentibus. Nõ refert an proprio nomine vel per circũlocutioneʒ expressam aliqd exprimat quod equipolleat proprio nomini. ꝫ. de testi. iʒ. ꝛ. ff. si cer. pe. certum.

divisio. Non debet. Diuiditur. nã primo excusat correctionem iuris antiqui. secũdo ibi: cum ergo: excusationem declarans in duobus illud tollit. tertio restringit restrictionis causam reddẽs ibi: prohibitio. q̃rto prohibitionẽ restrictã fortificãs cõstitutiões contrarias tollit/et causas reddit. ibi: cũ ergo. Ab.

g Tempoꝛ. xxij. distin. scien dum. iij. dis. erit autem. xxxij. q. iiij. ꝺs ignoret. ꝛ ca. obijciuntur. et. xxij. q. viij. occidit. ꝛ. ꝫ. de transac. ca. vlt. ꝛ. j. de sen ten. excom. super eo.

ꝑ Fa. ad hoc text. in l. cũ q̃rtur. et ibi doc. ff. de admi. tu to. ꝛ. l. ꝫ cause. ff. de ꝓcur.

h Mutauit. De pe. distin. j. nouit deus. xxij. q. iiij. incommutabilis.

Glosa sequens declarat quid sit primũ: secundum et tertium genus affinitatis ꝛ quare sic dicatur. secũdo querit arg. pro ꝛ contra. ꝛ soluit.

i In secũdo ꝛ tertio. Ut meli⁹ intelligas hãc litteram videas qꝺ sit primũ genus affinitatis: qꝺ secũdũ ꝛ tertiũ genus: primũ secundũ ꝛ tertiũ inuenire debes

Affinitatis primum genus.

per hanc regulā. persona addita psone p carnis copulā mutat genus ⁊ nō gradū: genus dico attinentie verbi gratia. ego ⁊ frater meus sum⁹ cōsanguinei in pmo gradu consanguinitatis frater meus duxit vxorem illa est psona addita persone per carnis copulaꝫ illa mutat gen⁹ attinētie. i. alio genere attinentie attinet mihi ꝙ frater meus: quia ille est michi cōsanguine us/ ⁊ illa est affinis: sed non mutat gradū: quia sicut frat est michi ꝯsanguine⁹ in pmo gradu sic ⁊ illa mediāte fratre meo ē michi affinis in pmo gradu pme affinitatꝭ: ergo si vis habere

trahendo: et de sobole suscepta ex scḋis nuptijs[a] cognatiōi viri nō copulāda prioris et difficultatē frequenter inducāt: ⁊ aliquādo periculum pariāt aiaꝝ. cū cessante prohibitiōe cesset effect⁹: ꝯstitutiōes super hoc editas sacri approbatiōe cōcilij reuocantes[b] psenti cōstitutiōe decernim⁹: vt sic cōtrahētes decetero[c] libere copulent. ¶ Prohibitio quoq; copule cōiugalis quartū consanguinitatis et affinitatis gradum decetero non excedat: quoniam in vlterioribus gradibus iam nō potest absq; graui dispendio huiusmodi prohibitio generaliter obseruari. Quaternarius vero numerus bene congruit prohibitioni coniugij corporalis: de quo dicit apostolus ꝙ vir non habet potestatem sui corporis sed mulier: neq; mulier habꝫ po-

pumum genus affinitatis: adde per carnis copulaꝫ alicui de tua cōsanguinitate aliquā personam ⁊ illa persona est affinis omnibus cōsanguineis viri sui in pmo genere affinitatis: ⁊ hoc genus tantum hodie prohibitionem habet: vnde mortuo viro illius mulieris puta fratre tuo: illa nō potest habere aliquem de consanguinitate viri sui: ergo patet, ꝙ omnes consanguinei ⁊ consanguinee vxoris mee sunt michi affines in pmo genere affinitatis. Si vis habere secūdum genus affinitatis adde personam per carnis copulā pmo generi hoc modo. Uxor fratris mei est mihi in pmo genere affinitatis: mortuo fratre meo addet illi aliū virum: ⁊ ille erit michi affinis ⁊ in secundo genere affinitatis et ille fm̄ āntiqua iura mortua illa nō poterat accipere aliquam de cōsanguinitate prioris mariti vsq; ad quartum gradum. ⁊ de isto secūdo genere habes. xxxv. qō. iij. de propinquis sed hodie non phibetur: vt dicitur. Si vis habere tertium genus: adde personam persone per carnis copulam scḋo generi: ⁊ sic habes tertium genus. verbi gratia. Seius fuit marit⁹ relicte fratris tui: mortua illa relicta maritus eius qui est tibi in secūdo genere accipit aliam illa est tibi i tertio genere: ⁊ illa olim mortuo viro suo non poterat copulari alicui de consanguinitate tua: cum illa esset tibi et ꝯsanguineis fratris tui in tertio genere vsq; ad secūdum gradum. De hoc genere habes. xxxv. q. iij. porro. et primum genus contrahitur tantum ex vna parte secūdum ⁊ tertium genus quādoq; ex vna parte: vt in predictis exemplis. quādoq; ex vtraq; parte: vt in vxoribus duorum fratrum que sunt inter se in secundo genere ex vtraq; parte appositꝭ altero fratre mortuo: si illa copulatur alteri ille erit in tertio genere vxori alterius fratris. Primū genus dicitur: quia primo emanat de consanguinitate: vel quia vna persona mediante contrahitur. Secundum dicitur: quia secūdo loco emanat post primum vel quia duabus personis mediantibus cōtrahitur Tertium quia in tertio loco vel quia tribus personis mediantibus emanat. sic intellige quod hic dicitur. Sed nunquid publica honestas est sublata: videtur ꝙ non: quia de ea nichil [illegible]: sed contra. videtur per capi. xxxv. quest. iij. porro [illegible] prohibetur secundum genus: ⁊ preter istud imp[illegible]mentum. est ibi publica

Affinitatis secūdum genus.

Affinitatis tertiū genus.

honestas vt in vxoribus duoꝝ fratrū siue consobrinorū sed secūdū genus remotū est: ergo illa publica honestas. Potest dici ꝙ vbi publica honestas simul icidit in eundē casū cū secūdo vel tertio genere: vt in vxoribus duoꝝ fratrū vel cōsobrinoꝝ: vno sublato/ tollitur et aliū per hanc cōstitutionē. quotiēs enim viciuꝫ ex vna ē radice nascit̄ cōseqns est vt vna lege tollatur. C. ꝺ nup. l. vl. i fi. ⁊ ff. de iureiurā. duobus. ✠. colonus. ⁊ ff. ar. fur. ce. l. si colon⁹ ar. et alia publica hōestas: vt sobolēs suscepta ex scḋis nuptijs nō copulanda cognationi viri poris sublata ē vt statim dicit seqns littera: alꝭ vero publica honestas adhuc est. ꝺ. de despon. impu. duo pueri.

a ¶ Secūdis nuptijs. hoc ita itellige. frater meus habet vxorem: eo mortuo relicta eius cōtrahebat cū secūdo: soboles nata de illis secūdis nuptijs nō poterat olim copulari alicui de ꝯsanguinitate prioris mariti: ⁊ hoc ppter publice honestatis iusticiam: que hodie sublata est i hoc casu: in alio casu adhuc durat vt dici in sponsa de futuro: qꝛ in matrimonijs non quid liceat/ sed quid honestū est ꝯsideratur. ff. de ritu nup. semper. ⁊ ideo frater impedit̄ sumere spōsam fratris ppter publicā honestatē. qꝛ scriptū est spōsaꝫ fratris frater habere nō pōt. ꝺ. de spōsa. ad audientiā. ⁊ arg. ad hoc. ff. de adop. qui in adoptiōe. Jo. an. dicit ꝙ publica honestas in oibus est sublata: nisi in spōsa de futuro. ego itelligo esse tm̄ sublatam in casibus oibus qui hic ponuntur et non in alijs.

¶ Glosa seq. obijcit et soluit.

b ¶ Reuocātes Grego. ix dicit qui dissoluit hic genera affinitatis negat verbū dei incternum manere. xxxv. q. x. fraternitatis. vltra mediū versus fi. qualit ergo Innocentius dissoluit: hoc intellige sine causa ⁊ ab alio ꝙ a successore. Grego.

¶ Glosa sequens querit: soluit: solutiōi opponit ⁊ in solutione persistit.

c ¶ Decetero. Sic ergo videtur ꝙ matrimonium illoꝝ qui ante cōstitutionē istam cōtraxerāt in quinto vel in sexto gradu nō cōfirmet̄ hic: qꝛ cōstitutiōes matrimonij nō trahunt̄ ad pterita matrimonia. xxxv. q. iij. de incestis. ⁊ xxxj. dist. ante triennium. ⁊ generalit constitutiones non trahunt̄ ad preterita: nisi hoc ibi dicatur. ꝺ. de consti. ca. vlt. sed pone ꝙ post istam constitutionem publicatā simul steterunt scienter. Dico ꝙ hoc ipso intelliguntur ratum habere matrimoniū arg. ꝺ. de coniug. ser. proposuit. et. ꝺ. de despon. impu. cū litteras. ⁊. c. accessit. ⁊ ff. de rt. nup. si quis i senatorio quia ⁊ si primus consensus nullus fuit: postea potest confirmari. in auē. de nup. ✠. si vero ab initio. col. iiij. Sed videtur ꝙ verba necessaria sint. ꝺ. de sponsa. sue et. xxix. q. ij. si quis ingenuus. † ⁊ nouus cōsensus requiritur. ꝺ. de eo qui dux. in matri. c. veniēs. nisi expresse ꝯsentiat antiquus cōsensus videt̄ perdurare ꝙ null⁹ fuit. ff. de preca. sed si manēte. ff. de arbi. si cū dies. in

j. co. vij.

† Con. col. textus l. l. cū notissimi. C. de pꝰ scrip. xxx. an. et in l. i. ꝯpuiādis. C. ꝺ nup.

priu.z.l.labeo §.pe.ff.de verb.obli.l.i §.cum adijcit. Jo. dicit q̃ p matrimonio stãdum est ex quo ex certa sciẽtia post publicatam constitutionẽ simul steterũt ipso el facto matrimoniũ iducitur saltem p̃sumptũ. B.

a ¶ Humores. de q̃bus habes.s. de celebra. missa. in quadam. i fi.

b ¶ Nulla lõgindtate. Et ita nulla p̃scriptio currit ptra matrimoniũ sicut oli currebat. Et sic ptra votũ nulla currit p̃scriptõ. xxxiij.q.v. q̃ do pari.z. s. o reg. sicut nobis.i fi.

¶ Glo. seq. dat vnum simile.

c ¶ Infelicem Sic.s. o psue.c. vlt.z.c. quãto.z j.de simo.nõ satis.z.c.seq.

d ¶ Vir qui. Quarto. Idẽ eẽt si tertio vl' scdo ẽm regulaz sequentẽ

testatem sui corporis: sed vir q: quattuor sunt humores[a] in corpore: qui cõstant ex quattuor elementis. ¶ Cuz ergo iam vsq̃ ad quartũ gradum prohibitio cõiugalis copule sit restricta: eam ita volum[9] esse perpetuam non obstantibus cõstitutionibus super hoc dudũ editis: vel ab alijs/ vel a nobis. vt si quis contra phibitionẽ huiusmodi p̃sumpserint copulari: nulla[b] lõgiquitate defendatur annorũ. cũ diuturnitas tempoꝝ non minuit peccatũ sed auget: tãtoq̃ sunt grauiora crimina: quãto diutius infelicem[c] animam detinent alligatam.

Grego.ix. ¶ Distans a stipite quarto gradu vel citeriori cũ distãte quĩto vel vlteriori cõtrahere potest.h.d.cũ glo.

¶ Capitulum.ix.

Vir qui a stipite quarto[d] gradu et mulier q̃ ex alio latere distat quinto (ẽm regulam approbatam[e] qua dicitur quoto gradu remotior[f] differt a stipite: et a quolibet per aliam lineã descendentium ex eodem) licite possunt matrimonialiter copulari.

q: nihil attinet ei qui est ex alia linea in quinto.lz magis appropinquet communi parenti.

e ¶ Approbatam. Nota q̃ regula a magistris tradita approbatur hic a iure: z sic p iure seruabim[9] regulam istam.ar.s.eo.q̃ dilecto.

¶ Glo. ista docet computare gradus.

f ¶ Remotior. Si vis scire in quo gradu alique due persone diuersaꝝ linearum sibi attineãt: recurre ad cõmunẽ stipitem siue parentẽ a quo descenderunt: et descende equaliter computãdo p ambas lineas quousq̃ alter illarum primo occurrat: z si ambo simul occurrant erunt in codẽ gradu p̃mo secundo tertio vel quarto: z iste persone que equaliter descendent: non dicunt distare a gradu: sed poti[9] sunt i gradu equali descendenti a cõmuni stipite equaliter. z si sunt infra quartũ gradũ nõ possunt matrimonialiter cõiungi. Sed si vna prio occurrit q̃ altera: descende per lineã alterius vsq̃ ad illã z semp post illũ gradũ in quo occurrit p̃ma persona: additur gradus p numero psonaꝝ: et sic habebis quoto gradu vna distat ab altera z iste psone non dicunt esse in gradu: sed distant gradu: sicut iste persone de quibus hic dicitur: cum vna distet quarto gradu et alia quinto a cõmuni parente qđ planũ ẽ videre et quoto g̃du remotior persona distat a pmuni parente toto distat a quolibz alio descendẽte per aliam lineam. verbi gr̃a. Communis parẽs istorum fuit petrus: ei[9] filij fuerũt martin[9] z berta qui sunt in primo, gradu de martino dscẽdit ioannes de berta ex alia pte natus fuit robertus. qui ioãnes z robert[9] sũt in secũdo gradu equaliter descẽdẽtes a petro. d ioanne natus est stephanus. de roberto est albertus natus qui sunt in tertio gradu z equaliter descendũt a petro tertio gradu.s. de stephano natus est vir iste de quo hic queritur. de alberto nat[9] est titius q̃ est in quarto gradu cum viro isto equaliter distantes a petro. Primo loco occurrit tibi vir iste qui quarto gradu distat a petro: et sic est vltima persona in consanguinitate petri ex vna linea et titius ex alia linea. de titio nata est hec mulier de qua hic querit z distat q̃nto gradu a petro. et sic exiuit iam consanguinitatem petri. ergo eodem gradu distat a quolibet alio descẽdenti per aliam lineam: et sic distat quinto gradu a martino ioanne stephano z ab isto viro videlicet filio stephani: ideoq̃ recte potest illum habere in virum z quẽlibet descendẽtem a petro per aliam lineam possct accipere cum omnes ille persone huic sint in quinto gradu. hoc in arbore melius videtur.

Grad[9] psãguinitatis q̃lr noscitur.

Exẽplificat p̃dicta.

¶ Prima regula magistralis pro linea recta ascendentium et descendentium.

¶ Quot sunt ꝑsone de quib⁹ querit̄: cōputatis intermedijs (vna dēpta) tot sunt gradus īter eas. Si igit̄ vis scire q̄ntū distat abau⁹ a petrucio (petruciū eē fingim⁹ i cellula vacua) vtroq̄ ꝯputato ⁊ ītermedijs. q̄nq̄ sunt ꝑsone deme vnā/quatuor sunt grad⁹: ⁊ sic de alijs.

¶ Pro linea collaterali due sunt regule.

¶ Collateraliū ī linea equali. Quoto gradu quis distat a cōmuni stipite/toto distāt inter se vel sibi attinent. Exēplū pone cū facis abauum in stipitē inter. P. ⁊ pronepotē ꝓpatrui. Nā illi sunt in linea equali quilibet distat a stipite quarto gradu. ergo īter se quarto. de cōputatione tantummodo canonica loquor.

¶ Collateraliū ī linea inequali. Quoto gradu remotior distat a cōmuni stipite: toto distant inter se. Exēplū pone faciendo abauū stipitem. P. ⁊ filij ꝓpatrui ī linea ineq̄li. Cōputem⁹ ergo a remotiori. s. a. P. sed. P. distat a stipite quarto gradu: ergo a filio ꝓpatrui quarto. semper intellige ſm canones.

¶ Pro arbore consanguinitatis ſm computationem ciuilem.

¶ Quid est consanguinitas? est vinculū personarū ab eodem stipite descendentium carnali ꝓpagatione contractum. Et dicitur cōsanguinitas quasi sanguinis vnitas.

¶ Pro illius cognitione datur tales regu…

¶ Prima in linea recta ascēdentium ⁊ descēdentium. Quot sunt persone de quibus queritur cōputatis intermedijs vna dempta tot sunt gradus inter eas.

¶ Pro linea collaterali.

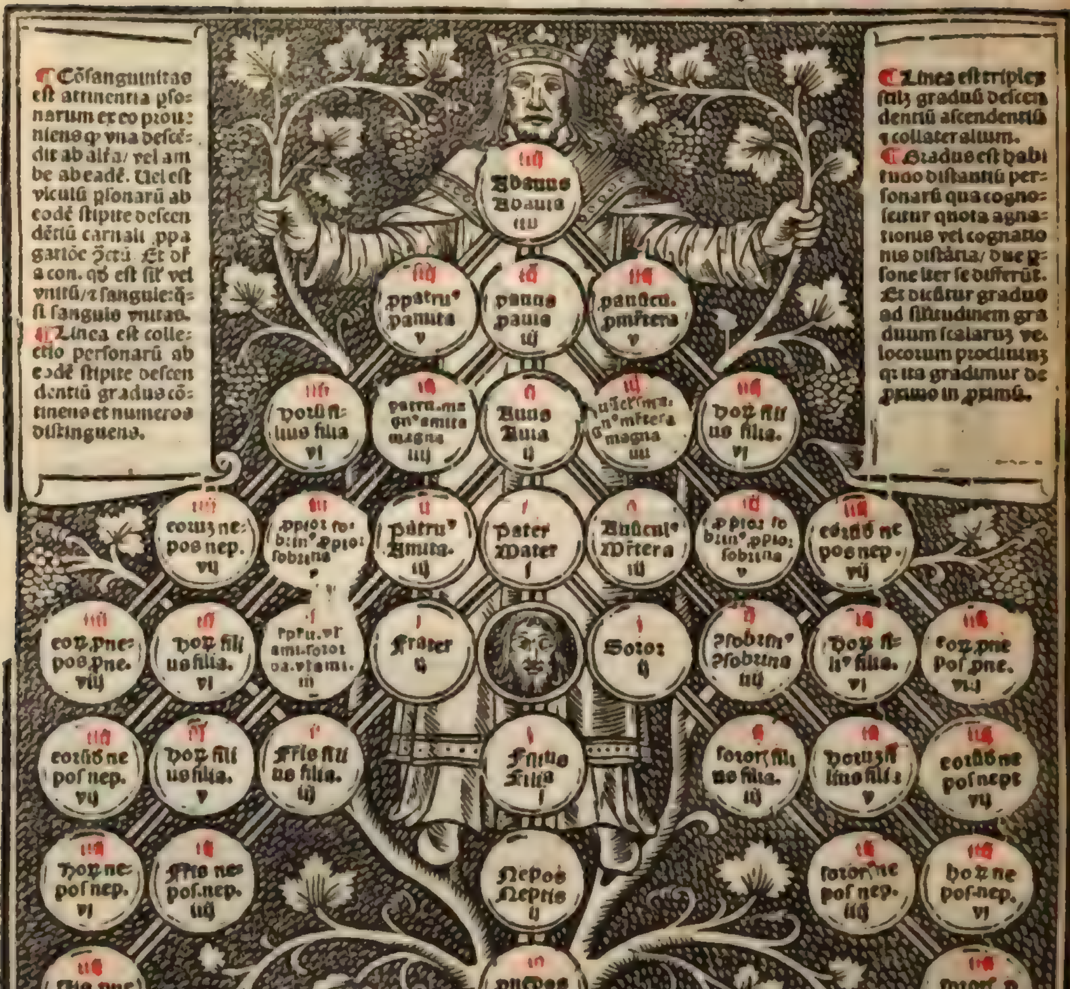
¶ Collateraliū in linea equali. Quoto gradu quis distat a cōmuni stipite toto duplicato distant inter se vel sibi attinent. Nam secūdum leges quelibet persona gradum facit in collateralibus computatio enim legistarum ob aliud fit q̄ȝ computatio decretistarum.

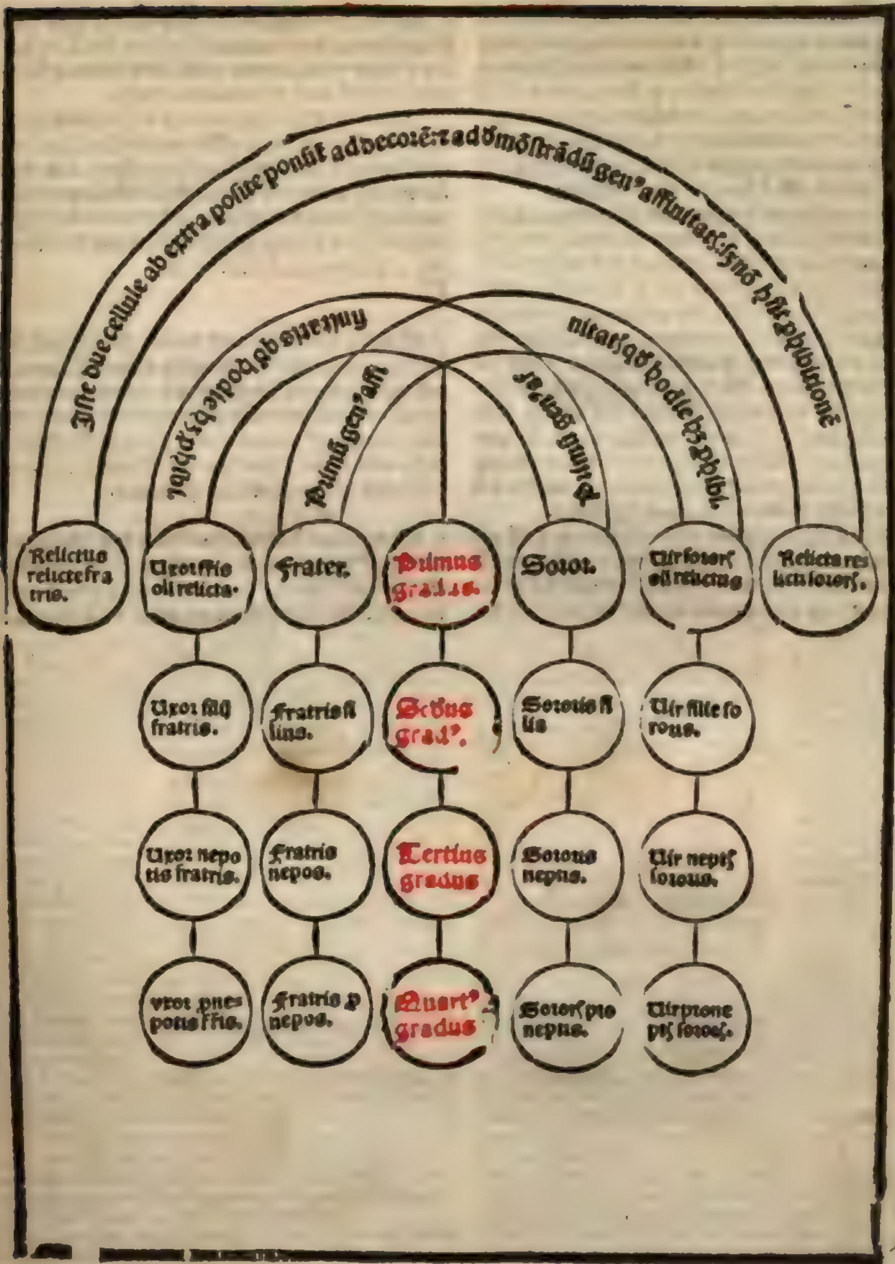
¶ Collateraliū in linea inequali. Quot sunt persone stipite dempto/tot sunt gradus. Si ampliorem optas enucleationeȝ: recurre ad Joh. and. declarationem.

Sequitur arbor consanguinitatis et affinitatis.

Arbor consanguinitatis.

Non tangunt dextros qui stant in parte sinistra.

Relictus relicte fratris.
Uxor fratris vel relicta.
Frater.
Primus gradus.
Soror.
Vir sororis vel relictus
Relicta relicti sororis.
Uxor filii fratris.
Fratris filius.
Secundus grad⁹.
Sororis filius
Vir filie sororis.
Uxor nepotis fratris.
Fratris nepos.
Tertius gradus
Sororis nepus.
Vir neptis sororis.
Uxor pnepotis fratris.
Fratris pnepos.
Quart⁹ gradus
Sororis pronepus.
Vir pronepotis sororis.

¶ Affinitas secundū canones est personarū proximitas ex coitu proueniens: omni carēs parentela. Et dicitur affinitas quasi duorū ad vnum finem vnitas: eo q̄ due cognatiōes diuerse per nuptias secundum leges. vel per coitum secundum canones copulantur: et alter ad alterius cognatiōis finem accedit: vt ff. de gradi. affi. l. non facile. §. affines.

¶ Scias autem q̄ affinitas est perpetuū impedimētū: qd̄ durat etiam mortua persona qua mediāte ɔtrahit̃. xxxv. q. x. fraternitat̃.

¶ Per carnalē copulā viri et mulieris inter consanguineos mulieris et virū: et inter consanguineos viri et mulierem contrahitur affinitas primi generis eiusdē gradus cuius est consanguinitas. Si ergo consanguineus tuus cognoscat mulierē: si vis scire quoto gradu affinitat̃ attinet tibi mulier illa: vide quoto gradu est tibi consanguineus tuus. et quoto est tibi ille consanguineus: toto mulier est tibi affinis et semper in primo genere.

¶ Dictū est in regula viri et mulieris et nō viri et vxoris: q: secundū canones etiā p coitū fornicariū et incestuosū ɔtrahit̃ affinitas. patet de eo q̄ cog. cō. vxo. sue. c. discretionē. et c. pe.

¶ Inter consanguineos mulieris et virū et cōsanguineos viri et mulierē: ideo dicit̃: q: inter virum et mulierem non cōtrahitur affinitas: sed ipsi sunt affinitatis causa.

¶ Item inter cōsanguineos viri et cōsanguineos mulier̃ nulla ē affinitas vñ duo fratres contrahunt cum duabus sororibus. pater et filius cū matre et filia: sed est affinitas inter consanguineos mulieris et ip̄m virum et consanguineos viri et ipsam mulierem. de cōsangui. et affini. quod super his.

¶ Regula infallibilis et clarissima ad cognoscendam affinitatem.

¶ Quotienscunq̄ inter vnam personarū de quibus queritur et cōiugem alterius non est vel non fuit consanguinitas intra quartum gradū inclusiue nulla est prohibitio. vt inter me et coniugē nepotis non potest esse matrimonium. quia nepos meus est michi consanguineus intra quartum gradum.

¶ Aliud exemplum.

¶ Soror mea habuit maritū: ea mortua maritus eius aliā accepit: q̄ defūcto potero cōtrahere cū eius relicta: q: inter me et illā relictā nulla ē nec fuit ɔsanguinitas. et sic de alijs oīb9.

Continuatio. Rubrica. De frigidis z maleficiatis. Uiso de pluribus impedimentis mrimonij: qr frigiditas z maleficiu z generaliter impotetia coeudi sunt impedimenta matrimonij. io post rubricas precedetes subijcit ista. Ab. De hac materia tractatur. xxxiij. q. j. z. q. ij. p totu.

aspectu corporis. ff. de pba. pposuisti. z. c. cu3 mrimonij. g Tacuit. Ergo videtur q post annu z dimidiu reclamare no poterit. Sed z vt. C. de repu. l. causis. vbi dicit q vsq ad duos annos poterit reclamare: immo vsq ad trienniu. in aut. de nup. z. p occasione. colla. iiij z. c. laudabile.

De frigidis z maleficiatis z impotentia coeudi. Ex bro cardico li. xviij. Si marito prouocante ad diuortiu et se ipotete asserete/ mulier hoc idez fatetur: seruata solenitate canonica mrimoniu iudicialiter dirimitur. sed si decipiatur eccla primu mrimoniu reparatur. si pro muliere agete vir asserat se potetem: nisi p aspectu corporis vel alio indubitato mo conuincatur: mulier no auditur sed si vir hoc idem pfitetur vel conuincitur mrimoniu separatur z mulieri ptrahendi licentia datur. h. d. secudu hostiensem. Capitulum .j.

A Ccepisti mulierem: z p aliqd tps habuisti: p mensem aut per tres aut p annu z nunc primum dixisti te esse frigide nature: ita vt non potuisses coire cu illa nec cum aliq alia. si illa q vxor tua esse debuit eadem affirmat q tu dicis: z pbari pot p veru iudiciu[a] ita esse vt dictis separi potestis: ea tn rone: vt si tu post aliaz acceperis re[9] piurij diiudiceris[b]: et iterum post pacta pniam priora connubia reparare[c] debebis. Illa aut si prior post annu z aut dimidiu ad epm aut ei[9] missum[d] pclamauerit dicens q no cognouisses ea: tu aut contrariu affirmas[e] tibi credendum est eo q caput[f] es mulieris: qr si pclamare voluit cur tandiu tacuit[g] cito. n. z in puo tpe scire potuit si secu coire potuisses. Si at stati i ipsa nouitate p[9] mesem aut duos ad epm aut ei[9] missu pclamauerit dices: volo ee mr: volo filios pcreare: z io maritu accepi: sz vir que accepi frigide nature e: et no pt illa face pp q illu accepi: si pbari[h] pt p rectu iudiciu separi potestis: z illa si vult nubat i dno z. Alexa. iij. Ablanen. epo. Impotes ad copulam est impotes ad cotrahendu matrimoniu siue sit impedimentu etatis siue nature. Capitulum .ij.

Q Uod sedem: z infra. Sicut puer q no pot reddere debitu no est apt[9][i] coniugio: sic q ipotetes[k] sunt/ minime apti ad ptrahenda mrimonia reputantur. Idem. Naturale ipedimentu ad coitu insepabile arte medicoz mrimoniu ipe dit. ca. iii.

E X lris tuis accepimus: q quida se decim annoz quada annoz tredeci duxit vxore. q cu debitu redde no posset: mulier ta graue ifirmitate ptraxit[l] vt oino viro sit facta inutilis:

diuisio. A Ccepisti. Diuiditur: quia habet tria dicta. scdm ibi. illa aut. tertium ibi: si aut. Abbas sic.
a Per veru iudicium. scz q vterq iuret se septima manu ppinquoz. xxxiij. q. j. c. ij.
Glosa sequens no. quinci meda ciu. alle. iij. iura
b Diiudiceris. No. ptrariu operis euidentia mendaciu puinci. ff. de psump. liras. argu. ff. de ma. et obe. leges batur. z. xxij. q. v. cauete.
Glo. se. not. q finia zc. ponit distinctionem circa fraudem mulieris qua no approbat. in fine signat cotrariu. z soluit z arguit.
c Reparare Not. q sententia cotra matrimoniuz lata no transit i rem iudicatam cum appareat ex postfacto ecclam fuisse deceptam. sic. ff de re iudi. latot z. c. psanguinei. z. j. eo. fraternitatis. qre priora etiaz mrimonia restaurantur etiam muliere cotradicete si fraudis fuerit coscia. ff. de adul. si vxor. z. iudex z. z. vlti. vt dicit Ala. si vero conscia fraudis no fuerit poterit repellere eum si voluerit pretextu adulterij. arg. xxxij. q. j. de benedicto. z. q. vi. nichil. sed no credo q hoc obstet quin matrimonia priora habeant restaurari. z. eo. laudabilem. z. c. fraternitatis. ite arg. ptra xxxiij. q. j. si per sortiarias. sed ibi separantur propter maleficium non propter frigiditatem.

Matrimonia priora quandoque restaurantur.

d Missum. Si. ff. de reg. c. ij. et expone missum. i. vicarium qui fungitur vice epi. ff. de insti. c. iij.
e Affirmas. Quod eam cognouisti.
f Caput. ff. de despo. ipu. ptinebat. xxxiij. q. j. si qs acceperit. z hoc itellige nisi ipa velit se pbari virgine p

Qd dicitur in istis duab[9] vltimis. pcor. tenedu est z non tenet qd h dr de anno z dimidio Et e ar. ad pscriptione3 si qs taceat vsq ad copleta pscriptione: qr gesta taciturnitate firmauit. C. d his qui an do. ma. l. vlt.
h Probari. Hoc io dicit qa no est stadu coniugu cofessioni z mrimoniu. z si vterq pfiteatur no vr credendum ne in fraude hoc dicerent. y ff. de eo qui cog. cosan. vro. sue. sup eo. nisi qd asserut pbauerit septima manu ppinquoz. xxxiij. q. j. c. ij. sz p mrimonio bn creditur eis. ff. de clan. despo. ca. ij. z qd dr non creditur eis z mrimoniu veru e ceptu ad hoc vt ipedi facultate acqrat. sed si vel let i ptinetia manere creditur eis. xxxiij. qone. v. q deo pari.

y Arg. ad hoc l. l. scriptio. cu ibi no. ff. vnde vi.

Q Uod sed. i Non est apt[9]. ff. de despo. ipub. a nobis ar. eo. tit. pubes. reg. vbi de hoc.
Glo. sequens obijcit z soluit.

k Impotetes. hac rone videtur q senes qui naturali calore defecerut ptrahere non possunt: sed ptriu est verum. C. de nup. sancim[9]. xxvij. q. j. nuptiaz: qr in senibus dz esse legis obsequiu z humanitatis solaciu. vt ibi. z. xxxi. q. j. aperiant. qd si dormierit. sz h no loquitur de tali impotetia: sed de eo q fect[9] est: z q ppetuo ipotens est: sed senes aliqn aliquo beneficio mouentur.

diuisio. E X litteris. Comunio diuisio. consultatio z responsio. secunda ibi: respondemus. Abbas sic.
Glosa sequens soluit obiec. de decre. duxit.
l Contraxit. i. cotraxisse apparuit: vel in veritate contraxit: ex eo q contra naturam vim et forsita intulit: quia arta fuit. vnde nullo modo sibi potuit co

misceri. vnde magis inhabilis reddita fuit. et sic non fuit matrimonium. j. eo. fraternitatis. si enim nõ loqueretur de impedimẽto precedente matrimonium stare nõ posset qđ dicitur i fine. xxxij. q. j. dixit. z. q. v. si vxorem z. S. de coniugio lepro. c. j. z. ij.

e ¶ Celebrari. Et a tpe cohabitatiõis. nec sufficit cohabitare: nisi dẽt operã carnali opi. xxxiij. q. j. requisisti ¶ Glosa seq. reci. per. q. quid de maleficiato.

f ¶ Frigiditas. Quod hic dicitur de frigido et idẽ intelligo de maleficiato: vt vsq ad triennium expectet maxime: qz magis sperandum est q impedimẽtũ remoueri possit: quod non processit a naturalibus. Lau.

a ¶ A natura Quia erat arta vt dixi. ¶ Gl. se. signat contrarium.

b ¶ Medicorũ. J. eo. fraternitatis. z ita nõ fuit matrimonium. z intellige qđ dicit nõ poterit adiuuari ope medicorũ sine periculo corporali: alś nõ deberẽt separari. imo modicã violẽtiam debet sustinere. vt ar. J. eo. fraternitatis. z si talis nõ fuit non habuit ꝓpositũ reddendi mrimonij debitum exacta vel exigẽdi. z sic nullũ matrimoniũ. xxxij. q. ij. solet. z ca. aliqñ. z. S. de condi. ap. c. vlti. z fm leges esset in causa redibitiõis. ff. de edil. edic. querit ꝯ. mulierẽ. Ar. cõtra J. c. proxi.

diuisio ¶ Consultationi. Diuiditur qz primo ponit ꝯsultatio secũdo responsio ibi: taliter. Ab.

c ¶ Incredibile. quia cõditionez corporis sui sciẽs nõ ꝯtraheret de leui. Bla.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an sit consilium vel preceptum.

et instrumẽtum eius impeditum ita q vir ei cõmisceri nõ potest. ¶ Respondemus igitur: q si vitium illud mulier a natura[a] cõtraxit: nec ope medicorũ[b] poterit adiuuari viro aliam accipiendi liberam tribuas facultatẽ. Lucius. iij.

¶ Contrahẽs scienter cum impotenti ad copulam ab ea non separatur. Capłm. iiij.

Consultationi tue qua nos consuluisti vtrum femine clause impotẽtes cõmisceri maribus mřimoniũ possint cõtrahere: z si cõtraxerint an debeat rescindi?

¶ Taliter. rñdemus q lz icredibile[c] videaẽ q aliqs cũ talibus cõtrahat matrimoniũ: romana tñ eccle. cõsueuit in cõsimilib[9] iudicare[d] vt quas tanq̃ vxores hře nõ pñt: habeant vt sorores. ¶ cle. iij.

¶ Si de impotẽtia coeundi cõstet statim mřimoniũ separatur alś cohabitabũt cõiuges p triẽniũ et si cũ septima manu ꝓpinquorũ iurãt q dederũt operã carnali copule/ et nõ potuerũt ꝯiungi statim separantur. Ita cõiter sumatur. Capitulũ. v.

Laudabilẽ: z infra. Requisisti q̃tũ tps indulgendũ sit naturaliter frigidis ad experiẽtiam copule nuptialis: et infra. ¶ Nos vero in pñti ꝯsultatione sentim[9] vt a tpe celebrati[e] coniugij: si frigiditas[f] pri[9] pbari[g] nõ posset cohabitẽt per triẽniũ: quo elapso si nec tũc cohabitare voluerit et iuxta decre. grego.[h] mulier per iustum[i] iudicium de viro probare potuerit q cum ea coire non possit: accipiat aliũ. si aũt ille aliã acceperit. separenẽ[k]. ¶ Qđ si ambo[l] consentiant simul esse: vir eam: z si non vt vxorem: saltẽ habeat vt sororem. ¶ Si autem q nunq̃ seinuicẽ cognouerit ambo fatenẽ: septima[m] manu ꝓpiquorũ: vel vicinorũ bone fame (si ꝓpinqui defuerint) tactis sacrosanctis euãgelijs z vterq[n] iureiurando dicat q nunq̃ per carnis copulam vna caro effecti fuissent. z tũc videẽ q mulier valeat ad secundas nuptias cõuolare. Uerũ si ille aliam duxerit: tunc hi[o] qui iurauerãt rei periurij teneanẽ/ z pacta penitẽtia cogãtur ad connubia priora redire[p]. Innocẽ. iij. altissiodorẽ. episcopo.

¶ Propter artationẽ mulieris: si apparet q pter diuinũ

g ¶ Prius probari. Ar. q si prius probari possit ipedimentũ: nõ expectabũt p triennium. J. e. c. pri. si vo manifeste nõ cõstet tũc cohabitẽt simul p triẽniuz ꝯtinuũ in q debẽt dare operam carnali operi vt h. z ar. J. e. c. vl. in auẽ. de nup. ꝯ. Q occasionem. col. iiij.

h ¶ Gregorij. xxxiij. q̃stione. j. q autem.

i ¶ Iustũ iudiciuz id est per testes vel aspectum corporis. ar. J. de pba. ꝓposuisti z. J. e. c. vlt. z Con cor. gl. sing. in c. vt cir ca inꝟ. corpali de elec. lib. vj.

k ¶ Separenẽ. Propter naturalẽ frigiditatẽ secus si propter maleficiũ. xxxiij. q. j. si per sortiarias.

¶ Glosa sequẽs recitetur p questionẽ an vir frigidus zc.

l ¶ Qđ si ambo. Uel solũmodo mulier. ille enim qui sciẽter contraxit non videtur q possit ꝯtradicere. argu. S. de eo qui dux. in ma. c. j. ff. de le. z ꝯsti. l. ij. Uel dicas z verius: qz necesse est vt ambo ꝯsentiãt sufficit q ita scriptum est z si per q̃ durũ est. ff. qui z a quibus manu. li. l. ꝓspexit. z. vj. q. iij. scriptum est. qz cum nullum sit matrimonium non tenetur alter alteri.

m ¶ Septima manu. S. J. c. vlti. z. xxxiij. q. j. requisisti.

n ¶ Uterq iureiurãdo. Uterq vir z mulier iurare debent q fide bona dederunt operam copule carnali per triennium nec vna caro effici potuerunt. propinqui iurabunt q credunt eos verum iurasse. arg. J. de pur. cano. quotiens.

o ¶ Hi qui. Scilz vir z vxor z non alij compurgatores si bona fide iurauerunt.

p ¶ Redire. Cũ ꝓpter frigiditatẽ separenẽ. secus si

d ¶ Iudicare. Ergo z nos sic iudicare debemus. S. de re iu. in causis. C. de le. z consti. prin. l. vlti. quod verum est vbi ipa sic precipit iudicandũ. arg. xj. q. iij. noli te. alś bene permittiẽ aliter fieri. xj. di. quis nesciat. sed hic nõ precepit eius consuetudinẽ esse seruãdam sed potius consiliũ est. tñ intellige qđ hic dicitur secũdum illũ decre. J. eo. fraternitatis vt dixi. S. c. pri.

diuisio ¶ Laudabilem. ¶ Diuiditur in duas partes. prima loquitur quando vnus coniugum dicit matrimonium consummatum et alter diffitetur. secũda ibi: si autem. quando vterq fatetur matrimoniũ non esse consummatum. Et prima pars subdiuiditur. nã prima loquitur quando simul esse non cõsentiunt. secunda quando cõsentiunt ibi: q si. Abbas siculus.

pter maleficiũ.xxxiij.q.j.si p sortiarias. vbi de hoc.

Fraternitatis. ¶ Primo ponit questio. secundo distiguẽs solutio ibi: cũius. tertio isert ad alias duas questiones ibi: per hec. Abbas siculus.

¶ Finis istius glose reci. per q.

apparuit. vñ postea dz restitui viro. ar. s. d re iudi. lator. et c. ꝯsanguinei. ad hãc cãm refert hec rõ attẽdentes q ipedimentũ ꝛc. Uel põt dici q maleficiũ est ppetuũ. ex quo eñi mulier cohabitauit viro p trienniũ et Matrimoniũ dederũt operã copule carnali: nec potuerũt ꝯmisceri presumit perpe an sit tuũ ipedimẽtuz separã ꝛ pñt separari ꝛ dũ ppt alteri nubẽ. vt i malefi ca. si per sortia: cium.

miraculũ absq periculo corporali habilis reddi non põt separatur mrĩmoniũ. reintegratur tñ si postea appareat ecclesiã fuisse deceptã. C. vj.

Fraternitatis tue literas recepim⁹: ꝯtinẽtes q O. mulier cuidaz viro mrĩmonialiter nupsit. cũ q p multos ãnos morata nõ potuit carnaliter ab ipo cognosci. Licet aũt per archipbr̃m tuũ sup hoc fuisses edoct⁹: tu tñ volẽs hr̃e certitudinẽ pleniorẽ: quasdam mr̃onas[a] sue parrochie prouidas ꝛ honestas ad tuã pñtiã euocasti: districte[b] illis iniũgẽs sub periculo aiarũ: vt mulierẽ ipsam prudẽter ĩspicerẽt: et pquirerent diligenter: vtrũ idonea esset ad viriles amplex⁹ que tandẽ in fide sua tibi asserue re ꝯstãter: q eadẽ nũq poterat[c] esse mater aut coniunx: tanq cui naturale deerat[d] instrumẽtum. vñ inter ipsam ꝛ virũ diuortiũ celebrasti: mulierẽ inducẽs vt ad religionẽ aliquã se transferret ppetuã continẽtiã seruatura. et viro licentiã tribuisti vt vxorẽ duceret qr pater fieri cupiebat. Cõtigit aũt postea q mulier iuenit[e] qui seras huiusmodi reseraiuit et abiiciẽs continẽtiam quã promisit. Su. latori presentium supernupsit.

¶ Quãuis igitur semiplene nobis expresseris quo modo dicta mulier se promiserit cõtinentiã seruaturam: vtrum videlicet simplici vbo an voto solẽni: vtrumve ad religionem transierit vt pmisit: an cõtra promissionem suam in domo remanserit: ꝛ qliter seras illas fecerit reserari. vtruz videlicet artificio medici/an concubitu viri: seu alio quolibet modo. Nos tñ perspicaciter attendẽtes q ipedimẽtũ illud nõ erat ppetuũ: qd preter diuinũ miraculũ[f] p opus humanũ absq corporali[g] periculo potuit remoueri: sententiam diuortij p errorẽ[h] licz pbabilem nouim⁹ esse platã cũ pateat ex postfacto q ipa cognoscibilis erat[i] illi: cuius simili[k] cõmiscet: et ideo inter ipsam ꝛ primũ virum dicim⁹ matrimonium extitisse. quare inter eã ꝛ prefatũ. Su. matrimonium nõ esse cẽsemus: eosq precipim⁹ ab inuicẽ separari. Et si predicta mulier ad religionem trãsiuit (sicut asserit pmisisse) primus vir q non cognouit eandẽ: cũ ea remanere non tenetur.

a ¶ Mr̃onas. Talibus credẽdum est si honeste sint ꝛ perite i arte illa. ff. d vẽ. inspi. l. j. in prin. ꝛ s. d pba. ppo suisti. ꝛ c. cãm. ꝛ j. c. pxi. oculus enim obstetricũ in talibus sepe fallit. xxvij. q. j. nec aliqua. et in hoc casu nõ reqritur iuramẽtũ ppinquorũ sicut i frigiditate. vt s. ca. proxi.

¶ Glosa sequẽs reci. p qstionem

b ¶ Districte. Per iuramentũ hoc nõ est reinitendũ iuramentũ istis testibus ne aliqd in fraudẽ mrĩmoniũ dicerent. s. de eo q cog. ꝯsang. vxo. sue. sup eo. et j. ca. proxi.

¶ Gl. se. obiicit sol. ꝛ remittit.

c ¶ Poterat esse. Sz qualiter hoc potuit pbari cũ sit negatiua: sic potuit pbari dicendo q hec mulier caret mẽbro apto ad copulam carnalẽ. qualit negatiua pbat. s. de elec. bone dictum est. Ber. †

d ¶ Deerat. No. q nõ dicit esse qd inutile est. s. de trãsla. inter corporalia. ff. qd cuiusq vniuer. l. j. §. ꝛ qdẽ. nec dicit habere actionẽ qui habet inutilẽ. ff. de dolo. nã is. et. s. de resti. spo. olim nobis. argu. s. de sol. ca. penul.

e ¶ Inuenit. Non dicit q per medicum vel alium.

¶ Glosa seq. arg. p opi. dicentiũ ca. si p sortiarias. nõ tenere cui dupliciter respõdet subdens de maleficio.

f ¶ Diuinũ miraculũ. Arg. q nullũ maleficiuz est ppetuũ cũ possit rmoueri pter diuinũ miraculũ saltẽ p illũ q ipm idusit: qr qcqd ligat dissolubile est. i aut. de nup. §. nuptias. col. iiij. ꝛ sm hoc nõ tenet illud. c. si p sortiarias. xxxiij. q. j. vt quidã dicunt. Potest dici q aliud est cũ allegat ipotẽtia ex parte mulieris vt hic aliud vbi ex pte viri allegat maleficiũ vt i. c. si p sortiarias. ꝛ j. c. pxi. ꝛ hic allegata fuit falsa cã: vt postea

† Adde doct. in. l. j. C. ad. l. cor. de sic. ꝛ in l. fi. in gl. j. C. de iure iurã.

¶ Corpali periculo. Ubi vero graue periculũ timeret: non est mrĩmonium: sz vbi leui periculo põt remoueri dz illud pati. j. e. ca. §. p hoc. a cõtrario sensu.

h ¶ Per errorẽ. Propter quẽ excusat iudex. j. de sen. excom. sacro. † ꝛ intellige † Cons. q error iste iter cor. texuenit in aspectu tuo i. l. corpis i q matro non fane decepte fuerit. tex. et qr man⁹ ꝛ ocul⁹ ibi am obstetricuz sepe ple

g ¶ Corpali periculo.

fallit. s. de pba. cãm mrĩmoniũ. ꝛ xxvij. q. j. nec aliqua ꝛ sic patet q snia p errorẽ lata a qua nõ est appellatũ reuocat si error pbabil postea detegat. j. de pur. vul. significãtib⁹. ff. d ꝯdi. sine cã. l. ij. Itẽ habes hic q sententia p errorẽ lata ꝯ mrĩmoniũ nõ trãsit in rẽ iudicatã quomin⁹ possit reuocari qñcunq apparuerit ecclesiam deceptã fuisse: vt hic ptz. ꝛ s. de re iudi. lator. et ca. consanguinei. ꝛ j. c. pxi. ꝛ s. e. c. j. ꝛ c. pxi.

Bar. ff de ꝯfes.

Snia p errorẽ lata reuocatur.

i ¶ Erat illi. scz primo viro a quo fuerat separata.

k ¶ Simili. Sic. xxxiij. q. j. reqsisti. ꝛ innuitur hoc ex eo qd in fine hui⁹ capli dr q si por vir nõ possit eã cognoscere sine graui periculo: q nõ sit reddẽda pmo viro. lz ex postfacto p ꝯsuetudinem secundi viri reddita sit apta priori qd bene potest concedi: qr non fuit matrimoniũ inter eos: vt dixerunt. Uin. Jo. an. ꝛ Tan.

a ¶ Remaneat. Qr si igressa fuit ꝛ ꝓfessa stati solutū fuit mr̃imoniū si qḋ fuit iter eos. ꝫ. de puer. cōiug. ex publico. secus si igressa fuit cā ꝓbationis qr si ista tunc ad seculū rediret: ꝯpellit̃ redire ad virū priorē.
b ¶ Alioquin. i. si non transiuit cum effectu.
c ¶ Se voto. Solēni scꝫ ꝛ tūc debet cōpelli votū seruare. ꝛ ꝑ hoc itelligit̃ fornicata cum scḋo cū ipa ꝯtrahere non potuit post votum solēne.
¶ Glo. seq. obijcit et soluit. demū querit ꝛ soluit ꝺm Jo. ꝛ sub dit opi. Tan.
d ¶ Fornicario modo. Qr si legitime contraxisset cū altero: non illud ei obijci nō posset: nec pretextu talis fornicatiōis posset repelli a viro. arg. ꝫ. de diuort. gaudem⁹ immo videtur ꝙ nullā fornicationē et obijcere posset: nullā enim iniuriā fecit nec intēdebat facere viro: qr fornicata fuit tāꝗ soluta. xv. qō. j. illud. ff. locati. si igno rās qs. nā adulteriū non committit̃ sine dolo. xxxiij. q. ij. in lectū. ff. de adul. l. pe. Itē si aliq̄ sit separati ꝑ sentētiā eccl'e et post alter eoꝝ fornicet̃: minorē iniuriā ꝯmittit ꝛ min⁹ peccat. xxxij. q. vij. quēadmodū. Preterea ꝑ p̄mā fornicationē non fuit apta viro suo: sed forte nec per multas alias. ergo illā solā pōt ei opponere cū reddita fuerit apta p̄mo viro q̄ postea secuta est: qr tunc primū ledit̃ ius matrimonij. arg. ꝫ. de dona. aplīce. Potest dici ꝙ sicut ex futuro euētu apparet retro fuisse mr̃imoniū. vt dicitur i fi. sic ex futuro euētu apparet retro fuisse factā iniuriā priori viro. ff. de cap. ꝛ postli. re. in bello ꝗ. j. ꝛ. ff. ad macedo. l. j. ꝗ. j. Sed quid si post p̄mū coitum cum scḋo prior petit eam: Dico ꝙ est ei reddēda ꝛ si nō inuenerit eā aptā est restituenda secundo ꝛ sic etiā post secundū vel tertiū coitū secundi. ꝛ sic in infinitum vt dixit. Jo. Tan. dixit ꝙ vsqꝫ ad tertiā vicem tātum ꝛ nō vltra debet restitui primo: imo remanere debet cum secundo: qm̄ due tantū sententie post primam sunt ferende: qr tertio appellare non lꝫ. ij. q. vj. si qs in quacūqꝫ. ꝛ. ꝫ. de ap. sua nobis. B.
e ¶ Presumi. Si. xxxiij. qō. ij. cum per bellicam. ꝛ. ꝫ.

† Adde ad hoc no. per Bal. in l. si q̄ ex fratris C. de secun. nup.

Adulteriū si ne dolo nō committit̃.

maneat[a] cum qua postmodū ecclesie auctoritate contraxit: alioquin[b] ea dimissa/ debet ad illam redire cum qua primo contraxit. nisi se voto[c] mulier illa cōstrinxerit ad cōtinentiam obseruandā vt intelligatur ꝑ hoc cum p̄fato Gu. fornicata fuisse. Uel nisi se fornicario[d] modo alij viro miscuerit vt prim⁹ vir p̄textu fornicationis ei⁹ velit consortium declinare ꝛ nā si tm̄ simplici ꝟbo se ꝓmisit cōtinētiā seruaturā: ꝛ postea in cōspectu eccl'e nupsit memorato G. q̄ꝫdiu articul⁹ iste dubitabilis erat p̄sumi[e] nō debet ꝙ fornicaret̃ cū illo: sed ammodo[f] non dꝫ cū illo aliquaten⁹ remanere. ¶ Per hec aūt q̄stionem illam noueris esse solutam[g] qua queritur. vtrum ea que adeo arta est vt nulli possit carnaliter commisceri nisi per incisionem aut alio sibi modo violentia inferatur nō solūmodo leuis sed forte tam grauis vt ex ea mortis periculuꝫ timeat̃: ad mr̃imonium cōtrahendū debet idonea[h] ꝓhiberi. ¶ Similiter[i] illa q̄ viro cui nupserat adeo arta est vt nūꝗ ab eo valeat deflorari si ab eo sit per iudicium ecclesie separata et nubat alteri cui arta non sit: et per frequentem vsum secundi reddatur etiam apta primo: vtrum ad eum redire debeat[k] cum quo prius fedus inierat cōiugale: de talibus[l] autem non[m] est facile iudicādum cum finale iudiciū pendeat ex futuro[n].

Honorius tertius.

¶ Si vxor dicit virum cui cohabitauit per triennium nō habere potentiam coeundi: eis hoc iurātibus cum septima manu ꝓpinquorum matrimoniū separatur: hoc dicit inherendo verbis littere.

Capitulum. vij.

Litteere vr̃e nobis trāsmisse continebāt ꝙ cū causa matrimonij que inter M. mulierem et. A. eius virū vertitur: vobis fuisset ab. J. papa predecessore nostro cōmissa dicta. M. proposuit: ꝙ cuꝫ octo annis elapsis dicto A. fuisset mr̃imonialiter copulata: ꝛ lꝫ diu cohabitasset

de diuor. gaudemus.
f ¶ Ammodo. s. ꝟitate reuelata ꝙ fuerat vxor p̄mi
g ¶ Solutam. Arg. a cōtrario sensu sumpto ex illo ꝟbo. ꝫ. e. c. j. ibi absqꝫ corporali periculo ꝛc. ꝛ est arg. validū a ꝯtrario sensu. ꝫ. de his q̄ fi. a pla. cū aplica. i fi. ꝛ. ꝫ. de regu. cum virum.
h ¶ Idonea ꝓhiberi. Et certe non.
i ¶ Similiter Resume ꝑ hec noueris q̄stionē illā solutā esse q̄ querit̃ vtrū illa que viro cui ꝛc.
k ¶ Debeat. q. d. non dꝫ. hoc intellige tn̄ secūdū diffinitioneꝫ premissaꝫ an sit graue ꝑiculuꝫ si reddatur apta vel non. Tan.
l ¶ De talib⁹ Simile. ꝫ. de in integ. resti. cum venissent.
m ¶ Nō est facile. Qr nescitur an sit apta prio viro. et hoc aliter ꝑpendi nō pōt: sꝫ poti⁹ per expientiā facti. s. ꝫ. ꝺ dona. apostolice. cum suis concordantijs.
n ¶ Ex futuro Sic. ff. ꝺ re. du. quedam. et. ff. si cer. pe. pinde. ꝛ ff. qui po. in pig. hab. l. potior. ff. ad macedo. l. j. ꝗ. j. Nec intelligas ꝙ mr̃imoniū retrotrahatur. sed hoc ideo dicit: qr in dubio est an sit matrimoniuꝫ cū p̄mo nec intelligas ꝙ tūc p̄mo incipiat esse matrimonium cum p̄mo cū incipiat esse apta sibi: sed tunc p̄mo declaratur fuisse matrimonium. simile. ff. si ser. ven. sicuti ꝗ. sed si queritur. et. ff. de acquiren. re. do. adeo ꝗ. cum quis. in fi. ꝛ. xxxiij. qō. j. requisisti. ff. qui testa. fa. pos. l. heredes palam ꝗ. j. Ber.

Littere. Legit̃ tribus modis. Primo ꝙ loquat̃ i maleficiato: ꝛ ꝺm hunc itellectū summat̃ sic. Si vir maleficiat⁹ nūꝗ potuit cognoscē vxorē cui ꝑ trienniū cohabitauit ipsis cū septima ꝓpinquorum manu hoc iurantib⁹ matrimoniū separat̃. h. d. Scḋo mō legit̃ sic ꝙ nō loquat̃ in maleficiato: sed in frigido vt tenuit Inno. cui⁹ lec. cōiter nō recipit̃: sed tamē in seuera est ꝛ dicendū vt habuisti in. c. laudabilē. ꝫ. e. Tertio modo legit̃ inherēdo verbis lr̃e ꝗnaliter cum vxor dicit viꝝ nō hr̃e potentiā secū coeundi: nec exp̄mit ex qua cā ꝛ sic facit ad tertiā partē rubrice. Et duo ponuntur hic primo ꝯsultatio. scḋo responsio ibi. q̄ circa. Ab.

Triplex lectio huius capituli.

eidem adhuc integra[a] permanebat: eo q predict⁹ vir eius non habebat potentiam coeundi. quare petebat diuortium celebrari. predictus vero A. fatebat q illam nunq̃ cognouerat: tñ se habere potẽtiã cognoscendi[b] alias asserebat. Uos vero ne id cõfiterẽtur in fraudẽ[c] a matronis bone opinionis fide dignis[d] ac expertis in opere nuptiali: dictã fecistis inspici mulierem q̃ phibuerũt testimoniũ eam adhuc virginem permanere: Postmodum per presbyterũ de cui⁹ parrochia vir existit fecistis inquiri: vtrum ipe aliquam cognouisset: nec p inquisitionem ipsam vobis constare potuit aliquam esse carnaliter cognitam ab eodẽ. Mulierẽ autẽ requirẽte diuortiũ ⁊ dicente q mater esse volebat ⁊ filios pcreare: pponente vero viro q paratus erat stare cõcilio ecclie: iniũxistis eisdẽ vt agerẽt penitentiam de cõmissis[e] ⁊ sic forte placeret deo q̃ matrimonij fuit istitutor[f] ⁊ auctor: vt opus matrimonij consummarent. qui post plures terminos ad vestram reuersi p̃sentiã ɔsona voce dixerũt q nõ poterant carnaliter ɔmisceri. Quocirca mãdam⁹ q̃ten⁹ si ita est ⁊ cõstiterit vobis p̃fatũ virũ ⁊ mulierẽ infra p̃dictos octo ãnos p cõtinuũ triẽniũ[g] insimul habitasse ipis cum septima[h] ppinquorũ manu firmãtibus iuramẽto se cõmisceri carnaliter nequiuisse: pferatis diuortij sniam inter eos.

De matrimonio cõtracto contra interdictum ecclesie.

Alexander.iij.paduañ.epo

Matrimonium contra interdictũ ecclesie vel iudicis factũ seu cõtractũ pter hoc solũ non dirimit. imponit tñ penitentia sic cõtrahẽtibus ⁊ separant donec cognoscat de cã interdicti. hoc dicit in effectu totus iste titul⁹. C.j.

Litteras quas tua nob' fraternitas destinauit: expresse declarant: q cũ q̃dã sororẽ suã tam nubilem cuidam se daturũ[i] in vxorẽ ea p̃nte ⁊ consentiẽte[k] p̃stito iuramẽto firmasset: illa non post multos dies dona[l] ⁊ munera viri secundũ

a Adhuc integra. Et intellige q viri potẽs erat hec que viruz pati poterat: licet esset virgo dicit viri potens. ff. de ver. signi. mulieris. in prin.

Glo. sequẽs ponit differentiam inter frigidũ. ⁊c.

b Cognoscẽdi alias: ⁊ ita allegabat iste maleficiũ q̃tũ ad istã ⁊ nõ q̃tũ ad alias: et nõ frigiditatem q: si q̃s est frigidus q̃ ad vnã: q̃ ad oẽs est frigidus. cũ ipedimẽtũ a natura pcedat. arg. ß. eo. ex litteris: sec⁹ i maleficiato: vt dictũ est. ß. c. pxi. vñ postq̃ ɔstiterit de maleficato post triennium debent separari et ad alia vota trãsire. xxxiij. q. j. si p sortiarias: sec⁹ in frigido vt ß. e. c. j. ⁊ c. laudabilẽ. et. xxxiij. q̃stione. j. de his requisisti.

Diuortiuz q̃n fit ppt maleficium.

c In fraudẽ Confessioni coniugum ɔtra matrimoniũ nõ est credendũ pter collusionẽ quaz multi facerẽt. ß. de eo q̃ cog. consangui. vxo. sue super eo.

d Fide dignis. ß. e. c. pxi. vbi de hoc.

e De ɔmissis. Q: infirmitas corpalis frequenter puenit ex pctõ: ⁊ sic causa cessante forte cessabit effectus. j. de pe. ⁊ re. cuz infirmitas.

Glosa sequẽs reci. p. q. per que verba fuerit matrimonium institutum: ⁊ ponit duas opi.

f Institutor. St. xxxij. di. deinde opponit. ⁊ arg. ß. ti. pxi. d infidelib⁹. ⁊. xxxij. q. ij. §. his ita. Et quidã dicũt q his v̈bis fuit institutũ matrimoniũ: hoc nũc os ex ossib⁹ meis. ⁊c. sed illa plata sunt ab adã. vt. ß. de biga. debitũ. Unde videtur veri⁹ q per illa verba crescite ⁊ multiplicamini ab ipo dño prolata.

Matrimoniũ p q̃ verba fuit istitutũ

g Continuũ triẽniũ. Qui eñ separant propter frigiditatẽ naturalẽ p trienniũ cõtinuũ debent cohabitare simul ⁊ dare operã carnali opi. ß. c. laudabilẽ et in auf. de nup. §. per occasionẽ. col. iiij. idẽ tempus dico dandũ maleficiato ⁊ multo fortius cũ sit accidẽtale illud impedimentum. Ber.

h Septima ppinquor manu. Sed quare requirũtur iuramẽta ppinquor cũ sufficere debeat iuramẽtum viri et mulieris cũ iuramẽto illarũ que illã virginẽ asseuerant. vt. ß. de pba. pposuisti. ⁊. c. cãm matrimonij: vel etiã iuramenta ppinquorũ sufficiũt: cũ vterq̃ id ɔfitet. xxxiij. q. j. requisisti. sed hic vterq̃ confitebat: sed hoc idõ: q: sepe fallit ⁊ man⁹ ⁊ ocul⁹ obstetricũ. xxvij. q. j. nec aliq̃. ideo iuramẽta ppiquorũ requirunt. ois eñ cautela q̃ adhiberi põt in talibus est adhibẽda pter periculũ ale. ⁊ ideo circa maiora cã ñ cautius est agenduz ar. vij. q. ij. c. vl. ⁊. xlij. dist. quiescamus. ⁊. ff. ad carb. l. j. §. ij. et lxj. di. miramur tñ si alter omitteret nihilominus valeret snia vt ca. requisisti. et ca. pposuisti. et ca. causam matrimonij.

Maiora cau⁹ti⁹ sunt agẽda.

Rubrica. De ma. ɔtracto ɔ interdic. ecc. Cõ interdictũ ecclesie super matrimonio ɔtrahendo q̃n q̃ ipedit ipm matrimoniuz q̃n q̃ ipedit ⁊ dirimit: ideo post mlta ipedimenta. ß. contracta auctor subiecit hãc rubricã. Et vide ad materiaz hui⁹ rubrice q̃d no. glo. ß. d spõ. duorum. in cap. tua. Ab. si.

Continuatio

De hac materia habet. xxxiij. q. iiij. nõ optet. ij et. ß. in rubrica. de spon. versi. an teneat matrimoniũ contra.

Litteras. Sunt due partes. In prima ponitur facti narratio. In secũda respõsio ibi: mandamus. Abbas. si.

diuisio

i Daturum in vxorẽ. futurã. Scilicet cũ spõsalia tantum contraherentur.

k Presente ⁊ cõsentiente. Expresse: ⁊ hoc agebat q mediante fratre tanq̃ per procuratorem sponsalia contraherentur quod fieri potest. ff. de spon. l. vl. alias si per fratrem tantum contraherent non valerent: nisi ipa postea consentiret: sed frater tantuz ad hoc obligatur: vt sororẽ inducat vt cum nullo matrimoniũ contrahat. ff. de verbo. obli. in illa stipulatione. ⁊. l. quotiens quis alium.

Spõsalia an p ffem ɔhi possint.

l Dona ⁊ munera. Differentia est inter donum ⁊ munus. ff. de ver. signi. inter donum.

a ¶ Tanq̄ ppriū virū. Spe futuri matrimonij nō rei p̄sentis. ⁊ ita non est matrimonium: ⁊ hoc p3 p s̄. ⁊ hoc ip̄o etiā si ea absente ɔtracta fuissent sp̄osalia consentire videtur ipso facto.
b ¶ Viri id est sponsi. Sic. xxvij. q. ij. genuit.
c ¶ Permisit. Et male q̄d facere nō debuit. s̄. de sp̄osa. ad audientiā. ⁊ c. sp̄osam.
d ¶ Prohibuisses. Et bene. s̄. d̄ sp̄osa duo. tua. et. c. sequenti.
e ¶ Alij. Scilicet tertio.
f ¶ Mādatū. Not. q̄ remittit̄ cā ad eū a q̄ appellatū ē vt̄ q2 n̄ tenuit appellatio: vel q2 ipsa nō fuit p̄secuta suam appellationē: ⁊ ep̄e factu3 significauit pape. vn̄ mādat ei vt si est ita ipā3 ɔpellat redire ad domum matris q2 ipa ɔtempsit mādatum ecclē a tertio viro p̄pterea nō separabil̄. Et est hic arg. q̄ mādatū iudicis nō est cōtēnendū. xxiij. di. c. j. arg. vij. q j. sciēdum. xj. q. iij. si autē vobis ⁊ c. qn̄ ergo. ⁊ ff ne q̄d in lo. pub. l. vl. ⁊ punire cōtēptores. vt hic p3. ⁊ j. e. c. pri. et l. p̄dicta. ⁊ arg. ff. si quis ius di. nō ob. l. vna. ar̄s delusoriū videret̄ edictū iudicis. ff. d̄ re iudi. l. cōtumacia ✠ contumax.
g ¶ Excessu. scz de fide violata priorib sp̄osi. et q̄a desp̄osari se permisit a fratre sponsi: ⁊ q2 mandatum ecclesie contempsit. ⁊ sic patet q̄ iudex potest punire contumacem vt dictum est.

Iudicis mandatum nō est contēnēdū.

[illegible]

¶. Concor. tex. l. l. suffi cit. ff. d̄ sp̄o. ⁊ l l. l prīc te. cū. l. seque. co. ti.

more terre sponte suscipiens ip̄m tanq̄ ppriū virum[a] sepe amplexata fuisset: tādē mortuo frē a ppriō viri[b] sui frē se desp̄osari pmisit[c]: ⁊ q̄ ab illo cognita fuissent: mendaciter asseuerat. Cunq̄ ei p̄hibuisses[d] publice ne cui illorū / vel alicui se copularet: ip̄a spretis monitis tuis alij[e] nubere nō expauit: demū cū mulieri p̄cepisses vt ad domū m̄ris rediret: ip̄a nr̄am audiētiā appellauit: ⁊ infra. ¶ Māda. q̄tenus si est ita p̄fatā mulierē (ne mādatū[f] tuū cōtēptibile videat̄) ad domū m̄ris redire compellas ⁊ imposita sibi de tanto excessu[g] pnīa cōdigna: postq̄ in domo materna per mensem steterit: ad tertiū reuerti pmittas. I dē vigorē. ⁊ baronē. ep̄is. ¶ Sp̄osalia de futuro cū vna etiā ɔtra interdictū eccl̄ie cōtracta non habēt dirimere m̄rimonium postea ɔtractū cū alia. C. ij.

EX litteris cātuariē. archiep̄i ad nos peruenit: q̄ cū. G. de sctō leodegario. M filiā suā absentē[h] cuidam. R. nomine desp̄osasset: ⁊ infra. ¶ Postea orta suspitione q̄ p̄fat̄. R. ad alia desideraret vota trāsire / ad examen fuit dicti archiep̄i cā p̄lata: q̄ sub anathematis intermiatiōe[i] p̄hibuit[k]: ne anq̄ de prescripto negocio plane constaret vir ad scd̄a vota trāsiret. sed ip̄e p̄scripta p̄hibitiōe contēpta filiā. G. in facie eccl̄ie sibi solēniter copulauit vxorē: ⁊ ifra. ¶ Cū archiep̄s vellet de matrimōio primo cognoscere dicta. M. appellationis vocē emisit: cui⁹ appellatiōi archiep̄s deferēs eidem sub excōicationis interminatiōe districti⁹[l] interdixit ne cui nuberet donec[m] causa ip̄a finē debitum sortiretur ip̄a tamē de remedio appellationis cōfisa cuidam alij. G. nomine nupsit: ⁊ infra. ¶ Mandam⁹ quatenus si nihil constiterit q̄d impediat p̄ter consensum de futuro q̄ inter p̄fatos. R. ⁊. M. asserit̄ p̄cessisse: secunda matrimonia inuiolabiliter obseruāda sublato ap. obstaculo iudicetis. Licet eñ contra interdictū ecclesie ad secūda vota trāsire nō debuerit: nō est tñ cōueniēs vt ob[n] id solū sacramentū coniugij dissoluat̄. aliq̄ tñ pnīa eis debebit iponi: q2 ɔtra p̄hibitionē eccl̄ie hoc fecerunt. I dez paduano ep̄o. ¶ Si hi qui dicebant̄ cōsanguinei cōtraxerunt ɔtra p̄ceptū iudicis: debent separari donec de causa cognoscatur. Cap. iij.

DE muliere: ⁊ infra. ¶ Illos aūt q̄ pro ɔsanguinitate p̄hibent̄ coniungi: et post ɔtra iterdictū[o] eccl̄ie se receperit excōicatiōi debes subijcere. donec[p] tādiu separent̄

i ¶ Interminatione. Cōminatio tñ fuit nō sententia. Ar. cōtra. j. de eo q̄ fur. ordi. re. c. j. ⁊ s̄. de loca. c. j.
k ¶ Prohibuit. Q̄d facere debuit. s̄. c. pri. ⁊ j. ca. pri.
l ¶ Districti⁹ interdixit. No. q̄ l3 iudex deferat appellationi: nihilomin⁹ mihi pōt interdicere ne faciā id p̄pter q̄d appellaui. vl̄ quod ex eo sequit̄: nec mirū cū sit ordinari⁹. pōt etiam statuere terminū appellāti. s̄. de ap. sepe ɔtingit. de cā tamen luito appellāte: postq̄ dtulit appellatiōi cognoscere non posset q̄a tā remisit eā ad superiorē. ij. q. j. nomen. ⁊ s̄. de of. dele. licet.
¶ Glo. se. reci. p̄ q. alleg. iiij. iura p̄ ⁊ vnū contra et soluit.
m ¶ Donec eā ip̄sa. hic fertur sentētia ip̄a sub conditiōe. Lxiij. dis. salonitāe. v. q. j. quidā. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. ⁊ s̄. d̄ ap. p̄terea. ar. ɔtra. ij q. vj. biduū. Sētētia excōmunicatiōis bene potest ferri sub cōditiōe. vt in ca. p̄tea. alle sō sententie nō debēt ferri sub ɔditione. late tñ tenēt vt in. l. predicta biduum.
n ¶ Ob id. Sic patet q̄ interdictū eccl̄ie nō dissoluit matrimoniū. vt. s̄. ca. pr. q̄a nō ē ppetuū3 iped imētū vt di xi. s̄. de sp̄o. du. tua. sed pnīa d3 ei iponi: q2 mandatū ecclesie cōtēpsit. s̄. c. pr. s̄

Iudex a q̄ aliq̄ pōt circa appellationē.

Snīa an possit ferri sub cōditiōe.

De muliere. o ¶ Cōtra interdictū. Q̄d facere nō debuit. vt. s̄. c. pri. ⁊ de spon. du. tua. vbi de hoc. xxxiij. q. iiij. non oportet.
¶ Glosa se. reci. per. q.
p ¶ Donec tādiu separent̄. hec sentētia est ad tps̄ vn̄ ex tpe tollit̄ sine ol aliq̄ absolutione: vt hic videt̄. ar. s̄. de sp̄o. nō ē vobis. ⁊ lxxxi. di. si q̄ sunt. sed tuti⁹ ē q̄ etiā post separationē absoluant̄ saltē ad cautelā3 licet videant̄ excōicati tñ dum simul manent.

E X litteris. ¶ Summatum est. s̄. cap. pri. In p̄ma narrat factum. in secunda illud diffiniēdū committit ibi: mandamus. Ab. si.
h ¶ Absentē. Que postea ɔsensit: al's nō tenuissent sp̄osalia. ⁊ ita iter absentes ɔtrahunt̄ sp̄osalia ⁊ matrimoniū. ff. de spon. l. vl. et. xxxij. q. ij. honorantur.

¶ Glo.seq.signat contrariũ ꝛ ibi remittit.

a ¶ Quousq;. Arg. ẜ.de spon.duo.tua.in fi. sed ibi loquiẜ qualiter illud ꝛ ea q̃ in hoc titulo dicunẜ intelligunẜ circa huiusmodi separationem. B.

Continuatio

¶ Rub. Qui filij sint legitimi. ¶ Supra visum est de multis impedimentis mr̃imonij ſʒ quia sepe filij nascunẜ ex mr̃imonio ꝯcto contra ipedimenta eccl̃ie: ꝛ dubitari põt an et qñ ipsi filij sint legitimi ideo subijcitur ista rubrica.

¶ De materia habeẜ.xxvj.dis. deide.xxxiiij.di. viduã.xv.q. vj. nõ nuḡ.xxxij.q. iiij.dicat.xxv.q. vij.ca.fi. Ab.

Diuisio

C Onquestꝰ ¶ Prio ponitur impetrantis q̃rela: secũdo cause cõmissio ibi idẽq;. Ab.si.

b ¶ Accepit i vxorez. Et sic legitimata fuit ꝑ subsequens matrimonium .j.e. tanta.

†Adde an mr̃imoniũ ꝯctũ in extremis legitimet prolem Bal. in l.eam quã.C. de fideicõ.

c ¶ Legitimã Insti.de nup.§. vlti.in auc̃.qui. mo.na.effi.legit. et sui.§. sancitũ col.vj.ꝛ.j.e.tãta. ꝛ.xxx.q.v.nullũ

d ¶ Hac occasione. Qz ex quo ꝓnũciata fuerit legitima cessabit occasio ista. vnde si ꝑpẜ hoc velleẜ eã molestare põt ꝛ debet ab eccl̃ia excõicari cũ causa matrimonij ad ecclesiaz spectet: ꝛ per ꝯsequẽs legitimatio q̃ est accessoria. Ar.ꝯ.j.e.causaz que. Nõ est contra.ibi principaliter cõmittiẜ causa suꝑ questione spoliationis que ad papã nõ ꝑtinet inter eos q̃ nõ sunt sue iurisditionis: sed ad iudicẽ secularem. vt ibi patet.ꝛ.viij.di.quo iure. hic vero principaliẜ committebaẜ causa filiationis q̃ ad eccl̃iam ꝑtinet: ꝛ ea ẜ terminata determinaẜ ꝑ ꝯsequẽs causa inquietationis q̃ fiebat huic mulieri: eo ꝙ illegitima dicebaẜ. et ita cessante illa cã pʒ ꝙ iniusta esset vlterius inq̃etatio ex illa cã. vñ papa rõne saltẽ peccati põt se intromittere.ẜ.de iudi.nouit.ꝛ ar.ij.q.j.si peccauerit. vel papa habebat hic vtrãq; iurisditionẽ.ar.ẜ. ẟ appel. si duobus. ꝛ ita nulla est oppositio.

quousq;[a] legitime cognoscaẜ vtrũ eoꝝ mr̃imoniũ possit et debeat iure stare. ¶ Qui filij sint legitimi. Alexan.iij.

¶ Naturalis ex soluto genitus et soluta legitimeẜ ꝑ subsequẽs parentũ cõiugiũ etiã quo ad hereditatẽ. Capi.j.

C Onquestꝰ ẽ nobis ij͛.ꝙ cũ quandaz mulierem in vxorem accepit. R. patruus mulieris ipsaz exheredare conaẜ: eo ꝙ ante desponsationẽ matris sue nata fuerit: lʒ postea pater mulieris p̃fate matrẽ ipsius accepit[b] i vxorẽ. ¶ Idẽq; mãdamus q̃tenꝰ si est ita: eã ligitimã[c] iudicetis ꝑ̃dicto R. inhibentes: ne dicte mulieri hac occasiõe[d] suꝑ hereditate paterna molestiã iferat vel grauamẽ. Si aũt ꝯtra hoc venire p̃sumpserit: cõtra eũ seueritate ecclesiastica ꝓcedatis. I dẽ.

¶ Separato matrimonio i facie eccl̃ie cõtracto: filij geniti vel concepti ante sniam sunt legitimi. Capitulũ.ij.

C Um inter J. virũ. ꝛ T. mulierẽ diuortij snia canõice sit ꝓlata: filij eorum nõ debẽt exide sustiere iacturã: cũ parentes eoꝝ publice[e] sine cõtradictione[f] eccl̃ie inẜ se ꝯtraxisse noscanẜ. ¶ Idẽq; sancimꝰ vt filij eoꝝ q̃s añ diuortiũ habuerũt: ꝛ q̃ ꝯcepti[g] fuerãt añ latã sniam[h] nõ minus habeanẜ legitimi. ꝛ ꝙ in bona paterna hereditario iure succedãt ꝛ de parentũ facultatibꝰ nutrianẜ[i]. I dẽ rothomag. archiepõ.

¶ Stat ꝟbo viri ꝛ mulieris q̃ negant aliquẽ filiũ: nisi iudicijs ꝛ testibꝰ ꝓbeẜ cõtrariũ. Cap.iij.

T Ransmisse nobis tue lr̃e cõtinebãt: ꝙ cũ R. vsq; ad iuuentutẽ quẽdã puerũ nutriuisset: vxore sua M. tũc nõ despõsata sibi cohabitãte postmodũ ipsam legitie despõsauit: ꝛ filios sustulit ex eadẽ: quibꝰ paternã hereditatẽ petẽtibꝰ p̃dictꝰ iuuenis ꝯtradicit gerẽs se filiũ ꝛ herede q̃uis a vicina[k] q̃ ipm filiũ eoꝝ eẽ credebat spuriꝰ[l] diceret. p̃dicti ꝟo R. et vxor eius p̃fatũ iuuenẽ spuriũ suuz aut

Diuisio C Um inter. ¶ Primo ponit causam diffinitionis secundo diffinit ibi: ideoq;. Ab.

e ¶ Publice.s. denũciatiõe p̃missa in eccl̃ia publice alr̃s hodie ẟz clandestinũ.ẜ.de clã.despõ.cũ ihibitio.

f ¶ Sine ꝯdictione. Si q̃s ꝯhat nõ p̃missa denũciatione: vel ea p̃missa ꝯtingat mr̃imoniũ ex iusta cã inẜdici. ꝛ nõ obstãte ꝯdictiõe ꝯhat: si postea impedimẽtũ ꝓbeẜ filij medio tꝑe nati illegitimi erũt: ꝛ iõ publice dicit hic ꝛ sine ꝯtradictione. ꝛ hoc totũ habes i illa cõstitutione cuʒ inhibitio.

¶ Glo.se. de tꝑe cõceptionis spectãdo. all. ꝓ ꝛ ꝯ. et soluit.

g ¶ Concepti fuerãt. Sic ꝙ tẽpus cõceptiõis spectãdũ est: cũ de commodo alicuiꝰ tractaẜ.ff.ẟ sta.ho.paulꝰ. et quotiens de cõmodo alicuius tractaẜ ꝓ iã nato habetur.ff.e. qui in vtero est. ff.de sena.emancipatuz.ꝟ. si q̃s cõceptus sit. ꝛc. ꝛ insti.de igenu. §.ex ꝯtio. Ar.ꝯ xv.q.viij.cũ mlte.ꝛ de ꝯse.dist. iiij. firmissime. Arg.cõtra.ff.de decur.l.ij.§.in filijs.ꝛ.§.seq.ꝓ p̃ma ꝑte facit.xxvj.q.iiij.igiẜ.iñ. Sol. q̃ð p̃mo ẟz verũ est ꝓpter fauorẽ filiorũ et libertatꝭ q̃ñq; tamen ꝯsideratur odiũ paternum vt in.c.cũ multe ꝯtrariũ. illð igiẜ locũ hʒ vt varietas fatorũ adapteẜ diuersitati horarum.

¶ Glo.seq.signat contrarium.

h ¶ Sniam. Pro iam nato habeẜ cũ añ sniam fit cõceptus: vt dictũ est. Ar.ꝯ.C.de libe.cã.l.vlti.sed illi q̃ nascunẜ post litẽ ꝯtest. cõditione matris vtuntur.

¶ Glo.seq.alleg.iij.ꝯcor. ꝛ remittit. querit ꝛ soluit.

i ¶ Nutrianẜ.xxx.di.si q̃s reliquerit.j.dist.ius naturale.j.de ifan.expo.c.vno. q̃liẜ filij alendi sunt ẟz.ẜ de ꝯuer.infi.c.vl.ꝛ.ẜ. de eo q̃ dux.i ma.cũ hꝑet. Sʒ q̃d si moueaẜ questio alicui puero vel infanti ꝙ non sit filꝰ illiꝰ cuiꝰ ẟz: iudex summatim cognoscere debet: ꝛ alaẜ rebꝰ interdũ forsitan alienis. C.ẟ carbo.edic.l.vl.ꝛ.ff.ad car.l.iij.§.ca.sũe cognitio. Lau.

T Ransmisse. ¶ Primo poniẜ consultatio. scðo respõsio ibi: consultationi.

k ¶ A vicina. Multũ valet i talibꝰ fama vicinie.ẜ. de presump.illud.ꝛ.ẜ.de ꝓba.ꝑ tuas.iij.q.iiij.§.itez sepe.xxxv.q.vj.si duo.

l ¶ Spuriꝰ.i. nõ legitimus vel naturalis: qꝛ forte susceperat eũ de alia muliere vel añ matrimoniũ vel

durante matrimonio: et ita spurius.

a ¶ Negabāt. Talis negatio p̄sumptionē īducit 𝔍 illū: sed p̄iudiciū nō ḡhabit: q2 l3 alidq̄ negeť filius nihilominus de inofficioso testamento agere pōt. ff. d̄ inoffi. testa. si instituta. §. j. sicut ecōuerso: l3 appelleť filius: nō tñ succedit cū alijs si p̄bať q̄ nō sit filiꝰ. C. de testa. neq3 pfessio. et. C. de here. insti. si paś et. C. de pba. nō nudis.

¶ Glo. se. querit et soluit. ex his obijcit tripliciť soluit.

b ¶ Nota. Sz quis p̄uocauit hic ad iudiciū: planū est: q2 filij legitimi p̄uocauerūt: vt pz p lraz. ꝫ. vbi dicit qđꝰ paťnā hereditatē petētibꝰ et ex eo q̄ dicit noluit stare iuri fuit excōicatus. Ipē ei hereditatē possidebat vl' ptē: vñ isti petebant illam dicētes ipm nō fuisse legitimū. Sz quō isti poterāt agere: cū parētes istoꝝ viuerēt vtrū ex eo q̄ dicit. stādū ē v̄bo viri et mulieris: q2 de hereditate viuētꝫ agi vel pacisci nō pōt. C. de pac. l. vl. nec ē hereditas nisi mortuo eo cuiꝰ fuit. ff. de he. vel ac. vē. l. j. Dicūt quidam q̄ illi erāt facti monachi. Ul' forsitan pater ꝯcesserat eis hereditatē totā retētis aliquibꝰ fructibꝰ p victu suo et vxoris. Ul' pōt dici q̄ isti iā mortui erant. Et q̄ ē stādū est v̄bo viri et mulieris. s. q̄ dicebāt illū publice filiū suū nō eē dū viuebāt. ar. ꝫ. de pba. p tuas et merito staľ v̄bo illoꝝ: q2 nō est v̄isile q̄ p̄tna pietas ꝯ illū mota fuiss3 si filiꝰ fuit. ꝫ. d̄ p̄sūp. afferte. C. de adop. l. pe. §. si v̄o. et. C. d̄ ioff. test. si mř. xxxij. q. iij. ea vidicta. circa p̄n. et nullꝰ affectꝰ vincit paťnū. C. de cura. fu. l. vl. §. j. et affectio cām suspitiōis remouet. ff. de ri. nup. nō solū. §. de vno. et iō eis etiā crediť: q2 iste nūq̄ fuit in possessione filiatiōis q2 vicinie fama hoc habebat: q2 in talibꝰ crediť cū v̄bo viri et mulieris. ar. ꝫ. de presump. illud. et. xxxv. q. vj. si duo.

¶ Glo. seq. reci. p q. q̄ indicia probent.

c ¶ Indicijs. Per indicia eñ fit p̄batio. C. de rei vē di. indicia. et. l. cū sup. C. de fi. instru. l. j. et. ꝫ. de pba. p tuas. et. C. fami. hercis. l. in ipsius. et. C. de pac. pactum qđ. ex hoc negaľ filius cū nō in possessione filiationis eum oportet p̄bare. ff. de pba. l. j. et. ij. et vl. Et videreť tur sufficere huiusmodi indicia: si p̄bet q̄ illi tenebāt eum pro filio: et ille eos pro parentibus. et maxime si fama vicinie consentiret: vt dicit decre. p tuas. et q2 natus est de illoꝝ matrimonio: q2 is filius est quem nuptie demōstrāt. ff. de in ius vo. quia mater. et dicit lex q̄ debet probare se filiū: si negaľ filius a patre. vt ff. de libe. et posthu. l. si posthumus. §. vltimo. et. ff. de his qui sui vel alie. iur. sunt. nepotes. §. filium. argu. al's est lex.

¶ Glo. seq. ar. signat ꝯtrariū soluit et remittit.

d ¶ Et testibꝰ. Quibꝰ p̄banľ indicia: q2 res ista vere p̄bari nō pōt: nisi p indicia exteriora vt dictū est et hic ē arg. q̄ statur p̄sumptioni scz dicto p̄ris et mřis donec probetur cōtrariū. j. q. j. si quis a symoniacis. et q̄ p̄sumptio ꝯtrariā admittat probationē. ꝫ. de presump. q2 verisile nō est. et. ꝫ. de renū. sup hoc. et. ff. qđ metꝰ cau. nō est. Ar. ꝯ. q2 p̄sumptio p̄sumptione rescindiľ xj. q. iij. ab sit. et xxxiij. di. quorūdam. et. ꝫ. de presum. cū in iuuētute. et. C. d̄ epi. et cle. eū qui. ff. d̄ in integ. resti. di uus. fortiori presumptiōi statur semper. De hac materia di. ꝫ. d̄ spon. is qui.

legitimū filiū eē negabātᵃ: sz dicebāt q̄ cū pietatis intuitu nutriuissent. Cū aūt q̄stio corā te motaᵇ esset et p̄dictus iuuenis p eo q̄ iuri stare nolebat viculo sit excōicationis astrictꝰ. ¶ Cōsul. t. t. r. q̄ in tali casu stādū est v̄bo viri et mulieris: nisi certis idicijsᶜ et testibꝰᵈ tibi cōstiterit eē filiū iuuenē mēoratū. I dē exoniē. vintoniē. epis et abbati herfordē.

¶ Illegitia p̄les est qua viro viuēte vxor ex adulterio ꝯcepit: siue cū adultero siue cū viro moreť. Cap. iiij.

Causam queᵉ: et infra. ¶ Si cōstiterit q̄ agatha de Anelina muliereᶠ tpe Alaniᵍ viri sui: ipa cū eo tāq̄ cū viro suo moiāte: vl' R. p̄re dicte Agathe ipaz A. adhuc hn̄te virū publice tenēteʰ nata fuit eā nō fuisse legitimam eiusdē R. filiā iudicet: q2 nō potuit esse vxor q̄ viri suiⁱ thorū maculāuᵏ: alijs dū ille viueret copl'ari p̄sūpsit. I dē exonieñ. epō et abbati herfordē.

¶ Questio natiuitatꝫ opposita peteñti hēditatē corā iudice sclari: ē ad eccl'iasticū iudicē trāsmittēda. h. d. et ē textꝰ multū notabil' et allegabilis.

Lator p̄sitiū R. La. v. et infra. ¶ Cū autē idē R. H. corā seculari iudice super hereditate aui eiusdē R. p̄ris dicti H. traxisset in cām ille sibi p̄sūpsit obijcere q̄ p̄ ceꝰ nō fuit de legitio mřimonio natus: et iō de hereditate aui sui nihil possit iure successorioˡ vēdicare: ꝯ tādē cū sup

¶ Causaz q̄. Pone casum prout ponit glo. in. c. causam que. Leo.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

f ¶ Muliere. Et de R. prout sequiť in alia clausula. Sz q̄re querľ mō de natiuitate agathe: virū nata sit de legitimo mřimonio vl' nō: iō q2 de hereditate patris ipius agathe: q̄ successiu sibi in hereditatē agebatur inť R. filiū agathe et ff. auūculū magnū ipius R. qui ff. fuit fraľ p̄ris agathe. et iste ff. spoliauit istū R. hereditate aui sui: vt. ꝯ. e. cām q̄. et iste due/cām que. et illa. ꝫ. de do. et ꝯtu. cām que. et. ꝫ. de offi. deleg. causaz que. loquuntur de eodē facto. et olim hec et ille due. l. erant vna decre. in hoc ti.

g ¶ Tēpore alani. Unde si post mortē Alani si R. contraxisset cum anelina legitimari nō posset p subsequens matrimoniū. ꝯ. e. tanta.

h ¶ Tenente. Tanq̄ vxorem.

i ¶ Uiri sui. scilicet Alani.

k ¶ Alij. s. R. patri Agathe sciēti q̄ illa habebat aliū virū. s. alanū. vñ nō posset esse vxor illiꝰ etiā post mortē alani viri: q2 plus ē eā ducere de facto q̄ fidē dare. ꝫ. de eo q̄ dux. in ma. cū h̄ret. secus si ignorasset illā h̄re aliū virū ex quo bona fide et publice cōtraxisset cū illa. filij sic suscepti iudicarenť legitimi. ꝯ. e. ex tenore. et cū ea post mortē mariti remanere posset. ꝫ. de eo qui dux. in ma. c. j. et. c. veniens.

Lator. ¶ Sūt due ptes. In p̄ma appellatōis qđ. In scđa cause cōmissio ibi: ideoq3. Ab.

l ¶ Iure successorio. Quod verū est si esset naturalis: ex quo alia proles et legitima supererat: al's eñ filius naturalis succedit patri ab intestato in duabꝰ vncijs. C. de natu. libe. autē. licet patri. et in autē. q̄.

Filij an possint litigare super hereditate parētū adhuc viuentiū

Affectꝰ nullus poterit supare patnū.

Filius se eē q̄liter ꝓbabit

ꝯ Concor. tex. l. l. fi. C. de na. libe. cū ꝯcor. p glo.

ꝯ Concor. gl. et ibi Bar. in l. clausᵈiꝰ. ff. d̄ his qui bꝰ vt in dig.

mo.natu.effi.leg.§.si quis autē.col.vi. de quo loquit
C.eo.ti.nec igit.alīs illegitimi in nichilū succedunt.

a ¶ Natiuitatis. Que ad iudicium eccl'e tm̄ ptinet J.e.cām q̄.z.S.e.c.j.z tanq̄ preiudicialis primo debet terminari anteq̄ intētetur questio hereditatis. S. de ordi.cog.tuam.

b ¶ Appellatū. Ex pte ipsi⁹. id est ,psequētis appellationē al tera parte eam non prosequente.Ber.

¶ Glosa seq. notat terminū statui zc.alle.iij.cōcordan.

c ¶ Infra duos. Nota q̄ terminus cert⁹ statui pōt a superiore volēti agere post quē non audit iusta causa cessante.S.de dan. despon. cū inhibitio.et J.quima.accu.pos.cū in tua.z.C.de in ge.z ma.l.diffamari. nec istud tempus prorogari potest preter ɔsensum partiū S.de offi. deleg. de causis.

questione natiuitatis [a] coraz norwicē. epo tractatū fuisset ad nostrā extitit audientiam appellatū [b]: z isra. ¶ Ideoq3 mandamus q̄tenus cām sup questione natiuitatis patris eiusdē.R. infra [c] duos mēses sublato appellationis obstaculo terminetis. Si vero infra duos menses prefat⁹. H. non poterit ,pbare legitime [d] qđ obiecit: ex tūc seculari domino sub cuius iudicio de hereditate causa vertit intimetis: vt ,p questiōe natiuitatis nō [e] dimittat q̄n cām super hereditate audiat et decidat.

I dem exoneñ. episcopo.

¶ Naturales legitimatur p subsequēs parentū cōiugiū. spurij vero nō.h.d. inherēdo verbis littere. Et est.c.famo

ff.de condi.ob tur.cau.si ob turpem.

g ¶ Aliā.s.ɔsciam adulterū.S.e.cām q̄.sec⁹ si ignorāter.ar.S.eo.cū inter.ar.J.e.ex tenore.S.de eo q̄ dux. in ma.c.j.ɔtrarium videt.s.q̄ talis nō sit legitim⁹: q3 hic non distinguitur: sed primum verius est.Ber.

sum et quotidie allegatur in vtroq3 foro. Capitulum.vi.

T Anta est vis matrimonij vt q̄ antea sunt geniti: post ɔtractū m̄rimoniu3 legitimi [f] habeant. ¶ Si aūt vir viuēte vxore sua aliā [g] cognouerit: z ex ea ,plē susceperit licet [h] post mortē vxoris candem duxerit: nichilominus spuri⁹ erit filius: † z ab hereditate repellendus [i]: presertim si in mortem vxoris prioris alteruter eorum aliquid fuerit machinatus.

I dē londoñ.z vigorīē.epis.

¶ De causa ciuili iter laicos nō cognoscit ecclesia. cognoscit tamen an quis sit de legitimo matrimonio natus.

Capitulum.vii.

C Ausam [k] q̄ int.R.z.F.

¶ Glo.se.arg.si gnat cōtrarium z ibi remittit. secundo ar.et sigt hic cōtrarium.

h ¶ Licz post mortē. Arg.q̄ lzres deueniat ad eū casū a quo incipe potuit: non tn̄ valet. Arg.cōtra.S.d ɔuer.cōiuga.placet: vbi de hoc. Itē arg. qđ ab initio nō tenuit tractu tē poris nō valere. l.xxvj.q.iij.§.pt. versi.qđ si ,pua: tus. Arg.cōtra hic in pun.

† Concor.tex tus i.l. bono? et ibi bar.ff. rē ra.ha.z l.l. pe.§. vxor. ff solu. ma.

¶ Glo.seq.tractat de quadruplici filiatiōe incidenter signat cōtrarium z ibi remittit.

i ¶ Repellendus. No.q̄ quidam filij dicuntur legitimi tantum: vt adoptiui siue arrogati. de quib⁹ habes.S.de cog.le.c.vno. † Alij dicuntur legitimi z naturales: vt nati ex legitio matrimonio vero vel putatiuo siue ab initio siue ex post facto. isti succedunt parētibus suis S.e.cum inter.z J.eo.ex tenore.z.S.c.j.C. de leg.here. p totum. Alij dicunt naturales z non legitimi vt nati ex concubinis in domo isti succedunt in duabus vnciis ab intestato.C.de natu.lib. autē. licet patri. Alij dicunt spurij: vt nati ex adulterio vel vulgo concepti. ff.de sta.ho.vulgo. z isti in nullo succedunt nec institui possunt a patre: vt in predicta autē. licet patri. et xxxij.q.iiij.dicat aliqs.nec ali debēt de bonis pris. C. de incest.nup.autē.ex cōplexu. Arg.J.S. de eo q̄ dux. in matri.cum haberet.ibi soluitur.

Filij sūt m̄ltuplices

† Concor. tex t⁹ in.§. imperatoris auctē. z in.§. minorē in fi. cū glo. in sti.de adop.

¶ Glo.seq.obijcit de vno canone et soluit.

d ¶ Probare legitime. Sed videtur q̄ iste pot⁹ debeat ,pbare patrē suū legitimum: q3 presumit adulteriū nisi ,pbet matrimonium: vt.xxx.q.v.aliter: sed ibi agit cōtra cū cōiunctos. Unde presumit potius adulterium hic.pater ipsius. R.erat in possessione filiationis q3 habebatur ,p filio z possidebat bona paterna z natus fuerat de ea q̄ credebat vxor eo mortuo. h.iste cepit totam hereditatem possidere.

¶ Glo.seq.obijcit de duabus legibus et soluit.

e ¶ Nō dimittat. Sed videt q̄ iudex secularis possit cognoscere de questiōe natiuitatis.C. de iudi.quotiens.z.C.de or.iu.l.adite.quare ergo non ,pcessit iudex iste? Dic q̄ cum causa ista sit mere spūalis principaliter spectat ad ecclesiā.S.de ordi.cog. tuā. † vnde secularis iudex nō incidēter nec alio modo potest de ea cognoscere.J.e.causam.nec de annexo spirituali.S. de iudi.quanto.Ber.

† Adde p hoc qđ no. bar.j.l. nō ista re.i fi. C.d acu.non pos.

T Anta est vis. Sunt due partes.secūda ibi: si autem. Abbas siculus.

¶ Glo.seq.alle.v.ɔcor.q̄rit alt.negatiue z Jrium sol.

f ¶ Legitimi. Ecce quanta est vis m̄rimonij: vt ille gitimos faciat legitimos.insti. de nup.§.vlt.in autē. quō natu.effi.sui.§.si quis igit dotalia.colla.vij.z.C. de natu.lib.cum q̄s.isti.de here.q̄ ab inte. defe.§.nec nō.et.S.e.ca.j. Sed nunqd dices tales legitimos quo ad ordines z honores? videt q̄ nō: q3 non sunt nati de legitimo m̄rimonio.S.d elec.cū in cunctis. z arg.xxx. q.v.qualis. Sed credo q̄ legitimi sunt quo ad oīa: q3 m̄rimonium oīa pcedētia purgat. z sic prima siue cā pcedēs turpitudinis sublata est.ff.C.qđ me.cā.l.ij.

C Ausam. Primo ponit cōmissio. scđo eius forma z limitatio ibi. verū. Ab.si.

diuisio

¶ Glo.sequens ponit casum.

k ¶ Causam. No.ordinem huius facti. Radulph⁹ de quo habes.S.eo.causam que.z.F. iste de quo habes hic fuerant fratres. R.iste suscepit agatham de anelina muliere vxore Alani. agatha ista de legitimo matrimonio suscepit istum. R. de quo habes hic: z sic. R.fuit auus istius. R. Radulph⁹ iste scilz auus iuit vltra mare et dimisit istum. R. et agatham matrem ipsius et filiam ipsius Radulphi in possessione omnium bonorum ipsius. Audito q̄ Radulph⁹ mortuus esset vltra mare. iste. F. statim spoliauit ipsum. R. possessione omniū bono? radulphi aui sui in quorū possessione remansit q̄n iuit vltra mare: q3 dicebat agathā neptē suā matrē ipsius. R.non fuisse natā de legitimo matrimonio: vt.S.eo.cām. et sic nec ipsa nec

Casus

R. nec ei⁹ fili⁹ debebat succedere. R. fratri eiusdē. F. sed ipse. F. vn̄ iste. R. sic spoliatus ab. F. auūculo suo impetrauit lr̄as sup restitutione sua istis ep̄is lōdon. ⁊ vigorien. ⁊ exonē. sub hac forma: vt an̄ ingressū principalis cāe deberent cognoscere sup eo: q̄ mater ipsi⁹ R. dicebat ꝺ nō legitio mr̄imonio nata: ita tn̄ vt ante pncipalis cāe igressum deberēt ei restituere hereditatē aui sui: sed q̄r rex turbatus et mot⁹ fuit q̄ papa iudiciū possessorium cōmiserat illis reuocauit iudiciū istō ꝺ restitutiōe qđ ptinet ad regē: ⁊ mādat vt pcedāt super q̄stiōe natiuitatis ipsi⁹ agathe put pz in lr̄a. postea vō q̄r isti ep̄i forsitā non pcedebant iste ipetrauit eādem causam cōmitti ep̄is exonien. vigorien. ⁊ eidē londonen. ⁊ quia. F. habebat ep̄m londonen. suspectū fecit illū remoueri ⁊ loco illi⁹ substitui abbatem herforden. vt. ꝺ ꝺ offi. dele. cām que. ⁊. ꝺ. e. cām. et sic habes hic totā ꝯtinentiā istaꝝ decretalium ⁊ hec decretalis deberet p̄cedere in titulo isto aliam.

Glo. ista pro iurisditione q̄ sit distincta alle. vij. iura in contrarium alle. iiij. ponit opi. Hug. ⁊ ꝯtrariam Ala. ⁊ Tan. quam approbat.

a Ad regē. Et sic pz q̄ iurisditio sp̄ualis ⁊ tp̄alis disticta est ⁊ diuisa de ꝯse. di. iij. celebritatē. i fi. ⁊ i an̄tē. de instru. cau. circa pn̄. p vnā colūnā. ⁊ sic papa nō hz vtrāq̄ iurisditionē. ar. ꝺ. e. lator. ⁊. xxiij. q. v. regū. ⁊. viij. di. q̄ iure. ⁊. xxxiij. q. ij. iter hec. i fi. ⁊. xxiij. q. iiij. quesitū. arg. q̄ papa itromittit se de hereditate. Ar. ꝯ. ꝺ. e. c. i. ⁊. xx. q. iij. p̄sens. in fi. xv. q. vj. alius. ⁊. xxiij. qō. j. loquit. Hug. dixit q̄ impator a solo deo hz ptātē in tp̄alibus. papa vō in sp̄ualibus. et sic diuisa est iurisditio. prius eīn fuit impator q̄ coronā reciperet a papa ⁊ gladiū ab altari. xciij. di. legim⁹. q̄r an̄ fuit imperiū q̄ apostolat⁹. Sz Ala. ⁊ Tan. dixerūt q̄ impator lz imperiū a solo deo dicat pcessisse executionem gladij tp̄alis recipit ab eccl'ia. Eccl'ia eīn est vnum corp⁹ ergo vnū solum caput dz hr̄e. Itē deus vtroq̄ gladio vsus est vt no. de iudi. nouit. hic adde qđ ibi dr̄. Item moyses vtrūq̄ gladium habuit: cui⁹ successor est papa: preterea papa ip̄m ꝯfirmat ⁊ consecrat ⁊ coronat: et eū deponit. ꝺ. de elec. venerabilē. ⁊. xv. qō. vj. alius:

sup eo q̄ mr̄ dicti. R. dicit nō fuisse ꝺ legitio mr̄imonio nata agitari dinoscit vobis cōmissim⁹ terminandā. Uerū q̄r lr̄is nr̄is inseri fecim⁹: vt se pefato. R. possessionē oīz q̄ꝝ possessor extitit qn̄ au⁹ su⁹ pficiscēdi hierosolymā iter arripuit an̄ pricipalis cāe igressum feceritis restitui: si eadē possessione fuisset p violētiaz spoliat⁹. Nos attēdentes q̄ ad regē[a] ptinet nō ad eccl'iaz de talib⁹ possessionibus iudicare: ne videamur iuri regis angloꝝ detrahere: q̄ ip̄aꝝ iudiciū ad se asserit pertinere F. v. mādam⁹: q̄ten⁹ regi possessionū iudiciū relinquētes de cā pricipali: videlz vtrum mater[b] p̄dicti. R. ꝺ legitimo sit mr̄imonio nata: pleni⁹ cognoscatis: ⁊ cām hm̄oi terminetis: lz incōgruū[c] videat vt mr̄imoniū genitricis[d] p̄fati R. ipetat: qđ ea viuente non fuit (vt dr̄) impetitum. I dē ep̄o ⁊ archidia. vincentino.

Si mulier p iudiciū eccl'ie separata a prio viuēte illo ꝯtrahit cuz scđo: legitia erit ples quā ex illo suscepit. Ca. viij.

Perlatū est ad audientiā nr̄am q̄ cuz. M. ad ptes ꝯstātinopo. transisset: ⁊ ibi morā p decēniū et ampli⁹ faciēs ad. I. vxorē suā nō rediēs ip̄a apud bone me. vicētinū ep̄m aduersus eū querelā deposuit: et q̄ eū nō posset diutius expectare nihilominus allegauit. ep̄us vō sicut vir puidus ⁊ discretus: parētibus[e] viri mandauit: vt pro eo mitterent: ⁊ ipsum ad ppria reuocarent. Cumq̄ elapso longi tp̄is spacio ⁊ vir nō remearet ad ppria: ep̄us in ꝯspectu eccl'ie auditis rationibus mulieris: iter eos sententiaz diuortij pmulgauit[f] et mulieri vt aliū duceret facultatem indulsit. Ideoq̄ mādamus quatenus si cōstiterit q̄ ep̄us inter eos sn̄iam diuortij tulerit: filios q̄s su-

hoc vltimum verius credo.

b Mater. Scilicet agatha.

c Incōgruū. Q̄r crimina morte extinguunt. C. si re⁹ vel ac. mor. fue. l. j. ij. ⁊. iij. xxiij. di. q̄ꝺundā. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. Et iō post mortem null⁹ accusare pōt nisi in trib⁹ casibus: vt ꝺ heresi xxiiij. qō. ij. sane pfe rī. ⁊ forte in crimine lese maiestatis ppt bona et filios. arg. vj. qō. j. §. verū ⁊ ca. si q̄s cū militibus. ⁊ hac rōne bonoꝝ q̄rit de delictis aliq̄rū post mortez: scz vtrū agatha fuit nata ꝺ legitimo mr̄imonio dicebat ei nata de anelina ⁊ radulpho: ⁊ modo querit vtrū iter eos fuerit legitimum matrimonium: sic. ꝺ. e. lator. ⁊ ꝺ statu aliquius q̄q̄ q̄rit ppter bona. C. de lib. cau. pncipaliter. et. C. de sta. defunct. l. q̄s. d Genitricis. Id est mr̄imoniū de quo nata est agatha genitrix prefati R. vt dixi ⁊ non de matrimonio de quo nat⁹ fuit R. q̄r non agitur de illo. Ber.

Perlatum est. Sunt due partes. In p̄ma facti narratio. in scđa cōmissio ibi: ideoq̄. Ab. si.

e Parētibus. Et amicis similiter mittere debuit ff. ex qui. cau. maio. in integ. restitu. l. ergo ⁊ edictum publice proponi debet. ꝺ. de do. ⁊ contu. causam que. ⁊ ca. vlti. sed in hoc casu non est taliter procedendum nisi se per contumaciā absentasset. ꝺ. vt lit. non ꝯtest. qm̄ §. porro. ⁊ §. sequen. Ber.

Glo. sequens querit arg. pro. ⁊ contra. soluit respōdens ad hec capitula.

f Promulgauit. Probato impedimēto perpetuo Sed nunquid ep̄s iste legitime processit lit. non cōtesta. arg. J. sic. J. ti. pxi. ca. j. ⁊ illud factum videt ex necessitate ne ius mulieris periret. Sed cōtra. ꝺ. vt lit. non contest. quoniam §. porro. ⁊ §. sequen. cui hodie standum videtur. Sed vtrum ep̄s bene vel male processerit non querebatur: sed tantū vtrum filij nati de alio viro cum quo auctoritate ep̄i cōtraxit legitimi essent: ⁊ respondetur q̄ sic ⁊ non aliud. arg. ff. si quid in frau. pa. l. j. §. si quid in fraudē. et q̄r de illo quesitum non fuit responsum nō extitit. sic. ꝺ. de elect. innotuit. ad fi. ⁊ ideo filij isti legitimi erūt: q̄r auctoritate eccl'ie et publice contraxit. ꝺ. e. c. ij. Ber.

Concor. textus i. l. si ignorare. et ibi no. Bar. q̄ hoc expsse cōcludit. C. q̄ accu. non pos.

Papa an habeat vtrūq̄ gladiū

Accusari an possit aliq̄s post mortē.

Adde qđ dicat esse lōgū tē p⁹. not. insti. ꝺ vsuca. §. j. ⁊ l. fi. C. ꝺ pscrip. lō. tēp.

diuisse

Q Uod nobis. a ¶ De clandestino. Quot' modis mrimoniū dicaf clandestinū dr. §. de clan. despon. cum inhibitio. f

b ¶ Fuerint. Post approbatū mrimoniū ab ecclia seruata solēnitate q tradif. §. de clan. despon. cum inhibitio. qz legitimi erunt etiaz si postea matrimonium separetur iusta de cā: sec' si añ approbationē gñati fuerūt d clādestino matrimonio ab ecclesia nō approbato: vel nō seruata forma pdicta zrerūt: quia filij nō excusanf si z mrimonium aliqd postea pbef: vt in pdicta zstōne cū inhibitio. tales gfilij. s. de clādestino mrimonio añ pbationē ecclesie nati: post approbationem legitimi erunt. xxxij. q. iiij. dicat aliqs et. §. eo. tāta. argu. si postea cōtra mrimonium aliqd non pbef: de qb' hoc itelligif. §. de clāde. despō. ca. ij. cui' paro hec est. z §. e. tanta. B.

Et l. i. vxor. ff d repu. et l. i. j. ¶ mit: tunf. ff de ve. i. spi.

Sūmarium. R Eferente. ¶ Si scientes inter se ipedimentū/ matrimoniū zrahūt illegitima est ples eoz. ¶ Primo ponif consultatio. scdo responsio ibi: fraternitati. Ab.

diuisio

stulit de alio ad cui' copulaz auctē predicti epi migrauit legitios iudicei: eos hac occasione ab hereditate nō patiētes excludi. I dem beluaceñ. epo. ¶ Filij nati ex mrimonio clādestino per ecclia; approbato sūt legitimi. h. d. inherendo littere. Cap. ix.

Q Uod nobis: z infra. ¶ Si qñ de clandestino[a] mrimonio postmodum ab ecclesia comprobato generati fuerint[b]: eos legitios iudices filios z heredes.

C eles. iij. eboracē. archiepō. ¶ Nati ex matrimonio contracto contra publicā honestatis iusticiā illegitimi sunt z ab hereditate parentū excludendi. z tene mēti hūc casum quia sepe per ignorātiā accidit. Capitulum. x.

R Eferēte[c] nobis: z ifra. ¶ F. t. t. rñ. q publice honestatis iusticia phibente matrimoniū iter eos zrahi nō potuit. z cōtractū debuit separari[d] ac per hoc cum filij nec p ecclie permissionē[e] nec

per venerabilem. z. xxxv. q. viij. ca. j.

¶ Glo. se. ponit tres casus: z primū moderatur.

f ¶ Ignorantiā. Paterna eni ignorātia vtriusq vl alteri' tm excusat filios siue legitimat eos. j. eo. ex tenore. z. §. e. c. ij. Itē subsequēs mrimoniū. §. e. tāta. et c. j. Itē legitimatio pncipis. j. eo. per venerabilē. hodie vero paterna ignorātia nō excusat filios omissa illa solēnitate. §. de clāde. despon. cū inhibitio. Ber.

per paternā ignorātiā[f] excusenf: ad successionē bonoruz paternoz non videnf aliquatenus admittendi. I dem. ¶ Ad docendū plem illegitimā non sufficit pbare ipedimentū mrimonij si fuit in facie ecclesie cōtractū. Cap. xi.

P Eruenit sane ad nos ex insinuatione L. vidue q cum inter G. patrē suum: z A. matrē illi' mrimōiū fuisset legitime celebratū: z qdiu vixerūt quiete permanserunt: post illoz decessum qdā asserentes eā de nō legitimo matrimonio fuisse susceptam/ a paterna hereditate tanq illegitimā amouere conanf. ¶ Mādamus itaq qtenus si est ita[g] dictā viduā legitimā nūcietis. I nno. iij.

¶ Erat dicto testiū q pbant aliquē legitimū lz fama dicime z tractatus parentū habeat contrariū. Capi. xij.

P Er tuas lras itimasti q B. ex muliere quam fm opinionem maious partis vicinie in concubinam ha

P Eruenit. ¶ Primo ponif mulieris q̄rela sup q datur iudex. Scdo instruif sup modo decidēdi ibi: mādamus. Ab.

diuisio

¶ Glo. se. signat contrariū ponit duas opi. z soluit. iterū sgnat zriū z soluit.

g ¶ Si est ita Ar. z. §. eo. causam q. ibi mādatur inqri de mrimonio post mortem cōiugū. hic autē videf denegari. Sla. dicit q hic lapsū erat quinquēnium a morte zrugum ibi nō. arg. ff. ne d statu defūc. l. j. z. ij. z. C. eo. ti. si is q. z p totuz. Uel hic mr dicebaf nata de non legitimo matrimonio impedīēte statu. vñ post mortē qreri nō debz Sed hoc est diuinare. Uñ dicim' ex quo zstaf matrimoniū in facie ecclie zractū z bona fide filij legitimi sunt vt hic. z ideo dicit si est ita q legitime zractum sit: z hec mulier pbare dz. z sic itelligif qd dr. s. zbi nō zstabat de mrimonio: qz dicebaf q agatha nata fuit eo tpe quo anelina mater eius habebat aliū virum: z hoc aduersari' pbare debebat: vt. §. e. cāz q. z hic nō negaf qn alia pars possit pbare zrariū si voluerit: vñ si nichil pbat eoipo q parētes istius in facie ecclie zrerūt z approbante ecclia simul fuerūt vsq ad mortē psumif legitimū mrimoniū inf eos: qre filij legitimi sunt habēdi quousq zriū ostēdaf. Aliud zrariū forti' signaf. §. eo lator. z. §. de ordi. cog. tuā. ibi ille q opponit aduersus legitime natum: dz hoc pbare. hic zra: qd videf iniquū. Pōt dici q hic non zstabat de mrimonio parentū istius vidue. nec erat cōis opinio q illi fuissent legitime coniūcti. z ideo mulier dz pbare narrationē suā. vñ dicit papa si est ita. arg. ad predicta. j. c. proxi. Ber.

Matrimoniū bona fi de palā zctū psumif legitimum.

c ¶ Referente. Casum pone p illā. §. de despon. impu. c. duo pueri. sic. Quidā zraxit sponsalia de futuro cū quadā: tandē illa mutata voluntate contraxit p vba de pñti cū alio: z sic soluta fuerūt spōsalia pora ille vo q spōsaūit cū eā zrerat mrimoniū cū quadam zsanguinea illius ex certa sciētia vtriusq zrit. De tali matrimonio nati sunt filij. querebaf an essent legitimi: rñdef q non. qz publice honestatis iusticia ipediente non potuit esse mrimoniū inter eos: nec ignorantia excusat eos: qz parētes sciēter zraxerūt: nec dispensatio ecclesie fuit secuta.

Ponit casum.

d ¶ Separari. Sic pz q impedimētū istud ppetuum est ex quo impedit z dirimit matrimoniū iā zctū. sic. §. de spon. ad audientiā. z. c. iuuenis.

¶ Glo. ista ponit duas lecturas.

e ¶ Permissionē. i. ecclia nō approbāte tale matrimoniū. vel pmissionē. i. dispensationē: qz postea ecclia cū eis nō dispensauit. p dispēsationē ecclie approbaf mrimonium eā filioz. §. de zsang. z affi. qz circa. j. eo.

P Er tuas. ¶ In prima ponif consultatio. in scda

responsio ibi: nos autem. Ab.

a ¶ Ea. s. vxore quā duxit illa concubina dimissa.
b ¶ Affidauerat. i. fidē dederat ꝙ eā ducēt i vxorē.
c ¶ Ex ea. quā affidauerat. Ber.
d ¶ Filiū. appellauit. eoipso ꝙ qͦs filiū naturalē in extrema volūtate nolat filiuȝ ꝛ heredē instituit itelligiẗ eū legitimasse. C. ꝺ na. lib. auč. itē si qͦs Et hoc itellige si al's legitios non hȝ. auč. qui. mo. na. effi. le. §. si vero si hn̄s. col. vj. Itē si pr̄ offerat filiū naturalem impatori: ꝛ fiat curialꝭ: legitim⁹ erit. in auč. qui. mo. na. effi. sui. §. si qͦs igiẗ. col. vij. † Itē si nullo alio filio existēte ipse fili⁹ naturalis pr̄e defūcto offerat seipȝ curie: legitim⁹ efficiẗ. i auč. e. ti. §. j ꝛ §. si qͦs igitur. Itē si pr̄ filiū naturalē i publico instrumento vel cū subscriptiōe testiū eum nolauit filiū nec adiecit naturalē: legitim⁹ ē in auč. vt lic. ma. et auie §. ad hoc. col. viij. Itē ē h̄ arg. ꝙ sola nolatiōe aliqͦs acquirit ius. xxxij. q. iiij. dicat aliqͦs. ꝛ ar. ꝺ. de p̄sumptiō. ꝛ ꝺ. ꝺ pba. p tuas. isti. ꝺ adop. §. vlti. ꝛ ff. ꝺ pba. l. vl. Ar. ȝ. ij. q. j. multi. l ꝯ. xxvij. q. ij. lucta. xxiij. qō. iiij. forte. C. ꝺ pba. necȝ. ꝛ. l. nō epistolis. ꝛ C. de libe. cau. l. iubem⁹. ꝺ hoc dictum fuit. ꝺ. e. trāsmisse.

Filius naturalis fm leges quattuor modis legitimaẗ

† Adde q̄ legitimat⁹ ē p pncipē: non legitimaẗ in spūalib⁹ nol. Bal. in auč. ex cōplexu C. de incest. nup.

Ius an quaẗ aliciui p solā nominationem

bebat: prole suscepta: quādā post / ꝛ aliam ea defuncta duxit in vxorē: ꝛ ea^a: de qua plē susceperat virū sibi alium copulauit. pcessu vo tpis idem R. in presentia multorum firmauit pprio iuramēto: ꝙ eā quā habere visus fuerat concubinā: prius affidauerat^b in vxorē ꝙ̄ ex^c ea filiū^d genuissȝ. ꝛ postea cum ageret in extremis: eū; quē ex ea susceperat in testamēto heredē istituēs legitimum filium appellauit. Cū aūt tue inquisitioni fuisset cōmissum^e an fili⁹ sic susceptus legitim⁹ eēt heres ipsi⁹ R. ꝛ ad eius patrimoniū admittēdus. tu preter id qꝺ ex^f quadaȝ decretali bone mēo. alexan. pape predecesso. no. standū esse sup hoc vbo viri ꝛ mulieris credebas: receptis testibus a filio eiusdē R. productis: quib⁹ legitime cōprobauit^g predictū R. matrē suā in capella sācti sergij affidasse^h: eū ipsius R. heredem esse legitimum iudicasti. ¶ Nos aūt attēdētes ꝙ plus est qꝺ in vitate agiẗ^i ꝙ̄ qꝺ simulate concipitur: licet dictus R. cū ea dimissa quā vt concubinā habuerat: ad alia vota trāsiuerint: videaẗ ip̄o facto^k mr̄imoniū qꝺ inter eos celebratum fuerat denegasse: qꝛ tamē desponsatio p testes legitimos comprobata eos matrimonialiter fuisse coniunctos ostendit: siue despōsatio ipsa fuerit de presenti: vt per consensum legitimum per verba de presenti expressum: copula matrimonij inter eos fuerit celebrata: siue p verba de futuro carnali copula subsecuta: non tam decretali dicti predeces. no. q̄ in casu^l dissimili loquiẗ: ꝙ̄ inductis pbationibus innitētes / te pcessisse legitime respōdemus sententiam tuā auctoritate aplica confirmantes. Idē nobili viro Gu. montis pessulani.

¶ In terris ecclie papa pōt nobre illegitimos legitimare in terris vero alienis nō: nisi ex causis multuȝ arduis: vel nisi in spūalibus: tunc tn̄ indirecte ꝛ p quādā cōsequētiam intelligitur legitimare etiaȝ quo ad tpalia. hoc tn̄ vltimū non est sine scrupulo. h. d. fm intellectū qui placet panor. ꝛ est. c. difficile ꝛ multum famosum. Capitulum. xiij.

Per venerabilē. f. n. arelaten. archiepm^m tua nobis humilitas supplicauit vt filios tuos legitimationis dignaremur titlo decorare: quatenus eis quo min⁹ tibi succederēt: natalium obiectio

ptionē non admittiẗ pbatio in contrarium. ꝺ. de spōsa. tu qui. al's si simpliẗ pbasset ꝙ eā affidasset non determinādo tp̄s: insufficiēs fuisset talis pbatio. ꝺ. de pba. in presentia. ꝺ. de condi. appo. per tuas.
i ¶ Agitur. C. plus vale. qꝺ agi. p totū in rubro ꝛ in nigro.
k ¶ Ip̄o facto Sicut ip̄o facto negaẗ matrimoniū: sic ꝛ ipso facto renunciaẗ mr̄imonio spūali siue p̄uilegio clericali. ꝺ. ꝺ vi. ꝛ hone. cleri. ca. vlti. Sic ope cōtrario vel facto negamus xp̄m. xxij. q. vlt. caueto. ꝛ. xi. q. iij. existimāt. ꝛ sic presumiẗ ꝙ a primo odio recessit. xxxiij. q. j. redditū. ꝛ. q. ij. c. j.
l ¶ In casu dissimili Nā ibi parentes testificabanẗ cōtra illuȝ q̄ dicebat se eorū filium: hic vero p ip̄o filio. et ita multū pdest filio dictum parentum. ff. de pba. etiā. ꝛ. ff. de libe. agno. l. j. §. initanus. ꝛ. ꝺ. ꝺ p̄sump. afferte. et. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. si licet. ꝛ. ff. ꝺ pbatio. l. vlti. ff. ad carbo. l. j. §. si qͦs ꝛ. l. qꝺ labeo. io.

Per venerabilem fra. Post abba. Io. an. summat sic ¶ Papa nō ligitimat in tēporalibus aliene iurisditioni subiectos. h. d. ¶ Diuidiẗ principaliter in duas partes. In prima petitio. in scd'a rn̄sio ibi ꝙ aūt. Scd'a subdiuiditur in quattuor. In prima pbat quinqȝ rōnib⁹ ꝙ dispēsationē petitā facere pōt in scd'a ibi: videbat. ponit similitudinē quā inducebat petitor quā quinqȝ rōnib⁹ iprobat. i tertia ibi: rōnib⁹ pbat auč. vete. testa. ꝛ noui ꝙ vbiqȝ terraȝ certis ex causis inter xp̄ianos pōt se de tpalibus intromittere in quarta ibi: licet. petitioneȝ exaudire noluit qꝛ olim lex contradicebat. Ab.
l ¶ Glo. seq. soluit contrarium.
m ¶ Archiepm. nunc. oliȝ fuit sedes epalis. vt. vij. iij. artaldus. ꝛ fuit suffraganeus narbon. vt ibi.

Matrimonio spūali ip̄o factō renunciatur.

† Concor. l. si qͦs i cōscribēdo. cuȝ ibi no. C. de pac. Bal. in l. ij. C. ꝺ sacrosan.

Summarium.

diuisio

e ¶ Cōmissum. i. a iudice seculari causa filiationis fuit huic remissa. arg. ꝺ. eo. lator. vel forte a papa fuit ei causa commissa.
f ¶ Ex quadā decre. ꝺ. eo. transmisse.
g ¶ Cōprobauit. Sic videẗ ꝙ aliqͦs possit pbare se filium alicuius. ꝺ. de fil. pbr̄o. michael. de hoc diciẗ. ꝺ eo. transmissa.
h ¶ Affidasse. Supple anteqȝ ip̄m suscepisset ex ea vnde postea per carnaleȝ copulā subsequentem fuit matrimoniū presumptū inductū cōtra quam presum

nõ noceret. ¶ Qđ aũt super hoc apostolica sedes plenaꝫ habeat potestatem[a] ex illo videtur ꝙ diuersis causis inspectis cum quibusdã min⁹ legitime genitis: nõ naturalib⁹[b] tantũ: sed adulterinis[c] etiam dispensauit: sic ad actus spirituales illos legitimans vt possint in epõs ꝓmoueri: ex quo verisimili⁹ credit et probabili⁹ reputatur: vt eos ad act⁹ legitimare valeat seculares. †Presertim[d] si preter romanos pontifices inter hoies superiorem[e] aliũ nõ cognoscãt qui legitimãdi habeat potestatem: qꝛ cum maior in spiritualib⁹ tã ꝓuidẽtia ꝙ̃ auctoritas ꝛ idoneitas reqratur[f]/ qđ in maiori cõcedit: licitum esse videt ꝛ in minori[g]. Per simile quoqꝫ id videt posse probari: cuꝫ eoipso ꝙ aliquis ad apicem epãlis dignitatis attollit: eximit a patria ptãte[h] Preterea etiã si simplex eps scienter seruũ alterius in presbyterum ordinaret[i] licet ordinator satisfacere dño teneret: ordinatus tñ iugum euaderet seruitutis. videretur si quidem mõstruosum: vt qui legitimus ad spirituales fieret actiones: circa seculares actus illegitim⁹ remaneret. vnde cũ in spũalib⁹ dispensetur. cõsequenter intelligit in tẽporalib⁹ dispẽsatũ. Id aũt in patrimonio beati[k] petri libere põt apostolica sedes efficere: in quo et summi põtificis auctoritatẽ exercet: ꝛ sũmi principis exequit ptãtem ¶ Videbat aũt ex eo trahere maiorẽ audaciã postulandi ꝙ cũ rex francoꝝ .I. reginam dimiserit ꝛ ex alia postmodũ supducta puerũ suscepit ꝛ puellã: ꝛ tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam ex qua filios suscepisti sicut cũ filius regis eiusdem/ sic cũ tuis credebat de benignitate apo. se. dispensandũ. Verũ si veritas diligenter inspicit nõ res similis sꝫ valde dissimilis inuenit nã rex ipse a regina ꝑ remen. archiepm apostolice sedis legatuꝫ fuit ꝑ sententiã[l] separat⁹: tu vero vxorẽ tuã a te temeritate ꝓpria separasti[m]. Ipse quoqꝫ priusꝙ̃ ad euꝫ prohibitio de non cõtrahendo cum altera peruenisset: aliã supduxit: ex qua prolem geminã noscitur suscepisse. sed tu in contemptum ecclesie alia superinducere attẽtasti. Preterea rex ipse cõtra matrimonium impedimentũ affinitatis obiecit: et corã prefato archiepõ testes induxit cuius sñia qa

¶ Glo. se. reci. p. q. an papa quo ad successionẽ legitimet. ar. ꝙ nõ. potuit opi. Jo. sol. Friũ ꝛ subdit tertiã opi.

a ¶ Habeat ptãtem. Ex eo em̃ ꝙ legitimat aliquẽ in spũalibus ꝑ ꝯsequẽtiam ꝛ in tp̃alibus: put ipse papa argumẽtat hic: ꝓpter hoc tñ ꝙ legitime aliquẽ in spũalibus: nõ ꝓbat ꝙ habeat iurisditionẽ i tp̃alibus. legitimare em̃ ꝯtinet ad voluntariam iurisditionem. ff. de offi. ꝓconsul. l. ij. Itẽ qꝛ ad papam nichil spectat de temporalibus. ꝟ. eo. causam que. ꝛ ca. lator. ꝛ ꝟ. de iudi. nouit. nisi i casibus. ꝟ. de fo. cõpe. licet. ꝛ. c. ex tenore: vt ibi dicitur. et sic videtur ꝙ papa quo ad temporalia legitimare nõ possit: vbi non habet tẽporalẽ iurisditionẽ. Ad hoc dixit Jo. ꝙ dñs papa nõ hꝫ potestatẽ legitimãdi in tẽporalib⁹: sed eo ipõ ꝙ legitimat aliquẽ q̃ ad spiritualia. ꝛ ꝑ ꝯsequẽs legitimat eum q̃ ad tp̃alia q̃ sunt minus digna. et sic legitimat ꝑ cõsequentiã: sed non directe. sepe em̃ permittit aliqđ idirecte qđ nõ permittitur directe arg. iiij. q. iij. §. serui. j. respõso. ꝛ. ff. de aucto. tu. l. j. Joh. adhesit allegationi quã ponit hic dominus papa. Sed contrariũ credo scꝫ ꝙ dñs papa non possit legitimare aliquem q̃tum ad hoc vt succedat in hereditate tãꝙ̃ legitim⁹ heres qui nõ sit dico de sua iurisditione temporali. sic enim esset mittere falcem in messem alienã ꝛ vsurpare alienam iurisditionem qđ esse nõ debet. ꝟ. de iudi. nouit. ꝛ. vj. q. iij. scriptum est. ꝛ priuare aliquẽ iure succedẽdi. vnde credo ꝙ nõ possit legitimare nisi quo ad actus spũales: tñ quidam legitimationem extendũt ad honores seculares: vt per hoc intelligat esse legitimat⁹: vt possit esse iudex ꝛ habere huiusmodi honores temporales quos alꝭ habere non posset et in hac sententia fuerunt. Lau. Vin. et Tan.

b ¶ Nõ naturalibus. Naturales large oẽs appellantur preter adoptiuos ꝛ spirituales. xxx. qõ. iij. §. j. plerũqꝫ enim illi tñ qui ex liberis concubinis nascuntur: vt hic. et. xxxij. q. iiij. liberi. † Ber.

c ¶ Adulterinis. Utputa filijs presbyterorum qui cum fornicãtur adulterant cuꝫ sint quasi mariti ecclesiaruꝫ. vt lvj. dist. cenomanensem. Ber.

d ¶ Presertim. Id est maxime ꝟm Johan. ꝟm alios presertim id est tantum.

e ¶ Superiorem. Papa enim super omnes est xxvj. distin. duo sũt. ꝛ. ix. q. iij. cũcta. ꝛ. ꝟ. de ma. ꝛ obe. solite.

f ¶ Requirat. Supple q̃tum ad temporalia.

g ¶ In minori. xxv. dis. illud xvj. q. ij. ca. j. ꝛ. ꝟ. de deci. ex parte Et ecõuerso cui interdicitur minus et maius interdictũ esse videt. j. de senten. excõmuni. cum illorũ. et. lxxxiij. distinc. gesta. et ff. de ser. expor. error. §. cui. ꝛ. ff. de iter. ꝛ re. l. res legatorum. §. solet. Ber.

h ¶ A patria ptãte. liiij. dis. si seruus: et i aut. consti. q̃ dig. li. a pa. po. §. palam coi. vj. Ber.

i ¶ Ordiaret. liiij. di. si seruus absente. et ca. ex antiquis. Ber.

k ¶ Beati petri. Dicebat Jo. maxime: sed tu dic tñ vt dixi. ꝟ. qꝛ quo ad foꝝ seculare non põt legitimare: nisi priceps ei ꝑmitteret. in seruo scienter ordinato secus est: sed ipse tenetur domino satisfacere: vt hic dicitur. Ber.

l ¶ Per sententiam. Cui standum erat donec in cõtrarium ꝓbaretur. ꝟ. de re iudi. sicut. ꝛ. ꝟ. de renũ. in presentia. licet iniqua. ff. de iusti. et iur. l. pe. §. j. et. ff. de reg. iur. res iudicata. Lau.

m ¶ Separasti. Qđ facere non debuit: etiã si causa esset manifesta. j. de diuer. porro. cum talis separatio sit pena que non debet inferri nisi per iudicem. xxxiij. q. ij. §. in hoc. ‡ Ber.

Adde de hac mate. doc. ambigue sentire. cõclusio tñ ẽ ꝙ legitiatus ꝑ papã: i terris ecclesie reddit habilis ad successiones. nota. Barto. et bal. l. j. ꝯsti. C.

Papa an possit legitimare in tp̃alibus.

† Concor. l. naturalꝭ. cũ glo. pe. et ibi Cy. C. de isti. et substitu. bar. ꝛ doc. l. l. ex fctõ §. si qs ff. ad trebel.

Mai⁹ nõ põt cui minus interdictũ est.

‡ Concor. rex tus l. j. rei iudicate. et ibi doc. ff. solu. ma.

¶ Glo. seq. signat ꝯtrarium ⁊ soluit.

a ¶ Iudiciariū ordinē nō seruatū. vt. ii. q. vi. §. diffinitiua ⁊ ar. ꝭ. de pba. qm̄. ⁊. ꝭ. ꝺ elec. dudū. ⁊. ꝭ. vt lit. nō ꝯte. accedēs. arg. ꝯ. ꝭ. vt lit. nō ꝯtes. c. i. ⁊. c. qm̄. §. i. vbi dicit ꝙ ordo iudiciari⁹ non vsquequaq; seruat in causis mr̄imonialib⁹: sꝫ h̄ cassata fuit ꝑpter hoc snīa. Illa cōtraria intelligūt qñ altera ps est absēs ꝑtumaciā. tūc eīn ordo iuris nō seruat ꝑ oīa imo testes recipiunt lit. nō cōtesta. ⁊ fertur snīa ꝑpter periculū fornicationis. vt i ca. qm̄. sꝫ vbi altera ps nō est absens sꝫ p̄sens vtraq; ps dꝫ ordo iuris seruari al's non valet snīa vt hic: et dic cassata. i. cassa ⁊ irrita nūciata. vt. c. accedēs. ꝭ. vt lit. non contesta. Ber.

b ¶ De trib⁹ bonis coniugij. No. ꝙ tria sunt bona mr̄imonij vt hic dicit. s. fides. ples ⁊ sacramētū. xxvij. q. ij. oīe itaq;. xxxij. q. i. nō eīn i sola. Fides: qꝛ nullū adulteriū dꝫ fieri. de sponsa duo. c. non eīn singu. Ples. i. ipe dei. Sacramentū: qꝛ nullū debet esse diuortiū vt. c. oīe. vbi alteꝝ istoꝝ nō seruat: frangit̄ ler mr̄imonij. Iste non ꝟuauit ista tria. s. fidē qꝛ cū alia adulteriū ꝯmisit sed rex francie nō fecit hoc ꝑpter snīam ⁊ ꝙuis fides non seruetur: mr̄imoniū tn̄ durat vt hic dicitur.

c ¶ Violasset. i. dissoluisset: qꝛ i nullo casu soluitur matrimoniū fideliuṁ post carnalē copulam nisi i casibus. ꝭ. de diuor. gaudemus.

¶ Glo. seq. reci. per. q.

d ¶ Dubitari. Et sic ex futuro euētu pēdet an sint iudicādi legitimi. ar. ꝭ. de frigi. ⁊ malefi. c. fraternitatis. in fi. Sed certe ꝯtrariū videt̄ si scdm̄ matrimoniū ꝯtractum fuit auc̄te eccl'ie et vi snīe late ⁊ toleratum fuit lite pendente sup p̄mo. filij legitimi erunt. ꝭ. e. ꝑlatū. ⁊. c. cū inter. ⁊. ca. referente. arg. ⁊ ita sine aliqua dispensatione legitimi erunt. B.

e ¶ Cōprobata. Maxime qꝛ ⁊ si non fuerit ꝯprobata ⁊ restituat̄ viro: nichilomin⁹ ꝑles legitima erit nata ex scd'a vxore: quā auc̄te ecclesie recepit post snīam latā: vt dixi in pri. no. sed nō est veꝝ qꝛ snīa nō tenuit ꝑpter ordinē non ꝟuatū: ⁊ ideo necessaria esset dispēsatio si non ꝑbaretur affinitas. Ber.

Matrimonij bona sūt tria

† Hunc tex. dicit esse singu. panor. hic ad hoc ꝙ principes nō recognoscēt̄es superiorē ꝺ facto ꝺ pūt exercere ea que sunt imperij.

cassata fuit: solūmō propter iudiciariū ordinē nō ꟊuatū[a] nos post restitutionē regine alios cognitores duxim⁹ deputandos: tu vero vxori tue nichil qꝺ diuortiū induceret obiecisti: cū ⁊ si fides thori sit vnū de trib⁹ bonis[b] coniugij: nō tn̄ ipsius violatio cōiugale vinculū violasset[c]. De filijs ergo eiusdē regis vtrum legitimi vel illegitimi fuerint: ꝙ diu pēdet questio affinitatis obiecte: pōt nō imerito dubitari[d]. Nam si affinitas fuerit cōprobata[e] predictā reginā nō esse regis ꝯiugem apparebit: ⁊ ꝑ cōsequēs alia videbit̄ sibi legitie copulata: et filios et legitimos peperisse. Insuper cū rex supiorē in tpalib⁹ minime recognoscat[f]: sine iuris alterius lesiōe: in eo se iurisditioni nostre subijcere potuit[g]: in quo videretur aliquibus ꝙ ꝑ seipm̄ (non tanꝙ pater cum filijs: sed tanꝙ[h] princeps cuꝫ subditis) potuit dispēsare. ⁊ tu autē noscer͛ alijs subiacere: ⁊ infra. ¶ Rōnib⁹ igit̄ his inducti regi[i] grām fecim⁹ requisiti / cām tā ex veteri ꝙ ex nouo testamēto trahētes: ꝙ nō solū in eccl'ie patrimonio[k] (sup q̄ plenā in tpalibus gerim⁹ ꝑtātē) verūetiā in alijs regionib⁹ certis[l] causis inspectis tpalē iurisditionē casualiter exercemus: nō ꝙ alieno iuri ꝑiudicare velimus: sꝫ qꝛ sicut in deuteronomio ꝯtinet̄. Si difficile ⁊ ambiguū apud te iudiciū esse ꝑspexeris: int̄ sanguinē[m] ⁊ sanguinē: cām ⁊ cām: leprā ⁊ leprā: ⁊ iudiciū intra portas videris variari[n]: venies ad sacerdotes[o] leuitici generis / et ad iudicem q̄ fuerit illo tpe: q̄ iudicabūt tibi iudicij veritatē. ⁊ facies quecūq; dixerint q̄ presunt loco quem elegerit dn̄s: seq̄risq; eorū snīam. qui aūt supbierit nolēs obedire sacerdotis iperio: qui eo tpe ministrat dn̄o deo tuo / decreto iudicis moriet̄. Sane[p] cuꝫ deuteronomiū lex scd'a interpretetur...

f ¶ Minime recognoscat. De factō: de iure tn̄ subest romano imperio. vij. q. i. in apibus. de hoc dicitur. ꝭ. de elec. per venerabilem.

Rex francie de iure subest iperio.

g ¶ Potuit. ff. de iurisdi. om. iudi. est receptum.

h ¶ Tanꝙ princeps. Not. ꝙ facit aliquid nō tanꝙ rex: vt. ꝭ. ꝺ elec. ꝙ sicut. §. pe. et. c. cū inter canonicos. ⁊ ca. cum iter vniuersas. et. xxiij. q. o. iiij. si ecclia. in fi. ⁊. ff. de adop. si ꝯsul. §. i. et. ff. qꝺ cuiuslꝫ vniuersi. item eorum. §. i. ⁊ ita rex erit hic actor ⁊ iudex ꝑprij facti: et licet forte rex hoc facere possit: melius tn̄ facit si abstinet a talibus. ff. ꝺ offi. pcō. ne quicq;: ne videatur prestare auctoritatē suo ꝑprio facto. vt. ꝭ. de insti. c. vlti. et. ꝭ. de iurepa. per nostras. Io.

Deu. xvij.

i ¶ Regi grātiā. Quia nō potuit rex legitimare filium suū licet posset alienū vel licꝫ eum posset legitimare vt subditū. s. vt succederet alij: non tn̄ vt succederet sibi. arg. viij. q. i. in scripturis. et xxiij. q. i. didicimus: imo videt̄ ꝙ ipso iure legitimi erant cū nati fuissent de mr̄imonio auctoritate ecclesie contracto: sed nō est ita. vt supra dictum est in notula maxime.

k ¶ Patrimonio. Illos tn̄ de patrimonio suo legitimare potest: vt dictum est supra. †

† Adde ꝙ idem tenet bal. cū bar. in ꝑhe. C. Bart. in. v. et Bal. in vij.

l ¶ Certis causis. Scꝫ cum requirimur. ⁊ hoc probatur auctoritate deutero. scilicet cum variatum est inter iudices siue ambiguum: tunc recurritur ad iudicium ecclesie: vt. ꝭ. sequitur. ⁊ lꝫ ex certis causis non ideo est ordinarius quo ad temporalia. ꝭ. de offic. ordi. pastoralis. §. responso. sed casualiter vt dicit litera. ꝭ. de foro compe. licet. ⁊ ca. ex tenore. et ca. ex parte. Et ita est hic arg. de iurisditione distincta. ꝭ. e. causam que. vbi de hoc. ⁊. ꝭ. de iudi. nouit. ⁊. ꝭ. de appel. si duobus. Ber.

m ¶ Inter sanguinem. Hec ꝟba exponunt̄ inferi⁹.

n ¶ Videris variari. Inter iudices siue sapientes.

o ¶ Venies ad sacerdotes. Arg. ꝙ ex defectu iudicis secularis recurrit̄ ad ecclesiasticum. ꝭ. de fo. ꝯpe. licet. ⁊. xxiij. q. v. administratores. Ber.

p ¶ Sane. Hic incipit papa exponere auctoritatem deuteronomij.

a ¶ Ex vi vocabuli. Interptatur enim noua lex antiquam.
b ¶ Reuersus. Ipse petrus et ibi postmodum martyrium sustinuit. ij. q. vij. beati petrus et paulus.
c ¶ Et sanguinem. Hec est expositio eius quod pmissit in auctoritate deuteronomij.
d ¶ Ciuile. Hoc est seculare iudicium.
e ¶ Crimiale. Ecclesiasticum secundum canones.
f ¶ Mediu inter causam. Nota quod ista tria iudicia sic clarissime secundum hostien. possunt exponi. Primu iter sanguinem et sanguinem. istud est criminale: ciuile si ue seculare quod idem est hic: vt quando accusator dicit esse pbatu quod reus sanguinem fudit. id est aliquod crimen ciuile commisit puta homicidiu adulterium furtum vel aliquod aliud sitre. Ultimu iter lepram et lepram: quando accusator dicit reu esse infectu lepra heresis vel simonie siue sacrilegij vel alteri criminis ecclesiastici et reus negat. Mediuz iter causam et causam: quando actor dicit quod reus tenetur sibi i centu ex mutuo vel comodato vel alia ciuili actione vel etiam teneris michi ad decimas pstandas vel habeo iuspatronatus in ecclesia ista: vel alia simili actione ecclesiastica: et reus negat. In his enim omnibus si quid difficultatis emerserit: est ad sedem apostolicam recurrendum. ex. de appel. vt debitus. ex. de baptis. ca. maiores.

Judicium est triplex

Adde tex. et nota. Spec. in l. j. §. j. ff. si quis ius di. no obtem.

Mat. xvj.

pretere ex vi vocabuli[a] copro bat: vt quod ibi decernitur / in nouo testamento debeat obseruari. locus enim quem eligit dominus aplica sedes esse cognoscitur. cum ei petrus vrbem fugiens exiuisset: volens eum dominus ad locum quem elegerat reuocare interrogatus ab eo: domine quo vadis: respondit venio roma iteru crucifigi: quod intelligens pro se dictu ad locu ipm protinus est reuersus[b]. Sunt autem sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt. Is vero sup eos sacerdos siue iudex existit: cui dominus inquit petro. Quodcumque ligaueris sup terram: erit ligatum et in celis Eius vicarius qui est sacerdos in eternu secundum ordinem melchisedech constitutus a deo iudex viuorum et mortuorum. tria quippe distinguit iudicia. Primu iter sanguinem et sanguinem[c] per quod crimiale intelligitur et ciuile[d]. Ultimu inter lepram et lepram: per quod ecclesiasticu et criminale[e] notatur. Mediu[f] inter causam et causam: quod ad vtrumque refertur tam ecclesiasticu quam ciuile in quibus cum aliquid fuerit difficile vel ambiguum ad iudicium est sedis aplice recurrendum: cuius sniam qui superbiens contempserit obseruare: mori pcipitur[g]. i. per excoicationis sniam velut mortuus[h] a coione fideliu separari. Paulus etiam vt plenitudinem ptatis exponeret ad corinthios scribens ait. Nescitis quoniam angelos iudicabitis quanto magis secularia? ¶ Licet igitur cum filijs sepdicti regis (de quibus an fuerint legitimi ab initio dubitatur) duxerim dispensandu: quoniam tam lex mosayca quam canonica[i] sobolem susceptam ex adulterio detestatur[k]: testante domino quod mazeres[l] et spurij vsque ad decimam generationem in ecclesiam non intrabunt. Canone[m] vero vetante tales ad sacros ordines promoueri secularibus quoque legibus non solu repellentibus eos a successione paterna: sed negantibus ipsis etiam[n] alimenta petitioni tue non duximus annuendu. Idem. H. et. R. canonicis beneuentanis.

Ro. xvj.

¶ Si coniugatus viuente prima in facie ecclesie contrahit cum secunda hoc ignorante legitima erit eorum proles. Capitulu. xiiij.

Ex tenore litterarum vestrarum nobis innotuit quod cum. G. vidua hereditatem quandam. R. mariti sui sibi et pupillo filio suo restitui[o] postularet: pars aduersa petitionem eius nitebatur excludere, pro eo quod. R. maritu ipsius vidue de adulterio genitum asserebat: et infra. ¶ Intelligentes quod predicti R. matrem ipsius in facie ecclesie ignaram[p] quod ipse aliam sibi matrimonialiter copulasset duxerit in vxorem: et dum ipsa coniunx ipsius legitima putaretur / dictu. R. suscepit ex eadem: in fauorem prolis potius declinamus: memoratu. R. legitimu[q] reputantes. Idem episcopo tibu.

m ¶ Canone. ex. de elect. cum i cunctis. ¶ Glo. sequens signat contrarium et ibi remittit.
n ¶ Etiam alimenta. C. de nat. lib. auten. licet patri. et. C. de icest. nup. aut. ex complexu. ar. ff. ex. de eo qui dux. in matri. cum haberet Sol. ibi.

j. Co. vj.

Deu. xxiij.

Ex tenore. ¶ Sunt due partes. in prima iudicu postulatio. in secunda rescriptio et eius ro ibi: intelligentes. Ab. ¶ Glo. se. pot referri per obiec.
o ¶ Restitui postularet. Tamen quod tutrix. C. quando mu. tu. offic. fun. l. ij. et aute. mri. Olim si mater curam vel tutelam filiorum subire volebat oportebat eam iurare quod non transiret ad secundas nuptias: hodie vero remittit illud iuramentu: quando veniebant contra: sed renunciant bnficio velleiani. i. aut. vt sine prohi. ma. tu. ge. §. quod vero mra. col. vij. et predicta aut. mri. et si contrarit statim expellitur a tutela C. eo. ti. aute sacramentu. et. ex. de appel. ex parte. vbi de hoc. Ber.
p ¶ Ignaram. Ergo ignorantia facit quod filij sunt legitimi censendi. et alias non essent legitimi. et

Tutela filiorum an possit dari matri.

ex. eo. referente. vbi de hoc. Ber.

g ¶ Precipitur. xj. q. iij. absit. Ber.
h ¶ Mortuus. xj. q. iij. nichil. et. c. sic debet. et. xxiiij. q. iij. corripiantur.
i ¶ Canonica. lvj. di. c. j. et. ex. de fi. presby. ca. j. et. xv. q. viij. cum multe.
k ¶ Detestatur. Nisi cum eis fuerit dispensatum. lvj. dist. cenomanensem.
l ¶ Manzeres. De his dictum est. ex. de renu. nisi cum pridem. §. persone.

¶ Glo. seq. no. et remittit. querit et soluit. alle. in Jris.
q ¶ Legitimum. Ex hoc patet quod sufficit bona fides alterius parentis: vt filij dicantur legitimi et si nascantur lite mota legitimi sunt: licet postea separentur vel

si ante faciam sit acceptus. Infra.e.cum iter. Circa hmoi scientiam vel ignorantiam tenendum est vt dr. Infra.de clande.despon. cum inhibitio. Sed nunquid idem esset si aliqs crederet liber cum esset seruus: vt filii eius propter opinionem ecclesie in dicerentur liberi et legitimi quo ad ordines? Non vt.C.solu. ma.l.iii. Arg. Infra. ff.solut. ma.l. si cum dotem.§.viii.

a ¶ Gaudemus. ¶ Con iunctionibus.s. paganorum siue iudeorum ad fidem postea conuersorum vt.s.de cons. et affi. de infidelibus. et.j.de diuor. gaudemus. cuius ro hec est. Ber.

¶ Glo. sequens querit et sol. et duas lecturas ponit.

b ¶ Opinionem. Talis opio non legitimat: sed prestat occasionem legitimandi. arg. de eo.c. pri.et.c. per venerabilem.et.ff. de ritu nup.q. in prouincia. Sed nunquid est matrimonium inter tales? Uidetur q sic.xxvi dist. deinde.et.s. de cons. et affi. de infidelibus. Solutionem collige.j. de diuor. gaudemus. cuius hec est ro: et decisa videtur ante illum §.qui aut etc.

¶ Proles infidelium q postea conuertuntur legitima est etiam si parentes sunt in gradu prohibito lege canonica. Capitu.xv.

Gaudemus: et infra. ¶ Ceterum prole de infidelium coniunctionibus natam q secundo/tertio/vel vlteriore gradu secundum opinionem illorum matrimoniali contraxerunt affectu: post fidem receptam (vtilitate publica suadente) legitimam volumus reputari.

¶ Qui matrimonium accusare possunt vel contra illud testificari.

Alexan.iii. parisiensi epo.

¶ Cum agitur de federe matrimonii reo absente contumaciter/ possunt super impedimento matrimonii recipi testes dummodo sint legitimi et ad dicta eorum fertur snia. Capitulum.j.

Relatum est q cum pater cuiusdam puelle eam cuidam ciui parisien si nuptui tradidisset: maritus post aliquot[c] annos quibus cum vxore permansit propter homicidium qd commisit: de ciuitate timore mortis exiuit[d]: nunc autem dicitur posse probari q pater puelle eum de sacro fonte leuauit: sed litteris tuis quesitus et nodum potuit inueniri licet quinquennium sit transactum: et infra. ¶ Ceterum consultationi.t.taliter respondemus q si manifestum[e] est qd asseritur: aut legitimi[f] accusatores et testes[g] appareant postq iuuenis fuerit cum omni diligentia requesitus: etiam si nequiuerit inueniri: testes recipere poteris: et sine canonico iudicium terminare.

¶ Clemens tertius.

¶ Accusatio et testimonium in causa matrimoniali personaliter et non per litteras fieri debent. Capitulum.ii.

A Nobis est qsitum vtrum aliquis super accusatione[h]

¶ Glo. sequens querit et soluit.

d ¶ Exiuit. Nonne illa eum sequi tenebatur? qd vr.xiii.q. ii. vnaqueqz.et.xxxiiii.q.ii. si qs leuitabili. Et potest dici q tenebatur: qr ibi remanere non poterat iusta de causa nisi forte vagabundus discurreret: qr tunc non posset ipsum sequi.ar.ff. de ope. libert.qd nisi.§. ex prouincia.B.

e ¶ Manifestum. Ita q notorium: alias non bene sequeretur aut legitimi etc. qr qd manifestum est probatur.xi.q.iii. eos qui.in fine.

f ¶ Legitimi. Secus qd traditur.j.e.c. cum in tua.b.

¶ Glo.sequens si signat contrarium et soluit solutioni obiicit et rndet opi. ponit et inducit simile.

g ¶ Testes.ergo altera parte absente: et non per contumaciam testes recipiuntur lite non contestata et sententia fertur vt dicit. nam ordo iuris in casu isto non est vsquequaqz seruandus. Infra. vt lite non contestata.c.j. Sed contra. Infra. vt lite non contesta. quoniam.§.ij.cum iste non sit absens per contumaciam vt

Iuxta ro iudex potest re subditum extra territorium existentem irrequisito alterius territorii iudice.co. cor.l. oes.cum no.C.de epis.et cle.

§.qui aut etc. vt precedat sermo de coniunctis cum secundis post diuortium factum adhuc viuentibus repudiatis in quibus non est matrimonium vt ibi dr. filii tamen eorum reputantur ab ecclesia legitimi vtilitate publica suadente: vt alii facilius conuertantur. Sed si intelligatur de filiis illorum de quibus dr in prin.illius.c.gaudemus: tunc planum est: qr inter illos est matrimonium: vt ibi patz. et sic decidatur ante.§. qr vero: quod potius credo. et filii talium legitimi sunt.

Continuatio ¶ Rub. Qui matri.accu. ¶ Uiso de matrimoniis et de impedimentis eorum merito sequitur videre de separationibus et diuortiis: sed qr ad diuortia peruenitur accusationibus et testimoniis precedentibus: ideo tractaturus auctor de diuortiis premisit istam rubricam/q matrimonium accusare possunt: et qui possunt testificari. Et sic habet ista rubrica duas partes. Tractat enim qui sunt accusatores idonei et qui idonei testes contra matrimonium. Abbas.

diuisio ¶ De hac materia tractatur.xxxv.q.vi. per totum.

Relatum ¶ Communis diuisio. secunda pars ibi: ceterum. Ab.si.

¶ Glo. sequens querit et soluit.

¶ Aliquot annos. Sed de qt annis intelligis? potest dici q de duobus: qr pluralis locutio duorum numero contenta est.iii.q.iii. ver. vbi numerus.ff.de verb.sig.inter illa.in fi.et.ff. de manu.te sta.libertas.§.viii.ff.de test. vbi numerus.

ibi. Posset dici q cum iste propter culpam suam absens fuerit: nec posset inueniri: illa culpa loco contumacie habetur: vt contra eum procedatur. nec debeat mulieri obesse que in culpa non fuit. iniquum est enim alium alterius odio pgrauari. C.de lossi.test.si quis in suo.ad fi. nec propter hoc ius mulieris debet perire: maxime cum habeat legitimos testes et accusatores et tanto tempore fuerit expectatus: et cum diligentia requisitus. vnde procedi potuit contra illum. Et illa decre.qm.non contradicit: si tu bene videas illam: qr ibi dicitur cum sine culpa sit absens et non maliciosa voluntate. hic ergo culpa et malicia facientibus est absens. Sed presumptio in hoc videtur contra mulierem q eo presente tanto tempore tacuit. sed presumptio tollitur si testes et accusatores legitimi sunt: pur dr.j.e.c. cum in tua. Quidam dicunt q corrigitur per illam decre.qm.et et standum est. Item sic contra videtur.s.ti. pri.platum. Sed ibi non agitur: an snia teneret vel non: sed an filii legitimi essent. B.

Odium vnius non grauet alterum.

A Nobis. ¶ In prima parte ponitur questio. in secunda responsio ibi: ad hoc. Abbas. diuisio

¶ Glo.seq.ponit duas lectu.

h ¶ Accusatione. Licet lra ista videatur intelligenda de accusatore tamen de teste potius intelligitur: de vtroqz tamen est verum. de accusatore habemus.ii.q. vii. per scripta: qd est de teste verum sicut testibus enim et non testimoniis est credendum.iii.q.ix. testes.et.s. de cohabi.cleri.et mulie.tua

nos. ꝛ ꝙ debeat intelligi de teste colligit̃ ex illa l̃ra ni si q̃tū ad p̄sumptionē. ꝛc. q꞉ s̄nia ad dicta testiū ꝓfert̃ non ad dicta accusatoris.

¶ Glo. se. no. presumptionē non probare.

Presū- ptio vi- olenta ꝓbat.

a ¶ Ad presumptionē. Nota ꝙ presumptio non ꝓbat: nisi sit violēta. xxxij. q. j. dixit. ꝛ. ij. q. j. prio. ꝛ hoc est regula re. ff. d̄ testi. l. iij. ꝟ. item diuus. ꝛ iij. q. ix. testes. ꝛ 𝔖. de cohabita. clerico. ꝛ mulie. tua. tamen presumptio coadiuuat si adsint alia suffragia. 𝔖. de successio. ab intesta. cū dilect⁹. ꝛ. 𝔖. de testi. preterea. ꝛ. 𝔖. d̄ presump. illud. ꝛ. c. iij. ꝛ ꝓpter presumptionem defertur iuramen tum q̄ñq꞉ actori quãdoq꞉ reo. vt 𝔖. de iureiuran. ca. viij. hic vero cõtra matrimonium non defertur iuramētū. 𝔖 d̄ eo qui cogno. ꝯsang. vxo. sue. super eo. Ber.

diuisio

Videt̃ nob[is] ꝛc. Tria facit. primo ponit dictū. secūdo ibi ideo. ipsius rationes. tertio ibi quod vo. soluit

mr̃imonij nichil voce ꝓpria depromētes debeãt per solã chartle ꝯscriptionē admitti? ¶ Ad hoc r̄ndemus ꝙ in talib[us] nisi q̃tū ad p̄sumptionez[a] nulli⁹ momēti est ꝯscriptio q̄ ad s̄niam ꝓferēdã: nisi alia legitima admicula suffragent̃.

Cle. iij. papa florētino ep̄o.

¶ In causa mr̃imoniali sup consanguinitate et cõtractu testificari possunt consanguinei ꝛ parentes. Cap[itulu]m. iij.

VIdetur nobis: ꝛ infra ¶ Ex parentes / fr̄es et cognati vtriusq꞉ sexus in testificatione suoꝝ ad mr̃imonium cõiungēdū vel dirimēdū admittant̃: tã antiqua cõsuetudine[b] q̃ legib⁹[c] approbat̃. ¶ Ideo em̄ maxime parentes: ꝛ si defuerit parētes / ꝓximiores admittũtur: q̄m vnusq꞉q꞉ suã genealogiã[d] cū testibus ꝛ chartis: tū etiã ex recitatiõe maioꝝ scire laborat. q̄ em̄ melius recipi debēt: q̃ illi q̄ meli⁹ sciũt[e] ꝛ q̃tū est int̃esse. ita vt si

nõ iterfuerit ꝛ ꝯsensū non adhibuerint s̄m leges nullū[f] fiat mr̃imoniū? ¶ Q[uod] d̄ vo legitur: p̄r non recipiat̃[g] in cã filij nec fili⁹ i cã p̄ris: i crimialib⁹ causis ꝛ ꝯtractib⁹ verū ē. In mr̃imonio vo cõiungēdo[h] et disiūgēdo ex ipsi⁹ ꝯiugij p̄rogatiua: ꝛ q꞉ fauorabilio[i]res ē congrue admittunt̃. Idem.

¶ Inuita desponsata postea sponte cognita / cõtra matrimoniū non auditur. Ca. iiij.

INsuper adiecisti: ꝙ aliquis cū quadã inubili puella cõtraxit: q̄ tãdē etatis metas attingēs ab illo p̄lies cognita contra mr̃imoniū ꝓclamauit: asserēs se sp̄ ab initio dissensisse: q[uod] ꝑ testes probat[k] fama[l] ꝛ cõuersatiõe p̄clarõs. ¶ In hoc itaq꞉ casu sentimus ꝙ aduersus mr̃imoniū audiri nõ d꞉ q̄ añ cognitionē sui legitimū annū attingens cum potuit[m] mime reclamauit: sicut enim ante legitimū cõsensum (qui in duodecimo

ad dirimendū matrimoniū ꝓpter consanguinitatē ē argumentandū ꝙ parentes ꝛ consanguinei sint admittendi: quia melius sciunt suã ꝓximitatē q̃ extranei. C. de in integ. resti. mi. de tutela. ꝛ. C. d̄ libera. cã. si filium. ꝛ. ff. de ꝓba. etiã. ꝛ ꝙ alijs preferant̃ est arg. ff. de adul. si maritus.

si ãtis de p̄hēdat an testimoniū illorum sit suspectū. cõs cor. l. testiū fideos. ff. d̄ testi.

d ¶ Genealogiam. Hec est rõ q̄re hm̄õi persone admittantur ꝛ alijs preferãt̃. xxxv. q. vj. c. j. et ij. sed l̃ra sequēs bñ innuit de ipo contractu. Ber.

e ¶ Sciũt consanguinitatē. s. ꝛ ꝑ hoc videtur ꝙ non loquitur de testimonio ferendo ꝓ ipo cõsensu: q꞉ si extraneus interesset / eque bene sciret sicut pater ꝛ mater an consensissent tunc adiuicē: s꞉ l̃ra sequēs bñ innuit de ipo consensu.

f ¶ Nullum. xxx. q. v. aliter. ꝛ ff. de ri. nup. l. ij.

g ¶ Non recipiat̃. iiij. q. iij. ꟗ. itē testis idone⁹. ꝛ. ff. de testi. l. testis idoneus.

h ¶ Cõiūgendo. Ex hoc videtur ꝙ ad probãdum matrimonium esse contractum admittantur parentes: ꝛ inducitur ad hoc a pluribus. simile. 𝔖. de testi. super eo. s꞉ nõ loquit̃ in eo casu: s꞉ q[uod] dicit in ꝯiungendo: intellige si diceret̃ ꝙ essent consanguinei qui cõtrahere volunt: vel fama esset de hoc pater ꝛ mater ꝛ cõsanguinei admittuntur ad probandum consanguinitatem 𝔖. de spon. cū in tua. intellige loqui hanc decre. q̄n ꝓpter cõsanguinitatē tm̄ dicit̃ ꝙ nõ possunt coniungi: ꝛ q̄n ꝓpter consanguinitatem debent separari. ꝛ hoc etiã satis colligit̃ ex rub. consueuit tñ induci ꝙ pater ꝛ mater admittunt̃ ad ꝓbandū ipsum contractū matrimonij. quod verū est secundū distinctionem illius decre. super eo. Ber.

Casus

contrarium quoddam. Et incipe sic ponere casū. Titius petebat quandam in vxorem ꝛ ad probandū cõtractum inducebat parentes suos. Ipsa vero mulier conuenta excipiebat de cõsanguinitate ad quam ꝓbandam inducebat suos consanguineos. querebat̃ an isti essent admittendi: ꝛ respõdet̃ vt in l̃ra. Ab. si.

¶ Glo. seq. secūda quarta ꝛ penul. tractant vacillando an ad ꝓbandū cõtractū parentes admittantur.

Cõsuetudo antiq̃ ꝓ lege seruanda

b ¶ Antiqua consuetudine. Nota ꝙ antiqua consuetudo pro lege seruanda est. xj. dist. in his. ꝛ. xij. distin. diuturni. ꝛ. ix. q. iij. cõquestus. ꝛ mos fidelissime vetustatis seruãdus est. C. de testa. testamēta. ꝛ hec cõsuetudo seruat̃ quo ad parētes: tamē in matrimonio coniungendo fallit cum alter est superior nobilitate potentia vel diuitijs: parentes inferiores nõ admittuntur pro matrimonio coniungendo. 𝔖. de testi. super eo. quia suspectum est tunc testimonium illorum. † sed hec decre. non videtur loqui in eo casu: vt dicitur. I.

† Adde ꝙ relinquet̃ arbitrio iudicis vt ex circum-

c ¶ Legib⁹. i. canonibus. sic. xxxj. di. nicena. ꝛ loquitur de illis canonib⁹. xxxv. q. vj. c. j. ꝛ. ij. ꝛ sic tã de consuetudie approbata q̃ s̄m canones admittuntur. Si vis intelligere de legib⁹ ciuilib⁹: dicas ꝙ ad ꝓbãdū mr̃imoniū ibi possit nõ obstãte consanguinitate vel

i ¶ Fauorabilius. 𝔖. de condi. appo. c. vlt. vbi de hoc ꝛ arg. ff. de regu. iur. in ambiguis. ꝛ. 𝔖. de appel. directe. in fine. Ber.

diuisio

INsup. ¶ In prima parte ponit̃ cõsultatio. in secunda responsio ibi: in hoc. Ab. si.

k ¶ Probat. i. ꝓbare intēdit: iuxta illud. Est michi pro facto sepe quod esse potest. Lau.

Vers⁹.

l ¶ Fama. Tales em̄ debēt testes esse sine omni suspitione infamie. ij. q. vij. testes.

m ¶ Cum potuit. Si em̄ semꝑ inuita detenta fuisset ꝛ verbo ꝛ facto contradixisset audiretur quando

cumq postea. arg. xvi. q. iii. prima. sed ex tempore presumitur contra istam. sic. s. de spon. ad id quod. et arg. i. q. i. constat.

a ¶ Anno. xii. in muliere. ff. de ritu nup. minorem. et xiiii. in viro. s. de despon. impu. attestationes.

¶ Glo. seq. ar. q ratihabitio. ec.

b ¶ Copule carnali. Et quo enim carnali copule consensit: ois violentia sublata intelligitur et matrimonium tenet. s. de despo. impube. de illis. s. de eo qui dux. in ma. quam poll. c. ii. et s. de sponsa. veniens. et ita ratihabitio confirmat sive validum facit quod ab initio non valebat. s. de regu. cum virum.

¶ Glo. seq. obiicit et solvit.

h ¶ In annis. Sed quomodo potest hoc esse q iste in talibus annis denunciationem factam non comprehendat et ad impedimentum contrahendum habilis videatur quia videtur q impedimentum debeat scire tempore contracti matrimonii: sed potest esse q tunc nesciebat nec sufficiebat etas ad hoc sicut nec ad comprehensionem denunciationis et tamen postea potuit scire impedimentum vt i. sequitur: tamen tempore denunciationis eius etas sufficere non valebat: quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mo. l. i. Et argu. s. de sponsa. tue fraternitatis. Ber.

anno spectatur) potuit dissentire: sic postquam legitimo tempore accedente semel etiam copule carnali consensit ex ratihabitione sibi super hoc silentium non ambigitur indixisse. Inno. iii. archiepo preposito et priori scte marie de albanen. genuen.

¶ Repellitur accusans matrimonium propter questum. Cap. v.

Significante W. de canula nostro est apostolatui declaratum: q cum R. duxisset legitime in vxorem S. mater ipsius nisa est matrimonium accusare: vt ab eo pecuniam extorqueret: et licet intellectui suo prava non possint opera respondere: nichilominus vult habere pecuniam vt ab accusatione desistat.

¶ Cum igitur non sit maliciis hominum indulgendum: mandamus quatenus si est ita: ipsam ab accusatione matrimonii repellentes eidem super hoc silentium imponatis. Idem.

¶ Repellitur ab accusatione matrimonii qui denunciationis tempore tacuit: nisi denunciationem probabiliter ignoravit/ vel iuret de novo didicisse: et q non obiicit illam maliciose. Cap. vi.

Cum in tua diocesi: et infra. ¶ Si vero post contractum matrimonium aliquis appareat accusator cum non pdierit in publicum quando banna secundum consuetudinem in ecclesiis edebantur: vtrum vox sue debeat accusationis admitti merito queri pot. ¶ Super quo sic duximus distinguendum: q si tempore denunciationis premisse is qui iam coniunctos impetit extra diocesim existebat: vel alias denunciatio non potuit ad eius noticiam pervenire vtputa si nimie infirmitatis fervore laborans sane mentis patiebatur exilium. vel in annis tam teneris constitutus/ q ad comprehensionem talium eius etas sufficere non valebat: seu alia causa legitima fuerit impeditus eius accusatio debet audiri. ¶ Alioquin cum rationabiliter presumatur q denunciationem publice factam idem existens in ipsa diocesi minime ignoravit tanquam suspectus est proculdubio repellendus. ¶ Nisi propriio

divisio. Significante. ¶ In prima parte ponitur facti narratio. i. secunda cause commissio ibi cum igitur Abbas. si.

¶ Glo. se. ponit duos casus quibus ec.

c ¶ Maliciis. ff. de rei ven. l. i. fundo. et ff. de arb. ita demum. et s. de rescrip. sedes aplica. quamquam tamen audiatur quando non facit nisi vt noceat vt dixit. L. ar. inducit. C. de na. lib. auc. licet. sicut et prior penitenti ferre non prodest et tamen aufert vsum sequentis. de penite. di. iii. in salicibus.

¶ Glo. seq. alle. i. pcor. dans sile. ar. et tenet contrarium.

d ¶ Repellentes. No. q repellitur accusator propter turpem questum. ff. ii. q. i. phibetur. Item repellitur si infra tempus statutum non accusaverit. i. e. c. pri. nisi iusta causa. vt ibi. et est ar. q simonia committi possit in matrimonio cum sit spuale.

‡ Sed contradicit consuevit q ibi gratia non confertur.

‡ Concor. tex. in. l. ii. et ibi. do. ff. de do. inter vi. et vxo.

Cum in tua. ¶ Primo ponitur questio. Secundo distinguens solutio ibi: super quo. Et secundum membrum ibi: alioquin. Tertio excipit ibi: nisi. Ab. si.

e ¶ Consuetudinem. Hec consuetudo consona fuit iuri. vnde hodie pro iure communi statuitur: qua omissa si postea impedimentum appareat filii non erunt legitimi. s. de clan. despo. cum inhibitio. et si. s. de spon. cum in tua. que est pars istius et ei continuatur in integra.

f ¶ Non potuit. Quia erat in remotis partibus. si. xvii. q. ii. si quis incognitus.

g ¶ Fervore. xv. q. i. illa. et xvii. q. i. gonsaldus. et s. de regu. sicut tenor.

i ¶ Publice. Et ideo nullus potest ignorare. xv. distin. quod dicitis. et xii. q. ii. qui et humanis. et s. de postu. ca. i. arg. lxxxv. dis. pposuisti. Ber.

¶ Glo. seq. alle. iii. pcor. querit. ar. pro solut contrarium. Finis rei. per. q.

k ¶ Repellendus. Et ita q infra tempus constitutum non proponit ius suum postea repellitur et ab accusatione et a testimonio. arg. s. de clande. despon. cum inhibitio. a contrario. et C. de ingenu. diffamari. et s. de proba. licet. Sed nunquid admittitur ad denunciandum: videtur q sic: cum et iuramentum ei non obstaret. s. de iuretur. quemadmodum. et arg. s. de cogna. spi. tua. Dicas q non est admittendus cum sit suspectus: vt hic dicit. et suspecte persone removeantur a denunciatione sicut ab accusatione. s. de accu. cum dilectus filius. et s. de spon. cum in tua. nam cui vna via aliquid prohibetur: alia via ad idem non debet admitti. s. de pcura. tue. cum suis concor. ibi positis. Et ita taciturnitas nocet accusare volenti: nisi forte tacuit quia non habuit tunc probationem. ii. q. vii. plerique. et ideo dixi forte q licet tunc non haberet testes ipsemet potuit impedire matrimonium contrahendum: vnde non prodest q propter hoc tacuit. s. de spon. preterea. et s. de testi. super eo. et sola fama impedit matrimonium. s. de consan. et affi. ca. ii. taciturnitas vero ipsorum contrahentium non preiudicat eis. arg. s. de resti. spo. ex conquestione. et s. de clande. despon. cum inhibitio. et i. de senten. exco. inquisitioni.

‡ Concor. l. ac cusatio nem. et ibi Cy. C. q accu. non pos. et Bar. in l. si maritus. ff. si nega verit. ff. de adul.

¶ Glo. seq. inducit duas ꝯcor. ⁊ elicit vnum notabile.
a ¶ Iuramēto. Sic. ĩ. de testi. presentiū. ⁊ ĩ. de exꝯcep. pastoralis. Itē no. hic ꝙ plus valet iuramentum vnius ꝙ̃ ꝑsumptio iuris: q2 ꝑ istud iuramentū elidit̃ iuris presumptio. xxxv. q. iij. extraordinaria. Ber.

¶ Glo. se. ponit diuersitatem. ꝙ̃ rit de rōne ipsi⁹ ⁊ soluit. Itē ꝙ̃ rit arg. p ⁊ ꝯ. ponit opi. Johan. ⁊ soluit.

b ¶ Excluderet. hic habes ꝙ aliquis admittitur ad accusandū cuius auctor repellit̃. sec⁹ est i testibus. ĩ. de testi. lz. et ĩ. ꝺ here ti. fraternitatẽ. ar. Sed ꝙ̃ est rō diuersitatis? dic ꝙ aliud est in accusatore ⁊ aliud in teste modicū ꝑiudiciū fit si accusator admittitur cui⁹ auctor repellit̃ ꝑpt culpā ꝑpriā. et iste culpabilis non existit: ad dictū accusatoris nulla fit cōdēnatio: nisi adsint legitimi testes: s3 ad dictum testis ꝗs ꝯdēnat̃: et ideo debēt esse tales auctores vt ipo rū dicta sufficerēt ad hoc vt illi admittātur qui cām habuerunt ab eis. ar. C. de acc. pos. vicia. Sed nunqd statim elapso termio obstabit talis taciturnitas? videt̃ ꝙ incōtinēti nisi infra terminū accuset. xxxij. q. ij. mulier. ar. ĩ. de offi. dele. cū olim. ff. de leg. ij. cū qdā. in fi. ⁊ ff. ad mace. si fili⁹. Ar. ꝯ. xx. q. ij. puella. vbi vsqꝫ ad ānum ⁊ diē tutores ⁊ parētes puelle ꝙ̃ sacrū velamen assumpsit ꝯdicere pn̄t vltra nō. vt ibi. vel saltem vsqꝫ ad. x. dies. ff. de ꝯsti. pecu. ꝓmissor. ⁊ C. quō et qn̄. in. ab eo. Jo. dixit ꝙ taciturnitas ista cū qdā ꝯtēpamento intelligi d3. ar. ff. ꝺ sol. qꝺ dicim⁹. ⁊ ff. ex q̃. cau. ma. ab hostibus. ꝯ. vlt. ⁊ bn̄ facit ad hoc. ĩ. de loca. ca. pe. ⁊ vlt. ego credo ꝙ q̃diu res est integra ꝙ pōt ⁊ d3 admitti. † Pcto ꝟo mr̄imonio de pn̄ti nō vr̄ audiēd⁹ tanq̄ suspect⁹ si potuit infra tp̄s ꝓcedere ⁊ denunciare ipedimētum.

Accusat qꝫ ꝙ ꝗs cui⁹ auctor repellit̃.

† Adde hoc nō ēe verū si snīa fuit lata nisi ꝑ appel. fa. l. ticia. et ibi not. ff. ꝺ accu. not. l. l. diffamari. C. de inge. manu.

firmauerit iuramēto⁹ ꝙ post ea didicerit ea ꝙ̃ obiecerit: et ad hoc ex malicia nō ꝓcedat q2 tunc etiā si didicisset ab illis ꝙ̃ denūciationis tp̄e siluerunt: claudi nō d3 eidē adit⁹ accusandi: qm̄ ⁊ si ab ipetitione hmōi culpa de silētio tali contracta illos excluderet^b. iste tn̄ amoueri nequiret cu3 culpabilis non existat.

¶ De diuortiis.

Ex ꝯcilio apud vuarmatiā.

¶ Homicidiū necessariū nō priuat ipe ꝯiugij: s3 machinatio in mortē ꝯiugis sic. Ca. i.

Si ꝙ̃ mulier i mortē mariti sui cū aliis cōciliata est: et ipse aliquē illoꝝ se defēdēdo occiderit: pōt ipse post mortem vxoris si voluerit^c aliam ducere: ipsa autem insidiatrix^d penitentie absqꝫ spe coniugij stet subiecta. Alexander. iij.

¶ Cōiuges ꝓpter alteri⁹ crimen nō separant̃ nisi spūalit̃ fornicent̃ ⁊ tūc durat ꝯiugiū etiā separatis. Capl̄m. ij.

Quesiuit a nobis: ⁊ infra ¶ Nos itaqꝫ taliter rn̄demus ꝙ mulier ꝑ furto vel alio^e crimine viri sui (nisi fidei sue religionē3 corrūpe velit) ab eo separi nō d3. ¶ Verū si ꝯiugē suā ad ifidelitatis maleficium traxerit: a viro poterit separi: ita ꝙ ei nubere alij nō licebit^f: q2 lz separent̃: sēp tn̄ ꝯiuges^g erūt. ¶ In viris^h ꝗqꝫ ꝑsentis snīe forma seruet̃ Idem ambianeñ. episcopo.

¶ Uir nō pōt dimittere vxorē sine iudicio ecclie etiam ꝓpter ipedimētū parētele notoriū. h. d. Si fama refert impedimētū cōiugij etiā nemie opponēte: epo ex officio suo pōt de eo inqrere. Si ꝟo ipedimētū est notoriū pōt epus ex officio suo mr̄imonium separare hoc scđo. Capl̄m. iij.

Porro de comite pōtini. qui. B. vxorem suā absqꝫ iudicio ecclie dimisit:

¶ De hac materia. tractat̃. xxviij. q. j. ⁊ ꝑ xxxij. q. ij. ⁊ q. vi. ⁊ q. vij. xxxv. q. vi. ab isto ꝑmo vsqꝫ ad fi. q. ⁊ q. ix. quasi per totum. Jqua. c ¶ Voluerit: q2 q̃stum ad hoc non impeditur quomin⁹ cōtrahere possit post mortē vxoris: cum tale homicidiū directe nō fuerit voluntarium. et homicidium non ipedit matrimoniū cōtrahendū nisi in casib⁹. xxxij. q. ij. infectores ⁊ c. admonē. et ĩ. de pe. ⁊ remis. ca. ij. nisi sint iuuenes. vt. c. iter fectores. ⁊ e. cā. in ca. adolescentia. ⁊ tunc dispēsatiue.

¶ Glosa sequēs ar. alle. iiij. iura signat vnū contrarium ⁊ ibi remittit. finis soluit questionem

d ¶ Insidiatrix. Lz mulier ista nō fuit cōsecuta effectū: nichilominus punit̃ ꝙ̃ ad legē cōiugij. ⁊ est ar. ꝙ conat⁹ sine effectu punit̃. si. ij. dis. si quis post. ⁊ ꝺ pe. di. j. si ꝗs cū telo. † ⁊ ĩ. de biga. nup. ⁊ ca. vlt. Arg. ꝯ. ĩ. de spon. c. vlti. cum suis ꝯcor. ibi ponitis: vbi de hoc. tamen si contraheret teneret.

Matrimoniū nō ipedit̃ per homicidium.

† Concor. l. si ꝗs non dicā. C. de epis. ⁊ cle. et l. ꝑhite. de his ꝙ̃ ad eccle. confu. cu3 ꝯcor. ꝑ ⁊ ꝯtra.

Quesiuit. ¶ Sunt tria dicta. scđm ibi: verū. tertium ibi: in viris. Abbas siculus.

e ¶ Uel alio crimine. Pro nullo crimie p̄t vir dimittere vxorē vel vxor virū: vel ꝑ aliꝗ qꝺ ei ꝯtingat. xxxij. q. j. in ꝯiugio. ⁊ q. v. si ꝗs vxorē. ꝑcepit. ꝑceptū. ⁊ q. vij. oēs causationes. nisi ꝑ crimine fornicationis. vt in. e. ꝑdictis. vel ꝑ spūali fornicatiōe. xxviij. q. j. idolatria. ⁊ hoc etiam si viro suo mortē machinet̃. ĩ. ca. pxi. ⁊ si talis turpis ꝯditio in mr̄imonio apponat̃ si furtū feceris ꝑ non adiecta habeat̃. ĩ. de condi. ap. c. vlt.

f ¶ Non licebit. Cum matrimonium eoꝝ sit ratu3 ⁊ cōsummatum: secus est de matrimonio infidelium ĩ. eo. quanto. ⁊ c. gaudemus.

g ¶ Cōiuges erūt. Qꝺ vinculum ꝯiugij semel habitū nunq̄ amittit̃ viuentib⁹ cōiugibus etiam separatis. xxxij. q. vij. c. ij. ⁊ iij. sicut nec baptisma vel ordo. j. q. j. ꝙ quidam. ver. cum videamus.

h ¶ In viris. Q2 vir ⁊ vxor nō ad iparia iudicant̃. xxxij. q. j. si ꝗs vxorē. ⁊ q. v. precepit. ⁊ qꝺ. vij. apłs. L.

¶ Porro. ¶ Sunt duo dicta. scđm ibi: ꝑterea. Ab.

i ¶ Glo. se. ar. alle. iij. iura. ⁊ iiij. in ꝯriū ⁊ soluit.

dimisso

¶ Rub. De diuortiis. ¶ Cōtinua vt i ꝑcedēti titulo. Uel potest sic continuari. Supra in precedentib⁹ visum est qualiter mr̄imonia coniungant̃ ⁊ q̃liter accusent̃: merito restat videre q̃liter diuidātur. et sciās ꝙ diuortiū fit dupliciter. ꝑmo quo ad substantiā vinculi matrimonialis: vt qn̄do separat̃ mr̄imoniu3 ꝓpter impedimētū ꝑpetuū. qn̄qꝫ fit ꝙ̃ ad thoꝝ ⁊ mutuā seruitutem: vel ꝓpter adulterium coniugum. Abbas.

a ¶ Notoria. Arg. ꝙ in notoriis ſuand⁹ eſt ordo iuris. ar. xi. q. iii. eoꝝ. ⁊ xxiiii. q. i. pudēda. in fi. ⁊ iii. q. v. qꝛ ſuſpecti. Arg. ꝯ. ii. q. i. de manifeſta. ⁊ ī. de accu. eui dēcia. ⁊ ſ. de iureiu. ad nſam. iii. ⁊ ff. ad. l. aqſ. ꝓinde. in fi. So. q̄ ad ſniam ſemꝑ ſuād⁹ eſt ordo iuris: ⁊ ꝙeſtū ad alta non. occaſionē dāni dat: dānū dediſſe videt. l. diſt. ſtudeat ſepe. ⁊ ff. ad. l. aqſ. qui occidit. §. l hac. et. ī. de dō. da. c. viti. in fi. Et arg. ad hoc. ſ. de eo q̄ cog. ꝯſang. vxo. ſue ſuꝑ eo. ⁊. c. diſcretionē. Sed ꝯtrū eſt veꝝ: qꝛ mulier ad hoc nulla ꝯditiōe dꝫ adduci. xxxii. q. v. ita ne. Nec eſt ignoſcendum ei que ꝑtextu pau ꝑtatis turpiſſi mā vitā ducit. ff de rit. nup. palā §. nō eſt. nec ob ſtat ſi replicaret etiam illa. ff. de adul. l. i §. ſi pu blico: niſi eā in uitā tradidiſſet adulterādā tūc nō poſſet ei obiī cere adulteriū: vt i decre. diſcre tionē. Sꝫ pone ꝙ mulier receſ ſit a viro ſuēte ꝓpria: ⁊ nichilo minus petit re ſtitui? Videt ꝙ nō ſit audiēda. qꝛ ipſa non fuit eiecta: ſed ipa ſe eiecit. Dicas ꝙ eſt audiēda: qꝛ eoipſo ꝙ rediēs nō admittit: ſpo liata itelligit. ff. ꝺ acq. poſ. clam poſſide. §. viti. ⁊ l. ſi id qꝺ. §. vi. ⁊ ff. de vi et vi ar. l. i. §. ſiue autem Sed nunq̄d pōt petere a viro ex penſas q̄s fecit poſtq̄ ipa receſ ſit ab ipo? Non credo cum mari tus ipam nō ex pulerit: ſed ſi eā reuertentē nō admittat poſtea tenet

Notoriū an ſit ſcdꝫ iuris ordinē de cidēdū

ꝙ Con cor. l. iii §. ſi ad dic. ff. ꝺ re mi li. ⁊. l. cū fra trē. C. ꝺ his q̄. vt in dig.

Paupꝑtas nō excuſat a pctō.

Mulier ſponte receꝺens a viro pt ab eo reſtitutionem petere.

qꝛ eā cognatam fuiſſe vxoris defuncte ꝓponit: prudentia tua cognoſcat: ꝙ ſi etiā parē tela eſſet publica et notoria[a] abſq iudicio eccleſie ab ea ſe parari[b] nō potuit: quare ipm ad eā recipiendā q̄ petit reſti tutionē[c] ipſi⁹ diſtricte cōpel las. quā ſi recipere noluerit: eū ⁊ ſupiductā[d] viculo excōi catiōis aſtringas. ¶ Preterea de. ll. q̄ cognatā ſuam duxit vxorē rūdem⁹ ꝙ nō apparen tib⁹ accuſatorib⁹ et parētela manifeſta ſeu publica[e] exiſtē te (quod credibile nō eſt: niſi eſſent in primo gradu vel ſe cūdo[f]) tui officii itereſt[g] mrī monia illa adhibita grauita te diſſoluere q̄ illicite contra cta noſcuntur. Idem.

¶ Repelliť vxor petēs reſtōnez mariti: ſi notorie fornica ta eſt ⁊ marit⁹ ꝯtinuit. C. iiii.

Significaſti ꝙ quidam vxore ſua ſine iudicio eccľie dimiſſa: ꝑ eo ꝙ ſugge ſtū ſibi fuerat ipam iceſtū cū q̄dā ꝯſanguineo ſuo cōmiſiſ ſe: vinculo fuit ꝓpť hoc excōi cationis aſtrict⁹: veꝝ mulier nō ꝯtinuit: ſed ſobolē de alio viro ſuſcepit: nec min⁹ poſtu lat viro reſtitui: aſſerēs ſe ab ipſo iniuſte dimiſſam: et eun dē ſibi materiā[h] adulterandi dediſſe. ¶ Cōſul. t. t. r. ꝙ ſi no toriū[i] eſt mulierē ipam adul teriū cōmiſiſſe: ad eā recipiē dam ꝑfatus vir cogi non dꝫ: niſi ꝯſtaret[k] ipm cū alia adul terium commiſiſſe. Idem.

¶ Matrimoniū ſepať ꝓpter adulterium mulieris: ⁊ ſi vir poſtea fornicetur reitegrať. Et eſt bonus caſus et multū allegabilis. Capitulum. v.

Ex lris tuis accepimus ꝙ. V. quandam duxit vxorem q̄ paucis tpib⁹ fuere ꝯcordes. ꝓponebat eñ idem V. ꝙ illā ꝑ violētiā ſibi illatā metu etiā mediante dixiſſet: ⁊ infra. Tandē vir vxorē ſuā ſuꝑ crimie fornicatiōis in iu re ꝯuenit: que neſciť q̄ ducta ſpū cepit publice confiteri: ꝙ cum vir negaret ei in neceſſa riis ꝓuidē/crimen ꝯpulſa[l] eſt icurrere mēoratuꝫ. Cūq di-

¶ Glo. ſe. reddit duplicē rōnem.

b ¶ Separari xxxiii. q. ii. ſcla reo. xxxv. qō. vi. miſtoꝝ: et eſt rō quare? qꝛ ſentē tia diuortii pe na eſt. ⁊ pena nō ē iferēda niſi ꝑ iudicē. xxxiii. q. ii. §. l hoc. ⁊. C. vt nemo iuſ ſibi di. ꝑ totū. ⁊. C. de iu deis. nullus.

¶ Glo. ſe. alľ. iii. ꝯcor. ſignat vnū ꝯtrium et ſoluit.

c ¶ Petit reſti tutionem. Reſti tutio eñ facien da eſt. ſ. de offi. delega. cām ma trimonii. ⁊ ſ. de ꝛſtitu. ſpo. ex cō queſtiōe. ⁊ ſ. vt lit. nō ꝯteſt. acce dēs. ii. i fi. Ar. ꝯ. ſ. ꝺ reſti. ſpo. lit teras: vbi dicit ꝙ ſi probatiōes incōtinenti ſunt parate nō eſt fa ciēda reſtitutio ſ multomin⁹ eſt facienda vbi no toriū eſt impedi mentū vt h̄. Dic ꝙ faciēda eſt ꝑ terq̄ ad carna lem copulam: vt intelligas iſtam decre. ſm illam.

d ¶ Superinductam. Sic. ſ. de ſpon. veniens.

e ¶ Seu publica. Et ſi manifeſta non eſſet vel pu blica dūmodo fama eſſet ꝙ eſſent cōſanguinei in gra du ꝓhibito ex officio ſuo poſſet epō inquirere ⁊ com pellere vt quicūq veritatē ſciret perhibeat teſtimo niū. xxxv. q. vi. epōs i ſynodo. et. ſ. de teſti. cog. ꝑterea. ⁊. ſ. de offi. or. c. i. ⁊. ii. q. i. deus opō. immo quilibet te netur denunciare eccleſie. ſ. de cog. ſpi. tua.

f ¶ Vel ſecundo. Et ita videť ꝙ ꝯſanguinitas vltra ſcdm gradum nō poſſet eſſe notoria: ſed fama eſſe pu blica poteſt. xxxv. q. vi. ſi duo.

g ¶ Intereſt. Id eſt ad eccleſiam pertinet.

diuiſio

Significaſti. ¶ Communis diuiſio. ſecūda pars ibi: conſultationi. Abbas.

¶ Glo. ſe. obiicit ⁊ de eo opi. ponit quā reprobat. que rit ar. negatiue ſol. ꝯtrium. Iteꝝ querit ⁊ ſoluit.

h ¶ Materiam adulterādi. Qꝺ videť: qꝛ ipſe dedit ei materiā adulterādi: q̄re ſibi iputet vir. ar. xxvii. q. ii. ſi tu abſtines. ⁊. ff. de mino. cū mandato. ff. ſol. ma. ſi mulier. Qꝺ magiſter Io. fauentin⁹ cōcedebat: qꝛ q̄ ...

¶ Glo. ſequens querit ⁊ ſoluit.

i ¶ Si notoriū. Quid ſi occultum et in modū excē ptiōis obiiciat ei illud adulteriū petēti reſtitutionē? Dico ꝙ nō audiť quouſq fuerit reſtituta. ſ. de reſti. ſpo. item cum quis. ⁊. c. ii. ⁊. iii. ⁊. c. in litteris. ſecus in petitorio. xxvii. q. ii. agathoſa.

¶ Glo. ſeq. ſignat contrarium et remittit.

k ¶ Niſi ꝯſtaret. Ita ꝙ eſſet notoriū adulteriū vi ri: alſ ipſam oporteret prius ꝓbare adulteriū viri: et ſic crimina mutua pari ꝯpēſatiōe tolluntť. xxxii. q. vi. nichil. ⁊. ī. de adulte. c. pe. ⁊ vlt. ff. ſol. matri. viro. xxv. diſt. ꝑmū. ⁊. xxvi. di. vna tm̄. ⁊. vi. q. i. q̄ crimē. ff. de eo ꝑ quē fac. erit. l. viti. §. ſed et ſi. ⁊. ff. de adul. ſi vxor. §. iudex. Ar. ꝯ. ff. de dol. exceptio. apud celſuꝫ. §. marcel lus. hoc ꝯtrium ſoluitur. ſ. de excep. dilecti.

diuiſio

Ex lris. ¶ Hic eſt bonus caſus ⁊ multū allegabi lis. Et due ſunt ptes. ſcda ibi: vnde. Ab.

¶ Glo. iſta ſignat contrarium.

l ¶ Cōpulſa. Nō iō tñ excuſanda eſt: qꝛ nō eſt igno ſcendū ei q̄ ꝑtextu paupertatis turpiter degit. ff. ꝺ ritu

nup. palam. §. nõ est. ⁊ potius debuit omnia mala pati q̃ malo cõsentire. xxxij. q. v. ita ne. Arg. cõtra. C. de pa. q̃ fili. distra. l. vlt. ⁊ C. de inoffi. testa. auc. s3 si post ex. xxvij. q. ij. si tu abstines.

¶ Glo. seq. q̃rit ⁊ aliã q̃stionẽ infert quã soluit p. l. cui r̃ndet. ponit opinionẽ ⁊ soluit.

a ¶ Admonita. Sz debuit iudex hoc fecisse: cũ hoc ipsum factũ respicere videat᷑: sed pone de hoc q᷑ de cõsilio alicuius hoc dixisset. nũquid poterit reuocare huiusmodi cõfessionẽ cum in tali facto nõ posset dici ignorãs. Potest dici q᷑ sic cum hec causa quasi criminal᷑ sit vel mixta. ☞. de procu. tue. cõfessio em̃ in crimine non preiudicat nisi perseueret. ff. de que stioni. l. j. §. diu⁹ ⁊ §. si quis vitro. s3 illa lex loquitur de confessione q̃ extorquetur per tormentũ. Lauren. dicit q᷑ põt reuocari: s3 si fiat ex deliberatiõe ⁊ nõ ex calore iracũdie: non videtur q᷑ reuocari possit: q: nõ posset probare errorem.

Adde an ⁊ qñ pt q̃re nocare ɔfessionẽ suã. Bar. i. l. ☞ etate ☞ I. ff. ☞ iterro. actio. ⁊ i. l. non fatet᷑. ff de ɔfes.

ligẽti⁹ a te fuisset admonita ᵃ ne ad suggestionem alicuius illud tã turpe cõtra se ꝓponeret: ip̃a id manifestius asserebat. Sane tu cõuocato capitulo tuo cũ ex eorũdẽ cõsilio vtriq3 priuari ꝯtinẽtiã iuñxeris obseruãdã: ita q᷑ caste viuerẽt abiuicẽ ᵇ segregati: memorat⁹ U. furti cum alia spõsalia et nuptias temere celebrauit: verũ cum factũ inq̃rere laborares: supradict⁹ U. seriẽ rei explicãs et exponens ad audiẽtiã nostrã dicit᷑ appellasse. Uñ. f. t. mã. quate. si res ita ꝓcessit: ꝑtaxatũ viruz ad legitimã vxorẽ redire ᶜ cõpellas. Urba. iij. floreñ. ep̃o.

¶ Si vxor a viro lapso in heresim propria auctoritate diuertit / ad eũ reuersum redire compellit᷑: secus si per iudicium ecclesie ab eo fuisset separata. Capitulum. vi.

De illa q̃ viro suo labẽte in heresiz ip̃ius ɔsortium sine iudicio eccl̃ie declinauit videt᷑ nobis q᷑ mulier (maxĩe si ea intẽtiõe decessit vt lapsus i heresim tedio pariter ⁊ ɔfusiõe ᵈ affectus se ab errore suo cõuerteret) et cũ reuers⁹ fuerit ẽ reddẽda ᵉ q̃ etiã si reuerti noluerit cõpellat᷑.

¶ Si vero iudicio eccl̃ie ab eo recessit: ad recipiẽdũ eum nullaten⁹ dicim⁹ cõpellẽdã ᶠ ⁊ Innocen. iij. ferrarieñ. ep̃o.

¶ Uinculũ cõiugale non dissoluit᷑ altero cõiugũ fidelium in heresim lapso. Sed si vnus infideliũ cõiugũ cõuertat᷑ ad fidẽ ⁊ alt᷑ nolit sibi cohabitare / vel non sine blasphemia / vl᷑ sine pctõ mortali: soluitur cõiugiũ: ⁊ conuersus contrahere poterit. Capitulũ. vij.

Quanto te nouim⁹ i canonico iure peritum: ⁊ infra. Sane tua. f. intimauit q᷑ altero coniugũ ad heresim trãseunte q̃ relinquit᷑ ad scd̃a vota desiderat cõuolare: qđ vtrũ possit fieri / p tuas nos duxisti litteras cõsulendos.

☞. de cõuer. cõiu. quidã iurauit. ⁊ xxvij. q. ij. dormierit. Item si hoc verum esset q᷑ nõ posset sic darent᷑ mulierib⁹ occasio delinquẽdi vt a viris separarent᷑. sic. ☞. de cõsue. ex parte. vñ reprobata fuit illa cõsuetudo. ☞. e. q̃sto. in fi. ⁊. ff. de reg. iur. nõ fraudat᷑. ⁊ argu. xxxij. q. v. hec imago. Argu. contra q᷑ non possit q: sententia statim est ꝓ muliere. arg. vi. q. iiij. quod semel. sepe em̃ cõdẽnatus ex sententia cõmoduz sentit: vt in duobus reis debẽdi cõdẽnatis. ff. de re iudi. paul⁹. ij. Dicas q᷑ vir nõ põt sibi illã recõciliare inuitã vt Lau. dixit. Hu. dixit q᷑ si vxor publice sit fornicata an̄ iudiciũ eccl̃ie põt illam sibi reconsiliare etiã inuitaz nec põt intrare religionẽ eo inuito sed postq̃ sententia diuortij auctoritate eccl̃ie lata ẽ neuter tenet᷑ alteri. ⁊ vter q᷑ altero inuito monasteriũ intrare pt: q: vterq3 in separatiõe cessit iuri suo. argu. vij. q. j. q̃ periculosum ẽ. nec vir poterit vxorem inuitã recõciliare. s3 hec decre. vl᷑ ꝯ sniam Hug. vnde stãdũ est put dicit Lau. Unde no. hic q᷑ delictũ supueniens rei iudicate preiudicat sententie vt snia non obstante reuertat᷑ in idem. ☞. de adul. c. vlt. vbi ☞ hoc. arg. cõtra. quia ea q̃ legitime facta sunt ex supueniẽti delicto nõ retractant᷑. ff. de iti. actuq3 priua. nec enim. th̃ standũ est ei quod. ☞. dicitur. Ber.

Arg. ad hoc i. l. iuste. ff. de ac qui. pos. ⁊ i l. furti. §. ⁊ iusu. ff. ☞ his qui no. ifa.

b ¶ Abinuicẽ segregati. Ex hoc videt᷑ q᷑ snĩa diuortij lata fuit: cũ de consilio capituli hoc videat᷑ fecisse q: sine ɔsilio capituli fieri nõ d3. xv. q. vij. ep̃s nulli⁹. ⁊ lxxvj. di. si q̃d vero. Et est no. q᷑ delictũ supueniẽs rei iudicate ꝑiudicat ei ꝓ quo lata est sentẽtia: qđ ver᷑ ẽ etiã si iurassent se vlterius nõ repetituros. arg. ☞. de iureiur. tua nos.

¶ Glo. se. q̃rit arg. p ⁊ ꝯ. sol. ponit opi. Hu. quã reprobat. in fi. no. ⁊ remittit. ⁊ signat cõtrarium.

c ¶ Redire cõpellas. Quia nõ cõtinuit ſm q᷑ ei fuit iniunctũ: ⁊ ideo eã excipere cõpellit᷑. ☞. ca. pri. ⁊ xxxij. q. vj. nichil sed snĩa lata fuit hic: vt videt᷑ ꝓpter adulteriũ. Nũquid poterat vir eã sibi recõciliare inuitã᷑ Et videt᷑ q᷑ sic. arg. C. de le. qđ fauore. innocens enim non priuat᷑ seruitute quã h3 in eo qui peccauit. C. de adulterijs. auc. sed hodie. vnde vir potest etiã illam adulterã sibi recõciliare si vult. ff. de ɔuer. cõiu. gaudemus. ⁊ arg. ff. de excep. rei. iudi. euidenter. pena ei non prestat immunitatẽ. ff. ☞ interdic. ⁊ relega. l. relegatorũ. §. vlti. preterea vir solũmodo fuit absolut⁹ a seruitute quã ip̃a prius habebat in ipsum ⁊ nõ econuerso. vñ adhuc remansit salua viro seruitus quam habuit in muliere. cũ tm̃ ip̃a fuerit cõdemnata. arg.

Maritus an possit sibi recõciliare vxorez adulterã inuitam.

De illa. ¶ Sũt due ptes. scd̃a ibi: si vero. Ab.

¶ Glo. ista dat simile.

d ¶ Cõfusiõe affect⁹. Ad similitudinẽ contumacis. q̃ possessione priuat᷑ vt tedio affectus veniat responsurus. ☞. vt li. nõ ɔtest. qm̃ §. in alijs. C. de ꝑscrip. xxx. vl᷑ xl. anno. si quis emptiõis §. sed ⁊ si quis non per vim.

¶ Glo. ista reddit rationem.

e ¶ Reddenda. Et merito: q: ꝑ ꝑnlam est sanatus. xxxij. q. j. qđ aũt requisisti. ⁊ etiã est cõpellẽda.

f ¶ Compellendã. In alio casu cõpellit᷑. ⁊ sic est aliud ante iudiciũ eccl̃ie ⁊ aliud post: eandẽ diuersitatẽ dixit Hug. in carnali fornicatiõe: vt dicit᷑. ☞. c. pri. sed ꝯ. c. pri. in fi. vbi de hoc. ⁊ põt dici q᷑ ei standum est. vt in vtroq3 casu cõpellat᷑ redire ad virũ: nisi cũ iudicio eccl̃ie separata voluerit religionẽ intrare. ☞. de conuer. coniug. c. viii. Ber.

Quanto te. ¶ Cõmunis diuisio. secunda ibi: no

igitur. q̄ distinguit ꝛ scḋm mēbra ꝓsequit ibi: si vero rōnē diuersitatis ponēs ibi: nā ꝛ si obstaculū soluens ibi: nec obstat. summittēs duplicē solutionis effectū ibi: per hanc. Abbas si.

a ¶ Distinguim⁹. hanc distinctionē ponit Grati⁹ xxviii. q. ii. §. hic distingaendū.

b ¶ Predecessor. s. celestin⁹ dictū cuius habuit sn olī i decre. ꝫ. ƀ ꝯuer. infi. laudabilez. ꝛ male dixit celestinus.

c ¶ Ait aplš. xxviii. q. j. si infidelis.

d ¶ Canonē. xxviii. q. ii. si infidelis.

e ¶ Contumelia. Iuxta illud. Deserere spnentē vel blasphemare volētē. Uel te credētē scel⁹ ad mortale trahentē. Nā sūt absq̄ mora sic vincla rupta ꝑora. Ul.

¶ Glo. se. repeti posset ꝑ q̄ttuor questiones.

Infero q̄ inter infideles ē mr̄imoniū verū. fa. i. iudeis. ꝛ. l. nēo cū ibi no. C. ƀ iude. et c. seqn.

f ¶ Qui relinquit. s. q̄ ꝯuertit circa eū q̄ relicṫ qz nō pōt claudicare mr̄imoniū sz poti⁹ dixit de eo q̄ relinq̄t. qz ille solus pōt ꝫ here sine pctō: ille q̄ relinq̄t trāseū tem ad fidē peccat ꝛ sola ꝯtumelia creatoris soluit ꝛ nō ꝑ ecclīaz ꝛ stati soluit. ꝓ cito non vult cohabitare sz modū q̄ tradit. ꝫ. c. pri. ad fi. ꝛ puenit ad noticiā alteri⁹: tn̄ dz adhibere testes q̄ illa nō vult ei cohabitare ne ipediat postea ꝯtrahēs. si aūt anq̄ ꝯhat cū alia ꝯuertat ad fidē vir ipsam recipere tenet. ꝫ. c. pri. §. pe. ꝛ videt nouū matrimoniū: vt ibi dicetur.

¶ Nos igit cōsul. t. r̄ndentes distiguimus[a] lz quidā ꝓdecessor[b] noster sensisse alit videat an ex duobus īfidelib⁹ alter ad fidē catholicā cōuertat: vel ex duob⁹ fidelibus alt labat in heresim vel decidat in gentilitatis errorē. Si ei alt infideliū coniugū ad fidē catholicā conuertat: altero vel nullo mō/ vel nō sine blasphemia diuini nois. vel vt eū pertrahat ad mortale pctm̄/ ei cohabitare volēte: ꝛ q̄ relinquit ad scḋa si voluerit vota trāsibit: ꝛ in hoc casu intelligim⁹ quod ait aplš[c]. si infidelis discedit: discedat. frat eni vel soror nō est seruituti subiect⁹ in hmōi: ꝛ canonē[d] etiam in quo dicit cōtumelia[e] creatoris soluit ius mr̄imonij circa eū q̄[f] relinquit. ¶ Si vo alter fideliū cōiugū vel labat in heresim/ vel trāseat ad gētilitatis errorē: nō credim⁹ q̄ i hoc casu is q̄ relinquit viuēte altero possit ad secūdas nuptias cōuolare: lz in hoc casu maior[g] appareat contumelia creatoris. ¶ Nā etsi mr̄imoniū verū inter infideles existat. non tn̄ est ratum[h]. inter fideles autē verū ꝛ ratum existit: qz sacramentum fidei qḋ semel est admissum: nunq̄ admittit[i] sz ratum efficit coniugij sacrm̄: vt ipm in cōiugib⁹ illo durante perduret. ¶ Nec obstat qḋ a quibusdā forsan obijcit q̄ fidelis relict⁹ non debeat iure suo sine culpa[k] priuari: cum i multis casib⁹[l] hoc cōtigat: ꝛ vt si alt cōiugū icidat[m]. ¶ Per hāc respōsionē quorūdā malicie obuiat: q̄ in odiū cōiugū vel qn̄ sibiīuicē displicerēt: si eas possent in tali casu dimittere simularent[n] heresim: vt ab ipa (nubētib⁹ cōiugib⁹) resilirent. Per hāc ipam r̄nsionē illa soluit q̄stio: q̄ q̄rit vtrū ad eū q̄ ab heresi vel infidelitate reuertit/ is q̄ ꝑmāsit i fide redire[o] cogatur.

Idem tiberiadensi epo.

¶ Pagani iuncti i gradu phibito lege canonica tn̄ cōuersi ad fidem nō separantur. h: primo. Si pagan⁹ pri⁹ plures vxores habebat: post fidē in sceptā adherebit prie. h scḋo Et si repudiata vxore: cū secūda cōtraxerit: etiā post baptismū dimittet scḋam: et adherebit prie repudiate etiaz si repudiata cum alio contraxisset: sec⁹ si fornicata fuisset. hoc tertio. Capitulum. viii.

Gaudem⁹ in dño: ꝛ infra. ¶ Utrū pagani vxores accipiētes i scḋo[p]/ vel tertio/ vel vlteriore gradu sibi cōiūctas sic cōiuncti debeāt post cōuersionē suā insimul remanere/ vel abiuicē separi: edoceri per scriptū aplicū postulasti. Sup quo talit r̄ndem⁹ q̄ cū sacramētū cōiugij apud fideles et infideles existat[q]: queadmodū ostendit apostolus dicens. Si qs frater infi

g ¶ Maior. Magis eni delinquunt fideles apostatādo q̄ ifideles in ifidelitate remanēdo. xxviii. q. iiii. in eo fornicator. ꝛ nemo respiciēs retro apt⁹ ē regno dei. ꝫ. de vo. magne. si. de pe. di. iiii. si refugiētes. Sic magis deliquit q̄ interruptā iterū luxē deserit: q̄ q̄ se mel acceptā derelinquit. in auct. de litigi. §. edicta. i. fi. coll. a. viij. C. quō ꝛ q̄n iudex. au. qui semel.

h ¶ Ratū. qz pōt dissolui: vt h. xxviii. q. j. §. ite illḋ.

i ¶ Nūq̄ amittit. xxxiii. q. vii. c. j. ꝛ. ii. ꝛ. j. q. j. qḋ q̄dā

k ¶ Sine culpa. Nemo sine culpa iure suo priuari dz. xvi. q. vlt. inuentū. lvj. di. fatis puersu3. ꝫ. ƀ eo. q̄ cog. cōsan. vxo. sue. discretionē. ꝛ. c. vi. ꝛ. ꝫ de ꝯsti. ca. ii. Sz si cā subest ꝑuatur de q̄nq̄ iure suo. ꝫ. vt li. nō cōte. q̄n̄. §. ii. ꝛ. ꝫ. ƀ pull. ātiq̄. ꝛ. xxi di. renouātes. ꝛ hic subest cā q̄ subijcit infer⁹.

Ius suum nemo perdit sine causa.

Con. cor. rex. i. l. sancim⁹. ff de pe. ꝛ. ꝫ. vt li. nō ꝯtes. q̄n. §. si vero.

l ¶ Multis casib⁹. In q̄b⁹ q̄s priuat iure suo xiii. q. vj. cōperim⁹. ꝛ. liiij. di. frequēs. xxxiiij. di. si cui⁹. xvj. q. vij decernim⁹. lxx. di. neminē. xviij q. ii. diffinim⁹. ꝫ. ƀ de. egro. tua.

m ¶ Incidat xxxij. q. vij. illi.

n ¶ Simularēt heresi3. Hec est cā q̄re ꝑuat quis iure suo sine cl̄pa. ſi. xxxij. q. j. dixit dn̄s.

¶ Glo. se. ponit opi. Lan. quam reprobat.

o ¶ Redire cogat. ꝛ reuera cogi debet: nisi velit religionē intrare: cū in iudicio eccl̄ie separati fuerit. ꝫ. ƀ ꝯuer. ꝯiug. c. vi. Lau. dixit eā cogēdā redire ad eū cū dis. illi⁹ decre. ꝫ. eo. de illa: sz verī⁹ ē q̄ idistīcte dz ꝯpelli: nisi cū vult intrare religionē fm illam decre. ꝫ. ƀ ꝯuer. cōiuga. c. viii.

Gaudem⁹. ¶ Hoc ca. ꝑncipalit hz tria dicta. scḋm dictū ibi: qz vo. tertiū ibi: q̄ sūt. Abbas.

diuisio

p ¶ In scḋo. Nō ꝑhibito: qz scḋs gd⁹ erat ꝑhibit⁹ sed nō ois. iste ei erāt ꝑsone ꝑhibite i lege. mr̄/ nouerca/ soror/ neptis/ amita/ mātera/ ꝛ vxor patrui/ ꝛ vxor fratris/ filia/ ꝛ priuigna. de hoc dr. ꝫ. ƀ resti. spo. i fau.

q ¶ Existat. xxvi. dist. deinde. ꝛ. ꝫ. de consangui. et

delē hꝫ vxorē et hec cōsentit hitare cū eo: nō illā dimittat et in pmissis gradib⁹ a paganis q̄ ad eos mrīmoniū licite sit cōtractū: qui ꝯstitutiōib⁹[a] canonicis nō artant. qd em̄[b] ad nos (ſm apl̄m eūdē) d̄ his q̄ foris sunt iudicare? in fauorē p̄serti xp̄iane religionis et fidei a cui⁹ pceptōe p vxores se deseri timētes: viri pn̄t facile reuocari: fideles hmōi mrīmonialiter copulati libere pn̄t ꝛ licite remanere[c] cōiuncti: cū p sacr̄m baptismi nō soluant ꝯiugia / ſꝫ crimina dimittātur[d]. ¶ Cū p̄o pagani circa plures insimul feminas affectum diuidunt cōiugalē vtrū post ꝯuersionē omēs vł quā[e] ex oib⁹ retinere valeāt / non īmerito dubitat: ꝛ.ī. Uerū absonū[f] hoc videt ꝛ inimicū fidei xp̄iane: cum ab initio vna[g] costa in vnā feminā sit cōuersa. ꝛ scriptura diuina testet: ꝙ ppt̄ hoc relinq̄t hō patrē ꝛ matrē / ꝛ adherebit vxori sue ꝛ erūt duo in carne vna non dixit tres vel plures sed duo[h]. Nec dixit / adherebit vxorib⁹ / ſꝫ vxori: ꝛ infra. Nec vlli vnq̄ꝫ licuit īsimul plures vxores[i] hr̄e: nisi cui fuit diuina[k] reuelatiōe ꝯcessū: q̄[l] mos qn̄qꝫ / interdū etiā fas censet p quem sicut iacob a mendacio[m]: israelite a furto[n]: et sanson ab homicidio[o] sic et p̄triarche ꝛ alij viri iusti qui plures legunt simul habuisse vxores ab adulterio excusant. Sane veridica hec sentētia probat etiam de testimonio p̄itatis testātis in euāgelio. Quicunq̄ꝫ dimiserit vxorē suā ob fornicationē ꝛ aliam duxerit mechatur. Si ergo vxore dimissa duci aliā de iure nō pōt fortius ꝛ ipsa retēta: p qd̄ euidēter apparet pluralitatem[p] in vtroq̄ꝫ sexu (cū non ad ipa ria[q] iudicet) circa mrīmoniū reprobandam. ¶ Qui autē ſm ritū suū legitimā repudiauit vxorē: cū tale repudium veritas in euangelio[r] reprobauerit: nūq̄ꝫ ea viuēte licite poterit aliā etiā ad fidem xp̄i ꝯuersus hr̄e: nisi post ꝯuersionē ipsi⁹ illa renuat cohabitare cū ipso: aut etiam si cōsentiat non tn̄ absq̄ꝫ cōtumelia[s] creatoris: vel vt eum pertrahat ad mortale pctm̄: in quo casu[t] restitutionē petenti q̄ꝫuis de iniusta spoliatiōe ꝯstaret / restitutio negaretur[v]. qr ſm apl̄m[x] frater aut soror nō est hmōi subiectus seruituti. ꝙ si cōuersum ad fidem ꝛ illa cōuersa sequatur anteq̄ꝫ ppt̄ cās p̄dictas legitimā ille ducat vxorē / eā recipe ꝯpellet[y] q̄ꝫuis q̄q̄ꝫ ſm euāgelicā p̄itatē q̄ duxerit dimissam mecha

alij. de infidelibus.

a ¶ Cōstitutionibus. Que nō artant nisi illos qui subsunt eccl̄ie directe ſꝫ indirecte bn̄ compellunt. ī. de vsur. post miserabilē. ꝛ c. q̄sto. ꝛ ī. de iude. ꝛ si iudeos

b ¶ Quid enim. ij. q. j. multi. interpositio est.

c ¶ Remanē ꝯiuncti. ī. d̄ ꝯsangui. d̄ īfidelib⁹.

d ¶ Dimittāt. xxvj. di. deinde.

e ¶ Uel quā. ad istā q̄stionē nō r̄ndet directe ſꝫ indirecte: sat̄ r̄ndet ꝙ vna sit vxor: ex eo ꝙ dicē pl̄alitatē ex vtroq̄ꝫ sexu reprobādā. in fi. istı⁹ §.

j. Corin. v.

f ¶ Uerū absonū. Hic ondit ꝙ vnā tm̄ debeat habere.

g ¶ Una. ī. d̄ biga. debitum.

¶ Glo. sequēs significat cōtrarium

h ¶ Duo. Hic pl̄alis nūer⁹ ponit ad exclusionē maioris pl̄alis. Ar. ꝟ. xxxj. q j. ꝙ si dormierit qn̄q̄ꝫ ponit ad exclusionem minoris nūeri vt cū d̄r vn⁹ nō stet ꝯ aliū ſꝫ i ore duorū stet oē verbū vt. ī. de testi. licet. in fine.

gen. ij

i ¶ Uxores. vn̄ etiā lex plura coniugia p̄hibet iudeis. C. de iude. nēo iudeorū. in fi. ꝛ C. d̄ incest. nup. l. ij. C. d̄ do. añ nup. ea q̄

iij. esd. iiij. Mat. xix. mar. x ephe. v.

k ¶ Diuina. Nō ergo sūt sufficiētes excusationes quas habes. xxxij. q. iiij. dixit sarra. et. c. obijciunt. sed illud fuit añ legē ꝛ talis mos fuit diuinitus inspirat⁹.

Gen. xxvij. Exod. xij.

l ¶ Que. s. diuina reuelatio censet qn̄q̄ꝫ mos ꝛc̄.

m ¶ Mendacio. xxij. q. ij. item ꝟ. ponitur.

n ¶ Furto. xiiij. q. v. dixit dominus.

o ¶ Homicidio. xxiij. q. v. si nō licet. circa fi. ꝛ q. viij occidit.

p ¶ Pluralitatē. Hic innuit solutionē questiōis. q. d. p̄ima tm̄ est vxor: vt dixi. ī.

q ¶ Nō ad impia. i. q̄ ad mutuā seruitutē ꝛ debitū carnis ꝛ fidē seruādā. xxxij. q. j. si q̄s vxorē. ꝛ q. v. p̄cepit. alis pene famula vxor est. xxxiij. q. v. hec imago.

r ¶ In euangelio. Dicendo excepta cā fornicationis vxorē non esse dimittēdam. xxxij. q. j. dixit dn̄s in euangelio. ꝛ q. vij. apostolus. et. c. oēs causatiōes. et xxviij. q. ij. si infidelis.

s ¶ Absq̄ꝫ contumelia. ī. ca. p̄xi.

t ¶ In quo casu. i. in quolibet casu premissorū triū.

Iudi. xvj.

¶ Glo. se. addit tres similes casus ꝛ remittit.

v ¶ Negaret. Hic habes casū in q̄ denegat restitutio: q̄ꝫuis cōstet d̄ iniusta spoliatiōe. Aliū habes. ī. e. significasti. Item vbi excipit de alia spoliatiōe. ī. de ordi. cogni. sup spoliatione. Itē vbi timet de seuitia viri. xxxiij q. ij. siue de coniugij. ꝛ. ī. de resti. spo. ex transmissa. ꝛ. ca. litteras. vbi de hoc. ꝛ. xxxij. q. j. de benedicto.

Mat. xix. Restō ı̄ sepe denegat spoliatis.

x ¶ Apostolū xxviij. q. j. si infidelis.

¶ Glo. se. recī. p q. an ip̄o iur̄ / an per sentētiā dissoluātur. ponit duas opi. ꝛ secūdā approbat iterū q̄rit ꝛ soluit.

j. cori. vij.

y ¶ Cōpellet. Ex hoc videt ꝙ cōtumelia creatoris non soluit ius matrimonij ip̄o iur: alr̄ si solutū fuisset ius mrīmonij nō cōpelleret eā recipere. Jo. dicit ꝙ ip̄o iure solutū est mrīmonium cōtumelia creatoris ea nolēte viro cohabitare. vt. ī. e. capi. p̄xi. licet mrīmonium sit solutū tn̄ restituit q̄si iure postliminij ar. xxxiiij. q. ij. cū p bellicā. sicut heretico reuerso restituunt alia bona. C. de her. auc̄. de nestorianis. ꝛ lꝫ nō sit mrīmoniū iter eos: tn̄ eā recipere ꝯpellit ex ꝯsequentia p̄oris matrimonij i fauorē fidei. Alij dicūt ꝙ mrīmoniū ip̄o iure nō soluit: sed ius mrīmonij soluitur. i. ius petēdi debitū. ꝛ hoc satis vr̄ dicere līa. ī. ca. p̄xi. ibi ꝯtumelia creatoris soluit ius matrimonij: ꝛ tūc̄ ꝑmo soluit mrīmoniū qn̄ ꝯhit cū scd̄a ꝛ nō añ: qr si eēt ex toto solutū non ꝯpelleret eā recipe. Et ē ar. ad hoc

Mtrimonij ius an soluat per ꝯtumeliā creatoris. Mat. xix. lu. xvj d.

qd dicit in fi. q pot ei obijcere fornicationē: qr si ex toto r oino solutū esset mrimoniū non posset ei obijcere fornicationē pcedētē. j. de iureiu. quēadmodū. Sed nūqd etiā posset itrare religionē ea inuita añq̃ 3hat cū alia? dico q sic: cū iudicio ecclie fuit a viro separata. arg. j. d ꝯuersi. coniu. c. viii. in fi.

a ¶ Glo. se. rōnez reddes q̄rit opponēdo r dupliciter soluit.

a ¶ Posit obijcere. Qr itelligitur legitime cōtraxisse q̄ aucte legis 3rit. xxxij. q. iiij. q peccat. r ar. j. d frigi. fraternitatis. circa fi. r ff. de acqui. poss. iuste possidet. Sed illud q̄rit qualiter posset ei obijcē fornicationē añ baptismū ꝯmissaz cū oē peccm r seq la pcti in baptismo deleaṫ. xxvi di. deide. r xxxij q. j. qd autē. cuz dona baptismi sint sine oi luctu de ꝯse. di. iiij. c. ij r. c. sine penitentia: Dicas q oē crimen tolliṫ in baptismo q̄ ad deū. r quodcūq r qualitercūq cōtraxit ante vel adulterādo seu fornicādo: s3 quaten⁹ illa fornicatio respiciebat virū nō tolliṫ in baptismo: qr illud crimē nō tam virū q̄ vxorē cōmaculat. xxxij. q. j. in cōiugio: r sic ius qd cōpetebat viro ex sola fornicatiōe remanet ei saluum: r sic pōt excipere 3 illā. Sic etiā p pniam tolliṫ crimen qd mulier 3rit fornicādo q̄ ad deū: r tñ post q̄tācūq pniam pōt marit⁹ illā accusare. xxxiij. q. ij. admonere. nec eā etiā recipe ꝯpelliṫ post pniam. j. d ꝯuer. cōiu. gaudem⁹. Iniquū eī esset q baptism⁹ tolleret bñficiū alicui ꝯpetēs sicut in libertate. delictū eī qd cōmisit qs in se per libertatē tolliṫ: sed delictū qd cōmisit in alio non tolliṫ. ff. de his qui no. infa. l. penul. r. l. athletas. §. pōponi⁹. Vel expone quod diciṫ: nisi alr fuerit fornicata. s. alr. i. in alio tēpore post baptismū. sed prius verius est. Io.

Criminosus post q̄tācūq pniam pōt accusari r criminaliter puniri in foro contēnioso.

tur non tñ dimissor poterit[a] obijcere fornicationē dimisse p eo q nupsit alij post repudiū: nisi alr fuerit fornicata.

I dē liuonieñ. epo et eis qui cum ipso sunt fratribus.

¶ Non licet relictā fratris in vxorē accipe/ et de facto ducta separanda est. nisi aliter ecclesia dispenset. Caplm. ix.

DEus qui ecclesiam suā: r ifra. Qr dispar est ritus in liuonieñ. ecclia de nouo ad fidē catholicā cōuersorū a nr̄o: ppter infirmitatem gētis eiusdē concedimus[b] vt matrimonijs ꝯtractis cū relictis fratrū vtanṫ: si tñ (fratribus decedētibus sine ple/ vt semen[c] defuncti iuxta legem mosaicā suscitarēt) cū talib⁹ contraxerūt: ne tales sibi de cetero postq̄ ad fidem venerint copulent phibentes.

¶ De donationibus inter virum r vxorem: r de dote post diuortium restituenda.

ḋ x cōcil. habito apud vuarmaciam. ¶ Separato licite matrimonio dos restituēda est. Capitulum primū.

MUlieres cum pro aliqua licita[a] cā a proprijs viris fuerint separa te: totam[c] dotem pcipim⁹ sibi reddi. r ¶ Urbanus. iij. de cano cātori r capitulo lexon.

¶ Soluto matrimonio cogitur vir dotem restituere: r bona diuidere que cōiter eis obuenerunt. Capitulum. ij.

SIgnificauit. P. mulier q H. quem loco viri tenebat/ diuortio inter eos solenniter celebrato[f] dotem suam illicite detinet r reddere contradicit: possessiones etiam que ipsis dum simul viuerent cuiuscunq contract⁹ titulo cōmuniter obuenerūt (ea prius exclusa) sibi nititur

rem. vij. q. j. olim. alr non.

¶ Rub. de donationib⁹ inter virū r vxorē. ¶ Supra visum est de diuortijs: sed qr diuortio facto dos repeti solet r cōtendiṫ plerūq de donatiōe facta cōstante mrimonio. iō subijciṫ ista rub. in qua tractaṫ tā de donatiōe facta inṫ virū r vxorē q̄ de dote post diuortiū restituēda. Ab.

Continuatio

MUlieres. ¶ Glo. se. distinguit inṫ scientem r ignorantē signat cōtrariū r ibi remittit.

b ¶ Licita. Puta ꝯsanguinitas vl alia legitima ignoranṫ 3xerit tūc ṙstitui d3 q̄d qd alr ab altero habuit. j. de cōiug. ser. pposuit qr nllū fuit mrimoniū. alr si sciēnṫ 3xissent: pderet dñt q̄cq̄d alr alteri dederit: r fisco applicaṫ: nisi errore aut inṫ noti etate excusenṫ. C. d incest. nup. q̄ 3. Arg. 3 j. eo. r si necesse vbi de hoc.

r Con cor. tex tus i. l. dotale. §. j. cū glo. in v. ꝑstabit. ff. d fun. instru. r i l. j. ff. d ꝯdi. ob cau.

¶ Glo. se. primo declarat textū: scdo q̄rit. arg. p soluit distinguēdo. ṫtia ps reci. p. q. qd de expēsis quā etiā soluit distinguēdo. Finis reci. p 3rium.

e ¶ Totā. Si totā reddere pōt. alr iniustum facere pōt. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. cū aūt. r ff. de re iudi. nō tm̄. nisi dolo diminuerit suā substātiā: vt in eo. §. cum autē. r si puenerit ad pinguiorē fortunā totū restituet vt ibidē. j. de solu. odoard⁹. Et si maritus paciscaṫ vt totū restituat tale pactum nō valet cū sit 3 bonos mores. ff. solu. ma. alia cā. §. j. si tñ soluerit repetere non pōt. ff. de ꝯdi. inde. nā r si marit⁹. S3 nūqd fruct⁹ restitui debēt: qd vṫ. ff. de reg. iur. in cōdēnatiōe. sed nō restituunṫ: nisi illi q̄ ante mrimoniū obuenerūt: qr illi ipso iure augēt dotē. sed post mrimoniū obuenientes nō augēt dotē r non restituunṫ: s3 fiunt mariti ppter onera mrimonij supportanda. ff. de iure do. dotis fructus. r j. de vsur. salubriṫ. r expēse necessarie minuūt dotē ipso iure. vtiles vero nō: s3 perunṫ actiōe mādati: vel neg. gest. voluntarie expēse gratuitunṫ abradi si ne lesiōe prioris stat⁹. C. de rei vxo. act. l. vna. §. sileat r. ff. de impē. in re. do. fac. l. j. r. l. qd dr. r hoc verū est: cū sit separatio quo ad fedus mrimonij: secus si quo ad thorum ppter adulteriū. j. eo. plerūq. vbi de hoc.

DEus qui. ¶ Ponit dispēsationē ecclie cū nouiṫ cōuersis ad fidem vt vtanṫ matrimonio cū relictis fratrum contracto sm legem mosaycam.

b ¶ Concedimus. Propter nouitatem fidei dispensatur circa gradus phibitos. sic. xxxv. q. iij. quedā. et ca. quod scripsi. j. de cōsan. r affi. de infidelibus. s. j. qui si. sint legi. ca. viii. sed post fidem receptam cōtrahere non debent vt dicit in fine.

c ¶ Ut semē defuncti. Hac de causa tantum olim cōcessum fuit: vt frater vxorem fratris sumeret in vxo-

SIgnificauit. ¶ Primo ponit duplicē mulieris dimisse querelam. Scdo causē cognitionem ibi: ideo q. Abbas siculus.

f ¶ Celebrato. Ex licita causa. j. eo. c. pri.

a ¶ Vendicare. Id est retinere.
b ¶ Nō est aliud. Puta pactū vel cōsuetudo: qđ re stitui nō debeat. j. e. c. vlti. ff. ad exhi. in hac actione §. ibidē. r. C. de pac. cōuen. l. ex morte. Vel si ꝑpter adul terium quo ad mutuā seruitutē diuortiū sit factū. j. e. plerūqꝫ. vel si sen tentia lata esset super hoc a qua nō esset appella tum. ij. q. vj §. diffinitiua. ff. fa mi. hercis. cū pu tarem. Vin.
¶ Glosa sequēs reci. p obiect. cui dat simile.
c ¶ Diuisionē hoc intelligitur de his q̄ cōmuni ter empta fue rūt de bonis pro prijs vxoris r vi ri. et hoc constat alꝰ eni presumū tur omnia esse ꝺ bonis mariti. ff. de dona. inter vi rū r vxorē. quin tus muti⁹. et. C. eo. ti. etiā. et est simile quicquid prelatus eccle sie acquirit totum intuitu ecclesie acquisitum videt: nisi appareat contrarium. xij. q. iij. sacerdotes. et. j. de pecu. cle. c. j. r. ij. q. j. sint manifeste. Ber.

† Con cor. l. si cōstāte §. q̄rēs et ibi bar. ff. so. ma. Cy. i. l. j §. ex a ctio. ff. de rei vxo. ac.

vēdicare[a]. Ideoqꝫ man. q̄te. si ita est: r nō est aliud[b] qđ ob sistat ipsum ad restitutionem dotis: et diuisionē[c] eorū que olim cōiter habuerūt distric. ec. cōpellatis. † ¶ Clemēs. iij.

¶ Delegatus ad cām mr̄imo nij si ferat sniaꝫ diuortij ꝑnū ciare dꝫ dotē restitui. Et est casꝰ multū allegabilis. C. iij.

De prudētia vr̄a mira mur: q cū vobis cām mr̄imonij q̄ vertebat iter. W. r. M. ꝯmisissem⁹ terminādā: r vos cōsanguinitatem inter eos iueniētes sententiā diuor tij tulissetis: de dote quam a viro mulier repetebat[d] quic quam statuere distulistis. Ma trimonio dos peti nō pōt. C. si cōstā. ma. dos soluta nō sit. l. vna. r sic q̄ cognouit de pncipali cognoscere dꝫ de accessorio etiā lata snia sup pncipali vt h̄ innuit. r. j. e. c. ij. Sꝫ nūqđ ꝑcedēt isti aucte pmi mādati⁹ nō vr̄qꝫ functi sunt semel offō suo siue bn̄ siue male. j. ꝺ of. de leg. in l̄ris. r. c. si

igit vos q̄ de mr̄imonio prin cipaliter cognouistis: r de do te (q̄ est causa incidēs) accesso rie[e] cognoscē valuistis r sentē tialiter diffinire: mā. q̄te. p̄di ctū. W. monitiōe p̄missa coga tis vt predicte. M. totā dotē (sicut canonicū[f] fuerit) resti tuere nō moret. ¶ Clemēs. iij.

¶ Mulier ꝑpter adulterium a viro separata perdit dotē. Capitulum quartum.

Plerūqꝫ: et infra. ¶ Si mulier ob causam for nicationis iudicio[g] eccl̄ie aut propria[h] voluntate a viro re cesserit: nec recōciliata[i] post ea sit eidem: dotem vel dota litium[k] repetere non valebit[l]

gnificasti. r. ff. ꝺ re iudi. iudex. ꝑ cedēt eni ex isto scđo mādato. ec clesia eni fauore dotis sup ipsam cām delegat. qꝛ reipublice vtile est mulieres do tes saluas habe re ꝑpter q̄s nu bere pn̄t. ff. ꝺ iu re do. l. ij. r. ff. so. ma. l. j. r etiā pa pa simplr cām dotis cōmittit se cundū ꝯsuetudi nē ecclesie. j. e. c. pe. sed hic pete bat mulier dotē sibi restitui tāqꝫ accessoriū princi pali q̄stioni: r iō debuerūt ꝑnun ciare super dote vn̄ vr̄ q aucte primi rescripti ꝑcedere pn̄t. sꝫ meliꝰ ē dicere q aucte istaꝝ l̄raꝝ ꝑcedāt qꝛ functi sunt officio suo sup princi pali. vn̄ cū tunc nichil dixerit sup accessorio alteri⁹ nō iudicēt. ‡ qꝛ p primas l̄ras ꝑcedere pn̄t sup accessorio

diuisio

De prudētia. ¶ Duo facit. primo ponit delegato rum reprehēsibile factum: secundo illud emen dari precipit ibi: quia igitur. Abbas siculus.
¶ Glosa sequēs querit r soluit: secundo dicit quando restituatur dos secūdum vetera et noua iura.
d ¶ Repetebat. Sed qua actione agebat mulier ꝑ dote sua? actione de dote nō: qꝛ nullum fuit matrimo niū ergo nulla dos. ff. de iure do. l. iij. r sic agit cōditio ne sine causa. ff. de cōdi. sine cā. l. vlti. r. C. de condi. ob cau. da. l. j. qꝛ cā secuta non fuit ꝑpter quā dos daba tur: olim recipiebat mulier dotem annua bima trima die: hodie ꝟo illico restituuntur immobilia: mobilia vsqꝫ ad annū. C. de rei vxo. ac. l. vna §. cum autem.
¶ Glosa sequens primo probat dotem r eius causam accessoriam r̄c. secundo querit et soluit.
e ¶ Accessorie. Bn̄ dicit accessorie: qꝛ si nō est matri moniū neqꝫ dos. ff. de iure do. l. iij. r sic accedit matri monio dos vñ r dos ꝑmissa p vim vel metū nō tenet. ff. qđ me. cā. si mulier §. si dos. sicut nec mr̄imoniū. j. de spō. veniēs. ij. r. c. cū locū. r. c. ꝯsultationi. Et sic qui co gnouit de pncipali: cognoscere dꝫ de accessorio: vt hic dicit. r. j. de offi. dele. ꝑteres. r. c. prudētiā §. sexta. in fi. r. c. suspitionis. ff. de iurisd. om. iu. l. ij. etiā si alias co gnoscere nō posset: incidēter tn̄ posset. C. de in. q̄uens. r. C. vbi r apud quos. l. vlti. j. de in integ. resti. c. pe. r sic cā dotis ad iudicē eccl̄iastici spectat. j. e. c. j. r. ij. r ho. vbi iudex eccl̄iasticus de mr̄imonio cognoscit. Si vo cōstāte mr̄imonio agat mulier de dote: qꝛ forte ma rit⁹ labit facultatib⁹ vel dissipat bona sua: vel qꝛ mo tuus est tūc cā illa agi dꝫ corā iudice seculari qꝛ mō cā dotis pncipalis est. C. de iure do. vbi. r. l. se. et. ff. de iure do. muti⁹ §. j. r. l. queadmodū §. j. alꝰ cōstāte ma

Iudex cogno scēs de pncipa li cog scere dꝫ ꝺ acces sorio.

Dos pōt re peti cō stante mr̄imo nio.

f ¶ Sicut canonicū fuerit. hoc est si nichil obsistat quod impediat: r si totum restituere possit habita ra tione ne egeat vt dixi. j. c. j. r. ij.

‡ Fa. p opi. gl. l. termi nato. C ꝺ fruc. r liti. ex pē. r. c. appel lationi bus. de appel. lib. vj.

Plerūqꝫ. g ¶ Iudicio ecclesie: alꝰ non licet etiam si nota esset fornicatio. j. titu. proxi. c. por ro. vt ibi dicitur. r. c. ex litteris.
h ¶ Propria volūtate. Resume ob hāc cām fornicatio nis alꝰ nō noceret vtpote si recederet qꝛ cōsciam h̄ret de impedimēto perpetuo q̄ ꝑbato dotē recuperaret.
i ¶ Nec recōciliata. Ad qđ cōpelli nō pōt etiā post penitentiā. j. de conuer. cōiug. gaudemus. xxxij. q. ij. admonere: sed si reconciliata fuerit postea illam forni cationem obijcere nō poterit: quia ei remisit hoc qđ ei licet sm euangelicā veritatē. j. de iureiu. quemadmo dum. r. xxxij. q. j. quod aūt. r. c. non erit. et quia mores illius tā cōprobauit. ff. de adulte. si vxor. in fi. et. xxxij. q. v. horrendus: nisi postea fornicetur.
¶ Glosa sequens obijcit r dupliciter soluit.
k ¶ Dotalitiū. i. donationē ꝑpter nuptias: sꝫ hec ex positio nō videtur bona: qꝛ donatio propter nuptias debet redire ad virū sicut dos ad mulierē. j. e. c. vlti. i fi. r ita nō posset repetere dotalitiū etiā alꝰ post separa tionē: sed pōt hoc intelligi cū mulier lucratur donatio nem vel partē ex pacto. j. e. c. vlti. r sic illā donationem quā ex pacto habuisset pdere debet. vel appellat hic dotalicia res parafernales: ad quarū restitutionē te netur maritus. C. de pac. conuen. l. vlti. r. l. hac lege.
¶ Glosa sequens querit alle. pro r cōtra. r iterum po nit opi. Tan. r contrariam. Lau. quam approbat.
l ¶ Nō valebit. Sꝫ pone sniaꝫ latā esse q̄ ad thori se parationē pp fornicationē r sic amisit dotē mlier. demū

Innocẽtius.iij.cõpostel. archiepõ et vniuersis episcopis in regno legioñ. constitutis.

Cogit̃ mulier ex officio iudicis donata sibi a viro ꝓpt̃ nuptias ꝓ cõseruatiõe illiciti matrimonij relaxare: si talis donatio prestet impedimẽtũ dissolutionis talis mr̃imonij. h.d. ſm intellectũ ꝙ plus placet panormitano. Capm.v.

Etsi necesse sit: et infra. Qꝛ ṽo castra quedã: ꝙ rex legioñ. filie regis castellie in dotẽ[a] tradidisse proponit̃: ita vt si eã[b] aliq̃ occasiõe relinqueret/ ipsa cederẽt i ius ei⁹: impedimẽtũ pstare videntur huiusmodi copule dissoluẽde Cũ castra ipsa non tam ob turpẽ q̃ ob nullã[c] causaz sint data: vtpote cũ inter eos matrimoniũ non existat: et ideo nec dos / nec donatio ꝓpter nuptias. Ne aũt ad cõmodũ ei cedat qđ debet in penã[d] eius poti⁹ retorqueri: castra ipsa restitui[e] volum⁹ et ad id puellã ꝑ excõicationis sñiam coartari. Idem archidiacono sancti andree de scotia.

Vsufructuari⁹ donãs sine cõsensu dñi rẽ ipsam vxori ꝓpter nuptias non transfert in eã plus iuris q̃ ipse habebat idem de eo qui sub cõditione adimẽte habet rem in hereditatem vel in feudum. Ca.vj.

probat̃ cõsanguinitas inter eos ꝛ ꝓnũciat̃ matrimonium nullũ fuisse inter eos. mulier repetit dotẽ tanq̃ nõ cõmiserit adulteriũ: q̃rit̃ an possit repetere cũ effectu? Qđ possit ꝓbat̃: qꝛ ex futuro euẽtu ptꝫ ꝙ nõ fuit matrimoniũ: ꝛ si nõ fuit mr̃imoniũ nõ fuit adulteriũ. ꝭ. de frigi. ꝛ male. fraternitatis in fi. ꝛ ṽitate manifesta non obstat res iudicata. ꝭ. de pur. vul. c.ij. ꝛ. viij. di. ṽitate. ꝛ ff. ꝺ cõdi. sine cã. si fullo. ꝛ l. auũculo. ff. de re iudi. l. j. ꝛ. ff. ꝺ vsufru. le. l. vxori. ij. ex ꝙ eñ nullum fuit mr̃imonium: nulla fuit dos. C. de condi. ob cau. da. l. j. Itẽ ex noua causa tollitur p̃ma sententia. ꝭ. ti. ꝑ tẽ. ex lr̃is. et ar. ꝭ. eo. c. pri. ꝙ q̃cq̃d datũ fuit nomie dotis põt repeti qꝛ ptꝫ nullũ fuisse adulterium: ꝛ sic ecclia õcepta fuit i illa sñia: ꝙ reuocari dꝫ. ꝭ. de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. Itẽ ꝑ scđam sñiam tollit̃ p̃ma. ꝭ. de re iudi. inter monasteriũ ꝛ. c. se. Sꝫ ꝯ res iudicata ꝓ ṽitate accipit̃. ff. de re. iu. res iudicata. ꝛ. ff. fa. herci. cũ putarẽ. ꝛ ex sñia ius factũ est inter ꝑtes. ꝭ. de re iu. cũ iter vos. ꝛ ff. de libe. agno. siue. i p̃n. ꝛ scđa sñia ꝯ res pri⁹ iudicatas: a q̃b⁹ appellatũ nõ fuit nulla ẽ. ij. q. vj. ꝟ. diffinitiua. Preterea adulteria sicut ꝛ alia crimina scđm intẽtionẽ iudicant̃ ꝛ ex corde ꝓcedũt. xv. q. vj. ꝟ. j. ꝛ. xxxiij. q. ij. in lectũ. ꝛ de pe. di. j. sicut trib⁹. ff. de fur. ꝙ iniurie ꝛ. ꝭ. de sentẽ. excõ. cũ volũtate ꝛ iiuria ex affectu mẽtis fit. xv. q. j. illud ꝑ eque. ꝛ negari nõ põt: q̃n mulier ista ex affectu mẽtis iniuriã faceret ei quẽ ꝓ vero marito tenebat ꝛ ita dolũ cõmisit sine ꝙ nullũ cõmisit adulteriũ. ff. ad. l. iul. de adul. l. pe. In ꝯtũ ꝓ prima pte allegari põt illud / q̃d obfuit iniuria vbi conat⁹ nõ habuit effectũ. ꝭ. de spõ. adolescẽs vbi de hoc. Sup hoc dicũt q̃dã. vt. T. ꝙ mulier ista dotẽ siue dotalitiũ suũ repetere põt. Aliq̃ dicũt vt Lau. ꝙ nõ ẽ vlteri⁹ audiẽda: lꝫ mõ appareat ꝙ nõ fuerit mr̃imoniũ: qꝛ nichilominus puniri dꝫ ꝓpter intentionẽ cũ ope subsecuto: fecit eñ qđ potuit. ꝭ. de biga. nup. ꝛ. c. vlti. ꝛ. ff. de adul. si vxor ꝟ. j. ꝛ arg. hui⁹ ca. ꝛ coiõ ꝙ vxor ꝯdẽnata est de adulterio: vir dꝫ hr̃e ante nuptias donationẽ ꝛ dotẽ i aut. vt li. ma. et aute ꝟ. si de adulterio: al's est ṽsi. sub illo ꝟ. ꝙ ṽo p̃imas col. viij. Et istud veri⁹ credo principiũ eñ dꝫ cõsiderari in talib⁹ ꝛ nõ exitus: vt ꝑ hoc ceteris delinquẽdi audacia auferatur: sed si hoc esset falsum posset cõmitti in ꝓbatione impedimẽti. prima opinio magis benigna apparet. sed nõ est extẽdẽda licẽtia.

Et si necesse. Propt̃ varietatẽ lec. nõ solet summari. Diuidit̃: nã primo ponit mandatũ p̃missa triplici ipsius cã: quaꝝ prima cõsistit in facto: relique in iure. scđa ibi: cũ castra. tertia ibi: ne aũt ad. Abbas

a In dotem. i. in donationẽ propter nuptias quã fecit maritus vxori prout fecit iste. ꝭ. e. proxi. in fi.

b Ut si eã. Sub tali forma ꝓhibet̃ ꝯhi mr̃imoniũ ff. de ṽb. ob. si stipulatio. ꝛ. C. de inuti. stip. libera. ꝛ. ꝭ. ꝺ spõ. gẽma. vbi de hoc. ꝛ istđ pactũ ꝑinde hr̃i dꝫ: acsi nõ fuisset appositũ. C. de cõdi. ob cau. da. l. j. pactũ eñ ꝯ bonos mores nõ valet. ff. sol. matri. alia ꝟ. j. ꝛ. C. de pact. pacta q̃ et. viij. dist. que contra mores.

c Ob nullã. ff. de ꝯdi. si. cã. auunculo. et. C. de conditio. ob. cau. da. l. j.

d In penã. Si. xvj. q. j. legi. et. ff. ꝺ neg. gest. siue. ꝛ ex iꝓbitate nemo cõseq̃tur actionẽ. ff. ꝺ fur. itaq3 fullo. Glosa sequẽs ar. alle. iij. leges in ꝯtrariũ alias tres. ponit opi. cui obijcit ꝑ hoc capi. scđo ponit Joan. iij. obiect. Tancr. vlti. dat aliã solutionẽ.

e Restitui. Ex hoc videt̃ ꝙ si ꝯ canones vel cõtra p̃cepta legũ vl' ꝯstitutiões principũ ꝯhitur mr̃imoniũ soluto mr̃imonio licite repetit̃ q̃cq̃d dotis noie vel donationis datũ est. vt. ff. de ꝯdi. sine cã. auũculo. ꝛ. ff. de ritu nup. si prefect⁹. ꝛ. C. de cõdi. ob cau. da. l. j. Sed ꝯ videt̃. ꝙ eñ sciẽter ꝯtra p̃cepta legũ vel ꝯstitutiões p̃ncipũ nuptias ꝯtrahũt: q̃cq̃d alteri datũ est debet ei auferri: ꝛ fisco applicat̃. C. de incest. nup. ꝙ cõtra. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. cũ hic stat⁹ ꝟ. vlti. ꝛ insti. de nup. ꝟ. si aduersus. Quidã dicũt ꝙ si ignorabãt se esse cõsanguineos tunc repetit̃ qđ datũ est al's nõ. C. solu. ma. si quis ignorãs. et. l. predicta. C. de incest. nup. qui ꝯtra. Istud satis videt̃. sed obuiat hoc exẽpliũ: qꝛ isti bñ sciebant se esse cõsanguineos: nec hoc ignorare poterant ꝙ in tali gradu erãt. ar. C. de lib. cã. si filiũ. ꝛ. C. de i integ. resti. mi. ꝺ tutela. Dixit Jo. ꝙ si aliqui sciũt se esse ꝯsanguineos: sed credũt ꝙ liceat sibi inuicẽ cõtrahere mr̃imoniũ: tunc cõpetit repetitio. ff. de adul. si adulteriũ ꝟ. stupꝛũ. ꝛ ꝟ. fratres. ꝛ ꝟ. incestũ. ꝛ in eo casu põt intelligi qđ hic dr̃. si aũt sciebãt se nõ posse cõtrahere: tũc nõ repetũt qđ dederũt sed fisco applicat̃. C. de incest. nup. aut. incestas. ꝛ. l. qui cõtra. Tan. dixit ꝙ hec nõ est excusatio qꝛ isti sciebãt se esse tales ꝙ non poterãt cõtrahere vt dictũ est vñ debebãt ꝑdere quicquid hincinde datũ est. Et ꝓuidit hic dñs papa ꝓpter bonũ pacis: qꝛ nisi castra restituerent̃. nõ poterat pax inter eos reformari. Et alia ratio est. hic nõ poterat seruari pena statuta: qꝛ nõ erat cui applicaret̃ bona illa cũ nullũ habeãt illi regẽ superiorẽ seu fiscũ vnde merito ꝛ iure restitui debuerũt illa castra et alia que data sunt: ne alter in lucro remaneat vnde poti⁹ puniri debuit si superiorẽ habuisset ꝛ hoc satis colligit̃ ꝑ litterã ne ad cõmodũ cedat ꝛc̃. ꝛ sic cessant cõtraria. Tã. ꝛ qꝛ rex aliter ab illa coniunctione non recedebat. vt dicit littera illa ne ad cõmodum cedat ꝛc̃. et sic cessant ꝯtra

mulier ꝓpter adulterium separata dotẽ ꝑdit etiã si postea ꝯstet nullum fuisse mr̃imonium.

Matrimonio illicito sẽpato an possint data repeti.

diuisio

diuisio Nuper a nobis. ¶ Diuiditur. primo duplex que stio secundo vtriusq; solutio ibi: nos aut. tertio quedā instructio ibi. illud. Prima & secūda pars subdiuiditur in duas: quia quelibet ponit questionem & solutionem. vt patet in littera. Ab. si.

mandato ibi: cum ergo. Prima pars ponit cause delegationem actoris petitionē: rei exceptionē: et iudicis interlocutionē. scd̄o ponit duas causas mādati alternatiui quod inter illas interserit. Ab si.

k ¶ Cōuenire. i. ad iudiciū euocare ad petitionē .h.

a ¶ Vixerit. si. x. q. ij. hoc ius porrectum §. si econom⁹. C. de vsu. & ha. si pri.
b ¶ Tertiam. Idē esset si totā
c ¶ In dotem id ē donationē.
d ¶ Viduarū. Tāq; miserabilium personarū lxxxvij. disti. §. j. & c. j. & hoc dicit. S. de foro cōpe. ex tenore. †
† Con cor. l. j. C. qñ i pera. inf pu. et vi. Bal. in l. j. C. & bo. ma.
¶ Glo. seq. circa diocar. alle. iiij. concor. & ij. contraria & soluit.
e ¶ Null⁹ pl⁹ iuris. Ut. j. q. vij daibertū. ff. de re. iur. nemo pl⁹ ff. & acq. rex do. traditio. & S. de turepa. qd autē in fi. & ca. cura. Arg. ptra. ff. de vsufruc. qd nr̄m nō est. ff. de acq. rē. re. do. nō est nonum ptraria casualia sunt.
f ¶ Quoad vixerit. Et sic habes q; feudū potest alienari ad tempus: al's nō potest alienari. S. & feu. c. ij. vbi de hoc.
g ¶ Consentire. Ex quo alienationi cōsentit rē postea reuocare nō pōt. ar. ff. qui. mo. pig. vł hyp. sol. sicut re corporali §. si volūtate. & §. sz si pmiserit. et. l. si debitor §. si in venditione.

Nup a nobis tua discretio reqsiuit si aliq̄ terra data fuerit alicui: nō in hereditatē vel feudū: sz tm̄ q̄ad vixerit[a] possidēda. & ipse postmodū tertiā[b] partē vxori sue in dotē[c] cōcesserit: vtrū eo defuncto pfatam dotē vxor dū vixerit hr̄e debeat & tenē: cū eccl'ia dotes ptegere teneatur viduarū[d]? Postulasti preterea si qua terra data fuerit alicui et heredi quē de vxore legitima pcrearet in hereditatem vel feudū: & ipse vxori sue quadā pte ipsius in dotē cōcessa: decesserit postmodū sine ple: an mulier dotē eandem de iure posset habere? ¶ Nos autē psul. t. t. r. q; cum regulariter null⁹ plus iuris[e] trāsferre possit q̄ȝ cum cōstet habere vir cui terra predicto mō pcedit nō pōt vxori relinquere quod ei non licuit: nisi quoad vixerit[f] possidere nec lz vxori sue ptem illi⁹ terre in donationē pp nuptias ex viri cōcessiōe tenē: nisi donatio ni ille ad quē spectat dn̄ium illi⁹ terre voluerit psentire[g]. ¶ Qd aūt de prima cōsultatione dicim⁹ hoc r̄ndem⁹ etiā de scd̄a. nā lz eccl'ia in causis viduarū se fauorabilem[h] debeat exhibere: cōtra iusticiā tñ nō est eis fauor ecclasiastic⁹ pcedēdus. ¶ Illud ẜo te nolumus ignorare: q; vxor dare dicit viro dotē: vir aūt vxori donationē facē ppł nuptias fm legitimas sanctiones[i].

I dē archie. & archid. genu.

¶ Vir agens p dote non oino excludat ex eo q; vergat ad inopiam: nec precise cogitur satisdare vltra facultatē ppriā: sz dos sibi assignatur sub cautione quā pstare pōt. Et si p illā cautionē nō esset sufficiēter puisum psumptioni dotis: deponet dos apud mercatorē vt de honesto lucro vir sustineat onera matrimonij. h. d. scd̄z itellectū quē tenet Panor. inherendo verbis littere. Et est casus no. et quotidianus. Capl'm. vij.

Per vras l'ras intimastis q; cū magr̄m R. super qdā summa pecunie p H. paupe aucte nr̄a curaueritis puenire[k] quā idem H. p dote vxoris sue reqrebat ab eo. dictus R. exceptionē opposuit ptra ipm. q; vxorē suā a se repulerat[l] & tacita ẜitate[m] sup hoc l'ras īpetrauerat. qr cum sup eadē dote: alia vice corā vr̄e ciuitatis cōsulibus q̄stio mota esset: ipsi pnūciauerūt vt qm̄ idē H. ad inopiā[n] vergere videbat: dos illa nō assignaret eidem nisi cautionē[o] idoneā de ipsa nō peritura pstaret: vnde vos ei vt de saluanda dote caueret & vxorē suam reciperet precepistis:

l ¶ Repulerat. Et iō audiri nō debuit: nisi pmo ipam restitueret. S. & restī. spo. ex cōquestiōe. & S. de or. cog. sup spoliatiōe. & c. cum dilectus.
m ¶ Tacita ẜitate. De pessi negocij vt sedf. sic. S. de re iudi. int monasteriū. ¶ Glo. ista obij cit & soluit.
n ¶ Ad inopiā vgere. Et bona videbat illa pnūciatio: qr ex q marit⁹ incipiebat ibi facultatibus & re sua male vti. cogēdus erat eā restituere. C. de iure do. vbi. et l aute. de eqlitate do §. vlti. col. vij. imo et seqstrāda est. cū presumit vir eā dissipatur⁹. ff. so. ma. si cum dotē §. si vero dotē. si ergo tenet eā reddere ergo nō pōt eā repetere. S. de iureiur. queadmodū: qr turpi⁹ eijcit &c. & dolo petit q̄ restituere statim dz. C. de re iudi. in pdēnatiōe. in fi. Sz hec nō habēt locū in casu isto. vt h̄ dz. Cū eīn corp⁹ suum vxor ei pmiserit mito fortii & dotē sibi pmittere dz sub ea quā pt cautione pstare vt sequit. C. de pac. cōue. hac lege. & est si. xij. q. j. pcipim⁹. immo vxor tenetur alere virū suū egentē de dote. ff. de iure do. manente §. manente. Et pmissa locum habēt cū marit⁹ suspectus est de dilapidatione: qr male versat in re sua: & non cum paupertate laborat vt hic faciebat: & ita restituetur huic dos: prout hic dicitur in fi. Lau.

Dos restituēda si vir vergat ad inopiam.

h ¶ Fauorabilem. lxxxvij. di. ep̄s. C. qñ impe. inter pu. & vi. l. vna. & S. de fo. cōpe. ex tenore. vbi de hoc.
i ¶ Sanctiōes. C. de dona. añ nup. l. j. & vlti §. sancimus. & dos ad vxorē & donatio ad virum soluto matrimonio reuertit: nisi ex pacto lucret. Jo. c. vi.

Sūma rium. Per vras. ¶ Marito vergente ad inopiā p dote satisdatio potest peti. ita summat Ab. & fm hūc intellectū esset hic casus singularis qui non est alibi.

Diuisio Diuidit. nā in prima cōsultatio. in scd̄a respōsio cum

o ¶ Nisi cautionem. Lex enim phibet fideiussorē dari p dote. C. ne fideiuss. do. dē. l. j. & ij. sed in alio casu illud intelligitur.

et infra. ¶ Cum ergo satis possit ei modicum credi dotis: cui creditum est corpus vxoris: mandamus quatenus dotem assignari faciatis eidem: sub ea quam potest[a] cautione prestare: vel saltem alicui mercatori committi: vt de parte honesti[c] lucri dictus vir onera[d] possit matrimonii sustentare. † Ne occasione dotis detente vxor a viro dimissa seu vir qui dimisit vxorem adulterii reatum incurrat. ¶ Gregorius ix.

¶ Hec decretalis satis seipsam summat. Capitulum. viii.

Donatio que constante[e] matrimonio inter coniuges dicitur esse facta: ex quo alter locupletior[f] et pauperior alter efficitur: firmitatem non habet: nisi donatoris obitu confirmetur: que tamen penitus euanescit: si reuocetur ab eo tacite[g] vel expresse: vel quod donatum[h] accepit prius debitum nature persoluat. ¶ Sane soluto matrimonio sicut dos[i] ad mulierem/sic et donatio propter nuptias redit ad virum: nisi de consuetudine secus obtineat: vel ex pacto de lucranda dote et donatione propter nuptias quod equale sit: tamen hincinde contrarium inducatur.

a ¶ Et infra. Sed cum ipse cautionem prestare non posset ad instantiam ipsius domino pape hec rescribere curauerunt.

b ¶ Quam potest. Juratoriam. s. in aut. vt nulli lice. hec loci conseruas § si pro crimen. colla. ix. vbi dicitur quod si mulier accusatur de crimine pro quo debeat custodiri debet dare fideiussorem. si fideiussorem dare non potest/iuratoriam cautionem prestet et sufficit. C. de epi sco. et cleri. aut. generaliter. et in auten. de litig. § ad excludendas. vnde sumpta est hec aut. generalit. colla. viii.

c ¶ honesti lucri. Non enim tenetur fenerari dotem et de vsuris alere vxorem. arg. C. de admi. tu. aut. nouissime. sed conuertat eam in societatem honestam vel aliquod commercium: et ex lucro honesto eam alat arg. in aut. vt hi qui obligatas habere perhibent res minorum § quia autem videmus. col. vi. ibi tamen dicitur quod si minor non habet vnde viuat: sed tantum pecuniam tunc curator cogitur fenerari. Lau.

d ¶ Onera. ff. de iur. do. si is qui stichum § ibi dos et J. de vsur. salubriter. T.

Donatio. ¶ Prima pars demonstrat quando et qualiter donatio facta inter coniuges valeat vel reuocanda intelligatur. Secunda docet an reddenda sit dos et donatio propter nuptias soluto matrimonio. secunda ibi: sane. Et hec diuisio sufficit pro summario. Ab.

e ¶ Constante matrimonio. Nota quod donatio inter virum et vxorem moribus prohibita est. ne mutuo amore inuicem spolientur non obtemperando donationibus: sed profusa erga se facilitate vtentes. Maiores enim nostri hoc prohibuerunt amorem honestum solis animis existimantes: et ne alter in paupertatem incideret: alter ditior fieret: nec esset illis studium filios educandi. ff. de dona. inter virum et vxo. l. j. ii. et iii. et in aut. qui. mo. na. effi. legi. et sui. § illud quoque. ad fi. col. vi. et nulla est donatio vbi matrimonium tenet. Si vero matrimonium non tenet donatio de iuris rigore valet: sed fas non est tales donationes esse ratas: ne melioris conditionis videantur delinquentes quam qui non deliquerunt contrahendo. ff. eo. l. iii § j. et C eo. si ex voluntate. Sed inter sponsum et sponsam tenet donatio. ff. eo. inter eos. et l. hic status § si quis sponsam. Tamen si donator in eadem voluntate vsque ad supremum vite exitum perdurauerit/ valet donatio. C. eo. l. j. et iii. et hic vbi dicitur nisi donatoris obitu confirmetur. Et si donatio legitimum modum excedat et non fuit insinuata vsque ad legitimum modum valebit si permansit in ea voluntate vsque ad mortem. C. e. l. donationes.

¶ Glo. se. exemplificat quando donatarius potest esse locupletior etc. et econtra ponit duos casus in quibus id fallit. In fi. dicit quatenus fiat reuocatio.

f ¶ Locupletior. Donatio ex qua hoc contingit nulla est. ff. e. l. iii. j. resp. et ex eo quod dicit ex qua alter locupletior et alter pauperior a contrario sensu datur intelligi quod donatio teneat his cessantibus: quod verum est. Si ergo maritus non fit pauperior tenet donatio: vt si maritus sit institutus heres et repudiet hereditatem donationis causa vt deferatur vxori sibi substitute: vel si repudiet legatum vt remaneat penes vxorem oneratam pro legato prestando: vel si rogatus esset restitueret hereditatem vxori: nec detrahat quartam causa donationis: tunc tenet donatio. ff. eo. si sponsus § si maritus. et § si quis vel si donauerit vxori rem alienam. ff. eo. sed et si constante. Item licet pauperior fiat donator et accipiens non fiat locupletior: tenet donatio: vt si emerit inde vnguenta. ff. eo. quod autem § j. Item valet quoque donatio licet donator fiat pauperior et accipiens locupletior si in tempus finiti matrimonii sit collata: sed ante tempus illud non efficitur res donata donatarii: sed differtur in tempus in quo mulier a lege viri soluta est. ff. e. si cum vxori § vl. et l. qi. et l. si interim. Item in alio casu valet donatio. licet alter fiat pauperior et alter ditior. ff. e. quod si vir. fit autem donationis reuocatio quatenus donator pauperior et accipiens locupletior factus est. ff. eo. si sponsus § vlti.

¶ Glosa seq. exemplificat quomodo tacite et quomodo expresse reuocetur.

g ¶ Tacite vel expresse. Tacite autem fit reuocatio per diuortium nisi in diuortio voluerit donationem valere. ff. eo. sed interim § si maritus. et l. cum hic status § si diuortium. et C. e. l. a marito. Item tacite fit reuocatio si prius quam libertatem accepit decesserit quam is qui contulit: vt in. l. predicta a marito. si vero prius decedat is quam donauit nec reuocauit donationem: confirmatur morte per silentium. C. e. donationes. et l. j. et iii. si autem simul moriantur: puta naufragio vel ruina. valet donatio. ff. e. cum hic status § si ambo. Expresse reuocatur donatio cum donator eam reuocat. C. e. a marito. nisi peniteat eum reuocasse donationem: vt supremum iudicium eius siue voluntatem spectemus. ff. e. cum hic status § penul. Item expresse fit reuocatio si maritus ea que donauit postea pignori dedit vel alii donauit vel alio modo alienauit. C. eo. si maritus tuus. ff. de procu. non iniuste. Et hec que dicta sunt de dona. inter vi. et vxo. inter parentes et liberos pene intelligi debent inter quos prohibita est donatio. cum vna persona intelligantur. C. de impu. et aliis substi. l. vi. et xxx q. iii § hac auctoritate. nisi in casibus.

h ¶ Qui donatum. vt. C. e. l. a marito. et ff. e. cum hic status § si ambo. et ista verba tacite vel expresse vel quod donatum accepit etc. sumpta sunt ex istis duabus legibus.

i ¶ Sicut dos. Dos enim datur viro a muliere: et donatio datur vxori a viro. J. e. nup. in fi. C. de dona. an. nup. l. j. et vlti. et ideo red. re debet. ad eos: vt hic dicitur: et dos et donatio propter nuptias debent esse equales hincinde. et C. de pac. conu. aut. equitas. et in auc. de equalitate do. § hec igitur. et § decetero. colla. vii. et verum.

† Adde an potuisset petere maritus pro interesse non solute dotis pro tempore preterito. no. l. l. fi. § preterea. C. de iu. do. et in aut. dos data per bar. C. de do. ante nup.

Donatio ius gum an valeat quando matrimonium non tenet.

Donatio inter coniuges quandoque valet.

Donatio inter parentes et liberos prohibetur.

est q̄ ista debet redire ad mulierē ꝛ virū nisi cōsuetudo sit in cōtrariū vt dr̄. hic: nisi pactū de dote vel donatione lucrāda vel parte sit factū inter eos: vt hic dicit: ꝛ C. de pac. cōuē. ex morte. aut. eq̄litas. ꝛ i aut. ꝺ equa. do. ꝑ. hoc igit. C. de rei vxo. acti. l. vna ꝑ. illo proculdubio. et istud pactum debet esse equale hincide. ꝛ si nō sit equale maior ps lucri ad minorē debz reduci. vt. ll. pdictis ex morte. et aut. equalitas. et. l. lege leonis. C. de pac. cōuē.

¶ Rubrica. De secūdis nuptiis.

Continuatio

¶ Quia diuortio facto solent hoīes trāsire ad scđas nuptias: ideo viso de diuortiis merito subiicit de scđis nuptiis. Et scias q̄ nedū secūde nuptie approbantur ab ecclesia: sed etiā tertie ꝛ vlteriores: vnde nō solū qs bigamus et trigamus sed etiā octogamus effici potest vt dicit textus in. c. aperiant. xxxi. q̄. i. Abbas siculus.

¶ De hac materia tractat. xxxiiii. q̄. ii. ꝛ. xxxi. q. i. in multis capitulis. ii. q̄. iii. ꝑ. hinc tollitur. iii. q. vii ꝑ. xxia: prope finem.

¶ De scđis nuptiis. Alexā. iii. ¶ Scđe nuptie nō bñdicuntur: et bñdicēs puniendus est Caplm. i.

Capellanum quem benedictionē cum secūda cōstiterit celebrasse ab offō bñficioq̄ꝫ suspēsum: cū lrarum tuarū testimonio ad se. apost. nullaten⁹ destinare postponas.

Lucius. iii. vniuersis xp̄ianis i captiuitate sarracenorū positis. ¶ Dubitās de morte cōiugis nisi pri⁹ certificet cōtrahē nō dz: ꝛ si ɔtraxit / reddat lꝫ non exigat debitū: et si postmodū sciat primā viuere dimittat scđaꝫ. Ab. sic. Ca. ii.

Dominus ac redēptor nr̄: ꝛ infra. ¶ Sane super mr̄imoniis: q̄ q̄dam ex vobis (nōdū habita obeūtis cōiugis certitudie) cōtraxerūt id vobis rn̄demus: vt nullus ammodo ad scđas nuptias migrare p̄sumat: donec ei cōstet^b q̄ ab hac vita migrauerit cōiunx ei⁹. ¶ Si ꝟo aliq̄s vel aliq̄ id hacten⁹ non seruauit ꝛ de morte prioris ɔiugis adhuc sibi existimat dubitandū ei q̄ sibi nupsit debitū non deneget^c postulāti: qđ a se tn̄ nouerit nullaten⁹^d exigendū. ¶ Qꝫ si post hoc de prioris cōiugis vita ɔstiterit relictis adulterinis^e cōplexibus ad priorē coniugem reuertatur.

Urbanus tertius vig. ep̄o.

¶ Si vn⁹ ex ɔiugib⁹ fuit ans bñdict⁹: nō debent coniuges de nouo benedici. Capi. iii.

Uir aūt et mulier ad bigamiā trāsiens nō dz a pbr̄o benedici^f: qꝛ cum alia vice benedicti sint / eorū bñdictio iterari^g non debet.

Idem exoñ. episcopo.

¶ Mulier nubēs infra annū lugubrē infamiā nō incurrit h. d. cū sequēti. Ab. sic. C. iiii.

Super illa q̄stione qua q̄situ ē an mulier possit sine infamia nubere infra tp̄s luctus scđm leges diffinitum ¶ Respōdemus q̄ cum apl's dicat. Mulier viro suo mortuo soluta est a lege viri sui: i dn̄o nubat^h cui voluerit per

cum sit matrimonium quia clandestinū est: quo casu potius p̄sumitur adulterium q̄ matrimonium. xxxi. q. v. aliter. ꝛ argu. ꝺ. de clandesti. despon. c. ii.

d ¶ Nullaten⁹ exigēdū. Hoc est ꝑpter cōsciētiā dubiā ex pbabili cā. si. i. de sent. excō. inquisitioni. in fi.

¶ Glo. seq. exponit. arg. soluit et dat simile ꝑ modum cōuersum.

e ¶ Adulterinis. Hic itellige si postq̄ intellexerit ꝑ certo de vita prioris mariti cū secūdo nō remaneat: quia statim ē adulteriū et non ante. xxxiiii. q. ii. cū p bellicā. et est ar. q̄ matrimoniū qđ ab initio valuit tractu tēporis infirmat. ff. ꝺ iudi. si alter. ꝛ l. si a me. sed nō fuit mr̄imoniuꝫ ab initio in veritate: sꝫ nūc p̄mo declarat matrimoniū nō fuisse sicut ecōuerso ꝛ ex futuro euētu apparet mr̄imoniū ab iitio fuisse. ꝺ. de frigi. et malefi. fraternitatis. in fine.

f Uir autem ¶ Benedici. ꝺ. e. ca. i. vbi de hoc.

¶ Glosa sequēs ponit rationē ꝑhibite iterationis et duo sacramēta que iterantur. ꝛ de penitētia solēni subdit consuetudinē quorūdam locorum dicens quo casu excuset.

i. Co. vii.

Capellanum ¶ Glosa sequens reddit tres rationes: sed primam reprobat.

a ¶ Cū scđa. Scđe nuptie benedicēde nō sunt. i. eo. vir aūt. et scđam accipere ꝑm ꝟitatis rōnē vere fornicatio est. xxxi. q̄. i. hac rōne. sed illud intelligit prima viuēte: et nō debet bñdici scđe nuptie ad exhortationē cōtinentie: sic ꝛ sacerdos interesse nō dz nuptiis clādestine cōtractis. ꝺ. de clādesti. matri. cū inhibitio ꝑ. sane. multo min⁹ debet illas bñdicere. ꝛ alia ratio est qꝛ sacramentū iterari nō debet. i. eo. vir autem vbi hec ratio notatur.

Dominus ¶ Tria sunt dicta: secūdum ibi: si ꝟo. tertium ibi. q̄ si. Abbas siculus.

b ¶ Et cōstet. ꝺ. de spō. in presentia: vbi notatur q̄d iuris sit de hac materia. C. de repu. aut. hodie. et in auf. vt li. ma. ꝛ ante. ꝑ. quod autem. col. viii.

c ¶ Non deneget. Et ita ꝑpter dubiū p̄sumitur ꝑ matrimonio qđ fieri dz. ꝺ. de spon. iuuenis. et ar. ꝺ. de reg. iu. l ambiguis ma. ɔtrac. cōtra inter. ec. c. i. ꝛ. ff. de reg. iu. l ambiguis ꝛ. ff. de iure do. in ambiguis. nisi q̄n dubitat an cōtra

tur. ꝛ de penitētia solēni subdit consuetudinē quorūdam locorum dicens quo casu excuset.

g ¶ Iterari. Sacramēta eīn iterari nō debet. i. q. i. hāc regulā. ꝛ. c. hi q̄. ne fiat eis iniuria. i. q. i. qđ quidā ꝛ de ɔse. dist. iiii. ostēdit. xxiii. ꝛ. vii. queadmodū. ꝛ. C. ne san. bap. ite. l. i. ꝛ. ii. videret eīn q̄ sacramētū huiōi nō fuisset collatū: vel q̄ inefficax fuisset oino: et sic fieret iniuria et. i. q. i. sacramētū. tn̄ pnia bene iterat. de peni. dist. iii. adhuc inst at. fallit etiā ꝑm quosdā in extrema vnctione. Quid eīn impediret hāc iterari cum nō sit sacrm̄: sed ofo sup hoiem. i. q. i. manus. ꝛ solēnis pnia nō iteratur. l. di. q̄uis. ꝛ. c. in capite. Gra. tamen dicit iteratur ꝑm cōsuetudinē quorūdā. de peni. dist. iii. ꝑ. ex psona. ꝛ bñdictio ista cū aliq̄s secūdā ducit virginē iteratur scđm cōsuetudinē quorūdā locorꝫ ꝛ hoc si papa sciat talem consuetudinem: alis non licet.

Super illa ¶ Ponit questionem cui respōdet ibi respondemus. Abbas siculus.

diuiso

h ¶ Nubat in dn̄o. i. c. proxi. ergo cū apl's nullū tempus adiiciat. nec nos adiicere debemus. xxxi. q. i. qđ si

dormierit.r.ij.q.v.cōsuluisti.r.Š.de trāsla.iter corpo ralia. soli ergo honestati sue cōsulat mulier qꝛ statum iz ex quo tēpus adijcit.insti.de ꝟbo.obli.§.pure.B.
a ¶ Per licētiam. Qui intelligit interuenire eo ipso q̄ non prohibetur.xj.q.j.sunt nonnulli.
b ¶ Infamia

Lea.j.

Cum scdm. ¶ Premissa rōne ponit dictū: et soluit obstaculum. Ab.
c ¶ Cui vult. Sic.vij.qō.j.sicut alteri⁹.et.Š.ea.proxi.
¶ Glo.seq.inducit legē r ei⁹ cāz scdo tractat an canō liberet illā etiā a pena lega li et pmo dicit q̄ sic: secūdo ponit opi.cōtrariam.
d ¶ Legalis īfamie. Quā īfli git lex ei q̄ nubit īfra annū ne tur baret sanguis r de ple dubitetur.C.d̄ repu.cō sensu.§.si ꝟo.ff.

j.Co. vij.§.

licentiam[a] r auctoritatē apostoli eius infamia[b] aboletur. Inno.iij.P.nobili mulieri.
¶ Sūmaꝛ vt p̄cedēs. Ca.v.

Cum secūdum apostolum mulier mortuo viro suo ab eius sit lege soluta r nubendi cui vult[c] tantum in domino liberā habeat facultatem: non debet legalis infamie[d] sustinere iacturam. que licet post viri obitum infra tēpus luctus (scilz vnius anni spacium) nubat: concessa sibi tamen ab apostolo[e] vtitur potestate. Cū[f] in his p̄sertim seculares leges nō dedignētur sacros canones imitari.

¶ Finis quarti libri.

S q.iiij.r.q.v.r.q.ix.r.q.x.r.q.xj.r.iiij.q.j.r q.iiij.r.q.v.r.q.vj.r.xv.q.iij.per totum.
Si legitimus. ¶ Ad petitionem illegitimi accusatoris reus nō est ad iudiciū trahendus.h.d. Et nō diuiditur. Abbas sicul⁹.

Sūmarium.

¶ De accusationibus inquisitionibus r denūciationibus.

Felix papa. ¶ De persona accusatoris prius querēdum est in iudicio. Capitulum.j.

Si legitimus[a] nō fuerit accusator: nō fatigetur[b] accusatus. Idem epis per galliā cōstitutis.

¶ A denūciatione repellitur is qui nō premonuit. Cap.ij.

Si qs eps ab illis accusatorib⁹[i] qui recipiēdi sūt accusat⁹[k] fuerit: postq̄ ab eis charitatiue[l] cōuētus[m] fuerit vt cām emendet: et eā cor

¶ Glo.se. ponit et repetit tria q̄ faciūt accusatorē nō legitimū.
g ¶ Legitim⁹. Iō dicit: qꝛ si sit criminosus non pōt aliū accusare.iij.qō.vij.qui sine.r.c.postulatus. r qui trabē gestat in oculo: festucā de oculo fratris non pōt eruere.ea.cā.et q.ea.§.tria.ver.porro.l fine.r.j. q.j.multi. et.vj. q.j.qui crimen. Quē eīn aliū accusat dz esse bone fame non suspectus per iura p̄dicta: si eīn ad denūciandū viles p̄sone non admittūtur. vt

Accusatio mulierū p̄sonis ē p̄hibita.

Mulier nubēs īfra annum luct⁹ an perdat donationem añ nuptias.

de his qui no.infa.l.liberoꝝ.§.j. et no. q̄ canones isti non solū talē mulierē liberāt ab infamia sed omni pena quā exprimit lex.C.de secū.nup.l.j. et in auč.hīdē penis.r in auč.de resti.r ea que pa.§.vlti.col.iiij. Nec debet dici infamis in foro ciuili.ex q̄ per ecclesiā r licētiā apli remissa est.ar.Š.q̄ fi.sint legi.p venerabilē.et ij.q.iij.§.hinc colligiꝛ. Quidā tñ dicūt q̄ ppterea non euadit penā illā qua priuaꝛ ante nuptiali donatione. auč.predic.de resti.r ea q̄ pa.§.vlti.col.iiij.q̄ virū suū ita velociter dehonestauit: vt appareat etiā eo viuente eam nō caste vixisse: vt ibi dicit: et ideo pdere debet quicqd ex liberalitate viri ad eā potuit puenire: nec ecclia in hoc potuit penā illā tollere: qꝛ quādā ingratitudinē videꝛ mulier cōmisisse.ar.Š. de dona. ppter ei⁹.nec est hoc cōtra apostolū.Š.de diuor.gaudemus.
e ¶ Ab apostolo. Quā alicui auferre nō possumus xxviij.dist.de his.beneficiū eīn iuris nemini est auferendum.v.distin.ad eius vero.ff.de re iudi.l.iiij.§.si quis cōdēnatus r beneficiū principis latissime interpretandū est.ff.de cōsti.prin.beneficiū r sic ad omnes mulieres hoc beneficium extenditur.
f ¶ Cū in his. Scz matrimonijs ɔtrahēdis in q̄bus sacre leges sacros canones imitanꝛ.in auč. quō oportet epis.§.vlti.col.j.r l auč.vt cle.apud pprios epis.§.vlti.col.vj.r.Š.de iudi.at si clerici.r in auč.de ecde.ti tu.circa princi.col.ix. ¶ Finis quarti libri.
¶ Rub. De accusationib⁹.r c⁹. Duobus modis potest continuari primo ad precedentia. scdo ad sequentia. Primo sic. Supra visum est de accusationibus ciuilibus sequitur videre de criminalibus et penis eorum. Uel sic.r secūdo ad seqūētia. Tractaturus auctor in quinto de criminibus r penis eoꝝ: qꝛ sup eis q̄nq̄ proceditur p accusationē/ q̄nq̄ p inquisitionē q̄nq̄ p denunciationē: ideo primo de his premittit. Ab.
¶ De hac materia tractatur.ij.q.vij.r.qō.viij. et.ij.

S. de spon.cum in tua. multo fortius nec ad accusandum. Item nec debent esse inimici.J.eo. cum oporteat r.c.cum.p.manconella.et.c.meminimus.debet enim esse sine crimine non inimicus bone fame r opinionis qui alium accusat: alʼs nō est legitimus accusator. criminosus enim criminosum accusare nō pōt aut etiam denunciare. Multe alie sunt persone que accusare nō possunt. Unde versus. Hi nō accusant quos metra sequentia signāt. Femina/ pupillus r delatus crimine tectus. Suspectus q̄uestus / corruptus / sortilegusq̄. Infamis/ seruus/ pauper cū milite princeps. Libertus/ socius socium/ necnon inimici. Clericus ecclesiā nullus deferre valebit.
¶ Glosa sequens exponit litteram. ponit exceptionē et congruentiam rubrice.
h ¶ Nō fatigetur. Sed repellaꝛ accusator: r absoluatur reus obseruatione iudicij.vj.qō.vlti.c. vlti.§.actor nisi fuerit infamatus: tunc debet indici ei purgatio.ij.q.v.presbyter.ij.r.J.de pur.cano.c.cū p.r hec decre.pertinet ad primam partem rubrice.
Si qs eps. i ¶ Accusatorib⁹.i.denūciatorib⁹.
k ¶ Accusatus.i.denunciatus.
¶ Glosa ista arg.q̄ accusans rē.r soluit.
l ¶ Charitatiue. Arg.q̄ admonitio semper est premittenda ante accusationem r ante vindictā. xij.q.ij. indigne.r.xvj.q.j. quidam monachi. r qō.vij.omnes decime.r.xxiij.q.iij.de illicita.et.J.de sen.excō.sacro. Cū agitur in modū denūciationis ad penitentiā: tūc necessaria est admonitio s̄m euāgelicam veritatē.Š. de iudi.nouit.et.ij.q.j.si peccauerit.r.J.de simo.lz helj.r.J.eo.cum dilectus.ij. in quo casu loquitur hoc ca. r ita pertinet ad vltimam partem rubrice: r vbi dicit accusatoribus expone.i.denūciatoribus. Accusatus. id est denūciatus. vt dictum est.
m ¶ Cōuentus.i.admonitus vt seqūēs lr̄a indicat.

Fur.
r Cons cor.l.j. r.ij.r.l. q̄ dā⁹.ff ad.l.iu li.ma.r insti.de suspec. tuto.§. ɔseqūs

rigere noluerit: non olim[a] sed nūc[b] ad primates cause eius canonice deferātur. Gregorius duci cāpanie.

¶ Criminatio prelati debet tractari coram illis quorū interest. Capi. iij.

Illa ppositoꝝ: et infra. ¶ Si vero aliqs est de monasterio[c] pdicti abbatis q possit dicere[d] qd ad culpā reatūqꝫ ei9 pertineat: nos cū eis quorū[e] interest cām districte volum9 pscrutari: vt vel condēnet[f] vel absoluat. Idē cōstantie aug.

¶ Qui de aliquo crimie accusat vel denūciat: iterim pmoueri nō pōt. c. iiij.

Omnipotens de9: et infra. Ualde graue est vt vir de q tāta et talia nunciant[g] (cū ante reqri et discuti debeāt) honoretur[h]. Pascalis papa.

¶ Eps p exceptionem criminis illum ab accusatione sua repellere non potest quē ante a sua familiaritate neglexerit separare. Capitulum. v.

Nulli epoꝝ ab accusatione sua repellere[i] liceat: qs anteqꝫ se ab eis ipetendum cognosceret: a sua cōi familiaritate[k] neglexerit separare. Ex cōcilio magūtino.

¶ Absolut9 de certo crie de eodē iterꝫ accusari nō pōt. c. vj.

De his criminib9 de qbus absolut9 est accusatus / nō pōt accusatio replicari[l]. Stephanus papa.

¶ Cohabitātes inimicis, accusati ab accusatione repelluntur. Capitulum. vij.

Repellantur ab accusatione cohabitantes[m] inimicis. ¶ Quia infestationes[n] blasphemie affectio so-

Summarium. diuisio

a ¶ Non olim. Id est non ante admonitionem admittatur ad denunciandum.

b ¶ Nūc. i. post admonitionē dꝫ admitti vt dictū est.

Illa prepositoꝝ. ¶ Illi debēt accusare quoꝝ interest: alr accusatio est nulla. h. d. Et primo ponitur decisum factū. scdo dispositio ibi: si vero. ¶ Glosa ista cū vlti. duo notant ex textu q patēt.

c ¶ De monasterio. No. q nō debent admitti ad denūciandū nisi illi quoꝝ interest: vt monachi vt hic: aut etiam patroni. xvj. q. vlti. filijs: aut etiā parrochiani. lxiij. dist. vota ciuiū. et vij q. j. factus est.

d ¶ Dicere. id est accusare. s. e. ex pte. et ij. q. iij. euphemiū: iꝫ potius loquit i mōdū inqsitionis sine denunciationis in q casu tenent ad denunciādum. vt. ij. q. vij. quapropter et ar. s. d cogna. spirit. tua. ad hoc enim quilibet tenet etiam si iurasset nō denūciare. s. de iureiuran. quēadmodum.

e ¶ Quoꝝ iterest. Scꝫ fratrū suoꝝ. lxxxvj. di. si qd.

f ¶ Condēnet. hoc semp debet cōtinere diffinitiua sentētia cōdēnationē vel absolutionē: alr nō tenet. ij. q. vj. ꝟ. diffinitiua. et xxiij. q. iiij. illud etiā. vel equipolles. j. de verbo. signi. in his. et. ff. de arbi. qd tamē ꝟ. si arbiter. sic et sententia que sine certa qntitate profertur nulla est: nec aliqua parte actoꝝ hoc reperitur. C. de sentē. que sine cer. quāti. profertur. l. pe. et vlti. Tan.

Omnipotēs. g ¶ Nūciant et sic ad vltimā partem tituli ptinet: cū etiā aliqs recusat aut denunciatur vel etiā inquirit: grauata est statim ei9 opinio vt interim nō debeat pmoueri. lxxj. dist. tātis daniel. et s. de test. c. vlti. C. de pcu. reū. et. ff. de mu. et hono. l. reus. j. responso. nisi post annum: vt ea. l. reus ꝟ. eū.

h ¶ Honoretur. Id est ad honorem promoueatur.

Nulli eporum. i ¶ Repellere. Iudex tamē ex officio suo pōt repellere accusationē si nō fuerit idoneus. arg. ij. q. vij. alieni. et c. si qui sunt. et c. querēdum. ff. de postu. quos prohibet. et s. de excep. exceptionem. in fi. et. ff. de pe. here. l. vlti.

k ¶ Familiaritate. Nō eī modo potest reprobare etiā mores qs prius pbauit. ff. de adul. si vxor. in fi. et xxxij. q. v. horredus. et s. de fi. pbro. veniēs. ff. de neg. gest. pōponi9. Sed ptra. ij. q. vij. alieni. et iij. q. vlt. ꝟ. si qs ex familiarib9. et C. q accu. nō pos. iniquū. immo videtur q criminosus criminosum accusare possit. ij. q. vij. ꝟ. in hoc. C. de her. qm. et C. de los. test. l arena. ar. q nullus criminosus reputat legitima psona ad accusandū vel ad denūciandū vt dixi. s. c. j. arg. C. d adul. qm. xxxij. q. vj. nichil iniqui9. et C. de libe. cā. si filiū vt forsitā iste eps accusabat de crimie excepto: qr et erat male fame. ij. q. j. in primis. vñ admittebant viles psone ptra eū. Sed dic qd est spāle in epis et in odiū ipsoꝝ statutū: qr debēt secū habere honestas psonas q phibeāt testimoniū d vita eoꝝ. ij. q. vij. cū pastoris. Et id si prauos et viles hnt secū cū psonis non sibi imputēt alr nō est audiēda: vt dixi. s. eo. c. j. vel forte superior ex officio suo posset tales repellē: vt dr in prin. c. et in pcedēti notula.

Epi secum habeāt honestas

De his. Nō diuidit. qr ptinet vnū dictū ¶ Glosa seq. tractat d triplici absolutione crimīnis. pma p dispēsationē. scda per sniam crimie nō pbato. tertia p penitentiā. prima ipedit accusationem: et scda regulariter fallit in duobus casibus: tertia nō.

Accusatus an possit iterꝫ accusari.

l ¶ Replicari. Qr si pbato crimine iudex cū illo dispēsauit si fuit tale crimen qd potuit dispensare crimina semel dimissa iterū in vltionē diuina clemētia venire no patitur. de pe. dist. iiij. diuina clemētia. ad fi. dist. et. xxiij. q. iiij. si illic. vbi de hoc. et ij. q. iij. ꝟ. notandū. Si pro absolutus est: quia accusator nō probauit tutus est: quia de delicto vni9 hois sepi9 queri nō debet. ff. nau. cau. licet ꝟ. vlti. et xxxv. q. ix. veniā. et hoc verū est nisi in duob9 casibus. puta si secūdus accusator primū doceat preuaricatū fuisse. C. de preuari. l. iij. C. de accu. si qs homicidiū. et de colli. c. j. Itē si suū dolorē prosequatur ignorans accusationē ab alio institutā. ff. de accu. si cui ꝟ. hisdem. Et hoc intellige cum actum est in forma iudicij. Si aūt penitentiā egisset occulte quo ad deū absolutus est: sed accusatio in iudicio facienda non cessat propter hoc. xxxiij. q. ij. admonere. Vin.

Repellantur. ¶ Primo ponit statutū. secundo rationem ibi: quia. Abbas siculus. diuisio

¶ Glo. se. coadiuuat tex. p quattuor iura. signat hrū de duobus iuribus. et arg. ex cohabitatione presumi.

m ¶ Cohabitātes. Nō solū inimici: sed eis cohabitātes repellunt: qr ex hoc inimici presumunt. iiij. q. iij. ꝟ. itē testes. et s. eo. cū oporteat. C. de inoffi. testa. liberi. xxiij. dist. si inimicus. Arg. cōtra. ff. p socio. nam socius socij mei non est socius meus. et lxxj. dist. legitur. et est arg. ex cohabitatione presumēdū pro aliquo vel contra aliquē. xviij. q. ij. diffinimus. et s. eo. nulli. et s. de officio deleg. insinuante. iij. q. v. accusatores.

n ¶ Quia infestationes et c. Sensus est inimici et inimicorum amici cōsueuerunt inimicos infamare et blasphemare. Hostien.

a ¶ Amicitie. iij. q. v. accusatores. ppter amicitiā vl' odiū humanū iudiciū sepe puertit. xj. q. iij. quattuor. Vn̄ ṽsus. Quattuor ista timor: odiū: dilectio: census: Sepe solent hominum rectos peruertere sensus. quicq̄. et in his casib⁹ ⁊ cōsimilib⁹ admittunt si bono zelo et nō ex odio pcedāt: q2 tūc nec ad accusandū nec ad testificādum admittunt. J. de simo. lz hely. et. c. per tuas. ⁊ J. eo. meminimus. ⁊. c. cum oporteat. inimici in nullo casu admittūtur. laici em̄ bone fame admittuntur in hmōi ĕpcep̄tis criminibus sz si laici sint male fame et viles persone tunc distinguit. Si clericus sup illo crimine sit infamatus et male opinionis admittūtur laici et viles psone. si vero sit boue fame ⁊ opinionis: non admittūtur. et hoc bn̄ colligit. j. q. ij in primis. ad fi. ⁊ J. de simo. tāta et. c. per tuas. et hoc exceptis cōspiratorib⁹ ⁊ inimicis vt dixi: et excipitur particeps criminis. J. de testi. veniēs. ⁊ testibus vilib⁹ sine corpali tormēto credi non debet. vt. ij. q. j. in primis ad fi.† sed accusator nō torquet. iiij. qō. iij. §. si autem ea rei. Et sic Joan.

let amicitie[a] incitare.

Ex brocardico lib. xliiij.

¶ Ponit penam accusatoris calūniosi cū sequit inde mors vel mēbri debilitatio. C. viij.

Accusasti aliquē: ⁊ per tuā[b] accusationē occisus est: nisi pro pace[c] hoc feceris. xl. dies i pane ⁊ aqua (qđ carena[d] vocat) cū septē sequētibus annis peniteas. Si autem per tuam delaturam debilitatus[e] est per tres debes quadragesimas penitere.

Augustinus super Geñ. de morte abel.

¶ Super notorio pcedit iudex nemine accusante. C. ix.

Evidētia patrati sceleris[f] nō idiget clamore[g] accusatoris. Alexā. iij. gaut. electo.

¶ Laici vl inimici clericos accusare nō psūt. Ca. x.

Cum. P. māconella presbyter ex vna parte et bonus pbr̄ ⁊. J. bon⁹ cocci laicus[h] frater eius ex altera, in nostra essent presentia constituti: eundem. J. quia laicus erat in dicti. P. accusationē non duximus admittendum. ¶ Cūq3 prefatus. B. eūdem P. sup crimine simonie cōstā tuis accusaret: nos eum q2 in testimoniū illius[i] cause adductus fuerat: et q2 predict⁹. J. frater eius ipsum. P. corā te prius accusauerat ab accusatione repulim⁹ p̄sertim cū frater. P. memoratum. B. antea de cā consimili accusasset. vn̄ qm̄ vnus post alterum predictum. P. instāti vicissitudine accusabāt: neutrū ad ei⁹ accusationē admisim⁹. Sz vtriq3 pbr̄o de obiectis criminibus purgationem[k] duximus indicendā. Ideoq3 mādam⁹ q̄tenus vterq3 illoꝝ cū tribus[l] sacerdotibus faciat se purgare

A ¶ Ccusasti. Caluniosaz et nō culpa sua. nā si qs iuste accusset criminosum: et crimie pbato interficiat re⁹: imunis ē accusator. xxxiij. q. iiij. illud. et iudex et minister. xxiij. qō. v. hō qui malos ⁊ ca. iudex. ⁊. ca. homicidas. ⁊. c. miles. in fi.

b ¶ Per tuā. tantū accusationē ea

c ¶ Nisi p pace. Non tenet p pŭc illud nisi: q2 si propŭe seq̄ret q p pace posset qs accusare aliū iniuste: qđ non est verū: q̄si sile habes. ij. q. j. notum. sed p pace seruāda licitum est accusare. vt boni quiete viuāt. xxiij. qōe. v. non frustra. al's accusare mortale pcm̄ est: scilz calūniose. B.

d ¶ Carena. Vulgare est lōbardoꝝ. ⁊ dicitur a carētia hominū q2 tales recludūtur solitarij per quadraginta dies ad agendum penitentiam de qua penitentia habes. l. dist. in capite. B.

e ¶ Debilitatus. Id est mutilatus in membris.

E ¶ Vidētia. f ¶ Sceleris. i. scelus qđ notoriam est p operis euidentiā. ⁊ est vnus modus notorij: quē ⁊ alios habes. S. de cohabi. cle. ⁊ mulie. c. vlti.

g ¶ Nō indiget clamore. i. nō indiget aliā pponente accusationē: q2 factū se ostēdit. arg. ff. de in integ. resti. l. j. in ꝯfessum em̄ nulle sint partes iudicis. ff. ad. l. aquil. proinde. nisi quo ad sniam tm̄: ⁊ q̄ in iudicio publicātur nō requirūt accusationē aut etiā pbationem ff. de adul. l. ij. §. si publico. ⁊. C. de testi. nullū: sic i quocunq3 notorio tm̄ sententia semper est necessaria. B.

C ¶ Um. P. ¶ Facit tria. Primo repellit vnū accusatorem q2 laicus. scđo repellit aliū q2 inimic⁹. tertio repugnationem inducit. secūda ibi: cūq3. tertia ibi: sed vtriq3. Abbas siculus.

¶ Glosa sequēs notat laicos non admittendos ⁊ c. in fi. obijcit ad testimonium ⁊ soluit.

h ¶ Laic⁹. No. q laici i accusationē vel testimoniū clericoꝝ nō sunt admittēdi. ⁊ hoc regulare est nisi suorū vel suā iniuriā prosequant. iiij. q. vj. omnibus. nec tūc ad testimoniū. q2 i facto suo nemo testis idone⁹ est. S. de testi. decetero. ⁊. ij. q. j. phibent. ⁊. iiij. q. iij. §. ite ois. bus.† ⁊ h⁹ verū est nisi i criminib⁹ exceptis vt ē crimē simonie/heresis ⁊ lese maiestatis. J. de simo. tāta. ⁊. ij. q. vij. sacerdotes. ⁊. c. oues. xv. q. iij. sane. C. ð episc. ⁊ cle.

iste q2 laicus erat nō admittitur cōtra clericum. Sed quare repellitur cum accusaret illum de simonia que est crimē exceptum. ⁊ quia etiā erat infamatus vt patet ex eo q indicitur purgatio illi? Respon. quia erāt inimici qđ bene colligitur propter mutuas accusationes ⁊ officia permixta vt patet ex ipsa littera.

i ¶ Illius cause. Scilz Joannis fratris laici. B. iste em̄ Jo. pri⁹ accusauerat forte ipm̄. P. corā epo. et. B. fratrē suum induxit in testē: vt hic videtur: ⁊ ideo ipse repellitur tanq̄ inimicus. J. eo. meminimus.

k ¶ Purgationem. Quia vterq3 fuerat infamatus J. de simo. de hoc. ⁊. c. insinuatum. al's nō esset indicēda purgatio. xv. q. v. de crimine.

¶ Glosa seq. querit ⁊ soluit. iterū querit ⁊ distinguit.

l ¶ Cū tribus. Arbitrarius enim est numerus purgatorum s̄m arbitrium presidētis ⁊ qualitatem infamationis. ar. ij. qō. v. omnibus. p̄sbyter. si. J. de purga. ca. inter sollicitudines. Nūquid episcopus pōt diminuere de hoc numero ex quo prefigit a papa ex quo est arbitrarius? dicas q non postq̄ papa statuit. arg. S. de offi. delega. de causis. §. vlti. Quid si nō pōt habere cōpurgatores? distingue si hoc contingat ex eo q est taliter infamatus: tūc puniri debet tanq̄ cōuictus. J. de simo. insinuatū. ⁊. J. de purga. ca. cum. P. que est pars huius: si vero nō pōt hr̄e: q2 est aduena. pōt credi suo iuramēto cessante pbatiōe. ar. S. de iureiu. c. vlti. ⁊. ff. de his q̄ no. infa. furti. accipe. §. q̄ iussu. h. sed ⁊ si iure. in aut. vt nulli liceat hr̄e loci cōseruatorē. §. si vero cri

Marginal notes:

Versus.

Laici an possint clericos accusare.

carena,

diuisio

† Contra. lex ob crimē. alis ob carmē. ff. ð test. ⁊. l. lbitt. e. ti. not. S. l. j. C. ð naufr. lib. xj. gl. l. l. j. C. de fam. crimi.

† Contra. lex nullus. ff. ð testi. et. l. omnibus. C. e.

Purgatoꝝ numerus est arbitrari⁹.

mē.col.ix.C.de custo.& exhi.reo.auth.nemo iure. Quid si hz bonos laicos admittūt.ar.ij.q.j.in pmis. Vin.

Ex parte. Tres sunt partes.secunda ibi:licet. tertia ibi.quibus. Ab.si.

a Alia rōnabilis. Puta q essent excōicati.s.de excep.exceptionē. vel si essent inimici vel cōspiratores.j.e.meminimus.& j.de simo. p tuas.& j.eo.cū oporteat. & i casu.j.e.veniēs.vt dixi.s.e.c.j.sz p eo q obediētiā pmisit nō repellitur ab ei⁹ accusatiōe. l hoc eni q malus est nō tenet obedire ei immo potius tenet illū denūciare siue accusare cū eorū intersit. s.e.illa.et.xj.q.iij.nō semp.& c.iulian⁹.ar.s.de maio.& obe.dilecti.l si.& ij.q.vij quapropt.& x.q.ij.epūs.xvij.qōe.iiij.qsti.& qz vtilitatē ecclie procurāt debēt eis expēse ab ecclesia ministrari.vt hic dicit.& j.e.olim.et ipse abbas dz habere expēsas vt se defendat vsq ad finē cause.ff.de inoffi.testa.si instituta.ar.

Idem vigoriēn. epo. Monach⁹ accusare pōt abbatem & de bonis monasterij expensas litis necessarias habebit

Ex pte tua & īfra. C. xj.

Prudētie tue.&c. rū. q monachi (nisi alia rōnabilis[a] cā ipediat) eo q d obediētia & subiectione abbatis esse noscunt: ab eius accusatione sunt nullaten⁹ repellendi. Licet[b] alios accusare non possint. Quibus siquidem (cum propium nō habeant) de rebus monasterij expēse[c] debēt necessarie: donec causa debitū finē accipiat ministrari. Idē. Pbr ebriosus missam celebrans nō premissa digestione ecclesia priuari debet. h.d. vt conuenit olbus lecturis. Capitulū xij.

Si consiterit[d] q B. ecclesia nō ppetuo cōcessa: sz ad tps fuerit cōmēdata[e] et de vinolētia[f]: & q in taberna[g] pnoctauerit[h]: ita q altera die nulla premissa dormitione[i] missam cātasset: & īfra. Si de hoc rōnabilit cōuict⁹ fuerit i iudicio añ epm[k] suū: siue accusat⁹ vel ad rōnē posit⁹ sine coactiōe[l] fuerit cōfessus: ei sup eadē ecclia ppetuū silentiū imponatis: ipm ab ipetitiōe B. desistere cōpellētes. Ceterum si eidem fuit ecclesia canonice cōcessa & tradita: & postea de crimine aliquo nō fuit conuictus[m] propter qd de iure debeat spoliari / vel post appellationē[n]

Mona chi sem per de bēt fle re.

Gl.o.se.ponit casum exceptū.reddit rōnē textus dicit q determinare possunt.signat huic cōtrium format questionem de monacho qui est in scolis & soluit.

b Licet alios. Alios vo accusare nō pñt: nisi iterfit monasterij: de licentia tamen abbatis.xvj.q.j.monachi.cū mortui sint mundo.ea.causa.q.j.placuit.et non tñ humanis vocib⁹ sed diuinis mortui sunt.ij.q.vij.placuit.funesta est eorū vox vt ibi dr.i.semp flere debent & tristes esse.xvj.q.j.placuit.denunciare autē possunt ad penitentiā quelibet xpianū: qz cuilibet dictū videt.si peccauerit in te &c.nulla facta exceptiōe. maxime si dicit esse preceptum.arg.s.de iureiu.quēadmodum. Sed cōtra videt dicere pdictum cap.placuit.vbi dicit q monasteriū exire nō debet monach⁹: sed tanq mortuus ibi esse. Sed pone monachus est in scholis de licentia abbatis: nunqd pōt accusare vl aliter agere? Rūderi pōt si ei⁹ interest: qz eo ipso q monachus de licētia abbatis est in scholis p consequēs oia ei cōcessa intelligunt sine qbus ibi cōmode nō posset viuere.ar.s.de of.dele.pterea.& c.prudētiā.§.vj. c.suspitionis.tñ p alienis debitis intercedere nō posset vt p hoc monasteriū obligaret: cū hoc nō intellexerit abbas.arg.s.de fideius.qd qbusdā.& s.de solu.si quorūdam.nisi qtum pertinet ad propriam necessitatem.& hoc si abbas ei cōcedat. Tan.

Monachus in scholis existēs de licētia abbatis potest agere.

c Expēse debēt necessario. Arg. Aduersariū aduersario cōpellendū in expensis puidere cōtra se.arg. ff.de inof.test.si instituta.§.iij.C.de carb.edic.l.vl.C. de ordi.cog.l.vl.§.j.ver.nam si tales.& iste expēse necessarie tñ erunt sine quibus cā explicari non potest de expensis.satis habes.s.de do.& contu.ca.si.

Si cōstiterit. Pōt multipliciter intelligi. Diuidit.nā primo instruit iudicē qñ cōtra actorē pnunciandum sit.scdo qñ contra reum ibi: ceterū. Ab. Glo.seq.ponit casum.

diuisio

d Si consiterit. Casus. Sacerdos iste petebat eccliam sibi restitui: q̄ dicebat se iniuste spoliatū fuisse. Dicebat i cōtrariū q nō erat audiēd⁹ qz fuerat spoliat⁹ cū nō intitulatā sz cōmēdatā habebat tm̄ ecclesiā. Itē q quasi ebri⁹ in taberna pnoctauerat nulla dormitiōe facta illa nocte.in sequēti die mane missam celebrauit ipse: et idō iuste pnat⁹ fuit p iudicē suū corā quo sup his fuerat accusat⁹ & ipse hec oia negabat dicens q canonice in ea fuerat institut⁹ & iniuste spoliat⁹ & post appellationē. Mādat papa pmo iudici de pmissis q si vera sunt iponat ei silētiū sup ipa ecclia. Si vo ipam habuerit canonice & nō fuerit conuict⁹ de crimine / vel post appellationem fuerit spoliatus restituatur ei ecclesia.

e Cōmendata. Sic.s.de elec.dudū.& xxj.q.j.qui plures. cōmēdare eni est idē q deponere.ff.deposi.lucius sempronio.et.s.de deposi.ca.j. Qui eni deponit rē penes aliū: possessionē intelligit retinere.ff.deposi.licet.& qñcūq vult pōt depositū siue rē cōmendatā reuocare.s.de deposi.bona fides.§.j.vbi de hoc.& ff. deposi.l.j.§.penl.& ita licite huic pbro potuit auferri ecclia cū ipse non possideret: sic nō fuit spoliatus.

f De vinolentia.i.ebrietate: alr est de violentia. quia forte quandam stuprauerat.

g In taberna.lxiiij.di.non oportet.

h Pernoctauerit. pnoctare noctē totā significat. ff.de vb.sig.vrbana.§.pnoctare.& s.de spō.veniēs.ij

i Dormitiōe.vñ nō videt ieiunus pter indigestionē sed pransus celebrasse: qd fieri nō dz.de conse. di.j.sacramenta.de conse.di.ij.liquido.

k Añ epm.s.de cōfes.cū sup. & pnte aduersario ff.de cōfes.certū.§.ij.ergo si corā alio nō suo iudice nō noceret talis cōfessio.s.de iudi.at si clerici.

l Sine coactione. Talis confessio sic per coactionem extorta nō preiudicat.xxxj.q.ij.lotharius.xv.q. vj.c.j.C.quorum appel.non reci.l.ij.et.iij.q.vj.§.sunt quorum.ver.nullus homicidarum.

m Cōuictus.vnde priuari non debuit sine culpa. lvj.di.satis peruersum.& xvj.q.vij.inuentum.

n Post appellationem. Qd enim post appellationē legitime interpositā fit dz in irritū reuocari. s.de offi.deleg.sup questionū.in si.& s.de appel.bone.

a ¶ Restitui. Cum fructibus perceptis. Ꝫ. de resti. spo. granis. vbi de hoc.

diuisio M Eminimus ¶ Primo ponit mandatū non executum ⁊ eius causam. secundo causam probat: et illud exequi mandat ibi: qr vero. Ab. si.

b ¶ Pro altera pte. i. ꝓ seipso ex aduerso.

¶ Glo. seq. reci. pōt. ꝓ obiectio.

c ¶ Accusaret Sed nō videt ꝙ locū haberet ad huc accusatio. cū nondum habuisset plenum ius: sed potius debuisset excipere ɔtra eā ꝙ posset cōcedi sed qr repellitur ab obtēto pōt admitti accusatio. ɓ hoc bʒ. Ꝫ. eo. sup his.

‡ Concor. textus. in si. in. l. vni ⁋. integer. ff. nihil inno. pē. appel.

d ¶ Inimic⁹. Ergo si non fuisset manifest⁹ inimicus deferendū fuisset appellatiōi: qr tunc cū crimen simonie exceptum sit eā poterit accusare vt plene dictū ē ɓ hoc. Ꝫ. e. cū P.

e ¶ Testimoniū tulerit. Et forsan sup eadē rā vel alia consi mili. alio ipsam accusante. et ob hoc solū p̄sumeret inimic⁹. si. Ꝫ eo. cū. p. ⁊ si. iiij. q. iij. ⁋. itē in criminali. in prin. vbi de hoc. B.

(sicut aliquādo allegauit) ecclesia illa fuerit spoliatus: ipsam ei faciatis restitui[a] et in pace dimitti.‡ I dem.

¶ Inimic⁹ etiā a voluntaria exceptiōe repellit. Ca. xiij.

M Eminim⁹ tibi mādasse: vt. C. abbatisse: cuius electionē confirmauim⁹ mun⁹ bñdictiōis īpendere ꝓcurares. Sed qr W. ꝓ altera[b] pte ad te ad nr̄am audientiā appellauit: ꝓponens ꝙ de simonia accusaret[c] eandē mādatum nr̄m distulisti effectui mācipare. Qr ṽo te non decet ī hac pte appellatiōi eius dē W. deferre: cū idē illi⁹ manifest⁹ fuerit inimicus[d] ⁊ contra eā testioniū tulerit[e]: mā. q̄te. (cū inde fueris requisit⁹) p̄fate abbatisse munus bñdictiōis non differas impertiri.

I nno. iij. archiepo bisuntiñ.

¶ Dicens se aliquē accusaturū corā iudice añ inscriptionem p̄t sine pena desistere et nō accusare: sed ei desistenti silentiū īponit in ꝑpetuū. Et ɓm hoc summariū iste text⁹ est notabilis. Ab. Capi. xiiij.

L Icet in beato petro: ⁊ infra. ¶ Sane cum ex lr̄is W. decani scti stephani: ⁊ J. et O[f]. canonicorū ecclesie bisuntine ad apo. se. audientiā ꝑuenisset te varia crimina cōmisisse: ac ab eis fuisses ꝑ easdem lr̄as sup ꝑiurio crimine simonie ⁊ incest⁹ delatus: clemēs papa predecessor noster (ɓuata iudiciaria grauitate) tibi certum terminū assignauit: quo r̄nsurus obiectis aplīco te cōspectui presentares. Cū aute iuxta tenorē citationis ad sedē aplīcam accessisses nec vllus appareret qui te ita impeteret de predictis: ne aliquid de contingentib⁹ omittere videremur: ab J. ⁊ O. archidi. in nr̄a p̄ntia ɔstitutis quesiuim⁹[g] diligenter si quid sup p̄missis aduersus te ꝑ se vel alijs ꝓponere vellent. ⁊ qđ scripserant legitime demōstrarēt: ipi autem ꝙ nō ꝓposito accusandi hec scripserāt r̄nderūt. Sʒ qr sup qbusdā icorrigibil' videbaris qdā de te ap. se. duxerāt intimāda. sʒ nūci⁹ q̄ ꝑ lr̄is accesserat īpetrandis/ mādati formam excessit[h]. ¶ Nos igit dictis canōicis sup p̄dictis silētiū durim⁹ imponendū: ne te de cet̄o[i] eis sup his accusare liceat vl' ēt īfamare ¶ Qr ṽo p̄dicti canonici citra vinculū inscriptiōis[k] desistere volue-

Sūmarium. L Jcʒ. ¶ Añ insc̄ptionē p̄t accusator ab accusatiōe sine pena desistere. ⁊ si ad terminum nō venerit ei silentiū imponit. h. d.

diuisio ¶ Diuidit. nam primo narrat factū: scđo ibi: nos igit duo diffinit et tertiū cōmittit: secūdū ibi: qr ṽo. tertiū ibi: ne aūt. Pars hui⁹ capi. hr̄. j. de pur. cano. c. fi. Ab.

f ¶ Et J. ⁊ O. canonicorum. subaudi ⁊ archidiaconorum vt. j. sequit. ⁊ ita debet esse ɓm Ostieñ. et nō. t. .i. ⁊. m. vt communiter habetur.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit. iterum obijcit ⁊ soluit.

g ¶ Quesiuim⁹. Sʒ quare papa q̄siuit ab istis vtrū vellēt aliqđ ꝓponere ɔtra ipm: si em accusator nō cōpareret termino p̄fixo: āpli⁹ nō audit nisi ꝓbet iustā absentiā. iij. q. v. quis. ⁊. C. q̄ accu. non pos. si eos. ⁊ Ꝫ de fi. instru. accepim⁹? R̄n. Nō statim dʒ iudex absoluere p̄sentem: lʒ accusator sit absens. qr pōt esse ꝙ habeat iustā cām absentie. vt. Ꝫ. vt lit. ñ ɔtes. qm. Iudex

Accusatore ab

bi se dʒ r̄ōnē viarū ⁊ ipis ⁊ alteri⁹ etiā īpedimēti. ff. de va. mune. ibi. ff. q̄. ex cau. maio. si cui ⁋. j. ff. ɓ dā. īfec. c. si finita ⁋. si forte. ff. ɓ iudi. si p̄tor. l. si. ⁊. Ꝫ. ɓ re iudi. cū berthold⁹. ⁊ iō papa istos req̄siuit: qr forte nō credebat ꝙ iusta cā īpediti tacerēt. arg. ij. q. vij. plerīq. Et nota ꝙ lʒ absēti restituat ac cusatio sua. ff. q̄. ex cau. ma. si cui ⁋. j. tñ minor nō restituit ad accusandū. ff. ɓ minoo. auxiliū. Uel iō nō īponit silētium accusatori quia accusator pri⁹ monēd⁹ est vt ꝓcedat. C. q̄ accu. nō pos. qui crimē: ⁊ iō isti requisiti fuerūt si vellēt aliqđ proponere: qr si req̄sit⁹ accusator nō ꝓcedat āmodo nō audit: vt hic p̃ʒ ⁊ ꝑ iura p̄dic. lʒ vr̄ ꝙ isti ɓbuerūt puniri in expēsis: qr fecerūt illū citari ad curiam maliciose. ar. p̄dicte. l. q̄ crimē. ⁊. ff. de iudi. eū quē temere. sed excusant ꝓpter nūciū q̄ formā mandati excessit. vñ non tenebant. Jdē videbat dicēdum vbi etiā ɓ crimine agit ciuiliter ff. de iure fisc. l. ij ⁋. senat⁹. sʒ in negocijs ciuilibus aliter ꝓcedit ɔ absentem actorē. C. ɓ iud. ꝓperandū. Jo. de hoc dictū est. Ꝫ. de dolo. put.

sente nō semper est accusatus presens absoluendus.

h ¶ Excessit. Et ideo non valuit nec preiudicat eis ex quo non habent ratum. Ꝫ. de offi. delega. cum olim ⁊. Ꝫ. de rescrip. cum dilecta.

i ¶ Decetero. Ꝫ. e. de his. iij. q. v. c. j. ⁊. v. q. v. illi q̄. C. qui ac. nō pos. si ea. ff. ad turpil. q̄ destitit. nisi iterato crimē cōmitteret. argu. vj. q. j. imitare. nā exceptio rei iudicate nō obstat: nisi de pteritis cōmissis. ff. ɓ excep. rei indi. si rem meā. ⁊. l. seq. ⁊. C. ad exhib. neq. l. non ignorabit. ⁊. Ꝫ. de excep. c. pe.

¶ Glo. seq. distinguit criminales et ciuiles actiones.

k ¶ Inscriptionis. Et quia ante inscriptionem desisterant eis non imputatur quia nemo compellitur accusare. ij. q. iij. si quem. et cap. si quis iratus. post libelli oblatiōem sine pena desistere licet. ff. ad turpil. questitum. ff. de in ius vo. libertus: tamen ille qui in-

famauit tenetur iniuriarũ. ff. de iniur. item apud §. si quis libello. in ciuilibus tamen actionibus bene cõpellitur agere post libellum oblatum reo instante. C. quomodo ꝛ quando iu. in aut. si qui semel. Joan.

a ¶ Delectemur. Ar. ꝙ pstanti⁹ est priuilegiũ bone fame ꝙ̃ male opinionis. arg. ꝭ. de pur. cano. cũ in iuuẽtute. B.

defendi: ꝛ quemlibet pro eo verba facientẽ audiri. ff. de procura. seruũ quoqꝫ §. publice. ꝛ hic isti admittũtur ad excusandũ. ꝛ sic intelligitur. xxiij. q. v. reos.

c ¶ Tale recepisse mandatum. Quod de iure fieri potuit. ꝭ. c. proxi.

Summarium.

Veniens. ¶ Qui iurat aliquem nõ accusare repellitur ab ei⁹ accusatione. h. d. Diuisio. Diuidit. nã prima pars narrat factũ. scda pnũciationẽ/citationẽ/ꝛ purgationẽ. secunda ibi: cũ igitur. Abbas sic.

¶ Glosa sequẽs ponit regulã. et ix. cas⁹ exceptos scdo ponit opi. quã reprobat.

b ¶ Criminali. Habes ergo hic expresse ꝙ i causa criminali non interuenit pcurator nec ad agẽdũ nec ad defendẽdũ. v. q. iij. in criminalibus. et iij. qõ. ix. absens ff. ꝺ publi. iudi. l. penl. §. j. ꝛ hoc est generale †. Fallit tñ in casibus. In crimine iniuriarũ. vt. iij. q. ix. §. nisi. et. C. de iniur. l. vlti. sed ad excusandum vel excipiẽdũ admittit pro curator vt hic. ꝛ xxiij. q. v. reos. ꝛ ꝭ. de dona. cũ dilecti. Itẽ cũ agitur de crimine nõ criminaliter interuenit procurator ꝭ. de pcu. tue. ꝛ ꝭ. c. pxi. in fi. Itẽ in leuib⁹ criminibus ff. de accusa. leuia. arg. Itẽ si crimẽ nõ excedit penam relegationis. ff. an p aliũ causa. ap. re. pos. l. j. Item in crimine suspecti tutoris. ff. de pcura. nõ solum §. vlti. Itẽ cũ quis accusat aliũ de ingratitudine. ff. de pcur. sed ꝛ he psone §. j. Itẽ in actiõe populari interuenit pcurator ad agẽdum p priuato dãno. ff. de pcura. l. in popularibus. sed p publico non interuenit pcurator ad agendũ sed ad defendendũ. ff. de popu. act. qui populari. Itẽ dñs defendit seruũ in crimine. ff. de accu. si cui §. pe. Weleẽdus dixit ꝙ ex parte rei post lit. contest. semp põt pcurator interuenire. v. q. iij. reos. Sed illud loquitur in pcuratore ad allegãdas causas absentie: quia reipublice vtile est absentes a quibuscũqꝫ

Procurator i cã criminali an possit admitti.

† Adde pro hac materia no. p bar. i l. pe. §. ad crimẽ. ff. de pu. iudi.

rũt/ eis de iuris permissione id nõ duximus imputãdum. ¶ Nec aũt in absolutione tua minus canonice pcedere videamur ꝙ̃ poti⁹ i odore bone opinionis coepõrũ nostrorũ ꝙ̃ eorũ infamia delectemur^a: cabilonẽ. epo ꝛ abbati de firmitate inquisitionẽ fame tue duximus committendam.

Idẽ salisburgensi archiepo.

Ad psequẽdã accusationẽ criminalẽ nõ admittit pcurator lꝫ posset allegare cãm absentie seu alias exceptiones nõ tãgẽtes crimẽ ppositũ: et q iurauit stare mãdato alicuius nõ admittit ad accusãdũ illũ si v̾tute iuramẽti sibi fuit iniũctũ vt nõ accusaret. h. d. ꝛ ad hoc solet allegari. ꝛ in hoc est valde vulgatum. Cap. xv.

Veniens ad se. apo. A. pragẽ. canonicus cõtra pragẽ. epm: inter alia proposuit corã nobis ꝙ cũ eẽt filius sacerdotis i ecclesiã fuerat pragẽ. intrusus: et cõtra eiusdẽ ecclesie priuilegiũ homagiũ duci boemie pstitisset sic subijciens pragẽ. ecclesiã seruituti: ꝛ infra. ¶ Ʋñ predictũ epm ad festũ resurrectionis dñice pemptorie nos meminim⁹ citauisse. Idẽ pro ad suã excusationẽ viarũ discrimina: ꝯsecrationẽ chrismatis iminentẽ: ꝛ ꝙ filii⁹ boemie pricipis esset p ipm baptizãdus tũc tpis p nũcios et lras allegauit. Nos autẽ excusationes hmõi (sicut erãt) friuolas estimãtes: ipsum reputauim⁹ cõtumacẽ: nec pcuratores ei⁹ i cã possem⁹ recipe criminali^b eis tñ cõcessim⁹ auditores: vt si possent illũ aliqñ ⁹ excusarẽt. Cũqꝫ pdict⁹. A. corã eis repetijsset obiecta: fuit ex aduerso rñsum: ꝙ cũ oli sup hoc ad magdeburgen. archiepm lre fuerant ipetrate idẽ. A. in obiector se videẽs pbatõe deficere ad pedes ei⁹ se hũiliter psternẽs veniã postulauit: et ꝙ aduersus eũ calũniose pcesserat est ꝯfessus. Ceterꝫ cũ super hoc mãdato stare eiusdẽ archiepi iurauisset: ipe pcepit eidẽ sub debito pstiti iuramẽti: vt cõtra eũdẽ epm decetero pponere talia nõ auderet. ¶ Cũ igit nobis ex ipsius. A. cõfessiõe ꝯstaret ipm iuramẽtum hmõi pstitisse: ac tale recepisse mandatũ^c: sup impetitiõe dicti epi silentiũ^d ei duximus imponẽdũ. pp̄ter^e cõtumaciã tñ eidẽ epo citationẽ ‡ ꝛ purgationẽ pp̄ter infamiã

¶ Glo. se. not. ꝙ qui iurauit ꝛc. q rit an denũciet. arg. ꝙ sic. soluit cõtrariũ. Iterũ qrit et remittit.

d ¶ Silentiũ. No. q iurauit se non accusaturũ aliquẽ amplius non auditur cõtra illũ. ꝭ. de iureiur. quẽadmodum. et maxime vbi primo calũniose accusauerit vt hic: qꝛ presumit postea ꝙ malo animo moueat. vñ non est vlteri⁹ audiendus. arg. iij. q. x. placuit. vel etiã si simpliciter remisit accusationẽ. xxiij. q. iiij. si illic. ꝛ de pe. dis. iiij. diuina. ꝛ eo ipso ꝙ qs dixit se nolle accusare illũ: ampli⁹ nõ audit. ff. de adul. si marit⁹. ij. §. si negauerit. Sꝫ nũquid talis põt ipsum denũciare nõ obstãte iuramẽto qđ videtur p decre. predictã quẽadmodũ. qđ nõ est verũ cũ primo calũniatus fuerit. qꝛ calũniose denũcians non auditur: immo punitur de calũnia ꝭ. titu. pxi. c. ij. Sed nũquid alius potest illum accusare de crimine de quo absolutus est: de hoc dic. vt. ꝭ. e. de his. ꝛ ꝙ habes. ij. q. j. prohibentur. Joan.

¶ Glosa sequens notat etiã iniuste citatum ꝛc. qđ declarat distinguendo. ponit etiam quõ citatio nõ tenet ratione tẽporis/persone citãtis/persone citate/ ꝛ loci.

e ¶ Propter contumaciam. Sic patet ꝙ semp debet quis venire ad iudicẽ siue iuste siue iniuste vocetur alis punitur vt cõtumax vt hic patet. ꝛ. ff. ne quis eum qui in ius vo. vi eximat. l. antepe. §. itẽ si quis. ff. iudi ca. sol. si reus. Quod verũ est cum dubitatur an citatio teneat. ꝭ. de ap. si duobus. ꝛ. c. cum parati. et. ff. de iudi. si quis ex aliena. Sed si euidens est ꝙ citatio nõ tenet: nõ tenetur venire citatus: puta si citetur aliqñ tẽpore feriato. ar. v. q. ij. c. j. et est expssum. ꝭ. de fer. c.

‡ Infero ꝙ cõtumax nisi citat⁹ dꝫ mulctari. ꝯcor. c. ij. ff. si qs i ius vo. non ierit.

Citat⁹ an semper cõparere teneat.

vlti.ff.de fer.l.j.nisi esset iusta cã vt ibidẽ dr̃ puta res peritura vel rõne criminis. vel nisi pietas vel necessi=tas hoc suadeat.qñ non valet rõne persone vocare.vt iiij.q.iij.§.liberti.qñq3 rõne loci inhonesti.ff.de arbi. si cũ dies §.si arbiter.vł si esset nimis remot⁹ forte ire nõ teneret si cõ=staret q̃ in litteris nõ cõtineret illa clausula nõ obstante cõstitutione de duab⁹ dietis.ẽ.de rescrip.nõnulli.si euidens sit ipm̃ nõ esse iudicem: q̃ citat.ẽ.de offi.deleg.ex litis vel si ordinari⁹ citat illũ qui nõ est de sua iurisditione ne rõne criminis seu cõtract⁹ ẽ.de fo.cõpe.ca.vlti.Vbicũq3 dubitatur de iurisditione: dz quis ire ⁊ allegare priuilegiũ suũ: alias tanq3 cõtumax potest puniri: vt hic patet.Joan.

a ❡ Accusatione. Põt accusator repelli obiecto sibi maiori crimine pari vel etiã minori in modũ exceptionis: q2 criminosus criminosum accusare nõ dz: vt dixi ẽ.e.c.j.⁊.c.nulli.⁊.ij.q.vij.si q̃s.⁊.c.q̃rendũ.sed ab excipiẽdo nõ repellit̃ quis ꝓpter crimẽ seu ꝓpter excõmunicationẽ.ẽ.de excep.cũ inter ⁊.ca.dilecti filij.q2 cuilibet suadetur legitima defensio vt ibi dr̃.

indicõtes. I dẽ priori sancti fridiani ⁊ magistro. b.canonico pisano. ❡ Denũciator criminis non se inscribit quia ad correctionẽ tendit: accusator autẽ inscribit: q2 tẽdit ad penã: excipiens vo inscribit ad penam extraordinariã si per exceptionẽ deijcit̃ ab obtento: alĩs secus. hoc prio. Scdo dr̃ q̃ dũ discutit̃ de crimine p modũ exceptionis põt interuenire pcurator. Capi.xvj.

Super his de q̃bus nos ꝯsulere voluistis. Jnq. v. breuiter. r. q̃ trib⁹ [a] modis valet crimen opponi. denunciando: excipiẽdo: ⁊ accusando. ❡ Qñ crimẽ in modũ denũciatiõis opponit̃: nõ est inscriptio necessaria: s3 cũ i modũ accusatiõis oportet [b] iscribi: qm̃ ad depositionem instituit̃ accusatio: s3 ad correctionem est denũciatio [c] faciẽda. Cũ aũt excipiendo fuerit crimen obiectũ: distinguẽdũ est quare opponat̃ et qñ. Si aũt obijcit̃ vt ab accusatione [d] vel testificatione [e] aliquis repellat̃: nõ est inscribi necesse. sed cum opponit̃ vt quis a ꝓmotione officij vel bñficij excludatur: si ante cõfirmationem obijcit̃: nõ cogit̃ quisq3 inscribere: q2 crimẽ hoc modo probatũ impedit [f] promouẽdum sed nõ deijcit [g] iam ꝓmotum. Post cõfirmationẽ [h] vo cũ.s. ordinãdus fuerit aliquis aut etiã ꝯsecrãdus: q2 etiã ab obtinendo repellit et deijcit ab obtẽto: ad extraordinariam penã scz arbitriũ [i] iudicis discreti citra vinculũ inscriptionis est excipiẽs astringẽdus [k] si defecerit in ꝓbando: pro eo q̃ crimine sic ꝓbato pdit qd̃ per electionẽ ⁊ cõfirmationẽ ei fuerat acquisitũ: s3 ob hoc pri⁹ habita nõ amittit. ❡ Licet enim agat̃ de crimine nõ est tñ hmõi questio criminalis [l]. Unde per procuratorẽ [m] potest rite tractari. I dẽ vercel. epõ ⁊ abbati de tilero.

❡ Gñales inquisitores si nõ seruauerũt debitũ inquisitionis ordinẽ prudẽter et caute se corrigere debẽt hoc primo Scdo ponit formã iuramẽti quã inquisitores exigunt ab

diuisio S ❡ Super his. Diuidit̃ in duas ptes pñcipales. scda ibi licet. Et prima subdiuiditur: q2 prio ponit tres modos opponẽdi crimẽ. scdo illos ꝓsequit̃ ibi: quãdo. Ab.sic.

a ❡ Trib⁹ modis. Quartum modũ habes scz p inq̃sitionẽ.j.e. inq̃sitionis.⁊.c. qualiter et qñ.⁊.j.de simo.licet exceptis notoriis. vt in c.licet. Et lex etiã dicit q̃ quattuor sunt genera cognitionũ: q2 aut agitur de capitali crimine: aut de fama: aut de pecuniaria re: aut de honoribus vel munerib⁹ agendis.ff.de var.⁊ extraor.cog.l.pe. Ber.

❡ Glosa sequẽs ponit quinq3 casus quibus nõ inscribitur.⁊ subdit quid sit inscribere.

b ❡ Oportet inscribi. Sic.j.de simo.licz hely.nisi in casib⁹. primo in crimine abigeatus.C.de abige.l.vna Jtem in leuibus ⁊ paruis criminibus.arg.ff.de accu.leuia. Jtẽ in his que apparitores referũt.C.de accu.ea quidem. Jtẽ in crimine apostasie.C.de aposta.apostatarum. Jtem cum accusatur christianus qui contraxit cũ iudea vel econuerso.C.de iude.ne quis. Jnscribere est obligare se ad eandem penam si non probauerit quã reus debuit pati si probasset ipse accusator. vt.ij.q.viij.quisquis.⁊.c.qui crimen.

c ❡ Denunciatio. Precedente legitima admonitione: alĩs repellitur.j.eo.cum dilectus. nisi in casibus.j.eo.inquisitionis.j.respon.

e ❡ Testificatione.ẽ.e.de ordi.cog.cum dilectus.et.ẽ.de testi.sup eo.j.et.c.testimoniũ.⁊.ẽ.de excep.denique

f ❡ Impedit promouẽdum. Et obstat etiam in dignitatibus postmodũ acq̃rẽdis.ẽ.de elec.sup eo.et arg.ij.q.j.ꝓhibẽtur.⁊.ẽ.eo.omnipotens.

g ❡ Nõ deijcit.i.ꝓpter hoc non priuat̃ aliis dignitatib⁹ seu beneficijs: quia nõ agebatur ad hoc.ẽ.de ordi.cog.cũ dilectus.ff.de lib.agno.l.j.in fine. Sed si ex tali probatione grauata sit ei⁹ opinio: nõ ꝓmouebitur.ẽ.de testi.testimoniũ ⁊.lxxxj.dist.tantis daniel.et.ẽ.eo.omnipotens.nisi se purgaret.

h ❡ Post confirmationem. Tunc enim spirituale vinculum est cõtractum.ẽ.de transla.inter corporalia.

i ❡ Arbitriũ. Hoc gñale est q̃ vbi certa pena expressa nõ est in iure: arbitrio iudicis relinquit̃.ẽ.de offi.delega.de causis.ff.de iure delt.l.j.in fi. ⁊ a tali pena imposita põt appellari: † sec⁹ a pena expressa in iure.ff.de verbo.sig.l.antepe. Sic ⁊ vbi iuo expressum nõ est scdm̃ equitatem est pcedendũ.ẽ.de transla.c.vlti.

† Contra.ff.l.j.si q̃.iducta.l.aliis §.inf.ff.de vo.sig.

k ❡ Astringendus. Licet em̃ nõ inscribat obligabit se ad extraordinariã penã ad arbitriũ iudicis vt hic patet ⁊ arbitriũ iudicis equũ esse debet. vñ si excederet reducenda esset illa pena ad arbitriũ boni viri.ẽ.de iureiuran.quintaualis.⁊.c.veniens.ad fi.

l ❡ Criminalis. Et tamẽ requirit̃ in tali cã presentia pluriũ epõrum acsi esset criminalis.xxiij.dist.illud ⁊.iij.q.vj.hoc quippe.⁊ in hac causa testes compellendos credo.de hoc dixi.ẽ.de test.cog.c.pe.in fi.glo.

m ❡ Per procuratorem. Sic.ẽ.de procura.tue.sed vbi de crimine agitur: criminaliter nõ interuenit procurator.ẽ.eo.c.proxi.vbi de hoc.

diuisio Qualiter. ¶ Diuidit in duas partes scdm q̃ cõtinet duo dicta. secunda ibi: formam vero. Prima subdiuidit. nã in princi. ꝛ in fi. cõmēdat ꝛ ꝯfirmat inquisitores si bene ꝓcesserunt. in medio ꝟo. i. in ver. si vero. instruit si male ꝓcesserunt. Ab.

a ¶ Inquisitionis ordinem. Qui ꝯtinet duo primũ q̃ regulariter nõ fit inq̃sitio nisi cõtra infamatũ. secũdũ q̃ ex quo cõstat de infamia inq̃ri debet de veritate. Ostien.

¶ Glosa se. arg. q̃ non sit funct⁹ ꝛc. alleg. iõ. iura in ꝯriũ soluit

b ¶ Obseruari. Arg. q̃ iudex qui male iudicauit. nõ dicit funct⁹ officio suo. sed iterũ dꝫ ꝓcedere. ꝛ bene iudicare. argu. ff. de arbit. dicere autẽ. §. sed si de plurib⁹. Arg. cõtra q: siue bene siue male sentẽtiam dixit/ vlterius se intromittere non põt. ff. de arbi. quia arbiter. ff. de re iudi. iudex. ꝛ. s. de offi. deleg. in litteris. sec⁹ in casu isto: quia isti erãt generales legati ad inq̃rẽdum vnde poterãt mutare si errarent ꝛ nondũ tulerant etiã sententiã sed errauerunt in ꝓcessu: vel punitur ad arbitrium iudicis. ar. s. eo. inq̃sitionis. j. rñso. in fi. j. e. c. vi. ar. j. e. ti. ꝓxi. c. vi. arg. a ꝯtrario sensu. ꝛ. s. ti. ꝓxi. ca. vi. vbi punitur q̃ excipit.

c ¶ Nascantur iniurie. C. vñ vi. meminerint. ꝛ. xxi. q. j. peruenit. ꝛ. s. de rescrip. nonnulli. Ber.

¶ Glo. seq. notat q̃ iudex corrigit interlocutoriã. adducit tres concor. ꝛ tria similia.

d ¶ Corrigere. No. q̃ iudex põt corrigere errorem suũ si male interlocut⁹ sit vt hic ptꝫ. ꝛ. s. de ap. cũ cessante. ꝛ. j. de sen. excõ. sacro. ff. de re iudi. qđ iussit. ꝛ ecclesia cum errat mutat sñiam. s. de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. ꝛ. xxxv. q. ix. §. is ita. ꝛ. c. sentẽtiã. ꝛ. ca. graue. ꝛ. xxij. q. iiij. magne. ꝛ testis põt corrigere suũ errorẽ. s. de testi. cog. preterea. fi. s. de vsurpat. nisi. Et dicit imperator. nõ enim erubescim⁹ si qđ melius horũ que prius ipsi diximus adinueniam⁹ ꝯpetẽtem priorib⁹ imponere correctionẽ: ne ab aliis corrigi expectem⁹. in auc. de nup. circa prin. per vnã colũ. col. iiij.

e ¶ Ordinabiliter. xiiij. q. v. neq̃ si agris. ꝛ ca. forte ꝛ. j. q. j. non est putanda.

f ¶ Via regia incedentes. hoc est a iusticia non declinantes.

g ¶ Personarum acceptione. Sic. s. de iudi. nouit. ꝛ. s. de sta. regu. ea que.

inquisitis. Capitulum. xvij.

Qualiter et qñ: et infra. ¶ Si circa nouarieñ. epm debitũ inq̃sitiõis[a] ordinẽ obseruastis: discretionẽ vestrã in dño ꝯmẽdam⁹. Si ꝟo q̃libet occasione ꝓtermisistis eũdẽ adhuc ipm tpe oportuno volum⁹ obseruari[b]: ne inde nascant[c] iniurie vñ iura nascũtur. Ideoq̃ꝫ mandam⁹ q̃ten⁹ ad consciẽtie vr̃e iudicium recurrẽtes: si cõtra ꝓscriptũ ordinẽ tanq̃ hoies excessistis: nõ pudeat vos errorẽ vestrũ corrigere[d] q̃ positi estis vt aliorum corrigatis errores. qm̃ apud iudicẽ districtũ in qua mẽsura mẽsi fueritis remetietur vobis. Ita videlicet vt inueniatis occasionẽ aliquam congruentẽ: p quã ne vestra vilescat auctoritas: quanto cautius ꝛ prudẽtius poteritis supsedeatis ad p̃sens: qm̃ ex his q̃ inordinate sunt acta nõ potest ordinabiliter[e] agi. ¶ Si vero prescriptum ordinem custodistis omni gratia et timore postpositis deũ solum habentes pre oculis: via regia[f] incedentes: sine ꝑsonarũ[g] acceptione in negocio ꝓcedatis. ¶ Formã vero iuramenti: quam a clericis nouarieñ. sup inq̃sitione facienda in hoc negocio recepistis: in similib⁹[h] volum⁹ obseruari: vt videlicet iurent clerici q̃ sup his q̃ sciũt vel credunt esse in sua ecclesia reformanda tam in capite q̃ꝫ in membris (exceptis[i] occultis criminib⁹) meram ꝛ plenam[k] dicãt inquisitoribus veritatem.

Idem archiepõ arelatensi: ꝛ vallis magne abbati.

¶ Si is contra quẽ inq̃rit iurauit rñdere tm̃ ad iterrogata: post cõfessionem audit volens ꝓbare excusatiões q̃ cõfessionẽ nõ perimũt sed exponunt. secus si iurauerit plenã ꝛ meram veritatem dicere.

Capitulum. xviij.

Cum dilecti[l] filij cister. abbas et P. ꝛ R. monachi fontis frigidi apost. se. leg. ad ecclesiam agatheñ. accessissent: vt in ea legationis officiũ exercerent: q: de agatheñ. episcopo ꝑ frequentem

h ¶ In simlib⁹. Ut. s. de trãsla. inter corꝑalia. ꝛ s. de re iudic. in causis. ꝛ. ff. s. leg. i. nõ possunt.

i ¶ Exceptis occultis. Q: super his inq̃sitio fieri nõ dꝫ: sꝫ super illis tm̃ de quib⁹ infamia p̃cessit. j. e. inquisitiõis. §. j. et ca. qualr. ꝛ si testes de occultis dicãt nõ puniunt rei. vt. c. inq̃sitionis q: super his nõ iurauerunt.

k ¶ Plenam. Cum iurãt ꝑm hãc formã: sec⁹ si iurãt respõdere ad interrogata tm̃. j. c. ꝓxi. B.

diuisio Cum dilec. Prio ponit legatorũ inq̃sitio. Scõa ibi: q: eorũ dubiũ ꝓpter qđ fuit facta ꝯmissio. tertio ibi: mãdam⁹. cõmissionis forma bimẽbris. Abb.

¶ Glo. se. ponit casum quẽ etiã ꝓsequitur.

l ¶ Cũ dilecti Casus Abbas cisterciẽ. ꝛ P. ꝛ R. legati erãt. ap. se. cũ audiuissent ꝑ frequẽtẽ clamorẽ multa sinistra de epõ agatheñ. volẽtes inquirere veritatẽ accesserũt ad ecclesiã agatheñ. receperũt iuramẽta epi ꝛ canonicorũ: ꝛ in illa inquisitione confessus fuit epũ q̃ cõmiserat simoniã/ dilapidationẽ/ ꝛ q̃ habuerat reos naufragiũ. epõ timẽs illas cõfessiones voluit se excusare postea cõtra illas: dicẽs q̃ iurauerat respondere tm̃ ad interrogata. Legati dicebãt q̃ sub alia forma iurauit. s. q̃ plenã ꝛ meram diceret veritatẽ. ꝛ q: se tunc nõ excusauit/ postea non debebat audiri. vñ negociũ illud delatum est ad papam: ꝛ qđ iurauit respondere tãtum ad interrogata apud sedẽ apostolicam quosdã testes produxit pape. sed quia non constitit pape sub qua forma iurauit cum depositiones ille non fuerint publicate: nec ipse renunciauerat testib⁹ producendis: mandat papa super hoc inquiri ab illis inquisitoribus sub qua forma iurauit. ꝛ si ꝑm illorũ inquisitorũ responsionẽ cõstiterit q̃ iurauit sub secũda forma. aut si epũ ille hoc probauit per depositiones testiũ quos ꝓduxit aut etiã aliorũ: q: ꝑm illã for-

Casus l falso glo. ordinarie.

clamorem [a] multa sibi fuerāt insinuata sinistra: voluerunt descēdere ac videre si clamo rem ope cōpleuisset: et infra. ¶ Qr vero nobis nō cōstitit sub qua forma eps cum cano nicis agatheñ. corā dictis le gatis ꝓstiterit iuramētū. vtrū videlicet ita iurauerit vt su per statu ecclesie plenam [b] et merā [c] diceret veritatē: an vt ad inq̄sita veraciter respōde ret. ¶ Mādam⁹ quaten⁹ eis dē legatis ex parte nr̄a man detis: vt sub qua forma iura mētū ꝓstiterit studeāt fideli ter intimare. Et si secundum responsionem [d] eorū sub scd̄a forma iurauit: aut ipse suffi cienter probauerit se sub illa forma iurasse per depositio nes testium quos ꝑduxit: aut etiā aliorū: cū depositiōes il le nō fuerint publicate nec ꝓ ductiōi testiū renunciare cu rauerit: qm̄ ſm eādē nō tene retur ex debito iuramēti nisi ad inquisita solūmodo rn̄de re: vos excusationes suas au dire curetis: ⁊ si eas ꝓbauerit cū excusatiōes hmōi ꝯfessio nes nō ꝑimāt sed exponāt: q̄ tales sunt vt ad bonū ⁊ malū valeāt retorq̄ri [e]: ⁊ iō iudicari debēt ex cā [f]: eum (sublato ap pel. obstaculo) absoluatis. Cū ⁊ si rept⁹ sit culpabilis in qui busdā: ex labore tn̄ ⁊ pudore punit⁹ q̄s ꝑpt̄ hāc cām incur rit hmōi leuis culpa leuiter ei valeat indulgeri. Qd si ex cusatiōes illas sup dilapida tiōe [g] / naufragio ⁊ simonia ꝓ bare nequerit: aut sub prima forma [h] iurauerit: cū ſm eādē nec v̄itatē tacē: nec admiscē d̄buerit falsitatē: vos (nō ob stātib⁹ excusatiōib⁹ q̄s de no uo ꝓposuit: cū in ꝯfessionib⁹ suis nullā oīno de illis fecerit mentionē: q̄uis firmiter asse ruerit ꝙ p̄ſes ex illis legatis ꝓdictis exposuit: cū hoc ꝓ se ꝓbare nō posset [i] tanq̄ q̄ sol⁹ examinabat̄ ab illis) eū ab ad ministratiōe agatheñ. eccl̄ie re mouē curetis. ¶ dē archiep̄o terracoñ. ⁊ abbati scṫē marie de populeto ⁊ archidia. bar chinonē. ¶ De v̄itate crimi num nō inquirit̄ nisi prius cō stet de īfamia: ⁊ tūc nō inimi ci vel periuri: sed idonei viri ad ꝓsequendum inquisitionē

mā non tenebat̄ respondere: nisi ad interrogata ad mittāt excusationes ep̄i sup confessionib⁹ suis: q: ex cusatiōes ille exponēt illas cōfessiones: quas si ꝓba uerit/ absoluāt illū. si v̄o excusatiōes nō ꝓbauerit/ vl̄ si iurauerit plenā ⁊ merā veritatē dicere remoueant illū ab ecclesia agatheñ. nō ob stātibus illis ex cusationibus.

a ¶ Clamorē ij. q. j. de⁹ ompo. ⁊ j. e. qualiter et quādo. ⁊. lxxxvj dist. si quid.

b ¶ Plenam. Scilz ꝙ nullum verū tacere de bet. iij. q. ix. hor tamur.

c ¶ Meram. Scilz a falsita te. ij. q. iiij. nullā ⁊. iij. q. ix. pura. et hoc idē debēt facere testes: vt notat̄. s. de test. fraternitatis. et ca. licet. ⁊. s. pro xi. in fi.

d ¶ Respōsio nē eorum. Si. s de elect. cū dile ctus. credit̄ er go istis si ꝯfitea tur ꝙ iurauit vt ad inquisita re sponderet. sed si ꝯtrariū dixerint poterit probare cōtra dictū illo rū: vt hic patet. ⁊. s. de testi. cū a nobis. q: nō cre dit̄ iudici in pre iudiciū alterius nisi q̄ten⁹ cōstat per legitima do cumēta. s. de ꝓ ba. quoniam. sed cōtra. s. de elect. cū dilecti. sed ibi de necessitate statur dicto illoꝝ: q: illa inquisitio ꝑ alios probari non poterat: q: soli interrogati fuerunt: ꝑut hic inferius dicetur.

e ¶ Ualeant retorqueri. vn̄ in humaniorē partem sunt intelligende siue interpretāde. j. de reg. iu. esto te. ⁊ de trāsac. c. vi. ff. de reg. iur. semꝑ in dubijs. et. ff. de re. du. quotiens. ij. Tan.

f ¶ Ex causa. Cā em̄ semꝑ ꝯsiderāda est: ex qua cā aliq̄d sit factū. ⁊ etiā t̄p̄s. s. de transac. ca. vi. ⁊. v. q. v. non omnis. ⁊. j. de verbo. signi. intelligētia. et. xxiij. q. viij. occidit. ⁊. ff. de fur. verum. Ber.

¶ Glosa seq. signat contrarium et soluit.

g ¶ Dilapidatiōe. Ep̄s iste ꝑpter formā iuramen ti tria ꝯfessus est ꝫ se. simoniā / dilapidationē: ⁊ ꝙ ha buerat res naufragij. ⁊ cōtra ista admittunt̄ eius ex cusationes. Potuit se excusare de dilapidatiōe inter rogat⁹ vtrū alienasset bona eccl̄ie. vl̄ vtrū obligasset ecclesiā: respōdet ꝙ sic. ꝑpter formā iuramenti. cōtra istā cōfessionē bene poterat se excusare. s. ꝙ debitū im minebat: nec aliūde soluere poterat. x. q. ij. hoc ius. et ita si ꝑpter hanc causam alienauit / vel obligauit ec clesiā nō peccauit. ⁊ sic iudicari debet confessio sua ex causa que bona ⁊ licita fuit: ⁊ ad bonum ⁊ ad malum poterat se habe re. Ualiter etiā si alienauit etiā ꝯtra vtilitatē ec clesie ⁊ ipse post ea reddidit ec clesiā indēnem sufficere videba tur. s. de elec. ꝙ sicut vbi d̄ hr̄. sꝫ illud nō sufficit: vt ibi nota. vn̄ prima excusatio verior ē. Interro gat⁹ fuit an ha buerit res nau fragij: respōdit ꝙ sic. vnde vide bat̄ ꝑpterea ex cōicar⁹. j. de ra pto. excōicatiōi. ⁊ nihilomin⁹ fur tū ꝯmittit. ff. de acquirē. re. do. qua ratiōe. §. vi ti. in fine ꝑpter hoc erat punien dus. hec confes sio poterat se ha bere ad bonum vt scilz recollige ret res naufra gij: vt saluas fa ceret ⁊ restitue ret illis qui pas si fuerāt naufra giū. et hoc ꝓba re volebat cū in tētio sua fuisset honesta: q: ad alios peruenis sent qui nō resti tuissent illas. sꝫ si illas habuisset vt sibi retineret. hoc malū erat. In terrogatus etiam fuerat vtrū ordinasset aliquē per symoniā: respondit ꝙ sic. contra hoc se excusare vole bat: quia aliquos ordinauit ꝑ symoniā eo ignorante sed ex postfacto hoc sciuit. puta ꝓsentator receperat pecuniā vt aliquem faceret ordinari. j. de simo. ex tue in hoc nō peccauit. Uel potes ponere exemplum. j. de simo. sicut Ber.

h ¶ Prima forma. Que fuit: ꝙ meram ⁊ plenam di ceret veritatem: ⁊ tunc nō ꝓsunt ille excusationes: q: tunc debuit se excusare ꝑut sequitur. Ber.

i ¶ Posset. Et si verū fuisset ꝙ illas exposuisset co ram illis non valet: cum eas probare non posset: defi cit ergo sibi nō ius: sꝫ ꝓbatio iuris. xxxij. q. v. xp̄iana ⁊. ff. de testa. tute. duo sunt ticij. ⁊. ff. de re. du. si fuerit legatū. ff. de adi. leg. l. iij. §. si duobus. ⁊. ff. de here. in sti. in t̄p̄s. §. j. Et est sile. s. de elec. bone. j. Et est. ar. ꝙ testis qui est singularis in dicto suo nō ꝓbat vt dicit̄ decre. bone. j. ⁊. s. de proba. licet. Ber.

Dilapi datio qn̄q̄ ex cusat̄.

Nau fragij res h̄re qn̄q̄ īꝫ

Simo nia qn̄ excusa tur.

Diuisio

Cum oportet. In prima parte ponitur denunciatio episcopi et inquisitorum datio. In secunda ibi: verum comparatio et allegatio episcopi contra denunciantes et testes. In tertia ibi: discretioni. inquisitorum triplex instructio. Secunda ibi: quod si. Tertia ibi: et si nichil.

et ad testimonium admittuntur. et non probato crimine indicitur infamatis purgatio. Cap. xix.

Cum oporteat episcopum: et infra. Sane venientibus ad apo. se. G. et W. canonicis vicen. et multa enormia contra vicen. episcopum proponentibus coram nobis: quia illa non debebamus sub dissimulatione transire: vobis inquisitionem illorum duximus committendam. Uerum dictus episcopus antequam ad ipsum vestra citatio peruenisset: ad presentiam nostram accedens proposuit quod illi qui enormia de ipso suggesserant typo malicie potius quam iusticie zelo ducti nobis huiusmodi intimarunt: cum ipsi eius sint inimici manifesti: et cum eius hostibus[a] conuersentur: consanguineosque[b] suos ac complices intendant ad testificandum producere contra ipsum qui ad denunciandum[c] seu testificandum admitti non debent vt pote iuramenti prestiti transgressores: et aliis criminibus irretiti: et infra. Dis. v. mandamus quod nisi super predictis famam ipsius[d] lesam esse noueritis: vos ad inquisitionem illorum non subito procedatis. Quod si ad inquisitionem fuerit procedendum: predictos vel alios quos ipsius esse constiterit inimicos[e] nec ad prosequendam inquisitionem: nec ad perhibendum testimonium contra ipsum episcopum admittatis: sed per viros idoneos[f] super his que gesta sunt inquiratis diligentius veritatem. Et si nichil fuerit probatum contra ipsum: vos purgationem canonicam indicatis[g] eidem. I dem.

A denunciatione repellitur publicus concubinarius: excommunicatus: et conspirator: et is qui non premonuit. Capitulum xx.

Cum dilectus filius: et infra. Si vobis constiterit predictos quorum nomine sunt excessus huiusmodi de episcopo nunciati: publice concubinarios[h] eorum. et §. questionem. Jo.

Glo. se. alle. contra. et duo iura in princ. et i si. ar.

a Hostibus conuersentur. Unde sunt repellendi: quia conuersantur cum inimicis et sunt ipsi inimici de hoc di. §. e. c. j. ar. ad hoc. C. de inof. test. liberi. et §. e. repellantur et arg. ff. de offi. presec. vrb. l. j. §. cum patron. et iij q. v. c. iij. et ff. de le. l. iiij. §. j. ar. ff. pro so. nam soci. et lxxxj. di. legitur et iij. q. v. ca. iij. Et est ar. hic contra aliquem ex inhonesta conuersatione. B.

b Consanguineosque. Qui in causa criminali non admittuntur vt consueuit notari. iij. q. v. c. j. Ber.

Glo. ista querit. ar. ad pre vtramque soluit. recitat opinionem. Jo. quam reprobat.

Z videtur quod propter leues etiam repellatur: quia propter ciuile controuersiam repellitur quis ab accusatione. §. de resti. spoli. item cum dil. Ille dicitur graues inimicitie que sunt de statu hominis: vel de bonis eius. iij. q vi. §. vi. et ar. op. §. de dona. propter eius ingratitudinem. et C. de reuo. dona. l. vl. et ff. de excu. tu. propter litem. Sol. arbitrio iudicis relinquitur que inimicicie repellant in talibus. arg. in auth. de testi. §. si vero dicatur. coll. vij. et §. e. super his. et §. de of. de le. de causis. Et dicit lex quod non semper repellitur testis propter inimicitias sed iudex estimabit an sit ei credendum vel non. ff. de questioni. l. j. §. preterea inimi-

tiones tamen. §. de symo. per tuas. j. et §. ca. pxi. insti. de excu. tu. §. item propter inimicitias. et ff. de arbi. l. ij. quia non quilibet inimicus repellitur: sed ille tamen qui nimia familiaritate conuictus est. ff. de verbo sig. late §. amicos. item propter leues inimicitias non exiguntur legatum. ff. de adi. leg. l. iij. in fi. Sed

Denunciatio quis fieri pot.

c Ad denunciandum. Sed nunquid criminosi et infames repelluntur a denunciando: non videtur: quia quilibet tenetur ad hoc. ij. q. vij. quapropter. et §. de cog. spi. tua. Item hereticus admittitur. xxiij. q. j. quis. et viles persone admittuntur. §. de spo. preterea. et qualecumque testimonium videtur sufficere. xxij. q. v. hoc videtur. Sed contra videtur quod tamen honeste persone admittuntur. xxxv. q. vj. episcopus in synodo. et §. de testi. cog. preterea. et §. de spon. cum in tua. et ad populares actiones non admittuntur persone non integri status. ff. de popu. ac. l. popularis. Credo quod honeste persone tamen debeant admitti ad denunciandum prout hic infra dicitur. Jo. dixit quod infamis persona admittitur dum tamen non sit criminosa et irregularis: sed hoc non credo de infami. de hoc nota. ij. q. j. si peccauerit. et §. de spo. cum in tua. et §. c. pxi. et iij. q. v. c. ij. Ber.

d Famam ipsius. Hoc ideo dicit quia non est procedendum ad inquisitionem contra aliquem nisi contra infamatum. §. e. inquisitionis. et c. qualiter. vbi de hac materia aptius explicatur.

Inimici a testimonio et multis aliis repelluntur

Glo. se. reci. per q. quod inimicitie. et c. et ar. quod capitales et conspirationes tamen. alle. in contrarium et soluit.

e Inimicos. Patet hic quod inimici nec ad prosequendam inquisitionem vel testimonium admittuntur: vel ad denunciandum siue accusandum. vt. §. e. c. j. et §. c. pxi. sed non determinatur quales inimicitie repellant hic ab inquisitione vel testimonio. et videtur quod capitales et conspira-

Glo. seq. reci. per. q. an repulso illo qui impetrauit etc. arg. quod sic. ponit opi. Joh. quam approbat: et contrariam Tan. quam reprobat.

f Per viros idoneos. Ex hoc videtur quod si ille qui impetrauit inquisitionem remotus sit propter aliquam causam quod alter possit prosequi eandem inquisitionem. ar. ff. de lo. si. testa. posthum. §. j. non enim refert per quem preces sunt oblate. C. de pci. ipera. offe. l. j. et l. vniuersis. nec refert vndecumque crimina claruerit. xxiij. q. iij. ecce. Item quia iudex hic ex officio suo procedit. vnde propter inhabilitatem agentis non impeditur eius officium quod posset concedi forte vbi ex officio procedit: sed aliter non audiretur sed verius videtur vt dicit Jo. quod non possit: quia papa litteras non dedisset ad petitionem illius si talem se dixisset. et eadem ratio etiam delegatum mouere debet. §. de rescrip. super litteras. in fi. Tan. dixit quod bene poterat iudex procedere. Jo. melius dicit vt michi videtur quod hic procedere possunt non ex vi primarum litterarum: sed secundarum. B.

g Indicatis. Et ita leuia potest leuiter indulgere. §. ca. pxi. et ff. de pe. l. respiciendum. in prin.

Cum dilectus. Primo instruit iudicem super declinatorijs: et eis deficientibus super principali. Secundo inhibitionem fieri mandat ibi: eidem. Ab.

Diuisio

Glo. seq. obijcit et respondet.

h Concubinarios. Sed isti prosequebantur suam li-

riã vel suorũ quare nõ admittunt ad denũciandũ cũ admitterent ad accusandũ quãtũcũq; criminosi sint iij.q.vj.oib⁹? R̃n. non psequebant iniuriã ppriã vñ cũ essent publici ɔcubinarij nõ erãt admittẽdi ad alio rũ pctã denunciãda: cũ suspẽsi etiã sint. xxxij. dis. §. ve rũ. sed viles per sone nõ admit tuntur ad denũ ciandũ: vt sepi⁹ dictũ est. sic. s. e. c. j. ɿ. s. o spõsa. cum in tua.

a ¶ Premoni tũ. Qui ei nõ ad monuit repellit a denũciatione. s. e. c. ij. ɿ. j. e. qũ ter §. ad corri gẽdos. ɿ. j. de sy mo. licet hely.

b ¶ Cõspirasse. Isti nullate nus sunt admit tendi. j. o symo. p tuas. ɿ. s. o re iudi. cũ. J. ɿ A.

c ¶ Supradi cta. Qr tũc psu mit q ex odio p cederet ɿ meri to possent eũ re cusare tanq̃ su spectũ. arg. s. o ap. pposuit. ɿ. c. ad hoc. ɿ. c. sicut Ber.

Inqsitiõis. Si crimẽ modũ inqsitio nis pbatũ impe dit etiã p⁹ pactã pniaʒ ordis exe cutionẽ vł bñfi cij retẽtionẽ pu nit qs sicut i ac cusatõis iudicio al's pena erit ar bitraria. h. d. sʒ cõem sũmatio nẽ vsq; ad §. ter tie. ¶ Diuidit. qr in prima ɔsul tatio. in secunda respõsio ibi: in quo. Ab.

tũc fuisse: pp̃ter qd i eos fuit excõicatiõis snia pmulgata: ɿ vel prefatũ epm de iã dictis excessib⁹ non fuisse premoni tum[a] ab eisdẽ: vel ipos cõspi rasse[b] in eũ a denũciatione re pellatis eosdem. Alioqn au diatis q̃ fuerunt hincinde p posita. ¶ Eidem epo aucto ritate nr̃a nichilomin⁹ prohi bentes: ne sup his sup qb⁹ ad audientiam nostrã fuerit le gitime appellatum: prefatos clericos indebite grauare p̃ sumat: donec causa supradi cta[c] iuxta formam mandati nostri fuerit terminata.

Idem episcopo gebenensi.

¶ Crimen probatũ per mo dum inqsitionis regulariter pena ordinaria non punitur sed si impedit ordinis execu tionem fit depositio: sicut in accusatione. et si impedit tm̃ beneficij retentionem fit pri uatio a beneficio. nec pote rit iudex hanc penam mode rari. h. d. vsq; ad §. tertie. fm̃ verum intellectum non bene declaratum per scribentes.

Capitulum. xxi.

Inquisitionis negociũ quã de epo ɿ canonicis valentineñ. vobis cõmisim⁹ terminãdũ: ɿ infra. Scdo q̃ suistis: q̃d vobis sit statuẽdũ si ɔtra quẽpiã p inqsitionẽ p batũ fuerit tale crimẽ qd de poneret accusatũ criminalit ɿ cõuictũ. ¶ In quo quidem duximus distinguendũ vtrũ sit tale crimẽ qd ordinis exe cutionẽ suscepti/ aut retẽtio nẽ bñficij etiã post pactã pe nitẽtiã ipedirect: puta si homi cidiũ[d] cõmisisset vel adeptus esset ordinẽ aut bñficiũ vicio symonie: q̃ casu erit sicut i ac cusationis[e] iudicio proceden dum: alioquin[f] fm̃ psone me rita ɿ qualitatẽ excessus pe nam poterit iudicãtis discre tio moderari. ¶ Contra nõ infamatũ super veritate cri minum inquiri nõ debet: etiã si libellus famosus contra eũ oblatus fuerit in secreto: ii ec sup pricipali creditur testi q̃ iu rat⁹ dicit se illi⁹ contra quem inquirit inimicũ. Idẽ si hoc dixit ante iuramẽtũ: nisi pre maf hoc dixisse in fraudem. h. d. vsq; ad §. quesiuisti.

¶ Tertie dubitationis arti culus cõtinebat: vtrũ cũ duo vł plures iurati affirmãt ali quẽ crimẽ aliqd eisdẽ videti bus cõmisisse: de q̃ aliq̃ infa mia non laborat: aliquam illi penã infligere debeatis. Et

casib⁹. j. j. de symo. lʒ hely. vbi admonitio pbata fuit Itẽ idẽ est si qs p symoniã adept⁹ est bñficiũ sicut et ordinẽ vt hic dicit. Signat j. j. de symo. dilect⁹. ij. vbi dicit q si in modũ accusatiõis ɔuincat quis de symo nia: deponit. Si in modũ inquisitionis ɔuincat remo uetur ab illis ec clesijs: ɿ i artic rib⁹ ponit ad p agẽdã pniam. j. de symo. o regu larib⁹. ɿ hic pu niunt sicut si d recte accusaret. Qd dicit ita pce dẽdũ esse sicut i accusatõis iudi cio põt dici ver esse q̃tũ ad hoc vt priuet offo et bñficio: ñ th q̃ tũ ad depositio nẽ: qr depositio nõ est effect⁹ inq sitiõis: sʒ priua tio administratio nis vel bñficij. j. e. qualit. j. de sy mo. p tuas. j. vñ illd sic nõ notat oimodã silitudi nẽ. qr nullus dʒ puniri certa pe na nisi ad hoc actũ sit s. o ord. cog. cũ dilect⁹. ɿ sʒ formã iudicij formari dʒ snia j. de symo. lʒ. et h⁹ itellige qd h dr de iclaribus ɔtra loquit de regularib⁹ cir ca qs fuat qd h dr. j. o symo. qm̃ symoniaca. vel possʒ dici q etiã p inqsitionẽ de ponunt secula res pp̃ter enor mitatẽ crimis vt hec lra velle videt. s. de do. ɿ contu. veritatis. vbi deponit eps in modũ inquisitio nis cui pbatũ fuit homicidiũ in modũ denũciatiõis. de regularib⁹ fiat put dicit in illa ɔstitutione vbi di cetur de hoc. Ber.

d ¶ Homicidiũ. Hic cõfirmat qd dici cõsueuit: q in nullo occulto crimie ipedit executio post pactã pniaʒ p̃ter q̃ in homicidio. ɿ hoc idẽ pbat de tẽpo. or. qsitũ. ɿ in symonia de hoc notari cõsueuit. l. di. de his. B.

¶ Glo. seq. tractat an in homicidio et symonia denun cians inscribat vel pmoneat. postea signat cõtra. de decre. dilectus. ɿ dupliciter soluit.

e ¶ In accusatiõis. Videt q in casib⁹ istis denunci ans debeat se obligare ad penã taliõis cum eque pu niat acsi accusaret. s. e. sup his. arg. sed non credo q se debeat obligare ad penã taliõis: sʒ ad extraordina riam penã sicut excipiens. s. co. tit. sup his. Item nec videtur hic habere locum admonitio: quia nõ potest se corrigere retẽto bñficio si qs vellet denũciare i his

f ¶ Alioquin. i. si aliud crimen ab istis duob⁹ sit p batũ in modũ inquisitiõis qd nõ ipediat ordinis exe cutionẽ etiã post pactã pniam: tũc pcedat iudex fm̃ qd sibi videbit: sʒ nõ in officio vel beneficio cũ in alijs duob⁹ casib⁹ nõ puniãt in plus vt dixit Jo. in prima notula. regulares tñ prelati bñ remouerent q̃ pro mo dicis causis remouentur ab administratione. j. de sy mo. per tuas. Ber.

¶ Tertie. ¶ Primo ponit tres questiões. scdo soluit ibi: ad hec. Et põt diuidi prima ps. similiter scda fm̃ tres questiões ɿ totidẽ rationes ad easdem. Ab.

[Marginal notes:] ¶ Adde q nota. Bar. i. l. diuus ff. de cu sto. ɿ ex hi. re. ɿ ibi ple ne de hac mate. — Sũma rium. — diuisio — § Arg. ad hoc i. l. non dubitũ ff. o pe. cũ cons cor. — diuisio

Utrum ad petitionem quorundam quasdam cedulas vobis occulte tradentium infamationem epi continentes, sit ad inquisitionem eorum que in ipsis continentur cedulis procedendum. Et an fides eorum dictis debeat adhiberi qui post iuramentum interrogati secreto utrum sint eorum de quibus inquiritur inimici: respondent quod non diligunt illos vel directe inimicos se asserunt eorundem: aut etiam ante iuramentum id publice confitentur: nullas tamen inimicitiarum causas probabiles ostendentes. ¶ Ad hec respondemus nullum esse pro crimine super quo aliquis non laborat infamia seu clamosa insinuatio non precesserit: propter dicta huiusmodi puniendum. quinimo super hoc depositiones contra eum recipi non debere: cum inquisitio fieri debeat solummodo super illis de quibus clamores aliqui precesserunt. Nec ad petitionem eorum qui libellum infamationis porrigunt in occulto procedendum est ad inquisitionem super contentis ibidem criminibus faciendam. Aut etiam adversus eos contra quos fit inquisitio: fides adhibenda est dictis eorum qui post iuramentum vel ante tacite vel expresse inimicos se asserunt eorundem: nisi forsan ante iuramentum in fraudem id facere presumantur.

¶ Non punitur quis de crimine de quo non constat nisi per famam et testium credulitatem: et propter dicta paucorum non debet quis apud iudicem infamatus reputari. hoc dicit usque ad finem.

¶ Quesivisti etiam quid statui debeat si nihil per certam scientiam sed tantum per famam et eorum qui fuerint inquisiti credulitatem iuratam contigerit inveniri. Et utrum aliquis super eo crimine reputari debeat infamatus: de quo ipsum duo vel tres vel etiam plures dixerit infamatum: licet de ipso nichil sinistri in publico audiatur. ¶ Ad quod est nostra responsio: quod propter famam et deponentium credulitatem duntaxat non erit ad depositionis sententiam procedendum: sed infamato canonica poterit indici purgatio: secundum arbitrium iudicantis. qui propter dicta paucorum eum infamatum reputare non debet: cuius apud bonos et graves lesa opinio non existit. Idem episcopo et decano silvanectensi.

¶ Si is de cuius crimine in iudicio constat petit restitutionem propter iudiciarium ordinem non servatum non est audiendus. sed cum tamen notorium criminosum debet superior de novo punire. h. d. Et est casus valde notabilis secundum hunc intellectum. Cap. xxij.

Ad petitionem Galterii quondam corb. abbatis. R. et P. canonicis novionensium a nobis dudum correctione commissa: et infra. Uerum dilectus filius. G. sancte Marie in porticu diacono cardinali. tunc apostolice sedis legatus dicto. G. presente nec reclamante super statu

a ¶ Secreto. Exemplo daniel. arg. ad hoc. C. de testi. nullus. et si. S. de ele. quia propter. Et est expressum: quod sigillatim sunt testes examinandi. S. de test. venerabili. B.

b ¶ Solummodo super illis. Ex hoc habes quod de occultis non est inquirendum. nec super illis iuratur. S. e. qualiter. unde si dicant testes super his non valent talia dicta utpote non iurati. ut. S. de testi. ca. de testibus. qua ad hoc non inducuntur. si. ff. de iuretur. si duo. §. item iulianus. Fama quam alicuius prius lesa debet esse. S. e. cum oporteat. et. i. e. qualiter. Ber.

c ¶ In occulto. Immo tales sunt puniendi. v. q. i. quidam. et deteriores sunt tales quam illi qui substantias et predia aliorum diripiunt vj. q. i. deteriores et. c. ex merito. et illud. detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar. xxiij. q. iiij. nimium sunt. et ca. qui peccat. Ber. ¶ Glo. seq. querit et remittit.

d ¶ Asserunt. Iudex enim debet interrogare testes an sit inimicus alteri parti. ut. iiij. q. iij. §. in criminali. ver. item testium. quia inimici testes esse non debent. S. e. cum oporteat ubi de hoc. Sed nunquid debet inquiri an alius sit criminosus? de hoc not. bar. S. de testi. cum causam. Ber. ¶ Glo. se. querit et solvit.

† Fa. ad hoc quod no. bar. l. i. eos. ff. de fal.

e ¶ Presumantur. Quia forte nollent ferre testimonium: et ideo ante iuramentum dicunt se esse inimicos illorum. Quid si post iuramentum dicat se esse criminosum: vel alius inimicum crederetur eius certe non: immo removebitur sicut ordinandus qui confitetur crimen in scrutinio. S. de eta. et quali. queris. B.

divisio ¶ Quesivisti. ¶ Dividitur. nam primo format duas questiones. secundo solvit ibi: ad quod. Ab.

f ¶ Depositionis. i. remotionis ab officio et beneficio ¶ Glo. seq. no. quod paucorum dicta et c. demum querit et solvit.

g ¶ Dicta paucorum. Not. quod dicta paucorum non infamant sive non inducunt famam. unde plat. propter hoc non movebitur ad inquirendum: fama enim debet esse parvilla sive prochiam ad hoc ut fiat inquisitio. S. e. qualiter. ij. q. i. deus omnipotens. Sed quot appellabis paucos: ut non dicatur infamatus? Pauci dicuntur. xl. j. S. de ele. examini. latores. et. xxiij. milia dicuntur pauci. xlv. disti. disciplina. Credo quod maior pars vicinie requiratur quia fama loci requiritur non fama aliquorum. S. de presump. illud. et. S. de sponsa. c. ij. ut ex hoc scandalum generetur: et hoc innuitur bene. S. e. qualiter. Johan.

† Concor. textus. l. l. sciant cuncti. cum concor. C. de proba.

Ad petitionem. ¶ Si quis inquisitio per papam specialiter de legatis vel etiam de latere de ea se intromittere non potest ita communiter summatur. Sed licet summatio ista sit sana generaliter intellecta: non tamen videtur congruere huic littere. Dividitur in duas partes. in prima facti narratio. in secunda diffinitio ibi: cum igitur. Ab.

divisio

¶ Glo. se. notat non reclamantem litteris renunciare. alleg. vj. iura. in contrarium alle. iij. et stat contrario. secundo arg. tacentem non consentire. alle. ij. leges. et ad contrarium duos canones.

h ¶ Nec reclamante. Per hoc videbatur recessisse a beneficio litterarum consentiendo inquisitioni legati et tacite renunciando. S. de offi. delega. gratum et. S. de ap. sollicitudinem. ff. de arbi. sed si in servum. in fi. cum. l. seq. et. l. si quis rem. C. communis utriusque iudi. l. ij. et. C. de his qui a non dno ma. l. ulti. in fi. Sed contra videtur quod non consentit in iudicem qui petit indutias: vel causam absentie allegat coram ipso. S. ut lite

re nō ɔtest.c.j.ꝛ.c. accedēs.ꝗ. vel qui postulat sibi edi gen⁹ actiōis.ff.de iudi.nō videt. Et preterea legatus gn̄alis nō potest se intromittere generaliter de causa spāliter alteri cōmissa.ꝫ.de offi.lega. studuisti. vñ nō valuit qđ fecit iste legat⁹ q̄re cassat elect⁹ auc̄te ipsi⁹. non de iure. Ber.

e ¶ Inordinate. Id est per eū ad quē nō spectabat cum dictus. G.non consenserit in legatum.

¶ Glo.seq.no. ꝓpter cōnexitatē ꝛc̄.alle. vnū ꝯtrium.

f ¶ Per ɔsequentiam. Sic ergo sentētia lata cōtra vnum preiudicat aliū consocio propter connexitatē negociorū ꝗ.lxxxj.distinct. tātis.ꝛ.iij.q. vj. hoc quippe.ꝛ ꝗ. lix. disti. ordinatos. ꝛ. vij.q.j. p̄sentium. arg.ꝫ. ꝺ appella. vna. ꝗ.ꝫ.de proba. ꝑ tuas. vbi per p̄mū presumitur cōsequēs. Arg. ɔtra.ꝫ.de p̄ben. dilecto.

Et ē hic ar. q̄ q̄ tacet nō ɔsentit. ff.de ser.vi.p̄di. inuitū.ꝛ.ff.de ꝓcu.filiusfa.§.iuitū. Ar.ꝫ.liiij.di. si seru⁹. ꝛ.xxvij. dist.diaconus.ꝛ xxviij.dis. diaconi. Johan.

¶ Glo.se.not.q̄ ꝓbationes ꝛc̄.ꝗ gnat ꝯriū et duplicⁱter soluit.

a ¶ Facta fides. No.q̄ ꝓbationes facte corā eo qui nō est iudex: faciunt ꝗ dē l alio iudicio vt hic prꝫ.ij.q.j. in primis.et.iij. q.vj. hoc q̄ppe ꝛ ꝫ.de testi.c.presentata. cōtra illud.ꝫ.ꝺ iudi. at ꝗ clerici. Itē habes hic q̄ sn̄ia q̄ nulla est ip̄o iure nata pōt haberi a principe vt hic prꝫ. et l.c. p̄dictis. sed hoc ꝓpt plenitudinē potestatꝭ: q̄a ipse mutat substantiā rei.C.de rei vxo.ac.l.vna in prin.al's talis sn̄ia nulla erat Johā. Uel dic q̄

monasterij cepit inq̄rere diligenter: ꝛ cū inq̄sitione finita eū parisius euocasset: ꝓpositurū cōtra inq̄sitionē eandē si q̄d rōnabiliter duceret ꝓponendum: idē p̄ntiam eius adiens allegauit q̄ in monasterij correctiōe ꝓcedere nō valebat: q̄ p̄dictis iudicibus prius fuerat auctoritate nr̄a ɔmissa: ꝛ cardinalem ip̄m ex iustis causis se asserens hr̄e suspectū / vocē ad nos appellatiōis emisit. quē cardi. (inspectis q̄ ꝓbata fuerant ɔtra eū) amouit a regimine abbatie: dādo fratrib⁹ eiusdē loci liberā facultatē aliū eligendi. q̄ priorē de argentolio elegerūt ɔcorditer in abbatem et ifra. ¶ Cum igit̄ nobis de talib⁹ fuerit facta[a] fides ꝓpt̄ q̄ prefatus. G. erat merito amouēd⁹: et si restituēdus[b] foret ꝓpter iudiciariuꝫ ordinē non seruatū[c] ip̄m ꝓuidimus[d] manere priuatū regimie abbatie. supradictū priorē (pro eo q̄ p̄fato. G. ꝓpter iuris ordinē nō seruatū inordinate[e] remoto itellexim⁹ ob eandē cām p ɔsequētiā[f] min⁹ legitime substitutū) p sn̄iam amouētes: quē q̄ nō ꝓpter persone vitiū vel scie defectū: sed ꝓpter iuris solēnitatē pretermissā amouim⁹: ip̄z postmodū restituim⁹ i abbatē. I dē.

¶ Agenti possessorio adipiscēde in bn̄ficialib⁹ nō obstat exceptio criminis: nisi de eo sit ifamat⁹: ꝛ ifamato accusatore nō ꝓbāte vel nō apparēte indicit̄ purgatio: in q̄ si defecerit punit̄ vt ɔuict⁹. C. xxvi.

Accedēs ad presentiā nr̄am. G. nepos quondam. H. subdia. nr̄i sua nobꝭ ɔquestione monstrauit: q̄ cū idem. H. apud se. apo. viam vniuerse carnis igressus fuisset: prebēdā quā decedēs habuerat in ecclesia cremoneñ. ei duximus cōferēdā: et ifra. ¶ Mandam⁹ quatenus nisi prefatus. G. super obiectis eidem in modum exceptiōis criminibus videlꝫ periurio / et homicidio publice[h] fuerit infamat⁹: concessionē nr̄am

Accedens. ¶ Exceptio criminum possessionē prelati non retardat nisi fuerit ꝺ his publice diffamatus sic cōmunit̄ summatur. Et sunt due partes. In prima narrat: factū. In secunda

Gloss. margin: Snia nulla a p̄ncipe ratificari pt — Sūmarium. — diuisio

non ꝓpter acta que habita sunt coram legato voluit papa ip̄m manere priuatum q̄ nulla erant. sed pape fuit facta fides de talibus ꝓpter que sn̄iam legati voluit ratam habere vt hec littera innuit. Ber.

¶ Glo.ista soluit contrarium.

b ¶ Restituēdus foret. Hic eū de iure fuerat restituendus ꝓpter iudiciariū ordinē nō seruatū sꝫ papa de officio sue p̄tātis voluit eū manere ꝓuatū. et forte ꝓpter scandalum restitutio q̄n̄q̄ differtur. vt dici cōsueuit.iij.q. vj.hoc q̄ppe.ꝛ vt factū legati palliaret cōtrarium tn̄ signatur.ꝫ.eo. qualiter. dicit papa q̄ ordo iuris qui seruatus non fuit corrigatur. Jo.

c ¶ Non seruatū. No. q̄ in inquisitionibus seruandus est ordo iuris.ꝫ.eo.qualiter.§.debet.sicut in alijs iudicijs ordinarijs sꝫ hoc est verum circa seculares. † secus in regularibus: vbi nō vsquequaq̄ seruat̄.ꝫ.eo. qualiter.in fine.q̄ de plano ꝛ sine strepitu iudiciorūꝫ debet cum eis procedi.ꝫ.eo.c.penul.sed hic peccatum fuit in alio ordine. scꝫ in iudice qui cognoscere nō debuit.ꝫ.de offi.delega.studuisti. Ber.

d ¶ Prouidimus. De plenitudine potestatis: sed

sub certa forma diffiniendum committit ibi: mandamus quatenus. Abbas siculus.

¶ Glosa sequens not. ex textu alle.iij. iura ꝓ. et tria contra.et soluit.

h ¶ Publice. Hic videtur q̄ si aliqua exceptio obijciatur electo: q̄ differenda sit donec electus admissus fuerit: nisi ipse sit de ea publice infamatus. argu.ꝫ.de appellatio.constitutus.in fine. C. de fal.l.ij. ꝛ.C.de edic.diui.adria.tollen.l.ij. Arg.contra.ꝫ. eo. omnipotens.lxxxj.distinctio.tantis.ꝛ.C. de procuratoreum. Solu.sed l electo si obijciatur exceptio statim est audienda anteq̄ ɔfirmetur. sed hic alia ratio est: quia iam fuerat istitutus per dominum papam: nec deerat sibi nisi sola possessio. vnde mitti debet in possessionem. nisi esset publice infamatus. † propter quod differtur: quia etiam si iam esset in possessione propter tantam infamiam ꝛ scandalū deberet suspēdi vsq̄ ad purgationem.ij. q̄stione. v. presbyter.ꝛ ca. si mala fama. sed vbi nō est infamatus: non debet deferri executio: secus in his qui adhuc non habent plenum ius.

† Contra. textus l. l. ɔgruit cuꝫ ibi no.ff. ꝺ offi.p̄si. Inno.in cap.dilecto. ꝺ sen.excōi.

† Fa. ad hoc l.iij.§. miles. ff. ꝺ his q̄ no.in fa.ꝛ.l.ꝫ famis. C. ꝺ ca.ii.ꝛ.

a ¶ Indicatis. vt infamia purget. Ber.
b ¶ In expensis. Qui eñi exceptionẽ opponit fūdatã intentione actoris ⁊ eã nõ pbat: punit in expensis vt h. ⁊. §. de do. ⁊ cõtu. finem. vbi de hoc. ⁊. §. de ma. ⁊ obe. c. vlt. qui a maliciose eam videt opponere. B.

fus: nisi tale crimen pbatū fuerit qđ post pniam per actam impediat ordinis executionẽ: vt homicidium et symonia. tunc pcedendū est acsi in modum accusationis directe pbatū fuisset crimẽ. vt. §. e. inquisitionis. j. rñso. et ibi dī. Qualiter puniunt de homicidio habes. §. de tẽpo. ordi. ca. viii. De pena regularium pper symoniã cõmissã ab eis. dic vt. j. de symo. dilect⁹ ⁊ ca. qñ symoniaca vbi dicit qualiter cõ eos pcedatur. Si vero probatū non fuerit: et mala fama perdurat purgationẽ indicat iudex infamato fm qualitatem persone ⁊ qūtitatem infamie. in qua si defecerit: puniat. j. ð symo. ð hoc ⁊. c. insinuatum ⁊. j. ð pur. ca. cuʒ p. Si vero infamat⁹ cõtumax fuerit ⁊ nõ cõparet: iudex nihilominus cõtra eū testes recipiat li te non cõtesta. ⁊

Diuisio — Qualiter ⁊ quando. ¶ Quattuor habet ptes. In prima dicit qñ ẽ facienda inqsitio. In scđa dicit q̄liter. In tertia contra quẽ. In quarta quid cõtineat p se patet scđa ibi: debet. tertia ibi: ad corrigendos. q̄rta ibi hunc rñ. Ab. ¶ Glo. ista ar. q non sit funct⁹ ⁊c. alleg. iiij. iura in cõrīũ ⁊ soluit. c ¶ Ad inquirẽdū. Uideam⁹ qualiter ⁊ qñ p̄lat⁹ pcedere debeat ad inqsitionẽ facien daʒ: et q̄li pena sit puniẽd⁹ q̄ ꝯuincit l modū inqsitionis. Tūc auteʒ dʒ plat⁹ pcedere ad inqrendū

sibi factã executiõi mãdetis. ¶ Deinde si legitimus accusator apparuerit: audiatis q̄ fuerint hincinde pposita. ⁊ si p̄dicta crimia vel eorū aliqđ legitime pbatū fuerit cõtra eū: ipi sup eadẽ p̄bẽda silẽtiū imponatis. Si vero cõtra eū legitimus nõ apparuerit accusator: ⁊ ipe super predictis criminib⁹ dinoscitur respersus infamia: purgationem ei canonicam indicatis a: i qua si defecerit: imponatis ei silẽtiū. Si aūt p̄stiterit: contradictores ab eius molestia cõpescẽtes: eos q̄ eū nisi sunt ipedire: in expẽsis b legitimis cõdẽnetis. Idẽ in ꝯcilio gñali ¶ Supior cõtra subditū maxime prelatū de his tñ inquiret super quibus precessit infamia. Et tunc vocabit eum et tradet sibi capitula et nomina: et testium dicta publicabit: ⁊ ipsi⁹ legitimas exceptiones admittet. ⁊ probato graui crimine / eum ab administratione remouebit. In regularibus vero prelatis ad vnguẽ seruãdus est hic ordo Et q̄uis in hac summatione modica videatur agi differẽtia inter prelatos ⁊ subditos contra quos inquirit: tamen faciẽda est vt patet in littera

Capitulum. xxiiii.

Qualiter ⁊ quãdo debeat prelatus procedere ad inquirendum c et puniendū subditorū excessus ex auctoritatibus veteris et noui testamenti colligitur euidenter: ex quibus postea pcesse-

Inqsitio qñ est facienda.

famã ⁊ frequentẽ clamorẽ intelligit de excessibus alicuius seu etiã aliquorꝫ. put ptꝫ ex tenore istius ꝯstitutionis: ⁊ q sit infamat⁹ non a maliuolis ⁊ inimicis: sꝫ a bonis ⁊ discretis: vt hic dicit. ⁊ infra de pur. ca. cū in iuuentute. ⁊. xi. q. iij. in cūctis. Et tūc distigue. qꝫ aut pcedit ex officio suo aut aliquo postulãte inqsitioneʒ Si ex officio suo: tūc prelat⁹ cū aliquib⁹ de canonicis suis debet descendere ad locū. ij. q. j. de⁹ oẽs. ⁊. lxxxvj di. si quid. qꝫ ibi põt melius inquiri. xxiiij. q. j. pudenda. xxiij. dis. illud. ⁊. §. de elec. postq̄. ⁊. xxiij. q. j. paratus. ver. cū pculdubio. q̄ in codẽ pplo creuerat. ⁊c. et recipere iuramẽta plati ⁊ clericoꝝ sup statu ecclie: cū ecclia est infamata vel etiã cum prelatus vt. §. co. cū dilecti. fm illã formã. §. eo. qualiter ꝯ formã. ⁊ sic recipiat dicta illoꝝ: ⁊ ille contra quem fit inquisitio debet esse presens. ⁊ oẽs contra quos pcedit nisi p contumaciã se absentent. ⁊ ea q̄ obijciunt / ⁊ noia testiuʒ sunt illi exponẽda vt. j. eo. ca ꝯ debet. ⁊. v. q. ij. si pma tes. ‡ Itẽ si ille cõtra quẽ fit inquisitio habet iudicem suspectum: potest illum recusare. vt. §. de appel. cum speciali. ⁊. j. e. c. ver. non ex odij fomite. vel q iudex sit criminosus. ar. iij. q. vij. iudicet. ⁊. xxv. di. c. vi. ⁊. xxxvj dist. vna tñ. ⁊ cõtra testes excipere potest. vt in ꝯ debet. ⁊ nomina ⁊ dicta ⁊ depositiões testiū sunt publicanda: vt ille possit se defendere. j. eo. olim. ⁊. j. eo. c ꝯ debet. ⁊ si testes dicãt super his de quib⁹ infamia nõ precessit non valent. §. e. inquisitiõis ꝯ j. Crimine vero sic probato si prelat⁹ est: debet remoueri ab administratione fm quod villicus a villicatione remouet vt. j. dicitur. Alij vero puniuntur secundum arbitriū iudicis secundum persone meritū ⁊ qualitatem excess

‡ Adde no. in. l ea qđẽ. C. ð accu. per Bar. in l. si maritus. ff. ð adul.

eū puniat. vt. §. vt li. nõ ꝯtest. qñ ꝯ sunt ⁊ alij. ⁊. j. e. ꝯ debet. Quales testes recipi debeãt / dictū est. §. eo. cū oporteat. Quales debeant esse qui recipiuntur in symonia contra regulares / dicitur. j. de symo. per tuas Si vero procedat iudex ad petitionem alicuius pcurantis inquisitionẽ: siue sit ordinarius siue delegat⁹ ad locum accedat si potest: et vocet illum contra quẽ procedere debet ⁊ tunc recipiat testes quos ille pducet qui impetrauit inquisitionẽ: tñ si ille negaret infamiam precessisse: cognoscet primo iudex vtrū sit infamatus ⁊ postea pcedet sup his que denunciata sunt alš non procedat nisi primo constet q infamatus sit. §. eo. cum oporteat. ⁊. c. qualiter. ⁊ si actor pbet illuʒ esse infamatū: reus põt pbare q sit bone fame. ‡ ar. j. de purga. cano. c. ij. cū in iuuẽtute. c. cū poti⁹ sit priuilegiū bone fame q̄ infamie. ar. §. e. licet. in fi. Si vero crimen pbet / puniat: vt. §. dictū est. Si autẽ nõ pbauit puniri debet q̄ impetrauit inqsitionẽ. vt. j. ti. pri. c. ij. Et ita idẽ est q̄tum ad penã qñ pcedit ad petitionem alicuius psequentis inquisitionẽ sicut quando pcedit per officium iudicis ad famam vel clamorem Et cum proceditur ad denunciationem alicuius psequentis inquisitionem non credo necessariã admonitionẽ: qꝫ nõ agit ad petitionẽ: in quo casu necessaria est admonitio fm formã euãgelij: sꝫ in p̄dictis duob⁹ casib⁹ agit ad penã: vt predictū est: ⁊ aliter formatur petitio denunciationis cum agitur ad penam et aliter cū denunciatur ad pniam: qꝫ tunc agitur ad penitentiã peragendã nõ ad penã imponendã officij vel beneficij. ⁊ sic intelligitur finis illius glose. j. q̄ incipit sic. j. de symo. licet hely. de hoc nota. in glosa predicta

‡ Hanc glo. dicit car. in cap. tua. de spõ. cẽ sing. ad hoc q dd admittit ad pbandū bonam famaʒ suã cõ infamiaʒ pbatã.

Item nunquid reus possit petere a iudice vt reinquire-
ret contra illū qui imperauit inquisitionē sicut ptin-
git i aliis iudiciis vbi admittit recōuētio. ff. de mu. pe-
titio. p totū. Dicas q̄ nō. qz inq̄sitio iudicis officio ex-
pedit nō iure actiōis: sic nec redenūciatio / aut reaccu-
satio qz tūc pre-
sumit q̄ ex odio
hoc fiat. vt. s. e.
cū. p. et iii. q. v. c.
ii. et nō relatiōe
criminis sed inno-
cētia reus pur-
gat. ff. de pu. iu-
is q̄. Itez testes
cōpelli pñt ad p-
bādū inquisitio-
nē. s. de testi. co-
gen. sup his. licz
in iudiciis ordia-
riis cōpelli non
debeāt in crimi-
nibus: si qua pri-
cipaliter vel ici-
dēter obiiciant
vt e. ti. delictoꝝ
vbi ḋ hoc dic vt
ibi no. in fine no-
tule. Itē et illud
pōt facere prela-
tus: cū infamia
cōtra aliquē ad
ipm̄ puenit: vt
prefigat termi-
nū volētibus ac-
cusare vt si ali-
quis apparue-
rit accusator au-
diat illū: et pce-
dat legitie in ac-
cusatione. s. ca.
pri. et xv. q. v. c.
i. i. ḋ purg. ca. ex
tuaꝝ. si autē nō
apparuerit: tūc
pōt pcedre ad i-
quirendū. vt. s.
dicit. vel indice-
re purgationez
in qua si defece-
rit: puniat vt. s.
ca. pri. sz melius
est q̄ inq̄rat. qz
periculosum est
accusare: qz ḋ fa-
cili nullus accu-
saret. Quid si a-
liqs alterius dio-
cesis / vel de alia
pochia hoc ta-
cito impetret inq̄sitionē vel denunciet: nūquid debet
audiri cū ipsius nō intersit: presumit q̄ nō charitati-
ue denūciet vel impetret inquisitionē. vñ credo illuz
repellendū. ar. s. de testi. ex parte A. in verbo illo ta-
cito q̄ miles fuerit. ec. Ber.

Luce xvi.

Gen. xviii.

runt canonice sanctiones: si-
cut olim aperte distinximus[a] et
nunc sacri approbatione cō-
cilii cōfirmamus. Legit eñ in
euangelio q̄ villicus ille qui
diffamatus erat apud dñm suuz
quasi dissipasset bona ipsius
audiuit ab illo: quid hoc au-
dio de te: redde[b] rationē villi-
cationis tue: iam eñ nō pote-
ris amplius villicare. Et in ge-
nesi dñs ait. Descendā et vide-
bo vtrū clamorē qui venit ad
me ope cōpleuerint. Ex quibus
auctoritatibus manifeste pro-
bat q̄ non solū cū subditus: ve-
rūetiā cū plātus excedit si p
clamorē et famā[c] ad aures su-
perioris puenerit: nō quidez
a maliuolis[d] et maledicis: sz a
puidis et honestis: nō semel
tm̄ sed sepe qd clamor innuit
et diffamatio manifestat: dz
corā ecclie senioribus verita-
tem diligētius pscrutari: vt (si
rei poposcerit qualitas) ca-
nonica districtio culpam fe-
riat delinquētis: nō tanq̄ idē
sit accusator et iudex: sz quasi
denūciante fama vel deferen-
te clamore officii sui debitum
exequat. Licz aūt hoc sit ob-
seruandū in subditis diligen-
tius tm̄ est obseruandū in plātis
q̄ quasi signum sunt positi ad
sagittā. Et qz nō pñt oibus cō-
placere: cum ex officio suo te-
neant nō soluz arguere: sz et
increpare: quinetiā interdū
suspēdere: nōnūq̄ vero liga-
re frequenter odium multoꝝ
icurrūt et isidias patiunt. Et
ideo sancti patres puide sta-
tuerūt vt accusatio plātoꝝ
nō facile admittat: ne cōcus-
sis[e] colūnis corruat edificiuz
nisi diligēs adhibeat caute-
la: p quā nō solū false: sed etiā
maligne criminationi ianua
pcludat. Uerū ita voluerunt
puidere prelatis ne crimina-
rent iniuste vt tm̄ cauerēt ne
delinquerēt insolēter: cōtra
morbū vtrūq̄ inueniētes me-
dicinā cōgruam videlicet vt
criminalis accusatio q̄ ad di-
minutionē capitis i. degra-
dationē intēdit: nisi legitima
precedat[f] inscriptio: nullate-
nus admittat. Sed cū super
excessibus suis quisq̄ fuerit i-
famatus vt iam clamor ascē-
dat: q̄ diutius sine scādalo dissi-
mulari non possit: vel sine pe-
riculo tolerari: absq̄ dubita-
tionis scrupulo ad inq̄rendū
et puniendum eius excessus
nō ex odii fomite: sz charitatis
pcedatur affectu: quatenus si
fuerit grauis excessus / et si nō
degradet ab ordine: ab admi-
nistratiōe tm̄ amoueat omni-
no: quod est scđm sniam euā-
gelicā a villicatione villicum
amoueri q̄ non potest villica-
tionis sue dignā reddere ra-
tionē. ¶ Debet igit esse pre-
sens is contra quem[g] facien-
da est inquisitio nisi se per
contumaciam absentauerit

a ¶ Distinximus. In pre decisa ab illa decre. s. e. qua-
liter cuius vba hic ponunt vsq̄ ad § debet. B.

¶ Glo. seq. not. q̄ iudex corrigit interlocutoriā. addu-
cit tres concor. et tria similia.

b ¶ Redde rationē. Si qualiter debet rōnē redde-
re prelatus administrationis sue: Prelatus eñ debet
reddere rationē sue administrationis tanq̄ tutor. C.
de iudi. l. ii. quia cōparat tutori: et pcurator est nō do-
minus. s. de do-
na. ca. ii. et xii. q.
i. ca. ii. Potest di-
ci q̄ staret suo
iuramēto si al-
ter nō pōt redde-
re rationē. arg.
C. de dona. l. pe-
nul. et C. vñ vi. si
quando. ii. q. i. i
primis. ver. glo-
riosus vero. et s.
de his q̄ vi me-
tusve cau. fi. ca.
viti. Ber.

c ¶ Et famā. Argumē. famā
nichil per se pbare. xxxv. q. vi
si duo. s. de eo q̄
cogno. csangui.
vxoris sue. super
eo. Argumē. cō-
tra. s. de psump-
tioni. c. illud. et
s. de csangui. et
affinita. ca. ii. et
iiii. q. iii. § item
sepe.

d ¶ A maliuo-
lis. xi. q. iii. i cun-
ctis. si hoc cōsta-
ret q̄ a talibus es-
set orta: alias dif-
ficile est pbare
famā ortaz esse
a talibus: cum fa-
ma ab icerto au-
ctore procedat.
de csecra. disti.
iiii. sanctum est.
vnde satis potest
dici q̄ indicēda
est purgatio vn-
decunq̄ proce-
dat infamia: sal-
tem propter scā-
dalum. argu. s.
de purg. cano.
capi. accedens.
Ber.

e ¶ Cōcussis
colūnis. xii. q. ii.
gloria episcopi.
et. ii. q. vii. accusatio. i.

f ¶ Precedat inscriptio. Sic. s. eo. sup his. et i. de sy-
mo. licet heli.

g ¶ Cōtra quē. Ex hoc § colligit manifeste q̄ ordo
iuris seruādus est in inq̄sitiōe faciēda. s. e. ad petitio-
nē: sed hoc verū ē circa seculares: circa regulares nō
est vsquequaq̄ seruandus vt dicit in fine. †

† Contra. l. libellorū. ff. ḋ accu. no. i fi. de pu. iudi. i. pri. Hosti. i ca. bone. de elec.

¶ Glo. ista tractat de triplici modo procedēdi super

et exponenda sunt ei illa ca=
pitula de quib⁹ fuerit inqui=
renduz. vt facultatē habeat
defendendi seipm. ꝛ non solū
dicta/sz etiā noia ipsa testiuz
sunt ei(vt qd ꝛ a quo sit dictū
appareat) publicāda. necnō
exceptiones ꝛ replicationes
legitime admittende: ne per
suppressionē nominum infa=
mandi: per exceptionū vero
exclusionem deponendi fal=
sum audacia prebeat. ¶ Ad
corrigendos itaq subditorū
excessus tanto diligētius de
bet prelatus assurgere: q̄to
dānabilius eoꝝ offensas de=
sereret incorrectas. Contra
quos vt de notoriis excessi=
bus taceat: et si trib⁹ modis
possit ꝓcedi: ꝑ accusationem
videlz/ denunciationē/ ꝛ inq
sitionē ipsorum: tñ vt diligēs
adhibeat oībus cautela: ne
forte per leue cōpendium ad
graue dispendium veniat: si=
cut accusationē legitima de=
bet precedere inscriptio: sic ꝛ
denunciationez charitatiua
monitio: ꝛ inquisitionem cla
morosa isinuatio ꝓuenire: il=
lo semper adhibito modera=
mine vt iuxta formaz iudicii
snie quoq forma[a] dictetur.
¶ Hunc tamen ordinem con
tra regulares personas non
credimus vsquequaq seruā=
dum. que(cum causa requi=
rit)facilius[b] et liberius a suis
possint administrationibus
amoueri. Idem in eodem.

¶ Metropolitani ad corre=
ctionem excessuum et refor=
mationem moꝝ singulis an
nis facere debent ꝓuinciale
concilium in quo statuere de
bēt ꝑsonas idoneas ꝑ singu=
las dioceses que sollicite in=
uestigent: et in sequenti con=
cilio referant corrigenda. et
episcopi debent facere syno=
dos episcopales singulis an
nis. ꝛ publicare agitata in ꝓ=
uinciali concilio. ꝛ hec negli=
gentes ab executione officii
suspēdunt. h. d. Capim. xxv.

Sicut olim a sāctis pa=
tribus noscitur institu
tum[c] metropolitani singulis
annis cum suis suffraganeis
ꝓuincialia non omittāt conci
lia celebrare[d]: in q̄bus de cor
rigēdis excessib⁹ ꝛ morib⁹ re
formādis ꝓsertim in clero di
ligētē habeāt cuz dei timore
tractatuz: canōicas regulas
maxime q̄ statute sunt i hoc
generali cōcilio relegētes vt
eas faciāt obseruari debitaz
penam transgressoribus ifli=
gēdo. ¶ Ut aūt id valeat effi
cacius adimpleri: per singu=
las dioceses statuant[e] perso=
nas idoneas: ꝓuidas videli=
cet ꝛ honestas: que per totū
annū simpliciter et de plano

Accusatio inqsitio et denunciatio diuersos habēt effectus.

criminib⁹ et eorum penis: circa scdm signat duo iura in contrarium ꝛ vtrobiq remittit.

a ¶ Forma. Sic .j. de simo. licet hely. Forma ista tri plex est cū ꝓcedit accusando denunciando: ꝛ inquirē do: vt si agatur in modum accusationis: ꝛ probet cri men deponat reus: qz hic ē effect⁹ accusatiōis. vt. ꝫ. dicit i ꝟbo vt criminalis accusatio: que ad diminutionē capitis. i. degradationem intenditur. Cuz agitur per iquisitionez alia pena imponit: vt dictuz est i illa notula magna ibi crimine ꝟo ꝓbato. vnde videt. s. per hāc litteraz: ꝙ si per inquisitionē ꝓbet simonia vel homicidiū ꝙ nō deponat: qa ad hoc nō est actuz ꝫ. ő ordi. cogni. cū dilectus. Argu. ꝯtra. ꝫ. eo in quisitōis. j. rñso vbi de hoc. et. ꝫ. de do. ꝛ cōtu. veritatis. dic vt ibi Cum vero ꝓceditur ꝑ denūciationē nisi in predictis duob⁹ casibus ad pniam agitur peragendam tūc in pdictis duob⁹ casibus etiaz punit sicut cū agit per accusationē: vel inquisitionē. vt dicto. c. veritat sed cū agit ꝑ denūciationē tunc in predictis casibus nō est necessaria admonitio. ꝫ. eo. cū dilectus. In aliis vero casib⁹ cū agit per inquisitionē vel accusationē puram ad arbitriū iudicis. ar. ꝫ. e. inquisitionis. j. rñso. in fi. ꝛ .j. e. c. vlti. ꝛ ar. j. ti. pri. c. vlt. Denūciatio ꝟo regulariter fit ad penitentiā ꝑagendam: ꝛ eius effectus siue finis est pnie impositio ꝛ tūc necessaria est charitatiua admonitio vt hic dicit. ꝛ. ꝫ. e. cū dilectus. ꝛ. c. ii. al's repellit denūciator vt ibi dicit. Pro supradictorū faciliori noticia nota versus sequentes. Quattuor ecce modis agitur de crimine: cum quis Nunciat: accusat: inquirit: ꝛ excipit: ante Admonet: inscribit: infamat: ꝛ obligat extra. Sic cauet: et deponit: et amouet: atq repellit.

Crimē q̄tuor modis in iudiciū deducit.

Uers⁹ notabiles.

b ¶ Facili⁹. j. de simo. per tuas. circa fi. Notare potes hic arg. ꝙ dignior est cetus clericorū q̄ cetus monachorum. vt. xvi. q. j. legi. Ber.

Sicut olim. ¶ Diuiditur in tres partes. in pma diuisio ꝓuidet de prouinciali concilio et de agendis in illo. i scda de testibus synodalibus et eoꝝ officiis. in tertia de pena hoc nō seruantiū. et tacite infert de episcopalib⁹ synodis. scda ibi: vt aūt. tertia ibi: quisquis. Ab. si.

c ¶ Institutū xviii. distin. q̄m quidem.

d ¶ Celebrare. Sic abbates ꝛ priores nō habentes abbates de triēnio i triēnium celebrant capla sua. ꝫ. de sta. regu. i singulis. ꝛ ca. sequen. ¶ Glo. seq. tractat de testib⁹ synodalib⁹ vñ esse debeant et q̄les qd agāt: ꝛ ꝙ procurant ꝑ loca q̄ visitant. ad hoc viti. ꝯtra. al. sed tenet primum.

e ¶ Statuāt. Isti erunt q̄si testes synodales. sic. ꝫ. ő testibus cog. preterea. si. xxxv. q. vi. ēps i synodo. ꝛ debēt esse de eodē epi= scopatu honesti et discreti: qz ta les melius pos= sunt inuestiga= re veritatem q̄ extranei. arg. ꝫ. de testi. veniens. ii. i fi. et. xxxv. q. vi. ca. j. et. ii. ꝫ. q̄ ma. accu. pos. vi detur. Et isti appellantur visitatores qui debent circuire totam parrochiam de villa in villam. vt. lxxx. distinc. non debere. vnde hoc sumptum videtur et illi procurabuntur per parrochias ad quas accedunt quia suis stipendiis hoc facere non debent. ꝫ. de prescrip. cum ex officii. ꝛ. xxviii. q. j. iam nunc. in fi. ꝛ. xii. q. ii. charitatem. ꝛ officium suum nō debet eis esse damnosum. arg. iiii. q. iii. §. venturis. Arg. contra. ꝙ ēps debeat eos ꝓcurare habes. ꝫ. de offi. ordi. inter cetera. ꝛ. xxiii. q. j. militare. Prioribus concordantiis credo standum: moderatos tamen sumptus petent.

Uisitatores debēt ꝛ a ꝓcurabuntur.

¶ Glo. seq. infert dubiū soluit. q̃rit. obijciēdo rñdet ꝛ infert ꝙ diminuta sit hodie. ⁊c. dicēs ꝙ istis min⁹ ꝙ̃ alijs officialibus credit̄ ꝛ cām reddit. subdit ꝙ ꝓpter diligentiam prelatoꝝ isti suum officiū non omittunt.

a ¶ Absqꝫ vlla iurisditiōe. Si isti nō habent iurisditionē ꝙ non pñt aliq̃s cogere vel citare vt veniāt vel rñdeāt imo possunt eis dicere: ingressus es vt aduena: numquid vt iudices nos. iij. q̃. vj. leges. Itē videt̄ ꝙ debeāt esse iurati. xxxv. q. vj. epī in synodo. Sed sufficit ꝙ sint honeste ꝑsone qb⁹ merito sit credēdū sup his que referūt in concilio prouinciali. Itē quare pu⁹ denūciatur hoc metropolitano ꝙ̃ epō cum pri⁹ deberet denūciari epō ꝙ̃ archidiacono. xxv. di. ꝑsti. ꝑlectis: vnū si epūs esset negligens archiepō. ix. q. iij. cū sim⁹. ꝛ ca. cōquest⁹. et ꝑ hoc ecclīastic⁹ ordo ꝯfunditur si sua iurisditio epō nō ꝟuat̄. xi. q. j. ꝑuenit. in fi.

§ Infero ꝙ inqsitionē aliq̃s posse fieri nō ꝑcedēte in famia et hoc qñ non de certo crimine vl̄ certā ꝑsonā. ff. fa. l. ꝯgruit. ff. de offi. ꝑsi.

absqꝫ vlla iurisditione[a] sollicite inuestigēt: q̃ correctione vel reformatiōe sūt digna: ꝛ ꝛ ea fideliter ꝑferāt ad metropolitanum ꝛ suffraganeos ꝛ alios in cōcilio subsequēti: vt sup his ꝛ alijs (ꝓut vtilitati ꝛ honestati congruerit) ꝓuida deliberatione ꝓcedāt: et que statuerint faciant obseruari publicatur ea i epālib⁹ synodis ānuatim ꝑ singulas dioceses celebrādis. ¶ Quisqꝫ autem hoc salutare statutuꝫ neglexerit adiplere: a sui execurione officij suspendatur. Grego. ix. archiepō et priori sancte Marie rothomageñ.

¶ Snie excōicationū / suspēsionū / vel interdicti late post denūciationē ꝑ abbatem denūciatarū vel aliū ꝑ ipō in monachos denūciātes vl̄ adherētes eisdē relaxant̄. spoliati restituūt̄: ꝛ iuramēta de tacenda ꝟitate relaxant̄: dicta testiū denunciato tradunt̄: ꝛ expense de bonis monasterij monachis denūciātib⁹ ministrant̄. ꝛ ꝓpt̄ hoc ab obedientia abbatis nō eximunt̄. sine tñ litis ꝑiudicio. Ca. xxvj.

Olim. J. Ꝟ. et. P. ordis cisterciēñ. et infra. ¶ Ne igit̄ reformatio mōasterij valeat retardari: mādam⁹ quatenus relaxatis[b] excōicationum seu suspēsionum sententijs: si quas idē abbas ꝓtulerit: vel ꝑ quoscūqꝫ iudices ꝓmulgari fecit: post iceptum[c] negociū in eos ꝛ adherētes[d] eisdeꝫ: ac eis restitutis quos idem abbas negocio pēdēte ꝯtra iusticiam spoliauit i negocio de plano et absqꝫ iudicioꝝ[e] strepitu ꝓcedentes: cū talibus maxime in hoc casu nō deceat dei ꝟuos inuolui. inq̃ratis q̃ circa ꝑsonas ꝛ ob

Olim. ¶ Partes patent. secūda ibi: si vero. tertia ibi: predictis. Abbas.

b ¶ Relaxatis. Ut si oportuerit possunt ferre testimoniū in negocio inquisitionis. cum per eos meli⁹ ꝙ̃ per alios possit inquiri veritas. ꝟ. de testi. veniēs. dum tñ ex alia cā repelli non possunt. ꝟ. de simonia. per tuas. et. ꝟ. de re iudi. cū. i. ꝛ. a. ¶ Glo. ista arg. ꝙ cā cepta ⁊c. si gnat ꝯriū ꝺ decre. nōne et sol.

c ¶ Post inceptum negociuꝫ. No. ꝙ lit. pēdēte nō est aliqd innouādum. ꝟ. vt lit. pen. a memoria. ꝛ ꝑ totū. ꝛ. ꝟ de iurepa. et lit terij. arg. xvj. q. iiij. volum⁹. Itē est argu. ꝙ cā cepta inter ꝑlatuꝫ ꝛ subditū suspēsa est iurisditio prelati: acsi eēt appellatum ab eo. ꝟ. e. cum dilectus. §. ꝛ totum iudiciū suuꝫ ad maiorē delatuꝫ est iudicē. vñ facit iniuriā iudici sub quo coruꝫ commune negociū pēdet. argumentū. ij. q. j. nomē. ꝛ iudex totum dꝫ reuocare: si quid faciat l eis: vt hic videt̄ cum ex odio videat̄ procedere negocio cepto Arg. ꝟ. viij. q. iiij. nōne. vbi dicit ꝙ vsqꝫ ad finem cause nō possunt recedere a sua iurisditione vt ibi dicit. arg. xv. q. vit. c. vit. in fi. ꝛ obedientiā exhibere. vt dt̄. et si non faciant ꝑ iudicē ꝯpellant̄: vt. j. dicit̄ ꝟsi. prouiso ⁊c. Ipse aūt ꝯpellere eos non debet. si tñ iudices in hoc essent negligētes ipsemet prelatus potest excommunicare si non obedirent vel al's excederēt. ar. ꝟ. de offi. ordi. significauit. ꝛ. ꝟ. de offi. deleg. prudētiam. §. sexta. in fi. al's solueretur obedientia quod esse nō debet. Ex eo quod dicit. j. cōtra iusticiam spoliauit. videtur a ꝯtrario ꝙ si iusta causa subsit ꝙ eos punire possit qꝺ credo / honestum tamen esset si per iudices hoc fieret: ꝛ quod dicit relaxatis ⁊c. ꝑsumit causam ne reformatio monasterij retardetur vt possint ferre testimonium. ꝟ. de testi. veniens.

prelati iurisditio suspendit̄ si inter eū ꝛ subditū suuꝫ litigat̄.

d ¶ Adherentes. Argu. ꝙ idem iuris est in accessorio qꝺ in ꝑncipali. vt. ꝟ. de offi. delega. ca. prudētiam ver. fi. vbi de hoc. ꝛ sublato principali et accessorium et que adherent religiosis religiosa sunt. ff. de rei vendi. que religiosis.

e ¶ Judicioꝝ. Sic. ꝟ. de sta. mo. ca. ea q̃. et ita ordo Regni iudiciari⁹ nō videt̄ vsquequaqꝫ ꝟuād⁹ circa regłares lares vt. ꝟ. e. q̃r. ꝟ. i. si qr de facili remouet̄ ab administratiōi facilebus vt ibi: ꝛ. j. ꝺ simo. ꝑ tuas. ꝛ. qꝛ summaria cognitio remouet̄ sufficere: ex eo quod dicit de plano. Sꝫ in alijs uentur

q. j. ꝑuenit. in fi. Dicas ꝙ isti inq̃sitores solā famā referunt metropolitano scđm ꝙ intelligunt ꝛ inquirūt sine aliq̄ iurisditiōe vt ꝑ alios ad denūciationē ipsoꝝ possit visitare ꝓuinciam. qꝛ ex hoc apparet epōs negligēs: tñ si epūs vellet corrigere illos excessus non perderet suā iurisditionē: nisi tunc demū cū negligēs appa ret. ix. q. iij. cū simus. §. vit. ꝛ eo ipō ꝙ hec referunt metropolitano apparet ꝙ multa sunt apud eos epōs q̃ egent correctione. xviij. di. ꝑuenit. vñ videt̄ esse diminuta iurisditio metropolitanoꝝ in hoc ꝙ olī poterāt descendere: et inquirere an epī essent negligentes: nō vt statim inq̃rerēt de criminib⁹ nisi postqꝫ cōstaret de negligētia. Sic pōt intelligi. ꝟ. de cens. sopite. ꝛ. c. romana. ꝛ. ꝟ. de ꝑscrip. cū ex officij. hodie ꝟo non pñt: nisi prio eis ꝑ alios referat̄ ꝟm qꝺ hic innuit̄: al's sup̄flua ꝛ onerosa fuisset ista ꝯstitutio: ꝛ istis inq̃sitorib⁹ minus credit̄ ꝙ̃ alijs officialib⁹. qꝛ alijs credit̄ ꝙ̃diu ꝯriū ꝓbet̄. iij. q. iiij. §. aliqñ. ff. de offi. ꝑfec. vrb. l. j. §. quies. ꝟ. de appel. cū parati. arg. ff. de re. eoꝝ q̃ sub tuto. vel cura. l. magis. §. illud. ff. de custo. et exhi. reo. l. diuus. hoc ideo: qꝛ isti famā solā referunt nec sunt iurati: sed illi iurati sunt: ꝛ famā non referunt. sed ipm factū. ꝛ isti inq̃sitores nō debēt amittere officiū suuꝫ: ꝙ̃uis prelati inquirāt: ꝛ corrigant: ꝛ reformēt vt referant metropolitano: an oporteat ipm supplere negligentiam epōrum: al's nesciret: ꝛ ita nō impediret̄ eoꝝ inquisitio ꝓpter factum episcopoꝝ.

ab administrationib⁹

nō de plano. Sed magis iudice sedēte ꝓ tribunali. ff. q. iij. §. p̄uaricator. versi. abolitio. z. iij. q. iij. §. spaciū. v̄si. a iudice: z māifestis ꝓbatōib⁹. v. q. vj. epiphaniū. C. de pba. l. viti. z ordo iuris seruād⁹ est. ꝫ. e. q̄lr §. dz.

a ¶ De tacēda v̄itate. Hoc ipso q̄ hec fecerat suspectus erat abbas z talis iuramenta nō tenēt. ꝫ. de testi. ꝯstitutus. j. et merito talia iuramenta relaxāda sūt vt veritas reueleꝛ. ff. ꝫ ꝺ testi. cog. c. vl. z sine pctō ſuari nō pñt: qꝛ celare veritatē mortale est pctm̄. xj. q. iij. q̄squis. z. j. de cri. fal. c. j. expedit eīm peccata nocētiū nota esse. ff. ꝺ iureiu. cum qui. §. j.

Verita tē celare est pctm̄ mortale.

b ¶ Copiam dari faciatis. ꝫ. eo. qualiꝛ. §. dz. Et est hoc notabile ꝯ quosdā q̄ nō faciūt copiaꝫ dictoꝝ z supprimūt testiū nōia a q̄bus iuste posset appellari lz dicaꝛ q̄ non vsquequaq̄ seruari debet ordo iuris tamē in hoc bene seruari dz.

c ¶ De bonis ꝫ. e. et pte. vbi de hoc. Ber.

Sūmarium.

P Relatorū excess⁹. z. j. ¶ Contra prelatum infamatuꝫ de dilapidatione inquiritur ꝺ v̄itate et iterim iterdicitur sibi omne genus alienādi. h. d. Diuidit.

diuisio

Nam in prima ponit epi denunciatio. in secūda ipsi⁹ ꝯmissio ibi: discretioni. que duo facit. Primo mādat inquisitionem fieri z remitti. Secundo inquisitionis terminum assignari z alienationem interdici ibi: potestate. Ab.

seruantias regulares viderітis inq̄renda: corrigētes z reformātes tam in capite q̄ȝ in mēbris: q̄ correctiōis z reformationis officio nouerītis indigere. Juramētis si qua de tacēda v̄itate[a] abbas extorserit relaxatis: p̄uiso vt negocio ipso pendēte p̄fati monachi eidē abbati obediāt et intendāt: ita tñ q̄ p hoc ꝓsecutio negocij nō valeat īpediri. ¶ Si v̄o testes cōtra eūdem abbatē ꝓducti fuerint: dictorū ipsoꝝ et copiā[b] dari faciatis. ¶ Predictis autē monachis expēsas factas propter hoc z tribus vel q̄ttuor istis: vel alijs quos idoneos ad dictū negociū ꝓsequēdū duxeritis assumendos faciatis de bonis eiusdē monasterij: z faciēdas expēsas ad ꝓsecutionē ipsi⁹ negocij necessarias: computarī si qua ꝓpter hoc receperunt de bonis[c] monasterij: cū ꝓpriū nō habeāt ministrari: contradictores zc̄.

Idē epō cister. de alde. z de salē. abbatibus.

¶ Cōtra prelatū denūciatū de dilapidatione fit cōmissio sup veritate inq̄renda: z pendente negocio dz sibi interdici p̄tās alienādi. Cpm. xxvij.

P Relatorū excessus: et infra. ¶ Sane dilecti filij. L. z quattuor alij canonici frisigeñ. denūciando monstrarūt: q̄ frisigeñ. epš bona sui epātus: quē (vt dicūt) fuit min⁹ canonice assecut⁹ adeo grauiter dilapidat: et consumit: q̄ (nisi celeriter adhibeatur[d] remediuꝫ epat⁹) idē per eum ad irreparabile dissolutionis opprobrium deduceꝛ: nec solūmodo rerū/ verūetiā fame sue prodigus[e] z salutis vitā ducit enormiter dissolutā: et infra. ¶ Dist. v. mandamus quaten⁹ p̄sonaliter[f] accedentes ad locū inquiratis sollicite v̄itatē: et eā fideliter conscribentes sub sigillis vestris nobis transmittatis inclusam. ¶ Eidē epo terminū assignātes: q̄ nostro se cōspectui rep̄sentet ꝓ meritis[g] recepturus. ¶ Potestate vendēdi[h]: † dādi: infeudandi: seu quomodolibet alienandi bona ipsius ecclesie interim eidem penitus interdicta.

¶ De calumniatoribus.

Greg. antemio subdia. z col.

¶ Subdiaconus calumniose accusans diaconū subdiaconatu priuatur: et publice verberibus castigaꝛ: z in exilium mittitur. Capitulum. j.

C Um forti⁹ puniēda sint crimina que insontib⁹[i] maxime[k] sacratis hoībus ī ferūtur: q̄ȝ

g ¶ Pro meritis receptur⁹. Vt pena docente agnoscat qualiter ipse excesserat in premissis. ff. xxvij. q. j. si homo esses. z. c. si custos. z. ꝫ. ꝺ offi. lega. nisi specialis. vt sapiens sit in pena qui stult⁹ fuit in culpa. xxxviij. distin. qui ea. Et quos dei timor a malo non reuocat zc̄. ꝫ. de elec. cum in cūctis. et ꝫ. de vita z honesta. cleri. vt cleri coꝝ mores. z necesse est vt ferro abscindātur zc̄. lxxxij. dist. plurimos. Ber.

h ¶ Vendēdi. No. q̄ licet aliquis denunciꝛ: ꝟ siue accuseꝛ vt suspectus de dilapidatiōe non dz statim remoueri. j. de simo. licet. sed interdici debet eidem omne gen⁹ alienandi: vt h̄ patet. et ꝫ. de offi. deleg. venerabili. vbi de hoc. immo etiā dabiꝛ iterum coadiutor sine cuius concilio nichil faciet si suspect⁹ est: vt ibi dicitur. Ber.

† Infero q̄ hoc v̄bū vendo non icludit sub se alias spēs alienationis. cōcor. l. diui. §. j. et ibi Bar. ff. de le. j.

¶ Rubrica. De calūniatoribus ¶ Supra visuꝫ est ꝺ accusatoribus et delatoribus criminum. Verūtamen q̄a ista quādoq̄ calūniantur. ideo de his subdit. Abbas siculus. ¶ De hac materia tractatur. ij. q. viij. per totū. et. v. q. v. p totū et. j. in rub. de pena. ver. que sit pena. calum. et pre.

C Um forti⁹ ¶ Duo facit. primo ponit et aggrauat culpam iudicis. secundo ponit calūniatoris penam ibi: quia. Ab. si.

d ¶ Adhibeatur remediū. Si. q̄ nisi iusticia conatus cupiditatis reprimeret ius litigatoꝝ extinguerētur. ꝫ. in prin. in constitutione Gregorij.

e ¶ Prodigus. Si. in predicta constitutione.

f ¶ Personaliter. In casu isto inquisitores non possent alijs cōmittere vices suas. de hoc habes. ꝫ. de officio delega. ca. vlti. §. fi.

i ¶ Insōtib⁹. xxiij. q. v. si nō lz. et. xvij. q. iiij. sicut q̄.

k ¶ Maxime sacratis. Argu. q̄ ex p̄sona aggrauaꝛ iniuria. insti. de iniurijs. §. atrox. ff. de iniurijs. l. pretor. z. j. de sen. excō. cū illoꝝ. Et qui preposito suo manus intulerit: capite puniꝛ: z augeꝛ crimen dignitate prepositi. ff. de re mili. omne delictum. §. j. z ius publicum offenditur. j. disti. ius publicum. vnde qui ledūt sacerdotes tanq̄ȝ pro publico crimine puniunꝛ. ij. q. j.

in prima. circa finem.

a ¶ Culpabiles. Ergo iudex qui non punit deficiētē in accusatiōe peccat et culpam facit: cum puniri debeat pena talionis. ij. q. iij. c. j. et. iij. et. iiij. hec decre. com petentius poneret in pcedenti titulo: sicut erat in anti qua cōpilatiōe.

b ¶ Resedistis vt iudices. ¶ Glosa sequēs obijcit de. l. j. et c. et dat tres solutiones.

c ¶ Priuari. Sz videtur hoc cōtra ius factū esse: ex quo enim statim nō fuit de calūnia cōdēnatus nō dz postea cōdēnari: nisi de nouo iterū inscribat. C. de calū. l. j. Po test dici q speciale est: et factū pncipis ad cōsequen tiā trahi nō debet. insti. de iure natura. §. plane. Uel forte iudices cōdemnarūt eū sed penā non imposuerunt. Uel verius videt q cā exempli hoc factū sit: ne alij inde sumāt exemplū et ptere a negligētia iudicū non dz ei pdesse vt remaneat calūnia impunita. Uel dic q hic fuit dimissum ppter culpā iudicis: lz corā eo petitum fuisset et ideo p superiorē imponit. arg. C. quando puo. nō est necesse. l. deinde. ar. op. ij. q. vj. appellatione. qr siue recepta fuerit siue non nihil oberit appellanti. Uel dic q papa fecit hoc ex plenitudine potestatis.

d ¶ Uerberibus. In supplementum pene. v. q. vj. quia iuxta.

e ¶ In exilium. Quam penā ecclesia imponit. l. distin. accedens. arg. lxxiij. dis. in synodo. et. xxvij. q. iiij. attendendum. Ber.

¶ Adde q pena puniat de iure ciui. l. i lege. §. si quis ab alio. ff. de calū. glo. i. l. j. C. eo.

uis sitis culpabiles[a] qui in cā Johā. diaco. resedistis[b] attēdite: vt Hilariū criminatorē ipsi nulla ex diffinitione vestra pena cōueniens castigaret: et. j. ¶ Quia grante nequitie malū sine digna nō dz vltione transire: iubem eundē. H. prius subdiaconatus (q indignus fungit) priuari[c] officio: et verberib[d] publice castigatū in exilium[e] deportari

Innocen. iij. camoreñ. segobieñ. et abulen. episcopis.

¶ Denunciator in pbatione criminū deficiēs ab officio et bñficio suspēdit donec innocentiā suam purget. Capi. ij.

Cum dilect filij magister scholariū palestinus ad sedem apostolicā accessisset: et de suo epo excess varios nunciasset[f] examinationem commissum excessuū obiectorū: et infra. ¶ Cū aūt pcessum negocij examinaue rimus diligenter: nec intelligere potuerimus probatum esse sufficienter aliqd de predictis: eūdē epm absoluēdū decernim ab obiectis. ¶ Uobis mandantes qtenus memoratū magistrū scholariuz donec canōice suaz purgauerit innocētiā: scz q nō calūnian di aio ad hmōi crimina ppo nenda pcessit: ab officio et bñficio suspēdatis: vt ceteri simili[h] pena pterriti: ad īfamiā suorū facile nō psiliant platorū.

¶ De simonia: et ne aliqd p spūalib exigat vel pmittat.

Greg. gnāli synodo psidēs.

¶ Eps pro ordine ab eo conferendo vel ministri vel notarij nichil temporale exigere debent. Capitulum. j.

In ordinando: et infra. Sicut nō debet episcop manum quā imponit[i]: ita nec mister[k] vl notari in ordinatione ei vocem vel calamū vēdere[l].

calūnia: qr calūniator punit similitudine supplicij. ij. q. viij. qsquis. et c. q crimē. et. de. ti. pri. sup his. et c. aliter ij. Pena ergo illi qui denūciat si nō pbat: erit suspensio officij: et bñficij: vt hic patet: donec se purgauerit et hmōi purgatio prestabit ad arbitriū iudicis: ex quo hic nō determinat. de offi. de lega. de causis. et ptere a. cum purgationes hodie arbitrarie sint. de. titu. pri. inqsitionis. in fi.

h ¶ Simili pena. Hec etiam est cā quare puniunt: vt alij nō sumāt inde exēplū infamādi platos suos. et ita pēa vni est met alteri. ij. q. vij. qpropter. ff. de pe. l. capitalium. §. famosos. de offi. ordi. irrefragabili. Ber.

¶ Rubrica. De simonia. ¶ Supra visum est de accusatoribus et calūniatoribus: nunc restat vidē de his criminibus ex qb phit accusari: lz qr inter cetera simonia obtinet pmū locuz qr cetera respectu huius p nihilo reputat. j. q. vit. c. fi. io tractatur auctor de criminib pmisit de simonia.

¶ Continuatio

¶ Contra. tex. i autē. quomō oporte. epis. §. ij. i glo. pecunijs. col. j. vbi vi de q cōmittit simonia manu lingua et obseqo.

Est aūt simonia studiosa voluntas vel cupiditas emēdi vel vēdēdi aliqd spūale vel spūali annexū. ¶ De hac materia tractat. j. cā p oms qōnes suas. vij. q. j. phriū. et c. sancitū. xv. q. iij. sane. vj. q. j. §. porro.

¶ In ordinādo. ¶ Duo sunt dicta. secundū ibi: p ordinatione. Abbas.

i ¶ Imponit. hoc sumptum fuit ex illo canone. j. q. ij. sicut episcopum.

k ¶ Minister. i. archidiacon q examinat pmouēdos. de offi. archidia. ad hoc circa finē.

¶ Glo. seq. post prin. obijcit. et duas opi. ponit.

l ¶ Uendere. Uerbū vēdere nō cōtinet gratuitū cōtractū: qr venditio nō pcedit sine pcio. ff. de cōtrahē. emp. l. ij. §. sine pcio. et C. eo. ti. empti fides. insti. eo. ti. §. pcciū. Sed qre notarius non pōt vendere opas suas vel chartā: cū de suo nemo bñficiū facere cōpellat. et q. ij. pcarte. Dicūt quidā q hoc obtinet vbi notari percipit salariū de publico. Lau. dicit q etiā si nichil percipiat de publico nichil pōt recipe p tali scriptura: qr si moniam cōmitteret. Et est spāle in odiuz simonie ne fraus posset pcurari: ex pacto eni nichil accipere dz: sed si gratis et spōte aliqd offerat etiā sine oi intētione ab initio ad hoc accessit non credo q peccaret notarius laic. ar. j. e. cū vt romana. et est expssū. j. q. ij. sicut epm.

f ¶ Nunciasset. Cū ad denūciationē alicuius papa pmittit inqsitionē: nō pcedit iudex nisi denūcians pbet legitimā admonitionē pcessisse. j. ti. pri. lz Hely.

¶ Glo. seq. notat similitudinē et c. et querit.

g ¶ Calūniādi. Sic ptz: q si denūciās non pbat qd intendit calūniari psumit sicut in accusatore. ij. q. iij. qui nō pbauerit. C. de aduo. diuer. iudi. l. j. Sz aliqñ p babit q nō calūniose denūciauit: videt q p iuramentum suū pbari posset: vt hic colligit. ar. de testi. presentium. et. de excep. pastoralis. Et ipropue hic dicit

Cum dilectus. ¶ In prima denunciatio et cause cōmissio. in secunda pcessus examinatio: et absolutio denunciati. in tertia pena calūniose denūciātis scda ibi: cū autē. tertia ibi: vobis. Ab.

¶ Pro ordinatiōe igitur vel vsu pallij seu chartis atq3 pastellis[a] cum q̇ ordinatur oīno aliq̇d dare prohibemus.

Ex concilio maguntineñ.

¶ Deponend' est q̇ per pecuniā aliquē eiecit de ecclia sua se postea intrudendo. Ca. ij.

Qui aliū in ecclia ordinatū p pecuniā expulerit[b] eāq3 taliter vēdicauerit oīmodo deponat. Deodatus papa.

¶ Quilibet catholicus admittit ad accusandū de crimine symonie. Ca. iij.

Si dñs ⁊ magister oīm q̄ sine pctō fuit accusādi licentiā vni[c] dedit: ⁊ infra. ¶ Nō[d] igit qlibet catholic'[e] est respuēdus: sed vt veritatē asserat ad propalandam symoniacā rabiem magnis est precib' exhortandus[f]. Idē.

¶ Symoniacus pendēte accusatione ab administratiōe diuinorum prohibetur. Capitulum. iiij.

Accusatuz symoniacū necesse habuim' phibere ne missarū solēnia[g] celebraret: donec q̇d esset verius cōstitisset. Idē. ¶ Idē dicit qđ pcedens nisi q̄ illud. c. loq̄tur in accusatiōe: istud in inq̄sitione: ⁊ illud loquitur de symoniaco in gñe: istud declarat de ordine. Caplm. v.

Quotiēs: ⁊ ifra. Peruenit[h] ad nos q̄ p symoniacā heresim fueris ordinatus: propterea necesse habuimus te phibere ne missarum solennia celebrare debuisses donec quid sit verius discerneremus. Lucius papa.

¶ Symoniacus est deponēdus. Capitulum. vj.

Sicut symoniaca pestis sui magnitudine alios morbos vincit[i]: ita sine dilatione[k] mox vt eius signa p aliquā personā[l] claruerint[m] de ecclesia dei debet elimiari atq3 repelli. Deodatus.

¶ Symoniacū accusare potest seruus/ meretrix/ ⁊ criminosi. Capitulum. vij.

Tanta ē labes hui' criminis q̄ etiā serui aduersus dominos et quilibet criminosi admittuntur ad accusationē[n]. ¶ Item omnis peccator[o] missam cantare potest preter symoniacum: quē quilibet (vt ab ordie male accepto remoueatur) accusare

---

a ¶ Pastellis. j. q. iij. si quis obiecerit. ne in fraudē aliquid fiat nō obstāte aliqua cōsuetudine. j. q. j. emēdari. ⁊ j. eo. iacobus. Vin.

Qui alium. b ¶ Expulerit. Dupliciter eñ peccat: in dando pecuniā. ⁊ quia locū viuētis occupat. arg. j. eo. nemo. vij. q. j. cū. ⁊ s. de ɔcel. pben. ca. j. Ber.

Si dominus. ¶ Duesūt partes. scđa ibi nō igitur. Ab.

divisio

c ¶ Vni. s. iudeo sceleratissimo: cū dixit. si et male locut' sum ⁊c. ij. q. vij. § ecce.

¶ Glo. se. cū. iij. ⁊ vi. elicit. iij. ar.

d ¶ Non igit. Arg. hic a minori. q. d. si iude' q̇ malus ē admittit ad testimonium contra dñm multo forti' catholicus admittitur vt veritatē asserat cōtra symoniacā prauitatē. si. ar. s. de elec. cū in cūctis in prin. Ber.

e ¶ Catholic' Ar. q̄ quilib3 catholicus admittitur ad testimoniū ɔ symoniacū nulla distinctione facta. ar. j. e. tāta. Dic vt s. de accu. cū. p. ergo a cōtrario sēsu heretic' vł paganus nō admittit qđ ē verū.

f ¶ Exhortād'. St. lxxix. distin. si quis papa. ex eo q̄ dicit exhortādus est arg. q̄ testes in criminibus nō cōpellunt. s. de testi. cogē. delictorum. vbi de hoc. B.

Accusatū. ¶ Glo. ista obijcit de capitulo. ⁊c.

g ¶ Solēnia. Capitulū hoc ⁊ seq̄nēs itellige đ eo qui erat publice infamatus: al's nō deberet suspēdi. ij. q. v. pſbyter. ⁊. c. si mala. S3 nōne erāt isti suspēsi ipo iure: quare suspenduntur. j. e. tāta. ⁊. xxxij. di. §. si verū. ⁊. j. q. j. quibusdā. ⁊. c. reperiuntur? Respōdet de facto suspendunt cum ipo iure sint suspensi symoniacus eñ in ordine q̄tūcūq3 sit occultus est ipo iure suspensus: nec pōt missam cātare. j. e. tāta. qm̄ ipm caracterē habet viciosum. in quo casu loquunt hec duo capl'a. vñ cū essent isti sup hoc ifamati: merito ipo facto debuerūt suspendi. si ꝯo occultū esset l3 sit suspensus corā se pōt facere celebrare: sicut quilibet in pctō mortali constitutus. s. de cohabi. cle. et muli. ca. vlti.

Symoniac' i ordine nō pōt missam cātare.

et. j. q. j. sacerdotes. nō tñ quo ad alios est suspensus. arg. j. eo. matheus. ⁊. c. ex tue. Ber.

Quotiens. h ¶ Peruenit. Per famā. s. ⁊ ideo de hoc voluit inquirere: q2 p̄latorū est inq̄rere de excessibus subditoꝝ. s. đ offi. ordi. c. j. j. de collu. criminū. xj. q. iij. p̄cipue. alioq̄n eis iputat. xliij. dis. ephesijs. B.

Sicut symo. ¶ Glo. se. signat ɔtrariū3 de cañ.

i ¶ Vincit. Q2 respectu ei' cetera crimina pro nichilo reputantur. j. q. vi. c. vi. ⁊ ar. j. c. pxi. Ar. ɔ. xxxij. q. vij. q̇d in oib'. s3 ibi solnit qđ dicit ibi grauius. i. ɔmuni'. et. s. de accu. inquisitiōis. vbi equiparāt homicidiū ⁊ symonia q̇ ad penā. horribilius est tamen homicidiū: cum quo nunq̄ dispēsat. l. dist. miror.

k ¶ Sine dilatione. j. q. j. quisq̇s. ⁊. c. repiunt. xxiij. q. iiij. si ea. xxxv. q. ix. loci.

l ¶ Per aliquā personā. Que đ iure admitti debeat. vt. s. dixi de accu. ca. j. et ca. cum p. et ca. cum oporteat.

ꝑ hoc ē spāle/ q2 regulariter, non. l. vix certis. ff. đ iudi.

m ¶ Clarue rint. xxiij. q. iij. ca. ecce.

Tanta est. ¶ Duas habet partes sicut duas reddit ratiōes. Scđa ibi itē omnis. Ab. si.

divisio

n ¶ Ad accusationē. Si accusatus fuerit infamat' de hoc dictū est. s. de accu. cum. p. ⁊. c. j.

¶ Gle. seq. reci. obijciendo vt supra eandē dixi. ⁊ dant quattuor solutiones.

o ¶ Omnis peccator. Nō precisus ab ecclia p snīaz canonis vel iudicis toleratus ⁊ penitens: et sic nō est obiectio de excōicatis ⁊ suspēsis: vt notorij fornicarij. xxxij. di. nullus. nec de suspēsis q̇ ad se. Na3 quilibet cōstitutus in mortali pctō suspensus est q̇ ad se. s. de coha. cle. ⁊ mu. c. vlt. ⁊. j. q. j. sacerdotes. ⁊. c. sacrosancta ⁊ sic omnes alij pñt cātare missaz preter symoniacum. Vel qđ dicit: oīs pctōr pōt cātare missam potest referri ad facultatē etiā dispēsandi. quasi diceret: facilius dispensatur cum omnibus alijs criminosis p̄ter homicidiū q̄ cū symōiaco. Vł hoc dictū ē in dete

Missa an possit per quelib3 pctōrē celebrari.

statione criminis. Vel sic dato q olis petat possit celebrare: symoniacus tamen non potest considerato initio. quia symoniacus in ipso sui initio commissionis suspensus est. vt. j. q. j. reperiuntur. et interius ortus occidit: et in ipsa sui radice viciatus. j. q. j. quibusdam. sic ex eo tempore quo symonie crimen commissum est damnatus est. vnde postea celebrare non potest etiam post peractam penitentiam nisi dispensetur cum eo quod non contingit in aliis criminibus. et ita plana est littera ista considerato initio cuiuscunque peccatoris. sic C. ad. l. iu. maie. quisquis. ver. donationes. et quarumlibet postremo alienationes ex omni tempore. etc. et ita symoniacus celebrare non potest nisi cum eo dispensetur. quis possit dispensare dictum est. s. de re nun. c. post translationem. nec potest agere penitentiam nisi renunciet beneficio executioni. s. de ac. institutionis. Postquam vero renunciauerit et penitentiam egerit poterit cum eo dispensari si placuerit superiori: et sic licite poterit postea exercere officium. ar. ff. de pca. certe. §. iulianus. quia iam possidet ex noua concessione. ar. j. e. ex insinuatione. et ff. de euic. si seruus. §. j. in fi.

potest vel etiam[a] meretrix.

Alex. iij. in concilio turon.

¶ Simoniacum est precium recipere pro ingressu religionis pro prioratibus vel capellis concedendis et prelatis instituendis: pro concedenda sepultura pro chrismate: pro oleo sancto: pro benedictionibus nubentium vel aliis sacramentis: nec valet consuetudo in contrarium. h. d. cum sequenti. Capitulum. viij.

Non satis: et infra. Prohibemus igitur ne ab his qui ad religionem transire volunt aliqua pecunia requiratur[b]. Nec prioratus[c] vel capellanie quelibet monachorum aut clericorum annua distractione vendantur. Nec ab eo cui regimen ipsarum committitur pro earum commissione vilum precium exigatur. Unde quisquis contra hoc decretum attentare presumpserit: tam ille qui dederit quam ille qui receperit vel consentit. partem se cum symone non dubitet habiturum.

¶ Pro sepultura[d] quoque et chrismatis et olei receptione nulla cuiuscunque precii exactio attentetur: nec sub obtentu cuiuscunque consuetudinis reatum suum quis tueatur quia diuturnitas[e] temporis non diminuit peccatum sed auget.

Ex concil. lateranen. ¶ Summarium est. s. c. precedenti. Ca. ix.

Cum in ecclesie corpore: et. j. Horribile nimis est quod in quibusdam ecclesiis locum venalitas prohibetur habere: ita vt pro episcopis vel abbatibus seu quibuscunque personis ecclesiasticis ponendis in sedem/siue introducendis[f] presbyteris in ecclesiam necnon et pro sepulturis et exequiis mortuorum et benedictionibus[g] nubentium: seu aliis sacramentis aliquid requiratur. Putant autem plures ex hoc licere: quia legem mortis de longa inualuisse consuetudine[h] arbitrantur: non attendentes quod tanto grauiora sunt crimina: quanto diutius infelicem[i] animam tenuerint alligatam. et ¶ Ne igitur hec decetero fiant: vel pro personis ecclesiasticis deducendis in sedem: vel sacerdotibus instituendis: aut sepeliendis mortuis: seu benedicendis nubentibus: seu aliis sacramentis conferendis: seu collatis aliquid exigatur: districtius prohibemus. Si quis autem contra hoc venire presumpserit: portionem cum giezi[k] se nouerit habiturum.

nator. et. s. de statu. regu. c. ij.

d ¶ Pro sepultura. Quot modis dicatur sepultura dictum est. s. de sepul. c. vlt. Ber.

¶ Glo. seq. signat contrarium de casibus etc.

e ¶ Diuturnitas. Sic. j. c. pxi. et. s. de consue. quto. et c. vl. ad idem. j. q. iij. c. vl. diuturnitas temporis peccatum non excusat. xxiij. q. j. scisma. et. j. q. j. nullus episcopus grauamen. ff. de act. et obl. obligationum. §. j. Ar. s. vbicunque habet locum prescriptio. xxxij. q. iiij. obiiciuntur. solu. quod hoc dictum est. s. de consue. c. vlt. et. s. de temp. ordi. c. ij. Ber.

Cum in ecclesie. ¶ Diuiditur. Primo ponit factum horribile et execrationem consuetudinis improbat. secundo illam reprobat: quia symoniacam ibi ne igitur. Ab.

f ¶ Introducendis. j. q. iij. si quis obiecerit.

¶ Glo. seq. recipit modum questionis quare aliud in benedictione quam in coniugio.

g ¶ Benedictionibus nubentium. Sic. j. e. suam. pro benedictionibus nubentium aliquid accipi prohibetur: quia per eas gratia confertur licet pro matrimonio aliquid dare vt recipe non est peccatum. j. q. j. quicquid. et. xxxij. q. ij. honoratur. quia licet sit sacramentum per ipsum tamen gratia non confertur. xxvij. q. j. nuptiarum. xxxij. q. ij. connubia. Unde est ar. quod non idem iuris est in accessorio quod in principali. An pro exequiis mortuorum licitum sit recipere dicitur. j. e. c. ti. suam. Ala.

diuisio

Et Cons cor. j. capitulum. §. solet. ff. de pe. et. l. iij. §. de ser. cor. ff. de re milit.

iiij. regum. v.

a ¶ Etiam meretrix. Que alias non est admittenda ad accusationem: vel ad testimonium propter vilitatem eius. vt C. de adul. qui adulterium. et ff. de test. l. iij. §. lex iulia. Eadem ratione nec ad alium legitimum actum. Ber.

diuisio

Non satis. ¶ Diuiditur. nam primo ponit concilium triplex prohibitum diuisim transgressores huius et contemptores dicit symoniacos. secundo coniunctim ponit aliam triplicem prohibitionem damnans contrariam consuetudinem: et causam reddit. secunda ibi pro sepultura. Ab. si.

b ¶ Requiratur. Aliud pacto. j. e. veniens. et ca. tua nos. tamen si sponte sine aliqua conditione et pura intentione aliquid dare voluerit non prohibetur. c. tua nos. j. e. sed si monasterium esset ita tenue quod non posset sufficere: ar. est. quod tunc possit exigere hoc modo. frater scias quod nos non possumus tibi prouidere: si vis intrare porta tecum vnde viuere possis vt. j. q. ij. si quis propter hoc. In symonia enim et vsura amor lucri prohibetur. xiiij. q. iiij. si quis oblitus. Uin.

c ¶ Prioratus. j. q. j. si quis episcopus. et. q. iij. sal-

h ¶ Consuetudine. Videtur quod talis consuetudo non sit reprobanda vt pro receptione canonica vel introductione persone in ecclesiam aliquid recipiatur. i auc. de san. epi. col. ix. §. pro consuetudinibus. dum tamen non detur ex pacto aut exigatur: sed sponte ex postfacto offeratur. Et est op. ar. j. q. ij. sicut episcopum. et. xviij. di. de eulogiis. et. j. eo. dilectus. hic requirebatur ex consuetudine. quod est penitus reprobandum. j. eo. iacobus. Ber.

i ¶ Infelicem. s. de consue. c. vl. vbi de hoc. et male adinuente consuetudines nullo tempore confirmantur. in auc. vt nulli iudi. §. j. col. ix.

k ¶ Giezi. Qui primo in veteri testamento symoniam inuenit: vnde fuit lepra percussus. j. q. j. qui studet. et. c. cito turpem. symoniaci dicuntur a symone mago

Giezi. Symoniaci.

Procuratio licite recipitur ab epo visitante.

Cum sit. a ¶ Procurationē. hāc pcurationē recipit eṗs nō p aliquo sacramēto: qr hoc est simoniacū. vt. j. q. j. statuimus: sʒ potius p labore. imo nec p labore: sed ista pcuratio pmissa est a iure: sicut ⁊ alie pcurationes q̄ sūt rōne visitationis: vñ nullam simoniam cōmittit: qr q̄ peccat legis auctoritate nō peccat. xxiij. q. iiij. q̄ peccat. ⁊ ista pcuratio pstari dʒ ſm facultates eccl'ie: sicut ⁊ alie. s. de cē. sopite. ⁊ c. cū nuper. Immo si eccl'a procurare nō posset eṗm ipse suis sumptibus ꝯsecrabit ecclesiā. x. q. iij. canōdum. ⁊ j. q. ij. placuit. argu. in auſ. ꝺ man. pn. § sit tibi. Ber.

Idem vigilien. episcopo.

¶ Breue est. Capitulum. x.

Cum sit romana: et infra. ¶ Consul. ⁊ c. r. ꝙ nichil p ecclesiarū consecratione potes vel debes preter pcurationem[a] exigere.

Idem toletano archieṗo.

¶ Cōuict⁹ de simonia deponēdus est: idē in īfamato qui se purgare non pōt. Capi. xj.

De hoc autē ꝙ eṗs exonieñ. archidia. bñficiū/⁊ cuidam clerico āte electionē suā priozatum dr̄ pmisisse: vt vterq; ꝯsentiret eidē: tue prudentie rñdemus: ꝙ si manifestū[b] est eūdē archidi. et clericū ob cām illā pmissa recepisse[c]: aut exinde cōfessi fuerūt in iure[d] vel legitie ꝯuicti: ab altaris misterio sūt perpetuo deponēdi[e]. † Si vero id manifestū[f] est: nec tamē inde conuicti vel ꝯfessi fuerint: sed tm̄ publica laborāt infamia: eis canōica purgatio[g] debet indici: i qua si defecerint: tanꝙ auctores tanti sint scelerꝭ puniēdi. ¶ Regē aūt ⁊ principes[h] ei⁹ debes inducere: vt si q̄ receperint a pfato eṗo vt eius electioni pstarent assensum ecclesie exonieñ. sine diminutiōe restituant[i] cū ea sine graui sue salutis periculo retinere non possint.

Idem eboraceñ. archieṗo.

¶ Simoniacus est pro tpali obsequio beneficiū ecclesiasticum pmittere. Capitulum. xij.

Cum essent in nr̄a pñsentia cōstituti. R. cleric⁹ et nobilis vir. W. qui idem. W.

diuisio

De hoc aūt ¶ Due sūt partes. scđa ibi: regē aūt. Ber.

b ¶ Manifestum. i. notoriū alis sec⁹. xj. q. iij. eoꝝ q̄ accusanſ. et. iij. qō. v. quia suspecti.

c ¶ Recepisse Maxime. arg. s. de confes. c. ij. ⁊ j. eo. nobis.

¶ Glosa seq. arg. ꝙ non minus ⁊c̄. in cōtrarium alle. quattuor canones et soluit.

d ¶ In iure. al's ꝯfessio extra iudiciū non pīudicat. de hoc no. s. de ꝯfes. c. vlt. Itē arg. hic ꝙ nō miti⁹ agiſ cū ꝯfesso q̄ cū ꝯuicto. ij. q. j. nos. s. de ꝯfes. cū sup. ⁊ ff. de ꝯfes. l. j. Arg. ꝯ. l. di. pbrm. xij. q. j. nō dicatꝭ. ⁊ arg. l. dist. si qs pposter a. ij. q. j. in pmis. in pn. Sol. cū sponte ꝯfesso miti⁹ agiſ: sʒ nō parciſ spōte ꝯfesso in iure timore pbationū. nō eñ est bñficiū qō fit ex necessitate ff. de ritu nup. l. prime. sʒ ea sūt in nr̄is officijs gratiora: q̄ cū ipēdere nō teneamur cā tñ liberalitatis ipendim⁹. xxviij. q. j. iā nūc. ꝯ q̄ intr⁹ ꝯfiteſ: nō remuneraſ.

e ¶ Deponēdi. hec est pena simoniacoꝝ. sic. s. de cōfes. cū sup. cum agiſ in modū accusatiōis: imo idē vr̄ si agaſ in modū inq̄sitiōis. s. de accu. inq̄sitiōis. j. rñso.

f ¶ Manifestū est. Nō tamen notoriū: † qm̄ tunc secus. vt patet. s. eo. c. vbi ponitur manifestum p notorio. alia littera habet non notorium.

† Adde ꝙ notoriū manifestū et euidēs qñ equiparanſ no. glo. iij. in c. ob eo. de elec. li. vj.

g ¶ Purgatio. Propter infamiam. j. c. insinuatum s. de accu. cum. P.

h ¶ Et principes. hic rex ⁊ princeps ius habebant in electiōe tanꝙ patroni quorum assensus dʒ requiri s. de elec. sacrosancta. ⁊ ita videlʒ ꝙ si nō prestitissent ꝯsensum non ꝯfirmabiſ electio: ⁊ sic ius habebāt. vnde nec ante nec post electionē licitū fuit redimere consensum illorum. viij. q. iij. talia. ⁊ j. q. iij. si quis prebēdas. ⁊ j. q. j. eos. ⁊ j. e. Mattheus.

¶ Glo. seq. notat pecuniā simoniacā ⁊c̄. signat ꝯtrium de decre. veniens. ponit solu. Ala. postea suam.

i ¶ Restituāt. Quia sine periculo eam retinere non possunt: vt hic ptz: ⁊ cū pena dupli debēt restituere illā: in auſ. de san. epi. in. ij. colūna. § si vo laicus. ⁊ § si aūt secularis. col. ix. ⁊ j. e. audiuim⁹. ⁊ s. de imu. ec. qr plerīq;. hic no. ꝙ ecclesie restitui dʒ cui facta fuit iniuria. ar. xvij. q. iiij. si qs in atrio. ⁊ xxvij. q. j. si qs rapuerit. ⁊ i auſ. ꝺ sā. epi. § si qs aūt. in scđa colūna. ⁊ eccl'ia pōt vendicare illam pecuniā. l auſ. eo. tit. § si vo laicus. ⁊ § sʒ neq; xenodochiū. Ar. ꝯ. j. e. veniēs. vbi restituiſ ei qō dedit. Ala. dicit ꝙ l dec. veniēs. restituta fuit ei q̄ dedit de mia: et hoc qō h̄ dicit ē ius cōe. Tu dicas aliter illa veniens loquiſ de mōacho q̄ pecuniā dedit p sua receptiōe: et illis est ius: ⁊ hoc sibi si ergo aliqs det pecuniā mōasterio vt recipiaſ si monia cōmittiſ j. e. qm̄ simoniaca. ei ergo q̄ dedit dʒ rstitui pecunia tam indigne a monachis accepta: vt cum ea in aliud monasteriū intret: ne sit onerosus scđo mōasterio. ar. xvj. q. vj de lapsis. ⁊ xxvij. q. j. si qs rapuerit. ⁊ vbicūq; siue monasterio siue eccl'ie seculari pecunia taliter data ⁊ accepta fuerit prout dicit decre. veniens restituēda est pecunia ei q̄ dedit. nec ecclesia vel monasteriuʒ debet cum tali fraude esse i lucro. cum ipsi clerici vel monachi in hoc ita cōiter delinquūt: cum ipsi clerici de hoc sint puniendi. ⁊ ex eodē facto penā ⁊ premiū consequi nō debeāt. vt. ff. ꝺ neg. gest. siue hereditaria. ⁊ ex hoc cōtingeret viā fraudibus aperiri. qō esse nō dʒ. xciij. dist. puenit. ij. ⁊ xxxv. q. ix. loci. in fi. ⁊ tale lucrū ecclesia nō debet habere: nec possent clerici vl' monachi penitere nisi restituerēt quod simoniace receperūt. Uel posset dici ꝙ si clerici seculares sic cōiter delinquūt ecclesie sic dʒ applicari: ⁊ clerici sunt omnes ab ecclesia remouēdi. cum vero pecunia daſ alicui puta prelato soli. vel aliȷ cuicūq; ita ꝙ eccl'ia nō sit in culpa tunc locū habet qō prius dicíſ: ꝙ ille qui pecuniā receperit debet illā restituere ecclesie in cuius ignominiam data fuit: nec debet ei restitui qui dedit. ⁊ precipue si sit secularis in quo casu intelligūtur autentice predicte. de regulari posset dici: ꝙ et tunc non debet ei restitui simpliciter: sed assignāda est secundo monasterio ad qō transit: vt eo viuente habeat vsum illius. arg. predictoꝝ capitulorum de lapsis si quis rapuerit. et hoc cum ecclesia fuit in culpa. Ber.

† Contra cor. textus l. i. si quēs ꝙ. cum ibi not. p Bar. et doc. C. de epis. et cleri.

Pecunia p ingressu mōasterij accepta cui est restituenda.

Cum essent. ¶ Primo ponit decise cōtrouersiam ⁊ pcuratoris dationem: secundo diffinitionem et eius causam ibi: cūq;. Ab. siculus.

diuisio

¶ Glo. seq. dicit ꝙ vicium fuit ex pacto. ⁊c̄.

a ¶ Promiserat. hec pmissio siue pactio illicita fue rat et simoniaca. ξ. de pac. c. vlt. ⁊. ī. e. tua. ⁊. j. q̄. ij. q̄ppt̄ pio. vñ miles p̄ talē pmissionē nō obligat̄. q̄re ipsi. R. imponit̄ silentiū. Si vo sine aliq̄ pactiōe pmouisset negociū illi⁹: vt al's seruiuisset eidem: bñ poterat eū remūerare: siue presentādo ipm ad aliq̄d benefi ciū: siue et alio mō. ar. lxi. di. qd pderit. imo etiā naturalr̄ erat et obligatus. ff. de peti. here. sed et si lege. ⸿. ꝯsuluit ⁊ ar. xij. q. ij. hec hui⁹ placiti. Po test ḡ licite qlibȝ seruire epō. vel alij spe future remuneratiōis: nec simonia cō mittitur in tali spe cum sine om ni pactiōe vel cō ditione seruiat. dūmodo princi paliter hac intē tiōe nō seruiat. nec epo directe ꝓ h⁹ seruitio et puidere in bñfi cio itēdat qr sic esset imunis ab officio ⁊ obsequio. j. q. j. ordiatiōes ⁊. c. sūt nōnulli. al's nisi speraret inde remunera tionē: quare ser uiret ei cū ex de bito ei nō tenea tur imo qui di gnus est potest sperare episcopatum ⁊ alios honores lix. dist. si officia. lxxiij. dist. consuluit.

Benefi ciū spe rare ꝑ pt̄ fui tiū an sit si monia cum.

quisitionis. in fi.

¶ Glo. seq. obijcit concludendo per duo ⁊c.

f ¶ Priues. No. q̄ deficiens in purgatiōe punit̄ vt hic ptz. ⁊. ξ. c. de hoc. ⁊. ī. de pur. ca. cū. p. sed purgatio indicit̄ pp̄ter pbabilem p̄sumptionē ortā ex fama. ḡ videt̄ q̄ ex pba bili p̄sumptione possit diffinitiua snīa ferri. quod nō est ver̄. Sed ista pbabilis p̄ sumptio transit ad violentiā ex eo q̄ non habet testes sue hone statis. Ber.

morā diutius facere non po terat: pro se in causa illa suffi cientem cōstituit responsalē. ¶ Cūq̄ ab ore prefati. R. in tellexerimus q̄ memoratus miles promiserat[a] ei dare ec clesiā si q̄ddā negocium eius dem in nr̄a posset p̄sentia p mouere: ac p hoc pmissionem ipam ꝯtinē simoniacā prauī tatē: eidē. R. sup eadē ecclia silentiū[b] durim⁹ imponēdū.

Idem cistrensi episcopo.

¶ Notori⁹ simoniacus in be neficio ab illo deponit̄: idem in infamato qui se purgare non potest. Capitulum. xiij.

Insinuatū est: q̄ i eccle sijs tui epat⁹ plurimi clerici p simoniā h̄re dicunt̄ igressū[c]: et ifamia ide respgi. ¶ Unde mandam⁹ q̄ten⁹ si q̄ fuerint q̄s i predictis ecclijs publicū et notoriū[d] est simo niace intrasse: eos amoueas ab ecclijs talit̄ acq̄sitis. Illis autē quorū crimen nō est pu blicū et notoriū: si publica la borāt infamia: cū quinta vel sexta manu[e] sui ordinis pur gationē idicas. in q̄ si defece rint: bñficijs hmōi ecclia⁊ p petuo priues[f] eosdē. **Idem.**

¶ Simoniacū est p̄cio vel fa uore celare pctōrē: vel recon ciliare nō penitētē: vl̄ digne penitentē a reconciliatione remouere. Capitulum. xiiij.

Nemo pbrōꝝ exēnium vel emolumentū q̄dli bet[g] tpale: imo spūale detri mētū: a q̄cūq̄ publice peccā te accipiat: vt epo vl̄ mistris ei⁹ pctm̄ illi⁹ celet[h]. nec p re spectu cuiusq̄ psone ꝯsangui nitatis[i] aut familiaritatis alie nis cōicās[k] pctis hoc epo in notescere detractet. ¶ Nec quēq̄ penitentem vel minus digne penitentem: grā vel fa uore ad recōciliationē addu cat: et testimoniū reconcilia tionis[l] ferat eidē: vel q̄cūq̄ li uore digne penitentem a re cōciliatione remoueat: quia simoniacum est vtrunq̄[m].

N Emo. ¶ Sunt due ptes princi pales. secūda ibi nec quēq̄. Ab.

divisio

g ¶ Q̄dlibet. Id est aliq̄d de quibuslibȝ. sic. xv. q. j. mulier. ⁊ ξ. de condi. ap. verū. ⁊. j. q. vij. si quis omnem. in primo ver.

¶ Glosa ista no tat q̄ celare sit simoniacū cū sit aliquid facere. signat cōtrariū et soluit.

h ¶ Celet. no. q̄ simoniā ꝯmit tit. q̄ p aliq̄ rem poralī celat pec catū alicui⁹ q̄d corrigere vel de nūciare tenetur epo: sicut simo niacū est aliq̄d recipe vt q̄ ordinādus est non ordinet̄ vel vt electōi q̄s nō ꝯsentiat. j. q. j. ⸿. q̄ aūt. ⁊. c. se. ad fi. q̄stiōis. Et est h̄ ar. q̄ celare est aliq̄d facere. s. xxxvj. dist. si q̄s vult. Arg. ꝯ. ff. de p̄scrip. ꝟ. solēt. ⁊. ff. de pdi. ob tur. cām. l. iij. ⸿. vlt. So. illa non tāgunt istā mate riam hic loquit̄ de iudicio q̄d fit ad pnīam: ad q̄d te net̄ q̄libet. vnde nihil pōt quis pp̄ter hoc accipe cum sit spūale illud de iudicio q̄d fit ad fur̄ capiendū vel seruū fugitiuum p quo pōt recipi merces laboris. B.

Peccæ ta non sunt ce landa.

b ¶ Silentiū. Et bñ qr si ecclesiam tali mō adeptus fuisset: eam renūciare teneret̄. vt. j. q. j. si q̄s neq̄. ⁊ in aspera pena vel pnīa semp esse vt ibi: quam etiā age re nō posset ea retenta. ξ. de accu. inquisitionis. Ber.

divisio I Nsinuatū. ¶ Primo ponit papa narrationē sibi factam. scdo ꝯ eā puideri mādat ibi. vnde. Ab.

Fur ē q̄ per ostium non in trat.

c ¶ Ingressum. Unde fures sunt et latrones: qr nō intrāt p hostiū. ξ. de iurepa. relatū. ⁊. xxiij. q. iiij. tres psonas. ⁊. j. q. j. ordinationes. vij. q. j. non furem.

d ¶ Notoriū. Dicit̄ tribus modis notoriū. ξ. de co ha. cle. ⁊ mu. c. vlti. ⁊ ideo nulla pbatio est necessaria ξ. de accu. euidentia. ⁊. iij. q. j. de manifesta.

¶ Glo. seq. signat ꝯtrarium de canoñ. ⁊c.

Purga tio p q̄t psonas dȝ p̄sta ri.

e ¶ Sexta manu. Arg. ꝯ. ij. q. v. pbr̄ si. ⁊. c. si mala. ⁊ ca. oībus. Sol. regulare est q̄ ipse epus dȝ se purgare cū. xij. pbr̄is. pbr̄ cū q̄nq̄. diacon⁹ cū tribus. vnde v̄s. Pontificē parit̄ man⁹ expurgat duodena. Quinta sa cerdotē: leuitam tertia: pena Maior maiori: minor ē adhibēda miori. Qñq̄ tñ sunt pauciores. vt. ξ. de ac cu. cum. p. ij. q. v. oībus. Qñq̄ plures. ī. de pur. ca. inter sollicitudines. hodie vero numer⁹ compurgatorum arbitrarius est s̄m arbitrium iudicis. ξ. tit. proxi. in

i ¶ Consanguinitatis. Ergo videtur q̄ ꝯsanguini tas simoniā inducat qr non refert an iniustus cordis amor an sordide p̄ces interueniāt. j. q. j. si quis neq̄.

k ¶ Cōmunicans. lxxviij. dis. q̄d est. lxxxvj. di. c. iij.

l ¶ Reconciliationis. Pro recōciliatione vel abso lutione precium exigi non debet. ī. eo. ad aures.

m ¶ Utrūq̄. Sez digne penitētem: vel minus digne gratia vel fauore adducere ad reconciliationē: aliud est digne penitentē remouere a recōciliatione aliquo liuore. vtrūq̄ em̄ istoꝝ simoniacum est: et ita respicit istos duos modos tantū: ⁊ q̄d primo dixit simoniacū est: similiter vt dicit̄ ibi vel pōt respicere oīa preceden tia vt ista duo vltima q̄si p vno reputētur. ⁊ q̄d pmo dixit celet et innotescere detractet q̄si idem sunt. et sic illud vtrūq̄ pōt respicere illa sic contuncta.

Querelam. Primo ponit querelã monachorũ. se|cũdo cõmittit cãm instruendo iudicẽ: in princi|pali ibi: vnde quia. Ab. si.
a ¶ Incõsulto. Unde nõ valet resignatio. xii. q. ii. si|ne exceptione. § de emp. et ven. cum dilecti.
b ¶ Cõcordia v. q. ii. si ꝓmattes et § de trãsac. c. vlti. vbi plẽs cõcordãtias inuenies de hoc.
¶ Glo. ista obiicit ad rõnẽ duplicẽ. primo ꝙ cũ vniuersitate. et c. soluit scdo ꝙ nõ est sufficiens quod ad manerium fatetur dicens. et c.
c ¶ Nõ potuit. Quia nullũ spirituale vel spirituali annexũ põt vẽdi vl emi. § de iurepa. de iure. § de pac. cũ prudẽ. et c. vlt. et § de trãsac. sup eo. et. xvi. q. vii. decias. ergo nec redimi: sed hec rõ nõ videtur habere locũ: quia ecclia vl spũali annexũ potest vẽdi cum vniuersitate et obligari. § de iure pa. ex lfis. et c. cũ scdm. sz manerium fuit vt videtur principale in quo erat ecclia: et ita potuit redimi tanꝙ accessoriũ. Dicas ꝙ maneriũ cũ ptinentiis suis et ecclesia fuerit monachis cõcessa: ita ꝙ neutrũ fuit accessorium alteri et hoc intelligitur bene ex lfa: vt ibi dicit in prin. quoddã maneriũ cũ ptinentiis suis et ecclesiam: et ita ecclia non fuit ptinens manerii: quia separata fuit a ptinentiis: et ita redẽptio quantum ad ecclesiam nulla fuit ipso iure: sed hec rõ nõ hz locũ in manerio: quod bñ põt vendi et redimi: et ita hac via nõ pñt reuocare maneriũ. Qualiter ergo agẽt ꝓ manerio? dicas ꝙ contractus siue redẽptio quo ad maneriũ nullus fuit ipso iure ex alia cã: quia hoc factũ fuit irrequisito caplo. si. § de emp. et vendi. cũ dilecti. et. xii. q. ii. sine exceptione: et hac eadem ratiõe nõ tenuit redẽptio ecclie: et ita etiã si ecclia fuisset accessoria ad manerium idem esset.

‡ Ar. ꝙ iudex dz laborare ꝓ concordia ptiũ. con cor. l. i. §. et p9 opis. et ibi bar. ff. de no. op. nũ.

Idẽ vigorñ. epo et priori de acra. ¶ Ecclia emi vl redimi nõ pt. h. d. q. ad lram. Ca. xv.

Querelã monachorũ de acra recepimus: ꝙ cum ipsi quoddã maneriũ cũ pertinentiis suis et ecclesiam degeneñ. a monachis de cardomo sub annuo cẽsu. xv. librarum fuissent adepti: et inde chartã ab ipsis monachis habuissẽt: prior eorũ caplo incõsulto[a] prescriptũ maneriũ et chartã monachis de cardomo accepta pecunia resignauit. ¶ Uñ quia prefati monachi de acra se cõquerunt iniuste grauatos mãdamus quatenus partibus conuocatis prescriptã cãm concordia[b] vel iudicio termietis: scituri ꝙ sicut emi non potuit[c]: ita nec redimi ecclia memorata. Si vero monachi de cardomo legitimi citati ad vrãz presentiã accedere/ et iudicio vestro stare contempserint vos ipsos monachos de acra in possessionem[d] eorũ de quibus cõtrouersia vertitur inducatis: nec permittatis eos exinde absq3 ordine iudiciario molestari. Idem.

¶ Pro chrismate ab ecclesiis pecunia exigi nõ debz etiã si hoc habeat ꝯsuetudo. C. xvi.

Ex q̃ de auaricie: et infra ¶ Audiuimus ꝙ nummos ꝓ chrismate[e] ab ecclesiis extorqueris quos nũc cathedraticũ: aliqñ paschalẽ pstationẽ: interdũ epalẽ cõsuetudinẽ appellatis[f]. ‡ ¶ Qr vero hoc symoniacũ esse cognoscitur: mãdamus quatenus prtextu alicuius ꝯsuetudinis[g] vl platiõis pscriptos denarios nullatenus exigatis. ¶ Pro certo sciturus ꝙ si hoc spũpserit: piculũ ordinis[h] et dignitatis poteritis nõ imerito formidare. Idẽ.

¶ Pro bñdis spũalibus homagiũ facẽ symõiacũ ẽ. C. xvii.

Ex diligẽti tua relatiõe innotuit ꝙ H. cantua. archidia. te induxit vt ei homagiũ faceres: et fidelitatem prestares: ita ꝙ ipse tibi beneficiũ ecclesiasticum annis singulis exhiberet. Uñ quoniam huiusmodi obligatio[i] illicita cõtra tue salutis[k] necnon et sue pfectũ existit: absolui a nobis instãtius postulasti. adiiciẽs ꝙ ab eo deinceps nichil oino[l]

ad diffinitiuã sniam. § de testi. ex pte A. vbi de hoc. B.
Ex que. ¶ Primo factũ reprehẽsibile narratur. secundo illud fieri ꝓhibetur ibi: quia vero. tertio penaz cõminatur ibi: pro certo. Ab. si.
e ¶ Chrismate. Pro chrismate nũmos accipe nõ cõceditur: immo symoniacũ ẽ. vt. i. q. iii. c. vlt. et j. e. intantũ. et § eo. non satis. et c. cũ in ecclesie. et j. e. ad nostram.
f ¶ Appellatis. Silis variatio nominis habetur. j. e. intãtũ. Sz bõa denoiatio ñ excusat malũ: quia quodcũq3 nomẽ imponas symonia ẽ. sicut i vsura. xiiii. q. iii. plerique et c. esca. Ber.
¶ Glo. ista reci. per. q. rõnis vel per obiec.
g ¶ Cõsuetudinis. Cõsuetudo ista quantumcũq3 lõga nõ excusat malũ imo magis accusat. § e. non satis. et c. cũ ecclesie. § de ꝯsue. c. vlti. cũ sit contra ea que in veteri testamẽto prohibita sunt. et in sui natura mala: vt vendere sacramẽta. j. q. j. qui studet. et c. sicut eunuchus. secus de illa consuetudine que inducta est contra ius positiuũ. § de ꝯsue. c. vlt. vbi de hoc.

‡ Facit ad hoc tex. cuz glo. l. i. l. si quis in fundi vocabulo. ff. de leg. j. et l. vni. C de muta. no.

h ¶ Ordinis. s. depositionẽ: quia pena symoniacorũ est depositio. vt. j. e. de hoc. et c. insinuatũ. et § de accu. inquisitionis. j. ii. Ber.
Ex diligenti. ¶ In prima parte ponitur supplicãtis narratio petitio et oblatio. In secũda petitionis exauditio cũ determinatione: et litterarũ datio ibi quocirca. Ab. si.
¶ Glo. ista reci. per. q. an obligatio. et c.
i ¶ Obligatio. Obligatio ista turpis fuit et illicita: ideo neq3 de iure neq3 de facto ligat. § de pac. c. vlt. et est illud munus ab obsequio indebite impẽso. vñ symoniã inducit. j. q. j. sunt nõnulli. pro spũalibus homagiũ exigi non debet. j. de regu. iur. c. vlti.
k ¶ Salutis. Iuramentũ istud vergit in dispẽdiuz salutis eterne: quia prestitũ est ꝓ re spũali pro ecclastico beneficio. s. vnde nõ põt seruari. § de cõsue. c. si. et § de iureiur. si vero et § quod me. cau. cũ dilecti. et. xxii. q. iiii. si aliquid. Alanus.
l ¶ Nichil oino. Alis certe pniam agere non posset

diuisio

d ¶ In possessionẽ. Cã rei seruãde: si lis non fuerit ꝯtestata. § vt li. nõ ꝯte. quoniam §. in aliis. et si lis ꝯtestata esset et nõ liqueret de cã adiudicaretur eis possessio salua qõne ꝓprietatis absentibus. § de do. et ꝯtu. put. vbi de hoc. quã possessionẽ debẽt eis defẽdere iudices vt dicit. in fi. cũ remaneant adhuc iudices de illa re vsq3

.j.de accu.inquisitionis.qr venia nõ daṫ nisi correcto .xxiij.q.ij.legaṫ.xxiij.q.v.vij.quẽadmodũ:sed penitere nõ põt:nisi renũciet illud beneficiũ: vt dixi in p̃dic. decre.inquisitionis.

a ¶ Diuis.i.canonicis.sic exponiṫ.iij.q.v.qr suspecti c.j.q.ij.§ pro. c.q.iij.si qs obiecerit.z.c.saluatoꝛ:vel ꝓprie qr hoc est .j. vet⁹ et nouũ testamẽtũ .j.q.j.q̃ studet.

b ¶ Humanis.C.de epis.z cleri.si quẽq̃.z i auẽ.d sanc.epis. circa prin.§ sz neq̃.col.ix. Not.q̃ q̃ crimẽ symonie grauissimũ reputaṫ et q̃ diuinis z canonicis z humanis legibus cõdẽnaṫ.ar.j.q. vlt.ca.vl.Ber.

c ¶ Absoluimus.Jpo iure:tñ absolut⁹ erat vñ expone absoluimus.i.absolutũ ostẽdim⁹.z poti⁹ factũ respicit taṫ absolutio.Tã.

d ¶ Discreto. No.z bũz istud q̃ discret⁹ penitẽtiari⁹ ẽ q̃red⁹ q̃ sciat soluẽ ac ligare.ð pe.di.vj q̃ vult.petita et obtenta licẽtia pri⁹ ꝓprij sacerdotis:alr̃s nõ dz fieri.j.ð pe.z re. omnis.§.j.Ber.

e ¶ Infamia Symoniaci eñi infames sũt.j.q iij.c.vl.z Et hec est talis īfamia q̃ nisi cũ eo dispẽsetur p principẽ ad aliqd ecclesiasticũ beneficiũ admitti nõ debet.quo ad deuz acta pnia tolliṫ.ar.ij.q.iij.§ hinc colligitur.

f ¶ Demõstrare. Alr̃s nõ crederet secũ fuisse dispẽsatũ:nisi ostẽderet indulgẽtiã.j.de scisma.c.ij.Ber.

manicamus.§.si qui vero.

i ¶ Hesitat.Si.xxiij.q.ij.sane q̃ sup.in p̃n. z .j.de rescrip.cum contingat.Ber.

¶ Glo.se.q̃ttuoꝛ facit.ponit differẽtiã munerĩ ad donũ ponit p̃rsus q̃ttuoꝛ mũerib⁹ attẽdẽda.ꝓsequitur demũ septẽ z recitat fabulam.

k ¶ Mũerib⁹ aliud ẽ mun⁹ et aliud donũ.ff.de vb.sig.inṫ donũ Mũerib⁹ dãdis attẽdas q̃ttuoꝛ ista.Quis dans q̃ve petẽs:q̃ res q̃ cã petẽdi.lau. Considerari dz qd offeraṫ.xx. di.q̃le.xlix.di.c. pe.z vi.a q̃ etiã ar.iij.q.vij.i.g̃:nib⁹.z p q̃.j.q.j. dictũ est.ij.Jtez ad qd offeraṫ.ð ꝯse.di.ij.z dixit q̃ intẽtiõe.viij.q.j in scẽturis.q̃tũ xvij.q.j.ananias z h ꝯsideraṫ q̃titas ex ꝑsona dãtis et recipiẽtis vñ seneca. Qui dã cinic⁹ petijt a rege ãtigono talẽtũ:r̃ndit rex q̃ pl⁹ ẽ q̃ cinic⁹ petere debeat:esse fuit repuls⁹.petijt denariũ cinicus.r̃ndit rex q̃ mun⁹ eẽt q̃ deceret regẽ dare:et ita turpissimaz cauillationẽ luit q̃ neutrũ daret:cũ posset dare talentũ tanq̃ rex:z denarium tanq̃ cinico.

Mune ra dãs vel acci piẽs ali qua dz attẽde re.

de beneficio acciperes cõstituto. ¶ Quocirca nos tuam petitionẽ honestã et fauorabilẽ attẽdẽtes/te a p̃fati archi.homagio z fidelitate (p̃sertim cum hec taliter p̃stita diuinis[a] z humanis[b] legib⁹ cõtraire noscanṫ) absoluimus[c] ita q̃ ab ep̃o vel sacerdote discreto[d] penitentiam inde ꝯdignã recipias. Uerũ ne aliq̃ p pter hoc nota vel īfamia[e] possis respergi: absolutiõis nostre lr̃as tibi duxim⁹ idulgẽdas:quib⁹ ꝯtra latrãtũ moꝛsus tutus z p̃munit⁹ existas: z q̃s in testimoniũ indulgentie nr̃e valeas demõstrare[f].

Idem strigoñ.archiep̃o.

¶ Ordinatio vel cõsecratio nõ censetur symoniaca:lz oꝛdinatoꝛi aliquid donatũ fuerit non ex pacto. Capi.xviij.

Etsi q̃stiones tuas de feruoꝛe religionis ad nos ꝑferri nullaten⁹ ignoꝛemus:nõ tñ tibi ẽ i his vitra q̃ oportea̅t dubitãdũ:cũ leges hũane dicãt:q̃ quidaz tenui religione[g] sacramenta necessaria[h] z legitima exhibere cõtẽnũt.tenuẽ religionẽ vocantes q̃ in talib⁹ hesitat[i] vbi nõ est aliq̃ten⁹ hesitãdum. ¶ In hoc itaq̃ q̃ P. pbr̃ car. apo. se.le.pro electiõe tua vt pallium tibi traderet:ad partes illas accessit: z frater tuus ei⁹ ꝑsciens necessitatẽ:ei equum vnũ te ignoꝛãte trãsmisit qm̃ per mare veniens nullas aut paucas secũ equitaturas adduxit:te nullo mõ timẽ opoꝛtet. ¶ Cũ i accipiẽdis vel dãdis munerib⁹[k] tria sunt maxime attẽdenda.ꝑsone.s. dãtis et accipientis q̃litas: q̃titas muneris: z donatiõis tp̃s.q̃litas personarũ vt a quo et cui videlicet an a paupere diuiti vel ecõuerso:siue a diuite locupleti datum fuerit. extimatio muneris z donationis tẽpus:si magni vel mioꝛis p̃cij res data existat: z an instanti necessitate seu alio tp̃e conferaṫ. ¶ Si q̃ predictoꝛũ car.et fratris tui ꝑsonã z qualitatẽ pensamus:nõ fuit magnũ ab eodem fratre tuo cardinali equũ[l] vnũ trãsmitti:quẽ etiã ioculatoꝛi nõ petẽti[m] vix tantus z tã abundãs foꝛte donaret[n] verũ si tp̃is necessitatem ꝑpẽdim⁹:nõ alia intẽtiõe[o] cõstat factum[p] fuisse:q̃ vt cardi

Symoniaci sunt infames. z Adde melioꝛẽ tex. xv.q.iij sane.et Bar.in l.si quẽ q̃.C.de epis.et cle.et dic lfamia in vis.

¶ Etsi. ¶ Diuidiṫ.in prima querẽtis ꝯsciẽtiã a puritate cõmendat: z scrupulosam curiositatẽ reprehendit. In secunda ibi:in hoc.factũ narrat distinguendo:soluit z ꝯcludit soluẽdo.scdõ ibi:cũ in. tertiũ ibi.si ergo. In tertia p̃ncipali ibi:qd aũt.r̃ndet auctoritati ex qua dubitatio insurgebat.

g ¶ Religione. In lege dz q̃ quidã subtili reuerẽtia tenẽt:vt nec verũ iuramentũ p̃stare velit.C.de fide instru.l.vlt.ad fi.q̃ hec dr̃ verecũdia vel timiditas.ff.de ꝯsti.pe.illud.in fi.ff.de ꝯdi.insti.q̃ sub conditione.

h ¶ Necessaria. Heretici etiã veritatẽ nolunt iurare.vñ coꝛpo tanq̃ heretici reputãtur.j.de here.excõ.

l ¶ Equũ.q̃s q̃ tamẽ sex solidi symoniã inducit.j.e.ex tue.

m ¶ Nõ petẽti.z iõ g̃ti⁹.vñ seneca. Nõ gratĩ accipiṫ mun⁹ qd petẽti donaṫ.vñ illd apl̃i. beati⁹ est dare q̃ accipe.xvj.q.j.p̃dicatoꝛ.q̃ eñi donat:aliũ sibi naturaliṫ obligat.ff.ð pe.he.sz et si.§ ꝯsulit.z ille cui donaṫ exhibere reuerẽtiã donatoꝛi ꝯpelliṫ.z obedire.viij.q.ij illd q̃dã.vñ v̄s⁹.Grati⁹ est donũ qd venit añ p̃ces.Ul.

Seneca. Apls mũera sp̃ta ligant. versus

n ¶ Donaret. Qd de iure fieri nõ dz:qr qd ioculatorib⁹ donaṫ:arti nequissime donaṫ.lxxxvj.di.donare. Glo.se.ar.p exterioꝛa.zc.scdõ a ꝯrio lre arg.q̃ fi. zc. duos casus excipit.

o ¶ Intẽtiõe. Hic interp̃taṫ papa intẽtionẽ alteri⁹ ꝑtis p exterioꝛa aliter nõ posset diuinare de intẽtiõe alieni coꝛdis:qr nec etiã paul⁹ licz sp̃ũ dei plen⁹ fuerit potuit diuinare.xxij.q.ij.beat⁹.z.j.vt ec.be.vt nr̃m. z.ff.ad.l.aql.si putatoꝛ.in fi.z quod dicit hic.;

p ¶ Cõstat factũ fuisse.i.p̃sumiṫ.z ẽ ar.q̃ p exterioꝛa

presumit de interiorib9. ℥. de psump. c. ij. ⁊ iij. ⁊ ita vt p ipam istā a ↄ̄rio ꝙ si alia intētiōe equū cardinali de disset alis non datur9: nisi vt posset facili9 expedirine gociū fratris licet eo ignorāte p̄iudicasset ei. j. q. v. ↄ̄sentiū: nisi in odiū ei9 hoc fecisset. ℥. e. nobis. vel nisi eo phibēte hoc fecisset. ℥. e. sicut. ⁊ recurrendū ē in talib9 ad intentionē: ⁊ ex intentione ista cōside rant: ⁊ in incertis locus est ↄ̄iecturis: et i his q̄ certa sunt. ff. de 𝔳bo. ob. ↄ̄tinu9. §. cū ita. in fi. cū eni res certa est cc9 fit. ff. loca. ↄ̄ adde. §. j. Ber.

a ¶ Qui excutit. j. q. j. sunt nō nulli.

b ¶ Precij. q̄ videlicet ad magnā q̄titatē nō pducaꝛ. ff. ꝺ offi. pcon. solēt. in fi. ⁊ ff. de of. psi. plebiscito. i his eni interp̄taꝛ ecclesia symoniaꝫ nō ↄ̄mitti: q: nō est verisimile ꝙ ppter hmōi modica aliqs moueretur ad aliquod iniquū faciendū. Ber.

Interiora pādūꝛ p exteriora.

nali subueniref in articlo pre notato: ⁊ infra. ¶ Qm̄ aūt scriptū est. beat9 qui excutit[a] manus suas ab oī munere: de illi donis dictū est q̄ accipientis aīm allicē vel puertere solēt: qm̄ si ip̄a etiā psona electi offerat ordiatori vel ↄ̄secratori suo electuariū: vel de vino siue de alijs hmōi que modici p̄cij[b] fuerūt: ex q̄ volūtatē recipiētis inclinare vl' mouere nō debeāt: nō tn̄ ec. ro. interp̄tari ↄ̄sueuit accipiētē i his delinq̄re vel donātē. Idem.

¶ Abbas ⁊ maiores de conuētu si p receptiōe monachi receperunt pecuniā ex pacto ab officio ⁊ bn̄ficio suspendū tur: ⁊ taliter recepta pecunia restituiꝛ: ⁊ in aliud monasteriū ita recept9 trāsferꝛ. C. xix.

Veniēs ad nos. F. pbr proposuit ꝙ abbas et ffes sctī. R. noluerūt eū i monachū recipe q̄usq3 xxx. solidos dare ↄ̄uenerit. ↄ̄uētione aūt facta: seq̄nti die eū monasticū habitū induerūt: et ijdē monachi. xxx. solidos: abbas 𝔳o. x. ⁊ familia. xij. pro pastu (asserētes hoc esse de ↄ̄suetudine[c] monasterij) postularūt ¶ Qm̄ ergo factū hmōi pnitiosum vr̄: mādam9 q̄te. si ita esse inuenerꝫ: abbatē ⁊ monachos ad restituēdā[d] pecuniā prefato. F. tam indigne[e] acceptā cōpellas: ⁊ abbatē ⁊ maiores[f] psonas mōasterij p tāte prauitatis excessu ab officij executiōe suspēdens[g]: p̄cipias[h] dicto F. vt i alio monasterio in h̄itu monastico dn̄o studeat deseruire. Idem.

¶ Si ordinādus p̄sentatori suo aliquid dedit ex pacto si moniacū est non tn̄ deponiꝛ si est occultū. Capitulū. xx.

Ex tue frater. lr̄is: et ex ↄ̄fessiōe sacerdotꝫ p̄sentium latoris accepim9: ꝙ cū ad sacerdotij ordinē non aliꝛ voluisset eū ei9 archidia. presentare: sex solidos[i] soluit eidē: ⁊ sic ordinē ip̄m p eū p̄sentat9 accepit. ¶ Unde tibi sic duximus rn̄. vt si hoc non est publicū: sed secretū: eundem sacerdotem secreto[k] ↄ̄uenias monēs sine vlla coactione p p̄esi9 ⁊ inducēs: vt ordinē alicui9 religiōis assumat. ⁊ ppetuo ab officio abstineat. qd̄ il licite acquisiuit: alioquin nō erit tutū: (cū sit secret9 excessus) ip̄m inuitū ab eodē officio coercere[l] cui tn̄ secretam penitentiam[m] s̄m ꝙ tibi visum fuerit: iniūgere nō possit.

Ex tue. ¶ Primo poniꝛ cōsultatio. secundo respō diuiso ibi: vnde. Abbas.

¶ Glo. se. no. ꝙ rē. ⁊ dat sitē. signat ↄ̄riuм ⁊ soluit.

i ¶ Sex solidos. No. ꝙ q̄titas muneris diuersitatē iurꝫ nō iducit. xiiij. q. vi. c. vi. ⁊. j. q. j. iudices. ⁊ c. placuit. ⁊ j. qō. iij. si qs prebēdas: sicut in vsura dē q̄d sorti accedit vsura est. xiiij. q. iij. plerīq3. et ca. esca. al's est sub cap. plerīq3. ℥. de vsuris cōsuluit. Arg. ↄ̄. ℥. eo. ⁊ si q̄stiones. So. in tentio cōsiderā da est. furtū eni sine affectu furādi nō ↄ̄mittiꝛ xiiij. q. vi. c. vi. † sic etiā est in symonia vt dictū est. ℥. e. ⁊ si questiones. Ber.

¶ Gl. se. signat contrariū de de cre. rē. ⁊ soluit.

k ¶ Secreto. ij. q. j. si peccauerit. ⁊ vj. qō. ij. si tātū. et ℥. ꝺ tēp. ordi. ex tuarū. ⁊ c. vi. ⁊ ℥. co. matthe9. al's phibe ri nō p̄t vt dicūt iura predicta. ⁊ hic. Sꝫ ↄ̄tra ar. ꝙ coerceri possit. ℥. de tēp. or. ad aures. vbi dr ꝙ ↄ̄ volūtatē p̄latoꝝ suoꝝ subditi promoueri nō debent: ergo eadē rōne debēt abstinere. Illd loquiꝛ de regularibus qui contra obediētiam sui prelati pmoueri non debēt: nec habent titulum rōne cuius pmoueri debeāt. hic loquitur de executione ordinis iam suscepti: a qua sine manifesta causa aliquis remoueri non debet.

Furtū ⁊ simonia sine affectu nō cōmittuꝛ.

† Con. cor. l. si. ff. de fur. et §. j. cū glo. in si. de oblig. q̄ ex dlic. nascū.

Subditi an possint inuito p̄latis pmoueri.

¶ Venieꝰ. ¶ Prima pars ponit q̄relā pbri. secunda dat iudicem cui stria mandat ibi qm̄. Ab. si.

c ¶ De cōsuetudie. In hoc nō valet ↄ̄suetudo ℥. eo. iacobus. ⁊ j. q. iij. c. vi. ⁊ talis ↄ̄suetudo dicenda est potius corruptela. ℥. eo. sicut p certo.

d ¶ Restituendam. Arg. ↄ̄. ℥. eo. de hoc. vbi habes quid iuris sit sup tali restitutione facienda.

e ¶ Indigne. simōiace. si. ℥. e. tua. ⁊ ℥. ꝺ pac. c. vi. B.

f ¶ Maiores. Quoꝝ ↄ̄silio abbas regiꝛ. arg. ⁊. q. ij. eps habeat. vn̄ graui9 puniunꝛ q: fuerunt actores facti qui debebāt hoc phibere. ar. ℥. ꝺ cle. ex. mi. latores xxiij. q. iiij. qui aliorū. si. ℥. eo. dilectus. vbi de hoc.

g ¶ Suspendens. De pena istorū regulariū q̄ p symoniā recipiunꝛ: ⁊ q̄ recipiūt habes. ℥. eo. qm̄. Ber.

h ¶ Precipias. Ex eo ꝙ dicit precipias/ apparet ꝙ monach9 fuit: al's nō p̄ciperet: sed videꝛ ꝙ nō deberet esse monach9: q: istud esset contra substantiā monachatus. argu. ℥. de condi. appo. c. vlti. in tex. et in glo. que incipit. ꝙ dicitur. ad fi. Ber.

Simonia in monachatu ↄ̄missa non viciat monachatum.

¶ Glo. seq. ar. contrarium ⁊ remittit.

l ¶ Coercere. Arg. ꝙ symoniacus nō est ip̄so iure suspensus. Arg. ↄ̄. ℥. eo. tanta. ⁊. j. q. j. reperiuntur. de hoc dictum est. ℥. eo. accusatum.

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

m ¶ Penitētiā. Arg. cōtra. xxiiij. q. ij. legaꝛ. ⁊ xxiij. q. vij. queadmodū. ⁊ arg. ℥. de accu. inq̄sitionis. ⁊ ℥. e. matthe9. in fi. Sol. penitētia q̄tū ad vitā eternā sibi dari nō p̄ōt nisi recedat a pctō: vt dicūt iura p̄dicta. ⁊ de pent. dist. iij. penitētes. ⁊ dis. v. falsas. tn̄ danda est ei: ne induresceat i pctō suo. ℥. de pe. ⁊ re. ꝙ quidā. ⁊ rc. dist. si quis cōtristat9. ar. q: forsitan timore penitētie

Simoniaco pnia an prodest nisi recedat a pctō.

ctinus renũciabit ad qd̃ tenetur.j.q.j. si quis neq3 Ber.
a ¶ Ecclesiastico.s.e.nõ satis.cũ in ecclesie.ca q̃.r.j.eo.in tantũ.in qbus habes ple
Ad nostrã.
ne de his que hic prohibentur.
De symoniace. Non dividitur.

q₃ turbata voluntas / voluntas est sicut coacta.s. de elec.cum inter. R.
¶ Glo.seq.reci.p.q.quare papa nõ prohibet ꝛc̃.
e ¶ Cõsulis. hoc ideo dicit: qꝛ etiã petitũ occultum erat.vñ illũ expsse nõ poterat ꝓhibere nisi cõsulendo

b ¶ Remanere. Dispensatione: qꝛ de iure renunciare tenentur postq̃ hoc sciuerint. vt.j.q.v.presentiũ.ꝛ.j.eo. de regularibus.ꝛ ca. ex insinuatiõe.ꝛ ca.nobis.ꝛ.s.de elec.ca.pe. Et etiam post liberã resignationẽ potest epũs cũ talib⁹ dispẽsare: vt in eisdem ecclesijs recipiantur: vt dicit capi. presentiũ: ꝛ.j.eo. ex insinuatione. Cum illis vero qui symoniam commiserũt vel eis sciẽtibus est cõmissa: episcopi dispensare non possunt sed sol⁹ papa.j.e. nobis. in fine.et ca.pe.de hoc plene nota.s.d renũciatio. post translationem.Ber.

ponas. Idẽ. ¶ Breue ẽ nec põt breui⁹ summari. Ca.xxi.

Ad nostrã: ꝛ infra. Di.v. mãdam⁹ q̃tenus ꝓ ministerio ecclesiastico ᵃ exercendo: siue ꝓ vicarijs assignandis: seu ꝓ chrismate nullatenus pecuniã exigatis. Lucius.iij. ¶ Cũ symoniace ordinato q̃ symoniac⁹ nõ est dispensari põt. Capitulũ.xxij.

De symoniace ordinatis certũ tibi non possumus dare responsum: nisi pleni⁹ cognoscam⁹ qualit̃ fuerit ordiati: cũ q̃dã lꝫ ẽm quãdã speciẽ symõie vtpote ipsis ignorãtib⁹ simoniace ordinẽtur: possunt (qꝛ symoniaci nõ sunt) i suis ordinib⁹ remaneᵇ. Idẽ. ¶ Si ꝯtradicẽs electo ꝓ pecunia de volũtate electi tradita a cõtradictiõe cessat elect⁹ postea confirmat⁹ est symoniacus.ꝛ bñficio renunciare tenetur. Caplm.xxiij.

Matthe⁹ cardinalis secreta nobis isinuatione monstrauit: q₃ cum fuisses ad eccl̃ie tue regimen de volũtate maioris ᶜ partis fratrũ elect⁹: paucis ᵈ tibi cõtradicẽtib⁹ q̃dã amic⁹ tu⁹ de ꝯsciẽtia tua ꝛ volũtate turbata ei qui magĩ discordie videbat̃: certe q̃titatẽ mun⁹ exsoluit: ꝛ sic ꝯtradictio cõq̃euit. nunc aũt dubitas q₃ nõ sis a labe symonie ꝑsus imunis donec i administratiõe voluerĩs remanẽ ¶ Qꝛ igit̃ ꝯsiliũ reqsisti q̃d tibi sit faciẽdũ: rñdem⁹ q₃ multũ tibi cõsulis ᵉ si administrationẽ celeriter ᶠ ac spõte ᵍ dimittas: illi⁹ ꝓbi memor existẽs: Nil ꝓdest homini si vniuersum mũdũ lucret̃: aĩe ꝟo sue detrimentũ patiat̃. Idem. ¶ Pro absoluendo excõicatũ preciũ aliqd̃ exigi non dꝫ. Capitulum.xxiiij.

Ad aures nr̃as ꝑuenit se nouerĩs q₃ cũ L. de seneuilla propter pecuniã quam debebat viculo fuisset excõicationis astrict⁹: creditorib⁹ satisfecit: sed excõicatorib⁹.x. lib. ꝓ solutiõe q̃rentib⁹ nõ valuit absolutionis ʰ bñficiũ obtinere. ¶ Qm̃ igit̃ indignũ est et ecclesiastice rõni contrariũ: vt absolutiõis bñficiũ redimat̃. Di.v. mãdam⁹ q̃ten⁹ si ꝑfat⁹ L. debitum soluit ipsum gratis faciatis absolui: si excõicatores id nõ fecerit reqsiti. ꝑ

s.de tempo.or. ex tuarũ.ꝛ.c.vl.ꝛ.s.e.ex tue. vbi de hoc.ꝛ licet dicat consulis: necessitatem tñ importat si vult saluari: qꝛ nisi renunciet saluari nõ põt: vt dixi.s.eo.ex tue.in fi.ꝛ hoc idẽ dicit littera in fi.ꝛ illud ẽ salubre seu salutare cõsilium

f ¶ Celeriter .i.incõtinẽti: qꝛ q̃sto rẽ ampli⁹ contractat: tanto grauius peccat.s.e.cũ in ecclesie. sicut fur q̃ semꝑ est in mora.ff. d ꝯdi. fur. in re furtina ꝟ.j.ꝛ.l.vlti.Ber.

Mat. xvj. Luce ix.

g ¶ Sponte. j.q.j.si quis neq₃.

h ¶ Ad aures. ¶ Primo ponit̃ q̃rela. secũdo iudicis datio ibi: qm̃. Ab.

¶ Glo.se.primo reddit cãm.secũdo q̃rit et soluit. tertio declarat interesse partis vel iudicis: hic nõ prohiberi.

diuisio

h ¶ Absolutionis. Bñficiũ absolutionis cũ sit ecclesiasticũ ministeriũ ꝛ spirituale nihil est exigendum pro ipso prestando.s.eo.ad nostrã.ꝛ.c.nemo.ꝛ.c. cum in ecclesie ꝛ ideo qui preciũ pro ipso recipit symoniacus est.j.q.iij.non solũ.ꝛ.c.quesitum.sed illud põt dubitari vtrũ si dedisset aliquid ꝓ absolutione symoniam commisisset? Et potest dici q₃ non: quia iniuste absolutio denegatur sibi ex quo satisfecit cum vexationem suam redimat.j.eo.dilectus. vbi de hoc. vñ posset ab eo legitime appellari: cũ graue immineat aĩe periculũ. argu. s.de ap. vt debitus. Nihil ergo directe iudici ꝓ absolutiõe dari dꝫ: sec⁹ si aduersari⁹ ꝓpter illi⁹ ꝯtumaciã fecit sumpt⁹ qꝛ illos soluere dꝫ anteq̃ absoluat̃.s. vt li. nõ conte.qm̃ ꝟ.in alijs.ꝛ idẽ credo si ꝓpter hoc iudex fecisset sumpt⁹ ꝓpter cõtumaciã excõicati illos refundere dꝫ anteq̃ absoluat̃. qꝛ non dantur intuitu absolutiõis.arg.j.de sen.excõ.sacro. vt puta cum iudex procedit ex officio.s. de ap.cum speciali.sed si iniuste illũ excõmunicasset sine omni difficultate absolui debet

ꝑ hunc tex. dic̃ Feli. h ẽ sing. ad hoc q₃ excõicat⁹ ex satisfactione non absoluit̃/ nisi per absolutionem

diuisio

Mattheus. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ps ibi: quia igitur. Ab.

c ¶ Maioris. Tñ valere debebat electio sua: nõ obstãte aliorum ꝯtradictione: nisi aliquod rationabile opponeret̃. s.de his q̃ fi. a maio.par.capi.cum in cunctis.de hoc no.s.de elec. ecclesia vestra.ij.

¶ Glo.se.reci.p obiec.si ꝯdictores erãt pauci: ergo iniuste vexabant.licuit igit̃ redimere licet pauci ꝛc̃.

d ¶ Paucis. Lꝫ pauci essent: poterãt tñ se opponere: qꝛ forte erãt contẽpti.s.de elec.q₃ sicut.ꝛ ca.venerabilem. vel aliã exceptionem poterãt opponere electo. forte q₃ erat marit⁹ corrupte.et ita ius habebant contradicendi. vnde nihil eis dare debuit: et quia eo sciente ꝛ non contradicẽte pecunia data est: symoniacus est: nõ obstãte voluntate turbata est sine coacta: quia voluntas turbata sine coacta volũtas est.s. de electio.cum inter R. nisi ex toto esset mente alienat⁹. xv.q.j.merito: ꝛ ei est imputandum.xiij.di.quod ait quia malorum mores infirmitas animi non excusat. C.si aduer.deli.l.j. si vero prohibuisset q̃ctio hoc intellexerit non imputaretur ei.j.eo. sicut. Et est argu.

absq grauamine. J. de senten. excõica. sacro. Ber.

diuisio De regularibus. ¶ Primo ponitur cõsultatio. secundo responsio ibi: vnde. Abbas siculus.

a ¶ Auctoritates. j. q. j. si qs neq. z c. q studet. et in multis ca. eiusdẽ questionis z per totã illã causam.

b ¶ Taliter. Sez simoniace. ¶ Glo. seq. querit. ar. ad negatiuã z soluit.

c ¶ Dimittãt: Nũquid lz simoniaco dimittere ecclesiã sine licẽtia superioris? argu. q nõ. J. de renũ. nisi cum pridẽ. §. j. z ca. post trãslationem. §. rursus. sz illa loquũtur tantũ in epo. circa regulares tene qd dr. J. eo. qm. d aliis no dic q epi nõ possunt renũciare i manib9 prelatorũ sine licẽtia dñi pape inferiores renunciant in manib9 prelatorũ suorũ. ar. J. de renun. admonet. † qui si nollent recipere resignationẽ nichilomin9 cedãt: qz nõ dimittitur peccatũ nisi restituat ablatum. xiiij. q. vj. si res. quia furtiuum est beneficium. j. q. j. ordinationes. z semper est in mora sicut fur. ff. d cõdi. fur. in re. §. j. et. l. vlti.

† Adde q i aliorũ manib9 facta non tenet. no. bal. in. l. nõ solũ. §. liberationem ff. d lib. leg.

d ¶ Ignorantibus. Isti non sunt simoniaci licet simoniace pmoti. vt. J. eo. de simoniace. et ideo possunt in suis ordinibus remanere: z post renunciationem seu resignationem ad beneficia restitui dispẽsatiue: vt ibi dicitur. z hoc idem dicit Tan.

e ¶ Ad renũciandũ. Qz aliter agere pniam nõ põt de peni. di. v. falsas. arg. J. de renũ. nisi cũ pridẽ. §. j.

f ¶ In ipsum. J. eo. quonjam. Ber.

Clemẽs. iij. ¶ Monachi p simoniam recepti si sunt simoniaci ad arctiora monasteria trãsferunt: alias post renunciationem in eisdẽ vel in aliis monasteriis eiusdẽ ordinis poterũt collocare. Capi. xxv.

De regularib9 canonicis seu monachis nos ɔsulere voluistis q p simoniã ingressuz ipis sciẽtib9 habuerũt. ¶ Vñ cũ sup hoc auctoritates[a] multe reperiant expsse: nõ aliud q̃ statutũ est rñdemus: vt locũ quẽ taliter[b] adepti sunt oĩno dimittãt[c]: z solitudines seu alia monasteria districtiora adeãt: in qbus tã execrabilẽ excessum sine intermissione deplorẽt. Si autem ignorãtib9[d] illis pecunia data fuerit: cogas eos ad renũciandũ[e] loco eidẽ: et postmodũ in ipm[f] reducẽ: si ibi absq scãdalo potuerint remanere vel i alio q sit de ordie ipo ad sruiẽdũ deo poterĩ collocare.

Idẽ. ¶ Si qs canonicatui renuncians ad quẽ p simoniã ignorãter assumptus fuerat postea de nouo assumat ad illũ nõ põt ex prima receptiõe sibi aliq i vẽdicare. Cap. xxvj.

Ex insinuatione tua nobis innotuit: q pater tuus interueniẽte[g] pecunia: olim tibi[h] prebẽde beneficiũ acquisiuit. Cunq ad annos discretionis perueniẽs accepisses dñice crucis signũ: dictã prebendã in manu ppositi et fratrũ libere resignasti[i]. Sed ijdẽ tibi cõpatientes de nouo te i suũ canonicũ elegerunt[k]: ita videlz q per electionem istã postremũ locũ i choro z in aliis obtineres: z infra. ¶ Vñ. vt idulgẽtia[l] quã fres tui misericordit tibi fecisse noscunt ɔtent9 existẽs: rõne prime[m] receptiõis nihil audeas in ipsa eccha vẽdicare.

Clemẽs. iij. ¶ Electio simoniaca ẽ cassanda si pper hoc electoribus pmissa fuit pecunia q̃uis elect9 ignoret nisi hoc factũ fuerit i fraudẽ electi. h. d. primo. Cũ electo reprobato p vitiũ simonie nõ dispensat epus. h. d. scdo. Ab. si. C. xxvij.

Nobis fuit ex pte tua intimatuz q cũ q̃ttuor essent a caplo cõstituti: q debebãt quẽdam eligere in plebanũ: amici eius de cuius electione spes habebat: vni vel oib9 eligentiũ pmiserũt se pecuniã soluturos: eo tñ ignorante[n] qui huiusmodi pmissione interueniente[o] postmo

---

cum eo dispensare non potuisset. J. eo. proxi. in fi.

i ¶ Resignasti. Postq̃ intellexit simoniã fuisse cõmissam: qz ad hoc tenebat. vt. J. c. pxi. z sic factũ alterius ei preiudicat. z sic punit sine culpa qd est cõtra illud generale. rem que culpa caret zc. J. de consti. c. ij. sed hoc est spãle in casu in odiũ simoniacorũ: qz si non punirentur nimis frequẽtaret illud crimẽ.

Simonia facit quẽ puniri sine culpa.

k ¶ Elegerũt. Dispensatiue. z ita habes h ar. q capitulus dispensat cũ symoniaco: sed põt dici q capitulũ nõ dispẽsat: sz ipsuz eligit per dispensationem epi. nã epus de cõcilio capituli cuz talib9 dispẽsat. j. qõ. v. psentium. z. J. d elec. c. pe. obseruata distinctiõe ibi circa plationes. arg. J. c. px. in fi. z. J. d iudi. at si clerici. et. j. q. vlti. c. vlti. z. j. qõ. j. erga symoniacos cõtraria intelligunt quãdo ipsimet symoniam cõmittunt vel consentiunt sed iste symoniacus nõ fuit. J. c. de symoniace. z ideo nõ fuit indignus misericordia: quia alieno vitio laborauit. C. de natu. libe. legem. z ideo pter vitium alienum dispẽsatur cum eo.

Symoniacus an possit p capitulus dispẽsari.

l ¶ Indulgentia. Ex hoc not. q caplm dispẽsauit cũ isto: sz põt intelligi: vt dictũ est in pri. no. et expone indulgẽtia. i. grã. qz nõ tenebant eum eligere nisi vellent: z ita gratiam fecerunt ei.

m ¶ Prie. Si. ff. de pac. dot. iter socerũ. i fi. ff. de sta. ho. l. liber hõ. C. d re. pig. l. vlti. i fi. z. J. de renũ. cũ iter p. z ita habes h q actio semel extincta ampli9 nõ reuiuiscit. de ɔse. di. iiij. q̃ris. ff. de sol. q res. §. areã. z. C. de remis. pig. cũ ex cã. Arg. ɔtra. J. d ap. cũ cessante. Ber.

Summarium. Ex insinuatiõe. ¶ Renũcians bñficio simplici ad qd p simoniã eo ignorãte fuerat assumptus põt ex dispensatione in ea vacatione denuo ad illud assumi. nichil tamen ex prima receptione sibi vendicabit.

diuisio Cõmunis diuisio. secunda ibi respondemus. Ab. sic.

g ¶ Interueniẽte pecunia. Ex pacto. J. e. de hoc. qd esse nõ debet. J. eo. tua. j. q. ij. q̃pio. z. J. de pac. c. vlti.

h ¶ Tibi. Ignoranti. aliter capitulũ vel episcopus

diuisio Nobis. ¶ Due sunt partes principales: secunda ibi: ad vltimum. Abbas sicu.

n ¶ Tamẽ ignorante. Nec ratum postmodũ habẽret quia tunc ei noceret. J. eo. sicut. Ala.

¶ Glosa seq. arg. a cõtrario z id coadiuuat p. iij. iura. sed tenet contrarium. alle. duos canones.

o ¶ Interueniẽte. Innuit ex hac lra q licz pecunia

promissa vel data interueniat si ꝓpter hoc ad eligendū nō fuerūt moti: quē alr̄s electuri erāt nō ꝓpter hoc est electio vitiosa. arg. C. si ex fal. istr. l. iij. ⁊ ff. de re. in. cū. i. ⁊ a. ⁊. j. q. vj. §. vlt. sꝫ veri⁹ ē ꝙ simonia cōmissa ē q2 constat ꝓmissionē interuenisse ante electionē qualiscūqꝫ fuerit intentio eligentiū nulla ꝓmissio vl̄ pactio d̄buit tūc interuenire. ar. c. distin. nouit: qḋ habetur ibi pro palea. et. j. qō. j. placuit. Tan.

⁊ Adde Bart. hāc. q. late disputātē l. l. titio cētū. ff. d̄ ꝯdi. ⁊ demō. Albe. d̄ rosa. in l. si quē ꝗ. C. de episc. et cle.

a ℂ Fecisse. Not. ꝙ maliciis hoīm nō ē indulgēdum sic. j. eo. sicut. et. ff. q̄ ma. ac. pos. significā te. ⁊. ff. d̄ rescrip. super lr̄is. ⁊. c. sedes ap̄lica. ⁊. ff. de rei vē. in fundo ⁊ alteri⁹ odio ali⁹ pregrauari nō dꝫ. C. de inof. testa. si q̄s i suo.

b ℂ Reprobāda. et ita alienū factuꝫ alij obest sic alienū factuꝫ impedit vsucaptionē bone fidei possessoris. C. de vsucap. pro emp. l. j. lꝫ eīn iste nō peccauerit: electio tñ vitiosa est ꝓpter eligētes idē est cū peccāt electores in forma licet electus nō sit in culpa. ff. de elec. cumana. ⁊. c. eccl̄ia vestra. et ꝗuis ignorauerit iste de illa simonia ep̄s hac vice cū illo nō pōt dispēsare: secus in simplici beneficio post liberam resignationem. ff. de elec. ca. penul.

dū est elect⁹: ⁊ ifra. ℂ Qr igit sup hoc cōsulere nos voluisti cōsul. t. bre. r. ꝙ nisi cōstaret illos q̄ ꝓmissum tale fecerūt p fraudē in dispendiū illi⁹ q̄ eligēdus erat id maliciose fecisse[a]: ꝗuis ipse ꝓmissionis conscius non fuerit: ei⁹ tñ electio tanꝗ simoniaca prauitate p̄sumpta est penitus reprobanda[b]: ⁊ ifra. ℂ Ad vltimū qḋ i fine cōsultatiōis tue iuenim⁹ hoc duxim⁹ rn̄dēdū: ꝙ aliqs in eccl̄ie cuiuslibet[c] p̄latū electus et vt dictū ē p prauitatē simoniacā reprobat⁹: ab ep̄o suo dispensationē[d] aliquā obtinere de iure non pōt. I dē linconteñ. ep̄o: ⁊ priori de pōte fracto. ℂ Qui dat prelato pecuniā ne ip̄m in iure suo de facto molestet illā repeter si prelat⁹ ꝓmissa nō seruat. h. d. inherēdo littere. Cap. xxviij.

Dilect⁹ fili⁹. R. ꝑposit⁹ nobis exposuit: ꝙ cum eboraceñ. archidi. eū multis grauaminib⁹ afficere nō cessaret ꝓmisit ei cērt ꝗtitatē pecunie se daturū: vt ab ipsius desisteret lesione: verū dict⁹ archi. post receptionē pecunie sup dignitatib⁹ ⁊ bn̄ficijs suis ab ei⁹ molestia nō quieuit. ℂ Ideoqꝫ di. v. mādam⁹ quaten⁹ si res ita se hꝫ archi. restituere qḋ accepit[e] (si eum contra ꝓmissionem[f] suam venisse cōstiterit) compellatis. Innocen. iij. abbati de iugo

ius ep̄s. No. ex eo ꝙ precipitur ei restituere qḋ accepit ei qui dedit: innuitur non esse turpitudinē ex parte dātis ius suū redimere volētis. arg. j. de magi. phibeas. et arg. j. q. iij. ꝗstū. ⁊. j. de vsu. c. j. ⁊. ff. de feudis. insinuatione. Dicas ꝙ ius suū nulli redimere licet in re spirituali vbi ille qui petit ius habet in re illa: q2 simoniā committeret vt. ff. e. matthe⁹. sꝫ agere debet p superiorem. ar. ff. eo. ad aures. sed cū illo q̄ vexat nullū ius habet nisi quia illuꝫ vexat de facto maliciose ⁊ iniuste. Dicūt quidā ꝙ nullo mō potest redimere: sed verius ⁊ equius videtur ꝙ cū iniuste vexat ꝙ possit redimere suā vexationeꝫ sine peccato: iuxta illud apostoli. redimētes tēpus quoniā dies mali sunt. et hoc est argu. contrariū tamen ar. est. xvj. q. vij. decimas. vbi dicitur ꝙ ep̄i decimas redimere nō debēt a populo: ⁊ tamen populus non habet ius retinendi. So. ꝓhibetur ibi ꝙ ep̄i decimas non redimāt a rusticis: ne alij inde sumāt exemplum: ⁊ ne ꝓpterea credant se habere ius in decimis. vnde cōpellant rusticos et ita intelligitur. c. decimas. sed nō cōmitteret episcopus simoniā si quādoqꝫ redimeret decimas. Idem dicendum est de beneficio vel officio iniuste interdicto et excōicatione iniusta. scꝫ ꝙ nō cōmittit simoniā qui dat ꝓ sua restitutione officij vel beneficij vel absolutione excōicationis vel interdicti: sed ille qui recipit simoniā cōmittit. qui dat nullū ius acquirit: sed dat vt ius acquisitū retineat vel redimat: qḋ licitū est. ar. j. q. iij. quesitum est. ⁊. j. de vsuris c. j. si vero iuste sit suspēsus vel excōicatus si precium dat vt restituatur vel absoluatur, simonia ex vtraqꝫ parte committitur. ff. e. nemo. j. q. j. nullus ep̄s. §. precedēti. ff. eo. ad aures. ⁊. j. q. iij. non solum.

Vexationem redimere an liceat.

c ℂ Cuiuslibet. i. alicuius. si. e. titu. nemo. in prin.

ℂ Glosa seq. ponit duas lec. que patent.

d ℂ Dispensationē. Pōt hoc intelligi qñ elect⁹ simoniam cōmisit vel ali⁹ eo sciente: ⁊ ratū habēte. vñ ep̄s cū tali dispēsare non potest: q2 erga tales nulla mia est adhibēda. j. q. j. erga simoniacos. ⁊. ff. de iudi. at si clerici. vt sic differat casus iste a precedenti: cū eo q̄ simoniā cōmittit solus papa dispēsare pōt: cū ignorantib⁹ dispensant ep̄i vt dicit. ff. de simoniace. et pleni⁹. ff. de renū. post trāslationem. vel intellige §. istum. in eodē casu cū prin. et prima questio fuit quid iuris esset sup electione taliter facta vt ponit in prin. vltimo adiecit si talem electionem contingeret reprobari vtrum episcopus posset cū eo dispēsare vt iterū eligeretur: et ad eandē prelationē ⁊ respondet ꝙ non: ⁊ intellige ꝙ non pōt illa vice: q2 hoc querebat vt dixi. ff. in pn̄. j. respō. in fi. et hoc videt velle illa lr̄a: vt dictū est p prauitatē simoniacā ⁊c. ⁊ sic refert se ad primū casum. scꝫ quando eo ignorante simonia cōmissa fuit. B.

Sūmarium. diuisio

Dilectus. ℂ Dās pecuniam alicui ne in iure suo de facto molestetur potest illam repetere. h. d. scd̄m gn̄alem intellectū. Diuidit. in prima ponit questio. in secunda dat iudicem ibi: ideoqꝫ. Ab.

ℂ Glosa ista notat ex eo ꝙ restituitur danti ⁊c. distinguit. demū aut vexans habet ius ⁊c. tenet contrariū et soluit ca. decimas. quod videtur obstare.

e ℂ Accepit. Cū idebite et iniuste recepit. j. q. j. nul

Excōicat⁹ iuste non ꝯmittit simoniā si ꝓ absolutione dat pecuniā.

ℂ Glosa seq. no. a contrario ꝙ si seruasset ⁊c. tenet cōtrarium. in fi. arg. ꝙ non seruāti ⁊c. alle. contrarium.

f ℂ Promissionē. Ergo videtur ꝙ si cōtra ꝓmissionem non venisset ꝙ non cōpelleretur restituere qḋ taliter recepit quod non est verum. vnde supple maxime: quia si cōstiterit ꝙ iniuste acceperit cōpelleretur ad restituendum: et crimine concussionis puniretur. C. de condi. ob turp. causam. quod euitandi. crimē vero cōcussionis est: cum quis minatur alicui nisi ita vel ita faciat. vt. xxiij. q. j. militare. ⁊. ff. de concus. l. j. et. ij. preterea non dimittitur peccatū nisi restituatur ablatum. xiiij. q. vj. si res. ⁊ de peni. distin. v. falsas. ⁊ quod possit repetere est argu. xiiij. q. v. non sane. Itē argu. ex hac littera ꝙ non seruanti fidem: fides non est seruanda. sic. ff. de iureiuran. peruenit. Argu. contra. xxxij. q. v. quod deo pari. Ber.

dei: et priori de sill. ¶ Pro bñdictiōib⁹ nubētiū: et exequijs mortuoꝝ nichil exigi debet.

Sicam nobis C. xxix.

Sicam nobis. prochiani de villa frā ca qrimoniā destinarūt: q ca pellan⁹ eoꝝ p exequijs[a] mortuoꝝ et bñdictiōib⁹ nubētiū[b] min⁹ licite pecuniā ab eis exi git et extorqt: et infra. ¶ Di. v. mādam⁹ qten⁹ dictū capella nū vt a tāta p̄sumptiōe desi stat: et etiam p excessu satisfa ciat ꝯpetēter[c] moneatis: sibi (si obedire noluerit) penā ca nonicā infligētes. I dē can tuarieñ. archiepo. ¶ Si p ac cusatione cōstat monachū sy moniace fuisse receptū: rece ptus et recipiens deponunt. Si vo p inq̄sitionē receptus in arcti⁹ mōasteriū detrudit recipiēti vo et maiorib⁹ pena cōdigne iponit: et interim ab executiōe ordinū sacroꝝ su spēduntur. Ca. xxx.

Dilect⁹ fili⁹ A. nūcius tu⁹ p pte tua pposuit: q cum cāt. diocesim visitās i mona sterijs et religiosis locis pul lulasse repperers symoniacā prauitatē: ita q in eis multi pcio sunt recepti: q poti⁹ gra tis recipi debuissent: imo ēt ad religiōis obſuātiā inuita ri⁹. Dubitas igit an (q multi tudo[e] reperit in cā) seuerita ti sit aliquid detrahendum: ¶ Nos inq̄si. t. t. r. q si aduer sus eos q labe fuerint hmōi maculati accusatio coram te fuerit canonice istituta: post q crimen ordine fuerit iudi ciario patefactū: tā i dātes[f] q in recipiētes canonice se ueritatis[g] exerceas vltionē Qz si de hoc tibi p solā inq̄si tionē ꝯstiterit: et eos q p symo niacā prauitatē i locis talib⁹ sūt recepti: ab illis amotos[h] ad agēdā pniam ad mōaste ria dirigas arctiora. Abba tib⁹ autē et abbatissis / priori bus / p̄latis qbuslibet: et offi cialib⁹[i] eorūdē iniūgas peni tētiā ꝯpetētē: et donec illam

Diuisio. Sicam. ¶ Primo ponitur querela. secundo iudi cis datio: secundo ibi discretioni.
¶ Glo. se. reci. per obiec. et distinctionem.
a ¶ Pro exequijs. Sed nunqd licitū est sacerdoti recipere p exequijs: dico q sic si ei sumptus desunt. j. q. j. iudices. et tñ gratis dicit ce lebrare: sicut te stis q recipit sū ptus. iiij. q. iij. vē turis. et epus reci pit pcurationē p cōsecratiōe ec clesie. s. e. cū sit romana. et iudex gratis. iudicat: et tñ recipit sum ptus. ff. de of. p̄ si. plebiscito. et s. d vita et hone. cleri. cū ab omi. Nec est incōue niēs q cleric⁹ lo cet opas suas cū nō habeat vnde viuat. xxj. dis. c. j. et iij. sed sacer dos qui ex offi cio ad hoc tenet et qui habet vi ctū suū suis sum ptib⁹ tenet spiri tualia ministra re. de ꝯse. dist. j. sufficit. Si tñ cō suetudo ē q ali quid det in exe quijs mortuorū et cōsimilibus: li cet sacerdoti nō det actio ad hoc petēdū tñ pōt co gi popul⁹ ad ob seruandā honestatē ꝯsuetudinis. J. e. ad aplicā. cōsue tudo eñ attendit in recipiēdis munerib⁹ circa spūa lia. ar. j. q. iij. q̄situ. et. lxiij. di. agathosa. ix. q. iij. cōque stus et in auc. de san. epis § p cōsuetudinib⁹. col. ix.
b ¶ Nubētiū. Que facta sunt. vñ non reiterant. s. de secū. nup. c. j. et iij. sic. s. e. cū in ecclesia. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. reci. p obiec. de decre. de hoc.
c ¶ Cōpetēter. Restituēdo ablata. xiiij. q. vj. si res et ita si satisfacere vult et se emēdare: non punit vnde non videtur symoniam cōmisisse directe: q si esset de poneretur. s. e. de hoc. c. insinuatum. si nō destiterit: punit canonica pena: quia poterit ab ecclesia remo ueri: ideo noluit papa eū punire si se correxerit quasi cum eo dispensando.
Dilectus. ¶ Diuiditur. nam in prima ponit con sultatio: in secūda distinguēs respōsio ibi nos. in tertia mandat ibi: iniungēs. in quarta instruit: ibi illud tamen. Ab.
¶ Glo. seq. notat q vbi etc.
d ¶ Inuitari. Ex hoc videtur q in talib⁹ nō pōt in teruenire pecunia vbi quis est inuitādus. s. de pact. c. vlt. et. j. eo. tua. et. j. q. ij. q̄pio. ad hoc eñ vt ad fidem alīqs ꝯuertat bene pōt dari pecunia. xxiij. q. iiij. c. pe. et. q. vij. q autē. xlv. di. q sincera. et sub tali ꝯditione pos sum⁹ aliquā ducere i vxorē. xxviij. q. j. caue. et duriori pensiōe possum aliquē onerare vt ꝯuertat ad fidem xxiij. q. vj. iam vero. Talis eñ conditio bona est. B.
e ¶ Multitudo. Propter multitudinē detrahēdū est seueritati. l. di. vt ꝯstitueret. et. xliiij. di. ꝯmessatio nes. et. xxiij. qōe. iiij. non pōt. et. s. de tempo. or. c. ij. vbi de hoc.
¶ Glo. se. ar. q pter cōnexita tē etc. all. ij. iura i ꝯtriū. pōit opi. Joan. soluit cū Uin. et Tan.
f ¶ Dātes. ar gu. q rōne cōne xitatis sñia lata ꝯ dantem p̄iudi cat recipiēti. ar. lxxxj. dist. tātis daniel. iij. q. vj. hoc quippe. lix. di. ordinatos. et s. de ac. ad peti tionē. Ar. ꝯ. j. de adulte. signifi casti. et. ij. q. v. in terrogatū. dicit Jo. q tūc p̄iudi cat qñ sunt p̄sen tes et sciant cām agi. aliter nō. ff. de re iudi. sepe. s. de re iudi. ca. peñ. dic vt dicit Uin. et Tā. q p̄ iudicat qñ tā ac cipiētes q dan tes de hoc accu sent et ꝯiuncunt alē nō. ff. d adul te. denūciasse § querit. nisi q ad p̄sumptionē vt si ob hoc eēt orta infa mia indiceret purgatio. ar. illi⁹ decre. significasti. B.
g ¶ Seueritatis. s. depositionis. s. de hoc. insinua tum. et. c. inquisitionis.
¶ Glo. seq. signat cōtrarium et ibi remittit.
h ¶ Amotos. Hic pz q ꝯuict⁹ de crimine symonie in modū inq̄sitiōis nō deponit. sz tñ remouet ab ad ministratiōe siue bñficio sicut i alijs criminib⁹ fit vt. s. de accu. q̄lit. et. c. cū dilecti. s. e. de reglarib⁹ ꝯtriū tñ habes. s. de accu. inq̄sitiōis. vbi de hoc. Hodie vr stā dū illi cōstōni. J. e. qm circa regulares symoniacos.
¶ Glo. seq. primo obijcit et soluit. scdo q̄rit an collegiū etc. arg. q sic p. iiij. iura alle. iij. in cōtrarium et ratio nē ponit opi. Joan. et tenet cum Tan.
i ¶ Officialib⁹. Sic. s. e. veniēs. Sed q̄re tñ p̄lati et officiales puniunt et nō totū caplm cū oēs in hoc de liquerūt: et oēs de caplo intelligunt scire que sciūt eo rum maiores vl administratores. vt. ff. ad municip. l. municepes. Potest dici q ideo p̄lati et officiales pu niunt: qr eorū cōcilio et auctoritate omnia fiūt. x. q. ij. episcopus. C. de appel. iudicibus. et. l. qm vbi officia les puniunt: qr nō restiterunt iudicib⁹ pperā pcedē tibus. et arg. ij. q. vij. quapropter. Sed nūqd collegiū ipsum poterit accusari aut inquiri de crimine ipsius:

Clericus operas locare potest.

† Infe ro q p cessus inquisi tionis est fac notabi lior p cessu ac cusatio nis et denun. ar. in. l. j. et ibi Bar. et Bal. C. de sum ma tri.

Collegiū / an possit accusa ri.

videt̄ q̄ sic.xij.q.ij.q manumittit. ⁊ .S.e.veniēs. ⁊ nā vniuersitas ꝯuenit rōne met⁹.ff.qd me.cā. metū.§.ij eccl̄ia eī͂ delinq̄re pōt.vij.qō.j.sicut. Sed ꝯ videt̄ q̄ vniuersitas nō pt excōicari. vt ar.xxiiij.q.iij.si habeas .S.de sen.excō.romana.§.vi.lib.vj.nec dolū cōmittere pōt.ff.de dolo.si et dolo.§.sz an. nec vniuersitas dicit aliqd possi dere.ff.de acqr. pos.l.j.§.pe.Itē vniuersitas per actorē vel pcu ratorē sindicū dz se defendere sz in crimine nō interuenit pcu rator.v.q.iij.in criminalibus. ⁊ .S.de ac.veniēs. Jo.dicit q̄ vni uersitas nō pōt accusari vel pu niri: sz maiores de vniuersitate vt hic dī. et .S. eo.veniēs. Tā. dixit ⁊ bene q̄ lz vniuersitas si ue collegiū non possit accusari: potest tamē inq sitio fieri de ex cessibus collegij ⁊ canonice puni ri possunt: sed il li plus quos ma gis delicti cau sa esse constite rit.S.de cleri.ex communi.mini stran.latores.⁊ hic.⁊.S.eod. ve niēs.⁊.xiiij.dis. ꝯmessationes.⁊ xxv.q.ij.ita nos ⁊.ff.de condi.et demon.munici pibus.

⁋ Addebar.late dis putātē de hac q.⁊ con cludē: tē q̄ sic l.l. aut facta.ff de pe.

ſ.regū iij.

f ⁋ In bello. Quod habuerunt filij israel cum phi listeis. Tan.

g ⁋ Expirauit.xxxvij.distin.legant.vnde de eo dī. Uulnere crudeli fractis ceruicibus hely. Corruit a sella tristi veniente nouella.

versus

pegerint/eos a sacrorū ordi= num executione suspendas[a] ⁋ Iniungens epis tuis/vt hanc formā p suas dioce. stu deant obseruare. ⁋ Illud tn̄ gratāter recipi potit: qđ fue rit sine taxatiōe[b] grīs[c] oblatū

I dem priori sancti victoris magistris J.bonon̄.⁊.R.mo dicen̄.canonicis. ⁋ Abbas cōtra testes qui depoiuerūt contra eū de symonia in iudi cio inq̄sitionis excipe pōt q̄ sunt inimici et conspiratores: al's ꝓ eo exceptiones criminā opponere non pōt. Ca.xxxi.

L Icet hely summus sa cerdos i se bon⁹ existe ret: q̄ tn̄ filiorū excessus effi= caciter non corripuit: ⁊ in se pari⁊ ⁊ in ip̄is aiaduersionis diuine vindictā excepit[d]: dū filijs[e] ei⁹ in bello[f] ꝑēptis ipse de sella corruens fractis cer uicibus expirauit[g]. Ad corri gendos igit̄ subditoꝝ exces= sus tāto diligenti⁹ dz prelat⁹ assurgere: q̄to damnabili⁹[h] eoꝝ offensas desereret incor rectas. cōtra q̄s (vt de noto= rijs[i] excessibus taceat̄) ⁊ si tri bus modis pcedi possit per accusationē videlicet: denū= ciationē ⁊ inquisitionē ip̄orū vt tn̄ in omnibus diligēs ad hibeatur cautela: sicut accu= sationē legitima pcedere de bet inscriptio[k]: sic et denun= ciationem charitatiua corre ctio: ⁊ inquisitionem clamo= sa debet insinuatio preueni= re. Descendam[l] inquit dn̄s: ⁊ videbo vtrum clamorem qui venit ad me opere compleue rint. tūc enim clamor perue= nit ad prelatū: cum per publi cam famam/aut insinuatio= nem frequētem subditorum sibi referūtur excessus: ⁊ tūc dz descēdere ⁊ videre.i. mit= tere et inq̄rere. v. rū c'amorē qui venit ꝟitas comitet̄. Nā iuxta canōicas sanctiōēs[m] si qđ de quocūq3 clerico ad au= res prelati peruenerit: quod eū iuste possit offendere non facile credere/nec ad vindi= ctā eū res accendere dz inco gnita: sz corā eccl̄ie senioꝛib⁹ diligēter est ꝟitas pscruran= da: vt si rei poposcerit quali= tas: canonica districtio cul= pā feriat delinq̄ntis. nō tāq̄ sit idē accusator ⁊ iudex[n] sed q̄si fama deferēte/vel denū= ciāte clamore sui officij debi= tum exequat̄: eo sp adhibito moderamie: vt iuxta iudicij

h ⁋ Dānabi= lius.lxxxj. di. di ctū est.⁊.S.de of fi. ordi. irrefra gabili.

i ⁋ Notorijs In notorijs non est necessari⁹ ac cusator vel testis vel inq̄sitio vel denūciatio. S. de accu. euidentia ⁊.ij.q.j.de mani festa.⁊.c. scelus sic.S. de accu. q̄li ter.ij.nec ē pur= gatio indicēda. .S. de pur. canoni. cū dilect⁹ ⁊ Tā.

⁋ Glosa ista po nit duos casus in q̄b⁹ monitio ē necessaria. ⁊ tres in q̄b⁹ nō est ne= cessaria. pm⁹ in accusatione du pliciter soluens q̄dā ꝯtra. secun= dus in inq̄sitiōe terti⁹ i pecunia ria cā huic op= ponit de .L.debi tores. ⁊ soluit.

k ⁋ Inscptio. Ex hoc pz q̄ vbi agit̄ in modum accusatiōis non dz precedere ad monitio ad qd eī͂ fieret admo nitio. cuz etiam post penitentiā posset accusari ⁊ deponi si esset iudici⁹. ar. xxxiij q.ij.admonere.⁊.xxv.dis.primū. Sed vbi de crimine ciuiliter agit̄ ad pnam precedere dz admonitio: ⁊ sic loquuntur illa decre.ij.q.vij.accusatio.⁊.c.se.⁊.S. de accu.ca.ij. Itē vbi agitur ad penā excōicationis pce= dere dz admonitio.xvj.q.vij.oīa decime.xvij.q.iiij. de pbſorum.xij.q.ij.indigne.⁊.S.de sen.exc. sacro.sed in pecuniarijs causis non est necessaria admonitio.li cet sit arg.contra.C.de pig.debitoris: sed illud intelli git ex honestate: et sic possent intelligi predicta ca.ij. q.vij.accusatio.⁊.c.seq. sed cū agitur in modum inq̄si tionis nō est necessaria admonitio: sed sufficit sola fa ma vel clamor. vt hic patet. Joan.

Gen. xviij. Jone j.

⁋ Cons cor.l. si ꝟo.§.q p rei.l glo.eui dētissi= me.ff.q satisd. cog. et gl.fi.S. q fi. ps. qm.et ibi con col.

Admo nitio an sit in olb⁹ causis necessa ria.

⁋ Glosa sequēs opponit ⁊ remittit.

a ⁋ Suspendas. Sed nōne sunt ipso iure suspēsi? sic. de hoc dictū est.S.eo.accusatū. acta vero peniten tia restituunt̄ executioni auctoritate pape. B.

b ⁋ Taxatiōe. Hoc ideo dicit: q̄ taxatio est quedā vēditio.ff.de iure do.plerūq3.§.finantē. ⁊ quasi que dam pactio videtur.

c ⁋ Gratis.Leo.tua.ff.xviij.di.de eulogijs.B.

L Icet. ⁋ Diuiditur in tres partes. in prima po nit exordium. in secunda narrationem et factū ⁊ ordinem processus. ⁊ allegat p ⁊ cōtra. in tertia ins terloquitur. secunda ibi: cum igitur. tertia ibi: ne ve ro. Et clarius declaratur hoc ca. per ca. sequēs: qđ ve nit ad declarationem huius. Ab.si.

diuisio

d ⁋ Excepit.i.recepit.sic.xxiij.q.v.non est nostrū. .S. vt lit.non contest.quoniam.§.penul.

e ⁋ Filijs.s.ofni ⁊ phinees.

l ⁋ Descendam.ij.q.j.deus omnipotens.

m ⁋ Sanctiones.lxxxvj.di.si quid vero.

n ⁋ Iudex. Non eī͂ potest quis esse accusator ⁊ iu dex simul/vel accusator ⁊ testis.ij.q.j.in primis.⁊ ca. multi.⁊.iiij.q.iiij.ca.j.et.ij.nisi in causa denunciatio

nis.xi.q.iii. precipue.et.ff. de testi.in omni negocio:et idem videtur in causa matrimonii. xxxv.q.vi. episcopus in synodo. sed ille talis accusator siue testis non sufficit nisi testes inducantur. Joan.

a ¶ Formã. Sic.ff.de accusa.qualiter.ꝟsus fi.et ibi expositũ est. Et ita iudex semp ꝫm finẽ ad quẽ quis agit forma bit sententiã hoc est depositionis in accusatione: remotionis ab administratiõe in inquisitione. penitẽtie peragẽde in denũciatione.ff.de ordi. cogni. cũ dilect⁹ et.ff.de excep.ca.j.et.ff. de ac.sup his.et.ff. de neg. gest. pōponius. ꝟ. in negocijs. in fi.ff.cõmu.diui. vt fundus. Arg.cõtra.ff.de cõces.preben. ex parte. vbi iudex aliter sententiat ꝙ allegaret. ff. de accu.inquisitionis.j.respon. ibi soluit. Itẽ cõtra. ff. de edil. edic. bone ꝟ. ali quãdo. ibi dicit ꝙ lꝫ sit actũ quãto minoris: iudex tñ pōt cõdẽnare acsi esset actũ redibitionis. B.

b ¶ Detulerunt. Id est denunciauerũt vt sequẽtia probãt ibi.

c ¶ Euangelicã.ff.de iudi. nouit.et.ij.q.õe.j.si peccauerit.

formã[a] sine qua forma dicte. ¶ Cum igit de abbate pōposiano ea nobis frequẽter insinuata fuissent. q ab honestate regulari nimium dissonabãt: monachis ad pñtiam nostrã accedẽtibus qdã ex ipsis nobis ipm de symonia periurio dilapidatiõe ac insufficiẽtia detulerũt[b]. Contra quos cũ idẽ abbas exciperet ꝙ denũciationem hmõi fraterna correctio ꝫm regulam euãgelicã[c] nõ pcesserat et isdẽ cõstãter assererẽt ꝙ correctionem hmõi pmisissent.lꝫ ad pbãdũ hoc duorũ monachorũ iuramenta fuissent exhibita qꝛ tñ sup hoc ipsi nõdũ ꝯtẽdere desistebãt: nos vt pdiximus frequẽtibus clamorib⁹ excitati ex officio[d] nr̃o volum⁹ inquirere de premissis: oẽs monachos qui vel cum ipso vel cõtra ipsum accesserãt: iuramẽti vinculo astringẽtes: vt de ppositis[e] plenã quã scirẽt exponerẽt ꝟitatẽ quoꝝ depositiones cũ in scripturis redacte/ publicate fuissent: sup illis ceperũt multipliciter disputare.qꝛ ꝟo tũ ex assertione monachoꝝ: tũ ex ipsi⁹ abbatis confessione cognouim⁹ ꝙ idẽ non modicã summã pecunie relictã a predecessore suo expenderat: et in alia summa maiori mõasteriũ obligarat: nos eũ quasi de dilapidatione[f] suspectũ ab administratiõe abbatie duxim⁹ suspendẽdũ et qꝛ symonia multis modis cõtra ipm abbatẽ videbatur esse pbata: ipse contra testes multas exceptiões opposuit sup qb⁹ fuit multipliciter disputatũ: alijs asserẽtib⁹ in crimine symonie sicut in crimine lese maiestatis oẽs indifferẽter[g] tã infames ꝙ criminosos nõ solũ ad accusandũ sed etiã ad testificãdũ admittẽdos: ‡ cũ instar publice crimis et lese maiestatis pcedat accusatio symonie. alijs ecõtrario rñdẽtibus: ꝙ lꝫ hec duo crimia ꝙtũ ad accusationẽ qsi paria iudicẽt differũt tñ i mult; cũ alia pena[h] p vno et alia p altero inferat: et iter psonas accusatoꝝ et testiũ sit vtiqꝫ distinguẽdũ[i]: cũ nõ p accusatores sed testes crimia cõprobent. ¶ Ne ꝟo vl' inocẽtie puritas ꝯfusa succũberet: vl' symonie prauitas effugeret impunita nos equitate pẽsata illas dũtaxat exceptiões oppositas

erat plenam et meram debent dicere veritatem.ff.de accu.qualiter.j.ꝟ.forma.Ber.

¶ Glo.se.pmisso ꝺ forma pcessus ꝯ dilapidatorẽ q̃rit an si reddat eccl'iam indẽnem etc. arg.ꝙ sic et remittit.

f ¶ De dilapidatione. Quãeiũ denunciat de dilapidatiõe suspect⁹ interim dum cognoscit de dilapidatione debet interdici ei omne genus alienationis.et si merito ꝺ de dilapidatiõe suspect⁹: dãdus est ei coadiutor sine cuius ꝯsilio nichil faciat de his q ptinẽt etiã ad administrationẽ tpalẽ.ff.de accu.c.vlti.et.ff.de offi. deleg. venerabilis. vbi plene habes qualr pcedat in cã huiusmodi: hoc tñ scias ꝙ talis qui remouet ob dolũ infamis efficitur:sec⁹ si ob culpã.C. de suspec. tu.l.vi. Itẽ qd si alia crimina nõ pbarent contra istum abbatem nũquid si vellet reddere eccliaꝫ indẽnẽ: remaneret i administratiõe abbatie? videt ꝙ sic.ff.ꝺ re. ec.non alie.si qs pbroꝝ.et.ff. de elec.ꝙ sicut.vbi hec qõ expeditur: dic vt ibi. B.

g ¶ Indifferẽter. Videt ꝙ hec duo crimina parificẽtur ꝙtum ad accusationeꝫ et testimoniũ.xv.q.iii.sane. Itẽ qꝛ symonia est maius crimẽ ꝙ heresis.j.q.j.eos.et infamis efficit. vt.j.q.iij. si qs pbendas ‡ immo maius est oĩbus alijs criminibus.ff.e.pxi.et.j.q.viii.c.viii.sed in heresi quilibet admittitur:ergo multo forti⁹ in symonia qlibet admittetur.ff.e.tãta.lxxix.dist.si qs papa.et.C. de epis.et cle.si quẽqꝫ. De hac materia dr plene.ff.de accu.cũ.p.B.

¶ Glosa seq.ad id qd dicitur denũciatores testificari signat duo contraria: et primum soluit.

d ¶ Ex officio. Que platus debet purgare prouinciã.ff.de offi.ordi.c.j.et.ff.de accu.qualr.ij.et.xxxv.qõ. vi.epõ in synodo. et.ff.de ac.sicut olim.ff.de offi.psi.l.iij.ff.de suspec.tuto.l.iij.ꝟ.preterea.et no.ꝙ dicit ꝙ illi qui venerãt ad denunciandũ inquisitionẽ testes admissi sunt.sic.ff.de elect.in causis. et.ff. de renun.post trãslationẽ. Arg.cõtra.ff.de ac.cũ.p.et.ff.de elec.innotuit.ad fi.sed hoc nõ nocet:qꝛ in illa cũ.p. repelluntur pter inimicitias et mutuas accusationes. hic secus. qꝛ hic nõ erant inimici denũciatores alias nõ admitterẽtur.† vñ possunt perhibere testimoniũ in inquisitione:qꝛ ex quo admittunt ad vnum et ad aliud. Vin.

e ¶ Propositis. Scꝫ criminibus predictis. de quibus denunciatus fuerat.et clamor ad papam peruenerat

h ¶ Alia pena. Qꝛ in crimine lese maiestatis capite quis punitur. vj.q.j.ꝟ.verũ.ꝟ.si qs cũ. Itẽ iura pater norum sepulchroꝝ admittunt.ff.de suis et leg.her.l.j.ꝟ.interdum. Itẽ nõ sunt lugẽdi.ff.de reli.et sump.fune.minime.que pena nõ spectat ad symoniacũ:sed deponitur cum nota infamie.j.q.j.reperiũtur.et ea.causa.q.iij.c.vlti.et.C.de epis.et cleri.si quemqꝫ. Vin.

i ¶ Distinguẽdũ. Hoc iõ dicit:qꝛ p testes crimina pbant et nõ p accusatores:vñ nõ oẽs qui admittunt ad

Snia et pferenda ꝫm finẽ ad quẽ qs agit.

† Vide ꝙ glo. i l. q accusare. ff.ꝺ accusa.vi det sentire ꝯ q i hoc re probat

‡ Cons cor.tex. in.c.i si monia. vj.q.j. et gl. in c. in pu mis.ij. q.j.

‡ Consor.tex. in.l.si quẽqꝫ. cũ no.p do.C. ꝺ episc.et cleri.

accusandū debēt admitti ad testificandū. §. de test. de cetero. §. q ma. accu. pos. cū in tua. vbi de hoc tangit.
a ¶ Probandas. Sez conspirationes. & inimicitias capitales. j. ca proxi. vbi hec exponūtur.
b ¶ Que pbate. i. qbus pbatio. j. c. pxi. al's non hēt ibi. ii. & ij. qō. j. qualiter. & illud euāgeliū. Illi satian cessēt murmuratio eorū.
c ¶ Viderent. In si. hui' ca. remote sunt ille exceptiōes. s. cōspirationes & inimicitie. furtum et adulteriū &c. vt j. c. seqntib'. B.

pbādas admisimus: q̄ pbate nō de zelo iusticie sz de maliguitatis fomite pcedere viderentur. I dē. ¶ Hoc. c. est glo. pcedētis. c. nam rēdit ad declarationē illi' an et qn testes crimiosi admittant in crimine symonie: & in effectu idē dicit qd precedēs. Ca. xxxv.

Per tuas lras nobis intimasti te dubitare sup quadam epl'a decretali quā nos asseris edidisse de testib' admittēdis cōtra symoniacā prauitatē. ¶ Noueris igit q nos illam eplam q̄ sic incipit Q̄uis ad abolendā nequaq̄ edidim': sz aliā q̄ sic incipit. lz hely / nos edidisse fatemur. Ad cui' intelligētiā credim' distinguendū vtrum is cōtra quem agit de symoniaca prauitate denūciet simpliciter aut criminaliter accusetur et vtrū agat fm iuris rigorē: an secundū tēperantiam equitatis. Item vtrū ipse sit regularis qui iam renūciauerit mūdo. an secularis qui adhuc in mundo existit: & an inferioris gradus an excellentioris sit dignitatis. Adhuc vtrū ante fuisset clare opinionis & bone fame: an grauiter infamat' & valde suspectus: et vtrū de facili possit puniri: an sine scandalo nequeat condemnari. Preterea vtrū testes sint honesti an criminosi et an sint emēdati de crimie: an adhuc in crimine pseuerēt. Rursus si crimia sint eadē vl' miora an paria vl' maiora: vtrū ve testes ex zelo iusticie: an ex

P Er tuas. ¶ Diuiditur i duas ptes pncipales: i prima ɔsultatio in secūda rn̄sio ibi: noueris. Et hec scd'a pars subdiuidit in q̄ttuor: nā primo distinguit circa dncq. scd'o coaptat illa dncq ɔposita repetēs factū et declarās interlocutoriam precedētis decretalis tertio trāseūdo cōcludit: quarto recitat exceptionem. scd'a ibi. hec omnia tertia ibi: tales. quarta ibi: vnde. Abbas siculus.

diuisio

d ¶ Per tuas. Casus In pcedēti decre. dicit q abbas pōposian' plures exceptiōes opposuit contra testes inductos cōtra ipm sup crimine symonie. & papa quasdā admisit: quasdā vo nō vn̄ videbatur q testes criminosi admitterētur in crimine symonie. Quesitū fuit a papa q̄liter decre. illa esset intelligenda. Rn̄det papa dicēs q illā decre. licet hely. edidit ad cui' intelligentiam sic distinguit. Primo circa modum agendi: vtrū agatur de crimine symonie criminaliter aut ciuiliter: & si ciuiliter agatur: vtrū de rigore aut equitate. Secūdo distinguit circa personā cōtra quā pceditur: vtrū sit regularis an secularis: et si sit regularis vtrū sit inferioris gradus aut excellentioris dignitatis: et an ille idem sit bone opinionis vel male fame: et vtrū etiam possit puniri de facili an sine scandalo nō possit condemnari. Tertio distinguit circa personas testiū. Utrum sint honesti criminosi vel emendati de crimine: an adhuc perseuerēt in ipso: et an ipsi testificentur ex charitate vel odio. Quarto que crimina obijciantur testibus vtrum eadē vel minora an paria vel maiora. Quinto an adsint alia adminicula que adiuuēt testes. Recollige illos quinq modos q̄tum ad alteram partē. Si ergo agatur ciuiliter de crimine symonie scd'm equitatem: & persona cōtra quam agatur sit regularis: & inferioris gradus & male fame: & de facili possit puniri: et adsint alia adminicula. vt cōtingit in abbate pomposiano: q̄ est psona regularis: & grauiter infamat'. & qui de facili potuit remoueri cōtra talem personā scd'm Lan. testes qui emendati sunt de crimine: vel scd'm alios qui adhuc in crimine perseuerēt. cū alijs adminiculis: vtputa furti / adulterij q̄ sunt minora crimina: & qui ex charitate deponūt & habēt alia adminicula: admittunt in crimine symonie pter criminis enormitatē: & testes tales admissi fuerūt cōtra illū abbatē pōposianū nō obstantib' exceptionibus furti & adulterij: al's vo exceptiones. i. cōspirationes: & inimicitias capitales papa pbandas admisit qz eis pbatis patet q ex odio testificant. et sic dz intelligi decre. premissa: licz hely. q̄tum ad testium receptionē contra simoniacā prauitatem. quia ille abbas grauiter infamat' denūciabat simplr secundū equitatē vt remoueretur solūmō ab abbatie administratione: & de facili poterat remoueri. vn̄ ipse non expectata sn̄ia cessit: ergo intellige a cōtrario: si psona cōtra quā taliter agitur de simonia nō sit talis: tales testes nullo modo admittūtur.

Casus Italie fm gl. ordinariam.

e ¶ Ad abolendam. Quam habebas olim. co. ti. in secūda compilatione.
f ¶ Prauitate. Preterea idē videret de alio crimie excepto vt hic distinguitur circa modū agēdi. B.
g ¶ Simplr. i. in modū denūciationis & inqsitiōis. B.
¶ Glosa seq. appoui q in iudicijs &c. soluit.
h ¶ Excellētioris. Puta epo regularis: & cū quo nō est taliter pcedēdū pter maius scādalū. Sed quare hoc dicit cū in iudicijs nō debeat attēdi dignitas alterius. ij. q. ix. c. viii. & equalitas seruāda est in iudicijs C. de pri. sacro. scri. in sacris. lib. xij. Rn̄. hoc ideo dicit pter maius scādalum: & reuerentiā ordinis excellētioris: & absurdū videret si taliter remoueretur epūs sicut abbas. & nō ita de facili pceditur cōtra maiorē sicut cōtra minorē. arg. §. de accu. qualiter & qn. ij. & vbi maius scādalū seu periculū vertit cauti' est agendū. xlij. dis. quiescam'. vij. q. ij. c. viii. & ff. ad carb. l. j. §. ij. & aliter puniantur maiores: aliter minores. xxiij. q. j. qui cōtra pacem. & xl v. distin. cum beatus. Joan.

Adde q gl. q epatus non est dignitas sed culmen dignitatis. & hēt. c. ij. li. vi. nota. & re iudi. c. si. co. tit. vbi vide.

i ¶ Infamatus. Sz. ij. q. j. in primis. Ber.
k ¶ Sine scandalo. Ut ex hoc facilius admittantur vel repellantur. arg. xxij. q. iiij. non potest.
l ¶ Perseuerent. Cum alijs adminiculis tantum.
m ¶ Uel minora. Hoc ideo dicit: qz si sint eadem crimina: vtputa symonia eadē de qua agit nō admittit qz socius nō admittitur. §. de testi. veniens.
n ¶ An paria. Hoc ideo forte dicit: qz lz repelli eis non possint: cū sint emendati q̄to maiora crimina eis obijciuntur: tanto minor fides eis adhibetur.

malignitatis fomite[a] depoſuiſſe credantur. Deniqꝫ vtrū ad prauitatē ſymoniacā detegēdam ſola dicta teſtiū inducant: an alia etiam adminicula[b] ſuffragent. ⁋ Hec omnia ſunt ad intelligētiā illi⁹ epl'e diſtinguēda[c]. Ille qdē pōpoſianus abbas q̄ iāpridē renūciauit mūdo erat de ſimonia ꝑiurio/dilapidatiōe ac inſufficiētia[d] grauiter infamatus. Cūqꝫ ꝑ monachos q̄ iurauerāt ꝑhibere teſtimoniū veritati: ſymonia multis modis videret eſſe ꝓbata: ipſe cōtra teſtes mſtas exceptiōes oppoſuit cōſpiratiōes[e] videlz: inimicitias capitales/furtū/et adulterium. vt eos a teſtimonio remoueret. Nos vo (ne innocētie puritas cōfuſa ſuccūberet: vl' ſymonie prauitas effugeret īpunita) illas dūtaxat exceptiones ꝓbādas admiſimus. qb⁹ forte ꝓbatis teſtes nō zelo iuſticie: ſed malignitatis fomite ꝓceſſiſſe cōſtaret: vt cōſpiratiōes ⁊ inimicitias capitales[f]: ceteras aūt exceptiōes vt furti/adulterij[g]/ ꝓpter īmanitatē hereſis ſimoniace: ad cui⁹ cōparationē cetera crimina q̄ſi ꝓ nichilo[h] reputātur duxim⁹ repellēdas. qm̄ ⁊ ſi ꝓbate fidē teſtiū debilitarēt[i] in aliquo: non tñ euacuarēt ex toto[k] alijs adminiculis ſuffragantib⁹: ꝓſertim[l] cū teſtes d' crimie fuerit emēdati[m]. ⁋ Tales igitur cōtra talem[n] taliter[o] duximus ad

Adde q̄ dicantur inimici capitales no.glo. in aut. de teſt. ⁋ ſi vo et.ff.de arbi.in l.licet.i glo.

a ⁋ Fomite. Hec dicit ꝓpter inimicos capitales ⁊ conſpiratores qui nō debent admitti. vt.j.dicitur. B.
b ⁋ Adminicula. Qr ſine alijs adminiculis ⁊ ꝓſumptionibus viles teſtes in crimine ſymonie nō ſunt audiēdi: qr vilib⁹ ſine tormētis credi nō debet. iiij.q.iij. verſi. ſi ea ret. et ij.q.j.i primis. et qr a tormētis nō eſt incipiēdū. ff. de qſti.l.j.⁊.J. de re.iur.cū in cōtēplatione. Tan.
c ⁋ Diſtinguēda. Hec eſt intētio ꝓcedentiū diſtinctionum aut eñ agit criminaliter aut ciuilr. Si criminaliter tūc teſtes criminoſi etiā in exceptis criminibus cōtra neminem audiunt ſiue accuſatus ſit bone fame ſiue male. ſi vo agit ciuilr tūc ꝯ ſecularem prelatū nō ſunt audiēdi. vel admittēdi criminoſi teſtes niſi ſint emendati de crimine: ⁊ tunc admittūtur de equitate nō de rigore: nec etiā tūc audiūtur niſi adſint alia adminicula. ſed contra regulares prelatos infamatos inferioris gradus admittunt criminoſi ſi ciuiliter agitur de equitate ſed nō de rigore. et cū alijs adminiculis ⁊ hoc intellige in teſtibus. ad accuſandum vero bene admittuntur infames contra illum qui eſt male fame. vt.ẜ.c.tanta. Joan.
d ⁋ Inſufficientia. Propter inſufficientiā remouetur prelatus ab adminiſtratione. ẜ. de eta. ⁊ quali.c. viii.⁊.xviij.q.ij.ſi quis abbas.
e ⁋ Cōſpirationes. Conſpiratio eñ grauiſſimū crimē eſt ita q̧ meret deponi.xj.q.j.coniurationū. et.ca. conſpirationū ⁋. ⁊ ibi in ſubuerſionē ſtatus alteri⁹ cōſpirant vnde tanq̄ inimici repellendi ſunt. ⁊ eis cōſentientes. vt ca.predi.⁊.ẜ.de re.iu.cum.l.⁊.a.

Con. cor.tex. in. l. nō dubito, cū no.ꝑ glo.et bar.ff. d capt.

⁋ Gloſa ſequens tractat q̧ inimicitie non capitales non repellunt a teſtimonio ſed fidē minuunt. Et quid ſi facta fuerit reconciliatio.
f ⁋ Inimicitias capitales. Propter alias vo nō remouet quis a teſtimonio.iiij.q.iij ⁋ itē in crimiali.ibi tñ nō determinat de q̄ inimicitia.⁊.ff.de arbi.lꝫ. inſti tu.de excu.tut ⁋ inimicitie.et leuis offenſa nō adimit legatū.ff.de adimē.lega.l.iij.in fi. ſed minor fides eis adhibet. in aut. de teſti ⁋ ſi vo qs dicat. col. vij.C.de teſti.aut.ſi dicat. Tñ ſi inimici et cōſpiratores redeāt in amicitiā poſt recōciliationē videt q̧ poſſint admitti qr ⁊ legatū per capitales inimicitias vel alias grauiſſimas interuenientes adimit. ſed ſi redeāt in amicitiam reintegrat legatū.ff.de adi.le.l.iij.in fi. et.l.ſeq. ita tñ q̧ nō in eo negocio vel cā ꝓ qua cōſpirauerūt.et reconciliatio non ſit recens.arg.iij.q.v.accuſatores.
⁋ Glo.ſeq. querit de ꝑiurio an admittit. ſoluit q̧ nō.
g ⁋ Adulterij. Et ſic opponebant minora crimina. Sed numqd periurus admitteret: dicēdum eſt q̧ nō quātūcūqꝫ ſit emēdatus. quia qui ſemel eſt periurus ad iuramentū amplius nō auditur.xxij.q.v.paruuli. ⁊.ẜ.de ꝓſump.litteras.ij.q.vij.nō poteſt. qr preſumit q̧ iterū deieraret.argu.ff.de accu.ſi cui ⁋ hiſdē.⁊.vj. q.j.quicunqꝫ. et eſt expſſum. ẜ. de teſti. teſtimonium. Ber.

Adde ꝓ hac q.gl. in l. luci⁹. ff. d his q̄ no. in fa. glo. in.l.ij.i ver. diſ crimie. C.de ſi. inſtru.

h ⁋ Pro nichilo. vt.j.q.viii.c. viii.et.ẜ.eo. tanta.Ber.
i ⁋ Debilitarēt. Et ita teſtis q̄ fuerit criminoſus: licet ſit emēdatus non facit plenā ꝓbationē niſi adſint alia adminicula: criminoſus eñ ſemper habet caput vulneratū.j.q.j ventū. qr ⁊ ſi peniteat: qdam tñ irregularitas manet q̄ nō abolet ꝑ penitētiam. l. diſ.illud.j.q.vij. ſicut oēm.⁊.ij.q. iij ⁋. hinc colligitur. Lau. lōgꝫ debilitarent dicta taliū teſtiū ſi hec ꝓbarent. ſed hec nō ꝓbant: quia alia adminicula aderāt: alās ſi nulla fuiſſent adminicula nō ſufficerēt dicta eoꝝ. ⁊ eſt arg. q̧ nō debet quis admitti ad ꝓbandū quo ꝓbato nō ꝓdeſt.C. de ꝓba. ad ꝓbationem.ſi.ẜ.de offi.deleg.cum contingat.
k ⁋ Ex toto. Cū iā eſſent emēdati de crimine.et dic preſertim.i.tantū. non eñ crederē teſtem infamē eſſe admittēdum cōtra infamatū niſi alia iudicia precederēt: cū a tormētis nō ſit incipiēdū.J. de re.iur. cū in cōtemplatione. nec tales admittūtur ſine queſtione.ij. q.j.in primis.ad finem.⁊.v.q.v.illi qui. Lau.
l ⁋ Preſertim. Id eſt tñ. ſm alios tenet proprie.
m ⁋ Emēdati. Si enim teſtis emendatus eſt de crimine admitti debet ſi ciuiliter agitur: vt hic patet.et arg.l.diſt.qr tua.⁊.c.dño ſancto. et hoc verū intellige ſi eum ex illo crimine non comitetur infamia: ⁊ niſi in crimine periurij qui etiā ſi ſit emēdatus nō admittit ẜ.de teſti.teſtimoniū.ſꝫ ſi crimialiter agit: nō admittitur etiā ſi ſit emēdatus. vt in decre. teſtimoniū. ⁊.vj. q.j.qui crimē. Itē ex hoc videtur q̧ ſi teſtis cui obijcitur crimē vt repellatur ſi vult ꝓbare ſe emendatū q̧ debeat audiri cum iam nō ſit criminoſus.ẜ.de excep. deniqꝫ.vbi de hoc.⁊ arg.iij.q.vij.qui ſine.
n ⁋ Talē. Scilꝫ regularē inferioris gradus ⁊ male opinionis. qui de facili pōt puniri qualis fuit abbas iſte ⁊ reſpicit ſecundam diſtinctionē.ẜ. ver.item vtrū ipſe regularis ⁊c̄.pro altera parte tantum.
⁋ Gloſa ſequens proſequitur duas lecturas.
o ⁋ Taliter. Scꝫ ciuiliter.cū agit in modū inqſitionis ſm tēperātiam eqtatis prout ſequit in lr̄a: ⁊ reſpicit ꝑmā diſtinctionē.ẜ.circa ꝑn. ver. vtrū is ⁊c̄. Et ita tales teſtes ꝯ talē prelatū admittunt cū ciuiliter agit ſcōm equitatē.ergo a cōtrario ſenſu colligit: q̧ ſi aga-

tur crimīaliter aut etiā ciuiliter fm rigorē cōtra regularē et īfamatū vt dictū est. nō admittunī tales testes q̄ nō sunt emēdati etiā cū aliis adminiculis in crimine excepto: ⁊ multominꝰ si agat ꝯtra secularē etiā ciuilit. ⁊ scōm equitatē: q2 tūc tales testes nō admittunī ⁊ sic maius est priuilegiū clericoꝝ q̄ monachoꝝ q2 eodē modo agēdi alii testes admittunī contra clericos: ⁊ alii cōtra monachos. arg. vi. q. i. lege. ⁊ c. alia est cā. et xciii. dist. a subdiacono. Sȝ ar. contra. ij. q. i. in primis. vbi indistincte dicit non distinguēdo inter regularem ⁊ secularē sȝ illud loquit in accusatione. Et sic patet q̄ si agat criminaliter cōtra secularē aut ēt regularem infamatū de crimine symonie siue de crimine excepto: tn̄ honesti testes admittunī ⁊ sufficit si sint emēdati. ⁊ hoc de eq̄tate. videt tn̄ p decre. Greg. q̄ de iure ⁊ non de eq̄tate admittēdi sunt testes emēdati etiā sine aliis adminiculis cū agit ciuiliter de crimine sine aliq̄ distinctione ‡ Arg. ē. de testi. testimoniū ‡ ergo in symonia multo fortius cū sit crimē exceptū qn̄ in aliis sunt admittēdi testes emendati nisi in piurio. vel nisi eos infamia comitet vt ibi dicit: nisi tu velles eā reducere ad equitatē fm istā. Sed cōtra potiꝰ videt vt sȝ ipsa reducat ad illā tanq̄ ad posteriorē. ff. de leg. nō est nouum. ⁊ sic nō habēt locū pmisse distinctiōes. Ultima pars pme distinctionis tollit sȝ vtrū agat fm iuris rigorē ⁊c̄. ⁊ sic remanet vtrū agat criminaliter an ciuiliter: vt si ciuilit admittunī testes emēdati fȝ tenorē illiꝰ decre. pdicte Scḋa dis. tollit ex toto. sȝ vtrū ipse sit regłaris ⁊c̄. ⁊ illa distinctio q̄ fit circa personas testiū remanet. Ergo hoc remanet inquirēdum vtrū agat criminaliter vel ciuiliter de crimine. Et vtrū testes sint honesti quibus crimina obiici nō pnt. vt illi tn̄ admittant. si crimīaliter agitur: aut fuerint criminosi ⁊ emendati: vt si agit de crimīe ciuiliter: illi bn̄ admitti pnt fm decre. predictā ⁊ sic difficultas huius decre. parū valet. Uel dic q̄ illa decre. testimoniū. intelligit cū agit ciuiliter: de crimine nō excepto. ⁊ tūc d̄ iure cōi tn̄ testes emēdati de crimine recipiuntur. hoc intelligitur cum agitur de crimine excepto symonie. sȝ ciuiliter. et tūc recipiunī testes viles ⁊ infames cōtra infamatos de equitate: ⁊ nō de rigore: qualis fuit iste abbas ꝯ quē tales testes recepti fuerūt de equitate tn̄ cū aliis adminiculis: vt hic pȝ. ar. op. ē. de testi. c. viii. Et hoc dicit Tā. ⁊ Io. An. ꝯ. vt. ē. in notu. cū iā essent ⁊c̄. et istud presertim fȝ Io. ⁊ Tā. ponit cōparatiue. Lau. expōit psertim. i. tn̄. ⁊ sic vtraq̄ decre. remanet i suo loco. ⁊ hoc innuūt ista vba. tales ꝯ talē taliter duximꝰ ⁊c̄. et dic tales sȝ viles. ⁊ criminosos cōtra talē infamatum ⁊ regularē. taliter. scilȝ ciuiliter de equitate non de rigore. B.

a ¶ Admittēdos. Uerba ista sic expone fm Lau. tales sȝ testes emēdatos de crimine furti: adulterii. ⁊ similiū criminū. q̄ ex charitate testificāt sine aliis adminiculis fȝ Lau. vel si non sunt emēdati admittūtur cum aliis admiculis vt dicit in fi. glo. fm alios et respicit distinctionez. ē. vsi. preterea. et versi. vtrū ne testes pro altera parte. et sequēti vsi. deniq̄.

b ¶ Ciuiliter. quo casu admittunī mulieres. ē. de testi. qm̄. et ca. tam lris. B.

c ¶ Amouerent fm euāgelicam veritatem. ē. de accu. qualiter.

d ¶ Leuioribꝰ. Sic. ē. de accu. qualiter. in fi. q2 non ita pingue ius habēt regulares sicut seculares. ar. ē. de statu mona. cū ad monasteriū. arg. e. ti tu. c. ij. in fi. vel potiꝰ: q2 nō est tantū scādalum pro remotione regularis sicut secularis. ⁊ hoc est de consuetudine approbata. vt dicit. l. in fi. ca. Tan.

mittendos[a]: nō fm rigorē iuris: sed fm tēperātiā eq̄tatis cū ageret nō criminaliter vt deponeret ab ordie: sed ciuiliter[b] vt ab administratione amoueret[c] tanq̄ imeritꝰ ⁊ dānosus. Et vtiq̄ tales prelati ex leuioribus[d] causis pñt ab administrationibꝰ amoueri[e] sicut quorūdā religiosoꝝ approbata cōsuetudo deposcit. ¶ Unde predictus abbas nō expectata sentētia quasi male conscius sibi cessit[f]. Idem abbati iemblaceñ.

Testes emēdati an possint i crimīnali cā admitti.

¶ Non imputatur electo cōfirmato si eo prohibente pro ipsius cōfirmatione pecunia data fuit. Capi. xxxiii.

Sicut tuis litteris intimasti: cū in iemblaceñ. eccl'ia fueris monachꝰ: fuisti tādem pmotus ad regimen ecclesie floreñ. verum abbate iemblaceñ. post sublato d̄ medio ipsa que prius te filium habuerat in patrē per electionē canonicam[g] te vocauit: et q2 pastore carebat leodieñ. ecclesia cathedralis ad colonieñ[h]. ecclesiam que tua est metropolis pficiscens: ipsius auctoritate in iemblaceñ. eccl'ia interim ministrasti. Ceterū postq̄ in leodieñ. eccl'ia fuit eps institutus: is a te reqsitus electionem de te factam noluit confirmare. Ueruȝ cum hec fieri p extorquēda pecunia cōperisses. sub interminatiōe ana

e ¶ Amoueri. Ubi quis remouetur propter fraudē infamis est. ‡ secus si pter simplicitatē. ff. de suspec. tuto. l. iii. ꝯ. qui ob segniciē. ⁊ C. eo. ti. l. viii. nisi sit patronus. insti. de suspec. tuto. in prin. si vō nō exprimatur an per fraudē vel per simplicitatem aliquis amoueatur nō est infamis. ff. eo. he em̄ cause. Uin.

‡ Fa. l. sȝ ⁊ pupillꝰ ꝯ. ceterū. cum ibi no. ff. ⁊ insti.

¶ Glo. seq. q̄rit an ppt cessionē idsiti d̄sistat iudex ⁊c̄.

f ¶ Cessit. Et ita qui timore pbationis cessit nō habebit aliquod priuilegiū. arg. xxiiii. dist. eo. ca. viii. Sed nūquid iudex debet desistere ab inquisitione propter ipsius cessionem: arg. q̄ non. ff. de iudi. si quis postea Arg. cōtra. ff. de suspec. tuto. l. post finitā. q2 nec dolū facit qui rem deserit vt litē effugiat. ff. de alie. mu. iu. cā. fac. l. item si res. ꝯ. i. et qui diffidit de iure suo licite cedit liti. ē. de postu. prela. bone. ⁊ iam finem inquisitionis cōsecuti sunt inquisitores. quare non debet amplius pcedere inquisitores nisi vt habeāt ratā cessionem. sic. ē. de elec. dudum. in fine. Ber.

Sicut tuis. ¶ In prima ponit cōsultatio. in scḋa rēspōsio ibi: Quis. in tertia parte ponit quedam determinatio ibi. illos. Abbas siculus. diuisio

g ¶ Canonicam. hic habes expresse q̄ electio pōt fieri de aliena ecclesia. de hoc nota. ē. de elect. cum inter canonicos.

¶ Glosa sequens obiicit contra obiect. arguit. secūdo fatetur obiec. ⁊ illi respondet.

h ¶ Ad coloniēsem. Sed quare hoc: nōne capitulū eccl'ie cathedralis potuit eiꝰ electionē cōfirmare: et et dare licentiam ministrandi: arg. q̄ non. lxxi. dist. fraternitatē. xxiiii. dist. pbri. sed verum est q̄ vacante ec

clesia capitulum post huiusmodi electiones confirmare. S. de ma. et obe. cum olim. ubi de hoc. sed hoc potest esse de consuetudine metropolitane ecclesie quod ad metropolitanum accedatur.
Glo. seq. ar. quod confirmatus etc. secundo quod per hoc verbum sub interminatione etc. exponit et remittit.

e Quoniam. Pro quod. sic econuerso: quia ponitur pro quod. iij. q. v. quod suspecti.
f Consanguinitate. S. de eta. et quali. tuam.
Glo. seq. ponit lecturam Vin. distinguentis inter electionem et confirmationem.

a Anathematis. Ar. quod abbas confirmatus possit excommunicare quod verum est: et potest etiam. S. de ma. et obe. cum in ecclesijs. Et hec fuit sententia excommunicationis et non comminatio ut sequentia probant et sic est ar. quod per talia verba. prohibeo sub interminatione anathematis / vel sub excommunicatione feratur sententia. ar. ad hoc. S. de locato. c. j. J. de eo qui fur. or. re. c. j. Sed dicas quod excommunicatio non fuit lata sub hac forma verborum: sed expresse excommunicauit: qui contra facerent sub hac forma quicumque soluerit aliquid: illum excommunico: ita sub interminatione excommunicationis facte sub conditione lata fuit hec sententia: et sententia excommunicationis sub conditione potest ferri: et qui contra facit est excommunicatus. J. de sen. excom. a nobis. et S. de appel. preterea. et papa refert hic factum per istam formam. unde si dicatur sub interminatione vel sub pena excommunicationis precipio / non est excommunicatus qui contra facit. et sic est comminatio tantum. et hoc probatur. S. de iurepa. relatum §. j. et S. ne cleri. vel mona. clericis. et sic intellige omnia iura. lxiij. dist. salonitane. et predictas decre. S. de loca. c. j. et J. de eo qui fur. ordi. rece. c. j. et alia consimilia. de hoc etiam dicitur. J. de sagit. c. vno. Ber.

Excommunicatio an feratur per talia verba prohibeo sub pena excommunicationis etc.

thematis[a] vetuisti ne pro facto huiusmodi aliqua pecunia offerretur. Sed quidam de fratribus te inconsulto et ignorante contra excommunicationis a te facte sententiam venientes: promiserunt pecuniam: et etiam exsoluerunt[b] et sic ab episcopo inuitatus institutionem ab eo accepisti libere quemadmodum postulabas: et infra. Quamuis autem secundum sacrorum canonum[c] instituta: etiam paruuli qui cupiditate parentum ecclesias per pecuniam sunt adepti: eas dimittere teneantur. quia tamen longe diuersum est non prebere consensum: et expressum aliquid prohibere: taliter duximus respondendum. quoniam[e] ex eo quod contra prohibitionem et voluntatem tuam: a qua postmodum minime recessisti: aliquis te penitus ignorante promisit pecuniam: et exsoluit (presertim cum ipsis nulla sit tibi consanguinitate[f] coniunctus) nihil debet tibi ad penam vel culpam (sicut credimus) imputari[g]. nisi postea consenseris[h] pecuniam soluendo promissam. aut reddendo solutam alioquin contingeret quod alicuius factum insidias inimico parantis[i] ei dannosum[k] existeret: cui penitus displiceret: et sic aliquis de fraude sua commodum reportaret[l]. Illos autem qui dederunt pecuniam vel etiam receperunt interim constat esse culpabiles: quod si excessus eorum esset ecclesie manifestus: que non iudicat de occultis[m]: pena essent canonica feriendi. J. decano beluacen.

Si clericus cum pacto confert ecclesie bona sua ut in ipsa recipiatur in canonicum: et illa sibi retineat pro prebenda symonia committitur: secus si hoc fiat sine pacto. Ca. xxxiiij.

Tua nos duxit discretio consulendos: et infra. Deuotioni. t. t. r. quod si quis clericus cum conditione vel pacto[n] largiatur aut offerat bona sua: ut illa postmodum pro prebenda retineat et in canonicum admittatur: huiusmodi oblatio vel receptio fieri non poterit sine vicio symonie: cum in talibus omnis pactio aut conuentio[o] cessare debeat iuxta canonicas sanctiones.

g Imputari. Dixit Vinc. quod hoc intelligitur cum iam aliquis est electus: et eo ignorante et reclamante datur pecunia confirmatori. Si autem nondum esset electus: licet eo reclamante daretur pecunia electoribus: obesset electo. qui per pecuniam eligitur: nisi dantes hoc facerent in odium eius. ut hic et S. eo. nobis.
h Consenseris. Nam si consensisset / symoniam commisisset. quia consentire est quodcumque consentire et ante et post. j. q. j. eos. in fi. et q. iij. si quis prebendas. et. ca. si quis obiecerit. quia in maleficijs ratihabitio retrotrahitur: et mandato comparatur. ff. de vi et vi arma. l. j. §. quotiens. et S. de restit. spo. cum ad sedem. in fi. et. ij. q. j. notum. et ita secundum canones possunt habere ratum quod non meo nomine gestum est. ix. q. ij. lugdunensis. et secundum leges. ff. de nego. gest. si pupilli §. item queritur. Quidam dicunt ut Tan. quod aliquis potest habere ratum. sed symoniam non committit quamuis grauiter peccet. ar. J. c. pxi. et in hoc quod dicit pecuniam soluendo potest esse. ‡ ar. quod non fit symoniacus per solam ratihabitionem.
i Parantis. Sic. ff. si quis cau. l. ij. §. vlti.
k Dannosum. Quod esset iniquum. cum peccata tantum tenere suos auctores debeant. C. de penis. sancimus. et S. de his que fi. a ma. par. ca. constituit. et non debuit alius alterius odio pregrauari. ff. de inoffi. test. si quis suo.
l Reportaret. Quod esse non debet: immo quandoque punit in eo in quo deliquit. S. de iurepa. pastoralis. et S. de immu. ec. ca. vlti. Ber.
m De occultis. xxxij. dist. erubescant. vj. q. j. si ola et. xxxij. q. v. christiana. J. ca. pxi. Ber.

‡ Infero quod talis de quo in glo. non committit symoniam: quia aliud est vendere et aliud vendituro consentire. l. aliud. ff. de reg. iur.

Tua nos duxit. Sunt due partes. In prima decisa consultatio. In secunda responsio ibi: deuotioni tue: que distinguendo prosequitur duo membra. Secundum ibi: si vero. cuius determinationem summittit ibi: licet. Abbas si.
n Pacto. j. q. ij. exemplo. et S. de pac. ca. vlti.
o Conuentio. Et modus etiam. S. ut ec. bn. c. vno. Ber.

b Exsoluerunt. Forte bono zelo: sed non secundum scientiam et ita errauerunt. Ber.
c Canonum. j. q. v. presentium. S. eo. de regularibus. et ca. ex insinuatione.
Glo. seq. ponit duo genera de tacente quod consentit / et quod contradicit. ad utrumque signat Jrnium de regula / qui tacet.
d Prebere. Quia sepe qui tacet consentire videtur. liiij. di. si seruus sciente. C. de nup. si ut proponis. sic iste abbas si postquam intellexerit non consensisse presumeretur si postea intellexerit non contradixisset: sicut econuerso videtur contradicere qui expresse non consentit. ‡ de conse. di. iiij. cum pro paruulis. ff. de pcura. filiusfamilias §. inuitus. ff. de seruit. vrba. predi. multum. S. de bap. maiores. ver. si. Arg. contra. ff. de reg. iur. qui tacet. Vin.

‡ Adde an et quando habeatur pro consensu. glo. et doc. l. l. filiusfamilias. §. inuitus. S. 6 pc.

¶ Si vero pure ac sine pacto vel cōditiōe q̄libz offerat/ rogās[a] hūiliter vt in canonicū admittat: τ bona sua retinere sibi liceat p p̄bēda: τ clerici eiusdē eccl'e pure ꝯsentiāt[b] huiusmodi receptio fieri potuit absq̧ scrupulo symōiace prauitatis. ¶ Lz aūt taliter duxim⁹ rñdēdū: q2 nobis datū est de manifestis[c] tm̄modo iudicare: si tñ is q̄ talē donationē facit ea intētiōe ducat vt p tpalia bōa q̄ offert spūalia valeat adipisci: τ clerici q̄ eū i frem admittūt nō essent eū (nisi cōmoda tpalia pciperent) admissuri: sine dubio tā ille q̄3 isti apud districtū iudicē (q̄ scrutator est cordiū τ cognitor secretoꝝ) culpabiles[d] iudicant. I dē priori cātuariēsi. ¶ Nō dz q̄s ordinē recipere ab eo quē credit symōiacū: sz ministrare pōt in illis q̄s prius ab isto recepit. C. xxxv.

PEr tuas lr̄as itimasti q cū B. i quadā domo cartusiē. ordis suscepisset habitū monachalē: a dioce. ep̄o fuit in subdiaco. ordinat⁹: sed postmodū didicit ex relatiōe quoꝝūdā[e]: q ep̄s multotiens ꝯmiserat viciū simōie: ppter q̄d idē monach⁹ in suscepto formidat ordie mīstrare/ nolēs ab eodē ep̄o ad supiores ordines promoueri: τ infra. ¶ Nos igit rñdem⁹ vt idē in ordie sic suscepto secure ministret[f]: sz contra cōscientiā ad supiores ordies nō ascēdat: ne forte edificet ad gehennā lz ex eo q ꝯscientiā nimis habuerit scrupulosam: i difficultatē hmōi sit collapsus: quā vtiq̧ nō euadet nisi deponat errorē. I dē cātua. archiep̄o ¶ Pro chrismate vel inuestitura ecclarū nil exigi dz: nec excusat cōsuetudo/ vel nois variatio. Caplm. xxxvi.

IAm̄ pctis exigentib⁹ corda q̄rūdā simōiaca prauitas deprauauit: τ infra ¶ Sane peruenit ad audientiā nostram q cū olim quidā suffraganei tui p chrismate[g]

---

a ¶ Rogās. No. q aliq̄s pōt rogare vt in canonicū admittat. de hm̄oi scrib⁹ no. s. de eta. τ q̄li. tuā. Ber.

b ¶ Pure ꝯsentiāt. i. sine aliqua pactione: vel mala intētiōe. Hic enī pz q eo tpe quo q̄s recipit pōt aliq̄d offerre cessante oī ꝯditiōe τ pacto. Sed cōtra videtur q non liceat tpe receptiōis. ar. j. q. j. emēdari. q̄d gratis fieri dz: p precio fieri videat: τ sic videatur haberi speciē mali a q̄ etiā abstinēdū est J. e. audiuim⁹. s. de vita τ honesta. cle. cū ab oi. et est ar. ad hoc j. q. ij. q̄ppio. i fi. vbi dicit. ac postmodū: τ cetera. Sed verū est vt hic dz q tpe ingressus pt dare aliq̄d. τ licitū est dū tñ cesset pactio τ cōditio vt hic dz. τ. s. de p ba. c. in p̄ntia. et s. d succes. ab intesta. cū dilect⁹. τ. s. e. dilect⁹. ij. in fi. nec iō min⁹ donatio gratuita dz. ar. ff. manda. si remunerā di. ar. j. q. j. iudices. xviij. dis. de eulogijs. τ ar. ff de offi. pcon. solent. §. vi. τ. s. e. dilect⁹. ij. in fine als dare sine añ sine post/ symonia est. j. q. j. in fine. Sed caueat ille qui recipit et qui dat ne sub specie taliū munerū fraus cōmittatur. j. q. j. si quis neq̧. τ J. sequitur. Joan.

Monasteriū ingrediens an possit aliq̄d offerre.

c ¶ De manifestis. s. e. priori.

d ¶ Culpabiles. Nō dicit symoniaci: ad parē tñ penā tenent ppter intentionē cū ope subsecuto. s. de bigā. nup. vñ isti symoniaci dicuntur q̄ntum ad ecclesiā nisi velis dicere q sola intentio facit hominem symoniacum. ar. j. q. j. qui studet. τ. c. reperiuntur. τ. j. q. iij non solum. sicut sola spes lucri facit hominē vsurariū xiiij. q. iij. c. j. ar J. de vsur. consuluit. Tan. dicit q sola pactio facit aliquem symoniacum. arg. huius decre. τ. s. vt eccle. benefi. vt nostrum. Jo.

† Concor. l. in summa §. la= beo. et q ibi no. ff. d aq̄ plu. ar. p q̄ rhō. ad ꝯ. glo. ad. l. cū antiq̄tas. C. d testa.

PEr tuas. ¶ Communis diuisio. Secunda pars ibi: nos igitur. Ab. si.

¶ Glosa sequens dicit asserentibus credi non debere τ signat contrarium.

e ¶ Quorūdam. Quibus credere nō debuit. xxxij. di. habuisse. arg. lxxxvj. di. si quid vero †. Ar. cōtra q illud dicimur scire quod ab aliis audiuimus. xxij. q. v hoc videtur. verū est quando loquitur de proprio facto non de alieno. Ber.

¶ Glosa sequens primo ponit opi. Joan. demū ponit contrariam quam approbat: secundo obijcit τ soluit tertio querit τ soluit.

f ¶ Ministret. Cū nō cōstet ei illū symoniacū esse: als si sciret illū symoniacū stult⁹ esset/ q2 symoniacus nō hz executionē. vt. s. e. tāta. vñ eā dare nō pōt. Preterea dixit Joā. q lz q̄s ꝯmittat symoniā nō perdit eo ipso executionē nisi sit symoniacus in ordine. Alij dicūt ꝯtrariū/ q ols symoniac⁹ ipso iure suspensus est. vt. j. q. j. reperiūtur. τ. c. quibusdā. Illud vr verum q sine ordinē siue bñficiū adept⁹ ē p symoniā: ipedit ordinis executiōem etiā post pactā penitentiā. s. d accu. inq̄sitiōe. ij. rñ. Preterea si iste nescit p vero illū esse symoniacū quare papa nō dicit ei ex ꝑsse q recipiat ordies ab eodē vt auferat ab eo errorē suū vt dei q ei laqueū iniciat: q̄d esse nō dz. xxvij. q. j. ca. vi. Sol. papa nō dz ei dicere q recipiat ordines ab ipso si hz sup hoc ꝯsciētiam lesam: nec papa ei⁹ cōsciētiā posset mutare nisi ipsemet eā mutaret: q2 vis als fieri non pōt. xxxij. q. v §. j. τ ca. j. τ. ij. vnde dicit papa ꝯsulendo poti⁹ q̄ precipiēdo: vt ꝯ cōscientiā non pmoneatur ab illo ep̄o: nisi primo illam deponat: q2 qui facit cōtra ꝯscientiā edificat ad gehēnam. xxviij. q. j §. ex his. τ. s. de restitu. spo. lr̄as. et. s. de pscrip. q̄m omne. Sed nunq̄d pōt aliq̄s recipe ordines ab eo quē scit symoniacū in ordine? dico q non τ recipiēdo ordines ab eo nō recipiet executionē cū ordinator nō habeat executionē. s. e. tāta. τ. j. q. j. reperiunt. τ potius dz pati excōicationē q̄ recipe ordines ab ipso. J. de sen. excō. inquisitiōi. ar. Si vero aliq̄s ignorāter etiā recipiat ordines a tali simoniaco in ordine nō recipit executionē: nisi cū eo dispenset. j. q. j. si q̄s a symoniacis. τ. s. de ordi. ab eo q̄ renū. episco. c. j. et. ij. q2 si eam nō habēt/ alijs eā dare non possunt. j. q. j. ca. j. τ. c. qui pfectionē. τ. q. vij. daibertum. Ber.

Symoniacus an perdat ordinis executionem

Ordo/ an possit recipi a symoniaco in ordine.

INtantū. ¶ Prouidet circa duo. scd'a ibi: presens. Et prima subdiuidit. nam prima narrat factum secunda corrigi mādat τ puniri ibi: cū vero. Ab. si.

diuisio

g ¶ Chrismate. Sic. s. e. ea q̄. Ubi habes similē variationē nois. Pro chrism ate vero vł oleo nil est accipiēdū. s. e. nō satis. τ q̄ ꝯfecerit pena canonica punit: vt

hic dicit: que est pena depositionis cū nota infamie. j. questione. iij. c. viii. Ber.

a ¶ Anticipāt. Excogitata fraude ꝺ tpe ad tēp⁹. B.

b ¶ Variāt. Talis variatio nominis nō ꝓdest. ꝗ qr quodcunqꝫ nomen imponāt: simoniā cōmittunt sicut in vsura. xiiij. q. iij. plerīqꝫ sic eñ faciūt vinarij: nūc appellāt lucrum: nūc emolumētū. qñqꝫ penam in fraudē. arg. ff. si cer. pe. ta. lecta est. sic C. de libe. cā. inhemus. Ber.

c ¶ Qui pri⁹. Emptor eñ pri⁹ tenet offerre p̄ciū q̄ vēditor ei rem tradat. ff. ꝺ act. emp. ꝛ vēdi. iulian⁹ §. offerri. Sꝫ si neuter hꝫ fidē alteri p̄cium ꝛ res depōnatur apud seq̄strum. ff. de so. si soluturus. Jo.

d ¶ Gratis sit gratia. j. q. j. c. j.

e ¶ Culpa. Argu. ꝙ delictum subditoꝝ imputatur p̄lato. s. ꝭ. de offi. or. irrefragabili. vbi ꝺ hoc. Ber.

f ¶ Consuetudinē. In talib⁹ enim nō excusat cōsuetudo. Sed poti⁹ accusat. ꝭ. e. nō satis. et ca. cū in eccl'ie. quia male cōsuetudines tempore nō ꝯfirmant. i auf. vt nulli iudi. §. j. col. ix. Ber.

g ¶ Inuestitura. Pro qua nichil est dandum ꝭ. eo. cū in eccl'ie nec ꝑ aliquo sacramēto sp̄uali. vt ibi dicitur. nec pastum nec pastellum quis dare debet. j. q. iij. si quis prebendas. B.

† Concor. l. ꝺ reb⁹. cū nota. ꝑ bar. ff. re. amo. ꝛ. l. pompo ni⁹ scri bit. ff. ꝺ nego. gest.

certā cōsueuerāt accipere pecunie q̄titatē: non metuētes penā canonicā: ꝛ correctionē tuā illudere cupientes tēpus faciēde solutionis anticipāt[a] recipiētes i media q̄dragesima qꝺ recipe cōsueuere post pascha: ꝛ vt cām recipiēdi dissimulēt: nomē denarioꝝ variant[b]: denarios q̄s pri⁹ chrismales: scꝺo paschales dicebāt: cōsuetudinē medie quadragesime nūcupātes: ꝛ īfra. ¶ Cū ꝓo expressi⁹ exprimat vēditiōis speciē: q̄ prius[c] recipit p̄ciū q̄ rē cōferat p̄ciosam ꝛ gratis[d] sit gr̄a cōferēda: mādamus quaten⁹ taliter excessus corrigas supradictos: suffraganeos tuos et officiales eoꝝ a tā illicita exactione cōpescēs ꝙ alioꝝ culpa[e] tibi ob tuā negligentiā nō imputetur ad penā. ¶ Prauā etiā illā cōsuetudinē[f] de tua puīcia studeas abolere ꝑ quā ꝓ ecc'iarum inuestitura[g] archidiaconi marchā argenti: minores ꝓo decani vaccā albā sibi dari postulant / vel certā solui pecunie q̄titatē. I dē.

¶ Ordinat⁹ in subdiaconum qui pri⁹ p̄sentatori suo ꝓmisit ꝙ nil ab eo peteret: in suscepto ministrare vel ad superiores ordines ascēdere sine dispēsatiōe nō pōt etiā si peccare nō crediderit. Ca. xxxvij.

Per tuas nobis lr̄as intimasti: ꝙ cū. D. lator presentium vellet in subdiaconum ordinari: et certum titulum non haberet. quēdam presbyterū exorauit vt ipsum ad ecclesie sue titulum presentaret: quod cum ille facere recusaret: ipse illi firmiter repromisit: ꝙ nunq̄ si presentaret eundem in ecclesia sua aliquam peteret portionem et sic ad presentationem eius extitit ordinatus: nec se i hoc exegisse aliquod illicitū intellexit[h]: ꝛ infra. ¶ Nos inquisi. t. t. r. ꝙ nisi cum eo fuerit misericorditer dispēsatum[i] nec ad superiores ascendere nec in suscepto debet ordine ministrare[k]. I dem.

¶ Simonia est dare pecuniā ꝓ vicariatu vel ꝓ alia administratione rerū spiritualium seu ecclesiasticarum habēda et dantes et recipientes ab illa ecclesia sunt eijciendi. h. d. hoc capi. per alia verba licet breue sit. Capi. xxxviij.

Consulere: ꝛ īfra. Quicunqꝫ vicedn̄atum vel aliā eccl'iasticarū rerū administrationē[l] ꝑ pecuniā obtiere voluerint: tā emētes q̄ vēdentes cū symone ꝑcellunt: ꝛ ab illa eccl'ia in cui⁹ ꝯtumeliā dare pecuniā et accipere voluerunt[m] iuste excludunt.

et. c. si quis neqꝫ. sed illa capitula loquūtur in dignitate ꝛ nō negat q̄n possit cū talibus dispensari: sed nulla mia est adhibēda in dignitate seruāda quin oporteat eos renūciare: qꝛ pn̄iam (ordine vl' bn̄ficio retēto) agere non pn̄t. j. q. vij. reqritis. ꝛ. ꝭ. de accu. inquisitionis. j. rn̄so. Quis possit cū talibus dispēsare dictū est. ꝭ. e. de simoniace. ꝛ meli⁹. ꝭ. de renū. post trāslationem. de pena istoꝝ dr̄. j. eo. ca. penul. ꝛ quis cū talib⁹ possit dispensare.

sit sieri cū simoniaco ī ordine.

k ¶ Ministrare. Triplici ꝺ cātū quia fuit hic mun⁹ a ligua. j. q. j. sunt nōnulli. tū qꝛ nulla cōditio debꝫ interuenire. vt. ꝭ. e. tua ꝛ. ꝭ. de pact. c. vlti. ꝛ. j. q. ij. q̄plo. tū quia ꝑ surreptionē voluit ordinē adipisci. argu. xxiiij. dis. qn ꝛ. ꝭ. de elec. cum dilecti. Joan.

Consulere. Non eget summario quia breuis: nec diuidi. Abbas sic.

l ¶ Administrationē. Quod hic dr̄ intellige ꝑ id qꝺ habes. j. q. iij saluator. Circa mediū cap'li vbi habes ꝙ nulla administratio ecc'astica pōt vēdi vl' emi prepositura economi officiū vicedn̄atus / aduocatia siue castaldiōatus. ꝛ iudicatura: aut quelibet alia administratio. vt ca. si quis ep̄s. in prin ca.

¶ Er tuas. ¶ Due sunt partes. cōsultatio ꝛ rn̄sio. secunda ibi: nos. Abbas siculus.

diuisio

h ¶ Intellexit. Propter hoc nō excusat vt bn̄ sequit' na notāt. qꝛ potuit ꝯsulere paritores. xxxvij. di. §. vlt. ff. de iuris ꝛ fac. igno. l. regula. §. ad iuris. Ber.

¶ Glosa seq. signat contrarium. soluit ꝛ remittit.

i ¶ Dispensatū. Sic. ꝭ. e. c. pe. vbi etiā imponit' pena ordinatori p̄sentatori ꝛ presentato. et ita dispēsari pōt cū simoniaco in ordine. Arg. ꝭ. j. q. j. erga simoniacos

Dispēsatio an possit

¶ Glosa sequens argu. ꝛ argumentum determinat.

m ¶ Voluerunt. Argu. ꝙ sola voluntas facit hominem simoniacum. j. questione. j. qui studet. Sed hoc non credo ꝙ sola voluntas facit hominē simoniacum dummodo contenta sit suis terminis. ꝭ. e. ca. vlti. licet al's peccet vt ibi. Sed hic non fuit contenta suis finibus: immo processum fuit ad actū. et hoc notatur per hoc ꝙ dicit tam ementes q̄ vendentes: vel ad studia emendi processerunt quantum in eis fuit: vnde tanq̄ simoniaci iudicandi sunt. j. q. j. qui studet. ꝛ sic intellige qꝺ dicit in fine. voluerunt.

diuisio

Sicut. Primo narrat excessum ꝛ ipsius excusationē. Scd̄o ipsius excusationē reprobat ꝛ excessum prohibet. ꝛ penā adijcit ibi: tantum. Ab.sic.

a ¶ Per cōsuetudinē. Fingūt enī tales ꝙ in cōsecratione aliqd licite petāt nō ꝑ cōsecratione: sed ꝑ consuetudine. ar. lxiiij. dist. q2 sctā. ꝛ ca. agathosa. ꝛ.j.q. iij. quesitū. et in aut. de san. epis. §. ꝑ cōsuetudinibus. col. ix. sed hoc nō est verū. nec excusat ꝯsuetudo l hmōi spiritualib⁹ vendēdis. imo magis accusat. s.e. non satis. ꝛ.c. cū l ecclesie. vbi talia reprobanť. Jo.

b ¶ Giezi ꝛ simōe. Giezite dicūtur a giezi seruo Elisei qui primo i veteri testamento vendidit gratiā sanitatis naamā principi assyrioꝝ vn̄ venditores spūaliū ꝓprie dicuntur giezite. Symoniaci dicunť a simone mago qui postea i nouo testamēto voluit emere grām spiritusscti.j.qōe.j. qui studet. et.c. cito turpem.

giezite

Simoniaci.

Quoniam. ¶ Sūt q̄tuor ptes. Pria ꝓuidet circa futura. secūda circa preterita ibi: de his. tertia ꝓrogat ibi: hoc ēt quarta publicationem fieri mādat ibi: verum. Ab.siculus.

diuisio iiij. re. v. Act. viij.

¶ Glosa sequēs textum adiuuat per canonem decre.et.i. demum determinat. vlti. consulit.

casu taliter aliquis vel aliqua recipiatur. Ber.

¶ Glosa seq. obijcit de decre. dilect⁹ ꝛ inquisitionis. ꝛ soluit. demū ponit questionem quā soluit et remittit. Item aliam questionem quā dupliciter soluit.

d ¶ Expellať. Videť intelligēdū cū distinctione illi⁹ decre. s. eo. dilect⁹. vt si directe actū sit cōtra eas in modū accusationis ꝙ deponať. Si i modum inq̄sitiōis fiat vt hic dicť. sic distiguit ille decre. dilectus. Itē arg. ꝯtra. s. de accu. inq̄sitionis. vbi deponiť simoniac⁹ i modū inq̄sitionis. Credo ꝙ hodie stādum sit huic cōstitutioni circa regulares simoniacos: vt pena ista solūmodo imponať q̄liter cūqꝫ cōstet de crimine vt in arctiori mōasterio ad agendū ꝑpetuam pniam detrudanť sine ordinis sui executione: cū al's penitētiā agere nō pōt.j.q.vij. reqritis. ar. s. de accusa. inq̄sitionis e facto intelligā tur depositi: nā extra claustrū morari nō debēt ne damnabiliter euageť. vt j. ol. ꝛ arg. s. de regularibus et transeūt. c. vlti. Sed nūqd restituiť ei pecunia ṗt dici ꝙ sic. s.e. veniens. de hoc dictū est. s. e. de hoc. Quid si nō inueniūť arctiora monasteria? nichilomin⁹ mutabūt ea. ar. lxxxj. di. valet. vl' si visuz fuerit renūciabūt locis suis. Et denuo restituenť in illis dispēsatiue ꝓut sequitur. j. de alijs que ante statutum sunt recepti vt perpetuā penitentiam ibi agant.

Simoniaci regulares qualiť sūt puniendi.

ꝉ Ergo appellatione monastiū non comprehēdunť monachi. ar.in.l. si ita scriptū. ff. de le ga.ij.

I dē in cōcil. gñali. ¶ Simoniacū ē aliqd exigē ꝑ cōsecratiōe epoꝝ: ꝛ bn̄dictiōib⁹ abbatū / ꝛ ordiatiōib⁹ clericoꝝ: nec excusat ꝯsuetudo. c. xxxix.

Sicut pro certo didicimus in plerisqꝫ locis a plerisqꝫ ꝑsonis q̄si colūbas in tēplo vēdētibus fiūt exactiones ꝛ extorsiōes turpes ꝛ praue: ꝑ cōsecrationib⁹ epoꝝ bn̄dictionibus abbatū: ꝛ ordinibus clericorū: estqꝫ taxatum: quātum sit isti vel illi / q̄ntū vel alteri / vel alij ꝑsoluēdū: et ad cumulū dānationis maioris qdā cupiditatē ꝛ prauitatem hmōi nituť defendere ꝑ consuetudinē[a] lōgo tp̄e obseruatā. ¶ Tn̄ igiť abolere volentes abusum: cōsuetudinē huiuscemodi (q̄ magis dicenda est corruptela) penitus reprobamus: firmiter statuentes: vt ꝑ his siue cōferendis siue collatis nemo aliqd quocūqꝫ ṗtextu exigere aut extorq̄re ꝓsumat. alioquin et q̄ receperit et q̄ dederit hmōi ṗctū oīno dānatum cū giezi[b] ꝛ symone condemneť. I dē in eodē.

¶ Religiosi ṗcio recepti vna cū recipiētib⁹ de monasterio expellunť: ꝛ in arctiorib⁹ monasterijs ad agēdam pniam detrudūtur. Sed recepti an̄ istud conciliū ponebanť sicut recepti i alijs locis eiusdē ordinis nisi multitudo sit in cā ita tn̄ q' renūciēt priē recepti oni: ꝛ de nouo recipiunť. c. xl.

Quoniam simoniaca labes adeo plerasqꝫ moniales ifecit: vt vix aliq̄s sine ṗcio recipiāt l sorores paupertat;[c] ṗtextu volētes hmōi vitium palliare ne id decetero fiat penit⁹ ꝓhibem⁹ statuentes: vt q̄cūqꝫ decetero talē cōmiserit prauitatē: tā recipientes q̄ȝ recepta: siue sit subdita siue ṗlata: sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur[d] in locū arctioris regle ad agendū perpetuā[e] pniam retrudēda. ¶ De his aūt que ante hoc sinodale statutū taliter sunt recepte: ita duxim⁹ ꝓuidendū: vt remote de monasterijs q̄ ꝑperā sunt ingresse: i alijs locis eiusdē ordinis collocenť ꝙ si forte ꝓpter nimiā multitudinē[f] alibi nequiuerint cōmode collocari: ne dānabiliter i seculo euageť recipianť in eisdem monasterijs dispēsatiue de nouo mutatis priorib⁹ locis ꝛ inferioribus assignatis. ¶ Hoc etiā circa mōachos. ꝉ vl' alios regulares decernim⁹ obseruādum. ¶ Verū ne ꝑ simplicitatē vel ꝑ ignorantiā[g] se valeāt excusare ṗcipim⁹: vt diocesani epi singulis annis hoc faciant ꝑ suas dioce. publicari

c ¶ Paupertatis. Pretextu enī paupertatis nō dȝ q̄s operari pctm̄ mortale sed poti⁹ q̄libet mala pati. xxxij. q. v. ita ne. s. de his q̄ vi metusve cā fiūt. sacris. nec eo pretextu ignoscendū est illis. ff. de ritu nup. palā. §. nō est. Posset dici ꝙ si ita paupes sunt: ꝙ nō possunt ibi al's aliquo modo aliquē recipere: q2 nō haberēt ibi victū sub hac forma possent recipi: nō habemus q̄d demus tibi ꝑ victu nisi tu portes tecum vn̄ viuas. dū tn̄ hoc nō dicatur in fraudem: ꝛ sine aliquo pacto. arg. j. q. ij. si quis propter hoc. Joan. sed tutius est vt nullo

Paupertas a pctō nō excusat

e ¶ Perpetuā. Sic. j. q. j. reperiunť. ꝛ. ca. si q̄s neqꝫ. sic heretici cū redierint ad agendū penitētiā in perpetuū carcerē detrudūtur. j. de hereticis. c. pe. q2 et simonia dicitur heresis. vj. q. j. sed licet. Ber.

f ¶ Multitudinē. Ut ꝓpter hoc detrahať seueritati. sic. j. de cle. excō. mi. latores. ꝛ. s. d tēpo. or. c. ij. Ber.

g ¶ Per ignorātiam. Sic. s. de loca. ca. j. sic. lxxxij.

Idem in codem. ¶ Ep̄i nil exigere debēt vt p̄mittant in ecclesijs sibi subiectis clericos institui monachos profiteri vel mortuos sepeliri: alioqn exacta restituent duplicata. Capitulum. xli.

Audiuim⁹ de quibusdā ep̄is q͛ decedentib⁹ eccl̄iarū rectorib⁹ ipsas int̄dicto subijciūt. nec patiunt̄ alios in eisdē institui: donec ipsis certa summa pecunie p̄soluatur. Preterea cū miles / aut clericus domū religiōis ingredit̄: vel apud religiosos eligit sepulturā: etiā si nihil loco religioso reliq̄rit: difficultates ingerūt et malicias: donec aliquid muneris man⁹ ꝯtingat eorū. ¶ Cum igit̄ non solū a malo: sed ab om̄i specie mali sit s̄m ap̄lm abstinendū: exactiones h̄mōi penitus inhibemus. ¶ Et si quis transgressor extiterit: exacta duplicata restituat: in vtilitatē locoꝝ (in quoꝝ fuerit soluta dispēdiū) fideliter ꝯuertēda.

Idem in eodem.

¶ Sacramēta sunt libere cōferenda: cogit tñ ordinarius laicos obseruare laudabiles cōsuetudines. Cap. xlii.

Ad apostolicam audiē tiam frequēti relatione peruenit: q͛ quidam clerici p̄ exequijs mortuorum et b̄ndictionibus nubētiū: et similib⁹ pecuniā exigunt: et extorquēt: τ si forte eoꝝ cupiditati non fuerit satisfactū: ip̄edimēta ficticia fraudulenter opponūt. Ecōtra v̄o quidā laici laudabilē cōsuetudinē erga sanctā ecclesiam pia deuotiōe fideliū introductam: ex fermēto heretice prauitatis nituntur infringere sub pretextu canonice pietatis. ¶ Quaproter sup his prauas exactiōes fieri p̄hibem⁹ et pias ꝯsuetudines p̄cipim⁹ obseruari: statuētes: vt libere ꝯferant̄ eccl̄iastica sacra: sed p̄ ep̄m loci v̄itate cognita cōpescant̄: qui maliciose nituntur laudabilem consuetudinē immutare. Hono. iij. vniuersis abbatib⁹ τ fratrib⁹ cister. ordi. ¶ Prohibet abbates cistercien. solēniter installari: et ponit formā obedientie quā p̄stāt suo ep̄is. c. xliii.

Ne dei ecclesiā: τ infra Installationis solēnitates in electis abbatib⁹ ordis v̄ri fieri p̄hibētes. ¶ Adijcimus: vt archiep̄i et ep̄i ea sint forma p̄fessiōis cōtenti q̄ ab origine v̄ri ordis noscit̄ instituta: q̄ tal' ē. Ego frat' abbas cister. ordis subiectionē τ reuerētiā τ obediētiā a s̄cis p̄tribus cōstitutā: s̄m regulā s̄cti b̄ndicti tibi dn̄e ep̄e / tuisq͛ successorib⁹ canonice substituendis: τ sancte se. apost. saluo ordine meo perpetuo me exhibiturum promitto.

---

dist. proposuisti.

divisio — Audiuim⁹. ¶ Sunt tres partes principales. In prima p̄te narrat factū. in s̄cda inhibitionē facit ibi: cū igit̄. In tertia puniri mādat ibi: q͛ si qs. Ab.

¶ Glo. seq. soluit querit τ remittit.

a ¶ Persoluatur. Nūquid talis dr̄ symoniacus q̄ sic soluit pecuniā: v̄r q͛ sic: q: redimit ius suum. vt. s. dilectus. vbi plene de hoc sicut licitū ē alicui corrūpere accusatorē suū. vt. ij. q. iij. §. notandū. Joā.

b ¶ Specie. Ar. j. q. j. emendari. τ. s. d vita et hone. cleri. cū ab omni.

c ¶ Duplicata. Sic. s. de cē. si. p̄curatiōes. in si. τ. s. d imm. ecc. q: plerisq͛. τ in aut. de sanct. ep̄is. in s̄cda collā. §. si vero laicus. col. ix. Ber.

divisio j. thes. v. — Ad aplicā. ¶ Primo ponit clericoꝝ τ laicoꝝ excessuꝫ. s̄cdo ꝯ vtrisq͛ p̄uidet ibi. quapropter. Ab. si.

d ¶ Pietatis. Pretextu pietatis nō est impietas ꝯmittēda. j. q. j. nō est putādū. τ. xiiij. qō. v. neq͛ ꝯ eis si agris. τ. xxx. q. j. nosse.

e ¶ Cōferant̄. Sacramēta eñ ecclastica grat̄ sine aliqua exactiōe sunt conferēda. s. e. cū i ecclesie. τ. c. ea q̄.

¶ Glo. seq. duplicē legit finē capli: sꝫ p̄mā lecturā approbat

§ Concor. textus. in l. obseruare §. anteq͛. ff. d off. p̄cō. cū p̄coi. vt ibi.

f ¶ Laudabilem. Ergo laudabilis cōsuetudo seruāda est cuius transgressor vt iurīs punitur. xj. di. in his. § Et videtur ex hac littera q͛ clerici licet nihil petere possint pro talib⁹ sacramentis si consuetudo laudabilis super his seruari consueuit: q͛ per superiorē cogi possunt officio iudicis implorato ad illam seruādam que ex pietate introducta est. Uel potest intelligi qd̄ hic dr̄ vt Jo. dixit q͛ laici abutunt̄ cōsuetudinibus: q̄ illis pietatis cā p̄missi sunt. vt cū permittitur eis p̄sētare clericū ipsi volūt eū instituere: vel cū ipsi requirunt̄ vt ꝯsentiāt ipsi volūt eligere. de quib⁹ habes s. de iurepa. c. p̄terea. τ in plurib⁹ alijs: qd̄ nō credo: sed dic vt prius dictum est. Ber.

divisio — Ne dei. ¶ Due sunt p̄tes. s̄cda ibi: adijcim⁹. Ab bas siculus.

¶ Glo. se. ponit principiū casus

g ¶ Ne dei. Cas⁹. Abbates cistercie. ordinis ꝯsueuerāt dare archidi. palefredū in sua installatiōe vel aliqd̄ equipollens qd̄ hic p̄hibuit honor⁹ abbatib⁹ cistercien. ne de cetero taliter installent̄: sꝫ obediētiam faciant suis ep̄is prout dicit̄ in littera.

h ¶ Solēnitates. Installare abbates τ abbatissas in sede ponere p̄tinet ad officiū archidi. s. de offi. archi. c. vt nostrū. τ talis installatiōis solēnitas nō requirit̄ in abbatibus ordis cistercien. vt hic patꝫ

i ¶ Professionis. Qua p̄stētur se p̄stituros suis episcopis subiectionē et cetera que sequūtur sic τ archiep̄i debent eē se ꝯtēti forma p̄fessiōis a canonibus cōstituta s. d malo. τ obe. dilecti. qua τ papa cōtētus est: vt ibi dicitur.

Forma p̄fessionis cistercensiū.

k ¶ Successorib⁹. Et ita post q͛ fecit obedientiā p̄decessorib⁹ ampli⁹ eā facere successoribus compelli non debet. vt. s. de iureiurā. veritatis. τ idē in vasallo: vt ibi dicitur.

l ¶ Canonice. Alias non teneret̄: puta si esset intrusus sine consensu clericorū. xij. q. ij. alienatiōes. Ber.

m ¶ Ordine. Nā ꝯ regulā obedire nō tenent̄: vt hic dr̄ in his q̄ ꝯ regulā vel q̄ illicita sunt null⁹ obedire tenet̄. xj. q. iij. si qs ep̄s. non semp. si dn̄s iulian⁹. sed bonū qd̄ agit̄ q̄nq͛ p̄p̄ obedientiā intermittit̄. xj. q. iij. quid ergo. τ est sile huic loco. s. d iureiu. ego. n. Ber.

Sũmarium. diuisio

Iacobus. ¶ Preteritu cõsuetudinis nõ debet exigi prandium a canonico recepto. h. d. Diuidit. nam prima pars ponit querelam. secunda dat iudicẽ ibi: quocirca. Abbas siculus.

a ¶ Tali cõsuetudine. Que nõ excusat. sic. s. eo. veniẽs. imo poti9 symoniã inducit: qz p pastu / vel pastello exigi aliqd nõ debet p hmõi spũalibus. s. e. c. j. z. j. q. iij. si quis pbẽdas. nõ obstãte aliq cõsuetudine: vt ibi. z. s. e. in pluribus cap. Ber.

bito modo: sz in Zrsis remittit qd l pñti debet. sz si hic fieret talis remissio: deponeret tã dans qz recipiẽs si cõuinceret. s. e. de hoc. z. c. insinuatũ. z ideo minor pena imponit ppter affectũ cum ope subsecuto. s. de biga. nuper. z. c. vl. z hoc intellige si crimen sit occultũ: si vo esset manifestũ semp cẽnt suspensi. z si accusarentur: z cõuincerent: deponerent ex tali pmissiõe vel iuramento. Ber.

Greg. ix. priori sancti thome esculañ. ¶ Recepto in canonicũ debet pbẽda z redit9 cõsuetudine non obstãte qz non seruauerũt prauã cõsuetudinẽ de aliquo temporali dando ipsis canonicis. Ca. xliiij.

Iacob9 canonic9 esculanus exposuit: qz cum ipse in ecclesia apruti. sit recept9 in canonicũ z in fratrẽ canonici eiusdẽ eccle partẽ pueñtuũ ac pbendã sibi assignare recusant: quandã cõsuetudinẽ ptendentes qz prãdiũ habere debeant a canonico recepto de nouo. ¶ Quocirca mãdam9 quaten9 si est ita dictos canonicos: vt (tali cõsuetudine[a] non obstante) sibi sicut vni ex alijs in pueñtib9 et prebenda puideant ap. re. compellas. Idẽ. ¶ Qui ordinauit aliquẽ sua pmissione de non petẽdo ab ipso puisionẽ ordinator p trienniũ a collatiõe pñtator vo ab executione ordinũ etiã p trienniũ suspensi sunt: ordinat9 vo ab ordine ppetuo sit suspensus: et solũ p se. apo. cũ eis dispensat. Ca. xlv.

Si quis ordinauerit seu ad ordinem presentauerit aliquem/ promissionem vel iuramentum[b] ab illo recipiens: qz super prouisione sua nõ inquietet eundẽ: ordinator a collatiõe: pñtator vero ab executione ordinum per trienniũ[c] z ordinatus ab ordine sic suscepto: donec dispensationẽ[d] super hoc per sedem[e] apostoli. obtinere meruerint nouerint se suspensos[f]. Idem.

¶ Habet duo dicta. secundũ ibi: et ad resignationes. et propter breuitatem: z varietatẽ lecturarum aliter non summatur. Capitulũ. xlvj.

Mandato nostro recepto vt cum monachis qui per symoniam dato aliquo locũ in monasterijs sunt adepti secũdum constitutionem generalis concilij[g] dispensares: z infra. ¶ Consul. t. breuiter respondentes dicimus mandatum apostolicũ etiam ad abbates[h] extendi. ¶ Et ad resignationes spiritualium et temporalium que nullo pacto: sed effectu animi[i] precedente vtrinqz taliter acquiruntur: in hoc casu delinquentibus sufficit per solam penitentiam suo satisfacere creatori: eos p symo-

S ¶ I quis or. ¶ Glo. se. qd h de iuramẽto dr coadiunat demũ signat cõtrarium.

Pactũ turpe nõ obligat.

b ¶ Iuramẽtum. Pactũ tale siue iuramentũ turpe ẽ: ideo nullã obligationẽ inducit. s. de pac. c. vl. z. ff. de verb. obli. generaliter. z qz ppetuã hz cãm phibitiõis nulla est obligatio. ff. e. si stipuler vt id. et ita habes qz si pncipale non tenet nec iuramẽtũ sup hoc factũ simi. s. d foro cõpetẽ. si diligenti in fi. C. d legi. nõ dubiũ. Argu. s. de iureiur. debitores. z licet talis obligatio nõ tenuerit: punit ordinator a collatiõe ordinũ vt in eo puniat i q peccauit. s. de iurepatro. pastoralis. cũ suis similib9.

¶ Glo. se. reci. p obie. qz depõi debeãt ex q tẽ. soluit. solutiõi obijcit z rñdet. In fi. q fuit additio dat versũ itellectũ.

c ¶ Per triẽniũ. Et ita symoniaci iudicant nec tñ deponunt: nisi qz ad tps suspẽdunt: sed hoc forte iõ est: qz nihil dat vel recipit p ordinatiõe vel presentatione: qz symonia est studiosa voluntas emendi vel vẽdendi spũalia. ar. j. q. j. q studet. sed emptio vel vẽditio sine pcio nõ cõsistit. insti. de emp. z vẽ. §. pciũ aũt. z. ff. e. l. ij. §. sine. sed hic nullũ pciũ datũ est. Sz ẽ iste remisit ius qd sibi cõpeteret ex tali pñtatione ẽ pñtatorẽ vel ordinatorẽ qui tenebat sibi ad puisionẽ. s. de pbẽ. cũ scdm aplm. sed idẽ est remittere qd dare. s. de testi. veniẽs. j. z. ff. de calũ. qnetiã. z ita debẽt deponi. hic nihil remittit: qz nihil adhuc debet: sz renũciat iuri qd in futurũ posset acquiri si presentet de bito modo

Remittere est dare.

d ¶ Dispensatione. Sic. s. eo. p tuas nobis.

e ¶ Per sedẽ aplicam. hic patet qz cum symoniaco sciẽter in ordine solus papa dispensat idẽ intelligo i dignitate et bñficio: vt dixi. s. e. d symoniace. z. s. de renũci. post trãslationem.

f ¶ Suspẽsos ipso iure.

Mandato.

g ¶ Concilij. s. eo. qm.

h ¶ Abbates Mandatũ fuit alicui vt dispensaret cum monachis: q per symoniã monasteriũ sunt igressi nulla mẽtione habita de abbatib9: z tñ hec extenditur ad abbates z ita habes hic. argu. qz bñficiũ pncipis largissime interptãdũ est. j. d verb. sig. olim. z. ff. d cõsti. princi. bñficium z. s. de bona. cũ dilect9. in fi. ar. qz in bñficijs vt ibi dicit plena est interptatio facienda. Itẽ argu. cui cõceditur min9 z maius cõcessum videt. vt. xvi. q. ij. visis † sed potius contrarium dici consueuit. s. de deci. ex parte. sic quod de monachis dicit: ad regulares extẽditur. s. de postula. ex parte. Ber.

† Concor. l. ad rem mobilẽ z. l. legatũ. ff. d pcu. z. l. in risgentiũ §. adeo. C de pac.

i ¶ Affectu animi. Ergo sola voluntas siue affect9 animi nõ facit aliquem symoniacum licet aliter peccet: vt dixi. s. eo. cõsulere. z est simile. s. e. tua. ad fi. et simile. j. d vsuris. in ciuitate. sz sec9 videt in vsura vbi sola spes vsurarũ vsurã inducere videt. vt. xiiij. q. iij. ca. j. z. j. de vsuris. consuluit. item habes hic qz affect9 siue voluntas punitur. et merito: quia non ambitione sed labore ad honorem cõuenit peruenire. C. de re mili. contra publicam. lib. xij. et. lxj. distinctio. miramur. z talib9 honor est auferẽdus. viij. q. j. in scriptu-

Symonia et vsura/ an iducãtur p solã volũtatẽ.

ris. r. j. q. vj. sicut his. r hic. r hec abitio sola prila purgat siue renūciatione: r hmōi leuis symonia pōt leuit indulgeri. sic. lxviij. di. sicut. r. ē. de accu. cū d ilect⁹. et ita collige q aliqs pmouet cū mortali. nec deponitur nec dicit pprie symonia talis affectus animi. Ber.

dit ibi: quod si quis. Ab.

d ¶ Precio. Qđ nō lz. ē. c. pri. imo symoniacū est et ne subditi hac occasiōe vltra debitū aggrauent. arg. xxiij. q. j. militare. r vbicunqz eps aliqd gratis facere debet rōne officij: si aliqd exigat symoniā cōmittere videtur maxie cū iurisditio sit spūalis. vt. j. q. iij. ex multis. et c. vedētes. r ca. non solum. T.

¶ Rub. Ne pla ti vices suas: rc.

Conti nuatio ¶ Supra visuz est de symonia i gñe: nūc submittit de qdā ipsius specie. s. ne pla. vi. suas. Ab. si.

¶ De hac materia tractat. lxxxix. dist. r. j. q. iiij. p totū. r. xxj. q. ij precipimus.

P Reterea. Primo ponit excessuz quē scđo punit ibi: p senti. Ab.

divisio

a ¶ Decani. i. archipbři rurales: q spūale habēt iurisditionē l. di. i capite. sic appellant. ē. de censi. cū apl's. et ē. d offi. archid. ad hoc. §. vi. B.

¶ Princi. huius glo. reci. p distinctionē aut vicari⁹ dat epo. rc. scđo arg. signat ztrū r ibi remittit. tertio dicit d pertinētia ad titulum.

b ¶ Quātitate. Data epo p sua iurisditiōe quā emūt isti decani: qđ nō lz vt hic patet. sz ecōuerso eps si cōmittat vices suas alicui potest

nia huiusmodi non teneri.

¶ Ne plati vices suas vel ecclesias sub ānuo cēsu pcedāt.

A lexā. iij. i cōcilio lateran̄.

¶ Qui dat pecuniā vt epalē vel spūalē iurisditionē exerceat. officio suo priuat. et sic pferēs illud ampli⁹ conferre nō poterit: r canonice punit h. d. cū sequētibus. Capit. j.

Preterea quoniā qdā in qbusdaz ptib⁹ sub precio statuuntur: q decani[a] vocant et p certa pecunie quātitate[b] epalem iurisditionē exercent. ¶ Presenti decreto statuimus: vt q decetero hoc psumpserit: officio suo priuet. r eps conferendi[c] hoc offm ptātem amittat.

I dē in pci. turon̄. ¶ Sumatū est supra ca. pri. Capi. ij.

Quoniā in quibusdā ptibus decani quidam vl archipbři ad agendas vices epoꝝ seu archidiaconoꝝ: et terminādas cās ecclīasticas sub annuo pcio[d] statuūt[e]: qđ ad sacerdotum grauamen: r subuersionē iudicioꝝ nō est dubiū redūdare: id vlterius fieri phibem⁹. ¶ Qđ si quis decetero fecerit: remoueat a clero. Eps aūt q hoc sustinuerit: r ecclīasticā iurisditionē sua patit dissimulatiōe puerti: districtione canonica percellat[f].

I dē. ¶ Regimen ecclesie sub annuo cēsu cōmitti non debet. Capitulum. iij.

Quoniā enormis qdam psuetudo i qbusdā locis cōtra sctōꝝ patrū institutiones inualuit: vt sub annuo precio sacerdotes ad ecclīaꝝ regimē statuant[g]. ¶ Ne id fiat modis omnibus phibemus[h] ¶ Quia dū sacerdotium[i] sub hmōi mercede venale disponit: ad eterne retributionis pmiū cōsideratio nō habetur.

I dem. exon̄. episcopo.

¶ Fructus ecclesiaꝝ sub annuo censu concedi possunt. Capitulum. iiij.

Querelā magistri Gu. recepim⁹: q cū ecclīaz de chephala a G. psona eiusdem ad annuū censum tenēdam per septēnū suscepisset: ipse anteqz eam per vni⁹ anni spaciū tenuisset/ auferre psumpsit: quāqz prestita[k] fide

e ¶ Statuūt. Nunqd eps pōt dare ordinariū iudicem? nō: sed tm̄ princeps vel lex. ar. ij. q. vj. §. q d arbitris. ff. de iuris. om. iu. et qz. sed ab vniuersitate eligendus est. r tūc lex dat ei iurisditionem ordinariā. ar. lxiij. dist. si in plebib⁹ in auc. de defen. ciui. §. nos igit. Si tn̄ psuetudo est q eps det ordinariā / admittēda est: ita tn̄ vt ppetuo istituat r nō sub censu certo. arg. C. de emācī. l. j. Lau.

Iurisditio ordinaria an possit dari p epm.

f ¶ Percellat. Ut dictū ē. ē. e. ca. pri. qnqz tn̄ deponit. lxxxj. dist. dictū. qnqz vo ad tps suspēdit. j. q. j. qđqđ. r xxj. q. iiij. pcipimus epi prel byteri. argu.

Q Uoniam. ¶ Primo narrat psuetudinē quā scđo p

divisio

cōz ei pstituere salariū de camera sua cum ille ad hoc nō teneat. arg. xij. q. ij. charitatē. r. ca. qcūqz. ij. Itē ē h ar. q plebani siue archipbři nō hñt iurisditionē. r hoc satis videt nisi habeāt ex psuetudine. j. de exces. plato. ad hoc. Arg. §. ē. de offi. ordi. cū ab ecclīaꝝ. vbi d hoc et hec decre. r sequēs pertinet ad primā prē tituli. et expone vices. i. iurisditiones. vñ cōsueuit dici. pmitto tibi vices meas. i. iurisditionem meam.

c ¶ Conferēdi. Ut in eo puniat in q peccauit. sic. ē. ti. pri. c. pe. r. ē. de elec. cū in cūctis. r. c. nihil ē. r. j. q. j. si q epi. r. ē. de tēpo. or. lras. r i pluribus alijs capitulis ibi. r q recipit officio suo priuabit: sic ppz q iurisditio vēdi nō pōt. j. c. pri. r. xxj. q. ij. pcipim⁹. Arg. §. j. e. c. vl. nō est §. qz ibi nō loquit de iurisditiōe: sed de fructibus qui cōcedunt ad firmam. Ber.

Q Uoniā ¶ Diuidit: qz primo ponit excessuz quē expressa causa finaliter phibet. scđo penā adhibet ibi: ne id. tertio cām reddit ibi: quia. Ab.

g ¶ Statuant. Tanqz plati. qz symoniacū ē si p pcio ecclīaꝝ regimē pmittat. j. q. iij. saluator. sed si iusta cā absens esset vel alis intēdere eps non posset constituere potest sibi vicariū cui de suo puideat: vt dixi ē. e. c. j. r talis vicarius habebit curā animaꝝ delegatam. ē. de offi. vica. c. vlti. Lau.

h ¶ Prohibem⁹. xxj. q. ij. pcipim⁹ r. j. q. iij. si qs dator

i ¶ Sacerdotiū. i. platura. r ptinet ad scđam prē tituli. vel ecclīas. i. platiōes q pcio dari nō debēt nec ēt censuales: † sed ecclīa bñ posset cōstitui ab initio censualis. ē. de cēsi. scientes. r. c. prohibemus.

Q Uerelam. ¶ Primo ponit pductoris querelam secundo dat ei iudicē ibi: ideoqz.

k ¶ Prestita. Si eni p fidē vel iuramentū nulla venisset necessitate cōpulsus: priuari poterat ecclīa. ē. d iureiuran. querelā. r. ē. de fideius. peruenit.

† Con cor. autē. si qs ruinas cū no. p albe. d rosa. C. d sacro san. ecclē. glo. r doc. i §. si vo i autē. de alie. et emphie. col. ix.

Glo.seq.querit & soluit.

a Terminū. Sz pone q interim moriat G. psona eccl'ie q̄ locauit: nūquid successor tenet stare ɔtractui pōt dici si noie eccl'ie p vtilitate eccl'ie ɔtraxisset & pecunia inde recepta in vtilitatē eccl'ie conuersa fuisset teneretur successor stare ɔtractui. ḟ. ď solu.c.i xij.q.ij.c.hec hu ius placiti.&.c.q cūq3 suffragio.& x.q.ij.hoc ius §. & in creditor.&.ḟ de deposi.cap.j. xxxv.dist. eccl'ie pnceps. in fine. Si vero non pro vtilitate ecclesie sed vt ipe tanq̄ prelat⁹ peperet redit⁹ ad firmā successor stare n̄ tenet.ḟ. de preca.ca.ij. quia vltra tēpus suum ecclesiam locare non potuit: et si soluit aliquid vltra / sibi iputet qz hoc preuidere debuit.ff.loca. si ꝗs domū §.j. §.si alias.& §.si fructuarius.

Glo.seq.obijcit & soluit ponē do sex significationes hui⁹ vbi eccl'ia.scđo q̄rit opponēdo. & soluit.tertio q̄rit ď rōne & respōdet.

b Eccl'iam. Hec decre. videt contraria rubrice.ḟ.c.pxi. vbi ecclesia sub annuo censu ɔcedi prohibet: & hic pmittit. vñ non facit ad titulū istū. Solue per hanc distinctionē. Eccl'ia multis modis dicit: qz dicit eccl'ia malignantiū vñ psalmista. In eccl'iam malignātiū nō introibo. Et dicit eccl'ia collectio fideliū.de conse.di.j.eccl'ia. Et đr eccl'ia muroꝝ ambit⁹.de ɔse.di.j.de fabrica. Et đr ecclesia corpus xp̄i.j.q.j.in eccl'ia.&.xxvj.q.ij.sz illđ. Et dicit etiā eccl'ia p̄latura ipi⁹ eccl'ie: vt.ḟ.c.pxi. Itē dicitur eccl'ia ipe obuētiōes eccl'iastice puenietes occasione ecclesie: vt hic.& in hac significatione eccl'ia concedit ad firmā sub annuo censu reddendo qđ licet.qz nullū spūale locat: & ita nō ɔdicit ca.pxi.neq3 rubrice Sed quare ponit in titulo isto: meli⁹ poneret.ḟ.de iureiu.vbi similis decre.ponit / querelā? Sed ideo ponit ne videret phibita tal' locatio eo q simpliciter videtur phiberi q eccl'ia sub annuo censu non ɔcedat i titulo isto. Sed quare potius prohibet iurisditio sub annuo censu cōcedi? R̄n. q illi qui iudicant nichil debent accipere.in aut.vt iudi.sine q̄.suf.col.ij.cū ex officio suo ad hoc teneant.& ex administratiōe cū ehar⁹ ad hoc eis sint deputati: sz hic locant ipi fructus q̄ etiam alijs possunt vendi & distrahi.

Iudex nichil đz accipere.

Continuatio. Rub. De mgr̄is. Supra visuz est qualit spūalia precio concedi non debent: nunc summittit de quibusdā habentibus instar spūaliū: vt de magistris & licētia docendi vt in nigro. Ab.si.

De hac materia tractat.xxxvij.&.lxxxvj.distin.per totū.lxj.di.statuim⁹.&.c.miserū.viij.q.j.oportet.xcij.dist.ꝗs dubitet. ḟ.de elec. cū3 in magistrum.

firmauerit q vsq3 ad statutū terminum[a] nullam et exinde molestiā vel grauamen inferret. Ideoq3 mandamus quaten⁹ si cōstiterit ita esse: cū districte cōpellas: vt prefatam eccl'iam[b] dicto Gu. restituat & vsq3 ad terminū constitutū (fm q inter se ɔuenerint) ipz eandē pmittat pacifice possidere. De magris: & ne aliquid exigat p licētia docēdi.

Ex concilio laterañ.

Ecclesia cathedralis puidere debet magistro de bñficio q̄ clericos eiusdē ecclie et alios paupes gratis doceat et vendens licentiam docendi aut interdicens idoneum ad docendū: bñficio priuat.

Capitulum.j.

Quoniā ecclesia dei sicut pia mater puidere tenet ne pauperibus qui parentū opib⁹ iuuari nō pñt: legēdi & pficiēdi oportunitas subtrahat: p vnāquāq3[c] cathedralē ecclesiam magro[d] q̄ clericos eiusdē & scholares pauperes gratis doceat ɔpetēs aliqđ beneficiū[e] pbeat: & ifra. Pro licētia vero docēdi null⁹ preciū exigat[f].vel sub obtētu alicuius ɔsuetudinis[g] ab eis quos docet aliqd querat nec docere quēq3 (qui sit idoneus[h]) petita licentia illis interdicat. Qui aūt cōtra hoc venire presumpserit: ab eccl'iastico fiat bñficio alien⁹. dignū q̄ppe videt vt in eccl'ia fruct⁹ sui laboris[i] nō habeat: q̄ cupiditate animi dū vēdit docendi lnīam eccl'iasticū pfectū nitit ipedire. Alex.iij. vltoñ.epo.

Pro licētia docendi nihil exigi debet vel pmitti: & exactū restitui & pmissum remitti debet. & negligente inferiore prelato ad magistrū constituendū / supplebit hoc superior.

Capitulum.ij.

Quoniam. Diuidi tur in tres ptes In pma puideri mādat de magistro in scđa factū repuhēsibile inhibet.in tertia penā iponit reddēs cām. secunda ibi: p licētia.tertia ibi: q̄ autem. Ab.si.

diuisio

c Unāquā q3.vt.xxxvij. di. ď quibusdā.&.ḟ. eo.quia.

d Magr̄o. Nomen hoc dicitur a monēdo siue a mōstrādo ff.ď verb. signi. quibus.

e Beneficiū. Sic.j.eo.qz.đz q̄ doctor hr̄e bñficiū3 sui laboris sic & tutor dat alimēta pceptori bus pupilli: qm̄ nō tm̄ preest rebus sz moribus ff.ď admi.tu.cū plures §.cū tutor.& bñficiū3 ei ɔstitui debet fm dignitatē & sciētiā suā sicut aduocatus.ff.de vari.& extraordi.cogni.l.j §.in honorarijs. ar.ḟ.de preben.de multa. Uin.

Tutor p̄est reb⁹ & moribus.

f Exigat. Quod si exactū fuerit restituat.j.c.pxi. quia gratis est danda docendi licētia cū donū dei sit j.ca.proxi. Ber.

g Consuetudinis. Quasi symoniacū reputat hoc qz cōsuetudo hec nō hz locū sicut nec in sacramētis ecclesiastic.ḟ.de symo.cū i eccl'ie.& i plurib⁹ alijs.c. B.

Docendi lnīa idoneis nō ē denegan da.

h Idone⁹. No.q ei q̄ idone⁹ ē / nō est denegāda licentia docēdi: qz p ɔsequēs denegat doctrinā, ignorātibus vt đr in si.quā dispēsare alijs tenet.ar.xvj.q.j. reuertimini.ḡ si nō ē idone⁹ pōt iuste denegari.quia maloꝝ doctoꝝ doctrina mala est.j.q.vij.cōuenientib⁹ et imperitus matheseos risui patebit.xxxvij.di.q̄ de mensa.q̄ alios docet ab alijs tunc edoceri non debet. in auc.de san.epis §.dainus.col.ix. Pena vero huius est priuatio ecclesiastici beneficij vt hic dicit. Ber.

i Sui laboris. Furorē & pietatē ex eodē facto vēdicare nō licet: vt hic.&.xvij.q.iiij.miror.&.c.frater & coepis.&.ff.de mino.auxilium.

Prohibeas. Sunt duo dicta. Scđm ibi: sane. Abbas si.

Glo.seq.obijcit: dat solu. Uin. & aliam subdit.

a ¶ Promittat. Ex hoc videt quod turpitudo ex vtraque parte versat tanquam in spiritualibus. vt. j. q. j. quos cōstiterit. Quid est ergo quod dicit solutū restitui cū in pari cā turpitudinis potior sit cōditio possidentis. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. iij. et l. si ob turpē cām. Dicit Vin. quod subuenit huic nō in fauorē sui sed in odiū exigē: is simile. s. de simo. veniēs: sed qualiter illud itelligat dictum fuit eo. ti. s. hoc. Vel pōt dici quod qui soluit: lz nihil dare debuerit: qa tn̄ qsi coactus redimit ius suū non deliquit. vn̄ sibi potius restitui dz quam remanere penes illū qui plus peccauit: vt. j. q. iij. si quis dator ¶ Glo. se. dat duplicem lecturā cuius quod de remissiōe hic dicitur.

b ¶ Remitti. Hoc bn̄ notabile est quod auctoritate huius canonis non solū habet ds exceptionē: sed etiā liberationis cōditionem. simile. ff. de nego. gest. si quis mādato. ff. de cōtrahen. emp. pactum. ff. de libe. leg. et cui fundū et. ff. de condi. cā da. cā nō secuta quod se. ff. de cōdi. si ne cā. quod sine cā. ff. quod me. cā. metum § sz quod pretor. et s. de iu reiur. et admini strationis j. de vsur. tua. vel quod dicit remitti intellige de facto qm̄ turpes pmissiones nulle sunt. s. de pac. c. vlt. ff. de h. ob. gnāliter

Mat. x.

Infero quod doctorat' est dignitas. cōtra tex tus in phe. C ibi magiste: ria dignitate. not. bar. l. i. j. C. de no. co. pōp. h. ro cir ca hoc.

Prohibeas ne in parrochia tua pro licētia docendi exigat aliquid: aut etiam pmittat[a]. Si quid vo postea solutum fuerit vel pmissum: remitti[b] pmissum facias et restitui ap. cessante solutū. sciēs quod scriptū est. Gratis accepistis[c] gratis date. Sane si quis distulerit magistros in locis congruis instituere: tibi liceat[d] ap. postposita ibi aliorū instructiōi proficere viros prouidos honestos et discretos. I dem.

¶ Pro licentia docēdi pecunia exigi non debet etiam si hoc habeat ɔsuetudo. C. iij.

Quanto gallicana ecclesia: et infra. Dignos esse animaduersiōe cēsemus qui nomen magri scholarū et dignitatē assumunt: et sine certo pcio ecclesiastic' viris docēdi alios licētiā nō ipedūt. Cū aūt hec praua ɔsuetudo a cupiditatis[e] radice pcesserit: et decorē admodū ecclesiastice honestatis ɔfundat: mādam' quatenus (ɔsuetudine ipā de vris eccliis extirpata) sub anathematis intermina tiōe hoc inhibere curetis: districte pcipiētes vt quicunque viri idonei[f] et litterati voluerint regere studia litterarū: sine molestia et exactiōe qua libet scholas regere permittantur[g]. ¶ Si qui vero huiusmodi prohibitionis vel precepti extiterint transgressores[h]: eos officijs[i] et dignitatibus spolietis. I nnocē. iij. in concilio generali.

¶ In qualibz cathedrali ecclesia vel alia i facultatibus sufficiēti debet a prelato vel capitulo vnus magister eligi: cui reditus vnius prebende debēt assignari. in metropolitana vero ecclesia etiam eligi debet theologus et si ad grāmaticum et theologū nō sufficit: prouideat ipsa theologo ex reditib' sue ecclesie: et grammatico faciat prouideri in aliqua ecclesiaruz sue ciuitatis vel diocesis.

Capitulum. iiij.

Quia nōnullis ppter inopiā et legendi studiū oportunitas pficiēdi subtrahit[k]: in lateran.[l] cōci. pia fuit constitutione prouisum. vt p vnamquamque cathedralem ecclesiam magistro qui eiusdem ecclesie clericos aliosque scholares pauperes[m] gratis instrueret: aliquod competens beneficium preberetur: quo et docētis releuaretur necessitas: et via pateret discētib' ad doctrinam. ¶ Verū qm̄ in multis ecclesijs id minime de pfes. magistros. li. x. bonā eīn ɔuersationē debent habere testem doctrine. lxij. dist. valentinianus.

¶ Glo. seq. querit arg. et soluit.

g ¶ Permittant. Quid si vult regere i sua persona nec licentiat alium: nunquid debet ɔpelli: arg. quod non xciij. dist. illud. credo quod nichilominus tenet dare alijs licentiā.

h ¶ Trāsgressores. Sz prelati. et c. ex hoc est ar. quod possunt ad hoc cōpelli.

i ¶ Officijs. Sic. s. eo. c. j. B.

Quia non nullis. ¶ Primo ponit antiquū cōsiliū quod scdo inouat et supplet ibi: verum. Ab.

divisio

k ¶ Subtrahitur. Quia nō habēt a quo discant: vn̄ habēt excusationē. al's non. xxxvij. dist. § vlt. et. ff. de iu ris et f. cti igno. l. re ia. §. j. ff. de bo. posses. in bonorum. et qr qui dā expēsas non habēt vn̄ statuitur vt beneficia habeant. put sequitur. Ber.

l ¶ In latera. s. e. c. j.

¶ Glo. sequens querit ad negatiuā. al'. tria soluit distinguēdo

m ¶ Pauperes. Sz nūquid a diuitibus potest petere collectā: videtur quod non: quia si vult dici philosoph' pficiat. pecuniā exemplo socrates. xij. q. ij. socrates. al's est sub illo capt. gloria epi. Itē scientia donum dei est: ergo vendi non potest. j. q. j. iij. nō solum. Item professores iuris licite recipiunt pecuniam: sed non licite petunt. ff. de var. et extraor. cog. l. j. § est quidem. Potest dici quod isti cui competens beneficium cōstitutū nō est a diuitib' pōt petere collectā. et hoc non phibet ex ista lra: sed a clericis eiusdē ecclesie et pauperibus nichil exigere dz sed gratis docere: qr ppter illos statuit beneficiū et nō ppter diuites: sed si ex honestate gratis omnib' seruiret honeste faceret et laudandus esset: al's diuitib' gratis laborē suum impēdere non tenet. si vero beneficium nullum sup hoc cō

Magr' an pro doctri na posfit collectā petere.

c ¶ Accepistis. j. q. iij. si quis epis. et c. res ecclesie.

d ¶ Liceat. Negligentiam subditorum episcopus supplere debet. ix. q. iij. cum simus. et. s. de concel. preben. nulla. s. de supplen. negli. prela. sicut nobis. et c. dilecto. Gla.

Quanto. ¶ Primo ponit factū dānabile. scdo penā opponit ibi: si qui vero. Ab.

divisio

e ¶ A cupiditatis. Que est radix omniū malorum lvij. dist. bonorum. Ber.

f ¶ Idonei. Sic. s. eo. c. j. huiusmodi autem magistrū moribus demum facundia excellere debet. C.

stitutū ē sicut bonoꝝ. doctorib⁹ licite exigūt collectā: q: suis sumptib⁹ hoc facere nō cogunt. ꝫ. de prescrip. cū ex officij. xvj. q. ij. charitatē. ⁊ c. quicūq. ⁊ c. ecclias sticis. ⁊ xxviij. q. j. iā nūc. in fi. sicut iurisperit⁹ ꝯsilium vendere pōt. xiiij. q. v. non sane. Nec obstat si dicas ꝙ gratis debēt docere: qa nichilominus pōt petere laboris sui mercedē sicut testis qui grati testificatur licite petit sūpt⁹. iiij. qō. iij. ꝗ. venturis. ⁊ ꝫ. de simo. cū sit romana ⁊ iudex petit sumptus q̄ gratis debet iudicare. ꝫ. de vi. ⁊ hone. cleri. cum ab ol. licite ergo pōt petere collectā cui bñficiuz cōstitutū nō est. Johan.

Consiliū vendi pōt.

a ¶ Obseruat. Uł, istaurandū est et ꝓcurandū vt fiat. vt. viij. dist. que cōtra.

b ¶ Statutū. Nec tñ seruat. ⁊ ita null⁹ est fructus illi⁹ statuti ⁊ aliorum.

¶ Glo. se. q̄rit et soluit. iterū q̄rit alle. p ⁊ ꝯ et soluit. tertio q̄rit ⁊ soluit.

c ¶ Prebēde. Quid si non vacat aliq̄ prebenda? expectetur q̄usq vacet: nun qd canonici tenent aliū eligere: vt numerus sit plen⁹. caz ille magr̄ non sit canonic⁹? videtur ꝙ sic. ꝫ. de insti. cū ecclia. ff. de decu. l. gñaliter. ꝗ. pe. ⁊ si canonici ad tp̄s iusta de cā retineant fruct⁹ prebende nichilomin⁹ eligere debent: al's curreret tp̄s. ꝫ. vt eccle. bñfi. vt nr̄m. maxime si numer⁹ cert⁹ est et iuratus. Sed hoc non videt: q: iste electus nichil ꝑciperet sed spūalia sine tp̄alib⁹ diu esse non possunt sicut nec aīa sine corpe. j. q. iij. si quis obiecerit. et dic ꝙ canonici eligere nō debent aliū auctoritate huius cōcilij nec dicunt facere ꝯtra numeꝝ vel iuramētum nec currit eis tp̄s ad eligendū bñficio huius ꝯstitutionis: q̄diu fuit ibi magister qui doceat et percipiat illud beneficium: q: nec dicitur beneficiū illud vacare nisi ab eo tpe quo magister ibi nō fuerit. secus dico cū ex causa retinerent pronentus ad tp̄s: q: tunc currit tēpus: vt in predicta decre. vt nr̄m: q: tunc electus modicū tempus potest expectare. Itē nunqd aliqs magister pos-

Spūalia sine tp̄alib⁹ diu eē nō pñt.

me obseruat[a]: nos ꝓdictū roborantes statutū[b] adijcim⁹: vt nō solū in qualibet cathedrali ecclia: sed etiaz in alijs quaꝝ sufficere poterūt facultates: ꝯstituat magr̄ idone⁹ a p̄lato cū caplo: seu maiori et saniori pte capli eligend⁹: q̄ clericos ecclaꝝ ipsaꝝ gratis in grāmatica facultatē et alios istruat iuxta posse. Sane metropolis ecclia theologū nichilomin⁹ habeat q̄ sacerdotes ⁊ alios in sacra pagina doceat: et in his presertim informet q̄ ad curā aīaꝝ spectare noscūtur. Assignet aūt cuilibet magistroꝝ a capitulo vni⁹ p̄bende[c] ꝓuent⁹: ⁊ ꝓ theologo a metropolitano tantūdē: nō ꝙ ꝓpter hoc efficiat canonic⁹ sed tādiu reditus ipos ꝑcipiat q̄diu persistit in docendo. Qd si forte de duobus magr̄is ecclia metropol. grauet theologo iuxta modū predictū ipsa ꝓuideat grāmatico Ɣo in alia ecclesia sue ciuitatis siue diocesis que sufficere valeat faciat ꝓuideri. Honorius. iij.

¶ Prelati et capitula ad studia theologie scholares docilles trāsmittere tenent: q̄ in absentia redit⁹ prebendaruz suaꝝ ⁊ beneficioꝝ ꝑ q̄nquennium integraliter percipiēt: ⁊ si ꝓprij reditus ad sustentationem studij ei⁹ nō sufficiūt debet p̄lat⁹ cū caplo eis ꝓuidere. magr̄i vero donec docuerint integre ꝑcipiunt fructus bñficioꝝ suoꝝ. Cap. v.

Super specula: et infra. volum⁹ ⁊ mādam⁹. vt statutū in ꝯcilio gñali[e] de magistris theologis: ꝑ singulas metropoles statuēdis inuiolabilit obseruet[f]. ¶ Statuentes vt q: sup hoc: ꝓpter raritatē[g] magroꝝ se possent forsitan aliq̄ excusare: ab ecclesiaꝝ p̄latis ⁊ capl'is ad theologice ꝓfessiōis studium aliq̄ docibiles[h] destinent: q̄ cū docti fuerint in dei ecclia velut splēdor fulgeāt firmamēti: † ex q̄b⁹ postmodū copia possit haberi doctoꝝ: qui velut stelle ī ꝑpetuas eternitates māsuri ad iusticiā valeāt plurimos erudire. q̄bus si ꝓprij ꝓuentus ecclīastici non sufficiūt: ꝓdicti[i] necessaria subministrent. Docentes vero in theologica facultate dum in scholis docuerint: et studentes in ipsa / integre[k] per

† Inferro ꝙ vir istus ds fulgē. cōcor. auf. habita. C. ne fi. p pa.

set eligi in canonicū sub illa ꝯditione: vt doceret nō credo q: cessare debet omnis ꝯditio: sed si vacante aliqua prebenda statuerēt ꝙ illud onus esset annexum illi p̄bende nō credo ꝙ tunc esset simonia. ar. ꝫ. de preben. significatum. immo satis licitum. Ber.

d ¶ Prouent⁹. Nō tamē percipient q̄tidianas distributiōes q̄ tm̄ residētibus dari cōsueuerūt. ꝫ. de p̄ben. licet. Ber.

¶ Super. ¶ Prio posuit statutum antiquum quod secundo addendo corroborat ibi: statuentes. Ab.

e ¶ In concilio gñali. ꝫ. c. ꝓx. Ber.

f ¶ Obseruet. Nec tñ seruat ⁊ ita null⁹ est fructus illi⁹ statuti ⁊ aliorum.

g ¶ Propt raritatē. Qui non habent a quo discant bene habēt excusationē al's non. xxxvij. di. ꝗ. viii. ⁊ ff. de iuris ⁊ fa. igno. l. regularis. ꝗ. j. ⁊ ff. de bo. pos. l. in bonoꝝ: ⁊ q: d dā expēsas non habēt vn̄ statuitur ꝙ beneficia habeant ꝓut sequitur.

¶ Glo. se. tria dicit. prin. et finis de missiōe ⁊ sup."pletione: mediū de supfluitate.

h ¶ Docibiles. i. habiles ad docendum: ⁊ isti a capitulis possunt eligi: vt mittantur: vt postmodum doceāt ⁊ si propria beneficia illis non sufficiant de bonis capituli suppleant ꝓut sequitur: sed vt qd etiā mēbranas occupant. xx. di. si romanoꝝ. cū istius ꝯstitutionis quo ad hūc articulū null⁹ sit effectus: sicut nec precedentis: leges eñ iste imposite sunt verbis ⁊ nō rebus: cū potius ꝯtrarium sit verum. C. cōtra de leg. l. ij. in fi. Sed nunqd qui docibiles sunt possunt petere vt suppleatur qd eis desit? argu. ꝙ sic ex hac constitutione. Ber.

i ¶ Predicti. Scz prelati et capitula. ex hoc est ar. ꝙ possunt ad hoc compelli.

k ¶ Integre. Non tñ percipiēt quotidianas distributiōes que tm̄ residentib⁹ dari consueuerunt. ꝫ. de preben. licet. vbi de hoc.

¶ Glo. seq. querit respondet. alle. contrarium.

a ¶ Per annos quinque. Nunquid determinatio ista determinat omnia precedentia: non videtur quod primis aliquod tempus adiiciatur: sed docentibus et aliis qui a capitulis non eliguntur: et quia illi maius tempus requirunt ut ad hoc ut doceant quod satis videtur ex hoc §. quia hic non fit mentio de illis. Sed infra. de ap. inquisitionis. ar. i fi. quia hec determinatio in fine ponitur: ut ibi dicitur.

b ¶ De licentia. s. generali concessa auctoritate huius constitutionis vnde non est necesse aliam indulgentiam impetrare. sic. lxxx. di. non obedere. et xvi. q. i cunctis. et. c. dis. qm. et. de transla. inter corporalia et. ff. de condi. insti. qui sub conditione §. vlt. sed executio sola impetrari debet si capitula hec non sufficiant: quia parum valeret esse iura i ciuitate nisi essent qui ea exequantur. ff. de origi. iur. l. ii. §. post originem. Ber.

c ¶ Denario. i. premio immo que venit extremus dispensatore vocante tantundem recepit quantum qui venerat an. arg. de psti. cum ecs. Jo.

annos[a] quinque percipiant de licentia[b] se. apo. prouentus prebendarum et beneficiorum suorum: non obstante aliqua contraria consuetudine vel statuto: cum denario[c] fraudari non debeant in vinea domini operantes. ¶ De iudeis: sarracenis: et eorum seruis.

Ex concilio mathensi. ¶ Si seruus a iudeo emptus causa mercimonii factus est vel fieri desiderat christianus: pro. xii. solidis redimitur. Capitulum. i.

P Resenti concilio sancimus ut nullum christianum mancipium iudeo seruiat[d]: sed datis[e] xii. soli. pro quolibet bono mancipio ipsum quicunque christianorum seu ad ingenuitatem/ seu ad seruitium[f] licentiam habeat redimendi. et si christianus fieri desiderat: et non permittitur: idem fiat[g]. ¶ Quia nefas est quem christus redemit blasphemum[h] christi in seruitutis vinculis detinere. ¶ Gregorius. episcopo lunensi. ¶ Iudeus christianum in seruum habere non potest: in ascriptitium vero potest. Capi. ii.

M Ultorum ad nos: et infra Nulli iudeo liceat christianum mancipium in suo dominio retinere: sed si qui apud eos inueniuntur/ libertas[i] eis seruetur. ¶ Hi vero qui in possessionibus eorum sunt: licet legum districtione sint liberi[k] tamen quia colendis terris eorum diutius[l] adheserunt[m] utpote conditione loci debentes[n] ad colenda rura remaneant consuetas pensiones predictis viris prebentes. Cuncta etiam que de colonis vel originariis iura precipiunt peragant et nichil eis extra hoc oneris indicatur. Quod si quisque iudeorum aliquem de[o] his vel ad alium transferre locum: vel ad aliud obsequium retinere[p] voluerit: ipse sibi imputet[q] qui ius colonarium et

ei precium: et erit omnino liberatus. arg. insti. de noxa. act. §. dño. vel si non potest habere statim precium seruiat et tantum quod seruitium compensetur cum precio postea erat liber quod vult. C. de cap. et postli. reuer. l. vi. xxxvi. q. i. de raptoribus. Quid si plures emptores simul concurrant: locus erit gratificationi. de iure pa. cum aute. ff. ad silie. si quis in grani. §. sed cum omnes. Quid si nullus emptor appareat nichil ominus erit liber et hostitali quam precium. ff. de manumissio. l. iiii. §. suis autem. aut pecunia operas prestet ut dicitur i. l. predicta. C. de cap. l. vlti. s. v. an. ut ibi dicitur.

g ¶ Fiat. put dictum est. et infra. e. c. vltimo.

h ¶ Blasphemum. i. iudeum blasphemantem christum arg. infra eo. cum sit.

Multorum. ¶ Diuiditur quia duo sunt dicta. secundum ibi: hi vero. Ab. si.

i ¶ Libertas. liiii. di. mancipia

k ¶ Sunt liberi. Not. originarios siue ascriptitios liberos esse C. de agri. et censi. in. l. diffinimus

Conti- nuatio

¶ Rub. De iudeis. ¶ Supra visum est de his qui spiritum sanctum per symoniam vendendo blasphemant: consequenter summittit de his qui deum dehonorant male colendo: ut sunt iudei et sarraceni. et de his auctor tractaturus summittit etiam de eorum seruis. Et aduerte quod serui dicuntur stricto modo carentes libertate: sed largo modo etiam seruientes pro mercede ut famuli dicuntur etiam serui a seruiendo: et de utrisque tractatur in hoc titu. Ab. si.

Serui dicuntur dupliciter

¶ De hac materia tractatur. xxiii. q. iiii. et. q. v. et. q. vi. et q. viii. ca. dispar. et xxviii. q. i. et q. ii. per totum. et. lvi. dist. hismael. xlv. di. c. ii. et. c. iiii. p. q. iii. ad mensam.

diuisio

P Resenti. ¶ Primo ponit constitutionem de baptizato: vel baptizari volente. Secundo eius causam ibi: quia. Ab. si.

d ¶ Seruiat. Nec cum iudeis christiani morentur. xxviii. q. i. iudei. et. c. sepe. et ca. nullus. sed in agro ubi cum iudeo non moratur: bene potest seruire. infra ca. proxi.

e ¶ Datis. Sic infra c. pxi. vbi de hoc. et intellige hoc. c. secundum illud de mancipio empto causa mercimonii: alias nullo precio dato eripitur i libertatem. vel si venalis infra tres menses non fuerit expositus ut ibi. Ber.

¶ Glo. se. declarat de quo seruitio intelligatur: et quid si precium habere non potest subdit et soluit duas questiones

f ¶ Seruitium. Non tamen erit seruus illius: sed restituet

† Concor. ter. liiii. di. mancipia.

diuisio † Adde quod sine originariis. not. liiii. di. gñal. et C. de agri. et cen si. li. xi. per to.

li. xi. quod non repellantur a legittimis actibus. ar. ff. de testi. l. i. C. de posthu. l. vi. quod verum est: tamen ad ordines non admittuntur nisi de licentia dominorum. liiii. di. si quis obligatus. et c. admittuntur. Arg. infra di. ea. si seruus. sed ibi nichilominus tenetur seruire domino. Ala.

l ¶ Diutius. Et expone diutius. xxx. an.

¶ Glo. ista arg. et signat contrarium et remittit. secundo ar. et soluit contrarium.

m ¶ Adheserunt. Ar. quod ex tempore seruitus acquiritur et seruitia consueta prestari debent. xviii. q. ii. seruitium. ff. de aq. plu. arcen. l. i. §. sicut. ff. si serui. vendi. si quis diuturno. C. de ser. l. i. et ii. Ar. infra. i. q. i. nullus episcopus. de hoc dictum est. de consue. c. vi. infra de censi. prouenit. Et ita habes hic quod ex tempore aliquis efficitur originarius scilicet. xxx. annorum. C. de agri. et censi. litibus. cum sanc. li. xi. Ar. contra. C. de prescrip. que pro libertate et non contra libertatem opponitur. l. vlt.

Seruitus an acquiratur ex tempore.

n ¶ Debentes. i. obligati et astricti ad colenda rura. B.

o ¶ De his. s. originariis vel colonis.

p ¶ Retinere. Forte in domo ad seruiendum sibi: quod esse non debet: ut dicitur in prin. c. et de. e. c. i. et e. iudei siue.

q ¶ Sibi imputet. Scilicet iudeus qui transtulit colonum ad alium locum vel ad aliud seruitium imputet sibi quia hoc ipso admisit ius colonarium quod habebat i colono et colonus liber erit ab illo iure sic et in colono li-

beri hominis: vt si dñs velit vẽdere fundũ / ꝛ trãsferre colonũ ad aliũ locũ: nõ põt eo inuito. C. de agri. ꝛ cens. l. si quis pdiũ. li. xj. vel si velit diuidere aliquã agnationẽ colonoꝝ: vel affinitatẽ transferendo eos ad aliam colonariam reintegrãdi sunt. C. cõia vtriusqꝫ iu.

ecclesia coheret iudeos.

k ¶ Permittant. Sꝫ qd ad nos de his q̃ foris sunt. vt. ij. q. j. multi. ꝛ. xlv. di. q̃ sincera. Sol. De his q̃ foris sunt nõ iudicat eccl'ia vt penã spũalẽ infligat. In casibus tñ iudicat de eis: q2 repellit iudeos a cõione xp̃ianorum. xxviij. q. j. sepe. ne ab eis corrũpantur. vt ibi. ꝛ. j. e. ad hec ꝛ hic. repellit ei eos a legitimis actibus. ij. q. vij. alieni. ꝛ ab officiis publicis. liiij. di. nulla officia. ꝛ. j. e. cũ sit. ꝛ ca. pe. ꝛ ne possint emere chustianã mãcipia. j. e. c. vi. ꝛ. liiij. distĩ. fraternitatem. Itẽ nõ pmittit eos facere nouas synagogas. j. e. ꝯsuluit. Itẽ q2 i dieb⁹ lamẽtatiõ nũ nõ exeãt i publicũ. s. e. c. pxi. ꝛ. j. e. i nõnullis. Itẽ q̃ soluãt decimas de terris quas colunt. s. de deci. de terris. ꝛ ne xp̃iana mãcipia circũcidant. liiij. di. nulla. ne ex testamẽto xp̃iani aliqd capiãt. ꝛ ille xp̃ian⁹ ẽ excõicad⁹ etiã post mortẽ. xxiij. q. ij. sane pferẽ. ꝛ excedẽtes hereditatib⁹ subijciũt. j. de rapto. l. ij.

Eccl'ia i casib⁹ certis iudicat.

‡ Adde ter. l. i. iudei cũ glo. C. de iu de. ꝛ. l. i. j. C. ne man. chusti. ꝛ ibi de pena eoꝝ sꝫ ll.

possessionum. ꝛ C. de agri. ꝛ cẽsi. diffinimus. lib. xj. ꝛ sic iude⁹ sibi imputet.

a ¶ Dominij. Sꝫ qd habuit i gleba q̃ ab ea recedere non poterat. dñs em̃ ꝯso ne non fuit: q2 liber homo est. vt s. eo. ca.

b ¶ Iuris seueritate. Ar. q̃ iuris seueritas siue rigor seruandus ẽ: sꝫ hoc est in odiũ illoꝝ iudeorum. Ber.

c ¶ Dãnauit. id ẽ abstulit sibi ius colonarium ipso facto. Ut expone dãnauit. i. fecit id. pp̃ qd dãnat ꝛ et aufert ei ius colonarium vel ipse colon⁹ sibi imputet q̃ nõ vult agere contra iudeum qui transtulit ipsuꝫ sed primũ veri⁹ quantũ ad alteram partem diiuncte: vt si vellet retinere xp̃ianũ colonũ secũ i domo illud non est pmittẽdũ: imo excõicãdi sunt. j. e. iudei. j. rñso. ꝛ. c. ad hoc. vbi redditur causa quare. Ber.

ius dominij[a] sibi iuris seueritate[b] dãnauit[c]. Idẽ gen. ep̃o

¶ Iudei antiqs synagogas retinere possunt: nouas erigere non possunt. Capit. iij.

Iudei de ciuitate: ꝛ infra. Sicut legalis[d] diffinitio iudeos nouas nõ patitur erigere synagogas: ita eos sine inquietudine veteres hr̃e permittit[e]. Alexan. iij.

¶ In die veneris sctã non licet iudeis tenere ostia vel fenestras apertas. Capl'm. iiij.

Quia super his: ꝛ infra. ¶ Gñaliter iterdicas vt iudei ostia vel fenestras in die parasceues[f] aptas nõ[g] habeant: sed clausulas teneant tota die. Idẽ ex concilio lateranẽ.

¶ Excommunicari debent xp̃iani q̃ in domo seruiunt iudeis vl' sarracenis siue paganis. Et principes seculares excõicari debẽt q̃ iudeos baptisatos suis bonis spoliare presumũt. Capit. v.

Iudei siue sarraceni[h] neqꝫ sub alendoꝝ puerorũ suorũ obtẽtu: necꝫ seruitio[i] vel alia q̃libet cã xp̃iana mancipia in domib⁹ suis permittant[k] habere. excõicẽtur aũt qui cum eis p̃sumpserint habitare: ꝛ infra. ¶ Si q̃ p̃terea deo inspirãte ad fidem se conuerterint xp̃ianã a possessionib⁹[l] suis nullatenus excludant: cũ melioris cõditionis ad fidẽ ꝯuersos eẽ oporteat: q̃ anteq̃ fidem susceperint habebant. Si aũt secus fuerit factũ: principibus seu potestatib⁹ eorũdem locoꝝ iniũgimus sub pena excõicationis[m] vt portionẽ hereditatis sue ꝛ bonorum suorum ex integro[n] eis faciãt exhiberi. Idem in codez.

¶ Xp̃iani deferẽtes sarracenis merces p̃hibitas: vel in ipsorũ nauib⁹ nauigantes excõmunicandi sunt ꝛ rebus eoꝝ priuandi: ꝛ efficiuntur capientium serui. Capitulum. vj.

Ita quorundã aĩos occupauit seua cupiditas vt qui gloriantur[o] noie xp̃ia-

d Iudei. ¶ Legalis diffinitio. C. de iude. l. vlt. B.

e ¶ Permittit. Et si corruerit de nouo põt illas reedificare in pristinũ statũ. ‡ non tñ vt ampliores faciant. j. e. cõsuluit. ar. ff. de noui ope. nũcia. l. j. §. opus nouum. ꝛ. §. si quis edificium. Ber.

‡ Concor. l. si. C. de iu de. ꝛ. l. ij. C. de sũ. tri. cũ glo. in §. ob stinati onis. et ibi Cy.

Quia. f ¶ Parasceues. Est dies veneris: q2 iudei in die veneris solẽt parare escas p̃ die sabbati. Et dicitur parasceue ab apparatu ciboꝝ vel escarum. Abbas si.

g ¶ Nõ habeãt. Cõsueuerũt em̃ tũc deridere xp̃ianos in ꝯtumeliã creatoris. j. e. in nõnullis. cũ em̃ fides nostrã ꝯtẽnãt nec rit⁹ suos eis pmittim⁹. C. d iude. in deos. vñ in publicũ exire nõ debẽt. j. e. in nõnullis. B.

Iudei. ¶ Duo sunt dicta. scdm ibi: si qui. Ab. si.

h ¶ Siue sarraceni. Et ita cũ sarracenis morari nõ licet: sicut nec cũ iudeo nisi aliqs spũalis vellet ire vt eis p̃dicaret qd lꝫ. vt. j. e. q̃ sit. ꝛ sic itellige. xj. q. iij. ad mensam.

i ¶ Seruitio. s. e. c. j. ꝛ. ij.

¶ Glo. ista obijcit ꝛ soluit ponendo. x. casus quibus archiep̃atu. h. q̃ eccl'ia excõicat tñ illos xp̃ianos q̃ cũ eis hitare p̃sumũt. quicq̃ tñ idirecte excõicat eos q2 excõicat xp̃ianos ne cũ eis aliqd ꝯmerciũ habeant. j. de vsu. post miserabilẽ. ꝛ. j. e. ꝛ si. in fi. ꝛ. c. postulasti. R.

l ¶ A possessionib⁹. Nisi fuerint cõparate de vsuris quas tenent vendere: ꝛ pecuniam restituere. j. de vsu. cum tu.

¶ Glo. se. ar. ꝛ recitari põt obijciẽdo de decre. cãm.

m ¶ Excõicatiõis. Arg. q̃ iudex secularis cõpelli põt ad iusticiã seruãdã. xxiij. q. v. administratores. Et h⁹ videt facere rõne fidei q̃ intromittit se de hereditate aĩs nõ debet. s. q̃ sit. sint legi. cãm. sꝫ illud intellige in quocũq̃ casu: vbi iudex secularis negligẽs est facere iusticiã: q̃ ecclesia se intromittere debet ꝛ compellere ipsum. xxiij. q. v. administratores. ꝛ. qd. ij. dñs ꝛ. j. de maledi. c. ij. B.

n ¶ Ex integro. Preter seruos q̃ eos p̃uenerint in s. de. C. de epis. ꝛ cleri. deo nobis. §. is ita. Ala.

Ita quorũdã. ¶ Primo ponit duplicẽ xp̃ianoꝝ excessum. scdo tripliciter punit ibi: tales. Ab. si.

o ¶ Qui gloriant. Si. xxiij. q. ij. gratiosaꝫ. ꝛ. lxxxvi. distin. tanta.

a ¶ Ferrū. Ut. J. e. ad liberandā vbi hoc totū habes qd hic dr de qb⁹ hic hr̄ ad hostes trāsferri non debēt. C. q̄ res expor. nō debēt. l. ij. et illi sūt decapitādi vt ibi e. C. de ɔmer. mercatores. ff. de pub. ɀ vect. corā ferro. si eni nō habēt ferrū: nec arma Nā/causatū ponit cā perēpta iuxta. et appellatione armoꝝ itelligunt fustes ɀ lapides ff. de vbo. sig. ar morum appellatio. Lau.

¶ Glo. seq. arg. q clericus ministrans. ɀc.

b ¶ Subministrāt. Arg. clericuz p homicida hr̄i qui pugnātibus arma ministrat dummodo ibi fiant homicidia. ar. l. di. si qs viduaz. xxiij. q. vii. c. vii. J. de homi. sicut dignuz. Illi etiā. et. §. hi quoqȝ.

c ¶ Subiectos. Et sic ipso iure sunt excōicati. J. eo. q olim.

d ¶ Priuatōe. hic potuit papa facere ꝯ laicos rōne criminis cōmissi. B.

¶ Glo. se. notat triplici iure fuitutē inductam.

e ¶ Seruos. Not. fuitutē de iure naturali inductā. xxv. dist. sexto die. Itē de iure gētiū. dis. j. ius gētiū. ‡ Itē de iure canonico. xv. q. vlti. cū multe. ɀ hic. ɀ J. e. ad liberandā. Uin.

‡ Adde q in iure ci. puniūt capite cū confisca. bonoꝝ l. ij. C. q̄ res ex. por. nō de.

‡ Adde q liber tas est de iure natura li: fuit⁹ fō de iu. gē. l. māumissiones. ff. d iusti. ɀ iu.

no sarracenis arma / ferrū[a] / et lignamina ꝯferāt galeaꝝ: ɀ pares aut ēt supiores i malicia fiāt illis dū ad ipugnandos xp̄ianos arma eis et necessaria subministrāt[b]. Sunt etiā q̄ p cupiditate sua in galeis et piraticis sarracenoꝝ nauib⁹ regimē ɀ curā gubernationis exercent. ¶ Tales igit ab ecclīastica cōione p̄cisos: ɀ excōicatiōi subiectos[c] reꝝ suaꝝ p principes catholicos ɀ ꝯsules ciuitatū priuatiōe[d] mlctari: ‡ ɀ capiētiū fieri suos[e] censem⁹. Precipim⁹ etiā vt p ecclīas maritimarū vrbiū crebra ɀ solēnis in eos excōicatio[f] pferat. I dem.

¶ Judei veteres sinagogas in priorez statum reformare possunt de nouo erigere non possunt. Capitulum. vij.

C Onsuluit ɀ infra. ¶ Judeos de nouo ꝯstruere sinagogas vbi non habuerūt pati nō debes. ¶ Uerū si antiq̄[g] corruerint vel ruinam mināt vt eas reedificēt[h] pōt ecqnimit tolerari: non aūt vt eas exaltent[i] aut ampliores aut p̄ciosiores faciāt q̄ ātea

fuisse noscunt. ‡ q̄ vtiqȝ hoc p magno debēt hr̄e q in veteribus sinagogis et suis obseruantijs tolerant. I dem.

¶ In familiari seruitio iudeorū xp̄iani eē nō debēt. C. viij.

A D hec oībus xp̄ianis q̄ sūt i iurisditione nr̄a penit⁹ iterdicatis: ɀ si necesse fuerit districtione ecclīastica cōpellatis eosdē: ne iudeorū seruitio se assidue[k] p aliqua mercede exponāt: qd etiam obstetricib⁹ ɀ nutricib⁹ eorū phibere curetis: ne infantes iudeoꝝ in eorūdem domib⁹[l] nutrire p̄sumant. ¶ Qm̄ iudeoꝝ mores ɀ nr̄i in nullo cōcordāt[m]: ɀ ipī de facili ob ꝯtinuā ꝯuersationē ɀ assiduā familiaritatē ad suā supstitionē ɀ pfidiā simplicīū[n] aīos inclinarēt. C lemens tertius.

¶ Judei inuiti non sunt baptizādi nec ad hoc cogendi: nec sine iudicio puniēdi: aut reb⁹ suis spoliādi: vel in suis festiuitatib⁹ molestandi: nec tpoꝝ cimiteria violanda aut eoꝝ corpa exhumāda. C. ix.

S Icut iudei: et infra. ¶ Statuim⁹ vt nullus

peccato pōt aliud ꝯmittere: ɀ sic plus punit: et sic potest pluries excōicari ɀ magis ex hoc punit: et secunda excōicatio tunc primo incipit habere suū effectum cū absoluit a prima: ɀ tn̄ prima absolutio non habuit suū effectum ppter scdam excōicationem: ɀ ita finaliter non prodest pma absolutio nisi cum absolutus fuerit a scda. de hoc dixi. J. de offi. ordi. ex parte. ɀ. ij. de sen. ex. cōi. cum ꝑ causa. Ber.

‡ Ter. ē i fili. l. iuliae n⁹. §. si ɀ si qs. ff. ad exhi.

C Onsuluit. ¶ Due sūt partes. scda ibi. verum. Ab. si

g ¶ Antiq̄ e. Constantin⁹ imperator ꝯtulit libertatē ecclesijs ɀ iudeos fuitutiꝰ subiecit post ea vero Julianus imperator apostata dedit licētiam iudeis nouas construere sinagogas: vt legitur in cronicis.

h ¶ Reedificent. Sic. J. e. iudei. C. de iude. l. vlti. qz aliud est fueri quod positum est et aliud nouū facere. ff. de vsufruc. vsufructuari⁹ nouū

i ¶ Exaltent. Non enim licet cuilibet possessori transformare possessionez pꝛa vsufructuario. ff. d vsufru. equissimum. §. sed ɀ colores. Ber.

divisio

A D hec. ¶ Primo phibet. Scdo prohibitionis causam reddit ibi qm̄. Ab.

divisio

¶ Glo. seq. a ꝯtrario quod statim determinat.

k ¶ Assidue. Sic. J. e. c. j. ɀ. ij. ɀ. c. iudei. ij. ɀ est arg. ex eo quod dicit assidue q interpolatim possunt seruire quod intellige fm tenorem illius. ca. J. e. multorum. §. j. sed in domib⁹ nullo modo prout J. sequitur. ɀ in predi. cōcor. xxviij. q. j. iudeorum sepe. ɀ J. eodem et si iudeos.

l ¶ In eorūdem domib⁹. Et ita videtur q extra domum iudeoꝝ possint: eadem phibitio est J. eo. et si.

m ¶ Cōcordāt. xxiij. q. viij. dispar. et in habitu etiā differre debent a xp̄ianis vt possint melius euitari. J. eo. nonnullis.

n ¶ Simplicīū. Quia innocens credit omni verbo. xxij. q. iij. innocens. si. xxviij. q. j. c. sepe.

S Icut. ¶ Diuiditur quia ꝯtinet multa dicta que patent. Ab.

divisio

f ¶ Excōicatio. Et tn̄ isti ipso iure sūt excōicati ɀ sic excōicat⁹ pōt iterum excōicari. iij. q. iiij. engeltrudā: ɀ ar. xj. q. iij. excellētissim⁹. xxj. q. ij. de viro. ɀ. lxxxvij. dis. eos q̄ ɀ q in sordib⁹ est adhuc sordescat. xlvij. di. ꝙsulibet in fi. Ar. J. ij. q. j. multi. qz de his q̄ foris sunt nihil ad nos. xxiij. q. j. ca. j. §. iij. ɀ. iiij. ɀ. J. de iudi. cū nō ab hoie. itē q̄ est ex ecclīam nō pōt esse magis ex ecclīam xj. qō. iij. ois xp̄ian⁹. Itē arg. J. ff. de vbo. ob. q̄ bis idē W. dixit q excōicat⁹ amplius excōicari nō pōt sed denunciari pōt excōicat⁹ ɀ sic itelligit oia iura vbi sepe videt aliquis excōicari: ɀ sic itelligit hic: sed tu dicas q excōicat⁹ pōt iterum excōicari. Et sunt duo effect⁹ excōicationis vt dicunt qdā. pm⁹ effectus est eijciendi extra ecclīam: scdo est detinēdi extra sicut q̄ est ligat⁹ vno vinculo pōt iterum ligari. non est dubiū quin excōicat⁹ possit adhuc excōmunicari: sicut qui est i vno

a ¶ Inuitos. Hoc id dicit qr null' ad fidem coged' est.xxiij.q.v.ad fide.t.xlv.di.de iudeis. qr si simplr et absolute opellant nō recipiūt caracterē. sed si oditionalit opellant bñ recipiūt et cōpellēdi sunt: vt fidē sic susceptā obseruēt.vt.s.de bap.maiores.§.itē querit xlv.dis.d iudeis et.ff.d ritu nup. si pat.t.C.eo.ti. nullis.Ber.

b ¶ Habere. Probatio ei' q nullus opelli dz ad fidē: qr fides ex necessitate et nō dz.xlv.di. qd aūt.t.c. qui sincera.t.xxiij.q.v ad fidem.

c ¶ Potestatis. Nulli enī pmissum est occidere vel penā infligere nisi cui ex officio pmittit.xxiij q.v. qui malos. t.c.miles.t.c.cū minister.t pena nō est inferēda nisi per iudicem xxxiij.qō.ij.§.in hoc.Ber.

§ Concor.textus i.l. fi.t ibi Doc.C. d iude.t.xv.di sti.qui sincera

d ¶ Bonas. Secus si malas ne deludāt xpianos pretēdētib' signa lamētationis t nō ptūpāt l otumeliā creatoris.j.e.in nonnullis: et ne annuatim simulataz spēm crucis exurāt.C.eo.iudeos: sz suas festiuitates more solito celebrent. xlv.di.qui sincera.vt hic dicit.C.eo.ti.nemo.Ber.

inuitos[a] vel nolētes iudeos ad baptismū venire cōpellat ¶ Si qs autē ad xpianos cā fidei cōfugerit: postq volūtas ei' fuerit patefacta: xpianus absq calūnia efficiat. qppe xpi fidē hre[b] nō credit qui ad xpianoz baptismū nō spōtane' sz inuit' cogit puenire. ¶ Null' etiā xpian' eoz quēlibet sine iudicio terrene ptātis[c] vel occidere/ vel vulnerare/ vl suas pecunias auferre psumat: aut bonas[d] qs hactenus habuerit osuetudies immutare. presertim i festiuitatū suaz celebratiōe t qsq fustib' vel lapidib' eos nullaten' pturbet. neq aliqs ab eis coacta seruitia exigat: nisi q ipsi tpe pterito facere osueuerūt. ¶ Ad hoc maloꝝ holm prauitati et auaricie obuiantes decernim': vt nemo cimiteriū[e] iudeoz mutilare aut inuadere audeat: siue obtentu pecunie[f] corpa humana effodere[g]. ¶ Si qs aūt hmōi decreti tenore cognito (qd absit) otraire psumpserit: honoris t officij sui piculū patiat. aut excōicatōis[h] snia plectat nisi psumptionē suā digna satisfactiōe correxerit. Idem.

¶ Ponit duas idulgētias illoꝝ q paganis pdicāt. Ca.x.

Quā sit laudabile: t infra. ¶ Tuis frat epe petitionibus annuētes: tibi tuisq socijs cū ad pdicādam xpi fidem paganis exhibitis: ap.auctē cōcedim': vt vobis his cibis cū modestia et grārū actione seruata tpm qlitate[i] iuxta canonicas sāctiōes vti liceat[k]/ q vobis ab ipis infidelibus apponūtur[l]. ¶ Insup idulgem' vt quicuq religiosi seu clerici idonei ad annunciandū gentibus euāgelicā xitatē: requisita et habita[m] platoz suoz licētia: tibi voluerint adherere: id absq otradictione qualibet liberā exequendi habeāt auctoritate apo.facultatem. Idem.

¶ Pro redimendis captiuis lz ire alexādriā iurātib' q nichil deferent auxilij seu subsidij extra redēptionis articu

¶ Glo.seq.signat otrarium et soluit.

e ¶ Cimiteriū.ar.s.ff.de sepul.vio. sepulcra.so.sepulchra hostiū religiosa nō sunt vt ibi dr: nec illud nō infrigēs incidit i edictū.iudei xo nō reputant hostes xxiij.q.viij.dispar.lz sit hostes fidei nre.j.e.t si iudeos

Iudei nō sūt hostes

f ¶ Pecunie. Que in sepulchris ponēda nō est.arg. ff.de religi.t sump.fu.si qs impediat.§.funeris cā.et xiij.q.ij.non estimemus.circa medium. Tan.

g ¶ Effodere. Qd q fecerit sepulchri violati tenet. ff.de sepul.vio.l.iij.§.si qs.t bm quosdā hec actio infamat.ff.de sepul.vio.l.j. Alij dicunt q non infamat.cū sit actio in factū.t in.l.illa.ipropie ponit actio. Ala.

h ¶ Excōicationis. Et ita videtur in optiōe iudicis qd istoz p pena iponat si non satisfecerit: t si iste vult satisfacere non punit.s.xxxv.di.epūs aut pbr.t.xlvij. dist.c.j.t.xcij.di.ca.vlti.ita est arg.q p quolibet peccato non debet epūs sniam in aliquē fulminare vel excōicare vel deponere.Ber.

diuisio Quam sit. ¶ Duo sunt dicta. Secunda pars ibi: insuper. Abbas.

¶ Glo.seq.signat otrium t soluit: ex solutiōe questionem infert t respondet. Itē querit et soluit.

i ¶ Qualitate. Ut abstineant his diebus et in temporibus quibus a carne est abstinendum scdm canones.iij.distin.deniq.t de conse.distin.iij. de esu carniū.t ca. sabbato.de quibus canonibus hic fit mentio.

k ¶ Uti liceat. Aliter enim nō possent illos lucrari: et sic licet eis iod et comedere cum eis exemplo domini. xxiij.q.iiij. isi fideles.t.xj.q.iij.ad mēsam dummodo t alijs nō coinqnētur. Arg. otra.xxviij.q.j. nullus.t ca.omnes. Sol.cōtraria intelligūtur de iudeis qui discernunt cibos hic.t ca.ad mensam.t ca. infideles de paganis intelligitur. Sz quare potius vitamus coniugium iudeoꝝ q paganoꝝ: Ratio illa est: quia illi scilz iudei discernunt cibos nostros. vñ non debemus cibis eorum vti ne videamur inferiores illis: vt dicit pte.cap.oēs. pagani vero non discernūt cibos sz hodie t isti t illi discernūt: vnde non debem' comedere apud eos nec ipsi apud nos: licet hoc nō otineatur in verbis edicti vt patet hic.t ca.ad mensam. sed qtum ad sententiam eos vitare debemus. arg.ff.de peti.here.item veniunt.§.ait senatus. Sed quare potius vitamus conniuium q colloquium: ideo loquimur eis vt eos possimus lucrari quod alr facere non possemus.vt in ca.infideles.

Iudei potius sunt vitādi q pagani.

l ¶ Apponuntur. Quecunq ergo apponuntur vti possunt nisi dictum fuerit q sit idolis immolatuz. vt j.qō.iiij.§.vlti.t.xxv.qōe.ij.si de area.tunc enim sanctius est mori fame q idolaticis vesci.xxxij.qō.iiij.sicut sanctius.Ber.

¶ Glo.seq.mixtim signat duo contraria.

m ¶ Habita. Quia null' potest predicare nisi ex officio sibi commisso vel nisi habeat auctoritatem a suo prelato.j.de here.cum ex iniuncto.t.c. excommunicamus.§.qr vero.nec sufficit petere licentiā nisi sit obtinenda vt hic patet.et s.de conse.distin.v. nō oportet xj.q.iij.quid ergo.xix.q.ij.due. Arg.contra.s.de reg. licet.et.s.de arbi.cum olim.

diuisio

Significauit. ¶ Habet tria dicta. Scdm ibi. illi qcq;. Tertium ibi. ad vltimum. Ab. si.

a ¶ Cōmodū. Scdm qd dr. s. eo. ita qrundā. vbi de hoc. ₇ i. e. ad liberādā. nihil ē in mercib⁹ portandū est nisi illud vn possint redimere captiuos vt h dicit. Sz qd si nō possunt redimere captiuos: nisi portēt eis arma vel ferrū nūqd hoc facere pnt sine pena excōicatōis? ar. q sic ex eo q dicit excepto redēptiōis articulo. sed nō credo nisi pmo requirat auctoritas pape ne aliqd fraudis fiat. Ber.

excōicationis ₇ in piuriū: ₇ sic treuga non est pax. B.

Quod olim. ¶ Primo excōicat: scdo hortat illos diuisio quibus scribit ibi. vestre igitur. Abbas.

g ¶ In concilio lateran. s. e. ita quorūdam. Ber.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

b ¶ Iuramento. Sz nōne sufficit pena excōicatōis? pōt dici q hoc exigitur a suspecto. arg. xxviij. dist. de siracusane. ₇ x. q. vlt. c. vlti. qm eorū ruine debent occurrere plati. xcij. di. diaconi ₇ xxij. q. v. hoc videt. ₇ ad maiorē cautelā exigit iuramētum etiā s qcūq;. L.

c ¶ Excōicationis. De q habes. s. e. ita qrūdā. ₇ ideo qz licz treuga sit facta non tn pax ppetua. vt. i. §. pri. vn phibitio non intelligit ppterea relaxata d mercib⁹ phibitis. B.

d ¶ Per nuncios. Sic. i. c. pr. q p aliuz facit p se facē vr. vt hic et. i. de sen. excō. mlieres. xlvj. di sti. sicut nō suo. ff. de admini. tuto. ita tamen §. gessisse. Ber.

lum portās vel mittēs etiam post treugas merces phibitas excōmunicatus est. et pacis appellatione non veniūt treuge. Capitulum. xj.

Significauit nobis. t. f. quō aliq ciuiū tuorum in alexandriā valeāt pficisci p recupandis conciuib⁹ suis q illic in captiuitate tenētur. hoc arbitramur licite posse fieri dūmodo nichil in mercibus suis vl alio mō secū illuc deferāt vn posset sarracenis (excepto redēptionis articulo) aliqd cōmodum[a] aut subsidiū puenire: qd etiaz corā te prius iuramēto[b] firmabunt. ¶ Illi qcq; q post treugam in trāsmarinis ptib⁹ factā: cum cōmercio alexandriā aduenerint: si detulerint merces phibitas cā lucrādi: excōicationis[c] vinculū nō euadūt: sicut nec illi q in psonis ppriis nō eūtes/ merces eis p nūcios[d] destinarūt. ¶ Ad vltimum illos q iurauerunt se āplius in terrā sarracenoꝝ cum mercibus non ituros nisi pax esset inter xpianos ₇ ipsos: ₇ post treugā[e] factā venerunt illuc cōditio illa de pace aut treuga habēda ab excōicationis vinculo non absoluit[f]. Idē.

¶ Excōicati sunt q cū sarracenis tēpore guerre aliquod habent cōmerciū vel eis prestant subsidium. Caplm. xij.

Quod olim pceptū fuit ₇ infra. ¶ Sane lz hoc fuerit i pcilio lateran.[g] districte inhibitū: nos tn oēs illos excōicatiōi supponimus[h]: q iā ampli⁹ cū sarracenis mercimoniū habuerīt: vel p se vel per alios nauibus seu qcūq; alio ingenio eis aliq rez subsidia[i] seu consilia: qz diu inter nos et illos guerra durauerit: duxerit ipendēda. ¶ Vestre igit discretiōi mandam⁹ qtenus nec p vos nec p vras naues: nec alio qcūq; modo aut ingenio eis mercimonia cōsilia vel alia subsidia transmittatis: ne si aliq in sua malicia iduratī: sec⁹ agere psum pserint: nō solū ipso iure incidāt i excōicationē illā: verū etiā irā[k] dei viuētis icurrāt. Inno. iij. archiepo senon. et episcopo parisien.

¶ Iudei nutrices vel seruiētes xpianos hre nō debent: ptra faciētib⁹ iterdicit xpianoꝝ cōmerciū. Caplm. xiij.

Et si iudeos (qs ppria culpa submisit ppetue seruituti) pietas xpiana recepet ₇ sustineat cohabitationē illoꝝ: igrati[l] tn nobis esse nō debēt: vt reddāt xpianis p grā[m] ptumeliā: ₇ d familiaritate[n] ptēptū q tanq; miseri corditer in nram familiaritatē admissi: nobis illā retributionē ipēdūt: quā (iuxta vulgare puerbiū) mus[o] in pera serpēs i gremio ₇ ignis in sinu suis cōsueuerūt hospitib⁹ exhibere. ¶ Accepimus aūt q iudei faciunt xpianas filiorum suoꝝ nutrices[p] et (qd nō

h ¶ Supponim⁹. Et iā suppositi erant per alex. in pcilio lateran. ita quorūdā. ₇ sic est canō late snie vt ptz. i. si. et ita vr q q faciūt duplici excōicatione sunt ligati. Sz qs absoluet tales? pt dici q epi ipsoꝝ. qz ex q papa sibi hoc nō retinuit aliis idulsisse vr. i. d sen. excō. nuper. qz sibi reseruasset si hoc nō intēdebat. s. de pbē. graue. i. si. ₇ i. de cri. fal. dura. in si. Ber.

i ¶ Subsidia. s. e. ita. et. i. e. ad liberādā. et. C. q res expor. h pos. p totū. ₇. C. q res vē. h. pos. p totū.

k ¶ Iram dei. Ratū habentis qd ab ecclesia iuste factū ē. xxiij. q. j. qcūq;. B.

Et si iude. ¶ Primo diuisio ponit exordiuz. secūdo facti narrationē. tertio phibet. qrto penā impont mandat. Secūda ibi accepim⁹. Tertia ibi. ihibem⁹. Quarta ibi. si vero. Abbas.

l ¶ Ingrati. Si eni iudei isti igrati sūt pnt puari grā sibi cōcessa. s. d do. ca. vlti. ₇ xij. qōe. ij. octaua discussio. ₇. C. de reuo. do. l. vlti. Ber.

m ¶ Pro grā. de fideius. peruenit. et. s. de renū. sane. Ber.

treuga

e ¶ Post treugā. Treuga ē securitas psonis ₇ reb⁹ ad tps pcessa. s. d treuga. c. j. ₇ q facit treugā nō facit pacē nec desistit a guerra nisi ad tps: qz q distulit non in totū destitit. ij. q. iij. §. notādū. ₇. ff. de iu. destitisse.

f ¶ Nō absoluit. Nec ēt a piurio. qz lz treuga sit facta nō tn pax. ₇ ita nō existit pditio vn icidit in sniam

Familiaritas nimia parit ptēptum.

n ¶ De familiaritate. Nimia familiaritas parit cōtemptū. ff. de offi. pcō. nec qcq;. §. circa. lxxxvi. dis. qn. ₇. ff. de offi. presi. obseruandum.

o ¶ Mus in pera. Ut. xiij. q. j. §. ij. versus si.

p ¶ Nutrices. Qd eē nō dz. s. e. iudei. ₇. c. ad h⁹. B.

a ¶ Effundere. Credebāt forsan corpus christi descendere i istom ichū: ⁊ incorporari qd̄ est falsum. de conse. distin. ij. tribus gradibus nō est iste panis: cib⁹ eiū anime est. dist. ea. credere. Lau.

b ¶ Pmittunt. B. g. q qui pōt phibere ⁊ non phibet ssibi imputatur. lxxxvj. dis. c. iij. j. de re. iur. c. pe. ⁊ j. ti. pro. c. ij. et xxiij. q. viij. preterea. ⁊ arg. j. de sen. excōi. quāte presumptionis.

tionem satisfaciat leso. ⁊ j. de sen. excom. porro. parrochianos. conquesti. ⁊ plurib⁹ alijs. c. ⁊ ecclesie satisfacere debet cui fuit facta iniuria in personam eius ministri. vt. iij. q. j. nulli. in fi. ⁊. ij. q. vij. accusatio. B.

h ¶ Christianis. Et ita indirecte excōicātur iudei. de hoc dic vt dictū est. s. eo. ita quorūdam.

tm̄ dicere sȝ etiā nefandū est cogitare) cū i die resurrectionis dn̄ice illas recipe corp⁹ ⁊ sanguinē iesu xp̄i cōtingit: p triduū anteq̄ eos lactēt / lac effundere[a] faciūt in latrinā. alia insup cōtra fidē catholicā detestabilia ⁊ inaudita cōmittūt: pp̄ter q̄ fidelib⁹ est verendū: ne diuinā indignationē incurrāt cū eos pp̄etrare patiūtur[b] indigne: q̄ fidei nr̄e confusionē inducūt: et infra. ¶ Inhibemus g̊ districte ne deceťo nutrices vł seruiētes habeāt xp̄ianos: ne filij libe[c] filijs famulenť āncille[d]. sȝ tā q̄ serui a dn̄o reprobari i cuius mortē neq̄ter ɔiurarūt: se saltē p effectū opis r̄cognoscāt suos illoȝ q̄s xp̄i mors liberos / ⁊ illos suos effecit: ⁊ ifra ¶ Si vero nutrices ⁊ seruiētes non dimiserint xp̄ianos: sub excōicationis[e] pena inhibeatis districte oīb⁹ xp̄ianis ne cū eis ɔmercium aliquod audeant exercere. Idem.

¶ Iude⁹ q̄ percusserit clericū tpaliter punit: et si de facto puniri nō pōt: interdicit sibi xp̄ianoȝ cōmerciū donec satisfecerit iniuriā passo. c. xiiij

Postulasti qlit' ɔtra iudeum pcedē debeas q̄ man⁹ inieci i quēdā clericuȝ violētas? ¶ Ad qd̄ breuiter rn̄demus q si dict⁹ iude⁹ tue iurisditiōis existit: ip̄m pena pecuniaria[f] punias: vel alia (s̄m q ɔuenit) tpali: faciēs leso satisfactionē[g] ɔgruā exhiberi. † alioq̄n ei⁹ dn̄ȝ moneas ⁊ inducas: vt passo iniuriā et ecclesie ab eo satisfieri faciat ɔpetent. q si dn̄s ei⁹ neglexerit adiplere: tu xp̄ianis[h] oīb⁹ p cē. ec. inťdicas: ne cū ip̄o iudeo anteq̄ satisfaciat presumant commercia exercere.

Idem in concilio generali.

¶ Iudei ⁊ sarraceni vtriusq̄ sexus debent in terris xp̄ianoȝ vti habitu p quē a xp̄ianis discernanť: ⁊ i die passionis dn̄i nō debēt in publicuȝ pgredi: nec in ɔtumeliā creatoris psilire. Capłm. xv.

In nōnullis puincijs a christianis iudeos seu sarracenos habit⁹ distiguit[i] diuersitas: sed in q̄busdaȝ sic quedā inoleuit ɔfusio: vt nulla differētia discernanť. Unde ɔtingit iterdum q p errorē[k] xp̄iani iudeorū seu sarracenoȝ: et iudei seu sarraceni xp̄ianoȝ mulieribus commiscenť. Ne igiť tam dānate cōmixtionis[l] excessus p velamē hmōi vlterioris excusatiōis possint habere diffugiuȝ: statuim⁹ vt tales vtriusq̄ sexus in omni xp̄ianoȝ puincia et oī tpe q̄litate habitus publice ab alijs pp̄lis distiguanť. ¶ In diebus aūt lamētationis dn̄ice passionis in publicū minime pdeāt[m]: eo q non nulli ex ipsis talibus diebus (sicut accepimus) ⁊ ornatius nō erubescūt icedere: ac christianis (qui sacratissime passionis memoriam exhibētes lamētatiōis signa ptendūt) illudere[n] nō formidāt. † ¶ Illud aūt districtissime inhibemus: ne in cōtumeliā creatoris psilire presumāt. Et quoniā illius dissimulare non debemus opprobriū: qui pbra nostra deleuit: precipim⁹ presumptores huiusmodi p principes seculares cōdigne animaduersionis[o] adiectiōe cōpesci: nec crucifixum pro no-

c ¶ Libere. i. ecclesie: non eīm erit heres fi' ius ancille cū filio libere. xxij. q. iiij. dicat aliqs. B.

d ¶ Ancille. i. agar que significat sinagogam. Libera. i. sara q̄ significat ecclesiā. de agar ācilla sare descenderūt isti q̄ dn̄t eē sui illoȝ q̄ descēderūt a sara. in q̄o⁹ ecclesia fundata est. Ber.

e ¶ Sub excōmunicatiōis pena. Immo excōicari pn̄t si cōtcēt eis postea. j. de vsur. post miserabilē. ⁊ j. c. px. ⁊ sic idirecte iudicat ecclesia de iudeis: ⁊ de hoc dixi. s. eo. ita. et ca. iudei. ij. B.

Postulasti. ¶ Cōmunis diuisio. scd̄a ibi. ad qd̄. Ab. diuisio

f ¶ Pena pecuniaria. Ad arbitriū iudicis. s. de of. leg. de causis qi sp̄uali pena ipsuȝ punire non pōt cū sit extra ecclesiam: qr nichil ad nos de his q̄ foris sunt ij. q. j. mlti. quādo ecclesia possit punire iudeos dictum est. s. ca. ita. ⁊ melius in. c. iudei. ij. B.

† Fa. ad hāc tex. l. in terdū ȝ. q̄ finem. ⁊ qd̄ ibi not. p hoc. ff. de iuris.

g ¶ Leso satisfactionē. Hoc regulare ē vt semper ante absolu

In nonnul. ¶ Tria sūt dicta s̄m ibi. i diebus. tertiū ibi. illud autem. Ab. diuisio

¶ Glo. ista circa distinctionē habit⁹ ponit quattuor similia.

i ¶ Distiguit. Sic p habitū debēt distingui nouitij a pfessis. s. d sta. regu. c. pe. ⁊ meretrix a matrona. j. d sentē. excōi. i audiētia. ⁊. ff. de iniurijs. item apud. §. si quis virgines. ⁊ masculi a feminis per crines ⁊ vestes. xxx. dist. si qua femia: sic ⁊ liber distiguitur a seruo p pileum. C. de lati. liber. tollen. l. j. §. sed et qui pileati. Jo.

k ¶ Errorem. Ergo si ignoranter cōmisceatur xp̄ian⁹ iudee dū modo nō sit crassa siue affectata ignorantia excusatur in eo q iudea. arg. xxxiij. q. ij. in lectū. ⁊ j. de cleri. ex. apostolice.

l ¶ Cōmixtionis. Qr nec matrimoniuȝ inter iudeum ⁊ xp̄ianā esse pōt. xviij q. j. caue. Ber.

m ¶ Prodeāt. s. e. quia.

n ¶ Illudere. sic reddūt nobis p gr̄a ɔtumeliā ⁊ ɔtemptū. vt. s. e. et si iudeos.

o ¶ Animaduersiōis. s. pecuniaria pena vel alia temporali

† Adde q iudeis iuocando crucē vel ea vtēdo videť facē in ɔtēptū xp̄iane religionis. l. iudeos. C. d iude.

bis aliq̃ten^a blasphemare^a p̃sumant. Idem in eodem.

Preponẽs iudeũ vel paganũ publicis officiis p concilium puinciale corripit: et ppositõ denegat xpianorum cõmerciũ donec deposuerit officiũ: et in vsus xpianorum pauperum restituet inde q̃sita sm episcopi prouidentiã. Capit. xvi.

Cum sit nimis absurdũ vt blasphemus^b xpi in xpianos vi ptãtis exerceat: qd sup hoc toletanũ cõciliũ^c puide statuit. nos ppt transgressorũ audaciã i hoc gñali cõcilio inouam^9 phibẽtes ne iudei publicis officiis preferant: q̃m sub tali p̃textu xpianis plurimum sunt infesti. Si qs autẽ eis officiũ tale cõmiserit p puinciale^d cõciliũ qd singulis annis p̃cipim^9 celebrari: monitione p̃missa districtiõe q̃ cõuenit cõpescatur. Officiali vero hmõi tandiu xpianorum cõio in cõmerciis et aliis denegetur: donec in vsus pauperum^e xpianorũ sm puidentiã dioce. epi cõuertatur q̃cq̃d fuerit a xpianis adeptus occasiõe officii sic suscepti. et officiũ cum pudore dimittat quod irreuerẽter assumpsit. Hoc idẽ extendim^9 ad paganos. Idẽ in eodẽ.

Concilium gñale repetit cõcilium lateran. supra e. ita. et addit penã satisfactionis tpe absolutionis impẽdendã. Ca. xvii.

Ad liberãdã trã sctãm i ifra. Excõicam^9^f p̃terea et anathematizam^9 illos falsos et ipios xpianos: q̃ cõ ipm xpm et ppl'm xpianũ sarracenis arma: ferrũ: et lignamina deferũt galearum. eos ẽt q̃ galeas eis vẽdũt vl naues q̃q̃ i piraticis sarracenorum nauib^9 curã gubernatiõis exercẽt: vel machinis aut q̃buslibet aliis aliqd eis ipẽdũt cõsiliũ vl auxiliũ i dispẽdiũ tre sctẽ. ipsosq̃ rerũ suarũ priuatiõe^g mulctari: et captẽtiũ seruos fore cẽsem^9. et pcipientes vt p oẽs vrbes maritimas diebus dñicis et festiuis hmõi snia publice inouetur. Et talib^9 gremiũ nõ apiatur eccl'ie nisi totũ qd ex cõmercio^b tam dãnato pceperit: et tm̃dẽ de suo in subsidiũ tre sctẽ trãsmiserint vt eq̃ iudicio i q̃ deliq̃rint^i puniantur. q si forte soluẽdo non fuerint: sic^k alis reat^9 taliũ castigetur: q i pena ipsorum aliis interdicatur^l audacia silia p̃sumẽdi. Grego. ix. astouicen. et lucen. epis.

Iudei vel pagani publicis officiis p̃ficiẽdi nõ sũt: et si eis regalia iura vẽdãtur: ad ea colligẽda p̃ficiẽdus est xpian^9 nõ suspect^9. Ca. xviii.

Ex spãli quem erga illustrẽ regem portugalie gerim^9 charitatis affectu: et infra. Mãda. q̃te. regem ipm sollicite iducatis ne in officiis publicis iudeos xpianis p̃ficiat: sicut in gñali concilio^m cõtinetur: et si forte redit^9 suos iudeis vendiderit vel paganis: xpianũ tunc deputet de grauamib^9 iferẽdis clericis et eccliis nõ suspectum^n p quẽ iudei siue sarraceni sine xpianorum iniuria iura regalia cõsequãtur

---

pront visum fuerit iudici. s. ea. pxi. B.

a Blasphemare. s. e. c. ii. ea. proxi. B.

Cum sit. Prima pars cõstitutionẽ innouãs olim inhibitã phibet et oẽs causas reddit. scda ponit p̃ponentẽ. tertia prepositũ. quarta progat. Secunda ibi: si quis. tertia ibi officiali quarta ibi hoc idem. Ab. si.

b Blasphemus xpi. i. iudeus blasphemãs xpm. s. e. c. i.

c Toletanũ conciliũ. liiii. di. nulla. et. s. eo. ex speciali.

d Prouinciale cõsiliũ. s. d accusationi. sicut olim. Glo. ista obiicit et soluit.

e Pauperum. Sic ergo pauperibus restituit quod iniuste extortum est. vt. s. de imuni. eccle. quia. si vero officiũ licitum ẽ tũc si vellet possz dare pauperibus quod iniuste extortum est. xiiii. q. v. nõ sane. Sz cõtra videtur q restituẽdũ sit illis a quibus est extortum et non pauperib^9 . s. de homici. sicut dignum. § eos. et s. de vsur. cũ tu. et. s. de iureiur. cũ te. et. s. de deci. tua. ii. xviii. disti. q̃m. hoc id sit i hoc casu. q nescitur a quib^9 extortum sit. maior pena ponitur i seq. cap. illis q̃ merces prohibitas portant ad sarracenos. Jo. Ber.

Ad liberandam terram. Due sũt ptes Scda ibi: et talibus. Ab. si.

f Excõicam^9. Anathematizamus: sicut. s. e. ita. et e. q olim.

g Priuatione. Hoc totũ habes. s. e. ita.

Glo. seq. dat silẽ d vsura. cõcludit tñ q hoc grauius

---

b Cõmercio. Totũ ergo lucrũ qd ad eos puenit ex hoc cõmercio debẽt dare in subsidiũ terre sctẽ i cui^9 detrimẽtũ hoc fecerũt. et est silẽ crimini vsurarum i q̃ q̃cq̃d sorti accidit vsura ẽ. vñ totũ dz restitui. s. d vsu. cõsuluit et. xiiii. q. iii. putãt. et c. se. imo vr q maius. q isti videntur fidẽ xpianã ipugnare: vñ plus puniũtur. q tm̃dẽ p pena dare coguntur i subsidiũ terre sctẽ: et nemo dubitat q̃ maius esse cõmissum quod ẽ grauius vindicatũ. xxiii. q. i. nõ afferamus. et in auten. vt fra. si. colla. ix. in fi. vbi dicit. in delicto cũ equali primas eis iminere penas iustum putamus.

i Deliq̃rint. Sic. s. de immuni. eccle. c. vlt. et de iu. patro. pastoralis. et. s. de tẽpori. ordi. litteras. et. s. de fo. cõpe. null^9. silẽ. xii. q. vii. de viro. et xvii. qõ. iiii. frat et coeps.

k Sic alis. Quia poterunt subiici vberib^9. loco pene. xxiii. q. vi. si reos. et. xii. q. ii. fraternitas. et v. q. vi. q iuxta.

l Interdicatur. Sic ergo pena vni^9 est metus alterius: vt ii. q. vii. q̃propt. et. s. de offi. or. irrefragabili. et. s. de transla. c. i. in fi. et. s. de sta. re. ea q. s. d collũ. c. ii. ff. d pe. l. capitalium. § famosos. ff. depo. bõa fides. i. rñ. in fi.

Ex spãli. In prima pte ponit culpa regis et excusatio. In secunda contra vtrũq̃ puidetur ibi: mãdamus. Ab.

m Gñali cõcilio. s. e. cũ sit. et. liiii. di. nulla.

n Nõ suspectũ. Qui fideliter et sine fraude officium suum exequatur ne per hoc fraus fiat xpianis clericis

---

diuisio

Grauiora grauius sũt punienda.

Inferiorib^9 vulgare / q nõ dz i cre luat in corpe. cõcor. l. si. ff. d l iuls vo.

Concor. l. si. C. de iudeis. no. l. l. oẽs q̃ p Bar. C. de decu. li. x. et in. l. gñalit. § si. ff. eo.

diuisio

diuisio

aut ecclesijs qualr fuit ioseph de quo habes. xxij. q. ij. qd ait. qui fuit dispensator pharaonis. Ber.

diuisio

Nulli. Diuidit. nam tria facit. primo ponit dictum. scdo mercatori puidet. tertio puisionem determinat. secuda ibi. q si. tertia ibi: si autem.

Idem. De sumat. Cap. xix.

Nulli iudeo baptizatu vel baptizari volente emere liceat vel i suo seruitio[a] retine. Et si que nondu ad fide couersum ca mercimonij[b] emerit: et postmoduz fact[9] sit vel fieri desideret xpian[9]: datis p eo. xij. solidis[c] ab illi[9] seruitio protinus subtrahatur. Si aute infra tres meses[d] ipm venale no exposuerit: vel ad sibi seruiedu emerit eunde: nec ipz vede/ nec ali[9] audeat coparare: sz nullo dato pcio pducat ad pmia libertatis.

De hereticis. Stephanus papa oib[9] epis. Infidelis est q no habet certitudine fidei: et infideli no est crede. du in preiudiciu alteri[9]. Capim. j.

Dubius[e] in fide[f] infidelis est. Nec eis oino creden du[g] est: q fide veritatis ignorant. Ileo

a Seruitio. s. eo. c. j. et ca. in dei. ij. imo scito voluntas ipsius fuerit patefacta q velit fieri xpianus in libertate modis oib[9] vendicet. liiij. di. fraternitatem. nisi empt[9] sit causa mercimonij vt ibi dicit: et hic in serius. Ber.

b Mercimonij. In quo casu no fraudabitur ex toto iude[9] sicut paganus: du modo ifra tres meses illu venalem exponat: vt c. fraternitate. B. Glo. seq. querit et soluit. Itep querit et remittit.

c Xij. solidis. Sz de qua moneta dabuntur? Rndet de illa q est i vsu i loco illo. ar. ff. d leg. iij. nummis. ff. d leg. j. si seruus pluriu §. si numerus. Quid si no sit q soluat illos. xij. solidos: de hoc dictum est. s. e. c. j.

d Tres meses. Eo ipso q no exposuit ipz ifra tres menses venale psumit q no ca mercimonij emerit sz ad seruiedu sibi: vn nullo pcio dato pducet ad premiu libertatis. nec admitteretur probatio in ptrariu cum hic sit psumptio iuris ex qua ius statuit. vt. liiij. di. fraternitate. qo. c. intellige p illo. et istud est quasi glo. et expositio illius si psumptio est. s. de sponsa. io q vbi habes psumptione iuris. et si alius eu compararet talis emptio non valeret: et nichilomin[9] erit liber nullo precio dato si scienter emit illu: si ignoranter agat ad preciuz siue ad interesse p iudeu qui ipsum decepit. ff. de ptrahen. emp. liberi hominis. ar. Et nota q fauor fidei priuat aliquem suo suo: vt hic patet. Item priuat aliquem filio suo. s. de couer. infi. ca. vlti. Ite priuat aliquem vxore sua. s. de diuor. gaudemus. et. xxviij. q. j. si infidelis.

Fidei fauor aliqn nocet.

Continuatio

Rubrica de hereticis. Visum est de his qui non baptizati deum blasphemant male coledo: merito videndum est de illis qui ia baptizati incidunt in heresim. Abbas. De hac materia tractat. xxiij. q. j. per totum. et q. iiij. §. quia vero. vsq ad fine questionis. et q. vij. et. xj. q. j. et. xxiij. q. vij. per totu. viij. dis. quo iure. §. j. in multis ca.

Dubius. De fide enim nullus dz dubitare: sz firmiter credere articulos fidei. s. de sum. tri. c. j. in prin. alit saluus esse no poterit: vt in psal. quicuq vult. et. xxiiij. di. qn epis. et xxiij. q. j. agite. nullus eni titubare dz i fide. vt ibi dicitur papa.

Errare in fide puincitur: q alios errantes cu pot ab errore no reuocat. Ca. ij.

Qui alios cuz potest ab errore no reuocat[h] / se ipsum errare demonstrat.

Augu. de fide catholica.

Hereticus pseuerans eternaliter dnatur: cui nec prodest baptismus nec elemosina vel martyrium vel aliud quodcunq bonu quo ad hoc vt consequatur vita eterna.

Capitulum. iij.

Firmissime tene et nullatenus dubites oem hereticum[i] vel scismaticum cum diabolo et angelis ei[9] eterni ignis incedio participandu: nisi ante fine vite catholice fuerit incorporat[9] et reintegratus eccle: et post pauca. Omni homini q eccle catholice no tenent vnitate: neq baptism[9]: neq elemosina qtulibet copiosa: neq mors[k] pro nomine christi suscepta proficere poterit ad salutez[l]

f In fide. Etia in tenui articulo. C. d here ti. l. ij. i fi. sic ex le ui offensa reuocatur libertus i seruitute. C. d li be. et eoz liber. si manumissis. et hoc q ad articulos fidei q ptinet in symbolo. Credo i deu q[9] p fide sola adhibeda est credulitas: q fides e d re no visa. de pe. di. iiij. i domo. C de su. tri. l. vl. no p signa sz p fide veritas est coleda de pse. di. iiij. venit sacerdos. L.

g Credendu est. q dubi[9] in fide testis esse no pot. xxiij. q. iiij. ipa pietas. et

Qui alios. Glo. se. querit et soluit. distinguendo.

h No reuocat. cu potest. ff. ad. l. aql. sciens. lxxxiij. di. error. et arg. s. ti. pxi. et si iudeos. et. ij. q. vij. intelligere. Sz nuqd istud ptinet ad oes? Rh. q crimie ia pmisso soli plati tenet corrige xxiij. q. iiij. duo ista. et. c. ita plane. a pcto aut pmittedo qlibet tenet aliu corrige occulte. Le. cu ex iniucto. vbi de hoc. et arg. xxiij. q. iiij. ipa pietas. xxiij. q. v. hoc vr. et xxiij. di. diacon. et. s. de cog. spi. tua. et. ij. q. vij. qpropt sz iste due vitie pcordatie itelligut i denuciatione. T.

Con cor. aus tr. cre detes. et l. qcuq. C. d here. et ma ni.

Firmissime. Due sunt partes. Secuda ibi: omni homini. Abbas siculus.

diuisio

Glo. ista ponit septe modos quib[9] dicit hereticus.

i Hereticu. Heretic[9] mltis modis dr. Ille dr hereticus q puertit sacra eccle vt symoniac[9]. j. q. j. eos q p pecunia. vt. vj. q. j. §. sz iz. Ite ille q scindit se ab vnitate eccle. vij. q. j. denicq. Ite ois excoicatus. iiij. qo. j. q aut hi. Ite q errat i expone sacre scripture. xxiiij. q. iij heresis. Ite q pfingit noua secta vel pfecta sectur. xxiiij. q. iij. heretic[9]. Ite q aliter sentit de articulis fidei q romana eccla. xxiiij. q. j. hec e fides. et. c. qcu. vel q male sentiut de sacris eccle. j. e. ad abolenda. in prin. T.

Heretic cus.

k Mors. Vn apls. Et si tradidero corp[9] meu vt ardea: charitate at no habea nihil mihi pdest. d pe. dis. ij. circa si. c. si qs. et d pse. di. iiij. solet. et. j. q. j. vide. Ghe.

l Ad salute eterna. s. valet tn ad bonu. B. na temalia pmereda. ar. xxij. q. ij. si qlibz i si. et ad mi[9]

supplicia subeũdũ. de pe.diſt.iiij. ad finẽ ꝭ. poſt et.B.

Sũmarium. Diuiſio

F Raternitatis. ¶ Scripta per hereticos non habent fidem autenticam. Communis diuiſio. ſecunda ibi. cum celeſtinus. Abbas.

¶ Glo.ſeq.ſignat ꝯtrium qḋ dupliciter fortificat ꝛ ſoluit.

tibus non negamus. C.e.manicheos. Ber.

c ¶ Paganos. Et ita idem iuris eſt in paganis: qḋ de hereticis. Et idem eſt de omnib⁹ qui catholici non ſunt.j.c.proxi. Ber.

¶ Glo.ſequens ſignat contrarium et ſoluit.

Idem ex anaſtaſio anthioche.

¶ Dãnato auctore damnantur eius ſcripture ꝛ libri et opera. Capitulum.iiij.

F Ratnitatis tue: ꝛ infra ᵃ ¶ Cũ celeſtinus atq; pelagi⁹ ᵃ in epheſina ſynodo ſint dãnati: quõ poterũt illa capitula recipi q̃ꝝ dãnãꝭ auctores? Ex ꝯcilio aphricão.

¶ Epũs iſtituẽs heredẽ hereticum conſanguineum vel extraneum vel paganum etiaꝫ poſt mortẽ excõicat⁹ nunciatur. h.d. ſm cõem ꝛ veriorẽ intellectuꝫ ꝛ (vt faciat ad titu.) põt itelligi ꝙ ex hoc pſumaꝭ hereticus. Capitulum.v.

S I q̃s epũs ᵇ heredes iſtituerit extraneos a cõſanguinitate ſua vel hereticos etiam cõſanguineos aut paganos ᶜ ptulerit ſaltẽ poſt morteꝫ ᵈ ei anathema dicaꝭ: atq; eius nomẽ iter dei ſacerdotes nullo modo recitetur. Ex eodem. ¶ Loquitur de eadem materia cũ precedẽti et extẽdiꝭ quod ibi dictũ fuit de epiſcopis ad pſbyteros ꝛ alios clericos. Capitulũ.vj.

I N eos q̃ catholici non ſũt etiã ſi ꝯſanguinei ᵉ fuerit epĩ vel pbr̃i nichil conferant ᶠ. deniq; hoc quod de epĩs ꝛ pbr̃is dictũ eſt/ debet de reliq̃s ᵍ clericis exaudiri. Alexã.iij.re meñ.archiepõ.

¶ Chriſtus fuit verus deus et verus homo: ſentiens oppoſitũ hereticus eſt et excõmunicatus. Capitulum.vij.

C Um xp̃s pfect⁹ de⁹ et perfect⁹ ſit hõ: mãdamus q̃tenus ſub anathemate ʰ interdicas: ne quis de cetero audeat dicere chriſtum non eſſe aliq̃d ſm ꝙ hõ: q2 ſicut xp̃s verus eſt deus: ita verus eſt hõ ex anima ratiõali et humana carne ſubſiſtens. Ex concilio lateraneñ.

¶ Heretici/ receptores ꝛ fautores eoꝝ excõmunicati ſũt et deſcẽdẽtes in hoc peccato in cimiterio eccleſie ſepeliri non debẽt nec pro eis orari. Capitulum.viij.

a ¶ Celeſtin⁹ atq; pelagius. Iſti duo dãnati erant in ſynodo epheſino de hereſi. dubitabat pṫriarcha antiochenus an ſcripta eoꝝ eẽnt recipiẽda? et vꝫ ꝙ nõ. q2 ex q̃ condẽnat⁹ eſt auctor ꝛ ſcripta illi⁹ admitti non debẽt vt.iij.q.iiij. nullus. ꝛ.xvj.di.canones. ꝙuis aliq̃ vtilia ſint ibi. argu.ꝭ.de teſti.ij. ar. tñ ꝙ rõne et bone ſnie recipi poſſent.j.q.j. dominus declarauit.xxxvij.diſ. ſi q̃d veri. ſicut et noticia legis abrogate neceſſaria eſt.diſti. vij. moyſes. ꝛ papa etiã argumẽtaꝭ ex.l. theodoſiana abrogata. ꝭ. de iudic. nouit. Sed verũ eſt ꝙ ſcripta iſtoꝝ nõ valẽt etiã ſi alias bõa ſint nec ſũt recipienda.j.eo. excõicamus ꝭ. credẽtes. ar.ad hoc.xvj.di.bñ quidem. tñ rõne bone ſnie ſcripta Origenis approbata fuerunt.xvj.q.vij. et hoc diximus q̃ dãnatus fuit poſt mortẽ.xxiiij.q.ij.ſane pferꝭ. ꝛ ſi approbarenꝭ valerẽt alias nõ.ar.ꝭ. de ſum.tri.ca.ij. in fi. Item arg.ꝙ deſtructo principali deſtruiꝭ acceſſoriuꝫ ſicut in ca.predicto.ꝛ hoc dicimus.Ber.

d ¶ Poſt mortẽ. Sic.xxiiij.q.ij.ſane pferꝭ. et ar.C.e.l. manicheos. Arg.ꝯ q2 crimina morte extinguunꝭ.xxiij.diſtic.quorũdã.xxiiij.q.ij.ca.j.ꝛ crimẽ cum pena ſit extictum. C. ſi reus vel accu. mor.fue.l.ij. h⁹ tñ ſpeciale eſt in crimine hereſis in criminis deteſtationẽ vt poſt mortẽ poſſit accuſari ꝑ et excõicari: et ne eccl'ia oret ꝓ eo q2 non fuit accuſatus i vita.Ber.

†Adde ꝙ l quis quẽuis poſt morteꝫ põt accuſari. l.j.cum ibi no. C.de apoſt.

e ¶ Etiã ſi conſanguinei. l.j.cum ibi no. C.de apoſt.

I N eos qui. e ¶ Etiã ſi conſanguinei ſint: vt.ꝭ.c.pxi.

f ¶ Nichil cõferant. Non diſtinguiꝭ in morte vel in vita ergo nec nos diſtiguum⁹: q2 nichil cape poſſunt ex teſtamẽto.j.e.excõicamus ꝭ. credentes. cũ pietatis forte poſſet eis dare ne perirẽt fame.lxxxvj. diſtin.paſce fame.q2 adhuc poſſunt ꝯuerti ad fidem: q2 de nemine deſperandum eſt.de pe.diſti.vij. nemo. ꝛ.xxxij.q.ij.ancillã.ꝛ arg.etiã ad hoc.xliij.di. quieſcamus.ꝛ.xj.q.iij.qm̃ multos.Ber.

g ¶ De reliq̃s. In hoc oẽs pares ſũt.ar. xvj.q.j.predicator.in prin.xxiiij.q.ij.ſane proferꝭ.Ber.

S I q̃s epũs. ¶ Glo.iſta rect.ꝑ obiec. ꝛ ſolutionem.

Hereticus nõ eſt iſtituend⁹

b ¶ Sic ordina iſtã litteram. ſi quis epiſcop⁹ inſtituerit hereticos heredes extraneos a conſanguinitate ſua vel etiam inſtituerit cõſanguineos hereticos heredes aut paganos pertulerit ſaltem poſt mortẽ ꝛc̃.ꝛ ſic repete illã dictionem hereticos. Et ita nullus dꝫ inſtituere hereticũ ſiue ſit ꝯſanguine⁹ ſiue non vt hic ptꝫ.ꝛ.j.c.pxi.epũs ꝯ inſtituat eccl'iam ex quo nõ hꝫ conſanguineos catholicos.xij.q.ij.epũs qui filios.ꝛ C.e.cognouimus.ꝛ in auꝭ. vt cũ de appel. cog ꝭ. dicimus.ꝛ ꝭ. ſi q̃s.col. viij. q2 iſti heretici iam non dicunꝭ filij vel ꝯſanguinei: vnde dicitur in lege. ſi frater tu⁹ ꝛ amicus tu⁹ ꝛ vxor tua deprauare voluerint veritatẽ ſit manus tua ſup illos.xxiij.q.viij.legi.ꝛ vxor eſt expellenda.xxviij.qõ.j. vxor.in fi. hoc intellige niſi peniteant fuerint iſti conſanguinei. delicti enim veniã peniten=

C Um xp̃s. h ¶ Sub anathemate. quicũq; ergo cõtrarium dixit eſt excõicatus: q2 hoc dicere hereticum eſt.ꝛ heretici omnes ſunt excommunicati.j.eo.ad abolendã.ꝛ.c.excõicamus. et ꝙ chriſtus verus ſit homo ex humana carne ſubſiſtens. habes.ꝭ. de ſum.tri.c.j.ꝛ eſt articulus fidei noſtre: de quo habetur in predicta conſtitutione et de alijs quos ſcire quilibet chriſtianus teneꝭ ꝑ fidẽ.arg.ad hoc.de ꝯſec. diſt.iiij.ante.xx.ꝛ.c.baptiꝫandos.ꝛ.c.prima.ad illos articulos de quib⁹ tractaꝭ in illa ꝯſtitutiõe firmiꝭ credimus oẽs indiſtincte teneñꝭ tã clerici q̃ laici ſꝫ clerici magis q̃ legem pſcrutabiliter ſcire teneñꝭ. xxxviij. diſt.oẽs pſallẽtes.xxiiij.diſt.quando epũs. Quilibet ergo tenetur credere ſm ꝙ catholica tenet eccleſia: ꝛ hoc ſufficit in talibus articulis dũmodo nichil in contrarium ſentiat.j.eo.ad abolendam.Ber.

Heretici oẽs ſunt excõicati

Sicut. a ¶ Leo. xxiij. q. v. nos omnes.
b ¶ Defensores. j. e. excõmunicamus. §. credentes. et. lxxix. dist. si quis papa. arg.
c ¶ Obtentu. Sic ergo rõne delicti perditur priuilegiũ. j. ca. pxi. in fi. qz priuilegiũ nõ extendit ad illicitum casum nec tuetur aliquẽ i malo. j. de sen. excõ. nulli. et omni priuilegio cessante mali puniendi sunt C. vbi de cri. agi. opor. autẽ. qua in prouincia. B.
d ¶ Oblatio. Quia cõstat eum decessisse in mortali pctõ. xxiij. q. v. placuit. et ẽ simile. j. de vsu. qz in omnibus.

Ad abolendam.
e ¶ Obseruat. si. xxiij. q. iij. heresis. hoc est qd romana eccl'ia seruat et mãdat ab aliis obseruari generaliter est obseruandũ. xj. di. quis nesciat. quicunqz ergo male sentit de sacramẽtis eccl'ie hereticus est habẽdus. vt hic ptz.
¶ Glosa sequẽs arg. et remittit.
f ¶ Sede vacãte. Habes hic arg. q vacãte ecclesia iurisdictio remanet penes capl'm. arg. lxv. di. c. vlt. xxiij. di. i nole dñi. vij. q. j. pontifices. De hac materia plene dictũ est. s. e. s. ma. et obe. c. his q. s. c. cum olim.
g ¶ Deprehẽs. Facti euidẽtia puta qz publice predicat heresim. argu. de ritu nup. palam. §. vlti. vel legitima pbatione puta p testes vel ex sua cõfessiõe.
¶ Glo. seq. ar. p opi. ala. sed tenet contrarium Hug.
h ¶ Prerogatiua. Arg. q clericus deposit9 non habet priuilegiũ clericale. et hoc concedit Ala. arg. lxiij. distin. ex antiquis. in fi. quod nõ est verum qz tenetur viuere clericaliter quãuis sit depositus. vnde si hoc faciat adhuc gaudet priuilegio clericali. xxxj. dist. dictã. Et hoc dicit Hug. Si vero incorrigibilis esset tunc nõ solum perderet priuilegium clericale. verum etiã seculari curie traderetur. s. de iudi. cum non ab homine. sed in casu isto perdit omne priuilegium nisi reuers

Sicut ait beat9 leo[a]: et infra. ¶ Qz in ptib9 tolosanis hereticoz quos alij gazaros: alij patarenos: et alij alijs noib9 vocãt inualuit dãnãda peruersitas/ eos et defensores[b]/ et receptores eorũ anathemati decernim9 subiacere: et sub anathemate phibem9: ne quis eos i domo vel in terra sua tenere vel fouere aut negociationem cũ eis exercere psumat. Si aũt in hoc pctõ decesserit: neqz sub priuilegiorũ nroz quibuscũqz indultorum obtentu[c]: neqz sub alia quacũqz occasiõe oblatio[d] pro eo fiat: aut inter xpianos accipiat sepulturã. Lucius. iij.

¶ Hereticus male sentiens vel male docẽs de sacramentis eccl'ie excõicat9 est: et cõuictus nisi se correxerit et errorẽ abiurauerit/ si clericus est degradetur et curie seculari tradatur: p quã etiã laicus punitur. eadẽ etiã est pena suspectis de heresi: si se nõ correxerint: et relapsis omno audientia denegatur. seculares pricipes qui iurare noluerit de ecclesia cõtra hereticos defendẽda excõicantur: et terre eorũ supponunt interdicto. ciuitates pro ipsoz resistentes aliarũ cõmercio et epali dignitate priuantur: excepti pro subsunt ordinarijs: sup his q contra hereticos instituunt. Ca. ix.

Ad abolẽdam: et infra. ¶ Uniuersos q de sacramẽto corporis et sanguinis dñi nri iesu xpi: vel de baptismate: seu de pctõz cõfessione mrimonio: vel reliquis ecclesiasticis sacramentis: aliter sentire: aut docere nõ metuũt: quã sacrosancta ro. ec. predicat et obseruat[e] et gñaliter quscũqz eadem ro. ec. vel singuli epi p dioc. suas cũ cõcilio clericorũ vel clerici ipsi sedevacãte[f] cũ cõcilio si oportuerit vicinorũ epõrũ hereticos iudicauerit viculo ppetui anathematis innodam9: et infra. ¶ Presenti nihilomin9 ordinatiõe sancimus vt quicũqz manifeste fuerit i heresi dephẽsus[g] si clericus est vel cuiuslibet religionis obũbratiõe fuscat9: toti9 ecclesiastici ordis prerogatiua[h] nudetur: et sic omni officio et bñficio spoliat9 ecclesiastico secularis reliquatur[i] arbitrio potestatis: aiaduersione debita puniẽd9: nisi cõtinuo post dephẽsionẽ erroris ad fidei catholice vnitatem sponte recurrere[k] et errorẽ suũ ad arbitrium[l] epi regionis publice cõsenserit abiurare: et satisfactionẽ cõgruã exhibere. Laicus[m] autẽ nisi (put dictũ est)

tatur vt sequitur.
¶ Glo. seq. ponit casus quibus etc.
i ¶ Relinquatur. Tribus enim casibus relinquitur aliquis curie seculari statim post depositionem. In crimine heresis vt hic. et. j. eo. excõmunicamus. Itẽ in crimine falsi. j. de cri. fal. ad falsariorũ. Et in alio cũ pprer calumniam vel contumeliã quã cõmisit epo suo aliqs depositus est. xj q. j. si quis sacerdotum. alis aũt licet clericus sit deposit9 non traditur statim curie seculari: immo adhuc tenetur viuere clericaliter: et eccl'ia eum tuebitur et gaudet priuilegio clericali vt dictum est in prima notula. Si vero sit incorrigibilis postea traditur prout in qd dicitur. s. de iudi. cum nõ ab hoie. Qualiter debeat tradi dicitur. j. de verbo. signi. nouimus. Qualiter puniri debeant heretici dicitur. j. eo. excõicamus.
¶ Glo. se. signat cõtrarium et soluit.
k ¶ Recurrere. Sed videtur q etiã compelli debeat iurare fidẽ xlv. di. de iudeis postqz est cõdẽnatus hereticus non cõpellitur: sz si vult sponte redire dz recipi abiurato errore. xxiij. q. iij. dicit aplus. et i perpetuũ carcerem ad agendã penitentiam intrudi. j. eo. ca. pe. Ber.
¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.
l ¶ Arbitrium episcopi. Arg. contra. j. q. vij. si quis epis. illud olim obtinuit vt in cõcilio tantum recipere tur: sed hodie sufficit quod hic dicit. Tan.
m ¶ Laicus. Laici enim per eccl'iam cõdẽnandi sunt de heresi: sz iudex secularis illos punire dz nec traditur laicus curie seculari: sz clericus solũmodo. j. de verbo. sig. nouimus: quia laicus semp est de foro seculari: sz in casu isto sententia dz ferri per ecclesiam: executio fit solummodo per iudicem secularẽ. qualiter tales punire debeant dicetur. j. e. excõicamus. Ber.

Clericus i trib9 casib9 statim post depositionem curie sc'lari relinquitur.

Nota q testes sufficiũt. not. in cap. vt offi. de here. li. vj.

Clericus et depositus tenetur viuere clericaliter.

Hereti. a laici p ecclesiã cõdẽnantur sz p iudicẽ secularem puniũtur.

Glosa ista obiicit et soluit.

a Audientia. Si. xxiij. dist. in noīe dñi. Sed si volunt redire nōne debent audiri et recipi: qr eccl'ia non claudit gremiū volentib⁹ redire ad ipam. C. de sum. tri. inter claras. circa fi. et delicti veniā petentib⁹ non negamus. dicit imperator. C. e. titu. manicheos de pe. dist. iij. ad huc instat. Vide tur q debeāt recipi: qr dñs non vult mortē pctō ris. &c. xxvj. q. vj cognouim⁹ et in perpetuū sz vt conuertatur et in carcerem perpetuum detrudatur. j. e. ca. pe. sed audiētia denegatur quo ad bona: etiā si alis vellet se defendere: tamen littera ista ɔtradicit. Tan. hodie seruādū est vt tradit. j. e. c. pe. § si qui. B.

Eccl'ia nulli claudit gremiū

b Iuramē to. Hoc idem dicitur j. eo. excōicamus § moneantur. B.

c Honore. Qr hoc ipso contra ecclīam esse videntur vn dignitate debēt priuari. xxiij. q. j. q contra pacē. et si. xxij. q. v. precep tum.

d Ligandis Si. j. eo. excōicamus § moneantur.

e Episcopali. Propter delictum suū. si. xxv q. ij. ita nos.

Glo. ista dicit hallegri q rōne delicti. &c. et respondet.

f Delegatis. Auctē ghali huius decre. si. j. de of. ord. irrefragabili § ceterū. et si rōne delicti pdūt priuilegiū: qr priuilegiū nō dat causam delinquendi. C. de priui. schola. l. ū. li. xij. nec pmittas nocētes aliquibus priuilegijs vti. vt in auc. de mā. prin § q si delinquētes. et j. e. c. pri. sic et remissio pctōrū nō dat licentiā delinquēdi. j. q. vij. exigāt. Cōsueuit hic allegari q ratione delicti perdit puilegiū: qđ nō est verū. qr si aliq exēpti sunt et delinquāt non pdunt priuilegiū ppter hoc sed puniri debent. Nec dicunt ppie recidere in iurisditionē epōrum: qr non cognoscunt epi iure ordinario: sed auctoritate sibi delegata: vt hic patet. et j. de offi. ordi. irrefragibili. et perinde est acsi ipe papa cognosceret vel specialiter alij delegaret. per abusuz enim vel per negligētiā perdit priuilegiū. j. de priui. accedētib⁹ et c. si de terra. et xj. q. iij. priuilegiū de hoc dicit. j. de priuile. ex tuarum. Ber.

Priuilegiū an perdat rōne delicti.

abiurata heresi et satisfactione exhibita: ɔfesti ad fidē cōfugerit orthodoxā: secularis iudicis arbitrio relinquat: debitam recepturus p qualitate facinorus vltionē: et infra. Qui vero inuenti fuerint sola suspitiōe notabiles: nisi ad arbitriū epi iuxta considerationē suspitionis q̄litatēq p sone ppriā innocentiam congrua purgatiōe mōstrauerit simili sententie subiacebunt. Illos quoq post abiurationem prefati erroris: vel postq̄ se (vt dixim⁹) ppriij antistitis examinatione purgauerint/deprehēsi fuerint in abiuratam heresim recidisse: seculari iudicio sine vlla penit⁹ audientia decernimus relinquendos: et infra. Statuimus insup: vt comites: barones rectores: et ɔsules ciuitatū et aliorū locor iuxta cōmonitionē epōr p̄stito corpalit iuramēto p̄mittant q fideliter et efficaciter cuz ab eis fuerint reqsiti: ecclīam cōtra hereticos et eorū cōplices adiuuabunt bona fide iuxta officiū et posse suum. Si vero id obseruare noluerit: honore quem obtinent spolientur: et ad alios nullatenus assumātur: eis nichilominus excommunicatione ligandis et terris ipsorum interdicto ecclie supponendis. Ciuitas aūt que his institutis duxerit resistendū: vel cōtra cōmonitionē epi punire neglexerit resistentes aliarū careat cōmercio ciuitatū. et epali se nouerit dignitate priuādā: et ifra. Si q̄ vero fuerint q̄ a lege diocesane iurisditiōis exempti soli subiaceant sedis apo. potestati nichilomin⁹ i his q̄ sunt contra hereticos instituta epōr subeāt iudiciū: et eis i hac pte tanq̄ a se. apo. delegatis (nō obstātib⁹ libertatē sue priuilegijs) obsequantur Inno. iij.

Bona hereticorū ɔficant: et in terris ecclesie applicant fisco eccl'e: in terris iperij iudicis secularis fisco: et pcedit etiā si catholicos habēt filios. Caplm. x.

Ergētis dilectis. Diuid. in duas. Pmo premittit decisum ex ordi. Scdo ponit statutū de publicatione qđ pbat per argumentū a maiori. Tertio soluit obstās culū. secūda ibi: in terris. tertia ibi: nec. Abbas.

diuisio

Vergētis i seniū scl'i corruptelā: et infra. In terris vero tpali nr̄e iurisditioni subiectis bona hereticor statuim⁹ publicari et in alijs idē pcipim⁹ fieri p ptātes et pricipes sclares: qs ad id exequendū (si forte negligentes extiterit) p cē. ec. ap. re. cōpelli volum⁹ et mādam⁹: vt nec ad eos bona eorū vlteri⁹ reuertant: nisi eis ad cor reuertentibus: et abnegātib⁹ hereticor ɔsortiū misericordia aliqs vo luerit: vt tpalsaltē pena corripiat quē spūalis non corrigit disciplina. Cū eñ sm legitimas sanctiōes reis lese maiestatis punitis capite bona cōfiscent eorum filijs suis vi

g Precipimus. Qđ facere pōt papa ratiōe peccati. j. de iudici. nouit. et pōt eos dignitate priuare. vt. j. c. pri. § statuimus. et ppter alias iniquitates pōt et papa remouere eos a dignitate xv. q. vj. ali⁹. et imperiū ipe trāstulit de loco ad locū: ppterea qr nō defendebant eccl'iaz. j. de elec. venerabilem. vt ibi nota. et iudex secularis potest excōicari si negligat facere iusticiā. xxiij. q. v. administratores. et hic expresse dz et j. ca. pri. § penul. et j. de male di. ca. ij.

Adde q etiaz filij hereticor nō succedunt eis nisi reuelauerit eorū hēsiz aut in ipis habeat locū pferri ptio. l. quis. C. ad. l. iul. ma.

h Misereri. De sola ergo misericordia restituunt bona vt hic dicitur. et etiā epatus. vt. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ver. item si inquiunt. in fi. et q. vij. q aūt. et j. q. vij. conuenientibus. Ber.

i Disciplina. j. de elec. cū in cūctis: lxxxij. di. plurimos. in fi. et C. de emen. ppin. l. vna. et ar. l. di. vt cōstitueretur. B.

k Cōfiscent. Qđ dicit hic habes. vj. q. j. § verū. N.

si quis cum militibus. ꝛ. C. ad. l. iul. ma. quisq.
a ¶ Grauius. xvij. q. iiij. sicut qui ecclesiam. ꝛ. xxiij. q. v. si apud. ꝛ qui in religionem diuinam cōmittit in omnium fertur iniuriam. ꝛ publicum crimen cōmittit. C. eo. ti. manicheos. vnde grauius est.
¶ Glosa ista signat cōtrarium et soluit.

b ¶ Exhereda tio. Hic expresse habes q bona hereticorum confiscanꝰ siue habeant filios siue non: nec catholicis filijs hereticorum aliquid relinquendum est vt h dicitur. Sed cōtra. l. C. eo. ti. manicheos. ꝛ. l. cognouimus. ꝛ autē. de nestorianis. vbi dr q filijs catholici ppter hoc hereditate paterna nō priuanꝰ. statur em hodie huic decreta. in odium criminis sicut i crimine lese maiestatis vbi filij puniuntur q ad bona vt hic dicit. ꝛ. vj. q. j. §. verū. S. si qs cū militibus multo fortius i isto crimine dicitur vt h dr: ꝛ hoc est expressū i cōstōne Frederici: hac edictali. q olim erat i quinta cōpilatione. e. ti. ꝛ i alio casu et filij p delicto parentū puniunꝰ temporalitꝰ vsq ad quartā generationē: fm q habes. J. de pe. in quibus dā. ꝛ in hac opinione fuerūt. Jo. han. et Lau.

Hereti corum filijs et catholicis nichil ē relinquendum.

ta solūmodo ex misericordia cōseruata: quātomagis q aberrātes in fide dn̄i dei filiū iesum offendunt: a capite nr̄o qd est xp̄s ecclesiastica debēt districtione precidi: ꝛ bonis tēporalibus spoliari: cū lōge sit grauius[a] eternā q̄ tpalē ledere maiestatē. ¶ Nec hmōi seueritatis censurā orthodoxorū exheredatio[b] filiorū q̄si cuiusdam miserationis ptextu debet vllatenus ipedire: cū in multis casibus (etiā fm diuinū iudiciū) filij p patrib[9] tpaliter puniātur: ꝛ iuxta canonicas[c] sanctiones quāq ferāꝰ vltio non solū in actores scelerū: sꝫ etiā in pgeniē dānatorū. Idem.

¶ Aduocati vel notarij hereticis vel eorū defensorib[9] fauētes: aut sub eis litigāntibus patrocinātes: ꝛ p eis instrumēta scribentes: infames sūt et ab illo officio suspensi.

Capitulum. xi.

Si aduersus nos terra cōsurgeret: ꝛ ifra. ¶ Mr plus timeri solet qd specialiter[d] iniūgitur q̄ qd generaliter imperaꝰ: vobis aduocatis/ ꝛ scriniarijs[e] firmiter inhibem[9]: ne hereticis/ credentib[9] fautorib[9] vl defensorib[9] eorūdē: in aliq pstetis auxiliū[f] cōsilium vel fauorē ꝛ nec eis i causis vel i factis/ vel aliqb[9] litigātibus sub eorū examine vestrū patrocinium pbeatis: ꝛ p ipsis publica istrumēta vel scripta facere nullatenus attētetis. ¶ Qđ si cōtra pšumpserit ab officio vr̄o suspensos ppetuo vos decernim[9] ifamie[g] subiacere. Idem vniuersis xp̄i fidelib[9] tā in vrbe meten. q̄ in eius dioce. cōstitutis.

¶ Laici nō pdicēt: nec occulta cōuenticula faciant nec sacerdotes reprehendant. Capitulū. xij.

Cum ex iniūcto: ꝛ ifra. ¶ Lꝫ autē desideriū itelligēdi diuinas scripturas: ꝛ fm eas studium adhortādi reprehendendū nō sit: sed potius cōmendandum: in eo tamen apparent quidam laici merito arguendi: q occulta conuenticula[h] celebrant: officium pdicationis christi sibi vsurpāt: sacerdotū simplicitatem[i] eludunt: ꝛ eorum consortium aspernanꝰ qui talib[9] non inherent. ¶ Deus[k] enim lux vera que omnem hominē venietem in hunc mundum illuminat: intantū odit opera tenebrarum: vt apostolos suos in mundum vniuersum predicaturos euangeliū oi creature missurus: eis precepit aperte dicēs. Qđ dico vobis in tenebris/ dicite i lucem[l]: ꝛ qd in aure auditis super tecta predicate: et infra. ¶ Sicut em[m] multa sunt mēbra corporis: oīa vero nō eūdem actum habēt: ita multi sunt ordines in ecclīa: sed nō oēs[n] idem habent officiū: qꝛ

f ¶ Auxiliū. Cū sint excōicati. J. e. excōicamus. §. credētes. ꝛ. S. e. sicut. Sꝫ videꝰ saltē si cōueniaꝰ q non sit auxiliū denegandū aut etiā iusta snia. S. de excep. cū inf. ꝛ in plurib[9] ca. ibidē. Hoc pōt hr̄e locū infra annum. postq̄ vero cōstiterit eos esse tales anno elapso inf hereticos cōputātur: nisi infra annū se correxerit. J. e. excōicam[9]. §. credētes. ꝛ sic heretici puniūꝰ. j. e. c. penul. vñ nō ad mittunꝰ ad aliquā defensionē cū ipsorū bona debeāt cōfiscari sicut aliorū hereticorū immo licite eis auferūꝰ sua. vt. viij. di. q iure. xxiij. q. v. nō vos. ꝛ. q. vij. c. j. ij. et. iij. sꝫ meli[9] est si auctoritate iudicis h[9] fiat. xxiij. q. iij. ser sūt. ꝛ. C. de pigno. l. iij.
¶ Glo. se. no. probat ꝛ signat contrarium.
g ¶ Infamie. Et ita papa pōt infamiā irrogare quo ad forū ciuile: qꝛ ꝛ tollere eam pōt ar. S. q fi. sint legiti. ꝛ venerabilē. ar. cōtra. ij. q. iij. §. hinc colligitur. So. hoc verū ē de i famia facti non iuris. Ber.

Jo. f.

¶ Cum ex im. ¶ Primo ponit triplicē reprehensionē laicorū quā scdo p sequiꝰ. pmo primā ibi. de[9]. scdo secūdā ibi: sicut ei. tertio tertiā ibi. licet. Ab.
h ¶ Conuēticula. Sicut conspiratores. xj. q. j. cōspirationū. lxxix. dist. si quis papa. Isti em cōspirāt cōtra deū. vñ fortius sunt puniendi q̄ si cōspirarēt cōtra holem. S. eo. vergentis. ad fi.

diuisio
Mar. vlti.
Mat. x.

† Infero q auxiliari / cōsulere ꝛ fauere sunt diuersa ergo vnū nō cōphendit aliud. l. si idē. C. de codical.

c ¶ Canōicas. xv. q. viij. cū mr. te. ꝛ. j. qō. iiij. §. itē petō israelitarū. ꝛ. S. de fil. pbro. per totum.
Si aduers[9]. ¶ Primo ponit decisū exordiū. scdo pꝛohibitionē. tertio penā: scdā ibi: qꝛ. tertia ibi. q si. ab.
d ¶ Qđ spāliter. Hoc sumptū ē ex illo canone. xxiij. di. ꝓpte. ea em q notabiliꝰ fiūt nisi spāliter notenꝰ videntur neglecta. ff. de iniur. itē apud labeonē §. ait pretor. ar. S. de cōfir. vti. bone. ꝛ. S. de do. c. ij.
e ¶ Scriniarijs. i. tabellionib[9]. sic. xxv. q. ij. vniuersa.
¶ Glo. seq. signat contrarium ꝛ soluit.

i ¶ Simplicitatē. ꝛ male. xxxviij. dist. sedulo. B.
k ¶ Deus em. Hic incipit improbare factū istorū.
l ¶ In lucē. Hec ē iprobatio cōtra occulta cōuenticula.
m ¶ Sic ei. Hic iprobat q assumebāt offm pdicādi
n ¶ Non oēs. Immo singula officia singulis debēt esse commissa. lxxix. dist. singula.

secūdum aplm alios[e] dñs dedit aplos: alios prophetas: alios aūt doctores zc. Cum igit̄ doctorū ordo sit q̄si p̄cipuus[b] in ecclesia: nō dz sibi q̄s quis indifferēter p̄dicatiōis officiū vsurpare. Nā secundū apostolum quomodo p̄dicabunt nisi mittant̄? Et v̄itas ipa p̄cepit apostolis. Rogate[c] dñm messis vt mittat operarios in messem suā. q si forte[d] quis argute r̄ndeat: qr tales inuisibiliter mittūt̄ a deo z si nō inuisibilit̄ mittant̄ ab hoīe: cū inuisibilis missio multo sit dignior q̄z visibilis: z diuina lōge sit melior q̄z humana: pōt rōnabilit̄ r̄nderi q cū interior illa missio sit occulta nō sufficit[e] cuiq̄z nude tm̄ asserere q ip̄e sit missus a deo cū hoc quilibet heretic⁹ asseueret: sed oportet q astruat illā inuisibilē missionē p opationē miraculi[f] vel scripture testimoniū speciale. Vñ cū dñs vellet mittere Moysen i egyptū ad filios isrl̄: vt crederēt ei q mitteret̄ ab ipso: dedit ei signū vt cōuerteret virgā[g] in colubrū: z virgā iterū reformaret. Joannes q̄z baptista sp̄āle sue missiōis testimoniū protulit de scriptura dicens. Ego vox clamātis in deserto dirigite viā dñi: sicut ait esaias pp̄heta: z infra. ¶ Lz aūt[h] sciētia sit valde necessaria sacerdotib⁹ ad doctrinā: qr iuxta verbū pp̄heticū. Labia[i] sacerdotis custodiūt[k] sciētiā z legē exquirūt[l] ex ore ei⁹: nō est tñ simplicibus sacerdotibus etiam scholasticis detrahendū: cum in eis sacerdotale officium debeat honorari: propter qd̄ dñs in lege[m] p̄cepit. Dijs nō detrahes. sacerdotes intelligens: qui pp̄ter excellētiā ordinis z officij dignitatē deorū noīe nuncupātur: z infra. ¶ Nec quisq̄z sue p̄sumptionis audaciā illo defendat exēplo q asina[n] legit̄ rep̄hendisse pp̄hetam: vel q dñs ait. Quis ex vobis arguet me de peccato? cū aliud sit fratrē in se peccantē occulte corripe: qd̄ quisq̄z tenet̄[o] efficere secūdū regulā euangelicam. in quo casu sane pōt intelligi q balaā fuit corrept⁹ ab asina: et aliud est fratrem suū delinquentē rep̄hendere manifeste. qd̄ vtiq̄z nulli licet scd̄m euāgelicā veritatē. nā qui etiā dicit fratri fatue[p] re⁹ erit gehenne ignis. Rursus aliud est q prelatus spōte de sua confisus innocētia subditorum se accusationi suppo nit[q] in quo casu p̄missum[r] dñi verbū dz intelligi. z aliud est q subdit⁹ nō tā aīo reprehēdēdi q̄z detrahēdi exurgit temerarius in p̄latum: cū ei potius incūbat necessitas obsequendi. q si forte necessitas postularet: vt sacerdos tāq̄z inutilis[s] z indign⁹ a cura gregis debeat remoueri: agendū est ordiate[t] apud ep̄m ad cuius officium tā institutio[v] q̄z destitutio sacerdotum noscitur pertinere. I dē in con

a ¶ Alios. Sic.j.e.ca.pxi. sicut z.xvj.q.j. adijcim⁹: qr nullus audet p̄dicare nisi sacerdos. vt ibi dicit̄. et.j.e. excōicam⁹. §. qr vero. vel nisi esset missus: vt ibi.xxiij. q.iiij. displicet. arg. ibi missus est: vt qualia. zc.

b ¶ Precipu⁹. Et p̄uilegiat⁹. ff. de statu reg. qd̄ dei timorem.

c ¶ Rogate. xxj. dis. in nouo. Ergo qr isti non erāt missi nec sacerdotes p̄dicare nō debebant.

d ¶ Qd̄ si forte. Hic opponit: qr posset ei opponi ab alio: et ita statim r̄ndet

e ¶ Non sufficit. Bene dicit: qr z si martyres etiā aliqua mādāt fieri statim non sunt facienda. sed sā est: vt sciam⁹ illos impetrare a deo q̄ postulāt. l. di. si quis p̄postera. z. xliij. di. desca mus. ar. B.

f ¶ Miraculi. Nec istd̄ statim credendū est: qr qñq̄z miracula fiūt per malos. j.q.j. teneamus

g ¶ Uirgam. De conse. dist. ij reuera.

h ¶ Licet aūt. Hic improbat q deludebant simplicitatem sacerdotum. B.

i ¶ Labia sacerdotis. xliij. di. sit rector. z.xj. q j. sacerdotibus.

k ¶ Custodiunt. Id ē custodire debent.

l ¶ Exquirūt. Sbditi. s. a scholasticis. xxxviij. di. sedulo. B.

m ¶ Lege. Moysaica nec quisq̄z respōdet ad obiectionem quā possent fac̄e isti heretici.

n ¶ Asina. Ut ij.q.vij. secati sunt. z §. item cum balaan.

o ¶ Quisq̄z tenet̄. Ad correctionē q̄libet tenet̄ sicut hic dicit z hoc itellige d̄ occulta correctiōe siue rep̄hēsiōe. ar. xxiij.q.v. nō putes. vt hic dicit: sz māifeste corripe ptinet ad p̄latos vl̄ ad illos q̄ hñt aliquā ptātē in alios. xxiij.q.iiij. duo ista. z.c. forte. p̄t enī filius pōt corripe z p̄latus subditū z occulte z manifeste. vñ apl's. Argue. obsecra. increpa: vt. xlv. di. c.j. z. viij.q.j. q aūt sed fili⁹ nō pōt publice rep̄hendere siue corripe p̄rem nec subdit⁹ p̄latū: vt h̄ seq̄t in l̄ra. z. xxj. di. nolite. erubescit enī lex filios castigatures parētes. in aut. de nup. §. sz q scdm̄ ē. col. iiij p̄suos fi. p vnā colā. hec ē canonica correctio s̄m euangelicā veritatē: vt occulta ad oēs: manifesta ad p̄latos vl̄ alios aliquā potestatē habētes ptineāt: vt h̄ distinguit: z sic pt intelligi. ij. q. j. si peccauerit. et ē ad hoc. xxij. q. v. hoc videt̄. ad denūciationē vero euangelicā q̄ exigit admonitionē z pbationē. vt. xlv. dis. sz illd̄. §. neq̄z illd̄. z. ff. d̄ testi. in oī negocio. z. ij.q.j si peccauerit. q̄ sit ad pniam vl̄ q q̄libet teneat̄ ar. ij. q. vij. q̄ propter. ff. d̄ cogna. spi. tua. dūmō p sona sit honesta z bone fame: qr viles p̄sone non admittūt̄ ad denūciationē. ff. d̄ spōsa. cū in tua. vbi de hoc. B.

p ¶ Fatue. lv di. si euāgelica.

q ¶ Suppōit. vt.ij.q. vij. nos si incōpetēter.

r ¶ Premissū verbum. s. quis ex vobis me arguet de pctō.

s ¶ Inutilis. Si enī p̄lat⁹ inutilis aut negligēs fuerit remouēdus est. ff. de of. cust. c.j. lxxxj di. dictū. z. j.c. p xj. i si. et. xviij.q.ij. si q̄s abbas. z. C. d̄ of. p̄fec. vr. si q̄s

t ¶ Ordinate. Denūciādo vel accusando scd̄m qd̄ traditur. ff. de accusat̄. qualiter. ff. de symo. licet. z est ar. iuris ordinem esse seruandum.

v ¶ Tā istitutio. q̄z destitutio. Ad quē ptinet insti-

j. cor. xij. ephe. iiij. Ro. x. Mat. ix. Lu. x. Exo. vij. Joā. j Esaie xj. Mat. iiij. Mala. ij.

Filij non debēt parētes castigare.

Exod xxij. Jo. x. Nūe. xxij. io. viij Mat. xviij. Mat. v.

futioꝛ ꝛ destitutio. ꝟ. de capel. mo. ca. j. ꝛ. c. ij. ꝛ. j. de pu ✠ wil. cū ꝛ plātare. §. in ecclesijs. et examinatio pertinet ad eum ad quē man⁹ impositio spectat. ꝟ. de elec. venerabilem. et. c. nihil. ꝛ cum nobis olim. institutio eius ad epm pertinet. xvj. q. vij. nullus. Ber.

heresi. lʒ nō videat violenta psumptio ꝯ ipm. Ar. ꝯ. ꝟ de psum. lr̄as. ibi dicit ꝙ licet sit vehemēs psumptio nō vult papa illū condēnare de tā graui crimine: hec violētissima est psumptio cū primo ꝓbabilis fuerit ꝓpter infamiā: et qꝛ noluit se purgare fuit excōicatus: et qꝛ ꝑ annū stetit in excōicatōe pro conuicto habet. xj. q. iij. rursus. ꝛ. c. quicūqꝫ secus in alijs criminib⁹: qꝛ si bona alicuius ꝯtumacia ꝓpter crimen annotata sunt: si infra annū non venit bona deuoluūtur ad fiscū: sed quo ad crimen non obest qn post annum possit ꝓbare innocentiam suā. ff. de requi. reis. l. ann⁹. Sʒ quid est qđ dicit ꝙ statim est cōdemnandus: cū sepi⁹ est admonēdus vt redeat. j. q. vij. cōuenientib⁹. R̄n. non ꝯdicit: qꝛ lʒ sit cōdēnandus monēdus est vt redeat. vt. xxiiij. q. j. ꝗ domus. in fi. vbi dicitur ꝙ post est vitand⁹ hoc ē verū i hoc ꝙ non sunt et secreta nr̄e fidei exponēda. xliij. dis. in mādatis. vt ipugnet nos vt ibi. nec intelligas ꝙ si ꝑ alio crimine seu ꝯtumacia steterit ꝑ annū in excōicatiōe ꝯdēnādus sit hereticus: sʒ tm̄ excōicatur ꝑ suspitionē heresis presumptio an sufficiat ad aliquē condēnandū de heresi.

Excōicam⁹ ꝛc. Hic habet multa dicta: et ꝓt summari ꝑ varietatē dictorum per partes que patent ꝑ §. Ab. sic.

a ¶ Supi⁹. ꝟ. ꝟ sū. tri. c. j. ꝛ. ij.
b ¶ Dānati. scilicet de heresi
c ¶ Potestatibus. Sic. j. de ꝟ. sig. nonim⁹. in fi. si voluerit redire i ꝑpetuū carcerē tenēātur. j. eo. excōicamus.
d ¶ Relinquātur. Qualit hoc intelligit̃ dicit̃. ꝟ. eo. ad abolendam. Ber.
e ¶ Degradatis. j. c. pxi. ꝛ. ca. penulti.
f ¶ Confiscētur. De hoc dictū est. ꝟ. eo. vergentis.
g ¶ Stipēdia. Si plura stipendia habuerit inter ecclesias diuidāt̃ ꝓ rata. ꝟ. de testa. relatū.
h ¶ Suspitione. i. psumptiōe. Et nota ꝙ sola suspitio siue presumptio purgatione īducit qđ si nō stat punitur vt h ꝓtz. ar. ꝟ. ꝟ coha. cle. et mu. tua nos. ꝛ intelligē ꝙ sit ꝓbabilis psumptio siue suspitio. als nō idiceret purgatio. et sic non obstat. ij. q. j. primo: et ita hic respicit infamia.
i ¶ Suspitionis. Hoc semper est attendendū vt scdm qualitatē infamie ꝛ ꝑsone indicat̃ purgatio. ij. q. v. oībus. ꝛ. j. de pur. cano. inter.
¶ Glosa ista signat ꝯriū de decre. lr̄as ꝛ soluit. Iterū signat contrarium. de ca. conuenientibus ꝛ soluit.
k ¶ Condēnent̃. Videt̃ hic ꝙ aliqs sit ꝯdēnand⁹ de heresi. ꝛc. de iureiu. qđ ꝑsta. ab his q̄ admi. sus. circa prin. col. ij.
m ¶ Neglexerit. Iudex q̄ negligit facere iusticiā excōicat̃. xxiij. q̄. v. administratores ꝛ facit litē suā. ea. causa. ꝛ. q. ij. dn̄o. ꝛ. iij. q. vij. qui sine. arg. ꝛ in autē. vt diffe. iu. §. pe. ꝛ vlti. col. ix. ꝛ. ij. q. vj. sicut.

⁊ Adde q̄ sit eorū pena nota. in. l. j. C. de sum. trini. ꝛ in auten. credentes. et in. l. arriani. C de heresi.

...cilio gn̄ali. ¶ Excōicati sunt oēs heretici qbuscūqꝫ noīb⁹ nominentur. h. d. vsqꝫ. §. dānati. Capitulum. xiij.

Excōicam⁹ itaqꝫ ꝛ anathematizamus oēm heresim extollētē se aduersus hāc sanctā orthodoxā ꝛ catholicā fidē quā superi⁹ᵃ exposuimus cōdēnātes hereticos vniuersos qbuscunqꝫ noīb⁹ censeantur: ꝛ facies qdē diuersas hn̄tes: sʒ caudas adinuicē colligatas: qꝛ de vanitate conueniūt in idipm. ¶ Damnati de heresi ꝑ secularem iudicē puniunt̃. ꝛ bona laicorū hereticorū cōfiscant̃: ꝛ clericoꝝ bona applicantur ecclesijs: vbi beneficiati erant. h. d. vsqꝫ ad §. qui autem. Ab. si.

¶ Dānatiᵇ vo pn̄tib⁹ secularib⁹ potestatib⁹ᶜ aut eorum balliuis relinquant̃ᵈ aīaduersiōe debita puniēdi: clericis pri⁹ a suis ordinib⁹ degradatisᵉ: ita ꝙ bona hmōi dānatorū si laici fuerint ꝯfiscēturᶠ si vo clerici applicent̃ ecclesijs a qb⁹ stipēdiaᵍ recepert̃.

¶ Si suspect⁹ de heresi se nō purgat ad arbitriū superioris excōicatur: ꝛ existēs ꝑ annum in excōicatiōe vt hereticus dānatur. h. d. vsqꝫ ad §. moneantur. Ab. si.

¶ Qui aūt inuēti fuerint sola suspitioneʰ notabiles nisi iuxta ꝯsiderationē suspitiōisⁱ. qlitatēqꝫ ꝑsone ꝓpriā innocētiā ꝯgrua purgatiōe monstrauerit: anathematis gladio feriant̃: et vsqꝫ ad satisfactionē condignā ab oīb⁹ euitent̃. ita ꝙ si ꝑ annū in excōicatiōe persliterint: extūc velut heretici cōdēnēt̃ᵏ. ¶ Potestates seculares ꝑpetui vel tpales iurare tenent̃ vniuersos hereticos ab ecclesia dānatos ꝑ virib⁹ exterminare: ꝛ tpalis dn̄s nō purgās terrā suam hereticis excōicat̃. et si ꝑsliterit in excōicatione ꝑ annū/ nūciat̃ pape: qui fideles ei⁹ ab excōicatiōe absoluet ꝛ ei⁹ terrā fidelib⁹ exponet salvo iure pricipalis dn̄i: nisi et ipse sit in culpa. h. d. vsqꝫ ad §. catholici. Ab. si.

¶ Moneant̃ aūt ꝛ inducant̃ ꝛ si necesse fuerit ꝑ cē. ec. cōpellant̃ seculi ptātes qbuscūqꝫ fungant̃ officijs vt sicut reputari cupiunt ꝛ hr̄i fideles ita ꝓ defensiōe fidei pstēt publice iuramentū: ꝙ de terris sue iurisditioni subiectis vniuersos hereticos ab ecclesia denotatos bona fide ꝑ virībus exterminare studebunt: ita ꝙ āmodo qn̄cūqꝫ qs fuerit in ptātē siue ꝑpetuā/ siue tēporalē assumptus: hoc teneat̃ capitulū iuramento firmareˡ. Si vero dn̄s tēporalis reqsit⁹ et monit⁹ ab ecclesia/ suā terrā purgare neglexeritᵐ ab heretica feditate: ꝑ metropolitanū: et ceteros ꝯprouinciales epos excōicatiōis vīculo inodet̃: ꝛ si satisfacere cōtēpserit infra annū significet̃ hoc summo pontifici vt extūc ipse vasallos ab ei⁹ fidelitate denūciet abso...

l ¶ Firmare. Sic. ꝟ. e. ad abolēdam. §. statuimus. ꝛ non solū hoc iurare tenetur: sʒ hoc iurat̃ dʒ ꝙ ipse idē catholic⁹ sit: l auf.

lutos[a] & terrã exponat catholicis occupãdã: q eã exterminatis hereticis absq ulla cõtradictiõe possideãt: & i fidei puritate cõseruẽt: saluo iure dñi[b] pricipalis/ dũmõ sup hoc ipse nullũ pstet obstaculũ: nec aliqd ipedimẽtũ opponat: eadẽ nichilominus lege suata circa eos q ñ hñt dños pricipales.

Cruce signati ad exterminationem hereticorum gaudẽt priuilegio cõcesso cruce signatis in subsidiũ terre sctẽ. h. d. usq ad § credentes. Ab.

Catholici vero qui crucis assumpto caractere ad hereticorum exterminiũ se accinxerint[c] illa gaudeãt indulgẽtia illoq sctõ priuilegio sint muniti: q accedentibus in terre sancte subsidiũ cõcedũtur.

Ibi ponit pena credentiũ receptatorum & defendẽtiũ hereticos. Primo laicorũ. Scdo clericorum usq ad § quia. Ab.

Credẽtes pterea receptatores[d]/ defẽsores: et fautores hereticorum excõicatiõi decernimus subiacẽ firmiter statuẽtes ut postq qs taliũ fuerit excõicatione notatus: si satisfacere cõtẽpserit ifra ãnũ/ extũc ipso iure sit factus infamis: nec ad publica officia seu cõsilia nec ad eligẽdos aliqs ad huiusmodi. nec ad testioniũ admittatur. sit etiã intestabilis[e] ut nec testãdi liberã hẽat facultatẽ: nec ad hẽditatis successionẽ accedat. Nullus pterea ipi sup quocũq negocio: sed ipse aliis rñdere cogatur. q si forte iudex extiterit/ eius snia nullã obtineat firmitatẽ: nec cause alique ad eius audientiã pferantur. Si fuerit aduocatus nullatenus eius pcinũ admittatur: si tabellio instrũa confecta p ipm nullius sint momẽti: sed cũ auctore dãnato dãnentur[f]: & in silibus idẽ pcipimus obseruari. Si vero clericus fuerit ab oi offõ et bñficio deponatur ut i q maior ẽ culpa/ grauior exerceatur[g] vindicta. Si q autẽ tales postq ab ecclia fuerint denotati: euitare cõtẽpserint: excõicatiõis snia usq ad satisfactionẽ idoneã pcellantur[h]. Sane clerici non adhibeant hmõi pestilentibus ecclastica sacra: nec eos xpiane psumãt tradere sepulture: nec elemosynas aut oblatiões eorum pcipiãt: alioqn suo priuẽtur officio: ad qd nunq restituantur absq indulto se. ap. spãli[i]: silr qlibet reglares[k]: qbus ẽt hoc infligatur: ut eorum priuilegia[l] in illa dioc. nõ seruentur: i q tales excessus psũpserint ppetrare.

Nullus dz sibi officiũ predicãdi assumere: nisi sup hoc sibi a iure vel a se. apo. vel a diocesano epo licẽtia cõcedatur. alias excõicatur. et nisi resipuerit: alia pena imponitur. h. d. usq ad § adiicimus. Ab. si.

Quia vero nonnulli sub specie pietatis virtutẽ eius (iuxta qd apls ait) abnegantes auctoritatẽ sibi vẽdicãt pdicandi: cũ idem apls dicat. Quõ

a Absolutos. i. e. c. vlt. & ita papa põt ppter heresim deponere oẽs tã laicos q clericos a dignitatibus suis. ut s. e. ad abolẽdã § statuimus. & s. e. vergẽtis. ubi de hoc.

b Dominij. arg. q ppter delictũ unius alius puniri non debet. qm pena dz tenere suos auctores. s. de his q fiunt a ma. par. ca. qsiuit. C. de pe. sancimus. et iniquum est alterique alterius odio pregrauari. C. de offi. testa. si qs in suo. ar. cõtra. s. e. vergentis.

c Accinxerit. argu. q auctoritate ecclesie bellum fieri potest. xxiij. q. viij. igitur hortatu. xv. qõe vj. auctoritatem. lxiij. dist. adrianus. qd verũ est contra inimicos fidei: & contra illos qui ecclesiã impugnant.

d Receptatores. Et defensores sine quibus heretici manere diu nõ pñt. arg. ff. de offi. presi. cõgruit. ff. de recep. l. j. unde merito isti sunt puniẽdi. immo grauius delinquũt q aliorũ errores defendũt & acrius puniri debent. xxiiij. q. iij. q aliorũ: et ideo simili pena cũ hereticis puniũtur. xj. q. iij. q consentit & j. e. c. pe. in fi. & C. de his q latro. occul. l. j. etiã si essent cõsanguinei. ar. xxvij. q. j. de filia. et. s. eo. si qs epis. ubi de hoc. Ber.

e Sic etiam intestabilis. Isti enim, ut hic patet a quolibet actu legitimo repellũtur: nec donare: nec vendere: nec contrahere possunt prout hec omnia traduntur. C. eo. manicheos. Ber.

f Dãnentur. Sic. s. e. fraternitatis. ubi de hoc. si. s. de testi. l3. sic etiã scriptura vel snia publice excõicati nõ valet. s. de re iudi. ad pbãdã. & s. de excep. exceptionẽ nec rescriptũ. s. de rescrip. dilectus. j. & hoc est qd sequitur idẽ i similibus pcipimus obseruari tñ de rescripto ipetrato ab excõicato secus est: qr rescriptũ nõ sumit auctoritatẽ ab ipetrãte: sed a cõcedẽte de q dic. ut. s. de excep. pia. in notula: sed mirũ. lib. vj. B. Hodie rescriptũ ab excõicato impetratũ suppressa excõicatione est ipso iure nullũ: nisi in certis casibus. c. j. de rescrip. lib. vj.

g Exerceatur. ut. l. dist. qr tua. hic habes argu. q qui in maiori dignitate est plus punitur: et ita circũstantie aggrauãt vindictam. ar. xxxij. q. v. qui viderit. et. xxv. qõ. j. nulli fas. et xl. di. hõ xpianus. Crimẽ enim augetur p dignitatẽ. ff. de re mili. omne delictum § j. xix. dist. nulli. et q magnus sine cõparatione creatus fuit sine venia dãnatus est de pe. di. ij. § prĩcipium enim. & s. de iureiu. cũ quidam. ubi de hoc soluitur. Ber.

h Percellantur. Quia q participat excõicato sciẽter et nõ se corrigit: excõicãdus est. j. de sen. excõ. q i dubijs. xj. q. iij. qui communicat.

i Apo. spãli hic reseruat sibi papa absolutionem siue restitutionẽ taliũ. ergo p hoc aliis phibuisse videtur. si. s. de preben. de multa. in fi. et. c. graue. in fi. & sic ecõuerso ex quo sibi nõ reseruat aliis indulgere videtur. j. de sentẽ. excõ. nup. et est ad hoc. argu. q epi dispensare pñt ubi papa nõ reseruat sibi dispẽsationẽ. Quare ergo papa sibi spectaliter reseruauit talẽ restitutionẽ nisi ut aliis phiberet & licet episcopus ipm restituere ad officiũ suum nõ possit: tamen reconciliare potest ipsum ecclesie. s. eo. ad abolendam § j. ubi de hoc.

ij. thi. iij. Rom. x.

k Quilibet regulares. Repete nõ exhibeãt ecclesiastica sacramenta. alioquin &c.

l Priuilegia. Pretextu priuilegiorũ participare

excōicatis non possunt. j. de sen. excō. nulli. ⁊ in hoc casu possunt ab epo loci tanq̄ a delegato/a papa puniri. s. e. ad abolendam. in fi. vbi de hoc.

a ¶ Nisi mittātur. s. eo. ca. pri. vbi de hoc.

b ¶ Alia cōpetenti. Prout visum fuerit superiori. s. de offi. deleg. de causis.

c ¶ Totā viciniā. Arg. q̄ vniuersitas pōt prestare iuramētū calūnie. sic. xxxv. q. vj. epūs in synodo. sic. s. d accu. sicut olim.

d ¶ Moribus. Hec oīa suspitionē inducūt. xlj. dis. qsdā. lxxxvj. distin. inferiorū. xxiij. q. viij. ꝑter ea. ff. ad. l. aql. sciētia. ff. de his qui not. infa. qd ergo ⁋ j.

e ¶ Indicare. ij. q. vij. quapropter. ⁊ ar. xxxij. qō. j. si quis per capillum.

f ¶ Purgauerint. Nota deficientem in purgatione puniendum. s. de simo. de hoc. ⁊ ca. insinuatum.

g ¶ Relapsi. Isti magis puniendi sunt. deteriores nāq̄ dolus eius cognoscit q̄ interruptā iterū litē deseruit q̄ q̄ semel ceptā dereliquit. in aut. de litig. ⁋ edita. in fi. col. viij. B.

h ¶ Iurare. ꝑ iuramentum dꝫ q̄s purgare conscientiā suam de heresi. ⁊ e conse. dist. ij. ego berēgari⁹. et. j. q. vij. quotiēs. vnde si iurare non vult ꝑ condēnato debet haberi: sicut qui de calūnia iurare non vult actor cadit a cā ⁊ reus ꝑ condēnato habet. s. d iura. calū. c. vlt. ⁊ C. eo. ti. cū indices ⁋ q̄ si actor. Et est similis illi qui neq̄ defendit neq̄ exhibet et condēnatur vt contumax. ff. de noxa. quotiens ⁋ in potestate. Tenui eīn religione iuramēta etiam necessaria contēnunt. s. de simo. ⁊ si quesitiones. ⁊ C. de fi. instru. l. vlti. Ber.

Heresis purgatur ꝑ iuramentū.

ꝑdicabūt nisi mittant[a] oēs q̄ ꝓhibiti vel non missi ꝑter auctoritatē ab ap. se. vl catholico epo loci susceptā publice vel priuati ꝑdicatiōis officiū vsurpare ꝑsumpserint: excōicationis vinculo innodent: ⁊ nisi q̄citius resipuerint: alia cōpetenti[b] pena plectantur.

¶ Archiepi ⁊ epi ꝑ se vel alios suorū ꝓuincias ⁊ dioceses suspectas hn̄tes de heresi saltē semel i anno ꝑ se vl ꝑ alios idoneos visitēt. qui etiā debēt si hoc expedire videbit exigere iuramentū ab illis de vicinia ad reuelādos hereticos ⁊ occulta cōuēticula celebrātes: q̄s reuelatos relapsos canonice puniēt. ⁊ renitētes iurare vt heretici cōdēnent. h. d. vsq̄ ad ⁋ volumus. Ab. sic.

¶ Adiscimus insup vt q̄libet archieps vel eps ꝑ se aut per archidiaconū suum aut alias honestas idoneasq̄ ꝑsonas bis aut saltē semel in anno ꝓpriā parrochiā in q̄ fama fuerit hereticos hītare circūeat et ibi tres aut plures boni testimonij viros: vel ēt (si expedire videbit) totā viciniā[c] iurare cōpellat: q̄ si quis ibidē hereticos sciuerit vl aliquos occulta cōuēticula celebrantes: seu a cōi cōuersatiōe fideliū vita et morib[d] dissidētes eos epo studeant indicare[e]. Ipse autē eps ad ꝑsentiā suā conuocet accusatos: q̄ nisi se ab obiecto reatu purgauerint[f] vel si post purgationem exhibitā in pristinā fuerint relapsi[g] ꝑfidiā: canonice puniātur. Si q̄ vero ex eis iuramenti religionē obstinatione dānabili respuētes iurare[h] forte noluerint: ex hoc ipsi tāq̄ heretici reputentur.

¶ Eps negligēs i heresi ꝑsequēda a dignitate epali ē remouēd⁹: ⁊ ali⁹ idone⁹ ē surrogādus. h. d. vsq̄ ad finē. Ab.

¶ Volum⁹ igit/ ⁊ mādam⁹: ⁊ i v̄tute obediētie districte ꝑcipim⁹ vt ad hec efficacit exequēda epi ꝑ dioceses suas diligēt inuigilēt: si canōicā velit effugē vltionē. Si q̄s eīn eps sup expurgādo de sua diocesi heretice prauitatis fermēto/negligēs fuerit vel remissus: cū id certis idicijs[i] apparuerit: ⁊ ab epali officio deponat: ⁊ i locū ipsi⁹ alter substituat idone⁹: qui velit ⁊ possit hereticā cōfundē prauitatē.

Greg. ix. archiepo mediola.

¶ Laici cuiuscūq̄ ꝓfessionis sint ꝑdicare nō debēt. c. xiiij.

Sicut in vno corpe: ⁊ infra. Cum igit nonnulli laici ꝑdicare ꝑsumāt: ⁊ verendū nimis existat ne vitia sub specie[k] virtutū subintrēt: nos attēdētes q̄ doctoꝝ ordo est in ecclia dei q̄si ꝑcipuus: mādam⁹ q̄ten⁹ cū alios dn̄s apostolos[l] dederit: alios prophetas: alios v̄o doctores. interdicas laicis vniuersis cuiuscūq̄ ordinis cēseant/ vsurpare officiū predicādi. Idem.

¶ Hoc. c. vsq̄ ad ⁋ Si q̄ autē habet in. c. excōicamus. s. eo. ti. i prin. vn̄ summa ⁊ declara prout ibi fuit dictum. Ca. xv.

Excōicam⁹ ⁊ anathematizam⁹ vniuersos hēticos: cathereos: patharinos: pauperes de lugduno. passaginos / iossepinos. arnaldistam. ibi: credentes. Abbas siculus.

i ¶ Indicijs. No. q̄ ꝑ indicia ꝓbatur crimē. s. eo. c. ⁋ proxi. ibi: q̄ si q̄s ⁊ c. ⁊ j. q. q. viij. sciāt. ⁊ xxxij. q. j. dixit dn̄s. ⁊ j. de pul. cū olim. j. et C. de rei vē. indicia. Item habes hic q̄ ꝓpter negligentiā remouetur prelatus. arg. s. c. pri. i fi. ⁊ j. q. j. ⁋ ecce cū honoris. B.

k ¶ Sicut i vno ¶ Sub specie v̄tutū. s. e. c. pri. ⁋ qz v̄o. xlj. di. sepe vitia qz ꝑtextu pietatis nō est implētas cōmittenda xxx. q. j. nosce. et ita null⁹ pōt ꝑdicare nisi mittat vn̄ dn̄s ait discipulis suis. Euntes ꝑdicate euāgeliū oī creature: et iubēte dn̄o in toto orbe disꝑsi sunt. xxj. distī. in nono. Unde esaias. Ecce ego mitte me. viij. q. j. in scripturis. ⁊ xvj. qōe. j. ⁋ hoc idē. arg. ff. de tuto. ⁊ cura. vbi. et l. pretor.

l ¶ Apostolos. Sic. s. e. cū ex iniuncto. Nec vniuersitas alia poterat rōne subsistere: nisi hmōi magn⁹ eā differētie ordo seruaret. lxxxix. dist. ad hoc. Laici ergo cuiuscūq̄ ordinis sint vl meriti ꝑdicādi officium nō debent assumere. B.

Ephe. iiij.

Excōmunicamus. ¶ Istud ca. habet quattuor diuisiones. Secūdū ibi: dānati. tertium ibi: si qui. quartum. ibi: credentes. Abbas siculus.

a ¶ Conueniunt. §. e. excõicamus: q: ad eundē finē tendunt. s. deceptionis. Ber.
¶ Glo. seq. querit soluit solutioni obijcit & respondet.
b ¶ Puniendi. Et hoc totū habes. §. eo. excõicam⁹. Sed qualiter isti heretici puniri dñt scḋm leges postq̄ per ecclam sunt cōdēnati: vt hic dicit⁹ vltio supplicio puniūtur per iudices seculares cū distinctione / vt videt vt docētes vltimo supplicio ad discētes vero. x. libris auri. vt. C. eo. titu. quicūq̄ ad fi. Sed §. C. de mathe. culpa vbi dicit culpa sitis est tā. phibita discere q̄ docere. nō est §. q: l. dcūq̄: intelligit de illis qui nōdū didicerūt: sed causa addiscendi ad hereticos accesserunt: si aūt ad actum peruenissent simili pena punirentur vt docentes scḋm. l. illaz culpa. Ber.
c ¶ Si qui antem. Ad hoc loco vsq̄ ad fi. additū est: aliud totū habes. §. eo. excõicam⁹. x. capi. ad abolendā §. j. & fi. Ber.
d ¶ Deprehēsi. Publice ita q̄ notoriū vel etiā cōdēnati. Si vero postea redire voluerūt recipiēdi sunt: quia ecclesia non claudit gremium redeuntibus ad ipsam. C. de sum. tri. inter claras. circa fi. & delicti veniā penitētibus damus. C. eo. ti. manicheos. ita tamen vt in ppetuū carcerē permaneāt: vt hic patet. Sic & symoniaci in monasterio sub perenni pena detrudantur. j. q. j. reperiunt. &. §. de symo. qm̄. q: et ipsi heretici cēsent. j. q. j. eos qui. & vj. q. j. §. sed licet. & idē iudiciū est de credētibus eorum erroribus habendum sicut de ipsis vt hic in fi. h.

Ecclia nulli claudit gremiū

stas / spetronistas / & alios q̄cunq̄ noibus censeant: facies quidē hñtes diuersas sz caudas adiuicē colligatas: q: de vanitate ꝯueniūt[a] in id ipm. ¶ Dānati vo p ecclesiam sclari iudicio relinquant aiaduersiōe debita puniēdi[b]. clericis pri⁹ a suis ordinib⁹ degradatis. ¶ Si i heresi dephēsi noluūt redire ad fidē: detrudēdi sunt in ppetuo carcere ad pniam pagendā / & credētes errorib⁹ hereticorū heretici sunt. h. d. ¶ Si[c] q̄ aūt de predictis postq̄ fuerit dephēsi[d] redire noluerit ad agēdā cōdignā pniam in ppetuo carcere detrudantur. ¶ Credētes aūt eorū errorib⁹ hereticos siliter iudicamus. I dē.

¶ Liberāt ab oi obligatōe q̄ hereticis tenebātur astricti.

Absolutos[e] se E. xvj. nouerint a debito fidelitatis dñij: & toti⁹ obseqj: q̄cūq̄ lapsis manifeste in heresim aliq̄ pacto[f] quacūq̄ firmitate vallate tenebātur astricti. ¶ De scismaticis & ordinatis ab eis. E x cōcil. lateran. ¶ Irrite sunt ordiatiōes: bñficioꝝ collationes: & ecclesiasticaꝝ rerū alienatiōes p scismaticos fcte: & a dignitate & ordine susp ēdunt q̄ scisma tenere iurāt. Ca. j.

Quod a predecessore nr̄o: & infra. ¶ Ordinatiōes ab octauiano[g] & guidone heresiarchis fctās / & ab ordinatis ab eis / irritas[h] eē cēsem⁹ adijciētes vt qui dignitates ecclasticas seu bñficia p dictos scismaticos acceperit careāt ipetratis. Alienatiōes[i] quoq̄ q̄ p eosdē scismaticos seu p laicos facte sunt de rebus ecclasticis: oi careāt firmitate[k]. & ad ecclas sine omi onere reuertāt. ¶ Si q̄s aūt cōtraire p̄sumpserit excōicatiōi se nouerit subiacē. ¶ Illos vo q̄ sponte iuramētū de tenēdo scismate p̄stiterit a sacrꝭ ordib⁹ & dignitatib⁹ decernim⁹ manē suspēsos. I nno. iij. bisunti. archiepo. ¶ Ordinatus a scismatico ab offō est repelIēdus nisi pbet secū dispēsatū p hñtem ptātē. Ca. ij.

e Absolutos ipso iure ex quo manifeste lapsi sunt fi. xv. q. vj. iuratos. nos sctōrū. & est ar. q̄ papa potest absoluere laicum a iuramento fidelitatis. argu. predictorum. cap. q: ad ipsum spectat interpretatio iuramenti. §. de elec. venerabilem.
¶ Glo. seq. rect. per. q.
f ¶ Pacto. Ergo si sub pena aliqs tenet eis aliquid soluere certa die lz nō soluat nō incidat in penā: et eodē modo si piuramētū: qđ est verū: q: i illa obligatōe & iuramēto tacite subintelligebatur si talis permanserit cui cōicare liceat. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. ff. de solu. cum quis. j. rn̄. §. de iureiur. quēadmodum. & §. eo. excōicamus §. credentes. B.
¶ Rubri. De scismaticis. ¶ Q: scismatici incidunt in heresim diuidendo se ab vnitate ecclie & constituēdo sibi sacerdotes & reliquos clericos. xxiiij. q. j. loquit. ideo subijcitur ista rubrica. Ab. sic.
¶ De hac materia habet. xxiij. q. j. in mltis ca. & q. iij. i §. q: vero. & vij. q. j. denicq̄. de cō. di. ij. pnma inquit. & xxij. q. iij. i multis. cap. xij. q. ij. alienatiōes. j. q. vij. q̄ in q̄libet. §. cō. di. iiij. hi qui apud. & c. seq. & ca. ostēditur: et in pluribus ca. eiusdem di.
Quod a predecessore ¶ Ponit q̄ttuor dicta que patent per §. Ab.
g ¶ Octauiano. Hic octauianus filius Joannis maledicti: vocatus fuit victor. et vixit annis. ix. et mensibus. vij. eo mortuo successit ei Guido iste q̄ vocat⁹ est Paschalis. isti duo scismatici fuerunt: quorū facta hic damnantur: et Alexāder restitutus est post mortem eorum. Ber.
h ¶ Irritas. vt. ix. q. j. ordiatiōes. et hoc itellige qđ dicit irritas q̄tū ad executionē nisi cū eis fuerit dispēsatū. J. ca. pri. vel nisi ordinat⁹ pbaret se nesciuisse illū fuisse scismaticū q̄ ordinauit. vt. ix. q. j. ordinatiōes sic. j. q. j. si q̄s a symoniacis. q: tunc dispensat cum eis quia cōferunt sacramēta dūmodo in forma ecclesie: sed non executionem quia eam non habent.
i ¶ Alienationes. Sic. xij. q. ij. alienationes.
k ¶ Firmitate. Quia dum ecclesia habet pastorem hereticū vel scismaticū vacare intelligit. §. de p̄scrip. ca. j. vñ nō valēt q̄ a tali p̄lato fiunt in p̄iudiciū ecclie. xij. q. ij. si q̄ de rebus. Sed pone q̄ talis p̄lat⁹ acquisiuit aliqua ecclie videt sifr q̄ nō teneat. ꝯmodū eī cū incōmodo ꝯpensari dz. ff. de neg. gest. si negocia. Credo tñ q̄ illud i fauorē ecclie introductū est q̄ si acqrit teneat nec cassabitur: q: qđ fauore alicuius introductū est non cōuenit in eius lesionem retorqueri. C. de leg. quod fauore. & ff. de mino. si index. Vin.

Cōmodū cum incōmodo compēsat.

Fraternitati. ¶ In prima poniť decisa consultatio: in secunda responsio ibi: priorem. Ab.
¶ Glo.seq. reci. p.q. an scienter promouēs ⁊c̃. et tenet ꝙ non. submittit de probatione dispensationis et distinguit inter crimen publicum et occultum.

a ¶ Dispensatū. No. ꝙ nō sufficit ad ꝓbandū dispēsationē cū aliquo factā ꝙ a tali ordinat⁹ est q̄ sciebat eū indignū/⁊ q̄ cū eo poterat dispēsare. ſ. de cle. cō iug. diuersis fallaciis. ⁊. ij. di. q̄ laicā i ſi. lxxxj. di. q̄cūqꝫ. in fi. vbi deponiť cōcubinari⁹ ordinatus ab eo q̄ secū poterat dispēsare. Exigiť ḡ vt intēdat dispēsare ꝙ exp̄ssa cā presumiť. l. di. clerico iaciente. xvi. q. j. cum pro vtilitate. lv. dis. priscis. poterit aūt ꝓbari dispēsatio per testes. vel si occultū ē peccm̄ cōfiteať epo in secreto: ⁊ petat dispensationē ⁊ obtineat litteras sup hoc. Si vo publicū fuerit crimen ⁊ publice dispēsatū est postea accusari nō poterit. ſ. de fi. p̄s. ex tua. ⁊. ſ. de ac. de his. Si vo dispēseť in occulto adhuc pōt accusari: qꝛ etiā post pniam pōt qs accusari. [xxxiij. q. ij. admonere. Uin.

Dispēsat⁹ sup crimie: an possit sup illo accusari.

¶ Glo. se. reci. p. q. qs dispēset cū tali. ⁊c̃. ponit opi. tenet contrarium.

b ¶ Ptātē. Alr nisi hr̄et ptātē nil esset actū. ſ. de cō sue. ad nr̄am. ⁊. C. si aň ꝯpe. iud. l. vi. ⁊ h⁹ forte iō dicit qꝛ ipe q̄dē scismatic⁹ cōuersus ad vnitatē ecclie ⁊ recep̄tus in ordie suo cū ordinato a se dispēsare nō posset sicut nec epūs symoniac⁹ cū ordinato a se dispēsare nō pōt. j. q. v. p̄ntiū. ibi. ſi epo. q. d. si pecunia eēt data epo ipse nō posset dispēsare cū eo qui dedit: et qꝛ hic papa nō retinuit sibi dispensationē aliis pmittere vr̄. si enī ipse tn̄ dispēsare posset sibi hoc reseruasset. vt. ſ. ti. ꝓxi. excōicam⁹ ⸗. sane. sed poti⁹ credo ꝙ sol⁹ papa possit dispēsare cū eo q̄ scienter ordinē a scismatico recepit arg. ſ. de elec. qꝛ diligētia: sicut papa sol⁹ dispensat cū eo qui in apostasia ordinē recepit. j. ti. ꝓxi. c. vi. ⁊ hoc satis innuiť ex eo ꝙ dicit ab ea persona q̄ potestatem ⁊c̃. Jo. tn̄ dicit ꝙ epūs dispensat cū scismatico. ar. l. dis. vt constitueretur. sed illud hoc non probat.

¶ Rub. De apostatis: ⁊ reiterātib⁹ baptisma. ¶ Qꝛ heretici ⁊ scismatici incidūt in apostasiā. iō ꝯgruo ordine subiiciť ista rubrica. Et qm̄ reiterantes baptismū videnť apostatare qꝛ recedūt a priori baptismate: iō subdit De reiterātib⁹ baptisma. Et aduerte qꝛ scd̄a decretalis facit tn̄ ad scd̄am ptē rubrice: alie vero faciūt ad primā partē. Ab. ſi. a De hac materia tractatur. vi. q. j. in initio ca. ⁊. xj. q. iij. iulian⁹. ⁊. c. se. l. dis. c. vi. vij. q. j. legi. xx. q. iij. c. j. ⁊. ij. ⁊. iij. q. iij. ca. j. ij. ⁊. iij. de cō. di. iiij. nō lꝫ fieri. vsqꝫ ad. c. p̄sbyteris. ij. q. vij. aliter.

Fraternitati tue: ⁊ infra. ¶ Priorē quem a scismatico asseris ordinatū ab officiō poteris repellere icūctanť nisi legitie ꝓbauerit secū fuisse misericordiť dispēsatū[a]: et ab ea p̄sona q̄ sup hoc ptātē[b] habuerit dispensandi.

¶ De apostatis ⁊ reiterātib⁹ baptisma. A lex. iij. ¶ Clericus q̄ dimisso hitu ⁊ tonsura ꝯmiscet se enormitatib⁹: ꝑdit priuilegiū canōis: si q̄s suadēte. vñ eū dep̄hēderes nō incidūt in canonē. s. excōicationē. Ca. j.

Preterea clerici qui relicto ordine clericali et habitu suo in apostasia[c] tanq̄ laici ꝯuersantur: si in criminib⁹ comprehendi teneantur: per cē. ec. nō precipim⁹ liberari[d].

Idem abbati sancte genouefe. ¶ Si crimen acoliti qui rebaptizari p̄buit ministeriū est occultum: ꝓmoueri pōt. si publicum nō: nisi cū eo religionē intrāti dispēseť. Ca. ij.

Ex litterarum tuarū tenore ppēdim⁹ ꝙ q̄dam egritudine longa ꝯfect⁹/insano[e] sortilegarū mulierū credēs ꝯsilio vt sanareť p iterationē fecit iniuriam[f] baptismatis sacramento: ⁊ infra.

¶ Quia ergo tua nos duxit prudentia consulendos: qualiter puniri debeat acolitus[g] quem minor[h] etas et intenstingit triplicem apostasiam.

Preterea. Nō summať p Jo. an. ⁊ forte ꝓpter breuitatē ⁊ varietatē lec. Sed. d. an. sic summat. Clericus sine habitu ⁊ tonsura dep̄hensus in crimine nō gaudet priuilegio clericali: sed certe hec summatio est nimis gn̄alis ⁊ contra multos canones ⁊ maxime cōtra ca. si iudex laic⁹ de sen. excōic. li. vj. ⁊ cōtra ca. cōtingit. ⁊. c. in audiētia. j. de sent. exc. vñ aliť summo. ⁊ p̄mo scd̄m vnū intellec. sic. Per censurā ecclesiasticā nō liberanť clerici a manib⁹ laicorū si sine habitu et tonsura sunt dep̄hēsi si prius se habebāt per oia vt laici. h. d. Ul' sic scd̄m aliū intellectū: vt in rubro ⁊ non recipis cōgruam diuisionem. Ab.

Sūmarium.

¶ Glosa ista distinguit triplicem apostasiam. [xxvi. q. viii. non obseruatio.

c ¶ Apostasia. Est autē triplex apostasia. s. p̄fidie: qñ quis recedit a fide. ij. q. vij. non pōt. Inobediētie: qñ qs transgrediť preceptū. ſ. de ma. ⁊ obe. si qs venerit. ⁊. c. illud. Irregularitatis. cū qs recedit ab ordine suo siue sumpte religiōis: vt hic. ⁊. l. dist. c. vi. Et diciť apostata. i. retro stās. xxvj. q. vi. ca. vi. ⁊. c. non obseruatio: ⁊ apostata testis esse vel alium accusare nō potest. iij. q. iiij. si quis a suo. ⁊. c. beatus. Uin.

¶ Glosa seq. signat contrarium ⁊ tripliciter soluit.

d ¶ Liberari. Ar. ꝯ. j. de sen. ex. si vo alicꝫ. illō intelligiť qñ cleric⁹ lꝫ tonsurā nō portat afs clericaliť se hñt: isti vo tanq̄ laici p oia se habebāt. Uel sic nō denegať hoc q̄n capiētes tales sint excōicati: sꝫ ecclia nō precipit illos liberari sic. ſ. ne cleri. vel mo. ca. ij. Si vo tertio essent admoniti ⁊ se nō correxerint nullo priuilegio postea gauderēt. j. de sen. exc. in audiētia. ⁊. c. ꝯtingit: ⁊ si de talib⁹ vis intelligere qd̄ hic dicit planum est.

Ex litterarum. ¶ Cōis diuisio. Scd̄a ps ibi. Qꝛ ḡ. Ab.

e ¶ Insano. Et vere insano. de ꝯse. dis. iiij. q̄ bis. ij. di. q̄ in aliquo. xxiiij. q. j. ⸗. his auctoritatibus.

diuisio.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.

f ¶ Iniuriā. Qd̄ fieri nō dꝫ. j. q. j. ꝙ q̄dā. de ꝯse. dis. iiij. ostendiť. ⁊. xxiiij. q. j. ⸗. his auctib⁹. Sꝫ q̄d est facere iniuriā sacro? Dixit. ale infigiť quedam imago siue pictura vl' caracť. vñ si alia imago supponereť illa prima pictura obfuscareť: ⁊ ita vr̄ obfuscari p̄mū sacrm̄.

Sacro fit iniuria per iterationem.

g ¶ Acolitus. Supple qui ministerium suum p̄stitit rei nefande: ⁊ sic erat in antiqua.

¶ Glosa se. ar. declarat ⁊ remittit.

h ¶ Minor etas. Ar. ꝙ etati minori subueniť de cōse. di. iij. eos. ⁊. c. q̄ bis. ⁊. xv. q. j. ⸗. vt itaqꝫ. in fi. ⁊. ff. de mino. auxiliū ⸗. in delictis. ibi: nisi q̄n⁹ miseratio. ⁊c̃.

arg. ff. e. si ex causa § nunc videndũ: sed illud verũ est q minor etas non excusat in totũ: sed miseratione eta tis mitius punitur. ff. eo. auxilium § in delictis. et J. de delic. pue. pueris. vbi de hoc.

a ¶ Intẽtio. Unde facile abstergitur hec culpa propter fraternam pietatẽ. xxij. q. ij. §. si quilibet.

b ¶ Nõ valebit. Naz delicti manifestatio dispensationẽ phibet pter scãdalũ qd est i occulto imo post actã penitẽtiam et in susceptis remanere: et ad alios pmoueri potest pter reos homicidij. S. de temp. ordi. ca. vlti.

¶ Glo. seq. no. si gnat Zilum. soluit distinguẽdo e opi. ponit.

c ¶ Religiõis Ex hoc videt q igressus religionis nõ tollit irregularitatez ex q sine dispensatione pmoueri nõ põt. Arg. J. S. de fi. presby. ca. j. et lvj. distin. c. j. et in aut. de mo. in prin. col. j. vbi dicitur q igressus religionis omnẽ tollit irregularitatẽ: tollit etiã ingratitudinem xx. q. vlti. non liceat.

unde tolerãdi nõ sunt in habitu seculari: sed per censuram ecclesiasticã compellẽdi nisi se purgauerint accusatore deficiẽte redire ad ordinẽ vel religionem. ar. S. de reg. c. pe. et xx. q. iij. eos qui semel. immo incarcerari possunt. J. e. c. j. ne damnabiliter euagentur. de alijs inferioribus ordinibus cõstitutis intelligi non posset quia possunt renunciare in totum ordini clericali. S. de vita et ho. cle. c. vlti. et S. de cle. cõiug. ioãnes. et c. pe. et vlti. Ber.

tio[a] fraterne salutis excusare videtur. Di. t. pñtib[9] lr̃is. r. q ad supiores ordies pmoueri (si publicũ ẽ qd pponit) non[b] valebit: nisi ad religionẽ trãsire voluerit: vt fauore religionis[c] ipi[9] circa eũ valeat dispẽsari. Si ṽo occultũ ẽ: pmoueri potit: et excessuz suũ dignis pnie fructib[9] expiat. Inno. iij.

¶ Infamatus de apostasia cõpellit se purgare. C. iij.

Ue fraternitati: et infra ¶ Sup scdo articulo inquisitiõi tue duxim[9] rñdendũ: q clerici q sunt de apostasie crimie ifamati q videlz abiecerũt hitũ clericalẽ[d]: nõ sũt in sclari hitu tolerãdi[e]: sz p districtionẽ ecclĩasticã coercendi: donec deficiẽte pbatione ad infamiã abolendã purgationem canonicã curauerint exhibere. Idẽ in ȝcil. gñali.

¶ Baptizati alteri[9] secte vel fidei ritus dimittere compelluntur. Capitulũ. iiij.

Quidã (sicut accepim[9]) q ad sacri vndã baptismatis volũtarie accesserũt: veterẽ hoiem oino nõ exuunt: vt nouo[f] pfecti[9] iduant: cũ priorisrit[9] reliqas retinẽtes xp̃iane religiõis decorẽ tali cõmixtione ȝfundãt. ¶ Cũ aũt maledictus sit hõ q terrã duabus[g] vijs ingredit/et idui veste nõ debeat lino lanaq[h] cõtexta. ¶ Statuim[9] vt p plátos ecclesiaz tal' obseruãtia veterĩs rit[9] oimõ ȝpescat: vt qs xp̃iane religioni libere volũtatis[i] arbitriũ obtulit salutifere coactiõis necessitas i ei[9] obseruatiõe ȝseruet. Cũ min[9] malũ existat viã dñi nõ agnoscere qz post agnitam retroire[k]. Hono. iij. archiepo turonẽ.

¶ Apostate icarcerari et affligi possunt vt habitum reassumant. C. v.

A Nobis expetisti tua. f. edoceri quid de apostatis sit agendũ cũ i custodia detinent qui minis[l] vel blãdicijs[m] nullaten[9] pñt iduci. vt abiectũ hitũ reassumant? ¶ Ad qd tibi bre. r. q tales (si volueris) poteris

Ec. ij.

Quidam. Iudei baptizati ritus iudaicos compellũtur dimittere. Primo ponit indecorẽ excessum contra quẽ scdo prouidẽs duas auctoritates pmittit et duas rõnes submittit. secũda ibi: cum autem. Abbas.

Sũmarium.

diuisio

f ¶ Ut nouo. Istud nõ tenet consecutiue: sed ironice hic dicit quia nõ induũt nouũ hominem ex quo reliqas priorus hominis retinent.

g ¶ Duabus vijs. Nisi quandoq rõne officij iij. q. vij § tria in fi. et S. de presump. litteras. et ff. de rei vendi. inter officiũ: sed illud ignorauit q prestaret patrocinium in re sua.

h ¶ Lana. xvj. q. vij. in noua. et S. de elec. cũ causam et nemo debet claudicare in duas partes. xlix. dist. ca. vlti. et nemo põt duob[9] dñis seruire. xxvj. dis. acutius. et S. de cle. coniug. diuersis fallacijs. nemo eñ fili[9] dei et diaboli simul esse potest. de pe. dist. j § item vt christus ait. Nec duobus dominis seruire. vt ibi.

Seruit nemo duob[9].

ceat. Solu. irregularitas illa que cõsurgit ex proprio delicto nõ tollitur per ingressum religionis: sed fauore religionis cũ eo dispẽsatur. vt hic. et J. de eo qui fur. ordi. re. c. j. cũ ṽo non surgit ex delicto proprio. vt J. de pur. ca. accedẽs. tũc per ingressum religionis tollitur illa irregularitas ita q sine dispẽsatione põt ad ordines pmoueri vt in contrarijs: sed nõ ad dignitatẽ sine dispẽsatione. J. de pe. in quibusdam. S. de fi. presby. c. j. quidã dicũt q in neutro casu tollitur sed refertur tantum ad facilitatem dispensandi. Ber.

diuisio

Ue. ¶ Primo ponit decisa cõsultatio. scdo respõsio ibi: super secũdo. Abbas siculus.

d ¶ habitũ clericalẽ. Qui habitũ clericalẽ abijcit nisi trina monitiõe pmissa etiã si ipm resumat pdit priuilegiũ clericale. J. d sen. excõ. in audiẽtia. et c. ȝtingit. ij.

¶ Glosa sequẽs querit obijciendo et soluit.

e ¶ Tolerãdi. Sed quare nõ sunt tolerãdi in habitu seculari cũ liceat illis q sunt in minoribus ordinib[9] vxorẽ recipere et cũ ea morari. S. de cle. cõiug. c. j. xxxij. di. si qui vero. et c. lectores. et c. seriatim. apostata eñ excõicatus non est. vt cesset ois obiectio. Intellige qd hic dicit de eo qui infamatus est in ordine sacro vel in aliqua pfessione cui nõ licet vltra ad seculum redire

i ¶ Uolũtatis. Sicut eñ libero arbitrio homo obediẽs serpẽti perijt: sic se gratia dei vocãte pprie mentis cõuersione saluetur: sed tñ si cõditionali cõditione coacti fidem suscipiunt eam seruare cogũtur. xlv. dis. de iudeis. et c. j. et ij. et xxiij. q. v. ad fidem. et hic.

k ¶ Retroire. Quia qui posuerit manũ ad aratrũ et respexerit retro: nõ est apt[9] regno dei. S. de voto. magne. sic. xij. q. j. scimus. in fi. de peni. distin. iiij. si refugientes. versi. fi. ibi.

A Nobis. ¶ Communis diuisio. secunda ibi: ad quod. Abbas siculus.

diuisio

l ¶ Minis. Comminãdo diuinum iudicium. ij. q. j. si peccauerit. xxiij. q. vlti. si res. xxvij. q. j. c. vlti. et S. de temp. ordi. c. vlti.

m ¶ Blãdicijs. Blandicijs enim et nõ asperitatibus

ad fidẽ est aliquis inuitãdus. xlv. distin. qui sincera. immo ex premijs quandoq;. xxiij. q. iiij. debet homo. tamen si isti apostare per huiusmodi nõ proficiũt fiat qd̃ hic dicitur. qd̃ intelligo de his q̃ sunt in sacris ordinibus aut in aliqua professione. vt. s. eo. tit.

Veniens. ¶ Loquit̃ ista decre. in foro aiũe. ꝛ sunt due partes: cõsultatio ꝛ respõsio. secũda ibi: mãdamus. Abbas sic.

b ¶ Iracundie calore. xj. q. iij. ira sepe. ꝛ ca. cum apud. Ber.

a ¶ Reseruet. Sicut reseruat vita ꝟ mia filijs eoꝝ q̃ crimẽ lese maiestatis committũt. vj. q. j. §. verũ. ff. C. ad leg. iul. ma. si qs cum militib⁹. vt vitam sibi penã existimẽt. lxxxiij dis. quorũdã. sic cleric⁹ põt vxorẽ suã ligare. xxxiij qõ. ij. placuit. vt sic pena docente humiliter debeat obedire. s. ꝟ ele. cũ in cunctis. et xxvij. qõ. j. si homo esses.

b ¶ Resipiscãt Tũc cum venia poterit recipi qꝛ ecclesia nõ claudit gremium redeũtibus. C. de sum. tri. liter claras. in fi. Et est arg. j. q. vij. si qs omnem.

Consultationi. t. b.

c ¶ Dispẽsatione ro. ponti. Hic ergo papa reseruat sibi dispẽsationẽ. sic. s. ꝟ here. excõicam⁹. §. sane. sic. s. de fi. psby. c. pe. ꝛ vlti. Itẽ si iterata vnctione fuerit maculat⁹. j. q. vlti. c. saluberrimũ. in fi. Itẽ q̃ rebaptizati sunt. de conse. di. iiij. qui bis. et. c. eos qs.

Pape dispẽsatio in multis est necessaria.

sub graui custodia carcerare ita q solũmõ vita sibi misera reseruet[a]: donec a sue presumptionis nequitia resipiscãt[b].

Idem archiepo lugdunẽsi.

¶ Monach⁹ in apostasia ordinatus: nõ põt sine dispensatione pape in suscepto ordine ministrare. Capitulum. vj.

Consultationi. t. b. rñ. q monach⁹ aliquẽ sacrũ ordinẽ in apostasia recipiẽs: q̃tũlibet suo fuerit recõciliatus abbati/ ꝛ receperit pniã absq; dispẽsatione[c] ro. põ. ministrare nõ poterit in ordine sic suscepto.

¶ De his q̃ filios occiderunt. Alexã. iij. Tornaceñ. epo.

¶ Mulier occidens spõte filiũ dꝫ ꝑpetuo i monasterio penitẽ: si tñ timet de incõtinẽtia dat̃ vł salẽ nõ dnegat̃ sibi licẽtia nubẽdi. Ca. j.

Veniens ad nos. M. mulier lachrymabili nobꝫ cõfessione mõstrauit: q cũ de quodã filium genuisset: et ille sibi sepe turgido vultu improperasset q fili⁹ ei⁹ nõ esset: ipsa iracundie[b] calore ducta eundẽ filiũ interfecit[c]: ꝛ infra. ¶ Mãdaquaten⁹ eã labores inducere vt ad aliqd̃ monasteriũ trãseat in q̃ pctã sua ꝑpetua pnia deploret. Si aũt (repugnãte carnis fragilitate) ad hoc induci noluerit: ei licẽtiã i dño nubendi tribuas: qꝛ tuti⁹ nobis videt̃ vt i dño nubat vni soli: q̃ inhoneste multos[f] admittat.

Lucí⁹. iij. pisieñ. epo.

¶ Mulier occidẽs filiũ ꝑpter hoc a viro separari nõ dꝫ sed alia pnia sibi imponit̃. Ca. ij.

Intelleximus q. M. mulier filiã suã furore accẽsa diabolico iugulauit: propter qd̃ dñs terre maritũ ei⁹ ipsam cõpulit abiurare[g]. Q̃r ꝟo illã alios habere filios intimasti: manda. quate. ita sup hoc prouideas: q sui sceleris penã luat: ꝛ saluti ei⁹ ac filiorũ ꝑ tuã ꝓuidẽtiã cõsulatur: et nõ obstãte iuramẽto[h] qd̃ a viro dict⁹ dñs ꝓponit̃ extorsisse: eam (sicut expedire videris) eidẽ viro restituas. ita q filios suos libere possit et pacifice gubernare.

Idem.

¶ Se summat ponẽs penitẽtiam parentũ: circa q̃s pueri reperiũtur oppressi. Cap. iij.

De infantib⁹ aũt q̃ mortui repiũt̃ cũ pr̃e ꝛ matre: ꝛ nõ appet vtrũ a pr̃e vel mr̃e oppressus sit ip̃e: vel suffocat⁹ vł ꝓpria morte defunctus: nõ debẽt ide securi esse parentes: nec etiã sine pena[i] sed potius debuit quelibet mala pati q̃ malo consentire. xxxij. q. v. ita ne. vñ iurare nõ debuit: qꝛ sine periculo salutis eterne seruare non potuit iuramentũ. mitius tñ agetur cũ ea ꝓpter filios quos debet nutrire.

e ¶ Interfecit Sic. l. c. proxi. de pena isti⁹ habes C. e. ti. l. vna. fm canones non ita puniunt̃. qꝛ de⁹ nõ vult mortem pctõris: sꝫ vt cõuertat̃ ꝛc. xxvj. q. vj. agnouim⁹. et. xxiij. q. vj. his a quibus de hac pena. scḋm canones dr̃. j. e. c. vlt.

f ¶ Multos. Si. xxxj. q. j. quomodo virginib⁹ ꝛ si. s. qui cle. vł vouẽ. veniẽs. si aũt nõ esset presumptio de ipsi⁹ incõtinentia nõ daret̃ sibi licẽtia nubẽdi ꝓpter crimẽ suũ. xxxiij. q. ij. l adolescẽtia.

Intelleximus. Nõ diuidit̃ ꝛ loquitur in foro aiũe vt dixi in prece. ca. Ab.

g ¶ Abiurare. Et male qꝛ quos de⁹ cõiunxit hõ nõ seper. xxxij. q. ij. c. ij. ꝛ ob hãc cãm eã maritus dimittere nõ poset. xxxij. q. ij. qs qd̃. ꝛ qõ. vij. oẽs causationes. B.

h ¶ Iuramẽto. Tale iuramentũ illicitum fuit. s. ꝟ iureiu. tua nos. tamen in hoc nõ multũ peccauit: qꝛ compulsus hoc fecit

Item et qui in subuersione fidei ordinationẽ recipiũt ab hereticis. j. q. vij. cõuenientibus. in fi. in quibus casibus solus papa põt dispẽsare. tñ si ad aliã religionem transisset ꝛ ordinẽ ibi suscepisset sine dispẽsatione posset in suscepto ordine ministrare. s. de tẽp. ordi. ex parte: quis ordinem non suscepisset in apostasia. Ber.

¶ Rubrica. De his qui filios occiderũt. ¶ Supra in quattuor proximis titulis visum est de his qui peccãt principaliter in deum: consequenter restat videre de his qui peccãt in hominem ꝛ in deum etiam vt de cõmittentibus homicidium: sed quia inter homicidiorũ genera homicidium filiorum est grauius: ideo primo de his premittitur. Ab.

Continuatio

De infantibus. ¶ Glosa ista obijcit ꝛ soluit determinãs demum q si spõte vel casu ex graui vel leui culpa vel ex nulla.

i ¶ Sine pena. sed si nõ cõstat eos interfectos a pr̃e vel matre: sed cuẽtus fuit cã mortis nõ dꝫ eis pnia imponi qꝛ nõ peccauerũt lꝫ hoc nõ cõstat tñ ad cautelam tut⁹ est q ide pniam agãt: qꝛ forsitã minorẽ diligẽtiã illis adhibuerũt. arg. xxiij. q. v. excõicatoꝝ. ꝛ. xxxiij. q. iij. in lectũ mariti. qꝛ bonaꝝ mentiũ est ibi culpã timere

Pnia imponenda parẽtib⁹ q̃ filios occiderũt

re vbi culpa nõ est. J. de obser. ieiu. cõsiliũ. §. ij. r. v. di. ad eius vo. r. J. de pe. r re. quesitũ. r arg. J. de spõ. iuue nis. r hoc fm discretionẽ pietatis vt hic dicit ad arbi triũ imponentis vt in. c. quesitũ. Si vo spõte hoc fece rũt: tũc grauissima pnia dz eis iponi: aliq̃tulũ maior q̃ p alio homici dio: quia magis peccare videtur ppriũ filiũ occi dendo. arg. J. de homi. cum iura mẽto. r J. de pe. di. j. §. aut facta. et fm leges fortio ri pena puniunt C. eo. ti. l. vna. et ff. ad. l. pompe. J. parricidis. l. j. Si nõ casu sz cul pa graui prece dẽte tũc peniten tia septẽ vl' q̃nq̃ annorum est eis imponẽda. ar. l. di. si q̃ femina. si q̃s sponte. r J. de pe. r re. q̃situm. Si vo leuis cul pa pcessit: posset iponi penitẽtia triũ annoꝝ vt h dicit. Si aũt nul la pcessit culpa vel negligentia: de iure in nullo sunt puniẽdi. ar gu. J. de homici. ex litteris. j. sed ad cautelã vt dictũ est: debet imponi pp̃ter ambiguũ duplicitatis consideratis oĩbus circũstantijs. de pe ni. distin. v. consideret. r J. de pe. r re. is qui. Tan.

sed tamen cõsideratio debet esse pietatis vbi non volun tas sed euentus[a] mortis cau sa fuerit. si autem eos non la tet ipsos interfectores esse sci re debẽt se grauiter deliquis se. Quidam autem peniten tiam trium annorum indicãt esse debere: quoꝝ si vnũ pera gant in pane et aqua.

De infantib[9] et languidis expositis. Gregorius. ix.

Infans exposit[9] a p̃re vel alio eo consentiente / vel ratũ habẽte / hoc ipso a patria po testate liberatur. Idem in ser uo r liberto qui ob predictã causam liberantur a domini ca potestate. r idẽ iuris est in predictis lãguidis cuiuscũq̃ etatis sic expositis. vel si eis alimẽta denegãtur hi tñ qui pdictis alimẽta pstiterit nul lũ ius in eis acquirunt. Ca. j.

Si a patre si ue alio scien te[b] ipo aut ra tum habẽte[c] (relegato pie tatis[d] officio) infans exposi tus extitit: hoc ipso a potesta te fuit patria liberat[9e]. Nam et hoc casu in ingenuitatẽ li bertus et seruus in libertatẽ eripitur: quod r de predictis cuiuscunq̃ etatis languidis[f] si expositi fuerint: vel si alicui eoꝝ alimẽta impie negari cõ tigerit est dicendũ. Sane qui hos suscipiunt nõ possunt p pter hoc in eorum personis ius aliquod vendicare[g].

De homicidio voluntario vel casuali. In exodo.

Homicida incorrigibilis debet deponi r tradi curie se culari vt moriatur. Capi. j.

tomagio si ipsemet ipsum exposuit: q2 nec dicere suũ postea poterit: q2 pereũtem contẽpsit. C. e. ti. l. ij. r. iij. tenor quoꝝ hic cõprehẽdit. si eñ ipsum alere nõ pote rat eum in xenonẽ mittere debuit. vel aliter quo pote rat adiuuare. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scimus. r vi detur q' tãq̃ ho micide dãnetur vt. lxxxvij. di. c. viti. r ff. de libe. agno. necare vñ expositi sanguĩ nolenti dicitur. C. e. vt i rubrica. Si vo ignorãte vl' inuito nõ pñ dicat et q̃n pos sit illũ repetere: sed restituet ex pensas: nisi a fu re vẽdicetur. C. eo. l. j. r hic in pñ ci. vbi dicit scien te eo: aut ratum habente ergo si ignorãte vel cõ tradicẽte nõ no cet patri vl' dño. Ca. illud si expo sit[9] itelligit huͣ go quando in fans expositus est ab alio q̃ a patre vel dño vt tũc possit repeti post contestatio nem publice fa ctam infra decẽ dies vt ibi dicit. r hoc ca. non contradicit. Ber.

a Euentus. l. distin. studeat.

Conti nuatio Rubrica. De infantib[9] r lãguidis expositis. Qr exponentes infantes r lãguidos / eos quasi occidunt: ideo post rubricã precedentẽ subijcit istã. Abbas sic.

De hac materia tractat. lxxxvij. dist. ca. viti. et. J. in rubrica de homicidio. ver. quid iuris de infantibus.

Si a patre. b Sciẽte ipso. si. liiij. dist. si seruus sciẽte. r. J. de his qui fi. a prela. si ne consen. capit. c. ij. r ita est hic arg. q' qui tacet cõsentire videtur. vt. lxv. dist. si forte r. xxvij. distin. diaconus. vbi de hoc.

c Ratũ hñte. Rati eñ habitio in maleficijs retro trahit r mãdato cõpat. ff. de vi r vi. ar. l. j. §. sz r si cũ q̃s r. J. de resti. spo. cũ ad sedẽ. in fi. r gñali dicit lex q' ois ratihabitio retrotrahit. C. ad mace. l. si filiusfami. B.

d Pietatis officio. Et reuera relegato q2 debuerũt viscera ei[9] cõmoueri sup filio suo. J. de psũp. afferte. r patern[9] affect[9] oẽm vincit affectũ. C. de cura. fu. l. vl.

Glo. seq. distingwit. r reci. põt signãdo cõtrariũ de ca. si. xlvij. distinc.

e Liberat[9]. De istis expositis habes. lxxxvij. dis. c. viti. r intelligas illud fm istud. Not. ergo super hoc aut exponit infans sciente patre vel dño seu patrono: aut ignorãte. Si sciẽte r nõ cõtradicẽte vel ratũ habẽ te expositus sit: filij sic expositi sui iuris existant: liber ti in ingenuitatẽ: serui in libertatẽ eripiantur. r nul

Glosa sequens inducit simile de monacho.

f Lãguidis. Idem iuris est circa predictas perso nas cuiuscũq̃ etatis sint si lãguide fuerint siue alimẽ ta eis impie negẽtur. vt filij tam sui iuris efficiãtur q̃ serui. r liberti in libertatẽ r ingenuitatẽ eripiant: qui habẽt hos p derelictis. ff. p dereli. l. viti. et. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scimus. nec ad eorum bona vlterius aspirabunt. vt. §. sed scimus. Sic r abbas debet recol ligere monachum suũ ne dãnabiliter euagetur ne pe reat. J. de reli. r transe. ad reli. ca. viti. qd si nõ fecerit r ille in seculo remanẽs aliqua acquirat: r sic moriat: monasterium qd neglexerit illũ: ab ipsius bonis ma neat segregatum. argu. predicti. §. et est hic argu. ad hoc q' credere si monasteriũ ipsum expulit vel etiã si redire voluit salua ordinis disciplina r nõ fuit admis sus: quia sic impie alimenta negauit. Ber.

Mona ch[9] va gus est ab ab bate re colligẽ dus.

g Vẽdicare. Immo liberi erunt r sibi acquirunt. vt. C. eo. ti. l. viti. §. scimus. circa medium. Ber.

Conti nuatio Rubrica. De homicidio voluntario. Viso de ho micidio in specie: merito subijcit rubricam generalem de homicidio et quia homicidium quoddã est necessa rium quoddam voluntarium. vt. J. e. sicut dignũ. ideo subijcit de vtroq̃. Abbas.

De hac materia tractatur. l. dist. §. q' vero. vsq̃ ad §. sed exẽplo. xxiij. q. v. r. q. viti. si quis. r de pe. dist. j. periculose vsq̃ ad ca. si propterea. r ca. si quis cũ telo. r ca. sequẽ. r prece. xv. q. j. r. xxxij. q. ij. qd nõ est r duo bus. ca. seque. r. xxxiij. q. ij. latorem.

Sūmarium. Si quis. ¶ Nō pōt congrue summari ꝓpter breuitatē et lecturaꝝ varietatē. sed ſm intellec. glo. h.d. homicida ex ꝓposito non gaudet immunitatib⁹ ecclesiasticis. h.d. sed iste intellect⁹ nō procedit de iure vt in. c.ſ. de immu. eccle. vt dicit Panor. immo poti⁹ debebat illo titu. collocari. Ideo ad alium intellectum sic summari potest. Homicida ex ꝓposito debet deponi ab altaris ministerio. Abbas sic.

Exo. xxi.

Sūmarium.

Si quis per industriā[a] occiderit ꝓximū suū et per insidias[b]: ab altari meo euelles eū vt moriatur.

Ex penitentiali romano.

¶ Ponit pniam occidētis latronē cū se poterat aliter liberare. si vero aliter liberare se nō poterat: nō tenetur agere pniam nisi ad cautelā. Ca. ij.

Interfecisti furē aut latronē[c] vbi cōprehendi poterat absq; occisione qr ad imaginem[d] dei creatus est. xl. dies nō intres ecclesiam: et lanea[e] veste indutus ab escis[f] et potib⁹ q̄ interdicti sūt: et a thoro[g]: gladio[h] et eqtatu: illos supradictos dies abstineas. In tertia aūt et qnta feria et sabbō aliq̄ gn̄e leguminū: vel oleribus: pomis: et puis pisciculis cū mediocri ceruisia[i] vtere tēperate[k]. ¶ Si autē sine odij meditatiōe te tuaq; liberādo hmōi diaboli mēbra interfecisti (ſm indulgētiā dico ꝓpter imaginē dei) si aliqd ieiunare volueris: bonum[l] est tibi et elemosinā fac largit'. Si pbr̄ eadem fecerit: nō deponatur[m]: tamē q̄diu viuit penitētiam agat. Augu. super exodo.

¶ Nō occidit̄ fur diurn⁹ sine culpa s; nocturn⁹: sic. Ca. iij.

Si ꝓfodiēs[n] inuēt⁹ fuerit fur. et ꝑcussus mortuus fuerit: nō est illi homicidiū imputandū. Si aūt orīat̄ sol sup eū: re⁹ erit. ¶ Intelligitur[o] ergo nō ꝑtinere ad eū homicidiū si fur nocturn⁹ occidat̄. si aūt diurn⁹ fuerit/ ad homicidiū pertinere. Hoc est eñ qd̄ ait: si orīat̄ sup eum sol et c̄. qr poterat discernē q̄ ad furandū: nō occidendū venisset: et iō nō debet occidi. Hoc etiā in antiqs legib⁹ secularibus[p]: quib⁹ ista ē antiquior[q] inuenit̄ impune. scz occidi nocturnū furē quoquō: diurnū aūt si se telo[r] defenderit. iam eñ plus est[s] q̄ fur. Hierony.

Exo. xxii.

¶ Sub generali pollicitatione seu ꝓmissione etiam iurata nō venit illicitū. Capi. iiij.

Cum iuramēto pollicitus est herodes salta-

a ¶ Per industriā. Sec⁹ si casu. arg. xv. q. j. ſi qs nō irat⁹. et j.i plurib⁹ capitis. ¶ Glo. seq. huic casui addit duos similes casus.

Immunitas q̄bus auffertur.

b ¶ Per insidias. Si. xxiij. dis. ſ. de his. iste q̄ ꝑ aggressiōis insidias occidit ab eccl'ia immunitatem nō habet de tali loquitur hic. nec public⁹ latro. ſ. de immunit. eccl. inter alia. et C. qñ li. vni. sine iudi. se vin. di. l. j. et ij. et xvij q. iiij. sicut antiquitus. Itē q̄ ea spe in eccl'ia vel cimiterijs delinquūt vt ibi liberentur nō defendantur ibidem. ſ. de imu. ec. ca. vlti. et ita iste euellet̄ ab altari si confugerit illuc. Ber.

diuisio. Interfecisti. ¶ Due sunt partes. Secūda ibi. Si autem. Abbas siculus.

c ¶ Latronem. Nō intelligas de publico nocturno depopulatore agroꝝ: qr licitum est occidere illū. C. qñ li. vni. sine iudi. se vin. l. j. et ij. sed non clericis. Ber.

d ¶ Ad imaginē. xxxiij. q. v. hec imago. vñ facies hominis q̄ facta est ad imaginē celestis pulchritudinis minime maculetur. C. de pe. si quis in metallū. Ber.

e ¶ Lanea veste. Id est cilicio. l. dist. in capite. Ber.

f ¶ Ab escis. iiij. distin. denicq;.

g ¶ A thoro. Quantum in ipso est vt nō exigat: sed reddat exactus. xxxiij. q. iiij. c. vlti. et q. v. si dicat. sic ſ. de senten. excō. inquisitioni. Ber.

h ¶ Gladio. Hoc ꝓhibet̄ omni penitēti. xxxiij. q. ij. admonere. et de pe. distin. v. falsas. et c. dolendū. ibi dicitur q̄ ab omnibus illicitis est abstinendum. nō q̄ militare sit malū. xxiij. q. j. militare. sed propter pronitatem peccandi prohibentur penitentes.

i ¶ Ceruisia. De anglia fuit vbi fit ceruisia.

k ¶ Temperate. i. non vltra tertiā vicem: vt in illa palea. xliiij. distin. quando presbyteri.

l ¶ Bonū. Saltē ad cautelā: qr bonarū mentiū et c̄. ſ. de obser. ieiu. consilium. ſ. ij. et v. distin. ad eius.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

m ¶ Nō deponatur. Quia nō videt̄ directe homicidium fecisse nec irregularis (vt credo) fact⁹ est: qr poti⁹ debuit dimittere sua q̄ ipsum interficere. ſ. eo. suscepimus. sed dispensatur cū eo vt beneficiū habeat ex misericordia sine ordinis executione. arg. xxviij. di. presbyterum. Vel intelligē vt dicitur ſ. e. sicut in glo. que incipit nos. in fi. quādo non potuit euitare.

diuisio. Si ꝓfodiēs. ¶ Prio ponunt̄ vba exodi. Scdo verba augustini exponentis. Scda ibi. intelligit̄. Ab. sic.

n ¶ Si perfodiens. De nocte scilz per id quod sequitur. Ber.

o ¶ Intelligit̄. Hucusq; sūt verba exodi. postea sunt vba augustini exponentis predictā auctoritatem. Ber.

p ¶ Secularibus. ff. ad. l. aquil. itaq; ſ. lex. et. ff. ad. l. cor. de sicca. Furem. Sed pone q̄ vult me interficere: nūquid possum eū preuenire? dicunt quidā q̄ sic. arg. C. ad. l. cor. de sicca. l. ij. et iij. et. l. iiij. ff. de iusti. et iur. vt vim. et. l. predicta. itaq;. in prin. Sed pone q̄ percussit me et recessit: nūquid possum eū insequi vt percutiā? Hugo. dixit q̄ non: qr sic iniuriam vellet vlcisci: et nō repellere eam: qd̄ nō licet. xlvj. di. seditionarios. qr illud incōtinenti et sine interuallo licet vim vi repellere. ſ. de sen. excom. si vero. j. et ſ. e. significasti. ij. vbi de hoc.

q ¶ Antiquior. Qm̄ a lege diuina ois scientia sumpsit exordium. xxxvij. dist. ſ. hinc etiam. et ita prius fuit lex diuina q̄ secularis. Ber.

r ¶ Telo. Armoꝝ noīe fustes et lapides intelligunt̄ ff. de fur. si pignore ſ. furē. et ferrū. et omne qd̄ arcu et manu mittitur. insti. de publi. iudi. ſ. item lex cornel.

s ¶ Plus est. Et ita videtur q̄ liceat se vindicare. C. qñ licet vnicuiq; se vin. l. j. et j. dist. ius naturale. Ber.

Cum. ¶ Iuramentū generale non extenditur vt quis teneatur ad homicidium. h.d. Abbas sicu.

Sūmarium.

a ¶ Si ob iusiurādum. Uerba sunt Hiero. exponētis predicta verba.
b ¶ Fecisse homicidium scilicet.
¶ Glo. seq. reci. per. q. an in suis facere debuisset.
c ¶ Factur⁹ eēt. Certe nō debuit facere: q: in gnāli sermone: sine pmissione multa excipiuntur. ff. de serui. si cui qz oia illicita intelligunt̄ excepta de h⁹ habes plura arg. .̄ de iureiur. quēadmodū. ⁊ ea etiā nō veniūt. q̄ spe cialiter non dedisset. ff. de pigno. l. obligatione. vñ herodes nō fuit obligat⁹ suo iuramento: vt daret caput Joannis mulieri saltanti p illa vba generalia: qdcunqz postulasset. ⁊c. q: si spāliter petiisset nō ddisset: iō tale iuramētū ipz non excusauit.
¶ Glosa sequēs reci. p. q. an excuset si de facto in suis. ⁊c.
d ¶ An non. Quasi. d. nō. immo et si fecisset i. suis nō iō dbuisset facere i aliēis nā in propriis se mitia culpanda: in alienis coercenda est. ff. so. ma. si cōstāte. §. si marit⁹. nō enī ad minorē diligentiā tenet̄ in reb⁹ alienis. q̄ in suis. C. mā. in re mandata. insti. q̄ mo. re cō. ob. §. at is q̄. ff. cōmo. si vt certo. ⁊ bona fides abesse psumitur si reb⁹ suis extantibus saluis res depositas amisisti. .̄ de depo. bona fides.

trici dare qdcūqz postulasset ab eo. Si ob^a iusiurādū fecisse^b se dicat: si pris/mr̄is ve iteritū postulasset: factur⁹^c esset an nō^d? qd ergo in suis repudiatur⁹ fuit/ptēnē debuit^e in ppheta. ¶ xxii. q. i. guarmacē.

¶ Homicida ē q facit vl' dat sortilegia vl' venena sterilita[tis.c.v.]

Si aliquis cā explende libidinis vel odii meditatiōe/hoi aut mulieri aliqd fecerit: vel ad potandum dederit vt non possit generare: aut concipere: vel nasci soboles: vt homicida^f teneatur. Alexander. iii. epō exonien. ¶ In penitentia imponenda iudex debet attendere circunstantias et quibus augetur vel minuit̄ delictū. h. d. vsqz ad §. illi autem. Capitulum. vi.

Sicut dignum: ⁊ infra. ¶ Sane cum vir discretus exiitas: plenius nosti^g q in excessibus singulorum non solū q̄titas^h et qualitas^i delicti: sed etas^k scientia^l/sexus^m atqz conditio^n delinquentis sunt attendenda et non solum secundum predicta: sed secundum locum et tempus quo delictum committitur / vnicuiqz penitentia debet indici. cum idem excessus magis sit in vno q̄ in alio puniēdus^o. ¶ Socians homicidam animo occidendi licet non apponat manum si tamen ex sua causa mors secuta est: tenet̄ fere pari pena cum homicida. h. d. vsqz ad §. illi etiam. Ab. si.

¶ Illi autem qui animo occidendi^p feriendi aut capiendi illum sanctum et reuerendum virum quondam cātuarien. archiepiscopum citra manuum iniectionem se fatentur venisse^q: si de illa captione mors^r eius secuta fuisset: pari penitentia vel fere pari existerent puniendi. ¶ Qui sociat homicidam tā tum animo prohibēdi ne impediatur: tenetur paulo minori pena. h. d. vsqz ad. §. q̄ vo.

¶ Illi etiam qui non vt ferirent: sed vt percussorib⁹ opē ferrent: si forte p alioꝝ violētiam impedirentur paulo minori debent pena mulctari: quia cum scriptum sit. Qui potuit^s hominem liberare a morte et non liberauit / eum occidit: constat ab homicidii reatu imunes nō esse / qui

Sicut. Premitte pro intellectu hui⁹ ca. q papa mādauit epo exonien. quatenus absolueret oēs occisores beati thome ⁊ alios q̄ fuerūt ei⁹ mortis culpabiles. Eps vero commissari⁹ repperit varios variis culpis astrictos vñ dubitauit de pnia iniūgenda tpe absolutiōis: ⁊ ob hoc cōsuluit papam qui sibi respondit: vt habetur in littera et aliter non summat Jo. an. propter prolixitatem littere. Ab. sic.

g ¶ Nosti. Simile. xi. dist. ca. viii.
h ¶ Quātitas an sit enorme vl' mediocre/adulterium vel incestus. Ber.
i ¶ Qualitas An sit occultū: an manifestum Ber.
k ¶ Etas. xv. q. i. illud p eq. b. [Prouerb. xxiiii. Eccl. iii.]
l ¶ Scientia An sit discret⁹ vel nō sane mentis. iii. q. ix. indicas. vel minus discretus.
m ¶ Sexus. xxxii. q. vi. indignatur. Ber.
n ¶ Cōditio. xxii. q. v. q̄ cōpulsus. ⁊ de pe. dis. i. §. aut facta. hec q̄ hic tāgunt̄ et alia expresse habent̄. de pe. dist. vi. consideret. ⁊ .̄ de pe. ⁊ re. is qui. Ber.
o ¶ Puniendus. xxxi. q. v. qui viderit. .̄ de here. excommunicamus. §. credentes. in fi. et .̄ de iureiurā. cum quidam. vbi de hoc.
p ¶ Occidendi. Ex corde enī pcedunt homicidia et adulteria. xxiii. q. viii. occidit. xv. q. vi. ca. i. ad finem.
q ¶ Uenisse. l. dist. studeat. Ber.
r ¶ Mors. No. q voluntas punitur licet nō processerit ad effectū ⁊ ita pter ppositum puniunt̄. cōsenserunt enī cooperādo. xvii. q. iiii. ois. ideoqz puniēdi sunt ea pena vt ibi dicitur.
s ¶ Potuit. Uñ tenet̄ si nō phibuit. lxxxiii. distinc.

e ¶ Debuit. i. distinc. humanum genus. l. dist. ponderet. ii. q. i. primo semper. Ber.

Si aliquis ¶ Glosa seq. distinguit penam legalē spiritualem/⁊ irregularitatis. distinguit etiam an conceptum sit animatum nec ne.

f ¶ Ut homicida q̄tū ad penā legalē. ff. de pe. si alid. §. q̄ abortionis. ⁊ ff. ad. l. cor. de sicca. si mulierē. et q̄tū ad penā spūalē. sed nō est irregularis acsi hominē interfecisset. Illa enī irregularitas non contrahit̄ nisi actu homo interficiatur iam animatus. .̄ e. sicut. et. xxxii. q. ii. qd vero: q: non videtur homicidium fecisse. vt ibi dicit̄. ⁊ §. se. vnde si quis pcusserit mulierē ⁊ abortum fecerit: si informatū erat conceptū punitur pecunia. vt ea. cā. ⁊ q. moyses. vñ talis dt̄ homicida occassionaliter: aliis cōditionaliter. lxxxvi. distinc. pasce fame. ⁊. lxxxvii. dist. si expositus. ⁊ .C. de infan. exposi. l. vlti. ⁊ ff. de libe. agno. necare. ⁊. lv. distinc. si quis absciderit. Ber.

occisoꝛib⁹ opē[a] ꝯtra alios pͣstare venerũt: nec caret scrupulo[b] societatis occulte[c] qui manifesto facinoꝛi non desinit obuiare. ¶ Incitans aliũ ad homicidiũ mitius punitur ꝙ homicida: sec⁹ aũt si icitauit ad certũ homicidiũ nam eo secuto tenetur vt homicida. h. d. vsq3 ad §. hi quoq3.

¶ Qui vero se asserũt aĩm regis inflãmasse[d] ad odium vñ homicidiũ fuit secutũ: dure ⁊ aspere / sed nõ ita seuere sunt puniẽdi: nisi forte regem ipm ad illud homicidium suis suggestiõib⁹ ꝓuocassent.[e] ¶ Custodientes sarcinas occidentiũ sciẽtes eos esse siccarios nõ sunt imunes a pena homicidii. h. d. vsq3 §. eos isup. Ab.

¶ Hi quoq3 nõ sunt a culpa liberi / nec a pena debẽt esse immunes: q̃ l3 fuerit illi⁹ machinationis ignari: tñ eis q̃s siccarios[f] esse sciebant in sarcinis custodiendis ministeriũ[g] ꝓbuerũt. ¶ Occupãs bona occisi nõ ꝑ hoc tenet de homicidio: ⁊ non sufficit occupãti ꝙ eroget illa paupib⁹ cũ potuerit restituere eis quoꝛum constat fuisse. h. d. vsq3 ad §. illis preterea. Abb. siculus.

¶ Eos isup q̃ dñr illi⁹ sancti viri et suoꝛũ post moꝛtem ei⁹ spolia occupasse: si nihil aliud in tãto facinoꝛe ꝯmiserunt: a pena moꝛtis ei⁹ arbitramur eẽ imunes[h]. S3 q̃ occuparãt eis q̃ꝛũ fuerũt tenent in integrũ restituere[i] si hñt[k] i facultatib⁹ vñ possint ea reddere: ⁊ ipis ex hoc moderata ẽ penitẽtia iniũgẽda: q2 l3 q̄dam ex his q̃ occupauerũt fateantur se paupib⁹ erogasse: non tñ aliena[l] (cũ ipsa potuissent eis q̃ꝛũ fuerit restituẽ) debuerunt pauperibus erogare.

¶ Participãtes interfectoꝛibus in excõicatione diuersimo le puniuntur iuxta modũ participationis. h. d. vsq3 ad §. clericos. Ab. ¶ Illis pͥterea q̃ sola excõicatoꝛũ participatiõe se reos esse cognoscũt: cõsiderata tꝑis moꝛa[m] quo in eadem nequitia ꝑdurarunt ⁊ inquisito si eis timore[n] vel affectiõe[o] cõicauerint sciẽter vel ignoꝛãter[p] / est eis pnĩa indicenda. ¶ In isto §. vsq3 ad fi. ponitur penitentia clericoꝛũ pͣstantiũ predicte moꝛti auxilium cõsilium vel fauoꝛẽ. h. d. Ab. ¶ Clericos aũt quos cõstat armatos interfuisse tãto facinoꝛi ⁊ illos qui consiliũ[q] dederunt vt san

§. j. ⁊ c. erroꝛ. ⁊ S. de hereti. c. ij. alś culpa caret si prohibere non potuit. ff. de reg. iu. culpa caret.

a ¶ Opem. xxiij. q. viij. si quattuoꝛ.

b ¶ Scrupulo. S. de testi. c. constitutus. j.

c ¶ Occulte. lxxxvj. dist. facientis.

d ¶ Inflammasse. De ꝑsua sio tenetur qs. ff ad. l. aquil. item si obstetrix §. j. lxxxv. dist. tãta. ff. de ser. coꝛ. l. j. §. vi. Ber.

e ¶ Prouocassent. Forte alś non facturũ. vnde eque tenẽtur q2 dolo ad h⁹ induxerũt regẽ q̃ alś forte non fecisset. vt. ff. d dolo. ⁊ eleganter.

f ¶ Siccarios. Siccarij dicunt a sicca qd significat ferrũ siue cultrũ. instit. de pu. iudi. §. siccarij. ⁊ siccarij etiã pñt dici. qui armis vite alicui⁹ insidiant. d pe. dist. i. j. §. si qs cũ telo. vñ tenẽtur l. coꝛ. d siccarijs C. ad. l. coꝛ. d siccarij. l. ij. Ber.

Siccarij.

g ¶ Ministeriũ. Unde quodãmodo ꝯsentire videbantur.

h ¶ Immunes. Q2 pena suos tñ debet tenere auctoꝛes. C. d pe. sancim⁹ ⁊ S. de his q̃ fi. a maioꝛ. par. c. q̃siuit. Ber.

i ¶ Restituere. Q2 nõ dimittit peccatũ nisi restituat ablatũ si restitui põt. vt hic dicit. ⁊. xiiij. q. vj. si res. xij. q. ij. in legibus. de pe. distin. v. falsas.

¶ Glosa seqñs alle. contraria ⁊ soluit.

k ¶ Si habent. Alś inanis est actio. ff. de do. nõ ig. ⁊ S. de resti. spo. olim nobis. ij. sic. J. de vsur. cũ tu. et. J. de fur. itaq3 fullo. Arg. cõtra. xij. q. ij. fraternitas. ff. qui bo. ce. po. per totũ. ⁊. C. eo. ti. l. j. So. hoc regulare est ꝙ si nõ habẽt nõ tenent postea: tñ actio non tollit cum effectu: immo si perueniant ad pinguioꝛem fortunã reddere tenent. S. de sol. odoard⁹. ff. de cessi. bo. his qui bonis. ar. xxvj. q. vj. is q̃. ⁊. J. de sen. excõ. q̃uis in fi. ⁊ ca. decetero. in fi. nisi ꝓ eo iã sustinuisset penas coꝛpoꝛales. vt. xxiiij. q. vj. si res. arg. xij. q. ij. fraternitas. nõ enim cõsurget triplex tribulatio. xxiij. q. v. dd ergo. ff. de iu iud vo. l. vi. ⁊. S. de iudi. at si clerici. in fi.

l ¶ Nõ tñ aliena. Q2 nõ remittit debitũ: s3 auget si aliũ soluat qd aliũ ex debito est soluendũ. S. de iureiurando. etate. ⁊. S. de deci. tua. ij. ⁊. j. q. j. nõ est putãda. xc. dis. oblatiões. xiiij. q. v. c. j. ij. ⁊. iij. ⁊. c. elemosina. ⁊. c. neq3 ⁊. C. de so. insito. ⁊ hoc itellige si illos quoꝛũ fuerãt potterant inuenire alś sufficit: imo tenent pauperibus erogare. et nichilomin⁹ est talib⁹ pena iponenda: vt hic dicit ꝓpter peccatũ qd ipi ꝯtraxerũt cõtractãdo res alienas inuitis dominis.

Bona aliena q̃bus sunt restituenda.

m ¶ Moꝛa. q2 in hoc magis grauant: q2 lõgo tẽpoꝛe talib⁹ ꝑticipauerũt. S. d symo. non satis. et in. c. cũ in eccliẽ.

n ¶ Timoꝛe. Hoc ideo dicit: q2 si timoꝛe ꝑticipauerũt min⁹ puniẽt: l3 in totũ nõ absoluant q2 poti⁹ debeãt ola mala pati / ꝙ malo cõsentire. xxxij. q. v. ita ne. sed si essent violenter attracti: absolute nõ punirent. vt hic patet. ⁊. S. ꝙ metus cã. satis.

o ¶ Affectione. Et hoc magis puniunt. q̃dam sunt tñ ꝑsone que sine pena possunt excõicatis ꝑticipare. xi. q. iij. qm multos. ⁊. J. d sen. excõ. inter alia.

p ¶ Ignoꝛanter. In hoc casu nõ tenent si ignoꝛabãt illos talia ꝑpetrasse: q2 si ignoꝛas illũ excõicatũ esse: nõ peccas illi participãdo: nisi illa ignoꝛantia crassa fuerit et supina. S. de eo qui renun. ept. ca. j. ⁊. J. de cle. excõ. mini. ca. pe. Ber.

¶ Glo. seq. distinguit homicidiũ / voluntariũ / casuale / ⁊ necessarium: ⁊ in scdo ⁊ tertio subdistinguit.

q ¶ Cõsiliũ. No. ꝙ homicidiũ ꝯmittit fctõ: ꝯsilio. pͥcepto: ⁊ defẽsiõe. l. di. si qs viduã. ⁊. xxiij. q. vi. c. vi. ⁊. J. de cleri. pug. i duello. c. ij. ⁊. J. e. significasti. ij. Et distigue circa hãc materiã aut ꝯmittit homicidiũ voluntate aut casu: aut necẽte. Si voluntate qd fit trib⁹ mõis: fctõ pͥcepto ⁊ ꝯsilio: vt. c. pͣdic. si qs viduã. ⁊ lingua siue adhoꝛtatiõe. S. e. §. q̃ vo. ⁊. J. de pe. qd i dubijs. ⁊ de pe. di. j. piculose. i q̃cũq3 istoꝝ casuũ qs ꝯmittit homicidiũ ñ solũ ñ d3 ꝓmoueri: s3 i ꝑpetuũ d3 dponi vt h̃ dicit. ⁊ c.

si qs viduã. ⁊ etiã si paganũ iterficiat irregularis effi citur siue sarracenũ.l.di.clericũ.⁊ ca.di.his clericis.⁊ .J.e.c.pe.⁊ cũ tali nunꝙ dispẽsat.l.di.miror.⁊ si etiã sit occultũ ministrare in suo ordine nõ potest: cũ oẽs alij possint.S.de temp.or.c.vlti.iuxta illud. nõ edificabis michi templum qr vir sanguinũ es.j.qõ.vij.si qs omnẽ. Si vo casu cõmittit homicidiũ aut dabat operã rei licite aut nõ. si dabat operã rei licite ⁊ adhibuit diligẽtiã quã potuit ⁊ debuit: in nullo iputat sibi acsi nõ fecisset.J.e.ex litteris.ij.⁊ ca.significasti.j.et.c.dilect⁹.l.dist. si duo fratres.⁊.c.his q.in pñ.⁊.c.se pe.ad si.⁊ .J.e.c. vlti.nisi scãdalũ graue esset vl' tãta laboraret infamia: ꝙ purgatio esset indicenda.J.eo.ex lřis.j. Si vo non adhibuit diligẽtiam quã debuit iputat ei ꝓpter negligentiã q̃ culpe annumerari videt in hoc: ita ꝙ nec ꝓmouet ad ordines superiores: nec vtit ordine iam suscepto.J.e.ca.ꝑri.⁊ ca.ad audientiã nisi cũ eo ꝑ dñm papã fuerit dispensatũ.l. di.clerico iaciẽte.⁊.J.e.tua nos. Si vo dabat operam illicite rei siue adhibuit diligẽtiã siue nõ: semꝑ iputat.l.dist. clerico.⁊ si qs volũtate.⁊.J.e.cõtinebat.⁊.c.dilect⁹.l.si.⁊ arg.xv.q.j.§.vt itaq.ff.de re.iu.culpa est. Si vo necessitate, sub q̃ cõtinet qd primo dixi de defensione. aut necessitas illa fuit euitabilis: aut ineuitabilis. si euitabilis imputat ita ꝙ ad supiores ordines nõ põt ꝓmoueri: sed in susceptis de mia tolerat.l. dist.de his clericis. Si fuerit ineuitabilis sine omni dispẽsatione põt in ordine suscepto ministrare.l.dis. qr te. qd intelligit de ineuitabili necessitate. vtputa cleric⁹ habebat gladium in manu sua ad defensionẽ paganoꝝ: paganus irruit in eum ita ꝙ clericus nullo mõ potuit euitare: ⁊ iste pagan⁹ mortuus est cũ gladio quẽ clericus tenebat preter ꝓpositũ ipsi⁹ clerici.ar.J.e.lator. in quo põt intelligi.S.e.c.ij. sed ad superiores non ascendet sine dispẽsatione vt dixit Jo. sed Hu.dicit cõtra.arg.J.e.lator. sed Joan.intelligit illã/lator de dispensatione.

a ¶Quinquenniũ. Hec est amplectenda tanꝙ benignior in quem omnes conuenerint.ff.de arbi.diem.

proferre.§.si plures.Ber.

Presbyterum. ¶A sacerdotio deponitur percutiens causa discipline si modum excedat et mors inde sequatur. Abbas siculus. *Summarium.*

¶Glosa sequens signat contrarium et soluit.

ctus vir caperet: ꝑpetuo non solũ ab altaris misterio deponẽdos esse cẽsem⁹: sꝫ etiã ꝙ in ecclijs nullo vnꝙ tpe lectiões legãt: vel rñsoria in choro separatim cãtent: sꝫ in psalmis apud deũ de cõmisso satagãt veniam impetrare: insup in districto claustro monachoꝝ vel canonicorum regulariũ (si fieri põt) sunt recludendi. ita ꝙ vsqꝫ ad septẽniũ vel quinquẽniũ[a] debeant ab ecclřarũ introitu coerceri. Idem.

¶Homicidiũ casuale imputetur ei qui dabat operam rei licite si non adhibuit diligentiam quam debuit. Capi.vij.

Presbyterũ q̃ quẽdam puerũ intuitu disciplinę percussit in capite. cũ post paucos dies expirasset[b]: tam ab oĩ altaris misterio debes[c] ꝑpetuo remouere: q̃ꝫ ab officio sacerdotali depõere: si ex ipsa percussione interijt: vel aliã infirmitatẽ[d] incurrerit: de qua noscitur expirasse.

Idẽ cusentineñ. archiepõ.

¶Homicidiũ casuale imputat ei q̃ dabat operã rei illicite: vl' etiã licite scdm aliũ itellectũ: si nõ adhibuit oẽm diligẽtiam quã debuit. Ca.viij.

Continebat in litteris tuis ꝙ cũ diacon⁹ presentiũ lator et q̃dã alij clerici a vineis ecclřie ope cõsummato redirent: leuandi laboris gřa quẽdã ludũ[e] imitati viatorũ: baculos suos studebãt iacere in directũ ⁊ alter alterius fustẽ ferire. cuius ludi solet esse cõditio: vt q̃ alteri⁹ baculũ ꝑcuteret quasi victor ꝓ eõ alio vteret: sed ꝑfati clerici equitandi licẽtia nõ vtẽtes sola erãt iactiõe cõtẽti. Quidã aũt laicus cũ baculũ eiusdẽ[f] diaconi ꝑcussisset: icaut⁹ in eũ eq̃tatur⁹ insilijt: et sic a falce illi⁹ diaconi q̃ erat accinctus: mortale vuln⁹ accepit: de quo post dies octo expirauit. ¶Ideoqꝫ mãdamus q̃tenus eundẽ diaconũ sine licẽtia romani pontificis[g] ad supiorẽ gradũ nõ ascẽdere: vl' diaconat⁹ officio nullo vnꝙ tempore ministrare ꝑmittas: sed eũ dispensatiue ministrare in subdiaconat⁹ officio patiaris.

b ¶Expirasset. Et ita excessit fines disciplie: vñ in culpa fuit. ff. ad.l.aql.ꝑcepto ris.leuis enĩ castigatio magistris ꝑmissa est. ff. eo. sed et si.§. vi.⁊.l.se.⁊.xxiij. q.v.c.j.circa fi.⁊ .J.de sen.excõ.cũ voluntate.⁊.c.j. Argu.cõtra.xv. q.j.si qs nõ irat⁹ sed ibi dicit q̃stũ ad gratiã innocens est. sed non q̃stum ad.l.promotionis. et ita non contradicit quia iste q̃stum ad gratiã innocens erit que voluntatẽ requirit nõ opus vt ibi.

c ¶Debes. ff. ad.l.cor.de sica.l.iiij.Ber.

¶Glosa sequẽs arg. obijcit ⁊ soluit. demum querit et soluit.

d ¶Aliã infirmitatẽ. Uñ mortu⁹ fuerit.l.dis. studeat. qr occasionẽ dedit.J.ca. decetero. Et est arg. ꝙ ita punit dcãm cause prestat sicut et q̃ ꝓximã causam ꝑstat.J.e.decetero. Arg.S.ff. si quadru. pau. fe.di.l.vlti. sed illud locũ hꝫ cũ ais cõtra naturã mouet. Sed nunq̃d si postq̃ cõualuit recidiuauit tenetur magister? ita. nã semꝑ cã sufficit. de pe.dist.ij.si quis semel.⁊.J.eo.ad audientiã. saltẽ oportet dubiũ.

Continebatur. ¶Communis diuisio. Secunda pars ibi: ideoqꝫ. Abbas siculus. *diuisio*

e ¶Ludum. Iste ludus clericis non congruebat: et ideo si ludendo fecit fuit in aliquãtula culpa. ff. ad.l. aquil. nam ludus.

f ¶Eiusdẽ diaconi. In hoc similr fuit clericus in culpa ꝙ ludũ miscuit cum laico.arg.ij.q.vij.laicos.xxiij. dist.his igit.in prin.cũ ludus perniciosus non debeat esse impunitus. ff.de fur.in furti actione.§.cum eo.

g ¶Romani põtificis.J.c.ꝑri.S. ibi libere ꝓmouet ad ordines supiores. hic nõ sine licentia pape: ⁊ idẽ casus videtur. Quid ergo fines fecit esse diuersos? So. hic dabat operã rei illicite ludẽdo cũ laico qd nõ licet: vel si etiã licitũ fuisset nõ adhibuit diligentiã quã debuit: qr cũ sciret ludi consuetudinẽ non remouit falcẽ.

a fe. vñ fuit in culpa: quare ꝓmoueri ad superiores ordines nõ debet sine licẽtia pape vt hic dicit. ꝛ in. c. seq. ludebat cũ clerico ꝛ licito ludo: ꝛ de illo cultello nõ sperabat aliqđ mortale: ꝛ ille potiꝰ ingessit se ꝓijciẽdo aliũ ad terrã et sic nõ fuit i culpa. sic. xij. q. iiij. inter cetera. in fi. sed ille q̃ in ipm ꝓiecit fuit in culpa. arg. ff. si quadru. pau. fe. di. l. j. §. cum arietes. Joã. ꝓo intelligit seq. ca. sitr de dispensatione ꝛ cũ eo dispẽsauit: s3 hic reseruauit sibi dispensatiõnẽ ꝛ nõ negat q̃n cũ eo dispensetur: sed ex littera hoc colligit. Ut posset dici q̃ q̃dã leuitabili etiã necessitate hoc ꝯtingit qđ nõ ipedit promouendũ vt dictũ est. §. e. sicut dignũ. in penul. notu. sed idẽ vt in. c. pri. sed ibi ludebat cũ laico vt dictum est qđ nõ l3 clericis. l. c. se. cũ clerico. Ber.

Idem exonen. episcopo.

¶ Homicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa. Capitulum. ix.

Lator pñtiũ. P. clericꝰ nobis ꝓposuit: q̃ cũ q̃dam die casu cũ quodã clerico luderet[a] cõtigit q̃ ille ꝓiecit istum ad terrã[b]: cuius cultellus quẽ ad latus suũ habebat in alterũ incidit et fortuito casu occubuit vulneratus. ¶ Ideoq3 mãdamus quatenus si ita res se habuit: et alia iusta cã nõ impedit: predictũ P. libere[c] ꝑmittas ad sacros ordines promoueri. Idẽ abbati sancti bñdicti de vebia.

¶ Is ex cuius opera illicita sequatur homicidiũ: irregularis efficitur. Capitulum. x.

Suscepimꝰ lr̃as tuas p q̃s cognouimꝰ: q̃ cũ lator pñtium i custodia cuiusdã domꝰ cũ altero fratre maneret: igredientes de nocte q̃dã latrones ad eos turpiter ipsos in psonis affligere ꝛ denudare vestimẽtis ꝓprijs presumpserũt: in quos isti resumptis viribus insurgentes: ligauerunt[d] illos ꝛ detinere[e] vsq3 ad noticiam capituli voluerunt. Cũ aũt iste rẽ ad tuã audientiã platurꝰ: ligatos eos in fratris sui custodia dimisisset: et fures se soluere niterent: frater illos (ne ipe ab eis iterum erẽt[f]) occidit. ¶ Uerũ q̃m expediebat potiꝰ post tunicam relinq̃re palliũ et rerũ sustinẽ iacturã[g]: q̃ ꝓ cõseruandis vilibꝰ rebꝰ ꝛ trãsitorijs tã acriter i alios exardescere: abstineat iste humiliter ab altaris ministerio: et vterq3 pctm̃ suũ ad arbitrium[h] tuũ studeat expiare. constat enim eos cõtra mãsuetudinẽ ecclesiasticã ex vtriusq3[i] ope interemptos.

Idem lucen. episcopo.

¶ Dans causam homicidio irregularis est. Capitulũ. xj.

De cetero nouerẽ q̃ diaconus qui homicidio causam dedisse[k] videt: nõ videtur ad sacerdotiũ ꝓmouendus. Clemens tertius.

¶ Homicidiũ casuale imputatur ei qui dedit operã rei licite si non adhibuit diligentiam quam debuit. Capi. xij.

Lator psen. ¶ Cõis diuisio. Consultatio et responsio. Scda ibi: idẽq3. Abbas siculus.

¶ Glosa sequẽs reci. ꝓ questionẽ

a ¶ Luderet. Licet ei q̃nq3 ludere sicut Isaac. xxxij. q. iiij. recurrat. insit etiã Joseph cũ fratribꝰ suis. xxij. q. ij. q̃ ait Joseph. ꝛ sic ludus iste licitꝰ fuit. ꝛ q2 cum clerico vt dixi in proxi. ca.

b ¶ Terrã. Et sic passus ẽ tñ ꝛ nihil fecit illi. vñ huic nõ est iputandũ. đ hac materia dictũ est. C. e. sicut. B.

¶ Glosa sequens ponit duas opi. contrarias.

c ¶ Libere. De iure cõmuni vt dicũt quidam qđ satis videtur. alij dicunt libere per dispẽsationem pape scil3 vt dicitur. §. ca. proxi. Ber.

Sũmarium. diuisio. Suscepimus. ¶ Homicidium imputatur ei qui fuit in culpa. h. d. Communis diuisio. Secunda pars. ibi: verum. Abbas siculus.

¶ Glo. seq. distingũt iter clericũ ꝛ laicũ: ꝛ signat Jnñ

d ¶ Ligauerũt. In hoc excesserũt fines licite defensionis cũ possent aliter euadere. vñ homicidiũ subsecutũ imputet vtriq3: q2 licet clericꝰ latronẽ capere possit vt res suas recuperet. argu. xiiij. q. vj. si res. ꝛ. §. de depo. c. j. isti tñ ad hoc ꝓcedere nõ debuerunt cum res suas saluas haberẽt. clericus ꝓo sua defendendo non debet armis resistere: nec aliquẽ ꝓpter res interficere. arg. xxiij. q. viij. c. j. ꝛ c. conuenior. ꝛ arg. xxxvj. dist. si quis vult. Arg. contra. §. e. c. ij. laicus ꝓo potest res suas ꝛ patriã armis tueri ꝛ preuenire hostem. arg. C. vnde vi. l. j. ꝛ. xxxij. q. ij. dñs. sed clericus cũ armis pugnare nõ debet etiã cõtra sarracenos. §. de vo. ex multa. ꝛ. l. dist. clericum. qui paganum. Ber.

¶ Glosa sequẽs obijcit ꝛ soluit.

e ¶ Detinere. Immo videt q̃ licitũ erat occidere cum essent nocturni latrones. §. e. si perfodiens. sed nõ est verũ. vt. ff. ad. l. cor. de sic. furẽ.

¶ Glosa sequẽs reci. ꝓ obiec. ꝛ solutionem.

f ¶ Interime rer. Or tutiꝰ est ante ips occurrere q̃ post causam vulneratã remediu q̃rere. C. in q̃. cau. in integ. resti. nõ est neces. l. vlti. i fi. et. C. q̃n liceat vnicui. se. vi. l. j. s3 hoc nõ fuit licitũ ei immo potiꝰ debuit fugẽ q̃n soluere se nitebãtur: sicut dñs fugit in egyptũ cũ ab herode ad interficiendum quereret. xxiij. q. iij. §. j. Ber.

g ¶ Iacturã. xxiij. qo. iij. §. j. ꝛ dicit aplš. Non vos defendentes sed date locũ ire. ea. causa. et qõe. j. sed magis fraudem patimini. ea. causa. q. ea. nisi bella. B.

h ¶ Arbitrium. Et ita est argu. q̃ penitẽtie arbitrarie sunt. xxvi. q. vij. tempora penitudinis. Ber.

i ¶ Utriusq3 ope. Alter facto/iste ope. scil3 ligando. §. eo. sicut §. ij. Et ita est argu. q̃ ita punitur qui causam prestat sicut ꝛ ipse faciens. argu. §. eo. presbyterũ ꝛ. J. eo. ca. proxi.

De cetero. ¶ Glosa sequens arg. ꝛ distinguit causam remotam et propinquam.

k ¶ Dedisse. Forte cõsilio precepto vel ope. l. dist. si quis viduã. ꝛ. §. e. sicut §. ij. ꝛ §. vlti. vel suggestione. vt ca. sicut §. qui vero. ꝛ. §. e. ca. proxi. in fi. Et est arg. q̃ qui causam dãni dat: dãnum dedisse videtur. l. dis. studeat. et. ff. ad. l. aquil. q̃ occidit §. pe. ꝛ. ff. ad. l. cor. de sicca. nichil. ꝛ. J. de iniur. ca. vlti. maxime cum ꝓpinquam causam dedit: secus videtur in remota. arg. ff. loca. qui domũ habebat. in fi. ꝛ. J. eo. tit. exhibita. Idẽ videtur in remota si animo nocendi hoc faciat vel minori diligẽtia. §. e. pñbyterũ. in fi. C. ad. l. cor. de sicca. si quis necandi. Ber.

Dãns dãs cãm dãnum fecisse videt.

Ad audientiam apostolatus nostri peruenit: quod cum quidã presbyter volẽs corrigere quendã de familia[a] sua: cingulo quo cingi solebat ipsum verberare tentasset: contigit quod cultellus de vagina que cingulo adherebat elapsus eum in dorso aliquantulum vulnerauit. postmodum vero cum ille vulneratus aliquandiu vixisset. ⁊ conualuisset a vulnere: alia grauiori (vt dicitur) infirmitate percussus/ viam est vniuerse carnis ingressus. ¶ Quia vero vtrum occasione vulneris decessisset: dubium habetur. tue discretioni duximus respondendum. quod cum in dubijs[b] semitam debeamus eligere tutiorem: te conuenit iniungere presbytero memorato vt in sacris ordinibus non ministret: ⁊ eidem iniuncta penitentia congruenti sibi poteris concedere vt minoribus[c] ordinibus sit contentus. Si vero ille ex alia infirmitate obierit: poterit (sicut erat solitus) diuina officia ministrare. Inno. iij. episcopo lugdunen. ¶ Homicidium casuale non imputatur ei qui dedit operam rei licite nec fuit in culpa. c. xiij.

Dilectus filius. A. capellanus proposuit quod cum quadam corporis molestia grauaretur. vt comedendi appetitum aliquantulum excitaret: equum quem nutriebat ascendit: qui cum bene non pareret habenis: sed preter sessoris arbitrium saltibus lasciuiret: ipse (vt eius refrenaret impetum) freno[d] vim intulit: equumque calcaribus stimulauit. cumque fracto freno equus proprio arbitrio relictus curreret festinanter: quedam mulier veniens ex obliquo infantulum baiulans obuiauit: in quam equus irruens (procul abiecto sessore) puerum predictum oppressit. ¶ Quocirca mandamus quatenus si est ita: cum idem capellanus nec voluntate[e] nec actu[f] homicidium perpetrauit: nec dedit operam illicite[g] rei: non impedias quominus diuina possit officia celebrare. Idem meten. episcopo ¶ Summatur. vt. s. c. pri. c. xiiij.

Ex litteris. t. f. accepimus quod cum. H. presbyter fenum vellet de curru deponere: perticam superius alligatam proiecit in terram: ⁊ cum feno insisteret deponendo: puerum quendam iuxta currum reperit semiuiuum: in quo preter modicum liuoris in fronte nihil inueniri potuit lesionis ¶ Nos autem ab eodem quesiuimus sacerdote: si priusquam iaceret perticam circunspexisset[h] sollicite an aliquis esset circa currum. qui quod diligenter circunspexit asseruit sed quod vidisset aliquem denegauit. ¶ Ad te igitur remittentes eundem manda. quatenus. si res ita se habet: nisi circa eundem graue scandalum[i] sit exortum: vel tanta[k] laboret infamia: quod deficiente accusatore oporteat eidem canonicam purgationem indici: ipsum libere permittas exequi officium sacerdotale. Idem bisunti. archiepiscopo. ¶ Summatur etiam. vt supra eo. dilectus. ca. xv.

Ex litteris. t. f. accepimus quod quidam monachus ad deponendam de campanili campanam subseruiens: quia quoddam lignum corruit ipso mouente quendam puerum oppressit et occidit. ¶ Quocirca mandamus quatenus si monachus[l] ipse

---

diuisio Ad audientiam. ¶ Cõmunis diuisio. Secunda pars ibi: quia vero. Ab.

¶ Glo. se. reci. prob. ⁊ solu. scdo signat contrarium ⁊ soluit.

[a] ¶ De familia. Quod bene licet leuiter etiam si sit clericus. J. de sen. excõ. volũtate: quia ius emendationis concesse nemo trãsgredi debet. C. de emẽ. propin. l. vna. in fi. sed iste indiscrete correxit. Ar. cõtra. J. e. lator. iste nõ adhibuit diligentiam remouendo cultellum ille non tenebat ad hoc quia nec per se aliquid fecit: sed sibi factum fuit.

[b] ¶ In dubijs Sic. J. de spon. iuuenis. et J. e. significasti. ij. ⁊ c. pe. J. de cle. excõ. ministran. illud ergo tene certum ⁊ dimitte incertum. de pe. dis. vij. si quis positus. i fi. ff. de re. iur. l. ambiguis. ⁊ in re dubia certa nõ potest ferri sententia. xi. q. iij. graue. ⁊ xxx. q. viij. §. vl. in eo enim facto quod finitum est nõ est locus cõiecturis. ff. de verb. ob. cõtinus. §. cum ita. in fi. vnde quandoque propter ambiguum duplicitatis imponitur penitentia. J. de his que fi. a c. ca. vlti.

[c] ¶ Minoribus Dispensatiue tamen. J. eo. continebatur. Ber.

diuisio Dilectus. ¶ Cõmunis diuisio. Secunda pars ibi: ideoque. Ab.

[d] ¶ Freno. Quod de leui frangi non credebat aliter in culpa esset arg. J. eo. significasti. j. ⁊ ff. ad. l. aquil. idem iuris. §. j. vel si propter imperitiam suam equus taliter lasciuisset. insti. ad. l. aquil. §. impetu quoque.

[e] ¶ Volũtate. Et ideo nõ imputatur quia voluntas ⁊ propositum distinguunt maleficium. ff. de furtis. qui iniurie. ⁊ J. de sen. excõ. cum voluntate. ad cor enim respicit deus. vt. xxiij. q. v. si quod inuenisti. ⁊ xv. q. vj. ca. j. ad fi. Tan.

[f] ¶ Nec actu. Qui tamen solus nõ sufficit. vt reddat hominem irregularem nisi adsit voluntas vel culpa. l. di. hi qui. ⁊ J. e. c. pri. nisi scandalum aliud induceret vt ibi. in promouendo tamen secus est: quia solo actu redditur irregularis. xv. q. j. c. vl. De hac tamen materia dicitur. J. e. sicut.

[g] ¶ Illicite rei Quod si esset imputaretur ei: vt plene dictum est in. c. sicut. Ber.

diuisio Ex litteris. ¶ Primo ponitur consultatio. scdo pape indagatio ibi. nos: tertio decisio ibi: ad te.

[h] ¶ Circunspexisset. Et sic diligentiam adhibuit dando operam licite rei vnde nõ imputatur. vt l. di. si duo. Ber.

[i] ¶ Scandalum No. graue quod solum scandalum reddit hominem irregularem siue punit innocens propter scandalum. J. de cleri. egro. tua. ⁊ J. de preben. cum teneamur. ¶ Glosa sequens signat cõtrarium ⁊ soluit.

[k] ¶ Vel tanta Et ita aliud est infamia quam scandalum. plus importat graue scandalum/ quam infamia. quia infamia tollitur per purgationem: vt hic: sed vbi graue scandalum est non indicitur purgatio: vt hic patet. Argu. cõtra J. de coha. cle. ⁊ muli. tua. vbi propter scandalum indicitur purgatio: non est contra: quia purgatio ad vtrunque refertur. Ber.

¶ Ex litteris. ¶ Diuide. vt. J. eo. capi. dilectus. Abbas siculus.

[l] ¶ Si monachus. Si. l. quia nam rem necessariam agebat ⁊

vtilem.j.eo.ca.vlti.Ber.

a ¶ Trāsire non crederet. Vel si credebat aliquem trāsire vel ibi aliquē esse: ⁊ ante casum clamauit caue caue.j.e.c.vi.⁊.l.distin.si duo.⁊.ff.ad.l.aquil. si putator.⁊ instit.eo.§.si putator vbi ponit tenor verborū q̄ hic sunt: al's iputaret.l.dis.sepe.in pn. q: nō adhibuit diligētiā quā debuit.s.e. ad audientiam

b ¶ Presertim idē maxime qm̄ alibi posset sine dispēsatione: q: sibi iputari non debet ꝙ fortuitos casus q̄ puidere nō pt̄ non preuidit.j.eo.capi.vlti.Ber.

Significasti. Cōis diuisio. Secunda ibi: ideo. Abbas siculus.

c ¶ Improuiso. Et sic non affuit occidēdi voluntas.

d ¶ Sciuisset Q: si sciret non fuisset absq̄ culpa cum sciret se non sufficere ad ei⁹ retētionē. ff. ad.l.aq̄l. idē iuris.§.j.cum affectare q̄sq̄ nō debeat in quo itelligit vel itelligere dꝫ infirmitatē suā alijs periculosam futurā vt ibi dr̄.insti.e.§.impetu q̄q̄. ⁊.s.e.dilect⁹ ar. hic enī leuissima culpa facit hoiem irregularem.s.eo.contiīnebatur.Ber. Glo.seq.querit ⁊ soluit.

e ¶ Si est ita Sed qualiter constabit de hoc? q: forsitā sol⁹erat.

rē necessariā agebat ⁊ vtilē: ⁊ in loco ꝑ quē aliquē transire^a non crederet vel ibidē existere: vel etiā illuc de ꝯsuetudine venire qm̄ lignū dignoscit mouisse sat̄ poterit ꝑsertim^b in monasterio ad altiores ordines ꝓmoueri. Idē epō paduano. ¶ Sūmar.vt supra eo.dilect⁹.c.xvj.

Significasti nob̄ ꝙ cū F. cleric⁹ equitaret: equ⁹ cui insidebat/ tā se ꝗ̄ ipm̄ ꝓiecit in aquā. vn̄ clericus ipm̄ grauiter calcaribus stimulauit. equus ꝓo cū existeret bucca durus: preter volūtatē sessoris rapt⁹ in cursum mulierē quādā obuiā habuit: quā ex improuiso^c pedibus interfecit. Cumq̄ nos ab eodē clerico fecissem⁹ inq̄ri vtrū eq̄ vitiū pri⁹ sciuisset^d: ill'd asseruit se ignorasse. ¶ Ideoq̄ mandam⁹ quatenus si ita^e est: ad cautelā^f iniūgas eidē pniam cōpetentē^g qua peracta non impedias q̄min⁹ in susceptis ministret ordinib⁹: et ad maiores valeat ꝓmoueri. Idē.

¶ Nō cēset homicida is qui ꝓhibēte ⁊ cām nō dāte a consanguineis homicidiū ꝯmittitur. Capitulū.xvij.

Petr⁹ diacon⁹ ⁊ monachus scti Joannis de puna sua nobis insinuatione monstrauit. ꝙ cū ipm̄ quēdā seculari habitu in eccl'ia de rigelo beneficiū obtinētē/ abbas illi⁹ ecclesie eodem beneficio spoliasset: cognati ⁊ amici ei⁹ irati plurimum et commoti: nocte quadam in domo diaconi conuenerunt: ⁊ cena facta dicebāt ꝙ vindictam volebant sumere de abbate. inhibiti autem expresse ab eodem diacono ne abbatem occiderent: aut aliquid sibi facerēt vnde ordinis sui discrimen incurrerent ⁊ anime detrimentū: nihilominus irruerūt in eū: et plagis impositis abierūt semiuiuo relicto. qui post dies aliquot expirauit: ⁊ infra. ¶ Quocirca mandamus quaten⁹ si p̄missa noueris^h veritate subnixa: sepedicto diacono nō solū in diaconatus officio ministrare: sed etiā ad ordinē ꝓresbyterat⁹ ascēdere (si aliud canonicum non obstiterit) liberā concedas aucto. apo. facultatem: ꝑsertim^i si sup hoc non fuerit respersus infamia: cum ei nō debeat imputari quod cōtra prohibitionem^k eius expressam eo causam / vel occasionem^l non dante: ausu: sacrilego fuit ab ipsius consanguineis attentatū. Idem abbati sancte trinitatis de meldēberg. ¶ Irregularis cēsetur qui aliū letaliter ꝑcussit: licet ab alijs fuerit extinct⁹: idem si non apparet an letaliter si etiā percussus ab alijs obijt: ⁊ nō apparet ex cuius vulne

lora cauti⁹ est agendum. vij.q.vlti.c.vlti.⁊.ff.de carbo.edic.l.j.§.ij.⁊.xlij.dist.quiescamus.

f ¶ Ad cautelam.j.eo.significasti. ꝓpter ambiguū duplicitatis.xxiij.q.v.excōicatorū. Sicut ad cautelā q̄nq̄ aliquis absoluit.j.de sen.excō. venerabili.⁊.s.de appel.ad ꝓntiā. et.s.de testi.veniēs.ij.in fi.B.

g ¶ Cōpetentē. Arbitrio superioris. Et lenis debꝫ esse cū in culpa nō fuerit.Ber.

Petr⁹ Prio facti narratio. Secundo ꝯpulsio: secunda ibi: q̄circa. Ab. ¶ Glo.seq.querit ⁊ remittit.

h ¶ Noueris veritate. Et q̄liter poterit ei de hoc ꝯstare? Dic vt dixi.s.e.c. ꝓxi. ⁊ si infamat⁹ eēt se expurget.j.de purga. cano. ex tua. nisi graue scandalū esset.s. e. ex litis ⁊.j.c. ꝓxi.ar. B.

i ¶ Presertim id est tm̄. q: si esset infamat⁹ debet se expurgare. vt dixi.Ber. ¶ Glosa sequēti.p.q. quid si non ꝓhibuisset. argu. pro et contra ⁊ soluit.

k ¶ Cōtra ꝓhibitiōem. Sic ⁊.s.de symo. sicut.ij. imo etiā si nō ꝓhibuisset dūmodo tn̄ non dedisset cōsiliū nō tenetur.j. q. iiij. quia ꝑsulatus vbi est similis casus. Nec s̄ volūtate debet aliq̄s se purgare. arg. cōtra in prece.ca.q: pres

Juramento soli q̄ñ: ꝙ Qaf.

Ob defectum probatiōis per iuramētum proprium faciet fidem: quia solū deum habet vltorē.C. de reb.credi.l.ij.⁊ ꝑcipue cū consciētia alicui⁹ queritur: stat iuramento ipsius.j.de sentē.excom.si vero.ij.⁊.s. de testi.ꝓntiā.⁊.s.de except.pastoralis.⁊.s. qui matri.accu.ꝓss.cū in tua.⁊.xxxi.q.ij.si verū eē.⁊ ꝑcipue si ē bone fame.vt.ff.de re mili. nō oēs.§.a barbaris. Et sup hoc poterit adiūgere ꝯpurgatores ꝓpter excellentiā ordinis.j.de purga.cano.ex tuarum. Quia circa ma-

sulatus ibi.ꝙ absq̄ sua volūtate.⁊.j.cap.ꝓxi.C.de si.instru.l.vlti.C.de his qui ad ec.confu. presenti. circa princi.q̄d videtur potius cōsentire: q: si eo audiēte et non contradicente ⁊ tacente talia dicebāt: consentire presumeretur vnde imputaretur ei. Vin.

l ¶ Occasionē. Non intelligas istud ita large ne sit cōtra.xxiij.q.v.cū homo.⁊.c.de occidēdis.sꝫ de cā vel occasione ꝓpinqua.ar.s.e.ad audiētiā.⁊.c.decetero quia in veritate propter eum fuit occisus.Ber.

Sũma rium. **S**Ignificasti. ¶ Istud ca. est multũ allegabile. et ita cõiter solet sũmari. Quo ad legẽ ꝓmotionis censeat irregularis. ꝑ homicida ꝗ vulnerauit: lꝫ nõ posset sciri an vulnus fuerit letale ex quo vulnerat⁹ ab aliis obiit.

diuisio ¶ Diuiditur. In prima ponit consultatio. In secunda rñsio: distiguẽs ibi: nos. Primũ mẽbrũ ꝓsequit ibi. ⁊ quidẽ. secũdũ ibi: ꝙ si. Ab.

h ¶ Tutele. C. vñ vi. l. j. ⁊ j. de sen. excõi. vt fame §. vlti. sꝫ si defendẽs ex ꝓposito nõ excedat modũ non tenetur. xxiij. q. iij. nõ inferenda. ⁊ ff. ad. l. aquil. si ex plagis §. tabernarius. nec dr excõicatus q excedẽdo modũ non ex ꝓposito repcutit clericũ. arg. ſ. de resti. spo. olim. in fi. ⁊ j. de sentẽ. excõi. ꝑpẽdim⁹. Ar. ꝯ ꝙ nõ liceat vim vi repellẽ. xlvj. dis. seditiõarios xxiij. q. j. §. j. ⁊ c. j. ⁊ q. iij. §. j. ⁊ ſ. e. c. suscepimus ⁊ xxiij. q. iiij. inter querelas. ⁊ C. de epis. ⁊ cle. si quis in hoc genus. Ad hoc dicas ꝙ viꝫ vi repellere licꝫ vt hic dicit. ⁊ in cõcor. pmis: tñ ꝗdã cõsiderãda sunt in repulsione tali vt incõtinenti fiat ⁊ non ex interuallo. ff. de vi. ⁊ vi. ar. idẽ est §. cũ igit q. ⁊ j. de sen. excõi. si vo. Itẽ si causa defensiõis et nõ vlciscendi. vt. ff. ad. l. aql. sciẽtiã §. vi. ⁊ xxiij. q. j. qd culpat. ⁊ cuꝫ moderamine inculpate tutele. tñ si quis modũ excedat ⁊ nõ ex ꝓposito non tenet: vt dictũ ẽ ſ. predictus ꝯcor.

re decesserit. idẽ est si ꝑcusserit nõ letaliter: si animũ occidẽdi habuit et ex aliorũ vulnerib⁹ ꝑcussus expirauit. h. d. notabiliter. Ab. Ca. xviij.

SIgnificasti nob̃ ꝙ cũ quidã malefic⁹ ingressus ecclĩam eucharistiã cum altariũ ornamẽtis ⁊ libris ecclesiasticis extra ecclĩam asportasset. R. pbr̃ ecclĩe canonicus regularis: p̃fatũ iniquitatis filiũ fossorio arrepto ꝑcussit: sꝫ si ad mortẽ fuit ictus hmõi tu ⁊ ip̃e penit⁹ ignoratis. quẽ parrochiani ecclĩe videtes ornamẽta ecclĩe asportantẽ (arreptis gladijs ⁊ fustib⁹) in eodẽ loco ꝓtin⁹ occiderũt: ⁊ infra ¶ Nos in ꝓmisso casu credim⁹ distinguẽdũ Utrũ cõstare possit ꝙ p̃fatus sacerdos non inflixit ꝑcussionẽ letalẽ: de qua si aliorũ nõ fuissent vulnera subsecuta ꝑcussus minime iterysset. ⁊ si ꝑcussor volũtatem nõ habuerit ᵃ occidẽdi: neqꝫ ip̃ius studio ᵇ ꝯsilio vł mãdato ᶜ ꝓcessertint alij cõtra illũ. ¶ Et ꝗdẽ si hoc ita se habet: qđ forsan ex eo posset ostendi: si certa apparuisset ꝑcussio ab eodẽ inflicta: tam modica ⁊ tam leuis / in ea ꝑte corporis in ꝗ q̃s de leui ꝑcuti nõ solet ad mortẽ: vt peritorũ iudicio medicorũ talis percussio asserere-tur non fuisse letalis: cum de ceteris credendũ ᵈ sit ip̃i q̃ nõ accusat vel denũciat ab aliꝗ sed ꝑ seip̃m cõsiliũ appetit salutare: post pniam ad cautelã iniunctã: in sacerdotali poterit officio mĩstrare: maxĩe religiõis accedẽte fauore: cũ sit canonic⁹ regularis: ⁊ sine oĩ scãdalo possit sacerdotale officium celebrare. ¶ Qđ si discerni ᵉ nõ possit ex cui⁹ ictu ꝑcussus interijt: i hoc dubio ᶠ tanq̃ homicida debet hñi sacerdos: et si forte homicida nõ sit: a sacerdotali offõ abstinere dꝫ: cũ i hoc casu cessare sit tuti⁹ q̃ temere celebrare pro eo ꝙ in altero nullũ / i reliquo vo magnũ periculum timeat: ⁊ infra. Si vo (quẽadmoduꝫ ꝑhibet) sacerdos iste pri⁹ ab illo ꝑcussus sacrilego mox eũ cũ ligõe i capite repcussit: cũ vim vi repellere ᵍ oẽs leges ⁊ oĩa iura ꝑmittãt qꝛ tñ id dꝫ fieri cum moderamine inculpate tutele ʰ nõ ad sumendã vĩdictã: sꝫ ad iniuriã ꝓpulsandã: nõ videt idem sacerdos a pena homicidij penitus excusari: tũ rõne istrumẽti cũ q ip̃e ꝑcussit. qđ cũ graue sit nõ solet leuẽ plagã inferre: tũ rõne partis in q̃ fuit ille percussus: in qua de modico ictu quis letaliter solet ledi. **I**dem.

a ¶ Habuerit Arg. ꝙ volũtas iputat in homicidio: licꝫ ex suo vulnere mortu⁹ nõ fuerit. arg. j. q. iij. quia presulatus.

b ¶ Studio. i. suggestione vel ad hortatiõe. ſ. e. sicut §. ꝗ vero ea. j. de excessi. ꝑla. ex lris. Ber.

c ¶ Mãdato. De hoc dictũ ẽ. ſ. e. sicut.

d ¶ Credẽdũ sit. Arg. ꝙ in iudicio aĩe cuilibꝫ est credendũ qꝛ non est verisimile ꝙ sit imemor sue salutis. j. q. vij. sancimus. ¶ Glo. seq. alle. concor. ponit diuersitatẽ inter. l. ⁊ canonem.

e ¶ Qđ si discerni. ea. dis. ponit lex. ff. ad legẽ aquil. itẽ mela. § sed si plures. vñ hoc sumptũ fuit: sed in hoc ẽ diuersitas: ꝙ si vnus ꝑmo ꝑcussit / et alt postea occiderit: ꝑmus non tenet nisi de vulnerato. secũdus tenet tanq̃ de occiso. ff. e. huic scripture §. j. et l. mela §. celsus. secus ſm canones: vt hic. ⁊ xxiij. q. vi. ti. ca. vlti. Ber.

f ¶ Dubio. In dubio eñ viã debem⁹ eligere magis tutiorẽ: vt hic dicit. ⁊ j. de regu. iur. c. ij. ⁊ j. eo. c. pe. et ſ. eo. ad audientiam. vbi de hoc.

g ¶ Repellere. j. de sen. excõi. si vero. j. di. ius naturale. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. § vim vi. ff. ad. l. aquil. sciẽtiã § qui cum aliter.

¶ Glo. ista alleg. iiij. cõcor. ⁊ lrãm exponit. scđo alleg. vij. ꝯtraria. tertio soluit ꝓ prima parte si tria concurrant. quarto ponit distinctionem Ala. ⁊ Io.

Uim vi repellẽ an sit licitum. Ala. ⁊ Io. distinguũt an fiat vis ꝑsone an rebus Si ꝑsone tũc an tecꝫ si vis illata repellẽda est: et si aliꝗs viꝫ factã repellat potius p̃sumi debeat ꝙ defendẽdi nõ vlciscendi causa hoc fiat dummodo in ipso negocio fiat. ff. ad. l. aql. si ex plagis § tabernarius. ⁊ hoc si pum⁹ ꝑcussor denuo volebat ꝑcutere: alioqn si nolebat ipsũ repcutere ⁊ alter ꝑcussit poti⁹ dicit esse vindicta q̃ repulsio iniurie: ⁊ hoc equũ videt. ser uat cũ moderamen si illud tantum fiat quo omisso violẽtia repelli non posset. si ergo violentũ interficis sic ꝙ periculũ mortꝭ ab eo vitare nõ poteris eũ sine pena interficis. ff. ad. l. aql. l. iiij. C. ad. l. cornel. de sic. l. ij. ⁊ iij. ar. ſ. e. c. ij. Si autẽ vis infert reb⁹ licitũ est repellere illatã vim incõtinenti ⁊ inferendã vel. ꝯcitius sciuerit ⁊ poterit collectis amicis. ff. de acquiren. pos. ꝙ meo

Uiolentia sit aut reb⁹ aut ꝑsonis.

¶ vlt. et l. dam possidere ¶ qui ad nundinas. et ff. de restitu. spo. olim. Iniuriam vero illatã ꝓsone ex infuallo repellere nõ licz. q͞z sic esset vindicta et ita intelliguntur ꝯria h͞ signata. Ber.

Tua nos. ¶ Diuiditur: q͞z duo sunt q̃sita. Scd͞z ibi: ad vltimũ. Et q͞z libz ꝑs ꝑt subdiuidi: i ꝯsultatione et r͞nsionem q̃ patẽt i lr͞a. Ab.

a ¶ Cõgruebat. ff. ne cle. vel mo. c. iij. et c. sententiã sanguis. vñ in culpa fuit alienum officiũ vsurpando. ff. de regu. iur. culpa est.

b ¶ Diligẽtiã. Quia si ꝑ ipertitiã accidisset/ et iputaret. insti. ad. l. aq͞l ¶ ipertitia quoq͞z. sz eueñtus mortalitatꝭ nõ iputatꝭ medico. ff. de offi. ꝓsi. illicitas ¶ sicuti ꝓtextu ei humane fragilitatꝭ delictũ decipiẽtis i periculo hoĩs in noxiũ eẽ non d͞z vt ibi d͞r. ff. ff. de eta. et q̃li. ad aures. vñ h͞r. Non ẽ i medico semꝑ releuetꝭ vt eger.

c ¶ Post satisfactionẽ. Ex hoc p͞z ꝙ fuit in culpa et ex eo q͞d sequitꝭ misericordia alienũ officium vsurpãdo et sic q̃ñq͞z iputatꝭ alicui aliq͞d delictum. ea tñ q̃ sequũtur ex eo nõ imputantꝭ. xv. q. j. inebriauerunt loth. Culpa etiã mulieris huic imputari nõ debet q̃ cõtingit ꝯtra ꝯsilium ipsius. ff. l. dist. sepe. Ber.

d ¶ Alioquin. i. si non erat peritus et si nõ adhibuis

¶ Religiosus chirurgiã exercens si ex ea mors sequitꝭ irregulariꝭ: etiã si sit peritꝰ et diligẽs et hoc fecerit cã pietatꝭ, sz cũ eo post satisfactionẽ misericorditꝭ dispẽsari põt. h. d. vsq͞z ad ¶ ad vltimũ. ¶ ca. xix.

Tua nos duxit fraternitas ꝯsulẽdos: et infra ¶ Quesiuisti quid sit de quodã monacho sentiẽdũ: q̃ credens se quãdã mulierẽ a gutturꝭ tumore curare: vt chirurgicus cum ferro tumorẽ illũ apuit. et cũ tumor aliquãtulũ resedisset: ipe mulieri precepit: ne se vẽto exponeret vllo mõ. ne forte vẽtꝰ subintrans gutturis apertionẽ sibi cãm mortis inferret: sz mulier (eiꝰ mãdato cõtẽpto) duz messes colligeret: vento se exposuit icaute: et sic per aptionẽ gutturis sanguis multꝰ effluxit: et mulier diẽ vltimuz sic finiuit vtrũ videlicet cũ predictus monachꝰ sit sacerdos / liceat ei sacerdotale officium exercere. ¶ Nos igiꝭ. f. t. r. ꝙ lz ipe monachus multũ deliquerit officiũ alienũ vsurpãdo q͞d sibi minime congruebatᵃ. si tñ causa pietatis et nõ cupiditatis id egerit: et peritus erat in exercitio chirurgie: omnẽq͞z studuit quam debuit diligentiãᵇ adhibere: nõ est / ex eo q͞d ꝑ culpã mulierꝭ cõtra cõsiliũ eius accidit: adeo reprobandus / ꝙ nõ post satisfactionẽᶜ cõdignã cum eo misericorditer agi possit: vt diuia valeat celebrare: alioq̃nᵈ interdicenda est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore.

¶ Qui iudici seculari dedit insignia furis a q̃ fuit vulneratus irregularis nõ est: lz ille postmodũ occidatur. Ab.

¶ Ad vltimũ fuit ex ꝑte tua ꝓpositũ ꝙ q̃dã scholaris metuẽs ne latrones in hospitio suo essent: de strato ꝯsurgẽs reperit ibi furẽ q̃ nõ solũ ipm scholarẽ ꝓstrauit ad terram: sz pene ad mortẽ vulnerauit eũdem: et. j. Mane itaq͞z scholares latronẽ quesiuerũt eũdem: quẽ vulneratũ inuentũ ꝑtãti vicẽtie tradiderũt: coraz q̃ cõstãter negauit ꝙ ꝑmissa mime ꝑpetrauit: vñ ꝑfatꝰ potestas ad eundẽ scholarẽ nũcios destinauit vt exponeret si qua sciret d̃ fure ꝑdicto / vꝭ traderet intersignia: q̃ cultruz quẽ ipi latroni abstulerat / et sotulares ab eodẽ in ipiꝰ domo dimissos q̃s abstraxerat ne pedũ strepitꝰ audiretꝭ / nũcijs tradidit memoratꝭ: sup eo dẽ facto se nihil ampliꝰ intromittẽs. ꝑtãs igiꝭ receptꝭ talibꝰ intersignijs latronẽ ipm apparitoribus suis tradidit puniendũᶠ. q̃ sibi ãputauerũt virilia et oclos eruerũt. latro ꝓo ira et dolore cõmotus: nec potũ sũpsit / nec cibũ. et sic de medio est sublatꝰ. Vñ ꝑ nr̃m oraculũ postlas edoceri vtrũ prefatꝰ scholarꝭ ad sacros valeat ordies ꝓmouerí. ¶ Nos igitur inq̃si. t. t. r. ꝙ si prefatꝰ scholaris dignis meritis adiuuatꝭ ꝑpter ꝑscriptũ euentũ a susceptione sacroꝝ ordinũ nullatenus est arcendus.

Idẽ priori et frĩbꝰ carthusiẽ.

¶ Qui dat cãm abortiõi homicida est si conceptũ erat viuificatum animal rationale aꝉs secus. Capitulum. xx.

Sicut ex lr͞aꝝ vr͞aꝝ tenore accepimꝰ cũ q̃daz pbꝭ vr̃i ordinis q̃ priꝰ fuerat niger monachus quãdã mulierem pregnãtem cum qua

set diligentiam quã debuit aut ex cupiditate fecit. Ber.

¶ Glo. seq. obscẽ. alle. iij. et sol uit dupliciter.

e ¶ Tradidit. Sed videtꝭ ꝙ ille scholaris potiꝰ tacere debuisset. xxij. q͞d ij. ne quis. Itẽ nonne dictũ eius est occasio mortꝭ illiꝰ. xxij. q. v. vnum solũ. in fi. et ff. de excessi. prela. ex lr͞is. Item ꝓmouendus abstinere d͞z ab oĩ eo ꝑ q͞d possit ad effusionem sanguinis peruenire. l. dist. clericũ qui. Itẽ iste q̃si testꝭ inductꝰ fuit q͞d nõ licet clerico i cã sanguis. xj. q. j. testimoniũ. et ff. ne cle. vel mona. sentẽtiã. Ad hoc dico ꝙ non fuit inductꝰ tanq̃ testꝭ: quia nec ad presentiã iudicis accessit q͞d fit i criminalibꝰ in auc. d̃ resti ¶ q͞m. in fi. col. vij. Cum ꝯ iste nec facto nec precepto nec consilio nec defẽsiõe nec lingua: nec adhortatiõe homicidium fecerit: non debet ab ordinibus impediri quibꝰ modis homicidiũ committitur et imputatur: vt dictuz est. ff. eo. sicut dignũ. et preterea iste seipsum occidit.

f ¶ Puniẽdũ. Tamen ꝑ istud non fuit conuictus d̃ furto. nõ enim eo ipso est fur q̃ animo fraudandi domũ intrauit. ff. de fur. vulgaris ¶ qui furtũ.

Sicut. ¶ Cõis diuisio. cõsultatio et respõsio secũda ibi: nos vero. Ab. ff.

¶ Glo. seq. inducit duo similia. s. in contrarium duo iura. primum soluit. secundo remittit.

a ¶ Viuificatus. Sic. xxxij q. ij. qḋ v̄o. ⁊ ca. moyses. qḋ ꝑ vtraq3 pte pōt induci. Arg. ꝯ. ij. q. v. cōsuluisti. ⁊ s. e. si aliqḋ. c. illud ꝯsuluisti. itelligit̄ q̄n puerperiū iā erat aiatū. ⁊ ca. moyses. ⁊ c. illḋ s. e. si qs. ibi exponit̄ istḋ. ⁊ ca. qḋ intelligit̄ q̄n nondū h3 alam. Silr̄ distinguit lex. ff. d penis. si aliqḋ. ꝰ. q̄ abortiōis. tn̄ l3 nō teneat̄. l. canonica vl' h̄ p3: nec. l. mosayca: tn̄ tenet̄ l. corne. de sic. ff. ad. l. cor. d sic. si mulierē. et etiā. l. adl. vt. ff. ad. l. adl. si seru⁹. ꝰ. si mulier. De eo q̄ ꝓcurat venena sterilitatis dictū est. s. e. si qs. vbi etiā d hoc. Ber.

diuisio ¶ Cōsultatio ⁊ rn̄sio: scḋa ibi: ad qḋ. Ab.

b ¶ Bonoꝝ laudē. s. de ma. ⁊ obe. solite. B.

¶ Glo. se. reci. ꝑ q. et solu. ꝯ quā alle. iij. iura.

Clericus an possit d crimine agere. c ¶ Imputandū. No. ꝙ clericus pōt agere ciuilit̄ ꝯ laicū corā suo iudice. de crimine ad hoc vt sit in ꝑpetuū carcerē vl' vt puniat̄ pecuniarit̄. xxiij. q. v. non nos. ad fi. ⁊ ar. d de iudc. ita q̄rūdā. et si iudex secularis ꝑ talē q̄relā durius puniat: q: ille nō vult alit̄ obedire iudici vt hic dicit: non iputat̄ clerico. xxiij. q. iij. maximianus. ⁊ q. v. nō nos. ad fi. ⁊ c. relegentes. ad fi. ff. de bo. lib. q̄ cū maior. ꝰ. j. v̄. si tn̄. ⁊ arg. ff. de euic. si ꝑ iprudētiā. ⁊ arg. s. e. c. tuanos. ⁊ absit vt ea q̄ ꝑpter bonū facim⁹ nobis iputent̄ si p̄ter voluntatē nr̄am cuiq3 malū ꝯtingat. xxiij. q. v. de occidēdis: aliodn paul⁹ in effusione sanguinis suū crimē agnosceret. vt ibi dr̄ quod nephas eēt dicere vt ibi. Arg. ꝯ. xxiij. q. v. c. ij. ⁊ c. vnū solū. in fi. de pe. dis. j. ꝑiculose. ⁊ i. de excess. pla. ex litis hodie dicēdum est vt habet̄. in. c. ij. eo. ti. lib. vj. vt ꝯmittat̄ ꝓtestatio. Ab.

contraxerat ꝯsuetudinē ihonestā: et q̄ asserebat se cōcepisse ex eo: ꝑ zonā arripuerit quasi ludens: ipa ꝑ hoc sic se asseruit eē lesā: ꝙ occasiōe hmōi abortiuit: ꝑpter qḋ idez pbr̄ ꝑbōꝝ viroꝝ vsus concilio seipm duxit ab altaris ministerio sequestrandum: et infra. ¶ Nos v̄o deuotioni v̄re insinuatione p̄sentiū rn̄dem⁹: ꝙ si nōdū erat viuificat⁹ᵃ conceptus ministrare poterit alioquin debet ab altaris officio abstinere. Idem. S. epo.

¶ Nō imputat̄ clerico ciuiliter iusticiā petēti de laico: si iudex in laicū exercet vindictam sanguinis. Capitulum xxi.

P Ostulasti: ⁊ infra. Quesiuisti p̄terea vtrū contra quosdā contempta excōicationis snīa debitas eccl'ijs decias subtrahentes tibi regiā iplorare liceat ptātez cū ad solutionē ipsarū vix absq3 sanguinis effusione valeant coartari. ¶ Ad qḋ rn̄. ꝙ si te de hmōi querimoniā simplr̄ deponēre: rex cui ad bonoꝝ laudēᵇ/ vindictam v̄o maloꝝ gladius est commissus: in eos dē rebelles traditā sibi exercuerit ptātem: eoꝝ erit duritie aut malicie imputandūᶜ. Hono. iij. epo eboracēn̄.

¶ Homicidiū casuale nō imputat̄ ei q̄ nō occidit nec fuit in culpa: etiā si ad cautelā veniā postulauerit. Capi. xxij.

E Xhibita nob̄. J. clerici cōfessio patefecit. ꝙ cū in puerili⁹ esset cōstitutus etate. cum q̄busdā coetaneis suis ludēsᵉ ⁊ insequēs vnum ex illis/ lapidem post euz: nō aioᶠ ledēdi s3 timorē incutiēdi ꝓiecitᵍ. q̄ l3 eo ꝓiecto lapide ꝑcussus nō fuerit neq3 tactus: ad alium tn̄ lapidē corruēsʰ ⁊ caput offendēs: tū ꝑpter imperitiā medicātis: tū ꝑpter patris incuriā: q̄ laboribus ⁊ sudoribus ipm exposuit/ expirauit. Quia vero dictus cleric⁹: vt mitigaret̄ dolor p̄ris defuncti veniam sup hoc postulauit ab ipso: tu cū a sacroꝝ ordinum susceptiōe repellis: q̄q3 idē defuncti pater in extremis laborās: tibi ⁊ pbr̄o cui suā apuit ꝯsciētiā ꝯfessus fuerit ⁊ p̄stito firmauerit iuramēto/ nichil ipsum in morte filij sui (ꝑut sibi constiterat) ꝯmisisse. Quare idē clericus postulauitⁱ a nobis: vt cū de illi⁹ obitu lesam non habeat ꝯscientiam: dignaremur agere misericorditerᵏ cū eodem. ¶ Quocirca mandamus: q̄ten⁹ si ꝯstiterit ita esse,

diuisio E Xhibita ⁊ In p̄ma parte ponitur petitio. in secunda exauditio ibi: quocirca. Ab.

d In puerili. Vn̄ bn̄ficio talis etatis excusat⁹ v̄r, de ꝯse. di. iiij. eos. ⁊ i. de sen. excō. c. j. q: illa etas ignat q̄d videt. C. de fal. mo. l. j. in fi. ff. qui ⁊ a qui. pupillus.

e ¶ Ludēs. Qḋ ei licebat q: lusit ⁊ Isaac: vt dictuz est. s. e. lator. ⁊ pueris ꝑmissū est ludere. j. q. j. ꝰ. ecce q̄n erat tn̄ doli capax. qḋ p3 ex eo qḋ dr̄ nō aio ledendi: al's nichil esset: q: talis furiosō cōparat̄. xv. q. j. illud. ⁊ ff. de acquirē. pos. l. j. ꝰ. j. Doli capax dr̄ q̄ est ꝓximus pubertati. vt. ff. de regu. iur. pupillum. Tan.

f Non aio. Ex hoc ꝓbat̄ ꝙ erat doli capax nec tn̄ i culpa ꝓpter hoc esse v̄r. q: nec voluntate: nec actu homicidiū ꝑpetrauit. s. e. dilect⁹. ⁊ c. significasti. j q: volūtas i maleficijs spectat̄ nō exitus. ff. ad leg. cor. de sicca. diu⁹. et. C. eo. ti. l. j. ⁊ i. de sen. excō. cu ⁊ olūtate. s̄m talē legem ꝑmotiōis videt̄ ꝙ opus poti⁹ spectetur non exit⁹ xv. q. j. si qs non iratus.

g ¶ Proiecit. In hoc videtur culpa. nā ludus noxi⁹ i culpa est ff. ad. l. adl. nam lud⁹. et. ar. s. de p̄sūp. c. j. Vn̄ v̄l⁹ versus Non lusisse pudet: sed non incidere ludum.

¶ Glo. seq. reci. per obiec.

h ¶ Corruēs. Ipse puer qui fugiebat ꝑpter timorē illi⁹ vnde culpā ꝯmisisse videt̄ ex eo ꝙ dedit occasionē q̄re dānum dedisse videt̄: vt. ff. ad le. adl. qui occidit. ꝰ. penul. s. e. de cetero. ⁊ c. pbr̄m. s3 excusatur ꝑpter iperitiā medicātis: ⁊ ꝑpt̄ incuriā p̄ris. ar. s. e. tua. ⁊ ꝑpter etatem: q: cā multum fuit remota. B.

¶ Glo. seq. reci. per obiectis.

i ¶ Postulauit. Per hoc videbat̄ culpabilis: sed nō est verū: q: hoc fecit ex benignitate ⁊ humilitate vnde eps nō debuit ipm ꝑpter hoc repellere: maxime cum pater defuncti hoc iurasset. ⁊ q: ea sunt i nostris officijs gratiora que cū liceret nobis nō impendere cā tn̄ dilectionis impendimus. xxviij. q. j. iam nunc.

¶ Glo. seq. arg. ⁊ tenet contrarium.

k ¶ Misericorditer. Arg. ꝙ hec decret. cōtineat dis

spensationem: sed nõ credo. nam quicquid facit eccle-
sia totũ est mĩa et veritas: q: ibi iusticia obseruat mi-
sericordia adhibetur. xlv. distin. disciplina. quod pa-
tet ex responsione. Ber.

Quidam. g ¶ Licite rei. Sic. s. e. ca. ex litte-
ris. vbi similis casus ponit. et. s. eo. Johãnes
h ¶ Premonitis. Dicendo caue caue. l. disti. si duo
vnde si incuria illius mortuus est huic qui ipsum mo
nuit non imputatur. l. dist. sepe. ad fi.

diuisio Johannes ¶ Prima põ narrat factũ. Scđa diffi-
nit: ibi: nos
igitur. Ab.
a ¶ Signo.
Prima distiguit
ius militare. s. õ
of. custo. c. j. z. ij.
b ¶ Licite rei.
s. eo. ex litteris.
z. j. eo. ca. vlt. B.
c ¶ Fortuitos
j. eo. ca. vlti. vbi
de hoc.
d ¶ Permitta
tis. De iure cõ-
muni. Absit em
q eã q̃ ppter bo
nũ facimus no-
bis imputẽtur.
si preter volũta
tem nrã3 alicui
quicq̃ mali ptin
gat. xxiij. q. v. õ
occidendis. B.

diuisio Petitio.
¶ Cõis di
uisio. Scđa ibi:
mãdamus. Ab.
e ¶ Remordet
Sed q aliquẽ in
terfeceris. lz em
clerici alios pos
sint hortari ad
pugnam iusto
bello s hostes q̃
le fuit istud. vt
xxiij. q. vlt. igit.
hortatu. omĩ tio
re. vt pdẽ. z. q. ij
dñs. z. lxiij. dist.
adrianus. in p-
pria persona pu
gnare nõ pñt. vt
xxiij. q. vi. q̃cũq3
z. e. cleri. z. l. di-
sti. clericũ q̃. z. c.
de his clericis: q:
eorum officium
reddit eos inha
biles ad pugnã
du3. vt. ff. õ. vo.
ex mlta ad finẽ.
f ¶ Dubio.
Sic. s. eo. signi-
ficasti. z ca. ad
audiẽtiã: vbi õ
hoc. s. j. de cleri.
excom. illud. Et
sanct⁹ est i hac
vita domio sub
inferiori habitu
famulari q̃ alta indebite appetẽdo damnabiliter mi
nistrare. l. dist. de his. in fi. et. s. de tẽp. ordi. ad aures.

ipm ppter hoc a receptione
sacroz ordinũ non repellas.
Idem epõ z caplo veneteñ.

¶ Homicidiũ casuale nõ im
putat ei q̃ dedit operã rei li-
cite nec fuit i culpa. Ca. xxiij

Johãnes sacerdos hu
mili nobis isinuatiõe
monstrauit: q cũ pulsaret cã
panas/ vt signo[a] dato pueni
ret ppls fideliũ ad diuia: ca-
dẽs tintinabulũ pcussit quẽ-
dã puerũ corã eo: q̃ (cũ vuln⁹
eẽt mortale) decessit. ¶ Nos
igit attẽdẽtes q dicto sacer-
doti q̃ dabat operã rei licite[b]
nichil potuit iputari si casus
oẽs fortuitos[c] non puidit: di
scretiõi vrẽ mãdam⁹ q̃ten⁹ si
psiterit ita eẽ: dictũ sacerdo
tẽ sacerdotale officiũ exequi
pmittatis[d]. Idem. p. pbro.

¶ Clericus pugnãdo etiam
cõtra inimicos fidei catholi
ce: si quẽq3 pcussit et de inter
fectione ipm remordet con-
scientia: a ministerio altaris
abstinere debet. Capi. xxiiij.

Petitio tua nobis exhi
bita cõtinebat q cum
inimici dñice crucis ac blas-
phemi nois xpiani castrum
quoddã in q̃ morabaris gra-
uiter inuasissent: excũtib⁹ in-
de habitatorib⁹ tam clericis
q̃ laicis: cõtra eos adinuicẽ
psligentib⁹ hincinde occisi q̃
plurimi extiterunt. Vñ cũ p
eo q aliquos percussisti irre-
gularitatẽ metuas icurrisse
¶ Mãdam⁹ quaten⁹ si de in-
terfectiõe cuiusq3 in illo cõfli
ctu tua psciẽtia te remordet[e]
a ministerio altaris abstine-
as reuerẽter: cũ3 sit psulti⁹ in

huiusmodi dubio[f] abstinere
q̃ temẽ celebrare. Greg. ix.

¶ Idẽ dicit qđ. c. Johãnes
supra. e. z tñ ponit diuersita
tem in facto. Capĩm. xxv.

Quidam (vt asseris) ad
edificationez eccl'e in
adiutoriũ pbr̃o euocatus: ru
ens cum laqueari qđ idẽ pbr̃
soluẽ nitebat: hac occasione
reb⁹ est hũanis exẽptus. z in
fra. Attẽdentes igit q sacer
dos ipẽ dabat operam licite
rei[g]: studuit etiã qua3 debuit
diligẽtiã adhibere/ circũstã-
tibus (quibus pculũ imine-
bat) ita tẽpestiue z alta voce
pmonit⁹[h] q z intelligere z fu
gere potuerũt: inq̃sitioni tue
talit respondem⁹: q ob hanc
cãm/ vel q: oms casus fortui
tos q̃ puideri nõ pñt[i] forsitã
nõ puidit: non d3 q̃ ad officiũ
vel beneficium impediri.

¶ De torneamentis.

Ex concilio lateranensi.

¶ Torneamenta fieri nõ de
bẽt/ et vulnerato i eis pcedit
pnia: sed si morit denegãt ei
sepultura ecclesiastica: si decel
sit aio pugnandi: sec⁹ si decel
sit alia cã: vt puta vt debito si
bi exigeret. hoc dicit cũ capi
tulo sequenti. Capitulum. j.

Felicis mẽo-
rie innocen-
tij z eugenij
predecesso-
rũ nostrorũ
vestigijs in-
herẽtes: de-
testabiles illas nũdinas vel
ferias q̃s vulgo torneamen-
ta vocant: in quibus milites
ex cõdicto[k] puenire solent: et

Scđo penam imponit. scđa ibi: q si. Ab.
k ¶ Ex condicto. Alias ex edicto.

i ¶ Non pos-
sunt. Fortuitos
enim casus nul-
lum hominũ cõ
silium preuide-
re põt. ff. de ad-
mi. re. ad ei. per
ti. l. j. §. si eo tẽ-
pore. q̃re nemi-
ni sunt imputã-
di. ff. qui et a q̃.
ma. li. non fi. iu
lianus. casus ei
fortuiti non ipu
tãtur nisi culpa
quis incidat in
casum vel pacto
vel mora prece-
dẽtibus casum
s. õ pmo. c. vno.
z. s. de depo. bo
na fides: vbi de
hoc q: nemo te-
net diuinare. s.
vt eccle. bene. vt
nostru3. ff. ad. l.
aqli. si putator z
ff. mã. si fideius
sor. §. si cum de-
bitor: et paulus
spiritu dei ple-
n⁹ diuinare non
potuit. xxij. q. ij.
beatus. B.

Casus fortui ti an sint am putãdi

¶ Rubrica. De
torneamentis.
¶ Viso de homi
cidio in gñe z in
specie. vidẽdu3
restat õ q̃busdã
actib⁹ p q̃s licet
q̃nq3 nõ semp ta
men deuenit ad
homicidiũ ideo
subijcit hanc ru
bricam et duas
sequentes. Ab.
¶ De hac mate
ria et õ clericis i
bello pugnãtib⁹
et de sagittariis
habet. ij. q. v. §.
s3 quelibet: vsq3
ad fi. q. z. s. i ru
brica de homici
dio. versi. quid
turis.

Conti nuatio

Felicis me
morie.
¶ Prio phibet diuisio

a ¶ Ostentationē. Scdm leges tñ licet aliqd facere ad ostentationē viriū. vt. ff. de alea. l. solueret. alr̄s non licet. vt. l. seq. nec hmōi tenent̄. l. aquil. ff. ad. l. aquil. qua actione. §. si quis.

b ¶ Temere. Et iō talis ludus tanq̄ noxi⁹ phibet̄ §. z. ff. ad. l. aq̄l. nam ludus.

c ¶ Proueniūt Ar. aliqd prohibere ppter consequēs. xij. q. j. l nouo. z. §. de iureiurā. si xp̄s. et de conse. di. iij. p uenit. B.

d ¶ Nō neget̄ Nec etiā viaticū. xxvj. q. vj. si qs de corpore. l. dist. penitentes qr per pniā z viaticum intelligit̄ qd decedētibus penitentib⁹ non negat̄. j. de pe. et remis. qd in te.

¶ Glo. seq. bro: car. alle. vij. sfia scds z tertio soluit contraria.

e ¶ Sepultura. Si. j. de rapt. c. ij. z sic cōcedit̄ qd est maius et qd min⁹ est phibet̄. ar. lxxxviij. dist. ep̄s. gubernationē. ff. de ri tu nup. oratione. z j. q. j. si qui ep̄i. z xxxiij. q. ij. latorē. C. quan. ipe. i ter pupil. z vi. l. vna. z. lxxx. dist. ep̄i non in castellis. Arg. §. xliij dist. nulli liceat. xij. q. vlt. c. vi. z ff. de sena. qui i: dign⁹. ff. de ser. expor. cui pacto xxij. q. vij. apostolus. in fi. z. xxiij. q. j. miramur. z. j. de deci. ex pte.

ad ostentationē[a] viriū suarū z audacie temere[b] congredi vñ mortes hoīm: z animarū pericula sepe pueniunt[c] fieri phibemus. ¶ Qd si qs eorū ibi mortu⁹ fuerit q̄uis ei poscenti pnīa nō neget̄[d]: eccl̄iastica tñ careat sepultura[e].

Alexan. iij. anathesi. ep̄o.

¶ Idē dicit qd in supiori ca.

Ad audientiā. Ca. ij.

Ad audientiā nostrā noueris peruenisse: q cū qdā ad locū deputatū torneamentis causa req rendi debita accessisset et infra. Nos attendentes q his tm̄ ecclesiastica sepultura debeat īterdici: q ad torneamēta aio id faciēdi[f] tm̄ accedentes decedūt ibidē: fraternitati tue mandam⁹ quatenus si tibi constiterit q ad predictū torneamentum non aio ludēdi sed pcipiendi credita pue nisset: lz ibi fortuito casu[g] obierit: corpus ei⁹ dispensatione[h] ecclesiastice tradi facias sepulture: maxime[i] si dñicum corpus susceperit: z sacri olei fuerit vnctiōe perunctus.

¶ De clericis pugnantib⁹ in duello. Alexā. iij. ¶ Cleric⁹ iniens duellum siue obruerit siue deceptit deponēd⁹ est poterit tñ ep̄s cū eo dispēsare si mors vel mutilatio membri non sit inde secuta. Ca. j.

Porro si clerici⁹ alicui spōte duellū obtulerit vel oblatū susceperit[k] siue victor siue victus fuerit: de rigore iur̄ est merito deponēdus[l]. ¶ Sed q̄tūcūq ei⁹ in hoc grauis sit z enormis excessus: euadere pōt depositiōis sniam si cum ipo suus ep̄s duxerit misericordit̄ dispēsandū: dūmodo ex ipo duello homicidiū vel mēbrorum diminutio nō fuerit subsecuta. ¶ cle. st. iij.

¶ Irregularis est cleric⁹ nō solū si ipe interfecit per se: sz etiā si pugil ab eo datus aduersarium occidat: nec ex cusat consuetudo. poterit tñ cū eo circa beneficiū habendū dispensari. Capitulū. ij.

Henric⁹ pbr̄ nobis humiliter intimauit: q cū laicū quendā sup furto in seculari placito conuenisset: qr testes sui defecerunt: pugilē scdm prauam[m] terre cōsuetudinē introduxit: qui reū vsq adeo ictibus vulnerauit q coactus est expirare. ¶ Qr

Sol. gñale est q cui licet maius: z minus: nisi ab illo minore prohibeat̄ ex cā: ne vilepēdat̄ honor psone vt patet p primas concordantias. Hic vero alia ratio est vt potius consulatur viuis q̄ defunctis: vt alii terreā tur z abstineant a talib⁹ cū viderit illos sepeliri in cāpis: qr vilis sepultura illis defunctis non nocet. j. de sepul. sacris. xij. q. ij. aie defunctoz. z sic intelligit̄. j. de rap. c. ij. Ber.

Ad audientiam. f ¶ Faciendi. Ergo ad animū recurrendum est. z qr iste mortuus fuerat ad locū torneamēti denegabat̄ ei sepltura. z male: qr non ludebat in torneamento: sed casu sub equo mortuus est: nec ex ea causa accesserat: sz alia: vt dicit littera. Uoluntas em̄ z ppositū distinguūt maleficiū vt. ff. de fur. qui iniurie. z. j. de sen. excō. cū volūtate z ad animū recurrendū est. xxij. q. ij. is autē. z. c. hoies. in fi. z ideo non debet ei denegari sepultura: vt dicit in fine.

g ¶ Casu. q̄n preuidere non potuit. §. ti. pri. iohēs z. c. vi. vñ ibi si dz obesse. xxij. q. v. de occidendis. Ber.

h ¶ Dispensatione. Nō intelligas q dispēset̄ cū isto vt sepeliatur in cimiterio eccl̄ie: sed ex dispensatione fm quā eccl̄ia disposuit vbi corpora xp̄ianorum sepeliāt̄ i cimiteriis: q̄n olim in campis sepeliebant̄. ff. d sepul. viola. l. iij. §. diuus.

i ¶ Maxime. Qr idē est etiā si hec duo sacra nō recepisset dūmodo pniam receperit: z iste illa tria pcepit vt patz in integra. Ber.

¶ Rub. De clericis pugnantib⁹ in duello.

¶ Uisū z. §. de torneamēt̄ vbi plures pugnāt nunc subiicit de duello vbi dūtaxat duo pugnāt Abbas. si.

Continuatio

Porro si de. Diuidit̄ qr in pma ponit̄ excess⁹ punitio. In scd̄a dispensatio ibi: sz q̄tūcunq. Ab.

diuisio

k ¶ Oblatum susceperit. Nec offerre: nec oblatū suscipe debuit aliq̄ mō: qr hoc phibitū ē. ij. q. v. monomachiā. z. j. d pur. vul. p totū. sz potius debet oia mala pati q̄ huic malo vel alii psentire. xxxij. q. v. ita ne. qr facere debem⁹ qd fieri debet d iure. xxij. q. ij. faciat homo.

l ¶ Deponēdus. Quia huiusmodi pugiles homicide existūt. j. c. pri. vnde cū ad hoc accesserit nō potest quis pmoueri. lj. di. si quis post. nec dispēsat̄ cum tali si mors vel mēbroz mutilatio fuerit subsecuta. j. c. pri. alr̄s potest cum tali episcopus dispensare: vt. j. sequitur. Ber.

Henricus. ¶ Prima po narrat factū. scd̄a prouidet ibi: quia igitur. Ab.

diuisio

m ¶ Prauā z reprobatā. j. de pur. vul. p totū. z. ij. q. v. monomachiā. quia deū temptare videntur.

a ¶ homicidā vere. Id ē ad ppositū vel occasionaliter vel vere qūcūq vt h pz. ꝛ snīa lata ꝑ talem pbatio nē nō trāsijt in rē iudicatā. J. de pur. vul. c. ij. Ber.

b ¶ Facto. Istis q̄ttuor modis siue lingua siue ad hortatione cōmittit directū homicidiū. de hoc di. J. ꝺ homi. sicut.

c ¶ Bñficium l. distin. studeat xxviij. di. pbr̄m. sc3 ne cogatur i cleri opprobriū mēdicare. xcij. dist. diaconi. ibi mēdicat infelix clericus. ꝛc.

¶ Rub. De sagittariis.

¶ Cōtinuatā ē J. de torneamētis. Ab. si.

Artē illā.

d ¶ Xpianos. Sec⁹ ꝺ sarracenis a cōtrario sensu. ꝛ itelli ge de bello iniusto. ar. J. de iure iu. sicut. ij. si ꝯstiterit. q̄m si iustū esset/licitū esset pugnare. xxiij. q ij. dns. ꝛ q. vi. vt pridem.

¶ Glo. se. reci. ꝑ q. an ꝑ hec ṽba ꝛc. ad affirmati uā alle. duo iura scdo dis. inter sniam iuris ꝛ hominis. ꝛ rio sol.

e ¶ Sub anathemate. Uidet φ sit canon late snie. ar. lxiij. dis. salonitane ꝛ. J. ꝺ eo q̄ fur. ord. re. c. j. sed secus est. Nā multū inter est an a lege ali qd ꝓhibeat sub

igit sup hoc nos cōsulere voluisti ambiguitatē tuā respōsione hm̄oi remouem⁹: φ tales pugiles homicide[a] vere existūt. Nec predictus sacerdos: lz nō ip̄e s3 alius ꝑ eo in duello pugnauit: dz in sacris ordinib⁹ ministrare: sicut tradūt sacrorū canonū istituta. Homicidiū aūt tā facto[b] φ̄ ꝑcepto siue cōcilio aut defensione nō est dubiū ꝑpetrari. poterit tñ cū eo circa hn̄dum bn̄ficiū[c] misericorditer dispēsari

¶ De sagittariis. Inno. iij.

¶ Excōicādus est sagittari⁹ ꝛ balistarius contra christianos. h. d. Capitulum. j.

Artem illam mortiferā et odibilē balistarioꝝ ꝛ sagittarioꝝ aduers⁹ xpianos[d] ꝛ catholicos exerceri decetero sub anathemate[e] ꝓhibemus.

¶ De adulteriis et stupro. R. In exodo. ¶ Stuprans ṽginē tenet eā dotare ꝛ ducere i vxorē. ꝛ si nō vult cū ea contrahere vltra dotē corpalit castigabit. h. d. cū. c. se. Ca. j.

seu mechia vt pz ibi: nō occides: nō mechaberis. ideo post homicidiū summittit hic de adulterio: s3 qꝛ noie mechie ois illicit⁹ coit⁹ ꝯtinet: ideo subijcit de stupro xxxij. q. iiij. meretrices. ¶ De hac materia habetur. xxxvi. q. j. c. ij. ꝛ. § cum ergo.

Si seduxerit qs virginem nōdū despōsatā: dormie ritq̄ cum ea: dotabit[f] eā ꝛ hēbit vxorem[g]. Si ṽo pr̄ ṽginis dare noluerit: reddet pecuniā iuxta[h] modū dotis quā ṽgines accipe ꝯsueuerūt. Greg. Siponeñ. epo. ¶ Sūmatā e supra ca. pri. Capitu. ij.

Peruenit ad nos φ felix quādā ṽginē stupro decepit. qđ si verū est φ̄uis eēt de lege pena plectēd⁹[i]: nos aliq̄tenus legis duriciē mollientes hoc modo disponim⁹ vt aut quā stuprauit[k] vxorē habeat[l]. aut si renuēdū putauerit: corpalit castigat⁹[m] excōicatusq̄[n] in monasterio i quo agat pnīaz retrudat: de quo nulla sit egrediendi sine ꝑceptro lnia. Ex ꝯcilio arelateñ.

¶ Maritus retinens adulteram coniugem non peracta penitentia particeps est delicti: secus si egit pniam: non tamē debet eā sepe recipere. Capitu. iij.

Si vir sciēs vxorē suaz

Si seduxe. ¶ hoc ca. ꝛ seq. ponūt penam stuprantis virginem. Ab.

f ¶ Dotabit eā id est donationē ꝑpter nuptias assignabit ei vel ꝑprie ponimus quia dabit pecuniā mulieri quā retinebat sibi ꝑ dote qđ fieri pōt ff. de dona. inter v. r ū ꝛ vxo. si qs vxori. C. de dote cau. non nu. l. ij. ꝛ si cū ea nō contrahat: nichilominus habebit illā pecuniā: vt sequit i l'ra. si ṽo ān matrimonium donet ei tenebit donatio. ff. ꝺ pu bli. cū spōsus: si in tp̄e mr̄imonij porrigat donatio nō tenet. C. ꝺ dona. inter vi. ꝛ vxo. φ spōse. J. c. c. vi. vbi ꝺ h⁹.

g ¶ Uxorem. Si pr̄ eā dare si bi voluerit: ꝛ ip̄a in eū ꝯsenserit: ꝛ ēt si ip̄e eaz accipe voluerit alr̄ punietur. J. ca. pri.

h ¶ Iuxta modū. Qui estimabit iuxta facultates illius: ꝛ dignitatē puelle.

anathemate. xxx. di. per totū. an ab hoīe ꝛ tunc videt φ sit excōicatus. vt in. c. salonitane. ar. ad hoc. ff. ꝺ ar bi. celsus. ꝛ. l. si cū dies. § vlt. ff. de ꝯtrahē. emp. l. si qs sciēs. vt sic mitti⁹ agat cū lege φ̄ cū ministro legis. Dicas φ si iudex dicat. ꝑcipio sub pena excōicatōis: siue ꝑcipio sub interminatiōe excōicatiōis siue anathematis: siue sub excōicatiōe hoc facias/nō est excōicatus cōtrariū faciēs sed excōicandus. Et. c. illud salonitane. ꝛ. J. de loca. c. j. ꝛ. J. de eo q̄ fur. or. re. ca. j. et oia cōsimilia intelligunt cū sub cōditiōe excōicatio lata fuit sic excōico quicūq̄ furtiue ad ordies accesserit. ꝛ tunc cōtrariū faciēs est excōicatus. De hoc dixi. J. de symo. sicut. Ber.

Excōicatio an feratur per hec vba ꝑcipio sub anathemate/ vt hoc facias.

¶ Rub. De adulteriis ꝛ stupro. ¶ Supra visum ē de homicidio ꝛ ꝺ qbusdā artib⁹ ex quib⁹ ꝑuenit homicidiū qūcūq. s3 qꝛ f̄m ordinē decalogi. i. legis antique cōtinētis decē ꝑcepta post homicidiū: sequit adulteriū

Continuatio

C. de epi. audi. l. pe. C. ꝺ rei vxo. act. auc. s3 iꝫ. ꝛ. ff. de iure do. siue ghalis. xxx. q. v. q. nullū. hec olim fuit pena in exodo. hodie alia f̄m leges: vt no. J. ca. pri.

i Peruenit. ¶ Plectēdus. s. vt relegel: vel si vil' ꝑsona fuerit verberet. insti. ꝺ pub. iudi. § ij. si aūt per vim hoc fecerit: capite plectet. insti. e. § inautem.

k ¶ Stuprauit. Stuprū ꝑprie cōmittit in virginē xxxvi. q. j. § j.

l ¶ Uxorē habeat. Si ip̄a ꝛ pater voluerit. J. cap. proximo. Ber.

m ¶ Castigatus. Scđm φ visum fuerit iudici: alit secundum leges vt dictum est.

n ¶ Excōicatusq̄. Quo ad cōmunionē sacramentorū quousq̄ visum fuerit superiori. finaliter tñ non cōpellet eā recipere: sed quia illam decepit ad tempus punietur.

Si vir. ¶ Distinguit. scđm mēbrū ibi: φ si. Ab.

delíquisse[a] q̃ nõ egerit pniam / sed pmanet in fornicatiõe: et vixerit cũ illa: re[b] erit: et ei[c] pctis particeps. ¶ Qd̃ si mulier dimissa egerit pniam et voluerit ad virũ suũ reuerti dz[c] sed nõ sepe[e] recipe peccatricem. Ex cõcilio parisieñ.

¶ Marit[us] pp̃ter suspitionez põt accusare vxorẽ de adulterio: ⁊ in accusando prefert ceteris. Capitulum. iiij.

Maritis etiam ex suspitione[e] vxores accusare pmissum est: ⁊ ipsi plus ceteris[f] de adulterio et accusare pñt et defendẽ. Alexã. iij.

¶ Ad solã mulieris confessionem asserentis se commisisse adulteriũ cum sacerdote: nõ debet sacerdos puniri: sed sibi ifamato potest indici purgatio: quã si prestiterit absoluitur: deficiẽs vero suspenditur ab offi. io. Capitulũ. v.

Significasti nobis quẽdã pbrm cũ alteri[us] coniuge itra ecclaz dormiuisse: que se et illũ cuidã sacerdoti hmõi delictũ confessos fuisse publice tibi õtexit: ⁊ hoc ipm idẽ sacerdos nomẽ adulteri celãs[g] in pñtia tua dixit. Super q̃ quid fieri debeat: cũ negãte adultero mulier in confessiõe psistat cõsiliũ reqsisti. ¶ Ideoqz mã. q̃ten[us] ɔdignã pniam p̃fate iponẽs[h] adultere: ecclam p aspsionẽ aq̃ bñdicte reconciliare[i] procures. Predicto autez sacerdoti ne cõtra apłm infirmoꝝ corda mala fama ipius pcutiant: ⁊ ne vitupet[ur][k] ministeriuz nr̃m / neqz securiores pbri existentes in pctm̃ licenti[us] plabant: cũ vicinis. v. pbris q̃s se nolle peierare cognoueris: iuxta arbitriũ[l] tuũ purgationẽ indicas. quẽ si purgare se poterit in officio suo mistrare permittas: alioqñ[m] ab offõ suo ipm suspẽdẽ nõ postponas. Innocen. iij. tulleñ. epo.

¶ Coniux ɔiugẽ de adulterio ipetẽ non põt. si ⁊ ipe adulteriũ cõmisisse cõuincat. C. vj.

Intelleximus q̃ cũ. S. laicus. H. vxorẽ suã a maritali cõsortio depulisset. diocesan[us] eoꝝ audiens eandẽ cũ quodã adultero fornicari: eã ⁊ illũ vinculo excõicationis astrinxit: q̃ tandẽ adulteriũ abiurans / absolutione recepta / coraz epõ memorato predictum virũ sibi restitui postulauit. at ille obijciens et adulteriũ: et q̃ ab ipso nõ expulsa sed spontanea[n] recessisset restitutionẽ sui pposuit mime faciẽdã: qd̃ mulier inficians replicauit in ipsum q̃ fuerat fornicatus[o]: ⁊ infra

---

a ¶ Deliquisse. Adulterando cum alio. ¶ Glo. se. obij. ⁊ sol. ⁊ arg. q̃ crimẽ lenocinij ɔtrahũt.

b ¶ Reus erit. xxxij. q. j. si q̃s vxorem: q: patron[us] est turpitudinis q̃ crimen celat vxoris. xxxij. q. j. ca. j. ⁊. de iuretur. quẽadmodũ. ⁊. C. de adul. l. ij. vel crimẽ lenocinij cõmittit. et nisi denũciet eã ad pniaz mortaliter peccat. ij. q. j. si peccauerit. ⁊. de iureiuran. queadmodũ. B

c ¶ Debet. De bito honestatis ⁊ nõ necessitatis q: etiã post penitentiã posset eã accusare d adulterio. xxxij. q. ij. admonere.

d ¶ Sed nõ sepe. Immo videt q̃ nõ solũ semel: sed septuagesies septies. d pe. di. iij. adhuc istãt. ⁊. de iureiu. quẽadmodũ. ad fi. Qre g dicit: sz nõ sepe. Dico q̃ si mlier delinq̃t se pi[us] marit[us] sẽp põt ei pcere si vult ⁊ eã post pniaz recipe bm euãgelicã doctrinã: sed eccl'ia nõ intercedet p ea: et q̃ aliq̃tiens ei pepcerit. ⁊ iõ dicit hic nõ sepe ne ecclia videat ei dare licẽtiã peccãdi: et ad terrorẽ dicit etiã hoc. Itẽ ar. delicta sepi[us] cõmissa grau[ius] puniri. C. d epi. au dien. l. iij. ⁊. ff. de re mili. l. iij. §. si tyronib[us]. ⁊. ff. d penis. l. iij. xxv. q̃ŏe. ij. ita nos. ⁊ ar. xxxv. qd̃. iiij. extraordinaria.

Maritus accusat q̃nq̃ iure mariti — Maritis. e ¶ Ex suspitione. Violẽta. si. xxxij. q. j. dixit dñs. et temeraria eã non licet de qua intelligitur. ij. q. j. primo semper.

f ¶ Plus ceteris. xxxij. q. j. publico. Uel intellige qd̃ dicit plus ceteris: q: maritus infra. lx. dies põt accusare vxorẽ iure mariti sine metu calũnie. postea vero non nisi iure extranei. C. de adul. iure mariti. sed hoc hodie non videtur habere locum. ⁊. de pctis. tue.

Sũma rium. Diuisio — Significasti. Sacerdoti de adulterio ifamato idicitur purgatio quã si pstiterit in offõ dimittitur: al's ab ipo suspẽdit. Sic cõiter sũmat. sz ista sũmatio nõ ɔtinet in se dubitationẽ. Scda ps ibi: iõqz. Ab.

g ¶ Celãs. Et bene. ⁊. de offi. ordi. si sacerdos. et. ff. de questi. l. j. §. qui questionum. ¶ Glo. seq. arg. ⁊ signat contrarium.

h ¶ Imponẽs. Ar. q̃ lz aliq̃ duo sint connexa: q̃uis ɔstet de vno: nõ tñ de alijs. ij. q. v. interrogatũ. ff. ad. l. iul. de adul. denũciasse. §. q̃rit ⁊ ff. d lib. cau. duobus. et. l. liberis. §. si duo. Ar. ⁊. d offi. delega. preterea. et. c. prudentiã. ad fi. B.

i ¶ Recõciliare. Quis debeat reconciliare ecclesiã ⁊ q̃r dr. ⁊. de ɔsec. eccle. vł alta. aqua. — j. Co. viij.

k ¶ Ne vitupere. Sic. ij. q. v. si mala fama. ¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

l ¶ Arbitriũ. Et sic hmõi compurgationes arbitrarie sũt. ij. q. v. oibus vobis. et ⁊. d purga. ca. ex tuaꝝ. Sz q̃re cõpellitur iste ad purgationẽ ppt ɔfessionẽ mulieris ɔ illud. C. de adul. et si de crimine: cũ nõ infamet apd bonos. nã leues sunt q̃ mala credunt q̃ pbari nõ pñt. xj. q. iij. l cũctis. Dicas q̃ iste ifamatus erat de muliere illa: als nõ idiceret illi purgatio ppt dictũ illi[us]: q: etiã dicta paucoꝝ nõ infamãt. ⁊. de accu. inquisitiõis ad fi. Lau.

m ¶ Alioqñ. Nõ. deficiẽtẽ in purgatiõe puniri. ⁊. de simo. de hoc. ⁊. c. insinuatũ. ⁊ ⁊. de pur. ca. cũ. P.

Sũmarium. Diuisio — Intelleximus. Mulier petens restitutionem mariti repellitur per exceptionẽ adulterij manifesti: nisi ⁊ ipse vir adulteratus fuerit ⁊ probetur. h. di. Diuiditur. Primo ponit facti narratio. secũdo iudicis datio ibi: quocirca. Abbas si.

n ¶ Spõtanea. Licet mulier de domo viri sui sponte recedat: si tñ volens redire nõ fuerit admissa itelligit spoliata. ff. de acq. pos. l. cũ possidere. §. q̃ ad nũdinas. insti. de interdic. §. q̃metiã: ⁊ ideo audiẽda est.

o ¶ Fornicatus. Et ad hoc testes induxit ad quos reprobandos maritus alios induxit: vt. ⁊. sequitur.

Quocirca mādam⁹ q̄ten⁹ (nisi tibi ꝯstiterit vel p euidē=tiā[a] rei vel p ꝯfessionē[b] legiti=mam mulieris: ꝙ adulterata spōte[c] fuisset: adulterij etiam qđ vir dr̄ cōmisisse ꝓbatione cessante[d]) ipm̄ recipe compel las eādem. Qđ si pdicto mō de mulieris fornicatione ꝯsti terit (nisi testes p q̄s viri ad=ulteriū ē ꝓbatū fuerit repro=bati: cū mr̄imonij ius in vtro ꝙ lesū ꝯsistat. & paria delicta mutua cōpensatiōe[e] tollant̄) nichilomin⁹ eum cogas vt eā recipiat et maritali affectiōe ptractet alioqn̄[f] mulieri silē=tiū iponere non postponas.

Idem ep̄o ambianeñ.

Non debet separi mr̄imo=niū quo ad thorū ꝓpter adul teriū qñ ambo coniuges fue runt adulterati. Capitu. vij.

Tua fraternitas req̄si=uit: vtrū aliq̄ denegā=te vxori sue in adulterio dep̄ hense debitū ꝯiugale/ si post moduȝ ip̄e cum alia ppetret adulteriū manifeste/ cogi de beat: vt eandē maritali affe=ctiōe ptractet: & infra. Su per q̄ ta.re. ꝙ cū paria crimi=na compensatiōe mutua de=leantur: vir hmōi fornicatio nis[g] obtentu / sue vxoris ne=quit consortium declinare.

De raptoribus/ incendia=rijs: & violatoribus eccl̄iarū.

Ex cōcil. meldeñ. Ratiōe rapine sortit̄ q̄s forū nō sui iu dicis: et ab eo poterit puniri ꝓprio iudice suffragāte. C. j.

a Euidētiam. Puta qr publice fuit fornicata vel filium inde hȝ testem. xxviij. di. ꝑuulos. & ĩ. de diuor. significasti. & ĩ. de accu. euidentia. & ĩ. de coha. cleri. et mulie. c. vlti. & ĩ. c. pxi.
b Confessionē. Factā in iure. vt. ĩ. de coha. cleri. & mulie. ca. vlti.
c Sponte. Qr si compulsa nō obesset. xxxi. q. ij. lothari⁹. et sic confessio sola sufficit ad thori separationē: vt h. & ĩ. de diuor. ex litteris.
d Probatione cessante. Eo enim ꝓbato dol⁹ dolo cōpēsabit̄: vt sequit̄ h: et. ĩ. ca. pxi. et. ĩ. de diuor. significasti. Ber.
Glo. se. alle. v. ꝯcor. signat ꝫ. et remittit. demuȝ subdit sex casus in q̄bus ꝯiūx cō iugi nō opponit adulterium.
e Mutua cōpensatione. Sic ff. solu. ma. viro atꝙ vxore. ff. de cōpēsatio. si am bo. ff. de dol. si dolo malo. & ĩ. de excep. cū ecclīastice. et xxxij. q. vj. nihil. Arg. ꝫ. ff. de doli excep. apud celsum §. marcellus. qualiter ꝯtrium illud sit intelligendum dicit̄. ĩ. de excep. dilecti. vir enim vxori obijcere adul=teriū non pōt: si ipse est in simili delicto. vt hic patet. Item si eā tradidit adulterandā. ĩ. de eo qui cog. con sang. vxo. sue. discretionē. Item si violenter fuerit op pressa. ff. ad. l. iul. de adul. vim passa. Itē si ignorāter cognita fuisset ab alio quē crederet virū suū fraudu lēter. arg. xxxiij. q. ij. in lectū. Itē si credens virum ab=sentē mortuū esse aliū nupserit. xxxiiij. q. ij. cū p bellicā Item si post adulterium recōciliauerit eam sibi. ĩ. de iureiuran. quemadmodum. & xxxij. q. iiij. si illic.
f Alioqn. i. si ꝯstiterit de adulterio mulieris & nō viri

Sūma rium.

Tua fraternitas. Adulteria ꝯiugū mutua cō=pēsatione tollunt̄. h. d. Uel sic. Nō pōt marit⁹ cō sortiū vel cohabitationē vxoris declinare ꝓpt̄ adulte riū: si & ip̄e fuit adulteratus. scđa ps ibi: sup q̄. Ab. si.
Glo. se. reci. p duas. q. all. vj. iura. reci. opi. Jo. ꝯtriā et quattuor ipsius motiua: tenet primum & remittit.
g Fornicatiōis. In hoc fuit dubitatio an delictū superueniens rei iudicate de iure vel de facto afferat ꝑiudiciū: & videt̄ ꝙ sic: vt hic ptȝ. Et ex hac decr̄. videt̄ ꝙ eo ipso ꝙ alter ꝯiugū fornicat̄ reliqu⁹ possit et debi=tū denegare: qđ verū est si publice fornicet̄. & si postmo dū alt̄ publice fornicet̄: alter recuperet ꝑuitutē amissaȝ ex delicto alteri⁹: vt h ptȝ. & ĩ. de diuor. ex litis & sic pa ria delicta mutua ꝯpensatiōe tollunt̄: vt. ĩ. c. pxi. Et ita solo facto lȝ nō sit lata sn̄ia de adulterio adulteriū ꝑuat iure petēdi debitū: nec alter ei tenet̄ reddē debi tū: qr vbi nulla petitio nulla mora. ff. de ꝟbo. ob. si pu pill⁹: & si tūc reddit debitū sibi ꝑiudicat: vt eā postea accusare nō possit. xxxij. q. i. c. i. ij. iij. & iiij. ff. de adul. si vxor §. vlt. Sȝ si ad mādatū eccl̄ie reddat debitū: tūc nō vr̄ obstare qn possit postea eā accusare de adulterio ar. ĩ. de resti. spo. litteras §. pe. & lȝ vxori adultere vir de bitū reddē nō teneat̄ expellē eā de sua domo auc̄te ꝓ=pria nō oȝ etiā si sit notorium crimen ei⁹. ĩ. de diuor. porro. arg. Sȝ ꝯtriū puto ꝙ possit eā repellē a se ex q̄ notoriū est crimē suū priuata est iure qđ hēbat in viro. ĩ. de diuor. significasti: & dotē suā amisit. ĩ. d dōa. inter vi. & vxo. plerūꝙ hu. dixit ꝙ nūꝙ adulteriū ꝑuat aliquē iure petēdi debitū sȝ tm̄ sn̄ia eccl̄ie. vñ pēdente lite tenet̄ dbitū red dere alter alteri arg. ĩ. vt li. pen. laudabilē & viij q. iiij. nonne. xv. q. vij. c. vj. xxxiij qō. ij. sclares: qr pena nō est infe rēda nisi p iudi cē. xxxiij. q. ij §. in hoc: sȝ hoc itelligo qđ crimē nō est notorium qđ ptȝ p ꝯcor. Item vt dixi ex hac decre. habet̄ ꝙ ꝓpter sup ueniens delictū renascat̄ ꝑuit⁹ amissa etiā si sn̄ia lata sit ꝓpt̄ adulteriū. ff. de adul. l. adulteriū. ĩ. de iureiu. tua. ij. & ĩ. de diuor. ex litis. nā iniuria remissa renascit̄ ex delicto. xv. q. vij. c. j. d pe. di. iij §. ex psona. In q̄bus dā libris est ꝟbū illud in sequen §. hac auc̄te & sn̄ia a q̄ nō est appellatū reuocat̄. ĩ. de frigi. & malefi. fraternitas. ĩ. de pur. vul. c. ij. Jo. an. dixit ꝙ sn̄ia nō retractat̄ ꝓpt̄ delictū supueniēs. ar. ff. de iti. actu. ꝑua. nec ꝯtra: qr actio semel extincta ampli⁹ nō renascit̄. de ꝯse. di. iiij. q̄ris. ff. de sol. q̄ res §. areā. nec ꝑtextu noui auxilij re tractat̄ sn̄ia. ĩ. de re iud. inter monasteriū. vñ cū seruitus sit sublata: nō fit iniuria alteri p fornicationē al=teri⁹. xxxij. q. vij. quēadmodū. sȝ si sn̄ia nō sit lata tūc renascitur. Et iura p̄dicta itelligēda sunt ꝙ iudex ex officio suo eos adinuicē restituat: qđ ꝑus dictū est al legādo veri⁹ credo. s. ꝙ illa possit petē virū non obstā te sn̄ia: qr vir illi sn̄ie renūciauit adulterādo post sen=tētiam. De hoc dictum est in. c. ex litis. ĩ. de diuor. B.

Rub. De raptorib⁹. Qr inter cetera p̄cepta deca=logi scribit̄. Nō occides: nō mechaberis: nō furtū fa=cies &c̄. sic post mechiā sequit̄ ꝓhibitio furti: merito subdit de furto. Sed qr rapina ptim se hȝ ad mechiā: cū. s. rapit̄ mulier: partim se hȝ ad furtū cū ꝯmittit̄ in alijs reb⁹: merito iterserit hāc rubricā de raptorib⁹. & qr frequenter ꝯmittunt̄ in hoc delicto incendia & vio latiōes eccl̄iaȝ: ideo de his subijcit in eadē rub. Ab.

Contin uatio

a De hac materia habet̄. xxiij. q. v. & q. vj. & xvj. q. j. l multis ca. de pe. dist. j. vulgaris. & l. dist. aut facta. de ꝯse. di. v. discipulos. De crimie rapt⁹ tractat̄. xxxvj. q. j. per totū. xxxvj. q. ij §. sed ꝯcedat̄: vsꝙ ad ff. questiōis.

Summariam.

De illis. ¶ Raptor ab illo epo ponit in custodia cuius diocesi rapinam commisit et iudex domicilij suffragatur. Primo ponit excessus. Secundo pena ibi: placuit. Abbas.

¶ Glo. seq. pro foro delicti inducit. v. iura. ponit opi. quam reprobat et dat gnalē doctrinam a qua casum vnum excipit et subdit opi. Hug.

a ¶ Excõicentur. Ratione delicti facti sunt de foro illius: et ibi pñt conueniri. iij. q. vi. c. j. et. vj. q. iij. placuit. ij. et ex. de fo. cpe. postulasti. z. c. vlt. vbi de hoc. z. C. vbi de cri. agi. opor. auk. qui in prouincia. Dicebant quidam quod vbi quis crimen cōmittit ibi dz cōueniri: sed cū terminabit p suū iudicē arg. ff. de custo. z exhi. re. de militibus: sz hoc nō est verū: imo iudex illius loci vbi delinquit pōt clericū cōdēnare: sntia tñ executiōi mandabit p epm proprium. ex. de fo. cōpe. postulasti: nisi velit iudici illius deferre: vt ipsum remittat ad illū cōdēnādū: sicut dr de metropolitano quod potest absoluere excōicatum a suo epo: nisi velit ei deferre. ex. de sen. excōi. p tuas. Nec dr ferre sniam in alienū subditū: sz in suū rōne criminis vt dicunt pme cōcordātie. z hec snia bñ pbat p hanc decre. qr etiā debēt redire illuc vbi delinquūt. Et est ar. ad hoc in auk. vt nulli iudi. ¶. si quis vo. col. ix. q de hoc optime dicit z cōcordat cum hac decre. Tñ si crimē facile fuerit pōt de illo cognoscere suus iudex. Si vo graue fuerit crimē remittitur vbi delīqt. ff. de re mil. desertorem. in pncipio ab hac tñ gnalitate excipit qlibet supior qui vbicūqz crimē cōmittit non pōt iudicari nisi a papa si agat ad depositionē. Quid si crimē tale est qd non inducat depositionem: Dicit Hug. quod pōt iudicari a suo maiori z nō ab inferiori si crimen committat i sua parrochia. Sed si archiepūs cōmittat tale crimen in parrochia alterius archiepi vel epi suffraganei alterius archiepi: dixit Hugo quod possit tunc iudicari ab illo archiepo vel episcopo. ar. ad hoc. xcvj. dist. duo. vbi Ambrosius ratione criminis commissi in sua parrochia excōicauit imperatorem: quod alis non auderet.

Criminosus an sit ad iudicē delicti remittēdus.

De illis autē qui de loco ad locum iter faciūt/ et ibi rapinas et depredationes peragunt.

¶ Placuit vt ab illius loci prelato excōicētur[a]: nec ante ex parrochia illa exeunt: quam digne quod ppetrarūt emēdēt: quia excōicatio pprio epo significāda est: ne eos recipiat ātequam illuc redeant vbi rapinā fecerint: z oia plene emendēt.

Eugenius tertius.

¶ Manifestus raptor vel ecclesie violator si restituit vel de restituēdo cauet in vita z in morte: ad pniam et ad sepulturā admittit: si vo noluit cauē cū posset z i morte nō pōt: clerici eius sepulture iteresse nō debēt: z clerici intersentes vel illūgētes pniam ↄtra hāc dispositionē deponūtur ab officio et bñficio. Capi. ij.

Super eo vero: et infra.

¶ Statuimus vt quicūqz ex his qui violēter surrexerint in rapinā: siue ecclīaꝝ violatiões manifeste fuerit deprehensus: nisi prius ablata restituat si poterit[b]: vel emēdādi firmā z plenā securitatē fecerit: penitētie bñficiū ei penitus denegef[c]. ¶ Si vero vsqz ad obitum in cōtumacia sua durauerit: et i extremis postulus remediuz pnie hūilit postulauerit: si emēdationē[d] vel emendandi securitatē pstiterit: ei pnia z sepultura ecclīastica ↄcedanf. ¶ Qui aūt in sanitate obstinata mēte non penituerit vel emēdauerit: z in morte securitatē prestare nequerit: solēnitas pnie parū pdesse[e] videf: sicut credimus. sz de pctō ↄtrito corde viaticum[f] nō negef: ita tñ vt nullus clericoꝝ sepulture illius intersit: nec eius elemosynā psumat accipe. ¶ Qz si q pbroꝝ vel clericoꝝ ↄtra hoc in vita vel morte penitētias dare[g]: aut

diuisio

Super eo. ¶ Quattuor sūt partes: scda ibi: si vo tertia ibi: qui autē. quarta ibi: quod si. Prima tractat de satisfactione in vita vel in morte. Secunda de satisfactione in morte. Tertia de volente satisfacere in morte: sed non valente. Quarta de pena imponenda transgressoribus. Abbas. si.

¶ Glo. seq. primo obijcit textui. scdo ipm coordinat. tertio dat duas solutiones et scdam approbat.

b ¶ Si poterit. Bene dixit si poterit: qr lanis est actio zc. ff. de dolo. nā is. z. ex. de rest. spo. olim ij. z. z. de sol. odoardus. ex. de hoc mi. sicut dignū. z j. de vsur. cum tu. z. xiiij. q. vj. si res z impossibiliū nulla est obligatio. ff. de reg. iu. ipossibiliū. z xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor.

c ¶ Denegef. Ar. ex. qr si aliqs pniam petat de aliqbus criminibus z nō de qbusdā: pnia tñ nō est ei deneganda. j. de pe. z remis. qd q dā. z. xxvj. q. vj. cognouimus. et de peni. di. iij. ¶. vl. Arg. ex. xxiiij. q. ij. legaf. z de pe. dist. iij. sunt plures. Quidā dicūt quod hoc statutū fuit ad terrorē vt denegetur pnia de oibus nisi de illo satisfaciat. qr talis penitētia nō est fructuosa. Alij dicunt quod melius vr quod sup illo crimine tm denegabif pnia. Sz sup alijs iponef. z lz nō sit fructuosa q ad vitā eternam: valebit ad mitius suppliciū subeundū. de pe. di. iij. ¶. vlti. et. c. vlti.

d ¶ Emendationem. xiij. q. vj. si res. xvij. q. iiij. si qs clericus. z. xxiij. q. vlt. si quis membroꝝ. z. c. pessimā. z de peni. dist. v. falsas.

e ¶ Prodesse. Hoc ↄtū ad penā tpalem q p pctō debef. Duplex em pena p qlibet pctō debef etna z tpalis: z hec etna sola cordis ↄtritiōe remittif. de pe. di. j. in pn. z. xxvj. q. vj. cognouimus: z tpalis q exteriori satisfactiōe remittitur. que satisfactio si in hac vita nō fuerit cōpleta in purgatorio cōplef. ar. xxiij. q. v. qd ex z ita solēnitas pnie parū pdest q ad penā purgatorij valebit tñ q ad vitā eternā: si de pctō ↄtritus fuerit.

Pena duplex p qlibz pctō debetur.

f ¶ Viaticū. Qd oibus penitentibus est dādū. j. de pe. z remi. qd in te. z. xvj. q. vj. si qs de corpe. i. di. penitētes ¶ Glo. seq. reci. pōt p modum obiec. et remissionis.

g ¶ Dare. Hoc referas ad pmā ptē. c. de illis q nec in vita nec in morte satisfacē volūt z pñt: istis denegāda est pnia in fine z alia ecclīastica sacra: cū i mortali decedant. eo saluo qd dixi pmo cū petunt in vita penitentiā de alijs criminibus z oblatiões taliū nō sunt accipiende. j. de vsur. quia in oibus. z. xvij. q. iiij. miror.

ne dist. c. ij. z. xxxiij. q. ij. latorem. Ber.
a ¶ Sepulture. Hoc referas ad vltimā partē. c. de illis q in morte penitēt: sed satisfacē nō pñt istis ā denegaē sepultura. i. clerici nō debēt interesse: sz cimiteriū eis non denegaē ad terroē poti9 aliorū vt alij cū possint satisfaciant timore hmōi pene: sed eis nō nocet: sic. s. de torne. ca. j. vbi de hoc. z arg. q cui pcedit qd ē maius nō pcedit qd est minus: vt ibi dictū est. Ber.

divisio ¶ Excōicatōi. ¶ Due sūt partes, put duo sunt dicta. scda ibi: illi etiā. Ab.
b ¶ Honestis. Ut. xxiij. q. iij. si qs romipetas. s. de treu. et pa. ca. ij. Ber.
c ¶ Regulam fidei. Illā scz diliges pximū tuū sicut teipsū. de pe. dist. ij. charitas. z. j. di. humanū gen9. z. l. dist. ponderet.
d ¶ Subiacē. Et sic q hoc faciūt sūt ipso iure excōicati z tenēt infra annū in qdruplū. C. d fur. in eū. ff. de incē. rui. nau. l. j. z fur tū isti pmittunt ff. d acq. re. do. q rōne. vlt. Nec hic9 etiā sibi aliqd vēdicet in calamitate alteri9 C. de naufra. l. j. lib. xj. cōit tū dānū nauis resartiet. ff. de incen. rui. nau. l. ratio
d ¶ Subiacē. Post admonitionē vel postq fuerint in mora cū possunt restituere et nō restituūt.

sepulture[a] iteresse: vt eo2 elemosynas accipe attēptauerit seu hmōi rapine pticipes inuēti fuerit: ordinis sui dānuz irrecupabiliter patianē: z ecclesiastico beneficio careant

Ex concilio lateraneñ.

¶ Excōicari debet q capiūt vel spoliāt fideles ex iust z cā nauigantes. h. d. p prio. Excōicari sūt spoliātes naufragiū patiētes nisi ablata rstituāt hoc secundo. Capitulum. iij.

Excōicationi subdātur q romanos aut alios xpianos p negociatione vel alijs honest[b] causis nauigio vectos: aut capere: aut reb9 suis spoliare psumūt. ¶ Illi etiā q xpianos naufragiū patientes (qb9 sm regulā fidei[c] auxilio esse tenētur) dānata cupiditate spoliāt reb9 suis: nisi ablata reddiderit excōicatiōi se nouerit subiacere[d].

Alex. iij. panormita. archi.

¶ Ex principis delegatione possūt plati de raptu et alijs criminib9 iudicare: penā tamen sanguinis infligere non possunt. Capitulum. iiij.

In archiepatu tuo qsq3 sarraceni mulieres xpianas et pueros rapiūt: z eis abuti[e] psumūt: z quosdaz etiā iterdū occidē nōverenē. Cum aūt excessus hmōi rex

sicilie tibi z alijs epis cōmiserit[f] puniēdos. ¶ Cōsul. t. r. q tales i iurisditione tua existentes pecuniaria poteris[g] pena mulctare: z etiā flagellis[h] afficere: ea moderatione adhibita q flagella i vidictā sanguinis trāsire mime videāt ¶ Si ho ita fuerit grauis excessus: q mortē vel detrūcationē mēbro2 debeant sustinere: vidictā reserues[i] regie ptāti.

Idem claremon. epo.

¶ Incēdiari9 ecclie in morte penitēs: z absolutus: in cimiterio sepeliē: et heredes compelluntur ad satisfaciendum iuxta facultates defuncti hoc dicit. Capitulum. v.

In litteris tuis cōtinebaē q cū. H. multis fuisset criminib9 irretit9: q ecclīarū incendiuz diabolo[k] instigāte pmiserat: tādē in egritudine cōstitut9 accepta pnia de cōmissis: p manuz capellani sui fuit a snia anathematis[l] absolut9: sz mouens ecclīasticā sepulturā habere nequiuit. ¶ Quapropter: si ita res se habet: mādamus vt corpus eiusdez ap. cessante facias in cimiterio sepeliri[m]: et heredes[n] eius moneas et compellas vt his quib9 ille per incēdium vel alio mō dāna cōtra iusticiam irrogauerat: iuxta

divisio In archiepiscopatu. ¶ Communis diuisio. secūda ibi: pšultationi. que distinguit. z secundū mēbrum psequitur ibi: si vero. Ab. si.
e ¶ Abuti. Propter illud vitiū ira dei venit i filios diffidentie. s. de exces. pla. clerici. sic. l. vj. di. si gens anglo2. q non sic homines fecit deus vt se illo vterētur modo. xxiij. q. vij. flagitia. Ber.
f ¶ Cōmiserit puniendos. Delegare pōt princeps platis ecclesia2 causas criminales vbi cū sanguinis non sequiē. vt hic. xxiij. q. viij. sepe. Iudices vero i causis vbi etiā pena sanguis inferē clerici instituti nō debēt. s. ne cle. vel mo. sz nec. z. c. clericis. z. c. sentētiam.
g ¶ Poteris. Cōmutādo penam statutā q est pena capitis. ff. ad. l. cor. de sicc. l. iij. pe. z. C. de adulte. cū vir. C. de rap. virgi. l. j. in auē. vt non luxu. ptra natu. col. vj. q iudex vnā penā i aliam mutare possit. est ad hoc. ar. ff. de his qui no. ifa. qd ā pēa. z. C. e. ti. z si seuerior. B.

Pena vna in aliā cōmutari pōt.

h ¶ Flagellis. xxiij. q. vj. c. j. xij. q. ij. fraternitas. z v. qō. v. illi q. ita q flagella ad sāguinē nō procedār. xxiij. q. viii. to a quibus. z. c. seq. Ber.
i ¶ Reserues. Cū sis delegat9 Si ho habes iurisditiōez tpalē: demādes eā alij cui cui hoc cōpetat qd lz sm canōes. xxiij. q. iij. illud. sed nō sm leges nisi qñ psciscit. ff. d offi. pcō. solent. z. ff. de offic. eius cui mā. est iurisd. l. j Oia vero hodie cōmitti pñt preter vltimuz supplicū aut mem bri abscisionē: i auē. de collu. ad hoc adhibe m9. col. ix. Lau.

Cā criminalis an possit delegari.

divisio In litteris. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ps ibi: qpropter. Ab.
k ¶ Diabolo. instigante. xvij. qō. iiij. si qs suadente.
l ¶ Anathematis. Qd bene potuit in extrema necessitate. xvij. qō. iiij. si qs suadēte. z. xxvj. q. vj. pbr inco'sulto. de pse. dist. iiij. sanctū est: alis absolui non potuisset nisi a solo papa. Incendiarij enim postq sunt ab eccl'ia publicati ab alio absolui nō possunt. s. de sen. exc. tua nos. Incēdiarij z effractores ecclesiarum sunt ipso iure excōicati: vt hic colligiē: et. s. de sen. excō. conquesti. put ibi notari pfueuit. Ber.

Incendiarij a q pñt absolui.

m ¶ Sepeliri. Arg. ptra. s. eo. super eo. sed ibi denegaē sepultura ad terroē alio2 nec poterat satisfacere: hic poterat satisfacere.
n ¶ Heredes. hic habes q heredes tenenē pro delicto defuncti. sup hoc dicas vt dixi. s. de sepul. ca. vlti. que ponit similē casum z idē quasi dicitur in vtraq3.

a ¶ Facultates. defuncti. s. vltra vires hereditatis non tenent si fecerint inuentariū. C. de iure delib. l. scimus §. si autem. & §. seq.

b ¶ Liberari. Ar. 3. xxv. di. qualis. Sol. a venialib⁹ & a spūali satisfactiōe liberat͂ q̄s in alio seclo: sꝫ a pena eterna nūq̄: vt ibi

¶ Um causa ¶ Diuiditur. nā in prima parte ponit͂ de cā ꝯsultatio. l scđa rńsio ibi: respōdemus. q̄ respōsio tria facit nā primo rńdet de rapto cū redditione cause se cūdo ibi: preterea de igressu: & cā sam reddit. tertio de vtroq̄ cōcludit ibi. nō ergo. Ab.

Ponit casum. ¶ Casus. Quidā volebat ꝯhere cū quadā: parētes eā sibi dare nolebāt. tādē de ꝯsensu puelle eā rapuit & cum ea ꝯtxit & carnaliter eā cognouit. demū illa monasterium intrauit: vñ miles illā tāq̄ vxorē petebat quia sine licētia sua monasteriū p⁹ carnalē copulā itrare nō potuit. dicebat mulier q̄ si tenebat͂ ei tanq̄ viro adherē: qꝛ eā rapuit: & raptor cū rapta nō pōt ꝯhere. Ad hoc respōdet papa q̄ non fuit rapta cum ipa ꝯsēserit & p⁹ mrīmoniū ꝯsummatū religionē intrare nō potuit viro inuito: lꝫ rapta fuerit: quare si hoc ꝯstiterit debet ei restitui.

facultates[a] suas condigne satisfaciant: vt sic a peccato valeat liberari[b]. Lucius. iij. burgieñ. epō. ¶ Rapt⁹ nō d: vbi volēs p mrīmonio abducit: raptor tamē cum rapta matrimoniū cōtrahere potest & post cōsummationē mrīmonij alter sine ꝯsensu alteri⁹ religionē ingredi non pōt. h. d. cū capło sequēti. Cap. vi.

C Um cā q̄ inter. E. militē & vxorē ei⁹ vertitur: et infra. ¶ Respōdem⁹ q̄ cū ibi raptus dicatur admitti[c] vbi nil ante de nuptijs agit͂: iste raptor dici non debet/ cū habuerit mulieris assensum: et prius eā desponsauerit q̄ cognouerit: licet parētes reclamarēt[d] a quib⁹ eā dicit͂ rapuisse. ¶ Preterea cum post matrimoniū carnis ꝯmixtione perfectū (teste aplo) vxor sui corporis ptātē non habeat sed maritus[e] & ecōuerso: si p̄cessisse mrīmoniū vel ex pbationib⁹ viri vel ex mulieris ꝯfessione[f] claruerit: post mrīmoniū sine assensu viri nō potuit ipa monasteriū ingredi: aut alit͂ cōtinētiā ꝓfiteri. ¶ Nō ergo p eo q̄ post mrīmoniuꝫ consummatū rapta p vim in monasterio fuerit: viri poterit cōsortiū declinare maxie si pbari nequeat virū (vt mulier ꝓfitere͂ ꝯtinētiā) assensisse[g]. Inno. iij. epo saroñ.

¶ Rapta pōt mrīmoniū ꝯhē cū raptore/ vbi dat͂ libera facultas in cōtrahēdo. Ca. vij.

A Ccedens ad apo. se. & infra. ¶ Rapta puella legitime ꝯtrahet cū raptore[h]: si prior dissentio transeat postmodū in cōsensum[i]: & q̄d añ displicuit tādē icipiat cōplacere: dūmō ad cōtrahendum legitime sint persone.

¶ De furtis. ¶ Sicut est et non summatur. Capitulū j.

Q Ui furat͂ hominē[k] & vēdiderit: ꝯuict⁹ morte moriatur. Ex concil. triburiē.

¶ Furib⁹ et latronib⁹ in pcto obeuntib⁹ sacramenta ecclīastica denegāda sunt. secus si in morte eos penituit. Ca ij.

F Ures & latrones si in furādo & depdādo occidunt͂ visuꝫ est p eis nō esse orādū[l].

c ¶ Admitti. Scđm leges etiā in spōsa ppria rapt⁹ cōmittit͂. C. de rap. virgi. l. vna. ad mediū: sꝫ canon ꝯtra dicat vt hic. & xxxvj. q. ij. §. j. & c. lex illa. qualitercunq̄ aliq̄ sit rapta bñ pōt ꝯhere cū raptore si prior dissēsio transeat postmodū in cōsensum. j. c. pxi. & xxxvj. q. ij. tria. sꝫ rapt⁹ nō est vbi puella ꝯsentit: vt hic patet.

d ¶ Reclamarēt. Talis reclamatio nō ipedit matrimoniū: qꝛ solo ꝯsensu ꝯtrahit͂. xxvij. q. ij. sufficiat.

e ¶ Sed marit⁹. 3. de ꝯuer. ꝯiu. q̄dā intrauit. T.

f ¶ Gle. seq. reci. obijciēdo de decre. super eo.

f ¶ Mulieris ꝯfessiōe. q̄ credit͂ mulieris ꝯfessioni i preiudiciū matrimonij spūalis: q̄d nō fit in carnali. 3. de eo qui cog. ꝯsan. vxo. sue. super eo. Sꝫ aliud est in mrīmonio carnali: & aliud in spūali. In mrīmonio carnali nō stat͂ ꝯfessioni viri & vxoris si 3 matrimonium ꝯfiteant͂: qꝛ sepe adinuicē colluderēt vt separarentur vt dicit p̄dicta decre. sup eo. Sed in spūali mrīmonio si aliqua de qua ꝯstat q̄ fuerit p̄mo vxor añ igressuꝫ monasterij postea ꝯfiteat͂ in iudicio q̄ añ ingressum cognita fuerit a viro debet sibi restitui: qꝛ eo inuito monasteriū itrare nō potuit: vt hic dicit: immo si aliter ꝯfiteret͂ saluari non posset nisi ad viruꝫ rediret. Nō ē ei credendū q̄ illa sit imemor sue salutis. j. q. vij. sācimus. Arg. ad h⁹. 3. d homi. significasti. ij. vñ reddenda est viro suo vbicunq̄ ꝯfitet͂ vir vxor. Ad dissolutiōeꝫ matrimonij carnalis nō credit͂ illis nisi saltem adsit fama publica. xxxv. q. vj si duo. sꝫ vbi ꝯfitent͂ ad dissolutionē mutue seruitutis ppt͂ adulteriū bñ creditur eis. 3. titu. pxi. c. pe. & 3. de diuor. ex litteris. Tan.

Confessio ꝯiugū an possit mrīmonio ꝑiudicare.

§ Con. cor. tex. in. l. & si §. cum glo. in ver. depositū. et ibi Cy. C. d nup.

g ¶ Assensisse. Ar. q̄ solus consens⁹ sufficit ad hoc vt alter ꝯiugū possit monasterium ingredi xxvij. q̄. ij. agathosa. vbi d hoc & c. si q̄s. & xxxiij. q. v. qui vxoreꝫ. De hoc dictū ē satis. 3. de ꝯuer. ꝯiu. in. c. vxoratus. & c. seq.

s. corl. vij.

exod. xxj.

A Ccedens. h ¶ Cum raptore. Scđm antiq̄s canones & fm leges non poterat raptor contrahere cum rapta. xxxvj. q. ij. de puellis. & c. si autē & c. placuit. & C. de raptu. virgi. l. vna. §. si autem. hodie secus: vt hic. et. xxxvj. q. ij. deniq̄. & ca. tria. Bernardus.

i ¶ Consensum. 3. de sponsa. ad id q̄d. & 3. de despō. impu. de illis. ar. C. q̄d me. cau. l. ij. ff. d condi. ob tur. cau. si ob turpem.

¶ Rubrica de furtis ¶ Cōtinuata est ista rubrica. 3. in pxi. titu. dic vt ibi. Ab. si.

Q Ui furat͂. k ¶ Dolem. s. liberū: qꝛ si furat͂ seruū hac pena nō tenet͂. ff. ad le. fal. d plag. l. vlt. sꝫ fm canones hec pena nō imponitur. 3. titu. pxi. in archiepiscopatu. xxxiij. q. ij. inter hec. Tan.

l F Ures. Nō esse orandum. Qꝛ in mortali eos de

cessisse constat. xxiij. q. v. placuit.

a ¶ Diacono. In necessitate etiã laico. de pse. dist. iiij. sanctũ est. de pe. di. j. quẽ penitet. versus fi. z dist. vj. ca. j. circa prin.

b ¶ Cõmunionẽ. i. eucharistiã. s. l. di. penitẽtes. et sepulturã etiaz ex q̃ cõfessi sunt xiij. q. vlt. c. vlt.

In fundo. Ar. z. ff. de pscrip. ver. nõ solũt. de condi. ob tur. cau. l. iiij. § vl. vbi nõ peccat q̃ aliqd accipit vt idi cet: secus ꝫo fm canones: vt hic ptz: qꝛ ꝯsentire videt: vñ dicit ꝙ vterqꝫ reus est.

E Xlfis. ¶ Diuisio. scda ibi: mandamus. Ab. *Diuisio*

¶ Si quis. ¶ Breue ẽ nec recipit ꝯgruam summationẽ. maxime ꝑpter varietatẽ intellectuum. Ab.

¶ Glo. se. not. ꝙ modicũ. zc. que rit demũ. obijciendo de duob' soluit.

Adde ꝙ tpe caristie põt pauꝑ cogere habẽtẽ blada ad cõicandũ. l. ij. §. cũ aũt. ff. ad. l. rho. de iac.

c ¶ Peniteat. Ex eo eñ ꝙ penitẽtia imponit colligit ꝙ modica fuerit necessitas. si ei magna fuisset nõ iponeret pnia. Arg. z de ꝯse. dist. v. discipulos. qꝛ i necessitate oia sũt cõia. ar. xij. dist. c. j. z xij. q. j. c. ij. xxiij. q. vij. ꝙ autẽ. z xlvij. dist. sicut hi. debuit ei credere dñm ꝓmissurũ. insti. d obilg. q̃ ex delic. nascunt §. placuit. modica penitentia imponitur: qꝛ modicuz

Sꝫ si cõphẽsi aut vulnerati pbro vel diacono a ꝯfessi fuerint: cõione b eis nõ negam'.

E x penitẽtiali theodori.

¶ Cõmittens furtũ ex necessitate nõ multũ vrgente peccat: sed nõ grauiter vñ imponenda est leuis pnia. h. d. fm cõem intellectum. Capit. iij.

Si quis ꝓpter necessitatẽ famis z aut nuditatis furat' fuerit cibaria / vestẽ / vl pec': peniteat c hebdomadas tres. et si tradiderit non cogat ieiunare. H iero. sup parab. ¶ Nõ indicãs furẽ ꝓpter lucrũ qd ab eo cõseqtur reus pcti est. Ca. iiij.

Qui cũ fure partic d: occidit aiam suã. nõ e fur solũ: sed ille reus tenet q̃ furti cõscius querẽte possessore f nõ indicat g. A lex. iij. cremonensi epo. ¶ Fur occult' põt post restitutionẽ z pniam ad sacros ordies ꝓmouerj. c. v.

E Xlfis tuis innotuit ꝙ W. calicẽ quẽdã in ecclesia min' caute dimissũ rapiens longo tpe detinere ꝓsumpsit: z infra ¶ Mãdam' quaten' si spõte h ꝯfessus fuerit: z exinde eccłie cuius calix fuerat satisfecerit i: nec ẽ sup hoc nota vel infamia k manifesta respersus: post pactam l pniam aut ꝯgruã ptẽ pnie m (dũmodo aĺs idoneũ ipsum esse cognoscas) ad sacros ordines nõ dubites ꝓmouere n

¶ De vsuris. A lex. iij. in cõcilio turoñ. ¶ Usura est lucri facere fructus rei pignorate fallit in casu hic excepto.

Capitulum primum.

Plures clericorũ: z infra. Gnalis concilij o decreuit auctoritas: vt null' constitut' in clero p vel hoc vel aliud gen' q vsure exercere ꝓsumat. Et si qs alicuius possessionẽ data pecunia sub hac spẽ vel cõdi

h ¶ Spont e. Ar. ꝙ miti' agit cũ sponte ꝯfesso q̃ cũ ꝯuicto. l. di stin. pbrs. xij. q. j. non dicatis.

i ¶ Satisfecerit. Aliŕ penitere nõ põt: dũmõ possit satisfacere. xiiij. q. vj. c. j. et. s. de homi. sicut §. eos. z. j. ti. ppi. cum tu.

k ¶ Infamia facti: q̃ grauat opinionez. ff. de obse. a libe. pstã dis. l. ij. z a pmotiõe repellit. lxxxj. di. tãtis. daniel. z xxxiij. di. laici. z. s. de acccu. omnipotẽs.

l ¶ Post peractã. Qꝛ iã incipit esse qd nõ fuit. l. di. ferrũ. et c. cũ exaudiero.

m ¶ Penitentie. s. de tẽp. ordi. ex litterarũ.

n ¶ Pmouere. Etiã de iure cõi cũ peccatum sit occultũ. s. de tẽp. or. c. vi. z pcipue fꝫ illos qui

peccauit. Sꝫ q̃re nõ excusat mulier a fornicatiõe ꝓpter necessitatẽ famis. ff. de ritu nup. palã § nõ est: sicut a furto? Rñ. ꝓpter necessitatẽ res facta ẽ cõis quã furat: sꝫ in fornicatiõe nõ ẽ ita: imo poti' dꝫ q̃libet mala pati q̃ malo ꝯsentire. vt. xxxij. q. ita ne. Itez q̃re excusor ab homicidio si ex necessitate me defendẽdo aliquem occido z nõ a fornicatiõe? Rñ. nõ insficio: imo poti' se ipsum insficit q̃ me aggredit. ar. ff. si quadru. pau. fe. di. l. j. § cũ arietes. z ar. s. de homi. c. lator.

Q Ui cũ fure ¶ Breue est z vario modo intelligit z põt sũmari fm vnũ intellectũ vt in rubro: z fꝫ aliŕ summari. vt. j. patebit ex varietate itellectuũ. Ab.

d ¶ Partic. Per ꝯsensum etiã accipiẽdo vel occultãdo. tales eñ tenent de furto. insti. de obli. q̃ ex delic. na. § si vero ope.

e ¶ Non fur. Hec sunt vba hierony. exponẽtis precedentia verba salomonis.

f ¶ Possessore. i. dño vel quocũqꝫ cuius interest. ff. de verb. sig. interdum.

¶ Glo. se. allegat. vj. ꝯcor. signat contrariũ z soluit.

g ¶ Nõ indicat. Ex ita habes hic ꝙ qs tenet indicare furẽ. ff. de recep. l. j. z. ij. C. de fur. ciuile est arg. ff. d iure fis. ex quibusdã § diuus. C. ad. l. cor. de fal. maiorem. C. de his qui ad eccle. confu. presenti. z § ꝙ si

dicũt ꝙ pctm occultũ nõ reddit hoiem irregularem. fm alios qui dicunt ꝯtrariũ loquit ca. istud de dispẽsatione.

¶ Rubrica de vsuris. ¶ Quia vsurã exercẽs rapinaz z quodãmodo furtũ cõmittit. xiiij. q. iiij. si quis vsurã z subiacet restitutioni sicut furtũ cõmittẽs seu rapinam: vt in. c. cũ tu. j. e. ideo competẽti ordine summittit de vsuris. Ab. si. *Continuatio*

¶ De hac materia tractat. xlvj. di. z xiiij. q. iiij. z q. v z q. vj. per totũ. xlvj. dist. c. pe. z vlt. lxxxviij. dist. i pa lea. eijciens.

Plures ¶ Si creditor pcipit sortem ex fructibus pignoris deductis expẽsis tenetur pignus restituere debitori: z vnũ casuz excipit. h. d. Diuidit in tres ptes. nã pmo prohibet clericis vsuram generaliter z inde nominatim certã speciẽ. Secũdo ibi: ꝙ si / penam addit. Tertio a predicta specie vnũ casum excipit ibi nisi. Abbas siculus. *Sũmarium. Diuisio*

o ¶ Generalis ꝯcilij. Scilicet turoneñ. cuius est hoc capitulum.

p ¶ In clero. Maxime: qꝛ idem est de laicis.

q ¶ Aliud genus. Multa eñ sunt genera vsurarum arg. xiiij. q. iij. c. j. ij. z iij.

Glo. seq. tractat de expensis deducēdis ⁊ q̄rit ⁊ sol.
a ¶ Deductis expēsis. Deducēde sunt expēse: ⁊ qđ supest est fruct⁹. ff. sol. ma. fructus. ff. de pe. here. si a dño. in fi. ⁊. xij. q. ij. vobis. ⁊. C. de fruct. ⁊ li. expen. l. j. ⁊ ipo iure ꝑ fruct⁹ ꝑceptos liberaꝛ pignus. C. de distra. pigno. l. j. ⁊. C. ꝺ pigno. ac. l. j. ⁊. ij fruct⁹ em̄ semꝑ cōputaꝛ in sortē. J. c. pri. ⁊. c. con questi⁹. ⁊ hic ex- pēse iste non de- bēt esse supflue. ar. ff. de rei ven. in fūdo. ⁊ ille tā tū sunt deducen de q̄ in ip̄az rem necessarie facte sūt. et ꝑ fructib⁹ colligēdis. C. de pig. i sūma. Pōt g̃ rē retinere do nec deducat ex- pēsas. Sʒ qd si fstituit rē nōdū deductis expen sis: petat ꝑ ꝯdi- tionē idebiti. ff. de ipē. in re. do. fac. l. qđ dicit. ⁋. si dos. vł ꝑ ꝯtra riā actionem pi gnoraticiā. ff. de pig. act. si neces- sarias.

b ¶ Post hu- iusmodi. Maxi- me: qm̄ idē erat ātē. xiij. q. iiij. si q̄s oblit⁹. et. J. e. cum tu.

c ¶ Bñficiuʒ ı hoc ita pōt itel- ligi puta laicus aliqs iniuste de tinet possessiōeʒ aliquā q̄ fuerat clerico ł bñficiū assignata: licitū est clerico ꝺ ma nu laici talit̃ eā redimere vt ec- ecclesia vel ipse cleric⁹ fruct⁹ taliter ꝑceptos retineat. nec est vsura cū tātū suū recipiat: qꝛ sic forte possessio ad ecc̄iam reuerteretꝛ hoc mō: qꝛ forte alr̄s nō poterat recuꝑari. Et idē est si esset feudū eccl̄ie: qꝛ fruct⁹ eccle sie nō ꝯputabit in sortē. J. e. cōquest⁹. sed eccl̄ia iterum seruitia a vasallo recipere nō debet. ꝺ. de feudis. ca. j. Idem intelligo de laico ꝙ hoc modo sibi lʒ redimere possessionē de manu iniusti detētoris alienam tn̄ pos sessionē taliter retinere nō posset: qꝛ fruct⁹ illi nō sunt sui. vñ si illos retineret: vsura esset. Idem esset de cle rico si possessionē eccl̄ie q̄ non fuit sibi ꝑ beneficio assi gnata taliter in pign⁹ reciperet: nisi de licētia ecclesie hoc faceret quasi percipiendo eos nomine ecclesie.

ꝫ Con- cor. tex tus in anł. de ec. ti. in ꝑn. col. ix. ⁊ in auł. ad hoc. et ibi glo. et Abbas. C. e.

d Q Uoniā. ¶ Arborib⁹. sic. ꝺ. c. pri. ⁊. J. e. con questus. ⁊. ꝺ. de emp. ⁊ ven. ad nostram. et. ꝺ. de

tione ı pign⁹ acceperit: si sor- tem suā (deductis expensis[a]) de fructib⁹ iā ꝑcepit absolu- te possessionē restituat debi- tori. Si aūt aliqđ minus hʒ: eo recepto possessio libē ad dñʒ reuertatur. ¶ Q̄ꝫ si post hmōi[b] cōstitutū in clero qsq̄ʒ extiterit: q̄ detestātis vsura- rū lucris isistat: eccl̄iastici of ficij ꝑiculū patiaꝛ. ¶ Nisi for te eccl̄ie bñficiū[c] fuerit qđ re dimendū ei hoc mō de manu laici videaꝛ. Idē cātuarieñ. archiepō et eius suffragane.

¶ Idem in effectu dicit cum precedēti. c. sed addit tacite idem esse i laicis. nā in prece- denti. c. tantū fuit facta men tio de clericis. Capitm. ij.

Q Uoniā non soluʒ viris ecc̄liasticis sed ēt q̄bus libet alijs ꝑiculosū est vsura- rū lucris itēdere: ⁊ auēte pre sentiū duxim⁹ iniungēdū vt eos q̄ de possessionib⁹ vel ar- borib⁹[d] q̄s tenere in pignore noscunꝛ/ sortē (deductꝭ expē sis) receperūt ad eadē pigno ra restituēda: sine vsurarū ex actōe eccl̄iastica districtōe cō pellas. Itē ı ꝯcilio laterañ.

¶ Manifesti vsurarij ad cō munionē altaris/ et eccl̄iasti cam sepulturā/ ⁊ oblationeʒ offerendā admitti nō possūt et clerici cōtra hoc facientes puniunꝛ. vt hic dicit. Ca. iij.

Q Uia in oib⁹ fere locis ita crimen vsurarꝫ iua luit vt multi[e] (alijs negocijs ꝑtermissis) q̄si licite vsuras exerceant: ⁊ q̄liter vtriusq̄ʒ te stamēti pagina ꝯdēnenꝛ: ne- quaq̄ʒ attendāt. Jdōq̄ʒ ꝯsti tuimus ꝙ vsurarij manifesti nec ad cōionē admittanꝛ al- tarꝭ: nec xp̄ianā (si ı hoc pctō decesserit) accipiant[f] sepultu rā sed nec oblatiōes[g] eorꝫ q̄s- q̄ʒ accipiat. ¶ Qui aūt acce- perit: vel xp̄iane tradiderit sepulture: ⁊ q̄ accepit redde- re[h] ꝯpellaꝛ: et donec ad arbi triū epi sui satisfaciat: ab offi cij sui mācatexecutōe suspēs⁹ Idē panormitāo archiepō.

¶ Pōt intelligi dupliciter. Pmo in mutuāte. scdo ı reci- piente vsuras: ⁊ ſm primū in tellectū. h. d. Etiā ꝑ ope pio nō lʒ vsuras recipe q̄ꝛ ꝑ rece ptionē daꝛ cā vsure cōmittē- de. h. d. Vel sic ⁊ clari⁹. Nō lʒ inducere quē ad exercenduʒ vsuras etiā ꝑ pio ope: et ista sec. colligiꝛ ex decisa. Ca. iiij.

S Uper eo ꝟo: ⁊ infra. ¶ Re spondem⁹: ꝙ cū vsura- rū crimē vtriusq̄ʒ testamenti

pig. cum contra. C. de pig. ac. l. j. ⁊. ij. C. de pac. pig. l. j. ⁊ vlt. ⁊. ff. de pig. ac. l. si conuenerit.

Q Uia in oibus. ¶ Iste textus est multū allegabi lis ⁊ multa iura faciunt mentionē de isto conci lio laterañ. et tria facit. Pmo ponit factuʒ dānabile ꝑ constitutionis cām. Scdo tri- pliciꝛ punit vsu- rarios manife- stos. Tertio pu nit dupliciꝛ cleri cos transgressos. scđa ibi: idōq̄ʒ tertia ibi: q̄ au- tem. Abbas.

divisio

¶ Glosa seqēs ostēdit etiā iure ciuili ꝛc.

e ¶ Multi. ꝑ- pterea qꝛ multi sūt nō excusanꝛ. ij. q. j. mul: i. i fi. ⁊ etiā si oēs ho mines essēt vsu- rarij. ß. xxxij. q. vij. flagitia. cū ł veteri testamen to ⁊ nouo ꝓhi bite sūt vsure. J. ca. pri. imo etiā iure ciuili vsure ꝓhibite sūt. vñ nullo iure peti possūt ı auł. de eccle. ti. ı ꝑn. col. ix. lʒ nō obserue tur: qa ibi dicit iustinian⁹ se q̄t- tuor synodos ge nerales obſuā- re: sed nicena sy nod⁹ est vna de q̄ttuor ꝑncipali bus q̄ ita obser- uari debēt sicut quattuor euāge lia. xv. dist. sicut ⁊ in nicena syno do ꝓhibenꝛ vsu- re. xvij. dis. quo- niam multi.

Usure sunt ol iure ꝓ- hibite.

f ¶ Accipiant sepulturā. Idē est ꝺ quolibet quem ꝯstat decessisse in mortali. xiij. q. ij. ꝑ obeūtib⁹. xxiij. q. v. placuit. xxj. qđ. iij. cypꝛianus. ⁊. ꝺ. de sta. reg. monachi. cuʒ similibus

g ¶ Oblationes. Sic. xc. di. oblatiōes. ⁊. xvij. q. iiij. miror. ꝺ. de rap. super eo. ad fi. ⁊ nichilominus excom municandi sunt si nō satisfaciant. J. e. preterea. ⁊. ꝺ. de iureiur. debitores. ⁊. c. sequenti. Ber.

¶ Glo. sequens querit et arguit.

h ¶ Reddē. Sʒ cui dʒ restitui: dāti: nō vł. xvij. q. iiij. sūt q̄. xij. q. ij. nulli liceat. Ala. dixit ꝙ epo loci: sʒ poti⁹ credo ꝙ illi cui dedit et ille postea restituat et a q̄ rece pit. arg. J. e. cum tu. ⁊. ꝺ. de homi. sicut dignum. ⁋. eos.

S Uper eo. Diuidiꝛ. nam pmo poniꝛ decisa ꝯsul tatio. secūdo respōsio ibi: respondemus ⁊ respō- sionem ꝓbat per argumentum a maiori Ab.

divisio

¶ Glo. seq. arg. et remittit.
a ¶ Dispensationem. Arg. quod contextu boni malum fieri non debet. i. q. i. non est putanda. xxxiii. q. v. si dicat. et. xxiii. q. v. c. i. ii. et. iii. et. c. neque. Arg. contra. xxviii. q. i. non oportet dic ut plene dictum est. de ne cle. vel mo. non magno in magis in notula.
b ¶ Mentiri. xxii. q. ii. ne quis arbitretur: ibi de hoc.

¶ Quum tu. divisio ¶ Dividitur. nam in prima ponitur consultatio tres articulos continens: quorum duo sunt decisi. secundo ordinate ad illos respondet ibi: super his. Abbas
c ¶ Decretum nostrum. de. eo. quod in omnibus.
d ¶ Privandos. Et ita canon ille qui in omnibus: non est late sententie sed ferende. Ber.
e ¶ Donec. et concito restituunt sunt ipso iure restituti communioni. arg. lxxxi. dis. si quis sunt tamen post satisfactionem relaxandum est interdictum
f ¶ Ad excusandas. Hec verba sunt augustini quod habes. xvi. q. i. predicator.
g ¶ Sive post. Arg. quod constitutio retrotrahitur. et hoc ideo dicit: quia crimen istud ante illam constitutionem prohibitum erat utroque testamento. de. ca. pri. hoc enim divinum fuit preceptum. xiiii. q. iiii. quoniam multi. quando constitutio retrotrahitur dictum fuit. de consti. c. ult.
¶ Glo. ista cum se. formant et solvunt duas questiones.
h ¶ Per penam. Statutam. de. e. quia. et etiam per excommunicationem. s. e. preterea. Sed quare fit mentio in omnibus commissionibus de pena illius canonis: quia. et non de excommunicatione? Respondeo quia ab illa semper incipiendum est tanquam a minori et post ea infligenda est maior si hoc meruit protervitas contumacis. de. ut lit. non conte. c. quia. in fi.
i ¶ Non superstitibus. Sed pone quod ille cui debet restitui usura longe sit absens: numquid tenetur usurarius mittere ad eum usuras? Tenetur quidem: sed sumptibus illius absentis. arg. ff. de ope. lib. ope enim. Si autem sumptus itineris rei summam excedant det pauperibus. arg. huius ca. et. ii. q. vi. anterior. Et hoc intellige si usurarius novit ubi habitet: quia si ignoret non tenetur ingredo vagari. ar. ff. de ope. lib. quod nisi. in fi. et quousque potest fieri restitutio illi qui solvit nunquam illa pecunia debet dari pauperibus. de homi. sicut dignum. § eos. et. de iureiur. cum te.

Usure aliter sunt absentibus restituende.

pagina detestetur: super hoc dispensationem[a] aliquam posse fieri non videmus. Quia cum scriptura sacra prohibeat pro alterius vita mentiri[b]: multo magis prohibendus est quis ne etiam pro redimenda vita captivi usurarum crimine involvatur. Idem salernitano archiepo. ¶ Usurarii qui sunt solvendo coguntur per penas lateranensis concilii usuras restituere: etiam quas ante concilium receperunt. et facultatibus non extantibus debent possessiones empte ex pecunia fenebri vendi et debentibus recipere latum fieri. Capitulum. v.

Quum tu manifestos usurarios iuxta decretum[c] nostrum: quod nuper in concilio promulgatum est: communione altaris et ecclesiastica preceperis sepultura privandos[d]/ donec[e] reddant quod tam prave receperant: quidam eorum (ad excusandas[f] excusationes in peccatis) impudenter affirmant illas duntaxat usuras restituendas que sunt post interdictum nostrum recepte: et infra. ¶ Super his. f. t. r. quod sive ante sive post[g] interdictum nostrum usuras extorserit: cogendi sunt per penam[h] quam statuimus in concilio: eas his a quibus extorserunt vel eorum heredibus restituere: vel (his non superstitibus[i]) pauperibus erogare: dummodo in facultatibus habeant: unde ipsis possint eas restituere: cum iuxta verbum beati Augustini. Non remittatur peccatum nisi restituatur[k] ablatum. Illi autem qui non habent in facultatibus[l] unde usuras valeant restituere non debent ulla pena mulctari: cum eos nota paupertas evidenter[m] excuset. Possessiones vero que de usuris comparate sunt debent vendi[n] et ipsarum pretia his a quibus usure sunt extorte restitui: ut sic non solum a pena sed etiam a peccato possint (quod per usurarum extorsionem incurrerant) liberari. Idem genuensi archiepo. ¶ Vendens rem plus quam valeat: quia solutionem differt peccat: nisi dubium sit an tempore solutionis erit valor reivariatus: et venditor non erat venditurus tempore quo vendidit. h. d. secundum communem intellectum. Capi. vi.

In civitate tua dicis sepe contingere: quod cum quidam piper seu cynamomum seu alias merces comparant[o] que

k ¶ Restituatur. xiiii. q. vi. c. i.
¶ Glo. seq. cum se. recitari possunt per tres questiones.
l ¶ In facultatibus. Et licet amiserint usuras: nihilominus tamen tenentur propter moram quam illis nocere debet. unde omnia refundere debent si aliter facere possunt. arg. ff. de vi et vi ar. l. i. § recissime. et. ff. de leg. i. cum res legata. sed si nichil habet liberatur ex toto: ut h. Si tamen ad pinguiorem fortunam pervenerint tenentur ut pre. de so. Odoardus. et. ff. de ces. bo. si debitoris. ar. xx. vi. q. vi. si quis de corpe. et. c. de his vero. et insolidum. nec habet ratio ne egeat: licet aliis dicat lex quod qui bonis cedit non conveniatur postea nisi in quantum facere potest. ff. de ces. bono. is qui. Ab.
m ¶ Evidenter. Si ei credatur habere sobriis pravitas eruatur. v. q. v. illi qui. xiii. q. vi. c. i. ut iuret se non habere unde reddat quod potius vult quia non debet ulla pena puniri: ut h dicit. quia ianis est actio etc. ff. de dolo. nam is. et. de resti. spo. olim.
n ¶ Vendi. Ex hoc videtur quod ad quecunque pervenit res empta de pecunia usuraria tenetur illam restituere. licet enim res empte ex tali pecunia pervenerant ad filios vel consanguineos usurariorum et nihilominus vendantur: ut hic dicit. quia res illa succedit loco alterius pecunie. ff. de te. ii. imperator. in fi. et. ff. de leg. iii. fideicommissaria. § si rem suam. et. de. ut lit. pen. ecclesia: ubi de hoc. quod verum est ubi ex causa lucrativa res pervenit ad ipsum. Si vero ex alia causa puta quia emit ignoranter secus esset forte et specialis est hoc in re empta ex pecunia fenebri: aliis regulare est quod in re empta ex pecunia tua non nole tuo nichil iuris habes. C. de rei ven. si ea pecunia: et. C. de proba. ad probationem. et. ff. de fur. quas. in fi. aliud casum habes C. de rei ven. si ut proponis. tertium. C. de arbi. tute. l. iii. et. de pecul. cle. inquirendum. Abbas siculus.

Usuraria pecunia rem emens an teneatur illam restituere.

In civitate. ¶ Communis divisio. Secunda pars ibi: licet. Ab. divisio
¶ Glo. seq. reci. per modum obiec. de eo quod licet contra vendentibus. etc. secunda obiicit et solvit. in fi. Hosti.
o ¶ Comparant. Non decepti iniuste pretio: sed scienter plus emerunt propter dilationem solutionis: si enim decepti essent: quia

barent vltra pciū iustū nō haberet spēm vsure: qr licz ptrahentib⁹ sese adinuicē decipe. ff. de mino. in causa ℣. in pcio. vsqz ad dimidiū iusti pcij. ℥. de emp. ꝛ vendi. c. cū dilecti. ꝛ c. pe. C. de rescin. ven. l. ij. Ala.

a ¶ Nō valēt. Immo vr̄ q tm̄ valeat. res eni tm̄ valet ꝗtū vēdi pōt ff. ad trebel. l. j. ℣. si heres. ꝛ ff. ad. l. fal. qrebat ꝛ. ff. de fur. si de vxori ℣. vi. ꝛ. ff. de dona. causa mortis. l. mort. causa ℣. vi. ꝛ. ff. ad. l. rhodi. ꝺ ia ctu. l. ij ℣. portio pcia eni rerū nō ex affectu singu lorū: sed cōiter estimātur. ff. ad l. fal. pcia. Ar. ℥. ff. manda. cū ser uus. sed hic non fuit emptio fctā estimatōe cōmu ni. Ber.

†Adde q tpis emptio mis inspicit ad cōsiderādū valorē rei. l. ij. C. de re sci. vē.

¶ Glo. se. signat ꝯriū ꝛ remittit.

b ¶ Ex tali for ma. Si. ℥. de pignori. illo vos. ꝛ ita forma ꝯctus inspici dꝫ ad h⁹ vt vsurari⁹ cēseat qr oīe esse ē ex forma: sꝫ nō est semper verum in casu isto: vt. j. dicitur. Ber.

tunc vltra quiqꝫ libras nō valent[a]: ꝛ pmittunt se illa qbus illas merces accipiunt sex libras statuto termino solutu ros. ¶ Lꝫ aūt ꝯtract⁹ hmōi ex tali forā[b] nō possit censeri noīe vsurarū[c] nichilomin⁹ tn̄ vēditores[d] pctm̄ icurrūt: nisi dubiuz[e] sit merces illas plus minusve solutiōis tpe valituras. et iō ciues tui saluti sue bn̄ ꝯsulerēt si a tali cōtractu cessarēt: cū cogitatiōes hoiz oīpotēti deo nequeunt occultari[f]: † Idez. ¶ Usurari⁹ monitus non desistens: si cleric⁹ est ab officio ꝛ bn̄ficio suspē dit: si laicus/ excōicat. C. vij.

Preterea prochianis tuis vsuras recipe inf dicas[g]. q̄ se parere cōtēpserint: si clerici sint/ eos ab officio beneficioqꝫ suspendas[h]. ¶ Si laici vsqꝫ ad dignam satisfactionē ipos vinculo excōicationis[i] astringas. Idē abbati ꝛ frībus scti Lauren.

¶ Fruct⁹ rei pignorate computari debēt in sortē: ꝛ excipit vnum casum. Capit. viij.

Conquestus est nobis. C. clericus: ꝛ infra. ¶ Dil. v. mādam⁹ quatenus si terram ipam titulo pignoris detinetis. ꝛ de fructib⁹ ei⁹ sortē recepistis[k] pdictā terrā clerico memorato reddatis. ¶ Nisi terra ipa de feudo[l] sit monasterij vestri.

Idem episcopo placentino. ¶ Heres vsurarii fili⁹ vel extraneus vsuras extortas per defunctum restituere cōpellitur. Capitulū. ix.

constitutionis. ℥. eo. quia in omnibus.

Conquestus. ¶ Primo ponit decisam questionē Secūdo ꝓuisionē ibi: discretioni. Tertio exceptionē ibi: nisi. Ab. si. — diuisio

k ¶ Recepistis. Deductis etiā expēsis: vt. ℥. c. j. ꝛ. ij vbi de hoc.

l ¶ De feudo. In isto casu fructus nō cōputātur in sortē: interim tn̄ nō debēt seruitiuz recipe a vasallo: nec est vsura. sic. ℥. de feu. c. j. in q̄ casu pōt intelligi. ℥. c. c. j. sꝫ ibi illud expōit. dicvt ibi habes ꝙ vnum casuz in quo nō cōmittit vsura vltra sortem recipiēdo. vt. ℥. e. ca. j. et hoc fauore ecclesie. Itez ꝛ in alio. j. eo. salubrit. alr̄s etiaz posset attentari q vsure possunt peti etiā fm canones: vt cū vēdo tibi predium et trado: ꝛ percipis fructus: nec soluis mihi preciū ad terminuz ar. C. de vsur. l. ij. qr hmōi vsure nō quasi vsure: sꝫ q̄si interesse petunt. far. xiiij. q. iiij. qm̄ multi. ibi: ad que stū. ꝛ. c. si quis oblitus. ibi aliqua incremēta. ꝛ. ff. pro socio. sociū ꝗ. dānabo ꝛ interesse fm canones peti pñt xij. q. ij. si quis clericus. ꝛ. ℥. de fo. cōpe. dilecti. ꝛ. ℥. de fideiusso. ꝑuenit. ꝛ ca. ꝯstitutis. ꝛ arg. ff. de eo qꝺ cer. lo. l. ij ℣. vi. ꝛ maxime in ꝯtractib⁹ bone fidei vbi vsure veniunt ex mora. ff. de vsu. mora ℣. in bone. ꝛ. ff. ꝺ peri. ꝛ commo. rei ven. l. vlti. ꝛ. C. de act. emp. ꝛ ven. fructus. qr nec dr̄ vsura: sed potius interesse. qr non dr̄ recipe vltra sortē. Et qꝺ dicit q̄dq̄d sorti accidit vsura est: illud pōt intelligi in mutuo vel vbi aliq̄d excogitatur in fraudē vsurarū. Illud nota q duo sunt contractus qui de sui natura volunt esse gratuiti vt mutuum ꝛ cōmodatum. mutuū eni nisi sit gratuitū stati vsura est. vn̄ illud. mutuum dantes nichil inde sperātes. ℥. e. cōsuluit. Itē cōmodatū si nō sit gratuitum et pecunia recipiat ꝓ re cōmodata desinit esse cōmodatū ꝛ in locationē transire videt: nō tn̄ est vsura. Item si vēdo tibi fundū iusto precio ea lege vt qñcunqꝫ tibi soluero preciū qꝺ michi das fundus ad me reuertat C. de pac. inter emp. ꝛ vē. l. ij. in casu isto lucrat fruct⁹ alr̄s si modiciū esset pciū ꝯsumit ꝯct⁹ in fraudē vsurarū ℥. de emp. ꝛ ven. ad nr̄am. ꝛ pcipue si emptor ꝯsueuit exercere vsuras. ℥. de pig. illo vos Item vbi pecunia datur ad pompā possum inde recipere mercedē: quia nō est mutuū sed poti⁹ cōmodatū siue locatio. ff. commoda. si michi ℣. non potest. ꝛ. l. seq. Itez vbi aliquid apponitur noīe pene: dū tamē nō in fraudē vsurarūz xij. q. ij. fraternitas. tn̄ in oībus pdictis casib⁹ nō dicātur vsure: sed potius interesse videntur. Lau.

‡ Cons col. ter. in. l. cuz alias ꝛ ibi bo. glo. et Bal. C. eo. Usure q̄si inf esse licite peti pñt.

Mutuum et cōmodatū ꝺ sui natura sūt gratuiti cōtract⁹.

c ¶ Usurarū. Ar. ℥. j. e. cōsuluit. ibi soluit. B.

d ¶ Uenditores. Isti vēditores ꝓpter dubiū excusant a pctō: alr̄s si vēdit. j. e. c. vi. l si. vn̄ ppr̄ dubiū excusant a pctō vsurarū. ꝛ expone pctm̄. s. vsurarū. j. e. c. vi. ꝛ fm illā intellige istā. lꝫ eni ex forma nō sit ꝯtractus vsurarius: pōt tn̄ fieri in fraudē vsurarū: vn̄ eque tenet ar. ℥. de pigno. illo vos. ꝛ quodcūqꝫ nomē iponas vsura est. xiiij. q. iij. c. j. ꝛ. ij. Ber.

e ¶ Nisi dubiū. j. e. c. vlt. vbi de hoc. in tali dubio potius esset abstinendū. qr qꝺqꝫ dicunt aliq̄d se dubitare vbi nō est dubitandū ꝛ ecōuerso. ꝛ tutior via ē eligēda. j. de cle. ex. mini. illud. vn̄ dicit saluti sue bn̄ ꝯsulerent. ꝛc. quia periculum est in his. B.

f ¶ Occultari. Qr secretorū de⁹ cognitor est. xxxij. di. erubescāt. ꝛ. ij. q. v. cōsuluisti. quē nō latet pcti q̄litas neqꝫ peccātis affectus. xxiij. q. iij. deus ꝗ. Tan.

diuisio Preterea. ¶ Due sunt ptes. scđa ibi: si laici. Ab.

g ¶ Interdicas. xiiij. q. iij. ꝛ. q. iiij. per totū. et xlvij. dist. qm̄ multi.

¶ Glo. se. querit ꝛ soluit.

h ¶ Suspēdas. Talis eni repellit ab obtento: vt ꝙ dicit. ꝛ. xiiij. q. iiij. si quis oblitus. ꝛ. c. qm̄ multi. ꝛ repellit ab obtinēdo. multo forti⁹. j. de excessi. pla. inter dilectos. Sed nunq̄d eps pōt cū tali dispēsare? Dico q sic post satisfactionē ꝛ pniam: qr hoc nō ꝓhibet. et hoc pbat ꝑ hanc decre. in antiqua dicebat q ad psentiā pape tales mittant. vn̄ collige q epi cū talib⁹ misericorditer agere possunt. De hac materia traditur ℥. de iudi. at si clerici.

i ¶ Excōmunicationis. Primo inflicta pena illius

diuisio T Ua nos. ¶ Communis diuisio. Secūda pars ibi tue igitur. Abbas si.

¶ Glo. seq. querit: alle. ad negatiuā vnā. l. 7 ad affirmatiuā tres 7 soluit.

a ¶ Cogendi. Tenent filii pro parētib⁹ ꝓ hereditaria portiōe: 7 illi ad quos bona vsurariorꝫ peruenerūt: vt ī. dī. 7. ff. ꝺ reg. iur. ex q̄ ꝑsona. Sed pone q̄ alter heredū efficiat nō soluēdo an sit restitutionē vsurarū: nunquid alter ꝯueniat̄ insolidū? nō vī. ff. de fideiusso. l. inter eos. §. cū int. Arg. ꝯ. ff. ꝯmodati. si michi. §. heres. 7. ff. de fideiusso. int fideiussores. 7. ff. ꝺ fideius. tu. l. si fideiussores. Satis pōt dici q̄, insolidū cōueniri pōt: q2 oīa bona defuncti erāt illi obligata. ar. ꝫ. e. cū tu. 7 p̄cipue cū succedit i crimē. heredis eīn succedētis inuitū par fortuna habēda est. C. ꝺ fruc. 7 li. expē. l. ij. 7 etiā heredis ignorātia defuncti viciū non excludit. ff. de diuer. tēpo. 7 prescript. cū heres. Si ꝯ heres succedat i bonis defūcti siue heres idē crimē cōmittat siue nō semꝑ tenetur restituere vsuras quas defunct⁹ extorsit inq̄tū se extēdit illius hereditas vt hic pꝫ: et ecōuerso heres pōt repetere vsuras extortas a patre. ꝫ. e. michael.

Usure sunt ꝑ heredes restituende 7 si aliqui sint nō soluendo.

T Ua nos duxit .f. ꝯsulē dos qd sit de vsurariorū filiis obseruandū: q̄ eis in crimie vsurarꝫ defunctꝭ succedūt: aut de extraneis ad q̄s bona vsurariorū aliter deuoluta. ¶ Tue igit̄ q̄stioni lr̄is p̄ntib⁹ rn̄dem⁹ q̄ filij ad restituēdas vsuras ea sunt districtione cogendi ᵃ q̄ parentes sui si viuerēt cogerēt̄. Idipꝫ ēt cōtra heredes extraneos credim⁹ exercēdū. Urba. iij.

¶ Mutuās ea mēte vt vltra sortē aliqd recipiat/ tenet̄ in foro aie ad illd restituēdū: si et hoc aliqd ꝯsecut⁹ ē. Idē i nō dāte pabolā iuramenti ni si aliqd ide recipiat. Et idē in vendēte rē plus q̄ valeat: q2 differt solutionē. Capit. x.

C Onsuluit nos tua deuotio an ille i iudicio aiarꝫ q̄si vsurari⁹ debeat iudicari: q̄ nō alr̄ mutuo traditurus ē eo ꝓposito mutuā pecuniā credit vt lꝫ oi ꝯuētiōe cessante plus tn̄ sorte recipiat? Et vtrū eodē reatu crimis inuoluat̄: q̄ (vt vulgo dr̄) nō alit̄ pabolā iuramāti cōcedit ᵇ donec (q̄uis sine exactiōe) emolumētū aliqd ide pcipiat? Et an negociator pena ꝯsili debeat cōdēnari: q̄ merces suas longe maiori p̄cio distrahit: si ad solutionem faciendā ꝓlixioris tp̄is dilatio ꝓroget̄: q̄ si ei incōtinēti p̄ciū ꝑsoluat̄. ¶ Uerū q2 qd in his casib⁹ tenēdū sit ex euāgelio luce manifeste cognoscit̄: i q̄ dr̄ Date mutuū/ nihil ide sperātes ᶜ: hmōi hoīes pro intētiōe lucri quā habēt (cū oīs vsura 7 superabūdātia ꝓhibeat̄ i lege ᵈ) iudicādi sunt male agē ᵉ 7 ad ea q̄ talit̄ sunt accepta restituenda: i aiarū iudicio efficaciter inducēdi. I nno. iij. plātis in regno frācie constitutis.

¶ Manifest⁹ vsurari⁹ appellas ad subterfugiēdū restitutionē audiēdus nō est. C. xi.

Q Uam pniciosum: et. ī. ¶ Mādamus q̄te. manifestos vsurarios (maxie q̄s vsuris publice renūciasse cōstiterit) cū aliqs eos cōuenerit ꝺ vsurꝭ nulli⁹ pmittatꝭ appellatiōis subt̄fugio se tueri ᶠ. I dem narbonen̄. archiep̄o.

¶ Per subtractionē cōionis xp̄ianorꝫ 7 ꝑ pricipes seculares cogēdi sunt iudei ad vsuras restituendas. Ca. xij.

P Ost miserabilem: 7. ī. ¶ Judeos ad remittēdas xp̄ianis vsuras ꝑ princip̄es ᵍ 7 ptātes ꝯpelli p̄cipim⁹ seculares. ¶ Et donec eis remiserint: ab vniuersis xp̄i fidelibus tam in mercimoniis q̄ in aliis per excōicationis sententiam eis iubemus cōionem ʰ omnimodā denegari ⁱ.

¶ Glo. seq. signat contrarium 7 soluit.

e ¶ Male agere. Ar. ꝯ. ꝫ. e. in ciuitate. illud intelligit̄ q̄tū ad iudiciū ecclie 7 pōt excusari illd ꝓpter dubiū: istud de iudicio aie: vt hic pꝫ. 7 ita nō est contra ibi quo ad formā cōtract⁹ vsurarū non dicuntur: sed isti ꝓpter intentionē quam habuerunt iudicādi sunt i iudicio aie male agere inducendi sūt ꝫ non cōpellendi: vt sic recepta restituāt: nec tamē q̄ vsurarij puniendi sūt: sꝫ reuera q̄ ad deū vsurarij videnk: q2 restituere tenēt̄ sic accepta. Et ꝫ habes manifeste q̄ itētio facit hoīeꝫ vsurariū: intellige cū effectu. sic expectatio. xiiij. q. iij. c. ī 7. q. iiij. si quis clericus. Ber.

Luce vi. exod. xxij.

¶ Adde q̄ q̄cq̄d accedit sorti ē vsura. l. j. 7. ij. C. ꝺ pl. acti.

Q Uam pni. ¶ Cōis diuisio. secūda ibi mādamus. Ab.

diuisio

f ¶ Se tueri. Idē est in q̄libet crimie māifesto ꝫ. de ap. cū sit romana. alr̄ si iuste grauaret̄ nō ē appellatio denegāda: sic multotiēs ꝯdēnaret̄ iniuste q̄ foret ad soluēdus. ꝫ. ꝺ excep. cū int. 7 ita intellige de his q̄ appellant existendo in crimine: 7 hoc cōstatꝫ q2 non exprimit iustam causam appellandi: alr̄ non audiret̄ ante sentētiam appellans. ꝫ. ꝺ appella. vt debit⁹ honor.

diuisio C Onsuluit ¶ In pria ponit̄ ꝯsultatio tria ꝯtinēs In scd̄a simul ad oīa rn̄det ibi: verū. Ab.

b ¶ Concedit. ff. qd̄ me. cau. l. vlti. §. si fenerator.

c ¶ Sperātes. Supple cā mutui i spe lucri pricipaliter posita. secūdario tn̄ aliqd sperare nō puto malū: vt 7 ipse seruat illi. ar. lxj. di. qd̄ ꝓderit. 7. lix. di. si officia. nec etiā recipe ex tali spe. ar. j. q. ij. q̄plo. immo naturaliter debitor est illi obligat⁹ ad antidota. ff. ꝺ pe. here. sꝫ si lege. §. ꝯsuluit. 7. ꝫ. ꝺ testa. cū i officijs. Ala.

d ¶ In lege. xiiij. q. iij. c. ij. 7. iij. Ber.

diuisio P Ost. ¶ Ponit duplicē ꝓuisionē ꝯtra iudeos vsurarios. secunda ibi: 7 donec. Ab.

g ¶ Principes. Quorū legib⁹ in tp̄alib⁹ subijciunt̄ iudei. viij. di. q̄ iure. 7. C. de iude. iudei. q2 si ad nos venīūt ptegunt̄. ꝫ. de iude. sicut. 7. C. de iude. null⁹. pari rōne alios ꝯ eos ꝓtegam⁹. ar. ꝫ. de mu. peti. ꝑ totum maxime in his in quib⁹ legē suā offendūt. ꝫ. e. cōsuluit. 7. xiiij. q. iiij. qm̄. 7. c. vlti. Uin.

h ¶ Cōionem. Sic. ꝫ. e. q̄to.

¶ Glo. seq. signat ꝯtrariū 7 dupl̄r soluit 7 remittit.

i ¶ Denegari. Nō est dubiū q̄ pena corporali pūe

Iudei p ecclesiã puniri.

nianẽ iudei p ecclesiam ⁊ etiã pecuniaris. xxviij. q. j. se-pe. in fi. xvij. q. iiij. cõstituit. ita tñ q̄ vsq̃ ad vindictã sanguinis nõ pcedat. ȝ. de rap. in archiep̄atu. Sed ꝫ q̄ nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. j. multi. ⁊ ȝ. de diuor. gaudem⁹. So. q̄d dicit ibi nihil ad nos. ⁊c. illud itelligit̃ in ẽptũ deũ offen-dũt: sed inimicũ hoiem offendũt secus est. Uel pt̃ intelligi illud de directa coertiõe quã ad eos non exercemus: sec⁹ d idirecta vt h. ⁊. ȝ. de deci. c. de terris cũ etiã p-pter delictũ eiji-ciunt̃ de foro no-stro. ȝ. de iudi. nouit. ⁊. ȝ. de fo-ro cõpe. cũ sit ge-nerale. ⁊. vj. q. ȝ. iij. placuit. et. ȝ. d rap. c. j. ⁊ d h⁹ dictũ est. ȝ. d iu-deis. ita quorũ-dam. Ber.

¶ Glosa seq. q̄rit ⁊ soluit duos casus excipiendo. scd̄o querit ponit opi. Jo. ⁊ Tan. ⁊ soluit. in fi. elicit argu-mentum q̄d statim determinat.

b ¶ Restituerit. Nũq̄d sufficit cautio de restituẽdo. R̄ndeo q̄ nõ. ar. ȝ. d re iudi. cũ aliquib⁹. ff. de pig. ac. q̄d si non solue-rit nisi forte ma-gna cã iteruene-rit. argu. ff. d re iudica. l. iiij ꝰ. ait p̄tor. puta si non sit soluẽdo. tũc sufficit p̄sta-re cautionem q̄ tpe restituet: ꝫ ⁊ audiri debet vt postea aliꝗ resti-tuat. ar. ȝ. de re sti. spo. olim. ij. ⁊ ȝ. d solu odoar duo. ⁊. ff. de ces. bo. l. si debitorꝭ. vel si ille cui de-bet̃ cõsentiat: q̄ satisfactũ itelli-git̃. ff. d pig. ac. si rẽ ꝰ. ois. ar. ȝ. d re iu. q̄d ad cõ-sultationẽ. Jtẽ q̄d si null⁹ agit ꝫ istũ p vsuris/ dixit Jo. ⁊ Tã. q̄ facta denũcia-tione in publico

b hoc intellige si ve-nerit ad pin-guiorẽ fortu-nam. Fa. l. cũ res. ff. de le-ga. j.

Idem mutineñ. episcopo.

¶ Non obstãte iuramẽto de nõ repetẽdis vsuris p debito-rem p̄stito/ põt iudex ex offi-cio suo vsurariũ ad restituen-das vsuras ꝯpellere. Ca. xiij.

Uas dudũ recepimus q̄stiões q̄ q̄dã vsurarij eos q̄b⁹ dãt pecuniã ad vsu-rã p̄stare faciũt iuramẽtũ q̄ vsuras non repetẽt: ⁊ sup his quas soluerint nullã moueãt q̄stionẽ. ¶ Nos igit̃ r̄ndem⁹ vt vsurarios ipsos mo. pre. p cẽ. ec. ap. re. ꝯpellas ante vsu-rarũ solutionẽ ab earum exa-ctiõe desistere[a] vel restituẽ[b] ipsas postq̄ fuerint ꝯsolute: ne de dolo ⁊ fraude cõtingat eos ꝯmodũ reportare. Idẽ

¶ Nõ auditur vsurari⁹ repe-tẽns vsuras: nisi prius resti-tuat extortas. Caplin. xiiij.

Q Uia frustra legis auxi-liũ inuocat: q̄ cõmittit in legẽ[c]. ¶ Statuim⁹ vt si q̄s vsurari⁹ a nobis l̄ras ipetra-uerit sup restituendis vsuris vel fructib⁹ cõputãdis in sor-tem nisi pri⁹ ipse restituerit[d] vsuras q̄s ab alijs noscit̃ re-cepisse/ auctẽ l̄rarũ ipsarũ nul-laten⁹ audiat̃. Idem altissio-doreñ. epõ. ¶ Cõuict⁹ de vsu-raria prauitate p famã ⁊ alia argumẽta: pt manifestari vsu-rari⁹. ⁊ tãq̃ manifest⁹ vsura-ri⁹ cõpesci sm̃ dispositionem lateraň. ꝯcilij. Ca. xv.

Q Um in diocesi tua sint q̄pplimi vsurarij de q̄b⁹ mini-me dubitat̃ quin sint vsurarij

Sũma rium.

Uas dudũ ⁊c. ¶ Usura-ri⁹ q̄ fecit debito-rẽ iurare de sol-uẽdis/ vel de nõ repetẽdis vsuris: ecclesiastica censura ꝯpellit̃ ab exactione desistere et exactas restituere. h. d. ¶ Cõmunis diuisio. scd̄a ibi: nos igitur. Abbas siculus.

diuisio

¶ Glo. seq. posset recit. per duas. q. ⁊ obiect. ad solu-tionem secunde.

a ¶ Desistere relaxato pri⁹ sacro. ȝ. de iuretur. ex administrationis. ⁊ hanc relaxationẽ põt petere qui iurauit: cũ huic petitioni nõ renunciauerit. † vt. ȝ. de renuncia. cum inter. p. ⁊. ȝ. q̄d me. cau. ad audientiã. immo ⁊ si iurauit nõ petere absolutionẽ põt illud de-nunciare. ȝ. de iuretur an. quẽadmodum. Et licet ob priuatum cõmodum denunciet: nõ tamẽ repellit̃ ab ea: quia pderit vsurario cum penituerit. ar. viij. q. j. sunt in ecclesia. Ber.

† Adde ꝯ hoc q̄d no. bal. in l. j. l. x. q. C. e. titu.

b ¶ Uel restituere. Sic. ȝ. de iureiur. debitores. et. ȝ. de emp. ⁊ ven. ad nostram.

diuisio

Q Uia. ¶ Premissa causa statuti ponit ipsum sta-tutum ibi statuimus. Ab. si.

c ¶ In legẽ. Eandẽ. l. ff. q̄d me. cau. isti quidem. et ȝ. de ap. an sit. ⁊. c. constitutis. et. C. de iur. delibe. sci-mus ꝰ. si vero postq̄. Ar. ꝫ. ȝ. d ap. dilectis filijs. vbi decanus qui nõ detulit appellatiõi audit̃ appellans in eodẽ negocio. ⁊ idẽ videt̃ si in aliũ delinquat. ff. de ritu nup. filio patroni ꝰ. j. vbi patronus qui ꝫ vnam legem venit b̄n̄ficium alteri⁹ amisit. ff. de mino. auxi-lium in fi. vbi minor delinquẽs beneficiũ restitutiõ-nis amittit. Uin. ⁊ Joã. reliquerunt hoc disputationi vtrum delinquẽs ꝯtra legẽ vnã aliarũ pdat b̄n̄ficiũ: ego nõ credo q̄ ppterea perdat b̄n̄ficiũ alteri⁹: q̄ sic puniret̃ in eo in quo nõ deliquit. sufficit ergo q̄ amit-tit legis beneficiũ q̄ ꝫ contempsit vt dicit prime cõ-cor. ⁊ illa lex: auxiliũ. loquit̃ de crimine vbi non resti-tuitur minor. nec illa: filio patroni obstare videtur.

si null⁹ apparet q̄ petit: dz iste audiri p l̄ras: sicut fa-cit qui rẽ inuenit alienã ad euadẽdum penã furti de-nũciat publice vt cui⁹ res est veniat. ff. de fur. falsus ꝰ. qui alienũ. hoc nõ credo sufficere. nõ enim excusat̃ vsurarius si nullus repetat ab eo vel si denũciet: imo etiã tenetur vsurã restituere saltẽ pauperibus si nul-lus appet cui restituat: aliter nõ liberat̃ a pctõ: vt. ȝ. e. cũ tu. vñ cũ nõ sit adhuc emẽdat⁹ si in crimine perse-ueret retinẽdo alienũ nõ est audiẽd⁹: ⁊ hoc pz p l̄ram istã: q̄ nisi restituerit vel adhuc restituat cũ effectu: ergo b̄n̄ficiũ legis hr̃e nõ dz: cũ adhuc ꝫ illã i crimine pseueret. vñ põt dici. eijce p̄mo trabẽ de oculo tuo q̄ festucã de oculo fr̄is tui. j. q. j. multi. ⁊. iij. q. vij ꝰ. por-ro. in fi. et ita iudex nõ pcedat p l̄ras tales nisi postq̄ ꝯstiterit q̄ plene purgat⁹ fuerit. ⁊ hoc intellige cũ est manifest⁹ vsurari⁹: al's iudex nõ denegaret ei audiẽ-tiam. ⁊ sic iudex ex officio suo põt eũ repellere exẽplo dñi. iij. q. vij. q̄ sine. ⁊ ca. postulat⁹. ⁊. ȝ. de excep. exce-ptionẽ. si j. c. pri. ⁊. ȝ. e. q̄ pniciosum. ar. idẽ erat si nõ sit mãifest⁹ vsurari⁹: ⁊ re⁹ excipiat q̄ nõ dz audiri cũ eodẽ reatu criminis inuoluat̃ pbatiõe recepta nõ au-diat̃ nisi restituat: vt dixi. Jtẽ q̄d si aliq̄s ꝯtẽdat in iu-re cũ ipso ipetrante ⁊ appellet̃ ante cãm nũquid expe-diet̃ an cãm appellatiõis: ar. est hic q̄ sic ex eo q̄ dicit nisi pri⁹ restituerit. ⁊c. si vsurarius impetrator appel-let non audirẽ illũ interim p l̄ras illas. Jtẽ habes hic q̄ l̄re q̄ ab initio non valent postea cõualescunt. ȝ. de fo. compe. licet verũ. ⁊. c. ex tenore. ⁊ hoc verũ est quã-do ab initio non sunt nulle ipso iure. B.

Usure sunt re-stituen-de etiã si nõ pe-tãtur.

C Um in. ¶ Manifesti vsurarij et nullo accusante ꝯpelli p penã lateraň. ꝯcilij. h. d. vł alit̃ ⁊ sic vł rubro no. sm̃ verũ itellectũ. c. nã prius summariũ Jo. an. parũ hz dubij. scd̄a ps ibi: fraternitati. Ab.

Sũma rium. diuisio

a ¶ Potentū. Unde excōicari possent si prestent im pedimentū volentibus agere cōtra illos. ṡ. de offi. de leg. ca. j. ⁊ xj. q. iij. iniustum.

¶ Glo. se. obijcit p locū a diuisiōe ⁊ dupl'r rñdet.

b ¶ Manifestos. Si intelligas manifestos. i. notorios nō ē op⁹ aliis argumētis. ṡ ō accu. euidētia. ṡ. de iureiur. ad nram. ⁊ ij. q. j. ō manifesta. Si aūt loquit' de manifestis nō notoriis ſm hoc euidēs pbatio reqrit' ſm iur' ordinē. xj. q. iij. cop. in fi. Ad hoc posset dici q' illō notoriū nō hʒ facti pseuerantiā vñ aliqua requirūtur argumenta. Uel dic q' solennis fama docet ipsos esse vsurarios ⁊ iō p famā ⁊ alia argumēta puniunt': q: sola fama nō sufficit ad ꝯdēnationē: ar. xxxv. q. vj. ſi duo. ⁊ iij. q. iij. ſ. Itē sepe fit. et. ṡ. ō iureiu. ex lr̃is

manifesti ꝯtra q̄s pp timorē potētū ᵃ q̄ tuent' eosdē: null⁹ accusator apparet: nec ijdem sunt p sentētiā condemnati.

¶ F. t. t. r. q' lʒ contra eos nō appareat accusator: si tñ aliis argumētis ꝯ illos ꝯstiterit eē vsurarios manifestosᵇ: in eos penā in latera. cōcilio cōtra vsurarios editā libē poterisᶜ exercere. Idē.

¶ Maritus recipiēs pign⁹ p dote pmissa nō tenet' fruct⁹ in sortē ꝯputare. h. d. et est casus singularis ⁊ alibi nō pbat'. c. xvj

Salubrit' ⁊ infra. ¶ Sane generū ad fructus possessionum q̄ sibi a socero sunt p nūerata dote pignori obligate cōputandos in sortēᵈ non credim⁹ compellēdū. Cū frequent' dotis fruct⁹ nō sufficiāt ad oneraᵉ mr̃imonij supportāda. Idē epō bono.

¶ Repetēs vsuras n̄ audit' nisi restituat extortas p se vl' p aliū a q̄cūq₃ cām hēat. c. xvij

Michael laicus suā nobis q̄rimoniā destinauit: q' M. ⁊ quidā alij bonon̄. ciues multa extorserunt ab eo ⁊ a patre suo cui⁹ heres extititᶠ nomine vsurarum: et. j.

¶ Attēti⁹ pulsur⁹: ne auctē nr̃a i negocio pcedas eodē: nisi dict⁹ ꝯq̄rēs restituerit: vl' adhucᵍ r̃stituat si q̄s aliq̄n ipse vel prʰ ei⁹ extorsit vsuras. Idē in ꝯcilio ghal.

¶ Etiā iudei cōpellēdi sunt ad restituendas vsuras extortas a xp̄ianis: ⁊ ad solnēdas decimas vel oblationes de eorū possessionibus. Ca. xviij.

¶ Addeᵖ hoc qō not. Bar. in l. cū p=ponē= bal. ff. de leg. ij. Bal. in l. cū als. p⁹ iiij. op: po. C. ō vsu.

numero/pondere/vel mensura: nā periculum talib⁹ spectat ad virū. ff. de iure do. res in dotem. Jo.

Michael. ¶ Primo ponit partis querelā. Secundo clausulam quā stil⁹ curie apponit in litteris que impetrant' ad recuperandas vsuras. Ab.

f ¶ Extitit. Alis nō teneret': nisi esset heres. ṡ. eo. tua nos.

g ¶ Adhuc. Hoc expositū ē. ṡ. e. q: frustra.

¶ Glo. ista p̄mo notat q' fili⁹ ex fctō p̄ris ꝯuenit' ⁊ ꝯuenit'. scđo q̄rit et soluit. tertio querit fortis cat: alleg. ad negatiuā ꝯ quā allegationē inducit decre. tua. et soluit. argu. ad affirmatiuam ⁊ hāc p̄te tenet: lʒ vacillādo. q̄rto iterū querit. ar. affirmatiue: sed cōtrariū soluit.

h ¶ Pat. Hic habes q' fili⁹ tenet' ex delicto patris. sic. ṡ. e. tua nos. ⁊ agit ex facto p̄ris: vt h̄ pʒ ⁊ sic r̄petitio vsurarū dat' heredi ⁊ ꝯ heredē vt hic pʒ. cū eñ iste agat ex psona p̄ris: ip̄m tenet' defendere. ff. de regu. iur. ex qua psona. ⁊ ff. de pcur. seruū q̄q₃ ſ. pe. als denegat' ei actio: vt dʒ ibi. Sed pone q' iste nō agat ex persona patris. nūq̄d obest et si excipiat' ꝯ ip̄m q' pr̃ vel auus receperūt vsuras? vr̃ q' sic: q: vsure repetunt' ab herede ⁊ a quocūq₃ etiā extraneo. ṡ. eo. tua. imo heres tenet' ex delicto defuncti: ⁊ si nihil puenerit ad ip̄m ſm canonē. ṡ. de rap. i lr̃is. ⁊ ṡ. de sepul. c. vl. vbi de hoc. ⁊ xvj. q. vj. si ep̄m. in fi. xij. q. ij. ep̄s q̄ filios. ꝉ q̄ si agi pt multo fortius excipi. ⁊ hoc ꝯcedit Jo. q: heres non cōuenit' hic ex maleficio: sʒ potius ex quasi cōtractu rōne indebiti soluti. insti. de oblig. q̄ ex quasi ꝯctu ſ. is cui q̄s p errorem. et q' possit sic excipi de facto p̄ris eo agente satis pbat' per hāc lr̃am. Sʒ si nō fecisset iste mentionē in lr̃is de p̄re: nunq̄d eo agente ex facto suo pōt excipi ꝯ ip̄m q' pr̃ fuerit vsurari⁹. nec restituerit vsuras? vr̃ q' nō. q: p tales lr̃as nō pōt agere de facto p̄ris: ꝑ nec excipi pōt ꝯ ip̄m: als iniquū vr̃. arg. ꝯ. ṡ. e. tua. sʒ illa loquit' in ordinario. Immo alia rōne vr̃ q' posset excipi: q: in viciū successit patri. vt. ṡ. eo. tua. et sic culpā alienā fecit suā retinendo scienter alienū: ergo anteq̄ aliū impetat dʒ esse illo crimine purgatus vt dictū est. ṡ. eo. q: frustra. Satis videt' q' nō possit excipi. argu. hui⁹ ca. ex q̄rimonia ⁊ cōmissione. nunq̄ eñ clausula illa ponit' in litteris: nisi qñ de p̄re sit mētio i lr̃is sicut hic factū fuit. sʒ ita vr̃ q' possit excipi: tenet' eñ restituere vsuras quas pr̃ extorsit: cū ei succedat in bonis: qō potī⁹ credo. Sʒ nunq̄d repelli pōt ab agēdo q̄ noīe alieno repetit vsuras? vr̃ q' sic. arg. ei q̄ dixi. sicut nō suo. sed hoc nō vr̃: q: nihil in suam vtilit

e ¶ Pokis. Ex offō tuo vt dixi. ṡ. eo. c. pxi. lʒ null⁹ appeat accusator.

Summarium. diuisio

Salubriter. ¶ Marit⁹ fruct⁹ rei dotalis vel obligate p dote nō tenetur in sortem computare. h. d.

¶ Primo ponit dictum. Secundo eius causam assignat ibi: cum frequenter. Ab. si.

d ¶ In sortē. Hic est casus in quo fruct⁹ nō ꝯputantur in sortē. alios habes notatos. ṡ. e. cōquestus.

¶ Glo. se. tractat de fructib⁹ dotalib⁹ qñ cedāt marito et qñ non. secundo tractat de pīculo euictionis vel deteriorationis rei dotalis ad quem spectat.

e ¶ Onera. Hoc ideo dicit: q: fruct⁹ dotis cedūt lucro marito ppter onera mr̃imonij. C. ō iu. do. p oneribus. ad hoc aūt vt marit⁹ lucret' fruct⁹ rei dotalis requirit' vt sustineat onera mr̃imonij. ff. ō doli exce. l. pr̃ in princi. Itē opʒ q' possessio rei dotalis tradita sit. ff. so. ma. de diuisione. fruct⁹ ꝯo pcepti añ mr̃imoniū restituunt' mulieri: nec cedūt lucro marito. ff. de vsuris videam⁹ ſ. añpe. siīr fruct⁹ ⁊ fet⁹ pecudū dotaliū lucratur marit⁹. ff. ō iure do. plerūq₃ ſ. si serui. Idē est in fundo cretifodino vel argētifodino. ff. solu. ma. diuortio ſ. si vir in fundo. secus tñ est in fetu ancillarū dotalium qui non cedit lucro ipso marito. ff. de iure do. l. plerūq₃ ſ. si serui. Itē sec⁹ est in lapifodinis: vbi lapis nō renascit'. ⁊ in arborib⁹ non cedēdis. ff. solut. ma. diuortio ſ. si fundū. ⁊ duob⁹ ſ. seq. Itē fallit hic illa regula. cui⁹ est emolumētū: ei⁹ ꝺʒ esse periculū: lʒ eñ ad illos spectet emolumentū rei dotalis: nō tñ rei periculum vel euictionis vel deteriorationis. ff. de iure do. plerūq₃ in prin. ⁊ ſ. j. ⁊ C. eo. ti. l. j. tamē cum distinctiōe an res date in dotem sint estimate vel nō: vt ibi distinguit'. sʒ hoc est verū nisi res dotalis ꝯsistat in

Maritus an lucret' fruct⁹ rei dotalis.

Usurarū repetitio datur heredi et contra heredē

ꝉ Con cor. gl. not. l. c. ij. in. ſ. mādauerit. e. tit. li. vj. bar. in l. j. C de pig. ua. dl.

tatē versum est. nec scdm istū ageret ad vsuras repe- tendas: immo cōtra illum qui habuit illam vtilitatē.

Sūma rium. Quanto. Judei q extorquent graues vsuras a xp̄ianis vel de possessiōib⁹ decias vel oblatiōes solitas pcipi p ecclias eis soluūt priuant xp̄ianoꝝ cōio ne. h. d. vel sic vt

diuisio i rubro. Duo sūt dicta. Scdm ibi hac eadem. Pri mū dictum facit tria. Pmo ponit cām statuti. Se cūdo statutū ibi volētes. Tertio puidet ꝫ graua men suspicatum ibi: principib⁹.

a Immode ratasue. ḡ mode ratas vr pmitte re a ꝫuo sensu. xxv. dist. qualis ff. de iudi. cū pre tor. qḋ nō est ve rū. ꝫ. e. post mise rabilē. et ita ces- sat hic. arg. a cō trario sensu. C. ꝺ epi. ⁊ cle. cōuēti- culā: ⁊ ꝫues vsu re dnr q excedūt legitimū modū lege statutū. C. de vsur. cos.

b Commer- tijs. Sic. ꝫ. eod. post miserabilē.

c Deuenis- sent. Et ita res trāsit cū suo one re. ꝫ. de deci. cū nō sit. et. ꝫ. de pi gno. ex litteris. ⁊. xvj. q. j. si quis laic⁹. ff. de pign. acti. si ꝯuenerit. §. si fundus. B.

Nauiganti. diuisio Tria di cta hic cōtinent. Secūdū ibi: ille quoqꝫ. Tertiuꝫ ibi: ratione hu- ius. Abbas.

Quāto āpli⁹ xp̄iana re- ligio ab exactiōe com- pescit vsuraꝝ: tāto grauī⁹ su- per his iudeoꝝ perfidia inso lescit: ita ꝙ breui tpe xp̄iano- rum exhauriunt facultates. Volētes igit in hac pte p- spicere xp̄ianis ne a iudeis i- maniter aggrauent: synoda- li decreto statuim⁹: vt si dece tero quocunqꝫ p̄textu iudei a xp̄ianis graues immodera- tasue a vsuras extorserit: xp̄ia noꝝ eis participiū subtraha tur: donec de imoderato gra uamine satisfecerint cōpeten ter. vñ xp̄iani (si op⁹ fuerit) p cen. ec. ap. pos. compellantur ab eoꝝ cōmercijs b abstinere. Principib⁹ aūt iniūgim⁹: vt pp hec nō sint xp̄ianis iſe- sti: sꝫ poti⁹ a tāto grauamie stu deant cohibē iudeos. Hac eadem pena iudeos decerni- mus cōpellendos ad satisfa- ciendū ecclijs p decis ⁊ obla tionib⁹ debitis qs a xp̄ianis de domib⁹ ⁊ possessiōib⁹ alijs pcipere ꝯsueuerāt anteqꝫ ad iudeos qcūqꝫ titulo deuenis- sent c: vt sic ecclesie ꝯseruētur indēnes. Grego. ix. fratri. r.

Usurarius est q a debitore recipit aliqd vltra sortē: etiā si suscipiat in se periculū. h. d. pmo. Nō est vsurari⁹ emptor rei min⁹ iusto p̄cio si tūc vbi- milit dubitet an tpe solutio- nis plus vel minus sit res va litura. h. d. scdo. Propter du- biū excusatur io q ex eo ꝙ dif- fert solutionē p̄cij vēdidit rē plus qꝫ valeat si nō erat eam al's venditur⁹. h. tertio. C. xix.

Nauiganti vel eunti ad nūdias certā mutuās pecunie qntitatē eo ꝙ suscipit in se piculū d receptur⁹ aliqd vltra sortē vsurarius est cen- sendus. Ille qꝫ q dat. x. soli dos vt alio tēpore totidē sibi grani vini vl olei mēsure red dant: q lꝫ tūc pl⁹ valeāt / vtrū pl⁹ vel min⁹ solutiōis tpe fue rint valiture verisilr dubitat e: nō dꝫ ex hoc vsurari⁹ reputari Rōne huius dubij ēt excu sat q pānos / grānū / vinū: oleū: vel al's merces vēdit: vt āpli⁹ qꝫ tūc valeāt i certo tmino re cipiat p eisdē: si tn ea tpe con tract⁹ nō fuerat f vēditurus.

De crimine falsi. Augusti.

Testis falsidicus tres le- dit: deū: iudicē: ⁊ p̄tē: ⁊ falsus est nō solū q mendaciū dicit sꝫ ēt q vitatē occultat. Ca. j.

Falsidicus te- stis trib⁹ pso- nis est obno- xius a primuꝫ deo cui⁹ p̄n- tiā contēnit: inde iudici b

milit dubitet ar. tpe solutio... ī medio ar. dubia i meli⁹ itepretāda. als. ꝫuū ⁊ sol. e Dubitat. Ergo si certū esset ꝙ tpe solutiōis pl⁹ valeret i vsurari⁹ est cēsend⁹. ꝫ. e. i ciuitate. ar. ꝫ. c. pri. ⁊ ita pp̄ter dubiū excusat: qꝛ tā emptor qꝫ vēditor eq- liter cōmodū ⁊ incōmodū ex dilatione spectat. ⁊ est. ff. C. ꝺ sol. l. pe. Itē arg. est hic ꝙ du biā in meliorem partē itepreta- ri debēt. ꝫ. ꝺ reg. iur. c. ij. ⁊ qꝛ prō- ptiores debem⁹ esse ad absoluen dū qꝫ ad cōdēnā dū. ꝫ. de pba. ex lris. ff. de act. et obli. l. arrianus sed ꝫ vr ꝙ poti⁹ in tali dubio ab stinēdū eēt a ta- lib⁹ ꝯtib⁹ pp̄ periculū. ꝫ. ꝺ cle. excom. mi. illud Quūqꝫ em aliqui fingūt se dubita re vbi dubitatio nō ē: tn̄ relinqns di sunt in talib⁹ cōsciētie sue. Itē arg. ꝙ rōne du biū aliqd pmitti tur qḋ al's nō lꝫ. xxij. q. ij. nō estimem⁹. ff. de vē. inspi. l. j. §. j. ff. ꝺ iudi. si qs ex alie na. C. de vsur. si ea lege. et rōne hui⁹ dubij excu sat. vt in §. seq.

f Nō fuerat vēditurus. Al's nō excusat: quia si tūc fuerat vē diturus p mino ri ⁊ ex certa sciē tia pl⁹ recipiat alio termio vsu ra est. ⁊ sic intel lige. ꝫ. e. in ciui tate. vt ibi etiaꝫ dixi. Ber.

Dubiū excusat a vsura.

Con cor. tex. l. j. quo tiens. ⁊ ibi glo. et ꝯcor. ff. ꝺ re. du.

Rubrica. De crimine falsi.

Adde ꝙ falsū nichil ē aliō qꝫ muta- tio veri tatis. text. in auf. de instru. cau. in princi. coll. vi. ⁊ ti. j. pauꝫ. ff. ꝺ ver bo. sig.

Glo. se. cū suis apl's reci. per obiectio. ⁊ solutionē.

b Periculū. Qꝛ iste recipiebat i se piculū videbat qsi qdā cōpēsatiōe licite aliqd vltra sortē recipe posse: qꝛ piculum pecunie mutuate ptinebat ad debitorē cū sua facta fuisset: sꝫ nichilomin⁹ ē vsurari⁹: cū excedat naturā mutui: vt dictū est. ꝫ. e. ꝯqstus. qꝛ si nullū peri culū secutū fuit: et aliqd vltra sortē recepit illud fuit vsura: qꝛ cū sit hincinde mutuū nihil inde sperare dꝫ iuxta illō. Date mutuū nihil īde sperātes. ꝫ. e. ꝯsuluit xiiij. q. iij. p totū: ⁊ nulla cōpēsatio siue dispēsatio ad- mitti dꝫ vt vsura exigat. ꝫ. eo. super eo. ꝫ siue recipiat in se periculū siue nō nichil vltra sortē recipere debet.

Usura nō tolli tur, per pericu- li susce- ptionē.

Gl. se. i pn. ⁊ si. ar. ꝙ pp dubiū aliqd excusat ⁊ pmit-

Qꝛ inter cetera p̄cepta legis diuine ꝯtinet / Nō fur tū facies nō falsum testimoniū dices. ⁊ ꝫ. ꝫ. visū est de furto ⁊ vsura q ē spēs furti: iō annectit de crimine falsi.

De hac materia habetur in decretis. in. c. in memo riā. ix. dis. ⁊. xj. q. iij. quisqs. iiij. q. iij. qui falso. Ab. sic.

Falsidicus. Due sūt ptes. scd'a ibi. vtqꝫ.

a Obnoxius. id est obligatus.

Glo. ista ponit duplicē modū puniendi falsum testē ⁊ ꝙ snia ad eius dictū lata re tractatur nec sit eius executio ⁊ duplicem ponit opi. de ipsius nullitate.

b Iudici. q eū extraordiariē punire pōt cū durāte. C. ꝺ testi. nullū. sꝫ iā finita pōt accusari. l. cor. ꝺ fal. ff. ad

Snia l.cor.de fal.l.j.z etiã.l.cor.de sic.ff.ad.l.cor.d sic.l.j.j. l.j.z.§.et.ff.de excep.l.qui agnitis.

ratione rñso.§.j. Puniẽ enĩ falsus testis et si conat⁹ nõ habuit effectũ: snia tñ p falsum testimoniũ dicta vel inustẽ a facta retractari debẽt falsitate repta vsq ad.xx.annos. ff.d excep. cũ venerabilis. nec est mãdata executiõi si hoc obijciaẽ.S.c.

falsitatis est retractãda.

A D audientiam. ¶ Cõmunio diuisio. Secunda ibi fraternitati. Abbas siculus.

f ¶ Mortis. hãc penã eccl'ia nõ iponit.xxiij.q.viij. hon a quib⁹.z.c.sepe.z.d. ne cle.vel mona. sententiam sanguinis.

prj. vbi de hoc. z nulla est scdm quosdã: qz ex ea nõ daẽ exceptio. ff.d exce.q agnitis. dñs Azo dicebat q est aliq̃ sed nõ daẽ ex ea exceptio cũ effectu. ff. d re iudi. diuus.q̃uisq enĩ cõstet de falsitate habeẽ iterim p snia.d.de fide instrum.accepimus vbi de hoc.

a ¶ Ledit. Qz in trib⁹ offendit triplex pena ei debeẽ. Primo: qz deũ offendit: supremis pnia sibi iniungiẽ p puisrio.vi.qõ.j. quicũq.qz iudicem delusit infamabitur.xxij.qõ.v. quisqs puict⁹: et pberib⁹ castigabiẽ.v.q.v. illi q. vel extraordinarie puniẽ: vt dictũ est in prima notula. z qz primũ ledit iuxta modũ lesionis puniẽ.ar.iij.q.ix. nichilomin⁹ z iz ibi non loquitur de tali pena.

Triplicis culpe triplicem ponit penã.

b ¶ Reus. De hoc habes.xj.q.iij.quisquis.

quẽ mentiendo fallit: postremo innocẽti quẽ falso testimonio ledit[a]. ¶ Vterq reus[b] est: z qui veritatẽ occultat: z q̃ mẽdacium dicit: qz et ille pdesse nõ vult z iste nocẽ desiderat. Lucius.iij.vigorien.epo.

¶ Snia lata p falsas lras nõ dz executioni mãdari. Ca.ij.

S Up eo q sniam auctẽ lraꝝ falsaꝝ[c] latã noluisti executioni[d] mãdare.t. prudẽtiã cõmendam⁹. ¶ Mãdãtes vt q̃tiens aliq̃ scripta sub noie nr̃o destinata redarguẽda videris falsitatẽ: nullã eis adhibeas fidem: z qđ p ipsas mãdatũ fuerit non obserues[e] sed eũ q̃ pñtauerit retineri facias diligenter. Urban⁹.iij.

¶ Cleric⁹ falsans sigillũ principis deponiẽ. Itez ei caracẽ ipmiẽ z i exiliũ mittiẽ. C.iij.

A D audiẽtiã nr̃am te significante peruenit q cũ q̃sdã clericos q̃ falsauerũt sigillũ regis frãcoꝝ carcerali custodie mãcipaueris: z infra. ¶ F.t.t.r. vt eis nec membrũ auferri: nec penã ĩfligi facias corpalẽ: per quã piculũ mortis[f] possint incurrere. sed eis a suis ordib⁹ degradatis[g] in signũ maleficij caracterẽ[h] aliquẽ iprimi facias: quo iter alios cognoscanẽ: et puinciã ipsaz eos abiurare cõpellens abire pmittas. Innocen.iij.

¶ Exilites in curia lras aplicas non recipiat nisi de manibus pape vl' officialiũ ab ipso deputatorũ. persone tñ solẽnes p nũcios recipe poterũt de manib⁹ tñ pdictorũ. Contra faciens si laic⁹ est excõicatiõi subiacet. si cleric⁹ ab officio et bñficio deponitur. h.d. vsq ad.§.edijcientes. Ca.iiij.

D Ura sepe mandata: et infra. ¶ Statuimus et sub excõicationis pena et suspẽsiõis ordis z bñficij districti⁹ inhibem⁹: ne q̃s apud se. apo. lras nr̃as/ nisi a nobis: vel de manib⁹ illorũ recipiat q̃ de mãdato nr̃o ad illud sũt offĩn deputati. Si vero psonatẽ auctis extiterit vt ipam deceat p nũciũ[i] lras nr̃as recipere: nũciũ ad cancellariã nostrã vl' ad nosipos mittat idoneũ[k] p quẽ lras ap. iuxta formã pscriptam recipiat. Si q̃s aũt in hac parte mandati nr̃i trãsgressor extiterit: si laicus fuerit excõicatiõi subiaceat[l] si clericus officij et beneficij suspensione dãnetur: z infra.

¶ Glosa ista cõ se.signat duo cõtraria et soluit.

g ¶ Degradatis. Sic.d.de iudi.cũ nõ ab hoie. Sed cõtra videtur.S.c.ad falsariorũ vbi tradiẽ sclari potestati puniẽd⁹. sz illud spãle est in falsarijs litteraꝝ dñi papeꝝ vbi statiz tradũtur seculari potestati.

h ¶ Caracterem. Arg.cõtra d.de rap.l.archiepiscopatu.z.d. ne cle. vl' mona. sẽtẽtiam. So.caracter iste nõ ita profunde debet infigi vt sanguinem eliceat: sed cutis sufficiẽs deformetur in signũ maleficij: et hoc pter odiũ criminis: qz facies hois ad instar celestis pulchritudinis fctã fedari nõ debet. C. de pe. si quis in metallũ: sed illa pẽa alias infligi non debet a iudice ecclesiastico: quia periculum imminet in ipsa infligenda. z huiusmodi adustio clericis

est prohibita.d.ne cle.vel mona.sententiam.

z Adde q̃ pena puniaẽ falsificãs priuatam scripturã.no. l l.pe. C. de falsis.bar to.in.l. si q̃s.ff. ad.l. cor.de fal.

diuisio

S Uper eo. ¶ Primo cõmendat eum cui scribit de preterito. Secũdo instruit eũ de futuro ibi: mandantes. Abbas siculus.

¶ Glosa sequens distinguit duplicem falsitatem.

c ¶ Falsaꝝ. Hoc dicebat Lau. q sine tpis pñitione sẽp retractãda est sententia de facto: qz ipso iure nulla est: z qz defect⁹ est in iurisdictione qz false littere nullã attribuũt iurisdictionẽ: sed vbi alio ageretur de falso retractatur vsq ad.xx.an. vt dixi.S.c.proxi.

z Adde qđ not. Cy.l.j. §.C.si ex fal.in str. idẽ et l.si. ẽ rel.in l.iiij.ep.C.d fal.

¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.

d ¶ Executiõi. Et ita patet q executor subsistere dz vel sustinere si obijciaẽ q sentẽtia lata sit p falsas litteras.sic.ff.de iudi.si pretor. Arg.ẽtra.de offi.deleg.pastoralis: et ibi soluiẽ hoc: vbi plene habes quãdo fieri debeat executio vl' quãdo nõ. z.d.de re iudi. decetero

e ¶ Non obserues. Et si per errorem per talem sententiam solutum est potest reuocari.C.si ex fal. instru.

diuisio

D Ura. ¶ Prima pars punit non recipientes lras de manib⁹ pape vel officialium. Secũda punit nõ destruẽtes litteras falsas ibi: adijcientes. Ab.sic.

i ¶ Per nũcium. Specialiter cum mandato ad hoc destinatum.d.de rescrip.nonnulli. Joan.

¶ Glosa sequens arg.et remittit.

k ¶ Idoneũ. Arg. q non valẽt lr̃e p excõicatũ impetrate: alis enĩ p quãcũq psonã etiã si p seruũ impetrãtur valẽt.C.de preci.impe.of.vniuersis. qđ forte posset intelligi cũ princeps ex certa sciẽtia et cõcessit litteras.arg.ff.de bo.pos.seruus. instrumẽtũ enĩ suspectũ est ex persona.argu.d.de rescrip.ad audiẽtiam. et.ff. de eden.si quis.similiter non valet rescriptum ab heretico impetratum.C.de summa tri.l.ij. Joan.

l ¶ Subiaceat. Ex hoc vr̃ q qui ẽ facit sit ipso iure

excõicatus. sed non credo q sit excõicat⁹ ipso iure: qui nec seruat hoc: immo indifferẽter videm⁹ q quilibet per nunciũ lr̃as ĩpetret ⁊ hoc papa scit et tolerat: nec aliquẽ repellit nisi esset excõicatus: sed hoc intelligit cũ littere de manib⁹ dñi pape vel bullatoris tn̄ sunt recipiẽde: quia alr̃ false sunt. J. e. prĩ. ⁊ ille q̄ litteras recipit est excõicat⁹ vt hic dicit.

tur. J. de testi. tam lr̃is. Item dicit charta falsa si appareat rasa vel mutata in loco suspecto. J. de priui. cũ olim. ⁊. J. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. J. d relĩ. do. cũ venerabilis. immo ⁊ qui litteras iudicum tali modo falsat puniri debet in bñficio suo. J. de rescrip. olim. de hac rasura dr̃. J. eo. §. quinta. Itẽ q̄d sit. presumit falsuz rescriptũ. lz forsitan non sit: ita q per ipsum nõ sit is q̄ pcedat si hz in se viciũ latinitatis. J. d rescrip. ad audientiam. Itẽ si instrumẽtũ suspectũ iducitur ⁊ et nõ ipo aitur fides dicitur falsum. C. d proba. iubem⁹. Itẽ dicunt littere falsẽ si episcopus appellat fr̃. ll⁹. Uel si papa vni loquit i plurali. J. eo. ca. pro gt. Itẽ rescriptũ dicit falsum si ẽ impetratũ sine mãdato. J. d rescrip. nonnulli. Itẽ alios nouẽ modos falsitatis habes hic expressos. Et qui cũqz tali modo/ vel alio quocunqz lr̃as dñi pape falsauerit vl' vsus fuerit illis sciẽn

a ❡ Innona=ri. vt. J. de iude. ita quorũdã. in fi. vbi de hoc.

b ❡ Dies. In quib⁹ deliberet sup lr̃is. sic. ij. q. iij. offerat. ⁊. J. d cle. excõ. mini. il lad. et. ff. ex q̄b⁹ cau. ma. l. ab hostibus. §. vlti.

c ❡ Destruat Sit. v. q. j. q̄dã. ⁊ l. si q̄s famosum

d ❡ Resignet Tali q̄ possit pdesse ⁊ non obesse. arg. xxij. q. v. hoc videtur.

❡ Glo. se. duas questiones format: ⁊ soluit.

e ❡ Euadere Si sup hoc lata ẽ p diocesanum vt hic pcipit: tñ aliã sniam dñi pape sine canonis incurrit. J. e.

❡ Per excõicationis penam prouidet contra non resignãtes nec destruentes lr̃as falsas ĩfra. xx. dies: et absolutio reseruata: et cõtra factũ non tenet. hoc dicit. Abbas.

❡ Adijciẽtes: statuimus: vt gnalẽ excõicationis sniam pmulgetis: quã p singulas parrochias faciatis frequẽtius innouari[a]: q si q̄s falsas lr̃as se hr̃e cogñscit: infra. xx. dies[b] litteras illas aut destruat[c] / aut resignet[d] / si penam excõicationis voluerit euadere[e]: quã (nisi forsan in mortis articulo[f]) sine speciali mãdato nr̃o: a quoqz nolum⁹ relaxari[g]: nec etiã (si sumpta fuerit contra hoc) absolutio quicqz habeat firmitatis. Idẽ archiepõ ⁊ canonicis mediolañ.

❡ Ponit nouẽ modos falsandi lr̃as papales. Ca. v

Licet ad regimẽ: et infra. Ut aũt varietates falsitatis[h] circa nr̃as lr̃as dephẽdere valeatis: eas vob' psenti bus lr̃is duxim⁹ exprimẽdas ❡ Pria spẽs falsitatis hec est vt falsa bulla falsis lr̃is apponat[i]. ❡ Scd̃a vt filũ de vera bulla extrahat ex toto: ⁊ per aliud filum immissum falsis lr̃is inserat. ❡ Tertia vt filũ ab ea pte i qua charta plicat incisum cũ vera bulla falsis lr̃is imittat sub eadẽ plicatura cũ filo sirĩs canapis restauratũ. ❡ Quarta cũ a supiori pte bulle alt'a ps fili sub plũbo rescidit et p idem filũ lr̃is falsis iserta reducit ĩfra plũbũ. ❡ Quita cũ lr̃is bullatis ⁊ redditis in eis aliq̄d p rasuram tenue[k] immutat. ❡ Sexta cũ scriptura lr̃arũ q̄b⁹ fuerat apposita v̄a bulla: cũ aq̄ vel vino vniuersaliter abolita seu deleta eadẽ charta cũ calce ⁊ aliis iuxta cõsuetũ artificiũ dealbata de nouo re-

Adde q̄t mos dis dicaf falsum. p bar. l. de fal. et in. l. si is q̄ ducẽta §. vtrũ ff. d re. du.

Falsarius dicit est puniẽd⁹.

ad falsariorũ. Quid si aliqs simpler vtit lr̃is talibus ignorãter: nõ excusat: ꝗ qi p alios dz hoc inq̄rere. ar. xxxvij. di. §. vl. Quid si falsitas fuit ita latens q non potuit videri etiã a perito? R̃n. q si fecerit diligẽtiã quã potuit p se ⁊ p alios non credo ipm teneri aliodn non excusatur. arg. J. de homici. c. ioannes. ⁊. vlt. ⁊ in aliis pluribus ca. l. di. si duo. Ber.

f ❡ Mortis articulo. Casus iste semp excipit. xvij. q. iiij. si quis suadẽte. J. de sen. excõ. a nobis. ⁊. J. de officio ordi. pastoralis.

g ❡ Relaxari. Arg. ex quo papa sibi aliq̄d spãliter reseruat/ aliis denegat facultatẽ disponẽdi aliq̄d sup illo. sed ibi absolutionem non reseruat aliis intelligitur esse concessum. J. de sen. excom. ca. nuper.

Licet. ❡ Glo. se. vltra. ix. species falsitatis quas ponit textus ponit septem.

h ❡ Falsitatis. Circa hmõi viciũ falsitatis no. q p ter hos modos q̄ hic exp̄mũt sunt aliq casus falsitatis. Ex dicto eñ vel tacito dicunt littere false. J. de rescrip. sup lr̃is. ⁊ in tali falso distiguit: put ibi dicitur: ⁊ pro tali falso nõ punit: nisi qi non hz ꝯmodũ litterarũ. Et est ar. ad idẽ. ff. d fal. si q̄s obrepserit. Itẽ charta dicit falsa scripto: vt cũ scriptũ est in ea oẽs canonicos fuisse psẽtes qui nõ fuerũt oẽs psẽntes. et talis vt falsarius punitur. vt. J. de his que fiunt a pla. sine cõsen. capi. c. q̄to. ⁊ ab officio ⁊ beneficio talis suspendi

Adde de cautela vt producẽs falsum instrumẽtũ euitet penã. no. in. l. si aduersarius. C. de fi. instru.

Falsitas lr̃arũ multiplicit est.

ter excõicatus est. vt. J. eo. ad falsariorũ. ⁊ debet tradi curie seculari ꝯuictus ⁊ degradatus vt ibi dr̃. in aliis autẽ falsitatibus p̄dictis lz puniri debeant non sunt ipso iure excõicati/ nec curie seculari tradẽdi: nisi forte si epũs diocesan⁹ generalẽ tulerit excõicationem. sicut Honori⁹ fecit qui excõicauit oẽs illos qui falsum instrumentum fecerunt vel fieri fecerunt: vel qui testimonium falsum tulerunt vel procurauerunt fieri: vel qui ignem apposuerunt.

i ❡ Apponatur. Apponens sm leges aqua ⁊ igne interdicitur. ff. ad. l. cor. de fal. l. vltima.

❡ Glosa se. tractat de rasura duplici. s. litterarũ apostolicarum ⁊ aliorum instrumentorum: ⁊ vtriusqz dicti soluit vnum contrarium.

k ❡ Tenue. Quicũqz radit vel immutat rescriptũ dñi pape sibi assignatum excõicatus est ⁊ falsari⁹: vt dixi in pxima notula. ⁊ in hoc nullam distinctionem adhibeo: lz sit arg. contra. J. de fide instru. ex litteris quia intelligo illam rasuram factã p illũ qui litteras ipsas scripsit: ⁊ nõ p illũ qui vtebatur illis. Si v̄o littere clause essent: nõ nocet rasura in quocũqz loco fuerit: quia nõ est presumptio contra impetrantem. In aliis autem litteris vel instrumẽtis potest distingui vtrum sint rasure in loco suspecto: vt tunc obsit. J. de religi. do. cum venerabilis. vel nõ suspecto vbi nulla vis est: ⁊ tũc nõ obest. arg. illius decre. J. de fi. instru.

Instrũa vicient p pter rasuram.

ex litteris.⁊.c.cū venerabilis.⁊ hoc intelligit̄ qn̄ rasura est in loco suspecto:⁊ sic nō contradicit.j.e.c. vl.q̄ intelligitur quando rasura nō est in loco etiā suspecto: ⁊ modica est rasura.s.paucarum litterarum.

a ¶ Scripture. Quia p cōparationē lr̄arū pbat̄ falsitas. C. de fide instru.l. cōparationes.⁊ stilo dictādi fit cōparatio: vt h̄ dicit.i aliqͥs autē litteris nō attēditur talis comparatio. ¶ Glo. se.ponit quandā expertā doctrinam.

b ¶ Charte. Et i hoc est alia comparatio notanda.s.q̄ rasura charte q̄ntūcūq; sit subtilit̄ rasa siue lcisa: si alit̄ discerni nō possit eleuari dꝫ ad solē: et interponi dꝫ inter sole ⁊ oculos ⁊ statim appebit rasura illa.

diuisio Q Uā graui ¶ Primo ponit admirationē. Scdo ibi. Cū scire.i tribꝰ q̄ sunt d̄ stylo curie informat: et pmo reducit ad ppositū Tertio ibi Propter qd. gn̄alit̄ cōcludit.

c ¶ Dictamine.j.e.c. proxi. in fi. Ber. ¶ Glo.se.recitari pōt p ꝯtrium.

d ¶ In plurali. In his ḡ pōt dephendi falsitas et de facili: qꝛ facile ē videre qualit̄ appellet episcopū vel inferiores: ‡ et quid si cui loquit̄ i plurali:secundū antiqua tempora hoc nō seruabatur. Grego. eñ loqbat̄ vni i plurali ⁊ de se qnq; singulariter quandoq; pluraliter.ē.de pscrip.nichil. xxiij.dist.cōis filius.⁊.xcix.dist.ecce.sed hoc faciebat ex magna humilitate:⁊ tunc erat talis ꝯsuetudo. sed illa immutata est aliq̄ episcopi appellant suos subditos fratres vel socios.viij.q.j.quid autem.et.x.q.iij. cauendum.⁊.j.de excess.pla.ca.j.

‡ Adde quid si appellet regē filiū omissis illis ꝟbis in christo tex.est iij.q.vj hec qpe.

scribit̄. ¶ Septia cū charte cui fuerat apposita ꝟa bulla totalit̄ abolite vl̄ abrase alia subtilissima charta eiusdem q̄ntitatis scripta cū tenacissimo glutino ꝯiūgit̄. ¶ Eos ēt a crimine falsitatis nō reputamꝰ imunes:q̄ cōtra ꝯstōnē nr̄am sciēter lr̄as non de nr̄a vel bullatoris nr̄i manu recipiūt. ¶ Illos quoq; q̄ accedētes ad bullā falsas lr̄as caute p̄iciunt:vt de ꝟa bulla cū aliis sigillent̄. Sꝫ he due species falsitat̄ nō pn̄t facile ꝯphēdi:nisi vel in mō dictamis vel in forma scripture[a] vl̄ q̄litate charte[b] falsitas cognoscat̄. ¶ In ceter̄ aūt diligēs indagator falsitatē pot̄ intueri: vel in adiūctiōe filoꝝ: vel in collatiōe bulle: vel motiōe vl̄ obtusiōe p̄serti si bulla nō sit eq̄lis sꝫ alicubi mag̃ tumida ⁊ alibi mag̃ depssa. Idē attinaceñ.epo. ¶ False sunt lr̄e papales in qbꝰ ep̄s vocat̄ filiꝰ/vel inferior frat̄: vl̄ vni scribit̄ in plurali. Cap. vj.

Q Uā graui pene subiaceat:et infra. ¶ Nos ꝟo lr̄as q̄ tibi sub nr̄o noīe p̄ntate fuerūt diligētiꝰ intuētes: in eis tā in cōtinēta q̄ i dictamie[c] dephēdimꝰ falsitatē:ac i hoc fuimus admirati: qꝛ tu tales litteras a nobis crediderās emanasse ¶ Cū scire debeas apo.se. consuetudinē in suis lr̄is hāc tenere:vt p̄triarchas archiep̄os/ep̄os/fr̄es/ ceṫos aūt reges p̄ncipes vel alios cuiuscūq; ordis filios in nr̄is lr̄is appellemꝰ. Et cū vni tm̄ psone nr̄e lr̄e dirigunt̄ nunq̄ ei loq̄mur i plali[d]: vt vos siue vr̄/⁊ his siīa in ipsis litteris apponamꝰ. In falsis aūt lr̄is tibi p̄sentatis in salutatiōe dilecto in xp̄o filio vocabaris cū in lr̄is q̄s aliq̄n tibi transmisimꝰte vidē poter̄ a nobis fratrē venerabilē appellatū. ¶ Propter qd̄ sic lr̄as ap. studeas intueri:tā i bulla[e] filo/⁊ charta: q̄ in stilo q̄ veras p falsis vl̄ falsas pro veris lr̄is mō aliq̄ nō admittas. Idē.

¶ Qui p se vel per alios lr̄as pape falsant excōicati sunt cū suis fautoribꝰ:⁊ clerici officiis ⁊ bn̄ficiis priuati sunt: ⁊ degradādi ⁊ tradēdi curie sclari/p quē laicꝰ legitie pūit̄ Qui ꝟo falsis lr̄is vtit̄ si clericus ē/offō ⁊ bn̄ficio priuat̄.si laicꝰ/excōicatꝰ est.h.d. c.vij.

A D falsarioꝝ cōfundēdā maliciā:et.j. ¶ De cōi fratrū nostroꝝ cōsilio duximꝰ statuendū vt q̄ lr̄is nr̄is vti voluerit:eas primo diligēter examinēt[f]: q̄m si falsis lr̄is se vsos dixerint[g] ignorāter:eoꝝ sera pn̄ia euitare ne quibit penas inferiꝰ annotatas. ‡ Nos eñ oēs falsarios[h] lr̄arū nr̄arū q̄ p se vel alios vicū falsitatis exercēt. cū fautoribꝰ ⁊ defensoribꝰ suis anathematis vinculo decernimꝰ inodatos: statuētes vt clerici q̄ falsarij fuerint dephensi[i] oibꝰ officiis ⁊ bn̄ficiis eccl̄ia

e ¶ Tam in bulla. vt.j.ea.proxi.Ber.

diuisio A D falsarioꝝ. ¶ Primo puniṫ falsantes lr̄as pape per se vel per alium. Secūdo punit vtentes litteris falsis ibi:qui vero. Ab.si.

f ¶ Examinēt. Qd̄ si nō fecerint in dolo esse videnṫ sine dolo eñ falsum nō committit̄.C.ad.l.cor.d̄ fal.nec exēplū ⁊ affectores ignorāte dici p̄nt.ē. de clāde.despōsa. cū inhibitio. vnde talis ignorantia crassa et supina pōt dici. j.de cleri.excōi. ministran.apostolice.

g ¶ Dixerint pōt suppleri q̄ nō pbauerit:qꝛ qui ignorantiā allegat/eā pbare tenetur.ē. de elec.inotuit.maxime cū hoc inq̄rere teneanṫ auctoritate huius ꝯstitutiōis. al's si pbaret diligētiā quā potuit ⁊ d̄buit adhibuisse nō esset ei ipputādū. vt dixi.ē. e.dura. qꝛ iusta ignorātia excusat eū:qꝛ non vr̄ teneri:nisi post q̄ scit hoc.ē.eo. dura.j.eo.c. pxi. Ex quo ei inquisiuit a peritioribus non est ei imputādum. xxvij.di.§.vl. ff. d̄ iur.⁊ fac. ig.l. regula.§.j.in fi. fecit eñ qd̄ potuit.⁊.xliij.dist. ephesiis.et diuinare nō tenebatur.sic.j.d̄ exces. prela. inter dilectos. vbi excusat ignorātia.

‡ Concor.l.d̄. cū glo. in ver. ⁊ discrimen.et ibi Cy. in.q.j. C.de fi. instru.

h ¶ Falsarios De quibus habuisti.ē.in capitulo pxi. vt ibi dixi. oēs enim tam principales q̄ fautores sunt ipso iure excommunicati. vt hic patet.

i ¶ Dephensi. Et criminaliter cōuicti.ibi enim vt dicit lex indagatio fiat acerrima vbi pena est grauissima.C.ad.l.cor.de fal.l.maiorē.⁊ vbi ciuiliter agitur mitius est agendum.C.e.l.vlti.

a ¶ Tradant. Qualr tradi debeāt habes .J. de vbo. sig. nonimus. in tribus em casib⁹ tradit aliqs statim post degradationē curie sclari: vt hic ꝛ est vnus: vt di xi. .S. de hereti. ad abolendā. xj. q. j. si quis sacerdotū.

b ¶ Legitimas. Pena em falsi in libero hoie est deportatio et olim bonoꝝ publicatio: in seruo vlti mū suppliciū. sic distinguit lex. ff. ad. l. cor. de fal. l. j. §. vlt. ꝛ. C. eo. titu. vbi falsi. et ibi vitio supplicio punit crimē falsi. Et hoc est verū de his qui falsāt rescriptuꝫ pncipis: de quibus hic intelligitur: qui vero falsant lr̄as alioꝝ aliter puniūtur sed leuius. .S. eo. ad audiētiam † et hec pena iponitur illis qui p se vel per alios vitiuꝫ falsitatis exercēt. vt patet per istā litteraꝫ vbi loquitur de his q̄ litteris falsis ab alijs impetratis vtunt.

c ¶ Sub noie nostro. id est q̄ lr̄is falsis vtuntur per alios impetratis sub nomine nostro: et isti min⁹ puniūtur q̄ꝫ illi qui p se hoc faciūt: vel per alios: vt patet per hanc litteram ꝛ superiorem. C. ad. l. cor. de fal. maiorem.

d ¶ In istis. De quibus hic dicitur qui vtūtur litteris per alios impetratis.

e ¶ In illis. Scꝫ qui per se hoc pcurant de quibus premisit. vel dic in istis. i. laicis: in illis. i. clericis.

f ¶ Negligētia. hec tñ q̄nq̄ꝫ dolo cōparat cū. s. dissoluta est crassa ꝛ supina. ff. manda. si fideiussor.

† Adde in q̄ scriptura pēa falsi hēat locum. no. bar to. l. l. j. §. ex ista. ff. de fal.

...sticis ppetuo sint priuati: ita q̄ qui p se falsitatis vitiū exercuerint postq̄ꝫ p ecclesiasticū iudicē fuerint degradati: seculari ptāti tradant[a] s̄m constitutiones legitimas[b] puniendi: p quā et laici q̄ fuerunt de falsitate cōuicti legitime puniant. ¶ Qui vero sub noie nostro[c] lr̄is falsis vtunt: si clerici fuerit: officijs ꝛ bñficijs ecclesiasticis spoliētur. si laici/ tādiu maneant excōicationi subiecti donec satisfaciāt cōpetēter: ita tñ vt in istis[d] et in illis[e] malicia grauius q̄ꝫ negligentia[f] puniat: qḋ ꝛ de his q̄ falsas lr̄as impetrant statutmus obseruādum. Idem.

¶ Non presumit quis falsare litteras de simplici iusticia. nec punit si hoc cōperto desti terit illis vti. Capitulū. viij.

Accedens: et infra. ¶ Fraternitati. t. mādā. quate. si lr̄e aplice i quib⁹ falsitas fuerit deprehensa de simplici iusticia formam habeāt (cū p̄sumi nō debeat[g] q̄ p talibus lr̄is que p̄nt facile obtineri fraudē quis cōmiserit falsitatis) nec lr̄is vsus[h] est postq̄ꝫ eas falsas esse cognouit tu ei officium beneficiūq̄ꝫ restituens/ ipsum super hoc vlterius nō molestes. Idem.

¶ Propter paucarum litterarum rasuram in loco non suspecto rescriptum non probatur falsum. Capitulum. ix.

Ex conscientia: et infra. ¶ Verū litteras ipsas que redargute fuerāt falsitatis/ diligētius intuētes nullū in eis falsitatis signū vł suspitionis inuenim⁹: nisi paucarum litterarum rasuras[i]: que nequaq̄ꝫ sapiētis[k] animum in dubitationē vertere debuerunt. † vnde si vobis constiterit predictum. R. obligasse se sub periculo cause[l] q̄ litteras illas falsas esse pbaret (cum quilibet ad renunciandum[m] iuri suo liberam habeat facultatem) ipsi. R. super dicta ecclesia silentium imponatis[n].

¶ De sortilegijs.

propriā cui⁹ noticiā habuit. p̄sumitur primo cōtra factū: quia nō presumit quis ignorare factū proprie rei. C. de rescin. ven. quisquis. qḋ est verū: sed illā presumptionē elidit hec presumptio: qꝛ non presumitur dolū cōmisisse circa litteras q̄ de facili habent: vt hic dicit. ꝛ sic vna presumptio elidit aliaꝫ circa idē factuꝫ ff. de in integ. restit. diuus. et. .S. de p̄sump. litteras. Arg. cōtra .S. de elect. cum inter. R.

¶ Glo. se. signat ꝯtrarium ꝛ soluit.

h ¶ Usus est. Sl. j. ð excel. prela. inter. Arg. cōtra .S. e. c. pri. vbi non excusat qui vsus ē falsis litteris ignorāter. Sed illud intelligendum est de his q̄ nō sunt de simplici iusticia q̄ nō possunt haberi de facili. vñ illa presumptio eos condemnat hic excusat a cōtraria p̄sumptione: qꝛ in litteris de simplici iusticia nō est p̄sumptio cōtra impetrātē. vnde per ignorantiā excusat si statim desistat qñ scit eas falsas. Joan.

Ex cōsciētia. ¶ Primo diffinit obiectum dubium. Secundo obijcientem puniri mandat ibi: verum. Abbas siculus.

¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.

i ¶ Rasuras. Nō in narratione facti: qꝛ ex hoc nulla suspitio esset. .S. de fi. instru. ex lr̄is. nec per talē rasuram facta fuit ambiguitas in noie. .S. de fi. instru. inter dilectos. cōtra habes q̄ rasura inducit suspitionē. .S. de relig. do. cū venerabilis. ꝛ. J. de puileg. cū olim. ij. ꝛ. .S. eo. licet §. quinta. vbi de hac materia.

k ¶ Sapiētis. Modica suspitio nō dꝫ sapientis animū imutare. .S. de simo. ꝛ si q̄nes. ꝛ. i. q. j. iudices. Jo.

l ¶ Cause. Qḋ fieri pōt. .S. de elec. cum dilecti. vbi de hoc i fi. ꝛ sub pena ordinis ꝛ bñficū pōt se aliqs obligare. j. q. vij. q̄ties. ꝛ de cōse. dis. iij. c. go berēgarius. Ber.

m ¶ Renūciandū. .S. de re iu. ad aplicam. ꝛ. .S. de fo. cōpe. dilecti. ꝛ. c. si diligēti. ꝛ. C. de pac. si q̄s in conscribendo. ꝛ de epis. ꝛ cle. si quis in conscribendo.

n ¶ Imponatis. Sed nūquid propterea est ecclesia illa aduersario assignanda? respondeo non. nisi pbet primo se habere ius in illa. .S. de rescrip. olim. in fi.

† Adde q̄ rasura reddat litteras suspectas. no. in l. educto C. de edi. diui adri ani tol. Specu la. in ti tu. ð rescrip. §. dicto. † l iteꝫ accipit

Accedens. ¶ Primo ponit decisam cōquestionē. Scdo prouisionem ibi fraternitati. Ab.

¶ Glo. se. no. q̄ lr̄e ꝛc̄. querit ꝛ soluit signat cōtrariū.

g ¶ Presumi nō debeat. No. q̄ nō presumūtur littere false q̄ sunt de simplici iusticia et q̄ de facili possunt haberi sicut non presumit q̄ in re modica dolose agat ff. de do. si olcū §. vlti. cū. l. seq. vnde si quis suggessit falsum in litteris que sunt de simplici iusticia non statim presumende sunt false nisi pbetur q̄ ex certa sciētia falsum suggessit: qꝛ qui dicit q̄ falsum ex certa sciētia suggessit dolū allegat: sed dolus ex perspicuis indicijs pbari debet. C. de do. dolum. si tamē alter vult pbare ignorantiā auditur. Sed qualiter eā pbabit? dico q̄ per iuramētū. J. de sen. excō. si vero. ij. ꝛ. xxxiij. q. ij. in lectum. Sed pone q̄ falsum affirmet circa rem

diuisio

Dolus nō p̄sumit circa lr̄as q̄ de facili obtinētur.

¶ Rubrica. De sortilegijs. Quia sortilegia continent in se falsitatem: merito de his subijcitur. De hac materia glo. est optima. xxvj. q. ij. in summa. Ab. sic.

Continuatio

¶ De hac materia tractatur. xxvi. q. i. et q. ii. et q. iii. et q. iiii. et q. v. non liceat. et q. vi. vsq; ad finē questionis.

diuisio

In tabulis. ¶ Primo ponit prohibitionē. Secundo ponit penam transgressoribus ibi: qui aut. Ab. sic.

¶ Glo. se. signat ɔtrium et soluit.

a ¶ Sorte. Sic electio p sortem nō est faciēda. j. eo. c. vlti. Arg. ɔ xxvi. q. ii. sors. et c. hi q. qz lz sors in sui natura nō sit mala tñ ꝓhibetur ne ꝓpter assiduitatē labantur i idolatriā sicut ē i iuramēto. xxii. q. i. ɔsidera et hoc c. hi q. loquitur de cōpatius pmissione. ibi porr⁹ per mittūtur sortes q̄ ad demonia ɔsulēda ɔcurrāt: sic ꝓpter diuinatōes futuras sortes ꝓhibentur: vt h prz. et xxvi. q. ii. illo. et q. v. ca. sortes. et c. pueuit. qñq; tñ pmittitur p sortē aliqd fieri: vt dicitur j. e. c. vlti.

¶ Glo. se. signat contrarium.

b ¶ Quadraginta dies. Si laicus fuerit a cōione ecclesie priuetur. si vo cleric⁹ officio et bñficio pōt priuari. xxvi. q. v. nō oportet. et duobus. c. se. et arg. cōtra. j. c. pxi. Arg. cōtra. j. eo. c. vlti. vbi nō puniūtur.

Ex penitentiali theodori.

¶ Sortilegia pro furtis inueniēdis vel diuinationibus faciēdis ꝓhibentur: et cōtra faciētibus pena imponitur. Capi. i.

In tabulis vel codicib⁹ aut alijs sorte[a] furta nō sunt requirenda: nec diuiationes aliquas i aliquib⁹ reb⁹ q̄s obseruare ꝓsumat. Qui aūt ɔtrafecerit quadraginta dies[b] peniteat.

Alex. iii. grādeñ. ptriarche.

¶ Pbr̄ q p inspectionē astrolabij furta requirit ad tēpus suspēditur ab altaris ministerio. Ita cōiter summatur. sz in veritate hec sūmatio nō est indistincte va qz acri⁹ pōt puniri. c. ii.

Ex tuarū tenore lrārum accepim⁹ q. V. pbr̄ cū quodā infami ad priuatū locū accessit: nō ea intētione vt vocaret demoniū: sz vt inspectione astrolabij furtū cuiusdā ecclesie posset recuperari. ¶ Veruz lz hoc ex bono zelo et simplicitate[c] se fecisse ꝓponat: id tñ grauissimum fuit et nō modicā inde maculā pcti cōtraxit: et infra. Māda. qte. talē et p expiatiōe illi⁹ delicti pniam iponas: q p ānū et amplius si tibi visum[d] fuerit eū ab altaris misterio ɔcipias abstinere: et extunc liberum[e] sit ei exercere officiū sacerdotis.

Hono. iii. capitulo luceñ.

¶ Nō solū electio per sortes fieri nō dz sed etiā electiones cōpromissariorum per sortes assumi nō debēt. Caplm. iii.

Ecclesia vestra epo destituta vos conuenientes in vnum vt de futuri tractaretis electione pontificis: vnū elegistis ex vobis p sortem: qui tres auctē vestra elegit per q̄s vice oim lucañ. ꝓuideretur ecclesie de pastore. quoꝝ duo tertium magistrū. R. s. elegerūt: qd expresse licebat eisdē scd̄m traditam a vobis oibus ptātem[f]. ¶ Procuratoribus igitur vestris super his in nr̄a presentia constitutis: nos tali examinato[g]

diuisio

Ex tuarum. ¶ Primo ponitur cōsultatio. Secundo responsio ibi: verum. Abbas sic.

c ¶ Simplicitate. Quia bono zelo hoc fecit aliquātulum excusatur. arg. j. de aposta. c. ii. et qz p simplicitatem hoc fecit dignus fuit mīamam simplicitati parcēdū est. j. de re. permu. c. cū vniuersoꝝ. vbi de hoc.† B.

d ¶ Visum. Et ita tēpus penitētie arbitrarium est. xxvi. q. vii. tēpora penitudinis: sed minorē penitentiā anno non posset imponere ex quo papa sibi annū prefixit: sed supra est ad arbitrium episcopi.

† Concor. tex. l. l. i. ff. de do. et l. l. iter. cū vulga. ff. d excu. tu to.

e ¶ Liberū. Hoc intellige dictū ex dispēsatione: nā de iure cōi debuit remanere priuat⁹: et eps de iure cōtra illū ꝓcessit. xxvi. q. v. nō oportet. et c. si q̄s eps. et c. aliquāti. sed qz bono zelo per simplicitatē deliquit papa mādat ipsum restitui: et eps auctoritate sua cū isto potuit si voluisset dispēsare: cū in casu isto ei hoc nō sit prohibitū et dispēset etiam in maioribus. l. dist. presbyteros. et j. de iudi. at si clerici. vbi de hoc. Ber.

Eps cū sortilegis dispēsare potest.

diuisio

Ecclesia. ¶ In prima ponitur electio. In secūda electionis prosecutio/ examinatio/ et repḣēsio. In tertia gratiosa cōfirmatio. et sexta ꝓhibitio. Secūda ibi: pcuratorib⁹. Tertia ibi: electionē. Abbas sic.

¶ Glo. seq. alle. ɔcor. ponit opi. quā reprobat p locū a diuisione et p sile et p decre. cumana. et rn̄det rōni ɔue.

f ¶ Potestatē. Si. habeo. j. de elect. cū in iure. Dicant tñ quidā q idem esset si aliqua forma non fuisset expssa q possent vnū de se eligere: vt dr̄ in ca. cū in iure. qd non credo: qz vbi simplr̄ datur ptās eligēdi tribus nulla forma adiecta: ita hñt potestatem eligendi oēs q vn⁹ vel duo sine tertio eligere nō pñt: vñ si duo eligant tertium nō valet qd faciūt: qz hanc ptātem nō habent: si ille eligat se cū alijs non valet: qz nemo seipsum eligere pōt. j. de in sti. cū ad nostrā. qz ali⁹ dz esse electus et alij eligētes: vt ibi dicitur. sicut est inter baptizantē et baptizatum. j. de baptis. debitū. et j. de iurepa. p vestras. xxiii. q. i. didicimus. et ff. de tu. et cur. da. ab his. l. pretor. et ff. de test. tut. ex snia. ff. ad trebel. ille a quo. ꝟ. tēpestiuū: qz duplici officio fungi non pōt: vt ibidē dr̄ sicut tres iudices vel arbitri sint dati simplr̄ sine illa clausula q si nō oēs etc. duo sine tertio ꝓcedere nō possunt qz ptās iudicādi ita data est omnibus q duo sine tertio vel alter sine altero ꝓcedere nō pōt. j. de offi. dele. c. vno delegatoꝝ. et c. cūm matrimonij. ó hoc etiā dixi in. c. cū in iure. sz cū datur aliquib⁹ ptās eligēdi de se vl̄ alijs: si volūt aliquē eligere de se tūc ptās eligēdi remaneret penes illos tñ et eis solis data itelligitur: sicut qñ cōmittitur cā cū illo clausula: q si nō oēs etc. sed si simplr̄ datur aliquibus ptās eligēdi tūc nō possunt aliquē eligere de se sicut est in iudicib⁹. vt dictū est. et ꝑsona electa nullo mō dz cōputari inter eligētes: vt ꝓbatur. j. de elect. cumana: et id dicit hic q eis licebat fm traditā etc. et hoc ar. nō valet. Capitulū pōt aliquē eligere vnū de se: sed istis q̄bus data est simplr̄ eligēdi ptās funguntur vice capl̄i: ergo pñt eligere vnū de se. Caplm enī eligit iure cōi sine ordinario: sed isti nō eligūt iure cōi. sed ptāte sibi cōcessa p caplm. Ber.

g ¶ Examinato. Et merito: ad quē enī ptinet cōfirmatio et examinatio processus et persone. j. de elec. nichil est. et c. cum nobis. et c. venerabilē. et j. de trāsla.

ea. vlti. §. de here. cum ex iniuncto. in fi.

a ¶ Ad gratiã. hoc to dicit. q: de iure debuit cassari: sed ipsum de gratia confirmauit.

¶ Glosa sequens not. a contrario et illud coadiuuat. secundo obijcit et soluit.

b ¶ In electionib⁹. per hoc q̃ dicit i electiõib⁹ videt̃ q̃ in alijs vsum sortiũ nõ reprobet. arg. xxv dist. q̃lis. z. ff. de iudi. cũ p̃tor. ff. de test. ex eo. et xv. q. iij. õ crimine. p̃terea i multis casib⁹ vsum sortiũ admittim⁹ ff. de iudi. sed cũ ambo. ff. fa. her cis. si qui sunt. C. cõia dieg. si duo bus. circa princ. Sz q̃re ꝓhibet̃ vsus talis in electionibus nõne matthias forte elect⁹ fuit? xxi. di. cleros. in p̃n.

processu: licet nota non careat. quinimmo multa reprehensione sit dignum: q̃ sors in talibus interuenit: z infra. ¶ Electionem celebratã de ipso ad gratiam[a] cõfirmationis admittimus: sortis vsum in electionibus[b] perpetua ꝓhibitione dãnantes.

¶ De collusione detegenda.

Gregorius vniuersis episcopis de corin.

¶ Accusatore desistente ab accusatione potest iudex ex officio suo inquirere sup crimine illato.

Capitulum primum.

Scripta. F. v. relegentes agnouim⁹ q̃ hi[c] qui cõtra Hadrianum ep̃z aliq̃ dixerãt modo cũ eodẽ in amicitiã cõuenissent: z infra. ¶ Q: ꝟo nũciati facinoris q̃litas[d] nos vehemẽter ipellit vt ea q̃ audiuim⁹ dissimulare[e] nullaten⁹ debeam⁹ p̃sertim cũ accusatores et accusatũ inter se fecisse gratiã[f] indicaueritis. hoc necesse est subtili⁹ p̃scrutari: ne forte nõ ex charitate[g] sed ex p̃mio eo:

Mat thias z ionas forte fuerũt electi.

z sors nõ est aliq̃d mali. xxvi. q. ij. sors. Dicas q̃ lz matthias z ionas forte electi fuissent: nõ tñ eoꝝ exẽplo eligẽdus est aliq̃s p sortẽ. vt. xxvi. q. ij. nõ statim. et. c. nõ exẽplo. q: illud factũ fuit diuina inspiratione. sic. xiij. q. v. dicit. Qd aũt dicit̃ sors nõ est aliq̃d mali. verũ est ꝯsiderata in se: sed ex cõ ꝓhibet̃ vt dixi. §. e. c. j. p̃terea hic nõ fuit seruata forma cõcilij. §. de elec. q: propter. vt videt̃. ꝑpter dissentiões ꝟo et lites dirimẽdas sors admittit̃ circa iudicia: vt dicũt p̃dicte leges in quo casu põt intelligi caplm illud sors. sed i electionib⁹ licet ibi sit discordia nõ licet per iura predicta. Abbas sic.

Sors q̃nq̃ admittitur.

¶ Rub. De collusione. ¶ Q: in collusione inest falsitas: iõ subijcit̃ hec rubrica de collusione. De materia rubrice respectu q̃ colludẽs preuaricat̃ habet̃. ij. q. iij. §. si. facit tex. in. c. ij. in fi. de p̃cu. li. vj. z i cle. ꝯstitutione §. sane. õ elec. Et collusio est iter actorẽ z reũ latẽs z fraudulẽta cõuẽtio: vt voluit in glo. in. c. iij. §. e. in ꝟ. collusiõe. z vide glo. ij. q. iij. §. notãdũ. Et dr̃ colludẽs falsum cõmittere: q: aliud agit z aliud simulat. ꝟ

Continuatio

Collusio.

¶ De hac materia hr̃. ix. q. iij. c. j. in rub. de penis. ꝟ. q̃ sit pena collusio. z. §. in rubrica de accusationibus.

ꝟ Con cor. gl. l. i. post ꝯctũ. et ibi bar. ff. õ do. hẽs si. ij. huic C. eo.

Scripta. ¶ Si accusator ab accusatione desistat debet iudex inquirere an per collusionem hoc fecit: ita summatur cõiter. Pu mo pouit factũ. Secũdo decidit questionẽ circa factum ibi: quia. Abbas. sic.

c ¶ Qd hi. Arg. q̃ plures accusatores p̃nt admitti cõtra vnũ sup eodem crimine. §. de accu. licet. z. ij. q. j. in primis. z plures ꝓcuratores admittunt̃. §. de testi. insup. hic eñ admissi fuerũt plures accusatores. et in ca. in primis. qd fieri nõ deberet immo iudex debet eligere magis idoneum. ff. de accu. si plures.

Accusatur vn⁹ a pluribus.

¶ Glosa seq. no. modũ preponderandum facto.

d ¶ Qualitas. De amicitia letat̃ z nõ de modo illo quo in amicitiã cõuenerũt. et ideo precepit inquiri de collusione. vnde dixit Iõanes quidã sapiẽs fantasma Deus nõ est remunerator nominũ sed aduerbiorum. hoc est dicere. nõ remunerat deus bonũ qd fit: sed qd

Aduerbia et

bene fit. vñ nõ remunerat iudeos q̃ crucifixerũt xp̃m: licet mors xp̃i bona fuerit: q: ꝑpter hoc de penis iferni nos redemit. z iõ nõ remunerauit eos: q: nõ bñ fecerũt. deus eñ coꝛ interrogat z nõ manũ. xiij. q. v. si q̃d inuenisti. nec cõsiderat que fiũt sed quo aio fiunt. xv. q. vj. c. j. in fine.

non nomina remũerãtur a deo.

e ¶ Dissimulare. §. c. proxi. z. c. pe. et vlti. p hoc eñ cõsentire vr̃. arg. xliij. distin. ephesijs. in fi. et lxxxiij. di. error. z. §. õ here. c. ij.

¶ Glo. se. distinguit et ꝓsequit̃ duplr̃ modũ recedẽdi a lite i triplici gñe cãrum

f ¶ Gratiam. Arg. q̃ nõ liceat recedẽ a lite. vñ not. q̃ tria sunt gña causarũ. sciz ciuilis / crimina lis / z spiritualis Duplicit̃ eñ p̃t q̃s a lite recedẽ p grãz z p trãsactionẽ.

Cause sunt triplices. Lis deseritur duplr̃.

In cã ciuili p̃ot q̃s a lite recedere p grãm z per transactionẽ sine aliqua pena vel nota nisi in actione famosa in q̃ nõ lz transigere sine iudicis auc̃te als notatur infamia. ff. de his q̃ no. infa. furti §. pactus. In cã ꝟo criminali ante inchoatã litẽ licitũ est desistere p gratiã. ff. ad turpil. l. mulier. z. l. quesitũ. post inchoatã litẽ nõ lz sine iudicis auctoritate: z sine ꝯsensu rei si fuit supposit⁹ tormẽto. C. de abo. l. iij. vel si ex hoc remaneret infamat⁹. vt. arg. v. q. j. quidã. Et si destiterit incidit in turpillianũ si publicũ crimẽ intẽdit. C. ad turpil. l. j. z fideiussoꝛ punit̃ in q̃titate ꝓmissa z accusatoꝛ notat̃ infamia extraordiarie ꝓ motu iudicis punitur. ff. e. l. ij. de custo. z exhi. re. l. iiij. z. ff. õ p̃ua. l. iij. in fi. z. l. si is. si ꝟo priuatũ extraordinarie punit̃. ff. ad turpil. si q̃s repetere. in fi. Pro motu iudicis sm̃ canones oẽe crimẽ q̃si publicũ censet̃: vñ p trãsactionẽ seu gratiã a lite recedere nõ licz. ar. hic. z. §. c. pxi. z. c. vlti. Qd si fecerint iter se grãm vel aliquã collusionẽ iterũ inq̃retur de crimie vt hic ptz. z. §. c. pxi. z vlti. iudex tñ si in crimine illo posset dispẽsare prestare põt auctoritatẽ si voluerint inter se gratiã facere. ar. v. q. ij. si primates. z. xc. dis. c. j. z. c. studendũ. In cã sp̃ali bñ licet a cã recedere p gratiã: p transactionẽ ꝟo nõ. vt ꝓprie intelligas trãsactionẽ. §. õ re. ꝑmu. c. vlti. §. de trãsac. sup eo. In cã ꝟo criminali vel matrimoniali neq̃ per transactionẽ neq̃ p grãm seu cõpositionem lz discedere. §. de trãsac. c. vlti. Ergo si aliqui gratiã faciãt iter se indebito modo iudicis est inq̃rere. vt hic patet per totũ. C. de ge. aboli. indulgẽtia. et. l. ij. vbi aũt ex iusta causa vult discedere iudex debet indulgere abolitionẽ. ij. q. iij. si quẽ penituerit. z. §. ꝑuaricator. C. de abo li. l. j. z. ij. In causa mixta puta cum agit̃ ad thori separationẽ potest quãdo vult discedere. arg. §. de diuor. ex litteris: q: non solum septies: sed etiã septuagesies zc. §. de iureiurã. quẽadmodum. Ala.

Senatusconsultum turpilli anũ q̃s punit.

g ¶ Charitate. Si enim ex charitate hoc facerent accusatores possent tolerari sed ex premio non vt hic dicit. et. §. c. proxi. B.

Sūmarium. Crimina. a ¶ Gregorius iste secundus fuit vel tertius: et forte loquitur de primo.
b ¶ Preteribat. Quia vndecūq3 crimina claruerint punienda sunt. xxiij. q. iij. ecce. et. s. c. proxi. et. lxxxvj. distin. si quid. et. ij. q. iij. §. notandum.

excessib⁹ subditoꝝ: cū p famā que scādalū generat ad ipsum puenerit. s. de accu. qualiter. et. lxxxvj. dis. si quid.
b ¶ Periculo. Quātū ad exēplū: qz qđ agitur a prelatis facile trahiť a subditis in exēplū. s. de voto magne. et. xj. q. iij. precipue. vel q̄ ad dilapidationē si in hoc laborat. Ber.

divisio. Audinim⁹. ¶ Bñficio suo puaŕ: q p collusionē illud cōstituit censuale. h. d. Prio refert collusionez scđo illū priuari mādat ibi. vñ. Ab.
c ¶ Collusiōe. Collusio. Collusio est inter actorē et reū latens et fraudulēta cōuētio. Colludētē em non dz remanere impunitum. ij. q. iij. si quē penituerit.
d ¶ Pensionē. Hec pēsio constitui non pōt sine auctoritate epi: vnde vitā eius q solui nō excedat etiā si p collusionē facta nō fuerit. s. de trās act. decetero. et est sūc. s. de pac. cū clerici. Ber.
¶ Glo. sequens rect. p. q. rōnis.
e ¶ Spoliare. Per talem collusionē piudiciuz fit huic epo: qz sic precludiť via sup ordinatione ecclie sue vt hic dř. vñ non tenet eo absente facta etiam si sententia lata fuisset. ff. de re iudi. de vnoq3 et. ff. de collu. cuz nō iusto. et. l. vlt. vñ merito spoliādi sunt illis ecclesijs ppter dolum et fraudē taliter ppetratā. dolus th taliter impunit⁹ remanere nō dz: ne malicia sit illis lucrosa. ff. de do. l. j. in pn. et. l. nec ex dolo. nec est equū quēq3 suū dolū reuelare. ff. p socio verū §. tēpus. et. ff. de reg. iu. nō fraudanť. l. si. xvj. q. j. legi. et ex eo q deliquerūt nō debēt esse melioris conditionis. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. iij §. ij. et. ff. de fur. itaq3 fullo §. sed nemo. ff. quod vi aut clā. l. seruus.

† Concor. lex eleganter §. si dolo. ff. de do. et. l. si de cōi. ff. si ser. vē.

Dolus neminē releuat

rū sit cōcordia cōpata. Idē.

¶ Desistēte accusatore et accusato iudex psequiť. Ca. ij.

Crimina semel audita Gregorius[a] indiscussa nullo mō pteribat[b] etiā si accusat⁹ cū accusatore in grām redijsset. Alex. iij. nouiceñ. epo. ¶ Colludens in cā bñficiali priuari dz bñficio. C. iij.

Audinim⁹ vsq3 adeo clericoꝝ maliciam excreuisse: vt interdum inter se collusione[c] facta super bñficijs que possident se sustinent ab alijs molestari et postea vt qōni cedať et ijdē clerici q̄ bñficia quiete possideant q̄si noie trāsactiōis soluūt alijs đ ipis beneficijs annuā pēsionē[d] vt post mortē eoꝝ in bñficijs illis sup quibus est collusio facta ius sibi valeāt vendicare. ¶ Vñ tibi mandam⁹ q̄ten⁹ si q̄s clericos tue iurisditionis p collusionē hmōi fraudē legitime tibi ɔstiterit cōmisisse: eos bñficijs sup quibus collusum fuerit nō differas perpetuo spoliare[e]: qz satis eēt indignū: si fraus et dol⁹ q̄ in piudicium tui iuris et alioꝝ nituńť cōmittere: in eorū non redundarēt incōmodū et iacturā. † Grego. ix. bareñ. archiepo et

fratri ioseph monacho flor.

¶ Absolutio de criminibus illatis per collusionem facta nō impedit facultatem iterū accusandi et inquirendi de illis criminibus. Capitulū. iiij.

Intantū clamor q̄ ascēdit cōtra acherōtinum archiepm inualescit q dissimulare[f] ipsum vlteri⁹ sine scādalo[g] non valem⁹ nec sine periculo[h] tolerare: et infra. Licet aūt se. apo. frequētib⁹ clamoribus excitata: inquisitionez q̄rundā excessuū suorū duxerit cōmittēdam ppter tergiuersationes[i] tñ ipsi⁹ vt dř eodē cū inquisitorib⁹ et examinatoribus colludēte[k]: necnō corruptis testib⁹ et inquisitoribus ac examiatorib⁹ supradictis: nō solū pdicti excessus remāserunt hacten⁹ incorrecti: verū etiā3 peiora priorib⁹ cōmittere nō expauit: et infra. ¶ Di. v. manda. quaten⁹ si de hmōi collusiōe ac corruptione cōstiterit: ex integro super pmissis et alijs: alioq̄n sup nouis[l] dūtaxat inq̄ratis q̄ videritis inquirenda. ¶ De delictis puerorum. Grego. ix.

¶ Impuberes preter vitium carnis delinq̄re pñt: puniuntur tñ mitius q̄ adulti. Ca. j.

i ¶ Tergiuersationes. Tergiuersari est i vniuersū ab accusatiōe desistē. vt. ij. q. iij. §. notādū. † vñ pōt exponi tgiuersatiōes. i. astutias siue calliditates de qb⁹ idarit inquisitores vt desisterēt ab inquisitione.
¶ Glosa sequēs tractat de pena collusiōis dicēs q sicut calūniatores ordinē et c.
k ¶ Colludēte. De colludio puniri dz pena legibus ɔstituta. ij. q. iij. si quē penituerit. et nichilomin⁹ idrcť iterū de crimib⁹ illis. vt h dř. et. s. e. c. j. Océs em calūniatores p q̄litate commissi extra ordinē puniūtur. ff. ad turpi. l. et in puatis. vt si priuatum sit crimē offō iudicis cula pa ei⁹ coerceť. ff. eo. si quis §. vlt. ff. de puari. l. ij. Si do publicuz itamus efficiť. ff. e. si io q §. vlt. ff. de preuaric. l. ij. Ad hītendinem illoꝝ vť q iste eēt puniēdus: l3 non dicať puaricator seu calūniator ppt̄e: qz non l3 taliter corrūpere iudicē aut etiā testes. s. e. c. pri. si de hoc cōstiterit: tā ille q̄ examiatores siue inq̄sitores et testes puniri possent officio iudicis extraordinaria pena: tñ nō dicit q puniať: sed iterū inq̄rať de his et alijs vt i fine puniať. B.
l ¶ Nouis. Bene dicit sup nouis: qz de delicto vni⁹ hois sepius q̄ri nō dz. ff. nau. cau. sta. l3. l. si. de accu. de his. et. c. l3. qz crimina semel dimissa iterū in vltionem venire nō patimur. xxiij. q. iiij. si ille. et de pe. di. iiij. diuina clemētia. et. iij. q. j. §. phibeť. et §. ab alio delatā.

† Concor. lex. l. l. j. §. tergiuersari ff. ad turpil.

Calūnia qūs puniť.

In tantū. ¶ Iterū contra illū inq̄ritur de crimine qui p collusionē fuit absolut⁹. h. d. Diuiditur. nā primo ponit cōmissam inquisitionē relatā collusionē et ipsius exitum. Secundo ponit bienēbrem cōmissionem. Secunda ibi: discretioni. Abbas sicu.

Sūmarium. divisio.

f ¶ Dissimulare. Sic. s. e. c. j.
g ¶ Scādalo. Tūc vere debet prelatus inq̄rere de

¶ Rub. De delictis puerorū. ¶ Supra visum est de quibusdā delictis: verū quia dubitať an talibus puerilis etas implicetur: merito annectitur hec rubrica.
¶ De hac materia habeť. xv. q. j. p totū. et. iiij. q. iij. c. j et. xxij. q. vj. c. paruuli. cū duobus sequētibus. Ab. sic.

Continuatio

diuisio

Ueris. ¶ Ponit dictum quod scđo reprobat ibi quod merito. Ab. si.

a ¶ Grandiusculis. i. doli capacib⁹ videlicet. vij. an. tales enĩ ⁊ mētiri ⁊ verum dicere ⁊ cõsiteri et negare pñt vt dicit augu. i epl'a ad renatũ epm vt habet i glo. augu. sup ca. ð ɔse. dis. iiij. paruuli.

b ¶ Pubescet. Ante enĩ puber tatẽ que in ãno xiiij. solet eueni re: nõ psumit de quoquã. nisi et malicia supple at etatẽ. ð. ð despon. impub. de illis. ⁊ ca. vlti.

c ¶ Non esse pctã. Quasi diceret null⁹: cum iuramētũ pupil li valeat. ff. ð li. cau. l. vl. ∫ pt deterare. Itẽ põt cõmittere furtũ cũ ẽ doli capax. ff. de fur. ipuberẽ. Ar. ɔ. ff. ð iureiu. q̃ iurasse ꝫ ibi non fuit doli capax. Tenent ꝫ tales pueri ex delictis. C. si ad ver. delic. l. j. ⁊ C. de pe. ipunitas. Ar. ɔ. de ɔse. di. iiij. eos. et. C. de fal. mo. l. j. et. ff. de edil. edict. cũ aũt ∫ excipitur Sed hoc intelli ge cũ nõ sint doli capaces: vel quo ad minorem penam.

† Concor. tex tu. l. mi nor. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. ad. l. iul. de adul.

Ueris grãdiusculis[a] peccatũ noluit attribuere quidã nisi ab annis. xiiij. cum pubescere[b] ceperint. ¶ Qð merito crederemus si nulla essent peccata/nisi q̃ mẽbris genitalibus admittunt. † Quis vero audeat affirmare furta: mendacia. et periuria nõ esse[c] pctã? At his plena est pueril' etas: q̃uis in eis nõ ita[d] vt i maioribus punienda videantur.

Alexan. iij. hermoneñ. epo.

¶ Puer non debet ita seuere puniri sicut maior: nec pater ex delicto filij impuberis tenetur. Capitulum. ij.

Eferente nobis. ꝟ. intelleximus q̃ cum. A. fili⁹ ei⁹ decẽnis cũ alijs pueris sagittaret: quidã nepos eiusdẽ. ꝟ. sagitta pcussus interijt: qð idẽ fili⁹ ei⁹ cũ inter alios luderet fortuito casu dicit' pegisse: pp qð abbas sci remigij a p̃fato. ꝟ. ſm cõsuetudinẽ illius terre. c. solidos istãti⁹ reqrebat:[e] ⁊ ifra. ¶ Uñ qm̃ i puer' relinq̃ solet multũ[f] qð in alijs puectioris etatis humane leges dicũt seueri⁹ corrigẽdũ: mandam⁹ q̃ten⁹ si cõstiterit filiũ p̃dicti. ꝟ. ifra. xiiij.[g] etatis sue ãnũ eũdẽ excessum cõmisisse: memoratũ abbatẽ moneas ⁊ ɔpellas vt ab eodẽ. ꝟ. predictos. c. solidos pp̃ter illã cõsuetudinem nõ exigat: nec ab ipso p tpali pena reqrat.

¶ De clerico venatore. Ex cõcil. aurelianẽ.

¶ Clerico prohibet venatio ⁊ cõtra faciẽti pena imponit. h. d. cum seq. Capitulũ. j.

Piscopum/ pbr̃m/ aut diaconum: canes aut accipitres / aut hmõi/ ad venãdũ hr̃e nõ licet[h]. ¶ Qꝫ si qs taliũ personarũ in hac voluptate[i] sepi⁹ detentus fuerit si eps̃ est/ tribus mensib⁹ a cõione: si pbr̃/ duobus: si diaconus/ ab om̃i

d ¶ Nõ ita. Sic ergo ratione etatis miti⁹ agitur. ff. de mino. auxiliũ ∫ etiã. ⁊ l. si ex cã iudicati. Itẽ nota q̃ omne delictũ cadit in puerũ postq̃ est doli capax p̃ter delictũ carnis. ff. ad si. l. j. ∫ impuberes. et. l. excipiunt. Arg. contra. ꝭ. c. pxi. sed ibi soluitur.

Summarium.

Eferente. ¶ Impubes pcutiẽs aliũ: nõ debet puniri pena pecuniaria ſm ɔsuetudinẽ terre. Nec ob hoc quid põt exigi a p̃re. h. d. Uel sic. P̃r ex delicto filij impuberis non tenet. Primo ponitur appellãtis querela. Secundo iudicis datio ibi: vnde. Ab.

diuisio

e ¶ Requirebat. Unde dictus. ꝟ. ad sedem apostolicam appellauit.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiec. duplicẽ. s. ad textũ ⁊ ad casum. Prima soluitur per expositionẽ lre. scđa dupliciter.

f ¶ Inultũ. xv. q. j. illud. s ꝫ illud itellige de eo q̃ nõ est doli capax. vñ expone inultũ. i. nõ pfecte vltũ. vt. ð. c. pxi. ff. ð mino. auxiliũ ∫. j. ⁊ l. si ex cã ∫. ij. ⁊ C. ð pe. impunitas. C. si aduer. delic. l. j. ⁊. ij. ⁊ ff. ð dam. ifec. dãni ∫ si pupill⁹. et. xxj. q. j. si quis cuiuslibet. versiũ nõ punit. Sed vnde hoc q̃ nõ punit pp̃ter talẽ excessum: nõ dicit q̃ nõ punit ſm iura. maxime cum daret

Delicta puerorũ an sint puniẽda.

operã illicite rei ⁊ esset decẽ annorũ: sed dicit q̃ pp̃ter illã cõsuetudinẽ pecuniã illã p tpali pena nõ exigat si erat infra. xiiij. ãnos. cũ ille puer nihil habeat ⁊ pater p filio nõ est ɔueniẽd⁹. C. ne fil. p pa. l. j. nec dñs p seruo. ff. de pe. licet ∫ ex furtiuis. ‡ maxime rõne etatis. et qꝛ delictũ extra venit non ex alo licꝫ in culpa fuerit: ⁊ ideo noxã nõ cõmisit vñ habet in integrum restitutio nẽ si voluerit. C si aduer. deli. l. j ⁊ pater ei⁹ nole petere posset: si pecuniaria pena esset sibi ipo sita. ff. de mino. pt̃ p filio. j. rñso Irregularis tñ fuit effect⁹ ⁊ pena spũali dꝫ puniri siue canonica. et ex eo q̃ dicit p tpali pena miti⁹ tñ agit cũ eo pp̃ter etatẽ. ð. ca. proxi.

‡ Quid si subesset statutũ vt pr̃ p filio teneret. no. Bar. in l. cũ filii⁹. ff. ð vb. ob.

g ¶ Si. se. due arguit signat ɔuĩs ⁊ remittit.

g ¶ Decimũ quartũ ãnũ. Et hoc vr̃ q̃ si fuisset supra decimũ quartũ annũ q̃ abbas illã penã posset exigẽ: forte qꝛ hẽbat ibi tẽporalem iurisdictionẽ. Et põt sumi arg. ex hoc q̃ ab epo habente regalia a pricipe p regalibus illis appellandũ sit ad dñm papã ⁊ nõ ad pncipẽ. ‡ qð verũ ẽ nisi ɔsuetudo aut puilegiũ ɔtrium iducat. ð. de ap. romana ∫ debet. vel forte ab bas hoc habuit ex cõsuetudine iam p̃scripta vt p homicidio penam pecuniariã exigat. Ar. ꝭ. j. de pe. licet sed illud ibi etiam soluitur.

‡ Adde ad hoc qð no. bar to. i. l. j. ∫ si qs in appellatiõe. in vl. q. ff. de appellat.

¶ De clerico venatore. ¶ Supra visum est de q̃busdã delictis tam clericorũ q̃ laicoꝝ: nunc submittit de quibusdã delictis clericoꝝ tñ. s. clerico venatore.

¶ De hac materia habet. lxxxvj. di. in ca. qui venatoribus cũ. v. c. se. ⁊ xxxiiij. dist. c. j. in prin. Ab.

Piscopũ. ¶ In prima ponit phibitio. In secunda pena ibi: q̃ si quis. Ab.

h ¶ Non licet. ð. ne cle. vel mona. c. j. xxxiiij. di. quorũdã. lxxxvj. di. an putatis ⁊ ð. de cẽsi. cũ aplo. ⁊ ꝭ. c. pxi.

¶ Glo. seq. arg. a contrario ⁊ illud concedit si tria ccurrãt. demum distinguit quadruplicem venationẽ. ⁊ quartã. s. que fit ad aues vel bestias subdistinguit in clamorosam ⁊ quietam.

i ¶ Uoluptate. ꝫ vr̃ q̃ cã necessitatis vel recreatio nis licitũ sit, qð posset ɔcedi alijs clericis excepto epo

cui omnino nō lz.xxxiij.di.c.j. dūmodo clamosam venationē euitēt.lxxxvj.di.an putatis.ⷭ nō sepi⁹: vt hic dicit/ne in consuetudinē pducat. Quedā em venatio ē oppssiua hoim: ⷭ hec oino illicita est.vj.di.§.is ita. Et est adulatoria q̄ fit ṗ ṽba: ⷭ hec est illicita. lxxxvj. di.venatoribus ⷭ.xlvj.di. sūt nō nulli.ⷭ.vj.q.j.ſſ plurimi. Est arenaria q̄ fit i arena ⷭ mala.iij.q. vij.§.tria. Saltuosa ⷭ clamorosa licita ē laicis de q̄ dī i.c.an putatis. ſʒ clericis oino nō lʒ talis venatio ſʒ detaᷓ vt dictū ē cā necessitatis vel recreatōis epō/ psbytero/diacono et subdiacono q̄ cum diacono eodē gaudet privilegio vt.s.d ser. nō ordinā. miramur.ex toto prohibet: qꝛ de illis ſt hic tm̄ prohibitio.

Glo.seq.obijcit ⷭ soluit.

a Officio. Plus punit hic minor q̄ maior: q̄d est ɔtra illd. xl.di.hō xpian⁹. xix.di.nulli. So.plus punitur hic epūs ⷭ pbr̄ q̄ diaconus. maior em̄ reputat in epō ista pena vel pbr̄o/ q̄ suspēsio ab ol officio † in diacono ꝓpter maius scandalū. ⷭ magis iputat illa pena epō vel pbr̄o q̄ suspensio a bñficio in diacono vel subdiacono. ex ꝑsona em̄ cōsideratur iniuria.insti.de iniurijs.§.atrox. sic ⷭ pena ex persona iudicatur parua vel magna. Ber.

b Omnibus seruis.i.clericis qui specialiter dicuntur serui dei: qui in sortē dñi ad eius obsequiū specialiter sunt assumpti.s.de preben. cum ſm aplm ⷭ.xxj.dist.cleros ⷭ clericos.

† Ar.i. psbyteris.et q̄d ibi no.C.d epis.et cleri. Fa.q̄d notat Cy.i.l. nemo. C.de sum. trini.

Rub.de clerico pcussore. Continuata est in precedenti titulo. De materia habet.xlv.di.ⷭ.j.q.vij. ca.ſi quis oēm.ⷭ.lxxxvj.di.in.§.similiter.ⷭ.c.seq.ⷭ.§ penul.ⷭ.c.non liceat. Ab.ſi.

Si quis. c percussor extiterit.tales em̄ pcussores esse nō debēt.xlv.di.c.j.ⷭ.c. epm̄. vbi isti in sacro ordine cōstituti percussores esse phibēt: ⷭ quasi ṗ totū.ⷭ. lxxxvj di.non lʒ.ⷭ in auē.de san.epis.§.sed neq. col.ix.quā habes.C.de epis.ⷭ cleri.auē.sed neq.

Glo.seq.argu.a cōtrario specialiter ⷭ generaliter: secundo declarat textum.

d Si non emēdauerit. Ergo ſi se emēdauerit nō deponitur sic.xxxv.distinc.ca.j.ⷭ est arg.q̄ non quodlibet mortale semel commissum sufficit ad damnationē.argu.ea.distinc.ca.j.ⷭ viti.ⷭ intelligo de eo qui in vsu habuit pcutere in ludo noxio qui nō caret culpa. ff.ad.l.aquil.nam ludus.alioqn crimen pcussiōis semel cōmissum non sufficit ad depositionē vt hic patet ita tñ q̄ ex tali pcussione non ꝓcedatur ad enormē lesionē: qꝛ sic deponeret.l.v.dist.ſi euāgelica.ⷭ.i.c. pxi.

Preterea. Summatur sic. Non potest episcopus grauem verberū penam imponere. Et primo ponit epī sententiā. Secundo ibi quā lʒ: illum excusat a morte Tertio ibi quā punit ibi: tamen qꝛ. Abbas ſi.

Summarium. diuisio

officio[a] suspendat. Ex eodē.

Sūmatū est.s.c.pxi. C.ij.

Omnib⁹ suis[b] dei venationes ⷭ siluaticas fatigatiōes cū canib⁹: ⷭ accipitres aut falcones hr̄e interdicim⁹.

De clerico pcussore.

Ex ꝯcil.agathē. Clericus sepe aliū pcutiēs/ ⷭ monitus nō desistēs: deponēd⁹ ē. C.j.

Si q̄s in aliq̄ gradu sacro pcussor extiterit[c] corripiatur a crimine et si nō emēdauerit[d]: deponat. Greg.carēti.epō.

Duobus mensibus a missarum administratione suspenditur epūs qui crudeliter aliquē fustigari facit. Capi.ij.

Preterea q̄m mulierē ꝓpt̄ delictū suū cōtra ordinē sacerdotij cedi crudeliᷓ[e] fustib⁹ deputasti. Quā lʒ exinde (cū post octo[f] menses decesserit) minime arbitramur fuisse defūctā. Tñ qꝛ ad ordinē tuū noluisti habere respectū: duob⁹[g] te mensib⁹ ab administratiōe missarum statuimus abstinere.

Alexan.iij. luceñ. episcopo.

Nō punit cleric⁹ vt homicida si fuit ipse in conflictu ṗ parte violentiā repellentiū/ licet ibi aliqui mortui sint: et ipse lapides proiecit ex quo nullum ipse percussit. Ca.iij.

Presentiū lator in quodam cōflictu asserit se fuisse: ṗ parte tñ illoꝝ q̄ violētiā repellebant[h]: in quo lapides ipe ꝓiecit[i] sed aliquē nō pcussit. Que nos (qꝛ ṗ alios illic aliq̄ dñr occisi) a celebratiōe missarū ṗ biēniū ꝓcipimus abstinere.

e Crudeliᷓ. Q̄d facere non debuit: ſʒ moderate.ar.s.de rapto.in archiepā tu.ⷭ.xlv.distin. cū beatus.et.ff. ad.l.aquil. preceptoris.et.ſ. de sen.excom. cum volūtate.ⷭ.xxiij q.v.ca.j.versus ſi.Ber.

f Post octo mēses. Ex temporis ꝓlixitate ꝓsumitur q̄ nō ex illa pcussione defuncta sit: et ecōuerso ex tpis breuitate ɔriuʒ ꝓsumit.l.l. di.ſi q̄ femina. † ſi em̄ occasionē mortis dedisset in ṗpetuum debeat abstinere.s.de homicidio.decetero.ⷭ.l. distinct. studeat. Et hoc est cōtra Bar. qui dixit in.c. studeat illū psbyterum nō teneri de occiso: sed de vulnerato ſi de casu interijt/et casus ex percussione processit.ff.ad.l. aquil.qui occidit.§.viti.Ber.

Presumptio q̄ sumitur ex parte.

† Concor.l.vni.C. d emē. ser.

g Duobus.s.titu.proxi.ca.j.ſi enim percuteret vt per hoc timeri vellet: ab officio suo dʒ repelli.xlv. distinc.epm̄.Ber.

Presentium. Duobus annis a missarum celebratione suspenditur presbyter qui associat repellentes violentiam in conflictu vbi aliqui mortui sunt: ⷭ lapides proiecit licet nullum percusserit. h.d. iuxta litteram. Primo narrat factū. Secūdo ibi: quē nos.temporaliter punit. Tertio post tempus admittit ibi.mandamus. Ab.

Summarium. diuisio

h Repellebant. Ideo rei licite operam dedisse videtur: quia licitum est se defendere.s.de sent.excōmu. ex tenore.et violentiam repellere.xxiij.questione.iij. fortitudo. ⷭ ca.ſi quis inferenda sed vlcisci non licet. xlvj.distinct.seditionarios. de hoc dixi.s.de homicidio significasti.

Glosa seq.signat contrarium ⷭ soluit.

i Proiecit. Unde dubium videri poterat an fuisset in culpa vel non.contra argu.xxiij.questione.vlt. ca.vl.l.distinc.ſi quis viduā.ⷭ.s.de cleri. pugnan.in duel.cap.viti.sed iste aliquem non percussit.vt.s. dicit.ⷭ hoc constabat. Intellige alr̄ ſi dubium esset repelleretur: vt dicunt cōtraria predicta.argu. ad hoc ff.de testamē.tute.duo sunt.ⷭ.ff.de manumis. testa.

cū ex plurib⁹. xxiij. dis. qñ. ⁊ c. null⁹. ⁊. ij. q. v. oib⁹. B.
a ¶ Abstinere. Ad cautelā saltem vt et clerici tales conflictus euitent: ⁊ est arg. φ aliquis punitur ex alterius facto vel culpa.

† Concor. textus l. i. sancimus cū ibi not. ff. d pe.

¶ Continentiā. hoc caplm legitur duobus modis sicut capitulū precedens. Uno mō φ dispēsatiue iste possit pmoueri. Alio mō φ de iure cōi ⁊ fm hūc intellectum q̄ mihi pl⁹ placet. h. d. vt in summa. Cōis diuisio. Scđa ibi: ɔsultationi. Ab.

duplex lectura hui⁹ capituli.

diuisio

b ¶ Ad resistēdū. qđ lz. s. eo. c. pxi. vbi de hoc. cum suis concordantijs.
c ¶ Nec̄ fctō Sic. l. di. si quis viduam. ⁊. s. de cler. pug. i duel. ca. vlti.
¶ Glosa seq. rect. per. q. rōnis.
d ¶ Ad subdiaconatus. Et nō vltra. lz ergo dispēsetur cum isto in subdiaconatu nō tñ poterit pmoueri ad superiores ordines. Iste ei fuit in culpa assumēdo arma: qđ ei nō licuit. xvj. q. iij. porro. ⁊. xxiij. q. vlti. c. quicūq̄ nā lachryme et orōnes sunt arma clericorum. xxiij. q. viij. cōuenior. etiam contra hostes. s. de voto. ex multa. vnde punitur: qr sine dispensatione non promouetur etiā fauore religionis cum eo facilius dispēsatur. s. de aposta. c. ij.

pimus abstinereᵃ. ¶ Mandamus itaq̄ vt si alia non impedierint (decurso huiusmodi temporis spacio) ad suā officij executionē eū admittas.

Celesti. iij. ¶ Clericus qui fuit in cōflictu vbi aliqui fuerunt occisi: sine eius facto vel consilio de iure cōi pmoueri pōt. h. d. fm intellectum qui plus placet panor. Capi. iij.

Continentiā litterarū: et infra. Cū. P. acolitus cum quibusdā ad resistēdumᵇ predonibus arma sumpsisset: in cōflictu illo tres fuerūt ab alijs vulnerati ad mortē: ita tamē φ illa homicidia nec̄ factoᶜ eius nec̄ consilio perpetrata fuerunt: et infra. ¶ Consul. t. t. r. φ cum predictum acolitū ad frugem melioris vite trāsiuisse dicatis: poterit ipse ad subdiaconatusᵈ ordinem promoueri: et altaris ministeriū exercere.

¶ De maledicis.

Clemens tertius.

¶ Maledicens pape puniendus est: vt alij deinceps deterreantur et ipse arceatur. Capitulum primum.

¶ Rubrica. De maledicis. ¶ Qr alia ɔcussio fit puta manu: alia lingua. cū maledici et detractores quodāmō ɔcutiūt. ⁊. s. visum est de ɔcutiētib⁹ manu: merito subdit de ɔcutiētibus lingua. Ab. ¶ De hac materia habet. xlvj. dist. ⁊. xxiij. q. iij. ɔ totū. xxv. dist. ⁋. al's ca. demū. in ff. ⁊. l. in rubri. de pe. ver. qualiter maledico.

Continuatio

diuisio

Innotuit. Primo ponit culpam. Scđo illā puniri mandat. Tertio ponit cām. Secūda ibi: ipsum. Tertia ibi: vt pena. Ab.
e ¶ In depressionē. Et male: qr principi nemo maledicere dz. xxij. q. j. parat⁹. et nō solū principi detrahi nō dz. imo nec fratrib⁹. vj. q. j. summa. ⁊ detrahētē secreto primo suo hūc ɔsequebar xxij. q. iij. mīnimū. ⁊. c. qui peccat. ⁊ de pe. distin. j. homicidiorū. arg. j. de exces. prela. ⁋ sit graue.
¶ Glosa seq. obijcit ⁊ dupl'r soluit. respondēs ad Iniu-

f ¶ A temeritate. i. ɔtinacia. xj. q. j. si qs sacerdotū. Arg. ɔ qđ etiā ex temeritate siue calore iracūdie fit venia meret. ij. q. iij. ⁋. notādū. ⁊. ⁋. si qs irat⁹. C. d iureiurā. l. ij. Et dicit impator. si qs putauerit nrā noia lacessenda: si ex hoc ex leuitate ɔtēnēdū ē. si ab isania miseratiōe dignū / si ab iuiuria remittēdū. C. si qs iperatori maled. l. vna ⁊. xxiij. q. iiij. inter querelas. et. C. de epi. ⁊ cle. si qs in hoc. Quare ɡ mādat papa φ cōpescat ɔ iura pdicta? Sed papa nō mādat hic puniri ɔpriā iniuriā rōe ɔsone sʒ q̄ten⁹ cōtingit romanā ecclīaʒ. quā etiā iniuriā remittere nō posset. lxiij. dis. salonitane in q̄ casu loquit. xxiij. qō. iiij. gullisari⁹. et ca. si is qui. Uel pōt dici φ aliqs bñ pōt punire iniuriā sibi factā a subdito suo maxime cū nullum habeat superiorē: vt hic. et arg. xlv. dist. ⁊ q̄ emēdat. ⁊ pdicta iura loquūtur de benignitate seu de mãsuetudine qr nullus tenet remittere iniuriam sine satisfactiōe nisi velit: sʒ rācorē sic. de pe. di. v. c. vl. ⁊. xxiij q. iiij. si illic. xc. di. si qs ɔtristat⁹

Iniuria romane ecclesie fctā nō potest remitti a papa

† Concor. lex aut facta ⁋. si na. ff. d pe. ⁊. l. j. C. ad. l. iul. repe.

Innotuit nobis: et infra. Qr nobis per litteras retulisti: φ cū. I. clericus multis corā astātib⁹ vba q̄dā in depssionemᵉ officij et bñficij nostri ɔtulit. ¶ Ipm a temeritateᶠ sua cōpescas. ¶ Ut pena illi⁹ alijs terrorēᵍ icutiat: ⁊ ne decetero cōtra ro. ec. in talia vba ɔrūpant. Grego. ix. ¶ Hic ponit pena blasphematis deū vel aliquē sanctū: ⁊ marie virginem gloriosissimā. Capłm. ij.

Statuim⁹: vt si qs contra deū vel aliquē sanctorū suorū ⁊ marie beatā virginē: linguā in blasphemiāʰ publice relaxare ɔsūpserit: p epm suū pene subdat inferi⁹ annotate. vz φ i septē diebus dñicis p̄ forib⁹ eccl'ie in manifesto (dū aguntur missarū solennia) blasphem⁹ existēs: vltio illorū die dñico pallium ⁊ calciamēta non habeat: ligatus corrigia circa collum: septēq̄ p̄cedētib⁹ sex ferijs in pane ⁊ aq̄ ieiunet: ecclesiā nullaten⁹

g ¶ Terrorem. Sic enim pena vnius debet esse metus alterius. ij. q. vij. quapropter. ⁊. s. de iude. ad liberādam. vbi de hoc. ⁊. s. de calū. c. ij.

Statuimus. ¶ Primo ponit penā ecclesiastici iudicis. Scđo secularis ibi: per temporalem. Ab.

diuisio

¶ Glosa seq. aggrauat blasphemiā per textum caū. ⁊ per rationem subdens penam. l. ⁊ canonis.
h ¶ Blasphemiā. Qui blasphemiā dicit in deū siue in spiritum sanctū nec̄ in hoc seculo nec̄ in futuro remittitur ei. xxv. di. ⁋. his. supple nisi penituerit. ⁊ longe grauī⁹ est eternā q̄ tpalem ledere maiestatē. s. de heret. vergētis. Sʒ q̄ ɔ tpalē maiestatē delidt punit. s. e. c. pxi. ⁊. vj. q. j. ⁋. verū. C. ad. l. iul. ma. l. si qs cū militib⁹. ergo multo forti⁹ isti puniēdi sūt: et grau⁹: qr maiora delicta maiorib⁹ penis sunt puniēda. et in delicto eq̄li decet prias eē penas. l auth. vt fra. fil. col. ix. ⁊ sus si. et qr hoc est ɡui⁹ q̄ in. c. pxi. punit ɡuius: qr ɡui⁹ cōmissum intelligit. xxiij. q. j. nō afferam⁹. l ff. fm leges vltimo supplicio punit. in auth. vt nō luxu. cō. na. col. vj ⁋. j.

sed fm canones olim laicus excōmunicabatur clerik⁹ deponebatur.xxij.q.ij.si quis per capillum.
a Ingressurus. Qz q̄ peccat in deū: peccat in eius ecclesiā ⁊ ecōuerso. vñ p̄uak ei⁹ ingressu. sic.xij.q.ij.de viro.⁊.xvij.qō.iiij.frater. nec dz eis pena remitti q̄ in deū peccāt.lxiij. dist.salonitane. et.xxiij.qō.iiij.si is qui.
b Facultates. Si.ī. de voto.c.ij.Ber.
c Cōmutet. Arg.de cōmutatiōe pene.lxxxij. dist.presbyter.⁊ xxij.q.iiij. innocēs. de hoc dixi ī. ō voto.c.j. B.
d Ptātem. Ar.q̄ vna iurisdictio p aliā iuuatur.x.di.qm idē ⁊.xcvj.dis.cū ad verū.⁊.xvij.dis. nec licuit. ī. de offi.ordi.qm in plerisq̄z.in fi. ‡.
e Cōtra eū. id est ptātem.et ita habes hic q̄ si iudex secularis negligit facere iusticiam pōt cōpelli per ecclesiam.xxiij.qō.v. administratores. ⁊.xcvj.dist.cum ad verum.
f Usualē monete. Idē esset si hoc non fuisset adiectū: vt ō moneta q̄ in vsu habet soluatur fm ɔsuetudinē loci. ff.de leg.j.si seruus.§.si numerus.et.ff.de leg. iij.l.nūmis.⁊.ff. de fun.instru.cū de lanionis.§.asinam.in fi.Ber.

‡ Adde ad hoc q̄ not. Albe.ō rosa.in l.j.C.de eman. lib.bartol.in.l.j.§.cuz igit.ff. de vi et vi ar.

ingressur⁹ᵃ. Quolibet q̄z p̄dictorū dierū tres si poterit: alioq̄n duos reficiat pauperes siue vnū. Et si nec ad hoc ei⁹ suppetāt facultatesᵇ: id ī penā aliā cōmutetᶜ: cui etiā si renuerit recipe/ ac pagere pniaz supradictā: ecclesie interdicak ingressus: ⁊ in obitu ecclsiastica careat sepultura. ¶ Per tpalem p̄terea ptātēᵈ coactiōe (si necesse fuerit) epi dioce. adhibita contraᵉ eum: blasphemus si diues fuerit quadraginta solidoꝝ: alioq̄n triginta siue viginti: et si ad id nō sufficiat: quinq̄z solidoꝝ vsualis moneteᶠ pena mulctetur: nullam in hoc miam habiturus: qd etiam inter alia cōmunitatum statuta ponak.

¶ De clerico excōicato deposito vel interdicto ministrāte.

E x canone aplo℞. ¶ Clericus deposit⁹ celebrās excōicatur. Cap.j.

S I quis ep̄s/ pbr̄/ vel diaconusᵍ depositus iusteʰ p certis criminibus ausus fuerit attrectare ministeriuz sibi dudum cōmissum: hic ab ecclāⁱ abscindak. E x cōcilio antioceñ. ¶ Degradatus vel suspēsus celebrās: ⁊ monitus nō desistēs: excōicak. et si nec sic desistat: p secularem potestatem ad requisitionē ecclesie exilio dānatur. Caplm.ij.

S I q̄s pbr̄ aut ali⁹ clericus fuerit degradat⁹ᵏ aut ab offō p certis criminib⁹ suspēsus ⁊ ipse p ɔtēptū ⁊ supbiā aliq̄d de ministerio sibi īterdicto agere p̄sumpseritˡ: et postea ab ep̄o suo correct⁹ in īcepta p̄sumptione pdurauerit modis oībus excōicek ⁊ q̄cunq̄z cū eo cōicauerit sīr se sciat esse excōicatuzᵐ. Sīr de clericis laicis vel feminis excōicatis obseruādumⁿ est: q̄ si aliqs ista oīa cōtēpserit: et ep̄s minime emendare potuerit: regis iudicioᵒ ad req̄sitionē ecclesie exilio dānetur. A lexan.iij.londoñ.ep̄o.

¶ Interdictus et excōicat⁹ celebrans monitus non desistens deponitur. Caplm.iij.

C Lerici autem si qui a suis aut etiā de mādato ro.pon. ab alienis episcopis interdicti vel excōmunicati ante absolutionem diuina officia celebrauerint: nisi

¶ Rubrica. De clerico excōicato. ¶ Supra visum est de variis delictis ,pter q̄ interdū clerici suspēdunk/⁊ interdū deponunk/⁊ interdū excōicank. sed qz q̄nq̄z clerici depositi excōicati vel suspēsi celebrāt: ⁊ ingerūt se diuinis sicut pri⁹: ⁊ posset dubitari de pena eis inferēdae ex nouo delicto. ideo ⁊c. ¶ De hac materia habek xj.q.iij.placuit.⁊ in.c.pe.l.dist.accedens. Abbas sic.

Continuatio

S I quis ¶ Glosa sequens reci.per.q.
g Diaconus. Idem est de omnibus aliis.ī.ca.proxi.⁊.xj.q.iij.episkopus.
Glosa sequens reci.per.q.
h Iuste. Idē esset si iniuste: nisi pri⁹ restitutus fuisset.xj.q.iij.ep̄s. dummō snīa nō sit lata cōtra ordinē iuris. qr tunc nulla est sentētia.ij.q.iij.§. diffinitiuam.ī. vt lite non contestata.accedens.j.
Glosa sequens signat contrarium.

i ¶ Ab ecclesia. Arg.cōtra.§.q.v. qua de causa. sed ibi dispensatum fuit.lxiij.dist.in.salonitane.
S I quis. ¶ In prima ponit penā. In scda aggrauat ibi: q̄ si. Abbas siculus.

diuisio

k ¶ Degradat⁹. A suo ep̄o. adiūctis sibi aliis ep̄is in degradatiōe pbrī.xv.q.vij.felix.⁊.c.si autem. Sz pone degradatū celebraret nunq̄d conficit⁹ videtur q̄ sic: qz ordinē non amisit.xx.qō.iij.eos qui.j.q.j. q̄ q̄dā ⁊ de cōse.dis.iiij. ostendik.xxij.q. vij.licite. Arg.ī. j.di.accedēs.xj. qō.iij.ep̄s.lxxxj. dist.dictū.xxiij. q.vi.clerici.lui. dist.c.ij. R. dixit q̄ talis non conficit. potuit eniz eccl̄ia ei auferre illā ptātem quā cōtulit q̄uis nō posset caracter auferri sicut nec insignia militi. Lau.ala.⁊ Tā. dicūt. et melius q̄ bene ɔficit de positus sicut hereticus.ar.j.q.j. neq̄z.et.c. q̄ quidam. nec papa potuit auferre illam virtutē.et hoc verū credo. vñ talis excōicatur vt.ī.dicitur: quia facit rem sibi p̄hibitam.
l ¶ Presumpserit. Quasi in officio suo vt pri⁹ qd non licet. xj.q.iij.si q̄s ep̄s

Degradat⁹ celebrās bñ conficit.

in concilio.⁊.xxviij.dist.presbyterum. In modū enim priuati suffragij potest dicere horas suas. qd etiā potest laicus.arg.hō.ī.de pe.⁊ remis.q̄ in te.
m ¶ Excōmunicatum. Ipso iure.xj. q.iij.cū excōicato.et intellige de minori.
n ¶ Obseruādum est. Ut talibus nullus cōicet. al's sīr sunt excōicati minori excōicatione.xj.q.iij.excōicatos ⁊ nisi destiterint sunt excōicandi.ī. de senté.excōi. q̄ in dubiis.§.ij.⁊.ī.eo.si celebrat.in fi.
o ¶ Regio iudicio. Ubi eñ eccl̄ia p se pficere nō pōt inuocādū est auxiliū sclare: vt hic dicit.ī.ō offi.or.c.j. ⁊.c.qm in plerisq̄z.in fi.⁊.xvij.di.nec licuit.xj.q.j.petimus.⁊ ita vtraq̄z potestas p alterā iuuari dz.ī.ti.px. c.ij.vbi de hoc.⁊ pōt per ecclesiā cōpelli vt ibi dicitur.
C Lerici. ¶ Glosa sequens tria facit. arguit a contrario.⁊ contra id obijcit et soluit. secūdo querit arg. ad affirmatiuā. soluit negatiue. tertio iterū q̄rit

ponit opi. hu. cui obiicit. de. c. eps. et respondet.
a ¶ Moniti. Ergo videt q si emēdare se volūt non deponent: sz hoc intellige dictū dispēsatiue: et ita non 3dicit. s. c. pxi. et alia ca. seqn. Et sic ptz q quicūq celebrat excōicat° vel ab officio suspēsus: priuari dz de iure officio et bñficio et deponi etiam. Sed nūqd eps pōt cū talib° dispensare: siue legatus de latere dñi pape miss°? Ar. q legat° possit: qr vicē gerit delegātis. et absoluit excōicatos: qr absolutio se. spo. refer nat. s. d off. leg. q trāslationē. et j. de sen. excō. q nis. et. c. ad eminētiā. Dicas q nec eps nec et synodus in hoc dispēsare pōt. xj. qō. iij. si qs eps damnat. et. c. se. ar. j. de eo q fur. ordi. rece. ca. j. et ij. q. v. qui de cā nec et legatus: licet possit absoluere excōicatos et sic solus papa hic dispēsat. Et hoc hodie expssum est in duabus decre. Inno. iiij. s. de sen. et re indi. cū eterni. et j. de sen. excō. cum medicinalis. lib. vj. Sz pōt qri vtrū idē sit in deposito vt solus papa ipm restituat? hu. dicit q sol° papa hoc pōt: et pbat. vij. q. j. si qs pbr. tn cū distinctiōe si eps ipm deposuit tm cū aliis epis a sacerdotio pōt eū recipe in inferioribus ordinib°. et sic de aliis ordinib°. ar. xv. q. viij. q admisit. et. c. si qs pbr. Si vo depositus est ab oibus ordinib°: solus papa ipm restituit. Sed cōtra arg. habes. xj. q. iij. c. p e. ibi dr q si in secunda synodo innocēs inuenia tur: nō pōt esse qō fuerat: nisi grad° pmissos recipiat de manu epi. sed illud intelligit cū iniuste depositus fuit: puta p falsos testes vel falsa instrumenta. vn dr ibi: si innocens inueniatur. Sed vbi iuste p crimine depositus est: solus papa tales restituit.

Excōicat° celebrās pquē dispēsari pōt.

moniti° sine dilatiōe redierit ppetue depositiōis sniam p ausu tāte temeritatis icurrūt.

Idem toletano archiepo.

¶ Excōicati vl interdicti celebrātes deponi debēt: nisi p multitudinē mitiget pēa. c. iuj

Latores psentiū nobis intimauerūt: q tā ipsi q multi alij postq interdicti vel excōicati fuerunt: diuina psumpserint officia celebrare: et infra. ¶ F. t. mādamus quate. si. xl. solūmō vel pauciores in his deliqsse cōstiterit: oms in ppetuū ab officio sacerdotali deponas[b]. ¶ Si vero multitudinē[c] magnā in hoc peccasse cognouer: eos qs magis° cām delicti esse cōstiterit perpetua depositiōe cōdēnes: et alios q nō tm deliqrint ab offō[e] ad tps suspendas: et omnibus penitentiam sm[f] discretionē tibi a deo datam iniungas.

Inno. iij. herbipolen. caplo

¶ Si habens noticia excōicationis p solā famā celebrat debet de rigore deponi. licet cum eo possit misericorditer dispensari. h. d. et est casus notabilis. Capitulum. v.

Illud domin° in beato petro: et ifra[a]. ¶ Venerabilis frater noster quondam hildesemen. episcopus licentia non solū non obtēta sed nec etiā postulata (ecclesia hildesemen. relicta) herbipolen. ecclesiam occupauit: et infra. ¶ Unde magdeburgen. episcopo dedim° in mādatis: vt cū factū ipm nō posset in partib° illis nō esse notoriū[h]/ nisi dictus eps in-

Et sm has decre. interptamur illā. s. d rescrip. sedes et. ff. de testi. l. j. in fi. Aliqn et duo dnr multi. instit. de iur. psona. in fi. arg. Aliqn etiā. xxiij. multa pauci dicūtur. xlv. dist. disciplina. xxiij. q. iiij. q ante. Multa igitur et pauca in respectu dicuntur.

d ¶ Magis. Hic magis peccant: et tō magis puniendi sunt. lxxxvj. dist. c. j. et ea. dist. tanta. et xxiij. q. iij. q ali orū. et i q maior est culpa/ maior dz exerceri vidicta. s. d here. excōicamus. Credētes. vbi d hoc plures inuenies concordantias.

¶ Glosa seqns tres questiones format et illas soluit. et ptra vl. solu. arguit.

e ¶ Ab officio Et et a bñficio: qr vbi vnū ppter alterū vtrobiq tantū vnū. lxxxj di. eos. Quid si eps dicat. suspēdo te a bñficio: nunqd pōt celebrare: ita qdē si suspēdit ipsum tm a beneficio. Itē poterit ne bñficiū acqrere: ita. qr nō intelligit illū bñficio suspendisse nisi q ad se. nisi spāliter referat snia vt remoueat ab officio: tūc em bñficiū seqla est: et ideo remouet ab illo. vt. s. de ap. pastoralis. arg. pdicti capit. eos. et ca. pcedentis. nisi spāliter ei conseruaret. xviij. dist. pbrm. et. l. dist. c. studeat. et. c. accedens. Quid si eps ita dicat/ suspēdo te ab officio vl bñficio. nunqd debeo abstinere ab vtroq? ita credo saltē pter dubiū. arg. j. c. pxi. C. de verb. sig. cū qnidā. et de cōse. di. ij. in calice. ar. ff. de re. du. si is q ducēta. Credo ar. q neutro suspēsus est pter dubiū. ff. de testa. tu. duo sunt. et. ff. de manumis. testa. cū ex pluribus.

f ¶ Secundū discretionem. Et ita penitentia arbitraria est. xxvj. q. vij. tēpora penitudinis. et sit hec dispensatio auctoritate dñi pape: qr per se non posset vt dictum est in proximo capitulo.

Latores. ¶ In prima narratio et decisa supplicatio. In scda ibi. fraternitati tue. distingues commissio. Secundum membrum ibi: si vero. Ab. si.

b ¶ Deponas. Ecce pena illoz q excōicati/ suspēsi/ vl interdicti/ diuina officia celebrāt: vt dictū e. s. c. pxi.

c ¶ Multitudinē. Hic ergo non parcitur multitudini. Arg. cōtra. l. di. vt cōstitueretur. et. xliij. dist. cōmessationes. ix. qō. j. ordinationes. et. s. de temp. ordi na. c. ij. vbi de hoc. et. xxiij. q. iiij. nō potest. et. c. ipsa pietas. j. q. vij. quotiens. † Sed ista 3traria locū hnt vbi scandalum timet et multorū strages tacet si seruet rigor. alr si nō contēnat disciplina eccle in pplis: sz vt patiēter sustineant: tūc ferienda est multitudo. xxiij. q. iiij. nō pōt. in fi. et de pe. dist. vj. c. j. in fi. Item habes hic q vltra. xl. dicunt multi. sic. s. de testi. cū causam.

† Adde an et qn sit parcendū multitudini. ter. cū glo. magistrali. l. j. aut fctā. Credo. ff. de pe.

Illud. ¶ Excōmunicat° celebrans deponendus est: nisi cum eo misericorditer dispensēt. h. d. sed secundū hoc nihil afferret istud capitulū de nouo. ¶ Diuidit. nā in prima ponit hildesemen. epi translatum. In secūda ibi: vn. ponit mādatū delegato factū et ei° executionē. In tertia ibi: ipse. comparationē epi in recognitionem et excusationē. In quarta ibi: licet. excusatio impugnat. In quinta ibi: cum eo. pene remissionem. Abbas siculus.

Summarium. diuisio.

g ¶ Et. j. De isto epo habes. s. de transla. q̄to. et. c. licet. et. s. de mato. et obe. illud.

¶ Glo. seq. reci. p modum obiec. et solutionis.

h ¶ Notorium. Hoc erat tale factum: quod exhibebat se oculis omniū: vn nō poterat non esse notoriū s

trãsiuit ad ecclesiã illã. sed vtrũ licite poterat vł illicite. hoc nõ erat notoriũ saltẽ quo ad alios qꝛ potuit eẽ ꝙ habuit licẽtiã trãscẽdi a dño papa ꝑ lrãs suas. argu. lxxv. dis. dilectiõis. vnde in meliorem partẽ debemus hoc interꝑtari. J. de regu. iur. c. ij. qꝛ papa potuit de hoc obliuisci qꝛ ipm qñqꝫ fallit obliuio. xxiij. di. ꝑterea. ⁊ olim hr̃e memoriam potiꝰ est diuinitatis ꝙ humanitatis. C. de vete. iu. enucle. l. ij ⸿ si qd. Cõtrarũ est veruꝫ: qꝛ ex ꝗ papa hꝰ dissitet et incũbit ꝓbatio: ꝙ de ipsiꝰ licẽtia trãsisset. c. dis. contra morem. xcij. distinc. illud. secu. inq̃sitionis. nec tenebał credere: licet diceretł eł ab aliquibus. xj. q. iij. non solũ. ⁊. c. cũ in cũctis. ⁊. xxiij. q. iiij. ꝗꝫ magnum. ⁊. ff. qd cũ fal. tuto. l. ij. ⁊. iij. nisi fama super hoc ꝑuenisset ad eũ: ꝑut sequił. Arg. J. ff. de admi. tu. quidã decedẽs ⸿ ex quo. ⁊. C. de rei vẽdi. si fundũ. ⁊. J. de rescript. cum contingat.

fra. xx. dies [a] ab herbipolesi. eccl̃e administratiõe cessaret eũ excõicatũ publice nunciaret: qd idem magdeburgẽ. studuit adiplẽ: ⁊ ifra. ¶ Ipse ꝟo eps in nr̃a postmodũ ꝑsentia ꝯstituť: ⁊ si suũ recognosceret et ꝯfiterełł excessum: et nõ iudiciũ sꝫ miam [b] postularet: hoc tñ iter alia i sua excusatione proposuit: ꝙ cũ dictꝰ magdeburgẽ. nõ eẽt ordiariꝰ iudex eiꝰ: ⁊ nõ crediderat ꝙ monitiõe nõ ꝑmissa auctẽ delegata: possꝫ ꝓcedere ꝯtra ipm aut sniam in eũ aliquam ꝓmulgare. Vñ cũ nec añ factũ monitorias: nec post litteras ab eo aliquas accepisset peccare nõ credidit si diuina officia [c] quãtũcũqꝫ solẽnił celebrauit: ꝑsertim cũ ei nõ nisi ꝑ famã de snia ꝯtra eum ꝓlata cõstaret: ⁊ ifra. ¶ Lꝫ autẽ in hoc [d] nõ videał oĩno culpabilis extitisse: qꝛ tñ in dubijs [e] via est eligẽda tutior: et si de lata in eũ snia dubitaret: debuerat tñ potiꝰ abstiere ꝙꝫ sacramẽta eccliãstica ꝯtractare. Illud aũt ꝙ sub spe venie [f] diuina sibi fecit postꝙꝫ se a nobis excõicatum nouerat celebrari: ⁊ cõioni fideliũ ingessit se potiꝰ ꝯtra eũ facere credimus ꝙꝫ ꝓ eo: cum sub fiducia pnie nõ debuerat delĩqsse: et excõicato non vitare multomagis ꝙꝫ nõ vitari [g] periculo sum existat. nõ vitare siq̃dem (cũ i eo sit) excõicatꝰ sine delicto nõ potest: sed cũ ex alijs pẽdeat sine suo delicto poterit: non vitari: ⁊ infra. ¶ Cũ eo misericordiã facientes penam quam canon [h] minatur his ꝗ post excõmunicationẽ diuina presumpserint officia celebrare: vel se celebrationi ingesserint diuinorum ei non duximus infligendam.

Idem bisuntinẽ. archiepo

¶ Excõicatus celebrãs a beneficio deponitur. Capi. vj.

Fraternitati tue: et infra. ¶ Pbr̃os autem ⁊ alios clericos qui pro suis excessibus a te nexibus anathematis canonice innodati ꝑsumpserunt vel ꝑsumunt officia celebrare diuia: rõnabiliter poteris omnibus bñficijs ecclesiasticis spoliare [i].

Idẽ decano ⁊ ꝑori colõn.

¶ Collatio beneficij excõicato facta non tenet. et scienter talibus conferens a beneficiorum collatione suspenditur. Capitulum. vij.

Postulastis per sedem apo. edoceri: et infra. ¶ Con. v. r. ꝙ cum excommunicatis cõicari nõ debeat [k] et clericis excommunicationis vinculo innodatis ecclesiastica beneficia conferri nõ possunt: nec illi valent ea retinere licite: nisi forsitan cum eis fuerit misericorditer dispensatũ [m]: cum ea non fuerint ca

Adde qd ꝯtr̃ neatur ap. ordinarũ no. i. l. j ⸿ cũ vibẽ. ff de offi. ꝑfec. vr. ⁊ in. l. fina. C. vbi. ⁊ apud quos.

a ¶ Viginti dies. Sic. J. de falsa. dura.

b ¶ Misericordiam. Sic. J. de trãsla. inter corporalia. ver. si.

c ¶ Officia. In hoc deliqt: qꝛ nec excõicatꝰ nec suspẽsus publice/vel priuatim celebrare debet: nec sacramẽta alia dare. xxviij. distin. ꝑsbyterũ: sed alia officia ꝑter missam põt occulte dicere nõ officiãdo sed quasi priuata persona. J. de peniten. ⁊ remis. ꝙ in te. ⁊. xj q. iij. si quis epĩscopꝰ dãnatur. ⁊ ca. zelo.

¶ Glo. sequens signat cõtrariũ ⁊ respondet.

d ¶ In hoc. s. qꝛ non cõstabat et nisi per famã de illa excõicatiõe: sed fama ꝑ se non ꝓbat. iiij. questione. iij ⸿ item in criminali. ver. item sepe. Argu. cõtra. J. de ꝯsangui. ⁊ affini. super eo. vbi ad solã famam matrimonium contrahendum impeditur. ergo iste ꝓpter famã debuit abstinere. J. de sen excõ. cũ desideres ⸿ j. sꝫ nõ intãtum culpabilis fuit ꝙꝫtum si hoc ꝓ certo sciuisset: ⁊ ideo dicit. licet in hoc nõ videatur oĩno culpabilis extitisse: sed dicta paucorum ad hoc non sufficerent: quia non faciunt famam. J. de

Matrimoniũ ad solã famã impeditur.

e ¶ In dubijs. Sic. J. de spõsa. iuuenis. ⁊ de homici. significasti. ij. ⁊. c. penul. ⁊. c. ad audiẽtiã vbi de hoc. ⁊ ar. xxiij. q. j. qd culpatur. in fi. [z]

f ¶ Venie. sub spe venie nullꝰ debꝫ peccare. de conse. dis. iiij. qñ quis. Arg. cõtra. J. de senten. excõi. si vere.

[z] Concor. ꝯtuo l. l. quoties cũ ꝯcor. ff. de re. iu.

g ¶ Vitari. In hoc quasi patitur: i alio. s. in non vitare agit qd est in eiꝰ potestate. et ideo i vno peccat: i altero non peccat qñqꝫ tamen nõ multũ differunt agere ⁊ pati posse. xvj. q. j. si cupis.

h ¶ Canõ. xj. q. iij. si quis episcopus dãnał. ⁊. c. se. ⁊. j. c. ꝓxi. J. eo. latores. hãc misericordiã solus papa põt facere. J. e. clerici.

Fraternitati ¶ Primo decisa consultatio secũdo respõsio ibi: presbyteros. Ab. si. — diuiside

i ¶ Spoliare Immo possꝫ eos ꝑpetuo deponere. J. eo. latores dispensare tñ cũ eis nõ põt: vt dictũ est. J. eo. clerici. Ber.

Postulastis. ¶ Primo decisa cõsultatio. secundo responsio ibi: consultationi. que subdiuiditur. vt patet in tex. per ⸿. Ab. si. — diuiside

k ¶ Non debeat. xj. q. iij. cum excõmunicato.

l ¶ Retinere. Immo si priuus alia bñficia habebãt eis sunt priuandi. J. de eta. ⁊ quali. or. cum bone.

m ¶ Dispẽsatũ. Nõ dicit a ꝗ. ergo videł relicta potestas dispensandi episcopis. arg. J. de senł. excõi. nus

per.dicvt.§.e.clerici.
¶ Glo.se.reci.R.q.quis dispenset.soluit et remittit.
a ¶ Canonice. Sed si nõ sunt illa canonice ꝯsecuti: perdere debēt illa: sic.§.de eta.et quali.cū bone. cum essent excõicati indigni erāt et inhabiles ad aliq̄ bñficia ꝗcipiēda qr tales nec eligere nec eligi pñt. §.de elec.cū inf. R.z.§. de ꝯsue. cū dilect⁹. nec impetrare litteras §.de rescrip.cū3 dilectus.j.
b ¶ A collatione. Ut puniat in quo deliq̄t.§. de tēpo. ordina. ex litteris.immo et a perceptione.ꝑ prij beneficij suspendatur quia sciēter indigno beneficiū contulit.§.de elec. nil est.H.
c ¶ Mereant. Per suum superiorem.
d ¶ Celebrare. Propt quod suspensi sunt et irregulares: vt no.§. de exces. p̄lato.c.vit. vnde possent deponi. §.e.l.atores.
e ¶ Spoliādi. Nec audit si dicat q sit iniuste excõicatus. ar. §.eo.illud.sicut etiam non auditur cui opus nouū nunciat: nec obtēperat.ff. de no.ope.nun.l.j. §.in operis.
f ¶ Artiorib⁹ §.de symo.ꝺ regularib⁹.et.cap. qm̄ symoniaca.
P ¶ oposuit. ¶ Primo narrat rē collationes, vtriusq partis. scđo diffinit ibi: qr. Ab.
¶ Glo. ista, no. tpe inuestiture &c. idncit duo simillia.
g ¶ Tēpore. Tēpus ergo inuestiture ꝯsiderari debet vtrum tūc fuerit excõi-

nonice ꝯsecuti. Illi vero q̄ scienter illa beneficia talib⁹ contulerunt: tādiu debent a beneficiorum collatione^b suspendi: donec sup hoc veniā consequi mereant^c vt puniātur in hoc in quo delinquere presumpserint.

¶ Celebrans in loco interdicto si est cleric⁹ secularis/bñficijs priuat: si monachus/in artius monasteriū detrudit.

¶ Quesiuistis p̄terea qualit puniri debeāt clerici/monachi vel moniales eccliarū cōuentualiū q̄ post latam interdicti sniam in locis supposit̄ int̄dicto p̄sumpserunt hacte nus et adhuc etiā non verent diuia officia celebrare^d q̄uis ꝑpter hoc sint excõicatiōis vinculo innodati. ¶ Ad hoc breuiter respondem⁹ q clerici q̄ talia presumpserunt sunt ecclesiasticis beneficijs spoliādi^e. Monachi vero vel moniales in artioribus^f monasterijs ad peragendam penitentiam detrudendi.

Idem decano et subdiacono Pictauieñ. et magistro P.canoni.petragoriceñ.

¶ Ualet collatio beneficij ei facta qui prius fuit excõicatus: sed absolutus tēpore collationis. Capitulū.viij.

Proposuit corā nobis magr P. clericus epi tusculaneñ.q G.sancte marie in porticu diaco.cardi. in partibus illis apo.se.legationis fungēte officio: quidā de lemouicino ei humiliter supplicauerunt: vt eorū eccliam q̄ debito fraudabat clericoꝶ seruitio ordiaret: ꝑ se ac magistro eodem preces spāliter porrigentes. Ipse ꝟo lemouiceñ.ciuitatē ingressus canonicos monuit vt illos reciperent in socios et in fratres: marie cū p̄bēde.v.vel.iiij.ab vitia ipius eccłie ordinatiōe vacassent: qb⁹ post petitas et cōcessas deliberatiōis inducias: nō curantib⁹ respōdere de p̄benda lemouiceñ.cardinalis predict⁹ eosdē clericos inuestiuit. et infra. Cū aūt dict⁹ magister et lemouiceñ. penitētiarius in nr̄a fuissent p̄sentia cōstituti: et acta iudicij inspici fecerimus diligenter per penitētiarij testes intelleximus q lemouiceñ.eps plurib⁹ annis anteq̄ idē magr inuestitus fuerit clericos et burgeñ.castri lemouiceñ. et eundē P.nominatim (quē eoru3 dicebāt ꝯsiliarium et fautorē) vinculo excõicationis astrinxit. Per testes vero magistri P.probatur q et si dict⁹ eps i burgeñ. et eorum fautores tā clericos q̄ laicos lemouiceñ. excõmunicationis sententiā ꝑtulisset: eos tamen per tres annos absoluit anteq̄ dict⁹ magister fuerit inuestitus: et infra. Et quia ide3 eps dicto magistro cōmunicauit postea in ecclesia et in mensa. et infra. ¶ Quia vero sepedictu3 magistrū inuestiture sue tpe^g a prefato epo extitisse excõicatum: dictus penitentiarius (sicut obtulerat) non probauit: cum ex aduerso de absolutione^h et communiōe^i dicti epi fuerit facta fides: qđ ꝑ dictum legatum de memorato magistro factum est: per diffinitiuam sententiam duximus approbandum.

¶ Gregorius octauus canonicis pragensibus.

catus vel non.§.eo.c.pxi.et.§.de eta. et quali.cum bone.sicut in impetratione rescripti tps date cōsiderandum est: an tunc fuerit excõicatus.§.de rescrip. dilectus.j.qr si postea excõmunicet nō perdit rescriptum sed suspēdit q̄diu absoluat. sic intelligit.§.de offi. de le.prudentiam. §.sexta.sic et tēpus electiōis cōsiderat.an tunc sit idoneus.§. ꝺ elec.c.dudu3.j. vbi habes sitr q initiū spectandum est. Ber.
¶ Glo.seq.reci. R.q. an ꝯmunio ꝓbet absolutione3. soluit.alle. contrarium.
h ¶ De absolutione. Et sic ꝓbauit ille penitētiarius q magister P. fuit excõicat⁹: et ipse P. ꝓbauit postea q fuit absolut⁹ ante suā institutionē. et ita colligit hic q qr fuit excõicat⁹ presumitur q adhuc sit excõicat⁹: nisi ꝓbauerit se absolutū ꝑut ipse P. fecit. Et ita qui cūq absoluitur saltē ad cautelā semper obtineat litteras absolutiōis. et ita cū aliqs dicit aliquē excõicatū: et ille dicit se nō eē excõicatū vtriusq testes sūt admittēdi i tali dubio ar.§.j.ꝺ sen.excõi. ꝑ tuas.et.§.de test.cū tu.et.§. de offi.deleg. cū cōtingat.sic.§.ꝺ p̄scrip. illud.et.c. auditis.
i ¶ Cōmunione. Hec non fuit sufficiens ratio ad ꝓbādum absolutionem.§.de senten.excõi. cū desideres. s3 est p̄sumptio q̄da3 xj.q.iij. qb⁹ epi. xcij.di.si itnuc⁹ Ar.§.j.ꝺ sen. excõi.l p̄sentia.et.§. de pull.cū olum.

Marginal notes: ¶ Con. cor.l. si fugitiui.cum glo.in §.amputato ff.ꝺ ser. fugi. et auten. oēs peregrini C.cō.de sue. — Absolutus absolutionis literas obtineat

Sūmarium. diuiſio

Apoſtolice. Qui pbabiliter ignorat ſe ſuſpēſū ꝛ celebrat nō efficit irregularis: ſecus ſi nō pbabiliter. h. d. ſcḋa pars ibi: ceterum. Ab. ſi.

a Apoſtolice. Hec decretalis ē pars illi⁹. ꝫ. de exceptionibus. apoſtolice.

Glo. iſta premittit duos effectus probabilis ignorantie ꝛ remittit. ſcḋo tractat an abſens ꝛ ignorās excōicari poſſit ꝛ qḋ de his q̄ interim agit. alle. per ꝫ. ſoluit. deniū format tres q. ꝛ illas ſoluit tertiā diſtinguendo.

b Ignorantia probabilis. Sic ergo pbabilis ignorātia tñ̄ excuſat / et non craſſa ꝛ ſupina:

Ignorantia pbabil' excuſat

Suſpēſus vel excōicatus ignorāter celebrādo nulla indiget diſpenſatione reſpectu irregularitatis. al's ſecus.

Capitulum .ix.

Apſtice ſe. ꝛ infra. Uerū qꝛ tp̄e ſuſpenſionis ignari celebraſtis diuia: vos reddit ignorantia pbabilis[b] excuſatos. Ceterū ſi forte ignorātia craſſa et ſupia aut erronea fuerit: ppter qḋ diſpenſatiōis gratia egeatis: eā vobis de benignitate apo. indulgemus[c].

Idem.

Excōicatus minori celebrās non eſt irregularis / ſed peccat ꝛ poteſt eligere ꝛ ea q̄ ſunt iuriſditiōis exercere licet non eligi: ꝛ ſi cōfert ſacramenta licet peccet: tamē collatio tenet ꝛ ſuum habet effectum.

Capitulum .x.

Si celebrat minori excōicatione ligat⁹: licet grauiter peccet[d]: nulli⁹ tñ̄ notā irregularitatis[e] icurrit: nec eligere[f] phibetur: vel ea q̄ ra

Excōicatus q̄ h⁹ ignorat an peccet.

Addde quotuplex ſit ignorā' tia ꝛ q̄ excuſet no. in. l. regla. l gio. j. §. de iur. et fac. igno.

vt hic pꝫ. ſic. ꝫ. de cog. ſpi. ſi vir. vñ̄ dicit apl's. miam merui: qꝛ ignorās feci. viij. di. ꝯſuetudo. ꝛ inducit diſpenſationē. ꝫ. de or. ab epo q̄ renū. c. j. ꝛ ij. vbi de hoc ꝛ. j. q. j. ſi quis a ſymoniacis. ſꝫ hic nō eſt aliqua diſpē ſatio neceſſaria: qꝛ neſciebāt ſe ſuſpēſos. vñ̄ non peccauerāt. Itē habes hic q̄ abſens ꝛ ignorans poteſt excōicari ꝛ ſuſpēdi. vt. ij. q. j. de manifeſta. ꝛ. ꝫ. de appel. cū ſit romana. in fi. ꝛ q̄diu ignorat ſe excōicatum non peccat celebrādo: vt h pꝫ. idē ꝫ erit ſi lr̄as obtinuerit pro bñficio vel alio negocio: poſſet etiā interiꝫ eligi ab ipſis q̄ hoc ignorāt: ꝛ ſic in iſto caſu ſuſpendit effectus excōicationis: vt q̄bus ſit excōicatus non tñ̄ obeſt. arg. opti. de ꝯſe. di. iiij. c. ij. ꝛ inſti. de excep. §. pterea. ꝛ ar. ꝫ. de appel. dilectis filijs. vbi ſuſpenditur interdictum: ſic ꝛ ſnia abſolutionis ſuſpendit. ij. q. v. quanto. Arg. ꝫ. ꝫ. de appel. paſtoralis. vbi excōicatio ſtatiꝫ trahit ſecū executionē. ꝛ ff. ſi cer. pe. ei⁹ qui. vbi dicit ſtatus ſui ignarus. Credo q̄ quicq̄d facit anteq̄ ſciat ſe excōicatū: non imputet ei. tñ̄ poſtq̄ nouerit ſe excōicatuꝫ debet abſtinere: al's non audiet p tales litteras niſi poſt abſolutionē: non credo q̄ electio de ipſo facta teneat: ſꝫ ignoret ſe excōicatū vel ſuſpēſum. Itē qḋ ſi talis moriat anteq̄ ſciet: liber erit q̄ ad deū ꝛ excōicator dꝫ eū abſoluere poſt mortē. Itē nunquid ille q̄ ſciēs illū excōicatum ſi participat illi excōicat⁹ erit: credo q̄ ſic. Itē qḋ ſi abſens excōicat p ep̄lam qñ dicem⁹ illū excōicatum: vtrū qñ ſcribit vel qñ recipit ep̄lam: poteſt hic diſtingui: vt ſi excōicator voluit q̄ ſtatim eſſet excōicatus: tunc ſtatim erit excōicatus ſꝫ non obeſt ei donec ſciat vt dictū ē. arg. iiij. q. v. c. j. vbi dicit ex q̄ lr̄as accepiſſe conſtiterit. ꝛ ff. mādā. ſi mandaſſem. al's tunc demū erit excōicat⁹ cuꝫ recepit lr̄as. Sic diſtiguit lex in ſeruo manumiſſo p lr̄as. ff. de acq. poſ. q̄ abſenti. ꝛ. l. ſi q̄s vi. §. j. ꝛ ideo non imputat ſnia ignorāti: qꝛ nulla ſnia ligat niſi efficacit poſtq̄ ſcitur ij. q. vj. biduū. nec aliqua ꝯſtitutio. lxxxij. diſt. ppoſuiſti. ꝛ. ff. de decre. ab ordi. fa. l. vi. Et ſic excōicatio non ſemper trahit ſecū ſuā executionē. Et ſi pferatur ſub ꝯditione. ꝫ. de ap. pterea. ij. ꝛ hec vera ſunt cū pbabilis eſt ignorātia. ſecus ſi craſſa ꝛ ſupina. arg. ꝫ. eo. illud. ibi eñ̄ craſſa videbat ignorantia: cum per famā ſciret ſe excommunicatum.

c Indulgem⁹. In quo caſu nullus alius pōt indulgere: vt dixi. ꝫ. eo. clerici.

Si celebrat. Hec decre. quo ad materiā ſuā eſt celebrior ꝛ famoſior qualibet alia. nam infinita iura ſunt loquētia de excōicatione maiori q̄ infertur ab hoie: vt in. c. ſi quē. ꝺ ſenten. excōi. ſed de minori q̄ ifert a iure. vt in. ca. nuꝑ de ſenten. excō. ſunt iura pauciſſima et apte nō pudentia ſicut hoc. c. Et pōt ſic diuidi. pꝰ̄ tractat de validitate geſtorū circa ſpiritualia p excōicatū excōicatione minori. ſecundo ibi: ſi tñ̄. tractat de his q̄ gerunt ad cōmodum eius paſſiue. tertio tractat de geſtis ab eo actiue in alio ſacramētādo ibi: peccat aūt. vltimo quandā limitationeꝫ ſummittit ibi: dummodo. Ab.

diuiſio

d Peccet. De hoc aūt puniet ad arbitriū ſui p̄lati cū certa pena ꝫ nō ſtatuat. ar. ꝫ. de offi. deleg. de cauſis. ꝛ. xxvj. q. vij. tempora. ꝫ

e Irregularitatis. Qi ppterea non impediretur ab aliq̄ pmotiōe eo abſoluto. ſecus ſi maiori ſnia ſit ligatus. tūc debet deponi: niſi cū eo fuerit diſpēſatum ꝫ. e. latores. poſtulaſtis. ꝛ quaſi p totū. hic ꝫ determinatur qḋ olim dubitabat. ſ. vtrū talis irregularitatē contraheret.

Glo. iſta ſignat ꝯtrariū. ꝛ ſoluit. ex ſolutione infert queſtionē rationis cui reſpondet. cui reſponſioni opponit et ſoluit.

Con cor. l. ſꝫ tor edi rit. eibi bar. ff. de iur. idē i. l. j ff. vi bo no. ra.

f Nec eligere phibet. ſꝫ ꝫ. ꝫ. de elec. cū inł R. ꝛ. ꝫ. de ꝯſue. cū dilectus. vbi dꝛ q̄ ſuſpēſus nec eligere nec eligi poteſt. ꝫ. de ꝯceſſi. pben. qꝛ diuerſitatē. Hic aūt dꝛ q̄ talis ſuſpenſus eligere poteſt: licet non eligi. Sꝫ illa ꝛ oia ꝯſimilia: vt. ꝫ. eo. ca. ij. intelligunt de ſuſpenſis ab hoie. illi eñ̄ eligere non pñt: ꝛ irregularitatem incurrūt diuia officia preſumendo. ꝫ. eo. latores. ꝫ. ꝺ eta. ꝛ quali. cum bone. hic vero loquitur de excōicatis ſiue ſuſpenſis a canone ppter ſolā participationem: qꝛ ſm̄ canones qui participat cū excōicatis excōicat⁹ eſt ſiue ſuſpenſus a ſacramentis eccleſie: q ſuſpenſio ſiue excōmunicatio appellatur minor excōicatio. vt. ij. q. iiij. engeltrudā. Sed eadē pena eſt in ſuſpenſo ab hoie ꝛ a canone al's q̄ per participationē: qꝛ vtroq̄ caſu puatus eſt cōione ſacramētorū ꝛ diuinis officijs. ꝫ. de re iudi. cū eterni. ꝛ. ꝫ. de ſen. excō. cū medicinalis. lib. vj. et qui ſuſpēſus celebrat eſt irregularis vt ibi dꝛ. Que eſt ergo ratio q̄ in vno eligere pñt i altero non? Poteſt dici q̄ id eo: qꝛ plus ꝯtempſit qui fecit ꝯtra legē animatā q̄ qui fecit ꝫ legē mortuam: qꝛ contēnendo iudieꝫ preceptū: qḋ eſt factū legis auctoritate: ipſam legem offendit: ꝛ ideo plus punitur. ꝛ iō dicitur q̄ mitius agitur cum lege q̄ cum miniſtro legis. argumen. ff. de arbi. l. celſus. ꝛ vox viua magis timenda eſt q̄ vox mortua: ꝛ ei potius credi debet in autenti. de inſtru. cau. ꝛ fi. §. ſi vero aliquid. colla. vj. et ita in caſu huiuſmodi capituli non eſt irregularis

Suſpēſus an poſſit eligere ꝛ eligi.

Iudicē ꝯtēnēs legē offendit.

tione iurisditionis[a] sibi competunt exercere. ¶ Si tamē scienter[b] talis electus fuerit ei⁹ electio est irritanda: p eo ꝙ ad susceptionez eoꝝ eligit a quorum perceptione a sanctis patribus[c] est priuatus[d]. ¶ Peccat aūt conferendo ecclesiastica sacramēta: sed ab eo collata virtutis nō carēt[e] effectu: cū non videat a collatione: sʒ pticipatiōe sacramētorū (que in sola consistit perceptione) remot⁹. ¶ Dūmodo[f] nō in cōtemptū ecclesiastice discipline: videlicz contra prohibitionē superioris cōmunioni excōicatorū pertinaciter[g] se ingesserit: in q̄ casu est anathemate feriēdus.

¶ De clerico non ordinato ministrante.

Hormisda papa.

¶ Clericus ministrans in ptinentibus ad ordinez quem non habet deponendus est / z amplius non ordinandus.

Capitulum. j.

Si quis baptizauerit[h] aut aliquod diuinum officium exercuerit nō ordinatus: propter temeritatez abijciat de

qui celebrat. suspensus aūt ab hoīe z a canone: si celebrat est irregularis in cōstitu. Inno. iiij. e. de senten. z re iudi. cū eterni. z j. de sentē. excō. cum medicinalis lib. vj. Sed que est ratio ꝙ suspēsi per participationē excōicatoꝝ possunt eligere: alij suspensi non possunt? Ratio est q̄a suspensi p participationē nō sunt suspēsi vel interdicti a diuis officijs: sed priuati sūt cōione sacramentoꝝ p canones: z etiā ppter peccatū. sicut et alij i mortali cōstituti nō sūt exclusi ab electiōe e. de elec. illa. et ideo possunt eligere. Nec sūt irregulares si celebrāt vt hic dr. Et eadē rōne debent posse eligi cū nō sint suspēsi a diuinis. ratio reddit in littera: vbi dicitur ei⁹ electio est irritanda pro eo ꝙ eligit ad susceptionem eoꝝ. i. sacramentoꝝ a q̄bus est puatus a sanctis patribus. quicunqz eñ eligitur ea suscipere tenetur: z quilibet fidelis. j. d pe. z remis. omnis vtriusqz. et qꝛ illis puatus est non pōt eligi ad ea: etiam si penitentiam egisset de peccato: nisi prius absoluatur ab illa suspensione que inflicta est per canones. xj. q. iij. excōicatos. z c. cum excōmunicato: qđ nō est de alijs criminosis qui per pniam restituti sūt ad pceptionem sacramētoꝝ a quoꝝ pceptione priuati erant ppter peccatum. Ber.

Excōicatio minor a q̄bus repellit.

a ¶ Jurisditiōis. Minor ē excōicatio non repellit a iudicio nec ab agēdo sed ab illis tm̄ phibet q̄ ptinent ad offiñ. idē dico in suspēso ab hoīe nisi sit suspensus tā ab offō q̄ꝫ a iurisditiōe: tūc puat⁹ est spūali et tpali iurisditiōe. si. e. de ele. trāsmissam: vbi elect⁹ z ꝯfirmatus pōt facere ea q̄ sunt iurisditiōis z non ordinis. B.

¶ Glo. seq. querit arg. z soluit. scđo querit z arguit.

b ¶ Scienter. Sed qd si electores eligāt aliquē excōicatum minori excōicatiōe quē ipsi ignorāt excōicatū: nunqd valet electio? arg. est ꝙ sic ex eo ꝙ dicit sciēter: sʒ nō credo qꝛ ignorātia eoꝝ nō facit eum habilē. e. de elec. innotuit. z cā phibitionis hic signata nichilominus remanet. vñ supple maxime vel pot⁹ qđ dicit sciēter referas ad ipm excōicatū minori excōicatiōe: puta qꝛ sciēter participauit excōicatis. Sed nūquid priuati sunt iure eligēdi q̄ talē scienter eligūt? arg. ꝙ sic. e. de elec. cum in cunctis. z c. scriptum. in si.

c ¶ Patribus. xj. qō. iij. excōicatos. z c. cū excōicato iij. q. iiij. engeltrudam.

d ¶ Priuatus. Hec est causa phibitiōis qꝛ cum sit puatus sacramentis ad ea eligi non pōt. z est simile. ille qui non est capax: non potest ex testamento aliqd percipere. arg. ff. de pba. qui testamentū. z ff. de iure fisci. nō intelligitur § si quis palam. z l. ita fidei. hoc eñ esset circūuenire legē: vt ibi dicitur. Et sic est. arg. ꝙ si aliquis prohibetur vna via non est admittēdus ad id alia via. † e. de penis. tue. cum suis cōcordan.

† Concor. l. ofo. ff. de spō. l. quami⁹. ff. de fal. z l. j. C. de priui. scho. li. x.

e ¶ Non carēt. Bñ dicit qꝛ sacramēta a quocūqz lʒ criminoso recipiēda sunt. z valēt. xv. q. vlt. c. vl. dū tñ toleret. xxviij. di. ꝯsulendū. z e. de coha. cle. z mulieꝝ ca. vestra. qꝛ lʒ sit suspēsus a pceptione sacramentoꝝ nō tñ q̄ ad collationē vt hic dicit qꝛ licet sit suspēsus q̄ ad se: non tñ quo ad alios. arg. e. de coha. cle. z mulie. c. si. qꝛ excōicati etiā ꝯferūt ordines. e. đ or. ab epo. q̄ renū. epis. ca. ij. lʒ nō ꝯferāt executionez. sed isti participātes cōferūt executiōez z ideo dicit virtutis nō carēt effectu. quicūqz eñ habēt executionē: eam cōferre possunt. z sic est ar. ꝙ excōicatio nō transit in tertiā personā. B.

¶ Glo. se. ponit tres lecturas illius versiculi: dummodo.

f ¶ Dūmodo. Hec determinatio dūmodo respicit: qđ dicit nō videt amotus a collatione zc. q̄si diceret. si ex ꝯtemptu z ꝯ phibitionem supioris igerit se cōioni excōicatoꝝ: hoc ipso itelligit remotus a collatione sacramentoꝝ ppter suā ptinaciā z ꝯtemptū. arg. e. e. ca. ij. z ita ex ppria culpa incipit esse suspensus: sicut qui non est excōicat⁹ ex contēptu est excōicatus. xj. q. iij. § cū ergo. in si. z xxiiij. q. iij. notādū. in si. z j. de senten. excōi. per tuas. z est ar. bo. ad hoc. j. de exces. pla. ca. viti. de illo excōicato q̄ violauit interdictū hoc ipso suspēsus fuit. z ideo alios excōicare vel suspēdere nō potuit: vt ibi dicit. vnde tanq̄ꝫ suspēsus in ꝯferēdo ecclesiastica bñficia non ꝯfert effectū virtutis sacramētoꝝ scʒ executionem ordinis que est effect⁹ ordinis: licet ꝯferat caracterē si in forma ecclie conferat. pterq̄ꝫ in baptismo qꝛ a quocūqz det in forma ecclesie pficit ad salutē quo ad oēm suū effectū. e. de sum. tri. c. j. ad si. qꝛ illud est sacramentū necessitatis: qđ non ꝯtingit in alijs sacramentis. e. de ꝯsue. q̄to. z ita ppter ꝯtemptū supioris dʒ excōicari: vt hic dicit. Quidā hoc intelligunt: cū supior in pcepto facto participantib⁹ excōicato hoc interdicit suspendendo eos si ꝯtrafecerit: sed hoc nemo dubitat. vel posset dici ꝙ tunc primo remotus est a collatione: cum fuerit excōicatus ppter contemptum: z sic planum est.

Baptism⁹ ab alijs sacramētis differt.

g ¶ Pertinaciter. Quasi ex ꝯtemptu z studiose participat vnde propter hoc est anathemate puniēdus. sic. j. de sen. excō. quod in dubijs.

¶ Rubrica. De clerico non ordinato ministrante.

¶ Supra visum est de ordinatis celebrātib⁹ post officium interdictum: nunc merito subnectitur de non ordinatis ministrantib⁹ ordine non collato. Ab.

Continuatio.

Si qs baptizauerit. Intellige ac si esset ordinatus. et ei liceret ex offō tūc punit pui:

hic dicitur secus in necessitate: qz tūc licitum est cuili bet. xxx. q. j. ad limina. z. xciij. di. diacones. etiā ab he retico pōt recipi baptism⁹ tpe necessitatis. de ɔse. dist. iiij. a quodā. dūmodo in forma ecclie. xxiij. q. j. si quē forte. z. ḋ. de sum. tri. ca. j. §. sacramentum.

divisio Ex litteris. Cōis divisio. scḋa ps ibi ɔsultatiōi. Ab.

a Manum. De qua hēs. ḋ. de sacra. non ite rā. c. pbr. vbi de hoc. z. xxiij. dist. pbr cū. q si omissa fuerit non est ordo reiterand⁹ sz statuto tpe ēt supplēdū: vt dr in decre. pdicta. pbr. sed hic nec ordinez nec manus īpositionez recepit. put seqtur: vbi dicit ad sacerdotis officium zc̄.

Glo. se. reci. p q. an conficeret.

b Presūpsit Bñ dicit vsurpa re: qz non ɔfecit cū ṽtutē illā nō haberet: qa sol⁹ ille cōficit q̄ rite fuerit ordinat⁹. ḋ. de sum. tri. c. j §. vna. arg. ad hoc. lxviij. dist. pbri. et. j. qō. vij. baibertū. z. ḋ. ḋ iurepa. q aūt. j fi. z de ɔse. dis. j. ca. j. in fi. sec⁹ in deposito. vt. ḋ. c. proxi. si quis. dictum est.

ecclesia: z nunq̄ ordinetur.

Urbanus. iij. legioñ. epo.

Diacon⁹ missam celebrās ad sacerdotiū non pmouet z a diaconatu suspendit ad tēpus sed in bñficio poterit ad tēpus dispensari. Capl'm. ij.

Ex lrīs. t. f. innotuit nobis q J. diacon⁹ cū nō īpositiōes et manū^a / missarū celebrationē vsurpare psum psit^b: et ifra. Cō. t. t. r. q ad sacerdotij offm̄ nō poterit pmoueri^c: a diaconatu qz biēnio vel triēnio p tua maneat puisione suspensus. De bñficio^d aūt misericordit agat cū eo: ne sustētatiōe priuat⁹ / ad scli negocia^e reuertat. Ut autē securi⁹ et possis hāc miaz^f facē: de agēda pnia diligent circa eū curā nō dsinas exhibere: salubri⁹^g autē sibi absq̄ dubio puidebit: si ad regulā rē vitā se duxerit trāsferēdū.

De clerico p saltū pmoto.

Inno. iij. bonoñ. episcopo.

Qui ignorāter p saltuz de subdiacono fit pbr: post penitentiā in diaconū ordinat: et postea pōt secum in sacerdotio dispensari. Capitulum. j.

Tue lre continebant q (sicut ex relatione q̄rūdam receperas.) P. pbr diaco. ordie pretermisso se fecit ad sacerdotij ordinē promoueri. Ipē tibi quoq̄ secreto cōfessus est se p certo nescire^h si res talit se haberet. Sed ex q̄ boni viri hoc asserebāt inter q̄s fuerat ɔuersat⁹: credebat assertioni eo℞: eo q tpe quo ordines inferiores susceperat infra annos discretionis^i fuerat ɔstitut⁹: z infra. Mandamus quate. cōdignā penitentiā pro hmōi negligentia iniūgas eidem: q̄ peracta (qz nō intelligit iteratum^k qd factū esse nescit) z ipm in diaconū ordinare pcures: et sic de mia eundē ministrare^l pmittas in ordine sacerdotis.

Tue. Cōmunis divisio. secūda pars ibi: mandamus. Abbas si. divisio

h Nescire. Et sic crassa et supina fuit ignorantia z ideo ipm nō excusat. ḋ. de ol. ab epo qui renū. c. j. ḋ. de cle. excō. mi. c. pe.

Glo. se. ponit differētiam mrī monij carnalis ad ordinez. scḋo q̄rit an ipubes ordiat⁹ zc. arg. q nō. soluit ɔriū vacillando.

i Discretionis. j. annos discretiōis bñ recipit ds sacros ordines: lz cōferri non debeant z q̄ ordinauerit puniri dz: z ordinato inīūcēda est executio vsq̄ ad etatē legitimā. ḋ. de tēpo. or. vt nō est ɔpos mentis. licz sec⁹ sit in mrīmonio carnali. nisi malicia suppleat etatē. ḋ. de despō. impu. de illi. z. c. vi. z sic nō est semp similitudo iter carnale mrīmoniū z spūale. Sz nūqd isti taliter ordinati tenent cōtinere cuz venerit ad legitimaz etatē: arg. q nō quia cōtinentia res est voti et nō pcepti. xxvij. qō. j. integritas. nō credo q possit contrahere. maxime si dicatur q ordo habeat votū cōtinentie annexū: sic ergo compellitur continere: z ita facit ordo quod votum facere nō posset: quia in tali etate non tenet votum. ḋ. de reg. ad nostram. z. c. significatū cum suis similib⁹. Sed equius videt q contrahere posset si cōtradicat ante. xiiij. an. sed qd pmus diximus est: qz statim ātēq̄ ordinaretur debuit ɔtradicere: z nullo modo ɔsentire. et si simpliciter coactus ordinatus fuisset non recepisset caracterem. ḋ. de bap. maiores. §. vlt. versus si.

Et ad hoc tex. no. l. l. fi. et ibi bar to. C. ḋ here. insti.

Ordinatus ad sacros i minori etate poterit mrīmoniū ɔhere. Sacerdos an sit censendus q̄ sine alijs ordinib⁹ est i facerdotem pmotus

c Promoueri. Sine dispensatiōe. z sic punitur in eo in quo deliquit: vt. ḋ. de immu. ec. c. vlti. cū suis cōcordā. z. ff. de fur. l. qui vas. §. qui furem. Ber.

d De bñficio. Sic. l. di. studeat. xxviij. dist. pbrm.

e Negocia. Qz hoc redūdaret in opprobriū clericor℞: cum ipse clericaliter viuere teneatur sicut depositus. lxxxj. di. dictum. z arg. xcij. dis. diaconi. ibi mendicat infelix zc̄. z ne cogat in cleri opprobrium mēdicare. ḋ. de renun. ad supplicationem zc̄.

Glo. seq. querit et soluit.

f Misericordiā. Ut ipse possit ad diaconatū redire post tps statutū: z ad bñficium si digne penituerit. Sed nunqd eps posset dispensare cum eo vt saltē ad sacerdotiū pmoueret post pniam? non credo qz papa hoc ei prohibere videtur hic. sed dic q potest qa papa hoc expresse non phibet.

g Salubrius. Ut. ḋ. de simo. mattheus. in fi.

Continuatio Rub. De cleri. p saltū pmoto. Qz interdū nō ordinati ministrant: interdū prepostere z p saltū pmouent: merito de his subdit. De materia plene habet lij. dist. c. sollicitudo. z ibi optima glo. Ab.

k Iteratū. De ɔsec. dist. j. ecclesie. z. ca. solennitates. z de ɔse. dist. iiij. placuit.

Glo. ista q̄rit. ponit opi. hug. demū opi. Uin. quam approbat. scḋo querit et soluit.

l Ministrare. In casu isto epus suo iure dispensare pōt: vt satis colligit ex hac lra. sic. lij. dist. sollicitudo. z. ḋ. de sacra. nō iterā. pastoralis. Sed qd si nullū minorē ordinē habuit z pmoueat ad sacerdotiuz vel ad aliū ordinē sacrū: nunqd recipit ordinem? Lau. dixit q nō. qz si laic⁹ ordinet in sacrū ordinem nihil recipit. ar. xl. dist. sicut. vbi dicit sicut viri et mulieris coniunctio vnū facit corpus: ita clericat⁹ et sacerdotium

unū facit ordinē: sed si aliquē de minori habeat/recipit sacrū. Un. dicit J. q bñ recipit ds sacrū ordinem etiā si nullū habeat de minoribus pter epalē: quē nemo recipe pōt: nisi sit saltē sacerdos. J arg. j. de excessi. prela. ex iris. ibi: cū igit pōtificale officiū sine altario rc. ⁊ istud verū videt. Sed qd si p̄ ordinat in epm pretermisso dia conatu vel subdiacōatu? Eps est: dū tn fuerit sacerdos: sed illū ordinē quem nō habuit alijs pferre nō potuit ar. j. q. j. gra. ⁊ c vetū. ⁊ q. vij. dalbertū. de pse. di. ii ij. quomodo.

J Hanc glo. reprobāt cō. doc. p p̄riaz glo. i. c. sollicitudo. lij. dist. quā in hoc sequere.

Rub. De eo q furti. ordi. susce.

Continuatio. Interdū etiā reperiūtur aliq nō solū q p saltū vt. s. qui furtiue ordines recipiunt. i. qui sine ordinatiōe ⁊ licētia supioris ⁊ sine examinatione qr ingerūt se cum multitudine ordinandorū ignorāte ordinatore: merito de his subdit. Ad materiā faciūt. c. salonitāe. lxiij dis. ⁊ ix. q ij. lugdunensis. Ab.

diuisio. Venīens. Primo ps narrat factū i scda ibi: vñ. ponit rñsio distinguēs. ⁊ scda subdiuidit: tria ibi: si vero. Ab.

Furtiua promotio. a Furtiue. Furtiue pmouet qui citra cōscientiā sui epi ⁊ sine examinatiōe pmouet. lxiiij. dis. extra conscientiam. ⁊ xxiij. di. quando.

De eo q ordinē furtiue suscepit. Alex. iij. lincon. epo.

Qui furtiue recipit ordinē si ptra hoc facientes lata erat excōicatio: sine dispēsatiōe pape in sic suscepto ministrare vel ad supiorē ascēdere nō pōt: sz si excōicatio lata nō erat: eps ⁊ abbas poterunt dispensare. h. d. cū duobus sequentibus. Caplm. j.

Veniens ad nos P. nobis exposuit se furtiue[a] ordinem diac. suscepisse. Uñ f. t. r. q si nō fuit a te vel ab aliquo archidiaconorū[b] vel prelatorūz tuorū sub anathematis interminatione phibit[9]: tuipse in pmotiōe ipius ad sacerdotale officiū pdigna satisfactione iposita (nisi alia impediāt) pro arbitrio tuo dispenses[c]. Si vo[d] interminatio anathematis sup hoc fcta ē: moneas eū vt in aliq mōasterio seu canonia habitū suscipiat regularez: cui ex q in habitu illo aliquanto tpe fuerit laudabiliter puersat[9]: poterū misericordit[e] puidere. Alioqn nulla rōne cōcedimus eū ad sacerdotalē ordinē pmoueri

Cle. iij. Sūmatum est supra. c. pri. Caplm. ij.

Cum lh. lator psentiū sicut nobis sua qstiōe mōstrauit: ad tuā (ordinationis cā) psentiā accessisset: iuxta consuetudinē prie sibi qtuor minores[f] ordies cōtulisti qb[9] nō ptent[9] subdiaconatū temerario ausu recepit. Et vo idē cleric[9] i hoc facto multū excessit: Mā. q. eū i minoribus dūtaxat ordinib[9] celebrare pmittas[g]. Si vero domū religiōis intrauerit: et vita ⁊ mores ei[9] exegerit: ab bas (si voluerit[h]) in alijs poterit ordinib[9] dispēsare. J Idē.

Sūmatū est. s. c. j. Ca. iij.

Innotuit nobis q G. clericus ⁊ alij duo de diocesi tua G. quondā segūt. epm vt ordines reciperēt ab eo: accesserūt. Cūqz ab eodē episcopo sub excommunicationis snia fuisset ihibitū: ne qs se ad duos ordines[i] suscipiēdos ingereret: pdicti clerici nihilominus subdiaconatus ⁊ diaconatus ordinē clādestine susceperunt: ⁊ infra. Cōsulta. tue. f. r. q ordinati in susceptis ordinibus: de iuris rigore ministrare non

cationis solus papa hic dispensat.

Glo. ista arg. ⁊ reprobat.

d Si vero interminatio. Arg. q si iudex dicat: pcipio sub interminatione anathematis q j facies sit excōicatus. sic. s. de loca. c. j. qd non est verū. Expone ergo vba illa et intellige vt dixi s. de symo. sicut tuto. ⁊ intrāsitiue intellige ista vba interminatio anathemat j. i. interminatio q fuit anathema sub pditiōe fctā vt exponit in decreta. sicut. ⁊ ita nulla pirietas vl dubitatio est.

Glo. se. expo. arg. ⁊ remittit.

e Misericorditer. Nō tuo iure: sz de auctoritate pape vt seqtur: alioqn nulla ratione pcedimus. ⁊ j. e. c. vlt. Itē est hic ar. q igressus religionis nō tollit irregularitatē. j. e. c vl. s hoc dixi. s. de aposta. ca. ij.

J Hunc tex. dicit Inno. esse sing. ad hoc q abbas pt dispēsare in illis in q b[9] eps non pt. ⁊ hoc qn i iure exprimit/ qr alias sec[9]

Cum P. la. Primo narrat fctm. cui scdo respōdēdo distiguit ibi: qr vero. Ab.

f Minores. Dic q habes expressum q oēs minores ordies vna die cōferri possunt. arg. ad hoc. s. de tēpo. ordi. c. j. vbi ide finite loquit de hoc.

g Permittas. hāc pmissiōnē intellige fm tenorē. s. ca. pri. ⁊ j. c. pri. si excōicatio lata fuit vel nō fuit: quia tunc nō potest: als suo iure poterit dispensare.

h Si voluerit. j. de sen. ex. cū illorū. tn si excōicat[9] ex certa scia ordinē recepisset: nō posset: vt ibi dicit.

Innotuit. Cōis diuisio. Scda pars ibi: consultationi. Ab.

i Ordines. s. sacros: q simul eodē die cōferri non debent. s. de tēpo. ordi. lras. ⁊ c. dilect[9]. ad duos vero minores vel etiā quattuor potest aliqs pmoueri. s. c. pri. sz idē esset de minorib[9] si phibitio excōicationis facta fuisset de minorib[9]: licet possit pferre minores qr si non vult aliquez pmouere ad duos minores vel plures non compellitur: immo d iure interstitia, etiā tēporū seruanda sunt. lxxvij. di. singulis.

b Archidiaconorū. Ar. q archidiacon[9] pōt excōicare ⁊ q hz iurisditionē. s. de elec. dudū. ij. ⁊ s. d offi. ordi. cum ab ecclesiarum. vbi de hoc.

Glo. ista ar. ⁊ id approbat ⁊ remittit. ponit lecturā Inno.

c Dispēsēs. hic est opti. arg. q epi non possunt dispensare cū illis q excōicati diuinū officiuz exercere presumunt. ⁊ j. eo. ca. vlt. vbi dic. idez q eo ipso q dicit tuipse, p tuo arbitrio dispenses. si excōicatio lata non fuerit: intelligit phibere cū lata fuerit: qr sic excōicatus recipit ordinē. arg. xxv. dist. qual' qd est verum. sic. j. de sen. excō. cū illorū. de hoc dictuz est. s. de cle. ex. mi. clerici. Papa innocē. iiij. tñ dicit q iste non erat excōicat[9]. ⁊ tñ pter interminationē excō-

a ¶ Non debet. Immo de rigore sunt deponendi. ff. de sen. excō. cū illorum. qui contra sniam excōicationis recipiūt ordines. ar. ff. de cle. excō. mi. latores.
¶ Glo. seq. soluit q. et arg.
b ¶ Licentia. Sic. ff. e. c. j. sed ad sacerdotiū per hāc licentiā non poterit dispensare cū de susceptis ordinib⁹ hoc dicat. et est ar. q in gressus religionis nō tollit irregularitatē. ff. e. ca. j. et j. q. vij. si quis omnem.

Continuatio ¶ Rub. De excessi. pla. Supra visū ē de varijs excessib⁹ subditorum: sed ne plati subditorū supbirēt subicit de eorū excessib⁹. Vel aliter et meli⁹. Supra visū ē gnaliter de varijs excessib⁹ tā platorū q̄ subditorū: nūc subijcit rub. spālē de platorum excessibus. Ab.
¶ De hac materia habet. lxxxvj. di. per totū. et ij. q. j. per totū.

Diuisio ¶ Peruenit. ¶ Due sūt partes. scda ibi: sciturj. Ab.
c ¶ Charitate xvj. q. j. predicator. ff. de cēsi. cū aplēs. xviij. q. ij. hoc tm. xciij. di. dictum.
d ¶ Exactiōes Sic. ff. de imu. eccle. aduersus.
e ¶ Presumatis. Debēt ei fuare man⁹ suas inoxias deo et legi et pn cipi nullūq ptigere lucrū. l auē. de mā. prin- §. j. col. iij C. de suprindict. l. vna. li. x. ff. de dā. isec. ex dāni. j. rh. et l auē. de col- §. et hoc dz. col. ix. nisi ex magna et graui cā xvj. q. j- §. nouellarū. et ff. de censi. cum aplēs.
f ¶ Capli. Sic. ff. de his q̄ fi. a ma. par. ca. q̄nuit et ita epo sniā excōicatiōis siue suspēsiōis sine capli ɔsēsu ferre nō dz ar. xv. q. vij. eps nulli⁹. cū hec pena maior sit i ecclia. xxiij. q. iij. corripiat. iō merito reqrit ɔsēsū
g ¶ Neq duas eccl'as. qrū vna nō depēde [capli. at ex altera. ff. de eta. et qli. cā te. vel nisi sint ita paupere q ppriū nequeāt sustētare rectorē vt ibidē. et x. q. iij. vnio. vl' vnā hēatititulatā: aliā ɔmēdatā. xxj. q.
h ¶ Judiciario. Et ita habeb q or- [i. d plures. do iudiciari⁹ fuari dz in snia excōicatiōis siue suspēsionis. vt. ij. q. j. nemo. ar. ij. q. j. deus omnipotens. et ff. de ap. rephēsibilis. et fuat et attēdit ordo iste si legitima admonitio fiat: vl' si nō fiat p vnū mēsē ingressū

debēt[a]. Uerūtn̄ si ad religionē aliquā voluerit se trāsferre: et peracta pnia p arbitrio tuo eis iniuncta ibidē laudabiliter fuerint cōuersati: pro cessu tpis cum eis poteris de nra licētia[b] dispēsare: vt postmodū susceptorū ordinū execution e letent. ¶ De excessibus prelatorum et subditorum. Alexā. iij. ¶ Monet platos abstinere a grauaminib⁹ subditorū et aliqua enumerat. et geminatā penā imponit contra facientibus. Capitlm. j.

Peruenit ad audientiam nram: et infra Cum autem pbros quasi filios et fres benigne: ac fraterna debeat charitate[c] fouē. Mā. qua. in eos tallias et exactiōes[d] indebitas exercere nullaten⁹ psumatis[e]: nec decetero irrationabilit grauetis/ vel inhoneste tractet eosdem: aut sine iudicio capituli[f] suspēdere: vel eorū ecclesias interdicto subijcere attētetis: neq duas ecclesias[g] quarū vnā sufficere videbitis pmittat illos tenere: nec aliquē excōicare sine ordine iudiciario[h] presumatis. ¶ Sciturj p certo q si hmōi rumores de vobis iterū ad aures nras peruenerint: p tātis excessib⁹ vos taliter puniem⁹[i] q timore pene vestre ceteri[k] a similibus abstinebunt. et

Idē cātuarien. archiepo. ¶ Nō pōt eps sine cā ecclias alteri subiectā ab illi⁹ subiectiōe et obseqo liberare. c. ij.

Ad hec qm̄ eps plures ecclias a cōsuetudine et obsequio archidiaconorū liberas ɔstituit et immunes: p qd redit⁹ diminuit[l] eorūdem. ¶ Māda. qua. factū epi sup hoc corrigas et emēdes: et ita puideas q pfatis archidiaconis consuetudines[m] quas pbri in ecclijs suorum archidiaconatuū debēt: plenarie conseruent et illis debitā reuerētiā exhibeant et honorem.

Idē exonie. epo. ¶ Habens subiectionē seu collationē bn̄ficij illud p suo vsu retinere nō pōt seu sibi cōferre. Ca. iij.

Ad aures nras peruenit q quidā archidiaconi tui se in ecclias q̄ in suis

ecclie sibi nouerit in[illegible] ff. de sen. excō. sacro. et c. cū medicinalis. lata tn̄ tenet. xj. q. iij. si eps forte.
i ¶ Puniem⁹. Exordiare. l auē. de san. epis- §. oib⁹ [col. ix.
k ¶ Ceteri a silib⁹. Sic. ff. de mal e. c. j. et ff. de iudicis ad liberandā. et ff. de offi. or. irrefragabili. et ij. q. vij. qua ppter Ber.

Summarium. ¶ Ad hec. ¶ Epi ecclesias archidiaconis subiectas ab eis lib'are nō pht. h. d. Secunda ps ibi: mandamus. Ab.
l ¶ Diminuit Et male: qr non debēt epi ius suum alicui diminuere citra eius ɔsensū. C. de iu. reip. l. j. lib. xj. et C. de emā. l. nec auus. et ff. de ec. edifi. ad audien tiā. ij. et C. de cōi agro deser. dcū- q. l fi. li. xj. et est ar. q epo in alteri⁹ piudiciū non pōt dare puilegiū. arg. ix. q. iij ɔquestus. et c. p principalē. et ca. nūcio. Lau. Si dd si mortu⁹ sit archidiaconus nunqd eps cum caplo pōt preiudicare futuro archidiacono i ali quib⁹ obsequijs liberando clericos vl' subtrahēdo iuri archidiaconat⁹. Ui. dixit q sic. ar. ad hec xij. q. iij. c. vl. qd parū facit. et xvj q. j- §. sicut duo. et c. statuim⁹. et de ɔse. di. j. odo. et ff. e. si cut. et ar. ff. de ɔsti. cū accessissent. vbi ex toto suppssa fuit dignitas. Ar. ff. ff. ne se. va. p totū. et ff. de ɔsti. ca. pe. et c. cū accessissent. vbi de hoc. qd hi⁹ videt. Hodie tn̄ hec questio est de archidia. determiata p decre. In no. iij. de re. eccle. alie. dudum. Ber.

Ter. e i fi. l. l. ij. i pn. C. ad. l. iul. re. pe. et in fi. de ex cep- §. hodie aūt. in fine.

Archidiacono mortuo/ an possit futuro piudicari.

¶ Glo. se. ar. alle. ɔtrariū et ibi remittit. scdo arg. et remittit. tertio litteram exponit.
m ¶ Cōsuetudines. Arg. q iurisditio archidiaconi poti⁹ ex ɔsuetudine q̄ ex iure inuat. ff. de elec. dudū. ij §. tandē. ar. ff. de offi. archidi. c. vl. Ar. ff. ff. e. cū satis vbi de hoc. Itē ar. q seruitiū ex ɔsuetudine pstitū peti pōt. xj. di. catholica. et xviij. q. ij. seruitiū de hoc plene dr. ff. de ɔsue. c. vl. et ff. de cēsi. peruenit. et intellige qd hic dicit de ɔsuetudine prescripta.

Summarium. Ad aures. ¶ Archidiaconi ecclas sibi subiectas ad suum vsum retinere nō pht. h. d. ¶ Prīa ps narrat factum. scda puidet ibi: mandamus. Ab.

Diuisio

archidiaconatib⁹ vacant au ctoritate ꝓpria itrudere[a] nō verent̄: ꝛ ĩfra. ¶ Man. q̄. eos q̄ tali mō ecclesias occupāt / vel occupatas detinent. ad casdē dimittēdas cēsura ecclesiastica ꝯpellas: ꝛ easdem eccłias de ꝑsonis idoneis ordināś[b]: prefatos archidiaconos ꝓ tanta ꝑsūptiōe debita cures aiaduersione punire[c].

Idem in cōcilio lateraneñ.

¶ Cōtra naturā incontinentes si sunt clerici deponūtur et in monasterio detrudunt̄ si laici / excōicant̄. Capi. iiij.

Clerici ꝛ infra. ¶ Qui cunq̄ illa incōtinētia q̄ cōtra naturā[d] est (ꝓpt̄ quā ira dei venit in filios diffidētie[e]. et quinq̄[f] ciuitates igne ꝯsūpsit) dephēsi fuerint laborare: si clerici fuerit / deiiciantur a clero: vel ad agendā penitentiā i monasterijs detrudant̄. ¶ Si laici / excōicatiōi subdant̄[g] ꝛ a cetu fideliū fiāt penitus alieni. Idē. ¶ Subdit⁹ non tenet̄ parere supiori aliqd exigēti vel ꝑcipiēti contra tenorē sui priuilegij. C. v

Sane si epi aliqd ab abbatib⁹ preter debitam obediētiā[h] ꝯtra libertatē ordinis a pre. no. et a nobis indultā exigūt: liberū sit abbatibus auctē apo. qđ petit̄ denegare[i]. Idē norwiceñ. epo.

¶ Uicarius ecclesie vsurpās sibi ipsi⁹ ecclie ꝑsonatus contra prestitū iuramētū ad officij sui executionē admitti nō debet. Capitulum. vi.

Illud etiā de vicarijs qui ꝑsonis fide ꝛ sacro obligati sunt duxim⁹ statuendū q̄ si ꝑsonatū sibi falso[k] assumentes ꝯtra ꝑsonas se erexerint: et sup hoc i iure ꝯfessi fuerit vel ꝯuicti[l]: decetero in eodē[m] epatu ad officij sui executiōez nullaten⁹ admittāt̄. Cle. iij.

¶ Excōicatio lata ꝯtra subditū: qui nō paret cōtra priuilegiū sibi a supiore cōcessum nō tenet. Capi. vij.

Cum ad quorūdā: et infra. ¶ Nōs dil. v. ap. auctoritate ꝯcedim⁹: vt si ecclesiarū ꝑlati numerū euectionis ꝛ ꝑsonarū in lateran. ꝯcilio[n] cōstitutū: cū eccłias visitāt / excedere forte ꝑsūpserit: et ꝓ illis ꝓcurationē exegerint: liberū sit vobis auctoritate[o] apo. denegare. et si ꝓpt̄ hoc in eccłias vr̄as vel clericos aliquā sniam ꝓmulgauerit: ipā decernim⁹ nō tenē[p]. Clesti. iij. faustino epo.

a ¶ Intrudere. Ut ad opus suū illas retineāt qđ facere non possunt: sed si causa custodie hoc facerēt hoc liceret. lxiij. dist. si in plebibus. ꝛ ē. de appel. bone. ꝛ si etiā ad eos ꝑtineat institutio: nō sibi debēt illas retinere: sed alios instituere: vt inter dantē ꝛ recipiētem sic differentia. ē. de insti. c. vl. nec credat q̄ ipē possit omnibus sufficere. ē. de offi. archipresbyteri ca. vltimo.

b ¶ Ordināś. Ad corū presentationē: nisi alit̄ se habeat cōsuetudo.

c ¶ Punire. Aliqua extraordinaria pena.

Diuisio. Clerici. ¶ Diuiditur. q̄ duo sunt dicta. scđm ibi: si laici. Ab.

d ¶ Naturā. xxxij. q. vij. flagitia. ꝛ C. đ adul. cum vir.

e ¶ Diffidentie. i. de quorū salute diffidendum est. Ar.

f ¶ Quinq̄. s. sodomam et gomorrā seboin segor et eleale. q̄ due perierūt ex vicinitate: tres ex proprio delicto. de pe. di. j. sꝫ ꝛ cōtinuo hic loquitur de ciuitatibus hic enumeratis.

g ¶ Subdāt̄. Et capite puniri debent fm leges i aut̄. vt nō luxu. contra naturam. circa finem. colla. vi.

Sūmarium. Sane. ¶ Si a ꝑuilegiatis aliquid petit̄ cōtra tenorem priuilegij licite denegatur. h. d. Ab. si.

¶ Glo. ista exponit de qua libertate ꝛ de qua obediētia intelligatur littera.

Abbates sub sunt epis. h ¶ Obedientiā. Et sic nō loquit̄ capłm illud de exemptis. Ois eñ iurisditio tā in monasterijs q̄ i alijs ꝑtinet ad epm: nisi exēpti sint. ix. q. iij. ca. ij. ꝛ xciij. di. nulla. ꝛ in epoꝝ ꝑtāte abbates esse debent. xviij. q. ij. abbates. loquit̄ ergo hic non de libertate exēptionis plene: sꝫ de alia libertate ꝯcessa isti ordini q̄ nichil ab eis exigat̄ ꝑter debitā obedientiā: ꝛ itelligo i ista debita obedientia. q̄ epūs possit illos visitare ꝛ corrigere corrigēda ꝛ ꝯfirmationē abbatis habere: sꝫ nullū tꝑale debet ꝑcipere vt hic videt̄: licet nō plene constet de libertate concessa: sed obseruabitur ꝗut continetur in libertatis priuilegio istis concesso.

i ¶ Denegare. Auctē hui⁹ canonis. Arg. x. q. iij. q̄ cognouimus. sic. j. c. ij. ꝛ excōicatio ꝯtra hoc lata nō tenet: vt ibi dicitur: ꝛ. j. e. ad quorūdam.

Sūmarium. Illud. ¶ Ponit penā vicarioꝝ q̄ ad vendicādas ꝑlaturas se erigunt contra prelatos. h. d. Ab.

k ¶ Falso. Et ita etiam q̄si falsarij et puri puniri possunt qui ꝯtra iuramentū veniūt. vnde tā q̄ indigni ꝑuandi sunt. ē. đ iure iur. querelam ꝛ personis vilib⁹ ꝛ indignis bñficia sunt denegāda ꝛ subtrahenda. j. c. inter.

l ¶ Conuicti. Adde Als puniri non debēt. ij. q. j. nos in quē q̄. ꝛ ca. iudex. ꝛ. ē. đ maio. ꝛ obe. iter quatuor. ꝛ. ē. de consti. ecclesia. Adde q̄ duri us puniunt̄ q̄ ꝯfessi. not. l. ij. C. q̄. ap. non rec.

m ¶ Eodem epatu. Sic. j. de priuile. tuarum.

Sūmarium. Cum ad. ¶ Snia excōicationis lata cōtra subditum denegantē procurationem exactā vltra numerum cōcilij lateraneñ. nō tenet. h. d. vel generalius sic vt in rubro. Scđa pars ibi: ideoq̄. Ab. diuisio.

n ¶ Concilio. ē. de cēsi. cū apostolus.

o ¶ Auctoritate ap. Speciali. idem tamen posset iure cōi vt videtur. sicut signa reb⁹ in eis impressa ꝓpria auctoritate deponā. C. vt nemo pri. titu. re. su. impo. l. j. ꝛ. ij. et meli⁹. ff. de aqua q̄ti. ꝛ esti. l. j. §. trebatius. ꝛ §. item queritur. ꝛ. x. q. iij. quia cognouim⁹. et ē. c. sane. ꝛ quod episcop⁹ iniuste abstulit in quadruplum restituat. xviij. distin. quoniam. in fi. arg. C. ad l. iul. repe. l. j. ꝛ in auten. vt litigan. in exor. lit. iu. §. et hoc quoq̄. colla. ix.

¶ Glo. se. signat ꝯtrium. sol. opi. ponit quā reprobat.

p ¶ Nō tenē. Arg. ꝯ. xj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de no. ope. nūc. l. j. in ꝑn. Sol. q̄ hic đr verū est q̄ snia talis nō tenet auctē priuilegij istis cōcessi sup hoc. ꝛ in hoc exempti sunt a iurisditione epoꝝ. vñ snia lata cōtra priuilegiū pape nulla est: tū q̄ a nō suo iudice lata ꝛ temerarium est ꝛ indignum sua auctē ꝑsumere qđ alicui Snia ꝯ priuilegiū pape nulla est.

spāliter est cōcessū. J. de pri. sane. et ita intellectū isti exempti sunt: fundata sunt sua priuilegia. J. ti. ij. cū capella. et sic intellige. J. e. sane alioquo si priuilegium tale nō habe rent: et epo pdictū numerū excederet. vel alr vltra te norem cōcilij eos grauaret: licite pūt denegare de iure x. q. iij. qr cognouimus. et auctoritate cōcilij lateranen. cū aplus tā si excōicaret eosdē: tunc teneret excōicatio: licet ipse male faceret: et ipsi possent agere cōtra epm ad iteresse qa iniuste illos excōicauit. J. de sentē. excom. sacro. Alij dicūt q hoc est ius commune: sz hoc nō credo.

nisi sint exempta. xvj. q. ij. c. j. vbi priuilegiū exemptionis ostendatur. c. dist. contra morem.

c ¶ Minime requisito. Qd fieri nō dz in alienationibus. xvij. q. iiij. in vēditionib⁹. xij. q. ij. Abbatib⁹. B. ¶ Glo. seq. reci. p. q. an suo iure posset epo reuocare et distinguit.

¶ Prelat⁹ inferior citra epm nō pōt suam eccliam vel sibi subiectā alteri vnire sine epi ɔsensu: etiam metropolitani auctē interueniēte. h. d. et ē casus multū allegabilis. c. viij.

SIcut vnire epat⁹ atqz ptāti subiicere aliene ad summū pontificem ptinere⁹ dinoscit: ita epi est ecclesiarū sue diocesis vnio et subiectio earūdem. ¶ Cuz itaqz prior granden. monasteriuz suū qd est in tua diocesi⁹ et de tuo debet ordiari ɔsensu: monasterio de accato (tuo assensu minime requisito^c) subiecerit siue vnierit: qd fecit te incōsulto: tibi liceat auctē^b nostra (sicut iustū fuerit) ifirmare. ¶ Nō obstante assensu vel ɔfirmatiōe quā metropolitanus interposuisse pponit: cū i diocesi suffraganei absqz ipsius assensu nō debeat aliqd ɔtra cōstitutiōes canonicas attētare^c: nos qqz id decernimus irritandum.

Sūmarium. SIcut. ¶ Abbas subiect⁹ epo monasteriū suū alteri subiicere vel vnire non pōt sine ɔsensu diocesani etiā cū consensu metropolitani. h. d. Diuisio Diuidit. nā pmo ponit quandā consuetudinē. secūdo narrat factū quod informari mandat ibi: cuz itaqz. tertio soluit obstaculum ibi: non obstante. Abbas si.

Innocen. iij. archipresbytero sancti andree de pal.

¶ Suspendi debet clericus q de suo crimine publice gloriatur. Capitulum. ix.

QUam sit graue crimen in clericis cum malefecerint gloriari null⁹ sane mētis ignorat. ¶ Accepim⁹ sane q cū. R. de serien. P. filiā suā cuidā. J. noie tradiderit in vxorē. P. diacon⁹ non erubuit publice^f ɔfiteri se mulierē pdictā carnaliter cognouisse. vñ factū est q vir ad ppria eam remitteret cui fuerat mrimonialiter copulata ¶ Ideoqz Wanda. qua si tibi ɔstiterit de pmissis ap. ces. prefatū clericum ab officio et bñficio suspēdere nō postponas: cōpellēs viruz vt vxorē suā recipiat eiqz sicut iustum est offm^g exhibeat maritale. Idē epo hipon. et abbati de toleto visitatorib⁹ lōbardie.

¶ Clericus auctoritatē vel ɔsilium directe vel indirecte

b ¶ Auctē nra Nam auctē sua facere nō posset vt videt marie si aliud mōasteriū sit subiectuz alij: qr nō posset esse iudex in cā sua. C. ne quis i cau. sua ius si. di. l. vna. si autē vtrumqz eēt de sua iurisdictiōe: satz credo q sua auctē hoc facere posset. ar. huius. c. qr. vt h dicit sine suo ɔsensu fieri nō dbuit

e ¶ Attētare. Ar. ex hoc q archiepa nō est iudex ordinari⁹ totius puicie. archiepus eīn oll epo ruz sue diocesis est ordiari⁹: sed nō subditoz suorūz epoz. J. de offi. ordi. pastoralis: nisi in casibus ibi notatis alr ei nisi in casibus illis nichil pōt disponere i diocesi suffraganei vt dicūt ɔstitutiones de quibus hic fit mentio. ix. q. iij. c. j. et ij. et c. archiepa et duobus. c. seq. et J. de offi. ordi. romana.

Archiepo est iudex suoruz suffraganeorū sed nō subditorū suffraganeis

¶ Glo. ista numerat. xj. spālia de reseruatis pape et illa psequitur et quattuor versus ponit.

Papaleo cas⁹ a ¶ Pertinere. No. q quedā sibi ltantū sedes apo. reseruauit que ab alijs ipune psumi nō possunt. xvij. dist. huic solus papa restituit depositos epos. ij. q. vj. ideo: et deponit eosdē. iij. q. vj. accusatus: ɔtra dudū. et J. de transla. inter corporalia. diuidit episcopatū in duos. xvj. q. j. pcipim⁹. §. sicut. vnit duas i vnū: vt hic et xvj. q. j. et tpis qlitas: eximit epos et abbates. xvj. q. j. frater noster. pbat scripta alioz et concilia. J. de sum. tri. c. ij. in fi. et xvj. di. sctā romana. et xvij. di. regula. et ij. q. vj. ideo. articulos fidei soluit. xxiiij. q. j. quotiēs. qm vetus. et cum dubitatur de aliquo articulo. J. de here. cū xps. synodū facit generalē: vt. xvij. di. c. j. ij. et iij. transfert sedem epalem de loco ad locum. vij. q. j. et temporis qualitas. mutat epos. vij. q. j. mutationes. et J. de transla. per totum. appellat nullus ab ipso. ix. versus q. iij. cuncta. vnde versus. Restituit papa: solus deponit et ipse. Diuidit acvnit: eximit atqz probat. Articulos soluit synodūqz facit generalem. Trāsfert et mutat appellat nullus ab ipso.

b ¶ In tua diocesi. Unde ipso iure ad curā ipsi⁹ ptinet et ptātem. J. de prescrip. cū non liceat. et xviij. q. ij. abbates. et. c. seqn. et. c. j. J. de reli. do. de xenodochijs

tutiones de quibus hic fit mentio. ix. q. iij. c. j. et ij. et c. archiepa et duobus. c. seq. et J. de offi. ordi. romana.

Sūmarium. QUā sit. ¶ Cleric⁹ q de crimine publice gliatur ppter qd scandalū secutū est ab offō et bñficio suspendit. h. d. et p hoc cōe sūmariū nimis restringit sensus lre qr videt exposcere scādalum: qd videt ɔ pri. c. Secunda pars ibi. ideo. Abbas si.

Diuisio ¶ Glo. ista arg. alle. ɔriū et soluit. et de duob⁹ remittit

Confessio ex iudicio lis an pudicet. f ¶ Publice ɔfiteri. ar. q pfessio ex iue facta pudicat. qr nō refert vndecūqz crimina claruerit vt puniat. si. ff. de admi. tu. pf. §. vlt. alr xxiiij. q. iij. ecce crimina. si. ff. de admi. tu. pf. §. vlt. alr est. §. sub illa. l. qdā decedēs. §. vlt. qlitercūqz innotue rit tutori q sit tutor. statim piculum ad ipm ptinet vt ibi df. si. xxij. q. v. hoc videt. Sed ɔ. J. de iudi. at si clerici: et nemo sine accusatore damnari dz. xx. ij. q. iiij. si ds ptātē. et. ff. de mu. et hono. rescripto. §. si ds. qd verū est. vnde iste nō deponitur sed suspendit: et ex illa confessione non punit nisi occasionalr sed ppter scādalū et infamiā ortā inter mulierē et virū: q ppter hoc eam expulit suspendit: alr non fuisset suspēsus ppter talē ɔfessionē: qn ds punire possit sine accusatore notatur J. vt eccle. bñfi. sine diminu. ɔfe. vt nrm. et de ɔfessionibus: et in alijs casibus nota. J. de ɔfes. c. vlti.

g ¶ Officiū. i. debitū carnale et alia con sueta. Ver

Ex litteris. ¶ Eps cui⁹ auctoritate homicidium commissum est a ministerio altaris et officio põtificali ⁊ epatus administratione deponit. h. d. vel sic Epus pstans cãm directe vel indirecte homicidio cõmittendo eo ɔmisso priuari debet officio pontificali ⁊ sacerdotali ⁊ ab administratiõe epat⁹ remoueri. Diuisio Pria pars narrat factũ: secũda diffiniẽdo cõmittit ibi: nos autẽ. Abbas.

a ¶ Candẽtis hec purgatio phibita est. ẜ. ne cleri. vel mona. sententiã. ⁊ ẜ. de pur. vulga. p to tũ. vnde hoc solo q in hoc ɔsensit: fuit puniẽd⁹ ¶ Glo. ista recitetur p. q. an epi vel clerici principibus in criminalibus cõsulere possint.

b ¶ Cõsuluit. Non phibet hic quin epi possint dare ɔsiliũ pncipibus i criminibus. xxiij. q. vit. pessimã. in fi. nã clericus põt dare ita consilium in gñe dicendo fures taliter puniẽdi sunt. ar. v. q. vj. diatori. dũ tñ poti⁹ opa consulẽtis q̃ suggerentis fungat. ⁊ ff. õ qõ. l. j. ẜ. qui q̃stionẽ. Itẽ licite phr clerici q̃re lã iudicib⁹ deferre de furib⁹ ciui liter. ar. xxiij. q. v. nõ vos. ⁊ ẜ. de homi. postula sti. et lz aliq̃s respondeat de facto fur̃ extra iudicium licet ille fur puniat: non imputatur illi. ẜ. de homi. tua. hic enim expssit fines consiliũ dicendo: malum est si fur sic euadat ⁊ presens fuit in suspendio.

Epi in criminib⁹ dare pñt ɔsiliuz pncipibus. Clerici de furib⁹ pñt pqueri

‡ Adde q p suam pñtiã vis⁹ est consensisse infamie. no. ta. bar to. in. l. sepe. ff. õ re iudi. glo. i. l. gai⁹ ff. de pigno. actio.

c ¶ Talibus vbis. Que sequentur: auditis ⁊c.

d ¶ A nr̃a discessit. Vñ pinde est acsi nõ venisset. ẜ. de iudi. ca. j. ⁊ xj. q. iij. certum est. aut etiã si latitaret post colũnas. ff. ex q̃ cau. in pos. eatur. fulcint⁹. ẜ. illud sciendum. ⁊ ẜ. vt lit. non contest. qm̃ ẜ. j.

¶ Glosa seq. not. q sufficit absentem requiri licet ⁊c. alle. in contrarium et soluit.

homicidio prestans irregularis efficitur. Capitulũ. x.

Ex lr̃is vr̃is accepimus q cũ ad albiganensem ecclam vna cũ pisano archiepo tunc epo vercelleñ. accessissetis: visitatiõis officiũ impleturi: albiganeñ. eps inter cetera q̃ pposita fuerãt ɔtra ipm ore pprio est cõfessus: q cũ q̃dã i villa q̃dã ad eius iurisdictionẽ spectãte ifamaret de furto et idẽ illud ifitiaret oĩno offerẽs q candẽtis[a] ferri iudicio se purgaret: ⁊ vt suspendio puniret ii deficeret i eodẽ: dict⁹ eps reqsiuit a iudice q̃d super hoc videret eidem: ⁊ cũ iudex rñdisset vt fieret sicut fur ipse dixerat: ferrũ candens ipsi⁹ pñtia epi est allatũ: q̃d cũ accepisset fur ille cõbust⁹ est: vñ iudex pauefact⁹ q̃d sibi sup hoc videret ɔsuluit[b] epz memoratũ. Qui rñdit q si fur sic euaderet malũ esset: quã ãq̃z affirmet se verbis[c] talibus vsum fuisse: auditis quantus est clamor ppli: oẽs dicũt malũ ẽ si sic euaserit ipunit⁹: et sic eps ⁊ iudex villã ipam cũ multitudie sũt egressi: in quoꝝ pñtia p̃dict⁹ fur est suspẽsus: ⁊ ppt̃ q̃d ipm cũ lr̃is vr̃is ad se. apo. destinãtis: sed idẽ nihil sup his ppo suit coraz nobis: nec litteras vr̃as vidimus: licet idẽ se nobis illas asserat presentasse: quinimo cũ dictus archieps ad sedẽ apo. accessit: q̃ nobis hmõi rei seriẽ plenarie indicauit: idẽ eps a nr̃a discessit[d] pñtia ⁊ pquisit⁹[e] nõ potuit inueniri. ¶ Nos autẽ q: idez eps nõ solũ in iudiciũ candẽtis ferri; verũetiã in furis suspendio grauiter nosciẗ deliquisse[f]: cũ his nõ tãtũ auctoritatẽ pñsiterit: verũetiã presentiã exhibuerit corpalem[g] ipsum indignũ altaris ministerio[h] reputamus. Cuz igiẗ pontificale officiũ sine altaris ministerio: non valeat adimpleri. Mãdam⁹ q̃tenus vt epatui cedat[i] moneatis eundem: alioqñ ipm ab albigañ. ecclesia amouẽtes / faciatis eidẽ per electionẽ canonicã de psona idonea prouideri.

Idem archiepo et maioris monasterij et sancti Juliani abbatibus turoneñ.

¶ Collatio bñficij facta indigno occulta cassari debet: et cõferẽs secũdo ante cassationẽ prime collationis priuari debet ea vice potestate conferendi. Capitulum. xj.

Inter dilectos filios. B. ⁊. P. canonicos pictaueñ. sup succẽtoria pictaueñ. ecclesie questione suborta / vtroq₃ asserente succentoriam ipsam se per pictaueñ. cãtorẽ ad quez eius donatio ptinebat canonice assecutũ:

e ¶ Perquisit⁹. Not. q sufficit absentẽ requiri. lz pemptoriũ ad ei⁹ noticiã non puenerit. ẜ. de do. et ɔtu. cãm que. ⁊ c. vlt. ⁊ ẜ. de cleri. nõ resi. ex tue. C. de iudi. pperandũ ẜ. ⁊ si quidẽ. ff. de euic. si pro. ⁊. l. si dictum. ẜ. si presente. et. ff. locati. itẽ querit ẜ. exercitu. Arg. ɔtra. ẜ. vt lit. nõ contesta. qm̃. ij. et. ff. que sen. sine appel. rescin. l. j. ẜ. cũ ex eo. nõ eñ statim cõtumax videẗ q̃ vocem pconis non exaudit. ff. de in integ. restitu. minor. l. pe. q̃ incipit diuus. et. C. quõ ⁊ qñ iudex. ea q. ⁊. iij. qõ. ix. caueãt: sz certe ibi nõ tenuit sententia: q: ibi re⁹ nõ fuit citatus. Jo. hic eñ citatus venit ad preceptũ inq̃sitorũ: ⁊ ɔtumaciter recessit: et adhuc papa mãdat vt moneatur.

f ¶ Nosciẗ deliq̃sse. Relatione iudicũ q̃bus crediẗ. xviij. dis. de cõcilijs. ‡ donec pbeẗ ɔtriuz. ẜ. de testi. cum a nobis. Ber.

‡ Adde p hoc nota. p Cy. i. l. q̃ ex relationi b⁹. C. õ legi.

g ¶ Corpalẽ. Vñ icidit in illã ɔstõnẽ. ẜ. ne cle. vel mona. sniaz ⁊ auẽtez pitãdo ⁊ pñtiã. vñ merito deponi debuit: q: fuit homicida. ẜ. de homici. significasti. ij. ⁊. ẜ. de cle. pug. i duello. c. ij. l. di. si quis viduam. q: nõ refert an facto vel ɔsilio seu auẽte fiat homicidiũ: vt ibi dicitur.

h ¶ Ministerio. Arg. q nõ potest qs esse eps nisi pmo fuerit sacerdos de hoc dixi. ẜ. de cle. per saltum pmo. ca. vno.

i ¶ Cedat. Cum pper culpam suam fact⁹ sit irregularis: al's enim si esset impotẽs daretur ei coadiutor. vij. q. j. q̃uis triste. Vñ.

Inter. ¶ Ab obtinenda dignitate repelliẗ vsurarius et publicus aleator. h. di. Diuidiẗ. nã pmo narrat decise factum. scõa diffinit ibi: nos igiẗ q̃ subdiuidiẗ. nã pma diffinit de. p. scõa de. b. tertia de cantore. scõa ibi: preterea. tertia ibi: q: vero. Ab.

Sũmarium. Diuisio

a ¶ Aleatorem. Quod hodie phibet. ff. de vi. et ho. cler. clerici. tñ videt q propter hoc nō dz priuari iure suo si vellet se corrigere. xxxv. di. c. j. idem videt de vsura. xlvij. di. c. j. sed aliud ē in obtēto aliud i obtinēdo. ppt vsurā indistincte repellit ab obtinēdo. lxvij. di. de petro et hic. sed in obtēto benefi cio pōt eps̄ face re gratiam: si se libent corrigat. d iure tñ potest deponi. xiij. q. ō. hij. si quis obli tus. z. c. quoniā multi. Ber.

b ¶ Xi. p. xij. hec vsura cente simam excedit: quoniam illa in anno sorti adeq tur. C. d vsuris. eos. ff. de cdi. in debi. si nō sortē. hec vsura vna die possz excede re sortem.

c ¶ Ludos vo luptuosos. Con uiuij tamē cau sa ludere licz. ff. de aleato. quod si conuiuio.

d ¶ Deueniat. Est ergo ludus noxi⁹ cū affectu i culpa. ff. ad le. aquil. nā ludus

e ¶ Excusan das. hec verba posita sunt. xvj. q. j. predicator. z ff. de cōsuetudi ne. quanto.

f ¶ Auctori tas vsurpatur. Qui pctm suuz defendit aucto ritate seu cōsue tudie magis pec cat: z ideo magis puniri dz. xxxij. qō. iij. nemo. et hic et de peni. dist. vj. c. j. in fi. Ber.

g. ¶ Dignitatis. Arg. q succentoria est dignitas.

h. ¶ Sanctiōes. C. de dig. neqz famosis. lib. xij. C. de infa. l. vna. li. x. ff. de iureiu. querelam.

i. ¶ Depositionibus. vt. ff. de elec. cū dilect⁹. no. ff q iudex de eo quod fit coram eo pōt in testē duci. Ber.

¶ Glo. seq. alle. simile. signat ɔtrarium z solut.

k. ¶ Uel pcurauerit. Si. ff. de resti. spo. cū ad sedem in fi. lz enim iste obtinuerit lrās z vsus fuerit eis nō tamen presumitur q eas falsauerit: sicut nec ibi presumitur vi deiecisse: lz ipse possideret et aduersarū prostassent se expulsos. dolus em nō ex presumptionibus sed ex pspicuis indiciis pbari dz. C. de do. dolū. vnde qui dolū allegat dolum pbare tenet. ff. de pba. qtiēs ff. q̄ dolo. Sed ɔtra. arg. habes. ff. de cri. fal. ad falsa- rios. vbi dicit q postq̄ lr̄is falsis vsus fuerit: non poterit pretendere excusationem z hic vsus est falsis litteris nec tñ ex hoc punitur. sol. illud speciale est in litteris dn̄i pape que prius diligēter examinande sunt nec pena illa ad litteras aliorum prelatoꝝ extendit. imo z aliud speciale ē i illis qd nō i alijs: qz ibi tradit curie secular statum sz alij nō tradunt.

¶ Glo. seq. ɔtra. argu. pro solut. contrarium.

l ¶ Postmodū. Unde nō valuit prima non cassata: sic. ff. de ɔces. preben. post electionē. in fi. Sz quid si pma nulla fuisset ipso iure: puta qa psona fuit indigna z scienter electa nunqd valuisset secūda? videt q sic. ff. d ele. bone j. z. ff. de ap. ɔsti tutus. et. ff. de in repa. illud. z ca. cū laici. Sz contrariū est verus q nō valet secūda qz ipso iure priuatus fuit eligē di potestate illa vice: vnde secūda nō valet. ff. d elec. cū in cūctis z. c. cū vltonien. z. c. scriptū. in fi. ff. d supplē. neg. prelato. licet: et c. viti. Sed ca. ll la. illud. et. c. cū laici ɔtradicere videt. qz ibi ad eadē persona facta fuit pma cōcessio et secūda: et tamen tenuit secunda. Sed ibi illa concessio prima facta fuit de re non vacante quare nulla. preterea laicis variare licz. sed non clericis. sed hic non fuit priuatus ipo iure: qz non fuit notorium pmam non tenuisse. z ideo priuatur per sniam qz forte ignorauit ipsum talem fuisse: et non licuit ei variare. Ber.

¶ Glo. seq. no. q secūda sit nulla. signat ɔtriū dat solutionē incertam. scdo signat aliud ɔtrium et solutt.

m ¶ Irritam. Ergo fuit hec secūda electio irrita ipso iure. vt videtur p hāc litteram quod est verum. qz prima nō cassata scda nō potuit nec debuit attētari: etiā si pma ipso iure nulla fuisset vt dictum est in pri. no. qz functus erat officio suo eligendo illum. P. z sic succentoria nō vacabat. vnde iste. B. electus fuit ad dignitatē non vacantē quare nulla fuit electio. Arg.

Usura centesima. — Ludē lz cōuiuij cā. — ✝ Contra. l. oēs iudices. cū glo. j. C. de deca. li. x. et ibi no. z i aut. habita. C. ne fi. p pa. — Alle gans fraudē. — mōstrare tenetur. — ✝ Contra. l. testis. l. vbi numer⁹. cū contra. C. d testi. — Uariatio laicis permitti.

et ifra. ¶ Nos igitur attesta tiōib⁹ vtriusqz ptis inspectis inuenim⁹ esse pbatuz eūdem P. publicū aleatorē[e] esse/ ac vsurariū manifestuz. vtpote qui vndecim denarios p[b]. xij mutuauerat i ludo. vñ lz ad palliandū tante pr̄sumptiōis excessum pposuerit q hoc fecerit iuxta cōsuetudinē gallicoꝝ clericoꝝ: q̄ fere vniuersi clerici mutuāt sic frequēter z ludunt: nos tñ q ex officij nr̄i debito pestes hmōi extirpare pponimus: atqz ludos voluptuosos[c] (occasiōe q̄rū sub q̄dā curialitatis imagine ad dissolutionis materiaz deueniat[d]) penit⁹ iprobamus: excusationē p̄dictā q̄ p prauā cōsuetudinē (q̄ corruptela dicēda est) ✝ palliat friuolā reputātes. cū i illis magis plectibilis sit offēsa p q̄s ad excusādas[e] excusatiōes i culpis delinq̄ndi auctoritas[f] vsurpat: qd circa eūdē P. de succētoria factuz esse dinoscit ppter indignitatē et vilitatē ipsius duximus irritandū: cum psonis vilibus et indignis porte dignitatis[g] patere nō debeāt iuxta legitimas sanctiones[h]

¶ Preterea cōtra prefatum B. fuit manifeste p testes pbatum q de conscientia iudicū vltima clausula īserta nō fuerat in litteris eorūdē: sicut in ipoꝝ depositionib⁹[i] exprimitur euidēter: et ifra. Unde pars altera pponebat: q cū predict⁹. B. sciēter vsus fuerit litteris sic falsatis: debeat tanq̄ falsari⁹ omnino repelli. Uerū nos attēdentes q z si constaret q dicta clausula litteris illis fuisset apposita preter cōscientiā iudicū p̄dictoꝝ: qz tamē fides facta nobis non fuit q dictus. B. illā clausulā apposuerit vel pcurauerit[k] vt ab alio poneret: vel etiā q sciēter vsus fuerit lr̄is sic falsatis: ab hmōi falsitatis obiectu eundē duxim⁹ absoluendū: maxime cū post q̄ sibi hoc obiectuz fuit pter miserit vti eis: z ifra. ¶ Cum igit p depositiones duoꝝ testiū nobis cōstiterit ✝ q cōcessio P. facta pcesserit: quāq̄ ppter idignitatē eiusdē meruit reprobari: cōcessionem postmoduz[l] B. factā irritā[m] decernim⁹ et inanē. ¶ Qr vero cantor adeo inhoneste se habuit i hoc facto: vt prima donatione non reprobata secundā facere attentauerit: z dignū sit vt i eo q̄s puniatur

cōtra. ff. de verbo. obli. si dari stipuler. vbi pendēte pͥma stipulatiōe q̄ elidi poterat: tenet sc̄da stipulatio licz valde sunt ista dissimilia. Itē signat̄ ɔtrariū huic verbo irritā. ẜ. de elec. considerauimus. ꝛ. c. auditis. ibi vtraq̄ cassat̄: hic vero diuersus ē casus. ibi facte fuerunt electiones a diuersis partibus: hic ab vna et eadem persona que variare non potuit vt dictum est.

¶ Ter. el si. i. l. I cause. et ibi. Bar. ff. de pecu.

a ¶ Inq̄. Sic ẜ. de tēpo. ordi. litteras. ꝛ. ẜ. de iurepa. pastoralis. ꝛ. ẜ. de cleri. excom. mini. postulastis.

b ¶ Hac vice. tm̄. ẜ. de electio. cū in cunctis. et c. cū vinton̄. vnde si istorum electio q̄b⁹ scribit̄ nō haberet effectuz: statim posset iste eligere. Ber.

in quo[a] visus ē deliq̄sse: i hoc ei⁹ duxim⁹ varietatis inconstantiā puniēdā: ꝛ vt ɔceden di succētoriā ipsaz hac vice[b] nullā habeat facultatē: p̄sentiū vobis auctoritate mādantes cōcedim⁹ quatenus[c] eandem auctoritate n̄ra suffulti persone idonee assignetis.

I dem in consilio generali.

¶ Cognoscere de cā m̄rimoniali/ itē penitētias publicas et indulgētias ɔcedē spectat ad dignitatē ep̄alem. Nō n̄ inferior p̄latus de his se intromittere nō d3 nisi ei cōpetat de iure speciali. Ca. lxx. xij.

Accedētib⁹ ad nos de diuersis mundi ptib⁹ ep̄oꝝ q̄relis/ intellexim⁹ graues ꝛ grādes q̄rūdā abbatū excessus: q̄ suis finib⁹ nō ɔtēti[c]/ man⁹ ad ea q̄ sunt ep̄alis dignitat̄[d] extēdūt de causis m̄rimonialibus cognoscēdo iniungēdo publicas pnias[e] ɔcedēdo etiā idulgētiaꝝ litteras/ ꝛ silia p̄sumēdo: vñ cōtingit interdū q̄ vilescit ep̄alis auctoritas apud multos.

¶ Volētes igit̄ i his ꝛ ep̄oꝝ dignitati et abbatū ꝓuidere saluti: p̄nti decreto firmit̄ ꝓhibem⁹: ne q̄s abbatū ad talia se p̄sumat extēdē: si ꝑpriū voluerit piculū euitare: nisi forsan q̄sq̄ eoꝝ sp̄ali ɔcessiōe vel alia legitia[f] cā sup hm̄oi valeat se tueri. Ho no. iij. p. t. scē Pudētiane pb̄ro cardi.

¶ Ad reuelādū pctōrez siue pctm̄ in pnia cōfessum sacerdos cōpelli nō pōt. Ca. xiij.

Dilect⁹ fili⁹ Johānes pb̄r exposuit cōquerēdo q̄ rectores fraternitatis vrbis ip̄m ad reuelandum fures: ꝛ q̄d sup q̄dam furto sibi tanq̄ sacerdoti fuerat reuelatū: vel ad satisfaciēdū exinde dānū passo artare nitentes: i eū (nisi alterū p̄missoꝝ efficeret) tulerūt sniam interdicti. ¶ Qz igitur pniciosum esset p̄dictum pb̄rm̄ sibi talit̄ credita reuelare[g]: ac cogi ad id q̄d nō rapuit[h] exsoluēdū.

¶ Di. t. mandam⁹ quatenus prefatos rectores corā te cōuenientes iniungas eisdem vt a memorati pb̄ri grauamine penitus conquiescant.

Summarium.

A Ccedētib⁹ ¶ Abbates de matrimonijs cognoscē et publicas penitētias iniūgere et lras indulgētiarum concedere nō possunt: nisi eis ɔpetat de iure speciali. h. d.

diuisio. ¶ Primo ponit ep̄orū querelaz cui sc̄do ꝓuidet ibi: volētes. Ab.

c ¶ Nō cōtenti. Cuz quilibet suis finib⁹ ɔtentus esse debeat: nec terminos patrū transgredi debeat. ẜ. de sepul. ca. j. ꝛ. ix. q. ij. c. j. ꝛ. c. se. ad idē eq̄ p̄nt inducit. xiij. q. j. c. j. ꝛ. ẜ. de sta. mona. recolentes.

¶ Glo. se. signat contrarium ꝛ soluit.

d ¶ Dignitatis. Que enumerant̄. lxviij. dist. q̄uis corepis. ꝛ. c. corep̄i. ꝛ sic videt̄ p hāc ɔstitutionē q̄ cognitio causaꝝ m̄rimonialiū ad ep̄z de iure cōi spectat ar. xxxv. q. vj. multoꝝ. Arg. ɔ̄. ẜ. de ɔsangui. ꝛ affini. ex litteris. Dicas q̄ alij prelati qui cognoscūt de causis m̄rimonialibus: siue sint abbates siue alij faciunt ex ɔsuetudine prescripta siue speciali ɔcessione sz q̄ hic in fine dicit. ar. ẜ. de p̄scrip. auditis. als de iure cōi ad solū ep̄m hoc spectat: vt hic patet. ꝛ. l. dis. in capite. et ẜ. de offi. ordi. c. j. Ber.

e ¶ Publicas penitētias. Hoc ad solū ep̄m ptinet. l. di. in capite.

f ¶ Legitima. Puta ɔsuetudo prescripta que dat iurisditionē. ẜ. de offi. archidi. c. vlt. ꝛ. ẜ. de prescrip. auditis. ẜ. de foro compe. cum contingat. ẜ. de offi. ordi. irrefragabili.

diuisio. Dilectus. ¶ Primo ponit̄ querela pb̄ri: cui sc̄do ꝓuidet expressa causa ibi: qz igitur. Ab.

g ¶ Glo. se. ꝓbat dupl'r hunc cogi nō potuisse: signat ɔ̄riū ꝛ remittit. in sc̄do q̄rit. ar. ꝛ soluit dupl'r legendo.

g ¶ Reuelare. Ad hoc cogi nō poterat: qz sz leges nemo pōt ɔpelli ad fure indicandū. ff. de p̄scrip. ver. solēt. ꝛ. ff. de ɔdi. ob. tur. cau. idē ɔ̄. si ibi. ar. ẜ. de fur. qui cū fure. sz ibi soluit̄. Sed alia ratiōe non debuit compelli: qz qui peccatorē in penitētia ɔfessum publicat: per mundū cōpellit̄ peregrinari: vt dicit decre. de pe. dis. vj. sacerdos hodie vero deponi d3 ꝛ in monasteriū detrudi. ɔ̄. de pe. ꝛ re. omnis. Sed nunq̄d ille sacerdos fuit suspēsus: qz nō faciebat alteꝝ q̄d p̄cipiebat̄? Videtur q̄ sic. xj. q. iij. snia. sz nō videt̄ duplici de cā: qz ip̄e non sciebat furtū illō vt hō: ꝛ de tali pōt itel ligi ɔ̄riū signatū. ẜ. ꝰ fur. q̄ cū fure: sz vt de⁹. ẜ. de offi. ordi. si sacerdos. ꝛ in hoc maior erat ipsis rectoribus. ar. xcij. dist. c. vlt. ꝛ xcviij. dis. ca. j. qz dei legatione fungit̄: ergo ip̄m interdicere vel excōicare nō poterāt. ẜ. de maio. ꝛ obe. cū inferior. ꝛ. xxj. distin. inferior. Itē qz ista snia continebat intollerabilē errorem: vñ nō tenuit. ɔ̄. de sen. excōi. p tuas. vñ papa nō dicit q̄ absoluat̄: sed q̄ illi desistant a grauamine quod de facto inferebant: ꝛ qz iniquū erat vt teneat̄ reddere q̄d nō rapuit. ꝛ ita ɔ̄riū ad vtrāq̄ partē dissūcte nō valuit interdictū. vel qz sub ɔditione tulerunt non tenuit interdictū. ꝛ ip̄e sacerdos pendente conditione conquestus fuit pape. perīde fuit acsi appellasset: vñ suspēsum fuit interdictū. ẜ. de ap. dilecti. ij. et papa mandat ip̄m vlterius nō molestari. sic excōicatio sub ɔditiōe suspendit̄ per appellationem. ẜ. de ap pel. preterea. ij. Ber.

h ¶ Quod nō rapuit. Nisi illud a raptore scienter suscepisset: tūc enim compelleret̄: quia tenetur illud restituere cū succedit in viciu[m]. ẜ. de resti. spo. sepe. ꝛ ẜ. de iudi. qz V. ꝛ. ff. de iureiur. si duo. ɔ̄. idem iulian⁹ ꝛ. ff. de ɔdi. fur. l. ij. ꝛ. l. ex furtiua. ꝛ. C. de fur. l. ij. ꝛ. l. ciuile est. Ber.

Confessionem publicās q̄lit punit̄.

Summarium. diuisio

Dilecta. ¶ Nõ pñt subditi singulares in pīudici um plati erigẽ signa collegij.h.d. ¶ Prima ponit querelã. Scḋa dat iudices ibi: discretioni. Ab.
¶ Glo.seq.tractat.v.modos quib⁹ dicit corpus : ponens differentiam inter corpus.7c.

Idem pposito B.7 J.archidia.suessioñ. ¶ Priuati homines regulariter nequeunt constituere collegiũ 7 habere signa collegij: nisi eis alit concedatur. Capitu.xiiij.

Dilecta in xp̄o filia abbatissa Jotreñ.nobis īsinuare curauit: q cũ pbr̄i 7 clerici iotreñ. eccl'ie meldeñ. dioc.nõ ↄsueuerit ppriũ habere sigillũ:nec sint vnũ corpus[a]:ita q capl'm appellaretur:nihilomin⁹ ↄtra voluntatē ipsi⁹ (q̄ ip̄oꝝ caput ē et patrona) sigillũ hr̄e contendũt: 7 ifra. ¶ Dis.v. mãdam⁹ quaten⁹ si vobis ↄstiterit ita esse dictis pbr̄is 7 clericis auctoritate nr̄a inhibeatis[b] expsse ne p̄sumãt vel de nouo fabricare sigillũ:vel vti eo si forte nouiter fuerit fabricatum.

a ¶ Unũ corpus. No.q q̄ nõ sunt d' vno collegio vel etiam de vna societate si dicunt vnũ corpus: vt h' p3: q2 clerici isti erant clerici iotrensis eccl'ie deseruientes ibidē: q̄ n̄ dr̄ facere collegiũ: sed sunt ibi bn̄ficiati l3 oēs subessent abbatisse: vñ nõ sunt vnũ collegiũ3 sine vnũ3 corpus nec pñt ↄstituere vnũ pcuratorē siue actorē p aliq̄ cã.ff. qḋ cuiusq3 vniuersi.l.j. ⸿.j. illi ḡ soli faciunt vnũ corpus q̄ sũt i vno collegio vl' societate.vt.l.p̄dicta Uñ no. q corp⁹ mĺtis modis dr̄ omnes eñi fideles pñt appellari vnũ corpus siue vna eccl'ia p fidē 7 charitatē : siue perfectionē gr̄e.ẽ.de sum.tri.c.ij.cui⁹ caput est xp̄s. iij.q.iiij engeltrudã:ita q alter alteri⁹ onera portet. l.dist.ponderet. Itē collegiũ siue vniuersitas dr̄ vnũ corpus cuius p̄lat⁹ dr̄ caput.ẽ.de his q̄ fi.a p̄la. sine ↄsen.ca.c.nouit.7 tale corpus põt habere sigillũ.ĩ. d' ap.significauit.7.lxxiij.di.in noie.in fi.7 actorē et archã cõem.vt.ff.qḋ cuiusq3 vniuersi.l.j.sed cũ isti clerici taliter non fuerint vnum corpus sigillum cõe habere non debebãt vt hic pater. Itē vnũ dr̄ corpus qḋ vno claudit spũ: vt homo lignũ aial. Aliud dicit corpus qḋ habet ptes integrales seu coherentes: vt domus. Aliud qḋ habet ptes distãtes: vt grex ppl's collegiũ.ff.de vsuca.l.rerũ mixtura. Si eñ petisti in iudicio corpus qḋ habet partes integrales vt domum 7 succubuisti: si postea petas aliq̄d de domo: puta cementa vel lignũ puta cũ fuerit dissolutũ a domo: non obstat exceptio rei iudicate.ff.de excep.rei iudi.si q̄s cũ totũ ⸿.itē si q̄s fundũ. Sed vo petas totũ corpus qḋ habet ptes distãtes puta gregē: 7 succubuisti: si postea petas aliqḋ caput de grege qḋ fuit ibi: obstat exceptio.si vero nõ erat ibi: non obstat.ff.de excel. rei iudi.si cũ argentũ ⸿.j. Item ep̄s cũ capl'o suo facit vnũ corpus cuius ip̄e est caput: s3 cum clero ciuitatis vel diocesis nõ dr̄ facere vnũ corpus.ẽ. de testa. requisisti.⸿.secus.7.ĩ.de verbo.sig.cũ clericis. Sic abbatissa ista cum clericis eccl'ie iotrēsis: licet ipsa sit caput nõ facit vnum corpus.

Domũ petens si succũbat/ p̄t postea cemēta 7 ligna petere. sec⁹ in grege.

¶ Glo.seq obijcit 7 soluit.

b ¶ Inhibeatis. Sed quare prohibetur istis habere sigillum cũ q̄libet possit habere sigillũ: rõ quare iam reddita est superius: quia cũ isti nõ essent vnum corpus volebant facere sigillũ commune tanq̄ essent vnum corpus siue collegium: 7 per hoc videbat fieri preiudiciũ abbatisse cui suberant quasi q p se forte expedirēt negociũ: que sub ipsa vel auctē ipsius tractari d'beãt q2 7 hoc premisso aliud attēptarent in preiudiciũ mõasterij: s3 si q̄libet rector p se vl' cũ collegio suo vellet habere sigillu3 nõ phiberetur.

Idem sancti Auberti archidia. abbati de annona 7 preposito cameraceñ.

¶ Qui contra iuramentũ negat prelatũ dñm suũ : vel coram iudice seculari de ip̄o cõquerit: vel ip̄m inuadit: deponi debet. Capitulũ.xv.

Grauē 7 dolore non vacuam : 7 infra. ¶ Dis.v. mandamus quaten⁹ si vobis cõstiterit archidi.[c] semel et secundo cõtra fidem homagij[d] prestiti ac debitã reuerētia3 ep̄m suum esse dñm negasse[e]: vel in foro sclari deposuisse[f] contra eũ sup rebus spũalibus questionē: aut etiã inuasorib⁹ ep̄i 7 sociorũ eius q̄3 fratri ei⁹ vel cõplicib⁹ suis causam vel cõsiliũ[g] p̄buisse: ipsu3 tanq̄ membru3 putridũ[h] ab ambianē. ecclesia perpetuo

Grauem. ¶ Prio decise narrat factũ quod sub triplici disiũctiua puniri mandat ibi discretioni. Ab.

c ¶ Archidiaconum. ambianeñ. scilicet.

¶ Glo. seq. recitari põt signãdo 7 soluēdo cõtrariũ de regula vltima.7c.

d ¶ Homagij. Homagiu3 hic appellat fidelitatē 7 obediētiã quã ratiõe archidiaconat⁹ prestitit ep̄o: qḋ lic3.xciij. dist.q̄3.ẽ.de iureiur. nullus. al's nõ licet exigere homagium.ĩ.de regu.iur.indignum.7.ẽ.de symo.ex diligenti. 7 sic iste archidi. fidelitatē 7 debitã reuerētiam violauit multipliciter put hic sequit: merito ergo punitus fuit.

e ¶ Negasse. Ip̄o facto † veniendo ↄtra fidelitatē et debitã obedientiã dando consiliũ inuasori ep̄i 7 fratri eiusdem archidiaconi ↄ ipsum ep̄m: qui traxit ip̄m ad iudicē secularem: 7 ibi forte publice ip̄m dñm suũ esse negauit: et ita semel 7 secundo venit cõtra fidem vnde puniri debuit.

† Adde q sola abnegatiõe nõ subditiõis a vasallo pbata puatur re feudali no. barto.in.l.iũ.C. quõ et q̃n iu.

f ¶ Deposuisse. Ar.est hic manifestũ q sola ↄuētio sufficiat ad hoc vt cadat a iure suo: lic3 nõ fuerit lite3 cõtestat⁹: de hoc dictũ est.ẽ.de fo.cõpe.si diligēti. sed forte hoc est q2 deliq̄t ↄtra dñm suũ: vñ fortius puniri debet.arg.ff.de re mi.omne delictũ.j.rñso ⸿.j.quia omnis contumacia aduersus presidem capite puniēda est: vt ibi dicitur. vnde iste ab omni officio 7 bn̄ficio puiuatur.

g ¶ Cõsiliũ. Si dedit ↄsiliũ ↄ dñm suũ: cui fidelitatem suã debet seruare: venit ↄ fidem pmissam 7 iuramētum fidelitatis.ẽ. de iureiur.ego N.7.c. querelã. vñ idign⁹ ē bn̄ficio qḋ h3 ab eo.7.xxj.q.vlt.de forma. 7 iõ p̄uari debet bn̄ficio.ar.xcvj.di.si impator.7.ẽ.de postu.c.vl.sic eñ iste ingrat⁹ fuit ↄ ep̄m suũ a q̄ bn̄ficiũ habuit q̄re ip̄o priuari debuit.ẽ.de dona.ppt ei⁹ ingratitudinē.C.de reuo.do.l.vlt.Ber.

h ¶ Putridũ. Ergo abijciēdum est ab ouili ne inficiat sanas oues.ẽ.de statu.mona.ca que.j.rñso.in fi.

et. xlv. dist. sed il lud. et. xviij. q. ij. resecāde. Ex trib⁹ causis ar chidiacon⁹ iste reddidit se indi gnū. Pⁱo qr ne gauit epm̄ suuz dn̄m suū ec. Se cūdo qr traxit il lum ad iudiciuz seculare. Tertio qr dedit cām si ne ꝯsiliū contra dn̄m suū ꝛ sic ve nit contra fideli tatem.

a ¶ Abscinda tis. Et ita ꝑ sen tentiā pdit bn̄fi cia nō ipso iure. sic q̄ trahit aliū in vetitū examē perdit causaz ꝑ sententiā nō ipso iure put not. §. de fo. cōpe. si di ligēti. in glo. sed nunq̄d. Ber.

diuisio Nimis. ¶ Due sūt ptes. prima nar rat grauamia. secūda ibi: quo circa. mādat ab stinere. Ab.

b ¶ Nimis ij q̄. In c. isto rep̄ henditur auari cia siue p̄latoꝝ audita: quam exercēt cōtra vi ros religiosos q̄ oīa renunciaue runt ꝑpter deuz in pluribus vt i littera patet.

c ¶ Donatur. hoc nullo modo debēt prelati ec clesiaꝝ sibi vsur pare qd̄ pia de uotione fideliuz cōfertur religio sis in vita. §. de sepul. de his. et §. de sta. mona. ca. j. ꝛ hoc solum debent ibi habe re qd̄ canones ꝑ mittūt. xviij. q. ij. hoc tantuz. ꝙ sit luminoso.

d ¶ In orna mentis. De his enim relictis et alijs que ad di

abscindatis^a beneficia sua fa ciētes personis idoneis per illos ad quos donatio perti net assignari. ¶ Grego. ix. vni uersis ecclesiarū p̄latis.

¶ Ponit. xv. grauamina illa ta religiosis a q̄bus precipit p̄latos abstinere. Capi. xvi.

Nimis iniqua^b: et infra. ¶ Cum religiosi viri abnegātes salubrit̄ semetip sos: elegerit in pauptate xp̄o paupi ad placitum famulari tanq̄ nihil hn̄tes ꝛ oīa possi dētes: nō desūt pleriq̄ tā ec clesiarū p̄lati q̄ alij/ qui ceca cupiditate seducti ꝑpue aui ditati subtrahi reputantes: q̄cq̄d p̄dictis fideliuz pietas elargit̄: quietē ipsoꝝ multi plicit̄ inq̄etāt. ¶ Volūt nāq̄ ꝯtra regulā a se. apo. appro batā ꝛ sui ordis īstituta ipsis luitis eoꝝ cōfessiōes audire: ac eis iniungere pnias: et eu charistiā exhibere: nec volūt vt corp⁹ xp̄i in eoꝝ oratorijs reseruet̄: ꝛ fratres ipsoꝝ de fūctos apud ecclīas suas cō pellūt sepeliri: ꝛ eoꝝ exeq̄as celebrari: et si q̄s decedentiū fratrū alibi q̄ in suis ecclījs eligat sepulturā: fun⁹ primo ad ecclesias suas deferri co gūt: vt oblatio suis vsibus ce dat. Nec sustinentes eos hr̄e campanā vel cimiteriū bn̄di ctū/ certis tm̄ tpib⁹ ꝑmittūt ipsos celebrare diuia. Volūt q̄z in domib⁹ eoꝝ certū nūe rū fratrū/ sacerdotū/ clerico rū/ ꝛ laicoꝝ: necnon cereorū lāpadaꝝ/ ꝛ ornamētoꝝ ꝑ vo lūtate sua taxare: ac residuū cereoꝝ qn̄ noui apponūtur exigūt/ ab eisdem. Nec ꝑmit tunt q̄ noui sacerdotes eorū alibi q̄ i ecclījs suis celebrēt prias missas eos nichilomi nus cōpellentes: vt in q̄tidia nis missis q̄s i suis locis et al tarib⁹ celebrāt oblatiōes ad opus eoꝝ recipiāt ꝛ reseruēt

quicq̄d etiaz eis dn̄ celebrāt missarū solēnia: īxta domoꝝ suaꝝ ambitū pia fideliuz de uotiōe donat̄^c ab ipsis extor quere oblatiōis noie ꝯtēden tes. qd̄ eisdē tā i ornamētis^d altar̄ q̄ in libris ecclīasticis absolute ꝯfert̄ vēdicāt ꝑperā iuri suo. ¶ Quocirca manda mus q̄ten⁹ vniuersi, ꝛ singuli a p̄notatis grauaminib⁹ de sistatis: subditos v̄os ab hu iusmodi arcti⁹ compescēdo. Idē vniuersis ecclaꝝ p̄lat̄.

¶ Ponit. xij. grauamina pre dicatorum ꝛ minorum: a qui bus precipit prelatos absti nere. Capitulum. xvij.

Nimis praua: et infra. ¶ Cū q̄dā viri religio si: vtputa fratres predicato res ꝛ minores q̄ꝝ ordinē ꝛ re gulā se. ap. noscit̄ approbas se/ i arctissima pauptate xp̄o paupi famulent̄: pleriq̄ p̄la ti: ꝛ alij eos ad^e sinodos suas cogūt accedere: ac suis cōsti tutionib⁹ subiacē: nec his cō tēti capl̄a et scrutinia i locis fratrum ꝑ his corrigēdis fa cturos se cōminant̄: fidelita tē iuramento^f firmatā ab eo rū mistris ꝛ custodib⁹ exigen tes: eis q̄q̄ vt tā extra ciuita tes q̄ intra cū eis ꝑcessiona liter veniāt et leui cā mādan tes excōicationis snīam ful mināt in bn̄factores ipsoꝝ ꝛ idip̄m fratribus cōminātes: eos de locis in q̄bus dn̄o fa mulātur satagunt amouere: nisi eis obediant in oībus su pradictis. Ad h⁹ ne fratres ad honorabiliores ciuitates et villas: vbi religiose ac ho neste valeant cōmorari: a po pulis deuote vocati accede re audeant inhibentes: tā in accedētes fratres q̄ in rece ptatores eoꝝ presumunt ex cōmunicationis sententiā ꝑ mulgare. Ab eis etiā de hor toꝝ fructibus^g decimas: nec

uinum cultuz ꝑ tinent nihil per cipere debēt: q̄ uis de alijs reb⁹ relictis in testa mento: possunt percipere suam partem. §. de te sta. c. vlti. ꝛ ideo ab his precipue ꝛ ab alijs graua minibus debēt humilit̄ abstine re: cuz oīa dimi serit ꝑpter deuz ꝛ elegerit i pau pertate dn̄o de seruire. § ca. ꝑx. in prin.

diuisio Nimis. ¶ Due sūt partes vt in pre cedēti: scd̄a ibi: quocirca. Ab.

e ¶ Ad syno dos. Omnes eīm religiosi q̄ popu lum non habēt ad synodum ire nō tenent̄. arg. §. de ꝑuile. ex ore in fi. c. xviij. q. ij. §. vlt. ꝛ. xviij. di stic. in illa palea eps: q̄ cōciliū tu ronen. est. ꝯ hoc dictum est. §. de offi. ordi. ca. dile ctus.

f ¶ Iuramen to. Ab alijs eīm mistris siue re ctoribus eccl̄a rū: quibus aia rum cura cōmis sa est hoc requi ritur. xxiij. di. q̄ q̄. ꝛ. §. ꝯ iureiu. null⁹. ab hm̄oi fratres predica tores ꝛ minores sūt exēpti. Et il lud videt̄ intelli gi de perpetuis rectorib⁹: s; isti non sunt ꝑpetui immo quasi an nuatim mutāt̄.

g ¶ Fructib⁹ De his eīm nul las religiosi de cimas solue te nentur. §. de de ci. ex parte. et le prosi etiam licet non sint professi de hortis deci

mis nõ soluũt. ff. de eccle. edi. cũ dixit aplũs. de hortis ꝛ de domib⁹ decimas nulli religiosi soluere debent.
a ¶ Judeoꝝ domibus. Judei enim de domibus et aliis possessionibus si quas colant decimas soluant. ff. de deci. de terris. ꝛ ff. de vsuris quanto. †

illa alle. Primum de. c. si celebrat. cui respondet. scdo po nit secundã cãm nullitatis ex parte recipientis colla= tionē. ponēs etiã quorũdam lecturam cui resistit. ter tio ponit tertiã cãm ex parte destitutoꝝ. quarto ꝓse= quitur pmum dictum interserens an interdicto loco hoies loci sint in terdicti.

non de habitaculis fratrũ (sicut de iudeoꝝ domib⁹ᵃ) ꝓtendũt reditus extorq̃re: asserēdo ꝙ nisi fratres morarētur ibidez: ab aliis habitatorib⁹ ꝓuētus aliq̃ soluerētur: et vt ipsos sue subdant totalit̃ ditioni eisdē ministros ꝛ custodes volunt pficere ꝓ sue arbitrio volũtatis. ¶ Quocirca mãdam⁹ q̃ten⁹ vniuersi ꝛ singuli a pnotatisᵇ grauaminibus desistat͛: subditos vr̃os ab hmõi arctius cõpescēdo.

Idē archiepõ bracharen̄.

¶ Nõ seruans interdictũ suspensus est ab officio et bñficio: ꝛ omĩ iurisdictiõe. h. d. fm vnũ intellectũ Capĩm. xviij.

Tanta est clauis patri: ꝛ infra. ¶ Ad cõfusionē. P. epi quõdã collubrien̄. non põt in memoriã nõ venire: quãtũ in nos ꝛ ecclĩam romanamᶜ deliq̃rit: desperexit petri clauesᵈ: et ecclĩasticam leserit potestatē: cũ non solũ interdicti sniam (quam seruauerat ab initio) temere violauit: verũetiam induxit alios immo cõpulit: nõ seruareᵉ. et q̃s iducere monit͛ et flectere minis ac terrorib⁹ ad violandã interdicti sniam nulla potuit rõne: post atroces iniurias: amissionem bonoꝝ: spoliationē parētũ: dignitatib⁹ prebēdis ꝛ bñficiis spolians coegit miserabiliter exulare ea suis i hac parte fautorib⁹ nõ absq̃ psumptiõe temeraria cõferendo: q̃ oĩa idē epũs in nr̃a ꝛ fratrũ nostroꝝ psentia publice recognouit. ¶ Licz autē memorat⁹ epũs in manibus nostris spõtanea cesserit voluntate: † nolētes tñ vt hi q̃ hmõi snias iterdicti nõ sũt veriti temeritate ꝓpria violare: ac recipe dignitates p̃bendas ac bñficia alioꝝ: qui absq̃ culpa et sine cã rõnabili eis fuerant spoliati: seueritatē effugiãt canonice vltionis: ne fieri puersitas trãseat psumptorib⁹ in exẽplũᶠ. Auctoritate dei oĩpotētis oēm istitutionē: destitutionē: collationē pbendaꝝ/ bñficioꝝ/ ac dignitatũ psumptas p eũdem epm: et excõicatiõis seu interdicti snias: in quoscũq̃ hac occasiõe prolatas ab eo post iterdicti violationē eiusdem decernim⁹ irritas et inanesᵍ. ¶ Quia vero vbi ma=

Judei tenent ad decimas.

† Con. cor. l. j. cũ not. p B ir. C. de iu de. idē l. l. iiij. C. de here. Samaritum.

b ¶ A pnotatis. Ji oibus ei supradictis Sdi catores ꝛ minores fratres exēpti sunt: nec pñt compelli ad aliqua supradicta facienda.

Tanta est. ¶ Vio'ãs interdictũ iurisdictione ꝛ clauiũ potestate se priuat. h. d. Primo

diuisio

ponit et aggrauat culpas epi. scdã ibi: licet an tē recitat cessionē ipsi⁹ ꝛ culpas alioꝝ fautoꝝ et irritos decernit act⁹ post interdicti sniam violataz. Tertia ibi: qr vo punit fautores q̃ bñficia receperũt/ ꝛ qui interdictũ violauerũt: et q̃ illud seruãtes oppresserũt: ꝛ eos citari mãdat ad curiam. Abbas.

c ¶ Ecclesiam romanã. Unde magis puniēd⁹ fuit ꝙ deliquit i principē: et sine restitutione dãnãdus. xxi. dist. tantũ. imo culpam ꝛ offensam quã in deũ ꝛ romanã ecclesiam commisit: remittere non possit. xxiij. q. iiij. si is qui. ꝛ lxiij. dist. salonitane.

g ¶ Inanes. No. ꝙ q̃ non seruat sniam interdicti bñficia vel dignitates conferre nõ põt tam q̃ suspensus. ff. de concessio. prebē. qr diuersitatē. et hic patz manifeste. Itez nec talis põt aliquē excõicare: cũ q̃ntũ ad sacramenta eccle excõicatus reputet͛: q̃a ex eo qd dicit irritas: patz ꝙ institutiones ꝛ excõicationis sententie nulle fuerũt. xxiij. q. j. audiuimus. tamē Johã. dicit ibi: ꝙ suspensus tantũ ab officio potest excõicare sz hoc non videt͛ qr cũ ipse sit officio priuat⁹ aliũ priuare non põt: vt hic videtur: qr si snia talis tenuisset illos absoluisset: vt in sententiis excõicatiõis fieri psueuit. sed hic sententias illas decernit irritas ꝛ ianes. Argu. contra. ff. de cle. ex. mi. si celebrat: sed hic longe magis excessit q̃ ibi: ꝛ est diuersus casus. ibi loquitur de suspẽsione canonis per participationē: hic de suspensione holis. item collatio predictoꝝ nulla fuit: qr illi quibus collatio facta fuit non seruauerũt interdictũ: nec excõicatis pferri pñt multo forti⁹. ff. de cle. ex. mi. postulastis. §. ij. ꝛ ff. de eta. ꝛ q̃li. cũ bone. Quidã dicunt: ꝙ hic plus fuit ꝓcessũ. s. ꝙ executores q̃ posuerũt interdictum excõicauerunt violatores iterdicti: ꝛ sic recte dicit irritas ꝛ inanes: sed ex lr̃a hui⁹ decre. non colligit͛ hoc. sic etiã excõicati fuerunt violatores iterdicti. ff. de cle. ex. mi. postulastis. §. ij. de istitutionibus ꝛ destitutiõibus nulla dubitatio est: qr sine culpa ꝛ absq̃ ordine iuris fuerũt destituti: ꝛ ita si nulla fuit destitutio nulla fuit istitutio. iij. q. vj. hoc quippe. ꝛ ff. de accu. ad petitionem: ꝛ j. de pur. ca. cã. pe. et ita dubitatio tñ remanet circa snias excõicationis ꝛ interdicti. ꝛ de illis idem credo vt dictũ est. ex eo enim

† Obeuitandã infamiam quã ꝑ depositionem icurrisset. ar. ad hoc in. l. si re⁹. ff. de ꝑcu.

d ¶ Petri claues. De quib⁹ habes. xxj. di. in nouo. vbi hz ptãtem ligãdi ꝛ soluendi. xxiiij. q. j. qdcũq̃. Iste eñi ptẽpsit petri claues violãdo sniam interdicti: tam per se q̃ ꝑ alios quos ad hoc ꝓpulit: ꝛ tunc suspensus fuit violando interdictum vt dicitur. j. Ber.

e ¶ Non seruare. Propter hoc nõ excusantur cum ꝓ nulla pena tpali debuerant interdicti sniam violare. xxxij. q. v. ita ne: licz culpam eorum attenuet. ff. qd me. cau. lacris. Argu. Ber.

f ¶ In exemplũ. Ut ꝑ hoc etiam fiat ceteris interdictio delinquēdi. ij. q. vij. quapropter. ff. c. c. j. ꝛ ff. de iu deis ad liberandã. in fi. qr facilitas venie incẽtiuum tribuit delinquendi. xxiij. q. iiij. est iniusta. Ber.

¶ Glo. seq. no. violantē iterdictum non posse bñficia conferre vel excõicare. ponit opi. Jo. cui opponit et ꝑ

gis excedit: ibi est severi⁹ vindicandū[a]. mādamus q̃ten⁹ oībus q̄s p̄dict⁹ ep̄s in supradicta bñficia p̄bendas ⁊ dignitates intruserit: nō solū a bñficijs ip̄is: p̄bēdis: ⁊ dignitatibus: verūetiā ab alijs bñficijs (si qua obtinēt) et eccl̄ijs prorsus amoṫ tā p̄sūptores eosdē q̄3 oēs alios q̄ prefatū int̄dictū dānabilit̄ violarūt suspēdas auctoritate ap. ab officio ⁊ beneficio[b]. Illos q̄3 quos in p̄sonas et res predictorū canonicoꝝ prelatorū ⁊ clericorū manus temerarias cōstiterit extēdisse: ad nostrā venire cōpellas presentiam pro meritiṡ sniam recepturos inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij seculariṡ[c].

¶ De noui operis nūciatiōe

Lucius. iij. paduano ep̄o.

¶ Etiam ecclesia edificata post nunciationē noui operiṡ destruenda est expensis construentis. h. d. cum sequenti.

Capitulum. j.

Ntelleximus ex lr̄is tuis q̄ cū causa que vertit̄ inter p̄uorē scti cipriani ⁊ clericos de rodigio sup capella q̄ in p̄iudiciū baptismalis eccl̄ie de costa ab eisdē clericis est ꝯstructa f. t. delegata fuisset: ⁊ infra. ¶ Qr vero sicut leges nō dedignant̄[d] sacros canones imitari: ita ⁊ sacrorū statuta canonū pricipū ꝯstōnib⁹ adiuuant̄[e]. f. t. māda. q̃te. diligent̄ ꝯsiderās q̄ post denūciationē noui op̄is siue iure siue iniuria[f] aliqd construat̄: legalib⁹ d3 ꝯstōnib⁹ domoliri: et qr nulla eccl̄ia i p̄iudiciū[g] ē alterius ꝯstruenda: negociū ip̄m scd̄m legū et canonū statuta nō differas t̄minare. Inno. iij. cātuariē. archiep̄o. ¶ Sūma ut supra. c. pxi. Ca. ij.

Cum ex iniūcto: ⁊ infra f. t. mandam⁹ q̃tenus

---

q̄ tn̄ excessit: vt p3 in p̄n. decre. suspēsus fuit a iurisditione. ꝯtēnēdo eñ claues eccl̄ie amisit p̄tātem clauiū: sicut q̄ non est ligatus ex ꝯtēptu ligat̄. xj. q. iij. §. cū q̄. ⁊. xxiiij. q. iij. notandū in fi. Locus eñ interdicit̄ p̄pter hoīes ⁊ ita hoīes sunt interdicti ⁊ suspēsi ⁊ nō loc⁹ qr cū locus sit res inanimata nec suspendi nec int̄dici pōt: ⁊ ita cū dr: interdico locū talem hoc est dicere. interdico hoīes illius loci ⁊ celebrantes ibidē: ⁊ ita celebrātes in loco interdicto interdicti sūt ⁊ suspēsi ⁊ irregulares ⁊ ita nec eligē nec eligi nec etiam postulari p̄hr. s. de postu. c. j. ⁊. s. d̄ elec. cū inter. r. ⁊. s. d̄ cō sue. cū dilectus. s. de cleri. excōi. mi. ap̄stce. ⁊ sic iste ep̄s q̄ violauit interdictum qd̄ ab initio ceperat obseruare suspensus fuit ⁊ irregularis. vnde postea in alios snias excōicationis seu int̄dicti aut suspēsionis ferre nō potuit: ⁊ solus papa cū talib⁹ dispēsare pōt. s. d̄ re iudi. cum eterni. j. de sen. excō. cū medicinalis. li. vj. Arg. h. f. q̄ non sit irregularis vel suspēsus. s. de cle. excōi. mi. postulastis §. vlt. ⁊ hic vbi dicit suspēdas oēs ⁊c. sed istud ad factū referī cū etiā iā essent suspēsi violādo interdictū. sed q̄ cōicat aut etiā celebrat excōicatis nō est suspensus p̄prie nisi a p̄ceptione sacramētoꝝ aut irregularis: licet aliās sit puniēdus: dūmodo nō in ꝯtemptū ⁊ ꝯtra p̄hibitiones supioris. s. de cleri. excōi. mi. si celebrat. cū hoc in iure non inueniat̄ statutū. ⁊ ideo non debet extendi hec pena. Ber.

Locus an possit interdici.

a ¶ Vindicandū. Qr vbi maior est culpa: maior et arceri debet vindicta. s. de hereti. excōicam⁹ §. credētes. vbi inuenies ꝯcor. plures. de hoc. s. s. d̄ eta. ⁊ qli. cum bone.

b ¶ Beneficio. Hec est pena illoꝝ qui non seruant interdictū. s. de cleri. excō. ministran. postulastis §. quesiuistis.

Culpe maiori maior punitio debet.

c ¶ Secularis vt. s. de of. ordi. c. j. ⁊. c. qm̄ i plerisq̄ in fi ⁊. s. de iudi. cū nō ab hoīe. vbi eñ eccl̄ia amplius facere non potest/implorare debet auxiliū seculare ⁊ compellere ⁊ econuerso. s. de maledi. c. ij. arg.

¶ Ru. d̄. De noui op. nū. ¶ Supra visum ē de excessibus prelatoꝝ in gn̄e: nunc restat videre in specie d̄ excessu quid sit in edificando. Ab.

Ntelleximus. Edificiū post nūciationē noui operis demoliri d3 expēsis ꝯstruentis. h. d. ¶ In prima ꝯsultatio. in scd̄a responsio ibi: quia vero. Ab.

Summarium. diuisio

d ¶ Non dedignant̄. In auc. vt cleri. apud proprios ep̄os. ad fi. coll. vj. ⁊ i auc. d̄ ec. ti. in p̄n. col. ix. ⁊ ij. q. iij. §. hic colligitur.

e ¶ Adiuuantur. Et ita in cā eccl̄astica leges possum⁹ allegare: vt etiam si canones deficiant possit iudicari scd̄3 leges. x. di. lege. ⁊. c. si in adiutoriū. xxxiij. q. ij. historia. iiij. di. ex antiquis. Arg. h. xxxiij. q. ij. inf hec. xxxij. q. iiij. nemo. Dicas q̄ legib⁹ vtēdū ē in eccl̄iasticiṡ causis nisi canonibus ꝯtradicāt: qr tūc nō. x. di. c. j. ⁊ hic in fi. dicit̄. ⁊ facit ad hoc. C. de no. co. compo. hec que. ibi. p̄ter q̄ si iurisditiōe aliq̄ ad iuuent̄. s. d̄ maledi. ca. ij. vbi de hoc.

Legib⁹ iudicat̄ canonib⁹ deficiētib⁹.

f ¶ Iniuria. Hoc sumptū est ff. de no. ope. nūcia. l. p̄tor §. ait pretor. ⁊. l. ij. ⁊ est simile in excōicatione q̄ tenet semper siue iusta siue iniusta. xj. q. iij. ca. j. tanta est eñ vis denunciationis vt si aliqd fiat post denunciationem ante remissionē vel satisdationē de opere demoliendo etiam si ius habeat edificandi in totū debet demoliri. l. predic. pretor §. j. ⁊ hic. ⁊. j. ca. pxi. ⁊ hec denūciatio faciēda est i re p̄senti ⁊ in ip̄o opere ⁊ non tantū dn̄o: sed illis q̄ sibi sunt. ff. d̄ pupille §. nunciare. de hoc dicitur. j. ca. pxi. ⁊ hoc ideo quia nūciatio ista in rem est ⁊ non in personam. ff. e. op̄is noui nunciatio. vnde cuicūq̄ fiat tenet. ff. e. cuilibet. alibi facta q̄ in re non tenet. ff. eo. de pupillo §. si ds forte qd̄ pōt intelligi q̄ nō tenebit quo ad hoc vt non teneatur demoliri opus factū: cū ius habeat edificādi quod fieret si esset facta in re vt hic dicit. Et nota q̄ tot debēt esse denunciationes ⁊ tot remissiones: quot sunt loca in quibus edificant̄. ff. eo. de pupillo §. si in pluribus. Lau.

Excōicatio ⁊ noui operis nūcia. conueniunt.

g ¶ In p̄iudiciū. Hec est alia cā demoliēdi edificiū in preiudiciū eñ eccl̄ie parrochialis alia fieri non d3 xvj. q. j. ecclesie. ⁊. c. quicūq̄. ⁊. s. de eccle. edi. ad audientiā. j. nisi iusta causa subsit vt ibi dicit̄. ⁊ tūc id fieri debet auctoritate episcopi.

Cum. ¶ Primo mandat opus demoliri ⁊ irritat

diuisio

quicqd ex illo secutu fuit. scdo reprehedit archiep3 q no curauit scandalu subditoru ibi: sup eo. tertio orat eum vt parcat/ibi: finis. Ab. Et no. q c. dilecti. q. b. de appel. loquitur de eodem facto.

Glo. seq. obiicit et soluit et de summatione ipsius et dnaru q sequuntur primo dixi. s. ca. j.

predicta. in puinciali. §. vl. Ite competit vsufructuario s3 no 3 dnm: ita tn q vsufructus no sit deterior. ff. de remis. l. j. §. ij. Ite seru9 nuciare no pt: sed et pot denuciari. ff. e. d pupillo. §. j. nil nomie alteri9 nuciet. ff. qd vi aut cla. l. iij. Ite si anq edificatu esset aliqs ageret cu vicio ne alteri9 tolleret edes nec res defedatur: hoc face debet ptor vt ille pstet cautione no pu9 edificare qz vltro agat ius si bi ee. ff. e. s. pri9.

a Expensis. Sed quare suis expensis deb3 destrue cu no fuit ei denuciatu nouu opus: qz absens fuit vt h seqtur in lra. immo sufficit q pstet patietia: vt monachi destruat. arg. ff. d alie. iu. mu. cau. fac. l. iij. §. ite. si et heres in pena non succedit. vn sufficit patietia pstare. ff. e. l. pe. S3 dic q denuciatio fuit facta pdecessori. vn tenetur iste sicut ille: cu ei successerit i vicio. s. de iudi. qm v. et s. d rest. spolia. sepe. et hoc edictu daf here di et in herede in cu in viciu succedit: et etiam post annu. ff. e. l. pretor. l. fi. s. d test. significauerit et sic suis expensis debet demoliri. s. e. pri. et C. e. l. vna. si h edificatu sit dno inuito: tuc sufficit prestare patientia: vel si seruus sine iussu dni hoc fecit. ff. qd vi aut clam. si alius. j. rn. et l. deniqz. §. vlti.

qcqd edificatu est i eccla de lemeth: post noui opis nunciatione/expesis[a] tuis facias penit9 demoliri: eo no obsta te si etia absens extiteris: cu cautu[b] sit legitia sanctioe: vt si is cui opus nouu fuerat nuciatu[c] ante remissione[d] edificauerit: deide agere ceperit ius sibi ee ita edificatu habere: sibi dbeat actio denegari reduces prsus in irritu qcqd de istituedis ibi canonicis et alijs ad ipam eccliam ptinetibus: a te vel pdecessore tuo cognoscit odiatu: eoz redditibus ad statu pristinu reuocatis: qs ab obligatioe psititi iuramenti: p eo q ibide instituti fuerunt auctoritate nra p te denunciari pcipim9 absolutos. cu ei ammo no teneat principale[e] qcqd ex eo vel ob id secutu e: sub pmissa districtione decernim9 irritadu: et infra. Sup eo qz no sufficimus admirari q cu viri religiosi monachi cantuariesi. q oia dimiserunt p xpo: tot laborib9 et piculis psonas et res no dubitauerit freqnter expone: qd no[f] fecissent nisi cognoscerent pmissa respicere i graue catuarie. eccle detrimentu: tu salte p vitado tam graui scandalo primoru: ab hmoi etia tibi phibitis non cessasti. Cum sacre scripture testimonio debueras didicisse: q l3 opa illa q sine mortali pcto omitti no pnt/non sunt pro vitado scadalo dimittenda[g]: nec ea debeat p scadalo vitado comitti q sine mortali pcto comitti non possut: ab his tn q sine mortali pcto comitti pnt parit et dimitti sit p scadalo tolledo[h] cessandum et eis etia p vitado scadalo isistedu. Un apls. si scadalizatur frater no comeda carnes ineternu. Et dns in euangelio cotra eos q scadali pstant materia: ve (inquit) homi illi

b Remissio ne. Remissio qn q fit expsse. ff. e. no solu. §. sciedu et tacite. s. morte vt ea. l. §. morte. Si aut q denunciauit no vult remittere renuciatione/cautione etia sibi oblata: d3 pagere ca3 si pot vsqz ad tres meses et alter tenetur expectare no obstante cautioe oblata: si no copleuerit cam vsqz ad tres meses iusta causa i pedietie caueat postea d ope demolieda et edificet. C. e. l. d opis qda non hnt ibi hac rubrica s3 e in ti. d edi. pri. et sic itellige. s. e. c. vlt. et c. pri. q eni statim vult docere de iure suo no tenet recipere cautione vt ibi: nisi post tres menses vt ibi dictum est.

j. Co. viij. Mat. xviij.

b Cautu sit. ff. e. l. j. §. in opis. denegat huic actio quia fecit otra denuciatione ante remissionem.

c Nuciatu. Denuciatio noui opis ad ea tm pertinet: q solo ziuncta sunt vel in solo fiunt no ad alia. ff. e. l. j. §. hoc aut edictu. opus aut nouu facit q edificando vel detrahedo pstina opis facie imutat. ff. e. l. j. §. opus nouu. no aut si qs reficit antiquu. ff. e. l. j. §. si qs edificiu. et s. de iudeis. cosuluit. Illud preterea scias q q denunciat nouu opus pmo iurare d3 q no calumnie causa denuciat. ff. e. de pupillo. §. q opus. et hoc iurametu auctore pretore exigit antecz iuret: vt ibi d. Et q simplici verbo nuciat: hoc ipso ostituit ipm q edificat possessore. secus si p iactu lapilli. ff. e. l. j. §. l opis. et. l. de pupillo. §. meminisse. Et ideo meli9 est hoc facere p lapillu et hec denuciatio locu h3: siue fiat ipi domino siue pcuratori suo vel puero vel ipi fabro q edificat. ff. e. d pupillo. §. nuciare du tn in psti re. vt ibi dicitur: vt dixi. s. c. pri. Competit aut denunciatio non tm dno: sed etia emphiteote et creditori. ff. e. in puinciali. §. vlt. et §. si ego. et l. creditori. Et si edificetur in publico: qlibet ciuis admittit ad denunciandu. vt. l.

Opis noui nunciatio qbus fit

e Principale. Destructa eni re destruunt priuilegia. arg. j. de verbo. signi. abbate. in fi. et xvj. q. vij. et hoc dixim9. et s. de fi. instru. iter dilectos. §. cu igit. C. de legi. no dubiu. ff. de colle. illicit. l. iij. et xviij. q. ij. i nullo. ff. de regu. iu. nihil dolo. in fi. ff. de fideius. fide iussor obligari.

f No fecissent. No. ar. p monachis q semp psumunt iusta lite mouere cu ipi sua dimiserint ppt deu. s. titu. pri. nimis iniq. in prin. vn no est presumendu q appetant aliena. arg. xij. q. j. expedit. in fi. et e simile. ix. q. iij. lugdunen.

g Dimittedа. Not. q p aliq scadalo vitado non d3 qs mortale pctm comittere: qz vtili9 scadalu nasci pmittit qz veritas relinquat. j. de regu. iur. q scadalizauerit. et illud. sinite illos qz ceci sunt. xj. q. iij. inf verba. s. de his q vi. me. cau. fi. c. sacris. et xxxij. q. v. ita ne. et j. q. vij. et si illa. Alia si aliq possint fieri vel omitti sine mortali: detrahedu est iuri: vt h dicit. et sic possunt intelligi illa iura. l. di. vt ostitueret. et oia osimilia: prout hic sequitur in littera.

h Pro scandalo tollendo. Propt qd detrahendu est qnqz seueritati. l. di. vt constitueret. et ius relaxat

propter scandalū siue multitudinē. ꝫ. de tempo. or. c. ij. vbi de hoc. ⁊ propter scādalum etiā matrimonium impeditur. ꝫ. de spon. cum in tua. et. ꝫ. de cognat. spiri. super eo. ꝫ. de cle. con. cum olim.

a ¶ Maiorū. i. diuitū. ⁊ potētū q̄ sociā hñt multitudinem. xxiij. q. iiij. nō potest. Ber.

edict. prima. l. vlti. ⁊ si statim vult ꝓbare ꝑiudiciū suū vel vsq̄ ad tres mēses audit: nō obstāte cautiōe q̄ sibi offert: vt hic dr̄: al's recepta cautiōe edificat: vl' statim vl' post tres mēses: ⁊ sic intelligunt ꝯria: ⁊ ita est in optiōe denūciantis an velit statim docere de iure suo: vel vsq̄ ad tres menses an statim recipere cautionē de opere demoliendo/ ⁊ postea ꝓcedatur in ope. Alij dicūt q̄ est i potestate illi⁹ qui edificat dare statim cautionē vl' expectare vt in cōtinēti vel vsq̄ ad tres menses ꝓbet. sed cōtrarium verum est vt hic patet.

Significantib⁹. ¶ In p̄ma narrat factū appellationis remedio relatū. in secunda dat iudicem ibi ideoq̄. Ab.

divisio

Mat. xviij.

b ¶ Incontinenti. Maxime q: idē esset si vsq̄ ad tres menses ꝫ. c. pri. ⁊ C. eo. l. vna. vt plene dictū est in. c. pri. sed multo forti⁹ si hoc incōtinēti ꝓbare volebāt: q: restitutio etiā differt si incōtinenti offerant ꝓbatiōes. ꝫ. de resti. spo. litteras. et. ff. si in pos. leg. si is a q̄ in princ. ⁊. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidē. si. ꝫ. de or. cogni. cū dilectus

c ¶ Decreuit. Et bn̄: q: nō obstāte cautiōe illa oblata tenebatur expectare vsq̄ ad tres mēses aduersarios volētes ꝓbare de iure suo ꝫ. c. pri. ⁊ C. e. l. vna. ꝓut dictū est i. c. pri. q̄ determinat ꝑ hāc decre. sequentē ¶ Gl. se. signat ꝯriū ⁊ remittit.

d ¶ Prouocauit. Hic omisso ep̄o appellatur est ad metropolitanū: ⁊ id ꝫ. ꝫ.

ꝑ quē scādalū venit ⁊c. Et lꝫ maiorū[a] scandalū sit vitādū: vitādū est etiā scādalū pusillorū: iuxta testimoniū ꝟitatis Qui scandalizauerit (inquit) vnū de pusillis istis qui i me credūt ⁊c. ¶ Finis ergo his taliter a te iponat q̄ ꝓterite ꝯtradictiōis rebellio ꝑ virtutē sequētis obediētie valeat expiari. Hono. iij. ¶ In optione est nūciantis nouū op⁹ an infra tres menses de ꝑiudicio suo debeat ostēdere: et interi cesset ab ope an ꝟo recepta cautione de ope demoliendo statim edificari ꝑmittat. h. d. cū sequēti. c. iij.

Significātib⁹ canonicis sancte oportune innotuit nobis q̄ cū sup eo q̄. N. ciuis parisien. in quadā platea ecclesie sue: eis ꝓhibentibus in suum edificabat ꝑiudiciū et grauamen: deposuerunt corā officiali parisien. archidiaco. q̄stionē eis offerētib⁹ incōtinēti[b] ꝓbare ꝑiudiciū/ ⁊ plateā ad suā ecc̄iam pertinere ac petētib⁹ vt non obstāte q̄ dict⁹. N. cautionē de demoliēdo ope offerebat: edificiū phiberi. Et q: idē officialis interloquēdo decreuit[c] ꝓbationes eoꝝ admittēdas esse: ac ab ope iterim q̄scēdū: idē N. ad senonen. ecclesiā ꝓuocauit[d]. Sed cū senon. officialis eadē interlocutoria reuocata decreuerit ad opus sub cautione de demoliēdo ipso nō admissis eoꝝ ꝓbationib⁹ ꝓcedendū predicti canonici nostrā audientiam appellarunt: ⁊ infra. ¶ Ideoq̄ mandam⁹ quaten⁹ si est ita: reuocato in irritū / quicquid post appellationē hmōi inuenerit is attentatū ⁊c. Grego. ix.

¶ Sūmarū est. ū. ca. primo. Capitulum quartum.

Si cui opus nouum te nūciasse ꝓponis: non obstante[e] cautiōe q̄ offert ab ipso de opere destruendo si nō iure edificatū existat: tenet te per triū[f] mēsiū spaciū expectare: iuris tui ꝑiudiciū ꝓbare volētē. ¶ De priuilegiis ⁊ excessib⁹ priuilegiatorū. Leo papa. ¶ Ep̄alis dignitas nō dꝫ tribui nisi locis insignibus ⁊ populosis. C. j.

Episcopalia gubernacula nō nisi maioribus[g] populis et frequētioribus ciuitatib⁹ ꝓsidere oportet. Ne honor cui debent excellentiora cōmitti: sui numerositate vilescat[h] Gregori⁹. ix. P. subdiacono ¶ Non obstāte priuilegio fori potest laicus ecclesie malefactor per ecclesiam puniri. Capitulum. ij.

f ¶ Triū mēsiū. Hoc sūptū ē ū illa. l. C. ū edi. prima. l. vlti. B. ¶ Rub. De priuilegiis. Supra visum est de excessib⁹ platorū: sꝫ q: q̄ꝺq̄ delinquūt subditi excedēdo fines priuilegioꝝ suoꝝ et dubitari posset de intellectu priuilegioꝝ: ideo hic de priuilegiis ⁊ excessib⁹ eoꝝ posuit. De materia tractatur. xxv. q. ij. ꝑ totū. facit qd̄ habet. iij. dis. priuilegia. ix. q. iij. §. sola vsq̄ ad si. xi. q. iij. ca. priuilegiū. xij. q. ij. ca. q̄ ex humanis. ⁊ repit i vi. ⁊ cle. Ab.

Continuatio

Episcopalia. ¶ Maiores ciuitates: dūtaxat priuilegio episcopat⁹ sunt honorāde. h. d. Ab.

Sūmarium.

† Adde q̄lit in hac ma. satisdet. ⁊ q̄ sit eius forma. no. gl. i in. l. stipulatio. §. eod. spe. de satisdati. §. si. ꝟ. cetū.

De ap. dilecti. ij. vbi hec materia plene expeditur.

Si cui opus. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit. ponit op̄inio. quam reprobat.

e ¶ Nō obstāte: sꝫ ꝫ vr̄ q: si ille cui nouū op⁹ denūciat: satis dederit † de ope demoliēdo: si apparuerit eū iniuste edificasse: vel ꝑ eū non steterit. q̄min⁹ satis dederit licite pōt edificare. ff. e. nō solū. §. si cū possem ⁊ §. sciendū. ⁊. l. ꝓtor. §. j. ⁊ §. hoc interdictū. ⁊ §. dein de. ⁊ l. stipulatio. al's icipit de noui opis. §. j. sꝫ hec intelligēda sunt scd̄m hec q̄ hic. ⁊ i. c. pri. dicunt. ⁊ C. de

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

g ¶ Maioribus. lxxx. distinc. episcopi. vbi idem dicit. Ar. contra. xcij. distin. legimus. ibi si auctoritas queritur post medium. c. in auc. de referēdarijs. §. j. ⁊ ij. sed hoc intellige q̄tum ad vulgi opinionem quia vbicunq̄ est nomen ep̄i habet. vt in. c. legimus. et sic referas ad factum quod hic dicit.

h ¶ Vilescat. Simile est q̄ sponsa nō est statim tradenda: ne sponsus habeat eam minus charam. xxvij. q. ij. institutum. Ber.

Spōsa sponso non statim tradi dꝫ.

Sicut in iudiciis laicorum privilegia turbare nolumus: ita eis preiudicantibus nobis moderata volumus auctoritate resistere. Violentos itaque laicos coercere non contra legem est agere: sed legi facere subsidium. Lex. iiij. in concil. lateran.

Religiosi etiam exempti ecclesias et decimas non debent a laicis recipere sine consensu diocesanorum. h. d. usque ad §. excommunicatos. c. iij.

Cum et plantare sacram religionem et plantatam fovere modis omnibus debeamus: nusquam hoc melius exequimur quam si nutrire ea que recta sunt: et corrigere que profectum virtutis impediunt commissa nobis auctoritate curemus. Fratrum autem et coepiscoporum nostrorum questione comperimus: quod fratres templi et hospitalis et alii religiosi indulta sibi ab apostolica sede privilegia excedentes: contra episcopalem auctoritatem multa presumunt: que et scandalum faciunt et grave pariunt periculum animarum: et infra. Ecclesias igitur et decimas de manu laicorum sine consensu episcoporum tam illos quam etiam quoscunque alios religiosos recipere prohibemus: dimissis quoscunque contra tenorem istum aliquo tempore receperunt. Excommunicati et interdicti omnino non debent admitti ad divina etiam per religiosos exemptos. h. d. usque ad §. in ecclesiis. Ab. si.

Excommunicatos quoque et nominatim interdictos tam ab illis quam ab aliis omnibus iuxta episcoporum sententiam statuimus evitandos. Religiosi etiam exempti in ecclesiis non pertinentibus ad eos pleno iure non instituunt nec destituunt inconsultis episcopis: sed rationem exigunt in temporalibus ab instituto. h. d. usque ad §. quod si.

In ecclesiis vero suis que ad eos pleno iure non pertinent: instituendos presbyteros episcopis representent: ut eis de plebis cura respondeant. Ipsis vero presbyteri de temporalibus rationem exhibeant competentem. Institutos etiam inconsultis episcopis non audeant removere. Hospitalarii et templarii semel in anno celebrant in ecclesia posita in loco interdicto: ibi tamen non sepeliunt corpora mortuorum. h. d. usque ad §. de confratribus. ab.

Quod si templarii vel hospitalarii ad ecclesiam venerint interdictam: non nisi semel in anno ad ecclesiasticum officium admittantur: nec tunc ibi sepeliantur corpora defunctorum. Confratres exemptorum seu ipsorum oblati: qui in totum non se transtulerunt iudicari possunt ab ordina-

Sicut. Glo. seq. Arg. et remittit.

a Preiudicantibus. i. preiudicium facere volentibus ecclesie: quia etiam si peteret auxilium eorum non propter hoc preiudicaretur ecclesie. de offi. or. c. j. Et sic est arg. quod ecclesia non vult ius alterius sibi arrogare: quia iurisdictio distincta esse debet. sic. de in di. novit. ubi de hoc: et. qui fi. sint legi. cum quis. ubi de hoc.

b Coercere. Si aliquid de iure ecclesie sibi usurpare presumpserint. de immuni. ec. non minus. et ca. adversus. de fo. compe. cum sit generale. et quia malos coercet: minister dicitur. xxiij. q. v. qui malos: et ministerium prebet legi: ut ea. cau. et q. ea. homicidas et hic. ad hoc enim facta sunt iura: ut mali puniantur. vt. iiij. dis. facte sunt. quia leges enim nemo bene facere cogitur. † sed male agere prohibetur. xxiij. que. v. ad fidem. Ber.

Leges neminem cogunt bene facere.

† Fallit in casu. l. cellicolarum. C. de iu de. et. l. hac lege. C. de pactis quem.

Cum. Jo. and. dividit totam decretalem in tres partes: nam in prima ponit exordium et querelam episcoporum decisam in secunda providet: in tertia prorogat et penam imponit: secunda ibi ecclesias tertia ibi. quod autem. et secunda principalis subdividitur in quinque. que omnia patent ex summario ex intellectu. et ista divisio est bona. Ab. sic.

c Excedentes. Unde illa perdere debent. xj. q. iij. privilegium. lxxiiij. dist. ubi.

d Decimas. Sic. xvj. q. vij. decimas. iiij. et. de in repa. quod autem. de consensu episcoporum prohibet ecclesias recipere. de repat. cura. decimas quas habent laici in feudum et lurepat. cura. decimas quas habent laici in feudum. de his que non alias possunt recipere de consensu episcoporum. de his que. in fi. decimas tamen de la fi. a prela. cum apostolica. in fi. decimas tamen de la boribus suis non solvunt. de deci. ex parte.

Glo. seq. reci. per contrarium.

e Tempore. Nisi prescriptione muniti fuerint vel postea consensum episcopi habuerint. de iurepa. cura.

f Excommunicatos. Quos vitare tenentur: non obstante aliquo privilegio. de sen. exc. nulli. et de iure com. quilibet tenetur. xj. q. iij. excommunicatos quod ius privilegium non tollit. ut in decretali predicta/nulli.

Glosa ista reci. per questionem.

g Nominatim interdictos. Nominatim dicit interdictos et ne excommunicatos: quod proprio nomine expresso aliis interdicitur: § vel aliis circunstantiis. insti. de exhere. libe. §. nominatim. Ber.

Nominatim interdictos.

‡ Concor. l. uxorem. §. codicillis. ff. de leg. iij. et. l. nominati. ff. de manu. test.

Glo. se. exponit. et arg. a contrario sensu querit et solvit.

h Pleno iure. i. utroque iure quo ad spiritualia et temporalia. Ico. quam. sed a contrario vero quod si utroque iure pertineat ad illos: quod episcopo nihil possit attentare in illos: quod verum est. et ita institutio/ et destitutio quo ad temporalia et spiritualia ad ipsos pertinet. xvj. q. ij. ca. et. Ico. quam. et sic ecclesie iste eo de gaudent privilegio quo et isti privilegiati: alias vero si pleno iure ad eos non pertineant: servabitur quod hic dicit. Sed cum pleno iure iste ecclesie pertinent ad istos religiosos ex privilegio pape: quis deponet presbyteros? Potest dici: quod illi primo vocabunt episcopum dioce. vel cum adiunctis sibi aliis episcopis depositio fiat: sicut faciunt in aliis sacramentis: et hoc collige secundum tenorem privilegiorum ut si primo debent recipere sacramenta ab episcopo dioce. secundum quod in privilegio ponitur vel etiam a quocunque. et secundum hoc vocabunt isti privilegiati quoscunque episcopos voluerint. alias possunt privari officio/ et beneficio per abbates iusta causa interveniente. sed deponere non possunt: cum ad officium abbatum hoc pertineat.

i Semel in anno. De hoc habes Ico. ut privilegia §. illud. hodie an et quando possit celebrari in ecclesia sua in loco interdicto vide bonum tex. in cap. fi. de sent. excom. in. vj. in fi. et quod ibi not. Ab. si.

k Defunctorum. Nisi fuerint fratres eorum: quia tunc possunt illi sepeliri in ecclesia interdicta dummodo illi fratres non sint excommunicati vel nominatim interdicti. vt Ico. vt privilegia.

a ¶ Nullatenus eximant. Sic. J. eo. tua nos. ꝛ. c. pe. et hoc ideo q2 p cõfraternitatẽ talẽ nõ sunt cõuersi illoꝝ nec oblati: sed aliquã remissionẽ cõsequũtur. J. e. vt pri uilegia. vñ dixit oino nõ reddiderint: et ita remanent de iurisdictione epoꝝ. alr̃ p tribus vel quattuor deneriis posset quis eximi a iurisdictione sui episcopi. qḋ esset iniquũ. J. e. vt priuilegia. ꝟ. hoc aũt.

b ¶ Priuilegiorũ. Sic. J. e. porro. in fi. ꝛ ĩõ non debent hr̃e fructũ illoꝝ ex q̃ ea non seruant. J. e. tua nos. ꝛ. c. petiisti et. c. vt priuilegia. xj. q. iij. priuilegiũ et ita p abusum siue p delictũ perdit priuilegiũ: q̃re subiacebũt ꝑpter hoc interdicto epoꝝ. vt in fi. sequitur ff. š. de here. ꝛ d aboledam. in fi. vbi de hoc.

† Limita per hoc. c. opinio. Bar. in l. semp. ff. de iure imu. vt fratres tertij ordinis nõ gaudeant priuile. minorũ.

rijs locoꝝ. h. d. vsq; ad fi. Ab.

¶ De cõfratribus hoc cõstituimus: vt si nõ se ꝑdictis fratribus oino reddiderint sed in ꝑprietatibus suis oimodo duxerint remanẽdum: ꝑpter hoc ab epoꝝ suoꝝ sñia nullatenus[a] eximãtur. sed pr̃atẽ suã in eos sicut i alios parrochianos suos exerceãt/ cũ ꝑ suis fuerint excessib9 corrigẽdi †.

¶ Qḋ autẽ de predictis fratrib9 dictũ est ab aliis q̃cq; religiosis qui presumptione sua epoꝝ percipiũt iura: et cõtra canonicas eorũ sñias ꝛ tenorem priuilegioꝝ[b] nostrorum venire presumũt precipimus obseruari. Si em̃ cõtra institutũ hoc venerint: et ecclie in qbus ista ꝑsumpserint subiaceãt iterdicto: ꝛ qḋ egerint irritum habeant. I dẽ archiepis ad quos lr̃e iste peruenerint.

¶ Suis priuilegiis priuãd9 est q̃ alienis derogat. Ca. iiij.

D Ilecti filij fratres hospitalis hierosolymitani trãsmissa nobis ꝯquestione mõstrarũt. ꝙ vos eis ꝺ malefactoribus suis iusticiã facẽ nõ vultis[c] priuilegia ipsoꝝ respicere cõtẽnẽtes[d]: ꝛ infra. ¶ Pro certo sciatis ꝙ nos cõcessa vobis priuilegia decurtabim9[e]: cũ ec. ro. script̃ autẽticis obuiare minime timeatis. I dẽ cãtuariẽ. archiepo.

¶ Etiam priuilegiati nõ pñt admittere excõicatos ad sepulturã: et si admiserit debẽt inde eos eiicere: et si non fecerint epo supplebit. Capl̃z. v.

A D hec: et ĩfra. Mandamus q̃tenus hospitalariis ꝑcipias: vt si q̃s in excõicatiõe defunctos i cimiteriis ecclesiarũ sepelierint[f] eos extra cimiteria eiiciãt[g]. qḋ si facere noluerint: tu hoc de his q̃s in excõicatiõe defunctos esse constiterit: exequaris. I dẽ abbati ꝛ monachis sancti andree cisterciẽ. ordinis.

¶ Contra priuilegiũ ecclesie prescribitur spacio. xxx. annorum hodie ꝟo. xl. vt infra. co. accedẽtibus. Capitulum. vj.

S I de terra quã habet[h] in parrochia canonicorum de plautio per. xxx. annos[h] eis decimas psoluistis: eas sibi decetero integre persoluatis. Licet enim priuilegioꝝ ro. ec. bñficio fratribus cisterciẽ. ordinis indultum fuerit: ꝙ de laborib9 suis nullas decimas persoluere debeant: de priuilegio tñ indulto tanto tẽpore[i] vobis detrahere voluistis: †cum liberum sit vnicuiq; suo iuri renunctiare[k] eoq; modo non potestis vos in hac parte tueri. I dem ambianeñ. episcopo.

¶ De priuilegiis non est iudicandum: nisi eorum tenore inspecto: ꝛ ꝑm continẽtiam eorũ ab omnibus subditis sunt seruanda. Capitulum. vij.

D Ilecti ¶ In prima ponit q̃relã. in secũda ibi: p certo: prouidet. Abbas siculus.

c ¶ Non vultis. Un põt cõuenit: quia iustitiã facere nolũt. xxiij. q. ij. dñs. et in aut. vt dif. iu. ꝟ. pe. ꝛ vlt. coll. ix. et. xxiij. qõ. v. administratores et sic iudex facit litẽ suam ꝑpter dolũ suũ et etiaz ꝑpter alias culpas. vt. ff. ꝺ iud. filius familias.

d ¶ Contẽnentes. Arg. contra iudices qui probationes diligẽter nõ attendũt. ar. xxx. q. v. iudicantem.

diuisio

e ¶ Decurtabimus. Nõ sunt em̃ sua iura seruãda qui ius alienũ violare nõ metuit. lxxiiij. di. vbi. ꝛ. xxv. q. ij. sic decet. ꝛ de mu. pe. c. j. ꝛ. ij. ꝛ arg. xcv. distin. esto subiectus. et qḋ quisq; iuris in alterum statuit vti debet eo. š. de cõsti. cum oes. ꝛ ecclesiasticus ordo cõfunditur: si cuilibet ius suum non seruatur. xj q. j. peruenit. Inspiciãtur ergo priuilegia istorum: ꝛ secundum qḋ ibi cõtinetur ita obseruetur J. eo. porro. ꝛ ita tanq̃ contemptores et negligentes puniẽtur. Ber.

A D hec. ¶ Etiã priuilegiati q̃ sepeliunt mortuos excõicatos eos extumulare tenent. h. d. Ab sic.

¶ Glosa sequens recitetur per. q.

f ¶ Sepelierint. Ita cõicãdo eis in morte inciderũt in excõicationẽ: q2 cui nõ cõicamus viuo nõ cõmunicemus et mortuo. xxiij. q. ij. c. j. ij. et. iij. et. š. de sepul. sacris.

¶ Glo. seq. excipit duos casus.

g ¶ Eiiciant. Si potuerit discerni ossa eoruz ab ossibus fidelium alias non. š. de sepultu. sacris. et nisi forte tales fuerit q̃ petiuerunt absolui: ꝛ p eos nõ stetẽrit quominus fuerint absoluti: et q2 post mortem sunt absoluendi J. de sentẽ. excõ. a nobis. ij. et factũ suũ isti emẽdare tenẽtur. ff. lv. dist. penitentes. alioquin archiepiscop9 hoc faciet i eorũ opprobriũ. Ala.

S I de terra ¶ Glo. se. signat cõtrariũ et remittit.

h ¶ xxx. ãnos Arg. cõtra. š. de ꝑscrip. de quarta. xvj. qõe. iij. ꝟ. q̃s actiões. et est expressum. J. e. accedentibus. vbi tantũ. xl. annoꝝ spacio perditur priuilegiuz. vbi de hoc.

† Arg ad hoc l. l. nõ ẽ ignotũ C. ꝺ admi. tuto. et in l. deċd. C. arbitute.

¶ Glosa seq. fortificat textum.

i ¶ Tempore Sic patet ꝙ priuilegium perditur nisi q̃s vtat eo. J. eo. accedẽtibus. sic etiam leges p dissuetudinẽ abrogãtur. ff. de legibus. de quibus multo fortius priuilegiũ q2 res de facili ad suam naturam reuertitur. ff. de pac. si vnus. ꝟ. ꝙ si non totum: sed propter hoc quãtum ad alios non perditur.

¶ Glo. se. alle. v. cõcor. signat contrarium ꝛ remittit.

k ¶ Renũciare. Sic. J. e. accedentibus. ꝛ. š. de regu. ad apticam. ꝛ. c. statuim9. ꝛ. vij. q. j. ꝑpericulosum. et remittẽtibus actiones suas nõ est vlterius regressus ad eas. ff. de edil. edic. l. queritur. ꝟ. si venditor. Arg.

cõtra. ẽ. de fo. cõpe. ſi diligẽti. vbi plene ꝺ hoc tractat.

Sũma rium. P Orro. ¶ Priuilegiorũ tenor inſpiciẽdus eſt ꝛ ſeruandus. h. d. Et poteſt exemplariter. per ca. nu per. ẽ. de decimis. Abbas ſiculus.

a ¶ Quãuis. i. q2. in antiq̃ erat qñ ꝛ melius. ſiſt. ẽ. de iureiur. quẽadmodũ ibi: q̃ntis interdũ ꝛc. vt quãuis. i. cũ: ſed ꝓprie nõ videt ſtare poſſe.

b ¶ Libertatẽ. Supple q̃ i aliis immo habẽt eãdem in his quã in aliis poſſeſſionibus: hoc tñ deprehendit̃ ex eorũ priuilegiis. vt h̃ dicit. et ita rea ad eos deuoluta cenſet̃ eodem priuilegio cum aliis. ff. ꝺ vſu. cũ quidã. ℏ. ſi debitores. ꝛ. ff. de iure fi. fiſcus.

¶ Glo. ſeq. elicit q̃ttuor notãda.

c ¶ Ex inſpectiõe. Et ita inſpiciẽda ſunt priuilegia: ad hoc vt ſciat̃ q̃d ↄtineat̃ in eis. ẽ. e. recepimus. ꝛ. ẽ. ꝺ fi. inſtru. accepimus ꝛ in aut. de mandã. ꝓn. ℏ. ſi quis aũt. Et eſt ar. q̃ iudex dꝫ facẽ copiã reſcripti ptibus ad inſpiciẽdũ ǂ nec ſufficit ſola recitatio reſcripti: q2 falſitas poſſet ibi eẽ q̃ ex ſola lectiõe

Reſcriptũ eſt ptibus cõicandũ. ǂ Tex. ẽ nota. l. i. vnĩ. C. de mãda. prin. et ibi doc. ꝛ glo.

P Orro quãuis[a] templarii et hoſpitalarii multa ſint libertatis prerogatiua donati: nõ dubitam⁹ qn aliã libertatem[b] habeãt in locis in qb⁹ anteq̃ ꝑueniſſent ad eos fuerãt habitatores. qꝺ totum ex inſpectione[c] priuilegiorum plenius aduertẽ potes: et ſm qꝺ inueneris ita obſerues. Sic eñ eos volum⁹ priuilegiorum ſuorũ ſeruare tenorẽ[d] q̃ eorum metas transgredi minime videantur. I dem. J. ap. ſe. le.

¶ Per ſolutionem cẽſus q̃ fit romane eccl'ie nõ ꝓbat̃ exẽptio a iuriſditiõe epoꝝ. Ca. viij.

R Ecepimus lr̃as q̃s de eccleſiis cẽſualibus, dixiſti. ¶ Ceterũ diligẽtiam tuã volum⁹ nõ latere q̃ ſicut nõ oẽs q̃ ſpecialit̃ bti petri iuris exiſtũt annuati aplice ſedi cẽſum exſoluũt: ita nõ oẽs[e] cẽſuales ab epoꝝ ſubiectione habent̃ immunes. Inſpiciẽda[f] ſunt ergo eccleſiarũ priuilegia: et ipſoꝝ tenor eſt diligẽtius attendendus: vt ſi fuerit deprehẽſum q̃ eccl'ia q̃ cẽſum ſoluit ſpecialiter beati Petri iuris exiſtat: ꝛ ad iudiciũ ꝑcepte libertatis[g] cẽſus annuus cõferatur: nõ immerito poterit ſpeciali prerogatiua gaudere. Si ꝟo ad iudiciũ percepte ꝓtectiõis[h] cẽſus pſoluit̃: non ex hoc iuri dioce. epi aliquid vr̃ eſſe ſubtractũ. I dẽ.

¶ Priuilegium vni cõceſſum nõ põt ad aliũ extẽdi propter idẽtitatẽ rõnis. h. d. et ſolet quotidie allegari. Capl'm. ix.

S Ane. et infra. Temerariũ[i] eſt ꝛ indignum aliquem ſibi ſua auc̃te pſumere qꝺ romana eccl'ia alicui certa ratione[k] inſpecta ſingularibus[l] voluit bñficiis indulgere. ¶ Cle. iij. abuleñ. epo.

¶ In oratoriis priuatis campane publice teneri non poſſunt etiã per religioſos. h. d. Et tenẽ menti hunc textum quia quotidie allegatur: ꝛ eſt in vſu. Capitulum. x.

P Atentibus lr̃is certificari deſideras: vtrũ templariis/hoſpitalariis et aliis oratoria in domib⁹ ſuis habẽtibus liceat campanas in eis ponere/ publiceq3 pulſare. ¶ Añde. aũt conſul. t. q̃ nõ licet[m] eis hoc agere qn potius[n]

dephendi nõ poſſet. Et ex eo qꝺ dicit ita obſerues. no. nõ eſſe receꝺẽdũ a forma ꝟboꝝ. ẽ. ꝺ decis ad audiẽtiã. ꝛ. ẽ. de traſla. iter corpalia. ꝛ. ff. ꝺ leg. iij. nõ aliter. Itẽ ar. fines mãdati diligẽter ſuandos. ẽ. ꝺ reſcrip. cũ dilecta. Itẽ ar. nulli eſſe credendũ q̃ dicit ſe hr̃e priuilegiũ niſi illud oſtẽdat. ẽ. de of. deleg. cũ in iure. ꝛ ar. ad hoc xiij. diſ. decam⁹. ꝛ. c. diſt. J morẽ. ꝛ. J. eo. cũ capella. B.

d ¶ Tenorẽ. Sic. ẽ. eo. cũ ꝛ plãtare. in fi. ꝛ. J. e. petiſtis ꝛ ita priuilegium in ſua forma tñ ſeruari dꝫ et nõ vltra extẽdi: al's priuilegiũ nõ defendet̃ in aliis. Ber.

Sũma rium. diuiſio R Ecepimus. ¶ Solutio cẽſus nõ probat quẽ exemptum niſi ex alio deprehẽdat̃: vt q2 ſoluit̃ ad iudicium percepte libertatis. h. d. Primo ponitur conſultatio. ſcꝺo reſponſio ibi. ceterum. Abbas ſiculus.

e ¶ Oẽs. Sicut tẽplariũ ꝛ hoſpitalariũ ꝛ ciſtercieñſes qui cẽſum nõ ſoluunt romane eccleſie ſicut credo.

f ¶ Inſpicienda. De hoc dictum eſt. ẽ. c. pꝛoxi.

g ¶ Libertatis. Vbicũq̃ inueneris hec ꝟba in priuilegiis: ſtatim intelligas illos eſſe in toto exemptos a iuriſditione epiſcoporum vt hic patet.

¶ Gloſa iſta dat ſimile querit et ſoluit.

h ¶ Protectionis. Licet papa recipit aliquos ſub ſua ꝓtectione. nõ ſunt ꝓpterea ſubtracti a iuriſditione epiſcopoꝝ. J. e. ex parte. ij. ꝛ ſic per confirmationẽ in forma cõi nõ ꝑe iudicatur epo locũ. ẽ. de ↄfir. vti. ca. vlt. ꝛ quaſi ꝑ totũ. argu. ẽ. de malo. ꝛ obe. per tuas. ar. ↄtra. ẽ. de cle. ꝑegri. ca. viii. Quid ergo valet talis ꝓtectio? certe parũ ſicut parũ valet ↄfirmatio in forma cõi: tñ aliq̃ reuerẽtia pl⁹ defert̃ illis q̃ aliis. ar. decre. ꝑdi. ꝑ tuas. et forte citi⁹ papa mouet̃ ꝑ eis cũ iniuſte grauãtur ad lr̃as concedendas.

Pape ꝓtectio nõ eximit ab epõrũ iuriſditiõe.

S Ane. Priuilegiũ nõ extendit̃ ad pſonas i eo nõ exꝑſſas. h. d. Ab.

¶ Glo. ſeq. alle. vñ. cõcor. ſignat ↄtrariũ ꝛ ſoluit.

Sũma rium.

i ¶ Temerariũ. hoc ideo dicit: q2 q̃ ꝑ priuilegiũ ↄceduntur: nõ debent trahi ab aliis auctoritate ꝓpria in exẽplũ. vt hic. ꝛ. xvi q. i. hinc etiã q2 priuilegia cõem legẽ nõ faciunt. xvi. q. ij. nõ exẽplo. ẽ. de conceſſ. prebẽ. cõſtitutus. in fi. et. ff. de cõſti. prin. l. j. C. de legi. leges. l fi. ꝛ. xxvij. q. i. petiſti. ꝛ ar. c. di. cõtra morẽ. Arg. cõtra. q2 qꝺ vni pſone cõcedit̃: ceteris denegari nõ debet. v. diſt. ad eius ꝟo. ꝛ. iiij. diſt. deniq̃. nõ ſunt cõtrarꝫ q2 loquũtur de cõi iure. qꝺ eñ de iure cõi vni conceditur: oĩbus cõceſſum intelligitur: ſecus de iure ſpeciali in quo caſu loquũtur prime concordantie. Ber.

k ¶ Certa ratione. No. q̃ priuilegiũ nõ eſt dãdum niſi certa ratione inſpecta. ǂ vt. ij. q. j. petiſti. ꝛ nõ ſubito: ſed cũ magna deliberatione. xxiij. diſt. communis filius. ꝛ. xxj. q. j. in parrochia.

ǂ Eſt ad hoc qꝺ not. bart. in l. j. C. de col. li. x

l ¶ Singularibus beneficiis. i. priuilegiis q̃ ſingularia ſunt ꝛ priuata a lege cõi. iij. diſt. priuilegia. B.

P Atẽtibus. ¶ Due ſunt partes conſultatio ꝛ reſponſio. ſecunda ibi reſpondemus. Abbas ſicu.

diuiſio

m ¶ Nõ licet. Nec etiam ibi miſſas celebrare. de cõſecra. diſtin. j. vnicuiq̃. ꝛ. c. clericos. ꝛ. c. ſi quis.

¶ Gloſa ſequens arg. ꝛ remittit.

n ¶ Potius per te. Arg. q̃ exempti ſi excedant me:

tas priuilegiorum siue publice deliquerint q possint ab epis coerceri.arg.J.e.ca.pxi.vbi de hoc.arg. epti. J.de sta.regula.ca.recolentes. Ber.

a ¶ Nõ impediãt. Arg. q papa sic indulget priuilegiũ: vt nõ ledat siue ipediat iusticiã aliorũ.ff. ne qd in loco publi.l.ij §.si qs a princi pe.et. J. de vsu pal.ex tuarũ.xi. q.iij.si quis non obediat.et.xxij. q.ij.primũ. z.ff. de cõdi.inde.nã hec.z.J.de con sue.cũ olim.z. J de eccle. edi. ad audientiã.ij.B.

p te p censurã eccle.ap.re.co ercẽdi sunt. vt ita sint suo iure ɔtẽti q iusticiã non impediãt[a] aliorũ. Inno.iij.archiepo lugduñ. ¶ In tota puincia exhortationis offõ priuãtur hospitalarij q mittunt p elemosynis cruce falso signatos: z si missi sunt laici excõicãtur: si sunt clerici ab officio et bñficio suspendunt z eadem suspensione puniunt q añ recõciliationẽ in pollura ecclesia celebrãt et suspẽsi p epos exemptos absolui non pñt: z fres priuilegiatorũ q ad eos se oino non trãsferũt/ priuilegiati nõ sunt. Cap.xj.

Uarũ nos tenor edocuit lrarũ: q fres hospitalis scti Joãnis laicos z illitteratos mittũt p elemosinis colligẽdis: z ifra. ¶ Cũ in quadã eccña baptismali eis a predecessore tuo collata[b] quidã eorum ꝑcutiens vicariũ sacerdotẽ ipam ecclam sanguinis effusione fedasset: vsq ad recõciliationẽ[c] diuia ibidẽ interdixisti officia celebrari: sz nihilomin⁹ ipsi in ea diuina officia celebrarunt. Alios vero pbros ab offõ suspensos per epos suos: iidẽ cum sint laici ad diuia officia restituũt exequenda. Quosdã pterea qui cũ vxorib⁹ suis in domib⁹ ppriis cõmorant: eo q eis de suis aliqd cõferũt annuatim ita emãcipare[d] ɔtendunt: vt aliqb⁹ sm legẽ tre de sibi obiectis rñdere mime teneant. ¶ Uerũ qz priuilegium meretur amittere[e]: qui ꝑmissa sibi abutit ptãte. J.z.mãdam⁹ q ten⁹ si qs clericos aut laicos a dictis fribus p colligendis elemosinis cruce falso signatos[f] inueneris: his a qb⁹ ipos missos eẽ constiterit p totã puinciã suã exhortatõis[g] offm intdicas. Missos si laici fuerint excõicatõis mucrone p cellas: si clerici ab offõ bñficioqz[h] suspẽdas nullo ꝑsus priuilegij[i] bñficio vl appella

diuisio ¶ Uarũ nos ¶ In prima ponit q̃relas z consultatio: in scða rñsio ibi verũ.z i prima ponunt qttuor excessus istorũ hospitalioꝝ. Ab.

b ¶ Collata. Non pleno iure vt.J.patet.

¶ Glo.seq.expo nit obijcit et soluit.

c ¶ Ad recon ciliationẽ. Per aquã benedictã cũ vino z cinere z per epm tãtũ: z nõ per simplicẽ sacerdotẽ. J. de conse.ec. vel alta. ꝓposuisti. z ca.aqua. Sed nõne ex priuilegio saltẽ semel in anno possent ibi celebrare ante reconciliationẽ.vt.J.e.cum z plantare.§.qõ si.z J.e. vt priuilegia? Dicas q priuilegiũ nõ extendit ad hunc casum qñ diu fuerint sic execrata: vt.J.e.cap.ibi: donec recõciliata fuerit zc. z qz hoc est interdictũ iuris znõ hois q celebrat in tali eccña nõ est suspẽsus/nec irregularis.hic tñ eccña fuit interdicta a iure et ab hoie: z sic diuersa est hec pena.ar.J.de cle.exc.mini.si celebrat: z ca.postulastis.§.quesiuisti. B.

d ¶ Emancipare.i.liberare de potestate epõrum.

e ¶ Amittere.xi.q.iij.priuilegium.

¶ Glo.se.no.signat cõtrariũ z soluit. Iterũ soluit obiect.de trib⁹ iurib⁹. vlti.dicit hic solui questionem.

f ¶ Signatos. Per hoc ptz q lz portet aliqs habitũ regularẽ nõ obligat dũmõ cõstet q nõ alo obligandi hoc faciat: vt isti faciebant. qz in tali casu habitus non facit monachũ.J.de regula. porrectũ. Ar.J.J.e. zi.statuim⁹. Sed illud verũ est cũ ɔstat q alo vouẽdi habitũ recepit ꝓfessoꝝ. Nec obstat.xxvij.dist.q iter rogasti.z.J.de regula.vidua.xx.q.j.quem ꝓgenitores: qz illa intelligebant olim qñ ab initio factũ erat ambiguum. Et p hoc videt solui qstio de eo qui simulando se monachũ corrupit monialem: qz non est compellẽdus ad monachatum: als tamẽ puniendus est exilio: etiã si iocose schemate monachi vsus est.in auten.de san.epis.§.vi.col.ix.

Monachũ se simulans vt monialẽ corrũpat an sit ad monacheꝝ tũ ɔpellẽdus.

g ¶ Exhortationis.i.predicationis.

h ¶ Bñficioqz. Puniant em isti tanq falsarij.J. de cri.fal.c.ij.laici em excõicant.eo.tit.ad falsariorum.

¶ Glo.seq.al.q ordiarij puniãt exemptos delinquentes scũdo alle.Jriũ: tertio ponit opi. vin.z T.cui signat cõtrariũ et soluit. qrto ponit aliã opi. quinto opi. Jo.distin.vi.sol uit p ius nouũ.

i ¶ Priuilegij bñficio. Sic ergo vr q ordinarius possit puni re exemptos cũ publice dlĩquũt qz hic puant officio z beneficio nũcij istorũ: z ipsis interdicit officium exhortatiõis ab ordinario.z.J. õ here. ad abolendam. in fi. Sz ibi dicitur tanq a sede ap. delegat⁹ vnde nõ vr q iure suo.Et rõne delicti sortit qs forũ.vj.q.iij. placuit.z.J.de foro cõpe.c.vi.et.iij. q.vj.ibi cã agat z.J.e.cum z plãtare.in fi.z.J.e. pxi.z rõne delicti pdit priuilegiũ. vt hic dicit.z.xj.q. iij.priuilegiũ. Itẽ reat⁹ oẽm honorem excludit.C.vbi sena.vel clarissimi.l.j.z qua in puincia quis delique rit: illic iuri subiaceat omni priuilegio cessante.C.vbi de cri.agi.opor.autẽ.qua in puincia. nec em pretextu priuilegij flagitiorũ crescit auctas. C.de priuileg. scho.l.ij.li.xij.et remissio pctõrũ non dat iniam delinquẽdi.j.q.vij.exigũt.de pe.dist.iij.sane.z dicit ipator nõ ꝑmittas delinquẽtes aliqb⁹ puilegijs vti.i auc.õ mãda.pnci.§.q si delinquentes.colla.iij.Sed ɔ vr q nõ possint illos punire.xvj.q.j.frat nr.z.J.de supple. negligẽ.pla.sicut nobis.z.J.eo.cũ capella.si em tales possent puniri vt alij inutile esset eorũ priuilegiũ. Itẽ ꝓcõsul nõ põt se intromittere de causis fiscalib⁹ q est maior oib⁹ post pricipẽ.ff.de offi. ꝓcõs.si in aliquẽ.§. ij.als est lex.z incipit.nec qcq. Vn.dixit q ordinari⁹ nõ põt interdicere eorũ ecclias qñ totã terrã subijcit generali interdicto. Sed ɔ hoc est.J.de ɔsuetu.cũ inter vos.z.J.de ver.sig.cũ in partib⁹. Sed veri⁹ dicas q licet nõ possit interdicere illorum ecclias: ipsi tñ de iure cõi tenent fuare interdictũ gñale: vt dicunt iura duo prima: als posset illos punire.J.e.pxi.cũ publice delinquũt. Itẽ p leuibus z minimis causis nõ possunt epi se intromittere nec excõicare eos vel si ali-

Exẽpti an possint p ordinarios puniri.

9 Con. cor.i.in deos.C õ iude. l.q sine ff.õ ne. go.ges. z.l.libe rã.ff.õ pecu.

quis illorū esset infamat⁹. nō pōt cōpelli vt se purget. Nā papa nihil aliud eis ꝯcessit: nisi ꝙ eos filios suos fecit: sed in aliis cū publice delinquāt nō abstulit eis iurisditionē: alias nihil aliud esset nisi dare materiā de linquendi: ⁊ ꝙ possint puniri qñ publice delinquunt: vt hic ptz. ⁊ .s. c. pri. ⁊ hoc idē di xit Tan. Alii di cūt ꝙ nullo mo do pōt eos puni re: et papa sibi hoc reseruauit. ⁊ hoc volunt sic probare. Papa bñ scit ꝙ tēpla rij et hospitala rij et alij exēpti semp sunt i alie na parrochia: ⁊ scit ꝙ delinquūt et dicit ꝙ nō pu niant: vt p iura ptz in ꝫriū alle gata: et qꝛ si ali qui dicūt curia les puniant vbi inueniant: nisi sint i armata mi licia tūc conue niunt sub mgr̃o militum: nisi ha beāt priuilegiū impiale. C. vbi qs de curiali vł coartali aliave gdi. ꝑue. l. ij. ⁊ il lustres non pu niūt: nisi sub iu dicib⁹ a pncipe spālit deputatꝭ. C. vbi sena. vel clarif. l. iij. circa mediū. Jo. disti xit ita. si priuile giat⁹ delīqt cir ca rē nō exēptā: vt i ꝯctu vł ma lefcio occidēdo hominē vł adul terando: tale de lictū pōt punire ep̄s loci: quia si psona sit exem pta res tñ i quā deliquit nō est exempta. ꝑ et ita quasi rōne rei in quā delinqt sortit ꝗs forū ⁊c. .s. de fo. cōpe. c. vl. Si vo deli quit circa rē exēptā puta male gerēdo se i officio suo vel alienādo res eccłie. tūc a solo papa punit: quia in his exēpt⁹ est: vbi eni factū eorū pīudiciū affert nō ex ceptis: ibi bene punit ep̄s eos: secus si nō tāgit: ⁊ hoc pbat satis .s. e. cū capella. Si vero aliud specialius in priuilegijs suis inueniat illud seruet. .s. e. porro. Inno cen. papa statuit ꝙ exēpti subsint ordinarijs rōne de licti siue ꝯctus aut rōne rei de q̃ ꝯ ipsos q̄stio mouet: ⁊ corā eis pñt ꝯueniri: sed si delictū ꝯmissum sit i loco exēpto siue ꝯtr⁹ innit⁹ aut res litigiosa sit in loco exē pto tunc nō possunt cōueniri corā ordinarijs. vt dicit

ꝑ Adde ꝙ exē pt⁹ sim pliciter rōe pu blicarū functio nū pōt p quēcū ꝙ puni ri. not. l. i. j. in si. C. in q. cau. mi li. fo. ꝑ. vl nō pos.

tiōis remedio p̄ualēte. Eos vero ꝗs in p̄dicta eccl'ia lege tibi diocesana subiecta post int̄dictū tuū diuina celebra re cognoueris: eadē pena sus pēsionis ᵃ inuoluēs in ea (do nec reconciliata fuerit) offi cia nō pmittas celebrari diui na. Pb̃ros etiā suspensos ab ep̄is suis: et p dictos fratres ad officia sua temere restitu tos in eādē sentētiā suspēsio nis reducas ᵇ. Illos vo quos ad rñdēdū alijs ṡm legē ter re: p p̄missa cā asserūt non te neri: nolum⁹ excusari ᶜ qn eos ad rñdēdū (sublato appella tionis impedimēto) ꝯpellas.

I dē abbati ⁊ cōuētui sancti petri eugu. ¶ Contēta in in strumēto pacto pbari pñt p testes q̃ illd̃ plegerūt: si depo nūt de tenore ⁊ ꝙ erat sine vi tio. h. d. Et nō est alibi casus

Q ita clarus. Cap. xij.

Quum olim essem⁹ apud pusium constituti: ⁊ tu fili ab bas priuilegium Lucij⁹ pape nobis p̄sentās postulaueris innouari pꝑter ꝯtradictionē eugubini ep̄i asserētis hoc in suū p̄iudiciū redundare: non fuit effectui mancipatū: et in fra. ¶ Te igit ⁊ p̄fati ep̄i pro curatorib⁹ in nr̃a p̄ntia cōsti tutis. B. basilice. xij. aplorū pb̃ro cardi. dedim⁹ in māda tis vt sup amissione ac teno re priuilegioꝝ testes reciperet quos duceres pducendos: q̄ fideliť redegit in scriptis de positiones. r. testiū iuratorū: quorū depositionib⁹ publica tis dicti procuratores ad p ducēdos testes: p quos indu ctos a parte aduersa repelle rēt / inducias postularūt: q̄s sub eo tenore illis duximus concedendas. vt apud se. ap. pbarēt q̄ vellēt: vbi oñ⁹ pba tionis ps alť a subijsset: et in fra. ¶ Nos vo tā p depositio nes testiū q̄ꝫ assertiones q̄rū dā fratrū ᶠ nr̃orū liq̄do cogno scētes talē dicti priuilegij fu isse tenorē: ꝙ videlꝫ cenobiū vr̃m nullo mediāte ad ro. ec. pertineret: ⁊ ꝙ nō liceret ali cui ep̄o eidē monasterio ⁊ ei⁹ eccłijs excōicationē idicē vt fr̃es illic dño seruiētes ab ol ptāte liberi romane ec. liber tatis gr̃a potirenť: ⁊ ꝙ nulla in eis mētio diocesa ᵍ. ep̄i ha bebať. Illud etiā attēdētes: ꝙ cū tu fili abbas tpe celesti ni p̄decessoris nr̃i ad ip̄i⁹ p̄sen tiā accessisses: ipse inspectis eccłie tue priuilegijs te (licet excōicatus ab eugubiñ ep̄o dicereris) tāꝫ nō ligatū ᵇ ad misit ad osculū qꝺ p̄sumitur

in quadā cōstōne Innoc. quarti. c. ti. volētes. lib. vj. a ¶ Pena suspēsiōis. s. offici. ⁊ bñficij: ⁊ pōt hoc re ferri ad factū cū ꝺ iure sint suspēsi violādo temere in terdictū: put notat. .s. de excessib⁹ platoꝝ. c. vl. in ma gna no. ꝫ si sciēter celebrarēt post interdictū iuris de bent suspendi: ⁊ tunc pprie dici tur suspēdi. B. b ¶ Reducas i. ostēdas illos ab eis nō fuisse ab solutos: hoc est: sicut de fctō fue rūt absoluti: ita de fctō reducas illos in eandem sententiam. c ¶ Nolum⁹ excusari. Sic. .s. e. cū et plantare ꝑ pe. ⁊ Leo. ca. pe. Tan.

Q uum olim. ¶ Priuile giū deꝑditū do cto de perditiōe ⁊ ei⁹ tenore p te stes innouat. h. d. Vel alit: et sic priuilegiū pdi tū de cui⁹ ꝟita te ⁊ tenore ⁊ pdi tione cōstat p te stes pōt innoua ri. h. d. ⁊ ē casus no. ¶ In prima pte ponit p̄ce̅ssus narratio: in scd̃a diffinitio i ibi: nos. Ab. d ¶ Lucij. qꝺ poste a fuit amis sum. vt .j. sequit e ¶ Onus. Js eni isti apō sedē apo. testes suos pducere debēt qꝛ ps alťa suos etiā ibi pduxit vt sic hincinde seruet eq̄litas. ¶ Glosa seq̄ns reci. per. q. et so lutionem.

Sūma rium.

Cui pꝫ.

f ¶ Fratrū. Istis nō credit tāꝫ testib⁹: cum iurati nō fuerint: qꝛ inducti nō fuerūt in testes: ꝫ ꝫ qꝛ ipsi vi derant priuilegiū credit eis papa tāꝫ fratrib⁹ suis ⁊ honestis viris: sed nō probationē sed p̄sumptionē in ducunt ⁊ coadiuuant testes inductos.
g ¶ Diocesani. Et ideo nullū ius reseruauit sibi ep̄o in monasterio illo ex q̄ verba plene exēptiōis cōtine bant in priuilegio illo. vt. .s. ptz. ⁊ ar. .s. e. recepimus.
¶ Glo. seq. signat contrarium et remittit.
h ¶ Ligatū. Cū nō esset iudex su⁹. .s. de ꝯsue. ad no strā. ⁊. q. q. j. in primis. ⁊ sic ipso facto denūciauit ipm nō ligatū: ⁊ sic sniа a nō suo iudice lata seruari nō de bet. .s. de iudi. ac si clerici. Arg. ꝯ. j. de sen. exc. cum des.

ꝫ Con cor. tex tus. i. l. iniu rādi. C. ꝺ testi. ⁊ l. i. iij. ꝑ. j. ff. de fcē.

ederet. ff. j. et ca. vlti. et ca. si aliquando. vbi de hoc. ¶ Glo. se. no. q volēs pbare etc. et soluit Hū. de. l. si de possessiōe: et ponit dictū. l. vltie de fi. in hoc in pn. et me dio post pn. qrit de legato an possit etc. soluit qrit de le gato quo pbet pditio et soluit. vi. arg. ad. q. delegato.

a ¶ Sine repre hēsione. hoc est nota. dignū q si aliquis vult pro bare amissionē instrumēti opor ter q plura pro bet videlz tenorē instrumēti: et pterea q sit sine aliq vitio q pos set argui falsita tis. vt h patet: et ar. C. de fi. istru. l. vlt. Sed nūqd legat pōt pbare pari ratione amissionē istrumēti sue legatio nis: Dico q nō. ff. de of. deleg. cū in iure. ar. C. de mā. pn. l. vlt. q. qt non est aliqs ibi superior corā q fieret probatio. als th si honestus et notus esse pōt et dz ei credi. arg. xc viij. di. nobilis simus. Itē qnq sufficit probare tm amissionē instrumēti. lz alia rō nō pbet C. de pba. si d posses sione. sz hoc est l odiū illi q fuit instrm furatus: als nō sufficit p bare solā amis sionē vt hic ptz. C. de testi. testiū in fi. Itē si istru mentū fuit exhi bitū in iudiciū. et et fides est im posita si postea pdat adhuc pōt aduersarius in strumētū repro bare: pstito iura mēto th q mali ciose hoc nō op ponat. C. d fi. in stru. l. vlt. Si q ras qualiter pbat pditio instrumēti: dic q p iuramē tū illius qui perdit. ar. predi. l. pn. sic et amissio altaris rerū pbat p sacramentū. C. vn vi. si qn. et ff. qd me. cā. c. vlti. et ff. q. j. in primis. et hec eadē rōne videt: q si im petrasti lras ad delegatos et eas amiseris: si probas amissionē et tenorem litterarum q fuerint sine aliqua

Instrumēti pditio qliter pbatur.

nō fecisse nisi monasteriū ve strū cognouisset ad ro. ec. spe cialiter ptinere: decernimus priuilegiū illud lucij pape qd sine rephēsione[a] bulle / char te / vel lre apparebat qn fuit nobis ostēsum illius fuisse teno ris. cuius p depositiones testiū et assertiones fratrū nostrorū noscit extitisse. Idē carbala neñ. electo et abbati triū fon tium. ¶ Innouatio priuile giorū nouum ius nō tribuit: sed antiquum conseruat. h. d. quo ad titulum. Capi. xiij.

Ex pte abbatisse ac soro rū iotreñ. ecclie extitit intimatū q meldē. eps cōmis sionis occasiōe cuiusdā p lit teras ad iudices delegatos obtēte: in q nulla mentio[b] ha bebat de ipsarū priuilegijs q illas et eaz ecclias clerū et po pulū iotreñ. ad apo. se. nullo mediante spectare declarāt: qrū ipse nō erat ignarus[c]: eas inceperit grauiter molestare obedientiā ab ipis ac clero et populo iotreñ. subiectionem oimodā requirendo: et infra. ¶ Uerū cū iudices ipsas val de grauarēt: ad appellatiōis beneficiū cōuolarūt: et infra. ¶ Sed iudices appellationi nō deferentes nec fragilitati sexus cōpatiētes earū in ab batissam excōicatiōis et i cle rū et in populū iotreñ. interdi cti snias ptulerunt. Sane cū iam nūcij iotreñ. ecclie predi cta et alia in nostra presentia retulissent / priuilegiū nobis

falsitate et sine vitio suspitiōis p legittimos testes qui discreti essent cognoscere lras d vitio falsitatis posset dici q postea possunt procedere. arg. huius decre. Ber.

Ex parte. ¶ Primo ponit appellantiū cōquestio: priuilegū pductio et de ipis innouatione decisa petitio. Secūda ibi: nos autem. Ipsius inouatio et prestatio. Ab.

diuisio

b ¶ Nulla mētio. Uñ videt q lre nō valebant. ff. de rescrip. cū ordinem.

c ¶ Non erat ignarus. Uñ nō videbant vale re lre cū ex certa sciētia pritas sit suppressa et ta lis q expssa lras nō habuisset. ff. de rescrip. super litteris. Uincē.

d ¶ Specialit ptinere. Et ita inie non tenne rūt. tum qr post appellationem: tū qr specialiter sedi apo. subie cte sunt sic. ff. ca. pri. ff. de religi. do. cū dilectus. vñ papa omittit alias sententias tanq nullas vt. ff. c. prori.

f Concor. tex. in. l. et his. cū sua gl. et not. p Cy. C. de do. iter vi. et vxo.

e ¶ Innouandum. Si pdictū fuisset tali innouatiōi: papa nō statim innouas set. ff. c. prori.

f ¶ Sed antiquū ius. No. ergo q p innoua tionem nichil iu ris acquirit sed antiquum reser uatur. ar. xij. di. pceptis. et. ff. de pscr. vn. vel inu. ti. dilecta. et. ff. e. q. intētionis.

apticū ostenderūt: p qd eccle siā iotreñ. constabat ad ro. ec. specialiter[d] ptinere. ¶ Nos autē eosdē nūcios pter ap. pdictā diutius detinētes: qr tādē nullus apparuit idoneus responsalis q parte defensa ret aduersaz: priuilegiū apo. se. ecclie iotreñ. cōcessum du ximus innouandū[e]: ita tñ vt p innouationē ipsius eidē ec clesie nō plus iuris accrescat q per priuilegia predecessoz nostrorū obtinuit: cū per hoc nō nouū ei cōcedere sed anti quū[f] ius cōseruare velimus. Idē columbiēsi episcopo. ¶ Ecclesia vtens duplici pri uilegio exēptionis: licet suc cumbat ex vno / pōt nichilo minus et alio se iuuare et obti nere: nec tenetur exemptus promittere obediētiam dio cesano: vigore tamen exem ptionis nō potest sine licētia diocesani ecclesiā construere in loco nō exempto: et si exem ptus de facto in loco nō exem pto construit ecclesiam cedit iuri episcopi. Capitulū. xiiij.

Cum olim pter qstio nes qs aduersus prio rem et canonicos monasterij sancte crucis habebas: pro quibus ad audientiam no stram fuerat appellatū[g] mo rem feceris longiorem. quia pro parte altera nullus com paruit responsalis: eisdē cer tum terminum duximus pre figendum[h]: in quo venirent vel mitterent sup priuilegijs

Cum olim. ¶ Habet mlta dicta. Prima pars narrat factū. secūda po nit diffinitionē, ibi: iudices. tertia petitionem monasterij cōtra sentē tiam ibi tandem. quarta ponit sententiam pape. et pri mo interlocutoriam ibi: nos igitur. secūdo diffinitiuā ibi distinguentes. Abbas siculus.

diuisio

g ¶ Appellatum. Ex parte canonicorum.

h ¶ Prefigendum. Ad instantiam episcopi.

a ¶ Diffinitiuā. Hoc ideo dicit quia iam processum fuerat in causa ad plenum per iudices a quibus fuit appellatum alias hec non haberent locum.
¶ Glosa recitetur per. q. vel obiec.
b ¶ Monacho. No. q cā delegat monacho. S. de so. cōpe. cōquestus qd est verum expresso noīe monachat⁹ ꝗ tacito non valerēt † qꝛ per surreptionē essent obtente: ꝗm monachi a strepitu causaꝝ remoti esse debēt. S. ꝺ sindi. c. vno. vn̄ oportet q in lr̄is fiat mētio de monachatu. S. ꝺ p̄scrip. cū ordinem. ꝛ. S. de cōfir. vti. porrecta. similiter nec procurator esse pōt etiā p vtilitate monasterij sine licentia abbatis. xvi. qōe. j. monachi. ꝛ. c. de p̄sentiū. abbas tñ pōt esse pcurator. S. ꝺ cēsi. sopite. ꝛ. S. ꝺ trāsac. cōtingit. hodie nō cōmittit cā a papa vel ab eius legatis nisi psonis in dignitate ꝯstitutis vł canonicis in cathedralib⁹ ecclesijs vel alijs collegijs venerabilib⁹ vt in decre. Inno. iiij. in concil. lugdu. p̄senti decreto. ꝺ rescp̄. nec debēt cōmitti nisi in ciuitatibus vel alibi vbi possit haberi copia peritoꝝ: vt ibi dicitur.

Monacho cā pōt delegari.

† Concor. tex. in. c. cū dilecti. S. de accu. et in quisi.

oībus ꝛ libertatib⁹ q̄ a romanis pōti. vel ab. M. quōdā colūbrieñ. epō se hr̄e dicebāt: et sup alijs q̄stionib⁹ aduersus eos a colūbrieñ. eccl'ia intentatis diffinitiuā[a] sentētiā recepturi: ꝛ infra. ¶ Interī aūt vtriqꝫ parti liceret corā dilectis filijs. t. de alcobasia ꝛ de serra abbatib⁹ et. f. mōacho[b] alcobacie. q̄bus[c] cā prius fuerat delegata: pponere ac pbare: si qd aliud pponendum duceret ac pbandū[d]: ꝛ infra. ¶ Iudices autem sufficiēter actū eē de cā credētes monasteriū sctē crucis in expensis[e] quas p quadriēniū occasiōe hmōi negocij iurauerās[f] te fecisse dānarūt: infirmantes sua sentētia libertatē quā dictus. M. colūbrieñ. eps cōtulerat monasterio sancte crucis canonicoꝝ assensu p portariū regis extortō[g]. Preterea qꝛ idē. M. pdecessor tuus fuerat canonicus regularis: et duo milia marabatinorum que acquisierat in epm iā promotus monasterio dederat memorato: ipm ad restitutionem[h] eoꝝ iudices cōdēnarūt. Insup eccl'ias oēs q̄s monasterium preter epi colūbrieñ. assensum propria auctoritate fundarat (quia pars sancte crucis nec p̄scriptione nec defensiōe alia pbationib⁹ cōtra se fact(obstiterat) iudicarūt ius colūbriēsis eccl'ie cū fructib⁹ medij tpis reuocari[i]: et īfra. ¶ Tādē pcurator mōasterij pposuit sniam nō valere nec tenere[k]. q si alꝫ etiam snia memorata teneret: qꝛ tñ monasteriuꝫ fuit indefensum nec exhibita fuerant corā eis priuilegia libertatis (ne delictum psone in dānum eccl'ie[l] redūdaret) debebat ad exhibitionē priuilegioꝝ suoꝝ admitti: qd sibi cōcedi de solita benignitate se. apo. postulauit. ¶ Nos igitur attendētes q eadem priuilegia nō solūmodo p libertate monasterij faciebāt: sed etiā exprimebāt ius nostrū: ꝛ eccle. ro. iusticiā tuebant: ne in nos monasterij lesio redundaret: ad priuilegia exhibenda partē ei⁹ de gratia[m] duxim⁹ admittēdā: ꝛ infra. ¶ Distinguētes itaqꝫ inter libertatē per predictuꝫ episcopum ecclesie ipsi cōcessam: et libertatem quā et longe ante tempus ipsius episcopi apo. sedes induisit quia nobis constituit extortum fuisse in epi concessione canonicorum assensum. ꝛ concessionis paginam in aliquot lineis ha

f ¶ Iurauerās. Probatio ista expēsarū p iuramentū solum fit: vt hic patet. ꝛ. C. de iudi. sancim⁹. taxatione premissa vt eadem. l. ꝛ. iij. q. iij. offeratur. ꝛ. S. de p cura. constitutis. ꝛ. S. qd me. cau. c. vlti.
g ¶ Extorto. Cōsensus seu confessio p metū extorta non valet. xv. q. vi. ca. j. ꝛ. ij. ꝛ. C. de his q̄ vi metusve cā fiunt. l. iij. et. S. eo. titu. placuī. et. xxxj. q. ij. lotharī⁹. Ber.
h ¶ Restitutionē. Qꝛ qcqd post suā cōsecrationē acq̄siuit: epatui acq̄siuit: q̄re donare illa non potuit qꝛ q̄ nihil hꝫ nihil dōare pōt. xiij. q. j. statutuꝫ liiij. di. abbati. ꝛ. S. de iurepa. q autem. in fi. B.
i ¶ Reuocari. Nota q ecclesia sine auctoritate epi edificari nō dꝫ etiā si sit aliqs exēpt⁹. de cōse. dist. j. nemo. ꝛ. j. q. ij. placuit. ꝛ. i aut. de eccle. ti. § si qs aūt. col. ix. qd si fecerit eps ecclesiā ad suū dñium reuocabit: vt hic pꝫ nisi abbas illaꝫ prescripsisset. vt. S. dicit. ꝛ. xij. qō. ij. apostolicos.
k ¶ Nec tenere forte dicebat sententiā latam cōtra absentem nō cōtumacem. vnde nulla erat iij. q. ix. oia. ꝛ. ff. de re iudi. cōtra pupillū: sed hoc nō erat verum: vt hic patet per sueciū vbi confirmatur sententia pro parte.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
c ¶ Quibus. Sed cum appellatū fuerit ab istis iudicibus quō debēt se ampli⁹ intromittere? Dic q hoc fuit de volūtate partiū: alꝫ nō cōpellerent: et poterūt canonici appellationi renūciare. sic. S. de excep. significauerūt qꝛ papa hoc mādat: ꝛ qꝛ nō fuerunt prosecuti appellationem: perinde est acsi non appellassent.
d ¶ Ac probandum. Et hoc additū erat in litteris: vt si de partiū procederet voluntate diffinitiuam sententiam promulgarent. vt probant sequentia.
e ¶ In expēsis. Qꝛ pars monasterij nō fuit ꝓsecuta appellationē vn̄ debuit ꝯdēnari i expēsis. S. ꝺ appel. sepe. ꝛ. c. reprehēsibilis. De hac materia dicitur. S. de dolo. ꝯtu. certa q̄ntitate expressa: et taxatione p̄missa.

l ¶ In dānum ecclesie. xvj. q. vj. si epm. et. ff. quādo ex fac. tuto. l. ob dolum vel culpam.
¶ Glosa sequens reci. per obiec. q propter noua iura sine restitutione ꝛc̄.
m ¶ De gr̄a duxim⁹. Et sic bn̄ficio restitutionis admissum fuit mōasteriū ad exhibēda p̄uilegia q̄ omiserat. S. de i integ. resti. audius. ꝛ alijs plurib⁹ capl'is: sꝫ iure cōi nō admitteret p̄textu illoꝝ istrumētoꝝ: ꝛ sibi imputet q omisit illa. S. de re iudi. iter mōasteriū. ꝛ. c. suborta. Tñ in cā appellatiōis bn̄ audiret de iure cōi ad exhibitionē priuilegioꝝ: qꝛ tunc possunt induci noua instrumēta et noua exceptio opponi. S. de fide instru. cum ioannes. ꝛ. C. sen. rescindi nō pos. l. ij. et. C. de

Instrumenta noua induci pñt in appellatiōis causa.

temp. appel. per hãc. et hic nõ fuit appellatum a sentẽtia qz si appellatũ fuisset: nõ fuisset admissum monasteriũ hac via. Quia diu eñ cõpetit ordinariũ auxiliũ nõ datur extraordinariũ. ff. de mino. in cause. ij. in princi.

a ¶ Rasuras. In loco suspecto: aliũ nõ obesset. ẽ. de fi. instru. ex lris. ẽ. de reli. do. cum venerabilis.

b ¶ Subscriptiones. non deberet esse suspectum: quin quot sunt subscriptiones subscribentium: tot diuersitates scripturarum debent esse et dissimilitudo debet esse vt patet ipso facto per subscriptiones. vix vl possent esse. Quod singuli subscribere debeãt pbatur. C. qui testa. face. pos. hac ↄsultissima. Sz reprobatũ fuit hoc istrm ex eo q habebat rasuras in loco suspecto: ꝛ q falsum videbaẽ: qz scriptum aliud fuit exhibitũ qd fuit eadẽ manu confectum ꝛ conscriptum. ꝛ ideo non fuit illi instrumento habita fides. sic. ẽ. de excep. cũ venerabilis.

c ¶ Irritam. ꝛ inanem. Ex hoc patet q licet sententia p falsa instrumenta lata nulla est iterum tñ quia diu non cõstet de hoc habẽtur aliqua. ẽ. de fi. instru. accepimus. vbi de hoc.

habuisse rasuras[a]. ꝛ subscriptiones[b] singulas fuisse singulis subscribentiũ manibus adnotatas. scriptũ autẽ qd nobis exhibitũ fuerat nec rasuram pretẽdere: nec esse varijs subscriptionũ manibus variatũ sed a primo ad vltimum eadẽ manu cõscriptum: libertatez ab ipso epõ cõcessam p extorsionẽ/irritam[c] decernimus ꝛ inanẽ: sup hoc sñiam delegatorũ iudicũ cõfirmantes. Qui vero euidenter agnouim⁹ ex priuilegijs ãdictos pdecessores nr̃os ecclie scẽ crucis libertatis priuilegiũ indulsisse et q ea in possessione tãdiu fuerat libertatis: q alijs etiã cessantibus pscripsisset[d] libertatẽ ei a pdeces. nr̃is indultaz auctẽ apo. cõfirmam⁹: tibi super hoc silẽtium imponẽtes. Sup hoc aũt in nullo sñie delegatorũ iudicũ derogamus cum[e] ipsi de hac nõ cognouerint libertate. et ifra. ¶ Cũq₃ libertatẽ a predecessorib⁹ nostris indultã monasterio confirmam⁹: ad ius pfessiõis[f] qd est contrariũ libertati: monasterium decernimus nõ teneri. nõ derogãtes iudicib⁹ delegatis qbus libertatis priuilegia nõ fuerãt pbitata: in ceteris[g] aũt latã a pdictis iudicib⁹ sñiam p colũbrieñ. ecclesia cõfirmamus. Idem epõ et magistro. G. lemouiceñ.

¶ Contra priuilegia ecclesie minori spacio. xl. annorũ non prescribitur. h. d. ẽm verũ intellectum. Capitulum. xv.

Accedentibus ad presentiam nostrã abbatis et cõuẽtus naugiaceñ. ex vna parte: ꝛ tẽplarioꝝ de toceñ. ex altera pcuratorib⁹. pcurator monachoꝝ pposuit: q cũ decimas terrarũ de sarcole diu qete possederint anteq₃ ad tẽplarioꝝ dñium peruenissent/et postq₃ templarij terras acquisiere predictas: decimas earũdem p quadraginta annos[h] ꝛ amplius pacifice possedissent: nũc eis ipas subtrahere nõ verentur ꝛ infra. ¶ Dis. v. mãdam⁹ quatenus si abbas et monachi sufficienter ostẽderint q a tẽplarijs decimas de terris predictis p. xl. annos cõtinue perceperint sine lite: vos ad prestationẽ ipsarũ tẽplarios cõpellatis. Cũ eñ tanto tẽpore contra indulta priuilegia decimas soluerint/eis renun-

gia ecclesiarũ nullo tẽpore prescribatur ꝛ soluit. ẽm q perdatur inique actu et remittit. tertiũ q perdaẽ triginta annis. ꝛ ponit duas opi. viti. soluit.

h ¶ Per. xl. an. Et sic ptz q ↄ puilegiũ pscribiẽ. ar. ẽ. xxv. q. ij. c. j. ꝛ. ij. vbi dr̃ q priuilegia ecclãꝝ ꝛ monasterioꝝ effectu tẽporib⁹ inuiolata pmaneãt. Sz illud loqẽ de alio priuilegio qd potius ptinet ad libertatẽ ꝛ imunitatẽ ecclãru de qbalib⁹ statutis qo⁹ ecclia regiẽ ꝛ illa itemerata semp erũt. Item vẽ q vnico actu pdaẽ priuilegiũ C. de pactis iter emp. ꝛ ven. l. cõmissoue. ꝛ. C. de iure do. ipe. l. ij. De hoc plene dictũ est. ẽ. de ↄsti. cum accessissent Preterea ad h⁹ vt perdaẽ priuilegiũ: sufficit q p. xxx. an. non sit vsus priuilegio. ẽ. eo. si de terra. et hic dicit de qdragita. ad hoc dixerũt qdam q etiaz vnico actu pdiẽ hoc priuilegium: lz rñdeẽ d qdraginta. ꝛ ibi de trigita: qz sic de facto accidit. si. ff. de peti. here. itẽ veniũt ẽ. aptãda. ꝛ hoc p bare voluerunt vñ audiẽdi erãt ẽ. d resti. spolia. ca. j. ꝛ. ff. d pba. circa eũ. ꝛ sic vnico actu pdiẽ priuilegiũ: ꝛ redit res ad ius cõe. si. ff. de pac. si vnus. ẽ. q si nõ totũ. ꝛ de adimẽ. leg. l. iuij. q cõtinuaẽ pcedẽti. ꝛ. xxxv. di. ab exordio Ad hãc solutionẽ cõsueuit distingui priuilegium. aut daẽ ad agendũ aut ad excipiẽdũ ꝛc. quere hãc distinctionẽ. de cõsti. cũ accessissent: sed hoc nõ credo q hoc priuilegiũ vnico actu tollaẽ. ar. ad hoc. ff. d excusa. tuto. volũtarie. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. auẽ. pbros. ꝛ credo stãdũ huic decre. et valebit priuilegiũ istud: nisi pbeẽ q qdraginta annis nõ sunt vsi priuilegio soluendo decimas quiete. arg. op. ẽ. de pscrip. cũ nobis. ꝛ ita pditur priuilegiũ eodẽ tpe q ꝛ prescribiẽ ↄ ius cõe. † vñ continue debẽt isti pbare pceptionẽ decimaꝝ qlibet anno: vt dicit ifa. vñ isti si vellẽt pbare interruptionẽ ꝛ possent admitterenẽ. vel p receptionẽ decimaꝝ vel etiã p lit. contest. factã ꝛ hoc indicãt vba illa cõtinue pceperint sine lite. et ita qd dicẽ. ẽ. eo. si de terra. de. xx. an.

Priuilegium an pdatur per prescriptionẽ.

† Con cor. ter. in auẽ. qs actõ nes. et ibi not. p bart. C. de sacrosan. ec. ꝛ l. l. celsus. ff. d vsu cap. p quẽ lia mita hãc gl. ibi. vñ de cõtinue ꝛc.

d ¶ Pscripsisset. Si allegasset prescriptionem nomine romane ecclesie. ẽ. de prescrip. cum ex officij.

e ¶ Cũ ipsi de hac. Sz tñ de libertate ab epõ ↄcessa q nõ valuit: ꝛ ita patet q lz sñia iudicis retracteẽ: non est psumẽdũ ppterea cõtra ipm q aliqd fecerit fraudulẽter nisi ↄtrarium pbareẽ. ij. q. vj. hoc etiam placuit.

f ¶ Ad ius pfessionis. i. ad ius obediẽtie: vel fidelitatis qd est contrariũ libertati. ẽ. de simo. ne dei.

g ¶ In ceteris. s. q ad expẽsas: ꝛ in restitutiõe marabatinoꝝ: ꝛ i restitutiõe ecclãꝝ. ꝛ sic sñia p pte tenet ꝛ p pte reuocaẽ. sic. ẽ. d testa. raynulti⁹. ꝛ. c. raynaldus.

Diuisio

Accedẽtibus. ¶ Primo partiũ cõparatio ꝛ actoris narratio. scdo iudicum datio seu cause commissio ibi: discretioni. Abbas siculus.

¶ Glo. seq. signat tria cõtraria primũ q cõtra priuile

non tenet: vt. ff. de prescrip. ad audientiã. et. c. illud. Glo. seq. alle. tres cõcor. qrit. ar. pro. et sol. cõtrariũ.

a Renũciasse. Tacite. ff. e. si d terra. vbi de hoc. ff. de his q fi. a ma. par. ca. ex ore. ff. de of. dele. gratũ. Sz n iqd tal' renũciatio possit ei obijci ab alijs qu⁹ decias nõ soluũt? ar. q sic. ff. de cõsti. cũ accessissent. ff. d pbẽ. p illoz. sed hoc nõ credo q ppter hoc pdãt priuilegiũ q ad alios: sz de priuilegio tñ detrahit ff. e. si de terra.

classe tacite psumunt. qd si in pbatiõe defecerint: ab ipsorũ impetitione tẽplarios absoluatis. ipis sup hoc silentiũ ppetuũ iponẽtes. I dẽ epo lingoñ.

Exẽpt⁹ rõne certe rei vel certi loci nõ censet exẽpt⁹ respectu alterius rei vel loci. h. d. et est tertius notabilis et multũ allegabilis. Cap. xvj.

Cum capella ducis burgundie gaudere dicat hmõi priuilegio: qd nullus archieps vel eps in psonas canonicoz eiusdẽ capelle suspẽsionis vel excõicationis aut interdicti snias audeat promulgare: quidã capelle supradicte canonici: qui parrochiales ecclias a te tenẽt occasione priuilegij prelibati: in his etiam quarũ iurisditio ad te pertinet. ita se dicũt exẽptos vt qñtumcũqz grauiter interdũ excedãt tue correctiõi recusant et sententie subiacere. Quocirca mãdamus qtenus inqñtũ exẽpti[b] sunt: eiusdem rõne capelle aplicis priuilegijs deferas reuerenter. sed inqñtũ rõne parrochialiũ ecclesiarũ vel alias iurisditionem tuã respicere dinoscũtur officij tui debitũ in eosdẽ libere psequaris. I dẽ abbati et fratribus euasiñ. cenobij.

Per exẽptionem cõcessam monasterio: capelle sibi subiecte nõ cẽsent exẽpte. C. xvij.

Ex ore sedẽtis i throno pcedit gladi⁹ bisacut⁹ qñ ex ore. ro. pon. rectissima[c] debet exire snia: q cõtra iusticiam nulli parcat[d] sed reddat vnicuiqz qd suũ[e] est. Cum igit inter vos et vigorieñ. epz sup monasterij vri subiectiõe ac libertate cõtrouersia verteret: monasterij vri pposuit pcurator: qd idẽ monasteriuz ab ipsa sui fundatione liberũ extitit et exẽptũ. et ad hoc probandũ priuilegia pdecessorũ nroz inducẽs: vnũ constantini: et alterum alexãdri: necnõ indulgẽtias. Cle. et Cel. qrũz visum cõtinuũ a longis retro tpib⁹ p depositiões testiũ ostendere nitebat: et infra. Porro in priuilegio cõstãti. qddã cõtineri pspicit: p qd idem cenobiũ videt ad iurisditionem epi pertinere: videlz qd abbas eiusdẽ primũ locũ post vigorieñ. psulẽ sẽp obtineat. vñ cũ locũ ipm obtinẽ non possit in gñali cõcil. neqz in pũnciali: qm absonũ esset vt abbas primus post illũ sup alios epos resideret: relinquit ergo qd locũ illũ in epali synodo intelligat hre: quare tenet ad synodũ[f] epalẽ accedere: ac p hoc ipsi⁹ statuta recipe[g] ac suare In priuilegio vero alexãdri pape qddã aliud cõtinet per qd diocesan⁹ eps in eodẽ cenobio iurisditionẽ suam (et si nõ in oibus: in qbusdã tñ) retinuisse videt: cũ in illo dicat qd vigorieñ. epi ab eiusdem loci fratribus aliquid iniuste non exigant: sed his tãtũ cõtenti permaneãt: que pdecessores eoz antecessorib⁹ suis cõstat rationabiliter impẽdisse. vn

sunt liberi ab epo: et in his q spectãt ad ipsam: et i his in qbus subsunt epo nõ sunt exẽpti: et diuerso iure cẽsent quo ad diuersa nõ ad idẽ. Sicut põt hre qs plura domicilia. ff. de fo. cõpe. ex pte. et q ad vnu foru põt cẽseri vno iure: et q ad aliud alio. et sic tenet vtriqz. et est si. ff. de nia. et obe. p tuas. et. j. c. pri. in fi. et sic exẽpt⁹ seu priuilegiat⁹ põt iudicari ab epo loci. sed non in his in quibus exẽptus vel priuilegiat⁹ est. nisi put dr. ff. eo. tuarũ. in fine.

Domicilia plura põt qs hre.

Cum capel. Ratiõe vni⁹ bñficij dr ille subiect⁹ q rõe alteri⁹ est exempt⁹. h. d. In prima pte ponit qrela. i scda pnitio ibi quocirca. Ab. Glo. seq. dicit q. hic solui qua distinguit. scdo obijcit et sol.

Summarium.

Diuisio

b Inqñtum exẽpti. Qd colligit ex forma ipsi⁹ priuilegij. ff. eo. porro. et. c. recepim⁹. Ex hac decre. soluit qstio de abbate q acqsiuit priuilegiũ qd monasterium suũ esset exẽptũ cũ oibus capellis: tpe succedente acqsiuit capellas qs contẽdit eodẽ priuilegio retinere epo loci cõdicente. Et est distinguẽdũ per hanc decre. verũ acqrat nouas capellas po rib⁹ accessorias an q habeant se pncipaliter ab illis oino segregate. i pmo casu pticipãt eodẽ priuilegio. i scdo casu nõ. ar. ff. de li. le. l. vlt. § cato. ff. d lega. iij. vxori. s. rũio. et. l. cũ qs. in fi. Arg. cõ. ff. d verb. obli. cũ stipulamur. huic decre. cõ videt. xvj. q. j. frater nr. et. xij. q. ij. cognouim⁹. qr vna et eadẽ res non dz duplici iure cẽseri. et. ff. d deci. cũ in tua. sic eni vr qd isti illic partim liberi et ptim sui. qd est cõ illud. ff. d sta. lib. si duob⁹. Sed non obstat. qr qñtum ad capellã itã

Priuilegium exemptiõis capellas an extẽdatur ad futuras.

Concor. l. fi. C. vbi in rẽ act. nõ da. cũ not.

Ex ore sedẽ. Abbas monasterij exẽpti p mẽbris nõ exẽptis ad synodu epalẽ accedere: et epo parere tenet. h. d. Primo pnitur exordiũ scdo narrat factum et partium allegatiões ibi: cũ igitur. tertio diffinit ibi: nos. Abbas siculus.

Summarium.

Diuisio

c Rectissima. Cum ius faciat quo ad oẽs qui similiter iudicare tenetur. ff. de re iudi. i causis. et ideo cum multa prouidentia: et deliberatione est pmulganda. xxxv. q. ix. aplice. et. ca. sententiã. in fi.

d Nulli parcat. Vbi scandalum nõ timetur alias detrahere debet seueritas l. distin. vt cõstitueret. et. pluij. distin. cõmessas nõcs. et. xxiij. q. iiij. non põt. et. ff. de no. ope. nun. cum ex iniũcto.

e Qd suũ est. Sic. ff. i psti. gregorij. in pn. libri hui⁹. et insti. de iusti. et iu. in pn. et summũ bonũ est in rebus iusticiã colere. xij. q. ij. cum deuotissimã.

Fa. ad hoc l. j. cum ibi not. p bart. C. d col la. do. lib. x.

f Ad synodum episcopalem. Cum iusta causa extiterit. xviij. dist. episcopus. ij.

g Recipere ac seruare. xviij. distin. decernimus. Glo. fi. notat qd dictio qr vel sicut rẽ. alle. cõtrariũ.

a ¶ Aliqua de suis. Arg. q qñ hec dictio qz. vel hec dictio sicut. ponit in priuilegio q p hoc ponit aliquid alias nihil eet: ar. j. de ver. sig. c. abbate. z j. e. in his. z ff de cōdi. z demō. qb⁹ dieb⁹ §. dño. ff. de leg. j. si seruus § si seru⁹. z § quoq. z l. si sit § j. z C. de fal. cau. ad- iecta. l. ij. Arg. q poti⁹ itelligit coditionalit. ff. de ɔtrahē. emp. si de fundū. z l. si obito. i si. Jo.

b ¶ Prescri-ptio. In his. s. q p priuilegiū nō erāt exēpta i qbus obtinet epi scop⁹. vt. j. sequi tur. et sic est ar. q abbas pt pre scribere ius cōe in capellis ɔtra epm in his que pōt possidere. s de pscp. audit. ¶ Glo. seq. not. q licz caput. zc. alleg. ɔtrarium

c ¶ Que nō p bant. Ergo licz quis pbet exem ptionē capitis: nō ideo pbauit exemptionē mē broz. ar. s. c. p: xi. Ar. j qr totū z ps debent eo: dem iure cēseri. xij. di. ex. j. z ij. z xij. q. ij. cognoui mus. z ij. q. vij. si ds epo. z ff. p delicto. an pars

d ¶ Tenetur Et sic est argu. q aliqs pōt esse vasallus multo rum: z sicut iste abbas subest pa pe: z epo pro ca pellis. vt. s. c. p xi. ff. de ope. lib. l. duorum.

Adde q nota. bal. l. i. j § ne aut. ass. ff. C. de tadu. tol.

E X pte. Cō- munie di- uisio. secūda ibi nos autem.

e ¶ Declarā- tur. Sic. s. c. re- cepimus. et. s. d malo. z obe. per tuas.

¶ Glosa sequēs obijcit z soluit.

f ¶ Subtrahuntur. Sic ergo talis protectio inuti lis est sicut confirmatio in forma communi de qua di cit. s. de concessio. prebende. quia diuersitatem. Ad quid ergo interpretātur: quia solet plus timeri quod

de constat q abbates episco- pis aliqua[a] de suis exhibere tenerētur. ¶ Nos igit his et alijs diligent audit/cū a neu tra parte sit probata prescri- ptio[b] sentētialiter diffinimus q euasen. cenobiū liberū est in capite: tanq ab epali iuris ditione pnsus exēptum z soli ro. eccle. subiectum: tutela tñ ipsi⁹ cātuariēn. archiepo re- seruata: in mēbus aūt q non pbant[c] exempta. dioce. epo ipsum subiacere decernimus propter qd abbas ad synodū ei⁹ debet accedere: primūq locum post vigorieñ. epm ob tinere pro ipsis quoq mem- bris nō exēptis idē abbas te netur[d] vigorieñ. epo exhibe- re reuerētiam obsequiū z ho norem: quib⁹ vigorieñ. eps si bi ɔpetenter exhibitis debet manere contētus. Idē auso neñ. epo. ¶ Receptus sub p- tectione pape per hoc non cē setur exēptus. h. d. Ca. xviij.

E X parte tua fuit quesi- tum: vtrū clerici z laici qui litteras ptectionis osten dunt: in quibus persone sue expresso nomine cū omnibus reb⁹ suis sub apostolica pro- tectione consistere declaran tur[e]. a iurisditione episcopi diocesani sint exēpti. ¶ Nos autem. rñ. ta. q per litteras huiusmodi ab episcopoz suo rū potestate minime subtra- huntur[f]. Idem elieñ. epo. ¶ Religiosi quib⁹ a papa cō cessum est vt ecclesias eis sub iectas possint in ppuos vsus conuertere non auctoritate

specialiter pollicet q qd generaliter impetrat. j. de here. si aduersus. z xxiij. di. c. q̄.

P Astoralis. ¶ Cōis diuisio: secūda ibi: ad quod.

g ¶ Cōtineat expssum. Arg. q priuilegium semp intelligit ɔcessum sine lesiōe alteri⁹. j. de of. or. licet. z. s. de vsu pal. ex tuarū. j. de eccle. edi. cū dicat apls. et. c. ad audientiam ij. z C. de los. te. si qñ. ar. j. e. p. tentibus.

propria/ sed a diocesano loci possessionem illarū ecclesiaz recipere debent. nisi in priui- legio aliud exprimat. C. xix.

P Astoralis officij: et in- fra. Interrogasti vtrū viris religiosis quib⁹ a sede aposto. est indultū vt ecclias suas in ppños vsus possint conuertere decedētibus pso nis eorum: liceat auctoritate propria possessionem earun- dem intrare. vel per dioces. epm in ipsa sint poti⁹ inducē di. ¶ Ad qd. r. nisi forte in in- dulgētia summi pōtificis id contineat[g] expressum: suo epi scopo inconsulto[h] in possessio nem[i] ipsarū eis non est licitū introire: qr p indulgētiā[k] hu iusmodi epali iuri non credi- mus derogari. Idem epi- scopo z capitulo tripol.

¶ Si is propter cuius deli- ctum positum est interdictū illud nō seruat: alij nihilomi- nus seruare tenentur: secus si ille nō seruat in cuius fauo rem latum fuit. Cap. xx.

P Etiistis p se. apo. edo- ceri: vtrum cū propter hospitalarios: vel tēplarios ciuitas vr̄a generali supponi tur interdicto. eisdē non ser- uantib⁹: vos illud teneamini obseruare? ¶ Ad qd duxim⁹ rñdēdū. q illoz excessus vo- bis non prebet licentiam ex- cedendi. Sed si pfati hospita larij vel tēplarij priuilegiorū suorum fines excesserint vio lādo temere interdictū qd p eis fuerat pmulg tum: ne vi deant de aliorū fletu ridere[l]

h ¶ Inconsul to. Sic licet lex cōcedat liberta- tē suo vindicare it necē dñi a iu- dice tñ dāda est C. p q. cau. ser. accipi. prem. li- ber. l. j.

¶ Glo. se. recl. si gnando ɔriū de decreta. cum ve nissent.

i ¶ In posses- sionē. Quā nun q habuerunt: z hoc io qr nemo sua auctoritate rē suā accipe dz C. vñ vi. si ds in tātā. z xvi. q. vj placuit. z C. de acqr. pos. l. pba. ff. de acqrē. pos. si ex stipulatiōe sec⁹ si possessio- nē habuisset. j. de resti. spo. cū venissent.

k ¶ Indulgē tiā. Si ō duab⁹ fauentibus alīa remittat: alia re manet i suo sta tu. ff. ō ser. vrb. pre. si dom⁹ tua et. s. de vsu pal. ex tuarū. ita hic Nec hmōi gñā li cōcessiōe cōce- dit qd spālit nō fuisset cōcessur⁹ ff. de pecu. q pe- cuij. ff. ō pig. de nīcs. z l. obliga- tiōe. z j. de ele. eccia vr̄a. ibi. neq eīn. zc. C. ō inof. test. si quā do. Ber.

P Etiistis ɔd in templarij vel hospitalarij non ser uant interdictu pro eis in loco positum: alij ser- uare nō tenent. h. d. Secūda pars ibi: ad quod. Ab.

Sūma rium.

l ¶ Ridere. S. j. de ieiu. ex. si vere. su. dicit ignatos.

Judices iubem⁹ esse sollicitos ne turpi collusione quera๙ ex miseris p̄ciū gaudiorum. C. eo. li. xij. in ñ. li.
a ¶ Quādiu. sic. vi. q. ij. ſi tm̄. 2. c. placuit.
b ¶ Celebrētis. Nō tm̄ debent aliis legē imponere quā ipsi negligūt obseruare. ℥. de p̄bē. p̄illorum. nec tenet̄ ali⁹ seruare p̄uilegiū qđ ille nō ſuat cui ꝯcessum est. ī. de sen. exc. l audiē:tia. 2 q̄ p̄uilegiū alterius nō ser:uat ei⁹ p̄uilegiū nō est seruandū. ℥. ð ap. an ſit deferendum. ℥. de elec. bone. et qđ ab aliis exigere debet: m̄lto for:tius a seipso. ff. de neg. ge. ſi pupilli. ꝟ. vlt. et. ff. ð admi. tu. quotiens. ꝟ. ſi tēpo:rali. et. ff. ſi ser. vēdi. l. altius. et ℥. de nat. ex li. vē. ca. vno. versus. Ne nō impugnet qui me defendere debꝫ

posset reuocari. ℥. de dona. apostolice.
i ¶ Indefinite. Ar. ꝙ indefinita eq̄pollet vniuersali. xix. dist. ſi romanorum.
k ¶ Nihil exceperit. Sic. ℥. de iurepa. ex litteris.
l ¶ Bn̄ficijs. Si. ℥. de dona. pastoralis. cum dilecti in ñ. 2. ī. ð vb. ſig. olim. ff. de cōsti. p̄n. l. vlt.

vos in penā p̄sumptionis eorum q̄diu⁹ ipi violauerit int̄dictū de nr̄a licentia celebrātis[b]. I dē. ¶ Priuilegiū concessum monasterio vt ei⁹ monachi excōicari non possint: intelligit̄ de mōachis existētib⁹ in monasterio vel i ecclesiis sibi subiectis vtroqꝫ iure h. d. 2. ē casus q̄tidian⁹. c. xxi.

Quoniā per cōfessionē cōstat partis aduerse ꝙ nephesinus ep̄s ius ep̄ale pcepit in eccl̄ia sc̄ti basilij de flage. credim⁹ ꝙ non obstāte illo capl̄o p̄uilegij qđ monasterio est idultū: vt null⁹ ep̄s eccl̄as vtroqꝫ iure[f] sibi subiectas int̄dicto supponere vel monachū seu clericū eiusdē monasterij synodare[d] vel excōicare p̄sumat: p̄fat⁹ ep̄s possit int̄dicere dictā eccl̄aꝫ et excōicare monachum seu clericū vestrū ad ei⁹ regimen deputatū. cū alterutrū de iure fuerit faciēdū: q̄m illud capitulū esse intelligēdū videt̄ de monachis aut clericis in ipso monasterio p̄manētib⁹[e] vel ad eccl̄as destinatꝭ vtroqꝫ[f] iure sibi subiectas. I dē lōdonesi. archiep̄o apost. se. legato. ¶ Ep̄s remittēs alicui eccl̄ie decimas ep̄ales indefinite: remisisse vr̄ nō solū preteritas ſꝫ 2 futuras. et est casus nor. Ca. xxij.

Quia circa. et infra. ¶ Quesiuisti vtrū monachi oīm sc̄toꝝ p̄uilegiū p̄decessoris tui sup ep̄alibus[g] decimis retinendis indultū: extēdere valeant ad possessiones acq̄sitas 2 postmodū acq̄rendas? ¶ Sup q̄ tale dam⁹ responsum. ꝙ ſi decimarū illarū remissio facta extitit ſm canōicas[h] sanctiōes: p̄decessor tu⁹ indefinite[i] decias ep̄ales monasterio remittēdo (cum nichil exceperit[k]: et potuerit excepisse: ac in bn̄ficijs[l] plenissima ſit interp̄tatio adhibenda: nec debeat vna eadē q̄ꝫ substātia diuerso iure censeri) intellexisse videt̄ nō solū de decimis possessionū illius tp̄is ſꝫ futuri[m]. I dē in ꝯcil. gn̄ali. ¶ Ponit conciliū ordine q̄ttuor p̄triarchalū sediū vsqꝫ ibi s̄uata: vbi ponit tria p̄uilegia ip̄arū p̄mū quia dāt palliū: sc̄dm ibi dātēe: q2 añ se crucē deferri faciūt p̄terq̄ꝫ in casib⁹ hic exceptis. tertiū ibi in oībus. q2 ad ip̄as appellat̄ 2 in hoc p̄stat̄.

Antiqua parrochialium sediū p̄uilegia renouantes[n] sancta vniuersali syno-

Quoniā p ꝯfessionē.
e ¶ Vtroqꝫ iure. i. in sp̄ualib⁹ et tp̄alib⁹. ℥. eo. cū et plātare. ꝟ. in eccl̄ijs. 2. xvi. q. ij. c. j. Illud intelligit̄ cum tradit̄ eccl̄ia pleno iure. vide q̄liter interpretatur hoc verbum vtroqꝫ iure cum tamē vtroqꝫ iure posset ecclesia aliqua monasterio eē subiecta: licet episcopus aliqua tē poralis ibi recipiat. ℥. de censi. cum venerabil̄

m ¶ Sꝫ futuri. Ar. ꝙ i p̄uilegiū vbū gn̄ale 2 indefinite plaꝫ ad futurū extenditur. xij. q. ij. cognouim⁹. 2. ℥. ð deci. ex p̄te. 2. C. que res pig. ob. pos. l. vl. ff. ð ser. vr. p̄. ſi s̄uit⁹. argu. ℥. ℥. de cē. ꝟ. to. et. ℥. de deci. cū in tua. 2. ℥. e. cū capella. ff. de ꝯhē. ep̄. l lege. 2 l. rutilia polla. ff. de dō. i ſec. dō. ni. ꝟ. ſi is q̄. Sed h̄ lō ꝯ dātē ſit interp̄tatio: ne excogitata fraus de sue obuiet liberalitati. xvj. q. ij. C. ð dona. ſi de argēto. ꝟ. vl. sec⁹ vbi certa vba ponūt̄: in eo casu nō extēdit̄ ad alia: sed ita seruādū ē p̄uilegiū q̄ten⁹ tenor p̄uilegij se extēdit. ℥. e. porro. 2 ea. recepim⁹. ſꝫ vbi vbū gn̄ale ponit̄ ad oia appellatiua extendit̄ sic. ℥. de ðcl. ex m̄ltiplici. Si aūt eq̄ pōt retorq̄ri. ad ius cōe

¶ Glo. se. ar. in broear. alle. iij. iura. in ꝯtrariū. alle. vj. 2 soluit.

Priuilegij interpretatio ꝯ quē fieri dꝫ.

d ¶ Synodare. Id est ad synodum vocare.
e ¶ Permanētib⁹. Sitis interp̄tatio est. xvi. q. i. generalit̄. 2 ſi. ī. de vb. ſig. abbate. in ñ. et ita lꝫ p̄sona ſit exēpta tñ rōne rei quā possidet nō exēpte est subiecta ℥. e. cū capella. 2. c. ex ore. i ñ. 2. ℥. ð malo. 2 ob. p̄ tuas.
f ¶ Vtroqꝫ iure. id est in spiritualibus et temporalibus. vt. ℥. patet. Ber.

diuisio Quia. ¶ Cōis diuisio. sc̄da p̄s ibi. sup q̄. Ab. ſi.
g ¶ Episcopalibus. De quibus loquuntur canones. xij. q. ij. vobis. 2. c. concesso.
h ¶ Canonicas sanctiōes. puta de ꝯsensu capl̄i. xij. q. ij. vobis sine exceptiōe. 2. ℥. ð his q̄ ñ. a p̄la. ſi cō. c. cū nos. nec in enorme detrimētū facta fuerit: q2 p̄ hoc

sient ad p̄uilegiū poti⁹ vr̄ interp̄tatio faciēda ſm ius cōe q̄ ſm p̄uilegiū. ℥. ð ꝯsue. cū dilect⁹. 2 vt nemini ſit onerosa. ar. ℥. ð test. cū tu. 2 vt nō ſit captiosa. ff. ð reg. iu. q̄tiēs. 2 ꝯ illū poti⁹ iterp̄tatio dꝫ fieri q̄ potuit legē apti⁹ dicē. ff. ð pac. veterib⁹. 2. ff. de ꝯhen. ep̄. labeo. 2 vt fiat ſm cōem modū loq̄ndi. ℥. ð sp̄o. ex lr̄is. nā ꝯsuetudo infp̄tat̄ vocē. ī. ð vb. ſig. abbate. † 2 ſp i tutiorē p̄tē ſit ip̄tatio. ℥. ð sp̄o. iuuenis. ī. ð rg. iu. c. ij. ſi ei neutra eēt tutior i benigniorē. ī. di. c. vi. ff. ð re. du. cū i testō.

Antiq̄. Hui⁹. c. diuisio clare pꝫ i sūmario. [Jo.
n ¶ Renouātes. xij. di. renouantes.
¶ Glo. se. reci. p̄ ꝯtrū de decre. cognoscētes 2c. soluit. ꝙ illud regulare casualiter fallit et ponit et exponit

† Concor. tex tus. l. l. nō ē nouū. et. l. l. ð. cū ibi nō. ff. de le gi. fa. l. in āmbigua. 2 l. benignius. eo. ti.

versus per quos sex casibus comprehendit.

a ¶ Alexādrina. Secundū scȝ post cōstātinopolitanā: ⁊ ↄstātinopolitana primū post romanā. olim ꝓo alexādrina fuit pⁱma post romanā. vt. xxij. di. renouātes. ⁊ sic priuata fuit iure suo sine culpa: qḋ esse nō debet regulariter. ꝟ. de ↄsti. cogno scētes. ⁊ ꝟ. de eo q̄ cog. cōsangui. vxo. sue. discretionē. ⁊ c. vlti. et xvj. q. vlti. inuētū. ⁊ lvj. di. satis ꝑuersum. hoc tñ nō fit sine cā. ꝟ. vt lit. nō ↄte. qm̄ §. ij. qḋ fit pluribus modis. Un̄ versus. Paupertas/odiū/ vitiū/ fauor / et scelus ordo. Personas spoliāt et loca iure suo. Unde ꝓpter paupertatē vniūt dne eccle sie: vt vn⁹ sit sacerdos vtriusq̄ x. qō. iij. vnio. cū vtraq̄ cōsueuit suū hr̄e propriū. propter odiū: vt lxx. dist. neminē xvj. q. vij. decernimus. ꝓpter vitiū. vt. ꝟ. de cle. egro. tua. ꝓpter fauorē vt hic. et xxij. di. renouantes. ⁊ ꝓpter vim seu fauorē consecrationis. xiij. q. vj. comperimus. q̄nq̄ etiā fauore religionis. ꝟ. de ec. edi. ad audiētiam. ꝓpter scelus etiā puniuntur illi q̄ nō peccauerūt. xxv. q. ij. ita nos. ꝓpter ordinē priuatur dn̄s seruo suo. liiij. dist. ex antiquis. et. ca. frequēs. q̄nq̄ propter defectū sacramēti. xxxiij. dist. si cui⁹. et. c. lector.

c ¶ Professionem. i. obedientiam et reuerētiam. ꝟ. de simo. ne dei ecclesia ad quam non tenētur exempti episcopo dioce. cum illud sit contrariū libertati. ꝟ. eo. cum olim. ij. in fi. Ber.

¶ Glosa sequens argu. ⁊ signat contrarium.

do approbante sancimus: vt post romanā ec. (q̄ disponēte dn̄o sup oēs alias ordinarie potestatis obtinet principatum vtpote mater vniuersorum xp̄i fideliū ⁊ magr̄a) ↄstātinopolitana primū: alexandrina[a] scd̄m: antiochena tertiū: hierosolymitana quartū locum obtineant ¶ Seruata cuilibet ꝓpria dignitate: ita ꝙ postq̄ antistites earū a ro. pon. receperint palliū (qḋ est plenitudinis officij pontificalis insigne) ꝓstito tibi fidelitatis ⁊ obedientie[b] iuramento/ licēter ⁊ ipi suis suffraganeis pallium largiantur: recipientes ꝓ se ꝓfessionē[c] canonicā et ꝓ ro. ec. spōsionē obediētie ab eisdē. ⁊ ¶ Dn̄ice ꝓo crucis vexillum ante se faciāt vbiq̄ deferri: nisi in vrbe[d] romana et vbicūq̄ summ⁹ pōtifex presens extiterit: aut et⁹ legatus vtens insignijs ap̄lice dignitatis. ¶ In oib⁹ aūt ꝓuicijs eorūdem iurisditiōi subiectis ad eos (cū necesse fuerit) ꝓuocetur. ¶ Saluis appellationibus ad sedē apo. interpositis: q̄bus est ab oibus[e] humiliter deferendū. I dē in eodē.

¶ Priuilegiū religiosis concessum vt possint sepelire confratres suos tp̄e interdicti. intelligit̄ de illis cōfratrib⁹ qui lȝ maneāt in seculo obtulerūt se tū ordini mutato hitu sclari. vel de illis q̄ bona sua eis dederūt vsufructu retēto. h. primo. Priuilegiū religiosis cōcessum quo eis veniētibus ad locū interdictū semel ī anno aperiant̄ ecclie vt celebrētur ī eis diuia itelligit̄ ꝙ vna tm̄ sola ecclia aperiatur in loco. hoc secūdo Capl̄m. xxiij.

V¶T priuilegia q̄ quibusdam religiosis romana concessit ecclia ꝑmaneant incōcussa: q̄dam in eisdē duximus declaranda: ne min⁹ sane intellecta[f] pertrahātur ad abusum. ꝓpter quem possint merito reuocari: quia priuilegiū meret̄ amittere q̄ ꝑmissa sibi abutit̄ ptāte. Sane q̄busdam regularib⁹ apo. se. indulsit: vt his q̄ fraternitatē eorū assumpserint: si forsitan ecclesie ad quas pertinent a diuinis officijs fuerint iterdicte/ ipsosq̄ mori cōtigerit: sepultura ecclīastica nō negetur[g]: nisi excōicati vel noiatim fuerint interdicti. Suos quoq̄ confratres quos ecclesiarum p̄lati apud ecclīas suas non ꝑmiserint sepeliri nisi excōicati vel interdicti fuerint nominatim: ipsi ad ecclīas suas deferāt tumulādos. hoc aūt de illis ↄfratrib⁹ intelligim⁹ vel q̄ adhuc manētes in sclō/ eoꝝ ordini sunt oblati mutato[h] habitu seculari/ vel eis q̄ bona sua dederāt iter viuos retēto sibi (q̄diu in hoc seculo vixerint) vsufructu: q̄ tñ sepeliant̄ apud ipsorū regularium vel aliorum non interdictas ecclīas ī quib⁹ elegerint sepulturā: ne si de quibuslibȝ ipsorū fraternitatē assumētibus fuerit intellectū ꝓ duob⁹

d ¶ Nisi in vrbe. Argu. ꝙ minor nō pōt exercere iurisditionē presente maiore. xxj. dist. denicq̄. ⁊ xcv. dist. presbyter. ff. de offi. ꝓcon. l. vlt. et. ꝟ. de offi. leg. volentes. Arg. contra. xcv. dis. ecce. et. xj. qōe. j. ꝑuenit. C. de dona. in hac sacratissima.

e ¶ Ab omnibus. hoc est priuilegiū aposto. sedis. vt omnis omnibus possit appellari ad ipsam vt hic innuitur. ⁊ ij. q. vj. ad romanam. Sic etiam intelligit̄ qḋ dicit imperator ꝙ habet similia priuilegia cū romana ecclesia in auk. de eccle. titu. in p̄n. colla. ix. ⁊ lxv. di. mos antiquus. Ber.

V¶T priuilegia. ¶ Diuiditur vt in rubro. scba po ibi illud. Ab. sicu.

f ¶ Intellecta. Qui maliciose p̄uilegium principis interpretatur: infamis efficitur. C. de le. et consti. l. ij.

g ¶ Non negetur. Ex hoc loco patet ꝙ tempore iterdicti denegatur ecclīastica sepultura ex quo per priuilegium istis conceditur. ꝟ. eo. cū et plantare. §. ꝙ si. Ber.

b ¶ Obedientie. Sic ergo patriarche: et illi qui nullo medio subsunt domino pape iurant ei fidelitatē ⁊ obedientiā vt hic dicitur. ⁊ ꝟ. de iureiurā. ego. N. sic ⁊ suffraganei suo metropolitano obedientiam ⁊ reuerentiam prestare debent secundū ꝙ isti prestant pape. ꝟ. de maio. ⁊ obe. c. dilecti.

h ¶ Mutato habitu seculari. Ita ꝙ habitus illos distinguat ab habitu seculari: licet ex toto nō habeat monachalem. argu. xxxiij. q. v. quod deo pari. et talis largo modo ecclesiastica persona censetur. xxvij. qō. j. vt lex. et. xij. q. j. duo.

Jurisditionē nō exercet minor presente maiore

Jus.

Jus ꝑditur ꝓpter multa.

Addē an poterint ꝑstare iuramētū fidelitatis ꝓ ꝓcuratorē. no. bal. l. i. §. ne aūt. C. de ca. tol.

Diuisio

Sepultura denegat̄ tp̄e interdicti.

¶ Glosa sequens querit. argu. et soluit.

a ¶ Trib⁹ denarijs. Quid si medietatē bonoꝝ dabat: nunquid dicēdi sunt fratres? nō. nisi maiorē partē. ar. ff. de cōtrahē. emp. in modicis qđ non credo: etiā si darēt totū dū tñ non se reddāt: q: res et nō psona sunt accessorie. Ber.

¶ Glosa sequēs rect. p. q. an relaxet iterdictū ⁊c. ⁊ pōit duas opi. scđo querit. ar. pro. soluit cōtrarium. tertio q̄rit ar. p. ⁊ remittit.

b ¶ Semel in anno. Sic patet q in ecclia interdicta celebraṫ ⁊ canonice. q: tūc de speciali priui legio relaxatuꝫ est iterdictū nō sublatū. vñ idem interdictum manet non nouum creaṫ. arg. ff. de pcario. sed si manēte. et. xxiiij. q. j. achali⁹. et. xij. di. pceptis. Sed videṫ potius vt dicit Uincē. q interdictū nō relaxeṫ: sꝫ in ecclesia interdicta celebraṫ de licentia pape. ꝟ. eo. petitio. in fine. nec tūc cōmittiṫ ꝯ interdictū. Sic aliqs pōt pdicare ⁊ loqui excōicatis de his q̄ ptinēt ad correctionē eoꝝ nec incidit in excōicationē. j. de sen. excō. rñso. ⁊. c. cū volūtate. in pn. ⁊ semel tñ in anno hoc eis licet ⁊ nō pluries vt hic patet. Sed si p cētū annos stetissent q nō venissent ad ecclām istā q̄ sepe fuit iterdicta. nūqđ pscribiṫ ꝯ illos? Uideṫ q sic. ꝟ. e. accedētib⁹. vbi isti tēplarij perdūt istud priuilegiū: q: nō sunt vsi isto spacio. xl. an. ar. ff. de nūdi. l. j. Sed cōtra credo in casu isto q: nō nocet eis. Sꝫ nunqđ de auctoritate epi posset aliquis celebrare in ecclesia interdicta ab epo? videṫ q sic eadē rōne. de hoc dixi. ꝟ. de appel. ad hec.

Ecclia interdicta an liceat in illa celebrare.

aut trib⁹ᵃ denarijs ānuatim sibi collatis dissoluaṫ pariter et vilescat ecclāstica disciplina: certā tñ et ipsi remissionē obtineāt ab apo. sibi sede cōcessam. ¶ Illud etiam qđ huiusmodi regularib⁹ est indultum: vt si qui fratrū suoꝝ qui ab eis missi fuerint ad recipiēdas fraternitates siue collectas in quālibet ciuitatem castellū vel vicū aduenerint: si forte locus ille a diuinis officijs sit iterdict⁹: i eoꝝ iocūdo aduētu semel i annoᵇ aperiātur eccle: vt exclusis excōicatis diuina ibidem officia celebrentur: sic intelligi volumus q in eadem ciuitate/ aut castro/ aut villa vna tñ ecclesia eiusdē ordinis fratrib⁹ semel (vt dictū est) aperiaṫ in anno q: lꝫ pluraliterᶜ dictū sit q in eoꝝ iocūdo aduētu ecclesie aperiātur: nō tñ ad ecclesias eiusdē loci diuisim sed predictoꝝ locoꝝ cōiunctim: sano referendū est intellectu. ne si hoc mō singulas eiusdē loci visitarent ecclias/ nimiū vilipēdi cōtingeret sniam interdicti. Qui vo contra declarationes pdictas q̄cq̄ sibi vsurpare psumpserint: graui subiaceāt vltioni. ✝ I dē. i eodē.

¶ Tēpore gnalis interdicti epi nō phibiti qui nō fuerunt culpabiles interdicti clā celebrare pñt. et hodie istud non est priuilegium episcoporum sed ius cōmune vt in ca. fi. de sentētia excōi. in. vj. et ibi plene habetur an et q̄n et qualiter possit celebrari tēpore interdicti. Capitulum. xxv.

Quod nonnullis est religiosis indultū in fauorē pōtificalis officij ad epos extēdentes cōcedimus. vt cū cōe⁹ᵈ terre interdictum fuerit: excōicatis ⁊ interdictis exclusis possint q̄n̄qᵉ ianuis clausis suppressa voce/ ⁊ nō pulsatis cāpanis diuina celebrare officia. Nisi ⁊ hoc ipm eis expresse fuerit interdictū. ¶ Uerū hoc illis cōcedim⁹ q̄ causamᶠ aliquā nō prestiterint interdicto: nec quicq̄ doli vel fraudis igesserint tale cōpēdium ad iniquūᵍ dispendiū pertrahentes. Honorius tertius

sibi: verum. et hoc ca. nil hodie habet. Abbas siculus.

d ¶ Cōmune terre interdictū. Interpretationē huius verbi habes. j. de ver. signi. cū in partibus.

¶ Glosa sequēs in princi. ⁊ fi. dupliciter exponit illud quandoq̄ in medio querit et soluit.

e ¶ Quādoq̄. Per hoc videtur q sepius possint q̄ semel in anno vt sit priuilegiū epoꝝ maius q̄ priuilegiū precedētis capli: sꝫ diuersa sunt priuilegia epoꝝ ⁊ illoꝝ. hoc enī intelligiṫ de ecclesijs sibi subiectis: sꝫ precedētes in ecclesia vna tñ semel in anno celebrare pñt: et expone q̄n̄q̄. id est quādocūq̄. Uel dic q cū illis priuilegiū gnale sit in parrochia alterius episcopi: poterit eps celebrare sicut i sua si alius eps hoc pmiserit. Sꝫ nū qd canonici possunt interesse cū epo? nō. ita q celebrēt principaliter cū ipso more solito. lꝫ iters sint vt audiāt si cut alij extranei qui non sunt interdicti cum tñ canonici nō habent priuilegiū: ne per hoc vilescat rigor. ꝟ. c. p xl. Uel pōt exponi quādoq̄. id est nō semper: quia si ex tali celebratione oriretur scandalum non deberēt semper celebrare: sed aliquando ita q non esset scandalum.

✝ Adde q̄ pena puniāṫ not. l. l. placet. ⁊ l. l. iubemus C. de sacrosan. eccle.

¶ Glosa sequens no. q non semper plurale ⁊c. signat cōtrarium et remittit.

c ¶ Pluraliter. Nota q pluralis locutio nō semper infert suos singulares. sic. j. distin. oēs leges. sic. ꝟ. de appel. significauit. ꝟ. de prebē. cū iamdudū. sic. ij. q. j. in primis. ibi. alij accusatores. ff. de cōdi. et demon. falsa. ꝯ. si quis legauerit. ⁊. ff. de sta. ho. summa. Arg. cōtra. ꝟ de rescrip. olim. de hoc plura arg. inuenies. ꝟ. de rescriptis. ca. ij. Ber.

diuisio ¶ Uod. Diuidiṫ q: primo ponit priuilegiū. scđo ponit exceptionē ibi: nisi. tertio denūciationem.

¶ Glosa seq. rect. per. q. ⁊ ponit opi. quā reprobat.

f ¶ Causam. Hic dicunt quidam q illi non delinquerunt hec aliquā causam dederūt vt poneretur interdictum: licet forte in loco interdicto interesse nō debeāt diuinis cū illis qui priuilegium habent: tamen extra terrā illam bene possunt audire diuina ⁊ percipere sacramēta. Credo q nō debeant admitti ad aliqua officia vel sacramēta: vt ipsi per hoc citius inducātur ad satisfaciendū. ⁊ vt sentētia magis timeatur. quia qui suspēsus vel interdict⁹ est in vna ecclesia in omnibus est interdictus vel suspēsus. hoc expresse dicitur in tex. et in glo. iiij. q. v. quisquis. ⁊ arg. bonum ad hoc. j. de pe. ⁊ remis. q in te. vbi de hoc no. in fi. Ber.

g ¶ Iniquum. Not. occasionem iuris ad iniquum dispendium trahi non debere. C. de vsuca. pro empt. eam qui. sic. ꝟ. de transa. inter corporalis. a cōtrario sensu. et. xlv. distin. licet.

Sūmarium. Di uisio

Quanto. ¶ Priuilegiati qui excōicari nō possint ab ordinarijs: non debent excommunicari etiā indirecte. h. d. specialiter. In prima questio. in secunda prouisio ibi: nolentes.

¶ Glo. seq. alleg. multa iura ꝙ mēs prepōderet ṽbis exponit litterā. et arg. ꝯ ciuitates. ⁊c. ⁊ si. ipsi⁹ et glo. viti. reci. per questi.

a ¶ Sola verba. Et male certe: q꞉ ꝯsiderāda est mēs poti⁹ q̄ verba. nam verba deseruiūt intētiōi et non ecōuerso. ꝫ. de ver. si. gni. intelligētia ⁊. j. q. j. marchiō ⁊. ff. de legi. ⁊ se. ꝯsul. scire leges. ⁊ potior est mēs q̄ verbū docentis. ff. de suppel. le. l. labeo. in fi. ⁊ ar. ff. ꝺ fun. instru. l. cum dela tiōis ꝗ. asinam in fi. Et in testamēto cōsideraꝛ mēs testātis potius q̄ ṽba. ff. ꝺ leg. j. l. pe. Et in cōtractib⁹ poti⁹ suspicitur volūtas q̄ verba. C. q̄ res pig. oblig. nō pos. l. pe. ⁊ vl. ⁊ nō tm̄ ṽba edicti ꝟuanda sunt imo sentētia potius. ff. de legi. ⁊ se. cō. ꝯ legē. Hic nō seruabāt vim ⁊ potestatē verboꝝ vt videꝛ: q꞉ indirecte videbanꝛ excōicari ex q̄ subtrahebaꝛ cōio alioꝝ: sicut iudei excōicāꝛ. ꝫ. de vsur. post miserabilē. ⁊. c. q̄to. ⁊. ꝫ. de iudeis. iudei. et. c. ad hoc. et. c. si iudeos. in fi. ⁊ sic indirecte faciebāt ꝯ priuilegia pape. vn̄ p̄cipiꝛ ꝙ decetero hoc nō faciāt. vbi aūt res dubia esset: potius seruanda sunt verba edicti. ff. de exerci. l. j. ꝗ. si is q̄. Et est decre. ista ꝯ ciuitates q̄ q̄n̄q꞉ cōstitia faciūt ꝯtra ecclīasticas ꝑsonas: ⁊ sic violant ecclesiasticā libertatē. ⁊ tales sentētie nō valebāt nec timēde erāt: sed quo ad factū tantū referꝛ: q꞉ cōtra priuilegia pape. ꝫ. de exces. prela. cū ad quorūdam.

Ueno potius attēdi debet q̄ ṽba.

⁊ Adde ꝙ peccat l. l. q̄ ꝯ ei⁹ mentē venit lꝫ ṽba seruet. l. nō dubiū. C. de legi.

b ¶ Quodāmodo. Quasi diceret non vere excōicabant illos: sed subtrahebāt alios ab eorum cōmunione: ⁊ ideo excōicati videbantur: q꞉ excōmunicatio est a fraterna societate separatio. iij. q. iiij. engeltrudam ⁊ sic quodāmodo excōicabant eos. Ber.

c ¶ Iudicio iudeorū. In hoc videnꝛ iudicari iudeorum iudicio: q꞉ cū ecclīa excōicare iudeos non possit: quia nichil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. j. multi. q̄n̄q꞉ excōicanꝛ xp̄iani cōicātes eis: vt. ꝫ. dictū est: ita isti cum non possent istos excōicare ꝓpter priuilegiū excōicabant communicantes eis.

d ¶ Maiorē excōicationē. Qui enī ꝑticipat excōicatis excōicatus est minori excōicatione. xj. q. iij. cū excōmunicato. ⁊. ꝫ. de excep. a nobis. Sed isti qui participant istis monachis p̄dictis erāt excōmunicati excōmunicatione maiori. ⁊ ita maiorem excōicationem incurrebant q̄ alij participādo excōicatis.

Excōicato ꝑticipās incurrit minorem.

archiepiscopis et episcopis in quorum dioce. monasteria prioratus cluniacen. monasterio subiecta consistunt.

¶ Priuilegia non sunt violanda etiam indirecte. h. d. generaliter. Caplm. xxvj.

Quanto amplius: et infra. ¶ Sane dilecti filij abbas ⁊ cōuent⁹ cluniacen. grauē nobis q̄rimoniam obtulerunt ꝙ quidā vr̄m ⁊ vr̄oꝝ officiales: cū in eos et sui ordinis monachos nō possint excōicatiōis ⁊ interdicti ꝓferre sniās: eo ꝙ sup hoc aplice sedis priuilegijs sunt muniti: in eos q̄ molūt in molēdinis vel coquūt in furnis eorū q̄cquid vendendo / seu emendo aut alias eis cōicant sententias ꝓferūt memoratas: ⁊ sic aplicorū priuilegioꝝ nō vim ⁊ ptātē/ sꝫ sola ṽba[a] ꝟuātes ꝓdicti ordinis monachos quodāmō[b] excōicāt: dū eis alios cōicare nō sinunt. Ex quo illud etiam euenit incōueniēs vt ipsi monachi cōtrā ad hoc iudicenꝛ iudicio iudeorū[c]: et q̄ eis cōicāt in p̄dictis maiorem excōicationē[d] incurrāt: quā etiā excōicatis cōicādo fuerint incursuri. ¶ Nolētes igitur hec crebris ad nos clamoribus iam perlata vlteri⁹ sub dissimulatione transire: vobis vniuersis et singulis mandamus quatenus huiusmodi sentētias i fraudē[e] priuilegiorum nostrorum decetero non feratis. Quia si sup hoc ad nos denuo clamor ascenderit: non poterim⁹ conniuentibus oculis pertransire. quin promulgatores talium sentētiarū seueritate debita castigem⁹. Idē. U. quondā anglorum regine illustri.

¶ Qui in habitu et tonsura et ceteris vt laici conuersantur: deprehensi in maleficijs se pro clericis non defendūt. Ita communiter summatur. Capitulum. xxvij.

Ex pte tua fuit ꝓpositū

¶ Glo. seq. fortificat textum: et ponit ⁊ exponit q̄ttuor modos fraudandi legē

e ¶ In fraudē. Et sic ptꝫ ꝙ si nō pñt illos excōicare nihil facere debēt ꝑ q̄ð ad idē redeant: quia si denegaꝛ eis vna via denegata intelligitur et alia. ꝫ. de procu. tue. Sic ergo isti in fraudem priuilegiorum nō sunt excōicandi: sicut nec in fraudē canonis aliq̄d faciendum est. ꝫ. de conces. p̄ben. cōstitut⁹. nec in fraudem legis. ff. ad mace. l. iij. ꝗ. is autē. ad fi. Unde not. ꝙ quattuor modis fit fraus legi siue canoni. De ꝑsona ad ꝑsonam vt si vxor velit donare viro vel econuerso cū nō possit. ꝫ. de dona. inter virum ⁊ vxo. ca. vl. supponit aliā personā cui donat nō valet donatio. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. hac rōne. ꝗ. nō tantum. xlv. distinc. sicut non suo. De re ad rem: prohibitū est ne filiofamilias pecunia mutueꝛ: si tñ aliquid in fraudē factū fuerit: puta dedisti frumentū vel aliquod cōsimile q̄ð venderet vt pecuniā hḃet: fraus fit legi. ff. ad senatusc. mace. sed iulian⁹ ꝗ. mutui. al's incipit. item si filius. ⁊. l. iiij. ꝗ. j. ⁊ in vsura. xiiij. q. iij. plerisq꞉. ⁊. j. q. j. sunt nōnulli. De cōtractu ad cōtractū: vt puta vxor nō pōt donare viro. vt dictū est. vult ei vendere: vt sic hoc mō possit donare nō valet. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. si sponsus. ꝗ. circa. sic. xvi. q. iij. si sacerdotes. Itē de ꝯtcu ad ꝯtcū alio tñ mō q̄. ꝫ. vt cū mulier pro alio fideiubere nō possit: principalē se fecit debitricē. hoc nō valet q꞉ facit in fraudē legis. ff. ad senatuscō. vellei. q̄uis. ꝗ. si cū essem. Et sic patet ꝙ q̄ facit in fraudē legis: ꝯ ipsam legē videꝛ facere. ff. de legi. ꝯ legē. ⁊. l. se. vn̄ tales sentētie in veritate non tenebant vt hic ptꝫ: q꞉ papa nō mādauit eos absolui.

Fraus legi fit q̄ttuor modis.

legi fit fraus ꝺ ꝯtcu ad contractū dupl'r.

Ex parte. ¶ Istð caplm habet varios intellect⁹: ⁊ pōt sic summari. Sola assumptio vel reassumptio tonsure pōt delictū cōmissum nō facit delinquentem haberi pro clerico. vel sic. Si post clericatum assumptum immiscuit se clericus enormitatibus: ⁊ diu

Sūmarium.

in illis pseuerauit dimissis habitu ⁊ tonsura. ⁊ in delicto dephēdit nō poterit se defendere p clerico quominus puniat p secularē iudicē. Et iste intellect9 est ali quātulū picnlosus: sꝫ pōt pcedere fm vnā opinionē de q in ca. ppēdim9. de sen. excō. Diuidit. in pma eiꝰ pte ponit q̄rela. i secunda prouisio scda ibi: ne igitur. Ab. s.

Super. ¶ Primo ponit phibitionis rationem. secundo prohibitionem. tertio penā cōtra facientibus. secunda ibi: firmiter. tertia ibi. ⁊ qui. Ab. sic.

q nōnulli litterati quos nec habitus nec tōsura clericos profitent: in terra tue iurisditioni subiecta degētes: cum dephēdunt in aliqb9 forisfactis[a]: vt iurisditionē tuā eludant: ⁊ debitā pro delictis vltionē euadāt: assumūt seu ēt resumūt tonsurā abiectā seu habitū clericalem: lꝫ añ p lai cis ab oib9 haberētur. ¶ Ne igit tōsura vel habitu sic resumpto malicia foueat: si tuā iurisditionē exerceas i hmōi delinquentes: qui sine tonsura ⁊ habitu in delicto[b] fuerit dephēsi: equanimit duxim9 tolerandū: cū malicijs[c] hoim indulgeri nō debeat: sꝫ poti9 obuiari. Idē. ¶ Parisius et in locis vicinis ius ciuile legi non dꝫ. Capi. xxviij.

Super specula: et infra ¶ Sane licet sancta eccřia legum seculariū non respuat[d] famulatū: q̄ equitatis ⁊ iusticie vestigia imitātur: qꝛ tñ in frācia ⁊ nōnullis puīcijs laici romanorū imperatorū legib9 nō vtūtur[e] ⁊ occurrunt raro eccřiastice cause tales q̄ non possint statutis canonicis expediri: vt plenius sacre pagine insistat: ⁊ ifra. ¶ Firmiter interdicimus et districti9 inhibem9: ne pisius vł in ciuitatib9 seu alijs locis vicinis[f] quisq̄ docere vel audire ius ciuile psumat. ¶ Et qui contrafecerit non solū a causarū patrocinijs interim excludat: verūetiā per episcopum loci excōicationis vinculo innodetur. Idē episcopo balocē. ¶ Innouatio priuilegij ius nouum non inducit sed vetus pseruat. c. xxix.

Quia litētiōis nr̄e: ⁊ ifra ¶ Cum innouatio nec ius nouū[g] cōferat nec ēt tollat vet9: te in eo statu eē volumus in quo tpe impetrate in nouationis dinosceris extitisse. Ceterū nullū p hoc intēdim9 iuri alias eidem monasterio cōpetenti piudiciū generari. Idē. ¶ Priuilegiati vt vbiq̄ possint cū altari viatico celebrare hoc pñt sine licētia platorum. C. xxx.

In his q̄ ad cultū[h] diuinū facere dinoscūtur: nō maligna sꝫ benigna eēt poti9 interpretatio facienda. Unde mirari cōpellimur: q cū fratrib9 predicatorib9 ⁊ minorib9 duxim9 idulgēdū: vt vbi cūq̄ fuerint sine prochialis iuris piudicio[i] cum altari valeāt viatico celebrare: quidā

a ¶ Forisfactis. Id ē maleficijs delictis/vel excessib9. simile verbū habes. s. de pscrip. ad audientiam.

¶ Glo. seq. sic Ista qꝛ delictū vel secularis habitus non tollit priuilegiū. sol.

b ¶ In delicto fuerint dephensi. Sꝫ videt ꝯ q licꝫ clerici in delictis fuerint deprehēsi: nō tñ capi vel detineri pñt sine licentia platorū suorum nec puniri propter penā excōicatiōis. j. de sen. excōi. vt fame. Itē ꝯ videt. j. de sen. excō. si vero ⁊. c. in audiētia. vbi clericus hꝫ pñilegiū: ⁊ si secularit viuat. s. d vi. et honesta. cle. c. vi. Dicas q nō ꝯtradicūt illa: qꝛ loquunt in eo casu cū certū erat illos esse clericos: vñ semper retinent priuilegiū nisi post trinam admonitionē fuerint incorrigibiles: vt dicit illa decreta. in audientia. hic aūt loquit de his q̄ p oia tāq̄ laici in oib9 ⁊ ab olbus habebant vt hic dr ⁊ maliciose assumebāt tōsurā. vel si aliqñ fuerāt clerici nō cōstabat: ⁊ sic ipso facto priuilegio renūciauerūt clericali. sic. s. de cle. coniuga. ca. pe. vñ hic nulla poterat fieri admonitio: ideoq̄ de fraude/vł de malicia sua cōmodum reportare nō debent: nec incurrūt excōmunicationē qui tales puniunt: vt hic patet: qꝛ in delictis dephendebant. vnde hoc ipso admittebant priuilegiū. j. de sent. excōmu. cum non ab hoie. ⁊. c. ppedimus. Contraria intelligunt quando contēpto habitu incedūt vt laici: nec deprehenduntur in delictis.

c ¶ Malicijs. Si. ff. de rei vendi. in fun ... de rescrip. plerunq̄. ⁊ ca. sedes. ⁊. s. qui ma ... l. ai eu. pos. si gnificante. Ber.

d ¶ Non respuat famulatū. s. de no. ope. nun. c. j. ⁊ x. distinc. lege. ⁊. c. si in adiutorium.

e ¶ Nō vtūt. Cū tñ ab olbus debeāt obsuari C. de legi. leges et. l. leges sacratissime. ⁊ licꝫ ab oib9 de facto nō seruent: qꝛ non subsunt impatori: de iure tñ debēt subesse ⁊ pci pue isti qb9 phibent. xi. q. j. volumus. ⁊ dñs toti9 mūdi ē. ff. ad l. rhod. deprecatio. et. vij. q. j. in apibus.

¶ Glo. se. no. q rōne vicinitatis ⁊c. signat ꝯtū.

f ¶ Locis vicinis. Et ita rōne vicinitatꝭ sentit q̄s ꝯmodū vł icōmodū. de pe. dis. j. sꝫ ⁊ ꝯtinuo ⁊. xlij. di. ⁊ j. et ff. d ꝯhē. emp. q sepe. ⁊. vi. ⁊. xvij. q. iiij. si q̄s cōtumax. Arg. ꝯ qꝛ lupanaria nō infamāt castitatē. xxxj. q. v. tolerabilius. Ber.

Quia litte tionis.

¶ Glo. se. ponit duo s..ia et cām q̄ p confirmationem accrescit.

g ¶ Nouum. Sic ptꝫ q innouatio priuilegij nihil noui ꝯfert si. s. de ꝯfir. vti. vel inuti. cū dilecta. ⁊. s. e. ex pte abbatisse. xij. di. pceptis. s. xxiij. q. j. achati9. sic p ptectionē nō diminuit lus epi. s. e. ex pte tua. sic ⁊ ꝯfirmatio i forma obtēta. s. d ꝯces. pb. qꝛ diuersitatē. † Qñq̄ tñ p cōfirmationē aliqd iurꝭ accrescit qꝛ trāsactio q̄ erat psonal p ꝯfirmationē fit real ⁊ ppetua. vt. s. d trāsac. veniēs. ⁊. c. j. B.

In his. Primo ponit exordiū ⁊ facti narrationē: scdo puidet ⁊ rōnē reddit ibi: cū autem. Ab.

h ¶ Ad cultū diuinū. De his q̄ ad cultū diuinū relinquūt i testamēto tñ9fauor trahit q̄rta. s. d test. c. vi.

i ¶ Sine piudicio. Et ita in piudiciū alterius non dat puilegiū graue. sic. s. de vsupal. ex tuarū. s. d eccle. edi. ad audientiā. ⁊. ff. ne qd in loco publi. l. ij. ⁊. si q̄s a pncipe. ⁊. ff. de admini. tuto. q impuberi. ⁊. C. de emā. nec au9. ⁊. C. de pci. imp. offe. q̄les. ⁊. j. ca. proxi.

diuisio — Impator ... lus oēs debent subesse — Priuilegium clericale p qd perdit. — Uicinitas nocet. — Priuilegij innouatio nihil noui dat. — ꝯ Contra. l. ex his. cū no. per C. y. C. de donatis. int. virū et vxorē.

a ¶ Nimis stricte. Qd esse nõ dz: qr principis priuilegiũ latissime interpretandũ est. j. de vbo. sig. olim. z. ff. d cõsti. prin. l. vl. z. ij. q. iij. §. notandũ. in fi. nec nimis large interpretari dz. s. e. vt priuilegia. ibi: aperiãtur eccl'ie z illud verbũ nõ ita large accipit vt ibi dicitur. rescriptũ: vt in. c. sup litteris. sic z priuilegium nõ valet nisi faciat mentionẽ alterius priuilegij. s. de prescrip. veniens. Et sic ptz q papa ꝯcedendo indulgentiã seu priuilegium nõ intendit aliũ ledere: vt. s. pxi. vbi de hoc inuenies concordantias.

nimis ᵃstricte interpretãdo indulgentiã nrãm nitunt asserere: q p eã predicti fratres pter plątorũ assensum facere hoc nõ possint ppter qd eos celebrare iuxta indulgentiaȝ ap. nõ pmittũt. ¶ Cũ aũt eis nihil cõferret memorata indulgentia sine qua id prelatis annuẽtibus liceret eisdẽ/ f. t. mãdam⁹ q̃ten⁹ interpretatione hmõi reprobata: dũ tñ ab aliis q̃ iure pochiali pueniunt prorsus abstineant datã eis sic licentiã celebrandi auctoritate nrã nõ differas publicareᵇ: ita q dicti fratres aliquã ex indulgẽtiaᶜ nrã videãtur in hoc gratiã consecuti.

G re. ix. maioris eccl'ie z xpianitatis decano z archi. linco.

¶ Priuilegiũ de decimis nouaiũ nõ soluendis nõ cõprehẽdit decimas tpe priuilegij impetrati possessas ab aliis nisi de possessione alteri⁹ i priuilegio fiat mẽtio. Ca. xxxi.

Vidũ inter priorẽ z cõuentũ de butesi. ex pte vna: z priorissam z moniales de cãpesse ex alia sup decimis lite mota: z ifra. ¶ De cõcilio fratrũ nostroꝝ decernimus iuri predictorũ prioris et conuentus sup decimis nouaiium in quarũ erant possessione tpeᵈ illo quo indulgentie apl'ice impetrate fuerunt: a parte altera decimis nouaiũ nõ soluendis nõ debere p eas non facientesᵉ de hoc aliquam mentionem preiudicium generari. Idem.

¶ Cõfratres priuilegiatorũ nisi se ad eos in totũ transtulerint ad epalia iura tenent. Capl'm. xxxij.

Vidã (sicut asseris) x priuilegiatoꝝ fraternitate receptiᶠ: nolũt tibi de iurib⁹ epalibus rñdere. ¶ Uerum q̃diu huiusmodi fratres moraȝᶠ in domib⁹ suis fecerint: z eos cõpellere poteris ad dicta iura tibi integre persoluendaᵍ.

Idem arelaten. capitulo.

¶ Quo ad priuilegium retẽtiõis decime semel nouale sp est nouale. Capitulũ. xxxiij.

Onsultatiõi vr̃e. b. r. q terra de qua non extatʰ memoria q aliqñ culta fuisset/ redacta p religiosos viros nouiter ad culturam perpetuoⁱ debet quo ad immunitatem de non soluendis decimis noualium iure censeri. ¶ Cum als nõnunq̃ contin-

b ¶ Publicare. Ut null⁹ possit se per ignorãtiã excusare. s. d postul. c. j. z. xvj dist. q dicitis. et xij. qd. ij. q z humanis. ff. de insti. sed et si. §. p scribere.

c ¶ Ex indulgẽtia. Indulgẽtia enĩ semp dz aliqd ꝯferre: vt hic patet. z. C. d thesau. l. j. li. x. z ff. ad munici. l. j. z. ff. d leg. j. si qñ z. ff. de vsu. z habi. diuus. z potius laborandũ ẽ vt res valeat q̃ vt pereat. s. d fi. de instru. int dilectos. z. j. d vbo. sig. abbate. ff. de re. du. q̃tiẽs. z. ff de actio. z obli. q̃ tiens. z. ff. d reg. iur. in ꝯuenda. als delusoria esset indulgentia principis. Ber.

Vidã int. ¶ In pria ponit facti narratio. In scda decisio ibi: de concilio. Abbas. divisio

¶ Glo. seq. reddit rationem littere. z ar. a contrario.

d ¶ Tpe illo. Si eniȝ possidebant decimas illas iure suo tanq̃ sibi debitas: priuilegiũ sup his obtentũ sine indulgẽtia nõ valet q̃ absorbet ius alteri⁹. C. de pci. impe. offe. quotiẽs. qr ꝯ ius est. C. e. ti. rescripta. xxv. q. ij. rescripta. acsi lite pendẽte fuissent impetrata q̃re ñ valẽt. sic. s. d testi. cãȝ. q̃. i auc. c. i me. li. nõ fieri sa. iussi. §. si vero. col. viij. z. s. vt li. pen. c. vl. sic priuilegiũ obtentũ tacita cõpositione non valet. s. de deci. ex multiplici. s; sup illis de quib⁹ nõdum fuerãt in possessione valebũt a ꝯrio sensu vt sic aliquẽ fructuȝ habeant ex talibus indulgẽtijs: als inutiles essent: vt s. ca. proxi. Ber.

e ¶ Non facientes. Unde per surreptionẽ obtente fuerunt: z talem videlicet q̃ si expressa fuisset/ eas nõ obtinuissent: z maxime si lederet prior z cõuentus. s. de rescrip. sup litteris. j. de verb. sig. quid per nouale et ita indulgentia non valet tacita veritate: sicut nec

Uidam. ¶ Cõmunis diuisio. secũda pars ibi: vez. Abbas si. divisio

¶ Glo. ista inducit tria sikia. ad primũ z vltimuȝ inducit ꝯtrariũ.

f ¶ Moraȝ. Et ita nõ sufficit sola receptio/ nisi sequat translatio plena. sic. xxj q. j. si quis iam translatus. Sicut non dicit qs eẽ de nũero militũ priusq̃ sit inter eos numeratus. ff. d mili. testa. ex eo tpe. Et sola ratio possessionis nõ est idonea ad munera siungẽda. ff. ad munici. libert⁹. §. sola. sic z miles ꝯmeatu accepto s remaneat in domo sua nõ habet priuilegiũ. ff. ex q. cau. maio. l. miles. Arg. ꝯ. ff. de bo. pos. ex testa. mili. l. vna. in fi. vbi dr q priuilegiũ militis habet qui nondum peruenit ad milites. ‡ Est ad hoc l. fi. quã Bal. dicit esse sing. C. d iu. fis.

g ¶ Persoluẽda. Sic. s. e. cuȝ z plãtare. §. pe. sic. s. eo. ex parte. z. s. de ma. et obe. per tuas. Ber.

Onsultationi. ¶ Primo ponit dictũ. scdo rõneȝ Secunda ibi: cum als. Ab. divisio

h ¶ Nõ extat mẽoria. j. de vbo. sig. quid p nouale.

¶ Glo. seq. apit dubitationẽ z elicit duo argumẽta.

i ¶ Perpetuo dz. Sic s ptȝ q ex q̃ fuit semel nouale semp erit nouale q̃tũ ad hoc q decie nõ soluant de tali terra. Hec videbat forte dubitatio si post lõga tpa q̃ sufficerẽt ad pscriptionẽ canonicã: dȝ talis terra dici nouale: vt postea censeret iure cõi cũ aliis vt decie postea soluerent: qd h determinat. Et est arg. q pncipiũ ꝯsiderãdũ est. s. de cẽsi. sciẽtes. z. s. de elec. dudũ. in quib⁹ de hoc. Itẽ arg. q ex q̃ res est semel priuilegiata/ semp erit priuilegiata. priuilegia enĩ perpetua sunt. xxv. q. ij. c. j. z. ij. nisi pdant: qr illi qb⁹ cõcessa sunt eis non vtunt. s. eo. accedentibus. et. c. si de terra. Priuilegia sunt perpetua.

a ¶ Indulgentiā. Isti enī habeant p̄uilegiū de nō dādis decis noualiū vñ dubitabāt vtrū lapsu tp̄is re direnᵗ illa noualia ad ius cōe cū alijs terris. q̄ si esset ꝯtingere posset q̄ plus dispendij ꝯsequeret ex illo nouali q̄̄ vtilitatis puta per magnas expensas quas faceret in reducēdo terrā illā ī vtilē ad culturā.

Continuatio ¶ De purgatione canonica. ¶ Supra visū ē de varijs delictis tā p̄latoꝝ q̄̄ subditoꝝ. veruꝫ q̄ infamati ex delictis q̄ puniri nō p̄nt debēt ꝯpelli ad se purgandū ideo subijcit rubrica ista. Ab.

¶ De hac materia tractat. ij. q. v. p totū. ⁊ xv. q. v. De secūda parte tractat. ij. q. v. §. hoc autē. vsq; ad fi. q.

diuisio N obilis hō. Due sūt partes. scd'a ibi. si autem. Ab.

Ingenuus. b ¶ Ingenuᵘ. Ingenuus est q̄ statī vt nascit liber est. instit. d̄ ingē. in prin. ⁊ dicitur h̄ ingenuus q̄ al's nō ē nobilis vt differat sic ab eo quod dicit nobilis.

Adde q̄ p̄p̄larꝭ des ditēs ⁊ honesti gaudēt p̄uilegio nobilium no. bar to. in l. capitaliuꝫ. §. serui. ff de pe.

c ¶ Fidelē. i. fide dignū q̄ de facili nō deieraret. Ber.

d ¶ Sciuerit. Ipa synodus vel al's extra synodum iudex.

e ¶ xij. Hoc intellige si hoc visum fuerit iudici q̄ tot habeat: q̄ numerus cōpurgandoꝝ arbitrarius ē. ar gu. j. e. ex tuaꝝ. ⁊. ij. q. v. omnibus.

f ¶ Expurget. Intellige de eo qui est infamatᵘ. B.

g ¶ In furto. Qui enī ꝯdēnatᵘ est vl' pactᵘ de furto infamis est. ff. d̄ his q̄ no. infa. furti. §. pactᵘ. ⁊. l. j. q̄re vlterius ad iuramentū non admittitur.

h ¶ Periurio. Periurus nō admittit amplius ad iurandū. vi. vj. q. j. quicūq;. xxij. q. v. paruuli. q̄ p̄sumit ꝯ ip̄m ex anteceden̄ti vita. ar. ij. q. j. in p̄mis. ad fi. ff. de accu. si cui. ⁊. ff. de re mili. nō oēs. §. a barbaris. Idē est de eo q̄ falsum tulit testimoniū q̄ periurus est ⁊ in tribus peccat. ꝭ. de cri. fal. c. j.

i ¶ Ingenuᵘ nō est. Arg. q̄ p̄pter crimē p̄dit nomē dignitatis: sicut p monachatū amittit q̄s nobilitateꝫ xxvij. q. ij. scripsit. vñ p̄uilegio igenui gaudere nō dꝫ qui ingenui mores abijcit. j. de sen. ex. in audiētia. ⁊. ꝭ. de vi. ⁊ hone. cle. c. vl. ⁊. ꝭ. de cle. ꝯiug. c. pe. ⁊. ꝭ. d̄ apostā cap. j. ⁊. ꝭ. ne cle. vel mona. c. ij. expurgabit ergo se quasi seruus siue libertinus ad arbitrium iudicis.

Nobilitas tollit per monachatū.

geret indulgētiāᵃ de noualibᵘ plus eis dispēdij q̄̄ vtilitatis afferre. ¶ De purgatione canonica. Ex ꝯci. triburieñ.

¶ Infamatᵘ fidedignᵘ p iuramētū se purgat: al's secᵘ: et censet nō idoneus eius: miter peccans. Capitulū. j.

N obilis hō vl' igenuusᵇ si i synodo accusatus crimē negauerit si fidelēᶜ eum esse sciueritᵈ cū. xij.ᵉ ingenuis se expurgetᶠ. ¶ Si āt antea dep̄hēsus fuerit in furtoᵍ aut piurioʰ aut falso testimonio: nō admittat ad iusiurādū: ꝫ ei (sic q̄ ingenuusⁱ nō est) purgatio indicat. Ex ꝯcil. agatheñ.

¶ Infamatᵘ tertio monitᵘ se nō corrigens vsq; ad purgationē: ab officio suspēdit. c. ij.

S i q̄s pb̄r negligēsᵏ vite sue prauis exemplis mala de se suspicari permiserit ⁊ p̄p̄ls ab ep̄o iuramentoˡ seu bāno xp̄ianitatisᵐ astrictus infamiā eiᵘ patefecerit certiq; accusatores criminis eius defuerit admoneatᵘⁿ p̄mo seorsū ab ep̄o. deinde sub duobᵘ vel tribᵘ testibᵘ. ⁊ si nō emendaueritᵒ / ep̄s cū publica increpatione admoneat. Si vero nec sic se correxerit / ab offō suspēdatᵘᵖ vsq; ad cōdignā satisfactionē: ne p̄p̄ls fideliū in eo scādalū patiat. Ex cōcil. meldeñ. ¶ Etiā regulares purgāt se de delicto s̄m regulā canonicā. Ca. iij.

M oniales si libidinibᵘ deseruire accusant: ⁊ manifeste detegi nō valuerintᑫ: erga regulamʳ sue opinionis malā famā canonice purgare cogant. Ex eodem.

¶ Si delictum est p̄babile: nō indicit purgatio. al's secᵘ h. d. quo ad titulū. Cap. iiij.

S i q̄s de gradu ecclasiastico raptoribᵘ alienarū sp̄osaꝝ se ꝯsensorēˢ vel inuentorē manifeste p̄diderītᵗ a p̄prio gradu repellat. ¶ Et si v̄isimilibᵘ ᵛ exinde suspitionibus fuerit p̄pulsatᵘ: canonice

v aliter q̄̄ ingenuus.

S i quis. ¶ Suspectus q̄ tertio monitus se nō corrigit cū possit ab officio suspēdit. h. d. Ab. si.

k ¶ Negligens. q̄ negligit famā crudelis est. xij. q. j. nolo. ⁊. xj. q. iij. non sunt.

Sūmarium. Famā negligēs crudelis est.

l ¶ Iuramento. xxxv. q̄ōe. vj. ep̄s in syno. ⁊. ꝭ. de testi. cog. preterea. Ber.

m ¶ Bāno xp̄ianitatis. i. sub pena fidei sue. B.

n ¶ Admoneatur. ij. q. j. si peccauerit.

o ¶ Si nō emēdauerit. negligētiā. s. reddēs se opibᵘ bonorū actuum vt sic suspitionē prauaꝫ depellat.

p ¶ Suspēdatur. hic est ordo qualiter p̄cedatur contra infamatū non enim incipiendum est a suspēsione: sed ordo capituli est inspiciendus. argu. ij. q. j. nomē. ⁊. lxxxiij. dist. honorat'. ex. xxij. q. iij. forte h̄ ordo seruādus est vt plene dicit ꝭ. eo. inter. Ber.

M oniales. ¶ Potest. sic summari s̄m intellectum glose. Purgatio indicēda est regularibᵘ s̄m tenorē regule. h. d. Nam regulares iudicant non solū s̄m regulam: sed etiam s̄m canones: vt in ca. fi. de statu regu. Ab. si.

Sūmarium.

q ¶ Valuerint. Per testes vel per aspectum corporis. xxvij. q. j. nec aliqua.

r ¶ Erga regulam. s̄m tenorem regule.

S i q̄s de gradu. s ¶ Consensorē. Qui enī cōsentit q̄̄ q; vt faciēs punit. j. de sen. excōi. q̄re. ⁊ xvij. q. iiij. oēs ecclie. ⁊. lxxxvj. di. faciētis. al's culpam ⁊ qui crimina q̄ corrigere pōt nō corrigit / ip̄e cōmittit xxiij. q. viij. preterea.

t ¶ Prodiderit. In iudicio timore p̄bationis: al's occulte ꝯfiteret sacerdoti nō repelleret dū modo esset occultum. ꝭ. de symo. ex tue.

¶ Glo. ista tractat de triplici suspitione.

v ¶ Verisimilibus. Suspitio temeraria semper repellitur. ij. q. j. primo. ⁊. vj. q. j. oues. Verisimilis indicit purgationē: vt hic. Violenta. sufficit ad sententiā xxxij. q. j. dixit dominus. Unde versus. Tu suspende rete si causa probabilis extet. Si violenta / tenet. nō temeraria tanget.

Suspitio triplex est.

diuisio Quotiens. ¶ Diuidit. nam primo narrat factu͂ secundo purgationem idicit ibi: cõi. tertio ponit purgationis formam ibi: porro. Ab. si.

¶ Glo. se. rect. signa͂do ↄtriu͂ ꝺ. l. si plures. ꝛ dupl'r sol.

a ¶ Accusatores. Et sic vr̃ ꝙ plures possint simul accusare de eodē crimine. ꝭ. de col lu. ca. j. ꝛ. ꝗ. q. j. l primis. sꝫ hoc ita ↄtigit de facto. sed iudex dꝫ eligere magis idoneu͂. ff. ꝺ accu. si plures. Uel itelli ge accusatores id est delatores vel denunciatores. ꝭ. ꝺ accusa. cum oporteat. ꝛ hoc satis vr̃. q: si fuissēt accusatores: si nõ probauerit puniri debent pena talionis: ad quam inscribē debuerūt ꝭ. de simo. lꝫ heli. aliter non admittitur accusator: vt ibi. tn̄ denuncians si non pbat puniri dꝫ extraordinaria pena ad arbitrium iudicis. ꝭ. ꝺ calū. c. ij. Ber.

Crimē idem a pluribus accusari potest.

b ¶ Sui ordinis. i. epoꝝ. Et ita est ar. ꝙ epalis dignitas sit ordo. xxj. dis. cleros. lxxxix. disti. ad hoc.

Epat⁹ ē ordo.

c ¶ Religiosorum. Nota ꝙ cõpurgatores debēt eē bone opinionis: ita ꝙ nõ sit verisimile eos velle deierare: ꝛ ab ecclesia tolerentꝛ. ꝭ. eo. cū. P. et ca. ↄstitut⁹. et qui eius conuersationem agnoscant. ꝭ. eo. inter.

d ¶ Submissam. Non eīm lꝫ mihi p aliu͂ qꝺ p me nõ lꝫ. j. q. vij. sancim⁹. ff. de admi. re. ad ci. ptī. l. ij. ꝛ. ff. ad senatus cõsul. macedo. filiu͂ habeo. ꝛ qui p alium facit p seipm̄ facere videꝛ. ꝭ. de sen. exco. mulieres. ꝛ. ff. de admini. tu. ita tn̄ ꝗ. gessisse.

e ¶ Credu͂t. Sic. ꝭ. e. c. vlt. in fi. et. ꝭ. de testi. quotiēs alꝭ eīm subirent anceps plurium si precise iurarēt de alieno facto. ff. de i lit. iura͂. videam⁹. ff. re amo. l. marcellus. Qualiter iurare debēāt qui purga͂tur dicitur ꝭ. eo. ca. viij. in fi. Ber.

No. Cõis diuisio. scꝫ ꝺ ps ibi: ↄsultatiõi. Ab. si.

¶ Glo. se. addit casu͂. ꝗrit. soluit. solutiõi al. ↄtrū

f ¶ Deficiētib⁹. Uel etia͂ nullis apparētib⁹. ex q cu͂ infamat⁹ est apud bonos ꝛ graues: ꝛ si nullus appareat accusator ↄpellendus est ad purgationē. ij. qõ. v. si mala. ꝛ. ꝭ. eo. l. ter. ꝭ Sꝫ nunqd epus põt de aliqbet crimie cõtra parrochianu͂ suum taliter pcedere? Nõ credo. et hoc itelligo in criminibus que spāliter ptinent ad eccl'iaꝫ puta de heresi. si. ꝭ. ꝺ here. excõicam⁹ ꝗ. adijcim⁹. vel de adulꝭio si cõsanguineus teneat consanguineam ꝛ vxorē alteri⁹: vel nisi habeat iurisditionem temporalē alꝭs non videtur ꝙ de quolibꝫ crimine hoc possit. Arg. cõtra. ꝭ. de iudi. nouit.

Adde ꝙ purgatio indicitꝛ aliqñ pp̄ter suspitionem. no. gl. i l. si. ꝗ. q iussu. ff. de his q no. in fa.

g ¶ Appellauerit. Du͂ tn̄ iustā habeat cām appellādi. puta qꝛ excedit modu͂ eps in purgatione vel alꝭs eu grauat. ꝭ. de offi. ordina. irrefragabili. ꝛ. c. licꝫ. alꝭs nõ admittatꝛ appellatio: ꝛ precipue in hmõi crimine vel ifamia. ꝭ. de appel. cum sit romana i ꝭ. ꝛ c. vt debitus.

ce se expurget. Inno. papa iij. aqlegien. pr̄iarche ꝛ mantua. epo. ¶ Infamatus contra que crimē pbari nõ põt/ debet se purgare iuramento de veritate compurgatores vero de credulitate. Capi. v.

Quotiēs tridentin⁹ eps de simonia ipetitus sit vos latē nõ credim⁹: sꝫ accusatores[a] scriptu͂ afferētes testes ꝭm forma͂ canonica͂ producere nequeru͂t. s. ꝙ eccl'iaꝫ sci petri pbr̄o. P. dederit p ꝗttuor modijs frumēti: et infra. ¶ Cõi fratru͂ no. ↄsilio iudicam⁹: vt tertia manu sui ordis[b] ꝛ ꝗrta abbatu͂ et religiosoru͂[c] sacerdotu͂ ꝺ supradicta simonia debet se purgare.

¶ Porro purgationis tenor erit hmõi. Epus iurabit primu͂ sup scta͂ dei euangelia ꝙ p eccl'a sancti petri pbr̄o. P. danda nec ipē p se nec p submissaꝫ[d] psona͂: nec aliqs p eo se sciēte preciuꝫ recepit. dein de purgatores sup sācta dei euangelia iurabu͂t ꝙ ipsi credu͂t[e] eu͂ veꝝ iurasse. Alex. iij.

¶ Eps parrochianu͂ suu͂ infamatu͂ cõpellit ad se purga͂dum: nisi ab eo legitime appellauerit. Capitulum. vj.

Nos inter alias: ꝛ ifra. Qꝛ nos. t. f. ↄsulere voluit vtru͂ eps prochianu͂ suu͂ ad purgationeꝫ cogē possit? ¶ Cõsul. t. t. r. ꝙ si de aliq crimine publica laborat ifamia accusatore ꝛ testib⁹ deficiētibus[f] ad purgationē ē p ipm̄ epm̄ ↄpellend⁹. nisi forte sup ipso ad supiorē iudicē duxerit appellandu͂. sane si appellauerit[g]: eius parebit iudicio ad cuius examen causam voluerit per ap. transferre.

Idem gaietanen̄. electo. ¶ Cõpurgatores debēt esse honesti ꝛ notu͂ hr̄e eu͂ quē purgāt: nec ꝺbēt a iudice vel alio ipediri. ꝛ deficiēs i purgatione punitꝛ vt ↄuictus. Ca. vij.

Cum. P. manconella pbr̄: ꝛ infra. ¶ Purgatores illi⁹ honestatꝭ ꝛ opinionis[h] eē volum⁹: ꝙ verisile sit eos nolle amore vel odio seu obtentu pecunie deierare.

¶ Ut autē idonee apparea͂t: necesse est vt ei⁹ quē purgare debēt vita͂ et cõuersationem agnosca͂t. ¶ Deficiētem ꝺo i purgatiõe oi officio ꝛ beneficio ecclesiastico priuare[i] pcures. ¶ Precauens ꝙ si q purgādo in sua voluerint purgatione assistere. nulla͂ eis maliuolentia͂[k] vel indignationem ostēdas: nec eos ipedias: vel ab alijs ꝗtru͂ in te est impedire permittas. Lucius. iij.

¶ Absolutio facta ꝭm purgationē vulgarē nõ tenet: et ea nõ obstante põt indici de nouo purgatio ꝛ admittitur accusatio. Capitulum. viij.

Ex tuaru͂ intelleximus ↄtinentia liraꝝ ꝙ cum

h ¶ Opinionis. Sic. ꝭ. eoꝺ quotiens. ꝛ. ꝭ. e. cõstitutus: ꝛ qui vitam eius preterita͂ et modernam agnoscant. ꝭ. e. inter.

i ¶ Priuare. Qui deficit in pbatione p conuicto habetꝛ: ꝛ punitꝛ tāq pbatu͂ sit crimē. sic. ꝭ. ꝺ simo. de hoc. et. c. insinuatum. ꝛ. ꝭ. eo. inter.

k ¶ Maliuolentiam. Arg. xxv. dist. esto subiectus. lxxxvj. dist. qñ. ꝛ. ff. de offi. presi. obseruandum.

Cum. P. ¶ Secu͂da ps ibi. vt autē. tertia ibi. deficiētē. ꝗrta ibi. pcauens. Et est ps. c. cu͂. P. ꝭ. de accu. Ab.

diuisio

Ex tuarum. ¶ Cõmunis diuisio. scꝫ ꝺ pars ibi: quia vero. Ab. si.

diuisio

a ¶ Suspēdisses. Propter enormitatem delicti suspenditur statim quis ab officio et beneficio. j.e. inter. vbi de hoc dicitur. Ber.

b ¶ Purgauisse. Hec purgatio est ihibita siue ferri candentis vel duelli: qr tales deum tētare videntᷣ. j. ti. tu. proxi. per totū. ꝛ. ij. q. v. mennam. ꝛ clericia tales purgatiões bñdicere non debēt. 3. ne cle. vel mo. sniam. et iō hic pro non prestita habetur.

c ¶ Peregrina iudicia. i. extnea ꝛ reprobata. aliter accipiᷣ iudicium peregrinū ꝑ iudicio nō sui iudicis. iij. q. vj. peregrina. ꝛ ca. sequen.

¶ Glosa seq. notat vnū ad qđ inducit sīle ꝛ ar. duo.

d ¶ Nō putātes. Idem ēēt si coram iudice nō suo se purgasset. j. e. c. pe. i fi. Unde nota reprobatā purgationem nō facere fidez. ff. ff. de pig. act. elegāter ꝟ. qui reprobos. ꝛ C. ne de statu defun. ꝟ. pr tuus. ꝛ q̄ iurat aliter q̄ debeat: ex integro est iurandū ff. de iureiur. nō erit ꝟ. diu⁹. Et est hic ar. ꝙ si aliqs vocaᷣ ad extraordinariū iudicem: ꝓ hoc qđ fit ibi interrumpitur pscriptio: vt. l. predicta. ff. pater. Itē arg. ꝙ snia que nulla est non liberat aliquem.

Purgatio reproba ta fidē non facit.

...lib. pbrm: qr ifamabaᷣ de homicidio a sacerdotali officio suspendisses[a]: predecessoris tui litteras tulit in medium: quibus apparuit euz iudicio aque frigide suā innocētiam purgauisse[b]: et epm suis eum lrīs absoluisse. ¶ Quia vero peregrina[c] iudicia sunt ihibita purgationē quaz prestitit sufficere nō putātes[d] mandamus quaten⁹ si accusatores idonei nō apparuerint vt cū septima aut quita manu sui ordis (sicut expedire cognoueris) ꝓ purgationē canonicam inocentiā suā ostēdat: si bi iniūgas. quā cū prestiterit suspēsionem sine difficultate relaxes: ꝛ eū testimonij boni viri annuncians[e] ab infamia homicidij nulli⁹ cōtradictione vel appellatione obstante absoluas[f]. **I** dē vinto. epo.

¶ Sufficit ꝙ cōpurgator sit toleratus ab eccia bone fame: nec de crimine suspectus condemnatus. Capłm. ix.

Onstitutus i psentia nrā P. dia. ꝛ ifra. Preterea illud nobis nō modicā admiratione inducit: ꝙ purgationē oblatā recipe noluisti: nisi prius commēdasses[g] noia singulorꝫ qui dictuz. P. purgare volebāt: ꝛ de nationibus ꝛ ceteris circūstantijs pri⁹ inqreres[h] diligēter: tāq̄ esses ordinationes facturus vtinā sic discuteres ordinandos[i]. ¶ Sane in purgationibus faciēdis: cū satis sit illis q̄ ꝓ purgādo exhibent iuramentū ꝯm ꝓpriā cōscientiā ꝛ opinionem iurare ꝙ purgandus a crimine sit immunis[k]: vel ꝙ bonū exhibuit iuramētū[l] si purgatores ab eccia tolerētur[m]/ ꝛ sint bone fame in suis ordinibus ministrātes: nec in iudicio pro crimine cōdēnati[n] ꝓculdubio sūt absq̄ vllius indagine admittendi. **I** nno. iij. senon. archiepo.

¶ Propter magnitudinē criminis infamat⁹ suspendi potest: nedum ab officio sꝫ etiā a beneficio donec se purgauerit. hoc prio. Et augetur propter hoc numerus ꝯpurgatorum. hoc scđo. Et causa interdū post purgationez prestitā suspendiᷣ quis ad tēpus. hoc tertio. Et deficiēs...

blica actio. s. popularis ꝯsumiᷣ ꝑ iusiurandū: nisi per collusionē sit actū. ff. e. eū q̄ ꝟ. in popularib⁹. solūz eīn deū hꝫ vltorē. C. de iureiur. l. ij. ꝛ penā a deo expectat. C. de arbi. auf. decernimus. Arg. ꝯtra. ff. de iureiur. ff. duo patro. in fi. sed ibi constabat de periurio.

¶ Onstitut⁹ ¶ In pma facti narratio ꝛ reprhēsio. i scđa ꝓuisio: ibi sane.

Diuisio

g ¶ Cōmēdasses. i. pbasses et examinasses ꝑsonas ꝛ famam ipsorꝫ arg. ij. q. j. multi.

¶ Glo. ista alle. vj. cōcor. vnū ꝯtrarium ꝛ vnū sīle.

h ¶ Inqreres. Nimia examinatio vel idagatio q̄n q̄ vitāda est. ff. de noua. doli mali. i fi. ff. mā. ff. fideiussor. ꝟ. j. ff. q̄. mo. pig. vel hypo. sol. sic i re corgali. ꝟ. si de sbitori. xxxiij. di. fraternitas. ꝛ. 3. de dolo. ca. j. ꝛ. xlv. di. sūt nanq̄ ar. 3. ff. ad. l. aqi. ita vulnerat⁹. in fi. Itē sīlis idsino reprobaᷣ. ff. de iu di. cū deputati.

Examinatio nimia reprobatur.

i ¶ Ordinandos. Ergo ordinādi ita subtiliᷣ sūt examinādi: et inqrendūz est de natiōe i q̄ nati sūt. s. an sint de illa dioces. 3. de cleri. pegri. c. vi. ꝛ de natiōe. s. an legitie nati. 3. de fi. psby. c. j. an sint bone fame qr i nullo dꝫ eorꝫ opinio vacillare. xxxiij. di. laici. ꝛ an sit crimiosi. xxiij. di. c. vl.

Ordinādi de multis sūt examinandi.

e ¶ Annuncians. Si. ij. q. v. habet hoc. de ꝯse. di. ij. ego berengarius. ad fi.

¶ Glo. ista q̄rit ꝛ duas opi. ponit. 3. vl. alle. ꝯtrarium ꝛ sol.

f ¶ Absoluas. Quantū in te est qr infamiā facti olno remouere soli⁹ dei est. ar. ff. de obse. a li. ꝛ li. pstan. l. ij. Sed nunqđ post cōpurgationē pōt accusari? Dicunt qdam ꝙ si accusatore pñte se purgauit: nō accusabit eū postea sicut in absolutiōe seu abolitiōe: nisi i casu. ff. de puari. l. iij. ꝛ. ff. de accu. si cui. sec⁹ si nō accusat⁹ purgeᷣ nisi publice dictum esset ꝙ quicūq̄ vellet ipm accusare exiret infra certū terminū. ij. q. j. multi. Lau. dixit ꝙ post talē purgationē de eodē crimine accusari nō pōt: qr iusiurandū maiorē auctem hꝫ q̄ res iudicata. ff. de iureiur. l. ij. Idē enī ꝑ iusiurandū ꝯsedmur qđ ꝑ sniam. ff. de iureiur. sꝫ et si. ꝟ. si cum de hereditate. qđ pretor iusiurādū tuetur. ff. e. l. ij. ꝟ. j. ꝛ pu...

Infamiā facti sol⁹ de⁹ remouet

k ¶ Immunis. i. ꝙ illa crimina de q̄bus ifamatus fuit nō ꝯmisit sicut credūt. sic debet suppleri: alr̄ hec forma reprobari videtur. j. eo. c. vlti.

l ¶ Iuramentū. Sicut credūt: alr̄ temere iurarēt.

m ¶ Tolerenᷣ. Et ꝙ sint bone fame: vt hic dicit et. j. ca. pxi. ꝛ. 3. e. cum. p. sed crimen et obijci nō pōt postq̄ ab ecclesia toleratur: vt a purgatione repellatur sec⁹ est in illis testibus qui ad testimonium inducunᷣ. 3. de testi. testimonium. cum suis concordan.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

n ¶ Cōdemnati. Ex q̄ enī ꝯdēnati sunt de crimie. et factū est crimē notoriū nō tolerāᷣ. 3. de coha. cle. ꝛ mulie. c. vi. vñ tāq̄ crimiosi a iuramēto repellēdi sunt. vt 3. de testi. testimonium. Quid si in modū exceptionis crimen fuerit ꝓbatū compurgatorib⁹: nunquid possunt repelli eo pretextu: si ex eo infamati erāt/ siue eo...

rū opinio grauata est: repellant vt i decre. pdic. testimoniū. in fi. q2 debēt esse bone opinionis: vt hic dicit.

diuisio — Inter. ¶ Diuidit in quattuor ptes: vt ptz i summario. scda ps ibi: attendētes. tertia ibi: purgatione. Quarta ibi: q̄ si. Ab. si.

Purgatio sub q̄ mō ē indicēda — a ¶ Constitutio. Que dicit q̄ infamati deficiēte accusatore ad monitiōe pmissa si se non corrigāt ab officio suspēdant. ij. q. v. pbr. si. &. eo. c. ij. Vñ no. qō sit modus procedendi in purgatione indicēda. Si quis cleric⁹ apud iudicē sit ifamat⁹ prefigat episcopus terminū ac cusare volentibus: ꝛ si aliquis cōparuit audiatur. ij. q. v. olb⁹. ꝛ. xv. q. v. ca. j. et si ꝯuincat canonice puniat: vt ibi. Si nō appareat accusator: moneat ipm fm q̄ dr. &. e. c. ij. ꝛ si se non corrigit: tunc suspendat: vt ibi dicitur. et xxij. q. iij. forte et. lxxxiij. di. honoratus. ꝛ sic intelligit qō dr ħ tales ab officio tm̄. ꝛc. ꝛ sic intelligit Jo. illō capi. ij. q. v. pbr. th si mala fama illi⁹ crebrescit: p̄t eps inqsitionez

in purgatiōe punit vt conuictus. hoc quarto. Cap. x.

Inter sollicitudines nostras illa dz esse precipua: vt capiam⁹ vulpeculas ꝛ infra. ¶ Licet ḡ ecclīastica ꝯstitutio^a tales ab officio tm̄ vsq̄ ad purgationē canonicam doceat suspendēdos: q2 tñ eū etiā a bñficio ꝑpter immanitatē crimis suspēdisti/ nolum⁹ improbare. Nec illō etiā iprobam⁹: q̄ lz ꝯtra euz null⁹ accusator legitim⁹ appareret: ex officio tuo tñ (fama publica deferēte) voluisti plenius inquirere veritatem. ¶ Attēdentes aūt vulgatā ifamiā graue scandalū ꝛ vehementē suspitionē ex testiū dictis obortā^b: q̄ cōtra decanū facere videbant: cū ꝑpter eorū quodlibet ei essz purgatio indicēda: ꝛ seruantes iusticiam ꝛ mollientes^c rigorē: purgationē ei. xiij. manu^d sui ordinis duxim⁹ indicēdā. Ipm igit ad te remittēs vt ibi purget vbi noscit^e infamat⁹: mā. qua. accitis tecū niuerneñ. et parisieñ. epis indictā ei purgationē accipias: ita tñ vt q̄ ad ei⁹ purgationē ꝑcesserint ꝯprobandā: sint fide catholici ꝛ vita ꝑbati: q̄ ꝯuersatiōez ꝛ vitā ipius nō taz moderno^f tp̄e nouerint q̄ transacto. ¶ Purgatiōe vero recepta: bñficiū ei restituere nō postponas. In penā aūt familiaritatis^g illius quā cū hereticis scienter habuisse dinoscit: eū ab officio volum⁹ manere suspēsum: donec scādalū sopiatur: ita tñ vt publice familiaritatē hereticorum abiuret^h. Precipias insuper ei districte: vt in p̄dicta et alijs villis circūpositis ꝑfiteat ꝛ p̄dicet fidē catholicā: ac cōfundat ꝛ detestet hēticā prauitatē: sic deiceps vitā suā bonis adornās opib⁹ vt ifamia ꝯuertat in bonā famā: ꝛ oē scādalū et suspitio de catholicorū mentib⁹ deleat. ¶ Qō si forsan in purgatiōe defecerit: eū ecclesiastice discipline mucrone ꝑcellas: ꝛ ab offō ꝛ bñficio depositū ad agendaz pniam in arctū monasteriū^i detrudere nō omittas. Idē abbati scri-

rem. xlv. di. disciplina. ꝛ. c. sunt nōq̄. ꝛ. c. vera.

¶ Glo. ista ponit versus de numero cōpurgatorum.

d ¶ Xiij. manu. Hic excedit numerus cōpurgatorꝫ ꝑpt imanitatē crimis. Arbitrari⁹ eñ ē tal' numerus ij. q. v. pbr. si. ꝛ diminuit qñq̄ in epo. J. e. cū in iuuentute ad fi. ꝛ habito respectu ad criminis enormitatē idicēda ē purgatio qñq̄ cū plurib⁹ qñq̄ cū paucioribus fm qō visū fuerit iponenti. Ordinaria purgatio consueuit notari qbusdā vsib⁹. Pontificē partū manus expurget duodena. Quīta sacerdotē: leuitā tria pēa. Maior maiori: minor ē adhibēda minori. Quē plebs accusat/ purgabit in manifesto. Quē chor⁹: aut chorū sua sit purgatio presto. Lau.

Purgatio cuz q̄t manib⁹ fieri debz

e ¶ Noscit. ij. q. j. si peccauerit ꝛ. q. v. mennam. xxxiij. di. illud. ꝛ &. de elec. postq̄. xv. q. v. ō crimie ꝛ. C. vbi ō crimi. agi opor. auté. q̄ in prouincia.

f ¶ Moderno. Q2 debēt esse vicini ꝛ noti. J. c. p̄xi. ꝛ &. e. ex tuarū. constitutus. ꝛ. c. cum. p.

g ¶ Familiaritatis. Ex q̄ orta fuit infamia. Jeō. si. xxxiij. di. quorūdam. ꝛ. &. ō accu. nulli. ꝛ. J. e. cū in iuuentute. Et est arg. q̄ p̄sumit ꝯ aliquē vel de aliquo ex societate. ꝑ

¶ Glo. ista ponit quatuor similia.

h ¶ Abiuret. Qui eñ ē infamat⁹ de hoc crimie purgare se dz iuxta ꝯsiderationē epi. &. de hereti. excōicamus. §. q̄ aūt merito iste dz abiurare familiaritatez ex qua fuit ifamat⁹. In qbusdā eñ casib⁹ tenet qs iurare se sīlia nō factur: sicut quilibet absoluend⁹. xi. q. iij. cū aliqs. ꝛ. J. de sen. excō. ex tenore. Itē incendiarius. xxiij. q. vi. pessimā. ꝛ heretic⁹ ꝑut hic dr. ꝛ. j. q. vij. quotiens. ꝛ de ꝯse. di. ij. ego berēgarius. ꝛ in quolibet nefando crimine. xij. q. ij. de viro. Jo.

¶ Glosa ista obijcit ꝛ soluit.

i ¶ In arctū monasteriū. Immo videt q̄ deposit⁹ tradi dz curie seculari. &. de hereti. ad abolendā. §. j. j. rñ. ꝛ. c. excōicam⁹. §. dānati. Quare ḡ iste nō tradit curie degradat⁹: cū deficiēs in purgatiōe ꝑ condēnato habeat: Rñ. p̄sumptio eñ ista licet sufficiēs sit ad priuationē officij ꝛ beneficij et etiam depositionē: nō

ex officio suo ꝯ illō facere. &. &. de accu. qualiter et qñ vbi plene dr de inqsitione. ꝛ. lxxxvj. di. si qd vero. ꝛ ita cū cōtumacia incipit taliter ꝑcedere dz prelat⁹. vt. &. e. c. ij. Qñq̄ tñ ꝑpter enormitatē delicti ꝛ scandalum ꝛ infamiā magnā inde ortā statim pōt eps ipsum suspendere ab officio ꝛ bñficio: vt hic factū fuit. ij. q. v. sup eō. ꝛ sic pōt etiā intelligi. c. illud. pbr. si. ꝛ hoc innuit bñ ifa illi⁹. ꝛ hug. sic intelligit illō. Cū vo incipit eps a crimine ꝑcedere ꝯ aliquē seruabit illud quod dicit &. de iudi. cū non ab homine.

ꝯ Concor. l. ij. C. de offi. ꝑfec. vrb. Ange. l. l. si vacātia. C. de bo. va. li. x.

¶ Glo. se. ar. conuictū in modū exceptionis. ꝛc.

b ¶ Obortā. Arg. q̄ ille cui ꝑbat crimē in modū exceptiōis debeat se purgare si inde remaneat infamatus: vñ nō poterit ꝑmoueri aū purgationē. &. ō testi. testimoniū. arg. lz eñ exceptio nō infamat. &. de ordi. cog. cum dilectus. in fi. tñ sigillat opinionē infamati. ff. de doli excep. apud celsum. §. aduersus. ꝛ opinio ordinandi in nullo vacillare debet. xxxiij. dist. laici. ar. &. de excep. denīq̄. Jo.

c ¶ Mollientes. Judex eñ dz habere misiam ꝛ rigo-

ꝑ Concor. text. in. l. idonei. ff. ō testi. et l. etiam C. eo.

dz ppterea tradi curie seculari: qr directe ɔdenat nō est sz p̄sumptiue. Et ɔtra loquūtur cū aliqs ɔdenatus est vere nō presumptiue. huic em̄ nō fuit pbatū q sit hereticus verus: sz q hēbat familiaritatē cū eis. vn̄ ppter hmōi p̄sumptiōes nō debuit talit dānari. ar. § de p̄sump. lras.

Et dānatiue de heresi/ si redire nolūt in ppetuū carcerē detrudātur. §. de here. c. pe. §. pe. q istc cōparat q ad pe nā quodāmodo

a Cuz dilect a Uicti ne. Et hoc presumit q ei vitā et ɔuersationē agnoscāt. §. de p̄sum. quosdā. z. c. quāto. Non em̄ idoneus est q factū ignorat. §. de iura calū. in ptractandis.

b Honeste. Et sufficit q ab eccl'ia tolerētur nec sint de crimine ɔdēnati. §. e. constitutus.

Cum in iu. Non sz ppter infamiaz est indicēda purgatio. pōt tn̄ qn̄ q indici etiā vbi nō est indicenda ad instātiā purgandi. hoc dicit Uel alit z melius et sic vt in rubro Et est casus nō. sz istū itellectū.

Diuidit prīa paro narrat factū z petitiones pcuratoris. scda petitionē improbat. tertia petitionem cū quadaz ɔtestatione admittit. scda ibi vn̄. tertia ibi: ceterum. Uo. si.

Hunc ter. dicit panor. hic esse singu. q nō ē indicēda purgatio ex infamia quā cōstat ab emulis pcessisse.

dionysii z pbro scti Martini

Breue ē nec pōt alit sum- mari. Ca. xi.

Cum di- lect: z infra. Illud aūt vos attendere volumus z mandam: vt tales ad purgationez admittant psone q vicine sint z honeste. Idē.

Si infamia ortū nō habet ex pbabilib cōiecturis nō ē de necessitate indicēda purgatio: pōt tn̄ indici ad instantiā purgandi. Ca. xii.

Cum in iuuētute sua: z infra. Qr vo pr filiū quē diligit corrigit nos quiqz ecclesiesi. epō per lras nostras ad maiorē cautelā iniunxim vt ab illi familiaritate cessando talit se haberet q sinistra de ipo suspitio nō possit hri sz inimic hō rescriptū lrarū surripiēs apō regem z regni magnates ipm nequiter publicauit: vt sic deberet apli īfamari. Un̄ nos tātā emulorū neqtiā attendētes lz pulsari fuerim multotiēs cōtra eū: nūqz tn̄ aduersus ipm potuim ɔmoueri: scientes q dictū vni facile sequit multitudo. vbi vero idem eps ad strigoñ. metropoli extitit postulatus: qdā q sup ipa postulatiōe aduersabant eidez: vt ɔmotionē ipsi facili ipedirent: illi criminatiōis carbones reaccēdere sunt moliti. vn̄ qdā pcurator ipi de cōsilio amicorū suorū q sup hoc bonū zelū hēbant: sed nō sm sciam cepit cū instātia postulare quaten eidē epo purgationē canonicā facerem indici: vt suā innocētiā demonstraret. Nos aūt postulationē hmōi min puidā reputātes: pcuratorē ipm ab ea sp volumus reuocare: z infra. Ceterū qr pcurator instabat cōpulsi fuim (nō iur necessitate sz iportunitate petētis) vt p vos ei purgationē canonicā cū duob abbatib mandarem idici q̄uis fuerimus prestati q ex alia causa tal petitio min puide tūc fiebat: qr strigo. eccl'ie suffraganei vix eo tpe purgarēt eūdē q in fctō postulatiōis ɔtradicebant eidē. Et suffraganei colocē. eccl'ie ipm mime tunc purgarēt qr int eū z colocē. archiepm de strigoñ. metropoli ɔtētio vtebat. vn̄ cū non sint alij pōtifices in vngaria merito videbat q p epos regni sui nō posset in illo articulo se purgare. Idez turonē. archiepō.

Copurgatores iurat de credulitate. Ca. xiii.

De testib: z ifra. Illi vo q ad purgandaz alicui infamiam inducūtur id solū tenent iuramento firmare: q veritatē credūt eum dicere q purgat. Idem florēti. epō. Infamatus sup

g Postulare. Sed qualiter potuit hoc postulare cū ei hoc non fuerit iniunctū z pcurator nō possit deferre iuramentū nisi specialiter sit ei hoc mandatum ff. de iureiur. iusiurandū. §. vlt. dominus nō tenebat ratū habere factū pcuratoris: fm q papa hic innuit ex eo q dicit: nō iuris necessitate. Uel pt dici q non excedit mādatū si facit qd est vicinū mandato. §. de elect. l causis. ff. iudi. sol. iam tn̄. §. vl. Uel dicas q pcurator ad hoc mandatū habebat. put satis colligitur ex ipa littera.

h Importunitate. Si. 6 pe. ni. di. j. importuna. C. 6 peti. bo. sub. l. j. li. x.

i Tunc purgarēt. Presumitur § q suffraganei partē sui metropolitāi foueant q ad ea q spectant ad honorem ipius. vn̄ possum recusari in factis ipsius. §. vt lite nō contesta. accedens. Glo. se. notat casum quo sine socijs, zc.

k Non sint Notabile est q aliqs per seipsū possit purgari si ne aliquib sui ordinis si omnes alij sunt iniuncti ei qui sunt sui ordinis argu. ij. q. v. si legitimi. et tunc cum alijs inferioris ordinis pōt se purgare: z etiā cū laicis si clerici deficerēt ex eadez causa. ar. ij. q. v.

Arg. ad hoc i fin. l. j. ɔsensu cuz ibi no. per Dec. C. de reps.

c Corrigit. v. q. v. non osculatur. xxiij. q. v. non putes.

d Ab illius. s. neptis sue cū qua dicebat dormiuisse. §. de presump. cū in iuuentute. que est pars isti z hec cōtinuatur ad finem illius.

e Sequit. Quia pronior est ad malū q ad bonuz omnis etas ab adolescentia. xij. qō. j. omnis. z humana natura facile plabit ad delicta. in auc. de mona. §. si quis circa fi. col. j.

f Uo. t. post q.

Glo. seq. obijcit: et tripliciter soluit.

omnibus. z etiam cum feminis. arg. xviij. q. ij. in decima. Johan.

De testibus. l Credunt. Sic. J. e. c. vl. in fi. §. eo. quotiens. z. §. 6 testi. quotiēs. alis anceps subirent periuriū ad quod nemo compellit. ff. de lib. iuran. videam. z. ff. re. amo. marcellus. qd esset si de facto alteri precise iurarēt: vt ibi: et sic iurat de credulitate in iuramēto calūnie. C. 6 iura. calū. l. ij. §. qd obseruari. l fi. sic z alibi: vbi fertur testimoniū de auditu. ff. de proba. si arbiter.

diuisio A Ccedens ¶ Primo ponit conquestio. scdo pni-sio ibi: quocirca. Abbas.
a ¶ Uoluisti. Sic. ß. de testi. sup eo. ꝛ ß. de spon. pre terea. ff. de ritu nup. adoptiuus §. seruilis. in fi.
¶. Glo. seq. obijcit et soluit.

vt. ß. eo. cũ inter. ꝛ ea. cũ. p. ꝛ. ß. de simo. de hoc insinua-tũ. ꝛ. xxx. di. c. viii. sed in casu isto nõ debuit puari sed suspẽdi ab officio: nisi tu velles equparare crimen ince stus crimini simonie ꝛ heresis. ß. e. iter. in pn. Tamẽ papa nõ iprobat factũ epi ꝯstan. qꝛ de hoc non agebatur sed credo ꝙ bñ fecit epus qꝛ psumptiue puictus ẽ ꝛ talis psumptio trãsit ĩ violentiam.

Filiuz sacerdotis nõ esse qui ter põt sedis ꝑ bare.

b ¶ Purgatione. Et quõ purgabit se ꝙ nõ sit filius sacerdotis qꝛ negatie pbari nõ põt directe ꝛ pterea tale est factũ qđ pbari nõ põt. ff. ꝺ ꝯdi. ꝛ demõ. l. luci⁹. Rñdeo ꝙ idirecte probabit. scꝫ ꝙ fuerit fili⁹ talis laici ꝛ vroris eiusdẽ quã ꝑ legitia tenebat et h⁹ notũ ꝛ publicum erat: ꝛ sic pbabit se nõ fuisse filiũ sacerdotis. Itẽ eo ipso ꝙ pbat se filiũ vroris tue quam tu tenes ꝑ vroꝛe, pbabit se filiũ tuum esse arg. ff. de in tus vo. da maſ. Et sic purgat aliqs nõ solũ a crimine sꝫ ẽt ab irregularitate vt ptꝫ h. ꝛ laici etiã se purgãt. ß. eo. nos int. ꝛ ẽt femine. ß. c. moniales. bñ põt etiaꝫ iurari sup cõditiõe ꝯsone. ff. de iureiur. l. iii. §. j.

Filia alio qui se pbat.

c ¶ Nota delicti. Quia nõ est culpa eius q gignit sed q generat. lvj. di. nasci de adulterio.

diuisio C Um dilec. ¶ In pria parte ponit auditoris datio in scđa actoris petitio: i tertia rei respõsio. in qrta diffinitio. scđa ibi: cũqꝫ idẽ. tertia ibi. dict⁹ pbr. qrta ibi. his igiť
¶ Glo. seq. rect. q. an benefecerit epus. ꝛc.

d ¶ Destitut⁹ Qui ꝺficit i purgatõe deponit

defectu natalium non debet promoueri nisi prius se purget. Capitulum. xiiii.

A Ccedens ad presentiam nostram. T. diaco. humili nobis insinuatione monstrauit ꝙ cum a suis emulis diceretur ꝙ esset fili⁹ sacerdotis: tu eũ nec pmouere voluisti[a]/ nec permisisti ab alio pmoueri. ¶ Quocirca mãdamus qtenus si publice fuerit nota respsus: ꝛ de ipsa tibi legitime ꝯstare nõ poterit purgatione[b] ab ipso recepta ipm non differas ppter hoc ad sacerdotis offm̃ pmouere: qꝛ et si non sit nota delicti[c]: est tñ nota defectus ipediẽtis ad sacros ordines promouendũ. I dem eugeñ. abbati ꝛ scholastico mutiñ.

¶ Sup notorio crimie nõ est indicẽda purgatio: ꝛ pẽdẽte causa sup criminib⁹ corã pape delegato: purgatio ab ordinario sup eis recepta non tenet. Capitulum. xv.

C Um dilectis filijs. M. pbro et G. pcuratori. G. clerici. T. capellanũ nr̃m ꝯcesserim⁹ auditorẽ: idẽ procurator pposuit ꝙ cũ dictus presbyter sup incestus crimine fuisset publice infamatus ꝯstanti. eps ordinari⁹ iudex ei purgationẽ indixit. q cũ se purgare nequiuisset: ab ipso fuit suis ecclesijs sinaliter destitutus[d] qs ipe nichilomin⁹ detinuit p violentiã occupatas. ¶ Cũqꝫ idẽ pbr̃ cuiusdã cõsanguinei sui vxorẽ publice detineret ad petitionẽ plebani de ponte ꝛ qrũdã alioꝝ clericoꝝ ꝯstantieñ. dioce. iudicib⁹ dicimur litteras destinasse: vt si dict⁹ pbr̃ sup crimine adulterij et incestus corã ipsis se purgare non posset: ipꝫ pena[e] debita castigarẽt: q cũ ꝯstitisset eisdẽ ꝙ idẽ pbr̃ pro eo ꝙ ĩ purgatiõe defecerat ab epo memorato fuerat cõdẽnatus: ipm vtpote cõtumacẽ[f] pdictis ecclijs p sniaꝫ priuauerũt maxime cũ de incestu ꝛ adulterij crimie tãqꝫ de notorio liqueret eisdẽ/ abbati sancti galli (ad quẽ illarũ ecclarũ donatio ptinebat) ptãtem liberã cõcedẽtes ecclesias illas psonis alijs ꝯferendi qui eas postea supradicto G clerico assignauit: ꝛ infra. ¶ Dictus vero pbr̃ inter cetera rñdit: ꝙ process⁹ iudicũ predictoꝝ debebat merito retractari: cũ lrẽ nõ cõrestata procedere psumpserũt ꝯtra eũ. adiciẽs ꝙ purgationẽ idictã ab electo cõstãtieñ. curauerit exhibere: ꝛ infra. ¶ His igiť et alijs pleni⁹ intellectis/ licet littere ille que ad pdictos iudices impetrate dicunť: vel ipãrum trãscriptũ ostẽsum nõ fuerit coram nobis/ quia tñ ex tenore relationis ipoꝝ quã dict⁹ pcurator exhibuit acsi littere ipse ostense fuissent nobis ꝯstitit euidẽter: iudices ipsos (pter misso iuris[g] ordine) processisse: tã processum eoꝝ qꝫ cõcessionẽ ecclarũ a pdicto abbate de mandato ipsoꝝ factam auctoritate apo. retractam⁹ presertim cũ relatiõis ipsius series repugnantia[h] ꝯtineat ꝛ aduersa. Dicit eñ ꝙ crimẽ eiusdem pbr̃i vsqꝫ adeo publicum fuerat ꝛ notorium ꝙ nullus inficiationi locus penitus existebat: vtpote cui⁹ vniuerse vicinie populus te-

e ¶ Pena. Ut puaret officijs suis vt dictũ est ĩ pxĩma notula.

f ¶ Contumacem. Et male vt ptꝫ p consequentia qꝛ non seruauerũt ordinẽ iuris debebãt inquirere ad petitionẽ eoꝝ: qꝛ impetrauerũt idstitionẽ vocato pbro vt haberent facultatẽ se defendẽdi. ß. de accu. qualiter ꝛ qñ §. debet. nõ obstãte facto constã. epi. cũ de illo nichil eis ꝯmissuꝫ fuisset. Et sic ordo iuris in indstitione seruari dꝫ pcipue circa clericos seculares. Ber.

g ¶ Iuris ordine. Si iuris ordo qui est ꝺ substantia iudicioꝝ non seruetur nichil agitur. ii. q. vj. §. diffinitiua. ꝛ alt⁹ ordo q nõ est de substãtia iudiciorũ ii tet nõ seruetur sententia tenet: nisi per appellationẽ releuetur. C. de appella. l. j. Johan. Et hic habes: ꝙ cassato pncipali cassat accessorius. vt. ß. de no. ope. nuncia. cũ ex iniũcto. ꝛ. ß. de accusatio. ad petitionem.

ꝛ Concor. l. j. et ibi. Bart. C. de cõdi. et p. pdi. ñ. glo. ordi. et idẽ l. l. plata. C. ꝺ sẽ. ꝛ itrlsdi. om. iudi.

h ¶ Repugnãtia. Ubi nõ sunt audiendi. ß. de appellatio. sollic

situdine. z. xxiii. q. vii. qd aut. Et iputadum est illis q aliter retulerut: cu possent relatione sua diligenti9 aduertisse. S. de fi. istru. iputari. z. C. eo. ti. scripture. z io pcessus illorum z quicqd occasione illi9 pcessus factum est irritat. s. pcessio ecclia4. fi. S. de fi. instru. iter. Ber. et indicta no valet. S. de psue. ad audientia. cu fuis co cor. z. S. de offi. le. lz. Et ita purgatio min9 iusta no faciat, fide. S. e. ex tua. nec etia delegat9 ipsam tenet audire. qz eo omisso accessit ad ordinariu. ff. de arbi. sed et si. §. vlt. z. l. se. imo videt q talis cam pdere debz. C. de asser. tolle. l. j §. vlti. z arg. S. de rescrip. ex tenore. Ber.

a ¶ Notorii. Qualit quid dicat notoriu habes. S. de cohabi. cle. z mu. c. vlti.

b ¶ Indicenda Quia nec pbatiões op9 erat. ij. q. j. de manifesta. S. de accu. euidetia. citatio tn facienda est. xxiiij. q. iij. de illicita: et ij. q. j. de9 omps z snia pferenda vt hic dr. z. S. de ap. cu sit romana. z. c. de manifesta. Nec reqrit purgatio vt hic: qz illa non hz locu nisi cu factuz dubiu e deficietib9 accusatoribus z testib9. vt S. ptz in multis ca. nec pbatio. vt. ij. qo. j. de9 olpotes. z. c. scel9. de manifesta. z sic patet q in notorijs qtu ad sentetia tm alique sut ptes iudicis Qncp tn recipiu tur probatioes ex abudati. S. de elec. boe. j. xxiiij. q. j. pudeda. l si. et. ff. de manumis. cam. in pn. nihil eni tam indubitatu est qd no recipiat quandaz sollicitu dubitationem in auf. de tabel. in medio col. iiij. Ber.

Purgatio qn hz locu

stis erat: z tn ibide premittit q eidem pbro terminu peremptoriu pfixerut: in q (si possz) sup infamia predictorum criminu canonice se purgaret cuz nimirum si crimen notoriu[a] existebat/ no erat illi indiceda[b] purgatio: sed in eu condenationis snia pmulgada: z ifra Si vo null9 apparuerit legitim9 accusator: z ipm iueneritis apd bonos z graues[c] sup pdictis criminib9 vel ipo4 altero ifamatu: purgatione ei canonica idicatis no obstante q cora pdicto electo dicit se purgasse cu (iudicio pedente cora iudicib9 delegat) no debuerit ordiari9[d] purgatione indicere ifamato. Idem.

¶ Non sufficit plato de criminibus infamato iurare cum se purgat q sit imunis ab illis criminibus. sz iurare debet q post sua pmotione illa crimina non commisit. Ca. xvj.

Accepim9 lras qb9 nobis itimare curastis[e] q aplico madato sup indiceda purgatioe archiepo bisuntin. recepto/ ipm citasti vt decuit: q ad die pfixu coparuit cora vobis iurametu purgationis offerens sub hac forma videlz q imunis erat ab illis criminib9 sup qb9 se purgare debebat: z ifra. ¶ Ipse vo ad psentia nostra accedes humiliter supplicauit vt saltē super purgatione icotinetie digna remur tempare rigore: qz no deberet asserere q a natiuitate[f] sua nunq passus fuerit lapsum carnis. ¶ Porro cuz ab eis no credat exactu fuisse hmoi iuramentu. poti9 forte psumimus[g] q alia de ca volebat sub pscripta forma iurare: videlz q immunis erat ab illis crimib9 de qb9 fuerat infamat9: tanq dimissis per pniam ia eet imunis ab illis: sz hoc iurare no pue temeritatis existeret: cuz btus Job dicat. Etia si simplex fuero: hoc ipm ignorat[h] aia mea. et infra. ¶ Ideoq prescriptaz purgatiois formam fm qua ide archiepus obtulit se purgare: reprobamus: vtpote idiscretam/ temerariam/ z ineptā. iniugetes eide vt si voluerit z potuerit fm hac forma se purgare fm sanu intellectu que ei duxim9 exprimedum: videlicet q illa crimina

Accepim9. ¶ Quattuor sut partes. In pma iudicu psultatio super forma purgationis qua purgandus offerebat. In scda ibi: ipse vo. ipsi9 purgandi supplicatio. In tertia ibi. porro. ipi9 forme reprobatio. In qrta ibi: ideoq cae pmissio cu expssioe debite forme. Ab.

diuisio

e ¶ Curastis. De isto bisuntinensi. habuisti vt credo. S. de accu. licet. et ibi comisit papa inquisitione ptra ipm z eisdem iudicib9 scribit hic. Ber.

Job. ix.

f ¶ A natiuitate. Immo oportetet vel sufficeret q post baptismu illud vicu non pmiserit etiaz si taliter se purgare oberet xxv. di. c. vlt. sed hodie rigor illi9 canonis non seruat qz defectus nri corporis distrietiois illius non patitur manere censuram. xxxiiij. distin. fraternitatis. Et sine vitio carnis pauci inueniuntur. l. distin. quia tua. quia difficile est continere. xxxij. q. v. qui sitit. quare dicit papa q non creditur ab eo taliter iuramentum exactum: qz nec debuit: vt patet. J.

Luxuria oes fere maculat.

¶ Glo. seq. signat ptrium ponit opi. z solutionem.

c ¶ Apud bonos et graues. Not. q dicit apud bonos z graues fuerit infamat9 p hoc videt q no refert vndecuq orta fuerit ifamia: ex quo apud tales ia laborat sufficit ad purgatione indicenda. xxiij. q. iij. ecce. z. S. e. accedes. Arg. p. S. de accu. qliter z qn. z. xj. q. iij. in cuctis. ij. q. v. oibus. Per hec iura scdo iducta dicunt qda q si infamia orta sit a vilib9 z emulis no copellit ad purgatione. Alij dicut (qd videt veri9) q ex quo aliquis infamatus est apud bonos z graues copelli dz ad purgationem ne apud illos icredibilis remaneat p iura pmo inducta. z. ij. q. v. oib9. z ca. qualiter z quando. non contradicit. Ber.

Infamia an copellat aliquem ad purgationem.

d ¶ Ordinarius. Cu ca illa delegatis iudicib9 commissa fuisset. z sic epus nulla habeat iurisditione qtu ad cam ea pedente: ve4 purgatio tanq a no suo iudi

g ¶ Presumim9. Arg. q ea que dubia sunt quo aliqd in tutiorem partem facienda est interptatio. J. de reg. iur. c. ij. ff. eo. tit. semp i dubijs. z. l. ea que. Verbu illud q erat immunis dubiu erat vt patet. z ideo papa interpretatur illud in securiore parte. qz sic iurare fatuum esset vt sequitur. Ber.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

h ¶ Ignorat aia mea. Et io semp dz timere: qz bonarum mentiu est ibi culpa timere: vbi etia culpa no est S. de obser. ieiu. csilium. §. ij. z. v. di. ad eius vo. qz si dixerimus q peccatu no habemus: veritas in nobis no est. de pe. di. ij. si eni inquit. vt sunt vba Job contra

Pctō post pctm dimis: suz pu: niri pt. nentia hanc snlam. Et sepe dimisso pctō alicui⁹ punit ille post pctm dimissū. de pe. di. j. si pctm ⁊ sic iste teme rariā ⁊ dubiā purgationē volebat subire: q̄si ancepe ꝑiuriū qḋ fieri nō dz. ff. de in lit. iurā. videam⁹. ⁊ ideo papa talē reprobat purgationē tāq̄ ineptam et dolo sā3. Cōtra. ẜ. eo. constitut⁹. huic stādū est. ⁊ expo ne ibi a crimie i. munis. i. nō ꝯmi sit illa crimia de q̄bus infamat⁹ erat ep̄us vt cre dūt. et ita debēt itelligi vt ibi no taṫ. et sic potest prestare. B.

a ¶ Grauiora Sc3 simoniā: cu ius ꝯparatione cetera crimia ꝑ nihilo reputāṫ. j. q. vi. c. vi. ⁊ ita simonia inṫ gra uiora pctā repu taṫ ⁊ homicidio q̄nq̄ cōparaṫ. ẜ. de accu. inquisi tionis.

b ¶ Venditio nem iusticie. Iu sticia ei vēdi nō dz. xiiij. q. v. non sane. ⁊. xj. q̄ō. iij. nō l3. ⁊. ẜ. de vi. ⁊ hone. cle. cu3 ab omni specie. ⁊ in tātū reprobata est ꝙ venalis ẜ snia nulla est. ij. q. vi. ✠. venales.

Snia venalis nulla ē ita ꝙ nō ē appel lare necesse. C. q̄n ꝑuo. non est necē. venales. ⁊ non solū iusticia imo iurisditio non dz vendi. ẜ. ne pla. vi. su. c. j. ⁊. ij. Ber.

grauiora^a. i. simoniā: vēditio nem^b iusticie/atq̄ incōtinen tiā de q̄b⁹ īfamatus extitit^c: iuret se mīme^d cōmisisse post q̄^e ad archiepalē ꝓmot⁹ est dignitatem: et ꝯpurgatores sic iurēt ꝙ credunt^f eū verum iurasse. quo facto vos illū di mittatis i pace: alioquin ⁊c̄.

¶ De purgatione vulgari.

¶ Celestinus. iij. ¶ Duella et alie purgatiōes vulgares ꝓ hibite sunt: q2 ꝑ eas multoti ens ꝯdēnaṫ absolued⁹ et de⁹ tētari videṫ. h. d. tot⁹ ti. Ca. j.

Ura suscepti regiminis: et īfra. ¶ Cum t. f. duxit se. a: po. cōsulēdā: vtrū super ec clesiarū pos sessionibus duella debeāt su stineri. ¶ Tue duxim⁹ solli citudini rn̄dēdū: ꝙ in eo casu vel alijs etiam hoc nō debes aliq̄tenus^g tolerare. Inno. iij. priori sancti sergij spolet.

¶ Cura. ¶ Due sunt partes hui⁹ ca. cōsulta tio ⁊ responsio. scḋa ibi: tue. Abbas. ¶ Glo. seq. reci. per obiect. cui rn̄det ⁊ re sponsioni dat duo similia.

g ¶ Aliq̄ten⁹ tolerare. In nullo ei casu talis purgatio dz tolerari nec obstat ꝙ possit obijci de golia q̄ pugnauit cū da uid. ij. q̄ō. v. mo nomachiā. q2 il lud fuit factū in stictu spūs scti.

Petr⁹ gemi nū fe cit ho mici dium. Sicut petr⁹ ex cusaṫ: q̄ geminā fecit homicidiū xxiij. q. vlt. occi dit. Et p̄riarche excusāṫ ab adul terio. ẜ. ḋ diuor. gaudemus. hec purgatio ab ec clesia reprobaṫ cū deū poti⁹ ten tare videatur. j. e. c. vlti. ⁊ fabri cāte dyabolo fa cta est vulgaris purgatio. ij. q̄ō. v. mennā. et ca. cōsuluisti. vn̄ q̄ in culpa non est punitur. j. c. pri. nā q̄diu h3 ho mo qḋ faciat nō deb3 deū tētare xxij. q. ij. q̄ritur. cur p̄riarche. et athlete ẜm le ges nō habēt lo cū. C. ḋ gladiat. l. vna. lib. xj.

Deum tētare non l3.

¶ Sūmariū est. ẜ. pri. Ca. ij.

Significātib⁹. U. laico et fratrib⁹ ei⁹ ad nr̄am nouerī audiētiā ꝑuenisse: ꝙ cū q̄dā eos sup furti crimine accusaret cū eo coacti sūt in ire duellū i q̄ alijs pctis suis ꝑpediētib⁹ ceciderūt: ꝓpter qḋ ꝑ cōsules spoletanos bo nis fuerūt proprijs spoliati: nūc ṽo furtū apud alios est i uētū: ⁊ ꝙ ipsi fuerīt inocētes est (faciente dn̄o) reuelatum. ¶ Un̄ cōsulib⁹ ipis dedimus in mandatis vt ablata resti tuant^h vniuersa. Hono. iij.

¶ Sūmariū est. ẜ. ca. j. Ca. iij.

Dilecti filij nouit^i in li uōia baptizati grauē ad nos q̄rimoniā destinarūt ꝙ frēs tēplarioꝝ ⁊ alij q̄ tem porale3 i eis ꝓtātē exercēt: si q̄n de aliq̄ alio crimie īfamā tur: eos ferri candentis iudi ciū subire cōpellūt. q̄bus si q̄ exinde seq̄ṫ adustio: ciuilē pe nā infligūt. ¶ Cū igiṫ hmōi iudiciū sit penit⁹ interdictū^k

c ¶ Extitit. Sup his tātum ⁊ sup alijs debet se pur gare. nec inquisitio nec receptio testium sup alijs fie ri debet. qḋ si fiat nō valet. ẜ. de accusa. inquisitionis ✠. j. ⁊. c. qualiter ⁊ quando. ij. B.

Infa mia nō tolliṫ ꝑ pniam d ¶ Minime cōmisisse. Hec est ẜ debita forma pur gandi sine aliq̄ scrupulo duplicitaṫ: q2 et si egisset sic de illo crimie pniaꝫ: adhuc īfamia remaneret de fctō q̄ ꝑ pniam nō tolliṫ. ij. q. iij. ✠. hic colligiṫ. ff. de obse. ⁊ li. ⁊ ij. pstā. l. ij. vn̄ purgatio dcā nō sufficiebat directe ẜ debuit se purgare ẜm hāc formā. sic. ẜ. e. q̄tiens. B.

e ¶ Postq̄. Ergo de p̄terito se nō purgabit: q2 cum tp̄e sue ꝓmotionis nō fuit infamatus. q̄m al's nō de buit ꝓmoueri. lxxxj. di. tantis. ⁊. ẜ. de accu. olpotens ⁊ tali modo purgabiṫ: q2 approbauerūt mores ipsi⁹. vnde ipm postea reprobare nō ꝓhi. viij. q. ij. dilectissi mi. ⁊. xxxij. q. v. horrēd⁹. ⁊. ẜ. de iureiur. queadmodū ff. de adul. l. si vxor. in fi. Ber.

f ¶ Credunt. Si. ẜ. eo. quotiens.

Conti nuatio ¶ Rub. De purgatione vulgari. ¶ Quia duplex est purgatio. quedā canonica. q2 canō inuenit eā de qua supra dictū est/quedam ṽo est vulgaris q2 vulg⁹ in trodurit eam: ideo sequitur videre de ea. Ab.

diuisio Significantibus. ¶ In p̄ma poniṫ questio. in se cunda prouisio ibi. vnde. Ab. ¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

Snia a q̄ nō ap pellatū nō ē an possit retra ctari. h ¶ Restituāt. Sed q̄liter hoc eē pōt ꝙ retractareṫ snia a q̄ nō fuit appellatū cū iā trāsiuerit in rē iudica tā l3 ṽitas aliṫ se hēat ⁊ iā ex ipa snia ius factū est q̄ tū ad litigātes. ẜ. ḋ re iudi. cū iter vos. ⁊ ꝑ ea q̄ postea emergūt: snia nō retractaṫ. ẜ. de re iudi. iter monaste riū. ⁊. c. fi. talis error detect⁹ sniam nō retractat. ff. fa. her. cū putarē. ⁊. C. de ꝯdi. inde. l. j. Ad hoc dicas ꝙ ꝓ pter ꝓbabilē errorē bn̄ retractaṫ snia. ẜ. de frig. frē nitaṫ. xxxiij. q. j. c. ij. ff. q̄n ac. de pecul. est an. l. ij. al'a ē ✠. p̄me. l. ⁊ incipit q̄situ. ⁊ plerūq̄ ṽitate cōpta retra ctaṫ snia. ff. de ꝯdi. sine cā. si fullo. ⁊ ēt ꝓpṫ delictū ad uersariū. ẜ. ḋ diuor. ex lris. ⁊. ff. de iureiur. admonēdi. C. de transac. si ex falsis. Sic ẜ mō appet ꝙ snia falso lata nulla fuit/auctis nulli⁹ ⁊ reprobate ꝓbatiōis de vtroq̄ iure. ergo debuit merito retractari. Johan.

diuisio Dilecti. ¶ In prima parte poniṫ querela. in scḋa dat iudicē ibi: cum igitur. Ab. si.

i ¶ Nouiter. ꝓpter qḋ cū eis miti⁹ est agēdum. j. de pe. ⁊ re. de⁹ qui. ⁊. ẜ. de diuor. deus q̄. dūq̄ fuerint in firma radice plantati. xxxv. q. iij. ✠. quod scripsi.

k ¶ Interdictum. vt. ij. q. v. mēnam. et. c. ꝯsuluisti.

et. §. titu. pri. ex tuarum. z. §. ne cle. vel mona. senten tiam. z. C. de gladia. l. vna. li. xi.
a ¶ Tentari. Quod fieri nõ debet: iuxta illud. Nõ tentabis dominum deũ tuũ zc. xxij. q. ij. queritur cur patriarcha. z. xxij. q. viij. si nulla. Ber.

dedit tu teneris. §. e. c. vlt. ver. q si. z §. e. c. pri. Ber.
S i leserit. f ¶ Estimationẽ restituat. Nisi dñs aial velis liberare teipm §. eo. c. vlti. vltra em estimationẽ nõ teneř ɔuctus de pastu pecoris z actio ne in factũ ɔuenit. ff. de prescrip. ver. q seruandaꝝ. §. si glans. z expellere dʒ aial qđ dãnum dedit. z tanq̃ suũ nõ includere illud: cũ dñs illi⁹ teneať ad dãnũ. ff. ad. l. aql. quť muti⁹ §. pōponi⁹. B.

¶ R. iij. D. iniu rijs z dãno da to

Contiuatio ¶ Supra de va rijs excessib⁹ dictũ est tã platorũ q̃ subditoꝝ. Ueruʒ qz ex eis frequenter iniurie et dãna inferunť: merito de his subijcit. Ab.

vtpote in q̃ de⁹ tẽtari videť: mãdam⁹ q̃tenus dictos fr̃es z alios vt ab hmõi cõuersoꝝ grauamine oĩno desistant p cen. ec. ap. remota cõpellas.

¶ De iniurijs et dãno dato.

I n exodo. ¶ Propter eius breuitatẽ nõ summať. Ca. j.

S i rixati fuerint hoĩes et pcusserit alter primum suum lapide vel pugno: z ille mortu⁹ nõ fuerit / si iacuerit i lecto: q pcusserit opas ei⁹ z ipẽsas ᵇ i medicos restituat. I n codẽ.

¶ Breue ẽ z iõ nõ sũmať. c. ij.

S i qs aperuerit cisternã: z foderit z non operuerit eã: cecideritq3 bos vel asin⁹ in eã: dñs cisterne reddet ᶜ pciũ iumentoꝝ. qđ autẽ mortuũ est ipsi⁹ erit. I dem.

¶ Breue est et ideo non summatur. Capitulum. iij.

S i bos alien⁹ cornupeta fuerit ab heri et nudiustertius: et nõ custodiuit ᵈ eum domin⁹ suus: reddet bouem ᵉ p boue: z cadauer integrum accipiet. I dem.

¶ Breue ẽ z nõ sũmať. c. iiij.

S i leserit quispiã agrũ vel vineam: z dimiserit iumentum suum vt depascat aliena: p damno estimationem ᶠ restituat. I dem.

¶ Breue est et nõ sũmať. c. v.

S i egressus ignis ɔprehenderit aceruos frugum siue stantes segetes in agris: reddet ᵍ damnum qui ignem succenderit.

E x penitentiali romano.

¶ Breue est et quasi idẽ cum precedenti. Capitulum. vi.

S i qs domũ vel aream cuiusq3 incenderit voluntarie ʰ sublata et incẽsa oĩa restituat ⁱ z tres annos peniteat. H ono. iij. ẽpo bonon.

¶ Secularis ptãs q clericuʒ dãnum condẽnari dʒ p iudicẽ ecclesiasticũ sm estimatio nẽ iniurie in expensis z damnis. Et hodie adde penam i cle. j. de penis. Capitulũ vij.

O Lim scribentib⁹ nobis ẽpo mutinen. vt ptãteʒ cõsiliarios et ppl'm ciuitatis florentin. ad satisfaciendũ de dãnis et iniurijs irrogatis ẽpo et ecclijs fesulan. cẽ. ec. coercaret: idẽ testes lite nõ contestata recepit. ¶ Quare nos ei⁹ pcessu penit⁹ reuocato ᵏ / cõe florentin. qz banniuerat ˡ ẽpm fesulanũ cõtra deũ et ecclesiasticã libertatẽ: pp̃ter iniuriã banni z expẽsas: z damna tali occasiõe secuta: taxatione ᵐ iuramento p̃misso in

Exo. xxj. ¶ De hac materia tractať. xxiij. q. ij. z xv. q. j. illo

S i rixati. b ¶ Opere ei⁹ z ipẽsas. Adde Opas aũt amissas z ipẽsas i cu ratione pstabit vt hic dicit. z. ff. si q. pau. fe. di. l. z. ff. de his qui effu. vel dei. l. vl. z. ff. ad. l. aquil. q̃ actiõe in pun. deformitatis autem rõ nõ habebiť. qz liber cor pus non recipit estimationẽ. vt i pmis duabus legib⁹. z. ff. ad. l. rhodi. de iac. l. q §. corporũ. z. ff. de eiec. z effu. l. j §. sʒ cuʒ hõ. Th si liber hõ perijt i. solidoꝝ fit condẽnatio. vt. §. sʒ cuʒ hõ. Illud fit p pena nõ p estimatione.

Addetex. in sit. i. l. ff. cum glo. z ɔcor. ff. de sic.

Exo. xxj. Corp⁹ liberũ estimationeʒ nõ recipit.

Exo. xxj.

S i quis. c ¶ Reddet precium. Si hoc fecit i publico: si vero in priuato loco vbi cõsueuerunt fieri non teneť. ff. ad. l. aquil. q foueas. qz qui occasionẽ dãni dedit teneť. ff. ad. l. cor. nihil interest. z. ff. ad. l. aql. qui occiderit §. pe. §. eo. c. vlti.

Exo. xxij.

S i bos. d ¶ Non custodiuit. Supple / z alterius bouem occiderit. vnde teneť: qz culpa siue negligentia ipsius damnum datum est qui debuit diligentiam adhibere. vt. j. c. vlti.

e ¶ Reddet bouẽ. Hoc itelligit cũ bos ille qui damnũ dedit aggressus est aliũ et occidit: sed ecõuerso nõ teneť. ff. si q. pau. fe. di. l. j. §. cũ arietes. ff. ad. l. aql. ita qz seu cũ dubiũ est qs bos prio aggress⁹ ẽ. ff. ad. l. aql. sciens §. cũ stramẽta. Et si alis aial tuũ michi dãnũ

Exo. xxij.

S i egress⁹. g ¶ Reddet dãnũ. Si fuerit in culpa dñs appõsuit istum ignẽ: nec adhibuit diligẽtiam quã dbuit. ff. ad l. aql. q occidit §. si hac. et §. e. c. vlti. alĩs si nichil de cõtingẽtibus omisisset: non teneretur. §. eo. c. vi.

S i quis. h ¶ Uoluntarie. Sec⁹ si cõtra volũtatẽ dñi: tñ nichil de ɔtingẽtib⁹ omiserit §. e. c. vlti. in fi.

i ¶ Restituat. In q̃druplũ infra ãnũ: post annũ in simplũ. ff. de cẽ. l. j. sʒ si negligentia in simplũ: sʒ si dolo fecerit sm leges cõcremabiť. ff. z. qui edes.

O Lim. ¶ Di uidiť qz p̃mo recitat pcessũ delegati quẽ secũdo reuocat et causã diffinit ibi: quare. Ab.

diuisio

k ¶ Reuocato. Lite vero nõ cõtestata nõ valet pcessus: vt hic pꝫ. z. §. vt lite nõ ɔte. accedẽs. et. §. de elec. dudũ. ij. z. §. de pur. ca. cum dilectus.

l ¶ Banniuerat. Tale bannũ nullũ fuit: qz nullã habet iurisditionẽ in ipm. lato em non licet de clerico legẽ dare. xcvj. di. bñ quidẽ. z. xvj. q. vij. nõ placuit: imo tanq̃ sacrilegus fuerat puniẽdus. eadẽ cã. et. q. ca. si qs pncipũ. z qz in eo offendit ecclesiasticã libertatẽ: z pp̃ter hanc iniuriã puniť ad expẽsas quas pp̃ter hoc fecit: z damna q̃ ptulit tali occasione vt patet.

m ¶ Taxatione. Debet iudex p̃mo taxare de expensis z dãnis in iudicio petitis. iij. q. iij. offeratur. ver. q fieri. z postea debet iurare z tali iuramento stabiť rã.

q legitime pbationi. C. vñ vi. l. qñ. z. ij. q. j. l. pmis. §. de his q vi me. cau. fi. c. vlt. vbi de hoc. B.

a ¶ Vsualis monete. Et si de hac nõ fuisset dictũ de illa tñ intelligeret. ff. de leg. j. l. si seruus pluriũ. §. vi. et ff. de Zhen. emp. imperatores. z si plures essent vsuales monete vr̃ ð minori intelligẽdũ. ff. de lega. iij. nũmis. z. §. de cẽsi. exparte.

divisio

I N nostra. ¶ Diuidit in psa pte po nit decisa ꝯsulta tio. in scda respõ sio ibi: cum igit. Abbas §. ¶ Glo. seq. distĩguit dãnũ et expẽsas et dãnum subdistiguit circa rẽ et extra rẽ. cõcludẽs expensas hic nõ includi: qz de his non agebatur.

b ¶ Dãnorũ. No. § q differẽtia est int dãnuz z expẽsas vt hic ptz. z. §. ca. pxi. ar. vñ iuramentũ sup vno factũ non extendit ad aliud: cũ sint diuersa: puta si ppter discordiam dom⁹ aliqua destructa fuerat/ possessio aliqua sterilis remãsit vel qz negociari non potuit: hmõi dãna remissa sunt z iuramento firmata. Quoddã eñ dãnũ siue interesse dicit circa rez puta subtraxisti instrumenta quibus possessio eccl'ie firmat vel alteri⁹/ teneris ad illud damnũ qd contingit ppter absentiã instrumentorũ. xij. q. ij. si qs de clericis. z. ff. de act. emp. z ven. iulianus. in pn. Quoddã dicit extra rem: puta debui tibi frumentũ: z qz nõ dedi suo tpe: familia tua fame periit: illud dãnũ nõ ꝯsequeri: sed pciũ frumẽti vel vini. ff. e. l. si sterilis. §. cũ p venditorẽ. Expense dicunt quas qs facit circa sũpt⁹ litis z circa aduocatos. C. de iudi. sancim⁹. De istis expensis mẽtio fit. §. vt lit. nõ ꝯtesta. qm. §. in aliis. z. §. de dolo. fin. z ꝯsiles expẽse fuerũt h quas faciebant eundo z redeundo: vel expendendo pecuniã suã faciẽdo maiores expensas q ꝯsueuerũt. ad istas expensas iuramentũ non extẽdit: tñ si intellexisset de hmõi expensis: z de his intẽderunt iurare z hoc cõstaret: sup his fieret interpretatio sicut credo. sed hic simpliciter dictũ fuit de damnis: quare ad ea tñ restringit iuramentum. Et sic est aliud damnũ z aliud expẽse: sicut dicit aliud pena z aliud mulcta: z aliud fraus z aliũ dolus. ff. de verbo. sig. aliud fraus.

c ¶ Contribuat. Pro bono cõcordie vt hic dicit: sic fit contributio quando iactus merciuz factus est. ff. ad legem rhodi. de iac. l. j. z. ij. §. cum eadem. l. amisse

Sic ergo in casu isto equũ est fieri ꝯtributionẽ ppter bonũ pacis z ꝯcordie habendũ: ne forte hac occasione concordia non seruetur.

d S I culpa. No. q ad hoc vt teneat q dãnum dedit seu iniuriã irrogauit necesse est culpã interuenire: alioquin nõ tenet. vñ infantes z furiosi non tenent si dãnum dederint: qz iudiciũ animi non habent. ff. ad. l. aq. sed z si. §. iniuriarũ. z. §. igit. z xv. q. j. illud. ipsi bestamẽ dolũ capax tenet: vt h i c. illud. z. §. igit. z ille nõ tenet de culpa qui ad sui defensionẽ z incõtinenti z eodẽ modo damnum dedit. ff. e. sciam. §. q cũ aliter. et de leuissima culpa qs tenet i casu isto. ff. e. l. ij. z ille excusat a culpa: q alteri⁹ impulsu vel violentia vẽtorũ dãnũ ddit. ff. e. queadmodũ. §. si nauis. z. §. item labeo.

e ¶ Tulisti. No. q nõ solũ q dãnuz dedit seu iuriã irrogauit sz q opẽ tulit tenet puta si vn⁹ tenuit z alius interemit: ille q tenuit quasi cãm mortis dedit: ideoqz actione in factũ tenet. ff. e. itẽ mela. §. si alius. z. §. itẽ cũ eodẽ. z. ff. de iniur. nõ solum. in pn. z. §. si mandato sic z ope z cõsilio furtũ cõmittit. insti. de oblig. q ex delic. na. §. ope. z homicidiũ ope z ꝯsilio ꝯmittit. §. de homi. sicut dignum. §. illi qui. §. vlt. z. §. hi qui. z l. ff. de adul. is cuius. §. vlti.

f ¶ Imperitia. Que annumerat culpe. insti. ad. le. aquil. §. imperitia. z. ff. de reg. iur. imperitia. z. ff. loca. si qs fundũ. §. celsus. Idẽ intellige de negligẽtia. puta hic dicit. § siue culpa siue iperitia vl' negligẽtia dãnũ dederis. vel si iniuriã irrogaueris vel dantib⁹ opẽ dedisti: teneris etiã si negligẽtia tua aliqd minus bñfecisti: z ob hoc damnũ datuz sit/ teneris. ff. ad. l. aq. l. si seruus. ij. §. si ex plaustro z. l. qui occidit. §. in hac. z negligentia imputat. J. de peniten. z remis. quesitũ. vbi de hoc. Abbas si.

g ¶ Ignorantia. Hic non excusat ignorantia a culpa si potuit scire ex facto suo contingere iacturã vl' iniuriã. puta michi lz pcutere pcutiẽtẽ me si cũ vellẽ eũ pcutere aliũ pcussi: iputat michi. ff. ad. l. aq. l. scientiã. §. pe. z. ff. de iniur. eũ q. §. si iniuria. Arg. ꝯ. ff. eo. si cũ seruo. debuit § adhibuisse diligentiã in facto suo vt dicit i fi. z sic nõ iputaret. Et illũ scias q iiuria fit aut re: aut vbis. re/ qtiẽs man⁹ infert. vbis/ qtiẽs ꝯuitiũ

mille libris vsualis[a] monete pdicto epo sinaliter duxim⁹ condẽnandũ. Grego. nonus

¶ Qui iurat statutũ sup non repetẽdis dãnis: hoc nõ obstante expensas repetere poterit. h. d. vl' sic. Statutũ sup dãnis nõ repetẽdis ad expẽsas nõ extẽdit. Capit. viij.

I N nostra z fratrũ nostrorũ psentia proposuistis q olim ciues brixieñ. pro restaurationibus dãnorum illatorum adinuicem q ppter multas ciuiles discordias icurrerant plurimũ aggrauati/ statutũ editum de non petendo vel recipiendo in posterum restaurationes huiusmodi a cõmuni gñalit approbarũt z firmarũt etiaz iuramento: z infra. ¶ Cum igitur aliud sit dãnorum[b] restauratio q satisfactio expẽsarũ: z ideo in iuramento exhibito super damnorum articulo/ intelligi non debeat q factum expẽsarum fuerit cõprehẽsum: mandamus quatenus (iuramento nõ obstante predicto) auctoritate nostra prouideas q dictũ ꝯmune pro bono concordie ad expensarũ satisfactionẽ aliquid contribuat[c]: iuxta tue discretionis arbitriũ: a te sicut expedierit moderandũ. Idẽ.

¶ Habet plura dicta z ie ij mat. Capitulum. ix.

S I culpa[d] tua datuz est dãnum vel iniuria irrogata seu aliis irrogantibus opẽ forte tulisti[e] aut hec imperitia[f] tua siue negligentia euenerũt: iure sup his satisfacere te oportet: nec ignorantia[g] te excusat si scire debuisti ex facto tuo iniuriã verisimiliter posse contingere: vel iacturã ¶ Et si aialia tua nocuisse pponas: nihilominus ad satisfactionẽ teneris: nisi ea dãdo passis dãnũ velis liberare teipm. qd tñ ad libe-

Dãnũ circa rẽ

Dãnuz ex rem.

Expẽse

ꝯ Cõtra. l. vnt. C. de rapto. virgi. z. l. is qui opẽ. z. l in furti. §. ope. z quod ibi. not. Bar. ff. de fur.

Iniuria fit re: ver bis.

dicit. ff. de iniur. l. j. ꝛ. §. de re iudi. cū te. ꝛ iniuria ꝑ dissimulationē abolet. ff. eo. nō solū §. j. Et illud scias ꝙ ꝯuētus de dāno dato si negauerit ꝛ ꝓbatū fuerit ꝯdēnat in duplū. ff. ad. l. aquil. l. ij. ꝛ. C. e. ti. ꝯ negantem.

Dānuz ꝑ aīa-lia datū/ qłr restituitur.

a ¶ Aīalia tua. Sic ꝗ si q̄drupes tua siue animal dānuz dedit ad estimationez teneris: qꝛ non custodiuisti aīalia tua: tamen si velis dare aīal pro damno liberare te potes: vt h̄ dicit. ꝛ. ff. si q̄. pau. fe. dicat. l. j. circa prin. ꝛ insti. e. ti. in prin. vñ sumpta fuerunt hec v̄ba. Et hoc hꝫ locū in his aīalibus q̄ ꝯ naturā mouētur: vtpote si bos cornupetere solit⁹ fuit vl' equ⁹ calcitrosus vt dr̄ in ꝑdicto. §. l. In feris aūt aīalib⁹ q̄ natura li sua feritate dānum dederunt hoc nō hꝫ locuz qꝛ illud aīal dādo non liberaberis: qꝛ non adhibuisti diligētiaz quā debuisti: vt h̄. j. dicit. nichilominus teneris vt h̄ dr̄ saltē directa actiōe vel vtili potius. Si vo aufugit ꝛ nocuit: nō pōt dn̄s quondā ꝯuenire: qꝛ desinit dn̄s esse. vt. ff. e. l. j. §. in bestijs. ꝛ insti. eo. §. j. Fere bestie sunt: vt vrsus/ ꝛ cerui: q̄ sūt animalia siue volatilia fera dicunt. insti. de re. diui. §. fere. ꝛ in alijs §. sequētib⁹. Cū eñ liber hō dānū dat locū hꝫ actio. l. aq̄l. cū vo q̄drupes siue aīal locū habet actio de pauperie. cū vo seruus: tunc locū habet actio noxalis: ꝛ tunc licitū est seruū dare pro dāno dato. insti. de noxa. circa prin.

rationē nō ꝑficit/ si fera aīalia[a] vel q̄ ꝯsueuerūt nocē fuissent. ꝛ quā debueras non curasti[b] diligentiam adhibere. ¶ Sane licet q̄ occasionem[c] dāni dat/ dānū videat dedisse: secus est tñ in illo dicendū qui vt non accideret. de contingentibus nil omisit[d].

¶ De penis. Ex ꝯcil. toleta.

¶ Totiēs puniendus est criminosus quotiens delictum iterat. Capitulum. j.

Sa q̄ frequenti preuaricatione iterantur/ frequēti snia ꝯdēnentur[e]. Ex ꝯci. triburiensi.

¶ Interficiens presbyteruz puniendus est. et pene pars ecclesie cui p̄fuit: alia ps pro eius aīa distribuitur. Ca. ij.

Presbiteri interfecti cōpositio[f] ep̄o ad cuius parrochiam pertinet soluat ita vt medietatē vtilitatib⁹[g] ecclesie cui[h] prefuit tribuat: alteram in eius elemosinā iuste dispertiat. ¶ Quia null⁹ eius heres proximior videt q̄ꝫ qui ipsum dn̄o sociauit[i].

Alexā. iij. cātuarieñ. archiepiscopo. ¶ Non debent prelati pro criminosis sustinendis pecuniā exigere: nec etiā correctionis causa ex cupiditate penam pecuniariā iponere. Capitulum. iij.

Licet iuxta apostoluz ꝛ infra. ¶ Accepim⁹ ꝙ archidiaconi conuentreñ. ep̄at⁹ ꝓ corrigēdis excessib⁹ ꝛ crimib⁹ puniēdis a clericis et laicis[k] penā[l] pecuniariā exi

Casus

Sa que. ¶ Pone exempla in ca. p̄ta. de excep. lib. vj. vbi excōicationis exceptio pōt ꝯ actorē pluries opponi: ꝛ ibi dicit ꝙ quotiens deficit in ꝓbando: totiens debet puniri in expensis. Ab. si.

¶ Glo. seq. alle. duas concor. et duo similia ꝛ arguit.

e ¶ Condēnētur. Sic. vj. q. j. imitare. ꝛ de pe. di. j. mēsura. Et ita quotiens deliq̄rit/ totiens puniri debet sicut in ꝯtractib⁹ ꝯsueuit dici: vt pena soluta contract⁹ maneat in sua firmitate. ff. de trāsac. q̄ fidē. Sed et arbitrio de stare non cogit pena soluta nisi id exp̄sse dicat. ff. de arbi. si duo. i fi. Et sic ē ar. quotiens clericus in delicto repertus fuerit totiēs exigat ab eo pena. ar. xxiij. dist. ꝗꝗ. in fi. et ff. de verbo. oblig. si sic stipulatus.

b ¶ Non curasti. Qꝛ hm̄ōi aīalia nō debent teneri in publico vbi publicū interest. isti. si quadru. paup. fe. di. §. hic q̄z. als §. ceterū. Si vo teneant in publico ꝛ dānum dederint: teneat dn̄s in duplū: ꝛ nichilomin⁹ actio de pauperie locū hꝫ: qꝛ cū plures actiones ꝯcurrunt penales in eadē re vna non tollit aliam. insti. e. §. finali.

c ¶ Occasionē. ff. ad. l. aquil. q̄ occiderit §. in hac. ꝛ §. de homici. decetero. vbi d̄ hoc. §. de testi. sicut. i glo. que incipit argu. ꝙ qui.

d ¶ Nil omisit. Not. ꝙ non est imputādū ei q̄ de cōtingentib⁹ nil omisit. ff. ad. l. aq̄l. qui occidit §. i hac. et. l. qui foueas. ꝛ. l. si putator. ꝛ. l. dis. si duo. ꝛ. §. d̄ homici. c. vlt. ꝛ antepe. Ber.

Continuatio

¶ Rubrica. De penis. ¶ Supra visuz est de varijs excessibus ꝓpter quos pene debent: merito subiicit inde rubrica de penis. ¶ De hac materia tractat. xxiij. q. iiij. ꝛ. q. v. per totū. xxiij. dis. ꝗꝗ. xxij. q. ij. in antidos. vsq ad §. verum id. xvj. q. j. ꝛ. vj. quasi per totū. lxxxj dist. in multis ca.

Summarium. diuisio

Presbi. ¶ Dicit q̄d faciendū sit de pena quā soluit interfector pbr̄i. h. d. ¶ Primo ponit vnū dictū secundo ratio ibi: quia. Ab. si.

f ¶ Cōpositio. hec ꝯpositio per. l. lombardā est sexcentoꝝ solidoꝝ. xvij. q. iiij. qui subdiaconum.

¶ Glo. seq. arguit.

g ¶ Vtilitatib⁹ ecclie. hoc ideo qꝛ ꝛ sic ecclie iniuria facta fuit ꝛ in suū ministrū iuxta illud. Qui vos tangit/ me tangit. ij. q. vij. accusasti. Et est arg. ꝙ penas pecuniarias quas recipit ep̄s nō lucrat ip̄e: sꝫ in vtilitatem ecclie ꝯuerti debent: vel diuidet illas. argu. ꝛ. j. dist. ius militare. ꝛ. xvj. q. vj. c. j.

h ¶ Cui. s. ecclesie.

i ¶ Sociauit. Baptizando ꝛ ordinando illum.

Summarium.

Licet. ¶ Archidiaconi ꝛ alij prelati q̄ in criminibus dispensare nequeūt penā pecuniariā imponere non possunt vbi a iure alia statuitur. Primo ponitur archidiaconoꝝ actus reprehensibilis secundo mandat illos inhiberi: ꝛ compesci ibi: mandam⁹. Abbas si.

¶ Glo. seq. querit ꝛ dupliciter soluit.

k ¶ Laicis. Sꝫ q̄re a laicis? qꝛ forte sunt de sua iurisditione tēporali/ vel de ꝯsuetudine hoc habent.

¶ Glo. seq. notat penas pecuniarias. ꝛc. signat ꝯtrariū soluit distiguēdo. ponit opi. hug. quā determinat.

Pena pecuniaria an pro crimib⁹ exigi possit.

l ¶ Penam pecuniariā. Ex hac decre. videt ꝙ p criminibus pena pecuniaria exigi non debet: cū papa h̄ eā ꝓhibeat. ar. xvj. q. vj. cognouim⁹. ꝛ. ca. de lapsis et ca. episcopo. ꝛ illud. j. qō. j. nullus episcopus. ꝛ. §. de symo. nemo. ꝛ. lxxxij. distin. si quis episcopus. Arg.

gũt. & pro ãnua exactione pecunie ꝑsonas q̃nq; suspẽdũt ecclãs iterdicũt: a vicarijs[a] denarios vt eos in ecclĳs cãtare ꝑmittãt exigere non formidãt: et alia agũt q̃ canonũ obuiãt institutis: & de radice cupiditatis: et auaricie ꝓdire videnł: et ĩfra. ¶ Mandaquate. archidiaconis ꝑdicti epãtus hoc districti⁹ interdicas. si aũt ↄtrauenire ꝑsumpserit eos ap. ces. ec. cẽ. cõpellas. Idem in cõcilio turoñ.

¶ Victus cõdemnał victori presenti in expẽsis etiã i causis pecuniarijs. et vnũ casum excipit. Capitulum. iiij.

Caluniã et audaciã temere litigantiũ ↄdemnãdo in expẽsis & alio[b] multiplici remedio sanctio ipialis compescit. ¶ Q̃m igił sacris istitutis ↄsonare dinoscił: precipim⁹ vt decetero in causis pecuniarijs victus victori[c] in expẽsis legitimis ↄdẽnetur. Nisi snia[d] pro absẽte feratur. Inno. iij. nidrosiẽ. archiepõ.

¶ Clericus causam seu operam prebens bello deponendus est. Capitulum. v.

Quod in dubijs: & infra ¶ Qui vo tam sacerdotes qui gubernant naues ad pugnã: q̃ q̃ ꝑsonalił exercẽt cõflictũ: et hi q̃ alios incitãt[e] ad pugnãdũ: oẽs enormiter peccant: de rigore canonico eos credimus deponendos. Idem londoñ. episcopo.

¶ Clericus pro magno scelere ab eo cõmisso deponi dz: & i monasterio detrudi ad agẽdam penitentiã. Caplm. vi.

Tue discretionis prudẽtiã: et ĩfra. Ad illud qd a nobis tertio reqsisti q̃liter clerici in latrocinijs vel alijs magnis scelerib⁹ deprehensi[f] puniri debeãt. † ¶ Respondem⁹: q a suis ordinib⁹ degradati. detrudi debeãt i arctis mõasterijs[g] ad pniam pagendã. Idẽ abbati et fratribus cripte ferrate.

¶ Si vterq; ↄtrahẽtium venit ↄtra cõtractũ: vterq; põt exigere penã adiuicẽ promissam ex cõuentiõe. Capi. vij.

Constitut⁹ i pñtia nrã et ĩfra. ¶ Licet aũt in instro epĩ lauitani exp̃ssa fuerit certa pena quã pars contractũ nõ seruãs solueret obseruanti. ¶ Cũ tñ vtraq; ps venisse cõtra illũ ex cõfessione[h] ꝓpria ↄuincał. ¶ Cũ & p ve stra subtraxerit epõ pẽsionẽ & eps procurationẽ exegerit ab eadẽ ecclesia: sicut economus proposuit memoratus

---

cõtra. xxiij. q. v. si vos. Vñ nota q cũ ius statuit penã pecuniariã infligẽdã: q̃cũq; cognoscit de illo crimine illã põt infligere. ff. de iudi. l. ij. §. vlti. & ß. de raptou. in archiepãtu. & xij. q. ij. cũ deuotissimã. xviij. di. qm. si vero ius solã penã spũalẽ vel corporalem sup crimine statuit. iudex nec debz nec potest illã in aliam cõmutare. sed ille tantũ qui ß illo crimie potest dispẽsare. Et cũ de pena crimis nihil ß iure cautum est an pecuniariã: vel aliaz ĩfligat: † iudicis arbitrio cõmittitur. ß. de offi. de lega. de causis. Cũ iudex super crimine dispẽsare põt bñ potest infligere penaz pecuniariaz vel aliã. sz archidiaconi isti sup his criminib⁹ dispẽsare nõ poterãt vnde non debebant penam pecuniariã infligere. sz imponere spũalez: ẽm q q̃litas crimis exigebat. arg. ß. de iudi. at si clerici. Hug. dicit: q illa pena est infligẽda q̃ magis timeał. arg. xxiij. q. iiij. ea vidicta. & q. v. prodest. & ß. vt lit. nõ ↄtes. qm. in si. Sz hoc intellige hre locũ cum iudex talis est qui possit dispẽsare & commutare penas. sed isti archidiaconi hoc nõ possunt. Ala.

a ¶ A vicarijs. Hoc erat simoniacũ: cũ ordo sit sacramentũ cui adheret executio. si ergo vnum vendunt & reliquã. j. q. iiij. si quis obiecerit. & ca. saluator.

Caluminã. ¶ Primo legem recitat quam secũdo approbat ibi: quoniam.

b ¶ Alio. Ita vt ꝑter expẽsas de calũnia puniał. C. de calũ. l. iij. & isti. de pe. te. liti. §. aduersus: qz infamis efficił vt ibi dicił de quibus legibus hic facit mẽtionẽ.

¶ Glo. seq. ponit opi. suam & ↄtrariam & remittit.

c ¶ Victori. Victus victori in expensis ↄdẽnari dz si ꝑ calũniã & malã fidẽ appareat eũ mouisse litẽ vt hic exp̃sse dicit lra in pñ. & i auł. de iudi. §. oportet. colla. vi. & ff. de iudi. eum quẽ temere. Alij dicunt q eoipso

q succumbit presumitur calumniari. vnde condẽnari debet in expensis. ¶ De hac materia plene dictum est. ß. de dolo. & contuma. finem.

d ¶ Nisi snia ꝓ absente. Sicut canel. C. de iudi. ꝓperandũ. §. et si quidẽ: ibi dicił q vict⁹ ꝑsens sump⁹ suos de cõdẽnatione deducat.

Quod i dubijs.

e ¶ Incitant. In bello iniusto ar. ß. ß ho. sicut dignuz. §. q̃ vo. et. ff. ad. l. acqi. item mela. §. itẽ cũ eo. sec⁹ si esset iustũ. qz tũc licitum est hortari xxiij. q. vi. hortatu. & ca. igił. & c. vt ꝑdẽ. & itẽ resse bellis. ea. cã. qõ. iiij. maximian⁹.

Tue. ¶ Abbas et clericus i magnis criminib⁹ deprehensi post depositionẽ detrudi debent in monasteriũ ad agẽdũ pniam. Et diuidił. ꝑmo ponił ↄsultatio. secundo rñsio ibi rñdemus. Abbas ¶ Glo. se. ponit duas lectu. secũdam declarat.

f ¶ Dep̃hẽsi. Et cõuicti. sola eñ dep̃hẽsio nõ sufficit. ß. de iudi. cũ non ab homine. Uel itelligẽ dep̃hẽsi ita q factũ sit notoriũ ꝑ euidentiã facti tales enim statim ↄdẽnari possunt. C. de defen. ciui. l. defensores. Et arg. ß. de cohabi. cle. et mulie. c. vlt. & ij. q. j. de manifesta. et talis deprehẽsio aucte sui prelati fieri debet: ne vltra se extẽdat violentia q exegerit dñsio clericoꝝ. ß. de sen. excõi. vt fame aliis capientes essent excõicati. vt ibi.

g ¶ Monasterijs. Si. xvi. q. vj. de lapsis. & l. di. si il le. & si incorrigibiles fuerint ꝑ secularẽ iudicẽ postea deprehendantur. ß. de iudi. cũ non ab homine. B.

Constitutus. ¶ Primo ponit diffinitionẽ. secundo causam interserit ibi: cum & Ab.

h ¶ Ex cõfessione. Confessio enim in iure facta preiudicat. ß. de transac. preterea. ij. & ß. de ↄfes. cũ sup. & c. vlti. vbi de hoc. & C. e. l. vna. & ff. eo. l. j.

¶ Glo. seq. opponit et dupliciter soluit.

---

† Adde q dz i ponit cõ suetudinaria. quã si excedat dẽ trãsire modũ. no. i. l. hodie. cũ glo. ff. ß pe.

† Adde q̃ dicãł magna et q̃uis scelera no. i. l. iij. C. ß req. re. bar. i. l. nõ solũ ff. de iniur.

diuisio

diuisio

Fides frāgat fidem frāgēti ✝ Con: cor. l. eā q. ff. de ioff. testa. ꝛ l. cū ꝑ: ponas. C. de pac.

a ¶ Utrāqꝫ partē. Sꝫ vr̄ ꝙ epūs nō leiderit in penā. nā cū altera pa. ei subtraxit pēsionē: licite potuit petē procuratorē: qꝛ fidē nō frāgēti fides nō est frāgēda. §. 6 iu retur. puenit. q̄. ꝓ nā licituꝫ est redire ad priorē actionē cū ex p. e altera nō paret pacto. ar. §. de pac. cū pdē. de hoc dictū fuit. §. de elec. cū inf. r. Ecōtra vr̄ ꝙ illi potiꝰ puiudicet q̄ vitio icidit in pe nā. nā si vterqꝫ ē in mora feniꝫ vl tima mora no cet. ff. de peri. et ꝯmo. rei. vē. illō Rn̄deo hic ꝑꝑ par delictū neu ter incidit in pe nā. ff. de re iudi. cū par. ꝛ in relictis mutua fit cō pēsatio. §. de adult. c. pe. ꝛ vlt. xxxij. q. vj. nihil ꝛ. ff. solu. ma. vi ro. Io. ꝯpēsatio mutua fit. ff. de ꝯpensa. si ābo. ꝛ ff. 6 dolo. si duo. hec decre. vr̄. sa fuit in fi. huiꝰ de cre. §. de reli. do. ꝯstitutꝰ. et ꝑ illā poteris itelligere istam. Ber.

b ¶ Absolutā. Preferēda ē eīm opinio extimationis pecūiario ꝯmodo. ff. de solu. cū ex pluribꝰ ꝛ. ff. de vsu. in pe cudum. §. viti.

S Uper his. c ¶ Uariauerat: ꝛ ideo non fuerat et credendum. iiij. q. iij. §. qui falso. ꝛ. §. vt eccle. benefi. vt nostrum. Ber.

d ¶ Nō incurrit. Qꝛ genꝰ pene ꝑ se nō infamat nisi snīa pcedat. C. q. ex cau. infa. irro. l. j. ꝛ l. nullā. lꝫ Gratianus aliter senserit. iij. q. vij. §. tria. in fi. Uin.

diuisio S Uam. ¶ Diuidit. in prima ponit questio. in secunda ꝓuisio ibi: quia igitur. Ab.

¶ Glo. seq. signat ꝯtrarium ꝛ soluit distinguendo.

e ¶ Persolutꝭ. Eo ipo ꝙ sortē recepit pene renūciasse vr̄. ff. de eo qō cer. lo. l. vlti. in fi. ꝛ. ff. de le. ꝯmis. post dic. ꝛ ita vr̄ ꝙ eā vlteriꝰ petē nō possit ꝑ hoc ꝙ h̄ vr̄ nisi aliē ꝯuenerit iter eos eū sortē recepit. s. ꝙ sors et pena peti possit. arg. ff. de trāsac. q. fidē. C. de trāsac. cū ꝓpo nas. ff. si qs cau. l. iij. j. rn̄. Et sic vr̄ ex hac decre. ꝙ non cōmittat pena i totū cū effectu: lꝫ sors i totū soluta nō sit. Uā habes ꝯtra plura. ff. 6 vbo. ob. stipulationū. §. si sortē. Sup hoc ꝯsueuit distigui. aut eīm illud qō ꝓmittit sub pena ꝯsistit in dādo aut in faciēdo. si ꝯsistit in dādo in totum ꝯmittit pena. licꝫ in parte sit satisfactū. ff. fami. hercis. heredes. §. in illa. in fi. ꝛ. ff. de vbo. obli. stipulationū. §. si sortem. et r. l. in executionibus. §.

Pena an i totū committat si sors soluat ꝑ pte.

vtrāqꝫ[a] partem ab ea reddimus absolutā[b]. Idem priori sancti fridiani: ꝛ mgro. B. canonico pisano. ¶ Si testis ꝑpter vacillatione icarcerat / infamiā nō incurrit. Ca. viij.

S Up his de qbꝰ nos cōsulere voluistis: ꝛ infra. ¶ Clericus aūt q̄ ꝑ eo ꝙ variauerat[c] ꝛ vacillauerat corā vobis de mādato vr̄o captꝰ est ꝛ detētus: infamiā non incurrit[d]. Idē spoletano epō. ¶ Obligatus ad certā quantitatē certa die sub pena soluenda: si partem infra terminuꝫ soluit ad penā integram non tenetur. Capitulum. ix.

S Uam ad nos rectores clericorū sancti fortunati q̄rimoniā transmiserūt: ꝙ cuꝫ tibi essent in. xl. libris ꝑ quoddā arbitriū condēnati: essetqꝫ pena. xxx. librarū apposita: nisi ea soluerēt in termino ꝯstituto. tādem. xxxiij. libris in termio ꝑsolutis[e] occasione septem residuaꝝ per quasdam nr̄as lr̄as veritate tacita impetratas obtinuisti eos in p̄fatis. xxx. libris tibi ꝑ delegatū iudicē cōdēnari. ¶ Quia igiꝭ te non decet intantū pontificalis modestie[f] obliuisci: vt ihonestis q̄stibꝰ[g] anhelando desideres cū aliena iactura ditari: mādamus quatenꝰ septē libraꝝ solutione ꝯtētꝰ sup penā[g]. xxx. librarum memoratos rectores de cetero nō molestes. Idem.

¶ Occidentes p̄latū priuantur būficio et feudis q̄ habēt ab eccl'ia cui preerat p̄latꝰ. illi: nec eis vel heredibus restituenē nec alia de nouo concedi debēt. Et hodie i occidente capiēte vel bānientē epm̄ aucte sunt similes pene de qbus i cle. si quis suadente. eo. titu. Capitulum. x.

A D aures nr̄i ꝑlatus ꝑuenit ꝙ cū q̄dā parrochiani tui ausu diabolico bone memorie. P. vicentinū epm̄ p̄decessorem tuū nequiter pemissent feuda ꝛ būficia q̄ illi a vincentina eccl'a obtinebāt ipsis ꝑ sniam fuerāt cum multa deliberatiōe sublata.

item si ita. ꝛ. ff. de pig. sed an vie. ar. Si vero ꝯsistit in faciendo et illud quod ꝓmissum est sub pena sit indiuiduum: tunc idem est qō in p̄mo casu quia in totum ꝯmittitur pena. ff. fami. herciscū. heredes. §. an ea stipulatio. ꝛ. ff. de verbo. ob. eadem. §. cato. in p̄n. ibi ab omnibꝰ factum ꝛc. et. l. in executione. §. secūda. Sed i primo casu cū ꝯsistit i dādo dixit Azo. ꝙ apposita excep tiōe repelletur a pena pro rata solute ptis. arg. ff. si qs cau. si ser uus. §. j. et. ff. de verb. obli. l. ij. §. vlti. ad fi. ꝛ arg. ff. depo. si duo heredes. ꝛ. ff. de verb. obli. in exe cutione. §. inso lidum. et hanc equitatē seruat h̄ Inno. Nec est seruādus ille rigor vt in totū pe na exigat: quia nō debet qs cuꝫ aliēa iactura di tari: vt hic dr̄. et xiij. q. ij. p̄num ꝛ. ff. de condi. in de. nam hoc. da non iterest illiꝰ penam recipere p solutā sorte: ꝛ p̄ferē ideo qa placuit equitatē pfer ri stricto iuri. C. de iudi. placuit. vnde littere sup hoc ipetrate nō valuerūt. quod patet ex eo ꝙ dicit veritate tacita. Alii doctores legū seruāt illum rigorem. Si vō factum sit diuiduum ꝑ parte tm̄ ꝯmittitur. ff. rē ra. ha. si ꝓcurator. ꝛ arg. ff. 6 vbo. ob. eadē. §. cato. ibi / at si deo cautum ꝛc. Sed ꝯtrariū videtur in. l. p̄di. ff. si quis cau. si seruꝰ. vbi committitur pena in totum: licet detur exceptio ꝑ alia parte factum vi: detur diuiduū. Sed dici cōsueuit ꝙ illud est speciale in iudicio. qꝛ et ibi mora purgat. ff. si qs cau. et si post tres: sed in penali stipulatiōe nō purgatur. C. de ꝯtra stipu hen. ꝛ committē. stipu. magnam. qꝛ tempus ibi interpellat. §. de loca. et. c. vlti. B.

Esta ꝑ Rigoui.

Mora nō purgat in stipulatiōe penali.

f ¶ Modestie obliuisci. Preferēda est enim estimationis opinio pecuniario commodo. ff. de solu. cuꝫ ex pluribus causis. ff. de vsuris. in pecudum. §. vlt.

¶ Glo. seq. no. signat ꝯtrarium ꝛ remittit.

g ¶ Penā. Uidet ergo ex hoc ꝙ ecclesiastica ꝑsona nō possit exigere penā nec ab eo exigi. arg. xij. q. ij. fraternitas. Arg. cōtra. §. eo. ꝯstitutus. De hac materia dictum est. §. de arbi. dilecti filij.

A D aures. ¶ Diuidit hec decre. Nā p̄mo penā lē sniam recitat. scdō aggrauat ibi: qꝛ igit. Ab.

a Restituant. Immo videt quod maiori pena puniendi sunt: ut non solum ea restituant: sed omnia alia bona sua ecclesie cui iniuria facta est tradant perpetuo. xviij. q. iiij. si quis deinceps. et anathematizant: ut ibi dicit: licet ipso iure sint excommunicati ea causa. et q. c. si quis suadente. Item alia pena imponitur. C. co. c. pre. s. in quibusdam. et si iterum aliqui suum episcopum interficiant priuant epo. xxv. q. ij. ita nos.

b Iure permissum. Permissum patronis est presentare rectorem et habere ius processionis et si ad inopiam vergat ei ab ecclesia succurrit. ff. de iurepa. nobis. et xvi. q. vij. quicunque. sic episcopus non debet plus petere a subditis quam sit permissum a iure. xviij. q. ij. hoc tm. et x. q. iij. quia cognouimus. et ff. de cen si. cum apostolus. alias restitueret duplum. ff. de imu. eccle. quia plerique. et ff. de cessi. pecu rationes. in fi.

Qui igitur maiori sunt animaduersione plectendi: nos tam tibi, quam successoribus tuis auctoritate apostolica prohibemus ne ipsis aut heredibus eorum beneficia predicta restituantur[a]: seu de nouo eis alia quelibet conferantur. Idem

Prorumpens contra iudicem arbitrio superioris punitur. Capitulum. xi.

Dilectus filius electus sancti P. ad mores et infra Ne iudicialis euanescat auctoritas. cum de litigatoris improbitate constiterit aduersus assertionem[b] iudicis temere prorumpentis: iuxta superioris arbitrium digna poterit animaduersione puniri. Idem in concilio generali.

Patroni aduocati, vel vicedomini vendicantes sibi in ecclesiis plusquam iura permittant: per censuram ecclesiasticam compescuntur: et si occidunt plebanum vel clericum ecclesie per se vel per alios: perdunt quod habent ab ecclesia et eorum posteri vsque ad quartam generationem non admittuntur ad clerum nec in religionibus recipiuntur. Ca. xij.

In quibusdam prouinciis ecclesiarum patroni, et aduocati: seu vicedomini se in tantam insolentiam erexerunt: quod non solum cum vacantibus debet ecclesiis de pastoribus idoneis prouideri: difficultates ingerunt et malicias versutiam de possessionibus aliisque bonis ecclesiasticis pro sua voluntate ordinare presumunt. Et (quod horrendum est dicere) in necem prelatorum prorumpere non formidant. Cum igitur quod ad defensionis[c] subsidium est inuentum: ad depressionis dispendium non debeat retorqueri prohibemus expresse: ne patroni, vel aduocati, seu vicedomini super premissis decetero plus vsurpent quam reperitur in iure permissum[d]. et si contra presumpserit[e]: per seueritatem canonicam districtissime compescantur. Sacri nichilominus concilii approbatione statuimus: quatenus si patroni vel aduocati aut feudatarii seu vicedomini: aut alii beneficiati alicuius ecclesie rectorem vel clericum alium ipsius ecclesie per se vel per alios occidere, vel mutilare ausu nefando presumpserit: patroni in patronatus: aduocati aduocatiam: feudatarii feudum; vicedomini vicedominatum: et beneficiati beneficium prorsus[f] amittant. Et ne minus vindicte quam excessus memoria progetur: non solum de premissis nihil perueniat ad heredes[g]: sed etiam vsque ad quartam generationem posteritates talium in clericorum collegium nullatenus admittantur: neque in domibus regularibus alicuius prelationis[h] assequantur honorem: nisi cum eis fuerit misericorditer dispensatum.

Dilectus. Qui iudici iniuriantur per superioris arbitrium puniri debent. h. d. Ab.

Glo. ista arg. signat contrarium et soluit.

b Assertionem. Ar. quod verbo iudicis est credendum: nisi contrarium probetur: vt hic dicitur. ar. ff. de proba. post cessionem. ff. g. contra. ff. de testi. cum a nobis. et ff. de proba. quam contra fallam cui standum est. Sed quod dicit hic quod puniri debet litigator vt per est cum temere contradicit iudicis assertioni: puta cum iudex hec quod dicit ostendit per acta: vel cum litigator nihil ostendit contra excommunicationis sententiam: tunc punitur in sumptibus. ff. de senten. excommunicati. sacro. arg. ff. eo. calumniam. vel alias secundum arbitrium superioris: vt hic dicit: et ff. de offi. dele. de causis. Ber.

In quibusdam. Diuidit. Nam primo recitat triplex patronorum delictum. secundo ibi: cum igitur. prohibet et contra primum et contra secundum vtrumque prohibendo. tertio ibi: sacri. contra tertium illud primo puniendo in factoribus. secundo aggrauando penam in posteros ibi: et ne minus. Ab. si.

c Defensionis. Patroni enim ecclesiam defendere debent. xvi. q. vi. filiis. hanc defensionem non debet extendere ad grauamen: vt hic dicit. sic. ff. de appella. c. iij. et c. cum specialis. §. porro. et ff. de iureiuran. quanto. et xxij. q. iiij. inter cetera.

Glo. se. reci. per q. et solutionem et dat simile.

e Presumpserint. Nisi forte in casu quem habet. ff. de sen. excom. si vero. cum moderamine inculpate tutele: alias non.

Glo. se. reci. per q. et solutionem et dat duo similia.

f Prorsus amittant. Et deuoluatur ad ecclesiam cui facta est iniuria. xvij. q. iiij. si de deceps et c. quisquis vt dictum est. ff. e. ad aures. et xxvij. q. j. si quis rapuerit. Sic ergo ecclesia non habebit patronum: sic et vasallus amittit feudum vt hic patet si non fuat fidelitatem domino. xxij. q. vi. de forma. et in libro de feu. quemadmodum feudum amittatur. et xcvi. dis. si imperator. si. ff. de post. c. vi. sic et donatio reuocatur propter talem ingratitudinem et propter alias etiam. ff. de dona. c. vi. vbi de hoc. C. de reuocan. donatio. l. vltia.

g Ad heredes. Et descendentes per lineam directam vsque ad quartam generationem: vt hic dicitur: quia vsque ad quartam generationem extenditur consanguinitas. ff. de consang. et affi. non debet. Et est speciale hic quod filius puniatur pro delicto patris: sicut in crimine lese maiestatis. vj. q. j. §. verum. ver. si quis cum militibus et in heresi. ff. de hereti. vergentes. alias bona damnatorum deuoluuntur ad heredes. C. de bo. damnato. auc. bona.

Glo. seq. signat contrarium et remittit.

h Prelationis. Sed videtur: cum ingressus religionis tollat irregularitatem. ff. de fil. pbro. c. j. et in auc. de mona. in prin. col. j. dic. vt. ff. de aposta. c. ij. B.

Marginalia: Summa rium. — tot presumpsit. l. tutori bo. ff. de admi. tuto. — Adde quod ipensio ecclesie si cui tu[...] — Filius pro patris delicto punitur.

¶ Glo. seq. reci. p q. ponit op̄i. ⁊ solutionem.

a ¶ Dispēsatū. Cū nō determinet a q̄ possit dispensari: dicit Jo. q ep̄s pōt dispēsare: ex q̄ papa specialiter nō retinuit sibi dispēsationē. ar. j. de sen. excōica. nup. Honestū esset q nullus ep̄s sine licentia pape dispensaret cū talibus vt alij saltē timerent cū viderēt illos vsq ad vltimā generationē puniri. Ber.

foro p̄niali. Uerū qꝛ hmōi pene seu p̄nie q̄nq3 relaxantur p indulgētias seu remissiones: iō subijcit de remissionibus. ¶ De hac materia tractat. j. di. ꝯ. s3 exēplo. vsq ad fi. di. ⁊. xxxvj. q. vj. ⁊. q. vij. ꝯ. ecce q. vsq ad fi. q. ⁊. xxxiij. q. ij. ꝯ. sed qꝛ timore. vsq ad fi. q. ⁊ q̄si p totū ⁊ plenius i tractatu de penitētia: q̄ ad instar spūs septiformis per. vij. distin.

corditer dispensatum[a].

Hono. iij. p̄posito archidiac. ⁊ H. canonico suessionen.

¶ Nō excōicato manente subditi fidelitatē nō debēt. et si lōgo tpe i ea p̄stiterit ⁊ monit⁹ nō paruerit eccl'ie ab ei⁹ debito absoluuntur. Ca. xiij.

GRauē capli laud. recepim⁹ questionē3: q cum comes regusren. p multis iniurijs quas irrogarat eidē p iudices a se. apo. dele. excōcationis vinculo fuerit innodatus: idē p duos annos ⁊ amplius in excōicatiōe p̄sistens iuri parere p̄tinaciter renuit claues[b] eccl'ie contēnēdo.[c] ¶ Licet igit hmōi p̄tinacia nō careat scrupulo heretice[d] prauitatis: volentes tn̄ nobilitati[e] parcē comitis supradicti. Dil. v. mandamus quatenus si comes supradict⁹ post cōmonitionē vestram nō paruerit pleno iuri: vos ecclesias[f] in qb⁹ aliqd̄ ius habere dinoscit ab ei⁹ debito absoluentes: fideles ipsi⁹ (q̄diu in excōicatione p̄stiterit) ab ei⁹ fidelitatis iuramento denuncietis penitus absolutos.

¶ De penitentijs ⁊ remissiōib⁹. Alexā. papa. ¶ Pro manifesto peccato p̄nia publica imponi debet. Caplm̄. j.

MAnifesta peccata nō sunt occulta[a] correctione purganda. Ex cōcilio mag.

¶ Pōit penitētiā occidentis pb̄rm. C. ij.

QUi pb̄rm occiderit. xij. annoꝝ[b] p̄nia ei s̄m canones[i] iponat: ⁊ isra. Conuictus vsq ad vltimū tp̄s vite sue militie cingulo[k] careat: et absq spe[l] coniugij maneat.

Alexan. iij. mediolanen. archiep̄o ⁊ suffraganeis.

¶ Consideratis circūstātijs arbitraria penitētia indicenda est ei qui modū excessit se defendendo. Capitulū. iij.

SIgnificauit nobis vir nobilis P. q F. dicto

Grauem. ¶ Prio ponit q̄relā. scḋo p̄uisio ibi: licz igitur. Ab.

diuisio

b ¶ Claues: data s petro. xxij. di. c. j. ⁊. xxj. dis. i nouo. ⁊ petro date sunt eccl'ie claues. xxiiij. q. j. qd̄cunq ⁊ cuilibet ei⁹ successori. ar. s. de transla. q̄rto. Ber.

c ¶ Cōtēnendo. Et si al's ligatus nō fuisset ex ↄtēp⁹ ei ligaret. xj. q. iij. ꝯ. cu3 ergo snia. in fine ⁊ xxiiij. q. iij. notādū. nō eīn debet ↄtēni cū sit medicinalis. ij. q. j. multi Ber.

d ¶ Heretice prauitatis. Hoc ideo dicit: qꝛ q̄ ppt̄ suspitionē heresis excōicatur: si p ānū steterit in excōicatiōe: postea tāq̄ heretic⁹ habet. s. de hereti. excōicam⁹. ꝯ. j. tn̄ si p contumacia excōicet siue p annū siue p plures in excōicatione steterit non habet vt hereticus: sed al's ↄ eum pceditur: vt hic dicit.

e ¶ Nobilitati. No. q p̄cit nobilitati circa penas vt alit puniat nobilis q̄ ignobilis. xxiiij. q. j. q̄ ↄ pacē ⁊. l. di. ↄtumaces: ⁊ ⁊ in b̄nficijs etiā magis pꝛuidēdū est nobilitati. lxxxvj. di. non satis. ver. itē si ↄsiderāda est. Arg. ↄ. q eque puniat. s. de sta. regu. ca que. vbi de hoc.

Nobilitas in multis attēdit ↄ Concor. l. capitalium. ꝯ. serui ce si. cum no. per bar. ff. de pe.

f ¶ Eccl'ias in quib⁹ aliquod ius. Forte iuspatronatus vel q̄cq̄d aliud possit ab eccl'ia p̄cipere: vt si eccl'ia aliq̄ debito tenet eidē vt interim eccl'ia ei respondere non teneat. vt. s. de here. excōicam⁹. ꝯ. credētes. ⁊ ca. vi. ⁊. xv. q. vj. nos sanctoꝝ. ⁊ ip̄o iure absoluti sunt tales: ⁊ hic precipit q denuncient solūmodo absoluti vt in fine dicit. Et est arg. q crescēte ↄtumacia crescere debet pena. s. vt lit. non ↄtestata. qm̄. in fi. ⁊. ff. de penis. l. relegati. Ber.

¶ Rubrica. De penitētijs ⁊ remissionibus. ¶ Supra visum est d̄ penis q̄ imponant in foro iudiciali. Nūc competenti ordine subnectit de his que imponant in

Continuatio

MAnifesta ¶ Occulta. Immo q̄ publice peccant publice corripiant ij. q. j. si peccauerit. ⁊ de ↄse. di. ij. ego berēgari⁹. i fi. ⁊ hoc siue sint ↄuia siue sint leuia: vt vitet scādalū. solēnis tn̄ p̄nia clerico ipōni nō d3: nec etiā publica nisi deposito. ar. l. dist. alienū. ⁊ ↄfirmādū. j. e. q̄stiū. vbi de h⁹. ⁊. xxvj. q. vj. c. vl. L.

QUi pb̄rm. ¶ Glo. se. signat ↄriam ⁊ soluit.

b ¶ Xij. ānoꝝ. Ar. ↄ. xxxiij. q. ij. hoc ip̄m. ⁊ c. admonere. Sol. ordinariū est q p mortali crimine septēnis p̄nia iniungatur vt ibi: s3 ppt̄ enormitatē maior: vt hic Ala. ⁊ sacerdoti imponit q̄nq3 penitentia. vij. annorum. xxx. q. j. non debent.

Pnia se ptēnis debet pctō mortali.

i ¶ Canones. penitentiales.

k ¶ Cingulo. Deponit ista a dignitate sua vt clericus ne arma vlteri⁹ ferat. de pe. di. v. falsas. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere.

¶ Glo. ista ponit. vj. casus in quibus crimen impedit matrimonium sed non dirimit.

l ¶ Absq spe ↄiugij. Quedā crimīa ip̄ediūt m̄rimoniū ↄhēdū: vt incest⁹. s. de eo q̄ cog. ↄsang. vxo. sue. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. transmisse. in fi. xxx. q. vij. si q̄s viduā. Itē raptor sponse alteri⁹. xxvij. q. ij. statutū. Itē si q̄s vxorē3 suā interficiat. xxxiij. q. ij. admonē. Itē si q̄s baptizauerit filiū suū vt separet sic ab vxore. xxx. q. j. d̄ eo. Itē q̄ monialē sciens in m̄rimonio accepit. xvij. q. j. hi q̄. ⁊ i casu p̄nti. Hec ip̄ediūt s3 nō dirimūt. Alia sūt q̄ impediūt ⁊ dirimūt: de q̄b⁹ habuisti. s. de. e. q̄ dux. in ma. quā pol. cū h̄re. ⁊ in alijs plurib⁹ ca. ibidē. vn̄ vs⁹. Incest⁹/ rapt⁹/ spōsate mors mulieris/ Suscept⁹ ppue sobolis/ mors p̄bralis. Uel si peniteat solenniter aut monialē Accipiat p̄hibēt hec ↄiugium sociandum.

Crimina ipedientia m̄rimoniū ↄhēdū.

versus

SIgnificauit. ¶ Primo ponit petitio. scḋo p̄uisio ibi: quoniam. Ab. si.

imperatori cū olī rediret ab vrbe[a] castrū vernice negauit et infra. Un̄ ↄtigit q̄ .iiij. castra destructis plusq̄ꝫ duo milia domoꝝ destructa fuerūt. multi hoīes interfecti: et alia mala ibi cōmissa: q̄ longū esset p singula enarrare. ¶ Q̄m igitur p̄fat⁹. P. deo ex inde recōcilia ri desiderat: mandam⁹ q̄ten⁹ ipsi pniam (s̄m q̄ visū fuerit[b]) misericordit[c] iponatis: attēdētes q̄ p libertate[d] sua et ecclie deuotiōe[e] hoc fecit. Quare i his debet᷑ talē discretionē h̄re: vt alij et ipse idē p austeritate pnie a seruitio ecclesie nullaten⁹ retardent᷑.[f] nec aliquod salutis periculū debeant formidare. Idem archiep̄o cātuarieñ. ¶ Indulgēte q̄ ↄcedunt᷑ p p̄latos nō subditis non p̄sunt nisi p̄prij iudices hoc cōcedāt. Ca. iij.

Quod autem consuluisti: vtrū remissiones q̄ fiūt in dedicationib⁹[g] ecclesiarum/ aut conferētib⁹ ad edificationē pontiū alijs prosint q̄ꝫ his q̄ remittētib⁹ subsunt ¶ Hoc volum⁹ tuam fraternitatē tenere: q̄ cū a non suo iudice[h] ligari nullus valeat/ vel absolui: remissiones predictas p̄desse illis tm̄modo arbitramur: q̄bus vt prosint[i] proprij iudices[k] spāli͛r idulserunt[l]. Idem beluaceñ. ep̄o. ¶ Non est vere penitēs q̄ peccandi animū non deponit. tamē recipit᷑ eius ↄfessio. ca. v.

Quod q̄dā ad confessionē de criminib⁹ veniūt et q̄uis ↄfiteri velint: se tamē asserunt abstinere non posse. ¶ Cō. t. t. rn̄. q̄ eorū confessionem recipere debes: et eis de criminib⁹ cōsiliū exhibere: qr

a ¶ Urbe. i. roma. Appellatiōe em̄ vrbis roma itelligit᷑. ff. de v̄bo. sig. vrbis. et. l. q̄ incōtinētib⁹. Sicut cū dicit᷑ ap̄ls/ paulū intelligim⁹ anthonomastice. Ber.
b ¶ Uisum fuerit. Et sic pnie arbitrarie sunt. xxvi. q. vij. tpa. de pe. di. j. mensuram. et. ᷒. eo. quesitum.
c ¶ Misericorditer. Ar. p misericordia impēdenda. l. distin. pōderet. xlv. di. licet. xxvj. q. vij. alligant. Lau.
d ¶ Pro libertate. Hec est insta cā pugnādi: si modus seruet᷑ xxiij. q. vi. ortiore. et. c. hortatu.
e ¶ Deuotiōe. Quātuis bona intētiōe fecerit: modum tn̄ exces sit: q6 pz ex eo q̄ pnia imponit᷑ ar. xxiij. q. iij. qui peccat. et. ᷒. de restit. spo. cū olim. j. in fi.
f ¶ Retardētur. Ad mitius agēdū cū aliquibus: ne a seruitio ecclie retrahant᷑. ar. xij. q. j. certe. C. d penis honor.

Diuisio

Quod autē ¶ In prima ponit consultatio: in scd̄a rn̄sio ibi: hoc volumus.
g ¶ In dedicationib⁹. Hodie indulgētia q̄ in consecratiōib⁹ ecclie fit nō dz excedere annum. siue fiat ab vno siue a plurib⁹ ep̄is in anniuersario cōsecrationis et in alijs casib⁹ vltra. xl. dies hmōi indulgētie hodie non excedunt. ᷒. cum ex eo. §. vlti. Ber.
h ¶ A non suo iudice. ᷒. eo. ois. §. j. ᷒. de iudi. at si clerici. et. ᷒. de ↄsue. ad nr̄am. et. C. si a nō cōpe. iudi. l. j. potest exponi. i. a non suo iudice factas. B.
¶ Glosa ista querit quid valeant remissiones: ponit quattuor op. et sol. demum querit et soluit.
i ¶ Ut prosint. Quid valēt tales remissiones? ver⁹ est q̄rela adhuc tn̄ satis dubia. Quidā dicūt q̄ valēt tm̄ q̄ ad deū: nō quo ad ecclam. q̄ ad deū: q̄m si q̄s sine mortali decedat: nō tn̄ acta ↄdigna pnia de petis: penā purgatorij min⁹ sentiet p modo remissiōis sibi facte in vita ista: ecclia tn̄ viuēti ob hoc debitā satisfactionē nō relaxat. Alij dicūt q̄ valēt q̄ ad ecclam: sed tūc tm̄ cū petm̄ p cōtritionē vel p satisfactionē sufficiēter punitū est: tūc em̄ q6 ex supabundāti ecclia imposuit q̄ ad deū et q̄ ad ecclam oīno per tales remissiōes remittit᷑. Alij etiā dixerūt q̄ oīno p̄sut dant᷑ p̄ficiunt et quo ad deū et quo ad ecclam: sed qui eas faciunt se onerāt tenent᷑ em̄ elemosynis suis et orōnib⁹ eas supplere alioquin grauiter in purgatorio punietur. Alij dicunt q̄ valēt tm̄ ad remissionē illius pnie q̄ negligēter est omissa. Sed ex hoc ca. vert⁹ colligit᷑ q̄ d iniūgit pniam sicut sibi v͛r imponit et concedit. vt eā p has remissiōes vel in totum vel in partē redimat: q6 si fecerit. vt h̄ dr valent remissiōes ad relaxationē iniuncte pnie. alioq̄n nō. Hoc tn̄ verū est q̄ lz nō valeāt ad relaxationem iniūcte pnie quo ad ecclam: valēt tn̄ ad minorē penā peti q̄ ad deū sicut alia bōa. Sic ḡ si iudex iniūgit alicui septēnē pniāz: et nō ↄcedit vt possit redimere: lz ipse vel ali⁹ p eo ḡnalē faciat remissionē ad pontē vel ad aliū locū qui pōti ↄfert d suo q̄ntitatē pnie sibi iniuncte q̄ ad ecclam nō diminuit. ala. Et h⁹ q6 dr in hac lr̄a intellige verum cū petm̄ p cōtritionē oīno dimissum est. Nā pro oī petō duplex pena debet᷑: tpalis et eterna. de pe. dis. j. si petm̄ dauid. et. c. sicut primi: sed p contritionem pena eterna dimittit᷑. d pe. di. j. verbū dei. tpalis v̄o. s. p satisfactionē: vt in p̄dict. ca. si petm̄. Et p ista pena q̄litercūq̄ satisfaciat ecclie dūmodo nō decipiat᷑ ecclia sufficit. et absolutus est quē absoluit et ligatus quē ligat. xxiiij. q. j. q6cūq̄ Sz iposita alicui septēni pnia datis. vij. denarijs: hz vij. annos remissiōis valituros sibi p̄cepto iponentis sibi pniam. Nūq̄d vltra ieiunare tenet᷑? Rndet᷑: si in veritate satisfecerit ecclie: nō tenet᷑ ex nc̄itate ieiunare: sz ex hōestate. et si ↄtēnat: peccat mortal͛r p ↄtēptu dz em̄ semp dolere de petō. de pe. dist. iij. p̄ductior: qr nescit an dimissa sint et petā. ar. ᷒. de pur. ca. c. vl. ibi: et si simplex fuero et c̄. cū suis ↄcor. et si ↄmode pōt adequari pena cū precedēti culpa saltē dz. ar. de pe. di. j. vide benignū. Un̄ ap̄ls. sicut exhibuistis mēbra vr̄a. et c̄. xlvij. dist. oēs hui⁹ seculi. et punire in se q6 delīq̄t. de pe. dis. j. si petm̄. et de pe. di. iij. penitentia est.

Remissiones ad q̄d valēt.

Pena duplex p omi petō debetur.

¶ Glo. seq. dupl͛r exponit q6 de iudicibus dicit text⁹.
k ¶ Iudices. i. ep̄i: qr alij inferiores p̄lati hmōi remissiones facere nō possunt. ᷒. de exces. p̄la. accedentibus. Uel dic iudices. i. proprij sacerdotes cum iniūgant pnias suis parrochianis: p̄nt eis cōcedere q̄ tales remissiones sibi p̄sint: si de bonis suis cōtulerint predictis locis. et hoc fauore penitētie: vt sic diuersis modis possint liberari a peccatis.
l ¶ Indulserūt. Arg. q̄ clericus sine licētia ep̄i sui alium iudicem etiam ecclesiasticū eligere nō potest. ᷒. eo. omnis vtriusq̄. §. j. et. ᷒. de fo. compet. significasti: vbi est hoc expressum.

Quod. Non est respuenda. confessio non valētis abstinere a petō: sed debet recipi et sibi exhiberi p̄udum consiliū. h. d. Primo ponit ↄsultatio. secūdo responsio. secunda ibi: consultationi. Ab.

Summarium. Diuisio

a ¶ Pnia. Talis pnia nō est vera.i.fructuosa q̄ ad vitā eternā tñ valet ei: q̄ sentiet fructū ei⁹. cū de alio crimine pniam egerit. de pe.di.iij.§.pe.z vi.z ideo ta lis cōfessio admitti dz.put hic dicit. Sed pone q̄ non peniteat de alijs valebit ei pnia? vtiq̄. nā oia bona q̄ quisq̄ facit i vita: illa psunt ei ad vitā eternā pmerendā: vel saltem ad min⁹ suppliciū subeū dū. de pe.dis.iij.§.pe.z icipit/ si q̄s autē. Itē ad bonū tpale obti nēdū. de pe.dis.iij.cauendum.z xxij.q.ij.si que libet culpa: aut ad hoc vt de⁹ ci ti⁹ illustret cor ei⁹ad verā peni tentiā. de pe.di.v.falsas.T. vñ versus. Que cū mortali bona fi unt dant bona terre Cor faciūt humile. minuūt tormēta gehēne

Bona in mortali facta valēt ad multa.

versus

¶ Glo.seq.indu cit sex iura in cō trarium z soluit

b ¶ Admittē da. Arg.Ⓢ.xxiij q.ij.legat.zc.di. si ds pristatus z certe si adhuc facit nō penitet. de pe.dist.iij.pe nitētes. et deus nunq̄ aliquē sa nauit quem nō omnino libera ret. distinct. ea. sunt plures. Itē arg.ptra. xxvij. q.j. que christo. et capi. deuotā.

licet non sit vera hmōi penitētia[a]: admittenda[b] tamē est eorum confessio: z crebris et salubrib⁹ monitis penitētia indicenda. Idem triburieñ. archiepo. ¶ Qui ex pnia dz certa die in pane z in aqua ie iunare: potest deficiente pa ne alijs cibarijs vti. Ca.vij.

Licet tā veteris q̄ noui testamenti pagina: et infra. ¶ Si autē illi q̄ aliq̄s dies in pane z aq̄ ex iniuncta sibi pnia tenenř pagere: panē quo vescanř nō habent: leguminibus[c] aut piscib⁹/ aut alijs cibarijs reficianř: si necessitas id exposcat. ¶ Discretiōe tñ adhibita q̄ his nō ad delicias[d]: sed ad sustentationem vtanř. ¶ le.iij. ¶ Sacerdoti greco pcurāti vel stu diose negligenti oppressionē filioz: non imponiř pnia publica: sed dz abstinere ab al taris officio: z aliter in secre to agere pniam: sed si delictū est publicū dz publice agere penitentiā. Caplm.vij.

Quesitum est: vtrum sacerdotib⁹ grecis q̄bus legitimo mřimonio[e] licet vti penitentia publica sit imponenda si eā sibi postulent pro filijs oppssis inuigi. ¶ Huic igitur consulta.t.r. q̄ si ipsis procurantibus vel studiose negligentibus[f] filij in lectis reperiuntur oppressi: ab offi cio altaris debent perpetuo abstinere: z eis grauior q̄ lai cis: non tñ publica (nisi in pu blicū[g] id veniat) pnia dz[h] imponi. verū si ex incuria[i] ipsorū mortui inueniant in cunis et illud fuerit occultū: eis pe nitētia p arbitrio[k] pniarij im ponař et in terrorē alioꝝ ad tps abstineāt a celebratione missaz. ‡ Inno.iij.linoñ.epo z eis q̄ cum ipo sunt fratrib⁹. ¶ Sacerdos pniam arbitra ri dz s̄m q̄titatem excessus: penitentis contritionem: et alias circūstantias.h.d.quo ad titulum. Capitulum.viij.

Deus qui ecclīam suā: z infra. Ceterum cum penitentia non tam secundū q̄titatē excessus q̄ penitentis ptritionē p discreti sacerdotis arbitriū[l] sit moderanda: pēsata q̄litate personarū sup fornicatione/ adulterio/ homicidio/ piurio/ z alijs cri minib⁹: cōsideratis circūstan

Sol. prima contraria.s.legatur penitentes: sunt plu res: intelliguně de vera z fructuosa pnia. in.c.contri: reo: intelliguně ... status cōpellitur quis recipere satisfactionē. illa duo ca.deuotā. que cpo: intelligantur non de penitentia: sed de fructu penitentie.i.eucharistia.

diuisio

Licet. ¶ Primo ponit dictum: secūdo eius deter minationem ibi: discretione. Ab.

c ¶ Leguminib⁹. Ar. q̄ si alicui est iniūctū vt in pa ne ieiunet et aq̄. nō dz aliud sumere: q̄ iā nō staret in finib⁹ pnie: ‡ hoc est verū: nisi necessitas eū artaret. ar.lxxxij.di.pbr̄.necessitas eñ semp intelligitur exce pta q̄ legē nō habet. de pse.dist.j.sicut.z Ⓢ.de regu.iu. quod non est.z Ⓢ.de consue.cū ...

‡ Con cor.l.aliqñ.ff. d of.pcō.z.l. nō solū §.si.cū vulga.ff.d ex ca.tut.

d ¶ Nō ad delicias. Prohibeř ei sepe nō cib⁹ s̄z abu sus. vt.xlj.di.c.j.ij.z.iij.z č ar.ad hoc.iij.di.deniq̄.b.

Quesitum. ¶ Sacerdotes greci procurātes vel studiose negligentes oppressionem filioꝝ suoꝝ rum deponuñř.z si est publicū publice puniunř.h.d.

diuisio

Primo poniř questio. secundo rñsio ibi: huic. Ab.

e ¶ Matrimonio. Secto in laicali habitu vr̄ dū erāt in minoribus ordinib⁹. Ⓢ.de cle.piu.cum olim.

f ¶ Negligētibus. Negligentia eñ imputař. Ⓢ.de iniur.z dā.da.c.vi.q̄ dissoluta negligentia ppe dolū est.ff.mā.si fide iussori.j.rñ.l.di. sepe.z dissoluta negligentia habeř pro pscientia. ff.de edil.edi.cū sex. q̄lis est igno rātia iudeoꝝ q̄ nolūt intellige re vt bñ agāt. j. q.iij.§.viri. sic xxxvij.distinc.c. viri. Ber.

¶ Glo.se.reci.p q.et signat contrarium.

g ¶ Nisi i publicū. Tūc enim sacerdos publicā pōt facere pe nitētiam. xxxiij distinc.pbr̄. vbi d hoc.z.xxx.dis. si q̄s pbr̄. sed nō solēnem. de qua habes.l.disti.in capite. de q̄ etiā intelliguně illa ca.l.di. pfirman dū. illis. alienā. quā clerici facere nō debent: s̄z depositus solen niter publice pe nitere potest. de pe.distin.vj.sacerdos.et.xxx.q j.si quis sacerdos. de pe.di.vj sacerdos. Item argu. Ⓢ id qd di xi de publica pe nitētia.lxxxij.di stinc.psbyter si. vbi diciř presbyter publice penitere nō debet: s̄z expo nitur publice.i.solenniter. Si autē occultum est pec catū nec publicā sacerdos facere debet penitentiā: vt hic patet: z sic pōt intelligi illud.lxxxij.dis. psbyter si. nō peniteat publice cū peccatū est occultū. Sed in ca su isto posset agere penitētiā etiā solēnē cum sine spe restitutiōis de tali crimine punat⁹ sit. Ⓢ.de temp.or di.ca.vi.ergo multo fortius publicam ex quo crimen venit in publicum. Ber.

‡ Arg. ad hoc l.l.aut fctā §. si.ff.de pe.z.l. cū q̄.ff. d iur.

h ¶ Pnia debet imponi. De hoc dictū est. Ⓢ.de his qui fi.occi.de infantibus. Ber.

i ¶ Incuria. Qd prima facie psumendum est.arg. Ⓢ.de psump.afferte. Unde etiā dicit lex q̄ repētini ca sus iniquitas per conjecturam paterne pietatis emē danda est. C.de inoffi.test.si mater.

k ¶ Arbitrio.xxvj.q.vij.tpa penitudinis.z Ⓢ.c.pe.

Deus qui. l ¶ Arbitrium. Ⓢ.ca.pxi.de pe.di. j.mensuram. Ber.

tijs oīb[aa] et ꝑserti nouitate[b] li nonié eccl'ie/cōpetētē pniam delinquētib[9] iponatis: put[c] saluti eorū videritis expedire. Apl'i autē vestigijs inherētes dicentis. Lac vobis potū dedi nō escam: paulatim[d] eos instruatis in fide: cōfessionis formā[e] orōnē[f] dñicā: ⁊ symbolū[g] illos sollicite edocentes†. Interim tñ corpis ⁊ sanguis dñi sacrm̄ renatis fonte baptismatis cōsuetis[h] festiuitatib[9] et in mortis[i] articulo tribuatis. I dē sancti lau. in lucina pbr̄o car. apo. se. leg.

Auditur mulieris cōfessio que sibi partum alienū supposuit vel propriū ex adulterio suscepit: nec illud marito vult detegere. Capitulū. ix.

Officij: ⁊ infra. Significasti quādaʒ mulierē in pnia tibi fuisse cōfessam: ꝙ timens ne viri possessio deuolueret ad alios/quarūdā herbarū succū potauit: ⁊ sic venter ei[9] intumuit: ⁊ inde grauidam se ostēdēs sibi partū supposuit[k] alienū: timensq̧ maritū nō vult faciu[9] ipsi detegere. q̄ ꝓlem credit sine dubitatiōe q̄libʒ esse suā. Qm̄ igit̄ postulas edoceri vtrū ei hac fraude durāte sit pnia iniungēda. rñdem[9] ꝙ sicut mulieri que ignorāte marito de adulterio ꝓlē suscepit. q̄uis id viro suo timeat cōfiteri: non est pnia deneganda[l]: ita nec illi debet penitentia[m] denegari. maxime si ꝑ alios intelligas alienos[n] ad q̄s timeat possessionem viri deuolui. sed cōpetens satisfactio ꝑ discretū sacerdotē ei dʒ iniungi. I dem valent. ⁊ burg. epīs et abbati de. n. cisterciē. ordinis.

Abbatissa moniales bñdicere: cōfessiones audire: ⁊ publice p̄dicare nō pōt. Cap. x.

Noua q̄dā nr̄is sunt aurib[9] intimata: ꝙ abbatisse moniales proprias bñdicūt: ipsa⁊ q̄q̧ ꝯfessiōes i criminib[9] audiūt: et legētes euāgelium[o] ꝑsumunt publice p̄dicare[p]. Cum igit̄ id absonū sit pariter et absurdū: mādam[9] q̄ten[9] ne id decetero fiat curetis firmiter īhibere. Qz lʒ btissima ꝟgo maria dignior et excellētior fuerit apl'is vniuersis: non tñ illi sed istis dñs claues regni celorū cōmisit. I dē.

Tpe gn̄alis interdicti cōcedit̄ pnia ⁊ viaticū morientib[9]. ħ. p̄io. Clerici q̄ seruarūt interdictū pñt cū silentio in cimiterio sepeliri. ħ. secūdo. In cōuētualib[9] eccl'ijs clerici bini vel trini pñt horas submissa voce dicē. ħ. tertio. Cruce signatis et pegrinis tēpore interdicti pnia cōcedi pōt. ħ. quarto. Capi. xj.

a Circūstantijs oībus. J. eo. oīs. arg. ꝙ circūstātie aggrauāt pctm̄. S. de homi. sicut dignū. j. rñso. xl. dist. homo xp̄ianus. de pe. di. v. c. j. xxiij. q. viij. occidit. B.
b Nouitate. Propter nouitatē detrahēdū est iuri. vt. xxxv. q. iij. qđ scripsi. ⁊. S. de diuortijs. ꝗuenit qui.
c Pront saluti. Qz hoc solū bñ agit̄: vt vita hoīm corrigat̄. xxvj. q. v. ꝓdest.
d Paulatim xij. di. nouit. qz paulatim lupus comedit agnum xiij. q. j. §. is ita. vltra vnam columnam.
e Confessionis formā. Id ē Confiteor deo.
f Orationeʒ dominicā. Scilʒ Pater noster.
g Symbolū Scilʒ Credo in deum.
h Cōsuetis. J. e. oīs vtriusq̧ ⁊ de cōse. dist. ij. seculares.
i Mortis. J. e. ꝙ in te. ⁊. l. dis. ex penitētib[9]. et S. de spō. nō est.

Officiū: et. J. Prio ponitur cōsultatio Scđo responsio ibi: quoniam.

Glosa ista circa part[9] suppositionē notat duo scilʒ qz tēpus et cui cōpetat accusatio.

k Supposuit. Criminis suppositi part[9] accusatio nullo tēpore clauditur: etiā post mortē. ff. ad. l. cor. đ fal. q̄ falsam. lʒ alia crimina claudāt̄. C. e. q̄relā. ⁊. C. si reus. vel accu. mor. fu. l. ij. ⁊. xxiij. dist. quorūdam. Et no. ꝙ hec accusatio nō datur cuilibet de populo: sed propinquis aut quibus ea res pertinet. ff. ad. l. cor. l. cornelia. ħ. Vinc.

Glosa sequens obijcit et soluit.

l Denegāda. Hoc mirū est ꝙ durāte suppositiōe ꝑ quā fraudātur cōsanguinei debita successione: hec mulier penitere pōt contra illud. xiiij. q. vj. si res. ⁊ de peni. dist. iij. penitētes. sed ipsa nō pōt detegere suppositionē qz ei nō creditur constante presumptione que haberetur ex matrimonio: ꝙ fili[9] natus sit ex nuptijs ff. de his qui sui vel alieni iuris sunt. qui filium. ⁊ etiā periculosum esset mulieri illud denegare. Lauren.
m Penitentia. Hoc tñ scias ꝙ q̄ādiu est in mortali nec deponit animū peccādi nō valet ei talis pnia. xiiij. q. vj. si res. tñ ad pniam admitti dʒ: sʒ est ei dicēdū ꝙ nō est ei fructuosa quo ad vitā eternā. S. eo. ꝙ quidā. de pe. dist. iij. §. pe. ⁊ vlt. ⁊ de pe. di. v. falsas. Jo.
n Alienos. Ad q̄s ab intestato deuoluere tur hereditas. si eīm aliqui tales sint ad q̄s ab intestato deuolueretur exheredari nō debēt. Sʒ pone ꝙ tales nō sunt: adhuc tñ peccat impediēdo liberā testamēti factionem. C. si quis alium test. prohi. l. j. et ij. ⁊ iō dicit maxime. Vincē.

Noua q̄dā. Prio ponit excessus q̄s scđo ꝓhibet ibi: cū igitur. tertio cām reddit ibi: quia licet. Ab.

o Euāgeliū In matutis forte poterant legere euāgeliuʒ. vñ etiaʒ diaconisse appellāt̄. xxvij. q. j. diaconissam
Glo. se. enūerat. viij. q̄ non licēt feminis submittens. regulā generalē. In fi. q̄rit et remittit.
p Predicare Mulier eīm nec p̄dicare nec docere pōt: qz hoc officium extraneū est a mulierib[9]. † nec sacra vasa cōtingere. xxiij. dist. sacratas. ⁊ ca. mulier e. xxxiij. q. mulierē. immo nec laici p̄dicare vel docere debent. S. de here. cum ex iniuncto. nec possunt velare moniales. xx. q. ij. statuimus. nec absoluere eas. j. ti tu. proxi. de monialibus. nec iudicare. xxxiij. q. v. mulierem. nisi forte aliqua nobilis hoc habeat ex consuetudine. S. de arbi. dilecti filij. nec arbitrium in se suscipere vt ibidem. et. C. de arbi. l. vlti. nec procuratrix esse potest in iudicio. C. de procura. ꝙ te absente. et. l. alienam. nisi forte pro patre morboso aut etate impedito ageret. ff. de procura. feminas. nec aduocare potest in iudicio. iij. questione. vij. §. tris. et generaliter

j. Co. iij.

† Adde q̄ debēt scire xp̄iani ad salutē suaʒ. no. bal. sup rubrica. C de sum. tri. glo. x. q. iij. si q̄s di xit.

diuisio

Accusatio suppositi partus nunq̄ claudit̄

diuisio

Mulieribus multa sunt interdicta.

† Adde q̄ mulierib[9] interdicta sint no. in. l. j. ⁊. ij. ff ad vel. et glo. s. l. femine. ff. đ re. iur.

viri officiū mulieribus est interdictum.ff. de reg.iur. l.ij. Sed nūquid abbatissa potest instituere vel suspē dere? de hoc dictū est.§.de maio.ꝛ obe.dilecta.

diuisio Quod in te. ¶ Quattuor sunt partes ꝑut qttuor sunt dicta.scd̄a ibi:l3.tertia ibi:ꝛ in couētualib⁹ quarta ibi: recipiētibus. Ab.

a ¶ Denegetur. Tēpore interdicti.j.titu.proxi. permittimus.

b ¶ Cōcedim⁹ Ista enim duo sacramēta siue tria semper excipiūtur in q̄libet iterdicto sc3 baptisma paruulorum:ꝛ penitētia morientium in q̄ intelligitur viaticū ꝑut hic pt3. Et dr̄ viaticum q̄si a via:qꝛ sunt in via recedēdi 𝔡 hac vita. Nec est istud sacramentū necessitatis tn̄ ꝯcedendū est decedētibus etiā tp̄e interdicti vt patet.B.

Viaticū nō ē sacr̄m necessitatis.

¶ Glosa se.arg. ꝙ si ex gr̄a ꝛc.

c ¶ Ex gratia Si ex gr̄a ꝯceditur clericis q̄ seruauerūt interdictum ḡ vr̄ ꝙ ius nō sit cōe. ḡ non cōpetit nisi īpetret.cū nemo sit exēptus ab illa gn̄alitate iterdicti: nisi q̄ ꝑ priuilegiū exēpt⁹ est. Vel pōt dici ꝙ istud ius clerici canōicis regularibus equiparētur.s.§.de priuile.ꝙ nōnullis.Joan.

Quod in te:ꝛ ifra. In illo 𝔳bo ꝑ qd̄ pniam morientibus nō negam⁹: viaticū etiā qd̄ 𝔳e penitētib⁹ exhibetur itelligi volum⁹ vt nec ipm decedentib⁹ denegetur. ¶ Licet aūt ꝑ gn̄ale interdictū denegetur oib⁹ tā vnctio ꝙ̄ ecclesiastica sepultura: cōcedim⁹ tn̄ ex gr̄a vt clerici decedentes q̄ tn̄ seruauerint interdictum in cimiterio ecclesie sine cāpanaꝝ pulsatione cessantibus solēnitatibus oibus cū silētio tumulentur. ¶ Et in couētualib⁹ ecclijs bini et bini vel simul tres horas canonicas valeāt legē nō cātare: ianuis clausis/ interdictis ꝛ excōicatis exclusis: ꝛ voce ita demissa ꝙ exterius audiri non possint. Cū ꝛ regularib⁹ 𝔰m priuilegium se.apo.sit indultum vt cū gn̄ale interdictu3 terre fuerit liceat eis ianuis clausis excōicatis ꝛ iterdictis exclusis nō pulsatis campanis suppressa voce celebrare diuina. ¶ Recipientibus autē signū crucis nō negam⁹: quomin⁹ eis ob reuerentiā crucifixi pnia cū postulauerint iniungatur qd̄ et alijs ꝑegrinis pōt misericorditer indulgeri.

Idem in concil.generali.

¶ Famosum est et multū allegabile.et.h.d. Quilibet doli capax tenetur saltē semel in anno confiteri: ꝓprio sacerdoti: vel de ei⁹ licētia alteri.ꝛ eucharistie sacr̄m ad min⁹ i pascha recipe. Et sacerdos reuelās cōfessionē deponēdus est/ ꝛ i mōasterio ad agēdā ꝑpetuā pniam detrudēdus. Ca.xij.

Omnis vtriusq3 sexus fidelis postq̄ ad annos discretiōis puenerit:oia sua sol⁹ pctā saltē semel i anno fideliter cōfiteatur ꝓprio sacerdoti:ꝛ iniunctā sibi pniam ꝓ ꝓprijs virib⁹ studeat adiplere suscipiēs reuerēter ad min⁹ in pascha eucharistie sacr̄m. Nisi forte de ꝓprij sacerdotis cōsilio ob aliquā rōnabilē causam ad tp̄s ab hmōi pceptiōe duxerit abstinēdū. alioquin ꝛ viuēs ab igressu ecclesie arceatur:et moriens xp̄iana careat sepultura. Vn̄ hoc salutare statutū frequenter in ecclesijs publicetur ne q̄sq̄ ignorātie cecitate velamē excusationis assumat. ¶ Si quis autem alieno sacerdoti volue-

d ¶ Audiri. patet ergo ꝙ cū excōicato non licet stare extra ecclesiā.cū etiā interdicto ꝓhibeatur audire exterius.Joan.

¶ Glo.seq.reddit rationē sp̄alitatis quā etiā ampliat scd̄o querit ꝛ soluit: ponit opi. cōtrariā quā reprobat.

e ¶ Pnia. Hoc est sp̄ale i istis ꝑsonis vt sine necessitate vel ꝑiculo mortis admittantur ad pniam. Sed hec est necessitas qꝛ hoc eis nō cōceditur nisi cū ꝓficiscuntur ꝛ ita q̄si in via dicuntur sicut illi q̄b⁹ datur viaticū. Itē pōt dici si aliq̄ ꝓficiscuntur ad iustū bellū: qꝛ ibi est iusta cā timoris. Itē idē esset si aliq̄ essent excōicati vt in iusto bello:qꝛ pn̄t absolui a q̄cūq̄ alio ꝙ̄ ab excōicatore. ar. J.ti. pri.decetero.de ꝯse.dist.iiij.scd̄m est baptisma.et xxxiij.q.ij.c.i.adolescētis. S3 qd̄ si i ciuitate iterdicta aliq̄ vellēt satisfacere:nunq̄d in eis relaxādū est iterdictū?nō.qꝛ aliq̄ sine culpa sua iterdicuntur.§.𝔡 sp̄o.nō est vobis.ꝛ qꝛ sic rigore ecclie dissolueretur.arg.§.𝔡 pri

uile.vt ꝑuilegia.Jo.Tā.dixit:ꝙ si aliq̄ vellent iurare stare mādato ecclie ꝙ essent admittēdi. S3 finis iste vr̄ ꝯdicere:qꝛ hic sp̄aliter hoc ꝯcedit recipiētib⁹ signū crucis: et ꝑegrinis.ergo alijs intelligit ꝓhibere:sicut qd̄ de vno negat̄ de alio conceditur.xxv.dist.qualis. qd̄ veri⁹ puto. licet inuenias cōtrarium dictum.

diuisio Omnis ꝛc. Tria sūt dicta ꝑncipalia. secūdū ibi:si q̄s. tertiū ibi: sacerdos. Abbas.

¶ Glosa sequēs exponit ꝛ signat contrarium.

f ¶ Discretionis. i. cū est doli capax:qꝛ tūc pōt peccare.§.de de lict.pue. pueris C.si aduer. deli. l.j.et.C.si minor se ma. dixe. l.iij. arg. de cōse. dis. iiij. eos.et.C. de fal.mo.l.j.

¶ Glosa sequēs reci.ꝑ duas.q.

g ¶ Omia sua pctā. Alr̄ nō est fructuosa penitētia vt dictū est §.eo. ꝙ quidam ubi de hoc. Non ita non tn̄ venialia: qꝛ il est op⁹ la tollunt ꝑ orōnē dn̄icam vel ꝑ aquā bn̄dictam de pe.dist.iij. de q̄tidianis.di.vj. q̄ vult tn̄ si recolit cōfiteatur illa.

Venialia non est opus cōfiteri.

h ¶ Proprio sacerdoti. Nisi ille sit imperitus: tūc de ipsius licentia vt hic dicit querat discretum.de pe.distin.vj.placuit.Ber.

i ¶ Ad min⁹ in pascha.de ꝯse.di.ij.ꝛ si nō frequētius.

k ¶ Sepultura. Hoc est contra regulam illam: cui cōmunicamus viuo cōmunicare debemus ꝛ mortuo. Fallit etiam in alio casu.xxiij.q.v.placuit.ꝛ.§.de sta. mo.monachi.et.§.de torne a.ca.j.et.§.de vsuris.quia in omnibus.ꝛ.§.de rap.super eo.Ber.

¶ Glosa sequens exponit querit et soluit.

l ¶ Alieno sacerdoti.Executionē habenti. hoc dico ꝓpter illos sacerdotes siue seculares siue regłares q̄ nō habēt ordinis executionē sacerdotalis: vt sunt illi q̄ nō sunt a populo electi vel q̄ ab ep̄o populo nō ꝓficiūtur.xvj.q.j.§. ecce i hoc.ꝛ.§. ecce sufficiēter. Sed ecce si ꝑdicatores ꝛ fratres minores vel alij religiosi nō habētes populū habēt priuilegiū vt alienos parrochianos possint recipere ad penitētiā:nūquid sufficit priuilegiū vt parrochianū alteri⁹ possint recipere ad penitentiā sine licētia ꝓprij sacerdotis? Dicas ꝙ non

Confessionem audire nō pōt q̄ caret executione. Cōstrenī an iuceat priuilegiatis sine licētia ꝓprij sacerdotis

Opinio ista est reproba-ta.

sufficit priuilegiũ sine iuris ppriĩ sacerdotis priuilegiũ eum cõparat eos illis q̃ a ppriis sunt electi: vel illis q̃ ab eis ppriis pficiũr: et dat eis solã executionẽ: et ita nõ ia est adhuc licẽtia ppriĩ sacerdotis: vt hic dr. Si enim de duab' seruitutib' vna tollit: remanet altera qđ bene

e ¶ Diuersis experimẽtis. Nõ tñ sicut imperitus medicus. xxix. di. necesse. sed diligẽter experiat vires ipsi' q̃lẽ pniam posset portare. ar. xxvi. q. vi. alligant sic vt poti' reddat ratiõẽ de misericordia q̃ de crudelitate: vt ibi. et. lxxxvj. di. non satis. vltra mediũ. et

pbat. ff. de vsu. pal. ex tuarũ. et ff. de pui. pastoralis. ff. de fruit. vi. pdi. si dom' tua. et ideo dicit alieno et nõ aliĩ. Nec papa ptaĩe indulgẽtiã intẽdit preiudicare ppo sacerdoti. vt. c. predi. ex tuap. cũ suis sĩ̃bus. et. j. tit. pri. cũ desideres. in fi. et hoc idem dixit Hu. xvj. q. j. ca. j. et in pdictis ff. Ber.

¶ Glo. seq. q̃rit. arg. et soluit.

a ¶ Obtineat. Quid si ille maliciose recusat? Argu. q̃ pot ire ad aliũ. ff. de regu. iu. Ul' vadat ad ei' superiorẽ si põt vt illũ cõpellat. Ul' ille dabit licẽtiã. ar. ff. de iure pa. null'. Ar. C. de tẽp. ap. l. vlt. ff. vi. ar. j. eo. ca. vi. ad fi. Ber.

¶ Glo. se. ar. et remittit.

b ¶ Uel ligare. ff. e. q̃ aũt. ir. q. ij. c. j. et ij. et. ff. de prochia. nullus. Et est ar. q̃ cleric' sine licentia sui epĩ nõ potest in non suũ iudicẽ cõsentire ff. eo. q̃ aũt. et. ff. de foro cõpete. si diligenti. et. c. significasti. vbi d̃ hoc. et. j. eo. ca. v.

c ¶ Uinum et oleum. i. misam et disciplinã. xlv disti. disciplina. eis q. sunt nãq;. et ca. vera iusticia. Ber.

d ¶ Circũstãtias. Sic. ff. eo. deus qui. et. ff. de homi. sicut. in princi. de pe. distinct. v. consideres. Ber.

† Concord. l. nec au' C. de emã. li. et. l. ij. ff. si q̃s a pncipe ff. ne q̃d i loco publico.

Fo. v.

rit iusta de cã sua cõfiteri peccata/ licẽtiam pri' postulet et obtineat[a] a ppriõ sacerdote cũ aliter ipẽ illũ nõ possit absoluẽ vel ligare[b]. Sacerdos aũt sit discret' et caut' vt more periti medici superinfundat vinũ et oleũ[c] vulnerib' sauciati diligẽter inq̃rens et pctõris circũstãtias[d]: et pctĩ: qb' prudẽter intelligat q̃le debeat ei pbere cõsiliũ: et cuiusmodi remediũ adhibere. diuersis experimẽtis[e] vtẽdo ad saluãdũ egrotũ. Caueat aũt oĩno ne v̄bo/ aut signo/ aut alio quouis mõ aliq̃tenus pdat pctõrẽ. sed si prudẽtiori cõsilio indiguerit illũ absq; vlla exp̄ssione psone caute req̃rat. Q̃m q̃ pctm̃ in pniali iudicio sibi detectum psumpserit reuelare: nõ solũ a sacerdotali officio deponẽdũ[f] decernim'. verũ etiã ad agẽdũ ppetuã pniam in arctũ monasteriũ detrudẽdũ. Idẽ in eodẽ. ¶ Medici vocari ad infirmos debent ante omnia inducere infirmũ ad confessionem: nec quicq̃ persuadere pro salute corporis tendens in animarum periculum. Capitulum. xiij.

Cum infirmitas corporalis nonnũq̃ ex peccato proueniat: dicente dño languido quẽ sanauerat. Uade et ampli' noli peccare: ne deteri' aliquid tibi cõtingat. ¶ Pñti decreto statuimus et districte p̃cipim' medicis corporũ: vt cũ eos ad infirmos vocari cõtigerit: ipos añ omnia moneãt et inducãt vt medicos aduocẽt aiarũ. vt post q̃ fuerit infirmo de spũali sa

lute puisum: ad corporalis medicine remediũ salubri' pcedat: cum cã cessante[g] cesset effectus. ¶ Hoc q̃dẽ inter alia huic cãm dedit edicto: q̃ q̃dã in egritudinis lecto iacẽtes: cũ eis a medicis suaderet: vt de aiarũ salute disponant: in desperatiõis articulũ incidunt vñ facili' mortĩ piculũ incurrũt. ¶ Si q̃s aũt medicorum hmõi nr̃e cõstitutiõis postq̃ p platos laicoꝝ fuerit publicata trãsgressor extiterit: tãdiu ab ingressu eccl̃ie arceat[h] donec p trãsgressione hmõi satisfecerit cõpetenter. ¶ Ceterũ cum anima sit multo p̃ciosior[i] corpore: sub iterminatione anathemat' phibem': ne q̃s medicorũ p corporali salute aliq̃d egroto suadeat qđ i periculũ aie cõuertat. Idẽ in eodẽ. Elemosinarum questores sine apl̃icis / vel diocesanorũ lr̃is admitti non debẽt: nec tũc pponãt vltra id qđ in ipsis lr̃is cõtinet. h. primo. Et debẽt eẽ modesti: et a locis et expẽsis incõgruis abstinere. h. scđo. In dedicatiõe basilice vltra annũ: et i ãniuersario dedicationis: et in lr̃is indulgentiarũ concessis ab alio q̃ a papa vltra. xl. dies remissio excedere non debet. h. d. vsq; ad finem. Capitulum. xiiij.

Cum ex eo: et infra. ¶ Elemosinarũ quoq; q̃stores: q̃rũ quidã se alios mẽtiẽdo: abusiões nõnullas in sua pdicatiõe pponũt admitti (nisi apl̃icas vel diocesani epĩ lr̃as[k] veras exhibeant) phibem': et tunc p̃ter id qđ in ipsis cõtinebit lr̃is nihil

vj. q. iij. nemo periculum. Ber.

f ¶ Deponendũ. Olim etiam alia pena ipone bat. de pe. disti. vj. sacerdos. hodie hec imponitur. Ber.

Cum infirmitas. ¶ Diuidit. Nã pmo ponit vnã cõstitutiõis cãm scđo cõstitutionẽ tertio aliã causam: quarto penã transgressionis: quinto quãdã phibitionẽ. secũda ibi: pñti. tertia ibi: hoc q̃dem. q̃rta ibi: si q̃s. quita ibi: ceterum. Ab.

g ¶ Cã cessante. ff. de iureiu. et si xpo. ad fi. et. ff. de renũcia. post trãslationẽ. vbi de hoc. Ber.

h ¶ Arceatur. Per sententiam non ipo iure qđ male / vel nullo mõ seruat. B.

i Multo p̃ciosior. xij. q. j. p̃cipim'. xxiij. q. iij. si habes. C. d̃ sacrosanc. ecc. l. sancim'. l. fi. et iõ poti' et prius est cõsulẽdũ aie q̃ corpi: q: vbi maius est periculũ cauti' est puidẽdũ. xlij. disti. q̃scamus. et. vij. q. vij. c. vlt. et. ff. ad carbo. l. j. ff. ij. b.

Cum ex eo. ¶ Quattuor sunt ptes principales: secũda ibi. formã tertia ibi: q̃ aũt. q̃rta ibi: ad hec. Abbas.

k ¶ Litteras. Sic ergo creditur litteris epĩ si vere sint. ff. de proba. post cessionem. et. xj. q. iij. care. Ber.

diuisio

Ala est preciosior corpore.

diuisio

a ¶ Proponere. Quia in talibus diligēs inquisitio facienda est. xlij. dist. quiescam⁹. Ber.
b ¶ In tabernis. Si ei ibi publice deliq̄rit pūt a dio cesano puniri iꝫ sint exēpti. ſ. ō pui. tuaꝝ. vbi ō hᵒ. b.
c ¶ Claues eccl'ie cōtēnunt. Qđ esse nō debet. ſi. ſ. ti. proxi. c. vl. de priuile. vt priuilegia.
¶ Glo. seq. q̄rit. arg. nega. ⁊ solnit affirmatiue. solutioni signat contrarium.
d ¶ Pluribus. Quid si q̄libꝫ indulgeat annum nunqđ valet huiusmodi indulgētia ꝫ statutū istđ: vt ꝙ nō. ſ. de excess. pla. cū ad quorūdā. et c. sane. et. c. pxi. Credo ꝙ teneat licet ipsi faciāt ꝫ mandatū istud: q2 nō adijcit hic ꝙ si sec⁹ fecerint decernimus nō valere put ḋ i illa decre. cū ad quorūdā. ar. ad hoc. ſ. de p̄ben. inter cetera. vbi eīn hmōi clausula non apponit in mandato. l'cꝫ fiat ꝫ mandatū tñ tenet qđ fcm̄ est. ſ. de p̄bē. dilect⁹. ꝗ. Ar. ꝯtra ſ. eo. ca. pxi. l ſi. hodie ꝑ ca. ſi. e. ti. li. vj. disponit ꝙ indulgētia cōcessa a plato vltra nūerū hic taxatū est ipo iure nulla: ⁊ vide ibi glo. q̄ disputat: nunqđ extēdendo hunc numerū corruat indulgētia in totū: an vero teneat vsq ad facultatē cōcessam. ⁊ hcl's ligit ꝙ vsq ad cōcessum numerum conclusiue tenet. ar. l regula. vtile per inutile. lib. vj. ⁊. l. sancimus. C. de dona.

Claues ecclesie ꝯtēnūt si indulgentie superflue cōcedunt.

Rom. xiiij. Indulgētie a platis cōcesse vltra ꝗ̄ sit eis permissuꝫ an valeant.

ij. cor. ix.

ꝑpřo ꝓponere^a ꝑmittantur. ¶ Formā ꝑo quā cōiter talibus apo. se. indulget duxim⁹ exprimēdā: vt ẜm eam diocesani epi suas lr̄as moderent. Ea siqđē talis est: qm̄ (vt ait apl's). Omēs stabim⁹ añ tribunal xp̄i/ recepturi put in corpore gessim⁹: siue bonum fuerit siue malū: oportet nos diē messionis extreme mīe operibus ꝑuenire: ac eternoꝝ itui tu seminare in t'ris: qđ reddēte dño cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis: firmā spē/ fiduciāq; recta tenētes: qm̄ qui parce seminat parce et metet: et q̄ seminat in bñdictiōib⁹/ de bñdictiōib⁹ ⁊ metet vitā eternā. Cū igit ad sustentationē fratrū ⁊ egenoꝝ/ ad tale ꝯfluentiū hospitale: ꝓprie non suppetāt facultates: vniuersitatē vr̄am monem⁹ et exhortamur in dño: atq; in remissionē vobis iniūgim⁹ pctoꝝ: q̄tenus de bonis vobis a deo collatis pias elemosynas: ⁊ grata eis charitatis subsidia erogetis: vt ꝑ subuētionē vr̄am ipsoꝝ inopie ꝯsulat: et vos ꝑ hec bona et alia q̄ dño inspirāte feceritis/ ad eterna possitis gaudia ꝑuenire. ¶ Qui aūt ad q̄rendas elemosynas destinant: modesti sint et discreti: nec in tabernis^b aut in alijs locis incōgruis hospitētur. nec inutiles faciant/ aut sumptuosas expēsas: cauentes oīno ne false religiōis habitū gestent. ¶ Ad hec quia ꝑ indiscretas ⁊ superfluas indulgentias quas quidā ecclesiarū plati facere nō verētur ⁊ claues^c ecclesie cōtemnunt ⁊ pnialis satisfactio eneruat decernimus vt cū dedicatur basilica: nō extēdat indulgētia vltra annū: siue ab vno solo/ siue a plu'ibus^d epis dedicetur: ac deinde i anniuersario dedicatiōis tempore. xl. dies de iniunctis penitētijs indulta remissio non excedat: et infra. Hūc quoq; dierū numerū indulgētiarū lr̄is ꝑcipim⁹ moderari: q̄ ꝑ quibuslibet casibus aliquotiēs cōcedūtur: cū ro. pon. qui plenitudinem obtinet potestatis hoc in talibus moderamen consueuerit obseruare. Honō. iij.

¶ Archieps intra puinciam suam potest cōcedere indulgētias secūdum formam concilij generalis. h. d. et loquit de. c. prece. in fi. Capl'm. xv.

Nostro postulasti certificari responso vtrum ꝑ tuā ꝓuinciā^e possis concedere remissionis litteras generales. ¶ Nos igit. t. f. breuiter. r. ꝙ per ꝓuinciam tuā libere pores huiusmodi concedere lr̄as: ita tñ ꝙ statutum gñalis concilij nō excedas^f. Grē. ix.

¶ Eps et alij de qb⁹ in lr̄a pñt sine lr̄a superioꝝ sibi eligere prouidum confessorem. Capitulū. xvj.

Ne ꝑ dilatione penitētie periculū^g immineat aiaꝝ: in sua diocesi: licet ipse archieps non sit iudex ordinarius oim de ꝓuincia sua. ſ. de offi. or. pastoralis: et iurisditionē contentiosam nō habet in sua ꝓuincia: nisi in certis casibus. vt ḋ in decre. pastoralis: sed voluntariā. sicut ꝓconsul. cū vrbē egressus fuerit iurisditionem hꝫ nō cōtētiosam: sꝫ voluntariā. ff. de offi. ꝓconsul. l. ij. Et legat⁹ pōt in sua ꝓuincia facere remissiones. et ⁊ statuta perpetua facere pt. ſ. de offi. leg. c. vl. Et est hoc epoꝝ et archiepoꝝ. s. facere remissiones: nisi ex speciali cōcessione: vl' alia legitima causa competat alijs inferiorib⁹ platis. ſ. de excess. pla. accedentib⁹. Et priuilegia pñt ꝯcedere epi ⁊ archiepi. ſ. ō his q̄ ſi. a pla. sine consensu capitu. quanto. et ar. ſ. de iurepa. nullus.

Archiepi ⁊ legati pñt in sua prouincia remissiones facere.

f ¶ Non excedas. ſ. eo. capitu. proxi.

Ne ꝑ dila. ¶ Glosa ista dat duo similia de absolutiōe ⁊ baptismo ⁊ subdit gemma. vlti. nor.
g ¶ Periculū immineat. Sic ꝓpter piculū mortis dat absolutio statim: q̄ alr̄ nō daret. ſ. eo. ti. pxi. nup. l ſi. ⁊ ca. sacro. ⁊. ſ. ō of. or. ad reprimendā. et ꝓpter piculū aie statim lsans baptizat. v. dis. baptizari. et de ꝯse. di. iiij. ne qđ absit. et dilatio ꝓpter periculū tollit: ne interim aliqđ contingat periculum. de cōse. di. iiij. in dei. Et est arg. ꝙ vbicūq; periculū timet: dilatio sine mora vitanda est. xxviij. dist. de syracusane. Item argu. ꝙ sacerdos statim debet currere ad infirmū qñ vocat: q2 vitā adimit quisquis morienti penitentiā denegauit. xxvj. q. vj. si presbyter. ⁊. c. se. ⁊ reus erit animarum: vt ibi dicitur.

Periculi cā alias quā fōe faciens da.

diuisio ¶ Nostro. ¶ Diuiditur. Primo ponitur cōsultatio Secundo responsio. secunda ibi: nos igitur.
¶ Glo. se. reci. per obiec. de deci. pastoralis.
e ¶ Prouinciā. No. ꝙ archieps ꝑ totā prouinciam suā potest facere remissiōes: put hic colligitur: ⁊ epis

a ¶ Permittim⁹. Sic ergo videt q epi vel alij inferiores prelati exẽpti ante istã pmissionẽ nõ poterãt se subijcere alicui cõfessori sine licẽtia sui superioris. S. e. ca. ois vtriusq; qr nullus cleric⁹ sine licẽtia sui epi potest eligere iudiciũ non sui iudicis psone vel rerũ. S. de fo. cõpe. si dilige. ri. z. e. significasti. z. iij. q. vj. nõ liceat. † g multo minus iudicium anime quod maius est.

¶ Glosa ista recipitur per. q.

b ¶ Prouidũ. Qui sciat ligare et soluere. de pe. di. vj. qui vult. z S. e. ois. §. sacerdos. et qui diligẽter inuestiget qualitatẽ criminis et persone. de pe. distinc. v. cõsideret. B.

¶ Ru. De sentẽ. exc. excõicatiõis.

¶ Supra visuz est de penis que imponũtur tam in foro contẽtioso ç penitẽtiali. Uerũtamẽ quia excõicatio est pena delicti cũ fertur a iure: cũ ho ab hoie est pena cõtu; nacie. merito post rubricas prece. subijcitur ista. Abbas.

¶ De hac materia tractat. xxiiij. q. j. z. qõ. ij. z q. iij. z. ix. qõ. j. et xj. q. iij. p totũ.

S Up. Tres sunt ptes. secunda ibi: nec clerici. tertia ibi ceterum. Ab.

c ¶ Percusserit. irato animo alr̃s non inciderent in canonez prout sequentia verba declarauit. z. xvij. q. iiij. si quis suadente.

Margin: † Contra. ter. l. l. certi. miali. z l. l. ff. C. d iuris. om. iu. — Confessoris cõditiões — Continuatio — † Adde q dicat lectio manuũ violẽta p Bar. in. l. licitatio. §. qđ illicite. ff. d publi.

pmittim⁹ epis: z alijs superioribus/ necnõ minorib⁹ platis exẽptis: vt ẽt pter sui superioris liniam prudũ^b et discretũ sibi possint eligere confessorem.

¶ De snia excõicatiõis. Alex. iij. senon. archiepo. ¶ Impubes qui clericuz pcutit ab epo absolui pt: z q loco vel cã discipline pcutit clericũ: et si sit maior excõicat⁹ nõ ẽ: q vo ex odio sic/ z p papã absoluit.

Capitulũ. j.

Sup eo ho q cõsiliũ postulasti: et infra. Rñdemus q si clerici infra puberes annos se adinuicẽ aut vn⁹ alterũ pcusserit^c: nõ sunt ad apo. sedẽ mittendi: qr eos etas excusat^d. ¶ Nec clerici^e si sũt plene etatis et nõ odio vel inuidia vel indignatiõe/ sz leuitate iocosa se adinuicẽ pcutere ptingat. neqz magister si scholarẽ clericũ intuitu disciplinẽ^f vel correctiõis pcusserit: qr^g non põt i ipis iniectio manuũ violenta notari. † ¶ Ceterũ si ex odio ijdẽ scholares vl seculares clerici sese pcusserint: pro sua absolutiõe debẽt ad apostolicã sedem venire. Idem.

¶ Monachos se adinuicem percutiẽtes absoluit abbas. idẽ in canonicis regularibus z abbatis discretione deficiẽte recurritur ad epm. Cap. ij.

Monachi ho et canonici regulares quocũq^h modo se in claustro percusserint nõ sunt ad apo. se. mittendi: sed secundum prouidentiã sui abbatis^i discipline subdãtur. et si discretio abbatis nõ sufficit ad eorũ correctionẽ: est prouidentia diocesani epi adhibenda. Idem.

¶ Hostiari⁹ q clericũ pcussit non grauiter ab epo absolui põt. h. pmo. Officialis deliberate iniciẽs manũ in clericũ per papã absoluit. h. scdo. Qui repellẽdo vim vi clericũ pcutit excõicat⁹ nõ est. h. tertio. Qui pcutit clericũ turpiter inuẽtũ cũ ppinq excõicatus nõ est: secus cũ remota et dicit ppinq vt in lra. Cap. iij.

Si vero alicuius potestatis hostiari⁹ sub pretextu sui officij malignat⁹ clericum leserit: ab episcopo suo potest absolui^k: nisi forte eundem clericum grauiter^l vulnerauit. ¶ Officialis^m vero pro iniectione manuum in clericum non potest sine mandato ro. ponti. absolutionis beneficium pmereri: quia nulli laico^n super clericũ tanta datur auctoritas: nisi forte turbã arcẽdo irruentẽ nõ ex deliberatione sed fortuito^o casu

f ¶ Discipline. Uel ratione prelationis. Idem est etiam de patre qui filium in minoribus ordinibus potest corripere sine pena ista vel de propinquo. j. eod. ex tenore. z. e. cum voluntate. vbi de hoc. arg. de pe. dis. j. §. aut facta. et. xiij. q. v. circumcelliones. B.

g ¶ Qr nõ põt. hec est ratio qre nõ incidũt in canonẽ. i. sentẽtiã.

Monachi. h ¶ Quocũq mõ. Dũ tñ nõ enormit: vt i epm aut i abbatẽ aut in clericũ seculares man⁹ inijciãt violẽtas. j. eo. cũ illorum.

i ¶ Sui abbatis. Si ho monachũ alterius monasterij pcusserit p abbatẽ vtriusq monasterij oz absolui. j. e. cũ illoꝝ. z. j. e. canonica. sz si monialis monialẽ vel cõuersam vel cõuersum aut clericuz pcusserit p epm absoluat. j. eo. d monialib⁹.

S I vero. ¶ Quatuor sunt ptes. Secũda ibi: officialis. tertia ibi: nec ille. Quarta ibi: ceterũ. Ab.

k ¶ Absolui. Ergo est excõicatus qre intelligẽdũ est de eo q aio iniuriãdi h⁹ fecit: et hoc nota q dicit malignatus: alioquin nõ esset excõicatus cum canon dolosos et violentos tantũ teneat. vt S. eo. c. j. et. xvij. q. iiij. si quis suadente. Ber.

l ¶ Grauiter vulnerauit. Casus iste semp excipitur. j. e. cum illorũ.

m ¶ Officialis. Id est iudex vel apparitor alicuius potestatis vel principis.

n ¶ Laico. Supple etiam qui de mãdato sui prelati hoc faceret nichilominus incidit in canonẽ. j. e. vniuersitatis: nisi clerici deliquerint: nec aliter possunt ad iudicium trahi: tunc de mandato prelatorum capi possunt: vt traditur. j. eo. vt fame.

o ¶ Fortuito. Tũc eni nõ imputat. qr casus fortuiti preuideri nõ possunt. S. de homi. ioannes. et. c. vlti. z. S. de commo. ca. vnio. z. ff. de admi. re. ad ciui. perti.

¶ Glo. se. expõit. ar. alle. tria iura. z duo alle. in Zilij.

d ¶ Excusat. Nõ ab excõicatiõe: sz quo ad hoc q nõ sunt mittẽdi ad curiã p absolutiõe. vt. j. e. quis. c. vlt. Et ita est arg. q etas excusat. de cõse. dis. iiij. eos. C. de fal. mo. l. j. in fi. z. xxxiij. q. ij. in adolescẽtia. Arg. ptra qr maloꝝ mores infirmitas animi nõ excusat. C. si aduer. delic. l. ij. z. ff. de mino. auxiliũ. §. in delictis. Ber.

e ¶ Nec clerici. Supple sũt excõicati: qm sola temeritas in hoc casu reprehendit sine violẽtia pũt sequit et patet ex illo canone. xvij. q. iiij. si quis suadente.

l. ij. §. si eo tēpore. c. ff. de custo. et exhi. reo. nō est. et. l. milites. in fi. qz nulla temeritas vel violentia in eo no tari potest: sed excusatur ratione officij alias nō excusaretur: quia debuit preuidere an ex facto suo posset iniuria irrogari. arg. ꝫ. de iniurijs. c. vlti. Ber.

martinū clericū? Ala. dixit ꝙ in sententiā incidit quia iniuriari voluit. ff. de iniurijs. eū qui. §. si iniuria. ꝛ. ꝫ. de iniur. c. vlti. Tā. dixit ꝙ nō incidit in canonē qđ ꝓ-bat ꝑ hāc litterā: qz dicit hic si percutiat clericū quem credebat laicū nō est excōicatus vt hic dicit. sola enim temeritas ꝛ violēta in hoc conside-rat. arg. ꝫ. eo. c. j. ꝛ. ꝭ. e. veniēs. et. ff. de iniur. illud §. vlti. et. l. seq. iniuriā tñ fecit vt dicit Ala. ꝛ ꝑ eadē iura potius credo opi. Ala. tutiorem.

a ¶ Inferētē. Tūc enim excōicatus non est cū licitum sit se defendere. ꝭ. eo. ex tenore. seruato moderamine inculpate tutele. ꝫ. de homici. significasti. ij. †

b ¶ Vim vi. ff. de iu. et iur. vt vim. ꝛ. ff. ad. l. aquil. sciētiā §. q̄ cū aliter. ꝛ. ꝫ. de homi. significasti. vbi de hoc.

c ¶ Oēs leges. De hac materia loquentes. ꝛ ita vniuersal' restringit sic. j. di. oēs leges. sic et indefinita. ꝫ. de ꝑui. vt ꝑuilegia

d ¶ Cū vxore. Idē est in spōsa de ꝑhti: qz et lex ꝑmittit illā accusare iure mariti ff. de adulte. si vxor §. j. B.

¶ Glosa sequēs querit. ar. ꝓ. soluit cōtrarium.

† Con-cor. l. j. et. l. iiij. §. ar-mis. ff. de vi et vi arm. Bal. in ca. ij. in glo. ij. de pace tenen. col. x.

clericū ledat. Si ꝟo clericum vim sibi inferētē[a] vi q̄s repellat vel ledat: nō dz ꝑpter hoc ad sedē aplicā trāsmitti: si incōtinēti vim[b] vi repellat: cum vim vi repellere oēs leges[c] oiaqꝫ iura ꝑmittāt. ¶ Nec ille cōpellēdus est ad se. ap. venire q̄ in clericū cū vxore[d] matre[e] / sorore / vel filia ꝑpria turpiter[f] inuētū man⁹ iniecerit violētas. ¶ Ceteruu si in stupro vel adulterio qđ cōmittit cū ea q̄ ipm ita ꝑxia ꝯsanguinitatꝭ linea nō ꝯtingit[g] cepit aut in eū violētas manus iniecerit: nō erit a sñia illius excōicationis immunis. I dē.

¶ Qui percutit clericū ignorans ꝓbabiliter eum clericū excōicatus nō est ignorantiā tñ probare dz ꝑ iuramētū: et si hoc ꝑstare recusat ꝓ excōicato haberi debet. Capi. iiij.

Si ꝟo aliq̄s i clericū nutriētē comā man⁹ iniecerit violētas: ꝑpter hoc non dz aplico ꝑñtari conspectui: nec etiam excōicatione nodari: ꝯ dūmodo ipsum esse clericū ignorauerit[h]. ¶ Vel si hoc dubiū fuerit propria[i] manu dūtaxat prestiterit iuramentum ꝙ eū esse clericum ignorasset. ¶ Ab illo autē (si prestare noluerit[k] iuramentum: quia violentas manus cōstat eū in clericum iniecisse) sicut ab excōicato: donec de mandato summi pontificis absoluat conuenit abstineri. I dē.

¶ Percutiēs clericū vel religiosum excōicatus est nec ab alio q̄ a papa absoluitur: preterꝙ in mortis articulo. C. v.

Non dubiū est ꝙ hi qui violētas manus in clericos / vel canonicos / aut cuiuslibet religionis[l] cōuersos iniiciunt ex cōstitutione[m] cōcilij sententiā excōmunicationis incurrunt: nec nisi in arti-

¶ Propa manu. Soli sacramēto credit: qñ de consciētia alicui⁹ dubitat vel q̄rit: vt h̄ patet. xxxiiij. q. ij. in lectū. xxxj. qō. ij. si verū. ff. de re militari. non oēs §. a barbaris. xvj. q. iij. dilectio. et xxxv. q. iiij. extraordinaria. ꝛ. ꝫ. ꝺ excep. pastoral. arg. ꝫ. quod me. can. c. vlti. cum suis concordantijs positis ibi.

¶ Glo. se. signat ꝯtrariū ꝛ soluit.

k ¶ Noluerit. hoc ipso ꝙ iurare nō vult ꝑsumptio est ꝯ eū ꝙ tāq̄ excōicat⁹ vitabit. si. ꝫ. de heꝛ. excōicam⁹ §. q̄ ꝟo. cū ꝯstet ꝙ violētas man⁹ i illū iniecit. sic etiā ꝓ ꝯuicto habet q̄ se nō purgat. ꝫ. de simo. de hoc. ꝛ. ꝫ. de pur. cano. c. cū. P. ꝛ. c. inter. in fi. Itē hic habeo ꝙ lz cleric⁹ nō seruet habitū suū adhuc retinet priuilegiū suū. vñ ꝫ. ꝭ. eo. in audiētia. hoc intellige ante trinā admonitionē illud cū suis similib⁹ post: qz tūc perdit priuilegiū. B.

† Con-cor. tex. in. l. si q̄ ꝑ calūniam. ꝛ ibi glo. ꝛ Bar. C. ꝺ epi-sco. et cleri. Idē i. l. item apud labeonē §. si q̄s ꝟgines ff. de iniur.

e ¶ Matre. nū quid noie mr̃is intelligimus oēs ascēdētes ꝟm legē? videtur ꝙ sic. ff. de ꝟb. sig. appellatiōe. ꝛ noie filij oēs etiā descendētes vt lex dicit. ff. e. liberoꝝ. ꝑ leges istas videtur ꝙ sic in casu isto: nō credo hoc extēdēdum ad ascendētes vel descēdētes cū minor fiat iniuria vnde non est extendenda licentia. ꝫ. de deci. c. tue. B.

f ¶ Turpiter. Huic eñ parcit canō: qz tam iustū dolore cōpescere nō posset. C. ad. l. iul. de adul. gracchus et lex permittit illū occidere sic inuentum. ff. de adul. ꝙ ait lex §. ꝙ ait. al's ex interuallo non liceret. B.

Occidere q̄ñ liceat.

g ¶ Nō ꝯtingit. Qz tūc nihil iterest ei⁹: imo culpa ē immiscere se rei ad se nō ꝑtinēti. ff. de reg. iur. culpa. B.

Si vero. ¶ Tres sunt partes. secunda ibi: vel si. tertia ibi: ab illo. Abbas siculus.

diuisio

¶ Glo. se. exponit lfam. alle. duo iura. querit ꝛ soluit secundo querit et soluit. tertio querit. ponit opi. Ala. quā dicit tutiorē. ꝛ contrarium. Tā. quam approbat.

h ¶ Ignorauerit. Ita ꝙ ignorātia ꝓbabilis fuerit alias nō excusaretur. ꝫ. de cle. excō. mi. aplice. ꝛ. ꝫ. de eo qui renū. epa. c. j. ꝛ. ij. Quid si tōsurā vidit ꝛ eū clericū nō credit? Rñdeo incidit in sñiam dum tñ clericus sit. Quid si in veritate non erat clericus: lz tonsurā deferret: ꝛ illū percussisti credēs illū clericum? Propter cōscientiam teneris: nisi postea cert⁹ efficiaris. ar. xj. q. iij. qm̄ multos. scđm vnum casum. Quid si credideris percutere titium laicum et in persona errās percussisti

Non dubiū. ¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an cōuersi secularū ecclesiarū ꝛc̄. arg. ꝙ nō a cōtrario huius littere tener contrariū dicēs ꝙ quidam tenent primum.

l ¶ Religionis conuersos. ꝭ. e. ex tenore. ex eo ꝙ dicit religionis vr̃ ꝙ cōuersi seculariū ecclīarū nō habeant hoc priuilegiū. ar. xx vij. q. j. lex cōtinētie. Sed dicēdū est ꝙ ex q̄ tradiderūt se ꝛ sua diuino obseq̄o siue i seculari ecclīa siue in regl'ari: iā cēsent ecclīastice ꝑsone: et ex toto trāslati sunt i forū eccl'ie. vñ habēt immunitatē ecclīasticā. xvij. q. iiij. quisq̄s. Et dicit decretū ꝙ tñ duo sunt gña xp̄ianoꝝ. Vnū ꝙ dedicatū ē diuino obseq̄o vt clerici ꝛ cōuersi. Aliud genus vt laici. xij. qō. j. duo sunt. Quidā tñ voluūt dicere cōtra. sed benignius est dicere ꝙ sic vt eoꝝ gaudeāt priuilegio quoꝝ vitā ꝛ religionē assumūt. vt. ꝫ. de sta. mona. recolentes.

Xp̄ianorum genera sūt duo.

m ¶ Ex ꝯstōne cōcilij. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. in qua ꝯstōne nulla fit mētio de cōuersis: sz ꝑ hoc. et. ꝭ. ex tenore extendit ad cōuersos. sic qđ dr̃ de monachis extēditur ad regulares. ꝫ. de postu. ex parte. et illa ꝑ ꝯhō ad.

omnes conuersos vt dictum est. j. eo. canonica.
a ¶ In articulo mortis. Et in alijs casibus qui habetur. j. eo. cū[illegible] vbi de hoc. Ber.
Mulieres. ¶ Tria sunt dicta. secūdum ibi. de his vero. tertium ibi: illi. Abbas siculus.

¶ Glosa sequēs recit. p questionē
b ¶ Sui iuris nō sunt. Ut sunt serui: sed hoc intellige fm distinctionē illi' decr. j. e. relatū. Nec itelligas hoc sz būs de filijsfamilias qui dū sunt in pria ptāte nō dicunt sui iuris qz tales debent ad curiam mitti nisi sint ifra pubertatē. j. eo. [illegible] nis. r. c. vlti. B.
c ¶ Laborem veniēdi. hoc referas ad arbitriū epi. ar. ff. de [illegible] ob. ztinu'. [illegible] cum ita. Et si videbit episcopo q laborē eundi nequeat sustinere pter periculū more illum absoluere pōt recepta sufficienti cautiōe q parebit consilio sine responso pape. arg. optimā. §. ti. pri. c. vlti. r. j. e. decetero. et. c. sacro. Si so periculum non timetur consulatur papa antequā absoluatur. et hoc dicere videtur littera ista. Ber.

culo mortis[a] sine ro. pōti. absolutionis possunt beneficiū impetrare. Idem.

¶ Mulieres q̄ inciderūt i canonē si qs suadēte: absoluuntur ab epo. Idē in illis q̄ non sunt sui iuris: vel sunt delicati de quibus dubitabat q nō possent zmode accedē ad curiā. r. h. d. vsq ad [illegible] illi. Ca. vi.

Mulieres vel alie psone q̄ sui iuris[b] non sunt ab epo dioce. absolui pñt: si manus in clericū iecerint violētas. ¶ De his so qui magne nō sunt potētie et ita delicati q laborem[c] veniēdi ad se. ap. nequeūt sustinere: rñdem' q stat' psone prius et sitas negocij est intimāda ro. pō. r secūdū cōsiliū ei' tales erūt de commisso scelere corrigendi.

¶ Mandās clericū pcuti excōicatus est sicut percutiens.

¶ Illi so q̄ nō p seipos sz eorū aucte vel mādato: alij violēter iniiciūt man' i clericos ad se. apo. sunt mittēdi: cū is cōmittat vere cui' aucte[d] vel mādato delictū zmitti pbat.

Idē. ¶ Excōicat' p iniectionē manuū i clericū: lz occurrit' absoluit[illegible] p solū papā. Ca. vij.

Porro si aliq̄[e] violētas man' in fratres suos[f] iniiciūt: et ducti penitētia nō cōuicti sz priuatim a te veniā postulant: eos monere debes r iducere vt his q̄s leserūt cōgrue satisfaciant[g]: r aplico se cōspectui rep̄sentēt: cū a te vl' alio sine spāli mādato ro. pō. absolui nō possint. Idem.

¶ Etiā priuilegiati tenent vitare excōicatū. r p iniectionē manuū i clericū excōicati sūt

Nulli se pñt (Ca. viij. priuilegio apo. se. tueri: q̄min' excōicatos vitare[h] debeāt: et pro violēta manuū iniectione in clericos sicut excōicati vitari. Idem epis et alijs plātis p galliā zstitutis.

¶ Percutiens monachū vel conuersum religiosum debet denunciari excōmunicatus r vitari: donec fuerit per papā absolutus. Capitulum. ix.

Parrochianos vros si q̄ in mōachos[i] vl' cōuer

c. ff. ad mace. si tū. r. l. si fili'. et. ff. qd iussu. l. j. rñso. j. r. §. de pcu. mādato. r. c. ex isinuatiōe. r. §. de rescrip. ex pte. ttj. Sed pone q mādator ante iniectionē manuū moriat: tūc nō erit excōicatus qz mādatū morte extinguit. ff. man. inter ceteras §. j. et. §. de of. dele. relatū. r. c. licet. r ecclia nō ligat sub terra. arg. j. eo. a nobis. r. xxiij. q. ij. ligatur. argu. a cōtrario. Itē pone q nō mādat sed ratuz habet ex postfacto nūquid icidit in canonem? Quidā dicunt q sic: qm ratihabitio locū habet in maleficijs. ff. de vi et vi ar. l. j. §. quotiēs ff. d' his q̄ no. in fa. qd ergo. arg. C. de incest. nup. l. ij. et. §. de resti. spo. cū ad sedē. in fi. Arg. cōtra. ff. manda. si so §. si post. nō credo q in casu isto incidat i sententiam. licet ex postfacto ratuz habeat cum hoc fecerit causa sui et ei' nole: secus si potuit phibere r nō phibuit de hoc dicet. j. e. quante presumptionis. Ber.
Porro si. ¶ Glo. sequens recit. per obiec. quam tripliciter soluit.

¶ Glo. seq. obijcit r soluit r q̄rit sol. iterū q̄rit r sol. Ultimo querit. ponit opi. z quam alle. vnā. l. et. q. soluit.
d ¶ Aucte vel mādato. Sic. §. de resti. spo. cū ad sedē. ad finē. r ille dr facere q̄ p aliū facit. ff. de admi. tuto. ita tū §. gessisse. r. xvj. q. vj. cōsuetudo. in fi. r. j. e. vt fame §. vlt. r. C. de accu. nō ideo. r. ff. ad. l. aquil. liber hō. in pn. r. ff. de iurif. om. iu. si qs id §. vlti. et qui cām prebuit vel opē. tenet. ff. vi bo. rapto. l. iiij. §. si cū seruū. r. §. de homi. sicut dignū §. ij. r. §. de iurisj. c. vlti. Sed videt q ille q̄ mādato alteri' hoc facit nō teneat maxie si habeat in illo ptātem vel ei subiect' sit. arg. ff. de reg. iur. nō vr. r. l. pdicta. ff. ad. l. aql. liber hō. ij. Sed zriū verū est. qz pceptū iniustū fuit cui nō debuit obedire sz deo poti' q̄ hoi. j. e. relatū. r. xj. q. iij. iulian' nō sēp. r. xxiij. q. j. qd culpat. i fi. r. ff. de vi r vi ar. l. j. §. q̄tiēs. r. j. eo. vniuersitatis: qz nec illa ptās data est laico sup clericū. §. e. si so §. j. Sz pone q mādauit sz ante manuū iniectionē penituit qd erit? Rñdeo nichilominus in canonē incidit nisi reuocauerit mādatū: ita q reuocatio ad ipm puenerit. arg. ff. mā. si mādassem

Clericū pcussit mandans r ante pcussionē penitens an incidat in canonem.

e ¶ Si aliqui. Qui non sunt fratres illorū quos leserunt qm si fratres essent et se adinuicē percussissent abbas eos absoluere potest. §. eo. monachi. et. j. eo. cū illorum. Uel potest intelligi de alijs q̄ de monachis. quod verius videtur. r loquitur episcopo.
f ¶ Fratres suos. Et alia littera habet tuos r̄ plenior est littera. r sic est in antiqua. Ber.
g ¶ Satisfaciāt. Ar. q non valet penitentia sine satisfactione. §. de vsuris. cum tu. et. xiiij. qō. vj. si res. r xxiiij. q. ij. legatur. de pe. dist. j. neminem. Ber.
Nulli. h ¶ Uitare. §. de priuile. cū r plātare. r c. vt priuilegia. ad hūc enī casum priuilegiū non extēditur. Sed nūquid papa cōicando excōicato incidit in canonē? Dico q nō licet als male faciat. de hoc dicitur. j. eo. si qn. qm princeps legibus solutus est. ff. de legi. princeps. r. C. e. digna vox. ipse enim solus interpretatur leges. j. inter alia. vbi de hoc.

Papa excōicato cōicādo nō incidit in excōicationē.

Parrochianos. ¶ Glosa sequēs successiue de duobus querit et soluit.
i ¶ In monachos. Sed nūquid monachus poterit agere actione iniuriaz? dic q nō. sed actio cōpetit mo-

nasterio ꝛ aget syndicus monasterij: sicut actio iniuriarū cōpetit dño si iniuria fit seruo etiā aget dñs ꝛ nō seruꝰ. isti. de iniurijs. §. seruꝰ autē. Quid si remittit monachꝰ iniuriā: nichil agit qn possit agere monasteriū. sic ꝫ filiusfamilias remittat iniuriā factā sibi: pater nichilominꝰ agere pōt ꝑ iniuria filio irrogata. ff. de pac. in psona immo ꝛ si iniuria fieret filio volēti pr̄ agere posset. ff. de iniur. l. j. §. vsqꝫ. mōasteriū ꝟo iniuriā factā monacho pōt remittere. secꝰ in ecclia secĺari: qꝛ nō posset remittere iniuriā factā clerico. arg. xvij. q. iiij. qsqs. Uin.

a ¶ Cōuersos Sic. j. eo. c. pxi. ꝛ. s. e. nō dubiū. vbi de hoc.

b ¶ Gn̄alis decreti. xvij. q. iiij. si quis suadēte.

¶ Glo. seq. qrit. arle. ꝑ ꝛ contra. ꝛ soluit. Iterum qrit ponit duas opi. ꝛ soluit.

c ¶ Satisfaciāt. Sed cui dabit satisfactio? Per litterā istā videt ꝙ ipsi monacho vel cōuerso leso: vt dicit hec lr̄a. Sed cōtra videtur. xij. q. j. nō dicatis. ꝛ. ff. ꝓ socio. l. si iter fratres. §. vlti. De iniuria facta seruo dic vt insti. de iniur. §. ꝙ si vsufructus. ꝛ §. seq. In mōacho ꝟo vel cōuerso qui ꝓpriū nō habet: satisfactio non dabitur monasterio. ꝛ quod hic dicunt leso si datur leso satis datur monasterio: quia quicquid monacho dat: monasterio acqrit. s. de sta. mo. cū ad monasteriū.† Clerico aūt seculari debet dari qui lesus est. Si clericꝰ inde decedat dic vt. s. de pe. pbri: ꝛ ex iniuria plures oriūtur actiones. ff. de iniur. l. j. §. vlti. Sed corā quo estimabit hec iniuria? Respōdēt quidā ꝙ corā iudice pcussoris. insti. de iniur. §. sed postea. ꝛ sic interdū in foro seculari. Uin. dicit ꝙ ratione accessiōis estimabit corā iudice eccl'astico. sicut dr̄ in dote. ar. s. de conu. ser. proposuit. in fi. ꝛ. s. de dote. post diuor. resti. c. j. q. et. iij. sed hoc itellige cū querela excōicationis defertur ad ecclīasticum iudicē. tūc estimabitur iniuria corā ipso: qꝛ aliter nō absoluit vt hic dicitur. Si ꝟo clericus simpliciter vult cōqueri de iniuria sibi irrogata satis videt ꝙ debeat sequi forū rei: papa tamē quotidie dat litteras clericis cōtra laicos nomine etiam suo. ꝛ de hoc. xj. q. iij. c. vlti. Ber.

† Con. coi. tex. l aut. si q̄ mulier. C. ꝺ sacro san. ec. ꝛ bar. a. 3tio sensu l. l. si fuꝰ testō. et ibi bar. ff. stipula. ser.

E Xtenore. a ¶ Primo ponit forma pcepti. Secūdo correctio delicti. secūda ibi: mādamus. Ab.

¶ Glosa seq. reci. per. q. ad quid ꝛc. ꝛ an sit idem ꝛc.

b ¶ Debeat. Qui sic iurat nō est astrictꝰ nisi ad iustū mādatū. arg. s. de elec. cūm quę. ꝛ. s. de iureiu. venientes. ꝛ. c. quintauallis. ꝛ. ff. ꝓ socio. si societatē. ꝛ. ff. de ope. lib. si libertꝰ. et idē est sic iurare acsi iuraret stare mādatis ecclie. ꝛ illa est recta forma. ꝛ. s. ꝺ ap. ad hoc ꝛ ꝓ hoc iuramētū hoc tantū prelatus pōt pronūciare sequit in lr̄a: ꝛ ꝙ satisfaciat leso. s. c. pxi. ꝛ. j. eo. ea noscitur.

e ¶ Ne decetero. Sic. j. eod. grauem.

f ¶ Defēdēdo. s. eo. si ꝟo. j. B.

g ¶ Mādato suorū. Dū tamē mandatū sit iustū: vl' saltē si dubitet. xxiij. qō. j. qd culpat. in fi. si aūt sit iniustū non est obediendum. xj. q. iij. nō est. ꝛ. ca. iulianꝰ si dñs. Exēplum de mandato habes. j. e. vniuersitatis. ꝛ. ca. vt fame. §. j. alꝰ non excusat. s. e. mulieres. ꝛ. j. e. vniuersitatis. B.

h ¶ Prelatorum. Idem est si habeat officium in ecclesia ratione cuꝰ corrigere potest inferiores clericos: vel magisterium vt hic. ꝛ. j. eo. cū voluntate. vbi de hoc. ꝛ. s. ca. j. Ber.

† Adde text. et ibi ꝺ rōne qre socij minus puniātur. in. l. cū pat. §. dulcissimis. et ibi not. ff. de le ga. ij.

sos[a] prefati ordinis violētas manꝰ iniecerint: sublato appellationis remedio ꝫm tenorem gn̄alis decreti[b] excōicatos publice nuncietis: ipsosqꝫ faciatis sicut excōicatos arctius euitari: donec lesis congrue satisfaciāt[c] ꝛ cū lr̄is vr̄is aplico se ɔspectui reꝑsentent. I dē genuē. archiepiscopo.

¶ Ponit forma precepti: qd sub ꝟtute iuramēti fieri dꝫ illi q̄ ꝑ violēta manuū iniectione excōicatꝰ absoluit. Ca. x.

EX tenore lr̄arum tuarū nobis inotuit. ꝙ. B. canonicꝰ in quedā subdiaconū manꝰ iniecit violētas: et ifra. ¶ Mādamꝰ itaqꝫ q̄tenꝰ recepto ab eo iuramēto ꝙ tuo debeat[d] mādato parē: ipm vice nr̄a a sn̄ia q̄ tenet absoluas: sibiqꝫ i ꝟtute iuramēti pcipias ne deceto[e] i clericū/ mōachū vel alicuiꝰ religiōis ɔuersum manꝰ iniiciat violētas: nisi se defendēdo[f] aut de mādato[g] suoꝝ fecerit prelatoꝝ:[h] vel nisi sup eū platiōis[h] ministeriū aut magisterium habeat: aut cū ipso in eadē ecclīa sociꝰ[i] eē noscat. †. I dē cenomañ. epo.

¶ Excoicatū ꝑ pcussione clerici absoluit eps si sine periculo papā adire neqt. dꝫ tn̄ sibi mādare ꝙ adeat papā impedimento cessante. Capl'm. xj.

DEcetero noueris ꝙ si quis pro violenta manuum iniectione in clericū est vinculo excōicatiōis astrictꝰ si hn̄s capitales inimicitias/ vel alias iustas[k] excusatiōes quibus ab itinere rationabiliter excusetur. ita ꝙ sine periculo aplico se nequeat cōspectui presentare: licet dioce.[l] epo recepto iuramēto[m] secundum morem ecclesie sibi absolutionis gratiam impartiri. ¶ Sed est illi sub iuramenti debito iniungendum vt cū cicius oportunitatem habuerit romanum pontifi. adeat/ mādatum apostolicum suscepturus[n]. U rbanus tertius

i ¶ Glosa seq. ratione reddit quare socius excipitur.

i ¶ Socius. Hoc dictū est ꝓpter assiduā cōuersationem vñ presumit ꝙ facilius manus iniiciāt in seipsos qnqꝫ venitur ad verba ꝛ sic ad factū. ꝛ ratione presumptionis non precipit de socio. sic ꝓpter presumptionē iuramentū quādoqꝫ nō indicit clericis. s. de coha. cle. ꝛ mulie. clericos. ꝛ. s. de presump. litteras. Ber.

D Ecetero. ¶ Due sūt ptes. Scd'a ibi: sed est. Ab.

k ¶ Iustas excusatiōes. No. ꝙ in omni edicto itelligit rōnabilis excusatio vt h̄ patet qūcūqꝫ pcise scribat exceptiōes legitime excipiūt. vt. s. de offi. delega. ex pte. q. ꝛ. s. ꝺ rescrip. si oñ. In qbus casibꝰ qs ab itinere excusetur. habes. j. e. quis. ꝛ in lr̄a. ꝛ in glo. B.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

l ¶ Licet diocesano. Nūquid ꝛ presbytero? respondeo in summa necessitate licet. arg. xvij. qō. iiij. si quis suadēte. ꝛ. s. e. nō dubiū. alꝰ nō nisi hoc faceret de mādato epi. xxvj. q. vj. c. vlti. quia eps hanc absolutionē bene potest cōmittere. s. de offi. or. ca. vlti. Ber.

m ¶ Iuramēto. vt dictū ē. s. e. c. pxi. si. j. e. quis. i fi.

n ¶ Susceptur. Nō dicit absoluēdus: qꝛ iā erat absolutꝰ: qꝛ obligatio semel extincta nō reuiuiscit. de cons. di. iiij. qrit. ꝛ. xxiij. q. iiij. si illic. de pe. dis. iiij. diuina

senoñ. archiepiscopo. ¶ Cū papa absolutionem excommunicati delegat: mādat recipi cautionem de parendo mandatis ecclesie.

Capitulum. xij.

AD hec[a] cum inter parrochianos tuos: et infra. ¶ Romana ecclesia absolutionē snie delegatorū iudicū neq̄q̄ ꝯsueuit alijs[b] delegare: nisi in lrīs cōmissionis ꝯtineatur exp̄sse de sufficienti[c] cautiōe p̄stāda ab his qui solui debent q̄ iudicio ecclīe debeant obedire. ¶ le. iij.

¶ Excōicat⁹ ꝑ canonē / si q̄s suadēte. si diues / vel pauper ꝑ papā absoluend⁹ est: vel ei⁹ legatū. fallit in muliere / sene / infirmo / vl' mutilato qui per episcopum absolui possunt.

Capitulum. xiij.

EA noscit̄: et infra. ¶ Cōsul. t. t. duxim⁹ rn̄dēdū: q̄ mulieres[d] / senes: et valitudinarij[e] seu mēbrorū destitutionibus īpediti: lz ad apo. se. non veniāt / ab epis valeant fidelium cōmunioni restitui: satisfacto iuxta facultates[f] his quibus ꝑ eos cōstiterit iniurias irrogatas. ¶ Alios aūt siue pauperes[g] / siue diuites sedi apo. vel legato[h] ei⁹ vt beneficiū absolutionis obtineāt necesse est presentari. ¶ Si ꝑo infirmitatis tp̄e timore mortis bn̄ficiū fuerit absolutiōis indultū: iuramēto p̄stito iniūgatur eisdē vt postq̄ sanitati fuerint restituti / ad ro. ec. vel ei⁹ legatū accedant / mandatum apo. sup talibus recepturi[i]. Idem. ¶ Ante denūciationem vitandus est excōmunicatus pro violenta manuum iniectione in clericos nisi sit occultus. hoc primo. Interficiens clericū qui contēpto clericali habitu se enormitatibus immiscuit excommunicatus non est hoc secundo. Capitulum. xiiij.

CUm nō ab hoīe: et infra. Cōsul. t. t. r. q̄ a cōmunione illius q̄ ꝑ sacrilega manuū iniectiōe ī clericū in edictū excōicationis incidit: licz denūciat⁹[k] non sit: debes abstinē: nisi forte id tibi soli pateret / ī quo casu ipm priuari tm̄modo euitabis / q̄diu ab ecclesia tolerat̄: vt saltē vere rūdie rubore suffusus / pro latēti excessu satisfacē ꝯpellat̄. ¶ In articulo vero scd̄e qōis rn̄dem⁹ q̄ occisores clericoꝝ aut pb̄roꝝ qui contēpto[l] clericali habitu tirānidi et enormitati se iuerecūde imiscent: in odiū clericalis excessus: et terrorē atq̄ correctionē similium / canone late sententie

clemētia. ff. de solu. q̄ reo. §. areā. C. de remis. pig. cum ex causa. Quidā dicunt q̄ opoitunitate recepta recidūt ī excōicationē. ar. xxvj. q. vj. q̄ recedūt. et c. de his vero. et C. de his q̄ bo. ce. pos. l. pe. ff. de solu. ca. pe. qd̄ nō placet. libertas eīm q̄cuis indebite obtēta nō retractat̄. C. si aduer. lib. l. j. et. ḡ. qd̄ si nō fecerit tanq̄ piurus habebit̄ et posset compelli vt iuramentū seruet. ar. ē. de iudi. nouit. b.

a ¶ AD hec. ¶ hec de cf. erat ḏ rescpt. ¶ Glosa sequēs arg. duo.

b ¶ Alijs. Immo p̄mo loco remittit̄ absolutio suo excōicatori. ē. de rescrip. ab excōicato. et hoc cū sentētia lata est ꝯ formā cōcilij. vt ibi d̄r. qd̄ habeo. j. e. sacro Et est ar. q̄ semper rescriptū debet esse obtentū scd̄m stilū romane eccl'e. al's suspectū habet̄. ē. de cri. fal. q̄ graui. in fine. Item est arg. ex eo qd̄ fieri consueuit. xxviij. di. ḏ syracusane. et. ē. de cle. coniuga. diuersis. et. ff. ad senatus consul. maced. l. iij. et l. item si filius §. quod dicitur.

¶ Glosa seq. distinguit inter excōicatū pro iniectione et contumacia vel crimine manifesto.

c ¶ Sufficienti. Cū q̄s est excōicatus: pro iniectione manuum in clericos. sola cautio iuratoria sufficit. ē. eo. ex tenore. et j. eo. cū desideres. Cū vero ꝑ cōtumacia vel crimine manifesto sufficiens debet cautio prestari. j. ti. p̄ri. et parte. vbi de hoc. sic etiā cū data est possessio causa rei seruande. ē. de sequest. ad hoc. in fi.

diuisio EA noscitur. ¶ Primo exceptionē ponit. Secundo regulam ibi: alios. Tertio quandam determinationem ibi: si vero. Ab. si.

d ¶ Mulieres. ē. e. mulieres. et j. eo. q̄uis. vbi multe tales persone excipiuntur.

e ¶ Ualitudinarij. Isti ꝑpter infirmitatē absoluūtur: ita tamen q̄ si cōualuerint: sedem ap'licam visitabunt mandatum apostolicū recepturi. ē. e. decetero. et j. eo. quod de his. et c. q̄uis. in fi. et hic in fi.

f ¶ Iuxta facultates. Hoc semp intelligendū est secundū q̄ satisfacere pōt satisfaciat. qd̄ si non pōt in penā aliā pōt cōmutari. arg. ē. de maledi. ca. ij. vel expectet q̄diu facere possit cautione recepta. ē. de solutio. c. pe. vbi de hoc. Nā inanis ē actio / quā excludit inopia debitoris. ē. de restit. spol. olim ij. ff. ḏ dolo. l. nā is. Ber.

Paupertas facit actionē inanem.

¶ Gl. se. signat ꝯtrium et soluit.

g ¶ Pauperes. j. e. qd̄ de his. et eo. q̄uis. contra Sol. ibi loquit̄ de his qui tāta paup̄tate laborant q̄ ad curiā ire nō p̄nt: ✝ hic de his q̄ p̄nt ire: lz paupes sint.

✝ Sz q̄lit ꝑbabit paupertas no. i. l. paupertas. in glo. ff. ḏ excu. tuto. et in. l. nō nulli. ff de ac. cu.

h ¶ Legato. j. eo. ad eminētiā. et c. q̄uis. qd̄ ex officio legatiōis licet. ē. de offi. lega. q̄ translationem. alij ꝑo legati q̄ de latere pape nō mittūt̄ seruēt s̄m qd̄ d̄r ē. ḏ of. leg. c. pe.

i ¶ Recepturi. ē. e. decetero. vbi ḏ hoc. Ber.

CUm nō ab. Duo sunt dicta. secūdū ibi in articulo. Ab.

¶ Glosa sequēs tribus rōnibus adiuuat textū: et ponit contrariam opi.

k ¶ Denūciatus non sit. Et sic q̄ celto scio aliquē excōicatum statim debeo ipm vitare q̄uis non sit denunciat⁹: nisi solus hoc sciā: vt hic dicit. et vij. q. ij. si tantū. et c. placuit. argu. ij. q. vij. plerīq̄. qui enim scit certiorari non debuit. ff. de ac. emp. et ven. l. j. in fi. et xxiij. dis. si inimicus qr excōicatio executionē secum trahit. ē. de appel. pastoralis. et denunciatio non fit: nisi ꝑpter ignorantes. deus enim ligat et non homo. xj. q. iij. nemo contemnat. Io. fauen. contradixit et male q̄ ante denunciationem non est vitandus.

l ¶ Cōtempto clericali. Propter hoc solum nō perdunt priuilegium. ē. e. si vero aliquis. nisi post trinā admonitionem. j. eo. in audientia. et capitulo contingit. ij. et. ē. de aposta. capitulo. j.

¶ Glo. se. alle. duas ꝯtor. r duo iura in ꝯriū et soluit.
a ¶ Minime coercenṫ. Sic. J. e. ppēdim⁹. r. S. d apo sta. ca. j. Ar. ꝯ J. eo. in audientia. r. c. cōtingit. ij. vbi ex pectaṫ admonitio. Hoc intelligiṫ de his q̄ nō sunt ꝯtēti arma portare: sed sevis enormitatib⁹ se imiscent vt hic patet. r. S. d aposta. ca. j. et J. e. ppēdim⁹. contraria intelligūtur de his q̄ taliter nō excedūt licet portent arma vnde illi vsq̄ ad trinam admonitionē gaudeāt priuilegio suo vt ibi dī. si. S. de vi. r honesta. cleri. c. vi.
b ¶ Asperior. No. q̄ ex psona augeṫ crimē. xl. disti. hō. ff. de re mili. oē delictū. §. j. de pe. dis. j. §. aut facta. et S. ii. pri. questi. tum. Ber.

municato. Lex: ppter eandē legem q̄ est viro r vxori vxor pōt cōicare viro. xj. q. iij. q̄m multos. r J. eo. inter alia. Humile: sicut est i filijs: seruis: ancillis: mercēnarijs. vt in pri. ꝯcor. Res ignorata. vt hic ex eo q̄ dicit sciēter. r in ca. q̄m. r. S. de homi. sicut §. illi pterea. ita q̄ ignorātia nō sit crassa. S. d clerici. excōi. mi. apli ec. r. xij. q. ij. qui r humanis. Necesse. in cap. q̄m multos. ar. J. eo. inter. Tan.

diuisio

Cum desi. ¶ Quattuor sunt dicta. scdm ibi: cui qōni. trtiū ibi: secūde q̄stiōi: q̄rtū ibi. tertio loco. ab.
c ¶ Cōtonem reddidit. Et male: qr cum ipse debeat alios phibere ipse hoc facere non dz. ff. si serui. vē. l. alti⁹. S. d na. ex li. vē. ca. vnico. vbi de hoc. in auten. vt dif. iudi. §. hec autē omnia. in fi. coll. ix. r. xvj. q. j. in canonibus.

minime coercenṫ inuligaṫ tñ eis pnia cōpetēs aliquātulū asperior q̄ si in laicos talia cōmisissent. Idem. ¶ Añ absolutionē cōicādu nō est excōicato lz iurauerit parere mādatis ecclie vel ꝯposuerit cū offenso. h. d. Infamato de excōicatione cōicandū non est: nisi se purget. vel ad cautelā absoluat. h. d. scdo. Ca. xv.

Cum desideres: r infra Fuit aūt prie qōnis tenor hmōi. vtrū alicui excōicato: q̄ mādato ecclie stare iurauit: et añ absolutionē eps ei cōtonē reddidit: sit cōicādū ab alijs? r an eps id faceṫ debeat. ¶ Cui qōi. t. r. q̄ cū cautio iuratoria quā hodie q̄ excōicati sūt pstēt: poti⁹ ad cautelā ex ꝯsuetudie ecclie q̄ rigore canonū sit iducta: neq̄ momenti tā validi reputeṫ q̄ nisi absolutiōis bñficiū subseq̄ṫ ille q̄ excōicaṫ debeat cōioni aliorū restitui: pserti cū ex eo iuramēto absolutionē ꝯsecutus non sit: r ꝯstat eū excōicatū fuisse: et verū sit absolutū nō esse. nec eps nec alij debent cōicare eidē: nisi fuerit sm formā ecclie post iuramētū pstitū absolut⁹: qr qui cū excōicato sciēter cōicauerit/ excōicatōis penā ꝯtrahit cū eodē. ¶ Scdo q̄stioni hūc finē duxim⁹ imponēdū q̄ si publica fama est aliquē verberasse clericū: nec eps/ nec ali⁹ cōicare sibi debet: nisi ad arbitriū epi de hoc se purgauerit: vel ad cautelā absolutionis bñficiū cōsequaṫ. ¶ Tertio loco tua discretio requisiuit: si clericus verberat⁹ epo mediāte cū suo verberatore cōposuerit: r ille reconciliat⁹ sibi fuerit: an p hoc is debeat ad aliorū cōtonem admitti? Sup q̄ tibi bre. re. q̄ lz ille qui violētas man⁹ iniecit ei quē lesit satisfecisse taliter videaṫ ecclie tñ quā offendit ex hoc non satisfecisse dinoscitur: et nisi forma ecclesie que p absolutiōe taliū itroducta ē obseruet: non est cōicandū eidē.

g ¶ Si publica fama. No. q̄ si fama ē aliquē esse excōicatum vitand⁹ est. ff. S. de cle. ex. mi. c. illud. Et sic fama facit pbationē: r fama impedit mrimoniū ꝯtrahendū. S. de consangui. r affini. c. super. eo.
h ¶ Ad cautelam. J. e. venerabili. r. S. de app. ad psentiā. et de ꝯse. di. iiij. si nulla. arg. vt sic fama tollatur.
i ¶ Quam offendit. Quā ille dimittere nō potuit. xxiij. q. iiij. si es q̄. r. lxiij. di. salonitane. r est ar. q̄ hec iniuria nō solū sit iniuriato: sed toti ordini clericali. J. eo. cōtingit. ff. S. de fo. competen. si diligenti. vnde iste non potuit pacisci super iniuria quaten⁹ ecclesiam contingebat nisi forma ecclesie fuerit obseruata: vt hic dicit.

† Adde q̄ et de iure ciuili sententia excōi. approbaṫ. l. placet. et qd ibi not. C. d sacro san. ec.

Fama facit pbationem.

d ¶ Ad cautelā. Ut post absolutionem timore iuramēti filius ptimescat. xxiij. q. vi. pessimā. r sic iuramentū non est de substātia absolutiōis. vt. J. dicā. item argu. q̄ aliq̄d faciendū est ad cautelā futuroꝝ. xxiij. di. in noīe dñi. r. S. de elec. licet. r. lxiij. di. cum adrianus r exēpla psentia nos pcauere faciūt in futurū. lxxxij. di. plurimos. ad fi. r. ff. loca. si quis domū. §. j. Bern.
e ¶ Prestitū. Scdm q̄ dictū est. S. eo. ex tenore. sed forma ecclie obseruari generaliter debet: nec omittiṫ nisi ex causa. J. eo. super eo. sed si iuramentum omittatur. tamen tenet absolutio. Ber.
¶ Glosa sequens ponit quinq̄ casus quibus participans excōmunicato non incurrit minorem.
f ¶ Penam ꝯtrahit. Nisi in casib⁹ q̄ cōtinenṫ in his versib⁹. Hec anathema q̄dam soluūt ne possit obesse Utile: lex: humile: res ignorata: necesse. Utile ppter vtilitatem meam et ne ille cōmodum habeat possum cōmunicare excōicato. J. e. si vere. Item ppter vtilitatem excōicati possum ei cōmunicare in his que pertinent ad eius salutem. J. eo. responso. r ca. cū voluntate. in pn. r. xj. q. iij. antecessor. r. c. seq. r. c. cum excommunicato.

Excōicatis qñ q̄s cōicare pmittiṫ.

¶ Glo. se. q̄rit arg. negatiue r soluit contrarium.
k ¶ Nisi forma ecclie. Ut. s. iuramento pstito q̄ stabit mādato ecclie absoluaṫ. vt. S. e. c. j. j. rñ. in fi. r. S. e. ex tenore. r. c. deceto. Sz q̄d si iuramēto omisso fuerit absolut⁹? ar. est h̄ q̄ nō teneat absolutio. r hoc q̄dā cōcedūt: sz hoc nō credo: qr iuramētū nō ē de substantia absolutiōis: sz recipiṫ poti⁹ ad cautelā ne decetero talia psumāt. vt. S. e. c. in pn. r aliq̄ absoluunṫ sine iuramēto qd nō fieret si esset de substātia. J. e. sup eo. et. J. e. a nobis. in fi. r sic tenet absolutio: lz nō debeat sine iuramēto absolui. qr libertas vbicūq̄ obtēta fuerit nō reuocaṫ. C. si aduer. li. l. j. r. ij. r sic lz cōposuerit necessaria est absolutio. sec⁹ est in cautione facta ppter nouum opus nūciati. vbi nō est op⁹ vt post cautionē remittat. ff. de remis. l. j. §. j. ibi: plane. r qd dicit nisi forma. rc̄. intelligendum est principaliter de absolutiōe cū iuramento: que tamen q̄tū ad veritatem eadē est cū illa que fit siue iuramēto. sz forma ecclie generaliter. dz obseruari: nec dz omitti nisi ex cā. J. eo. sup eo: sz si iuramentū omittatur: nihilominus tenet absolutio.

Absolutio excōicationis data omisso iuramēto/ an teneat.

diuisio V Eniens. ¶ In prima ponitur conquestio. In secunda prouisio ibi: ideoq;. Abbas.

a ¶ Celebrationē. Ex hoc presumit q̄ bono zelo et nō aio iniuriādi man⁹ in eū apposuit. sola eni temeritas z violētia notat. S. e. c. j. z. xvij. q. iiij. si qs suadēte. Et ita patz q̄ sacerdos turbantem officiū diuinū sine pena excōicatiōis pōt expellere de ecclesia: et q̄libet ali⁹ ratiōe officij q̄d obtinet in ecclesia: et etiā seniores de ipsa ecclesia. J. e. cū volūtate. §. ij. vbi notatur in quib⁹ casibus excōicatus nō est q̄ manus mittit i clericū.

b ¶ Ex hoc ip̄z id est ex hac tali z leui castigatione non incidit in canonē: z maxime quā in propria persona voluit exercere. argu. J. e. vniuersitatis. ff. loca. itē q̄rit §. iulianus ff. ad. l. aquil. si z si quecunq; §. vltimo. Ala.

P Eruenit. ¶ Alanus dixit q̄ ista decre. cōtinet specialē indulgentiā. alij dicūt q̄ ius cōe cōtinet: ad q̄d ergo posita esset. xix. dist. si romanoꝝ. vt officeret potius q̄ prodesset z in errorē duceret. q̄ contineat ius cōmune est arg. S. in cōstitu. gregorio. in prin. libri. et sic per hoc licitū est episcopis tales absoluere pro modica iniuria et leui irrogata et huiusmodi leuis iniuria potest leuiter emēdari. S. de accusa. cū dilecti. j. que etiam non infamat. S. de re iudi. cum te. vnde satis possunt episcopi beneficio hui⁹ decre. absoluere tales ex generali concessione. vel dicas vt Ala. quod est securius. Ber.

Sūmarium. S Ignificauit. ¶ Cōmunicās in diuinis excōmunicatis per papā: q̄r diuina celebrat excōicatus est excōicatione maiori: z per solū papā absoluēdus. h. d. secundum vnum intellectum. Abbas.

¶ Glosa sequēs ponit tres lectu. z reci. potest obijci do de decre. nuper. c. j.

c ¶ Eadē. Sez q̄ ad priuationē sacramētoꝝ: z sic intelligit. xj. q. iij. excōicatos. z. c. seq. vel forte hi fuerūt excōicati cū oib⁹ participātib⁹ eis. xj. q. iij. excellētissimus. J. e. q̄d in dubijs. in fi. et ita expone eadē sentētia scz maiori. vel isti participauerūt excōicatis in eodem crimine criminosis. z ita eadē snīa cū illis ligant. vñ remitti debēt ad suū excōicatorē absoluēdi. J. e. nup. z. c. si ꝯcubine. z hoc veri⁹ credo. B.

I dem. ¶ Sacerdos eijciēs regularem de ecclesia officia diuina turbantem excommunicatus non est. Ca. xvi.

V Eniēs ad ap. se. J. lator p̄sentiū sua nobis assertiōe mōstrauit: q̄ cū matutina officia celebraret: q̄dā monialis ecclīaz igrediēs: cū alio clerico ludēdo ipedimentū p̄stabat: q̄min⁹ deo diuinū posset obsequiū exhibere. vñ memorat⁹ sacerdos cōmot⁹ vt liberi⁹ posset circa diuinorū celebrationē[a] vacare: manib⁹ in eā appositis vt extra ecclesiā pōeret cū nollet exire i trahēdo ipam/ coegit eādē extra ecclīam residē: sz tu illū ꝓpter hoc tāq; excōicatū euitasti et facis ab alijs euitari. ¶ Iōq; manda. q̄te. si res ita se hz/ cū decetero nō euites: cū ex hoc ipsum[b] excōicatum nullatenus videam⁹. I dē.

¶ Excōicati ꝓ leui manuum iniectiōe in clericū p̄nt p epm absolui. h. d. s̄m cōem lectu. et est text⁹ singularis. Ca. xvij.

P Eruenit ad nos: z īfra. De his absoluendis q̄ clericis nō enormē: sed modicā et leuē iniuriā irrogarunt: tue fraternitatis arbitrio duximus cōmittēdum. I dem.

¶ Clericus qui sciēter z spōte participat excōicato in diuinis officijs/ excōicatus est maiori: et tm̄ absoluēdus per papā. h. d. s̄m panor. C. xviij.

S Ignificauit nobis: z infra. ¶ Uerū clericos q̄ scient z spōte p̄ticipauerīt excōicatis a nobis: z ipos i officijs receperūt: eadē[c] excōicatiōis snīa cū ipsis nō dubitam⁹ iuolut: q̄s et ꝑ bñficio absolutiōis hñdo ad nos volum⁹ cū lr̄aꝝ tuarū insinuatiōe remitti. I dē. ¶ Excōicat⁹ ꝑ iniectiōe manuū i clericū vel incēdiari⁹ post publicationē a solo papa absoluit. Ca. xix.

T Ua nos duxit fraternitas ꝯsulēdos: z ifra. ¶ Fraternitati. t. t. r. q̄ cū nō solum qui in clericos temerarias[d] manus iniiciūt: sed etiā incēdiarij[e] ex quo sunt ꝑ ecclesie sententiam publicati[f]: pro absolutionis bñficio ad apo. sedē sunt mittendi. I dem.

¶ Legati de latere absoluere p̄nt excōicatos ꝑ iniectione manuū in clericos. Ca. xx.

A D eminētiā se. apo. et īfra. ¶ Sicut ex parte tua nr̄is est aurib⁹ intimatuz tibi extitit dubiū: vtrū absolutionis bñficiū assequant q̄ ꝑ

diuisio T Ua nos. ¶ Prio ponitur decisa consultatio. secūdo responsio ibi: fraternitati. Ab.

d ¶ Temerarias. Largi⁹ est hoc intelligēdū q̄ si violētas dixisset. q̄dā ei manus dicūt temerarie lz nō violēte. J. eo. cōtingit.

e ¶ Incendiarij. Incendiarij eni excōicādi sūt xxiij. q. vlti. pessimā. z scōz leges igni tradunt. ff. de incē. rui. naufra. q̄ cedeo. vl' capite puniunt. ff. de pe. l. capitaliū §. nōnūq;. cū distinctione illi⁹ §. nōnunq;. B.

¶ Glo. se. signat cōtrariū z soluit solutioni opponit et oppositioni respondet.

f ¶ Publicati. Ergo vr ex hoc q̄ ipso facto sint excōicati. al's nō vr q̄ haberet locum publicatio. et sic est argu. J. xxiij. q. vlti. pessimā. vbi p̄cipiuntur excōicari. vñ q̄dā restringūt hoc ad incendiarios ecclesiaꝝ et religiosoꝝ locoꝝ. J. eo. cōquesti. et. xj. q. iij. canonica. et xvij. q. iiij. oēs ecclesie. vñ post publicationem a papa tm̄ sunt absoluendi. z hoc in odiū eoꝝ statutū fuit hic ad terrorē alioꝝ. Sic q̄nq; priuant aliqui ecclesiastica sepultura ad terrorem alioꝝ. S. de torne. c. j. z. S. de rap. sup eo. sed q̄r hoc nō distinguit de oib⁹ intelligas Tn̄ nō credo q̄ oēs incēdiarij g̃naliter ipso iure sunt excōicati. nisi de incēdiarijs ecclīarum cū de alijs non inuenīā. Et ꝑ hāc decre. nō probatur q̄ ipso iure sint excōicati: sed illis primo excōicatis ab ep̄is subsecuta publicatiōe ac denūciatione papa per hanc decre. reseruat sibi eoꝝ absolutionē ad terrorē vt dixi. al's ep̄i possent absoluere omnes incendiarios. J. e. nuper.

Incendiarij oēs an sint ipso iure excōicati.

diuisio A D eminentiā. ¶ Primo ponit dubitatio. Scḋo dubitationis decisio. secūda ibi: super quo. Ab.

a ¶ A latere. Qui dicūtur missi a latere domini pa pe habes. §. de offi. leg. c. penul. ⁊ vlti. ⁊ in cōsti. Inno. iiij. eo. titu. officij nostri.
b ¶ Pro tpe. i. postq̄ egressus est vrbē q̄usq̄ reuersus est lz iurisdictionē non habeat: nisi in ea p̄uincia q̄ sibi decreta est. ff. de offi. procon. sul. l. j. et vlti. et hoc ex officio legationis licz etiā q̄uis de hoc nō habeāt speciale mandatū vt hic dicit. ⁊ §. d offi. leg. q̄ trāslatio nē. ⁊ j. e. q̄uato. ⁊ §. e. ea noscitur. De aliis qui non sunt missi de latere pape an pos sint tales absol uere habes. §. d de offi. leg. c. penul. ⁊ vlti.

quicq̄ facit factū iam p̄ sniam excōicationis dānatū indicat excōicat⁹ quasi a canone. arg. xxiiij. q. j. c. j. §. ⁊ iij. ⁊ pp̄ter delictū ibi cōmissum intelligātur esse de parrochia sua: ⁊ sic excōicati sunt: nec excusatur eo q̄ dicūt se ignorasse sententiā q̄z ipsi cū rem illā illicitā ⁊ p̄hibitā faciant statim sunt i cul pa: ⁊ potuerunt querere de hoc. Quid si moriat vel trāsferatur ad aliā ecclesiaz q̄ tulit illā senten tiam: nūquid te net post mortez vel recessum vt qui cōtra faciāt sint excōicati? vt dicit q̄ sic. q̄z fert p̄ta ep̄orū anathema nāāt etiā post mortē ⁊ facere p̄nt decretū ita vt qui ꝯ facit punit. iij. q. iiij. null⁹. ⁊ §. de ma io. ⁊ obe. ca. ij. et §. de offi. lega. c. vlti. Arg. cōtra dicit lex q̄ inter dictū non durat vltra iurisdictio nē interdicētis. ff. de pe. l. vlti. di ca pōt q̄ interdi ctū siue sentētia excōmunicatio nis simplr latat non durat vltra tēpus p̄ferētis: nisi successor eā cōfirmet et ratā habeat. Sed cū diffiniendo sta tutum siue decretum aliquod facit: ligat etiā post recessum: quia statuta talia perpetua sunt. §. de offi. lega. c. vlti. ff. de offi. prefe. vrb. l. j. ¶ vlti. C. de postu. l. j. nisi expressum per successorem reuocetur. Ber.

iniectione manuū in clericos vel alias religiosas personas excōicationē incurrerūt: et a legatis cardinalibus qui a latere[a] romani pontificis destinātur p̄ tēpore[b] absoluūtur. cū iidē legati mandatum sup hoc non ostēdant expressum. ¶ Sup q̄ id a te volum⁹ obseruari: vt eos habeas absq̄ oi hesitationis scrupulo absolutos: quos cōstiterit a talibus bñficiū absolutiōis adeptos. I dem.

¶ Gñalis excōicatio non ligat nisi subditos p̄ferentis. Capitulum. xxj.

A Nobis fuit ex p̄te tua q̄situm vtrū si q̄s ita p̄ nūciauerit: q̄sq̄s[c] furtum fecerit excōicatus sit/ hec gñalis clausula ad ipsi⁹ excōicatoris subditos referat: an gñaliter extēdatur ad oēs qui nō sunt de iurisditione illi⁹? ¶ Ad q̄d dicim⁹ q̄ hac snīa nō nisi subditi[d] obligant: nisi forte plus[e] cōtulerit maior et largior auctoritas delegantis. I dem.

¶ Qui cū effractione spoliāt ecclesias excōmunicati sunt ⁊ p̄ papā tm̄ post denūciatiōnem absoluuntur. Cap. xxij.

C Onquesti sunt nobis regiñ. canonici: q̄. J. de malafrena et ei⁹ sequaces quasdam ecclīas regiñ. ep̄at⁹ violēter confregerunt: easq̄ spoliare minime dubitarunt. ¶ Quoniā igit̄ grauia sunt nec clausis debent oculis preteriri. Mād. quatenus si est ita: memoratos sacrilegos excommunicatos[f] nuncietis: et faciatis sicut excommunicatos artius euitari: donec passis iniuriam congrue satisfaciant. et damna pro eis data resarciant: et cum litteris vestris rei veritatem continentibus apostolico se cōspectui representent[g]. I dem.

¶ Percutiens vel etiā interficiens clericū se dimisso clericali habitu seuis enormitatibus immiscentē: nō tenetur ire pro absolutione ad sedem apostolicā. Ita gñaliter summari potest. Capitulū. xxiij.

A Nobis. ¶ Prio ponitur questio. secūdo solutio ibi: ad quod. Ab.

c ¶ Quisquis furtum. Hac forma verborū oēs noiatim intelliguntur excōicati. q̄ furtū cōmitētūt tanq̄ expressis p̄prijs nominib⁹. ff. de cōdi. ⁊ demō. nomina tim. ⁊ insti. de exhere. lib. ¶ masculos. B.

¶ Glo. se. obijcit et soluit: et ꝯ sol. obijcit et r̄ndet. demū q̄rit. ar. pro ⁊ cōtra. ⁊ soluit.

d ¶ Nō nisi subditi. Sed ꝯ vr̄. q̄z rōne delicti efficit q̄s de iurisditione illi⁹ q̄ tulit sniam. vj. q. ij. placuit. et iij. q. vj. vbi cā. C. vbi de cri. agi. opor. aut̄. qua i p̄uincia. ⁊ §. de priuile. ex tuap̄. vbi de hoc. ergo vniuersi ligātur cū q̄stum ad hoc sint ei⁹ subditi. R̄ndeo si generaliter intellexit, quisq̄s furtū fecerit vbicūq̄ clausula ista nō refert nisi ad subditos vt hic dicit. q̄m extra parrochiā suā nullā habet iurisditionē. vnde illa sentētia nō extēdit vltra terminos sue iurisditionis. ff. de iuris. om. iu. l. vlti. ⁊ §. de offi. lega. nouit. Comprehēdit ergo tm̄ subditos suos etiā delinquētes in ei⁹ parrochia: cū ex hoc ipsi subditi sint. nā rōne delicti sortit quis forū. §. de fo. cōpe. c. vlti. ⁊ in predicta cōcor. nā et preses p̄uincie aduersus extraneos hoies habet imperiū cū malū cōmiserint. ff. de offi. presi. l. iij. nec distinguitur vñ sint vt ibi. Sed videt̄ q̄ per talē sententiā nō sint ligati aliq̄ de alia prouincia. cū ipsi ignorent talē sniam licet ibi delinquāt et efficiātur de foro illi⁹ vt per hoc possit illos punire. sentētia enim non ligat ignorantes: ⁊ precipue illos quibus publicata non est lxxxij. dist. p̄posuisti. xvj. dist. q̄d dicitis. Dicas q̄ bene sunt excommunicati: q̄z incidūt in factum dānatum:

Excōicatio an ligare possit ignorātes.

e ¶ Nisi forte plus. Arg. q̄ sententia que nulla est pōt rata haberi: ⁊ erit aliqua. ij. q. j. in primis. † Ber.

† hoc arg. ex text. nō colligit nā mēte līe ē q̄ nō subditi nō ligātur nisi ex speciali auctore superior fuerit sibi concessum nec astrigit ei⁹ snia

C Onquesti. ¶ Primo ponitur querela. scd̄o iudicum datio. secūda ibi: quoniam igitur. Abbas.

¶ Glo. se. ar. ⁊ distiguit ponit opi. hug. quā determinat

f ¶ Excōicatos nūcietis. Ergo vr̄ ex hoc q̄ ipso iure sint excōicati hmōi sacrilegi. q̄d verū est de hmōi violatoribus ⁊ effractorib⁹ ecclesiarū siue incēdiarijs. xj. q. iij. canonicas. ⁊ xvij. q. iiij. oēs ecclesie. de quib⁹ intelligitur illa duo ca. Alij vō nō sunt excōicati ipso iure: sed excōicandi vt dictum est. §. e. tua. h. tñ dixit q̄ illa capitula non sunt late sentētie. sed hec decre. contrariū ostendit. ⁊ ita etiā seruatur. sed hug. intellexit c. illa non de effractoribus ecclesiarum. sed de his qui aliūde aliqua rapiūt preter effractionem. Ber.

g ¶ Representent. Ex quo eni incēdiarij vel effractores ecclīay publice denūciati sunt: nō possunt absolui nisi a papa: sed ante bene si satisfacere volūt: quia cōditor canonis ante denūciationē eoy non retinuit sibi

corū absolutionē. J. eo. nup. ꝛ hoc ad terrorē olim statutum fuit ꝓpter enormitatē excessus. S. eo. tua. Ber.

diuisio

Perpēdim⁹. ¶ Primo ponit consultatio. secundo responsio ibi: fraternitati tue. Ab.

a ¶ Nō ꝓpulsando. Nā vim vi repellere licet. S. e. si vero. §. j. ꝛ S. de homi. significasti. vbi de hoc.

¶ Glosa sequēs signat cōtrariū ꝛ remittit.

b ¶ Absolutionem. Sic. S. eo. cū nō ab hoie. ꝛ S. de aposta. c. j. J. e. in audiētia. cōtra sed illud solutū est. S. eo. cū non ab hoie.

¶ Glo. seq. obijcit ꝛ soluit.

c ¶ Cogātur. Sz ꝯ videt: clericus non pōt renūciare priuilegio suo. J. e. cōtingit. j. et. S. de foro cōpe. si diligenti. Dic q mando cleric⁹ nō pōt renūciare vt i cōtrario: sed apostatādo ab habitu suo post trinam admonitionem vel imiscendo se enormitatib⁹ priuilegiū amittit: vt hic ptz. ꝛ S. e. cū nō ab hoie. ꝛ J. e. in audiētia. ꝛ. e. cōtingit. ipso em̄ fctō se puāt talia faciēdo. S. de vi. ꝛ hone. cleri. capi. vlti. ꝛ S. de clerico coniu ga. capi. pe. argu. Ber.

Perpēdim⁹ ex lrīs tuis q quidā sacerdos ꝓ eo q se filium regis falso noīare ꝑsumpsit: ꝛ armis accept̄ seditionē fecit et guerrā a. B. comite iussus est fustigari: q postea ei⁹ mandato traditus patibulo expirauit: et infra. ¶ F. t. duxim⁹ rñdēdum q si memorat⁹ sacerdos tali mō excessit: ꝛ nō ꝓpulsando[a] sed inferēdo iniuriā fuit occisus: nō vr̄ nobis q interfectores ei⁹ ꝑ hoc ad obtinēdā absolutionē[b] ap. se. adire cogant[c] tu ꝟo q merita ꝑsonarū bene nosti: pniam eis cōpetētē[d] iniūgas. I dē. ¶ Judex eccliasticus faciēs ꝑcuti clericū ꝑ latcū: ēt cā disciplinē: excōicat⁹ est: ꝛ ipe. ꝛ ꝟberans ꝑ absolutiōe tenet ire ad papā. c. xxiiij.

Uniuersitatis vr̄e consultationē accepimus qua nos requisistis. verū laicus incidat in excōicationis edictū q ad iussionē abbatis in cui⁹ ꝯuitio cōmorat: in clericū monachū: aut cōuersum temerarias manus ꝑsumit iniicere: maxie vbi cā nō subest[e] ꝓpter quam debeat ꝟberari. ¶ Nobis aūt vr̄ q nisi cā regularis disciplinē hoc faciat abbas in propria ꝑsona[f]: vel (si necessitas viget) ꝑ clericū vel monachum fieri iubeat[g]. tā q tales ꝟberari ꝑcipit/ q̄ꝫ illi qui verberant (etiā si causa subesset[h]) excōicatiōis sn̄iam donec ad apo. se. veniant: nequaq̄[i] euadūt. I dē. ¶ Cleric⁹ vt laicus incedēs tertio monitus non resipiscēs ꝑdit priuilegiū clericale. C. xxv.

In audientia nr̄a talis fuit ex parte tua ꝓposita cōsultatio vtrum clerici qui arma militaria (relicto habitu clericali) gestare nullatenus erubescunt: si eis fuerit iniuria corꝑalis illata: vel se a captiōe redemerint: illa clericorum debeāt immunitate gaudere: q ꝑ temeraria manuū iiectiōe fctā i clericū excōicat⁹ qs ipso iure notat[k]? ¶ Ad hec tibi breuiter rñdemus q cū frustra[l] eccle iploret auxiliū q cōmittit in ipam ꝛ lex[m] seculariū pricipū huic responso satis efficax afferat argumentum: qua manifeste cautū habet. matronā cuius pudicitia attētata fuerit non posse iniuriarū[n] agere: si i veret. J. e. cōtingit. Ar. ꝯ J. eo. vt fame. vbi clerici ꝑ laicos capiunt. Nō est ꝯ qr in alio casu diuerso loquitur. ibi de clerico q aliter capi ꝛ corrigi nō pōt nisi de mandato ꝑlatorum capiatur ꝛ ad iudiciū adducat. Ber.

ceat. ꝛ. C. de epis. ꝛ cle. auc. sz neq. Sol. aliud ē in epo ꝛ spāle q suis manib⁹ nullū ꝑcutere debet: cui sanctitas ignoscēdi gratiam derelinqt. C. de epi. ꝛ cleri. si qs in hoc: sz abbas hoc facere pōt. vt hic. ꝛ. xlv. di. cū beat⁹.

Eps nullū ꝑcutere debet.

g ¶ Fieri iubeat. Moderate. ita q nō excedat debitam correctionē al's pōt appellari ab ipso. S. d offi. or. irrefragabili. et puniri ēt dz. S. de app. de priore. ꝛ incideret in canonē. qr lenis et moderata castigatio pmissa est. j. eo. cū voluntate. §. ij. vbi de hoc.

¶ Glo. sequens signat cōtrariū.

h ¶ Subesset. Licet iusta causa subsit q aliter q̄ debeat facit/ non excusat. J. e. sacro. et sic neq in facto/ neq in modo faciēdi dz eē pctm̄. sic. S. d rest. spo. pisanis. Argu. contra q poti⁹ cā facti, q̄ ipm factū cōsiderari dz. xxiij. q. vi. occidit. et. S. de ac. cū dilecti. j. ff. d fur. verū. nec refert vnde cūq crimina clarerint vt corrigantur. xxiij. q. iij. ecce.

¶ Glo. se. textū fortificat. secundo signat cōtrarium ꝛ sol.

i ¶ Nequaq̄ euadūt. Etiā si monach⁹ cōsentiret.

¶ Glosa sequens exponit ꝛ querendo obiicit ꝛ soluit.

d ¶ Cōpetentem. Paulo maiorē q̄ si in laicos talia cōmisissent. S. eo. cū nō ab hoie. i fi. Sz qre iponit ei penitētia: qr q aucte iudicis malos interficit minister dei est. xxiij. q. v. miles. ꝛ. c. q malos. satꝭ pt dici q ad cautelā iponit pnia si comes ille habeat prāte hoc faciendi al's sec⁹ est vt hic. ꝛ in. c. cū nō ab hoie. in fi. Ber.

Sūmarium. diuisio

Uniuersitatis. ¶ Abbas q facit ꝑ aliū monachū verberari ipse ꝛ verberās sunt excōicati: et non absoluuntur nisi a papa. In prima ponitur consultatio. in secunda responsio ibi: nobis. Ab.

e ¶ Subest. Jdeo dicit maxime. qr idē est etiā si cā subesset. vt. j. sequit. sed hoc executor nō cōsiderat qui debet exequi: siue sententia sit iusta siue iniusta. S. de offi. delega. pastoralis. §. quia vero. Ber.

¶ Glosa sequens alleg. vnam concordan. ꝛ duo iura in contrarium ꝛ soluit.

f ¶ Persona. Sic. v. q. v. illi q. Ar. ꝯ. lxxxvj. di. nō li

In audiētia. Cleric⁹ q a ꝑlato suo monit⁹ arma militaria nō deponit ꝑdit oē priuilegiū clericale. h. d. Primo ponit cōsultatio. scdo rñsio ibi: ad hec. Ab.

Sūmarium. diuisio

k ¶ Notatur. Alio nodat. i. ligatur in melius.

l ¶ Frustra eccl'e. S. d imu. ec. c. vi. ꝛ S. ne cleri. vl mo. c. ij. ꝛ xvij. q. iiij. frater. ff. de vsur. qr frustra. ꝛ. ff. de mino. auxilium. in fi. et. ff. qd me. cau. isti quidem.

m ¶ Lex. ff. de iniur. itē apud. §. si qs virgines.

¶ Glo. se. alle. cōcor. ꝛ siīe. scdo qrit. argu. ꝓ ꝛ ꝯ soluit.

n ¶ Iniuriarū. Nō em̄ iniuriat mr̄imonio q ipsum ignorauit. C. d adul. si ea. sic nec militie aut etiā clericali q militiā ignorat. ff. de loc. si ignorās. S. e. si ꝟo aliquis. Quid si percussit laicum credēs ꝛ volens percutere clericū nunquid incidit in canonē? arg. q sic. S. de

biga.nup.et.c.vi.ff.ad.l.acq.sciam.§.ij.Ar.ℨ.ff.ad l.cor.de sic.l.j.§.diu⁹.vbi iudicat̄ ſm q̄ ſit: ꝛ nō ſm q̄ faciēs intēdit.ff.de iniur.ſi cū ſeruo.ꝛ.l.ꝑce.in fi.ſʒ in veritate nō eſt excōicat⁹ licet de iniuria teneatur.

a ¶ Meretricali. Et ſic ꝑdit ꝑuilegiū.ff.de ri.nup. ſenatoris filia.

ad violatores eccliarum.vt dixi.ʒ.eo.tua.ꝛ.c.cōq̄ſti. vel forte lata erat ſententia vt quicunq̄ violaret immunitatem eccłie eſſet excōmunicatus.

¶ Glo.ſe.rect.p.q.an plib⁹ de cauſis excōicat⁹ ſi i abſolutiōe tacet alterā adhuc ſit excōicat⁹.arg.pro.et ꝯ ponit quattuor opi.ꝛ ſoluit.

c ¶ Gloſa ſequēs alle.duas ꝯcor.ꝛ.iij.iura in contrariū et remittit. Iterū ſignat ꝯrium et ſoluit.

b ¶ Tertio. Si.ʒ.de vi.ꝛ hone.cle.c.vlt.et.ſ.c.ꝯtingit.Ar.ʒ.de apoſta.c.j.et ʒ.c.ꝑpendim⁹.ꝛ.ʒ.c.cū non ab hoīe ſʒ ibi ſoluit̄. Itē arg.ꝯ.ʒ.ne cle.vł mona.c.j. Sol.ibi non loqtur ꝺ tali captione: ſʒ ꝺ illis q̄ deprehēdunt̄ i adminiſtratiōe: nec ibi ſit mentio de manu iniurioſa ꝛ eccła nō defendit illos q̄ i fraude depҗendunt̄ quominꝰ teneātur: et ſic tangit hoc.

ſte meretricali[a] fuerit depҗēſa.hmōi clerici ſi a ꝑlatis ſuis tertio[b] ꝯmoniti/ militaria noluerit arma deponere: de priuilegio clericoꝝ ſubſidiū aliquod hr̄e non debēt. Idem.

¶ Excōicat⁹ ꝑpter iniectione manuū in clericū ipedit⁹ ire ad curiā: pōt ab inferiore abſolui:ſʒ ipedimēto ceſſāte tenet̄ curiā viſitare ſuſceptu ruꝰ mādatū aplicū. C.xxvj.

Sūmarium. Quod de his: et infra. ¶ F.t. dixim⁹ reſpōdendū.q̄ is q̄ aſſerit ſe in canonē late ſnīe incidiſſe:nō aliter q̄ꝫ ꝑ ſe.ap.vel ei⁹ legatū abſolutiōis pōt bñficium obtinere. ¶ Niſi forte in mortis articulo/vel pauptate[c] aut infirmitate/vel ſenectute tanta grauaretur:q̄ ad ec.ro. laborem ſubire non valeat veniēdi vł ab hoc alio ipedimēto canonico retrahat̄. ¶ Ceterū ab his in forma ſacramēti exigi cōſueuit vt reſumptis virib⁹ et opoꝛtunitate ꝯceſſa ro.ec.

in ꝑpria ꝑſona debeāt viſitare[d]. Innocē.iij.archiepō decano ꝛ ꝑcētori lugdun. ¶ Ligatus pluribꝰ excōicatiōibꝰ ſʒ ab eo dē tertiō obtinēs abſolutionē expſſa vna cauſa ſeu vna excōicatiōe: nō habet̄ ꝑ abſoluto quo ad aliā. c.xxvij.

Sūmarium. Cum pro cā q̄ inter.G. et.F. cabilon. eccleſie archidia.vertebat̄ eis cōceſſerimus auditorē: ꝓcurator G.allegauit q̄ cum archidiaconus in ſuccentorem in cōi dormitorio man⁹ iniecſſet temere violētas:ꝛ eū traxiſſet ꝟberādo ꝑ clauſtrū tu frater archiepē eū ob violentā manuū iniectionē: ꝛ violationē immunitatis eccłie feciſti excōicatum publice nunciari: et infra. ¶ Diſ.v.mandamus quaten⁹ ſi vobis conſtiterit dictum.F.archidia.ob duplicem cauſam[e] excōicatum fuiſſe:ꝛ expſſiſſe tm̄ alterā in lris quas ſup abſolutione ſua ipetrauit ipm tanq̄ꝫ excōicatū[f]

f ¶ Tanq̄ꝫ excōicatum. Iſtē tāq̄ꝫ expſſiuum eſt ꝟitans vt dictū ē. Ex hoc pꝫ q̄ ſi aliqs plib⁹ de cauſis fuit excōicat⁹ ꝛ vnā expreſſit in abſolutione ꝛ aliam tacuit: adhuc remanet excōicatus.ar.ʒ.de of.orꝺ.ex pte.ibi ēt tāgit̄ de hoc.qꝛ per ſurreptionē abſolutio eſt obtēta.ſ.eo.officij. Quot eñ ſunt excōicatiōes tot debēt eſſe abſolutiōes: ſicut q̄t ſunt accuſationes: tot et abſolutiōes.ij.q.iij.§.notandū.verſi.ſi plura.et de pe.diſ.v.c.j.vbi ꝺr q̄ de oib⁹ erit indulgentia petenda. Sicut et in denūciatione noui opis.quot ſunt denūciationes tot erunt remiſſiones.ff.de

Excōicat⁹ ex plibus cauſis oēs in abſolutiōe ꝺꝫ expꝛimere.

Sūmarium. Quod. Enumerat q̄dam impedimēta ꝑpter q̄ excōicati ꝑpter iniectione manuūꝫ in clericos abſoluuntur ab epō:

diuiſio. ita tñ vt ceſſante ipedimēto viſitēt papā.h.ꝺ. Primo ponit regulā.ſcꝺo caſus exceptos.ꝛtio quandā determinationē ſubmittit.ſcꝺa ibi:niſi.ꝛtia ibi:ceterꝫ. Ab.

¶ Gloſa ſequens obijcit ꝛ remittit.

c ¶ Paupertate.ſi.j.eo.q̄uis.contra.ʒ.eo.ea noſcitur.ſed ibi ſoluitur.

d ¶ Viſitare. Sic.ʒ.eo.de cetero.ꝛ.c.ea noſcitur.et j.eo.q̄uis.in fine.

Sūmarium. diuiſio. Cum. ¶ Excōicatus ex pluribus cauſis ſi in abſolutione omnes nō expreſſit non habet̄ pro abſoluto.h.ꝺ. Prima pars narrat caſum. Secunda dat iudicem ibi:diſcretioni. Ab.ſi.

e ¶ Ob duplicē cām.ſ.qꝛ man⁹ violētas iniecit in fratrē:ꝛ qꝛ imunitatē eccłie violauit. Et ſic colligit̄ ꝟ ar.q̄ ſacrilegi q̄ imunitatē eccłie violant ſunt excōicati.ꝛ ita idē eēt ſi laicū verberaſſet in clauſtro.ar.xvij. q.iiij.oēs. Dic q̄ icidit in minorē excōicationē: qꝛ priuatus eſt cōione eccłie:ex eo q̄ imunitatē eccłie violauit.xvij.q.iiij.ſi qs domū.ꝛ ſi nō ſatiſfecerit poſt tertiā admonitionē maioꝛi excōicatiōe notabitur:vt ibi ꝺr.ꝛ ita nō ſunt oēs ſacrilegi excōicati ipo iure maioꝛi excōicatione.ꝛ qꝛ iſte nō ſatiſfaciebat fuit excōicat⁹ a ſuo ꝑlato.ꝛ ita ob duplicē cām nodat⁹ fuit maioꝛi ſententia.vt.j.dicit.ꝛ illud.c.oēs/reſtringit̄ ad ſuū caſum

Immunitatē violās an ſit excōicatus.

no.ope.nūci.de pupillo.§.ſi ex plurib⁹. Sic ꝛ in libertate ſi ꝑ obreptionē obtenta fuerit non valet.lʒ ſit fauorabilis.ff.de fideicō.liber.cū ꝟo.§.ſubuētā. Econtra videt̄ q̄ nō ſit excōicat⁹: qꝛ libertas ſemel data cōpetit ſiue ex iuſta ſiue ex iniuſta cā data ſit:nō reuocatur.inſti.q.ex cau.ma.nō lʒ.§.ſemel.ꝛ.ʒ.ꝺ ꝯſan.qꝛ circa.ar.ʒ.de ꝯuer.ꝯiu.ex pte.ꝛ.ff.de ma.vin.iuſta.§.j.ꝛ.l.ſi pꝛ.§.j.itē ſi qs ꝑ dolū eſt liberat⁹ tenet liberatio ſʒ agit̄ de dolo.ff.ꝺ dolo.ſi ſeru⁹.ꝛ.l.ſe. Itē pign⁹ liberat̄ nō obſtāte dolo.ff.de pigno.ac.ſi rem.§.oia. Sol. ſi dicat̄ q̄ ſemel excōicat⁹ amplius excōicatione durante excōicari nō poſſit.tunc tenet abſolutio: licet alias cauſas nō expſſerit:ſi expſſerit illā cauſam ꝓ qua primo fuit excōicat⁹:ſed hoc nō eſt verū. Si aūt dicat̄ q̄ excōicat⁹ poſſet iterū excōicari: qꝺ verū eſt/refert an expreſſa ſit cā abſolutiōis an nō.ſi nō eſt expreſſa: ſed indeterminate abſoluit̄.tūc ab oib⁹ eſt abſolutus.ſed ſi vna cauſa tantū fuit expſſa:tūc abſolutio non extēditur ad ea que nō fuerūt expreſſa.argu.ff.de accep. pluribus.C.de ꝓcu.marit⁹. Vel diſtinguitur an per ignorantiam omiſerit an ſcienter.argu.ʒ.de reſcrip. ſuper litteris.ita dixit. Ioā. Sed ego in hoc caſu non admitto illam diſtinctionem. Alij dicunt illum abſolutum indiſtincte: ſed cogitur redire ad curiam et ſa

tisfacere iniuriato. Tan. dixit q si aliqs est excōicat⁹ ppter plures causas: sed vnica tñ snia cuius aliquas causas taceat dū absoluit absolutus est: sz dz cōpelli satisfacere p alia iniuriā passo: τ sz hoc istud tācꝫ est similitudinariū. Si vo plurib⁹ τ diuersis excōicatio-

prius fuerit absolutus. J. eo. sacris.

b ¶ Nec fallit. xxiiij. q. iij. deus q. d ɔse. di. ij. pene.

c ¶ Judiciū aūt ecclesie. Judicium eñ ecclesie diuinum debet imitari iudicium inqꝫtum potest. xj. q. iij. tunc vera est.

nib⁹ sit ligat⁹ ex causis diuersis si aliquas supprimit nō est absolut⁹ sz remanet excōicat⁹ p aliis τ sz hoc istud tā qꝫ est expressiuū veritatis. Ego credo q qualitercūqꝫ sit aliqs excōicatus siue vna sententia siue plurib⁹ sententijs ex plurib⁹ et diuersis causis q vere vult absolui omnem cām pro qua vel pro quib⁹ fuit excōmunicat⁹ debet exprimere in absolutione sua: qr p vnaquaqꝫ sola fuit excōmunicat⁹ τ vna snia sufficit ad excōicationē: τ sic vna snia absolutiōis sufficit ad plures excōmunicationes dūmō exprimant omnes cause potius excōicatōis. al's nō tenet absolutio p surreptionē obtēta: vt bñ colligit. J. e. officij. lz qdā dicant q Inno. non rñdit ad hoc in ca. officij. et premissas solutiōes nō multum approbo. B.

satisfacere eccl'ie sue p altera monitione pmissa cogatis.

Idem abbati sancti andree.

¶ Excōicato decedenti i excōicatione qꝫtūcūqꝫ contrit⁹ decesserit nō est communicādum ante absolutionem nec est pro eo orandum: licet sit quo ad deū absolut⁹: sz si constat eccl'ie de cōtritiōe precedenti absoluetur etiam post mortē ab eo a q viuus fuerat absoluendus: τ heredes eius cōpelluntur p eccl'iam ad satisfaciendum pro eo. C. xxvij.

A Nobis ē sepe quesitū vtrū si aliqs excōicatus in quo indicia fuerint penitētie manifesta nec p eū steterit quomin⁹ recōciliaret ecclesiastice vnitati / nō suscepto bñficio absolutionis decesserit: pro absoluto ab eccl'ia sit habēdus τ vtrū p tali recipienda sit elemosina: τ a fidelibus[a] sit orandū: τ infra ¶ Nos igit ɔsul. t. breuit. r. q iudiciū dei veritati q nō fallit nec fallitur[b] semp innitit: iudicium[c] aūt eccl'ie nōnūqꝫ opinionē[d] seqt: q quā τ fallere sepe ɔtingit τ falli: ppter qd ɔtigit intdū vt q ligat⁹ ē apd deū: apd eccl'iam sit solut⁹: et q liber ē apd deū / eccl'iastica sit snia i nodat⁹. Vinculū ergo q peccator ligat⁹ ē apud deū in culpe remissione dissoluit: illud aūt q ligat⁹ est apd eccl'iaz cū snia remittit relaxat[e]: qd i suscitatiōe lazari[f] sermo euāgelicus manifestat quē pri⁹ dñs suscitauit: τ aplis pcepit postmodum soluere suscitatum. ¶ Vñ qꝫtūcunqꝫ se quis iuramento pstito q eccl'ie mandato pareret humiliare curauerit qꝫtūcūqꝫ pnie signa pcesserint: si tñ morte puēt⁹ absolutiōis non potuerit[g] bñficiū obtinere: qꝫuis absolut⁹ apd deū fuisse credat: nondum tñ habēd⁹ ē apd eccl'iam absolutus. ¶ Pōt tñ τ dz ei eccl'ie bñficio subueniri: vt si d ipsi⁹ viuētis pnia p euidētia signa ɔstiterit defūcto etiā absolutiōis bñficiū ipendat. ¶ Nec obstat q eccl'ie legit attributa ptās ligandi atqꝫ soluendi hoīes sup terrā[h] tācꝫ nō possit soluere τ ligare sub tra sepultos: τ qd legit non cōicet mortuo cui nō est cōicatū τ viuo: cū etsi cōicatus nō fuerit / cōicādū tñ illi fuisset quē non ɔtēpt⁹ religiōis[i]: sz necessitatis articul⁹ impediuit: τ i certis casib⁹ a canonib⁹ denotatis: ligasse legat eccl'ia mortuos[k] τ soluisse. ¶ Ut autem in vno pariter τ eodem nego

d ¶ Opinionē sequit. Et ideo sepe fallit. S. de re iudi. lator. et c. ɔsanguinei. et S. d frigi. fraternitatis. τ. xxiiij. q. iij. si quis non recto. τ cū de errore constiterit reuocat qd factū est vt tribus primis concordantijs. τ. xxxv. q. ix. §. his ita.

¶ Glo. ista recipe. q.

e ¶ Relaxatur. Hic surgit ratio quare qs potest absolui ab excōicatiōe post mortē τ non baptizari post mortē: qr snia eccl'ie ligat corpus et etiam aiaz. q τ lz sic lu sta aufert sepulturā. baptism⁹ vero caracter ē anime vnde post mortē nō est qd valeat baptizari. ar. xxxij. q. vij. liate. Vin.

f ¶ Lazari. xj. q. iij. tū c vera ē.

¶ Glo. ista querit τ arguit.

g ¶ Non potuerit. Si talis i extremis posit⁹ habuisset copiā sacerdotis ab eo potuisset absolui. S. e. non dubium. τ. c. quod de his. τ. J. eo. cꝫuis sed ex quo iam mortuus est non potest absolui nisi p papā vel ei⁹ legatū / vel a quo debuit viuus absolui: nūqd a laico potest absolui in articulo mortis? arg. q sic. de pe. di. j. quē penitet. de ɔse. dist. iiij. sanctū est. vbi laicus absoluit per extremā necessitatē quē cps absoluere debuit. l. dist. in capite. Lau.

Jo. xj

q Infero ex solu. glo. q qs pt nobilitari p⁹ mortē. idē tenuit Bar. in l. j. C. de digni. li. xij.

q Con. tra. ter. in l. edi. b⁹ §. si. cuiꝫ ibi notat. p do. ff. de donā. Sūma nū.

diuisio

A Nobis est ¶ Excōicatus in quo apparuerunt euidētia signa ɔtritiōis absoluit post mortē ab eo a quo viuus fuerat absoluēdus: τ ad satisfaciēdum pro eo compelluntur heredes. Due sunt ptes pncipales. In prima ponit bimēbris questio. In scda solutio ibi: nos igit. Scda subdiuidit in. vij. ptes. primo distinguit duplex vinculū pctōris. scdo ex distinctiōe solutionē questionis infert ibi: vñ qꝫtūcūqꝫ. tertio ɔuclusionem annectit ibi: pōt. quarto soluit duo obstantia ibi: nec obstat. quinto subnectit quandā determinationē ibi. vt autē. sexto tractat de forma absolutionis ibi: absolutiōis. septimo de satisfactione τ cōpulsione heredis ibi: heredes. Ab. si.

a ¶ A fidelibus sit orandū. τ est dicendū q non nisi

h ¶ Super terram. xxiiij. q. j. quodcunqꝫ. Ber.

i ¶ Non contemptus religionis. Hec verba habes de cōse. dist. iiij. baptismi. Vin.

¶ Glo. seq. distinguit.

k ¶ Mortuos. Puta in heresi. xxiiij. q. ij. sane pfertur. Not. q si agatur contra personā vel de psona tñ post mortē queri non debet. quia crimia morte extinguūtur.

gunt.xxiij.dist.quorundā.C.si re.vel ac.mor.fa.l.j.z ij.nisi in heresi.vt.c.sane.z hic.vbi vo agit ppt bona vel ꝯ psonā z bona post mortē agi pōt.C.si pē.ap.mors interue.l.qūuis.z sic post mortē agit de matrimonio propter bona.s.qui fi.sint legi.causam que.

deteriorē fecerit.ff.de seruo cor.l.j.§.q igit.als nō tenet q̄s de ꝯsilio nisi ille aliter non fuisset facturus.ff.man.si remunerandi.§.si tibi.in fi.vel nisi sit fraudulentū.ff.de regu.iur.consilij.Lau.

g Comedendo. Tunc in istis casibus nō cōicat illi in crimine: sed extra. vñ ppter hoc non est ligatus eadem snia cū illo. quare si ꝯ ipm in accusatione ꝓsiliret excipere poterit ꝯ illū nec habebit locū replicatio cōionis.s.de exceptiōi.a nobis. Ber.

a Rigorem. xlv.dis.disciplia z.c.sūt nāq3.z.s. de pur.cano.inf.

b Ceterꝫ indulgem⁹.i.indultū eē ondim⁹: qz cū eos absoluere possent viuos iure cōi: ita etiā absoluē pñt p⁹ mortem ex causa pmissa.i.si de ipsorū pnīa p euidentia signa cōstiterit.

Glo.seq.ar.et remittit dupliciter qris z soluit.

c Forma seruet. Sed forma nō pōt suari ex toto: qz h nō pōt ammodo iurare z tamē nō absoluit z sic est ar.q sacramētū3 nō ē de subā absolutionis: vt dixi.s.e.cū desideres.l fi. Sed nūqd heredes cōpellēdi sunt ad iurandū anteq absoluat? Satis credo q possent cōpelli. s3 si nollēt ppterea nō differret absolutio s3 postea indistincte ꝯpellāt satisfacere iniuriā passo. vt als facere qd ille viuus debuit z voluit. S3 nunqd exhumabit corpus si sepultum fuit in cimiterio ecclie? Nō credo q debeat exhumari. si alibi sepultū fuerit: tūc d3 exhumari z absolui q ad ecclīam cū iā sit quo ad deū absolutus. ar.xj.q.iij. tunc vera. et postea in cimiterio sepeliri.

cio z seruem⁹ rigorē[a] z mansuetudinē ondam⁹: statuim⁹ vt illi⁹ mortui absolutio a se. ap. requirat: q cū viueret ab ea fuerat absoluēdus: aliorū aūt absolutionē ex premissa cā ceteris[b] indulgem⁹ a qbus dū viuerēt fuerāt absoluēdi. Absolutiōis āt forma[c] seruetur vt fiat cum penitētiali psalmo: et tā orone dñica q̄ alia cōsueta. Heredes[d] q3 ipsius ad satisfaciēdū p ipso si monitiōe pmissa noluerint p dist.ec.cōpellant. Idē vul ratislauiē. epo.

Detinens clericū i custodia vel vīculis sine lesiōe excōicat⁹ ē.h. prio Cōicans excōicato sciēt in crimie excōicat⁹ ē: z nisi difficultas ipediat absolui debet ab excōicatore cū iuramēto. Cōicās vo extra crimē recōciliari pōt per simplicē sacerdotē sine iuramēto. h.d. vsq ad finem. Capi.xxix.

Nuper a nobis tua discretio reqsiuit qd de illis laicis sit faciendū q clericos (sine lesiōe tn) in custodia detinent publica vel priuata: vel etiam detrudunt in vincula. Et vtrū q noiatim excōicatis sciēter cōicant absolui ab excōicatione possint p ꝯfessionem a simplici sacerdote/ vel epi seu archiepi sit ab eis absolutio expetēda? Nos igitur inquisitioni tue ex ordie. r. q in prio ꝯsultationis articlo non credimus laicos penā excōicationis euadere q̄uis p eorū factū corpalis lesio[e] nō fuerit subsecuta: citra quam violentia sepi⁹ circa clericos nequiter ppetrat. In scda vo questione credim⁹ distinguendū: an is q noiati excōicato cōicat: sciēt i crimie cōicet crimioso ei ꝯsiliū[f] ipendēdo auxiliū vt fauorē: aut als in orone vel osculo: aut orando secū aut etiā comedēdo[g]. In prio qdē articlo: cū talis cōicet[h] crimini: z ꝑticipet crimioso: ac p hoc ratione dānati crimis videat in eū delinquere q dānauit: ab eo vt ei⁹ superiore merito delicti tunc erit absolutio[i] requirēda. cu3

h Cōmunicet crimini. Pone casū per illā here.s.e.significauit. vt p illā.j.e.si ꝯcubine. B.

Glo.seq.puni.reci.per.q.an cōicans in crimine dānato ligetur snia canonis vt hois. scdo querit: opi.ponit et soluit.

i Tunc erit absolutio. Colligit h q si ego excōico parrochianum meum ppter crimē z parrochianus alterius ei cōicat fauorē impēdendo in delicto suo in me videt delinquere. z eadem snia ligatur z nō sententia canonis. qz tunc a suo epo vel etiā pprio sacerdote absoluere t vt .j.sequitur: z sic iste ppter delictū ligat snia mea. et a me debet absolui z cū iuramēto: vt.j.dicit. z est si.s.c. a nobis.j. vbi large appellat subdit⁹ rōne delicti. S3 queri potest cum excommunicationis snia extendat ad alienū parrochianū quare nō extēdat similiter indulgētia vel remissio. vt.s.de pe.z re.q autē. Vincē. dixit q vtrobiq aie ꝯsulit: z ideo in indulgentijs illō obtinet: vt diutius affligat quis pro pctis. z similiter in excōmunicatione vt diutius affligat nec excōicatio est mortalis: sed medicinalis.ij.q.j.multi. z.xxiij.q.iij.corripiant. Vel dic aliā rōnē. indulgētia nō transit ad alienū parrochianū: qz epus in eū nullam habet iurisditionē: vñ sua indulgentia vel remissio non pōt illū absoluere: qz ipm non ligauit. qz q non pōt ligare nō pt absoluere z ecōuerso.xxj.di.inferior. z.ix.q.ij.c.j. et.s.de pe.z re.ois vtriusq. sed in snia excōicationis secus est: qz ille ppter delictū siue rōne delicti efficit de foro excōicantis.s.de foro cōpe.c.vlt. vñ ppter hoc potest illū ligare z absoluere. z ille incidit ppter delictum in suā sniam z sic ligatus est ab eo: vñ ab eo d3

Excōicatio z absolutio an extēdatur ad alienū parrochianum.

d Heredes q3. Hic habes expsse q heredes tenēt ex delicto defuncti l3 ad eos nihil puenerit.s. de rapto. in litteris. z.s. de sepul.ca.vlti. z vbi de hoc. qz cū iste penituerit z ꝯtrit⁹ fuerit qtū in se fuit satisfecit et p eū nō stetit. vñ heredes ad q̄s bona peruenerint ipsius ꝯpellēdi sunt satisfacere p ipso. z sic intellige illud c.s.de sepul.ca.vlt. z c.de rapto.in litteris.

Adde q idem nota. Bar.in l.j.C.de sacrosan. ec. z in.l.j. vbi et Cy.C. de deli. defun.

Nuper. In pria pte ponit ꝯsultatio. in scda rñsio ibi: nos. Et vtraq pōt subdiuidi: vt patz l textu.

e Corpalis lesio. Hic sola violētia attendit. si.j.e. ꝯtingit. nec refert an aliqs in cōpedib⁹ an parietibus teneat. ff. ex qui cau.ma.succurrit.in fi. B.

f Consiliū impēdēdo. Qd aliter nō erat facturus ar.ff.de his q no.infa.l.j.in fi. z.s.de homi. sicut §.q vero. non refert enim an de bono malum vel de malo

absolui. ꝛ qḋ ꝓuisum fuit ad penā: trahi nō debet ad grām. ẜ. de trāsla. inter corpalia. Sz etiā mirum videtur q̄liť s̄nia excōicationis liget illos de qbꝰ nō fuit dictū vel cogitatū: ꝛ res iudicata solū illis nocet ꝯ q̄s iudicať. ẜ. de fi. istru. iter dilectos. ꝛ ca. pe. ꝛ. ff. de excep. rei iudi. cū q̄rit. ꝛ. l. rei iudicate. nec ex postfacto pōt augeri obligatio. ff. de dā. ifec. dāni. §. si is q̄. ꝛ ex q̄ post sententiā aliq̄d accidit noua interpellatiōe opꝰ est ff. de iudi. nō pt. Itē iconueniēs est q̄ aliq̄s excōicet: q̄ non est admonitꝰ nec citatꝰ. ẜ. e. sacro. Itē s̄m hꝰ talis s̄nia non differt a canone late s̄nie cū tñ hec s̄nia non sit generalis. sz tm̄ vnā psonam ꝯprehendit. Jo. dixit q̄ hec distinctio q̄ fit hic i litera hz locuz in eo casu cum sub hac forma fit excōicatio. excōico te cū oibꝰ cōicantibꝰ tibi: ꝛ tūc distinguať ibi q̄liter excōicet. vt. ẜ. eo. ca. pxi. ad fi. et sic non obstāt premissa: sz hoc non credo: immo credo illum esse excōicatum eadem sentētia: ex eo q̄ in crimine inuoluitur: q̄ icidit in factū quasi dānatū: ꝛ s̄nia transit ad eū per talē participationem ẜ. e. si ꝯcubine. ꝛ est fi. de imu. ec. aduersus. vbi successit in viciū. ꝛ hic accedit ad crimen. ergo eadē lepra q̄ ille puniť ꝛ iste etiā accedens teneri dz. arg. j. q. j. cito turpē. sicut p participationē solā in locutione ꝯtrahitur excōicatio minor. ita p cōionem i crimine ꝯtrahitur maior excōicatio: q̄ tunc plus delinquit: vñ non est necesse vt noua ꝯtra tales s̄nia procedat qui alieno facinori suam cōionem commiscent. xxiiij. q. j. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij.

e ℂ Sacerdote. Sic ẜ simplex sacerdos potest absoluere. xxvij. q. vj. c. vlt. sic et ligare. ij. q. j. nemo. B.

Quod i du. ℂ Tria sunt dicta. secundum ibi: nullus autem. tertium ibi: illi autem. Ab. dimisso

ℂ Glosa sequens allē. duas ꝯcor. ꝛ obijcit.

facientēˢ ꝛ ꝯsentientē par pena cōstrigat. ꝯ ℂ In scd̄o vero casu a suo ep̄o vel a ꝓprio sacerdote poterit absolutionis bñficiū obtiere cu̇ius eñ et tūc nō iudicis: sz iuris s̄nia excōicato cōicās sit ligatus: q̄ tñ ꝯditor canonis eiꝰ absolutionē sibi spāliter non retinuitᵇ: eo ip̄o concessisse videť facultatē alijs relaxandi. Is aūt q̄ iuxta primuz modū excōicato cōicat/ cū iuramento dz absolui: q̄ vero iuxta scd̄m modū/ reconciliari poterit sine iuratoria cautione. ℂ Ueruz si difficile sit ex aliq̄ iusta cāᶜ q̄ ad ip̄m excōicatorē absoluendꝰ accedat: ꝯcedimꝰ indulgendo vt (p̄stita iuxta formā eccłie cautiōe: q̄ excōicatoris mādatoᵈ parebit) a suo absoluať ep̄o vel ꝓprio sacerdoteᵉ. I de strigoñ. archie.

ℂ Iuramētum excōicati de stādo mādatis eccłie non hz vim absolutionis. h. primo. Excōicato nullus cōicare teneť preter psonas exceptas: alˢ cōicans excōicato incurrit minorē ꝛ est excōicandus maiori: nisi ille esset excōicatus cū participibꝰ: q̄ tūc eēt excōicatꝰ maiori. Capi. xxx.

Quod in dubijs: ꝛ infra Andemꝰ q̄ excōicato licet (q̄ stet mādato ecclesie) iuramento firmauerit: cōmunicari non debet: donecᶠ p ecclesiā fuerit absolutꝰ: alioq̄n post iuramētū non esset absolutio necessaria. ꝯ ℂ Nullus aūt sciēter noiatim excōicato cōicare tenetur: nisi quedam psone q̄ per illud Greg. pape capl̄m qm̄ multosᵍ specialiter excusanť. ℂ Illi autem q̄ noiatim excōicatꝭ presumptuose pticipant / preter personas dicto canone ānotatas: nisi ab eoꝝ pticipationeʰ cōmonitiⁱ forte destiterit excōicationis vinculo sunt inodādiᵏ. secus aūt si scienter cōicāt ei q̄ cuz pticipibꝰˡ suis est vīculo excōicatiōis s̄nialiter innodatus: tunc eñ ꝛ ipsi s̄niam excōicatōis icurrūtᵐ.

f ℂ Donec p ecclīaz. Si. ẜ. e. cū desideret. ꝛ. c. a nobi. nec etiaz p p̄latuz suū dz ei cōicari vt ibi: q̄ qḋ alijs phiber: ip̄e facē non dz: vt ibi notať. Itē p̄mittiť alicui tāgere sacra cui nō p̄mittiť igredi ad ip̄sa: et sic ꝯ illḋ qḋ dr. p di. ad eiꝰ fo. ꝛ ꝯ id. xcv. di. illud. vbi dr̄ q̄bꝰ reliq̄ sacra negantur: quō vnū genꝰ sacramēti ꝯcediť: q̄si diceret ñ. B.

g ℂ Qm̄ multos. hoc habes. xj. q. iij. qm̄ multos. ꝛ. j. ca. pxi.

h ℂ Participatione. Qz hic nō distinguiť an i crimine an in alijs cōicent eis: videbať q̄busdā q̄ si in crimine cōicēt: icidāt solummō in minorē excōicationē: qḋ nō ē verū vt prz. ẜ. e. c. pxi. cū tal' absoluať cuz iuratoria cautione: vt ibi diciť. B.

i ℂ Commoniti. Judex non dz excōicare participātes cum excōicatis ab ip̄o nisi canonica monitione p̄missa: alˢ excōicatio non tenet: vt i decre. noua ẜ. e. statuimus. ita habetis tertium casum i quo excōicatio non tenet citra aliquam appellationem. B.

k ℂ Innodādi. Qui eñ p̄sumptuose pticipat excōicato excōicādus est maiori excōicatione. vt hic dicit. ꝛ. xj. q. iij. qui cōicauerit. ꝛ est hic notabile q̄ ꝛ ip̄se clames ecclesie ꝯtēnit q̄re puniri dz. ar. ẜ. de pe. c. vlt. ꝛ. ẜ. de exces. p̄la. c. vlt. vbi de hoc in notula magna.

l ℂ Participibus. scz in crimine.

ℂ Glo. seq. exponit. ꝛc̄.

m ℂ Incurrūt. Eandē. s. quā ꝛ p̄ncipales. xj. q. iij. excellentissimꝰ. ꝛ hi noiatim dicunť excōicati. ff. de condi. ꝛ demon. noiatim. ꝛ. ff. si cer. pe. certū. sic etiā excōicanť xp̄iani ne participent iudeis etiā extra crimē. ẜ. de vsur. post miserabilem. ꝛ. c. q̄sto. Tamen hic intelligit Johan. vbi participāt in crimine. in quo casu intellexit. ẜ. ca. pxi. alˢ non essent excōicati sed post admonitionem excommunicarētur: vt hic dicitur. Sed quid si alteriꝰ parrochianꝰ participat tali post talem sentētiam nunq̄d erit excōicatꝰ maiori excōicatione ꝛc̄.

a ℂ Facietē ꝛ ꝯsentiētē. Hec est ꝓbatio q̄ eadē s̄nia inoluať. sic ẜ. e. q̄nte. xvij. q. iiij. oēs. ꝛ. ẜ. de offi. dele. c. j.

b ℂ Nō retinuit. Silr p̄tor magr̄atibꝰ q̄dā ꝯmittit scz cautionē ꝛ in possessionē ex primo decreto mittere ex cā dāni ifecti. ff. de dā. infec. dies cautioni: sz missionē ex scd̄o decreto sibi reseruauit. ff. de iurisdi. om. iu. iubere. ꝛ est hic arg. ep̄os posse dispensare vbi specialiť dispensatio nō est ihibita. ar. ẜ. de sp̄ō. cū apud. ꝛ. xvj. q. j. sunt nonnulli. ꝛ ꝯcessum videť qḋ non est ꝓhibitū. ff. ex qui. cau. ma. l. necnon. §. q̄ eis. Ber.

c ℂ Iusta cā. Sic. ẜ. e. sacro. ꝛ si. ẜ. ti. pxi. c. vlti.

d ℂ Mandato. Sic. ẜ. e. decetero. ꝛ. ẜ. e. q̄nis.

ꝯ Con: cor. l. si solū. §. si mandato. ff. de in iur. et l. is q̄ opē. ff. de fur.

ꝯ Adde q̄ excō. absolutꝰ ꝯpaꝛ restituto in integ. no. bar. i. l. luctus. ff. de his q̄ notā. infa.

ꝯ Adde q̄s dicatur cuz alio cōicare. not. i. l. itē apō labeo: nem. §. freq̄nt. ff. de in iur.

dic. vt. ˜ē. ca. pri. ſi pticipat in crimine ſc. aliter nō eſt excōicatus niſi minori: vt hic patet in prin. Ber.

diuiſio Nter alia. ¶ Primo ponit dubiū vnde fuit ortuʒ ſcdo ſolutionem ibi: vt igitur. Ab.

a ¶ Qm̄ multos. xj. q. iij. qm̄ multos. ⁊ ˜ē. c. pri.

b ¶ Occaſio diſputandi. Simile. ˜ē. de voto. ex multa.

c ¶ Preſertim Si iſtud preſertim ponit ꝓ tm̄ verꝫ dicunt ꝓut ſequit de qbuſdā perſonis: ſi ꝓ marie: nō dicūt verum vt ſequētia dicunt: quia nec viatores debēt talibus cōicare niſi neceſſitate inſtante.

Adde ꝙ ē magna pena ꝙ ſunt inter homines/ ⁊ eoruʒ ꝯſor. ꝓ uātur. Tex. ē C. de apoſta. l. hi q̄ ſanctū.

d ¶ Interpretatio. Ad quē ꝑtinet iuris ꝯſtitutio ad ipm̄ ꝑtiet īterp̄tatio. C. de legi. l. vlt. xj. q. j. ⁋. ex his omnibus. Ber.

e ¶ Duret. Ex ſui natura. B.

f ¶ Canonis. xj. q. iij. quoniaʒ multos.

g ¶ Agente. Per declarationem. In quibuſdā eīn caſib⁹ illius. c. eſt declaratio. vt in filijs ſeruis ācillis: et vxore. i qbuſdā eſt ꝯſtitutio iuris vt in ruſticis et mercennarijs. ⁊ ꝙ in hoc iuris nouū ꝯſtituat ꝑ illud ca. circa ꝑſonas mercennariorꝫ ruſticoruʒ ſatis videt: qꝛ ꝑ p̄ora iura eos vitare tenebātur. xv. q. vj. nos ſanctorꝫ. iuratos. xj q. iij. excōmunicatos quoſqꝫ.

¶ Gloſa ſequēs querit ⁊ ſoluit.

h ¶ Neceſſitatis. Nunqd magne an cuiuſlibet tātū: nā aliq̄ ſuſtinēda eſt īcōmoditas vt eccl'iaſtica iuſticia ſeruet. xix. di. in memoriā. ⁊ ˜ē. de of. dele. dilect⁹. ſi tm̄ magne cui⁹ arbitriū ſpectabit? vꝫ ꝙ ſuperioris. ar. ˜ē. de vo. qđ ſup his. ⁊ c. ex multa. Sol. in trāſeuntib⁹ res iſta dilationē nō capit qſqꝫ

Idem doctorib⁹ decretorꝫ bononiē. ¶ Excōicato cō[m]ū[nica]re tenent qui pri⁹ erant ei obligati ad obſequiū familiare alij vero non tenent de neceſſitate. licet interdū poſſint neceſſitate vigente. Ca. xxxi.

Nter alia q̄ ſtrigoñ. archiep̄s proponi fecit: nos recolim⁹ rn̄diſſe ꝙ null⁹ noiati excōicato ſcienter cōicare tenet: ⁊ niſi qđā ꝑſone q̄ ꝑ illos Greg. pape. c. qm̄ multos^a ſpālit excuſant. verū ex hac rn̄ſione orta eſt occaſio^b diſputādi alijs ꝯcedentib⁹ ꝙ excōicato cōicare tenent ꝑſone in p̄dicto. c. noiate: p̄ſertim^c q̄ pri⁹ ad cōionē eorū ex debito tenebant: alijs aſſerētib⁹ eos cōicare licite poſſe ſi velint: nō tn̄ ad hoc ex neceſſitate teneri. ¶ Vt igit vnde ius ꝓdijt: interp̄tatio^d qqꝫ ꝓcedat ābiguitatē hmōi talit duxim⁹ abſoluēdā: ꝙ cū qđā ꝑſone in p̄miſſo capl'o denotate illis in q̄s lata fuerit excōicatiōis ſnīa: añ ꝓlationeʒ ipi⁹ obſeq̄o tenerent familiariter adherere: neqꝫ poſtmodū ad cōtrariū teneant (cum adhuc debitum duret^e) bñficio canonis^f id agēte^g: a prīore nō ſūt obnoxietate ſolute: ſed ad familiare tenent obſequiū: ⁊ ita ꝑ ꝯſequēs ad cōionē tenēt: ſine q̄ illud neq̄unt exhibē. Illud aūt nō ad oēs ꝑſonas capl'i credim⁹ referēdum: vt videlicꝫ obnoxietati hmōi ſint ſubiecte: cum viatores: ꝑegrini: et mercatores a ſuo relinquat iudicio de ꝯſuetudie. xj. q. iij. qđ predeceſſor. In ꝑegrinis aūt q̄ vltra mare aliquandiu ⁊ rome ꝑ quadrageſimā ꝯmorari ſolēt ſuperioris iudiciuꝫ req̄rat: qꝛ nemo ſibi regulariter iudex eē pōt. ff. de iudi. ſi aliter. ⁊ arg. ˜ē. de elec. venerabilem. ⁋. idem.

cōione taliū ꝑſonarꝫ (niſi articulus neceſſitatis^h immineat) ⁊ debeāt abſtinere vt in fine colligitur manifeſte: ſꝫ ad illas dūtaxat q̄ talib⁹ arctiori tenent^i obnoxietate ꝯſtricte qbus tñ i his ꝑ qbus ſunt excōicatiōe notate: vt in criminib⁹^k cōicare nō debēt: ſed ab eis penit⁹ abſtinere. Idē

¶ Si excōicat⁹ ꝑ manuū iniectiōe ſciēter recipit ordies: ſi eſt clericus ſecularis deponend⁹ eſt. ſi regularis ab executiōe ordinis eſt ſuſpenſus. Qui ignorās ius vel factum ſic excōicat⁹ recipit ordies ſi eſt cleric⁹ ſecularis diſpenſat cū eo ſolus papa. ſi regularis diſpenſat abbas ſi ignorātia eſt ꝓbabilis et factum nō eſt graue. Capitulum. xxxij.

Um illorꝫ^l abſolutio q̄ ꝑ violēta manuū iniectiōe in clericos labē excōicatiōis incurrūt (qbuſdā caſibus a p̄decef.^m no. exceptis) ſedi dumtaxat ap. reſuet^n ⁊ nōnulli eccl'iaſticā ſnīam negligētes in excōicatiōe poſiti: eccleſiaſticos ordies accipere nō formidāt: qđ autē de his fieri debeat apl'icū ſepi⁹ oraculuꝫ implorat? ¶ Circa q̄s credim⁹ diſtinguenduꝫ ꝙ tales vel ſciūt^o excōicationis ſe vinculo irretitos: vel non recolunt factū: ꝓ quo in late ſnīe canonē inciderunt vel factū quidē ſciētes iuris ignari neſciunt^p exinde ſe teneri. ¶ Primos ſi fuerint ſeculares clerici: a ſuſcept̄ ordib⁹^q

i ¶ Tenētur. Ut ſūt domeſtici/ filij/ ſui/ mercennarij ⁊ vxor.

Iudex ſibi eē nemo pōt.

k ¶ In criminib⁹. In talib⁹ nulli ꝯſentiēdū nec obediēduʒ ē xj. q. iij. q̄ reſiſtit. iulian⁹. et. xxxij. q. v. ita ne. alr's ſi cōicarent illis i criminib⁹ eadeʒ ſentētia tenerent ˜ē. e. nup. ij. ⁊ ˜ē. e. ſi concubine.

⁊ Et rō eſt qꝛ q̄ aliqd ex neceſſitate facit id nō vi def approbare. l. ſi p⁹ mortē. ⁋. ſiſſ adeptione. ff. de bono. poſſeſ. ˜ē. tab.

Um. ¶ In p[ri]ma parte ponit q̄ſtio: in ſecunda rn̄ſio ibi: circa q̄s. Et ibi ponit diſtinctio bimēbris. Et p̄mū mēbrū ꝓſeq̄tur ibi: pmo. ſecundū ibi: qui ſi clauſtrales. ⁊ ibi p̄mo tractat de taliū abſolutiōe vſqꝫ ibi: ſi aūt/ ⁊ ibi q̄ſtionē p̄ncipalē ſoluit. Ab.

l ¶ Cuꝫ illorꝫ. Hic p̄ꝫ ex p̄iſe ꝙ edictū illi⁹ canonis ſi q̄s ſuadente ꝓhibitoriuʒ ē qꝛ oēs debēt ad ſe. ap. mitti: niſi quorꝫ abſolutio īferiorib⁹ prelatis in certis caſibus reſeruatur

Adde q̄ ſunt caſus ap. ſe. reſuati ꝑ gl. ˜ē. eo. monachi.

m ¶ A predeceſſore nr̄o. ˜ē. e. decetero. mulieres. ea noſcitur. qđ d̄ his. ⁊ ˜ē. eo. ſtuis. Ber.

n ¶ Reſeruet. ꝑ canonē illum. xvij. q̄. iiij. ſi q̄s ſuadente.

o ¶ Vel ſciūt. Quia aliud eſt qđ ſtudio delinquit aut ignorātia. xj. q. iij. excellentiſſimus.

p ¶ Neſciunt. Pone exemplū: vbi q̄s non crederet ſe teneri. ˜ē. e. nuper. j. rn̄ſo. ⁊ c. cū mulieres. in fi.

q ¶ Ordinib⁹. Silr ⁊ de bñficijs. ˜ē. de cler. excō. mi. poſtulaſtis. ⁊ c. latores. ſic excōicati recipiūt ordines

et excõicat⁹ ɔfert ordines. ℥. de eo. qui renũ. epi. ca. ij.
¶ Glo. ista querit ꝛ soluit.
a ¶ Interdicta. xvij. q. iiij. si quis suadēte. Sed nũ qd poterit dispēsare post impetratã absolutionē? vꝫ ꝙ nõ ꝑ id qḋ sequit. ꝫ si nõ esset interdicta dispensatio possent. ar. ℥ eo. nup. Et ē ar. ꝙ dispēsare pħt vbi nõ ē ꝓhibitũ ff. ex q. cau. ma. nec nõ. §. qḋ eis.
b ¶ Minora. minora vocat absolutionē: maiora dispēsationē ꝫ et ita cui ꝓhibet minus/ ꝛ mai⁹ ꝓhibitũ intelligit lxxxiij. di. gesta xcv. di. illis. ꝛ. ff. ḋ sena. q idignis ꝛ econuerso. cui ɔcedit maius et min⁹. ℥. de deci. ex parte. iij. B. †
c ¶ Rigorē. eq̃tas rigorē mitigat. vñ eq̃tas itel ligit iurꝭ relaxatio ꝛ eq̃tas rigori ꝑfert. C. ḋ iud. placuit. xxxiij. di. fraṫnitatꝭ. ꝛ. ℥ ḋ trãsac. c. vi. B.
d ¶ Claustrales h⁹ respicit qḋ. ℥. dixit sclares. B.
e ¶ Alexãdro. ℥. e. mõachi. B.
f ¶ Alibi dicatur. Non habes hodie illã. sed in antiq̃ cõpilatiõe ɔsuluit. ti. e. B.
g ¶ Cõmisisse ãn īgressũ sup.
¶ Glo. sequens obiicit.

† Con- tra. l. iurꝭ ge- stũ. §. a bo. C. ḋ pac. ꝛ. l legatũ. ꝛ. l. ad rēmo- bilē. ff. ḋ pcu.

censemus in perpetuũ deponēdos: in reliq̃s casib⁹ tã archiepi ꝙ̃ epi absq̃ mandato se. apo. ipãli dispēsandi facultatē se nouerit non hr̃e: q̃bus etiã est absolutio taliũ interdicta[a]: ꝛ maiora intelligãtur illis ꝓhibita: quib⁹ vetita sunt minora[b]. Poterãt tamē hm̃õi ro. ponti. aurib⁹ itimari: vt ab eo ꝭm rigorē[c] vel eq̃tatē respõsum ꝓdeat ꝓut discretio sua viderit faciendum ¶ Qui si claustrales[d] hm̃õi fuerint: ꝫ ab Alex.[e] papa fuerit ɔstitutũ ꝙ monachi et canonici regulares q̃cunq̃ mõ se in claustro ꝑcusserint non sunt ad ap. se. mittendi: ꝫ ꝭm ꝓuidentiã sui abbatis disciplinē subdant. ꝛ si abbatꝭ discretio ad eoꝝ correctionē nõ sufficit: ꝓuidētia ē dioce. epi adhibenda. ꝛ alibi[f] dicat ꝙ ḋ seculo fugientes q̃ religionis habitum in monasterium receperũt: ꝛ int' cetera postmodũ ɔfitent se tale commisisse[g] delictũ ꝓpter qḋ ipo actu excõicatiõis sniaꝫ icurrerũt: sine licētia ro. põ. abbas nõ p̃t nec debet eos absoluere: ꝙ̃uis p̃sumptionē delinquētiũ debita possit aiaduersiõe punire. Nos tñ i religiõis[h] fauorē ꝛ vt euagãdi materia subtrahat: maiorē eis grãm exhibere volentes: eoꝝ prelatꝭ ꝙ etiã talibus[i] absolutionis bñficiũ impartiri valeant indulgem⁹. Nisi excessus ipoꝝ extiterit difficilis ꝛ enormis: vtpote si ad mutilationē mēbri[k] vel effusionē[l] sanguinis ē ꝓcessum: aut in epm̃[m]: aut ab batem[n] violenta manus iniecta: cũ excess⁹ tales ꝛ siles neq̃ant sine scãdalo p̃teriri: † Si ꝟo claustralis aliq̃s i religiosã ꝑsonã alterius claustri man⁹ iniecerit violētas ꝑ abbatem ꝓpriũ ꝛ eius q passus[o] est iniuriam absoluatur. Qḋ si clericũ ꝑcusserit secularem: non nisi per apo. sedē (vt scandalũ euitet) absolutionis grãm poterit ꝓmereri[p]. ¶ Si aũt hos ad ordines ꝓmoueri contingat. iuxta premissam distinctionē ꝫ q̃ scient

h ¶ In religiõis fauorē. Immo videt ꝙ de iure cõi nõ est eñ illi necessaria certa delicti satisfactio cui⁹ totũ vite tps obedientie impēdit sui ɔditoris. de pe. di. j. §. his auctoritatib⁹. post illud. c. mensura. si. ℥. ḋ vo. ꝛ vo. scripture. xxiiij. q. ij. admonere. L.
i ¶ Talib⁹ absolutionis. Hoc intellige de illis q in ciderũt in canonem ante ingressum: qꝛ de his qui incidũt post ingressum ɔcessum erat ꝑ alexandrũ. ℥. eo. monachi. vñ quo ad alios dicit idulgemus. B.
k ¶ Mutilationē mēbri. Hoc intellige simpl'r de oĩbus monachis qui hoc cõmiserũt siue añ ingressum siue post. Je. canonica. nec ē distiguendũ int' mēbrũ ꝛ mēbrũ. ℥. de cleri. eg̃. ca. ij. ꝛ. ℥. ḋ corpo. vi. exposuisti. al's excessus difficilis vel enormis relinq̃t arbitrio iudicis cũ excessus notoꝛ⁹ est: tunc abbas ipm absoluere nõ põt propter scandalum vt hic dicit. B.
¶ Glo. se. querit ꝛ soluit.
l ¶ Effusionē sanguinis. Quid si modicũ valde lesit cũ sanguinis effusiõe: qꝛ de facili sanguis effundit q̃nq̃ aliquid idē erit ac si enormiter lederet: satis crederē cõmittendũ arbitrio iudicis. puta epi ꝛ abbatꝭ: ꝫ lr̃a ista simplicit loquat. verbũ eñ effusionis abundãtiã significat. xvj. q. j. reuertimini. ꝛ. xlj. disti. sepe. arg. ꝫ ibi nomē effusiõis significat viciũ. Ber.
¶ Glo. se. ponit tres modos quib⁹ aggrauat offensa.
m ¶ In epm̃. Ex ꝑsona auget crimē. de pe. di. j. §. aut facta. institu. de iniu. §. atrox. ꝛ. ff. de re. mi. oẽ delictũ. §. q manus. ꝛ. ff. de iniu. itē apd̃. §. qḋ aut ꝑtor. sicut ex atrocitate facti. xvij. q. iiij. q sub diaconũ. ꝛ ex ꝑsona eius q fecit crescit iniuria. ff e. sed si. §. q̃dã. ꝛ xl. di. hõ xp̃ian⁹.
¶ Glo. seq. alle. duas cõcoꝛ. q̃rit soluit ꝛ ꝓrogat.
n ¶ Abbatem propriuꝫ. multa eñ ꝑmittunt nobis i hõie nr̃e religiõis q nõ permittunt in aliis xvi. q. j. ca. j. ꝛ. ij. q. vij. si heretic⁹ Quid si abbatē nõ hꝫ: ꝫ priorē aut prelatũ alio nomine designatum? R̃n. bñficiũ illud ad oẽs monachos ꝛ regulares canonicos extendit. vt ℥. e. monachi. et ad hospitalarios hierosolymitanos q ꝑ suum priorē absolui pħt. Je. canonica. idē crederē de tēplariis dũmodo ɔsimilē ꝑriorē habeãt vt hñt hospitalariũ ad oẽs claustrales hoc bñficiũ extendit: cũ eadem causa subsit in omnibus. Ber.
o ¶ Passus est. Qꝛ ille videt iniuriã passus. ar. insti. de iniur. §. ij. sicut iniuria facta filio patrē ɔtingit ꝛ agere põt. tñ si pater remittit iniuriã fili⁹ agere nõ põt nisi pr̃ vilis ꝑsona fuerit ꝛ fili⁹ honesta. ff. ḋ iiuri is. ꝫ si. §. filio famul. sic ꝛ si abbas remittit iniuriã factã monacho/ monachus agere nõ p̃t aliq̃ casu. vꝫ tñ ꝙ ꝭm foꝝ rei hoc dꝫ fieri. iij. q. vj. c. j. ꝛ. vj. q. iij. placuit. ꝫ nõ est ita in casu isto. ꝛ sufficit ꝙ ita hic caueat. vj. q. iij. scriptum est. ꝛ. ff. qui ꝛ a qui. l. prospexit.
¶ Glo. seq. obiicit et soluit.
p ¶ Promereri. Sꝫ nõne dat h̃ euagãdi materia q̃re in hoc casu nõ absoluit eũ abbas sicut absoluit illũ q añ monachatũ deliq̃t? Sꝫ rõ est qꝛ añ ingressũ erãt eiusdē conditionis ꝛ per ingressum facile tollit obligatio. xix. q. iij. non liceat. ꝛ. q. ij. due sunt. Jo. ꝫ ratio vera reddit in lr̃a. s. ꝓpter scãdalũ. scãdalũ eñ est ꝙ monachus iniiciat manũ in maiorē: qꝛ vir bon⁹ mo-

† Adde ꝙ ꝓuat oib⁹ bonis. tex. ē in. l. si ds i hoc genus. cũ auté. sua. C. de san. epis.

Iniuria filii tangit patrē.

nachus facit bonū clericū.xvj.q.j.c.legi.
a ❡ In contemptū. Qđ semꝑ presumitur nec admitti debet ꝓbatio in ꝯtrariū. sic.li.ij.di.fraternitatē.§.de ludi.c.vlt.‡ ⁊ cū istis non dispēsabit abbas.
b ❡ Iurisperitiā. No. ꝙ multi⁹ agit cū ignorātie ius positiuū.sec⁹ in re naturali vbi nec rusticitati ēt pcit.C.de in ius vo.l.ij.sicut nec parcit mulieri ꝯ infirmonium suū ē ei ō iure natura li vt.§.de diuor. gaudem⁹. Un.
c ❡ Dispēsare pōt ꝙ abbas dispēsare cū monacho circa ordies vt h.⁊.§.de eo ꝙ fur.or.re.c.ij.
d ❡ Et discre⁹. Et ita nō sufficit ꝙ sit adult⁹ nisi sit discretus qꝛ ꝯ discretū de facili ꝓsumit.C. d ⁊ aduer.q.l.j ff.ō ꝓba.cū ō in debito. Et indiscret⁹ iniuriā facere nō pt.pati ꝟo pōt.xv.q.j.illud ⁊.ff.de liu.l.illō ⁊.ff.ad.l.cor. de siccis.si infans. sed de talib⁹ nō intelligitur hoc qꝛ tales non indigent dispensatione.
❡ Glo.seq.arg. ꝙ signat ꝯtrariū
e ❡ Presumat. Arg.ꝙ nō semꝑ credēdū ē ꝯfitēti petm in pnia. Ar.ꝯ.§.ō homi. significasti.ij.qꝛ nō est verisimile ꝙ aliqs sit immemor sue salutis.j.q.vlt.sancimus.

‡ Concor.tex. l.l.j.cū ibi not. ff.si qs ius di. nō obtē.⁊ l.l. j.ff.de postu.

in cōtemptū⁹ ecclīastice disciplīne se fecerint ordinari: ab executione suscepti ordis ⁊ officij decernimus manere suspēsos. Circa reliqs ꝟo facti memoriā vel iurisꝑitiam^b nō habētes/monasteriorꝫ vtilitate pēsata: post iniunctā regularē pniam: ⁊ peractā/ abbates ipsorū poterūt dispensare^c: nisi graue fuerit ⁊ notabile factuꝫ: aut is ꝗ fecit adultus fuerit ⁊ discret⁹^d vt violēter ꝯtra obliuionē vl' ignorātiā presumat^e. Precipimus aūt abbatib⁹ vt formā istam diligenter obseruēt: ne p̄uilegiū mereat amittere ꝗ sibi ꝓmissa abutit ptāte. Idem pistoriensi epō. ❡ Monialis ꝑcutiēs monialē siue ꝯuersā vel clericū secularē incidit in excōicationē ⁊ ab epo loci absolui potest. Capit.xxxiij.

De monialib⁹ tua a nobis fratnitas reqsiuit ꝑ quē eis sit bñficiū absolutiōis impēdendū: si vel in se inuicem vel cōuersos vel ꝯuersas suas aut clericos etiā manus iniecerint temere violentas? ❡ Sup hoc igit.t.cōsul. t.r. vt ꝑ epm^f i cui⁹ dioce. monasteria essent in diuersis ꝑatib⁹ ⁊ vna monacha percutiat monachū vel monachā vel ꝯuersum vl' clericū alterius ꝑatus? Cōueniat v: ergo epo vel alter deleget alteri vicem suā.§.c.pxi.B.

nasteria fuerint absoluantur. Idē vniuersis cruce signatis. ❡ Contract⁹ etiā ꝗ sine cōione explicari nō pōt: nō dissoluit seu impedit ꝑ excōicationē supueniente in eū ꝗ tenet aliquid prestare non excōicato. Capi.xxxiiij.

Si vere: ⁊ īfra. Qđ si veneti nec forte satisfacere voluerint nec absolui: vobis ꝑmittim⁹ vt cū ipis i terrā sarracenorꝫ vel ꝓuinciam (iuxta qđ inter vos ꝯuenit ⁊ ipos: vl' honeste conuenerit) nauigio trāseatis quomin⁹ poteritis: cū dolore tn̄ ⁊ amaritudine cordis ⁊ sub spe venie^g cōicantes eisdē. ❡ Cum em̄ iaꝫ a vobis maiorē nauali receperit ꝗtitatē: nec ad eam possint restituendā induci: aut etiā coartari. si aliter fieret videremi vos dānū ex pnia/ ipi ꝟo premiū ex ꝯtuacia reportare:^h ‡ cum ad hoc debitum exsoluēdum ipi vobis maneant obligati: ⁊ ab excōicatis exigi^i possit: et recipi quod debetur. ❡ Est autem cautū in iure ꝙ si qsꝗ ꝑ terrā hereticorū aut quorūlibꝫ excōicatorꝫ trāsierit: necessaria^k emere ac re

❡ I vere. ❡ Si locanti operā personalē soluisti ꝑ eū vel eius partē et postea fuit excommunicat⁹ vel etiā pri⁹: sed ignorabas: si ad satisfaciendum non potest induci in opera sic locata sibi poteris communicare. h.d. Et primo ponit permissionē quam scđo ꝓbat tribus rationibus prima ibi cum enim.scđa ibi: est autē. tertia ibi.preter ea. Ab.
❡ Glo.se.signat contrariū ⁊ soluit.
g ❡ Sub spe venie. Arg.contra quia sub spe venie nemo peccare dꝫ.§.de cle ri.excō.mi.illud ⁊ de ꝯse.dist.iiij. ꝗto quis? sꝫ tn̄ hic nō crēdo eos ex hoc peccare: cum papa hoc ꝑmittat: ⁊ ne ipsi ex suo dolo commodum habeāt sꝫ hoc ideo dicit quia bonarꝫ mētiuꝫ est ibi suas culpas timere vbi etiam culpa nō est.§.de obs. ietu.cōsiliū.§.ij. v.di.ad ei⁹. ar. bo.ad hoc.§. de purga.cano.ca.ij.

Sūmarium.

diuisio

‡ Arg. ad hoc l.sancim⁹.C. de pe.⁊ in.l.si qs.§.le gis.C. de testa.

Sūmarium. diuisio

De monialibus. ❡ Moniales excōicatas ꝑ iniectione manuū absoluit epūs.h.d. vel aliter ⁊ sic vt in rubro. Primo ponit consultatio. scđo rñsio ibi: super hoc. Abbas si.
❡ Glo.se.reci.ꝑ duas.q.s.ꝗ sit rō ꝗre abbatissa nō absoluit.⁊ qđ de exēptis. Finis querit ⁊ soluit.
f ❡ Per epꝫ. Impedit em̄ sexus muliebris ne abbatissa possit absoluere moniales vt hic ptꝫ. nec ꝯfessionē earꝫ audire nec eas bñdicere vel euāgeliuꝫ legere qꝛ sexui feminino claues ecclīe cōmisse nō fuerūt.§. tit.pri.noua.⁊ ar.§.ō maio.⁊ obe.dilecta. vbi ō hoc Sed epūs illas absoluit auc̄te pape sibi ꝑ hāc decre.indulta tanꝗ delegat⁹ ad hoc.⁊ sic absoluat oēs tā exēptas ꝗ nō exemptas.⁊ est si.§.de here.ad abolendā. in fi.⁊.§.de offi.or.irrefragabili.§.ceterum.⁊ eo iure quo absoluit alias mulieres.§.eo.mulieres. Sed qđ

Abbatissa nequit absoluere

h ❡ Reportare. Qđ esse nō debet.xvj.q.j.legi.⁊.§. de rescript.ex tenore.nec ipi debēt ridere de fletibus aliorꝫ.§.de priuileg.petistis: qꝛ nemo de improbitate sua ꝯsequitur actionē.ff.de fur.itaꝗ fullo.§.j.ver. sꝫ nemo.nec stulti debent esse melioris ꝯditionis ꝗ periti.ff.quod vi aut clam.seruius.⁊ quia delinquūt nō debet esse eorum conditio melior.ff.de dona.inter vi. ⁊ vxo.l.iij.§.j.
i ❡ Exigi.§.de excep.cū int.⁊.§.de here.excōicam⁹ §.credētes.ꝯuenire tn̄ alios aut recōuenire non pñt: sed excipe bn̄: vt in.pri.cōcor.appellare ⁊ ꝓsequi appellationem.§.de excep.ca.vlt.
k ❡ Necessaria emere. Hic habes duos casus in ꝗbus excōicatis licite participatur.alij notantur.§.e. cum desideres.
❡ Glo.seq.ar.⁊ illud determinat: ⁊ ꝯ id signat ꝯriū.

a ¶ In excōicatoꝝ. Ar. est hic ꝙ si socius meus icidit in excōicationem non statim teneor ipm deserere: nec ipse teneᵗ statim diuidere societatem. hoc itellige si sine magno dāno hoc fieri nō possit. ar. xj. q. iij. quoniā. ar. e cōtra. de offi. ordi. c. j. xxiij. q. iiij. ca. j. xij. di. qsdā. xj. di. illa. t. viij. di. q̄ ꝯ mores. Arg. ꝯ. ꝯ. ꝺ ma. t obe. illis. t. xxiiij. q. j. omnes qui.

b ¶ Nō poterit. Supple cōmode qr illis dicimur posse qꝺ sine icommodo possumus. ff. de vbo. sig. nepos. in fi. ff. de ꝯdi. in stit. filiꝰ qui. i fi. xxij. qō. ij. faciat homo. Ber.

c ¶ Carcerᵗ. i. ipsum claustrū qꝺ eis ē carcer.

d ¶ Mancipari. Sine pena excōicationis.

e ¶ Corrigere ꝯ. de offi. ordi. c. j. t ꝯ. de accu. q̄liter et qñ. ij. ne sanguis eoꝝ de suis manibꝰ requiraᵗ. ꝯ. ꝺ offi. ordi. irrefragabili. vbi ꝺ hoc. t ꝯ. de statu mōa. ea que. et ca. cū ad monasteriuꝫ ad finem.

f ¶ Impunita. Ad publicaꝫ vtilitatem respicit vt crimia puniāᵗ. vt. ff. ad. l. aq̄l. ita vulneratus. j. rñso. l. fi. t ff. de solu. stichū ꝟ. j. ff. de iu. fi. sꝰ gius ꝟ. j. t. ff. de fideiu. si a reo. ꝟ. id qꝺ. t. C. de pe. si operis. ne ad maleficia quisꝙ̄ ꝓsiliat. vt. l. si opis. t. xxiij. q. iiij. est iniusta. ff. de pe. l. capitalium ꝟ famosos.

g ¶ Incorrigibiles. hi depoṅ pñt t tradi curie sclari. ꝯ. de iudi. cū nō ab hoīe. xvij. di. nec licuit. sed nō ad sanguis effusionē t sic itelligiᵗ. ꝯ. de iudi. at si clerici.

h ¶ Trahere pñt. Sic. C. de his q̄ ad eccle. ꝯfu. l. iij. vbi seruus absꝙ̄ sacrilegio ab ecclesia extrahitur. ¶ Glo. seq. arg. ꝯ. signat ꝯtrarium t soluit.

i ¶ Violenter. Arg. ꝯ. ꝯ. e. vniuersitatis. hoc intelligendū est de incorrigibili. illud de eo qui corrigitur t verberatur a laico de mādato abbatis quod non licet vt ibi dicitur: t ita non se tangunt. ¶ Glo. seq. obijcit t soluit.

k ¶ De mandato. Et nōne sufficit gñale mandatū qꝺ ꝯtineᵗ. xxiij. q. v. ca. ꝑnceps regum? So. spāle mādatum hic expectādū est. q̄diu eñi nō est notuꝫ ipsos esse incorrigibiles t tradi eos curie seculari: non licet sine mandato prelatorum: quia adhuc sub regula clericali teneñᵗ etiam depositi. lxxxj. di. dictuꝫ. vel nisi se immiscēāt enormitatibus. ꝯ. e. cū nō ab homine. t. c. perpendimus.

l ¶ Quoꝝ auctoritate. Qui eī ꝑ aliū facit ꝑ seipsum facere itelligiᵗ. ꝯ. e. mulieres. t. ff. ꝺ ad mini. tut. ita tñ ꝟ. geri. sse. Ber.

m ¶ Non amplius. Quia cuꝫ moderamine inculpate tutele t alīs si excederēt modum tenerētur. arg. ꝯ. de re sti. spo. olim. in fi. vbi de hoc. sꝯ. ff. ad. l. aquil. si ex plagis ꝟ. tabernarius. t ita patꝫ ꝙ clericus depositꝰ adhuc gaudet priuilegio clericali.

divisio

Ut fame. ¶ Ponit duo dicta q̄ patent. Secūdum ibi: laici. Ab.

cipe poterit ab eisdē. ¶ Preterea si paterfamilias domꝰ excōicationis snīa fuerit inodatus a participatione illiꝰ familia excusaᵗ. Licet ergo dux venetoꝝ dñs nauiū tanꝙ̄ paterfamilias domꝰ in excōicatiōe ꝑsistat. vos tñ tāq̄ ipsiꝰ familiā dum i nauibus eiꝰ fueritis: ipsius excōicatio non ꝯtinget. Et excusabiles eritis apud deū si in excōicatoꝝᵃ nauibꝰ existentes: cū dolore cordis sub spe penitētie cōicaueritis ipsis: in qbꝰ eoꝝ cōlonē nō poteritisᵇ euitare.

Idem londo. episcopo.

¶ Prelatꝰ pōt t ꝺꝫ clericum subiectū incorrigibilē incarcerare: et laici circa metū excōicatiōis de platorū licētia capere pñt clericos et ad iudiciū ducere. Capl'm. xxxv.

Ut fame tue: et infra. Sane consuluisti nos vtrū clerici grauiter excedētes: q̄ tute nō pñt mōasterijs ad agendū pniam deputari: qm̄ cū non peniteāt de ꝯmissis oportunitate fugiendi capta carcerēᶜ fugerent claustri: t ꝑuorib⁹ se sceleribꝰ scelestiꝰ imiscerent: a te vel alijs prelatis suis arcte possint custodie manciparīᵈ: et infra. ¶ Rñdemꝰ ꝙ cū plati excessus corrigereᵉ debeant subditoꝝ: et publice vtilitatis itersit ne crimia remaneāt ipunitaᶠ: t ꝑ impunitatis audaciā fiant (q̄ nequā fuerāt) nequiores: nō solū pñt: sꝫ debēt etiā clericos postq̄ fuerint de crimine canonice cōdēnati sub arcta custodia detinere: qui cum sint incorrigibilesᵍ / nec monasterijs valeant custodiri: ad silia vel peiora facile laberenᵗ. ¶ Laici ꝟo citra excōicationis sniam capere clericos: et ad iudiciū trahereʰ pñt / si opteat ēt violēterⁱ dū tñ id de mādatoᵏ faciant platorū: q̄rū illi sunt iurisditioni subiecti: et quoꝝ est corrigere crimiosos: cū hoc nō ipi sꝫ illi q̄ꝝ auctēˡ id faciūt: facere videaᵗ: dū tñ nō ampliꝰᵐ eorū violētia se extendat: q̄ defensio vel rebellio exigit clericoꝝ.

Idem Bracar. epo.

¶ Excōicatus est qui in clericū etiā volētē manꝰ iniecerit violētas. etiā si hoc faciat i satisfactionē precedentis iniurie. h. d. et est casus notabilis. Capitulum. xxxvi.

Contingit iterdum ꝙ clerici si quē offēdāt: t satisfacere velit offenso: ꝯm morē patrie quē inter se laici obsuāt: corpa sua spōte supponūt. xxx. seu pluribus aut paucioribꝰ ꝑcussiōibꝰ fustiū: t t infra. ¶ Nos autē fraᵗ. tue super hoc rñdemus ꝙ hmōi manꝰ iniectio: t si non violenta tamen iniuriosaⁿ videtur tra. tertio querit t soluit.

Contingit. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda ibi: nos autem. Ab. ¶ Glosa ista alle. duas concor. obijcit et soluit. secundo querit: allegat pro t cōtra. tertio querit t soluit.

¶ Inferro ꝙ offendēs pōt se submittere arbitrio offensi. ꝯcor. l. pe. ff. ꝺ arbi. et l. i. vni. C. ne qs in sua cau. qꝺ limitaᵗ vt hic.

n ¶ Iniuriosa. Qñꝙ̄ fit iniuria siue violētia: et tūc incidit in canonē. ꝯ. e. nup. j. rñ. t. c. vniuersitatis. Sꝫ q̄re h̄ ꝺr iuriosa cū volēti nō fiat iuria. xxxiij. q. v. no iuri. t. ff. de iuri. l. j. ꝟ. vsꝙ̄ adeo. C. ꝺ trāsac. cū donatione. ff. de reg. iu. l. nemo videᵗ? Sed dic ꝙ iiuria illa ꝺr fieri eccl'ie: qr ea q̄ in nos delinquūt possumꝰ remittere: sed nō ꝯtrū ad ecclīam. xxiij. q. iiij. si is q̄. t. ꝯ. e. cū desideres. t sic filiꝰ pōt remittē iuriā ꝯtrū ad se: sꝫ nō ꝯtrū ad ꝑrem. ff. de iuri. l. j. ꝟ. vsꝙ̄ adeo. t ꝯtrum tāgit.

Iniuriā nobis illatā possumus remittē.

Iniuria facta ecclesie an possit per epm solum remitti.

cōmodū nr̄m ⁊ nō ꝙtū tangit ꝯmodū alioꝝ. ff. de pac. iurisgē. §. si paciscar. lxiij. di. salonitane. Sed nūquid pōt ep̄s solus remittere iniuriā factā eccl'ie sine capitulo? Uidet̄ ꝙ sic qꝛ actio iniuriaꝝ non est in bonis nostris ar̄ʒ. lit. ꝯte. ff. de iniur. iniuriaꝝ. ꝗ sol⁹ ep̄us pōt eā remittē. argu. ꝭ de his q̄ fi. a p̄elato si. cōsen. ca. cū ap̄lica. cū em̄ ep̄s sit paſ. xcv. di. esto subiect⁹. ⁊ pater possit remittere iniuriam factā filio. ff. de iniur. l. sꝫ si vnus. §. filiussa. ꝗ sol⁹ hoc facere pōt. Sꝫ non videt̄ cū ep̄s sit p̄curator ⁊ non dn̄s. xij. q. j. c. viti. ⁊. ꝭ. ꝺ donatione. fraternitatē qꝛ conditionē ecclesie facē deteriorē non pōt vt ibi dr̄. Sꝫ quare excusat̄ ꝗ loco p̄cutit clericū: lꝫ inuitū. ꝭ. e. c. j. ⁊ non iste ꝗ p̄cutit volentē? Ratio est: qꝛ ille temerarias man⁹ inij cit. ꝭ. e. vniuersitatis. sꝫ ille nō: ⁊ causa vlciscendi iniuriā suā hoc videt̄ facere. itē qꝛ huius man⁹ fecit: licꝫ non iniuriando. argu. xiiij. q. vj. si res. sed nō illius qui loco. Johan.

cū ille canon non tā in fauorem clerici ordinati[a]: ꝙ̄ in fauorē[b] ordinis clericalis fuerit p̄mulgat⁹. ideo ⁊ volum⁹ ⁊ mandam⁹ vt id decetero p̄hibeas[c] attentari. Si q̄s aūt clericus post prohibitionem hm̄ōi sponte se subiecerit excōicet̄: p̄cusso vt clericus iniuriā passo sine iniuria clericali satisfaciat cōpetenter quaten⁹ inter eos pax valeat rationabiliter reformari.

Idem lugdun̄. archiep̄o.

¶ Seruus excōicatus p̄ iniectione manuū in clericum tenetur p̄ absolutiōe ire ad se. apo. sed si ex hoc dn̄s qui nō fuit in culpa graue dānū patiatur: vel seruus hoc fecit in eius fraudē: absolui pōt ab ep̄o: si lesio nō fuit enormis.

Capitulum .xxxvij.

Relatū est nobis ꝙ cū aliqui serui p̄pter iniectionē manuū in clericū violentā/in canonē inciderūt sententie promulgate: allegātibus dn̄is eorūdem ꝙ carere mancipijs suis nolūt venire ad se. ap. absoluēdi nō curāt p̄ occasionē hm̄ōi eludentes eccl'asticā disciplinā. ¶ Quo circa mandam⁹ q̄ten⁹ eos venire cōpellas ad se. ap. absoluēdos: cū plus sit deo ꝙ̄ homini[d] deferendū. Nisi fecerit hoc in fraudem vt subtrahāt se obseq̄o dn̄oꝝ. aut ipsi dn̄i p̄pt̄ hoc sine culpa[e] sua graue dānū incurrāt. tūc in vtro libet[f] casu poterit eos ex indulgentia nr̄e p̄cussiōis absoluere: cum nimis sint ab apo. se. remoti. sed in recōpēsationē[g] laboris quē in itinere sustinerēt: alia eis satisfactio in iūgat̄: dummodo nō sit tam grauis et enormis[h] excessus vt p̄pter vitanduꝫ scādalum et tollendum exemplū hm̄ōi serui ad seruum seruoꝝ dei venire debeant absoluendi.

Idem strigonen̄. archiep̄o.

¶ Excōicatus propter participationem cuꝫ excōicato:

b ¶ Fauorem ordinis. Cui renūciare non pōt ꝭ. de fo. ꝯpe. si diligēti. ⁊ ca. significasti. B.

¶ Glosa seq̄ns obijcit et soluit.

c ¶ Prohibeas attētari. Nō videtur responderi ad questionē q̄ fuit an huiusmodi p̄cussores incidāt in canonē. sed dic ꝙ bene sūt excommunicati: qꝛ iniuriosas ⁊ temerarias man⁹ inij ciunt: ⁊ satis innuitur duꝫ dicit tā in fauorē clerici ꝙ̄ ordis. ⁊c. ex eo ꝙ dicit p̄cusso vt clericus sine iniuria clericali. ⁊c. clericus qui ad hoc ꝯsentit excommunicetur. vt. j. sequitur. Ber.

Relatum. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi: quo circa. Ab. — diuisio

d ¶ Homini. xj. q. iij. q̄squis

¶ Glosa sequens primo tractat de psalmista/de bigamo/de cōiugato ⁊ de deposito. scd̄o querit de excōicato. arg. negatiue. ponit opi.

a ¶ Ordinati. In quouis ordine. xxi. dist. cleros. dū modo nō ꝯhat scd̄as nuptias. lxxxiij. dis. quisq̄s. etiā si sit clericus ꝯiugatus. arg. ꝭ. de vi. ⁊ hone. cleri. clericus. ⁊ hoc itellige si vult deferre coronam ⁊ gaudere priuilegio clericali. al's si non vult habere p̄uilegium clericale pōt deponere. ꝭ. de de. ꝯiug. iohānes. vbi de hoc. Item ⁊ clericus depositus hꝫ hoc p̄uilegium ꝙ̄diu vult viuere sub regula clericali. lxxxj. di. dictum. et. c. pxi. ff. ꝺ decu. l. pe. Itē nisi immisceret se enormitatibus. ꝭ. e. cū non ab hoie. ⁊. c. p̄pendim⁹. vl' vsq̄ ad trinā admonitionem ꝯtempto habitu clericali. ꝭ. e. in audientia. ⁊. j. eo. ꝯtingit. Itē quid de excōicato deposito si verberet̄ an incidat in canonē? videt̄ ꝙ nō qꝛ nichil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. j. multi. qꝛ tam est membrū diaboli et extra ecclesiam eiect⁹. xj. q. iij. ois xp̄ianus. ⁊. c. seq. ⁊ qꝛ non posset alium excōicare. xxiiij. q. j. audiuim⁹. eadem ratione nō erit excōicat⁹ qui clericū excōicatū etiā depositū verberat q̄ð q̄dam concedūt. Uin. distinxit an excōicatio precedat depositionem. ⁊ tunc adhuc retinet p̄uilegium clericale.

Excōicatū de positū verberās an incidat in canonem

si vero consequatur ⁊ incorrigibilis fuerit eo tradito curie seculari amittit priuilegium. ꝭ. de iudi. cum nō ab hoie. qui aūt aliū clericū excōicatum v̄berat videt̄ s̄m hoc excōicatus multofortī⁹ ꝙ̄ qui verberat excōicatū clericum ante depositionē s̄m q̄ð distinguit. Uin.

metu. ⁊ ca. iulianus. ⁊. ꝭ. deuoto. ex multa. ver. in tanta. ⁊c. xxij. q. v. c. ij. et. iij. aggrauat̄ em̄ culpa ex p̄sona iniuriati. ꝭ. eo. cum illorum. vbi de hoc. Ber.

e ¶ Sine culpa. Tunc enim possunt absolui p̄ ep̄m vt hic dicit. ꝭ. e. mulieres. ⁊. j. e. q̄nis. que intelligi debent s̄m hāc distinctionē vnde sine culpa priuari non debent. ꝭ. de eo qui cogno. consang. vxo. sue. distretionem. ⁊ ca. vlt. ⁊. ꝭ. vt lit. non ꝯte. qm̄ frequenter §. ij. ⁊ ꝭ. de ꝯsti. cognoscētes. al's si essent dn̄i in culpa tā ipsi ꝙ̄ serui sunt excommunicati: puta si mādassent: quia qui per alium facit per seipsum facere videtur. ꝭ. eo. mulieres. ⁊. c. vt fame.

f ¶ In vtrolibet casu. s. cum serui hoc faciunt fraudulenter: vel cum dominus nullam culpam commisit. ergo videtur idem dicendum in viro si in fraudem vxoris sue faciat: ⁊ l liberto qui operas p̄estare tenetur. ar. xxix. q. ij. perlatum. Sed hoc non credo cū non inueniam quia hoc edictuꝫ vt omnes ad curiam mittantur quer expresse non excipiuntur p̄hibitoriam est. arg. ꝭ. e. cum illorum. in prin. Ber.

g ¶ Recompensationem. Sic. ꝭ. de vo. quod super his. ⁊ ca. magne. ad fi. Ber.

h ¶ Enormis. ꝭ. e. cum illoꝝ. vbi de hoc. Ber.

Sacris. a ¶ Voluntari⁹. Sec⁹ si absolute fuerit attract⁹. ξ. de his q̃ vi metusve. cã. sacra. ɛ. l. dis. pbfos. ɛ. ξ. de bap. maiores. ad fi. ꝟ. ille vero qui nũq̃
b ¶ Porrigende. xxiiij. q. ij. c. ij. ɛ. iij.
c ¶ Constitutiõis. ξ. e. a nobis. cũ fuerit absolutus tũc orabit eccl'ia pro eo ɛ recipiet oblationem pro eo sicut ꝑ aliis defunctis.

ad metropolitanum tamẽ potest excommunicatum absoluere si episcopus ipsum absoluere nolit. ξ. de officio ordi. ad reprimendam. Ber.
g ¶ Appellãdi. Ut per hoc ab excõicationis snia releuet. vt. ξ. de ap. pastoralis. nec iterdictũ. vt. ξ. eo. ti. ad hec. qm̃. sꝫ vt cãm transferãt ad superiorẽ bene tenet appellatio. iij. q. ix. reuera.

Sũma rium. Sicut nob. ¶ Excõicato q̃ dicit se absolutum nõ creditꝛ nisi probet. h. d.

diuisio In prima ponitꝛ decisa ꝓsultatio. in scḋa rñsio ibi fraternitati. Ab.

¶ Glosa sequẽs obiicit ɛ soluit.

d ¶ Lras nostras. Sed videtur ꝙ eis credẽdum sit: qꝛ de nemine ꝓsumẽdũ est ꝙ sit imemor sue salutis. i. q. vi ti. sancim⁹. ɛ ar. ɔtra. de ɔse. dist. iiij. cũ itaq̃. ɛ. c. si nulla extãt. sꝫ non est veruꝫ. ξ. de offic. ordi. ex parte. ɛ. viij. q. v ca. vno. et. C. de mã. pnci. l. vna.

¶ Glosa sequẽs reci. ꝑ. q. an vni⁹ testis/indicia vl' honestas ꝑsone sufficiat: ɛ tenet ꝙ nõ. alle. ɔtrarium et soluit.

e ¶ Alio modo. Non tñ vno teste: quia fieret actori ꝓiudiciuꝫ nec etiam sufficiunt talia indicia ɛ q̃ sufficiunt ξ. ꝺ cle. pegri. c. iter. ɛ. c. tue. nec sufficit hic honestas ꝑsone vt ei credi ꝺbeat. ar. l. dist. si quis pre postera. ɛ. di. ix. ego sol⁹. Arg. ξ. xcvij. di. nobilissimus. sed illud cum nulli fit preiudicium. Jo.

†Adde ꝙ sunt aliq̃ indicia ꝑ q̃ põt ꝗs puniri/et snia ferri. no. bal. l. l. marit⁹ ff. de q̃stio.

licet cũ postea impugnet: ex hoc solo ꝑ absoluto nõ est habendus. Capl'm. xxxviij.

Sacris est canonib⁹ institutũ: ɛ infra. ¶ Licet is q̃ voluntarius[a] excõicatis illis cõicauerat: ɛ q̃ cũ oibus fautorib⁹ ɛ pricipib⁹ suis excõicatiõis snia sunt astricti: ad cor rediens de mãdato ecclesie excõicatos q̃s prius fouerat expugnaret non tamẽ priusq̃ꝫ absolutiõis gratiam ꝑceperit habend⁹ est absolutus: nec si occumbat in hmõi bello sunt absolutiões vel oblationes recipiende ꝑ eo: vel orões dño porrigende[b] nisi cũ de ipsi⁹ viuẽtis pnia ꝑ euidẽtia signa ɔstiterit: et iuxta cuiusdã ɔstitutionis[c] nostre tenorẽ defuncto etiã absolutionis beneficiũ impẽdatur.

Idem assuntiñ. epo.

¶ Semel excõicatus debet vitari semp vt excõicat⁹. nisi legitime probet se fuisse absolutum. Capitulum. xxxix.

Sicut nobis: et infra. ¶ Fra. t. respon. ꝙ nisi excõicati a te sup absolutione sua lras nras[d] vel illi⁹ cui vices nras in hac pte cõmisimus reportauerint: aut alio modo[e] legitime de illorũ absolutione tibi constiterit: tu ipsos ꝑ excõicatis vt pri⁹ habeas ɛ facias euitari.

Idem senoneñ. archiepo.

¶ Si excõicatus ab epo ad metropolitanũ appellat / ab eo absolui põt metropolitanus tñ volens suo suffraganeo ꝺferre põt illũ sibi remittere absoluẽdũ: ɛ tenetꝛ etiaꝫ remittere qñ ꝓpter manifestũ excessum fuit excõicatus et ante absolutionẽ nõ auditꝛ volens probare se iniuste excõicatuꝫ: secus si ꝓbare vult sniam esse nullã. Capl'm. xl.

Per tuas lras: et infra. ¶ Videtꝛ aliquibus[f] ꝙ cũ ad metropolitanũ per appellationem questio non defertur: excõicatus autem vocem non habeat appellãdi[g] vtpote ab ecclesia separat⁹: siue appellauerit siue nõ: metropolitan⁹ ei non debet absolutionis bñficiũ exhibere. ¶ Verum ex verbis cuiusdã epistole[h] quam scholastici ab alexandro papa emanasse ꝓponũt: habetur ꝙ si ante appellationem i aliquem excõmunicationis sententia fuit ꝓmulgata: metropolitanus ante litis ingressum ab eo iuramento recepto secundum ecclesie ɔsuetudinẽ dꝫ ipsum absoluere: nisi voluerit epo dioce. deferri: ipm̃q̃ꝫ ad eum remittere absoluendum: vbi etiã cõsequẽter inferꝛ: ꝙ nec excõmunicati sunt audiẽdi[i] priusq̃ꝫ fuerint absoluti: nec sunt ad illos a quib⁹ appellauerãt remittendi[k]. ¶ In sardiceñ. aũt cõcilio[l] reperiꝛ: vt is qui ab epo est abiect⁹: finitimos epos iterpellet: ɛ cau=

h ¶ Cuiusdã epl'e. Quam habuisti olim i antiqua cõpilatione. ξ. de of. ordi. quesitũ. cui⁹ sententia ɛ etiã verba ꝑ maiori parte ponuntur hic et incipiunt hic: quod si ante.

i ¶ Audiendi sunt. Si agãt. ξ de here. excõicamus. ꝟ. credẽtes ξ. de excep. cum inter. conueniri tamen bene põt ξ. eo. si vere. ɛ. ꝟ. predi. credẽtes.

¶ Glosa sequẽs ponit tres cas⁹ quibus remittitur appellans.

k ¶ Remittẽdi. Remittiꝛ qñ ꝙ aliqs ad eũ a q̃ appellauit si maliciose appellauit. ξ. ꝺ appel. cum in ecclia. et ca. vt debit⁹. vel si non fuerit prosecutus appellationem in termino cõstituto. vt eo. ti. personas. vel si appellans hoc petierit. ξ. ꝺ appel. interposita. ꝟ. ille. al's obtinet qḋ hic dicitur. ɛ. C. de app. eos. ɛ. ij. q. vj. ꝟ. vlti. Ber.

¶ Glosa ista ponit ius antiquũ ɛ modernũ ɛ distinguit.

Per tuas. ¶ Diuidiꝛ: nã in pma parte ponitꝛ falsa opinio. In secunda allegatio pro archiepiscopo. In tertia allegaꝛ contra ipm̃. In quarta soluit distinguendo. Secunda ibi: veꝝ. Tertia ibi: in sardicẽ. Quarta ibi: nos igitur. Abbas.

f ¶ Videtur aliquus. Et male: qꝛ si non appellatur

l ¶ In sardicẽ. aũt ɔci. xj. q. iij. si epos forte. qḋ iduciꝛ hic ꝯ decre. alexãdri. Unde no. ꝙ scḋm ãtiquos canones q̃libet excõicatus audiebaꝛ q̃ ãte absolutionẽ volebat ꝓbare se iniuste excõicatum. xj. q. iij. si epos forte. cui⁹ tenor hic ponitꝛ. Hodie vo non auditꝛ nisi in duob⁹ casib⁹. si dicat sniam latã post appellationẽ fuisse. vel si dicat itolerabilẽ errorẽ i ea fuisse expssum vt hic dꝛ.

Excõicat⁹ añ absolutionem sit audiendus.

Sic ergo distinguas si aliquis conqueritur superiori de iniusta excōicatione: aut appellauit ad eum aut non. Si appellauit: pmo prestabit cautionē q̄ stabit mandatis eccl'ie. tunc est in optiōe ipsius superioris an velit eū absoluere an remittere eū absoluendum a q̄ appellauit: vt hic sequitur in decre. alex. Si vero nō appellauit sꝫ p simplicē q̄relam adiuit ipsuꝫ: dꝫ eū remittere ad inferiorē vt ipm absoluat: ꝛ si inferior ipm absoluere noluit: archiepūs ipsuꝫ absoluat. ſ. ꝺ offi. or. ad reprimendā. si tn̄ periculū esset in mora ppt hmōi remissionē ipm stati absoluat. j. e. sacro. arg. ad hº. ſ. tit. pri. c. vlti. ꝛ si viderit sententiaꝫ excōicatiōis ab epō latā esse iniustā euidenter poterit archiepiscopꝰ declarare subditū irrationabiliter fuisse ligatū: lꝫ nō sit appellatū ad ipm. ſ. de ap. sollicitudinē. sil'r ꝛ econuerso si viderit eā iustā tenetur remittere ipsum absoluendum ad inferiorē vt hic in fi. Jo.

errorē et snīa siue iusta siue iniusta timenda est. xj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. Arg. ꝯtra q̄ talis error facit eā nullā sicut error calculi. ff. que sen. sine ap. re. l. j. §. j. ꝛ talis error facit exheredationē nullā. ff. ꝺ libe. ꝛ posthu. l. si posthumꝰ §. vlti. et. l. se. sicut nec valet decretū de datiōe tutorꝫ vbi error facti est expssus ff. de tuto. et cura. l. tutor. et. l. sciē. sic ꝛ obligatio p errorē fcti nō tenet. ff. si qs cau. sꝫ ꝛ si. §. vlt. et. ff. ꝺ fideiuss. si qs postq̄ Jo. q̄d ergo dicesʼ credo q̄ in snīa excōicationis lata p errorē facti vt dictū est tutius sit dicere q̄ teneat ꝛ q̄ absoluatur q̄ ad ecclīam vel saltem ad cautelā: qꝛ q̄ ad deum nō est ligatꝰ nisi ꝯtēneret eā vt. ſ. seqt. ꝛ. xxiiij. q. ō. iij. notādū. i fi. ſ. de testi. veniens

sa eius audiatur ꝛ diligētius p tractet: epūs aūt qui iuste vel iniuste abiecit eundē: patienter accipiat: vt discutiatur negociū: quatenꝰ vel pbetur eius a pluribus snīa: vel etiā emēdet. prius tamē q̄ omnia diligēter examinata fuerit nullus ante[a] cause cognitionem cōioni eum sociare presumat q̄ fuerat ꝯmunione priuatus ¶ Nos igitur credimus distinguēdum[b] vtruꝫ quis pponat se post appellationem legitimam interpositā excōmunicatione fuisse notatuꝫ: vel in forma excōmunicationis intolerabilem[c] errorē fuisse patenter expressum: in quibus[d] casibus ad pbationē eorum etiā si absolutionē non petat debet admitti: ꝛ sꝫ donec de ipsis ꝯstiterit in aliis[e] euitari dꝫ q̄q̄ apo. se. etiā talē ꝯsueuerit absoluere ad cautelā[f]. Uerū in aliis[g] nisi grām absolutiōis iploret nō dꝫ audiri: ne sniam eccl'iasticam ꝯtēnere[h] videatur: ꝛ p hoc āplius ex suo cōtēptu ligetur. q̄ si absolutionis bn̄ficiū hūilit' postulauerit: metropolitanꝰ euꝫ dꝫ absoluē: nisi suo duxerit suffraganeo deferendū. cui tn̄ si suffraganeus absolutionis beneficiuꝫ iuxta formam ecclesie noluerit exhibere: ipse nichilominꝰ illū absoluat: cautione recepta q̄ suo debeat parere mandato: ac deinde cām audiat: ꝛ qd̄ canonicum fuerit (iusticia mediante) de-

ꝯ Fa. tex. l. l. decr. ff de hō. obli. et de despon. ipu. ad dissoluēdū.

a ¶ Nullus ꝯtc. Ergo nec archiepūs. arg. ſ. co. cum desideres. ꝛ c. quod in dubiis. in prin.

b ¶ Distinguendū. Ad absoluēdam contrarietatē concilii: et decre. Alexan.

¶ Glo. ista. reci. p. q. qs sit error intolerabilis. alle. cōtrarium ponit opi. Uin. subdit quid si erratur in facto: qꝛ causa pter quam excōicatur non est vera.

c ¶ Jntolerabilē errorē. Error intolerabilis pt dici quodlibet pctm̄ vt si excōicet ideo qꝛ non furatur: vel qꝛ nō ducit et aliquā meretricē: vel qꝛ nō est obediēs suo prelato: vel si pcipiat aliqd impossibile vel turpe vt dictū est. talis snīa nulla est: nec aliquā obligationē inducit de facto vel de iure. ff. ſ. de pac. c. vlt. Arg. ꝯtra. ꝺ. de ꝯdi. appo. c. vlt. in fi. Uin. hec intelligit tantū de errore iuris. vnde in pdictis exemplis tenet excōicatio. vt si dicat sic excōico illū qꝛ nō adulteratur: qꝛ non interficit illū/tenet excōicatio. ꝛ Item itolerabilis pōt dici error: si expsse pnunciatur ꝯ ius scriptū vt si dicat pnuncio excōicationem valere qꝛ est lata post appellationē legitimā: ꝛ tali snīa non est necesse appellare. ij. q. vj. §. diffinitiua. ff. que sen. sine ap. re. l. i. §. j. ꝛ idē est dicēdum vbicūq̄ pponitur iudiciū retro nullum fuisse nisi velit quis ad cautelam appellare. C. ꝺ pcu. licet. ꝛ. ſ. de pcu. in p̄sentia. in fi. ꝛ. ſ. de cri. fal. sup eo. ꝛ. ſ. de re iudi. c. j. secꝰ est si errorē non exprimit in snīa: ꝛ tn̄ pnūciaret ꝯtra ius tenet q̄dē tunc snīa nisi fuerit appellatione suspēsa. ſ. de re iudi. cū inter vos. ꝛ. ff. e. cum plaris. sed si error est in facto vt si hoc mō dicatur excōico te qꝛ expoliasti talem lꝫ manifeste sit falsuꝫ tenet snīa: qꝛ talis cā possibilis est lꝫ sit falsa. nec ꝯtinet

appellationē legitimā. ꝛ cum dicitur ꝯtinere intolerabilē errorē ꝛ in casibꝰ istis intelligitur. c. cōcilii sardi. cuiꝰ tenor h ponitur. sic. ſ. de offi. dele. cū ꝯtigat. i casibꝰ istis primo admittitur pbatio vt appareat an absolui debeat an denunciari non ligatus: vt ibi. in. c. cum ꝯtingat.

e ¶ Jn aliis. Sic intellige qd̄ dicit in aliis. s. qꝛ non auditur in aliis negociis vel factis iudicialibꝰ vt actor tā q̄ excōicatus: sꝫ et iudiciū non dꝫ vitari: vt. j. e. ti. solet. nisi in hoc vt pbet errorē vel sniam latā post ap. legitimā. ꝛ in hoc ꝯcordat ꝯciliū sardi. ꝛ interpretatur papa ꝯciliū vsq̄ ibi. q̄ si absolutiōis bn̄ficiū hūiliter postulauerit ꝛc. abinde vsq̄ ibi qd̄ si forsan interptatur decr. alex. Et sic distinctio Jnno. ꝯcordat ꝯciliū sardi. ꝛ decre. alex. que videbatur ꝯria sed nō est qꝛ l diuersis casibus loquuntur vt ptꝫ p interpretationem. Jnno.

f ¶ Ad cautelā. Sic. j. e. venerabilis. ꝛ. ſ. e. cum desideres §. scdo. ꝛ. ſ. de ap. ad pn̄tiā. ꝛ. ſ. de testi. veniēs non obstante ꝯdictiōe excōicatoris vel aduersarū vt l pdic. decre. solet. nisi diceretur excōicatꝰ p manifesta offensa in quo casu dꝫ hre terminum octo dierꝫ ad pbandū manifestā offensam. vt in decre. pdic. solet. B.

g ¶ Jn aliis. Dixit Jo. in aliis dubiis. s. habēdꝰ est p excōicato. ſ. e. cū desideres §. scdo. Et tu dic in aliis scꝫ excōicationibus cū qs dicit se excōicatū iniuste: vel quocūq̄ mō appareat ipm esse excōicatum maiori excōicatione: qꝛ tūc non dꝫ audiri vt actor nisi grām. ꝛc. ꝛ. ſ. vbi dicit: nec excōicati sunt audiendi. ꝛc. exceptis duobꝰ pdictis casibꝰ: ꝛ hoc dicit l'ra sequens ne sniam ꝯtēnere ꝛc. qꝛ hoc ipso ligaretur ex ꝯtēptu. secus in eo q̄ petitur in seruū qui pēdente cā auditur ꝯ alios sꝫ ꝯ illum qui dicit se dn̄m illiꝰ non. ff. de lib. cā ordinata. B.

h ¶ Contemnere videatur. No. cām quare h tenet sententia licet iniusta. xxiiij. q. iij. notandum. in fi. ꝛ. xj.

qđ. iij. §. cū ergo. alia etiā recitaᵗ. s. de ap. pastoralis. vbi de hac materia in notula, q̄ incipit. Hec ratio. ⁊. s. de cler. excō. mi. ſ celebrat. in fi.

Incipit casum. a ¶ Qđ ſi absolutionis. Hic iterp̄taᵗ decre. alex. q̄ intelligiᵗ in eo casu cū excōicatio precedit appellatio nē quā dicit iu stā: ɔciliū i eo casu qñ appellatō p̄cessit vl' qñ itolerabil' error ex p̄ssus ē in snia: ⁊ sic planum est. q̄ fuit ḡ dubitatio illi⁹ diuersitatꝭ. Antissiodo. eps excōicauit archi pbr̄m suū archi pbr̄ corā archi epo senoneñ. obtulit cautionem ſtādi iuri hūiliť petens absolui. archieps̄ dferēs epo sepe monuit ip̄z vt eū absol ueret qđ cū facē nollet: archieps̄ ip̄z absoluit quē eps nō hēbat p absoluto dicens ꝙ ei⁹ absolutio nō ptinebat ad archiep̄z p quo videbaᵗ facē decre. Alex. p epo cōsiliū sardi. vñ archieps̄ ɔsuluit a papa qđ iuris esset: ⁊ ipe rñdet vt p̄z ex littera. ⁊ hic sume casum.

cernat. ꝙ ſi forsan eps subditū suū ꝑpter manifestū excōmunicasset excessum: metropolitanus nō debet absoluere: nisi suffragane⁹ requisit⁹ maliciose sibi absolutiōis beneficiū denegaret. Idem.

¶ Si papa suis litterꝭ excōicatum salutat non ꝑpter hoc eum absoluit. Cap. xli.

Si aliquādo forte cōtigerit ꝙ eis q̄ auctoritate apo. sunt excōicationi subiecti: nostre littere cū salutationis^b alloquio destinentur: non ꝑpter hoc excōicatiōis credatur sententia relaxata. ¶ Cū per ignorantiā, vel negligentiā aut occupationez^c nimiā: vel etiam ꝑ surreptionem^d contingit hmōi lr̄as impetrari. Idē. C. sancti Laurentij in Lucina pbr̄o cardinali apo. se. legato.

Ad. tiā. al's nō esset maior ptās ip̄ius ꝙ aliorꝝ iudicū ɋ̄tū ad hoc. Sed nunqđ lciderit in canonē si ꝑ talē participationē nolit ip̄m esse absolutū vt dictū est: non qꝛ legibus est absolutus. †

c ¶ Occupationē. Unde non valent. sic. s. de capel. mona. ex pte. ⁊. s. d rescrip. c. ij. et. c. si qñ. ar. idē essꝫ ⁊ si ꝑ importunitatē petentis: quia dicit imperator sepe eñ per importunitatē petentis nō concedenda cōcedim⁹. C. d petiti. bo. sub. l. j. li. x. Ber.

†Ad ad h qđ not. C. y. i. l. cū spē. ff. de h. emp. tex. i si. l. i. ſꝫ si hac. §. ꝑfonū. ff. de in ius vo.

¶ Excōicat⁹ a plurib⁹ ꝑlatꝭ ob plēs causas nō ē cōiōni restituendus: lꝫ de vna cā velit satisfacere. ⁊ si īpetraᵗ absolutio tacitis alijs causis non valet absolutio. ⁊ Cap. xlij.

Officij: ⁊. j. ¶ Postremo quesiuisti vtrum is qui ꝑpter plures excessus a plurib⁹ prelatis ius in ip̄m habētibus excōicationis^e est vinculo innodatus: ⁊ vni prelatorum de vno tantum satisfacere vult excessu: ab eo sit absoluendus de quo satisfacere vult eidem. et cum de alio nō satisfecerit, alij absolutus valeat nunciari: et infra.

¶ Super hoc articulo respōdemus ꝙ supprimenti veritatem absolutio surrepta^f non prodest: et veritatem intelligens absolutionem huiusmodi exhibere^g nō debet

d ¶ Per surreptionē. s. hoc tacito ꝙ essꝫ excōicatiōis vinculo innodatus q̄ dicte litteras non dedisset. s. d rescrip. super litteris. vbi d hoc satis dictum est.

Officij. ⁊. j. ¶ Excōicatus a plurib⁹ ꝑlatis nō est cōioni restituendus si ab vno tm̄ absoluiᵗ. h. d. Et secunda pars ibi: Sup hoc. Ab. ¶ Glo. ista not. excōicatum. ⁊c. secundo querit ⁊ tripliciter soluit.

Summarium. diuisio

divisio ¶ Si aliqñ. ¶ Primo dictū ponit. Scđo cāz reddit ibi: cum per ignorantiā. Abbas.

¶ Glo. seq. ponit duplicē cām q̄re nō salutam⁹ excōcatos. scđo q̄rit ar. p̄z. s. ponit opi. ⁊ soluit. tertio q̄rit ⁊ sol.

b ¶ Salutatiōis. Excōicati eñi salutādi nō sunt. xi. q. iij. excōicatos. xxiiij. q. j. ois q̄. ne ꝑ salutationē videatur eis aliqđ ɔsentire. ar. lxiij. di. cū adrian⁹. vt facilius resipiscāt cū viderint se ɔtēni. s. de excep. pia. in fi. li. vj. qꝛ grauis pena est inter hoies esse ⁊ eorū carere suffragio. C. d aposta. hi q̄. ſꝫ ɔtinis eos non debeam⁹ salutare: possum⁹ tñ eis loq̄ de his q̄ ptinēt ad eorū salutē. ⁊ ſꝫ alia v̄ba incidenť ꝑponanť nō nocet. s. e. rñso. ⁊. c. cū volūtate. j. r. fi. ⁊. xi. q. iij. cum excōicato.

Excōicat⁹ a papa salutatus an habeaᵗ p absoluto.

Sꝫ pone ꝙ papa ex certa scia salutet excōicatum: nūquid habebiť p absoluto: ar. est ꝙ nō: qꝛ certa forma traditť pref quā excōicat⁹ nō videť absolutus. s. e. cū desideres. ad fi. ⁊. c. qđ in dubijs. in p̄n. ⁊. c. sacris. ar. ad hoc. C. de libe. cā. iubem⁹. ⁊. C. ꝑba. nō eplis. Ar. s. s. de ꝑuil. cū olim essem⁹. ⁊ papa non subiacet legibus. C. de legi. digna vox. ⁊. ff. eo. ti. princeps. Ergo videť ꝙ eoipso sit absolutus ꝙ papa scienter tali cōicat, ⁊ papa dat auctoritatē canonib⁹ ⁊ ab eo vigorem sumunt ⁊ nō econuerso. s. de elec. significasti. Dicūt q̄dā ꝙ ꝑpter hoc hic non est absolutus nisi dicat absoluo te: sed de plenitudine ptātis satis videť ꝙ sit absolutus dum tamen papa voluerit ipsuꝫ ꝑpter hoc absolutū esse vt hic constat. ⁊ est hic arg. ꝙ sic ex eo q' dicit per ignorantiā. ergo a contrario aliud si per scien

e ¶ Excōicationis vinculo. Sic p̄z ꝙ excōicat⁹ iterū pōt excōicari. iij. q. iiij. engeltrudā. vbi tractať de hac materia. ⁊. s. de iude. ita quorundā. ⁊. ff. de ritu nuppalā. §. viti. Et sunt duo effectus excōicatiōis: expellendi extra ecclīam ⁊ electū ɔfirmandi: ɋ̄tum ad primū excōicari nō p̄t. ɋ̄tū ad scđm bñ. qꝛ triplex funiculus difficile rūpiť. s. de treu. ⁊ pa. c. j. Sꝫ qualiť talis absoluiť pōt dici ꝙ vna absolutiōe oēs excōicatiōes tollanť. sicut vna acceptilatione plures obligatiōes tollunť. C. de trāsac. trāsactionē. ⁊. ff. de accep. pluribus. vel vn⁹ ɔmittit alteri vices suas: ⁊ illud cōpetētius fiet. vel q̄libet absoluat a sua excōicatiōe ⁊ vltia ɔfirmabit p̄cedētes. ff. de ser. rusti. pdi. ꝑ fundū. sed q̄ primo absoluit nō denūciabit ip̄m absolutū: nec est et cōicandū donec absolut⁹ fuerit ab alio: qꝛ q̄ est excōicatus in vna ecclīa, excōicat⁹ est quo ad oēs. vt. iiij. q. v. quisquis.

f ¶ Absolutio surrepta nō ꝑdest. De hoc etiam dictum est. s. e. cū ꝑ cā. Et dic ꝙ nō ꝑdest ɋ̄tū ad salutionē. s. ti. pxi. ꝙ q̄dā. valebit tñ ɋ̄tū ad miti⁹ supplicū subeundū. vt de pe. di. iij. ad fi. et c. si quis aūt. et §. seq. in fi. di. Ber.

¶ Glo. seq. signat cōtrarium ⁊ dupliciter soluit.

g ¶ Exhibere non debet. Argu. ɔtra. s. ti. pxi. quod quidā. ⁊ d pe. di. iij. ad fi. c. si quis aūt. ⁊ §. seq. dici p̄t non debet exhibere cum effectu vt eum denunciet absolutum vt dictum est: donec ab alio fuerit absolut⁹ vel nō debet nisi caueat ꝙ absoluatur ab alio delato

denunciatione. et interim ei non cõicet nisi tũc demus cũ ab alia fuerit absolutus: sed ipm simpliciter nõ dz absoluere: vt hic dicitur.

divisio R Esponso. Sũt due partes principales. Scda ibi: ppterea. Et qlibet subdiuidit in ꝯsultationẽ et rñsionez. et ptes patent. Ab. si.

a Cũ viderit expedire. xj. q. iij anteceſſor. j. e. cũ voluntate.

Glo. se. signat contrariuz et soluit.

b Infdicto suppoſita. Sic ẽ ciuitas subijcit infdicto. sic puniunt qñqꝫ q nõ peccauerunt. sic s. de spon. nõ est vobis. et s. de of. deleg. sane. ij. Arg. ꝯ. xxiiij. q. iij. si habes: sed id ꝯ excõicatiõe dicitur nõ de interdicto.

c Preter baptisma. hec duo sacramẽta semꝑ excipiunt de interdicto vt. s. de spon. non est vobis. et viaticũ etiam decedentib9 ꝯcedit qḋ ꝑ penitẽtiã itelligit. s. titu. pri. qḋ i te. sed vnctio denegatur: vt ibi.

d Ad confirmationez. Sine qua nõ est plene xpian9 qui eam contẽnit. de consec. dist. v. omnes de his. in fi.

I Nquisitiõi

divisio Diuidit nã primo casum de q q̃rit distinguit: et pmũ mẽbrũ ꝓseqdĩ vſq ibi: i pmo. circa scdz distiguit ibi: i scdo. Tertium mẽbrũ pseqtur ibi: verũ. Ab.

e Humilit sustinere. Sic. s. ꝯ resti. spo. lras. et fũs fi. sꝫ poti9 dz oĩa mala pati ꝙ ꝯ ꝯsciẽtiã pctm̃ opari mortale. xxxij. q. v. ita ne.

Idem ferrarieñ. episcopo.

Excõicatis et interdictis ꝑdicari põt licite verbũ dei. h. primo. Et tempore generalis interdicti concedi põt baptismus et chrismatio in fronte et penitentia morientium. h. d. secundo. Capitu. xliij.

R Esponso nostro postulas edoceri an cũ ferrarieñ. ciues excõicatiõis et interdicti sentẽtijs sint ligati: liceat tibi viros et mulieres semel in hebdomada vel in mẽse: apud aliquã ecclĩaz cõuocare: qb9 ꝑdices verbũ dei: et eosdẽ ad correctionem inducas. Sup quo respondemus ꝙ sine scrupulo conſciẽtie hoc facere poteris: cũ videris[a] expedire. dũmodo contra formã interdicti nullum eis diuinum officium celebretur. Propterea quesiuisti cum ferrarieñ. ciuitas sit iterdicto[b] suppoſita et ibo sint ibidem (preter baptiſma[c] paruulorꝫ: et pñias morientiũ) vniuersa sacramẽta ecclesiastica interdicta: an liceat tibi baptizatos pueros in frõtib9 cõsignare. Sup q rñdem9: ꝙ sicut baptizari pñt pueri: sic et baptizati ad cõfirmationẽ[d] in frontib9 a te pñt sacro crismate deliniri. Idem

Si vir scit ꝑ certo ipedimentũ matrimonij: nõ dz reddere debitũ: sꝫ poti9 excõicationem pati. si autez hoc credat ex cã ꝓbabili et discreta: põt reddere debitũ nõ aũt exigere: sꝫ si ex leui et temeraria cã deposita ꝯsciẽtia põt reddere et exigere. Capitu. xliiij.

I Nquisitioni tue rñdẽtes credim9 distinguẽduz: vtrum si alter coniugũ ꝑ certo sciat impedimentũ ꝯiugij ꝑpter quod sine mortali peccato non valet carnale commerciuz exercere: ꝙuis illud apud ecclĩam ꝓbare nõ possit: an nõ sciant pro certo: sed credat. In prio casu debet potius excõicatiõis sñiaz humilit[e] sustinere ꝙ per carnale cõmerciũ pctm̃ operari mortale. In scdo distiguimus vtrũ habeat cõſcientiã hmõi ex credulitate leui[f] et temeraria/ an ꝓbabili et discreta: et quidẽ ad sui pastoris cõsilium (conſcientia leuis et temerarie credulitatis explosa[g]) licite potest nõ solum reddere[h] sed exigere debitum cõiugale. Uerum cũ conſcientia pulsat animum ex credulitate probabili[i] et discreta: ꝙuis non euidenti et manifesta debitum quidem reddere potest. sed postulare nõ dz: ne in alterutro vl cõtra legẽ coniugij vl ꝯtra iudiciũ ꝯscie ꝯmittat offensaz. Idẽ. Per dimissionẽ hit9 et tonsure non ꝑdit clericus añ trinã monitionẽ priuilegiũ clericale. c. xlv.

C Ontigit infdũ: et infra. Sane sicut accepim9 isinuãte comite Flãdrẽ. i dioc. tua qdã exiſtũt q nec in mõ tõsure: nec in vestimẽtorꝫ fora: nec i q̃litate negociorũz de clericatu qcꝙ oñdunt ad pene subterfugiuz se clericos exhibentes: cũ sup excessib9 quos seculari luxu ꝯmittunt ad publica iudicia ptrahunt circuncisis crinib9 vt possint circumuenire vindictam pro clericis se reꝑsentant: clericalis fori priuilegiũ labijs allegãtes: q factis[k] paulo añ negauerãt clericatũ: et. j. Uerũ

e. s. de his que vi. me. cau. fiunt. sacris.

Glo. seq. querit et soluit.

f Leui et temeraria. Quã dicit leuẽ9 puta si audiuit impedimentũ a leuib9 et forte a paucis quib9 credere non tenet talẽ credulitatẽ vel cõsimilẽ dz remouere quã nõ euadet nisi deponat errorem. s. de si mo. ꝑ tuas. ij. et xj. q. iij. cui est illata.

g Exploſa. i. expulsa.

h Reddere. Sꝫ exigere. ar. xxxiij. q. j. qḋ cui patur. in fi. et. s. de spõ. iuuenis.

Glo. se. querit et soluit.

i Probabili et discreta. Sed quã dic ꝓbabilẽ9 puta qr vidit virũ cũ ꝯsanguinea sua i loco suspecto et hora suspecta: solũ cũ sola añ infimos niũ hmõi ꝑsumptiões ꝓbabilez inducũt credulitatẽ Ul qz publice dr ab oib9. ad h9 facit. s. de ꝑsumptio. litis. et ca. lris. et idẽ itel ligo de viro si vidit ꝯsanguineã suum cum vxore sua ante matrimonium.

C Ontingit. Cleric9 q nec in tonsura nec in vestimẽtis nec in negociorꝫ q̃litate de clericatu qcꝙ oñdit et ter monit9 se nõ emẽdat ꝑdit ꝑuilegiũ clericale. h. d. In pma ponit comitis q̃rela. in scda. puniũ ibi: ver. Ab.

divisio

k Factis. Ipo em facto renũctat quis suo priuilegio. s. de vi. et honesta. cleri. ca. vl. ipso em fctõ quis negat deum. xj. qõ. iij. estimant: et ipso facto mẽtimur. xxij. q. v. cauete.

Infero ꝙ teſtis deponẽs per hoc verbuz credo/ aut sibi significato nõ ꝓbat nota. Bar. in l. admonẽdi. ff de iure iuran.

Sũmarium.

et ipso facto qd appellat. ʒ. de appel. dilecti. ij. vbi de hoc habes plures concor. Ber.

a ¶ Priuilegiu. xi. q. iij. priuilegiu. ʒ. de priuile. mag.

b ¶ Frustra legis. ʒ. de vsur. qr frustra. z. ʒ. eo. l. au dientia. z. ʒ. de imu. eccle. c. vlt. cum suis cocordatijs.

¶ Glo. ista. alle. ad trina moni= tionem tres con cor. et ad causaz duas. alleg. duo iura in contrariu et soluit. iterum alia duo z soluit

c ¶ Tertio. hec e legitima admonitio. j. eo. sacro. z. xxvij. q. iiij. de psbyterorum. z. xvj. q. vij oes decie. et ita isti no pdut priuilegium suu vsqz ad tertia admonitione. ʒ. e. l. au dietia. z. ʒ. d vi. z ho. cleri. c. vlt. Arg. ptra. ʒ. eo. cu no ab hoie. et ca. ppedim. ibi soluit. Illa eniz itelligut d his qui grauiter excedut vt ex lra patet hic. z illa decre. in audietia loquitur de his q in modicis excedunt. vnde hz hic locum admonitio sed non in ʒrijs. Ite ar. ptra. ʒ. de cle. coniuga. ca. pe. z. c. Johanes. ibi statim pdut priuilegiu. sz ibi loquitur de piugatis q non psit nec debet priuilegio clericali gaudere vt ibi dicit. z preterea de alio priuilegio dicitur ibi qz hic vt dicitur in ca. Johannes.

Monitio trina e legitima

quia priuilegiu meret amittere q pmissa sibi abutit potestate: ac frustra[b] legis auxiliu inuocat q comittit i lege: volumus z mandam: vt tales si tertio[c] a te comoniti seipsos ptepserint emedare: illi efficiant imunitatis extores/ q p clericorz tutela z laicorz violetia coerceda[d] dinoscitur instituta. Idem.

¶ Ab excoicati denunciatione repellit q non pmonuit/et ei coicauit. Capsm. xlvi.

In psentia dilecti filij: et infra. ¶ Nec canonici suo decano excoicatioez psit obijcere. ¶ Cuz sup hoc nec comonitus nec ipetit fuerit neqz ipsi ppt hoc eu duxerit euitadu[e]: sed eps in mesa[f]: et canonici coicauerint ei etiaz in diuinis[g]. Idem.

¶ Excoicat est dolose pmittes clericuz pcuti: ex q pot at phibe z no phibuit. C. xlvij.

Quate psumptiois z temeritatis existat in rectores ecclesie man inijcere violetas: z ifra. ¶ Ne aut solos violentie hmoi auctores aliquoruz presumptio existimet puniedos: facietes z cosentietes[h] pari pena plectendos catholica condenat auctoritas. ¶ Eos delinquetibus fauere interpretamur[i] qui cum possint manifesto fa

¶ Glo. seq. notat. arg. z dat simile.

d ¶ Coerceda. No. qz non solu in fauorem clericoru sed etia in odiu laicorz hoc fuit institutu: cum laici oppido sunt clericis infesti. ij. q. vij. laicos. vn est. arg. qz cleric huic priuilegio renuciare no pot. ʒ. eo. ptingit. j. sicut nec illi. de fo. cope. si diligeti. vbi de hoc. ss. ff. de iniur. l. j. §. vsqz adeo. et. l. si qs seruu. ea eni q tantum nos ptingunt z non alios possumus renunciare. ʒ. de ar. cu tpe. ide est vbi pactu in odiu criminis statutum est ar. C. si manci. ita ali. fue. ne psstitu. l. j. sec si no in detestationem criminis. ar. C. si ma. ita alie. vt manumit. l. j. hec decre. olim non fuit in compilatioe. Inno.

diuisio

In presentia. ¶ Ponit dictu: ratione subdes ibi: cum super. Abbas siculus.

¶ Glosa seques signat contrarium et soluit. secundo elicit argumentum quod reprobat.

e ¶ Euitandu. ʒ. de excep. a nobis ʒ. Sol. excipi pot ptra excoicatu accusante vel agetem: qr nullu crimen obstat voleti excipere. ʒ. de excep. cu inter. et. c. dilecti filij. sed secus est vbi denunciat excoicatio alicui vbi repellit denucias vel agens rone coionis vt hic. q eni aliu denuciat debuit illum pmonuisse: aliter repellit ʒ. de accu. cu dilectus. ij. eps eni excipere non pot contra clericum ipm accusante cui pus coicauit: z hoc in odium ei. ʒ. de accu. nulli. cu debeat hre secum honestos viros. ij. q. vij. cu pastoris. z sic p patietia pdit qs beneficium exceptiois. sic. ff. de adul. si vxor. in fi. ff. de aqua plu. arcen. l. labeo. ff. de publ. si ego. §. j. xxxij. q. v. horrendus. ʒ. de eta. z quali. accepimus. Item potest hic sumi arg. qz si passus sum excoicatu litem cotestari qz ammodo no possum excipere ʒ ipm. Sed hoc no est verz: qr exceptio excoicationis in qlibet parte litis pot opponi: etia si omissa fuerit a reo maliciose: sz ipse tuc i expesis punit: z iudex ex officio suo: z si re nihil dicat repellere dz excoica= tu. vt. ʒ. d excep. exceptione. et ex eo. Inno. ili. i. c. pia psideratioe. in fi. Sz hodie p illa decre. pia. si in pte aliq litis excoicationis exceptio obijciat z pbet no pdenat in expensis. sed ea que acta sut valet. z in seque tibus non audit donec fuerit absolutus: de hoc no. i. c. predicto exceptionem. in glo. que incipit etia si excoicatio ff. de postu. qs p hibet. ff. de peti. here. l. vlt. in fi. z. ʒ. de electione. nichil est. Johan.

Excoicatiois exceptio pot i qlibet liti pte opponi

f ¶ In mensa. Si. ʒ. de cle. exco. mi. ppofuit. in fi.

g ¶ In diuis. Qd facere no debuerut. ʒ. eo. sicut.

Quate. ¶ Legit duob modis in glo. z tertio mo extra glo. Et sm pmu modu. h. di. Excoicat est qlibet pmittes clericu pcuti si phibere pot sm alium intellectu. h. d. Excoicatus est pmittes clericu pcuti: si ratione officij poterat phibere z no phibuit sm tertia z vera lec. h. d. vt in rubro. Diuidit qr pmittit culpam quam icdo aggrauat ibi: ne aut. tertio aggrauationem declarat ibi: eos. Abbas.

Summarium.

h ¶ Consentientes. Hoc intellige p cooperatione prestando auctoritate: qr tunc eade pena puniunt facietes z psentietes: † z sic itelligut vba ista vbi inuenies ea. ʒ. de offi. leg. c. j. vbi de hoc. z. ij. q. j. notu. z. xvij. q. iiij. oes. sic. ʒ. eo. mulieres. z. c. nuper.

diuisio

† Concor. l. iubemus. §. iconomus. cu vulga. C. d sacrosan. ec.

¶ Glo. seq. alle. pcor. obijcit. ponit duplice opi. z rsionem. Jo. z alioz. ʒ secunda alle. cano. z respondet.

i ¶ Interpretamur. Sic. lxxxiij. dis. §. j. ver. non est grandis. z. c. se. z. lxxxvj. dist. pasce. ff. de lib. agno. necare. et ita videt peccare ois q no defendit aliu si pot. xxiij. q. iij. non inferenda. z. c. viri. z si no possit aliter defendere: saltem defedat clamore. ff. ad sylle. l. j. §. hoc autem. Sed no videtur qz tenet defendere: qr licitum est recipere pecuniam p defensione alicui. ff. qd me. cau. metu. §. sed licet. nec repetit si data fuerit: vt ibi dicit. ff. de dona. si pater. §. j. ergo vn alterum defendere no tenet: qr si ad hoc teneret pecunia repeti posset. ff. de codi. ob tur. cau. l. vlt. Dicit Jo. qz quilibet tenet defendere alium p capitula predicta. z. xc. di. precipimus. z. iij. q. j. nulli. z. c. se. nec obstat qd dicit qz potest dari pecunia p defensione. nam z officiali dat pecunia qui th gratis tenet ipendere officium suu. xxiij. q. v. no sane. z ad defensione clericoz quicqd dicas de laicis qlibet tenetur: qr hoc pertinet ad publicu ius.

Defendere aliu an teneat quis.

vi.j.ius publicū. vñ ꝓpter publicā vtilitatē amplianda sunt vba edicti: qꝛ fauore religiōis multa ꝯ rōnem instituūť. ff. de reli. ꝛ sū. fu. sūt ꝑsone. Hec dicit Jo. Sꝫ hec ita gñaliter dicere graue est: qm̄ posset aliqs periculū incurrere vñ aliꝗ dicūt ꝙ ad solos ꝓlatos siue iudices vel alios q̄ habēt aliā potestatem in alios hoc ꝑtinet: ꝛ ad hoc tenenť q̄ rōne potestatis ad hoc tenenť ꝛ nō aliꝗ. xxiij. q. iiij. forte ꝛ ca. duo ista nomina. vñ si ego q̄ non habeo aliquā potestatē video ꝙ aliqs vult verberare clericū siue peutere sine meo cōsilio vel auxilio: non credo ꝙ sim excōicat⁹ si nō ꝓhibeo illum: licet al's forte peccē qꝛ ip̄m non defendo cū possim. pena eīn non debet ampli⁹ egredi ꝙ delictum reperiať. ꝟ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. q̄stuit. et. C. de pe. sancim⁹. Et ꝙ dicit q̄ cū possint: intelligo de his q̄ rōne ptātis quā h̄nt in illos ad hoc tenenť. al's ꝯsentire videnť, ꝛ ꝓstare auc̄tē si vidēt illū ꝛ nō ꝓhibēt. Alia ē ꝓhibitio sociorꝫ ꝛ aliorꝫ: qꝛ illi solūmō admonēdi sunt vbis sꝫ nō factis: vt dicit Hug. lxxxiij. di. error. Ar. ꝯ. xxiij. q. iij. nō inferēda. vbi dr̄ ꝙ tenemur iniuriā ꝓpulsare a socio: sed ibi exponiť si pōt. i. si est in ptāte cōstitut⁹ ꝛ si etiā teneat iniuriā ꝓpulsare: nō tñ ꝓpter hoc sim excōicat⁹ vt dixi. nā nullus est excōicat⁹ ex facto alteri⁹ nisi participādo vel in locutione / vel in orōne / aut in crimine. ꝟ. e. nup. vel nisi mādatū vel auc̄tē prestiterit. ꝟ. e. mulieres. sꝫ hic nullo tali mō participat. Capl'a que inducit Jo. ꝓ se: de prelatis loquuntur.

cinori desinunt obuiare.

Idem in concilio generali.

¶ Prelat⁹ excōicare non dꝫ subditū nisi cōpetenti monitione premissa / ꝛ ex cā manifesta ꝛ rōnabili. ꝯtra facientē iponiť pena hic exp̄ssa. Itē puniť subdit⁹ q̄ falso ꝯq̄riť se excōicatum iniuste: et subijcit q̄d iuris si prelat⁹ dicēs se errasse vult excōicatū absoluere / et aduersari⁹ appellat ne absoluatur. Capitulū. xlviij.

Sacro approbante concilio ꝓhibem⁹: ne q̄s in aliquē excōicatiōis sniam nisi cōpetēti[a] admonitione premissa: et ꝑsonis ꝑ̄sentib⁹ idoneis: per quas (si necesse fuerit) possit ꝓbari[b] monitio: ꝓmulgare ꝑsumat: qui si cōtra ꝑsumpserit: etiā si iusta[c] fuerit excōicatiōis snia ingressum ecclie ꝑ mēsē[d] vnū sibi nouerit iterdictū[e]: alia nichilominus pena mulctād⁹ / si visum

excep. l. j. ꝟ. si q̄s de sine. Jtē nouatio. ff. de noua. l. j. Sed q̄d si iudex ita dicat: excōico te qꝛ pard⁹ currit: qꝛ eleemosynam fecisti: deū coluisti: vel aliud bonū fecisti: Hug. dicit ꝙ talis snia ex quacūqꝫ cā nō tenet: sꝫ videtur continere itolerabilē errorē: dum dicit excōico te qꝛ deū colis. cuꝫ eīn snia iniusta est ex causa apd deū nō est ligat⁹ nisi ꝯtemnať. xj. q. iij. ꝟ. cuꝫ ergo. Et sic videť ꝯsentire Hug. vt dixi ꝟ. eo. ꝑ tuas. Sꝫ gul. dicūt ꝯtra ꝛ Jo. vt. ꝟ. eo. per tuas. qđ magis placet. Sꝫ illud videť mirum ꝙ iniusta excōicatio ex ordine ꝑuat aliquē igressu ecclie: qꝛ post latā sniam iniuste excōicāᵒ statim ꝑuat⁹ est igressu ecclie nec aliť excōicat⁹ est: nisi post latā sniam. q̄ř ꝙ ꝑuatus pōt aliū ꝑuare igressu ecclie ꝛ insuꝑ incipiūt eē ꝑuati excōicās ꝛ excōicatus: ꝛ sic eadē snia ꝑuat excōicantē ꝛ excōicatū: ꝛ ita q̄s pōt seip̄m ꝑuare igressu ecclesie: qđ absurdū vť Jo. Tu vo dicas ꝙ lꝫ Jo. nichil dixerit ꝙ ꝑ eandē sniam non ꝑuať excōicās ꝛ excōicat⁹ igressu ecclie subdit⁹ tñ ꝑuať ꝑ sniam sui ꝓlati. ipse ꝓlatus ꝑuať ingressu ecclie auc̄te hui⁹ canonis eo ꝙ facit ꝯ illum canonē: ꝛ ita vn⁹ puniť a iure ꝛ alter a iudice. et sic non est veꝝ ꝙ eadem snia pariat ꝯrios effectus. Ber.

¶ Glo. seq. ponit multiplicē penam male excōicantis

d ¶ Per mēsem. Hec pena ipso iure est illicta ꝛ mense elapso restitut⁹ est. lxxxi. dist. si q̄ sunt carebit insuꝑ holm cōione icꝫtū visuꝫ fuerit suo supiori. xxiij. q. iij. de illicita. Multiplicē eīn penā patiť qui iniuste excōicat aliū. Primo q̄đ qꝛ priuat⁹ est vno mense ingressu ecclie qꝛ puniť in cōione aliorū supioris arbitrio. Jtē teneť excōicato ad iteresse. vt hic. ꝟ. dř. teneť etiā actione iniuriaꝝ. xj. q. iij. illud. ꝛ. c. temerariū. Jtē teneť pena sacrilegij. xxiij. q. iij. non i ꝑpetuū. Jo. hodie vo q̄ excōicat in scriptis excōicationem ꝓferat ꝛ cām excōicationis exp̄sse ꝯscribat. et q̄ ꝯfecerit ꝑ mēsem vnū ab ingressu ecclie et diuinis officijs se nouerit suspēsum et si suspēsus diuia ꝑsumpserit officia celebrare sicut put⁹ irregularis efficiť: sup q̄ ꝑ papā eīn poterit dispēsari: et hec oia ꝓbanť ꝑ decre. Inno. iiij. e. zi. cū medicinalis. li. vj. ꝛ ita pena augmentata est. Ber.

¶ Glo. seq. querit. ar. ꝑ ꝛ ꝯtra. ponit opi. ꝛ soluit.

e ¶ Interdictū. Sꝫ pone ꝙ iniuste excōicat⁹ statim ab ipso excōicatore suspēso ab igressu ecclie petat absolui. vť ꝙ ip̄ꝫ nō possit absoluē qꝛ cū ipse careat igressu ecclie: ꝟ aliū non pōt recōciliare ecclie. Sꝫ vť ꝙ sic: qꝛ dicit isteri⁹ ad excōicatorē ip̄m remittat. Quidā dicūt ꝙ a supiore tpe suspēsionis excōicat⁹ non dꝫ absolui: qꝛ cū ipse sit suspēsus aliū recōciliare nō pōt. ar. de ꝯse. di. iiij. sctm̄ est. ꝛ sequens lr̄a cauet tē. itelligať qm̄ admonitio ꝓcessit ꝛ excōicatio iniusta fuit ꝓncipiū ca. qm̄ admonitio non ꝓcessit. Uel dic ꝙ lꝫ ꝑ mēsem sit ꝑiuat⁹ ingressu ecclie: nihilomin⁹ iurisdictionē suam retinet: qꝛ non est ꝓpterea ꝑuat⁹ iurisdictione nec est excōicat⁹. vñ ip̄m absoluē pōt. ꝟ. de resc̄i. ab excōmunicato. ꝛ de de. excom. mini. si celebrās. ꝛ. l. eo. duob⁹.

divisio S Acro ¶ Tria sunt dicta. Secundum ibi: verū. tertium ibi: si vero.

a ¶ Competenti. Trinā videlicet. ꝟ. e. ꝯtingit. ꝗ. cū suis concor. ibi positis. ꝛ. xxiij. q. iij. de illicita. q̄ dicať ꝯpetens admonitio dic vt habeť in. c. cōstitutionem. ꝛ ca. statuimus. eo. ti. lib. vj.

b ¶ Probari possit. Al's eīn soli nō crederet in preiudiciū alteri⁹. ꝟ. de ꝓba. qm̄ ꝯtra falsam. Et sic est argu. ꝙ ordo iuris obseruādus est in snia excōicatiōis. ij. q. j. nemo. ꝛ. xxiij. qđ. iij. de illicita. ꝛ. ꝟ. de excess. ꝓla. ca. j. sicut in alijs causis. tñ si nō serueť tenet snia: sꝫ ille puniť qui eam tulit ꝓut sequiť: qꝛ sentētia pastoris siue iusta siue iniusta tenet. xj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. nisi in duobus casibus. ꝟ. e. ꝑ tuas. Jtem in tertio casu nō tenet sentētia si admonitio non ꝓcedat vt in concilio lugdunensi. eo. ti. ca. statuimus. Ber.

¶ Glosa ista tractat quō tripliciter excōicatio est iniusta: et quando dicatur continere intolerabilem errorem: ponens opi. Hug. ꝛ Vinc. ꝛ contrariam Tan. et Jo. vlti. obijcit ꝛ soluit.

Excōicatiōis snia tribus modis dř iniusta.

c ¶ Justa fuerit excōicationis. Not. ꝙ snia excōicationis trib⁹ modis dř iniusta. ex cā: ex aio: ꝛ ex ordine. hec enim est snia iniusta ex ordine ꝛ iusta ex cā: qꝛ causa subest quare fuit excōicatus ꝛ nihilominus puniť: qꝛ ordinē non seruauit: ꝛ tamen tenet snia. de istis tribus modis plene habes. xj. q. iij. ꝟ. si ergo. ꝛ. ꝟ. cum ergo. Sic etiā stipulatio dicit iniusta ex causa. ff. de do.

Excōicās iniuste multipliciť puniť.

fuerit expedire. Caueat etiam^a diligenter ne ad excōicationem cuiusqȝ absqȝ manifesta ⁊ rōnabili^b cā pcedat. ad quā si talit^c forte pcesserit: et requisit^9 hūilit pcessū hmōi non curauerit absqȝ^d grauamine reuocare: grauat^9 apd supiorez deponat de iniusta excōicatiōe q̄relā^e q (si absqȝ piculo^f more fit) ad excōicatorē illū cum suo mandato remittat/ infra cōpetētē terminū absoluendū: alioqn ipse p se vel p aliū (put viderit expedire) sufficienti cautione recepta munus ei absolutionis impēdat. Cūqȝ aduersus excōicatorē de iniusta excōicatōe cōstiterit^g excōicator condemnetur ad interesse^h excōicato alias nichilominus si culpe qualitas postulauerit supioris arbitrio puniendus cum nō leuis sit culpa tantā infligere penā^i isonti: nisi forsitan errauerit ex cā^k pbabili maxime si laudabilis^l opinionis existat. ¶ Verū si cōtra excōicationis sniam: nichil rationabile fuerit a cōquerente pbatū: idē sup iusta excōicationis molestia p penā ad interesse: vel alꝰ sm supioris arbitriū cōdēnet. nisi forsan ⁊ ipm pbabilis^m error excuset ⁊ super eo p quo fuerit iusta excōicatione ligatus: p cautionē receptā satisfacere^n cōpellat. vel in pristinā reducatur sniam vsqȝ ad satisfactionem cōdignā inuiolabiliter obseruandā. ¶ Si vo iudex suum recognoscēs errorem/ paratus sit talē reuocare sententiam: ⁊ is pro q̄ lata fuerat ne absqȝ satisfactione reuocet illā appellet: appellationi non

a ¶ Caueat etiam. Dicit q nullus excōicet sine admonitione premissa. Et forte videt q admonitione pmissa posset etiā excōicare sine iusta causa: sȝ hoc nō est verum: ⁊ ideo dicit. caueat. ⁊c. ⁊ ita ordo et causa in hac sententia seruanda sunt.

b ¶ Rationabili causa. Corā ipso probata. ij. q.j. nemo.

c ¶ Taliter pcesserit. id est sine manifesta et rōnabili causa.

¶ Glo. se. exponit litteram ⁊ allegat contrarium.

d ¶ Absqȝ grauamine. Qȝ nullas expensas debet propter hoc facere nec iurare si cōstat q est iniusta nec aliud sibi precipere cū snia fuerit iniusta. s. de offi. or. ad reprimendā. Ar. j. eo. venerabili.

e ¶ Querelā. De hoc dictum est. s. eo. p tuas. Ber.

f ¶ Periculo more. Mora eñ qñqȝ ad se trahit periculū. v. di. baptizari. et propter periculū more quis subijcit iudici non suo. s. de fo. cōpe. ca. vlt. vbi de hoc.

g ¶ Constiterit. Excōicatore psente: qȝ causarū merita partiū assertione pādunt. C. si p vim vel alio mō. l. vlt. ⁊ s. de resti. in integ. tū ex lris. ad fi. aut etiā eo absente p cōtumaciā ⁊ li. nō cōtest. s. de ap. in[s]posita ⁋ vlt. si tñ pars ageret ad reuocandā sniam non vt iudex puniret tunc non esset necesse ipm reuocari. vt. ij. q. vi. hoc etiam placuit. Jo.

¶ Glo. ista exponit: querit: ponit opi. ⁊ soluit.

h ¶ Ad interesse. i. ad dānationē q̄ sustinuit siue circa sumptꝰ litis siue in alijs: ⁊ in illa declarabit suo iuramento. xj. q. j. in pmis. C. vñ vi. si qñ. taxatiōe iudicis pmissa. s. d his q̄ vi me. cā fi. c. vlt. ⁊ s. de pcu. cōstitutus. Sed nunqd estimabit illud interesse q eo electo cassata fuit electio pter illā excōicationē ⁊ q bñficia adeptus esset? Dicit Jo. q sic: qȝ illud interesse est circa rem. xij. q. ij. si qs de clericis. ⁊ ij. q. v. sup causas. ⁊ ff. de act. emp. ⁊ ven. iulianꝰ. in prin. secus si interesse est extra rem. ff. e. si sterilis ⁋ cū p venditorē. Sȝ nō credo q tale interesse debeat estimari: nec venire in cōdānationē: qȝ ecclia pter hoc puniri non debet si propriū haberet forte puniretur.

i ¶ Tantā infligere penā. Qȝ nulla est maior in ecclesia. xxiij. q. iij. corripiant. ⁊ q. j. non afferamꝰ. in fi. qȝ illa separat a corpore xpi qd est in ecclia. j. e. c. pe. et iij. q. iiij. engeltrudam.

k ¶ Ex cā pbabili. Qȝ forsan credidit citationē peruenisse ad ipsum credēs eū cōtumacē cū nō esset: vel credebat cām excōicationis sufficienter pbatā errās in pbationibꝰ dubijs. ar. s. de re iudi. cū Bertholdus.

l ¶ Si laudabilis. Quasi diceret: non sufficit pbabilis cā nisi iudex sit laudabilis opinionis vt presumat q hoc non fecisset nisi errauerit: alꝰ cōtra diligentē qñqȝ psumit q non errauerit. ff. de pba. cū d idebito. C. q ⁊ aduer. qs l. j. sȝ illis maxie tenet cōpatiuet vñ idē eēt ⁊ si nō eēt ita laudabil opinionis dū tñ errasset: sed tūc magis psumit p errore. Ber.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

m ¶ Probabilis. Sȝ quit pbabilis error pt excusare appellantē: qȝ forte credidit nō sufficienter pbatū illd p q excōicabat qd tñ erat d q aliqs bñ poterat dubitare: in ordie iuris q seruandus est. l hac snia nō posset ita errare reus: sȝ tñ in cā excōicatiōis. Et ē hic arg. bonū q si aliqs hȝ probabilem cāȝ litigandi non punit in sumptibꝰ litis. ff. de leg. ij. qui solidū ⁋ etiā. de hoc tradit. s. de dolo. c. fi.

Adde qs dicatur probabilis error. no. bal. in. l. de eta. ff. d inter. actio.

¶ Glo. seq. no. excōicatorē post absolutionē cognoscere de iusta vel iniusta excōicatione. ad id obijcit ⁊ soluit. demū querit obijciendo. alle. pro ⁊ sol.

n ¶ Satisfacere cōpellat. Hic ptȝ q si excōicatꝰ petat absolutionē a suo excōicatore: ⁊ iurauit stare mādatis suis eo absoluto q primo inquirere dȝ an excōicatio iusta fuerit anqȝ aliqd ei pcipiat. s. de resti. spo. lras. in fi. s. de offi. or. ad reprimendā si fuerit excōicatio iniusta nihil pcipiat ei p iuramētū: qȝ i nullo tenetur satisfacere cū nō deliqrit. sȝ si fuerit iusta tūc prio recipiet mādatū: vt h. Cōtra hꝰ videt qd legit. s. d rescrip. ab excōicato: qȝ vt ibi dr excōicator de suo facto certꝰ esse dȝ. sȝ hoc itelligit cū dubitat an iuste vel iniuste excōicauerit pmissa admonitiōe: ibi qñ nō pmisit admonitionē. ⁊ sic cōtra formā cōcilij tulit sniam. ⁊ sic sibi cōtradicit cū de facto suo certꝰ esse debeat. Jdē ē faciēdū cū aliqs corā supiore deponit de iniusta excōicatiōe querelā sȝ qd h fit. s. d of. or. ad repmēdā. sȝ hoc dȝ iquiri: an excōicatio fuerit iusta vel iniusta corā arbitris ab excōicatore ⁊ excōicato electis: vel apd synodū potiꝰ. xj. q. j. si clericꝰ. vel corā supiore p querelā vt ibi dr. ⁊ s. de of. or. ad repmēdā. Sȝ nōne eoipso q excōicatꝰ petit absolui ⁊ iurat itelligit acqescere snie vt eā postea ipugnare nō possit: videt q postea nichil dicere possit cōtra ipam. s. de offi. deleg. gratum. ⁊ s. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. ⁊ s. de ap. sollicitudinem. ff. de inoffi. testa. l. vlt. Jtē si non appellat a snia excōmuni

Excōicatꝰ absolui petēs an sniam postea impugnare possit.

cationis vsq ad .x. dies intelligit acquieuisse snie. qd videt. S. de re iudi. qd ad ↄsultatione .z. C. eo. titu. ad solutione. Dicas q non. non ei ex eo q petit absolui acquieuit snie q sit iusta: sicut nec ex eo q nō appellat infra .x. dies acquiescit snie. Et rō satis euidēs est q̄re in snia excōicationis nō sit necessaria appellatio: quia appellatio suspēdit pnunciatū. ff. ad turpil. l. j. in fi. sz effectus excōicationis nō pōt suspēdi p appellationem. S. de appel. pastoralis. vnde nec pdest: nec ē necessaria appellatio: qz p cursum .x. dierū nō trāsit in rē iudicatā. nā absolui pōt etiaz post .x. dies: vñ p lapsum tpis nō sumit aliquam firmitatē: z iō de iniusta excōicatione qñq pōt de eo queri cum voluerit.

Appellatio in snia excōicationis nō est necessaria.

patores z defensores hereticorum ipso iure excōicati sunt: vt hic patet. z. S. de hereti. excōicam⁹. j. in pn. et §. credentes. ca. pe.

¶ Glo. seq. signat contrarium z remittit.

f ¶ Ecclesie libertatē. Sic. j. eo. grauē. q eni ↄ eccle libertatē venire nitunt sūt ipso iure excōicati: vt hic dicit sed q iura eccle auferre conantur vel onera et iponere nisi admoniti destiterint ipso iure sunt excōicati. S. de imu. eccle. nō min⁹. z. c. aduersus. Ar. ↄ. j. e. §. vbi dicit tales excōicandos nisi statuta deleri fecerit: ibi soluitur.

deferat in hac pte[a]: nisi talis sit error de q̄ merito debeat dubitari[b]: z tūc sufficiēti cautione recepta q coram eo ad quē appellatū extiterit: vel delegato ab ipso iuri parebit excōicatū absoluat[c]: sicq pene pscripte minime subiacebit. Cauēs oino ne volūtate puersa in alteri⁹ preiudiciuz mētiatur[d] errorē: si districtionis canonice vult effugere vltionem. Hono. iij. epo don.

¶ Excōmunicat hereticos z quoscunq violatores ecclesiastice libertatis.

Capitulum .xlix.

Noverit. f. z. z. j. ¶ Excōicamus[e] oēs hereticos vtriusq sexus q̄cūq nomie cēseant: z fautores z receptatores z defensores eoz. ¶ Necnon et qui decetero seruari fecerint statuta edita et consuetudines introductas cōtra eccle[f] libertatem: nisi ea de capitularibus[g] suis infra[h] duos menses post hmōi publicationē sentētie fecerit amoueri. Itē excōicam⁹ statutarios z scriptores[i] statuto rū ipsoz: necnō ptātes: cōsules rectores z consiliarios locorū: vbi decetero hmōi statuta z cōsuetudines edite fuerint vel seruate[k]. Necnon z illos q scdm[l] ea psumpserit iudicare: vel in publicā formaz scribere iudicata. I dē magistro z fratrib⁹ hospitalis hierosol.

¶ Fratres hospitalis hierosol. puniant z excōicati p iniectione manuum in clericū seu cōfratrem absolui possit p eoz priorē: nisi excess⁹ fuerit difficilis z enormis. Ca. l.

Canonica constitutio[m] cauetur q monachi et canonici regulares q̄cūq modo se pcusserint/non sunt ad aplicā sedē mittēdi: sed fm discretionē z puidentiā sui abbatis discipline subdant: q si abbat̄ discretio ad eorum correctionem nō sufficiat: puidētia est dioce. epi adhibēda: nisi excessus difficilis fuerit et enormis[n] propter quem merito ad eccle. roma. sit recursus habēdus. ¶ Nos ergo ad vos statutuz hmōi duxim⁹[o] extēdendum

a ¶ Non deferat in hac parte Qr cessante causa cessat effect⁹ sic. S. d appella. cum cessante. et ita iudex potest suā interlocutoriā reuocare vt ibi di. z. ff. de re iudi. qd iussit vl errorē suū corrigere. S. de accu. qualiter et qñ. j. z palliare perperam actum. S. de psupal. c. nisi. Ber.

b ¶ Dubitari. Ergo admittit hodie appellatio nō solū si causa sit pbabilis: sed etiā si est dubia. de hoc dicit. S. de appel. vt debit⁹. in dubijs eni poti⁹ deferēdū est appellationi: qz illud certi⁹ est ideoq tenendū. S. de sponsa. iuuenis. cū suis concordan. sic seruanda est sententia excōicationis de qua dubitatur merito. S. de cleri. excō. mini. illud.

c ¶ Absoluat. Appellatio eni nō tenet qntū ad hoc quin possit absolui excōicat⁹ pp periculū mortis: sz qntū ad hoc q transfert iudiciū ab ipso cautione recepta q iuri parebit corā illo ad quē appellauit: vt h dr. z. S. de appel. qua fronte. Jo.

d ¶ Mentiat. Judices eni sepe falsa scribūt. ij. q. vj §. biduū. in fi. z. C. de arbi. l. ne in arbitris. ff. d custo. z exhi. reo. diuus. §. z. S. de pbatio. qm ↄ. que th ipsorum malicias refrenat.

divisio Noverit. ¶ Duas habet ptes pncipales. Scda ibi: necnon. Ab. si.

e ¶ Excōicamus. Omnes hereticl z fautores recepatores ...

g ¶ Capitularib⁹. i. libris i qbus statuta sua ↄscribūt. simile hbū hēs. xj. q. j. §. hec si qs aūtq.

h ¶ Infra duos mēses. Sic. S. ne cle. vl mona. nō magno. z. ca. sup specula. j. a tpe eni publicationis currūt isti duo mēses: post ea hō cōstitutio oēs ligat. l. auē. vt fac. no. cōsti. circa principiū. colla. v.

i ¶ Scriptores. Sic. S. ne cle. vl mona. sententiā vbi phibet clericis sentētiā sanguinis pferre z scribere eo modo. oēs eni q ↄsiliū vel auxiliū in his prestiterint sunt excōicati vt hic ptz. et isti statutarij puuādi sunt feudo quod habent ab ecclesia. j. e. grauem.

† Adde q eorū successores nisi delere fecerint qm pmū sciuerint sunt ee excōicati. ar. l. ratū. et l. qd dicim⁹. ff. de sol.

k ¶ Uel seruate. Resume vt infra duos menses. zc.

l ¶ Qui fm ea. Arg. q illa scripta sunt reprobata q̄rū damnant auctores. S. de hereti. fraternitatis. vbi de hoc. z. c. excōicamus. §. credentes. Ber.

Canonica. Statutū de regularib⁹ excōicatis pro iniectiōe manuū absoluēdis p suos platos ad hospitalarios extēdit: vt ipsorū prior eos absoluat hoc dicit. ¶ Diuidit: nā pmo ponit canonē antiquū. secundo illum prorogat ibi: nos. Ab. si.

Summarium. divisio

m ¶ Constitutione. quā habes. S. e. c. ij. z. c. cū illoz.

n ¶ Enormis. S. e. cum illorum.

¶ Glo. seq. ad hāc extensionē alle. quattuor similia.

o ¶ Duxim⁹ extendēdū. Qd eni ↄcessuz fuit monachis z canonicis regularib⁹ extendit ad hospitalarios fauore religiōis: sic qd dictū erat d monachis extēditur ad regulares. S. d. postu. ex pte. sic qd ↄcessum fuit

religiosis extendit ad epos. ſ. de priule. qd nonnullis. et qd dictu fuit de epis intelligendu est de electis et confirmatis. ſ. de trasla. inter. et qd dictu est de vxore itel ligendum est de sponsa. ff. de iur. do. si sponsa. et. ff. de sponsali. oratio. et. ff. de fun. do. lex iulia.

g ¶ Detrahedu. Rone loci et tpis detrahedu est se ueritati: vt dicit. l. di. vt constituerent. xliii. di. commessationes. ix. q. j. ordinatiões. xxiii. q. iiii. non pot. et. ſ. de trasact. ca. vlti. vbi habes de hoc satis.

a ¶ Nisi maioris. Propter enormitatem excessus vel ppter maiorem psonam cui manus intulissent. ſ. e. cu illoru. et. c. monachi. Ber.

b ¶ Pbr. Nisi esset pbr non concederet ita de facili vel saltem clericus: qr laicus hoc officiu lz religiosis no committeret. xcvj. dis. bn qde. sic nec officiu predicadi. ſ. de here. cu ex iniucto. et Petro clauses eccle commisse sut qui fuit sacerdos: et no laico. xxiiij. q. j. quodcunqz. et xxj. dis. i nouo. et xcvj. di. bn qde.

c ¶ Fratribus vris. Ergo non aliis. qd e veru. et ide itellige de abbate qz si posset alteri abbatis monachu vel aliu absolue: ex eo qz dicit vris: de aliis phibitu intelligit. fi. e. ij q. j. vnus ex vobis xlv. dist. discipli na. ibi peccauerit ppls tuus et c. puilegiu hoc locale est ita qz ipi extede ad alios non possunt.

auc̄te pre. statuetes: vt in tali casu (nisi maioris[a] sit prouidetia reqrenda) p priore vestru q (sicut audiuimus) pbr[b] ee dz: fribus vris[c] absolutiois bnficiu impedat. Ide ti. scte praxedis pbro car. ap. se. leg.

¶ Excoicatus vel suspensus absolui no dz: nisi prius iuramento pstito. si tn sine scadalo iuramentu hri no pot: poterit fieri absolutio per manualem pmissionem. ¶ c. ij.

Sup eo qz monachi greci et heremite pp inobedietia snia suspesiois et excoicatiois legati nolut ad madatu eccle nisi p manuale promissione redire. ¶ Hoc tibi duximus rndedu qz si nullatenus pnt induci ad pstadu iuxta forma[d] eccle iuramentu[e] ipsos hac vice cu pmissione[f] poteris recipe manuali. cu int du (psideratis locoz et tepoz qlitatibus) seueritati sit aliqd detrahedu[g]. Ide bitur. et car no. decan. et subdia. aurelian.

¶ Cum de viribus sentetie du bitat: pot qs absolui ad cautela iuramento prestito. ¶ c. iij.

Venerabili. f. no. cenomanen. epo. et pcuratore turonen. archiepi in nra psentia pstitutis p quada suspesiois snia in pfatu epm ab eodem archiepo pmulgata: nos snlam ipam relaxauimus ad cautela[h]: ipso epo i pntia dicti pcuratoris pstante corporaliter iurametu: qz parebit madatis / q ide archiepo sibi ppter hoc fecerit: si cōstiterit[i] ipm i eo p quo fuit lata pdicta snia culpabile extitisse. Ide epo senen. ¶ Excoicant officiales locoru in quibus sunt statuta ptra eccliasticā libertate: nisi ea deleri fecerit et statutarii feudas ecclesie sunt priuati. ¶ c. iiij.

Graue venerabilis. f. n. pisani archiepi recepimus qstione: qz qda ciues pisani deputati ✝ a ptate ac pplo ad statuta ciuitatis ededa: in derogatione aplice sedis: et subuersione ecclesiastice libertatis[k] edere psumpsert. qz si qs clericus vel laicus ptra quecuqz laicu pisani districtus ad iudice ecclesiasticum lras aplicas impetrauerit: in mille solidis (nisi renunciauerit lris) code nent. nec redditus possessionum suarum reddant eide: vel agri excolant[l] illius: sz bano potius subiaceat ptatis. et ifra. ¶ Statuerunt illi pterea: vt clerici suis sumptibus[m] castrum ripe fracte faciat custodiri: qz si renuerit: ptra eos pras pcedere teneat: et. j. ¶ Ioqz. f. t. mādamus quatenus in psiliarios et

Venerabili. ¶ Glo. se. cam reddit obijcit et soluit

h ¶ Ad cautelam qr lata erat post appel. vt dicebat. sic. ſ. e. p tuas. et. ſ. d ap. ad psentia. ſ. de testi. venies. ij. in fi. et tn licet ad cautelam absoluat iuramentuz pstat. vt hic ptz. sz ex quo ad cautela absoluitur non deberet iurare. hoc fit p pter dubium: qr no constabat de ipa suspesioe an rite lata fuerit. et io pstat iuramentu: vt si constiterit ipm culpabile extitisse super eo p quo snia lata fuit stabit mandato archiepi. et est notabile qz p suspesione iuratur sicut p absolutioe excoicatiois. B.

✝ Inferio qz potestas legi cre deda e delegabil. fa. tex. i. §. constat insti. d iu. na. no. barto. in omi popu. li. ff. de iusti. et iur.

¶ Glo. se. qrit et tripr soluit.

i ¶ Cōstiterit. Corā quo cōstare dz: forte corā papa: si voluerit vel corā eius delegato: vel si arbitros eligere voluerit: ipse eni archiepo no dz cognoscere vt videt. ar. ſ. eo. p tuas. et. xi. q. j. si clericus. d hoc dz ſ. e. sacro. et e argu. ex hac decre. qz semp iuramentum exigedu est in absolutioe vbi no coustat excoicatione vel suspensione iniusta: sed mandatum differtur in euentum cognitionis vt dictu est. ſ. eo. sacro. Uel dic qz isti quibus scribitur cognoscent de hac suspensione.

Super eo. ¶ Cōis diuisio. Secunda pars ibi: hoc tibi. Ab. si.

d ¶ Formam. Quam habes. ſ. eo. ex tenore. que obseruanda est in absolutioe cuiuslibet qui incidit in canonem. ſ. eo. cam desideres. j. responso. in fi.

e ¶ Iuramentum. Tn ad cautela potius introductu fuit: vt ibi dicit: vt decetero no comittet talia. si. xxiij. q. vi. pessimam. et. j. eo. grauem. et. ſ. eo. ex tenore

¶ Glosa sequens argu. pro opi. sua et c. et remittit.

f ¶ Cum promissione. Hic euidenter reprobat opinio illorum qui dicut qz si iuramentu no interueniat in tali absolutione non est absolutus. iuramentu eni no est de substantia absolutionis: vt hic patet. de hoc dictum est. ſ. eo. cum desideres. in fi. Ber.

Grauem. ¶ Prima pars ponit querelam. Secunda dat iudices ibi: ideoqz. Ab. si.

k ¶ Libertatis. Sic. ſ. eo. nouerit.

l ¶ Excolantur. Similem penam habes. ſ. de priuile. c. pto. sic excoicantur iudei. ſ. de vsu. post miserabilem. et. c. pto. Ber.

m ¶ Sumptibus. Uolentes ecclesiam subijcere seruituti et publicis functioibus a quibus sunt omnino

immunes. S. de immu. eccle. non minus. et. xvi. q. i. § nouarum. C. de sacrosan. eccle. placet.
a ¶ Similia decetero. S. eo. ex tenore. xxiii. q. vi. pessimā. et. xii. q. ii. de viro. xi. q. iii. cū aliquis. sicut et de heretico. j. q. vii. quotiēs. j. et de conse. dist. ii. ego berengarius.

tas hic attenditur. S. eo. ca. j. et. xvii. q. iiii. si quis suadente / et quia animus punitur non opus. i. di. contra animum et duobus ca. sequen.
e ¶ Ad salutē. S. eo. j. respon. et. xi. q. iii. cū excōmunicato. vbi pmittitur participare in his q ad salutē ptinēt: vt hic dicitur: et quecunque verba ad hoc pficere pñt excōicato dici pñt. als nō.

officiales ciuitatis ipsius: nisi statuta ipa de capitularib' suis deleri fecerint: et idonee sicut exigit res caueri: que similia[a] decetero nō debeāt attentare: excōicationis sniam promulgare[b] pcures. † Ceterum cū iidem statutarii multa de bonis ecclesiasticis tenere dicant in feudū: ipos forte nihillominus priuatos[c] feudis hmōi nunciare pcures. Grego. ix.

¶ Alloquēs excōicatū in tendentibus ad salutem aie: etiā si alia vba interponat / excōicatus non est. Capitulū. liiii.

Cum voluntate ac proposito[d] maleficia distinguatur: excōicationis sententiam nō incurrit qui excōicato in his q ad absolutionē vel als ad salutem[e] aie pertinent in locutiōe participat: sz etiā alia vba incidenter (vt apud eū magis pficiat) iterponat.

¶ Predicatores presertim qui als sustētari nō pñt: ab excōicatis et detinētib' bona aliena elemosynā recipere pñt. h. d.

¶ Predicatores q̄z q̄ penes excōicatos vel[f] alios alienarū rerū detentores: in pdicationib' et confessionib' quasi gerunt cām[g] vel curam eorū ad quos res ipse spectare noscūtur: elemosynas licite pñt ab illis recipere: presertim[h] si als non valeant in illo loco sustētationem hre. ¶ Ponit quosdā casus in quibus pcutiens clericum excōicatus non est.

¶ Si q̄ vo rōne[i] officii qd in ecclia obtinent: aut etiā alii[k] clerici seniores zelo deuotionis pueros vel adolescentes in minorib'[l] ordinib' constitutos turbantes[m] diuinū officiū. et hi qui obtentu platio-

¶ Si. se. signat ḡrīū et quadrupliciter soluit.
b ¶ Promulgare procures. Ar. contra. S. e. nouerit. vbi excōicati vidētur ipso iure cōsiliarii sicut ipsi statutarii rectores et cōsules. sed illō intelligi potest nisi ifra duos mēses ea deleri fecerit. et hoc itelligitur fm illud: vt nisi ea deleri fecerint excōicent et sic videnf excōicati ipso iure nisi ea deleri fecerint infra terminum dictum: et postea per sententiam: sed statutarii et scriptores ipso iur sunt excōicati: vt. S. eo. nouerit. Uel dic q hic loquit de aliis conciliariis et officialibus qui postea successerunt et non de illis quorū cōsilio vel auctoritate statuta illa edita fuerunt: et nisi isti ea deleri fecerint excōmunicenf: vt hic dicit. et si ea fecerint obseruari nisi infra duos mēses ea deleri fecerint ipso iure sunt excōicati. S. eo. nouerit. sic. S. de immu. eccle. aduersus. antiqua decre. cōcordat illi decre. nouerit: et ideo videtur male decisa: vt non contradicat. sic expone pmulgare procures. id est promulgatum esse ostendas vel denuncies: vel iterum excommunicentur a iudice: als non videf cessare cōtrarium. Ber.

† Adde q statuta dicātur cōtra libertatē eccle no. l. i. j. § honorāde ff. q. re. ac. non da. bar to. in. l. cūctos; pplos et Saly. l. au ten. cassa. C. de sacrosan. ec.

c ¶ Priuatos. Ex hoc videf q ipso iure sunt excommunicati ipsi statutarii ex eo q dicit priuatos denuncies per decre. S. eo. nouerit. et quia cōtra fidelitatem veniunt amittere debent feudum. xxii. q. v. viii. de forma. et ecclesia potest illos priuare cū in hoc sint de foro illius. sic dñs priuat vasallum quando facit feloniam domino de suo feudo in consti. Federici. de feu. hac edictali. § preterea. quia dñs inter vasallos de feudo cognoscit. S. de foro cōpe. verum ex trāsmissa. si. S. de here. c. vlti. arg. xv. q. vj. c. penul. et. vl. sic et clericus qui contra ecclesiam suam aduocat perdere debet beneficium. S. de postu. c. vltimo.

Cum. ¶ Tres sunt partes. Scda ibi: predicatores. Tertia ibi: si qui vero. Ab. si.
d ¶ Uolūtate ac pposito maleficia. Hec verba sumpta sunt ex illa. l. ff. de fur. qui iniurie. in princi. ad comem. et spontaneas voluntates respicit deus: et non ad actus. xv. q. vj. c. j. et. xxiiii. q. v. si quid. sole eī temeri-

f ¶ Uel alios. id est vsurarios quorū elemosyna recipi nō debet. S. de vsuris quia in omnib'
g ¶ Causam. Eorū negociorū gestores: et ideo pñt eorū elemosynas recipe: vt h dr: qr ipsi quorū res agunf ab illis sua recipere pñt: et sic isti pdicatores licite ea recipiūt p elemosynis: et lz res non habeat effectū sufficit q ab illis negotiū sit vtiliter ceptū ff. de nego. gest. sz an vltro. § is aūt q̄. et negociorū gestor preterea potest agere ad sumpt' quos fecerit: vt ibi dr. et est arg. q ille q gerit vicem alteri' honorandus est sicut ille cuius vicē gerit. xciii. distin. c. vlti. et. xciii. di. c. j. et. S. de offi. deleg. cum olim. ii.

† Adde in Suman debeat eis dari. not. Albe. de rosa. et bal. l. i. j. C. de mendi. vali. li. xj.

h ¶ Presertim. Potest exponi p maxime: qr als tēpore necessitatis ab excōicatis possunt recipi necessaria et emi. xj. q. iii. qm multos. als vere pdicatores nō debent recipere elemosynas ab excommunicatis vel vsurariis / vel consimilibus. x. distin. oblationes. et. c. eorum. et. xvii. q. iiii. miror.
i ¶ Rōne officii. No. q rōne officii lz / qd als nō liceret † et hoc ideo qr ex q cōmissum est ei officiū et talia sine qbus officiū cōmode expedire nō pōt: sicut iudex pt cōpescere oēs ipediētes iurisditionē suā. S. de offi. delega. c. j. et. c. preterea. et. c. prudentiā. et. c. suspitiōis. et. S. de testi. c. tam litteris. immo et si nō habeat officium.
k ¶ Alii. s. seniores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinibus cōstitutos coercere etiam turbantes diuinum officium: vt hic dicitur.
¶ Glo. seq. arg. a contrario et causam reddit.
l ¶ In minorib' ordinib'. Ergo nō pñt sic cōpescere cōstitutos in sacris ordinib' lz turbēt officiū: qr ex eo q pmittit spāliter de istis de aliis phibet. sicut qd de vno negaf de alio cōcedif. xxv. di. qlis. et. S. de psump. nōne. et qr honorabilia mēbra exceptis grauiorib' culpis vberib' subiici nō debēt. xlv. dist. cū beat': puniātur ergo als admonitionib'. et si se nō correxerint possunt suspendi. S. de cele. mis. dolentes. Ar.
m ¶ Turbantes. supra eo. veniēs. et supra de appel. dilectis filiis. argu.

† Concor. textus l. i. j. § edissimū. cū glo. i ver. cōcedi. ff. de postu.

nis vel magisterii subditos et scholares correctiōis cā leuiter forte pcusserit: excōicationis sniam nō incurrūt. Q̄ et de his dicēdum est q̄ aliq̄ de familia sua vel ppinquos inferioꝝ graduū sibi mō vt cohibeant a suis insolētijs: et sciētia bonisq; moribus informētur duxerint corrigēdos. Idem astoricen. episcopo.

Cōicans excōicato in crimine dānabili incidit i excōicationē maiorē. Capitulum. lv.

Si cōcubine publice clericoꝝ ecclastice censure districtiōe notent: eosdē cōcubinarios nō est dubiū snia maioris excōicatiōis inuolui q̄ post latā sniam cōicāt in eodem crimie crimiosis. Idē.

Excōmunicatus minori potest ab excōmunicatione aliquem absoluere. Capitulum. lvi.

Duob collata ptās vt a minori excōicatione si in ipsam inciderint inuicem se absoluāt: vtroq; ligato vinculo excōicationis huiusmodi non expirat. Idem.

Permittit ministris ecclesiarū semel in ebdomada celebrare tempore interdicti concurrētibus his que exprimūtur in tex. Capitulum. lvii.

Permittim ecclesiarū ministris semel in ebdomada tpe interdicti nō pulsatis campanis / voce submissa ianuis clausis / excōicatis et interdictis exclusis: missaruꝫ solēnia celebrare cā cōficiēdi corpus dñi quod decedentibus in penitētia non negat.

---

a Prelationis. Sic ergo prelati possunt corrigere subditos et percutere leuiter sine metu excōicationis causa correctionis et nō ex odio. s. eo. ex tenore. leuiter enim hoc facere debēt: quia leuiter castigatus reuerētiam exhibet castigāti. xlv. distin. cum beatus.

b Magisterijs. Sic. s. e. c. j. modica enim et leuis castigatio pmissa est doctori ff. ad. l. aqi. l. v. s. si. et. l. seq. et humilis dꝫ esse doctrina magistri. s. de ma. et obe. hūilis vbi ptēs 3cor. iuenies ad hoc. nimia seuitia culpe annumerat. ff. ad. l. aqi. preceptoris.

Glosa ista pseqūt qd dicit s correctiōe familie notās i textu vi. casus et quattuor addit.

c De familia Not. q̄ ds familiā suā corrigere dꝫ cū ei cōpetat iure prie ptātis xxiij. qō. iiij. duo ista. et. xlv. dis. s. salomō. et. c. dicit plina. et q̄ domesticoꝝ suoꝝ curā nō hꝫ fidem negauit. xlvij. dist. s. necesse. ad fi. s. hinc etiā paulus. et. C. de pa. po. si filij. et nō solū pr: sꝫ etiā ppinqui domesticos suos corrigē debēt. C. de emē. ppin. l. vna. et hoc idē dicit / oēs pdicte psone clericos inferioꝝ graduū corrigere poterūt sine pena excōicationis: vt hic patet de magistris et platis et nō distinguit in gradu hic habes sex casus in quib lꝫ corrigere et pcutere clericū sine excōicatione. q̄ hnt officiū in eccl̄ia. seniores et plat: magr: dñs domus: et cōsanguinei. sunt et alij casus vbi qs nō incidit in canonē si iocosa leuitate clericū pcutit. s. eo. c. j. itē si inueniat eū cū mre filia vxore vel sorore. itē si vim vi repellat incōtinēti. s. e. si vo alicui. j. s. ij. et. iij. Itē si clericus post trinā admonitionē non se corrigat perdit hoc beneficiū. s. e. cōtingit. ij. et. c. in audientia.

Glo. ista no. a quo aliud in sacris. scdo qrit et soluit.

d Inferioꝝ graduū. Sec si sint in supioribꝰ: puta subdiaconatu vl alijs supioribꝰ: qr p sacros ordies liberati sunt a pria ptāte. vn nullū ius hnt in eis. sacer enī ordo liberat a pa. po. qr liberat a fuili: qd plus est liij. di. ex antiqs. et. c. frequēs. et. c. si seruꝰ sciēte et subdiaconꝰ eodē gaudet priuilegio cū diacono. s. de ser. non ordi. miramur. Et ita habes hic q̄ clericus q̄diu est in minoribꝰ ordinibꝰ est in pa. po. nisi expresse emācipetur. et ita no. dignitatē sacroꝝ ordinū. Quid si psone superius in lr̄a noiate excedāt modū nūqd incidūt in canonē? rñdeo nisi irato aīo hoc faciāt et ex pposito non credo q̄ incidāt in canonē q̄ solūmō dolū psequit qd colligitur ex vbis canonis. xvij. q. iiij. si qs suadēte ibi: manus violētas iniecerit. et. s. eo. c. j. violētia non committit sine dolo sed hmōi manꝰ pdictarū psonarum nō sunt dolose sed charitatiue licet fortuito casu excedat modū discipline. qd pbatur ex prin. huiꝰ ca.

e Si cōcubine. In eodē crimine. Sec si alis participarēt in locutiōe vel alis q̄ in crimine: tūc nō essent excōicati maiori sꝫ minori. si. s. c. nup. vbi latius de hac materia. et ea q̄ ibi dicta sunt hic posses repetere et sic snia p participatione criminis extendit ad psonas q̄ quas lata nō fuit. sic s. de imm. ec. ad nersus. i. si. et. s. eo. nouerit. B.

Duob coll. Glo. se. obijcit et dupliciter soluit.

f Non expirat. Si ptās ista absoluēdi nō expirat: q̄ vnꝰ pōt absoluere aliū? Sꝫ q̄ videt q̄ cū vnꝰ sit priuatꝰ a sacris aliū restituere nō pōt. de cōse. di. iiij. scdm qd ei nō hꝫ dare nō pt. j. q. j. c. j. et q. vij. daibertū. et ar. s. de cle. excō. mi. c. vlti. dd s dicit q̄ talis ptās nō expirat. Rñ. dñi dicit q̄ i veritate ptās collata nō expirat ppter hoc cū effectu: sed dormit. i. ptās illa cū vterq; sit excōicatus non pōt hre effectū. qr alter alteri non pōt absoluere: nisi prius alter eoꝝ ab alio q̄ a socio fuerit absolutꝰ: tunc demū hꝫ effectū. sic. s. de offi. dele. prudētiam. s. sexta. et. s. de cōces. prebē. et ec. nō va. qr diuersitatē. xv. q. vj. c. pe. et vlti. si. C. de cura. fu. l. pe. Uel dic q̄ bene pōt alter alterum absoluere lꝫ sit ligatus minori excōicatione: et ita nullo mō expirat ptās: sed durat cū effectu. ar. decre. pdi. si celebrat. qr minor excōicatio priuat solūmodo a pceptione sacramētoꝝ: sed nō a collatione vt ibi hr. arg. ad hoc. s. eo. sacro. et. s. de rescrip. ab excōicato.

Permittim. Hodie hoc ca. seruit de nichilo: qr hodie pmittit singulis clericis celebrare ianuis clausis excōicatis vel interdictis exclusis vt habet in ca. si. s. adijcimus. et. s. seque. eo. titu. lib. vj. Ab.

Glosa seq. duplicē causam ponit quare tempore interdicti celebrare permittūtur: qnq; fauore celebrantium. qnq; alioꝝ. ver. sed quādo reci. per contrariū.

g Excōicatis et iterdictis. Ex hoc idē facere debēt religiosi et alij q̄ priuilegiū habēt celebrādi tēpore interdicti. s. de pui. qd nōnullis. et. j. ti. pri. cū in partibꝰ illud priuilegiū p hoc. c. extēdit ad oēs alios prelatos ecclesiarū qui prius illud nō habebant q̄ semel tm̄ in ebdomada celebrēt cā conficiēdi corpus xpi: et hic non attendit fauor personarū sed sanctitas ipsiꝰ corporis pncipaliter et necessitas decedētiū infirmoꝝ. Presbyter enī semp dꝫ hre eucharistiā paratā. sed qn cōsecratur p populo nichil in crastino seruandū est. de conse. dist. ij. tribus. item alijs cōceditur fauore religionis siue personarū. vt patet in ca. q̄ nonnulli. s. de priuile.

h Qd decedentibus. Sic. s. ti. pri. qd in te. Ber.

Margin: Addde de hac qō. car. flo. in cle. j. de reli. do mi. s. pdictis s viij. q. qui am ple. di. et dispu tat.

Margin: Correctio mr̄is ē pmissa et etiā necessaria.

Margin: Excōicatꝰ excōicatū pōt absoluere

Margin: Ordo sacer liberat a patria ptāte.

Quāuis. ¶ Diuidit in duas ptes. scda ibi: nisi. ab.
a ¶ Satisfaciat. Licet qs satisfecerit iniuriā passo: nondū tn̄ haberi dz absolut⁹ nec est ei cōicandū nisi primo absoluat. ꝫ. eo. cū desideres. j. rn̄. et vlti. ois em̄ res p quascūqz causas nascit p easdē dissoluit. ꝫ. de reg. iu. c. j. sic em̄ excōicatio q̄nqz solo vbo ꝯtrahitur ꝛ solo verbo tollit: sed in hoc casu ipo facto inducit: sꝫ solo verbo tollit: ꝛ sic satisfactio vel iuramētū nō sunt de substātia absolutiōis: de hoc dictū est. ꝫ. e. cū desideres. in fi.
b ¶ Mortis. ꝫ. eo. non dubiū. ꝛ xvij. q. iiij. si qs suadēte. ꝛ. ꝫ. eo. quod de his.
c ¶ Inimicitia. ꝫ. e. decetero. de infirmitate: inopia: senili etate. habeo. ꝫ. eo. qd de his.
¶ Glosa sequēs signat cōtrariū ꝛ ibi remittit.
d ¶ Inopia. Si. ꝫ. de testi. si qui testi. contra. ꝫ. eo. ea noscitur solu. ibi.
e ¶ Puerili. Pueri infra pubertatē nō mittūtur ad curiā: qr etas eos excusat ab itinere. ꝫ. eo. ca. j. ꝛ ⁋ priori. ꝛ. ꝫ. eo. ca. vltimo.
f ¶ Fragilitate sex⁹. ꝫ. e. mulieres. ꝛ. c. ꝺ monialib⁹
g ¶ Corporis impotētia. Quia si sit mutilat⁹ in pede qꝫ ire non possit vel contractus.
h ¶ Impedimēto canonico. ꝫ. eo. qd de his. Ber.
i ¶ Iuris beneficio. Ut serui. ꝫ. eo. mulieres: et hoc intellige sm distinctionem huius ca. ꝫ. e. relatum.
k ¶ Quibusdā predictoꝝ. Scilꝫ qui timore mortis. infirmitate: inimicitia. senili etate cōfracti: vel impotentia perpetua. inopia. oēs isti possibilitate recepta sedē apostolicam visitabunt pro mandato recipiēdo. vt. ꝫ. sequitur. ꝫ. eo. decetero. ꝛ. c. de his.

⁋ Adde qn̄ dicatur qs i mortis articu. no. glo. ꝫ. ꝺ offi. ordi. pastoralis ⁋ pterea. bar. i. l. j. C. de sacrosan. ec.

Si quem. ¶ Non diuiditur.
l ¶ Sifi. puta nisi h⁹ feceris nouer͛ te excōicatū. ꝫ. ꝺ ap. c. pterea. ij. ꝛ. ꝫ. ꝺ testi. co. c. ij. ꝛ. ꝫ. ꝺ rap. c. iij.
m ¶ A iudice. Suo. sn̄ia iudicis sui siue iusta siue iniusta tenet. xj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. sed a nō suo iudice lata. est nulla. arg. ꝫ. de priui. cū olim essem⁹. ꝛ. ꝫ. de cōsue. ad audientiā. ꝛ. ꝫ. de iudi. at si clerici. ꝛ. ꝫ. de offi. or. c. pe.
¶ Glo. seq. tractat de maiori ꝛ minori excōicatione.
n ¶ Nō tm̄ minori. Sic ergo patet cū dicos excōico illū de maiori intelligit: minor enim excōicatio remouet a cōione sacramentoꝝ vt hic dicitur: maior excōicatio a corpore christi qd est eccīa. s. cōione fideliū. iij. q. iiij. engeltrudā. Est ergo maior excōicatio a qualibet licita cōione ꝛ legitimo actu separatio. vn̄ adā excōicat⁹ fuit ex esu ligni. xj. q. iij. ⁋ euidēter. Excōicatio q̄ dicit anathema infligitur tam ab hoie qꝫ a iure: ꝛ p contumacia ꝛ p crimine. ꝫ. ti. pxi. ex parte. ꝛ. xvij. q. iiij. si qs suadēte. ꝛ. xxiij. q. j. c. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ i titulo isto p viol entam manus iniectionē. Minor aūt excōicatio infligit q̄nqz penitēti. ꝛ impenitēti. penitenti q̄nqz a seipso: q̄nqz a sacerdote. ꝺ pent. distin. j. facilius. Sed meli⁹ facit si auctoritate sacerdotis hoc facit. de pe. distin. j. in actione. Impenitenti q̄nqz a deo imponitur excōicatio minor. cū pꝑter mortale peccatū deus tradit aliquē sathane / et discedit a mente ei⁹. xj. q. iij. audi deniqꝫ. Quādoqꝫ ipsemet se suspendit a sacramētis cū nō vult penitere ꝛ putat sibi sufficere et male hoc fit. de pent. dis. j. sunt q arbitrant. sed si reputat se indignū et abstinet bn̄ facit. de cōse. dis. ij. qui scelerate. Q̄nqz imponit a sacerdote loco pene: qr nō vult penitere. xvij. q. iiij. miror. q̄nqz p sn̄iam canonis. xj. q. iij. cum excōicato. ꝛ. lxxxj. dis. si qui sunt. Cū inflicta est excōicatio a se vel a deo agat penitētiā et sequit recōciliatio. Si vo a sacerdote inflicta fuerit p eū recōcilief. Cū vo a canone infligit minor excōicatio p simplicē sacerdotē pōt absolui. ꝛ sine iuramento vel aliquo mandato nisi participet in crimine. ꝫ. e. nuper. ꝛ. c. si cōcubine. qr maiori excōicatione est notat⁹. Si ab hoie semp ab eodem: vel ei⁹ superiore dz absolui. ꝫ. e. p tuas. nisi incēdiariꝰ post publicationē. ꝫ. eo. tua. Si a canone est notatus: a suo epo pōt absolui nisi cōditor canonū sibi absolutionem retinuerit. ꝫ. e. nuper. sicut in his qui violentas manus mittunt in clericum. xvij. q. iiij. si quis suadente. ꝛ. ꝫ. eo. ca. priori.

Excōicatio maior.

Excōicatio minor vario modo infligit

Excōicatio q̄liter tollitur.

Idem. ¶ Satisfaciens clerico quem verberauit / non potest propter hoc ab episcopo absolui nisi in certis casibus hic expressis. Capitulū. lviij.

Quāuis incidens in canonem late sn̄ie pꝑter violentam manuū iniectionē iuxta pprias facultates eis satisfaciat[a] / qbus iniurias irrogauit: non tn̄ aliter qꝫ p se. ap. vel ei⁹ legatū absolutiōis pōt bn̄ficiuꝫ obtinere. ¶ Nisi iminēte mortis[b] articulo: ꝛ infirmitate: inimicitia[c]: aut inopia[d] puerili[e] vel senili etate: fragilitate sexus[f] seu alia corporis[g] impotentia: siue q̄libet impedimēto canonico[h] retrahat: quomin⁹ romanū pontifi. possit adire: vl' nisi iuris beneficio[i] a labore hmōi excusetur. Ceterū q̄busdā[k] predictorū: videlꝫ q̄ tpali impedimento laborāt (exceptis pueris) sub debito iuramenti (qd sm ecclesie formā prestare tenentur) consueuit iniungi vt impedimēto cessante ad apo. se. accedāt mādatum ipsius humiliter suscepturi. Idem.

¶ Excōicatio simpliciter lata intelligitur de maiori. h. d. Et est text⁹ notabilis. ꝛ quotidie allegat. Capitulum. lix.

Si quem sub hac forma verborū illum excōico vel simili[l]: a iudice[m] excōicari cōtingat: dicendū est eum nō tātū[n] minori q̄ a perceptione sacroꝝ: sed etiā maiori excōicatione que a cōione fideliuꝫ separat esse ligatum. Idem.

¶ Beneficiū indultum rōne minoris etatis postqꝫ cepit habere locū non extinguitur licet minor peruenerit ad maiorem etatem. Capitulum. lx.

Pueris[o] qui in canonem inciderūt sentētie promulgate: siue ante siue post pubertatē postulent se absolui: pōt diocesan⁹ eps absolutionis bn̄ficiū ipartiri. ¶ Cū pꝑter defectū etatis[p] in qua fuit commissus excessus: ri

Pueris. ¶ Pueri excōicati p iniectiōe manuū ab epo absolui pn̄t. etiā si ań absolutionē effecti sūt puberes. h. d. Et due sūt ptes. scda ibi: cū pꝑter. Ab.
o ¶ Pueris. Intellige doli capacib⁹. ꝫ. ꝺ delic. pue. pueris. alś iniuriā facē nō pn̄t. pati vo sic. xv. q. j. illud.
p ¶ Etatis. Sic ergo parcitur etati: licet non in totum sed quo ad minorem penā: vt in delictis. ff. de mino. auxilium ⁋ in delictis. In delictis enim non parcitur nisi quo ad minorem penam: vt ibi.

Sūmarium. diuisio

¶ Glo. seq. ponit quattuor casus quibus temperatur rigor.
a ¶ Rigor. Juris rigor temperatur quandoque ratione etatis: vt hic. et .lxxxvj. di. tanta. et de pe. di. iij. eos qui. xxv. q. ij. sententiam. quandoque ratione locorum et temporum. s. e. sup eo. et quandoque ratione persone et cause et loci et temporis. s. de transact. c. viij. et xxxiij. q. viij. occidit. et .xxix. dis. sciendum. quandoque ratione multitudinis et scandali. l. dist. vt constitueretur. cum suis concordantijs.

¶ Rub. De verborum signifi.

Continuatio. ¶ Supra visum est de diuersis constitutionibus circa iudices / iudicia / clericos / matrimonia / et crimina verumtamen quia in eis et alijs dispositionibus dubitari potest de significato verborum: ideo in fine operis annectit hanc rubricam. Ab.

a ¶ Nouate. ¶ Exponit hic hieronymus verbum nouale quod scribit osee. x. capi. Ab.

b ¶ Nouale. Verba sunt hieronymi exponentis verba prophete.

c ¶ Precisus. Dicitur in lege. terra. s. precisa que anno cessat. ff. de verbo. sign. silua ¶. ij. Dicitur nouale terra de nouo ad culturam redacta: cuius non extat memoria quod culta fuisset. s. eo. quia per nouale. et quod semel fuit nouale semper erit nouale quo ad decimarum retentionem vel solutionem. s. de priui. ca. viij.

gor sit mansuetudine temperandus.

¶ De verborum significatione

Hieronymus super Osee.

¶ Nouale est terra nouiter ad culturam redacta. Cap. j.

Nouate no uale. Noua le est ager nunc primum precisus. Idem super danielem.

¶ Appellatione patris veniunt in lata significatione omnes ascendentes. Capitulum. ij.

Nam et rex nabuchodonosor pater tuus. ¶ Id est pauus more scripture qui auos et deinceps patres appellat.

Idem in parabolis. ¶ Non dicitur natus qui statim decessit. Ca. iij.

Nam et ego vnigenitus fui coram matre mea. ¶ Quare vnigenitum se nominat: quem fratrem vterinum precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mox natus sine nomine quasi nunquam esset / de vita decessit. Idem super Mattheum.

¶ Dictio antequam / non semper implicat. Capitulum. iiij.

Quod dicit antequam conuenirent: non sequitur vt postea conuenirent: sed scriptura quod factum non sit ostendit. Hiero. super mattheum.

¶ Primogenitus dicitur qui primo nascitur: etiam si nullus sequitur eum.

Capitulum. v.

Joseph non cognouit mariam donec peperit filium suum primogenitum. ¶ Ex hoc loco quidam peruersissime suspicantur: et alios filios mariam habuisse: cum mos diuinarum scripturarum sit vt primogenitum non vocent quem fratres sequuntur: sed eum qui primo natus fuit. Hilarius.

¶ Verba sunt intelligenda non prout sonant: sed secundum mentem proferentis. Capitulum. vj.

Intelligentia dictorum ex causis est assumenda dicendi: quia non sermoni res: sed rei

divisio. Nam et rex. ¶ In prima parte ponuntur verba danielis. in secunda verba hieronymi exponentis illa. secunda ibi: id est proauus. et vide hystoriam. de conse. dist. j. in. c. vestimenta. alias incipit vasa. Ab.

d ¶ Proauus. Verba sunt hieronymi exponentis verba prophete.

e ¶ Patres. Omnes ascendentes parentis nomine continentur. ff. de verbo. signi. appellatione. et appellatione filij omnes descendentes. ff. eo. liberorum. et. ff. de gradi. l. iurisconsultus ¶. parentes vsque ad tritauum patres dicuntur. vltra vero / maiores appellantur. liberi: vsque ad trinepotem vlterius inferiores vocantur: vt ibi dicitur vnde Christus dici potest filius Dauid. Ala.

divisio. Nam et ego. In prima parte ponuntur verba salomonis. in secunda verba hieronymi exponentis illa ibi quare. Ab.

f ¶ Vnigenitum. Verba sunt hieronymi exponentis verba salomonis.

g ¶ Fratrem vterinum. Fratres vterini dicuntur qui ex eodem vtero nati sunt. viuente enim Uria concepit Barsabee ex Dauid: et peperit filium qui mortuus est statim: postea concepit ex eodem salomonem. vnde de ipse dicit / nam et ego vnigenitus.

h ¶ Quasi nunquam esset. Et ita non videtur fuisse qui non durauit. arg. s. de reg. ad nram lxiij. di. quanto. ff. s in rem ver. si a patre ¶. prosum. sic non dicitur esse qui minus idoneus est. s. de transla. inter. et. ff. quod cuiusque vniuer. l. j. ad fi. et. C. de episco. audi. de creationibus. et xix. di. propter testimo. et. xxiij. q. j. paratus.

i ¶ Quod dicitur. ¶ Antequam conuenirent. Verba sunt euangelij Matthei que hieronymus hic exponit. s. xx vij. q. ij. priusquam. nec valet hic arg. a contrario sensu. et est quidam modus loquendi sicut ibi sede a dextris meis donec ponam etc. non tamen sequitur quod postea posuerit. Ah. et illud coruus non fuit reuersus ad archam donec aque siccarentur. sic. s. c. pri. imo ostenditur quod non conuenerunt. contrarium innuitur eius quod verba sonare videntur: vt hic dicit. in si. etc.

Joseph ¶ Primo ponuntur verba euangelij. secundo verba hiero. exponentis illa ibi: ex hoc loco. Ab.

k ¶ Donec peperit. simile. s. eo. c. proximo.

l ¶ Mos. Idem dicit lex quod primus est quem nemo antecedit: ergo et primogenitus est ante quem nemo nascitur quicquid sequatur. ff. eo. ti. primus. et. l. primi. Primus enim non solum is intelligitur qui ante aliquem est: sed etiam is ante quem nemo sit. vt. ff. de vulgar. et pupil. substi. l. ex duobus. in prin.

m ¶ Intelligentia. Sic. ff. de reg. iur. in ambiguis. et xxij. q. v. humane.

n ¶ Dictorum. i. verborum que prolata sunt.

o ¶ Ex causis. Non statim debemus intelligere vt verba prima facie sonare videntur. maxime vbi ambigua sunt: sed debemus recurrere ad intentionem loquentis vt hic dicit ar. bo. s. de preben. c. vl. et. c. cum causam. et. ff. eo. ti. nepos proculo. et. ff. de reg. iur. semper in stipulationibus ad causam dicti recurrendum est. s. de accu. cum dilecti. sicut ad causam facti. xxiij. q. viij. occidit. ff. de fur. verum.

p ¶ Res. i. intellectus. ff. de suppel. lega. l. labeo. xxxj. q. j. quomodo virginibus. vbi dicit sex maritos habuisse quos tamen testante domino non habuit: ibi enim hieronymus re-

Marginalia: Fratres vterini — mat. 4. — osee. x. — Continuatio. Contra nouale. ff. c. t. l. silua ¶. nouale — dani. v. — puer. iiij. — Nouale. — mat. j. — Adde de hac dictione donec. quod no. l. l. j. ff. de sena. Bar. in l. ambiguitate. C. de vsufructu.

spexit intentionem et non verba samaritane. Lau.
a Rei est sermo subiectus. i. intentioni seu intellectui sermo seruire debet: quia non in folijs sed in radice rationis est in sensu consistit euangelium. j. q. j. marchion. et j. e. ca. ij. in hoc. verba enim instituta sunt: ut per ea quis in alterius noticiam cogitationes suas proferat xxij. q. ij. is autem qui sicut animus preferetur corpori ita sententia verbis. xxviij. dis. sedulo. xxij. q. v. humane. et ff. de legibus. scire. Item arg. est quod verba ad extraneum sensum sunt trahenda ubi reus aliter saluus esse non potest ar. C. de verb. sig. cum quidam et C. de legi. cum questio.

N Ihil obst.
a Diuersitas verborum non viciat si idem in substantia concludatur. h. d. Ab.
Glo. se. ar. al. le. Iriu et soluit.
b Diuersitas. Quia nomina et verba transposita idem significant ut dicit aristoteles in periarmenias. et est ar. ad hoc. C. de testa. quoniam indignum. et hoc ubi eadem dicuntur prout sequitur in lra. et hoc certum sit. et est arg. bonum pro testibus diverso modo narrantibus. arg. s. de testi. c. cum tu. et xxiij. q. j. in scriptu ris. de conse. distin. ij. quotidie. et de peni. distin. j. periculose. Ar. contra. xxxv. q. vj. de parentela. ij. sed illud intelligitur de contrarietate sententie.

Con. cor. l. si aliud de dolo. ff. ne dolus vo. et vi et i. l. j. et hec verba. ff. ne vis fiat ei.

Summarium.

Con. cor. tex. l. j. ij. C. ubi se. na. vel cla. lxxx. di. sti. fraternitatem.

For.

est sermo subiectus. Augu. sup mattheum. Non viciat factu vario modo narratum ubi idem in substantia concluditur. C. vij.

N Ihil obstat narrandi diuersitas[b] ubi eadem dicuntur: maxime cum quisque euangelistarum eo ordine credat se dicere quod deus voluit. Gre. Sensum non verba considerare debemus. c. viij

P Ropterea[c] si plixitam epistolam meam ad interpretandum[d] accipere te fortasse contingerit: rogo non verbum ex verbo sed sensum[e] ex sensu transferri: quia plerumque dum proprietas[f] verborum attenditur: sensus veritatis amittitur. Isidorus. Dicit quos proprie

a Q ut prepositus. Capitulum. ix.

Q Uauis omnes qui presunt prepositi rite[g] vocentur: tamen usus obtinuit eos vocari prepositos: qui quandam prioratus[h] curam super alios gerunt. Idem in lib. ethimologiarum

Non recipit congrua iumtionem. Capitulum. x.

F Orus est exercendarum litium locus a fan do dictus siue a foroneo rege qui primus[i] grecis legem dedit. Constat[k] autem forus causa lege: et iudicio. Causa[l] a casu quo venit dicitur. est enim materia et origo negocij nedum discussionis examine patefacta: que dum proponitur causa est dum discutitur[m] iudicium: dum finitur: iusticia[n]. Uocatur autem iudicium[o] quasi iurisditio et iusticia[p] quasi iuris[q] status. Iudicium autem prius inquisitio vocabatur: unde et auctores iudiciorum: prepositos questores/ vel quesitores vocamus. Negocium[r] multa signat: modo actum alicuius rei cuius contrarium est ocium: modo actionem[s] cause quod est iurgium litis. et dictum est negocium id est sine ocio. negocium autem in causis / negociatio in commercijs dicitur: ubi aliquid datur / ut maiora lucrentur. Iurgium[t] dicitur quasi iuris garrium eo quod hi qui causam dicunt iure[v] disceptant. Lis[x] autem a contentione limitis prius nomen sumpsit: de qua virgi-

g Uamulo.
g Rite. i. secundum originariam verbi significationem.
h Prioratus curam. Sic ponitur. j. q. iij. saluator. et est dignitas per se sic dicta.
i Primus. vel. di. moyses. B.
k Constat ex tribus: ut hic dicit non tamen quod ex suis partibus competentibus. sed ouantibus potius: et ipropterea dicitur locus constare ex his sicut domus ex ves tibus quo homo adornatiue. unde illud. Cultu/ que musque tegunt. Omnia quos mima est ipsa puella sui.
l Ca. a casu et ita est causa antequam rndeat quos alia est quam causa reus in dicendo posita cum ipositione certarum psonarum. s. actoris et rei/ iudicis et testis. Et io dicitur a casu: quia frequenter casualiter occurrunt preter voluntatem hominis.
m Discutitur iudicium Et sic videtur processu temporis mutare nomen et exemplificat de iudicio de tertio per te etiam fori.
n Dum finitur iusticia. hic exemplificat secundum pre foris: et ita ex istis tribus partibus constat forus ut dictum est: et idem esse videntur ista tria in substantia sed aliam denominationem assumunt diuerso tempore.

Forus unde. causa. versus. Iudicium. Iusticia. Negocium. Iurgium. Lis.

c Ropterea. al's preterea.
d Ad interpretandum. i. ad exponendum.
e Sensum. s. eo. intelligentia.
f Proprietas. Non enim semper ad proprietatem verborum recurrendum est sed videndum est quod testator senserit in qua presumptione sunt qui morantur in eo loco. ff. de fun. instru. et instru. le. cum de lanionis. s. asinam. quia potior est mens dicentis quam vox. ff. de suppel. le. labeo. nec plus verbum quam voluntas inspici debet. C. que res pig. obli. pos. l. ul. Item ar. ff. xxij. q. v. humane aures. j. q. j. marchion. Item ar. ff. xxij. q. v. humane aures. in significatione cadunt cum res aliter salua quod verba a sua significatione cadunt cum res aliter salua esse non potest de qua agitur. inst. de inuti. sti. s. quos tiens. et ij. q. ij. sed. C. an seruus ex facto suo. l. ult. ff. si quis cau. si eum. s. qui iniuriarum. l. v. dist. qui partem. et. l. di. dno sancto. a proprietate verborum non est recedendum: nisi quando constat voluntatem loquentis aliter voluisse ff. de lega. iij. non aliter et improprietates non sunt trahende ad consequentiam sed excusande. Ala.

o Iudicium. Iudicium est legitimus actus duarum personarum actoris et rei super eadem questione sub eodem iudice contracta. Lau.
p Iusticia. Iusticia est constans et perpetua voluntas ius suum unicuique tribuens. insti. de iusti. et iu. in prin. et s. in prin. libri in constitu. grego.
q Iuris status. Lex enim dicitur status iuris. et vere: quia per sniam ius non constituitur: sed status iuris declaratur. ff. si serui. vendi. sicut. s. sed si queritur.
r Negocium. Quia supra mentionem fecit de negocio ibi: origo negocij etc. ostendit quid sit negocium quasi negans ocium.
s Actionem cause. In hac significatione sumitur. s. ubi dicit origo negocij.
t Iurgium. hic exponit quod dixit. s. quod est iurgium litis
v Iure disceptant. Arg. quod iurgia non pertineant ad phos: quia non tenentur esse iurisperiti. xxxviij. dis. que ipsis. nec aduocare pnt. nisi in certis casibus. s. de postu. c. vi. sec. de archidiacono. xxv. di. c. j. j. rn. archidiaconus.
x Lis autem. Quia fecit mentionem litis. s. ubi dicit iurgium litis: exponit modo quid sit lis. lis enim ciuile can

fam est ēdit tantum: et non criminalē. ff. eo. titu. litis.
a ¶ De qua virgilius. Argu. habes hic q possum[9] inducere pro nobis libros gentilium siue paganorū. xxxvij. distin. si quid veri. et. j. qō. j. dñs declarauit ibi. Cretenses pigri. corde male bestie. B.

specialī. ff. de rei vē. si post acceptū. Sincopa. cū qd au ferē de medio dictionis. vt̄. q. j. audacter p audaciter. Ironia cū qd p derisionē. i. p contrariū dr̄. O q̄ta inte gritas. xj. q. iij. ad mēsam. in fi. Epheregesis. i. expositio precedentis sermonis. xlvij. dis. q̄m. Itē antropospa tos: cū aliqd at tribuit deo qd cōuenit hoi. xxiij q. i. odi et. pieci. et. s. d re. eccl. alie. vel nō. si do pres byterorū. Ala.

b ¶ Argumē to. Argumentū vocat naturalē pbationem q̄ fit per localē argu mētationē. et ita est arg. q i iudi cio vz naturalis pbatio. Arg. s. j. dist. cōsuetudo et. s. d elec. bone. j. ibi negātis fa ctū p rerū natu rā. et c. a s̄cio et nō p testes: vel instru menta vel lr̄a se quēs dicit: vnde dic tabulis. i. in strumētis.

c ¶ Tabular. hic equiparant testes et instru mēta: qz parem vim habēt in iniri bus exercendis. C. de fi. instru. in exercendis.

d ¶ Negocio. Non notorio qd exercetur in for ma iudicij.

¶ Glo. se. signat cōtrarium et du pliciter soluit.

Virgilius in xij. *Argumētū.* *Iudex* *Iure disceptare.* *Accusator.* *Reus* *testes*

lius[a]. Limes erat positus: li tē vt discerneret agri. Causa aut argumēto[b] aut pbatione cōstat. Argumētū nūq̄ testi bus nunq̄ tabulis dat proba tionē: sed sola inuestigatione inuenit veritatē: vñ dictū est argumentū argute inuentū. Probatio aūt testibus et fide tabularū[c] cōstat. In omī q̄q negocio[d] he persone querun tur. Iudex accusator: reus et tres testes[e]. Iudex[f] dict[9] q̄si ius dicēs populo siue q iure disceptet. Iure aūt discepta re est iuste iudicare. nō est er go iudex si non est in eo iusti cia. Accusator vocatus est q̄si causator quia ad causam vo cat eum quē appellat. Reus[g] a re que petitur nuncupatur: qz q̄uis conscius sceleris nō sit: reus tñ dicit q̄diu in iudi cium p re aliqua petitur. Te stes antiquit[9] supstites dice bātur: eo q super cause statu proferebantur: nunc (parte[h] ablata nois) testes vocantur. Testes aūt cōsiderant condi tione: natura: et vita. Condi tione si liber[i] nō seruus: nā se pe seruus metu dñantis[k] testi monium supprimit veritatis. Natura. si vir nō femina[l]. nā varium[m] et mutabile testimo niū semp femina pducit. Vi ta si innocēs et integer[n] actu: nā si vita bona defuerit / fide carebit[o]. nō enim potest iusti cia[p] cū scelerato homine ha bere commercium. Idem.

¶ Dicit quid sit pactū et vn de dicatur. Capitulum. xj.

Pactum[q] dicit iter ptes ex pace cōueniens scri ptura[r] legibus[s] ac morib[9] cō probata: dictū pactum[t] q̄si ex pace factū. Idem in eodem.

¶ Hic ysidorus ponit ethi mologiam iuris prout habe tur in re: non prout est gene rale nomen. Capitulum. xij.

i ¶ Si liber. qz seruus testis esse non pōt. iij. q. iij. vbi. §. item seruū s; liberi: vt ibi dicit. ver. itē liberi. et. C. de te sti. aut. si dicat.

k ¶ Dñantis. iiij. q. iij. itē ido nei. et. xj. qōe. iij. quattuor.

¶ Glosa ista si gnat cōtrarium et soluit.

l ¶ Nō femia. hoc intellige in criminalibus in quo casu mulier te stis esse non po test s̄m canones xxxiij. q. v. mulie rē. sed i ciuilib[9] et matrimoniali bus bene ferunt testimonium. s. de testi. tā littē ris. et ca. sup eo.

† Conc cor. l., te stium et ibi bo. glo. C. d testi.

Mulier an pos sit esse testis.

e ¶ Tres te stes. Arg. s. iiij. q. iij. §. vbi nūer[9]. et. ij. q. iiij. c. j. et. s. de testi. l. z vniuersis. vbi dr̄ i ore duor vel triū testiū et c. † pōt dici q hic dicit tres testes ppter triplicem modū pbandi. s. p testes / instrumēta / et argumēta de quib[9] pmisit vel pot[9] dicas confessionē. qz quodlibet istor triū legitimā facit pbationem scilz p testes instrumē ta et confessionē. s. de testi. spo. cum ad sedem. in fi.

† Concor. tex. l. l. vbi nume rus. C. d testi.

f ¶ Iudex. Sic. xxiij. qō. ij. c. j. et supple hic bonus: qz q̄nq̄ malus est iudex. iij. q. vij. c. iudicet. §. viti. qz et p meritis subditor disponit a deo vita rector. ij. q. vij. ca. j. et. vj. q. j. ex merito. et. viij. q. j. audacter. Ber.

g ¶ Reus. A re et nō reatu. xv. q. iij. c. viti. ij. q. vj. non est. Ber.

h ¶ Parte ablata. Est hic figura q̄ dicit auferesis cū principiū dictiōis auferē s̄cōm q patet hic. Est et fi gura alia q̄ dr̄ psopopeia. i. cōfirmatio noue persone. de cōse. dis. iiij. q̄ris a me. §. suo fi. Itē antonomasia cū per excellētiā aliqd alicui attribuit qd cōe est pluriū: vt cū dico aplȳs intelligit paulus. xxxij. q. vij. c. aplȳs. et cū dico vrbs intelligit roma. s. d pe. et remis. significa uit. Sinecdoche. cū pars ponit p toto. xxxij. q. iiij. me retrices. xiiij. q. v. penale. Anthiptosis. cū ponit casus pro casu. lxxv. di. ordinatiōes. xviij. q. ij. quidā. Liptote: cū plus dicit et minus significat. xxxij. q. vij. quid in oibus. Pleonasmos cum superabundat dictio: vt iste videt oculo monachū regularē. xx. q. iij. presens. The mesis. cū eadē dictio interdicit. ff. de mino. l. qō si de

Aufe resis. *Figu rarum multi plices sūt spe cies.*

Arg. contra q possunt in criminali. xv. q. iij. ex eo. sed aliud s̄cōm leges. tñ in crimine excepto admittit mu lier etiā male fame ad accusationē. s. de simo. tāta. et in inquisitione admittit ad testimoniū siue denūcia tionē. s. d testi. tam litteris. et. c. q̄m. itē in testamētis mulier non admittitur. insti. de testa. §. testes. Ber.

m ¶ Varium. C. de inoffi. testa. filia. et arg. C. de in sti. et substi. reprehendēda. vnde versus. Quid leuius fumo? flamē: quid flamine? vētus. Quid vento? mu lier quid muliere? nichil.

n ¶ Integer. Quia debet esse testis bone fame et si ne omni suspitione. ij. q. vij. testes. infamis repellitur s. de testi. cogendis. preterea.

o ¶ Fide carebit. i. non creditur iuramento suo. ar gu. ij. q. vij. nos potest. Ber.

p ¶ Iusticia cum scelerato. Cū sit virtus. xxxij. q. j. cum renunciatur: et est summum bonum in vita cole re iusticiam. xij. q. ij. cum deuotissimam.

q Pactū. Ius ciuile aliter diffinit in. l. j. ff. de pa ctis. Abbas siculus.

r ¶ Scriptura. Et etiā sine scriptura pactum fit. † sed hoc ideo dicit. quia sepe interuenit scriptura: et ad probationem pacti interponitur.

s ¶ Legibus. Aliter nō valeret: nisi s̄cōm leges fie ret. ff. de apc. iurisgen. §. pretor ait. et. C. eo. ti. pacta.

t ¶ Pactum. Dicitur duorum vel plurium consen sus in idem. ff. de pac. l. j. §. j.

† Cons cor. tex. l. l. Huit ff. de pi gno. et l. pactū C. de pac.

Ius dictū. ¶ Diffinit hic ius nō put est gnale nō mē: sz put applicat ad certā rē. qñ dr habeo ius in tali re: tuc em dr ius a iure possidēdo: ⁊ ita intellige istū textū. Sz capiēdo ius gnalr dr a iusticia ⁊ est ars boni ⁊ equi. vt. l. j. ff. de iusti. ⁊ iu. vide gl. s. sup rubri. ca. de reg. iur. li. vj. ⁊ istud gnale nomē hz mltas spēs sub se natu rale ciuile ⁊ gen tiū. j. di. ius. ⁊ ss. seque. Ab. sicu.

Quesiuit. ¶ Duo sunt dicta. scdm ibi: festū. Ab. diuisio ¶ Glosa sequēs signat contrarium ⁊ soluit.

l ¶ Etiā solus. Ar. ss in aplo vbi dr infirmat quis in vobis inducat pbros ecclie qui orent sup eū. S. de sac. vnc. c. vno. ⁊ sic videt q debeant esse plures. qz plura lis locutio duoz numero ad mi nus conuenit. esti uij. q. iij. ver. vbi numerus hoc in tellige in necessi tate que legē nō habet. de conse. dist. j. sicut. et. S. de cōsue. quāto.

Ius vñ dr. Juste possi dere. ⁊ Con cor. tex. in. l. iu ste. et ibi gl. ⁊ Alex. ff de acq. pos.

a ¶ Ius dictū hoc em iure: hec vba hēs. xiij. q. iij. qd dicā. in fi. b ¶ Qd iuste. Nō tñ ecōuerso pz leges. qz iure possidet q mala fide pscripsit nō tñ iuste. S. d pre scrip. vigilāti. se cus scdm canones qz q malā fidem hz nō pscribit. co. ti. qm omne. c ¶ Alienū. i. alijs debitum. d ¶ Male aūt vt auari. xlvij. distin. sicut hi. ⁊ xiiij. q. iiij. qd di cā. vnde vsus. Qui sunt q reb⁹ nunq potiunt? auari. Qui sunt q minui sua non patiuntur? aua ri. Ber. e ¶ Presumit. id est inuadit.

Obla tio.

Vsus.

Ius dictū[a] est a iure pos sidēdo. hoc em iure pos sidet qd iuste[b]: ⁊ hoc iuste qd bene: qd aūt male possidetur alienum[c] est. male[d] autē possi det qui vel suis male vtitur/ vl aliena presumit[e]. Pascha lis canonitis sancti martini.

¶ Quicqd fidelis offert ec clesie oblationis nomine con tinetur et a secularibus possi deri non debet. Caplm. xiij.

Causa carpēsis plebis ⁊ ifra. ¶ Ceterū primi tie[f]: decime: ⁊ oblatiōes in so lis[g] ecclīaz bonis pcipue nu merant. Oblationes vo dici mus: qcūq de ppriis ⁊ licitis[h] reb⁹ ecclie a fidelib⁹ offerunt. Quicūq igit eas p ptātē[i] se cularē obtinet: proculdubio cōtra deū et sanctoz patrum nitit sanctiones: qnimmo ⁊ q accipit ⁊ q tradit raptor ⁊ sa crileg⁹[k] iudicat. Alexan. iij.

¶ Solus sacerdos pot sacra mentū extreme vnctionis in firmo conferre. h. d. Ca. xiiij.

Quesiuit. f. t. et infra. ¶ Nos itaq tibi. t. du ximus rñdēdum: q sacerdos vno presente clerico ⁊ etiā so lus[l] potest infirmum vngere.

¶ In anno bissextili seruari debet loci consuetudo circa diem sancti Matthie festan dum: dum tamen vigilia con tinuetur festo.

¶ Festum vo beati matthie iuxta cōsuetudinem ecclesia sticam vigilia eatenus prece dat: vt nec pro bissexto/ nec p quolibet alio modo inter se et solēnitatem aliam/ diē amit tat: in qua vtriq vigilia (nisi venerit in dominica[m]) ieiu nium celebretur: ipsum autē festum siue fiat in precedenti die[n] siue in sequenti: qui duo quasi[o] pro vno reputantur nullus error sed consuetudo[p] ecclesie teneatur.

Celestinus tertius.

¶ Per verbum statuo ⁊ pre cipio diffinitiua sentētia fer ri potest. Capitulum. xv.

m ¶ Dominica. Qm in dñica propter reuerē tiam nō est ieiu niū celebrandū. xxx. distin. c. vlt. sed in sabbato p cedē. ieiunandū est. S. de obseru. ieiu. ca. j.

n ¶ Die. Sez. bissextili. ¶ Glosa ista si gnat cōtraria in struit negatiue in cognitionē bi sexti. qrit. argu. negatiue ponit Ioaz opi. Lau. quā approbat.

o ¶ Quasi pro vno reputantur. Et idō qz pro vno reputant nō cō putant in tpe re stitutionis lz de momēto ad mo mentū fiat cōpu tatio. ff. de mino. denique ss. minorē. ⁊. ff. de vbo. sig. cū bissextus: ⁊ ppter hoc facit ad ti. Et arg. cōtra hoc. ff. de statu lib. l. iiij. ss. stichus. Nota q annus solaris ha bet. ccclxv. dies ⁊ sex horas et sic quattuor anni habēt vltra prefatū numerū dierū. xxiiij. horas que coadu nate faciūt vnum diem qui superabūdat omni quar to anno et dicitur bissextus: qz bis sedetur et statur in vna littera kalēdarij: et hi duo dies p vno cōputātur et interserit quinto die exeūte februario: hoc est sexto kalendas martij et sequenti die debent vigilie beati matthie celebrari. vnde versus. Bissextum sexte mar tis tenuere kalende. Posteriori die celebrantur festa matthie. Sed pone aliquem suspensum per annum: ⁊ est tunc annus bissextilis nūquid in vltima die posset celebrare? videtur q non quia hi duo dies quasi pro vno reputantur. arg. hic. ff. eo. cum bissextus. et. ff. de mino. denique ss. minorem. Lau. dixit contra. argu. l. di centis q si libertas tibi relicta est si anno seruieris: dies illa non computatur in anno sed tantum. ccclxv. dies. ff. de statu libe. cum heres ss. stichus. et satis vi detur quia cum sit pena non debet ampliari: sed po tius restringi. de peni. dist. j. pene. Tan.

p ¶ Consuetudo. Supra de obserua. ieiunio. consi lium. lxxvj. distin. vtinam. xj. distin. catholica. ff Ber.

Annus qt dies habet.

Vsus. Bissex tus.

⁊ Con cor. tex. in. l. nec obstat ss. antiq ff. man da. ⁊. l. si fun dus. ff. d euic.

Causa car. ¶ Primo decise narrat factum. scdo diffinit ibi: ceterum. Abbas. diuisio

f ¶ Primitie. Quid sint primitie dicit. S. de deci. c. j.

¶ Glosa sequens querit et tres opi. ponit.

g ¶ Solis ecclīaz. Sed qd appellat hic ecclia? dñs Albericus dixit q bona ipsa sunt loci cōclusi muro ad instar vacātis hereditatis que vicē psone obtinet. ff. de acqui. re. do. hereditas. Alij dicūt q sunt vniuersi tatis illi⁹ loci. arg. xij. q. ij. nulli. Hugo dixit q res iste sunt dei et cū oia ei⁹ sint: ista tñ specialius. arg. j. q. iij. saluator. xvj. q. j. in canonib⁹. xxiij. q. viij. conuenior. xvj. qō. vij. omnes decime. S. de deci. tua. ij. vbi dicit q de⁹ in signum vniuersalis dominij decimas sibi retinuit: quarum rerum vsus dñs clericis concessit. R.

h ¶ Licitis. Et etiā de illicitis pōt fieri elemosyna dūmodo trāsferatur dñium ⁊ nō competat repetitio. xiiij. q. v. nō sane. ⁊. c. qui habetis. ⁊ ss. seq. ⁊ de hoc ple ne tractatur. S. de deci. ex transmissa. Ber.

i ¶ Potestatem. xij. q. ij. nulli. ⁊. c. quicunq. xvj. q. ij. decimas omnes. Ber.

k ¶ Sacrileg⁹. Qui bona ecclīaz rapiūt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicantur et ab ecclīa sunt puniēdi. xij. q. ij. nulli liceat. S. de fo. cōpe. cōquest⁹. ⁊ nō solū sacrilegio sed etiā inde furi cōparātur. xxiij. q. iiij. qd ergo. Ber.

divisio

In his. Due sũt ptes. Scđa ibi. Attẽdẽtes. Ab.
¶ Glosa seq. reci. per obiec. ꝛ notat ꝛ remittit.
a ¶ Partẽ cõdẽno. Hmõi ꝟbis nõ fuit vsus vł equipolleutib⁹: q2 illud sufficeret. ff. de arbi. q̃d tñ. §. j. ꝫ. de appel. ad audiẽtiã. Ala. Unde videbaꝛ nõ valere sen

qui pluꝰq3 presentes seruire intelligunꝛ. Ĩõ voluit papa ꝙ oia haberet sicut presentes. ꝫ. de cle. nõ resi. cum dilect⁹. Uel nõ refert vbi esset. q2 papa sic voluit ergo sic seruandũ est: licet durũ. xix. dist. in memoria. Ber.
g ¶ Mannalia. Forte q̃ danꝛ singulis dieb⁹ illis tñ q̃ intersunt diuinis sicut fit i plribus locis. B.

Pape volũtas ẽt dura suãda est.

tẽtiã: q2 nõ cõtinebat absolutionẽ vel condẽnationẽ. ij. q. vj. §. diffinitiua. C. de sen. ꝛ interl. om. iudi. preses. Itẽ uor. ꝙ pars si p̃sens est cõdẽnãda est. Quis debeat cõdemnari dñs an procurator. de hoc plene dictum est. ꝫ. de elec. querelã. B.
b ¶ Rem perfectã. Sic. ff. qđ q̃sq3 iur. l. j. §. vl. de pe. di. j. §. hec aũt verba. ff. de vsu. videam⁹. §. Ifamia. C. de sen ten. pas. l. vlti. et ij. q. iij. §. notandum. in fi.
c ¶ Qđ p̃cipiꝛ xxiij. q. ij. qđ p̃cipitur. Ber.
d ¶ Uerba intẽtioni. Sic. ꝫ. e. intelligẽtia. ꝛ c. preterea vbi de hoc. ꝛ. j. q. j. marchion. Ber.
e ¶ Interp̃tamur. Que interpretatio gñalis est ꝛ ius facit: et ab oib⁹ obseruãda est. ꝫ. ti. pxi. inter alia. ꝛ C. ꝺ. leg. l. j. ꝛ iterpretari debuit positiue vt res valeret q̃3 periret: ex quo in dubiũ reuocabaꝛ. ff. ꝺ rebus du. quotiẽs. ff. de ver. oblig. quotiẽs. et ꝫ. eo. abbate. Ber.

In his q̃ ambiguitatez cõtinent: ꝛ infra. Innotuit aplatui nr̃o ꝙ cũ iter magistrũ. M. ꝛ ꝯuersos hospitalis scti simpliciani sup eodem hospitali in pñtia mediol. archiepi questio verteret: ipse archiepꝰ post cognitionem cause in platiõe sñie his verbis non fuit vsus: talẽ partẽ[a] condẽno vel talem absoluo: s3 pnũciauit: ita statuo ꝛ p̃cipio. ꝛ infra. ¶ Attẽdẽtes igiꝛ ꝙ hoc ꝟbũ statuo rẽ pfectã[b] significat: ꝛ cum effectu nõ verbotenus accipiꝛ. Itẽ ꝓm Grego. qđ precipitur[c] imperaꝛ: et qđ impatur necesse est fieri: ꝛ aliqñ si nõ fiat: penã h3. Cõsiderãtes nichilominus: ꝙ nõ d3 aliq̃s cõsiderare ꝟba s3 volũtatẽ: cũ nõ intẽtio ꝟbis: sed verba[d] intẽtioni debeant deseruire: interp̃tamur[e] pcuratorib⁹ vtriusq3 partis presentibus: ꝛ diffinimus ꝙ prefati archiepi verba tali forma plata perpetuo valiture sentẽtie obtineant firmitatem.

Inno. iij. p̃triarche gradẽ.
¶ Bñficium principis latissime interpretari d3. Cap. xvj.

Olim tibi scripsisse recolimus: vt si canonici paduani magro. G. canonico[f] paduano p̃bẽdã q̃ tñ residẽtib⁹ de cõi cõferꝛ sicut vni ex alijs de cõib⁹ puentib⁹ ꝛ manualia[g] bñficia nõ ꝯferrẽt: tu eos ad id ap. cẽs. cõpellẽ pcurares. ¶ Qr ꝟo q̃dã mãdatũ nr̃m iterp̃tari aliť[h] q̃3 deceat moliunꝛ (cũ bñficia principũ sint interpretãda largissime[i]) nr̃m aperiendũ duxim⁹ intellectũ: videl3 ꝙ p̃bẽdam q̃ tñ residẽtibus in victu ꝛ vestitu de cõi cõfertur ipi magro. G. plene sicut vni ex alijs residẽtib⁹ iniũximus cõferendam.

Idẽ colubriẽ. ꝛ alijs epis in regno portugalie cõstitutis.
¶ Generale dicitur interdictum quod fertur nedum in prouinciam sed in villam vel castrum. Capitulum. xvij.

Cum in partib⁹[k] vr̃is sepe cõtingat diuersa loca interdictio supponi: qñ generale vł particulare dici debeat iterdictũ: apud vos acceptum⁹ in dubiũ reuocari: cũ illi qui ab eccłia roma. decorari priuilegio meruerũt/ videlicet vt cũ generale interdictũ terre fuerit/ liceat eis ianuis[k] clausis/ nõ pulsatis cãpanis/ exclusis excõicatis et interdictis suppressa voce diuina officia celebrare: interdicto particulari se afferãt non artari dicẽtes interdictũ generale dũtaxat cũ regnu3 vel saltẽ puincia tota subijciꝛ interdicto: ꝛ infra. ¶ Cũ aũt in priuilegijs[l] de regno vel pro-

q̃ interſunt diuinis sicut fit i plribus locis. B.
h ¶ Aliter q̃3 deceat. No. ꝙ q̃ rescriptũ principis maliciose vł astute interp̃taꝛ infamis est. C. ꝺ leg. l. ij. sol⁹ princeps ipm debet interp̃tari. ꝫ. ti. pxi. iter alia vbi de hoc. et. ff. de p̃to. stipu. in pretorijs. tñ legat⁹ q̃nq3 ipm interp̃taꝛ. ꝫ. de postu. ca. j. ꝟsus fi. ꝛ cõsuetudo legẽ interpretaꝛ. ꝫ. de cõsuetu. cũ dilectus. Joan.
i ¶ Glosa sequẽs sſie. v. concor. et vj. cõtraria. que rit ꝛ soluit.
i ¶ Largissime. ff. de consti. prin. l. vlti. et ij. q. iij. §. preuaricatoꝛ. i fi. et. xvj. q̃õe. j. frater noster. ꝛ. ꝫ. de vsu pal. ca. j. fi. ꝫ. de dona. cũ dilect⁹. Arg. cõtra. C. de ioffi. testa. si qñ. C. ꝺ preci. impe. offe. quotiẽs. ff. ne q̃s in lo. pub. l. ij. §. merito. et xxxv. q. iij. quod scripsi. ꝫ. de consang. qđ dilecto. ꝛ. ꝫ. de p̃bẽ. c. vl. Sed nũquid in rescriptis faciẽda est larga interpretatio: cu3 ꝓm intellectũ illius qui cõcessit sint intelligẽda: arg. ꝙ sic. ff. de verb. oblig. inter stipulantẽ. dicas ꝙ non: quia lites potius sunt restringẽde q̃3 ampliande. ꝫ. de prescrip. nõnulli. et. c. vlti. immo nec illud qđ indulget beneficiũ est ita interpretandum vt multum ledat alium. † ꝫ. de pres ben. relatũ. ꝛ. lxxxv. dist. in. archidia. florentinum.

Rescripti interp̃tatio qualiť fieri d3

Sũmariũ.

divisio

Olim tibi. ¶ Uerba priuilegioꝝ sunt interpretãda latissimẽ. h. d. Et primo ponit mandatũ. scđo ipsius interpretationẽ ꝛ ei⁹ causam ibi. q2 vero. Ab.
¶ Gl. se. reci. p. q. q̃re ꝯcessu3 fuerat ꝛc. ꝛ rñdet tripłr.
f ¶ Canonico paduano. Absenti. als nõ esset opus interpretatione: nec haberẽt causam subtrahendi beneficiũ suũ. vel male interpretandi mandatum pape: forte erat in seruitio epi. et sic seruire intelligebatur ecclesie vnde debebat beneficiũ suum percipere integre preter victualia. ꝫ. de cle. nõ resi. decetero. et. c. ad audiẽtiã. † Uel forte i seruitio dñi pape i curia stabat

† Adde bal. idẽ tenere. l. l. sed ꝛ reprobare. §. pe. ff. ꝺ excu. tu to.

Cum in partibus. ¶ Communis diuisio. secũda pars ibi: cum autem. Abbas siculus.
k ¶ Januis clausis. Si. ꝫ. titu. proxi. permittimus: ꝛ. ꝫ. de priuile. quod nonnullis.
l ¶ In priuilegijs. Quibus permittitur vt possint

† Concor. tex. nec au⁹ C. de emãci. lib. et. l. ij. §. si q̃s a p̃ncipe. ff. ne q̃d i lo. pu.

celebrare diuina suppressa voce ianuis clausis ꝛc.

a ¶ Nil expresse dicat. Ergo nec aliqͥs debet interdictū ad regnū vel prouinciā restrigere. quia si papa de hoc cogitasset illud in priuilegijs expressisset. ff. de deci. ad audientiam. ꝛ. de transla. inter. Ber.

ante pro redēptione. col. ix. ꝛ. ff. de testa. tua. ꝛ. c. ioannes: prior expositio melior est cū lr̄a dicat ab intestato decedentiū: q2 non dicit decedere intestat⁹ qui alij cōmisit dispositionem rerum suarū. ff. de testa. cum tibi ¶ Glosa sequens dat simile et signat contrarium.

b ¶ Noie terre. Uel qualiter verbū simpliciter positū intelligitur generaliter de quacunqꝫ terra parua vel magna. ff. xix. distin. si romanoꝝ. et. ff. de priui. q2 circa. ꝛ sic gñale dr̄ interdictū: ex quo tota terra subijcit interdicto: siue sit ciuitas ꝑuincia: vel villa: q2 generale dicit quātum ad locū illum cū nullus excipiat.

¶ Glosa sequēs arg. signat contrariū ꝛ soluit.

c ¶ In his locū habeat. Not. hic appellationē nois ampliari per interpretationē: ff. xxviij q. j. idolatria. et est arg. odiū ampliari ꝛ fauorē restringi. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. exercitum

Con. cor. ter. in. c. ex ꝑsenti de sen. excō. li. vj. ꝛ ibi nota.

uincia nil expresse[a] dicat nomine[b] terre nō solū regnū vel ꝑuinciā intelligi volum⁹ verūetiam villā et castrū: ꝑ vt et in his[c] locū habeat qđ de generali dicitur interdicto.

Item altissio. episcopo.

¶ Priuilegium contra consuetudinem iuri cōmuni obuiantē large est interpretandum. h. d. secundum intellectum abbatis antiqui et est casus nota. secundū hunc intellectum. Capitulum. xviij.

Cum tibi de benignitate sedis apo. sit indultum: q͞ ordinatio[d] rerum clericorū ab intestato decedentium in tua dispositione permaneat nos consulere voluisti: an appellatio[e] vocabuli clericorum tam ad canonicos q̄ȝ ad non canonicos extendatur: et infra. ¶ Cōsulta. t. t. r. q͞ appellatio clericorum nō solum alios sed etiam canonicos cōprehendit. Idem preposito et Ca. placentino.

¶ Iurans obedire prelato ꝛ ecclesie: non clero diocesano sed caplo ecclesie cathedralis obedire tenet. Capi. xix.

Cum clerici placentini iuramentum prestant sub hac forma verborū. Ego talis ab hac hora in antea fidelis[f] ero et obediens placētine ecclesie / et domino meo episcopo placentino: nos cōsulere voluistis vtrum intelligi debeat clerus totius diocc. an capitulum tantum ecclesie cathedralis? ¶ Nos igitur taliter respondemus q͞ per ecclesie placen. vocabulum[g] in forma iuramenti prescripti non debeat intelligi totius dioce. clerus: ꝛ si capitulum[h] intelligatur ecclesie cathedralis: is tamē qui prestat huiusmodi iuramentum epo tanq̄ȝ capiti principali

e ¶ Appellatio clericorum. Largissime sumit hoc vocabulū clericorum ꝑ oib⁹ clericis subditis ipsi epo vt cōphēdat canōicos et oēs alios: q2 ex quo simplr et indefinite concessa fuit et ordinatio clericorū decedētiū ab intestato. de oib⁹ intelligēdū fuit ff. ff. ti. pri. vbi habes cōcordantias de hoc: sic appellatiōe bn̄ficiorū tam maiora q̄ȝ miora beneficia intelligūtur. ff. e. c. pe. strictius tñ sumit. ff. c. pri. ꝑ clero tñ tā cathedralis ecclesie indulgētia em̄ large est interpretāda. ff. eo. cū olim. Argu. contra. ff. de transla. c. vlti.

Cum clerici Cōis diuisio. secunda ibi: nos igitur. Abbas.

diuisio

Argu. contra. ff. de libe. ꝛ posthu. cum quidam sed in veritate nulla est ampliatio: vt dixi. in proxi. no.

Sūmarium. diuisio

Cum tibi. ¶ Uerbū clericoꝝ etiā canonicos cōprehēdit. h. d. Cōis diuisio. scđa ibi. consultationi. Pone sic casum fm̄ intellectū abbatis antiq. In quibusdā partib⁹ frācie erat ꝯsuetudo q͞ ꝑpinq succederēt clericis intestatis etiā in bonis acqͥsitis intuitu eccl'ie ꝯ hāc cōsuetudinē papa cōcessit priuilegiū cuidā epo q͞ ordinatio rerū clericoꝝ ab intestato decedētiū esset in sua dispositione. dubitabat an appellatiōe clericorum venirēt canonici: respondetur q͞ sic vt in littera.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas ꝛ primā approbat.

d ¶ Ordinatio rerum. Nō intelligas de reb⁹ clericorū patrimonialib⁹. vel quas intuitu ꝑsone acquisiuerint: in illis em̄ ꝑrimiores succedūt clericis intestatis. si nō habēt cōsanguineos ecclesia succedit eis. xij. q. vlti. c. vlti. in quo casu pōt itelligi qđ hic dr̄ de reb⁹ ecclesiarū de quib⁹ aliqua in vita sua in egritudie poterāt elargiri. ff. de testa. ad hec. ꝛ. c. relatū. ꝛ fm̄ q͞ ipsi poterāt cōcessum fuit huic epo per hāc indulgētiam: alias iniqua fuisset hec indulgētia q̄ in totū tolleret ius alterius. C. de preci. impe. offe. quotiēs. arg. ff. de offi. ordi. licet. cū suis ꝯcor. Uel pōt intelligi vbi cleric⁹ bona ꝑpria in pias causas erogari precepit nō designādo personā ꝑ quā hoc fieret. vel si designauit persona negligēs erat. in his casibus ꝑtinet hoc ad epm̄ diocesan⁹. C. de epi. ꝛ cle. nulli. ꝛ in aut. de eccle. ti. §. si quis

Cleri-cis q̄ debēt succedere.

f ¶ Fidelis ero. De hac forma: ꝛ que in ea continentur habes. ff. de iureiuran. ego. N. ꝛ. xxij. q. vlti. de forma. et ff. xxiij. dist. quāq̄ȝ.

¶ Glosa seq. ponit sex modos quib⁹ dicitur ecclesia:

g ¶ Ecclesie placen. vocabulū. Stricte sumitur hic hoc nomē ecclesie placē. tantū pro epo principaliter ꝛ canonicis ecclesie cathedralis ꝛ non pro clero dioce. ꝛ merito q2 aliud est dicere clerus ciuitatis: ꝛ aliud clerus diocesis. ff. de rescrip. Rodulphus. Hoc nomē ecclesia varias habet significationes: qñqꝫ designat tantum epm̄. vij. q. j. scire. quādoqꝫ viros ecclesiasticos. lxiij. distin. c. j. in fi. qñqꝫ ponitur ꝑ maiori parte capituli. lxvj. distin. aplica. qñqꝫ restringitur ad canonicos matricis ecclesie. lxiij. distin. §. vlti. ꝛ. x. qđ. iū. antiquos. ꝛ. xij. q. j. videntes. ꝛ hic qñqꝫ designat quālibet ecclesiā ꝑuincie. ff. de vsupal. cum super. sic ꝛ appellatione clericorum omnes intelliguntur. ff. c. proxi. qñqꝫ designat congregationem fidelium. de conse. distin. j. ecclesia. ꝛ sic sumitur. iij. q. iiij. engeltrudam. qđ ꝓbatur. ff. titu. proxi. c. penul. ꝛ vlti. Ber.

Eccl'ia vario modo sumit.

¶ Glosa sequens reddit rationem.

h ¶ Et si capitulū. Et merito quia nō est tāta cōmunio inter epm̄ ꝛ alias ecclesias. quāta inter ipsum ꝛ ecclesiā cathedralē. ff. de testa. requisisti. vltra mediū. cū qua ipse efficitur vnum corpus et ipsi mēbra. ff. de his que fi. a prela. siue consensu capituli. nouit.

a ¶ Principaliter. Ergo secundario tenet ecclesie q[uod] videt[ur] p[er] hoc q[uod] hic dicit[ur]: q[uia] si tenet[ur] ep[iscop]o tenet[ur] ecclesie. vij. q. j. scire. ergo videt[ur] q[uod] habeat plures d[omi]nos: q[uod] n[on] est verum: quia non censentur diuersi.

divisio

Q Uereti. ¶ Co[mmun]is diuisio. sc[un]da ibi: respondemus. Abbas si.

g ¶ Legibus predictis.

h ¶ De noualibus. [supra] de deci. ex parte. Ber.

i ¶ De nouo. sic. [supra] c. j. et etia[m] mancipia dicu[n]tur nouicia q[ue] anno no[n]du[m] seruieru[n]t. ff. de publi. et vec. l. vi. §. q[ua]ties. et vinu[m] d[icitu]r nouu[m] q[uod] no[n] h[abe]t annu[m]. ff. de trit. vi. et oleo le. l. vet[us]. et greg. no: nus appellat nuptias q[ue] infra corona[m] su[n]t [contra] xxxv. q. viij. c. j.

Mancipia nouitia.

Noue nuptie

ter[a] obligat[ur]. I dem priori sancti fridiani lucanensi. ¶ Appellatione ecclesiastice censure compre: henditur excommunicatio / suspensio / et interdictum. Capitulum. xx.

Q Uereti q[uo]d p[er] ce[n]sura[m] ecclesie debeat intelligi cu[m] h[uius]mo[d]i clausula[m] in n[ost]ris litteris apponim[us]? ¶ R[espon]dem[us] q[uod] p[er] ea[m][b] no[n] solu[m] int[er]dicti / sed suspe[n]sionis / et excommunicatio[n]is s[ente]ntia valet intelligi: nisi iudex discretus (reru[m] et p[er]sonaru[m][c] circu[m]sta[n]tijs indagatis) ferat qua[m] magis[d] viderit expedire. I dem cesaraug. ep[iscop]o. ¶ In priuilegijs de decimis noualiu[m] non soluendis illud appellat[ur] nouale: de cuius cultura no[n] est memoria: et quod prius modicu[m] vel nullum fructum afferebat. Capitulum. xxi.

Q Uid per nouale vocabulu[m] intelligi debeat: t[ua] f[raternitas] req[ui]siuit. ¶ Licet au[tem] q[ui]da[m] dixerint[e] q[uod] nouale sit terra precisa q[ue] anno cessat: alijs asserentib[us][f] q[uod] ex silua q[uam] arboribus extirpatis ad cultum redigitur fieri nouale dicatur: quaru[m] vtraq[ue] int[er]p[re]tatio ex cuiulib[et] legibus[g] colligitur. ¶ Nos igitur inquisitioni t[ue] r[esponde]m[us] q[uod] eam credimus predecessorum nostrorum intentione[m] fuisse: cum pijs locis indulge[n]tiam de noualibus[h] concesserunt: vt nouale intellexerint agru[m] de nouo[i] ad cultu[m] redactum de quo non extat memoria q[uod] aliqua[n]do cultus fuisset. ¶ Sed nec de quolibet tali nouali credimus eis indulgentia[m][k] fore concessam nisi de illo duntaxat cui[us] decima[m] religiosus po[tes]t co[n]uent[us] absq[ue] graui detrimento parrochialis ecclesie detinere: cum talis sit sepe locus incultus de quo parrochialis ecclesia magnos[l] percipit decimarum ratione prouentus. I dem abbati f. et p. monachis alcobatie. ¶ Si ecclesia subiecta episcopo vni[us] alteri de gubernanda committitur / saluo iure matricis ecclesie per matricem ecclesiam intelligitur cathedralis et non romana. Capitulum. xxij.

U Enerabili fra[tre] n. colubrien. ep[iscop]o didicimus co[n]quere[n]te: q[uod] cu[m] fratres s[an]c[t]e crucis monasterium de agarijs sub p[ro]tectione sua nuper receperu[n]t. q[uo]d suis p[re]decessoribus ep[iscop]alia iura consueuerat ab antiq[ui]s t[em]p[or]ib[us] exhibere nu[n]c quoda[m] de canonicis suis sine suo consensu ibi facto priore occasione cuiusda[m] priuilegij a. C. papa [ve]ritate tacita ipetrati: eidem ep[iscop]o obedie[n]tiam denegat exhibere: inde sum:

¶ Glo. seq. ar. [contra] ru[m]: dissolute t[amen].

b ¶ Ea[m]. Scil[icet] ce[n]sura[m] q[uo]d no[n] est nome[n] g[e]n[er]ale ad ea que sequunt[ur] sicut et v[er]bu[m] correctio[n]is depositionem etia[m] continet. ar. l. dis. co[n]tumaces. ff. [de] offi. presi. legatus et. l. ex o[mni]b[us]. [supra] de statu mo. ea q[ue] §. q[uo]d si abbas. Argu. [contra] na[m] et v[er]bu[m] coercendi maiorem aiaduersione[m] co[n]tinet. ff. de offi. p[ro]co[n]sul. meminisse. l. fi. arg. tamen co[n]trariu[m] videtur: q[uia] si iudex ita p[ro]nu[n]ciat vim fecisti: nec distinguit: de p[er]sonata intelligit[ur]. ff. de penis. si p[er]fes. et cu[m] q[ui]d licer[e] tu[m] mandat[ur]: et si alijs p[ro]stationib[us] cu[m] ma[n]dati exsoluta sit quam q[ue] inheret mandato dum tame[n] expediat erit acto[r] ma[n]dati. ff. ma[n]. si q[ui]s p[ro] reo. Uin. sic cu[m] dico illu[d] ex co[n]ico vtra[m]q[ue] sententia[m]. s. maiore[m] et minore[m] intelligere debes. [supra] titu. pri. c. pen[ult].

c ¶ Personaru[m]. Hoc ideo dicit: q[uia] in penis imponendis dignitati deferendu[m] est et persone. [supra] de offi. deleg. sane. et ca. pastoralis. Arg. contra. l. dist. contumaces.

d ¶ Magis. Q[uia] et plectendo et ignoscendo hoc solu[m] bene agitur vt vita ho[min]um corrigat[ur]. xxiij. q. v. p[ro]dest. sic. [supra] vt lit. non co[n]test. q[uonia]m. in si. et vt crescente co[n]tumacia / crescat et pena. [contra] de penis. relegati. Ber.

divisio

Q Uid. ¶ Pri[m]o ponit q[uesti]o. sc[un]do responsio ibi: licet. In qua p[ri]mo ponit duas opi. sc[un]do soluit ibi: nos. tertio moderatur ibi: sed nec de quolibet. Ab.

e ¶ Dixerint. Per legem illam. ff. de verbo. sig. silua cedua §. penul.

f ¶ Alijs asserentibus. Per legem illam. ff. de termino mo. l. vlti. §. antepenul.

¶ Sz videt[ur] q[uod] nouale dici debeat terra intra annu[m] culta. sz hoc non e[st] veru[m]. imo t[er]ra ex q[uo] de nouo redacta e[st] ad culturam de qua no[n] extat memoria q[uod] culta fuit semp[er] erit nouale q[uan]tu[m] ad ius decimaru[m] ex q[uo] semel fuit nouale. [supra] de priuil. c. vlt. et ar. [supra] de deci. ex p[ar]te.

Adde q[uo]d alis q[ui]d dicatur nouu[m] / et vsq[ue] ad q[uo]d t[em]p[u]s glo. et doct. in l. cu[m] q[ui]d ff. si certu[m] pe. [et] tex. l. l. fi. ff. de publi.

k ¶ Indulge[n]tia[m]. De qua habes. [supra] d[e] deci. ex parte. j. et cap. ex parte. ij.

¶ Glo. seq. arg. a [contra]rio signat co[n]trariu[m]. po[tes]t opi.

l ¶ Magnos. Ergo a [contra]rio sensu v[idetu]r q[uod] si nullos vel modicos co[n]sueuit h[abe]re nihil habebit ecclesia parrochialis de illo nouali etia[m] post t[em]p[or]a [con]tractus: q[uod] e[st] veru[m]. [supra] de priui. c. vi. Ar. [contra] xxxv. q. iij. q[uo]d sc[ri]psi. sicut d[icitu]r de fundo dotali q[uod] etia[m] soluto m[atri]monio adhuc dotalis d[icitu]r. ff. d[e] fundo do. etia[m] si dis repto. arg. [contra]ra xxxv. q. iij. quod scripsi. Ta[men] po[tes]t dici vt dixit Jo. et T. q[uod] si ecclesia parrochialis etiam tractu temporis incipit ledi grauiter desinit esse nouale. arg. [supra] de dona. ap[ost]lice. et ar. huius decret. licet hic videatur respicere principiu[m] noualis si eni[m] priuilegiu[m] incipiat esse iniquu[m]: perditur priuilegiu[m]. [supra] de deci. suggestu[m]. ar. lxiij. di. §. veru[m]. et. ff. d[e] vul. et pupil. substi. ex facto. et ab eo q[uo]d diu equu[m] visum est receditur propter euidentem vtilitatem. ff. de consti. princ. l. penul. ergo eadem r[ati]one propter enorme damnum receditur ab eo q[uo]d diu obte[n]tum est. al[ia]s semper erit nouale. [supra] de priui. c. vi. Ber.

Priuilegiu[m] p[er]dit[ur] si iniquu[m] incipit esse.

U Enerabili. ¶ Per matricem ecclesiam cathedralis ecclesia intelligitur no[n] romana. h. d. In

Su[m]ma rium.

immunes. ē. de immu. eccle. non minus. et. xvi. q. j. §. nouarum. C. de sacrosan. eccle. placet.
a ¶ Similia decetero. ē. eo. ex tenore. xxiij. q. vi. pes simā. ⁊. xij. q. ij. de viro. xj. q. iij. cū aliquis. sicut et de heretico. j. q. vij. quotiēs. j. ⁊. de conse. dist. ij. ego berē garius.

tas hic attenditur. ē. eo. ca. j. ⁊. xvij. q. iiij. si quis sua- dente/ et quia animus punitur non opus. l. di. contra animum ⁊ duobus ca. sequen.
e ¶ Ad salutē. ē. eo. j. respon. ⁊. xj. q. iij. cū excōmuni cato. vbi pmittitur participare in his q̄ ad salutē ptinēt: vt hic dicit: et quecunq; ver ba ad hoc pficere pñt excōicato dici pñt. al's nō.

¶ Si. se. signat ɔtriū ⁊ quadru- pliciter soluit.
b ¶ Promulgare procures. Ar. ɔtra. ē. e. no uerit. vbi excōicati videtur ipso iure cōsiliarii si cut ipsi statutarii rectores ⁊ cō sules. sed illd̄ in telligi potest ni- si īfra duos mē- ses ea deleri fe- cerit. ⁊ hoc īnelli gitr̄ f̄m illud: vt nisi ea deleri fe- cerint excōicent̄ et sic videnī ex- cōicati ipso iure nisi ea deleri fe- cerint infra ter- minum dictum: ⁊ postea per sen tentiam: sed sta tutarii ⁊ scripto res ipso iur̄ sunt excōicati: vt. ē. eo. nouerit. Uel dic q̄ hic loquit̄ de aliis concilia riis ⁊ officialibus qui postea successerunt ⁊ non de il- lis quorū cōsilio vel auctoritate statuta illa edita fue runt: ⁊ nisi isti ea deleri fecerint excōmunicent̄: vt hic dicit. et si ea fecerint obseruari nisi infra duos mēses ea deleri fecerint ipso iure sunt excōicati. ē. eo. noue rit. sic. ē. de immu. eccle. aduersus. antiqua decre. cō- cordat illi decre. nouerit: ⁊ ideo videtur male decisa: vt non contradicat. sic expone pmulgare procures. id est promulgatum esse ostendas vel denuncies: vel iterum excommunicentur a iudice: al's non videt̄ ces sare cōtrarium. Ber.

† Adde q̄ statuta dicā tur ɔtra liberta tē eccle no. l. l. j. §. ho- norā de ff. q̄. re. ac. non da. bar to. in. l. dictos; pplos et Sa- ly. l. an ten. cas sa. C. de sacro- san. ec.

officiales ciuitatis ipsius: ni- si statuta ip̄a de capitularib⁹ suis deleri fecerint: ⁊ idonee sicut exigit res caueri: q̄ simi lia[b] decetero nō debeāt atten tare: excōicationis sniam p̄- mulgare[b] pcures. † Ceter̄ cū iisdem statutariis multa de bo nis ecclesiasticis tenere dicant in feudū: ipos forte nihilomi nus priuatos[c] feudis hmōi nunciare pcures. Grego. ix.

¶ Alloquēs excōicatū in ten dentibus ad salutem aie: etiā si alia v̄ba interponat/ excō- catus non est. Capitulū. liiii.

Cum voluntate ac pro posito[d] maleficia disti guātur: excōicationis senten tiam nō incurrit qui excōica- to in his q̄ ad absolutionē vel al's ad salutem[e] aie pertinent in locutiōe participat: lʒ etiā alia v̄ba incidenter (vt apud eū magis pficiat) īterponat

¶ Predicatores p̄sertim qui al's sustētari nō pñt: ab excō cati ⁊ detinētib⁹ bona aliena elemosynā recipere pñt. h. d.

¶ Predicatores q̄ʒ q̄ penes excōicatos vel[f] alios aliena rū rerū detentores: in p̄dica- tionib⁹ ⁊ ɔfessionib⁹ quasi ge runt cām[g] vel curam eorū ad quos res ipse spectare noscū tur: elemosynas licite pñt ab illis recipere: ‡ p̄sertim[h] si al's non valeant in illo loco sustē tationem hr̄e. ¶ Ponit quos- dā casus in quibus pcutiens clericum excōicatus non est.

¶ Si q̄ v̄o rōne[i] officii qd in ecclīa obtinent: aut etiā alii[k] clerici seniores zelo deuotio- nis pueros vel adolescentes in minorib⁹[l] ordinib⁹ consti- tutos turbantes[m] diuinū of- ficiū. ⁊ hi qui obtentu p̄latio-

f ¶ Uel alios. id est vsurarios quorū elemosy- na recipi nō de- bet. ē. de vsuris quia in omnib⁹.
g ¶ Causam. Eorū negociorū gestores: ⁊ ideo pñt eorū elemo- synas recipere: vt h dr: qr ipsi quo rū res agunt ab illis sua recipe- re pñt: et sic isti p̄dicatores lici- te ea recipiūt p elemosynis: ⁊ lʒ res non habeat effectū sufficit q̄ ab initio negociū sit vtiliter ceptū ff. de nego. gest. ʒ an vltro §. is autē q̄. ⁊ negocio rū gestor p̄terea potest agere ad sumpt⁹ quos fe cerit: vt ibi dr. ⁊ est arg. q̄ ille q̄ gerit vicem alteri⁹ ho norandus est sicut ille cuius vicē gerit. xciij. distin. c. vlti. ⁊. xciiij. di. c. j. ⁊. ē. de offi. deleg. cum olim. ij.

‡ Adde in ɔtriū an de- beat eis da- ri. not. Albe. de rosa. et bal. l. l. j. C. de mendi. vali. li. xj.

c ¶ Priuatos. Ex hoc videt̄ q̄ ipso iure sunt excom municati ipsi statutarii ex eo q̄ dicit priuatos denun cies per decre. ē. eo. nouerit. ⁊ quia cōtra fidelitatem venīant amittere debent feudum. xxij. q. v. vlti. de for ma. ⁊ ecclesia potest illos priuare cū in hoc sint de fo- ro illius. sic dn̄s priuat vasallum quando facit felo- niam domino de suo feudo in consti. Federici. de feu. bac edictali §. p̄terea. quia dn̄s inter vasallos de feu do cognoscit. ē. de foro cōpe. verum ex trāsmissa. si. ē. de here. c. vlti. arg. xv. q. vj. c. penul. ⁊ vl. sic ⁊ clericus qui contra ecclesiam suam aduocat perdere debet be neficium. ē. de postu. c. vltimo.

Cum. ¶ Tres sunt partes. Scd̄a ibi: predicato- res. Tertia ibi: si qui vero. Ab. si.
d ¶ Uolūtate ac pposito maleficia. Hec verba sum pta sunt ex illa. l. ff. de fur. qui iniurie. in princi. ad cor dis ⁊ spontaneas voluntates respicit deus: et non ad actus. xv. q. vj. c. j. ⁊. xxiiij. q. v. si quid. sola enī temeri

h ¶ Presertim. Potest exponi p maxime: qr al's tē- pore necessitatis ab excōicatis possunt recipi necessa- ria ⁊ emi. xj. q. iij. qm̄ multos. al's vere p̄dicatores nō debent recipere elemosynas ab excommunicatis vel vsurariis/ vel consimilibus. x. distinc. oblationes. et. c. eorum. ⁊. xvij. q. iiij. miror.
i ¶ Rōne officii. No. q̄ rōne officii lʒ/ qd al's nō lice ret † ⁊ hoc ideo qr ex q̄ ɔmissum est ei officiū ⁊ talia si- ne q̄bus officiū ɔmode expedire nō pōt: sicut iudex pt̄ cōpescere oēs īpedīētes iurisditionē suā. ē. de offi. de- lega. c. j. ⁊. c. p̄terea. ⁊. c. prudentiā. ⁊. c. suspiciōis. ⁊. ē. de testi. c. tam litteris. immo ⁊ si nō habeat officium.
k ¶ Alii. s. seniores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinibus cōstitutos coercere etiam tur- bantes diuinum officium: vt hic dicitur.
¶ Glo. seq. arg. a contrario ⁊ causam reddit.
l ¶ In minorib⁹ ordinib⁹. Ergo nō pñt sic cōpescere cōstitutos in sacris ordinib⁹ lʒ turbēt officiū: qr ex eo q̄ pmittit spāliter de istis de aliis phibet. sicut qd de vno negat̄ de alio cōcedit̄. xxv. di. q̄lis. ⁊. ē. de p̄sump. nōne. ⁊ qr honorabilia mēbra exceptis grauiorib⁹ cul pis v̄berib⁹ subiici nō debēt. xlv. dist. cū beat⁹: puniā tur ergo al's admonitionib⁹. ⁊ si se nō correxerint pos sunt suspendi. ē. de cele. mis. dolentes. Ar.
m ¶ Turbantes. supra eo. veniēs. ⁊ supra de appel. dilectis filiis. argu.

† Con- cor. tex tus l. l. j. §. edi- ctū. cū glo. i ver. cō cedi. ff. de pos tu.

a ¶ Prelationis. Sic ergo prelati possunt corrigere subditos et percutere leuiter sine metu excōicationis causa correctionis ⁊ nō ex odio. ṡ. eo. ex tenore. leuiter enim hoc facere debēt: quia leuiter castigatus reuerē tiam exhibet castiganti. xlv. distin. cum beatus.

excedat modū disciplinę. qd pbatur et prin. hui⁹ ca. Si cōcubine. e ¶ In eodē crimine. Sec⁹ si alis participarēt in locutiōe vel alis ꝙ in crimine: tūc nō essent excōicati maiori ſʒ minori. ſi. ṡ. e. nup. vbi latius ḋ hac materia. ⁊ ea ꝙ ibi dicta sunt hic posses repe tere et sic snia p participatione ꝫ criminis extendit ad psonas ꝫ ꝙ lata nō fuit. sicut ṡ. de imm. ec. ad uersus. l ſi. et. ṡ. eo. nouerit. B.

b ¶ Magistris. Sic. ṡ. e. c. j. modica enim ⁊ le uis castigatio p missa est doctori ff. ad. l. aql. l. v. l ſi. ⁊ l. seq. ⁊ hu milis dʒ esse doctrina magistri. ṡ. de ma. et obe. huius vbi ptis ꝯcor. inuenies ad hoc. nimia seui tia culpe annu merat. ff. ad. l. aql. pceptoris. ¶ Glosa ista pꝫ sequit qd dicit ṡ correctiōe famil lie notās i textu vi. casus ⁊ quattuor addit.

c ¶ De familia. Not. ꝙ ds fami liā suā corrigere dʒ cū ei cōpetat iure pr̄ie ptātis xxiij. q. iiij. duo ista. ⁊. c. xlv. dis. ꝟ. salomō. ⁊. c. dici

Correctio mi stis ē pmissa ⁊ etiā ne cessa ria.

nis⁹ vel magisteris[b] subditos ⁊ scholares correctiōis cā le uiter forte pcusserit: excōicatiōis sniam nō incurrūt. Qd et de his dicēdum est ꝙ aliꝗs de familia[c] sua vel ppinquos inferiorū[d] graduū sibi mō vt cohibeant a suis insolētiis: et sciētia bonisꝗ moribus infor mētur duxerint corrigēdos. Idem astoricēsi episcopo.

¶ Cōicans excōicato in cri mine dānabili incidit i excōi catione maiorē. Caplm. lv.

Si cōcubine publice cle ricoꝝ ecclastice censu re districtiōe notent: eosdē cō cubinarios nō est dubiū snia maioris excōicatiōis inuolui ꝙ post latā sniam cōicāt in eo dem crimie[e] criminosis. Idē.

¶ Excōmunicat⁹ minori pot est ab excōmunicatione ali quem absoluere. Caplm. lvi.

Vobis collata ptās vt a minori excōicatione si in ipsam inciderint inuicem se absoluāt: vtroꝗ ligato vin culo excōicationis huiusmo di non expirat[f]. Idem.

¶ Permittit ministris eccle siarū semel in ebdomada cele brare tempore interdicti con currētibus his que exprimū tur in tex. Capitulum. lvii.

Permittim⁹ ecclesiarū ministris semel in ebdo mada tpe interdicti nō pulsa tis campanis / voce submissa ianuis clausis / excōicatis[g] et interdictis exclusis: missaruꝫ solēnia celebrare cā cōficiēdi corpus dn̄i quod decedenti bus[h] in penitētia non negat.

D ¶ Vobis coll. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

f ¶ Non expi rat. Si ptās ista absoluēdi nō ex pirat: ꝗ vn⁹ pōt absoluere aliū ⁊ Sʒ ꝫ videt ꝙ cū vn⁹ sic priuat⁹ a sacris aliū resti tuere nō pōt. de cōse. di. iiij. scitis qd ei nō hʒ dare nō pt. j. q. j. c. j. et q. vij. ḋ aliberti. ⁊ ar. ṡ. de cle. ex cō. mi. c. vlti. dd ꝗ dicit ꝙ talis ptās nō expirat. Rn̄. bn̄ dicit ꝙ i

Adde de hac qō. car. flo. in cle. j. de reli. do mi. ꝟ. p dictis i viij. q. qui am ple. di. ⁊ dispu tat.

plina. ⁊ ꝙ domesticoꝝ suoꝝ curā nō hʒ fidem negauit. xlvij. dist. ꝟ. necesse. ad ſi. ꝟ. hinc etiā paulus. et. C. de pa. po. ſi filu⁹. et nō solū pr̄: ſʒ etiā ppinqui domesticos suos corrigē debēt. C. de emē. ppin. l. vna. ⁊ hoc idē di cit / oēs pdicte psone clericos inferioꝝ graduū corrige re poterūt sine pena excōicationis: vt hic patet de ma gistris ⁊ platis ⁊ nō distinguit in gradu hic habes sex casus in quib⁹ lʒ corrigere ⁊ pcutere clericū sine excōi catione. ꝙ hn̄t officiū in ecclia. seniores ⁊ plat⁹: magr̄: dn̄s domus: et cōsanguinei. sunt ⁊ aliꝗ casus vbi ds nō incidit in canonē si iocosa leuitate clericū pcutit. ṡ. eo. c. j. itē si inueniat eū cū mr̄e filia vxore vel sorore. itē si vim vi repellat incōtinēti. ṡ. e. si vo alicui⁹. j. ꝟ. ij. ⁊. iij. Itē si clericus post trinā admonitionē non se corrigat perdit hoc beneficiū. ṡ. e. cōtingit. ij. ⁊. c. in audientia. ¶ Glo. ista no. a ꝫtio aliud in sacris. Scḋo ꝗrit ⁊ soluit.

d ¶ Inferioꝝ graduū. Sec⁹ si sint in supiorib⁹: puta subdiaconatu vl̄ aliis supiorib⁹: qꝛ p sacros ordies liberati sunt a pr̄ia ptāte. vn̄ nullū ius hn̄t in eis. sacer enim ordo liberat a pa. po. qꝛ liberat a fuul: qd plus est iuꝗ. di. ex antiḋs. ⁊. c. frequēs. ⁊. c. ſi seru⁹ sciēte et subdiacon⁹ eodē gaudet priuilegio cū diacono. ṡ. de ser. non ordi. miramur. Et ita habes hic ꝙ clericus ꝗdiu est in minorib⁹ ordinib⁹ est in pa. po. nisi expresse emā cipetur. ⁊ ita no. dignitatē sacroꝝ ordinū. Quid si psone superius in lr̄a noiate excedāt modū nūꝗd incidūt in canonē? rn̄deo nisi irato aīo hoc faciāt ⁊ ex pposito non credo ꝙ incidāt in canonē ꝙ solūmō dolū psequit qd colligitur ex vbis canonis. xvij. q. iiij. ſi ꝗs suadēte ibi: manus violētas iniecerit. ⁊. ṡ. eo. c. j. violētia non committit sine dolo sed hmōi man⁹ pdictarū psonarum nō sunt dolose sed charitatiue licet fortuito casu

Ordo sacer li berat a patria ptāte.

veritate ptās collata nō expirat ppter hoc cū effectu: sed dormit. i. ptās illa cū vterꝗ sit excōicatus non pōt hr̄e effectū. qꝛ alter alterū non pōt absoluere: nisi prius alter eoꝝ ab alio ꝙ a socio fuerit absolut⁹: tunc demū hʒ effectū. ſi. ṡ. de offi. dele. prudētiam. ꝟ. sexta. ⁊. ṡ. de cōcesf. prebē. ⁊ ec. nō va. qꝛ diuersitatē. xv. q. vj. c. pe. et vlti. ſi. C. de cura. fu. l. pe. Uel dic ꝙ bene pōt alter alte rum absoluere lʒ sit ligatus minori excōicatione: ⁊ ita nullo mō expirat ptās: sed durat cū effectu. ar. decre. pdi. ſi celebrat. qꝛ minor excōicatio priuat solūmodo a pceptione sacramētoꝝ: sed nō a collatione vt ibi dr̄. arg. ad hoc. ṡ. eo. sacro. ⁊. ṡ. de rescrip. ab excōicato.

Excōi cat⁹ ex cōicatū pōt ab soluere

P ermittim⁹ ¶ Hodie hoc ca. seruit de nichilo: qꝛ hodie pmittit singulis clericis celebrare ianuis clausis excōicatis vel interdictis exclusis vt habet in ca. ſi. ꝟ. adijcimus. ⁊. ꝟ. sequē. eo. titu. lib. vj. Ab.

¶ Glosa seq. duplicē causam ponit quare tempore interdicti celebrare permittūtur: qnꝗ fauore celebrantium. qnꝗ alioꝝ. ver. sed quādo reci. per contrariū.

g ¶ Excōicatis ⁊ iterdictis. Ex hoc idē facere debēt religiosi ⁊ aliꝗ ꝙ priuilegiū habēt celebrādi tēpore interdicti. ṡ. de pui. qd nōnullis. ⁊. j. ti. pri. cū in partib⁹ illud priuilegiū p hoc. c. extēdit ad oēs alios prelatos ecclesiarū qui prius illud nō habebant ꝙ semel tm̄ in ebdomada celebrēt cā conficiēdi corpus xp̄i: ⁊ hic non attendit fauor personarū sed sanctitas ipi⁹ corporis pncipaliter ⁊ necessitas decedētiū infirmoꝝ. Presbyter enī semp dʒ hr̄e eucharistiā paratā. sed qn̄ cōsecra tur p populis nichil in crastino seruandū est. de conse. dist. ij. tribus. Item aliis cōceditur fauore religionis si ue personarū. vt patet in ca. ꝙ nonnulli. ṡ. de priuile.

h ¶ Qd decedentibus. Sic. ṡ. ti. pri. qd in te. Ber.

Quãuis. ¶ Diuidit i duas ptes. scdã ibi: nisi. ab. a ¶ Satisfaciat. Licet qs satisfecerit iniuriã passo: nondũ tñ haberi dz absolut⁹ nec est ei cõicandũ nisi primo absoluat. ℨ. eo. cũ desideres. j. rñ. et vlti. ols eni res p quascũqȝ causas nascit p easdẽ dissoluit. ℑ. de reg. iu. c. j. sic eni excõicatio q̃qȝ solo vbo ꝯtrahitur ⁊ solo verbo tollit: sed in hoc casu ipso facto inducit: sȝ solo verbo tollit: ⁊ sic satisfactio vel iuramẽtũ nõ sunt de substãtia absolutiõis: de hoc dictũ est. ℨ. e. cũ desideres. in fi.

b ¶ Mortis. ℨ. eo. non dubiũ. ⁊ xvij. q. iiij. si qs suadẽte. ⁊ ℨ. eo. quod de his.

c ¶ Inimicitia ℨ. e. decetero. de infirmitate: inopia: senili etate. habes. ℨ. eo. qd̃ de his.

¶ Glosa sequẽs signat cõtrariũ ⁊ ibi remittit.

d ¶ Inopia. Gl. ℨ. de testi. si qui testi. contra ℨ. eo. ea noscitur soln. ibi.

e ¶ Puerili. Pueri infra pubertatẽ nõ mittũtur ad curiã: qr etas eos excusat ab itinere. ℨ. eo. ca. j. ⁊ ꝟ. proxi. ⁊ ℑ. eo. ca. vltimo.

f ¶ Fragilitate sex⁹. ℨ. e. mulieres. ⁊ c. ꝺ monialib⁹

g ¶ Corporis impotẽtia. Quia si sit mutilat⁹ in pede q̃ ire non possit vel contractus.

h ¶ Impedimẽto canonico. ℨ. eo. qd̃ de his. Ber.

i ¶ Iuris beneficio. Ut seruu. ℨ. eo. mulieres: et hoc intellige ꝫm distinctionem huius ca. ℑ. e. relatum.

k ¶ Quibusdã predictoꝝ. Scilȝ qui timore mortis. infirmitate: inimicitia. senili etate cõfracti: vel impotentia perpetua. inopia. oẽs isti possibilitate recepta sedẽ apostolicam visitabunt pro mandato recipiẽdo. vt ℑ. sequitur. ℨ. eo. decetero. ⁊ c. de his.

Addé qñ dicatur qs i mortis articu. no. glo. ℨ. ꝺ offi. ordi. pastoralis ꝟ. p̃terea. bar. l. i. j. C. de sacrosan. ec.

Idem. ¶ Satisfaciens clerico quem verberauit: non potest propter hoc ab episcopo absolui nisi in certis casibus hic expressis. Capitulũ. lviij.

Quãuis incidens in canonem late sñie ꝑpter violentam manuũ iniectionẽ iuxta ꝑprias facultates eis satisfaciat[a]/ q̃bus iniurias irrogauit: non tñ aliter q̃ꝫ p se. ap. vel ei⁹ legatũ absolutiõis põt bñficiuȝ obtinere. ¶ Nisi iminẽte mortis[b] articulo: ⁊ infirmitate: inimicitia[c]: aut inopia[d] puerili[e] vel senili etate: fragilitate sexus[f] seu alia corporis[g] impotentia: siue q̃libet impedimẽto canonico[h] retrahat: quomin⁹ romanũ pontifi. possit adire: vl' nisi iuris beneficio[i] a labore hmõi excusetur. Ceterũ q̃busdã[k] predictorũ: videlȝ q̃ tpali impedimento laborãt (exceptis pueris) sub debito iuramenti (qd̃ ꝫm ecclesie formã prestare tenentur) consueuit iniungi vt impedimẽto cessante ad apo. se. accedãt mãdatum ipsius humiliter suscepturi. Idem.

¶ Excõicatio simpliciter lata intelligitur de maiori. h. d. Et est text⁹ notabilis. ⁊ quotidie allegat. Capitulum. lix.

Si quem sub hac forma verboꝝ illum excõico vel simili[l]: a iudice[m] excõicari cõtingat: dicendũ est eum nõ tãtũ[n] minori q̃ a perceptione sacroꝝ: sed etiã maiori excõicatione que a cõione fideliuȝ separat esse ligatum. Idem.

¶ Beneficiũ indultum rõne minoris etatis postq̃ꝫ cepit habere locũ non extinguitur licet minor peruenerit ad maiorem etatem. Capitulum. lx.

Pueris[o] qui in canonem inciderũt sentẽtie promulgate: siue ante siue post pubertatẽ postulent se absolui: põt diocesan⁹ eps̃ absolutionis bñficiũ ipartiri. ¶ Cũ ꝑpter defectũ etatis[p] in qua fuit commissus excessus: rigor iuris quo ad hoc remittitur.

l ¶ Simi. puta nisi h⁹ feceris nouer⁊ te excõicatũ. ℨ. ꝺ ap. c. p̃terea. ij. ⁊ ℨ. ꝺ testi. co. c. ij. ⁊ ℨ. ꝺ rap. c. iij

m ¶ A iudice. Suo. snĩa iudicis sui siue iusta siue iniusta tenet. xj. q. iij. c. j. ⁊ ij. sed a nõ suo iudice lata. est nulla. arg. ℨ. de prin. ci. ⁊ ca. olim essem⁹. ⁊ ℨ. de cõsue. ad audientiã. ⁊ ℨ. de iudi. at si clerici. ⁊ ℨ. de offi. or. c. pe.

¶ Glo. seq. tractat de maiori ⁊ minori excõicatione.

n ¶ Nõ tñm miori. Sic ergo patet cũ dico excõico illũ de maiori intelligit: minor enim excõicatio remouet a cõione sacramentoꝝ vt hic dicitur: maior excõicatio a corpore christi qd̃ est eccĩa. s. cõione fideliũ. iij. q. iiij. engeltrudã. Est ergo maior excõicatio a qualibet licita cõione ⁊ legitimo actu separatio. vñ adã excõicat⁹ fuit ex esu ligni. xj. q. iij. ꝟ. euidẽter. Excõicatio q̃ dicit anathema infligitur tam ab hoie q̃ꝫ a iure: ⁊ ꝑ contumacia ⁊ ꝑ crimine. ℑ. ii. pri. ex part. c. ⁊ xvij. q. iiij. si qs suadẽte. ⁊ xxiiij. q. j. c. j. ij. ⁊ iij. ⁊ i titulo isto p violentam manus iniectionẽ. Minor aũt excõicatio infligit q̃qȝ penitẽti. ⁊ impenitẽti. penitenti q̃qȝ a seipso: q̃n q̃ a sacerdote. ꝺ peni. distin. j. facilius. Sed melius facit si auctoritate sacerdotis hoc facit. de pe. distin. j. in actione. Impenitenti q̃qȝ a deo imponitur excõicatio minor. cũ ꝑpter mortale peccatũ deus tradit aliquẽ sathane/ et discedit a mente ei⁹. xj. q. iij. audi deniqȝ. Quãdoqȝ ipsemet se suspendit a sacramẽtis cũ nõ vult penitere ⁊ putat sibi sufficere et male hoc fit. de peni. dis. j. sunt q̃ arbitrant. sed si reputat se indignuȝ et abstinet bñ facit. de cõse. dis. ij. qui scelerate. Q̃qȝ imponit a sacerdote loco pene: qr nõ vult penitere. xvij. q. iiij. minor. q̃qȝ p sñiam canonis. xj. q. iij. cum excõicato. ⁊ lxxxj. dis. si qui sunt. Cũ inflicta est excõicatio a se vel a deo agat penitẽtiã et sequit recõciliatio. Si vo a sacerdote inflicta fuerit p eũ recõciliet. Cũ vo a canone infligit minor excõicatio p simplicẽ sacerdotẽ põt absolui. ⁊ sine iuramento vel aliquo mandato nisi participet in crimine. ℨ. e. nuper. ⁊ c. si cõcubine. qr maiori excõicatione est notat⁹. Si ab hoie semp ab eodem: vel ei⁹ superiore dz absolui. ℨ. e. p tuas. nisi incẽdiariũ post publicationẽ. ℨ. eo. tua. Si a canone est notatus: a suo epo põt absolui nisi cõditor canonũ sibi absolutionem retinuerit. ℨ. e. nuper. sicut in his qui violentas manus mittunt in clericum. xvij. q. iiij. si quis suadente. ⁊ ℨ. eo. ca. proxi.

Excõicatio maior.

Excõicatio minor vario modo infligit

Excõicatio q̃liter tollitur.

Pueris. ¶ Pueri excõicati p iniectiõe manuũ ab epo absolui pñt. etiã si añ absolutionẽ effecti sũt puberes. h. d. Et due sũt ptes. scdã ibi: cũ ꝑpter. Ab.

o ¶ Pueris. Intellige doli capacib⁹. ℨ. ꝺ delic. pueris. alas iniuriã facẽ nõ pñt. pati vo sic. xv. q. j. illud.

p ¶ Etatis. Sic ergo parcitur etati: licet non in totum sed quo ad minorem penã: vt in delictis. ff. de mino. auxilium ꝟ. in delictis. In delictis enim non parcitur nisi quo ad minorem penam: vt ibi.

Summarium. diuisio

gor[a] sit mãsuetudie tẽpand⁹.

¶ De verboru significatione

Hieronymus super Osee.

¶ Nouale est terra nouiter ad culturã redacta. Cap. i.

N Anouate nouale[b]. Nouale ẽ ager nũc primum precisus[c]. ¶ I dẽ super danielem.

¶ Appellatiõe pr̃is veniunt in lata significatiõe oẽs ascẽdẽtes. Capitulum. ii.

N Am ꝛ rex nabuchodonosor pr̃ tu⁹. ¶ Id est pau⁹[d] more scripture q̃ auos et deinceps patres[e] appellat.

I dẽ in parabolis. ¶ Nõ dr̃ nat⁹ q̃ statim decessit. Ca. iii.

N Am et ego vnigenit⁹ fui coram matre mea. ¶ Quare vnigenitum[f] se nominat: quẽ fratrem vterinũ[g] precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mox natus sine noie q̃si nunq̃[h] esset / de vita decessit. I dẽ sup Mattheũ.

¶ Dictio anteq̃ / non semper implicat. Capitulum. iiii.

Q Uod dicit anteq̃[i] conuenirent: non sequitur vt postea conuenirent: sꝫ scriptura quod factũ nõ sit ostẽdit. Hiero. super mattheum.

¶ Primogenit⁹ dicitur qui primo nascitur: etiam si nullus sequitur eum.

Capitulum. v.

I Oseph non cognouit mariã donecꝫ peperit[k] filiũ suũ primogenitũ. ¶ Ex hoc loco quidam peruersissime suspicantur: ꝛ alios filios mariã habuisse: cũ mos[l] diuinarum scripturarũ sit vt primogenitũ non vocent quem fratres sequuntur: sed eũ qui primo natus fuit. Hilarius.

¶ Uerba sunt intelligẽda nõ pm q sonant: sed secundũ mẽtem pferentis. Capitulum. vi.

I Ntelligẽtia[m] dictorũ[n] ex causis[o] ẽ assumẽda dicẽdi: q2 nõ sermoni res[p] sꝫ rei

¶ Glo. seq. ponit q̃tuor casus q̃bus tẽperatur rigor.

a ¶ Rigor. Iuris rigor tẽperat̃ qñq rõne etatis: vt hic. ꝛ. lxxxvi. di. tãta. ꝛ de ɔ̃se. di. iii. eos qui. xxxv. q. ix sententiã. qñq rõne locorũ ꝛ tẽpoꝝ. ꝫ. e. sup eo. et qñq rõne psone ꝛ cause ꝛ loci ꝛ tpis. ꝫ. de transact. c. vlti. ꝛ xxxiii. q. viii. occidit. ꝛ. xxix. dis. sciendũ. qñq ratiõe multitudinis ꝛ scandali. l. dixi. vt cõstitueretur. cũ suis cõcordantiis.

¶ Rub. De verbor. signiõe.

¶ Supra visũ est ð diuersis cõstitutiõibus circa iudices / iudicia / clericos / matrimonia / et crimina verũtamẽ q2 in eis et aliis dispositionibus dubitari põt de significato verborũ: iõ i fine opis annectit hãc rubricam. Ab.

I Nnouate. ¶ Exponit hic hieronym⁹ verbum nouale qð scribit osee. x capi. Ab.

b ¶ Nouale. Uerba sunt hieronymi exponẽtis vba pphete

c ¶ Precisus. Dicit i lege. terra. s. pcisa q̃ anno cessat. ff. de verbo. sign. silua ⸿ ii. Dicit̃ nouale terra de nouo ad culturam redacta: cuius non extat memoria q culta fuisset. ꝫ. eo. quia per nouale. et quod semel fuit nouale semper erit nouale quo ad decimarum retentionẽ vel solutionem. ꝫ. de priui. ca. vlti.

N Am ꝛ rex. ¶ In prima parte ponunt̃ verba danielis. in secunda verba hieronymi exponẽtis illa. scða ibi: id est proauus. ꝛ vide hystoriã. de conse. dist. i. in. c. vestimenta. als incipit vasa. Ab.

d ¶ Proauus. Uerba sunt hieronymi exponentis verba prophete.

e ¶ Patres. Omnes ascendentes parẽtis nomine continentur. ff. de verbo. signi. appellatiõe. ꝛ appellatiõe filii oẽs descendẽtes. ff. eo. liberorum. ꝛ. ff. de gradi. l. iuriscõsultus ⸿ parentes vsq ad tritauũ patres dicunt̃. vltra vero / maiores appellant̃. liberi: vsq ad trinepotẽ vlterius inferiores vocantur: vt ibi dicitur vnde Christus dici potest filius Dauid. Ala.

N Am ꝛ ego. In prima parte ponuntur verba salomonis. in secunda verba hieronymi exponẽtis illa ibi quare. Ab.

f ¶ Unigenitum. Uerba sunt hieronymi exponẽtis verba salomonis.

g ¶ Fratrem vterinum. Fratres vterini dicuntur qui ex eodem vtero nati sunt. viuente enim Uria concepit Barsabee ex Dauid: et peperit filiũ qui mortu⁹ est statim: postea concepit ex eodem salomonem. vnde ipse dicit / nam ꝛ ego vnigenitus.

h ¶ Quasi nũq̃ esset. Et ita nõ videt̃ fuisse qui non durauit. arg. ꝫ. de reg. ad nr̃am lxiii. di. q̃to. ff. ꝫ in rem ver. si p patre ⸿ versum. sic non dicit̃ esse qui minus idone⁹ est. ꝫ. de trãsla. inter. ꝛ. ff. qð cuiusq vniuer. l. i. ad fi. et. C. de episco. audi. de creationibus. et xix. di. pp̃ter totius. ꝛ. xxiii. q. i. paratus.

Q Uod dicit. i ¶ Anteq̃ ɔuenirent. Uerba sunt euãgelii Matthei q̃ hieronym⁹ hic exponit. si. xxvii q. ii. priusq̃. nec valet hic arg. a ɔ̃rio sensu. et est quidã mod⁹ loquendi sicut ibi sede a dextris meis donec ponam ꝛc̃. non tñ sequitur q postea posuerit. Rñ. ꝛ illð coruus non fuit reuersus ad archã donec aque siccarent̃. sic. ꝫ. c. pxi. imo ostẽditur q non conuenerunt. cõtrarium innuitur eius qð verba sonare videntur: vt hic dicit. in fi. ꝛc̃.

I Oseph ¶ Primo ponunt̃ verba euangelii. scðo verba hiero. exponẽtis illa ibi: ex hoc loco. Ab.

k ¶ Donec peperit. simile. ꝫ. eo. c. proximo.

l ¶ Mos. Idẽ dicit lex q primus est quẽ nemo antecedit: ergo et primogenit⁹ est ante quẽ nemo nascit̃ quicq̃d sequatur. ff. eo. ti. primus. ꝛ. l. primi. Prim⁹ enim nõ solum is intelligitur qui ante aliquẽ est: sed etiam is ante quẽ nemo sit. vt. ff. de vulgar. et pupil. substi. l. ex duobus. in prin.

m I Ntelligentia. Sic. ff. de reg. iur. in ãbiguis. et xxii. q. v. humane.

n ¶ Dictorum. i. verborum que prolata sunt.

o ¶ Ex causis. Non statim debemus intelligere vt verba prima facie sonare videnẗ. maxime vbi ambigua sunt: sꝫ debem⁹ recurrere ad intẽtionẽ loquẽtis: vt hic dicit ar. bo. ꝫ. de pben. c. vi. ꝛ. c. cũ cãm. ꝛ. ff. eo. ti. nepos pculo. ꝛ. ff. de reg. iur. semp in stipulatiõib⁹ ad cãm dicti recurrẽdũ est. ꝫ. de accu. cũ dilecti. sicut ad cãm facti. xxiii. q. viii. occidit. ff. de fur. verum.

p ¶ Res. i. intellect⁹. ff. de suppel. lega. l. labeo. xxxi q. i. quomõ virginibus. vbi dr̃ sex maritos habuisse q̃ dño testante duos tñ habuit: ibi enĩ hieronymus re

Osee. x — Conti nuatio — ¶ Concor. l. q̃ p noua le. ff. e. ꝛ. l. silua ⸿ nouale — dañ. v — puer. iiii. — Nouale. — diuisio — diuisio — Fra vterin — mat. i — mat. i. — ¶ Adde de hac dictiõe donec. qð no. l. l. i. ff. ð sena. Bar. in l. ambiguitate. C. ð vsufructu.

TT iii

spexit intentionem et non verba samaritane. Lau.
a Rei est sermo subiectus. i. intentioni seu intellectui sermo servire debet: quia non in foliis sed in radice rationis et in sensu consistit euangelium. j. q. j. marchion. et ff. e. ca. ij. in his. verba enim instituta sunt: ut per ea quis in alterius noticiam cogitationes suas proferat. xxij. q. ij. is autem qui sicut animus preferatur corpori ita sententia verbis. xxviij. dist. sedulo. xxij. q. v. humane. et ff. de legibus. scire. Item arg. est quod verba ad extraneum sensum sunt trahenda ubi res aliter salva esse non potest. ar. C. de verb. sig. cum quidam et C. de legi. cum questio.

Summarium. Nihil obst. Diversitas verborum non viciat si idem in substantia concludatur. h. d. Ab.

Glo. se. ar. al. se. Friu. et soluit.

b Diversitas. Quia nomina et verba transposita idem significant ut dicit aristoteles in periarmenias. et est ar. ad hoc. C. de testa. quoniam indignum. et ff. ubi eadem dicunt. prout sequitur in lfa. et hoc certum sit. et est arg. boni pro testibus diverso modo narrantibus. arg. de testi. c. cum tu. et xviij. q. j. in scripturis. de conse. distin. ij. quotidie. et de pen. distin. j. pertinaciose. Ar. contra. xxv. q. vj. de parentela. ij. sed illud intelligitur de contrarietate sententie.

Concor. l. si p aliud ff. docere. ff. ne quis in ius vo. evitetur. l. j. ff. et hec verba. ff. ne vis fiat ei.

Concor tex. i. l. ij. C. ubi sena. vel cla. lxxx. di sti. fraternitatem.

For.

est sermo subiectus. Augu. sup mattheum. C Non viciat factum vario modo narratum ubi idem in substantia concluditur. C. vij.

Nihil obstat narrandi diversitas ubi eadem dicitur: maxime cum quisque euangelistarum eo ordine credat se dicere quod deus voluit. Gre. C Sensu ne verba considerare debemus. c. viij

Propterea si pluram epistolam meam ad interpretandum accipere te fortasse contigerit: rogo non verbum ex verbo sed sensum ex sensu transferri: quia plerunque dum proprietas verborum attenditur: sensus veritatis amittitur. Isidorus. C Dicit quod prelatus proponitur. Capitulum.

Quamvis omnes qui presunt prepositi rite vocentur: tamen usus tamen obtinuit eos vocari prepositos: qui quandam prioratus curam super alios gerunt.

Idem in lib. ethimologiarum C Non recipit congrua iummationem. Capitulum. x.

Forus est exercendarum litium locus a faro dictus sive a foroneo rege qui primus grecis legem dedit. Constat autem forus causa lege: et iudicio. Causa a casu quo venit dicitur. est enim materia et origo negocij nedum discussionis examine patefacta: que dum proponitur causa est dum discutitur iudicium: dum finitur: iusticia. Vocatur autem iudicium quasi iurisditio et iusticia quasi iuris status. Judicium autem prius inquisitio vocabatur: unde et auctores iudiciorum: prepositos questores/ vel quesitores vocamus. Negocium multa signat: modo actum alicuius rei cuius contrarium est ocium: modo actionem cause quod est iurgium litis. et dictum est negocium id est sine ocio. negocium autem in causis / negociatio in comerciis dicitur: ubi aliquid datur / ut maiora lucrentur. Jurgium dicitur quasi iuris garrium eo quod hi qui causam dicunt iure disceptant. Lis autem a contentione limitis prius nomen sumpsit: de qua virgi-

Quamvis. g Rite. i. secundum originariam verbi significationem.
h Prioratus curam. Sic ponitur. j. q. iij. salvator. et est dignitas per se sic dicta.
Forus. i Primus. vij. di. moyses. B.
k Constat ex tribus: ut hic dicit non tamen ex singulis predictis competentibus. sed omnibus potius: et ideo proprie dicitur locus constare ex his sicut dicitur vestes greco hois adornative. unde illud. Cultu/ gemmisque teguntur. Omnia per mima est ipsa puella sui.
l Causa a casu et ita est causa antequam respondeat per alia est quod causa res in dicendo posita cum ipositione certarum personarum. s. actoris et rei/ iudicis et testis. Et ideo dicitur a casu: quia frequenter casualiter occurrunt preter voluntatem hominis.
m Discutitur iudicium Et sic videtur processu temporis mutare nomen et exemplificat de iudicio de tertia parte etiam fori.
n Dum finitur iusticia. hic exemplificat secundam partem fori: et ita ex istis tribus predictis constat forus ut dictum est: et idem esse videntur ista tria in substantia sed aliam denominationem assumunt diverso tempore.
o Judicium. Judicium est legitimus actus duarum personarum actoris et rei super eadem questione sub eodem iudice contracta. Lau.
p Justicia. Justicia est constans et perpetua voluntas ius suum unicuique tribuens. insti. de iusti. et iu. in prin. et de pen. libri. in constitu. grego.
q Juris status. Lex enim dicitur status iuris. et vere: quia per illam ius non constituitur: sed status iuris declaratur. ff. si servi. vendi. sicut ff. sed si queritur.
r Negocium. Quia supra mentionem fecit de negocio ibi: origo negocij et c. ostendit quid sit negocium quasi negans ocium.
s Actionem cause. In hac significatione sumitur. s. ubi dicit origo negocij.
t Jurgium. hic exponit quod dixit. s. quod est iurgium litis
v Jure disceptant. Arg. quod iurgia non pertineant ad pbros: quia non tenentur esse iurisperiti. xxxviij. dist. que ipsis. nec advocare possunt nisi in certis casibus. de postu. c. vl. sec de archidiacono. xxv. di. c. j. j. rn. archidiaconus.
x Lis autem. Quia fecit mentionem litis. s. ubi dicit iurgium litis: exponit modo quid sit lis. lis enim civilem con-

c Propterea. al's preterea.
d Ad interpretandum. i. ad exponendum.
e Sensum. s. eo. intelligentia.
f Proprietas. Non enim semper ad proprietatem verborum recurrendum est sed videndum est quid testator senserit in qua presumptione sunt qui morantur in eo loco. ff. de fun. instru. et instru. le. cum de lanionis. ff. asinam. quia potior est mens dicentis quam vox. ff. de suppel. le. labeo. nec plus verbum quam voluntas inspici debet. C. que res pig. obli. pos. l. vl. et. xxij. q. v. humane aures. j. q. j. marchion. Item ar. quod verba a sua significatione cadunt cum res aliter salva esse non potest de qua agitur. insti. de inuti. sti. ff. quos tiens. et. ij. q. ij. oes. C. an servus ex facto suo. l. vit. ff. si quis cau. si eum. ff. qui iniuriarum. l. v. dist. qui partem. et. l. di. dno sancto. a proprietate verborum non est recedendum: nisi quando constat voluntatem loquentis aliter voluisse ff. de lega. iij. non aliter et impropietates non sunt trahende ad consequentiam sed excusande. Ala.

Foru. vnde. causa. versus. Judicium. Justicia. Negocium. Jurgium. Lis. Judicium. Justicia.

sam ostēdit tantum ⁊ non criminalē. ff. eo. titu. litis.
a ❡ De qua virgilius. Argu. habes hic q̄ possum⁹ inducere pro nobis libros gentilium siue paganorū. xxxvij. distin. si quid veri. ⁊ j. qō. j. dn̄s declarauit ibi. Cretenses pigri. corde male bestie. B.

specialī. ff. de rei v. si post acceptū. Sincopa. cū q̄d aufert de medio dictionis. vij. q. j. audacter p̄ audaciter. Ironia cū q̄d p̄ derisionē. i. p̄ contrariū dr̄. O q̄sta integritas. xj. q. iij. ad mēsam. in fi. Ephezegesis. i. expositio p̄cedentis sermonis. xlvij. dis. qm̄. Itē antropospatos: cū aliq̄d attribuit deo q̄d ꝯuenit hoi. xxiij. q. j. odi ⁊ p̄ieci. ⁊ ꝫ. ꝺ re. eccl. alie. vł nō. si q̄s presbyterorū. Ala.

lius[a]. Limes erat positus: litē vt discerneret agri. Causa aut argumēto[b] aut p̄batione cōstat. Argumētū nūq̄ testibus nunq̄ tabulis dat probationē: sed sola inuestigatione inuenit veritatē: vn̄ dictū est argumentū argute inuentū. Probatio aūt testibus et fide tabularū[c] cōstat. In omī q̄q̄ negocio[d] he persone querun tur. Iudex accusator: reus et tres testes[e]. Iudex[f] dict⁹ q̄si ius dicēs populo siue q̄ iure disceptet. Iure aūt disceptare est iuste iudicare. nō est ergo iudex si non est in eo iusticia. Accusator vocatus est q̄si causator quia ad causam vocat eum quē appellat. Reus[g] a re que petitur nuncupatur: q̄ q̄uis conscius sceleris nō sit: reus tn̄ dicit q̄diu in iudicium p̄ re aliqua petitur. Testes antiquit⁹ supstites dicebātur: eo q̄ super cause statu proferebantur: nunc (parte[h] ablata nois) testes vocantur. Testes aūt cōsiderant condicione: natura: ⁊ vita. ‡ Condicione si liber[i] nō seruus: nā sepe seruus metu dn̄antis[k] testimonium supprimit veritatis. Natura. si vir nō femina[l]. nā varium[m] ⁊ mutabile testimoniū semp femina p̄ducit. Uita si innocēs et integer[n] actu: nā si vita bona defuerit / fide carebit[o]. nō enim potest iusticia[p] cū scelerato homine habere commercium. Idem.

❡ Dicit quid sit pactū et vnde dicatur. Capitulum. xj.

Pactu[q] dicit īter ptes ex pace cōueniens scriptura[r] legibus[s] ac morib⁹ cōprobata: dictū pactum[t] q̄si ex pace factū. Idem in eodem.

❡ Hic ysidorus ponit ethimologiam iuris prout habetur in re: non prout est generale nomen. Capitulum. xij.

b ❡ Argumēto. Argumentū vocat naturalē p̄bationem q̄ fit per localē argumētationē. ⁊ ita est arg. q̄ i iudicio vʒ naturalis p̄batio. Arg. ꝯ j. dist. cōsuetudo ⁊ ꝫ. ꝺ elec. bone. j. ibi negātis factū p̄ rerū naturā ⁊c. a ꝯtio ⁊ nō p̄ testes: vł īstrumenta vł lr̄a sequēs dicit: vnde dic tabulis. i. instrumētis.
c ❡ Tabularū. hic equiparant testes et instrumēta: q̄ parem vim habēt in litibus exercendis. C. de fi. instru. in exercendis.
d ❡ Negocio. Non notorio q̄d exercetur in forma iudicij.
❡ Glo. se. signat cōtrarium ⁊ dupliciter soluit.
e ❡ Tres testes. Arg. ꝯ. iiij. q. iij. §. vbi nūer⁹. ⁊ ij. q. iiij. c. j. ⁊ ꝫ. de testi. l. ʒ vniuersis. vbi dr̄ i ore duoꝝ vel triū testiū ⁊c. † pōt dici q̄ hic dicit tres testes p̄pter triplicem modū p̄bandi. s. p̄ testes / instrumēta / et argumēta de quib⁹ p̄misit vel poti⁹ dicas confessionē. q̄ quodlibet istoꝝ triū legitimā facit p̄bationem scilʒ p̄ testes instrumēta ⁊ confessionē. ꝫ. de testi. spo. cum ad sedem. in fi.
f ❡ Iudex. Sic. xxiij. qō. ij. c. j. ⁊ supple hic bonus: q̄ q̄nq̄ malus est iudex. iij. q. vij. c. iudicet. §. vlti. q̄ et p̄ meritis subditoꝝ disponit a deo vita rectoꝝ. ij. q. vij. ca. j. ⁊ vj. q. j. ex merito. ⁊ viij. q. j. audacter. Ber.
g ❡ Reus. A re: et nō reatu. xv. q. iij. c. vlti. iij. q. xj. non est. Ber.
h ❡ Parte ablata. Est hic figura q̄ dicit auferesis cū principiū dictiōis aufert scd̄m q̄ patet hic. Est ⁊ figura alia q̄ dr̄ p̄sopopeia. i. cōfirmatio noue persone. de cōse. dis. iiij. q̄ris a me. i⁹ fi. Itē antonomasia cū per excellētiā aliq̄d alicui attribuit q̄d cōe est pluriū: vt cū dico apl's intelligit paulus. xxxij. q. vij. c. apl's. et cū dico vrbs intelligit roma. ꝫ. ꝺ pe. ⁊ remis. significauit. Sinecdoche. cū pars ponit p̄ toto. xxxij. q. iiij. meretrices. xiiij. q. v. penale. Anthiptosis. cū ponit casus pro casu. lxxv. di. ordinatiōes. xviij. q. ij. quidā. Lipto te: cū plus dicit ⁊ minus significat. xxxij. q. vij. quid in oibus. Pleonasmos cum superabundat dictio: vt iste videt oculo monachū regularē. xx. q. iij. presens. Themesis. cū eadē dictio interdicit. ff. de mino. l. q̄d si de

i ❡ Si liber. q̄ seruus testis esse non pōt. iiij. q. iij. vbi §. item serui sʒ liberi: vt ibi dicit. ver. itē liberi. ⁊ C. de testi. auf. si dicat.
k ❡ Dn̄antis. iiij. q. iij. itē idonei. ⁊ xj. qōe. iij. quattuor.
❡ Glosa ista signat cōtrarium et soluit.
l ❡ Nō femina. hoc intellige in criminali in quo casu mulier testis esse non potest s̄m canones xxxiij. q. v. mulierē. sed i ciuilib⁹ et matrimonialibus bene ferunt testimonium. ꝫ. de testi. tā litteris. ⁊ ca. sup eo. Arg. contra q̄ possunt in criminali. xv. q. iij. ex eo. sed aliud scd̄m leges. tn̄ in crimine excepto admittit mulier etiā male fame ad accusationē. ꝫ. de simo. tāta. et in inquisitione admittit ad testimoniū sine denūciationē. ꝫ. ꝺ testi. tam litteris. ⁊ c. qm̄. itē in testamētis mulier non admittitur. insti. de testa. §. testes. Ber.
m ❡ Uarium. C. de inoffi. testa. filia. ⁊ arg. C. de insti. ⁊ substi. reprehendēda. vnde versus. Quid leuius fumo? flamē: quid flamine? vētus. Quid vento? mulier quid muliere? nichil.
n ❡ Integer. Quia debet esse testis bone fame ⁊ sine omni suspitione. ij. q. vij. testes. infamis repellitur ꝫ. de testi. cogendis. preterea.
o ❡ Fide carebit. i. non creditur iuramento suo. arg. ij. q. vij. nos potest. Ber.
p ❡ Iusticia cum scelerato. Cū sit virtus. xxxij. q. j. cum renunciatur: ⁊ est summum bonum in vita colere iusticiam. vij. q. ij. cum deuotissimam.
q Pactū. Ius ciuile aliter diffinit in. l. j. ff. de pactis. Abbas siculus.
r ❡ Scriptura. Et etiā sine scriptura pactum fit. ‡ sed hoc ideo dicit. quia sepe interuenit scriptura: ⁊ ad probationem pacti interponitur.
s ❡ Legibus. Aliter nō valeret: nisi scd̄m leges fieret. ff. de apc. iurisgen. §. pretor ait. ⁊ C. eo. ti. pacta.
t ❡ Pactum. Dicitur duorum vel plurium consensus in idem. ff. de pac. l. j. §. j.

Virgilius in xij.
Argumētū.
iudex
Iure disceptare.
Accusator.
Reus
testes
† Concor. tex. l. l. vbi numerus. C. ꝺ testi.
Auferesis.
Figurarum multiplices sūt species.
† Concor. l. te stium ⁊ ibi bo. glo. C. ꝺ testi.
Mulier an possit esse testis.
‡ Concor. tex. l. l. ꝯtik ff. de pigno. ⁊ l. pactū C. de pac.

Ius dictū. ¶ Diffinit hic ius nō put est ḡnale nomē: sʒ put applicat ad certā rē. qn̄ dr̄ habeo ius in tali re: tūc em̄ dr̄ ius a iure possidēdo: ⁊ ita intellige istū textū. Sʒ capiēdo ius ḡnalr̄ dr̄ a iusticia ⁊ est ars boni ⁊ equi. vt. l. j. ff. de iusti. ⁊ iu. vide gl. ff. sup rubri. ca. de reg. iur. li. vj. ⁊ istud ḡnale nomē hʒ mltas spēs sub se natu rale ciuile ⁊ gentiū. j. di. ius. ⁊ ꝗ. sequit. Ab. sicu.

a ¶ Ius dictū hoc em̄ iure: hec vba hēs. xiiij. q. iiij. ꝗd dicā. in fi.

b ¶ Qd̄ iuste. Nō tn̄ ecōuerso ſʒ leges. qr iure possidet ꝗ mala fide pscripsit nō tn̄ iuste. ꝟ. de pre scrip. vigilāti. se cus ꝟm canones qr ꝗ malā fidem hʒ nō prescribit. eo. ti. qm̄ omne.

c ¶ Alienū. i. alijs debitum.

d ¶ Male aūt vt auari. xlvij. distin. sicut hi. ⁊ xiiij. q. iiij. ꝗd di cā. vnde v̄sus. Qui sunt ꝗ reb⁹ nunꝗ potiunt? auari. Qui sunt ꝗ minui sua non patiuntur? auari. Ber.

e ¶ Presumit. id est inuadit.

Ius vn̄ dr̄. Iuste possidere. ⁊ Con cor. tex. in. l. iuste. et ibi gl. ⁊ Alex. ff de acq. pos.

Ius dictū[a] est a iure possidēdo. hoc em̄ iure possidet qd̄ iuste[b]: ⁊ hoc iuste qd̄ bene: qd̄ aūt male possidetur alienum[c] est. male[d] autē possidet qui vel suis male vtitur/ vl̄ aliena presumit[e]. Paschalis canonicis sancti martini.

¶ Quicqd fidelis offert ecclesie oblationis nomine continetur et a secularibus possideri non debet. Capitu. xiij.

Causa carpēsis plebis ⁊ infra. ¶ Ceterū primitie[f]: decime: ⁊ oblatiōes in solis[g] eccliaꝝ bonis ꝑcipue numerant. Oblationes v̄o dicimus: ꝗcūqꝫ de ꝓprijs ⁊ licit[h] reb⁹ ecclie a fidelib⁹ offerunt. Quicūqꝫ igit eas ꝑ ꝑtātē[i] secularē obtinet: procuꝉdubio cōtra deū et sanctoꝝ patrum nitit sanctiones: qnimmo ⁊ ꝗ accipit ⁊ ꝗ tradit raptor ⁊ sacrileg[k] iudicat. Alexan. iij.

¶ Solus sacerdos pōt sacramentū extreme vnctionis infirmo conferre. h. d. Ca. xiiij.

Obla tio.

v̄sus.

Causa car. ¶ Primo decise narrat factum. scd̄o diffinit ibi: ceterum. Abbas.

diuisio

f ¶ Primitie. Quid sint primitie dicit. ꝟ. de deci. c. j. ¶ Glosa sequens querit et tres opi. ponit.

g ¶ Solis ecclīaꝝ. Sed ꝗd appellat hic ecclīa: dn̄s Albericus dixit ꝙ bona ipsa sunt loci cōclusi muro ad instar vacātis hereditatis que vicē ꝑsone obtinet. ff. de acqui. re. do. hereditas. Alij dicūt ꝙ sunt vniuersitatis illi⁹ loci. arg. xij. q. ij. nulli. Hugo dixit ꝙ res iste sunt dei et cū oia ei⁹ sint: ista tn̄ specialius. arg. j. q. iij. saluator. xvj. q. j. in canonib⁹. xxiij. q. viij. conuenior. xvj. q. vij. omnes decime. ꝟ. de deci. tua. ij. vbi dicit ꝙ de⁹ in signum vniuersalis dominij decimas sibi retinuit: quarum rerum vsus dn̄s clericis concessit. R.

h ¶ Licitis. Et etiā de illicitis pōt fieri elemosyna dūmodo trāsferatur dn̄ium ⁊ nō competat repetitio. xiiij. q. v. nō sane. ⁊. c. qui habetis. ⁊ ꝗ. seq. ⁊ de hoc plene tractatur. ꝟ. de deci. ex transmissa. Ber.

i ¶ Potestatem. xij. q. ij. nulli. ⁊. c. quicunqꝫ. xvj. q. ij. decimas omnes. Ber.

k ¶ Sacrileg⁹. Qui bona ecclīaꝝ rapiūt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicantur et ab ecclīa sunt puniēdi. xij. q. ij. nulli liceat. ꝟ. de fo. cōpe. cōquest⁹. ⁊ nō solū sacrilegis sed etiā iude furi cōparātur. xxiij. q. iij. ꝗd ergo. Ber.

Quesiuit. ¶ Duo sunt dicta. scd̄m ibi: festū. Ab. ¶ Glosa sequēs signat contrarium ⁊ soluit.

diuisio

l ¶ Etiā solus. Ar. ꝯ in aplo vbi dr̄ infirmat quis in vobis inducat pbr̄os ecclīe qui orent sup eū. ꝟ. de sac. vnc. c. vno. ⁊ sic videt ꝙ debeant esse plures. qr plurali locutio duoꝝ numero ad minus contēta est: iij. q. iij. ver. vbi numerus hoc intellige in necessitate que legē nō habet. de conse. dist. j. sicut. et. ꝟ. de cōsue. quāto.

m ¶ Dominica. Qm̄ in dn̄ica propter reuerentiam nō est ieiuniū celebrandū. xxx. distin. c. vlt. sed in sabbato ꝓcedē. ieiunandū est. ꝟ. de obseru. ieiu. ca. j.

n ¶ Die. Scʒ. bisextili. ¶ Glosa ista signat cōtraria instruit negatiue in cognitionē bisexti. qrit. argu. negatiue ponit Azaꝫ opi. Lan. quā approbat.

o ¶ Quasi pro vno reputantur. Et id̄ qr pro vno reputant nō cōputant in tpe restitutionis sʒ de momēto ad momentū fiat cōputatio. ff. de mino. denicꝗ ꝗ. minorē. ⁊. ff. de v̄bo. sig. cū bissextus: ⁊ ꝓpter hoc facit ad ti. Et arg. cōtra hoc. ff. de statu lib. l. iiij. ꝗ. stichus. Nota ꝙ annus solaris habet. ccclxv. dies ⁊ sex horas et sic quattuor anni habēt vltra prefatū numerū dierū. xxiiij. horas que coadunate faciūt vnum diem qui superabūdat omni quarto anno et dicitur bissextus: qr bis sedetur et statur in vna littera kalēdarij: et hi duo dies ꝓ vno cōputātur et interserit quinto die exeūte februario: hoc est sexto kalendas martij et sequenti die debent vigilie beati matthie celebrari. vnde versus. Bissextum sexte martis tenuere kalende. Posteriori die celebrantur festa matthie. Sed pone aliquem suspensum per annum: ⁊ est tunc annus bissextilis nūquid in vltima die posset celebrare? videtur ꝙ non quia hi duo dies quasi pro vno reputantur. arg. hic. ff. eo. cum bissextus. et. ff. de mino. denicꝗ ꝗ. minorem. Lau. dixit contra. argu. l. diecentis ꝙ si libertas tibi relicta est si anno seruieris: dies illa non computatur in anno sed tantum. ccclxv. dies. ff. de statu libe. cum heres ꝗ. stichus. et satis videtur quia cum sit pena non debet ampliari: sed potius restringi. de peni. dist. j. pene. Tan.

p ¶ Consuetudo. Supra de obserua. ieiunio. consilium. lxxvj. distin. vtinam. xj. distin. catholica. ff Ber.

Annus qt dies habet.

v̄sus. Bissextus.

⁊ Concor. tex. in. l. nec obfuat ꝗ. anū ff. mandā. ⁊. l. si fundus. ff. ꝟ cuis.

Quesiuit. f. t. et infra. ¶ Nos itaqꝫ tibi. t. duximus rn̄dēdum: ꝙ sacerdos vno presente clerico ⁊ etiā solus[l] potest infirmum vngere.

¶ In anno bissextili seruari debet loci consuetudo circa diem sancti Matthie festandum: dum tamen vigilia continuetur festo.

¶ Festum v̄o beati matthie iuxta cōsuetudinem ecclesiasticam vigilia eatenus precedat: vt nec pro bissexto/ nec ꝑ quolibet alio modo inter se et solēnitatem aliam dié amittat: in qua vtrīqꝫ vigilia (nisi venerit in dominica[m]) ieiunium celebretur: ipsum autē festum siue fiat in precedenti die[n] siue in sequenti: qui duo quasi[o] pro vno reputantur nullus error sed consuetudo[p] ecclesie teneatur.

Celestinus tertius.

¶ Per verbum statuo ⁊ precipio diffinitiua sententia ferri potest. Capitulum. xv.

diuisio

In his. Due sūt ptes. Scda ibi. Attēdētes. Ab. ¶ Glosa seq. reci. per obiec. et notat et remittit.

a ¶ Partē cōdēno. Nōnunquā verbis nō fuit vsus vel equipollentib⁹: qz illud sufficeret. ff. de arbi. qd tñ. §. j. S. de appel. ad audiētiā. Ala. Unde videbat nō valere sententiā: qz nō cōtinebat absolutionē vel condēnationē. ij. q. vj. §. diffinitiua. C. de sen. et interl. om. iudi. preses. Itē nō. q pars si p̄sens est cōdēnāda est. Quis debeat cōdemnari dñs an procurator. de hoc plene dictum est. S. de elec. querelā. B.

b ¶ Rem perfectā. Sic. ff. qd quis iur. l. j. §. vl. de pe. di. j. §. hec aūt verba. ff. de vsu. videam⁹. §. Ifamia. C. de sen ten. pas. l. vlti. et ij. q. iij. §. notandum. in fi.

c ¶ Qd p̄cipit̄ xiiij. q. ij. qd p̄cipitur. Ber.

d ¶ Uerba intētioni. Sic. S. e. intelligētia. et c. preterea vbi de hoc. et. j. q. j. marchion. Ber.

e ¶ Interp̄tamur. Que interpretatio ḡnalis est et ius facit: et ab oib⁹ obseruāda est. S. ti. prī. inter alia. et. C. S. leg. l. j. et iterpretari debuit potius vt res valeret q̄ periret: ex quo in dubiū reuocabat. ff. S rebus du. quotiēs. ff. de ver. oblig. quotiēs. et. I. eo. abbate. Ber.

In his q̄ ambiguitatē cōtinent: et infra. Innotuit ap̄latui nr̄o q cū īter magistrū. M. et pueros hospitalis scti simpliciani sup eodem hospitali in p̄ntia mediol. archiep̄i questio verteret̄: ipse archiep̄s post cognitionem cause in p̄latiōe sn̄ie his verbis non fuit vsus: talē partē[a] condēno vel talem absoluo: s3 p̄nūciauit: ita statuo et p̄cipio. et infra. ¶ Attēdētes igit̄ q hoc vbū statuo rē pfectā[b] significat: et cum effectu nō verbotenus accipit̄. Itē s̄m Grego. qd precipitur[c] imperat̄: et qd impatur necesse est fieri: et aliqñ si nō fiat: penā h3. Cōsiderātes nichilominus: q nō d3 aliqs cōsiderare vba s3 volūtatē: cū nō intētio vbis: sed verba[d] intētioni debeant deseruire: interp̄tamur[e] p̄curatorib⁹ vtriusq3 partis presentibus: et diffinimus q prefati archiep̄i verba tali forma p̄lata perpetuo valiture sentētie obtineant firmitatem.

Inno. iij. p̄triarche gradē.

¶ Bn̄ficium principis latissime interpretari d3. Cap. xvj.

Olim tibi scripsisse recolimus: vt si canonici paduani magr̄o. G. canonico[f] paduano p̄bēdā q̄ tm̄ residētib⁹ de cōi cōfer̄t sicut vni ex alijs de cōib⁹ p̄uentib⁹ et manualia[g] bñficia nō p̄ferrēt: tu eos ad id ap. cēs. cōpellē p̄curares. ¶ Qz vo qdā mādatū nr̄m iterp̄tari alit[h] q̄ deceat moliunt̄ (cū bñficia principū sint interpretāda largissime[i]) nr̄m aperiendū duxim⁹ intellectū: videl3 q p̄bēdam q̄ tm̄ residētibus in victu et vestitu de cōi cōfertur ipi magr̄o. G. plene sicut vni ex alijs residētib⁹ inuūximus cōferendam.

Idē colubriē. et alijs ep̄is in regno portugalie cōstitutis.

¶ Generale dicitur interdictum quod fertur nedum in prouinciam sed in villam vel castrum. Capitulum. xvij.

Cum in partib⁹ vr̄is sepe cōtingat diuersa loca interdictio supponi: qñ generale vel particulare dici debeat iterdictū: apud vos acceptum⁹ in dubiū reuocari: cū illi qui ab ecclia roma. decorari priuilegio meruerūt/ videlicet vt cū generale interdictū terre fuerit/ liceat eis ianuis[k] clausis/ nō pulsatis cāpanis/ exclusis excōicatis et interdictis suppressa voce diuina officia celebrare: interdicto particulari se asserāt non artari dicētes interdictū generale dūtaxat cū regnu3 vel saltē p̄uincia tota subijcit̄ interdicto: et infra. ¶ Cū aūt in priuilegijs[l] de regno vel pro-

qui priusq̄ presentes seruire intelligunt̄. nō volunt pa pa q oia haberet sicut presentes. S. de cle. nō resi. cum dilect⁹. Uel nō refert vbi esset. qz papa sic voluit ergo sic seruandū est: licet durū. xix. dist. in memoria. Ber.

g ¶ Manualia. Forte q̄ dant̄ singulis dieb⁹ illis tm̄ q̄ intersunt diuinis sicut fit i pluribus locis. B.

h ¶ Aliter q̄ deceat. No. q q̄ rescriptū principis maliciose vel astute interp̄tat̄ infamis est. C. S leg. l. ij. sol⁹ princeps ipm debet interp̄tari. S. ti. prī. iter alia vbi de hoc. et. ff. de pro. stipu. in pretorijs. ibi legat⁹ qnq3 ipm interp̄tat̄. S. de postu. ca. j. vsus si. et cōsuetudo legē interpretat̄. S. de cōsuetu. cū dilectus. Joan.

¶ Glosa sequēs alle. v. concor. et vj. cōtraria. que rit et soluit.

i ¶ Largissime. ff. de consti. prin. l. vlti. et. ij. q. iij. §. preuaricator. l si. et. xvj. qōe. j. frater noster. et. S. de vsu pal. ca. j. si. S. de dona. cū dilect⁹. Arg. cōtra. C. de inoffi. testa. si qñ. C. S preci. impe. offe. quotiēs. ff. ne qs in lo. pub. l. ij. §. merito. et xxxv. q. iij. quod scripsi. S. de consang. qd dilecte. et. S. de p̄bē. c. vl. Sed nūquid in rescriptis faciēda est larga interpretatio: cu3 s̄m intellectū illius qui cōcessit sint intelligēda: arg. q sic. ff. de verb. oblig. inter stipulantē. dicas q non: quia lites potius sunt restringēde q̄ ampliande. S. de prescrip. nonulli. et. c. vlti. immo nec illud qd indulget beneficiū est ita interpretandum vt multum ledat alium. † S. de pres ben. relatū. et. lxxxv. dist. in. archidia. florentinum.

Pape volūtas ēt dura suāda est.

Restrictiō iter p̄tatio qualit̄ fieri d3

Summarium.

diuisio

† Adde bal. idē tenere. l. l. sed et reprobare. §. pe. ff. S excu. tu to.

Olim tibi. ¶ Uerba priuilegiorū sunt interpretāda latissimē. h. d. Et primo ponit mandatū. scdo ipsius interpretationē et ei⁹ causam ibi. qz vero. Ab.

¶ Gl. se. reci. p. q. q̄re p̄cessu3 fuerat rē. et r̄ndet triplīr.

f ¶ Canonico paduano. Absenti. al's nō esset opus interpretatione: nec haberēt causam subtrahendi beneficiū suū. vel male interpretandi mandatum pape: forte erat in seruitio ep̄i. et sic seruire intelligebatur ecclesie vnde debebat beneficiū suum percipere integre preter victualia. S. de cle. nō resi. decetero. et. c. ad audiētiā. † Uel forte i seruitio dñi pape i curia stabat

Cum in partibus. ¶ Communis diuisio. secūda pars ibi: cum autem. Abbas siculus.

k ¶ Januis clausis. Si. S. titu. proxi. permittimus: et. S. de priuile. quod nonnullis.

l ¶ In priuilegijs. Quibus permittitur vt possint

† Concor. tex. nec au⁹ C. de emācī. lib. et. l. ij. §. si qs a principe. ff. ne qd i lo. pu.

celebrare diuina suppressa voce ianuis clausis &c.
a ¶ Nisi expresse dicat. Ergo nec aliquis debet interdictũ ad regnũ vel prouinciã restrigere. quia si papa de hoc cogitasset illud in priuilegijs expressisset. ꝫ. de deci. ad audientiam. & de transla. inter. Ber.

antẽ pro redẽptione. col. ix. &c. ꝫ. de testa. tua. & c. ioannes: puto expositio melior est cũ lr̃a dicat ab intestato decedentiũ: q: non dicat decedere intestat⁹ qui alij cõmisit dispositionem rerum suarũ. ꝫ. de testa. cum tibi.
¶ Glosa sequens dat simile et signat contrarium.

nincia nisi expresse[a] dicat nomine[b] terre nõ solũ regnũ vel prouinciã intelligi volum⁹ verũetiam villã et castrũ: et vt et in his[c] locũ habeat qđ de generali dicitur interdicto.

Item altissio. episcopo.

¶ Priuilegium contra consuetudinem iuri cõmuni obuiantẽ large est interpretandum. h. d. secundum intellectum abbatis antiqui et est casus nota. secundũ hunc intellectum. Capitulum. xviij.

Cum tibi de benignitate se. apo. sit indultum: q ordinatio[d] rerum clericorũ ab intestato decedentium in tua dispositione permaneat nos consulere voluisti: an appellatio[e] vocabuli clericorum tam ad canonicos q̃ ad non canonicos extendatur: et infra. ¶ Cõsulta. t. t. r. q appellatio clericorum nõ solum alios sed etiam canonicos cõprehendit. Idem preposito et Ca. placentino.

¶ Iurans obedire prelato & ecclesie: non clero diocesano sed capl'o ecclesie cathedralis obedire tenet. Capi. xix.

Cum clerici placentini iuramentum prestant sub hac forma verborũ. Ego talis ab hac hora in antea fidelis[f] ero et obediens placẽtine ecclesie / et domino meo episcopo placentino: nos cõsulere voluistis vtrum intelligi debeat clerus totius diocc. an capitulum tantum ecclesie cathedralis? ¶ Nos igitur taliter respondemus q per ecclesie placen. vocabulum[g] in forma iuramenti prescripti non debeat intelligi totius dioce. clerus: & si capitulum[h] intelligatur ecclesie cathedralis: is tamẽ qui prestat huiusmodi iuramentum epo tanq̃ capiti principali=

b ¶ Noie terre. Uel qualiter verbũ simpliciter positũ intelligitur generaliter de quacunq terra paruus vel magna. ff. xix. distin. si romanorũ. et ꝫ. de priui. q circa. & sic generale dr interdictũ: ex quo tota terra subijcit interdicto: siue sit ciuitas prouincia: vel villa: q: generale dicit quãtum ad locũ illum cũ nullus excipiat.

Con. coz. tex. in. c. ex psenti de sen. excõ. li. vj. & ibi nota.

¶ Glosa sequẽs arg. signat contrariũ & soluit.

c ¶ In his locũ habeat. Not. hic appellationẽ nois ampliari per interpretationẽ: ff. xxviij. q. j. idolatria. et est arg. odiũ ampliari & fauorem restringi. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. exercitum. Argu. contra. ff. de libe. & posthu. cum quidam sed in veritate nulla est ampliatio: vt dixi in proxi. no.

e ¶ Appellatio clericorum. Largissime sumit hoc vocabulũ clericorum p oib⁹ clericis subditis ipsi epo vt cõphẽdat canõicos et oẽs alios: q: ex quo simplr et indefinite concessa fuit et ordinatio clericorum decedẽtiũ ab intestato. de oib⁹ intelligẽdũ fuit ff. ꝫ. tit. pri. vbi habes cõcordantias de hoc: sic appellatiõe bñficiorũ tam maiora q̃ minora beneficia intelligũtur. ꝫ. e. c. pe. strictius tñ sumit. ꝫ. c. pxi. p clero tñ tñ cathedralis ecclesie indulgẽtia est large est interpretãda. ꝫ. eo. cũ olim. Argu. contra. ꝫ. de transla. c. vlti.

Cum clerici Cõis diuisio. secunda ibi: nos igitur. Abbas.

diuisio

Sũmarium. diuisio

Cum tibi. ¶ Uerbũ clericorũ etiã canonicos cõprehẽdit. h. d. Cõis diuisio. scda ibi. consultationi. Pone sic casum scdm intellectũ abbatis antiq. In quibusdã partib⁹ frãcie erat ɔsuetudo q ppinq succederẽt clericis intestatis etiã in bonis acq̃sitis intuitu ecclie ɔ hãc cõsuetudinẽ papa cõcessit priuilegiũ cuidã epo q ordinatio rerũ clericorũ ab intestato decedẽtiũ esset in sua dispositione. dubitabat an appellatiõe clericorum venirẽt canonici? respondetur q sic vt in littera.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas & primã approbat.

Clerici q̃ debẽt succedere.

d ¶ Ordinatio rerum. Nõ intelligas de reb⁹ clericorũ patrimonialib⁹. vel quas intuitu psone acquisiuerint: in illis enim primiores succedũt clericis intestatis. si nõ habẽt cõsanguineos ecclesia succedit eis. xij. q. vlti. c. vlti. in quo casu põt intelligi qđ hic dr de reb⁹ ecclesiarũ de quib⁹ aliqua in vita sua in egritudine poterãt elargiri. ꝫ. de testa. ad hec. & c. relatũ. & scdm q ipsi poterãt cõcessum fuit huic epo per hãc indulgẽtiam: alias iniqua fuisset hec indulgẽtia q̃ in totũ tolleret ius alterius. C. de preci. impe. offe. quotiẽs. arg. ꝫ. de offi. ordi. licet. cũ suis ɔcor. Uel põt intelligi vbi cleric⁹ bona ppria in pias causas erogari precepit nõ designãdo personã p quã hoc fieret. vel si designauit persona negligẽs erat. in his casibus ptinet hoc ad epm diocesans. C. de epi. & cle. nulli. & in aut. de eccle. ti. §. si quis

f ¶ Fidelis ero. De hac forma: & que in ea continentur habes. ꝫ. de iureiuran. ego. N. & xxij. q. vlti. de forma. et si. xxiij. dist. quãq̃.

¶ Glosa seq. ponit sex modos quib⁹ dicitur ecclesia:

g ¶ Ecclesie placen. vocabulũ. Stricte sumitur hic hoc nomẽ ecclesie placẽ. tantũ pro epo principaliter & canonicis ecclesie cathedralis & non pro clero dioce. & merito q: aliud est dicere clerus ciuitatis: & aliud clerus diocesis. ꝫ. de rescrip. Rodulphus. Hoc nomẽ ecclesia varias habet significationes: q̃nq designat tãtum epm. vij. q. j. scire. quãdoq viros ecclesiasticos. lxiij. distin. c. j. in si. q̃nq ponitur p maiori parte capituli. lxvj. distin. aplica. q̃nq restringitur ad canonicos matricis ecclesie. lxiij. distin. §. vlti. & x. qđ. iũ. antiquos. & xij. q. j. videntes. & hic q̃nq designat quãlibet ecclesiã prouincie. ꝫ. de vsupal. cum super. sic & appellatione clericorum omnes intelliguntur. ꝫ. c. proxi. q̃nq designat congregationem fidelium. de conse. distin. j. ecclesia. & sic sumitur. iij. q. iiij. engeltrudam. qđ pbatur. ꝫ. titu. proxi. c. penul. & vlti. Ber.

Ecclia vario modo sumit.

¶ Glosa sequens reddit rationem.

h ¶ Et si capitulũ. Et merito quia nõ est tãta cõmunio inter epm & alias ecclesias. quãta inter ipsum & ecclesiã cathedralẽ. ꝫ. de testa. requisisti. vltra mediũ. cũ qua ipse efficitur vnum corpus et ipsi mẽbra. ꝫ. de his que fi. a prela. sine consensu capituli. nouit.

a ¶ Principaliter. Ergo secundario tenet eccl'ie q̄ videt̄ p hoc q̄ hic dicit̄: q2 si tenet̄ ep̄o tenet̄ ecclesie. vij.q.j. scire. ergo videt̄ q̄ habeat plures dn̄os: q̄ nō est verum: quia non censentur diuersi.

divisio

Q Ueren̄ti. ¶ Cōis diuisio. scd̄a ibi: respondemus. Abbas si.

g ¶ Legibus. predictis.

h ¶ De nouali bus. ✠. de deci. ex parte. Ber.

i ¶ De nouo. sic. ✠. c. j. ꝛ etiā mancipia dn̄r nouicia q̄ anno nōdū seruierūt. ff. de publi. ꝛ vec. l. vi. §. q̄rīēs. ꝛ vinū dr̄ nouū q̄ nō h3 annū. ff. de trit. vi. et oleo le. l.

Mancipia nouitia.

ter[e] obligat̄. I dē priori scti fridiani lucanen̄. ¶ Appellatione ecclesiastice censure ꝯprehendit̄ excōicatio / suspēsio / et interdictū. Capitulū. xx.

Q Uerenti q̄d p cēsurā eccle. debeat intelligi cū hmōi clausulā in nr̄is litteris apponim᷑? ¶ R̄ndem᷑ q̄ p eā[b] nō solū int̄dicti / sed suspēsionis / ꝛ excōicatiōis snīa valet intelligi: nisi iudex discretus (rerū ꝛ p̄sonarū[c] circūstātijs indagatis) ferat quā magis[d] viderit expedire. I dem cesaraug. ep̄o. ¶ In priuilegijs de decimis noualiū non soluēdis illud appellat̄ nouale: de cuius cultura nō est memoria: et quod prius modicū vel nullum fructum afferebat. Capitulum. xxj.

Q Uid per nouale vocabulū intelligi debeat: t.f. reqsiuit. ¶ Licet aūt q̄dā dixerint[e] q̄ nouale sit terra precisa q̄ anno cessat: alijs asserentib᷑[f] q̄ ex silua q̄ arboribus extirpatis ad cultum redigitur fieri nouale dicatur: quarū vtraq̄ interp̄tatio ex ciuilib᷑ legibus[g] colligitur. ¶ Nos igitur inquisitioni. t. r. q̄ eam credimus predecessorum nostrorum intentionē fuisse: cum pijs locis indulgētiam de noualibus[h] concesserunt: vt nouale intellexerint agrū de nouo[i] ad cultū redactum de quo non extat memoria q̄ aliquādo cultus fuisset. ¶ Sed nec de quolibet tali nouali credimus eis indulgentiā[k] fore concessam nisi de illo duntaxat cui᷑ decimā religiosus pōt cōuent᷑ absq̄ graui detrimento parrochialis ecclesie detinere: cum talis sit sepe locus incultus de quo parrochialis ecclesia magnos[l] percipit decimarum ratione prouentus. I dem abbati. f. et. p. monachis alcobatie. ¶ Si ecclesia subiecta episcopo vnit̄ alteri de gubernāda committitur / saluo iure matricis ecclesie per matricem ecclesiam intelligitur cathedralis et non romana. Capitulum. xxij.

V Enerabili fra. n. colubrien̄. ep̄o didicimus cōquerēte: q̄ cū fratres scte crucis monasterium de agarijs sub p̄tectione sua nuper receperūt. q̄ suis p̄decessori bus ep̄alia iura consueuerat ab antiq̄s tp̄ib᷑ exhibere nūc quodā de canonicis suis sine suo consensu ibi facto priore occasione cuiusdā priuilegij a. C. papa veritate tacita ipetrati: eidem ep̄o obediētiam denegat exhibere: inde sum-

¶ Glo. seq. ar. ꝯ riū: dissolute th̄.

b ¶ Eā. Scilz cēsurā q̄ nō est nomē ḡnale ad ea que sequunt̄ sicut ꝛ v̄bū correctiōis deposi tionem etiā continet. ar. l. dis. cōtumaces. ff. d̄ offi. presi. legatus ꝛ. l. ex olb᷑. ✠. de statu mo. ea q̄ §. q̄ si abbas. Argu. ꝯ. nā et v̄bū coercendi maiorem aiaduersionē cōtinet. ff. de offi. p̄cōsul. meminisse. l. si. arg. tamen cōtrariū videtur: q2 si iudex ita p̄nūciat vim fecisti: nec distinguit: de p̄uata intelligit̄. ff. de penis. si p̄ses. ꝛ cū q̄d licet s tū mandat̄: et si alijs p̄statiōib᷑ cā mādati exsoluta sit quam q̄ inheret mandato dum tamē expediat erit actō mādati. ff. mā. si q̄ p reo. Uin. sic cū dico illā ex cōtra vtraq̄ sententiā. s. maiorē ꝛ minorē intelligere debes. ✠. ti tu. pri. c. penl̄.

c ¶ Personarū. Hoc ideo dixit: q2 in penis imponendis dignitati deferēdū est ꝛ persone. ✠. de offi. deleg. sane. ꝛ ca. pastoralis. Arg. contra. l. dist. contumaces.

d ¶ Magis. Q2 ꝛ plectendo ꝛ ignoscendo hoc solū bene agitur vt vita hoim corrigat̄. xxiij. q. v. p̄dest. sic. ✠. vt lit. non cōtest. q̄m. in fi. ꝛ vt crescente cōtumacia / crescat ꝛ pena. t. de penis. relegati. Ber.

divisio

Q Uid. ¶ Prio ponit q̄stio. scd̄o responsio ibi: licet In qua p̄mo ponit duas opi. scd̄o soluit ibi: nos. tertio moderatur ibi: sed nec de quolibet. Ab.

e ¶ Dixerint. Per legem illam. ff. de verbo. sig. silua cedua §. penul.

f ¶ Alijs asserentibus. Per legem illam. ff. de termino amo. l. vlti. § antepenul.

vet᷑. ꝛ greg. nouis appellat nuptias q̄ infra coronā āni ꝯhunt̄ xxxv. q. viij. c. j. S3 videt̄ q̄ nouale dici debeat terra intra ānū culta. s3 hoc non ē verū. Imo t̄ra ex q̄ de nouo redacta ē ad cultu rā de qua nō extat memoria q̄ culta fuit semp erit nouale q̄tū ad ius decimar̄. ex q̄ semel fuit nouale. ✠. de pri uil. c. vlt. ꝛ ar. ✠. de deci. ex p̄te.

Noue nuptie

Adde q̄ aliter q̄d dicatur nouū / et vsq̄ ad q̄ ipse glo. et doct. in l. cū q̄d ff. si certū pe. tex. l. l. ff. ff. de publi.

k ¶ Indulgētiā. De qua habes. ✠. d̄ deci. ex parte. j. ꝛ cap. ex parte. ij.

¶ Glo. seq. arg. a ꝯrio signat cōtrariū. pōt opi.

l ¶ Magnos. Ergo a ꝯrio sensu vr̄ q̄ si nullos vel modicos cōsueuit h̄re nihil habebit eccl'ia parrochialis de illo nouali etiā post tp̄a ꝯtractus: q̄ ē verū. ✠. de priui. c. vi. Ar. ꝯ. xxxv. q. iij. q̄ scrpsi. sicut dr̄ de fundo dotali q̄ etiā soluto mr̄imōio adhuc dotalis dr̄. ff. d̄ fundo do. etiā si dir repto. arg. ꝯtra xxxv. q. iij. quod scripsi. Th̄ pōt dici vt dixit Jo. ꝛ T. q̄ si ecclesia parrochialis etiam tractu temporis incipit ledi grauiter desinit esse nouale. arg. ✠. de dona. aplice. ꝛ ar. huius decret̄. licet hic videatur respicere principiū noualis si eni priuilegiū incipiat esse iniquū: perditur priuilegiū. ✠. de deci. suggestū. ar. lxiij. di. §. verū. ꝛ. ff. d̄ vul. ꝛ pupil. substi. ex facto. ꝛ ab eo q̄ diu equū visum est receditur propter euidentem vtilitatem. ff. de consti. princ. l. penul. ergo eadem rōne propter enorme damnum receditur ab eo q̄ diu obtētum est. alis semper erit nouale. ✠. de priui. c. vi. Ber.

Priuilegiū p dit si iniquū incipit esse.

V Enerabili. ¶ Per matricem ecclesiam cathedralis ecclesia intelligitur nō romana. h. d. In

Summarium.

prima parte ponitur epi querela. in secunda dat iudi-
ces ibi: ideoqz. Ab. sic.
a ¶ Per matricē. Forte in priuilegio illo cōtinebat
saluo iure matricis eccl'ie: r noie matricis eccl'ie intel
git qlibet eccl'ia cathedralis. lxiij. di. de his. r. xij. q. j.
videntes. et hic in fine tex.

ciat cū pstet de maleficio suo: r tn̄ hic interuenit ptu-
macia anqz excōicaret: qz nō soluit i termino statuto:
sed hic directe excōicat: qz nō satisfecit: sz in alio casu
nō nisi qz nō venit. Idē esset si maleficiū notoriū esset
si publice pponat. quicunqz fecit tale maleficiū satis-
faciat leso vsqz ad talem diem: alis iā excōicat⁹ post terminū nō absolueretur si ve niat ad iudicem r petat absolui: nisi satisfaciat.

b ¶ Intelligit. Nō attēdens qz d nimis astute interptat pnci- pis vnsiciū nota tur ifamia. C. d le. r se. cō. l. ij. L.
c ¶ Si aliud. Puta puilegiū exemptionis qm nulla pscriptio i h⁹ casu valeret. s. de pscrip. cū nō liceat. Tan.
d ¶ Volum⁹. Et nos idē velle debem⁹: ex quo pcepit illud ob- seruari. xj. di. qs nesciat. r ei⁹ in- terptatio ius fa cit q ad oēs. C. d le. r se. con. in fi- ne. Lau.

pta occasiōe qz p matricē[a] ecclesiā non cathedralē intelli- git[b] sz romanā: r ifra. ¶ Qōqz māda. qte. si aliud[c] vobis nō occurrerit / pp ter qd dictus prior nō debeat dioce. epo re spōdere vos eū ad eā pstan- dā eidē sicut pdecessores sui pdecessorib⁹ epi cōsueuerunt vel pstiterūt p cen. eccl'. cōpel latis: nō obstāte priuilegio in pudiciū colubrieñ. eccl'ie per surreptionē obtēto nos eīn p matricē ecclesiā cathedralē itelligi volum⁹[d] nō romanā.

I de abbati scte Genouefe. decano r cancellario parisiē.

¶ Excōicat⁹ vel interdictus p cōtumacia vel offensa du- bia absoluit / cautione pstita de stādo iuri. Si vero fuit ex cōicat⁹ vel interdict⁹ p mani festa offensa: tunc prius dz sa tisfacere anteqz absoluatur. Et dr manifesta de qua pstat p pfessionē / vel pbationē le- gitimā vel rei euidentiā. h. d. cum caplo sequēti. Ca. xxiij.

Ex parte in xpo dilecte filie comitisse blesen. r ifra. Proposuerūt nūcij co- mitisse qz cu ipi[e] ppositi[f] quē dā latronē ceperit: r iusticia fuerit ide fctā: latro fuit p ca pitulū carnoteñ. post factam iusticiā reqsit⁹: qz eū in terra sua captū fuisse dicebāt: r in- fra. Verū cū sup hoc de parē do iuri comitissa cautionē of ferret: canonici carnot. nihil omin⁹ terrā ei⁹ fecerīt iterdi- cto supponi: qd relaxare no- luerūt nisi pri⁹ soluerent emen da. dicebant eñ in carnoteñ. ecclesie priuilegijs cōtineri: qz nemini liceat excōicatis vl' noiatim interdictis p canoni- cis carnoteñ. absqz cōgrua sa tisfactione absolutionis bñfi cium indulgere. ¶ Ad intelli gendā aūt clausulā[g] priuile- gij memorati credim⁹ distin- guendū: vtrū in aliquē inter- dicti vel excōicationis sentē- tia sit plata pro cōtumacia[h] tm̄. qz scilicet citat⁹[i] stare no- luit iuri: vl' ēt p offensa. qz vi- delz iussus[k] noluit maleficiū emēdare. In prio casu credi- m⁹ pgrue satisfieri: vt snia re

xxiij. q. vi. pessi- mā. et ita bona est distinctio. Pre terea supfluum videbat priuile giū illd: qz de iu re cōmuni illud cōpetit cuilibet qz nullus absol- uatur puusqz sa tisfaciat vt cap. pessimā. r. s. de offi. dele. ex litte ris. xvij. q. iiij. d pbsor. r. xj. q. iij excellētissimus. in fi. r. s. ti. pxi. parrochianos. Pōt dici qz solet plus timeri r̄c. xxiij. dis. qd̄. r. s. de here. si ad- uersus nitra eñ concedūtur que sunt de iure cōi. xxiij. q. ij. ca. sa- ne. in fi. r. xxiij. q. ij. admonere. vbi viaticum ti bi concedimus: r tn̄ olbus peni- tentibus in fine dat. s. de peni. r remis. qd in te. r. s. ti. proxi. pmittimus. Quid si aliqs ita paup sit qz nō potest satisfacere: prestet cautionē qz satisfaciet cū puenerit ad pinguiorem fortunā. s. d solu. odoardus. † Quid si cautionē pstare nō pōt: tūc iuret. argu. C. de epis. r cleri. auc. generaliter r prestet quā pōt. s. de do. post diuor. resti. c. pe. lz videretur qz talis casus non excuset. argu. s. de rap. super eo. et. C. de fur. subtracto. nā qnqz aliquis non absoluit ppter delictū suū: sed differtur absolutio. xj. q. iij. qui iuben te. xviij. dist. si qs adesse. et. xxvj. q. vij. sacerdos. s. de offi. ordi. significauit. r. xj. q. iij. si qs eps damnatus. Nulli tn̄ est finaliter penitētia denegāda. xxvj. q. vj. si presbyter. r. c. se. quia ecclesia nulli claudit gremiū suum. C. de sum. trini. l. vlti. prope fi.

† Conse cor. i. fi. tex. i. l. cū res. r ibi no ta. ff. d leg. j. Puta nulli fi naliter est des negan da.

divisio Ex parte. ¶ In pri- ma pte querelā comitisse ponit. In secūda iudi- ces istruit. scd's ibi: ad intelligē- dam. Ab. si.
e ¶ Cū ipsius scilicet comitisse
f ¶ Preposit⁹ Laic⁹ officialis
g ¶ Clausulā Premissaz. s. ne mini liceat excō municatis: vl' noiatim interdictis p canonicis carno tensibus absqz congrua satisfactione absolutionis be neficium indulgere: quam habes. s. ca. proxi.
¶ Glo. seq. successiue soluit duas obiec. r. vnam. q.
h ¶ Pro contumacia. Nō videtur qz hec distinctio locum habeat. vtrū qs excōicet p crimine an p cōtu- macia: qz nemo excōicat nisi p mortali pctō: r qui ali ter nō pōt corrigi. xj. q. iij. nemo. in fi. xlv. di. sed illd. et xxiij. q. iij. tam sacerdos. r. xj. q. iij. certū. imo. bñ ha- bet locū hec distinctio. qcunqz eñ vocat⁹ legitime ad iudiciū nō venit p quacunqz re cōtumax reputat: vñ ppter talē contumaciā excōicari pōt: si reus talis sit qz actor nō possit in possessionem mitti. s. vt lit. nō ptest. tue. r tunc sufficit pstare cautionē stādi iuri: qz p sola cōtumacia excōicatus fuit. s. qz non venit: r non p re aliqua: qz nōdū cōstabat in quo tenet actori. Si p of- fensa tunc excōicat: puta pmisit maleficiū: r illud fuit notoriū: vel p sentētiā vel facti euidentiā: vel per con fessionē. s. c. pxi. r. s. de coha. cle. r mu. c. vlti. r condē- natus de ipso maleficio cum nō satisfaceret fuit excō- municatus. hic talis non dz absolui. nisi pmo satisfa-

Excōi catio si infert nisi pro morta- li pctō.
Excōi- catus / an pos- sit ab- solui ñ pmissa satisfa- ctione.

¶ Glo. seq. arg. signat cōtrarium r ibi remittit.
i ¶ Citat⁹. Trinis edictis vl' vno peremptorio p ol- bus. xxiij. q. iij. de illicita. ff. de re iudi. cōtumacia. vñ vide qz non veniens ad primā citationē nō sit contu- max. ar. C. de iudi. sancim⁹. et. s. de pcu. querelā. vbi de hoc. r. v. q. iij. si egrotans. Ber.
k ¶ Iussus. Et hec ptumacia est. ff. de rei vē. q restit

tue: & non excommunicatur quis nisi pro cõtumacia: sed hoc intellige vt dixi in magna glo. Ber.

a ¶ Sufficiẽs. Sic. s. de sequestra. ad hoc sufficiens cautio est si pignora vel fideiussores dẽtur. ff. man. si mãdato §. vlti. de hoc dictum est. s. vt lite nõ cõtesta. qm̃ §. in alijs.

b ¶ Manifesta Ex hoc ṽbo orta fuit cõtẽtio que determinaẽ ꝑut dicitur. j. c. pri.

¶ Glosa sequẽs obijcit & duplici ter soluit.

c ¶ Si ṽo dubia Quõ ꝗ iussit iudex maleficiũ emendare: si nõ fuit ibi manifestum. Itẽ si sententiando iussit factũ fuit notoriũ ꝑ sniaꝫ. s. de coha. cler. & mu. c. vlti. ꝗ non põt esse dubia offensa. Sol. qñq̃ iubeẽ a iudice sententiãdo. xj. q. iij. ꝗ iubẽte. ff. de re iudi. qd iussit. et hᵒ fieri nõ dꝫ nisi cũ res est manifesta. xj. q. iij. Gue. qñq̃ iubet iudex nõ sententiãdo: vt si statim cũ cõparuerint corã eo partes reᵒ ꝯfiteẽ: qꝛ ꝯfessus pro iudicato habeẽ. ff. de cõfes. l. j. C. eo. l. vna. si tãtũ precipit vt satisfaciat non hoc faciat sentẽtiando: qꝛ nõ ois vox iudicis auctoritatẽ rei iudicate continet. C. de sen. & interlo. om. iu. ex stipulatione. & iij. & vj. hoc quippe. et adhuc reᵒ põt allegare errorẽ suũ. ff. de cõfes. l. ij. vnde nõ est res manifesta. & ita põt intelligi qd hic dicit Jo. vel sic ad querimoniã alicuius de aliqua offensa eã exprimẽdo iudici: ipse iudex precepit reo vt satisfaceret illi vsq̃ ad certũ terminũ: aut cõpareret corã eo responsurus. alr̃s excõicabat illũ nisi alterũ istoꝝ faceret & ille nõ venit: & sic fuit excõicatus. si ipse petat absolui sufficit ꝙ ipẽ prestet cautionem standi iuri qꝛ offensa nõ dubia est: & si fama sit ꝙ id fecerit: vel ꝙ iudex a pluribus hoc intellexerit.

Sentẽtia iudicis an faciat semper factum notoriũ

laxeẽ: si priᵒ sufficiensᵃ standi iuri cautio tribuaẽ. in scd̃o vero si offensa est manifestaᵇ nõ credimᵒ satisfieri congrue: vt relaxetur snia: nisi prius sufficiẽs ꝑsteẽ emenda. Si ṽo dubiaᶜ est offensa: sufficere credimus ad relaxãdam eãdem si parẽdi mãdato ecclesie competẽs satisfactio prebeatur.

Idem comitisse blesen̄.

¶ Summatum est. s. ca. pri. vel dic manifestuꝫ dicitur qd per confessionem: vel ꝑbationem legitimã: vel euidẽtiam rei cõstat. Capitulum. xxiiij.

Cum olim ꝑ canonicis carnoten̄. quoddã capitulũ cõtra te fuit allegatũᵈ qd dicebãt in eccl̃ie sue priuilegijs contineri: vt videlꝫ nemini liceat excõicatẽ vl̃ noiatim interdictis pro canonicis carnotẽ. absq̃ cõgrua satisfactiõe absolutionis bñficiũ indulgere: & infra. ¶ Qꝛ ṽo dũ ansamᵉ solutimᵒ nondum dicimurᶠ ligasse ꝑpter hoc ꝙ eisdẽ canonicis (velut asseris) ꝑponẽtibᵘˢᵍ illã offensam esse manifestã non ꝗ iudicibʰ: nec ꝗ alij: sed ꝗ sibi tantũmodo manifesta videẽ: offensam illam nos rescribimᵒ itelligereⁱ manifestã & ꝗ vel ꝑ ꝯfessionẽᵏ vel ꝑbationẽ legitime nota fuerit aut euidẽtia rei que nulla possit tergiuersatione celari.

Idẽ ep̃o et cãtoꝝ attrebatẽ.

¶ Uerba priuilegioꝝ debẽt intelligi vt aliquid afferant & nõ remaneat ambiguitas. et ideo verbũ ꝭm & iuxta videntur apposita causatiue nõ cõditionalitẽ. h. d. ꝑa. Ca. xxv.

Abbate sancti Siluani alciaten̄. viam vniuerse carnis ingresso: cũ eiusdem loci monachi elegissent quẽdã de ipsius ecclesie gremio in abbatẽ: et cõfirmationem electionis a morinẽsi ep̃o nequiuissent aliquatenus obtinere: eã a sede apostolica petierunt. ¶ Ceterum procurator monasterij sancti bertini proposuit ex aduerso: ꝙ cum ꝭm approbatam consuetudinemˡ: & priuilegia romani põti. abbates alciaten̄. debeant

propter resolutionem questionis precedẽtis decre. de offensa manifesta. quã modo hic soluit inferiᵘˢ agte.

f ¶ Dicimur. A peruerse intelligentibus vt a canonicis carnotensibus.

g ¶ Proponentibus. Et male.

¶ Glosa sequẽs iustificat textuꝫ obijcit & soluit.

h ¶ Non ꝗ iudici. Et hoc tantuꝫ erat dicere ꝙ sibi credendũ esset in ꝑiudiciũ alteriᵘ. immo iꝫ iudex scd̃m motuꝫ animi sui: et ꝭm sensum iudicare teneẽ. s. de ꝯsue. ad nostrã. & s. d renũ. in pñtia. et s. d testi. in fra. et iij. q. vij. iudicet & scd̃m ꝙ sibi videẽ. ff. d arbi. q̃lem. dũ tñ ꝭm leges et canones i auẽ. d iudi. §. qꝛ ṽo. col. vj. i auẽ. de defen. ciui. §. iusiurandũ. col. iij. Sꝫ videẽ ꝙ illud dicaẽ manifestuꝫ qd iudici videẽ: sicut illd dicitẽ ꝑbabile qd et videẽ. s. d ap. vt debitus. Rñdeo. licꝫ ad opinionẽ iudicis referaẽ ꝗd dicoẽ ꝑbabile vt per hoc possit et debeat appellationi deferri. s. de ap. cũ spãli. & s. ti. pri. sacro. ad si. secᵘ est in manifesto: illud eñ dẽ ꝑprie manifestum qd nõ eget ꝑbatione. xj. q. iij. eoꝝ. sed hic sumiẽ manifestũ ꝑ notorio ꝑut in si. dicitẽ. & ij. q. j. de manifesta.

& Con. cor. rex. in. l. iu lia. ff. d cu. fu. no. i. l. ꝗ mutuã §. non ideo. ff. man. gl. in. l. amissione §. pe. ff. d capi. di mi.

Manifestũ.

i ¶ Intelligere. Ergo nos ꝗ̃q̃ sic intelligẽ opꝫ. s. eo. venerabili. sic. s. de here. cũ xp̃s. qꝛ interp̃tatio princi pis ius facit. s. pri. ti. iter alia. C. de leg. l. j. & vlt. Ber.

k ¶ Confessionem. Et per sentẽtiam. sic. s. de cohabi. cleri. & mulie. c. vlti.

Abbate scti. ¶ Uerba ꝑuilegioꝝ largã hñt significationẽ. vñ verbũ ꝭm & iuxta in eis positũ cãtiue teneẽ nõ ꝯditionaliter. Ita cõiter summaẽ: sed hec sũmatio vẽ nimis gnãlis & nõ est ṽa idistincte iudicio Panormitani. qꝛ priuilegiũ inꝗ̃tũ ꝑiudicat alteri seu iuri cõi nõ dꝫ large sed stricte itelligi vt dixit ipẽ. pa. i c. olim. s. e. Primo ꝑsnarat factũ. scd̃o diffinit ibi: his igitur. Prima subdiuidiẽ. nã in prima poniẽ petitio ꝑ parte electi. In scd̃a ibi: ceterũ. petitio & respõsio contra electũ. In tertia ibi: ad hoc. responsio ꝑ electo. In quarta ibi: cõtra qd. respõsio cõtra electũ. Abb. sicu.

Sũmarium.

diuisio

l ¶ Cõsuetudinẽ. Ex hoc videẽ ꝙ sit bene recipiẽdᵘ talis libellᵘ. peto ius eligẽdi rõne cõsuetudinis etiã si

Cum olim. ¶ Cõis diuisio. Scd̃a ibi: qꝛ ṽo. Et dubium emanauit ex rñsione pape. s. c. proxi. Ab.

diuisio

d ¶ Allegatũ. s. c. proxi. qd continetur hic infra ibi nemini &c. vsq̃ ibi: quis vero. Ber.

e ¶ Dũ ansam. Dicitẽ qñq̃ ansa auricula cyphi vel vrcei vel calicis qua manu teneẽ. ff. de rei ven. in rẽ §. si. hic dẽ ansa nodus cursilis & facilis ad soluẽdum ita factus ꝙ si recte trahatur caput fili olmode est solutus nodus: si male trahiẽ ligatᵘ remanet. ita cõtingit

Ansa.

Eligendi ius an possit peti rōne cō suetudinis.

causa alia sine titulus nō allegetur. sic. ē. de cau. pos. cū ecclesia. ⁊ ē. de elec. cum ana. ff. cōmu. pre. venditor. §. si cōstet. ⁊. ē. de cōsue. cū dilect⁹. q̄ filiis est huic. xxviij. q. ij. seruitiū. ff. de aqua plu. arce. l. j. §. vlt. ⁊. ix. q. iiij. cōque stus. lxiij. dist. q. Sed ē. qz ex solo cursu tpis nō tollitur obligatio: ergo nec inducitur. ff. ē act. ⁊ oblig. obligationū. §. placet. ⁊. ē. de pscri. si diligēti. Sol. circa ius eligendi sufficit pbare cōsuetudinē prescriptā de hoc di ctu est. ē. de cau. pos. cū ecclesia. dic vt ibi. Joan.

† Adde q̄ tēp⁹ regrit ad hoc vt dicatur diuturna cōsuetudo. tex. et glo. in. §. ex nō scri. pto. in sti. de iur. na. ⁊ bart. l. l. ē qui bus. ff. de leg.

a ¶ De monasterio. Sed cum seruitutē sibi debere dicat: q̄mō petit vt aliq̄d fiat: cū seruitus potius sit ne aliquid fiat q̄ vt aliq̄d fiat. ff. de ser. quotiēs. §. j. Sol. iure cōmunes cesse hz eligere: sz iure seruitutis debite petit ne aliūde eligat q̄ de suo etiaz monasterio. vt i fi. patet ⁊ ita ne aliqd fiat petitur. Ul verius dicas q̄ hī petitur iure seruitutis vt aliq̄d fiat. ff. si ser. vē. si forte. §. ij.

Seruitus q̄liter acquiritur.

b ¶ Alciaten. monachuz. hoc mō hī pbatur seruitutis possessio scz qz prohibitio facta est ne ille esset abbas ⁊ admissa fuit: qz p hoc q̄ phibebāt credebāt vti iure suo qd exigit i seruitutib⁹. lz eñ vtaris ni si credas de iure tuo vt para:⁹ sis phibere impediētē nō acq̄res seruitutē tēpore. ff. de iti. actuq̄ pua. l. vlt. et. ff. quēadmodū serui. amit. l. vlt. Quid eñ si vicin⁹ tuus pter paupertatē: vel forte qz nō curauit p cētū an. habuit edificiū suum depressum nō extollēs illud: nūquid pterea debet tibi seruitutē alti⁹ nō tollēdi? certe nō. nisi crederes te ius hr̄e. qd presumitur si aliqñ phibuisti interrūpere prescriptionē. interpellare eñ deberes seruitute si vsucapere vis. ff. quēadmodum s. rui. amit. si quis alia. §. si cum ius haberes. Uin.

c ¶ Porro. hic incipiūt verba priuilegij Calixti pa pe vsq̄ ibi: ad hoc.

Priuilegiū ⁊ p̄scriptio an sint ɔtraria.

d ¶ Iuxta paschalis. hic allegatur priuilegiū: et preterea prescriptio. vt. ē. patet. sed prescriptio ⁊ priuilegiū cōtraria sunt: qz qui allegat priuilegiū iuri prescriptionis renūciare videtur. ē. de prescrip. veniens. qz qd iuris est ex alia causa meū fieri non pōt. ē. de fi. instru. inter dilectos. Dic vt dixi. ē. de pscrip. auditis. in glo. que incipit: sic ergo abbas ⁊c. ibi similiter allegabatur pscriptio ⁊ priuilegiū. Uel meli⁹ hic allegabatur consuetudo ⁊ prescriptio: ⁊ consuetudo debet esse prescripta. ē. de cōsue. cū dilectus. ⁊ ita cōsuetudo pbat vsum priuilegiorum.

de mōasterio[a] scti bertini: semper assumi: hmōi electio erat nō imerito reprobāda: vtpote cōtra consuetudinē diuturnā ⁊ ɔtra priuile. se. ap. attētata et alciateñ. monachi debeāt iure cōpelli: vt de monasterio scti bertini personā idoneā sibi eligerent in abbatē: ⁊ ifra. Nos igitur depositiōibus testiū diligēter ispectis: inuenim⁹ esse pbatū: q̄ a. xl. annis ⁊ ifra mōachi alciateñ. abbatē sibi de scti bertini monasterio elegerūt: ⁊ ifra. Et cū quadā vice guarinū alciatē.[b] monachū elegissent: eius electio robur hr̄e non potuit: donec apud monasteriū sancti bertini pfessione facta post aliquātum tpis: qñ scz eiusdem loci abbati et cōuentui placuit: in alciateñ. extitit abbatē assumptus. Ex priuilegijs q̄qz romā. ponti. argui poterat: alciatē. abbatē fore de scti bertini collegio eligendū. nā priuilegio paschalis pape hmōi capl'm apparet insertū surrogationem abbatis penes monasteriuz sancti siluani apud alciatē. monachos iuxta preteriti tpis morez in vsu semp cōcedim⁹ dispositiōe ɔsistere In priuilegio etiā calixti huiusmodi capl'm inuenitur. Porro[c] iuxta[d] paschalis pape decretū: abbatis surrogationē penes alciateñ. nō aliunde q̄ de vr̄o monasterio fieri apo. auctē decernim⁹. ¶ Ad hoc autē pars aduersa rñdit: q̄ si etiā pbaretur q̄ infra p̄dicti tēporis spaciū[e] d̄ mōasterio scti bertini semp fuerit abbas alciateñ. assumptus: ex hoc dici nō poterat q̄ cōsuetudo aliq̄ quasi contradictorio[f] iudicio fuerit introducta: cum in memorati guarini electiōe p bono pacis extra iudiciū pcessum taliter dinoscatur et infra. ¶ Preterea cū paschalis papā surrogationē abbatis scti siluani monasterio sancti bertini iuxta morē preteriti tpis duxerit cōcedendam: nec de more preteriti tēporis fiat fides[g]: p eius priuilegiū et sfia nullū sup hoc alciatē. mōasterio poterat preiudiciū gn̄ari. ¶ Contra qd fuit ex aduerso rñsum. q̄ hec determinatio secūdum preteriti tpis morē: et

e ¶ Spacium scz. xl. annorum.

f ¶ Contradictorio iudicio. ad hoc eñ vt cōsuetudo valeat: opz vt sit obtēta ɔtradictorio iudicio si ex aduerso negetur cōsuetudo. ff. de leg. cuz de ɔsuetudine. ⁊ alia de quib⁹ hr̄. ē. de ɔsue. c. vlt. cōtradictorium iudiciū d̄ puta cū ego dicerē hāc esse cōsuetudinē aduersarius dicebat nō esse cōsuetudinē et iudicatū fuit q̄ erat consuetudo sicut eñ i seruitute vel libertate pscribenda requiritur ɔtestatio. ff. quē. ad. ser. ui. amit. si quis alia. §. ij. sic vr̄ q̄ requiratur in consuetudine pscribenda. Joan.

g ¶ Glosa seq̄ns alle. octo iura: ⁊ in cōtrariū alia q̄nq̄. ponit tres opi. ⁊ tertiā approbat ē quam alle. duo iura et respondet.

Priuilegij mentionem faciens an illud exhibere debeat.

¶ Fiat fides. Ex hoc videtur q̄ si in priuilegio aliquo fiat mētio cōsuetudinis vel priuilegij: q̄ necesse sit illud priuilegiū exhiberi. c. dist. cōtra morē. lxxvij. dist. ieiuniū. ix. dist. vt veterū. xxv. q. ij. sancim⁹. in aut. vt spō. lar. §. et hoc insuper. col. ix. Arg. cōtra: qz nō videtur q̄ hoc requiratur in publico instrumēto. xix. di. si romanorū. ⁊ in aut. vt fratrum filij. §. j. ⁊. C. de dona. si ea que. ff. de dona. ex hac scriptura. ff. de admini. tuto. chyrographus. Ad hoc distinguit quidam inter publica instrumēta ⁊ priuata. vt in publico instrumento non sit necesse pbare vel exhibere illud de quo sit mētio licet in priuato sic. Sed alij dicūt q̄ si in priuilegio inseritur totus tenor alterius nō est necesse illud exhibere. Sed certe illud non sufficit: qz adhuc posset esse falsitas in bulla. et in alijs. ē. de priuile. cū olim. in fi. Alij pbabilius dicunt q̄ si auctoritate iudicis priuilegiū vel aliqd rescriptū est renouatū: vel in alio priuilegio insertū. nō est necesse illud exhibere secus si per tabellionē tātū: qz publicatio facta corā iudice fidem facit licet postea perdā

tur instrumēta. vt. C. de testi. publicati. Itē qꝛ iudex diligenti⁹ singula facit ꝙ̄ tabellio: qꝛ nō est credēdū ꝙ iudex sine cause cognitiōe aliquid faciat: sicut veri simile nō est ꝙ auferas alicuius legitimas sanctiōes. ꝫ. de offi. dele. ex pte. Sed pdictis oībus obuiat. ꝫ. de re iudi. cū inter. in fi. ꝛ ꝫ. de fide instru. inter dilectos. Sed dicas ꝙ si cōstat ꝙ instrumētū publi cū sit corā iudice nō est necesse illō exhibere nisi aduersari⁹ velit docere ꝺ falsitate illi⁹: tūc dꝫ exhiberi. lꝫ prio imposita sit ei fides nisi iurauerit se illō pdidisse. C. ꝺ fi. instru. l. vlti. Jo.

a ¶ Causalis ꝛ conditionalis. Ut hec dictio / scꝫ cū accipiat p qꝛ vel p si. B.

b ¶ Ad psonale. s. hoc verbū cōcedimus.

c ¶ Impsonale. s. hoc verbū cōsistere.

d ¶ Sēsus. s. ꝙ referat ad psonale verbum.

e ¶ Lex puata. distin. iij. puilegia.

f ¶ Captiosa. Distinc. iiij. erit autē. Unde statutū fuit vt per cōsequentiā literarū scriberet lex. C. ꝺ vete. iu. enu. l. j. in fi. ff. ad muni. l. j. in fi. Ber.

causalis^a ꝛ ꝯditionalis pt itelligi: ꝛ tā ad psonale^b ꝙ̄ ad impersonale^c vbū rferri. Si em̄ impsonale vbū determinet: conditionalis intelligit: ꝛ est sensus: cōcedim⁹ surrogationē abbati scti siluani apud alciatē. monasteriū. i. vr̄a semp dispositiōe cōsistē: ꝫm pteriti tpis morē. i. si mos pteriti tēporis talis fuerit. Si vo verbum determinet personale: causalit dꝫ intelligi vt sit sensus. ꝯcedim⁹ ꝫm preteriti tpis morem. i. qꝛ mos pteriti tpis sic obtinuit surrogationē ꝛc̄. Hic aūt sensus^d rectior eē videt. qꝛ cū priuilegium sit lex priuata^e: ꝛ lex nō debeat eē obscura / vel captiosa^f sed certa ꝛ manifesta: nec eēt priuata nisi aliqd spāliter indulgeret: pfecto sic itelligēda sunt illa verba vt res de q̄ agit valere possit poti⁹^g ꝙ̄ pire: maxime cū supradict⁹. C. papa q̄ eidē Paschali e vicino^h successit vbis eqꝛibus vsus: determinatiōe illā prius amouerit vt ambiguitas tolleret ꝛ qꝺ dicebat in ꝯcessione paschalis: vt videlꝫ surrogatio abbatis sancti siluani apud alciateñ. i. dispositiōe abbatꝫ ꝛ fratrū scti bertini sp existeret / ipe mutauerit: decernēs surrogationē ipi⁹ abbatꝫ: nō aliūde / ꝙ̄ de monasterio scti bertini faciendā. ¶ His igit diligenter auditis: monasterio sancti bertini adiudicaui m⁹ hmōi dignitatē: vt q̄tiēs in alciateñ. monasterio abbatis electio imminet facienda alciateñ. monachi^i de cenobio sancti bertini psonā^k idoneā sibi eligant in abbatē. ita videlꝫ vt tādiu monasterium ipm hac honoris debeat prerogatiua gaudere: donec ibidē^l viguerit obseruātia regularis: vt idonee psone iueniātur in illo q̄ possint in abbatē assumi. Idē comiti tolosañ.

¶ Dicit qui dicūtur heretici manifesti. secūdo que sint pedagia / guidagia / et salinaria interdicta. tertio dꝫ quō intelligit preceptū factū laico ꝙ de se conquerētibus in ecclesiastico foro respondeat. h. d.

Capitulum. xxvj.

¶ Glo. seq. arg. ad duo. ad pmū alle. duas ꝯcor. ad secundum octo. querit. arg. pro. ꝛ soluit.

l ¶ Donec ibidē. Ar. ꝙ si priuilegiū det alicui monasterio: destructo monasterio / destruit ꝛ priuilegiū ar. xvj. q. vij. ꝛ hec scripsim⁹. xxv. q. ij. §. vi. in fi. Item arg. ꝙ cessante causa cessat priuilegiū. ꝫ. de de ci. suggestum. ꝛ xvj. q. i. gñaliter C. de testa. mili. l. vlti. ꝛ instit. de aucto. tuto. §. vl ti. ꝛ insti. de pupil. subst. §. qua rōne. lxiij. dis. §. verū. ꝛ. lxj. di. §. his oībus. ꝫ. de vi. ꝛ ho. cle. c. vl. et. ꝫ. de no. ope. nūcia. cū ex iniūcto. Sꝫ pone ꝙ null⁹ repiat idone⁹ in monasterio scti Bertini: dū vacat monasteriū alciateñ. Uel ꝙ ibi nō obseruat obseruātia regularis: si eligāt ꝺ alio monasterio: nunqd fit eis piudiciū quoniā⁹ teneātur eligere i alia electiōe de monasterio scti bertini si psona est idonea / vl obseruantia est reformata? qꝺ piudicet eis est ar. ꝫ. de cōsti. cū venissent. et. ꝫ. de rescrip. pstitutus. qꝛ vnico actu pdit pilegiū. vt ibi sꝫ: ꝛ hec lr̄a etiā multū facere videt ad hoc. Sꝫ nō credo ꝙ fiat pter hoc piudiciū: cū postea aliqs erit idoneus. ar. ꝫ. de elec. qꝛ diligētia. ꝛ. ff. de serui. rusti. pdi. ꝛ attilicin⁹. ꝛ hec lr̄a nō ꝯtradicit: qꝛ nō priuātur nisi cū psona nō inueniret idonea: vel ordo regularis non viget: sꝫ cessante cā illa priuilegiū locū habet. argu. C. de cur. fur. l. pe. ꝛ. ꝫ. ti. pxi. duob⁹. ꝫm vnū intellectū. et melr⁹. ꝫ. de offi. deleg. prudētiā. §. sexto. Sed pone ꝙ ille intellect⁹ vixit. xl. an. nunquid pscriptum est ꝯ priuilegiū? videt ꝙ sic. ꝫ. de pulle. accedentibus ꝫ. de cau. pos. cū eccl̄ia. a cōtrario. nec adhuc credo ꝙ perdant priuilegium: qꝛ non possunt vti illo tempore priuilegio. Unde nō obest. ar. l. pdic. et attilicinus. qꝛ priuilegium nō perditur nisi p abusum. Uel si vis dicere ꝙ currit prescriptio restituuntur ex clausula generali. ff. ex qui. cau. ma. l. j. quod innuit in. l. attilicinus. secus videtur si ibi nō viguit obseruātia regularis. qꝛ culpa illorum cōtigit: et culpa imputet. contra videtur ꝙ delictū ipsorū non debet tollere priuilegiū monasterij. xvj. questione. j. episcopum. Ber.

¶ Glo. seq. alle. x. cōcor. ꝛ tria cōtraria.

g ¶ Poti⁹. Si. ff. de vsu ꝛ habi. diuus. in pn̄. ff. ꝺ re. du. quotiens. ff. de serui. si cui. ꝛ. l. se. ꝫ. de pni. in his. xvij. q. iiij. c. j. ꝛ. xij. q. ij. si quos. et. q. v. qꝛ. ꝫ. de cōuer. coniuga. quidā. arg. ꝫ. de fi. instru. inter dilectos. Argu. contra. ꝫ. de offi. deleg. cum super. ꝛ. ff. de iure codicil. l. j. ꝛ de here. insti. quotiens.

h ¶ E vicino. i. proximo. Ber.

i ¶ Monachi. Uide qualiter papa pnunciat: ꝛ ꝫm priuilegiū ꝛ ꝫm ius cōmune. ꝫm ius cōmune adiudicat electionē ipsi capitulo sancti siluani alciateñ. ꝫm priuilegium vt eligāt de monasterio sancti bertini. ꝛ sic habent electionē sed non liberā: qꝛ nō eligūt vnde cunqꝫ volunt. sed reducitur priuilegium ad ius commune. ꝫ. de consue. cum dilectus. Joan.

k ¶ Personā idoneā. Et si hoc nō esset dictū tñ subintelligebat. ꝫ. de elec. cūm q. ff. ꝺ serui. si cui. ꝛ pꝫ ꝯcedens vrori vt filiā cōem cuiqꝫ voluerit copulet. nō tñ intelligit vt eā copulet turpi. ff. de ri. nupt. ꝙ̄. §. B.

Add. qꝺ not. Bar. in l. si fini. la. §. ex hoc edi cto. ff. ꝺ dā. ise.

Priuilegium an pdatur per destructionē rei priuilegiate

Super. Tria sunt dicta. Secundum ibi: preterea. Tertium ibi: cum autem a legato. Ab. si.

a ¶ Publice predicant. Et isti evidentia rei notorii heretici sunt cum eorum factum non possit aliqua tergiversatione celari: istis enim modis qui hic enumerantur manifestum: quod probari debet: redditur notorium. S. e. cum olim. et S. de cohabi. cle. et mulie. ca. vlti.

b ¶ Defendunt. Et isti defensores hereticorum sunt excommunicati. S. de here. excommunicamus. §. credentes. et tales damnabiliores sunt quam ipsi heretici. xxiiij. q. iij. qui aliorum. Et est ad hoc ar. C. de his qui latro. oc. l. j. et ij.

c ¶ Condemnati. S. de hereti. ad abolendam.

d ¶ Confiscantur. S. de hereticis. excommunicamus. j. responso.

e ¶ Puniuntur per iudices seculares etiam si clerici fuerint prius a suis ordinibus degradati/ prout iudice seculari qui ipsos recipit in suum forum. S. de hereti. ad abolendam. §. j. et ca. excommunicamus.

¶ Contra cor. textus in auc. gazaros. et ibi Albe. de rosa. et sup rubri. C. de here. et de eorum pe. vi. de in. l. arriani et l. auc. credentes. co. titu.

Super quibusdam mandatorum articulis: et infra Tua devotio postulavit a nobis: qui sint dicendi heretici manifesti. Super quo tibi duximus respondendum illos intelligendos esse manifestos hereticos qui contra fidem catholicam publice predicant[a] ¶ aut profitentur seu defendunt[b] eorum errorem: vel qui coram prelatis suis convicti sunt vel confessi/ vel ab eis sententialiter condemnati[c] super heretica pravitate quorum bona propria confiscantur[d] et ipsi iuxta sanctiones legitimas puniuntur[e] ¶ Preterea cum pedagia[f]: guidagia: salinaria tibi legatus interdixerit memoratus: auc. ap. duximus declarandum illa esse pedagia/ salinaria/ guidagia interdicta que non apparent imperatorum[g] vel regum/ vel latera. concilij[h] largitione concessa: vel ex antiqua consuetudine a tempore cuius non extat memoria[i] introducta: et infra ¶ Cum autem a legato receperis in mandatis vt de te conquerentibus secundum suum vel alterius legati seu iudicis ordinarij / vel delegati arbitrium[k] iusticiam exhiberes: hoc taliter intelligendum[l] esse censemus: vt in omni causa que ratione personarum[m] vel rerum[n] quod ad ecclesiasticum forum pertinent: ac super vniversis capitulis que pro pace[o] servanda sunt per dictum legatum statuta/ vel auct. apo. statuenda: item viduis[p] pupillis/ orphanis / et personis miserabilibus tenearis in iudicio ecclesiastico respondere.

Idem episcopo Parisiensi.

¶ Clericus traditur curie seculari: qui degradatur seculari potestate presente cui denunciatur vt in suum forum illum recipiat. h. d. vsque ad §. pupillis. Capi. xxvij.

Novimus expedire vt verbum illud quod in antiquis canonibus[q] et in nostro decreto[r] contra falsarios edito continetur: videlicet vt clericus per ecclesiasticum iudicem degradatus seculari tradatur[f] curie pu

k ¶ Delegati arbitrium. Propter hoc verbum fecit ad titulum quod hic declaratur.

l ¶ Intelligendum. Vide qualiter intelligatur generale mandatum restringendo illud. sic. S. de iureiuran. ad nostram. ij.

m ¶ Personarum. De iurisdictione ecclesie: quia actor forum rei sequitur. S. de fo. compe. cum sit generale. et xj. q. j. experientie. et c. seq. et commes est hic reus et subest in hoc ecclesie.

n ¶ Rerum. Cum res de qua queritur est in suum id est ecclesie iurisdictione: quia ratione rei sortitur forum. §. S. de foro compe. c. fane: et ca. vlti. quia contineo conuenitur hic: licet habeat superiorem in temporalibus. s. regem fracie tenetur respondere de iudicio ecclesiastico ex mandato legati in omni causa que pertinet ad forum ecclesie sive ratione personarum que sunt de iurisdictione ecclesie: si ne ratione rerum scilicet spiritualium et etiam civilium que sunt in iurisditione iudicis ecclesiastici. Item viduis et pupillis et orphanis et miserabilibus personis et pro pace servanda.

¶ Limita hoc dictum procedere in re immobili: quia in mobili sec. no. Bar. et Cy. l. l. fina. C. vbi in re. ac. exper. ve.

o ¶ Pro pace. Quia hoc pertinet ad ecclesiam. S. de iudi. novit.

p ¶ Viduis. Ex hoc videtur quod causa viduarum ad ecclesiam spectet. arg. S. de do. post divor. re. nuper. et S. de foro compe. ex tenore. et hic: dic vt ibi.

Pedagia guidagia/ salinaria.

f ¶ Pedagia. Pedagia dicuntur que dantur a transeuntibus in locis constitutis a principe: vt hic sequitur. Guidagia dicuntur que dantur pro ducatu per terram alicuius vt securus vadat. Salinaria dicuntur que dantur pro sale: omnia ista dicuntur portatoria. C. de vec. et commis. l. iij. nec danda sunt illa nisi cum negociationis causa aliquid portatur. secus si ad propriam vtilitatem vel ad vtilitatem fisci aliquid feratur. C. eo. tit. vniversi. Joan.

g ¶ Imperatorum. Solus igitur princeps hoc potest constituere: sed non civitas. C. no. vec. insti. non pos. l. j. et. iij.

h ¶ Lateranen. concilij. S. de censi. innovamus. que est lateranen. concilij.

i ¶ Non extat memoria. Nota diligenter quod illa consuetudo cuius non extat memoria: ius sive privilegium inducit. ff. de aqua quoti. et esti. hoc iure. §. ductus. ff. de aqua plu. arcen. l. j. §. vl. iij. q. vi. hoc quippe. ix. q. iij. conquestus: et lxv. dist. mos antiquus. et C. de testa. testamenta. et per hoc videtur quod cum talis consuetudo ius inducat non sit necesse titulum allegare. licet hoc requiratur quandoque in consuetudine. xxx. annis. de hac materia dictum est. S. de consue. ca. vlt. Item argu. quod per mandatum generale non prohibentur nisi illicita. xxxiij. q. ij. quos deus xj. q. iij. quod predecessor. ff. de iurepa. adigere. insi. Jo.

Novimus. ¶ Dividitur. nam primo premittit questionem iuris quam solvit ibi. cum enim. Secundo ad casum facti respondet ibi: pro illo. Ab.

divisio

q ¶ Antiquis canonibus. xj. q. j. si quis sacerdotum. et iij. q. iiij. clericus.

r ¶ Decreto. S. de cri. fal. ad falsariorum. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. et ponit opi.

f ¶ Tradatur. Hoc intellige de illo qui penitus est incorrigibilis. nec obstat. S. de iudi. ac si clerici. in fine et de illis qui deprehenduntur in maiori crimine: puta heresi et crimine falsi. S. de hereti. excommunicamus j. responso. et ca. penul. et S. de falsa. ad falsariorum. et in casu. xj. q. j. si quis sacerdotum. Quidam tamen casum istum vltimum intelligunt si fuerit incorrigibilis. et benignus est talis intellectus. vt. S. de iudi. cum non ab homine. alias non debet quis statim post depositionem tradi curie seculari puniendus.

Crimina degradatione digna.

a ¶ A pluribus. Licet sit a pluribus reprobata: tñ stabimus ei qđ papa hic dicit vt expresse tradatur. & non per consequentiam.
b ¶ Hoc. s. vicium falsitatis. Ber.
c ¶ Aliud flagitium. puta heresim.
d ¶ Intercedere. xvij. q. iiij. rex. C. de his qui ad eccle. cōfu. l. phti. argu. intercedere dico precibus non per excōicationem.
e ¶ Includas. Magis rigide cū eo agit. ℥. de cri. fal. ad falsariorum. sed hic sic pape placuit.
f ¶ Doloris. xxiij. q. iiij. guisliarius.
g ¶ Non committat. Hec ē vera penitentia de peni. disti. iij. in pri. et expone ꝙ non cōmittat. i. propositū & volūtatem habeat si multa decesso nō cōmittere. quilibet enim qui accipit penitentiam illiꝰ propositi & voluntatis esse debet: aliās nō esset penitentia.

nitēdus: aptius exponamus. ¶ Cū enim qđā ancessorū nrorū sup hoc cōsulti diuersa respōderint: & quorūdā sit opinio a pluribꝰ[a] approbata: vt clericꝰ q̄ pp̄ter hoc[b] vel aliud flagitiū[c] graue nō solū dānabile sed dānosum fuerit degradatus: tanq̄ exutus priuilegio clericali seculari foro p̄ cōsequentiā applicet. cū ab ecclesiastico foro fuerit p̄iectꝰ/ eiꝰ est degradatio celebrāda seculari p̄tāte p̄nte: ac p̄nūciādū eidē cum fuerit celebrata vt in suū forū recipiat degradatū: & sic intelligit tradi curie seculari. p q̄ dz tñ ecclia efficaciter itercedere[d]: vt citra mortis periculū circa eū snia moderet. ¶ Hic ꝟ nō facit ad tit. sz ponit grām p̄m q̄sdā.

¶ Pro illo vero falsario scelerato quē ad mādatū nr̄z capi fecisti: hoc tibi duximꝰ cōsulendū vt in p̄petuū carcerem ad agendā p̄niam ipm includas[e] pane doloris[f] & aq̄ angu

fuit intentio sua ius auferre qđ ei competebat ex possessione quā habuit an absentiā vel etiā post reuersionem: & sibi imputet pars aduersa si negligens fuit si ve ante siue post reditum archiepiscopi.
¶ Glo. seq. tractat de multiplici absentia.

stie sustentandū: vt cōmissa defleat/ & fleda vlteriꝰ nō cōmittat[g]
Honorius iij. archiepō tironē.
¶ Si papa idulget reo: q̄ propter absentiā actoris possessionē recuperare nō pōt q̄ ei lapsus anni nō noceat: intelligit hec indulgētia p̄m ius cōmune. Capitulū. xxviij.

Dilecto[h] filio Jacobo barba. & j. Mr te p cā necessaria[i] tūc absente possessio tibi tradita cā custodie restitui parti aduerse nō potuit eidem indulsimus[k] vt sibi lapsus tp̄is non obsisteret/ quo minus possessionē ipam recuperare valeret. Qm̄ h̄o tātū tp̄is an cōcessionē ipius indulgētie dr̄ effluxisse ꝙ tibi sufficere posset ad vere possessionis effectū p̄m statuta cōcilij gn̄alis[l]: et infra. ¶ Auc. pre. declaramus[m] ꝙ nostre intentionis[n] nō fuit p ipam indulgentiam ius perimere qđ tibi cōpetit ex possessione p̄terita/ vel post reditū tuū cōpe

i ¶ Necessaria. Puta causa reipublice: forte in seruitio romane eccl'ie. ℥. de dila. c. viij. vñ sibi imputari nō potuit nec debuit. Idem etiam cōtingit si quis est absens ex causa probabili: q2 nō fit restitutio spoliato. ℥. de offi. de lega. cōsultationibus. Si vero fuisset absens cōtumaciter vel ex volūtate: causa tunc facta deuolutione ad eccle' siam suam mitteretur iste. pcuratores venetorum in possessionem causa rei seruāde. & sicut archiepus primo fuit missus ppt contumaciā pcura toris quousq̄ veniat archiepus: & vterq̄ iurabit de suis expensis: et fiat hincinde cōpensatio et pensatio & satisfactio et q̄ plꝰ expēdit.

Restitutio an possit fieri spoliato ab sente aduersario.

¶ Con. cor. tex tꝰ i. l. si. iuncta glo. in ℥. absētiā. ff. de in integ. resti.

divisio — Dilecto fil. ¶ In p̄ma p̄te recitat tenorem indulgētie In scđa declarat illam ibi: auctoritate. Ab. si.

Casus] Falso glo. ordinarie.

h ¶ Dilecto. Archiepus tiron. cōtronersiā habebat cū venetis & pcuratore eorū sup ecclia scti Marci de tyro. causa cōmissa fuit tpe Innocē. ad petitionem archiepi. veneti citati legitime non venerunt: vñ archiepus missus fuit in possessionē illiꝰ eccl'ie causa rei seruande. archiepo deinde absente ex causa necessaria. iste Jacobus procurator venetorum volebat recuperare possessionem & stare iuri. sed quia archiepiscopus absens erat iusta de causa non potuit eam rehabere. vnde papa indulsit illi procuratori vt lapsus anni non obesset quominus postea recuperare posset possessionem. archiepiscopus postea hoc audiens dubitabat an per talem indulgētiam posset ille recuperare possessionē ecclie q̄ncūq̄ etiā post annū: cū simpliciter in ipa idulgētia diceret ꝙ decetero ei lapsus anni non obstaret quominus possessionem recuperaret vnde ipse significauit pape ꝙ tempore indulgētie cōcesse tantum tempus effluxerit quod faciebat ei ad veram possessionem p̄m cōciliū generale. s. annus. vñ timebat archiepus ꝙ indulgentia precluderet ei viam ad veram possessionem. & si forte tempus ipm an predictā cōcessionē nō effluxerat q̄re quesiuit a papa interpretationē illius indulgentie: & papa respondit ꝙ nō

cū q̄s restituat ex cā p̄babili & necessaria vel p̄babili tñ/ vel necessaria tñ notat. ij. q. vj. ꝟ biduū. ℥. si aduersus absentem. sed hic non habet locū: q2 non agit de restitutione tali.
¶ Glo. seq. obijcit & soluit.
k ¶ Indulsimꝰ. Sed nonne de iure cōi poterat ipse pcurator interrūpere annalē p̄scriptionē offerendo cautionē in p̄ntia pape: lz archiepus esset absens? Certe sic. ℥. de offi. ordi. pastoralis. ℥. de eo q̄ mit. i pos. cā rei ser. cū sicut. & xvj. q. iij. ꝟ pōt. ℥. ꝟ is cuiꝰ. qd ḡ indulsit sibi papa: parū vel nichil: nisi q̄ solet plꝰ timeri. &c. xxiij. dist. q̄cq̄. & ℥. de heret. si aduersus. q̄n q̄ enim ius cōe p̄cedit. ℥. de iureiur. & si xp̄s. in fi. sz archiepus timebat ne absorberet ius ipius vt q̄ncunq̄ vellet recuperare posset possessionem.

Preferri pro annal' pōt interrūpt p pcuratorē.

l ¶ Conciliū gn̄alis. ℥. de dolo & cōtu. contingit.
m ¶ Declaramꝰ. Talis declaratio ius facit. C. de legi. l. vlt. Ber.
¶ Glo. seq. notat duo.
n ¶ Intētionis. Nota ꝙ recurrēdū est ad intētionē concedentis priuilegiū siue beneficium. ℥. de preben. ca. viij. & ca. cū cām. Itē habes hic ꝙ papa non intendit iuri alterius p suā indulgentiā derogare. ℥. de rescrip. pal. ex tuaꝝ. & ℥. de offi. ordi. licet. ix. q. iij. cōquestus

Papa indulgētia nul

et.xi.q.i.puenit.lxxxv.di.archidia.florentinũ.⁊.ẽ.de ꝯsue.cũ olim.⁊ hoc ideo qꝛ nemini ꝯsulendũ est cũ alterius iniuria.xxij.q.ij.primũ.ff.de ꝯdi.inde. nã hoc natura.⁊.xiiij.q.v.deniqꝫ.⁊.C.de emã.lib.nec anus ⁊ rescriptũ qḋ in totũ absorbet ius alterius nõ tenet.C ḋ preci.impe.of fe.quotiens. vn de ista indulgẽtia intelligẽda ẽ ne alterũ ledat ⁊ reducitur ad ius cõe.ar.ẽ.e.abba te.⁊.ẽ.de cõsue. cum dilectus.

c ¶ Impedimento cessante. Cessante cã cessat effectus.de hoc plene dicitur.ẽ.de renuncia.post trãslationem.ẽ.de iureiur.⁊ si xp̃s.ad fi.⁊

¶ Cum inter vos. ¶ Primo ponitur questio prima et eiꝰ decisio per Inno. Scḋo ponitur scḋa questio et eius decisio per eundẽ Innocẽ. Tertio ponitur tertia questio et decisio p̃ Honorium. Scḋa ibi: verũ. Tertia ibi ac capellani. Ab.

tierit ex futura[a]. sibi enim imputare poterit pars aduersa si negligẽs[b] fuerit i sua iusticia ꝓsequẽda: cum (absentie tue impedimẽto cessante[c]) ꝯueniendi te habuit facultatem.

Idem priori ⁊ clericis sctõꝝ Johannis ⁊ Pauli tuder.

¶ Oblationis noĩe intelligitur qcq̈d offertur eccłe quocũqꝫ mõ in missa vel extra: ⁊ in ecclesia vel extra. Capitulum .xxix.

Cum inter vos dudum ex parte vna ⁊ abbatẽ s. P. de montespole.dioce.ex altera/ sup tertia parte oblationũ capelle sci hylarij q̃stio verteretur ⁊ a vobis probatũ fuerit p.xl.annos[d]: ⁊ ãplius[e] tertiã partẽ oblationũ eiusdem capelle v̄ram eccłiam recepisse a clericis institutis per abbatẽ de mõte: tuiqꝫ fili prior eandẽ tertiã te ꝯmisisse aliqñ colligẽdã: bone memorie I. papa.p̃.n.ipsam tertiã eccłie v̄re adiudicãs: statuit vt tibi prior liceret per eosdem clericos (sicut fuerat ꝯsuetũ) ptem colligere memoratã. ¶ Verũ qꝛ postmodũ sacerdos predicte capelle asserens oblationũ noĩe minime cõtineri ea q̃ ipsi capelle in festiuitate oĩm sanctoꝝ mittuntur: vel portantur ad illam: seu ad domuz sacerdotis eiusdem intuitu defunctorũ: necnon que in ciminilli ponuntur; qḋ de altari suscipit ⁊ fecit p eccłiam deportari: ⁊ que añ crucẽ ⁊ in missa trinitatis ⁊ ea q̃ p desp̃õsatis dantur: ⁊ lãpades cũ oleo que p̃dicte capelle ab aliquibꝰ offerunt: vel q̃ dantur nũcio q̃ ad recipienda talia p p̃fate capelle parrochiã destinatur: de his omnibus vobis tertiã partẽ denegans exhibere: de alijs noĩe tertie partis persoluendis p rata v̄ram eccłiam ꝯtingentis retinere nitebatur ad expensas capelle ipsius necessarias[f] faciẽdas dictꝰ p̃decessor de omnibꝰ supradictis absqꝫ subtractione aliqua integre ꝑsolui voluit et mãdauit tertiã portionẽ. ¶ Ac capellani predicte capelle dicentes primitias ⁊ decimas/ vel ea que offeruntur pro missis mortuoꝝ sacerdotibꝰ: ⁊ q̃ pro septimis ⁊ tricesimis/ et anniuersarijs panes ⁊ alia que infra hebdomadam offeruntur ⁊ mortuorũ iudicia oblationum noĩe[g] minime ꝯtineri: de his omnibꝰ tertiam partez soluere vobis nolunt: ⁊ infra. Volumꝰ igitur et mandamus vt per vestruz clericum a vobis in eadem ecclesia institutum[h]: de omnibus supradictis ⁊ alijs oblationibus quocunqꝫ titulo[i] ad

a ¶ Ex futura. Et ita tp̃s absentie ex necessaria cã subducitur ḋ medio ⁊ ꝯtinuatur tp̃s p̃sentie ante absentiã: ⁊ post reuersionẽ cõtinuat tp̃s presentie siue etiã sit p̃ tmũ mediuz vlt mũ ve.C.ḋ resti tu.mi.qꝛ tp̃e militie.ff.ex quibꝰ causis ma.nec nõ.§.si ds sepꝰ.⁊.l.ij.§.si p priorez §.si ferie.⁊.§.quotiens. verbi grã archiep̃s fuit p̃sens post missionẽ i possessionẽ. p.vj.mẽses post ea fuit absens per alios sex vel quattuor: post reuersionem habebit sex mẽses in quibꝰ pcurator venetoꝝ ad hoc poterit recuperare possessionẽ ⁊ tp̃s illud mediũ subducitur ḋ anno. ⁊ si post ea per illos sex mẽses negligẽs fuerit venetorũ procurator sibi imputabit: qꝛ vlterius nõ audietur sup possessione si medio tp̃e nõ poterat: sic tp̃s vacantis eccłie subducitur ḋ p̃scriptiõe ⁊ ꝯtinuantur tp̃a extrema ⁊ tp̃a scismatis.ẽ.de p̃scrip.de quarta.ca.auditis.⁊.c.cum nobis.

b ¶ Negligẽs. Sic ẽ negligẽtia pcuratoris nocet dño.qñ imputetur factũ pcuratoris ⁊ qñ nõ/dicitur.ẽ.vt lite nõ ꝯtest.ad hoc.sibi ẽ imputet qꝛ non egit cũ tp̃s habuit.si.C.de pba.ex p̃sona.C.de diuidẽ.tu.l.vl.ff.de his q̃ in frau.credi.cũ pupillus.⁊.C.de his q̃ a non do.ma.l.vl.in fi.⁊.ẽ.vt lite nõ ꝯtest.quoniã.j.r̃ńso.et ẽ.de rescrip.si antẽ.⁊.c.plerunqꝫ.⁊ cũ potuit noluit.ẽ de offi.deleg.cum super.B.

d ¶ Per.xl.annos. Vñ legitie p̃scripserãt illaꝫ tertiã oblationẽ quia quadragenalis prescriptiõ oẽm tollit actionem.xvi.q.iij.§.quas actiones.sub illo.§.põt.⁊.ẽ.de prescrip.ḋ quarta.⁊.ca.ad aures.

e ¶ Amplius. hec adiectio ad modicã q̃titatẽ refertur.ff.ḋ v̄.sig.hec adiectio iꝫ ad modicã referatur: tñ si ponatur in libello dꝫ exp̃mi illud amplius.ẽ.de obla.ca.littere.

f ¶ Necessarias. Sed nonne iuste mouebatur iste sacerdos si volebat retinere expẽsas necessarias pro fabrica capelle: qꝛ q̃rta decimarũ ad eccłie fabricã deputatur vt.x.q.iij.vnio.⁊ nullꝰ casus interuenire põt q̃ hoc genus expẽsaꝝ impediat.ff.famili.hercis.fundus.q̃ de rõ.ff.ḋ peti.heredi.si a patre.§.vlt. Quare ẽ ꝯtrariũ indicauit papa? Dicũt quidã qꝛ illa fuit rõ: qꝛ in decimis nõ deducuntur expense.ẽ.de decimis.cũ hoies.⁊.c.tua nobis.⁊ ca.pastoralis. Illa est rõ potior qꝛ tertia ista integraliter prescripta est: vñ integraliter debet solui ⁊ onus fabrice incumbit capellano de alijs partibus.si.ẽ.de prescrip.de quarta. Ber.

g ¶ Oblationũ noĩe. Ob hoc ponitur in titulo qꝛ Abb. recipit interpretationẽ. vt.j.sequitur.

h ¶ Institutũ. Pro recipiẽdis omnibꝰ supradictis.

i ¶ Titulo.i.quocũqꝫ modo offeratur eccłie a fidelibꝰ de proprijs ⁊ licitis rebus.ẽ.e.causa.

li dero gare dꝫ ⁊ Concor.l. nec auꝰ C.de emanci. liber.et l.iij.§. si qs a p̃ncipe ff.ne qd i lo. pub.

⁊ Concor.c. tꝰ.l.l. ber.. §.j.ff. de his q̃ no.in fa.⁊.l. si thorꝰ §.fi.ff. de le.iij.

Fabrica eccle fie cui i cũbit.

a ¶ Sine diminutiõe. Qꝛ cum hoc sit ecclesiasticũ beneficiũ sine diminutione conferri debet. ꝫ. vt eccle. benefi. vt nostrũ. ꝛ. j. q. iij. si qui prebẽdas. ꝛ quia sententiatum fuit de tertia nulla facta deductione vnde integraliter debet solui.

rale ꝑ litẽ ꝯtestatã. Ar. ꝫ. ꝫ. de resti. spo. pisanis. Sed aliud est dicere tpe mote discordie. vt ibi: et aliud tpe mote litis. vt hic dicitur.

Ex parte ¶ Cõis diuisio. scd̃a ps ibi: cũ igit. Ab. ¶ Glosa seq. notat legatũ inter subditos statuere. al. leg. iij. iura. sed nõ iter nõ subditos. alle. alia. iij ꝫ iter illos exerceat volũtariã. alle. v. iura.

Ex pte vr̃a. ¶ In prima parte ponitur qrela quam scd̃o diffinit ibi: nos igitur. Ab.

ecclesiam ꝯuenerint. sine diminutione^a aliqua itegre tertia vobis portio ꝯsoluatur.

Idem episcopo. f. p. ber.

¶ Lis dicitur mota cum fuerit cõtestata. Capitulũ. xxx.

Ex parte vestra fuit ꝓpositũ ꝙ ꝓposit⁹ et canonici aretineñ. sententiam quã. J. papa pre. no. sup molendino decaliancñ. ac alijs articulis ꝓmulgauit: in recidiue q̃stionis^b scrupulum reducere molientes/ asserũt capitulũ illud eiusdem sentẽtie quo dicit. ne canonica ipsa impediat: quomin⁹ monasteriũ vestrũ molẽdinũ p̃fatũ decalianeñ. reedificare valeat: in eo statu in quo fuisse dinoscitur tpe mote litis: esse referẽdũ ad tp̃s quo lapill⁹^c in denunciatione noui opis iact⁹ fuit. vobis ecõtrario asserentib⁹ illud esse itelligẽdum de tpe quo lis sup hoc iter vos ꝛ p̃fatã canonicã extitit ꝯtestata. ¶ Nos igit cõsiderata eadẽ sentẽtia: qđ i p̃fato caplo dicit de tpe mote litis: iterp̃tamur esse referendũ ad tp̃s quo litis ꝯtestatio^d fctã fuit.

Idem prelatis vniuersitatis francigenarum cõstanti.

¶ Constitutio legati de soluẽda t'tia mortuarioꝝ epo i eclligi dz de his mortuarijs i q̃bus de iure cõi debet. c. xxxi.

Ex parte vestra fuit ꝓpositum ꝙ patriarcha videtur occasione ꝯstitutionis cuiusdã quã albineñ. episcopus tũc legat⁹^e in partib⁹ romanie super legatis edidit defunctorum: ꝛ dil. fil. J. ti. sancte Praxedis p̃sbyter car. dum ibidem legationis fungeretur officio innouauit: de quibusdam que vobis et ecclesijs vestris legantur a decedentibus: tertiã a vobis exigit portionem. ¶ Cũ igitur ipsi (sicut ex eorum interpretatione^f accepimus)

b ¶ Questionis. Qđ fieri nõ debet: qꝛ semel i abolitiõe remissa punitio reiterari non debet. xxij. q. õ. iiij. si illic. ꝛ de pe. disti. iiij. diuina.

¶ Glosa ista tractat de duplici denunciatione. scd̃a pars recit. per obiec. de decre. j. et. ij. ꝛc.

c ¶ Lapillus. Duob⁹ modis fit denunciatio opis. ꝑ Uno modo solo ṽbo. cuꝫ dico. denũcio tibi nouuꝫ opus: per talem denũciationem edifi. cãs fit possessor ff. de no. ope. nũcia. l. j. ꝟ. i opis. vel per iactũ lapilli: vt hic. et in hoc casu denunciãs possessor cõstituit ꝛ retinet possessionẽ. ff. eo. de pupillo ꝟ. meminisse. de hac materia dicit. ꝫ. de noui ope. nuncia. c. j. et. ij. Et intellige ꝙ denunciatio noui operis fuit remissa: vel etiã tempus infra quod canonici debebãt agere lapsum fuit et sic monachi edificauerunt. tandem canonici ceperunt agere contra monasteriũ: lite ꝯtestata inter partes destructuꝫ fuit forte a canonicis latenter quicqđ edificatũ fuerat post iactũ lapilli. Uel alio modo monachi reedificare volebant: canonici dicebant ꝙ non debebãt: ꝛ ideo dicit papa in snia ꝙ monachi reedificent in eũ statũ ꝛc. als non haberent locum sequẽtia: qꝛ totũ dꝫ demoliri quicquid factũ est post iactũ lapilli. ꝫ. de no. ope. nuncia. c. j. ꝛ. ij. Ber.

d ¶ Litis ꝯtestatio. Arg. ꝙ tũc demũ ceptũ dr iudiciũ cũ lis est ꝯtestata. ꝫ. de offi. deleg. relatũ. ꝛ in auẽ. de litig. ꝟ. oẽm. ṽ. si vero apud iudicẽ. ꝑ nec añ litis ꝯtestationem iudicis officiũ implorat. ꝫ. de ap. significãte. et etiam contestatio ipsa dicitur litis exordium. ꝫ. de offi. deleg. sup questionũ ꝟ. j. ꝛ post litem contestatam iudex recusari nõ potest. ꝫ. de re iudi. inter. ꝛ. iij. q. iij. offeratur. Sed quo ad ꝑpetuandã iurisdictionẽ sufficit sola citatio. ꝫ. de offi. delega. gratum. ꝛ. c. ꝫ. ꝛ ꝫ. de offi. lega. c. vlt. ꝛ sic posset intelligi. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ qꝛ. sed legiste intelligunt illud verbũ generale ꝑ litẽ ꝯtestatã.

e ¶ Legatus. Ex hoc patet ꝙ legat⁹ põt facere cõstitutionẽ i sua prouincia. sic ꝫ. õ loca. c. j. ꝛ. ꝫ. de cõsang. ꝛ affini. ꝙ dilectio. et ꝫ. de offi. lega. c. vlt. ꝛ. ꝫ. õ ꝑuile. in nostra. ꝛ etiã durat eo recedẽte: vt ibi dicit. generalem constitutioneꝫ facere non potest: qꝛ non habet potestatem in homines non sue prouincie. ff. õ offi. ꝓconsu. l. j. ff. de iurisdi. omni. iudi. l. vlt. ꝛ. ꝫ. õ officio lega. nouit volũtariam tamẽ quãdoqꝫ exercet i homines non sue ꝓuincie ff. de adop. emãcipari. ff. õ offi. ꝓcõsu. l. ij. vnde absoluit excommunicatos in q̃cũqꝫ ꝓuincia. ꝫ. de offic. lega. qđ trãslationẽ. ꝛ. ꝫ. titu. pxi. ad eminentiã. ꝛ. c. ea. noscitur. ꝛ ca. quod de his. ꝛ. c. q̃uis. Constitutio videtur talis fuisse ꝙ de his que legant ecclesijs in testamẽtis defunctoꝝ tertia pars cathedrali ecclesie solueret: sed hoc erat iure cõmuni statutũ vt tertia vel quarta detur scd̃m diuersas cõsuetudines locoꝝ. ꝫ. de testa. requisisti. ꝛ. ꝫ. de sepul. certificari.

¶ Glo. ista ꝑ tres rationes ꝛ vnum simile ꝓbat legatum suam constitutionem interpretari posse.

f ¶ Interpretatione. Sic ergo legatus interpretatur suam constitutionem. ille enim potest interpretari qui ius constituit. C. de leg. l. vltima. ꝛ supra titulo pxi. inter alia. immo et legatus interpretatur rescriptum pape. ꝫ. de postu. ca. j. Sic et in pretorijs stipulationibus si sermo est ambiguus: pretoris interpretatio et mens requirenda est. ff. de preto. stipu. in pretorijs. sic etiã et testis potest declarare siue corrigere dictum suum cuꝫ dubitatur de dicto eius. ꝫ. de testi. cogen. preterea. et arg. ff. quemadmodum testamen. aperi. sed et si quis. in fine. semper enim recurrẽdum est ad intentionem constituentis. vt hic patet. sic. ꝫ. eo. dilecto. ꝛ. ꝫ. de prebẽ. ca. vlti. cum suis concor. ꝛ. ꝫ. de resti. spoliato. audita. ꝛ supra de arbi. exposita. et

Marginalia: diuisio · Opus nouuꝫ duob⁹ modis nũciat. · ꝑ Con. cor. l. iu risgen tiũ ꝟ si pacis car. et ibi bo. glo. l. ṽ. nunciationem ff. de pac. · ꝑ Con. cor. l. j. C. de pl⁹ pe ti. et. l. argũ. mi. C. õ iudi. et C. vbi õ cri. agi opor. l. j · diuisio · Legatus põt facere cõstitutionem · Interp̃tatio ꝑ quẽ fieri põt.

xxxv. q. iij. quod scripsi.
a ¶ In ornamētis. Hoc idem q̄ hic dicit habes. ē. de testa. c. vlti. vbi de hoc.
b ¶ Personis. Hoc intellige ſm distictionem quam fecit decre. ē. de testa. requisisti.
c ¶ Fraudulenter. Quia tunc fraus non noceret eccl'ie cathedrali. ſi. ē. de testa. officiū. ⁊ c. requisisti §. ſi vo illud. in fi.

non itellexerit q̄ de his q̄ in ornamētis^a eccl'iasticis vel ad fabricā eccl'ie repatione indigentis. aut eccl'ie luminaria: necnon de his q̄ p anniuersario: septio: tricesimo ac vicesimo faciēdis. vel de his q̄ psonis^b spālit: nisi forsan id fiat eccl'ie rōne a q̄cunq; legant: aliq̄ deberet solui portio ecclesie cathedrali: nos interp̄tationē eoꝝ ratā hñtes: ſm ipaꝝ ɔstitutionē p̄fatā p̄cipim^9 obseruari: ɔfirmit' ihibētes ne i p̄dictis aliqd fraudulēt^c i p̄iudiciuꝫ cathedralis eccl'ie pcuret. Idem epō tolonē.

¶ In priuilegio de pcipiendis fructib^9 bñficioꝝ appellatio beneficioꝝ etiā maiora bñficia cōp̄hendit qn̄ priuilegiū est ɔcessuꝫ epō p honesta ⁊ fauorabili cā. h. d. cum supplerōe. panormitani. c. xxvj.

Ua nobis fraternitas īstimauit: q̄ cum tibi p releuatione oneris debitoꝝ duxerim^9 indulgendū: vt fructus bñficioꝝ q̄ iterim in diocesi tua vacare ɔtigerit tibi liceat biēnio retiere qdā ap̄lice grē priuilegium sinistra interp̄tatione^d restringere^e molietes: asserunt p̄bēdas ⁊ maiora bñficia nequaq̄ beneficioꝝ^f noie contineri: ⁊ infra. Nos igit' auc'te presentiuꝫ declaram^9: q̄ i hoc casu p̄bēde ac alia bñficia gñali bñficioꝝ noie ɔtinent'. ‡ Greg. ix. decano ⁊ sacriste engoli.

¶ Verbum moderationis diminutionem ɔtinet nō augmentum. Capitulum. xxvij.

Ransmisse nob' lr̄e cōtinebant: q̄ significantibus epō: ⁊ caplo xantoñ. q̄ quadragenarius canonicoꝝ numerus institut^9 in eoꝝ ecclesia nō poterat obseruari. p eo q̄ non sufficiebāt eccl'ie facultates: vobis dedim^9 in mādatis: vt canonicoꝝ et p̄bendaꝝ numerū iuxta facultates^g eccl'ie moderātes^h statueretis eūdē firmiter obseruari. vos vero inuenistis p̄dicte facultates eccl'ie a tpe statuti numeri adeo excreuisse^i q̄ absq; mutilatione p̄bendarum maioꝝ haberi posset numerus in eadeꝫ: q̄re q̄siuistis an p moderatiōis^k vbuꝫ lr̄is nostris appositum eundē numeꝝ augmentare vel minuere deberetis. ¶ Quocirca mādamus q̄tenus si veteres nō sunt minute prebende: cū moderatio locū non habeat ip̄arum ⁊ canonicorū numeꝝ dimittatis in eodē statu in quo hactenus dinoscit' extitisse.

Va nobis. ¶ Cōmunis diuisio. scda ibi: nos igit'. ab.
d ¶ Sinistra interpretatione. tales enim infamia notātur. C. de legi. l. ij. nam ius ciuile calūniari nō oportet. ff. ad exhiben. l. penul. Ber.
e ¶ Restringere. Immo poti^9 est beneficiū principis latissime interpretandū. ē. co. cuꝫ olim. ⁊ ē. de dona. cum dilecti. in fi. ff. ꝺ cōsti. prin. l. vlti. ⁊. ē. de pui. l his
f ¶ Bñficioꝝ. Sic noie clericorū omnes clerici maiores ⁊ minores intelligūtur. ē. e. cū tibi. ⁊ ita vbū indefinite positū gñaliter accipiendū est. sic. ē. ꝺ p̄ui. qm circa. xix. dis. ſi romanoꝝ. ff. ꝺ serui. vrb. predio. ſi fuit^9. ⁊. ff. de tute. l. iij. i fi. ⁊. ē. de offi. dele. sup questionuꝫ §. ſi vero duo.

Margin: diuisio — ‡ Tex. est i ſi. ē. ꝺ po stu. prela. gratuꝫ. de elec. bone ⁊ de vsu pal. nisi. iij. — Clericoꝝ appellatione q̄ ɔtinet'.

sunt. ff. de trāsac. cum hi. §. in persona: et procuratio. ē. de censi. sopite. ⁊ c. penul.
h ¶ Moderantes. Hoc verbū induxit dubitationē q̄onis. Ex hoc ptꝫ q̄ vltra facultates istitui non debēt imo ſi istituti sunt: reduced'^9 ad nūer^9 ad debitū modū in auc. vt deter. sit nūe. cleric. §. sancim^9. col. j.
¶ Glo. seq. aperit dubiū. arg. ⁊ remittit.
i ¶ Excreuisse. Hoc etiam inducit q̄stionē qr vbi excreuerint facultates nūerus augeri dꝫ. vñ in q̄libet p̄uilegio ponit' hec clausula vel sub intelligit': nisi in tātū excreuerit eccl'ie facultates q̄ possint pluribus sufficere cō petent'. ē. ꝺ ɔsti. cū. M. ⁊ vbi messis multa est et opariū pauci alij admittēdi sunt. xvj. di. i nouo vñ dubitabant isti moderatores: vt sicut poterāt diminuē nūerū si facultates fuissent diminute: ita dubitabant vtrū possent augere nūeꝝ cū facultates iuenissēt augmētatas a tpe nūeri statuti. Ex hac decre. colligitur q̄ epūs cū caplo statutū nūeꝝ canonicoꝝ ⁊ p̄bēdaꝝ ⁊ dignitatū non possūt diminuere sine auc'te pape etiaꝫ ex iusta cā quaꝫ isti allegabant. lꝫ esset falsa put postea est cōpertū: ad hoc facit. ē. de consti. ex pre. ⁊ ca. cum accessissent. vbi de hoc no. dic vt ibi.
¶ Glo. seq. aperit dubiū inducēs tria sīlia. ⁊ ar. duo. ⁊ ad scdm alle. duo ɔtraria vbi remittit.

Margin: ‡ Concor. textus cū glo. in^9 cle. j. de can. pos. de p̄bē. cū in illis. cū not. lib. vj. — ‡ Concor. l. fi. C. de iudi. q̄ūq; et augmētū. glo. i ca. cupiētes. i vi. moderamē. de elect. lib. vj.

Ar. §. j. q. j. sunt nonnulli. vñ ibi d'. Beat^9 qui excutit manus ab omi munere: nō dixit a munere ⁊c. ſi ei tm̄ de minorib^9 bñficiis intellexisset de illis exp̄sse dixisset. ē. de decī. ad audientiā. ⁊. ē. de trāsla. inter corporalia. ⁊. C. de cadu. tol. l. vna. §. ſi vero nemo.

diuisio — Ransmisse. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda pars ibi: quocirca. Abbas.
¶ Glo. seq. alle. signat quattuor ɔcor. ⁊ duo similia.
g ¶ Iuxta facultates. Hoc enim gñale est ⁊ ordinariū vt ſm facultates eccl'iaꝝ in eis clerici istituantur ⁊ nō plures. vt. ē. de iusti. c. j. ⁊ c. auc'te. ⁊. ē. de vita et hone. cleri. qm̄ vt ait. vbi de hoc. ⁊. ē. de ɔces. prebē. ex parte hastensis. in fi. ⁊ alimēta ſm facultates danda

k ¶ Moderationis vbū. Et hoc facit ad titulū: moderari em̄ ē diminuere id q̄d iducit grauamē: ⁊ reducere ad eq̄tatē: ‡ sic iudex ex cā etiā moderari pōt tp̄s appellatiōis. i. abbreuiare. ē. ꝺ appel. cū sit romana. ⁊. c. oblate. sic ⁊ iniquū mādatū moderādū est. ē. ꝺ iu retur. q̄ntauallis. sic in societate. ff. p socio. ſi societatē. ff. de ope. lib. ſi libert^9. Itē ptꝫ h̄ q̄ forma mandati diligenter est seruāda. ē. de rescrip. cū dilecta. cū suis ɔcordantijs. Itē est ar. q̄ non est recedēdū a significa

tione vocabuli: nisi constet scribentē aliud sensisse. ff. de lega. iij. nō aliter. et. ē. de decimis. ad audientiā. et ē. de trāsla. inter. arg. ē. de sponsa. ex litteris. Arg. cō tra. ē. eo. intelligentia. ⁊ c. preterea. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. no. ⁊ illud determinat.

a ¶ In vtilitatē. No. augmentū ꝯuertendū in vtilitatē eccle. hoc posset intelligi qn̄ ꝑter diligētiam canonicoꝝ hoc contingit. secus videretur si diligentia ipsorum hoc sit ꝓcuratū: alīs diligētia ipsoꝝ eēt istis dānosa qd̄ esse non debet. ar. C. de allu. l. iij. sic enim subtraherentur a procurāda ecclesie vtilitate. de hoc notat. ē. de const. cuz. M. ⁊ ad hoc qd̄ dicit: donec aliter ⁊c. videtur ꝙ non distiguatur vndecūqꝫ augmentū contingat. Ber.
¶ De regulis iuris. ¶ Supra vidimus multa

Luce vj.

in vtilitatem[a] eiusdē ecclesie conuertentes augmentū suorum redituum: donec duxerimus aliter disponendum.

¶ De regulis iuris.

Iohannes chrisostomus.

¶ Non potest breuius sumari. Capitulum primum

Omnis res[b] per quascunqꝫ causas nascitur: per easdem dissoluitur. Beda i omelijs.

¶ Dubia in meliorem partē interpretari debent. Capitulum. ij.

Estote misericordes. ⁊c. ¶ Hoc loco[c] nichil aliud nobis precipi estimo: nisi vt ea facta que dubium est quo animo fiant: in meliorem[d] partem interpretemur quod enim scriptum est. Ex fructibus eorum cognoscetis eos: de manifestis[e] dictū est/ que nō possunt bono animo fieri. vt stuprū[f]: blasphemie: furta: ebrietates et similia: de quibus nobis permittitur iudicare. Idem.

¶ Propter scandalum euitandum veritas nō est omittenda. Capitulum. iij.

Qui scādalizauerit[g] ⁊c. ¶ Utilius scandalum nasci permittitur ꝙ veritas[h] relinquatur. † Idem.

¶ Propter necessitatem illicitum efficitur licitum. Capitulum. iiij.

Quod non est licitum in lege: necessitas[i] facit

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas.

b ¶ In meliorē partē. Ut res potiꝰ valeat ꝙ pereat. ē. ti. ꝑxi. abbate. ⁊ ē. de fi. instru. inter dilectos. ⁊ ff. de re. du. q̄tiēs. ij. ⁊ benigniorē īterꝑtationē seq̄ debemꝰ in re dubia. ff. d̄ his que in testa. delen. ꝑxie. Uel expone in meliorem. i. l securiorem ꝓ eo ꝙ in altero nullū: in altero magnū periculū teneat. ē. de homi. ad audiētiā. ⁊ c. significasti. ij. ⁊ ē. de cleri. excō. minī. illud. ⁊ ē. d̄ spō. inuenis. sic eniz in dubijs absoluit reus: qꝛ illd̄ est benigniꝰ. ē. de fi. instru. inter dilectos. in fi. et ē. de ꝓba. ex litis nisi in casibus q̄ ibi ponuntur.

c ¶ De manifestis. Qꝛ secretoꝝ deus iudex est et cognitor. xxxij. dist. erubescāt. ⁊ xxxij. q. v xpiana. ij. q. iiij. consuluisti.

Mat. vj.

† Concor. textus l. l. decurionū. C. d̄ pe.

iura specialia: verum quia ex iuribus specialibꝰ omnes casus occurrentes decidi non possunt: cōgruum fuit in fine opis subijcere aliquas regulas generales ideo sequtur ista rubrica. Uel dic vt in glo. rubrice eodem titulo. lib. vj. Abbas siculus.

Omnis. ¶ Pone casum in. c. ij. ē. de sponsalibus. Abbas siculus.

¶ Glosa seq. ponit exemplum ⁊ quattuor casus exceptos. dat simile ꝯtra qd̄ alle. cōtrarium ⁊ soluit.

b ¶ Omnis res. Potest exponi. i. omis obligatio siue contractus: quod enim consensu contrahit contraria volūtate dissoluitur. C. quādo licet ab emp. di. l. j. ⁊ ff. de regulis iuris. nihil tam naturale. ⁊ C. d̄ actio. ⁊ obliga. sicut initio: fallit hec regula. ē. de bap. maiores. Item in matrimonio quod solo consensu contrahitur. xxij. q. ij. sufficit. sed solo dissensu non dissoluit. xxxij. q. vij. licite. Item idem in ordine ⁊ baptismo: qꝛ sacramenta semel habita nunq̄ amittunt. j. q. j. ꝙ quidam. ⁊ arg. xv. q. vij. epo. Item fallit qꝛ alio modo tollit obligatio que consensu nata est. scꝫ per acceptilationē. sed nō natura sui: sed potestate ꝯuētionis. ff. de rescin. vendi. cum emptor. Itē tollit solutiōe eius qd̄ debet. insti. qui. mo. tol. obli. in ꝑncipio. Itē sicut acqritur possessio corpore et aio. ff. de acq. pos. possideri ⁊ eodem mō amittit. ff. eo. quēadmodū. Sed ꝯtra. ff. eo. possideri. ꝟ. in amittenda. Solutio. aio mittit ciuilis possessio corpalis non. vt illa. l. quemadmodū.

Estote. ¶ Primo ponunt verba euāgelij. Scd̄o vba Bede exponentis. scd̄a ibi: hoc loco. Ab.

c ¶ Hoc loco. Scilicet qui sequit in ipa auctoritate scilicet nolite iudicare ⁊ non iudicabimini.

f ¶ Ut stuprū. lxxxj. dist. apostolus. hec enim in sui natura mala sunt. ē. de iureiurā. ⁊ si chustꝰ. in fi. ꝟsi. quedam. ⁊ ē. de delic. pue. c. j.

Qui scandalizauerit. ¶ Primo ponuntur verba euangelij. Secundo verba Bede exponentis illa ibi: vtilius. Abbas siculus.

g ¶ Qui scandalizauerit. Collige casuz. xj. q. iij. inter verba. ⁊ xxij. q. ij. ꝑmū. in prin. et. xxx. q. v. ita ne. ⁊ ē. de his que vi metusve cau. fi. sacris.

¶ Glo. seq. tractat de triplici veritate.

h ¶ Ueritas. Que triplex est. scꝫ bone vite. hec nunq̄ omittenda est ꝓpter scandalum ⁊ ad quēlibet ꝑtinet. Alia iusticie. hec ad iudicem ꝑtinet. Alia discipline. hec ꝑtinet ad prelatum. in his duabꝰ qnq̄ aliqua omittunt ꝓpter scandalū. l. di. vt ꝯstitueret. Et intellige qd̄ hic dī de his q̄ indispensabilia sunt. ⁊ tale ius cōe qd̄ indispēsabile est ꝟitas appellat: de hoc dictuz fuit. ē. de tempo. ordi. sane. ⁊ qd̄ dicitur ibi veritas iusticie intellige scd̄m qd̄ hic dī. Ius cōe qnq̄ indispensabile ē. j. q. vlt. ⁊ si illa. ⁊ de tali hic loquitur tale ius ꝓ nullo scādalo relaxandū est. sed qn̄ ius cōe dispensabile est ꝓpter scandalū receditur a iure cōi. l. dist. vt cōstitueretur. ⁊ j. q. vlt. dispensationes. ⁊ c. exigūt Nota ꝙ ista triplex veritas habetur in his versibus. Est verum vite/ doctrine/ iusticieqꝫ. Primum semper habe. duo propter scandala linque.

Ueritas bone vite iusticie et discipline.

versus

Quod non. ¶ Primo ponit dictum. Scd̄o exempla ibi: nam. Abbas sic.

i ¶ Necessitas. hoc ideo dicit: qꝛ necessitas legi nō subiacet. ē. de obser. ieiu. c. ij. in fi. ⁊ ē. de ꝯsue. quāto. ⁊ de ꝯse. dist. j. sicut. ⁊ di. iij. ꝑuenit. vnde tempore ne-

Conti nuatio

diuisio

diuisio

cessitatis omnia sunt cõmunia.xij.q.j.dilectissimis. & ff.ad.l.rho.de iac.l.ij.§.cũ in eadem naui.in fi. qđ intelligitur in hoc casu. Et sic est argu. necessitatẽ excusare.de conse.distin.v.discipulos.arg.xij.distic.quisquis.z.c.delicie.z.lxxxj.dist.cũ omnib⁹.et.ĩ.de fur.si quis ꝑ necessitatẽ.z ꝑpt necessitatẽ famis. Dauid comedit panes ꝑpositionis xxv.q.j.§.his ita. & ꝑpter hoc pat põt vẽdere filiũ C. de patri. qui fi.distra.l.ij.

§. Macha. ij

licitum. ❡ Nam et sabbatũ[a] custodiri preceptum est: machabei tamen sine culpa sua in sabbato[b] pugnant. sic & hodie si quis ieiunium fregerit egrotus[c]/ reus voti non habetur. Gregorius septimus.

❡ Illicite factum obligationem non inducit.

Capitulum.v.

Quod latẽter[d] / aut per vim[e] vel aliꝰ illicite introductũ est: nulla debet stabilitate subsistere. †

Idem varien. episcopo.

❡ Tormẽta indicijs nõ precedentib⁹/ inferẽda nõ sunt.

Capitulum.vi.

Cum in contemplatione: et infra. ❡ In ipso cause initio non est a questionibus[f] inchoandum.

Stephanus papa.

❡ Sacrilegus est offendens rem vel personam ecclesiasticam.

Capitulum.vij.

Que multotiens[g]: et infra. ❡ Quicquid in sacratis[h] deo rebus et episcopis[i] iniuste agitur: pro sacrilegio reputatur. † quia sacra sunt / et a quoq̃ violari non debent. Augustinus.

❡ Qui facit aliter q̃ꝫ debet: facere non dicitur.

Capitulum.viij.

Qui ex timore[k] facit preceptum / aliter q̃ꝫ debeat facit: & ideo iam[l] non facit. Idem in libro de penitẽtia.

❡ Committens vnum peccatum reus est omnium quo ad vitam eternam.

Capitulum.ix.

Deffleat peccator: quia offendens[m] in vno factus est omnium reus. Gregorius in registro.

❡ Ignorantia nõ excusat p̃latum in peccatis subditorũ h. d. quo ad mysticum et moralem itellectũ. Capitulũ x.

Quanuis cause: et infra. ❡ Non potest esse pastoris excusatio si lup⁹ oues comedit: et pastor[n] nescit.

Sabbatum hodie non est custodiendum

a ❡ Sabbatũ. Preceptum fuit veteris legis sabbatũ custodiri: vnde si q̃ colunt sabbatum / exteriorem ritum legis reuocant. ĩ. de consecra.dist.ij. peruenit.

† Con. cor. l.j. et.l.si vi.z.l. si ꝑ vi. et ꝑ totũ.C. ĩ his q̃ vi me. cau. fiũt.

b ❡ In sabbato. Hoc est propter necessitatẽ xxiij.qõe.viti.si nulla.

c ❡ Egrotus. Etiam si in quadragesima carnes comedat nõ dicitur frangere votum. ĩ. de obserua. ieiu.c. ij.in fine. Ber.

d Quod latenter. Põt poni casus per.l.ff.quod vi aut clã.l.j. circa principium.et in seruitio prestito prelato ꝑ vim a subdito.hoc enim in futurum non parit preiudicium. xj. q.iij.quia cognouimus.

e ❡ Per vim. Que per vim siue per metum fiũt qui cadere posset in constantẽ virum: cum de hoc cõstiterit reuocãtur. ĩ. de his q̃ vi metusve cau. fi.ad audiẽtiam. De hoc plene dicitur in.c.abbas.eo.tit.z.ff. qđ metus causa.l.j.z.l.metum.§.sed quod pretor.

Cum in contemplatiõe. ❡ Glosa sequens signat contrarium & ibi remittit.

f ❡ Questionibus.ff.de questi.l.j.z.C.eo.titu.milites.quod si fiat appellari potest.ij.q.vj.nõ solẽt. vel ante sententiam. hoc itellige nulla presumptione precedente. Arg.contra.v.q.v.illi qui.vbi de hoc.

g Que multotiens. ❡ Supra de penis.ea.j.et.vj.q.j.imitare.z.j.q.j.reperiuntur.argu.ĩ. de iu de.ita quorundam.

h ❡ In sacratis. Siue sit hõ siue ager q̃ illa aufert & inuadit sacrilegiũ ꝯmittit.xij.q.ij. nulli liceat.et tñ sacrileg⁹ iudicari debet.vt ea.causa.et.q.ea. predia. & ꝑ ecclesiam debet iudicari.ĩ.de fo.ꝯpe.conquestus.

i ❡ Epis. Isti ius publicũ offendũt qđ consistit i sacris & sacerdotibus.j.di.ius publicum.

k Qui ex timore. Scilicꝫ seruili q̃si qualis timor bonus est & potest introducere charitatẽ. de peniten. distin.ij.sicut seta introducit filum. vnde qui timore pene seruit non amore iusticie: non ducit spiritu dei. vnde dicitur.timor nõ est in charitate.ſ. seruili. xxiij. q.vi.§.ex his.quia pfecta charitas foras mittit timorem. vt in eo.§. dicitur.

Timor est duplex.

l ❡ Iam non facit. Arg. q̃ nõ dicit factum qđ legitime nõ fit. xxxiij.q.j.pudenda.et.xxij.qõ.ij. faciat homo. argu.ĩ. ꝺ iurepa. quod autem. et ĩ.ꝺ regulari.ad nostraꝫ. ‡ Item habes hic arg. q̃ qui iniustus seruit etiam rem & meritũ perdit: et ideo idignus premio fit.xxiij. qõe. vj.§.ex his ver.pun.& talis obedientia vel nulla vel minima est. viij. q.j. sciẽdũ. ergo per contrarium qui iniuste offendit non est ei impuimputandũ.secus si sponte aduocet contra ipsam. ĩ. de postu.c.vlti.

† Con. cor. lex iusi.l. lege ĩn lia.z.l.sacrilegũ.ff ad.l. iul. pecu.et ꝺ pena puniẽt nos.l.l. pecula. z⁹ pena et i.l.sacrilegi capite. eo.ti.

‡ Concor. textus i.l. non dubium. et ibi plane ꝑ glo. ꝯcor. C. ꝺ legi.

tandũ.ar.ff.de bo.li. qui cũ maior.§.si libert⁹.z ff. fami. hercis. qui erat heres. idem est: et si clericus iniuste feras testimoniuꝫ contra ecclesiaꝫ suã q̃ et non sit

Defleat. ❡ Glosa seq.quadrupliciter legit capitulum & dat vnum simile.

m ❡ Offendens in vno. Scilicet precepto legis: vnde scriptuꝫ est.qui totam legem seruauerit: offendat autem in vno/omnium factus est reus. de peni.di.v. fratres.vel in vno scilicet mortali peccato / factus est omniũ reus quo ad vitam eternam.quia ꝑpter illud solum damnabit.q: omnis virtus detrimẽtum patit ab vno vicio.de pe.di.v.dolendũ. dum enĩ in vno peccato perseuerat oĩa bona perdit: vt ibi. vel i vno.id est in vna virtute.cum virtus eijcitur: tũc vicium nascitur.xxxij.q.j.cum renunciatur.vel in vno.i.in charitate sine qua nemo saluat. vnde apostolus. et si tradidero corpus meũ ita vt ardeã charitatem aũt non habeam/nichil mihi ꝓdest.de peni.distin.ij.si quis. ad fi.distinctio.sic etiam in teste qui aliquid adijcit de suo totum testimoniũ partis mendacio decolorat.iij. q.ix.pura.ff.de conse.dis.iij.non licet.z.c.nõ oportet. z.ix.di.si ad scripturas sacras.

Quauis. ❡ Ignorantia pastoris nõ excusat eum si lupus oues rapit.h.d.quo ad litteram.

Sũma rium.

n ❡ Pastor nescit. Qz pastor seu prelat⁹ inquirere

et corrigere debet subditorum excessus. alias sanguis eorū de prelatorum manibus requiretur. ꝫ. de offi. ordi. irrefragabili. ꝑ. rū. cū suis concor. ibi positis. et sic nō habebit excusationē. pastor enim q̄ tacet consentire videtur. xliiij. di. sit rector. ibi. pastorem enim. et c. lxxxiij. dis. error. quare non potest vti ꝑ defensione sua verbo apostoli: mundē sunt manus mee a sanguie. et c. xiiij. di. ephesijs vñ et tales ꝑponi debēt ꝑpter negligentiam. lxxxi. dist. dictū. et j. q. j. §. ecce cū honorio. Item pastor tenetur de custodia. ff. loca. qui mercedē. xxiij. q. iiij. tres personas. et si dicat q̄ dolo eius perijt et ipse neget: ipsi incūbit ꝓbatio: cū ipse ratione officij sui debeat custodiā habere. ꝫ. de offi. archidia. ea que. et si dicit amissam ouem probet ille doluꝫ abfuisse. Sicut argentarius ꝓbare debet se amisisse rationem casu ruina vel incendio. ff. de eden. si quis ex argentarijs. §. viii. Idem in custode carceris. ff. de custo. et exhi. re. l. viii. Et idem in deposito. ꝫ. de depo. bona fides. cum suis concor.

Pastori argētario custodi carceris et depositario incūbit ꝓbatio

Lucius tertius.

Pro spiritualibus homagiū nō prestatur. Capit. xi.

Indignum est et a romane[a] ecclesie consuetudine alienum/ vt pro spiritualibus facere quis homagium[b] compellatur.

Finis.

Indignum est. a Romane eccl'ie. Ergo et a consuetudine aliarum ecclīarū debet esse alienum. quia quod romana eccl'ia probat vel reprobat/ et alie eccl'ie hoc idem facere debent: cū ab ipsa suā habeant institutionē et auctoritatē. xj. di. consequens. et ca. nolite.

b Homagium. Id est sacramētum fidelitatis qđ pro aliquo spirituali facere quis non debet. cū illud sit simoniacum. ꝫ. de simo. ex diligenti. aliodn clericus non tenetur facere prelato suo obedientiam. et in casibus debet iuramentū facere de obediētia siue etiā de fidelitate post receptā administrationē. ꝫ. de iureiur. nullus. xxiij. di. quāq. et ꝫ. de maio. et obe. dilecti filij. et ꝫ. de iureiu. ego. N. et ꝫ. de priuile. antiq. Alias enim nullū iuramentū nulla pactio vel obligatio illicita in spūalibus dꝫ interuenire. et si interueniret nullam obligationem de iure vel de facto inducit. ꝫ. de pactis. pactiones. ‡ Bernardus (bononiēsis canonicus vt asserit Johānes andreas) ingeniosissima profundissimaqꝫ interpretatiōe volumen gregorianum adeo suis temporibus elucidauit: vt illius expositio ceteris sit preclara qua sibi tantā adeptus est gloriam vt per eam ꝑpetuo viuere intelligatur. Et licet occiderit/ fama perennis erit.

Homagiū ꝑ spūali non dꝫ fieri.

‡ Concor. text. l. l. ij. et ibi opti. gl. bar. et doc. C. de agri. et censi. lib. xj. Bernardi glosatoris cōmendatio.

FINIS.

Decretales Gregorij cū diuisionibus summarijs et rubricarū continuationibus vna cū tribus repertorijs singula capitula decretaliū cū canonibus cōcordantibus. Rubricasqꝫ ac capitula/ materiasqꝫ glosarum sm ordinē litterarum alphabeti (qđ inuenibus nō modicū est vtile) facillime indicantibus. cūqꝫ concordantijs innumeris nouissime annexis: et plurimarum allegationū mēdis fere nihil relictis. Impresse Parisijs solerti cura Thielmāni Keruer. pressoris ac librarij iurati alme vniuersitatis Parisiēsis In magno vico diui Jacobi ad signū cratis cōmorantis. Impensis vero eiusdē/ ac honestorū virorū Johānis petit et Johānis Cabiller. Anno dñi. M. CCCCC. xix. die. xxviij. nouembris.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.ꝛ.ꝯ.ꝶ. A.B.C.D.E.F.G.H.I.K.L.M.N.O.P.Q.R.S T.V.X.AA.BB.CC.DD.EE.FF.GG.HH.II KK.LL.MM.NN.OO.PP.QQ.RR.SS.TT VV. Omnes sunt duplices preter VV. qui est simplex Singule vero tabule in fine seorsum sunt annexe.

T K
THIELMAN KERVER

Tabula lu
dovici bologni
ni de bononia
iuris vtriusq;
doctoris totuz
crine decreto
rum volumen amplissimũ con=
tinens q̃ ẜm rubricas decretali
um pcedendo vtiles ⁊ aptas q̃=
stiones cuz iurib⁹ ⁊ q̃tis necẽrijs
decidit. ⁊ i multoꝝ scitu digno=
rũ cognitionẽ breui manu ⁊ ex
quo tpe, quo nichil i hoc scĩo ca
rius est venumq; ꝓ trahit.

De summa trinitate et fide catholica.

Utrũ eo ipo ꝙ q̃s errat in fide sit he
reticus: si est parat⁹ corrigi. vide
glo. in. c. nec licuit. in ꝟbo ad reci
piendũ. dist. xvij.

Utrũ vbi agit̃ d̃ fide/ sol⁹ papa pos=
sit disponere sine ꝯsilio reuerẽdis
simoꝝ dñoꝝ cardialiuz. vide glo.
in ca. anastasius. in verbo cõsilio
dist. xix.

Ad quẽ spectet deẽminatio q̃stionũ
circa fidẽ. an ad sanctissimũ dñm
papã solũ vel etiam ad alios vide
glo. in. c. quotiẽs. in verbo ad pe=
trum. xxiiij. q. j.

Utrũ pctm̃ infidelitatis sit mai⁹ q̃
occidere ifinita corpa martyrũ. vi
de glo. i. c. si habes. xxiiij. q. iij.

Utrũ papa possit dispẽsare circa ar
ticulos fidei. vide glo. i. c. Sũt q̃=
dã. in ꝟbo apli. xxv. q. j.

Utrũ debeam⁹ credẽ solũ ea q̃ perti
nẽt ad religionẽ. vide glo. i. c. i do=
mo. de peni. dist. iiij.

Ceterũ in hac materia fidei videbis
inferius sub rubrica de hereticis.
q: hec omnia ad fidem tendunt.

De cõstitutionibus statutis et legibus.

Quot iurib⁹ regat̃ gen⁹ humanum:
⁊ q̃d sit ius naturale/ et ciuile/ et
gẽtiũ/ et militare/ ⁊ publicũ/ ⁊ q̃ri
tũ habes in di. prima.

Quot sunt species legũ secularium
⁊ vnde aliq̃ earũ nomẽ acceperũt.
vide in dist. ij.

Quid sit lex ⁊ plebiscitũ ⁊ senatuscõ
sultũ ⁊ ꝯstitutio ⁊ rñsa prudentuz
⁊ etiã vnde sumpserũt nomẽ aliq̃
leges. vide in dist. ij.

Quale sit officiũ legũ seculariũ. vi=
de latissime. in disti. iij.

Quid sit canon ⁊ regula: ⁊ q̃t sũt cõ=
cilia. habes in dist. iij.

Quare repte sunt leges. ⁊ q̃t debeãt
in se ꝯtinere: ⁊ an tollant̃ p̃ cõtrari
am cõsuetudinẽ. vide in disti. iiij.

Utrũ ius naturale possit mutari vi=
de in dist. vj.

Quis fuerit auctor p̃m⁹ sacrarũ le=
gũ ⁊ etiã seclariũ. vide i dist. vij.

Utrũ leges pncipũ cedant iuri na
turali. vide in dist. ix.

Utrũ leges seculares cedãt legibus
ecclesiasticis. vide in dist. x.

Utrũ ⁊ q̃n leges tollant̃ p ꝯriã ꝯsue
tudinẽ. vide in dist. iiij.

Utrũ legib⁹ scriptis cedat ꝯsuetudo
vide in dist. xj.

Que sunt leges approbate ⁊ que im
probate. vide in dist. xvj.

Quõ mutentur leges ⁊ regule cano
nũ ⁊ legũ ex loco. ex causa ⁊ ex tẽ=
pore. vide in dist. xix.

Utrũ decretales existẽtes extra cor
pus canonũ seruent̃ ⁊ habeantur
pro legibus. vide in dist. xix.

Quãtũ valeãt expositiones sacraꝝ
scripturarũ. ⁊ an habeant vim ca
nonũ. vide in dist. xx.

Utrũ sacerdotes teneãt̃ scire leges
⁊ canones. vide in dist. xxxviij.

Utrũ sacerdotes debeãt hr̃e peritiã
nõ solũ legũ sed negocioꝝ secula=
rium. vide in dis. xxxix.

Quo tpe habuerũt originẽ concilia
⁊ q̃ sunt approbata: ⁊ q̃ improba=
ta. vide in di. xv.

Quis possit facere ꝯcilia. ⁊ cuius au
ctoritate fiãt. vide in dist. xvij.

Utrum q̃libet pꝛouincia possit facere
ꝯcilia ⁊ quotiẽs in anno. ⁊ quo tẽ=
pore. vide in dist. xviij.

Qn̄ epi teneant̃ notificare acta i cõ=
cilijs. vide in dist. xviij.

Quõ ⁊ in q̃b⁹ casib⁹ toleratur igno=
rantia iuris ciuilis ⁊ etiã natura=
lis. vide glo. in. ca. ignorantia. in
dist. xxxviij.

De ignorantia iuris naturalis ⁊ ci=
uilis: quõ ⁊ qualit̃ toleretur vltra
proxime dicta. vide in glo. §. notã
dum. j. q. iiij.

De rescriptis.

Quõ ⁊ q̃n valeat rescriptũ vltra du
as dietas. vide glo. i. c. neminem.
iij. q. vj.

De consuetudine.

Utrum ⁊ quando leges tollant̃ per
cõtrariã consuetudinem. vide in
dist. iiij.

Utrũ ꝯsuetudo cedat legib⁹ scriptis.
vide ad plenũ in distin. xj.

Utrũ ꝯsuetudo possit tolere vel mu
tare ius naturale. vide in disti. v.

Utrũ valeat ꝯsuetudo ꝯ ius naturã
le. vide in distin. viij.

Utrũ ꝯsuetudo valeat ꝯ naturales
constitutiones. et an variet̃ scd̃m
tpa ⁊ loca. vide in dist. xij.

De virtute ꝯsuetudinis. ⁊ etiã diuitur
nitatis. vide glo. in. c. conquestus
ix. q. iij.

In materia cõsuetudinis. ⁊ an acq̃=
ratur aliquid p eã. vide glo. in. c.
si. xviij. q. ij.

De electiõe/ et ordinatione/ et electi potestate.

Quõ eligitur papa ⁊ epi. diaconi et
subdiaconi. Et quõ ꝯferãtur ordi
nes eccl'iastici. vide in dist. xxviij.

Utrũ ordinatio epoꝝ debeat fieri i
ciuitatib⁹ vel in rure. vide glo. i
c. In noie dñi. in ꝟbo/ in vrbe. in
dist. xxiij.

Utrũ merus laicus possit eligi i epz
⁊ in q̃ eccl'ia debeãt fieri electiões
eporum. ⁊ de officio visitatorum.
vide in dist. lxj.

Utrum p̃sumatur pꝛo electione. vide
glo. in. c. miramur. i ꝟbo laborib⁹
in dist. lxj.

Ad q̃s spectẽt electiões eligẽdoꝝ
ad sacros ordines. vide i dist. lxij.

Utrũ laici possint interesse electiõi=
bus pmouendoꝝ ad sacros ordi
nes. vide in dist. lxiij.

A quibus eligãtur ⁊ ordinẽtur epi.
vide in di. lxiiij.

Quid si pꝛouinciales discordãt in ele
ctione epi. vel si nõ sunt pꝛouincia=
les quid fieri debeat. vide in disti
ctione. lxv.

Quis debeat interesse in ꝯsecratione
metropolitani. vide in dist. lxvj.

A quot epis debeat epũs ꝯsecrari. vi
de in dist. lxvj.

Utrũ pbr̃i vel sacerdotes possint or
dinari ab vno epo solo. vide in di
stinc. lxvij.

Utrum electi ⁊ ordinati ab eo quez
nõ ꝯstat esse epm/ sint iteꝝ ordinã
di. vide in dist. lxviij.

De collatione minoꝝ ordinum ⁊ an
solus abbas possit eos cõferre vi=
de in dist. lxix.

Utrũ quis possit ordinari sine titu=
lo vel sine beneficio eccl'iastico. vi
de in dist. lxx.

Utrũ clericus subdit⁹ vni epo possit
ordinari ab alio absq; lr̃is sui epi
vide in dist. lxxj.

Utrũ eps teneatur dare lr̃as dimis=
sorias ad aliũ epm pro ordinatiõe
sui clerici. vide in dist. lxxij.

De forma ⁊ tenore lr̃aꝝ dimissoria=
rum ab vno epo ad aliũ pro ordi
natione clerici sibi subditi. vide i
distin. lxxiij.

Utrum quis possit inuitus ordina=
ri. vide in dist. lxxiiij.

Que sint necessaria circa ordinatio
nẽ eporum. vide in disti. xxv.

Qualiter sint ordinãdi illi q̃ ab infã
tia dediti sunt eccl'iasticis officijs
vide in dist. xxviij.

Ulr̃a p q̃ ipedit̃ q̃s ordinari ⁊ pmo

neri ad sacros ordines. vide in di stinc. xxxiij.

Multi q̄ phibent̄ pmoueri ⁊ ordia ri ad sacros ordines. vide in disti ctio. xxxiiij.

Utrū ordinādi debeāt esse sobrij: et qua pena puniātur non seruātes sobrietatē. vide in dist. xxxv.

Utrū promouēdi ad sacros ordies debeāt esse periti lr̄arum. vide in distin. xxxvj.

Utrū penitus laicus possit ordinari. vide glo. in §. ecce. in ṽbo plenis simā. in distin. xxxvj.

Utrū pmouendi ad sacros ordines possint incūbere libus gentiliuꝫ. vide in distin. xxxvij.

Utrū noui in fide possint pmoueri ad sacros ordines. vide in distin ctio. xlviij.

Que sint illa ꝑpter q̄ quis impedit̄ promoueri ad sacros ordines. vi de in dist. xlix.

Quo tpe debeat ordinari ep̄s. vide in dist. lxxv.

Quis eligat romanū pontificem. et quāto tpe fiat vnus post mortem alterius. vide in dist. lxxix.

Si q̄s fuit elect⁹ papa duꝫ credeba tur ei⁹ vxor mortua: ⁊ postmoduꝫ reperiat̄ viuere an debeat renū ciare papatui. vide glo. in ca. Si quis. in ṽbo aplicus. in dist. lxxix.

Quis coronet ⁊ ordinet reges. vide glo. in ca. in apib⁹. vij. q. j.

Utrū querentes officia debeāt eligi vide in textu. viij. q. j.

Utrū ep̄s possit eligere sibi successo rē in ep̄atu. vide in textu. ⁊ i glo. summe. late. viij. q. j.

Utrū papa possit eligere sibi succes sorē dū viuit. vide in glo. summe circa finē. viij. q. j.

Quō fiāt reges: an p electiōes vel q̄ niō. vide gl. in. c. moyses. viij. q. j.

Utrum papa possit facere statutuꝫ q̄ possit eligere sibi successorē. vi de glo. in §. his oibus. viij. q. j.

Que electio pualet: an illa que ē fa cta a minori pte: an vero a maiori vel digniori. vide glosam in ca. li cet. viij. q. j.

Utrū in electiōibus possint admitti patrocinia symoniacoruꝫ. vide in textu ⁊ in glo. summe. viij. q. ij.

Quō ⁊ q̄n p̄sumat̄ electio symonia ca. vide in glo. summe. viij. q. iij.

Si eligit̄ excōicat⁹ cū alijs nō excō catis. vtrū valeat electio. glosa ē in ca. in nomine. ix. q. j.

Utrū abbates sint eligendi vl' ordi nādi p ep̄m: an vero a monachis vide in textu. xviij. q. ij.

De translatione episcopi.

Si monach⁹ trāsit ad ep̄atū vtrum absoluat̄ a iurisditiōe abbatꝫ. vi de glo. i. c. de monachis. xvj. q. j.

Utrū sufficiat translatio ad ep̄atuꝫ sine confirmatione ad hoc vt ep̄s acquirat bona sedi episcopali vi de in glo. summe. xviij. q. j.

Utrū abbas fact⁹ ep̄s absoluatur a regula monachali. vide glo. in. c. statutum. xviij. q. j.

Utrū ep̄s pōt dare licētiam clericis adeūdi monasteria: ⁊ vtruꝫ ēt eis inuitis possint intrare strictioreꝫ regulā. vide in textu. xix. q. j. ⁊. ij.

Utrū canonici regulares possint in trare monasteriū. vide in textu la te. xix. q. iij.

De auctoritate ⁊ vsu pallii.

Utrū ep̄i possint exercere officiū su um sine pallio: ⁊ ēt quo tpe possit peti palliū: ⁊ qbus dari debeat vi de in dist. centesima.

De renunciatione.

Utrū renūciatio requirat factū vel ṽba. vide glo. in. c. aliter. vij. q. j.

Utrū bñficia renūciata sint restitu enda ipsis renunciantib⁹. vide in textu ⁊ in glo. summe. xviij. q. ij.

Utrum renūciatio illicita valeat: et quō pbet̄ quē renūciasse ⁊ q̄s deꝫ pbare. vide glo. summe. xvij. q. ij.

De tēporib⁹ ordinationū et qualitate ordinandorum.

Quo tpe debeat ordiari ep̄s: ⁊ qua hora ⁊ qb⁹ dieb⁹. vide i. dist. lxxv.

Que int̄u alia tēpoꝝ debeāt seruari in p̄statiōe singuloꝝ graduū ⁊ in quolibet eoꝝ. vide in di. lxxvij.

In quib⁹ locis debeāt p̄stari ordies sacri. ⁊ an in ciuitatib⁹ vel in rure vide in distin. lxxx.

De etate ⁊ qualitate ⁊ ordie preficiendorum.

Unde habuerūt originē ordines ec clesiastici tam in nouo q̄ in veteri testamento. vide in dist. xxj.

Quō cōferant̄ ordines ecclesiastici. vide in dist. xxiij.

Utrum merus laicus possit effici sa cerdos ⁊ etiā ep̄s. vide glo. i. c. sol licitudo in dist. liij.

Quali examie debeāt fieri sacerdo tes: ⁊ qb⁹ tpib⁹. ⁊ de pena facien tis ꝯtrā. vide late in di. xxiiij.

Quō q̄s debeat ordinari de gradu in gradū vide in di. lx.

Utrū laicus possit eligi in ep̄ꝫ. vide glo. in §. ecce. in di. xxxvj.

Utrū ille q̄ fuit baptizat⁹ in infirmi tate qui antea nolebat baptizari possit pmoueri. vide in disti. lvij.

In qua etate debeant ordinari sa cerdotes. vide in di. lxxvij.

Utrū peregrini seu itinerantes pos sint pmoueri ad sacros ordines. vide in di. xcviij.

Utrū ordinationes p̄latorū ⁊ alioꝝ possint fieri p ambitū. vide i textu late. j. q. j.

Utrū detent⁹ in infirmitate possit p moueri ad ordines sacros. vide i glo. summe. vij. q. j.

Utrū ille q̄ nō pōt bibere vinū possit ordinari ad sacerdotiū. vide glo. in. c. ipsi. ij. q. vij.

Cetera in hac materia. vide. §. sub rubrica de tēporib⁹ ordinationū et qualitate ordinādorū: q2 hec oia fe re ad idem tendunt.

De corpore viciatis non or dinandis.

Utrū corpe viciati possint pmoueri ad sacros ordines. vide i dist. lv.

Utrum naturales seu bastardi pos sint pmoueri ad sacros ordines. vide in dist. lvj.

Utrū monachi possint ordinari sine licentia sui abbatꝫ. vide i di. lviij.

Utrū liceat monachis celebrare of ficia pplis ⁊ alia. vide in textu: ⁊ i glo. summe. xvj. q. j.

De bigamis nō ordinandis.

Quis dicat̄ bigam⁹. ⁊ an possit ordi nari. vide in di. xxvj.

Quis dicat̄ bigam⁹. vide in textu. xxviij. q. iij.

De seruis nō ordinandis.

Utrū serui possint pmoueri ad sa cros ordines sine licentia dñoruꝫ xp̄ianorū ⁊ etiā serui hebreorū vi de in di. liiij.

De obligatis ad ratiocinia.

Quare curiales ⁊ aduocati nō p̄nt pmoueri ad sacros ordies. vide in dist. lj. ⁊. liiij.

De officio vicarij/ delegati/ legati/ ⁊ aliorū presidētium.

Utrū subdiacon⁹ possit esse legatus aplicus. vide in dist. xcv.

Que possit facere legat⁹ sedis apli ce. vide glo. in. c. qua de cā. in ṽbo quicq̄d. in fi. ij. q. v.

Casus in qb⁹ iudex pōt supplere ex offō suo. vide gl. i. c. ad re. ij. q. vij.

Utrū iudex teneat̄ semp audire ad uocatos. vide glo. in. l. si q̄s. cano nizata. iij. q. vij.

Q̄n papa delegat cām ep̄i cōdēnan di de aliquo crimine: quot ep̄i de beant esse p̄sentes. vide glo. sum me. iij. q. viij.

Utrū principes dando posteriorem legatū videant̄ reuocare priorē. Uide glo. in. c. gallian. xxv. q. ij.

Utrū legat⁹ habeat iurisditionē or dinariā vel delegatā. vide glo. in ca. igitur. xxv. q. ij.

Utrū cōmissio legationis requirat scripturā vel ne. vide glo. in. c. in stitutionis. xxv. q. ij.

De maioritate ⁊ obediētia.

Quō et in qb⁹ casib⁹ possit iudicari maior prelatus ab inferiore. vide glosam in ca. inferior. in distin. xi.

Utrū papa habeat ptātē circa imperium. vide glo. in ca. in synodo. in verbo successores. in distin. lxiij.

Utrū papa possit se submittere imperatori sine voluntate cardinaliū. vide glo. in dicto. c. in synodo. in verbo aplicam. in dis. lxiij.

De obediētia pstanda superiorib⁹ ab inferiorib⁹. vide in distin. xciij.

Utrum sacerdotes possint tāgere infirmos corā epo vel signare infantes. vide in distin. xcv.

Utrum papa possit se submittere iudicio priuatorum. vide glo. in ca. nos si incōpetenter. ij. q. vij.

In quib⁹ casibus clerici non teneātur obedire epo suo vł supiori. vide in glo. summe. viij. q. iiij.

Utrum sit obediendum in rebus illicitis superioribus nostris. vide in textu. xi. q. iij.

De treuga ⁊ pace.

Utrum prelati teneantur concordare clericos etiam laicos discordātes ⁊ reducere eos ad pacem. vide in distinctio. xc.

De transactionibus.

Utrum de iure canonico habeat locū. l. trāsigere. C. de transac., vide glo. in. c. puaricator. ij. q. iij.

De procuratoribus.

Utrum epi ⁊ aliJ plati teneant pcurare ⁊ dare patrociniū pro viduis ⁊ pupillis ⁊ aliJs miserabilib⁹ psonis. vide in distin. lxxxvij.

Utrum episcopi et aliJ promoti possint assumere curas seculares. vide in distin. lxxxviij.

Utrū doctor possit allegare dicendo simplr et in gnē. ita dicit qdā lex. absq eo q in specie dicat vbi. vide glo. in. c. vt euidenter. j. q. j. qd nota tu qui non habes memoriā.

Utrū theologi vel decretiste possint capere aliquid ex eorū doctrina. vide glo. in. c. vendētes. in verbo debitam. j. q. iij.

Utrum ⁊ quando possit quis agere per procuratorē tam in criminalibus q in ciuilibus. vide in textu. ⁊ etiam in glo. summe. v. q. iij.

In qb⁹ casib⁹ nō possit pcurator cōstitui in ciuilib⁹ causis: ⁊ etiā q psone cōpellant ↄstituere pcuratores. vide in glo. summe. v. q. iij.

Qn canonici volūt agere cōtra epm suum: quō constituāt pcuratorē. vide glo. in ca. qr epi. v. q. iij.

Utrum liceat clericis agere pro miserabilibus personis. vide in glosa summe. xiiij. q. v.

Utrum liceat clericis exigere munera pro patrociniJs impensis. vide in textu: ⁊ in glo. summe. xv. q. ij.

Utrum clerici possint allegare i causis ciuilibus corā iudice seculari: vel etiā corā ecclastico ⁊ recipere salarium. ⁊ qd in epis ⁊ sacerdotibus ⁊ monachis ⁊ vtrum etiā possint procurare vel allegare. vide in glosa summe. xv. q. ij.

Utrum liceat clericis suscipere pcurationes negociorum secularium vide in textu. xxj. q. iij.

Utrum liceat pcuratori vel aduocato decipere aduersariū suum. vide glosam in. c. dñs. xxij. q. ij.

Quō procuratores ⁊ aduocati possint corrigere errorē suū. vide glosam in. §. his itaq xxxv. q. ix.

Utrū aduocati possint pmoueri ad sacros ordines. vide in di. lj. ⁊. liij.

Utrum iudex teneatur semp audire pcuratores ⁊ aduocatos. vide glosam in ca. si quis. iij. q. vij.

De arbitris.

Utrum prelati teneantur sumere cōpromissum ⁊ cōcordare discordātes. vide in distin. xc.

Utrum qs teneat recipere cōpromissum inter discordātes. ⁊ si non recipit vtrū peccet. vide glosam notabilem in ca. sicut. xj. q. j.

Utrū monachus possit esse arbiter vel iudex vel aduocat⁹. vide glo. in ca. de presentium. xvj. q. j.

De iudiciis.

Quō et in qb⁹ casib⁹ possit iudicari maior prelatus ab inferiore. vide glosam in ca. inferior. in di. xxj.

Utrum in manifestis ⁊ notoriJs reqrat ordo iudiciari⁹. vide in textu ⁊ etiā in glosa sume. ij. q. j.

Utrum qs possit esse iudex in cā criminali qn ipse notat eadē vel maiori macula. vide in tex. iij. q. vij.

Utrum et qn quis possit iudicare in causa sua vel suor. vide glo. in. §. cum victore. iij. q. vij.

Utrum possit procedi in aliqua causa lite nō contestata. vide in glosa summe. iij. q. ij.

Utrum epi possint iudicari ab vno tātum. vide in textu. iij. q. viij.

In quibus casibus, pōt laicus iudicare in causa clericorum. vide glosam in. c. clericum. ij. q. xiij.

Utrū possit resisti iudici iniuste iudicāti. vide glo. in. c. nō dz. xj. q. iij.

Quō ⁊ qn minor possit esse in iudicio. vide glo. in. l. certis. in verbo pupillus/canonizata. xv. q. iij.

Utrum liceat clericis relinquere iudicē suum ⁊ ↄfugere ad iudicē secularem. vide in textu. xxj. q. j.

De foro competenti.

Utrū viatores sortiant forū in locis p q trāseūt. vide glo. in. c. q contra in vbo pegrini. in distin. viij.

Utrū re⁹ possit trahi extra pprium locum: ⁊ si trahat an valeat snia lata ↄ eum. vide in textu. iij. q. vj.

Utrū iudex possit ↄdēnare subditū suū sedēdo p tribunali in tritorio alieno. vide glo. in. c. epm. ix. q. ij.

Utrū diaconi vel subdiaconi vel cātores vel pmoti possint cōueniri corā iudice sclari. vide i tex. xj. q. j.

Utr laic⁹ possit ↄueniri corā iudice ecclastico. vide i glo. sume. xj. q. j.

In qb⁹ casib⁹ cleric⁹ pōt cōueniri corā iudice seculari: ⁊ vtrum negligētia ei⁹ possit suppleri p ecclasticum. ⁊ econtra. ⁊ in quib⁹ casibus vide in glo. summe. xj. q. j.

Utrū clericus trahēs clericum corā iudice seculari sit dignus suspensione. vide in textu. xj. q. ij.

Utrū cleric⁹ trahēs laicū corā iudice ecclastico saltē sit deponēdus vide i tex. ⁊ in gl. summe. xj. q. iij.

Utrum maior possit iudicari ab iferiore. vide glo. in. c. iferior. i di. xxj.

Utrum papa possit se submittere iudicio priuatorum. vide glo. nos si incompetenter. ij. q. vij.

De In ius vocando Rubrica extraordinaria.

Quotiens qs citari dz ad hoc vt sententia cōtra eum valeat. vide glosam in ca. caueant. iij. q. ix.

Utrum non comparens in termino sibi prefixo sit deponendus. vide in textu. iiij. q. v.

Quotiens quis citari debeat: ⁊ quo modo puniatur cōtumax. vide in glosa summe. iiij. q. v.

Quotiens quis citari debet antequā sentētia cōdēnationis possit ferri contra eū. vide in textu. v. q. ij.

Utrum in citatiōibus debeat apponi verbū perēptorie. ⁊ an i eis debeat apponi cōminatio. et an possit accelerari peremptorium. vide in glosa summe. v. q. ij.

Utrum clericus citat⁹ a laico teneatur comparere. vide glosam in. c. conuenior. xxiij. q. viij.

Quis possit ponere peremptorium in citatione. vide glosam in ca. de illicita. xiiij. q. iij.

Utrum valeat citatio p die feriata. vide glo. in. c. placita. xv. q. iiij.

De libelli oblatione.

Utrum agēti possessorio sufficiat cōqueri in libello de possessiōe absq eo q repetat restitutio. vide glo. in ca. qr psulatus. j. q. iiij.

De mō agēdi in petēda restitutiōe. vide glo. in ca. antiquit⁹. ij. q. ij.

De forma libelli accusatoriJ. vide in textu. ij. q. vij.

Quo iure petātur decime. vide glo. in ca. moderamine. xvj. q. j.

De dilationibus.

Utrū post citationē ad cām sint con cedēde iducie. vide in tex.iij.q.ij.
Quot sunt genera induciarum. et quot inducie concedanť in causis criminalibus ꝛ etiā in ciuilibus. vide in glosa summe.iij.q.ij.
Utrū inducie sint concedēde actori ꝛ etiā reo. vide in textu.iij.q.iij.

¶ De ferijs.

Utrū liceat epis vel pŕsbyteris ventilare causas diebus feriatis ꝛ in quib⁹ casibus. vide in textu et in glosa summe.xv.q.iiij.
Qn cōmittiť causa decidenda infra certum tpˀs si incidit in diem feriatā: an expiret commissio. vide glosam in ca.placita.xv.q.iiij.
Casus in qb⁹ ꝑcedi pōt dieb⁹ feriatis. vide in glo.summe.xv.q.iiij.
Que festiuitates sint celebrāde per totū ānū. vide in tex.de ꝯse.di.iij.
Quare magis celebret festū crucis in qua de⁹ fuit dehonestatus ꝗ̃ festum asūe in qua fuit honoratus vide glo.in.c.crucis.de ꝯse.di.iij.

¶ De restitutione spoliatorum

Utrū agēti possessorio sufficiat conqri de possessione absqꝫ eo ꝙ petat restitutio in libello. vide glo.in.c. qr ꝑstulat⁹ in ℣bo ablata.j.q̄.iiij.
Utrū ꝛ qn̄ spoliat⁹ sit an̄ oia restituēdus. vide in tex. latissime.ij.q.ij.
Utrū exceptio spoliationis sit dilatoria an ꝑemptoria. ꝛ q̄s sit mod⁹ agendi in petēda restitutione. vide glo.in.c.antiquit⁹.ij.q.ij.
Utrū oibus spoliatis sit concedēda restitutio. vide in textu.iij.q.j.
Quot remedia dentur spoliatis ꝛ in quibus casibus debēt restitui. vide glo.summe.iij.q.j.
Utrū spoliat⁹ etiā vltra mare sit restituendus. vide glo.in ca. redintegranda.in verbo/loco.iij.q.j.
Utrum spoliat⁹ in modico sit restituēdus. vide glo.in.c.opꝫ.iij.q.ij
Utrum spoliat⁹ a iudice sit restituēdus. vide glosam in ca. in presentium.in fine.vij.q.j.
Utrum spoliat⁹ etiā si sit raptor debeat restitui. vide glo.in.§.qd̄ autem.in verbo perfect⁹.xxiij.q.j.

¶ De fructibus ꝛ alijs expensis

Utrum quis possit condemnari semper in expensis in cā principali et etiā in causa appellationis: ꝛ quomodo. vide glosam in.c.in primis in verbo expendisse.ij.q.j.

¶ De confessio.

Utrum ex sola ꝯfessione mulieris sacerdos possit condemnari. vide in textu ꝛ in glosa summe.xv.q.iij.
Utrum ꝯfessio sit extorquēda tormētis vel cruciatibus tā in reo ꝗ̃ in actore: et ꝗ̃ etiā in testib⁹. vide in textu ꝛ in glosa summe.xv.q.vj.

Utrum spōte ꝯfessus seu ab alijs cōuictus ꝙ ante ordinationē peccauerit: possit exeqˀ officiū suū. vide in tex. ꝛ in glo.summe.xv.q.viij.

¶ De probationibus.

Utrum ꝛ qn̄ credatur litteris epi. vide glo.in ca.cure.xj.q.iij.
Cui incumbat onus ꝓbādi in ꝑlato bona esse ipsius. an ℣o ecclesie bona esse sua. vide glo.in.c. sine manifeste.in verbo ꝓbatur. xij.q.j.
De modo ꝓbandi negatiuam. vide glosam in.c.presens.xx.q.iij.
Cetera vide infra sub rubrica de testibus in materia probationis: et sub rubrica de fide instrumentoꝝ qꝛ hec oia ad idē tēdunt. De probatione negatiue. vide glosam in l. actor canonizata.vj.q.v.

¶ De testibus.

Utrum pupillus possit testificari factus pubes de his q̄ vidit in pupillari etate. vide glo.in.c.relatum. in ver.in pueritiā.in di.lxxxvij.
An ꝛ quō debeat credi vni testi tm̄. vide glo.in ca.tāta.in di.lxxxvj.
Utrum cardinali credatur sine lr̄is pape. vide glo.i ca. nobilissim⁹.in ver.nihilomin⁹.in distin.xcvij.
Utrū dicta testiū et interrogatiōes eoꝝ debeant stare in secreto. vide glo.in.c.in pmis.i ℣.ꝑsente. ij.q.j.
Utrum q̄s possit ꝯdēnari ex testimonio duorum tantū. vide in textu ꝛ in glosa.summe.ij.q.iiij.
De forma iuramenti testium: ꝛ que debet in se continere. vide glosam in.c.nullū.in ver.falsum.ij.q. iiij.
Utrū fama orta a detractoribus vł ab inimicis egeat purgatione. vide in glosa summe.ij.q.v.
Utrum testes produci possint de domo accusatorum. vide in glosa et in textu.iij.q.v.
Utrum testes possint testificari absentes. vide in textu.iij.q.ix.
Utrum testes debeant testificari de his q̄ viderūt vere vel quomodo. vide in textu.iij.q.ix.
Quō testes possint recipi lite non cōtestata. vide i gl.summe.iij.q.ix.
Utrum cecus possit testificari qn̄ habet notas voces. vide glo.in cap. testes.in verbo viderūt.iij.q.ix.
Qn̄ valeat testimoniū de auditu: et in quibus casibus. vide glo. in.§. his. in verbo audiuerūt. iij.q. ix.
De testib⁹ deponētib⁹ de actu viso ꝑ eos successiue ab vno post aliū. puta ex vno foramine parietis. vide glo.in.c.nihilomin⁹.iij.q.ix.
Utrum iudex possit cōducere saluū cōductum testib⁹ vt veniāt ad testificādum. vide glo.in capi. hortamur.in ℣bo amputari.iij.q.ix.
In qua etate quis dꝫ esse vt testificari possit in causis criminalibus vide in textu.iiij.q.ij.
In qua etate q̄s possit testificari in ciuilib⁹ causis ꝛ ēt i crimīalib⁹: siue sit masculus siue femina. Et ēt in qb⁹ casib⁹ q̄s repelliť ab accusando. an repellat etiā a testificādo. vide i gl.sūme.iiij.q.ij.ꝛ.iij.
De testimonio ipuberū quō et i qb⁹ casib⁹ admittanť. vide glo.i.c.testes.in ℣bo q̄ttuordecim.iiij.q.ij.
Utrum et qn̄ testes admittanť post publicatas attestationes: tam in causis ciuilib⁹ ꝗ̃ in criminalib⁹. Et q̄d si obscure deponūt: vtrum possint declarare dictum suum vide glo.in.§.hi qui.iiij.q.ij.
De contrarietate ꝛ varietate testiū vide glosam in. l. testes. et in.l.si q̄s: que sunt canonizate.iiij.q.ij.
Utrum quis possit esse testis ꝛ accusator in eadē cā. vide in textu ꝛ in glosa summe.iiij.q.iiij.
Utrum in eadem causa quis posset esse testis ꝛ denunciator. vide glosam summe.iiij.q.iiij.
Utrum clerici possint torqueri ꝑ testimonio ferendo. vide glo. in ca. illi.in ver.replicanda.v.q.v.
Utrum testes etiam in causis ciuilibus possint torqueri ꝛ quando. vide glo.in ca.illi.v.q.v.
Utrum homicida possit esse testis ꝯ clericos. vide gl.i fi.i.c. qꝛ.v.q.vj.
Utrum infames possint testificari. vide in glo.summe.vj.q.j.
De interpositione dictorū testium negatiue deponentiū. vide glo.in ca.odoardus.viij.q.iij.
Utrum ꝛ in quib⁹ casib⁹ familiaris possit testificari ꝑ familiari suo. vide glo.in ca.patet.ix.q.iij.
Utrum clerici possint testificari pro sua ecclesia: et etiā interuenire ꝑ testibus in contractibus secularium. vide in textu.xiiij.q.ij.
Utrum domestici possint testificari ꝑ domesticis suis tā in ciuilibus: ꝗ̃ in criminalib⁹: et in quib⁹ casibus. vide in glo.summe.xiiij.q.ij.
Utrum conscius criminis possit admitti ad testimonium ferendum. vide in textu.xv.q.iij.
Quō mulier possit testificari de iure ciuili et canonico. vide glosam in.l.ex eo.canonizata.xv.q iij.
Utrum ꝛ quando valeat testimoniū de auditu. vide glo.in.c. hoc videtur.xxij.q.v.
Utrum testimonium vnius de baptismo valeat. vide glosam in ca. paruulos.de conse.distin.iiij.
Utrum oēs persone etiam infames admittantur ad testificandum in criminalibus. vide glosam in ca. si peccauerit.ij.q.iij.
Qua pena puniantur deficiētes in

testificatione: vide in textu et in glo. summe. ij. q. iij.

Utrũ phibit⁹ accusare possit saltem testificari. vide in textu. iiij. q. ij.

Utrũ q̃s possit esse testis ꝛ accusator in eadẽ cã. vide in textu et in glo. summe late. iiij. q. iiij.

Utrũ q̃s possit esse testis / iudex / ꝛ accusator in causa denũciationis vide glo. in. c. ppetue. xj. q. iij.

❡ De fide instrumentorum.

Utrũ credat̃ scripturis sculptis in lapidib⁹. vide glo. i. c. fi. xxviij. q. ij.

Quõ ꝛ qñ dies requiratur in instrumentis: vide glo. in. l. si qua. canonizata. xxv. q. ij.

❡ De iureiurando.

Utrũ iuramentũ p vim extortũ obliget iurãtẽ: vide glo. in. c. auctoritatẽ. xv. q. vj.

Utrũ iuramẽta sint pbẽda ꝛ p q̃d iurari debeat: ꝛ d̃ pena piurij. vide in textu. xxij. q. j.

Quid sit iuramentũ ꝛ q̃d sit iurare ꝛ q̃ fuerit cã institutiõis iuramenti: ꝛ q̃ sit pena piurij. vide late in glo. summe. xxij. q. j.

Utrũ sit piurus ille q̃ iurauit falsũ q̃d tamẽ putabat verũ. vide i tex. xxij. q. ij.

Quot sunt modi piurãdi: vide late in glo. summe. xxij. q. ij.

Utrũ iuramenta illicita debeãt seruari: vide in textu. xxij. q. iiij.

Ex q̃b⁹ iuramentũ dicat̃ illicitũ: vide in glo. summe. xxij. q. iiij.

Utrũ ꝯpellẽs quẽ ad peierãdũ dicatur piurus: ꝛ qua pena puniatur vide in textu. xxij. q. v.

Utrũ audiẽs aliquẽ iurare falsũ: si tacet peccet. vide i tex. xxij. q. v.

Quõ debeãt sumi iuramenta: ꝛ q̃ intentione. vide in textu. xxij. q. v.

In q̃ etate ꝛ quib⁹ tpibus iurare debeat q̃s. vide i textu. xxij. q. ij.

Utrũ laicus possit differre iuramentũ clerico: vl̃ clericus epo. vide in textu. xxij. q. v.

Utrũ iudex possit deferre iuramentũ et quẽ scit velle piurare: vide i textu ꝛ in glo. summe. xxij. q. v.

Quõ sit interpretãdũ iuramẽtũ. vide glo. in. §. querit̃. xxij. q. v.

Quis magis peccet. an deierans vl̃ mentiẽs: vide glo. in. c. iuramenti. xxij. q. v.

Utrũ semel vl̃ plies sit iurãdũ. vide glo. in. c. supplicet̃. xxij. q. viij.

De scriptore pmittẽte scribẽ librũ cũ iuramẽto si postmodũ itrat religionẽ: an sit obligat⁹. vide glo. i c. preterea. i v̄bo factiõib⁹. i di. lj.

De iuramẽto temerario. vide glo. i c. archidiaconũ. i v̄bo sacris. i di. lxxxv.

❡ De exceptionibus.

Utrũ exceptio spoliatiõis sit dilatoria vel pemptoria. vide glo. in. c. antiquitus. ij. q. ij.

Que sint exceptiões pemptorie: ꝛ q̃ dilatorie. vide glo. in. §. exceptio. iij. q. vj.

Utrũ exceptio dilatoria supueniẽs possit opponi post litẽ ꝯtestatã. vide glo. in. c. placuit. iij. q. x.

❡ De prescriptionibus.

Utrũ ꝛ qñ mala fides defuncti in p̄scribendo noceat successori. vide glo. in. c. i pmis: i v̄. ignorus. ij. q. j

Utrũ oĩa iura ecclĩaꝝ possint tolli p̄scriptiõe ꝛ q̃to tpe vide in textu ꝛ in glo. summe. xvj. q. iij.

Quare ꝛ quõ introducte sunt p̄scriptiones. vide in textu. xvj. q. iij.

Quid sit p̄scriptio. ꝛ q̃t sint spẽs prescriptiõis. ꝛ qñ in ea req̃rat̃ bona fides vel titul⁹. ꝛ vtrum p eã q̃rat̃ dñium. ꝛ q̃d sit vsucapio. vide in glo. summe. xvj. q. iij.

Utrum iura parrochialia ꝛ ep̃alia possint p̄scribi. vide glo. i. c. q̃cũq̃ xvj. q. iij.

De psonis phibitis p̄scribere. vide glo. i. c. clerici. xvj. q. iij.

In q̃b⁹ casib⁹ nõ currit p̄scriptio vide glo. in. c. prima. xvj. q. iij.

Quõ interrũpitur p̄scriptio. vide i glo. summe. ꝛ in glo. i. c. p̄scriptionũ. xvj. q. iij.

Utrũ monasterium possit p̄scribere aduersus ecclĩam. vide in textu xvj. q. iiij.

Utrũ in p̄scriptiõe requirat̃ pbatio possessionis ab initio ꝛ i medio ꝛ i fine. vide glo. in ca. volumus. xvj. q. iiij.

Utrũ ius funerãdi tollat̃ p p̄scriptionẽ. ꝛ etiã q̃d iure decimãdi. vide i textu ꝛ in glo. summe. xiij. q. ij.

❡ De sentẽtia ꝛ re iudicata.

Utrũ snĩa diffinitiua req̃rat ordinẽ iuris: ꝛ q̃d in iterlocutoria. vide in glo. summe. ij. q. j.

Quot sũt spẽs snĩaꝝ. vide in gl. summe. ij. q. j.

Quot sunt ordines iuris. vide i gl. summe. ij. q. j.

Utrũ snĩa p̄cepti requirat ordinem iuris. vide in glo. summe. ij. q. j.

Que sit snĩa diffinitiua. vide i textu ij. q. j.

De intellectu. l. barbarius. ff. d̃ officio p̄toris: videlicꝫ de snĩa lata a iudice putatiuo. vide gl. i. §. tria. iij. q. vij.

Utrũ snĩa debeat ferri s̄m ꝯscientiã vel quõ. vide glo. in cap. iudicet. iij. q. vij.

Utrum snĩa possit scribi in pariete sicut in charta. vide glo. in. c. postulat⁹ in v̄bo scribebat. iij. q. vij.

Utrũ ep̃i possint iudicari ab vno tm̃ vide in textu. iij. q. viij.

Quotiẽs q̃s citari d3 ad hoc vt snĩa valeat. vide glo. in. c. caueant. in verbo irrita. iij. q. ix.

Utrũ ep̃i possint ꝯdẽnari absq̃ synodali audiẽtia. vide i tex. v. q. iiij.

Si ep̃i discordãt i snĩa ferẽda ꝯ eoꝝ ad cuius tribunal tũc debeat haberi recursus. vide in textu ꝛ i gl. summe. vj. q. iiij.

In quib⁹ casib⁹ põt laic⁹ iudicare i causa clericoꝝ. ꝛ q̃d si de mandato pape. vide glo. in ca. clericũ. ij. xj. q. j.

Quot sunt spẽs snĩarũ. ꝛ ex quibus snĩa d̃r iusta vl̃ iniusta. ꝛ qñ valeat et nõ. vide i glo. summe. xj. q. iij.

Utrũ possit resisti iudici q̃ iniuste iudicauit. vide glo. i. c. ñ d3. xj. q. iij.

Utrũ liceat soli p̄ncipi ꝯfirmare sententiam nullã. vide glo. in ca. nullus. j. xj. q. ij.

Utrũ ep̃s possit ꝯdemnare sacerdotes absq̃ synodali audiẽtia. vide in tex. ꝛ in glo. summe. xv. q. vij.

Casus i quib⁹ snĩa retractat̃ / ꝛ quib⁹ remedijs. vide in glo. summe. xxxv. q. ix.

❡ De appellationibus.

Utrũ sit dãdũ aliq̃d remediũ appellãtib⁹ causa differendi causas. vide i textu. ij. q. vj.

Utrũ possit appellari a p̄ncipe ꝛ ab ei⁹ officialib⁹. vide tex. ij. q. vj.

De forma appellatiõis ꝛ apl̃orũ vide in textu. ij. q. vj.

Que sint tpa ꝓseq̃nde appellatiõis vide in textu. ij. q. vj.

Qui sint illi quoꝝ appellatiões nõ recipiant̃. vide in textu. ij. q. vj.

Quid sit appellatio. ꝛ q̃s appellet i causis ciuilib⁹ ꝛ etiã in criminalibus. Et ad quẽ appellet̃ ꝛ qñ appellet̃. Et q̃tũ tp̄s det̃ ad appellandũ. Et q̃tũ ad ꝓsequendũ appellatiões. ꝛ an isto tp̄s possit abbreuiari p iudicẽ: ꝛ an appellatio requirat scripturã. Et vtrũ ea pẽdẽte possit aliq̃d innouari. vide d̃ his oĩnib⁹ i glo. summe. ij. q. vj.

Utrũ possit appellari obmissis medijs ad legatũ pape sicut ad ip̄m papã. vide glo. in ca. quisq̃s. i v̄. apostolicam. ij. q. vj.

De terminis appellatiõis. vide in. l. appellatiõe / canonizata. ij. q. vj.

❡ Liber tertius.

De vita ꝛ honestate clericorũ.

Utrũ ep̃i ꝛ alij pmouẽdi debeãt pmittere ꝛ vouere ꝯtinẽtiam. vide in distin. xxviij.

Quo tpe fuit ordinatũ q̃ pmouẽdi debeant pmittere ꝯtinentiã. Et q̃ fuit cã huius institutiõis vide in dist. xxxj.

Que pena imponat̃ sacerdotibus

& clericis nō seruātib⁹ continētiā vide in dist. xxxij.

Utrū sacerdotes & alij ꝑmoti debeant fugē familiaritatē domesticorū & coniūctoꝝ suoꝝ. & venatiões & etiā ꝯcubinas. vide i dis. xxxij.

Utrum sacerdotes possint interesse choreis et festiuitatib⁹. habes in dist. xxxiij.

Utrū ꝑmouendi ad sacros ordines debeant esse sobrij. Et qua pena puniantur nō seruātes sobrietatem. vide in dist. xxxv.

Utrū promoti ad sacros ordies debeant esse periti litteraꝝ. vide in distin. xxxvj.

Utrū ꝑmouendi ad sacros ordines possint incūbere libris gentilium vide in dist. xxxvij.

Utrū sacerdotes debeāt esse ornati grauitate & incessu & ꝟtute & meritis. vide in distin. xl.

Utrū sacerdotes debeāt esse ornati vestibus, & alijs exteriorib⁹: vide in dist. xlj.

Utrū sacerdotes debeāt esse pudici in ꝟbis & i oib⁹. vide in disti. xliij.

Utrū sacerdotes debeāt esse hospitales. vide in dis. xlij.

Utꝝ sacerdotes debeāt eē tēperati in comedendo & in bibendo debeant miscere scripturas cū cibis añ & post. vide in dist. xliiij.

Utrū sacerdotes debeāt esse litigiosi vel ne. vide in dis. xlvj.

Utrū sacerdotes debeāt esse cupidi & dediti vsuris. vide in di. xlvij.

Utrum sacerdotes debeāt carere oi crimine. vide in dist. l.

Utrū epi debeāt eē sine oi crimie vide in dis. lxxxj.

Utrū epi debeāt eē continentes. et prudere etiā pauperib⁹. vide in dist. lxxxij.

Utrū ordināndi debeāt carere nō solū vicijs proprijs: sed etiā alienis. vide in dist. lxxxiij.

Que debēt ꝟuare sacerdotes & maxime epi. vide in dist. lxxxiiij.

Utrū sacerdotes icidētes i criminibus debeāt repari. vide in dist. l.

Utrū epi debeāt eē hospitales. vide in dist. lxxxv.

Utrū epi debeāt esse doctores & liberales mēdicantib⁹. vide in distinctione. lxxxvj.

Utrū clerici possint sibi q̄rere victū ꝓprijs manib⁹. vide in dis. xcj.

Utꝝ liceat clericis icedere vestibus fulgidis & claris. vide i tex. & glo. summe. xxj. q. iiij.

Utꝝ liceat clericis mouere arma vide in glo. summe. xxiij. q. j.

Utrū liceat clericis mouere arma & in quib⁹ casibus. vide in tex. et in glo. summe. xxiij. q. viij.

Cetera vide. s. sub rubrica de etate & qli. q: hec oia ad idē tendunt.

De reb⁹ eccl'ie nō alienādis.

Utrū laici possint disponere de reb⁹ eccl'ie etiā si est imperator sine licētia romani pōtificis. vide in dist. xcvj. & etiā. xcvij.

Utrum liceat epis alienare bona ecclesiarum. vide in textu & in glo. summe. x. q. ij.

Utrū bona eccl'ie possint alienari et etiā alienata retineri. Et cū qua solēnitate & forma alienent. vide i textu & in glo. summe. xij. q. ij.

Utrum bona eccl'ie q̄ pñt alienari ꝑ redemptione captiuoꝝ possint alienari si captiui sint ꝑ maleficio. vide gl. in. c. sacrorum. xij. q. ij.

Utꝝ res eccl'ie q̄ ꝟuando ꝟuari non pñt/ possint alienari sine solēnitate requisita in alijs bonis. vide in glo. summe. xij. q. ij.

Utrū plati dicant h̄re liberā administrationē in reb⁹ eccl'ie. vide gl. in ca. si. xij. q. j.

De pena alienantis bona ecclasticā. vide in textu. xvij. q. iiij.

De commodato.

Utrū cōmodās vas corruptū teneatur si vinū ibi positū ꝑpter hoc viciatur. vide glo. in cap. inter. j. de pe. di. iij.

De feudis.

Utrū vasallus possit ꝟuire dño suo per substitutū. vide glo. in ca. latorē. xxxiij. q. ij.

De fideiussoribus.

De modo fideiussionis p̄standē i iudicio. vide in autē. offerentur canonizata. iij. q. iij.

Utꝝ fideiussor q̄ ꝓmisit aliquē exhibere in cā capitali: si nō exhibet debeat tūc puniri corporalit / an pecuniaiter. vide glo. in ca. cum homo. xxxiij. q. v.

De donationibus.

Si euincit res donata. vtrū possit agi & quō ꝯtra donātes. vide glo. in ca. presentiū. vij. q. j.

Utrū donatio cā mortis q̄ firmatur morte naturali firmet etiā ciuili. vide glo. in. c. placuit. xvj. q. j.

De testamentis.

Utrū clerici possint relinq̄re fruct⁹ bñficij sui in testamēto. vide glo. in ca. duo sunt. xij. q. j.

Utrū heres ꝟm canones teneat i solidū ex facto defuncti in cōtractibus vel in delictis. vide glo. in ca. epūs. xij q. ij.

Utrū liceat clericis testari de rebus eccl'ie vl' de ꝑprijs: et quō. vide in textu & in glo. summe. xij. q. v.

Utrū post ingressum monasterij ꝓs possit testari. vide i tex. xix. q. iij.

Utrū ꝑ ingressū monasterij rūpat testamētū. vide in glo. in autē. si q̄ mulier canonizata. xix. q. iij.

De decimis.

Utrum laici possint se intromittere circa oblatiões & decimas ecclesiarū. vide in textu. x. q. j.

Quantū possit exigi ꝑ epos nole cathedratici. vide in textu & in glo. summe. x. q. iij.

Si reperiunt plures monete ꝺ qua solui debeat cathedraticū. vide i glo. summe. x. q. iij.

Utrū ius decimādi possit p̄scribi. vide in tex. & in glo. sum. xiij. q. ij.

Utrū illi quoꝝ domicilia sunt i diocesi baptismalis eccl'ie teneantur soluere decimas ei: vel in q̄ loco sit at solutio eaꝝ. vide in textu et in glo. summe. xiij. q. j.

Utꝝ p̄dia monasterioꝝ teneant soluere decimas. vide i tex. xvj. q. j.

Utrū decime oino debeant solui. vide in tex. xvj. q. j.

Quo iure petātur decime. vide gl. in ca. moderamine. xvj. q. j.

Utrū decime vel collecte possint imponi clericis a secularibus. vide glo. in ca. nouoꝝ. xvj. q. j.

Quo tpe debeāt solui decime. vide glo. in ca. reuertimini. xvj. q. j.

Usq; ad quē locū debēt portari decime ꝑ rusticos. vide glo. in di. c. reuertimini. xvj. q. j.

Utrū decime debeāt solui a raptoribus & furib⁹. & an de salarijs doctorū & aduocatorū. vide glo. i. c. decime. xvj. q. j.

Utrū decie debite vni eccl'ie possint vsurpari ab alia vide i tex. xvj. q. ij

Utrū decime possint detineri a laicis: vide in tex. xvj. q. vij.

Utꝝ licitū sit exigere aliq̄d mōasterijs vltra consueta vide in textu. xviij. q. ij.

Utrū clerici baptismalis eccl'ie possint petere decimas contra epm. vide in textu. xxv. q. j.

De r'larib⁹ & statu monachoꝝ.

Utꝝ possit iuitis monachis vel religiosis iponi strictior regula ꝑ superiores suos. vide glo. i. c. gesta. in ver. crescere. in dis. lxxiiij.

Utrū heremite subsint epis. vide in ca. q̄ vere. xvj. q. j.

Utrū monachi possint eligi ad prelaturas seculares. vide glo. in. c. pbros. xvj. q. j.

Utꝝ monachus albus possit esse inter monachos nigros. vide glo. i ca. in noua. xvj. q. vij.

Utꝝ canōici reglares possit itrare mōasteriū. vide in tex. xix. q. iij.

Utrū traditi mōasterio in pueritia vel post teneant ibi p̄seuerare in religiōe. Et quid de pupillo doli capace intrāte religionē an pos-

Utrũ abbates vel monachi possint leuare quẽ de sacro fonte. vide in textu. de ꝯsecra. dist. iiij.
Utrũ existẽs i vtero possit baptizari. vide in tex. de cõse. di. iiij.
Que peccata remittuntur in sacramento baptismatis. vide in textu de cõse. di. iiij.
Quot sunt genera baptismatis: et qñ fuit institutũ hoc sacramentũ. vide in textu. de cõse. dist. iiij.
Qua forma fieri debeat sacramẽtũ baptismatis et eiꝰ effectꝰ. vide in glo. summe. de ꝯse dis. iiij.
A q̃ debeat p̄stari sacramentũ chrismatis. vide in tex. de ꝯse. dis. v.
Utrũ quis possit baptizari in alio liquore q̄ in aqua. vide glosam in ꝯ necessarium. de cõse. dis. iiij.
Utrũ ad hoc vt q̄s baptizet̃ requiratur caput perfundi: an vero quelibet alia pars corporis. vide glosam in c. ꝓprie. de ꝯse. dist. iiij.
De forma baptismi ⁊ verbis necessarijs in eo. vide glo. in ca. a quodam. de conse. dis. iiij.
Utrum furiosus possit baptizari. vide glo. in c. hi q̄. de cõse. distin. iiij.
Utrũ si q̄s baptizet̃ in aqua mixta cũ alio liq̄re valeat. vide glo. i. c. baptismi vicem. de conse. dis. iiij.
Si cũ v̄bis formalibꝰ baptismi misceant̃ alia v̄ba superflua an valeat vel vicietur. vide glosam in ca. si nõ sanctificatur. de ꝯse. di. iiij.
Utrum iudeus vsurariꝰ debeat baptizari si nõ restituat vsuras. vide glo. in ca. iudei. de cõse. dis. iiij.
Utrum testimoniũ vnius de baptismo valeat. vide glo. in. ca. paruulos. de conse. di. iiij.
Utrum filiꝰ possit baptizari inuito patre. vide glosam in ca. si baptizata. de cõse. dist. iiij.

De obseruatione ieiunioꝝ.

Quibus tẽporibus sint celebranda ieiunia: et vñ habuerũt originẽ: ⁊ q̄d differant ieiunia nr̃a a ieiunijs hebreoꝝ. vide in di. lxxvj.
De ordine ieiunioꝝ ⁊ officiorum: ⁊ plenissime de sacramẽto cõfirmationis. vide in textu de cõse. di. v.
Utrꝫ q̄s possit ieiunare ꝓ aliũ. vide in ca. penitẽtia. ij. de peni. di. iij.

De purificatione post partũ

Utrum mulier hodie post partũ statim possit intrare ecclĩam ⁊ se immiscere viro. vide in di. v.

De religiosis domibus.

Utrum oẽs basilice cũ suis dotibus pertineãt ad ordinationẽ epoꝝ: ⁊ an ipsi visitare teneantur diocesim. vide in textu. x. q. j.

De ecclesijs edificandis.

Utrum q̄s possit vendicare capellã edificatã in suo iure territorij. vide in tex. ⁊ in glo. summe. xvj. q. v.
Utrum diruta ecclesia remaneat locus priuilegiatꝰ. vide glo. in cap. ⁊ hec diximus. xvj. q. vij.
Utrum oratoria possint cõstrui sine licentia epi: vel etiã erigi campane. vide glosam in ca. quidem. in ver. oratorij. xviij. q. ij.
Cui liceat consecrare ecclesiã. vide in textu. de ꝯse. di. j.

De sponsalibus ⁊ matrimonijs ⁊ impedimentis eorum: ⁊ de dotibus.

De vxore pbr̃i an possit nubere alicui vl̾ dimitti a pbr̃o ꝓpria auctoritate: vide in dist. xxviij.
De reprobatione quorundam hereticorum detestantium matrimonia. vide in dist. xxx.
Utrꝫ eps q̄ olim duxerat vxorem: et etiã vouentes castitatem possint vxoribus vti. vide in dist. xxvij.
Utrum vxor teneatur reddere debitum marito vl̾ ecõtra in eccl̃ia. vide glosam in cap. ecclesijs in verbo feminę. in di. lxviij.
Utrum maritus sciens se esse affinẽ vxori sue debeat abstinere ab ea. vide glosam in cap. si quis. in verbo superauerint. j. q. j.
Utrum vxor teneat̃ reddere debitũ marito excõicato: vel filiꝰ vel seruus cõicare cum patre excõicato vel ecõtra. vide glo. in cap. qm̃. in verbo. vxores. xj. q. iij.
Utrum vxor vel filiꝰ ipubes vl̾ eps inuito marito vl̾ p̄re vl̾ papa possint intrare religionem. vide glo. in ca. due. in ver. dignior. xix. q. ij.
Utrum matrimonium possit esse inter vouentes castitatem. vide in tex. late. xxvij. q. j.
Utrũ possit cõtrahere matrimoniũ ille q̄ copulatus est cum moniali. vide glo. in ca. hi qui. xxvij. q. j.
Utrum desponsata vni possit alteri nubere. vide in textu et in glosa. summe. xxvij. q. ij.
Utrum filia possit nubere sine volũtate patris. vide in textu ⁊ in glo. summe. xxxj. q. ij.
Utrꝫ filia possit nubere alteri post ꝓmissionẽ factã a p̄re de ea aliq̄. vide i tex. ⁊ i glo. summe. xxxj. q. iij.
Utrꝫ meretrix possit duci i vxorẽ. vide i tex. ⁊ i gl. sũme late. xxxv. q. j.
De iudicio inter maritum et vxorẽ circa adulteriũ. vide glo. in. l. publico canonizata. xxxij. q. j.
Utrũ possit appellari vxor illa que ducitur causa incontinẽtie. vide in textu ⁊ in glo. summe. xxxij.
Utrũ conditio possit apponi in matrimonio. vide glosam in capi. solet late. xxxij. q. ij.
Utrũ filia in nubẽdo teneatur magis sequi arbitrium patris q̄ aui vel econtra. vide in textu ⁊ in glosa summe. xxxij. q. iij.
Utrum stãte matrimonio possit q̄s habere rem cum ancilla. vide in textu late. xxxij. q. iiij.
Utrum passa violẽtiam amittat pudicitiam. vide in textu et in glosa summe late. xxxij. q. v.
Ex quibꝰ causis licitum sit viro dimittere vxorem vel econtra. vide in textu. xxxij. q. ij.
Utrum maritꝰ possit dimittere vxorem suam sine causa. vide in textu late. xxxiij. q. v.
Utrum cõiuges possint vouere continentiam altero ex eis recusante vide in textu. xxxiij. q. v.
An mulier q̄ nupsit alteri viuente adhuc priore marito ꝯmittat adulterium qñ credebat eũ mortuũ: ⁊ an teneat̃ redire ad eum. vide in tex. ⁊ i glo. summe. xxxiiij. q. j. ⁊. ij.
Utrum q̄s possit ducere vxorem aliquam ex ꝓpria cognatiõe. vide in textu ⁊ in glo. summe. xxxv. q. j.
Utrum liceat ducere vxorẽ aliquã ex consanguineis vxoris premortue. vide in textu. xxxv. q. ij. ⁊. iij.
Quare intra gradus iuris nõ est licitum contrahere matrimonium vide in textu. xxxv. q. iiij.
Quomodo sint cõputandi gradus cõsanguinitatis in matrimonio. vide in textu. xxxv. q. v.
Quibꝰ accusantibꝰ vel testificãtibꝰ sit dirimendũ matrimoniũ. vide in tex. ⁊ in glo. summe. xxxv. q. vj.
Utrum quilibet possit denunciare matrimonia illicita. ⁊ quid operetur hec denũciatio. vide in glo. summe. xxxv. q. vj.
Quid si aliqua cõsanguinea vel affinis ducta sit in vxorem vtrũ possit adherere marito. vide in textu ⁊ in glo. summe. xxxv. q. viij.
Utrum quis possit cõtrahere matrimonium cũ vxore ꝯpatris vxoris sue. vide in textu et in glosa summe. xxx. q. iiij.
Utrũ clandestina despõsatio preiudicet manifeste. vide in textu ⁊ in glosa summe. xxx. q. v.
Utrũ matrimonia clandestina valeãt: ⁊ q̄ dicãtur matrimonia clãdestina. vide in glo. xxx. q. v.
Ex quibꝰ p̄sumat̃ ꝯ matrimoniũ. vide glo. in ca. aliter. xxx. q. v.
Utrum matrimonium possit cõtrahi inter absentes. vide glo. in ca. nec illud. xxx. q. j.
Cui magis credat̃ an statim ꝓ matrimonio vel cõtra matrimoniuꝫ. vide glo. in. c. his ita. xxx. q. v.
Utruꝫ polluta per adulteriũ possit postea duci in matrimonium. vide in tex. ⁊ i glo. summe. xxxj. q. j.

Utrum bine vl' vlteriores nuptie p̄mittant. vide in textu.xxxi.q.j.
Utrū possit duci i vxorē ea cui q̄s dedit fidē de ea ducēda dū vivebat vxor p̄ma. vide gl.sūme.xxxi.q.j.
Si iuraui nō cognoscere concubinā meā vtrum possim postea contrahere matrimonium secū. vide glosam.in ca.illud.xxxj.q.vj.
Utrū adulter possit dimittere adulterā.vide in textu.xxxij.q.vj.
Casus in quib⁹ maritus non pōt accusare vxorem adulterā. vide in glo.summe.xxxij.q.vj.
Utrum ille qui dimisit vxorem causa fornicationis possit aliam ducere.vide in tex.xxxij.q.vij.
Utrū possit dimitti vxor sterilis ex ea cā.vide in tex.xxxij.q.vij.
Utrum in matrimonio requiratur semper q̄ sit spes filiorū.vide glo. in ca.hi qui.xxxij.q.vij.
Utrū possit ɔ̄hi mr̄imoniū cū hebrea cū ɔditione vt efficiat xp̄iana.vide i tex.ʒ i gl.summe.xxxij.q.viij.
Utrū ꝓpter impossibilitatē coeundi possit vxor dimitti: et q̄tuplex sit impedimētum: et q̄nto tp̄e debeat durare tale impedimētū. vide in textu ʒ in glo.summe.xxxiij.q.j.
Utrū mulier post sepationē mariti possit nubere ei cū q̄ pri⁹ fornicata est.vide in tex.late.xxxiij.q.ij.
Utrū liceat marito iterficē vxorē in aliq̄ casu.vide in tex.xxxiij.q.iij.
Quid si separat vxor a marito ex cā ɔsanguinitatis postea repiat ɔ̄triū an debeat de nouo recipi ab eo. vide i tex.ʒ i gl.summe.xxxv.q.ix
Utrū filij scdi mr̄imonij ɔ̄cti ʒ postea dissoluti: pn̄t iungi in mr̄imonio cum cōsanguineis prioris viri.vide in tex.xxxv.q.x.
Utrū vxor q̄ ɔ̄dicēte marito itrauit r̄ligionē.si vir postea ɔsēsit possit exire.vid gl.i.c.mlier.xxxvij.q.v
Utrū ʒ quō coniuges possint vouere. vide gl.i.c.manifestū.xxxiij.q.v.
Utrum vxor teneatur sequi maritū vagabundum. vide glosam in.c. si quis necessitate.xxxiij.q.ij.
Utrum si hodie vn⁹ hō esset tm̄: an posset ɔ̄here mr̄imonium cū sorore.vide glo.in.c.cū igit.xxxv.q.j.
Utrum sit ꝓprie cōiugiū inter sponsum ʒ spōsam.vide in tex. ʒ in secunda glosa summe.xxvij.q.ij.
Utrū sit mr̄imoniū vl' ɔiugiū int' infideles. Et si q̄s eorū efficit' fidelis: an possit dimittere aliuz. vide in tex.ʒ in glo.summe.xxviij.q.j.
Utrū vxor possit relinq̄ ꝓ q̄libet fornicatiōe etiā semel tm̄ ɔmissa. vide glo.in.c.idolatria.xxviij.q.j.
Utrū heretic⁹ q̄ voluit baptizari sed nō potuit: possit ɔ̄here mr̄imoniū vide glo.in ca.caue.xxviij.q.j.
Utrū sit mr̄imonium inter errātes de ɔditiōe sua. vide in tex.ʒ i glo. summe.xxix.q.j.ʒ etiam.ij.
Utrum liceat marito reddere debitum vxori q̄n ipse leuauit ꝓprium filium de sacro fonte. vide in tex. ʒ in glo.summe.xxx.q.j.
Utrū spōsalia possint ɔ̄hi inter fratres.vide in tex.xxx.q.ij.
Que etas ʒ q̄t alia req̄rāt i ɔ̄to mr̄imonio.vide i gl.summe. xxx.q.ij.
Utrū filij adoptiui possint copulari in matrimonio cum filijs naturalibus.vide in tex.xxx.q.iij.
Usq̄ ad quē gradū sit ꝓhibitū mr̄imoniū.vide gl.summe. xxx.q.iij.

Qui filij sint legitimi.

Utrum filij nati de incestuosis nuptijs reputentur filij.vide in tex. xxxv.q.vij.
Utrum naturales seu bastardi possint ꝓmoueri ad sacros ordines. vide in dis.lvj.
Utrū filij spurij sint exclusi ab omni bn̄ficio iuris.vide glo.in ca.cū multe.xv.q.viij.
Si suscipiuntur filij ex monacho et monacha: cui ecclesie applicabūtur. Et cui fiat iniuria. vide gl.in ca.impudicas.xxvij.q.j.

De accusationibus inq̄sitionibus ʒ denunciationibus.

Utrū ʒ i q̄b⁹ casib⁹ possit de crimine q̄s accusari post mortē.vide gl.in ca.q̄rūdā.in ver.nō pōt.dis.xxiij.
Utrū femie admittāt' ad accusandū ʒ maxie tutorē suspectū.vide glo. in.l.ꝓhibent' canonizata.ij.q.j.
Utrū oēs ꝑsone etiā infames admittātur ad testificādum in criminalib⁹ ʒ ad accusandū saltē in denūciatiōe euangelica.vide glo.in.c. si peccauerint.ij.q.j
Qua pena puniātur deficientes in accusatione vel testificatiōe ꝑ calumniā factam vel ꝑ errorem vel ꝑ temeritatē vel calorē iracundie vide in tex.ʒ in gl.summe.ij.q.iij.
Utrum reus accusatus deficiēte accusatore teneat' se purgare. vide in tex.ʒ in glo.summe.ij.q.v.
Utrū laici possint admitti ad accusandum ep̄os ʒ alios superiores. vide in tex.xx.q.vij.
Utrū ʒ q̄n criminosus possit admitti ad accusandū an̄ peractā pn̄iam. vide glo.in.c.ipsi vero.xx.q.vij.
Utruz accusatio debeat fieri in scriptis ʒ etiam de forma libelli accusatorij.vide in tex.xx.q.viij.
De accusatiōe ʒ de infamatiōe ʒ denunciatiōe quō fiāt ʒ an req̄rant inscriptionē ad penā talionis. Et q̄t sint necessaria ad hoc vt fieri possit inscriptio. Et an tūc req̄ratur inscriptio ad penam talionis
vide in glo.summe.xx.q.viij.
Que sint necessaria i accusatiōe fiēda. vide glo.in ca.ꝑscripta.in verbo accusari.ij.q.viij.
Utrum ifames admittant' ad accusandum: etiā viles ʒ abiectas ꝑsonas.vide in textu.iij.q.iiij.
In q̄bus casibus accusatus pōt trahi extra ꝓuinciam suam. vide in glo.summe.in fi.iij.q.vi.
Utrū accusatores possint absentes accusare. vide in tex. iij.q.ix.
Utrum accusator deficiēs in vno capitulo debeat vlteri⁹ admitti ad alia capl'a.vide in tex.iij.q.x.
Utrū ad accusandū admittat' aliq̄s excōicatus.vide in tex.iiij.q.j.
Utrū ꝓhibit⁹ ab accusando possit saltē testificari.vide i tex.iiij.q.ij.
Utrum quis possit esse accusator et testis in eadem causa.vide in tex. ʒ in glo.summe.iiij.q.iiij.
Utrum accusans teneatur se inscribere regulariter ad penam talionis.vide in tex.iiij.q.iiij.
Utrum quis possit esse in eadē causa denunciator ʒ testis.vide glosam summe.iiij.q.iiij.
Utrum maritus accusans de adulterio vxorem teneatur se inscribere ad penam taliōis.vide glosam in.l.si maritus. in ver. sexaginta canonizata.iiij.q.iiij.
Utrum accusans repertus culpabilis possit amplius admitti ad accusandum. vide in tex. ʒ in glosa summe.iiij.q.vj.
Qua pena puniatur accusans aliquem de crimine q̄d postea nō ꝓbauit.vide in textu.v.q.vj.
Utrum heretic⁹ vel infamis admittatur ad accusandum ep̄m de symonia habes in tex.vj.q.j.
Si ep̄s velit retorquere accusationē i accusantē vtrū sit adhibēda fides ei⁹ simplici assertiōi: ʒ etiaz an soli ep̄o credat' in ceteris. vide in tex.ʒ in glo.summe.vj.q.ij.
Utrū ꝑ ep̄m accusatū possit peti iudicium archiep̄i alteri⁹ ꝓuincie. vide in tex.vj.q.iij.
Si accusator deficit in ꝓbatiōe vtrū reus accusatus sit cogendus ad ꝓbationem sue innocentie. vide in tex.ʒ in glo.summe.vj.q.v.
Utrum ep̄s accusatus ʒ citat⁹ a papa possit redire ad ecclesiam suā ꝓpriam absq̄ litteris apostolicis.vide textum.viij.q.v.
Utrū cleric⁹ possit accusari corā iudice seculari vel iudicari ab eo.vide in tex.ʒ in glo.summe.xj.q.j.
Utrum in causa denunciationis q̄s possit esse accusator ʒ iudex et testis: ʒ quando habeat locum denunciatio euangelica. vide glosam in ca.perpetue.xj.q.iij.

Utrum sit cōmunicandus vsurario post mortē. vide in glo. in. c. neq; ꝯ. xxiij. q. ij.

De sortilegijs.

Qui sunt sortilegi ⁊ de pena eoꝝ tā de iure ciuili ꝙ de iure canonico vide in textu ⁊ in glo. summe late xxvj. q. j.

Utrum sortilegium sit pctm̄. vide i textu. xxvj. q. ij.

Utrꝫ sit pctm̄ ꝑquirere stellas ⁊ planetas. vide in textu. xxvj. q. ij.

Que sortes sint reprobate ⁊ q illicite. vide in glo. summe. xxvj. q. ij.

A quo sumpsit exordiū gen⁹ diuinatiōis ⁊ qt sunt gnā diuinationis vide in textu. xxvj. q. iij. ⁊. iiij.

Utrꝫ demōes possint scire futura et dispositiōes hoim in mēte conceptas. vide in textu. xxvj. q. iiij.

Utrū sortilegi sint excōicādi. vide i textu. xxvj. q. v.

Utrū astronomia sit approbata vel ne. vide glo. i. c. lꝫ. xxvj. q. v.

Utrū sint reprobate incātatiōes et obseruatiōes dierū ⁊ mēsiū ⁊ annorū. vide in tex. xxvj. q. vij.

De clerico percussore.

Utrū sacerdotes debeant esse ꝑcussores. vide in dist. xlv.

De clerico ꝑ saltū promoto.

Utrū qs possit ꝓmoueri ꝑ saltū ad sacros ordines. vide in dist. lvij. et etiā in dist. lix.

De priuilegijs rubrica.

Unde dicanꝫ priuilegia: ⁊ qd sit ꝑuilegiū. vide in dist. iij.

Utrū ꝑuilegia ꝯcessa clericis extendanꝫ ad eoꝝ vxores. vide glo. in cap. clericum. j. xj. q. j.

Quot modis ꝑdaꝫ priuilegiū. vide glo. in ca. ꝑuilegiū. xj. q. iij.

Utrū antiqoribꝰ ꝑuilegijs derogeꝫ ꝑ sequētia. vide in tex. xxv. q. ij.

Quis possit ꝯcedere ꝑuilegia i preiudiciū tertij. ⁊ quō ꝑuilegia egrediaꝫ ꝑsonas eoꝝ qbꝰ ꝯcedūtur ⁊ an in dubio ꝑsumanꝫ ꝑsonalia vel realia. ⁊ de differentia inꝫ priuilegiū ⁊ cōfirmationē. ⁊ an i dubio ꝑsumanꝫ reuocata. vide i gl. summe. xxv. q. ij.

Utrū priuilegia requirant scripturā. vide glo. in ca. institutionis. xxv. q. ij.

De purgatione vulgari.

Qn̄ habeat locū purgatio vulgaris ⁊ purgatio canonica. vide in glo. summe. ij. q. v.

De iniurijs rubrica.

Utrꝫ licitū sit bellū ꝓpulsando iniuriā ⁊ in repetēdis rebꝰ suis. vide in textu. xxiij. q. ij.

Utrū iniuria socioꝝ possit ꝓpulsari armis. vide in textu ⁊ in glo. summe. xxiij. q. iij.

Utrꝫ vindicta sit ꝑmissa. vide i tex. et in glo. summe. xxiij. q. iiij.

Utrꝫ eps possit remittere iniuriam factā ecclesie sue. vide glo. in ca. si illic. xxiij. q. iiij.

Quid requiraꝫ ad hoc vt possit agi actione iniuriaꝝ. an ꝓuocatio ad animū ⁊ q alia. vide glo. in ca. si illic. xxiij. q. iij.

De penis.

Utrꝫ pena legalis ⁊ etiā ꝯuētionalꝫ possint extendi in infinituꝫ. vide glo. in. c. cū deuotissimā. xij. q. ij.

Quō pena peti possit loco interesse vide glo. in ca. fraternitas. xij. q. ij.

In qbꝰ casibꝰ possit eps punire etiā exēptos. vide glo. in. c. placuit in ver. parrochianū. vj. q. iij.

Quis magꝫ puniatur an ignobilis vel nobilis. vide glo. in ca. q ꝯtra. xxiiij. q. j.

De penitentiis et remissionibus.

Circa ꝑplexitatē pctōꝝ mortaliuꝫ et etiā venialiū qd eligi debeat vide glo. primā in di. xiij.

Utrū ⁊ qn̄ pollutio nocturna sit peccatū. vide in dist. vj.

Utrꝫ qs possit peccare vt alij euitēt maius pctm̄. vide in di. xiij.

Que sint pctā mortalia et q venialia. vide in dist. xxv.

Quis magis peccet an laicꝰ vel clericus i eodē gn̄e delicti. vide glo. i ca. homo christianus in ver. dignitatis. in dist. xl.

Utrū eps possit remittere pniam iniūctā a papa. vide glo. in ca. accedēs. in ꝟ. in tuc. in disti. l.

Quotiens debeat qs facere pniam qn̄ peccat. vide glo. in. c. unitare petrum. vj. q. j.

Utrꝫ sacerdos possit iniūgere penitētias si nō ē sibi ꝯcessa cura aiaꝝ vide glo. in. c. placuit. xvj. q. j.

Quāta pnia iponaꝫ ꝓ pctō mortali. vide glo. i. c. q sacro. xxij. q. iiij.

Utrū morietibꝰ sit indicenda pnia. vide in textu. xxij. q. vij.

Qn̄ debeāt sacerdotes iniūgē pniaꝫ pro qualitate pctōꝝ ⁊ quō. vide i textu. xxvi. q. vij.

Utrꝫ sola ꝯtritio cordis sine ꝯfessione oris sufficiat ad impetrādā veniā pctoꝝ. vide in textu et in glo. summe. de peni. di. j.

Un̄ dicaꝫ pnia. ⁊ qd sit satisfactio. et quot ꝯsideranꝫ in satisfactione. vide in glo. summe. de pe. dist. j.

Utruꝫ charitas semel habita possit vlteriꝰ perdi. vide in textu. ⁊ i glo. summe. de pe. di. ij.

Utrꝫ pnia sit reiterāda. vide in tex. ⁊ in glo. summe. de pe. disti. iij.

Utrū sit deneganda pnia illi q vult agere pniam ꝺ vno pctō tm̄. vide in textu. de pe. di. iij.

Utrꝫ pctā remissa āplius redeāt. vide i tex. ⁊ i gl. summe. ꝺ pe. di. iiij.

Quot sunt fuāda circa ꝯfessionē et quot debeat ꝯtinere in se ꝯfessio. vide in textu de pe. di. v.

Cui debeat fieri ꝯfessio. vide i tex. ⁊ i glo. summe. de pe. dis. vj.

Usq; ⁊ ad ꝙtū tps sit recipiēdꝰ pctōr ⁊ an etiā in mortis articulo. vide in textu. de pe. di. vij.

Utrꝫ qs debeat ꝯfiteri pctā venialia vide glo. in. c. ꝑfecta. de pe. dist. j.

Quid dicaꝫ pctm̄ in spūmsctūm. vide glo. in. §. sed huiusmodi. ꝺ pe. dist. j.

Utrꝫ ⁊ in qbꝰ casibꝰ cōfessus teneaꝫ iterū confiteri. vide glo in. §. his auctoritatibus. de pe. di. j.

Que pena imponaꝫ ꝓ qlibꝫ peccato mortali. vide etiā glosam in. §. sunt plures. de pe. dist. iij.

Utrum bona in pctō mortali valeant ⁊ ꝓsint. vide glo. i ca. querat. de pe. dist. iij.

Utrū pctā semel dimissa reuertanꝫ amplius. vide glo. in. §. eoruꝫ. de pe. di. iiij.

Utrum sacerdos possit manifestare pctā penitētiū. vide glo. in. ca. sacerdos. de pe. di. vj.

Utrꝫ cōfessio sit vtilis q a non suo sacerdote accipitur. vide glo. in ca. placuit. de pe. di. vj.

Que sunt consideranda in pnia iniungenda. vide in glosa summe. xxvij. q. vij.

Utrꝫ vsurariꝰ possit penitē nisi effectualiter restituat vsuras. vide in tex. ⁊ in glo. summe. xiij. q. v.

De sentētia excōicationis.

De materia excōicatiōis. vide glo. in ca. engeltrudā. in ver. anathemate. iij. q. iiij.

Utrū sit ꝓhibitū cōicare cū excōicatis. vide in textu. xj. q. iij.

Que pena imponaꝫ pbris excōicatis tāgētibꝰ sacra. vide in textu. xj. q. iij.

Utrū possit appellari ab excōicatione. vide glo. in. c. si eps. xj. q. iij.

Quotuplex sit excōicatio. vide gl. in ca. simoniacus. xj. q. iij.

Utrū papa cōicans cū excōicato ligetur etiā ipe ⁊ qd i epo. vide gl. in ca. qꝺ merito. xj. q. iij.

Utrū excōicatus iniuste possit celebrare. vide glo. in ca. non debet. xj. q. iiij.

Utrū vasallus teneaꝫ obedire domino excōicato. vide glo. in ca. iulianus. xj. q. iij.

Utrū excōicato dn̄o intelliganꝫ excōicati oēs de familia. vide glosā in ca. qm̄. xj. q. iij.

Utrū vxor teneat reddere debitum
marito excōicato. vide glo. in dis.
ca. qm̄. xj. q. iij.

Utrum quis possit excōicari vel ab
solui vnico verbo. vide glo. in ca.
cum aliquis. xj. q. iij.

Si eligit excōicatꝰ cū alijs nō excō
catis. an valeat electio in aliquo
vide glo. in. c. in noie. ix. q. j.

Si p̄misi soluere alicui infra certū
tp̄s et interim fuerit excōicatus
vtrū possit ei solui. vide glo. in. c.
nos sanctorū. xv. q. vj.

Utrū magister p̄cutiēs clericū disci
pulum causa discipline incidat in
canonem. vide glo. in ca. nullus
xvij. q. iiij.

Utrum scindens vestimenta clerici
incidat in canonē ⁊ in quibꝰ casi=
bus licitū est absq; pena excōica=
tiōis verberare clericū. vide glo
sam in ca. si q̄s suadēte. xvij. q. iiij

Utrū iniciēs manꝰ violētas in cleri
cum vel detinēs eū in cōpedibus
sit excōicatus. vide glo. in. c. guilt
sarius. xxiij. q. v.

Utrū percutiēs clericū etiā excōica
tū incidat i excōicationē. vide glo.
in. ca. excōicatorū. xxiij. q. v.

Quō gesta per excōicatos valeant
si tolerātur. vide in glo. summe.
xxiiij. q. j.

Utrū quis possit excōicari post mor
tem. ⁊ in quibꝰ casibꝰ. vide in tex.
⁊ in glo. summe. xxiiij. q. ij.

Utrū pro pctō alicuius tota familia
sit excōicāda. vide in tex. ⁊ in glo.
summe. xxiiij. q. iij.

Utrū excōicatio illicita ledat seu li=
get. vide in textu. xxiiij. q. iij.

Qui debeāt excōicari. vide in textu
xxiiij. q. iij.

Utrū verberās clericū siue lectorē
vel psalmistā vel hostiarium inci
dat in canonē. vide glo. in verbo.
nomen. in dist. lxxviij.

Utrum laici possint excōicare cleri=
cos de mādato sup̄ioris. vide glo.
in ca. preter. in verbo prohibeatis
in dist. xxxij.

Utrum sacerdos pro quolibet pctō
mortali sit suspēsus vel excōicatꝰ.
vide glo. in ca. testamentū. in ver
bo humiliter. in distin. vj.

Utrū excōicatio transeat in tertias
generationē. vide glo. in. c. detra
he. in verbo aliquis. j. q. j.

Utrū s̄nia lata ab excōicato valeat
qn̄ publice tenebat pro non excō
cato. vide glo. i. c. tria. iij. q. vij.

Utrū excōicatꝰ possit iudicare vide
glo. in ca. re vera. iij. q. ix.

Utrū excōicatus possit agere vel re
cōuenire. vel excipere ⁊ cōpēsare.
vide glo. summe. iiij. q. j.

Utrū sit excōicatꝰ citatus certa die
sub pena excōicationis si fuit im
peditꝰ cōparere ea die. vide glo.
in ca. quisq;. iiij. q. v.

Utrū elemosina possit fieri excōica=
to. vide glo. in. c. nō ois. v. q. v.

Utrū habēs a papa potentiā excōi=
candi possit etiā absoluere excōi=
catū. vide glo. in. c. p̄uenit. vij. q. j

Quis dicatur excōicatus: ⁊ an excō
municatus vel depositus cōferat
sacramenta: ⁊ maxime an cōficiat
verū corpus christi. vide glo. sum
me. ix. q. j.

Utrū patrocinū symoniacorꝫ pos=
sit admitti in electionibꝰ. vide in
tex. ⁊ in glo. summe. viij. q. ij.

Utrū vxor teneat reddere debitum
marito excōicato vel filiꝰ vel ser=
uus cōicare cū p̄re vl' cū dn̄o excōi
cato. vide glo. in. c. qm̄. xj. q. iij.

Utrū excōicatꝰ admittat ad accusā
dū. vide in tex. iiij. q. j.

Utrū sortilegi sint excōicādi. vide i
tex. xxvj. q. vj

Utrū excōicatꝰ ab ep̄o possit recōci=
liari a sacerdote. vide in tex. xxvj
q. vj.

Utrū excōicatus possit cōicare cum
excōicato. vide glo. in. c. deuotum
xxviij. q. j.

Utrū iniciēs manū in vestē clerici
sit excōicatus. vide glo. in. c. si q̄s
pulsatus. de pe. di. j.

Utrum excōicatus possit contrahe
re matrimoniū. vide glo. i ca. nul
lus. de cōse. di. iiij.

De verborꝫ significatione.

Quid sit canon. vide in distin. iij.

Unde dicatur sacerdos et antistes
⁊ pbr̄ ⁊ vates ⁊ archiep̄s. vide in
distin. xxj.

Quō capiat mensis idus ⁊ none. vi
de glo. in ca. p̄pter. j. in ver. deci=
mis. in dist. xviij.

Unde dicat corep̄s ⁊ quid differat
ab ep̄o. vide in dist. lxviij.

Qui dicant p̄mates ⁊ in quibus de
beatur eis reuerentia. vide glo. i
distin. xcix.

Quot modis appellent sp̄ualia. vi=
de in glo. sūme. in p̄ncipio. j. q. j.

Quis dicat doli capax. vide glo. in
ca. sp̄ūs. in vbo incōgruus. j. q. j.

Quid sit dispēsatio ⁊ eiꝰ dispēsabile
vide glo. in ca. requiritis. in vbo
pro tp̄e. j. q. vij.

Quid sit notoriū ⁊ q̄d manifestū. vi
de glo. in ca. manifesta. ij. q. j.

Quotuplex sit infamia. vide glo. in
ca. omnis. vj. q. j.

De multiplici significatione huius
vbi p̄petua. vide glo. in. c. in autē
tica preterea canonizata. x. q. ij.

Qui cōtineātur appellatione cōiūcto
rū ⁊ domesticorū: ⁊ an admittan
tur ad testificandū i causis crimi
nalibꝰ. vide i glo. summe. iiij. q. v.

Quō capiat alienatio. vide in glo.
summe. xij. q. ij.

Utrū iudicās crimē alteriꝰ sit habē
dus inimicus. vide in tex. v. q. v.

Quot hoies faciūt collegiū ⁊ qd̄ po
pulū ⁊ quot familiā. vide glo.
in ca. si ex laicis. x. q. j.

Quō capiatur verbū perpetuo. vi=
de glo. in ca. possessiones. xvj. q. j.

In quibꝰ ⁊ quot pedibꝰ cōsistat pas
sus ⁊ in quot digitis pes. vide glo=
sam in ca. sicut. xvij. q. iiij.

Que dicat p̄prie respublica. vide
glo. in ca. quid ergo. xxiij. q. iiij.

De significatione verbi vicis. vide
glo. in cap. non. xxiij. q. v.

De significatione verbi competens
vide glo. i ca. patnarū. xxiij. q. iij.

De significatione vbi oportet. vide
glo. in ca. confidimus. xxv. q. j.

Que sit differētia inter pctm̄ ⁊ deli
ctum. vide glo. in ca. si peccatum
de peni. di. j.

Unde dicatur elemosina. vide glo.
in ca. q̄ vult. de pe. dist. iij.

Quid sit lex ⁊ plebiscitū. ⁊ senatus=
cōsultum. ⁊ vnde sumpserunt no
men. vide in dist. ij.

Quis dicatur bigamus. vide in di=
stinctione. xxvj.

Finis.

Ludouicus bologninꝰ vtriusq; iu
ris doctor ⁊ cō̄ p̄a iura ciuilia de ma
ne ordinarie legens in almo ac ve
tustissimo Bononien. studio anno
millesimo quadringētesimo septua
gesimo secundo p̄cedentē tabulā
ingeniose compilauit.

¶ Titulorꝫ quinqꝫ librorum decretalium secundū ordinē litterarū alphabeti a quibꝰ inchoātur collecta Annotatio.

Bis centum titulos sed quindenos remouebis.
Sunt decretales ter mille sed absqz nouem bis.

¶ Finit tabula rubricarum.

¶ Versus sequentes sufficiēter mēsurati et ad titulorum verba de primo appropinquātes. Rubricas Decretaliū: Sexti et Clemētinarū 9plectunt. Tota enim cōgeries cōpilatiōi gregorianē famulat. Sz S. Sexti.et.C.Clemētinarū titulos denotāt. Primi libri rubrice sunt in decretalib9.xliij. In sexto.xxj. In clemētinis.xj.

SL S SL S
P Rio sūma fides.statuit.rescripta suescit
S SL
Postulat.electos.translatos.auctor et vsu.
SL SL S
Inde renuncio.de supplenda.tēpora scrutor.
SL
Ordo resignantis.etas.vngit.sacramentis.
S
Filius.et seruus.obnoxius.et vitiatus.
S
Hinc bigam9.cler9 peregrin9.et archidiacon.
SL
Archipresb.primic.sacrist.custos.vice fungens.
SL S SL
Delegat.legat.et iudex ordine dictus.
S S
Iudicis officium.maior.par.pacta sequuntur.
SL
Transigo.postulo.post procuro.sindicus exto.
S SL S
Uis met9.integrat.ac alienat.et arbiter hinc est

Secundi libri Rubrice sunt in decretalib9.xxx. In sexto.xv. In clementinis.xij.

SL SL
I Udicium.for9.atqz libell9.mutua posces.
S
Litem contestans.sine quo non suscipe testes.
S
Iuro.dilatis.ferijs.ex ordine nosco.

C S
Plus peto. de causa. spoliatum restituendo.
SC S SC C
Est dolus. et missus. lis pendens. atque sequestrat
S C SC
Cōfessis. probo. sunt testes. testes quoque cogo
SC SC
Instruo. presumo. iusiurans. excipiēdo.
S SC SC
Prescribit. sententiat. appellat. peregrinans.

Utilis omnibus his est confirmatio iuncta.

Tertij libri Rubrice sunt in decretalibus. l. In sexto. xxiiij. In clementinis. xvij.

SC S
Uita decēs. cler⁹ hitās clerusque ligat⁹
S SC S
Non residēs. prebens. eger vel debilitatus.
S SC S
Instituo. concedendo. ne sede vacante.

Et sine consensu. maior pars. non minuātur.
SC
Ecclesie res. atque precaria. Commodo pono.
SC
Uendo. loco. muto. de feudis. pignoribusque.

Atque fideiussor. et soluit. dona. peculi.
SC SC
De testamentis. etiam succedo. sepultus.
SC SC
Parrochijs. decimis. hinc regula religionis.
S
Conuersus coniunx. infidus. vota redempta.
SC SC S
Deque statu mōachi domib⁹ subiūge capellas.
SC SC S
Iure patronat⁹. de censibus: ara sacrata.
C C
Misse. baptism⁹. quo non est presbyter visus.
SC
Eucharistia. relliquie. ieiunia serua.
SC
Purificans. ac edificans. immunis adherent
S
Clerice vel monache dimitte negocia seculi.

Quarti libri rubrice sunt in decretalibus. xxj. In sexto. iij. In clementinis. j.

S S S
Spōs⁹. et ipubes. clādestina. spōsa duorum
Cōditiōe. vouēs. quam polluit. atque leprosus.
S
Seruus. de natis. sequitur cognatio duplex.
C
Post consanguineā. cōsanguinitas. gelidique.
Ac interdictum. qui nati legitimi sunt.

Accusare queunt. diuortia. dote. secundis.

Quinti libri Rubrice sunt in decretalibus xlj. In Sexto. xiij. In clementinis. xj.

S
Accusatio. siue calūnia. symonialis.
C C SC
Prelati. Rabbi. Iudeus. hereticus assunt.
S
Scismaticis. vel apostatis. natos perimētes.
SC
Infans expositus. homicida. torneamenta.

Clerici pugna sagittat. adult: postea raptor.
SC
Furtis. vsuris. de falsi crimine sortes.

Colludo. pecco. venor. ferio. maledico.

Post interdictū celebrās. ac ordinis expers.
SC
Saltus. furtiuus. excessus. opusque nouellum.
SC
Lex priuata subit. purgat cū canone. vulg⁹.
S SC SC SC
Dānū. cū penis. post penitet. est anathema.
SC S
Uerborū sensus. sequitur quoque regula iuris.

Explicit rubrice iuris pontificij. quarum numerū verius sequētes luculentissime referāt

Cum centum quinos ac octoginta reponit
Gregori⁹ titulos non⁹: quos scire iuuabit.
Septaginta liber sext⁹ tenet. addito septem.
Quinqāgita duos Clemēs numerat tibi qnt⁹.

Sequitur tabula capitulorum secūdū ordinē litterarum alphabeti.

Tabula capituloꝝ decretaliū ſm ordinē lr̃arū alphabeti.

Tabula capitulorum.

Finis tabule capituloꝝ decretalium.

Tabula glosarum.

Materie glosarū.

Tabula glosarum.

Tabula glosarum:

Finis quinque tabularū hoc in volumine inclusarū que tali sunt ordine collocate.

Tabula Bolognini materiam decretaliū scd'm ipsarū titulos cum decreto ingeniose concordans.

Tabula titulorū oim per ordinē alphabeticum in oratione soluta.

Tabula eorūdem titulorū seu rubricarū s'm situ suū in carminib'.

Tabula singulorū capitulorum serie alphabetica. Et si qua sint euisdem nuncupationis non confusa sunt ex titulorum trāspositione vt indicare possunt. [illegible] [illegible] cum plerisque aliis.

Tabula quotationum ex glosis excerptarū que vbique in earū marginibus fuerant posite.

3 7bris 1603 quo acquisivi domum
Item 13 Januarii anni 1610 [illegible]
12 [illegible] nobilibus [illegible]
[illegible]